Universidad de Deusto
Biblioteca

S. AGUSTINI

SERMONES

Biblioteka

2(37) "3/4"
Ag 9
453100

400000453100

Biblioteca

C Preclarissima ⁊ Inestimabilis doctrine atq; vtilitatis Diui Aurelij Augustini Sermonū opera: Nuper summa cura et diligentia Parrhisijs in via Jacobea sub Sole aureo impressa. Et ibi (sub Sole aureo) et ī officinis Jodoci badij: ⁊ Joānis parui venalia comperies: que hoc ordine in hoc cōtinentur volumine.

Videlicet

Ad fratres in eremo commorantes.
Sermones.lxxvj.
De verbis domini. Sermones.lxiiij.
De verbis apostoli. Sermones xxxv.
In epistolam Canonicam beati Joānis primam. Tractatus.x.
Homelie. id est Sermones populares
Quinquaginta.
In euāgeliū ēm Joannē. Tractatus.cxxiiij.
De tempore. Sermones cclvj.
De sanctis. Sermones.lj.

Cum tabulis et repertoriis amplissimis.

Preterea eiusdē De Sermone dñi in monte erudita expositio/ nūc primū addita: q̄ luxato ordine antea fuerat impressa. cuius indicem in fine reperies.

VIH.
X 133
fa 20

Beatus Augustinus ecclesie doctor.

Jodocus badius lectori bene agere.

Presulis aurelij Sermones flumine sancti.
Pneumatis exhaustos. perlege mente bona.
Perlege. proficies: nam discres plurima: que si
Sectari satages. est tibi parta salus.

Emporium Sermonum Diui Augustini.

Habes amice lector in vniuersos Diui patris Augustini Sermones/ accōmodatissimū repertorium: prope dixerim/ oim pciosissimarū rerū oppulentissimum Emporiū/ i quo vniuersa q̄ ad beate eruditeq; vite vsum sunt necessaria; sine laboris tedio reperire: ꝛ absq; temporis sumptu (a q̄ viri studiosi magnopere abstinere debēt) poter⁹ pparare. Tāta enī industrie/ et impressorū arte digestum est: vt quicq̄d in toto volumine/ singulis folijs: columnis ac pene versiculis annotatione dignum ptinetur: id oīne temporis puncto/ cum voluptate ꝛ vtilitate querentibus exhibeat. Tale.

Aron q̄ stetit inter mortuos ꝛ viuos q̄d significat. xcvij. L fo. cclxxxj

Aarō xpi typum habuit. xcix. A. fo. cclxxxj.

Abba pater q̄d sit: ꝛ cur apl's vtrūq; posuit. Ser. xlij. R. fo. lxxxij.

Ablactandi quomodo sint paruuli spiritualiter. Tractatu. xcviij. D. fo. ccxx.

Aborsum procurans tantorū homicidiorū se reū eē sciat: quāti generari potuis sent. ccxliij. B. fo. cccxlij.

Abraham forma est obedictie. Ser. xl. A fo. xviij. col. iiij

Abraham trib⁹ nominib⁹ sub trib⁹ tēporib⁹ appellat⁹ est/ excelsus scz: pater excelsus: ꝛ pater multarū gentium. Ser. xl. B. fo. xix. col. j.

Abraham quō iubet immolari filiū suum. xlvj. F. G. fo. cclv. lxxj. lxxiij. lxxiij. per totum. fo. cclxvij. et. cclxviij. lxxv. L. f. cclxx. cxl. D. fo. cclxxxvj.

Abraham credidit deo ꝛ reputatū est illi ad iusticiā: exponit. lxviij. A. E. fo. cclxvj. cx. D. fo. cclxxxvj.

Abraham per fidē accepit filiū i senectute quē in iuuētute habere nō poterat p naturā. lxviij. E. fo. cclxvj. lxxij. D. fo. cclxviij.

Abrahā nō dubitauit credere quando ei filius ꝓmittebat: ideo non trepidauit quando exigebat offerre. lxxij. A. in fi. lxxiij. L. fo. cclxviij.

Abraham radicē fidei nominisq; xpiani habebat: q̄ totum illi credulitas donauit quicq̄d legali posset obseruatione cōferri. lxviij. A. fo. cclxvj.

Abraham hystorialiter legim⁹ egressū de terra sua: ꝛ cognatione ꝛc. q̄ō in nobis spiritaliter implendū est. lj. A. fo. cclx. lxviij. A. B. L. fo. cclxvj.

Abraham imitari debemus. xlvj. J. fo. cclv.

Abraham suo exemplo nos docet debere virtutem charitatis: que omnia credit xlvj. E. F. G. fo. cclv.

Abraham iustificat⁹ est gratia: nō ꝓsumptione. cx. D. circa fi. fo. cclxxxvj.

Abraham q̄ filio suo Jsaac dedit omnē suā substantiā: filijs cōcubinarū largitus est munera: quid figurat. ccxviij. LL. fo. ccclxxxij.

Abraham erat ꝓphetie spū plenus: ꝛ nouit de semine suo xp̄m nasciturū: ideo non p carnale semur: sed p dei vitū iuramentū exigebat. xxv. A. in me. folio. cclxx.

Abrahā quid nos imitandū docet. lxxij. F. fo. cclxviij.

Abraham mittit puerū ad rebeccā. lxxv. per totum. fo. cclxx.

Abraham ideo iubet filiū victimare: vt manifestet mūdo q̄ iā notus erat deo. lxx. D. lxxij. E. lxxiij. L. foll. cclxvij. et cclxviij.

Abraham si parricidiū fecerit tustus est: si nō fecerit indeuotus est. lxxiij. A. fo. cclxviij.

Abraham typū habuit dei patris: et dc: quid de eo scriptura dicit factū est ꝛ ꝓphetia fuit. lxxj. B. lxxij. D. fo. cclxvij. ꝛ. cclxviij.

Abraham iter diuitias pauper fuit: ideo pauperū factus est susceptor. cx. D. E. folio. cclxxxvj.

Abraham non fecit sibi questionē quasi de ꝓceptis dei sibi aduersantib⁹: quia credidit suscepturū filiū: credidit occisurus. vbiq; fidelis non crudelis fuit. lxxij. B. lxxiij. A. fo. cclxviij.

Abrahā cur postea q̄ fuit ei nomē mutatum nunq; noie ꝓsti no sicut iacob vocatur. Ser. xl. L. fo. lviij.

Abraham quomodo vidit diē xp̄i. Tractatu. xliij. F. G. fo. cxc.

Abrahā spiritaliter tūc offert filium suū Ser. xl. D. G. fo. xix. col. ij.

Abrahe filij quomodo sint christiani. tractatu. xlij. B fo. clxxxix.

Abrahe tres viri apparuerūt sub arbore ꝛ quid figurant. lxviij. LL. fol. cclxvj. lxx. per totum. fo. cclxvij.

Abrahe filij dicunt omēs in xp̄m credentes. liij. A. fo. cclxj

Abrahe dicit. Sume tibi vaccam triēnē ꝛc. liiij. per totum. fo. cclxj.

Abrahe in immolatione filij ostendit patientia fortis: ꝛ deuotio cōstans. lxxiij. D. fo. clxviij.

Abrahe filij erāt iudei carnis origie: nō fidei imitatiōe. xlij. A. B. G. fo. clxxxix.

Absconditi ea a sapiētib⁹ ꝛ prudētib⁹ ꝛ reuelasti ea paruulis: quō exp̄lt. ser. vij. L. circa p̄in. fo. xxxix.

Abscōderit quare se xp̄s a iudeis cum eū lapidare vellēt. xlij. G. i fi. fo. cxc.

Absolut nō debet cōpunct⁹ nisi fuerit cōfessus. Ser. xxx. D. circa fi. xlij.

Absoluēdi ꝛ ligādi potestatē dño eccle: sie in persona petri tradidit. l. E. folio. cxcix. cxxj. L. fo. ccxxxiij.

Absoluende ꝛ ligandi non sibi arogent auctoritatē clerici qui in terra querūt possidere hereditatē. Ser. lix. B. folio xxviij. col. iij.

Absoluere est innocētē iudicare. cix. D. fo. cclxxxv.

Abstinētie duo sunt genera: vnū corporale: aliud spirituale. xx. G. fo. ccclv.

Abstinentie mira et magna est virt⁹. ser. xxxj. B. fo. xiij. col. iij.

Abstinendū est non tā corpore q̄ mente. Ser. iiij. L. fo. iij. col. iij.

Abstinendū est quātū valitudo ꝓmittit. Ser. xxiij. L. xxv. L. xxviij. D. fol. x. et duobus folijs sequentibus. ꝛ in tertia regula. ca. xj. fo. j.

Abstinendū est non tantū ab illicitis: sed etiā a licitis: q̄ q̄ ꝓcessa īmoderate appetit: eū qui concessit offendit. lxiiij. L. fo. cclxx. clvij. D. fo. ccciiij.

Abutunt qualiter mali bonis dei: ꝛ econtra: qualiter de⁹ bene vtitur malis hominum. Tractatu. xxvij. D. E. xxviij. L. fo. clxxv. ꝛ. clxxvj. l. D. fo. cxcix. lv. L D. fo. cciiij. cxij. A. fo. ccxxviij.

Acceptor personarū nō est de⁹: sed meritorū discretor. vij. G fo. ccxlj.

Accidens oē scōm tēpus vel esse vel non esse potest: vel potuit: aut etiā poterit. xxxviij. R. D. fo. cclj.

Accidia ḡta mala faciat. xvij. D. fo. vlij.

Accipit me: qui accipit si quē mtiero: quō intelligendū est. lix. B fo. ccv.

Accusare alium de crimine non p̄sumat: quē cōscientia propria accusat. xxxiij. L. folio. clxxx.

Accusare debem⁹ pctā nr̄a. xij. E. fo. clij

Accusare alios plerīq; nolūt: quia se per illos plerīq; cupiūt: alij ideo tacēt que nouerūt: quia documentis iudicib⁹ ecclesiasticis probare nō possunt. Homelia. l. M. fo. cxxxv.

Accusare pōt debet aliquem de quo si pe nō est imunis. Ser. xlvij. L. fo. lxij.

Accusari nō dz re⁹ nisi sub duob⁹ vel trib⁹ testib⁹. Jn. iij. reg. ca. xxiij. fo. j.

Accusat se q̄ in peccatis est et aliū accusat. cxxx. R fo. ccxciij.

Accusantē se in peccatis diabol⁹ non accusabit in iudicio. lxvj. A. fol. cclxv.

Accusator ꝛ iudex nemo simul eē potest Homelia. l. M. fo. cxxxv.

Accusationem ingratam nō repellit: nisi subsequuta defensio. cxviij. A. folio. cclxxxix.

Acetū quod christ⁹ accepit in cruce: q̄d significat. cxix. L. fo. ccxxxij.

Aculeus mortis quid sit: ꝛ quādo cessabit. Ser. ij. D. in fine. ꝛ. iij. F. fol. lxxiij. ꝛ. lxxiiij.

Adam sic expulsus est de paradiso vt cōrigeret p gram: p pena tpali adipisceret eternā pmissionē. xxvj. B. fo. xj.

Adā q̄ se abscondit: ꝛ vocat⁹ a deo tunicas pelliceas accepit: quid significet. xxvj. B. fo. xj.

Adā nō nisi intēperātia ꝓuocante euam cognouit. lxxvij. B. fo. cclxx.

Adā cū a dño argueret de inobedientia se excusādo auctorē superbe accusauit xix. B. fo. cccliiij.

Adam ibi sepult⁹ fert vbi christ⁹ crucifixus esse legit. lxxj. E. fo. cclxvij.

Adam cur tegebat se post peccatum: ꝛ q̄ tales genuit qualis ipse factus fuerat. Sermo. xxxj. A. fo. liij.

Adam q̄ se contra deū erexit: cecidit: iō xp̄s se humiliauit vt oēs erigeret. cj. B fo. cclxxxij.

Adam cur fecit sibi succictoria de foliis fici. viij. L. fo. lxxviij.

Adam fm quattuor litteras significat q̄tuor mundi partes. ix. E. et. x. E. folio. cxlix. et sequenti.

Adam poterat inter delicias paradisi in cōcussus stare: si eua ibidē cum diabo:

licis suasionibus non fuisset. lxxvij. C fo.cclxx.
Adam quas virtutes ante pctm̃ habuit ꝛ que mala post peccatũ incurrit.iiij. B.fo.ccxxxviij.
Adam se ꝛ omnẽ prolẽ serpentis persuasione seductꝰ pro cibi vetiti perceptione iugo perpetue seruitutis addixit xlvij.D.fo.cclvj.
Adam dormiente cur eua de latere eius format.ix.D.fo.cxlix.xv.B.fol.clviij. cxx.A.fo.ccxxxij.
Ade euigilãtis actu quid figuret.cxlix. C.fo.cccj.cliij.A.fo.cccij.
Adeodatus puer beati augustini baptizat.in ser.Ambro.De baptismo Augustini.B.fo.j.
Adiutoriũ diuinũ accedit vbi consilium humanũ deficit aut nõ exquirit exẽplũ lxxxij.D.fo.cclxxij.lxxxix.E.f.cclxxv.
Adorari cur se nõ pmiserit angelꝰ a Joãne.xiij.A.fo.clv.
Adorãdꝰ vbi et quõ sit deꝰ.xv.F.f.clviij.
Adoratio qua sit adoranda caro siue humanitas xp̃i q̃lis esse dz. Ser.lviij.D. in fi.fo.lxvij.
Aduentꝰ christi quomodo ex codicibus iudeorũ pbat.xxxv.E.fo.clxxxij.
Aduentus christi primꝰ occultꝰ fuit:secũdus erit omnibꝰ manifestus. cxxx. L. fo.ccxciij.ccxx.A.fo.ccccxxx.
Aduentꝰ dñi i carne causa:ꝛ quid mũdo vtilitatis cõtulit.xix.G.H.f.cccliiij. ix.C.fol.ccclj.
Aduentus dñi duplex:primus occultus secundus manifestus. Homelia.xxvj. A.fo.cxxiij.
Aduẽtꝰ christi duo:primꝰ in carne: secũdus ad iudiciũ:figuraliter ostenditur xcviij.C.D.fo.cclxxxj.
Aduẽtꝰ christi nõ terrebit:quos eiꝰ ascẽsus letificabat.clxxix.C.fo.cccxij.
Aduentus dñi ẽm carnem cum quãta reuerentia ꝛ deuotione sit suscipiendus probatur similitudine.j.A.B.ij.A.fo. ccxxxvij.
Aduẽtꝰ xp̃i ad iudiciũ terrebit malos et letificabit bonos. Trac.iiij.A.i me.fo. ciij.ꝛ.trac.ix.A.in me.B.fo.cix.
Aduẽtum christi quantũ iusti antiq̃ desiderabant.xx.C.fo.ccxlv.
Aduentũ xp̃i digne suscipere volens a q̃bus se custodiat.j.D.ij.A.C.E.folio. ccxxxvij.
Aduentũ christi esse occultum/oportebat vt iudicaret:manifestus autẽ veniet vt iudicet.clxxiiij.A.fo.ccccxj.
Aduentu dñico solutus est omnis paterne p̃uaricationis metꝰ.xj.A.fo.ccxliij.
Aduentu primo quid nobis xp̃s cõtulit in secũdo strictissime exiget.xxxvj. E fo.cxxviij.
Aduentu primo quod christus donauit exacturꝰ ẽ in secũdo.lxxxj.F.fo.cclxxij ccxx.A.fo.ccccxxx.
Aduersariꝰ noster cum quo in via cõcordare debemꝰ.quid sit.v.A.D.fo.cxiiij xj.C.fo.cxvij.
Aduersarius noster est .sermo dei.lix.H fo.xxix.
Aduersariꝰ noster est sermo diuinꝰ.xcvj. C.fo.cclxxviij.
Aduersarius noster est omis qui p̃dicat cõtra vitia nostra.xcvj.D.fo.cclxxviij.
Aduersario cõcordare est ꝛ bene velle:et incipere talẽ odisse qualem odit deus. xcvj. L.in fine. M.fo.cclxxviij.ccxxxviij.E.fo.ccccxxxviij.
Aduersario cui cõcordare debemꝰ in via xcvj.E.fo.cclxxviij.
Aduersario cũ tuo si vadis ad principem in via da õperã:quomodo sit intelligẽdũ.j.A.in me.ꝛ.B.fo.xxxv.
Aduersario nõ concordat q̃ ex timore bene facit.xcvj.K.fo.cclxxviij.
Aduersitates tẽporales q̃ nobj accidũt nõ iniustitie dei sꝫ nr̃is peccatj iputare debemꝰ.cxj.A.fo.cclxxxvij.
Aduenit cũ xp̃s i carne vitia carnis mũdaturꝰ:factꝰ est p̃sens qui virtute nũq̃ fuit absens.xij.C.fo.ccxliij.
Adulatio vendit veritatem. xxxv. C.folio.ccclx.
Adulatio duplicat linguã.xx.A.fol.cxx.
Adulatio est fallaci laude seductio.xx.A fo.cxx.
Adulatores/veritatis sunt destructores diaboli ioculatores: animarum interfectores et omnium malorum inuentores.xxix.A.fo.xiij.
Adulatores dicunt vẽditores olei.xxxv. C.in me.fo.cxxviij.
Adulatores verba habent fallatia:ꝛ laudis noĩa.xij.D.in me.fo.cxvij.
Adulatores vendũt oleũ.xxj.B.i fi.xxiij C.in fi.fo.xlix.ꝛ.l.
Adulter veneno libidinis ardet:nõ flamma charitatis lucet. lxxxiij.B. folio cclxxiij.
Adulteri corpe viuẽtes:in aĩa mortui eẽ probant.ccxliiij.B.fo.ccccxliij.
Adulteri penitẽtiã agãt qualiter agi in ecclesia solet.xlix.B.fo.cxxxiiij.
Adultera sit aĩa de domo viri sui nõ recedens:si in eius coniugio fornicat.xcvj C.D.folio. cclxxviij. ccliiij. D.folio. ccclviij.
Adultera solius fornicationis causa est dimittẽda:sꝫ illa viuẽte nõ lꝫ alterã ducere nec femine illũ a quo per repudiũ recessit vxor eiꝰ:maritũ habere ꝯcedit. xlix.A.in fi.fo.cxxxiiij.
Adultera ẽ anima amãs creaturã neglecto creatore.xxxiiij.B. fo.cxxvij.xxxviij.E.fo.cxxix.
Adulteram quõ liberauit christꝰ.xxxiij. B.C.fo.clxxx.
Adulteriũ est vt mors timẽdũ q2 ad mortem ducit.clxiiij.A.in fi.fo.cccv.
Adulterium probatur magnũ esse crimẽ xcv.F.fo.cclxxviij.cxx.F.fol.ccxc.ccxliij.B.fo.ccccxlij.
Adulteriũ ita oĩa inuasit:vt pro lege cõsuetudo habet.xcvj.F.M.fo. cclxxviij ccxliij.C.fo.ccccxlij.
Adulteriũ nulla vnq̃ scripturarũ auctoritate licet:sed vxorẽ ducere lꝫ.ccxliij. B.fo.ccccxlij.
Adulterij facinꝰ non pretermissum putet qui indulgentie lege deprehensus eua sit.ccxxxix.E.fo.ccccxl.
Adulterij tela p̃ma oculorũ sũt scba verborũ:sed qui non capitur oculis potest resistere vbis.lxxxiij.B.fo.cclxxiij.
Adulterio magj vir peccat q̃ mlĩer.xlvj xcvj.B.fo.lxj.xcvj.C.fo.cclxxviij.
Adulterio cũ par sit peccatũ:innocentiorem videri virum q̃ feminã:nõ diuina veritas sꝫ humana puersitas est.xcvj. F.fo.cclxxviij.ccxliij.C.fo.ccccxlij
Adulterio mulierẽ prohibẽt:custodia:legũ precepta diligẽtia maritalis:et terror legũ publicarũ:sed virum castũ facit ipsa virilitas.xcvj.O.fo.cclxxviij. ccxliij.A.fo.ccccxlij.
Adulterijs exceptis oĩa crimina detestãtur heses ꝑpter puersitatem: sed si nõ adulter adulteris accesserit:quasi non sit vir irridet.xcvj.O.fo.cclxxviij.
Adulterantes in gehẽnam vadũt.clxiiij C.fo.cccv.
Aduocatus peccãtium est christꝰ apud patrem.Trac.j.E.fo.xcix.
Aduocatꝰ noster christꝰ est ꝛ iudex. cxlx D.in medio.fo.cclxxxix.
Affectionũ quattuor sunt qualitates.lxx C.fo.xxxiij
Affectiones aĩe quattuor et que sunt.lx. A.B.fo.ccvj.
Affectiones quõ ferũt animã ad malum siue ad bonũ.ccxliij.ꝛ.ꝑ fo.ccccxlij
Affectus humani sine quibꝰ hic nõ viuit pedes non loti dicunt.lvj B.in medio lvij.A.folio.cciiij
Africa varijs cladibꝰ deuastatur. cxj.C. folio.cclxxxvij.
Agnꝰ cur in vna domo comedi iubeatur clxxxj.O.fo.cccxij.
Agnus ille legalis cuiꝰ immolatiõe egyptiorum seruitꝰ abijcitur:quid figurabat cxlix A.fo.cccj
Agnus cur imolabatur ad vesperã.cliij. A.folio.cccij.
Agnus singulariter solus dicit xp̃s:ꝛ de eiꝰ sanguis potẽtia.vij.B.C.fo.cxlvj.
Agñscere q̃re noluit xp̃s matrẽ i nuptijs quia dixit ei:quid mihi et tibi mulier. viij.B.fo.cxlviij.
Agone in xp̃iano manifesta est pena ꝛ occulta victoria.xliij.F.fo.ccclxv.
Agone sanctorũ/duo nobis cõsideranda sunt.xlv.A.B.fo.ccclxv.
Agone certãtes cur ab oibꝰ abstinere debeant.xxxvj.F.fo.ccclxj.
Agri nomie mũdꝰ itelligit.lxxv.E.folio cclxx.cxxviij.C.fo.ccxcij.
Agricola secundũ quid dicitur christus lxxx.A.fo.ccxiij.
Alipius sanctus baptizat in ser.Ambro. B.fo.j.
Alleluya Laudate dñm significat:ꝛ quãdo cantari debeat.xvj.A.fo.cxix.
Alleluya significat laudate dñm:ꝛ q̃s est qui semper deum laudet. Trac.viij.A in prin.fo.cviij.
Alleluya v̄bũ est hebreũ:ꝛ significat laudate dñm: ꝛ cur tpe paschali p̃cipue canit.clj.D.G.clij.D.fol.cccj.et.ccccij.
Altare ad visibile qd i eccl'ia ponit multi scelerati accedere possũt: ad illud celeste quo p̃cursor ꝑ nobis itroiuit iesus nullꝰ eorũ accedere põt.l.J.fol.cxxxv
Altare dñi humiliter ꝑ emẽdatione vite derelinquẽs ab eterno illo qd i celis ẽ remoueri penitus nõ timebit.cclij.B folio.ccccxlvj.
Altare ad istud q̃ casto corpore ꝛ mundo corde venerit:ad illud quod in celis est felici transmigratione perueniet.cclij. D.fo.ccccxlvj.
Altare dñi aut ebriosus aut adulter vel odium in corde retinens qui presumit

adire qualẽ sententiã merebitur audire.cclij.C.fo.ccccxlvj.
Altare ẽ sub quo aĩe sanctorꝫ req̃escere leguntur:ꝛ quare.xj A.B.fo.ccclij.
Altari seruiẽti de altari viuet quõ intelligendum sit.xxxvij.C.fo xvij.
Altaria duo a salomõe in tẽplo ꝯstructa. scilicet holocausti ꝛ incẽsi:quid significẽt.cclxv.D.E.fo.ccccxlviij.
Altũ ꝑ supbia põit.ccxiij.A.f.ccccxxviij.
Amat nos fedos deꝰ priꝰ:vt digni simus amari.xxxiiij.D.fo.cxxvij.
Amat vos pater quia vos me amastj q̃d sit.cij.B.fo.ccxxij.
Amat minus deũ qui aliq̃d cũ deo amat xl.G.fo.clxxxvij.
Amat ille veraciter amicũ qui deũ amat in amico:aut q2 est in illo aut vt sit in illo.cclvj.B.fo.ccccxlviij.
Amauit nos deꝰ p̃or vt amaret.xxxviij. G.folio.cxxix.
Amare animã suã ne pereat dupliciter itelligitur.lj.C.fo.cc.
Amare debemꝰ iusticiã nõ timere penã. ix.C.fo.cxvj
Amare in aliena ꝯiuge castitatem debet homo.quã diligit i sua exẽplũ.lxxxiij. C.fo.cclxxiij.ccliij.B.fo.ccccxlij.
Amare qui seipsum nõ nouit:nec ꝑximũ nec deũ veraciter amat.xxxvij.C.i.fi. D.fo.cxxix.
Amare deũ cũ incipit hõ:nõ amat in homine nisi deũ.xxxviij.C.fo.cxxix
Amare deũ quomodo debeamꝰ quẽ non videmus exemplo. ostẽditur.xxxviij. C.in me.fo.cxxix.
Amare amãtes se cõe est et naturale.lix. E.fo.cclxiij.lxj.C.E.fo.cclxiiij.
Amari debet deꝰ plꝰ q̃ creatura.Tract. ij.F.in me.fo.cj.
Amari si vis a xp̃o:ama.xxviij.J.f.xiij.
Amatum a te quodlibet aut hoc ẽ quod aut inferiꝰ te:aut superiꝰ te est.xxxvij. C.fo.cxxix.
Amatores seculi quõ isultãt bonis.lij.F fo.cxl.xviij.D.fo.clxxvj.
Amatores sui nõ sint q̃ pascũt oues xp̃i. cxxiij.C.D.fo.ccxxxv.
Amãdus est deꝰ ꝑpter se:nõ ꝑpter p̃miũ xxviij.C.D.E.fo.cxxix.
Amandꝰ si homo gratis est: q̃to magis deus.xxxviij.C.fo.cxxix.
Amãdꝰ ita est deꝰ vt si fieri põt nosip̃os obliuiscamur.xxxviij.D.E.f.cxxix.
Amãdus est deꝰ gratis ꝛ ꝑpter se.lxxij. F.in fi.fo.cclxviij.ccxxiiij.C.D.fol. ccccxxxvij.cclvj.B.fo.ccccxlviij.
Amando nosipsos non amamus deũ:sed amãdo deũ amamus ꝛ nosip̃os. cxxiij D.fo.ccxxv.
Amãs nõ laborat.xlviij.A.fo.cxcvj.
Amans alterũ peruerse:se peruerse amat Et qui se recte amat:alterꝫ recte amat xxxviij.A.fo.cxxix.
Amãs in se malum qd odit deꝰ non amat deum.cclvj.B.fol.ccccxlviij
Amãs puerse alterũ nec se recte amat. lxxxiij. B.in fine.fo.cclxxiij
Amãte seipsum nõ in deo sed in seipso nihil vilius.ccxiiij.D.fo.ccccxxix.
Amanti vnitatẽ ecclesie datur spiritꝰ sãctus.xxxij.D.fo.clxxx.
Amãtes plus q̃ christũ non amant christum.ccxlij.B.fo.ccccxxxij.
Amator oĩs saluũ vult habere qd amat. xxxviij.F.fo.cxxix.
Amator dei mulierũ amore non vincitur lxxxiij C.fo.cclxxiij.
Amaritudo modica in faucibꝰ melior est q̃ eterna tormẽta i viscerĩbꝰ.xcvj.M.i fine.exẽplũ.M.fo.cclxxviij.
Ambrosiꝰ mediolanensis ieiunium mentis ꝛ corporis cũ elemosyna seruandũ instituit.xxv.B.fo.xj.
Ambulare debemus viam iustitie sicut xp̃s.Trac.j.F.i fi.fo.xcix.ꝛ Trac.iiij. E.in fi.fo.ciij.
Ambulare quare christus noluit in iudeam.xxviij.A.fo.clxxvj.
Ambulare ẽm carnem ꝛ ẽm spiritum q̃d sit.F.fo.lxxvj.
Ambulatio christi super mare quomodo fuit.xx.D.fo.clxv.
Amalech q̃ israelẽ debellare potuit ꝛ nõ vicere q̃d figuret.xxvij.E.F.fo.cxxiij
Amalech qui israel expugnat:q̃d figurabat.xciij.D.E.fo.cclxxvij.cj.D.in fiñ. fo.cclxxxij.
Amen:nec grecum nec latinum est: sꝫ hebreum.xlj.B.fo.clxxxviij.
Amicus veniens de via:quis sit mystice xxix.A.in me.fo.ij.
Amicus christi dicit seruꝰ bonus.lxxxv. A.B.fo.ccxiiij.
Amicus non sit tibi qui te deo vult facere inimicum.ccxxxj. D.ccxxxij. G. folio. ccccxxxv.ꝛ.ccccxxxvj.
Amici boni valẽt ad bonũ:ꝛ mali ad malũ.lix.F.in p̃n.fo.lxviij.
Amici tui vitia nõ amabis sed amicum ꝛ pro amico noli fieri inimicꝰ. ccxxxvij. F.fo.ccccxxxviij.
Amicũ habẽs quis vestrũ ꝛ vadit ad eũ nocte exponit.xxix.per to.fo.lij.
Amicos cõiũctio aĩorũ facit quorũ idem est velle ꝛ idem nolle.xlvj.F.circa fiñ. folio.cclv.
Amicorũ mala firmiꝰ sustinemꝰ:q2 bona eorũ nos delectãt.xxj.E.fo.xcj.
Amicitia nulliꝰ est repudiãda:non vt statim recipiatur:sed vt recipiendꝰ aptetur.xxj.E.fo.xcj.
Amicitia rara est miseris.xxiiij. A.folio. ccxlvij.
Amicitia mũdi fallax ẽ.xlviij.F.fo.xxiij
Amicitia debꝫ esse gratuita:nec propter aliqua toleranda dissoluenda.xxxviij. C.fo.cxxix.
Amicitia est per quã quis cognoscit.xxj E.fo.xcj.
Amicitia nõ est dicẽda quã ꝯscientia mala facit.xxxviij.B.fo.cxxix.
Amicitiã verã q̃d ꝑbat.xxj.B.fo.xcj.
Amicitie duo sunt gradus:primꝰ ꝯsuetudinis:alter rõnis: ꝛ q̃cq̃d supra iuenit diuinũ est.xxxviij.B.fo.cxxix.
Amygdali tria sũt:cortex:testa et nucleꝰ ꝛ quid mystice significent.xcix.B.C. fo.cclxxxj.
Amor mũdi ꝛ amor dei ꝯpellit suos amatores diuersa pati.xv.J.fo.lxxxv.
Amor mũdi adulterat aĩam:amor dei castificat.xxxiiij.fo.cxxvij.
Amor dei in deo permanere facit.lxij.A. fo.xxx.
Amor vbi perit nõ est amandũ qd amat. xxxvij.A.circa.fi.fo.cxxix.
Amor castus ꝑbat.xlix.E.circa fi.f.lxiij
Amor puersus ab odio: ꝛ odiũ rectũ ab amore est.xxxvij.A.fo.cxxix.
Amor transformat amantem in amatum Trac.ij.H.in fi.fo.cj.
Amor ꝛ dilectio quomodo differt. Trac. viij.C.circa p̃n fo.cviij
Amor aĩe puersus abundat: amor rectꝰ valde paucorꝫ est.xxxvij.B.fo.cxxix.
Amor vtilis est:ꝛ ẽ amor noxiꝰ/nec vtilis accedit:nisi noxiꝰ recedat.xxxvij.B.i me.ꝛ.xxxviij.A.fo.cxix.
Amor diligendi animam q̃s est.xxxvij. A.B.fo.cxxix.
Amor oĩa seua ꝛ grauia facit:vt prope nulla esse videant.xlviij.F.fo.cclvij.
Amor ꝑximi ex deo est et odium ex diabolo.clxix.D.fo.cccx.
Amor vtilis habet initia sua:augmẽta et perfectionẽ.xxxvij C.D.fo.cxxix
Amor grauia/leuia facit.ix. B.fo. xxxix.
Amoris proximi liciti tres sunt gradus Homelia xxxviij.A.fo.c.xxix.
Amoris triplex genus.l.ij.p totũ.fo.cclx
Amore dei nihil castiꝰ: nihil delectabiliꝰ xxxviij.C.i me.et.E.i me.fo.cxxix.
Amore ab ipso non ꝑhibent sed ab his q̃ turpiter amant.ccxlvj.F.fo.ccccxliiij.
Amores duo sunt.Trac.ij.E.i me.fo.cj.
Amores malos leges detestant humane ꝛ diuine.xxxviij.A.fol.cxxix.
Anathematizant multi a fide catholica. vj.E.fo.ccxlj.cxxix.B.C.fo.ccxciij.
Angelus cur esse debuit nũciꝰ incarnationis christi.xx.C.fo.ix.
Angeli noĩe an deꝰ itelligi debeat.cxcix. G.H.J.K.folio.ccccxxj.lxx.C.D.folio cclxvij.
Angeli rectissime dicũt q̃ salutẽ celestiũ hoibꝰ nũciãt.l.K.in me.fo.cxxxv.
Angeli boni vel mali astant morientibus exemplũ.lxix B.fo.xxxij.
Angeli ascẽdẽtes ꝛ descẽdẽtes sup filiũ hoĩs q̃ sint.xl.D.xlj.B.fo.lviij.ꝛ.lix.
Angeli oĩa bona nostra offerunt deo et gaudent de ꝑfectu: ꝛ tristant de defectu nostro.lxviij.A.fo.xxxj.
Angeli dei sũt predicatores boni.vij.H. fo.cxlvj.
Angeli quomodo dicuntur manducare. xiij.B.fo.clv.
Angeli pctm̃ grauiꝰ fuit pctõ hoĩs:iõ hõ meruit liberari.cx.F.fo.ccxxvj.
Angelorum gloria ad deum administratio circa nos faciunt vt sint honorandi.lxvj.B.fo.xxj.
Angelos indubitata fide tenemus diuina ꝑsentia ꝛ visione beatos :ꝛ sine fine letari in bonis dñi.xlvj.A.fo.xxj.
Angelos propter magnalia que fecerunt imitari debemꝰ.xlv.C.D.fo.xxj.
Animꝰ christiani an debeat morte impẽdente turbari.lx.A.B.fo.ccvj.
Animꝰ q̃d sit/ꝛ quõ trãscenditur:vt i cognitionẽ dei pueniat.xxj.G.fol.clxvij.
Aĩalis hõ seu carnalis vñ dicat.xcviij. B.fo.ccxx.cij.B.fo.ccxxij.
Animales q̃ se segregãt:spiritum non habentes:differunt ab animalibus ꝛ carnalibꝰ et paruulis in christo in ecclesia cõstitutis.xj.P.circa.prin.fo.xl.
Animalia quedam cur ꝑhibent iudeis ꝛ quedam cõcedunt:quid figurant.xlv. A.B.fo.cxxxiij.
Animalia nociua quare deꝰ creauit.j.G.

Universidad de Sevilla

fo.cxxxvij.
Animalia illa cur nō refutent a christia nis.xlv.B.in fi.fo.cxxxiij.
Anima nō peccat nisi per carnem.xlix.C in.me.fo.xviij.
Anima omniū creaturarum natus p̄ par ticipat:ambit ꝛ capit.xlviij.B.fo.xxij.
Aia quomō dicitur immortalis.xxiij. E fo.clxix.xxxix.D.fo.clxxxvj.xlvij.D fo.cxcv.
Anima quid viuificat:ꝛ vnde viuificat. xix.F.fo.clxiij.
Aia xpi vnde turbata ē iminēte passiōe iij.A.B fo.ccj.lx.A.B.lxj.A.fo. ccvj
Anima humana differt a bestiali solo in: tellectu.xv.D.fo.clviij.
Anima nō moritur nec succumbit.xlviij. C fo.xxij.
Aia participato bono incōmutabili ipsa fit imutabilis.xxxix.D.fo.clxxxvj.
Aia rōnali nihil potēti⁹:nihilq; sublimi⁹ inter creaturas.xxiij.C.fo.clxix.
Aia cū egreditur:quō deū videt quō an gelū:quō seipam:et quō spūs aliū bonū vl malū.lv.D.fo.xxvij.xliij.D.fo.xxj.
Anima rationalis est media inter deū et corpus.xxiij.B.C.fo.clxix.
Anima nō est pars dei: neq; id quod de⁹ est:sed media inter deū et corpus.xiij. E.fo.lxxxij.et.xxx.C.D.fo.xcvj.
Anima christi in morte nō fuit separata a verbo.xlvij.F.G.fo.cxcv.
Aia rōnalis a nulla creatura pōt bti fica ri nisi a solo deo.xxiij.B.C.fo.clxix.
Aia plus amat q̄m corp⁹ vero amore: exē: plum de seq; deformi et virtuoso:et iu: uene pulchro ꝛ ture.iij.F.fo.cxl.xxxij. A.fo.clxxx.
Anima feda/amando deum pulchra fit. Traca.ix:Fo.cix.
Aia oībus mēbris adest vt viuāt:sed offi cia dat singulis.clxxxvj.D.fo.cccxvij
Anima humana quomō i se habeat ima ginem trinitatis:sed lōge dissimiliter. lxiij.F.fo.lxx.
Aima melior est q̄m corpus:qz inuisibilis crlij.B.fo.ccxcviij.cxlv.B.f.ccxcix.
Anima mūdi vtrū sit vniuersalis. cxlij. D.fo.ccxcviij.
Anima xpi habuit mētem:intellectum: ꝛ rationem:nec fuit verbum p mēte vel intellectu aut ratiōe.cxlv.E.fo.ccxcix cxlix.C.in me.fo.cccj.
Aia aut a legitimo rege regit aut a tyrā: no vastat.lxxxiij.B.C.fo.cclxxiij.
Aia nō sequit membrū precisum.clxxxvj D.in fine.fo.cccxvij.
Anima quomodo occidit et moritf.xlvij. D.fo.cxcv.
Anima aliud agit q̄m ratio ꝛ tamē eadem est anima.iij.A.fol.ccxxvij.clxxxj.B. ante medium.fo.cccxiij.
Anima peccatrix olle enec comparatur. xvj.D.fo.cxix.
Anima quādo beata vel misera dicatur. j.C.fo.ccxxxvij.
Anima iusti cū magno gaudio erit.lvij. B.fo.xxvij.
Anima de celo venit a deo carni cōcessa. xlix.D.in me.fo.xxiij.
Anima carni est preponēda.xxxvij.A.fo. cxxix.
Aia minus est q̄m deus.xliij.B.fo.cxviij.
Anima ratiōalis tres habet potētias:in tellectum:voluntatē:ꝛ memoriam:sine quibus perfecta esse nō potest: nec ho: rum aliquod sine altero cōsistit.xv.B in me.fo.viij.
Anima per q̄ recedit aut accedit ad deū xxxiij.A.B.fo.cxxvij.
Aia q̄b⁹nutrit ꝛ vestit.lxv.C.fo.xxxj.
Anima cū quanto timore ꝛ horrore egre: ditur de corpore.lvij.B.fo.xxvij.lxix. B.C.fo.xxxij.
Anima non animat nisi membra:vnita.ij B.in fine.fo.iij.
Anima et intellectus quomodo differūt cum sint idem.xv.D.fo.clviij.
Anime plus prouidendū est q̄m corpori.j. A.B.fo.iij.lvj.D.fo.xxvij.lxvj.A.fol. xxxj.
Aie sunt adultere:sunt ꝛ fornicarie.xcvj C D.fo.cclxxviij.cclxiij.D.fo.cccxlvij
Anime quāde plus ꝓuidetur q̄m corpori signum.l C.fo.iij.
Anime cū tria sint:quid horū triū ptinet ad similitudinē patris:aut filij:aut spi rituſancti.lxiij.D.in me.fo.lxx.
Aie oēs spūs sunt.xlviij.C.fo.xxij.
Anime quibus suffragijs iuētur.xliiij. B.C.fo.xx.xlviij.D.fo.xxlij.
Anime cū exeūt corpus:aut sunt in para diso:aut in inferno:aut in purgatorio. xlviij.D.lvij.B.in fine.
Anime si in celo reuersure sint ad corpo: ra querit vtrum sciāt se eē passuras hu ius vite miserias:aut nesciant.cxliij.E fo.ccxcviij.
Anime beate semper incorruptibilia cor pora sua habebunt:non fugient.cxlij. G.D.fo.ccxcviij.
Anime defunctorū an habeant curam de viuis.xxvj.F.fo.xij.
Anime tria sunt q̄ separatim demōstran tur:scz memoria: intellect⁹:ꝛ voluntas que tamē inseparabiliter operātur sic in trinitate.lxiij.G.D.fo.lxx.
Anime vita est deꝰ:ꝛ ipsa anima est vita corporis.xix.E.F.G.fo.clxiij.xxij.F. fo.clxviij.
Anime operationes mirabiles in carne. viij.A.fo.cxlviij.
Anime et corporis dissimiles operatiōes xx.F.G.fo.clxv.
Animā qui amat perdet eā sic debet in: telligi.xxxvij.A.fo.cxix.
Animā humanam si quis crediderit dei portionem: vel dei esse substantiā ana thema sit.cxxix.B.in fine.fo.ccxciij.
Animā suam christus posuit et reassum psit.liij.D fo.lxx.
Animā nihil satiat nisi deus.xvj.D.fol. lxxxvij.
Animam veram et rationalē habuit chri stus.xxiij.C.fo.clxix.xlvij.E.fo.cxcv.
Animam suam qui amat perdet eam: nō est ꝯrarium apostolo. Memovnq̄ car nem suā odio habuit.xxxvij.A.B fol. cxxix.
Animam suam odire itelligitur duplici: ter.lj.C.fo.cc.
Animā quidam philosophi immortalem alij mortalem senserūt: et argumenta: tionibus defendētes ipsas suas defen: siones cōscriptas posteris reliquerūt cxxxix.D.fo.ccxcvj.
Animarū resurrectio per fidem precedit resurrectionē corporū.xix.E.G.ꝛ per totum.fo.clxiij.xxij.E.G.xxiij.D.fol. clxviij.ꝛ.clxix.
Animarum quodam resurrectio per fidē precedit resuscitationē corpoꝝ.lxiiij. D.fo.lxxj.
Animarū diuersa receptacula post mor: tē.xlix.F.fo.cxcvij
Animarum iustorum vel peccatorum re: uolutio qualis sit ꝑm quosdā philoso: phos.cxxxix.D.fo.ccxcvj
Animas in celis prius conuersari quidā dicunt:et illic recipiendorum corporū merita ꝓsequi.vij.C.D.E.fo.lxxviij.
Animas a deo dari ꝛ ab ipo factas credi: mus nec eas ante peccasse vel i celo cō uersatas:q̄s ad corpora mitterent.cxcj F.fo.cccxviij.
Animas purgatas in celo amore corpoꝝ redire ad corpora.cxliij.D.E.F.folio cccxviij.
Anne cur primo christus presentatus sit: deinde ductus ad cayphā:ꝛ demum ad pylatum.cxiij.A.C.cxiij A.folio. ccxxviij.ꝛ.cccxix.
Anni magis nobis decedunt q̄m accedūt xxv.A.fo.cxxiij.
Antichristus est q̄ pacē impedit.xxviij. J.fo.xiij
Antichristus in fine suscipietur a iudeis. xxix.D fo.clxxvij
Antichristus vnde dicatur. Trac.iij.B. circa.prin.fo.cij.
Antichristus est oīs qui negat q̄m Je: sus est christus. Trac.iij.C.in medio. D.E.F.fo .cij.
Antichrist⁹ est qui negat Jesum christū in carne venisse. Tra.vj.G.fo.cv.trac. vij.A.post medium.fo.cvij.
Apostatare necē est.mortale est:et cū dā: natione semper viuere exēplū.xxxiij. B.in fine.fo.xv.xxviij.R.fo.xiij.lx.B. in fine.C.D.fo.xxix
Apostatare q̄m malū sit.lij.D.fo.xxv.liij. D.fo.xxvj
Apostata est icarcerādus. Sermo.j.D. fo.iij.
Apostata nō est recipiēdus ad primum gradū.lx.B.in fi.fo.xxix.
Apostata nō edificator sed destructor est monasterij. In j.reg.ca.iiij.fol.j.
Apostasia que mala faciat.viij.C.fo.vj.
Apostoli cur dicant lux mundi:sal terre: lapides preciosi:ꝛ duodecim porte bie rusalē.xliij.B.circa fi.fo.ccclxiiij.
Apostoli oēs cum parem gratiā ꝛ sancti tatē obtineant:cur alij alijs preferant xxvij.A.B.fo.ccclvij.
Apostoli ideo summe sūt venerādi.xliij. A.fo.ccclxiiij.
Apostoli cur beati.xliij.F.
Apostolo paulo non obediens euāgelio contradicit.lix.D.fo.xxviij.
Apostolis q̄b⁹ precepit dīs non ferre fac: culum:neq; perā:aut calciamenta:aut neminē per viā salutare: quomodo in: telligendū sit.xlij.F.G.fo.ccclxiij.
Apostolos in quibus imitari debeamus xliij.C.fo.ccclxiiij.
Apostolos suos christus esse ostendit su: pra ceteras turbas fidelium ꝛ iustorū xliij.B.fo.cccixiij.
Apparitiones dei que olim patribus fie: bāt per aliquam subiectam creaturaꝫ fiebant.iij.F.fo.cxl.xcix.B.fo.ccxx.

Apolinaris heretic⁹ qd de xpo sentiebat cxcj.D.cxciij.A.fo.ccxcviij.ꝛ.cccxix.
Apolinaristē heretici sunt q̄ dicunt chri: stum non assumpsisse animā humanā. xxiij.C.fo.clxix.xlvij.E.fo.cxcv.
Aqua spiritaliter invinum conuertitur. xlj.B.D.fo.ccliij.
Aqua saluatoꝛ triplex.xlj.B.i me.f.xix.
Aq̄ sacrameti est aliud q̄m aqua q̄ signifi: cat spm sctm. Trac.vj.F.circa me.fol. cv. Trac.vij.B.in fi.fo.cvij.
Aqua piscine vbi lāguētes iacebāt quid significat.xvij.A.fo.clxj.
Aqua que de latere christi fluxit quid no bis prestat.cxx.A.fo.cccxxxij.
Aqua viua que sit quam dat xps bibere. xv.C.fo.clviij.
Aqua turbata quare tantū vnus sanaba tur ꝛ nō plures.xvij.A.B.fo.clxj
Aqua omnia generant.xcv.A.in medio. fo.ccclxxviij.
Aqua amara ligno dulcorata quid signi ficet.xcj.A.B.fo.ccl.xxvj.xcvij.C.fol. cclxxxj.
Aqua non ē salutis nisi in christi nomine cōsecrata.xxvij.B.fo.cxxiij.
Aque diuidātur ab aqs qd sit.cxxxiiij. B.circa fi.D.fo.cccxv.
Aque egyptiace i sanguinē verse quid si gnificēt.lxxxvij.B.F.fo.cclxxiiij.xcv. A.in me.fo.cclxxviij.
Aque quomodo tribuit mūdatio vt cor: pus tangat ꝛ cor abluat.lxxx.B.folio cciij.
Aque furtiue dulcedo mystice quid sit. xcvij.B.fo.cxcix.
Aque mutate in vinū mystice pulchra de claratio.ix.A.et per totū.fo.cxlix.
Aquile comparat Jobannes euāgelista xxxvj.D.fo.clxxxiij.xl.A.fol.clxxxvij.
Arbori nō habenti nisi folia:cur xps ma: ledixit:et quid mystice significet.xliij B.fo.lx.
Arborem bonā et fructū ei⁹ bonū facite: aut arborē malam ꝛ fructū ei⁹ malum quomodo exponit.Et ibidē de arbore ficulnea ꝛ sterili.xiij.A.B.fo.xliij.
Arcba bicamerata et tricamerata trini: tatis continet sacramentum.lxix.D.f. cclxviij.
Archa significat ecclesiā.vj.D.fo.cxliiij.
Archa noe quid figurabat.xlvj.C.D.fo. cclv.lxix.B.in medio.fo.cclxvij.ccliij. A.fo.cccxlvj.
Ardebit non minus qui cū multis ardet l.D.in fi.fo.cxxxv.
Arguet quomodo spūssanct⁹ mūdum de peccato ꝛ de iustitia et de iudicio.xcv. A.B.C.fo.ccxviij.
Arguere dei quid sit.xxviij.C.in me.fo. cxxiij.
Arguens palā pacē fecit:quō intelligen: dū sit.xvj.C.circa fi.fo.xlv.
Arguēdus nō est i publico qui peccator est i occulto.xv.i fine. Et.xvj.C.i me. D.E.F.fo.xliij.ꝛ.xlv.
Aristotelis verba de' animalib⁹ ponunt. lv.D.fo.xxvij.
Aristodem⁹ annis multis laborauit na: turam apis inuestigare: nec ad plenū potuit.xv.A.circa finē.fo.viij.
Arma inimici nostri misit christus in ta bernaculo suo:q̄n nos qui domus dia: boli eramus per ipsius gratiā templū dei esse meruimus.cxcvij.fo.cccxx.
Arma christianorū aduersus inimici insi: dias hec esse debēt.cxcix.C.fo.cccxxj. ccxxx.A.fo.cccxxv.
Arma christianorū pax est christi.xlv.C. fo.xxj.
Arra et pignus quomō differunt.xiij.R ante me.fo.lxxxij.
Arrius heretic⁹quid sētiat de trinitata te.xxxvj.F.fo.clxxxiij.xxxvij.C.D.fo. clxxxiiij.xlv.B.fo.cxcij.lix.B.fo.ccv. lxxj.A.fo.ccix.j.A.in fi. et.B.fo.lxxiij. ꝛ.xxxj.B.C.fo.xcvij.
Arri⁹ quid sentiat de christo.xxxviij.D. fo.lvj.lj.A.fo.lxv.lvj.A.lviij.A.f.lxvij
Arrius quo tempore nat⁹sit:et quō mor: tuus.cxcix.F.in fi.fo.cccxxj.
Arrius sic in christo hominem perfectū suscipit vt deū illū neget esse perfectū: contra quem ꝓfertur auctoritas apo stoli.cxciij.A.B.fo.cccxix.
Arrianus quomodo sibi nō cōsentientem rebaptizare contendit.cxcix.E.F.fol. cccxxj.
Arrianus non negat patrē deum:non ne gat filiū esse deū:iz patrē dicit maiorē filiū minorē.cxcix.Y.in me.fo.cccxxj.
Arrianus dicit:erat tempus quando nō erat filius cōtra quod ꝓferuntur te: stimonia scripturarū. cxcix.X.Y.Z. fol.cccxxj.
Arrian⁹ in sana audacia disputat dever bo et sapiētia in corde patris manente qui nec seipsum potest intelligere. iiij. F.G.fo.ccxxxviij.
Arriani ideo dicūt maiorē esse patrē qz mittit:ꝛ minorē filium: quia mittitur: quod probare nituntur ex verbis pro: phete.cxcix.o.fo.cccxxj.
Arriani conuincuntur per aliam ꝓphete auctoritatē.cxcix.AA.fo.cccxxj.
Arriani dicunt:alius est pater:alius fili⁹ sed minor filij⁹.cxcix.B.i fi.fo.cccxxj
Arriani quomodo conuincūtur ex vbis hermetis:qui deum patrem nunq̄s sine filio testatur.cxcix.E.F.fo.cccxxj.
Arriani in quib⁹ cōcordāt cū catholicis aut discordant.cxcix.Q.R.fo.cccxxj.
Arriani conuincunt exemplo naturali. cxcix.et.fo.cccxxj.
Arriani arguunt.lj.B.fo.lxv.lvj.A.lviij A.fo.lxvij.
Arriani dicūt spiritumsanctū patre et fi: lio minorē.iiij.C.fo.ccxxxviij.
Arriani dum inter deum ꝛ hominē distin guere nesciunt:dei substantiam diuise runt:ꝛ dū ad sola hominis vba respi: ciunt:deū sine intellectus lumine per: diderunt.clxxvj.C.fo.cccxij.
Arrianorū errore sequeretur patrē duos habere filios.xxxij.G.fo.cxxvj.
Arrianorum error vnde surgat.xxxij.E fo.cxxvj.
Arrianorum peruersitas turbauit quā doq; infirmiores eccl'e:iz inde mia su: perauit catholica fides.xl.G.fo.cclij. cxcj.A.fo.cccxviij.
Arriana heresis olī ꝓfigurata erat.cxlix. S.fo.cccxxj.ꝛ.cc.A.fo.cccxxiij.
Arrogās non est deus quātacūq; se pre: dicatione laudauerit.l.A.circa finem. fo.cxxxv.
Arrogātia i vitate nō est omnino metuē da.lviij.A.fo.ccv.
Arrogantia est cauenda. Trac.j.D.in fi. fo.xcix.
Arte licita licite sibi dsq; vite necessaria procurare pōt:si al's non habeat vnde viuat.cxxj.B.C.fo.ccxxxiiij.
Arūdo qua eleuabat spongia ad os xpi: quid significat.cxcix.C.fo.cxxxij.
Ascēdit ad patrem per id qō homo erat sed mansit in patre per id qō deꝰ erat qz in carne ad nos ꝓcessit:ꝛ ab patre non recessit.clxxvij.B.fo.cccxij.
Ascēdit cur xpus quadragesimo die post resurrectionē.clxxxiij A.fo.cccxvj.
Ascendit facile corpus in celū si non pre mit spiritū sarcina peccatorū. clxxiiij C.in fi.fo.cccxj.
Ascēdit xps in carne quā assumpsit et se: det ad dexterā patris:quod qui nō cre dit anathema sit.cxxix.C.fo.cccxiij.
Ascēdit christus ideo vt nos desuper ꝓ: tegeret.clxxiiij.A.fo.cccxj.
Ascēdit xpus ideo vt te secū ad celestem gloriā pduceret.cxxiij.C.i me.f.ccxcj. cxxxj.C.circa fi.fo.cccxiiij.
Ascēdit xps ideo vt fides edificetur.cxl. D.fo.ccxcvij.
Ascēdit nondū tibi xps si nihil amplius q̄m hoiem credis.clij.B.fo.ccciij.clv.D fo.cccij.
Ascēdit veluti christus nec a nobis recef sit:sic et nos cum illo sumus spe:nō re. clxxiij.C.fo.cccxj.
Ascendit nemo in celū nisi filiꝰ hominis qui est i celo.Et videbis celos aptos ꝛ angelos dei ascēdētes et descēdentes exp̄sit.lxxix.C.D.E.f.cclxxj.clxxiiij. C.fo.cccxj.cccxxxiiij.G.fo.cccxxxvij.
Ascēdere cum christo cupientiū aposto: lorum desiderium.clxxix.B.fo.cccxij. clxxx.A.fo.cccxij.
Ascendere in celum corpus posse cōtra garrulitatē quorūdam philosophorū fides catholica credit.cxlvij.E.fo.ccc
Ascendere corpus in celum quidam phi: losophi denegant propter ordinē pon: derū.cxlvij.D.fo.ccc.
Ascēdere si vis ascendētē charitate tene quia nemo nisi in illo ascēdit.ccxxxiiij G.fo.cxxxvij.
Ascēdere cū xpo nō pōt superbia:nō auari: cia:nec vllū vitiū:ideo q̄ vult ascēdere pri⁹ vitia deponat.clxxv.A.clxxvj.E fo.cccxij.clxxxj.J.fo.cccxiij.
Ascēdere filium hominis in celū quō in: intelligendū sit.xij.C.fo.cliij.xxvij.A fo.clxxv.cxj.B.fo.ccxxvij.
Ascēdere debem⁹ post christū affectu pa riter et ꝓfectu.clxxvj.E.fo.cccxij.
Ascēsus sicut exaltatione indicat:ita cō: ualles humilitatē ꝛ cōualles ploratio nes.l.B.fo.cxxxv.
Ascēdisse vbi caput credimus illic mem bra secutura esse confidimus.cj.D.fo. clxxxiij
Ascēdēdi scalā de vitijs nobis factmus si vitia calcamus.clxxvj.E.fo.cccxij.
Ascēdisse christum ad patrem credimus quia ad apostolos spiritū paracletū ꝓ missum descendisse videmus. clxxxiij. B.clxxxiiij.A.fo.cccxvj.
Ascēdisse christū cum audis agnosce mi litie celestis obsequiū:nam subvna ea demq; persona in eo qui eleuat diuinā potentiā:in eo autem qui eleuatur hu

manam cognosce subitantiam. clxxvj. B.fo.cccxij.
Ascēdens christus nisi ab oculis carnis formā fuī subtraxisset: oīz apl's spiritaliter nō vidissent. clxxvij. A.fol.cccxij.
Ascendēs xps i altū captiuā duxit ☞ exponitur. clxxxiij. B.fo.cccxvj.
Ascēdēs xps supra celos: in eadē carnis natura quā de mīe suscepit: oēz būanā honorauit naturā. cxxiiij. ℔.f.ccclxix.
Ascendēdo christus cōditioni nostre nil cōtulit si non in vero corpore ascendit clxxvj. ℔.fo.cccxij.
Ascendentē christū quāto gaudio celici spūs mirātes suscipiunt. clxxviij. B.C clxxix. A.clxxx. B.fo.cccxlj.t.cccxilj.
Ascēdētes nō extollemur de nostris meritis. quia nō superbia sed humilitate ascenditur. clxxv. B.fo.cccxlj
Ascensio xpi ad celū olim ꝓfigurata fuit. cvij. F.fo.cclxxxiiij.ccj. G.fo.cccxxiiij.
Ascēsio christi catholice fidei confirmatio: fuit. clxxvj. A.fo.cccxlj
Ascēsio vel descēsio dei nō localiter ē intelligenda. lxx. S.fo.cclxvij
Ascēsio christi est pignus nostrū. clxxix. B.in.in.fi.fo.cccxlj.
Ascensio xpi nr̄a est glorificatio. clxxiiij. A.clxxv. B.fol.cccxj.t.cccxij
Ascēsio christi nos cōsecrauit. clxxvj. E. in prin.fo.cccxij
Ascēsio christi in montē quid significat xxiiij. B.xxv. B.fo.clxxj.t.cccxij
Ascensionis dñice q̄ christus terrā ad celum leuauit: magnū t regale mysteriū. clxxviij. A.fo.cccxlj.
Ascēsionē xpi dauid prenūciauit. clxxix. A.fo.cccxij.
Ascensiones in corde disponere: quid sit xvij. B.C.fo.ccclxiiij.
Ascēsus corpis in celū ꝓbat exēplis t rationib⁹ naturalib⁹. cxlvij. F.G.fo.ccc.
Ascensus noster i corde nostro esse debet v.C.in fi.fo.cccl.xlij. J.fo.ccxliij.
Asina balaā q̄d figurz. clij. B.f.cclxxxiij
Astutia sine simplicitate superbia est. iiij A.in fi.fo.iiij
Auarus dū replet archam: perdit securitatem. Trac.x.circa prin.fo.cxj.
Auarus duplici se benedictione dei priuat. ccxix. B.in fi.fo.cccxxx.
Auarus est cecus q̄ credit se habere: nā q̄ hz nec hz: q̄ q̄ hz videre nō potest. ccxxxix. ℔.fo.cccxl.
Auar⁹ nō solū est q̄ rapit aliena: sed q̄ cupide seruat sua. cxcvj. B.in fi.fo.cccxx.
Auar⁹ vt acquirat aurū perdit fidem: foris vestit: it⁹ spoliat. l. D.fo. cclix. xcv. E.F.cclxxviij.ccxv. C.fo.cccxix.
Auar⁹ iō van⁹ q̄ vanis colligit. l. E.G. fo.cclix.xcvj. X.fo.cclxxvlij.
Auarus sibi vendicat q̄ oibus donatū est. xlvij. B.fo.cxxxiij.
Auarus vnde torquetur inde misericors adiuuatur. xxx. A.circa ꝑn.fo.cxxv.
Auar⁹ vane ꝓturbat. l. B.C.D.fol.cclix.
Auarus nūq̄ satiabit. lxij. C.fo.xxx.
Auar⁹ nimis ē cui nō sufficit de⁹. l. C. circa fi.fo.xxiiij.
Auarus tantū iubet diligere deū quātū diligit aurū. ccxxxix. Q.fo.cccxl.
Auarus tāto feruentius ad acquirendū inardescit: quāto citi⁹ relictur⁹ est q̄ acquirit. ccxlvj. B.fo.cccxliij.
Auarus pl⁹ aurū q̄ aiam amat. ccxxxiij. C.fo.cccxxvj.
Auarus imaginē regi sculptam seruat i solidis: t imaginē cōditoris in hoibus detestatur. xlviij. B.fo.cxxxiij.
Auar⁹ hydropico cōparat. x. F.fo.ccclj.
Auarus est beus ad salutem nostram. lj. A.fo.ccclxvij.
Auari anima febricitat curz: et timorib⁹ agitatur: vt sacculus nūmis impleat. l. C.fo.cclix.
Auari cū multa collegit vanitas: parata iuenit hostilis crudelitas. l. F.fo.cclix
Auaricia grauiora imperat q̄ sapientia ccxlv. D. J.folio.cccxliij. ccxxiij. E.f. cccxxxij.
Auaricia nō est auri t argenti culpa: sed animi. xxx. B. in fi.fo.cxxv.
Auaricia generat vermes exemplum. xcj D.fo.cclxxvj.
Auarozū pena q̄alis erit. vij. C. D.f.cxv
Auaricia quō se palliat sub nomīe pietatis. xcvj. X.fo.cclxxviij.
Auaricia quāto plus querit. ccl. A.fo.cccxlv.
Auaricie sarcina ideo est reijcienda. ccix. D.fo.cccxxvj.ccxxxix. W.fo.cccxl.
Auaricia est velle esse diuitem: non tamē esse diuitem. ccv. E.fo.cccxxv.
Auaricia abyssus insatiabilis: pestis interminabilis: q̄ omnia vitia senescūt sola auaritia iuuenescit. xlviij. E. fo.xxiij. lviij. B.fo.xxviij.
Auaricia nouerca est tusticie. xxxv. A.fo. xvj. xlij. B. fo.xx.
Auaricia radix oīm malozū: seruit⁹ idolatrie: mat vsure: genitrix symonie: fomes culpe: eterne pene via: t nutrix gehenne. xlviij. E.fo.xxiij.
Auaricia demone petor: q̄ ille sibi deo: ista super deum ascēdere cupit. xlviij. E. in fi.fo.xxiij.
Auaricia ꝓparat hydropi. v. A. ante medium. fo.xxxvj.
Auaricia pecunia parū est: caue auaricia vite. cxcvj. C.fo.cccxx.
Auaricia arguit. xxvj. C.fo.xciij.
Auaricia quō dicatur radix oīm malox Trac. vlij. D. in ꝑn. E.fo.cvlij
Auaricia nō habētes inter deos numerā di sunt. cxcvj. B.fo.cccxx.
Auaricia omnem et non simpliciter auaritiam fugere christus ꝓcepit. cxcvj. A. B.fo.cccxx.
Auaricie studentes quātis malis se obligent. ccxlij. D.fo.cccxlij.
Auaricie amaritudo est fugienda: vt ad charitatis dulcedinē possimus peruenire. vlij. A.fol.cxv.
Auaricie grauis seruitus cui comes est pigritia. xxij. B. C. D.fo.xcj.
Audire et videre quando de deo dicunt idem sunt cū deo: licet i nobis diuersa xviij. F.fo.clxij.
Audire filij a patre i diuinis q̄d sit. xiiij. C.fo.clvj.xxij. ℔.fo.clxvlij.xcix. C.folio.ccxx.
Audiri qui vult deū pri⁹ audiat. xxviij. C.fo.cxx liij.
Auguria q̄ ex auiū fluī ꝓsideratione nō sunt obseruāda. ccxlj. A.in me.f.cccxlj.
Auguria qui contēnunt molestias q̄nq̄ a diabolo patiunt aut vāna: queveris fidelibus vertunt in victoriam: fictis
aūt in scēdalū. ccxlj. B. D.fo.cccxlj.
Augurijs vel aruspicijs qui intendit; ac maleficis ceteris credit: oia bona q̄ facit perdit. ccxlj. E.fo. cccxlj. ccxv. D. E.fo.cccxxix.
Augures q̄nq̄ vera p̄dicūt ex iīctu demonū deo pmittēte. ccxlj. C.fo.cccxlj.
Augustin⁹ ia senex plenus charitate: de charitate disputat. xxxix. D.E.f.ccclj.
Augustin⁹ iuuenis cogitur p̄sentibus senib⁹ loqui: qui potius elegit audire q̄ vocere. xlvj. A.fo.cclv.
Augustinus q̄tū diligebat t ꝓcurabat salutē eozū q̄s in xpo regnabat. cxxvj A.fol.cccxxix.clvj. A.f.ccciij. clx. C. D fo.ccciiij.clxiiij. B.fo.cccv.
Augustinus ꝓpter multimodas causas suis semper adesse nō poterat: nūq̄ tñ eis charitate abfuit. xlij. A.fo.cclliij. xliiij. A.fo.ccliiij.ccxvj. A. fol.cccxxiij.
Augustin⁹ aī tribunal xpi se vult hr̄e excusatū. q̄ cōtravitia nō tacuit: nec talentū sibi creditū abscondit. clx. E. in me.fo.ccciiij.cxliij. ℔.circa fi.fo.ccxc viij.clxiiij. C.fo.cccv.ccx. D.f.cccxxvij ccxxxj. J.fo.cccxxxv.
Augustin⁹ in p̄sentia coepiscopoū suozū cogit facere sermonē. lj. A.fo. ccclxvij.
Augustin⁹ iualid⁹ accedēs ad ꝑmonem fortis fit loquēdo. xxix. A.fo.cxxv
Augustinus quātū requirebat errātes t reuocabat pereūtes. clxv. ℔. fo.cccvj.
Augustin⁹ ordinat⁹ fuit episcop⁹ ante natale dñi. xxv. C.fo.cxxlij.
Augustin⁹ magis vult esse inimic⁹ hoib⁹ q̄ tustitie. xlix. C.fo.cxxxiiij.
Augustin⁹ mater est animarum subditorum suozū. xxvj. C.fo.cxxiij. xxiiij. C.i fine.fo.cxxij.
Augustin⁹ baptizat paganos sexaginta quos ipse ad fidem cōuertit. vj. A.fo.v
Augustinus tristes mēdicos plures reliquit: quia vnde dare posset omnib⁹ nō habuit. lij. F.fo.xxv.
Augustin⁹ audacter predicat ptra vitia xlvij. E.fo.xxij.
Augustin⁹ semper bene sensit t credidit de suis fratrib⁹. iij. C.fo.xxliij.
Augustin⁹ iā ejus fact⁹ ad ethiopiā cum alijs vt euāgeliū p̄dicaret ascēdit: t q̄ta mōstra illic viderit. xxxvij. G.f.xvij
Augustin⁹ cur mutauit ꝓsiliū neminem velle ordinare clericū: nisi qui cum eo vellent cōmunem vitā agere. lij. G. ℔. lij. ℔.fo.xxiiij.t.xxv.
Augustin⁹ libere se scire confitet q̄d xps voluit indicare. clxxxix. B.f.cccxvlij.
Augustin⁹ veritatē tacere nō audet: nec tamen querit placere nisi eis qui vitā corrigunt. xxxvj. G.fo.xvj.
Augustinus patiebat dentiū dolores vehementissimos: sicut ipse testat in suis cōfessionibus. xxxvj. ℔.fo.xvj
Augustin⁹ tpe errozis sui adhesit viris pfectis q̄ q̄s illumiari meruit et bapti zari nō distulit. xxi. A.fo.ix.xl. C.f.xix.
Augustin⁹ ter i die fecit sermonē. xxxiij. A.fo.xv.
Augustin⁹ de cōi oia accipere voluit: et talem vestē habere voluit qualē pbr̄m aut diaconū hr̄e decuit. liij. G. fo.xxv.
Augustin⁹ cōem vitā cū suis agebat t ꝓfitebat. lij. A. C. ℔.fo.xxiiij.
Augustinus de veste ꝓciosa erubescebat

liij. G.fo.xxv.
Augustin⁹ ꝓpter veritatē insidias pass⁹ vt occideret: t mori parat⁹ erat. xxxvj. ℔.folio.xvj.
Augustin⁹ pcibus matris sue t doctrina ambrosij ad fidē cōuertit. xl. C.fo.xix.
Augustin⁹ tāta pertinacia ac disputationis sue acrimonia ac vehementia ambrosiū q̄nq̄ vrgebat: vt inter supplicationes q̄ de⁹ ab ei⁹ captionib⁹ averteret rogare cogeretur. in Ser. ambro. A in fine.fo.j.
Augustin⁹ tria monasteria construxit in honorem sancte trinitatis: primū in hereno: secundū in horto longe ab vrbe: tertiū clericoz in domo epi: quorū duo vltima p̄dicationis officiū suscepērūt xliij. A.fo.vlj.xl. C. in medio.fo.xix.liij. B. C.fo.xxliij.
Augustin⁹ rationē senex reddidit bonozū fratrū dom⁹ sue que ad cōmunitatem cōtulerūt/vel cōferre habebāt. liij. per totum.fo.xxv.
Augustin⁹ precibus et lachrymis sancte matris sue adherere cepit sancti ābrosij predicationibus. Jn ser Ambro. de baptismo augustini. B.fo.j.
Augustinus istituit heremitas in solitudine more apostolico cōmuniter oīa possidentes. j. A.fo.liij.
Augustin⁹ cōparat oliue fructifere: turri dauitice: viti abundanti: cui⁹ doctrina ab ortu et occasu: ab aq̄lone t austro videt. xl. C. in medio.fo.xix.
Augustin⁹ cur q̄rūdā hereditatē et oblatiōes recipere noluit. liij. D. E. fo.xxv.
Augustin⁹ afer carthagineñ. philosoph⁹ acutissimus cōtēpro gentiliū cultu ad verā xp̄tianam religionē diuino nutu peruenit. Jn ser. ambro. A. fol.j.
Augustin⁹ triūphare visus est in illa hora qua sacro baptismate nouū hoiem indutus est in qua cū ambrosio diuino instinctu hymnū decātauit. Te deum laudam⁹. in ser. Ambro. B. aū me.fo.j.
Augustin⁹ vt monasteriū cōstrueret suū patrimoniū vendidit. xxj. D.fo.x.
Augustin⁹ cōpellit fratres vteb⁹ pascha libus vinū et panē triticeū sumere: cū bletis butyro mixtis. xxix. K. in fine. fo.xvlij.in.ij.regula.ca.ij.fo.j.
Augustin⁹ pauper pauperes dños suos vocat. cx. A.circa finē. D. fo.cclxxxvj.
Augustin⁹ q̄tum diligebat fratres suos t venerabat seniores. j. A. fol.iij. xvlij. E.fo.ix.xxvlij. ℔.fo.xlij.
Augustinus volens ad africā redire post mortē matris: et monasteriū edificare quot fratres t quos secū attulit: a sctō simpliciano. xxj. A.fo.ix.xl. C.fo.xix.
Augustin⁹ apud hostia tyberina cū mīre cōstitut⁹ vt ad africā rediret: a poncio pfecto romā reducit: edificia paganorū visurus t cesaris cadauer. xlviij. F folio.xxlij.
Augustin⁹ rhetor p̄stantissim⁹ t logic⁹ acutissimus: a' mediolanen. honorifice suscept⁹: artes oēs liberales sine prece ptore adeptus est. Jn ser. ambrosij de eius baptismo. A.fo.j.
Augustinus vtrū fuerit heremita: monachus/aut canonicus: aut qualē habitū ipse t sui deferebant: t vtrū sub pfessione viuebant. Ser. xxvij. E. J. circa fi. K.fo.xij.lx. B. C.fo.xxix.
Augustin⁹ q̄ sanctū simplicianū ligurienſem in fide instruit. v. G. ante mediū. folio.v.xxj. A.fol.ix.xxxix. B.fo.xviij.xl. C.folio.xix.
Augustin⁹ quāte fuit abstinentie cū suis fratrib⁹. liij. C.fo.iiij.xxviij. ℔.fo.xliij.
Augustin⁹ baptizat cū adeodato t altpio Jn ser. ambrosij. B. ante mediū. fol.j.
Augustin⁹ cū suis nihil habebat: nec paucis se esse erubuit: q̄ paupertatem t obedientiā seruare ꝓtebat: quā et tā fact⁹ eps summe seruare curauit. iiij. C. v. C. D.folio.iiij.xxj. B. D.fo.x. xxxvij. B.t. F.in fine.fo.xvij.
Augustinus se caput t principiū oīm ſm apostolicā vitā viuentiū dicere non veretur. xxj. B.fo.x.
Augustinus trib⁹ noibus vt abraam est appellatus excelsus: pater excelsus: pater multarū gentiū. xl. C. G.fo.xix.
Augustin⁹ adeo timuit episcopari vt ad locū vbi sciebat non esse episcopū: nolebat accedere. lij. B.fo.xxiiij.
Augustin⁹ in refectiōe sua et suoz/lectionem diuinā ꝓius audiri instituit: t cōtra detractiōes in mēsa versus sc̄tos habuit. Si quis tē. j. B. in medio. fol. iij.xxvj. D.fol.xij.ij.regula.ca.ij.et.iij. ca.xlij.fo.j.
Augustin⁹ nolut viuere sine salute subditoū suoz. xxviij. A. in fine.fo.cxxiiij.
Augustin⁹ in episcopatu exist̄es semp he remū cupiebat. xxxiiij. B. in fi.fo.xv.
Augustin⁹ ad hipponēvenies ꝓpter amicum videndū vt secum monastice viueret: rapt⁹ ꝓsbiter et eps ordinatur: nil preter indumēta secum portās: cetera pauperib⁹ erogauit. lij. B. circa finem folio.xxiiij.
Augustin⁹ clericos suos a se expulit ad tps ꝓpter correctionē: non in vānationem. v. G.fo.v.xxvj. B.fo.xj.
Augustin⁹ anno etat⁹ sue tricesimo a beato ambrosio baptizat⁹: novis vestimentis t cuculla nigra indutꝰ t cingulo ex corio precingit. Jn ser. ambro. B. circa finē. fo.j.t.xxvij. E.fo.xij.et. xxviij. J. circa finem. K.fo.xiij.
Augustin⁹ cū quātis lachrymis i baptismo errorē suū cōfitetur t conuersionis diuturnitatē: nā dimidiā fere vite sue partem inter gentiliū mores ꝓsumpsit. Jn ser. ambro. supra. A. in fine.fo.j.
Augustinus nunq̄ in episcopatu carnes edebat: nisi causa hospitalitatis: sed eā dem abstinentiā quā in heremo habuit tenuit. xxj. D. post mediū. fo.x.
Augustin⁹ oēm spem reliquit: t quod esse potuit noluit: nec quesiuit esse q̄d fuit: sed abiectus esse in domo dei. lij. B. circa finem.fo.xxiiij.
Augustin⁹ frangit vasa ecclesie et dat leprosis/et pro redemptione captiuoz. xxxj. C. in fine.fo.xv.
Augustinus charlores reputauit heremitas suos ignaros t humiles: q̄ sapientes elatos. xxij. A. C.fo.x.
Augustinus magis vult de pietate q̄ de crudelitate argui. xxvj. C. in fine.fo.xj.
Augustinus hortatu factorum Ambro. t Simpliciani cū suis fratrib⁹ heremiticam vitam aggredit. xxvij. A.fo.xij.xl C. folio.xix.

Augustinus disputat cū fortunato manicheo quem publice supauit. v. G. in medio.fo. v.vj. A.fo.v.xxxv. A.fo.xvj.
Augustin⁹ q̄tū lugebat perditū ianuarium in ꝓpriet̄ate defunctū. v. E.F. fol. v.xxvij. B.fo.xij.lij. C. J.liij. B.F.fo. xxliij.et.xxv.
Augustin⁹ centū t ampli⁹ monachos in heremo sil'habitare fecē. vj. C. circa fi.fo.v
Augustin⁹ anno etat⁹ sue. xxxiij. a sancto simpliciano edoct⁹ vitā heremiticā instituit. xxxix. B. C.fo.xviij.
Augustin⁹ arguit canonicos suos de inobedientia: rebellione: et remissioni vita in cōparatione heremitax. v. F. G. fol. v.xxxvj. D. E.fo.xvj.
Augustin⁹ ꝑstruit monasteriū i heremo/ t postmodū inult⁹ epatū suscipiens: in domo epi pbros secū esse instituit. iiij. C. in medio. v. C.fo.liij.xxj. D. folio.xliij. B. C.fo.xxliij.
Augustin⁹ qualē habitū deferebat. in addi. vj.fo.xxxiiij.
Augustin⁹ sagacissim⁹ artiū liberaliū in dagatos: a romanis ꝓncipib⁹ cedrus odozifera fuit appellat⁹. xl. C. fo.xix.
Augustin⁹ nō solū a carthaginen. sz etiā a romanis acutissim⁹ reputat⁹ pōtiant pfecti filiā sibi in cōiugū paratā: cunctaq̄ pmissa spernēs: ciuitatē caute relinq̄ns fugit mediolanū. xxvj. F.f.xvj
Augustin⁹ pie mauult cōfiteri ignorātiā suā q̄ temere scientiā vēdicare. clxxxix A. in fine.fo. cccxvlij.
Augustin⁹ non tā delectat laudib⁹ popularib⁹ q̄ angit quomodo viuāt qui cū laudant. xxv. A.fo.cxxiij.
Augustinus erat sui ipsius persecutor. cc xxxvij. G.fo.cccxxxvlij.
Augustin⁹ nō timuit q̄relas hoīm. Jvitia loquens. xcvj. D. fo.cclxxviij.ccxxxix. ℣.fo.cccxl.ccxliij. G.fo.cccxlj.
Augustin⁹ pascit subiectos vnde pascit. xxv. C.fo.cxxiij.
Augustin⁹ laudari a maleviuentib⁹ non vult: sed a beneviuētib⁹: nec plene vult nec plene nō vult. xxv. A.fo.cxxiij
Augustin⁹ disputatiōes suas graphio et cera videt ligari. vj. A.fo.cccl.
Augustin⁹ dicit se loq̄ nō tāq̄ magistrū: sed tanq̄ ministrū. xxiij. A. fo.ccclvj.
Augustin⁹ in anniuersario ordinationis sue facit sermones. xxiiij. t. xxv. per totum.fo.cxxij. t sequenti.
Augustin⁹ iā eps multis futuris episcopis loquitur. xlij. E. fo.ccclxiij.
Augustin⁹ licet min⁹ valeat dicere: verā tñ semp optat dicere. xxxiiij. C. fol. ccclix.xlij. E.fo.ccclxiij.
Augustin⁹ de veris gr̄as deo agit: si autē aliquid dixerit quod non debuit ignosci petit. xxxiiij. A.fo.ccclix.
Augustini obitus t translatio a sardinia ad papiam in addi. liij. t. v.fol.xxxiij.
Augustini tāta erat i dicēdo gr̄a: tāta copia ac facūdia: vt nō temere eius dicta dissolui poterāt. in ser. amb. A. in fi.fo.j
Augustini delectatio i hac vita nō fuit nisi bōa vita subditoz. xxviij. E.fo.cxxiiij.
Augustini cōuersio t cōuersatio qualiter sentiē a calixto papa t sigiberto. Vide in additionib⁹. ij. t. liij.fo.xxxiiij.
Augustini diuitie bona erat vita subditorum. cxliij. ℔. in fine.fo.ccxcvlij.

Augustini vita cūctis imitabilis erat. lij. A. luj. A. ℣. in fi. fo. xxiiij. r. xxv.

Augustini cōuersio angelos letificat: cōlū r terra benedicūt dñm: qz ab eo tāq̄ religiōis exordio xp̄iani auxiliū capiūt r suffragium. in ser. ambro. E. ante me. fo. j.

Augustini humilitas in docēdo. ccxxxix in fine. fo. cccxl.

Augustini lucrū est bona vita subditorū lj. A. in fi. fo. ccclxvij. iij. L. fol. cccxlix.

Augustini humilitas. lxij. in prin. fo. lxx.

Augustinū amātes querunt in eo qđ laudant qui odiunt vt detrahāt. lij. E. luij A. B. ℣. fo. xxv.

Aurel⁹ cp̄s carthaginen. factū memorabile fecit. lij. ℣. in fi. fo. xxv.

Aures dei sunt ad cogitationes nostras: quō aures nostre ad voces nr̄as. xvj. A. circa prin. fo. cxix.

Aures plures habēt audiēdi: nō obediendi. xxviij. A. fo. cxxiij.

Auris abscissa r a xp̄o sanata quid significat. cxij. L. fo. ccxxvij.

Aurū vbi purgāt tria sunt necessaria: palea: ignis: fornax: et artifex. aīa fornacē que spiritaliter sunt intelligēda. cclxij ℣. H. fo. ccccxlvij.

Aurū facere plus est qđ habere. cx. D. fol. cclxxxvj. ccxij. L. fo. ccxxvij.

Aurū exercitatio est hūanitatis r supplicium cupiditatis. xxx. A. fo. cxxv.

Aurū r argentū illi⁹ ē qui nouit vti auro r argento. xxx. A. in me. fo. cxxv.

Aurum tūc magis pdest cū cōtēnitur: nō qz tp̄m ex sua natura malum est. sed eius abusus. xxvj. B. fo. xciij.

Aurum ecclia habet pro egentiū necessitate: et captiuorū redēptione. xxxij. L. in fi. fo. xv.

Aurū r argentū dei est: nō diuitis. xxx. A fo. cxxv. xlvij. B. fo. cxxxiij.

Aurum est materia laboz: r piculosa res possidentiū. xxvj. A. fo. xciij.

Auri iops deo dines est. xxvj. L. fo. xciij.

Auri r argenti culpa nō est cūius pro auro r argento sepe cupidi dimicent. xxx L. fo. cxxv.

Babillon ciuitas magna: mundū significat. xxiij. B. fo. r.

Balaam r Balach quid intpretent: r qđ figurēt. ciij. L. fo. cclxxxiij.

Balaam cur mō laudet mō i scriptura vituperetur. ciij. L. fo. cclxxxiij.

Balaam cur prius phībitus postea iuss⁹ transit ad maledicendū. ciij. B. folio. cclxxxiij.

Balaam in arte magica famosissim⁹ erat r in carminib⁹ noxijs ꝑpotens non enī habebat potestatē vel a se verba ad benedicendū. Sed ad maledicendū. ciij. A. fo. cclxxxiij.

Balneū cui⁹ infirmitatj necessitas cogit minime denegek. i. iij. reg. ca. xxxj. fol. j.

Balnea nō intrent religiosi min⁹ q̄ duo vel tres in. iij. reg. ca. xxxij. fo. j.

Baptizat quō mal⁹ minister. v. ℣ fo. cxlij.

Baptizare r nō baptizare qūo dicebatur ihesus. xv. A. fo. clviij.

Baptizari debere paruulos nemo dubitat: sz de causa querit. xiiij. A. post me. fo. lxxxiij.

Baptizari xp̄s voluit ꝑpter humilitatē nō ꝑpter iniquitatem. xxiij. E. in fine. fo. ccclvj.

Baptizari xp̄s curvoluit q̄ mundus erat xxix. ℣ fo. ccxlviij. xxxvj. L. fo. ccl.

Baptizat⁹ cur opus habet infans etiā natus a fidelibus: q̄ non peccauit. viij. E fo. lxxviij. r. A. B. fo. lxxx.

Baptizari quare voluit xp̄s iiij. ℣. f. r. clj. v. B. fo. cxlij. xiij. L. fo. clv.

Baptizari quidā nolūt: non qz preterita pctā dimitti dubitāt: sed futura timēt. xxvij. E. fo. cxxiij.

Baptizari non debet adult⁹ nisi penitet vite veteris. l. L. fo. cxxxv. xxvij. A. fo. cxxiij.

Baptizari quidam paruulos dicunt: nō ꝑpter salutē aut vitā eternā: sz ꝑpter regnū celoꝝ. xliij. A. i fi. r. B. fo. lxxxiij

Baptizari cur debeat natus a fidelib⁹ iā baptizatis. xliij. R. ℣. fo. lxxxiij

Baptizari quidam ideo differūt vt flagitia et scelera multa cōmittant. xcij. B. in fi. fo. cclxxvj.

Baptizari vtrū debeat infans ante diem octauū. xiiij. M. fo. lxxxiij.

Baptizādi tertio immergendi sunt figuraliter ostendit. xc. B. fol. cclxxvj. cvj. A. fo. cclxxxiiij. ccj. E. fo. cccxxiij.

Baptizandi tempestiue offerēdi sunt: ne negligank. lxxj. ℣. fo. cclxvij

Baptizandi sunt paruuli: r ad verba offerentium sanank: sicut ad factū alienum vulnerabantur. xiiij. G. et. A. in medio fo. lxxxiij.

Baptizādi potestatē quomodo dat xp̄s ministris. v. B. L. D. ℣. fo. cxlij.

Baptizat⁹ aut continentiā voueat: aut ꝑmaneat cum vxore sua: aut si nō habet ducat vxorem. xlix. B. fo. cxxxiiij

Baptizatus q̄ nō est: quātūcūq; pfect⁹ sit rū pctoꝝ sarcinā portat. xiij. L. fo. clv.

Baptizatus xp̄s in iordane: oībus aquis benedictionē dedit: nō tū ipe indiguit xxix. B. L. fo. ccxlviij. xxxvj. L. fo. ccl.

Baptizat⁹ est xp̄s eo die post multos annos quo nat⁹: vt vno eodē tpe r ederet per virginē: r per mysterium gigneret xxxvj. A. fo. ccl.

Baptizat⁹ si sine crimine vitā finierit: nō vitam finit sed transit de vita ad vitā. xlj. B. fo. cxxx.

Baptizatus ad horam securus hinc exit xlj. L. fo. cxxx.

Baptizati baptismo Joannis q̄re baptizabank baptismo xp̄i. v. B. L. fo. cxlij.

Baptizati qui nō sunt ideo regnū celoꝝ nō dari volunt: qz dñs dixit. Nisi quis renatus fuerit ex aqua r spiritu sancto xiiij. E. in me. fo. lxxxiij.

Baptizati vtrū exemplo christi ieiunare debeant. clvij. E. fo. ccclij.

Baptizati cur accipiant cādidā vestem clxiij. B. fo. cccv.

Baptizati rursus qui nō sūt: alij ex misericordia r iustitia ꝓcedūt simul r vitā eternā r regnū celoꝝ: quos pariter ꝑm scripturas refellit. xiij. L. D. E. ℣. H. D. fo. lxxxiij.

Baptizato xp̄o cur celi aperiūt. xxix. ℣. i fi. f. ccxlviij. xxxvj. B. xxxvij. D. f. ccl.

Baptizato christo: trinitas manifeste apparuit. lxiij. A. fo. lxx.

Baptizatū cū sit post iohānē: quare post hereticos nō baptizat. v. D. fo. cxlij.

Baptizatis ab hereticis vel scismaticis non repetendus est baptismus. xj D. in prin. fo. xl.

Baptizantiū r baptizatoꝝ quadruplex diuersitas. xj. D. xij. A. fo. clij. r. clxij.

Baptismata paruuloꝝ superfluavideri possent: nisi pctm originale p parentū viscera in prolē excurreret. ccxlvj. A. fo. ccccxliij.

Baptisma iudeoꝝ ptra prevaricationis malū nullā potuit cōferre medicinam xxix. B. fo. ccxlviij.

Baptisma est vnū. cxcj. ℣. fo. ccccxviij.

Baptisma quale habuit Joannes: et ad quid valebat. xlij. ℣. H. fo. cxlj.

Baptismatū i noīe trinitatis rebaptizare nō licet. cxcix. ℣ ℣. fo. ccccxxj.

Baptismus paruulorum contra pelagianos. xviij. per totum. fo. lxxxiij.

Baptism⁹ cū nos in nouā vitā regeneret cur nō stati etiā mortalitatē ipam carnisq; corruptionem deponim⁹. l. D. fo. cxxxv. x. A. fo. cxvj.

Baptism⁹ q̄ semel adhibek per fidē mundat. xxx. A. circa prin. fo. litj.

Baptismus tohānis nō crimina cōmissa deleuit: sed emēdauit errātes. xxxvij. B. fo. ccl.

Baptismus christi nobis est sepultura. cxxvij. D. fo. ccxcij.

Baptism⁹ peti fomitē non tollit. xlv. E. fo. cclv. lxix. B. circa finē. fo. cclxvij.

Baptism⁹ oīa peccata delet velut mare rubū egyptios: r qō baptizandi acri⁹ ipugnēk. lxxxv. A. fo. cclxxiiij. xc. A. B xcj. A. fo. cclxxvj. cxix. H. fo. cclxxxix.

Baptism⁹ xp̄i altera natiuitas eius quo dāmodo fuit. xxxvj. B. fo. ccl.

Baptismus xp̄i ideo mirādus. xxxvj. L. folio ccl.

Baptism⁹ sine charitate nihil pdest. tracta. v. D. in prin. fo. ciiij. vij. B. in fi. fo. cvij.

Baptismus hereticoꝝ q̄uis sit verus: tñ sine charitate nihil pdest. vj. ℣. fo. cxl: iiij. vij. A. fol. cxlvj. Et pulchra exhortatio augustini revocantis hereticos ad ecclesie vnitatē. xiij. E. ℣. fo. clv.

Baptism⁹ p sanguinem xp̄i delet pctā: et facit de veteribus nouos. Tra. j. D. in prin. fo. xcix.

Baptism⁹ delet quicqd prevaricatio sordidauit. cxxxviij. L. fo. ccxcvj.

Baptismi figura olim ꝓcessit. cvj. L. fol. clxxxiiij. et. ccj. D. fol. cccxxiij. ccviij. D. fo. cccxxxvj.

Baptismi figura fuit mare rubū. xj. B. folio. cliij.

Baptismi sacramentū in duob⁹ cōsistit: i elemēto scz r verbo. lxxx. B. fo. ccxiij.

Baptismi ad aquam nisi eccla venisset xp̄o socista nō esset: figuraliter oñdit. lxxv. L. E. cclxx. lxxx. A. B. fo. cclxxij lxxxvj. A. fo. cclxxiiij.

Baptismi gratiā cuius figura olim ꝓcessit vt reciplam⁹ qualiter nos ꝑparare debeam⁹? et qualiter post baptismū sit viuēdū. lj. A. B. E. f. cclxlxix. B. i me. fo. cclxvij. lxxxiiij. E. fo. cclxxiij. cxxxiiij. D. in fi. fo. ccxcv.

Baptismi vnitas p vnā colūbam missam designak. vj. L. D. fo. cxliij.

Baptismo iustificat⁹ a prioribus peccatis non superbiat: etiam si nihil cōmittat vnde ab altaris cōmunione separetur q̄si de plena securitate se iactans. l. E. folio. cxxxv.

Baptismo cūcta pctā dimittunk: licet in firmitas peccādi remaneat. ij. D. folio lxxiij. r. vj. ℣. fo. lxxvj.

Baptismo nō suscepto cur catheczemin⁹ aliqñ mozik r viuēs scelerate i fine baptizetur. xx. D. in fine. fo. xc.

Baptismo iprimik caracter. v. D. i prin. ℣. folio. clxij.

Baptismo aliquos leuātes eos in fide instruere debent. lxiij. ℣. fo. xxx.

Baptismo oīa peccata dimittunk: figuraliter ostendik. xlvj. J. fo. cclv.

Baptismo christi exclusō nemo saluatur vt figuraliter ostenditur. cvj. L. folio. cclxxxiiij.

Baptismo xp̄i aq̄ sunt purificate. xxxvj. A. xxxvij. A. folio. ccl.

Baptismo christi humilitas declarstur. xxxvij. B. D. fo. ccl.

Baptismo oīa peccata dimittunk: nec debet iterari. cxxxv. D. fo. ccxcv.

Baptismo puulos leuātes ꝓ etiē apud deū fidei assores exist⁹: r iō eos fidē et orationem dñicam docere debent. cxv E. fo. cclxxxviij. clxij. L. fo. cccv. ccxv B. fo. cccxxix.

Baptismo christi seruabak peccatorū remissio. xxxvij. B. fo. ccl.

Baptismo priuati decedentes vbi erūt. lvij. B. fo. ccviij.

Baptismo regeneramur. Tracta. iiij. G. folio. clij.

Baptismum oīa pctā delere figuraliter ostendit. xxvij. B. D. fo. cxxij.

Baptismum post susceptū recidiuare q̄ malū sit. lxxxiiij. D. E. fo. cclxxiij

Baptismū cōferens nihil exigat. xxxvij. L. folio. cvij.

Baptismū q nondū accepit: nondū violauit sacramentū. xlj. A. fo. cxxx.

Baptismū susceptur⁹ q̄lis esse debeat. et a quibus se custodire debeat. cxv. B. fo. cclxxxviij.

Baptismū vex nō nisi a bonis posse dari hēretici dicūt: r q ipi sint illi bōi r apō eos sit ver⁹ baptismus. xlv. L. fo. lxj.

Baptismū prodesse paruulis in fide offerentium ad remissionē originalis peccati pie creditur r ecclesiastice auctoritatis per orbem terraꝝ firmo robore custoditur. l. L. fo. cxxxv.

Bartholomeus apostol⁹ viuēs excoriatur vno die et sequenti mozik. iiij. B. in fine. fo. iiij. xxv. E. fo. xj.

Beat⁹ dō non fit: nisi ei remittak qđ fecit r tegak quod cōmisit. vj. A. fo. cxliij.

Beatus esse a se bō nō pōt sicut a se fieri nō potuit. ccxxxix. R. fo. cccxl.

Beat⁹ vere nemo potest esse: nisi cui⁹ dñs deus eius. xxxv. L. in fine. r. D. fo. lv.

Beatus esse nemo pōt nisi a solo deo. xlij. D. fo. lxxxij.

Beati quos in isto seculo culpa aliqua ꝓcutit r nullum crimē vulnerat. xxij. A fo. ccclvj.

Beati q persecutionē patiunk ꝓpter iusticiā: qđ sit. lxxxviij. B. L. fo. ccxv.

Beati quales erūt post iudiciū: r quomō deum videbunt. lxiij. ℣. fo. lxxj.

Beati quare non dicuntur mali qui persequunk malos ꝑpter iusticiā. lxxxviij B. L. fo. ccxv.

Beati sunt credētes r nō vidētes. Tract. j. B. fo. xciij.

Beati q̄les erunt. xxxv. L. in fi. fo. xcviij.

Beati oēs esse volunt: sed vñ beatificenk non oēs volunt. cxij. D. fo. ccxcvij.

Beati quales erūt: r quid acturi sint. clij L. D. fo. ccclj.

Beati invita eterno erunt equales: q̄uis meritorum diuersitate fulgebunt. lix. B. in fi. fo. lxviij.

Beatū se nulla res terrena facit. cxlj. D. folio. ccxcvij

Beatū vñ se fieri putat ḥ amat. ccxxxix R. fo. cccxl.

Beatorū numerus nos expectat. xxxvij. D. fo. ccclxij. xlvj. E. fo. cccl xv.

Beatorū letitia q̄ta sit. xxxvij. L. D. E. folio. ccclxij.

Beatitudo hic parari pōt possideri non potest. xxx. H. folio. cccl viij. r. xlvj. B. folio. cccl xv.

Beatitudo nō acquiritur nisi relicto corpore. cxliij. ℣. fo. ccxcviij.

Beatitudo est vera cognitio dei. cxij. A. fo. cclxxxvij.

Beatitudinē quō philosophi diuersimode posuerunt. xiij. ℣. fo. lxxxij.

Beatitudinē nemo habebit nisi deo per fidem placeat. xxxviij. A. fo. cclj.

Beatitudinem adipiscunk qui hanc per professionem fidei ingrediuntur. vj. D fo. ccxlj.

Beatitudinē verā quā i diuersis diuersi ponūt bones: in hac vita haberi nō potest. xxxviij. A. fo. cclj.

Beatitudinē qui querit: bonam rem querit: sed hic eam inuenire nō potest. cxlj. E. fo. ccxcvij.

Beatificari nemo pōt nisi a solo deo. xxiij. B. fo. clxix. xlix. E. fo. cxcvij.

Bellum huius vite quale sit. xcvj. D. folio. cclxxviij.

Bellū continuū in hac vita est: r qñ victoria. xlv. B. D. fo. cclv.

Bella intestina petora sunt q̄ foznseca. v. E. folio. v.

Bellator non ferro sed fide armari debet nec in suis viribus sed in dño sperabit xxxj. A. fo. cxxv.

Bene viuere nihil prodest si non dak sem per viuere. xlv. A. B. fo. cxcij.

Benefacere deus semper est paratus: sed hominū malicia prohibetur. ccxix. L. in medio. fo. cccxxx.

Beneficia non sunt procuranda vel suscipienda a potentia seculari. xxxvij. D. folio. xvij.

Beneficia dei que nullis ꝓcedentib⁹ meritis nobis collata sunt: ideo frequēter sunt cogitāda. lxvij. D. E. fo. cclxvj.

Beneficiari qđ de beneficio supest ꝑter victū r vestitū pauperib⁹ dare debent. xxxvij. L. fo. xvij. xxj. B. fo. x.

Benignitas nimia non dz resoluere pctōres: nec aspitas nimia exasperare. iiij. A. probak exemplis. B. L. fo. cxiij

Biduo quare māsit christus apud samaritanos. xvij. L. fo. clxj.

Byrrhū quid sit. liij G. fo. xxvj.

Blasphemia in spiritū sanctū ꝑt cōmitti sola cogitatione. xj. L. in fi. fo. xl.

Blasphemia in spm̄ sctm̄. xj. ꝓ totū. fo. xl.

Blasphemia in spiritū sanctū est ipsa impenitentia finalis. xj. R. in me. L. r. D. in fine. fo. xl.

Blasphemia in spiritū sanctū multiplici tes cōmittitur. xj. L. fo. xl.

Blaphemia in spiritū sanctū est questio que i scripturis nulla maior est difficilior inuenitur. xj. D. in me. fo. xl.

Blasphemia quomodo dimittit q̄ impedit remissionem aliorum peccatorū. xj. D. in prin. fo. xl.

Blasphemia spiritus non remittitur: nō sic dixit dñs sed qđ dixerit verbum. xj. E. ℣. H. D. fo. xl.

Blasphemia q̄ sit que nō remittit icipit ostendere. xj. S. D. J. R. fo. xl.

Blasphemia in spiritū sanctum nō ideo nō dimittit qz vel patre vel filio maior sit spūs sanct⁹. xj. D. in prin. fol. xl.

Blaphemiā spūs exprimentes euangeliste non discordant q̄uis alijs et alijs verbis id exprimunt. xj. G. fo. xl.

Blaphemia in spiritū sanctum non commisit sanctus petr⁹ negādo christū. x. R. circa prin. fo. xl.

Blasphemiā cur augustinus sepe tractare noluit. xj. D. in me. fo. xl.

Blasphemia in spiritum sanctū pluries dominum exp̄essisse auctoritatib⁹ demonstratur: r q ipa blasphemia in spiritum sanctū sit impenitētia finalis. xj R. S. fo. xl.

Blasphemare solum i spiritum sanctum dicūtur criminantia cōmittentes: aut fidem negātes ꝑm opinionem antiquorum. xj. D. in prin. fo. xl.

Bonus si es: non de tuo bonus es: qz malus fuisti: sed de bōitate dei qui nunq̄ fuit malus. ccliij. L. fol. cccxlvij.

Bonus vt esse iudicetur: qui bonitatem sequitur laborandum est. ccxxxviij. J. fo. cccxxxix.

Bonus q̄quis es ideo noli cōtēnere malum: nec te solū putes esse bonū. ccxxj. A. D. E. fo. cccxxxj.

Bonus esto qui habes bona. ccxxxvj. J. fo. cccxxxviij.

Bonus nemo nisi solus deus: sic intelligitur. ccliij. D. fo. cccxlvij.

Bonus esto: tolera malū: esto simpliciter bonus r dupliciter tolera malū: bonus non nisi intus: nā nisi intus nusq̄ bon⁹ xlvj. D. fo. cclv. cclj. D. fo. cccxlvj.

Bonus esto christian⁹ vt vincas calūnio sum paganum. ccliij. J. fo. cccxlvij.

Bona terrena nō te faciūt bonū nisi inde feceris bona. x. D. fo. ccclj.

Bona quedā sunt q̄ nō sunt iocunda: quedam iocunda q̄ non bona. ij B. fo. iij.

Bona aliquādo nocent: et mala prosunt lxij. A fo. ccvj.

Bona omnes habere volūt r boni esse nolunt. cxliij. D. fo. ccxcviij. ccv. A. in fi. fo. cccxxv. ccxxxix. T. fo. cccxl.

Bona valde licet omnia dicātur: tamen bono summo cōparata vilescunt: qz bonitas nostra diuine bonitati cōparata in malitiam vertitur: qđ probatur scripturis. xliij. D. E. ℣. G. fol. cliij. xlvij. B. fo. cclvj.

Bona omnia que sancti oēs habuerunt per naturam: aut acquisierunt per gratiam qualia sint. xliij. B. fo. ccliiij

Emporium Sermonum Diui Augustini.

Bona sua agens ꝓpter laudē illa perdit et qui abscondit in iudicio ea inuenit lij.B.fo.cxlij.
Bona temporalia cōmunia sunt bonis ⁊ malis.ccxx.B.fo.cccxxx.
Bona ecclesiarū patrimonia sunt ꝓpe rum.xxj.B.fo.x.
Bona magna que cōpurātur. xvij.D.folio.cxix.
Bona qui facit ob laudē hoiz illa perdit ⁊ qui absconditin iudicio inueniet ea lj.B.fo.xxiij.
Bona aliqñ obsunt ⁊ mala ꝓsunt.xxviij.F.folio.xiij.
Bona habere plures appetūt:⁊ boni esse nolunt.lxxj.B.fo.xxxij.
Bona tēporalia malis sunt ad auaricie suppliciū:⁊ bonis ad misericordie vsū xxx.A.in medio.fo.cxxv.
Bona multi volunt habere:⁊ nolunt esse boni:⁊ de vno summo bono querendo. xij.B fo.xliij.xvj.G.fo.xlv.
Bona ista tēporalia ꝓmunia sunt bonis ⁊ malis:⁊ ideo nō sunt ꝓ magno habēda.x.A.fo.cxvj.xxx.B. fo.cxxv.
Bonū oēs appetunt:sed quidā bonī esse nolunt.j.A.B.fo.cxiij.xj.B.in fine.fo. cxvij.xxv.D.fo.cxxiij.
Bonū omne sicut ꝓ bonos agit deus: ita omne malū per malos operatur diabolus.lxxxv.B.C.fo.cclxxiij.
Bonū ē q̄ faciat bonū:et ē bonū vñ facie: mus bonū. Ser.v.A.cir.p̄n.fo.xxxvj.
Bonū q̄ dixerit apls cū dicebat: nō enī q̄ volo bonū hoc ago.xliij.per totum sed ꝓcipue.D.E.fo.cclliij.xlv.per totum.xlvij.A.B.fo.cclv.⁊.cclvj.
Bonū quo ago ⁊ non perficio bonū.xlv. G.in fi.xlvij.B.fo.cclv.⁊.cclvj.
Bonum facere quid sit hominī.ccxxxvj. A.B.J.fo.cccxxxviij.
Boni dicunt quidā fm bui⁹ vite consuetudinē:qui cū in ꝓspectu dei mali sunt xlv.A fo cxcij.
Boni quicquid dixeris in hoc mūdo:habent boni:habent et malī.ccxlv.D.folio.cccxlij.
Bonoꝝ copia bonos nō extollit nec deij citoꝝ inopia.x.E. fo.cccij.
Bonoꝝ tria sunt genera ⁊ que.xiij.E.folio.lxxxij.
Bonorū alij sunt actiui: alij cōtēplatiui: alij vtrūq; simul.xxix.E.fo.xvij.
Bonitas ꝓuidā ꝓsa est q̄ permittis perire peccantē quē poteris saluare correctū illi;A.in medio.fo.cxiij
Bonitas tēperamentū est disciplīe.iiij D.fo.cxiij.
Bonitas amabilē facit disciplinā:qz bonitas sine disciplina delictorū mater est.xiij.A.fo.cxiij.
Botrus allatus per exploratores filiorū israel:ex terra ꝓmissionis:quid significet.c.per totū.fo.cclxxxij.
Botrū nobis inueniat qui ꝓ nobis botrus calcatus est.clx.D.fo.cccliij
Boues dicunt q̄ scripturas sanctas nobis dispensant.x.C.fo.cl.
Boues vēdere in tēplo quid sit:et q̄ sunt qui boues vendunt.x.C.fo.cl.
Boū iuga quinq; q̄d mystice significent xxxij.A in medio.⁊.B.fo.lliij.
Brachiū cur extēdit homo vt aliq̄d operetur.lliij.A.fo.cciij.
Brachiū dei ꝓis est filī⁹.lxij.A.fo.cciij.
Cadauer a cadendo nomen accepit: qz decedēte aīa corp⁹ cadit.cxliij.B.fo.cccvlij.
Cadūt in terrā q̄ deū male querunt.cxx.B.fo.ccxc.
Cayphas q̄d ꝓphetauit de morte xpi. xlix.W.fo.cxcvij.
Cain cur occidit fratrem suū. Tractatu. v.E.in ꝓin.fo.ciiij.
Calcādo terrā quō ad xpm ire compellimur.lvj.B.lvij.A.fo.cciij.
Calciamenta q̄ de corio mortuoꝝ animalium fiunt q̄d signent.xlij.F.in medio. fo.ccclxiij.
Caluarie loc⁹ vñ dicat.lxxi.E.fo.cclxvij
Calūnia nō est facienda.xviij.B. fo.xcij.
Calūniatores cōparantur vlcert pestilētiali.x.D.fo.cxvj.
Cameli nomine gentes designant. cclij. D.fo.cccxlvj
Canonici regulares dicunt ꝓprie pbri domus sancti augustini. xxxix.J.fol. xviij.xl.G.fol.xix.lv.A. fo.xxvj.lix.A. fo.xxviij.lx.B.fo.xxix.
Canit in psalterio ⁊ cythara qui cātat et operatur.ccxxij.A.fo.cccxxxj.
Cantare quid sit canticū nouū vel vetus xcvj.R.fo.cclxxviij.
Cantare debem⁹ deo voce/ vita/⁊ factis. xcvj.B.fo.cxix.
Cantari nō debet ī choro: qō non ita scriptum est vt cantet. Jn.ij.regula.ca.j.⁊ iij.regula.ca.viij.fo.j.col.iiij.
Canticū nouū significat amorem nouū. cclvj.A.in fine fo.cccxlviij.
Cantica cāticoꝝ sunt cātica sancti amoris/et sancte charitatis: sed enigmata sunt paucis itelligētibus nota.et paucis pulsātib⁹ apiunt.clxv.S.fo.cccvj.
Cantilenis turpib⁹ animi illecti eneruātur:⁊ decidunt a virtute defluentes in turpitudinem.xcvj.G fo.cclxxviij.
Canum noie qui significent.xxviij.B.in fi.fo.ccxlviij.lxxiiij. J.R.fo.cclxix.
Capilli samsonis quid significēt.cviij.F. G.fo.cclxxxiiij.
Capilli superflua corporis sunt:⁊ quid significant.l.B.fo.cxcix.
Caput ⁊ mēbra faciunt vnum corpus:sic xps et ecclesia. Tractatu.x.B.in fine. F.G.fo.cxj.
Caput nostrū xps et nos mēbra ei⁹. xxj. E.fo.clxvij.xxviij.A.fo.clxxvj.
Caput ꝓ sensu rationali ponit.clxviij. D.fo.cccix.
Caput nostrū est xps. xliij.F.fol. lxxxiij.
Caput ⁊ corpus ecclesie xps est. xlix.A. fol.lxiij.liij.A.fo.lxvj.lxj.B.in medio. folio.lxix.
Caracter:vide baptismus.
Caro aiam multis malis grauat: cum tñ ab ea oīa bona habeat.xlix.C.fo.xxiij
Caro semp benefic̄ijs dei est ingrata et q̄ bus malis subiaceat anima subtracta. xix.D.fo.xxiij.
Caro xpi muscipula erat diaboli.xliij.A fo.cclxiiij.xxj.A.fo.ccxlvj.
Caro dum gaudet spiritus deficit.xxxij. B.folio.xv.
Caro christi fuit vestis christi.cxix.C.folio.cclxxxix.
Caro gubernari debet ab aīa tanq̄ ancilla a domina.lvj.D.E.fo.cclxij.
Caro ꝓ femina/et spūs ꝓ marito sepe ponitur:⁊ quare.ij.G.fo.cxxxviij.
Caro ꝓcupiscit aduersus spm̄. ⁊ spūs aduersus carnē:et cetera exponit.xlv.C. folio.cclv.
Caro non potest quicq̄ quomodo intelligitur.xxvij.B.fo.clxxv.
Caro christi venerat ex adā: sed non erat adam.xxxij.J.fo.cxxvj.
Caro pcti et similitudo carnis pcti differūt:et qūo xps carnē verā habuit: sine pctō tñ.vj.D.E.fo.lxxvj. viij.A.B.fo. lxxviij.xiiij.F.et.G.i medio.fo.lxxxiij xx.A.in fine.fo.xc.
Caro domāda est ne īpīguata/dilatata/ ⁊ incrassata vt asinus recalcitret.xl.G fo.xviij.et.xlx.
Caro/eterna ꝓpter temporalia perdit xlix.B.fo.xxiij.
Caro domāda est quātū valitudo ꝓmittit.tij.regula.ca.xj.fo.j.et ser.j.C.fo.iij. xxiij.C.fo.x.xxv.C.fo.xj.xxvij.D.fol. xij.⁊ xxxix.J.in fine.fo.xviij.
Carnis noie q̄d itelligat.iiij.D.f.lxxiiij.
Carnis nomine quid significatur. cv.A. fo.ccxxiiij.
Carnis delectatio cur non sit appetēda. xxxij.C.fo.liij.
Carnis cura nō est aīe ꝓponēda:qz famulari debet/non dñari.I.A.B.fol.xxiiij. lvj.D.fo.xxvij.lvj.A.fo.xxxj.
Carnis fetā mortificāda sunt spū dei: nō spū nostro.xiij.G.fo.lxxxij.
Carni nisi simplex victꝰ vestit⁹ nihil debet: q̄d ampli⁹ est anime reseruet.I.C. folio.xxiiij.
Carnē sol⁹ filī⁹ assumpsit: sed carnē filij tota trinitas fecit.cxix E.fo.cclxxxix.
Carnē verā nō fantasticā filī⁹ assumpsit cū anima rationali.cxxv.B. fo.ccxcij. cxxix.A.circa finē.fo.ccxciij.
Carnē si cōm vīam vixerit⁹ morientem quomō intelligat.xiij.E.F.fol.lxxxij.
Carnē humanā nō esse creaturā dei q̄dā cōtendunt.xxvj.D.fo.xciij.
Carnē sol⁹ filī⁹ assumpsit ꝓbat exemplis ⁊ auctoritatib⁹.iij.A.B.C.f.ccxxxvij
Carnem veram assumpsit xps.ij. G.fol. cxxxviij.viij.C.fo.cxlviij.
Carnē cur xps suscepit.xviij.A. fol.xlvj.
Carnē filius mō assumpsit sine anima rationali.xix.B.fo.ccxlv.
Carne cū essem⁹ passiōes pctōꝝ q̄ꝑ legē erāt operabātur in mēbris nr̄is vt fructificarent morti:quomodo intelligat A.B.C.D.fo.lxxiiij.
Carne exīstēs quō dicat non posse placere deo:et quid sit eē in carne.vj.G.folio.lxxvj.
Carne nō habitat bonū:quomodo intelligat.vj.F.fo.lxxvj.
Carnalis ⁊ spīritalis quomodo aliquis dicat.v.D.fo.lxxv.
Castus q̄sq; erubescit inter impudicos. xcvj.D.fo.cclxxviij.
Cast⁹ et castitas quomō differūt.xxxix. C.D.fo.clxxxvj.
Castā femīnā faciunt custodite multe.virū castum facit ipsa virilitas.xcvj.D. fo.cclxxviij.ccxliij.A.fo.cccxliij.
Caste si viximus rixe intus non erūt nec verba.xlvij.F.fo.xxij.
Castitas summe est amāda. xvj.B.i me. folio.viij.
Castitas cōmēdat nos deo: ⁊ angelis similes facit:⁊ super ethera cōducit.xxxvij.E.in me.fo.xvij.lxv.B.in fi.folio xxxj.
Castitas cū habundātia ⁊ fertilitate diu stare nō potest;exemplum.xlvij.E.fol. xxij.
Castitas angelica est vita:que cū humilitate spiritussancti meret habitationē ccxlix.A. fo.cccxlv.
Castitas hoiem celo iungit et angelis facit ciuem.ccxlix.C.fo.cccxlv.
Castitas talē merebit iudicē apud quē non periclitetur verecundia.cxviij.C fo.cclxxxix.
Castitas secura est de victoria cui ē iudicatura ꝛginitas.cxviij.C.fo.cclxxxix
Castitas q̄ iter feminas custodiri nō potest.ccxxxviij.R. folio.cclj. ccl.C.fol. cccxlv.
Castitas per que impedit vel adiuuatur ccxliij.D.folio. cccxliij. ccxlix.B.fol. cccxlv.
Castitas etiā intactis corporibus sic fugit a moribus.in.reg.iij.xxxj.fo.j.
Castitas licet oībus sit necessaria: tñ ꝓcipue clericis.ccxlix.D.fo.cccxlv.
Castitas grauem sortita est inimicū:qui quotidie vincitur et timetur.ccl.D.fo: cccxlv.
Castitas coniugalis.ccxliij.per totū.fo. cccxliij.
Castitatis palmā si cupis obtinere nō tibi verecūdū sit fugere.ccl.B.fo.cccxlv
Castitas prelia sola dura sunt inter oīa christianorū certamina: vbi q̄tidiana pugna ⁊ rara victoria.ccl.D.fo.cccxlv.
Castitati tūc quidā seruire volunt.qñ libido eos seruos habere contēnit.xxvj. B.in me.fo.viij.
Castitatē assueſcat iuuenis vt dignus sit sapientia dei.ccxlix.B.fo.cccxlv.
Castitatem si amaueris mox habebis:qz blanda ⁊ sancta ⁊ suauis est:cuius amplexus non habet amaritudinem: nec eius conuersatio in domo conscientie cōtradictionem.lxxxiij.C.circa.fi.fol. cclxxiij.
Castitatē quidā adolescētes seruare nō volunt.ccxliij.A.fo.cccxlij.
Castitatē quis debet amare in aliena cōiuge qua diligit in sua.exēplū.lxxxiij. C.fo.cclxxxiij.xcvj.C.circa finē.fo.cclxxviij.ccxliij.B.fo.cccxlij.
Casus aliorum nobis erūt exempla.liiij. C.fo.xxvj.
Casus maiorū debet tremor esse minorū. xxj.B.C.fo.cxxj.
Cataclysmus.lxix.B.fo.cclxvij.
Cathaphrigi arguunt.cxcj.F.in medio. fo.cccxviij.
Cathagonie decē sūt.xxxviij.D. fo.cclj.
Cathedra petri inde nomen accepit. xv. A.fo.cccliij.
Cathedra moysi quid significat.xlvj.D. fo.cxciiij.
Cathecumin⁹ quantūcūq; ꝓfectus sit tñ sine baptismo sarcinam peccatoꝝ portat.xlij.C. fo.clv.
Cathecumini.xlix.A.D.fo.cxxxiiij
Cathecumini nō sermōib⁹ tm̄:sed bonis moribꝰ sunt hortandi ad sumendū corpus christi.xlvj.A.⁊.B. in ꝓin. fo.lxj. xxviij.B.fo.lij.
Causa melior est que defendit et probat cxviij.B.C.fo.ccclxxxix.
Causa oīm q̄ sunt:fuerūt:vel futura sunt deus est.xxxviij.S.fo.cclj.
Cecus a natiuitate ⁊ illuminat⁹.ciiij.A. fo.cclxxxiij.
Cecus a natiuitate a christo illuminat⁹ genus humanū significat.xliij.B.fol. cxcj.xliij.A.fo.cxxxij.
Cecus illuminat⁹ a xpo trāseunte ⁊ quid figuret.lij.E.fo.cclx.
Cecus est qui lucem veritatis non videt clxxxiij.B.fo.cccxvj.
Ceci duo.xviij.per totum.fo.xlvj.
Ceci quanta mala committunt. xliij.B fo.cxcj.
Ceci illi duo:quos figuraliter designant xviij.E.fo. xlvj.
Cecilianī purgatio ⁊ trina absolutio i ꝓsentia septuaginta episcoporū.xxij.E. F.folio.xcj.
Cellariū vnū debet eē in mōnasterio ⁊ is qui cellario ꝓponit sine murmure seruiat fratrib⁹ suis.in.iij.reg.ca.xxvj.fo. j.xxxiij.⁊.xxxiiij.fo.xv.
Celestinianorum error quis sit. xxix.A. in me.fo.xcv.
Celum ꝓ aīa seu spiritu ponit.cxxiiij. D.cxxxv.B.circa finē.fo.cclxv.
Celum habitamus fide nō corpore.lxxij A.in medio.fo.xxxij.
Celū quomodo nemo ascēdit: nisi filius hominis qui de celo descendit.xiiij.F. fo.lxxxiij.
Celorū nomine qui intelligant:⁊ quomō in eis sit deus.xxviij.A.in me.fo.lij.
Cena magna ⁊ de tribus hominū generibus qui ad illā venire recusant.xxxiij. per totum.fo.lxiij.
Cena peracta quid fecerit iesus.lv.D.folio.cciij.
Cene dominice declaratio. xxviij.per totum.fo.xij.
Censura diuina si nō inter primos peccātium lapsus cōsuleret:sed vltionē suspenderet: scelestorum latiꝰ ꝓcederet audacia.xcvij.E.fo.cclxxxj
Centurio ille figurat ecclesiā ex gentib⁹ vj.B.circa ꝓin.fo.xxxvij.
Centurionis euāgelice humilitas ⁊ fides lxxiij.W.fo.cclxix.
Centurionis fides ⁊ deuotio. vj.A.B.fol. xxxiij.
Cerebrū sedes ē sapiētie. lix.C.fo.xxviij
Certū tene et dimitte incertum.xliij.C. fo.xx.xlj.D.fo.cxxx.
Ceruoꝝ cautela cōmendat.xxi.A.fo.xcj.
Chananei a cham orti gētē ex fratre sem ortā expellētes terrā eoꝝ occupantes que chananeorū vel terra repromissionis appellatur: post iusto dei iudicio amittunt.cv.per totū.fo.cclxxxiij.
Charitas sola est quā sua felicitas nō extollit:conscientia mala nō pungit. Jnter opprobria secura. Jnter odia benefica.xxxix.E.fo.cclij.
Charitas oleo cōparat.xlij.B. fo.cclxiij
Charitas ē bōa ordiatrix. xlij.C.f.cclxiij
Charitas seuit aliquādo:sed odiū blanditur.x.E.ante me.fo.cxj.
Charitas sola discernit act⁹ quo animo fiunt.vij.C.⁊.viij.F.fo.cvij.⁊ sequēti.
Charitas quod possidet oib⁹ latum est. viij.B.fo.cxv.
Charitas maxime ꝓmendat in hac epla in ꝓfatione.⁊ Trac.j.C.in me.fol.xcix. ⁊ Tract.v.D.in ꝓin.fo. cliij.⁊ Tract. viij.A.in ꝓin.B.circa fi.fo.cvij.
Charitas secura possidet totā magnitudinē et latitudinē diuinorū eloquiorū xxxix.E.fo.cclij.
Charitas comparat fonti indeficientiz et margarite euāgelice.v.D.in.fi.fo.cliij.⁊.viij.A.B.fo.cvij.
Charitas cōparatur ītpatori: qui sicut ipse vniuersis militibus: sic illa oībus virtutibus imperat.viij.A.circa ꝓin. fo.cvlij.
Charitas est ars oīm virtutū ꝓmissio regni:⁊ ꝓmium sanctoꝝ.lxij.D.folio. cclxj.
Charitas humana illicita q̄ sit: ⁊ quomodo cauenda.lij.E.fo.cclx.
Charitas est radix ⁊ forma virtutū. Tracta.ij.E.in fi.fo.cj.⁊ Tra.vij.C.in medio.fo.cvlj.
Charitas semel habita si possit amitti. viij.F.fo.cvlij.
Charitas in nobis nata nō statim ꝓfecta Tracta.v.C.in ꝓin.⁊ Tract. vj.A.in ꝓin.folio.cliij.⁊.cv.⁊ tracta.viij.D.in ꝓin.fo.cvlij.
Charitas dei ad nos quāta fuit. Tract. vij.C.D.in ꝓin.fo.cvlj.
Charitas a nobis nūq̄ cessabit q̄ꝑ quis opera ꝓ tpe cessant. viij.B.i fine.fol. cvlij.
Charitas diuidi non potest.cix.B.in medio.fo.cclxxxv.
Charitas perfecta expellit timorē. ix.C. D.E.fo.cix.
Charitas nō angustatur.x. E.in ꝓincī. folio.cxj.
Charitas si eadē sit qua diligimus deū/ ⁊ qua ꝓximum. Tracta.ix.G. in ꝓn. folio.cix.
Charitas ꝓfecta in his consistit. xxxviij. F.circa fi.fo.ccxxix.
Charitas si absit nullū opus bonū valet. xxxiij.G.fo.cxxvij.
Charitas foras mittit diabolum:cupiditas introīmittit.xxxviij.G. fo.cxxix.
Charitas q̄ribus rebus in nobis accenditur aut extinguitur. cclv. B. folio. ccclxviij.
Charitas est donum dei auctoritatibus ostenditur.ccxliij.A.B.fo.cccxxxij.
Charitas non angustiatur. xv. J.folio. lxxxv.
Charitas patris et filij est spiritussanctus ix.C.fo.cxlix.
Charitas designatur in pane.xxix.B.folio.lij.
Charitas comparatur oleo.xxiij.B.C. folio.I.
Charitas vera est:nō que ore sed que corde seruatur.xliij.C.fo.celiij.
Charitas alienū bonum facit esse suum; et alteri⁹ membrum suum esse iudicat exemplo probatur.xv.B.C.fo.cxviij.
Charitas est deus. Tracta.vij.B.⁊ Tracta.viij.D.⁊ Tracta.ix.B.folio.cvij.⁊ duobus sequentibus.
Charitas est dulce vinculum mentiū cū qua pauper diues est:et sine ea diues pauper est.xxxix.D.folio.cclij.xlij.B. xliij.B.folio.cclliij.lxj.A.B.folio.cclxiij.

Charitas perit vbi cupiditas crescit: recdit charitas ⁊ perit iniquitas. ccvj. B folio. cccxxv.

Charitas dulcis est: q̃ sitiẽti pot⁹ est: esuriẽti cib⁹: amaris dulcedo: ⁊ tristib⁹ cõsolatio. xlij. E. xliij. B. fo. ccliij.

Charitas forma est omnis bone actiõis. xlij. A. circa fi. fo. vij.

Charitas ea dicẽda est q̃ non est vtilitas ccxliij. D. fo. cccxxix.

Charitas hãc habet virtutem vt bonos meliores faciat: ⁊ malos de peccatorũ tenebris ad lucẽ veritatꝫ reducat. ccvj D. folio. cccxxv.

Charitas tam diu augetur q̃ diu eroga tur. ccvj. D. fo. cccxxv.

Charitas ignoscit. vij. A. circa p̃n. ⁊. viij. G. fo. cxvij. ⁊ sequenti.

Charitas nõ q̃rit q̃ sua sunt sic̃ intelligit in. iij. reg. ca. xxvij. fo. j.

Charitas si desit nõ valet op⁹ bonũ. xviij. Z. in fi. fo. xlvj. I. A. circa p̃n. fo. lxiij.

Charitas sola discernit inter filios dei ⁊ filios diaboli. v. D. in me. fo. ciiij.

Charitas ꝥa corpaliter diuisos: spiritaliter copulat. xlij. A. xliij. A. fo. cclxiij.

Charitas cũ sit res inuisibilis: nõ oculo sed corde querẽda est: ⁊ q̃lis sit. Trac. vij. D. fo. cvij.

Charitas ad hoc crescit vt eterna permaneat. xiij. R. in me. fo. lxxxij.

Charitas p que gñatur. clxix. D. fo. cccx.

Charitas diffundit p spiritũ sctm̃ in cordibus. ccxxiij. R. fo. cccxxxij.

Charitas maior est fide et spe. lxxxiij. B. folio. ccxiiij.

Charitas illicita nõ põt esse cũ charitate diuina. lij. D. fo. cclx.

Charitas vbi est: opera illa mala q̃ a regno dei separant esse non possunt. l. R. folio. cxxxv.

Charitas magnas hꝫvires: qr tãta est in terris: quãta i celis. xlvj. L. i fi. fo. cclv

Charitas perfecta que sit. v. B. in fi. ⁊. L. F. in p̃n. fo. cliij.

Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritũ sanctũ exponitur. xv. Z. fo. lxxxv.

Charitas qualis est inter membra corporis. xxxij. D. fo. clxxx.

Charitas radix est oim bonorũ: et simul cũ cupiditate eẽ nõ põt. viij. A. fo. cxv.

Charitas sola orat ⁊ ipetrat. vj. D. i fi. fo.

Charitas hũana licita vel illicita | cv. que sit. lij. B. F. fo. cclx.

Charitas alia ẽ diuina: alia humana: humana: alia licita alia illicita. lij. A. folio. cclx.

Charitas humana licita tam bonorũ est q̃ malorum. lij. B. F. cclx.

Charitas radix oim bonor̃ sicut cupiditas est radix oim malorũ. xxxix. L. fo. cclij. xlij. D. xliij. L. fo. cclliij.

Charitas est virtus ⁊ consummatio virtutum. xlviij. F. fo. xxij.

Charitas ideo maior ẽ fide ⁊ spe: qr manet. liij. D. fo. cclxj

Charitas quãto maior est: tãto magis p eo quod diligitur toleratur. ccxxiij. R fo. cccxxxij.

Charitas in tunica inconsutili vñi Iesu significatur. cxviij. L. fo. ccxxxj.

Charitas in oibus preceptis obtinet p̃cipatum. liij. E. fo. cclxj.

Charitatꝫ quattuor sunt species seu ꝛtutes: p̃ma q̃ oia tolerat: scõa oia credit: tertia oia sperat: quarta oia sustinet et nunq̃ excidit. xlvj. B. fo. cclv.

Charitatis duo p̃cepta et quod vnum sine alt̃ro non impletur. lxv. B. B. folio ccvij.

Charitatis excellẽtia. xxxix. B. D. folio. ccliij. xliij. A. fo. cclliij.

Charitatis de radice quã de⁹ plantauit nihil vnq̃ mali exurgit. xliij. L. D. E folio. cclliij.

Charitatis p̃me speciei exẽplũ. xlvj. L. D. fo. cclv. ccxxiij. R. fo. cccxxxij.

Charitatis scõe speciei exemplum. xlvj. E. vsq̃ Z. fo. cclv.

Charitatis virtutibus ornati sunt multi sancti. xlvj. B. fo. cclv.

Charitatis quarte speciei exemplũ. xlvj. R. fo. cclv.

Charitatis vnitas p̃ponenda est terrene commodo hereditatis. liij. D. i fine. folio. xxv.

Charitatis supereminẽtia i trinitate dd operatur. xliij. D. fo. clvj.

Charitatis pfecte vera signa. v. F. i me. et vj. A. in p̃n. fo. ciiij. ⁊. cv. ⁊. viij. D. i p̃n. ⁊. ix. A. post me. fo. cviij. ⁊ sequenti.

Charitatis ordinẽ q̃ vult vere custodire que seruabit. xxxv. D. fol. cxxviij.

Charitatis tertie speciei exemplũ. xlvj. Z. fo. cclv.

Charitatis tanta est possessio vt in singulis tota sit et omnib⁹ integra esse possit. ccvj. L. fo. cccxxv.

Charitatis pfectus cognoscit ex signis. Tract. ix. A. post me. fo. cix.

Charitatis dulcedo sic totũ cor occupet vt locum non habeat odij amaritudo. lxj. A. in fi. fo. cclxiij.

Charitatẽ tene ⁊ in ea inuenies oẽm sctẽ tiam. xxix. A. L. fo. cclij.

Charitatem q̃n habeat nemo se excusare potest. lix. A. lxj. A. fo. cclxiij. ⁊. cclxiiij. vj. L. D. fo. cxiij.

Charitatem nõ habẽs sine deo est. clxix. D. fo. cccx.

Charitatẽ nemo põt habere nisi bonus: sed sine charitate sacramẽta mali hãe possunt. vij. B. in fi. fo. cvij.

Charitatem non potest habere superbus aut immundus. xxxiiij. F. fo. cxxvij

Charitatem q̃ habere contendit sine dei adiutorio simile est ac si deꝫ habere velit sine deo. cxxxiij. S. fo. cccxxxij

Charitatẽ talem qui nõ habuerit qualẽ christus p̃cepit: regnũ celoꝝ non intrabit. clxviij. E. fo. cccix.

Charitatem habe ⁊ exerce in p̃ximo tuo quecũq̃ volueris. xlij. D. fo. cclliij.

Charitatẽ perdit qui de se p̃sumit. xliij. E. fo. cclliij.

Charitatem perfectã nõ solũ in nouo sed et in veteri testamento seruare p̃cipimur. xxxviij. A. fo. cxxix.

Charitatẽ habẽs: deum hꝫ. lxij. A. fo. xxx.

Charitate nihil fortius et nihil facilius. xxxix. E. fo. cclij.

Charitate q̃ust⁹ nemo ô castitate nemo de elemosynis: nemo de ofonib⁹ et teiunijs cõfidere debet. v. D. in fine. fo. cccl.

Charitate in verbis nihil breuius: in reb⁹ nihil magnificẽti⁹ dici potest. xliij. B. fo. cclliij.

Charitate dei sociatos nullus loc⁹ separat. in. j. reg. ca. vij. fo. j.

Charitate nisi coripiat seru⁹ aut fili⁹ nõ amatur. vij. L. in fi. D. in me. fo. cvij.

Charitate relecta q̃cq̃ bonũ fuerit nihil esse poterit: ⁊ que sit vera charitas. xlij L. fo. cclliij. liij. A. fo. cclx. cclvj. B. fol. cccxlviij.

Chimera quid sit. viij. B. fo. vj.

Chordis quomodo in singulis nõ singulas bestias: sed greges vitiorum interficias. xcvj. D. fo. cclxxviij.

Chordis in ip̃is decẽ non solum ornamẽtum sed etiam ligamentum iueniatur xcvj. O. fo. cclxxviij.

Chordẽ decẽ que sint. xcvj. G. in fi. folio. cclxxviij.

Christus diuersimode apprehenditur. xlviij. E. fo. cxcvj.

Christ⁹ quomodo se dicit viuere: et apostolos victuros. lxxv. A. fo. ccxj.

Christus a iudeis tentabat ex tribus: scilicet veritate: mãsuetudine: et iusticia xxxiij. B. fo. clxxx.

Christus quid sit. vij. E. fo. cxlvj. ⁊. xv. F fo. clviij. xix. Z. folio. clxiij. xxxiij. B. folio. clxxx.

Christus deus est ⁊ homo. xvj. L. fol. clx. xxviij. A. fo. clxxvj. xxxvj. A. f. clxxxiij. xlvij. E. fo. cxcv. lxvj. B. fo. ccviij.

Christus intelligitur trib⁹ modis in scripturis. primo ꝑm diuinitatem. secũdo ꝑm humanitatem. tertio in plenitudine qua caput ⁊ corpus ecclesie est. xl. A O. fo. cclij.

Christus est vita omnium creaturarum. j. D. fo. cxxxviij. 138.b

Christ⁹ quomodo apparebit in iudicio. xix. Z. folio. clxiij. xxj. D. xxij. G. folio. clxvij. ⁊. clxviij.

Christ⁹ cui filij? sit/si dauid quomodo eũ dominum vocat: exponitur. ccxxxiiij. fol. cccxxxvij. ccxxxv. per totum. folio. cccxxxviij.

Christus totus fuit in celo: ⁊ tot⁹ in mundo. xix. A. circa fi. fo. ix.

Christus erat deus occultus ⁊ homo manifestus. xliij. A. xv. A. fo. ccxliij. xxvj. B. fo. ccxlvij. cliij. B. fo. ccciij

Christus quomodo dicitur crescere. xliij B. folio. clvj.

Christ⁹ ideo suscepit mala nostra: vt vonaret nobis bona sua. cxliij. A. folio. cc lxxxviij. cxlj. F. fo. ccxcvij.

Christus a crismate: id est vnctione dicit ⁊ quãdo sit vnctus. lxix. L. fol. cclxxx. cxxxj. L. fo. ccxciij. clxxxj. D. f. cccxliij.

Christus constat ex homine et deo. cxlv. B. circa finem. fo. ccxcix.

Christus rogat ⁊ non rogat pro mundo. cvij. A. fo. ccxxv. cx. B. fo. ccxxvj.

Christ⁹ nobis salutẽ exhibuit: sed diuine sue nature nihil diminuit. L. xxij. A. fo ccxcj. cxxxvij. G. circa fi. cxxxviij. A. fo. ccxcvj.

Christus quare baptisari voluit. iiij. F. fo. cxlj. v. B. fo. cxlij.

Christus tria habuit in se: carnem: aiam: ⁊ verbum. xlvij. G. fo. cxcv.

Christ⁹ quomodo non recessit a patre incarnatus. xxxj. D. E. fo. clxxix.

Christ⁹ caput ⁊ corp⁹ eccle. xl. A. f. cclij.

Christus homo sine gratia nõ est nisi hõ. xlviij. L. fo. cclvij.

Christus licet sit vnus: singulis diuersis ñ efficit p̃out indigeat is q̃ operatur. xcix. G. fo. cclxxxj.

Christus quomodo dicitur filius dei ⁊ filius hominis. xix. Z. fo. clxiij. ⁊. xxvj. F xxvij. A. fo. clxxiiij. ⁊. clxxv.

Christus tria i se habuit: scz veritatẽ: mãsuetudinẽ ⁊ iusticiã. lxvij. B. fo. lxij.

Christ⁹ q̃o virtt neq; se neq; apl̃os eẽ in mũdo: ⁊ de mundo. xxxviij. B. E. folio clxxxv. cvij. B. L. cviij. A. fo. ccxxv.

Christus vnde dicatur et quomodo christiani a christo. xlvij. A. in fine. fo. lxij.

Christus non est creatus: sed p̃o te creaturam suscepit. xcvj. L. ante mediũ. E. lb. fo. cclxxviij.

Christus quomodo dicitur factus ex muliere. cxciij. B. fo. cccxix.

Christus ẽ granũ sinapis dum patitur: ⁊ arbor dũ resurgit. xxxiij. L. fo. ccclix.

Christus duo bona habuit: iusticiã ⁊ immortalitatem: nos duo mala: iniquitatẽ scz ⁊ mortalitatẽ. Suscepit penã nõ culpã: et deleuit penã et culpã. xxxvij. A. circa finẽ. fo. lvj.

Christus est vnus de⁹ et homo: ita sicut anima ⁊ caro vnus est homo. cxlvij. E. fo. ccc. cxlix. D. fo. cccj.

Christus quanto p̃o nobis factus est deformior: tanto nobis debet esse speciosior. xxxvj. A. B. fo. cxxviij.

Christ⁹ ⁊ ecclesia vnus homo est ꝑm carnem: non ꝑm deitatẽ: auctoritatibus probatur. ccxxxiiij. G. lb. fo. cccxxxvij.

Christus sicut credẽti est salus: ita nõ credenti onus: exemplũ. c. L. fol. cclxxxij.

Christ⁹ ẽ de⁹ ⁊ hõ nõ cõfusione nature: sz vnitate persone. xix. A. fo. ccxlv.

Christus nobiscum est vitis: sed cũ patre agricola. lxxx. A. fo. ccxiij.

Christus q̃o simul est in celo et in terra nec tñ duo christi. viij. L. fo. xxxix.

Christ⁹ q̃o figurã quattuor aialiũ apocalipsis in se habuit. clvij. G. fol. ccciij.

Christus quomõ sit deus et homo: vt intelligatur: cor purgãdum est. ccxxxiiij. L. E. fo. cccxxxvij.

Christus simul fuit in celo ⁊ in terra: figuraliter ostenditur. lxxix. L. D. fo. cclxxj cxxix. L. fo. ccxcij

Christi corpus ita ex multis hominibus cõficit sicut multa grana vnũ panẽ cõficiũt. Et ex multis racemis vinum extrahitur. xxvij. B. circa fi. fo. xij.

Christi missio est eius incarnatio. xlij. L. fo. clxxix.

Christi humilitatem multi contemnẽtes ad eius diuinitatem non peruenerunt. xlij. F. fo. ccxlij.

Christi nomẽ false portat qui nõ vult opemplere q̃ debet. xxxvij. A. circa finẽ. fo. xvij.

Christi plenitudo probat̃ per testimonia xl. E. R. O. fo. cclij.

Christi diuinitas pbatur per testimonia scripturarũ. xl. B. L. fo. cclij

Christi humanitas probatur per testimonia. xl. D. fo. cclij.

Christi diuinitas ⁊ humanitas probatur per testimonia. xl. D. Z. fo. cclij.

Christo fuit fortitudo dei ⁊ infirmitas humana: ostendit figuraliter. cvij. B. fol. cclxxxiiij.

Christo sic confitemur vnam filij esse per sonam: vt credam⁹ duas integras esse substãtias: deitatis scz ⁊ humanitatis. xix. D. fo. ccxlv. cxciij. A. B. fo. cccxix.

Christo geminas esse naturas cõfitemur vel substãtias. vj. A. fol. ccxlj. xxxij. D. E. fol. ccxlvij. lxxj. E. fol. cclxvij. clvj. D. i fi. fo. cccliij. clxxvj. B. L. fol. cccxij.

Christo quod contẽnitur non est contemplatio fanati: sed medicamentũ egroti. xxxij. D. circa fi. fo. cxxvj.

Christo due nature sunt: ⁊ sicut anima rationalis et caro vn⁹ est homo: ita deus et homo vn⁹ est christus: et q̃ christus in his omnibus et singulis. lviij. B. in p̃n. et post me. fo. lxvij

Christũ si habemus in christo nobis oia sunt. xxxiiij. D. fo. cxxvij.

Christum demonstrare per christum/ qd est. xxj. E. fo. clxvij.

Christum habent in p̃senti boni ⁊ mali sed dissimiliter. l. E. fo. cxix.

Christum veniße omnis natura testatur. iiij. R. fo. ccxxxviij.

Christum promissum ⁊ venisse probatur ex scripturis gentilium. iiij. P. S. fol. ccxxxviij. cxcix. F. G. lb. fo. ccxxxj.

Christum promissum et venisse ex lege ⁊ pphetis ostenditur. liij. L. vsq̃ P. folio. ccxxxviij

Christum nihil amplius quidam putãt q̃ purum hominẽ: nõ deum. xiiij. B. fo. cxxxij.

Christianus quomodo christum imitari debet. cxcv. B. L. fo. cccxix.

Christian⁹ debet christi passiões imitari nõ delitias cõquirere. clxv. F. fo. cccvj.

Christian⁹ sepe cogitare debet cur christianus nominetur: ⁊ christi signum in fronte portet. ccxvj. A. fo. cccxxix.

Christianus non est q̃ maleficos: mathematicos aut sortilegos consulit ⁊c. vel qui verba turpia et luxuriosa profert. ccxv. D. E. ccxvj. E. fol. cccxxix. ccxlj. A. fo. cccxlj.

Christianus qui nõ est ꝓpter futuram vitam/ mondũ est christianus. xcvj. E. fo. cclxxviij.

Christian⁹ an turbari debeat morte ĩminente. lx. B. fo. ccvj.

Christianus nõ potest dici qui x̃pm non portat in se: et contra x̃pi p̃cepta venire contendit. xvij. E. fo. ccxliij

Christianus quid amplius habeat: q̃ q̃ sit homo. v. G. fo. cxlij.

Christian⁹ debet nõ solũ bona opari: sz q̃ mala sunt tolerare. clxv. G. fo. cccvj.

Christian⁹ quomõ viuere debeat. lxiij. per totum. fo. xxx.

Christianus non est qui non est in christi ecclesia. clxxxj. O. fo. cccxiij.

Christianus quid amplius habet q̃ q̃ sit homo. v. G. fo. cxlij.

Christiani mali: christiane viuere prohibent. lij. E. fo. cclx.

Christiani veri vel falsi quomodo cognoscantur. lij. D. E. et. iiij. L. in princi. et v. F. in fi. fol. clj. et duobus sequentib⁹. x. A. B. fo. cxj.

Christiani quando p̃mum vocati sunt. cxiij. A. fo. ccxxviij.

Christiani quales esse debeant. ccxl viij. B. L. fo. cccxlv.

Christiani boni qui dicãtur. ccxvj. B. folio. cccxxix.

Christiani quomodo dicũtur filij abrae. xlij. B. fo. clxxxix.

Christiani mali quomodo bonos nitant̃ subfalso noie decipe. clx. E. fo. ccciiij.

Christiani multi appellantur: qui gratie quã acceperunt moribus cõtradicunt inter quos boni gemũt vt grana inter paleas. clx. L. f. ccciiij. cclliij. F. G. R. fo. cccxlviij.

Christianum nihil prodest dici in nomie si hoc nõ ostendat in opere. xxxviij. D. fo. cccl xij.

Christianũ nomen ne vane portet ad iudicũ sed ad remediũ: debet hec obseruare. ccxv. B. L. fo. cccxxix.

Christianũ opz x̃piane fidei rõnem scire. liij. A. fo. cclxj. clxxxix. A. fo. cccxviij.

Christianum vocari sine opere parũ est. xcvj. y. fo. cclxxviij.

Christianũ nomen parum tibi prodest: si opera bona non feceris. ccxv. A. ccxvj. B. fo. cccxxix.

Christianorũ quatuor genera. xj. D. E. fo. clij.

Christianorũ tpa in oĩb⁹ scripturis pdicta sunt. xxxv. p totũ. fo. cxxviij.

Cibus anime quid sit. lvj. L. fo. cclxij. cvj A in medio. fo. cclxxxiiij.

Cibus aie deus est: nec comestus minuit exẽplo de luce. lxiij. L. in fi. fo. lxxj.

Cib⁹ christi salus nostra: ⁊ cibus eius sumus dũ acq̃sisti ecclesie in mẽbra eius corpusq̃ trãsim⁹. cclij. F. fo. cccxlvj

Cib⁹ de comedente exiuit: exponit. cviij. L. fo. cclxxxiiij.

Cib⁹ de tẽperatur: et potius de cibo aie/ q̃ corporis cogitare debemus. lvj. D. in medio. fo. cclxij

Cibus de parad: so nos eiecit: esuries reducat. lxv. A. B fo. cclxv.

Cib⁹ bene masticat⁹ citius digeritur. lv. A. in fi. fo. xxvj.

Cibi q̃tidiana sunt medicamẽta. lxxiiij. O. fo. cclxix.

Cibi delicati cur nõ sint appetẽdi: et quibus liceat eis vti. v. E. fo. xxxvj.

Cibũ non solũ fauces sumãt: sed et aures esuriãt x̃bi dei. Jn. iiij. rl'a. ca. xiij. fo. j

Cibum caro quotidie percipit: anima vero vix post plures dies. lvj. D. in medio. folio. cclxij.

Cicatrices quare x̃ps post resurrectionẽ seruauerit. cxxj. L. fo. ccxxxiij.

Cicatrices vulnerũ cur x̃ps seruauerit i corpore post resurrectionẽ. xviij. A. in medio. fo. xlvj.

Cynomia muscã caninã significat: vnde et cynici dicũtur q̃ voluptatẽ ⁊ libidinem summũ bonũ p̃dicant: et plura de eoꝝ secta turpissima. lxxxviij. L. F. fol. cclxxiij. xcv. D. fo. cclxxviij.

Cyprianus sanct⁹ oia p spiñsanctũ optime locutus est. xxv. D. fo. xj.

Cyprianus sanctus p̃iusq̃ martyrizaretur laudem inuenit: confessionem promisit: in fide permansit: mortem non refmuit: sanguinem fudit: et diabolum vicit. xciij. F. fo. cclxxviij

Cypriani verba ex epla de habitu virginum ponũtur. cccl viij. L. fo. cccxliij.

Circũcisio cur fiebat die octauo: et cultris petrinis. cxlj. L. fo. ccxcviij. xv. B. folio. lxxxv.

Circũcisio nos sum⁹ qui spiritu seruim⁹

deo:quomō intelligat. xv. A.fo.lxxxv.
Circūsio qđ sit/ et quid significat/ et vbi fiebat:et quare cultello petrino:et quare die octauo. xxx. C.fo.clxxviij.
Circūcisionē xp̃s accepit:vt eā auferret. xlij.f.fo.ccxlij. a
Circūcisionē cur xp̃s accepit:et nō xp̃ianus. clvij. E.fo.ccciij.
Circūcisione quare nō soluebatur sabbatum:cū tamen precepit dñs sanctificare sabbatum. xxx. C.fo.clxxviij
Circūcellionū prauitas. vj. D. in princi. fo.xxxvij.
Cyrene libia est cōtigua africe:inde cyreneus qui crucē xp̃i angariatus portauit. clxv. Y.fo.cccvj.
Cyrillus fuit de fratrib⁹ Augustini. xxj. A. in me. D.fo.ix.
Cyrilli ciuis hypponensis filius matrē pregnantē oppressit: sororē violare voluit:patrē occidit:et duas sorores vulnerauit ad mortē. xxxiij. A.fo.xv.
Cythare tria sunt:ars:manus:et chorda ars dictat:manus tāgit: chorda sonat et qđ significet. iij. B. in fi.fo.ccxxxvij.
Ciuitas celestis quāto gaudio excipit reportantes de hoste trophea. xxxvij. B. fo.cccl xij. xlvj. E.fo.cccl xv.
Ciuitatis huius felicitatē nemo enarrare sufficit. xliij. C.fo.cccl xv.
Ciuitatis hui⁹ quāta sit felicitas. xxxvij C. D. E.fo.cccl xij.
Ciuitatē ad celestē quib⁹ vestigijs quenitur. xxxvij. G.fo.cccl xij.
Clamare ad xp̃m qđ sit: et q̃ phibent clamare. xviij. F. et. D.fo. xlvj.
Clamor sanctorū audit apud deū per silentium. xc. C.fo.cclxxvj.
Clamor dicitur peccatum quando absq̃ oñi timore ad actū pducit:et psuetudine multiplicatur. xlvij. C.fo.xxij.
Clamorē cordis q̃ oris de⁹ plus aduertit. xlij. R.fo.lxxxij.
Clarificat qūo filij patrē cū sempiterna claritas patris nec diminuta fuerit in forma humana: nec augeri potuerit in sua perfectiōe diuina. ciiij. A. C. cv. B. fo.ccxxiij. et. ccxxiiij.
Clarificatio xp̃i quomō fuit. xxxij. C.fo. clxxx. lij. D. fol. ccj. lxiij. C. lxiij. B. fol. ccvij. ciiij. B. C.fo.ccxxiij.
Clarificatio et glorificatio idē sūt. lxxxij. A.folio.ccxlij.c. A.folio.ccxxj.ciiij. C. folio.ccxxiij.
Clarificatio filij quā habuit apud patrē priusq̃ mund⁹ fieret: est ipsi⁹ humanitatis p̃destinatio. cv. D.fo.ccxxiiij.
Clarificatū eē cur se xp̃s dicebat post recessum tude. lxiij. B. C.fo.ccvij.
Claudus mēdicans ad portā speciosam quē petrus verbo curauit. xxvj. per totum. fo. xciij.
Claudi dicuntur qui fidē rectā non bene sequuntur. clxxxiij. A.fo.ccxvj.
Claues ecclesie due sunt:scz scientie et potentie. xxvij. B.fo.cccl vij.
Clementia quid sit. xxiij. C.fo.xj.
Clericus q̃ comā nutrit: et caput radere erubescit:nō se de dei sed de mundi sorte esse testat. lix. D.fo.xxviij.
Clericus duo pfitet:sanctitatē interius: et clericatum exterius. lij. D. in medio fo. xxiij
Clericus qui in terra propriū habere desiderat a christi disciplina recedit. lix. B.fo.xxviij.
Clericus qui pasci desiderat ab ecclesia/ nihil proprīū habere desideret. lij. D. in medio. fo. xxiiij
Clerici quales esse debeant. ccxlix. D.fo. ccccxlv.
Clerici cur radāt caput. xxj. B. folio. ix. xxvj. E.fo.xij. lix. C. D.fo.xxviij.
Clerici a sorte dicūtur: quia sors eorum deus est. lix. B. in fi.fo.xxviij.
Clerici si eternā cupiāt hereditatē: nihil accipere debent in terra morientium. lix. A.fo.xxviij.
Clerici cur orantes non velāt capita. lix. D.fo.xxviij.
Clericis non licet mercimonia exercere: nec turpia lucra sectari. xix. B. in medio. fo. xlviij
Clericatus magis onus est q̃ honor. lij. D. in me. fo. xxiiij.
Clericatus et nō tollitur q̃ voluerit habere proprium. lij. G. fo. xxiiij.
Codices certa hora singulis diebus petantur extra horā qui petierit nō accipiet in. ij. regu. ca. ij. et. iij. fo. j.
Coeternū et coeuū quomodo differunt. xxxviij. C. circa. fi. F. G. fo. lvj.
Cogitatio nr̃a deo patet sicut āte homines facta nostra. xlix. C.fo.cclviij
Cogitationes nr̃e sicut modo nobis̄met ipsis in luce sunt: et primis in tenebris ita deo patent: et post resurrectionem cūctis patebūt. clij. C.fo.ccclj. ccxxxiij. C. D.fo.cccxxxvj.
Cogitationes q̃ bonas habet facta mala habere nō potest: quia facta de cogitationis mīssiōe veluti de īperatore procedunt bona de bonis:mala de malis. xvj. A.fo.cxix.
Cogitationib⁹ malis ita est resistendum. lxxvj. A. B.fo.xxxiij.
Cognatio nostra que sit. lj. B.fo.cclx.
Cognitio dei est vita eterna:et quādo pfecta erit cognitio. cv. B.fo.ccxxiiij.
Cognitio diuinitatis xp̃i tus est boni operis. cxij. A.fo.cclxxxvij
Cognitio pfecta non erit nisi beatis. clij. C.fo.cccij.
Cognitor ex cognitione dei crescit: non deus de cognitore. cccviij. C.fo.lvj.
Cognoscimus tūc xp̃m et habemus: si in xp̃m credim⁹. cxxxix. E.fo.ccxcvj.
Cognouit aliter deus iustos q̃ peccatores. lxx. D.fo.cclxvij.
Cognouerūt gētiles deum per creaturā. cxxxix. E.f.ccxcvj. cxliij. A.f.ccxcviij.
Cognosci quomodo potest deus ab anima. xxG.fo.clxv.
Cognoscit deus melius hominē q̃ homo se. lxxij. E. F.fo.cclxviij.
Cognoscere quādoq̃ potūt p credere:sicut ibi: vt cognoscat mundus quia tu me misisti. xc. D.fo.ccxxvj.
Cognoscēdum se deus fideliter querentibus et instanter meditantib⁹ offert: q̃ cognitione dei nil melius: nil beatius est. cxij. A.fo.cclxxxviij.
Cohortē quare accepit iudas ad cōprehendendū iesum. cxij. A.fo.ccxxviij.
Colendus nō est deus ppter bona tēporalia. ccxlv. C.fo.cccxliij.
Colēdus deus est gratis et ppter se solū. lxxij. F. in fi.fo.cclxviij.ccxxxiiij. C. D.folio.cccxxxviij.xxxviij. C. D. E.folio.ccxxix.
Colēdus nō est deus solū ppter vitā istā ix. D. x. A. in medio. fo. cxvj.
Colit nos deus et nos colimus deū. cxix. D.fo.cclxxxix.
Colit deus pietate:nō crudelitate. lxxiij A.fo.cclxviij.
Colimus deum aliter aliter ipse nos colit. lix. A.fo.lviij.
Colluctatio nō est nobis aduersus carnem et sanguinem et. quomodo intelligatur. viij. B.fo.xxxix.
Color non est nisi in corporibus. xl. R.fo cclij.
Columba simplicitatem significat. liij. C. in medio. fo. cclxj.
Columba significat spiritates. liij. B. folio. cclxj
Colum quid figuret. ccxvij. C. f. cccxxx.
Columba significat vnitatē ecclesie. vj. C.fo.cxliij.
Columba quid docuit Joannem de filio dei. v. E.fo.cxlij. vj. D. F.fo.cxliij.
Codices certa hora singulis diebus petantur extra horā qui petierit nō accipiet in. ij. regu. ca. ij. et. iij. fo. j.
Colūbe q̃ sūt in ecclīa:et q̃dā columbe p prietates. vj. A. B. D.fo.cxliij.
Colūbe ī specie q̃re de⁹ ostendere voluit spm̄ sctm̄. vj. A. B. et p totū. fo. cxliij.
Colūbas vendere qđ sit. x. C.fo.cl.
Cōmunio sanctorum quid sit. clxxxj. D folio. cccxliij.
Cōmunio sancta ibi est: vbi fides sancta est. cxv. D. in fine. fol. cclxxxviij. cxxxj. D.fo.ccxciij.
Cōmunia sunt omnia iure diuino sed nō iure humano. vj. A.fo.cxliij
Cōmunia sunt omnia que vbique sed nō ibi. xv. A. B. fo. xciij.
Cōmunia debent esse omnia quibus est cōmunis fides. xxv. A. B. fo. xciij.
Cōmunionē ecclesiasticā propter cōscientiā delictorū fugientes: reatum cōgregant:et remediū salutis denitāt. lvij. A. fo.cclxij.
Cōmunicare est rem priuatā cōmunē facere. viij. A.fo.cxv.
Cōpetētes qui dicātur et quare. cxvj. A. fo.cclxxxviij.
Cōpetentes a quib⁹ cauere debeant:et ās in ecclīa imitari debeāt. xlix. A. D. fol. cxxxiiij.
Competentes quales esse debeāt:et a quibus conscientias suas custodire debeāt cxvj. B. C.fo.cclxxxviij.
Compunctio cordis quattuor modis generat. lxx. C.fo.xxxij.
Cōpūctio cordis q̃ ex humilitate nascit duplex est. lxx. C.fo.xxxij.
Cōpunctio sanitas ē aiarū: remissio peccatorū sacrificiū spiritale: holocaustū medullatū. xj. C.fo. vj.
Cōceptus est xp̃s ī equinoctio vernali et nat⁹ in solstitio hibernali. et quo die est conceptus in vtero v̄ginis: ipsa die resurrexit ab inferis. xxij. B.fo.ccxlvj.
Cōcupiscētias post tuas nō eas expouit et cōcupiscētias carnis ne perficeritis expouit. xlv. D. E.fo.cclv.
Cōcupiscētias carnis habere q̃cq̃ ē vtile exēplo apostoli. iij. E. et. v. B. ī fi. C. fo. lxxiiij. et. lxxv.
Conceptus duplex:scz a christo et a diabolo. xx. B.fo.xlviij.
Concept⁹ est xp̃s nō de substātia spūsancti sed potentia: nō generatione sz benedictione. vj. C.fo.ccxlj.

Cōceptus de spū sancto: natus ex maria v̄gine: exponit. xv. C. folio. cclxxxviij. cxix. B.fo.cclxxxix. cxxiij. B.fo.ccxcj cxxv. B. folio. ccxcij. cxxix. A. circa finem. fo. ccxciij. cxxxj. C.fo.ccxciij.
Conceptus quanto tpe in vtero ꝓficitur. xxv. D.fo.xj.
Cōceptus non est per masculū et femināq̃ fecit masculū et feminam. xxxij. D. fo.cxxvj.
Conceptum sine semine ideo quidam negant: quia contra naturā esse credūt xj. B. C.fo.ccxliij.
Conceptioni christi et si non intercessit semen hominis: tamen ex carne format⁹ est que cōstat ex semine. cxciij. B. folio cccxix.
Conceptione christi sermo fuit maritus et vtor auricula. xv. A.fo.ccxliiij.
Conceptione christi non fuit spiritussanctus pro semine. cxcj. D.fo.cccxviij.
Concepit vbi virginitas integritas parit: ibi deest virtus conscia non voluptas. xxiiij. A.fo.ccxlvij.
Cōcipi cur xp̃us voluit sine virili semine de virgine. xlv. F. in fine. fo. cclv.
Conciues nostri quomodo nos illic expectent. xxxvij. D.fo.ccclxij.
Concordia malorū licet contraria sit bonis: tamen optanda est q̃ boni concordiam habeant: et mali discordiā. ij. C. circa finem. fo. lij.
Concordia fratrum voluntas dei est: iocunditas christi: perfectio sanctitatis clxix. B.fo.cccx.
Cōcubinā habere nō lz. clxiiij. C.fo.cccv
Concubinas habere non lz: nec eas post ea ducere vxores. xlix. A circa finem. fo lio. cxxxiij.
Concubinas tpe xp̃ianorum qui ante legitimas nuptias habuerit: peius petrā facit q̃ adulteriū. ccxliij. D. fo. cccxliij.
Cōcubinarij ideo a cōmunione nō suspēdunt: qr ꝟ scel⁹ nō a paucis sed a multis cōmittit. cxliij. E.fo.cccxlij.
Cōcupiscere p facere ponit: et q̃ concupiscētia non nocet si ei non consentiatur xliij. F. folio. lix.
Cōcupiscere nolle: et post cōcupiscentias nō ire differt. v. D. vj. F. f. lxxv. et. lxxvj
Concupiscere non debemus res alienas sed vitam semp mansuram. xx. A. post prin. et. B.fo.xlviij.
Cōcupiscēs rē primi lucrū hz sua cecitate: sed dānū de dñi nube. xcv. E. folio. cclxxviij l. D. fo. cclix. cccv. C. fol. ccc. xxxix. cccxxviij. C. fo. cccxxxix.
Concupiscens rē alteri⁹ interna fidē perdit. xcv. F. in medio. fo. cclxxviij.
Cōcupiscēdi vrotem primi tui expouit. cxvj. D. in fine. D. fo. cclxxxviij.
Cōcupiscētia carnis aduersus spm̄: et spiritus aduersus carnē. iij. iiij. v. p totū. et vj. A. fol. lxxiiij. xij. B. C. D. fol. lxxxj.
Cōcupiscētia malorū non est desursum a patre luminū sed terrena aialis et diabolica. ccxxiij. D. ī fine. R. in fine. S. in fine. fo. cccxxxij.
Cōcupiscētia triplex et q̃. xxxiij. C. f. liij
Cōcupiscentia sic q̃cq̃ in siliat sanct⁹ vt faciat dormiētib⁹ quod nō pōt vigilātib⁹. xlv. J. in fine. fo. cclv.
Cōcupiscētia oculor̄ qđ sit. xxxj. C. f. xiiij
Cōcupiscētia semiarū non solo tacito affectu/ sz affectu et aspectu appetit et appetit in tertia regula. ca. xxj. fo. j.
Cōcupiscētia mūdi quāto fuerit in hoie ardētior: tāto fit pro eo qō concupiscit oīz molestiarū patiētior. ccxxiij. R fo. cccxxxij.
Cōcupiscētia carnis nō nocet. dū ei non cōsentiat. v. G. vj. F. fol. lxxv. et. lxxvij.
Cōcupiscētia malorū si ex mūdo est: quō ex eorū ꝟ voluntate qui mundum diligunt. ccxxiij. C. fo. cccxxxij.
Concupiscentia est origo oīs peccati. vj. A.fo.lxxvj.
Concupiscentia carnis et oculorum que sit. ij. G. folio. cj.
Concupiscentia cur est in mēbris: et q̃ debemus eas potius velle nō habere q̃ habere: et q̃ solus christ⁹ eas sanat. xij. C. fo. lxxxj.
Cōcupiscētia vocat pctm: qr merito peccati cōtigit ex pria transgressione mādati. xliij. C. in fine. fo. lix.
Cōcupiscētia qñ agit malū et nō perficit. xlv. G. fo. cclv. xlvij. A. B. C. fo. cclvj.
Cōcupiscētia carnis fomentū et mater ē voluptatū. xxxj. B. fo. xliij.
Cōcupiscētia carnis aduersus spm̄ ē ibi vbi est spūssanct⁹. xliij. D. fo. lix.
Cōcupiscētia carnis aduersus spm̄. xliij B. C. D. E. F. fo. lix.
Cōcupiscētia carnis domari pōt: sed nō auferri. xij. G. D. fo. clxxxviij.
Cōcupiscētie carnis qñ pfecte vincentur lij. F. G. et. v. D. fo. lxxiij. et. lxxv.
Cōcupiscētia carnis deprimi possūt: extingui pfecte non possunt: nisi post mortem. xliij. E. fo. lix.
Concupiscentia nomine quid intelligat vj. A. fo. lxxvj.
Cōcupiscentia nō cognouit: nisi lex diceret nqu concupisces quomodo intelligatur. iiij. C. fol. lxxiij.
Cōcupiscētias non habere melius est: q̃ eas vincere. xlv. C. D. F. fo. cclv.
Cōcupiscētias q̃ nō obedimus dei est donātis nō nostre fortitudinis. xij. D. circa prin. fo. lxxxj.
Concupiscentijs cur non est cōsentiēdū. xlij. F. fo. cxxxj.
Concupiscentijs non est obediendū. iij. D. et. xij. D. fo. lxxxj.
Confessio non est fructuosa apō inferos lxvj. B. fo. cclxv.
Confessio paradisum aperit. cxxx. R. in fine. fo. ccxciij.
Confessio peccati initium ē sanitatis. xij D. fo. cxvij.
Confessio debet esse humilis: vtilis: secreta: frequens: prōpta: amara lacrimosa et festina. xlviij. G. fo. xxij.
Confessio nō solum est peccatoris: sed ēt laudatoris. xlviij. A. fo. cclvij.
Confessio iustorum comes semper debet esse. xlix. B. fo. cccl xvj.
Confessio humili et puro corde est facienda. lxiiij. C. fo. xxx.
Confessio humilis peccatorum meretur indulgētiā. j. D. circa prin. fo. xcix.
Confessio est initiū bonor̄ operū. xij. E. folio. cliij.
Cōfessio vera q̃ sit. xxvj. B. fo. clxxiiij.
Confessio iustificat: veniā donat: quia est opus misericordie: salus egroti: et vnicum cum penitentia anime medicamē tum. lxvj. C. fo. cclxv
Cōfessio hūl⁹ sanat. xxix. circa p̄n. f. xcv.
Cōfessio nō est differēda ad vltimū q̃dragesime. Et qualiter cōfitens se habere debeat ad cōfessorē. xxx. C. fo. xiiij.
Confessionis vtilitas et cōmendatio. xxx. D. fo. xliij. xlj. D. fo. xix.
Confessionis verbum in corde hīs: et in ore non habēs: dolus est aut van⁹. xxx. D. in fine. fo. xliij.
Confessionis medicamenta deesse nō debent: sicut nobis peccatorum vulnera deesse non possunt. xlj. A. fo. cxij.
Cōfessionē nostrā deus desiderat: vt habeat cām ignoscēdi. lxvj. B. fo. cclxv.
Confessiōe sui accusatio dei est laudatio. viij. A. fo. xxxix.
Confessor caut⁹ esse debz: ne ꝓfitenti ꝟbum timoris aut terroris infigat: vt eū a verbo confessionis exterreat: nec absoluere debet cōpunctum: nisi viderit cōfessum. xxx. D. in fi. fo. xliij.
Confessor quod per confessionem scit: minus scit q̃ si nesciat. xxx. C. folio. xiiij.
Cōfessorē decet scire quā: qualē: et quantam debeat infirmātib⁹ exhibere medicinam. xxx. D. in fi. fo. xliij.
Cōfessi nisi fuerimus nr̃a facinora aliter veniam habere nō possum⁹: nec erubescat cōfiteri qui in peccatj nō erubuit coinquinari. xlvj. A. fo. cxxxiij.
Cōfessores sancti licet rabiem ꝓsecutor̄ non senserint martyrij: premio non tamen priuant. xliiij. F. in me. fo. xx.
Confessa peccata nō iterare: magnū ē salutis indiciū. lxvj. A. fo. cclxv.
Confidere nemo debz de bonis suis. xxxix. R. fo. xviij.
Cōfidētes ī deo cur bti: et cōfidētes in semipsi et maledicti. xciij. C. fo. cclxxxvij.
Cōfiteri de⁹ q̃ psuadet vlcisci non desiderat: qr optat soluere ꝓfitētes ne ptumaces punire cogat. xlvj. B. fo. cxxxiij.
Cōfiteri qđ ꝓdest eccl̃e. xlviij. A. f. cclvij
Cōfiteri nemo debet cā hūilitatis pctā que nō fecit. xxix. C. fo. xcv.
Cōfiteri peccata sua diabolus p tria hominē impedit. xlj. B. C. fo. cxvij.
Cōfiteri deo nō sufficit: sz alteru trū confiteri debem⁹. xxx. A. C. in fi. fo. xliij.
Cōfiteri cur debeam⁹ pctā cū de⁹ ea sciat. xxx. A. C. in fi. fo. xliij.
Confiteri libenter et fidenter peccator debet. xxx. C. fo. xiiij.
Confiteri vult nos de⁹ pctā nr̃a: et diabolus vt celemus. xij. B. fo. cxvij.
Confiteri pctā sua q̃ dissimulat: non solū indulgētiam nō accipit sed et geminat peccata. xij. B. in me. D. in fi. fo. cxvij.
Confiteri tāq̃ in apertū sinū: indulgētiā de⁹ pat⁹ est dare: sz q̃ excusat claudit sinū: includit pctm: excludit pcti indulgentiā. xij. C. in fi. fo. cvij.
Cōfitent multi xp̃m verbis: sed factis negant. xxxj. E. et. F. in fi. fo. xcvij.
Confitēs peccata sua: a morte reuiuiscit non tamen propria virtute. vlij. A. ante me. fo. xxxix.
Confitens de quibus se examinare debz xxx. B. fo. xliij.
Confitēs quilibet iesum christū in carne venisse ex deo est: et oīs q̃ non confitet iesum christum ī carne venisse ex deo nō est: quomō intelligatur. xxx. et. xxxj.

per totum.fo.xcvj.t.xcvij.
Confitēs quomodo dicitur predere de sepulchro.xxij.E.fo.clxvij.
Confiteor tibi pat̄ domine celi t terre de ōpfessione hoc ō.viij.A.fo.xxxix.
Confiteamur vt petā nr̄a cur velit deus cui oīa nota sunt.lxvj.A.fo.cclxv.
Coniugiū a deo est institutū vt boies p: pagarent.viij.B.fo.ccxlij.
Coniugator exhortatio.vij.M.fo.ccxlj.
Coniugio sola generandi causa iculpabilis est.i.S.in fi.fo.cxxxv.
Coniugio p̄sensus requirit.lxxv.D.in fi. fo.cclxx.
Coniugati deo t sibi inutecē fidē debent. xcvj.C.ēca.fi.F.M.f.cclxxviij.clxiiij. C.fo.cccv ccxlij.A.in fi.fo.ccxlij.
Coniugalis vita ē laudabilis:t in corpe xp̄i locū hz:t ideo si coniugales tenent humtlitatē supbis castis suut preferē di.liij.B.in me.C.E.fo.lxvj.
Coniuge in aliena ama qō amas in tua lxxxiij.C.fo.cclxxiij.
Coniugia adulterina que sint.xlix.A.fo. cxxxiij.
Coniūctiones tres valde mirabiles legimus.lv.D.circa fi.fo.xxvj.
Conscientia mala scīpam fugere non potest.xlj.C.fo.clxxxviij.
Cōsciētia nobis sufficit: sed qui fidens cōsciētie sue famā negligit crudelis ē lij.A.t.liij.D.fo.xxiij.t.xxv.
Cōsciētia nobis necessaria est:sed fama,p ximo.ccxxxviij.J.R.fo.cccxxxix.
Cōsciētie puritas quanta solicitudine sit cōseruāda.lxiij.A.fo.cclxv.
Conscientie puritas ideo est amanda.x. A.folio.vj.
Conscientie aut cordis reprehēsiovel probatio prestat fiduciam petendi.vj.B. circa prin.fo.cb.
Cōsciētie puritas per que acquiritur.x. A.fo.vj.
Conscientias aliorum infirmas percutiēt tres quomodo in christū peccēt.vj.C. in fi.D.E.F.fo.xxxvij.
Cōsilia dei non sunt temere discutiēda xlviij.D.fo.cclvij.
Consuetudo mala est genus mortis immane.xlix.C.fo.cxcvij.
Cōsueuisse bñ:pudebit dissuescere.xxxvj C.in fine.fo.ccclxj.
Cōtēplatiōis mod⁹ qs sit.xxx.B.fo.xv.
Contemplationi dei oīa iustificationum merita vniuersa virtutum studia postponuntur.xliij.D.fo.cclxiij
Contemplationem dei que impediūt.lix C.fo.xxviij.
Continere virum non posse fedum est,vbi femina contineat.xcvj.O.fo.cclxxviij ccxliij.A.fo.cccxlij.
Continere debere clericos probatur exēplis.xxxvij.F.G.fo.xvij.
Continere nos debem⁹ a quinqs t a quibus.xvij.B.fo.xlix.
Continere nō debere quidam se ideo putant quia cōiuges nō habent.ccxlij. B.fo.cccxlij.
Continenter qui nō viuit est quō q̄ agrū suum in vno anno plurics seminauerit vnde nec legitimū fructū habere potest.ccxliij.C.fo.cccxliij.
Continentia est nō credere felicitati terrene:tvsqs ad finē querere felicitatem eternā.ccxlv.A.fo.cccxliij.
Continentia neglecta quod per icōtinētiam inquinatur:ieiunijs t orationib⁹ diluatur.ccxliij.D.fo.cccxliij.
Continētia per que impeditur.ccxliij. D.fo.cccxliij.ccxlix.B.fo.cccxlv.lxxviij.B.fo.cclxx.
Cōtinētia i qb⁹ consistat t a quibus ptinere oporteat.ccxlviij.B.C.fo.cccxlv
Cōtinētia viri deū timētis est glorioso ꝙ mulieris q̄ legem viri timet.xlvj.B. circa finem.fo.lxj.
Cōtinentiam coniugib⁹ viri seruēt: quā a cōiugib⁹ reqrūt.xlvj.B.i me.fo.lxj.
Cōtinētiam seruādo multis viris fortiores femine inueniunt.xlvj.B.fo.lxj
Cōtinētiā seruet qui vult sumere corpus xp̄i.xlvj.C.fo.lxj.
Cōtinētiores quādoqs femine sunt viris xcvj.C.post me.fol.cclxxviij.t.ccxliij. A in medio.fo.cccxlij.
Continentes sunt humiles: sunt et superbi.liij.E.fo.lxvj.
Continēdū quibus temporib⁹ sit.ccxlviij C.G.fo.cccxliij.
Contraria contrarijs curātur.lxxxv.D. fo.cclxxiij.cv.D.fo.cclxxxiij.
Contritionis signa.viij.A.fo.xxxix.
Contumacie crimē est: quod iubetur cōtinere:quod p̄cipitur nolle:quod imperatur declinare.clxvij.A. fo.cccix.
Cōuerti qui tardat:periculum facit aie sue.lxxj.A.fo.xxxij.
Conuerti debemus ad deum i trib⁹.xxx. B.fo.xliij.
Conuerti ad dominū ne tardes:ne differas de die i diē t cras.exponit.cij.B. in fi.fo.cclxxxij.clxxxj.D.fo.cccxiij.
Conuerti q̄dā nolūt desperādo: quidam male sperādo.xj.A.fo.cxvij.
Cōuerti cur q̄dā tardāt:t ꝙ malū sit differre cōuersionē.lix.E.fo.lxviij.
Cōuerti ad dominū ne tardes: nec differas de die in diem exponitur.xj.C.xiij A.folio.cxvij.
Conuersio vera sine vestimentorū cōmutatione sufficit:vestimentorum conuersio sine bonis opib⁹ iustū vel iudicium sustinebit.lxvij.D.circa fi.fo.cclxvj.
Cōuersio t auersio dei ad hominem q̄ sit xxxiiij.C.fo.cxxvij.
Conuersionis indumēta cordis t corporis prius suscipiat cui studiū est xp̄m colere.ccxxxviij.J.fo.cccxxxix.
Cōuersis de⁹ idulgētiā repromisit: sz crastinū nō p̄misit.xj.B.xiij.A. fo.cxvij.
Cōuiuia vtrum solum pauperibus t nō amicis aut parentibus sint facienda. ij.D.fo.ccxxxvij.
Cor est leuandū ad celum ne putrescat I terra exēplum.xliij.E.fo.cclxiij.I.R. fo.cclix.liij.C.in medio.fo.cclxj.cxlv. B.in fi.fo.ccxcix.
Cor in homie est tanqm imperator:et omnes corporis sensus tanqm ei⁹ ministri.

Correctio fraterna exponit̄ per illud. Si peccauerit i te frater tu⁹.tē.xxviij.D. in medio.fo.cxxiiij.
Correctio a se incipere debet.xiiij.B.folio.vij.
Correctio ex amore fieri debet. vij.C.in fine.t.D.in medio.fo.cvij.
Correctio debet vitio non nature.xciiij. D.fo.cclxxvij.cix.J.fo.cclxxxv.
Correctio fraterna q̄liter sit exhibenda. xv.A.E.xvj.per totū.xviij. circa pri. fo.xliij.xlv.t.xlvj.
Correctiōis gladiū zelo iustitie nō odij nō rancoris charitas euaginabit.Ser mone.xiij.B.fo.vij.
Correctione ex dura sicut boni iterdum corriguntur:ita supbi lenissima admonitione ad peiora ꝓuocantur.xxxvj. C.fo.ccclxj.
Correct⁹ mai⁹ facilius i correctore ꝙ in se cognoscit qō corrigat.v.A.fo.cxiij.
Correcti sūt multi amore:multi timore: per tremorē timoris ad amorē peruenerunt.xciij.D.in fine.fo.cclxxvij.
Corrigi quidam nolunt desperando:qui dā male sperādo.xj.A.fo.cxvij.
Corrigere quem nō vult deus i hoc seculo:eum supplicio destinabit post seculum.xlvj.B.fo.cxxxiij.
Corrigere negligēs crudelis ē.xciiij.fo. cclxxvij.
Corrigere qui potest:indicando nō erit innocens:si tacendo perire permittit. Jn.liij.reg.ca.xxiij.fo.j.
Corrigerere non possunt verba quē non corrigunt experimēta.l.J.fo.cclxix.
Corrigere vult de⁹ seueritate tērationū quos sua patiētia viderit depranatos quia gaudet si correctos viderit quos emendat.xlvj.A.fo.cxxxiij.
Corrigere debem⁹ proximum arguendo consolari alloquēdo:t exemplū prebere viuendo.xxj.C.circa finē.fo.cxxj.
Corrigit disciplina sepe plagis si nihil proficiant tormenta iustorū. xcvij.E. fo.cclxxxj.
Corrigit nemo nisi dono dei:t iō nullius correctio est desperāda. ij.C.fol.cxiij.
Corrigūt sepe multi in paucis ne ira inciptat grassare in multos.xcvij.E.fol. cclxxxj.
Corrige te dum viuis ne postea,velis cū nō possis.clxiiij.D.fo.cccv.
Corrigēdi sunt aliqui:aliqui tollerādi.l. D.fo.cxxxv.
Corrigenda occultans instruit volum.j. regu.ca.vj.fo.j.
Corripiūt aliqui leuiora i alijs:t ipi graiora omittūt.v.C.fo.cxiiij.xl.A.xlij. E.circa finem.fo.cxxx.et sequēti.
Corripere sic debem⁹ vt eos quos corrigi volumus in ꝓtate diligamus exēplum.lxxxij.E.F.fo.cclxxij.
Corripere vis proximum nihil est tibi te ipso propinquius.v.B.fo.cxiiij.
Corripiendo iustus t si sciat:miserek.xij D.fo.cxvij.xxiiij.B.fo.cxxij.
Corripiēdo de⁹ amat.xcvij.A.fo.cclxxxj.
Corripiendo deus immutabilis manet. xxxiiij.C.fo.cxxvij.
Corripiēs cum odio homicida est.v.B. C.fo.cxiiij.
Corripiens non facit peccatum sed ostēdit peccatum.xxxiiij.B.fo.cxxvij.

Corripiēs in quē potestas datur:elemosynam facit.cciij.D.fo.ccxxxiiij.
Corui ꝓpietates:t qui corui dicuntur. in ecclesia.vj.A.B.fo.cxliij.
Coruorum nomine gentiles significantur.ccj.B.fo.cccxxxiij.
Corruptio non facit vt corpus cedat in non eus.xviij.C.fo.xxij.
Corruptio est in omni re sub sole.Ser.v. D.fo.xxxvj.
Cras cras vox est coruina : t si imitaris occurret tibi ruina.clxiiij.D.fo.cccv.
Creauit deus ea facilitate magna:q̄ parua.lxxij.D.fo.cclxviij.
Creauit deus oia siue visibilia siue inuisibilia absq; vlla difficultate:q̄ iussiōe creault.cxcij.A.B.fo.cccxviij.
Creatura oīs ad creatoꝛ laudē: bonorū probationem : t malorum supplicium est.xxx.B.fo.cxxv.
Creatura oīs a deo facta ē.j.G. f.cxxxvij.
Creatura nulla est de substātia creatoꝛ xxxviij.S.fo.cclj.cxxix.B.in fine.fol. cccxlj.
Creature oīs quadruplex cōditio.xxvij A.in medio.et.B.fo.xciij.
Creatorem vnum vniuersitatis esse ostenditur.cxxxiiij.B.D.fo.cccv.
Creatorē mūdi si qs dixerit non esse deū anathema sit.cxxix.B.fo.ccxciij.
Creasse patrem omnia per filium t spiritū sanctū: id est visibilia t inuisibilia si quis non dixerit anathema sit.cxxix D.fo.ccxciij.
Creator quomodo per creaturam agnoscī potest.cxliij.B.fo.cccxvij.
Credis si deo: demonem relique t q̄cq̄d ei displicet deuita. cxxiij.A. fol.ccxcj.
Credit q̄ i filiū quō habeat vitam eternam:t qui nō credit iā iudicatus dicatur.xliij.D.fo.lxxxiij.
Credimus in deum patrem omnipotentem:et cetera exponitur.iiij.E. fol.ccxxxviij.cxv.A.C.fol.cclxxxviij.cxix. A.fo.cclxxxix.
Credunt aliqui t non credunt.xxvij.D. fo.xciiij.
Crede vt munderis vt postea p fidē mereris videre.clxxv.C.fo.cccxij.
Credere quare se noluit christus iudeis xj.A.C.fo.clij.
Credere nos deus iubet non per rationē fidē inuestigare.cxxxxj.B.fo.ccxciij.
Credere posse donū est dei:auctoritate p batur.xvij.A.fo.cxix.
Credere posse in christū dei est donū: nō ex nobis.ij.C.D.E.fo.lxxiij.
Credere debemus non discutere.clxxxj. C.fo.cccxiij.clxxxix.A.C.fo.cccxviij. xc.A.fo.cclxxvj.
Credere in christum est opus dei:et non opus nostrum.xxv.E.fol.clxxij.lxxij. B.C.fo.ccx.
Credere in christo et credere q̄ iesus est xp̄s quid sit.x.A.B.in prin.fo.cxj.
Credere in xp̄m vocatur fides.ccxxxvij. B.fo.ccxxviij.
Credere ipossibilia fieri:facta similia p̄suadent.xxxij.A.fo.ccclix.
Credere debes vt videas.nō videre quo credas:crede q̄diu nō vides:ne cum videris erubescas.ccxlv.D.fo.cccxliij.
Credere solent homies quod vident : qđ non vident difficulter credunt.cxlviij.

B.fo.ccc.clviij.B.fo.cccliij.
Credere vtrū debeat aliqs qō nescit.liij. A.fo.cclxj.clxxxix.A.fo.cccxviij.
Credere nolle in christum est impie voluntatis humane: non ex culpa prescietie diuine.liij.C.D.E.fo.ccij
Credere nolunt quidam nisi que vident: xxxij.A.B.C.fo.cxxvj.
Credere q̄uis iubet deus que non videtur:non tamen te dimisit nihil videntem vnde possis credere qō non vides. xxxij.D.fo.cxxvj.
Credere si nō poterant iudei xp̄o:qm̄ilita eis E saias p̄dixerat : q̄re imputat eis p peccato.l.iij.B.C.fo.ccij.
Credere quidam nolūt:nisi q̄ sensu percipiūt.xxxiij.A.in me.B.et.C.fo.liiij.
Credere sine signis t prodigijs ꝙ meritorū est.xvj.per totū.fo.clx.xcv. C.folio cxviij.cxxj.C.fo.ccxxxiij.
Credere si renuerit:alias si nō crediderit: qm ego sum:in peccato vestro morie mini quomodo itelligatur.xxxviij.E. F.fo.clxxxv.
Credere in christum est ipsum spiritualiter manducare.xxv. E.fo.clxxij.xxvj. A.fo.clxxiij.
Credere nemo potest nisi volēs. xxvj.B. C.D.fo.clxxiiij.
Credere christo t credere in christū differūt.xxix.C.fo.clxxvij.
Credere prius debemus si intelligibilia intelligere volum⁹. xxvj.C.fo.clxxv. xxix.B.fo.clxxvij.xxxvj.F.f.clxxxiij. xxxviij.F.fo.clxxxv.
Credere si non vis non amas. xvij.A.in fine.fo.cxix.
Credere christum t credere in xp̄m quō differunt.lxj.A.i medio.fo.lxix.
Credere deo: credere deum t credere in deum differūt.clxxxj.C..fo.cccxiij.
Credere q̄d sit et quomō magis ad fidē pertinet ꝙ videre.cxx.A.fo.ccxxxij.
Crediderunt quomodo antiqui patres i xp̄m venturum.xlv.D.fo.cxcij.
Credens i me etiam si mortuus fuerit viuet:quomodo exponitur.xxxiij. A.in medio.fo.xcviij.
Credens omnis i christum quattuor habere debet:scilicet germē:frondes:flores t fructus.iij.D. fol.ccxxxvij.xcix. F.f.cclxxxj.
Credens bene difficile est vt maleviuat. ccxxxvij.B.fo.cccxxxviij
Credēs q̄ baptizatus fuerit saluus erit: quomodo itelligit:cū tñ oēs credētes nō soluētur.xj.D.in me.fo.xl.
Credendo i filiū necessario sequit credere i patrem.liiij.A.B.fo.cclij.
Credenda que sint vel non.vj.D.E.fo. ccxlj.cxxix.B.C.D.fo.ccxciij.
Credituros in se christus p̄sciuit: t nō credituros.xl.A.fo.clxxxvij.xlv.E.folio.cxcij.lj.B.fo.cc.
Credētes t opera bona nō faciētes: fidē demonū vident habere:q̄ vero non credunt:peiores demonibus cōprobātur. xxxviij.D.fo.ccclxij.
Credulitatē nēo sibi dedit.vij.C.fo.cxv.
Crescere t decrescere in fide q̄d sit.iij.A. folio.cij.
Crescere quomodo dicitur christ⁹.xiiij. B.fo.clxj.
Crimen et peccatum quomodo differunt

xlj. ℱ fo.clxxxviij.
Crux christi comparatur cathedre.cxix. A.fo.ccxxxij.
Crux christi ferie sūt ⁊ nūdine spirituales cxxx.B fo.ccxcvij.
Crux christi magna res est:et ideo ꝓcio: sa ⁊ magna ea signari debet. ccxv. A. fo.cccxxix.
Crux cur appebit i iudicio.cxxx. L.M. N.fo.ccxcij.
Crux christi:fallēs gaudia ⁊ parturiens damna diaboli.cxxxvij.D.fo.ccxcvj.
Crux christi est clauis paradisi. cxxx.E fo.ccxcij.
Crux christi insigne regni ē.cxxx. L.M. fo.ccxcij.
Crux christi non solum ligni ē patibulū: sed vite virtutisq; propositū .xxxij.D. fo.ccclix.
Crux fuit mortifera christo: ℔ salutifera christiano cxxxvij.A.fo.ccxcvj.
Crux christi cōparatur nauī.ij.B.circa princi.fo.lxxvij.
Crux comparat nauī qua mare huius seculi transitur.ij.B.fo.cxxxviij..
Crux christi olī multis signis et enigmatib⁹ prefigurabatur.lxxix.B.lxxx.E. lxxix.D.fo.cclxxj.et.cclxxij.
Crux ante erat nomen cōdēnatiōis:nūc facta ē res honoris et salutis. cxxx.A. fo.ccxcij.
Crux erecta vel tacens:magnum cōtinet sacramentum.clxxxj.ℱ.fo.cccxlij.
Crux christi festiuitas epulationis.cxxx B.L.D fo.ccxcij.
Crux oīū muscipula diaboli:esca q̄ caperetur mors domini. cxxx. O.fo.ccxcij clxxiiij.B.in fine.fo.cccxj
Crux nō obfuit:sed profuit;q⁹ nobȝ xp̄s vicit:qui in ea superari non potuit. clxxviij.A.fo.cccxij.
Crucis gloria:et quare malefici nō crucifiguntur.xxvj.L.fo.clxxxiij.
Crucis supplicium elegerat:vt sublimiorem victoriam pararet pena deterior. clxxxj.G.fo.cccxlij.
Crucis significatio quid sit:et q̄re oīs crucifigi voluit:triplex ostēdit ratio clxxxj.E.fo.cccxlij.
Crucis mysterio remoto nulla cōficiuntur sacramēta.clxxxj.E.i fi.fo.cccxiij
Crucis signū olim cūctis formidolosum modo portatur in frontibus regū:vbi multa ꝓpulchra de crucis gloria.xviij D.in me.fo.xlvj.
Crucis suppliciū est pessimū genus mortis.xxxvj.L.fo.clxxxiij.
Crucis latitudo/longitudo altitudo/et profundum quid significant.Et q⁹ sine crucis signo non cōficiātur sacramēta cxviij.D.fo.ccxxxj.vij.B.L.f.lxxvij. xix.E.ℱ.f.cccliiij.clxxj. ℱ.f.cccxliij.
Crucis latitudo/lōgitudo/sublimitas ⁊ ꝓfundum que sit.iij.per totū.fo.cxiij.
Crucis in virtute oīa sacramēta. Eccle siastica pficiūtur.xix.ℱ.fo.cccliiij.
Crucis nō pictorem sed imitatorē querit deus.xxxj.B.in fine fo cxxv.
Crucis fruct⁹ glorie est resurrectio.cj.E fo.cclxxxij.cxlij.A.fo.ccxcviij.
Crucis figure ꝓcesserunt in signis.xviij. B.xx.D.fo.cxx.xxvii.E.fo.cxxiij.
Crucis forma longitudini/latitudini/et altitudini hūani corporis cōfigurata est.xix.D.fo.cccliiij.
Crucis duo sunt gña.xx.G.fo.ccclv.
Crucis memoriam sue passionis reliquit ad sanitatem:quod signum ꝓsidium est amicis:obstaculū inimicis. xix.D. fo.cccliiij.
Crucis victoriose insignita memoria hoc facit cū fideli inuocatione nois christi qđ factebat in terris corporis christi presentia.xix.J.fo.ccclxiiij.
Crucis mysterum olim figurabatur.xix E.circa finem.cccliiij.
Crucis figura ⁊ laus.viij.L.fo.lxxviij.
Crucis ad ignominiā cur se humiliauerit diuina potētia: que p alium modū hominē liberare potuit:xix.A.G.folio ccliiij.
Crucem suā quare xp̄us baiulauit ad locum supplicij.cxvij.A.fo.cxxxj.
Cruce descendere cur xp̄s noluit:⁊ q⁹ iudei ignorabāt deum esse in hūana carne.lix.D.circa ptin.fo.lxviij.
Cruce ꝓtium nostrū pependit:⁊ regnū cxxxviij.A.fo.ccxcvj.
Cruce quare signamur in fronte.liij.ℱ.i fine.fo.cclj.
Cruce qui se signat ⁊ ad malum:potiꝰ demonem in se includit.q̄ excludit.xxj. B.fo.cxxj.
Cruce dum se signat qui male cogitat loquiq⁹ vel operat;demonē potiꝰ in se includit q̄ secludit.ccxv. A.fol.cccxxix. ccxlj.ℱ.circa fi.fo.cccxlj.
Cruce cur descendere noluit.cxxx.O.fo. ccxciij.clxxiiij.B.in fine.fo.cccxj.
Crucifigi cur voluit extra ciuitatē.cxxx L.D.fo.ccxciij.
Crucifigik in ligno vt tolleret ligni preuaricatio.cxxxviij.B.fo.ccxcviij.
Cubiculum cordis: secretum significat. lix.J.lx.D.fo.cclxiij.
Cupiditas ideo radix dicitur malorum omnium quia in ea nil boni vnq̄ pōt ⁊ueniri.xxix.L.fo.cclij.xliiij.L.D.E. fo.ccliiij.
Cupiditas mundi quanto maior fuerit i peccatoribus:tantomagis ꝓ eo quod concupiscitur omnia tolerant.ccxxiij R.fo.cccxxxij
Cupiditas quātūcūq; radices suas extendit et rapit:vna hora totum vimittit.xlviij.A.fo.cxxxiij.
Cupiditas inferno silis ē.lxij.L. fo.xxx.
Cupiditas simul cum charitate esse non potest.viij.A.fo.cxv.
Cupiditates accusantur:nō facultates. xiij.A.fo.cxvij.
Curiositas.ij.G.fo.cj.

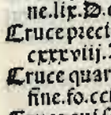

Amascus i diuitijs scīi floreꝫ
qđ figuret.xxxij.L.f.ccxlix.
Dānari si aliquis debeat pro peccato iudici solt noto. xvj. E.folio.xlv.
Damnari nō dz qs ꝑiuscq; ci⁹culpa cepere manifestari.lxxxix.D.fo.cclxxv.
Damnatis non sola tollet species q̄ gaudebant:sed datur etiam quod ineternum cruciat.xlv.D.fo.ccclxv.
Damnati sicut foris flāmis:ita intus cōscīētia ꝓpria torquent.lxvj.B.f.cclxv
Damnati ineternum damnātur:q⁹ semp peccandi volūtatem habuerunt.xxvj. G.fo.xj.
Damnati non possūt diligere aut deside: rare iustitiam.xxvj.ℱ.fo.xj.
Damnati vtrum velint omnino nō ee aut in penis esse.xxvj.E.fo.xj.
Damnationis nihil est his qui sunt i xp̄o vj.B.fo.lxxvj.
Damnabile erit nō solum malum fecisse sed etiam bonum non egisse.xvj.B.circa finem.fo.cxix.
Daniel ideo vir desideriorum dicit.lxv. B.in fine.fo.cclxv.
Dare quid et quomodo dicatur deus pater deo filio.cvj.D.E.f.cccxiiij.cx.L. cxj.A.L.fo.cccxvj.et.cccxvij.
Dare vult deus que sua sunt et non habz vbi ponat:quia videt manus aliunde occupatas.ccxxxiij.B.in medio L.folio.cccxxxvj.
Dauid adulterium et homicidiū nō perpetrāt:cum Saulem inimicum pertulit:sed cum securus ab hostibus quieuit.xxj.D.fo.cxxj.
Dauid monomachia cū golia qđ significet.xxxj.per totum.fo.cxxv.
Dauid cecidit lapsu cupiditatis:non patrocinio sanctitatis.xxj.B.fo.cxxj.
Dauid in his figurā christi gessit.cxcvij per totum.et.cxcviij.A.B.fo.cccxx.
Dauit propheta sic ad nos a deo mittit sicut ad dauid nathan propheta.xxj. E.fo.cxxj.
Dauid cum persequebatur īimicos suos non pniciosus:et cum vinceret nō extitit impius.cxcix.L.in fine.fo.cccxxj.
Dauid non cadendi sed resurgendi:si ceciderit propositus tibi est. Exemplū xxj.B.fo.cxxj.
Dauidis filius quomodo dicitur christ⁹ xlviij.A.fo.cxcvj.
Debere ex mutuis accept aliud ē: aliud ex promīssis.xvj.A.in fine.fo.lxxxvij.
Debita dicuntur peccata:que totiens cōtrahuntur quotiēs delinquitur.cxxvj D.fol.ccxcij.cxxxv.D .fol.ccxcv.clxx. B.fo.ccx.ccv.A.fo.cccxxv.
Debita peccata recte dicūtur.l.ℱ.G.D. fo.cxxiij.
Debitor est omnis homo habens tamen et ipse debitorem.xx.B.fo.xliiij.
Debitores ei qui falli non potest:habes et tu debitorem ꝓmū:hoc facit deus debitori suo quod tu facj debitori tuo clxx.B.fo.cccx.
Debitor quando est deuotus ad reddendum non potest molestus esse exactor cxcix.A.fo.cccxxj.
Debitor est deus bonitate sua: non ꝓmerentis nostra.clj.E.fo.cccj.
Debitor aliter est deus aliter homo.xvj. A.in fine.fo.lxxxvij.
Debitores sum⁹ dei:et ōbitores habem⁹ proximos.xxix.D.E.fo.xcv.
Debitores sumus non carni vt fm carnē viuam⁹ ⁊c.quomodo exponitur. xlij. L.D.E.ℱ.fo.lxxxij.
Decacordum et tricacordū differt.xcvj. J.fo.cclxxviij.
Decima est dauida de omnibus que homo quacūq; arte lucratur: vt inde viuat.lxiij.L.fo.xxx.
Decimā q⁹ quari dare nolunt nouē ꝓtes quandoq; deus ipsis subtrahit: quam tamen exiget:et nisi dederj:tu ad dectimam reuoceris.ccxix.L.fo.cccxxx.
Decime sunt tributa egētiū aiarū:redde ergo tributa pauperibus: ⁊ offer libamina sacerdotibus:nec prestas gratis quod cito cum magno fenore recipies ccxix.B.fo.cccxxx.
Decime ex debito requirūtur: et qui eas dare nolūt:res alienas inuadūt.ccxix. D.fo.cccxxx.
Decime debet fideliť dari a christianis. ccxv.L.in ñ.ccxvj.B.fo.cccxxix.
Decime q⁹ nō reddūtur indictio fisci accessit.xlviij.B.fo.cxxxiij.
Decimas si tardi⁹ dare peccatū ē quāto ꝓius nō dedisse.ccxix.A.fo.cccxxx.
Decimas a nobis repetit de⁹ non sibi sed nobis profuturas:qui dignat⁹ est totū dare vnde reddatur.ccxix.A.L.folio. cccxxx.
Decimas temporum dare iubemur sicut ⁊ rerum.xxv.A.in fine.fo.xj.
Decimas inde dare expedit: vnde viuis: de militia:de negocio; de artificio. ccxix. B.fo.cccxxx.
Decimarum detentor tātorum reus erit homicidiorum:quanti pauperes mortui fuerit fame.ccxix.D.fo.cccxxx.
Decor verus ē qui nō alienos oculos capit nec mentes fragiles vulnerat.lxxx: iij.A.fo.cclxxiij.
De deo omne quod dicitur id ipsū est.xl. K.fo.cclij.
De deo quedā substantialiter: quedā relatiue dicunt exempla.xxxviij. ℱ.G. D.fo.cclj.
De deo quedā dicimus:q⁹ nō inuenimus melius qđ dicam⁹.xl.L.W. fol.cclij.
De deo nemo sic nouit disputare quomodo de⁹ sit.clxxxix.B.fo.cccxviij.
Dedicatio habet exultationem: sed edificatio laborem.cclvj.A.fo.cccxlviij.
Dedicatōe templi vel altaris:quicquid visibiliter geritur:totum i nobis spiritali edificatōe completur.cclij.A. fo. cccxlvj.cclvj.E.fo.cccxlviij
Dedicator vide infra.domus.
Deformitas christi nra est pulchritudo. xx.D.fo.xc.
Defuncti vtrum sint plozādi: ⁊ quibus suffragijs iuuātur.xxxij.per totū.fol. xcviij.
Defunctorum in celebritate sūt duo conſideranda:scilicet quid sperandū:⁊ qđ timendum.xxxiij.A.fo.xcviij.
Delectatio carnis animam occidit ⁊ preterit:miseram facit et transit.vij.L.folio.ccxlj.
Delectatio mētis preponēda est delectationi carnis.xvij.B.L.D.fo .lxxxviij.
Delectans prodesse creditur etiam si noceat.iij.reg.ca.xxxj.fo.j.et.lj
Delicie tēporales q̄ trālitorie sint.xxiij. A.in medi.et.L.fo.xcij.
Delicie vere que sint.l.L.fo.xxiiij.
Demonū se habere xp̄s negauit:nō autē se forte samaritanū.xliij.A.fo.cxc
Demoniū mutū et surdū electū et septem nequiores se assumens ⁊c.lxxxiiij.D. E.fo.cclxxiij.
Demones quādoq; hominib⁹ a sua amicitia recedētib⁹ varios morbos imittunt et damna.ccxli.D.fo.cccxlj.
Demonstrare quō dicit pater filio q̄cūq; ipe facit.xviij.A.B.fol.clxij.xxj.B.L D.fo.clxvij.xxiij.D.E.fo.clxix.
Demōstratio facit visionem: non visio demonstrationem.xxiij.G.fo.clxix.
Demonstratio quomodo fit in anima a memoria pulchrum exemplū.xxiij.ℱ. G.fo.clxix.
Denarius a decem nomen accepit:⁊ cur quadragenario coniungatur.xlvij.circa finem.fo.ccclj.
Descendere deus dicitur quando curam fragilitatis humane habere dignatur lxx.G.fo.cclxvij.
Desertum pectoris nostri deus ihabitat lxxvij.D.fo.cclxx.
Desertum cōueniens est saluti.lxxvij.L. fo.cclxx.
Deserti nomine mūdus intelligitur.xx. B.in medio.fo.ccclv.
Desertt numq̄ deus hominem: nisi ꝓius ab homine deseratur.lxxxviij.B.folio cclxxv.
Desiderium nostrum extendere debem⁹ liij.D.in medio.fo.cilj.
Desiderare debemus deum:quoniam in ipso sunt omnia.xxxiiij.D.fol.clxxxj. xl.G.fo.clxxxvij.
Desperat ille q̄ deū aut nolle aut nō posse misereri diffidit.lviij.L.fo.cclxij.
Desperet nemo de magnitudine crimis aut de humilitate generis. xxv.L.i fine.fo.cccl vij.
Desperet iam nemo quando illi qui christum crucifixerunt:veniam sunt consecuti.lxxiiij.D.fo.cclxix.
Desperare nullus debet de salute: cū saluati sunt q̄ interfecerūt salutis auctorem.xxxj.D.fo.clxxix.xxxviij.D. folio clxxxv.xl.A.fo.clxxxvij.
Desperare de nullī⁹ salute debem⁹ q̄diu aliquis viuit.xj.L.fo.xl.
Desperare de salute sua nemo debet cum videat saluatos qui interfecerūt auctorem salutis.ix.B.fo.lxxix.
Desperandū nō est ideo quia deus iuste peccata punit.liij.L.fo.cclxj.
Desperantes de indulgentia dei ipsa desperatiōe se suffocāt vt eos spiritussanctus visitare non possit.xxvij. J.in fi. xxviij.L.fo.cxxiij.et sequenti.⁊.l.folio cxxxv.
Desperatio occidit aias.lix.E fo.lxviij.
Desperatio non confitetur de scelere nec indulgentiam sperat de iudice.lxix.A in fine.fo.cclxvij.
Desperatio ex multitudie petōrū nascit ⁊ ex desperatiōe obduratio.lxxxviij. B.G.fo.cclxxv.lviij.A.B.fol.cclxij.
Desperationem quid maxime soleat iducere.clxxj.F.fo.cccxiij.
Desperationem non inducit magnitudo peccatorū:sed impietas. clxxxj.A.fo. cccxiij.
Desperatiōe quomodo periclitant homines.xxxiij.D.in medio.fo.clxxx.
Detractio non est nisi mordatior q̄ veritor reprehēsio.xx.A.i fi.fo.cxx.
Detractio laqueus ē diaboli. xlv.L.fol. xxj.
Detractio grande vitium.xlv.L.in ꝓin. fo.xxj.
Detractio vulnerat famam.xx.A.i fine. fo.cxx.
Detractor sibi nocet:⁊ alios inficit vt lepra.xxvj.A.fo.xj.
Detractor non solum est expellendus: ℔ nec ad mensam admittēdus. Jdeo augustinus in mensa scriptū habuit.Si quis amat.⁊c.xxvj.D.fo.xj.
Detractor animā interficit sicut gladi⁹ corpus.xlv.B.fo.xxj.
Detractoris persona non est nominanda liij.ℱ.in fine.fo.xxv.
Detractores et susurratores intelligunt hic.Corrumpunt bonos mores colloquia prava:⁊ sepi aures tuas spinis. ccxxxix.O.fo.cccxl.
Detractores agunt per illō. Sedens aduersus ⁊c.lj.A.fo.xxiiij.
Detractores spiritali gladio feriunt.ij.A fo.cxiij.
Detractores expellendi sunt de cōgregatione:vt confusi penteāt:et se emēdēt xxvj.B.fo.xj.
Detractiones malorū boni semper patiūtur.liij. A.in fine.⁊.B.fo.lxvj.
Detrahens ⁊ fornicās quomodo differt xlv.L.fo.xxj.
Detractorem expellere non est crudele:⁊ si se emendauerit:est fraterne recipiendus.xxvj.L.fo.xj.
Detrahendum non est religiosis:quia nō expedit detrahentibus.lxj. J.circa finem.fo.xxv.
Deus aliter est in nobis q̄ in filio:⁊ nos aliter i eo q̄ filiꝰ.xlviij.E.fo.cxcvj.
Deus quomodo cognoscitur ab anima. xx.G.fo.clxv.
Deus sicut est misericors: sic est et verax ⁊ iustus.xxiij.D fo.clxxx.
Deus per immensitatem nature sue totā creaturā suam implet et continet.xxxviij.A.fo.cclj.
De⁹ dilectio siue charitas ē.vij.B.folio. cvij.
Deus vnus colendus.xcv.A.in medio. xcvj.L.E.D.fo.cclxxviij.
Deus vnus est pater ⁊ filiꝰ ⁊ spūssanctus non tres dij.iij.A.iiij.E.fo.ccxxxvij.⁊ ccxxxviij.
De⁹ est super omnē existentiam:omnem vitam.⁊ omnē intelligentiam:q⁹ ipse summa essentia:summe intelligentia:⁊ vita summa.xxxviij.S.fo.cclj.
De⁹ nō est corpore⁹.xvij.L.fo.lxxxviij.
Deus de deo non pater sed filiꝰ dicitur. xxxviij G.fo.cclj.
De⁹ ante oīa diligat:deinde ꝓim⁹.In ij.reg.ca.j ⁊.iij.reg.cap.j.fo.j. et.ij.Et ser.lxiiij.A.fo xxx.
Deus quit sit:et q̄ sit incōprehēsibilis.j. A.fo.lxxiij.
Deus hoc est quod cum dicit dici nō pōt cum estimamur nō potest estimari cū comparatur non potest cōparari:cum diffinitur ipsa diffinitione crescit.cxc. B.fo.cccxviij.
Deus q̄quid ad seipm dicit:⁊ de singlis psonis dicitur:et simul de ipsa trinitate nō pluraliter:sed singulariter est dicendū.xxxviij.J.fo.cclj.
Deus aliquādo ꝓprie nobiscū esse dicit. viij.L.fo.ccxlij.
Deus deus est ⁊ pater est:deus potestate ⁊ pater bonitate.cxix.A.fo.cclxxxix.
De⁹ oīm excellentissim⁹: nō elatione sed humilitate cōtingit.l.A.fo.cxxxvj.
Deus nō hoc est quod litter⁊ vel syllabis scribit: sed quod mente concipit.j. D E.fo.cxxxvij.ij.A.fo.cxxxviij.
Deus precipere non potest:vt non diligas

inus deū. v. A. in fi. fo. iiij. vij. B. fol. v.
Deꝰ de deo est filiꝰ nō pf. xxxj B. xxxix. A. xl. B. fo. clxxxvj. ⁊. clxxxvij. liiij. A. fo. cciij. lxxj. A. fo. cclx.
Deꝰ vbiq; locorū ē xxxvj. F. fol. clxxxiij.
Deus cor interrogationū manum. lx. L. fo. cxvj.
Deus vnus: nō duo est pater et filius. iiij E. fo. cxxxvij.
Deꝰ qđ sit. iiij. L. fol. ciij. j. D. fol. cxxxvij. xxiij. E. F. G. fo. clxix. xxix. B. fo. clxx. vij. xxxviij. E. F. fo. clxxxv. cxj. B. in fine. fo. cxxxvij.
Deus quid sit: et quomodo vbiq; est insē parabilis: inuisibilis: et incōprehēsibilis. viij. L. fo. xxxix. liij. E. fo. lxvj.
Deꝰ vnus est pater ⁊ filiꝰ ⁊ spūssanctus. xiiij. D. fo. clvj. xxxix. A. fo. clxxxvj. cv. B. fo. ccxxiiij.
Deus est nomen potestatis: nō proprietatis. cxxv. A. fo. ccxcij.
Deus ex deo aut filiꝰ aut spiritussanctꝰ intelligi debet: non pater. vij. B. post mediū. fo. cvij.
Deꝰ aliter est in nobis q̄ nos in xp̄o. viij D. in me. ⁊. ix. A. fo. cviij et sequenti.
Deus sicut tantos fecit qui nō eciderūt sic desperatos esse non vult qui eciderunt. xxj. E. fo. cxxj.
Dei siue ex deo quomodo aliquis est: vel non est. xlij. G fo. clxxxix.
Dei facta nō tātūmodo sunt facta: sed et signa. xlix. B. fo. cxcvij.
Dei naturā qui vult scire hoc sciat quod nesciat: nec ideo contristetur. clxxxix. A. fo. cccxviij. xc. A. fo. cclxxvj.
Deo possunt dici oīa: sed nihil dicitur digne. xlij. B. fo. cl v. lxxx. A. fo. ccxiij.
Deo nihil delectabilꝰ: nihil pulchrius: ⁊ nihil dulcius inuenit. xxxviij. L. i medio. fo. cxxix.
Deo esse et magnū esse nō est aliud: sed ꝺ idem est illi esse et magnū esse: et bonū esse. xxxviij. J. A. fo. cclj.
Deo nihil scōm accidens dicitur: quia nihil in eo mutabile est: nec tamen omne quod de deo dicitur fm substantiā dicitur. xxxviij. K.
Deo quecūq; dicunt idem sunt cū ipso. xviij. F. fo. clxij. xx. L. f. clxv. xxj. L. fo. clxvij. xl. D. fol. clxxxvij. lxx. A. fo. ccix xcix. B. fo. ccxx.
Deū nemo attingit nisi transcēderit oīa corpora: etiam supcelestia et ipm animū. xxj. G. fo. clxvij.
Deū vnū esse cōmunis natura testat: qꝛ vnus est mūdus. viij. A. fo. ccclj.
Deū esse omni creature rationali ratione vtenti notum est: sed qꝛ filium habeat paucis. cvj. L. fo. ccxxiiij.
Deum vnum esse creatura demonstrat: et philosophis ostēsum est. lv. A. fo. lxvij. lxiij. E. fo. lxx.
Deū scriptura dece modis exprimit: sed aliter proprie: aliter translatiue: aliter relatiue. xxxviij. D. fo. cclj.
Deū vnū sicut fides catholica p̄dicat vt ministeria trinitatis pariter fateatur. j. A. fo. lxxiij.
Deum qui iniuste cōparat violat. cxc. D. fo. cccxviij.
Deū vnū nō tres deos cōfitemur: patrem ⁊ filiū ⁊ spiritū sanctū: non sic vnū deū quasi solitariū: nec eū deniq; qui ipse sibi pater sit ipse ⁊ filius. cxxv. A. cxxix A. fo. ccxcij. et. ccxclij.
Deū nemo vidit vnq̄: ⁊ quid sit deus: et de eius forma. de hoc habetur. vij. D. fo. cvij.
Deos tres: aut tres dños: aut tres spūs qui ꝓpria nomina personarum cōfitetur anathema sit. vj. E. fo. ccxlj.
Deos ⁊ non deum si quis trinitatem esse dixerit: anathema sit. cxxix. D. in fine. fo. ccxcilj.
Deitatem indiuisam patris ⁊ filij ⁊ spirtussancti qui non confitetur anathema sit. vj. E. fo. ccxlj.
Deitate trinitatis q̄ vnicū nomē esse nō cōfitef: maledictꝰ sit. vj. E. fo. ccxlj.
Diabolus imittit securitatem vt inferat perditionem. cxx. G. fo. ccxc.
Diabolus quid sit: ⁊ cur tentauit primos parētes: ⁊ que bona eis abstulit. iiij. B fo ccxxxvij.
Diabolus facit leue quod deus graue facit. cliij B. fo. cccv.
Diabolꝰ quomō dicat princeps mundi: ⁊ rector tenebrarum harum. xlviij. B. fo. cclvij. liiij. A. fo. cclxj.
Diabolus potest ad malum inuitare: non trahere: dilectationem inferre: non potestatem: cōsilium ingerere: non cōstrictum. vij. F fo. ccxlj.
Diabolus vicitur vrsus ⁊ leo. cxcvij. D. fo. cccxx.
Diabolus a christo ligatus est vt canis: et latrare pōt: mordere nō: nisi volētē cxcvij. F. fo. cccxx.
Diabolus comparatur malleo quo iustꝰ tunditur vt probetur: peccator vt corrigatur. ccxxij. D. E. fo. cccxxxj.
Diabolus suo tropheo victus ē. clxxiiij. B. fo. cccxj.
Diabolꝰ quō dicit leo et draco. xxxv. B. Et sic superatur. xxxv. L. fo. cxxviij. x. A. fo. cl.
Diabolus quomodo ī iudicio accusabit peccatores. iiij. D. fo. ccxxxviij.
Diabolus multos sub specie boni decipit vj. B. viij. B. fo. v. et. vj.
Diabolus vnde cepit ouigenem. xlij. D. fo. clxxxix.
Diabolꝰ neminē genuit aut creauit q̄ dicatur iniquorum pater. iiij. F. i fine. G. fo. ciij.
Diabolus quō vincitur a nobis. liij. B. circa ꝓin. fo. clij. ⁊. vij. A. in fi. fo. cvij.
Diabolꝰ quomodo dicitur mūdi princeps foras ejectus: cum tamen tentare non cessat. lij. L. D. fo. ccj. lxxix. B. fo. ccxij. xcv. D. fo. ccxviij.
Diabolus quare dicitur pater mēdacij: ⁊ quomodo in veritate non stetit. xlij. E. F. clxxxix.
Diabolꝰ quomodo dicitur homicida ab initio. xlij. E. F. fo. clxxxix.
Diabolus suadere pōt ad malum: cogere non pōt. xij. B. fo. cxvij
Diabolus non extorquet a nobis consensum sed petit. xij. L. fo. cxvij.
Diabolus quomodo iuxta viā non in via laqueos ponere dicitur. xxxiiij. A. fol. cxxvij.
Diabolo nemo astutior est ad fingēdum ⁊ cur fingit de bonis mala. ccxxxiiij. D. fo. cccxxxvij.
Diabolo sic dat locꝰ. lxxij. F. fo. cclxviij.
Diabolum quomodo superare possumꝰ. viij. B. fo. xxxix.
Diabolum in nullo citius prosternimꝰ q̄s cum humilitate deum sequimur. l. D. in fine. fo. cxxxv.
Didragma quid sit: ⁊ cur illō xp̄s soluit. vj. D. in fine. fo. lxxvj.
Dies mali qui sunt: ⁊ q̄ dies crescentibꝰ potius decedunt q̄s accedūt: et de vno die eternitatis a quo isti dies denominant. xvij. A. in medio. fo. xlvj.
Dies iudicij indubitāter cōplebit: sicut oīa que de xp̄o predicta erant videmꝰ impleta. xxxj. B. in fi. L. fo. liij.
Dies potiꝰ credentibꝰ decidunt q̄s accedunt. cxiij B. fo. clxxxvij.
Dies est xp̄s et duodecim hore sunt eius apostoli. xlix. D. fo. cxcvij.
Dies malos faciūt due res: malicia ⁊ miseria. x. A. fo. cxvj.
Dies diligit videre bonos: ⁊ quis est bonus qui vult vitam: quomō exponitur. xxxix. B. L. fo. lvij.
Dies tres et eorum mysterium. xc. A. B. fo. cclxxvj. lxxj. B. fo. cclxvij. et. cvj. A. fo. cclxxxiij.
Dies malos addere dieb⁹ malis quid sit xj. B. fo. cxvij.
Dies dñica siue pasche iter oēs dies mater est: quō maria inf oēs feminas ꝓnci pātū tenet: et vna de septē est: et extra septē ē: q̄ octaua ē. cxxxvj. A. f. ccxcvj.
Dies dñica ideo instituta est celebrāda cclj. A. fo. cccxlvj.
Dies dñica cur sic vocetur. cli iij. B. folio ccclj. cclj. B. fo. cccxlvj.
Dies dñica q̄bus ꝓtullegijs pre ceteris diebus decoretur. cliij. B. f. ccclj. cclj. B. fo. cccxlvj.
Dies obseruare ⁊ annos vel mēses ad aliq̄ op⁹ inchoandū aut pagēdū vtrū liceat. ccxlj. A. circa fi. L. in fi. fo. cccxlj.
Dies vltimꝰ vnicuiq; ppe erit: lz dies mūdi vltimꝰ lōge sit. xlix. J. f. cclvij. xcvj B. fo. cclxxviij. clxv. B. in medio. folio cccvj. ccxxvij. B. fo. cccxxxiij.
Dies q̄ttuor lazari iacētis in monumento q̄d significāt. xlix. G. fo. cxcvij.
Dies p̄sentie xp̄i vsq; in cōsūmationē seculi extenditur. xliij. L. fo. cxcj.
Dies iudicij ⁊ si longe est oīb⁹ tamen prope est. xxviij. E. fo. cxxiiij.
Dies huius vite boni dicūtur ⁊ non sunt j. D. fo. cxiij.
Dies boni qui sūt: ⁊ quō acquirunt. j. E. fo. cxiij. xlij. G. fo. cxxxj.
Dies ex consuetudine huius vite an boni dicantur. cxiij L. fo. cclxxxvij.
Dies quomodo dicantur boni vel malꝰ. cxiij. B. fo. cclxxxvij.
Dies malos nō faciunt nisi malicia: ⁊ miseria. xxiiij. A. fo. xciij.
Dies dominicꝰ vnde nomē accepit. xv. B. fo. lxxv.
Dies septimus cur nō habuit vesperam ⁊ cur sanctificat. xcvj. D. fo. cclxxviij.
Dies dñica est celebrāda a vespera in vesperam. cclj. L. fo. cccxlvj.
Diet huius gra mutata est vniuersa ⁊ antiqua illa festiuitas populi iudeorum. cxxvj. A. in fine. fo. ccxcvj.
Diet noie fideles intelliguntꝰ. ccxxxvij. L. fo. cccxxxviij.
Diem iudicij aut horā quomodo nemo scit: nec⁊ filius nisi pater solus. xxj. per totum. fo. xlix.
Diem iudicij multi ꝓtimū dicūt ppter abūdātē iniqtatē. xxiij. B. i fi. L. fo. l.
Diem christi quomō vidit Abrahā. xliij F. G. fo. cxc.
Diem ad festum quare latenter xp̄s ascēdit. xxviij. E. fo. clxxvj
Diem mortis quare fecit deus incertum xxxiij. D. in fine. fo. clxxx.
Die dominica nō licet causas dicere vel audire. cclj. G. fo. cccxlvj.
Die dñica hcipue ē ecclesia frequentāda ita vt nullus se a missarū celebratione separet ⁊c. clj. D. fo. cccxlvj.
Diebus dñicis ad ecclesiam conueniunt non vt insistāt precibus aut expectent missarum celebrationem: lz aut causas dicere: aut diuersis studēt calumnijs impugnare arguūtur. cclj. E. F. folio. cccxlvj.
Difficile surgit quē moles male cōsuetudinis p̄mit. xlix. L. circa me. fo. cxcvij
Difficile et impossibile differunt. ccv. B. fo. cccxxv.
Digitus dei quid sit: ⁊ cur lex digito dei scripta perhibetur. vj. B. L. fol. lxxvj. xiij. J. fo. lxxxij
Digito cur christꝰ scribebat in terram: et q̄d scribebat. xlvij. C. fo. lxij. xxxiij. L. fo. clxxx.
Diligas vt oēs homines ⁊ īimicis non indulgeas nūq; poteris te excusare. vj L. D. fo. cxiiij.
Diligas vt inimicos non extra te: sed i te et in tua potestate positū est. xlviij. E. fo. cccxcvj.
Diligas si oīe genus hūanū vt te: nō est quo pctm intret i te. xlij. D. fo. cclxiiij
Diligere quomodo potest homo quē non videt. xc. A. fo. ccxvj.
Diligere inimicos ⁊ si sit laboriosum: multum tamen est meritorū: ⁊ grande premium parat. v. F. fo. cccl.
Diligere inimicū qui noluerit: ꝓximum deum habere nō poterit. xlvij. D. folio. cccl xvj.
Dilegere deum debemꝰ quoniā ipe prior dilexit nos. cij. B. fo. ccxxij.
Diligere proximum veraciter nō potest qui seipsum nō diligit. Et quid sit diligere seipsum. xxxvj. L. i fi. D. xxxviij. A. fo. cxxix.
Diligere inimicos: aut iniurias sustinere conuincimur rōne q̄d ꝓpter deū possumus: lz noluimꝰ. v. F. i fi. G. fo. cccl.
Diligere docemur īimicos per exempla veteris testamēti. clxviij. L. fo. cccix.
Diligere deū nemo potest: nisi prius diligatur a deo. ccxxiij. F. fo. cccxxxij.
Diligere debemus proximū in deum: et deū propter se: nō ꝓpter aliud. xxxviij L. D. E. fo. cxxix.
Diligere qui nolūt parentes vel amicos bestijs peiores sunt. lix. E. lxj. E. folio cclxiij. et. cclxiiij.
Diligere debemus bonos q̄ boni sunt: ⁊ malos vt boni fiāt. ccvj. D. fo. cccxxvj.
Diligere debemꝰ inimicos: qꝛ forsan ad penitētiam cōuertentur: vt fiant nō solum amici sed ⁊ fratres in gra: scripturis ostendit. vj. B. fo. cxiij.
Diligere deum si expedit plus q̄s minus non tamen ideo plus peccādum est vt plus nobis dimittatur ⁊ amplius diligatur. xxiij. L. D. fo. cxxj.
Diligere ideo debemus inimicos: qꝛ nos xp̄s ꝓi⁹ ipios dilexit. vj. A. fo. cxiij.
Diligis ⁊ telpsum non aliter recte: nisi sic diligas deum: vt non ideo inimicus diligas: qꝛ cōuerteris ad teipsum. ccxiij. B. in fine. fo. cccxxix.
Diligit hoc quisq; quo se beatū fieri putat. ccxlvij. K. fo. cccxliij.
Diligam⁹ nō verbo: neq; lingua: sz opere ⁊ veritate. v. F. in fine. et. vj. A. fo. ciiij. et sequenti.
Diligamus vt inimicos christus nobis exemplū prebuit ⁊ sancti. lxj. L. D. folio cclxiij. clxx. D. fo. cccx.
Dilexit nos deꝰ ꝓior. vij. D. ⁊. viij. G. circa ꝓinci. ⁊ ix. F. G. in ꝓinci. fo. cvij. et duobꝰ sequētibus.
Dilexit quomodo christus suos vsq; in finē. lv. B. fo. cciiij. cx. E. fo. ccxxvj.
Diligit nemo ꝓtimū tāq; seipm qui non vult secū diuidere substantiam suam. ccxxxix. K. L. fo. cccxl
Diligit deus aut iustificat iniquos: licet scriptū sit. Odisti oēs operantes iniq̄tatem. ccxxiij. Y. fo. cccxxxij.
Diliges ꝓtimū tuū ⁊ odio habebis inimicum tuum: exponitur. clxviij. L. in fine. fo. cccix.
Diligi pater non pōt sine filio: nec filiꝰ sine patre: nec filiꝰ sine ꝓtimo: nec ꝓtimus sine filio. x. B. L. fo. cxj.
Diligit proximus precipitur. lix. F. folio xxviij.
Diligite inimicos vestros ⁊ bñfacite his exponitur. iiij. B. et. v. L. in fine. D. F. fo. cccxlix. ⁊. cccl.
Diligitur deus ipso prestante. cxlix. A. in fine. fo. cccj.
Diligendus est inimicus nō vt inimicus sed vt homo. lix. A. fo. cclxiij. ccxxxvij F. fo. cccxxxviij.
Diligendus est amicus ⁊ inimicus ꝓpt vitam eternā. xxxviij. F. fo cxxix.
Diligēdꝰ est deꝰ q̄ videt: exēplo ostendit xxxviij. L. in me. fo. cxxix.
Diligendi cur sint etiam pagant et iudei ccxxj. A. fo. cccxxxj.
Diligendi sunt plus inimici q̄s amici. lix. E. fo. cclxiij.
Diligendi sic sunt hoīes vt peccata eorū arguant. vij. D. i medio. L. circa fiñ. et viij. L. G. fo. cviij. et sequēti. et. x. E. in medio. fo. cxj.
Diligendi sunt homines ⁊ peccata odiēda. vj. B. in fine. fo. cxiiij.
Diligēdi s de inimicis nullus se vnq̄ in veritate excusare poterit. xlvij. B. L. fo. ccclxvj.
Diligens fratrem tolerat omnia ꝓpter eum. j. D. post me. fo. xcix.
Diligens hō talia in se ⁊ in ꝓximo: qualia bene: nō humanus: sed beluinus vocandus est. ccxxxix. D. fo. cccxl.
Diligens iniquitatē: nec se nec ꝓtimū diligit vt discutit augustinus pulchre. cxxxix. F. G. fo. cccxl.
Diligens se solum: nec sibi sufficit: nec ꝓximo debitū reddit. ccvj. L. fo. cccxxv.
Diligētes tātum bonos: aut diligētes se arguunt. lxj. L. fo. cclxiiij.
Dilectio vera q̄ sit. cclvj. B. fo. cccxlviij.
Dilectio multas alias facit animam vnā

⁊ de multis corditus facit cor vnum. xliij. D. fo. cl vj.
Dilectio vnicuiq; a se incipit: ideo nō monet hō se diligere. xxxvij. L. fol. cxxix.
Dilectio proximi duos hz gradus. xxx: viij. B. fo. cxxix.
Dilectio inimicorū exponit hic: si esurierit inimicus tuus cibа illum. clxviij. D. fo. cccix.
Dilectio dei in beneficijs sit gratuita: sz proximi sit benefica. ccxxxiiij. J. folio cccxxxvij.
Dilectio triplex: diuina scilicet: humana licita ⁊ illicita. iij. per totū. fo. cclx.
Dilectio proximi cum precipit: non solū amici sed etiam inimici debent intelligi. clxx. A. fo. cccx.
Dilectio facit magnanimū: nō est falsiloqua: non inflat: nil dedecoris admittit clxix. E. fo. cccx.
Dilectio erogando crescit: ⁊ q̄tum alijs plus impēditur: tantū in se habundantius cumulatur. ccvj. L. fo. cccxxv.
Dilectio ꝓtimt q̄lis debeat esse: ⁊ q̄ dilectio cōparat mortī. lxv. A. folio. ccvij. lxxxiij. B. fo. ccxiij. lxxxvij. A. f. ccxv.
Dilectio sanctos discernit a mūdo. lxxvj A. fo. ccxj.
Dilectio nō carnalis sed spiritalis debet esse inter spirituales. In tertia regula. ca. xl. fo j. et. ij.
Dilectio ⁊ amor differūt. viij. L. circa p̄n cipium. fo. cviij.
Dilectio inimicorum cur ꝓpriū est signū christianorū. xxviij. G. fo. xij.
Dilectio facit precepta seruare: nō precepta seruata faciunt dilectiōem. lxxxij. B. fo. ccxiij.
Dilectio spiritalis bonorū ē: qꝛ oīs eam habēs bonꝰ est. xxviij. D. fo. xij.
Dilectio plena ⁊ perfecta qua possit quis non solū amicos sed inimicos diligere: est primum anime medicamentum. clxviij. B. fo. ccciv.
Dilectio vera vel falsa quō cognoscatur vj. A. fo. cv. et. ix. G. in princi. et. x. A. et D. in me. fo. cix. ⁊. cxj.
Dilectio deus est. vij. B. et. viij. D. et. ix. A. fo. cvij. et duobus sequentibus.
Dilectio inimicorū similes nos facit deo ix. B. in medio. fo. cix.
Dilectio sola facit opera eē meritoria. x. A. fo. cxj.
Dilectio carnalis in precipitium trahit ⁊ odio comparat. xliij. L. fol. ccclxiiij.
Dilectio perfecta que sit. j. F. post mediū fo. xcix.
Dilectio dei non impletur sine dilectiōe ꝓximi. ix. G. ad finem. fo. cix. et. x. B. L. fo. cxj.
Dilectionis ordo siue gradus. vij. A. i fi. ⁊. B. fo. xxxviij. xliij. B. fo. lix.
Dilectionis inimicorum qui preceptum contēnit: odium in corde seruans maledicto seipsum cōdēnat. clxviij. L. fo. cccix.
Dilectiōis ordo q̄s sit. xxviij. D. xxxviij. B. fo. xvij.
Dilectiōis precepta duo sunt. xvij. L. D. fo. lxj. lxv. A. B. fo. ccvij. lxxxiij. B. fol. ccxiiij.
Dilectionis ordo siue gradus. viij. L. circa ꝓin. fo. cviij.
Dilectionis tres sunt gradus. xxxvij. L.

Universidad de Deusto

D.fo.cxxix.
Dilectationis proximi tres sunt grad⁹ liciti.xxxviij.B.fo.cxxix.
Dilectionis formam accipere debem⁹ ex dilectione membrorum.xv.A.B.L.folio.cxviij.
Dilectionis regulam in proximū quomo ex se suscepit.v.B.fo.cxiij.
Dilectionē inimicorū cur dñs precepit: sed Iohannes tm̄ precepit vt diligamus fratres.Ad q̄d et quomō diligend⁹ est inimicus.viij.L.G.fo.cviij.
Dilectionem quin habeat nemo se excusare potest.lix.B.lxj.A.B.fo.cclxiij.et cclxij.
Dilectionem proximi quomodo dixerit apostolus sufficere ad implendam legem.ccxxxix.J.fo.cccxl.
Dilectione proximi data est regula ⁊ nō in dilectiōe dei.ccxxxix.E.fo.cccxl.
Dilectiōe sola discernunt̄ boni a malis v.D.in me.fo.cilij.⁊.vij.B.L.fol.cvij.
Dilectione sunt grad⁹.lix.A.fo.cclxiij.
Diluuium quid figurabat.lxix.B.L.fo.cclxvij.
Dimitte nob debita nr̄a sicut ⁊ nos.ꝛc̄. exponit.cxvj.B.fo.cclxxxviij.cxxvj.D.fo.ccxcij.cxxxv.D.fo.ccxcv.clxx.AB.fo.cccx.clxxxij.G.f.cccxv.ccxxxiij.F.fo.cccxxxvj.vj.D.in fi.fo.cxiij.xvj.B.L.fol.cxix.xix.B.fo.cxx.xxiiij.A.in fine.B.in fi.fo.cxxij.xxvij.F.G.D.xxviij.D.fol.cxxiij.xl.A.B.in me.xlj.B.L.D.fo.cxxx.
Dimittite et dimittet vobis ꝛc̄.Et si dimiseritis hominib⁹.ꝛc̄.exponitur.lxj.F.lxiij.F.fo.cclxiiij.et. cclxv.cciij.L.fo.cccxxiiij.
Dimittere debem⁹ debitoribꝰ nostris: et quot iens.xv.B.L.D.fo.xliiij.
Dimittere debemus in nobis peccātib⁹. vij.A.circa princi.B.in prin.⁊.viij.G fo.cvij.⁊ sequenti.
Dimittere debemus peccanti:et veniam postulanti sine disceptatione.i.iij.reg. ca.xxxviij.fo.j.et.ij.
Dimittere primo cordis est opus: quia voluntate agitur: voluntae perficit. clvij.D.fo.ccclij.
Dimitti frustra petit sibi a deo mīta qui non vult dimittere primo pauca.xlvij F.fo.ccclxvj.
Dimiseritis si hominibus peccata eorū dimittet pater vester celestis pctā vra exponit.xlvij.E.fo.ccclxvj.
Dimittens primo nihilominus in corde habet.xxvij.G.fo.cxxiij.
Dimittēdū est q̄cquid in nos leserint homines:alias non est nobis spes salutis nec maius aliud sacrificium.vj.L.fol. cxiiij.
Discere a christo que debeamus.xlvj.E. fo.xxj.lxx.A.fo.xxxij.
Discere a christo quid debeamus.lxj.E. fo.cclxiij.
Discere a christo que debeamus.xlvij.B fo.ccclxvj.xxxiij.E.F.fo.cxxvij.xij. E.fo.lxxxj.xxij.E.fo.xcj.
Discere a christo debem⁹ hūilitatē:et nō formare celos.X.A.circa prin.fo.xl.
Discunt pueri litteras vt habeatur pecunia honor vel dignitas.ccxxxix.R.fo. cccxl.
Discit in ecclesia bñ viuere:vt peruenia-
tur ad sempviuere:discūt xpiani ⁊ vocet xp̄s.ccxxxix.A.fo.cccxl.
Disciplie sed in cōceptu mūdi q̄s amauerit parū sibi pdest puersationis fama.ccxxxvlij.J.fo.cccxxxix.
Discipuli mei tunc vere eritis si in sermone meo manseritis: quomodo exponitur.xlviij.A.fo.lxij.
Discipuli quādo primū vocati sunt christiani.cxiij.A.fo.ccxxviij.
Discipuli q̄dā sciebant christū:quidā ne sciebant.lxix.A.lxx.B.fo.cclx.
Discordia christianorum triūphus est sathane.clvij.R.fo.cccilj.
Discordia/malos quādoq̄ bonos efficit ij L.circa finem.fo.iij.
Discordie remittēde sūt.xl.E.fo.cxxx.
Dispensator et dominus in hoc differūt xxxvj.B.in medio.fo.xvj.
Ditare et pauperes facere dei est.xlviij. B.fo.cxxxiiij.
Ditiores illi sunt qui in sustinenda paupertate fuerint fortiores. Jn.iij.regula.ca.xvij.fo.ij.
Diutius deo nihil est:q̄ ió p nobis paup effect⁹est:vt nos illius inopia:⁊ ceteras cxlvj.E.fo.cccix.
Dives et pauper ⁊ si sint duo cōtraria:tamen sunt sibi necessaria. xxv.A.circa princi.fo.lj.
Dives epulo ⁊ lazarus mendicus.xxiiij. A.circa prin.xxv.per totum.fo.lj.
Dives auarus peior est belua.xxv.A.circa princi.fo.lj.
Dives epulo ⁊ purpurat⁹.vij.L.fol.cxv.
Dives oia relinquet.lxxv A.fo.xxxiij.
Dives vere tūc es quādo nulli⁹ indigēs eris.lxxiiij.R.in fine.fo.cclxix.
Dives magn⁹est:q̄ nō se ideo magnū putat quia dives ē:qui autem se ideo magnū putat superbus ⁊ egen⁹ est.ccxlj. B.fo.cccxxvij
Dives in conscientia securior dormit q̄ dives in purpura.ccxlj.L.in fine.fol. cccxxvij.
Dives ⁊ paup occurrerūt sibi ꝛc̄.exponitur.ccv.F.fo.cccxxv.
Dives cuius ager vberes fructus attulit vij.B.fol.cxv.xlvij.L.xlvij.A. folio. cxxxiij.et sequenti.
Dives cui dñs ait:vade ⁊ vēde oia ꝛc̄.exponit.ccxxxiij.L.fol.cccxxxvj.cxxlv. R.fo.cccxliij.
Dives vere est q̄ voluntatē bonā habet:⁊ si pauper in archa:tamen dives in conscientia.viij.B.fo.cxv.
Dives diuitias cōtra dei volūtatem seruare nō pōt.xlvij.L.fo.cxxxiij.
Dives cuius ager vberes fruct⁹ attulit ⁊ dives epulo.xix.B.L.fo.lxxxix.
Dives letak vna hora totū hic dimissur⁹. xlviij.A.fo.cxxxiij.
Dives esse volens ⁊ patrimoniū suum augere emendo non erit innocens: quia non rapina sed volūtate est mal⁹.viij. A.in medio.fo.cxv
Dives si dat partem sarcine sue pauperi comiti suo secum per viam ambulanti ⁊ illum adiuuat ⁊ se releuat. ccxxxix. W.in fine.fo.cccxl.
Dives purpurat⁹ quia dilexit opulētiā nō inuenit apud iferos miserī cordiam cx.L.fo.cclxxxvj.ccxlj.G.fo.ccxxxvij. ccxxvij.L.D.fo.cccxxxiiij.ccxxxix.X f olio.cccxl.

Diues cuius ager vberes fruct⁹ attulit exponitur.ccxlj.R.L.fo.cccxxvij.
Dives quāto ditior:tanto est solliciti or. ccxij.E.R.fo.ccxxvij.
Dives plus gaudeat q̄ xp̄ianus est q̄ dives est:nec dedignet frater pauper appellari.ccxij.F.fo.cccxxvij.
Dives vult magis esse in opinione q̄ veritate.ccxlv.L.fo.ccccliij.
Dives vere ille est in quo charitas q̄ de⁹ est habitat.xxxix.D.fo.cclij.xlij.B.folio.ccliiij.xliiij.B.fo.cclliij.
Dives quasi in somnis hic viuit:et euigilaturus in morte nihil diuitiaꝝ in manibus inuenlet.xlij.L.fo.cxvij.
Dives p̄us tollet de re cōmuni p necessitatibus domus sue: et q̄ reliquum est det xp̄o i paupere.viij.A.fo.cxv.
Dives operarius dei esse debet.xxvij.G. folio.cxxiij.
Diuitis et pauperis similis est introitus in hūc mūdum:et similis exitus.v.L. D.E.fo.xxxvj.
Diuiti ideo de⁹ plus dedit vt haberet vn de pauperi daret.xlvij.B. fo.cxxxiij.
Diuitē esse aliud est:⁊ aliud velle fieri diues.v.L.in fi.fo.xxxvj.
Diuitem velle fieri ex pauperū ⁊ viduaꝝ exiguitate vltra oēm est iniquitatem. xxxi.E.fo.xiij.
Diuitē intrare in regnū celoꝝ difficilius est q̄ camelū intrare p foramen acus: exponitur.ccv.B.fo.cccxxv.
Diuitem fides facit q: credēdo diues est nō videdo.cxxxix.P.fo.cccxl.
Diuitem non esse superbum difficile est. xiij.B.fol.cxvij.
Diuitē humilē lauda:lauda diuitē pauperē.cx.B.fol.cclxxxvj.
Diuites licite vtūtur melioribus:dūmodo pauperib⁹ nō denegēt necessaria.v. E.fo.xxxvj.
Diuites cū terrena acquirūt:perdūt celestia.lxij.B.fo.xxx.
Diuites cur non debeāt pauperes despicere.xliiij.A.fo.xx.
Diuites seculi xp̄o nō contēnit quos sua paupertate lucratus est.ccxij.E.folio cxxxvij.
Diuites se affectantes sunt q̄dā nihil habentes:⁊ sunt q̄ se humiliant cū sint diuites:exponit. ccxij.A.F.fo.cccxxvij.
Diuites sunt hut⁹ seculi: sunt diuites nō huius seculi.ccxij.L.fo.cccxxvij.
Diuites superflua sua dare debēt pauperib⁹ non vt ipsi patiant angustias.xiij D.fo.cxvij.
Diuites q: multū habēt multū indigent lxxiij.A.fo.cclxix.
Diuites q̄ colligūt scīūt:sed quib⁹ colligunt ignorant.ccxx.L.fo.cccxxx
Diuites mēttunt cum dicunt seruo filijs meis.q: si vnus mortī non faciūt christum heredē nec partē illius egeno tribuūt.xcvj.F.fo.cclxxviij.cccxxxix.R folio.cccxl.
Diuites qui sic bene optant egenis vt nihil tribuant de suis arguunt. ccxxxix. L.fo.cccxl.
Diuites volunt equales vincere diuitijs nō clemosynis.xcvj.G.fo.cclxxviij.
Diuites si iuste vixerint ⁊ caste et miseri corditer:nemo eos reprehendere debet. ccxxv.D.fo.cccxxiiij.
Diuitie tenēant sibi quantum sufficiat ⁊ plusq̄ sufficiat:et dent partem egenis ccv.D.fo.cccxxv.
Diuites qui volūt fieri in hoc seculo incidūt ꝛc̄.exponit.cx.G.fo.cclxxxvj.ccv. E.fo.cccxxv.xiij.B.fo.cxvij.
Diuites nō hui⁹ mūdi q̄o ipsi mō nō sentiāt suas diuitias: exemplo ostēditur. ccxij.D.fo.cccxxvij.
Diuites nihil secū auferūt morituri: sed oīa hic relīquūt exēplo viatoris stabulum intrantis ꝛc̄.cx.F.fo.cclxxxvj.
Diuites arguunt q̄ largas res donāt venatoribus et histrionibus ad fauorem populi sed egenis nihil.xcvj.P.folio. cclxxviij.
Diuites q̄dā sunt qui nolūt diuitias vendere et erogare ne improbox pscutiones sustineāt.viij.L.D.fo.cxv.
Diuites reprehēdunt qui diuitias pro filijs suis congregāt.xlviij.G.fo.cxxxiiij.
Diuites de⁹ pbat per pauperes. xiij.D. fo.cxvij.xviij.A. in fi.B.fol.cxx. xlvij. B.fo.cxxxiij.
Diuites dimittēdi inanes qui sint.xliij. D.fo.cxxxij.
Diuite depurpurato ⁊ lazaro:exponitur xxxvj.D.in medio.fo.ccclxj.xlvj.F.folio.ccclxv.
Diuitias dispergendo dare pauperibus et pauperē fieri nihil pdest:si aīa superbior efficiat diuitias contēnēdo q̄ fuerat possidēdo.in.iij.regu. ca.v.fo.j.⁊.ij
Diuitias veras non nisi iusti ⁊ boni possidere possunt et quisquis eas habuerit non egebit.xxx.B.fo.cxxv.
Diuitie terrene sicut non acq̄runt sine labore sic nec celestes:⁊ quomō sint superflue:nec est curandū si nobis auferant per iniquorum violentias.vj.G.circa prin.fo.xxxvij.
Diuitie comparantur vino mellito.xxxj D.in me.fo.xiiij.
Diuitie potius sunt insidie q̄ amicitie. xlviij.B.in me.fo.xxij.
Diuitie falsam leticiā tribuūt et verā tristiciam.x E.fo.ccclj.
Diuitie quanta mala faciant:exēplis patet.xl.E.fo.xvij.
Diuitie bonis sunt causa beneficiorū:malos torquent timore dānorum.xxx.A. fo.cxxv.
Diuitie nō sunt:q̄b⁹ crescentibus crescit inopia.xxx.B.fo.cxxv.
Diuitie amatoribꝰ suis nō afferunt satietatem sed inflāmant cupiditatem.xxx B.fo.cxxv.
Diuitie nō culpātur sed earū abusio.xxx L.fo.cxxv.
Diuitie non sunt vere diuitie que amatoribus non afferūt satietatem sed inflāmant cupiditatem:⁊ que sint vere diuitie.x.E.fo.cccj
Diuitie tāto pl⁹ augeāt q̄tū charitate erogant.vj.L.fo.cxiiij.xlvij.B.fo.cxxxiij
Diuitie bona sunt fortune nō nature. vj. D.folio.v.
Diuitie hoc prosint ne sit tibi difficultas tribuēdi.ccxij.F.fo.cccxxvij.
Diuitie iste nō sunt x̄e diuitie:nec beatificāt suos possessores: ideo sunt pdende ne perdāt.xxxv.L.D.fo.lv.
Diuitie sunt plene periculis.cx.F.folio. cclxxxvj.
Diuitie sunt migrāde de terra ad celos ꝛc̄ p quos.lj.J.R.L.folio.cclx.ccxx D, folio.cccxxx.ccxlv.R.in fine.L.D.folio.ccclxiij.
Diuitie viri redemptio aīe ipsius:exponitur.ccxij.lb.vsq̄.D.fo.cccxxvij.
Diuitie pauperibus erogate crescunt:licet videant minui.xxvij.G.fol.cxxiij. xxxix.B.fo.cxxx.
Diuitie sunt dei nō diuitis.xxix.B.xxx. A.fo.cxxv.
Diuitie iste nō sunt x̄e diuitie q: pauperte plene sunt ⁊ obnoxie calibus:et securitatē non prestāt:sed vere diuitie sunt que pdi nō possunt.xxx.B.fo.cxxv.
Diuitie sunt petēde ab eo qui vere dives est:exemplū.ccxij.D.fo.cccxxvij.
Diuitie vere q̄ sint.xcv.G.fo.cclxxviij.
Diuitie conseruate putrescūt exemplum xcj.D.fo.cclxxvj.
Diuitie non accusantur sed cupiditates xlij.B.fo.cxvj.
Diuitie vere q̄s xp̄i pauptas nobis attulit:ē imortalitas.ccxij.L fo.cccxxvij.
Diuitiaꝝ xmis ē supbia.xlij.B.fo.cxvij.
Diuitiaꝝ nemo pōt eē p̄ceptor nisi q̄ carū affect⁹ fuerit possessor. xxx.A.fo.cxxv.
Diuitiarū comes luxuria est ⁊ supbia.xl E.fo.xviij.
Diuitiaꝝ copia nec bonos extollit:nec ledit inopia: malos aūt cum offert excecat:et cum aufertur excruciat.xxx.B. fo.cxxv.
Diuitijs nihil sic timēdum est quomodo superbia: q: vermis diuitiarū supbia. cx.B.fol.cclxxxvj.ccv.L.fol.cccxxv. ccxij.B.fo.cccxxvij.
Diuitijs interioribus nihil melius.cv.G. fo.cclxxxiij.
Diuitib⁹ huius seculi p̄cipue non supbe sapere nec⁹ sperare ꝛc̄.exponitur.xcj.D. fol.cclxxvj.ccv.L.D.fol.cccxxv.ccxij. B.L.E.F.G.fol.cccxxvij.
Diuitib⁹ huius mundi non supbe sapere p̄cipe:quomō intelligit:et q̄ diuitie generant superbiā.v.D.fo.xxxvj.xlij.B. L.folio.cxvij.
Diuinationib⁹ intēdēti nullū op⁹ bonū est meritorii ad salutē.ccxlj.E. fo.cccxlj.
Diuinationib⁹ deus illudi homīes ideo pmittit: vt probētur boni si sint in dilectione dei firmi:et mali vt per sua desiderta seducantur. ccxlj.B.L.D.folio.cccxlj.
Diuisiones ⁊ scādala nō spiritales sz carnales facere solent.liiij.B.L.fo.cclxj.
Docet q̄ nos magister: eius schola in terra est et in celo cathedra.xxiij.A.folio ccclvj.
Docet solus deus homines. iiij.A.folio. lxxiiij.
Docens bene et male viuens sibi nocet ⁊ aliis prodest.xlix.L.D.E.fo.lxiij.
Docens nos christus: cathedram in celo habet et scholā in terra. ccxxxix.Y.in fine.fo.cccxl.
Docēs bona ⁊ mala agēs:audiendus est non imitandus.clxv.L.fo.cccvj.
Docentē ⁊ audientē ad preceptor obseruationem par causa constringit.iiij.A. fo.xxxvj.
Doctor bonus est qui executor est salutis.clxxxiij.L.fo.cccxvj.
Doctor nō erubescat discere quod igno-

Universidad de Navarra

rat.xxxviij.B.folio.cclj.
Doctor nihil operatur in auditentib⁹ sine gratia dei.iij.H.i.iiij.A.in prin.fo.cij et sequenti.
Doctoris sermo ociosus est: nisi spūssanctus assit cordi auditoris, clxxj.A.in fine.fo.cccxiij.
Doctrina bona laudatur.prava reprobatur in.j.reg.ca.v. fo.j.
Doctrina catholica simplex ēet si nullus extrinsecus hereticor dogmatū asserti⁹ cingeret.xcviij.A.fol.cclxxxj.
Docibiles dei q sunt.xxvj.E.fo.clxxiij.
Doctrinā xpi itelligit q facit volūtatem patris eius.xxix.L.fo.clxxvij.
Doctrina christi quare mirabātur iudei. xxix.A.fo.clxxvij.
Doctrinā suā,quo xps dixit non esse suā. xxix.B.L.fo.clxxvij.liiij.A. fo.cclij.
Docuit quomō pater filiū. xl.D.et ibidē quo docet nos de⁹ iteri⁹.fo.clxxxvij.
Dolio recumbentē si qs viderit eum qui habet scientiam: nōne conscientia eius cū sit ifirma edificabitur ad māducādum idolatrita ꝛc. quo exponit.vj.L.i me.D.E.F.H.fo.xxxvij.
Dolus qd sit:et in quo dolus non est.vij. F.fo.cxlvj.
Dolus duplicat cor.xx.A.fo.cxx.
Dol⁹ est aliud agere ꝛ aliud simulare.xx. A.in fi.fo.cxx.
Dol⁹ est aliud promere labijs:aliud claudere pectore.j.D.fo.cxiij.
Dominus a dño est filiꝰ a patre.cxcix.J. fo.cccxxj.
Domin⁹ verus et solus est: de⁹ solus qui ministerio nostro nō indiget:sz nos et⁹ auxilio egem⁹.viij.H.in prin.fo.cviij.
Dominamini piscib⁹ maris:ꝛ volatilib⁹ celi:ꝛ beſtijs terre:sed non dixit boib⁹. viij.D.E.fo.cviij.
Dominari velle:primū et maximū vitiū est.xxxiij.A.in me.xxxiiij.B.fo.liiij.
Dom⁹ vnde dicatur bona vel mala.xlix. D.fo.cclviij.
Dom⁹ vel:que nos sum⁹:qñ ꝛ ex qb⁹ edificat:ꝛ hāc nō facit nisi charitate coniuncti.cclvj.A.fo.cccclviij.
Dom⁹ quādo dicit pulchra aut bona.ij. G.in prin.fo.cj.
Dom⁹ dei que nos sumus modo edificatur et qñ dedicabitur.liij.A.in fi.B.L. fo.lxxiiij.xx.A.fo.xc.
Dom⁹ capite deorsum pēdet vbi melius viuit femina q̄ vir.xcvj.circa finem.fo. cclxxviij.
Dom⁹ xpi eccl'a est.xxxiij.B. fo.cxxvij.
Dom⁹ dei nos sum⁹.lxviij.B.fo.ccviij.
Donat⁹ hereſiarcha primo sibi fecit parte: sed illius errorem parmenianus cōfirmauit.clxv.J.fo.cccvj.
Donati pars de numidia nata est.clxv. V.fo cccvj.
Donatista quid de christo sentit.xxxj.D. in fi.E.fo.xcvij.
Donatiste arguuntur.xviij.J.K.L.fol. xlvj.ꝛ.l.L.D.E.fo.lxiiij.
Donatiste ꝛ alij heretici in sola africa ecclesiam catholicā esse dicunt.clxv.O. fo.cccvj.
Donatiste arguuntur.clxv.H.fo.cccvj.
Donatiste nō recipiūt catholicū orientalē:nisi consentiat falsitati:ꝛ rebaptizetur.clxv.O.folio.cccvj.cxcix.F.folio. cccxxj.
Donatiste nec vnitatem amant:nec oriētali ecclesie communicant.xxxij.B.folio.ccxlix.
Donatist⁹ le cōuicti ꝛ vānati iudicio imperatoris ꝛ episcopor⁹: iterum cōtēptio se appellas,ꝛ.clxv.O.fo.cccvj.
Dona dei diuersa sunt. xiij.D.folio.clvj. xxxij.D.fo.clxxx.
Donare hystriomib⁹ res suas peccatum est.c.A.fo.ccxxj.
Dormire qd in scriptur; significat.xxxij. A.fo.xcviij.
Dormire qt modis dicat.xlix.fol'.cxcvij.
Dormire quomodo in scripturis accipit xxiij.B.fo.l.
Dormire in naui quomodo dicit christ⁹. xlix.K fo.cxcvij.
Dormitio iesu i naui:qd significet.ccxxj. L.fo.cccxxj.xlv.O.fo.cclv.
Dozotheus.L.j.A.in me.D.fo.ix.
Doxa in greco qd sit.lxxxij.A.fol'.ccxiij. c.A.fo.ccxxj.cliij.E.cv.B.fo.ccxxiiij. et.ccxxiiij.
Dubitatiōis verbū aliter loquitur deus: aliter hoies.xxxvij.B.L.fo.clxxxiiij.
Dulcedo quedā bona est: et quedam mala.iiij.E.fo.lxxiiij

Ebrietas qd mali in se habeat: auctoritatib⁹ pbat.ccxxxj. F.fo.cccxxxv.
Ebrietas sicut p cōsuetudinē acquiritur: ita studio superat.ccxxxj. H.fo.cccxxxv.
Ebrietas quanta mala faciat.xxxiij.B. fo.xv.ꝛ.lxiij.D.fo.xxx.
Ebrietas quasi puteus inferni esse dicit. ccxxxj.G.fo.cccxxxv.
Ebrietas etiam verba sctā non suscipit. lxv.B.in fi.lxvij.L.fo.xxxj.
Ebrietas iā nec putat nec credit esse peccatum:ita vt irrideatur qui min⁹ bibere possunt.ccxxxj.A.ccxxxij. A.D.fol'. ccxxxv.ꝛ.cccxxxvj.
Ebrietatis terribile exēplum.xxxiij.A. folio.xv.
Ebrietatis malū tāq̄ inferni foueam vitare debem⁹.ccxxxij.A.fol'.cccxxxvj.
Ebrietatis victor vltuperat ꝛ victus ab ebrietate laudat.ccxxxij.A.in fine.fol'. cccxxxvj.
Ebrietatis particeps est q nimium prestat amico ad bibēdū ꝛ efficitur inimicus q̄ corpus debilitat:et animā occidit.ccxxxj.D.ccxxxij.G.fol'.'cccxxxv. et.cccxxxvj.
Ebrietati qui resistit et pro ipsa aliquas ptulerit tribulatiōes: ad martyrij gloriam sibi reputabitur.ccxxxij.B.in fi. fo.cccxxxvj.
Ebrietatē nō cauēs peccatū nō euadet. lxiiij.D.fo.xxx.
Ebrietatē clerici qui cū arguūt debereāt pbibere ꝛ ipsi cogūt bibere.ccxxxj.J. ccxxxij.D.E.fo.cccxxxv.ꝛ.cccxxxvj.
Ebrietate multa mala tā corporis q̄ aie nascūtur.ccxxxj.C.ccxxxij.D.in fi.fo. cccxxxv.ꝛ sequēti.cclj.G.fo cccxlvj.
Ebrietate silēs paganis fieri nō debent: q illis vissimiles sunt i fide.ccxxxij.F. fo.cccxxxvj.
Ebrietate in aia iterfici grauius est q̄ i carne mori.ccxxxi.D.ccxxxij.B.folio cccxxxv.ꝛ.cccxxxvj.
Ebrietate abūdantiori quando corpora nra irrigātur:nec spiritalē culturā recipiunt:nec fructus anime necessarios reddūt:exemplū.xxxj.D.fo.cccxlix.
Ebrietatib⁹ aias suas occidūt qui in honore hoim vel angelor aut sctōrū bibere boztant.ccxxxij.E.fo.cccxxxvj.
Ebrios reddēs alios:ꝛ ppria:ꝛ illi⁹ animā pdit.ccxv.C.fo.cccxxix.ccxxxj.C.fol'. cccxxxv.cclj.G.fo.cccxlvj.
Ebrios cōparat ysano. cclj.G.f.cccxlvj.
Ebriosus patit aduersitā cōsuetudinē a qua si superetur regnū dei non possidebit.xlv.E.fo.cclv.
Ebriosus ore suo pfitetur apud se deum non esse: quo inspirante posset erogare pauperibus.ccxxxj D.fo.cccxxxvj.
Ebriosus si penitētiā nō egerit: sed vsq̄ ad mortē in sua ebrietate pmāserit:in eternū peribit.ccxxxj.G. ccxxxij.F. fo.cccxxxvj.
Ebriosi quomodo se miserabiliter excusare conantur.ccxxxj.D.ccxxxij.B.fo. cccxxxv.ꝛ.cccxxxvj.
Ebriosi bestijs peiores sunt. ccxxxj.E. ccxxxij.G.D.fol'.cccxxxv.ꝛ.cccxxxvj.
Ebriosi omnes sunt quomodo paludes in quibus nil vtile aut durabile nascitur.xxxi.B.fo.ccxlix.
Ebriosum seruū qua pscientia vis non habere:ꝛ ipse vis inebriari. ccxxxij.L.folio.cccxxxvj.
Ebriosū corripiat.ccxxxij.G.f.cccxxxvj
Ebriosoꝝ cor perdit sensum: non hz dolor: cor nec salutē.xxviij.B. fo.cxxiiij.
Ebriosis annumerant qui salsa aut pōcta sibi cibaria ,purāt:vt fortius bibāt ccxxxij.F.fo.cccxxxvj.
Ecclesia cōparat grano sinapis .xxxvj. A.fo.cxxviij.
Ecclesia non solū spiritales:sed ꝛ carnales habet:figuraliter ostendit.xlvj.L. D.fo.cclv.liiij B.L.fo.cclxj.
Ecclesia comparat torcular. ccliiij.D fo.cccxlviij.
Ecclesia pficit exercitatione hereticor. xcviij.A.fo.cclxxxj.
Ecclesia dicitur ciuitas in monte posita ccxviij.B.fo.cccxxx.
Ecclesia facit qd i singulis suis mēbris facit:exemplū.clxxxvj.D. clxxxvij.B. clxxxviij.B.fo.cccxvij
Ecclesia cōplectitur bonos ꝛ malos:exēplum.ccxlvij.B.fo.cccxliij.ccliiij.B. L.fo.cccxlvij.
Ecclesia militās recipit bonos ꝛ malos simul triūphās nō nisi bonos: quod figuraliter ostendit.xlvj.L.D.fol'.cclv. cxlviij.A.B.L.fo.ccc.clx.L.fo.ccclliij
Ecclesia est post synagogam vocata:sed ante synagogam ,missa ꝛ prefigurata ccliij.A. fo.cccxlvj.
Ecclesia cōstat ex circuicisione ꝛ ppucio quasi duob⁹ parietib⁹ ipo sūmo angulari lapide xpo opplectēte: quoꝝ prim⁹ erāt pastores:alter magi.v.A.fo.ccxl. xxx.A.E.fo.ccxlviij.xxxj. A.xxxij.B. fo.ccxlix.xxxiiij.A.xxxv.A.fol'.ccl.xx. B.in fi.fo.ccxlv.
Eccl'ia p q̄ttuor ptes orbis fraꝝ diffusa figuralit ostēdit.xlv.B.L.fol'.cxxxiij.
Ecclesia nō ex vna gēte ꝛ regina saba ad salomonē: sed ex vniuersis mundi partib⁹ reges paritura aduēit.ccliij.B.L

D.E.fo.cccxlvj.
Ecclesia robozata est pferēdo nō resistēdo.xxxvij.A.fo.ccclxij.
Ecclesia in toto orbe est:nō in africa tantū:contra donatū:et quo sine malis eē nō pōt in hac vita.xviij.J.K.L.fo.xlvj. ꝛ.l.L.D.E.fo.lxiiij
Ecclesia q vel litigat aut verbosat.p se et altjs est redditur⁹ ratiōem.ccxv.L. fo.cccxix.
Ecclesia cōparatur aree in qua grana et palee ꝓtinent: sed in iudicio vētilāda. clx.L.fo.ccclliij.ccxxj.D.E.fo. cccxxj. ccliiij.D.fo.cccxlvij.
Ecclesia figuratur mystice.xiij.ꝛ.xiiij.folio.xliij.ꝛ.xliij.
Ecclesia sancta catholica nos sum⁹ quot qt xpiani sumus toto orbe diffusi.cxix. F.fo.ccl.xxxix.clxxxj.O.fo.cccxiij.
Ecclesia boni ꝛ mali pmixti sūt vt gemini in vtero rebecce.lxxviij.B.fo.clxxj.
Ecclesia quomodo dicitur sine macula ꝛ ruga.xxix.B.L.D.E.fo.xcv.
Ecclesia vel ante basilicas sanctor saltōes exercere nō metuit:xpianus non est.ccxv.E.ccxvj.L.fo.cccxxix.
Ecclesia sicut vitj crescēdo toto orbe terraꝝ diffundit.clxv.J.fo.cevj.
Ecclesia catholica nō solū post aduentū xpi sed ab initio mūdi multis figuris et sacramētis est precinata. ccxvij.A. fol'.cccxxx.
Ecclesia nihil icōgruū ꝛ ihonestum agit: debet.ccliij.E.cclj.E.fo.cccxlvj.
Ecclesia pstat ex duob⁹ populis:scilz iudeor ꝛ gentiliū.xxix.A.fo.ccclviij.
Ecclesia mater pariēdo nō discernit etates.xx.A.fo.ccclviij.
Eccl'ia nō solū respuere: sz etiā ignorare dicit apocripha.xxxv.B fo.ccclx.
Ecclesia est mr ꝛ xpo.xvij.D. fo.ccclliij.
Ecclesia cur vocatur vit̄go. xxij.ꝛ.xxiij. per totum.fo.xlix.et.l.
Ecclesia habet fortes et infirmos:iustos ꝛ iniustos.cvij.B.L fo.cclxxxiiij.
Ecclesia xpi est in toto orbe:non in parte contra donatistas.j.J.ꝛ.lij B.L.folio xcix.ꝛ.cj.x.F.G.fo.cxj.
Ecclesia sua vitas habet diuinit⁹ pdicatas:et q vna significat p petrū: alia p iohānē.cxxiiij.L.D.fo.cccxxvj.
Ecclesia quattuor habet ordines fideliū vnum malorum: tres bonorum.xxxix. E.B.fo.xviij.
Ecclesia tūc i xpm credidit cū ad pnem ascēdit.clij.B.fo.ccclj.
Ecclesia vna est:licet ex diuersis gētib⁹ sit collecta:et de ei⁹ figuris.xlix.A.L.i me.fo.lxiij.liij.A.fo.lxvj.lxj.B.in me. folio.lxix.
Ecclesia quomō parturit.cj.L.fo.ccxxij
Ecclesia quomodo dicatur nigra et formosa.lxxxvj.B.fo.cclxxiiij.
Ecclesia est i toto orbe diffusa:nō in parte.xxxj.E.in fi.fo.xcvij
Ecclesia est oim credētiū mater q̄ natos ad mortē regenerat ad salutem. ccliij. A.fo.cccxlvj.
Ecclesia trifec⁹ est viri sui dignitate ornata:nō fotinsec⁹ mēdacio fallente turpiter colorata.liij.Y.fo.ccxxxviij
Ecclesia est mater viscerib⁹ charitatis:ꝛ xpo integritate fidei.xvj.L.fo.ccxliiij. ꝛ.cxix.F.fo.cclxxxix.
Ecclesiastice pecunie forma instituta est in eo q̄ christ⁹ loculos habuit. lxij.B. in fi.fo.ccvj.
Ecclesia p tpa asperiora proficit. viij.D. fo.cxv.xxxv.E.B.fo.cxxviij.
Ecclesia quomodo loquit oīb⁹ linguis. xxxij.D.fo.clxxx.
Ecclesia eutheca non hz.lij.F.fo.xxiiij.
Ecclesia est vna toto orbe terraꝝ diffusa clx.F.fo.cclxxxv. cxlviij.J.f.ccc.clvij. L.fo.ccciij.
Ecclesia xpo esse nō posset nisi sponsum cui traderet filium virginis iuenisset. xxv.D.fo.cclxviij.
Ecclesia xpo appellat.xiij.E.fo.clv.
Ecclesia quomō timet inquinare pedes cū pergit ad xpm:quos baptismate lauerat xpi.lvij.A.et per totū.fo.ccliij.
Ecclesia dicit vidua.ccj.D.fo.cccxxiiij. ccvj.A.B.fo.cccxxv.
Ecclesie auctoritas q̄ta sit vij.A. post medū.fo.xxxix.
Ecclesie charitas suoꝝ participū peccata dimittit.cxxj.L.fo.ccxxxiij.
Ecclesie vniti multi sūt male viuēdo ab ecclia excludendi sunt:ꝛ multi q̄ foris esse videtur ita futuri sunt vt ineternū ecclesie socient.ccxxj.A.fo.cccxxxj.
Ecclesie tres sunt stat⁹ scz liberationis: conseruationis:et coronationis.lv.A. Prim⁹ status est penitētie: scdus iustitie:tertius glorie. lv.B.fo.xxvj.
Ecclesie est sicut marie ppetua integritas et icorrupta fecunditas.x.E.fo.ccxlij xlj.B.fo.ccxliij.cxix.F.fo.cclxxxix.
Ecclesie hereticoꝝ multe sunt:sed q̄ non est catholica nec sācta dici potest. cxv. D.fo.cclxxxviij.cxxxj.D.fo.ccxciij.
Ecclesiā de⁹ eligit pm suā grām:non pm nostrā iusticiā.vij.B.fo.xxxviij.
Ecclesiam in toto orbe esse per q̄ testimonia probatur.clxv.M.fo.cccvj.
Ecclesiā cū summa reuerētia intrare debem⁹ ꝛ ibi oīones fidei fundere.lxiij. D.in me.fo.xxx.
Ecclesiā credere non in ecclesiā credere iubemur.cxxxj.D.folio.ccxciij.clxxxj O.fo.cccxiij.
Eccliani i africa ꝛ ex africa ortā false interptātur donatiste ex .xlu psalmi:de⁹ ab austro veniet ꝛc.clxv.V.fol'.cccvj.
Ecclesiā ab hierusalē ortā p oēs gentes ostendens Augustinus exponit predictum versum.clxv.E.fo.cccvj.
Ecclesiā quātū quisq̄ amat tantū habet spūs sanctū.xxxij.D.fo.clxxx.
Ecclesiā in sola africa donatiste contendūt ex eo q̄ scribit vbi pascis vbi cubas in meridie.clxv.S.fo.cccvj.
Ecclesiam sibi ex gētib⁹ deus desponsauit repudiata synagoga: prefiguratū fuit.lxxiij.B.F.H.D.fo.cclxix.lxxv L.fo.cclxx.lxxviij.A.i me.B.f.cclxxj.
Ecclesiā extra catholicā non est verū sacrificiū:nec op⁹ bonū fructuose pagit. clxxxj.O.fo.cccxiij.
Ecclesiā q̄ dom⁹ est si diligim⁹:nos ipsos diligim⁹.cclliij.A.fo.cccxlviij.
Ecclesiā xps virginem fecit de meretrice.cxix.F.L.fol'.cclxxxix.vij.L.E.folio.cccxlj.
Edificantiū duo genera.vii.E.fo.cxlvj.
Edificare stipulam:lignū:fenū:aurum:ꝛ argentū:quid sit.xlj.p totū.fo.cccl.xiij.
Edificare supra petrā aut supra arenam quid sit.clxv.F.fo.cccvj.
Eductio filioꝝ israel de egypto mystica. xxviij.E.fo.clxxvj.xlv.D.fo.cxcij.
Egyptus quātum visted a iudea.lxxxij. A.fo.cclxxij.
Egyptus tenebre interpretatur:ꝛ significat mundum. lxxviij. B.L. lxxv.B. B.lxxxvj.A.lxxxvij.A. folio.cclxxxiij. et.cclxxiiij.
Egere seruos suos de⁹ qñq̄ permittit vt alios ꝓbet.cxlvj.L.D.fo.ccxcix.ꝛ.ccj. L.fo.cccxxiiij.
Egere seruos suos quādoq̄ de⁹ pmittit vt eos ꝓbet qui abundant.xiij. D.fol'. cxvij.xviij.B.in fi.B.fo.cxx
Egere minus melius est q̄ habere plus in.iij.reg.ca.xvij.fo.f.ꝛ.ij.
Egyptij maritimos fluctus igressi.q aq̄ vindice puniunt qd significet. lxxxix. A.fo.cclxxv.xc.B.fo.cclxxvj.
Egyptij tunc spiritaliter in nobis extinguuntur.xc.D.fo.cclxxvj.
Egritudo perpetua est in ista fragilitate carnis.xxxviij.F.fo.cxxix.
Egrotat desperatius qui se nescit egrotum.ix.A.B.fo.lxxix.
Eijcere foras qd sit.xxv.F.G.fol'.clxxij.
Electio dei sit per gram:non ꝓpter merita.lxxxvj.B.lxxxvij.B.fo.cccv.
Electionē dei nulla nostra ꝓcedūt bona opa aut merita: auctoritate ostēditur. cxxxij.Y.fo.cccxxxij.
Eligi ego vos: et non vos me elegistis: quomodo itelligit.lxxxvj. B.lxxxvij. A.fo.cccv.
Elegit cur xps piscatores:et idiotas:et non sapientes et potētes.xxvij. E. post me.fo.xciij.vij.F.fo.cxlvj.
Elegit christ⁹ paupes piscatores:et non mūdi principes aut oratores.lix.F.circa prin.fo.lxviij.
Eligere nolnit deus rhetores:cōsules:diuites:potētes:sed piscatores:et infirma mundi.cxxv.E.fo.cccxxiiij.
Elemosyna publica tunc fit occulta:ꝛ occulta publica.lx.B.L.fol'.cclxlij.ccvj D.fo.cccxxv
Elemosyna nō est facienda ꝓptē laudē humanam:sed vitam eternam.clxxxij B.in fi.fo.cccxv.
Elemosyna non est facienda de iniustis acquisitis.xix.D.E.fo. lxxxix.
Elemosyna quando sit in dextera vel in sinistra:figuraliter ostendit.ccxvij. B.L.fo.cccxxx.
Elemosyna corpozalis omnibus integra esse nō potest:spiritalis omnib⁹ integra manet.ccvj.L.fo.cccxxv.
Elemosyna nō est facienda causa vidicte. lxxiij.A.B.fo.xxxiij.
Elemosyna magni meriti est debitū relaxare confratri tuo vt tibi relaxetur debitum tuū a deo.clvij.K.fo.ccciij.cix. F.fo.ccciiij.
Elemosyna nemo superbiat:qr si pauper indiget pane:tu forte iusticia.cxlvj.D. fo.cxcix.
Elemosyna sine ieiunio sufficit nō valēti ieiunare: sed ieiunium sine elemosyna oino nullū est bonū. lxij.B. fo.cclxiiij.
Elemosyna cū dat egeno ei dat q̄ debite qb⁹ donatur. xxix. B.xxx.A. fol'.cxxvxxvij.G.fo.cxxiij.

Universidad de Navarra Biblioteca

Emporium Sermonum Diui Augustini.

Elemosyna nō solū viuis sed etiā defunctis est facienda.xliij.B.fo.xx.
Elemosyna charitatis sine substātia suf ficit sed corporalis sine charitate oīno non sufficit.j.E.fo.cxiij.
Elemosyna duplex:scilz iudicij et charitatis et cui sit exhibenda.xxx.B. post prin.fo.liij.
Elemosyna duplex:z que.xv.B.fo.xliij
Elemosyna pfecta est vt prius occurrat egenti cibꝰ q̄ roget mēdicus exemplo domini.xxxix.B.fo.cxxx.
Elemosyna neminē sinit intrare in gehēnam.xxxix.L.fo.cxxx.
Elemosyna patrocinat in die iudicij homini vt flammas eternas non timeat. xlvij.A.fo.cxxxiij.
Elemosyna aie est potio. lix.F.fo.lxviij.
Elemosyna non est facienda de rapina. xxxix.L.fo.cccixij.
Elemosyna cū pauperi dat non amittit: sed in celo reponit.l.J.in fi.R.fo.cclix
Elemosyna duplex scz panis et iusticie. viij.F.in fi.fo.cviij.
Elemosyna a spiritali faciēda nullꝰ vnq̄ se excusare poterit.xlvij.L.fo.ccclxvj.
Elemosyna cum iniqtate abhōmiabilis est deo.lxij.A.in fi.fo.xxx.
Elemosyna que ī terra egeno datur p eū ad celū mittit:exeplum.l.L.fol.cclix. ccxx.D.in fine.folio.ccccxxx.ccxlv.M. folio.cccxliij
Elemosyne non sunt faciende de rapinis aut viuris: sz de iustis laboribꝰ.xxxv. B.folio.lv.
Elemosyne de bonis perditis fieri pñt. xxxv.B.in fi.fo.lv.
Elemosyne faciende sunt de iustis laboribus nō de rapinis et fenore. xlvij.A. fo.cxxxiij.
Elemosyne due sunt:vna cordis:alia pecunie:et ideo ab elemosynis vandis nemo se excusare potest.vj.L. folio.cxiiij xxix.A.B.fo.cxxv.
Elemosyne illis pſunt qui vitā mutauerūt:nec ideo vande sunt vt liceat semp ipune peccare.xiij.D.circa fi.fo.cxvij. xix.B.L.fo.cxx.
Elemosyne tribuēde sunt p modo z sanctitate.xlviij.L.fo.cxxxiiij.
Elemosyne meritū ägelū meruit habere operariū:et facit oculoꝝ purgationē qliberat a tenebris peccatoꝝ.ccxxvj. D.fo.cccxxxiij.
Elemosyne precipue ī festiuitatibꝰ sunt tribuēde.ij.L.fo.ccxxxvij.
Elemosyne perfecte que sint.xcvj.S.fol. cclxxviij.
Elemosyne nō sinūt ire ī tenebras. xviij. G.in fi.fo.xlvj.
Elemosynam q̄ facit nihil pdit.xlvij.B. fo.cxxxiij.xxvij.G.fo.cxxiij.
Elemosynā fac de tuo non de alieno. vij. D.fo.cxv.
Elemosynā multū valere ad delēda peccata scripturis pbatur.l.M.N.O.folio.cclix.
Elemosynā faciēdā hortat.xxij.D.f.xcj.
Elemosynam qui non dat egenti vitam extinguit.xxxi.E.fo.xiiij
Elemosynam cur a te nō accipiat: qui tecum accepturus est regnum.ij.L.in fi. D.fol.ccxxxvij. ccxxv.D.E. ccxxvij. E.fo.cccxxxiiij.

Elemosynā qui facit nō perdit quod donat sed perdet si nō dederit. clx.F.fol. ccciiij.ccxxxiij.L.fo.cccxxxvj.
Elemosynā te faciēte nesciat sinistra tua quid faciat dextera: exponit.lix.D.et. lx.per totum.fo.cclxiij
Elemosynarū plura sunt genera: sed qō horū sit maximū.ccliij.D.fol.cccxxiiij. ccxliiij.D.fo.cccxlij
Elemosynarum vtilitas.lxxv.B.in fi.folio.xxxiij.
Elemosynaꝝ duo sunt gña: scz erogādo: z remittēdo.xxix.A.fo.cxxv.xlij.F.circa fi.fo.cxxxj.xxvij.D fo.cxxiij.
Elemosynaꝝ cultor felix est operariꝰ: qz deū habet debitorē et spūsctū patronum.xxxix.A.fo.cxxx.
Elemosynaꝝ de minimis grānis quidā gloriant:z aceruos obliuiscunt peccatoꝝ.xcvj.G.fo.cclxxviij.
Elemosynaꝝ faciendo si aperueris pauperi manū:apertet tibi xp̄s ianuas paradisi.ccxxvij.B.fo.cccxxxiij.
Elemosynas vt faciat alios inducere debemus.xxxj.F.fo xiiij.
Elemosynas christus fieri iussit.nō raptas fieri mādault.xlvij.A.fol.cxxxiij.
Elemosynas de rapinis faciens et petā nō deserēs pecuniā pdit et peccata nō redimit.lj.A.fo.cxiij.vij.D.fo.cxv.
Elemosynas qz de bonis dei non facimꝰ ideo quotidie flagellamur in frugibꝰ. xlvij B.fo.cxxxiij.
Elemosynas ideo q̄dam facere nolūt qz pauptatē timēt.ccxxv.L.fo.cccxxxiiij
Elemosynas quas homies dare possent: quomodo/quandoq; luxuriose consumūt.ccxxxi.D.fol.cccxxxv.ccxxvij.A. fo.cccxxxiiij
Elemosynis a faciendis nullus pauper se excusare pōt:qz difficile aliqs inuenit qui non habeat vnde alteri aliquid ītribuat.lxij.L.fo.cclxiiij.clvij.R.L.fol. ccciij.ccxxvij.A.f.cccxxxiiij.ccxxxiiij. J.fo.cccxxxvij
Elemosynis qui necessitatem curauerit pauperꝭ facile curat a vulneribus peccatoꝝ.lxxvj.A. fo.cclxx.
Elemosynis oīa crimina redimuntur. xix.A.in fi.fo.cxx.
Elemosynis deus illis peccatis sit propicius sine quibus hec vita nō agitur. xix.A.fo.cxxv.
Elemosynis que peccata redimuntur et que non.xix.B.L.fo.cxx.
Elemosinis redimi nō possunt nefanda crimia:sed minuta sine quibus hec vita nō agit.xcvj.L.fo.cclxxviij
Elemēta deus cōtra sui naturam agere cōpelleret si homo voluntati eius pareret.xc.L.in fi.fo.cclxxvj.
Elemētoꝝ ordo: vtrum vnum posset esse supra altez.cxxvij.D F.G.fol.ccxcij.
Elementorū quodlibet sibi aliquid proprīū vēdicat ī corpore humano.xlviij. B circa fi.fo.xxij.
Eleuare se ad deū aliud est q̄ eleuare cōtra deum.l.B.fo.cxxxv.
Eleusinus presbyter domꝰ sancti Augustini.liij.J.fo.xxv.
Eligēdi tres sūt modi:scz electio: subdelectio:z pelectio.xxxix.D.fo.xviij
Emanuel nobiscum deus:exponit.vj.A. fo.ccxlj.viij.E.fo.ccxlij.xx.L.f.ccxlv. xxvij.E.circa fi.fo.ccxlvij.
Emere ppie q̄d sit.xxiiij.B.folio.xciij.
Encenia z encenie quid sint.xlviij.A. fo.cxcvj.
Eneas quomodo ad inferos descēdit et pater suꝰ ostendit sibi animas magnorum romanorū ad corpora redituras zc.cxxiij.D.fo.ccxcj.
Engriphie grece quid sit.lxviij.D.folio. cclxvj.lxx.L.fo.cclxvij
Ephi triū modiorū mensura est:et figurat.cxcvij.B.fo.cccxx.
Epicuret vnde dicantur:z que sit eorum secta.xiij.F.fo.lxxxij
Epiphania dñi.xliij.per totum.fo.xx.
Epiphania grece manifestatio dr. xxx. A.xxxj.L.in fine.xxxij.A.fol.ccxlviij. et.ccxlix.
Epiphanie tres xp̄i sub diuersis temporibꝰ eodem tū die.xxix.A.fol.ccxlviij. xxxvj.A.xxxvij.A.fo.ccl.
Episcopus oi die z hora et cura cōtinua cogitare debet quāte dispēsationis sarcinā gerat:et cū dies anniuersarij sue ordinationis oritur:tunc honor officij tanq̄ primo imponat intēdit:ac nō solū futura sed pterita solicite curabit. xxiiij.A.xxv.A.fo.cxxij.z sequenti.
Episcopus nō debet habere bona terrena ad possidēdū:sed ad distribuēdum nō diuitibus et cognatis sed pauperibus.xxj.B.in me.fo.ix.
Episcopꝰ non solū de se sed etiā de subiectis sibi rationem reddat.xxv.A.L.folio.cxxiij.
Episcopꝰ debet esse erogator nō exactor verbi.xxv.L.fo.cxxiij.
Episcopus ab eo appellatus est:quia suis perintendit:quia intendendo curat.lj. B.fo. ccclxvij.
Ep̄s speculator dicit.xxv.B.fo.cxxiij.
Episcopus si nō est hospitalis ihumanꝰ est.liij.L.fo.xxiiij.
Episcopi sicut vocātur pastores gregis: ita et patres plebis ob curā et sollicitudinem.xl.L.fo.xviij.z.xix.
Episcopi apl̄oꝝ vices gerūt et sunt vicarij christi.xxxvij.A.z.D.i me.fol.xvij.
Episcopi debēt illumiare verbo:pascere exemplo:et fouere egenos tēporali beneficio.xl.L.in me.fo.xviij.
Episcopi non est seruare aurū:et remouere a se mendici manū.liij.F.fo.xxiiij
Episcopi cōparantur oliue propter tria. xl.L.in me.fo.xviij.z.xix.
Episcopi sunt capita populorum: duces cecorum:claudorum baculus:terrarū principes: si boni: angelis superiores: si mali fuerint demonibus inferiores. xlij.D.in fi.fo.xx.
Episcopum quomodo oportet eos q̄ contradicunt redarguere.xix.A.et.E.circa prin.fo.lxxix.
Episcopum q̄d reddit pigrū ad arguendos cōtradicentes.viij.A.fo.cxv.
Episcopum cōtradicētes redarguere q̄d sit.vij.B.fo.cxv.
Ep̄m eē oportet sine crimine.De p̄sbyteris etiā itelligi debet.xxxvj.B.f.xvj.
Episcopalis gradus si bñ portat gloriā comparat:si male ad īmanissimam precipitat penam. xxv.A.fo.cxxiij.
Episcoporum periculum.v.A.vij.A.fo. cxiiij.z fo.sequenti.

Epiſcopatus officiū vnuſquiſq; ī domo ſua exercere debet.lj.B.fo.ccclxvij.
Equalitas pñs et filij cōmēdat.xvij.F. xviij.A.B.L.xix.L.F.G.xx.L.D.F. G.fo.clxj.et sequen.xxix.B.fo.clxxvij. liij.A.B.fo.cciij.lxx.L.lxxj.A.f.cclx. lxxiij.B.fo.ccx.lxxviij.A.B.fo.ccxij
Equalitas non semp significatur quando dicitur sicut illud ita z illud.cx.E. folio.ccxxvj.
Eradius presbiter augustino successit ī episcopatu.liij.L.D.fo.xxv.
Errare dicitur qui veritatem nō audit. xlv.E.F.fo.cxcij.
Errare in nullo non est humanum sed diuinum.x.A.fo.vj.
Errare est humanum: sz diabolicum est in erroze perseuerare,xxij.F. in medio folio.xci.
Errare quomō quisq; non curat diabolꝰ qui omnes errantes sine iudicio colligit.clxv.O.fo.cccvj.
Erroꝝ quādo est peccatum ventale: z q̄n mortale.zc.A.B.fo.ccxvj.
Erroꝝ quando est tolerādus. xliij.M.in fi.fo.lxxxiij.
Errātes reuocādi sunt.clxv.D.fo.cccvj
Erubescētia ex peccato oztum habet.xl. A.fo.lviij.
Esau carnales figurat.lxxviij.B.folio. cclxxj.
Es iter oīa metalla diutius durat: z plꝰ sonat:z q̄d significet.cj.L.fol'.cclxxxij.
Esse dei non habet preteritū nec futurū: sed semp presens.lj.D.circa prin.fo.cj.
Esse dei z esse omnis creature differunt. xxxviij.E.F.fo.clxxxv.
Esse male vtrum melius sit q̄ nō esse vel econtra.xxvj.E.fo.xj.
Esse dei quid sit.iiij.D.in.prin.fo.ciij.
Esse quadruplex in omni re creata reperitur.xxvij.A.B.fo.xciiij.
Esse/posse/velle/essentia/scientia/cetera omnia que de deo dicūtur: idē sunt cū ipsa dei substātia. xviij.F. fol'.clxij.xx. L.E.fo.clxv.xxj.L.fol'.clxvij.xxxviij. E.fo.clxxxv.xl.D.folio.clxxxvij.xcix. B.fo.cccx.
Estatis nomine quid figuretur.ccxij.D fo.cccxxvij.
Esurire panē de celo quid sit.xxvj.A folio.clxxiiij.
Esurientes iplendi bonis qui sint.xliiij D.fo.cxxxij.
Etas ibi nulla querēda est cū auditur sine initio eternitas.cxcix.Y. in fine. folio.cccxxj.
Etatū sicut quattuor differētie in corpore humano: ita et in anima q̄ figuraliter ostenditur.xcix.F. folio. cclxxxj. ccxxxvij.A. fo.cccxxxviij.
Etates hominis cōparant etatib' mundi.lix.B.in me.z.L.fo.lxviij.
Etates mundi sex.lx.L.D.E.fol'.cxlix. xv.B.in fi.fo.clviij.
Ethnicus gentilis dicitur: z q̄ in christo nō credit.xxviij.D. in me.fo.cxxiiij
Eua tādiu virgo fuit q̄diu pomū vetitū nō gustauit.xxv.A.fo.xj.
Eua quibꝰ maledictionibus subiacebat p transgressione mandati.xv.B.folio. ccxliij.xxj.L.fo.ccxlvj.
Eua cur de latere viri sit formata.cclij. A.fo.cccxlvj.

Euāgeliū nō est propter lucrū annunciādū:sz germana charitate ostēditur ex verbis christi.xlij.D.J.fo.ccclxiij.
Euāgeliū oēm perfectionē nostrā cōplectitur.xxviij.A.fo.xij.
Euāgeliū q̄ annūciāt licite sumūt vnde viuāt:non vt rem magnam vili precio vendant.clxv.L.circa fi.fo.cccvj.
Euāgelij auctoritas tanta est vt quia in euangelistis vn̄ loquebat spiritus:verum sit etiam qō locutus est vnus.cxl. A fo.ccxcvij.
Euangeliste boni nuncij interpretant.l. K.ante me.fo.cxxxv.
Euāgeliste z si nō semp concordāt;nō tñ discordant.cxij.A fo.ccxxviij.
Euāgeliste duo marcus et lucas non fuerunt apostoli.cxlvj.A.fo.ccxcix.
Euāgeliste nunq̄ inter se sunt contrarij: ostensum est ab eis qui hoc potuerunt adiutorio dei.cxxxix.A.fo.ccxcvj.
Euāgeliste aliqua singuli dicūt alij tres nō dicunt:aliqua duo dicūt alij non dicūt:aliqua tres dicunt z vnus nō dicit cxl.A.fo.ccxcviij.clv.A.fo.cccij.
Euāgeliste nō omnia oēs dicunt que ab alijs pretermissa sunt: sed ita vt ūter se non repugnent.cxxxix.A. fo.ccxcvj.et clij.A.fo.ccclj.
Euangelistarū ppietates p q̄ttuor aīalia designant.xxxvj.A.D.fo.clxxxiij.
Euangelizantibus xp̄s concessit de euangelio viuere:non necessitatem indixit. cxxij.B.L.fo.cccxxxiiij.
Eucharistia est bona bonis et mala malis.xxviij.F.fo.xij.
Eucharistia nō fuit buccella vel panis ītinctꝰ iude traditꝰ.xxvij.F. fo.xij.
Eucharista ideo hoibꝰ dat: vt corpus ī terris capiti coadunet ī celis.xxxviij. B.circa fi.fo.xij.
Eucharista ibi percipit vbi vita eterna percipitur.cxl.L.D. fol'.ccxcvij.cxlvj. B.in fi.fo.ccxix.
Eucharistia nō est suscipiēda in anima fordibꝰ peccatoꝝ plena:exemplo ostenditur.cclij.E.fo.cccxlvj.
Eucharistie ante perceptionem aliquot diebus continendum est a concubitu. ccxlvj.L.fo.cccxliiij.
Eucharistie sacramētū diuersimode sumit.xxvj.F.fo.clxxiiij.
Eucharistie figura precessit in manna. xxvij.B.fo.cxxiij.
Eucharistiā non presumat accipere:q̄ se aliquo crimine vulneratū esse cognouerit:nisi prꝰ orationibus:iciunijs z elemosinis se mundauerit. cclij.B.folio. cccxlvj.
Eucharistiam volētes percipere ab operibus coniugij ad tempus debēt abstinere exemplum. xxxvij.F.G.fol'.xvij. lxiiij.E.fo.xxx.
Eucharistiā idigne percipit: qui odium in corde seruat.xv.E.fo.cccl.
Eucharistiam quis digne percipit.j.D. fo.ccxxxvij.
Eucharistiā scelerati phibētur pcipere nisi p penitētie satisfactionem reconcilientur ecclesie.ix.B.fo.cxvj.l.J.folio cxxxv.xxvij.J.fo.cxxiij.
Eucharistiam pceptur' prius diligēter pscientiā suā examinare debet.cxxvij. D.fo.cxxcij.

Eucharistiā instituendo christus precipue humilitatem suam commendauit cxxvij.B.fo.ccxcij.
Eunomius quid de christo sentiat.xxxj. D.fo.xcvij.
Eunomianꝰ erroze suo ecclesiā ortēta lem infecit.clxv.J.circa fi.fo.cccvj.
Euodius socius scti augustini.liij.L.in me.fo.iiij.v.L.eoꝝ.fo.xxj.A.in medio. xxij.L.fo.ix.z fo.x.
Eustochiū virgo sancta.xxiiij.A.fol'.xj.
Eutyces dogmatizat in christo vnā tantū esse naturā.ccix.A.fo.cccxxvj.
Exacto iniqua z nō exactio apud deum condēnat.xix.A.in me.fo.xlviij.
Exactor qualis esse debeat.ix.A.in prin. fo.clx.
Exaltatio christi in cruce est eius humiliatio.xl.A.fo.clxxxviij.lij.E.fo.ccj.
Exaltatio serpētis in deserto quid signi ficabat.xlj.L.fo.cliij.
Exaudire non vult deꝰ peccatores.xliij. D.fo.cxxxij.
Exaudiri qui desiderat prius ipe deum audiat.lvj.L.circa fi.fo.xxvij.
Excōicatio pro salute: non pro dānatione est inferenda.xxvj.B.fo.xj.
Excōicatio cū magna deliberatione est ferenda.xxviij.B.fo.cxxiiij.
Excōmunicatio z si medicinalis nō mortalis fieri nō debet: nisi in sponte cōfessum aut cōuictū.l.M.fo.cxxxv.
Excōmunicatio ex charitate precedat. xlij.D.circa fi.fo.cclitij.
Excōmunicationē iustā soluit iusticia. xvj.L.fo.xlv.
Excōicari penit' nō timebit ab eterne illo et celesti conuiuio qui suum reatum agnoscens ipse se humiliter ab altari ecclesie pro emendatione vite remouere voluerit.cclij.B.fo.cccxlvj.
Exēplum sancte vel male vite q̄tiscūq; quis p̄buerit:cū tātis z pro tantis mercedē accipiet:aut dānationē. clxiij.L. circa fi.fo.cccv.ccl.E.fo.cccxlv.
Exēplū prebens primo male vite:quantū in ipso est eū occidit et pro eo rationem redditurꝰ est.clxv.E.folio.cccvj. ccxxxj.J.ccxxxij.E.folio. cccxxxv.et ccxxxvj.ccl.E.fo.cccxlv.
Exeḡe pōpose non pſunt mortuis sed viuos solank.xxxij.A. in fi.fo.xcvlij.
Exeḡe q̄o pie sint adhibēde defunctis. xxxij.L.z.xxxiij.A.in fi.fo.xcvlij.
Exequijs duo sunt attēdēda: z q̄.xxxiij. A.fo.xcviij.
Exire quemō xp̄s dicat.lix.D.fol.lxviij.
Exire debemus ex tribus.lj.A.B.L.fo. cclx.lxviij.A.in fi.B.L.fo.cclxvj
Exire quomodo dicitur anima foras a deo.xxv.G.fo.clxxij.
Exire quomodo dicitur filius a patre vt ventret in mūdū.clj.B.fo.ccxvij.
Exitus filioꝝ ysrael de egypto q̄d significet.xx.D.fo.cxx.
Ex nobis exierūt: sed nō erant ex nobis vt de hoc habeā.liij.B.L.D.E.F.fo.clj.
Exploratores terre promissionis q̄d figurabant.c.A.B. fol'.cclxxxij.cvj.B. L.fo.cclxxxiij.
Extasis q̄d sit:z quō q̄ in extasi posit' supra se agnoscit.lxiij.E.circa p̄n.fo.lxx
Extra synagogas q̄re expulsi sunt apostoli.xciij.A.B.L.fo.ccxvij

Universidad de Navarra

Exultare quando dicitur coz et caro simul in deum viuum: z quando caro sola. xxxiij. A. fe. cxxvij.
Exultare in deo salutari quid sit. xxxv. W. B. O. fo. ccclr. v.
Exultare debemus deo non nobis: z cum tremore. xciij. B. fo. cclxxvij.

Fabian⁹ frat. xxj. A. i me. fol. ix.
Facere nō debes alteri qō tibi non vis fieri: sic intelligitur. xcvj. O. i fi. R. fol. cclxxviij.
Facere quicq̄ nō pōt filius nisi qō viderit p̄em facientē: qūo intelligit. xviij. A. B. C. xix. A. xx. A. B. C. folio. clxij. z sequētib⁹. xxiij. D. E. F. G. fol. clxix. xcix. A. fo. ccxx.
Facio non qō volo bonū. sed quod nolo malū hoc ago: quomō exponit. v. B. C. E. fo. lxxv. z. xij. B. fo. lxxxj.
Facinus quid sit. xxiiij. C. fo. xj.
Facinus quid sit ꝓprie: et quomō cures clxxxij. D. fo. cccxv.
Facies dei pro scriptura sancta ponitur cix. J. fo. cclxxxv.
Facta dei nō solū sunt facta sed et signa. xlix. B. fo. cxcviij.
Fallere boni nolūt: falli aūt: nec boni nec mali. xxx. A. in me. fo. xcvj.
Fallit de⁹ neminē: videat igit homo ne se fallat. xl. A. fo. cxxx.
Falsis suspitiōib⁹ nūq̄ laborasse fortius est: q̄ malis actib⁹ nūq̄ dedisse locum. ccxxxviij. R. fo. cccxxxix.
Fama multotiēs homines diligūtur: vel odiuntur: q̄uis non videntur. xc. A. folio. ccxvj.
Fama nr̄a non polui sed polere debet q̄ z famā suam negligit crudelis est. lij. A. liij. D. fo. xxiiij. z. xxv.
Fame bone q̄ curā colis: studio tuo gratiā integre opinionis acq̄re. ccxxxviij. J. fo. cccxxxix.
Fames samarie et eius mysterium. ccxj. per totum. fo. cccxxvij.
Fastidium nullum erit vbi null⁹ defect⁹ clij. D. circa finem. fo. ccclj.
Fatigat⁹ iesus quare sedit supra puteū. xv. B. fo. clviij.
Fatigatur tunc x̄ps qñ fidelē ꝑplm inuenire non potest. xcij. A. fo. cclxxvj.
Fato vtrū fuerit christus subiectus. viij. D. E. folio. cxlviij. xxxj. C. folio. clxxix xxxvij. E. fo. clxxxiiij.
Fatū nihil est. xxxj. B. fol. ccxlix. xxxiiij. C. D. fo. ccl. lxiij. C. fo. cclxv.
Fatue dicens fratri suo reus erit gehēne ignis. Et liguā nemo hominū domare potest: non sunt contraria. iiij. A. B. folio. xxxvj.
Faustinus dyaconus domus sancti augustini ex militia seculi conuertit. liij. C. folio. xxv.
Febres anime que dicantur. xcvj. W. fo. cclxxviij.
Fecit deus que futura sunt / quomō intelligitur. xlviij. A. fo. ccviij.
Fecit ipse nos et non ipsi nos: exponitur. xj. A. B. C. fo. lxxx.
Felicitas nulla i hoc seculo possideri potest. xxx. G. folio. cccl viij. xlvj. B. folio. ccclxv.
Felicitas non est socialis quā torquet felicitas aliena. ccxxxix. L. fo. cccxl.
Felicitatē suam vnūquodq̄ affectat: sed si homo affectat non tamē affectare videtur. lv. C. in fi. fo. xxvj.
Felicitatē mundi habent mali: et boni in felicitatē. ccxx. B. fo. cccxxx.
Felicitate interiori nil felicius. cv. G. folio. cclxxxiij.
Felicitates acriorē exigunt vigilātiā q̄ miſie. xxj. D. fo. cxxj. xlvj. C. fo. cxxxiij
Femie nomie carnis ꝓcupiscētie signific. cxl. lxxxiiij. B. in fi. fo. cclxxiij. lxxxix. B. D. fo. cclxxv.
Feminaꝝ exhortatio vt iuuenilis desideria fugiant: z flozem carnis fue alienis oculis nō igerāt. ccxlvj. G. fo. cccxlitij.
Feminaꝝ extraneaꝝ qui nō vult familiaritatē vitare suspectā: cito vilabitur in ruinam. ccl. C. D. fo. cccxlv.
Feminas nō videre sed appetere aut appeti velle crimiosum est. iij. reg. ca. xxj folio. j. et. l.
Fenerator dei esto. cxlvj. D. folio. ccxcix. ccxlv. D. fo. cccxliij.
Fenerari debem⁹ deo: q̄ min⁹ accipit et plus reddit. xlviij. C. fo. cxxxiiij.
Fenerari est minus vare z plus accipere cxlvj. D. fo. ccxcix.
Feneras quādo accipit gaudet: quando reddit plozat: vt accipiat precatur: ne reddat calūniat. cxlvj. D. fo. ccxcix.
Fenix auis vt iuuenescat se senē occidit. xviij. A. fo. ix.
Fenus multi non exigūt: ne feneratores iudicet deus: premūt: suffocāt: exigūt. xviij. C. fo. cxx.
Feria quita qui ob honorē iouis laborare nolūt: uriter castigandi sunt. ccxv F. fo. cccxxix.
Fermentū quod acceptū mulier abscondit in farine sata tria. xxxij. A. fol. lxiij.
Festa sanctoꝝ tūc in veritate celebramus cum ipsoꝝ exempla sequimur. xlvij. A. fo. ccclxvj.
Festa ecclesie recte colunt: qui se filios ecclesie esse cognoscunt. cclij. A. folio. cccxlvj.
Festa sanctorū ideo per singulos annos celebrantur: ne quod semel factum est de memoria deleatur. clxxxij. A. folio. cccxvj. clxxxvj. A. folio. cccxvij. cclj. A folio. cccxlvj.
Festiuitas ita peragat vt relaxatiōe coꝝ pozum mētis puritas non obfuscetur. clvij. A. fo. cccliij.
Festiuitates iudeoꝝ vmbre erāt futuroꝝ. xxvij. E. fo. clxxvj. l. A. fo. cxcix.
Festuca de oculo est ira ī corde. xvj. A. folio. xlv.
Ficus quid significat. vij. G. fo. cxlvj.
Ficus venit ad te: z cū esses sub ficu vidi te: quomō exponitur. x. B. circa finem. fo. xl. per totum. fo. lvij.
Ficulnea infructuosa cur maledicatur a christo. lxxiij. G. fo. cclxix.
Ficulnea triēnio sterilis quid significet. clj. B. fo. cccj.
Ficulnea sterilis: et mulier curua tangūtur. xij. A. in me. folio. xlij. et. xxxj. per totum. folio. liij.
Fides sine dilectione inanis est. x. A. B. in ꝓin. fo. cxj.
Fides demonū et fides sanctoꝝ sola charitate discernit. xvij. A. in me. fo. cxix.
Fides quoddā suum lumē habet in scripturis. xxxij. A. fo. cxxvj.
Fides vt habeatur orandū est. fide. xvij. B. fo. cxix.
Fides gradus est intelligēdi. xxxij. A. folio. cxxvj.
Fides tunica est et lozica. xlij. B. in fine. folio. cxxxj.
Fides plena et perfecta est que credit ex deo esse oīa bona nostra: etiā et ipsam fidem. xvij. B. fol. cxix.
Fides misericordie dei donū est: auctoritatibus probatur. xvij. A. B. C. D. folio. cxix.
Fides cēturionis et reguli quomō differebant. xvj. B. C. fo. clx.
Fides nō ideo est irridenda: quia credit que non videt. lxiiij. A. fo. lxxj.
Fides centurionis. vj. A. B. fo. xxxvij.
Fides debet ꝓcedere intellectū: vt intellectus sit premiū fidei. lj. A. fo. lxv.
Fides plus fulget q̄ aurum. xxvj. A. B. folio. xciij.
Fides comparatur pisci. xxix. B. fo. liij.
Fides si deficit: oratio perit: z q̄ mīti habent fidem: sed imperfectam. xxxvj. A. circa ꝓin. fo. lv.
Fides est maximum dei donum: z q̄ ipsa precedere debet intellectum. xxvij. A. z. B. in medio. fo. xciiij.
Fides si abſit non valet opus bonū. xxv. E. F. fo. clxxij.
Fides spes et charitas figurant in trib⁹ xxix. A. in fine. z. B. fo. lij.
Fides sine spe z dilectione nō sufficit ad salutem. lxj. A. in fine. fo. lxix.
Fides et veritas quomodo differunt. xl. F. fo. clxxxvij.
Fides iperfecta quomodo cognoscatur a pfecta: et quando perficiatur exēplū de fide petri et demonioꝝ. xvj. C. D. E fo. lxxxvij.
Fides cum sit iuisibilis visibilib⁹ tamen melior est: exemplum de seruo turpi et fideli: z pulchro infideli. xvij. C. D. folio. lxxxviij.
Fides que per dilectionem operatur nō est sine spe. xvj. D. fo. lxxxvij
Fides et veritas vel species differūt. xx. C. D. folio. xc.
Fides recte grano sinapis comparatur. xxxj. B. xxxiij. A. fo. ccclix.
Fides concepta quomodo nutrienda est vt perficiatur. xxvij. D. fo. xciij.
Fides antiquoꝝ patrum z nostra vna et eadem est: sed tempora variata sunt xlv. D. fo. cxcij.
Fides veteris ac noui testamēti est, vna viij. A. fo. ccclj.
Fides nō est nisi voluntaria. xxvj. B. C. D. fo. clxxiiij. z. clxxv.
Fides discipulorum christi edificabatur miraculis christi. xlix. G. fo. cxcvij.
Fides sicut otiosa est sine operib⁹ bonis: ita nihil ꝓficiunt opera bona sine fide recta. liij. B. fo. cclxj.
Fides catholica christiano necessaria est quia in ipsa distīguunt filij dei a filijs diaboli: filij lucis a tenebrarū: hec porta vite z. liij. A. fo. cclxj.
Fides lucet ad oc̄los cordis quomodo aurum ad oculos carnis. ccxij. J. fol. cccxxvij. xcvj. R. fo. cclxxviij.
Fides cum redditur habetur: cum non redditur non habetur. ccxij. J. in fine. fo. cccxxvij.

Gratia dei remota quid possit homo per liberū arbitrium: exemplo ostenditur ccxxiiij. A. cxxvij. C. fo. cccxcj. z. cccxcij.
Gratia dei quid contulit nobis. iij. A. fo. lxxiiij.
Gratia dei necessaria est ad bona opa facieda. lxxxj. A. fo. ccxiij.
Gratia dei nos preueniens. x. C. z. xj. D. fo. lxxx.
Gratia dei ꝓuenit opera nostra bona: q̄ datur nullis ꝓcedentibus meritis. iij. D. fo. cxl. lxxxij. A. fo. ccxiij. lxxxvj. B lxxxvij. B. fo. ccxv.
Gratia dei nullis ꝓcedentib⁹ meritis datur: auctoritatib⁹ probatur. xiiij. D. folio. cxviij.
Gratia dei fortes sum⁹: sed ex nobis infirmi. xiij. A. post medū. C. in ꝓncipio. folio. xliij.
Gratia ideo gratia dicit quia nullis ꝓcedētib⁹ meritis datur. lxvij. D. E. fo. cclxvj. clxiij. A folio. cccv. ccviij. D. i medi. folio. ccccxxvj. ccxxiij. Q. folio. ccccxxxij.
Gratia maior est q̄ christiani sum⁹: q̄ q̄ boles sum⁹. xj. C. D. fo. lxxx.
Gratia ideo dicitur quia gratis constat xxxviij. E. fo. cxxix.
Gratia etiā prevenit fidem ex qua oīta opera bona eē incipiūt: z cum videt iustis ꝓ meritis reddi non debuit esse gratia: quoniam id adiuuat quod ipsa est largita. ccxxxij. Q. fol. ccccxxxij.
Gratiam dei qui querit ꝓius auferat ne quittiam ab anima sua. ccxxxij. D. fol. ccccxxxvj.
Gratiā dei ideo quidam dicunt apponi libero arbitrio vt faciliꝰ bonum perficiatur. E xemplū de remigante et velificāte. xxij. D. in medio. et. J. fo. lxxxij.
Gratiam suam deus semper est parat⁹ dare: sed hominū malitia prohibet. ccxix. C. fo. ccccxxx.
Gratie dei se obedientia humana nō subtrahat. lxiij. A. fo. cclv.
Gratie dei totū tribuere debemus q̄ sumus et possumus. x. C. z. xj. D. fo. lxxx.
Gratie dei oīe bonū nostrū: et iniquitati nostre omne malū: et iperfectū nr̄m tribuere debemus. vij. B. in fine. folio. xxxviij.
Gratie singularis et perfecte fuit vt homo susciperet a christo in vnitatē persone. viij. C. fo. xxxix.
Graues corde qui sunt. xlj. B. in medio. folio. xliij.
Greci ad litteras numeros computāt. x. E. folio. cl.
Gula nos eiecit de paradiso. lxv. A. folio cclxv.
Gula nō solū in vilibus sed etiā in preciosis attendit. xxxj. B. fo. xlij.
Gule semper iuncta est lasciuia. lxv. A. folio. cclxv.

Habere vita in semetipso pater et filius quomodo itelligit. xix. F. fo. clxiij. xxij. F. folio clxviij. xl vij. G. xlviij. C. fo. cxcv. et. cxcvj. liiij. D. fo. cciij. lxx. A. folio. cciv.
Habere tūc quisq̄ aliquid dicit: quādo eo benevrit. xxx. A. in medio. fo. cxxv.
Habes quantū / eris tantum. ccxxxix. R folio. cccxl.
Habetis quātū / eris tant⁹ vt habeas q̄tum ceteri: aut q̄tum pauci: aut plus q̄ ceteri: aut plus q̄ pauci. ccxxxix. R. fo. cccxl.
Habet x̄pm in presenti: boni et mali. l. E folio. cxcix.
Habitus corporalis occasione litigātes cogitent quātum eis in habitu cordis desit. Jn. iij. regula. ca. xviij. fol. j. ser. xxvij. E. xxviij. J. R. fol. xij. liij. G. folio. xxv.
Habitus impudic⁹ corporis nūcius est adulterii: z quis sit habitus adulteri nus. ccxlvij. C. fo. ccccxliij.
Habit⁹ adulterin⁹ virozū ac feminarum ccxlvij. B. C. fo. ccccxliij.
Habit⁹ religiosoꝝ nō debet eē notabilis. Jn. iij. rīa. ca. xviij. fo. j. Ser. xxvij. E. xxviij. J. R. fo. xij. liij. G. fo. xxv.
Habitū nō debere mutari probat auctoritatibus sanctoꝝ. ccxlvij. D. in medio E. F. fo. ccccxliij.
Habitū qui alīū sibi format q̄ nature cōgruit: pudētem creatorem quasi insipiētē veridet. ccxlvij. D. fo. ccccxliij.
Habitat christ⁹ vicissim in nobis / et nos in eo. cxcvij. G. fo. ccccx.
Habitat quomodo de⁹ in nobis z deambulat. lij. A. fo. lxxiiij.
Habitet vtrū de⁹ in nobis: signū. xxxiij. D. fo. ccxlix.
Habitare et inambulare de⁹ in nobis de siderat: si tales fuerimus. cclv. C. folio cccxlviij.
Habitationes due sunt post hanc vitam et que. xviij B. in fi fo. lxxxviij.
Helias typum christi habuit. ccj. B. fol. ccccxiij. ccvj. A. fo. ccccxv.
Helias qui pascebat per coruos: cur pascēdus mittit ad viduam. cxlvj. C. fo. ccxcix. ccj. C fo. ccccxiiij.
Heliam quare se negauit fore Joannes / cū tamen dns Jesus eum helīā dixit. iij. C. fo. cxlj.
Heliseus cur ꝓpter iocularia ꝛba infantium. Ascēde calue z. q̄dragitaduos pueros p vlsos fecit dilacerari. cciij. B. B. fo. cccxxv.
Heliseus z securis in aquam delapsa z. ccc. per totum. fo. cccxxvij.
Heliseus q̄ sterili hospiti filiū donauit: z eūdem mortuū resuscitauit. ccvj. E. F G. fo. cccxxv.
Heliseus typū christi habuit in eo q̄ viduam a creditore liberauit z. ccvj. A B. fo. cccxxv.
Helise⁹ vno tēpore seruo cyro fideli gloriam attulit: et seruo perfido penam intulit: quid significet. ccvij. D. i fi. ccviij A. fo. cccxxvj.
Helisco clamabant pueri indisciplinati: Ascende calue z. cciiij C. fo. cccxxv.
Heredem null⁹ debet ecclesiā facere exheredato filio aut pupillo: sed eis vsq̄ dū ad legitimos annos puenerint: hereditatē reseruare. lij. C. fo. xxiiij.
Heredes z hereditas dei sumus. xliij. R in fine. fo. lxxxij.
Heredes z hereditas dei quō fiūt homines: z econtra: deus hereditas hoim.
lij. F. fo. cxxxviij.
Heredes instituere nō debet / de ecclesiis viuēs z cōmunē vitam professus. v. E. F. fo. iiij liij C. fo. xxiiij.
Hereditas x̄pi erim⁹ z ipse nostra. cxix. B. fo. cclxxxix.
Hereditas dei sumus z ipse nostra. xxxv. D. in fi. fo. lv. lxij. A. post ꝓn. fo. lxx
Hereditas dei indiuisa / est possidenda: non partibus dissipāda. cxcix. O. in fi. fo. cccxxj.
Hereditatē exheredatoꝝ ecclesiis nō recipit. lij. D. E. F. fo. xxiiij.
Hereditate careat q̄ cōtra testatoris volūtatē facere voluit. cxcix. R. fo. cccxxj
Heredit⁹ x̄ps est annumerādus. xcvj. F fo. cclxxviij. ccxxxix. M. fo. cccxl.
Herem⁹ cōparat paradiso. xxvj. B. folio xj. xxxix. B. fo. xviij.
Hereses plures de x̄po. xxxj. B. C. D. E F. fo. xcvij.
Hereses esse cur permittit de⁹. xcviij. A. folio. cclxxxj.
Hereses oēs diabol⁹ sine iudicio complectitur: q̄ figuraliter ostēdit. clxv. O. folio. cccvj.
Hereses omnes exierunt ab ecclesia. cv. D. fo. cclxxxiiij. clxv. T. fo. cccvj.
Hereses vnde ortum habent. xviij. A. fo. clxij. xcvj. B. fo. ccxviij.
Hereses quinq̄. cxcix. A. B fo. cccxxj.
Hereses tres. iiij. A. fo. ccxxxviij.
Hereses vnde ortum. f. E. post medium. D. in medio. fo. xcix.
Heretic⁹ est qui scripturā sanctā aliter itelligit q̄ debet. xcviij. A. fol. cclxxxj.
Hereticus q̄ parit profocat: q̄ non parit congregat. cc. B. fol. cccxxiij. cxcix. S. fo. cccxxj.
Heretic⁹ est qui de trinitate nō recte sentit. cxxix. D. fo. ccxcuj.
Heretici nihil nomine ecclesie possidere debent. vj. J. fo. cxliiij.
Heretici cū persequūtur dicūt se ꝓ veritate hoc sustinere. l. A. fo. lxiiij.
Heretici recte per imperatores cogūtur ad vnitatem: q̄ figuraliter ostēditur. clxv. Y. fo. cccvj.
Heretici in heresim prolapsi reuocandi sunt. clxv. D fo. cccvj.
Heretici dicunt mōtes naufragosi. j. B. fo. cxxxvij.
Heretici q: in x̄po oīa falsa esse dicunt ideo ranis similant. lxxxvij. B. in medio. E. in fi. F. fo. cclxxiiij. xcv. B. folio cclxxviij.
Heretici cōparant perdici. clxv. O. circa finem. fo. cccvj.
Heretici cōparant vulpibus: z sic capiēdi sunt. cvij. D. fo. cclxxxiiij.
Heretici cōparant bestijs ꝓpter rapacitatem: montibus z collibus ꝓpter tumorem supbie. clxv. J. fo. cccvj.
Heretici nō possunt habere spīm sanctum quomō mēbra precisa nō habēt aiam. clxxvj D. in fi. clxxxvij. B. clxxviij. B. in fine. fo. cccxvij.
Heretici sunt per totū faciem terre sicut sarmēta precesa devite: vbi prescindūtur illic permaneant. clxv. J fo. cccvj.
Heretici ferre nō possunt quicq̄d in scripturis sacris cōtra eoꝝ proferat errores. xcvj. B. fo. ccxviij.
Heretici q̄uis sint christiani: tamen nō

intrant per hostium in oulle xpi.xlv. B.fo.cxcij.
Heretici multi pfitẽtur xpm in carneve nisse:z tamen errãt.xxx. E.xxxj. A.fo. xcvj.et.xcvij.
Heretici nõ sunt in ecclesia.xxix. B.in fi ne.et.D.circa fi.fo.xcv.
Hereticj qualiter cognoscãtur.iij.B.C. D.E.F.fo.cij.vj.G.fo.cv.
Hereticj dicũt ecclesiã esse in africa:aut sola lingua latina:z non in toto orbe.j. J.fo.xcix.ij.B.C.fo.cj.x.F.G.fo.cxj
Hereticj sub occultatione spiritualium z falsę scientię docẽt nefaria.xcviij.A per totum.fo.cxx.
Hermes philosophus scripsit librum de verbo perfecto: cuius verba ponũtur. cxcix.E.F.fo.cccxxj.
Hydria qd sit.xv.C.in fi.z.G.fol.clviij.
Hydrie sex quid significant.ix.C.D.E. F.fo.cxlix.
Hydropicus quantũ plꝰ bibit:tanto ma gis sitit:et significat cupidum.x.F.fo: lio.ccclj.
Hyems qd significat.xlviij.A fol.cxcvj.
Hierico tubaz clãgore subuersa:mũdũ significat.cvj.D.E.fo.cclxxxiiij.
Hierico cur septies circuita corruit.cvj F.fo.cclxxxiiij.
Hieronymꝰ descripsit tria genera mona: choz egyptiozũ ad augustinũ.xxj.A. folio.ix.
Hieronymꝰ sancti Laurẽtij cardinalis qz auaritiã z luxuriam clericoz reprehendebat:per vestẽ mulierẽ cũ pclamare in populo voluerũt.Roma exijt z cũ paula z eustochio in heremo vitã asperrimã duxit.xxiij.A.fo.xj.
Hierosolymis vastat p Titũ et Uespasianũ:tempore paschali anno.xlij.post xpi passionẽ:q̃ vastatio olim prefigura batur.cclij.D.fo.cccxxv.
Hypocrita grece simulator dicit.lix.G. fo.cclxiij.
Hypocrita viuens mortuꝰ est.lij.G.in fi. D.in fi.fo.xxiiij.liij.D.fo.xxv.
Hypocrita venãdo mũdi gloriã penam meretur eternã.xiij.A.fo.vij.
Hypocrita cognoscit per exemplũ.xvij A.folio.ix.
Hipocrite dicunt paupertatẽ fortis pdi cantes.xxj.C.in medio.fo.ix.
Hypocritarũ opus quid sit.xxvj.D.f.xj
Hypocritarũ cõditio.xxvj.D.fo.xj.
Hypocriseozũ maculã ñ habere:aut pau corũ/aut nullo; est.lix.G.fo.cclxiij.
Homo q̃lis ante peccatũ / z qualis post peccatũ factus fuit.l.B.fo.cclix.
Homo q̃ pprijã culpã seruitutẽ incurrerat:nõ violẽtia:sed misericordia fuit redimẽdus.clvj.B.fo.cccliij.
Homo deꝰ z homo homo differunt.xliij. A.fo.clvj.
Homo cũ oi creatura participat.xlviij. A.fo.xxij.
Homo quid maximũ habet.xlviij.A.fo. xxij.l.A.fo.xxiiij.
Homo fm quid sit ad imaginẽ z similitudinẽ dei factꝰ.lxiij.F.G.D.fol.lxx.
Homo vt fieret homo z nõ brutũ animal christianꝰ nõ paganꝰ:non hoc meruit. xj.C.D.D.J.fo.lxxx.
Homo duplex:interior scilicet z exterior. xxxij.A.fo.clxxx.
Homo cur erectus graditur.ccxxxix.D folio.cccxl.
Homo christꝰ nõ hoc meruit vt a verbo susciperet.viij.G fo.lxxviij.
Homo dũ pciũ suũ cogitat sibi vilis esse non debet:sed potius vicem liberatoꝛi suo reddat.ccxxvij.B.i fi.f.cccxxxiiij
Homo quare meruit liberari z nõ angelus.cx.F.fo.ccxxvj.
Homo et peccatoꝛ quasi due res sunt.xij E.fo.ciiij.
Homo si pecus esse nõ times:vel motivt pecus timeas.xcv.D.fo.cclxxviij.
Homo cur erectus graditur.lv.C.in medio.fo.xxvj.
Homo factꝰ est:non ipse se fecit.xj.A.B. C.fo.lxxx.
Homo deꝰ ideo factus est vt homo se hominẽ cognoscret.lxxiiij.L.fo.cclxix.
Homo cur non per violentiã sed iusticiã debuit liberari.xlvij.D.E.F.fo.cclvj
Homo bene cõditus est:sed a serpẽte vitiatus.xlij.D.in fi.fo.lxxxiij.
Homo vnus est quasi humanũ genꝰ vniuersum.l.A.C.fo.cclix.
Homo qualis factus est a deo:et qualis a se.xj.B.fo.lxxx.
Homo ex anima z corpore pstat.cxlv.B circa finẽ.cxlvij.E.cxlix D.circa finẽ fo.ccxcix.z duobꝰ foliis sequentibus.
Homo proprio arbitrio de sua dignitate cadere potuit:nõ resurgere.clxxxij.A fo.cccxv.
Homoꝛ peccatoꝛ duo sũt noxa: vnũ fecit deus:alterum fecit diabolus.vj.C. folio.cxiiij.
Homo nõ solũ p sapientiã factus erat vt esset:sed ad sapientiam dei factꝰ erat vt beatus esset.xx.A.fo.ix.
Homo cur subiectus est animalibꝰ qbꝰ prius erat prelatꝰ. vlij.D.E.fo. cvlij.
Homo et peccatoꝛ duo sunt noxa:hoiem fecit deus:peccatoꝛẽ seipse fecit homo xciij.D.fo.cclxxvij.cix.J.fo.cclxxxv.
Homo participat cũ oibus creatis: z in quo illis est prestãtioꝛ.xxvij.A.B.folio.xciij.
Homo qd cõditꝰ sit.lxiij.A.fol.lxxj.
Homo ad qd cõditꝰ sit.lxiij.A.fol.lxxj.
Homo fragilioꝛ est vase vitreo.xxviij.E folio.cxxiij.
Homo sicut creatoꝛ opus habuit:sic et saluatoꝛe.xxvij.A.in prin.fo.xciij
Homo quidã descẽdit ab hierusalem in hiericoꝛ:z incidit in latrones:quo exponitur.xxxvij.A.fo.lvj.
Homo iyon qd sit.xcvij.C.fo.ccxix.
Homo iyon grece qd significet.cxj.B fo.cccxviij.cxxiij.A.fo.ccxcj.
Hominis partes sunt aia z corpꝰ:materia z forma.xlviij.C.fo.xxij.l.A.folio. xxiiij.
Hois gloria ante pctm:z elꝰ miseria post peccatũ.xlviij.A.B.fo.xxij.
Hois diffinitio.xix.J fo.clxiij.
Hominẽ veteremẽ deponere z nouũ induere qd sit.xcvj.K.fo.cclxxviij.
Hoiem odire ppter vitia noli:nec ppt hominẽ diligere vitia.ccxxxvij.F.G. in fine.fo.cccxxxviij.
Hoiem esse z nõ ee qd sit.j.B.fo.cxxxvij.
Homines z filij hoim differunt.xxx.B. fo.clxxviij.
Homines mõstruosi in ethiopia.xxxvij. G.fo.xcvij.
Hominũ quattuoꝛ sunt genera.xxxiij.A.B. B.fo.xviij.
Hominũ duo sunt genera. xxxiij.A.B. folio.xv.
Homicida est q̃ fratrẽ suũ odit:z talis a sacramẽti pceptioe phibet.j.D.folio. ccxxxvij.ccxxxvij.G.fo.cccxxxviij.
Homicida dicit diabolus ab initio.xlij. E.fo.clxxxix.
Homicida est q̃ venena sterilitatis pcurat.ccxliij.B.fo.cccxliij.
Homicida est omis qui odit fratrẽ.v.F. in prin.fo.ciiij.
Homicida q̃s efficit in oculis dei:etiã si eũ hoies nõ teneant:z ad iudicem ducant.v.B.fo.cxiij.
Homicida est qui fratri suo mala pcuret.xlij.E.fo.clxxxix.
Homicidaꝛ aie plus plangende sunt q̃s coporа.xcv.E.fo.cclxxviij.
Homicidiũ q̃ cõmittit in seipso:qõ in pximo cõmittere phibet:nõ innocẽs iudicabitur.ccxxij.A.fo.cccxxxij.
Homicidij crimen illud nemo euasisse se putet:quẽ excusatum secularis iudicij corrupti sentẽtia absoluerit.ccxxxviij E.fo.cccxxxix.
Honoꝛ si nõ deferat prelato malũ est illi qui nõ defert:nõ tñ bonũ illi cui defert ccxxxiiij.F.fo.cccxxxvij.
Honoꝛ quãto maioꝛ datur:tanto maius periculũ cõparatur.lxij.C.fo.xxx.
Honoꝛ parentũ ideo precipitur:quia hec vita ab eoꝝ amicitia sumit exordium xcvj.J.fo.cclxxviij.
Honoꝛ exhibitus prelato recte vestimento cõparatur.clxv.D.fo.cccvj.
Honoris laus est humilitatis virtꝰ.lxx. B.fo.xxxij.
Honoris laus est vtꝰ humilitatis.ccxlij. C.fo.cccxxviij.

Honorem parentũ sicut lex precipit:ita inhonoratione damnat.xxxiij.G.fol. ccclxx.
Honorẽ nõ habet pphęta in patria.xvj. per totum.fo.clx.
Honorẽ q̃ muneribꝰ vel adulationibus acquirit:quali pena dignus sit.xcviij. B.fo.cclxxxj.
Honora patrẽ z matrẽ tuã vt sis lõgeuus tẽ.exponit.xcv.D.fo.cclxxviij.
Honorare nescit parentes:qui ptumeliã erogat quam a suis filijs pati non vult xcvj.C.fo.cclxxviij.
Honorificare patrem quid sit.xix.C.fo. clxiij.xxj.K.fo.clxv.xxiij.D.fo.clxix.
Honorãdus est qui preest.j.B.in fi.fo.iij iij.regula.ca.xliij.fo.j.
Honorãdi sunt parẽtes:sed magis obediendũ deo.vj.A.in fi.et.B.fo.xxxvij.
Honesta est inter hoies humilitatis con suetudo:pbatur auctoritatibꝰ.ccxiij. B.fo.cccxxviij.
Hora venit vt ois qui interficit vos arbitretur obsequiũ se prestare deo:quõ intelligaꝝ.xciij.B.fo.cccxcvij.
Hora decia qd significat.vij.D.f.cxlvj.
Hora ꝑma vel tertia:sexta nona aut vndecima que dicatur.ccxxxvij.A.folio. cccxxxviij.
Hora nouissima que sit.iij.A.fo.cij.
Hora venit cũ tã nõ in ꝓuerbijs loquar vobis:q̃ sit illa hora.cij.B.fo.ccxxij.
Hora tertia fm Marcum:et hora quasi sexta fm Johannẽ Jesum crucifixum quõ intelligit.ccvij.A.fo.ccxxxj.
Hora dicitur totum tempꝰ presens.xxij. E.fo.clxviij.
Hora ponit aliquãdo prouniuerso tẽpore.iij.A.in fine.fo.cij.
Hore duodecim diei qd significant.xlix. E.fo.cxcvij.
Hore canonice septem sunt:z earꝝ lectiones et psalmos augustinꝰ sic distinguit Jn.ij.regula.ca.j.fo.j.
Horreille in quibꝰ erijt paterfamilias cõducere operarios in vineã:quid mystice significẽt.lix.B.i medio.fo.lxviij
Horam quã dixit Jesus venisse vt eũ pater clarificaret.cuij.A.fo.ccxxiij.
Horis non est cãtandũ nisi qõ legit esse cantandũ.iij.regula.ca.viij.fo.j.
Hospes in terra esse.voluit et peregrinꝰ dus esse vt tu haberes suscipiendo bñdictionẽ.cxlvj.C.fo.cccxcix.
Hospitiũ offerre potest q̃ nõ habet tectũ lxviij.C.fo.cclxvj.lxx.F.fo.cclxvij.
Hospitum pedes lauãdi sunt.lxx.E.fo. cclxxij.
Hospitio christꝰ semp recipi potest:et si nõ in se tamen in mẽbris suis.cxlvj.F. fo.cccxcix.
Hospitio xpus q̃ recipi voluit:dignatio fuit susciptionis nõ miserta indigentis. cxlvj.F.fo.cccxcix.
Hospitio cur xps recipi voluit:et de bono hospitalitas.xxvj.A.C.xxvij.A.folio.lj.
Hospitio xps receptus dabat sanitatem cordis pro sustentatione corporis v. C.in medio.fo.ciiij.
Hospitio xps recipit in quozũdã domibus:z nõ in cordibꝰ:z aliqñ in quorundam cordibꝰ / tñ in domibus eorum hospitatur.vj.A.fo.xxxvij.
Hospites quidã vt hostes recipiunt.lxx. E.fo.cclxvij.
Hospites colligere debemꝰ libẽter:quia hospites sumus.xxxij.B.fo.liij.
Hospites qui nõ repellit:ãgelos suscipere meretur.lxx.B.C.fo.cclxvij.
Hospitem tene si vis agnoscere saluatorem.cxx.C.fo.ccxc.
Hospitare debemꝰ plus xpm in corde q̃ in domo.cxliij.F.fo.ccxcvij.
Hospitalitas apud deũ infructuosa esse nõ põt.lxvij.E.fo.cclxvj.
Hospitalitas ad oĩes z sine differentia personarũ exercenda est:exẽplo ostenditur.xlvj.D.fo.xxj.
Hospitalitatj ꝓmẽdatio.xlvj.E.fo.xxj.
Hospitalitatẽ vix paup denegare potest lxij.C.D.fo.cclxiij.
Hospitalitate nemo supbiat:forte quem suscipis iustus est:ille indiget tecto tu celo:ille pecunia:tu iusticia.cxlvj.D. fo.ccxcix.
Hostem nõ habere melius est q̃ vincere xlv.C.fo.cclv.
Hostem visibilem vincis feriendo:inuisibilem credẽdo.xlviij.B.fo.cclvij.
Hostis facit securos ꝺs cupit esse captiuos.xlvj.C.fo.cxxxiij.xx.D.fo.cxx.
Hostiũ qnqꝫ sũt gña.cxcix.A.cccxxj.
Hostiũ et hostiarius quid sit.xlvj.A.B. fo.cxciiij.
Hostiũ gña tria sunt.iiij.A.fo.ccxxxviij
Humanus sermo z fidelis qũ apostolꝰ predicat:quia sit.viij.ix.et.x. per totũ. fo.lxxix.et.lxxx.
Humana natura quãtũ sit sublimata in deo per xpm.liij.B.circa pn. fo.lxvj.
Humanũ dico ꝓpter infirmitatẽ carnis vestre tẽ.quomodo intelligat.xvij.E. F.fo.lxxxviij.
Humilis quis dicit.lxj.A.fo xxix.
Humilis deus nihil nisi humilitatẽ docuit.xxv.F.G.fo.clxxij.
Humilis qz xps factus est nostre salutis causa:erubescat ideo homo esse superbus.ccxlij.B.fo.cccxxviij.
Humilis esse non potest nocens: superbꝰ eẽ/nõ põt innocens. Nec malũ cuiusq̃ velle potest quo neq̃ bonũ eius augetur.xx.B.fo.cxx.
Humilem quẽ nõ inuenit veritas:eã mẽtem fugit.ccxiij.C.fo.cccxxviij.
Humilẽ nõ inuẽtã veritas fugit mentẽ lxx.B.fo.xxxij.
Humilitas xpi medicina ẽ tumoris hominis.xlj.A.fo.lix.liij.A.circa princi. fo.lxvj.lix.F.f o.lxviij.
Humilitas xpi medicamẽtũ est humani generis.xxvj.B.fo.ccxlviij.lxxiiij.C. folio.cclxix.
Humilitas est fundamentũ ois structure spiritalis edificij:z ad quãtam celsitudinẽ pducit.x.A.B.in fine.fo.xl.
Humilitas cur subleuat.liij.E.fol.lxvj.
Humilitas homines angelis assimilat. xii.A.fo.vij.
Humilitas Johãnis baptiste cõmendatur.iiij.D.fo.cxlj.
Humilitas xpi cõmendat in lotione pedum discipulozũ.lv.D.lvj.A.fo.ccliij.
Humilitas perfecta sic acquiritur.xxxj. D.in medio.fo.xliij.
Humilitas que bona faciat.xlj.B.fo.vij xlvj.E.i medio.fo.xxj.lxx.A.fo.xxxij.
Humilitas christi nostra est sublimitas xxij.C.fo.ccxlvj.
Humilitas est disciplina christiana.l.E folio.cxxxv.
Hũilitatj ꝓmẽdatio.xxxv.D.fo.ccclx.
Humilitatis xpi causa est infirmitas nostra.xxxiiij.A.fo.cxxvij.
Humilitatis primꝰ gradus est.ccxiij.C fo.cccxxviij.
Hũilitatis pmꝰ gradꝰ.lxx.A.fo.xxxij.
Humilitatis honesta est cõsuetudo.lxx. A.fo.xxxij.
Humilitatis passibus ad celũ ascẽditur lxx.A.fo.xxxij.
Humilitatis vere quanta sit virtꝰ: quam deꝰ in oibus creaturis suis ꝓbat:ostenditur quia excelsus deꝰ non supbia sed hũilitate attigit.ccxij.A.fo.cccxxviij
Humilitatis vere virtus sine timore dei haberi nõ põt.ccxiij.D.fo.ccxxviij.
Hũilitatis humane tãta est vtilitas:vt eam cõmendaret exẽplo diuina sublimitas.lv.D.fo.cciiij.
Humilitatẽ quozũdam deus respicit/et quozũdã nõ.xxxv.D.fo.ccclx.
Humilitate nimia regẽdi frangit auctoritas.in.iij.regula.ca.xl.fo.j.
Humilitate carẽs q̃ opera bona agit:in ventum puluerem portat.ccxiij.B.fo. cccxxviij.lxx.B.fo.xxxij.
Humilitate quantũ inclinat cor ad ima: tantũ ꝓficit in excelso.ccxiij.B.in fiñ. fo.cccxxviij.
Humiliare vt exalteris:ne exaltatus humilieris:quia tanta eris apud deũ preciosior:quãto fueris ante oculos tuos humilior.ccxiij.C fo.cccxxviij.
Humiliari nihil prodest si nõ te mutaueris.xlix.D.fo.cxxxiiij.
Humiliatũ cor ad ima ꝓficit in excelso. lxx.A.fo.xxxij.

Iacob typum gerit dei patris. lxxxj.B.f.cclxxij. cxcvij.A. folio.cccxx.
Jacob filij ex liberꝫ z ancillis nati equaliter possederunt terrã ꝓmissionis.xj.E.F.fo.clij.
Jacob q̃ prius gregem rachel adaquauit q̃ eam osculat:z post duas vxores duxit:qd significet.lxxx.B.fo.cclxxij.
Jacob dormiens q̃ capiti lapidẽ supposuit et scalã vidit:qd significet.lxxix. C.D.F.fo.cclxxj.
Jacob q̃ post duas vxores dixtatum eũ laban ꝓsequitur: quid significet.lxxx. C.D.fo.cclxxij.
Jacob habuit figurã xpi.lxxix.B.lxxx. A.fo.cclxxj.z.cclxxij.
Jacob q̃ oĩb̃ suis iordanẽ trãsmissis cũ angelo luctat ad aurã:et tacto femore claudicat:attamẽ vincẽs bñdictionẽ petit:qd significet.lxxx.D.E.f.cclxxij
Jacob patriarcha figurat spiritale in ecclesia.lxxviij.B.fo.cclxxj.
Jacob post q̃ vocatꝰ est Israel:cur etiam nomine priscino in scripturis appelletur.xl.C.fo.lviij.
Jacobus frater domꝰ sancti augustini, xxj.A.in medio.D.fo.ix.
Jactantia est vitanda in bene actis.vj. A.en medio.B.fo.cv.
Januarius frater domꝰ sancti augustini qui in morte inuẽtꝰ est habuisse ꝓpriũ: et testamentũ cõdidisse.v.E.F.fo.liij.

Universidad

xxvij.B.fo.xij.lij.L.J.lxj.B.F.folio.
xxiiij.r.xv.

Idiotas r ignobiles quare elegit xpus in apostolos.vij.F.clvj.

Idolis imolata:vtrū possunt vesci a christianis.vj.L.in me.D.E.F.fo.xxxvij

Idola paganorū nō sunt destruenda nisi tuta ptāte accepta.vj.H.fo.xxxvij.

Idolatrie pniceps est:qui vel ad arbores et aras vota reddiderit:nec eas destruxerit:aut qui per gulā vel pfuetudinē de idolatritis gustauerit.ccxlj.E.F.fo. cccxlj.

Iebuseus quē israel delere nō potuit: fz tributariū fecit:qd figuret. cxcvlij.A. fo.cccxx.

Ieiuniū magnū et perfectū qō sit.xxiiij. B.folio.xj.

Ieiuniū est mēbrorū cūctorū debita satisfactio.xxiiij.B.fo.xj.

Ieiuniū quadragesimale vitam presentē significat:sicut dies pasche eternā beatitudinē.lvj.A.f.cclxij.clij.D.fo. cccij. clvij.L.D.fo.ccctij.

Ieiunium est salutare r mysticum.lxix. B.fo.cclxvij.

Ieiunium sine oratiōe nō nutrit animā ccxxx.B.fo.cccxxxv.

Ieiuniū cū sit aime humiliatio quale ē hūiliari cibo et augeri peccato.clxxij. L.fo.cccxj.

Ieiuniū sine clemosyna parū valet:r cū alijs vtutib9 pdest.xlv.B.fo.xxj.

Ieiuniū vigilias habēt quorūdā apocrum festa:r quorūdā non habent. xxv. E.fo.xj.

Ieiuniū oīe exceptis diebus dñicis est laudandū qz bonū:r aliud est ieiuniū deuotionis:aliud institutiōis.xxv.L. folio.xj.

Ieiuniū dū celebramus vigiliā nūcupamus.xxv.D.fo.xj.

Ieiuniū aliud pmēdabile/ aliud vituperabile.xlj.B.fo.xix.

Ieiuniū quia medicina ake est et corporis:sic celebrādū est vt nō iudiciū nobis pariat:sed profectū.lv.A.fo.cclxj.

Ieiuniū r saturitas qualiter differūt et quid iteresī iter vētrē vacuū/et epulis estuantem.lxv.A.D.fo.cclxv.

Ieiuniū qō probat deus est non solū iter missa corporis refectio: verūetiā a malis actibus facta discessio.clxxij.B.folio.cccxj.

Ieiuniū separat bonos a malis:luxurio sum a casto:christianum a gētili.lxix. L.fo.cclxvij.

Ieiuniū quadragesime cōparat tēpori messiū r vindemiarū.lvj.B.fo.cclxij.

Ieiuniū quadragesimale oīes obligat: ideo.lxiij.B.L.D.fo.cclxv.

Ieiuniū magnū r perfectū est abstinere ab iniquitatibus et voluptatib9 seculi.xvij.B.fo.clxj.

Ieiuniū a christo ideo psecratur.lxxvij. A.fo.cclxx.

Ieiuniū totū nō seruare sacrilegū est ex parte violare peccatū.est.lxxvij. A.fo. cclxx.

Ieiuniū parū est abstinere a pctis:nisi addam9 r opera bona.clxxij.A.f.cccxj

Ieiunij quadragesimalis legittimus numerus:per quos pfecrat9 legit.lxiij. A.lxv.A.B.L.fo.cclxv.

Ieiunij quadragesimalis tēpus cōgruū est:nec lōgiorē numerū hui9 temporis debem9 faltidire.lxix.A.fo.cclxvij.

Ieiunij multiplex vtilitas.xxiij.A.fo.x.

Ieiunij vtilitas.lxxvij.B.f.cclxx.ccxxx A.fo.cccxxv.

Ieiunij dies quāto sint plures tanto est maior causa remedij.lxix.A.f.cclxvij.

Ieiunij institutio r effect9.xxv.A.fol.xj

Ieiunij tēpore qd absurdius ita viuere: vt si toto tēpore sic viuat: vix possent victum patrimonia sustinere.clvij.J. folio.ccciij.

Ieiunij saluatoris q̄ sit causa.lxxvij.B. folio.cclxx.

Ieiunio que vitia sint cauenda.xxiij.A in fine.xxv.A.in fine.fo.xj.

Ieiunio homo accendit ad perficiendā dei voluntatē:voluptas carnis extinguitur:mens purior efficitur.lxiiij.B fo.cclv.ccxxx.A.fo.cccxxxv.

Ieiunio exceptj dñicis diebus nemo prandere pſumat nisi infirmus: qr alijs diebus ieiunare remediū est aut premiū: quagragesima nō ieiunare pctm ē.lxij A.fo.cclxiij.

Ieiunio tria preciptunt bona cōtra tria mala.xlj.A.E.fo.xix.

Ieiunia sanctificasti si miserationis officia implesti.clxxij.E.fo.cccxj.

Ieiunia nra tūc grata sunt deo si illi qui necessitate ieiunāt a nobis reficiantur lxiiij.D.fo.cclxv.

Ieiunia nobis ad animi virtutē tātū cōferūt:quātū a corpore voluptatem decerpunt.lxiiij.A.fo.cclxv.

Ieiunia christianorū spiritaliter potius q̄ corporaliter obseruāda sunt.clxxij. A.fo.cccxj.

Ieiuniorū dieb9 a supfluis occupatiōib9 est abstinendum:r spiritalibus exercitijs est magis insistendū.lv.B.L.folio cclxj.lvj.B.lviij.F.fo.cclxij.

Ieiuniorū dieb9 qō solebam9 prandere pauperib9 erogemus:nec sumptuosas cenas et epulas q̄s studeat preparare ne corpori suo pmutasse magis q̄ subtraxisse videat ciborū abūdantiā.lvj. D.fol.cclxij.lxiiij.D.fo.cclxv.lxxviij. F.folio.cclxxj.

Ieiunam9 tūc bene qñ rē.xxiiij.L.fo.xj.

Ieiunamus ante passionē dñi:r illa ieiunio9 relaxatio quinquagesimo die pficitur.clxxvij.F.H.fo.cccxlj

Ieiunāt ita quidā nō vt solitā tēperādo minuāt edacitatē sed vt imoderatam differēdo augeāt auiditatē:et tantum capiūt māducādo quātū digerere nō sufficiūt ieiunādo.clvij.J.fo.cccxlj.

Ieiunault qr xps post baptismū suū non ideo tā q̄ regulā obſuationis dedisse credēdus est:vt post baptismū acceptū ptinue ieiunem9.clvij.E.i me.f.ccclij

Ieiunet pncipaliter animus a malis:et sic corpus subeat exercendo ieiunia. clxxij.L.fo.cccxj.

Ieiunare nō valēs non tamen aliqd alimentoꝝ sumat extra hozā prandij nisi cū egrotat.Jn.tij.regula.ca.xij.fo.j.

Ieiunare debem9 deo nō mūdo.xxv.A. in fine.fo.xj.

Ieiunare volēs recte:tria debet obseruare.xlj.B.in medio.L.D.fo.xix.

Ieiunare qui nō posset:debet eo abūdā tius elemosynas dare:qr bonū est ieiuniū:fz melꝰ vtrūq̄.lxij.B.fol.cclxiiij.

Ieiunare q̄ non potest secreto sibi preparet:ne inuitet aliquē ne scādalizet.lxij A.fo.cclxiiij.

Ieiunasse tota die nihil prodest si postea cibozū suauitate vel nimietate anima obruatur.lxvj.D.fo.cclxij.

Ieiunabat olivsq̄ ad noctē.xxv.B.f.xj.

Ieiunādi formā nobis xpus tradidit vt tēpore ieiuniozū tāq̄ in deserto habitantes abstineamus ab epulis voluptatū nec mulier nobis iungatur.lxxvij.L. D.fo.cclxx.

Ieiunādo a licitis magis admonemur illicita vitare: qr nihil prodest corp9 a cibis euacuare:r animā vitijs replere lxiiij.L.fo.cclxv.clvij.D.folio. ccciij. clxxij.A.fo.cccxj.

Ieiunādū est certj dieb9.xxv. L.D.f.xj.

Ieiunandū est quotidie per quadragesimam nisi infirmitas prohibeat.lvj.E folio.cclxij.

Ieiunādū est quātū valitudo permittit Jn.tij.regula.ca.xj.L.fo.j.xxiij.L.folio.x.xxv.L .fo.xj.xxxix. J.in fine.folio.xviij.

Ieiunās qō min9 accipit xpian9: accipiat esuriēs xps.clvij.R.fo.cccij.

Ieiunās homo maiora premia cōsequit sanctitatis:r refect9 cibo frequēter:impetret qō exoptat.clxxij.D.fo.cccxj.

Ieiunās recte qd facit.clvij.F.fo.ccciij.

Ieiunātis officiū qō est.xlj.A.fo.xix.

Ieiunātes quidam sunt deliciosi magis q̄ religiosi exquirētes nouas suauitates magis q̄ veteres concupiscentias castigātes.clvij.J.fo.ccciij.

Jesus christ9 heri r hodie ipse r in secula exponit.xlij.B.in fine.fo.ccxliij.

Jesus naue figura erat veri iesu.xcij.D fo.cclxxvij.cv.E.cvj.A.fol. cclxxxij. r.cclxxxiiij.cxcix.L.fo.cccxxj.

Jesus naue q̄ precepit populis vt paratī essent ad trāsitū iordanē:qd signi ficet.cvj.A.B.L.fo.cclxxxiij.

Jesus saluator iterpretatur.clxxxj.D.folio.cccxiij.

Jesus r christus cū idem sint:differūt tamen.tij.L.circa pnin.F.o.clj.

Jesus interpretatur saluator:et quib9 est saluator.viij.E.fo.lxxviij.

Jesus naue q̄ prius auses vocabat figuram gessit veri iesu:q populū in terrā pmissionis esset introducturus. xxvij L.in medio.fo.cxxiij.

Jesus quō non potest dici nisi in spū sancto.lxxiiij.B.fo.ccx.

Jesus interpretat saluator:et q̄ in nomīe eius sit petendū.lxxiij.B.L.fo.ccx.

Ignis tria sūt:et hec tria vnū sūt.clxxxj. M.fo.cccxiij.

Ignis gehēne habet ardorē:nō splendorem.xxvj.F.fo.xj.

Ignis gehēne cū sit vn9 omnibus r corporeus:nō tamē oīes vno modo cruciat.xxvj.F.fo.xj.

Ignis r splēdor simul sunt:et simul oriuntur.xxxviij.F.fo.lvj.

Ignis purgatorius est durior q̄ dequid in hoc seculo penarū videri vel cogitari possit.xlj.E.fo.cccl xiij.

Ignis purgatoꝝ q̄ purgabit.xlj. L.F. H.J.fo.cccl xiij.

Judicium extremū cur semper sit formidandū.lvij.E. fo.xxvij.xvj. B.fo.viij. lxiij.A.lxiiij.E.fo.xxx.

Judicium extremum signa precedentia xl.B.fo.ccclxiij.cxxx. L.M.fo.ccxciij

Judicium non subibūt pagani:nec hereticinec iudei:sed christiani et quales. xxxviij.L.fo.ccclxij.

Judiciū extremū ideo semp est timendū r.L.fo.ccclj.xxxix.A.fo.ccclxij.

Judiciū extremū quare quidā proximū dicunt.xxiij.B.in fi.L.fo.l.

Judiciū puersum nō est iudiciū fz vitiū ccxxxvj.L.fo.cccxxxviij.

Judiciū temerariū vitandū. xj.L.fo.xl

Judiciū Augustin9 disputādo tractauit cxxxviij.A.E.fo.cccxxxviij.

Judicium extremum indubitanter erit. xxxj.B.L.fo.lxij.

Judiciū pro dānatione ponitur.xliij.D folio.lxxxiij.

Judicium temerarium cur sit vitādum. xxj.D.fo.xcj.

Judicio quomodo exiget ab homine rationem qui seipsum pro homine dedit. xvj.L.D.fo.cxix.

Judicio rationem se nō putare redditurum:est irremediabile periculū.cxx.F circa finē.fo.cxc.

Judicio quō christus iproperabit ingratis beneficia sua.lxvij.D.E.fo.cclxvj. clxxxj.L.fo.cccxiij.

Judicio redditur9 est p meritis. cix.G. fo.cclxxxv.clxxxj.R. fo.cccxiij.

Judicio suo cur sola opera pietatis non facta vel facta iudicando imputabit. xix.A.fo.cxx.

Judicio extremo vir cuiq̄ ppria cōscientia sufficit.xxxv.L.post me.fo.cxxviij.

Judicio reddet vnicuiq̄ fm opera non fm misericordiā.xxxv.A. fo.xcviij.

Judicio stabit diabolus accusatur9 eos qui post renūciationē seculi ad pctā relapsi sunt.iiij.D.fo.ccxxxviij.

Judicio cur sola opa pietat9 fctā aut nō facta cōmemorabunt.xliij.L.fo.cclitij.

Judicio fiet retributio:nō fm fidem sed fm opationē:pbat scripturis.xxxviij. D.E.xxxix.A. fo.ccclxij.

Judicia dei occulta sūt r iscrutabilia et quare. viij.L.D.E.fo.lxxviij.xj.H.J. fol.lxxx.xiiij.D.fo.lxxxiij.xx.B.L.D. E.folio.xc.

Judicia dei plerūq̄ sūt occulta: nūq̄ tn iusta.lxxxij.B.fo.cclxxij. lxxxviij.E. fo.cclxxv.cv A.fo.cclxxxij.

Judicat tūc hō seip̄z recte:si deū laudat et se accusat.ccxxxvj.D.fo.cccxxxviij.

Judicat nos deus ex nro iudicio.cciij. L.fo cccxiij.

Judicam9 citius proximorū mala q̄ bona.xxj.E.F.fo.xcj.

Judicabit cū iustitia q̄ cū mia nos redemit r cum patientia expectauit. xxxvj E.fo.cxxviij.

Judicauit sniam añ iudiciū:sed nō ptulit:predixit nō fixit.cix.D.fo.cclxxxv.

Judicātur quedam in presenti:et multa reseruātur in iudicio.ccxxj.B.in fine. L.fo.cccxxxj.

Judicemur qualiter i vte iudicij: in nra potestate est.lxj.F.fo.cclxiiij.lxvij.G. folio.cclxvj.

Judicare neminē debemus:qr nescimus qualis futurus sit.clxv.O.fo.cccvj.

Judicare fm carnem quid sit.xxxvj.B. fo.cclxxxiij.

Judicare ex suspitione vel extra ordinario vsurpato iudicio phibemur:fz potius ex lege dei fm ordinē ecclesie siue vltro cōfessum siue accusatū atq̄ cōuictum.l.M.circa fi.fo.cxxxv.

Judicare debet proximū cū dilectione: q̄ se iudicat sine adulatione. ccxxxvij. E.in fi.fo.cccxxxvij.

Judicare vinos r mortuos quō figuraliter ostendit.xcviij.L.D. fo.cclxxxj.

Judicare male de bonis naturaliter insitū est vulgo.ccxxxviij. J.fo.cccxxxix.

Judicare terrā q̄d sit.xciij.A.f.cclxxvij

Judicare ante tēpus quid sit.ccxxxvij.D. fo. cccxxxviij.

Judicare pfes nō ē filios.liij.A.fo.xxvj

Judicare facile est:sed difficile retractare.xliij.E.fo.vij.

Judicandi cur solū de operib9 misericordie interrogent.lvij.F.fo.xxvij.

Judicando vilige hominē: odi vitium. ccxxxij.F.fo.cccxxxviij.

Judicandū non est ex suspitiōe:sed exveritate.xliij.E.fo.vij.

Judicaturus deus non tacet ante sentētiā:ne inueniat quos puniat.cix.D.E fo.cclxxxv.

Judicās terra terrā:timere dz eū q̄ in celo ē iudicās terrā.xciij.D.fo.cclxxvij

Judicatus non est pater vel spiritus sanctus:sed solus fili9:qui vicit iudicatus qz sine peccato est iudicat9. xlix.L.D. fo.cclviij.cxviij.A.fo.cclxxxix.

Judicātes terrā regia via debēt pcedere r cū oi maturitate.xliij.L.fo.vij.

Judicatoria potestas erit filij.lxiiij.F.H folio.lxxj.

Jugum seculi qūo amatoribus facile videatur.xlviij.F.fo.cclvij.

Jugū christi leue:et onus eius suaue:sed iugum mundi graue est.ix.A.B.x.A. folio.xxxix.r.xl.

Jugū seculi sicut pmit:ita iugū xpi leue re cōsueuit:exēplū.c.L.D.fo.cclxxxij. ccxix.D.in me.fo. cccxxx.

Jugū xpi ferre q̄d sit.xlviij.E.fo.cclvij.

Jugū christi vel seculi quando quis portat:signū.c.E.fo.cclxxxij.

Jugū xpi suaue tollendū.xxij.L. fo.xcj.

Jugum qūo leue sit.clxxxij.B.fo.cccxv.

Jurat qñq̄ quis falsum q̄ putat esse verum.xxviij.B.fo.xciij

Jurāt aliqui p deos falsos: aut super lapidē:r se periurij crimine nō tenere putant.xxviij.J. ante me.fo.xciij.

Jurare nolite omnino: neq̄ p celū: neq̄ per terram rē. Et q̄ domin9 ait. Dico aūt vobis nō iurare oīno rē. qūo intelligatur.xxviij.per totum.fo.xciij.

Jurare licet in necessitate cū nobis alias non creditur:si autem creditur r nemo exigit vir a periurio san9 es.xxviij.H folio.xciij.

Jurare plures timēt p filios suos:r nō p deum.xxviij.E.fo.xciij.

Jurare cū nō sit pctm sed periurare cur apl's phibuit dicens. Ante oīa nolite iurare.xxviij.G.H.J.fo.xciij.

Jurare verū in necessarijs non est pctm: exēplo apli.xxviij.D.r.H.fo.xciij.

Jurare nō videtur esse peccatum:sed peierare:qr legimus deum et sanctos iurasse.xxviij.A.fo.xciij

Juratio an sit quando dicitur:per deum aut testem deum inuoco: aut per aiam meam.xxviij.E.fo. xciij.

Juratio falsa exitiosa ē:vera periculosa: sed nulla secura.xxviij.D.fo.xciij.

Juratio dei est testificatio vite.clxv.R. folio. cccvj.

Jurandi cōsuetudo nō facile superatur: nisi custodia lingue ex timore dei: r q̄ non excusat cōsuetudo. xxviij.G.r.J. folio. xciij.

Jurandi cōsuetudinem ne aliquis labatur:proxim9 proximū admoneat.xxviij J ante me.fo.xciij.

Jurans verū vtrū peccet: r q̄ homo difficulter iurat sine peccato:non sic de9. xxviij.L.D.fo.xciij

Jurans falsum et si corpore viuit: in aīa tamen mortuus est:et punit.xxviij.F. folio.xciij.

Juramentum q̄ exigit ab eo quem nescit falsum iurare: an peccet.xxviij.D.in medio.fo.xciij.

Juramenta multoꝝ plura sunt q̄z verba xxviij.B.in fi.fo.xciij.

Jure fori non celi quedam licent.xlix.A circa fi.fo.cxxxiij

Justus deus ideo dicitur: quia bomo in rebus vltra iusticiā nil melius cogitare potest.xl.L.fo.cclij.

Just9 nēo fit nisi ex pctōre.vj.A.fo.cxiij

Justus nimis ipo nimio fit iniustus.xcv B.fo.ccxvij

Justus r si quis dicit nō tñ est sine pctō. xlj.F.fo.clxxxviij.

Justus r iustus eūdē habent aspectum qz veterē hō.cclxiij.L.fo.cccxlvij.

Justū māsuetū r mitē quō pbauerūt fore xp̄m iudei.xxxiij.B.L.fo.clxxx.

Justū r iniustū tantū distāt quantū celū r terra.clxxxij.E.fo.cccxv.

Justos quidā se esse ex ppria virtute putant.xliij.D.circa fi.fo.cxxxij.

Juste nemo viuēs cōparet se illis q̄ male viuūt.xlix.R. fo.cclviij.

Juste q̄ ideo viuit vt laudē cōsequat humanā mercedē pdet.lix.F.fo.cclxiij.

Justicia perfectio est in angelo q̄z in homine:r quādo in nobis pfecta erit.iiij. B.in pnin.fo.cliij.

Justicia pfecta semp in bonis seruat tenorem sui.lviij.D.fo.cclxvj.

Justicia nil aliud est q̄z non peccare.lix. F.circa fi.fo.cclxij.

Justicia est vbiq̄ tota:r ab oībus videt xl.L.fo.cclij.

Justicia vbiq̄ vna ē.xxxv.L.fo.clxxxij.

Justicia dei r iustitia hominis differūt. iiij.F.in pnin.fo.cliij.

Justicia quādo cōuertetur in iudicium xxviij.L.fo.clxxvj.

Justicia i christo quomodo dicimur.xv. A.fo.lxxxv.

Justicia q̄ ex deo est in fide ad agnoscendum illum r virtutē resurrectiōis ei9 r societatem passiōis illius quomodo intelligatur.xv.J.fo.lxxxv.

Justicia tua sicut mōtes dei quid sit.vj. E.fo.lxxvj.

Justicia est propter se amāda r delectat r quis prim9 gradus ei9.xvij.B.L.D fo.lxxxviij.

Justicia dei q̄ sit.lij.E.circa p̄n.fo.lxxiij
Justicia de qua mūd⁹ arguitur cui⁹ sit. lxj.B.fo.lxix.
Justicia dei et justicia hois que sit.xxvj. B.fo.clxxiiij.
Justicia quomodo dicitur nostra vel dei xlix.F.fo.cclviij.
Justicia vestra nisi abūdauerit ꝛc̄.expo nitur.ccv.D.in me.fo.cccxxv.
Justicia habet pulchritudinē suā.xcvj. R.fo.cclxxviij.
Justicia pfecta q̄n erit.xlix.D.fo.cclviij
Justicia integra manet:q̄ mutato oz̄ par cere q̄ iustus est.cix.D.fo.cclxxxv.
Justicia plenior est q̄ non verbis astruit ꝫ veritate fulcit.cxviij.B.fo.cclxxxix
Justicia dei non aufert misericordiā ei⁹ clx.G.fo.cclxxxv.
Justicia acquirit ꝑ pecunia pro deo ero: gat.v.B.circa fi.D.E.fo.xxxvj.
Justicia regnante pudicitia regnat:pax triūphat:dignitas floret.xiiij.D.f.vij.
Justicia dei sine volūtate nostra esse pōt: sed in nobis nō pōt nisi per volūtatem nostrā.xv.D.ante me.fo.lxxxv.
Justicia est cum magna discretiōe tenē: da ꝛ summa deliberatiōe ferēda.xiiij. E.folio.vij.
Justicia ē gladi⁹ bis acut⁹:medicina vi tioꝝ:antidotū petōrū:q̄ sine prudentia mors ē:sine misericordia gladi⁹ in ma nu tyranni.xiiij.D. in fi.fo.vij.
Justicia q̄nq̄ laxanda est ꝓpter scādalū multoꝝ:aliquādo agitāda vt sit caute la reliquoꝝ.xiiij.D.fo.vij.
Justicia remota regna sunt latrocinia. xxxj.F.fo.xiiij.
Justicie secūdus gradus q̄d sit. xvij.E. fo.lxxxviij.
Justicie pulchritudo quāta sit.xliiij.D. folio.xx.
Justicie tertius ꝛ summus gradus quis sit.xvij.F.fo.lxxxviij.
Justiciā esurientes ꝛ sitientes q̄o dicant beati.v.B.circa fi.fo.xxxvj.
Justiciā suā volentes statuere: q̄o iusti cie dei nō sint subiecti. xv.G.fo.lxxxv.
Justiciā a seipsis multi dicunt se habere licet fateantur se habere a deo q̄ boies sint.xj.B.fo.lxxx.
Justiciā nolo sic defēdi:q̄o solet iiqtas excusari.cxviij.B.fo.cclxxxix.
Justiciā meā non habēs q̄ ex lege est:sed illā que ex fide est ihesu christi ꝛc̄.expo nitur.xlix.per totum.fo.cclviij.
Justiciā amare aliud est et aliud timere penam.cix.G fo. lxxxix.
Justiciā nostrā nō debem⁹ facere ꝓpter fauorē humanū.lj.A.B.fo. xxxv.
Justiciā diligite q̄ iudicatis terrā: expo nitur.xiiij.A.B.C.fo.vij.
Justiciā meā q̄ ex lege est:vt et inueniar in illo non habēs:sed illam q̄ ex fide est ihesu christi: q̄o intelligatur.xv.D.E. F.G.H.fo.lxxxv.
Justificare nō vult te sine te:q̄ te creauit sine te.xv.H.fo.lxxxv.
Justificatur nemo ex suis meritis sed ex gratia.vj.A.fo.cxliij.
Justificati gratis cū simus:ipsa tū iusti: cia cur adhuc ī nobis iperfecta sit.xvj B.xvij.A.fo.lxxxvij.ꝛ.lxxxviij.
Juuent⁹ flos est etatis:sed periculū men tis.ccxlvj.A.fo.cccxliij.
Juuētutis vle⁹ piculosum est q̄ cupidi tatib⁹ ꝓtabescit.ccxlvj.D.E.f.cccxliij
Juuentuti venenum est quicq̄d veritas precipit:ꝛ esca quicquid diabolus sug gerit.ccxlvj.C.fo.cccxliij.
Juuenes monenk vt sapientiā nō vanita tem ament.ccxlvj.F.fo.cccxliij.
Iabā typū diaboli tenuit.lxxx. C.fo.cclxxij.
Laborāt plus mali ꝓ seculo q̄ boni pro celo.xlviij.F.folio. cclvij.ccxxiij.G.fo.cccxxxij
Labora pro anima tua: quantū ꝓ carne tua:ꝛ saluaberis.lv.B.lvj.B.fo.cclxj. et.cclxij.
Laborē de⁹ hic posuit cū fine:sed mercē: dē in celo sine fine.iiij.B.fo.cccxlix.
Labores grauiores sustinent mali ꝓ ma lo q̄ boni ꝓ bono.ix.B.fo.xxxix.
Laborū tolerantiā facit vis desideriorū ccxxiij.F.D.E.fo.cccxxxij.
Lac xp̄s aliquibus est:ꝛ aliquib⁹ cibus solidus.iij.A.in prin.fo.cij.
Lachrime mee fuerūt mihi panes die ac nocte dū dicit mihi vbi est de⁹ tu⁹ ꝛc̄. exponit.xlv.J.K.fo.ccclxv.
Lachrime sunt vituperabiles/sunt ꝛ lau dabiles.xlv.H.fo.ccclxv.
Lachrime non debēt prohiberi quas na tura extorquet.xj.B.fo.vj.
Lachrime christi mūdi sunt gaudia.cilij C.fo.cclxxxiij.
Lachrime sūt testes miserie ꝛ doloris.x. B.fo.cxvj.l.B.circa fi.fo.cxxxv.
Lachrimas petri lego:satisfactionē non lego.cxvij.C.fo.cclxxxviij.
Lachrimarū bonarū vtilitates.xj.C.D fo.vj.xlvj.D.fo.xix.
Lachrimantes tū debemus esse:quantū futmus ad culpā audaces.xj.C.fo.vj.
Lacte et solido cibo vti spiritualiter: q̄d sit.xcviij.A.fo.ccxx.
Laici castella ꝛ villas suas nō ecclesiasti ca bona vōt dispēsare. xxxvij.D.f.xvij
Lampadū nomine quid significetur: et quomodo quibusdā extinguatur alijs vero nō.xxiij.B.ꝛ.C.circa fi. fo.l.
Lana carnale aliquid significat.ccxvij. B.fo.cccxxx.
Lanificium habet duo instrumenta: sci: licet colū ꝛ fusum:et significant spiritā liter.ccxvij.C.fo.cccxxx.
Languidus quare tātum vnus sanatus est a christo ad piscinam:ꝛ non plures. xvij.A.B.fo.clxj.
Lapis de quo dicit in daniele christ⁹ est qui creuit ꝛ factus est mons magn⁹:et impleuit vniuersum orbē terrarū.j.J. fo.xcix.ꝛ.iij.C.fo.clj.
Lapis angularis christ⁹ est. xvij.E.in fi.fo.xlvj.xlix.C.circa fi.fo.lxiij.
Lapis lazaro superpos⁹ q̄d significat. xlix.L.fo.cxcvij.
Lapis ꝓcisus de mōte sine manib⁹ signi ficat xp̄m.iiij.B.fo.cxlj.ix.F.fo.cxlix.
Lapis angularis q̄o christ⁹ dicit. xiij. K.ante me.fo.lxxxij.
Lapis quē erexit iacob in titulū ꝛ vnxit quid figuret.xl.A.in me.ꝛ.D. fol.lviij.
Lapides dauid q̄nq̄ q̄d significēt. xxxj. B.fo.cxxv.
Lateris christi apertio in cruce signi ficat.cxx.A.fo.ccxxxij.
Latria quid sit ꝛ cui debeat. vij.C.circa fi.folio.v.
Latro in tribulatiōe fact⁹ ē philosoph⁹ ꝛ in cruce doctor.cxxx.J.K.fo.ccxclij
Latro timet malū:ꝛ vbi nō pōt nō facit: ꝛ tū latro est.xxxv.B.in fi.fo.cxxvlij.
Latro q̄o fuit i padiso cū xp̄o codē die q̄n mortuus fuit.cxj.B.C.fo.cxxxvij.
Latro timet malū:ꝛ vbi nō pōt nō facit.ꝛ tū latro est.xxxv.B.in fi.fo.xvj.
Latro tūc credidit:cū apli negabāt.cix E.in me.fo.cclxxxv.cxx.C.folio.ccxc. cxxij.E.fo.ccxcj.cxxx.G.folio.ccxclij. cxliij.E.fo.cxcviij.
Latro beatus.cxx.per totū.fo.ccxc.
Latro dum pene multitudinem patitur ad premia eterna perducitur.clxiij.B circa fi.fo.cccv.
Latro beat⁹ in eo q̄ se accusauit deū lau dauit:et vitā suam beatificauit.xlviij. C.fo.cclvij.
Latro in illo nō solū ꝑsiderādū est credu litatis ꝓpēdiū: sed ꝛ deuotio ꝛ tpis oc: casio.cxx.G.fo.ccxc.cxxij.E.fol.ccxcj.
Latro ille totum genus humanum signi ficat.cxxij.D.fo.ccxcj.
Latro fit cōfessor:quia et si pena ceperat in latrone:nouo genere consumatur in martyre.cxx.D. fo.ccxc.cxxx.H.folio. ccxclij.
Latro si scisset christi fidē prius forsitan inter apostolos non postremus fuisset in numero:qui prior fact⁹ est in regno. cxx.H.fo.ccxc.cxxx.H.fo.ccxclij
Latronis mentē sero penitentis christ⁹ mutauit:ꝛ in paradisum iduxit: signū potentie christi et clementie fuit.cxxx. E.F.fo.ccxclij.
Latrones spoliauerunt quendā qui inci dit in eos.lj.D.fo.lxxiij.
Latrones maiores sunt in cathedris et domibus q̄ in siluis.xxxj.F. fol.xiiij. xxxvj.E.fo.xvj.
Latrocinijs ipositus inuisibilem deum angelicis iam oculis videt.cxx.C.circa fi.fo.ccxc.cxxx.G.fo.ccxclij
Laturarij q̄ dicant.l.L.fo.cclix.ccxx.D fo.ccxxx.ccxlv.A.fo.cccxliij.
Laudē de⁹ sic sibi vult dici:vt nō sit iter nos discordia.ccxxxiij.G.fo.cccxxxvj.
Laudē dei non nostrā querere debemus vj.A.in me.C.fo. cv.ꝛ.viij.A.C.F.fo. cviij.ꝛ.x.D.in me.fo.cxj.
Laudare ille cessat q̄ a iusticia ꝛ q̄o deo placet declinat.xvj.A.fo.cxix.
Laudare hoiem seipsum prohibitū est. lviij.A.fo.ccv.
Laudare deū vt toti ꝛ sēp valeam⁹ q̄b⁹ opib⁹ ilistere debeam⁹. xvj.B.fo.cxix.
Laudare deū op⁹ est beatorū fastidio ca rens.clj.G.clij.D.fo.cccj.ꝛ.cccij.
Laudare nō debem⁹ deū solū voce ꝛ lin: gua:sed ꝛ ꝓscientia ꝛ vita.xvj.A.fo.cxix
Laudare deū illis ꝑdest qui bñviuūt:q̄ nō illū laudat nisi bon⁹.lj.C. fo.xxiiij.
Laudare deū digne lingua nostra nō va let:quē cor nostrū adhuc ꝑfecte videre nō potest.xxv.A.fo.ccxlvij.
Laudam⁹ deū melius corde q̄ cithara, clij.D.in me. fo.cccij.
Laudam⁹ bis deū si pie nos accusamus deūq̄ laudamus.viij.A.circa prin.B folio.xxxix.
Laudamus quando deum tāq̄ eum qui sine peccato est predicamus. xlviij.B.
circa fi.fo.cclvij.
Laudat hoc in domino q̄ dat domin⁹. ccxxxvj.A.fo.cccxxxviij
Laudatur q̄o peccator i desideriis aīe sue.iiij.C.fo.lxxiiij.
Laudant omnia deū ꝓter peccatū.iij. F.in prin.fo.clj.
Laudant omnia deū ꝓter vitia.xxxv. A.fo.cxxviij
Laudant perfecti⁹ deum angeli in excel sis q̄ homines in terris: bone voluntatis.xxiij B.fo.cxxlvj.
Laudauit quomodo se christ⁹ sine arro: gantia.lviij.A. fo.ccv.
Laudari a malis cū sit detestabile: vtrū a bonis laudari sit optabile. xxv.A.in fi.fo.cxxiij.
Laudari falsē dum mali erubescunt quā doq̄ ad emendationem prouocantur. xxxvj C.circa fi.fo.ccclxj.
Laudat deum nemo qui male viuit ꝛ bo na dicit:nec ille laudat q̄ quasi de suo bene viuit:exemplū de pharisco et pu: blicano.ij.C.fo.cxiij.
Laudat deū nemo mal⁹.ij.C. i fi.f. cxiij.
Laudans deū lingua et vita dupliciter laudat.lj.C.in fi.fo.xxiiij.
Laudās deū vita ꝛ lingua dupliciter in se prouocat gratiā dei.ij.D. fo.cxiij.
Laudans se:deū non laudat.sed se a deo auertit.xlix.K.fo.cclviij
Laudans inuocabo dominū:ꝛ ab inimi: cis meis saluus ero: exponit.xlviij.B circa fi.fo.cclvij.
Laudibus dei ppetuo insistere:nō est la: boriosa sed amabilis ꝛ optabilis seruitus.xj.E.fo.ccclij.
Lauit pedes discipulorū suorū ihesus a q̄ incepit.lv.D.lvj.B fo.ccliij
Laui pedes meos q̄o inq̄nabo eos:ho: rum verborū pulchra mysticatio.lvij. A.ꝛ per totum fo.ccliij.
Lauare pedes sanctorum vel peregrino: rum per se vel p suos: q̄ nolunt ob sup: biam erubescant:cum videant christū prius lauisse pedes discipulorū suorū. cxxvij.B.fo.cccxij.
Lauās christus pedes discipulo⁹:a quo inchoauit.xxviij.C.D.fo.xij.
Laurētius beat⁹ inter oēs martyres pe cipua deuotione est venerādus ꝓpter tria.xxxij.A. fo.cccliv.
Laurentius dū christi precepta cogitat frigidum est illi oīne q̄d patif.xxxj.C. posit me.fo. cccliv.
Laurentius martyr. iiij.B. in fi.fol.xliij.
Laurentius sanctus quomodo māsit in christo:et ibi sua passio cōmemoratur. xxvij.E.fo.clxxv.
Laurentius nō breui vel simplici passio ne perimit.xxx.C. in fi.fo.ccclviij
Laurētius ꝓparat grano sinapis ꝓpter multa.xxxj.ꝛ.xxxiij.p totum.fo.cccliv.
Laurētius igne diuino accēsus flāmaꝫ nō sensit incendiū.xxx.B.in fi.C.xxxj C.in me.fo.cccclviij.ꝛ.cccliv.
Laurentius in crate ferrea ībto igne con sumitur:vnde nec minori gloria est tri bus pueris in camino ignis incluſis ꝓ ferendus.xxx.D.fo.cccliij.
Laurēti⁹ duplici igne se postulat vri:vt ostēdāt pl⁹ in se posse amorē christi q̄m penam tyranni.xxx.E.xxxj.C.in fi.fo. cccliij.ꝛ.cccliv.
Laurentij igne quis nolit ad horā vri vt eternum gehenne nō patiatur incēdiū xxx.A.in fi.fo.cccliij.
Laurētij sancti gloria martyrij tanta erat vt passione sua mūdū illūiaret gniuer sum.xxx.B.xxxj.C.f.cccliij.ꝛ.ccclix.
Laurētij dñi exēplo ꝓuocamur ad mar: tyrium:accēdimur ad fidem: incalesci mur ad deuotionē. xxx.B.fo.cccliij.
Laurentij que fuit causa passionis.xxx:j B.in medio.ccclix.
Laurentiū ideo flāma fuscepit:nō vt eū a fide ignis mutaret:sed vt probatū do mino redderet.xxxij.B.fo.ccclix
Laus falsa nec coronare nos pōt:nec vitu peratio dānare.xxxv.C.ī fi.f.cxxviij.
Laus vera sicut ornat:ita laus falsa ca stigat.xxxvj.C.fo. cccljx.
Lazarus mendicus: quos figurabat.cx. C.D.fo.cclxxxvj.
Lazarus q̄triduan⁹ in mouīmēto quid significat.xlix.A B.C.D.fo.cxcvij
Lazari resuscitatio et solutio:q̄d signifi: cet.xxvij.J fo.cxxij.xlvij.A.ī me.fo. cclvij.ciiij.per totum.fo.cclxxiij.
Lazari resuscitatio mystica. xlix.A.B. C.D.fo.cxcvij.
Lazari mos ꝛ resuscitatio quid mystice figuret:ꝛ cur resuscitat⁹a discipīis sol ui iubet.viij.A.post me.fo. xxxix.xliij C.in me.ꝛ.D. fo.lx.lij.p totū.fo.lxv.
Leo figurat christū propter fortitudinē clxxiiij.B.fo.cccxj.
Leo in ore oēm habet fortitudinē:ꝛ signi ficat diabolum.cxcvij.D. fo.cccxx.
Leo dict⁹ est diabolus feritate: nō virtu te.clxxxiiij.B.fo.cccxj.
Leo eger simea d euorata sanatur.lv.C. in me.fo.xxvj
Leopard⁹ capreas vt sanetur querit.lv. C.in me.fo.xxvj.
Letent iusti in dño:iniusti nō nouerunt letari nisi in seculo.l.B.fo.ccclxvj.
Leticia huius seculi vanitas est. vij.A. folio.cxlvj.
Lethargia q̄d sit:ꝛ quid mystice figuret lix.F.ante fi.fo.lxviij.
Lethargici dormiēdo periclitant ꝛ figu rant mystice.xj.C.in me.fo.cxvij.
Leporius presbyter dom⁹ sancti augusti ni ex preclarissimo genere nat⁹ cōuer: titur.liij.E fo.xxv.
Lepra corp⁹ propriū deuorat: et sibi ad: herētes inficit.xxvj A. in fi.fo.xj.
Lepre causa.xxxij.C.fo.xv.
Leprosi decē curati sunt:ꝛ vnus gratias retulit.x.A.ꝛ.C.in fi.fo.lxxx
Leprosi predicank vt patientiā habeant xxxij.per totū.fo.xv.
Leuare debem⁹ aiam ad deum:non con: tra deum.xxiij.B.fo.clxix.
Leuita multa faciunt grāde.j.D.circa fi. folio.xcix.
Lex trāsiuit ad gr̄am q̄o ostendit figura liter.xxj.B.xxvij.C.fo.cxxiij.
Lex figurat in quinario ꝛ denario nume ro.xxxj B.fo.cxxv.
Lex vetus ꝓparatur baculo beliſei nō vi uificanti.xj.G.fo.lxxx.
Lex pedagog⁹ noster fuit in christo ꝛc̄. exponitur.xliij.C.fo.lxxxij.
Lex dei est el⁹ mandatū de dilectione.j. D.in fi.fo.xcix.ꝛ.C.in me.fo.cxj.
Lex vetus peccatores cōuincebat:nō ab
soluebat.xvij.A.fo.clxj
Lex cur scripta sit in tabulis lapideis:ꝛ data die q̄nquagesimo post celebratio nem pasche:ꝛ trāsitū maris rubri:ꝛ de pcordia ac distātia plebis legis vtriusq̄.vj.C.fo.lxxvj.ꝛ.xiij.J.fo.lxxxij.
Lex bona est legitime ea vtenti:exponit xiij.C.fo.lxxxij.
Lex subintrauit vt abūdaret delictū ex: ponit:ꝛ de ei⁹ vtilitate.iij.F.G.fo.lxx: iij.vj.B.fo.xxvj.xiij.C.fo.lxxxij
Lex peccati q̄o dñatur in mēbris:et q̄n cōsumitur.xli.G.H.J fo.clxxxviij.
Lex spiritalis est:ego aūt carnalis:expo nit.v.D.fo.lxxv.xij.B.B. fo.lxxxj.
Lex spūs vite in xp̄o q̄o liberat a lege peccati ꝛ mortis.vj.B.C.fo.lxxvj.
Lex pcti ꝛ mortis non dicit illa q̄ p moy sen data est:ꝛ cur data sit q̄ nō liberat. vj.B.C.fo.lxxvj.ꝛ.xiij.B.fo.lxxxij
Lex non est mala q̄ malū prohibet.iiij. B.in fi.ꝛ.F.fo.lxxiiij.
Lex vet⁹ cur vbak q̄ nō potuit viuifica re.xj.E.fo.lxxx.xiij.B.C.fo.lxxxij.
Lex peccati in membris qualis sit:q̄o ꝛ quando superatur.iij.iiij.v.ꝛ.vj.per to tum.fo.lxxiiij.lxxv.ꝛ.lxxvj.
Lex data ꝑ moysen:gr̄a et veritas ꝑ ihesū xp̄m:exponit.xj.F.G.fo.lxxx.
Lex quare dicit iudeoꝝ quam tū de⁹ de dit.xxxvj.H.in fi.fo.clxxxiij.xcj.B.fo: lio.ccxvj.
Lex ad hoc data est vt superbo ifirmita: tem suā notā faceret.infirmo penitētiā suaderet.l.B.circa fi.fo.cxxxv.
Lex nō ipletur sine gratia christi. cxliij. E.fo.cccvlij.
Lex mittit ad euangelium.xx.B.xxj.E fo.cccly.ꝛ.cccljvj.
Lex nō saluat sine gr̄a.iij.A.E.fo.cxl.
Lex vet⁹ alia permittebat:et alia lex no: ua.iij.G.folio.cxl.xxxv.E.f.clxxij.xxx D.fo.clxxviij.
Lex imperatoꝝ adimit possessiōes eccle: sie eis qui in vnitate ecclesie non persi stunt.vj.J.fo.cxliij.
Lex frustra minat quando iniquitas do minatur.xij.A.fo.lxxxj
Lex inuocat xp̄m.xciij.D.fo.cclxxvij
Lex vtrum reos tenebat q̄ fm iusticiā q̄ ex lege est cōuersabant in ea.sine q̄rela xlix.A.E.fo.cclviij.
Lex spiritalis:ego aūt carnalis ꝛc̄. quid sit.xlvij.D.E.fo.clvj.
Lex cōparatur baculo beliſei.xiij.F.fo. ccxliij.ccvj.F.fo.cccxxv.
Lex intrauit vt habūdaret delictū:expo nitur.xlv.H.fo.cclv.
Lex vetus reum faciebat: nō absoluebat cix.D.circa fi.fo.cclxxxv.
Lex vet⁹ cur data est q̄ nō sanabat.xlix. B.fo.cclviij.
Lex vet⁹ gratiam precucurrit. xx.A.in me.fo.cccly.
Lex vet⁹ nō est data ab alio q̄ a deo:nec est euāgelio ꝓtraria. xlix.B.fo.cclviij. lxxij.C.D.fo.cclxviij
Legis nomine q̄d appellat in scripturis xlviij.E.fo.cxcvj .
Legis amaritudo sic ꝓuertitur in dulce dinē spiritalis intelligentie.xcj.B.H. folio.cclxxvj.
Legis prisce si q̄s dixerit alterum: euan: gelioꝝ esse datorē:anathema sit.cxxix.

Emporium Sermonum Diui Augustini.

B.in fi.fo.ccxcilj.
Legis exptes q̃ peccauerit sine lege peri: būt:z q̃m lege peccauerūt:p legē iudi: cabunt.lxxxix.B.L.fo.ccxvj.
Legi trāsgressio nō ē puntēda a trāsgres: soribus legis.xlvij.L.fo.xij.
Legi dei odelectari fm interiorē hoiem quid sit.v.F.vj.A.fo.lxxv.z.lxxvj.
Legi dei mente seruire:carne autem legi peccati quid sit.v.E.fo.lxxv.
Legi dei condelector fm interiorem ho: minē:sed video aliā legem z̄.exponit xlvij.per totum.fo.cclvj.
Legi qđ impossibile erat in q̃ infirmabat p carnē:deꝰ mittit filiū suū i similitudinē carnis exponit.vj.D.E.fo:lxxvj.
Lege humana plura licite ꝓpetrant q̃ di uina lege phibent.xiij.L.fo.lxxviij.
Legē xp̃i adimplebitis si alter alterius onera portaueritis:exponit.xxj.z.xxij per totum.fo.xcj.
Legē quā docuit christus ipse impleuit. vij.D.fo.cxlvj.
Legē veterē dicūt manichei cōtrariam euāgelio:z nō datā p moysen.iiij.A.in fi.B.L.fo.lxxiiij.xj.F.fo.lxxx.
Legē fides implet:non nostrū liberū ar: bitriū.xiij.L.circa me.fo.lxxxij.
Legē implere volenti ad misericordiā su stendum est.vij.D.fo.cxlvj.
Legem iudei seruabant timore pene: nō amore iusticie.xcvj.K fo.cclxxviij.
Legib⁹ diuinis etiā districtio legis secu laris obsecꝺ.ccxxxviij.D.fo.cccxxxix.
Lya vxor iacob:qđ figurabat.lxxx.B. D fo.cclxxij.
Libere egit deꝰ vltionum z̄.exponitur. cxxxvij.A.fo.ccxcvj.
Liberet cur deꝰ quosdā in apto: quosdā in occulto.ccxlij.A.B.fo.cccxlij.
Liberū arbitriū sic confitemur: vt dica: mus nos semper indigere gr̃e auxilio. cxcj.F.in fi.fo.cccxvlij
Liber arbitriū qđā extollētes ꝺcipitare magis q̃ eleuare conāt.xiiij.D.f.cxviij
Liberū arbitriū cooperat gratie:et gr̃a libero arbitrio.xiij K. J fo.lxxxij.
Liberū per arbitriū hō cadere potuit nō aūt resurgere:exēplū de hoie intēperā ter viuēte.xiij.B.fo.lxxxij.
Liberū arbitriū primoꝝ hoīm sic consti tutū erat vt si nollet cōsentire serpenti discederet serpens i sua falsitate cōfu: sus:z remaneret hō in creatore suo fir: matus.xij.L.in me.fo.cxvij
Liber arbitriū nō sic est in nobis: vt nō indigeam⁹ diuino auxilio.lxij.D.in fi. fo.ccij.lxxxj.A.fo.ccxiij.
Liber arbitriū sic habem⁹ vt tū egeam⁹ gratia dei.vj.G.in fi.fo.lxxvj.xiij.G.i fi.et.K.fo.lxxxij.
Liberum arbitrium cōmendatur.iiij.E in ꝓin.fo.ciij.
Liber arbitriū si a gr̃a deserit ad omne malū ruit exemplū.xxviij.F.fo.xij.
Liberum per arbitrium se quidā bonū posse agere dicūt: licet cum difficulta: te:sed appositā gratia facilius.xiij.K in me.z. J.fo.lxxxij.
Liberū arbitriū quantū valeat sine gra: tia dei ostendit.xj.B.et.xij.A.fo.lxxx. z.lxxxj.
Liberū arbitriū tractatur.vij.fo.lxxviij et.xj.per totum.fo.lxxx.
Liberi arbitrij vires adā peccando ami sit.ij.D.fo.lxxiij.
Liberi veri sunt q̃s liberat xp̃s.xlj.L.D fo.clxxxviij.
Liberi arbitrij naturali potestate: cur homo potest ꝓficere malū: bonum aūt non:nisi cum adiutorio gr̃e dei.ccxxiij D.R.fo.cccxxxij.
Liberare dicitur duob⁹ modis:et de ve: ra libertate:z liberatore.xlviij.A.i me. et.B.fo.lxij.
Liberari ꝓprie q̃d sit.xij.A.fo.clxxxviij
Liberat cur deus quosdā a penis tempo ralibus visibiliter:z quosdā relinquit viij E.fo.cviij.
Libertas est duplex:inchoata scilicet et perfecta.xlj.G.fo.clxxxviij.
Libertas prima est carere peccatis. xlj. F.fo.clxxxviij.
Libertate quomodo se extulerūt iudei: cum tū patres eorum etiam seruierūt. xlj.B.fo. clxxxviij.
Libero ex arbitrio se quidā ad xp̃m ve: nire gloriant.xij.E.in fi.fo.lxxxi.
Libero ex arbitrio nihil boni agere pos: sumus sine gratia dei:sed bene malum z q̃ liberū arbitriū proprie nō sit nisi i bono.xiij.D.in fi.fo.lxxxij.
Libero arbitrio quidam nimiū tribuen tes errauerunt a via iusticie.ij. B.i fi. et.L.fo.lxxiij.
Libia duob⁹ modis dicitur: vel illa que ꝓprie est africa: vel illa orientalis pars que contigua est africe.clxv.Y. in me. folio.cccvj.
Libido quomodo domari potest.xliij.L circa fi.fo.lix
Libidinem vincere multi dum voluntati sunt.ccl.L.fo.cccxlv.
Libidine vt vincāt se feminis ingerētes dupliciter peccāt.ccl.E.fo.cccxlv.
Libidinem vt vincant qui feminis se pe riculose ingerunt:reprehenduntur.ccl. D fo.cccxlv.
Libidinem vincere si vis apprehende fu gam.ccl.B fo.cccxlv.
Lignum scientie boni z mali quale sit:et cur sic vocetur:z cur de illo vesci deus prohibuit: et de pena transgressionis. xxxiiij.A.in me.B.fo.liiij.
Lignum vite secus decursus aquarū est christus.iij.F.in ꝓin.fo.cj.
Lignum cur natet supra aquas:cū ex or dine elemētoꝝ deberet esse sub aquis. cxlviij.F.fo.ccc.
Ligna ꝑputribilia in archa:sancti sunt i ecclesia.vj.K.fo.cxliij
Lingua nostra sensum sequat et rationē non voluntatem. iij.A fo.iiij.
Lingua cohibenda est a malo: et a quo. xxxix L fo.lvlij.
Lingua dolosa que sit:et quid contra cā opponi debeat.xxix A fo.xlij.
Lingua in adolescētia inflāmat ad loco sa:in virili etate ad fraudulēta: in sene cta ad detractoria.iij.A. fo.iiij.
Linguam frenare maius est q̃ capere vr̃ sū.iij.A.fo.iiij.
Lingua i bono magna est: in malo mors est.xlv.B.fo.xxj.
Liguā nemo hominū domare pōt:sed so: lus deus.iiij.A.B.fo.xxxvj.
Linum castitatē significat:quia de terra sine carnis voluptate procreat.ccxvij B.fo.cccxxx.
Lippientes q̃o producunt ad videndū lumen.xviij.B. fo.cxij.
Litis ꝓ redemptione nō licet calūnia tori accipere:q̃uis licet calūniato do: nare.x.D.fo.cxvj.
Litem sic perde vt emas tibi quietem.x. L.circa fi.fo.cxvj
Lites aut nullas religiosi habeāt:aut ce lerime fintāt in.iij.reg.ca.xxxvij.fo.j.
Litigam⁹ plerūq̃ cū his quib⁹ consuli: mus.xxxiiij.F.fo.clxxxj.
Littera occidit spūs aūt viuificat:ex ponitur.iij.F.B.fo.lxxiiij.
Littera occidit spūs aūt viuificat expōi tur.lxx.A.fo.cclxvij.lxxxj.A.f.cclxxij. ccj.A.fo.cccxxiiij.
Littere eedē q̃o scribunt corde z manu xviij.E.fo.clxij.
Littere cur adiscātur. ccxxxix.R.folio. cccxl.
Littus maris significat finē seculi.cxxij D.fo.ccxxxiiij.
Localis nō est deus.ij.D.folio.cxxxviij. xxxi.D.clxxix.cxj.B.fo.ccxxvij.
Loco quicquid capitur eiꝰ forma describi tur:z est minꝰ in parte q̃ in suo toto xxxiij.B.circu fi.fo.lvj
Locus nō facit sanctos:sed opatio bona locū sanctificat z nos.xxvij. E.fo.xij.
Loculos cur christꝰ iude cōmiserit.xlij. F.fo.ccclxiij
Loculos quare habuit christꝰ in terris cui angeli ministrabant in celis.l.D.fo lio cxcix.lxij.B.fo.ccvj.
Locuste:detrahētes z discordātes signi ficant.lxxxvij.D.in me.B.fo.cclxxiiij. xcv.E.circa finē.fo.cclxxviij.
Locutio dei quomō differt a nr̃a.xiiij.L fo.clvj.xl.D.fo.clxxxvj.
Locutionum decem sunt genera: quib⁹ hoies suos sensus inter se cōmunicāt. xxxviij. D.fo.cclj.
Logos grece plura significat.cxc.B.fo. ccxxviij.cxcix.Y.fo.cccxxj.
Logos grece quid significat. cviij.A.in fi.fo.ccxxv.
Longum nō est quod finem habet.xcvj. B.fo.cclxxviij.j.B.fo.cxiij.
Lōge quomodo dicimur a deo esse.v.L. in fine.fo.ccxl.xiij.J.fo.ccxliij.ccix.L. fo.cccxxvj.
Longanimis quomodo dicat deꝰ. xcvj. L.fo.cclxxviij.
Loquaces laudare non audeo.sed tacē: tes beatos predicare ꝑsumo.xxvj.A.i fi.folio.xj.
Loquacitas reprehēdit.iij.B. fo.iiij.
Loquebat q̃o xp̃s in prouerbijs.cij.B cliij.A.fo.ccxxij.z.ccxxiij.
Loquenda non est veritas cū christiano z cum pagano mēdacium.ccxxj.A.fo: lio.cccxxxj.
Loqui a seipso q̃o non dicitur filiꝰ.lxxj. A.fo.cclx.lxxvj.L. fo.ccxj.
Loqui a seipso q̃o nō dicitur spiritꝰ san ctus.cxix.A.B.fo.ccxx.
Loqui nolite sublimia gloriantes:expo: nitur.xv.A.B.fo.viij.
Loqui de deo prout est nemo potest.j.A. fo.cxxxvij.
Loqui volum quid sit.j.D.fo.cxiij.
Loqui ille festinat q̃ se vici timet.cxviij B.fo.cclxxxix.

Loquitur christus ꝓ predicatores.xlvij. L.fo.cxcv.lxxxvj.B.fo.ccxv.
Loquit deꝰ aie rationaliter suggerēdo z suadendo q̃d vtile est.xvij.B.fo.cxx.
Loquitur nemo bonū seu verū ex se.xlij. E.fo.ccclxiij.
Loquitur xp̃s q̃q̃z ex forma hoīs: q̃q̃z ex forma dei. vj.B.fo.ccxlj.
Loquit nobis xp̃s non solū sonis:sz etiā factis.ccix.A.fo.cccxxvj.
Loquit deꝰ intus in aīa hoīs bonū inspi rando.ccj.L.fo.cccxxiij.
Loquit filius:nō a se.lvj.A.fo.lxvij.
Loquimur vū bona: trāsit sermo in affe: ctum.xxxvj.L. in fi.fo.ccclxj.
Loth z vxor eiꝰ quos significāt. xxxiij. A.fo.xv.xlvij.F.fo.xxij.
Loth cur duos angelos vidēs advnū lo quatur.cxcix.B.fo.cccxxj.
Lotus qui est nō indiget nisi vt pedes la uet:q̃o intelligitur .lvj.B.lvij.A.B. lvij.B.fo.cciij.z.ccv.xxviij.D.fo.xij
Lotio pedum illorum per humilitatē nō solum sordes animarum z minuta:sed etiā capitalia peccata purgat.cxxvij. A.in fi.fo.ccxcij.
Lotio pedum humilitatis exēplū dedit xxvij.E.fo.xij.
Lucerna erat Ioānes baptista:lucerne erant prophete:z oēs prophetie et apti lucerne:et oēs electi lucerne.xxxiij.A. fo.clxxx.xxxv.A.fo.clxxxij.
Lucerna q̃ accepto oleo nō lucet: digna non est in cādelabro poni: sed cōfringi clxv.L.in fi.fo.ccxcv.
Lucerna super cādelabrū quid sit.cxcix L.L.fo.cccxxiij.
Lucerna et lumen differunt.xlviij.L.fo. cclvij.
Luceat lux vestra coꝝ hoīb⁹ vt videant opera vestra bona. Et attendite ne iu: sticiam vestrā faciatis coꝝ hoīb⁹ z̄. q̃o nō sint contraria.ij.A.B.fo.xxxv.
Lucē corporalem multi plorāt amissam minus curātes de luce anime.xviij.G in me.fo.xlvj.
Lucē sc̃tur q̃ ꝑfectē facit.xliij.L.fo.lix.
Lucifer tempora significat.xliij.L.folio cxxxij.
Lucrari quomodo debemus proximum christo.x.D. fo.ci.
Lucrum iniustū non est sine iusto dāno. xcv.E.F.in me.fol.cclxxviij.ccxv.L. fo.cccxxix.
Lucrum iniustum nemo habet sine iusto dāno.x.B.fo.cccij.
Lugent recte qui dei desiderio flagrant clvij.F.in me.fo:ccclij.
Lugere pot⁹ debem⁹ in hac vita q̃ gau dere.clxxiij.A.fo.cccxj.
Lugere debemus animas nostras pec: catis extinctas potius q̃ corpora cha rissimoꝝ.xlj.G.fo.cccixlij.
Lūbos precingere z lucernas tenere: qđ sit.xxxix.A.fo.lviij.
Lumen quod est christus quantū amare z desiderare debeamus.liij.E. fo.ccljx.
Lumen de lumine xp̃s ē de patre:nō duo luminaria sed vnū.iiij.F.fo.cxxxviij. xvj.D.fo.ccxlvij. xxxviij.G. in fi.K. fo.ccij.xcvj. E.fo.cclxxviij.
Lumē illuminās aliud est: z aliud lumē illumtnatū.xxiij.A.fol.clxix.xxxv.B. fo.clxxxij.liiij.B.fo.ccliij.
Lumen de lumine est christus:non tamē duo sunt lumia.xxix.B.f.clxxvij.xxxj B.fo.clxxix.xxxix.A.fo.clxxxvj.xl.B. fo.clxxxvij.lxxj.A.fo.cclx.
Lumē et alia demonstrat: z seipm.xxxv. L.fo.clxxxij.
Luminare maius z minꝰ qđ sit.cxxxiiij. D.fo.ccxcv.
Luna que certis temporib⁹ obscuratur quid ā sacrilegio ausu defensare posse cōfidunt.ccxv.F.fo.cccxxix.
Lupꝰ significat diabolū.xlvj.E.f.cxciiij
Lupꝰ veniēs ad ouile z si timet lacerare tamen lupus manet.x.L.fo.cxvj.
Lusio hismaelis cū isaac quid significat xj.F.xij.A.fo.clij.z.cliij.
Lusum post saturiē luxuriosa gentilitas querit.xcvij.L.circa fi.fo.cclxxxj.
Lux ista visibilis z lux iusticie differunt xxx.L.in me.fo.cxxv.
Lux dicit xp̃s: nō q̃ oculis ducet:sz q̃ mē tē illuminat.xxxiij.A.B.L.fo.clxxxj.
Lux et fons quomodo differunt.xxxiiij. L.fo.clxxxj.
Lux anime deus. xv.D.fo. clviij.xxij.F. fo.clxviij.
Lux est bona fm hoīem:nō fm deū:deus ei nec tantā tribuit quātā poterat ipe largiri:sed quātū mortalis oculus ca: pere poterat.cxxxiij.B. fo.ccxcv.
Lux cū sit eadē: pro diuersis tū corpoꝝ qualitatib⁹ diuersa nitore aspergit xl.K.fo.cclij.
Lux in tenebris lucet:z tenebre eam.z̄. exponitur.cxxj.B.fo.cxc.
Lux sine tenebris est christꝰ.j.L.in ꝓin. folio.xcix.
Lux ego sum mūdi:quomodo intelligit xxxiiij.per totum.fo.clxxxj.
Lux ꝓticipata nō minuit.xiij.B.fo.clv.
Luxuria q̃o horrenda facinora in scelera tis hoīb⁹ ꝓducit.ccxlvj.E.f.cccxliiij.
Luxuria magis fugiendo q̃ resistēdo su peratur.ccl.B.fo.cccxlv.
Luxuria quāta mala iferat homini.xlij. B.fo.xx.xlvij.L.fo.xxij.
Luxuria nullā virtutem: nullā bonita: tem:nullam sapientiā: nullā iusticiam secum stare ꝑmittit: sed vbi est oīs per uersitas regnat.xlvij.F.fo.xxij.
Luxuria vbi regnat ibi locus diaboli.cc xlix.B.fo.cccxlv.
Luxurie que prestent fomentum:aut de: trimentum:exemplū xlvij.E.fol.xxij. xxxiij.A.fo.xv.
Luxuriam quidā dicunt non esse pecca: tum.xvj.F.fo.xlv.
Magdalena cur tangere ꝓhibea tur quē tam prius tetigerat cxvij.E.in fi.fol.cclxxxviij. clij.A.B. fo.cccij. clv.B.L. D.fo.ccclj.
Magdalena cur ꝑma resurrectionis dñi ce fuit nuncia.cxxxij.A.fo.ccxcliij.cxl iiij.B.fo.ccxcviij.
Magdalena cum xp̃m a christo requirit deuotione mentis prophetat et nescit. cxxxiij.E.fo.ccxcv.
Magdalena culpat eo tpe flere:q̃ debuit gloriari.cxxxij.E.fo.cexciij.
Magdalena culpat querere i sepulchro quē debuit adorare in celo.cxxxiij.E. folio.ccxcv.
Magi cur ꝑ aliā viam reuertantur.xxxij F.fo.ccxlix.
Magi cur stellā perdiderāt.xxx.L.xxxj. D.xxxv.D.fo.ccl.
Magi erāt ꝑmitte gētiū.xxx.A.E.xxxj. A.xxxij.B.xxxv.A.xxxvij.A.folio:cc: xlviij.z.ccxlix.z.ccl.
Magi nō xp̃m tā regē iudeoꝝ q̃s seculoꝝ agnouerūt.xxxj.B.circa fi.L.fo.ccxlix. xxxiij.B.xxxv.B.fo.ccl.
Magi docuerūt q̃lia munera offerre de: beamus christo.xxix.G. folio.ccxlviij. xxxvj.D.in fi.fo.ccl.
Magoꝝ sensib⁹ nec hūilitas natiuitatis reuerentiā,diuinitatis diminuit.xxix. G.fo.ccxlviij.xxxv.B.D.fo.ccl.
Magorum illuminatio magnam iudeo: rū indicat cecitatē. xxx.L.xxxj.B.fo. ccxlviij.
Magorum trium munera fidē trinitatis habuerunt.xxix.E.fo.ccxlviij.
Magorum munera diuino mysterio ple: na erāt.xxix.G.in fi.fo.ccxlviij.xxxvj. D.folio.ccl.
Magoꝝ trium fides z oblatio.xliij. per totum.fo.xx.
Magistrum superbū arguit iesus.xij.B. folio.cliij.
Magnus vel minor q̃o quis vocet in re gno celoꝝ.iij.per totū.fo.xxxvj.
Magnꝰ vel minimus quis erit in regno celorum.cxxij.F. fo.ccxxxiiij.
Magnitudo soliditatē habet:tumor ista tionem.xxxiiij.L.circa fi. fo.cxxvij.
Magnificatur a nobis deus duobus mo dis.xxxv.K. L.fo.ccclx.
Maiorē hac dilectionem nemo hz: q̃s vt aīam suā ponat q̃s ꝓ amicis suis: q̃o intelligit.lxxxiiij.A.B.L.fo.ccxiiij.
Maiora opa q̃o facīt credētes in christ: tum:q̃s que christꝰ fecit. lxxj.B.lxxij. per totum.fo.ccix.z.ccx.
Maiora opera que pater demonstratꝰ est filio:q̃ sunt.xix.B.folꝰ.clxiij.xxj.D. E.F.fo.clxvij.xxiij.G.fo.clxix.
Malchus q̃o interpretat:z cur ei iesus auriculā restituit. cxij.L. fo.ccxxviij.
Malicia malo delectatur alieno.xx.A.in fi.fo.cxx.
Malicia ē nocēdi amor.xx.A.in fi.f.cxx.
Malus patitur malum:cū patit seipsum ccxxxvj.K.fo.ccxxxviij.
Malus non arbitretur neminē esse bonū ne periculosa desperatione frangatur: ccxxj.E.fo.cccxxxj.
Mala q̃q̃ prosunt.xxviij.F.fo.xij.
Mala multa fiūt sub spē boni.vj.B.fo.v
Mala ꝓrimoꝝ sunt tolerāda:et que.xxj. z.xxij.per totum.fo.xcj.
Mala ꝓsunt bonis:z malis bōa obsunt. lxij.B.fo.ccvj.
Malū patī z malū esse differūt.ccxxxvj. K.fo.cccxxxviij.
Malū cū agūt hoīes q̃o se apto sikes cē estimāt.xliij.A.fo.ccliij.xlv.A.fo.cclv
Malū nō facere timore pene non est lau: dabile.ix.L.fo.cxvj.
Malum nō est substātia sed defectus ab ipsa substantia.xcviij.L.fo.cccx.
Malum pro malo nulli reddēs exponit tur lxxiij.A.fo.xxiij.
Malū non est malū natura sed vitio.xxx L.D.fo xcvj.
Malū scire non est malū:sed opari:q̃ nō potest vitiari nisi cognitū.xv.L.fo.viij

Universidad de

Emporium Sermonum Diui Augustini.

Malum pati ꝛ malum esse multum differunt.x.D.fo.ccclj.
Mali nō ptaminăt bonos.xxiij.F.f.cxxj
Mali sepe bonos colligūt. xj. S.circa fi. folio.xl.
Mali persequunt bonos non facto tātū sed moribus.xxiiij.A.fo.xciij.
Mali quare felices putant. xxvij.D.fo. clxxvj.
Mali qui persequunt malos propter iusticiam:q̄re non dicunt beati.lxxxviij B.L.fo.ccxv.
Mali abutūt bonis dei:ꝛ malis nr̄is de? bene vtit.xxvij.D.E. fo.clxxv.xxvij. S.fo.clxxvj.l.D.fo.cxcix.lv.L.f.cciij
Mali nō ideo fugiendi sunt:sed tolerādi ccxxj.D.fo.cccxxxj.
Mali cur sūt multi ꝛ boni pauci.lxxvij. E.fo.cclxxj.ccliiij.L.fo.cccxlvij
Mali semper bonos extinguere cupiunt lxxviij.B.E.fo.cclxxj.
Mali multi facti sunt boni. cclxij.A.fo. cccxlvij.cclv.B.fo.cccxlvij.
Mali q̄ floreāt in hoc seculo:facit bonos sepe in fide hesitare.ccxxxvj.E.F.G. fo.cccxxxviij.ccxlv.L.fo.cccxliij.
Mali nō temere sed per iudiciū ab ecclesie cōmunione auferendi sunt:et si per iudicū auferri non possunt tolerari debent potius.l.W.fo.cxxxv.
Mali pſunt bonis.lxxviij.D.fol.cclxxj.
Mall bonis necessarij sunt. Si tu aurum es:palea tua est malus. liij.B. fo.lxvj.
Mali vellent deū nō esse qui puniret eoꝝ mala.xc.B.fo.ccxvj.
Mali faciendo malum mittunt ad bonū xxix.L.fo.cxxv.
Mali facti sum? ꝓpio arbitrio:q̄ boni a bono deo creati eram?.v.A. fol'.xxxvj.
Mali pro pace ecclesie tolerādi sunt:ꝛ tū arguēdi:nec nocet eoꝝ cōuersatio:misi eis cōsentiaſ.xviij. J.K.fo.xlvj.
Mali tunc putāt deū esse bonū qñ illis ꝑ stat vnde corrumpank. viij.D.fo.cxv.
Mali tolerandi sunt:exēplo christi. xlij. F.fo.ccclxiij.
Malos fouis ꝛ itus tolera ꝛ esto bonus i: tus.ccliiij.D. J.fo.cccxlvij.
Malos mali pati nolūt. xxix.L.fo.cxxv.
Malorum abundantia materies est purgationis bonorū vt palea auri. ccliij. F.G.fo.cccxlvij.
Malis qūo deus bene vtak:hō explicare non potest.ccliiij.E.fo.cccxlvij.
Malis hoibus diabolus quaſ instrumētis vtitur.lxxxv.B.L.fol'.cclxxiiij.ccxxvij.D.E.fo.cccxxxiiij.
Malis deus bene vtitur:sicut malt male vtuntur bonis dei:exemplū.ccliiij.D. fo.cccxlvij.
Malis dū modus imponit licentia peccandi frangit.xcvij.E. fo.cclxxxj.
Malis non est bene:nec bonis male.x.L. in fi.D.fo.ccclj.
Maledictiones male credentiū q̄ sint.vj E.fo.ccxlj.cxxix.B.L.D.fo.ccxciij.
Malleus vniuerse terre ꝓtritus est:quid sit.lxxxv.B.L.fol'.cclxxiiij.ccxxij.D. E.fo.cccxxxj.
Māmona iniqtatis q̄d sit:ꝛ qūo de ea faciendi sunt amici. xxxv.p totū.fo.lv.
Māmona iniqtatis q̄d sit.xxx.B.fo.cxxv
Māmona vnde dicāt.xxxv.A. in fi.ꝛ.L. in ꝓin.fo.lv.
Māmona iniqtatis facere amicos quid sit.xvj.A.in fi.fo.cxix.xlvij.A. in fi.fo. cxxxiij.
Mandatū de dilectione est omnis ꝓsum mat.onis finis:ꝛ q̄ latū.x.L.in fi.ꝛ.D. E.follo.cxj.
Mandatū dei cur dicat vet? ꝛ nouū.j.G in ꝓin.fo.xcix.ꝛ.x.L.in fi.fo.cxj.
Mandatū qualiter pater dedit filio.liiij D.fo.cciij.
Mandatū de dilectiōe quare totiēs repetit:et q̄s fruct? ei?.lxxxvij.A.fo.ccxv.
Mandatū nouū quomodo dicit. xxviij. G.D. J.fo.xij.
Mādatū de dilectiōe cur dicat nouū q̄ tā vetus esse conuincit.lxv.A.fo.ccvij lxxxiij.D.fo.ccxiiij.lxxxvij.A.fo.ccxv
Mandatum dei quale sit.j.F.circa ꝓin. folio.xcix.
Mandatum dei non vni? loci lex est sed mundi.lxxvij.L.fo.cclxx.
Mandato dilectionis pctā soluunk et tenentur.v.B.in ꝓin.fo.ciiij.
Mandato nouo christus fecit hominem nouum.xxix.B.fo.cclij.
Mandata dei q̄o seruāda sunt.lxxv.B lxxxij.B.fo.ccxlij.
Mādata singularia:quanto sunt artiora tāto sunt deo gratioza.lix.A.fo.xxviij
Mandata alia sunt spectalia:alia cōmunia.lix.A.fo.xxviij.
Mandata qui seruare nō vult frustra vitam querit.ccv.A.fo.cccxxv.
Mandat deus non in aure sed in corde. xviij.A.fo.cxx.
Mādatis de his minimis q̄ soluerit vnū et docuerit sic hoies: minim? vocabit in regno celorū.vj.G.in fi.fo.cv.
Manducare quomodo dicuntur angeli. xlij.B.fo.clv.
Māducare xp̄m est in ip̄m credere.xxv. E.fo.clxxij xxvj.A.fo.clxxiiij.
Manducandi corpus xp̄i duo modi.xj. D.in me.fo.xl.
Manducantiū christū diuersitas. xxvj. F.G.fo.clxxxiiij.lxij.A.fo.ccvj.
Manducans carnem meā ꝛ bibens meū sanguinē:in me manet ꝛc. quō exponit xlvj.A.fo.lxj
Manere in dilectione dei qūo debemus lxxxj.B.lxxxij.B.fo.ccxiij.
Manet deus aliter in nobis q̄ nos in eo viij.D.in me.ꝛ.ix.A.fo.cviij.ꝛ sequēti
Manicheꝰ qūo arguebat cuidā deū non creasse minuta aialia:ꝛ per cōsequens nec hoiem.j.G.D.fo.cxxxvij.
Manichei dicunt gentem tenebrarū:nō hoiem peccare.xij.B.fo.cxvij.
Manichei adorant solem.ccxxj.B.folio cccxxxj.
Manichei duas ponūt contrarias naturas boni ꝛ mali.xlv.D.fo.cclv.
Manichei christū solem esse estimāt.liij F.fo.ccxxxviij.
Manichei dicunt deū esse substantiā mutabilem.xcviij.L.fo.ccxx.
Manichei solem vt partem dei adorant. xxx.L.fo.cxxv.
Manichei dicebāt solē esse xp̄m.xxxiij. A.fo.clxxxi.xlvij.E.fo.cxcv.
Manichei vnde dicunt diabolū habere originem.xlij.D.fo.clxxxix.
Manichei qz nec moysen:nec ꝓphetas recipiūt:ideo ex nouo cōuincēdi sunt. cxcix.W.M.fo.cccxxj.
Manichei dicunt christū non verum sed phātasticū corpus habuisse:ptra quos proferuntur testimonia.iij.B.L.folio ccxxxvij.cxlv.A.B.fo.ccxcix.
Manichei ponunt duas naturas:vnā bonam ex deo:alterā malā:ꝛ ex gente tenebrarū quod defendere volūt ex verbis apli. vj.G.f.lxxvj.xj.F.xij.E.xiij. E.xiij.D.i fi.fo.lxxx.xxvj.B.ꝛ.D.fo. xciij.xxx.B.L.D.E.fo.xcvj.
Manichei non colūt christum qualem i euangelio legunt:sed qualē sibi fingūt lxxij.D.fo.cclxviij.
Manichei asserūt alium latorem veteris q̄ nouī testamēti. xlix.B.folio.cclviij. ccliij.A.fo.cccxxv.
Manichei q̄re euangeliū recipiūt. lxxij. L.D.fo.cclxviij.lxxxviij. A.fo.cclxxv.
Manichei christū tantum deū ꝛ non hominē esse credunt.ccxvij.D.fo.cccxxx. ccxxxv.L.fo.cccxxxviij.
Manichei dicūt fantasiā esse quod dicit christū femineo vtero posse nasci: nec dignum esse vt tanta maiestas per fetides ꝛ squalores femine transisse creda: tur.cxcix.B.fo.cccxxj.
Manicheos ꝓfundit auctoritas veteris testamenti.cxcix.R.fo.cccxxj.
Manicheos arguit.cv.A.folio.cclxxxiij cxcj.F.fo.cccxviij.
Manifestauit q̄o filiꝰ nomen patris hominib? in mūdo.cvj.A.B.fo.ccxxiiij.
Manifestationes christi post suam resurrectionem quomodo cōputande sunt. cxxiij.B.fo.ccxxxv.
Māna quomō significabat eucharistiā. xxvij.B.fo.cxxiij
Māna māducātes in deserto quare mortui sunt.xxvj.F.G. fo.clxxiiij.
Māna quomodo scōm cuiuscq̄ volūtatē sapiebat.xcj.E.fo.cclxxvj.xcviij.L.folio.cclxxxj.
Manna significat xp̄m.xxv.E.fo.clxxiij. xxvj.F.G.fo. clxxiiij.
Māna quidā olim spiritaliter in populo israelitico itelligebāt.xxvij.L.f.cxxiij
Māna q̄ sexto die i duplo colligebatur: ꝛ reseruatum scaturiebat quid significet.xcj.L.ꝛ.D.E.fo.cclxxvj.
Māna non cibꝰ vere celestis: sed figura fuit.xxvij.L.circa fi.fo.cxxiij.
Māne interpretatio:ꝛ q̄d significet ꝛ q̄d sit minutū sicut semē coriandri ꝛ cādidum.xcj.L.fo.cclxxvj.
Māsio duplex: interior:ꝛ exterior: et quomodo trinitas sancta māsionem facit in sanctis hominibus.lxxvj.A.lxxvij. A.fo.ccxj ꝛ.ccxij.
Māsiones q̄ vadit parare xp̄s q̄ ꝑpus parate sunt.lxviij. A.fo.ccvlij.
Māsiones multe i regno celoꝝ diuersas meritoꝝ in vita ecna significāt dignitates.lxvij.A.B.lxviij.A B.L.f.ccvlij.
Mansuetudinem mititatem ꝛ iusticiam qualiter probauerunt in christo iudei xxxiij.B.L.fo. clxxx.
Manꝰ quot modis dicitur:et quomodo filiꝰ sit manꝰ patris.xlviij.D.fo.cxcvj liij.A.fo.cciij
Manus frustra tendit ad deum: qui eas non extendit ad pauperes.xxxix.G.in me.fo.xviij.
Manꝰ dextera vel sinistra q̄d significet.

Emporium Sermonum Diui Augustini.

lix.D.fo.cclxiij.clxxxj.B.in fi.fol.cccxiij.ccxvij.L.fo.cccxxx.
Manus significāt operationes.xciij.E. fo.ccixvij.
Manus arida quis sit.clxxxiij.B.in fi. fo.cccxvj.
Manū mundā esse oportet q̄ purgare dꝰ sordes alienas.xxxvj.A.fo.xvj.
Mare significat seculū:fluctus tentationes eius.xxv.L.fo.clxxij.
Mare sup q̄o xp̄s ambulabat significat psens seculū:ꝛ q̄ sint fluct? ꝛ ventus ei? ꝛ quomō sit calcandū. xiij.ꝛ.xiiij. per totum.fo.xliij.ꝛ.xliij.
Mare qualiter prebuit iter xp̄o siue ambulāti super mare quomō ambulauit xp̄s.xx.D.fo.clxv.
Mare per rubrū tā traduct? ppl's dei cur longa itinera et tentamenta in deserto patiebatur:et non statim terram ꝓmissionis intrauit.xxvij.E.fo.cxxiij.
Mare quattuor modis ptrāsitur: scz vado:naufgio:pōte:ꝛ natatiōe.xxxix. D. fo.xviij.
Mare rubrū quid figurat.cxix.G.f.cclxxxix.lxxxix. A.fol'.cclxxv. xc.B.folio. cclxxvj.
Maris rubri trāsitus xp̄i baptismū prefigurābat.xxvij.B.fo.cxxiij.
Mari rubro q̄ egyptij submergūt quid figuret.xxvij.D.fo.cxxiij.
Maria magdalena flebat q̄o male commiserat.xj.A.in fine.fo.vj.
Maria magdalena cur accessit nō ad caput sed pedes iesu rigando : osculando:tergendo ꝛ vnguendo.xxxiij.A.fo. cxxvij.
Maria accessit īmūda vt rediret munda egra vt rediret sana:cōfessa vt rediret professa.xxiij.A.fo.cxxj.
Maria magdalena quare cū fleret:rursū i monumētū ꝓperit. cxxj.A. B.folio. ccxxxiij.
Maria magdalena meli? suscitata est q̄ lazarus.xlix.L.fo.cxcvij.
Maria ꝛ martha quos figurāt.xliij.E. folio.xx.
Maria icsum plus q̄ parū eē hominem credidit.xxiij.E.fo.cxxj.
Maria fide et ope xp̄i mistratrix ꝛ deuotaq̄ ad mortē eius secutrix:nō plus gressu q̄ imitationis affectu : si ibi nō fuerit ibi xp̄s suos ministros vult esse vbi ergo erit:ꝛ si ibi nūq̄ equali gratia:ꝛ si non equali:vbi est dei censura? xxxiiij.L.fo.ccclix.
Maria in cōceptione non est inuēta sine pudore:nec in partu cum dolore.xviij. B.fo.ccxlv.
Maria cōiugata peperit ꝓlugij auctorē q̄o ꝓginū principē data marito ꝛ mater nō de marito ꝙ castioꝝ q̄ de marito.xxv.D.fo.ccxlvij.
Maria regnum tenet virginitat?:qz regē genuit castitatis.xvij.A.fo.ccxlv.
Maria omnes cursus nature i christo suscepit vt omnibus ad se cōfugiētibus feminis subuentret.xv. L. fol.ccxliij. xxj.B.fo.ccxlvj.
Maria fenestra celi facta est:scala celest restauratio feminarū.xv.B.fo.ccxliij xviij.B.fo.ccxlv.
Maria nō ē violata partu:q̄ magis sanctificata est conceptu.vj.A.fo.ccxlj.
Maria quomodo sit ipregnata. xviij. L D.E.fo.ccxlv.
Maria magdalena q̄ pri? frontosa erat ad pditionē: post fructuosior facta est ad salutem.lviij.E.fo.cclxij.
Maria ideo benedicta in mulieribus qz vit āviris ꝛ mulierib? peperit.E ua penam intulit mundo:maria salutē attulit mundo ꝛc.xviij.A.fo.ccclxiij.
Maria ipleta est gratia:ꝛ eue vacuata ē culpa:qz maledictio eue i bñdictionē mutat marie.xviij.A.fo.ccclxiij.
Maria ita excipitur a cōditiōe eue:sicut xp̄s excipit a ſnia ade:q̄ lz cōmunicet crūnis eue:nō tñ cōicat parturiēdo cū doloze.xxxiij.F. fo.ccclix.
Maria angelū interrogauit de modo cōcipiendi:nō de ꝓmisso dubitauit.xliij L.fo.cxxxij.
Maria semp virgo est:et semp spōsa.xxij. A.fo.cclvj.
Maria sterilitate caruit ñ pudore.xxiiij. B.fo.ccxlvij.
Maria inter omnes feminas primatum tenet.cxxxvj.A.fo.ccxcvj.
Maria ꝓm conditionē humanā mortua est lz vtrū exciptaſ ab illa gñali ſnia q̄ dictū est puluis es ꝛ in puluerē ibis sicut ꝛ caro xp̄i de natura eius assūpta q̄ corruptionē nō vidit:laborandum est xxxiij.E.fo.ccclix.
Maria sit per te excusabile:qō p te ingerim?:sit ipetrabile q̄o fide et mēte poscim?:accipe quod offerimus : redona quod rogamus:ꝛ excusa quod timem? xviij.G.fo.ccclxiij.
Maria sancta credidit:sancta cōcepit:ꝛ sanctior efficit post partū:qz ꝛginitatē dū pareret duplicauit.x.B. fol.ccxlij.
Maria simul facta ē mater et virgo.xiij. B.fo.ccxliij.xvij.A.fo.ccxliiij.
Maria fudit formam serui in terris quē habēt angeli imperatorem in celis.x. B.fo.ccxlij.
Maria dicitur terra repromissionis.c.B fo.cclxxxij.
Maria vt virgo cōciperet: et virgo pareret ꝓfiguratū erat ꝛ ꝓphetatū.ix.A.B fo.cc.xlij.xviij.A. J.fol. ccxlv.lxxvij. B.in fi.fo.ccxlilij.
Maria quomodo virgo peperit: et ꝛgo pmāsit patet testimonijs et exemplis. iij.L.D.fo.ccxxxvij.
Maria circūdat virū angelo fidem dando:qz eua pdidit virū serpēti cōsentiēdo.ix.L.fo.ccxlij.
Maria sicut in cōcipiēdo nec libidinem ita nec in partu ppessa est doloꝛē. cxcix D.fo.cccxxj.
Maria sciētiā diuinoꝝ librorū nō potuit ignorare q̄ ipam plenitudinē prophetarū peperit.ix.L.in fi.fo.ccxlij.
Maria trib? bonis sublimaſ contra tria mala eue.xv.B.fo.ccxliiij.
Maria super omēs creaturas preelecta omnibus gratijs fecundata: omni virtute et sanctitate in vtero matris sue repleta est.xx.B.fo.ix.
Maria de toto mundo eligit:qz tantum habuit meritum:vt dei filiū in se susciperet:et post partū virgo permaneret xliij.B.fo.ccxliiij.
Maria quomodo virgo peperit : ꝛ virgo concepit:fidei in his plurimū:licet ser-
monis parū.cxv.L. in fi. fo.cclxxxviij. cxxiiij.B.fo.ccxcj.
Maria nō solū deū peperit vt quidā putant:sed deū et hominē:auctoritate ꝓbatur.clxxxvj.D.fo.cccxij.
Maria ideo benedicta i mulierib?:qz vitam viris ꝛ mulieribus peperit:nā eua occidēdo obfuit:maria viuificando ꝓfuit:pcussit illa:ista sanauit.xxj. D.fo. ccxlvj.cxcix.G.in fi.fo.cccxxj.
Maria ideo per filiū bonorata est:qz cū christ? carnē quā de maria suscepit super celos trāsuexit bonorauit omnem humanam naturam:multomagis maternam.xxxiiij.D.fo.ccclix.
Maria nō fortuito reperit paruulū:sz de cursis nouē mensibus peperit christū. xviij.B.fo.cccliiij.
Maria dū humiliter fidē dedit: celi opificem in se cōporauit:ꝛ mūdo succurrit perdito.xviij.F.fo.cccliiij.
Maria sentit pondera ventris:ꝛ pudorē non amisit castitatis: intumescūt vbera:et intacta manent genitalia. xviij. E.in fine.fo.cccliiij.
Maria concepit ꝛgo:peperit virgo:ꝛgo grauida:virgo feta:virgo ꝓpetua.xix. A.fo.ccxlv.xxj.L.fo.ccxlvj.
Maria angelum de modo cōcipiendi in terrogauit:non de promisso dubitauit xvlij.E.fol.ccxlv.
Marie virtutes non sufficit lingua enarrare carnis:quia quicquid de ea dicit minoꝛ laus est q̄ dignitas sua mereſ. xxxv.D.fo.ccclx.
Maria est filia ꝛ mater:ancilla et domīa genitrix et genita:cum integritate pariens cū ꝛginitate cōcipiēs:ꝛ post partū ꝛgo sp̄ manēs:xx.L.fo.ix.
Maria typū eccle hz.xlj.L.D. fo.ccliij
Maria impleta est gratia:ꝛ euacuata ē culpa.xxj. L.fo.ccxlvj.
Maria merito a nobis singulari ꝓconio extollit:que singulare cōmercium mūdo prebuit.xxxv.F fo.cccix.
Maria quomodo secunda fuit et virgo permansit:exemplis ostēditur.xvij.D E.fo.ccclliij
Maria auctorem suū ꝛcipiens genuit in tpe puberem:quē habuit ante tempora conditorem.xxxv.G.fo.cclx.
Maria sup omnes feminas benedicta q̄ virum omnino non nouit : et virum suo vtero circundedit. xviij.E.folio. ccclliij.
Maria autrix merit:autrix peccati eua. maria viuificādo ꝓfuit:eua occidendo obfuit.xviij.A.fol.cccliiij.xxxv.E fo.cccix.
Maria ꝛcepit adcredulitatē ꝛbi:virilis ignara ꝑsortij.E xtat virgo cū ꝛcipit virgo grauida:virgo cum parit ꝛ post partum.xviij.D.fo.cccliiij.
Maria dum despōsaretur fabro:celi nupſit architecto.xviij.D. in fine.folio. cccliiij.
Maria precidit eue infelicitatis eloglū quia illa lachrimas ista gaudium portauit:illa peccatorem; ista edidit innocentem.xxj.L.fo.ccxlvj.
Maria quia sine peccati colluuione ꝛ viri admixtiōe ꝛcepit sine dolore genuit sine integritatis violatione cū pudore virginitatis integra permansit. xxx:

Universidad de Sevilla

tiij. ℱ.fo.cccliv.

Maria prime matris dãa resoluit: ꝛ homini perdito redemptionem adduxit xxxv. ℬ.fo.cccliv.

Maria circũdat virũ angelo fidem dando q: ꝛua pdidit virũ sẽpenti ꝯsentiendo. xvij. ℰ.fo.cccliiij.

Maria non vt virginitatem amitteret iteruenit: angelus conceptionis minister aduenit. xviij. ℰ.fo.cccliiij.

Maria succurre miseris: iuua pusillanimes: refoue flebiles: ora pro populo. xviij. ℬ.fo.cccliiij. xxxv. ℜ.fo.cccliv.

Marie est ꝑpetua itegritas ꝛ icorrupta fecunditas. x. ℰ.fo.cccxliij. xij. ℬ.folio. ccxxiiij. xxxvj. A.fo.ccl.

Marie cãtus cue planctum exclusit. xxj ℰ.fo.ccxlvj. xviij. ℬ.in fi.fo.cccliiij.

Marie hoc ꝓmeruit singularj sanctitas ꝛ gratia: ꝙ susceptiõe dei estimata est digna. xxxiiij. ℱ.in fi.fo.cccliv.

Marie integritas i partu potius creuit ꝙ decreuit ampliata potius ꝙ fugata est. xv. A.fo.ccxliij.

Marie ꝓclara est ℞ginitas: ꝛ gloriosa fecunditas: q: dũ vterus vacuatur virginitas non violat: ꝛ ideo q genuerat cũ exultatiõe mirat. x. ℒ.fo.ccxlij.

Marie assensum seculum omne deprecatur: captiuum. xxj. ℱ.fo.ccxlvj. xviij. ℒ in fine.fo.cccliiij.

Marie gratia quãtum possit monstrat itegritas: que sicut diuersa est a natura ita diuersa est ab vsu. xxxiiij. ℬ.folio. cccliv.

Marie de morte vel assumptione vbi nihil scriptura commemorat: querendũ est ratione quod consentiat veritati. xxxiiij. ℬ.fo.cccliv.

Marie assumptionem peragere sine maximo honore indignũ est: ꝙ quã meruimus auctorem vite suscipere. xxxv. A. fo.ccclv.

Marie spiritussanctus ideo supuenit vt prolem gigneret ꝛ virginitatẽ nõ amitteret. xxj. ℰ.in me. ℱ.ccxlvj. cxv. ℒ.folio.cclxxxviij.

Marie corpus in escam vermibus traditum quia sentire non valeo: dicere pertimesco. Hã estimationẽ ꝓcul ꝓpellit munus incomparabilis gratie. xxxiiij ℜ.in fine.fo.cccliv

Marie animã quomodo gladi⁹ vicak p: transisse: cũ hoc de ea nõ legak. xxxiiij. ℱ.xxxv. ℒ.fo.cccliv. et cccliv.

Marie que magna fecit dominus. xxxv. ℚ.fo.cccliv.

Marie de tẽporali resolutione et assumptione perenni: venerabile est manum ꝛ linguam occupare. xxxiiij. A.folio. cccliv.

Marie humilitas fecta est scala celi per quã dominus descẽdit ad terras. xxxv ℘.fo.cccliv.

Marie gloria in celis hec est. xxxv. S.folio.cccliv.

Marie aĩma claritate christi fruitur dũ excellentiori quadam et speciali prerogatiua a filio honorat: possidens in christo corpus suum quod genuit: ꝛ ꝙ quod genuit: quia dignum est ibi esse vbi ipse est: et tam pretiosum thesaurum dignius est celum seruare ꝙ terram. xxxiiij. ℜ.fo.cccliv.

Marie si vnitas gratie que cũctis in xp̃o credentibus seruak non tollit quanto: magis specialitas nature cum gratie vnitate efficit vnũ: matrem et filiũ: filiũ et matrẽ. xxxiiij. ℬ.fo.cccliv.

Mariã postq̃ xp̃s in cruce discipulo cõmendauit: nihil de ea legitur preter id quod lucas i actibus commemorat dicens. Omnes vnanimiter in oratione perseuerantes cum maria ⁊c. xxxiiij. ℒ.fo.cccliv.

Mariam nihil prodest interpellare vocibus nisi humilitatis eius exempla teneamus. xxxv. ℒ.fo.cccliv.

Mariã nemo digne loquit: nisi diuinit⁹ adiutus. xxxiiij. ℬ.fo.cccliv.

Mariam spiritussanctus ideo visitauit: vt ꝑfigeret ꝛ ꝯginitatẽ nõ amitteret: filiũ ꝓferret et incorrupta permaneret. xviij. ℒ.fo.cccliiij.

Mariam nẽm cuiq̃ sit dubium super celos eleuatam: cum moysi corp⁹ ab homine non inuentatur in terris: sed quo ordine transierit ad supna regna nulla hoc narrat catholica hystoria. xxxv ℬ.folio.cccliv.

Mariam laudare sufficeret nullus: etiã si omnium membra in linguas veterẽtur: quia altior celo est ꝛ pfundior abysso. xxxv. ℚ. ℜ.fo.cccliv.

Mariam potuit tam a putredie ꝙ a puluere facere alienam qui ex ea nascens virginẽ eam potuit relinquere. xxxiiij ℘.fo.cccliv.

Mariam in christo ꝛ apud christum esse nec ad ꝓmunem humilitatem putredinis ꝛ pulueris post mortem adductã: que suũ et omniũ genuit saluatorẽ: vera ratione confitendum est: ꝛ exẽplis: ostenditur. xxxiiij. ℚ.fo.cccliv

Mariam qui in vita ꝓ ceteris gratia sui conceptus honorauit: pium est credere singulari saluatione eam in morte ꝛ speciali gratia honorasse. xxxiiij. ℬ.fa.cccliv.

Martyr testis dicitur: et quicunq̃ ꝓ veritate testimonium dederit: quicũd ꝙ testimonio veritatis pertulerit: totum pro martyrio computabitur. ccxxxij. ℬ.in fine.fo.cccxxxvj.

Martyr grece latine testis dicitur: et q̃ tiensc̃unq̃ mandatũ christi bonis actibus facimus: totiens christo testimonium perhibemus. xxxij. ℒ.in fine.fo. cccliv.

Martyrijs sanctorum duo cõsideranda sunt: scilz feuitia tortoris: et patientia martyris. xliij. A. ℬ.fo.cccliv.

Martyri iniuriam facit: qui pro martyre orat. xvj. A.in medio.folio.lxxxviij. xlij. ℒ.fo.xx.

Martyrem clariorem tormenta faciunt. xij. ℚ.fo.ccclij.

Martyres sancti lõge aliter aĩmas suas pro amicis ponũt ꝙ christus. lxxxiiij. A. ℬ.fo.ccxliij.

Martyres quotidie fiunt. ccxxxij. ℬ.circa fi.fo.cccxxxvj.

Martyres duobus modis patiebantur vno modo in anima: altero in corpore cccxxxiij. ℑ. ℜ.fo.cccij.

Martyres veros sola charitas facit: et quomõ de falso martyrio heretici gloriank. l. A.fo.lxiij.

Martyres tunc pro nobis intercedũt: cũ in nobis aliqd de suis ꝛutibus recognoscũt. ccxliij. A.fo.cccxliij.

Martyres iõ se impendere fũt: q: securitatem a domino acceperũt. xlv. ℒ.folio. ccclxv.

Martyres suos pax nostra habet nã contra vitia dimicare magna ps martyrij est. ccl. A.fo.cccxlv.

Martyres se ipenderunt cõfitendo christum ꝛ ipleuerũt illud ad mensã potẽtis sedisti. xlv. ℬ.fo.ccclxv.

Martyres quare in lachrymis seminasse dicunk? xlv. ℚ.fo.ccclxv.

Martyres triumphantes in christo sua morte peccata lucrantes: q̃ꝯ qui in illo patitur omnino nõ moritur. xlix. A. fo.ccclxvj.

Martyres nõ solum eos fuisse cum passi sint credendũ est: sed etiam tunc cũ viuerent. xxxij. ℒ.fo.ccclix.

Martyres debent habere volũtatem paratam in martyrio. xiiij. A. cxvij.

Martyres q̃ honorat: honorat et christũ xxvj. ℚ.fo.ccclvij

Martyres nõ solum :sed et dominũ ipsũ cum ipsius adiutorio possumus imitari. xlvij. ℬ.fo.ccclxvj.

Martyres sanctos qui inquãtum potuerit imitari noluerit: ad eorum beatitudinem non poterit peruenire. xlvij. A fo.ccclxvj.

Martyres non tolerarent: nisi in eis xp̃s habitaret. xij. A.in fi.ccclij.

Martyres nõ tantum cruciabant tormẽta illata: quãtum tortores vastabãt insania. xij. ℰ.fo.ccclij.

Martyres deuotissime femine simul secum et sexum vicerũt. ꝛ fortiores virj tormentibus extiterunt. xlix. ℬ.folio. ccclxvj.

Martyres quot ante mortem pertulerũt supplicia: tot deo obtulerũt sacrificia xliij. ℬ.fo.ccclxv.

Martyrib⁹ applicak q̃s nos separabit a charitate christi: ꝛ ꝓpter te mortificamur tota die. l. A.fo.ccclxvj

Martyribus applicak ℞sus psalmi. Aut seminant in lachrymis. ⁊c. xlv. ꝙ totũ. fo.ccclxv.

Martyribus ab oĩbus de⁹ fidẽ magis q̃ mortem expetit. xlix. ℬ.fo.ccclxvj.

Martyribus donatũ est vt in prĩs vocatione habeant fidem: ꝛ in passione virtutem. xij. ℬ.fo.ccclij.

Martyribus christus ꝓmeditari voluit: ꝛ confiteri precepit. vt in semetipsis timidi ꝛ mundo essent audaces. xliij. A. fo.ccclxiiij.

Martyrum natalicia cur celebremus. cc xxix. ℚ.fo.cccxl.

Martyrum personam christ⁹ in se suscepit. xlv. ℬ. ℰ.fo.ccclxv.

Martyrũ vox est. Si deus ꝓ nobis q̃s cõtra nos. xlviij ꝙ totũ. fo.ccclxvj

Martyrũ si tormẽta ferre nõ possum⁹ vel contra malas concupiscentias re pugnemus. xxx. ℱ.fo.ccclviij. xlvj. ℬ.fo. ccclxv.

Martyrũ solẽnitates exhortatiões sunt martyrorum. xlvij. A.fo.ccclxvj.

Martyrum cũ creuit pugna: creuit ꝛ pugnantiũ gloria. xxxvij. A.fo.ccclxij.

Martyrũ si ad consortiũ volumus pueni re de imitatione ipsorũ cogitemus: debent cm̃ in nobis aliquid de suis virtutibus recognoscere: vt ꝙ nobis dignẽ domino supplicare. xxx. ℱ.fo.ccclviij. xlvj. A.fo.ccclxv.

Martyrũ nõ est tantũ in effusiõe sanguinis: sed in abstinentia vitiorum ꝛ exercitio preceptorum. xliij. ℱ.in me.fo.xx. lx. A. ℬ.fo.xcix.

Martyrium est indulgentia criminũ virtutũ caput: occasio iusticie: dominice passionis imitatio. xlix A.fo.ccclxvj.

Martyrũ nõ sola effusio sanguinis consummat ꝛ flãmarũ exustio: sed etiã cõtemptu carnis ad coronã peruenitur. xlvj. A.fo.ccclxv.

Martyrũ est atq̃ crux tota vita christiani hominis: si fm euangelium vixerit. xxxij. ℘.fol.ccclix.

Martyria sanctorũ quotiens celebram⁹ totiens christi gloriã predicamus. xj. A.fo.ccclij.

Martyria sanctorũ quando veneramur: de eterna eorum que in celis est festinate cogitare debem⁹. xj. ℘.fo.ccclij.

Mater nostra ẽ eccl'ia: duo vbera et duo testamẽta: sed lac scriptura sacra. iij. A.in prin.fo.cij.

Mater non est nisi q̃ filios ꝓereauit. cxv. ℬ.fo.cclxxxviij. cxix. ℱ.fo.cclxxxix.

Matrẽ suã q̃re noluit xp̃us agnoscere in nuptijs sz eam vocauit mulierem. viij ℬ. ℒ. ℚ. cxlviij. l. A.fo.cxcix.

Matrẽ suã quare xp̃s discipulo cõmendauit: et quomodo eã accepit discipulus in sua: cum nihil proprium habuit cxix. A. ℬ.fo.ccxxxij.

Matrimonium: de hoc vide. vxor.

Matrimonia cur iuentãt patriarche ad puteos vel ad fontes. lxxv. ℒ. ℰ. folio cclxx. lxxx. A.fo.cclxxij.

Mathematici asserunt homies positiõe stellarum: non de volũtate peccare xij. ℬ.fo.cxvij.

Mathematicorũ error: hinc falsus eẽ cõprobak. xxxj. ℬ.fo.ccxlix. xxxiij. ℒ.folio.ccl. lxiii. ℒ.fo.cclxv.

Marillã alteram quare iesus percutienti non ꝓbuit: sicut ipsemet docuit. cxiij ℒ.fo.ccxxviij.

Mechia a concupiscẽtia distingui. xcvj. ℘.fo.cclxxviij.

Mechie nole oĩs cõcubitus preter q̃ cũ vxore ꝓpria intelligi: q̃ ratiõe ostenditur. xcvj. ℚ.fo.cclxxvij.

Mechus est et si in illa casta qui mulierẽ viderit ad cõcupiscẽdam eã. clxv. ℰ. circa fi.fo.cccvj.

Mechatur si ille qui vxorem ꝓpriã excepta causa filiorũ cognoscit/ quale putas peccatum appetere alienam. xcv. ℱ.fo.cclxxviij.

Mechatur omnis q̃ ꝓpria vxore itemperate excepto filiorũ desiderio vtitur. xcv. ℚ.fo.cclxxvij.

Mechandum nõ est: exponik. xcvj. ℒ. ℱ. ℜ. ℚ.fo.cclxxviij.

Medetur sic xp̃s plagas peccatorum vt cicatricum vestigia non remaneãt. j. ℒ in fi.fo.ccxxxvij.

Medicus non discutiens cãm morbi frustra mederi videk. xxv. ℬ.fo.clxxij.

Medicus ad quid diligit egrotum. ix. ℒ fo.lxxix. viij. ℬ.circa fi.fo.cxviij.

Medicus magnus est xp̃s. viij. ℚ.circa prin.fo.cxviij. ⁊. ⁊. A. in me.fo.cxj.

Medic⁹ nõ est opus sanis sed male habẽtib⁹ exponik. x. A. in fi. ℬ.fo.lxxx.

Medic⁹ magn⁹ xp̃s aduenit: cũ tot⁹ mũdus iacebat egrotus: qui nõ solum sanitatem sed et mercedem donat. xiij. A. ℬ. ⁊. ℜ. in fi.fo.lxxxij.

Medicus est febris ꝓsecutor vt sit hominis liberator. xcvj. ℚ.folio.cclxxviij ccxxxvij. ℱ.in fi.fo.cccxxxviij.

Medic⁹ dolorem ingerit vt ad sanitatẽ pducat. lxviij. ℰ.fol'. cclxix. xciij. ℚ. fo.cclxxvij. clxviij. ℒ.fo.cccix.

Medicus bonus ꝓius poculum quod egro daturus est bibit: vt peritiã artis ostendat: et eger securꝰ accipiat. lxviij A.fo.cclxx.

Medic⁹ xp̃s: alia ꝓcepta dedit ade sano: et alia nobis languentib⁹. ℰt quomodo ipse ꝓior biberit poculũ mortis ne dubitaret egrotus. xviij. ℚ.fol'. xlvj. lix ℱ.ante me.fo.lxviij.

Medicus egrotum odit ꝛ diligit. ccxxiij ℣.fo.cccxxxij.

Medic⁹ si egri volũtatẽ attẽderet nunq̃ curaret. xcvj. ℱ.in fi.fo.cclxxviij.

Medici carnales qũ ꝓ salute corporum hoc spirituales ꝓ salute animarũ exercere debent. lxviij. ℬ.fo.cclxvj.

Medici quandoq̃ curant per contraria quandoq̃ per similia: exemplum. xix. ℒ.fo.cccliij.

Medico octso sanati sum⁹. lxxiiij. ℰ.fo. cclxix.

Medicamentũ citius calidis vulneribꝰ subuenit. lxxxvij. ℬ.fo. cclxxv. cij. ℚ. fo.cclxxxij.

Medicamenta anime plus q̃ corporis curare debemus. lxxxviij. ℬ.fol.cclxxv. cij. ℚ fo.cclxxxij.

Medicina xp̃i si non curat nemo curare poterit. lxviij. ℒ.fol.cclxix.

Medicina anime est fides vera. lx. A.fo. lxix.

Medicine consilio fiat quod fiendum est ꝓ salute: si autem velit et forte non expedit: sue cupiditati non obediatur in iij. reg. ca. xxxj fo.j.

Medicine mirabile genus: ꝓpter quam medicus egrotat vt egrotis sanitatem cõferat. xix. ℬ. ℬ.fo.cccliiij

Medio duũ animaliũ cognoscer is: exponitur. c. A.fo.cclxxxij.

Mediator quomodo xp̃us dicak. cxxxix ℰ.in me.fo.ccxcvj.

Melius est dolere mortem amicorum q̃ non. xxxiij ℬ.fo.xcviij.

Melius est vt itus positus ꝓpter bonos tolleres malos: q̃ fortas exiens bonos relinquas ꝛ malos. xlvj. ℚ.fo.cclv.

Membra sunt spiritussancti corpora vra tollens ergo membra christi faciã membra meretricis: exponitur. xviij A. ℰ. fo.lxxxviij.

Memoria quomodo facit demonstratiõ ne in anima: pulchrum exemplũ. xxiij. ℱ. ℬ.fo.clxix.

Mendax omnis homo: exponitur. clj. ℱ. fo.cccj.

Mendaciũ vnde ortũ habet: et q̃s est pater mendacij. xlij. ℱ.fo.clxxxix.

Mendactũ non est ex deo sed ex diabolo. iij. ℒ.in prin.fo.cij.

Mendacem deum facere quid sit. j. ℰ.in prin.fo.xcix.

Mendici dei sumus. v. A.in fi.fol.xxxvj. xv. ℬ.fo.xlviij. xlj. ℚ.fo.lix.

Mensa potentis que sit: et quid est considerare ꝛ intelligere que apponunt tibi ꝛ quid sit mittere manũ. xlvij. A.folio. cxcv. lxxxiij. A. ℬ.fo.cxcviij.

Mentiri vtrũ liceat pietatꝭ causa. lxxxix ℬ.in fi.fo.cclxxv.

Mentiri humilitatis causa nemo debet. xxix. c.fo.xcv.

Mentiri deus non potest: ꝛ tamen homines ꝛ verum dicere et mentiri possunt. fol.ccxxxiij.

Merces bene laborantium est vita eterna. iij. ℬ.in prin.fo.cij.

Merces fidei est intellectus. xxix ℒ.fol. clxxix. xxxvj. ℱ.fol'. clxxxiij. xlviij. A. fo.cxcvj. cxj. ℒ.fol.ccxxvij.

Merces bone vite nõ est sperãda in hac vita. xlvj. ℘.fo.cccl xv.

Mercenari⁹ quõ dicik fugere lupo venientẽ te. xlix. ℱ.in me.fo.lxiij.

Mercenarij qui dicank: et quomodo i ecclesia sint tolerãdi. xlix. ℰ.in me. ℘. ℰ ℱ fo.lxiij.

Mercenarij q̃ sunt. xlvj. ℒ.fo.cxciiij

Mercenarij quare admittunk i ecclesia. xlvj. ℘.fo.cxciij.

Mercenario an liceat fugere veniente lupo: ꝛ quomodo q̃s dicatur fugere. xlvj ℰ.fo.cxciij.

Mercurius licet ab hominibus de⁹ estimeretur ipse se tamen hominẽ confitek cxcix. ℱ.in me.fo.cccxxj.

Meretrix comparak inferno. cvij. ℰ.fo. cclxxiij.

Meretrix ois mulier adultera siue cõcubina vocatur. xxxvij. ℱ.fo.xvij.

Meretricis nomine q̃ intelligak. clxiiij. ℒ.fo.cccv.

Meretrices due litigantes coram salomone quid significent. cc. A fo.cccxxiij. cxcix. ℘.fo.cccxxj.

Meridies multis modis interpretatur. clxv. ℒ.ante mediũ. ℚ.fo.cccvj.

Merita diuersa sunt resurgentiũ. xlix. ℱ. fo.cxcvij.

Messis multa: operarij autẽ pauci: roga te dominũ messis: exponitur. xlij. A.fo. cclxiij.

Messes due sunt: vna transacta: altera futura. xlij. ℒ.fo.ccclxiij.

Messores qui sunt: et q̃ seminatores. xv. ℘.fo.clviij.

Messias quid sit. xv. ℱ.fo.clviij.

Metreta q̃d significat. ix. ℒ.fo.cxlix.

Migrare corde et migrare corpore quid sit. xxxij. A.fo.clxxx.

Militare aut ministrare rebus publicis non est delictum sed iniuste calũniari aut velle vitari damnabile videtur. xix A.fo.xlviij.

Militia seculi et militia dei in hoc differunt. xliij. ℱ.fo.cccl xv.

Militia spiritalis qua clerici militãt: et de eorũ stipẽdio. xix. ℬ. i me.fol.xlviij.

Militũ officiũ quale sit: ꝛ ne iustas leges vendant: ideo eis stipendiũ debek. xix. A. circa fi. et ℬ.fo.xlviij.

Militib⁹ ꝛ cũctis officijs ex litterꝭ sacris regla pscribit. xix. A. añ me. fol.xlviij.

Minimus vel magnus quis vocak in re:

gno celorū. cxxij. ℱ. fo. ccxxxiiij.
Minimi xpi q̄ vocant. xxxv. B. circa p̄n. fol. lv
Minoritas filij ad patrē p̄m quid attendenda ē. xxxvij. B. xxxvij. ℱ f. clxxxiij. et. clxxxiiij xl. L. folio. clxxxvij. l. xvj. L. lxxviij. B. B. fo. ccxj. et. ccxlj.
Ministri dei vel diaboli sic discernūtur. lxxv. B. L. fo. cclxxiiij.
Ministrare xpo quid sit. lj. D. fo. cc.
Miraculū maius est q̄ deus homo fact⁹ est: ℞ miracula oīa que de⁹ fecit inter homines. xvij. B. fo. clxj.
Miraculū xpi maximū ⁊ primun qō fuit iij. J. fo. ccxxxviij. cliij. B. fo. cclxxxiij
Miraculū temporale xpus fecit: vt tu eū q̄ras ⁊ mirer⁊ eternū. xxxij. D. fo. cxxvj
Miracula dei quotidiana nō facilitate ⁊ assiduitate vilescūt. xxxij. L. fo. cxxvj.
Miracula omia christi aliquid signifícabant lxxiiij. G. ll. fo. cclxix
Miracula christus facit sine sanctis: sed sancti nō sine christo. j. B. in fi. ilj. B. fo. cccxlviij. ⁊. cccxlix.
Miracula xpi nobis proficiunt. clxxvj. B. fo. cccxij. cclx. B. fo. ccclxxvj.
Miracula christi ⁊ sanctorū sic differunt ciiij. B. fo. cclxxxiij.
Miracula cū audis: fua fidē: nō inq̄ras rationē. clix. B. in fi. fo. cccciij.
Miracula nō fecit xps magicis artib⁹ vt quidā putabāt. iiij. S. fo. ccxxxviij.
Miracula vt faciam⁹ nō debemus appetere. lj. G. in fi. ll. fo. cj.
Miracula christi nō erāt ludicra vel inania: ⁊ maxime miraculū q̄ apparuit i suscitatione lazari. lij. B. fol. lxv.
Miracula xpi nō obscuritate verbo⁹ ⁊ eloquij purtate narrāt. xlj. B. fo. ccliij
Miracula xpi cōtinebant beneficiū. clix B. fo. cccliij.
Miracula septē panū ⁊ quinq̄ panū sic differūt et quid significent. ccix. D. fo. cccxxvj.
Miracula xpi sunt etiā signa: ⁊ quō alit ⁊ aliter moueant audiētes ⁊ videtes ea xliij. B. B. fo. lx.
Miracula cur xps hic corporaliter exhibuit: ⁊ cur modo nō sint tot miracula sicut i p̄mitiua eccl'a. xvij. B. in me. B ⁊. D. in fi. fo. xlvj. xlij. B. fo. lx.
Miracula p̄eternitatē facientes: nihil sunt. xiij. ℱ. fo. clv.
Miracula christi que sunt que nēo alius fecit: cū tñ plures sancti fecerunt miracula que christ⁹ fecit: et multa alia que christ⁹ nō fecit. xcj. B. B. fo. ccxvj
Miracula facere nō est appetēdum. xxx. iiij. E. fo. cxxvij.
Miracula quare nō faciūt boni christiani. xiij. ℱ. fo. clv.
Miracula dei quotidiana q̄uis magna tamē assiduitate vilescūt: rara vero nō tamē maiora hoies obstupescunt. viij. B ix. B fo. clxviij. ⁊. cxlix. xviij. B. fol. clxxj. xliij. B fo. cxcj.
Miraculorū dei maximū miraculum est homo. xxxij. L. fo. cxxvj.
Mirabilia non sunt nisi que hominibus sunt impossibilia. xviij. J. fo. cccxlv.
Mirabilia facit xps p̄ter p̄suetudinē q̄ deus est: que nō cōsideratiōe cōprehensa sed assiduitate viluerunt. cxlvij. B. fo. ccc. clviij. B. fo. ccciiij.
Mirari ōīnis si deum cogites. clx. A. fo. ccciiij.
Mirabank quare iudet de doctrina christi. xxix. A. fo. clxxviij.
Mia v̄el sic amāda est vt timeatur eius iusticia. cij. D. fo. clxxxij.
Misericordia plixa dei nō aufert eius iusticiā: q̄ quanto diuti⁹ expectat: tanto graui⁹ vindicat. cij. A. fo. cclxxxij.
Misericordia dei erga nos prebet nobis formā miserendi ꝓximo. vj. A. fo. v.
Misericordia dei ad peccatores quanta sit. iij. B. fo. xxxvj.
Misericordia dei in oībus operibus ei⁹ relucet. vj. A. fo. v.
Misericordia dei q̄uis sit multum p̄sumēda: nō tamē negligere debem⁹ eius iusticiam. xxxvj. E. fol. cxxviij.
Misericordia facit locū vnicuiq̄ ꝑm meritū operū suoꝝ: quia qui miserek deo offert sacrificium placabile. cclij. B. folio. cccxxiij.
Misericordia est quasi secundus baptismus. xxix. L. fo. cxxx.
Misericordia dei p̄cedit iudiciū. xxxvj. B. fo. clxxxiij.
Misericordia dei implorāda est: q̄ iustitia ab eo auferri non potest. xxj. G. fol. cxxj.
Misericordia duplex: et q̄ nobis pri⁹ debem⁹ miserer: deinde ꝓximo. xv. B. fo. xliij. et. xxx. B fo. liij.
Misericordia perfecta non est q̄ p̄cibus extorquet. xxxix. B. fo. cxxx.
Misericordia dei magna ad peccatores demōstratur in adultera liberata a lapidatione. xxiij. D. fo. clxix.
Misericordia q̄d sit. xxiij. L. fo. xj.
Misericordia ira dei auertit: p̄cā dimittit: ignes futuros extiguit. xlvij. B. fo. ccxxxiij.
Misericordia sine iustitia destruit: et iustitia sine misericordia in crudelitatē vertitur. vj. A. fo. v.
Misericordia nō nisi miseris est necessaria. xviij. A. fo. cxx.
Misericordia talis esse dz que suscipiat nō repellat: peccata purget: nō animā grauet. xlvij. A. fo. cxxxiij.
Misericordia sic retinet suū ꝓpriū vt nō auferat iustitie debitum. vj. D. fo. v.
Misericordie opera quantū valent apud deū ostendit. lviij. L. in me. fo. xxviij.
Misericordie opa per quēlibet etiam si paup sit exerceri possunt. vj. L. fo. v.
Misericordie opera solis miseris sūt necessaria. xxvj. L. posl me. xxvij. B. circa p̄in. fo. lj.
Misericordie dei spes ē nobis si ab operib⁹ misericordie non fuerim⁹ steriles. ccxxxiij. E. fo. cccxxxvj.
Misericordie opera q̄ libēter exercuit: nūq̄ legitur male perijsse. xxvj. L. i fi. fo. xj. xliij. A. B. fo. xx.
Misericordiā accipiet q̄ primo pietatis non denegat officia. lxxvj. B. fol. cclxx.
Misericordiā nō denegat qui de nostra conuersatione vult mutare sententiaz cij. B. fo. cclxxxij.
Misericordiā dei q̄d nō nisi ad se extendūt. vj. A. f. cxiiij. xxj. A. in fi. f. cxxj
Misericordiā dei magnā deprecat q̄ magnā miseriā confitet: et paruā qui paruam: q̄ nesciēter peccauit. xxj. ℱ. folio cxxj.
Misericordiā nō p̄t sperare qui peccantibus in se non miseretur. cclij. A. folio cccxxiij.
Misericordē ita q̄dā deū putāt: vt iustū denegent. ctj. A. fo. cclxxxij. cv. A. folio. cclxxxiij. cix. G. fo. cclxxxv.
Misericordiarū multa sunt genera: ⁊ q̄ō maximū. cclij. D. fo. cccxxiiij.
Miserere animē tue placēs deo ⁊ t̄. exponitur. ctj. L. fo. cclxxxij.
Miseretur cui vult: ⁊ quem vult indurat exponitur. xx. B. L. D. fo. xc.
Miseretur deus sine aliquo dolore. cxxiij A. in fi. fo. cccxxxij.
Miserebitur tibi deus tantū: ℞tum ꝓximo tuo misertus fueris. xliij. B. in fine. fo. xx.
Misericors cito exauditur. cclij. L. in fi. fo. cccxxiiij.
Misericors bene est qui a se incipit. cclij B. fo. cccxxiiij.
Misericors et miserator dñs lōganimis ⁊ t̄. exponit. xcvj. A. fo. cclxxviij.
Misericors sicut deus est peccatores tolerādo sic ⁊ iust⁹ est et verax. eos puniēdo. xlvij. D. fo. lxij.
Misericors nunq̄ mala morte finiet. vj. D. folio. v.
Misericordes estote: exponit. lxxvj. B. fo. cclxx. cciij B. fo. cccxxiiij
Miserendū est non tantum viuis sed defunctis. xliij. B. L. ℱ. xlij. B. folio. xx. xlviij. D. fo. xxij.
Miserendū est oīb⁹. vj. D. fo. v.
Miseria hoīm et si cōis sit: non tñ dz malicia esse cōis. x. A. fo. cxvj.
Missus non sum nisi ad oues ⁊ t̄. exponit lxxiiij. B. L. D. E. fo. cclxix.
Missus est xpus a patre et spiritusancto vj. L. fa. ccxlj.
Missa singulis diebus vñicis est audienda. cclj. D. fo. cccxlvj.
Missarū officiū nō ꝓpter instantias potentū: aut gulā vel auaricię abeuntandum est. cclj. ℱ. fo. cccxlvj.
Missio christi est eius icarnatio. xlij. L. fo. clxxxix.
Missio christi et apostolorum quomodo differunt. cx. E. fo. ccxxvj.
Mitis ille dicitur. lxj. A. fo. xxix.
Modicum et videbitis me: quō intelligēdum est. cj. L. fo. ccxxij.
Moyses representat personam xpi. xlix. D. fo. lxiij.
Moyses cur sine ligno non faciat signa cj D fo. cclxxxij.
Moyses quid significat q̄ ethiopissam duxit vxorem. lxxxvj. B. fo. cclxxiiij.
Moyses figuram legꝭ habuit. cv. E. cvj. B fo. cclxxiij. et sequenti.
Moyses cū virga significat legē cum decē p̄ceptis. lxxxvij. A. fo. cclxxiiij.
Moyses vt a iudea nascak et a filia pharaonis adoptek q̄d significet. lxxxvj. A lxxxix. L. fo. cclxxiiij. et. cclxxv.
Moyses q̄ cū virga mittak ad egyptū: ⁊ q̄ leprā man⁹ ei⁹ incurrat q̄d significat lxxxvj. L. D. E. fo. cclxxiiij.
Moyses miracula facturus vxorem reliquit. lxxxvj. E. fo. cxliij.
Moyſi dubitatio ad petram orta: et q̄ ē in monte moriuus: q̄d significet. xxvij L. fo. cxxiij.

Moyſi dicit: sinevt irascak furor meus ⁊ cetera. xcvij. p totū. fo. cclxxxj.
Moyſe orante q̄ hostes vincank quid significat. xciij. D. E. fol. cclxxvij. cj. D. in fi. fo. cclxxxij.
Monach⁹ nō ē qui patiens nō est. xvj. B folio. viij.
Monachus qui propositum rumpit christum negat. lx. B. fo. xxix.
Monachus nō medicinaliter cibū diuidicet: q̄ nō est delicate pascēdus i monasterio qui seculuz reliquit. iiij. L. fo. iiij.
Monach⁹ si supbus est melius vxorē duxisset. l. iiij. B. circa fi. fo. xxvj.
Monach⁹ verbosus sal est insatuatū: artifex mēdaciorū: fabularū faber. iij. B fo. iiij. xxvj. A. in fi. fo. xj.
Monachus si in spiritu libertatis viuere voluerit: nō est tenendus ꝭ expellend⁹ de congregatione. xiij. ℱ. fo. vij
Monachi mercantia/vsura estimatur occulta. iiij. B. fo. iiij.
Monach⁹ si peccat miser est: nec tamen licet ꝓpositū mutare sed in penitentie locū reuerti. lx. D. fo. xxix.
Monachus aū mortē mortēdo viuere et viuendo mori debet. xj. B. circa finem. folio. vj.
Monachi non vadant ad seculū min⁹ ℞ duo vel tres: nec bibāt aut māducent fozas. j. L. fol. iij. xxxvj. L. fol. xvj. in. ij. reg. ca. iij. in. iij. reg. ca. xix. ⁊. xxxij. fo. j
Monachi nihil debēt possidere: dare/vel accipere sine prelati sui licentia. j. reg. ca. iiij. ⁊. iij. reg. ca. xxviij. fo. j.
Monachi reprehendunk qui lōge sedent a monasterijs: ⁊ ex superbia ad synaxim fratrū venire contēnūt. liiij. L. fo. xxvj
Monachi fugitiui disciplineclaustrali sunt subijcienti. j. D. fo. iij.
Monachi quales esse debeant. j. B. fo. iij.
Monachi non debent perscrutari altas q̄stiones de diuinis: nec philosopharı: sed magis quō p̄cepta dei impleant et diabolū superent. xv. B. B. fo. viij.
Monachi nō in foro sed i cella habitare nec familiā/ꝭ familiarū alias pascere debent. iij. B. fo. iiij. xxxvj. B. fo. xvj. ij reg. ca. iij. fo. j.
Monachi non debent doctoris appetere cathedram. xxiij. L. fo. x.
Monachovtrū liceat egredi monasterū vt parētib⁹ subueniat. vj. L. fo. v.
Monacho periculosum est egredi et parentes visitare. vj. B. fo. v.
Monacho tria inhereat: disciplina regularis: progressus: ⁊ exit⁹. xl. D. fo. xviij
Monachū que magis cruciant. xl. G. in me. fo. xviij.
Monachoz est aliorū petā deflere: et sua corrigere. xj. B. fo. vj. xxiij. L. fo. x.
Monachorū tria sunt genera. xxj. p totū folio. ix.
Monachorum habitus q̄lis esse debeat: ⁊ de ei⁹ ministerio. xxviij. E. xxvij. J. circa fi. R. fo. xxj. iiij. G. fo. xxv. in. iij. regu. ca. xviij. fo. j.
Monachorum ꝓprijū est orare: sicut canū est latrare. xxij. B. fo. x.
Monasterū ingressus que p̄cipiuntur obseruare. ij. reg. ca. v. i fi. et iij. reg. ca. j. fo. j. et. ser. j. B. in me. D. in fi. fo. iij.
Monasterū ingressus quales conditiones habere debeat. j. reg. ca. iij. fo. j.
Monasteriū ingressis q̄ venerūt ex moribus delicatioꝝ⁹: si aliqd alimētoꝝ ve stimētoꝝ dak: fortioꝝ⁹ nō dz iniustū videri. ij. reg. ca. xv. fo. j.
Monasteriū si per hostilē incursū dissipatum fuerit: fratres q̄cito potuerint debent currere ad prepositum suum vbi eū esse cognouerint. j. reg. ca. vij. fo. j.
Monasterij aliqd q̄ secū detulit: dz illud preposito p̄sentare: nec sibi retinere quod ad omnes ꝓtinet: et deo consecratū est. j. reg. ca. viij. fo. j.
Monasterio distribuak vnicuiq̄ victus et tegumentum non equaliter omnib⁹ quia non equaliter valent omnes: ꝭ sicut cuiq̄ opus fuerit. ij. reg. ca. ij. in fi. iij. reg. ca. ij. fo. j.
Monasterio q̄ suas diuitias partiūr nō inde supbiāt: sed de pauperū fratrum societate glorient. iij. reg. ca. v. fo. j.
Monasterio nō q̄rāt paupes q̄ nec foris habere potuerūt: ꝭ tñ cozū infirmitati q̄ opus ē tribuak. iij. reg. ca. iij. fo. j.
Monasteria tūc incipiēt diuitib⁹ esse vtilia non pauperibus si diuites illic humilientur et pauperes inflētur. iij. reg. ca. iiij. fo. j.
Monica p̄cib⁹ ⁊ lachrymis suis augustinū fecit adherere sancti ambrosij vestigijs: in ser. ambro. de bap. aug. B. fo. j.
Monica apō hostia tyberina p̄stituta cū augustino vt ad africā remearet: romā ducit ad videndū paganoꝝ edificia et cesaris cadauer. xl viij. ℱ. fo. xxij.
Monica augustinū tam spiritu q̄ carne genuerat: et ipsa istigāte ab ambrosio vigilie sanctorum in ieiunia cōmutate sunt. xxv. B. fo. xj.
Monice sancte q̄lis fuit vite conuersatio in additionib⁹. j. fo. xxxiij. col. iiij.
Mons significat christum propter quatuor. xl. D. fo. xviij.
Montē cur christus solus ascendit. xiiij A. fo. xliiij.
Montes sunt boni: sunt ⁊ mali. clxv. J. ime. fo. cccvj.
Montes israel q̄ sint. clxv. M. fo. cccvj.
Mōtes ⁊ colles q̄ sūt. j. B. L. fol. cxxxvij.
Monstrū qñ aliquid esse dicitur. lj. B. in fi. fo. lxv.
Morbi causa manente morb⁹ reperitur. xxv. G. fo. clxxij.
Mores in melius cōmutare ⁊ a factis malis recedere nō sufficit: nisi etiā de his que facta sunt satisfiat dño p penitentie dolorē. l. ll. in me. fo. cxxxv.
Morere ne moziaris. cxlj. L. circa fi. fol. ccxcvij. cxliiij. ℱ. fo. ccxcvij.
Moreretur nisi xps nos nō viueremꝰ q̄ accepit mortē de nō ⁊ reddidit vitam de suo. cxliij. D. fo. ccxvij.
Moze aliozū quō nob⁹ ꝓficit. lxvj. B. fo. xxxj.
Moze duplex: corporis scilicet et anime lxxij. per totū. fo. xxxij.
Moze non esset si peccatū nō p̄cessisset xxxiij. B. fo. xcviij.
Moze nō mozeret si christus nō mozeret clxxiiij. B. fo. cccxj.
Moze xpi misericordie fuit: non necessitatj. xxxj. L. fo. clxxix. xxxvij. E. ℱ. fo. clxxxiij. ⁊. clxxxiiij.
Moze aie plus volenda est ℞ corpis. xlj G. fo. ccclxiij.
Moze xpi plus ℞ mundus valuit. cxliij B. fo. cclxxxviij
Moze tua in victoria consumik. clxj. B. circa fi. fo. cccv.
Moze duplex et quomodo timendo vnā icidik i alterā. xliij. E. fo. cxc. xlvij. D. fo. cxcv. xlix. B. L. fo. ccxcvij.
Moze que per lignū venit: p lignū superata est. xix. D. fo. cccliiij.
Moze xpi simpla mortē nostrā duplā destruxit. clxxxj. G. fo. cccxiij
Moze cōparat sommo. clvj. E. fo. cccliij.
Moze filiozū qñq̄ est disciplina parētū exemplū. cciij. B. fo. cccxxv.
Moze christi non illi sed nobis data est. cxxxiij. D. fo. ccxcv.
Moze christi signum nre salutis. clxxxj. E. in fi. fo. cccxiij.
Moze xpi nos viuificauit in nostri generis corpe. clxxvj. D. fo. ccxcij.
Moze nō mozik nisi in vita. cxxv. B. fol. cxxviij.
Moze ero tua o moze t̄. expōik. cxxxvij B. fo. ccxcvj. clvj. A. f. ccciij. clxxxj. J. fol. cccxlij.
Moze a morsu nomē accepit: q̄ ex eo q̄ mordemus partem abstrahim⁹: ⁊ partē relinquim⁹. cj. B. f. cclxxxij. lxxxvij. B. fo. cclxxiiij.
Moze mortē patik dū ei fuite defūctoꝝ multitudo subtrahik. clxj. B. fo. cccv.
Moze bona aut mala. xxiij. p totū. fo. j.
Moze q̄ in puluere p̄fectura suscepit: ꝑ discussa refundit. clvj. E. fo. ccciij.
Moze christi est pignus: q̄ dabit nobis suam vitā. cxlj. ℱ. circa fi. fo. ccxcvij.
Moze xpi in carne vita tua esse debet in mente. clix. B. fo. ccciiij.
Moze bonis ē ianua vite. xlvj. M. circa finē. fo. cclv.
Moze christi nostra est liberatio. cxxiij. B. in fi. fo. ccxcj.

Mors xpi tal fuit vt p ea diuites dari p
phetatu fit.xxxvj.D.fo.cxxviij.
Mors corpis necessaria est:iz mors aime
volutaria.vj.A.in fi.fo.xxxvij.
Mors iustoru coparat somno.xxxij.A.
fo.xcviij.
Mors pcorum et primogenitoru egy:
pti qd significet.lxxxvij.L.E.F.G.fo
lio.cclxxviij.lxxxix.D.fo.clxxv.xcv.F
cclxxviij.
Mors cur incerta est nobis.lxxj.A.folio
xxxij.
Mortj nomen memoratu oim corda per
cutit.cxxxij.S.fo.cccxl.
Mortj pater pctin qz si nuq peccaret:ne
mo moreret.cxlj.B.fo.ccxcvij.
Mortis possibilitatem initium vite facit
xcvj.B.i me.fo.cclxxviij.lxxiiij.D.fo.
cclxix.cxxxix.B.fo.ccxcvj.
Mortis contra vetustate christus attulit
vite nouitate.xxxix.B.fo.cclij.
Mortis sue die vt qsq ignoraret:de? vti:
liter instituit.xiij.A.fo.cxvij.xxvij.L
in fine.fo.cxxiij.
Mortis christi reus est qviolat animam
xpi sanguine mudata.cxx.F.fo.cxxc.
Mortis quecuq occasio fuerit si bonam
vita habeas ad requie exis et beatitu:
dine qne non timore nec fine babet.cc:
xxxix.L.fo.cccxl.
Mortj meditatio ad mita est vtil.xlvij.
D.fo.xxij.lvij.A.B.lviij.B.f.xxvij.z
xxviij.
Mortis diffinitio.xliij.E.fo.cxc.
Morte sol? de? sentire no potuit nec sol?
homo superare potuisset.clxxvj.B.cir
ca fi.cccxij.
Morte no ta fuisse q somnu ipa tpis bre
uitas ostendit.cxxxiij.D.fo.ccxcv.
Morte suscepit vt a nobis morte exclu:
deret.clxij.B.fo.cccv.
Mortem quidam appetunt et cum vene:
rit fugiunt.cxiij.B.fo.cclxxxvij.
Mortem peruersus plus amat q vitam
ccxxxix.L.fo.cccxl.
Mortem crucis quare elegit xps.xxxvj.
B.C.fo.clxxxiij.
Morte de? no fecit.xij.C.in fi.fo.cliij.
Morte videre vel gustare quid sit.xliij.
E.fo.cxc.
Mortem corporis quidam plus timent
q anime.xviij.C.D.E.fo.lxxxviij.
Morte quida differut:sed non effugiunt
xviij.E.fo.lxxxviij.
Morte horret no opinio iz natura.xxxij.
A.fo.xcviij.
Mortem crucis et no aliud genus elegit
clxxxj.E.G.fo.cccxiij.
Morte xpus to sustinuit vt iniusta mors
iustam vinceret mortem.cj.B.fol.cc:
lxxxij.clvj.G.fo.ccciij.
Morte timedo cadere in mortem:est in:
felicissimu.xlij.D.circa fi.fo.ccclxiij.
Morte de sua ludit:et seducit qui hoc co
gitat vt possit ei extremi repotis indul
getia subuenire.cxx.G.fo.ccxc.clxxxj.
M.fo.cccxiij.
Morte xpi oia elemeta turbant:sola coz:
da iudeoz no mouent.cxx.E.fo.ccxc.
Morte nihil certi?:et nihil hora mortis
incertius:et quomodo moriendi neces
sitate aliquis bene vti debet.xxj.A.in
me.B.fo.xlix.
Morte carnis sue xps morte nre carnis
de serpente venientem sanauit:z ad i:
mortalitatis sue speciem i tempore re:
surrectionis coplenda reformauit:xpe
plu.xix.L.fo.ccclxiiij.
Morte corpoz huius quis me liberauit:
exponit.q.G.in fi.D.fo.lxxv.
Morte amicoru tristari naturale est:sed
dz vincere in nobis spes resurrectiois
xxxij.A.L.xxxij.B.L.fo.xcvij.
Mortes sunt due sc prima et scda z prie
mortis due sut ptes.clxij.B.fo.cccv.
Mortuus est fm solam carne non fm dei
tatem.xxxix.B.fo.ccclj.
Mortuus quis bene est:diues purpura:
tus an lazarus mendicus:ccxxxix.E.
folio.cccxl.
Mortuus est et sepultus ita in vera hua:
nitate quo nat?.cxxxj.L.fo.ccxcviij.
Mortuus est xps fm carne solu non fm
diuinitate.xiij.E.circa pn.fo.lxxj.
Mortui xps voluit propter nostra peccata
lij.fo.cxl.
Morj bn discis si didiceris bene viuere
ccxxxix.E.in fi.fo.cccxl.
Morj aliqui timent:aliqui optant vt sint
cum christo.ix.B.in prin.fo.cix.
Morj cur voluit xps p genere humano
quod per sapientia vel potestate potuis:
set liberasse.xix.B.fo.ccclxiij.
Morj male times:viuere no male times
corrigere malavitam z no timebis ma
le morj.ccxxxix.L.in fi.fo.cccxl.
Morj male non potest qui bene vixerit.
ccxxxix.L.in fi.fo.cccxl.
Morj posse z no posse vtruq erat i ptate
primi hois.xlviij.B.fo.xxij.
Morj pro nobis cur xps voluit.cxx.A.fo
lio.ccxc.
Morj tunc timemus quado nobis bene
est.ccxlv.K fo.cccxliij.
Morik quo aia z occidit.xlvij.D.f.cxcv.
Morlamur morti mutatione cu xpo vt a
morte iustitie viuamus cu xpo.cxlj.F
in fine.fo.ccxcvij.
Morientis christi potestas vnde appa:
ruit.xxxj.C fo.clxxix.
Morientibus multa occurrunt impedi:
menta.xlviij.G.fo.xxij.exemplu.lxix.
B.fo.xxxij.
Mortuus no est deus tame fm hominem
mortuus est.cxix.L.fo.cclxxxix.
Mortuus est morte breui z temporali:ne
nos morte subirem? eterna.cxciij.C.
in fi.fo.cccxix.
Mortuus quatucuq diues aut char?sta
tim relinquik:exemplu.lxxxij.B.L.fo.cclxxij
ccl.L.D.fo.cccxlv.
Mortui q dicank.xcviij.D.fo.cclxxxj
Mortui quomo audient vocem filij dei
z viuent.xix.D.J.K.fo.clxiij.xxij.E
xxiij.D.fo.clxviij.et.clxix.
Mortui qui dicunk etta viuetes.xxij.E
xxij.E.fo.clxviij.et.clxix.
Mortui quo dicank audire voce filij dei
z viuere.lxiij.D.E.in pn.z.B.fo.lxxj
Mortui quo sepelit mortuos.vij.A.in
fi.fo.xxxviij.xviij.B.fo xlvj.
Mortui tres quos christ? suscitault:qd
mystice figurent.xliij.F.in me.xlitij.p
totum.fo.lix.et.lx.
Mortuus quibus psunt orationes z ele
mosyne.xxxij.B.fo.xcviij.
Mortuis non prosunt pompe exequiaz
xxxij.A.fo.xcviij.
Mortuus quo sit cura sepeliendi exhibe
da.xxxij.C.in me.fo.xcviij.
Mortuos tres sicut xps semel visibiliter
ita milta iuisibiliter excitat:z nemo ta
facile excitat in lecto q xpus in sepul:
chro.xliij.B.in me.fo.lx.
Mortuos tres suscitault xpus:et quare
xlix.B.C.fo.cxcvij
Mortalitate nostra cu i se xps assumpsit
et inde gratia sanitatis totu corpus re
supsit:non ideo fact? est altior:vel bea:
tior:sed tota hec dispensatio nostre vti
litati consuluit z militauit.nihil sue di
uinitati otulit.xix.B.fo.cccliiij.
Mouenk cu facili? corpora leuiora:diffi:
cilius grauiora:cur se leuissima aranea
tarde mouet:z grauis equus velociter
currit.cxlvij.G.fo.ccc.
Mulier chananea z ei? fides.lxxiiij.p to
tu.fo.cclxix.cciz.B.fo.cccxxvj.
Mulier fortis que dicatur.cxvij.per to:
tu.fo. cclxxxviij. cccviij.B.fo.cccxxx.
Mulier que in adulterio deprehenditur
xciij.D.E.fo.cclxxvij.
Mulier z virgo vtru differant.lxiij.C.i
me.fo.lxx.
Mulier samaritana significat eccliaz ex
gentibus cogregatam.xv.C.fo.clvij.
Mulier loge:est libido ppe.xxj.C.f.cxxj
Mulier curua decem octo annis z a dno
curata qd significet.xlix.A.f.cxxx.iiij.
Mulier a mollicie id e a fragilitate no:
me accepit.xcvj.G.fo.cclxxviij.ccxliii
A.fo.ccccxlij
Mulier deprehensa in adulterio.lxvij.p
totum.fo.lxij.
Mulier fluxum sanguinis paties quid
significabat.xxxj.E.fo.clxxix.
Mulier dum parit tristiciam habz.cj.B.
C.in fine.fo.cccxxij.
Mulier samaritana pria credidit ex gen
tibus.xlij.C.in me.fo.cccliij.
Mulier curua.xij.A.fo.xliij.et.xxxj.p to:
tum.fo.liij.
Mulier samaritana.xcij.per totum.fol.
cclxxvj.
Mulier que fluxum sanguinis patiebat
z a xpo sanata:qd signifiet.lxxiiij.F.
G.fo.cclxix.clij.A.in fi.clv.C.f.ccclj.
Mulierj noie no virgineu dec? negak:iz
femine? sex? ostendik.xix.D.fol.ccxlv.
xxj.D.fo.cccxlvj.xlj.C.fo.ccliij.
Mulieres vt in ecclesia taceat:de hocvi:
de ser.xxvj.per totum.fo.cxxiij.
Mulierum inhoneste familiaritas fugien
da est:exemplu.lxxxij.B.C.fo.cclxxij
ccl.C.D.fo.cccxlv.
Mulieru consortiu habere periculosum
est.xxxvj.F.fo.xvj.
Mulierum amicitias qui procurat:insi:
piens est z inexpertus.xxxvij.F.f.xvij
Mulierum incauta familiaritas no solu
paruos sed z sanctos z fortes vincit.
xxj.C.fo.cxxj.
Mundus cur sit creatus:z quomodo sit
vtendus.ij.F.in me.G.fo.cj
Mundus duobus modis seducit.cccxlv.
A.fo.cccxliij.
Mund? multis modis oz.xxviij.A.folio
cccxlviij.xlviij.B.fol.cclvij.lxix.D.fo.
cclxvij.ccxxiij.C.fo.cccxxxij.
Mund? z oia instrumeta ei? e fact?a deo
oipotete.cxxix.B.fo.ccxciij.
Mundus amarus est et diligitur.cxj.C.
fo.cclxxxvij.

Mūdus comparatur heremo:et terra re:
promissionis patrie celesti:iz habem?
fontem charitatis ne deficiam?.vij.A
in pn.fo.cvij
Mundus quomo arguak de peccato:iu
stitia z iudicio.lx.A.B.lxj.A.B.f.lxix
Mūdus coparatur scorpioni:z q multj
amaritudinib? sit respersus:z cur non
sit amandus.xxix.B. in fi.C.D.fo.lij.
Mundus no cognoscit nisi suos:sed pse:
quitur pios.iiij.C.circa pn.z.v.D.fo.
ciij.z sequenti.
Mundus transiens comparatur fluuio:
z in eo tria sunt cocupiscentia carnis
tc.ij.F.in prin.fo.cj.
Mundus aut ridet nos aut ridetur a no
bis.lv.D.fo.cclxj.
Mundus z deus non possunt simul dili:
gi.ij.E.fo.cj.
Mundus cur multis malis atteratur.l.
A.fol.cclix.cxj.A.fol.cclxxxvij.cccxv.
D.fo.cccxliij.
Mundus decipit amatores suos.lxij.E
fo.xxx.
Mundus vt cognoscat quia tu me misi:
sti:quomodo intelligit.cx.D.cxj.D.fo
lio.cccxvj.z.cccxvij.
Mundus quomodo videt z no videt xps
lxxv.B.lxxvj.A.fo.ccxj.
Mundus quo odit vel diligit mundu:et
quomodo nos mundu etia odire et di:
ligere iubemur.lxxxvij.B.lxxxviij.B
C.fo.cccv.cviij.A.fo.ccxxv
Mundus pro quo xps rogat:z no rogat
quid representat.cvij.A. fol.ccxxv.cx.
B.fo.cccxvj.
Mund?in quo z de q dixit se xps no esse:
neq ap'los:qd significat.xxxviij.B.C
fol.clxxxv.cvij.B.C.cviij.A.f.ccxxv.
cxv.B.C.fo.cccxx.
Mūd? cur no sit diligēd?.xxxj.A.fo.xliij
xlviij.F.fo.xxij.lvij.C.fo.xxvij.
Mundus per ipsum factus est:et mūd?
eum no cognouit:quo intelligat.xxxix.
A.fo.lviij.
Mundus quomodo odit z persequitur
xpm in membris suis.liij.A.circa pri.
z.B.fo.lxvj.
Mundus premit amatores suos:z cadit
non eos pro quibus xps vicit mundu
xxj.B.circa prin.fo.xlix.
Mundus perniciosior est blādus q mo:
lestus.xxxj.A.fo.xiiij.
Mundus constat ex quattuor elementis
cxlvij.D.F.fo.ccc
Mundus cur tot flagellis atterik.xij.B
in fi.fo.xliij.
Mundus coparatur fornaci.cclxiij.F.fo
lij.cccxlvij.
Mundus dupliciter pducit acie contra
milites xpi:siz blādicdo vt decipiat:z
terrēdo vt frāgat.xij.C.fo.cccliij
Mundus qz ruit:ergo migrādu est.l.J.i
me.fo.cclix.ccxlv.D.fo.cccxliij.
Mūdus coparak mari ppter quattuor.
xxxix.E.G.fo.xviij.lxv.B.fo.xxxj.
Mūdi noie qd intelligat.ij.G.in princi.
fol.cj.et.xiij.C.circa prin.et.v.E.post
me.fo.ciij.et.cxliij.
Mundi noie qd intelligak xxx.ix.A.B.
fo.lviij.lxij.A.f.lxvj.ix.A.lxj. A.f.lxix.
Dundi finē q tardius futurū sperat.vel
suum cōsideret finē.lvij.A.in fi:z.lviij
l.fo.xxvij.z.xxviij.

Mūdi nomie qd significat.ij.E. f.cxxx
viij.iij. C.fo.cxl.lij.E .fol.ccj.lxxv.A
fol.ccxxj.lxxix.B.folio.ccxij.lxxxviij.
B.C.foli.ccxv.cj. A.folio.ccxxij.cviij.
A.folio.ccxxv.
Mundi etates sex.ix.C.fol.cxlix.xv.B.i
fine.folio.clviij.
Mundo hij sunt z de mundo loquntur.
vij.A.in fine.fo.cviij.
Mundo tria mala sunt:z ideo spernend?
xxxj.B.C.fo.xiiij.
Mūdo no dolere:no timere no periclita:
ri impossibile est.xxxj.A.fo.xiiij.
Mūdū xps intrauit qui nusq deesset.viij.
A.fo.lxxviij.
Mundū cur xps intrauit.ix.A.fo.lxxix.
Mundū istū qdā alal magnū esse dixert
z eternū.cxiij.D.fo.ccxcviij
Mundū quo arguet spiritussanct?.xcv.
A.B.fo.ccxviij.
Mūdatio quo attribuit aque vt corpus
tangat z cor abluat.lxxx.B.fo.ccxiij
Mūdani siue de mūdo qui sunt.z qui no
xxxviij.B.C.fo.clxxxv.
Mūdicia iter oēs virtutes insignē locū
tenet:qz ipsa sola est que prestat videre
deū.ccxlix.A.fo.ccxlv.
Mūdicia corpis vbi no est:ibi habitatio
diabolici spūs.ccxlix.B.fo.cccxlv.
Murmur quot erat in turba de christo
xxviij.F.fo.clxxvj.
Murmur absit a factis monachorum.ij.
reg.ca.ij.z.iij.reg.ca.xxxiiij.fo.j.z.ser
j.B.in fi.fo.lij.
Murmurāt quo mali de hominibus bo:
nis.xxviij.F.fo.clxxvj.z.clxxvij.
Murmurare q malū sit.xxvj.F f.clxxiiij
Murmuratoz in aia fit leprosus:exeplū
xxvj.A.fo.xj.
Murmuratores expellendi sunt de con:
gregatione nec ad mensam cu alijs ad
mittendi.xxvj.B.C.D.fo.xj.
Mustella serpēti insidiat semper.xiiij.B
folio.xiij.
Mutat deus sententiam si tu mutaueris
vitam.xl.G. in fi.fol.cclij.cij.B.folio
cclxxxij.cix.D.folio.cclxxxv.xlvij.E.
in fine.fo.xxij.

Naaman syrus leprosus z ab he
liseo curatus qd figurabat
ccxvij.p totum.ccviij.B.C.
D.fo.cccxxvj
Nabuchodonosoz qle decretu dedit vt
no blasphemaret de? israel.xj.G.f.clij
Nascimur omnes ad laborem z dolorē.
xxxj.C.fo.xiiij.
Nascitur xps sine corruptione:qz de san
ctificatione concipik nec decebat vt q
nobis afferebat salutē ix.A.in fine.fo.ccxlij.
Nascētis nobilitas fuit in xginitate pa:
rentis:et nobilitas parentis i diuinita:
te nascētis.xxx.B.fo.ccxlviij.
Nascēte dño no est ablata:sed cōsecrata
xginitas.xxiiij.B.xxv.D.fo.ccxlvij.
Natale xpi digne suscipere volēs:q caue
re debeat.j.D.ij.A.C.fo.ccxxxvij.
Natale xpi qb? oznari debeat xtutib?.ij.
A.E.fo.ccxxxvij.vj.D.fo.cccxlj.
Natale christi cum quanta reuerētia sit
suscipiendum:exemplis probatur.j.A
B.fo.ccxxxvij.
Natalis christi dies gemia gratia resplē
det.ix.B.fo.ccxlij.
Natalis dies domini pre ceteris e hono:
randus.xxij.B.fo.ccxlvj.

Natalis diei gaudia nullꝰ dignis laudibus predicare potest. vij. A. fo. ccxlj.
Natalis dies christi quãto gaudio suscipiendus est. xix. B fo. ix.
Natali xpi patebunt signacula figurarũ fulgebũt oracula prophetarum: apparebunt miracula naturarũ: ⁊ stillabũt spiracula gratiarũ. xix. A. circa fi. fo. ix
Natalitia sanctorũ multos cõiuisse celebrare delectat: sed nõ vitam illorum sequt. l. M. in fine. fo. cxxxv.
Nathanael. quare nõ est vocatꝰ ad apostolatum cum tamẽ a xpo sit laudatus vij. F. fo. cxlvj.
Natiuitas xpi sunt spiritales nuptie xpi ⁊ ecclesie. ij. B. fo. ccxxxvij. xxj. G. folio ccxlvj
Natiuitas sua magnã nobis spẽ ⁊ consolationẽ ⁊ gratiam contulit. xlij. F. G. fo. ccxliij. xx. A. fo. ccxlv.
Natiuitas saluatoris humilitatj est instrumentũ. pietatis mysteriũ. ⁊ eterne spei manifestũ remedium. xxij. A. fo. ccxlvj
Natiuitas spiritalis habet libertatẽ: carnalis seruitutem. clx. B. fo. cccliij.
Natiuitas christi innouat spes incipientis seculi. ix. A. cclij. xx. A. folio. ccxlv.
Natiuitas xpi ⁊ silogẽ a nra est diuersa: non tamen nuptias damnauit: sed potentia sue diuinitatis honorauit. vlij. B. fo. ccxlij. xvj. fo. ccxliiij. xxv. D. fol. ccxlvij.
Natiuitas xpi dei est xtus prophete pronunciãt: ipũsanctꝰ fatet. x. D. fo. ccxlij xxvj. A. in fi. B. fo. ccxlvij.
Natiuitas xpi omnẽ cogitationẽ humanam perturbat propter singularitatem et que in ea sint miranda. iiij. J. ccxxxviij. xxj. C. fo. ccxlvj.
Natiuitas xpi duplex. ij. G. fo. cxxxviij. viij. D. fo. cxlvij. xij. C. fo. cliij. xiiij. A fo. clvj.
Natiuitas xpi duplex fuit: ⁊ vtraq; mirabilis. xlvij. A. fo. lxij.
Natiuitas christi facta a patre ⁊ ab ipso filio. lxij. C. fo. lxx.
Natiuitas hominũ duplex: vna carnalis alia spiritualis. xj. D. fo. clij
Natiuitas christi de virgine qualis sit: lxiij. C. circa fi. fo. lxx.
Natiuitatis de mõ non est disputandum sed potius credendum: ⁊ gratias agendum. xiij. R. fo. ccxlij
Natiuitatis huius ois schola humilitatis est officina: patientie massa virtutũ agonia. xxij. C. fo. ccxlvj
Natiuitatis testimonia quib9 deꝰ agnoscebat priusq; mirabilia in corpis etate aliqua faceret. v. R. v. A. fo. ccxl. xiij. D. fo. ccxliij.
Natiuitatꝫ huius noue signũ olim ꝓphetarũ fuit. viij. C. fo. ccxlij. xviij. J. folio ccxlv.
Natiuitatem illã mundus expauit: fides agnouit: infidelitas irrisit: superbia tumuit su perata. v. B. fo. ccxl. xiij. D. fo. ccxliij. xxj. A. fo. ccxlvj.
Natiuitatẽ illã qua ex patre natꝰ ẽ si non possimus intelligere illum qua ex virgine natus est frequentius recogitemꝰ xviij. D. fo. ccxlvj.
Natiuitate xpi iura nature mutant. xiij B. fo. ccxliij.
Natiuitate xpi nihil sordidũ aut inqna-

tum fuit exemplum. clxxxj. D. in me. folio. cccxiij. cxcix. O fo. cccxxj.
Natiuitate xpi qui conscientiã bonã habet/dulcius gaudeat: qui malam attẽtius timeat. vij. A. fo. ccxlj.
Natiuitate qiꝰ ois gaudẽt: solꝰ diabolus cum suis ꝓtremiscit. x. C. fo. ccxliij.
Natiuitate xpi tria nobis imitanda proponunt. xj. D. in fi. fo. ccxliij.
Natiuitates hominis due sunt: carnalis ꝑma: secũda spiritalis. xxviij. B. in fi. fo. ccxlviij. clx. B. fo. ccciiij.
Natiuitates nil iuuat stellarum positio. xxxj. B. fo. ccxlix. xxxiiij. C. fo. ccl. lxiij C. fo. cclxv.
Natiuitates hois due sunt: vna in vtero altera ex vtero. xxv. D. fo. xj.
Natiuitates christi due sũt: vna visibilis altera inuisibilis: vtraq; mirabilis. xij A. xiij. G. fo. ccxliij. xxij. A. f. ccxlvj
Natiuitates due ⁊ que. iiij. G. in prin. fol. ciij.
Natiuitates q̃ttuor valde mirabiles opatus ẽ deꝰ. xj. C. fo. ccxliij. xx. A. f. ccxlv.
Natiuitatũ xpi vna exutero: altera ex sepulchro. cxxxiij. A. B. fo. ccxcv.
Natiuitatũ xpi vna exutero: altera exunda. xxxvj. B. fo. ccl.
Natus xps dũ infirmus infirma pertulit vt deus: potentiam exercuit celestem. xj. D. fo. ccxliij.
Natꝰ est imperator: vt abluerẽt peccatores. xlij. E. in fi. fo. ccxliij.
Natus est mõ sibi: sed nobis. xxiiij. A. fo. ccxlvij.
Natꝰ est de patris immortalitate de matris virginitate: de patre sine matre de matre sine patre: de patre sine tẽpe: de matre sine semine. xxiij. A. folio. ccxlvj xxvj. A. xxvij. A. fo. ccxlvij.
Natus quõ semp sit: si nõ valemus cogitare: credere debemus. xiij. D. J. folio ccxliij.
Natus est homo deꝰ vt liberaret homo reus. xiij. A. G. circa fi. fo. ccxliij.
Natus xps dum ꝑcepis patiẽ angustias mundus latus qui pertrat liberatur ix. D. fo. ccxlij.
Natus est ex femina: q̃ non est a masculo factus in femina. xvij. E. fo. cccliij.
Natus est in die quo nullꝰ minor erat in terris. a quo tñ dies incremẽta sumũt. xvj. D. circa fi. fo. ccxliij. xix. D. i fi. xx. E. in fi. fo. ccxlv. xxiij. A. fo. ccxlvj.
Natus paruus: paruos ꝙrebat. xx. D. in fi. fo. ccxlv. xxvj. B. fo. ccxlvij.
Natus substulit errorem: mortem calcauit occisus. cxxxvij. A. fo. ccxcvj.
Natꝰ ex deo nõ peccat. iiij. G. et. v. A. B. C. D. et. vj. C. f. ciij. ⁊ duobꝰ sequẽtibꝰ.
Natꝰ est nobis puer: et filiꝰ datꝰ ⁊ ẽ. exponitur. xxj. A. fo. ccxlvj
Natꝰ ẽ ex virgine matre qui ante secula natus est de deo patre: illã natiuitatẽ solus pater: hanc sola mater cognouit xxij. A. fo. ccxlvj.
Natꝰ ẽ i solstitio hiẽno. xxij. B. fo. ccxlvj
Natꝰ cũ sit de ꝙgie xpus q̃rit q̃ sit eminẽtior xtꝰ: partũ dedisse ꝙgini: aut perfectũ hoiem de terrã creasse. xj. B. folio. ccxliij. xvij. B. fol. ccxlilj.
Natus de patre creauit matrẽ: creatꝰ de matre glorificauit patrẽ. xij. B. fo. ccxlilj. xvj. B. fo. ccxliiij.
Nato xpo/ois gradꝰ testimoniũ perhibẽ xx. B. C. E. fo. ccxlv.
Nato in christo doctrinã hũilitatj agnosce etiam nõdũ loquente doctore. xxv. C. fo. ccxlvij.
Natũ nemo ptẽnat qui vult esse renatus xx. E. in fi. fo. ccxlv.
Natũ deũ si intelligis: nõ mireris ꝙginis partum. xx. C. fo. ccxlv.
Nature due erãt in xpo. viij. B. f. lxxviij.
Nature due non sunt sibi contrarie. xxx. B. fo. xcvj.
Naues due discipulorum xpi piscantiũ: qd significent. cxlviij. B. fo. ccc.
Nauis discipulorũ que tactabaf fluctibꝰ significat ecclesiam et de mysticis nauigatione. xiij. et. xiiij. per totũ. fol. xliij. et. xliij.
Nebridius socius sancti augustini. iiij. C. in me. v. C. fo. iiij.
Nebula errorem seculi significat. clvj. M fo. cccvj.
Negãt xpm plures tpe pacis q̃ persecutionis. lx. A. i fine. B. fo. xxix.
Negat xps: nõ tm̃ xbis sed etiã factj. iij. C. D. E. F. fo. cij. et. x. A. fo. cxj.
Negans non ois verbo negat. xxxj. E. F. in fi. fo. xcvij.
Negatio petri trina/quõ facta fuit. cxliij. A. D. fo. ccxxviij.
Negligentia nouerca est omnis discipline et doctrine: sicut diligẽtia mater ẽ. xvj. B. fo. viij.
Neophiti q̃les eẽ debẽt. xx. ꝓ totũ. f. cxx.
Neophiti q̃lia suabant: et a quibꝰ cauebunt. clxiij. C. fo. cccv.
Neophiti monent vt bonos ⁊ nõ malos in ecclesia imitent. clx. C. D. fo. ccciiij.
Neophitozũ ꝓmo. cxxvj. fol. ccxcij. clvij. fo. ccciij. et. clxiij. per totum. fo. cccv.
Neophitozũ capita curi octauis reuelẽtur. clx. B. fo. ccciij.
Neophitozũ habitꝰ cur mutet. clvij. A. f. ccciij. clxiij. B. fol. cccv.
Neophitos hortatur ad puritatem vite. lxij. fo. lxij.
Nescire quõ dicebat se iohannes baptista xpm a q̃ tñ petebat baptizari. iiij. G. v. A. B. C. vj. C. fo. cxlj. et. cxlij. ⁊ cxliiij.
Nescire aliqs quõ se deus dicat quos tñ iudicaturus est. xxiij. D. circa fi. fo. l.
Nescire quõ & xps peccatores. xlix. L. fo. cxcvij.
Nesciebant et sciebant quõ iudei xpm vñ sit neq; patrẽ ei⁹. xxxj. A. folio. clxxix. xxxvij. A. fo. clxxxiiij.
Nicolaus ⁊ nichostrat⁹ fratres dom⁹ sancti augustini. xxj. A. in me. D. fo. ix.
Nicodemꝰ iõ occulte petijt cozꝑ iesu vt celaret: nõ vt periculũ ꝓcaueret. cxvij. E. fo. cclxxxviij. cxxxij. A. fo. cxcciij
Nihil est: quicquid ꝑter gratiã dei vel ꝑter vitam eternam concupiscit. clj. A. fo. ccxxij.
Nihil non est substantia sed ꝓuatio. j. G. fo. cxxxvij
Nobilitas mala est q̃ se per superbiam reddit ignobilẽ. cxxvij. A. fo. ccxcij.
Noe ⁊ si tacebat voce opere predicabat silebat lingua: fabricatiõe arce clamabat. lxix. D. fo. cclxvij.
Noe exempla tolerantie fuit. xlvj. C. B fo. cclv.
Noe q̃vinẽa plãtãs febriat ⁊ experrect

minori filio maledicit: quid significat cl. C. fo. cccj. clij. A. in me. fo. cccij.
Nomen dei non accipias suanũ ẽ. exponit. xcv. B. xcvj. C. E. D. fo. cclxxvlij.
Nomẽ dei nõ potest humano ore ꝓferri. cxcix. F. fo. cccxxxj.
Nomẽ ꝓris quomõ manifestauit filiꝰ/cũ not⁹ fuit in iudea deꝰ. cvj. A. B. C. fol. ccxxiiij. cxj. D. in fi. fo. ccxxvij.
Nota quomõ xps fecerit ois discipulis q̃ a ꝑce audiuit cum tñ dicat. Multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo. xx. C. D. fo. xc.
Nota qõo fecit xps discipulis omita q̃ audiuit a ꝑcre adhuc multa se eis ꝓmferat dictur⁹ q̃ tũc nõ poterant portare lxxxvj. A. fo. ccxv. xcvj. A. fo. ccxviij.
Nouitates verborum prophane vitande sunt. xcvij. C. fo. ccxix. ⁊ ccxx.
Notitia: vide Cognitio.
Nox ꝓ infidelitate ponitur. ccxxxvij. C. fo. ccccxxxviij.
Nox illa q̃ erit quando nemo poterit operari. xliij. C. fo. cxcj.
Nox ꝓ secreto pontꝰ. cvij. F. fo. cclxxxiiij
Nubes significat carnem christi. xxxiiij. C. fo. clxxxj.
Numerus binarius quid significat. xvij. C. folio. clxj.
Numerus duodenarius quid significat. l. D. fo. cxcix.
Numerꝰ quadragenarius et ꝯquaginarius quid significat. xvij. B. C. fo. clxj.
Numerꝰ septenariꝰ discipulorũ ꝑcutiũ q̃d significat. cxxiij. A. fo. ccxxxv.
Numerus stadioꝝ vigiti quinq; aut triginta q̃d significat. xxv. C. fo. clxxij.
Numerꝰ ternarius et quaternarius. xlv. B. C. fo. cxxxiij.
Numerꝰ trigita et octo ãnoꝝ in lãguido q̃d significat. xvij. C. D. fo. clxj.
Numerꝰ duodenariꝰ ad quãdã vniuersitatẽ referꝝ. l. R. ante me. fo. cxxxv
Numerus denarius et vndenarius et septuagesimusseptimus quid mystice significet. xv. C. D. fo. xlviij.
Numerus piscium cẽtũ quinquaginta triũ q̃d significat. cxxij. E. F. fol. ccxxxiiij.
Numerus cẽtũ quinquaginta tres quid significet. cxlviij. D. fo. ccc.
Numerus ternarius: et eius mysterium. lviij. B. fo. cclxj. lxviij D. fo. cclxvj. lxx. B. C. D. F lxxj. B. fo. cclxvij.
Numerꝰ denarius ⁊ eius mysteriũ. cxcvij B. folio. ccxxx.
Numerꝰ septenariꝰ quid significet. xcvj. D. J. fo. cclxxviij. cxlviij. E. fo. ccc.
Numerus dquagenarius quomõ ꝓsset ex quaternario et denario et significat remissiõem peccatoꝝ. clvij. C. circa fi. fo. ccciij. cxcviij. B. fo. ccxcvij
Numerus ⁊ sup numeꝝ differũt. cxlviij. C. in fi. fo. ccc.
Numeri quadragenarij mysteriũ. lxiij. A. fo. cclxv. lxix. B. fo. cclxvij.
Nummus quomõ non multum sit amandus/⁊ quomodo nummo est vtendum xl. F. G. fo. clxxxvij.
Nuptie quibus christus itererat. xlj. per totum. fo. lix.
Nuptie filij regis. ccxlvij. A. fo. cccxliij.
Nuptie spirituales xpi ⁊ ecclesie. iiij. J. in fi. R. fo. ccxxxviij. xxj. G. fo. ccxlvj. xlj. C. fo. ccliij. B. fo. cccxliij.
Nuptijs cur xps interfuit. xlj. A. fo. ccliij.
Nuptijs ipi⁹ deꝰ pr̃: remittit q̃cq̃ offenderit mundus. xxj. F. fo. cclxvj.
Nuptias q̃re adluerit christꝰ. viij. B. ix. A. Et de spũalibꝰ nuptijs xpi et eccl̃ie Ibidem. viij. B. fo. cxlvij. ⁊ cxlix.
Nuptias primas vel scõas q̃ damnat anathema sit. cxcj. F. in me. fo. cccxviij.
Nuptias ãte legitimas corrupti corpore viuentes: anima mortui sunt. ccxlilij. B. fo. cccxliij.
Nuptias ãte legitias q̃ xgitatẽ suã vio-lauerit: bñdictiõem nuptialẽ nõ meretur accipe: ccxlilj. E. in me. fo. cccxlij.
Nux significat vitã. xcix. C. fo. cclxxxj.
Nuce tria sunt: corium: testa: ⁊ nucleus: ⁊ quid significet. iij. D. fo. ccxxxvij. xcix. B. C. fo. cclxxxj.

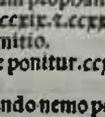

Obdurat tũc boẽm sua neq̃tia cũ abfuerit gr̃a dei: x̃pcplum lxxxviij. D. fo. cclxxv.
Obduret cur deꝰ quosdã parcendo et flagellando: et quosdã flagellando obdurari non ꝓmittat. lxxxviij. C. fo. cclxxv.
Obdurari vt nullũ deus ꝑtra se ꝓmittat cur nõ omnes ita castigat. lxxxviij. E. F. fo. cclxxv.
Obdurabo eũ dñs dicit: sententiã ꝑcuit quã se facturũ ꝓmiserat: non quã tã fecisse monstrabat. lxxxix. A. fo. cclxxv.
Obduratio non dei potẽtia cõpellẽte ꝑficitur: sed remissione vel indulgẽtia generatur. lxxxviij. B. E. F. fo. cclxxv.
Obduratio nõ nisi ex desperatiõe nascit lxxxviij. B. G. fo. cclxxv.
Obedientia christi vsq; ad mortẽ crucis qualis fuit. xxxvj. C. fo. clxxxiij.
Obedientia plus placet deo q̃ quicquid aliud. liij. A. fo. xxvj.
Obedientia est prima ⁊ maxima virtus. xxxiiij. A. in me. fo. liij.
Obedientia nihil maius: et nihil pelus inobedientia. xxxiij. C. fo. xv.
Obediẽtia nõ debet esse causa mali. v. A. in fi. fo. iiij. vij. B. fo. v.
Obediẽtia custos est virtutũ. v. A. fo. iiij. vij. A folio. v.
Obedientia ideo melior dicit q̃ victima v. A. in me. fo. iiij. vij. A. fo. v.
Obedientia abrae. xl. A. fo. xvij.
Obediẽtia facit q̃ bonũ q̃q; dimittꝰ dz: qr aliq̃n si aliq̃d hz de suo et tunc nulla est: aliq̃n si de suo nihil hz minima est: exẽplis ostenditur. v. B. fo. iiij.
Obediẽtia loth. xxxiiij. A. fo. xv.
Obedientie laus multiplex. vij. C. fol'. v.
Obedientie fructus quantus sit. lxj. B. fo. xix.
Obediẽtie carẽtia omnia vacuat: ⁊ cum obediẽtia oĩa charitate plena iuenitur. v. A. fo. iiij. lxj. C. fo. xxix.
Obediẽtiã denegãs patrib⁹ deo non obedit. liiij. A. fo. xxvj. lxj. C. fo. xxix.
Obediẽtiã quã ꝓfessi sum⁹: ope ⁊ xtute seruare debemus. lxj. C. fo. xxix.
Obedientiã oportet esse honestã ⁊ discretam. v. A. circa fi. fo. iiij. vij. B. fo. v.
Obedientes quanto fuerimus patribus tanto erit deus obediens oratiõibus nostris. lxj. fo. xxix.
Obedientes sicut magnum ꝓmium: sic inobedientes magnũ iudiciũ dei expectant. lxj. C. fo. xxix.
Obediendum est semp maiori: sed licita ꝑcipienti: et q̃ mine illicita iubentiũ non sint timende. vj. D. F. in fine. et. G. fo. xxxvij.
Obediẽdũ est libenter: hilariter: ⁊ velociter. xl. A. fo. xvij. lxj. C. in fi. fo. xxix.
Obediendũ qualiter sit ꝓpositis. xvj. G. circa fi. fo. xlv.
Obediẽdum est ꝓposito tanq̃ patri. in iij. regu. ca. xlj. fo. j.
Obediẽdũ nõ solũ vri sz etiã ꝓpositi miserari debetis. in. iij. reg. ca. xliij. fo. j.
Obedire recusantes senlu ꝓprio ꝓrone vtunt: ⁊ cũ negligẽtius viuãt: plꝰ cetcris honorari volũt: ideo sepe i passiões carnis cadunt. lxj. B. fo. xxix.
Obedire libenter deo cur hõ debet causa plures reddunt. vij. A. fo. v.
Obedire recusãs nõ fac̃ de sctitate sed de supbia. liiij. A. fo. xxvj. ⁊ lxj. B. fo. xxix
Obedire cur debeat homo deo. ccxxx. B. fo. cccxxxv.
Obedire inuitat nos ois creatura. xvij. C. folio. viij.
Obedire oportet nõ tantũ bonis sed etiã malis: nõ quia mali sed q̃ bona obseruare ꝑcipiunt. v. D. fo. iiij.
Oblationes ad altare ideo sunt faciẽde. ccxvj. B. fo. cccxxix.
Oblatiões quilibet christianus fm statꝰ possibilitatem facere debet dñicis diebus ad altare. lxiiij. C. fo. xxx.
Obstetricũ ministeria nõ sunt necessaria quibus deus prouenit ad animas liberandas. lxxxix. B. fo. cclxxv.
Occidens se in corpore: etiã se occidit in anima. xxvij. J. circa fi. fo. cxxiij.
Occidẽtes nos timere nõ debemꝰ. xcij. B. C. fo. ccxvij.
Occidere inocẽtẽ ex iudiciis graui⁹ pctm̃ est q̃ ex timore. cxvj. B. fo. ccxxx.
Occidere seipsum nemo debet: et quare. lj. C. fo. cc.
Occidere noli: expõit. xcv. E. f. cclxxviij.
Occidere qui non audet: qr timet hominẽ iudicẽ: non ideo innocens erit. xcvj C. in me. fo. cclxxvlij.
Occidit q̃ occidendum tradit. cxvlij. D. circa fi. fo. cclxxxix.
Occidit se et proximũ: qui male vite ꝓbet exẽplum. clxv. E. fol'. cccvj. ccxxxj. J. ccxxxij. E. fo. cccxxxv. et. cccxxxvj. ccl. E. fo. cccxlv.
Occidit q̃ se: peior est parricida. ccxxlij. M. fo. cccxxxij.
Occidim⁹ si q̃d agim⁹: vt nõ sit. cxxxvij. B. fo. ccxcvj.
Occidit qui se conqueruntur ad vitam: ⁊ sibi auferendo ꝑsentem: abnegant et futuram. ccxxiij. M. fo. cccxxxij.
Occidunt tria animam capitaliter. cxx. F. fo ccxc.
Occiderũt quare iudei christũ et seruos eius. xciij. B. C. fo. ccxcvij.
Occiditur quomodo anima et moritur. xlvij. D. fo. cxcv.
Occulto in loco quomodo nihil locutus est Ihesus. cxlij. B. fo. ccxxviij.
Octolitate nil pelus in seruis dei. j. B. folio. iij. xvij. D. fo. vij.
Ocium que mala facit. xvij. D. fo. viij.
Ocium est viui hominis sepultura. xvij. A. folio. viij.
Ocium est vitãdũ. xvij. ꝓ totum. fol'. viij.

Universidad de Sevilla

Emporium Sermonum Diui Augustini.

Octum vitat oīs creatura: solus homo a suo officio torpescit. xvij. L. fol. viij.
Oculꝰ duplex interior scilicet r exterior. xiij. A fo. civ.
Oculus impudicus impudici cordis est nuncius. iij. reg. ca. xxj. fo. j.
Oculus corporis lanua est cordis. xxxj. L. fo. xliij.
Oculus duplex scilicet carnis r mentis: r quē deꝰ magis requirat: r qđ vtrūq; cōturbet. xl viij. B. L. E. fo. xlvj.
Oculus corpore sicut sanat collyrio: ita oculus cordis virtutū exercitio. xviij G. folio. clxij.
Oculi pascunt lumīe. lxiij. L. i fi. fo. lxxj.
Oculi et si tacitūtur in aliquam feminarū figantur in nulla. iij. regu. ca. xxij. fol. j. Sermone. j. L. fo. iij.
Oculi nostri nō se vidēt: sed tamē in charitate cōpaginis corporalis se norunt. vj. E. in fi. fo. cv.
Oculi primoꝝ parētū apti sunt ad intuēdum: nō ad videndū. xlv. F. fo. cclv.
Oculi nō sunt figēdi i pulchritudine carnis aliene: nec se faciant de puersa simplicitate securos. xxj. B. L. fo. cxxj.
Oculi nō vident sed per oculos videtur xxxij. B. fo. cxxvj.
Oculum defigēs abhominatio est domi: no. iij. reg. ca. xxj. in fi. fo. j.
Oculos feminaꝝ discāt viri cauere: cum et amantur r nolunt amari. lxxxiij. A. in fi. fo. cclxxxiij.
Oculorum petulantia ne incepta progrediat: de proximo corrigat. iij. regu. ca. xxiij. folio. j.
Oculis que mala et q̄ bona aliqs potest adipisci. iij. reg. ca. xxiij. fo. j.
Oculis dei non solū acta nostra sed et cogitata patent. lxiij. E. fo. cclxv.
Oderūt quomō iudei christū: quē nescierūt. lxxxix. L. xc. A. fo. ccxvj.
Odias nō hoīem: sz vitia: exēplū. lxxxij. E. F. fo. cclxxij. xciij. H. fol. cclxxvij. ccxxxvij. F. fo. cccxxxvlij.
Odij ꝓtra venena redde charitatis r humilitatis antidotum. lxxxiij. F. in fine G. fo. cclxxiij.
Odij plenus q̄ descēdat in gehēnā ignarus: et cecus p̄cipitet in penā. lxxxiij. F. in fi. fo. cclxxiij.
Odio se priꝰ cruciat: q̄ alteri vult nocere: exemplum. lxxxiij. E. F. fo. cclxxiij.
Odium est ira inueterata. v. L. fol. cxiij. xlij. E. fo. cxxxj.
Odium est remittendum. xl. B. fo. cxxx.
Odiū tenens ꝓtra fratrem fontē charitatis obturat. xxvij. G. fo. cxxiij.
Odium fraternū et homicidium comparantur. xlij. E. fo. cxxxj
Odiū habētem neminē vnq̄ ad cēlū: sed bene ad inferos venisse legim⁹. xxviij. H. folio. xij.
Odium trahi comparatur. ccxxxvij. G. fo. cccxxxviij.
Odiū inimicoꝝ cur permissum fuerit in lege veteri. lix. A. fo. cclxiij.
Odium est ira inueterata: et animam facit homicidam. ccxxj. B. folio. cccxxxj ccxxxvij. G. fo. cccxxxvlij.
Odium qui non vult sustinere cum capite recusat esse in corpore. xlvij. A. in fi. folio. ccclxvj.
Odiū aie amor nequā et ecōtra: odiū nequitie amor aie. cclvj. B. fol. cccxlviij.
Odium seruās in corde nec deū laudare: nec ab eo exaudiri merek. ix. A. fol. vj.
Odiū in corde habens secundus diabolus est. xxviij. J. fo. xlj.
Odiū generat detractionē et inuidiā: q̄ pestis est vnitatis. xlvij. G. fo. xxij.
Odium facit animā homicidam. iij. reg. ca. xxxvij. fo. xvij.
Odium rectum ab amore est. xxxvij. A. folio. cxxix.
Odium est ira inueterata. ix. A. fol. vj.
Odium impedit opus meritoriū. xlj. E. folio. xix.
Odiēs fratrē: nō dormiēs sz mortuꝰ credendus est. j. D. circa fi. fo. ccxxxvij
Odiēs fratrē: r si non insidias ꝓparauit: nondū faucē obsedit: aut venena ꝓparauit reus erit. v. B. fo. cxiij.
Odiēs fratrem est homicida. v. F. in pn. folio. cliij.
Odiens fratrē in tenebris ambulat. j. G. in me. J. in prin. fo. xcix
Oderis nisi te: qualē te fecisti: et qualem deꝰ odit: nō poteris esse qualē te deꝰ fecit: qbaꝝ exemplo. xcvj. L. in fi. M. fo. cclxxviij. ccxxxvij. E. fo. cccxxxviij
Odire gratis q̄d sit. xcj. B. in fi. fo. ccxvj.
Odire debem⁹ peccata nō homines. vij. L. circa finem. D. in medio. et. viij. G. fo. cvij. et sequenti.
Odire quomodo debemus aīas nostras ne perdam⁹ eas. lj. L. fol. cc.
Odire vel amare quomō possumus quos non videmus. xc. A. fo. ccxvj.
Odit nemo et amat. v. L. in fine. fo. cxiiij. xl. A. fo. cxxx.
Odit nos deus et amat. xxxiiij. B. i fine. fo. cxxvij.
Odit qui alium sibi priꝰ nocet. ccxxxvij. G. fo. cccxxxviij.
Odit nihil eoꝝ deꝰ q̄ fecē. cx. F. fo. ccxxvj.
Odor bonꝰ quomodo est altis ad vitam: altis ad mortē. l. B. L. fo. cxcix.
Oleum significat misericordiam. ccvj. B folio. cccxxv.
Oleum significat charitatem. clxviij. E. fo. cccix. ccvj. L. fo. cccxxv.
Oleū cunctis liquoribus supernatat. xlij B. fo. cliiij.
Oleum illuminat: pascit: et membra fessa fouet. xl. L. in me. fo. xviij.
Oleū peccatoris non est aliud nisi blādimentū adulatoris. xlj. D. in medio. fo. cxvij. xxxv. L. in me. fo. cxxxvij.
Olei nomine charitas designat: et de eiꝰ proprietate. xxiij. B. L. fo. l.
Oleo charitatis si volumus abūdare nō solum bona: sed et mala vasa debemus diligere. ccvj. D. fo. cccxxv.
Olla succēsa peccatorem significat. xcix. L. fo. cclxxxj.
Omnipotens et omnitenens idem sunt. cvj. D. fo. ccxxiiij.
Opera dei magna. lxxij. A. B. L. fol. ccx.
Omnipotēs deus ideo pater dicitur cui nil impossibile est. cxxxj. B. in fine. fol. ccxciij. clxxxj. L. in fi. fo. cccxiij.
Omnipotens deꝰ non esset si posset mori: peccare: mētiri &c. cxix. A. fo. cclxxxix.
Omnipotentem deum etiam pagani confitentur. cxlvij. E. fo. ccc.
Omnipotērem deū gentilis negare oīno non potest: licet christum negare possit cxxxix. B. fo. ccxcvj.
Omnipotētia dei ad qđ est nobis necessaria. cxcix. A. fo. cclxxxix.
Omnipotentia dei visibilium et inuisibilium creatio testatur. cxcij. A. B. folio cccxvlij. cxxxix. E. fo. ccxcvj. cxlij. A. B. fo. ccxcviij.
Onera ꝓximorum que sint: et quēadmodum portanda. xxij. A. fo. xcj.
Onera ꝓpria alia sunt in quibꝰ quisq; suū portabit: alia i quibus proximum. xxij. A. post me. et. E. fo. xcj.
Onera diuersa sub qbꝰ humanum genus portat: quorū primū est auaricia. xxij. B. L. Secundū paupertas et diuitie. D. Tertium bereses. E. F. fo. xcj.
Onera portare alter alterius: exponitur. xxj. r. xxij. per totū. fo. xcvij. r. xcviij
Onera alteriꝰ nec sua portare potest qui charitatem non habet. xxix. B. fo. xliij.
Onerati q̄ estis et laborati venite ad me: exponitur. xxij. B. L. fo. xcj.
Onus pauptatis aliud est: aliud diuitiarum. xxij. D. in fi. fo. xcj
Operari debēt religiosi statutis temporibus: nec aliquis sibi vendicet ꝓprium nec cū murmure faciant. ij. regu. ca. ij. r. iij. regula. ca. xxvij. fo. j.
Operari quomodo dicitur pater et filiꝰ xvij. F. fo. clxj.
Operarij vince quomodo mystice conducuntur. lix. B. L. fo. lxviij.
Opatio trinitatis ēvna. xxxij. H. fo. cxxvj
Operatio p̄is et filij eadem est. v. A. fol. cxlij. x. E. fo. cl. xvij. B. L. D. fol. clxij. xix. A. fol. clxij. xx. per totum. fo. clxv. lxxj. A. B. fo. cclx. x. L. fo. ccxxvj.
Operās bene/bene remunerabitur. xliij L. folio. xx.
Opera nostra bona sic facieda sunt in publico: vt itēto tamen maneat in occulto. de radice latente et fructificante. ij. A. B. fo xxxv.
Opera bona nemo malꝰ facere pōt q̄diu est malus: et opera mala nemo bonꝰ facere potest q̄diu bonꝰ est. xij. A. B. folio. xliij.
Opera pietatis libēter sunt exercēda. v. L. in me. F. post me. fo. cxlj.
Opera r si aliq̄ vident bona: sine fide et charitate inania sunt. x. A. B. fo. cxj
Opera bona sunt exercēda vt proximus inde edificetur: non ꝓ gloria vana. vj A. in medio. B. fol. cv. et. viij. A. in me. L. F. fo. cviij.
Opera mīe in vita ista tātum necessaria sunt: non in vita beata. xviij. A. fo. cxx.
Opera p̄is quomō facit filiꝰ: cū oia q̄ facit p̄ hec et similiter filius facit. xliij. B. fo. cxxxij. xxxij. E. F. G. fo. cxxvj
Opera trinitatis quomodo sunt indiuisa ostēditur. xj. J. R. O. et. Q. in fi. fol. xl. lxiij. B. L. D. E. fo. lxx.
Opera trinitatis sunt indiuisa: quedā tñ ad singulas ꝓsonas referuntur: exēplis. A. B. fo. cxxxvij.
Opera trinitatis sunt indiuisa. xx. A. B. L. D. E. fol. clxv. xxj. F. fol. clxvij. cx. L. fo. ccxxvj.
Opera tenebrarum deponere q̄d sit. iiij. A. B. fo. ccxxxvlij
Opaꝫbona filij boni: sz iter istos ꝑmogenitꝰ est fides. xcliij. F. in me. xcv. F. in me. fo. cclxxvij. r. cclxxvlij.

Emporium Sermonum Diui Augustini.

Opera que alia xp̄s fecit que nemoꝫ alius fecit. xcj. A. B. fo. ccxvj
Opera charitatis quare libēter sint exercenda. v. A. D. E. fo. xxxvj.
Operatur deꝰ magna quomodo parua. lxxij. H. in me. fo. cclxviij.
Operatur ne pater iubendo: r filius obsequendo. xliij. L. fo. cxxxij.
Operatur deꝰ sic in nobis: vt et nos operemur. xciij. L. fo. cclxxvij.
Operantes taceant nisi pro anime salute et operis vtilitate loquātur. ij. regula. ca. iiij. folio. j.
Operis sui rātiōe nemo monachorū sibi appropriet. iij. regu. ca. xxvij. folio. j. et Ser. j. B. in me. fo. iij.
Opus dei cū sit iusticia: quomodo opus dei erit: vt i xp̄m credamus. ccxxxvij. A. circa fi. B. fo. cccxxxviij.
Opus nullū est meritorū nisi voluntariū. xxxiij. L. fo. xv.
Optare debem⁹ esse miseros vt possimus exercere opa pietatis: q̄ sola benivolentia sufficit amāri. viij. L. in fi. fo. cviij.
Orare quomodo intelligitur xp̄s ꝓ discipulis et ꝓ eis q̄ p verbū eoꝝ crediturī erāt in eū. cix. A. B. L. fo. ccxxvj.
Orare debemus non solum vnusquisq; pse: sed pro oibus: probatur verbis beati ambrosij. xxij. B. fo. x.
Orare et psallere qualit oporteat. ij. reg. ca. j. folio. j.
Orare debemus pro inimicis: exēplo xp̄i et sanctorum. cxxx. O. P. folio. ccxciij ccxxxvij. H. in fi. J. fo. cccxxxviij.
Orare q̄ te docuit ipe ꝓ te allegat precē: q̄ tu eras reus. clxx. A. fo. cccx.
Orare pro inimicis cum dominus iussit: dura quidem precepit: sed magna promisit. ccxliij. R. fo. cccxliij.
Orare debem⁹ ꝓ inimicis: exēplo xp̄i. v. B. in fi. fo. ciiij. viij. A. in fi. viij. G. folio cvij. et sequenti.
Orare debemus pro inimicis: vt deus occidat eorum maliciam quam ipsi fecerunt: non q̄ ipse creauit: exēplo pauli apostoli. vj. B. fo. cxiiij.
Orare cur precepit ꝓ inimicis: cum scripture huic cōtrariari videātur. iij. L. D. fo. cclxiij.
Orare qui recte nouit: recte nouit viuere iij. A. fo. cxiij.
Orare ꝓ defunctis salubre est: et sanctū xliij. B. fo. xx.
Orare oēs iuitat q̄ oīb⁹ paratꝰ est tribuere pietatē. clxxj. A. fo. cccx.
Orare clauso ostio in cubiculi quid sit. lix. J. r. lx. D. fo. cclxiij.
Orare q̄ primo loco aut q̄ secundo debeamus. lx. D. circa fi. E. fo. cclxiij.
Orare ꝓ inimicis r si est laboriosum: multum est tamen meritorium. iiij. B. v. F fo. cccxlix. et. ccl.
Orare debet sacerdos ꝓ populo: et populus pro sacerdote. xliij. E. F. fo. cxxxij
Oramus stantes ad orientem. clxxxij. E folio. cccxv.
Orat sola fides: r tamen oratio et fides a deo donantur. xvij. L. fo. cxix.
Orāt est ꝓ plebe: et plebs ꝓ epīs et xp̄s ꝓ oibus. j. E. in fi. fol. xcix.
Orare pro inimicis: christus et scti nobis exempla reliquerunt. j. B. iij. B. L. iiij L. D. fo. cccxlviij. r. cccxlix.
Orādi formā iuxta quā beatus augustinus recepit: r cōmunēviuēdi societatē dedit illis: qui suis fratrūq; suoꝝ consortijs cōiūgi voluerunt: require post iij. regulam. fo. j.
Orandi formam cur nobis christus per apostolos tradidit. cxxvj. B. fol. ccxcij. cxxxv. A. fo. ccxcv.
Orando peccata dimittuntur. xliij. E. folio. cxxxij.
Orando proficientib⁹ peccata deficiunt xliij. D. fo. cxxxij.
Orandum cur sit ꝓ defunctis. xliiij. F. fo. xx. xlviij. D. fo xxij.
Orandum est ꝓ defunctis siue ꝓ beatis: siue dānatis: quia nescimus eorum statum. xliij. L. fo. xx.
Orādū est ꝓ bonis vt ꝓficiāt: r ꝓ malis vt cito se corrigāt. ccxliij. A. f. cccxliij.
Orandum quomodo sit. x. fo. cl.
Orandum est p ecclesia vniuersali ꝓpter duo. cxcj. A. fo. cccxviij.
Orandū est ꝓ infidelib⁹ vt fidē habeant xvij. L. D. fo. cxix
Orandū nō est vt fructus placendi expectet ab hominib⁹. lix. J. fo. cclxiij
Orault ꝓ inimicis in hoc: q̄ exaudiuit cū patre. iiij. L. fo. cccxlix
Orans mereris: si non oras nil mereris. ccxxxvij. H. fo. cccxxxviij.
Orās vt moriatur inimicus fuit de maledictionem incidet. clj. L. fo. cccj.
Orans christus ꝓ peccatoribꝰ si sit exaudit⁹. ix. fo. lxxix.
Orās confidat: licet alta sit terra: altū celū: audit tñ deꝰ hoīs liguā si mūdā hz pscientiā. ccxxvj. A. fo. cccxxxiiij.
Orātes cum angelis habere debem⁹ puritatem. iiij. L. fo. iiij.
Orantes deo colloquimur. cxij. B. folio. cclxxxvij.
Orantes cur non semper exaudimur. iiij D. in me. fo. lxvj. iij. E. fol. lxxiiij. v. L. in fi. fo. lxxv.
Orātes deum vt occidat eorū inimicos: tarant. iiij. F. fo. cccxlix.
Orātes cur aliqui exaudiūtur: sed malo suo: alij vero ꝓ quo orant non statim percipiunt. vj. L. D. fo. cv.
Orātes tria cōsiderare debent. v. B. ante me. fo. xxxvj.
Oratio quid sit: que eius vtilitas. ccxxx. B. fo. ccxxxv.
Oratio dñica/debita quotidiana r leuia non criminalia tollit. xix. B. L. fo. cxx. xlj. B. fo. xlij. D. F. fol. cxxx. et sequenti. l. H. fo. cxxxv.
Oratio que breuitate cōpletur: non difficile discit et facile retinetur. cxxvj. F. folio. ccxcij.
Oratio cum lachrymis quante sit efficacie. xxij. A. fo. x.
Oratio quāto est crebrior: tāto debet esse purior. iij. reg. ca. xxxviij. fo. j.
Oro bonoꝫ: locutio est ad deū q̄ sub paucis xbis cōprehendit r tribuit habundantius q̄ necesse fuerit. xxij. B. fol. x.
Oratio beati augustini quā semp dicere cōsueuerat post sermones. xlviij. F. in fi. fo. cclvij.
Oratio dñica delet vt baptism⁹ peccata. cxix. G. circa fi. fo. cclxxxix.
Oratio dñica quotidie dicenda est. xlij. H. folio. cxxxj.
Oratio dominica omnib⁹ est necessaria. xlij. D. xliij. E. fo. cxxxj. r sequenti.
Oratio dominica tota exponitur. cxxvj. fo. cccij. cxxxv. fol. ccxcv. clxxxij. p totum. fo. cccxv.
Oratio beati augustini ꝓ obseruatorib⁹ regule sue. iij. reg. ca. xliij. fo. j.
Oratio bti augustini quā dicere cōsueuerat post sermones. iij. in fi. fo. lxxiiij.
Oro bti augustini quā dicere ꝓsueuerat post sermonē factū. xxx. B. in fi. fo. liij.
Oro dñica exponit. xxviij. p totū. fo. lij
Oratio habebit duas alas. xlj. F. i fi. fol. cxxxj. lix. J. fo. cclxiij.
Oratio ꝓ: ascēdit ad celum q̄ volatus. xxvij. E. fo. ccclvij.
Oratio prodest vivis et mortuis: exēplū. xcvlij. L. fo. cclxxxj.
Oratio debet esse ampla: deuota: et pura. xlij. L. fo. xx.
Oratio cū ieiunio et elemosyna bona est: quia oratio iusti clauis est celi. ccxxvj B. fo. cccxxxiiij.
Oratio est res spiritalis: r tāto acceptior quāto sue nature implet affectū. clviij. D. fo. ccciij.
Oratio ꝓ quib⁹ debet fieri. xlij. L. fol. xx.
Oratio pharisei r publicani. xxxvj. B fo. lv. xlix. B. in fi. fo. lxiij.
Oratiōis virtus. xciij. D. E. fol. cclxxvij
Oratiōes dominice septē sunt petitiōes: tres ad eternitatem: quattuor reliquę ad istā vitā pertinent. xxij. L. fo. x.
Oratiōis dominice tres ꝑme: petitiones eterne sunt: r quattuor ad istam vitam pertinent. xlij. G. fo. cxxxj.
Oratiōes dominice septē petitiones correspondent beatitudinib⁹. clxxxij. E. in fi. F G. fo. cccxv.
Orationis instātia: exponit in parabola euāgelica. clxxxj. per totum. fo. cccx. et clxxxj. Q. in me. R. in fi. fo. cccxiij.
Orationis instantia. xxix. per totum. folio. xxxvj.
Orationis vtilitas. xxij. B. in fi. fo. x. lxix B. folio. xxxij.
Oratiōis itēto debet esse beatitudo: non temporalia ista. x. B fo. cxvj
Orationē dñicā vere nobiscū heretici nō orant. xxix. D. E. fo. xcv.
Orationē fides fundit: et oratio fusa ꝑat fidei firmitatē. xxxvj. A. fo. lv.
Orationē beati Augustini de passiōe dñica indulgētijs. Require in additionibus. vij. fo. xxxiiij.
Oratione multi inimici facti sunt amici ccxliij. M. fo. cccxliij.
Oratione dñica oīs species oratiōis cōtinetur. clxxxij. L. fo. cccxv.
Ofone i dñica tres petitiōes ad vitā eternā: r quattuor ad ꝑsentē ptinēt. cxxxv E. fo. cccxv. clxxxij. L. fo. cccxv.
Ofonib⁹ ad ipetrandā dei pietatē aditū facit q̄dā. clxxij. L. D. fo. cccxj.
Orationib⁹ est instādum horis et tpibus cōstitutis. Et hoc vsit in corde: quod ꝑfert in ore. iij. reg. ca. vij. r. ix. fo. j. Et Sermone. j. B. fo. iij.
Oratorio nihil agant nisi ad qđ est factū vnde et nomen accepit. iij. reg. ca. viij. fo. j. et Sermo. j. B. fo. iij.
Oratoriū oīs locꝰ est. cxxx. D. fo. ccxciij.
Ordei proprietates/et quid significant. xxiiij. L. fo. clxxj.

Originale pctm̃ christus nõ habuit: nec actuale.iij.E.fo.cxlj.lxxix.B.f.ccxij.
Originale pctm̃ vnde ptrahit: et quomõ delet.ij.E.fol.cxl.xxxviij.L.f.clxxxv.xlj.L.fo.clxxxviij.xlix.G.fo.cxcvj.
Ornamẽta anime q̃ sunt.xxvj.B.circa fi nem.fo.cxxiij.
Ornamenta corporis quãtomagis appetũtur tanto sunt detrimenta hominis interioris.xviij.G.fo.lxxxviij.
Ornat⁹ qualis sit appetendus.iij.regula ca.xviij.fo.j.& Ser.l.L.in me.fo.xxiiij
Orphanus et pupillus idẽ sunt.lxxv.A. folio.ccxj.
Osanna quid significat.lj.A.fol.cc.
Os xpi euangeliũ ei⁹.ccv.A.fol.ccclxxv.
Ostiarius & ostium pastor & ouis xps est. xlvj.B.xlvij.A.fo.cxciij.&.cxcv.
Quem errantem reuocare q̃d sit.xlv.G. folio.cxcij.
Oues quomodo audiũt vocem alienorũ & nõ vocẽ pastoris: & tamen oues sunt. xlv.D.E.F.G.fo.cxclj
Oues ad israeliticas q̃ perierunt: quare dicit se christ⁹ esse missum.xxxj.E.fol. clxxix.xlvij.L.fo.cxcv.
Oues mee vocem meã audiunt && exponitur.clxv.O.in fi.P.Q.R.fol.cccvj.
Oues que perierunt domus israel q̃ fuerunt.lxxiij.B.L.D.E.fo.cclxix
Oues alias habeo q̃ non sunt de hoc ouili quas oportet me adducere quomodo exponitur.l.L.fo.lxiij.
Ouis tunc infirma dicitur quãdo sibi tẽrationes ꝓfuturas non credit.clxv.F. folio.cccvj.
Ouile itrare per ostium quid sit et de his qui nõ intrant p ostium.xlix.B.in me. et.F.in me.fo.lxiij.
Ouile christi est sancta catholica ecclesia xlv.B.fo.cxcij.
Ouũ vitia late patent crasse aũt perpauce sunt.clxv.E.fo.cccvj.

Dacatã eccleſiã ſeruare tenent reges ſeculi.xj.G.fo.clij.
Pagant q̃uis bñ viuũt: nihil tñ eis ꝓdeſt.xlv.A.B.f.cxcij
Paganis quomõ ꝓbat aduẽtus christi. xxxv.E.fo.clxxxij.
Palã quomodo locutus est mundo xps. cxiij.B.fo.ccxxiij
Palam q̃d loquebat̃ xps de pre discipulis.clj.B.ciij.A.fo.ccxxij.&.ccxxiij.
Palea quid faciat in fornace aurificis. cclxiij.F.fo.cxxlvij.
Palee egyptiorũ q̃d significent.lxxxiiij. L.in me.lxxxv.per totum.fol.cclxxiij. &.cclxxiiij.lxxxix.B.fo.cclxxv.
Palliũ duplex q̃d sit.ccxvij.D.f.cccxxx.
Palmes non põt ferre fructum nisi manserit in vite.lxxxj.A.B.fo.ccxiij.
Palmes et vitis vni⁹ sunt nature.lxxx. A fo.ccxiij.
Panis nomine quid intelligatur:et cur nisi quotidianus petatur.cxxvj.L.fo. cxcij.cxxxv.L.fol.ccxcv.clxxxij.F. folio.cccxv.
Panis celestis interiorem querit esurie. xxvj.A.B.fo.clxxiij.
Panis propositiõis est triplex: scz vite: doctrine & exempli.xlij.D.fo.xx.
Panis quotidian⁹ cur quotidie petit:et non victus.xlij.L.fo.cxxxj.
Panis iste nõ corpus sed anime substantiã fulsit.xxviij.B.circa ptin.fo.lij.
Panis in altari ante consecrationem panis dicit:sed post consecrationem corpus christi vocat.xxvij.B.fo.lij.
Panis oblatiõis ẽ triplex.xlij.L.fol.xx.
Panis quotidianus verbum dei intelligitur.xlij.L.fo.cxxxj.
Panis angelorum & hominum christus est:sed diuersimode.xlij.B.fo.clv.
Panis nomine cetera necessaria intelliguntur.xlij.L.fo.cxxxj.
Panis quotidian⁹ quomodo nosker dicitur:et tamen a deo donari petit.xiiij A.fo.cxviij.
Panẽ viuum quare se dixit Jesus.xxvj G.fo.clxxiiij.
Panem angelorum manducauit homo: exponitur.cxxvij.B.fol.ccxcij.cxxxv. L.folio.ccxxv.
Panem istum quotidianum cur petim⁹: & quomõ latini et greci codices in hoc concordent.xxviij.B.circa ptin.fo.lij.
Pane tuo vesceris in sudore vultus tui: exponitur.xlvij.L.D.fo.cclvj.
Panes triplices in scripturis leguntur. scilicet pharaonis:oblationis:& ꝓpositionis. Primi laicos:secũdi clericos: tertij platos significãt.xlij.B.fo.xx.
Panes q̃nq̃ ordeacei:duo pisces & pueros portans:& quinq̃ milia hominum inde satiati:quid significant.xxiiij.L. folio.clxxj.
Panes tres quos petit amicus sibi commodari ꝓ eo qui venit de via:qui sint. xxix.A.circa fi. fo.lij.
Panes pharaonis in tria diuidunt.xlij B.folio.xx.
Panib⁹ de trib⁹ cõmodãdis pro amico de via reuertẽti.clxxj.B.fo.cccx.
Parabola zizaniorũ.xviij.K.L.fo.xlvj.
Parabola petendi:et fiducia tribuendi xxix.per totum.fo.lij.
Paracletus grece latine dicitur consolator.cxciij.B.fo.cccix.
Paraclet⁹ quare non venit in apostolos prius q̃ christus abierit. xciiij.B.L. folio.ccxvij.
Paracletus quid sit.lxxiiij.L.folio.ccx. xciij.A.fo.ccxvij.
Paradisus clauditur peccatoribus & incredulis:reseratur iustis et fidelibus. cxxxvj.L.fo.ccxcvj.
Paradisus claudebatur ꝓuaricatori et reseratur latroni.cxxij.D.fo.ccxcj.
Paradisi honor est talem hre dñm q̃ publicanos et meretrices faciat dignos paradisi delitijs.cxxx.F.fo.ccxciij.
Paradiso sicut diabol⁹ hominẽ delecit: ista christus reduxit.cxx.D.fo.ccxc.
Paradiso quomõ fuit latro cum christo cxj.B.L.fo.ccxxvij.
Paralyticus per tectum dimissus est:et a christo sanat⁹: quos figuret. clxv.G. folio. cccvj.
Parasceue quid sit.cxvij.A.folio.ccxxxj cxx.B.fo.ccxxxij.
Parare mansiones quomõ christus vadit.lxviij.A.B.L.fo.ccviij.
Parcit homini deus ad hoc vt cõuertatur:et non sit qui dãnetur.xxij.A.folio cxxj.xlvj.A.B.fo.cxxxiij.
Parcit quibusdam hic deus:quosdã vero statim punit.xxxij.D.fo.clxviij.
Parceret nisi deus iniustis nemo ad iusticiam perueniret.vj.A. in fine.ꝓbatur exemplo.B.fo.cxiiij.
Parcit si frequenter delinquenti peccator nõ ꝓficit ad salutem. xcvij.E.in fine.fo.cclxxxj.
Parentes de quibus debent informare suos filios.cxvj.E.fo.cclxxxviij.clxiij L.fo.cccv.ccxv.B.fo.ccxxix.
Parẽtes in quib⁹ debẽt informare pueros suos.xlvij.G.fo.xxij.
Parentes debẽt ꝓhibere filijs ne ad spectacula & post vanitates eant.xxj.A.folio.cxxj.
Parentes q̃ filios suos dimittunt libertati et non corrigunt eos timeãt:exemplum terribile.xxxij.A.fo.xv.
Parẽtũ curam filij habere debent exemplo christi.cxix.A.fo.ccxxxij.
Parietes duo significant populos duos xviij.E.fo.xlvj.
Partitio vestimentorum christi quid significat.cxviij.L.fo.ccxxxj.
Paruulũ nõ baptizatũ ideo quidã vitã eternã ꝛ nõ regnũ celoꝝ intrare dicũt q̃ dñs ait. Nisi quis renatus fuerit ex aqua && xiiij.E.in me.fo.lxxxiij.
Paruulũ baptizatum in fide offerentiũ saluari:non baptizatum condemnari: ostendit augustinus.xiiij.F.G.H.fol. lxxxiij.xxxj.F.fo.xcvij.
Paruuli quomodo nõ sensu sed malicia esse debeamus.xlviij.L.i medio.D.folio.cclvij.
Paruuli cur baptizandi sint qui nõ peccauerunt.xiiij.A.fo.lxxxiij.
Paruuli cur quãdoq̃ moriãtur ante baptisma et vãentur:cum tamen ipsi nõ peccauerit.vij.D.E.fol.lxxvij.xj.D. in me.fo.lxxx.xiiij.D.fo.lxxxiij.
Paruuli qui offerebãtur christo ad tangendum:et quomodo cause paruulorũ debent tueri per maiores. xxxvj.L.in medio.fo.lv.
Paruuli post baptismũ inter fideles cõputandi sunt.xiiij.H.in medio.et.L.i me.fo.lxxxiij.
Paruuli etiã nati a fidelibus contrahũt peccatum originale. viij.E. in fine.fo. lxxviij.&.B.B.fo.lxxx.
Paruuli vtrũ baptizandi sint ante diem octauum.xiiij.B.fo.lxxxiij.
Paruuli cur statim nati plorant. xxiiij. A.fo.xciij.
Paruuli cur nõ nascantur sancti a parẽtib⁹ fidelibus:sicut mali a malis.xiiij. D.fo.lxxxij.
Paruuli quib⁹ deus reuelat secreta sua qui sint.viij.L.fo. xxxix.
Paruuli sicut ad factum alienum vulnerabantur:sic per fidem offerentium sanantur. Exemplum de serpente eneo. xiiij.G.L.fo.lxxxiij.
Paruulis quidã rursus non baptizatis ex misericordia et iusticia vitam eternam & regnum celorum deberi contendunt.xiiij.L.D.E.fo.lxxxiij.
Paruulos quidã ideo baptizari dicunt non ꝓpter vitam eternam: sed ꝓpter regnum celorum.xiiij.A.in fine.B.folio.lxxxiij.
Paruulorũ decedentiũ ante baptisma q̃ sit pena.xiiij.D.in ptin. fo.lxxxiij
Pascha iudeorũ q̃d figuret.vj.L.f.lxxvj

Pascha cur prima mẽse et in plenilunio celebretur.liij.B.fo.cclxj.
Pascha significat eternã beatitudinem lvj.A.fo.cclxij.
Pascha vnde dicitur & quid significat.l. A.folio.cxcix.lv.A.folio.ccliij.cxv.L. folio.ccxxx.
Pascha christi et regnũ celi:salus mũdi vita credẽtium:occasus ifirmi: gloria supernorũ:resurrectio mortuorũ.clxiij. A.fo.cccv.
Pasche mysteria magna & mirãda in antiquis iudeorũ libris fuerũt reseruata & quodã velamie littere tecta.cxxxiiij A.fol.ccxcv.cxlix.L.fol.cccj. cliij.A. B.fo.cccij.clxiij.A.fo.cccv.
Pasce bedos tuos:& vbi pascas:& vbi cubes in meridie:quomõ exponitur.l.L. D.E.fo.lxiiij.lxij.A. in fi.fo.lxx.
Pasci cur christus voluit i terris a fidelibus.xxvj.A.fo.lj.
Pascis vbi cubas in meridie:exponitur clxv.S.T.fo.cccvj.
Pascit deus seruos suos vnde & quo voluerit.xlij.D.fo.cxvij.xviij.B. fo.cxx.
Pascit ecclesia i altis:in altis nõ pascit: in altis cubat:in altis non cubat.clxv. V.fo.cccvj.
Pascere i iudicio q̃d sit.clxv. O.f.cccvj.
Passer xpm figurat.xxxiij.B.fo.cxxvij.
Passio christi facta est a patre & ab ipso. lxiij.D.fo.lxx.
Passio christi ꝓbatur in verbis E sale xxxvj.A.L.fo.cxxviij.
Passio christi exemplum est ifirmorum. clxv.F.fo.cccvj.
Passio christi precium est orbis: et signũ dilectionis.cxiij.A.B.fol.cclxxxviij. cxx.A.fo.ccxc.
Passio christi prefigurata fuit.lxxj.B. L.fo.cclxvij.
Passio domini et iudas.cxvij.per totũ. fo.cclxxxviij.
Passio xpi nra ẽ vita.cxxiij.B.fo.ccxcj.
Passio pro christo est fortiter toleranda: exemplum.iiij.B.circa finem. fo.iiij.
Passionis xpi explanatio.cxij. A.cxiij. A.fo.cxxviij.
Passionem dñi nec muta elemẽta tacuerũt.cxiiij.A.folio.cclxxxviij.cxvij.E. ibidem.cxx.E.cxxj.E.in fine.fo.ccxc. clxxxj.G.fo.ccxxiij.
Passione cur accusatus fuit.cxviij.A. cclxxxix.
Passione christi agnoscit homo quantũ valet:& quãtũ debet. cxx.F.fo.ccxc.
Passione christi maxima relucet charitas.xlvj.R.L.D.fo.cclv.
Passione sua docuit q̃d toleremus in resurrectione quid sperem⁹: quia in passione opus:in resurrectiõe est merces. cxix.D.fo.cclxxxix.
Passiões nõ sunt cõdigne ad futurã gloriã && exponit.xliij.F.fol.cccliij.
Passiõib⁹ christi sine amore cõmunicare non possumus.xv.J.fo.lxxxv.
Passus est christus quia voluit: nõ quia tudeus potuit.xlv.E.fo.ccclxv.
Passus est sine culpa pena: vt culpã solueret & penã.cxxix.L.fo.ccxcvj.
Passus est ꝑm humanitatẽ: nõ ꝑm deitatẽ:prefiguratũ fuit.lxxj.E.fo.ccclxvij cxix.L.fo.ccxxix.
Passus est vere non putative:nõ ꝑm illã substãtiam quã assumpsit: sed ꝑm illã que assumpta est.cxcj.E.fol.cccxvij. cxcij.L.fo.cccxix.
Passum deum si quis crediderit filium dei anathema sit.cxix.B.fol.cccxciij. cxliij.D.fo.ccxcvij.
Passum non fuisse: aut impassibile fuisse si quis crediderit christum hominem anathema sit.cxxix.B.fo.ccxciij.
Pastor fidelium vita est:infidelitũ mors lxxij.A.B.fo.xxxij.
Pastor sic errantem et pereuntem inquiret vt reuocet.clxv.D.fo.cccvj.
Pastor esse non potest qui pane vite gregẽ sibi creditũ pascere nescit. xxxvij. B.folio.cclj.
Pastor time q̃s infirmum est ꝓfirmat et ꝓfractũ colligit.clxv.F.fo.cccvj.
Pastor pascere debet oues: doctrina vita & exemplo.xlij.D.fo.xx.
Pastor non debet dissimulare:sed dicere gregi mala que facit.xlix.G.in medio.fo.lxiij.
Pastor q̃ visitat & congregat gregẽ dissipatũ in die nubis & caliginis:& in montib⁹ pascit:q̃d sit.clxv.R.fo.cccvj.
Pastor qualis est:talis grex.xlij.B. in fine.folio.xx.
Pastor est diligẽdus et mercenarius est tolerãdus: sed latro cauẽdus. xlix.L. folio.lxiij.
Pastor et mercenarius. xlix.et.l. per totum.fo.lxiij.et.lxiiij.
Pastor bonus est christus:et exẽplo ei⁹ pastor q̃libet ponat aiam suã ꝓ ouibus suis.xlvj.A.xlvij.A. fo.cxciij.&.cxcv.
Pastoris est prohibere ne fiat quicquid non licet:gregis est audire vt faciat. clxvj.L.clxix.D.fo.cccix.et.cccx.
Pastori si liceat de lacte gregis sumere ad sustentandũ victũ:& quid sit lac sumere.clxv.L.fo.cccvj.
Pastorẽ malũ nõ excusat si errãtis ouis pellem ostẽdat patrifamilias:eius vitam inquirenti.clxv.L.fo.cccvj.
Pastore sub vno omnes pastores vnam vocem nõ diuersas habent: ideo oues sequuntur vocẽ vnius pastoris.clxv. O.fol.cccvj.
Pastores boni omnes sunt in vno bono pastore.clxv.P.fo.cccvj.
Pastores boni membra sunt vnius veri et boni pastoris.l.B.fo.lxiij.
Pastores boni de bonis oriũb⁹ fiunt:sed omnes boni pastores in vno sunt.clxv. P.fo.cccvj.
Pastores qui errantes et infirmas oues nõ solum nõ curant: sed et fortes & pingues necant male vite exẽplo arguuntur.clxv.E. fo.cccvj.
Pastores q̃les esse debeant:& si liceat fugere lupo veniẽte.xlvj.E.fo.cxciij.
Pastores cũ lanã honoris ab ouibus accipiũt:nõ ideo debẽt errãtes non corripere.clxv.D.fo.cccvj.
Pastores arguũtur q̃ seipsos et nõ oues pascunt.clxv.B.fo.cccvj.
Pastorum cura q̃lis esse debeat ad oues lxij.A.fo.lxx.
Pastorũ nomĩe sunt qui gaudere volunt et pastoris officiũ implere nolunt.clxv A.fo.cccvj.
Pastor negligentia dispersio est ouium. clxv.J.fo.cccvj.
Pastoribus a malis deus reuocat oues suas monẽdo ne faciant quod mali pastores faciunt.clxv.L.fo.cccvj.
Pastorib⁹ malis seipos nõ oues pascentib⁹ cõminat deus.clxv.R.fo.cccvj.
Pater quomodo est in filio & filius in patre et nos in ipsis. xlviij.E.fol.cxcvj. lxx.A.fol.cclx.cx.A.B.fol.ccxxxvj.cxj. D.fo.ccxxvij
Pater noster aliter est deus:aliter ipi⁹ filij.xxj.B.fo.clxvij.xxvj.D. fo.clxxiiij. cxxj.B.fo.ccxxxiij.
Pater etern⁹ coeternũ sibi genuit filiũ. xix.G.fo.clxiij.xx.L.fol.clxv.xxvj.D. fo.clxxiiij.
Pater malorum diabolus est.xlij.A.D. fo.clxxxix.
Pater quomodo docet filium:aut loquitur filio.xl.L.fo.clxxxvij.
Pater nihil facit nisi ꝓ filium. xxxij.G. fo.cxxvj.xliij.B.L.fo.cxxxij.
Pater nõ est natus de virgine: nec passus nec resurrexit a mortuis:sñi natiuitatẽ filij aut passiõem et resurrectionẽ cum filio operatus est.lxiij.L.D.fo.lxx.
Pater in hoc ꝓprium nomen q̃ pater est: qui filium genuit:nõ voluntate: non necessitate.cxxv.B.fo.ccxcij.
Patrem noscit filius per se sed nos ꝓ filium.xlvij.B.fo.cxcv.
Pater si maior est filio tam nõ vnus est deus:sed duo.cxcix.L.fo.cccxxj.
Pater sicut ꝓ filiũ omnia fecit:ita etiã ꝓ ipm oia regit.lxiij.B.in ptin.fo.lxx.
Pater quomõ dicitur demonstrare filio quetpse facit cum omnia per ipsum facta sunt.xix.A.B.fol.clxiij.xxj.B.L. D.fo.clxvij.xxiij.D.E.F.fol.clxix.
Pater semper pater est et nõ filius:quia ingenitus.lviij.L.fo.lxvij.
Pater quomodo maior legitur esse filio. lviij.A.fo.lxvij.
Pater a nullo est.xl.B.fo. clxxxvij.lxxj. A.fo.ccix.xcix.B.L. fo.ccxx.
Pater est de⁹ vnigenito filio suo sibi cõsubstãtiali alit q̃ nob.xxviij.A.fol.lij.
Pater a nullo est.vij.B.in fi.fo.cvij.
Pater nõ est spiritussancti pater: sed tñ filij.xj.J.fo.xl.
Pater nec filij nec spũssancti psonam alit quando excludit sed semper pater est cxcj.L.fo.ccclxvij.
Pr̃ quõ clarificat filiũ.cv.A.fo.ccxxiij.
Pater quomodo legit filio dedisse vitã et q̃ pater nõ est de filio: sed filij pater est.lxiij.L.E.fo.lxxj.
Pr̃ nihil fac̃ sine filio.lxij.B.L.fol.lxx.
Pat nr̃ est p gr̃am.iij.E. fol.ccxxxvij.
Pater & ego vnum sumus: quomodo exponitur.lj.fo lxv.
Pater nũq̃ sine filio: q̃ nunq̃ sine rõne fuit.vj.F.fo.cclxj.cxcix.Y.fo.cccxxj.
Pater est honorãd⁹: sed deo obediendũ vij.A.in fi.B.fo.xxviij.
Pr̃ nr̃ ibi ẽ vbi nobis ꝓparat hereditas cxxxv.A.fo.ccxcv.clxxxij D.fo.cccxv.
Pr̃ est de⁹ imẽsus:etern⁹ incõprehensibilis & ineffabilis.cxc.D.fo.cccxviij
Pater noster q̃ es in celis && exponitur. cxxvj.A.fol.ccxcij.cxxxv.A.fol.ccxcv. clxxxij.L.fo.cccxv.
Pater q̃ habet filiũ & nũq̃ sine filio fuit auctoritate gẽtilium ostẽditur.cxcix. E.F.fo.cccxxj.

Pater malorum diabolus est: nō ex ipo nasc̄ēdo: sed ipsius nequitiam imitando. ij. L. fo. cclx.

Pater de⁹ nō ante de⁹ esse cepit: z postea pater: sed sine vllo initio et de⁹ semp et pater. clxxxi. L. circa finem. fo. c. cxxiij. cxxxj. B. circa finem. fo. ccxciiij.

Pater nō quasi ex contagio habet filiū. cxcix. B. D. fo. cccxxix.

Pater nūq̄ nō pater fuit. xxxviij. R. fo. cclj. iiij. E. fo. ccxxxviij.

Pater aliter est in filio: aliter in nobis. xlviij. E. fo. cxcvj

Pater qūo habet vitā i semetipo: et dat filio habere vitā i semetipo. xix. E. F. G fo. clxiij. xxij. F. fo. clxviij. xl vij. G. fo. cxcv. et. cxcvj. liij. D. fo. cciij. lxx. A. folio. cclx.

Pater z filius relatiue dicūtur: et q̄ vno nominato alter intelligit. xix. L. B. folio. clxiij. xxix. B. folio. clxxvij. xxix. A. fo. clxxxvj.

Pater iptoꝝ diabolus dicit: nō propter creatiōē aut gñationē: sz ꝓpter imitationē. xvij. B. in fi fo. cxix.

Pater quātū immēsus sit apprehēdere non valemus. xv. A. fo. viij.

Pater pr̄ est z nūq̄ nō fuit pr̄: z qō pr̄ loquit filiꝰ loquit similitudine ostēditur cxcix. z fo. ccccxxj.

Pater sine filio credi non pōt: q: licet sit distincta psonarū ꝓpietas: est tamē vna idiscreta maiestas. cxv. L. f. cclxxxviij

Pater nō est sine filio. clxxxix. L. circa finem. fo. cccxvij.

Pater hoc habet ꝓprium. xxxviij. L. folio. cclj.

Pater non est filius nec spiritussanctus. xxxviij. L. fo. cclj. cxxix. A. fo. cxcvij.

Patris similitudinem actus indicēt solbolis. lxxvj. B. fo. cclxxiij.

Patri quedam attribuunt: que nec filio nec spiritui sancto: nō tamē sine filio et spūsancto. xj. R. in fi. z. O fo. xl.

Patripassiani qui dicantur. cxcix. B. in fine. fo. cccxxj.

Patripassiani seu sabelliani heretici sūt q̄ dicūt pr̄em passum. xxxvj. F. xxxvij. L. D. fol. clxxxiij. z. clxxxiiij. xl. B. fol. clxxxvij. lxx. A. fo. ccix.

Patripassiani qui sint: z quis eorū error lxiij. B. fo. lxx.

Patrē nostrū deum vocam⁹ ex sua mia nō ex nr̄is meritis. xxviij. A. fo. lij.

Patrem non nouit q̄ filiū negat. viij. A. folio. ccclj.

Patrē si q̄s dixerit eē filiū: vel cūdē esse paracletū anathema sit. cxxix. B. folio cexciij. clxxxix. L. fo. cccxviij.

Patrē se vt de⁹ vellet vocari ab homine pietatis fuit. cxxij. A fo. ccxcj.

Patrem nō possumus cōfiteri eternum: nisi confitēatur etiam z filiū eternum. cxcj. B. fo. cccxviij.

Patrē nō quasi ex cōtugio filiū habuisse exēplo. pbat. cxcix. z fo. cccxxj.

Patrē nūq̄ sine filio fuisse pbat auctoritate legis. cxcix. B. vsq̄. L. fo. cccxxj

Patrē nunq̄ fuisse sine filio pbatur ex prophetis. cxcix. L. fo. cccxxj.

Patrē dicere et ingenitū idē est. xxxviij O. fo cclj. cxxix. A. fo. cxcviij.

Patrem si q̄s confitetur natum: incarnatum: aut passum: anathema sit. vj. F. fo

lio. ccxlj.

Patre sub celesti omnes fratres sunt: domin⁹ et seru⁹: imperator z miles: diues et pauper. cxxxv. A. fol. ccxcv. clxxxij. D. fo. cccxv.

Patre aut filio nominato intelligit etiā spiritussanctus. ix. L. folio. cxlix. xciij L. fo. ccxvij.

Patria christi que fuit. xvj. B. fo. clx.

Patriā deserere: despicere et nolle inhabitare inhumanū est. xliij. D. fo. xx.

Patriā celestem quantū desiderare debemus. lxv. A. fo. xxxj.

Patriarche tres: Abrahā: Ysaac: z iacob quare a deo sepe nominantur. xj. D. xij A. fo. clij. z. cliij.

Patrici⁹ nepos beati augustini subdya con⁹ ꝓ cui⁹ morte scripsit libros de visitatione infirmoꝝ. liij. B. circa finem. folio. xxv.

Patrimonium cur diuidis heredi tuo: z non rpo. lxxvj. B. post me. fo. cclxx.

Patrimonū qō habes: si oparis tuū est: si cessas alienum est. lxxvj. B. fo. cclxx.

Pati ideo rp̄s voluit: vt nobis patiētie exēplū ꝓberet. ij. B. fo. cccxlix.

Pati voluit christus non nisi volens. xj. A. folio. clij.

Pati quomodo q̄s vult pro christo: q̄ ꝓ ei⁹ amore nō vult abijcere mundi vanitatē. lix. F. in me. fo. xxviij.

Patiatur vt mala hō per se: ex quattuor indicat: q̄ nisi diuinit⁹ adiut⁹ sustinere nō potest. ccxxiij. z. o. fo. cccxxxij.

Patiūtur mali homines mala ista mūdi nō sine causa. cxxix. L. fo. ccxcvj

Patiunt amatores sc̄i multa nō ienita: bili necessitate: sed culpabili volūtate que quod āmodo videntur licite insanie. ccxxiij. L. fol. cccxxxij.

Patiunt multa quidam ꝓ apertis sceleribus nō vt ea puniant; sed vt ea perperrēt: quorum patientia nec miranda nec laudanda: exemplū. ccxxiij. E. fol. cccxxxij ccxlv. lb. fo. cccxliij.

Patiunt cū homines tanta ꝓ his que pereūt ac salute carnis: quanta sustinere deberent ꝓ vita beata: auctoritate ostēditur. xlviij. F. fol. cclvij. ccxxiij. G. fo. cccxxxij.

Patiendo si quis dixerit q̄ dolorem sentiebat filius dei deus: et non caro: cum anima quam iduerat sm formā serui: anathema sit. cxxix. L. fo. ccxciij.

Patiēter oportet ferri quod festinat: nō potest auferri. ccxxiij. J. fo. cccxxxij.

Patienter omnia pferre meli⁹ est q̄ sibi impatienter mortē inferre. ccxxiij. R. fo. cccxxxij.

Patiētior est quisq̄ ad perferēda mala: quanto vehementior fuerit in eo vehemētior mundi concupiscentia. ccxxiij. R. in medio. fo. cccxxxij.

Patiētissime sustinēt multa dura z acerba ꝓpter cupiditates explēdas qui eis flagrant: q: licite estimant z legib⁹ concesse. ccxxiij. D. fo. cccxxxij.

Patiētia homis recta et laudabilis hec est. ccxxiij. B. fo. cccxxxij.

Patiētia christi quāta fuit in alape percussione. cxiij. L. folio. ccxxvij. cxvj. A folio. ccxxx.

Patiētia xpi nobis exemplar est. xxxij. B. fo. xv.

Patientia quomō dicit nr̄a cū a deo nobis donat. xiij. A. fo. cxviij.

Patientia iustoꝝ sit donum dei: auctoritatibus ostenditur. ccxxiij. A A. folio. cccxxxij.

Patientia a patiendo nomen accepit. ccxxiij. A. fo. cccxxxij.

Patientia omnia bona generat: et mala destruit. xvj. B. fo. viij.

Patiētia dei q̄ malos expectat: nō fit ex aliqua passiōe. ccxxij. A. fo. cccxxxij.

Patientia que virtus animi dicit: donū dei est. xcxxiij. A. fo. cccxxxij

Patientia vera in nobis esse non potest sine charitate dei: que in bonis omnia tolerat: que si de se glorietur est tāq̄ si de stupore morbi nō de roboze sanitatq̄ gloriet. ccxxiij. L. fo. cccxxxij.

Patiētia comes est sapientie: non famula concupiscētie: amica bone cōsciētie non inimica innocentie. ccxxiij. E. in fine. fo. cccxxxij.

Patiētia laborum facit vis desideriox. ccxxiij. B. R. fo. cccxxxij.

Patientia iniquoꝝ non est desursum descendens a patre luminū: sed terrena: nō celestis: animalis nō spiritalis: diabolica non deifica. ccxxiij. P. in fi. R. in fi. z. S. in fi. fo. cccxxxij.

Patiētia vtrum sit donum dei. ccxxiij. BB. L L. fo. cccxxxij.

Patientia cum tenetur in crimine: tunc multum erratur in nomine. ccxxiij. F. fo. cccxxxij.

Patientia dei est: non negligentia: cum diu peccantes tolerat: exemplū. cij. A. fo. cclxxxij.

Patiētia anima nō solum possidetur cū torquent mala aliqua: sed cum per patientiā corpus ipsum ad tempus afflīgit vel amittit: vt felix imortalitas cōparet. ccxxiij. B. fo. cccxxxij

Patientia superbozum falsa est: quoniā eam sue potestati attribuunt. ccxxiij. P. fo. cccxxxij.

Patientia animus partim vtik in seipo: partim in corpore suo: et quod patientie certamē maius sit. ccxxiij. J. R. folio. cccxxxij.

Patiētia pauperū non peribit in finem: exponit. ccxxiij. DD. fo. cccxxxij.

Patiētie false cur potest sine dei adiutoreo volūtas humana sufficere: vere autē non nisi desuper adiuta z inflāmata non sufficit. ccxxiij. O. fo. cccxxxij.

Patientie precepta ex scripturis ostendunt. ccxxiij. O. fo. cccxxxij.

Patientie exemplū nobis christus fuit. xxiij. B fo. xcij.

Patientiam suam de⁹ in hoc tēpore cōmēdat vt in futuris exerceat seueritatem suam. l. J. fo. cxxxv.

Patiendi causa quando est bona tūc patiētia vera est quia non omnes qui patiūtur: participes sūt patiētie: sed qui passione recte vtuntur. ccxxiij. F. folio cccxxxij.

Patiēs qui non habet charitatem in ali quo scīmate cōstitutus: ne neget christū: non est culpandus: sed laudandus licet ei non sufficiat ad regnum celoꝝ obtinēdum: valet tamē ad extremi iudicij supplicium tolerabili⁹ subeūdū. ccxxiij. A A. fo. cccxxxij.

Emporium Sermonum Diui Augustini.

Patiēs qui nō fuerit: beatus esse non potest. xxxij. B. fo. xv.

Patientes z impatientes qualiter differunt. ccxxiij. B. fo. cccxxxij.

Pauci quomō sint qui saluentur: et multi. xxxij. fo. liiij.

Paulus talē se cōfitetur peccatorem: vt omnis peccator nō desperet: quia ipse veniam meruit. xlix. A. fo. cclviij.

Paulus magis erat virtutū q̄ verboꝝ magister. xliij. L. fo. cclxiij.

Paulus cum querit minuere numerum christianoꝝ etiā accessit ipe ad numeꝝ confessoꝝ. xxv. L. fo. ccclvij.

Paulus cecus factus est vt interiore luce fulgeret. xiiij. D. fo. cccliij.

Paulus vestimēta seruabat vt oim manibus Stephanum lapidaret. j. L. fol. cccxviij. xliij. B. fo. ccclij.

Paulus quia sub ꝓpōsito placendi deo agebat iguarus ad culpā: statim post admonitionē cucurrit deuot⁹ ad gratiam. xxix. B. fo. ccclviij.

Paulus expōnitur per id. Beniamin lupus rapax. xc. xiiij. A. B. fo. ccclij.

Paulus ex lupo fact⁹ est agnus. et cū factus est magn⁹: baptizat⁹ a matre illuminat⁹ a pr̄e: cepit defendere matrem. xiiij. D. fo. ccclij. xxv. A. fo. ccclvij.

Paulus elisus est persecutor: et erectus gentiū ꝓdicator. iiij. E. fo. cccxlix. xxv. B. L. xxviij. D. fo. cccvij. z. ccclviij.

Paul⁹ a paululo: id est a modico nominatur. xvij. D. fo. cxix.

Paulus cur nō fuit exaudit⁹? ꝓ stimulo carnis. liij. D. fo. lxvj.

Paulus dicitur beniamin lupus rapax xiiij. L. fo. cxviij.

Paulus frater domus sancti Augustini xxj. A. in me. D. fo. ix.

Paulus apostolus in celis didicit que i terris doceret. iiij. L. fo. cxiij.

Paulus cur se peccatorē primū appellauit. ix. L. z. B. fo. lxxix. z. lxxx.

Paul⁹ fuit iustus vt angeli: licet adhuc mortalis. v. B. in fi. et. L. in fi. fo. lxxv.

Paulus bonū vas electionis in quo preciosa mādatorum christi precepta conduntur: z de cuius plenitudine subsītia vite populis semp erogatur: et plenum est. xxvj. B fo. ccclvij.

Paulus pr̄ ceteris apostolis clauē scīētie accepit. xxvij. B. fo. ccclvij.

Paulus dum intrat lupus fabula pecudis factus est ouis. xxv. L. fol. ccclvij.

Paul⁹ a paululo: id est modico nominatur. xlij. B. fo. ccclxiij.

Paul⁹ cecidit miles diabolī vt surgeret signifer christi. xxviij. D. fo. ccclviij

Paul⁹ patitur quod saulus fecerat. j. L. fo. cccxlviij. xiiij. F. fol. ccclij. xxv. L. folio. ccclvij.

Pauli apostoli humilitas: ex nois ei⁹ significatione insinuatur: et de eius conuersione. viij. B. fo. cviij.

Pauli cōuersio z cur misericordiam cōsecutus sit. x. B. fo. lxxx.

Pauli apostoli cōuersionis vtilitas hec fit. xliij. G. fo. ccclij.

Pauli apostoli nois interpretatiōe: z de eius emulatione sm iusticiā que i lege est. xv. L. D. E. F. G. fo. lxxv.

Pauli de ceruice eū decapitarēt: lac pro sangue ferē fluxisse. xxvj. L. fo. ccclvij

Pauli cōtra seuitiam militia celi cōquirit. xxv. B. fo. ccclvij. xiiij. L. fo. ccclij xxviij. L. fo. ccclviij.

Paulo cur dat⁹ fuit angelus sathane: et quid ei profuit. iij. E. z. v. L. fol. xxiiij et. lxxv.

Paula virgo sancta. xxiij. A. fo. xj.

Pauper de pauptate non glorietur. ccv. L. fo. ccxxv

Pauper qui est nō suffert increpatiōes: exponit. ccxij. D. R. fo. cccxxvij.

Paup tibi dereliet⁹ est z. exponit. iiij. L. fo. ccxxviij. cx. p totū. fo. cclxxxvj

Pauper non contēnat diuites pauperes cx. D. E. fo. cclxxxvj.

Pauper superb⁹ omnib⁹ displicet: quia est itolerabilis. cx. B. D. fol. cclxxxvj. ccxij. A. fo. cccxxvij.

Pauperi talem se quisq̄ exhibeat: qualē sibi altū si the pauper esset vellet exhiberi. lxxvj. A. fo. ccixx.

Pauperes cur christus assumpsit. ccxij. L. E. fo. cccxxvij

Pauperes ideo nō sunt despiciēdi. ij. L. in fine. D. fol. ccxxxvij. ccxxv. D. E. folio. cccxxxiiij.

Pauperes querant sufficiētiam: z refrenēt cupiditatē. ccv. E. fo. cccxxv.

Pauperes deus esse voluit: propter duo vij. J. fo. ccxlj.

Pauperes cur nō sint despiciendi. xliij. A. folio. xx.

Pauperes quidā sunt beati: quidā sunt miseri. xxx. B. fo. cxxv.

Pauperes semper habebitis vobiscum: me autē nō semp habebitis: quomodo intelligitur. l. E. fo. cxcix.

Paup est christus vt homo: sed diues vt deus: et quod pauperi donatur christo donatur. xlj. B. fo. lix.

Pauperes spiritu qui dicantur: et q̄ non xxj. L. fo. ix.

Pauperes aliquos cur deus esse voluit. xiij. D. fo. cxvij. xvij. A. in fine. fo. cxx. xlvij. B. fo. cxxxiij.

Paupex si est regnū celoꝝ: restat vt infernus sit diuitū. lix. G. fo. xxvij.

Paupex duo sūt gña. cx. A. fol. cclxxxvj.

Pauperum caput christus est. cx. D. fo. cclxxxvj. ccxij. L. fo. cccxxvij.

Paupertas non est timēda sed inimicitas. ccxxv. L. fo. cccxxxiiij.

Pauptas felix per quā celestis acquiritur hereditas. lix. G. fo. xxviij.

Paupertas si nō affectu: geritur: miseria est. v. D. fo. iiij.

Paupertas iter diuitias seruari potest. xxj. D. fo. ix.

Paupertas est ꝓ christo libēter toleranda. xl. E. fo. xviij.

Pauptas felix est si leta ē. xl. F. fo. xviij.

Pauptas christi qd nobis attulit. ccxij. L. fo. cccxxvij.

Paupertatis commendatio. ij. L. fo. iij. xxj. D. post me. fo. ix.

Pauptatꝫ q̄nq̄ sunt gña. xl. F. fol. xviij.

Paupertati christianoꝝ regnum celoꝝ promittit. xxvj. B. in me. fo. xciij.

Paupertatē nostram deo confiteri debemus. ccxij. O. fo. cccxxvij.

Par est finis omnium desideriozum nostrozum. xvij. A. in fi. fo. cxix.

Par ꝓceptis regalib⁹ conseruāda est. clxix. L. fol. cccx.

Pax impedit ne diabolus ingrediat̄ dominatur. ij. B. fo. lij.

Pax est hereditas christianoꝝ. cc. B. folio. cccxxiij.

Pax vera non potest haberi in hac vita. xxxiij. F. fo. clxxxj.

Pax est dilectionis mater: cōcordie vinculum: et pure mentis iudicium manifestum. clxix. B. fol. cccx.

Pax est serenitas mētis: trāquillitas aīe: simplicitas cordis: amoris viculū: consortiū charitatis. clxvij. A. fo. cccix.

Pax fratrib⁹ et charitas cū fide magna expōnitur. xvij. per totum. fo. cxix.

Pax est finis omnis bone actionis. clij A. fo. ccxxiij.

Pax mūdi nō ē ꝟa pax. lxxvij. L. f. ccxij.

Pax inter malos tātum nocet quantum discordia inter bonos. ij. L. fo. iij.

Pax est custodia et cura omnium virtutum: nec vlli dabitur venia nisi pacifico. xxviij. A. fo. xij.

Pax nō ē amāda sine iusticia. ij. B. fo. iij

Pax oib⁹ viris⁹ est custodiēda: q: deus semp in pace est. clxix. E. fo. cccx.

Pax si fracta fuerit: iam nō erit pax: nec est illibata apud quē fides integra nō est. cc. L. fo. ccxxxiij.

Pax cū bonis et bellum cū vitijs semp est habenda. clxvj. B. fo. cccix.

Pax cū bonis z deū timentib⁹: est custodiēda: nō cum iniquis z sceleratis qui pacem iter se habēt in peccatis. clxvj. B. fo. ccclx.

Pax plebis: gloria sacerdotis z parētū letitia: pfecta charitas filioꝝ. clxvj. fo: lio. cccix. clxix. D. fo. cccx.

Pacis bonum: z de incōmodis qui eam non habuerint. lvij. A. fo. lxvij.

Pacis vnitatē si non habet: meritū christiane ⁊tutꝫ vilescit in cūctis: nec peruenit ad vocabulū filij nisi p nomē pacifici. clxvij. A. clxix. fo. cccix. z. cccx.

Pacis laus. clxix. A. fol. cccx. clxvij. per totum. fo. cccix.

Pacem tēporalem si desideramus: non dissimulemus pacem cum proximo custodire. clxxiij. B. fo. cccxj.

Pacē plantare radicitus dei est et euellere penit⁹ inimici. clxix. D. fo. cccx.

Pacē cordis z oris z operis qui non habet christianus non est. ij. A. fo. lij

Pacem qui posuit fines tuos z. exponit. clxvij. E. fo. cccix.

Pacem qualem nobis christus reliquit. lxxvij. B. L. fo. ccxij.

Pacem qui noluerit amplecti: nō vult filius dei dici: negat sibi patrem deum qui pacificus esse contemnit. clxvj. A. clix. A. fo. cccix. z. cccx.

Pacem multi predicāt z non habēt: laudant z amant: dicūt si non faciunt. xliij R. fo. ccclxiij.

Pacem qui impediunt. ij. L. fo. iij.

Pace christus suos dimisit quos in pace inuenire volut. clxvj. A. clxix. L. folio. cccix. z. cccx.

Pace remota nō suscipit sacerdot⁹ oro: nec plebis oblatio. clxvj. L. fo. cccix.

Peccatū moꝛs est aie. xlix. L. fol. cxcvij.

Peccatū est pena pcti. xlvij. B. fo. xxij.

Peccatum iest cū delectaris: regnat cū consenseris. xxj. L. fol. cxxj.

Universidad

Peccatū si dixerimus q2 non habemus nosipsos seducimus: exponitur. xxix. per totum.fo.xcv.
Peccatum qđ est in mēbris nr̄is aut qñ regnat.lxiij.C.in fi.E.in fi.fo.lxx
Peccatum qūo nō haberēt iudei si xp̄s ad eos non venisset: ꝛ locut⁹ eis fuisset. lxxxix.A.fo.ccxvj.xcj.A.fo.ccxvj
Peccatū duob⁹ modis cōmittit: timore sc3 ꝛ delectatiōe.xvij.E.fo.lxxxviij.
Peccatum nullum deus dimittit impunitum.lxiiij.H.fo.xxx.
Peccatum ex iusticia dei impunitū esse non pōt: ergo vt ignoscat tu agnosce ꝛ puni.xxj.G.fo cxxj.
Peccatum quod iudei nō habuissent: si eis christus locut⁹ nō fuisset. xj.F.fol. xl.ꝛ.lxA.in medio.fo.lxix.
Peccatū in spm̄ sctm̄ ꝛ de eius remissione.xj.per totum. fo.xl.
Peccatū qui non timet: timeat quo pducit peccatū.xlij.F.fo.cxxxj.
Peccatum vocatur sacrificium pro peccatis.xlviij.B.in medio.fol.lxij.
Peccatū christus nō habuit: sed fact⁹ est pro nobis peccatū.xlviij.B.fo.lxij.
Pctm̄ qūo occasiōe mādati seducit ꝛ occidit.iiij.C.D.ꝛ.v.A.fo.lxxiiij.ꝛ.lxxv.
Peccatū nō cognoui nisi p legē: exponit iiij.C.v.A.fo.lxxiiij.ꝛ.lxxv.
Peccatū nō cōmittit ois q̇ nat⁹ ē ex deo. Et si dixerimus q2 pctm̄ nō habemus nosip̄os seducim⁹: nō sunt ɔtraria.iiij. G.i fi.ꝛ.v.A.B.C.D.fo.ciij.ꝛ sequēti.
Peccatū oē ɔsuetudine vilescit: ꝛ fit hoi quasi nullū sit. xxviij.B.fo.cxxiiij.
Peccatū nō facit q̇ nat⁹ est ex deo: ꝛ si dixerim⁹ q2 pctm̄ nō habem⁹: quomodo vtrūq3 vex sit.l.H. fo.cxxxv.
Peccatū xp̄s nō habuit: factus p nobis pctm̄.in similitudīe carnis peccati: exponit. Et quid nomine peccati significatur.vj.D.E.fo.lxxvj.
Pctm̄ si nō times: vel time q̇ ducit pctm̄ ccxxxix.S.in fi.T.fo.ccccxl.
Pctm̄ origīale qūo ɔtrahit: ꝛ qūo delet. iij.E.fo.cxl.xxxviij.C.fol.clxxxv.xlj. C.fo.clxxxviij.xlix.G.fo.cxcvij.
Peccatū nullū hr̄e qdā dicunt hoies iustos.xxix.A.in medio.B.C.fo.xcv.
Peccatū qūo itrauit in mūdū: et p illud mors.xiiij.J.in medio.fo.lxxxiij
Peccatum primū omnium malorū causa est.cxxxix.C.fo.ccxcvj.
Peccatū primi hominis totum mundū decepisse ostenditur figuraliter.cv.D. E.fo. cclxxxiij.
Peccatum originale ɔtrahit omnis qui ex cōiunctione viri et femine nascitur. xlix.D.fo.cclviij.
Peccatū cū desperatiōe certa mors est. xxj.E.fo.cxxj.xxvij.K.fo.cxxiij.
Peccatū origiale qūo ɔtrāxit ab adā in oēs: et cur p illo moriunt etiā paruuli q̇ nō peccauerūt: et q2 sola grā xp̄i nos liberat ab illo in q̇ pctm̄ nō fuit.iiij.F. ī fi.fo.lxxiiij.vij.D.E.fol.lxxviij.x.A. B.fo.lxxx.xiiij.G.ante me.fol.lxxxiij.
Peccatū originale a parentibus ɔtrahi cur quidam negāt.xiiij.A.in fine.folio lxxxiij.xxxj.F.fol.xcvij.
Peccatum tripliciter consumatur: delectatione: consensu: et opere seu consuetudine.xlix.C.fo.cxcvij.
Peccatum remissionem: iustificationē: ꝛ sanctificationem heretici pollicentur. xxij.F.fo.cxxj.
Peccatū in spiritūsanctū.xj.fo.xl.
Pctm̄ omē aut fit i aīa p ɔsensum praue suggestionis: aut male vtēdo corpore ad ledendum ꝓximū: aut ad corrūpendum seip̄m.clxxxij.H.fo.cccxv.
Peccatū vnde cōtrahat.xlv.F.fo.cclv.
Peccatum primi hois totū mundum decepit: vt nullū esset remediū salutis nisi per christum.xiiij.A.fo.ccxliiij.
Peccatū originale cur nati a fidelibus cōtrahunt.viij.E.in fine.fo.lxxviij.x. A.B.fo.lxxx.xiiij.K.fo.lxxxiij.
Peccatū nō haberēt si nō venissem: et locutus eis fuissem.vj.C.in me.fo.cv.
Pctm̄ ade sic nocuit his q̇ nō peccauert sic xp̄s ꝓfesse debuit his q̇ nō crediderūt: argumētū.xiiij.L.fo.lxxxiij.
Peccatum non est natura sed vitium nature.xxx.C.in prin.fo.xcvj.
Peccatum primoꝝ parentum que bona abstulit: et que mala intulit. xlviij.B. fo.xxij.
Peccatū soluere potuit: qui sine peccato venerat.xlv.F.in fi.fo.cclv.
Peccatū est medīū separās iter deum et hominē.xlj.D.fo.clxxxviij.
Peccatum originale traducit propagatione: nō imitatiōe.xiiij.J.fol.lxxxiij.
Peccatū nullū est qđ fecit hō qđ non posset facere alter homo si desit rector a q̇ factus est homo.xxiij.D.fo.cxxj.
Peccati morbo opponendū est mordax emplastrum ne maius crescat.xiiij.D. folio.vij.
Peccati magna est cautela: potentiā dei semp timere.ccxiij.D.fo.cccxxxviij.
Peccati q̄3 dura sit conditio: ꝓbat remedij magnitudo.xxix.C.fo.ccxlviij.
Peccati expers nemo viuit.xlj.B.xlij. D.F.circa finē.xliij.E.fo.cxxx.ꝛ duobus folijs sequentibus
Peccato ab origiali sol⁹ xp̄s liber fuit: ꝛ p nr̄is satisfecit.xiiij.G.fo.lxxxiij.
Peccato īfidelitatj retēto nullum aliud soluit peccatū.lx.A.lxj.A.fo.lxix
Peccato carens nemo viuit quātūlibet iustus: nec infans vnius diei: non ex eo quod cōmisit: sed qđ contraxit. vij.B. fol.ccxlj.xlix.B.in fine.C.folio.cclviij ccxij.C.fol.cccxxxj. et.ccxlvj.A.in fi. fo.ccclxiiij.
Peccato carens sicut nemo esse pōt: ita p dei miam possibile est vt bonis operib⁹ se vnusquisq3 redimat a peccato. xxxviij.B.fo.ccclxij.
Peccata crimīalia que sint ꝛ que venialia q̇ elemosynis redimi possint. xcvj. T.fo.cclxxviij.
Peccata vitare timore pene aliud est: aliud amore iusticie: exemplum. xcvj. K.fo.cclxxviij.
Peccata dimittūtur per ignem tribulatiōis.lxxxij.C.D.E.fo.cclxxij.ccxxlj. C.fo.cccxxxj.
Peccata oīa hominū aut ad corruptelā ptinēt flagitioꝝ: aut ad facinora nocēdi.xcvj.Q.circa fi.fo.cclxxviij.
Peccata non sunt contēptibiliter cōmittenda: quia nō refert vtrū minutis an magnis itereas.xcvj.S.fol.cclxxviij. ccxliiij.E.fo.cccxliij.
Peccata q̇tidiana sine qb⁹ hec vita non agit: per tria dimittunt.clxxxij.B.C. H.fo.cccxv.xcvj.S.fo.cclxxviij.
Peccata ad mortem ꝛ non ad mortem q̇ sint.lix.C.fo.cclxiij.
Peccata futura sicut negligēdo iusticiā cōmittunt: ita ꝑterita iniusticiā defendēdo firmantur.xxiiij.A.fo.cxxij
Peccata quosdā relinquūt: non ipsi peccata.xlj.E.fo.cxxx.
Peccata quosdā relinquūt: non ipsi peccata.lxxj.B.fo.xxxij.
Peccata vitare est legis precepta seruare.lix.F.fo.cclxiij
Peccata nō debemus dimittere timore pene: sed amore iusticie.xvij.E.xviij. E.F.xix.G.fo.lxxxviij.ꝛ.lxxxix.
Peccata omnes habemus.j.D.fol.xcix. ꝛ.iiij.G.in medio.fo.ciij.
Peccata non remittuntur: nisi p nomen filij dei.ij.D.in prin.fo.cj.
Peccata minuta licet animam non occidāt: tamen deformē faciunt: et ad amplexum sponsi celestis venire non permittunt.xlj.D.fo.ccclxiij.
Peccata quotidiana quia nō desunt: nō desint etiam quotidiana remedia.xxx F.fo.ccclviij.xlvj.B.fo.ccclxv.
Peccata venialia sine quib⁹ vita ista nō agitur: que sunt.l.F.G.fo.cxxxv.
Pctā nemo dimittere pōt: nisi deus qūo intelligēdū est.xxiij.E.F.G.fol.cxxj.
Peccata agerent si penitētie locus denegaretur.xxvij.K.L.fo.cxxiij.
Peccata de⁹ q̇ dimittit p hominē potest dimittere et preter hoiem: auctoritatibus probatur.xxiij.H.fo.cxxj.
Peccata nō meritis hominū: sed virtute spūsscti dimittunt.xxiij.G.fo.cxxj.
Peccata sine q̇bus hec vita non peragitur.xxix.D.E.fo.xcv.
Peccata venialia nō sunt cōtēptibiliter cōmittēda: q2 nō refert siue nauis p fluctus siue per guttas paulatim submergat.xlij.F.fo.cxxxj.l.H.fo.cxxxv.
Peccata venialia per q̇ remittant.xxix. B.C.fo.cxx.xlj.B.xlij.D.F.fol.cxxx. et sequenti.l.H.folio.cxxxv.xxvij.F. folio.cxxiij.
Peccata contrarijs curantur.lxxxv.D. folio.cclxxiiij.
Peccata minuta quib⁹ operibus dimittātur: et quib⁹ peccata criminalia deleantur.xlj.F.fo.ccclxiij.
Peccata minuta sine q̇bus hec vita non agitur sunt.xlj.C.fo.ccclxiij.
Peccata criminalia q̇ cōmittūt ꝛ q̄3diu viuūt: ea penitētie medicamētis redimere noluerint: non ad ignem purgatorium sed ad eternum descēdent. xlj. E.in me.fo.ccclxiij.
Peccata cōtinuis oratiōib⁹: ieiunijs et elemosynis: ꝛ ꝑcipue indulgētia corū q̇ in nos peccant assidue redimūtur.xlj. D.H.J.fo.ccclxiij.
Peccata minuta quomodo obruunt animam.xij.C.fo.cliij.
Peccata nostra si nos superāt: precium quo redempti sumus deus non contēnit.cix.L.fo.cclxxxv.
Peccata grauia grauissimis indigēt lamentis.xj.C.fo.vj.

Peccata criminalia sunt que animam i eternū occidūt nisi per penitentiam et elemosynas largas redimātur.xlj.B. fo.ccclxiij.
Peccata iudices nos sentiāt non patronos: accusatores: non defensores: quia si tu agnoscis de⁹ ignoscit.lxxxviij.G. folio.cclxxv
Peccata remittunt per aduersitates tēporales si equo animo ꝛ cū gratiarum actione sustinent.xlj D.fo.ccclxiij.
Pctā ꝑterita nō nocēt: si nō placēt.lxvij G.fo.cclxvj.clxxxj.M.fol.cccxiij
Pctā qui sua excusant fumo cōparātur. cix.K.L.fo.cclxxxv.
Peccatis minutis crescentib⁹ addūtur etiā criminalia: et cumulū faciunt ꝛ in desperationem demergunt. lxxxviij. B.G.fo.cclxxv.
Pctis q̇ pctā addūt: difficulter sanātur exemplū lviij.B.fo.cclxij.
Peccatis euitatis qui vitā istam se trāsire posse putat: fallitur. lxiij.B.C.fol. cclxv.
Pctis qui ꝑseuerat nō qui peccat odibilis est deo.lviij.A.fo.cclxij.
Pctis sine minutis sicut null⁹ vnq̄3 fuit aut esse poterit: ita sine capitalib⁹ criminibus auxiliante deo esse possumus et debemus.lvj: A.fo.cclxij
Peccator prim⁹ quō aliquis dicit.ix.C. x.A.B.fo.lxxix.ꝛ.lxxx.
Pctōr nō iō debet velle esse pctōr: q2 de⁹ amat pctōres.ix.C.ꝛ.D.in fi.fo.lxxix.
Peccator corā domino quō aliquis dicitur.xlvij.C.fo.xxij.
Pctōr q2 nō statim patit deū vltorē estimat sibi participē.lj.A.ī fi.fo.xxiiij
Pctōr ꝛ preuaricator differunt.iiij.C.v. A.in fi.fo.lxxiiij.ꝛ.lxxv.
Pctōr ois se mō nō videt: sed pctā sua in dorso ponit: et bona āte faciē: ɔtrario iusti faciūt.lj.A.ī fi.B.fo.cxiij.xxj.G. fo.cxxj.xxviij.C.fo.cxxiiij.
Pctō q2 nō statim patit deū vltorē vult eū tenere pticipē vt corruptū iudicē et ꝑde sociū.lj.A.f.cxiij.xxviij.D.f.cxxiiij
Pctōr et hō duo noīa sūt: s3 vnū fecit de⁹ alterū diabol⁹.vj.B.in fi.fo.cxiij.
Pctōres multi se assidue cōfitētur: q̇s tn̄ peccare delectat.vij.B.fo.cccxlj.
Pctōres ab adā cur nascimur: ꝛ nō iusti ab abel.xiiij.J.et.K.fol.lxxxiij.
Peccatores quō diligat de⁹.viij.G.circa prin fo.cviij.
Pctōres pctā sua i dorso ponūt: et bona ante faciē: s3 iusti mala āte faciē ꝛ bōa in dorso habent.lix.B.fo.xxviij.
Pctōres si de⁹ nō amaret: de celo ad terrā nō descēderet.xlix.C.fo.cxcvij.
Pctōres semp magis dorsū q̄3 faciē ponūt in faciē iusti.lxxxj.B.fo.cclxxij
Pctōres quō pereunt ꝛ nō pereūt.cix.p totum. J.fo.cclxxxv
Pctōres sic pereāt sicut deficit fum⁹: ꝛ sicut fluit terra a facie ignis: exponitur cix.per totum.fo.fo.cclxxxv.
Peccatorū remedia q̇ sint.xlvj.A.xlvij. A.fo.cxxxiij.
Pctōꝝ remissio i ecclesia nō solū per baptismū s3 etiā per oratiōnē dominicā3 dimittit.cxix.G.fo.cclxxxix. cxxiij.D. fo.ccxcj.cxxxj.D.fo.ccxciij.
Pctōrū remissionē si suba defuerit vilectio īimicorū nob fac.vj.C.D.fo.cxliij
Pctōꝝ tria sūt gn̄a: et qđ pctm̄ trib⁹modis pficit: exēplo triū mortuorū quos christus suscitauerat. xliiij. C.D.f.lx.
Peccare aliud est ꝛ aliđ peccādi ɔsuetudinē habere.xlix.C.fo.cxcvij.
Peccare m̄lti nō erubescūt ꝛ erubescūt humiliari.xl.C.fo.cxxx.
Peccare non deberet quis etiā si de⁹ impunitatē ꝓmitteret.lij.C.in fi.fo.cclx. xcvj.L.fo.cclxxviij.
Peccare i deū aliud est: aliud peccare in hominē.xlvij.E.fo.cccxvj.
Peccare multi volūt cū dauid: ꝛ nolunt resurgere cū dauid.xxj.B.fo.cxxj
Peccare nō debemus in spe venie.j.E. circa prin.fo.xcix.
Peccat mortalit q̇ piculo pctī mortalis se ingerit.ccl.D.E.fo.ccccxlv.
Peccaui tres tm̄ sillabe sūt: sed i his tribus sillabis flāma sacrificio corā dn̄o ascēdit in celū.xlj.B.in fi.fo.cxxx.
Peccauerit i te si frater tu⁹ vade ꝛ corripe eū iter te et ip̄m: quō exponit. xv.A E.xvj.per totū.fo.xliiij.ꝛ.xlv
Peccās nō videt deū necq3 cognoscit.iiij E.in fi.fo.ciij.
Peccans scienter exitialiter peccat.xxj. A.in fi.fo.cxxj.
Peccās in fratrem suum in deū peccat. xvj.B.fo.xlv.
Peccās i proximū peccat in deū: q2 contra charitatem: et de⁹ charitas est.B ante me.fo.cvij.
Peccātes quidā nō sibi sed ɔstellationibus aut gēti tenebrarū vel diabolo peccatū imponūt.xij.B.C.fo.cxvij.
Peccādū nō ē spe venie: nec cū desperatione.liij.C.fo.cclxj.lviij. A.fol.cclxij.
Peccandū plus nō est vt plus nobis dimittatur: et plus deus diligatur. xxiij C.D.fo.cxxj.
Peccādi īfirmitas cur remanet post baptisma.ij.D.fo.lxxiij.vj.F.f.lxxvj.
Peccādi ɔsuetudo q̄3 mala sit: ꝛ qđ ad illā q̇ttuor ꝓgressib⁹ puēit.xliiij.D.fo.lx
Peccādi licentia frangit: dum iniquis mod⁹ imponitur.xcvij.E.fo.cclxxxj. ccxxxviij.C.fol.cccxxxix.
Pectus qui tundit et nō corrigitur: peccata solidat: nō soluit.ccxxxix.Q.in fi. fo.ccccxl.
Pectus tūdere est qđ in pectore latet arguere.xlviij.A.fo.cclvij.
Pectoris tūsio signū est ɔtritionis.viij. A.fo.xxxix.
Pecunia seruata casib⁹ seruit: q̇ in misericordia reseruat: premiū futurū acq̇rit.lxxvj.B.fo.cclxx.
Pecunia fauces auaritie nō claudit sed extendit: non irrigat sed accēdit.xxx. B.in fi.fol.cxxv.
Pecunia q̄3tū crescit: tātū crescit amor nūmi.x.E.circa fi fo.ccclj.
Pecunia nō te facit beatū: quia luci cōparata vilescit: et sine ea videri nō pōt ccxxxix.P.fo.ccccxl.
Pecunia noīe intelligitur quicquid possidetur: ꝛ dicit a pecore: q2 antiqui totum quod habebāt: in pecoribus habebant.ccxxxix.K.fo.ccccxl.
Pecuniā facile poterj amittere si i lucrū nolueris erogare.lxxxvj.B.fo.cclxx.
Pedagog⁹ est vtlis discipulo.vj.H.in me.fo.xxxvij.
Pedagogi officiū quale sit.xiij.C.ante me.fo.lxxxij.
Pedes aie duo sunt.vlvij.D.fo.ccclxvj
Pedes discipuloꝝ q̄re xp̄us lauit et q2 a petro incepit.lv.D.lvj.A.fo.cciiij.
Pedes cur tantū lauat qui lotus est.lvj B.lvij.A.B.fo.cciiij.
Pedes proximoꝝ lauare debemus: exēplo christi.lviij.B.fo.ccv.
Peierare qui non vult debet non iurare xxviij.C.fo.xciiij.
Peierare vel periurare grande pctm̄ est xxviij.A.fo.xciiij.
Pelagiani puulos dicūt nō hr̄e originale pctm̄.xxxj.F.fo.xcvij.
Pelagiani ꝛ celestiani dicūt hoies posse viuere sine oī pctō.xxix.A.B.C.f.xcv
Pelagianoꝝ origo ꝛ disputatio đ libero arbitrio ɔ̄ grāꝫ dei.xj.D.i me.fo.lxxx.
Pelli extra synagogas quid sit.xciij.A. B.fo.ccxvij.
Pena est summa deliberatione inferenda.xiiij.E.folio.vij.
Pena aliqñ relaxāda est ꝓpter scādalū multorū: quādoq3 exagitāda vt cautela sit reliquorū.xiiij.D.fo.vij.
Pena sapiēs tm̄ deseuiet q̄3tū stulta iniquitas suggesserit.xvj.D.fo.cxix.
Pena tpalis q̇s p scelerib⁹ nō affligit: illos pena etna īsatiabili tormētoꝝ ꝑsequit dolore.ccxxxviij.E.fo.cccxxxix.
Pena horribilis eos mouebit q̇ amisso ꝛ nō reparato p penitētiā baptisma in eternū peribūt.xvj.C.fo.cxix.
Pene dānatorum erūt iuxta qualitatem culpe.lvij.G.fo.xxvij.
Pene inferni.xxvj.E.F.D.fo.xj.lviij.C folio.xxviij.
Pena dānatorū eterne erunt.lxv.M.fo. ccclxv.ꝛ.xl.A.in ꝛ.fi.ꝛ.B.fo.ccclxiij.
Pene peccatorū graues sunt.clxxxj.T fo.cccxiij
Penā nō minorē luit qui cū multis luit l.M.in fi.fo.cxxxv.
Penas peccatoꝝ nemo vt sunt ɔsiderat quas metueret si crederet: si autem crederet caueret si caueret euaderet.cix: vj.D.in fi.fo.cccv.
Penis in eternis similes similib⁹ iungētur.xxxix.B.fo.ccclxij.
Pn̄ia luctuosa ē in q̇ ꝓprie vocant in ecclesia penitētes: q̇ remouēt a sacramētis altaris.xxvij.J.fol. cxxiij.xlix.B. fol.cxxxiiij.
Pn̄ia mutat hoiem in meli⁹: sed nec ipsa videt aliq̇d ꝓfutura: si ab operib⁹ mie sterilis fuerit.l. P.fo.cclix.
Pn̄ia infirma ē: q̇ ab īfirmo petit: timeo ne ꝛ ipsa moriat.lvij.B.fo.cclxij.
Penitētia tūc est fructuosa qñ correctio est libera.cix.E.fo.cclxxxv.
Pn̄ia apud inferos nō est ad salutē.cix. E.fo.cclxxxv.et.clxxxj.S.i fi.f.cccxiij cccx.E.fo.cccxxx.
Penitētia corrūpit si eis pro quibus qs peniteat rursus inuoluat malis.clxxxj X.fo.cccxiij.
Penitētia vera est quādo quis sic cōuertit vt nō reuertat.B.fo.ccxlj.
Penitētia in deo đ mutatio snīe nō inique sed iuste.cix.H.fo.cclxxxv.
Pn̄ia ē medicamē lapsoꝝ.lx.D.fo. xxix.
Penitētia crimiualiū spreta quidā sibi

Universidad de

ipsis:z si nō regnū salutē tamē promittunt.l.R.fo.cxxxv.

Pnīa illa bona ē que pcta peracta sic deplorat vt iterū nō cōmittat.xj.D.fo.vj

Pnīa est agēda in oībz mēbris quibus peccauimus.xxx.B.fo.xliij.

Penitētia vera nō annozū numero cēsetur sed animi amaritudine: quia deus nō tam lōgitudinē temporis q̄ affectum penitentis pensat.lxvj.D.fo.cclxv.

Penitentie dolor et humilitatis gemit⁹ valēt ad satisfaciendū deo de his que facta sunt.l.P.in me.fo.cxxxv.

Penitentie vtilitas.xlj.D.fo.xix.

Pnīa impetrat venīā in h̄ seculo q̄ valet in futuro.xj.R.in fi.fo.xl.

Pnīe comes sicut dolor ē: ita lachryme testes doloris.l.B.fo.cxxxv.

Penitētie nō est locꝰ apud inferos.xlv.A.fo.xxj.lix.B.fo.xxvj.

Pnīa ideo nō ē differēda ad vltimū vite tps.xliiij.F.fo.cclxiij.lvij.B.fo.cclxij

Pnīe actiones tres sunt.l.L.D.J.folio cxxxv.xxvij.A.F.J.fo.cxxiij.

Pnīa in extremis perenti non est denegāda.lvij.B.fo.cclxij.

Pnīe recusans humilitatē deo ppinq̄re nō cogitat.l.B.J.fo.cxxxv.

Pnīe digni fructꝰ qui sint.l.P.fo.cclix lxvj.L.fo.cclxv.

Pnīe tps pctōrib⁹ deꝰ pmisit:non longā vitā.xxxiij.D.fo.clxxx.

Pnīe vtilitatē facili⁹ intelligūt q̄ se boies esse meminerint.l.A.fo.cxxv.

Penitētie portum quia ecclēsia tribuit nō tamē ideo peccādi licentiā donat. xxvij.R.L.fo.cxxiij.

Penitētiam age dum sanus es:z securꝰ eris.xlj.D.E.fo.cxxx.

Penitentiā qui pari quibusdā peccatis denegant: ab eccl'a excluī sunt: z facti heretici.xxvij.R fo.cxxiij

Pniam certā nō facit nisi odiū peccati z amoꝛ dei.vij.B.fo.cclxj.

Penitētia qui veraciter egerit:z absolutus a christi corpore non fuerit separatus:ac post penitētiā vixerit:sicut ante pnīaz viuere debuit:defunctꝰ ad requiem vadit.xlj.L.fo.cxxx.

Pniam verā facientib⁹ deꝰ non solū culpas remittit: sed cttā premia ꝓmittit. lxiij.D.in fi.fo.xxx.

Penitentiā qui veram agit:ac iustas elemosynas facit:non gustabit mortem. lxiiij.D.fo.xxx.

Pniam si q̄s agit:nō solū illi pdest ad salutē:sed etiā ceteris ad exēplū.l.L.fo. cxxxv.xlix.B.in fi.fo.cxxxiiij.

Penitētiā qui contēnūt agere: non querant sibi comites ad suppliciū: ne gaudeant qz plures inuenerūt.l.M.in fiñ. fo.cxxxv.

Pniam agere dubitāt quidam ꝓ pctis suis desperādo.xxj.E.fo.cxxj.

Pniam qui denegant:aut penitētib⁹ estimant veniā denegādam arguuntur. clxxxj.Q.fo.cccxiij.

Pniam cur agere debeam⁹.j.A.fo.xxxv.

Pniam nunq̄ spernit deꝰ si sincere z simpliciter offerat.clxxxj.Q.fo.cccxiij.

Pniam q̄rerā agit se liberat:z alios exēplo puocat.xlv.A.fo.xvj.

Penitētiam differūt quidā putantes in fine se penituros:et venīā accepturos: qñ z penitētib⁹ deꝰ nō ꝓmisit longam vitam:sed venīā.xlvij.D.fo.lxij.lix.L. in me.D.z.E.fo.lxviij

Pnīgm in finem differre stultum et periculosum.cxx.G.fo.ccxc.

Penitentiā ad agendam qui tempus senectutꝭ expectat satis a fide est alienꝰ. lxxj.B.fo.xxxij.

Penitētiā ecclesia cur nemini denegat. xxvij.R.fol.cxxiij.

Penitētiam bona vita precedat:et penitentiam meliorvita sequatur.xlj.L.in me.D.fo.cxxx.

Pnīam qui ivltima egritudine accipit z mox recōciliat⁹:nō ei negaf qñ petit sed si securus hinc exit:ego non sum securus.xlj.L.in me.fo.cxxx.

Penitētiali tēpore non oportet nimio risu aut incongruo cachinno dissolui. clxxiij.A.fo.cccxj.

Penitēs es si penitet te:si non penitet penitēs nō es:nec est penitens q̄ facit qñ penitet.xlj.A fo.cxxx.

Penitēs esto q̄si monachꝰ patiens:non quasi secularis si peccasti i vita monacht cōstitutus.lx.D.fo.xxix.

Penitēs nō est sed irrisor qui agit quod penitet.xj.D.fo.vj.

Penitēs nisi q̄s sit vite veterꝭ:nouā ñ pt īchoare.l.L.fo.cxxxv.xxvij.A.f.cxxiij

Penitēs ne desperet de amissa salute:nō solū habet ꝓcepta rectevsuētiū:ꝫ etiā exēpla penitētiū.l.P.Q.fo.cxxxv.

Penitēs ne desperet:ad eius misericordiam cōfugere debet:cuius potestatē peccando contempserit.l.Q.fo.cxxxv. xxvij.J.in me.fo.cxxiij.

Penitentes quidā vocantur et non sunt cxliiij.S.fo.ccxcviij.

Penitētes q̄ cito tā cito deꝰ mutat sētētiā.xl.G.i fi.fo. cclij.cij.B.fo. cclxxxij. cix.D.fo.cclxxxv.

Penitētes multū debent diligere deum. vij.J.fo.ccxlj.

Penitēti promisit deus veniam: sed nō ꝓmisit vsq̄ crastinum differenti.xxx. L.fo.xliij.

Penitēdo plures prolapsi reparati sunt clxxxj.S.fo.cccxliij.

Penitēdo duplicē debet habere fletum petōr.lxvj.L.fo.cclxv.

Penitendum est statim post peccatū:ne ampli⁹ peccādo fias incurabilis:exemplum.lvitj.B.L.D.fo.cclxij.

Penitēdum est cito post pctm.lxxxviij. S.fo.cclxxv.cij.D.fo.cclxxxij.

Penitētib⁹ deꝰ ꝓmisit indulgentiā: sed nō diē crastinū.xvj.S.fo.xlv.

Penitētib⁹ deꝰ īdulgētiā ꝓmisit:ꝫ vtrū penitere debeant nō ꝓmisit xj.B.xiij. A.fo.cxvij.xxvij.L.in fi.fo.cxxiij.

Penitētibus est credenda peccatorum remissio q̄ auctoritatib⁹ ꝓbat.clxxxj Q.fo.cccxiij.

Penitentibus deus indulgentiā repromisit:sed non vtrum penitere debeant lxvij.D.fo.cclxvj.

Penitēt quidā pniam egisse:nō peccasse xxvij.L.fo.cxxiiij.xxvij.J.in me.fol. cxxiij.

Peniteat sic q̄sq̄ vt q̄diu viuat sēp crimina niteꝫ effugere.lvj.A.fo.cclxij.

Penitere iō quidā dixerunt: qz longam vitā sperant.cxliij.D.fo.ccxcviij

Penitere est peccata dimittere:z mores mutare.lviij.D.fo.cclxij.

Penitere debet quis dum sanus est.xlj. D.fo.xix.

Penitere est transacta pcta deflere:z eadē non iterare.lxvj.L.fo.cclxv.

Penitere nō debemus de bñ actis.xxij. D.folio.xcj

Pnīa bonorū fidelīū est pena q̄ quotidie pectora tundētes dicimus: dimitte nobis debita nostra.l.F.G.D.fol.cxxxv. xxvij.F.fo.cxxiij.

Penitere in vltima egritudīe vorū ē:peiosum z lachrimabile.xlviij.G.fo.xij.

Penitere nemo ideo cōtēnat:qui nōnullos forte ad altaris sacramenta nouit accedere quorum talia sunt crimina.l. M.fo.cxxxv.xxvij.J.fo.cxxiij.

Penitere propter duo homines nolunt. xj.A.fo.cxvij.

Penitere debemus huius vite vt ad incorruptionez tota auiditate curram⁹ l.D.fo.cxxxv.

Penitere q̄dā nolūt qz vtidēt ꝓpositos et ministros ecclesiarū nō pgrueter viuere sermonib⁹ z sacramentis q̄ p eos populis ministrant.l.A.fo.cxxxv.

Penitētie medicinam qui ꝓ transgressiōe decalogi renuūt:z si ad altare ist̄ō visibile cum bonis accedūt:ad illō celeste z inuisibile quo ꝓ nobis introiuit ꝓcursor iesus accedere nōvalebunt.l.J.fo.cxxxv.

Penarum gehenne differentia.xviij.B in fi.fo.lxxxviij.

Penitere nolentes nisi post expletionē omniū voluptatum suarum repreben dunt.xj.B.fo.cxvij.

Penitere deus dicitur sine alicuius prauitatꝭ correctione.xl.L.fo.cclij.ccxxiij A.in fi.fo.cccxxxij.

Penitere quis debet dū sanꝰ est:et nō cū incipit mori.xlj.A.fol.cxxx.

Penitere nō erubescat:q̄ nō erubuit peccare.lviij.F.fo.cclxij.

Penitendi talis debet esse devotio:qualis intētio ad peccādū.xj.L.fo.vj.

Pēthecoste q̄d sit.clxxxiij.A.fo. cccxvj.

Perdix fouet que non peperit:fecit diuitias:sed nō in iudicio.et.exponit.clxv O.fo.cccvj.

Perdix ptētiosa est auis:z contendendi studio capit:z figurat hereticos.clxv. O.circa fi.Q.fol.cccvj.

Perdere animā suam amādo eā dupliciter intelligit.lj.L.fo.cc.

Peregrinus est q̄ nil i hoc mundo possidet.cxxviij D.fo.cxcij.

Peregrinatio patriā non desiderat sine lachrymis.xlv.J.fo.ccclxv.

Perfectꝰ z imperfectꝰ simul aliquis esse potest.xv.L.fo.lxxxv.

Perfectꝰ nemo i hac vita eē potest etiaꝫ si oīa pauperib⁹ distribuerit.xxxiij.G fo.cxxxvij.

Perfectꝰ quisq̄ quō debeat se sentire debeat xv.R.L.fo.lxxxv.

Perfectꝰ vt deꝰ nēo eē p̄t.lix.F.f.cclxiij

Perfectio hoīs est iuuisse se non pfectū esse.xlix.G.fo.cclviij.

Perficere bonū magnū est sed nō ichoare.viij.B.fo.vj.

Periurꝰ ē q̄ sup lapidē aut p falsos deos falsū iurat.xxviij.J.ante me.fo.xciij.

Periuros cur non statim vindicat deus z q̄ plures vtuūt corpe:in aīo mortui. xxvij.E.in fine.z.F.fo.xciij.

Periurū tribus modis cōmittit.xxvij B.fo.xciij

Periurio vix caret cui non creditꝰ:z non exigitur.xxviij.D.fo.xciij

Perire sine lege aliud est:aliud iudicari per legē.lxxxix.L.fo.cxcvj

Per predicatores loquitur xp̄us.xlvij. L.folio.cxcv

Perseuerātia informat meritū :colorat boni propositum remunerat currentē coronat pugnantē:z ducit ad beatum vitj.A.folio.vj.

Perseuerātia i opib⁹ bōis vsq̄ i finē est signū ꝓdestinationis .xlv.F.fo.cxcij.

Perseuerātia quibus rebus comparat. viij.A.B.fo.vj.

Persecutionē pati oportet pie volētem viuere.xxiiij.A.fo.xciij.

Persecutionē pati ꝓpter iusticiā quō intelligitur.lxxxviij.B.fo.ccxv.

Persecutionē in mēbris suis christꝰ patitur tanq̄ in se.xv.B.fo.cxviij.

Persecutionē pati necesse est:omnes qui volūt pie viuere in christo tē.exponit clxv.F.in medio.fo.cccvj.

Persecutiōes maiores flūt ecclīe p petā z crimia supbozz:z auaricīā q̄ maloz q̄ p tyrānos. viij.D.fo.clv.

Persecutione vacui iusti hic viuere non possunt.x.B.fo.cxvj.

Persecutiōes necesse est pati qui deum in veritate ceperit q̄rere.viij.L.f.cxv. x.B.fo.cxvj.

Perseq̄t diabol⁹ nō nisi bonos.qō figuraliter ostēdit.lxxxv.A.B.fo.cclxxxiij

Perseqūit null⁹ te nisi malus si tu bon⁹ fueris.vj.B.in fi.fo.cxiiij.

Perseqūit oīs res xp̄ianū.lx.A.fo.xxix.

Persequitur cum homo te:nō hoc in te persequit quod fecit deꝰ:sed malū qō fecit homo.xxxv.A.f.cxxviij.xxxviij. F.circa fi.fo.cxxix.

Perseqūit qui aliū in corpore ipe prius psecutionē sustinere cognoscit in corde.x.B.L.in fi.D.fo. cccij.

Persequūt mali malos ꝓpt iusticiā:nec tñ dicunt beati.lxxxviij.B.L.fo.ccxv

Persequūtur mali sp bonos.lxxviij.B. E.fo.cclxxj.lxxxv.B.L.fol.cclxxiiij.

Persequunt cum mali bonos i corpore: seipsos ꝓi⁹ occidunt in mente.lxxviij D.fo.cclxxj.

Perseuerare paucoꝝ ē:incipere ꝛo multoꝝ exēplis patet.viij.A.L.fo.vj.

Persona vna est christus cū verbo.xliij. F.fo.lxxxiij.

Persona vna est christus deus z homo. viij.L.fo.xxxix.

Persona vna est christus cū ꝛbo vnita z hoīe.xix. J.fo.clxiij.lxix.B.fo.ccix. lxxviij.B.fo.ccxij.cvij.B.cviij.B.folio.ccxxv.cx.F.fo.cccxvj.

Persona vna est christus ꝑ deitatem z humanitatē.viij.B.fo.cccxij.

Persona aliter capit in diuinis q̄ in humanis.clxxxix.L.fo.cccxviij.

Personā vnā pris z filij z spūs sancti:q̄ pter esse maledict⁹ sit.vj.E.fo.ccxlj.

Personaꝝ i trinitate distinctio.xxix.L. folio.clxxvj.xxxvj.G.xxxvij.L.D.E xxxix.A.B.fo.clxxxiij.z sequētib⁹.xl. B.fo.clxxxvij.liij.A.fol.cij.lxx.L.lxxj. A.fo.ccix.cv.B.fo.ccxxiiij.

Personas sepabiles nō pōt hīe insepabiles naturevnitas.xxxviij.A.fo.cclj.

Petrus negauit in nocte:ꝫ pfitet in die. cxvij.L.fo.cclxxxviij.

Petrus quid significet:q̄ furiculā serui amputauit.cxvij.B.fo.cclxxxviij.

Petrꝰ bontatis z discipline formā in se habuit.iiij.B.fo.cxiij.

Petrus flere cepit amare:qz dominū cepit amare.cxxj.L.fo.ccxc.

Petrus maluit suū accusare petm̄:vt iustificaretur pfitēdo:q̄ grauarek negādo.cxvij.B.fo.cclxxxviij.

Petrꝰ recte pr̄tus pedes claudi sanat:vt sicut in ecclesia fidei fundamentū continet:ita in homine mēbrorū fundamēta confirmet.xxvj.B.fo.cccvij

Petrus z paulus peruenerūt ad palmā martyrij:nō eodē tempoꝛis curſu:ꝫ eodem anni vertētis occursu:petrū crux necat:paulum gladius īmolat.xxvij. E.fo.ccclvij.

Petrꝰ apl's de deo beatꝰ:de se sathanas fuit.celiiij.L.fo.ccxcvij.clj.F.fo.cccj

Petrꝰ cur tertio si dīm amet iterrogek celix.A.fo.cccj.clxv.P.fo.cccvj.

Petrus habuit pfessionē mirabilē si habuisset in cōfūmatioue virtutē.cxxvij L.fo.ccxcij.celix.B.fo.cccj.

Petrus cum lignea cassa laxaret i freto christus retia misit in verbo:cepit xp̄s cepit z petrus:xp̄s discipulū: petrꝰ piscīculū.xxviij.A.fo.cccl viij.

Petrꝰ ex humilitate capite in terrā ꝛ̄so crucifigi eligit.xxxix.D.i fi.fo.cccl xij

Petrꝰ suis erroꝛib⁹ profecit: qz fideliorꝰ fact⁹ē:postea q̄ fidem se ꝓdidisse defleuit.xvj.A.fo.cccl ij.

Petrꝰ z paulꝰ fuerūt pares quo ad merītū:licet alter precellat potestate : alter scientia.xxvij.A.B.L.fo.cccl vij.

Petrus nō mēdaciter ꝫ veraciter respōdebat animā meam ꝓ te ponā:z tu scis qz amo te.xxiiij.B.fo.cccl vij.

Petrus z paulus ambo simul vna die in vrbe roma occisi sūt a nerone.xxvij.L D.xxvj.L.fo.cccl vij.

Petrus dum temerarius mare ingreditur mutat incessu.sed conualescit affectu:pereclitat corpe: ꝫ deuotiōe nō labik:qz magis dilectiōe q̄ pedibus ambulabat.xvj.B.fo.cccliij.

Petrꝰ z paulꝰ cuiꝰ meriti sint:ex quo intelligit.xxij.D.fo.cccl vij.

Petrꝰ mortē timēdo mortuꝰ est:sed plorādo surrexit.cxlix.B.fo.cccj.

Petrꝰ ad iudeoꝝ:paulꝰ ad gentiū salutē electi sunt.xxix.A.fo.cccl viij.

Petrus z paulus erant dispares partiū studijs:sed operū meritis pares.xxix B.L.fo.cccl viij.

Petrus simili morte cū xp̄o discrepꝰ ē vt quē fide imitabik:imitarek z passione.xxvj.L.xvij.D.fo.cccl vij

Petrꝰ ꝓ soliditate deuotiōis eccl'iaꝝ petra dicit:qz prim⁹ natiōibus fidei fundamēta posuit.xvj.A.fo.cccl ij.

Petrus dum insidiatur gregibus piscīū in mari equoreis:ipe i rhete icidit salutaris.xxviij.B.fo.cccl viij.

Petrus ideo tertio si diligat interrogat quia in vno petro figurabat vnitas pastorum.xxiiij.B.fo.ccclvij.

Petrus lachrymas fudit ꝓfessionis:quādo iudas osculum porrigit falsitatis. cxxj.L.in fine.fo.ccxc.

Petrus apostolus figurat ecclesiā in eo q̄ sibi ostensum sit vas lintheū q̄ttuoꝛ initijs e celo submissum:plenum animalibus.xlv.per totum.fo.cxxxiij

Petrꝰ significat ecclesiā.vij.E.fo.cxlvj. cxxiiij.D.E.fo.cccxxvj.

Petrꝰ a petra:nō petra a petro nomē accepit:z q̄ petrus repsentat in sevniuersalem ecclesiam:z cur sathan vocatur. Et quomō timuit ambulare sup mare.xliij.z.xviij.per totū.fol.xliij.z.xliiij.

Petrꝰ iō factꝰ est timidꝰ negatoꝛ qz erat audax pr̄esumptoꝛ.xviij.A.fol.ccclvij

Petrus vū deficit fide:deficit z vnda:qz eū in mari credulitas portabat:pfidia submergebat.xvj.D.fo.cccliij.

Petra aut ē erat christus tē.exponitur. xxvij.B.L.fo.cxxiij.

Petra z vsus optima apostoloꝝ nomina necessaria sunt domui saluatoris.xxvj B.fo.cccl vij.

Petra bis virga percussa christū significat.xciij.B.fo.cclxxvij.xix.E.in fine. fo.cccliij.

Petra ꝓ deuotione petrꝰ dicit:z petra ꝓ virtute oīs nuncupat:z iō recte meretur cōsortiū noīs q̄ consortiū mereꝫ et operis.xvj.B.xv.A.fo.ccliij.

Petri si non cessaret interrogatio diu re peteret negatio.xliij.E.i me.fo.cxxxij.

Petri timoꝛ ostendit:qd homo sine gratia dei possit.cxxiiij.A.fo.ccxcj.cxxvij L.fo.cxcij.

Petri trina negatio.lxvj.A.B.fo.ccvlij cxiij.A.D.fo.cccxxvij.

Petri trinitas negationis desertio ēveritatis:et trinitas ꝓfessionis testionū dilectiōis.xxiiij.D.fo.cccl vij.

Petri et pauli licet passio diuersa in singulis fuerit:tamē vna ē referta sanctitate.xxvj.L.fo.cccl vij.

Petri z pauli passionis causa:et quomō simonē magū oratione bus ꝓstrauerint.xxvij.E.F.fo.cccl vij.

Petri btā largitas q̄ petēti argētū nō attulit:ꝫ tulit sanitatē.xxvj.A.f.cccl vij

Petri virtꝰ sicut in omni terra mira est. ita z in fines orbis terre ep'le pauli penetrauerūt.xxvj.A.fo.cccl vij.

Petri vmbra olī trāseūtis si supplicanti bus prōderat:quātomagis nūc grā.p: manētis.xxix.D.fo.cccl vij.

Petro quare nomē mutatum est:et vnde dicatur.vij.E.fo.cxlvj.

Petro ambulāte vnda que nec mutatur nec labik : nec solidak nec refugit:fuit melioꝛ q̄ que olim in mari rubro facta legimus.xvj.L.fo.cccliij.

Petro q̄re ꝓmittūt pascēde oues.xlvij. A.fo.cxcv.cxviij.L.D.fo.ccxxxv.

Petro q̄re soli dicit sequere me.cxviij. E.B.fo.ccxxxvj.

Petrū cū dñs ter interrogat si eū amet z de petri ꝓsumptione.xlix. B.fo.lxiij. l.B.fo.lxiij.lxij.A.fo.lxx.

Petrum dñs iō deseruit:vt futuro ecclesie rectioꝛ ignoscendi peccantib⁹ quedam regula poneretur.cxviij.B.L.D folio.ccxcj.

Petrum dñs ter inrogat si eū amat:qz

Universidad de Sevilla

ter eum negauerat:z cur ei dicit vt pa:
scat oues suas.v.B.in fi.C.fo.ciiij.
Petrū veracem petra fecit.xxiij.C.fol.
cccl vij.
Petrum prostrauit ancula decrepita:q̄
si grauis febricula.cxxj.C.cxxiij.&C.
fo.cc.c.z.cccj.
Petrum z paulum prestitit passio copu:
latos quos predicatio fidei fecerat so:
cios.xxvij.B.in fi.fo.cccl viij.
Petrum plicatorem modo adorat geni:
bus prouolutis multitudo gētiū.xxv.
C.fo.cccl vij.xxviij.E.fo.cccl viij.
Petrū mallem dominū negasse q̄ iudā
dūm vendidisse.cxvij.B.fo.cclxxxviij
Petite z accipietis zc.exponit.clxxj.p
totum.fo.cccc.
Petite et dabit vobis:querite z inuenie:
tis zc.quō exponit.v.p totū.fo.xxxvj.
Petere patrē in noīe saluatoris quō de:
bem⁹.lxxiij.A.B.C.fol.ccx.lxxxj.B.
ccxiij.lxxxvj.B.fo.ccxv.cij.A.f.cxxxij
Petēdi fiduciā tribuit.xxix.p totū.f.iij.
Petentes tria cōsiderare debēt z que.v.
B.ante me.fo.xxxvj
Petentes cur non statim accipimus.v.
B.fo.xxxvj.
Petētibus:deus aliquando dat iratus
quod petunt qō alijs propitius negat
liij.D.in me.lxvj.
Petrierim⁹ quicquid:accipiemus ab eo
quotiā mādata eius custodimus:z q
multis pie negatur:qō alijs ad pditio
nem cōcedit.vj.C.D.fo.cv.
Pharao rex egypti diabolū significat.
lxxxiiij.B.C.lxxxv.A.B.lxxxvj.A.
lxxxvij.A.fo.cclxxiij.et.cclxxiiij.
Pharaonis crudelitas i filios israel ob
qō perijt.lxxxix.per totū.fo.cclxxv.
Pharaoni cur imputatur q̄ domin⁹ cor
eius indurauerit.lxxxviij.per totum.
fol.cclxxv.
Pharisei q̄ dicunt.xv.C.fo.lxxxv.
Pharisei q̄ dicantur:z de eor falsa iusti
cia.xxx.per totū.fo.liij.
Pharisei xp̄m vēturū sperabāt:z p̄sentē
nō agnoscebāt.xlv.B.fo.xcij.
Philosophi q̄uis calcauerunt diuitias
honores etiā z proprias corpora/nō ta:
men eis ad eternevite meritū proficie:
bat:qz claritate z timore dei carebant.
xiij.A.circa fi.fo.vij.
Philosophi quō p creaturas cognouerūt
creatorē:sed euanuerunt zc.cxxxix.E
fo.ccxcvj.cxliij.A.B.C.fo.ccxcviij.
Philosophi quō cognouerūt deū in mū:
di creatione.ij.B.fo.cxxxviij.
Philosophi philosophis sunt meliores:
quātū veritati fuerint propinquiores
cxxxix.D.fo.ccxcvj.
Philosophi q̄dā ad sectā suā seducebāt
christianos.xlv.B.fo.cxcij.
Philosophari ē semp mortē premedita:
ri.xxiij.B.circa fi.fo.x.
Philosophia non est querenda:qz homo
non ad philosophiam sed ad celum fa:
ctus est.lv.C.in fi.fo.xxvj.
Pictura et littere quō differunt. xxiiij.
A.fo.clxxj.
Pietas z ipietas q̄d sit.xxiiij.B.i fi.f.xj
Pietas quō differt a misericordia et cle
mentia.xxiij.C.fo.xj.
Pietas q̄d sit.ccxxxiiij.C. fo.cccxxxvij
Pietatis q̄ttuor sunt gd⁹.xlv.B.fo.xxj.
Pignus z arra quomodo differunt.xiij.
K.in me.fo.lxxxij
Pilatus quare flagellauit Jesum.cxvj.
B.fo.ccxxx.
Pilatꝰ nō excusat a peccato.cxvj.B.fo.
ccxxx.
Pilatus roīanꝰ fuit:et quare ei christꝰ
tradit⁹fuit.cxiij.C.fo.ccxxix.
Pilatꝰ iusti sanguinē p̄hibet z tradit iō ii
quitas sue testis est qui ore absoluit et
corde condēnat.cxviij.D.fo.cclxxxix
cxxj.E.fo.ccxc.
Pilato quid respōderit iesus sup inter
rogationibus eius.cxv.A.B.cxvj.B.
folio.cccxxx.
Pili cogitatiōes superfluas significant.
xxj.B.fo.ix.xxij.E.folio.xij.lix.C.fo.
xxvij.
Pius homo multos habet intercessores
xliij.A.folio.xx.
Pius z pietꝰ quomodo differūt.xxxix.
C.D.fo.clxxxvj.
Piū hominē nunq̄s:sed impiū z crudelē
perijsse frequēter legim⁹.xxvj.C.in fi.
fo.xj.xliij.A.fo.xx.
Pisces duo quid significant.xxiij.C.fo
lio.clxxj.
Pisces magni quid significant.cxxij.F
fo.ccxxxiij.
Pisces centū q̄nquaginta tres:q̄d signi
ficent.cxlviij.D.E.fo.ccc.
Piscationes discipulorum post resurre
ctionem et ante passionem christi:q̄d
significēt et quō iter se differāt.cxlviij
A.B.C.fo.ccc.
Pisces q̄ quinta die producant ex aq̄s
z benedicent:quid significet.cxxxiij.
D.in fi.fo.ccxcv.
Piscis assus:christus est passus.cxxiij.
A.fo.ccxxxv.
Piscis ille q̄ de flumine ad thobiā ascē:
dit:christū significat. xxviij.B.circa
finem.fo.cccl viij.
Piscīū numer⁹ cētū q̄nq̄gintatriū:q̄d si
gnificat.cxxij.D.E.fo.ccxxxiij.
Piscina ad quā iacebāt languentes q̄d
significat.xvij.A.fo.clxj.
Pisces q̄re redierūt apli post xp̄i resur:
rectionē.cxxij.B.C.fo.ccxxxiij.
Placet deo nihil i te nisi quod habes ex
deo.xciij.C.circa fi.fo.cclxxvij.xcvj.
C.fo.cclxxviij.
Placere sibi nō iusticie charitas sed sup
bie vanitas.ccxliij.C.fo.cccxcix.
Placere per omīa:sicut et ego p omnia
placeo:z si adhuc hoibus placerē:xp̄i
seruꝰ nō essem:quō non sint contraria.
ij.A.in me.z.B.fo.xxxv.
Placens sibi deo vo displicebit z sibi.ij.A.
in fine.fo.cxliij.
Placens sibi dei displicebit z sibi.ij.A.
in fi.fo.xxiiij.
Placeat tibi deus qualis est:non qualē
tu essevis.xcvj.C.f.cclxxviij.ccxxxvij
E.fo.cccxxxviij.
Plaga dei.cxcviij.per totū.fo.cccxx.
Plage decē egyptioꝝ z earum mysteria
lxxviij.per totū.fo.cclxxv.xcvij.B.
fo.cclxxxj.
Plagarū decē cōueniētia ad decē precē:
pta.xcv.per totū.fo.cclxxviij.
Plato philosophus q̄ mīta aduersa pa:
tiebatur sine fundamēto fidei et chari
tatis:ideo meritū virtutis amisit.xlij.
A.in fine.fo.vij.
Plato dicit in libro de pstitutione mūdi
stellas oēs deos esse:et animas intelle:
ctuales habere.cxliij.A.fo.ccxcviij.
Plato dic̄ summā deū ditis,pmisisse vt nū:
q̄ corrīpi exueret.cxlvij.E.i me.f.ccc
Plorat ifans natꝰ.xxxj.C.fo.xiiij.
Plorās aliꝰ ꝟ aliꝰ illud:iustꝰ plorat plo:
rātes z ridētes.xlv.B.fo.cccl xv.
Pluuia spiritalis q̄nō non pluat nisi
sup bonos.lix.E.fo.cclxiij.cviij.E.fo.
cccl xxxv.
Poetarum carmia inani quadam infla:
tione velut ranarum sonis mundo de:
ceptionis fabulas intulerunt.lxxxvij.
B.F.fo.cclxxiij.
Ponere animas debemus pro fratrib⁹.
lxxxiiij.A.B.C.fo.ccxiiij
Pōtiꝰ pfectꝰ roman⁹.xviij.F.fo.xxij.
Pontianꝰ frater dom⁹ sancti augustini.
xxj.A.in me.xxij.C.fo.ix.et.x.
Pōtifices q̄re duo fuerūt apud iudeos.
xlix.D.fo.cxcvij.cxlij.D.fo.ccxxvij.
Populus populū superabit.zc.exponit.
lxxviij.B.C.fo.cclxxj.
Populus iudeoꝝ q̄ senioꝝ mortuus est i
heremo z iunioꝝ intrauit in terram re
promissionis quid significet.cij.p totū
fo.cclxxxij.z.cvj.C.fo.cclxxxiij.
Populi duo figurant.xviij.E.fo.xlvj.
Porphiriꝰ philosophus christiane fidei
acerrimus inimicus asserit omne cor:
pus fugiendū.cxliij.F.fo.ccxcvij.
Porticꝰ q̄nq̄ piscine quid significant.
xvij.B.fo.clxj.
Portand⁹ est ,primus z in quib⁹ et qua:
re.xxj.z.xxij.per totum.fo.xcj.
Portādus sic est proxim⁹ vt disciplina
nō dormiat.xxij.E.fo.xcj.
Porte due sunt paradisi z eccle.cxxxvj.
C.fo.ccxcvj.
Positiōes hominū quattuor sunt:scilicz
accubitus:sessio:statio:z ambulatio.
xxxix.E.F.G.fo.xviij.
Possidet nō iure quis quod iuste nō tra
ctat.xxx.A.in me.fo.cxxv.
Possessio tāto plus augetur quāto cha:
ritate erogat.vj.C.fo.cxiiij.
Potestas christi ponēdi aiam suā z iter
sumēdi eā.xxxvij.F.fo.clxxxiiij.xlvij.
D.E.F.ccxv.cxlx.C.fo.ccxxxij.
Potestas siue mūdi siue ecclesie ideo nō
est sperneuda.v.D.fo.iiij.
Potestas impia cōparatur nouacule ra
dendi pilos supfluos:z cur nō sit timē:
da.vj.G.fo.xxxvij.
Potestas baptismi in nullum hominem
transit.v.F.fo.cxlij.
Potestatē ois carnis quō dedit p̄ filio
cxj.A.fo.ccxxvij.
Potens eē est de⁹ ad magna facienda q̄s
ad parua.cxix.A.fo.cclxxxix.
Potentiā diuinam quidā denegāt.ccxx
B.folio.ccexxx.ccxxxvj.E.F.G.fol.
ccexxxvij.
Potus supflu⁹ dissuadet per exemplum
xxxiij.per totum.fo.xv.
Prādiū dñi cū discipulis suis p⁹ resur:
rectionē quid sigt.cxxiij.A.fo.ccxxxv.
Preces multoꝝ nō exaudiri impossibile
le est.xliij.A.fo.xx.
Precepit deus nihil impossibile.lix.B.
lxj.B.fo.cclxiij.z.cclxiij.
Preceptum z consilium differunt.lxj.D.
fo.cclxiiij.
Preceptum cur ade dabat in paradiso:
z de pena transgressionis.xxxiiij.A.in
me.z.B.fo.liiij.
Preceptū oportet vt sit honestū et discre
tum.v.A.circa fi.vij.B.fo.v.
Preceptū cur domin⁹ dedit ade.xxxiij.
B.fo.xcviij.
Preceptū z mādatū idem sunt.lxxxvij.
B.fo.ccxv.
Preceptū charitatis ptinet plura in se z
quō sit seruandū.lxxxiij.B.fo.ccxiiij.
Preceptorū obfuātia sicut vita acquiri
tur:ita per contēptum mors cōtumaci
bus inuenit.iij.A.fo.xxxvj.
Preceptorū dei obfuatorib⁹ q̄d vet⁹lex
et q̄d noua ,pmittat.lij.G.fol.cxl.xxx.
B.fo.clxxviij.xxv.E.fo.clxxij.
Precepta dei p nullā litterarū ignoran:
tiā excusant.l.A.fo.xxiiij.
Precepta dei quō seruāda sunt.lxxv.B
fo.ccxj.
Precepta duo sunt nobis principaliter
data.lj.reg.ca.j.z.lij.reg.ca.j.fo.j.z ser.
xliij.A.fo.xx.
Precepta dei etiā metu mortis nō sunt
trāsgredienda.j.C.fol.cxiij.
Precepta dei non interest vtrū domi an
in agro custodias:cū vbiq̄ sit qui pci:
pit.lxxvij.C.fo.cclxx.
Precipit deus iō vt excitet desideriū:et
prestet auxilium.lxiij.A.in fi.fo.cclxv
Predestinatus fuit christus ſ̄ꝝ homo.
cv.D.fo.cxxxiiij.
Predestinati multotiens errāt:z tamen
illa predestinatione ab erroribus reuo
cant.xlv.F.fo.cxcij.
Predestinationē diuinā velle pscrutari
laboriosum est:qz est occulta.vij.C.D
E.fo.lxxviij.xj.B.J.fo.lxxx.
Predestinat⁹ q̄ vult reluctari:paret si pt
bella aduersus deū.xvj.A.fo.lxxxvij.
Predestinatos vocauit:q̄s vocauit hos
z iustificauit:quos iustificauit hos et
magnificauit exponitur.xvj.per totū
folio.lxxxvij
Predestinatio p̄cedit vocationē.xvj.A.
in fine.z.B.fo.lxxxvij.
Predestinatiōis verum signum.xvj.D.
fo.lxxxvij.
Predestinatiōis signū euidētissimū ē p:
severātia i opib⁹ bonis.xlv.F.fo.cxcij.
Predicat tibi bon⁹:carpevuā ō vite ma
lus tibi p̄dicat:carpevuā pendentem i
sepe.xlij.J.fo.ccclij.
Predicaret:si q̄s felicitatē terrenā licitā
p̄ces turbas colligēt.clxv.D.fo.cccvj
Predicet si q̄s q̄ bonū est audi:nec ma:
los mores imitare.xlij.J.fol.cccl xiij.
Predicāt quidā xp̄m nō recte:sed ,pter
lucrū.xlix.C.in me.fo.lxij.
Predicāda sunt quādoq̄ dura z aspera.
lxvij.B.C.fo.cclxvj.
Predicare/arguere/corripe/edificare/z
,p vnoq̄q̄ satagere magnū pondus est
magnusq̄ labor.xxv.C.fo.cxxiij
Predicari quādoq̄ debent alta et profū
da:quādoq̄ parua z simplicia :exēplū
lxxix.E.F.fo.cclxxj.
Predicatio ad quos spectat. xiiij.A.in
me.fol.vij.
Predicatio euangelij cur incepit ab hie
rosolimis ij.B.C.fo.cj.
Predicator debet erogare:nō includere
exemplum.xlij.F.fol.cccl xiij.
Predicator erogator debet esse,vbi:non
exactor.xxv.C.fo.cxxiij.
Predicator nō parcat voci:ne parcat sa:
luti:exēplū.cxvj.D.E.F.fo.cclxxiiij
Predicator alijs orātib⁹ digna loquitur
iiij.A.fo.cccxlix.
Predicator si bona loquat:deus per eū
loquitur:si mala tūc diabolus.lxxxvj.
C.fo.cclxxiiij.
Predicator ita loquat:vt simplices pa:
bulum spiritale accipiāt:quia ad alti:
tudinē scholasticoꝝ ascēdere non pos
sunt.lxxviij.A.fo.cclxxj.
Predicator malus est audiēdus:nō imi:
tādus iuxta illud. Que dicunt facite
zc.clv.C.fo.cccvj.
Predicator dz facere recapitulationem
,pter memoriā simplicium.cviij.F.
fo.cclxxxv.ccj.G.fo.cccxxiiij.
Predicator z si ,pmitteret securitatem
peccantib⁹:de⁹tamen non acceptaret.
xj.D.fo.cxvij.
Predicator malus viam docens et in ea
non ambulans non est imitandus exē:
plum.l.M.fo.cxxxv.
Predicator que seruabit.xiiij.C.fo.vij.
Predicator territ⁹ terreat.xj.C.f.cxvij.
Predicator p q̄ reddat piger ad arguen
dos ,dicētes.vij.A.circa fi.fo.cxv.
Predicator loquit sed de⁹ solus mouet
cor.iiij.A.fol.lxxiiij.
Predicator si vera loquit christꝰ in eo lo:
quit.xxviij.A.fo.cxxiij.
Predicator qui⁹ se q̄s altos curare debet
xiiij.B.fo.vij.
Predicator vex dicēs nō turbet si aliq̄s
scādalizent audientes.xxvij.C.in me.
fo.clxxv.
Predicatores quando ex taciturnitate
habeant pctm.xxxvj.C.fo.ccclxj.
Predicatores licite accipiūt sustētatio:
nem necessitatis a populo:z mercedem
dispensationis a dño.clxv.C.fo.cccvj.
Predicatores euāgelij:licite ō euāgelio
viuere possūt.cxxij.B.C.fo.ccxxxiiij.
Predicatores q̄d fuare debeāt:et q̄d au
ditores.xlij.D.E.fo.ccclxiij.
Predicatorū periculū.lxij.i ,pn.fo.lxx.
Predicatorꝝ taciturnitas est periculosa
v.A.vij.B.xxv.B.fo.cxxiij.
Predicatorib⁹ plures ,dicūt:nō lingua
sed male viuendo.vij.B.F.fo.cxv.
Predicatorib⁹ grandis necessitas incū:
bit.lxiiij.A.fo.xxx.
Predicatorib⁹ si periculū ē aliena pctā
nō arguere:quāto piculosi⁹ erit ,ppria
noluisse corrigere:vex etiā defendisse z
cumulasse.xvj.B.in fi.fo.cxix.
Predicantes christū ,pter tēporalia lu
cra audiēdi sunt:non tamē invita imi:
tandi.xlvj.D.fo.cxciiij
Pregnātes z nutriētes q̄ sint spiritaliꝝ et
cur illis ve ip̄recat.xviij.A.B.fo.xlvj
Preiudicare nō dz cā cause:nec persona
psone.xxij.F.circa p̄in.fo.xcj.
Prelatꝰ si bonꝰ est:nutritor est:si malꝰ tor
tor tuꝰ est:z si sit obediēdū iniqua pre:
cipienti.vj.F.fo.xxxvij.
Prelatꝰ circa oēs seipsum p̄beat bonorū
opex exemplū.iij.reg.ca.xliiij.fo.j.
Prelatus corripiat inquietos: ꝑsoletur
pusillanimes suscipiat infirmos:patiēs
sit ad oēs.iij.reg.ca.xliij.fo.j.
Prelatus i se tria habere dz.iiij.A.i me.
B.C.fo.cxiij.
Prelatꝰ duo debet habere:misericordiā
et iustitiā.vj.A.in me.fo.v.
Prelatꝰ gerit xp̄i vices:z iō ii ptēnit xp̄o
cōuenit.v.D.fo.iiij.lxj.C.fo.xxix.
Prelatꝰ nō dz eē i sensatꝰ iz annosus:pru:
dēs:castꝰ:z sobriꝰ.xiij.E.fo.vij.
Prelatus non se estimet potestate domi:
nāte sed charitate seruiēte felicem.iij.
reg.ca.xliij.fo.j.
Prelatus disciplinam libēs habeat me:
tuendꝰ iponat:tamē magis amari ap:
petat q̄ timeri.iij.reg.ca.xliij.fo.j.
Prelatꝰ bonꝰ debet esse sollicitus de salu
te subditorū.j.B.in fi.fo.iij.
Prelatꝰ nihil dz fetidiꝰ:nihil dānosius z
turpiꝰ furtiuitate.xxxvj.B.fo.xvj.
Prelatꝰ debet infirmāti subito auxiliū
diuine medicine p̄cibꝰ postulare,exē
plum.xxvj.A.fo.xj.
Prelatus quāto maior est in honore:tan
to maior difficultas in reddēda rōne.
xxxix.fo.xviij.
Prelatus quāto est in loco superiore:tā:
to in periculo maiore versatur.iij.reg.
ca.xliij.fo.j.
Prelatꝰ si nō bonā rationē reddit qui nō
quesiuit errantē: qualē redditurus est
qui fecit errantē.clxv.C.fo.cccvj.
Prelati vel prepositi quales esse debeant
xviij.C.fo.xlvj.
Prelati quidam non sunt dispensatores
sed dissipatores:non speculatores:sed
spiculatores.xliij.A.fo.xx.
Prelati ad q̄d sint in eccl̄a.v.D.fo.iiij.
Prelati negligentia occidit eū.clxv.K.
fo.cccvj.
Prelati ad duo obligant:scilicet pro se
z subiectis.clxv.B.fo.cccvj
Prelati cur eminētiꝰ sedeant.ccxxxiiij.
F.fo.cccxxxv.j.
Prelati ad hoc sunt in ecclesia:vt eis q̄:
bus presunt cōsulant:nō suam vtilitatē
attendāt:qz si honorē suū q̄runt: se pa
scunt:nō oues.clxv.B.fo.cccvj.
Prelati licite a subiectis necessaria vite
sumāt:exēplo apli.clxv.C.fo.cccxv.
Prelato non sufficit seipsum imaculatū
seruare sed expedit vt bonos q̄tum in
se est faciat vita z exemplo relucere.
xxxix.J.fo.xviij.
Prelatis luxuriosis: auaris z superbis:
ipossibile est subditos castos: humiles
z bonos facere.xlij.B.fo.xx.
Prelatorū pfectior est statꝰ:et q̄ spectant
ad p̄latū bonū.xxxix.G.H.fo.xviij.
Prelatos malos intuēdo quidā christū
obliuiscūtur.l.M.fo.cxxxv.
Prelatura ex obedientia est suscipiēda
z eius aduersa fortiter toleranda.exē:
plo.v.B.C.iiij.C.fo.iiij.
Prelatura ,pter duo in populis queri:
tur.clxv.C.D.fo.cccvj
Prelaturā nō qui accipiūt:sz q̄ diligūt
vituperant a deo.ccxxxiiij.E.in fi.F.
fo.cccxxxvij
Prepositus est honorandus.ij. reg.ca.ij
z.iij.reg.ca.xliij.fo.j.
Prepositꝰ mōasterij debet ea que scpta
sunt facere obseruari ad oēs.j.reg.ca.
v.et.iij.reg.ca.xliij.fo.j.
Prepositꝰ distribuit vnicuiq̄ victum et
vestitum sicut cuiq̄ opꝰ fuerit. ij.reg.

Universidad de

ca.ij.in fi.iij.reg.ca.ij.fo.j.

Prepositi est res monasterij vare vel recipere:z ptout cuiꝰ opus fuerit distribuere j.reg.ca.iiij.ij.regu.ca.ij.in fi.iij reg.ca.ij.fo.j.

Prepositi tãto difficiliozẽ itinerẽ ad deum peruenient:quãto maiori sarcina oneranꝝ.clxv.B.fol.ccc vj.ccxxiiij. F. folio.cccxxxvij.

Presbiteri patientia debent ornari:exẽplum.xxxvij.E.fo xvij.

Presbiteri quicqd eis superest:pauperibus debent erogare.xxxvij.L.fo.xvij.

Presbiteri debẽt esse irreprehensibiles vt nõ querãt vrores:nõ diuitias nõ honores:nec fotũ cũ rusticis:nec mercantias:nõ cõmatres procurare:nõ tabernas intrare:nõ discurrere nisi ꝓ necessitate.iij.B.fo.iiij.xxxvj.B.fo.xvj.

Presbiteri debent esse pauperes z patiẽtes.xxxvij.A.B.fo.xvij.

Presbiteri sunt vij z filij excelsi:oculi cedr:z pedes claudorũ:z clauigeri celi. xxxvj.G.fo.xvj.

Presbiteri quot graduũ culmẽ ascẽdũt tot rationũ vinculis alligãt.xxxi r.J fo.xviij.

Pbri multi sũt q̃ nec missã cãtare nec baptizare:nec mortuũ sepelire sine precio volũt:z mortẽ diuitũ potiꝰq̃ salutem vident.xxxvj.E.fo.xvj.

Presbiteri omne turpe lucrũ debent ptẽnere nec seculi sed dei negociatores eẽ debẽt.xxxvj.L.fo.xvj.

Pbri debẽt esse mũdi q̃ alioꝝ debẽt mũdare cõsciẽtias.xxxvj.A.fo.xvj.

Presbiteri sũt sal terre:lux mũdi:patroni:z rectores terre:angelorũ et paradisi ciues:prophetarũ filij:patriarcharũ cognati:z apl̃oꝝ successores.xxxvj.A. fo.xvj.xxxvij.A.fo.xvij.

Pbrorum tũc ministerũ despicitur qñ ea que sunt christi opere implere negligunt.xxxvij.A.fo.xvij.

Presbiterorũ vita sal⁹:requies: et sanctificatio hec eẽ dz.xxxvij.A.fo.xvij.

Presbiter⁊ nõ licet manib⁹ operari: aut ligonizare:ferrum fabricare: et similia xxxvij.L.fo.xvij.

Presbyteros tales mũd⁹ graui⁹q̃ latrones iudicaret si super eos potestatem haberet.xxxvj.E.fo.xvj.

Pbros oportet abstiere a rixis:ab ebrietate:nec extra domũ epi vel suã aliqd manducare:nec de domo in domũ etiã vocatos:et quãdoq; necessitate cõpulsos trãsire:nec secularib⁹ prandiũ vel cenã ozd inare.xxxvj.L.fol.xvj.

Presciẽtia diuina non cogit hominem peccare.liij.B.fo.ccij.

Presciẽtia dei falli nõ põt.liij.B.fo.ccij

Presumptio perdit qñ ex cõsideratione nostre infirmitatis colligimus.xlij.B circa fi.et.L.fo.xliij.

Priceps mundi q̃s sit:z quomodo eiciꝯ foras.liij.L.D.fo.ccj.lxxix.B.fo.ccxij. xcv.D.fo.ccxviij.

Priceps mũdi cur dicaꝯ foras eiecꝯ cũ tñ tẽtare nõ cessat.iiij.A.circa ꝓn.f.ciij

Priceps mũdi quõ dicaꝯ foras missus z iam iudicat⁹:q̃ tñ tẽtare non cessat.lx. B.circa fi.lxij.B.in fine.fo.lxix.et.lxx

Principũ officiũ quale sit. vj.D.in me. folio.xxxvij.

Principiũ quare dixerit se xp̃s.xxxviij G.fo.clxxxv.

Principiũ vnũ est pater et filiꝰ z spũs sanctus.xxxix.A.B.fo.clxxxvj.

Priscilliani actus cũ maximianistis ptra cecilianum.xvij.E.F.fo.xcj.

Primogenita cordis nostri que sint.xcv F.fo.cclxxviij.

Priogenitoꝝ egyptiorũ iteritꝰ qd signi: ficet.lxxvij.E G.i me.fo.cclxxiiij.

Primitie q̃ sint vãda deo.xxv.A.i fi.f.xj

Priuilegio sibi ꝓcesso qui abutit legum iure ab obtenta dignitate deijcitur. ccxlvij.D.in fi.fo.ccxliiij.

Probatica piscina z eger sanatus.xlij.p totum.fo.lix.

Procedere z nasci/quõ differũt.fo.ccxx

Processio filij ꝺis fuit.xlij.L.f.clxxxij.

Prodigiũ quid sit.xvj.B.fo.clx.

Professio nõ coacte sed spõte fieri dz.v. L.in fi.D.fo.iiij.lx.B.fo.xxix.

Professiõe a sua q̃ cadit:dimidiꝰ cecidit iij.D.liij.D.fo.xxiiij.z.xxv.

Profiteri nostrũ est:dimittere nõ est nr̃z v.D.fo.iiij.lx.B.fo.xxix.

Profitek clericꝰ duo:sanctitatẽ iteriusz clericatũ exteri⁹.iij.D.fo.xxiiij.

Prophetа erat christus.xv. E.fo.clviij xxiiij.D.fo.clxxj.

Prophetа sine honore non est:nisi in patria sua.xvj.per totũ.fo.clx.

Prophete sãcti i quãto opprobrio oli habebank:ostẽdit.cciij.B.fo.cccxxv.

Prophetie de christo ab initio fuerũt:et quõ cõsummate sunt.ix.B.L.D.E.folio.cxlix.xxv.E.F.fo.xcj.

Prophetie spiritum etiam mali habent. xlix.M.fo.cxcvij.

Propitiatio xp̃s est apud patrẽ ꝓ pctis totius mũdi.j.F.in ꝑn.fo.xcix.

Propositũ deserere malũ: sed petius est simulare propositum.liij.G.in fi.liij.D fo.xxiiij.z.xxv.lx.D.fo.xxxix.

Propetas cuiuscũq; rei denegaꝯ religiosis j.reg.ca.j.z.iij.reg.ca.j.fol.j.Ser.j. A.in fi.B.fo.iij.iiij.iiij.C.v.L. D.f.iiij.

Propzietarios invita communi: carpit. xxv.A.B.fo.xciij.

Propziũ qui possidet a christi disciplia est remotꝰ.lix.B.fo.xxviij.

Propziũ q̃ hr̃e voluerit ei clericatꝰ non tollit.lij.G.liij.D.fo.xxiiij.z.xxv.

Propziũ nulli hr̃e licet:z si facit:facit qõ nõ licet.lij.L.fo.xxiiij.

Propziũ q̃ habuerit:nec sepeliẽdꝰ est cũ fratribꝰ nec qõ habuerit suscipiẽdũ in vsum ceteroꝝ:exemplũ.v.E.F.fo.iiij. xxvij.B.fo.xij.lij.L.J.lij.B.F.folio xxiiij.z.xxv.

Propzij dei q̃ sunt.ij.E.fo.cxxxvij.

Propinquoꝝ nemo est hoi sepso.ccxxiij. M.fo.cccxxxij.

Promisit qd nob xp̃s.xxxij.E.fo.clxxx.

Promissa dei bonis que sint.lxiiij.A.in me.fo.xxx.

Premissa si tenes ꝓmium bẽbis:ũ negas penã.lx.L.fo.xxix.lxij.D.fo.xxx.

Promissa sua cur deus differat nõ auferat.ccxxxiiij.G.fo.cccxxxvij.

Promittere erit in tua potestate:dimittere nõ est tuũ.lx.B.fo.xxix.

Promittebank ppl̃o israelitico figurz tẽpozalibꝰ ckna.xxvij.L.i me.fo.cxxiij.

Pronior est deus ad vãdũ q̃m nos ad pe: tendum.xxix.A.fo.lij.

Promissio dei nõ pẽdet ex nobis:nostra autẽ ex deo.xvij.A.fo.cxix.

Promittit deus nõ tãtũ q̃tum vat.xcix D.fo.cclxxxj

Prosperitas periculosioꝝ ẽ aĩo:q̃ aduersitas corpoꝝ.xxj.D.fo.cxxj.

Prouidentia dei nullis mũdi partibus deest.lxiij.L.fo.cclxv.

Prouerbijs i multis quõ loquebak xp̃s cij.B.clij.A.fo.ccxxij.z.ccxxiij.

Proxim⁹ quõ portãd⁹ ẽ.xvij.D.fo.clxj.

Proxim⁹ noster xp̃s est:nõ tñ hoc quod nos:sed ꝓpter nos.xxxvij.A.fo.lvj.

Proxim⁹ est omni homini ois homo:qr nil tam ꝓximũ q̃ homo z hõ. ccxxxix. F.folio.cccxl.

Proximũ tuũ omnem hominẽ intellige. liij.F.fo.cclj.

Prudẽs oia secũ hz: in oib⁹ sibi sufficiẽs est:ipudẽti nihil sufficit.iiij.A.fo.iiij.

Prudẽtia carnis quõ dr nõ posse subijci legi dei.vj.F.in fi.z.G.fo.lxxvj.

Prudentia simplicitatem comitẽ habet exemplum.iiij.A.in fi.B.fo.iiij.

Prudẽtia sic in inuicem custoditur vel fugit.lij.reg.ca.xxj.fo.j.

Prudentia carnis cur inimicak deo.vj. G.fo.lxxvj.

Prudẽtia docet quid fugiendũ: z quid tenendum sit.iiij.A.fo.iiij.

Psallere in psalterio et cythara:quid sit ccxxij.A.fo.cccxxxj.

Psalm⁹ nonagesimus quintus. Cantate dño cãticũ.xx.A.fo.xc.

Psalm⁹.xlix.expõit.ser.lj.p to.fo.xxviij.

Psalteriũ cantanti est voluptas:timẽti onus.xcvj.R.fo.cclxxviij.

Psalteriũ decẽ chordarũ quid sit.xcvj. G.fo.cclxxviij.

Pseudo ppheta est ppheta fallax:z quõ cognoscak.xxx.A.in me.z.B.fol.xcvj.

Publicani q̃ sint.lix.E.fo.cclxiij.

Pudicitia sic i inuicẽ custodit vel fugit lij.reg.ca.xxj.

Pudicitia deo amabilis:z ad omne bonũ est vtilis.ccxlix.L.fo.cccxlv.

Pudicitie causas nõ nisi vir pudic⁹ audire dz.cxviij.L.fo.cclxxxix.

Pudicitie ꝓpter vãa salutis vota coprimẽda sunt.ccxlij.B.fo.cccxlij

Puer portãs panes ordeaceos quis est xxiiij.L.fo.clxxj.

Puer cũ ne scitur cur statim ploraꝝ.x.B folio.cxvj.

Pueris de tribꝰ missis in caminũ ignis. ccxl.per totum.fo.cccxlj.

Pugnat fortit q̃ ꝑ se pugt.vij.L.f.ccxij.

Pulcher vbiq; xp̃s est.xiij.E.fo.ccxliij.

Pulchra ista z mutabilia non fecit:nisi qui incõmutabilis pulchrior in seipso est.cxliij.B.fo.cccxviij.

Pulchrum z pulchritudo quõ differũt. xxxix.L.D.fo.clxxxvj.

Pulchrior ille est qui non dispẽdio castitatis sed cultu pudoris speciosior esse ꝓbatur.lxxxiij.A.fo.cclxxiij.

Pulchritudo cordis maior est q̃ corporis.lxxxiij.B.fo.cclxxiij.

Pulchritudo corporis z senectus i vno z eodem habitare nõ possunt.xxxij.E. in fine.fo.clxxx.

Pullꝰ asine q̃d significat.lj.B.fo.cc

Pulli xp̃i sũt xp̃iani.xxxiij.B.f.cxxvij.

Pulsate z apiet vobis ꝛc.exponit.clxxj A.fo.cccv.ccxxxiiij.L.fo.cccxxxvij.

Pupillus quid sit.cx. J.fo.cclxxxvj.

Pupilli noie omne genus humanum dicitur.et qui sint tutores eius.iiij.L.fo. ccxxxviij.clxxj.A.fo.cccx

Punire peccatũ nõ est crudele sed misericordia z iusticia et diuine rectitudinis iudiciũ.iij.reg.ca.xxiij.in fi.z.xl.folio.j.z.ser.xliij.L.D.fo.vij.

Punist cur deꝰ quosdã stati post pctm: et quosdã non.xcvij.E.fo.cclxxxj.

Putꝰ inferni cũ pctores ceperit claudetur sursum:aperiet deorsum:et dilatabitur in profundum.xvj.L.fo.cxix.

Quadragenariꝰ senariꝰ nũeꝰ: quid significat.x.E.fo.cl.

Quadragenariꝰ numerꝰ: quid significat et quõ q̃dragenarius nũerꝰ ficit op⁹.xvij.B.fol.clx.

Quadragesima quidã vasa in quibus cocte sunt carnes tãq; imũda formidãt: z in carne suaventris z gutturis luxuriam nõ refugiũt.clvij.J.fo.ccclij

Quadragesime sancte dies qd significẽt z qd dies pasche.lvj.A.fo.cclxij.

Quatriduũ lazari in monumẽto iacẽtis qd significat.xlix.G.R.fo.cxcvij.

Quadripartita vestis christi qd significat.cxviij.L.fo.ccxxxj

Quattuoꝝ sũt gña xp̃iãoꝝ.xj.D.E.f.clij

Querit deꝰ nos:nõ nr̃a.xxix.A.fo.cxxv.

Querere debemꝰ faciem domini semper lxiij.A.fo.ccvij.

Queritur christus diuersis modis et vocabulis⁹.xliij.L.fol.xx.

Querit iesus diuersimode.xxv. D.folio. clxxij.I.A.fo.cxcix.

Querũt quidam iesum bene quidam male.xxxviij.A.fo.clxxxv.

Querendus xp̃s propter quid sit.xliij.D fo.xx.lv.L.in fi.fo.xxvj.

Querẽtes male in terram decidunt.cxxj. B.fo.ccxc.

Questꝰ acq̃sitio lucri.ccv.E.fo. cccxxv

Quicqd q̃rit vel concupiscit preter gratiam dei:vel vitam beatam nihil est.cij A.fo.ccxxij.

Quinarius numerꝰ quid significat.xxv. L.fo.clxxij.

Quinq; panes ordeacei quid significant xxiij.L.fo.clxxj.

Quinq; viri mulieris samaritane quid signifikãt.xv.E.fo.clviij.

Quotquot venerũt fures sunt z latrones quomodo intelligẽdũ est.xlv.L.in fi. fo.cxcij.

Rabbi intexpretat magister.xj. B.fo.clij.xliij.B.folio.cxcj cxxj.A.fo.ccxxxiij.

Radix omnis mali est supbia xxv.G.D.fo.clxxij.

Radix de terra sitiẽti cui non est species neq; decor christum designat.xxxvj.A B.fo.ccxviij.

Radice q̃quid lateat estas ĩdicat.ccxlj D.fo.cccxxvij.

Radice quod celatur in ramis declarat xlviij.B.fo.cxxxiiij.

Radices ois boni aut mali due sunt.xlij D.fo.cclxiij.

Ratio malitie modis dicitur.cxc.B.fol. cccxviij.

Rationi quid propriũ insit.iij.A.folio.

Recticordes q̃ sunt.xxv.G.follio.clxxxij. xxviij.D.fo.clxxvj.

Rectitudinis tres sunt species:nã aliud est regi:aliud dirigi:aliud corrigi: prima ẽ rei inanimate:secũda sensate:tertia rationalis:sed iustus tãtum erigit lv.L.fo.xxvj.

Reddit deus bona pro malis.xiiij.L.fo. cxviij.

Reddit deꝰ q̃ nõ dz.xliij.A.B.f.cxvij.

Redẽptio vl reparatio generis humani: vide infra verbũ.xxxix.L.fo.ccclxij.

Redemptum inter et redimentem dispẽsatio fuit:cõpensatio non fuit.cxiij.A fo.cclxxxviij

Redimere tẽpus qm dies mali sũt:qd sit j.B.in fi.fo.cxiij.x.per totũ.fo.cxvj.

Regnum celorũ vim patit et volenti rapiunt illũ:duobꝰ modis exponit.xx.F. G.D.fo.cccl v.xxxvij.F.fol.ccclxij.

Regnũ celorũ per quid pdit aut acq̃rit. xxiij.B.in fi.fo.x.xliij.F.fo.xx.

Regnũ celorum aliud non querit ꝓciũ q̃ telꝑm:ds te et habebis illud.xxxvij F.fo.ccclxij.

Regnũ celorũ tam preclarum z magnifi cum cur rebus minimis comparetur. xxxj.A.fo.ccclx.

Regnũ celorum acq̃ri potest:estimari nõ potest.cclij.G.fo.cccxlvj.

Regnũ celorũ lz oibꝰ assit:deest tñ ignorantibꝰ.clxxxij.E.fo.cccxv

Regnũ celorum accipitur diuersimode in scripturis.lxviij.B.fo.ccxvij.cxxij F.fo.ccxxxiiij.

Regnũ tuũ aduenias:exponit.cxxvj.B. fo.ccxcij.cxxxv.B.fo.ccxcv.

Regnum christi quõ nõ est de hoc mũdo cxv.A.B.fo.cccxxx.

Regnũ romanũ tandiu pacifice perseverauit:tamdiu senes regebãt iusticiam seruantes.xliij.E.fo.vij.

Regnum celorum ideo est appetendum. xliiij.F.fo.xx.

Regnum celorum tanti valet quantũ habes.xliij.D.fo.xx.

Regnum celorũ ex quibus constat.xliij D.circa fi.F.fo.xx.

Regnum aduersus se diuisam desolabit quid sit.xj.A.B.fo.xl.

Regnũ romanum per que meruit tantũ sublimari.xxxvj.E.in fi.fo.xvj.

Regnũ celorum et vita eterna idem sunt xliij.A.in fi.B.fo.lxxxiij.

Regnum dei quibusdam venit et quibusdã nõ venit.xlij.B.fo.cxxxj.

Regnũ celorũ pro q̃ vili precio cõparat qz tanti valet quãtũ habes.vlij.B.fo. cxv.xlij.D.in me.fo.cxvij.

Regnũ christi nõ ẽ diuisum: cuius illud heretici conentur diuidere:et quale illud sit.xj.B.et.S.fo.xl.

Regnũ dei quõ aduenias.xxviij.A.in fi. folio.lij.

Regnũ dei optare vt aducãt nihil aliud est q̃ optare ab illo vt dignos nos faciat regno suo.xlij.B.fo.cxxxj.

Regnũ pcti q̃n destruek.vj.A.fo.lxxvj.

Regnũ celorũ extollit:nõ cõfundit cum illic publicani et meretrices introducank.cxxx.F.fo.cxcclij.

Regnum peccati sic euertitur.lix.D.folio.ccliij.

Regna omia perisse xp̃ianis tẽporibus

Universidad de

paganꝫ fidelibus insultant:quos cōui
cit ostēdens ex propꝛijs auctoꝛib⁹:ni:
bil esse stabile ꝓter regnum xp̄i.xxxtij
A.fo.lxiij.et.xxix.L.D.fo.lij.
Regē quare se non negault christus.cxv
B.fo.cccxx.
Regem quare non permisit se christus fa
cere sed fugit.xxv.A.fo.clxxij.
Reges seculi pacatā tenētur seruare ec:
clesiam.xj.G.fo.clij.
Regis opus est vitā suam ꝓ bis q̄b⁹ re
gnat opponere.cxxx.L.fo.cxcclij.
Regina austri quid figurabat.cclij.B.
L fo.cccxlvj.
Regnantes:z regnantes: an differant.l.
R.fo.cxxxv.
Regnare qui cū xp̄o non meruit: cū dia:
bolo absq; dubio peribit. ccxxxij.F.fo
lio.cccxxxvj.
Regeneratio spiritualis vna ē:sicut vna
generatio carnalis.xij.A.fo.clij.
Regula nō est seruanda ex timore sz amo
re.iij.reg.ca.xlviij.fo.j.
Regula i septimana semel legat:ne aliq̄d
per oblitionē negligat.iij.reg.ca. xlv.
fo.j. Ser.j.D.fo.iij.
Regulam omnes seruent qui boni eē de:
siderant.j.reg.ca.ix.fo.j.
Regulā seruare dz tā plat⁹ q̄ subditus.
j.reg.ca.v.z.iij.reg.xlij.fo.j.
Regule trāsgressoꝛ et cōtēptoꝛ: discipli
monastice subiacebit.ij.reg.ca.v.fo.j.
Regulas tres beati augustini.fo.j.
Relationes in diuinis sic intelligēde sūt
xxxvij.F.fo.cclj.
Religio per que perit.xl.E.fo.xviij.
Religio vera que sit.xxiij.B.fo.clxix.
Religionis christiane initiū ꝺ est.cclv.
F.fo.cccxlij.
Religiosus q̄ occulte litteras vl' q̄libz
mun⁹acceperit:cōtict⁹ graui⁹ emēdet
tij.reg.ca.xxv.z.j.ca.iiij.fo.j.
Religiosi invendēdo et emendo opa mo
nasteriꝫ sint cauti:ne trāsgressores iue:
niantur.ij.reg.ca.iij.fo.j.
Religiosi nō eant minus q̄ duo vel tres
simul:z cū quibus ꝓpositus iusserit
ire ꝺbebūt.ij.reg.ca.iij.z.iij.reg.ca.xix
z.xxxij.fo.ij.z Ser.j.L.fo.iij
Religiosi extra monasteriū nō edāt aut
bibant.ij.reg.ca.iij.z.iij.reg.ca.xij.f.j.
Religiosi z seculares nō est equalis con:
ditio.lx.L.fo.xxix.
Religiosi nihil exerceāt in incessu z mori
bus quod cuiusq̄ offendat aspectū: sz
quod eorum deceat sanctitatē.iij.reg.
ca.xx fo.j.
Religiosoꝝ duo sūt gña:vnum perfecto:
rū:aliud tepidoꝝ.xxxiiij.A.B.fol.xv.
Relinquere vitia maioris est virtutis q̄
res.xlv.B.fo.xxj.
Remissio peccatoꝝ non fit nisi in vnita:
te ecclesie.ij.D.in prin.fo.cj.
Remissio peccatoꝝ ideo precipue cre:
denda est.clxxxj.O.fol.cccxiij.
Remissio peccatoꝝ cur attribuit spiri:
tui sancto.xj.J.in me.z.R.M.O.fo.xl
Renat⁹ nisi quis fuerit ex aqua z spiritu
sancto nō intrabit in regnū celoꝝ: ex
ponitur.xiiij.E.fo.lxxxiij.
Renasci denuo q̄d sit.xj.A.B.L.fol.clij.
Renūciare diabolo z pompis eius:quid
sit.iiij.B.L.D.fo.ccxxxviij.
Requieuit quare de⁹ die septimo ab om:
ni opere.xix.F.fo.clxiij.xx.A.fol.clxv.
cxxij.E.fo.ccxxxiij
Resurget corp⁹ spiritale nō spirit⁹.cxlv.
A.B.fo.ccxcix.
Resurget incoꝛruptibilis caro:sine vitio
sine deformitate:sine onere: ac pōdere
z q̄ nūc tibi facit tormentū:tūc erit oꝛ
namētū.cxxxix.L.fo.ccxcvj.cxlvij.L.
D.fo.ccc.
Resurget idē quod cecidit:nō nouū coꝛ:
pus aīa reinducet.clvj.E.fo. cccliij.
Resurgēdo ꝓdittōi nfe nil ptulit si nō in
ꝺo corpe resurrexit.clxxvj.D.f.cccxij.
Resurgens christus cur se palpandū tri
buit.ij.B.D.fo.cj.
Resurgentium diuersa merita.xlix.F.fo
lio.cxcvij.
Resurrexit clauso sepulchꝛo:z introiuit
clauso ostio: quomō nat⁹ est illeso ma:
terni pudoꝛis signaculo.cxxxviij.B.
fo.ccxcvj.clvj.L.fo.ccciij.
Resurrexit ea die ab inferis:q̄ ꝓcept⁹ē i
vtero virginis.xxij.B fo.ccxlvj.
Resurrexit ideo xp̄s vt aliāvitam nobis
ostenderet.xvj.A.fo.cxix.
Resurrexit ad hoc vt imaginē nob⁹ futu
re resurrectionis ostēderet.clxiij.B.f.
cccv.et.cc.lj.B.fo.ccxlvj.
Resurrexit iō vt nos ad vitam resuscita:
ret eternā.cxxiij.L.fo.ccxcj.
Resurrectio xp̄i cā est nr̄e resurrectiōis
xv.D.fo.lxxxv.xxxiiij.D.fo.xcviij.
Resurrectio duplex.xxv.D.folio.clxxij.
lxxv.A.fo.ccxi.
Resurrectio erit i diuersa specie claritā:
tis:quia diuersa sunt merita charitatꝫ
cxliij.J.fo.ccxcviij.
Resurrectio christi in veteri lege multi:
pliciter prefigurata fuit.cl. L.fol.cccj.
cliij.A.B.fo.ccclj.
Resurrectio corpoꝝ sit per dispensatio:
nem humanitatis filij tēporalē.xix.J
fo.clxiij.xxiij.D.fol.clxix.
Resurrectio christi est spes nostra.clxxv
B.fo.cccxij.
Resurrectio mortuoꝝ figuraliter osten:
ditur.xcviij.L.D.f.cclxxxj.xcix.D.E
folio eodem.
Resurrectio fiaꝝ fit ꝓ subam p̄ris z filij
eternā.xix.J.fo.clxiij.xxiij.D.f.clxix.
Resurrectio carnis erit finis sine fine:q̄
mors carnis nulla:nulle angustie:nul:
la senectus aut lassitudo erit.cxix.D.
fo.cclxxxix.
Resurrectio xp̄i defuncti ē vita:pctoꝝ⁹
venia:sanctis gl'ia ꝛc.clxiij.A. fo.cccv.
Resurrectio christi cur primo mulieri⁹
ostendit.z per eas nunciat.xvij.D.fo.
ccxliij.cxvij.E.fo.cclxxxviij.
Resurrectio mortuoꝝ vt credatur:nos
docere voluit ostendendo se viuū post
resurrectionē.clij.L.fo.cccij.
Resurrectio christi quantū credulis con
tulit gaudiū:tantū incredulis interitū
portault z luctū.cxlij.A.fo.ccxcviij.
Resurrectio xp̄i simplex nob⁹ duas resur
rectiōes formauit.clxxxj.G.fo.cccxlij.
Resurrectio quedā mētium precedit re:
surrectionē corpoꝝ.xix.L.fo.clxiij.
xxij.E.xxiij.D.fo.clxviij.z.clxix.
Resurrectio corpoꝝ erit in ictu oculi.et
veritate carnis.lviij.E.in me.fo.xxvij.
Resurrexistꝫ si cū christo que sursum ꝛc.
exponitur.cxlj.L.fo.ccxcvij
Resurrectionis vnice gloria z triumph⁹
apud inferos:z qui cū eo surrexerunt.
cxxxvij.per totū. Sed principalius.G
fo.ccxcvj.clvj.A.fo.cccliij.
Resurrectionis gloria et ascensionis sup
celos q̄uis caro christi fuerit magnifi
cata z glorificata:eadem tamē mānsit z
manet carnis natura q̄ assumpta ē de
maria.xxxiiij.D.fo.cccliv
Resurrectiōis in manifestatiōe de aspe:
ctu dubitari potest;de tactu non pōt.
clxj.A.fo.cccv.
Resurrectionem:corpoꝝ suoꝝ cur sanc
ti desiderent.vlij.L.in fi.fol.ccclj.xj.
B.L.fo.cccliij.
Resurrectionē suā cur xp̄s ꝓ⁹p femīas
manifestauit.iij.A.in me.fo.clj.
Resurrectionē carnis futurā quidam ne
gant:et eam sperantes irridēt.xxiij.A
in me.et.D.fo.xcij.
Resurrectionē carnis etiā quidā philo:
sophi cognouerunt licet in modo erra:
bant.cxxxix.D.E.fo.ccxcvj.
Resurrectiōe secuta nulla erit ibi coꝛru:
ptio:nulla deformitas: nulla erumnosa
necessitas: sed pulchra veritas et sum
ma felicitas.cliij.L.fo.ccciij.
Resurrectione christi cūcta elemēta letā
tur sicut in eius passione ptristabātur.
cxxxvj.A.fo.ccxcvj.
Resurrectiōe xp̄i q̄d imitari debeamus.
cliij.L.cliiij.A.fo.cccij.
Resurrectione xp̄i nēo credat nisi q̄ de
se credi voluit xp̄s.cxlv.L.fol.ccxcix.
Resurrectiōe secuta erūt mēbra itegra
etiā que hic pudēda:ibi tamē pudēda
nō erunt.cliij.L.fo.cccij.
Resurrectiōe sic oībus vna exultatio in:
cūbit sicut omne q̄d in reb⁹ subsistit di
uina dispēsattone hominis ꝑperio ser:
uit.cl.B.D.fo.cccj.
Resurrectione christi fuit operatio pote
statis:sicut in passione mysteriū pieta:
tis.clxxxj.J.fo.cccxiij.
Resurrectiones due sunt:scilicet mentis
per fidem:z corpoꝝ in extremo iudi
cio.lxiiij.D.E.G.fo.lxxj.
Resurrectiones due sunt sicut due mor:
tes.clxij.B.fo.cccv.
Resuscitatio lazari figura ē future resur
rectionis.xxij.E.folio.clxviij.xlix.A.
B.L.fo.cxcvij.
Resuscitatio filij a quo sit facta.lxiij.D.
folio.lxx.
Resuscitare mortuos nō est deo impossi:
bile.lxiiij.G.fo.lxxj
Resuscitat⁹ christus q̄ māducauit:pote
statis fuit:nō necessitatis.cxlvij.B.J
fo.ccc.clvij.L.fo.cccliij.
Resuscitat⁹ christ⁹ cur loca vulnerū re:
tinuit.cxxx.A.f.ccxcliij.cxxxvij.G.fol.
ccxcvj.cxxxviij.L.ibidem.
Resuscitati a christo iterum mortui sunt
xix.E.fo.clxiij.
Resuscitault pater iesum et ipse seipsum
z xlvij.D.G.fo.cxcv.
Resuscitault mortuos:et carnē suā non
creditur resuscitarē.cxliij.A.in fine.
fo.ccxcviij
Resuscitault seipsum.cxxxiij.E.in med.
folio.ccxcv.

Respōsum quare nō dedit iesꝰ pilato in:
terroganti. vñ es tu.cxvj.B.fo.ccxxx.
Respicere dei est ipsi⁹ approbare. xxxv.
D.fo.ccclx.
Restem facere quid sit.x.B.fo.cl.
Rethe ad dexterā nautgij missum quid
significat.cxxij.D.fo.ccxxxiiij.
Retia sciſſa:sciſſmata sunt ꝓmiſſa.cxlviij
B.folio.ccc.
Retribuere non possumus deo:nisi ab eo
accepta.v.B.in fine.fo.cliij.
Retribuere non debemus mala pro ma:
lis.exemplum.lxxxj.F.lxxxij.E.F.fo:
lio.cclxxij.
Retribuam quid dño pro oībus z c.expo
nitur.clj.E.fo.cccj.
Retro abierunt iudei ad vocem christi z
quare.cxij.B.fo.ccxxviij.
Retro abire quid sit.xxvij.L. fol.clxxv.
Rex cur non gentiū sed iudeoꝝ christus
appelletur.xxxj.L.fo.ccxlix
Rex israel quare dictus est christus.lj.A
folio.cc.
Rex iudeoꝝ quare scriptus est christus
cum tamen sit rex gētium.cxvij.B.fo:
lio.ccxxxj.
Ridēt homines quod plorandū est.xlv.
D.fo.ccclxv.
Ritus frequens coꝛrumpit moꝛes.xcvij.
E.fo.cclxxxj.
Rogare z iterrogare idem sunt. cj.B.fo
lio.ccxxij.
Rogat z nō rogat quomodo christus pro
mūdo.cvij.A.f.ccxxv.cx.B.fo.ccxxvj.
Rogat quomodo christus nō tātum pro
apostolis: sed pro eis qui per verbum
eorum i eum crediturꝝ sunt.clx.A.per
totum.fo.ccxxvj.
Rogationū in diebus qui se ab ecclesia
subtrahit:z non sibi medicamenta pro
curat:peccatoꝝ suoꝝ vulnera dili:
git.clxxiij.L.fo.cccxj.
Roma capitur a rhadagaiso rege gotho
rum:z deos perdidit.xxix.D.fo.lij.
Roma caput est:et principatum obtinet
nationum.xxvij.D.fol.ccclvij.
Rubus est genus spinarum:et significat
sinagogam iudeoꝝ.lxxxvj.L. folio
cclxxiiij.

Sabbatum est quedam vacatio
nis indictio.xcv.L.xcvj.L.
fo.cclxxviij.
Sabbatum iudei carnaliter:
christiani spiritaliter obseruare debēt
cxlviij.E.fo.ccc.
Sabbatū strictius seruant iudei q̄s chri:
stiani diem dominicum.ccxv.L. folio.
cccxxix.
Sabbatū cur trāsiuit in diem dominicū
cliiij.B.fo.ccclj.cclj.B.fo.cccxlvj.
Sabbati obseruatio quō sit tenenda.iij.
G.fo.cxl.xliiij.D.fo.cxcj.
Sabbati sactificatio quare fieri iubeba:
tur in lege.xx.A.fo.clxv.
Sabbato non est vacandū ab opere salu
tis.xxx.D.fo.clxxviij.
Sabbato que iudei non facere ꝓhibent
carnaliter: nos in die dñica facere pro:
hibemur etiam spiritaliter.cxxxvj.B.
folio.ccxcvj.
Sabbatis z neomeniis suis meli⁹ iude⁹
agrum coleret: q̄s i theatro seditiosus
exister et ꝛc.xcvj.L.fo.cclxxviij.
Sabellius q̄d de christo sentiat. clxxxix.
L.fo.cccxviij.xxxj.D.f.xcvij.xxxvj.F
G.xxxvij.L. folio.clxxxiij.z.clxxxiiij.
xlv.B.fo.cxcij.lxx.L.fo.ccix. xviij.B.
fo.cccliij.
Sabelliani dicūt vnā patris et filij z spi:
ritus sancti esse personam.cxcix.B.fo
lio.cccxxj.
Sacramentū z virt⁹ sacramēti differunt
xxvj.F.fo.clxxiij.z.clxxv.
Sacramentū sit cum verbum accedit ad
elementum.lxxx.B.fo.cxciij.
Sacramēta mali habere possūt sine cha:
ritate.vij.B.in fine.fo.cvij.
Sacramenta corporalia apud hereticos
sunt:sed virtute carent.xj. D.O.fo.xl.
Sacramenta xp̄i multi accipiunt:non th
cōputant⁹ in mēbris christi:qz ipsi sunt
qui persequuntur christi membra. liij.
A.in medio. fo.lxvj.
Sacramenta ecclesiastica nō sunt precio
comparanda.xxxvj.E.xxxvij.B.fol.
xvj.et.xvij.
Sacramēta sunt spōtanea voluntate mi
nistranda:nihil petēdo:nihil expectan
do:nihil de ꝓmisso desiderando:etiā si
minist⁹ trāsit pauper:sed si quid offert
iuste recepit iuste possidet.xxxvij.L.fo
lio.xvij.
Sacramēta vetera cur christus suscepit
quibus vēturus prenūciabatur. clvij.
E.fo.ccciij.
Sacramēta q̄uis babeant hereticī:sunt
tamen sine fructu.xlij.F.fo.clv.
Sacrificiū xp̄i nō in templo sed sub celo
oblatū est.cxxx.L. fo.ccxcij.
Sacrificiū deo nemo malus offert.lj.L.
fo.xxiiij.
Sacrificiū christus est et sacerdos.cxxx.
B.folio.ccxciij.
Sacrificiū xp̄i vbi est ibi interēptio pec:
catoꝝ z recōciliatio dei. cxxx.B.fo:
lio.ccxcij.
Sacrificium xp̄iani elemosina est in pau
perem.xxix.A.fo.cxxv.
Sacrificiū verū et sufficiens ꝓ peccatis
oīm fuit xp̄s.xlj.D.E.fo.clxxxviij.
Sacrificiū duplex deus a nobis exigit.
cclv.D.fo.cccclviij.
Sacrificare in vno loco cur iudeis preci
pitur cxxx.D.fo.ccxcij.
Sacerdos cum se iduit ad sacrificandū
hec cogitabit.xxxix.J.fo.xvij.
Sacerdos cur iubet ꝓius offerre sacrifi
cium pro se:deinde ꝓ populo.xlij.
folio.cxxxij.
Sacerdos magnus in lege: z sacerdotes
minores quos figurant. xxxviij.L.fo:
lio.xvij.
Sacerdotes summi quot fuerunt: et quo
modo alternatim mutabātur.xlix.D.
fo.cxcvij.cxlij.D.fo.ccxxviij.
Sacerdotes quibus rebus comparātur:
z q̄ debent esse mundi.xxxvj.A. folio.
xvj.
Sacerdotū non merita: sed que docent z
ministrant considerare debemus.l.B
folio.cxxxv.
Saccus est pecunia clausa:et significat
sapientiā occultā.xlij.F.fo.ccclxlii.
Saccus xp̄i erat similitudo carnis pctī:
qui confissus est in passione:z effusum
est precium nostre redemptiōis.cclvj.
D.fo.ccxlviij.
Sagena christi que totum mūdum cepit
tudeos tenere non potuit.cxxxvj.A.fo:
lio.ccxcvj.
Saliua christi quid significet. xlij.A.fo:
lio.cxxxij.
Salomon christi figuram gessit.ccliij.B
G.fo.cccxlvj.
Salus vera que sit.xxx.B.fol.clxxviij.
xxxiiij.B.fo.clxxxj.
Salus eterna amanda est: temporalis sa
lus que nec vera salus vtenda.xxxviij
F.fo.cxxix.
Salus eis nulla esse potest quoꝝ intqui:
tas perseuerat.l. R.fo.cxxxv.
Salutem sibi quidam pollicent ꝓter re
gnum dei.l. R.fo.cxxxv.
Salutatio a salute nomen accepit: quia
antiqui in epistolis suis sic scribebant
ille illi salutem.xlij.D.fo.ccclxxiij
Salutans in via per occasionem salutat:
z quid sit per occasionem salutare.xlij
D.J.fo.cccixxiij.
Salutare dei christus domini est. xx.E.
fo.ccxlv.
Salutare dei xp̄s est:et de desiderio pa:
trum vt ipm viderent.iij.L.fo.lxxiiij.
Salutare per viam quid sit.xlij.G.D.fo:
lio.cccixxiij.
Saluat deus per misericordiā:quos non
inuenit per iusticiam saluare. lxvj.D.
folio.cclxv.
Saluandi sunt pauci et multi. xxxij.per
totum.fo.liiij.
Samaria ꝓ idolatria poni solet.xxxij.
L.fo.ccxlix.
Samaritanus q̄d sit:et cur xp̄s se nō esse
samaritanū:sed demoniū habere nega
bat.xxxvij.A.circa mediū.fo.lvj.
Samaritani qui sunt:z de eoꝝ conten
tione cum iudeis.xv.L.E.in fine.fol.
clvij.
Samaritanum se christus non negat: et
quid samaritan⁹ significat. xliij.A.fo:
lio.cxc.
Samaritanos christ⁹ ideo visitault. xcij
A.folio.cclxxvj.
Samsonis hystoria figuraliter: exponit
de xp̄o.cvij.per totum.fo.cclxxxiiij.
Sanguis christi sic in remissionē pecca:
toꝝ oim fusus est:vt ipsum etiā pec:
catum posset delere quo fusus est.xcix.
A.in fine.fo.ccxvij.
Sanguis xp̄i diabolū vicit: et nos rede:
mit.cxxij.L.fo.ccxcj.
Sanguis christi delet peccata tam origi
nalia q̄s actualia.j.D. in principio.fol.
xcix.
Sanguis christi ꝑcium est vite. cxxvilj.
B.fo.ccxcij.
Sanguis xp̄i virtus.vij.B. fol.cxlvj.
Sanguinibus pluraliter:quid significat
ij.F.fo.cxxxvlij.
Sanctificare nomen dei quid sit. cxxvj.
B.fol.ccxcij. xxvlij.A.circa finem. fo:
lio.lij.
Sanctificare in ꝛitate quid sit.xlvlij.E
fo.cxcvj.cviij.A.fo.ccxxv.
Sanctificatio nominis dei dicitur qua z
nos dicimur sancti.xlij.A. circa finem
folio.cxxxj.
Sanctificatio in veteri lege incepit a die
septimo.cxxij.E.fo.ccxxxiiij.
Sanctificatio proprie spectat ad spiritū
sanctum.cxxij.E.fo.ccxxxiiij.
Sanct⁹ sanctoꝝ vere christus dicitur.

vnde et illa sancta sanctorum dicūtur que illa seruabāt quibus ille figurabatur.xxxiij.E.fo.ccclix.

Sancti debēt in nobis aliquid cognoscere de suis virtutibus:vt pro nobis exorent.clxxxj.B.fo.cccxiij.

Sanctoꝝ omnium festiuitas cur subvna solennitatis leticia celebret.xxxvij.B fo.cccl xij.

Sanctis volumꝰ cōgaudere:sed nolumꝰ tribulationem cum eis sustinere.xlvij. folio.cccl xvj.

Sanctitatis vel sanctificationis multi sunt modi.xliij.W.fo.lxxxiij.

Sapere ſm carnem mors est.xxvij.A.B. folio.clxxv.

Sapientia dei ꝛ sapiētia nostra differūt xlviij.L.fo.cxcvj.

Sapientia prima hoiem a periculis liberat:secūdo cōseruat liberatū:tertio coronat conseruatū.lv.A. fo.xxvj.

Sapientia vera est deū amare. ccxxxiij. L.fo.cccxxxvj.

Sapientia mundi stultitia est apud deū exponit.cxxxix.E.fo.cccxcvj.cxlij.A L.folio.ccxcviij.

Sapientia qñq abusiue in malo pro stultitia ponit.clxv.O.fo.cccvj.

Sapiētia superboꝝ ideo falsa est.ccxxiij W.fo.cccxxxij.

Sapiētie cognitio oībus se offert fideliter inquirentibus.cxij.A.fo.cclxxxvij

Sapientiā perdidit qui se putat esse sapientem.xiiij.A.fo.clvj.

Sapientes et prudentes quib⁹ deus non reuelat secreta sua qui sint. viij. L.folio.xxxix.

Sapientes vane ad que mala quādoq⁹ p ueniant.xv. D.fo.viij.

Sapientes ꝛ prudētes mundi:superbi intelliguntur.xlviij.L.fo.cclvij.

Sara sterilis/et in senio fecundata:quid significet.cclij.A. fo.cccxlvj.

Sare mors:infidelitatem significat synagoge.lxv.F.fo.cclxv.

Sarabaite q̄ dicant.xxj.L.post medīū. fo.ix.xxxix.L.fo.xviij.

Sathanas non etecit sathanam.xj.A.folio.xl.

Sathanas quomodo ꝛ qñ possedit iudā. lx.A.B.fo. ccvj.

Satisfactio de oībus/ꝛ in oībus mēbris esse debet pro peccatis. xxiiij.B.fo.xj.

Scala iacob et el⁹ mysteriū. lxxix.per totum.fo.cclxxj.

Scandalū qui patiūtur vel qui faciūt.j. D.in prin.fo.xcix.

Scenophegia q̄d sit. xxviij. B.E. folio. clxxvj.

Scientia sine charitate inflat:sed cū charitate edificat.liij.D.fo.lxvj.xxvij.D. folio.clxxv.

Scientia sine charitate inflat et vānat.ij E.circa prin.fo.cj.

Scientia vera hec est.iiij.D.fo.cxlij.

Scientte non omnes q̄ sciunt participes sunt.ccxxiiij.F.fo.cccxxxiij.

Scientiā cur ꝓcat dauid exhiberi bonitati ꝛ discipline.iiij.per totum.fo.cxlij

Scientifices qui dicantur:ꝛ quid figurent lxxxvij.B.fo.cclxxiij.

Scorpionū carnes oleo decocte percussi ones scorpionū sanāt.xix.L.fo.ccclxiij

Scribe ꝛ pharisei super cathedrā moysi sederūt ꝛc̄.q hoc nō solū dictum sit de scribis ꝛ pharisēis: sed etiam de malis pastoribus: et de falsa interpretatione quā quidam conātur inducere.xlix.L in mūdio.fo.lxiij.

Scribentes de seipsis tanq̄ de altero loquunt.lxj.B.fo.ccvj.

Scriptura sancta cū quedā veris idagationū studijs querenda relinquit: non ideo tū superflua estimāda est.xxxiij. D.folio.ccclix.

Scriptura sancta q̄ loquit p exaggerationem.xlij.G.fo.ccclxiij.

Scriptura sancta sepe discussa verā cōueniētiā parit:quā manifestis sermonibus abscōdit:sepe apertis sermonibus insinuat:in quib⁹ nihil preter id quod sonuit:querendū inuitat:quedā sic cōmēdat: vt pariter litterā ac mysticum intellectū instruat:quedā tantū mystice:ꝛ quedaꝫ omnino omittit: q̄ tamen vera ratione credūtur.exemplū.xliij. D.fo.cccl xv.

Scriptura sacra prefert scripturis gentilium:ꝛ que eius vtilitas.xxxviij.B.D folio.xvij.

Scriptura sacra labro eneo tabernaculi aut speculo cōparatur. Jn.iij. regula. ca.xlv.fo.j.

Scriptura sine xp̄o est aqua insipida: sz cū xp̄o fit vinū.ix.B.L.D.fo.cxlix.

Scriptura sacra quomō legēda sit.xvij. A.fo.clxij.

Scriptura sacra ponit tēpus futurū pro preterito.xx.L.fo.xc.

Scriptura sancta cur cōmemorat peccata iustorū.xxj.B.fo.cxxj.

Scripture sacre cur libēter legende sint. xxxviij.A.L.fo.xvij.

Scripture sacre sunt cibus anime et viaticum.lvj.D.fo.xxvij.et.iij.regula.ca. xiij. folio.j.

Scripture sacre sunt i mēsa clericoū legende:et cū silentio sine cōtentione audiende.ij.regula.ca.ij.ꝛ.iij. reg.ca.xiij fo.j.et Ser.j.B.fo.iij. Sermo.xxvj.D. folio.xj.

Scripture sancte nos erigunt ne desperatione frangamur:ꝛ terrent ne superbia ventilemur.xxxiiij.A.fo.cxxvij.

Scripture sacre obscuritas exercet studiosos:nō denegat intellectum.xiij.A. folio.lxxxij.

Scripture sacre vtilitas ꝛ eminētia.j.A. folio.lxxiij.

Scripture que de christo erāt cur i mpleri oportebat.ij.A.B.fo.cj.

Scripture sacre nō dixerunt aliquid qō aut nō euenit:aut nō sit venturū. xx.A B.circa finem. fo xlviij.

Scripture sacre aliqñ sic loquunt: vt qñ aliquid sic dicitur:vt neq; ex toto/neq; ex parte dictum finitatur: nō sit necesse vt ex toto fieri possit: aut ex parte non intelligatur.xj.E. in fine. F.G.D.K. in fine.ꝛ. L.in medio.fo.xl.

Scripture ita sibi omnes connectuntur quasi ex vno ore procederēt. xlix.B.folio.cclviij.

Scripture/sanis sint ornamenta: et egrotis medicamēta.clxviij.A.fo.cccix.

Scripture quedā sicut in futura tanq̄ p terita narrant:ita quedā ex voto optātis sed pronūciantis dicunt.cix.B.L. folio.cclxxxv.

Scripturarum diuinarū lectio ad quos precipue pertinet.xxxviij.L.fo.xvij.

Scripturas sacras periculosum est nolle legere:ꝛ qua pena digni sunt eorū cōtemptores.lvj.L. fo.xxvij.

Scripturas sanctas ideo quidam legūt et audiunt vt faciant qō displicet deo. xxj.B.fo.cxxj.

Scripturas aliquas preter eas quas ecclesia recepit:vel auctoritatem habendas esse: si quis crediderit: anathema sit.cxxix.B.fo.ccxciij.

Scripturas veteris ac noui testamēti recipimus in librorum numero: quē sancte ecclesie tradidit auctoritas.xcj.F fo.cclxxvj.

Scripturis quod p̄t⁹ carnaliter figurabatur:in nobis spiritaliter adimpleat lxxxiiij.B.fo.cclxxiij.

Scripturis prius res gesta credenda est ꝛ post mystertum inquirendum.lxx.A. lxxij.D.fo.cclxvij.ꝛ.cclxviij.

Scripturis tria insunt:facies:littere moralis doctrina: secretum mysteriorum xcix.B.L.fo.cclxxxj.

Scripturis vna eadēq; persona ſm tempus et locum diuersas significationes habet.cxcvij.fo.ccxx.

Securitas nimia perditionē infert.cxx. G.folio.ccxc.

Sedere ideo dicitur ne dicaꝫ maior: sed equalis patri.cxv.D.fo.cclxxxviij.

Sedere cur ad dexteram patris christus credatur:cum stephanus viderat eum stantem et quid sit sedere.cxix.D.folio cclxxxix.

Seducere potest accipi in bono et in malo.xxix.A. fo.clxxvij.

Semina bona sunt opera bona.xlv.A.B folio.ccclxv.

Semine qui defecerit: non gaudebit in messe.xlij.D. fo.ccclxv.

Seminare semen exit qui seminat ꝛc̄. exponitur.xlv.D.fo.ccclxv.

Seminans ad terram bonam non peruenit q̄ difficiles terras timet.xlij. D.folio.ccclxiij.

Seminantes in lachrimis in gaudio metent:quomodo ad omnes pertineat homines.xlv.G. fo.ccclxv.

Seminātem qui seipsum impendit: reddet illi deus messem.xlv.F. fol.ccclxv.

Seneca philosoph⁹ apostolo paulo charissimus fuit. xvij.A.fo.viij.

Senect⁹ et pulchritudo corporis in vno habitare non possunt.xxxij. E.in fine. folio.clxxx.

Sensus corporis quos cum brutis communes habet anima: quomodo exuta amittit:et ceteris tribus vtatur.lv.D. folio.xxvj.

Sensus corporis quinq;:quid significāt xv.E.folio.clviij.

Sensus corporis quinq;:ꝛ de eorum effectu:ꝛ quomodo duplicantur: ꝛ contra eos q̄ nihil credūt nisi quod sensu corporeo percipiūt.xxxiij.A. in medio.B L.folio.liiij.

Sēsus corporis nobis cōmunes sunt cū pecoribus ad vsum:nō ad oblectamentum.lv.D.fo.xxvj.

Separatio bonorum a malis qualis erit in iudicio.xix. L.fo.clxiij.

Sepulchrū mortis est habitaculū.cxxxiij D.fo.ccxcv.

Sepulchrū patens guttur eoꝝ: exponit. cxxxiij.L.fo.ccxcv.

Sepulchro ideo in alieno ponit:quia p aliorum morte bat salute.cxxiij. D.folio ccxcj.

Sepulchra mortuorū non sunt ad preparanda cōmuia.xv.B.L.fo.cccliij

Sepulchra mortuoꝝ exempla esse debēt viuorū.xlviij.F.fol.xxij.lviij.B.folio. xxviij.lxvj.B.lxix.B. fo.xxxj.ꝛ.xxxij. lxxv.per totum.fo.xxxiij.

Sepultura christi talis fuit vt ppter eā mali vati leganf.xxxvj.D.fo.cxxviij.

Sepulture officiū:ꝛ cur libēter exhibenda:ꝛ q̄bus prosit.xxxij.L.xxxiij.B.folio.xcviij.

Septenarius numer⁹ q̄d significat.cxxij D.fo.ccxxxiiij.

Sequatur in bonis actib⁹ xp̄m qui i malis diabolū seq̄batur.xlvj.A. fo.cxxxiij.

Sequens xp̄m non ambulat in tenebris. xxxiij.L.fo.clxxxj.

Sequi xp̄m q̄d impediat:et que sequētis vtilitas.xxxiij.E.F.fo. clxxxj.

Sequi xp̄m est ipsum imitari. xxxiij.G. folio.cxxvij.

Sequi volentē xp̄m cur xp̄s reuocat/et alterꝫ discipulū recusantē trahit. vj.A. vij.A.fo.xxxvij.ꝛ.xxxviij.

Sermo dei quādo capitur:tūc capit.xlij A.fo.clxxxix.

Sermo christi preseruat a morte.xliij.D E.folio.cxc.

Sermo vanus vane cōscientie iudex est. iij.A.folio.iiij.

Sermo fidelis et omni acceptione dign⁹ qi xp̄s venit in hūc mūdū pctōres saluos facere:exponit. viij.ix.x.per totū. fo.lxxviij.ꝛ duobus sequentibus.

Sermo dei ē aduersari⁹ nr̄: cui cōsentire debemus in via.j.A.in me.B.fo.xxxv.

Sermo human⁹ id est fidelis cur magis apt̄s dicere voluit q̄ sermo diuinus:et omni acceptione ꝛc̄.viij.A. fo.lxxviij.

Serpentis ferculū vitte est.lv.L.circa finem.fo.xxvj.

Serpens exaltat⁹ quis sit.xij.D.fo.cliij.

Serpens exaltatus in deserto: qñ xp̄m figurabat.cj.per totum.fo.cclxxxij.

Serpens qñ dict⁹ est callidior cunctis animātibus.clxv.O.fo.cccvj.

Serpens cur nō de auro vel argento:sed ere fuerat fact⁹.cj.L.fo.cclxxxij.

Serpens eneus exaltatus in deserto: qd figurabat.xiij.G.fo.lxxxiij.

Serpēs quattuor habet ꝓprietates.iiij. B.folio.iiij.

Serpens pro sapientia ponit.lxxxvj.E. lxxxvij.A.fo.cclxxiij.

Serpētes mordētes q̄ sunt.xij.D.fo.cliij

Serpentū de morte cōtra viuorū serpentum venena antidota preparant.cj.L. fo.cclxxxij.

Seruando precepta non serui sed amici efficimur.lxxxv.A.B. fo.ccxiij.lxxxviij. B.fo.ccxv.

Serui fugitiui quare fugiunt ad ecclesiā xlj.L.fo.clxxxviij

Serui christi illi recte dicunt.xxxvij.A. in medio.fo.xvij.

Seruus piger qui noluit talentū sibi creditum erogare: exponitur.lj. per totū. fo.ccclxvij.

Seruus quare nō manet in domo in eternum.xlj.E. fo.clxxxvij.

Seruire indignius est mente q̄ corpore. ccxliij.F.fo.cccxliij.

Seruit⁹ peccati est grauior seruit⁹.xlviij B.circa finem.fo.lxij.

Seruitus peccati grauior est q̄ alia. xlj. L.fo.clxxxviij.

Seruitus duplex.lxxxv.B. folio.ccxiiij. lxxxviij.A.fo.ccxv.

Seruitut⁹ eā ꝛ ozigo.v.A.circa fi.fo.iiij.

Seruiūt ideo quidā deo: vt honorib⁹ crescant.lxxviij.B. fo.cclxxj.

Seruiet maior minori:exponit.lxxviij. L.fo.cclxxj.

Seuer⁹ epo mileuitan⁹.liij.B.ā fi.fo.xxv

Seuer⁹ diacon⁹ frater dom⁹ scti Augustini q̄ multis flagellis atteritur.liij.L. fo.xxv.xxj.A. in medio.fo.ix.

Seueritas q̄d sit:ꝛ quomodo deus seuit parcendo.xxxvij.B.fo.lvj.

Seueritas nō est exercēda sine charitate vij.L.circa finē.D.post medīū.fo.cvij p.E.ante medīū.fo.cxj.

Sybilla de christi passione: resurrectiōe: ꝛ etiā de secūdo eius aduētu predixit. iiij.D.fo.ccxxxviij.

Sicomorus quid sit:ꝛ q̄d significet.viij. L.fo.lxxviij.

Sichima interpretatur humerus:ꝛ q̄d significat.lxxxj.B.fo.cclxxij.

Sicut nō semper equalitatem significat. cx.E.fo.ccxxvj.

Sicut nō semp oīmodā dicit equalitatē: sed proportionatā. iiij.F.fo. citj.ix.B. in medio.fo.cix.

Signare quid est.xxv.D.fo.clxxij.

Signum quare querebāt iudei a christo xxv.E.fo.clxxij.

Silentiū in ecclesia est tenēdum.xxvj.A folio.cxxiij.

Silētij multiplex vtilitas.iij.p to.fo.iiij.

Silere vel q̄d sit.xcvj.A.fo. cclxxviij.cij. L.fo.cclxxxij.

Silere vel est vindictā suspēdere.lj.A.folio.xxiij.xxviij.L.fo. cxxiij.

Syloa interpretat missus:ꝛ significat baptismum.xliij.A.fo.cxxxij.

Siluit:qui iudicatus nō silebit iudicaturus.xxviij.A.fo.cxxiij

Symbol⁹ est regula fidei nr̄e:breuis numero verborū/ꝛ grandis pondere scientiarum.cxxxv.A.fo.ccxcv.

Simboli expositio.cxcv.A.fo.cccxix.

Simboli doctrina virtus est sacramenti illuminatio anime: plenitudo credēdi cxxxj.A.fo.ccxciij.

Simbolo q̄d quisq; apostolorū addidit. cxv.A.fo.cclxxxviij.

Simbolū breuiter cōtinet q̄ habet fides catholica.xlij.A.fo.cxxxj.

Symbolū quotidie est dicēdū qñ surgit ne obliuiscatur.xlij.G. fo.cxxxj.

Simbolū grece latine,dicit collatio.cxv. A.fo.cclxxxviij.

Simbolū apostoli quali modo ediderūt clxxxj.A.fo.cccxiij.

Simbolū est ꝓpriēsio fidei nostre atq; pfectio simplex: breue ꝛ plenum.cxv A.fo.cclxxxviij.

Simeon egra sanguine canū medetur.lv. L.in medio.fo.xxvj.

Simeon iustus agnouit xp̄m ifantem senex:et factus est in puero puer.xiij.D. fo.ccxliij.xx.D. fo.cclv.

Simeō nō expectauit vt audiret xp̄m loquentem quem agnouit infantem.xx. L.folio.cclv.

Similitudo solet capere nomen eius rei/ cuius ē similitudo.xlviij.B. circa p̄ncipium.fo.lxij.

Simoniaci ꝛ giezite a deo percutiuntur. xxxvij.B.fo.xvij.

Simoniā cōmittit q̄ bificiū vel ecclesiā a laico recipit.xxxvij.D.fo.xvij.

Simonia cōmittit q̄ baptizat: vel predicat:aut mortuū sepelit:vt inde lucrum acquirat.xxxvj.E.fo.xvj.

Simon magus cū se xp̄m diceret ꝛ tanq̄ filiū ad patrē magicis artibus volare tentaret:orationib⁹ apostolor⁹ precipitatur.xxvij.E.fo.ccclvij.

Siplicitas laudabil' q̄ sit.vj.B.fo.cxliiij

Simplicitas sine astucia: stulticia reputatur.iiij.A.in fine.fo.iiij.

Simplici⁹ frater domus sancti Augustini q̄ conuersionis propositū cū magno feruore susceptt:sz audito patre suo oclso mundū intrauit:vt eū vindicaret iiij.L.in medio.v.L.fo.iiij.xxviij.R.i medio.fo.xij.

Simplician⁹ liguriensis post Ambrosiū eps mediolan. Augustinum in fide catholica instruxit.v.G.fo.iiij.xxj.A.fo. ix.xxvij.A.fo.xij.xxix.B.i medio.xl. L.fo.xviij. Jn Ser.Ambro.B.fo.j.

Simplician⁹ a inuētute deuotissime deo viuēs augustino quosdam de fratrib⁹ suis donauit.xxj.A.fo.ix.

Synagoga expelli quid sit.xciij.A.B.folio.ccxvij.

Sinapis semen tēpore hyemis multā cōfert medicinam. xxxj.B.xxxiij.A.B. folio.ccclviij

Sinapis q̄d significet:qō semiatū sit arbor:itavt volucres requescent in ramis eius.xxxiij.L.D. fo.cccl ix.

Sinapis granū magnū est nō specie sed virtute:ꝛ ideo regno celorū et fidei nō qualitate oleris sed vigore acrimonie cōparatur.xxxj.A.B. xxxiij.A.B. folio.ccclix.

Sinaxis quid sit.liiij.L.fo.xxvj.

Sin interpretatur tentatio:et q̄d significat.xciij.A.fo.cclxxvij.

Sinus p secreto ponitur.cx.D. folio.cclxxxvj.

Sinus patris quid sit.iij. F fo.cxl.

Sites multe sunt.xciij.B.xcij.B.fol.cclxxvj.ꝛ.cclxxvij.

Sitis christi in cruce q̄d significet.cxliij B.fo.cclxxxviij.

Socrates fertur risisse magnos latrones ad suspendiū ducī facere paruos. xxxj F folio.xiiij.

Sodales qui dicuntur.l.D.fo.lxiiij

Sodoma cecitas vel muta:vel asperitas

Universidad de Sevilla

dicit:t figurat mundū.xxxiiij.A fo.xv
Sodomite a quibus in iudicio sunt iudicandi.xlvij.D.fo.xxj.
Sodomite cur dicūtur peccatores corā dño pre ceteris.xlvij.L.fo.xxij.
Sodomitici criminis principiū mulieres extiterunt.xlvij.F.fo.xxij.
Sodomitas deus spernit: angeli fugiūt: demones horrent.xlvij.A.B.fo.xxij.
Sodomiticū crimē exercet in omni sexu etate.xlvij.B.L.in medio.E.circa finem.F.fo.xxij.
Sodomie que prestāt fomentū aut detrimentum:t q in sodomitis omne peccatum regnat.xlvij.E.F.fo.xxij.
Solennitas ab eo qđ solet nomē accepit eo qđ soleat in anno celebrari.clxxxvj A.fo.cccxvij.
Sol tria habet:motum:calorē: et fulgorē xliij.D.fo.xx.
Sol nō occidat super iracundiā vestram exponitur.xlij.D.fo.cxxxj.
Sol iustū tangēs purgat non se inquinat clxxxj.D.fo.cccxlij.
Sol spiritalis nō oritur nisi iustis.lix.E fo.cclxiij.
Soli duo insunt calor t splēdor.lij.B.folio.ccxxxvij.
Sollicitudine vite huius nil pelus:q ad vitā eternā puenire nō pmittit.xlij.D. in medio.fo.ccclxiij.
Soluit quomodo christus qđ nō rapuit. lxxix.B.fo.ccxij.
Sortitio vestimentoꝝ christi quid signi ficat.cxviij.L.fo.ccxxxj.
Sortilegi nō sunt cōsulendi. vij.B.L.folio.cxlvj.
Speculū bti Augustini notat in.lij.regula.ca.xlv.fo.j.t Ser.xxj.D.in me.fo.ix
Speciosus forma pre filijs hominū qđo factus est ꝓ nobis nō habens speciem neq decorem.l.L.fo.lxiiij.
Spectacula furiosa:cruēta vt turpia frequētantes castigādi sunt t admonēdi vt se corrigant.xxj.A.fo.cxxj.
Spes celestis quāta in nobis bona facit. t.B.folio.vj.
Spes nostra nō de isto tempore/neq de hoc mūdo:sed de eterna vita futura eē debet:t qualis sit illa.lxiiij.A.B.t.F. folio.lxxj.
Spes bona sicut liberat:ista spes puersa decipit.lix.L. in me.t.D.E.fol.lxviij.
Spes venie nemini intercluditur.xxj.E folio.cxxj.
Spes viatoꝝ necessaria est: nō aūt in patriā peruenienti.xvj.D.in fi.fo.lxxxvij
Spes mūdi semp fallit: sed non spes eternorum.xxiij.A.L.fo.xcij.
Spes mundi caduca est: spes dei solida ac perpetua.clxj.L.fo.cccv.
Spes vera animū ad inuisibilia trahit t ligat/nec decipit:sed fideliter ad beatitudinē perducit.liij.L.fo.cclxj.
Spes bonoꝝ non est in hoc mundo. cxj. B.fo.cclxxxvij.
Spes ꝓparat quo de quo pullus sperat: sed nondū videt.xxix.B.fo lij.
Spet beatitudo succedit.liij.D.fo.cclxj.
Spet inanis vmbra multos decepit. cxx G.folio.ccxc.
Spe eīm saluati sumus:exponitur.xx.L. xxiij.A.fo.xclj.
Sperat recte qui ab actione praua decedit.liij.L.fo.cclxj.
Sperās in alto hoie inordinate humilis est:qui in se sperat periculose superbus vtrūq sperāti pernitiosum.xciij.L. fo.clxxvij.
Sperādo aliq:t aliq desperādo pereunt xlvij.D.fo.lxij.
Sperando quidā:t quidam desperando pereunt.xj.A.fo.cxvij xxi.E.fol.cxxj.
Sperando t desperando qui decipiunt. xxxiij.D.fo.clxxx.
Speramus:si qđ non videmus per patiētiam expectamus:exponitur. xxiij. A. B.L.fo.xcij.
Spernens vos/spernit me: quomodo exponitur.xxiiij.A.fo.l.
Spinarū nomine q intelligant:t quomodo ꝺa spinis t tribulis nō colligunt vue aut ficus.xlix.G.fo.lxiij.
Spiritus dei t spiritus hois diuersimode cognoscunt.xxxij.B.fo.clxxx.
Spiritus dei non ois deus est: quia sunt duo spiritus:dei et mundi. cxxxiiij.L. folio.ccxcv.
Spiritus melior est omni corpore.cxliij. B.fo.corcviij.
Spiritus nō est pater nec filius:sed patris et filij spirit⁹:patri t filio coequalis:et ad trinitatis pertinēs vnitatē.xxxviij L.G.folio.cclj.
Spiritus noster quo viuit homo anima vocat.clxxxvj.D.fo.cccxvij.
Spiritus vnus fuit ꝓphetarū et apostolorum. licet diuersis tēporibus locuti sint.ix.D.in prin.F.circa finem.fo.cix.
Spiritus quomodo agnoscātur.vj.F.folio.cv.vij.B.in prin fo.cviij.
Spiritus christi qūo viuificat mortalia corpora nostra ꝓpter inhabitantē spiritū eius in nobis.vj.H.fo.clxxvj
Spiritus viuificat: caro non ꝓdest dcq quid sit.xxvij.B.fo.clxxv.
Spiritꝰ omnis qui cōfitetur xpm in carne venisse ex deo est:t omnis qui nō cōfitetur iesum christum in carne venisse ex deo nō est:exponit.xxx.B.L.D.E. xxxj.per totum.fo.xcvj.t.xcvij.
Spiritꝰ est cōmunis patris et filij.vj.H. folio.lxxvj.
Spiritꝰ dicit multis modis.xliij.D.circa prin.fo.lix.
Spiritus quādoq pro vento vel aere accipitur.xij.B.fo.clxij.
Spiritus bulꝰ mūdi facit superbos.xliij D.fo.cxviij.
Spiritꝰ sanctus verus est deus non genitus:nō ingenitꝰ: nō creatus neq factꝰ de patre procedens et filio:patris et filij spiritus:semp patri et filio coeternꝰ cxxv.A.cxxix.A.fo.ccxclj.t.ccxclij.
Spiritus sanctus a patre t filio ꝓcedēs per oia equalis est natura:volūtate:potestate:t eternitate.cxcj.L.fo.cccxvij.
Spiritus sanctꝰ equalis est patri et filio manens in patre et filio:et tertia in trinitate persona.iiij.T.fo.ccxxxvij.
Spiritus sanctꝰ equaliter de patre t filio procedit:quia patris t filij communio appellatur.xxxviij.G.fo.cclj.
Spiritus sanctꝰ augebat apostolis sapientiam t cōfirmabat cōstātiā. clxxxv. D.E.F.fo.cccxvj.
Spiritꝰ sanctus ideo amplius paracletꝰ dicitur:nō minor: quia similio est gloriae vel nature eiusdēq substantie:et male statis socius.clxxxv.A.fo.cccxvj.
Spiritus sanctꝰ q sit deus t vna in trinitate persona:auctoritatibus probatur cxciij.A.B. fo.cccxix.
Spiritus sanctꝰ cur nō dabat discipulis nisi glorificato xpo. clxxxvj. A. clxxxvij.A.fo. cccxvij.
Spūs sanctꝰ necesse est vt vniꝰ sit substātie natura cū xpo: quē videmꝰ vniꝰ cū xpo eē doctrine.clxxxiij.L.fol.cccxvj.
Spūs sctūs nisi assit corditēr auditēr;: ociosus ē sermo doctoris.clxxxj.M. fo.cccxlij.
Spūs sctūs hoc habet ꝓpriū q eqliter a pfe t filio ꝓcedit.xxxvlij.L.fo.cclj.
Spūs sanctꝰ ideo in specie ignis sup singulos sedit.clxxxv.L.clxxxvij.B.fol. cccxvj.t.cccxvij.
Spiritus sanctꝰ vnifōrmiter ad patrem t filiū dicit:quia patris t filij spiritus est.xxxvlij.F.fo.cclj.
Spūs sanctꝰ quomō auctor cōceptionis xpi dicatur.clxxxj.D.fo.cccxlij.
Spūs sctūs nō ē minor filio aut pfe.cxix E.fo.cclxxxix.cxxxij.D.fo.ccxcj.
Spūs sctūs simul ꝓcedit a patre et filio: ad sanctificandā creaturā. xxxviij.O. folio.cclj.
Spūs sctūs cur in flatu t linguis ignels apparuit.clxxxvij.B.fo.cccxvij.
Spūs sanctꝰ qr mittit nō ideo quasi subiectus aut seruus esse credendus est. clxxxiij.B.fo.cccxvj.
Spiritus sanctus cū patre t filio vnꝰ est verus deus non minor nec tertius deꝰ cxcix.F.F fo.cccxxj.
Spiritꝰ sanctꝰ pugnat in nobis contra nos.xliij.D.fo.lix.
Spiritus sanctus vnit nos deo.xj.J.circa prin.fo.xl.
Spiritꝰ sanctꝰ super quosdam nō venerat visibiliter nisi per impositionē manuum apostolorū.xxiij.H. J. fo.cxxj.
Spiritus sanctꝰ procedit a patre et a filio.xcix.D.E.fo.cccx.
Spiritus sanctus cur nō dicit esse datus anteq iesus nō erat glorificatus:cū tñ ante xpm multi legūtur habuisse spiritū sanctum.xxxij.L.D.E.fol.clxxx.lij D.folio.ccj.
Spūs sanctꝰ quare i specie colūbe apparere voluit.vj.A.B.L.fo.cxliij.
Spūs sanctꝰ agit vt in nobis sit dilectio et qđ eiꝰ signū:t cur modo nō loquunt linguis accipiētes spm sctm p manūm impositionē. vj.E.fo.cv.viij.D.in pncipio.fo.cviij.
Spiritus sanctus quomodo omnia cōtinet t non continet:scire non possumus xv.A.folio.viij
Spiritus sanctus patri et filio est cōmunis:t in ipo est cōmunio ecclesie.xj.H in prin.fo.xl.
Spiritꝰ sanctꝰ noīe aque significat.vj. F.in pn.vij.B.circa finē. fo.cv.t cvij.
Spiritus sanctus cur in linguis ignels apparuit.xj.O.in fine.fo.xl.
Spiritꝰ sanctus noīe ignis significatur. xj.R.ante mediū.fo.xl.
Spiritꝰ sanctus videt aliq facere solus aliqua:que tamen nō facit sine patre et filio.xj.H.in fine.O.fo.xl.
Spiritus sanctus preter vnitatē ecclesie peccata non dimittit: neq sine eo peccata

soluuntur.xj.O.in me.H.O.fo.xl.
Spiritus sanctꝰ dicitur vnctio.liij.L.in prin.B.in prin. fo.cij.
Spiritus sanctꝰ est patris t filij spiritus xj.J. H.fo.xl.xxvj.B.in fine.fo.lj
Spūs sanctꝰ cur nō venit ad discipulos nisi post ascensionē xpi.lx.B.fo.lxix.
Spiritus sanctꝰ aliqñ indeterminate,spiritus vocatur.xj.F.in fine.fo.xl.
Spiritus sanctꝰ donū est equale donāti: et q sine eo nō possumꝰ diligere deum: neq primū.xliij.B.in fine.fo.lix.
Spiritus sanctꝰ quare dicitur nō venire nisi xpo abierit.xciij.B.L.fo.ccxvij.
Spiritus sanctus oē graue leue facit.ix. B.fo.xxxix.
Spiritus sanctꝰ bis dicit missus.lxxiiij. B.folio.ccc.
Spiritus sanctꝰ qūo arguet mundum de pctō:de iustitia: et iudicio.lx.B.B.in medio.lxj.B.B.fol.lxix.xcv.B.B.L. H.fo.ccxvij.
Spiritus sanctꝰ vtrū augeat vel minuat in hominib⁹.lxxiiij.B.fol.ccx.
Spiritꝰ sanctꝰ qūo docebit nos oēm veritatem.xcvj.H.fo.ccxvij.
Spiritus sanctus quare dicit procedere t non nasci.xcix.B.H.fo.ccxx.
Spiritꝰ sanctꝰ quomodo clarificat filiū. c.B.fo.ccxxj.
Spiritus sanctꝰ quomodo intelligit nominato patre vel filio.ix.L.fo.cxlix.
Spiritus sanctꝰ est vna ꝑsona in trinitate.lxxiiij.A.fo.ccx.cv.B.fo.ccxxiij
Spiritus sanctꝰ quomodo dicit gemere vj.A.fo.cxliij.
Spiritus sanctꝰ cur nō venit sup discipulos nisi die ꝯquagesimo: t cur in igne t in linguis.vj.L.fo.lxxvj.
Spiritus sanctꝰ qūo ad mensurā dat hominib⁹:non aūt xpo.lxxiiij.B.fol.ccx.
Spiritus sanctꝰ duob⁹ modis apparuit missus.v.F.fo.cxlij.
Spiritus sanctꝰ cur magis dicit spiritꝰ: q pater vel filiꝰ.cxxij.E. fo. ccxxxiij.
Spiritus sanctꝰ cur nō dicitur assumere columbe aut ignis speciē in qua apparuit in vnitate persone sicut filius carnem.xcix.B.fo.ccxx.
Spiritus sanctꝰ cur dicatur digitus dei. vj.B.L.fo.lxxvj.
Spiritus sanctꝰ nūq viuificat nisi in pace vnita: sicut nec spūs humana membra mortua vt absciſſa.ij.D.in fi.fo.lij.
Spiritus sanctꝰ qūo dicatur habitare i cordib⁹ nostris.vj.G.in fi.fo.lxxvj.
Spiritus sanctꝰ quomodo nō loquetur a semetipso: sed q audiet a patre.xcix. A.B.L.fo.cccx.
Spiritus sanctꝰ nō ideo maior est patre vel filio:quia qđ in ipsum peccat nō dimittitur.xj.D.fo.xl.
Spiritus sanctus nō est minor filio quia dixit:de meo accipiet.c.B.folio.ccxxj. cvij.A.fo.ccxxv.
Spiritus sanctus neminē inhabitat sine patre t filio.xj.O. ante finē.fo.xl.
Spiritus sanctꝰ ideo neq genitus/neq ingenitꝰ dicit.xxxviij.O. fo.cclj.
Spiritus sancti dona alieni sunt q societatem vnitatis nō retinent.clxxxvj.D. clxxxvij.B.fo.cccxvij.
Spiritus sancti vt simus digni i habitatione et illuminatione:quales nos esse oporteat.clxxxv.A.fo.ccxvj
Spiritus sancti aduentu sicut musto pleni apostoli credebant:ita t nunc electi inebriant.clxxxv.G.fo.cccxvj.
Spiritus sancti septem sunt dona cōtra septem vitia.xv.D.fo.vlij.
Spiritus sancti dona esaias cōmendās cur a sapiētia incipiens ad timorē dei peruenit.xvij.B.fo.cccliij.
Spiritui sancto cur attribuit pctōrū remissio cū tamen et pater t filius etiam peccata dimittant.xj.H.O.fo.xl.
Spiritui sctō cur sāctificatio attribuat. xcvj.D.fo.cclxxviij.
Spiritui sancto ꝓpriū nomē est spiritus sanctus:licet pater sit spūs et filius:et pater sanctꝰ t filius.xxxviij.G.fo.cclj. cxxv.A.fo.ccxcj.
Spiritui sancto cur attribuitur remissio peccatorū.iiij.L. fo.ccxxxviij.
Spiritui omni nolite credere:sed ꝓbate spiritus si ex deo sint: exponit.xxx.A. folio.xcvj.
Spiritū sanctū si qs dixerit facturā aut per filiū factū: anathema sit. cxxix.L. folio.ccxcliij.
Spiritū sanctū si qs non dixerit de patre esseuere ac ꝓprie:sicut filius de diuina substātia t deum verum: anathema sit cxxix.L.fo.ccxcliij.
Spiritū sctm heretici negant.xj.L.fo.xl.
Spiritū sanctū nō habent heretici et schismatici.xj. H.O.fo.xl.
Spiritū sanctū dicūt quidā dari potius a patre t filio:q̄ sua voluntate operari xj.H.in medio.fo.xl.
Spiritū sanctū non habet fictus in ecclesia.xj.O.in prin. fo.xl.
Spiritū sanctū in ecclesia aliquis etiam ignorans habere potest.xj.H.circa finem.folio.xl.
Spiritū sctm quomodo mundus accipere non potest.lxxiiij.L.fo.ccx.
Spiritū sanctū qui minorē aut ministrā lem magis q̄ deū pronūciant:arguunt vj.L.fo.ccxlj.
Spiritū sanctū si quis dixerit patrē/aut filiū:anathema sit.cxxix.B.fo.ccxcliij.
Spiritū sanctū qui accipiunt cur nō modo loquuntur linguis quomodo tunc. clxxxvj.L.H.fo.cccxvij.
Spiritū sanctū qui negat non esse patris t filij:plenus est immundo spiritu:t vacuus est spiritu sancto. cxcix.F.F. fol. cccxxj.
Spiritū in sanctū ita credēdū est sicut i deū patrē et filium. cxxxj.L.in fine.folio.ccxcviij.clxxxj.M.fo.cccxlij.cxcviij A.fo.cccxix.
Spiritū sanctū si quis dixerit nō adorādum ab omni creatura sicut filiū et patrem:anathema sit.cxxix H.fo.ccxcij.
Spiritum xpi si quis nō habet hic nō est eius:exponitur.vj.H.fo.lxxvj.
Spiritū seruitutis nō accepistis iterū in timore sed accepistis spiritū adoptionis filiorum dei:exponit.xlij. J.in medio.K.fo.lxxxij.
Spiritu t carne seruire deo differunt.xv A.fo.lxxxv.
Spiritu dei quomodo filius eijcit demonia.xj.M.O.fo.xl.
Spiritu sancto sit remissio peccatorꝝ:que post initū fidei maximū munꝰ dei est. xj.J.in medio.t.K.fo.xl.
Spiritu de sancto qui nō recte habuerit licet de patre t filio bene senserit:hereticus est.cxxix.H.fo.ccxcliij.
Spiritu sancto repleti quare nō loquuntur modo oīm gentiū liguis sicut apostoli.xxxij.D.fo.clxxx.
Spiritu ambulate: t desideria carnis non perficietis:quomodo exponitur.xliij. B.folio.lix.
Spiritalis t carnalis quomodo aliqs simul dicatur.v.D.fo.lxxv.
Spirituale non semp in bono accipiēdū est.lv.L.fo.cciij
Spirituales hoies vtrū habeāt aliqđ in doctrina qđ carnalib⁹ taceant:t spiritualibus dicāt.xcviij.A.fo.ccxx.
Splēdor nō est nisi solis aut lune:aut certi luminis:t cur filius dicatur splēdor glorie.lviij.L.fo.lxvj.
Sponsus christus:spōsa ecclesia: et quis thalamus.j.B.in fine.fo.xclx.lj.B.circa prin. fo.cj.
Sponsus est christus t ecclesia sponsa:t quomodo a sponso cognoscitur spōsa. xxxj.E.fo.xcvij.
Sponsus spōse seruare debet fidē quā sibi fuari desiderat.ccliij.B.fo.cccxlvj.
Sponsus christus est:amicus sponsi Johānes baptista:sponsa eccīa:spōse corruptores heretici.xiij.D.E.F.fol.clv.
Sponsus t sponsa qūo christꝰ dicitur.xl. H.fo.ccliij.ccxxxiiij.H. fo.cccxxxvij.
Sponsi filij sunt xpiani.lxxv.A.fol.ccxj.
Sponsa nō est que virū suū nō cognoscit iiij.Y.fo.ccxxxviij.
Stare xpi qd sit.xviij.G. fo.xlvj.
Stella tūc nos spiritaliter ad christū ducit.xxxiij.B L.fo.ccxlix.
Stella a magis visa nūq prius apparuit inter sidera: nec postea permānsit. xxxj. B.xxxiiij.D.fo.ccxlix.t.ccl.
Stellarū sub potestate nullus secularis negociorū dependet ꝓuectus. xxxiiij. L.D.fo.ccl.lxiij.L.fo.cclxv.
Stellaꝝ noīe sancti intelliguntur.cxxxiij. D.fo.ccxcv.
Stephanus si nō orasset pro inimicis:ecclesia paulū non haberet.j.L.fol.cccxl viij.iiij.E.fo.cccxlix.
Stephanus cur ꝓ se stans/et pro inimicis genua flectēs orauit. ccxxxvij. R. fo.cccxxxviij.
Stephanus pacem pinguissimam inuenit:quia pacem inimicis optauit.clxx. D.folio.cccx.
Stephanus grece:latine corona dicitur. ij.A.fo.cccxlix.
Stephanus precipuus videtur iter martyres quia primus:et qui erat inferior ordine factus est primus passione:et q erat discipulus gradu:coepit esse magister martyrio.v.B.in medio.fo.cccl.
Stephanꝰ datus est omni ecclesie ad profectum:q humilis erat:sed celsus fide discipulus ordine: sed magister exemplo.v.A.fo.cccl.
Stephanus in hoc q ꝓpositus fuit seminis habuit testimoniū sincerissime castitatis.v.A.fo.cccl.
Stephanus seuiebat in iudeos:et diligebat.ij.L.iiij.D.fo.cccxlix.
Stephanus cur stans orabat pro se:et genu flexo pro persecutoribus. ij.D.iiij.

Universidad de Sevilla

B.v.L.fo.cccxlix.t.cccl.
Stephanus primicerius est martyrum: quia christum prior in flore iuuētutis sanguine purpureo secutus est.j.A.ij. A.fo.cccxlviij.t.cccxlix.
Stephanus non expetebat de pse-utoribus vindictam: sed eis potiꝰa deo veniam postulabat.ij.B.fo.cccxlix.
Stephanus protothomartyr seuiebat t diligebat pſecutores. cxxxvij.J.folio. cccxxxviij.
Stephanus orauit p suis lapidatoribꝰ: sicut christꝰ pro suis crucifixoribus.j. B.fo.cccxlviij.iiij.B.fo.cccxlix.
Stephanus qualia in mēsa dñi sui comedit: talia preparauit.j.B.circa finem. fo.cccxlviij.
Stephanus secutꝰ est vestigia pastoris sui: vt bona ouis.iij.B.fo.cccxlix.
Stephanus frater.xxj.A.in me.D.fol.ix.
Stephanus plus dolebat lapidātiū peccata q̄ sua vulnera.v.L.fo.cccl.
Stephanus cur se filiū hominis t non filium dei videre a dextris dei asserat.v B.folio.cccl.
Stephani sancti relatio miraculoſa.vij. per totum.fo.cccl.
Stephano erat pulchritudo corpis: flos etatis: eloquentia sermocinātis: sapiētia sanctissime mētis t operatio virtutis.vj.A.in fine.B.fo.cccl.
Stephanum gamaliel stolatꝰ reuelauit: saulus spoliatus lapidauit: et christus pānis inuolutus ditauit.vj.A.fo.cccl.
Stephanū cur iudei inuaserūt.vj.B.L. D.E.fo.cccl.
Stercus nō suo loco positū immundicia est: sed suo loco positū agrū fructificat t figurat spiritaliter.clj.A.B.L.D.circa finem.fo.cccj.
Stultus ibi es vbi tibi sapiens videris. ccxij.R.fo.cccxxvij.
Stultus ibi es deo vbi tibi sapiens videris.xix.B.fo.lxxxix.vij.B.fo.cxv.
Stultis vtrū deus dabit regnū celorum xix.B.in fi.fo.lxxxix.
Stultis deus nō est daturus regnū celorum.vij.B.in fi.fo.cxv.
Stulticia quedā mūdi est que lōge est a deo: et quedā q̄ accedit ad deū.cxxxix. E.fo.ccxcvj.
Stoici qui sint t de eorum erroꝛe.xiij.F folio.lxxxij.
Stolas lauare in sanguine agni quid sit. xj.E.fo.ccclij.
Stole sanctoꝝ que sunt.xxvij.L.circa finem.folio.xij
Stole albe sanctorū que sint. xj.L.D.folio.ccclij.
Substantie siue nature due erant in xpo in vna psona inseparabiles: t in sua p prietate manētes.lviij.B.fo.lxvij.
Substantie vnius quō aliquid esse dicat lj.B.in fine.fo.lxv.
Superbus in homines nō existēs aduersus deum contumax esse non debet.xx. L.folio.cxx.
Superbus esse erubescat vermiculꝰ vbi deū viderit humiliatū.lxx.A.fo.xxxij.
Superbus quanto gloriosior est ante homines tanto despectior est ante deum. lxx.B.fo.xxxij.
Superbus esse erubescat homo pro quo humilis factus est deꝰ. ccxiij.B.folio. cccxxviij.
Superbus quāto gloriosior apparet ātē homines: tanto delectior erit ante deū. ccxiij.L.fo.cccxxviij.
Superbus ois sibi sapiens videtur.liiij. B.folio.xxvj.
Superbus nescit penitere q̄ non cognoscit se peccare.liiij.B.in fine.fo.xxvj.
Superbus non potest esse innocēs.xx.B folio.cxx.
Superbus dum negligit diabolo seruit. et dū transitoria querit eterna perdit lxij.L.in medio.fo.xxx.
Superbi fumo cōparantur. cix.R.folio. cclxxxv.
Superbia non abscōditur ab oculis dei. l.A.in fine fo.cxxxv.
Superbia est radix omnis mali. xxv.G. D.folio.clxxij.
Superbia impedit anime reditū ad deū cxxiiij.R circa finem.B.fo.cxxvij.
Superbia nō est creata a deo et tam pauperibus q̄ diuitibꝰ insidiatur. xxxj.D folio.xiiij.
Superbia nō est nisi vbi negligitur disciplina.ccxxxviij.A.fo.ccxxxix.
Superbia inuidos facit. ccxxxix. L.folio.cccxl.
Superbia amittit quod humilitas impetrat.xciij.L.fo.cclxxvij.
Superbia non est magnitudo sed tumor xxvj.B.fo.ccxlvij.
Superbia parat diabolo nidum i corde filiorū cōtra parentes.liij.E.fo.lxvj.
Superbia sola bonis operibus insidiat vt pereant. Jn.iij.reg.ca.v. in fi.fo.j.et Ser.xij.A.fo.vij.xxxj.D.fol.xiiij.liiij. B.fo.xxvj.
Superbia est maximū peccatum.liiij.A. folio.xxvj.
Superbia est causa discordie.xij.A.fo.vij.
Superbia q̄ mala facit. xij.B. folio.vij. xxxj.D.fo.xiiij.xlij.B.fo.xx.
Superbia est otraria deo: t nihil sic odit deus quomodo superbiā.liiij.A.in medio.fo.xxvj.lxx.A.fo.xxxij.
Superbia cōformat se charitati. viij.F. folio.cviij.
Superbia omnia vitia producit. xx.B. folio.cxx.
Superbia infirmorū est magnitudo: que vbi mentē possederit / erigēdo deijcit: inflando euacuat: diſtēdendo diſſipat. xx.B.fo.cxx.
Superbia non est sine inuidia: et q̄ amor excellētie ipsa est superbia.liij.L.folio lxvj.
Superbia omnis habet frontis impudētiam.xxxj.B.in fi.fo.cxxv.
Superbia quomodo dicat esse initiū oīs peccati.viij.D.in prin.fo.cviij.
Superbia est mater t caput omniū vitiorum.xv.D.fo.viij.xxxj.D. fo.xiiij
Superbie tumorē extinguit poculū humilitatis.xxxiij.L.in me.fo.cxxvij.
Superbiam habens nullas virtutes habet licet habere videatur.liiij.B.folio xxvj.
Superiores inutcem arbitrari debemus xxj.D.fo.xcj.
Superna de quibꝰ christus est que sunt xxxviij.B. fo.clxxxv.
Suggestiones bone vel male quomodo fiant.lv.L.fo.ccliij.
Susanna cū ducebat nō dolebat de supplicio q̄ gaudebat de testimonio falsi dico.ccxlij.L.fo.ccxlij.
Susanna decus pudicitie vicit impudicitiam iudicū quia ꝓpter vāna pudoris salutis vota cōpressit. ccxlij.B.folio.cccxlij.
Susanna inimicos suos tacendo vicit. cxviij.L.fo.cclxxxix.
Suscitare mortuos quomodo dicat filius.xix.B.fo.clxiij.xxj.E.F.fo.clxvij. xxiij.D.fo.clxix.
Suscitatus est christus non solū a patre: sed t a seipso.viij.A. in me.fo.xxxix.
Sustinere dñm quid sit.xj.A.fo.cxvij.

Tabernaculū ponere i sole quid sit.j.A.in fine.fo.xcix.
Tabernaculoꝝ festa q̄d figurabant.xxviij.B.E.fo.clxxvj.
Tacet modo deus: sed non semp tacebit. xcvj.A.fo.cclxxvlij.
Tacet bene qui defensionem nō desperat cxviij.A.fo.cclxxxix.
Tacebat cur iesus coram pilato. cxvij.D. fo.cclxxxviij.
Taceat ligua necesse est: vbi ipa veritas sibi adest.cxviij.B.fo.cclxxxix.
Tacet ligua in bono negocio: que in malis causis obticere cōsueuit.cxviij.B. fo.cclxxxix.
Tacere dei quid sit.lj.A.fo.xxiiij.
Taciturnitas doctoris quando habeat reatum.xxxvj.L.fo.ccclxj.
Taciturnitas negat quod objicitur: cū non vult respōdere q̄ō queritur.cxviij A.fo.cclxxxix.
Tactꝰ salutaris opus est salutis.lxxiiij F.D.fo.cclxix.
Tangere fimbriam vestimentorum quid sit: t hec mulier figurat ecclesiā ex gentibus sed turba comprimēs carnales iudeos.vj.B.circa finem. L.D.E.folio.cxxvij.
Tangere christum est in ipsum credere. cxvij.E. fol.cclxxxviij. xxvj.B.folio. clxxiiij.cxxj.B.fo.ccxxxiij.
Tangere immundum est peccatis alioꝝ consentire.xxiij.F.fo.cxxj.
Tangere quare christus se non permisit marie magdalene.cxxj.B.fo.ccxxxiij.
Tangere christum est in ipsum credere: t cur magdalena a tactu eius prohibetur.iij.A. in medio.fo.clj.
Tarpeia meretrix romana vt caste viueret iussit sibi oculos erui: t panē cum aqua tantum ministrari.xlvij.E.folio xxij.
Tau littera similitudinem crucis exprimit.cviij.D.fo.cclxxxv.
Te deum laudamus quādo t a quibꝰ cōponit. Jn Ser.Ambrosij de baptismo Augustini.B.fo.j
Templū dei si quis violauerit t̄. exponitur.xcvj.D.circa finem.fo.cclxxviij ccx.L.fo.cccxxvij.
Templum dei si quis violauerit disperdet illum deus: exponitur. xviij.G.folio.lxxxviij.
Templū dei est anima et corpus humanum.xvj.F. fo.xlv.
Templum dei est quisq̄ in quo est charitas.xxxix.B.fo.ccliij.
Templum quadraginta ser annis edificatum quid significat.x.E.fo.cl.
Templo delecit christꝰ vendētes et emētes.x.B.L.fo.cl.
Templis manu factis quicquid agitur: totum in templo corporis nostri spiritali edificatione cōplet.ccliij.A.ccliiij. A.cclv.A. folio.cccxlvj. et duobus folijs sequentibus.
Tempus omne vite nostre quasi stadiū quoddam est virtutū: ad celeste beatum.lxiiij.A.fo. cclxv.
Tempus quod homini prolixum est: deo breue est.xcvj.B.fol.cclxxviij.
Tempus suū nondū venisse quare dixit xps: cū t quare dixit: tēpus vēm semp paratum est.xxviij.L.D.fo.clxxvj.
Tempus non variat in deo ſm preteritū t futurū: sed semp est presens.xxxviij. F.fo.clxxxv.
Tempus aliud est operationis: aliud remunerationis.xliij.L.fo.cxcj.
Tempus laboris cur sit momentaneū: et mercedis eternū. xxxvij.B. fo.ccclxij.
Tēpus redimere q̄d sit.xxiiij.B.fo.xciij
Tēpus laboris aliud est: aliud remunerationis.xxxiiij.A.fo.xcviij
Tempus transit: et nos cū tempore.j.B. in medio.fo.xxxv.
Tempus preteritū sepe ꝓ futuro ponit scriptura.xx.L.fo.xc.
Tempus quietū vt habeas perde aliquid j.B.fo.cxiij.x.L. fo.cxvj.
Temporis plenitudo que est. xxxj.E.folio.clxxix.
Temporis triplex distinctio: scz ante legē: sub lege: t sub gratia.xxxj.A.fo.liij.
Tempore bene operādi ablato nō restat nisi tēpus recipiendi.xviij.A.fo.cxx.
Tempora tria sunt: ante legē: sub lege: et sub gratia.clj.B. fo.cccj.
Tēpora duo sibi ordine suo succedūt: tēpus ſiendi: t tempus ridēdi.xxx.G.folio.ccclviij.xlvj.B.fo.ccclxv.
Tempora duo sunt: laboris: et mercedis. clj.A.D.fo.cccj.
Tempora variant de deo: sed non ipe.lj. D.circa medium.fo.cj.
Tempora duo sunt: misericordie: t iudicij.xxviij.D.fo.cxxliij.
Tentat nos diabolꝰ.xxviij.D. fo.cxxix
Tentat deus: tentat xps: q̄ xps deꝰ: tentat et hereticꝰ.lxxij.D.fo.cclxviij
Tentat deus vt doceat: diabolꝰ vt seducat.lxxij.F.fo.cclxviij.
Tentat diabolus vbiq̄: sed vbi mulierē inuenit vincit: vbi mulierē nō inuenit: victus abscedit.lxxviij.L.fo.cclxx.
Tentator nullus eo astutior.cxxxiiij.D folio.cccxxxvij.
Tentat modo p illos quos suis vinculis alligatos tenet: quō olim per serpentē clxiij.B.fo.cccv.ccxxij.L.fo.cccxxj.
Tētat quare deus cū nihil ignorat. xliij. B.L.fo.cxc.
Tentare nō potest diabolus nisi permissus: t nō nisi quantū ꝑmittit.cxxvj.E. fo.ccxcij.clvij.G.in fine.fo.ccclij.
Tentare potest suadendo non cogendo. cxcvij.F.fo.cccxx.
Tentare christus permittit nos de tribꝰ de quib? ipse tentatus fuit.lj.G.in medio.t.D.folio.cj.
Tentare diabolus potest: cogere omino non potest.xij.B.in me.fo.cxvij.
Tentare volens diabolꝰ ꝓius singulis q̄d adhibeat cognoscit. xliij.E.fol.xx.
Tentare illos nō consueuit: quos quieto iure se possidere cognoscit exemplum. lxxxiiij.B.L.lxxxv.A.B.fol.cclxxiij. et.cclxxiiij.
Tentari voluit christus et de gutibus.lij B.folio.ccj.
Tentari ideo christꝰ voluit vt christian? magisterio eius instructus nō posset a tentatione superari.clvij.E.circa finē folio. cccitj.
Tentari aliud est sine quo nullus iustus probatus est: aliud in tentatione induci.clxxxij.G.fo.cccxv.
Tentari christianū necesse est.clxv.F.in medio.fo.cccvj.
Tentauit deꝰ abraham t̄c. exponit.lxxj. lxxij.lxxiij.p totū.fo.cclxvij.t.cclxviij
Tentauit diabolus primos hoies p tria lxviij.A.B.fo.xxxj.
Tentabant iudei xpm de tribꝰ presentādo ei adulterā.xlvij.B.fo.lxij.
Tentabāt iudei xpm de ſitate: māsuetudine: t iustitia.xxxiiij.B.fo.clxxx.
Tentatio duplex.xliij.B.L.fo.cxc.
Tentatio dei non id agit vt ipse aliquid cognoscat q̄ nesciat: sed vt illo tentante q̄ est in hoie occulta ꝓpalentur.lxx. D.lxxij.E.fo.cclxvij.t. cclxviij.
Tentatio talis vnicuiq̄ datur: qualē aut cū laude vincere: aut cū opprobrio succūbere poterit.cclxix.L.i fi.fo.cccxlv. cclxij.G.fo.cccxlvij.
Tentatio intantū ꝓficit: inquantū fides deficit t̄c. Et in tentationē intrare q̄d sit.xxxvj.A.in medio. fo.lv.
Tentatio si quē probabilē reddidit: ipse ad sanitatem iudicij ꝓuenit.xciij.A. fo.cclxxvij.
Tentatio duplex: scz adducēs peccatū t probās fidem.xj.D fo.xl.
Tentatio sensū q̄ sit.cxxlvj.B.fo.cccxliiij.
Tentatio humana q̄ sit.xc.B.fo.ccxvj.
Tentationē diaboli tūdiu aliquis nō sentit q̄diu opera illi? exercere voluerit. exemplū. xciij.L.fo.cclxxvij
Tentatione quicūq̄ vincit peccatū ipse cōmittit.xlij.F.fo.cxxxj.
Tentationes cuitanē ieiunijs/et orationibus.clvij.F.G.D. fo.cccij.
Tentationū duo sunt genera: intus/t foras: exemplum.ccxxiij.J.R.L.W.folio.cccxxxij.
Tentationū tēpestatibus maioribꝰ ideo iuuētus quatit.ccxlvj.L. fol.cccxliij.
Tentationibꝰ cōsentire cur nō debemus xlvj.L.fo.cxxxiij.
Tentationibus nec infantū etas vacare potest.ccxlvj.A.fo.cccxliij.
Tentatus christꝰ a diabolo cur nō mutauit lapides in panē: sicut in nuptijs cōuertit aquā in vinū.xlj.A.in me.fo.lix.
Tenebre exteriores quales erūt.xlv.W. fo.cccl.v.
Tenebre sunt peccata q̄ in xpo non erāt j.L.in prin.G.in medio.fo.xcix.
Tenebre cur mali vocantur: t illuminati lux.xxx.D.in fine.t.E.fo.xcvj.
Tenebre egyptiorū palpabiles q̄d significent.lxxxvij.E.G.in me.fo.cclxxiij.
Tenebre dicunt peccatores: non natura sed vitio.xl viij.B.ante me.fo.cclvij.
Tenebre iniquitatū crescūt vbi christus non est.xxv.B.L.fo.clxxij.
Tenebras carcerum omnes fugiūt: tenebras peccatoꝝ pauci.xl.B. fo.cxxx.
Tenebras habitat qui odit fratrem.j.G in medio.fo.xcix.
Tenetur christus fide.l.A.fo.cxcix.
Terra inuisibilis t composita sic legitur apparuisse.cxxxiij.B.D.fo.cxcv
Terra repromissa patribus non vera sed figurata fuit.xxvij.L. in me. fo.cxxiij.
Terra cur tertia die germen t herbā protulit.cxxxiiij.D.fol.ccxcv.
Terra nostra est caro nostra: que non debet esse morientiū sed viuētium: virtutum non vitiorum.lj.A.fo.cclx.
Terra repromissiōis quomō spiritaliter fluit lacte t melle.cv.D.fo.cclxxxiij.
Terra repromissionis quid figuret.c.B. fo.cclxxxij.cv.D.fo.cclxxxiij.
Terra repromissiōis cur nō sit recupera ta per moysen: sed p iesus naue.cv.E. fo.cclxxxiij.
Terram loqui de terra quid sit.xliij.L. folio.clvj.
Terram manducare quid sit.xxxviij.B folio.clxxxv.
Terram repromissionis cur tantum duo intrauerunt de filijs israel.c.A.B.cij. per totum.fo.cclxxxij.
Terram repromissionis quomodo iudei iusto dei iudicio receperunt: nō aliena inuaserunt.cv.per totum. fo.cclxxxiij.
Terrena que sunt que Christus dixit iudeis.xij.B.fo.clxij
Testamentum religiosorum ecclesia non recipit.lij.D.E.F.fo.xxiij.
Testamentum vetus t nouum differunt in promissionibus: quis idem precipiunt.iij.G.fo.cxl.xxx.D.fo.clxxviij.
Testamentum vetus t nouum nō sibi cōtrariantur.xvj.D.in prin.fo.xlv.
Testamentum aliquis debet facere dum sanus est: dum sapiens est: dum tutus est: nam si expectat infirmitatē: minis t blandicijs ducēt quo noluerit.xlviij G.circa finem.fo.xxij.
Testamētum condere religioso nō licet exemplū.xxvij. B.fol.xij.liij.L.J.liij. B.F.fo.xxiiij.et.xxv.
Testamēta duo figuraliter ostenduntur c.A.B.in fine.fo.cclxxxij.
Testator christum semper pro vno filiorum computare debet.liij.E.in fine.folio.xxiiij.
Testatoris qui venit contra voluntatem exheredandus est.cxcix.R.fol.cccxxj.
Testis t iudex est christus. xxxvj.D.fo.lio.clxxxiij.
Testis falsus ꝓtra se non feret testimonium contra alium.xxix.L.fo.xcv.
Testes dicuntur martyres: et cur christꝰ testes habere voluit.j.A.in medio.folio.xcix.
Testimonium falsum non est vandū: nec pro auaricia: nec vite redemptiōe.cxc. vj.L.D.fo.ccccxx.
Testimonium christo perhibemus quotiens mandata ipsius facimus. xxxij. L.in fine.fo.ccclix.
Testimonium christo prohibent non solum verba scripturarū: sed facta t gentes.liij.L.vsq̄.R.fo.cxxxviij.viij.L folio.ccxlij.
Testimonium christi aliqui receperunt: aliqui non.xliij.D.fo.clvj.

Universidad de

Testimoniū laudis de se dicere: erogantie et superbie signum est.xxxvj. B. folio.clxxxiij.

Testimoniū de xpō quō perhibet spiritꝰ sanctus.xcij. A.fo.ccxvij.

Testimoniū reddūt de xpō ꝛ ecclīa: scripture sacre.xlv.per totum.fo.lxj.

Testimoniū duoꝝ vel triū vez est.xxxvj B. fo.clxxxiij.

Testimoniū dum sancti de xpō reddunt: ipse sibi per eos testimoniū perhibet. xliij. A.fo.lix.

Testimonia scripturarū/ꝓphetarum/et apostolorū de christo.xxiij. A.fo.clxix. xxxv. A. D. E.fo.clxxxij.

Testimonia iohānis baptiste de xpō.xiij A.fo.clv.xxiij. A.fo.clxix.

Theodosius iperator publicani egit penitentiā: qz peccatū eius celari non potuit.xlix. B. fo.cxxxiiij.

Thesaurus vbi tuus ibi ꝛ cor tuū: exponitur.ccxlv. L.fo.cccxliij.

Thsaurū in celestē qd boni colligant sciunt:mali qd thesaurizēt ignorāt.ccxx. C.fo.ccxxx.

Thesaurizat ꝛ nescit cui cōgregat ea:exponit.B. C. D.fol.cclix.xcvj. E.folio. cclxxviij.ccxx. C.fol.cccxxx. ccxlv. J. fo.cccxliij.

Thesaurizat moritur? morituris qđ est magna vanitas.l. E. F. G.fo.cclix.

Thesaurizādum est in celo:ꝛ quare.l. D. J. R.fo.cclix.

Thomas dubitans de xpi resurrectione quos figurat.xxxiij. B.fo.liiij.

Thomas qđ sibi gessit cunctis ꝓfecit qz cū suam exercebat sollicitudinē oim fidem confirmauit.clxj. A.fo.cccv.

Thomas vtrū tetigerit loca clauoꝝ et latheris post ostensionem christi. cxxj. C. folio.ccxxxiij.

Thomas apls dum curiosus extiterat i vulnere saluatoris: mortem icurrebat infidelitatis.clix. B.fo.ccciiij.

Thome bona infidelitas:que seculozum fidei militauit.clvj. D.fo.ccclij.clxj. A folio.cccv.

Thuribula sanctificata in mortibus peccatorum:quid significe̅t.xcviij.per totum fo.cclxxxj.

Timens perfecte deū semp se a peccatis custodit: qz semper det ꝓsentiam cogitat.ccxiij. D.fo.cccxxviij.

Timētis deū beata erit aia:ꝛ a tentatiōe diaboli libera:qz ab ītinere prauo recedit:ꝛ ad virtutū semitā vias suas dirigit.ccxiij. E.fo.cccxxviij.

Timere nolite eos q̄ occidūt corpus:animam autē nō possunt occidere:exponitur.xviij. L. D. E.fo.lxxxviij.

Timere penā aliud est:aliud amare iusticiam.xix. G.fo.lxxxix.ix. L.fo.cxvj.

Timere penā:amare iusticiam differunt xxv. B.in fi.fo.xvj.

Timere debem⁹ deum:nō mundum aut hoiem.iij. G.ante mediū.fo.cij.

Timere debemus tria ꝛ que. lxviij. B.folio.xxxj.

Timeas hoc ipsum vehemētius:quia nō times.ccxviij. L.fo.cccxxix

Timor maior debet esse peregrinantium minor propinquātiū: nullus peruenīētium.ccxviij. E. fo.cccxxix.

Timor dei pedagogus est aie:vt ad charitatem perducat.lij. F.fol.cclx.ccxlij. F.ccxiij. E.fo.cccxxviij.ꝛ.cccxxix.

Timor dei timorem expellit gehenne: qz facit hoiem pctm̄ cauere:ꝛ iusticie opa rāgere.ccxiij. F.fo.cccxxviij.

Timor dei q̄ bona facit.lxij. B.fo.xxx.

Timor dei vbi non est ibi dissolutio vite est.ccxiij. F.fo.cccxxviij.ccxxxviij. L. fo.cccxxxix.

Timor dñi sanctꝰ permanet in seculum. et qui timet non est ꝓfectus in charitate:non contrariantur.ix. D.fo.cix.

Timor ꝓparat charitati vlā: sicut seta limo.ix. L.in ꝓin.fo.cix.

Timor nō est in charitate: sed ꝓfectꝰ charitas foras mittit timorē:exponit.xiij. J.in fine.fol.lxxxij.xviij. E. F.xix. G. fo.lxxxviij.ꝛ sequenti.

Timor nō est mittend⁹ foras quacūq; dilectione:q̄ recta.ccxiij. L.fol.cccxxix.

Timor filialis cum alius est alius seruorum ccxiij. E.fo.cccxxviij.

Timor duplex:seruilis.scz ꝛ castus.xiij. L.fo.cxc.lxxxv B.fo.ccxiij.

Timor dñi initiū sapientie.ix. A.circa fi. nem. L.circa ꝓin.fo.cix.

Timor quomodo non est in charitate.ix. L.in ꝓin.fo. cix.

Timor dñi spes est fortitudinis. ccxiij. A.folio.cccxxix.

Timor stimulat sicut medici ferramentū ix L folio.cix.

Timorem charitas foras mittit.ix. L.in ꝓin.fo.cix.

Timorem vltimo loco posuit esaias: cū septem dona spiritalia cōmēdaret incipiens a sapiētia.xvij. B. L.fo.ccclxiij.

Timorē nō cadere in sapientē qūo intelligendū est.lij. A.fo.ccj.lx. B.fo.ccvj.

Timore dei ꝓcepta multa i scripturis ponunt.xxij. A.fo.ccclxiij.

Timore ꝛ tremore vestrā ipsius salutem opamini:exponit.xciij. L. fo.cclxxvij.

Timore dei duplici: scz vano et vtili:aut seruili.xlij. J in fi.fo.lxxxij.xviij. E. F xix. G fo.lxxxviij.ꝛ sequenti.

Timores duo demonstrant similitudine duarum mulierum meretrarū.ix. E. F.folio.cix.

Tinea vestes alias non linteum cōsumit xlv L.fo.cxxxiij.

Tyriacū cū fiat ex veneno:quomodo curet venenum.iij. E. in me.fo.lxxiiij.

Tyriaca de serpētis carne cōfecta morsibus serpētinis occurrit:ꝛ potiones veneno infectas in potu sumpta expellit. xix. L.fo.ccclij.

Titulus crucis quare triplici ligus scriptus sit.cxvij. B.fo.cxxxi.

Titulū quare non mutauit pilatus.cxvij B.folio.ccxxxj.

Tobias ad hoc cecitatem incurrit vt angelum susciperet medicum. ccxxvj. A. fo.cccxxxiij.

Tobie cecitas exercitium erat virtutis. ccxxvj. L.fo.cccxxxiij.

Tolerandi sunt mali.xxvij. D. .xxvij L.fo.cclxxv.ꝛ.cclxxvj.

Torcularia ecclesie sunt oēs mali:ꝛ amatores mundi.viij. D.fo.cxv.

Tortores aie in ꝓsenti vita sunt timor ꝛ dolor.xlij. A.in medio.fo.lix.

Trabes in oculo:est odium in corde.xvj. A.folio.xlv.

Traditus est xps a patre:a seipso: et a iuda:q̄ dissimiliter.lxij. D. fo.lxx.vij. L. fo.cvij.lxij. B. fo.ccvj.

Traditus christus quomodo est a patre ꝛ a se. lxiij. B.fo.xcij.

Trahit deus aliquē: non cogendo:sed inspirando.ij. B.fo.lxxiij.

Trahere quomodo dicitur filius oīa ad seipsum.lij. E.fo.ccj.

Trahere patris quid sit. xxvj. B. L. D. folio.clxxiiij.

Transire a morte ad vitam qđ sit.xix. L. fo.clxiij.xxij. B. L. D.fo.clxviij.

Transire xpi qđ sit.lij.in medio.fol.cclx. xviij. D.circa fi. F. G.fo.xlvj

Trāsire de mūdo aliud est: aliud trāsire cū mundo.lv. A.in fine.fo.cciiij.

Transfiguratione christi q̄ apparuerūt moyses ꝛ helias:quid significet.cxcix. L L.fo.cccxxj.

Tres mortuos suscitauit christꝰ ꝛ quare xlix. B.fo.cxcvij.

Tres q̄ diuisas substantias esse cōfitetur ꝑm tres personas anathema sit.vj. E. folio.ccxlj.

Tributum cur christus soluere voluit.vj D.in medio.fo.lxxvj.

Tribulatio fidelibus q̄diu mūdus stat: non deerit:ꝛ quanto magis appropinquat eius finis:eo magis abundat. Et q̄ scripture sancte nihil nobis aliud p mittunt.xx. A.fo.xlviij.

Tribulatio tūsio est:et profectus productio si cū tribulatione ꝓficim⁹. ccxxij. B.fo.cccxxxj.

Tribulatio bonos probat:malos vexat. cxj. B.fo. cclxxxviij.

Tribulatio bonos ꝓducit ad gloriā: malos redigit in faullam. ccxxiij. B. fol. cccxxxij.

Tribulatio peccata purgat:aiam clarificat vt lima ferrū:ideo libenter est toleranda.lxxxij. L. D. E.fo.cclxxij.cv. F. fo.cclxxxiij.ccxxij. L f.cccxxxj. ccliiij. F.fo.cccxlviij.

Tribulatio pctā purgat si patiēter ꝓferatur.xlj. D.in medio.fo.ccclxiij.

Tribulatione cōstitut⁹ aliquē cōsiliariū querere debet:et quem.lxxxij D.folio. cclxxij.

Tribulationes cōtra futuras quidam se fortius armant:quidā tribulationib⁹ necessario venientibus frangunt.clxv. F.post mediū. fo.cccvj.

Tribulationib⁹ in meis ꝓ vobis peto ne deficiatis que est gloria vestra:exponitur.vij. A.fo.lxxviij.

Tricesimus octauus numerus quare potius dicitur lāguoris q̄ sanitatis.xvij C. folio.clxj.

Trienniū in ficulnea sterili qđ significet xij. A.in medio. fo.xliij.xxxj. B. fo.liij.

Trina noīa tantū distincta patris et filij ꝛ spūssancti qui ꝑm singulas personas non confitetur:maledictus sit. vj. E. folio.ccxlj.

Trinitas separatim demōstrat:ꝛ inseparabiliter operat: ostendit exemplo aie in qua tria sunt:sed tamen vna.lxiij. G D.folio.lxx.

Trinitas ꝓmanet licet addita sit humanitas nec est facta persona; quaternitas.xix. A.in fine. fo.ccxlv.

Trinitas credi debet nō iuestigari.cxc. A.fo.cccxvij.

Trinitas cur potiꝰ q̄ triplex dicenda sit xxxviij. L.fo.cclj.

Trinitas coeterna est ꝛ inseparabilis vnitas:sine initio: sine fine: nil maius aut minus.clxxxi. B. fo.ccciij.

Trinitas q̄o venit ad nos:ꝛ māsionem apud nos facit.lxxvij. B.fo.ccxij.

Trinitas nō diuidit diuinitate sz ꝓsonarū qualitate ꝛ ꝓpietate.clxxxix. C.folio.cccxviij.cxciij. C.fol.cccxix.

Trinitas est vnus deꝰ.xxvj. B.in fi.fo.lj. xxix. A.circa fi.fo.lij.

Trinitas vna et vnitas trina.j. A. circa fi.fo.lxxiij.

Trinitas est non quaternitas ꝓsonarum cxlvij. E.fo.ccc.

Trinitas diuidit idiuisibiliter:ꝛ ꝓiūgit diuisibiliter:nec minoratur i singulis: nec augetur in tribus.xv. B.fo.viij.

Trinitas vna trinaq; vnitas.lxiij.per totum.fo.lxx.

Trinitas ꝓsonalis distinctio et inseparabilis operatio. lxiij. A. ante me. B. L. D.fo.lxx.

Trinitas vtrū sit inseparabilis: qz separabilis apparuit.lxiij. A. ante me. fo.lxx.

Trinitas pluralitatē h̄z ꝓsonarū: sz vna maiestas:vna eternitas: vna coeternitas:et eadē opatio:ꝛ vna deitas: quod auctoritate ꝓbat. xxxij. D. fol.cxxvj. xliij. B. C.fo.cxxxij.

Trinitas omīs et dicit ꝛ docet.lxxvij. A. fo.ccxij.

Trinitas ē vnꝰ deꝰ. vij. B.circa fi.fo.cvij

Trinitas manifeste apparuit christo baptizato.vj. L.fo.cxliij.

Trinitas nūq̄ sciret:si semper inseparabiliter diceretur.lxxvij. A.i fi.fo.ccxij. xcliij. L. xcv. A. f.ccxvij.ꝛ.ccxviij.cvij L.fo.ccxxv.

Trinitas manifeste ꝛ distincte apparuit xpō baptizato.lxiij. A.fo.lxx.

Trinitatis imago in sola aia rōnali perfectius inuenitur.lxiij. F.fo.lxx.

Trinitatis vnam sempiternam substantiam esse qui nō cōfitetur: maledictus sit. vj. E.fo.ccxlj.

Trinitatis inseparabilis est substātia:et operatio.xxxviij. D. fo.cclj.ccj. E. fo. cccxxxiij.

Trinitatis vnam diuinitatē: vnū regnū vnam voluntatem:potentiā ꝛ gloriam si quis non dixerit.anathema sit.cxxix D.folio.ccxciij.

Trinitatis q̄ sit vnꝰ deꝰ:vnius substātie vnitasq; essentie:oīs scptura si recte intelligit:insinuat.xxxviij. C.fo.cclj.

Trinitatis mysteriū:figuraliter ostēdit liiij. B.fo.cclxj.lxviij. D.fo.cclxvj.lxx B. L. D. F. fo.cclxvij.lxxj. B. ibidem.

Trinitatis q̄ vel vnā ꝑsonā nō credidit:in duabus illi credidisse non ꝓdest clxxxj. A. fo.cccxiij.

Trinitatis quelibet personarum est deꝰ omnipotēs eternus: incōmutabilis: et simul oēs vna substantia eterna:ꝛ perfecta.xxxviij. E. fo.cclj.

Trinitatis disputatio periculosa est hominib⁹ quā angeli in celo scire nō pāt. clxxix. A. fo.cccxviij.

Trinitatis vnitas demonstrat exemplis ꝛ scripturis.i. B.fo.lxxiij.

Trinitatꝫ ad cognitionē ꝛ visionem nisi oculo mūdato q̄ fidē verā ꝛ dilectionē nō peruenit.xxxviij. A. fo.cclj.

Trinitatis vnitas cōmēdat.xliij. D. folio. clvj.

Trinitatis naturā ad plenū inuestigare impossibile est exemplum. xv. A. circa finem. folio. viij.

Trinitatis vnitatē querens magna cautela vti debet:quia nec periculosi⁹ alicubi erratur:nec laboriosi⁹ aliqd queritur:nec fructuosius aliquid inuenitur xv. A. fo. viij.

Trinitatis quelibet personarum deꝰ est et vita idiuisa in opere: concors in voluntate:par in potētia: equalis in gloria. xv. B. fo. viij.

Trinitatis personarum ꝛ vnitatis essentie pulchra distinctio. xx. B. L. D. fol. clxv. xxxix. A. B. fol. clxxxvj. xciij. L. fol. ccxvij.

Trinitatis imago vtrū i creatura aliqua inueniri possit. lxiij. E. fo. lxx.

Trinitatis vna est essentia ꝛ tres ꝑsone: vt scripturis ꝓbat. xv. B. fo. viij.

Trinitatis opa sunt idiuisa. xx. B. B. L. D. E. fo. clxv. xxj. F. fo. clxviij.

Trinitatē locutur? nō rōnē sed auctoritatē sequat. clxxxix. B. fo. cccxviij.

Trinitate q̄ substātialiter dicunt nō pluraliter: sed singulariter dicenda sunt. xxxviij. J. fo. cclj.

Trinitate sigillatim singule ꝑsone: plenꝰ est deus: ꝛ tot tres ꝑsone vnꝰ deus non duo aut tres dij. lxx. F. f. cclxvij. cxxv. A. fo. ccxcij. cxxix. A. fo. ccxciij.

Trinitate ita est ꝓfitenda vna diuinitas vt nec singlarꝫ putet ꝑsona nec triplex i vnitate substātia. xxix. E. fo. ccxlviij

Trinitate nullus est gradus:nil inferius nil superius:qz ꝑter personarū ꝓprietatem quicquid de vna ꝑsona dicitur: de tribus dignissime potest intelligi. cxcj L. fo. cccxviij.

Trinitate tres sūt ꝑsone discrete:ostēdit xxxvij. D. fo. ccl. clxxxv. A. f. cccxvj.

Trinitate singule ꝑsone habent aliquid ꝓprium:quod inseparabili equalitate aliquā in se ostēdant ꝓprietatem xxxviij. L. fo. cclj.

Trinitate quedā ꝓprie: que translatiue quedam relatiue dicuntur. xxxviij. D Q. fo. cclj.

Trinitate q̄dā substātialiter:quedā relatiue dicunt. xxxviij. F. G. D. folio. cclj.

Trinitate nihil dictat:nihil varīū: nihil defectiuū:nihil alteri cōtrariū:equale semper indiuisibile et incommutabile cxix. E. fo. cclxxxix.

Trinitate nō est aliud pater: aliud filiꝰ aut aliud spiritussanctus: q̄uis ꝑsona liter distinguant: ꝓbatur scripturis xxxviij. D. fo. cclj.

Trinitate melꝰ equalitas q̄ similitudo dicit. xxxviij. L. fo. cclj.

Trinitate tm̄ vna ꝑsona est quante tres: nec plus sunt due q̄ vna vel tres:in se infinite sunt et singula i singulis ꝛ oīa in singulis:ꝛ singula i omnibus:ꝛ oīa in omnibus:ꝛ omnia vnum sunt:exemplo monstratur. xliiij. D. fo. xx.

Trinitate est distinctio ꝑsonalis vna essentia monstrat. xlij. E. fo. lxxxij.

Trinitate nihil potest comparari. cxc. B fo. cccxviij.

Trinitate oīs nature noīa vel essentie sicut in vna ꝑsona singulariter: sic etiam semper in tribus singulari nomine dici debent. xxxviij. A. fo. cclj.

Trinitate si aliquid maius aut minꝰ dicit ꝓfecta; diuinitas accusat. clxxxiiij B. fo. cccxvj.

Tristis erat christus imīnēte passiōe. lx. A. B. lxj. A. fo. ccvj.

Tristis est aīa mea vsq; ad mortē: exponitur. xlv. D. E. fo. ccclxv.

Tristes erāt apostoli ꝛ de recessu christi. xciij. A. fo. ccxvij.

Tristitia de iniquitate ꝓpria: iustitiam parturit:ꝑm illud. Que aūt ꝑm deū tristitia. ꝛc. clj. A. fo. cccj.

Tristitiam nostrā ideo suscepit vt nobis suam leticiam donaret. cxvij. A. folio. cclxxxviij.

Tristabat aīma xpi:sed diuinitas incōcussa letabat. cxxj. D. fo. ccxc.

Tubarū noīe predicatores figurant. cvj D. E. F. fo. cclxxxiiij.

Tube ductiles:qđ significent. ccxxij. B. D. cxxxiij. M. fo. cccxxxj. et. cccxxxij.

Tumor inflationem habet:nō soliditatē xxxiiij. L. circa finē. fo. cxxvij. l. B. fol. cxxxv.

Tunica xpi incōsutilis qđ significet. cix B. i me. fo. cclxxxv. cxcix. et fol. cccxxxj

Tunica xpi incōsutilis quare nō diuide baf qđ significat. xiij. E. fo. clv. cxviij. per totum. fo. ccxxxj.

Turba semper agit turbulenter. xxx. A. fo. clxxviij.

Turba christum videre impedit:et mala suadet. viij. L. fo. lxxviij.

Turbauit semetipm Jesꝰ i resuscitatiōe lazari:et q̄re. xlix. J. R. fol. cxcvij.

Turtur significat castitatem. liiij. L. in medio. fo. cclxj.

Turtur spiritales significat. liiij. B. L. folio. cclxj.

Turtur autꝫ pudicissima significat xpm et q̄ turtur inuenit sibi nidum vbi ponat pullos suos. xxxiij. B. fo. cxxxvij.

Macua vasa ppīm gētiū figurabāt ꝛc. ccvj. B. fo. cccxxv.

Madit et venit quomodo ad suos Jesus lxxviij. A. L. fo. ccxij.

Midit parare quō xps locū. lxviij. A. B. L. lxix. A. fo. ccvlij. et. ccix.

Malentin⁹ cleric⁹ dom⁹ sancti augustini moritur. xxxij. L. in fine. fo. xv.

Malentin⁹ sanct⁹ epūs carbaginensis baptizatur anno etatꝫ sue. xix. et. obijt. lv. A. et. D. in fine. fo. xxvj.

Malerī⁹ sctūs epūs hipponen̄. dedit augustino ꝑtātē ꝑdicādi ꝑbū dei coram eo; in ppō: et ꝑmisit vt in domo episcopi monasteriū clericozū ꝓstrueret. xxj. D. in medio. fo. ix.

Malerī⁹ de bonis epat⁹ sui: augustinovt i heremo mōasterium edificaret plura donauit. xx. A. in medio. fo. ix.

Malerī⁹ dedit augustino et fratrib⁹ horū ꝓ monasterio edificādo. liij. L. v. L fo. iiij. xiiij. A. fo. vij. xl. L. in medio. fo. xviij. liij. B. in fine. fo. xxiiij.

Mallis ploratōis qđ sit. xvij. B. f. ccclilij

Manitas seculi. lvij. et. lviij. per totū. fol. xxvij. et. xxviij. xlix. fo. xxiij.

Universidad de

Vanitates et infantas mendaces sequi nō debemus.xxj. per totū.fo.cxxj.
Vasa dñi que dicunt. xxxvj.Z.fo.xvj.
Vasa aurea ⁊ argentea:ligna ⁊ fictilia ī magna domo:alia in honorē:alia ī contumeliā ⁊c.quid significet. cclxxij. B. L. D. E.fo.cccxlvij.
Vbi pascis:vbi cubas in meridie: exponitur.clxv.L.fo.cccvj.
Vepastoribꝰ q̄ pascunt semetipsos:exponitur.xxxvj.D.E.fo.xvj.
Velle adiacet mihi:perficere autē nō inuenio:exponit.v.F.in me.fo.lxxv.
Vellus gedeonis et area quid figuret.ij E.in fine.fo.lxxiij.
Vellus gedeonis quid significet. cviij. D.G.fo.cclxxv.
Velum templi quod scinditur in christi passione quid significet.cxiij.B.in fi. fo.cclxxxvij.
Venatoris animo suauior ē capta bestia q̄ coacta comedentis palato.xlviij.F fo.cclvij.
Venalis rei triplex est taxatio.xxxviij. A.fo.lvj.
Venatorum q̄ inutilis sit labor:ostenditur.ix.B.circa.me.fo.xxxix.
Venia petenda est ab eo qui lesus est.iij re.ca.xxxviij.fo.j.
Venia petēda est ab his in quos peccauimus.xl.L.fo.cxxx.
Venia nō ē petēda ab his q̄ sūt subiecti: ne inde supbiant.xl.D.fo.cxxx.
Venia non est petēda ab eo qui in te peccauit.xl.E.fo.cxxx.
Venia est petēda ab illo quem lesisti.xvj B.in me.fo.xlv.
Venie postulatio blāda ē appellatio.xl. D.fo.cxxx.
Venit et vadit xp̄s ad discipulos.lviij.A. et.B.circa.prin.fo.lxvij.
Venit ad nos quō tota trinitas. lxxvij. B.fo.ccxij.
Veniam a subditis prelatus non petat: qui in corripiendo modum excessit.iij reg.ca.xl.fol.j.
Veniam petere nolēs:aut non ex animo petens sine causa est ī monasterio: ēt si inde non proijciatur.iij.regula.cap. xxxviij.fo.j.
Venia petēti dimitte.cxxxv.D.fo.ccxcv clxx.B.in fine.L.fo.cccx.
Venire ad christum nemo potest:nisi fuerit ei datum desuper. Exponitur.ij.B folio.lxxiij.
Venire ad christum quomodo debemus xxv.F.G.lb.fo.clxxij.
Venire nō potest quē pater nō traxerit. xxvj.B.fo.clxxiiij.
Venite ad me omnes qui laboratis ⁊c. exponitur.xij.E.fo.lxxxj
Venite ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati estis: quomodo exponit.ix.ct.x.p totum.fo.xxxix.et.xl.
Vendentes oues et boues et columbas ī templo qui sunt.x.L.fo.cl.
Venditionis nostre que fuit causa.xlviij. F fo.cclvj.
Vendidit se homo diabolo per peccatū ī eternam seruitutem:et quid inter vēdentem ⁊ementem interuenerit.xlvij D E.fo.cclvj.
Venter interioris hominis est conscientia cordis.xxxij.B.fo.clxxx.
Venter et genitalia sunt sibi vicina:et p membrorum ordine ordo vitiorum intelligitur.lxv.A.fo.cclxv.
Verbum consumans et breuians faciet dominus super terram.⁊c.exponitur. cccxxxix.L.E.fo.cccxl.
Verbum tolle:⁊ quid ē caro nisi caro.lij. E.fo.cclx.
Verbū dei cibꝰ est aie.iij.reg.ca.x.fo.j.
Verbū diuinū ita ad nos descendit:et celestia non reliquit:quomodo verbū nostrum a loquente transfertur:vt tamen clausum in sua sede teneatur.xx.D.fo. ccclv.
Verbum ociosum nil aliud est q̄ semen infructuosum.iij.B.fo.iiij.
Verbū dei incarnari voluit:non quia aliter nō poterat redimere hoiem per sapientiā vel potentiā:sed quia sic cōmodius congruebat.xix.A.G.fo.ccclxiij.
Verbum in se manens: innouat oīa: nec loco cōclūdit:nec tēpore tenditur:nec vocibꝰ texitur:vterū matris assumpto corpore fecūdauit:et de sinu patris nō migrauit: pbat exemplo. xxvij.B.L. fo.ccxlvij.
Verbum mentale cum fit vox nō mutat in vocem:sed manēs in mentis luce et assumpta carnis voce,pcedit ad audiē tē:et nō deserit cogitantē. xxvij.L.fol. ccxlvij.et.cxlv.D.fo.ccxcix.
Verbum prelatum ita sensibus influit vt id recipit non excludit auditor.xxvij. B.fo.ccxlvij.cxlv.D.fo.ccxcix.
Verbū esse iseparabile.⁊c. ꝓbatur ex verbis ꝓphete.iij.F.fo.cccxxvij.
Verbū quomodo differat a voce. xx.D. fo.ccclv.
Verbum dei mortalitatem nostram assumēs imortalitatē suam nō amisit:exēplis ostendit.xix.B.fo.cccliij
Verbum si quis dixerit non simul esse in celis ⁊ in terra: anathema sit.cxxix.L. fo.ccxcij.
Verbū dei cibꝰ est qō nō pōt dicere ꝟbū hominis.cxlv.D.fo.ccxcix.
Verbum ideo fit homo vel caro:vt se noscat hō hominē.lxviij.L.fo.cclxix.
Verbū qō cepit eē homo non destitit esse deus:ex verbis apostoli ostenditur.xl. D.circa finem.fo.cclij.
Verbum est vnū ⁊ nō duo:⁊ cuiꝰ est verbum.cxcix.F.fo.cccxxj.
Verbū de verbo non pōt dici: quō filius de patre.xxxviij.lb.fo.cclj.
Verbum ad nos venies sursum angelos nō deseruit nec patrem. xxxij D.folio. ccxlix.xl.Z.fo.cclij. lxxix.L.D.fol.cc: lxxj.clxxvij.B.f.cccxij.cxlvij.E.f.ccc
Verbum totum de ore loquentis prodit ⁊ totum ad multorum aures peruenit xix.F.fo.cccliiij.
Verbum ociosum non sit in religioso.ij. re.ca.iiij.fo.j.
Verbum dei factum vel creatum nō est. cxcij.B.fo.cccxix.
Verbum dei quomodo anima concipiat pariat ⁊ enutriat.xxxv.L.fo.ccclx.
Verbum fidei quare dicitur esse apostolorum.cix.L.fo.ccxxvj.
Verbum predicatum semper ad vicēdū prouocat:quia habet quo infirmus recreari possit:⁊ fortis roborari: exēplū xcj.E.fo.cclxxvj.
Verbum vnde angeli sattantur in celis: vt manducaretur et biberetur ab homine in terris:factum est caro. cxxvij. B.fo.ccxclj.
Verbū dei si quis non dixerit equale patri ⁊ omnia posse:⁊ omia nosse: anathema sit.cxxix L.fo.ccxcij.
Verbū dei predicari debuit gentibꝰ figuraliter ostendit.lxxv.L.fo.cclxx.
Verbum hominis non diuidit per syllabas in audiente:sic nec verbum dei cōscinditur exemplo probatur. xl.B.L. fo.cclij.cxlv.D.fo.ccxcix.
Verbum ita se in assumpto homine conclusit:vt mundū totum regere et continere ⁊ replere non desitit. clxxxj.F.in fine.fo.cccxiij.
Verbū ideo assumpsit formā fui vt posset humilitatē ⁊ obedientiam verbo et exēplo insinuare.xl.D.fo.cclij.
Verbū suscepit plenū hominē:id est animā et corpus hominis.cxlv.B.E.fol. ccxcix.ccxxxv.L.fo.cccxxxviij.
Verbum nō in carnē versum est:sed verbum manens carnem accepit.cxix.B. fo.ccxclj.cxxv.B.fo. cclxxxix.ccxj.D. fo.cccxviij.
Verbum generatur a patre:sicut consilium a mente.j.E.fol.cxxxvij.xiiij.L.fo llo.clvj.
Verbū ita suscepit hominem: vt non per mutaretur in humanitatem: sed vt diuinitati sociaretur humanitas.xxciij. L.fo.cccxix.
Verbum sonās ⁊ verbū deꝰ quomō differunt.j.D.E.fol. cxxxvij. xxxvij.B.L. fo.clxxxiij.xxiij.D.E.fo.clxix.
Verbum dei diuersimode audit.xxij.Z. fo.clxviij.xxx.A.fo.clxxviij.xlv.L.E. folio.cxclj.
Verbum dei ideo caro fieri voluit.xx.Z. B.folio.lx.
Verbum cōtra spiritum sanctum tantū dicitur cum ex desperatione nunq̄ redditur.xj.S.ante finem.fo.xl
Verbum dei ineffabiliter potest itelligi ⁊ q̄d impedit ne intelligat:et q̄ sit differentia ei⁹.xxxviij.B.in prin.fo.lvj
Verbum dei in nobis manet si in verbo dei manserimus.xlviij.A.fo.lxij.
Verbum dei ⁊ corpus christi eque custodienda sunt.xxvj.B.fo.cxxiij.
Verbū intelligi aliquātulū pōt:comprehendi autē oīno nō potest. Exēplū de visu.xxxviij.L.fo.lvj.
Verbū dei feno nre mortalitatis magna contulit.xiij.A.in me.et.B.fo.xliij.
Verbū cur caro factū ē:⁊ qūo nō trāsiuit in carnē:⁊ q̄ vult capere eiꝰ celsitudinem capiat pri⁹ eiꝰ hūilitatē.xxxviij.D.circa prin.fo.lvj.xiij.B.fo.xliij
Verbū est forma omniū rerum nō formata sine tempore: sine spacijs locorum. xxxviij.B.in me.fo.lvj.
Verbum dei auditū ruminandū est.xlv. A.fol'.cxxxiij.xxxv.D.fo.cxxviij.
Verbū caro factū est:et de eo q̄ dicitur. Et manus nostre tractauerūt de ꝟbo vite.j.A.in prin.et.B.in fi.fo.xcix.
Verbum incorporaliter:inuiolabiliter:sine temporali natiuitate est natum cōtra arrianos.xxxviij.L.fo.lvj.
Verbum continet omnia:et sub ipso omnia.xxxviij.in prin.fo.lvj.

Verbum dei qui libenter audit:in aures anime de patria paradisi trāsmissas se suscepisse non dubitet.xxvj.B.i med. fo.cxxiij.
Verax et veritas differūt.xxxiij.L. D.folio.clxxx.
Verax est deus.xliij.D.fo.clviij.
Veritas totiꝰ audit q̄ predicatur.lvij. A.fo.ccliij.
Veritas melius ex cōparatione falsorū fulget.xcviij.A.fo.cclxxxj.
Veritas per malū malo quādoq̄ loquatur.v.A.fo.cxiiij.
Veritas de terra orta est:exponitur.xvj A.fo.ccxliij.
Veritas amara est his qui eam nō amāt xxxvj.G.fo.xvj.
Veritas quomodo liberat credētes ī se. xl.F.G.fo.clxxxviij.
Veritas quis sit.xlj.A.f.clxxxviij.cviij. B.fo.ccxxv.
Veritas mundat:vanitas inquinat.xcv B.fo.cclxviij.
Veritas mentiri nō potest:sic quin veritas nō est si mētiri pōt.clxij.A.D.fol. cccv.c.B.fo.cclxxxij.ij.B.f.ccxxxvij.
Veritatꝫ auctoritas fecūda est:qz dū discutit de se gignere q̄ ipsa est:cognoscit.xxxiiij.D.fo.ccclix.
Veritatē quare nō audiuit pylatus.cxv L.fo.ccxxx.
Veritatē facere q̄d sit.xij.E.fol.cliij.
Veritate sepolita non valet auctoritas. xxxiiij.D.in fi.fo.ccclix.
Verum a quocūq̄ dicat:a deo dicitur. xxxvj.D.in medio.fo.xvj
Vermis calefacientē sole ō puro limo formatur:⁊ significat christū.clxxxj. D.folio.ccxciij.
Vestes scōm arbitriū prepositi lauētur ne munde vestis nimius appetitus interiores anime sordes contrahat.iij.regula.capi.xxx.fo.j.
Vestes sacerdotales q̄d significēt.xxxix J.folio.xviij.
Vestes monasterij subvno vel pluribus sint custodibꝰ nec cuilibet proferant̄ p voluntate et temporum congruentia: nec qui deterius aliquid recipit murmuret.iij.reg.cap.xvj.fo.j.
Vestis nuptialis significat charitatem. ix.E.fo.cxlix
Vestimēta cū fuerit indigentibꝰ necessaria dare non differant sub quorum custodia sunt que poscuntur.iij. regula. ca.xxxvj.fo.j.
Vestimētorū christi partitio quomō fuit et quid significat.xiij.E.fo. clv.cxviij per totum.fo.ccxxxj.
Vestiri laneis ⁊ lineis:⁊ quid sit vestiri duplicibꝰ.ccxvij.B.D.fo.cccxxx.
Vestibꝰ placere nō petāt religiosi sed moribꝰ.iij.reg.ca.xviij.fo.j.et Sermone.xxvij. E. xxviij. J. in fine. R. L. L.in me.fo.xlj.lilj.G.fo.xxv.
Via est xp̄s ad se ⁊ ad patrem.xlij.B.folio.clv.xxxiij.F.fo.clxxxj.
Via nobis factus est xp̄s ad celum: et si amara ⁊ aspera videat:plana facta est per vestigia multorum ambulātium ī ea.xlvj. W.fo.cclv.
Via deserta multi currūt:⁊ quāto plus currūt:tāto plꝰ errāt.lv.A.ī fi.fo.lxvij
Via prima est rectionis:secūda directionis:tertia correctionis:sed quarta est erectionis.lv.L.fo.xxvj.

Via est xp̄s:et q̄ ambulat ꝓter illā plꝰ deficit q̄ ꝓficit.x.A.in medio.fo.cxj.
Via est christꝰ qua itur:⁊ quo itur. lxix. A.B.L.fo.ccix.
Via veritas et vita ego sum:quomō exponit.xxxiiij.A.L.in fine.fo.cxxvij. liij. ⁊.lv.per totum.fo.lxvj.et.lxvij.
Via prima est in statu penitētie: secūda iusticie:tertia glorie.lv.B.fo.xxvj.
Via ēvita presens.v.A.fo.cxiiij.xxv.D. in fine.fo.cxxiij.
Via triū dierum quid significet.xc.A.B fo.cclxxvj.lxxj.B.f.cclxvij.cvj.A.fol'. cclxxxiiij.
Viator stultus est qui ideo remanēdum sibi estimat ī itinere cum viderit milia ria lapidea litteris plena viam docere ⁊ non ambulare.l.A.fo.cxxxv.
Vie tres ꝓ quas boni ambulāt ad celum et mali ad infernum:et quomō vias bonorum diaboluꝰ obsideat.xc.E.F.folio c clxxvj.iij.Y.fo.cxxxviij.
Vie tres sapiētie dei ꝓ quas liberat homines:scz liberatiōis:cōseruatiōis:et coronatiōis.lv.Z.D.in fi.fo.xxvj.
Vie dure q̄ sint.lv.B.in me.fo.xxvj.
Victoria non est ex nobis sed ex deo.vij. A.in fine.fo.cvij.
Vidit nemo deū vnq̄.vij.D.fo.cvij.
Videt deus oia facta nostra:siue bona:siue mala.x.B.fo.xl.
Videt deus humilia vt attollat:⁊ alta vt deijciat.l.A.fo.cxxxv
Videt deus non solum opera:sed et corda.ccxiij.D.in fine.fo.cccxxviij.
Videre sub ficu q̄d sit.x.B.f.xl.et.xl. per totum.fo.lviij.
Videre ponitur ꝓ omni sēsu corporeo. xxxiij.L.ante mediū.fo.liij.
Videre verbum ⁊ videre verbi quid sit: non nisi per charitatē intelligit. xxxij. L.fo.cxxvj.
Videre christum ī turba difficile ē.xvij. E.fo.clxj.
Videre tā nō poteritꝭ me qz vado ad patrē:quō intelligit.xcv.L.fo.ccxviij.
Videre dei ⁊ videre nostrū differūt.xxj. B.L fo.clxviij.
Videri deꝰ q̄re nō pōt.j.J.fo.cxxxvij.
Videtur deꝰ quomodo fides.xxxviij.L. in fine.fo.cxxix.
Videt q̄ male nō est culpabilis: ſ si male viderit.lxxxiij.A.fo.cclxxiij.
Videatur vt deus:moriendū est mundo xlix.D.fo.cclviij.
Videbatur hic christus et nō videbatur xxxij.K.fo.cxxvj.
Videbimus eum sicuti est.iiij. D.ī prin. folio.clij.
Vides securus feminā si nō habes vnde mouearis.xxj.L.fo.cxxj.
Videns feminā ⁊ videri appetens nō putet se ab alio nō videri:certe videtur a deo q̄ tanto videt sapiētius quāto patientius.iij.reg.ca.xxj.fo.j.
Videbunt mali solam formā serui in iudicio.lxiiij.F.fo.lxxj.
Videbūt mali in iudicio extremo solum humanitatē xp̄i.iiij.D.in prin.fo.clij.
Videbunt sancti ī patria multo pfectiꝰ q̄ hic solent videre prophete.clij.L.folio.ccclj.
Vidua sareptena figurat ecclesiā.xvij. B.fo.cxx.

Universidad de Sevilla

Uiduc̃les esse debeãt. vij. B. fo. ccxlj.
Uigilia quarta extrema pars est noctis xxxij. B fo. cxxvj.
Uigilie sanctorum cur cõmutate sunt in tetunia. xxv B. fo. xj.
Uigilie noctis sunt quattuor: z que. xiiij ante. B fo. xlviij.
Uigilias cur nõ habent aliqua festa apostolorum. xxv. E. fo. xj.
Uigiliarũ nomẽ cur adhuc manet. xxv. B. fo. xj.
Uince i bono malũ: quõ intelligit. lxxiij A. B. fo. xxxiij.
Uincẽtius in eo vicit a quo victus ẽ mũdus. xij. L. fo. ccclij.
Uincẽtius martyr habebat i sermone fiduciam: et in passione cõstantiam. xij. B. xiij. A. fo. ccclij.
Uincẽtius quo durior vegebatur pena eo ampliori cõfessionis exultabat constantia. xiij. B. fo. ccclij.
Uincentius vicit dacianũ viuẽs: vicit z mortuus. xij. F. xiij. E. F. fo. ccclij.
Uincẽtij in passione si humana patiẽtia consideret incipit esse incredibilis: sed si diuina potẽtia agnoscat: desinit esse mirabilis. xij. B. fo. ccclij.
Uincentij passio sub cõpendio recitatur xiij. L. B. fo. ccclij.
Uincentio refrigerium in corde habenti dantañ extrinsecꝰ flãmas admouebat sed ipse facibꝰ furoris accensus ignis quasi clibanꝰ cremabat. xij. E xiij. L. folio. ccclij.
Uincere se dum multi putant: victi sunt ccl. L. fo. cccxlv.
Uincula iniusta otrumpit iustitia. xvj. L in medio. fo. xlv.
Uindicat q̃ non statim peccatores deꝰ: patientie est: non negligentie. xxxv. A. fo. xcviij.
Uindicat: q̃ non statim se deus in peccatores patientie est: non negligentie. clxxxj. R. fo. cccxiij.
Uindicta dei duobus modis licite peti potest. lix. L B. fo. cclxiij.
Uindicta a dãnabilibus factis homies compessit: quos in bonis operibus beneficia dei retinere non possunt. xcvij. E. fo. cclxxxj.
Uindictam petere licet a deo: non ad dãnationem sz correctionem. ix. B. circa finem. fo. vj.
Uindicte future vbi sollicitudo versat illic aut non peccatur: aut tardius delinquit. xcvij. E. fo. cclxxxj.
Uindicare se volens de hoie puocat i se vindictam dei. lxxiij. A. fo. xxxiij
Uindicari est malo alieno pasci. xl. E. F fo. cxxx.
Uince operatores conducit pfamilias quõ exponit. lx. B. L. B fo. lxviij.
Unum sunt qui ita non bibunt: et alioꝝ expressione pomorum: aliosq̃ liquores sibi non salutis causa: sed tocũditatis exquirant. clvij. J. fo. cclij.
Unũ quo inebriari laudabile est quale sit. xxxiij B. fo. clxxxj.
Unũ nouum mittendum est in vtres nouos: exponitur. clxxxv. G. clxxxvj B. clxxxviij. B fo. cccxvj. et. cccxvij.
Unũ q̃ bibere debeãt et qñ. j. L. fo. iij.
Uir nõ est fortis qui ferro nõ vincit: et a libidine supat. ccxliij. F. fo. cccxlij.
Uir caput est mulierꝭ: sz si male fac̃ nõ ẽ caput eiꝰ: sz xps. xcvj. L. fo. cclxxviij.
Uir aie qs est. xv. B. E. fo. clviij.
Uir vt habeat a libidine victꝰ: et non vir victor libidinis ad hoc delapsa est humana peruersitas. xcvj. O. post me. fo. cclxxvij. et. ccl. L. fo. cccxlv.
Uir nõ dz ire quo nõ vult: vt eũ sequatur vxor sua. xcvj. L. cca fi. M. fo. cclxxviij
Uir a fortitudie nomẽ traxit: q̃ libidinẽ vincere dz. xlix. L. circa fi. fo. cxxxiiij.
Uir a virilitate dicit. xcvj. O f. cclxxviij ccxliij. A. fo. cccxlij.
Uiri nomie sensus rationalis intelligit. lxxxiiij. B. in fi. fol. cclxxiij. lxxxix. B. L. fo. cclxxv.
Uirũvocare q̃d sit. xv. B. E. fo. clviij.
Uirga gedeonis quid significet. cviij. A B. F. fo. cclxxxv.
Uirga moysi q̃ in serpentẽ versa serpentes egyptiacos deuorat: q̃d significet. lxxvj. L. i me. lxxxvij. A. fol. cclxxiiij. cliij. B. fo. cccij.
Uirga remota nõ regitur populus. xcix. A. fo. cclxxxj.
Uirga aaron: z mysteriũ. xcix. per totum fo. cclxxxj. iij. B. fo. ccxxxvij.
Uirga egredief de radice iesse: exponit ij. B. fo. ccxxxvij. xcix. G. fo. cclxxxj.
Uirgã moysi p quã egyptꝰ flagellat: mare diuidit: et petra percutit: quid signi ficet. lxxxvj. B. fo. cclxxiiij. xc. L. folio. cclxxvj. xciij. B. fol. cclxxvij. cj. B. fol. cclxxxij. et. ccvj. F. fo. cccxxv.
Uirgo ecclesia caueat seductorẽ ne inueniat corruptorẽ. cxix. F. fo. cclxxxix.
Uirgo et si nunq̃ in monasterio fuit: z sacrata est: illi nubere non licet: q̃uis in monasterio esse non cõpellat. Si autẽ ceperit esse i monasterio: z deserit: z tñ virgo est: dimidia ruit. lij. B. fol. xxiiij
Uirgo sit in fide conscientia: vbi non potest a cõcubinatu caro esse integra. xvj. L. ccxliij.
Uirginis noie ecclesia vniuersal' signifi cat. xxij. L. i fi. xxiij. A. pꝰ me. f. xlix. z. l.
Uirgines z si filiũ dei edere nõ possunt i carne: sponsum tñ teneãt redemptorẽ: quẽ nõ timeat virginitas per emptorẽ xvij. E. fo. ccclxiij.
Uirgines decem. xxij et. xxiij. per totum fo. xlix. et. l.
Uirginalis sctitas melior ẽ q̃ pudicitia cõiugalis: z melior est humilis maritata q̃ superba. liij. B. i me. L. E. f. lxvj.
Uirginitas aie nec corrũpat sic custodi tur. xxxv. L. fo. cxxviij.
Uirginitas equat angelis. xlvj. L. f. lxj.
Uirginitas relictis nuptiarũ copulis: dimissa liberorum propagine: sponso qui in celis est: perhenni mente: actu: habitu: et gestu: applicari meruit. xliij. F. circa finem. fo. xx.
Uirginitas vnde dicat: z q̃ ppie sit in nuptarũ. xxiij. A. circa fi. fol. l.
Uirginitas mẽtis q̃ sit. xlij. E. fo. clv.
Uirginitas ecclesie non est apud hereticos. xlij. E. F. fo. clv.
Uirginitas sãcta quod liceat respuit vt plus placeat cui se deuouerit. xviij. G fo. lxxxviij.
Uirginitas i sctimonia melior ẽ q̃ fecũditas in cõiugio. xxv. B. fo. ccxlvij.
Uirginitas in maria peperit xpm. xvj. L. in me. fo. ccxliiij. xx. B. fo. ccxlv.
Uirginitas corporis in paucis est hoibꝰ sz virginitas mẽtis in oibꝰ esse debz. xl. F. fo. cclij. cxix. F. fo. cclxxxix.
Uirginitas semel amissa nũq̃ recupera ri potest. vij. G. fo. ccxlj.
Uirginitas nulli seruituti succumbit: q illũ vltigit q̃ humano generi attulit libertatem. x. B. fo. ccxlij.
Uirginitatis amica fames: inimica saturitas. lxxvij B. fo. cclxx.
Uirginitas magnum est meritum. xviij R. fo. ccxlv.
Uirginitate carnis sic q̃sq̃ gaudeat vt aie vãnũ nõ patiat. vij. G. fo. ccxlj.
Uirtus exiens de christo est spũssanctꝰ xcix. B. fo. ccxx.
Uirtus boni operis fructꝰ est beatitudinis. cxij. A. fo. cclxxxvij.
Uirtutis causa z nõ virtus apõ deũ mercedẽ merek. lix. G. circa fi. fol. cclxiij.
Uirtutes et vitia nõ sũt colorate: aut coloree: et qõ ꝓpter se amãtur aut vitantur. xvij. B. L. B. fo. lxxxviij.
Uirtutes naturaliter amãtur. iij. B. fol. cxl. xc. A. B. fo. ccxvj.
Uirtutes cardinales quattuor. iiij. A. in medio. folio. iiij.
Uirtutes due sunt que animã purificãt et capacem facit̃ diuinitatis. ccxlv. A folio. ccccxliij.
Uirtutes tres necessarie sunt nobis. iiij A. fo. cxiij.
Uirtutes tres sunt q̃bꝰ vniuerse ecclesie fructꝰ ptinent. lxx. F. fo. cclxvij.
Uirtutibus in ipsis obtinẽdis dubiꝰ est modus z incerta discretio. lxiij. B. folio. cclxv.
Uis uere diuinitatis hec est: vt creature rationali ratione vtẽti nõ oino põt abscondi. cvj. B. fo. ccxxiiij.
Uisio dei q̃ iocũda sit. xxxvij. B. in fine. fo. ccclxij.
Uisio qua xps videt patrẽ operantem q̃ sit. xxxij. J. R. fo. cxxvj.
Uisio mentalis quomõ differt a reali. xxiij. F. fo. clxix.
Uisio dei q̃ pulchra et delectabilis sit. xlix. B. fo. cclviij
Uisio dei erit beatorũ gaudium. lxiiij. F fo. lxxij.
Uisio dei pcellit oĩs creature pulchritudiñ z voluptatẽ. liij. B. aũ me. fo. ciij.
Uisio beatoꝝ qualis erit. xliij. B. fol. xc.
Uisio dei vna ẽ z sola: cui merito oĩa iustificationũ merita vniuersa ꝓtutũ studia postponunt. xliij. B. E. fo ccliiij.
Uisus sepe ponit pro quolibet sẽsu. cxxj. L. fo. ccxxxiij.
Uisus nõ totũ quod videt aspicit: sed in parte. xxviij. L. fo. lvj.
Uisus quomodo est deus patrib⁹. lxviij B. fo. cclxvj. lxx. B. F. fo. cclxvij.
Uita ita sit: vt oibus fit nota. ccxxxviij. J. fo. ccccxxxix.
Uita ista comparatur vte. xcvj. L. fo. cclxxviij. ccxxxix. W. fo ccxcj.
Uita beata quantum sit appetenda: cum sic amatur vita ista miseria quãdoq; fi nienda. cxiij. A. fo. cclxxxvij.
Uita omĩs humana dz in se deficere: z in christo reficere. xxiij. A. fo. ccxlvj.
Uita nostra pollere debet itegritate z fama. ccxxxviij. J. fo. ccccxxxix.
Uita longa est languor quidam longus lxxiiij. O. fo. cclxix.
Uita in ista quantũlibet iuste peragitur quod ã tñ puluere terrene puer satiõis aspergit. lxiij. B. L. B. fo. cclxv.
Uita hec nõ ã vita q̃ vmbra vite dicenda est. l. E. fo. cxxxv.
Uita ista et vita beata differunt. lxv. B. lxvij. B. fo. xxxj.
Uita anime est deꝰ. et anima vita carnis et q̃ nõ sit viuendũ ꝑm carnem. xiij. B. in fi. et. E. F. G. fo. lxxxij. z. xvij. B. fo. lxxxviij. z. xxvij. F. fo. xciij. xxxiij. L. fo. xcvij.
Uita ista non patria sz exilium: nec ꝓpetua sed transitoria est. lxv. A. fo. xxxj.
Uita presens cur sit spernẽda z beata appetenda. lvij. L. fo. xxvij.
Uita presens est medium quoddam iter summa bona z summa mala. xxxiij. A. in me. fo. xc viij.
Uita presens comparatur vie que oĩbus pẽ que cito finitur. j. B. fo. xxxv. xvij. A. in me. fo. xlvj. xxv. A. in fi. fo. lj. xxix A. in me. fo. lij.
Uitia quomodo suscipiunt speciem virtutũ. xij. D. in me. fo. cxvij.
Uita eterna quo precio acquiritur. lxiiij B. fo. lxxj.
Uita corporis sicut est aĩa: ita vita anime est deus. vj. A. in fi. fo. xxxvij.
Uita eterna et regnum celoꝝ idem sunt. xiij A. in fi. z. B. fo. lxxxiij.
Uita beata qualis erit. lxiiij. A. B. F. folio. lxxj.
Uita ꝓtẽporali plus laborant homines q̃ pro eterna. lxiiij. A. in fi. fo. lxxj
Uita ista ideo optak longa: qz sempiterna esse non potest. j. B. fo. cxiij.
Uita nõ est nisi beata: z beata vita eẽ nõ põt nisi eterna. cxiij. L. fo. cclxxxvij
Uita beata quid sit. cxij. A. fo. cclxxxvij.
Uita ista in cõparatione eterne vite nec vita dicenda est. j. L. in fi. fo. cxiij.
Uitia tria principalia: scilicet gula: cupiditas z superbia: z quomõ superantur. lxviij. A. B. fo. xxxj.
Uita pro tẽporali plus laborãt iniqui q̃ iusti pro vita eterna. ix. B. fo. xxxix.
Uita cõis clericoꝝ ex Augustini ordinatione. lij. z. liij. p totũ. fo. xxiiij. z. xxv.
Uita eterna septem complectitur. xlix. B. fo. xxiij.
Uita eterna que sit: z quomõ trãsitur ad eam. xix. J. fol. clxij. xxij. B. L. B. fol. clxviij xxvj. F. fo. clxxiij.
Uita z mores clericoꝝ. xlij. p totũ. fo. xx.
Uita anime deꝰ: z vita corporis aĩa. xix. F. fol. cxiij. xxvj. G. fol. cixxiiij. xxxij. A. fo. clxxx.
Uita humana tota breuis est: z periculis subiecta. xxij. A. circa fi. fo. cxxj. xxviij E. fo. cxliij.
Uita beata q̃ cõtinebit. l vij. B. fo. xxvij.
Uita multiplex. xviij. B. in fi. fo. clxij.
Uita ista somno comparatur. clxxxj. L. in fi. fo. cccxlij.
Uita quomodo sunt omnia in verbo. j. B. fo. cxxxvij.
Uita qua deus viuit: et qua viuit aĩa vel angeli differunt. xix. E. F. G. fol. clxiij xxij. F. fo. clxviij. lxx. A. fo. ccix.
Uita ista viuendo decrescit. ccxlv. G. folio. cccxliij.
Uita bona per timorem pene retinetur z per bonam vitam bona conscientia cõparatur. ccxiij. A. fo. cccxxix.
Uita nostra in hoc seculo vie cõparat. v. A. fo. cxliij. xxij. L. fo. cxxj. xxv. B. in fi. folio. cxxiij.
Uita hominis duplex: interior scilicet z exterior. xxxij. A. fo. clxxx.
Uita contẽplatiua pfertur actiue. xliij. E. folio. xx.
Uita ista sono cõparat. xlij. L. fol. cxvij.
Uite mortalis dura ẽ causa. l. B. f. cclix.
Uite due sunt: vetus z noua que figurantur. xxxj. A. in fi. fo. cxxv.
Uite istius prolongãde causa/multi solliciti sunt: non pro anime vita. xxxvij. B. fo. cxxix.
Uite solitarie laus. j. A. B. fol. iij. xxvij. A. fol. xij. et. xxxix. per totum. fol. xvij. xxvj. B. fo. xj.
Uite future qualitas considerari potest ex miseria vite presentis. j. B. in me. fo. xxxv. z. xvij. per totum. fo. xlvj.
Uite ꝑsentis brevitas z incertitudo. xlij B. in fi. fo. lix. lix. L. fo. lxviij.
Uite longioris spes non pmittit multos emendare vitã suã malã: z q̃ multi volunt habere vitam longam: z nõ bonã. xij. B. fol. xliij. xvj. F. G. fol. xlv. xlvij. D. fol. lxij. lix. L. in me. D. E. fol. lxviij. xxxix. B. fo. lvij. z. xlj. B. in fi. fol. lix.
Uite presentis fallacia et miseria. xlix. per totum. fol. xxij.
Uite due figurantur in martha et maria xxvij. L. fo. lj
Uitã bonã potius q̃ longã amare debemus. j. B. fo. cxiij. xj. B. in fi. fol. cxvij. xxv. D. fo. cxxiij.
Uitã istã quidã ita amant: vt si eam semper habere possent futuram vitam non cuperent. ix. D. fo. cxvj.
Uitã habere in semetipso quomodo dedit pater filio vide in pater. vel filius.
Uitam cum omnes volũt: cur psalmista querit. Qui vult vitã z videre dies bonos. j. A. et de qua vita itelligitur. j. L. folio. cxiij.
Uitam nouam nemo sumit nisi quem penitet veteris vite. xxvij. A. fol. cxiij. l. L. B. fo. cxxxv.
Uitam curãdo quid miserius q̃ amittere vitam. xlij. D. circa fi. fo. cclxiij.
Uitam quomodo dedit pater filio. lxiiij. L. E. fo. lxxj.
Uitã eternã diligere tũc icipit homo cũ pẽsentẽ non amauerit. xxxiij. fo. cxxvij.
Uitam longam omnes amãt nõ bonam. lxxj. B. fo. xxxij.
Uitã beatam nõ potest acquirere qui de aduersario diabolo victricem nõ accipit palmam. iiij. G. fo. ccxxxvij.
Uitãistã qui plꝰ q̃ futurã appetit peco rib⁹ assimulat. ccxvj. A. fo. ccxxix.
Uitam beatam omnes volunt: sed vnde beate viuit non omnes volunt. cxij. D. fo. ccxcvij.
Uitam inter istã z vitam beatam quãtũ distet. liij. X. fo. cccxxxviij.
Uitam mutet qui vitam vult accipere. j. A. fo. ccxxxvij.
Uitã ad beatam si vis ingredi serua mãdata ꝛc. exponitur. cxiij. per totum. fo. lio. cclxxxvij.
Uitã ad beatã per quã viam aliquis accedat vel recedat. iiij. P. fo. cxxxviij. xc. E. F. fo. cclxxvj.
Uitam longam omnes habere volũt: nõ bonam oẽs. cxliij. B. fol. ccxcviij. ccv. A. in fi. fo. cccxxv. ccxxxix. L. fo. cccxl.
Uitalis grammaticus qui apud mediolanum sacculum trecẽtorum solidorum inuenit: et plene restituit: nec pro restitutione quicq̃ accipere voluit. xxj. A. in me. B. fo. ix.
Uitis ego sum: vos palmites: z pr̃ meus agricola: quomodo exponitur. lix. A. folio. lxviij.
Uitj ꝑa est xps. lxxx. A. lxxxj. A. fo. ccxlij
Uitis z palmes vnius sunt nature. lxxx. A. fo. ccxlij.
Uitia sic superantur. vij. E. fo. ccxlj.
Uitulus saginatus q̃d significet. lxx. B. fo. cclxvij.
Uitulus aureus filioꝝ israel z eiꝰ mysterium. xcvij. per totum. fo. cclxxxj.
Uitulj nomie q̃d itelligatur. cviij. L. F. fo. cclxxxv.
Uitrum et si fragile est: seruatum: diu durat. xxv. E. fo. cxxiij.
Uiuamus sic vt semp viuere valeamus. lxxiiij. B. fo. xxxiij.
Uiuere diu est diu torqueri. cxiij. B. fol. cclxxxvij.
Uiuere bene q̃d sit: et q̃ merces bone vite. ccxxxix. A L. X. in fi. fo. cccxl.
Uiuere male cupientes querũt sibi exempla male viuentium. liij. F. in fine. folio. xxv.
Uiuere debemus vt semper viuere valeamus. xlv. A. fo. cxclj.
Uiuere ꝑm carnem: aut ꝑm spiritum q̃d sit. xiij. D. in fi. E. F. G. fo. lxxxij.
Uiuere bñ debemus: ne male moriamur. xxiiij. per totum. fo. l.
Uiuendi cupiditatem noli habere: z non habebis moriendi eternitatem. cxcvj. D. in fi. fo. cccxxv.
Uiuẽs male nõ viuit: moriatur vt viuat. clj. L. in me. folio. ccxcvij. cxliiij. F. folio. ccxcvij.
Uiuentes qui sunt. xxij. E. fo. clxvij.
Uiuit nõ recte: qui recte viuere ignorat. l. W. fo. cxxxv.
Ulcera vesicarũ egyptiorũ quid significent. lxxxvij. L. in fi G. fo. cclxxiij.
Ungere caput quid sit. xlj. E. fo. xix
Unctio quomodo docet oĩa: et q̃d nomine vnctionis significetur. iij. L. B. iiij. A. in prin. fo. clj. z sequenti.
Unio xbi z aie xpi ad carnẽ qualis fuit. xix. J. fo. clxiij. xxiij. L. fo. clxix. xxvij. A. fol. clxxv. xlvij. G. fol. cxcv. lxxviij. B. L. fo. ccxij. cv. D. fo. ccxxiiij.
Unigenitus et primogenitus quomodo christus dicat. xxvj. L. fo. ccxvij.
Unitas trinitatis cõmendatur. xij. L. folio. cliij. xiij. F. fo. clv. xxxij. D. f. clxxx. cxviij. L. fo. ccxxxj.
Unitate relicta et si q̃ miracula facit nihil est. xtij. F. fo. clv.
Unitas xpi et ecclesie vna est vbiq̃. liij. E. fo. xxv.
Unitas seu vnũ querendũ: quod solũ est necessarium. xxvj. A B. L. fo. lj.
Unitas fuãda: et quãta fuit vnitas ꝑmitiuoꝝ ecclesie. cxix L. D. fol. cclxxxix.

Emporium Sermonum Diui Augustini.

Unitatis commẽdatio.j.B. in fine.B.lj. B.fo.lij.
Unitatem gratia facere potest sine proprietate specialis nature.cxxiiij. J.folio.ccclx.
Unus quare sanabat in piscina: ꝙ pl̃ res.cvij.A.fo.clxj
Unum ꝓponitur multis: qz ab vno multa.cxvij.B.fo.lj.
Unũ est christus cum patre aliter ꝗ nobiscum.lxj.B. in me.fo.lxix.
Unũ si diuideris: itegrum non habebis: exemplum.cc.A.B.fo.cccxxiij.
Unũ autem que quidem retro sunt obliuiscens: in anteriora me extendens: et vnum est necessariũ: exponitur. xv. R. L.fo.lxxxv.
Unũ quomodo sint pater et filius.lj.per totum.fo.lxv.lvj.A. in me.fo.lxvij.
Unũ cũ christus suos ipse esse voluit nõ id eos esse voluit: qõ ipse est.cxxvlij. S.fo.cclj.
Vocati ad christum alij venire renuunt: alij non vocati veniunt.vj.A.circa ꝓn. vij.A.B.fo.cxxvij.ꝛ.cxxvlij.
Vocatio dei gratuita.cvj. A. fo.lxxxvij.
Vocet cur deus hunc ꝛ illum non vocet. ccxxxlij.fo.cccxxxvj.
Voluntas patris et filij est vna.cxlij.B. folio.xclj.
Voluntas potestatis et potestas voluntatis patris et filij est vna. xlij.L.folio.cxxxij.
Volũtas ꝑfacto reputabitur: vbi facultas deest.cxxv.B. in me.fo.cvj.
Volũtas dei tũc fit in celo quomodo in terra.cxxvj.B. fo.ccxcij.cxxxv.B.fo. ccxcv.clxxxij.F.fo.cccxv.
Volũtas vtrũ bona sit ꝛ ex deo:sic ꝓbat. j.B.fo.lij.
Volũtas creatoris lõge alteri⁹ gñis est: q̃ creature.ccxxiiij.ꝓ.fo.cccxxxiij.
Volũtas bona ipsa est charitas:sola sufficit si assit:cetera nihil prosunt si sola desit.vlij.B.in me.fo.cxv.
Voluntas vt sit bona a deo donat.xciij. L.fo.cclxxvij.
Volũtas ꝓparat a deo.xliij.A.fo.cxvij.
Volũtas bona oĩb⁹ vtilior est:ꝛ oĩb⁹ charior:qz totũ habet/q̃ voluntatẽ bonam habet.vlij.B.in me.fo.cxv.
Volũtas dei ipsius est iusticia. xxxij.D. fo.cxxvj.
Volũtas dei sic fit in terra quomodo in celo.xlij.B.fo.cxxxj.
Volũtatis bone initiũ ex deo est. xxxlij. L.fo.ccxlx.
Volũtatis ꝓprie viribꝰ gloriari est:ac si gloriek de stupore morbi: nõ de robore sanitatis.ccxxiij.L.fo.ccxxxij.
Voluntatis bone nihil tam facile est q̃ ipsa sibi.xlvlij.F.fol.cclvij.ix.B.in fine.fo.xxxix.
Volũtatẽ patris ꝛ non ꝓpriam quesiuit christus.xix. J.fol.clxiij.xxij.D.folio. clxvlij.xxv.F.G.fo.clxxij.
Voluptate quomõ trahit animus.xxvj. L.fo.clxxiiij.
Voluptates carnis cur non sint appetende.xxxiij.L.fo.liiij.
Votum optimũ et perfectum hoc est.vij. D.E.fo.ccxlj.
Vota nõ tenere minus malũ est q̃ nõ vouere:sic intelligitur.lxij.D.fo.xxx.
Vouere tuũ est:sed dimittere votum nõ est tuum.lx.B.fo.xxix.
Vox ꝛ verbum in hoc differunt.xx.D.folio.ccclv.
Vreze te nõ poterit sol ꝑ diem:neq; luna per noctem.j.D. in prin.fo.xcix.
Vrsus formicas querit vt sanetur.lv.L. in me.fo.xxvj.
Vrsus oẽm virtutẽ in manibus habet:ꝛ significat diabolũ. cxcvij.D.fo.cccxx.
Vsura felix vbi ꝑ paruo vato celũ acquiritur.cxlvj.D.fo.ccxcix.
Vsuras non potest accipere ꝙ deum noluerit fenerari.lxxvj.B.fo.cclxx.
Vsus in rebꝰ non vituperat:sed abusus. xxx.L.fo.cxxv.
Vterus dei quid sit.xliij.L.fo.cxxxij.
Vulnꝰ cito ad sanitatem perducitur:qõ putrescere longa abusione non sinitur lxxxviij.G.fo.cclxxv.
Vulpes foueas habẽt:ꝛ volucres celi nidos ꝛc.qdomõ exponatur.vij.A.circa ꝓin.fo.xxxviij.
Vulpium nomie quid figuretur.cvij.D. fo.cclxxxiij.
Vxor est vtẽda temporibus oportunis. ccxlix.L.fo.cccxlv.
Vxor casta zelare debet virũ fornicariũ non ꝓpter carnẽ: sed ꝓpter charitatẽ. xcvj.A.fo.cclxxviij.
Vxor si vere amet maritũ:sic ꝓbat.xlix. E.circa fi.fo.lxiij.
Vxor soli⁹ fornicationis causa est dimittẽda:sed illa viuẽte nõ licet alterã ducere.xlix.A.in fi.fo.cxxxiiij.
Vxor vbi meli⁹ viuit q̃ maritus:domus capite deorsum pẽdet.xcvj.L. circa fi. fo.cclxxviij.ccxliij.A.fo.cccxlj.
Vxor ꝙ non ꝓpter libidinẽ sed filiorum ꝓcreationẽ duci debeat:qõ ipse tabule matrimoniales indicant.ccxliiij.L.folio.cccxlliij.
Vxor nõ sequatur virũ ad malum. xcvj. L.in fi.A.fo.cclxxvlij.
Vxoris ꝛ viri in causis matrimonialibꝰ eadẽ censẽt ꝓditio.xlix.L.fo.cxxxiiij.
Vxoris plꝰ castitas q̃ caro diligat ꝓbatur exemplis.lxxxiij.L.fo.cclxxiij.
Vxorẽ ducẽs ad frigida dies ecclesiã nõ intrare debet.ccxliiij.E.fo.cccxliij.
Vxorem ꝙ excepto desiderio filiorũ cognoscit peccat:licet nõ mortalit: sed si sepius fit immundam facit animam: ideo ieiunijs et elemosynis se purgare debet.ccxliiij.E.folio.cccxliij.xcvj.L folio.cclxxviij.
Vxorem ꝓpriam si peccatũ est: excepta causa filiorꝫ cognoscere:quale est appetere alienã.xcv.D.F.fo.cclxxviij
Vxores pudice non debẽt sequi impudicos maritos suos.xlix.L.fo.cxxxiiij.
Vxores ꝙ habent aut habere volunt: integros ad eas se seruare debent: sicut integras eas iuenire volũt.xcvj.L.circa fi.F.A.fol.cclxxviij.clxiiij.L.folio cccv.cxliij.B.E. fo.cccxlij.
Vxores caste ostẽdunt maritis impudicis fieri posse quod facere nolunt:ꝛ fieri nõ posse dicunt.xcvj.O. fo.cclxxviij ccxliij.A.in fi.fo.cccxlij.
Vxores tãq̃ ancille debẽt seruire: et oĩa contẽnere:preter dilectionem viri sui. xlix.L.fo.cxxxiiij
Vxores habere non licet quarũ priores mariti viuũt:nec feminas viros habere quorum priores vxores viuũt.xlix. A.fo.cxxxiiij.
Vxores zelare debent maritos suos:non ꝓpter carnem sed ꝓpter animas: nec eos fornicari permittant: sed potius contra eos ecclesiam interpellẽt. xlix.L.fo.cxxxiiij.
Vxoribus quibus temporibus sit abstinendum.ccxliiij.L.E.fol.cccxliij.
Y Vria quid est:et quid sex ydrie significant.ix.L.D.E.folio. cxlix.xv.L.fo.clviij.
Yems quid significat. xlviij. A.fo.cxcvj.
Ysmaelis ludus cum ysaac.quid significat.xj.F.fo.clij.
Ysopus significat christum. cxix. L.folio.ccxxxij.
Z Acharias pater Johannis baptiste cur nõ credens angelo loquelã perdidit.xliij.L.folio.cxxxij.
Zacheus memoratꝰ.viij.L.D.fo.lxxviij.
Zacheus euãgelicꝰ:et eiꝰ iusticia.xxxv. B.folio.lv.
Zacheus fuit curatꝰ a morbo auaricie. v.L.in me.fo.clliij.
Zelare viros suos cur feminis precipit. xlix.L.fo.cxxxiiij
Zelare zelo dei qui dicuntur.xlij.D.L. folio.clv.
Zelantes zelotipie quid faciunt.xlij.D folio.clv.
Zelo domus dei comedi debemus.x.D. folio.cl.
Zelum dei habuerunt iudei: sed non secundum scientiam.xciij.L.fo.ccxvij.
Zizania que dicantur.ccxxxiij.B. folio cccxxxvj.cclxiij.D.fo.cccxlvij.

Finis.

Registrum huius operis.

a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l. m.n.o. p.q.r.s.t.v.x. y.z.A.B.L.D.E.F. G.H.J. K. L.W. M. O. P. Q.R. S.T. V. X. Y. Z. aa. Omnes sunt quaterni:exceptis. Z.q̃ ternus est.Et.aa.qui duo continet folia. Adde et his Emporium notabilium sententiarum totius operis qõ hic in principio posuimus.

¶Ad diuum Aurelium Augustinũ: Sebastianus Brant.

Jamdudum libuit pater Augustine sacrate/
Carminibus laudes concelebrare tuas:
Et volui fateor:sed multa negocia/nostras.
Hactenus infirmas detinuere manus.
Nec tu Diue pater:nostro modulamine/maior
Efficere:nec hoc carmine doctor eges.
Nec tibi quã laudẽ sceleratus homuncio/ forsan
Ferre velim:grata est:te neq; digna cano.
At cape ꝙcqd id est:calamũ quoq; dirige nostrũ:
Quo tibi condignum perficiatur opus.
Africa te pucrum tellus produxit:ibiq;
Sectatus studia es:litterulasq; bonas.
Quas deinde in patria docuisti: ꝛ in vbe potẽti
Punica:mox romam doctior vnus adis.
Grãmaticẽ ꝺmo:de hinc rhetore digna docebas.
Tum Mediolanum/per pia fata/venis.
Hic sacer antistes:venerabilis ille sacerdos
Presulis in solio prefuit Ambrosius:
Qui te melliftuis sermonibus/ atq; salubri
Consilio:stabilem fecit inire viam.
Jd tua qõ genitrix meruit lachrymis/ꝓcibusq;
Te lucri vt faceret/Monica sancta/deo.
Hec te sollicitis curisq; animisq; sequuta
Per mare/per terras:femina digna coli:
Donec ad Ambrosij te presulis ora reduxit:
Flumine te sacro ꝛ mergier obtinuit.
Dogmata mox linq;s Maichea pudẽda:capisq;
Veram/illibatam/ catholicãq; fidem.
In qua profecit tua quantum industria/paruo
Tempore:testantur/scripta decora/libri.
Continuo mundi pompas et inania vota
Deseris:inquirens semper vbiq; deum.
Cũq; tua Christum sequeris genitrice beata:
Viuendi et normam fratribus instituis.
Hactenus et durat/tua regula sancta/per orbẽ:
Quam monachi/fratres/canoniciq; tenent.
In patriã hinc rediens/mox ꝑsbyter auxiliaris:
Presul et Hyppone factus es ecclesie.
O quot mira illic opera:ꝛ pia dogmata scribẽs:
Hereticis laqueos/frenaq; dura facis?
Quotq; canes rabidos ꝓfundis/ꝛ ora latrantũ/
Qui sanctam nisi sunt lacerare fidem?
Ut merito de te(quisq; fuit ille virorum) Possidonius.
Dixerit:in solo te recubare fidem.
Tu super egregios luces venerãde magistros: Paulinꝰ
Ceu solis superat/astra minora/nitor.
Doctorũ caput es:lux ꝛ clarissima mũdi: Prosper.
Atq; oculus per quem cũcta videre licet.
Quicqd ab ingenio potuit sublime parari: Hieronymus.
Hoc instar fontis per tua scripta fluit.
Frugilega hec fauos/diuino nectare plenos Seuerus
Fert apis:hinc nobis mella cupita fluunt
Credimus/inq; dei positũ nil lege/probari. Volusianus.
Quod te contingat/diue latere pater.
Tu fidei clypeus:virtutum exemplar:ꝛ omnis.
Doctrine specimen:fulgida stella poli.
Presulis officiũ/dum lustra per octo/dierũ
Plenus agis:nullo fata timore subis.
At tecum vt creuit libyce deuotio gentis:
Morte tua cecidit sic simul Afra fides.
Sed tua adhuc durat pater Augustine:secũda
Fama/decus/perpes gloria/vita/salus.
Hinc te diue precor:sancta prece dirige/ summo
Et soli vt placeant pectora nostra deo.

Finis.

Epigrãma ad cõmẽdationem operis.

Perlege sermones cõmunes lector amice
Edidit Aurelius quos pater atq; decus.
Augustinus eos presul venerandus ꝛ auctor:
Filiolis scripsit/protulit atq; suis.
Ordine sed nullo:nec enim scripta illa redegit.
In numerũ/aut formã/contiguum vel opus.
Hos modo ꝺmones collegimꝰ vndiq; sparsos:
Atq; hũc congestũ pressimus inde librum.
Si forte iuuat legere optima scripta/beati
Doctoris:presens non vereatis opus:
Multa vides:que nõ alijs sunt scripta libellis:
Hinc tibi dictorum copia maior erit:
Crede mihi dices aurarum iure beatum
Solem:qui talem presserat ere librum.
Sed nos humanam laudem nõ querimus. Ille
Qui dator est vite premia digna dabit.

De ortu:ingenio: erudi

tione:errore:conuersione:ac sacra baptismali re-
generatiõe Diui doctoris Augustini breuis nar
ratio.

AUgustin⁹ Afer Carthaginẽsis ex Patricio pfe et Monica ma-
tre genit⁹:puer acerrimi ⁊ admi-
rãdi fuit ingenij. Adolescẽs ad-
huc nãq; quicquid in libris artiũ
quas liberales vocãt de arte dis-
serendi: loquendi:de dimensionibus:de musicis
et numeris traditum est: quoscũq; legere potuit
sine magna difficultate absq; vllo preceptore(vt
ipse testatur)per se itellexit. Hinc in Aristotelica doctrina:in disputãdi astutia:omniq; secula-
ri literatura ita eruditus fuit: vt acutissim⁹ phi-
losophus:rhetor prestantissimus:argutissimusq;
dialecticus haberetur. In hoc tamen vno oberrauit:q; christiana veritate contempta gẽtilium
superstitionibus inhesit. Et inde in Manicheo-
rum heresim prolapsus:dimidiã fere vitã suam
inter illoz mores ac vanas disciplinas mundanosq; errores contriuit. Postq; autem pluribus
annis ⁊ apud Carthaginem/⁊ in vrbe Romana
rhetoricam docuisset. Mediolanum venit eandẽ
artem ibidem traditurus. Vbi cum iuenisset san
ctum illũ et doctissimũ virum Ambrosium eiusdem ciuitatis antistitem:sepius cum eo conuer-
sabat ac disputabat. Et quia in disputando plu-
rimũ fuerat exercitatus atq; versutus:tantis in-
terdũ contra sacrarum literarum scripturas ar-
gumentis:tanta pertinacia et disputationis sue
acrimonia ac vehementia patrẽ Ambrosiũ vr-
gebat:vt(eo teste)inter supplicatiões suas deum
rogare coactus fuerit:vt se ab eius captionibus
auerteret. Mirũ in modum optabat sanctus ille
pater hominem tante doctrine in christiana fide
illumiari: iuges pro eo oratiões offerebat. Pia
quoq; mater eius Monica: preces ⁊ lachrymas
pene continuas pro ipso fundebat. Istis factum
est:vt declinare aliquãtulum ab errore inciperet
et predicationibus sancti Antistitis aliquando
interesse curaret. In quibus dum sinceritatẽ chri
stiane fidei: omnes disciplinas et omniũ artium
argumenta superare demonstraret:Augustinus
diuino auxilio christi veram religionem ample
xus est: Et factus cathecuminus:a Simpliciano
ꝓbate sanctitat⁹ viro de christi fide ⁊ vera re-
ligione ita est istructus:vt omnis error omnisq;
dubitationis timor ab eius animo procul pelle-
retur. Multis tunc lachrimis errorem suum cõ-
fessus est:magno luctu conuersionis diuturnita-
tem conquestus est:ingentiq; dolore seram peni-
tentiam dãnauit. Sic tãdem cũ filio suo Adeo-
dato ⁊ socio Alipio a venerando patre Ambro-
sio baptizatus est: nouisq; vestimentis indutus
Triumphare tũc cepit Augustinus illa hora in
qua nouum hominem induit:et vna cum episco-
po Ambrosio diuino quodã instinctu hymnum
de fide christi cantauit:quem sequentem vides.

In regulas diui Augustini Prefatio. Fo.j.

¶ Hymnus de fide christi:quẽ sctus Ambrosi⁹
vna cũ Augustino post adeptã sacri baptismat⁹
gratiam:ꝓ dei laude ⁊ debita gratiarum actiõe/
alternis versibus Ambrosio edente prozem et
Augustino subsequentem: exultãtibus animis
decantauerunt.

Ambrosi⁹ Te deum laudamus.
Augusti. Te dominum confitemur.
Ambrosi⁹ Te eternum patrem:omnis terra veneratur.
Augusti. Tibi oẽs angeli:tibi celi ⁊ vniuerse potestates.
Ambrosi⁹ Tibi cherubin ⁊ seraphin: incessabili voce ꝓclamant.
Augusti. Sanctus Sanctus Sanctus dñs de⁹ sabaoth.
Ambrosi⁹ Plent sunt celi ⁊ terra maiestatis glorie tue.
Augusti. Te gloriosus apostolorum chorus.
Ambrosi⁹ Te prophetarum laudabilis numerus.
Augusti. Te martyrum candidatus laudat exercitus.
Ambrosi⁹ Te per orbem terrarum sancta confitetur ecclesia.
Augusti. Patrem immense maiestatis.
Ambrosi⁹ Venerandum tuum verum ⁊ vnicum filium.
Augusti. Sanctum quoq; paraclitum spiritum.
Ambrosi⁹ Tu rex glorie christe.
Augusti. Tu patris sempiternus es filius.
Ambrosi⁹ Tu ad liberandum suscepturus hominem nõ horruisti vir
ginis vterum.
Augusti. Tu deuicto mortis aculeo aperuisti credẽtib⁹ regna celoz
Ambrosi⁹ Tu ad dexteram dei sedes in gloria patris.
Augusti. Judex crederis esse venturus.
Ambrosi⁹ Te ergo quesum⁹ tuis famulis subueni:quos pretioso san
guine redemisti.
Augusti. Eterna fac cum sanctis tuis gloria munerari.
Ambrosi⁹ Saluũ fac populum tuũ domine: ⁊ benedic hereditati tue
Augusti. Et rege eos ⁊ extolle illos vsq; in eternum.
Ambrosi⁹ Per singulos dies benedicimus te.
Augusti. Et laudamus nomẽ tuũ in seculum:et in seculum seculi.
Ambrosi⁹ Dignare domine die isto sine peccato nos custodire.
Augusti. Miserere nostri domine:miserere nostri.
Ambrosi⁹ Fiat misericordia tua domine sup nos quẽadmodum spe
rauimus in te.
Augusti. In te domine speraui non confundar in eternum.

Finis.

¶ Sermo sancti Ambrosij Episcopi:fact⁹ post
q̃ Baptizatus et nouis vestibus indutus fuit
Augustinus.

a Quod his diebus contigit humanissimi vidistis
quibus dñi nostri iesu christi summã potestatẽ ⁊
clemẽtiã intelligere potuim⁹:mẽoz; mãdare
debem⁹ q̃ in nulla re magis christianis gratula
ri possum⁹ q̃ hoc tpe et etate nostra mirandũ oculis no
stris vidim⁹. Diuine clemẽtie innumeras gras agere de-
bemus ꝙ Augustinus Afer Carthaginẽsis:philosophus
acutissimus cõtẽpto gentilium cultu:ad verã christianã re-
ligionẽ diuino nutu tandẽ puenit. Hoc resurrectionis tẽ
pus duplici leticia celebrãdũ ẽ:christi scilicet victoria po-
tito ac deleto inferoꝝ imperio:⁊ Augustini cõuersiõe que
christianis plurimũ cõfert. Quis expugnauit animũ:q̃s su
perauit:nõ argumẽta:non vis aliqua verboꝝ:sed dei vũ
fax:et virtus ⁊ clemẽtia. Nonne rhetor hic habebat pstã-
tissimus:Nonne ei⁹ doctrina accinct⁹ Mediolanũ venit:
sibi a cunctis ciuib⁹ honorifice suscept⁹ est:Ad q̃d tanta li
beralium disciplinarũ eruditio:tm philosophie acumẽ:Ad
q̃d illis acre ingenũ:illa dyalectica:ceteroq; artes sine pce-
ptore adepte:Ad h̃ vt diuina potẽtia magis eluceat mor
talibus. Quo aristotelica institutio in disputando simu-
lationes:difficultates tẽdebat:versutie:ptiones et astu-
tie:quib⁹ maxime erat instructus:argumẽtaq; ptra sacra-
rum litterarũ scripturas cũ vna essem⁹ adducta:in q̃b⁹ di-
uinũ quãdoq; implorabam⁹ auxiliũ:Quo tãta in dicẽdo
dominis gratia:tanta in dicẽdo copia atq; facũdia:vt nõ
temere eius dicta dissolui potuisset:Ad hoc vt fides chri-
sti stabiliret. Sepius me eũ tentasse intelligitis:quo inter
dissensiões nostras virtus diuina operaret. Optabã mirũ
in modũ boiem tãte doctrine illumiari:a q̃ summa gloria
et splendor vt in merito christiane fidei oriri posset. Vtrũ
etiam Augustinus tanta interdũ ptinacia et disputatiõis
sue acrimonia ac vehemẽtia nos vigeat/vt inter supplica-
tiones nostras:q; deus ab eis captionib⁹ nos auerteret ro-
gare coacti sum⁹. Matris eius Monice precibus ⁊ lachri
mis pene ꝓnuis nostrisq; oratiõib⁹ aliquãtisper adhere-
re cepit:⁊ predicatiõib⁹ nostris aliqñ interesse cupiebat. In
quibus fidei nostre sinceritatẽ omnibus disciplinis ⁊ oiz
artium argumentis antecedere ostẽdebamus. Diuino tã-
dem auxilio christi verã religionem ampler⁹ est:vnde hu-
manũ gen⁹ ⁊ xpi fideles merito tubilare possunt. Vtrũ
Simpliciano nostro ꝓbate sanctitat⁹ viro nõ minores gra
tie gende sunt:a q̃ Augustinus de religione beata felicioꝝ
vita instruct⁹ est:a quo idẽ multa de christi fide/tũ exẽpla
rum miracula accepit:quib⁹ si qua heresis rubigo esset pe
nitus animũ absterserit:q̃b⁹ a se omnis dubitatiõis timor ꝓ
cul ꝓpulsatus est. Quatis fratres charissimi lachrymis
errorem confessus est suũ:quãto luctu cõuersionis diutur
nitatẽ cõquest⁹ est:q̃b⁹ ꝟbis ⁊ quo dolore serã penitẽtiam
dãnauit. Dimidiã em̃ ferme vite sue partem inter gẽtiliũ
mores ac vanas disciplinas mũdanosq; errores consũpsit
Jubilate de tãta victoria:in qua Augustinus tãq; dux cũ
commilitonib⁹ suis Adeodato ⁊ Alipio socio captiui no
stri sũt. Hec quidẽ captiuitas Augustinũ beatũ faciet:re-
gnũ dei parabit. Triumphare visus est Augustin⁹ illa pre
sertim hora in qua nouũ hoiem sacro baptismate induim⁹
in quo vna nobiscũ diuino quodã instinctu hymnũ cãta-
uimus de christi fide. Et vbi ꝝ⁹ vt istruerer:⁊ a ceteris gẽ
tilium opinionib⁹ ⁊ erroꝝib⁹ remouerer:totũ cognitionis
animũ intendit. Nouũ in christi fide militẽ habem⁹ acerri
mũ cõtra gẽtiles hostem: cõtra hereticos inuictissimũ im
peratorẽ. Nouũ christianũ:nouis vestimentis cuculla ni-
gra indulm⁹:cingulo exorzio nosipsũ precinxim⁹: quod
Simplicianus noster ingenti leticia donauit. Agam⁹ gra
tias dño iesu xpo ingentes:qui religiõi nostre talem ac tã
tum principem instituit. Gaudeam⁹ omnes in dño q̃ em-
nia virtute sua cõtinet:et incõprehẽsibili maiestate veniuer
sa cõplectit. Gaudeãt angeli de Augustini tam celebri cõ
uersione. Gaudeant celsi et vniuersa terra:benedicant oẽs
dñm: qz ad cõferendũ hoibus subsidiũ creauit ⁊ illumina
uit Augustinũ:a quo tãq; religionis exordio christiani au
xilium caperent ⁊ suffragiũ. A quo deinq; religiõis consti
tutiones oriri poterunt. Hanc Augustini cõuersionẽ i fu-
turum homines diuinis ꝓsequent honoribus. Amen.

¶ In Regulas diui Aurelij Augustini ꝓfatio.

ON mediocrẽ verbaꝝ habent ad monẽdũ ani
mũ auditoris:dũ ab eis nõ dissonat vita doceñ
tis. Tũc em̃ firma est predicãtis auctoritas/cũ
ea que dixerit effectu opis cordi audiẽtis affixe
rit. Et illius vox doctoris audientiũ corda libenti⁹ pene
trat:quã dicẽtis vita cõmẽdat. Vnde et vir iust⁹ ⁊ dict⁹
et factis in suis sermonib⁹ cõprobat. Nam si fuerit exerci-
tatus quidẽ in sermonib⁹ ⁊ delidiosus in operib⁹:doctri-
nam factis destruit ⁊ repellit. Doctur⁹ igit ꝓiusq; verbũ
exhortationis insonet:omne q̃d locuturus est operib⁹ cla-
met. Benefacere itaq; prima doctrina est. Tessantib⁹ nãq;
verbis:ipsum opus bonũ docet hoies dum videt. Dictis
ergo facta anteponant:q̃m sine factis dicta nihil prosunt
Unde et de iesu cũctoꝝ doctorũ magistro scriptũ est. Ꝟ Actuũ.j.
cepit facere ⁊ docere. Ihe quoq; discipulos predicaturos
instructos dixit. Qui soluerit vnũ de mãdatis istis minimis Mat.v.
⁊ docuerit sic homines:minimus vocabit in regno celorũ
Qui aũt fecerit ⁊ docuerit:hic magnus vocabit in regno
celoꝝ. Grandis quippe cõdẽnatio est componenti q̃dẽ ser-
mones suos:vitã vero atq; opa negligẽti. Idcirco viri sã
cti cũ se ad predicandũ parant pri⁹ interi⁹ se virtutib⁹ or-
nant:vt ad h̃ q̃ loq̃ndo docẽt viuẽdo concordent. Sic et
egregius ille predicator Paulus se feciss̃e testat. Corpus j.Cor.ix.
inquit meũ castigo ⁊ in seruitutẽ redigo:ne forte cũ aliis
ꝓdicaueri.ipse reprob⁹ efficiar. Sic quoq; magn⁹ ille do-
ctor Augustin⁹ post ei⁹ cõuersionẽ fecisse dinoscit. Cui rei
certum affert testimoniũ edite ab eo regule quas nõ solũ
aliis simul viuere spõdẽtib⁹ tradidit tenẽdas:sz ⁊ ipse cũ
illis vigilãter ac strenue seruauit. Rectissime igit agi cen-

Universidad de Navarra Biblioteca

sendum est:si huiꝰ sanctissimis patris saluberrimis sermonibus inprimẽdis/regule eius ꝑmittant quatenꝰ sic ꝓbatissima vita eiꝰ cognita:sermonum ipsoꝝ lector atq; auditor vberiorem fructũ percipiant:dum videlicet factis et operibus verba ꝓbari senserint.

Finis.

¶Diui patris Aurelij Augustini:Regula prima tradita fratribus qui simul ⁊ cõmuniter ꝑm apostolicã traditionem viuere ꝓponderunt.

Ca.j. Omnium diffinitiõe decretumꝰ apud vos qõ nũ quã postmodũ ab illo poterit infringi. Residẽtibꝰ in monasterio in noie dñi nostri ihesu christi:oibꝰ placuit ꝑm apostolicã traditionem vnum sentire in domino ⁊ cõmuniter possidere:sicut scriptũ est. Vnũ sentite in dño. Et nemo quidẽ ꝓpriũ vẽdicet quicq̃:sz qz sicut scriptũ est in actibꝰ apostolorũ. Habẽtes oĩa ꝑmunia nemo quicq̃ esse suũ dicebat:quod a nobis scriptũ est. In domino ergo iure obſuationis non teneamꝰ:qm̃ i lege scriptũ est:Qui pseuerauerit vsq; ad finẽ:hic saluꝰ erit. Si quis aũt venire desiderat ad cõgregationẽ fratrũ q̃ in vnũ esse videnꝫ:nõ ignoret euangelicũ dictũ quod dixit. Vendat oĩa sua:⁊ croget egenis ⁊ pauꝑibꝰ. Et iterũ. Vẽneget semetipsum sibi ⁊ tollat crucẽ suã et sequat me. Et ne tractet ĩ corde suo de victu aut vestitu ⁊ ceteris q̃ necessaria sunt corꝑi. Ipso dño ꝑmouẽte in euãgelio ⁊ dicente. Nolite cogitare dicẽtes quid edetis aut quid vestiemini:hec eñ gẽtes cogitãt. Scit pater vester qz hoꝝ omnium idigetis. Querite primũ regnũ dei ⁊ iusticiã eiꝰ:⁊ hec omnia apponent vobis. Verũtñ anteq̃ statuat esse in monasterio: ꝓbet ꝓpositum fratrũ atq; exemplum:⁊ ipse ꝓbetur in omni conseruatione ab illo qui ꝓtior est.et ceteris cõsentiẽtibus ꝓpter illud qõ scriptura docet ⁊ admonet dicẽs. Amicũ noli cito cõꝓbare. Sz si cõtigerit vt aliqs ex qualibz causa necessitatis a monasterio fuerit abstractꝰ:ne vel mẽte concipiat secũ aliqd ferre de his omnibus que in monasterio fuerũt:siue etiam que secum aliqñ attulerat:siue ea q̃ cum fratribꝰ acquisierat:qz certũ est fratres nihil habere possidere:vare:vel accipere debere sine superioris licentia. Quod si ꝓpinquus vel amicus vel quolibet fratrum aliquid offerre voluerit:ꝓmo quidẽ ꝓtior insinuetur:et sic suscipiat si ipse mãdauerit:de quo tñ nihil fiat aliꝫ nisi quod ꝓtior placuerit vel ꝑmiserit:qñ valde verecũdũ ẽ ne sibi eueniat quod scriptũ est. Mir mutabilis in lingua incidit in mala. Et iterum vt nullũ de fratribꝰ secũ ꝓducere magȝ destructor q̃ edificator monasterij videat:ꝓpter id quod scriptũ est. Qui nõ est mecũ ⁊tra me est:et qui me cũ nõ congregat:oispgit. Et quicũq; ꝓuocat aliquo de monasterio voluerit abscedere:aut indicet ꝓposito:cui vtiq; de his q̃ in cõmuni decreuimus nihil esse censeo subtrahendũ:qz scriptũ est. Pacifici sint tibi multi:sed vnus ex mille sit tibi cõsiliariꝰ. Igit hec q̃ scripta sunt cum summa diligẽtia obseruanda sunt a ꝓposito vsq; ad oẽs frẽs. Et si qs ab aliquo doctrinã audiuerit ꝓterq̃ ĩ monasterio cõsecutus est ab eo cui se credidit:hanc aũt suscipiat et eã nõ lubrabat doctori:qz scriptũ est. Omne qõ manifestat lux est. Si eñ bona fuerit collaudanda est/si vero ꝓua reꝓbanda. De his aũt fratribꝰ qui in vnitate ꝑsistũt si quis subito aduersus ꝓpositũ altercatꝰ fuerit:nõ solũ semel:sed scõo et tertio(vt euangelium docet)licet exorare. Si aũt noluerit se emendare:ille cui iniuriã irrogatꝰ est post penitẽtiã vel scõam correctionẽ:qui non reuocauerit ꝓtumacẽ denunciet ⁊ illud ꝓpositome per taciturnitatem ille ⁊ frater suꝰ pericliteꝫ:sicut Salomõ ait. Qui occultat inimicitiã instruit volũ. Si vero(vt fieri solet)icursiõe repẽtina supuenerit aut hostilitas vt impossibile sit fratribꝰ in vnũ fugã petere ꝓpter isecutionẽ inimicoꝝ:⁊ postmodũ deo fauente euaserint ⁊ potuerint puenire vbi ꝓpositum eẽ cognouerũt:velut filij ad patrẽ festinare debebũt. Nec vllo modo poteſt separari quos diuina charitas sociauit. qz scriptũ est. Perfecta dilectio foras mittit timorẽ. Si quis aũt(qõ ſperi voluerim)causa necessitatis detinet id quod a monasterio secũ portault necesse habebit vbi ꝓpositus suus est illud ꝓferre:qz nõ poterit sibi retinere qõ per pactũ ad oẽs pertinet:⁊ deo vtiq; ẽ ꝓsecratum. Sed si cogitauerit de his aliqd retinere:cõtra dictũ apostoli agere videt:q̃ ait. Nemini quicq̃ debeatis:nisi vt inuicem diligatis vos. Omnia que in isto libro continenſ:omnes fratres obseruẽt atq; se ſ subscribãt q̃ boni esse desiderant. Verum ꝓpter illos hec sunt cauta:id est scripta qui in omnibus stabiles esse noscuntur.

Explicit prima regula sancti Augustini.

¶Diui patris Aurelij Augustini Regula secũda. Confratres de modo ac tempore orãdi:psallendi:legendi:operandi:viuendi: et conuersandi conuenienter instruens.

Ante omnia fratres charissimi diligat deꝰ:deinde ꝓximꝰ. Qualiter aũt oporteat nos orare vel psallere describimus.i. in matutinis dicant psalmi octuagintaocto cũ debitis antiphonis:versibꝰ et respõsoriis. Ad primã et tertiã dicant sui psalmi: antiphone due:lectiones due. Simili modo ad sextã et nonã dicant sui psalmi cũ debitȝ respõsoriis ⁊ antiphonis. Hoc idẽ in vesperis et cõpletorio seruet. Ad lucernariũ autem psalmꝰ vnꝰ:respõsoriũ vnũ:antiphone tres:lectiones tres. Et tempore oportuno post lucernariũ omnibꝰ sedẽtibꝰ legant lectiones. Nocturne aũt orationes mense nouẽbri decembri:ianuario ⁊ febzuario:antiphone duodecim:psalmi sex:lectiones tres. Marcio:aprilli:septẽbri octobri: antiphone decẽ:psalmi quinq; lectiones tres. Maio: iunio:iulio:et augusto:antiphone octo:psalmi q̃tuoꝝ:lectiões due Operẽt a mane vsq; ad sextã:et a sexta vsq; ad nonã vacẽt lectioni:⁊ ad nonã reddãt codices. Et postẽ refecerint sue in orto siue vbicũq; fuerint:faciant opꝰ vſ ꝓ ad horã lucernarij. Memo sibi aliqd vendicet ꝓpriũ siue i vestimẽto:siue in q̃cũq; re. Apostolica eñ vita optamꝰ viuere. Memo cum murmure aliquid faciat:vt nõ simili iudicio murmuratorũ peat. Fideliter obediant:hi patrẽ suũ post deũ honorẽt:ꝓposito suo deferãt sicut decet sanctos. Sedentes ad mensam taceant audientes lectionẽ. Si autẽ aliqd opus fuerit:ꝓpositus eoꝝ sollicitꝰ sit. Sabbato et dominica sicut cõsuetudo est qui volũt vinũ accipiãt. Si opus fuerit ad aliquã necessitatẽ mitti:duo eãt. Memo extra monasteriũ sine ꝓcepto mãducet neq; bibat. Mõ eñ hoc ad disciplinã pertinet monasterij. Si opera monasterij mittant fratres vendere:sollicite caueãt ne q̃d faciant contra ꝓceptum:sciẽtes quoniã exacerbãt dñm in sanctis suis. Si aliquid emant ad necessitatẽ monasterij: sollicite et fideliter vt serui dei agãt. Ociosum verbũ apõ illos non sit Mane ad opa sua sedeãt:post orationẽ tertie eant ad opa sua:nõ ſtãtes fabulas cõtexant:nisi forte aliquid sit ꝓ vtilitate aĩe. Sedẽtes ad opa taceãt:nisi vt necessitas operũ exigeret vt loquaſ quis. Si quis aũt non omnis virtute adiuuãte misericordia dei hec conatus fuerit implere:sed contumaci animo desperexerit:semel atq; iterũ cõmonitus si nõ emẽdauerit/sciat se subiacere disciplinе monasterij sicut oportet. Si autẽ talis fuerit etas ipsiꝰ vapulabit. Hec autẽ in noie christi fideliter et pie obseruãtes ⁊ vos proficietis ⁊ nobis nõ parua leticia erit de vra salute. Hec sũt que obseruetis ꝓcipimus in monasterio constituti.

Explicit secunda regula sancti Augustini.

¶Diui patris Aurelij Augustini Regula tertia: Jn qua latius tradidit ea que ad cõmunẽ clericorũ vitã pertinent. Que ⁊ a nõnullis inter sermones de cõmuni vita clericorũ enumerantur.

Ante omnia fratres charissimi diligat deꝰ deinde ꝓximus:qz ista ꝓcepta sunt ꝓcipaliter nobis data. Hec igit sunt que vt obseruetis ꝓcipimus in monasterio cõstituti. Primũ ꝓpter qõ in vnũ estis cõgregati:vt vnanimes habitetis in domo:et sit vobis anima vna ⁊ cor vnũ in deo. Et nõ dicatis aliqd ꝓpriũ:sed sint vobis omnia cõmunia. Et distribuat vnicuiq; vestrum a ꝓposito vestro victus ⁊ tegumentũ:non equaliter oibus qz nõ equaliter valetis omnes:sed potiꝰ vnicuiq; sicut cuiq; opus fuerit. Sic eñ legitis in actibꝰ apostolorũ. Quia erãt illis omnia cõmunia:⁊ distribuebatur vnicuiq; sicut cuiq; opus erat. Qui aliqd habebant in seculo: qñ ingressi sunt monasterium libenter velint illud esse cõmune. Qui aũt non habebãt:non ea querant in monasterio q̃ nec forte habere potuerunt. Sed tñ eoꝝ infirmitati qõ opꝰ est tribuat et si pauptas eoꝝ quãdo foris erãt nec ipsa necessaria poterat inuenire. Tantum non ideo se putent esse felices qz inuenerunt victum ⁊ tegumentũ qua le foris inuenire non poterant.nec erigant ceruicem quia sociantur eis ad quos foris accedere non audebãt:sed sursum cor habeant et terrena vana nõ q̃rant:ne incipiant eẽ mõasteria diuitibꝰ vtilia nõ pauꝑibꝰ:si diuites illic humiliantur et pauperes illic inflantur. Rursus et illi q̃ alicquid esse videbãt in seculo nõ habeãt fastidio frẽs suos q̃ ad illã sanctã societatẽ ex paupertate venerunt. Magis aũt studeãt nõ de parentũ diuitũ dignitate sed de pauperum fratruꝫ societate gloriari. Nec extollant si cõmuni vite aliqd de suis facultatibꝰ ꝓtulerunt:nec de suis diuitijs magis superbiãt qz eas monasterio partiuntur q̃ si eis in seculo fruerentur. Alias quippe quecũq; iniquitas i malis operibꝰ exercetur vt fiant:ſupbia vero ẽt bonis operibus insidiatur vt pereant. Et q̃d prodeſt dispergere vãdo pauperibꝰ ⁊ pauperem fieri cũ alã misera superbior efficit diuitias contemnendo q̃ fuerat possidendo? Omnes ergo vnanimiter ⁊ cõcorditer viuite et honorate in vobis deũ inuicem:cuius templa facti estis. Stationibus instate: horis ⁊ tẽporibꝰ constitutis. Jn oratorio nẽo aliqd agat nisi ad quod factum est vnde ⁊ nomen accepit: vt si forte aliq̃ ẽ preter horas constitutas si eis vacat orare voluerint nõ eis sint impedimento q̃ ibi aliqd agendum putauerunt. Psalmis ⁊ hymnis cũ oratis deũ:hoc versẽ in corde qõ ꝓfertur in voce. Et nolite cantare:nisi qõ legitis esse cãtandũ. Quod aũt non ita scriptum est vt cantet:nõ cantet Carnẽ vestrã domate ieiunijs ⁊ abstinentia esce:quantuz valetudo permittit. Quando aũt aliqs non põt ieiunare: non tamen extra horam ꝓandi aliquid alimentoꝝ sumat nisi cũ egrotat. Cũ acceditis ad mensam donec inde surgatis qõ vobis ꝑm cõsuetudinẽ legit sine tumultu et contentionibꝰ audite:ne sole vobis fauces sumant cibũ:sed ⁊ aures esuriant dei verbũ. Qui infirmi sunt ex pristina consuetudine si aliter tractanꝫ in victu:non debet aliꝭ molestũ esse nec iniustũ videri quos fecit aliqua cõsuetudo fortiores. Nec illos feliciores putent qz sumunt qõ nõ sumũt ipsi:sed sibi potius gratulent:qz valent qõ non valent illi. Et si eis q̃ venerunt ex moribꝰ delicatioribꝰ ad mõasteriũ aliquid alimentorum:vestimentorum:operimentorum datur quod aliꝭ fortioribꝰ ⁊ ideo feliciorib nõ datur:cogitare debẽt q̃ bus non datur q̃tũ de sua seculari vita illi ad istam desenderint q̃us vſq; ad alioꝝ q̃ sunt corpore firmiores frugalitatem puenire nequerit. nec debẽt velle omnes qõ paucos vident amplius.non qz bonozantur: sed quia tolerantur accipere:ne contingat detestanda peruersitas: vt ĩ monasterio vbi q̃tũ possunt fiunt diuites laboriosi: fiant pauperes delicati. Sane quẽadmodum egrotantes necesse habent minus accipere ne grauentur:ita et post egritudinem sic tractandi sunt vt citius recreentur: etiam si de humilima seculi paupertate venerunt. tanq̃ hoc illis ꝓtulerit recentior egritudo:qõ diuitibus anterior ꝓsuetudo. Sed cum vires pristinas reparauerint:redeãt ad feliciorẽ consuetudinẽ suã:q̃ famulos dei tanto ãplius decet q̃to minus indigent:ne cibi eos teneat voluptas tam vegetatos:qs necessitas leuarat infirmos. Illos eñ timẽt vitiores qui i sustinẽda parcitate fuerint fortiores. Melioꝝ est enim minus egere:q̃ plus habere. Non sit notabilis habit nec ſter:nec affectetis vestibus placere.sed moribꝰ. Qñ proceditis simul ãbulate:cũ veneritis quo itis simul state. Jn processu:stratis in omnibꝰ moribꝰ vestris nihil fiat qõ cuiuscq̃ offendat aspectum.sed qõ vestram deceat sanctitatẽ. Ocu li vestri ⁊ si iacunt i aliquã feminaz:fingant in nulla. Neq; enim qñ ꝓcditis feminas videre ꝓhibemini: sed appetere aut ab ipsis appeti velle criminosuz est. Nec solo tacito affectu:sed affectu quoq; ⁊ aspectu appetitur et appetit cõ cupiscẽtia feminarũ. Nec dicatis vos habere animos pudicos si habeatꝫ oculos impudicos:quia impudicus oculus impudici cordis est nuncius. Et cum se inuicem sibimet etiã tacente lingua cõspectu mutuo corda nũciãt impudica:⁊ sicut cõcupiscentia carnis alterutro delectatur amore:ita in tactis ab immũda violatione corporibꝰ fugit castitas ipa de moribꝰ. Nec putare debz qui in feminam figit oculũ ⁊ illiꝰ in se diligit fixũ ab alijs se non videri cũ hoc fecerit. Videt omnino et a qbꝰ se videri non arbitrat. Sed ecce lateat:et a nemine hominũ videat:quid faciet ꝺ illo deſup inspectore quem latere nihil põt? An ideo putandus est non videre:qz tanto videt patientiꝰ quanto sapientius? Illi ergo vir sanctus timeat ꝺ displicere:ne velit femine male placere. Illum cogitet omnia videre:ne velit feminam male videre. Illiꝰ nãq; ⁊ in hac causa cõmendatꝰ est timor:vbi scriptũ ẽ:Abominatio est dño desigens oculum Qñ ergo simul estis in ecclesia et vbicũq; vbi femine sunt inuicẽ vestrã pudicitiã custodite. Deus enim q̃ habitat in vobis:et ipse modo custodiet vos ex vobis. Et si hanc de qua loquoꝝ oculi petulantiam in aliquo vestrũ aduerteritis statim admonete:ne cepta progrediãt:sz de primo corrigant. Si aũt et post admonitionẽ iterũ vel alio quocũq; die idipsum eũ facere videritis:iam velut vulneratũ sanandum ꝓdat quicũq; hoc potuerit inuenire. Prius tamen et alteri vel tertio demõstrandũ:⁊ duoꝝ vel triũ possit oze cõuinci:⁊ ꝓpetenti seueritate coerceri. Nec vos iudicetis esse maliuolos qñ hoc indicatis. Magis quippe innocentes non estis si fres vestros quos indicando corrigere potestis tacendo perire ꝑmittitis. Si enim frꝰ tuus vulnꝰ hz in corpore qõ velit occultari cũ timet secari.nonne crudeliter abs te sileret ⁊ misericorditer idicaret? Quanto ergo potius debes manifestare ne deterius putrescat in corde? Sed anteq̃ alijs demonstret per quos cõuincendus est,si negauerit:ꝓius ꝓposito dz ostendi si admonitus neglexerit corrigi:ne forte possit secretius correptus nõ innotescere ceteris. Si aũt negauerit:tunc neganti adhibendi sunt alij:vt tam coꝝ omnibus possit nõ ab vno teste argui sed a duobꝰ vel tribus conuinci. Conuictus vero sẽm ꝓpositi vel etiam ꝑsbyteri ad cuius dispensationem pertinet arbitriũ:debet emendatoria ꝙ subire vindictam. Quã si ferre recusauerit:et si ipe nõ abcesserit:de vra societate ꝓiciat. Mõ eñ ⁊ hoc fit crudeliter sed misericorditer:ne contagio ne pestifera plurimos perdat. Et hoc qõ dixi de oculo nõ figendo etiã in ceteris inueniendis: ꝓhibendis: indicandis:cõuincẽdis/vindicandisq; peccatis diligẽter ⁊ fideliter obseruet:cũ dilectione boim ⁊ odio vitiozuz. Quicũq; aũt in tantũ ꝓgressus fuerit malũ:vt occulte ab aliquo literas vel quodlibet munus accipiat:si hoc vltro confitet parcatur illi et oret ꝓ illo. Si aũt deꝑhenditur atq; cõuincitur:sm arbitriũ ꝓsbyteri vel ꝓpositi grauius emendet. Vestes vestras in vnũ habeatis sub vno custode vel duobꝰ vel quot sufficere potuerint ad eas excutiendas:ne a tinea ledant. Et sicut pascimini ex vno cellario sic iduamini ex vno vestiario. Si fieri põt nõ ad vos pertineat qõ vobis indumentũ ꝓ tempoꝝ cõgruẽtia proferat: vtrum hoc recipiat vnusquisq; qõ deposuerat: an aliud qõ alter habuerat:nõ tamen vnicuiq; ꝓout cuiq; opꝰ est negeꝫ. Si aũt hinc inter vos ꝓtentiones ⁊ murmura oriuntur:cũ ĩrt tur aliqs deterius de accepisse q̃ ꝓri? habuerat:⁊ indignũ se esse q̃ non ita vestiaꝫ sicut alius frater eius vestiabatur: hinc vos probate q̃tũ vobis desit in illo interiore sancto habitu cordis q̃ ꝓ habitu corporis litigatis. Tamen si vestra tolerat infirmitas vt hoc recipiatis qõ posueritis in vno tñ loco sub cõmunibus custodibus habere qõ poniꝫ Jta sane vt nullus sibi aliqd operet:sz oĩa opa vra in vnũ fiant:maiori studio ⁊ frequentiori alacritate q̃ si vobis singulis faceretis ꝓpria. Charitas enim de qua scriptũ est q̃ nõ q̃rat q̃ sua sunt:sic intelligitur:qz cõmunia ꝓprijs nõ ꝓpria cõmunibꝰ anteponit:Et ideo quanto amplius rẽ cõmunẽ q̃ ꝓpria vestra curaueritis:tanto vos amplius ꝓficere nouerit is:vt in omnibꝰ quibus vtit transitura necessitas:supemineat q̃ permanet charitas. Consequens q̃ est vt etiã q̃ suis filijs aut aliqua necessitudine ad se ptinẽtibꝰ in monasterio constitutis aliquã cõtulerit vestẽ siue quodlibet aliꝺ inter necessaria deputandũ:non occulte accipiat:sed sit in potestate ꝓpositi:vt in rẽ cõmunẽ redactũ cui necessariũ fuerit ꝓbeat. Qz si aliquis rẽ sibi collatam

Ca.iij. tur vnicuiq; sicut cuiq; opus erat. Qui aliqd habebant in seculo: qñ ingressi sunt monasterium libenter velint illud esse cõmune. Qui aũt non habebãt:non ea querant in monasterio q̃ nec forte habere potuerunt. Sed tñ eoꝝ infirmitati qõ opꝰ est tribuat et si pauptas eoꝝ quãdo foris erãt nec ipsa necessaria poterat inuenire. Tantum non ideo se putent esse felices qz inuenerunt victum ⁊ tegumentũ quale foris inuenire non poterant.nec erigant ceruicem quia sociantur eis ad quos foris accedere non audebãt:sed sursum cor habeant et terrena vana nõ q̃rant:ne incipiant eẽ mõasteria diuitibꝰ vtilia nõ pauꝑibꝰ:si diuites illic humiliantur et pauperes illic inflantur. Rursus ẽt illi q̃ aliquid esse videbãt in seculo nõ habeãt fastidio frẽs suos q̃ ad illã sanctã societatẽ ex paupertate venerunt. Magis aũt studeãt nõ de parentũ diuitũ dignitate sed de pauperum fratruꝫ societate gloriari. Nec extollant si cõmuni vite aliqd de suis facultatibꝰ ꝓtulerunt:nec de suis diuitijs magis superbiãt qz eas monasterio partiuntur q̃ si eis in seculo fruerentur. Alias quippe quecũq; iniquitas i malis operibꝰ exercetur vt fiant:ſupbia vero ẽt bonis operibus insidiatur vt pereant. Et q̃d prodeſt dispergere vãdo pauperibꝰ ⁊ pauperem fieri cũ alã misera superbior efficit diuitias contemnendo q̃ fuerat possidendo? Omnes ergo Ca.iij.ꝫ vj. vnanimiter ⁊ cõcorditer viuite et honorate in vobis deũ inuicem:cuius templa facti estis. Ca.vij. Stationibus instate: horis ⁊ tẽporibꝰ constitutis. Ca.viij. Jn oratorio nẽo aliqd agat nisi ad quod factum est vnde ⁊ nomen accepit: vt si forte aliq̃ xlij.distil.i oratorio. ẽ preter horas constitutas si eis vacat orare voluerint nõ eis sint impedimento q̃ ibi aliqd agendum putauerunt. Ca.ix. Psalmis ⁊ hymnis cũ oratis deũ:hoc versẽ in corde qõ Ca.x. ꝓfertur in voce. Et nolite cantare:nisi qõ legitis esse cãtandũ. Quod aũt non ita scriptum est vt cantet:nõ cantet Ca.xj. Carnẽ vestrã domate ieiunijs ⁊ abstinentia esce:quantuz Ca.xij. valetudo permittit. Quando aũt aliqs non põt ieiunare: non tamen extra horam ꝓandi aliquid alimentoꝝ sumat Ca.xiij. nisi cũ egrotat. Cũ acceditis ad mensam donec inde surgatis qõ vobis ꝑm cõsuetudinẽ legit sine tumultu et contentionibꝰ audite:ne sole vobis fauces sumant cibũ:sed ⁊ Ca.xiiij. aures esuriant dei verbũ. Qui infirmi sunt ex pristina consuetudine si aliter tractanꝫ in victu:non debet aliꝭ molestũ esse nec iniustũ videri quos fecit aliqua cõsuetudo fortiores. Nec illos feliciores putent qz sumunt qõ nõ sumũt ipsi:sed sibi potius gratulent:qz valent qõ non valent illi. Ca.xv. Et si eis q̃ venerunt ex moribꝰ delicatioribꝰ ad mõasteriũ aliquid alimentorum:vestimentorum:operimentorum datur quod aliꝭ fortioribꝰ ⁊ ideo feliciorib nõ datur:cogitare debẽt q̃ bus non datur q̃tũ de sua seculari vita illi ad istam desenderint q̃us vſq; ad alioꝝ q̃ sunt corpore firmiores frugalitatem puenire nequerit. nec debẽt velle omnes qõ paucos vident amplius.non qz bonozantur: sed quia tolerantur accipere:ne contingat detestanda peruersitas: vt ĩ Ca.xvj. monasterio vbi q̃tũ possunt fiunt diuites laboriosi: fiant pauperes delicati. Sane quẽadmodum egrotantes necesse habent minus accipere ne grauentur:ita et post egritudinem sic tractandi sunt vt citius recreentur: etiam si de humilima seculi paupertate venerunt. tanq̃ hoc illis ꝓtulerit recentior egritudo:qõ diuitibus anterior ꝓsuetudo. Sed cum vires pristinas reparauerint:redeãt ad feliciorẽ ca.xvij. consuetudinẽ suã:q̃ famulos dei tanto ãplius decet q̃to minus indigent:ne cibi eos teneat voluptas tam vegetatos:qs necessitas leuarat infirmos. Illos eñ timẽt vitiores Ca.xviij qui i sustinẽda parcitate fuerint fortiores. Melioꝝ est enim Ca.xix. minus egere:q̃ plus habere. Non sit notabilis habit nec ſter:nec affectetis vestibus placere.sed moribꝰ. Qñ proceditis simul ãbulate:cũ veneritis quo itis simul state. Jn Ca.xx. cessu:stratis in omnibꝰ moribꝰ vestris nihil fiat qõ cuiuscq̃ offendat aspectum.sed qõ vestram deceat sanctitatẽ. Ocu Ca.xxj. li vestri ⁊ si iacunt i aliquã feminaz:fingant in nulla. Neq; enim qñ ꝓcditis feminas videre ꝓhibemini: sed appetere xxij.q.v. Nec solo. aut ab ipsis appeti velle criminosuz est. Nec solo tacito affectu:sed affectu quoq; ⁊ aspectu appetitur et appetit cõ cupiscẽtia feminarũ. Nec dicatis vos habere animos pudicos si habeatꝫ oculos impudicos:quia impudicus oculus impudici cordis est nuncius. Et cum se inuicem sibimet etiã tacente lingua cõspectu mutuo corda nũciãt impudica:⁊ sicut cõcupiscentia carnis alterutro delectatur amore:etiã in tactis ab immũda violatione corporibꝰ fugit castitas ipa de moribꝰ. Nec putare debz qui in feminam figit oculũ ⁊ illiꝰ in se diligit fixũ ab alijs se non videri cũ hoc fecerit. Videt omnino et a qbꝰ se videri non arbitrat. Sed ecce lateat:et a nemine hominũ videat:quid faciet ꝺ illo deſup inspectore quem latere nihil põt? An ideo putandus est non videre:qz tanto videt patientiꝰ quanto sapientius? Illi ergo vir sanctus timeat ꝺ displicere:ne velit femine male placere. Illum cogitet omnia videre:ne velit feminam male videre. Illiꝰ nãq; ⁊ in hac causa cõmendatꝰ est timor:vbi scriptũ ẽ:Abominatio est dño desigens oculum Qñ ergo simul estis in ecclesia et vbicũq; vbi femine sunt Ca.xxij. inuicẽ vestrã pudicitiã custodite. Deus enim q̃ habitat in vobis:et ipse modo custodiet vos ex vobis. Et si hanc de Ca.xxiij. qua loquoꝝ oculi petulantiam in aliquo vestrũ aduerteritis statim admonete:ne cepta progrediãt:sz de primo corrigant. Si aũt et post admonitionẽ iterũ vel alio quocũq; die idipsum eũ facere videritis:iam velut vulneratũ sanandum ꝓdat quicũq; hoc potuerit inuenire. Prius tamen Watthet. et alteri vel tertio demõstrandũ:⁊ duoꝝ vel triũ possit oze xviij. cõuinci:⁊ ꝓpetenti seueritate coerceri. Nec vos iudicetis v.q.v. nec esse maliuolos qñ hoc indicatis. Magis quippe innocen- vos iudi: tes non estis si fres vestros quos indicando corrigere po- cetis. testis tacendo perire ꝑmittitis. Si enim frꝰ tuus vulnꝰ hz in corpore qõ velit occultari cũ timet secari.nonne crudeliter abs te sileret ⁊ misericorditer idicaret? Quanto ergo potius debes manifestare ne deterius putrescat in corde? Sed anteq̃ alijs demonstret per quos cõuincendus est,si negauerit:ꝓius ꝓposito dz ostendi si admonitus neglexerit corrigi:ne forte possit secretius correptus nõ innotescere ceteris. Si aũt negauerit:tunc neganti adhibendi sunt alij:vt tam coꝝ omnibus possit nõ ab vno teste argui sed a duobꝰ vel tribus conuinci. Conuictus vero sẽm ꝓpositi vel etiam ꝑsbyteri ad cuius dispensationem pertinet arbitriũ:debet emendatoria ꝙ subire vindictam. Quã si ferre recusauerit:et si ipe nõ abcesserit:de vra societate ꝓiciat. Mõ eñ ⁊ hoc fit crudeliter sed misericorditer:ne contagio ne pestifera plurimos perdat. Et hoc qõ dixi de oculo nõ Ca.xxiiij figendo etiã in ceteris inueniendis: ꝓhibendis: indicandis:cõuincẽdis/vindicandisq; peccatis diligẽter ⁊ fideliter obseruet:cũ dilectione boim ⁊ odio vitiozuz. Quicũq; Ca.xxv. aũt in tantũ ꝓgressus fuerit malũ:vt occulte ab aliquo literas vel quodlibet munus accipiat:si hoc vltro confitet xij.q.j. nõ parcatur illi et oret ꝓ illo. Si aũt deꝑhenditur atq; cõuin- dicatis. citur:sm arbitriũ ꝓsbyteri vel ꝓpositi grauius emendet. Vestes vestras in vnũ habeatis sub vno custode vel Ca.xxvj. duobꝰ vel quot sufficere potuerint ad eas excutiendas:ne a tinea ledant. Et sicut pascimini ex vno cellario sic iduamini ex vno vestiario. Si fieri põt nõ ad vos pertineat qõ vobis indumentũ ꝓ tempoꝝ cõgruẽtia proferat: vtrum hoc recipiat vnusquisq; qõ deposuerat: an aliud qõ alter habuerat:nõ tamen vnicuiq; ꝓout cuiq; opꝰ est negeꝫ. Si aũt hinc inter vos ꝓtentiones ⁊ murmura oriuntur:cũ ĩrtur aliqs deterius de accepisse q̃ ꝓri? habuerat:⁊ indignũ se esse q̃ non ita vestiaꝫ sicut alius frater eius vestiabatur: hinc vos probate q̃tũ vobis desit in illo interiore sancto habitu cordis q̃ ꝓ habitu corporis litigatis. Tamen si vestra tolerat infirmitas vt hoc recipiatis qõ posueritis in vno tñ loco sub cõmunibus custodibus habere qõ poniꝫ Jta sane vt nullus sibi aliqd operet:sz oĩa opa vra in vnũ Ca.xxvij. fiant:maiori studio ⁊ frequentiori alacritate q̃ si vobis singulis faceretis ꝓpria. Charitas enim de qua scriptũ est j.Cor. xiij q̃ nõ q̃rat q̃ sua sunt:sic intelligitur:qz cõmunia ꝓprijs nõ ꝓpria cõmunibꝰ anteponit:Et ideo quanto amplius rẽ cõmunẽ q̃ ꝓpria vestra curaueritis:tanto vos amplius ꝓficere nouerit is:vt in omnibꝰ quibus vtit transitura necessitas:supemineat q̃ permanet charitas. Consequens q̃ C.xxvij. est vt etiã q̃ suis filijs aut aliqua necessitudine ad se ptinẽtibꝰ in monasterio constitutis aliquã cõtulerit vestẽ siue quodlibet aliꝺ inter necessaria deputandũ:non occulte accipiat:sed sit in potestate ꝓpositi:vt in rẽ cõmunẽ redactũ cui necessariũ fuerit ꝓbeat. Qz si aliquis rẽ sibi collatam Ca.xxix.

Regula.iij.diui Augustini.

Cap.xxx. celauerit furti iudicio cõdẽnet. Indumẽta vestra ꝑm ar-
bitrium ꝓpositi lauent:siue a vobis siue a fullonibus:ne
interiores aie sordes cõtrahat mũde vestis nimius appe-
Ca.xxxj. titus. Lauacrũ etiã corpori cuius infirmitatis necessitas
cogit minime deneget. Fiat sine murmure de ꝓcilio medi
cine:ita vt etiã si nolit iubente ꝓposito faciat quod facien-
dum est pro salute. Si aũt velit forte nõ expedit:siue cupi
ditati nõ obediat. Aliqñ em etiã si noceat:pdesse creditur
quod delectat. Deniq; si latẽs est dolor in corpore famulo
dei dicenti qd sibi doleat:sine dubitatione credat. Sed tñ
vtrũ sanãdo illi dolori quod delectat expediat: si nõ ẽ cer-
tũ medicꝰ cõsulak. Nec eant ad balnea siue quocũq; irene
Ca.xxxij. cesse fuerit minus ꝙ duo vel tres. Et ille q̃ habet aliquo
eundi necessitatẽ cũ quib⁹ ꝓpositus iusserit ire debebit.
Ca.xxxiij Egrotantiũ cura:siue post egritudinẽ refectiẽdo:siue ali-
qua imbecillitate etiã siue febrib⁹ laborãtiũ:vni alicui ꝺꝛ
iniungit:vt ipse de cellario petat qõ cuiq; opus esse ꝑspexe-
ca.xxxiiij rit. Siue autẽ qui cellario:siue qui vestib⁹:siue qui codici
Ca.xxxv. bus ꝓponunt sine murmure seruant fratribus suis. Lo
dices certa hora singulis diebus petank:extra horã qui pe
Ca.xxxvj tierit nõ accipiet. Vestimenta vero & calciamenta qñ indi
gentibus fuerint necessaria dare nõ differãt sub quꝺ cũ cu-
ca. xxxvij stodia sunt q̃ poscunk. Lites aut nullas habeat:aut q̃ ce-
Mat.vij. lerime finitis:ne ira crescat in odiũ & trabẽ faciat de fe-
j. Joh.iij. stuca:& animã faciat homicidã. Sic em legitis. Qui odit
c.xxxviij. fratrẽ suũ homicida est. Qui cũq; ꝓlato vl maledictovl ẽt
criminis obiectu aliquẽ lesit:meminerit satisfactiõe quã
toti⁹ curare qõ fecit:& ille q̃ lesus est sine disceptatione di-
mittere. Si autẽ inutilẽ se leserint:inutilẽ sibi debita rela-
xare debebũt ꝓpter oratiões vestras:quas vtiq; quãto cre
briores habetis:tãto saniores habere debetis. Melior est
aũt q̃ cuis ira sepe tentak/tñ impetrare festinat vt sibi di
mittat cui se fecisse agnoscit iniuriã q̃ tardi⁹ irascik/& ad
veniã petẽdã tardi⁹ inclinat. Qui autẽ nunq; vult petere
Ca.xxxix veniã:aut nõ ex animo petit:sine causa est in monasterio:etiã
si inde nõ ꝓiiciak. Proinde vobis a verbis turpib⁹ par
cite:que si emissa fuerint ex ore vestro:nõ pigeat ex ipso ore
Ca.xl. ꝓferre medicamẽta vbi facta sunt vulnera. Quando aũt
lxxxvi. di necessitas discipline in moribus coercẽdis dicerevos ver-
stin.qñ. ba dura cõpellit:si etiã ipsi modũ vos excessisse sentitis/nõ
a vobis exigik vt a vobis subditis ventã postulet:ne apud
vobis exigik vt a vobis subditis ventã postulet:ne apud
eos quos oportet esse subiectos vũ nimium seruak humili
tas/regendi frangak auctoritas. Sed tñ petenda est venia
ab oĩm vño qui nouit etiã eos quos plus iusto forte corri-
pitis:quãta benivolẽtia diligatis. Non autẽ carnalis:sed
Ca.xli. spiritalis inter vos debet esse dilectio. Prepositꝰ tãq; pa
tri obediak: multũmagis ꝑsbytero qui omniũ vestrũ curã
Ca.xlij. gerit. Ut ergo cuncta ista seruent:& si quid seruatũ minus
fuerit nõ negligenter pretereak:sed vt emendandũ corrigẽ
dumq; curek:ad prepositũ ꝓcipue ptinebit vt ad presbyte
rum cuius est apud vos maior autoritas referat quod mo
Ca.xliij. dum vel vires eius excedit. Ipse vero qui vobis preest/nõ
se existimet potestate dominãte:sed charitate seruiẽte fell
cẽ. Honore coram vobis ꝓlatus sit vobis:timore coram deo
substrat⁹ sit pedib⁹ vestris. Circa oĩs seipm bonorũ ope-
j. Thes.v. rum ꝑbeat exemplũ. Corripiat inquietos:consolek pusilla
nimes:suscipiat infirmos:patiẽs sit ad oĩs. Disciplinam
libens habeat:metuẽdus imponat. Et q̃uis vtriq; sit ne-
cessariũ:tñ plus a vobis amari appetat q̃ timeri:semp co-
gitans deo se pro vobis redditurũ eẽ rationẽ. Vt ivos ma-
gis obedientẽdo nõ solum vestri sed etiã ipsius miseremini:
qui inter vos quãto in loco superiore:tãto in periculo ma-
Ca.xliiij. reversak. Donet dñs vt obseruetis hec oĩa tãq; spiritalis
pulchritudinis amatores:& bono ꝓfi odore de bona cõuer
satione fragrantes:non sicut serui sub lege:sed sicut liberi
Ca.xlv. sub gratia constituti. Ut autem vos in hoc libello tanq;
i speculo possitis inspicere:ne per oblationem aliqd negli
gatis:semel in septimana vobis legatur. Et vbi vos inue-
neritis ea que scripta sunt facientes: agite gratias domi-
no bonorum omnium largitori. Vbi autem sibi quicũq;
Mat.vj. vestrum videt aliquid deesse:doleat de ꝓterito:caueat de
futuro:orans vt et debitum dimittatur et in tentationem
non inducatur. Amen.

Explicit tertia regula sancti Augustini.

¶Forma ꝑm quam beatus Augustinus com-
munem societatem dedit eis qui suo fratrumq;
suorum consortijs coniungi optabant.

OMnes q̃uis per gratiam baptismi fratres sim⁹
in christo:& vnum patrem habeam⁹ in celo:si et⁹
preceptis prout possumus obsequimur:pculdu
bio tunc maxime vnimur: quando orationibus
et beneficijs inuicem nosmetipsos copulamus. Quẽadmo
dum & in primitiua ecclesia:quibus cor vnum erat et ani-
ma vna. Quorum amore plures accensi mente possessiones Act.
et facultates rerum vendentes congregatis cũ matre xꝑi
iesu in vnum:precia deferebant gaudẽtes. Sicq; iste nihil:
ominus deo inspirante eorum exemplo commonitus:nr̃is
optat coniungi consortijs. Idcirco damus ei cõmunẽ so-
cietatem viuendi nobiscum quantum a domino promere-
ri possumus:& nostrum est largiri quatenus cum electis a
remuneratore omniũ bonorũ valeat premia reꝑmissa per
cipere. Per eundẽ christũ dominũ nostrũ. Amen.

Finis.

¶Sermonũ diui Aureli j Augustini Episcopi
ad fratres suos in heremo commorantes: quos-
damq; alios:cum summaria materiarum suarũ
expositione breuis annotatio.

DE institutione regularis vite. sermo primus.
De pace. sermo.ij.
De silentio. sermo.iij.
De prudentia. sermo.iiij.
De obedientia ad sacerdotes suos. sermo.v.
De misericordia. sermo.vj.
De obedientia. sermo.vij.
De perseuerantia in bono inchoato. sermo.viij.
De ira fugienda. sermo.ix.
De puritate consciẽtie: amore tribulationũ: et spe qua ꝑ
illas ad celestia inuitamur. sermo.x.
De lachrymis/compunctione/& penitentia. sermo.xj.
De superbia et humilitate. sermo.xij.
De fortitudine tenenda. sermo.xiij.
De iustitia & correctione fraterna. sermo.xiiij.
De fide trinitatis a simplicib⁹ nõ inuestiganda. Et septẽ
donis spũsancti contra septẽ vitia. sermo.xv.
De inobediẽtia/negligẽtia/patiẽtia/& castitate. ser.xvj.
De vigilatione et ociositate vitanda. sermo.xvij.
De inuidia cauenda. sermo.xviij.
De vigilia natiuitatis christi. sermo.xix.
De natiuitate domini. sermo.xx.
De triplici genere monachorũ in egypto. sermo.xxj.
De cõsolatiõe fratrũ in heremo a qb⁹ sanct⁹ Augustin⁹ re
cessit cũ exhortatiõe ad orationẽ & lachrymas. ser.xxij.
De ieiunio. sermo.xxiij.
De exhortatione ad solitudinẽ exẽplo sancti Hieronymi
Ac de ieiunio: et quid sit ieiunũ. sermo.xxiiij.
De ieiunio: & vbi fuit institutum. sermo.xxv.
De murmuratiõe/& detractiõe/& de penis dãnadoꝝ. xxvj.
De filio prodigo. sermo.xxvij.
In cena domini. sermo.xxviij.
De lingua dolosa. sermo.xxix.
De confessione peccatorum. sermo.xxx.
De fallatia mundi & eius detestatione ꝑpẽtria precipue
mala que in eo sunt. sermo.xxxj.
Ad leprosos vt patientiam teneant sermo.xxxij.
De detestatione ebrietatis:cũ terribilis casus enarratio-
ne. sermo.xxxiij.
De duob⁹ generib⁹ hoĩm mundũ delinquẽtium: qui i san-
cto loth & vxore sua designantur. sermo. xxxiiij.
Ad iudices vt caueant ne odio/amore/ꝓcio/ precib⁹/ vel
timore corrumpantur:ceteraq; vitia declinent et iusti-
tiam seruent. sermo.xxxv.
Ad ꝓbros suos malã vitã eoꝝ reprehẽdẽs. ser. xxxvj.
Qꝺ sacerdotes se debeãt exhibere sicut dei mistros/& ca-
uere ne dona sanctispũs vendere ꝓcurent. Patientiã

quoq; et castitatẽ seruare:ac de fornicatiõis detestatio
ne. sermo.xxxvij.
De sacre scripture in gẽtib⁹ preconijs cũ exhortatione ad
diligentem ipsius lectionẽ. sermo.xxxviij.
De vita solitaria & contemplatiua. sermo.xxxix.
De obseruantia clericorum. sermo.xl.
De obseruãtia ieiunij quadragesimalis. sermo.xlj.
De vita et moribus clericoũ. sermo.xlij.
De modo querẽdi xꝑm in epiphania. sermo.xliij.
De pietate/charitate & suffragijs defunctoũ. sermo.xliiij.
De penitẽtia agẽda & detractione vitãda. sermo.xlv.
De angelis et hospitalitate. sermo.xlvj.
De vehemẽti peccati sodomitici detestatiõe. sermo.xlvij.
De cura anime. sermo.xlviij.
De miseria carnis et falsitate presentis vite. sermo.xlix.
De salute anime. sermo.l.
Cõtra falsã securitatẽ ex psalmo cõdragesimonono. ser.lj.
De cõmuni vita clericoũ ex sui dispositione. sermo.lij.
Item de cõmuni vita clericoũ ex sui ordinatione. ser.liij.
De tenẽda obedientia et cauitanda superbia. sermo.liiij.
De obitu Valẽtini epi Carthaginen. sermo.lv.
De cõmẽdatione diuinarũ scripturarũ cũ exhortatione vt
diligenter legank. sermo.lvj.
De diligẽti institutiõe frm q̃liter i hac vita debeãt agere
vt cũ hinc migrauerit & caro i sepulchro demorari cepit
alia cũ sanctis oĩbus letet in celis. sermo.lvij.
De vanitate mundane glorie. sermo.lviij.
De cõtemptu mũdi ad sacerdotes et clericos suos. ser.lix
De persecutione christianorum. sermo.lx.
De obedientia. sermo.lxj.
De timore dñi & auaricia vitanda. sermo.lxij.
De die iudicij & penis inferni. sermo.lxiij.
De exhortatione ad sacerdotes vt doceãt qd populũ chri
stianũ scire et obseruare oporteat. sermo.lxiiij.
De exhortatione ad generalẽ hoĩm instructionẽ ꝑ deside
rio vite celestis & contemptu presentis. sermo.lxv.
De agenda penitentia. sermo.lxvj.
De fuga vanitatis & virtutũ adeptione. sermo.lxvij.
Quomodo per virtutes obtinẽdũ sit vitijs. Et de miseria
infernali. sermo.lxviij.
De exhortatione ad orandũ: cũ exemplo cuiusdã defuncti
in egypto. Et de miseria anime. sermo.lxix.
De commendatione humilitatis. sermo.lxx.
De non tardando conuerti ad dominũ. sermo.lxxj.
De morte. sermo.lxxij.
De illo qui tam diu in pectore retinet & nõ vult humilia-
ri. sermo.lxxiij.
De futura vita diligenter cogitanda. sermo.lxxiiij.
De diuite. sermo.lxxv.
De cogitationibus. sermo.lxxvj.

¶Finis Annotationis Sermonum.

¶Annotatio quorũdã ex diuersis collectoꝝ
que ad gloriam diui Augustini ꝓeannotat sꝛ
monibus subiuncta sunt.

i Vita:cõuersatiõe/ac morte sancte Monice ma
tris beati Augustini Narratio.
ii Relatio Calixti de cõuersione: per seuerãtia & q̃-
busdam dictis sancti Augustini.
iii Ex Sigeberto in epistola ad Macedoniũ de ortu
cõuersione: & vita sancti Augustini.
iiij De obitu atq; ꝓmẽdatiõe sancti Augustini.
v De trãslatiõe corporis sancti Augustini de Sar
dinia ad Papiam.
vj Ex Antonino archiepiscopo Florẽtino de habi-
tu et conuersatione sancti Augustini.
vij Oratio de passione dñi nr̃i Iesu christi: quam san
ctus Augustinus fertur edidisse: pro qua diligẽ
tius dicenda Bonifacius octauus speciales in
dulgentias dedisse narratur.

¶Finis.

¶Sermones diui aurelij Augustini ad fratres
suos i heremo commorantes:et quosdam alios:
feliciter incipiunt.

¶De institutione regularis vite. Sermo primꝰ
In quo premissa reformatione/beatus Augusti-
nus ante oĩa dilectionẽ/& proximi vitã/& posses-
sionẽ cõmunẽ:probationẽ intrantis religionem:
voluntatis abnegationẽ:reditum ad heremũ cõ
temptorum regule correctionem:quã sepe legen
dã esse instituit:et cetera.

A

FRatres mei & leti- Ephe.v.
tia cordis mei: corona mea & gau
diũ meũ qõ estis vos. Pax vobis
& charitas cum fide semper inter
vos adimpleak. Quis me putat
matrẽ esse aiarũ vestrarum: ideo
desidero ita vos cõponere vt in
vobis neq; macula / neq; ruga
possit ante tribunal iusti iudicis
apparere. Animab⁹ em vestris nõ solũ ornamẽta/ sed etiã
medicamenta desidero prouidere. Studeo eni dissuta cõ-
suere:& concissa sartire:vulnerata curare: abluere sordida
reparare perdita:& ea que sunt integra: spiritalib⁹ marga
ritis ornare. Ego ei margaritas de paradisi patria vobis
donare cupiẽs:nullã mercedẽ in seculo opto recipere:nisi
q̃ que vobis insinuare intẽdo patiẽter audire & cũ dei ad
iutorio ꝑm vires operibus adimplere semper studeatis.
Sed si oĩa fratres chartissimi:quos iterũ parturio donec Gal.iiij.
reformet in vobis xꝑs:diligat de⁹/deinde ꝓximus/q̃ ista Mat.xxij
precepta sunt principaliter nobis data. Et ideo fratres di
lectissimi cõmorantibus nobis in heremo:in noĩe dei no-
stri placeat ꝑm apostolicã vitam vnũ sentire/& oĩa cõmuni
ter possidere:sicut scriptũ est in actib⁹ apostolorũ. Or erãt Act.iiij.
illis oĩa cõmunia/& distribuebant vnicuiq; sicut cuiq;
opus erat. In hac autẽ vita ꝑmaneam⁹/& nosipsos in ipa
deo auxiliãte fortiter teneam⁹: q̃ qui perseuerauerit vsq; Watth.x
in finẽ saluꝰ erit. Si ds autẽ de seculo ad nostrã congrega B
tionẽ venire desiderat:primo precipio vt ꝓbet an volũtas
ex deo sit. Nõ em debet esse violenta/nõ coacta/non mobi
lis/sed sempiterna/virilis vtilis/pstãs/& oĩ spũ charita
tis plena atq; pfecta. Tunc em ꝓponak ei quomodo abne- Mat.xvj
get voluntatẽ propriã: & sponte sequat me. Nec volo q̃ co-
gitet amplius quid necesse ei fuerit. Scit em pater celestis
quibus indigeamus. Queramus igitur primũ regnũ dei: Mat.vj.
et hec oĩa administrabunk nobis. In oratorio nemo aliqd xxiiij.dis.
agat nisi ad quod factũ est: vnde et nomẽ accepit. Oroni- i oratorio
bus instate a mane vsq; ad sextã tm circa missarũ solẽnia
A sexta vero vsq; ad nonã oẽs vacẽt lectiõibus & pater nr̃
Ad nonã vero reddãt codices: & ꝑm nature conditiones si
ne tumultu reficiant/ audiẽtes verbũ dei. Postq; autẽ re-
fecerit/siue in orto/siue in heremo: vel vbicũq; necesse fue-
rit operent. Nihil em dei seruis ociositate prius. Operent
ergo in noĩe dñi sacrũ ordinẽ: nõ habẽtes vsq; ad horã lu-
cernarĩ. Nemo tñ ex ope suo aliqd sibi appropriet. Apo-
stolica em vita optamus viuere. Si quis autẽ contrafece
rit/furti iudicio cõdemnek: & si correptus nõ emẽdauerit/
de vestra societate proiiciak. Nõ em hoc fit crudeliter/sed
misericorditer: ne contagione pestifera plures ex vobis p
dat. Cũ autẽ aliqd fit ꝑ vos/cauete ne cũ murmure fiat ne
murmuratores in conspectu dei vocemini. Illũ qui vobis
preest: post deum oẽs (sicut decet dei famulos) honorate.
Ipse vero q̃ preest: sup oĩa sollicitus sit de vestra salute: de C
quib⁹ debet reddere rationẽ. Vnica aũt die qui volunt vi-
num cum dei gratia bibãt: sed qui antiqui sunt et debiles/
vinũ bibere cõpellank: carnẽ tñ domantes quantũ valtu-
do permittit. Qñ necesse ẽ vt aliqui ad seculum vadãt: ca-
ueant ne vadant minꝰ q̃ duo vel tres. Et si oculi seruoꝝ
dei iaciank in aliquã feminarũ: cauete ne illã figank. Deꝰ
autẽ q̃ habitat in vobis etiã in isto modo custodiet vos ex

vobis. Nemo cū secularib⁹ extra monasteriū manducare
nisi panē/vel biberē nisi aquā presumat: vel aliquid etiam
int⁹ māducare extra horā prādij/nisi casus infirmitat⁹ ac
cīderit. Qui vero infirmant ex vobis cū oī diligētia ptra-
ctent: etiā si de humillima seculi paupertate venerit. Nec
debet sanis molestū esse si aliter tractent in victu: sed ma-
gis congratulent/deo gratias agentes: quia valent quod
nō valet illi. Si vero (vt fieri solet) ab hereticis supuenerit
incursio repētina/vel ab infidelibus/aut hostilitas: ita vt
necesse sit fratrib⁹ fugam arripere: si deo fauente eua serint
mor ad nemus cū helya redire festinēt: cogitātes q̄ nullo
modo poterit separari quos dei charitas sociauit. Si ds
autē cōtumaci animo hec obseruare ptēpserit: capiatur et
subiciat monasterij disciplinę. Hec aūt que dico vobis: se
pe per vos legant ne obliuioni tradant. Et vbi hec oīa ser
uaueritis: nobis non parua leticia de filiorum salute erit
Hec igit sunt qui obseruetis precipim⁹ in monasterio cō
stituti: ppter qō in vnū estis in heremo cōgregati: vt vna-
nimes habitetis in domo: et sit vobis sīa vna et cor vnū in
deo et domino iesu christo: qui vos dirigat ad perficiendū
mirabilia de lege sua. Amen.

¶Sermo secundus de pace. In quo que sit ꝯta
sit virtus pacis Augustinus varijs indicat testi
monijs: eāq̄ multis exhortationib⁹ (adiunctis
tamen iustitia et pauptate) monachis suadet eē
necessariam: que sit etiam iustorū/iniquorūq̄ cō
cordia finaliter apperit.

Fratres charissimi. Si sciretis quāta sit virtus
pacis: et quātū vobis in sollicitudine demorantib⁹
necessaria sit. Tanta em̄ est virtus pacis q̄ i ei⁹
dignitate apostolus omes suas epistolas scribe
bat dicēs. Pax vobis et gratia a dño deo nostro. Hāc aūt
salutādi formā nobis primitus donauit christus dicens.
Pax vobis. Hanc p testamento christus apostolis dereli
quit tāq̄ sūmū bonū: sine quo nullus viuere debz. Sic etiā
pater celestis clemēta et planetas ceteraq̄ iussibilia ordi-
nauit: vt vinculo pacis simul pplecterent. Sic etiā ordina
uit gloriosos exercitus angelorum: vt post eorū discessum
nulla eēt iter eos discordia: is pax plena atq̄ pfecta. Hec
est illa gloriosa pax q̄ fructus malarū cogitationū eructat
mentē fluctuantē illesam reseruat: cōscientiā purgat. Qui
pacē corde/ore et operis nō habet: christian⁹ dici non de
bet. Qui in hac nō sperat/in lubrico vitā et pedē ponit: i tē
pestate nauem collocat: in pcipitio se illaqueat: in harena
semē seminat. Hec est illa pfecta pax que mentem a vitijs
purgat: vermē conscientie rodit. O pax heremitarū mater/
cenobitarū pater/monachorū soror. Tu patriarcharū vin
culū/tu pphetarū vehiculū/tu apostolor⁹ refugiū/tu mar
tyrū solatiū/tu cōfessorū balteū/tu virginū tripudiū/tu vi
duarū speculū/tu cōiugator⁹ spectaculū/tu malor⁹ pfidiū
tu tyrānor⁹ odiū/tu latronū suspēdiū. O pax dei edificiū:
te non possunt destruere principum fulmina: insultus de-
monum te in nullo ledere possūt. Tu pauperē diuitē facis
tu diuitē mēdicātē pducis/tu cōtenta in cūctis/tu dittor
vniuersis/tu homines dei filios facis. O pax sine te reges
non regūt: sine te regna nō valent. Nunq̄ sine te ieiunia:
oīones/elemosine/ceteraq̄ bona nobis pdesse possūt: Ab
sit. O monache habeto pacē in cūctis: nam si fratri irasce-
ris si primū odis/tibi ptradicis in oīone dñica. Clamat
em̄ monach⁹. Dimitte nobis debita nostra: sicut et nos di-
mittim⁹ debitorib⁹ nostris. O monache si pacē nō diligis
si primū odis/quo iure/quo pacto/qua frōte tibi petis di
mitti q̄ primo rancorē nō dimittis? Habete ergo pacem
cū oībus: oīm tū vitia odiētes. Habete in corde/in ore/et
in opere pacē. Nā si cayn pacem habuisset in corde: nō ir-
ruisset in fratrē suū. Si absalon pacē habuisset in ore: non
impugnasset patrē. Si iudas habuisset pacē in ope: non fu-
gisset ad laqueū. O ꝯ bonū/o ꝯ iocundū/o ꝯ diuinū ē ha
bitare fratres in vnū: vt vnū sit cor/vna volūtas/vna oīa
sīa/et vna forma viuēdi. Nā diabol⁹ intrare nō pōt domū
vbi mentē in q̄ pax dñat. O ꝯ ergo iocundum est habitare
fratres in vnū. Tanta ei est eminētia istius virtutis: q̄ de
ea pphete prius miraret ꝯ ostēderet dā esset: vel dā vtili-
tatis haberet. O ꝯ grāde admiratione prepositum quādo
dixit. Ecce. O ꝯ mirabilē vtilitatē pdicauit qui subiūxit
ꝯ bonū et ꝯ iocūdū. Sed scire debetis fratres mei q̄ que-
dam sunt bona que nō sunt iocunda: quedā iocunda q̄ nō
sūt bona. Verbi gra. Bona sunt ieiunia/vigilie/macera-
tiones et similia. Hec em̄ bona sunt sed nō iocunda: q̄ ca
ro in his nō iocūdat sed ledit. Jocūda q̄ppe sūt comessa-
tiones/ebrietates/sed nō bona. Hec agētes letant cū ma
lefecerint: et exultāt in reb⁹ pessimis. O monache vix pote-
ris inuenire i pūti vnū q̄ sit bonū et iocundū. Cupis tū il-
lud vnū inuenire? Perquire pacē. et amplectere eā. Hec ē
em̄ sola virtus: q̄ bonū habet et iocundū. Hec est illa boni
tas q̄ nos habitare facit vni⁹ moris in domo: vt simul vi-
uere/simulq̄ mori sēper optem⁹. In presenti em̄ simul ha
bitamus: et in futuro capiem⁹ hereditatē iocunditatis eterne
O pax tu mētis serenitas/animi trāquillitas/cordis simpli
citas/amoris vinculū/charitatis cōsortiū. Hec est illa sū-
ma felicitas q̄ simultates tollit/bella ppescit/iras compri
mit/superbos calcat/humiles amat/discordes sedat/inimi-
cos pcordat/cūctis placet/a cūctis optat: sed a cūctis ma
lis illa q̄ bona est pax fugit et odit vt mors. O pax tu non
scis extolli: ignoras inflari. Beat⁹ qui te habet: maledict⁹
q̄ te odit/et q̄ te ipedit et frāgit inter boies: qm̄ antichrist⁹
est et filius perditionis. O pax qui te habet/teneat/qui te
non habet te perquirat: qui te perdit te requirat si filij dei
esse peroptat. O pax tale bonū es in reb⁹ creatis: tā mirifi
cū/tā gloriosum q̄ nil dulci⁹ solet audiri/nil delectabilī⁹
cōcupisci/nil vtilius possideri. Spirit⁹ em̄ humanus sicut
nunq̄ viuificat mēbra nisi fuerint vnita: sic spiritus sanct⁹
nunq̄ nos viuificat nisi pace vniti fuerim⁹. Memo em̄ est
(vt dixim⁹) q̄ nō velit pacē habere. Interroga oēs si pacē
desiderent: omes vna voce dicent. Hoc amam⁹: hoc opta-
mus: hoc pcupiscim⁹: hoc volum⁹. Si ergo fratres boies
pacē amāt: ament et iusticiā: quia due sunt amice charissi
me. Justitia em̄ et pax ipse se osculātur: sed si amicā pacē
non amaueris: nūq̄d ipsa pax te amabit: et tecum habitare
volet? Absit. Amate igit pacē diligentes iusticiā. Hec em̄
pax hominib⁹ bone volūtatis dat ab angelis. Nunq̄d pra
ue voluntatis pacem offert angeli hominib⁹? Absit. Et
q̄ sūt prave volūtatis tātū quātū illi q̄ superbo oculo et in
satiabili corde nūq̄ dicūt sufficit: tales nunq̄ possunt ha-
bere pacē. Propterea fratres mei ex quo mūdū calcare ce
pim⁹/et terrena cuncta despicere/diuitias non appetam⁹.
nec nos qui pauperes i heremo sum⁹/ad superbiā diuitia
rum extollamur. Nullo em̄ modo decet nos vt in hac vita
solitaria vbi senatores fiunt laboriosi/fiant opifices ocio-
si/et q̄ venim⁹ relictis diuitijs: q̄ fuim⁹ predioru dñi: hic si-
mus rustici delicati. Ille deniq̄ fratres vere pacē habz q̄
nil appetit de seculo possidere. Hic tranquillus est: h̄ gau-
det de bonis cūctis: pagano illo dicente. Quietissimā vitā
egerēt boies in terra/si hec duo verba a natura rerū oīm
tollerent: sc̄z meū et tuū. O beata paupertas: vberib⁹ pa-
cis plena/vbiq̄ secura/vbiq̄ illesa/vbiq̄ cunctorū amica
Nā q̄ te amat/vērā pacē amat/q̄ te nō amat/trāquillita-
tē oēm ignorat. Sed dicet quis seruor dei. Ecce diuites
video/superbos/elatos/impios/et oi bonitate pfecta care
tes: vnū tū apparet/qui pacē habent ad murē. Quid ergo?
Nūquid gaudere debeo de eorum nequam concordia ne-
scio vel tristari? O monache scias q̄ sicut multū nocet di
scordia inter bonos: ita valde volendū est dum vel quādo
pax est inter malos. Tunc em̄ augent oīa pessima que fie-
ri vel cogitari possunt inter boies: qñ mali pacifice viuūt:
Qñ vero discordāt: tunc mundus aliqualiter trāquillat
Nā sicut cōcordia malorū cōtraria est concordie bonorū
ita optādū est q̄ boni pacē habeāt: et mali discordes sint.
Nā p discordiā mali aliq̄n optimi efficiunt: cognoscētes
dā sint/et quid erunt. Nā dū tribulant: et eorū facies igno
minia replent: aliq̄n querūt nomē dñi: q̄n tū tēpore pacis
nunq̄ amabile erat in corde eorū. Quandū tū est: vt et boni
in bono teneantur vsq̄ ad finē: et mali cōuertātur anteq̄
ad finē perueniāt. Vos aūt fratres adinuicē pacē amate
q̄ quidē pax custodiat corda vestra: et intelligētias vras
que exuperat omnem sensum. Amen.

¶Sermo tertius de silētio. In quo silētij necessi-
tatē: loq̄citatis incōmoda: bū loquendi istructio
nē: et in verbosos Augustin⁹ scribit inuectiuam.

Silentium fratres charissimi: inter cetera vobis
in heremo summe necessariū est. Omne ei q̄ nō
edificat: in periculū vertit dicentium et audien-
tium. Lingua em̄ nostra sensum nostrum sequa
tur et rationē nō voluntatem. Non em̄ debem⁹ tantū ocu-
los clausos seruare/sed et linguas infra dētes reseruare il-
Ysa.lvi. las. Fimo em̄ van⁹: vane cōsciētie index est. Qualis em̄ es
tales sermones loqueris/talis et mens cōprobat: et qualis
fueris in factis/talis cōprobaberis in verbis. Stultus em̄
valde est q̄ nō prius verbum ducit ad linguam ratiōis ꝯ
educat ad linguam oris. Qualis est hō i mēte/talē habi-
tas depingit in ore. Verbositas hominē conducit in locu
latoriē būane nature dignitatē deponit: honores sibi rapit
intimicos infinitos acquirit. Inflāmat deniq̄ lingue mo-
bilitas/in adolescētia ad iocosa; in virili etate ad fraudulē
ta/sed in senili ad detractoria. Restringenda est igit hec
parua faudla ne in magnā vertat flammā: surculus ne cre
scat in siluā: gutta ne tumescat in fontē. Maius est deniq̄
frēs linguā refrenare ꝯ capere ciuitatē: q̄ illud insultat
ceterus sed illud iuteri⁹. Sic sumunt arma cōtra teip̄m
sed tibi de alteno. Summa tū verecūdia est et depressa dei
ctio mō posse linguā refrenare: et vile non posse ligare mem-
brū. Ecce lingua egredi querit motū perquirit. Tu vero o
monache p tēperātiā ipsam refrena: appone ei pessulū ra-
tionis: circūcide eā maturitate discretionis. O lingua tu
periculū immittis/tu lucrū pducis/discordiā sepe spargis/
et pditionis venenū et detractiōis paries/et ad infernū qui
tibi credūt cōducis. O monache cognosce linguā nequā/
fuge eā/despice eā/si potes cōfunde eam. Sed volo instru-
ere tuā linguā bñ loqui. Vis bene loqui? Da ei moderatū
motū: pciosa ei lingua non nouit nisi verba diuina semper
cōferre. O ꝯ sanctū est os vnde semp celestia erūpunt elo
quia. O monache cōsidera te redditurū rationē de oīb⁹
Wat.xij. otios: et tanto magis ꝯto minus mundo es obligat⁹. Mō
em̄ in foro: sed in cella habitare debes: nō familiā sed fami
liarum alias orationē pascere debes. Nō est igit tibi neces
se multū loqui: nec inter boies cōuersari: nec mercantias
ptractare vt viuas. Nā mercātā in monacho vsuram oc-
cultam erubescimus. Ama igit o monache solitudinē: fuge
multitudinē: ne cōprehēdaris in verbo/ne cōfundaris i fa
cto. Et si interrogat⁹ fueris/melius est ad singula respōde
re breuiter: ꝯ otiatius immorādo verba curiosa et plixa exte
dere. Verbositas em̄ quid aliud est ꝯ semē q̄ fructū non
facit? O verbose erubesce: et cōsidera tuā grandē miseriā
Watth.v. Quid em̄ aliud es ꝯ sal infatuatū q̄ ad nullū valet cōdi
mentū? Vere infructifer es: et infructiferos facis qui te
libēter odiūt. Overbose mēdax: q̄ veritatē raro dicere vo
luisti. O eloquax cognosce teipsum: nā loqui nunq̄ erube-
scis: nec cōsideras quid/sed ꝯtum dicere possis. Non mē
tiras verborū sentētias: sed tm̄ vt satieris. O verbose eru-
besce: qui oīno cognosceris q̄d agis. Nā tua cōditio est oc-
culta manifestare/nota in cōuentib⁹ pdicare: sed si nescis
somniare laudita/fingis te scire q̄ nescis vt libēter audia
p.cxxxix. ris a cunctis. O artifex mēdaciorū: o faber fabularū: lege
quod dicit. Qui vir linguosus nō diriget super terram: nec
Jacobi.j. diriget in terra pmissionis. O monache et tu diligēter at-
puerb.x. gito. Qui nō custodit linguā suā: huius vana est reli-
moderat linguā suā monachus non est: q̄ autē
Psalm. est. Eia q̄ fratres mei amate silētiū: ponite custodiam ori
cxxxvlij. vestro. Estote solitarij/vt sitj angelis sociati/estote rusti-
Ephe.ij. ci vt sitis ciues sanctorū et domestici dei/estote muti vt si-
tis loquaces/todmini deo vt sitis veraces/ptēplate in he-
remo vt ptēplemini a sctis i celo/eleuate capita vt eleuemi
ni corde/extēdite brachia/vt extēdamini toto corpore vo-
tātes ad celū: ad q̄ perducat nos ēps deus noster. Amen.

¶Sermo quartus de pudētia. In quo vtilita-
tis quid afferat pudentia ex eius documētis/si-
militudinibus/et exemplis: que faciunt pruden
tem: simplicitatem cum prudentia: fratres pati
debere et cetera.

Fratres charissimi nō solū silētiū tenere debetj
in heremo/sed etiā prudentiā rapere festinare
Prudentia enī vobis necessaria est: q̄ docet q̄d
fugiendū et q̄d tenendū sit. Prudētia enim do-
cet te vt nō superbias/nec tumitaris reb⁹ tēporalibus/nec
mireris de reb⁹ transitorijs/cū sint caduce/et ea que possi
des tāq̄ aliena possidere aduertas. Prudētia docet te/vt
q̄ nō potes ppetuo tenere/fructuose pmittas abire. Pru-
dētia docet te vt in cūctis semp tē sis/tā in psperis ꝯ in
aduersis: sicut manus que eadē est et cū in palmā extendi
tur et cū in pugnū constringitur. Ipsa te docet quō repre-
hensibilis sit nimia laudatio: et immoderata vituperatio.
Illa q̄dē adulatiōe/sed ista suspecta malignitate. Prudē
tia te testionijs vitati/nō amicitie reddit. Prudētia cum di
scretione promittit/et pmissa accelerat: et amplius ꝯ pmi
serat prestat. Prudentia docet quō presētia ordines: quō
pteritorū recorderis: et quō futura putdess. O beatus q̄
prudens est et felix: et vere felix qui prudēs inuenit. Nam si
cūcta q̄habet amittit/clamat/oīa mea mecū sunt. Que sūt
ista q̄ sunt mea/nisi iustitia/tēperātia/fortitudo et pruden
tia? Obtempera teip̄m o prudens. Oīa em̄ q̄ eripi possunt
bona nō esse putes. Tū igit prudens sic in se contētus sit:
oīa secum habet: in oibus sibi sufficiens est. Imprudenti
vero nihil sufficit: q̄ in nullo contētus est/q̄ oīa sine fine
sperat possidere: ideo oībus eget. Estote igit fratres mei Mat.x.
prudentes sicut serpentes et simplices sicut columbe. Duo
em̄ sunt q̄ cōnexa ad inuicem sūt/vt vnū sine altero: aut pa
rū aut nihil omino pficiat. Simplicitas enī sine astutia
stultia reputatur: astutia sine simplicitate supbia appro-
batur. Astutia enī serpentis in quattuor diuiditur partes
Prima est/q̄ totius corporis venenū i gutture colligit: et
ibi prudenter docente natura seruare studet: vt si alīq̄n si-
bi necesse fuerit/in promptu habeat vnde se defendere pos
sit. Sed in hac parte serpens q̄nq̄ decipitur. Mustella ei
se ponit: et eū prouocādo tādiu vmbra caude sue solerter
illudit donec ip̄m egredientē agnoscit. Tunc vero mustel
la desup ascendit/insidias tendēs vt cū serpētis caput vi
derit: capitalē vindictā sumat de hoste quem nunq̄ dilige
re potuit. Prouocat? itaq̄ serpens: extra cauerne foramē
caput emittit: et cum nihil deorsum videat/verso gutture
respicit sursum. Sed mustella cernēs tēpus optatū dētes
impūnit extra venenū: sicq̄ absq̄ periculo inimicū occi-
dit. Hec est ei pma serpētis astutia: in qua fratres mei mū
di sapientes notant/quorū prudētia nō in celestib⁹ sed i ter
renis tota versat/quibus diabolus in vmbra mutabiliū
rerū alludit/alludēdo decipit/decipiendo occidit. Et ne
cogit expirare. Secūda prudētia in serpente est: q̄ quādo in
aquā descēdere cupit: venenū reponit i loco tutissimo: sed
recedens ab aquis iterū resumit venenū. Hec em̄ vestigia
serpētis multi sequūtur: qui post abrenūciationē mundā-
tum sancte professiōis: post habitū sancte religionis: post iuramē- ij. Pe.ij.
tum sancte professiōis: post agnitionē sancte veritatis re-
uertunt ad venenū prave cōsuetudinis: quib⁹ melius esset
hoc em̄ vno fratres imitari debem⁹ serpentē: q̄ venenū de
ponit: sed non q̄ iterū venenū resumit. Tertia prudentia
serpentis est: q̄ veterē pellē per singulos annos exuere di-
citur quā depositur⁹ angustū foramē inquirit: per q̄s tran
pulchrior apparebit. Per hoc em̄ fratres mei datur intel-
ligi: vt et nos pellē vitiorū deponam⁹: et per foramē stigma Luce.xiij
tum christi trāseam⁹: et tūc pulchriores apparebim⁹. Per
hoc foramen dives ille zache⁹ itrauit: quādo omnia bona Luce.vij
sua pauperib⁹ erogauit. In hoc foramine maria illa mere
trix in domo simonis: meretricis habitum deposuit: et plo
rantis natura est: q̄ oū ledi querit in capite: vt vitam con
seruet totū corpus ad persecutionē exponit: q̄ licet corp⁹
percutiat: si caput illesum seruare poterit/damna tū mor-

tis nō patiē. Sic ⁊ nos cūcta nobis aduersantia amore capitis sustinere nō timeam⁹. vt in beata vita quiescere valeamus. Sic enī fecit petrus pro eo in cruce suspensus: sic ⁊ bartholome⁹ viu⁹ decoriat⁹: sic et paulus capite truncatus: sic et stephan⁹ lapidib⁹ vulnerat⁹/sic ⁊ laurentius in craticula assatus: sic et virgo illa sanctissima agatha retorta in pectore: que gloriāter sic amputata/sic vulnerata/sic afflicta perducebat ad carcerē: ⁊ quasi ad epulas iuitata hcībus dño agonē suū soleniter cōmendabat. Estote ergo fratres mei prudētes: ⁊ vigilem⁹ in oratione: patiēter oia tormēta portantes amore illi⁹ in quo salus/vita et resurrectio nostra consistit. Stemus prudentes in oratione. Mā sicut angeli pure laudant deum in regiōe viuoz̄: ita ⁊ nos qui die ⁊ nocte psallim⁹ dño/debemus cum sanctis āgelis puritatem habere: qz et qō angeli peragunt in celis: ita et nos monachi facere debem⁹ in terris. In hac igit fratres mei solitudine cōstituti: toto affectu orare debemus ⁊ pati patiēter enī portare debem⁹ oia: nec dicere presumam⁹. Ecce legumina ventosa sunt: ca fcus stomachum grauat: lac capiti nocet/aque potum non sustinet pectus: caules melancholicā nutriūt/cholerā pōrti accēdūt/pisces mihi nō sapiūt. Rolite hec dicere fratres mei: nolite ⁊ etiā cogitare. Non em̄ seculū reliquim⁹ vt delicate pasceremur i heremo. Et lz in heremo nō semp comedatis lac/butyrū/caules vel legumina: lz hec non sumatis nisi tantū die⁹ solēnib⁹/ ⁊ illis quibus visitamini a sancto sene episcopo valerio: sed cunctis diebus alijs herbas crudas/panē ordeaceū et aquā sumatis: nō tñ sufficit tantū corpore abstinere/sed etiā mentem illesam seruare debemus. Eia ergo frēs mei dilectissimi quoz̄vita (vt puto) sancta ē: vt multi ex vobis viderunt ⁊ audierūt: veni ad ciuitatē hyponensem/ ⁊ secure puent/qz ibi eps erat sanctus hō ille valeri⁹ Nō em̄ credebam epi scopari: ideo secure perueni cū charissimis meis amicis euodio/simplicio/nebridio ⁊ alipio/nil mecū diuitiarū portās: ⁊ dei gratia me coadiuuāte fauoratu⁹ nō modicū a predicto epo sene valerio fui: q̄ mihi dedit hortulū in heremo a gētib⁹ segregatū: vbi multo labore fatigat⁹ edificare cepi monasteriū: ⁊ cū lōgiori anxietate cōgregaui in vnū seruos dei p nemora habitātes: ⁊ sic vobiscū pariter viuere cepi ſm regulā apostolicā oia pmuniter possidentes. Deinde placuit ei qui me segregauit de vtero matris mee mihi dicere. Ascēde superi⁹: et cū magna molestia factus sum eps presbyter. Et qm̄ vobiscū esse hic nō poterā/in domo epi presbyteros mecū habere volui. Et cū eisdē pariter viuere cepi/vos vero tales iueni q̄les desideraui/castos/benignos/ modestos/humiles/ oi volūtate pauperes/obedientes/solitarios/misericordes mundū cū omni sua pōpa calcātes. Sed quid hec oia sine pseuerātia: Estote ergo prudētes/pseuerātes in bono/et vigilate in oratiōib⁹: qz diabol⁹ aduersari⁹ regnat: a quo vos liberare dignet dñs omnipotens. Amen. Supplico vobis fratres mei vt nō turbemini de recessu meo. Decreuerā em̄ diu inter vos cōsolari: ⁊ vobiscū habitare vsq̄ ad festū dñice ascensiōis/sed qz aduersari⁹ noster fortunat⁹ adptes puenit: ideo redire hipponā omnino ꝓpellor cupiēs illū videre/ ⁊ cum eo pariter disputare. Ipse enim toto affectu dissipare conatur filios quos peperi i viscerib⁹ charitatis. Orate pro me fratres/ ⁊ nolite deficere: vt fortunatum sicut publice sancte fidei insidiatur: ita ⁊ nos ipsū cū tum sicut publice sancte fidei insidiatur: ita ⁊ nos ipsū cū suis cum dei gratia coadiuuante publice superare et conuertere ad viā veritatis possimus.

¶ De obedientia sermo quintus. In quo sacerdotes suos quib⁹ sit obediendū: xpi obedientia: que omni sacrificio preponit. Causam pgressus sui ad hypponā: monasteriorū edificationem vocationē ad episcopatū: paupertatis obseruātiā exhibendā prelatis obediētiā: ⁊ ab inimicis domestic⁹ cauēdū esse manifestat. Januariū rebellē/ ⁊ proprietariū arguit: et plura alia.

RAm omnib⁹ operib⁹ vestris sacerdotes dei altissimi semper memores estote mādatorum dei: et in omnib⁹ fitis obedientes: vt digni repromissione

per ei⁹ gratiā inueniri possitis: scientes q̄ sine obedientia omnia vacua: ⁊ cum obedientia omnia plena charitate re periuntur. Obedire igit nobis necesse est: non tantum bonis ⁊ modestis/sed etiā discolis ⁊ malis: non tamē qz mali sunt: sed qz bona obseruare precipiūt/quib⁹ obedire debemus. O venerabilis sanctaq̄ obediētia: salus oim fidelium custodia oim virtutū. Tu celū aperis ⁊ infernū claudis. Tu etiā filiū dei ad terrā posuisti/ ⁊ venit inter hoīes non vt faceret voluntatē hominis: sed voluntatē patris ei⁹ qui eū misit. Voluntas em̄ patris fuit: vt redimeret humanū genus: vt recōciliaret et creaturā suā que perierat. Et vt hec volūtas ꝓficeret: filius fuit obediens vsq̄ ad mortem. Vt ergo non esset nobis obedientia labor tosa: exitū pnt vite saluator per obediētiā terminauit. Jure ergo obediētia oi sacrificio preponit: qz de ptāte diaboli nos eripuit: qō nullū legale sacrificium facere potuit. Nec mirū si nos peccatores obedientie in hac vita subijcimur: quādo hāc mediator dei ⁊ hominū etiā i morte nō deseruit: ⁊ ei se subiecit qui per oia erat patri equalis. Nos autē propter peccatum alijs hominibus subiecti sumus. Nam natura omnes equales genuit: sed inequalitas q̄ accessit ex vitio: ē ordiata ex dei iudicio: vnde nos oportet obedire hominib⁹. Sed p obediētiā nunq̄ debet fieri malū/etiā si angel⁹ vel archangel⁹: cherubin vl̄ seraphin tibi precipiat. Nec etiā ipse deus (qui est benedict⁹ i secula) potest nobis precipere q̄ toto affectu eū nō diligam⁹. Sz scire debetis sacerdotes dei: qz ꝓpter obediētiā aliquādo debet bonum quod agimus intermitti. Verū qz nonunq̄ nobis ifti⁹ mundi ꝓspera: nonnunq̄ iubent aduersa. Propterea. Sciendū est q̄ obedientia aliq̄n si de suo aliquid habeat nulla est: aliq̄n si de suo aliquid non habeat minima est. Nam cum buius mundi prospera precipiunt cum locus superior imperat is qui ad hec pcipienda obedit: virtutem obedientie sibi enacuat: si ad hec ex proprio desiderio anhelat. Rursū cū mūdi despect⁹ pcipit/cū pbra adipisci ⁊ cōtumelie iubentur: nisi hec ex semetipso animꝰ appetat/ obediētie meritū sibi minuit: qz ad hec q̄ in hoc mūdo despecta sunt inuit⁹ nolēsq̄ descēdit. Debet ergo obediētia in aduersis ex suo aliquid habere: et i ꝓsperis ex suo aliquid nō habere. Nō bene ostēdim⁹/si vnorū amicorū dei facta in medio proferamus. Moyses em̄ deo iubēte vt israelitice plebi pesset/ apud se humilis fuit: ⁊ glorīā tāti regiminis considerās et expauescēs ne hoc recipet: se hūiliter excusauit. Sed paulus apostol⁹ dei reuelatione admonit⁹ vt hieruſalē pergeret/nec ignorabat ea que ibi pati deberet: vnde cū fideles vellēt eū tenere exclamauit. Ego autē nō solū alligari: sed ⁊ mori paratus sum ꝓ nomine iesu. Ecce hierosolimā pergit per reuelationē aduersa cognoscit: ⁊ tū nec libenter appetit. Moyses autē prospera de suo nihil habuit q̄ precibus supplicauit ne populo pesset. Paulus etiā ex suo voto aduersa suscepit: qz mala iminētia cognouit: ⁊ ad acriora se pparauit. Moyses autē gloriā potestatis voluit declinare: ⁊ paul⁹ dura ⁊ aspa voluit sustinere. Ergo vtroq̄ ser uorū dei virtute instruimur: vt si obedientie palmā cōprehēdere nitimur: ꝓspera mūdi ex sola iussione suscipiam⁹: et aduersa ex deuotiōe cōplectamur. Ego autē sacerdos dei altissimi (vt multi vestrū viderūt ⁊ audire potuerunt) veni ad hāc ciuitatē cū charissimis meis amicis cuodio: simplicio: alipio: nebridio: et anastasio. Securus deniq̄ veni: qz sciebā presulari sanctū senem valeriū. Propterea securus accessi: nō vt haberē in vos potestatē: sed vt abiect⁹ essem in domo oīs oibus diebus vite mee. Nec vt ministra ꝓri deberē sed ministrare: et pacifice viuere optabā i solitudine. Nihilq̄ diuitiarū mecū detuli: sed dei gratia coadiuuante fauoratus etiā a sancto sene epo valerio monasteriū in heremo a gētib⁹ segregatū: multo labore fatigat⁹ edificauī: ⁊ cū lōgiori anxietate ꝓuos dei p nemora habitātes i vnū cōgregaui: et cū eis pariter viuere cepi: ſm modū et regulā sub sanctis ap̄lis constitutā: omnia cōmuniter habentes ⁊ possidētes: viuētes in vigilijs ⁊ oratiōibus vltra id q̄ explicare possum⁹. Quoz̄ fama ad aures sancti epi valerij peruenit: ⁊ placuit sibi nos i heremo vtitare: ⁊ statuit nobiscū tredecim dieb⁹: donans mihi hortū amenitatibus plenū in planicie positū. Et qui a gentibus segregat⁹

erat locus: libēter illū suscepi: vt edificarē etiam monasteriū fratrum: quos tales iueneram/ quales inuenire deli deraueram. Quo edificato: placuit et qui me segregauit ō vtero matris mee et vocauit me p gratiā suam mihi dicere. Ascende superi⁹. Et sic cū molestia ⁊ cū grādi anxietate fact⁹ sum eps presbyter. Et qz cū fratrib⁹ meis (vt hactenus fecerā) semp corpore habitare nō poterā: ꝓpterea infra domū epi vos clericos habere volui: et mox vobiscū ſm formā apostolicā viuere cepi. Placuit autē vobis omnib⁹ vnū in deo sentire: et oīa cōmuniter possidere. Hec autē facere voluist⁹ nō coacte sed spōte: ⁊ vsq̄ ad mortē viuere sine ꝓprio ꝓfiteri voluistis. O presbyter attēde: et vigiliter attēde q̄ ꝓmittere tuū fuit: sz dimittere nō est tuū Alligat⁹ es vxori: noli tam querere solutionē. Absolut⁹ es ab vxore/noli iā querere vxorē/quia mecū habes causam. Ligasti te mihi: nūquid te ꝓpuli: Nūquid te rogaui vt venires: Nūquid applausi ꝓmittens hec et illa: Absit dīno. Igit esto fidelis: ⁊ dabo tibi coronā vite. Noli mihi resistere/sed esto vsq̄ ad mortē obediens. Noli mihi resistere: qz oīs potestas a deo ē: ⁊ q̄ potestati resistit/deo resistit. Non tamē veni vt sup vos potestatē habarem/ sed tantū vt cū fratrib⁹ meis viuerē i solitudine. Et ecce nunc eps sum: ⁊ pauperē me esse non erubesco. Quare: Quia paup/pauper tatē seruare ꝓmisi. Cauete igitur ne me pauperē reliquatis. Pauperes mecū esse voluistis/cauete ne a diuitijs capiamini. Voluntas mea fuit/vt semp toto affectu paupes simus. Quod ⁊ si non fuerimus. hec pauptas quā foris gerim⁹: nō paupertas: sed grādis miseria est māda est. Nolite ergo mihi resistere: qz omnis potestas a deo est. Nō etiā contēnēde sunt potestates siue mūdi siue ecclesie sint. Potestates enī oēs a deo ordinate sunt. nā dñs dum leprosos curasset: eos ad potestatē misit dicēs. Ite ostēdite vos sacerdotib⁹. Et ad samuelē cum spernerē a iudeis/ ait dñs Nō te spreuerunt sed me. Et ad moysen. Homo q̄ cunq̄ fecerit superbiā i sacerdotē aut in iudicē: moriet. Cauete ergo sacerdotes/ne alicui⁹ vestrū audeat insurgere cōtra prepositū vel presbyterū: qui omniū vestrū curam gerit. Ipsi enī positi sunt in ecclesia ad nostrā vtilitatē/vt prouideāt quid agere debeam⁹: vt etiā ꝓ nobis rationē deo reddāt: ⁊ vnitatē ecclie custodiāt/de qua dñs nos voluit esse solliciros: ne tanq̄ oues non habētes pastorē p diuersos errores ab vnitate fidei diuisi essem⁹. Sicut enī vnus est dñs/ et vnus pastor: sic ⁊ vnū ouile esse voluit. Propter ea noluit dominus scindi tunicā inconsutilē que integra erat: qz non patiē ecclesie violari vnitatē. Jdeo paul⁹ ait. Obsecro fratres ꝓ nomē domini iesu xpi: vt nō sint in vobis scismata: sed seruate vnitatē spiritꝰ in vinculo pacis. Mā sicut multi radij ꝓcedūt ab vno sole/et tamē vnū lumē est: ita ⁊ nos multi ab vno capite procedētes/ oīa pacifice ⁊ cōmuniter possidere debem⁹. Insurgūt enim frequēter inter nos tempestates inimicorū volētiū nostras cōcordias rumpere et discordias seminādo vnionē pacis extinguere. Aggreditur nos frequēter leones teterrimi/vt caput ferīedo: membra saltē moueant terroze. Et qō grauꝰ mihi ē/ nō solū a malignis spiritib⁹ sepe mala patimur sz etiā a domesticis vilanamur: et frequēter peioza sunt intestina bella: a quib⁹ non cauet/ cū fozinseca: q̄ preuident. Ecce enī abel iustus a domestico fratre occidit. Esau fratrē fugitēm psequit. Joseph a frib⁹ vendit: ⁊ a discipulo saluator tradit. Hec omnia mala facta sunt: qz obedire neglexerūt. Similit accidit ianuario nostro: q̄ colūna obedientie ⁊ pauptatis inter nos eē videbat: cui⁹ perditionē frequēter flere ⁊ vlulare debemus. nā ad nos cū lachrymis venit/et pauptatem ēdiu viueret seruare ꝓmisit: ⁊ tamē vineam ⁊ agrū nobis ignorātib⁹ in seculo possidebat. O pfessio mortifera: o prodītoria ꝓmissio/ oze vicebat qō corde odiebat. Sanctum credebamus: q̄ oībus pior erat. Et sic annis duodecim ⁊ ampli⁹ ianuari⁹ noster (vt vidistis ⁊ audistis) male vixit et male mozit. Quare vel quō male vixit: nisi quia qō suū non erat: secrete tenuit? Quō etiā male mozit: nisi qz i fine se non cognouit: et obstinatus in suo sensu: nobis ignorantibus testamētū fecit/et filiū quem habebat in seculo ditabit? O vtinā saltē in fine hoc nobis dixisset: vt orātib⁹ nobis veniā impetrasset/sed nec pfessus fuit: nec eū fecisse pe

nituit/ꝓpterea de meis nō est: nec dū viueret erat. Ligate igit manus cadaueris eius/ponētes in panno ligatos cētum ⁊ vndecim siclos: quos ꝓ pariete cellule retinebat: flentes ⁊ dicētes. Pecunia tua tecū sit i perditionē. Non enī licet nobis seruis dei eā collocare vel ponere i victu vel in vestitu vel in ope monasteriꝰ/qz preciū vānatiōis est. Eia igit sacerdotes dei cauete ne deficiatis in tētationib⁹: cauete ne rebelles mihi fitis publice vl̄ occulte. Sitis mihi fideles: sitis mihi ⁊ obediētes. Et si vobis graue est ⁊ molestum: egredimini foras: pgite ad fratres meos: ⁊ discite ab eis: qz mites sunt et hūiles corde: pauperes spū et filij obediētie. Egredimini foras: et quid eſtis: et quid ipsi sint ꝓsi derare vos volo. Nūquid et vos tales estis quales ēt ipsi sunt: O vtinā tales essetis: q̄les ⁊ ipsi sunt. Nos ei vozatores estis: et ipsi summe sobrietatis. Nos discursozes ciuitatis/et ipsi visus hominū fugiūt. Nos ipudici: ⁊ ipsi casti Nos derisozes: et ipsi feruētissimi oratores. Nos pellibus cuniculoz̄ vel variorū ornati incedit⁹: ⁊ ipsi ouino colore nigerrimo asperrimoq̄ iducti sunt: ꝓter ea que intrinsec⁹ sunt. Nos delicate pasci summe curatis: carnes varias affectātes: ⁊ ipsi postq̄ heremū intrauerūt nūq̄ carnes sum pserūt. Nos vina electa ⁊ inebriantia q̄ritis: ⁊ ipsi pauxillum aque recipiūt. Nos balteis militū mūdo apparere desideratis: ⁊ ipsi zonis camelor⁹ renib⁹ succincti more helie et iohānis fuit decorati. O vinea mea electa ego te plātaui caue te deprecoz ne cōuertaris in amaritudinē: ne me pauperē dimittas: ⁊ ianuariū diuitem sequaris. O vinea mea felix: cuius botrus summe pertimesco ne sit i fine amarissimus. O qd faciem⁹ tūc in die illa calamitatis: i qua de⁹ pr̄ dicet filio: Loca operarios ⁊ redde illis mercedē: Tunc ante iudicē audietur vox rebellionis vestre quid ꝓmiseritis: et quō ea seruare voluistis. Fugere mūdū et que mūdi sunt cōtenere ꝓmisistis: ⁊ ecce iā rebelles totis affectib⁹ i mūdanis preoccupati estis. Cur ergo murmurastis: si in his paschalib⁹ dieb⁹ presentialiter vobiscū non fui: Placuit enī mihi segregare me a vobis: et pgere ad fratres meos in solitudie: quos vt frequēter dixi: tales inueni quales inuenire desideraui. Cur ergo turbamini: Nūquid ipi vere pauperes: Nūquid obediētes: Nūquid mundū ⁊ pompas eius cōculcauerūt: Nunq̄d in forma viuēdi vos multo tēpore precesserūt: Nunquid vere fratres mei ⁊ patres sunt: Nūquid per eoz exēpla ad viā veritatis pueni: Nūquid eos semp dilexi: et eorū sanctā conuersationē semper desideraui: Nūquid etiā p simplicianū liguriēsem in fide instruct⁹ sū: Cur ergo murmuratis: Cur de mea absentia dolorē hīe ostēditis: Facite que placita sunt mihi: ⁊ tunc vbicūq̄ fuero vobiscū ero vsq̄ ad ꝓsummationem seculi. Decreuerā enim cū eisdē rusticanis meis in charitate humiliter habitare vsq̄ ad festū sancte ascensiōis dñi: nec ad vos redire optabā quousq̄ vos emēdatos eē cognouissē. Sed quoniā fortunatū aduersariū ad ptes occulte velut lupū pueniſſe lā sentio ideo cōpulsus reuersus sum ad vos cupiēs illū videre: ⁊ cū eo pariter disputare: et illū conculcare dño auxiliāte: qui totis viribꝰ dissipare conatur et iugulare filios q̄s peperi in viscerib⁹ charitatis. Orate igitur: ⁊ nos vobiscū orare volumus: desinētes de mea absentia amplꝰ litigare. Orate et nolite deficere: vt fortunatū manicheorū pbyterū sicut publice sancte xp̄iane fidei insidiat: ita et nos cū suis dei gratia coadiuuāte publice eū supare possim⁹. Orate sine intermissione: vt manere digne possitis i vocatiōe clericoz̄: qua per grām dei vocati estis vt dñ vocabimini: mercedē in die nouissimo accipere mereamini: ⁊ nō sicut fic⁹ ab⁹q̄ fructu maledicamini ⁊ succida mini et i ignē mittamini: tanq̄ destructores legis terrā occupātes et perētes in iniquitatib⁹ vestris. Adiuuet autem vos ipse deus ad perficiendū mirabilia de lege sua: qui est benedictus in secula. Amen.

¶ De misericordia sermo sext⁹. In quo post fortunati manichei confutationē. ad misericordiā: dei exemplo: quam cū iusticia debere esse ex premio iustorum: et pena malorum: moysiq̄ facto enumeratis misericordie operibus: fratres instituit. et plura alia.

A j. Retrac. xv.

Watth.v.

B

Luce.vj.

Exodi. xxxij.

C

Fratres charissimi: Annuncio vobis gaudiū magnum: qm̃ fortunatū manicheox̃ presbyterū dei gratia superauim⁹: et obstinatus in suo sensu vel ut alter filius perditiōis a plebe nostra recessit cōfusus. Post cui⁹ recessum baptizauit fere ſexagita paganos: q̃ sibi aliqualiter ad herebēt. Et ecce modo reuersus sum ad vos cupiēs p̃ficere opus qđ incepi. Beati igit mi: sericordes: qm̃ misericordiā cōsequētur. Si diligēter p̃si derarem⁹ miseri cordiā dei: i nobis possem⁹ habere misericordiā. O fres mei quid christum incarnauit nisi misericordia: Quid eū subiecit nostre miserie nisi sola clemētia: O beata misericordia: que sola cōmerciū nostre salutis agnouit. Sola eni misericordia ad deū dirigit hoiem: sola ad deū deducit hoiem: sola deū deducit ad hoiem. Hec est sola mediatrix: auersos p̃solās: hec diſiūctos copulat: hec sola deū humiliās nos sublimat. O q̃ pia fuit dei descēsio vt nostra esset gloriosa assumptio. O grādis misericordia o infinita: tu sola potuisti trahere deū de celo ad trā: et nos de exilio ad regnum erigere. O magnum misericordie vinculū: quo deus ligari voluit et potuit: et homo ligat⁹ vicula iniquitatis dirūpit. O monache si tuā cōsideraret⁹ miserism: opera dei erga te: nō inuentres nisi misericordiam. Misericordia est si flagellat de⁹ vt emēdet: si a pctō p tribulationē liberat: si hypocritas et tyrānos regnare pmittit. Hec em̃ oia de⁹ cū misericordia facit/cupiēs nobis vitam eternā donare. Attendite ergo fres mei attendite: nā i pastore vl iudice debēt esse simul misericordia et iusticia. Misericordia ei sine iusticia destruitur et i crudelitatē cōuertit. Et iusticia sine misericordia nūquid accepta ē apd deū: Absit. Justis eni et iniustis: beatis et dānatis miseri cordiā cū iusticia semp agit oipotēs de⁹: qz beatis dat gloriā quā non merenť habere quibuscūq; bonis cōmissis: et malis dat penā quā maiorē merentur hr̃e de malis cōmissis. Estote ergo fratres mei misericordes: sicut pat vester misericors ē. Estote misericordes pēsantes q̃tū moyses in misericordia flouit ppt populū: p cui⁹ salute petijt delert de libro vite: et quāto iterū zelo rectitudis cū obtinuisset veniā: ait ad populū. Ponat vir gladiū sup femur suū Ecce q̃ vitā oim cū sua morte petijt: paucorū vitā gladio destruxit: int⁹ igne amoris: et fortis accēsus zelo iusticie et seueritatis: vtrobiq; fortis legat⁹: causam populi apd deū precibus: et cām dei apud populū gladijs allegauit. Studeam⁹ igitur fratres mei misericordiā dū viuim⁹ rapere. Cibetur a nobis esuriēs: vestiat a nobis nudus: recipiat a nobis peregrin⁹: cōsolet p nos pupill⁹: visitet a nobis infirm⁹: sepeliatur a nobis defunct⁹. Ista eni sunt opere misericordie: de quib⁹ interrogari debem⁹ in die nouissimo. Sed dicetis. Ecce in heremo sum⁹: pauperes videre non possum⁹: et orphanos: pupillos: et viduas quomō consolari valem⁹? Mortuos sepelire quomō possum⁹? O fratres mei bene scio vos in heremo esse: nec pauperes vos videre credo: nec vos monasteriū exire cupio vt matres vel primos cōsolari possitis. Et plures eni cognouī p hac causa monasteriū exiuisse: qui tū ad monasteriū nūq̃ reuersi sūt Sub specie eni boni multa mala fiūt. Ecce eni diabol⁹ dicit. O mōache an ignoras mr̃es tuā dolere? Ecce nup maritū amisit: filiū sepeliuit: possessionē pdidit: firmatur ad mortē: vellet fortsitan cōsiteri: quid in heremo agis? Quid cogitas? Surge velociter: egredere monasteriū: egredere ciuitatē: penetra domus parentū: exerce in eis opera misericordie. Hoc eni de⁹ vult: hoc fieri p̃cipit. Dū eni seruus dei hoc cogitat: aliq̃n exit monasteriū credēs bene facere. Et ecce eni dū approp̃inquat mat: filiū osculat: pater amplectit: parētes applaudūt dicētes: Bolī nos derelinq̃re Fratres eni sum⁹: pater noster antiqu⁹ est: tibi incūbit familiā regere. Quid ergo ampli⁹ ad monasteriū redire presumis? Et sic audito cōsentit: et cōsentiendo remanet: et in seculo remanendo oibus petor efficit. et quicqd boni fecit amittit. Cauete igitur fres mei: cauete a malicia diaboli. Exercere vos volo opera misericordie: et si i seculo nō habitatis: nec inter gētes: exercere tū opa misericordie bene potestis orādo: obsecrādo: et deprecādo: p orphanis et pupillis. Et si hoc nō videtur vobis sufficere: pēsare debetis quomodo cētū et plures in monasterio simul habitatis: et sepe infirmamini: sepe a diabolo affligimini: sepe patimini: nūquid et sepe morimini? Exercere ergo potestis ettā iter vos opera pietatis. Sed dicet quis ex vobis. Patrē in seculo habeo: et ego vsq; ad mortē i monasterio viuere deo p̃misi. Ecce eni pater infirmat/nō pōt sine me viuere. Quid ago: qđ eligo? Si exiero: votū frango: si retero patrē mori p̃mitto. Quid ergo: O fratres mei attendite quid agere debeatis sicut p nūc mihi occurrit. Mā si pat alicui⁹ sine filio monacho viuere nullaten⁹ potest: pcurare debet filius quomodo de bonis monasterij p̃ri subueniat. Et si monasterū ipotēs fuerit filius toto affectu videat quomodo patri nō deficiat. Et si nō viderit: cū dei būdictiōe monasterium de licētia maioris ereat: et verbo et opere p̃ri subueniat vt nō deficiat ex negligētia: nec votū frāgere credat. Si post eius patrē viuēdo remāserit: statim ad p̃stinā vitam redire nō pigeat: sancte et iuste viuēdo sicut iceperat: et tāto fortius quāto senserit se plus in paterno ministerio vltra necessitatē grauatū. Null⁹ igit erit qui se a misericordia excusare poterit: nec diues qz habet: nec pauper qz saltē calice aque frigide nō caret: nec monach⁹: qz saltē et orare debet. O homo qui crudelis es in alterius iusticia: tetim̃ prius agnosce. Mā si bonus es o monache: cadere faciliter potes: si diues es: donū fortune ē nō nature: si san⁹ es ecce infirmitas istat: si sapiēs es: nō habes cōstantiā. Igit circa oēs tā sapientes q̃ insipiētes: tā circa sanos q̃ infirmos tā circa nobiles q̃ ignobiles misericordiā habe. O homo qđ de te erit si saluator tuus clemens et p̃⁹ fuerit: et tu misericordiā ignoraueris? Mascat fratres mei misericordia iter vos. nō tñ ex negligentia: nō ex pusillanimitate: nō ex indiscretione: nō ex animi infirmitate: sed oibus modis sit circūscripta: vt sic suū retineat ppriū q̃ iusticie nō auferat debitū. O monache vide sancti ioseph misericordiā: q̃ fratrū suor⁹ est oblita iniurią. Legite fratres dauid clementiam: q filij p̃sequētis deflebat demētiā. O monache si clauseris viscera misericordie idigēti: oīno claudet tibi tanua christi. Hec est ei porta dñi: et iusti intrabūt in eā. Hec nouum testamētū illuminat: et veteris rigorē extenuat. Hoc est lignū quo moyses aquas dulcorauit: hoc est sal quo heliseus aquā sterilitatē sanauit: hec est farina qua helise⁹ mortē q̃ in olla erat extirpauit: hoc est oleū qđ samaritan⁹ infudit vulnerato: hec est aqua iordanis qua curat lepra naamā syri. Hec sola ☧tus est que diuidit inter crudelem et piū: iter regē et tyrannū. O monache vbi esses si tibi dei misericordia nō subueniſſet? Si ei de⁹ tecū ageret districta sentētia: nō posses cogitare penā q̃ correspōderet tuis meritis. O mīa eni attribue dei misericordie: et si a simili misericordiā exp̃das in vsum p̃rimi/nō sis auar⁹ i misercēdo cū sis expert⁹ largitatē esse in deo. Amate ergo fratres mei misericordiā: quia nunq̃ vidi pium hominem mala morte finiri quam misericordiam faciat vobis deus. Amen.

De obedientia. Sermo.vij. In quo Augustinus in oībus deo esse obediendum: christi et creaturarū omnium exemplo: obedientiam proponi victime. et cetera.

A ij. Tim. ij.

Genes. xxxvij.

Fratres mei dilectissimi obedire oportet deo in oibus/si saluari cupim⁹ in heremo. Et si difficile nobis videt cōsiderare debem⁹ obedientiā filij dei/et nostrā deponere contumaciā nō differamus. Ipse eni dei filius obediens fuit vsq; ad ꝓtumeliā crucis: et nos contēnim⁹ ei? obedire p̃ceptis? Christ⁹ eni obediēs fuit vsq; ad mortē: nō p̃ sua: sz p̃ nr̃a vtilitate. Estote q̃ nō p̃ sua: sz p̃ vr̃a vtilitate et salute i oīb⁹ sibi obedientes Ecce eni fres ꝑfect⁹ i oīb⁹ obedit deo: et tu q̃ cinis es et vermis ꝓtradis deo? Infelicibilia obedīt deo: et tu rōnalis resistis deo? Sola sua semita non deuiat: nec luna/nec stelle Omnia eni celica suis indulgēt officijs: tu vero dei volūtati i omnib⁹ quasi resistis. Ad nutū dei cāpi florib⁹ decorātur: terra imbrib⁹ fecūdatur: frōdib⁹ crispatur silua: in nemorib⁹ citharizat aucula: omnia deo obediunt: sol⁹ homo dei voluntati resistit. O monache lege qđ dicit. Melior est obediētia q̃ victima. Que causa est nisi qz in victimis aliena imolatur caro: sz i obediētia volūtas ꝓpria et caro mactatur. Estote ergo obedientes vt deum placare possitis, peccatis cōmissis. Cito eni citi⁹ placat homo deū/quāto repressa arbitrij sui superbia gladio p̃cepti se imolat. Cauete tamen i obediētia fratres mei. Sub ipsa eni potest latere fel draconis sub specie mellis: lupus sub pelle ouina: i potu dulci venenū sepe latitat: et in olla sepe mors ponitur Attēdat ergo qui p̃cipit/et qui obedire intēdit: q̃ obedientia sit honesta: et oī discretiōe ornata/seu decorata. Nam si discreta nō fuerit: crudelitas existimāda est. Si honesta nō fuerit: nullaten⁹ obedire debem⁹. Verbi gratia. Si nobis p̃cipit q̃ deū non diligam⁹/vel q̃ deū odio habeam⁹ nūquid obedire debem⁹? Nūquid vel ipe deus hoc p̃cipere potest? Honesta igit fratres debent p̃cipi et iusta: et si honesta vel iusta nō fuerint: nullaten⁹ obedire debem⁹: etiā si apostol⁹ nobis hoc idicauerit. Tenete igit fratres et in cordib⁹ alligate. q̃ obediētia sine discretione cassa est et vana: nō ex parte obedientis/sed p̃cipiētis: et obedientia honestate p̃uiata superbia est: et venit ex vtriusq; parte: cōsentiētis et p̃cipiētis: et in die nouissimo pari pena puniētur. Custodite qđ p̃cipitis: cauete et pōderate qđ imponitis. Mā quotiēscūq; obediētia honesta et iusta nō fuerit/totiēs ad irregularitatē se deuenisse pastores agnouerit. Obediētia igit fratres mei tūc vera: tūc sancta: tūc meritoria ē: qñ dicata est discretiōe/honestate/iusticia/et humilitate. Iste ei sunt socie sancte obediētie: sine quibus oī no obediētia vana est et inutilis. Hec est illa obedientia q̃ concordiā p̃seruat in angelis pacē nutrit in monachis: trāquillitatē generat i ciuib⁹. Hec est illa obediētia sine qua respublica stare nō potest/sine qua familia aliqua regi nō potest. O q̃ enorme vitiū qđ obediētie cōtrariū fuit. p qđ diabol⁹ celū perdidit: per hoc homo paradisum amisit: p hoc saul regnū: per hoc salomon amorem diuinū. O sancta dei sponsa obedientia: tu perfecta scala qua celū ascēdit: tu quadriga qua helias vectus est in paradisū: tu porta paradisi fidelis et clausura reor̃ inferni. O sancta obediētia: tu humilitatē nutris: tu patientia probas: tu mansuetudinem examinas. Estote ergo fres cū abrahā obedientes: reddentes que sunt cesaris cesari: et q̃ sunt dei deo. Huc ☧o reddimus cesari debitū suū: quādo dulia prelatis nostris reddimus. Hec enim dulia p̃sistit i reuerētie exhibitione et dilectione. Hoc aūt facere debem⁹ nō solū past oribus/sed et sanctis dei: et tūc reddim⁹ p obedientiā que sunt cesaris cesari. Sed tūc reddim⁹ que sunt dei deo: q̃n in latria p̃seueramus. Hec eni solī deo cōuenit. Hec eni p̃sistit in oratione/et gratiarū actione: cultus exteriorīs exhibitione: et iterioris mētis deuotiōe. Q̃ facere nos et p̃seuerare nobis de⁹ p̃estare dignet in eternum benedictus. Amen.

De perseuerātia. Sermo.viij. In quo ad perseuerātiam fratres adhortat: eius fructus: adiectis comparationibus insinuans. et cetera.

A ij. Tim. ij.

Fratres mei sicut ait apl's: nō potest coronari nisi qui legitime certauerit. Null⁹ enim legitime certat nisi qui in campo vsq; ad finem certat: et certat vsq; i finē legitime certat/ō merito coronatur. Nō est igit magnū bonū ichoare qđ bonū est: sed cōsumare hoc solū p̃fecti est. Multi eni magna aggrediunt sed deficiūt i via. multi exeunt in desertū/sed pauci pueniunt ad terrā p̃missionis. O fratres mei non tedeat incipe magna: nec fastidiat tenere inchoata: scītes q̃ p̃seuerātia informat meritū: colorat bonū. ppositū: remunerat currētē coronat pugnātē: ducit ad brauiū: cōducit cūctos ad portū. Hec est tunica talaris sancti ioseph vsq; ad finē p̃tigēs Hec est tunica sacerdotalis vsq; ad pedes pueniēs. Hec ē cauda bestie quā tenemur reddere deo et offerre. Hec est calceus bone opatiōis: qđ ptra serpētis morsum debem⁹ obseruare. Hec est ☧tus q̃ deū ligat. Hec est q̃ omne bonū informat. Hec ē p̃seuerātia q̃ laureant martyres: q̃ ☧gines coronant: q̃ sacerdotes sublimant et cōfessores. Hec est vestis sine ruga: tunica sine macha: bōitas sine malicia. O monache qui bñ incepisti/cāue ne cadas: caue ne ad tps vires cas: et tpe affluctiōis marcescas. Caue ne feno cōpareris qđ nunc nascit et statim marcescit. Laborem⁹ ḡ fres: et laborēt mēbri oēs vt retineāt: laborēt virgines vt se informent: laborēt vidue vt in ipa p̃seuerēt. Attēdite tñ fratres nā diabol⁹ q̃nq; seruos dei ad bonū incitat et p̃ducit: vt de bono grau⁹ eliciat malū. Cōtra hūc diaboli insultū valet sola perseuerātia/vt bono fine bona p̃cludant initia: vt p̃n cipiū medio: medīū ne discrepet vltimo. Bonū ei ichoare et malo fine p̃cludere qđ aliud est q̃ monstruosas res cōcere? Illa eni actio quasi chimera est q̃ initiū habet a rōne sed finē a sensualitate. Cū ei sic agit hūano capiti ceruicē pictor equinā iūgit: et supinducit ifructuosas plumas. Caue ḡ o monache ne actio tua mōstrū maneat. Enormis ei erit fet⁹ vētris si capiti nō corrīdeat finis. Quidā ei hūt initiū bonū: quor̃ vita mōstrū est mirabile quasi hois p̃tē dēs caput/sed mediū in luxuriā descēdit: ventrēq; ouinū habet/et ad vltimū i rapacitatē lupi pedes oñdit. O monache qđ tibi p̃odest bonū inchoare et nō finē p̃cludere? Si donū ☧tutis amittis/dānū incurris: et grāde suppliciū p mereris. O q̃ tibi melius fuisset vitā veritatis nō agnoscere q̃ post agnitā retroire p̃ icōstātiā. O monache leuis reputaris q tuā apostasiā: cū iuda incurris mentis instabilitatē: postponis deū: amittis amicos: spm̃ et spē perdis: odio a cunctis haberis: et velut oīb⁹ peior apostata cōprobaris in vita. O monache attende qz nisi p̃seuerauer is: morieris Jgit si icepisti edificare ꝑfice: si nō incepisti incipe. Si obtulisti florē iuuētutis tue diabolo saltē fecē senectutis tue immolare nō differas christo. Ipe eni misericors est et recipiet te libēter: et dabit tibi stolam candidā: et anulū i manu tua: et calciamētū in pedib⁹ tuis. Tunc iueterate olim vie malis: renouabīt vt aquile iuuēt⁹ tua durās in eternū Jncipite ergo fres mei et p̃seuerate reducentes vobis ad memoriā a quāto bono recessit iudas: et quo ferueter bene agere cepit: lingua vobis exp̃imere nullatenus possē: quo cōruit/sic et saul: sic et multi alij: qz multor̃ icipere fuit: sz p̃seuerantiū paruus est numerus. Cauete ergo quō cauteambuletis: cōsiderātes quod qui se existimat stare caueat ne cadat. Felix ergo est qui beneficiēdo p̃seuerat vsq; in finem. Quod donum p̃estet nobis ille qui p nobis mort⁹ dignatus est. Amen.

De ira fugienda. Sermo.ix. In quo quibus irasci conuenit: et q̃ vario modo: ire etiā incōmoda: que statim venit compescenda.

A

B

C

Fratres mei dilectissimi: sicut omniū habere memortā et in nullo errare nō ḃūanitat⁹ sed deitat⁹ solū est: ita turbari: obliuisci et pati: solū humanitatis est: et nō deitatis. Mā de⁹ nō mētit vt homo: nec vt fili⁹ hois irritat. Humanū est ergo fratres mei turbari et irasci et irā incurrere: bonor̃ et malor̃ cōis est cōditio: sed i ira vl odio p̃seuerare diabolicū ē. Jdeo vos qui spiritales estis maxie attēdere debetis: ne ira in sinu stultor̃ requiescat. Fatu⁹ em̃ statim irā suā indicat. Fortiter tñ spiritū irascibilē continere magne prudētie est et p̃fectionis. O monache noli irasci: nā nomen et habitū sancte religiōis in hac vasta solitudine portam⁹. Custodite igit vos ab omni turbatiōe. Nō em̃ decet seruos dei turbationē incurrere. Nunqd em̃ p̃derūt nobis nostra ieiunia: nostra abstinētia: nostra sacrificia? Ab ira veniq; fratres mei procedit rancor: a rancore odiū qđ ē ira inueterata in animo: inde nascit homicidiū: et si nō opere saltē volūtate: inde cōtumelia: inde detractio: inde susurratio: suspitio: et iniuria que sunt opa carnis et diaboli. O monache depone irā: destrue rancorē: mitiga furorē ne fili⁹ perditionis efficiaris: O q̃ meli⁹ esset monacho in sel'o viuere pacifice q̃ in monasterio cūctis bonis ornat⁹ i ira et furore litigare/et odiū in corde tenere. Nec deū laudare/nec ab eo exaudiri meretur q̃ odiū seruat i corde. Quā fröte. O monache: quo affectu: qua deuotiōe a deo potes venia postulare: si fratrē dū odis petis q̃ tibi dimittat: sicut et tu debita dimitti? Crede igit mihi q̃ tātū tibi dimittet quātū et tu dimittis alteri. Dimittam⁹ ergo fratres mei irā/que recte significat p Lazarū quatriduanum fetidū: quia qui irā in corde portat in famie fetor statim eū corrūpit. Si ergo ira in aio nascitur mox refrena eā: allide eā ad petrā: suffoca eā exemplo tui saluatoris: qui pcussus in vnā maxillarū mox prebuit alte

Eccs. vij. puer. xij.

Joh. ij.

B

Watth. v

ram. Nã si hoc prior ipe nõ fecisset mihi nunq̃ facere pce-
Mat.xj. pisset. Eia ergo discite fratres mei ab illo q̃ dixit se esse hu-
milem t mitem. Discite opere: qõ sepe legistis oze. Sol nõ
Ephe.iiij. occidat sup iracũdiam vestrã. Si enĩ frater tuus in te pec-
Matth.v. cauit: vade ad eũ et inuita eũ ad pacẽ: da et osculũ t lucra
t9 eos fratrẽ. Tu vero q̃ offẽdisti nõ differas pergere: nõ dif-
feras fratrẽ recõciliari: vade ad eũ: pete veniã. Et si verbo
offendisti: et tu verbo recõcilia: si ↄ facto (qõ deus auer-
tat) placa eũ facto. Sic enĩ decet suos dei facere: sic decet
placa eũ facto. Sic enĩ decet suos dei facere: sic decet
tat) placa eũ facto. Sic enĩ decet suos dei facere: sic decet
cos demones expellere t sanctos angelos introducere. Nã
vbi ira regnauerit/ibi oino priceps diabol9 erit: nec inde
aliquid boni exire poterit. Fugitam9 igit iram fratres mei
que ratione suffocat: mensurã iusticie ignorat: solẽ iusticie
nescit: amicitias rumpit: de facili aufert pacẽ mentis: sapi
entiam calcat: sapientes ifatuat: monachos deuiat: facerdo
tes suffocat: castitatẽ euacuat: grauitatẽ i pastoribꝰ dilace
rat. Nec tra repletus cõsilij potest esse capax. O monache
intuere caput tuũ: nã in cruce positus p suis crucifixoribꝰ
exorauit. Et primiceri9 martyr Stephan9 p suis lapida-
Act.vij. toribꝰ genua flectendo clamauit. Dñe ne statuas illis hoc
Rom.xij. pctm. Sed si non tante perfectionis sum9 vt bonũ ↄ malo
soluam9: saltem p malo malũ nõ reddam9. Nõ tñ per pusil
lanimitatem remittende sunt iniurie: sed per sapientiam
que est i christo iesu. O quãta fratres mei huius peccati la
bes. O q̃ grandis et lata miseriatã corporis q̃ aie: nã coz
pus quietẽ: somnũ et alacritatẽ amittit: sed t aia vitã per-
dit eternã. Teniũt enĩ t reuertũtur ad nos per iram ꝓsti
tes peccata: et sic confundimur et damnamur. Nos ↄ fra-
tres q̃ christiani veraciter sum9 relinquam9 vindictã illi q̃
Deutero. xxxij. ait. Mihi vindictã et ego retribuã. Quicq̃d ei ad te perti-
net: dimitte illi. Nũquid ipse mirabiliores vindictas facit
q̃ nos imaginari possum9? Nõ tamen hoc sibi petere debe
mus: nec affectare: sz p eis mente et puro corde orare. Nã
dñ nostras iniurias facere petimus/qõ dei est vsurpam9.
Orare tamen sine intermissione debemus vt vindicet san-
guinẽ suoꝝ seruorum: nõ ad damnationẽ/sed ad correptio
nem qui est benedictus in secula. Amen.

De puritate cõscientie: amore tribulationum et spe q̃ p illas ad celestia inuitamur. Sermo.x.

A

OMnẽ spiritale gaudiũ hodierna die fres dilectissi-
mi intẽdo vos iuuare. Quod quidẽ gaudiũ nõ
operat diuitiarꝫ copia: non fallax mundi gloria
nõ prolis fecũditas: nõ corporis sanitas: sed tã-
tũ cõscientie puritas. O felix cõscientie puritas. O felix san-
cte cõscientie iocunditas: q̃ vermẽ interiorẽ excludis: que
a carcere doloris liberas rationẽ: q̃ ab omni immundicia
purgas mẽtẽ. O mẽs sancta: paradisꝰ delitiarꝫ: vartis bo-
norũ operũ virgultis ꝓsita: varijsq̃ virtutũ floribus pur-
purata: t suauiter celesti gr̃a irrigata. Hec est fratres mei
Gen.ij. paradisus in q̃ plantat lignũ vite t celestis sapientie. Hec
est thalam9 dei: palaciũ christi: habitaculũ sancti spiritus
iij.Reg.x est thron9 salomonis: lect9 sponsi celestis: in quo ipsa
cõscientia bona optime delectat et requiescit cũ spõso suo.
Ge.xxiiij. O scientia in te: et tibi occurrit rebecca cũ isaac veniente
iij.Reg.j. de agro. In te delectat iacob cũ rachelis coniugio. In te
sunamitis abisac regẽ david iocũdis fouet amplexib9. O
Luce.vij scientia sancta: i terra adhuc es t in celis habitas. Gaude
Luce.x. o anima sancta: sancta cõscientia decorata. Gaude celesti t
eterna gloria. In ea fratres charissimi magdalena illa igni
fera: christo pctosa offert vnguẽta. Ibi maria optimã par
tẽ elegit que non auferet ab ea. Eia ergo fratres si ad hãc
gloriã cupim9 puenire/predictã nostrã cõscientiã diligen
ter nũc discutiam9: t ibi litterã luxurie plegamus: apicem
superbie: notã auaricie: et thecã inutilis prosperitatis: et
deleam9 ea p cõfessionẽ: per cordis cõtritionẽ: per veram
satisfactionẽ: et tũc merebimur p gr̃am adipisci gl̃iam illã
lij.Cori.j. quã nec ocul9 vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis
ascẽdit: que de9 ꝑparauit diligẽtibus se. O fratres mei et
leticia cordis mei: festinem9 ingredi hãc sanctã sanctorũ.

B

Tũc enĩ habebim9 bonũ quod nõ pdem9: tunc accipiem9
perfectũ bonũ qõ non amittem9. Amare tũ debemus si ad
hãc gloriã puenire cupim9: tẽrationes: fames: tribulatio-
nesq̃ singulas. Nã sicut in fornace purgat aurꝫ: sicut lima
purgat ferrũ: sicut flagellũ separat a grano paleã: sic in for
nace tribulationũ patiẽtia exercet: fortitudo roborat: con
stantia solidat: spes ad celestia inuitatur. O spes sanctorũ
t turris fortitudinis eorũ q̃ nõ cõfundis: sed te expectãtibus
gr̃am infundis: non cecas sed illuminas: nõ famelicas sed
reficis. O felix spes celestis: tu timorẽ seculi expugnas: cõ
solationes mũdanas extirpas. Per te timor non augeꝫ: p
te falsa cupiditas nõ somniat: per te luxuria ꝓquassat: per
te supbia auellit: per te iuidia nõ dominat: p te cuncta vi
tia terminant. O spes celestis curie: i te regnat charitas q̃
credit oĩa q̃ ad salutẽ pertinẽt: oĩa sperat que ꝓmissa sunt
O fratres mei q̃s hominũ potest mentẽ seruoꝝ dei ifirma-
re: si apud deũ spes celestis ꝓ eo allegat? In quo nocebũt
eis tyrannorum fulmina/fortune precipitia quid agent?
O spes tu cogitatões dirigis: tu i charitate altitudinẽ po-
nis vt i ea pseuerem9 vsq̃ ad mortẽ: tu in charitate latitu
dinẽ extẽdis vsq̃ ad inimicũ. O spes celestis glorie: per te
patriarche mala patiẽter sustinuerũt: per te prophete cun-
cta mala portauerũt: per te apostoli ad mortẽ gaudẽter per
rexerunt: per te martyres afflicti sunt: per te virgines ꝓbu
ste sunt: p te cõfessores vituperati sunt: per te vidue castita
tem astringunt: per te maritate lũbos precingũt: per te pu
pilli: lãguẽtes et orphani sperãt ridere: per te pauperes cõ
fidũt gaudere: per te peregrini sperãt terminũ t ad finẽ la
boris puenire. O spes tu oĩa portare facis dulciter t suauiter. Eia ergo fres hãc amate: hãc tenete: non tũ sine timo-
re: q̃ qui sperat t nõ timet/negligẽs est: q̃ autẽ timet et nõ
sperat deprecssus ẽt t descẽdit in ꝑfidũ quasi lapis. A quo descensu liberet nos ille qui de celo descẽdit: vt nobis vitã
donaret et ascensum christus deus noster. Amen.

De lachrymis: compunctione: et penitentia. Sermo vndecimus.

SCitote fatres mei charissimi q̃ post mundi gau-
dia sequent eterna lamẽta: q̃ nemo potest hic t i
futuro gaudere. Ideo necesse ẽ vt vnã amittat:
qui aliam voluerit possidere. Si q̃ ↄ monache ꝺ
gaudere cupis scias iam te exulẽ esse patrie celestis: sed si
hic plorauerit iam patrie celestis ciuis constituetis. Bti
inquit qui lugent: quontã ipsi consolabunt. Sed dicet q̃s.
Quid flere oportet: et quare flere debemus? Ego aũt filio
li et fratres dico q̃ flere debemus peccata q̃ commisimus.
Iste enĩ fletus sit panis noster: quẽ quotidie comedere de
bemus die ac nocte. Flere etiã debemus populoꝝ peccata
quasi nostra vulnera. Sic enĩ paul9 faciebat: dũ clamabat
Quis infirmat et ego non infirmor? Flere etiã debem9 de
dilatiõe regni eterni: qõ bene oẽdebat ille ꝓpheta dauid
dum dicebat. Heu mihi quia incolat9 me9 ꝓlongatus est.
Iste enim sunt tres miserie quib9 texit liber. Heremie q̃
bus plangit peccata aie in insultũ miserie: t dilationẽ patrie.
Horũ fletuũ imbrib9 debem9 irrigare terrã mẽtis nostre:
vt pariat fructus bonoꝝ operum diuersoꝝ flores vtutũ
Isti quoq̃ flet9 sunt tres fluct9 per quos filij israel trãsie-
runt ad terrã ꝓmissiõis. Vere peccatores ex egypto vitio
rum exeũt: mare rubrũ trãseũtes: dũ submergunt hostes t
vitia suffocant. Vere cãtant dño gloriose: dũ intrantes ce
lestem hierusalẽ deposita corruptibili veste: sctis angelis
sunt sociati. O monache fac igitur vt mẽs tua sit liber quẽ
vidit ezechiel: in quo scripte erãt lamẽtatiões t ve. O mo-
nache ad has lamẽtationes te ꝓuertas: hos dolores ãple-
ctere cũctis diebꝰ vite tue flendo tua peccata: et nõ solum
vt dixim9 tua/sed t primi. Laueto tũ ne fleueris mortem
corporalem alicuius nec substãtiarũ amissionem: nec cor-
poris ifirmitatẽ. Omnia enĩ necessaria sũt euenire: oĩa hec
valde cõmunia. Ponas ergo te in dei volũtate: relinques
sibi oĩa t ipe te reducet t cõducet: quicq̃d tibi acciderit li
bẽter suscipe: deũ i omnibus lauda omnem honorẽ sibi ex-
hibeas gratias ei soluẽdo. Quotidie fleas peccata que cõ-
misisti: t que cõmittere primos videas: quasi tua sint vul
nera. Sic enĩ peccatrix illa maria nõ solũ i domo symonis
sed etiã post aduẽtũ scti spũs hoc idẽ ardẽter ꝓfecit. Sem
per enim dolebat: semp in vita sua flebat que commiserat.
Sic fecit et maria mater dñi que dũ iuxta crucẽ staret: nõ
sua peccata flebat/q̃ nullũ peccatũ habebat sed flebat nõ

ꝺ tantum filij passionẽ: sed et iudeoꝝ dãnationẽ. Sed dices
mortuũ fratrem vel amicũ video: naturalis ifirmitas me
inuitat ad planctũ. Ego autẽ dico tibi mõache: tẽpera lu-
ctum tuũ. Non enim tuũ est mortuos flere: sz̃ secuti. Nõ ta-
men ꝓhibeo lachrymas naturales: quas naturalis neces-
sitas expetimit. Nam multi lachrymas fũdũt: t q̃uis natu
ra nos ad hoc frequẽter inuitet/animus tamẽ sapiẽtis im
mobilis ꝑseuerat. O tu qui sapiẽs videris eẽ i seculo: caue
ne ꝓsentiat animus tuus mortuos deplorare. Stude vt lu
ctus vincat ab aĩo. Caue ne absorbeat animus tuus ab in
firmitate mẽtis: t extenuet spiritus carnẽ vitio sensualita
tis. O monache si mors iminet noli dolere: ꝓpara te ad
mortẽ per mẽtis constãtiam. Talẽ te ꝓpara vt mortẽ ti
re nõ possis: vt post mortẽ viuere incipias q̃ ante mortem
moriendo viuebas: vel viuẽdo morieberis. Lupis ergo o
monache semp viuere: depone fletũ ꝓ terrenis: noli plora-
re que mũdi sunt: t que necessaria sũt euenire. Depone om
nino fletum ꝓ terrenis: et assume lamentũ pro celestibus.
Matth. v Beati inquit qui lugẽt. beati qui fletis: q̃ ridebitis. Diligа
mus igitur lachrymas: q̃ suaues sunt diligentibus deum
delectemur igitur semp i hac ifirma vita fratres mei in fle
C tu et lamẽto. Simus tm̃ pront ad lamentũ t fletũ q̃tũ fui-
mus ad culpam audaces. Qualis fuit nobis itẽtio ad pec
candũ talis sit ad penitendũ devotio. Quanta peccata gra
uissimis lamentis indigent. Accipite fratres mei compun
ctionẽ: q̃ sanitas animarũ est: remissio peccatoꝝ ẽ: sacrifi-
ciũ spirituale est: qõ deo sume placet. Holocaustũ medulla
tum est cor peccatoris bulliẽtis: quotidianis lachrymis
rigatũ. O monache pũge oculũ mẽtis: vt lachryma ꝑdeat
cõpunctiõis. O cõpunctio q̃ sancta t mirabilis ꝑdicaris?
Tu, spiritale lauacrũ es: tu flagellũ dei es p qõ deus muta
tur: tu stimulus per quem deus ad dominẽ iclinat: tu liga
men per qõ deus fortiter astringitur. O cõpunctio sacra t
immaculata sine qua adultis nõ valet baptism9: sine qua
ad iudicũ domini corpus recipitur: sine qua ifructuosa ẽ
omnis cõfessio: sine qua ois satisfactio inanis est. O cõpun
ctio lachrymosa: o lachryma mentẽ purgans: ifentionẽ fe-
cundans: cõfessionem irrigans: animã sanctificãs. Hec est
lachryma sancte cõpunctionis fons: que mot9 illicitos ex
tinguit: paradisum aperit: infernũ claudit: mũdũq̃ despi-
cere in cũctis facit. O felix lachryma: tu carnalẽ cogitatio
nem extinguis: peccatoꝝ morbum expellis: vir9 culpe euo-
mis. O felix tabula: o vitalis nauicula: p quẽ naufrag9 re-
ditre potest ad portũ salutis. O aqua salutaris: per quã oẽ
peccatũ destruit. O via: per quã ad paradisum gradimur
O spiritale cõductum per qõ de iusto ad vtã trãsitur. O fe
lix lauacrũ penitẽtie lachrymaꝝ: qõ totiens vales ad pur
ꝺ gandum: quotiẽs purgatiõe indiget cor humanũ. Hec est
fratres mei berba celestis illi9 fullonis: qua vestes seruoꝝ
suoꝝ deturpatas a sorde q̃tidie purgat. Hoc est celeste ni-
trũ: qõ de rore diuine gratie cõfectum abstergit maculas
peccatorũ. Hoc est lixiuiũ: quo interioris hominis caput
optime abluitur. O lachryma tu ptra ruinas hominũ sua
ue solatiũ: q̃ passiõis xp̃i es vicaria: cõtra peccatũ ponens
remediũ: vt per te totiẽs cogatur xp̃s mori/quotiẽs labit
hõ in abyssũ peccatorũ. O monache ergo a lachrymis q̃s
cõtinere se poterit? Intremus obsecro scientias nr̃as: di
scutiam9 eas: t si risim9 in iuuẽtute/saltem in senectute fle
amus: cogitantes quid christo et quid diabolo tpe nostre
iuuẽtutꝫ persolum9. Et si anteq̃ ad heremũ peruenim9/
visus nos icuruauit per ocupiscẽtiã: si guttur per gulam/
si auditus p enormitatẽ verborũ vel spontaneã detractio
nis audientiã: si lingua claudicauit in verbo: si olfactus er-
rauit in odoramẽto: si tactus fefellit i suauitate: si gressus
ad furtum. Si in his vel aliquo istorũ te iueneris culpabi
lem/ablue culpã p lachrymam iuxta q̃titatem sordis mẽ-
sure lachrymarũ copiã: assumendo penitentiã: que mater
est omnũ bonorum. Timor aũt qui penitẽtiã cõcupiscit:
Depe. di. iij. cap.j.x. contritionẽ parit. Penitẽtia enĩ illa digna t bona est que
peccata peracta deplorat: sic vt deplorata itez nõ admittat
Quid ergo penitẽtia est nisi ãte acta deflere/t flenda itez
ꝺ nõ cõmittere? Nã qui sic peccata deplorat vt itez peccata
De pe. di. iij. c. cõmittat/adhuc penitẽtiã agere ignorat. Nunq̃d t qui dis
Ol.xiij.c.j simulat irrisor efficit nõ penitẽs qui adhuc agit qõ penitet?

Peniteamini igitur fratres mei: et penitentes penitentiã agite in fletu et lamento vt digne ridere possitis in gloria beatorum. Amen. De pe. dis. iij. Irriso.

De superbia et humilitate. Sermo.xij.

A

FRatres charissimi vbi supbia fuerit/ibi disco-
dia et cõtumelia dñabit. Nõ ergo decet seruos
dei in heremo cõstitutos superbos esse sed humi
les: nõ elatos sed mãsuetos/castos/benignos/et
omnib9 vtutib9 ornatos. Cauete enĩ fratres et vigilanter
semp attendite ne supbia inflemini de bonis cõmissis: scie
tes q̃ supbia ex angelis demones fecit: sed humilitas ho-
mines similes angelis ostituit. Supbia gloriã de celis de
iecit ãgelicã sed humilitas ad celos ascendere fecit infir-
mitatẽ humanã. O fratres mei cauete ne ozãtes vel legen
tes: vel stãtes: vel sedẽtes: vel vigilãtes vicatis eze vt coz-
de habitãtes i cinere t cilicio cum pharisco. Biatias tibi Lu.xviij.
ago dñe: q̃ nõ sum sicut ceteri hoies. Nec enim solitariam
vitã ducentes diabolo instigante sepe cogitãt: sepe hoc di
cere tẽtant ab inimico seruoꝝ dei. Potius enĩ volo vos
heremũ exire q̃ talia dicere vel cogitare. Sz dũ tentami-
ni hoc asserere vel de vobis ꝑsis hoc cogitare: mox clamate
mox viulate et dicite. Ego sum vermis t nõ hõ: opprobri- Psã.xxj.
um hoĩm et ablectio plebis. Et cũ publicano dicite: dbus-
q̃ virtutib9 sitis ornati. Deus ꝓpitius esto mihi pecca Lu.xviij.
tori. Attendat igit charitas vestra quid direxit xitas no-
stra. Qui maior est vestrum: fiat sicut minor: et q̃ precessor Luc.xxij.
est sicut minister. O monache q̃to maior es bũlia te i om-
nibus: et inuentes gratiã coram deo t hoib9. O sancta ve B
nerabilisq̃ bũlitas: tu filiũ dei de sinu patris descendere
fecisti in vterũ sancte marie vginis. Tu eũ fecisti inuolui
vilib9 pãniculis vt nos idueret virtutum ornamẽtis. Tu
circũcidisti cum i carne/vt nos circũcideret in mẽte. Tu
es ꝓmisisti corpaliter flagellari: vt nos liberaret a flagel-
lo pcti. Tu eum coronasti spinis vt et nos coronaret suis
eternis rosis. Tu eũ infirmari fecisti: q̃ medicus cunctorũ
erat: t solo ↄbo sanabat vniuersa: vt nos infirmos sanaret
O sctã humilitas: q̃ dissimilis es supbie. Nam ipa supbia
fratres mei luciferũ de celo deiecit: sed humilitas dei filiũ Gen.iij.
incarnauit. Ipsa supbia adã de paradiso expulit: sed hũi- Lu. xviij.
litas latronẽ in paradisum itroduxit. Supbia gigantũ im Gen.xj.
guas diuisit et cõsudit: sed humilitas cũctas cõgregauit Actuũ. ij.
dispersas. Supbia nabugodonosoꝝ in bestiam transmuta Dan iiij.
uit: sed humilitas iosep ꝓcipẽ israel cõstituit. Supbia Gen.xlj.
pharaonẽ submersit: sz̃ humilitas moysen exaltauit. Hec Exo. xiiij
est illa sancta humilitas que fecit nos solitarios: q̃ fecit nos Exo.iiij.
priuatos seculo: q̃ fecit nos in cõcentu solitarios oĩb9 vir-
tutibus florere ꝓfectis. Hec est illa sancta bũlitas q̃ philo
sophos tradidit in reprobũ sensum: excecauit iudeos: suf-
focauit paganos: iflãmauit christianos: pimit obstinatos:
deiecit potẽtes de sede. t exaltat humiles. Sed supbia fra
tres mei nõ sic. Sed quid? Prelatos pcutit: diuites tumu
rosos efficit. religiosos decipit. Hec homines cecat ne se
agnoscãt qd sũt. Hec cnĩ fructũ pdit operis: mẽtẽ hoĩs li- Hiere.j.
gat: q̃ ab ea pandit oĩe malũ. Hec est illa feruẽs olla quã
hieremias vidit: in qua decoquũtur oẽs ꝓcipes t pasto-
res tenebrarũ: sectatores bonorum temporaliũ venatores mat.xxiij.
diuitiarũ qui ꝓmas cathedras appetũt in synagogis: t sa
lutari in foro. et vocari rabbi. Hãc ollã succẽdit diabolus Dante.vij
dum cozda patrũ inflat ad altioza. Isti sunt quattuor vẽti
qui totũ ozbẽ perflãt arrogãtia sibi ascribẽs. qõ nõ habet.
insollertia sibi approprians qõ alteri debet: supbia multa
de se credẽs vltra q̃ verũ sit. contumacia se erigens in pre
latũ. Isti sũt quattuor fabuli q̃ totũ mundũ concutiũt t coz
da filiop dei dissipant. A quib9 nos custodiat de9. Amen. Zach.j.

De fortitudine tenenda. Sermo.xiij.

A

OTa in hac vasta solitudie dei gr̃a sum9 in vnũ
congregati: vt vnanimes habitem9 i domo: et sint
nobis oĩa cõmunia: ꝓpterea iter ceteras virtu-
tes fortitudinẽ oportet nos rapere/seq̃ t imita-
ri. Nam si hanc vtutẽ amplexi fuerim9 fratres: iacula for-
tune nõ timebim9: deridebim9 diaboli blanditias. t sper
nemus illata. O fratres mei ligate hec in cordibus vestris
quoniam qui fortis est/liber est. Non enĩ seruit fortune: nõ

vanitati mundane. O fres mei ⁊ leticia cordis mei cõsidera-
te q̃ta fuerit in martyrib⁹ fortitudo: qui velut impassibi-
les tormenta despiciunt: tyrãnos cõfundunt: cuncta q̃ mũ-
di sunt despiciunt: quilicet decoratati: licet cõbusti: licet in
cunctis membris afflicti: ꝛ in oĩb⁹ corpore sint ꝓiecti. non
tñ leginus eos esse mẽte mutatos. Sed scirĕ debetis fres
mei q̃ multis modis ꝺ̃ fortitudo: hypocritarũ videlicet ⁊
philosophor̃ ⁊ bonor̃ fideliũ. Hypocrita denicq̃ multa su-
stinet: multa portat: ⁊ fortis in cunctis apparet. Sed ve hy
pocrite: q̃ venando mundi gloriam eternã penã meretur.
Sic sic trahit gloriã q̃ non habeat gloriã. Nec enim forti-
tudo non virtus est sed vitium: non magnanimitas sed in
firmitas: nõ bõitas ꝭ ibecillitas appellak. Hãc ꝓtẽdũt he-
retici: hanc rapiunt falsi fres: de quorũ numero dei gratia
vos nũq̃ esse cognoui. Quedã etiã fortitudo ẽ philosopho-
rum qui calcauerunt diuitias: honores pompas: dignita-
tes: ⁊ aliq̃s membra ꝓpriorum corporum: sed hec fortitu
do insufficiens erat ad eterne vite meritum. Quare: Quia
carebãt charitate ⁊ timore dei. Ipsa denicq̃ charitas ẽ for
ma omnis bone actionis. O cẽtus rigor fortitudinis fuit ĩ
platone. O quot ⁊ cẽta patiebak cõtraria: sed q̃ fundamen
to fidei caruit: ꝓpka spes eã fortitudinẽ nõ erexit. Et q̃
charitate nõ ꝓfecit: ideo virtutis meritũ oĩno amisit. Sz
est et alia fortitudo qua boni quotidie certãt vsq̃ ad mor-
tem. Tales sunt fundati in deo: iõ vt supra diximus fres:
nec ẽba nec impior verbera timẽt. Hec est illa mirabilis
fortitudo: q̃ moyses asperitatẽ vie deserti vicit: hic est pa-
nis celestis q̃ helyã in deserto pauit. Hec ẽ fortitudo q̃ mor-
tem spernit: hec est clauis qua domus dei patescit ⁊ aperi-
tur. Hec est q̃ habenas voluptatis sub freno rõnis tacere
cogit. Hec est qua iohãnes in deserto decorak. Hec est qua
paul⁹ heremita ꝓ forma beatificak. Hec ãtoni alioꝝq̃ sã
ctor̃ patrũ lorica est ⁊ zona qua ꝓcincti ⁊ armati in excel-
sis idefessa voce quotidie clamare nõ cessant. O fortitudo:
heremitar̃ baculus: cenobitarũ cingulus mõachorũq̃ om
nis sacramẽtũ: tu ꝺ̃ pauptatẽ vales: vt nõ frangak animus
pauptatẽ amantis: ꝭ ãplior sit interi⁹ ⁊ et magis vlescat ĩ
mente. Quãto min⁹ abundat in reb⁹ fortune: tãto plus va
let fortitudo ꝺ̃ mundi insultũ. O fortitudo si dolorẽ pate-
ris: tu ĩ oĩb⁹ gras agis. tu ĩ tribulatõe diuitias spirituales
et delitias inuenis: vt poti⁹ mozbi cedant in mẽtis cõmo-
dum q̃ corporis detrimentũ. O fortitudo oẽm crudelita-
tem euacuas: carcerem respuis. crucẽ non metuis: eculeu
amplecteris: optas vincula spõtanea: semp curris ad mor
tem. O mõache nihil valet cursus tui ḃrauij: nihil tua opa
tio nisi colũna fortitudinis roborek. Nihil valet edificiu
na fortitudinis fracta fuerit totũ edificiũ bonor̃ operum
ruit. Hanc si dauid tenuisset: homicidiũ ⁊ adulteriũ nõ cõ
misisset. Si samson hanc seruasset: femina eum inimicis nõ
tradidisset. Si salomõ hanc dilexisset: idola non adorasset
Si petrus hanc tenuisset: ad vocez ancille fidẽ nõ negasset
Si filij israel hãc habuissent. minime ĩ deserto murmura-
sent. Ela igit fres estote fortes in bello tẽtationũ: tribula
tionum: infirmitatum: iniuriarũ: ⁊ pugnate cũ antiquo ser
pente: ⁊ accipietis regnum eternum. Amen.

ij. Reg. xj
Judi. xvj
iij. Re. xj.
Wathei.
xxvj.
Exo. xv.

De iusticia et correctione fraterna: cui misericordia annectitur. Sermo. xiiij.

VT bene nostis fres charissimi: tria monasteria
apud hipponã dei gratia merui laudabiliter ad
honorẽ sancte trinitatis construere. Quorũ pri-
mum hoc est: in quo iam ãtis multis modico pa
bulo cõteti hilariter cõmoramini bestijs associati: aulbus
ministrati: ciborũq̃ spernentes delitias ⁊ visus hominum
fugientes. Et ideo nõ ego miser sed vos sepe ãgelorũ assue
ti estis colloquijs. Aliud quoq̃ monasteriuz in horto: quẽ
sctus noster pater Valerius mihi dedit: edificatũ est. Et
qm̃ postq̃ presbyter eps factus sum: nec semp hic vobiscũ
habitare potui: nec cũ fratrib⁹ q̃ in predicto mõasterio po-
siti sunt: ꝓpterea infra domũ epi mecũ habere volui mona
steriũ clericor̃: ⁊ cũ eisdẽ pariter viuere cepi ſm regulam
et apostolicã traditionem. Ad vos ergo tãtũ q̃ in heremo
laudabiliter viuere voluistis: ptinet verbũ istũ audire ⁊ ĩ

telligere. atq̃ operib⁹ adimplere: quo dicitur diligite iu-
stitiã. Ad fratres aũt nr̃os ⁊ clericos qui in vrbe habitant
quib⁹ ẽt expedit ꝓdicare quotidie ẽbum dei. ptinet non
solũ diligere iusticiã quo ad seipsos / sed ẽt iudicare. rep-
hendere: obsecrare ĩcrepare in omni patientia ⁊ doctrina
populũ electũ dei. Et ꝭ fratres nr̃i q̃ collocati sunt in hor
to sancti epi valerij satis distent ab vrbe: q̃ eoz tamen fa-
ma diuinitus diuulgata est: ordinauit vt verbũ dei populo
salubriter ꝓdicarent. animeq̃ fideliũ suã vitã / doctrinã et
exẽpla audiendo et vidẽdo sponte redirent ad illũ q̃ ex ni
hilo cuncta creauit. Ecce quomodo terrã iudicãt: ligant /
et soluunt q̃ volunt: semper deo fauente. Vos vero q̃ segre
gati estis a seculo: q̃ etiã vitã tutiorẽ eligere voluist⁊: audi-
te q̃ in cunctis maxime iusticiã diligere debeatis. O fres
mei et leticia cordis mei: vultis scire quomodo vos solita
ri⁊ iustitiã diligere debeatis? Cauete ne sic ab alteri⁹ ocu
lo festucã ejciatis: vt in oculo vestro trabẽ non videatis:
nec sic alteri⁹ velitis reuelare lapsum. vt vr̃m non videat⁊
casum. nec sic alteri⁹ curare debetis morbũ: vt ⁊ vosipsos
postponatis egrotos: ne cuilibet vestrũ dicak. Medice cu
ra ꝓmo teipsum. Cura ergo primo teipm̃ o monache vt cu
ratus alteri⁹ vulnera curare possis. Audite fres mei audi
te q̃d dns dixerit phariseis adulterã accusãtib⁹. Qui sine
peccato est vr̃m ꝓm⁹ in illã lapidẽ mittat. O monachei
quo aliũ iudicas: teipm̃ cõdẽnas. Qua fronte fres mei po
terim⁹ arguere alios de eo q̃ in nobis grauius inuenim⁹
Ad nos igit fres ptinet mundos esse ⁊ sctos: ⁊ si tunc fra-
trẽ nr̃m deuiare videm⁹: reprehendere eũ cũ oi mansuetu-
dine sine mora debem⁹: ne ꝓnostrã negligentiã peat. Cha-
ritas enĩ non odi⁊: non rancoris: sed zelo iusticie gladium
correctionis euaginare ꝺz. Tamen semp mia ligata sit in
cordib⁹ vr̃is: ne velut iudas ille q̃ peccauit desperatus ad
suspendium pergat. Hoc autem ad vos maxie ptinet fra-
tres. Sed q̃d ad fres in vrbe habitantes pertineat audia-
mus. Certe non solum hoc: ꝭ etiam spectat ne iudicium
odio exasperent: ne crudelitate inflammẽt. ne amore pecu
nie emoliant: q̃ pauperes vere sumus: ⁊ spectaculum facti
sumus angelis ⁊ hominib⁹: ne timore iusticiã relinquant:
ne eos moueat res purpurea: nec diuitis munera: ꝭ magis
acc⁹ pauperis ozphani et pupilli eos mouere ꝺz dei iusti-
tiã cũ labore exercere. Regia via qui terrã iudicant incẽ
dere debent: nec declinare ad dexteram molliẽdo iudiciũ.
nec ad sinistrã exasperando suppliciũ. Non enim crudeli-
tas est punire reatũ sed iusticia: non tyrannicũ ꝭ diuine re
ctitudinis iudiciũ. Non tamen volum⁹ nec ꝓsiliũ dam⁹ vt
mor⁊ iudicẽt: sed cũ omni maturitate incedant: ⁊ inuenta
discussaq̃ rei cã in x̃pi nomine iudicent delinquentes: ⁊ si
publice peccauerint publice puniant⁊ vt ⁊ ceteri iusticiam
diligẽtes forti⁊ diligant: et iusticiã odientes metuãt et ca
ueant ne delinquant. O sancta laudabilisq̃ iusticia: sub te
q̃ te pudicitia regnãt pax q̃ te triũphat⁊ securitas: digni
tas q̃ te floret ⁊ fructũ affert ĩ patiẽtia. O iusticia q̃ te ama
uerit: q̃ te strinxerit cũ moyse mare mũdi vitior̃ sanguine
rubricatũ. sicco vestigio pertransibit. Hec est virga q̃ pe-
tra ꝓcussa manat fluẽta: q̃ lapidea subditor̃ corda iudi-
cio iustitie tacta: in x̃tutũ exuberãt flumia. Hec est virga
aarõ: q̃ frodiit: floruit ⁊ fructũ pepit: q̃ iusticia q̃si frodet
dũ mẽte ꝓcipit: floret dũ viriliter exercet. fructificat dum
subdit⁹ corrigit. Hec ẽ vẽtilabrũ. q̃ granũ diuidit a palea
sanies a morbo eljcit: q̃ ꝺ̃ morbũ peccati opponendum est
morꝺar ẽplastrũ: ne in mai⁹ vitiũ tabes exuberet ĩcurata:
et in augmentũ facinoris redũdet iniq̃tas ipunita. Hec ẽ
mẽsura: qua debem⁹ metiri penas: ⁊ merita pẽderare. At-
tendite tũ fres: attendite pastores q̃ terrã iudicare debet⁊
q̃ aliq̃n iustitia est relaxãda ꝓpter scãdalũ multor̃: aliq̃n
exagitãda vt sit cautela reliq̃s. Tũc vere iustitia ꝺi gla-
di⁹ ex vtraq̃ parte acut⁹: q̃ hois defendit corpus ab exte-
rioꝛib⁹ iturijs: ⁊ aiam a spiritalib⁹ molestijs. Hec est me-
dicina vitior̃ ãtidotũ peccator̃. Hec est pugio: q̃ phinees
transfixit coeuntem cum madianitide iudeum et cessauit
quassatio. Hec est lapis quo dauid ꝓcussit philisteũ ⁊ a ser
uitute israel liberauit. Hec autem sine discretione gladi-
us est in manu furiosi. Hec sine prudentia: est mors et ho-
norum persecutio. Hec sine misericordia gladi⁹ est in ma-

nu tyrãni. Cũ summa enim discretione fratres mei tenen-
da ẽ iusticia: cũ summa deliberatione inferẽda ẽ pena: nõ iu
dicando ex suspitione: sed ex oĩ certitudine veritatis. Atten
dite fratres mei ⁊ ãte ꝓbate: postea recte iudicate: nõ sc̃z
facie sed recto iudicio. O q̃ facile ẽ iudicare / sed o q̃ ama
rũ est q̃ũ iudicatũ est retrahere. Ideo nõ puer: nõ insensa-
tus vobis esse debet: sed animosus: prudens: castus: sobri⁹
vt in ꝓgressu ⁊ statu sal terre ⁊ lux mũdi cũctis appareat.
Talis iusticia non poterit ignorare. Tũc enĩ regnũ roma
nor̃ pacifice tandiu perseuerauit / q̃diu sapientes regere
permiserũt. Sed dũ iuuenes ⁊ inexpertos regere permise-
runt: tanq̃ iusticiam ignorãtes: acceptores psonarũ facti
sunt: ⁊ sic iusticiã perdentes dominiũ orbis terrarũ perdi
derunt. Iuuenes ergo imprudẽtes: duces vel ecclesiarum
pastores non cõstituẽdi sunt: ne ipsi simul cũ ppl̃o pereant
Tales enĩ si ꝓsunt: nõ solũ preterita et futura nõ cogitãt
sed audire quod bonũ est et verũ aures suas obturãt. Ta-
liter etiã nõ solũ iuuenes. sed etiã antiquos ĩ dieb⁹ malis
hoc facere frequẽter minime dubitam⁹. Tita enĩ pastoris
oĩb⁹ ꝓdesse debet. Et quomodo hoc quis facere poterit:
si iusticiam ignorauerit: ⁊ regnare in eternum crediderit?
Isti memorari nouissima sua nõ possũt: q̃ ĩ eternũ viuere
credũt. O fratres (sicut frequẽter dixim⁹) pastores et prin
cipes romanorũ scientiã de preteritis habebãt: in quibus
⁊ certificari optime poterãt: et de futuris aliq̃d scire semp
ꝓcurabant. In hoc aũt exercitium eoz cõsistebat. q̃ iusti-
ciam vsq̃ ad mortẽ sequebãtur: et pro ea mortẽdo felices
se esse putabãt. Tu vero o monache qui prees: obsecro me
morare quid es. quid fuisti: et q̃d eris: tunc iustus reputa
beris a deo: ⁊ in eternũ nõ peccabis. Hec autẽ fratres mei
sit semp nostra exercitatio: ⁊ si hec fecerim⁹: vere fideles ⁊
iusti erimus. Sed sunt aliq̃: licet dei gratia non iter nos
qui spiritu libertat⁊ viuere volũt: vt supbi: auari: discholi
gulosi: adulteri: qui si ab aliquo reprehẽdũtur: latrãt vt ca
nes: mordent vt serpẽtes: deuorant vt leones: dolẽt vt per
turbẽtes: dicentes malũ bonum: et bonũ malũ. Tales apta
facie: viuoq̃ sermone negare iusticiã presumunt dicentes
Ecce quõ me ꝑsequitur hypocrita / q̃ iusticiã tenere videt
Talis veniq̃ fratres oĩb⁹ peior est: et melius illi fuisset si
in seculo remãsisset. Et ideo si in nostra cõgregatione ali-
quem talẽ iuenerim⁹ (quod deus auertat) qui sic iusticiã
calcare voluerit: non tenẽdus est sed expellẽd⁹: tanq̃ viue
re volẽs in spũ libertatis sue. A quibus tamẽ nos liberet
deus sicut hactenꝰ fecit ꝓ gratiam suam: vt nostra sancta
⁊ imaculata religio de bono in melius semper augmentek
per iesum christum saluatorem nostrum. Amen.

Joĥ. vij.

Wat. v.

Eccli. vij

De fide trinitatis a simplicib⁹ nõ iuestigãda: Et septẽ donis spũsscti ꝓtra septẽ vitia. Ser. xv.

SCriptum est fratres charissimi: q̃ nõ debem⁹ lo-
qui sublimia: tãq̃ sapientes mũdi gloriãtes. Ait
eni ꝓpheta. Nolite multiplicare loqui sublimia
Hoc autẽ verbũ ad vos maxime dirigitur q̃ ru
sticani estis in siluis habitãtes: licet ciues sctor̃ ⁊ domesti
cos dei vos nullaten⁹ dubitare debeamus. Nolite igitur
multiplicare loqui sublimia. Que sũt ista sublimia de q̃b⁹
non licet multũ loq̃: nisi de dei oĩpotẽtia: de vnigeniti eius
coeternitate: de sancti spũs magnificẽtia. O fratres mei ⁊
leticia cordis mei si volum⁹ scire cẽtum pater imensus sit
apprehẽdere non valemus. Si imaginari cupimus quo si
lius coetern⁹ sit ⁊ cõsubstãtialis: meus hũana oĩs natura
cõtinet et nõ ptinet: oĩs hũana ratio deficit. Ideo hec oĩa
discutere nõ curem⁹. Quare nõ: nisi quia nullo mõ valem⁹
Propterea fres mei sciatis: q̃ vbicũq̃ q̃rit de vnitate tri-
nitat⁊: magna est ad bibẽda cautela: q̃ nec periculosi⁹ ali-
cubi errat: nec̃ laboriosius aliquid queritur: nec fructuo-
sius aliquid ĩuenitur. Veniat igit ꝓtra volẽtes scire vitra
tã q̃ necesse est: sanct⁹ ille salomon: ⁊ reprehẽdẽdo atq̃ do
cẽdo dicat. Altiora te ne quesieris: ⁊ fortiora te ne scruteris
Surgat etiã Paulus colũna fidelis et lumẽ orbis terre: ⁊
sua voce pfundat oĩs philosophãtes: nomen x̃pi portãtes
volẽtes sapere plus q̃ oportet sapere. Non tamẽ dico fra-
tres q̃ oĩno nõ queratis: sed questiones in diuinis vos qui

grossi estis multiplicare nõ debetis. Querite tantũ vos q̃
spiritales estis quomodo ꝓcepta dei seruare possitis: quo-
modo diabolũ in heremo superare debeatis: quomodo pa
tientiã quã ꝓs vocuit ãplecti valeatis. Hec enĩ seru⁹ dei
semp legere ⁊ adimplere debet. Natura denicq̃ nostra fra
gilis est: et ea ratiõe cõprehẽdi nõ potest. Philosoph⁹ etiã
aristodem⁹ ãtis multis insudauit naturã apis inuestiga
re: nec finalik potuit. Quõ q̃ nos trinitatẽ capere valem⁹
Cur miramur o fratres qui lutei sumus: et ventrẽ sterc̃oꝝ
b⁹ plenũ portantes: si nescire possim⁹ dei naturã? Hunq̃d
⁊ angeli ipsam in celo inuestigare possunt: Certũ est q̃ nõ.
Quid enĩ sciũt nisi q̃ dꝰ trin⁹ et vn⁹ est. et oĩa sine labore
et pena creauit et gubernat? Nolite ergo fratres loq̃ subli
mia: nolite sapere plus q̃ oporꝛet sapere. In die ei iudicij
nõ dãnabunt x̃piani: nec rõnẽ reddent q̃ philosophiã vel
dyaleticã astrologiã vel musicã ignorauerũt: nec de hoc q̃
naturã dei scire nõ potuerũt: sed iõ dãnabunt / q̃ deo obedi
re neglexerũt. Jõ scitote fres q̃ meli⁹ est pie ꝓfiteri ignorã
tiã: q̃ temere scientiã vendicare: q̃ temeritas penã habet:
ꝭ ignorãtia ꝓmerek ventã. Sufficiat nobis scire de miste
rio trinitatis tm̃ q̃tũ dns discipulis suis exposuit. Nemo
ei nouit sic de natura sua dicere sicut ipse q̃ ait. Baptizate
gẽtes ĩ noĩe ꝑris ⁊ filij ⁊ spũscti. Tres apte ꝓnunciat ꝓs
nas: sed vnitatẽ ostẽdit dicẽs: in noĩe: nõ enĩ dixit ĩ nomi-
nibus. Trinitas enĩ diuidik idiuisibiliter: ⁊ cõiungik diui
sibiliter. Singulariter enĩ vnaquẽq̃ ꝓsona deꝰ ẽ ⁊ vita vel
deitas idiuisa in ope: cõcors in volũtate: par in potẽtia: eq̃
lis i gloria: nec minorak in singulis: nec augek in trib⁹. Sã
cta ergo trinitas vn⁹ deus est: ex quo oĩa: per quẽ oĩa in
quo oĩa sunt. Et ne tres deos putarem⁹ esse: ait apls. Jpi
gloria: non ipis. Jpi quidẽ gha semp sit: q̃ ait. Faciamus
hoĩem ad imaginẽ ⁊ similitudinẽ nostrã. Cũ ei singularit
dicit: imaginẽ: oĩndit vnã esse naturã ei⁹ ad cui⁹ ſilitudinẽ
hõ fieret. Cũ ẽo pluralit dixit / ſraz: demõstrat deũ nõvnã
esse ꝓsonã: ad cui⁹ imaginẽ hõ fiebat. Si ei essẽt⁊ ꝑs ⁊ fl
lij ⁊ spũscti vna esset ꝓsona: nõ dixisset nostrã: sed meã: nec
faciam⁹: sed factã. Si vero in illis tribus ꝓsonis tres essẽt
essentie: nõ dixisset nr̃am ꝭ nr̃as. Et tõ cũ dicit ad imagi-
nẽ nostrã: indicat trinitatẽ vnitatis: ad cuius imaginẽ fa
ctus est hõ / noster iterior: q̃ similitudinẽ sctẽ trinitatis reti
net. Sicut enĩ pater deus: filius deus: spũsctus deus: non
tres deos credim⁹ ꝭ vnũ deũ tres ꝓsonas habẽtẽ: ita aĩa
ĩtellectus: aĩa volũtas: ⁊ aĩa memoria: nõ tũ tres aĩe ĩ vno
corꝛore sunt sed vna aĩa: q̃ licet vn⁹ sit substãtie et nature
tres tñ hz dignitates: intellectũ: voluntatẽ: et memoriam.
Et sicut ex pr̃e generat filius: ⁊ ex patre filioq̃ ꝓcedit spi
ritussanctus: ita per intellectũ gñatur voluntas: et ex his
duobus ꝓcedit memoria. Sine his tribus aĩa perfecta eẽ
nõ põt: nec hoz triũ vnũ sine aliꝭ duob⁹ aliq̃d integrũ ꝓfi
cit. Nec solũ sufficit intellectus: nisi sit volũtas in amore:
nec hec duo: nisi addak memoria: q̃ semp in mẽte intelligẽ-
tis ⁊ diligẽtis manet eligens. Vniuersitatis enĩ ꝓditor de
us oẽs mot⁹ aĩe ad bonũ facit. Intellectũ vt intelligam⁹
quod iubet volũtatẽ vt sit in amore eius: memoriã ne obli
uiscamur q̃s imperat. Ela ergo fratres mei et corona ma-
tris mee nolite discutere nisi q̃tum vobis necesse ẽ ad salu
tem. Nolite sapere nisi q̃tũ oporꝛet sapere. Quid enĩ opoꝛ
tet sapere nisi q̃ deus trinus ⁊ vnus est? Quid aliud necess
se ẽ nobis: nisi declĩare a malo ⁊ facere q̃s bonũ est? Quid
aliud necesse ẽ nob⁊ nisi vt bona cognoscam⁹ ⁊ mala? Bo-
na vt sciam⁹ ea rape: mala vt sciam⁹ ea deuitare. Nõ ẽ igit
malũ scire malum: q̃ nisi cognoueris quõ vitare poter⁊?
Per legẽ nãq̃ pcm̃ cognoui / ait apls: q̃ añ legẽ pcm̃ nõ
cognoui: sed post legẽ datã q̃d tenendũ q̃d vitandum erat
cognoui. Malũ ergo scire nõ est malũ: ꝭ malũ opari malũ
esse q̃s paganor̃ vnq̃ dubitauit? Necesse est q̃ scire q̃ sup
bia mater est et caput oĩm vitiorũ. Ab ea enĩ descẽdit ina-
nis gla: iuidia: ira: tristicia: auaricia: voluptas carnis: in
qua ptinek gula atq̃ luxuria. Ascẽdit q̃s fres mei ad sapi-
entiã hui⁹ mũdi: ⁊ dum ꝓsiderat bonores sibi a discipulis
exhibitos: extẽdit alas suas vsq̃ ad terminos orbis terre
et de se presumens gloriat: ⁊ sic superbiẽdo et presumendo
mor⁊ inanis gloria ꝓsumentẽ aggredit: dũ ab alijs queritꝰ
gloriosus videri. Et dũ sic q̃rit: a quibusdã cõsiderat ⁊ vt

Reg. ij.

Ephe. ij.

Rom. xij.

Rom. vij.

det se despici:dicēt ib⁹:Nō est qō a multis credit. Plures nāq; sūt eo acutiores:et plures eo meliores nō dubitam⁹. Inflatus bo ille q̄ se putat oīa scire vel singula possidere: videēs quosdā altiores se:mox cū iuidia aggredit:cui⁹ vestigiū ira imitat:r nō valens trā opere pficere:tristat.et q̄rens p̄solationē tristicie:auaricia tāgit vt habeat vñ trāscendere valeat oīes. Et ecce dū diuitias cōgregat et acq̄sierit:statī in gule et luxurie foueam cadit. Sed o grādis mia saluatoris. Spūs enī pietatis per cōtemptū mūdi ordinauit vt expelleret auaricia. Sed q̄ abiecta auaricia:semper mala cōpremit tristicia:dat spūs scientie:q̄ ostendit q̄ sit bona vl mala tristicia. Si ergo scientia bona tristicia addu
1j. Cor.vij cit.q̄ surgit ex dolore peccatoz:expellit tristicia secul. q̄ mortē operat. Sz q̄ multi sunt istis oīb⁹ carētes: sicut sunt iracundi:ideo dat spūs fortitudini s:q̄ per tēperanti
Prouer. xvj. am refrenat iracundiā. Talis fortis est:immo fortior:qui vincit animū q̄ q̄ capit vrbē. Sed q̄ adhuc inuidet fortius īperandi dat spūs cōsilij:q̄ per amorē primi eiecit inuidia Sed q̄ p tantis meritis sepius vult laudari: ideo dat spīritus intellectus:per quē intelligit q̄d sit. Sed q̄ inuenit se nihil esse:ideo āte deū humiliat:r sic per humilitatē spūs intellectus eiecit inanē gloriā. Sed q̄ aliq̄n nō curat extrīsecus:soler tñ sepe de se interi⁹ gloriari:ō dat spūs sapientie: per quē incipit deū cognoscere Et⁹ aūt bonitatē r misericordiā q̄s cognoscēs:ipm toto cordis affectu diligit:r sic sapiētia per charitatē expellit supbiā: qua expulsa per gratiā efficimur templū dei et habitaculū spūssci. Amen.

De inobedientia:negligentia:patientia et castitate. Sermo.xvj.

B ij. Cor.v. FRatres mei dilectissimi; in oīb⁹ operib⁹ vris semp mementote q̄ oēs stabimus ante tribunal xp̄i:vt referat vnusq̄sq; prout gessit in corpore. Cauēdū est ergo ne ante illud terribile tribunal vacuti vel denudati appaream⁹. Nō enī tūc scti nobis subueniēt:quia tps non erit miserendi et miam ipetrandi
Ecclī. xvij. Ecclī.xxx. Ec.xxxix. etiam fugiter a tanua paradisi maria. Oēs enī contra nos tunc erūt:abraā cōtra inobedientes:r isaac cōtra impatientes:et iacob contra negligētes:r ioseph ꝫ icōtinētes. O q̄ dure reprehēdent inobedientes fratres mei p venerabilē patrē obedientie abraā:q̄ fortit:q̄ turpiter. Jdeo fres mei attendite:et parati semp estote ad obedientiā mandatoz dei:paratas semp habentes aures auditui:et linguā vocidēs turos festinate: man⁹ ad operā sine mora parate corde tocūdo:serena facie.ore risorio et oculo ornato sctitatī splēdore: nō tñ amore seruili vl metu:sed oī charitatī affectu:scīām obediētiā seruare vos opto. Tūc enī aī tribunal iudicis abraā nō vos odemnabit sed cōmēdabit nō vos a se expellet sed vocabit:nō vos maledicet sz sublimabit in eterna patria. Negligētiā etiā omnē deponere vos deprecor fratres:ne abraā vos cōmēdāte contra vos surgat ille sanctus iacob i die nouissimo. Fugite fres:fugite negligētiā:nā sicut in vno quoq; opere bono mater ē diligētia:ita vniuerse doctrine r disciplīne nouerca ē negligētia Sed et si habuerimus obediētiā r negligentia oīno carebim⁹:adhuc nō sufficit nisi r cū isaac patientiā habeamus. Nā sicut per impatientiā oīa destruūtur bona omnia;q̄ suffocant optima:sic r per patiētiā omnia generant bona: oēs iniquitates demergunt in profundū. Qui vero fratres mei patiēs nō est:monach⁹ nō est. Sed et si habuerim⁹ obediētiā cū abraā:patientiā cū isaac:diligētiā cum iacob:et castitatē nō seruauerim⁹ cū ioseph: quid hec oīa nobis proderunt? Amare ergo debem⁹ summe castitatē:sī ne qua nostra opera nihil valent. O castitas ornamētū nobilitū:ex ratto humiliū:nobilitas ignobilitū:pulchritudo vilū:solamen merentiū:augmentū pulchritudinis:decus sancte nostre religionis:minoratio criminū:multiplicatio meritoz. dei amica:angelorū cognata:patriarcharū vita. prophetarū corona:apl̄orum cingulū:martyrū auxiliū:cōfessoz vehiculū:virginū speculū: viduarū refugium:r cūctorū bonorū gaudiū r solamen. Sed quidā sunt fres mei qui in iuuētute sua luxuriose viuere volūt:et si ad senectutem peruenerint gloriant dicentes se cōtinentes esse. Tūc enim eligunt seruire castitati:quādo libido eos seruos bahere contemnit. Nūquid tales continentes dicendi sunt? Absit. Tales enim premium nō habebūt:quia laboris cer: tamen non habuerūt. Sed illos vere expectat sempiterna gloria q̄ fortes fuerī gloriosa certamia supportare. Amen.

De vigilatione r otiositate vitāda. Ser.xvij.

PEtrus apostolus petrus fratres dilectissimi de nostra salute sollicit⁹:nos vulcit admonet.et ad vigilā dū nos exhortat inf cetera dicēs. Vigilate fres quia aduersari⁹ vester diabolus q̄rit quē deuoret:cui resistere debemus per fidem. Sed fides querit oratiōē:oratio aūt optat prudentiā. Quid ergo nisi q̄ prudētes sim⁹ in fide fūdati r vigilem⁹ in orationib⁹? Quare in vigilijs fratres orare debem⁹:nisi q̄ si nō vigilauerim⁹ et otiosi permāserim⁹:q̄d aliud q̄ tepidi i hac sollicitudine apparebim⁹? Et si tepidi fuerim⁹:incipiet nos cuomere saluberr. de ore suo:de consortio suo: de plebe sācta sua: eo q̄ nec calidi nec frigidi sum⁹. Vigilate ergo fres otiositatem deponētes i cūctis. Quid enī otiū est nisi viui hois sepultura:vt ait pagan⁹ ille sanctissimi apl̄i amic⁹ charissim⁹? Per otiositatē fratres rigorē sancte sollitarie religiōis fastidim⁹:per hanc heremū sepe exire tētamur.per hanc accendimur frequēter ad luxuriā:p hanc animamur ad superbiam:per hāc ducimur ad mūdi gloriam:per hāc tētamur delicate pasci:per hanc suffocamur preciose vestiri:p hāc ad superfluā dormitionē trahimur:p hāc ad verba seculāria ducimur libēter audire. Hec ē illa otiositas pessima q̄ frequēter sanctorū cuētus destruit:partēs in eis luxurie nutriēs i eis gulā: seminās inter eos zizaniā: generans inter eos homicidia:et oīa que sūt opera carnis. Quid ergo dicis o frater? Quid otiose agere potes: nisi opa carnis? Nūq̄ ds ciuis celoz erit si otiositatē amauerit? Ergo frater qui in heremo habitas:si vis perfectus esse fuge otiositatē:q̄ in seruis dei nihil peius reperit. Surge ergo si dormis o rusticane mi chare. Surge tu q̄ in heremo habitas si clausos mētī oculos habes. Surge tu q̄ nec ad alta ꝓtutū oculos mētis ꝓtēdis:nec ad videndū q̄ necessaria tibi sūt:oculos mētis aperire vales:fuge otiū;r semper aliq̄d facere memēto. O fres mei semper occupatos vos esse desidero:vt brauiū salutis p gratiam dei recipere mereamini Hāc fugere cupiēs sctūs monachorū pater Antonius clamauit ad dīm i heremo r dixit. O samaritane vñe de⁹ meus:o aiaz r corpoz vere custos:suscita i me gratiā tuā:r i fide seruo tuo misericordiā:vt in heremo collocat⁹ in tuo cōspectu otiosus nō manebā. Et audiuit āton⁹. Antoni cupis deo placere? Sta:r dū orare nō poter⁹/manib⁹ laborat semp aliq̄d facito. Fac q̄ ō te est: age q̄ potes:r nō deficiet tibi auxiliū de facto. Quid ergo difficilis o monache? Nunq̄d idem de⁹ est? Nunquid r p te idem crucifix⁹ est? Age tgit q̄ bonū est. Fuge otium:q̄ mors est: et api oculos mētī r corporis: videbis q̄ singulas creaturas ad officia singula deputatas Ecce ci sol cursum āni ꝑficit: luna etiā mēsib⁹ vt vicissitudinib⁹ discurrit:r cetere stelle. Sta enī sibi deputata officia sine quiete exercēt. Nunq̄d etiā aialia bruta ad sue nature idustriā otiū fugiūt? Nūquid etiā semp laborāt vt cōseruētur i esse? Nunq̄d i suis necessitatib⁹ deficere et pigrescere ea videm⁹? Absit. Omnia ei sub obedientia sunt:oīa agūt q̄ agere debent. Solus aūt miser hō accidia soporat⁹ a suo officio frequēter recedit:r dei imaginē i se deturpās in accidia perseuerat. ¶ Erubesce o christiane/et absconde te a facie saluatoris tui:q̄m insipiētior iumētis r formicis hodie factus esse cōprobaris. Vade enī ad formicā et cōsidera semitas ei⁹:r discē abe miser q̄ capite eleuato perambulas:et sup astra celoz tam ascēdere credis. Cōsidera semitas ei⁹:q̄ cū preceptore nō habeat.tamē de salute sua sollicita:in estate grana colligere nō desistit q̄d⁹ viuere possit i hyeme. Nō enī solum scīa res hoc attēdere debēt:sed r nos q̄ dei gratia in heremo sumus:et i hac vasta solitudine habitam⁹:formicarū ꝓditiones debem⁹ attendere:r eas sūmopere imitari. Laborare enī sine intermissiōe debem⁹: vt fructū bonorū operū acq̄ram⁹ in estate presentis vite tā sollicite et sedule vt tēpore hyemali:tēpore frigoris r iudicij nō fame peream⁹:sed bonis cīctis ornati eternaliter refīciamur i patria. Eia ergo fratres mei dilectissimi:corona mea r gaudiū meū q̄ estis:

oēm otiositatē expellite/ sp aliq̄d boni facite/r quē tedet orare/psallere nō desistat/quē tedet orare vl psallere/labo
ij. Re.xj. rare manibus nō differat/cogitātes q̄ ꝑdiu dauid exercitauit se in militia/nō insultauit sibi luxuria: sed postq̄ in domo otiosus remānsit/laborauit adulterio/r homicidiū
Judi.xvj ꝑpetrauit. Samson dū cū philisteis pugnauit/nō potuit capi ab hostib⁹/sed postq̄ dormiuit in sinu femine et otiose cū
iij. Re.xj. ea remānsit/mox capt̄ est et cecat ab hostib⁹. Salomon dū occupatus esset i edificatione tēpli/nō senserit luxuriā: sz mox recedēs ab ope pfecti insultū luxurie:et pficiens femina instigāte ad idola/adorauit in thalamo vitulū aureū. Vigilate q̄ fratres mei/ vigilate r nolite deficere/q̄ nec sanctiores dauid/nec fortiores samsone/ nec sapiētiores salomone vos esse cognosco. Deponatis omnē accidiā/q̄ ꝑmonē nudū reddit/bonis oīb⁹ vos priuat/virtutū vestimētis
E vos expoliat. O fratres mei honesto opere sp occupatos vos esse desidero:et q̄ ꝑdidistis in seculo ꝑ preteritū recuperetis laborādo in heremo in futuro. Et si aliqui sunt ex vobis q̄ per annos octoginta r amplius i heremo sunt sanctissime conuersati:iugo sancte obediētie/paupertatis/et castitatis decorati/tā gaudeāt expectātes beatam spem r aduentū dñi. Jsti enī vt videm⁹ q̄ ampli⁹ ieiuntijs/et orationib⁹/r operib⁹ monasterij insistere nō possunt: fecerunt ei dū potuerūt. Propterea filioli mei si modo nō facīūt ea q̄ facere cōsueuerāt:nō sit vobis molestū. Si quis cūt non
j. cor.xiij. ipsi digni sunt. Nō enī dolere debetis/q̄r charitas nō cogitat malū:sed gaudet de alteri⁹ bono. Jdeo volum⁹ r i xp̄i
Mat.vj. nomine ordinamus vt r ipsi qui centū annorū r amplius sunt pater noster sedēdo in lectulo dicāt:r diligēter eis sine murmure seruiat:vt et ipsi pro nobis intercedāt in celis/quoz habitatio tam ibi est. Quam obtinere faciat nos ille qui est benedictus in secula. Amen.

De cauēda inuidia. Sermo.xviij. In quo Augustinus que prodeunt ex inuidia scelera: quam et fugiendam:et inutum cognoscere docet ꝛc.

A FRatres mei desideratissimi: nolite inuicem invidere/sz studeat vnusq̄sq; deo in cunctis placere. Inuidia enī oēs ꝓtutes concremat:oīa bona
Jone.iiij. Math. xxj Pā.cxl. Exo. xvj. dissipat/oīa mala generat. Sed dicetis. Nos q̄dem grossi sum⁹/peccare optime scim⁹:sed vicare peccata vel a peccatī resurgere ignorātes et fragiles sumus. Quo modo ergo inuidiā habentē:vel nos ipam habētes cognoscere poterimus? O fratres mei cupitis vosipsos si inuidi estis cognoscere: cupitis et fratrē vestrū inuidiā habentē cognoscere? Attēdite q̄ ille inuidus est:q̄ alienū bonū suū facit:et si facere nō potest⁹/clamat pervicos r plateas/r velut canis latrat r ardet. Sz primo seipsum more phenicis occidit. Quid enī agit fenix nisi q̄ dū senescit/ ad partes calidissimas volat/ligna siccissima ꝓgregat/r lignis congregatis/alis ligna percutit/r sic ignē accēdit/r in eodem se coburi ꝑmittit? Ex quib⁹ cinerib⁹ vermicul⁹ nascitur r postmodū fenix alia efficit. Sic r hypocrita facit:sic r inuidus agit cūctis diebꝫ vite sue/intus et extra seipsum cōburens/seipsum primo infestās/primo seipsum vulnerans r verās. O inuide q̄ paucos habes amicos/r forsitan neminem habes/de cuius bono nō doleas/r de cuius malo nō gaudeas. Merito omni amico ꝑuari ꝺbes:eo q̄ de nullo amicoz bono gaudere ꝓbaris. O inuidia o ivitio peior r o pestē deterior. O inuide q̄ nūq̄ descere potes:an ignoras q̄ o malicia habet aliquā felicitatis vmbrā? Sed tu ipa inuidia neq̄ssima pestis:tormētū sine refrigerio: morbū sine remedio/laborē sine respiratiōe/penā sine intermissione/famē sine saturitate semp hre videris. O inuide ꝺmis
Jone.iiij. Math. xxj Pā.cxl. Exo. xvj. mortifere:q̄ i hedera tone quotidie nascer⁹. O igne⁹ ꝺpēs/ quo populꝰ israel pungit. Sic est enī fratres bruchus quo fructꝰ terrarū depascit. Legim⁹ ei dilectissimi fratres mei q̄ filius israel māna celit⁹ data est:quo reseruato scaturiebat multitudo vermiū. Sic ex celestī gra fideli collata:occasionaliter in nāo supbi iuidia nascit. Et q̄to magis celestis gra fidelis solidat:tāto magis superbi mens in inuidie vermē resoluit. Legim⁹ etiā vermē ex hedera natum cuius vmbra tonas a caloze defendebat/tandē hedera coruit/r fundit⁹ deuastat pvermē inuidie. ¶ Filios etiam israel i egypto pegrinātes legim⁹ in eos ꝑtes pupugisse. Sic r vos heremi sacri cultores/ veri filij israel/dum inuidos vros de vobis susurrantes auditis: exultate qm̄ filij dei r sctōrū patrū effici meruistis. Exultate orātes ꝓ eis: vt eos socios habere in sanctorū collegio mereamini:rependētes r ostendētes eis/q̄ ipsa inuidia ē illa pessima tinea q̄ purpuramēta virtutū demolit/erugo q̄ thesaurū sapientie depredatur:bruch⁹ q̄ terrarū virentia cōburit:q̄ dq̄d boni opis virescit i hoie/pene pestis inuidie pdit. Hec ē q̄ angelū de celo ꝓiecit:q̄ hoiem de paradiso exulauit / q̄ filios israel in deserto pcussit/q̄ cōtra ioseph fratres armauit/q̄ danielē in lacū leonū misit:q̄ caput nostrū cruci affixit:q̄ iudā suspēdificeit. Scitote fratres mei atq; discite:r super tecta ꝓdicate:q̄ inuidia est illa fera pessima/q̄ fidem tollit/cōcordiā dissipat/tertiā linguā multiplicat/iustitiā disperdit:r oīa mala generat. Hec ē q̄ abel occidit/ adam onerauit vl exulauit/pastorē suspēdit/petrū iugulauit dū xp̄m negauit/ paulū ꝺcollauit r iohānē/stephanū lapidauit/goliā ꝓstrauit/dauid decepit/muros hierl̄m euertit/ romā depopulauit/carthaginē destruxit/troiā deuastauit r multa mala p hāc ferā pessimā i orbe terrarū fctā ee legim⁹. O tu mi dilecte/o rusticane amāde/o dimidiū aīe mee: cur inuidiā nō deponis? Cur eā diligis? Nūqd mortē diligis? Nūqd ad suspēdiū pgis? Nūqd i lacū te pijcis? O inuide q̄ nūq̄ quiescis sz semp cū saulo seruos dei psequeris eos ligatos ducēs ad principes sacerdotū. Ecce enī alios laborās tenere:sed tu teneris ab illis/ alios ligare pcurans sed ecce tu cadēs in terrā audis cū saulo. Cur me pseqūris? Alios tenere sollicitas:sed ecce cecatus teneris a cunctis. Alios defraudare procuras:et ecce nequiter defraudat⁹. mox deportaris ad tartara. Eia ergo fratres deponite inuidiā: r si qs inuidos inter vos habere videtis:orate pro eis/q̄ totiens morīunt quotiens vident vos bonis opib⁹ refulgere. Cupitis ergo eos torqueri? Nunq̄ enī meli⁹ inuidos torqueri poteritis q̄ virtutibus r glorie seruiendo. Sic enī latrāt vt canes/deuozāt vt leones/facie pallescūt capite minant/oculis scintillant vt sidera/manus cācellatas astringunt/dētibus stridēt/et sic anima et corpe moriunt. Vos aūt benefacite/nō tñ vt eos ad furorē accēdatis/sed vt deo placeatis. Orate pro psequentibus et calumniantibus vos/ volentes de malo corporis:sed fortius de aie pditiōe. Cōcedat ergo nobis xp̄s pctōz contritionem r primi amorē infundat:q̄ est bñdictus in secula. Amen.

De vigilia natiuitatis christi:r genitricis marie laudes:humilitati nascētis: parua descripta preparatione cōiungit. Sermo.xix.

A EXcingimini filij potentes r estote parati: q̄r die crastīa delebit⁹ iniquitas terre:r regnabit sup vos saluator mūdi. Crastina die tenebrarum caligo minuetur. Crastina die lux oculis fidelīū r credētib⁹ reddet. Crastina die mūd⁹ sua reparationē amplectet. Crastina die conditor siderū redemptoz⁹ oīm pditurus est ad vbera sancte marie virginis. Crastina die ille q̄ eternaliter precedit volubilitatem seculoz:ingerere se in ciplet cursib⁹ annoz. Crastina die solutis nature legib⁹ ex foli⁹ diuinitatis potētia virginis marie viscera fecundant et ex riuulo suo fluui⁹ magn⁹ oriet:et fructꝰ apparebit optimus:et ex virgulto suo radix perfectoū procedet tāq̄ ꝑ spōsus de thalamo suo. Crastina die o monache suscipies infantulū iesum:q̄ tu aī oia secula fact⁹ est. Para igitur te: quia ipse dignatur videre te/oscular i te/astringere te r nū q̄ dimittere te nisi tu primo eū dimiseris. Aspicite q̄ fratres oculis mentis r corporis:r videbitis dei potētiam venientē:et ꝓcedentē a patre tanq̄ spōsum de thalamo suo: quē aspicietis/ quē tenebitis:quē adorabitis pura mente r mūdo corde:ipsum fortiter tenete:totū in mūdo r totum in celo:totū in mūdo ad iustificationē:totū in celo ad glorificationē. Totū in mūdo vt educat pegrinātes:totū i celo vt recipiat puenientes. Totū in totū patris:totū in gremio gloriose matris. Sic enī crastina die patebūt signacula figurārū:fulgebūt oracula ꝓphetarū:apparebūt miracula naturarum: stillabunt spiracula gratiarum quia na:

Exod.iij. fectur christus filius dei viui in bethleē iude. Dum enim
venerit videbim⁹ rubum ardere sed non cōsumi: virgam
Nūe.xvij aaron frondentem et fructum facientem. Accingimini er-
eze.xliij. go filij potentes ⁊ estote parati: vt videre possimus cū eze-
Danie.ij. chiele portam sacratissimam perpetuo clausam. Crastina
enim die videbimus etiā cū daniele puero sancto lapidē
B angularem. Crastina die videbimus regem regū mentali-
bus oculis et humanis sub forma panis visibilis panē in-
uisibilem/alimoniā celestē/refectionē beatā/cibum eterne
vite/pign⁹ nostre redēptiōis/hostiā salutarē: quā die cra-
stina toto affectu māducare debem⁹. Iste est ille panis et
Exo.xvj. cibus datus israelitico populo māna dulcissimū habens
Gen.xlj. in se omne delectamētū ⁊ saporis suauitatē. Iste est ille ci
bus quē vidit pharao: in quo spice pulchre ⁊ formose erāt
iij.re.xix. Iste est ille panis dat⁹ helie/in cui⁹ fortitudie ambulauit
quadraginta die⁹ ⁊ quadraginta noctib⁹: et puenit usq;
ad montē dei. Iste est ille panis quo cibant angeli: quo sa
ginant apostoli/quo reficiunt martyres/quo pascunt con
fessores/quo nutriunt ⁊gines ⁊ satiant electi oēs. Panem
aūt hūc si quis digne manducauerit non morietur in eternū
qm̄ spūs vite ⁊ ipsa vita ē. Hic est panis q̄ de celo descēdit
Joh.vj. quē virgo nobis cras presentabit: quē in gremio portabit
quē in ventre baiulauit sine grauamine: quē et p̄; erit si-
ne corruptione. Cui⁹ mater inuēta est virgo ante ptū: ⁊go
in partu ⁊go post partū. Ipsa quē genuit adorauit/sz pri⁹
mente quā vētre: ⁊ pri⁹ q̄m fili⁹ in vtero cōciperet. Leuate q̄
fratres mei: leuate in hac vasta solitudie capita vestra. Ec
ce enim iam est in porta redēptio vestra. O q̄m magnalia deus ꝑpter nos operat: ecce enim quō nos amauit.
Ipse em̄ de⁹ fact⁹ est homo/creator creatura/ditissim⁹ pau
per ꝑditor legis destructor legis ꝑpter nos appellat. Ama
uit em̄ nos vt reciperet nos/hūiliauit se vt exaltaret nos i
se. Inclinauit se: vt erigeret nos ad se. Ecce enim quō nos
amauit/q̄ descēdit vt nos exaltaret: extinaniuit se vt nob̄
potestatē donaret. Accingimini ergo o filij potētes ⁊ esto-
te parati: q̄ die crastina videbimus irreuerberata acie fi-
dei i vno eodēq; deo ⁊ hoie diuinitatē incarnatā/mateſta
tem subiugatā/libertatem captiuatā/virtutē infirmatā/
eternitatē terminatā/⁊ginitatē fecūdatā/vitā infirmatā
Accingimini ergo ⁊ estote parati/mēte pura/fide integra/
charitate sincera: vt dū venerit ille sctūssimꝰ ⁊ pulsauerit
confestim aperiatis ei. Non igitur tedeat vos modico tpe
carnem vestrā domare ieiuniis ⁊ abstinētia esce ⁊ pot⁹/ q̄
ecce remunerator aduenit: reddens vnicuiq; ꝓm opera
Rom.ij. sua. Saluatorem igit̄ expectantes: sobrie iuste ⁊ caste viua
mus in hoc seculo: expectantes beatā spem ⁊ aduentū dñi
vt digne cum eo gloriari possim⁹ in celis. Amen.

De natiuitate dñi: et ad quid homo factus sit et verbum/caro/panis. et cetera. Sermo.xx.

A Fratres dilectissimi hō nō solū ꝓ sapientiam dei
factus erat vt esset: sed etiā ad sapiētiā dei fact⁹
erat vt esset: sed etiā ad sapientiā dei factus erat
vt beatus esset/vt illa videlicet frueret eo sensu
quo percipi sapiētia poterat. Sed q̄ peccādo sensum ami
Pō.cx. sit quo sapiētia frui debuisset: q̄ oblit⁹ est comedere panē
suū: ⁊ refectionē illā qua viuūt ange: in corporalē cōmutauit
delectationē. Terrenis igit̄ ⁊ corporalib⁹ sensu ⁊ affectu
immersus: non potuit se ad spiritaliū cognitionē sine amo
re erigere: sed sola ea q̄ carnis sunt agnoscēs/spiritaliū to
cūditatē nō agnouit. Ideo ipa dei sapientia cū sursū esset
deorsum hodie venit vbi hō erat: vt eū reuocaret vnde ce-
ciderat. Et ecce ꝑbū caro factū ē: vt de⁹ et hō inter hoies
Jo.j. esset: ⁊ sic quersus est panis ille in lac: vt a paruulis hoib⁹
sumi posset. Saptētia ipsa sursum panis erat: ⁊ eadē ipa sa
B pientia deorsum lacerat. In diuinitate ipa sapientia panis
erat: ⁊ in hūanitate panis de celo descēdēs hodie lac factū
est/vt tanq̄ infantes q̄ lac nutriti hoies roborati ad panē
deitatis accedere possent/vt idē ipse reficeret/⁊ reficien-
do languidos ad incorruptionē repararet. Vedit ꝗ repa-
rādis ad incorruptionē alimētū incorruptiōis: puulis q̄-
dē imaculatā carnē quā sumpserat de virgine matre: pfe-
ctis vero incorruptibilē diuinitatem quā habuit de eterno
patre. Istis ne iterim deficerent in via: sed illis vt reficerē
tur ⁊ pficerent in patria. Istis ad cōsolationē: sed illis ad
glorificationē. Propter hoc ergo dei fili⁹ ꝓ redemptione
hoim hō hodie fact⁹ ē: vt caro q̄ carnē liberaret: ⁊ humano
generi de suo sumeret preciū redēptionis: vt inde remediū
fieret/vnde vitiū cōtractū fuerat/⁊ i eodē mōstraret et pe-
ritia medici/⁊ iustitia redēpti: q̄m de suo et sanando inue-
nitur remediū ⁊ preciū redimēdo. Q̄z vero a corruptiōe li
berandū erat/q̄ remediū iccirco preciū redemptionis in-
corruptum esse debuerat/propterea maria mater electa ē
et sup oēs creaturas preelecta/oib⁹ gratijs secūdata: omni
virtute ⁊ sanctitate i vtero repleta: vt de mūdissima matre
mūdissimus filius nasceret: et sicut in celo filius habuit
patrē imortalē ⁊ eternū: sic et in terra haberet matrē omni
corruptiōe carentē. Igit̄ in celo qualis est pater/talis ē fi-
lius ⁊ in terra qualis est mater: talis est ꝼm carnē fili⁹. In
celo cū patre eternus est ⁊ imēsus: ⁊ in terra cū matre tpa-
lis est et māsuetus. In celo cū patre sublimis est ⁊ incorru
pt⁹: ⁊ in terra cū matre hodie in presepio humilis et corru-
ptibilis apparet. In celo imago patris apparet: ⁊ in terra
marie fili⁹ ostēdit. In celo syderū et cūctorū factor ondit
ſz in terra hodie ꝓ matrē iter bouē et asinū collocat. Ma
ter ⁊go est/⁊ in hūilitate exultat: sed et⁹ hodie fili⁹ hūilita
tē facto ꝓmēdat. Per ⁊ginē hodie venit ad nos: ⁊ per ⁊gi
nem pcessit nos. Per icorruptionē venit vt pctū tolleret
⁊ p icorruptionē precessit vt virtutē demonstraret. Venit
ad nos hodie ille nazaren⁹ iesus vt ꝓferret remediū: pces-
sit vt daret exemplū. Nō em̄ potuit arbor bona malum fru
ctum facere: q̄ oīs arbor ex fructu suo cognoscit. Radix i-
tegra/⁊ ram⁹/ fructusq; incorruptus est. Saluatoris igit̄
nīi aduētus gabriel nūcius missus est: vt nouā in carne na
tiuitatē filij dei ꝑdicaret: i q̄ forma serui dño sociata hostē
potēter deuinceret/fortis in illo/nō tñ violēta ad inferēdā
iuriā: sed efficax ad iusticiā obtinēdā. Propterea gabriel
missus est vnus de maiorib⁹ celorū angelis: sed iō gabriel
dict⁹ q̄ fortior cūctis erat. Gabriel em̄ fortitudo interꝑtat
q̄ ipsa etiā infirmitas fortitudo fuit: q̄m in ea supatus fuit
inimic⁹: ⁊ capta ꝑda a violēto reducta est. Tres em̄ perie-
rant/⁊ subsecutus est quart⁹ redēptor eox de⁹. Prim⁹ sine
masculo ⁊ sine femina: vt adam. Secūdus de masculo sine
femia: vt eua de adam/q̄ tulit vnā de costis ei⁹: ⁊ repleuit
carnē ꝓ ea. Tertiꝰ de masculo et femina: vt abel. Quart⁹ de
femina sine masculo: vt saluator mūdi: q̄ de btā maria vir-
gine hodie ꝓ nobis nasci dignat⁹ est. Et q̄ prim⁹ auctor
culpe deiect⁹ ē p feminā: ideo auctorē gratie sine masculo
cōcepit ⁊ peperit hodie femia maria ⁊go. Hec est femia to
ti⁹ mūdi mater ⁊ dña: q̄ ⁊go ꝓmanēs peperit hodie: filium
stella ꝓtulit solē: creatura genuit creatorē: filia cōcepit pa
trē ⁊ filiū: simul in vnū diuitē ⁊ pauperē. Ipsa filia est: ipsa
est et mr̄: ipsa ancilla et dña: ipsa genitrix ⁊ genita: ipa cū i
tegritate peperit: cū ⁊ginitate cōcepit: ⁊ post ptū (vt supa
dixim⁹) ⁊go ꝓmānsit: ipm quē genuit mox adorauit. Cui⁹
adoratiōis et gr̄e participes nos faciat ille q̄ cum patre ⁊
spiritu sancto viuit ⁊ regnat in secula seculorū. Amen.

De triplici genere monachorū in egypto. In quo Augustin⁹ ostēdit tria incepisse monachoꝝ genera in egypto/et quo etiā tpe: vitā ꝙz suā paulo ante baptismū incipiens: regulā (cuius caput se noiat) ꝼm apostolorū vitam. Sermo.xxj.

VT nobis ꝓ litteras declarauit sanct⁹ pater Hie-
ronymus fratres dilectissimi: tria sunt i egypto
genera monachoꝝ: quorū duo optima sunt: sed
tertiū oīno tepidū et oī affectu vitādū. Que sūt
illa duo q̄ optima ꝑdicant nisi heremitarū atq; cenobita-
gen⁹ et ordo/quoꝝ vita claritissima ⁊ sctā ꝓgregatio tpe ꝑdi
catiōis aptīce sumpsit exordiū? Isti sunt illi viri pfecti q̄
bus frequnter adhesit tpe error meoꝝ: per quos etiā illumi
nari merui: quoꝝ etiā sanctitatis fama ad aures mess per
ueniens baptizari nō diu distuli. Et pia matre me ista-
te apud mediolanū: vt ad patriā remearē: ⁊ cupiēs eos ha
bere in viscerib⁹ charitatis: ⁊ cū eis pariter viuere: ad vtrū
illum simplicianū quia iuuentute sua deuotissime deo vi-
xerat in omni charitate perrexi: depiccās eū cū fletu et ge
mitu vt mihi quosdā suos dei de suis ꝺaret. Et donauit
eos michi paterne. Quare paterne eos mihi donauit? Q̄

sciebat me velle monasteriū in africa edificare. Et assum-
ptis mecum anastasio/fabiano/seuero/nicolao/dorotheo/
Deverbis isaac/ nicostrato/paulo/cyrillo/stephano/ iacobo/⁊ vitali
spū. xix.f paupercul⁹ qui pecunie sacculum apud mediolanū inue-
Lib.bo- nit ⁊ nō rapuit: de quo iā sermonē fecimus/quia inuenit ⁊
mel.ix.b. non rapuit: nec post aux abire voluit. Igitur istis mecum
assumptis imitari cupiebā cū charissimis meis amicis quo
dio/alipio/⁊ pōtiano/qui diu mecū fuerant/⁊ cum ceteris
quodecim quos nuper assumpseram/illos quoꝝ famā etiā
sanct⁹ presbyter hieronimus mihi descripserat. Et sic per
uenī ad africā pia matre deuūcta: et edificaui (vt videtis)
monasteriū in quo nūc sumus in solitudine ⁊ a gentib⁹ se-
gregatū. Et placuit deo centenariū nūerū fratrū mihi do
nare: illuminās corda nostra: nō solū sanctissimos patres
Act. ij.et solitarios imitari/sed etiā i hac solitudine more apostolo
iiij. rum oīa cōmuniter possidere. Hec de⁹ nos seruare: ⁊ post
B eos docere: ⁊ per nos vobis ꝓcipere voluit. Sic em̄ videtis
q̄ ante me multi fuerunt patres: quos sequi et imitari de-
bemus: nō tñ sicut ego ꝼm apostolicam vitam altos viuere
docuerūt. Caput igit̄ et principiū omnium vestrū ꝼm apo
stolicā vitam me ipsum dicere nō erubesco. Non tñ vos pi-
geat eos sequi et imitari in oībus/attendētes oīa cōmun
Act.iiij. ter habere et possidere: q̄ in cellitudine paupertatis viuē
tibus nō licet nisi vt vnū sit cor/vna sit anima/⁊ oīa com-
muniter possideant. Unde agroꝝ precia ponebant ante
pedes apostolorū: tāq̄ pedib⁹ ꝑculcāda: q̄ ipsū sancti apo
Ma.xviij stoli et amici dei indigna reputabāt agroꝝ ꝓcia manib⁹
contrectari. Uñ etiā in veteri lege leuitis precipiebat: ni-
hil in terra eox possidere. Nō ergo habere debem⁹ tpalia
ad possidendū: nec ego q̄ eps sum habere debeo: nisi tantū
ad dispensandū: q̄ bona ecclesiarū patrimonium paupe-
rum sunt. Unde ego qui eps summe cauere debeo/ ne res pau-
perum quas bipponensis ecclesia conseruare videtur: di-
uitibus largiant: quod bñ feci hucusq;. Nā cōsanguineos
habeo: ⁊ nobiles se esse nō erubescūt: et ad me episcopū ve-
niunt/aliq̄n cū minis/aliquādo cum blandimentis dicen-
tes. Da nobis aliquid pater. Caro enī tua sumus. Et tñ
dei gratia: et vestris oīationibus mediantibus consangui
neum aliquem me ditasse non recolo. Charioles ei mihi re
j. Tim.vj puto pauperes q̄ diuites: q̄ habentes victum et vestitū fi-
deles oēs cōtenti esse debēt/maxime nos clerici cui⁹ ī rei
xlj.q.j. signum capita tonsa et rasa habere debemus: ne diuitiarū
duo. capilli occupent mentē seruoꝝ dei. Et ia ergo fratres mei
C estote pauperes/nō solū verbo: sed ⁊ opere ⁊ veritate/attē-
dentes quid vobis dicat qui nostrum se fecit preciū in ara
Mat.v. crucis: qui etiā noster est aduocat⁹ in celo: ⁊ intercessor ad
dexterā dei patris. Dicebat em̄ ille de⁹ deorum discipulis
Ubi.ū. suis: quos de toto mundo ꝓelegerat/vt essent sal terre/lux
mundi/rectores ecclesie militātis/magistri ⁊ senatores ec
clesie triūphātis. Ait enim. Beati pauperes spiritu. Non
beati qui sub dura ⁊ grandi necessitate patiunt. Tales cī
murmurāt detrahūt ⁊ inuidēt: habentibus rapiūt ⁊ furan
tur: sed ſl nō ope saltē volūtate hec adipiere conāt. Ideo
tales beatos nō appellat saluator: q̄ nō pauperes sed mi-
seri sunt ꝑdicādi. Quare? Q̄: de angustijs temporalibus
educti ad eternas miserias deputati sunt: vbi nō solū bea
titudinem habere non poterunt: sed nec guttam aque inue
niēt. Beati ergo pauperes spiritu: sed nō paupertatē simu
lantes. Tales sūt hypocrite: paupertatē foris predicātes
nullā tā necessitatē portare volentes. Tales em̄ in cūctis
operibus suis sperāt reuerentiā bonoꝝ/gloriā laudis/a
melioribꝰ metui ⁊ venerari vt deus: sancti ab oībus voca-
ri desiderant/sola voce paupertatē ⁊ abstinentiā predicāt
sed digito suo nō cogitāt ea mouere: corpora despectis ve-
stibus tegūt foris/sed intus ad carnē purpura induūtur/
in cinere predicāt se iacere: ſz excelsa palatia nō despiciūt
angelicā faciē foris oñdunt: sed lupina corda eos habere
nō dubitam⁹. Tales fuerunt illi sarabaite: de q̄b⁹ tertio no
bis scripsit pater Hieronym⁹: quoꝝ gen⁹ est omni affectu
vitādū. Ipsi denīq; in egypto erāt in foraminib⁹ petrarū
habitātes: induti porcoꝝ et bouū pellib⁹ ⁊ incincti funibus
palmarū: spinas ad calcanea portātes ad cingulū ligatas
discalciati et sanguine cruētati/cauernas exercites: ad festū
scenopegie pergebāt hierosolymā: ⁊ sanctas sanctoꝝ itrā

tes: pauptatē et abstinentiā ꝑdicabāt oī affectu ſuare: bar
bas postmodū: in cōspectu hoim sine redēptione euellere
festinabāt: ⁊ sic acq̄sita fama ⁊ lucro ad ꝓpria remeabāt so
litarie gaudētes ⁊ epulantes supra id qđ explicare possu
mus. Vos fratres mei ⁊ filioli mei quos q̄tidie parturio i
viscerib⁹ charitatis nolite obsecro imitari: q̄ nō beatos ſz
dānatos eos esse ꝑdicam⁹. Amate igit̄ paupertatē: amate
eā oī affectu ⁊ nolite deficere: vt sit⁹ gen⁹ electū nō abiectū
gens sancta nō obstinata: ꝓpria acq̄sitiōis sed nō ꝑditio-
nis: regale sacerdotiū sed nō venale preciū. Vos estis illa j. Pe.ij.
aplica forma/sanctaq; ꝓgregatio a mūdo corde ⁊ opere se B
gregata: q̄ dei virtute iā pcussiſtis duces moab: satrapas ⁊
tyrānos hierusalem: et egyptiorū hypocrisitas iā vulnera
stis ad mortē. Vos estis vinea mea electa in medio eccl̄ie
paradisi plātata: xpi redēpta sanguine ⁊ irrigata. Ad hāc
vineā ego sol⁹ dei ⁊tute vos ꝓgregaui: ⁊ operarios meos
vos feci: vt laborātes in ea vsq; ad finē: dignū fructū reci-
piatis i tēpore suo. Ad hāc vineā vos elegi: ad hāc dei here
ditatē vos ꝓuocaui: ſz fauorat⁹a sancto ep̄o valerio: qui de
bonis episcopat⁹ vt monasteriū in heremo edificarē mihi
multa ꝓbauit. Nō ei satis fuit patrimoniū meū: nisi etiā
ipse me coadituasset. Ad hāc igit̄ cōgregationē vos elegi
nō vos me elegistis: sed ego elegi vos. Et ecce post ep̄m Joh.xv.
fact⁹ sum/vitalē/nicolaū/stephanū/dorotheū/paulū/iaco-
bū/⁊ cyrillū freq̄nter rogauit: vt me solū in episcopatu nō
dimitterēt/q̄ ſz eps essem/nō tñ credebā paupertatem de
spicere/sed cū abrahā/isaac/⁊ iacob inter diuitias viuere
⁊ verā paupertatē ſuare optabā/vt de numero eoꝝ essem
de q̄bus ait aps. Tanq̄ nihil habentes ⁊ oīa possidentes ij.Cor.vj.
Igit̄ hos freq̄nter rogaui vt ventret: non vt essent rebelles
heremo/sed vt solitarie et iā in ciuitate viuentes habitare
pos⁹m in palatio sctō. Sed ecce noluerūt venire tanq̄ de
seipsis timētes: ne a seculo caperent. Noluer̄t venire. Qua
re noluerūt? Nō q̄ nō digni/sed q̄ nō solū pauperes ēvo-
luerūt: sed etiā supra id qđ in speculo nostro edidimus fa
cere voluerūt calcātes p oīa seculū ⁊ pōpas eius. De quo
mūere sūmū gaudiū oēs hr̄e debem⁹/q̄ facere voluerunt
ea q̄ deo ⁊ mihi facere promiserūt. Et q̄ solus stare nō po-
teram ep̄s: ideo rogaui sctm̄ senē ep̄m valeriū: q̄ mihi iam
potestatē ꝑdicandi ⁊ obsecrādi in populo dederat/vt isra
domū ep̄i mōasteriū clericoꝝ cōstitueret. Et placuit sctō
ep̄o mihi cōdescēdere: ⁊ sic cū eisdem in omni paupertate
viuere cepi/nō māducās carnes/nisi dū hospites venīūt:
sed tm̄ olera ⁊ legumina absq; oleo vt butyro: sicut añ vo-
bi scū cū gaudio facere ꝓsueuerā. Igit̄ fratres mei ſz i ca-
thedra epali me videatis: pauptatē tñ mihi charam spon
sam tenere cōgratulor: q̄ ipsa est etiā xpi sponsa: sanctoꝝ
possessio/beatorū vita/fideliū securitas: clericorum orna-
mētū: monachorū vita: nobiliū pulchritudo/ diuitum ma-
gnificētia. Hec ei est illa sancta pauptas: quā qui tenet ⁊
amat/nulla indigētia laborare pōt. Hec mirū fratres: q̄ si
bi dak oīm dīm possidere. Ipse est ei sperātib⁹? se thesau-
rus i pauptate: solatiū i solitudie: gloria i abiectiōe: honor
fratres mei: qm̄ desideriū pauperū exaudiuit dīs: et ꝑpa- Pō. ix.
rationē cordis eoꝝ audiuit auris sua. Tūc em̄ vere paupe
res eritis spū: tunc vere beati: tunc benigni: tūc obedientes
tūc veraces: tūc nō ficti: tūc oīs mali ignari: si vero corde ⁊
opere paupes inuenīemini. Quā gratiā nobis impetrare
dignet beat⁹ primicer⁹ martyrū stephanus: qui ꝑ suis pse
secutoribus exorauit dīm nostrū iesum christū: q̄ cum pfe
⁊ spū sctō viuit ⁊ regnat in secula seculorū. Amen.

De consolatione fratrū in heremo a quib⁹ sanctus augustinus recessit: cū exhortatiōe ad oratiōnem et lachrymas. Sermo.xxij.

FRatres mei ⁊ leticia cordis me: tōs est vt reuer-
tar ad eū qui est ⁊ qui misit me ad vos: vos vero
nolite contristari nec turbef cor vestrū. Rogabo Jo. xliij.
ei patrē vt ipse vos custodiat: ⁊ maneat vobiscū
i eternū ipūs veritat⁹. Iterū etiam dico. Nolite de meo re
cessu amplius contristari: sed semp orate ꝑ inuicē vt salue Jacobi.v
mini. Valde enī seruus dei ⁊ solitarijs ē necessaria ipa oīo
per quā de⁹ placat: ꝑ quā deus ad nos inclinat. Adorate

Exodi. xxxij. rat enim populus iudaic⁹ vitulū cōflatilē:r ait dñs moysi Dimitte vt irascat furor me⁹ cōtra eos. Cui moyses. Quesso dñe descat ira tua:r esto placabilis sup malitiā ppli tui. Et ecce placat⁹ est dñs. O cē grandis est ipsius oratio

Exo.xvij Reg.xx. Act.vij. nis causa:o cē grāde mysteriuz. Ecce moyses orabat i mōte:et iosue amalech deuincebat. Per orationē ezechias sanat:r salutē animę r corporis adipiscit. Per orationē

Jacobi.v j.Thim.ij saulus efficitur paulus:r doctor gētiū:r predicator orbis terre. Obsecro ergo fratres vt oretis p inuicē vt saluemini. Deprecor fratres mei cū apostolo:primum oīm fieri obsecrationes/orationes/postulationes/r gratiarum actiones.

Lu.xviij. Orate r nolite deficere:r si possibile est lachrymas fundatis. O cē magnū vespertinū sacrificium deo obtulistis lachrymas cū oratione effudere. Diuina em̄ scriptura aliqui nos ad lachrymas:aliqui ad gaudiū nos inuitat. Sepe ei

Mat.v. dicebat saluator discipulis suis. Beati q̄ lugent in hac vita qr gaudebunt in eterna vita. Prius em̄ volendū est:sed post dolorē gaudiū subsequet:qr beati qui lugent. Sz post

Ubi.ō. ca dicit saluator. Gaudete et exultate qm̄ merces vra copiosa est in celis. Que quidē merces per lachrymas r orationes acq̄rit. Orate igit fratres mei i heremo:orate r nolite

B Lu.xvij deficere. Hā sicut ppriū est canib⁹ latrare:ita ppriū ē heremi cultorib⁹ orare. Bonorū em̄ oro locutio est ad deum. Dñi em̄ serui dei legūt:deus sine dubio eis feruenter loquitur:sed dñi orant cū deo suauiter loquūtur. Ipse ei sapiēs est:qr sub paucis verbis multa prehēdit:r dcd necesse ē hilariter tribuit:r abūdātius atq; perfecti⁹ cē boies scīāt vel valeāt cogitare. O fratres mei dilectissimi clamate in heremo:vlulate in hac vasta solitudine:vociferari nō quiescatis:clamate orando et nolite deficere. Clamate non solum voce sed maxime mente. Ecce em̄ semp auditis aues in deserto cātātes r laudātes deū factorē suū. Et si cantare nō potestis:qr senes multi iā estis:mēte saltē nolite tacere. Hā r tacētes ore:mēte aūt orātes exaudit dñs. Nec in

Hiere. xx Danie.vj. et.lij. Job.lj. Lu.xxiij. Dañ.xliij. Act.vij. oratione locutio tm̄ querit:quātū sensus. Ecce em̄ hieremias cōfortatur in carcere. Daniel inter leones exultat. Tres pueri in fornace tripudiāt/ Job i sterquilinio nud⁹ triūphat. Paradisū de cruce latro inuenit. Susāna inter senes defendit. Stephan⁹ de torrēte in celū suscipit:r iter lapidātes pro saulo exaudit. Nō est igit loc⁹ in quo orare nō debeam⁹/ qr de⁹ vbiq; est: vbiq; nos exaudire dignat. Orate igit semp r in oī locovt saluemini. Nō solū vnusq̄sq; pro se/sed pro oībus orare debem⁹. Nam vt ait pater Ambrosius. Si pro te tm̄ rogaueris: solū tuū meritū possidebis:sed si pro oībus rogaueris/oēs p te rogabūt. Oratio sancta:colūna sctārū virtutū/scitatis scala/viduarū marit⁹ angelorū cognata/fūdamētū fidei/monachor cozona/cōiugatorū/leuamē. Beatus qui te amat:beatior qui te frequētat. Beatus q̄ te astringit: sed beatior q̄ in te perseverat. Btūs q̄ tecū lachrymas fundit:qm̄ holocaustū sanctū deo r imaculatū offerre nō dubitamus. Flete igit fratres

C Sed dicetis. Ecce multi sumus:r preter quodlū/alipiū/r pontianū q̄ de scriptura sancta multū nouerūt: oēs grossi et idiote sum⁹:igit doce nos orare. O fratres mei lz grossi sitis:r subtilia nō capiatis/nō tm̄ debiliores vos reputo lz chariores vos teneo ignaros r humiles:cē sapiētes elatos et superbos. Dei tm̄ gratia ppvestra salute sufficit quod habetis. Licet enī medullā scripturarum non intelligatis:sicut euodius/alipius/r pōtian⁹/q̄ rome diu mecū cōmorati sunt:tū scripturarum corticem vos intelligere nō dubitam⁹. Dixim⁹ enī prio vobis:q̄ psallere/orare/ r manibus laborare debeatis qū necesse fuerit:r si vobis tempus suffuerit:dicere Pater noster non differatis. Ipsa em̄ dominica oratio appellatur:in qua septem petitiones reperiūt. in quib⁹ oēs species orationis comprehendunt:quib⁹ deū interpellam⁹ pro appetēdis bonis/r pro vitādis malis:aut p delēdis cōmissis. Tres em̄ prime petitiōes pertinēt ad eternitatem. Relique vero quattuor ad hanc vitā temporalem pertinere videnī:quia r panis quotidianus: scilicet spiritalis licet sit sempiternus/ad hoc tamen tempus etiā pertinet inquātum ministratur anime quibusdam signis: victis vel scriptis. Et ideo panis dicit: quia laborādo et disserēdo discit:r ita q̄si manducādo deglutit. Hunc quo

Mat.vj. q̄ peccata dimittunt nobis:r nos dimittim⁹ aliis: que pe titio est inter quattuor scīa. Et tētatiōes que nūc nostrā vitā infestāt:r ipsa liberatio a malo:ad hāc vitā pertinent qr de iusticia mortē incurrim⁹:vnde dei misericordia liberādi sumus. Que cum ita sint ipsarum petitionum verba diligentius pertractāda sunt:vt intellecta maiorē generēt cordis affectū:r qō petit ad velociorē perducatur effectū. Orate igit fratres dicētes. Pater noster: referentes gras largitori oīm bonor̄/qui dulcedo nostra est: vita et resurrectio nostra est/spes nostra est/r lume n oculorū nostror̄/ baculꝰ senectutis nostre/donās nobis sensum vt eū agnoscam⁹:et secreta secretorū suorū intelligamus. Ipse ei nobis dedit efficatiam in opere/ gratiā inter electos/effectū in suis r suorū pceptis/solamen r cōstantiam in aduersis/ cautelā in prosperis r timorē/r quocūq; vertimur sua grādis misericordia nos preuenit. O fratres mei non negligamus orare/non carnem domare/non vigilare. Et tñ q̄d et retribuemus: qui nō permisi t nos submergi cum in mari magno essemus? Ecce enim consumpti eramus r nos liberauit. Errantes eramus i seculo:r reduxit nos ad viam. Ignorantes eramus:r docuit nos veritatis viā. Non igit tedeat nos orare:qr nō familiār egere/sed tm̄ deo placere debeamus. Et vt bene psallere et orare possitis/absq; magno corporis ipedimēto:de bonis episcopatus ecclie hipponēsis cētū et quinquaginta vestimēta cū calciamētis vobis dilectis fratrib⁹ deportari pcepi:vt tpe frigoris cē tū necesse fuerit vnusq̄sq; recipiat reponētes ea/r custodientes in cōmuni vestiario cū oi diligētia r charitate:scientes q̄ vera charitas nō querit que sua sūt:sed que dei. Sic aūt facientes non deficiatis. Deus autem pacis qui eduxit de mortuis pastorem magnū ouiū in sanguine testamēti eterni dñm nostrū iesum christū:aptet vos in omni bono:vt faciatis voluntatem eius:faciens in vobis qō placeat corā se per christum iesum:cui est honor r gloria in secula seculorum, Amen. Orate pro nobis fratres. r ante meum recessum cupio vos salutare in osculo sancto. Amen.

De ieiunio. In quo babiloniam describendo cōstructionē:laudat ieiunū cū humilitate factū et q̄ ad salutē cōferūt demōstrat. Sermo.xxiij.

Hiere.lx. Requēter audistis fratres charissimi q ieiunii est res sancta/opus celeste/ tanua regni/ futuri seculi forma:qō si quis iuste perfecerit deī soci⁹ exist̄imabit/sibi cōiunxit/ r spiritalis efficitur.

De pse.di. lij.ieiunium. Titū.ij. Per ieiunium fratres me i ,pternunt vitia/augmentant virtutes/humiliat caro/diabolice deuincunt virtutes. O sacrū ieiunū:tu corpus refrenas ne surgat/tu virtutes in citas vt resurgant:tu reū illuminas r sanas vt viuat. O ieiunii tu suaue es bonis:tu odibile es malis:tu delectabile es sanctis:sed detestabile prauis. O sacrū ieiunū:tu diuina mysteria pandis:q̄ sapientie et prudentie sunt agnoscis:recordari preterita facis:ordinare presentia nō negligis:et prenidere futura festinas. Sed cauete fratres mei: ne ieiunando supbi efficiamini/ne cupidi/ne auaricia vel hypocrisi plen. Hā sepe audist̄ q babilon ciuitas magna et populosa est inimica christianis/idolis seruiēs:diuersis errorib⁹ mācipata:quā vt dicūt aliqui gigantes eam edificauerunt:sed supbia inflati fecerūt in medio turrē:que vocata est babel. Posteavero venit nabuchodonosor:r āpit: ficauit eam r vitauit:r inflatus superbia clamauit r dixit Nōne hec est ciuitas babilon quā ego edificaui in domū regni in roboze fortitudinis mee:et in gloriā decoris mei? Et dum rex sic exclamaret:vox irruit sup eum dicens. Tibi dicitur rex. Regnū tuū trāsiet a te:ab hominib⁹ ejcieris:r cū bestijs/ferisq; erit habitatio tua:fenum vt bos comedes:et septē tēpora sup te mutabunt donec scias q̄ excelsus dominat in regno hominum. Et sic videtis q̄ superbiendo regnū terrenum amisit r sensum:qr cum bestijs habitare volebat. Babilon hec fratres mei mūdus iste est:q̄ plenus est confusione:plenus errorib⁹:iniquitatibus:r veneno malicie. Ecce nūc fratres mei quomodo totus mundus in maligno positus est. Ecce quomō diabolus regnat in eo:dū regnat ambitio:dum dominat perfidia: dum conculcatur simplicitas. Et ideo fratres hec omnia agnoscē-

tes caueamus a cunctis malis:scientes q̄ per solam hūilitatē oia mala vincere valem⁹: sine qua nostra ieiunia nobis nō ꝓderūt. Hec est per quā ad vitā intrare poterimus Mō q̄ extolli debem⁹ si beneviuam⁹?:sed humilitatē seruātes semp philosophari non desistamus. Quid em̄ est philosophari nisi mortē ꝓmeditari?: Ad regnū em̄ celorū non ꝓducit nos gloria mūdi/nō multitudo diuitiarū/non nobilitas generis/non scientia/nō sapientia/nō facūdia/nō borum:sed sola gratia christi r virtutes et opera. Sic igitur fratres considerate ad q̄d hucveniistis:et quid heremū cōcupistis/quid agere voluistis/qō officium habere debeatis. Omnes vno ore dicetis:deo seruire optamus. Et qr sic est:propterea attendere feruenter debet⁹ q̄ vestrū officium est non solū carnē ieiuniis et abstinentia esce et pot⁹ affligere quātū valitudo nature permittit:sed etiam mundū cōtemnere/peccata deflere/r non doctoris appetere cathedram/sed in cinere et cilicio perseuerare i heremo vsq; ad mortem debemus. Adiuuet nos christus filius dei quē credimus ieiunasse quadraginta diebus r quadraginta noctibus qui est benedictus in secula. Amen.

Mat.iiij.

De exhortatione ad solitudinē exemplo sancti Hieronymi: ac de ieiunio: et quid sit ieiunū. Sermo.xxiiij.

B Legimus eni fratres charissimi sanctū patrē hieronymū cardinalē fuisse in ecclesia sancti laurēti martyris:r qr romanos de auaricia et fetida luxuria fortiter reprehēdebat:ab eis per vestem mulieb(r (vt tā audilis)eū proclamare in populo voluerūt:sed deo auxiliante sanctitatis fama minime diminuta romā tandē egressus est/r cū paula et eustochio/quas i fide christi nutrierat:earū patre rogante vt nobis p epistolā scripsit:a sperrimā vitā sanctus pater Hieronymus duxit in tantū vt neminē legere audiā fidelium modernoz austeriorē fuisse. Itaq; fratres etiā nos(vt vidistis)mūdū deserere volum⁹?:r ad nemora cū hieronymo fugere cōcupiuimus:et perseuerare fm apostolicā vitā desideram⁹? ꝓpterea diligenter attendamus vt sancte r iuste i heremo conuiuamus. Scire eni debetis q̄ demorantibus i solitudine ieiunium valde necessarium est. Sed primo videam⁹ quid sit ieiunium. Quid ei est ieiunū:nisi cunctorū mēbrorum debita satisfactio? Mēbra eni satisfacere debent pro peccatis q̄ cōmiserunt. Unde si q̄s in gula peccauerit satisfaciat ieiunādo:nā qui solus est sine culpa/solus est et sine pena. Sed qm̄ null⁹ est sine culpa: ideo null⁹ sine pena viuere debz. Oculus eni meus frequēter peccauit quia per eum mors intrauit in animā meam. Claudatur ergo oculus et patiatur ne qō eum delectat videat. Sic eni de singulis corporis mēbris faciendū est fratres. Tunc enim magnū:tunc deo acceptū: tunc sibi deuotum ieiunū redim⁹?/dū ab iniquitatib⁹ r voluptatibus abstinem⁹?. Hoc est magnū r pfectū ieiunū. Sic em̄ agētes sancte et iuste r pie viuere dicimur. Pietas enim est cultus deo reddit quod debet. Sic talis iuste viuere dicit:quādo deo reddit quod reddere debet:et cesari que sunt cesaris. Impietas quid aliud est q̄ idolatriā ꝓmittere? Multi tm̄ dicunt q̄ impietas est quando pauperibus quis sua non elargitur.

Hiere.lx. De pse.di. lij.ieiunium. Titū.ij. Mat.xxij

Propterea fratres mei scire vos volo:qō aliud est flagitiū aliud facinus/aliud impietas. Flagitiū ē dū peccādo nos ipsos offendimus. Facinus quādo ꝓximum. Impietas quādo idolatriam cōmittimus. Similiter aliud est misericordia/aliud clementia/aliud pietas. Misericordia circa naturā/clemētia erga iusticiā:sed pietas erga deū ℞ Et qr grossi estis fratres:veniat ℞ bi gratia. Misericordia est dum si quis videndo aliquem iuste dānatū duci ad suspendium naturaliter mouet/ eiq; cōpatit:r ita motus a suspendio eū liberat. Similiter si quis rapuit pauperi aliquid boni:r veniat alius r raptor eripiat ea et pauperi reddat talem dicimus habere misericordiam. Clementia vero est vt si quis iniuste hominem punitū videat:r obiciat se periculis vt illum eripiat:talem dicimus clementiā possidere. Pietas autē qd aliud est q̄ deum pura mente colere atq; alto nomine latria nuncupat? Bene enim tūc dicimur ieiunare quando pietate misericordia et clementia reflorem. Adiuuet nos christus:qui cum patre r spiritu sancto viuit r regnat in secula seculorum. Amen.

De ieiunio:et vbi fuit institutū:qō multis exemplis commēdat: ieiunium etiā decimam deo datam vocat. r cetera. Sermo.xxv.

B Hare nāq; debetis fratres dilectissimi:q̄ hoc solēne ieiunium quod alma mater ecclesia hodierna die precipit obseruari:a creatione hominis i ipso mundi primordio precepit deus in paradiso ade r eue vt a fructu arboris abstinerent. Hoc etiā ante legem moyses sanct⁹ obseruauit r legē suscepit. Hoc sub lege helyas astrinxit:r ad celū i curru volauit. Eua q̄dū abstinuit virgo fuit:r in paradiso permansit:sed dum ieiuniumviolauit/in miseriam corruit/libidinis corruptionē persensit/sub domino constituta remansit/et de paradiso expulsa fuit. Moyses etiā post ieiunium cum deo facie ad faciem locutus est:qui ante ieiuniū deum nec videre/ nec ad eum accedere ausus fuerat. Hierosolyma a sennacherib tpe ezechie regis r esaie p ieiuniū liberatur:et centum r octogintaquinq; milia celit⁹interfecti sunt in nocte vna r ne ferent eorū corpa:incinerati r in puluerem redacti sunt. Tempore etiam ione ieiuniū predicātis in cinere et cilicio veniam impetrauit. Nūquid et iosue filius naue ieiunauit plus q̄ per diem et cursum solis et lune temperauit:r hostes superauit? O ieiunium conuiuium animarū beatus qui te amat/sed beatior qui te frequentat. Qui em̄ ieiunat vt bonus appareat/vt cōseruet/vt sanior fiat/r vt ne corpore nimis impinguescat/non beatus est ille/qr ieiunium quod facit non virtutis est/sed presumptionis:nō virtutis est/sed attenuationis. Ideo nō mundo: sed deo ieiunare debemus. Sic eni sancti patres i veteri lege faciebāt Decimas em̄ deo dabant: r primitias de omnibus bonis suis. Sic r nos deo primitias dare debem⁹. Quas tūc primitias deo dam⁹:quādo corpore quidem a ctibus clemosynas etiam dando:r mente a vitijs ieiunam⁹. Et tunc deo tales primicie accepte sunt. Sed scitote fratres mei q̄ antiquit⁹ pres nostri fideles ieiunare cōsueuerūt: in vigilijs magnarum solēnitatum vsq; ad noctem:quod laudādum erat et bonum. Sed hoc non solum: sed etiam vigilabant per noctē:r ad ecclesiam ludendo r chorizādo ꝓueniebāt quod detestabile erat r malū. Tales nō solū romani erant nō solum papiēses r rauēnates:sed etiam mediolanenses. De qua turpi consuetudine volebat mediolani mater illa q̄ me carne r spiritu in christo regenerauit:r institutū est ipsa instigāte a patre nostro sancto ambrosio vt vigilie cassarent vel cessarent a cūctis:vt homicidia et fornicationes a fidelib⁹ deponerentur. Solum tamen ieiunium mentis et corporis cū elemosyna mediolanēsis ecclesia fidelibus reliquit. Sed dicetis. Nūqd in vita nostra semper ieiunare debemus? O fratres mei legem meam recepistis:r audistis frequēter inter cetera q̄ carnē vestrā dometis abstinētia esce et potus quātū valitudo permittit. Nolo enim me ipsum ligare. Nolui onera vestra portare:sed hoc solum super vos ponere volui:vt ieiunetis r abstineatis quātum facere deo fauente potestis. Nolo tamē q̄ diebus dominicis ieiunetis:hoc em̄ heretici r infideles facitū. Omne autem ieiunium exceptis diebus dominicis bonum est r laudandū si bene fit. Aliqud tamen est ieiunium deuotiōis vt ieiunare vigilias sanctorū cypriani cōpatriote nostri:r geruasij r protbasij r similia. Aliū est ieiunium institutionis:vt assumptionis sancte marie:r natiuitatis sancti iohannis baptiste/sanctorū apostolorum petri r pauli/simonis r iude/matthei r andree r iacobi maioris. Istorū em̄ vigilias ieiunare semp debemus:vt sicut ieiunando cum eis patimur:ita et i futurū cū eis pariter gloriemur. Sed mor mihi fratres dicetis. Cur festum natiuitatis sancti iohannis celebram⁹? Nunquid in peccato conceptus est? Et ideo attendite q̄ prius seminat homo:postea concipitur in vulua/r tbi caro formatur/deinde post dies quadraginta septem creatur anima r corpori infunditur fm sanctum patrem et martyrem cyprianum:cui in omnib⁹ compelloz credere:qr per spiritum sanctum optime locutus est Celebrat tamen natiuitas sancti Iohannis baptiste: nō

prima sed secunda. Prima enī natiuitas fuit in vtero: qñ anima in vtero fuit infusa. Alia vero extra vtero quādo venit ad lucē: et hec sine peccato fuit: qz sanctificatus fuit in vtero. Hec autē festiuitas non solum apud fideles sed apō in fideles vigiliam habet. In hoc festo maxime pagani ifideles ad ecclesiam suam conueniebāt vigilantes vt supra dixim⁹. Sed destructis vigilijs illis: adhuc tamen antiqtatis nomen tenemus: quia dum ieiunamus vigiliam nūcupamus. Vel aliter dicamus fratres. Nam dum illa sancta elizabeth q̄ filia fuit sancte ismare soror fuit carnalis sancte anne matris domine nostre: dū grauida esset de iohanne ante aduentū dñi sanctificatus iohānes nō fuit/sed salutata elizabeth a virgine/mox iohannes sanctificatus fuit in vtero. Merito ergo eius natiuitatē celebrare debem⁹. Sed nūc de apostolis: quorum vigilie non habentur/dicamus. Festū enī philippi et Jacobi ieiunium non habet: eo q̄ inter pascha et penthecostē est: qđ tps est gaudij letitie/z exultationis/quia saluator surrexit a mortuis. Jacobus etiā zebedei apostolus apō quosdam vigiliam non habet: eo q̄ occisus fuerit in vieb⁹ azimorum: nec diem mortis eius celebramus: sed potius translationis. Barthol omeus etiam vigiliam non videt habere: eo q̄ vna dierum fuerit decoriatus/z sequenti die obijt: z sic si haberet vigiliā/oporteret q̄ esset in tertia die quod est contra normam aliorum ieiuniorum. Thomas autem vigiliam non habet: eo q̄ tempore aduentus venit. Barnabas ieiunium nō habet: eo q̄ tempore ieiunij sit. Matthias ieiunium non habet: eo q̄ tempore ieiunij sit. Johannes euangelista ieiunium non habet: eo q̄ in gloria in excelsis simus: et gloriam in excelsis deo cantare debemus. Rogo tamē vos fratres licet ieiunia ista seruare nō teneamini: pro remissione peccatorum vestrorum vel pro periculo hostium ieiunare non desistatis: carnem domantes quātum portare potestis. Adiuuet nos christus filiꝰ dei qui pro nobis nasci et mori dignatus est. Amen.

Luce.j.

De obser. tetu.ca.j. et.ij

Luce.ij.

De murmuratione z detractione. In q̄ murmurationē/detractionē/z susurrationē exemplo vnico fugere: vera etiam quādoq̄ tacere edocet. Eiectionē clericorū suorū murmurantiū a domo sua/exemplo eiectionis ade de paradiso manifestat: ad quorū clericorū exemplar quosq̄ susurrones monet eijciendos: obseruata tñ in oībus misericordia: hypocritarū detestatur mores: detractorib⁹ mēsam suam negat: quos supplicijs eternis (quibus eligibilius est nō esse) deputatos cū iuda z diuite epulone affirmat: morq̄ iferni cruciatum/horrorem/terrorem q̄ perpetuū vnica exclamatione cōprehēdit. Sermo.xxvj.

B

Gal.v.

Rūe.xij.

Ne morantibus nobis in heremo fratres dilectissimi/murmuratores/detractores vl̄ susurrones nullatenus esse debemus: scientes q̄ tales regnū dei non consequentur. Non igitur stulta loquamur lingua dolosa: sed cum dei adiutorio sine cuius volūtate z nutu folium arboris nō mouetur: omnis murmuratio vel detractio procul sit a nobis: cōsiderātes quid marie sorori aaron z moysi: qz murmurauit acciderit. Nam murmurauit: quia moyses vxorem ethiopissam duxerat: z ea murmurante iratus est dominus valde: eo q̄ moyses esset mitissimus super omnes homines qui morabantur in terra. Et ait dñs aaron z marie. Egredimini ad tabernaculum federis. Quibus pueniētib⁹ ait dominus. Quare nō timuistis detrahere seruo meo moysi: cui loquor facie ad faciem? Seruus etenī meus est: z in domo mea fidelissimus est. Et ecce maria statim repleta est lepra: cadēs super eam quasi nix. Quā videns moyses exclamauit ad dominum dicens. Deus meus obsecro sana eam. Cui respondit dominus. Separet septē diebus extra castra: z postea reuocabit maria ad pristinam sanitatem. Ideo attendite fratres q̄ maria hec que peccauit: animā subditorū et discipulorum significat: quādo suo preposito vel presbytero obedire recusat/z recusando murmurat/z murmurādo le

Psa. ... pantur per eos. Tertia enī lingua multa mala committit ideo si semel correpti non se emendauerint: de vestra sancta z singulari societate expellantur. Nec crudeles b̄ ee creditis: nec illi qui expulsi sunt ad tps: de hac expulsiōe dolere debent: sed cum omni humilitate eam suscipiant: dolētes tamen z flentes q̄ nondum intellexerūt apostolum dicentem. Si quis se putat religiosum esse non refrenās linguam suam: huius vana est religio. Melius est enim a cōgregatione presenti expelli ad tpus: q̄ a celesti regno perpetuo exulari. Sic enī (vt supra dixim⁹) expulsus est adā de paradiso: nō ad damnationem sed ad correctionē. Correctus vero z emendatus frater qui peccauerit et qui primo detraxerit: volo vt intervos fraterne recipiatur. Melius est enī vt redarguamur de misericordia q̄ de crudelitate in die nouissimo. Nam pium dominē quādo periisse legimus: ignoro: sed impium z crudelē frequēter perisse audio. Igitur o fratres mei et leticia cordis mei: obsecro vt non peccetis: vt in die nouissimo nec crudeles/nec nimis misericordes inuenīri possitis. Deponite murmura/claudite infra dentes linguam. ponite custodiam ori vestro et silete: non solum a malis/sed etiam quādoq̄ a bonis silere laudabile est. Ait ei sanctus prophetes. Silui a bonis. Nā bonū vbiq̄ pferre non debemus: sed tempus preferendi agnoscamus in cunctis. Estote igitur fratres non loquaces/sed veraces. Calcate murmurationes: z fugite eas vt mortem. Nam murmurare/detrahere/vel despicere hypocritarum conditio est z ignorantium. Murmurare denīq̄ z detrahere hypocrita non satiatur: de omnibus maledicens vt ipse solus a cunctis predicetur beatus. Omnia tu dicat: vt nemo sit qui eum audeat iudicare. Omnia despiciat: vt ipse solus sit qui ab omnibus aspiciatur. O hypocrita caue ne ad mensam meam peruenias. Nam ibi antēq̄ aliquid sumas/lectio mea tibi primo legetur. Quid ei primo in mensa mea descripsi? Quid primo in ea haberevl audire desidero? Quid primo in ea seruare precipio nisi q̄ Quisquis amat dictis absentum rodere famam. Hāc mēsam indignā noverit esse sibi. Ouspropter fratres si quis murmurare desiderat: non solum ad nostram apostolicam congregationem: sed nec ad mensam nostrā accedere presumat. Non enim ad heremum peruenimus vt murmuremus: sed vt mundanis omnibus conculcatis/in heremo pie/sancte/z iuste viuere valeamus. Quod si non fecerim⁹ (quod deus auertat) melius fuisset q̄ nati non fuissemus. Quare fratres mei meli⁹ fuisset: nisi quia meli⁹ fuisset nō esse q̄ male esse? Nunquid melius est carere esse: q̄ esse et perpetuo cruciari? Nam non esse cui possit obesse ignoro Sed habere esse et perpetuo cruciari/quid aliō est q̄ mortem sine morte semper habere? Verum et indubitanter verum vobis fratres mei dicere audeo: melius esset non esse q̄ cum esse perpetuo affligi vel eternaliter cruciari. Studeamus igitur fratres semper bene viuere vt et semper bene esse possimus: et semper bene nos esse posse credamus. Esse enī dei gratia habere nos scimus: sed semper bene esse omnino ignoramus. Propterea taliter linguā nostram ceteraq̄ corporis membra restringamus: vt mediāte diuina gratia ad perpetuum malum esse non perueniamus.

E

Matthei. xxvj. f

Hec de nobis dicatur: quod de iuda proditore discipulo dicitur. Melius est fuisset si natus non fuisset bō ille. Quare illi melius fuisset si natus non fuisset: nisi quia meli⁹ est omni esse carere: q̄ in inferno iacere. Ibi deniq̄ z si erit stimulus doloris/z penitudinis: nulla tamen erit ibi correctio voluntatis: vt nullatenus a damnatis possit diligi vl̄ desiderari iustitia. Ideo illi diuiti qui in inferno cruciabat: cū quis curam de vitis fratribus gerere videretur/non tamen eidem de iustitia cura erat: quia iustitiā nullaten⁹ diligere possunt qui in inferno sunt. Jacebat tamen dives z sepultus erat in inferno: z quid de fratribus suis esset ignorabat: nesciebat omnino/z tamen curam de eis videbatur habere: sicut z nos viuentes de mortuis: cuius qđ agant vtiq̄ nescimus. Itaq̄ fratres caueamus ne peccemus: ne ad illam flammam perueniamus. Ipsa deniq̄ flamma concremationem habet: sed lumen nullum habet. Quare nisi quia quos gehenne flamma cruciat/a visione veri luminis cecat: Et vt forte eos dolor combustionis

Luce.x.

Psalm. cxxxij.

Lu. xv. B

ꝯ. Ser. v.

cruciet: z int⁹ pena cecitatis obscuret: vt qui creatori suo corde z corpore deliquerant/corpore simul z corde puniātur: z vtrobiq̄ penam sentiant: qui dum viuerēt p̄audio de lectationibus seruiebant. Ecce fratres quomodo puniuntur peccatores: quibus vnus ignis omnibus est: non tamē vno modo omnes cruciantur: sed quanto quis in delicijs plus p̄mansit: tanto fortius cruciabitur in eternū. Unde igitur ignis singulis est z corporeus est: z vt in sensissimos peccatores corporaliter cruciet: nec studio humano accēditur: nec lignis/pice/vel oleo nutritur: sed post peccatum semel accensus/in eternum durare nullaten⁹ dubitare debemus. O inferne tu latus es: z mensuram nō habes. Profundus es: z nullum fundum te habere cognosco. Insatiabilis es: quia omnes tam pauperes q̄ diuites te libenter suscipere audio. Plenus ardore incomparabili/plenus fetore intolerabili/ plenus omni dolore innumerabili. Ibi omnis miseria/ibi tenebre/ibi nullus ordo/tbi horror eternus/ibi nulla spes boni/nulla desperatio mali/ sed omne malum quod existimari potest/damnatis in eternum erit. Ibi o fratres mei demones flere z clamare nō cessant: percutere peccatores nunq̄ desistunt/nunc superbum/nunc elatum/nunc gloria mundi plenum/ nunc luxuriosū/nūc proditorem/nunc homicidam/nunc feneratorem/nūc verbosum/nunc adulatorem/nunc mendacem/nunc detractorem. Ecce quomodo clamabunt. Sed quid clamabūt/ nī: si percute/dilacera/interfice/fine morte occide/velociter spolia/depredari festina/fer prunas/picem para/aurum z argentum liquefac: Et quia dum viverunt deum intellige re noluerunt: z si in eternum vixissent semper male facere voluissent: ideo sine redemptione merito i eternum cruciabuntur. Itaq̄ fratres obsecro vt non peccetis. Custodite linguam vestram/seruate eam/ claudite eam vecte ferreo quoniam sermo vanus in vacuum nō ibit: sed de omni verbo otioso in die nouissimo reddituri sumus rationem. Adiuuet nos iesus christus deus noster ad persuerandum in omnibus bonis: qui cum patre et spiritusancto viuit z regnat in secula seculorū. Amen.

De filio prodigo. Sermo.xxvij. In quo heremiti eam vitam laudat Augustinus. Januarij defiet. Quis sit filius prodig⁹ singula hystorie illius mysteria explanando moraliter ostendit. Quinq̄ per stolam que duplex est sicut et resurrectio: quid inq̄ per anulū significetur: z moraliter hanc explanationem fratribus applicat: locum hominem sanctum non facere: quidq̄ tibi persuadeāt tunica nigra/zona pellicea/rasiq̄ capilli: se quoq̄ baptizatum fuisse anno sue etatis tricesimo modica exhortatione insinuat.

Dixvobis fratres dilectissimi: qui optimam partem cum maria elegistis dum mundum et pompas eius contemnere voluistis. Voluistis enim terrena despicere. Sanctoi enī concilio sanctorum Ambrosij z simpliciani patrum vitam tutiorem aggressi sumus/cum paulo mundum fugiente/timens ne caperetur ab eo. In heremo deniq̄ sumus iocunditatem cōmunicationis z fractionis panis intelligentes/clamātes cum prophetā. Ecce q̄ bonum z q̄ iocūdum habitare fratres in vnum. Tutior enim hec vita est z dulcior: vbi vnus altum cohortatur: vbi alter alterius exemplo inflammat. O vita sancta heremitica/vita solitaria/vita perfectorum vita angelica non humana/vita penitentium/vita contra mundum pugnantium/vita ad deum fugientium/vita dei fica non humana/vita filiorum qui errauerunt ad patrem redeuntium. Hec est domus vbi reconciliatur patri filiꝰ qui portionem substantie consumpserat luxuriose viuēdo. Hanc fratres mei si Januariꝰ noster cognouisset/ aurum nobis ignorantibus non retinuisset. Hanc si dilexisset/ vineam/agrum/z pecuniā tenere erubuisset. Quare? Quia paupertatem aspertorem presbyteris meis vos spontе te-

nere vidisset. Nam sicut filius ille qui peregre profect⁹ est
in regionem longinquam vbi dissipauit substantiam suam
luxuriose viuendo: sic et ipse vl' quicunq; peccator/ dum car
nales voluptates diligit a domino peregrinatur: et quan
to peccando fit dissimilior/ tanto magis a deo elongatur.
Substantia enim hominis est omne quod viuit/ cogitat/
sapit/ et loquitur: que deus eque diuidit. Quam substātiā
peccator consumit/ dum conscientiam et vitam/ et cogita:
tiones et verba in malis actionibus impēdit. De filio etiā
isto dicitur q cepit egere: et ideo adhesit vni ciuium regio
nis: et misit eum in villam vt pasceret porcos/ et cupiebat
implere ventrem de siliquis quas porci manducabant:
et nemo illi dabat. Eget enim peccator cum cupit imple:
re ventrē/ non pane vite eterne: sed glandibus qui porcoꝝ
cibus est. Ideo adhesit vni de principibus mundi: sub cu:
ius fauore pascere porcos: id est demones valeat. Porc⁹
enim immundum animal est: et de sordibus saturatur et de
lectatur. Silique enim sunt non solum glandes: sed etiā
omne turpe et immundum quod porcus comedere dele:
ctatur. Iste deniq; silique sūt fornicatio/ ebriositas/ et gu
lositas. Isti enim sunt demonum cibi: quibus pctōr reple
ri desiderat: sed nemo dat illi ad sufficientiam. Peccator
enim semper famescit: semper deuorare querit: nunc luxu:
riando/ nunc et alia faciendo semper delectari desiderat.
C Sed visitante domino patre per gratiam passionis sue pe
nitet miser peccator: dolet iam pascere porcos cogitat et
cogitando surgit: pergens ad patrem et dicēs. Pater pec
caui in celum: quia assumpsi frequenter nomen tuū et san
Luce.xv. ctorum tuorum inuanum. Peccaui etiam coram te: quia
in tua humanitate peccaui: quia non cognoui opere tuam
infirmitatem quam pro me passus es. Peccaui coram te/
quia deus et homo es. Peccaui in celum quia in patrem et
in spiritum sanctum. Non igitur sum dignus vocari fili⁹
tuus. Sed quid fecerit pius pater: audiamus/ legamus/
predicemus/ non sileamus. Nam misericordia motus vi:
dens illum venientem occurrit: videns lachrymantem la
chrymatur: videns eum denudatum: stolam iubet parari
videns eum discalciatum calciatur: credens eum debilem
et famelicum: occidi iubet vitulum saginatum. O q gran
dis misericordia tanti patris: o q infinita eius pietas: o q
dulcis: o q pia miseratio. Ecce enim filius peregre fugit:
et tamē patiēter expectat. Omnia bona destruxit: et tamē
ad se reuocare festinat. Porcos pascit: et ei iā vitulū parat.
Fame iam fere moritur: et epulari iam clamat. Nudus ap:
paret bonis operibus priuatus: et ecce stola pristine gra:
tie saluatoris quam in baptismo recepit induitur: et anul⁹
fidei desponsationis datur/ ne amplius valeat pascere por
cos qui ad domum patris fugit: sed tanq; ciuis sanctorū
et domesticus dei fundetur in domo diuine maiestatis in
eternum et vltra. Quod bene ostendit ille misericordie pa:
ter: quia videns illum misericordia motus est: et occurrit:
et brachia extendens super collum eius osculatus est eum
dicēs seruis suis. Adducite vitulum et māducemus. Hic
filius meus mortuus erat et reuixit: perierat et inuētus est
Similiter hoc idem fecit saluator petro: quādo eum nega
uit: quando illum respexit: quando respexit mentem eius:
tunc fleuit amare. Occurrit peccatori saluator: quia per se
non potest ad deum accedere/ nisi ei subueniat: nisi mentē
eius respiciat. Sed postq eum respexerit/ flectitur super
collum eius: quia onus eius leue ponit super collum eius
Matt.xj. dicēs. Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Tūc
stola induitur: dum anima indumento virtutum vestitur
Due enim stole sunt. Una videlicet quando anima in pre
senti indumento virtutum vestitur. Altera vero immorta:
litatis est: quando corpus in fine seculi etiam resuscitabi:
tur. Et ideo fratres mei licet in heremo sitis: scire tamen
debetis q due stole sunt due resurrectiones: quarum vna
est anime: quando resuscitatur a vitijs in quibus mortua
iacebat/ altera corporis/ quando corpus configuratum
erit corpori claritatis christi: quando in die iudicij refor:
D mabitur. Eia ergo fratres mei: et corona matris mee: scito
te q porcos iam pauimus cum multo tempore demonib⁹
peccando placuimus: iam frequenter eorum siliquas de:
siderauimus/ quando mundo placere voluimus: quando
in eo florere concupiuimus/ quando delectationibus suis
toto affectu adhesimus. Sed nunc dei gratia serui christi
sumus clamare non cessemus. Peccaui domine/ iam non
sum dignus vocari filius tuus. Quorum clamorē audiēs
occurrit nobis osculādo: suam pacem donando. Stolam
donauit: quando animam vitijs spoliauit. Anulum dona:
uit: quando in fide nos sua roborauit. Calciamenta dona
uit: quando memoriam mortis nobis impressit. Uitulum
occidit: quando in sacramento altaris memoriam passio:
nis eius in mente renouauit. Tunc nobiscum pater man:
ducat et epulatur: quando in operibus suis perseuerando
delectamur. Tunc sic nobis ornatis precipit angelis de⁹
vt conuiuium preparent: quia mortui eramus et resurrexi:
mus/ perieramus et inuenti sumus. Cogitate ergo fratres
ad quid venimus. Ecce in solitudine sumus/ elongati su:
mus a seculo: et longo tempore iam mansimus in solitudi:
ne: vt sm apostolicam formā quietius viuere valeamus.
Locus enim non facit sanctos: sed operatio bona locum
sanctificabit et nos. Peccauit enim angelus in celo: pecca
uit adam in paradiso/ et tamen nullus locus sanctior illis
erat. Si eñ loca habitatorem beare possent: nec homo/ nec
angelus a dignitate sua corruissent. Pensate ergo fratres
quid vestis nigra/ quid zona pellicea/ quid corona capitis
persuadeant. Nigra enim vestis que vilis est: mundi con:
temptum nobis denunciat et memoriam mortis. Zona
pellicea lumborum refrenationē declarat. Capilli rasi de
vertice/ superfluitatem criminum significāt ablatam de
mente. Sic enim mihi sanctus pater Ambrosius quando
me regenerauit in christo anno etatis mee tricesimo mihi
petenti respondit. Cogitate ergo fratres q reprehensibi:
le est si sub tali habitu superbia lateat: vel luxuria. Sum:
me necessaria est igitur nobis in heremo demorantibus
ipsa humilitas que designatur per vestem. Castitas q de:
notatur per lumborum precinctionem. Obedientia q itel:
ligitur per subiectionem. Portamus etiam baculos per
quos intelligitur/ disciplina sub qua semper parati eē de:
bemus. Deus autem qui nos de tenebris gentium reuoca:
uit ad gratiam/ confirmet etiam in omni bono: vt abunde
mus in spe et virtute spiritussancti. Amen.

Sermo.xxviij.

C In cena domini: In quo buccelle panis acce:
ptio: vite nostre perfectio: multiplex proditoris
retractio: pedum lotio: multiplex christi celsitu:
do: ad humilitatem et dilectionem exhortatio:
perditionis iude dolorosa conquestio: apostolo:
rum iterrogatio: proditori panis exhibitio: eius:
q a sathana possessio declaratur. Bonū malūq;
nonnunq prodesse: quandoq; etiam obesse: in iu
dam seua exclamatio: tempus exitus eiusdem
et hominum quadruplex generatio describitur.
Ad dilectionem (cuius ordo describitur) inuita:
tio rigoris abstinentie temperamentum: pacis
commendatio: ad quam habendam exemplis et
similitudinibus fratrum pmittitur exhortatio
et demū simpliciani fletus: que insuper vita peri
culosior existat: apperitur:

Audiuimus fratres charissimi/ q cum dominus
intinxisset panem vt daret iude q post buccellā
intrauit i eum sathanas. Et ait iesus. Quod fa
cis: fac citius. Cum ergo accepisset ille buccellā
exiuit continuo. Erat autē nox. Cum ergo exisset: ait do:
minus discipulis suis. Surgite et postea ait. Filioli ad:
huc modicum vobiscum sum. Anteq tamen a vobis rece:
dam mandatum nouum do vobis vt diligatis inuicem si
cut dilexi vos. Satis eñ nouit charitas vestra q tota per
fectio nostre vite et edificationis ex euangelio accipitur.

Eius verba a summo nostro magistro nobis data sunt: ideo
preciosiora sunt: et satis nos hortantur/ nosq; edificant quo
tidie. Et ea vobis modo presentamus: ad memoriā vobis
reducim⁹: nō q2 nō bñ itelligatis licet i heremo pmaneatis
et segregati gētib⁹ sitis: etiā corpaliter anteq essem pr̄sby:
ter eps pariter videre potuistis: sed iō vobis ad memoriā
reduco: nō vt doceam⁹ sz vt et me et vos fres moneam⁹. In
euangelio quo dicit/ qd ad p̄sentē diē ptinet: de patientia
et dilectiōe et humilitate istruimur. Ideo fratres vt et ego
plenius valeam vna vobiscū corrigi et doceri: relinquere
volui presbyteros meos: quorum vita apostolica vestra et
eorū vna est. Et sanctū senem valerium etiam corpore ho:
dierna die relinquere nō curauit: cupiēs vos docere et a vo
bis doceri vt fructum aliquem deo in die tante solēnitatis
B offerre digne pariter possimus. Ideo fratres ad expositio
nē sancti euangelij accedentes: primo audire et scire vos
volo q dominus iesus discipulū iudam multis modis: mi
nis/ sacramentis/ et exēplis et planctu volens eū corrige:
re: et predictis modis ad correctionē inuitare: ad vltimū
eū manifestauit in damnationem et ruinam iam esse pars
mat.xxvj. tum: dum in cena dixit Qui intingit mecum manum i pa:
rapside: hic me tradet. Cum enim iudas prauam suā vitā
nulli patere putauisset: magistrū audiēdo erubuit: sed nō
penituit. Multo enim ante passionem dixit. Nonne duode
Ioh.vj. cim elegi sed vn⁹ ex vobis diabol⁹ est? Et post cenam ait.
Ioh.xiij. Uos mūdi estis: sed non omnes. Hoc autem magister di:
cebat: volēs discipulum verbo corrigere. Ecce quomodo
verbis timoris eū correxit. Sed videns dominus q ver:
bis eum corrigere ipso nolente nō poterat: studuit eū cor:
mat.xxvj. rigere: et sibi timorem eternum incutere dum ait. Ue homi
ni illi per quem tradar ego: melius ei fuisset si nat⁹ nō fuis
set. Sed domin⁹ cor discipuli nequiter induratum: ad di:
lectionē sacramenti dulciter inuitauit dicens sibi post pe
trum et ceteris. Accipite et comedite: hoc est corp⁹ meum.
Sacramentū enim illud ideo hominibus datur: vt corp⁹
in terris capiti coadunetur. Sicut enī multa grana vnū
C panem conficiunt: et ex multis racemis vnum vinū extra:
hitur: sic ex multis hominib⁹ christi corp⁹ conficitur. Ob:
tulit autem dominus discipulo sacramētū vnitatis: vt eū
inuitaret ad humilitatem dilectionis. Licet etiā propter
alios discipulos humilitatis exemplum prebuerit: tamen
Ioh.xiij. quem perditā recuperare valde cupiebat. Sed videns eū
nequiter obstinatum: surgit a cena et vestimēta deponit: lī
teo se precinxit: et ad principem apostolorū primo (vt arbi:
tror) fratres puenit. Ante eū se genuflexit diuinitas incar
nata: deus ante hominē: creator ante creaturam: magister
ante discipulum: rex ante piscatorem: doctus ante indoctū
sapientia ante ignorantiā: pulchritudo ante deformitatem
Ideo petrus diuinitatem incarnatam vidēs ante se icur
uari: expauit: exhorruit: et per cenaculum velut insensat⁹
cucurrit et clamauit. Non lauabis mihi pedes in eternum
Mat.xvj. Nam inquit petrus. Domine iam dixi q tu es christ⁹ fili⁹
dei viui: et tu mihi lauas pedes? Sed notare debetis fra:
tres qui in heremo habitatis: cur inquā cena facta dicitur
cum post ablutionem pedum dicatur buccellā panis iude
dominum porrexisse. Non debemus intelligere cenam fini
tam: cum dicat panis esse adhuc super mensam. Adhuc ei
cenabatur quando dominus a mensa surrexit: et tamen ce
na iam facta dicitur. Intelligere hoc namq; debetis q nō
facta erat: sed parata: et ad conuiuātium mense vsum pdu
cta. Ideo iohānes aquila grandis istam dicit cenam: om:
nia diligenter attēdens: prius nostri saluatoris celsitudi:
Ioh.xiij. nem voluit commendare: dum ait. Sciens iesus quia om:
nia dedit ei pater in manus: et q a deo exiuit: et ad deum
vadit. Magnam christi potentiam exprimit iohannes: cū
omnia patrem ei dedisse affirmat. Magnam celsitudinem
christi predicat: cum eum a deo exisse asserit. Et tamen ho
die audiuimus q ille qui habet omnia i manu: vestimēta
etiam deponit. Sed quid mirum: si pro discipulis vestimē
Phil.ij. ta deponit qui etiā carnē pro inimicis suis dedit? Et quid
mirum si more famuli precinxit se linteo: qui formam serui
accipiens: habitu inuētus est vt homo? Quid mirum si fu
dit aquam i peluim: qui dignatus est fundere sanguinem
pro nostra redēptione? Et ait iohannes. Uenit ergo ad si:
monem petrū. Uidetur deniq; quibusdam: sicut fuit mar: D
tyr ille sanctissim⁹ et doctor cyprianus: ante petrum iudā
lauasse: volens dominus predictum discipulum reuocare
Sed non videtur ratio pōderosa. Ex quo enim petrum iā
cūctorum caput fecerat: ad eum accessit primo in honore:
vt ceteri postea similiter facerent. Ideo sic intelligendum
est: cum summam rei bene transcripsisset dicēdo. Cepit la:
uare pedes et linteo tergere: redit postea ad ordinē rei ostē
dendo dicēs. Uenit ergo ad simonem. Quid est etiam qd
dominus postea dicit. Qui lotus est non indiget nisi vt pe Ioh.xiij.
des lauet: sed est mundus totus? Si mundus est tot⁹: qua
re necesse est vt pedes lauet? Ideo fratres attendere debe
tis: q hanc mentionē facit domin⁹ de ablutione baptisma
tis: qui ergo lotus est i baptismate totus: nō est necesse nisi
vt pedes venialium peccatorū lauet: quib⁹ humana mens
obstare non potest: nec infans cuius vni⁹ diei vita regnat Iob.xv.
super terram. Peractis deniq; et consummatis sacre cene E
sacramentis: factis et ordinatis in eadem cena apostolis
sacerdotibus: communicatis et lotis eorum pedibus: ite:
rū intrauit mensam et ait. Scitis quid fecerim vobis. Si Ioh.xiij.
ergo ego domin⁹ et magister laui pedes vestros: et vos de:
betis alter alteri⁹ lauare pedes. Si sum magister: discite
a magistro. Si domin⁹: erubescat hec despicere seruus. Si
iam peperci proditori et vos parcere studeatis. Si ante eū
genuflexi: humiles ante aduersarios estote. Si me ab eo p
misi osculari: et vos maxillam prebere dignemini. Si pdi Matth.v.
torem amicum vocaui: et vos inimicum amicū vocare cor: et.xxvj.
de et opere non dedignemini: quia nō est seruus maior do:
mino suo. Et post pauca de filio perditionis dolorē osten:
dens et dolens: turbatus in spiritu et contristatus ait. Un⁹ Ioh.xiij.
vestrū me tradet. O q doluit dominus discipulo perdito
O q studuit eū ad se reuocare. Doluit quia non potuit eū
corrigere. Doluit quia obstinatum iam eum esse cū diabo:
lo cognoscebat. Doluit quia super eū sententiā eterne dā:
nationis daturus erat. Et vidētes discipuli faciē (quā an
geli aspicere desiderant) esse turbatā: dixerūt: quis esset il: j. Petri.j.
le: querētes quis eoꝝ esset maior. Sed quare hoc: nisi quia
arbitrati sunt vt homines ille qui maior est vt dñari pos:
sit: magistrū prodere procurat. Aliqui tamen de petro for:
te suspicabantur. quia plus et plurima se facturū iam pro
miserat pro magistro: suspicantes q ficto corde sic totiens
loqueretur. Tu es filius dei. Sed quia Petrus innocētē Mat.xvj.
se sciebat: inuit iohāni vt peteret. Cui dominus. Cui panē
intinctū porrexero: ille est: sed caue ne petro dicas. Et cū F
intinxisset iesus panem: dedit iude. Nō est ergo credendū
q domin⁹ alta voce dixerit: quia si petrus hoc sciuisset: dē:
tibus proditorem dilacerasset. Nec etiam est putandū: q
iudas tunc christi corpus sumpsisset: quia iā dominus om
nes discipulos cōmunicauerat et iudā (sicut lucas euiden
ter ostendit) panē intinctū tamen dominus discipulo por:
rigere voluit: vt cor intinctū veneno significaret. Et post
buccellā intrauit in eum sathanas. Nunquid sathanas ta
men ante cor eius intrauerat? Omnino fratres ante buccel
lam cor iude intrauerat: sed affectu et voluntate tantū: sed
post buccellā intrauit sathanas effectu et opere. Tamen
bona fuit buccella quā christ⁹ discipulo dedit. Bonū etiā
sacramentū quod ei tribuit: sed aliquando bona obsunt: et
mala quādoq; psunt. Corpus enī domini quod bonū est:
malis malū est. Et carnis stimulus malus est: et tū paulo
bon⁹ est: et quod malū est sibi profuisse cognoscim⁹. Sicut
supra dixim⁹ fratres: panis iste porrect⁹ a xp̄o et id igne re Ioh.xiij.
ceptus a iuda: fecit ex merito xp̄s: vt maior esset licētia su:
per eū diabolo post manifestationē: ideo grauiorē vīdictā
in eū fecit. Subtracta enī gratia eū dominus ad malū di:
misit: et dimisit eum sm desideria cordis sui: et iuit in ad: Ps.lxxx.
inuentionibus suis. Et permittens eum in propria volun:
tate et arbitrio: ait discipulo. Qd facis fac citi⁹. Quasi di: Ioh.xiij.
cat dominus. Quia non possum te reuocare timore verecū
die: nec mortis eterne: nec amore: do tibi potestatē vt agas
facto quod iam voluntate fecisti. O iuda quid facis? Attē
de anteq facias. Nam post factum forte gratiam peniten
di habere nō poteris: quid cupis tradere q tibi multa pec
cata pepercit? Nūquid a morte te sepe liberauit? Nunqd
tui amore patrem tuum sanauit a lepra: et matrem cū qua:

concubuerat a paralysi etiã liberauit? Runquid te discipulũ constituit? Runquid te bursariũ fecit? Runquid infurto te sepe iuenit et semper tibi pepcit. Runquid te post petrũ vt plurimum honorauit? Rũquid semper christus iuxta se te habere voluit? Runquid ad pacẽ postq̃ te prouiturũ cognouit sepe reuocauit? Rũquid tibi suum sacrũ corpus donauit? Rũquid ante te genuflexit? Rũquid pedes lauit? Runquid te osculatus est? Cur ergo prodere vis magistrũ? a quo tot bona recepisti? Sed hec omnia non cõsiderãs: recepta buccella exiuit continuo. Et bene exiuit: quia vere a deo ꝛ a cõsortio discipulorꝫ dei exiuit. Et erat (inquit euãgelista) nox. Merito nox discipulo ꝓditori data erat: quia cecitas mentẽ eius caligauerat. Qui discipulus postq̃ ab eis recessit nocte: mox magister vndecim cõgregauit: et ait. Filioli modicum tempus adhuc vobiscũ sum. Jdeo mandatũ nouũ do vobis vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. Nouꝰ enim erat homo: quia quattuor modis generantur homines: aut sine patre vt eua: aut sine patre ꝛ matre vt adam: aut ex patre ꝛ matre vt homines: aut sine patre ex matre tãtũ vt christus. Bene ergo nouꝰ erat: quia deus ꝛ homo erat. Nouum etiã regnum promittebat quod nemo vnq̃ ꝓmittere ausus erat. Jdeo nouum mandatũ dedit. In lege autẽ veteri dictum erat. Diliges amicum tuũ: ꝛ odio habebis inimicum tuum. Sed chꝝs̃t nouum mandatum dedit: quia vt amicos inimicos diligere mandat. Cetere namq̃ ✠tutes: fides scilicet: oratio: elemosyna: virginitas: et cetere ✠tutes corporis et fidelibꝰ et in fidelibus communes esse possunt: sed inimicũ diligere tantum christianoꝝ virtus est. Et ideo magister veritatis dixit. In hoc cognoscent homines q̃ mei estis discipuli: si dilectionẽ ad inuicem habueritis. Scitote tamen fratres q̃ talis ordo in diligẽdo seruandus est. Primo super nos et super omnia deum diligere debemus: deinde animam nostram que nostra proxima est: deinde corpus: quia factura dei est. Jdeo apostolus dicebat. Nemo carnem suam odio habeat. Jdeo nutrire debemus corpꝰ: nec ipsum occidere sed sustentare debemꝰ cibo et potu/ quãtum valitudo permittit. Sic ei vult deus: sic vult apostolus: sic et vobis fratres mei ꝓcpi. Jdeo fratres hortor vos et moneo atq̃ fieri ꝓcipio: vt tãtum carnem vometis: quantũ natura potare potest. Nam cũ videam inter vos quosdam sexagenarios: quosdã septuagenarios/ quosdã centenarios: videos eos dei amore feruentes: corpora eorum crucifigentes: vtinam etiam nõ bibentes: timeo ne potius deum offendant q̃ placãt. Talibus in christi nomine ꝓcipio: vt saltẽ diebus dominicis et solẽnibus vinum vel ceruisiam bibant. Juuenes autem qui fortes sunt: et tam triumphare de inimico ceperunt: in christi nomine penitentiam agant ne deuicant ab hoste. Sic enĩ volo: sic sepe ꝓcepi seruari. Sic nõ occidemus corpora nostra: sed scrutẽt creatorẽ suo. Deinde diligere debemꝰ ꝓximũ sicut fratrem nostrum: amicum nostrum vel inimicum. Jdeo attende q̃ si inimicũ videris esurire: ciba illum: si illi potũ: cooperias eũ. Et carnẽ tuam ne despexeris. Dilectio enim spiritalis bonorum est: quia omnis habẽs eam bonus est. Nunqd etiam cum odio aliquando paradisum quis intrauit? Ad infernũ ire odium habentẽ sepe me legisse memoror: sed ad celum nunq̃ volare cõcedam. Cupimus ergo fratres esse ciues celestis ciuitatis: seruemus nouum mãdatum noue ciuitatis. Illa inq̃ ciuitas habet pacem: precipit pacem/et diligit diligẽtes pacem. Sequamur ergo pacem/ sine qua deũ nemo videre potest. Queramꝰ pacem: ꝛ postea sequamur pacem. In ipsa deus habitat: in ipsa quiescit et pausat: q: factus est ī pace locus eius. Non ergo habeamus cor intinctum odio/ne filij iude ꝓditoris simus: ne cum eo suspendamur/ꝛ a diabolo parit cũ eo trahamur ad tartara. Qui odiũ in corde portat secundus diabolus est: et qui pacem impedit antichristus est. Et qui pacẽ ordinat iter fratres reuera filiꝰ dei est. Attẽdite fratres maritã/ quoniam multum dilexit: dimissa sũt ei peccata multa. Quid etiã petro dixit dñs: nisi petre amas me? Et quia amauit: meruit ꝛ amari: meruit audire/pasce oues meas/ pasce agnos meos Quid etiam discipulo ait qui diligebat christum: et quem christus diligebat? Dilecte mi veni ad me/quia tempꝰ est

vt epuleris. Pacem ergo habemus fratres: si pacem cum christo habere volumus. Si vis amari a christo: ama iuuenem cum ꝓpter christũ. Si vis ergo amari/ama. Banc amplectimini/hãc diligite/hãc pacem et concordiã vsq̃ ad mortem seruate: si vultis cum deo pacẽ habere. Pax enim omnium custodia ꝛ cura virtutum est. Banc pacem annũciari in suo ortu angelis precepit. Pacẽ annũciauit sepe apostolis. Pacem ꝑdicare precepit hominibus: pacem proto: stamento apostolis reliquit: pacẽ in cruce pendens postulauit: pacem in sacrificio totiens ī populo pronunciari voluit. Nulla veniã dabit venia: nisi pacifico viro. Pellite ergo a vobis hoc odij mortiferum venenum: et pacem iter vos habete/ q: estis fratres: quia in hac vasta solitudine simul in vnum estis congregati. Vno enim pane/vno ieiumento/vno nigro colore: vna aqua omnes simul participamus. Reducamus igit fratres ad nostram memoriam q̃ domiꝰ ab inimico osculatꝰ est: ꝛ tamẽ amicum vocat illũ ꝓditorem. Amice (inquit) ad quid venisti? Pate igit reconciliationis pacem/sed non osculum proditionis. Qui enim ficte inimicum osculatur: vel ✠bo blanditur: iude ꝓditoris fratrem et socium ꝛ similem sibi esse quis dubitare poterit? Sed qui amore christi: verus filius est. Vos enim fratres quorum vita lux mundi est: licet mũdus vos nõ videat: tamẽ mũdi lucem vos appello ꝛ sal terre. Jdeo quia lux estis: luceant opera vestra bona. Vos q̃ videmur gerere corporis nostri habitu figurã crucis: et nomen religionis sancte habemꝰ: nigram etiam vestem humilitatis portamus: zonis etiam pelliceis precincti apparemus: cauemus ne simus sepulchra dealbata: que foris pulchra ꝛ speciosa apparent: sed int̃ plena sunt ossibus mortuorum occultis. Prouideamꝰ ne nobis dicatur. Ve vobis qui claditis celorum regnum ante homines. Timeo enĩ satis ne paradisum itremus: nec alios intrare permittamus. Hoc autem quare dico fratres: non quia credam vos malos esse/sz q: doleo de fratre nostro ꝓdito simplicio: qui ad hunc locum ꝛ ad banc sanctã congregationem cum tanto feruore puenit: et audito patrem interfectum esse: a nobis recessit: et mũdũ intrauit: vt patris vindictam vidicare posset. Qui ergo se existimat stare: vigilanter attendat et videat ne cadat: et sic homines videtes illos qui colũne sanctitatis esse videbantur tam nequiter cadere/non solũ ipsis regnum celorũ claudũt: sed et in seculo demorantibus. Nobis veniq̃ fratres qui nomen et habitum sancte religiõis portamus vita mala periculosior ostẽditur q̃ in seculo demorãtibus. Ploremus ergo fratres peccata nostra et fratris nostri amissi. Diligam⁹ ꝛ nos inuicem: quia charitas ex deo est. Non erubescat alter alteri veniam postulare: qui non erubuit christus inimicos ad pacẽ in cruce reuocare. Non erubescat facere seruus quod primum fecit et dominus. Dominus autem qui habitare facit nos vnius motis in domo: qui est vera pax: qui fecit vtraq̃ vnum nos in vera pace perseuerare faciat.

De ligua dolosa. Sermo.xxix. Jn quo que sit lingua dolosa: contra quam asperrime iuehit augustinus: prebens patientie remedium et oppositum: quo nam modo etiam alteri⁹ debeamus portare onera nos instruit et cetera.

Scio vos scire fratres charissimi q̃ sit lingua dolosa: a qua eximius prophetarũ dauid postulabat a dño liberari dum dicebat. Domine libera animã meã a labijs iniquis ꝛ a lingua dolosa. Et ideo scitote fratres q̃ non solum est lingua dolosa illa que seminat iter fratres discordias: que suscitat lites: que incitat furores: que etiam conuẽtus cõturbat/sed etiã illã dolosam linguam dicimus/que te laudare adulando procurat: dicens in facie te esse quod non es. A talibus aũt de-

um deprecari debemꝰ: vt nos liberet et liberemur. Quare ab his liberari debemus petere? Quare eos vt mortẽ fugere debemus. Nisi quia adulatores sunt: quia mendacia diligunt ꝛ faciũt: quia falsitatis sunt inuentores: quia diabolo fratres: quia veritatis destructores: q: puritatẽ odiãtores: quia falsabane mediatores: quia dei persecutores: quia animarũ inuectores: et omnium malorum inuentores: mel ore portantes: et venenum aspidum insanabile in corda hominũ cõspuẽtes. Ecce ꝓpter quod a domino liberari postulare debemus. O iniqua lingua et dolosa. O iiqua ꝓditio O pessima diaboli astutia. O grandis malicia: non solũ p amara verba: sed etiã per dulcia homines illaqueare procurat: vt secũ eos ꝓducat ad tartara. Nam si homo ab homine leditur: opprobria/cõtumelias/ꝛ iurias patitur: inimicꝰ reputatur ab eo: credo q̃ me nõ diligit: omnino oportet me custodire ab eo dicet hõ: sed si deo placere volo: me oportet alteram maxillarum sibi ꝓbere: ꝛ totum portare in patientia: vel malum ꝓ malo nõ reddere. Ecce quomodo ad talia remediũ est. Sed si homo beatũ me predicet et ✠ba adulationis non cognouero: quod remedium habere potero? Jdeo fratres non solũ lingua dolosa ẽ illa: que mala inter fratres cõmittit/sed ꝛ illa que adulatur. Si q̃s verbo tamẽ nõ offendit: hic perfectus est vir. Sed quia nemo perfectus in via: ideo necesse est vt alter alterius onera portemus. Nemo tamen alterius onera portare potest nisi qui habet charitatem. Sed qui charitatem nõ hz: non solũ onera ꝓximi portare non valet: sed nec etiam sua. Quid enim facere debet qui charitatẽ nõ habet? Ecce statim de festuca trabem facit: verbum ꝓfacto reputãs factum fuisse putat. Et sic volet/clamat: tristatur: minatur vitam ꝓximo vlacerare: et sic consumitur ille q̃ charitatem non habet: et onera alterius portare nescit: mori etiam frequẽter desideras: sed mori nõ potest. Nos vero fratres: nõ sic: sed si ✠beramini a lingua dolosa: non turbato animo: non corde inflato: sed humili ꝛ trãquillo dicite. Domie libera animam meã a labijs iniquis et a lingua dolosa. Sic l homine charitatem habẽte ꝓcitatur frequẽtius amor charitatis. Inflãmatur eteni cor et ardet: reuulsciunt viscera pietatis: et sic clamare nõ cessant qui tanguñ a lingua dolosa. Deficit in dolore vita mea: et anni mei in gemitibus.

De confessione peccatorum: Jn quo confitendum esse et deum id velle etiam homini (precedente tamẽ conscientie examinatione: hinc satisfactione subsequente) ostendit: tenendum esse ordinem etiam in incessu: confessionem quoq̃ non esse prorogandam: nec timore/ aut terrore/ relinquendam: cuius confessionis scilicet et latronis pendẽtis cõmendationem exprimit. Hortaturq̃ sacerdotes prudenter vt habeant in sacramẽto penitẽtie quatinus fideles et corde et ore confiteantur. Sermo.xxx.

Jcere solẽt boues fratres charissimi. Deus cuncta nouit: apud eum nec preteritum nec futurũ est: omnia videt: et omnia pẽderat: omnia nuda et aperta sũt ei. Quare igitur vult vt ꝓfiteamur hominib⁹ peccata nostra que nequiter gessimus? Nunqd non melius est cũcta mala tacere: q̃ ea predicare ī tectis? Ecce enĩ quis dicet peccaui super omnes homines? Sed si cũcta hominibus prediceuero: omnibus hominibus peior reputabor a cũctis: exẽploq̃ meo multi multa mala cõmittẽt. Quomodo ergo ꝓfiteri debet homo alterutrũ peccata sua? O homo an ignoras q̃ omnes peccatores sum⁹? Et si dixerimus q̃ peccatũ non habemus: nosipsos seducimus: et veritas in nobis nõ est. Omnes peccam⁹: omnes cũ peccato nascimur: omnes in peccatis demergimur: etiam infans cuius est vnius diei vita super terrã. Cur ergo timemus peccata cõfiteri? Tamen oportet confiteri deo: quoniam bonus est: ꝛ in eternum misericordia eius. Vult enĩ deus q̃ confiteamur: non q̃ ignoret peccata nostra sed vt diabol⁹ audiat quoniam cõfitemur et penitet nos pec-

casse: et peccatis cõfessis cum dolore et lachrymis: non habet amplius vnde nos incuset. Ecce enĩ fratres diabolus vult vt taceam⁹: de⁹ vult vt confiteamur: ꝛ cui magis obediendum sit: certe constat q̃ deo qui salutaris ꝓcipit. Nõ enim sufficit cessare a malo: nisi peccata que fecim⁹ ꝓfitemur cum dolore. Nec soli deo sufficit ꝓfiteri: sed alterutrũ peccata nostra cõfiteri debemus. Non igitur tardes cõfiteri deo. Non tardes cõuerti ad deũ: nec differas de die in diem. Subito enim veniet ira dei: ꝛ tempore destruet te. O fratres mei qui vsq̃ nunc dormistis. Cõuertimini ad deũ in toto corde vestro in ieiunio plãctu et fletu. Ecce enĩ q̃ dicit: in toto corde: nos docet ꝓpheta: q̃ in corde ẽ fons penitentie: fletus vero ad oculũ: planctꝰ autem ad os: sed ieiunium ad totũ corpus refertur. O homo ne tardes cõuerti ad deũ: discute mentẽ tuam: prospice singula secreta cordis: cõsidera anteq̃ ad confessionem accedas q̃ cor peccauit mala appetendo: oculus vanitatem videndo: os falsitatem dicendo: auris mendacia audiendo: manꝰ verbera et homicidia perpetrando: ꝛ si non opere saltem voluntate. Quis se excusare poterit pedes etiam veloces ad malum? Jgitur o fratres mei sicut exhibuistis membra vestra fuire immũdicie et iniquitati ad iniquitatem: illa et nunc exhibete membra vestra seruire deo ī sanctificatiõe. Primo enim cor quid mala cogitauit ꝛ concupiuit: peniteat et doleat: ꝛ oculus fleat: os sine intermissiõe oret: aures audiãt verbum dei: manꝰ elemosynã porrigant: peregrinos suscipiãt: infirmos foueant: nudos induant: pedes veniant ad ecclesiam: genua flectãtur ꝛ laborent: quia sicut nullũ fuit membrum quod peccando deo non displicuerit: ita nullũ sit membrum quod penam non patiatur condignã. Dedit enĩ nobis deus mẽbra vt sibi seruiamus non mundo. Sed heu fratres: celoꝝ ciues ꝛ domestici dei: facti sunt amatores mundi: fortiꝰ diligentes terrena q̃ celestia: transitoria plus q̃ eterna: res suas plus q̃ seipsos. Nõ sic fratres mei nõ sic: quia ecce iam tempus prope est: ecce iam nobis minatur. Surgite ergo qui panem doloris comeditis: ꝛ ad ecclesiam pergere festinemus/et flẽtes peccata nostra cũ dolore cõfiteamur. Sed primo talis ordo tenẽdus est: vt peccata ꝓmeditentur: vt proferendo taliter modum et circunstantiam peccatorũ deo et sacerdotibus confiteamur vt a pedibus suis nõ onerati sed alleuiati discedere valeam⁹. Et nolite fres mei differre confiteri peccata vestra: nã qui vsq̃ ad vltimũ diem quadragesime vel vite sue distulerit confiteri: dat signũ q̃ hoc libenter non facit. Non gratiose nõ puro corde: sed coactus hoc facere videtur: sed coacta seruitia quantũ deo vel hominib⁹ placeãt cõsiderate. Nõ ergo de die in diem differam⁹ pandere cordis nostri secreta. Promisit ei de⁹ ventã penitentiã: sed non promisit vsq̃ in crastinum differenti. Jgitur non differam⁹: sed cum ad confessionem accesseris tu homo vl femina: caue ne rideas vel ornate incedas: ne fabulas ꝓmo ꝓferas: sed cum humiliato capite et dorso cinere et cilicio infuso: cõfiteamini alterutrum peccata vestra. Sed deprecor te o homo vt ꝓfiteri non pudeas. Frequẽter enim diabolus cor tuũ astringit: ne cõfitearis dicens. Quomodo confitebor hec et illa? O homo quandocunq̃ hoc persenseris: diaboli tentationẽ esse nõ dubites: qui cupit te astringere neqter: vt ī peccatis posit⁹ sine magna tentatiõe semper agas que placita sunt ei. Nolite ergo timere peccata confiteri o fratres: nã illud quod per confessionem scio min⁹ scio q̃ illud quod nescio Cur confiteri times peccata? Peccator est q̃ audit peccata sicut et tu et forsitã maior. Homo ẽ nihil differt a me: nihil altenũ habz a me. Cur ergo times o homo peccator homini peccatori ꝓfiteri? Elige quod vis: si nõ confessus latebis incõfessus dãnaberis. Ad hoc enim deus exigit confessionem vt liberet humilem. Ad hoc damnat non confitentem: vt superbum puniat ī eternum. Cõfitemini o fratres mei et nolite differre: ad sacrã messem confessionis accedere festinate. Hec est enim salꝰ animarum: dissipatrix vitiorum: restauratrix virtutum: oppugnatrix demonũ: panor inferni: obstaculũ diabolo: angelorꝫ tunica: ecclesiarũ fiducia: salus: dux: baculus: lumẽ ꝛ spes omnũ fideliũ. O sctã atq̃ admirabilis ꝓfessio: tu obstruis os inferni ꝛ aperis paradisi portas. O cõfessio sine te iust⁹ iudicat ingrat⁹: ꝛ pec

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

catoꝝ morituꝰ reputabitur. O cõfessio vita iustoꝝ: peccatoꝝ gloria: tu sola necessaria es peccatori et nihilominus iustus si quis reputabit̃ te astringere et frequẽtare debet. Nihil denicꝫ remanebit in iudicio quod fuerit per cfessionem purgatũ. O cõfessio illa tãto pondere appensum est: tãtumq; valuit apud deum. q homo nouit appẽdere la Luc.xxiij tronꝰ qui in cruce cõfessus est omnia crucifixum quãtum si fuisset pro domino crucifixꝰ? Ecce quantum profuit bre: uis confessio peccatoris. Sed nos q̃ sacerdotes sumus: et vtinã boni simus: caute nobis vigilare necesse ẽ: et sollicite quatenus hic delinquẽtiũ cordibus tãto moderamine verbum timoris et cõtritiõis infigamus: vt eos nequaq; a verbo cõfessionis exterreamus: vt si corda aperiant q̃ ora nõ obstruamus. Sed nec absoluere debemus etiã compũctũ Rom.x. nisi viderimus cõfessum. Quoniam quidem corde creditꝰ ad iusticiam: ore autẽ fit cõfessio ad salutem. Qui ergo verbum confessiõis in ore habet et in corde non habet: aut dolosus est aut vanus. Qui vero in corde et nõ in ore: aut superbus est aut timidus. Decet igit sacerdotes eẽ tales vt cognoscant et sciant quam: qualem et quantam infirmãtibꝰ exhibere debeant medicinam. Adiuuante domino deo nostro: qui viuit et regnat in secula seculoꝝ. Amen.

De fallacia mundi ⁊ eius detestatiõe ꝓpter tria precipue mala que in eo sunt. Sermo.xxxj.

A j. Joh.ij. Scriptum est fratres charissimi q̃ mundũ non diligamus: quoniã mundus transit et concupiscẽtia eius. O munde immunde qui homines illaq̃ are nõ desinis: quiescere non ꝑmittis: rapere omnes appetis: occidere omnes queris. Ve q̃ tibi credit: beatus q̃ tibi resistit/sed beatior q̃ a te illesus recedit. O mũde proditor: cũcta bona ꝑmittis: sed cũcta mala perfers. Promittis vitam sed donas mortem: ꝑmittis gaudium sed largiris merorem: ꝑmittis quietem sed ecce turbatio ꝑmittis florẽ sed cito vanescit: ꝑmittis stare sed cito recidis. Nõ ergo es diligẽdus: quoniam omnino transis: et cõcupiscentia tua velut fumus euanescit. Alloquãtur omnes amatores tui o mũde immunde: quibus aliquãdo florem serenissime iuuentutis prestare voluisti: vitam diuturnam diuitiarum copiam: familiarum abundãtiam: pacis amenitatem: dicãt omnes: loquãtur cũcti/surgat venerabilis pater adam cum omnibus filiis suis: et vno ore loquãtur: vtrum i hac vita gaudium habuerint sine dolore/pacem sine discordis: quietem sine metu: sanitatem sine infirmitate lumẽ sine tenebris: panem sine dolore: risum sine fletu. Nolite igitur fratres mũdum diligere: quoniam transit et cõcupiscentia eius. O munde imũde: fallax et proditor. Nũquid non periculosior est blãdus q̃s molestus? Nunqd nõ magis timẽdus es dum allicis q̃s dum spernis? Nunquid non magis odiendus dum diligere dissimulas q̃s dum odire te ostendis? O mũde immunde/in te habitare ⁊ non dolere impossibile est. In te sperare et non timere vanum est. In te tua amare et non periclitari impossibile est. O ffes mei nolite ergo eum diligere: quoniã transit et cõcupiscentia eius. Sed ecce mũdus transit ⁊ nos turbat et amat: fallit et fidelis reputat: occidit ⁊ velut vita desiderat: flectit et amplectit. O munde immunde: et si flores quid faceret amatores tuos? Sed vere nõ flores: et stabilitatem nullam habes: sed mella tua ⁊ dulcedo tua asperitatẽ habent iocũditatem falsam: certũ dolorem: incertam leticiam: durum laborem/timidã quietem/rem plenam miserie: ⁊ spem beatitudinis inanem. Nolite ergo diligere mũdum/quia B omne quod est in mũdo aut est cõcupiscẽtia carnis: aut cõ f. Joh.ij. cupiscẽtia oculorum: aut superbia vite. Agamus fratres si possumꝰ hodierna die de singulis. Voluptas enim carnis dicitur quã per modũ illicitum misera caro appetit: vt gulositas: ebrietas/luxuria: nimia dormitio/⁊ vanꝰ risus. Et quia caro vicinior est: per vitia eiꝰ primum nos aggredit. Mundus enim quãto familiarior est/tãto periculosior est Gen.iij. ⁊ multi per vitia eius corruũt. Ecce adam per gulam: loth Gen.xix. ebrietatẽ: salomon per luxuriam. Ideo fratres gulosita- Iij. Re.xj. ti per abstinentiam occurrere festinanter debemꝰ. Consi- Gen.iij. derate q̃ nõ propter potum sed propter pomum homo pri- Gen.xxv. mitus mortem inuenit. Esau non propter gallinam sed ꝓpter lẽticulam primatum suũ perdidit. Scio enĩ Moe omne genus carnis q̃ cibo esset visum: mãducare cõcessum Gen.ix. esse. Heliam cibo carnis refectũ legimus. Johannis mirabilẽ abstinentiã predicamus. Sic nos facere debemus/⁊ non sicut esau lenticule cõcupiscẽtia deceptus. Non sicut Gen.xxv. dauid propter aque desiderium reprehensius: sed sicut rex Ij. noster q̃ non de carne sed de pane tentatus: tentatorem superauit teterrimũ. O magna ⁊ admirabilis abstinẽtie virtus: ꝑ quã homines filij dei excelsi efficiuntur: per quã vitia expellũtur et demones: per quam nõ solum animarum salus agitur/⁊ etiam corporum sanitas possidetur. Ecce enĩ fratres: cõcupiscentia carnis qualis ⁊ quãta est. Ipsa enim fomentum et mater aliarum voluptatum est: q̃ qui bene comedit: libidines carnis frequẽter sentit: dormire q̃rit: unde verbositas ⁊ rixe que sunt opera carnis: inde ꝑceptio pecunie. Nolite ergo fratres diligere mundũ: quia in eo summa cõcupiscẽtia est carnis. Sed quid aliud nisi cõcupiscentia oculorũ? O fratres mei: fecit enim deus nobis oculos videtes: qui fecit magnalia: vt toto corde eum laudemus/plorantes si qua mala fecimus. Ecce in miseriasumꝰ: ⁊ in miserijs nõ ridere sed flere debemꝰ. Cum enim nascit puer nõ ridet sed plorat. Quare plorat: nisi quia vocẽ testatur ⁊ confitetur plorando se ad miseriam deuenisse. Nascũtur enim filij adam ad laborem et dolorem: quia tugum graue positum est super filios adam a die exitꝰ de vẽtre matris eorum vsq; i diem sepulture eorum. Nõ igitur ridere sed flere debemus: attendentes ⁊ scientes q̃ dominꝰ nunq̃ risisse sed fleuisse legimus. Si quomõ fleamus peccata: quomodo eleuemꝰ oculos ad mõtem vnde veniat auxilium: audiamus iohannem. Quid enim dicit: nisi q̃ oĩe quod est in mũdo est concupiscẽtia oculoꝝ? Concupiscẽtia oculorum dicitur: quia ꝑ oculos desideria auri ⁊ argẽti: possessionum ⁊ cũctorum terrenorum intrinsecus animꝫ intimãtur. Ideo summe custodiendus est oculus: quia ianua cordis est et nunciꝰ. Nam claude oculum: ⁊ voluntas habendi non erit: cesset voluntas ⁊ ecce ifernꝰ clauditur. Ecce enim fratres quot mala ꝑ oculos fiunt: et quot bona per eosdem possunt adipisci. Si enĩ dauid oculos clausisset: feminam non vidisset: adulteriũ nõ commisisset. Si iudas pecuniam non vidisset: magistrũ minime tradidisset. Et si sodomite oculos clausissent: iuuenes nõ vidissẽt nec perijssent. Claudamus igitur oculos ne videant vanitatẽ custodiamus ianuã cordis nostri ne latro qui quotidie ꝑcurat intrare veniat et cũcta bona valeat depredari. Claude enim oculum et amittis vitiũ: claude ianuam ⁊ latronẽ occides: claude oculũ et voluntas non erit habendi: claude oculũ et infernũ clauseris in eternum. Licet tamẽ multi ceci mali sint: sed peiores eos fore non dubitamꝰ si hec q̃ mũdi sunt viderent. Ipsa enim visio causa cupiditatis est et principiũ appetitus. Claudamus ergo ianuam: ne mors intrare possit ꝑ fenestras nostras. Quid enĩ aliud in mũdo esse legimus nisi superbia vite? O superbia cunctarum ✠tutũ nouerca: quis te creauit: quis te ad nos misit: quis te ad conuentum diuitum ⁊ pauperum tam mirabiliter introduxit? Scio q̃ de te nõ fecit: nec te ad nos misit: nec ad conuentũ monachoꝝ pauperũ vel diuitum introduxit: nec te dum carnẽ assumpsit assumere voluit: sed tua inimica humilitate dignatus est habitare inter bouẽ et asinum ⁊ subdit̃ esse voluit marie ⁊ ioseph. Quid ergo agis inter nos? Nã te natura non ostendit qua vno modo generantꝰ: vno modo viuũt ⁊ moriuntur omnes. Quid ergo agis inter seruos dei: Quid ostẽdis eis? Cur eos inflas? Cur illudere eos demõstras? Nosti q̃ eis eternã vitam prestare non poteris. Quid eis demõstras ꝓpter quod eleuẽtur supra astra celoꝝ: cupiẽtes esse sicut deus: et super eum ascendere vellent si possent? O superbia nouerca virtutũ: mater vitioꝝ: porta inferni: magistra erroris: caput diaboli: vitiorum principiũ: quid inter homines facis: quid eis promittis q̃ te tantũ diligere demõstrãt? Ecce amatores tui tã cito de altitudine cadunt. Ecce enĩ nabuchodonosor quem tantũ diligere videbaris: et tantũ te diligebat: tam fortiter te astrinxit: vt credere ei faceres q̃ nullꝰ eo maior esset in orbe: ⁊ ecce mox deiectitur et cadit: et demergitur in profundũ: ⁊ quasi bos fenum comedit. Ecce quid accidit te diligentibꝰ? Sed te nõ amãtes de stercore penitꝰ eleuantur/et collocantur cum principibus populi domini: solio glorie honoris et dignitatis tenentes in scietia. Ecce ergo fratres discite humilitatem habere: discite superbiã cõculcare: discite et eam deuitare/velut mortem eã cõculcare. O q̃ difficile diuitibꝰ: o q̃ penosũ: o q̃ meritoriũ. Esto te ergo pauperes si vere humiles esse cupitis. Nam destructis diuitijs ⁊ cõculcatis/faciliter facta perfectaq; humilitas acquiritur/cum quibus vere poterũt habitare. O diuitie dulcissime ⁊ suauissime hominibus insipientibus apparetis: sed omni veneno mortaliores estis omnino. Quenum enim q̃s sumere poterit/nisi fuerit aliqua dulcedine copulatum? Sed commixtum dulcedini facilius sumitur Sic enim qui recipit moritur. Sic q̃ diuitias amat dulcedinẽ videtur gustare. Sed ecce mors inter diuitias latẽs hominem superbum et elatum: diuitẽ inflatum aggredit: et aggressus occidit/⁊ occisus ad infernũ perducitur. Ecce quantũ ꝓsunt nobis diuitie mundi buiꝰ per quas occidimur: ꝑ quas mutamur quotidie: per quas insidiamur fratrẽ: per quas eleuamur in vanitatem: per quas veneramur mendaciter: per quas animã superbam ad infernũ diabolus semp expectat conducere. Tollite ergo fratres mei diuitias vt facilius tollatis superbiam: tollite diuitias ⁊ infernus non erit. Date elemosynam et omnia munda dabũtur vobis. O fratres mei an ignoratis q̃ pauperib̃ nõ dare tulisse est? Et merito quando quis potest eluriẽtib̃ subuenire si non pascit: merito vitam extinguit et eos morti ꝓmittit. Pudeat ⁊ erubescat christianus tollere pauperibꝰ quib̃ iubemur semper offerre. Ultra omnẽ iniquitatẽ est diuitem velle fieri de exiguitate pauperum vel viduarum Iraq; fratres amãda sunt honesta lucra: sed horreatur dãnosa cõpendia. Nullus audeat inde tollere vbi debeat collecta dispergere. Addendo perdit qui retinẽdo collegerit paupertatem potius ad se trahit qui paupertatẽ se exigentium pecunia nõ repellit. O fratres mei veniet dies illa: ve Mat.xxv niet et nõ tardabit: quãdo nobis dicetur. Esuriui ⁊ nõ dedistis mihi manducare: ⁊ vltimo dicetur illis. Ite maledicti in ignem eternum. O fratres si in ignem mittẽtur illi q̃ nõ sunt elargitimec que cũ labore lucrati sunt pauperibꝰ donauerunt: quid dicetur illis qui aliena rapere nõ timuerunt? Cũ diabolo ardent: qui nudũ non induerũt: vbi putamus arsuros qui viduas et orphanos spoliauerũt? Nõ ergo spoliare debemus pauperes vt denudati abundemꝰ in ſuꝑbia vite: sed elemosynas dare vt pauperes et bũlesſimꝰ non differamus. Sed hec non solum facere nobis sufficit: sed et proximũ etiam ad hec iducere festinemus: dicẽtes potestatem habẽtibus et terrarum rectoribus q̃ nõ solum elemosynã pozrigant: sed et q̃ regna sua in pace custodiãt/sciẽtes q̃ remota iusticia regna latrocinia efficiunt Multi enĩ sunt rectores: sed pauci iusticie amatores inueniuntur. Nã cum questũ fuisset a socrate ridẽte: cur sic foetiter rideret. Respondit. Video magnos latrones ad suspẽdium duci facere paruos. Et alta voce clamasse refert. O q̃ digniores estis suspendi qui in cathedris ⁊ domibꝰ habitatis latrocinia maiora ꝓmittentes: q̃ q̃ in filiis cũ tremore quotidie demorari videntur. Quapropter fres noli Psal.lxj. te rapere: nolite fenerari vt abũdetis in ſuꝑbia vite. Sed diuitie si affluãt nolite eas apponere/sed dispergite eas vt humiles sitis: et imitari valeatis illum q̃ sequẽtibus se dicit. Venite benedicti patris mei possidere regnũ quod vobis paratum est ab origine mundi. Amen. Mat.xxv

Ad leprosos vt patientiã teneant: exemplocꝫ christi leprosos hortatur. ⁊ cetera. Sermo.xxxij.

A Fratres mei dilectissimi scio q̃ ꝓfuit vos deus et leprosi facti estis vsq; ad diem mortis vestre. Ideo obsecro vos in domino nostro iesu xpo cuius ꝓcioso sanguine redempti estis: vt non deficiatis i tribulationibꝰ que sunt pro gloria vestra: scientes Epbe.iij. q̃ carnis afflictionem mentis infirmitatem occidimus. Spiritus enĩ deficit/dum misera caro gaudẽdo quiescit. Ergo si pauptas vrgeat: si luctus mestificat: si stomachꝰ doloratit̃ ꝑcꝰ vel venter inflatur: si totius corporis dolor vos ingerat: si calamitas vos vndiq; vexat: semper vos letificet in omnibꝰ laboribus ⁊ periculis vite huiꝰ amor vester in deũ et pia patiẽtia et certa spes supernorum. Despiciamus ergo diuitias cordes: ⁊ crimus locupletes. Despiciamus inimicoꝝ supplicia et crimus semper victoriosi. Despiciamus corporis sanitatẽ et eternam quietem ⁊ sanitatẽ recipiemus. Igitur vobis infirmantibus et languentibus patientia summe necessaria est. Nullus enĩ beatꝰ esse poterit: nullus celoꝝ ciuis efficitur: nullus amicus dei cõstituitur/qui inter mala patiẽs nõ inuentꝰ fuerit. O patiẽtia tu omnia vincis aduersa: nõ colluctãdo sed sufferendo: nõ murmurãdo sed in omnibꝰ gratias agẽdo. Ipsa enim patiẽtia est que fecem totiꝰ voluptatis abstergit: ipsa que limpidas animas deo reddit: ipsa nauis que ad portũ cũctos suos amatores ꝓducit. Ipsa est ꝑ quã infernꝰ claditur: et paradisus aperit̃ suis amatoribꝰ. Ipsa ẽ ꝑ quã omnis ⁊ sine qua nullꝰ iustificabitur. O si graue vobis est quia leprosi estis: patientiam in cunctis habete. Eleuate capita vestra: ⁊ corde aspicite vulnera saluatoris nostri in ligno pendẽtis: penas morientis: preciũ redimentis: cicatrices resurgẽtis: quid aliud videre poterimus nisi caput inclinatũ ad vocandum ⁊ parcendum: cor apertum ad diligendum: brachia extensa ad implexandũ: totum corpus expositũ ad redimendũ. Hec quãta sint cogitate vos qui voletis: hec in statera vestri cordis appẽdite vt totꝰ vobis figatur in corde/ qui ꝓ vobis totꝰ fixꝰ fuit in cruce. Et quid plura saluatoꝝ noster ꝓ nobis sustinuit: q̃d plura patienter portauit? Tota enĩ vita sua plena fuit dolore: ⁊ tãdem ad crucem peruenies per passionẽ ludibrijs exponitur: qui est vere palma victorie. Spinis coronatur: q̃ spinas peccatoꝝ venit cõfringere. Ligatur qui sine labore et pena soluit compeditos. Ligno suspẽditur: qui erigit elisos. Aceto potat̃ fons eterne vite: disciplina ceditur: vulnerat̃ salus: vita moritur. Occidit ad tẽpus vitã mors: vt in perpetuũ ad vitã occideretur mors. Ecce fratres christi patientia: ecce christi bonitas ⁊ clementia. Et si placet etiam plura audire: possumꝰ et adhuc plura de christo predicare. Non igitur tedeat vos audire. Nã ⁊ si fatigaremini: vobis non amplius predicarẽ. Cupio enim consolari vos et non tristari. Nam si tediũ est dicite: si vero gaudium audite. Ecce enĩ venit saluatoꝝ regẽs sidera: et fugere voluit vbera. Ipse q̃ panis est: esurire voluit: ipse fons sitire: ipse lux dormire: ipse quies fatigari: ipse veritas occultari: ipse iudex vinoꝝ et mortuoꝝ a mortali iudice condẽnari ipse iusticia ab iniustis iudicari: ipse vnitas mutari. Nihil enim tam salutiferũ nobis est q̃ quotidie cogitare quãta pro nobis pertulit deus et homo. Ecce enĩ saluatoꝝ passus est: leprosus i cruce factus est: patiens factꝰ est nobis relinquens exemplum vt sequamini vestigia eiꝰ. Quod si feceritis: nõ solum infirmitatem non molestẽ portabitis/⁊ cũ ꝓpheta clamare voce ⁊ ope nõ desistetis. Deficiat in dolore vita mea: et anni mei in gemitibꝰ. Sed vicetis. O q̃ grãue: o q̃ inhumanũ: o q̃ forte est inter homines habitare nõ posse. Ecce ei separati sumus ab vxibus: gẽtes nos spernunt: parentes nos odiunt: cõsanguinei fugiũt: amici nos deserũt: separati sumus a castris ac si ex hominibꝰ nati nõ essemus. O fratres mei attẽdite patienter ⁊ nolite turbari nam verum est quod dicitis/⁊ nolo vos ignorare quod legitis. Ait enim dominꝰ moysi. Habitabit i domo mea plenus lepra. Cur ergo turbamini si iter homines habitare nõ potestis? Nũquid mundi ciues hoc prestare nobis potuerunt? Nunquid domum dei vobis aperire potuerũt? Nũquid per eorum conuersationem efficiemini meliores? An ignoratis quid dictũ fuerit sctõ viro ãtonio. Si cupis saluari fuge homines: fuge mundum ⁊ pompas eius? Cur ergo turbamini si iter homines conuersari non potestis? Ecce enim sanctus iob iustus: sapiens: diues: rectus et timẽs deũ: ⁊ tamen leprosus efficitur: tamẽ non conquerit̃: extra castra proiicitur: ab hominibus despicitur et deserit̃. Ab vxore blasphematur: tamẽ non cõqueritur: nec labijs suis contra deum mortaliter locutus est: considerans aliã vitã cito esse ventura. Non q̃ turbemint̃: ⁊ cõsiderate q̃ ꝓpter ꝓcta vestra ꝑcussit vos deꝰ: vl̃ vt examiet vos. Ecce ei maria q̃ murmurauit i fratrẽ suũ moysẽ: leprosa ẽ facta. Aza titij.re.xv. rias rex q̃ ꝑcussit/leprosus factꝰ ẽ: ⁊ giezi q̃ simoniã cõmi

Job.j. Num.xij. B Matt. xxvij. C Pũ.xxx.

Universidad de Navarra

iiij. Reg. sit:r naamā quia se glorificauit. Vos etiā quocūq; modo pcussi estis:patientes estote:et gratulanti animo suscipite illā:ne pariter hic r in futuro eterna tormenta patiamini. Cōfortamini ergo r nolite timere. Ego vobiscū esse credi: di tertia die paschē:sed q; valētin⁹ noster migrauit a seculo:ppterea vobiscū esse non potuit. Sed nūc fractis argen teis vasis de bonis ecclesie hipponēsis:vobis in necessita: tib⁹ et pro captiuis prouidere volui. Consoletur aūt nos deus qui suos consolatur in omni tribulatione. Amen.

De detestatione ebrietatis:cum terribilis ca sus enarratione. Sermo.xxxiij.

A MOn miremini ffres charissimi si hodie ter sermo nem deo auxiliante pfecero. Accidit hodie terri bilis casus vt omnes audistis: propter quē nō so lū ad ecclesiam hipponēsem omnes antiquiozes habere volui:sed etiā omnes feminas r infantes in vnū cō gregari precepi. Quibus cōgregatis cū dolore et anxieta: te vobis enarrare intēdo:tanq; pater i plebe: quid accidit preclarissimo ciui nostro hipponēsi cyrillo. Ecce ei(vt sci tis)potēs erat inter nos opere r sermone:et fere dilect⁹ ab omnibus. Filiū vt scitis habebat r eū vnicum poss̄adebat et quia vnicus erat eū superflue diligebat et supra deum. Jdeo superfluo amore inebriatus: filiū corrigere negli ge: bat:dans etiā potestatē faciendi omnia que placita essent illi. O dolosa libertas. O grandis filiorū perditio:o pater nus amor mortifer⁹. Ecce filios se dicūt diligere/quos iu gulari procurāt. Dicūt eos amare:quibus tam suspendia Watt.xv. parāt. Dicūt patres filios se nutrire:sed ecce iam pater et fili⁹ ambo in foueam cadunt. Quare pater cū filio cadit i foueā:nisi quia pater cecus est:quia malus:r quia salutem suā et filiorū suorum videtur negligere? Quo r quomodo pater hec neglexerit: nisi qñ filio libertatē donauit:quan: puer.xliij. do eum corrigere neglexit:quādo virge pepercit:quando ei semper serenā factē demonstrauit? Cupitis audire nūc quomodo pater r filius in foueā cadūt? Licet enim sciat; tamē q; necesse est vt vos q̄diu viuitis timeatis:ideo que hodie facta sunt iterū dicere nō erubesco. Ecce enī cyril: l⁹ vester filiū habebat(vt scitis)quē corrigere negligebat: et luxurioſe viuēdo consumplit partē bonorum suorū:sed ecce hodie ebrietatem ppessus matrem pregnantem nequi ter oppressit:sororē violare voluit/patrem occidit/r duas sorores vulnerauit ad mortē. O magna diaboli domiatio patrē quem post deū reuereri debebat occidit/matrem a qua portabat pregnantē oppressit:sorores quas tenerrime diligere debebat voluit violare/r duas vulnerauit'ad mor tem. O dolorosa ebrietas omniū malorū mater: omni s lu xurie sozor:omnis superbie pater. O ebrietas tu mentē ce cas/iudicio recto cares/consilium nullum habes/blādus demon es venenū dulce es:peccatum suauces. O ebrietas nunq̄ nō per te inflatur stomachus? Nunquid non per te putrescit anhelit⁹? Nūquid non oculos cecas? Nunquid nō cuncta mēbra debilitas? Nūquid nō mortē acceleras? Nūquid non bursam cuacuas? Nunquid non dominiū re cipis ab homine? Nūquid bestialem et irrationabilē te di ligētem tecū ducis? O ebrietas/discāt te diligentes agno scere:discant te deuitare/iterum discāt te deuitare:discāt te velut mortē effugere/ quoniā q; te dilexerit:regnum dei Ephe.v. non cōsequetur. Ergo o fideles abstinete r nolite iebriari vino. Nō enī sufficit abstinere:sed abstinentes alios abstī nere doceatis. Docētes quomodo loth inebriatus cū filia: Gen.xix. bus iacuit. Samson etiam vino replet⁹ per meretricem ii Judi.xvj. micis traditur. Audite fideles:audite esaiam dicētē. Ve Esa.v. qui cōsurgitis mane ad ebrietatē sectandam r potandum Leui.x. vsq; ad vesperā vt in vino estuetis. In veteri etiā lege p: ceptum erat q; sacerdotes cū ingrederent tēplū ministra re domino/omnino nō vinū biberent. Si ergo hoc erat dū tēplum tātum ingrederent/r quid nos miseri facere debe mus? O q̄ plures sunt ex vobis qui pri⁹ tabernā visitāt q̄ templū:prius corpus reficiunt q̄ animā: prius demonem sequūtur q̄ deū. O fideles nō fideles: quid vobis cum vi no? Nūquid vinum factum est vt deficiatis maledicētes nomē domini? Abstiete ergo a superfluo potu ne rebelles Gen.iij. efficiamini. Q̄diu enim adam abstinuit: tādiu obediens fuit:tādiu bon⁹ sanct⁹ et iustus permansit. Sic et helias iij. tādiu miracula fecit:q̄diu pane et aqua refect⁹ est/sz post xvij. q̄ carnes comedit:r vinū bibit in saturitate/miracula nō legit feciſſe. Ita ergo fideles:casum superius assignatum inter cetera cōsiderantes deū timete:et timētes eum ferue ter rogate vt ab his r ab oib⁹ malis liberet nos sēp. Amē.

De duobus generibus hominum mundū de relinquentiū: qui in sancto Loth et vxore sua de signantur. Sermo.xxxiij.

TAdistis ffres charissimi:q; loth nepos abrae i ter pessimos sodomitas et gomorreos sācte r iu Gen. ste morat⁹ est. Quas ciuitates volens subuerte: re domin⁹/ad seruū suum loth angelos misit vt eum malis nō perire. Qui cū exiret:dixerūt et āgeli. Sal ua animam tuam. Uxor ño loth q; retro respexit:mox mu tata est i statuam salis. Igitur ffres mei q̄cunq; scripta Mat. sunt:ad nostram doctrinā scripta sūt:vt ide fructū aliquē capiam⁹. In loth enim r vxore sua/duo genera hominum designant:scilicet mundum derelinquētium:quorū vnum perfecte deserit/aliud quoq; tepide:r respiciendo retro ve nit ad mortē. Sodoma quoq; q̄ cecitas vel muta vl'asperi tas interpatur/mund⁹ est in quo sunt homines muti r ce ci:ad quos mittūtur sancti āgeli:r sancti predicatores:vt dicāt. Salua animā tuam:et in monte te saluum fac. Fuge re enim sodomam q̄d aliud est q̄ incendiū libidinis:luxu rie/fugbie et auaricie fugere? Quibus et precipimur non retro respicere/q; victor mundi et mōtē sancte religionis ingressus. nō debet retro respicere. Quare? Quia mel⁹ ef- ij. set vitā veritatis non agnoscere:q̄ post agnitam retro abi: re. Quid est dicere. nisi q; melius esset q; in vita seculari et laicali mālisset:q̄ postmodū solitariā vitā desereret? Apo statare enim nequā est. mortale est:cum dānatione semper viuere est. Tales enim femine r vxori loth cōparantur: q; morientes:retro aspicientes:cōuertuntur in statuā salus. Loth precipitur vt in mōtē se saluū faciat. per quem cōtē platiua vita designatur. Tu vero homo ascēde in mōtem pentitentie. ascende in montē diuine cōtemplationis. In hūc montem te saluum fac:in hunc mon tem volando trāſ migra sicut passer:r ibidē salus animā tuā curis et seculi dignitate denudatus. Sic enim fecit gloriosus ille adole scēs nathanael/de quo legitur. Ait enim. Magister qd fa: Jo. ciā vt habeam vitam eternam? Cui domin⁹. Si vis ad vi tam ingredi:serua mandata. Cui adolescens. Que sunt mā: data? Cui dñs. Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo. Non homicidium facies. Non adulterabis. Non facies furtum. Non falsum testimoniū dices. Honora patrem tu um et matrem tuā:et proximū tuū sicut teipsum. Hec ola ad tuā vitā pertinent. Cui dixit adolescens. Domine hec omnia custodiui a iuuentute mea/qd mihi deest? Cui do: minus. Si vis perfectus esse vende omnia q̄ habes et da pauperibus/et seqre me. Et secutus est iesum adolescens ille:r nunq̄ retro post modum respiciens:reliquit patrem et matrem r vxorem:filios r sorores r animā suam. Tunc prudens adolescens montē dei ascendit:sodomā r gomor Gen. ram reliq̄t:incendiū libidinis fugit. curā seculi suffocauit et mōtē summe cōtēplationis ascendens emit in agro the- Mat. saurum absconditū. charum eū tenens in vita sua. Simili ter hoc idem fecit petr⁹:qñ voluntarie omnia deseruit:sola relinquens et secutus est iesum. Sic et maria illa lazari so ror cum lazaro fratre suo et marta virgine prudentissima: quando omnia vendiderunt et precium ante pedes apo: ij. stolor posuerunt. Sic et helie facere placuit r iohanni za charie filio. quando heremū intrauerunt. Sic et paulus cū ātonio qñ annis multis heremū coluerunt. Sic et ffres mei q̄ sanctor⁹ patrū vitā et exēpla imitari et sequi volue: runt. Nūq̄d nos etiā hoc idē optamus? Etenim in seculo sumus:semp tamen vt incepimus vobiscum in solitudine esse desideramus:et ostendim⁹ opere quando epali eccla grati non fuimus. Eia ergo ffres pro deo iugo dei sub: missi estis:vt sublata licentia peccandi cathena obedientie in proposito bono retinere possitis. Sed attēdite ffres mei r leticia cordis mei. q; nihil .pficit bñ opari ex coactōe nisi ex volūtate libera faciat:q̄ enī bñ facit̄ coacte deo nō fit: accepta q̄ faciūt:et simoni cyreneo:que iudet angariauer̄t vt crucē christi portaret:optime comparantur. Ecce enim simō crucē portat cum dolore/quia nō libēter portat anga riatur:sed nō moratur in eo.ideo non perseuerādo fugit:r sine fructu a cruce recedit:qz nihil boni dicit nisi vsq; ad mortem in bono perseuerat̄. Sic et nos crucifigam⁹ cor pora nostra verberib⁹:vigiliis:abstinētia esce r potus. Sz timeo ne coacti hoc agam⁹:et corpora macerantes: mūdo saltem voluntate viuamus. Jdeo fratres in hunc montem obedientie ascendamus:r qd deo promittimus attēdam⁹. Nihil est enim malus obedientia:nihil pejus inobedientia Gen.iij. Adam perijt quia inobediēs fuit:christus resurrexit qz pa Jonē.ij. tri obediuit. Jonas inobediēs a pisce absorptus est. Saul j.re.xviij. inobediens:a demōe correptus est. A qua correptiōe libe: ret nos ipse christus:vt digne ad montem contemplatiōis volare possimus. Amen.

Ad iudices vt caueant ne odio:amore: precio precibus vel timore corrumpātur ceteraq; vitia declinent r iusticiam seruent. Sermo.xxxv.

A ROgat⁹ a vobis o iudices:licet cū fortunato ma: riceorum presbytero lōga disputatione graua tus:sermonē vra dilectione deuictus facere deo auxiliente non dist̄ulim⁹. Ecce enī nunc congre gati estis in domo episcopi. Cōuenistis omnes in vnū,nō vt sophismata audiatis:nō vt poetaz curiositatem intelli gatis/nō vt beatos vos esse predicē/sed solū vt quid p ve stra salute necessarium fuerit audiatis:et audientes operi bus adimpleatis. Vos enim reputati estis ab hominibus duces populi/iudices terre/orphanorum patres/viduarū maritti/iusticie zelatores/reipublice amatores. Cauete er go ne corrūpamini odio/amore/pcio/precibus vel timore Decet igitur iudices non solū que dixim⁹ adimplere:sz cū dei adiutorio calcare superbiā, abominari luxuriā/abhor rere falsitatem/despicere auariciā/que nouerca dicitur eē r summa inimica iusticie. Ipa enim est que patrem nescit matrē ignorat: amicos perdit/r seipsam relinquit. Decet igitur iudices nō auariciam s largitatē sectari/r amare paruulos/pusillis et orphanis faciem serenā non solū ver bo sed opere demōstrare. Nō enim auertere faciem debēt a paupere/nec pplores dedignētur conseruare fideles: nec Eccls.ij. cerutcē erigere debent quosdam despicēdo/scientes q mo ritur pariter doct⁹ r idoctus. Decet igitur iudices gratiā quā diuin⁹ receperūt sollicita mente custodire/fidē oste dere:zelum rectitudinis cōseruare. Decet etiā iudices cle mētie esse cultores/detestatores scuitie:cunctis benignos ad trā tardos:ad misericordiā festinos:ā aduersis firmos in prosperis humiles et cautos/r quibuscūq; dignitatib⁹ Esa.v. sublimatos seipsos agnoscant:r caucāt ne suos inferiores despiciāt. Decet etiam iudices sapientes esse:et in lege do: ctissimos/ne dicere valeāt ranq̄ legem sanctam ignorātes bonū malum et malū bonum. Decet etiam iudices pl⁹ deū B timere q̄ alij homines/pl⁹ de salute anime curare q̄ cor pore:plus honorē dei q̄ marsupia plena diligere. Sed ve vobis iudices/ve vobis in eternū et vltra: quia non est in vobis veritas: nō misericordia:nō pietas/nō iusticia:nec scientia dei i vobis potest inueniri. Quid enim inter vos re gnat. Auaricia/mēdacitū/clamor/apparētia/puersio sacre legis/dicētes malū bonū:bonum malū. Ecce acceptio per Dā.xij. sonarum. Nō est enī ꝛitas i vobis. Diminute sunt a vobis veritates. O patres pauperū:o vere non patres sed predo nes. Quare non patres? Quia vbiq; per vos opprimunk: nec est q̄ misereatur pupillis dei/ sed li diues locutus fue: rit mox iudices scientiā et iusticiā mundi amātes:attendite quid agitis. Nam scientia mundi pleni estis:r ipsa mortemini Sue est enim scientis mūdi/nisi thesaurū cōgregare:lucrū terrenū acquirere/decipere proximū/mētiri:iurare: iusti: ciam caute peruertere:et similia in cūctis agere? Jsta enī Sap.j. ta cōstitit:et ideo attendite qui iudicatis terram:q; sapiē i.Cor.iij. est sapientia huius mundi. In istis fere quasi tota vra vi: tia huius mūdi stultitia est apud deū. Sed dicitis. O epi scope banc scientiā non amamus:furtum non cōmittim⁹ proximū non decipimus nec offendim⁹. Quare? Quia ni: hil aliud recipim⁹ nisi q̄tum nobis donare voluerit. Ego aūt dico vobis: q; tātū feciſtis q̄tum facere potuistis. Nō pl⁹ vobis fuit datū:ideo non plus recepistis. Quantū po: tuistis fecistis. Leues causas magnas fecistis. Nā et si vi nō raputistis:et proximū in via nō depredati fuistis: latro: nes tamē esse potestis. Latro enim rimet malū:et vbi non potest non facit:r tamē latro est. De⁹ enim cor interrogat et nō manū. Lupus enim frequenter venit ad ouile et que rit rape oues:querit lacerare:querit et deuorare. Vigilāt tamē pastores:latrāt canes:et sic lupus timēdo fugit. Nū quid non tamē lupū nō esse dicimus? Absit. Sic et vos fa C citis q̄tū potestis:si plura posset⁹ plura faceretis. Eia igi Dañ.xiij. tur o iudices attendite ne cū falsis iudicibus fundamini. Suscitabit enī dñs spiritum danielis:r ponet spiritū ei⁹ et sapiētiā pueri fuit danielis in mentē alicuius iuuenis:et sicut fecit in susanne iudicibus pfundet oēs fal sos testes cū iudicibus:et tūc sciēt quid profuerit sibi sua scientia. Cōsiderate ergo o iudices terre quid p oseam ser: Osee. viij. uum suū de⁹ loquatur. Ait enim. Visitabo populū meum: et iudices r vias eor:et cogitationes eorum reddā eis. O Deb.x. q̄ horrendū est incidere in manus domini. O q̄ta vltio:o quā miseria malis erit in die nouissimo. Expellētur enī mali mercatores:falsi iudices de domo dñi: exulabunt a domo dei:expellent⁹ a paradiso: r ibunt in locū vbi semper erit fletus et stridor dētium. Jdeo attendite ad consilium Mat.viij. meū:aperite cordis portas. Surgite qui dormistis:legite Esaiam prophetā: sequimini eum:nō cras sed hodie: non tamē hodie sed et nūc. Ait enī propheta. Derelinquat im: Esa.lv. pius viā suā:et vir iniquus cogitationes suas et reuertat ad dominū:et miserebitur ei⁹ qz misericors est. Currite iu dices ne iudicemini ad patrē misericordie:querite ventā: reddite qō recepistis illicite. Querite venīā:quoniā prope pō.cxliij est omnibus inuocātibus eū in veritate. Ipse est qui sanat cōtritos corde r humiles spiritu:r cor de tribulatos salua pō.xxxiij. bit. Ambulate dū lucē habetis:dum dies est. Ecce o iudi: ces veniet tā nox:qz venit tam mors in qua non erit licitū ābulare. Cogitate quid estis:quo iturī estis. Parētes enī vestri pdicant mortui:sepultura clamat: infern⁹ vlulat de mones expectāt:sacerdotes predicāt:quid superbis terra et cinis? O iudex qui deum nō agnouisti:dum iuxta tumu los patrum tuoz trāsis:scias q; mortui clamāt. Terra es Eccli.x. r i terrā ibis. Homines enim fuerunt sicut r vos diuitias Gene.iij. possidēdo. Ubi modo ipsi sunt:sic et nos erimus. Ubi sup bia cordū/vbi sciētia/vbi cathedra magistralis: vbi honor discipulorū:vbi indumenta serico et pelle decorata? O ci: Eccli.x. nis et pulus:o iudex quid es et quid eris cōsidera. Nō er go tardes conuerti ad deū:r ne differas de die in die. Su: bito enī venit ira eius:quia iuxta est dies perditiōis:r ad Deutero. esse quidem necesse est r festināt tempora. Nemo ex vobis xxxij. tamen desperet:nemo diffidat ō dei misericordia. Sed at tendite quia nulla culpa tam magna est que nō habeat ve niam. Et ne aliquis desperet:mariā illam peccatricem vo minam luxurie:vane glorie marrem:sororē marthe et laza Luce.vij. ri in exemplum assumite:que postmodū apostolorum apo stola meruit nūcupari. Adiuuet autem nos ipse deus r ho mo qui pro nobis nasci et mori dignatus est. Amen.

Ad presbyteros suos malam vitam eorum re prehendens ac ad mūditiā sacerdotes incitat et plura alia. Sermo.xxxvj.

A FRatres charissimi vt nouit charitas vra:opor tet manū mundā esse que polluti vasis maculas debet purgare ne polluta deter⁹ possit coinqui nare cū sordida sordidū tractat. Propterea sa: cerdotes altissimi dei vobis dicitur. Mundamini q̄ fertis Esa.lij. vasa domini. Vos enī estis qui vasa domini ferre debetis quibus datū est nosse mysteria regni dei. Vos estis sal ter: Mat.xiij. re/lux mūdi/lucerna accēsa:ciuitas in monte posita/colū: Watth.v. ne templi/lignū scientie in medio paradisi positum:patro Gene.ij. ni et rectores terre:angelosū et paradisi ciues:prophetar filij:patriarcharum cognati/ apostolorū successores. Mū: damini ergo vt digne cū patrib⁹ ferre possitis vasa domini Vasa enī nō solū aurea r argentea/sed etiā illa .p quib⁹ re dimēdis dñs mozi dignat⁹ est. Propterea attēdat chari:

Universidad de Deusto

tas vīa quales esse debetis: vt digne vasa domini portare
B Titum. j. possitis. Sit enī apostolus. Oportet episcopū sine crimine
esse: tanq̄ dei dispensatorē: non ꝓteruū: nō iracundum: nō
vinolentū: non percussorē: nō turpis lucri appetitorē. Hec
autē non solū ego ēps seruare debeo: sed et vos vna mecū
deo auxilitate seruare debetis ꝑ oīa sine crimine sicut
epiſcopū. Ita iubet esse ꝓsbyterū: id est irreprehensibilē
vt nō querat vxores: nō diuitias: nō honores: ne secularis
dicat. Non enim debet qui animarū curā gerit transire de
domo in domū: non frequētare forū cū rusticis: nō mercā
tias acquirere: non cōmatres ꝓcurare: nō ligonizare: non
tabernas intrare: nō discurrere: nisi necessitate compulsus
Sic enim facientes irreprehensibiles sunt apud deos. Sic
enī vasa dīi digne portare poterunt. Sed si contrariū fue-
rit (qđ dīs auertat) quō poterit auferre malum de medio
outū: si in delicto similiter simili coruerit vel maiori? Nō
enī talis dispēsator dicitur/sed potiꝰ dissipator. Aliud est
enī dispēsator: t aliud dīs. Dispensator enī seruꝰ est. Non
enim licet dispēsatori pcutere seruos: nō occidere: non ira
cūdiā portare: q̄ dominꝰ eius humilis: benignus et mise-
ricors est. Nō ergo licet dispēsatori furiosum eē. Nihil cē
fetidius: nihil dānosi⁹: nihil leuius: nihil turpius q̄ pasto
re furiositate. Attēdat igit pastor: attēdat t dispēsator. đ
re furiositate. Attēdat igit pastor: attēdat t dispēsator. đ
ij. Tim. ij. legitur. Seruū dei nō oportet rixari: sed humilē ad omnē
esse: patientē: doctorē: in mansuetudine erudient eos qui
contra mouēt. Discāt ergo pastores si offendunt/patiētes
C esse. Et vt ego patiētiā merear: oportet ꝓsbyteros etiam
nō solū abstinere a rixis/sed ab ebrietate caucre. Nō enim
licet clerico extra horā bibere/vel aliq̄d māducare: vel de
domo in domū trāsire et prādiū vel cenā ordinare. Atten-
dite ꝓsbyteri mei: attēdite: t si veritatē dico nolite turba
ri. Nā valde despicit clericꝰ qui sepe vocatꝰ ad prandium
nō recusat: etiā necessitate aliqua cōpulsus. Sepe enī in ce
na vel prādio vbi magna existit multitudo: rixe et ebrieta
tes nascunt: et ea que sūt opa carnis. Ideo summe cauere
debet clericus ne extra domū suā vel episcopi prādere au-
deat: vel in eadē etiā audeat secularibꝰ pparare. Quid eñ
aliud habere debemꝰ: nisi q̄ turpis lucri appetitores non
simus? Omne enī lucrū remotū a ꝓsbyteris esse dz. Nam
non seculi sed eoꝝ que dei sūt negociatores sumus: secula-
res ad nos venire nō possunt: nūquid vel itelligere? Absit
D Sermonē nostrū audire voluistis: et dimisso dētium dō-
re volui habere vos: nō vt bonos vos esse audiatis: sz vt ve
ritatem loquēdo vestrā miseriā iteligatis. Quid enī est (?
Dicetis. Pastores sumꝰ. Ego autē dico q̄ pastores estis/
et verū est qđ dicitis. Sed ꝺ pastores vī quales dicere
audeo/qz simul vobiscū mēdax. Oēs peccatores sumꝰ: oēs
Joh. x. in peccatis nati et cōcepti sumus: oēs in peccatis viuimꝰ
Expedit tamē vt verū dicā: quia episcopus sum quia pa-
stor sum: q̄ pro vobis animā ponere paratus sum. Tace-
re igitur nō debeo: q̄ licet peccator sim: animā tamē ꝓ ve-
stra salute ponere iam decreui: ia me paraui: verūtamen di
cam: et omne qđ verū est a quocūq̄ dictum a deo est: a pa-
tre t filio et spiritu sancto est: dicere expedit nō occultare.
Nam si verū tacerē: essem vobis similis i cūctis: qđ nolo.
Rom. viij Si ergo deus mecū quis cōtra me? Nunquid fortunatꝰ vī
arrius cū suis insidijs? Nā q̄ verū eis dixi: ideo i heremo
insidias mihi posuerūt: volentes me comprehendere et oc
cidere: t tamē deꝰ me liberauit. Libēter tamē suscepissem
E martyrium: t etiā ꝓ veritate mori semp paratus sum. Au
dite ergo rebelles: Audite lupi rapaces: Audite vos deri-
sores. Veniat etiā ille sanctus ezechiel q̄ portā clausam vi
derat in domo domini: surgat t vobis aperiat visionē quā
vidit t palpauit. Dic dic o sancte ezechiel: dic ꝓsbyteris
Ezech. xxxiij. meis. Ait sibi dominꝰ. Fili hominis ꝓpheta de pastori-
bus israel: dicoꝝ ad eos: Ve pastoribꝰ qui pascebant semet
ipsos. Nōne greges pascunt a pastoribꝰ? Lac comedeba-
tis et lanis operiebamini. qđ crassum erat occidebat(: gre
gem autē meū non pascebatis: Quod infirmū erat non cō
solidastis/t quod egrotū erat nō sanastis. Quod cōfractū
est nō alligastis: t qđ abiectū est non reduxistis: t quod pe
rierat non quesistis/ sed cū austeritate imperabatis eis et
cū potentia. Et dispersē sunt oues mee. Sed ego super pa-
stores requirā gregem meū de manu eoꝝ. Ecce qūo de vo
bis querit dominus/qz nō estis pastores sed lupi rapaces
quia oīa quasi que facitis ꝓpter lucrum facitis. Nō solū
que eccl'iarū sunt queritis/sed et que mundanorum. Ecce
enim discutiamus mētē/perquiramus veritatē. Nūquid
missam cātare/nunquid baptizare: nunquid mortuū sepe:
lire sine precio vel ꝓmissione dignamini? Nunquid non ci
tius mortem diuitū q̄ corporis salutē desideratis videre:
t ideo gratis redditeː ne cū simone mago dānemini: cui di
xit petrꝰ. Pecunia tua tecū sit in perditionē. Qui etiā pre
ciū recipit de sacramentis/giezita est et plenꝰ lepra. Nam
cum beliseus mundasset naamā principē syrie in iordane
a lepra: rediens naamā obtulit prophete multa munera: sz
ille noluit recipere. Qui cum recessisset locutus est ei giezi
discipulus prophete petēs principi syrie munera. Quibꝰ
acceptis ꝓpheta oīa per spiritū nouit: t videns cum redar
guit percutiens eū lepra. Sic ēt pcutiunt omnes q̄ pro sa
cramentis pecuniam petunt. Sed dicetis. Nunqd nō scrī
ptura dicit. Qui altari seruit de altari viuat? O sacerdo-
tes hoc qđ dicitis omino negare nō audeo: sed sciatis q̄
deꝰ intuet corda hoīm. Nā si sacramentū dare distulerisː
etiā si fueris omni paupertate vallatus non pastor es: non
minister xpi est: sed mercator. Nō igit petas. nō ēt tm̄ pro
baptismo recipias si cū simone perire non velis. Nam fa-
cto pacto/sacramentum vendidisti et saluatorē tuū ꝓdi-
disti cum iuda. Spōtanea et sincera voluntate porrige sa-
cramenta nihil petendo: nihil expectando: nihil de ꝓmisso
desiderando: sed si tibi datur iuste recipis: iuste possidere
potes. Memento tū q̄ pauperē vitam facerdos gerere de-
bet: et ideo si supbiā habet: si magno beneficio gaudet: pre-
ter victum et vestitū: qđ superest pauperibꝰ dare nō differat
qz omnia pauperū sunt. Verbum aūt illud qđ negare non
dz fidelis. Qui altari seruit de altari viuat: vez oīno est qz
non licet sacerdotibꝰ manibꝰ operari: ligonizare: ferrū fa-
bricare. et similia. Hoc aūt ꝓpter reuerentiam t tanti sa-
D cramenti dignitatē. Illud autē magis ad seculares q̄ ad
sacerdotes ptinet: ne ipsi sacerdotes dei fame peāt vel nu
di tate: ideo dignū est vt qui altari seruit de altari viuat.
Sūt frees q̄ sacramentū emūt/vel ecclām/vel pbendas/vel
ecclesiarū introitus: vel secularī potentia hoc ꝓ se ꝓcura
uit: sicut q̄ eum giezi t iuda iam damnatus est: iam lepro

Ac de fornicationis detestatōe. Sermo.xxxvij.

B Act. j. Fratres charissimi sicut actuum apostolorū nar
rat historia apostatante iuda a consortio aposto
lox: diuina prouidentia ad structuram ecclesie
Apoc. xxj. prouidens fundamenta q̄ ſm ioannem sunt duo
decim noīa apostolox: beatū matthiā vocauit ad apostola
tum. Et sicut suscepit matthias ꝓcipatum t surrexit lo
co iude/sic ēt nos suscepimus principatū in ecclesia: deꝰ et
p gratiā suā suos ministros facere voluit t in palatio suo
Ephe. vj. nos constituit. et elegit vt essem⁹ gens sancta populus dei
sal terre lux mūdi: et angelici homines absq̄ peccato. Mi
nistri ettam dei sumus et serui. Serui enim dicuntur non
Joh. xv. qui ad oculū seruiūt/sz qui voluntati dīi in omnibꝰ fideli
ter obediunt: t tunc intantā familiaritatē dīi mouētur: q̄
ij. Cor. vj. non amplius serui sed amici vocantur. Ideo tota mente
nos exhibeam⁹ in multa tribulatione: in scientia: in chari
tate non ficta: in vigilijs: in carceribꝰ t plagis. in verbo ve
ritatis. et sic nihil habentes. omnia christū possidendo si-
mus possidentes. Hec est enim beatox vita. Hec est sacer-
dotū salus. Hec est seruorū dei requies. Hec est amicorum
et⁹ voluntas. Hec est enim sanctificatio nostra: vt in omni-
bus exhibeam⁹ nosmetipsos sicut dei ministros in multa
patientia: in tribulatione: in necessitate in castitate: in ab-
stinentia: in scientia: in suauitate: in charitate non ficta: in
verbo veritatis: nemini dantes vllam offensionē: vt nō vi
tuperet ministerū nostrū. Christi enim serui sumus. Tūc
christianox ministerū vituperatur: seruitus nostra despi
citur: cū ea q̄ xpi sunt despicimus: t opere ad implere negli-
gim⁹. Sed ve nobis ffres mei ve nobis: q̄ falsum nomē xpi
portamus: falsum nomen dei gerim⁹: q̄ opere non ad implē
mus quod ad implere debemus. Discutiamus sacerdotes
Luc. xvij mētem nostram et sciamus si serui xpi sumus. Sciam⁹ enī
B quid facere debeamus ne serui inutiles sim⁹. Quid enim?
Certe nihil aliud nisi q̄ exhibeam⁹ nosmetipsos sicut dei
ministros in multa patientia. Sz ve nobis: q̄ nullā patiē-
tiam habere videmur. Nam pauperes esse debemus quia
mēbra xpi sumus et ministri dei. Sed si pauptas aggredi
tur: vel aliqua corporis necessitate turbamur t affligimur
Matth. x. dona sancti spiritꝰ vendere ꝓcuramus. O sacerdotes mei
Act. viij. nolite hoc malū facere: sz mementote q̄ gratis accepistis:
iij. Re. v. t ideo gratis redditeː ne cū simone mago dānemini: cui di
xit petrꝰ. Pecunia tua tecū sit in perditionē. Qui etiā pre
ciū recipit de sacramentis/giezita est et plenꝰ lepra. Nam
cum beliseus mundasset naamā principē syrie in iordane
a lepra: rediens naamā obtulit prophete multa munera: sz
ille noluit recipere. Qui cum recessisset locutus est ei giezi
discipulus prophete petēs principi syrie munera. Quibꝰ
acceptis ꝓpheta oīa per spiritū nouit: t videns cum redar
guit percutiens eū lepra. Sic ēt pcutiunt omnes q̄ pro sa
cramentis pecuniam petunt. Sed dicetis. Nunqd nō scrī
j. Cor. ix. ptura dicit. Qui altari seruit de altari viuat? O sacerdo-
& tes hoc qđ dicitis omino negare nō audeo: sed sciatis q̄
deꝰ intuet corda hoīm. Nā si sacramentū dare distulerisː
Act. viij. etiā si fueris omni paupertate vallatus non pastor es: non
Matthei. minister xpi est: sed mercator. Nō igit petas. nō ēt tm̄ pro
xxvj. baptismo recipias si cū simone perire non velis. Nam fa-
cto pacto/sacramentum vendidisti et saluatorē tuū ꝓdi-
disti cum iuda. Spōtanea et sincera voluntate porrige sa-
cramenta nihil petendo: nihil expectando: nihil de ꝓmisso
desiderando: sed si tibi datur iuste recipis: iuste possidere
potes. Memento tū q̄ pauperē vitam facerdos gerere de-
bet: et ideo si supbiā habet: si magno beneficio gaudet: pre-
ter victum et vestitū: qđ superest pauperibꝰ dare nō differat
qz omnia pauperū sunt. Verbum aūt illud qđ negare non
dz fidelis. Qui altari seruit de altari viuat: vez oīno est qz
non licet sacerdotibꝰ manibꝰ operari: ligonizare: ferrū fa-
bricare. et similia. Hoc aūt ꝓpter reuerentiam t tanti sa-
D cramenti dignitatē. Illud autē magis ad seculares q̄ ad
sacerdotes ptinet: ne ipsi sacerdotes dei fame peāt vel nu
di tate: ideo dignū est vt qui altari seruit de altari viuat.
Sūt frees q̄ sacramentū emūt/vel ecclām/vel pbendas/vel
ecclesiarū introitus: vel secularī potentia hoc ꝓ se ꝓcura
uit: sicut q̄ eum giezi t iuda iam damnatus est: iam lepro

sus factus est iam de tēplo dīi expellēdus est. Quare sic:
Quia q̄ non intrat ꝑ ostiū in ouile sed ascendit aliūde: fur Joh. x.
est et latro. Ideo reprehendendus est: qz emētes et vendē Mat. xxj.
tes dīs eijcit de tēplo. Repellēdus est: qz leprosi eijci iubē Rume. v.
tur. nō intrat ꝑ ostiū ad ecclesiā: q̄ per laicalem portam in-
trat. Non enim laicis spiritalia dona tradita sunt sed dīi
vicarijs. Vicarij dīi sunt: qui vicē apostolorū tenent. La
stella aūt t villas suas laici dispensent. bona aūt hipponē:
sis ecclesie vigilanter attendant ne tangant. Diuites enī
raro vel nunq̄ pauperibꝰ sacerdotibꝰ p̄bendas procurant
et si ꝓcurāt non dei amore ꝓcurant/sed vt cū vxore t fami
lia de bonis ecclesie gaudere valeāt. et ideo sciat sacerdos
q̄ timore vel amore defraudari a diuite se ꝓmittit: q̄ impu
nitus non remanebit. et si non in ꝑsenti/saltē i futuro igne
eterno nō carebit. Redeam⁹ igit ad ꝓpositū fratres: t scia E
mus quō poterim⁹ nos exhibere sicut dei ministros. Cupi ij. Cor. vj.
tis enim scire. Ecce si ꝓsecutiones veniunt: non deficiam⁹
sed patiētiā habeam⁹. Si necessitas paupertatis ꝓtingat:
nō desperemus sed in dīo cōfidamus. Si blasphemamur: Matt. v.
non respōdeam⁹ sed parcamus. Si collaphis vel alapis
cedimur: aliā partē parare non differamus. Si verbo vel
murmure pcutimur: taceamus. Si occidimur: gaudenter
ad mortē pergam⁹. Quare: Quia non est seruꝰ maior dīo
suo. Si enī me ꝓsecuti sunt: et vos ꝓsequūtur sit dīs. Ita Joh. xv.
enim patientia ornari debem⁹ si ministri xpi esse optam⁹.
Sed qđ aliud nisi q̄ in castitate nosmetipsos exhibere de
bemus? Hec est illa virtus sine qua dꝰ est factus oim rex.
Hec est illa virtꝰ: q̄ nos deo ꝓmendat: q̄ nos angelos facit: Jacobi. ij
q̄ nos sup ethera volādo cōducit. Hec est illa virtꝰ: sine q̄
vasa dīi ferre non possum⁹. Hec est illa sancta virtus: quā
astringere nos docet apls. Fornicatio t oīs immunditia Ephe. v.
nō nolet in vobis: ne mens vestra colloquijs malis possit
corrumpi. Ideo fratres attendite: q̄ nō solū a vobis remo
uēda est fornicatio/sz etiaz omnis suspitio falsa. Nō decet
clericū cū mulieribꝰ sedere vel fabulari/ vel domū ei⁹ fre-
quētare: ne suspitio mala inde prograđiat. O q̄ vilis: o q̄
miser t pusillanimis reputat clericꝰ? q̄ frequēter cū mulie
ribꝰ cōuersat. Insipiens valde est t incipientꝰ: q̄ amicitiaſ
mulierū ꝓcurat. Et ideo vos q̄ estis lux mundi et ciuitas Math. v.
in monte situata: sic famā vestrā custodire debetis vt non
erubescant ꝺ detractoribꝰ laudatores. Attēdite ēt fratres
attendite qđ dicit apls. Fornicatio et immunditia. Forni Ephe. v.
catio enī est naturalis mulierū cōcubitꝰ: sz illicitꝰ. Forni
catio est cū meretrice agere. Mulier siue adultera siue cō
cubina meretrix vocat. Fornicatio enim ideo clericis in-
terdicit: q̄ cū sim⁹ mīstri dīi: mēbra meretricis nō efficia-
mur. O q̄ turpe est clericū a meretrice duci captiuū. Qui j. Cor. vj.
enī adheret meretrici: vnū corpus efficit. Et iō scire debe
mus q̄ malū est fornicari. Nā si ptugiū sacerdotibꝰ ꝓhibe j. Cor. vij
tur/quāto magis crimē fornicatiōis in nobis estimabit?
Ecce enī fres: laicis cōiugatis ad tps abstinere ꝓcipit vt
vacēt orationi: t sacerdotes q̄s corꝰ dīi cōsecrare oī die
oportet pcubinas in domo tenere nō erubescūt. Ecce quō j. Thessa.
vasa vra possidere in sanctificatione sciatis. Scitis enim iiij.
fres q̄ die qđā dauid venit ad achimelech sacerdotē t ait j. Re. xxj.
dauid esuriēs. Da mihi aliq̄d cibi. Et rīdit. Non habeo
panes laicales ad manꝰ: sed tm̄ panem sanctū: t iō dic mihi
o dauid: sunt mundi pueri tui a mulieribꝰ: t ait. Sunt ab
heri t nudiustertiꝰ. Et sic dedit sacerdos eis sanctificatū
panē. Si ergo interrogauit sacerdos vtrū fuit dauid mun
di essent ꝓpter panes ꝓpositionis accipiendos: qđ facere
nos debemus miseri sacerdotes ꝓpter corꝰ dīi accipien
dū: Offres mei: sic t sacerdotes paganox dū offerre debēt
vijs suis incēsa: ab oī malo vt possint abstinēt. Ecce ego G
iam eꝑs hipponēsis eram: t cū q̄busdā seruis xpi ad ethio
piā perrexi vt eis sanctū christi euangelium predicarem: t
vidimus ibi multos homines/ac mulieres capita non ha
bentes sed oculos grossos fixos in pectore: ceteras membra
equalia nobis habentes. Inter quos sacerdotes eorū vi-
dimus vxoratos: tante tamen abstinētie erant: q̄ licet vxo-
res sacerdotes omnes haberent: nunq̄ tamen nisi semel in
anno eos tangere volebant: qua die ab omni sacrificio ab-
stinebant. Vidimus t in inferioribꝰ partibus ethiopie ho-
mines vnū oculū tantum in fronte habentes: quorum sa-

cerdotes a conuersationib⁹ hominum fugiebant ab omni
libidine carnis se abstinebāt: ⁊ in septimana in q̄ dijs suis
thura offerre debebāt: ab omni labe carnis abstinebāt se:
nihil sumebant nisi metretā aque p̄ die: ⁊ sic cōtēti manen
tes digne sacrificiū dijs suis offerebāt. O grādis christia
norum miseria. Ecce pagani doctores fidelit⁹ facti sunt
et peccatores et meretrices p̄fecerunt fideles in regno
dei. Non ergo sic fratres: non sic: dñm non tm̄ diligamus
ore/sed opere et veritate. Tunc veri eius ministri erimus
si sobrie: si iuste: si caste vixerimus. Qui est benedictus in
secula. Amen.

¶ De sacre scripture ingentibus preconijs cum exhortatione ad diligentem ipsius lectionem: ⁊ illitteratorum reprehensio subscribitur ⁊ cetera.

Sermo.xxxviij.

A Exo.xxx. SCriptū est fratres charissimi q̄ Moyses posuit in tabernaculo labrū eneum in quo lauarentur aaron ⁊ filij eius cū ingrederent sancta sanctorū. Ideo attendite: q̄ quicq̄d sub lege ātiqua in tē
plo dei efficiebatur aliquid futurū p̄signabat q̄ in eccl'ia nostra sub figura tegebat: sicut ait apostol⁹. Quecūq̄ scri:
Rom.xv. pta sunt ad nostrā doctrinā scripta sunt. Non enim sancti patres curassent tot et tanta scriptis memorie commenda re: nisi vt altos legentes: alios per exēpla edificarent. Le:
Mat.xv. gite ergo fratres mei scripturā sacrā: legite eā ne ceci sitis et duces cecorum. Legite sacram scripturam in qua quid tenendum: ⁊ quid fugiendum sit plene inuenietis. Legite eā. q̄ omni melle dulciorem: omni pane suauiorem: omni vino hi larioꝛ inuenitur. Apprehendite eam ⁊ inuenietis quomo: do deus deorū sit longitudo propter eternitatem: quomo: do sit latitudo ꝓpter charitatē: ⁊modo sit sublimitas pro pter maiestatē: quomodo sit profundum propter sapientie immensitatē. Querite scripturam sacram: et inuenietis q̄ modo iste de⁹ deoꝛ natus de maria virgine et homo fact⁹ nos amat vt charitas: quomodo nouit vt veritas: quomō sedet vt eq̄tas: quomodo dominatur vt maiestas. Legite scripturā sacrā ⁊ inuenietis quō nazaren⁹ ille iesus regit vt principiū. quō tuetur vt salus: quō operatur vt virtus: quō reuelatur vt lux: quō assistit vt pietas. Et ideo offres mei q̄diu in hac infirma et vana vita fuerimus hāc sapiē tiam discere ⁊ sapere tota mente curemus. Quid enim ho mō sine litteris reputatur? Quid enim est? Munquid non
Pō.xxxj. B pecus vel hedus? Munquid non bos vel asinus? Mūquid non equus vel mulus: quibus non est intellectus. Eia igit fratres mei qui pastores rationaliū ouiū nuncupamini: fe: stinate rapere non sophismata paganoꝛ: non carmina poe tarum. non fallatias philosophoꝛum: de quibus doctores et auditores reddituri sunt rationem: sed illam dulcissi: mam sapientiam sapientiarum: que hereditas dei et filio: rum ei⁹ chara possessio nuncupatur. Hec est illa doctrina super omnia diligenda. quā prophete predixerunt: quā pa triarche diuinit⁹ hauserunt: quā dei filij postq̄ in terris
Baruch. iij. visus ⁊ cū hoib⁹ q̄uersat⁹ ē aput ⁊ declarauit: et q̄d tenen dum et quid vitādū est aptissime demonstrauit: ⁊ p̄ suos apostolos nos ipsam docendo illuminauit. Hec est que do cet nos amare celestia ⁊ terrena despicere. Hec mater fide liū que quotidie docet nos quō credam⁹ deū esse omnipo tentem: quomodo ipsum videbimus in sede maiestatis ve nientē: quō bonis bona ⁊ malis mala tribuentē videbim⁹. Hec est lucerna pedū nostroꝛ et via salutis nostre in qua instruimur quō primo deū ⁊ up omnia diligamus: quō ani mā nostram postmodū sicut quid propinquius: quomodo postmodū animā proximi: quomodo postmodū corp⁹ pro prium: quō postmodū proximi velut nostrū diligam⁹. Iste
Ecclesia. xxiiij. est enim perfectus modus: deū/nos/⁊ primum diligendi. Hec est illa sacra sapientia q̄ ex ore altissimi prodijt: philo sophis: sophisticis. astrologis: curiosis: ac dyaletic⁹/abscō dita: sed grossis et rudibilis piscatoribus reuelata. Mūdd non et hodie etiā solum paruulis reuelat⁹? Hec est omniū sapientiarum ⁊ doctrinarum magistra ⁊ dña: q̄ etiam nos docet exterius blādos: ⁊ interius fraudulentos cognosce re. Hec est scientia sclētiarū: angelorꝛ ferculum archāgelo rum pulmentū: apostolorū gloria: patriarcharum fiducia

prophetarū spes: martyꝛ corona: virginum fortitudo: mo nachorꝛ refectio: eꝛum vacatio: sacerdotū celiariū: pue roꝛ principiū: viduarū doctrina: cōiugatoꝛ pulchritudo: mortuoꝛ resurrectio: viuentiū sempiterna protectio. Hec est per quā fide oīamur: spe cōfirmamur ⁊ charitate robo ramur. Hec est quā qui inuenerit inueniet vitā et hauriet
Pro. viij. E salutē a dño. Hec est labrū vel peluis quā moyses posuit i tabernaculo in quo lauarentur aaroꝛ ⁊ filij ei⁹ cū ingrede: rēt sancta sanctoꝛ. Sed dices. Quid per magnū sacerdo: tē aaroꝛ itelligere debem⁹? Dico eni vobis ffes q̄ per aaroꝛ
C sūmū sacerdotē intelligere debemus: ⁊ p̄ filios ei⁹ alios sa cerdotes minoꝛes: per labrū eneū legē dñi intelligo: in qua oēs tam magni sacerdotes q̄ parui studere debēt ⁊ legen: do ⁊ docēdo ⁊ ope adimplendo: p̄ mundiciā corporis: com punctionē intelligam⁹ qua mundari debem⁹: vt ad sancta sanctoꝛ. id est ad secreta dei ⁊ sanctarū scripturarū pene: tranda: p̄ purificationē digni inuenīamur. Et iō ffres mei attendite ⁊ considerate q̄ vas paratū habem⁹ in q̄ oportet mentis feditatē abluere: ⁊ mundiciā mentis in eo p̄para re. Ecce enim lex sancta ⁊ scriptura immaculata parata ē vt virtutib⁹ decoꝛemur. Sz ve nobis: q̄ debem⁹ esse exem plū correctiōis: ⁊ ecce iam sum⁹ exēplū erroris. Vñ b̄: nisi q̄ ceci sumus ⁊ idiote ignorantes legē: et eam legere fasti: dimur: ⁊ tamē cathedrā tenere ⁊ animarū curā gerere quo tidie ꝓcuram⁹? Quid ergo mirū si cadit sacerdos? Quid mirū si nō subleuat delinquentes? Quid mirū si duꝛ ceco: rum est? Ecce legē dñi cōculcauit: despexit eā vt mortem. Sed quid dilexit: quid procurauit: quid toto affectu con: cupiuit? Uxorem vel cōcubinā caute tenere: equos velut miles in stabulo possidere: canes p̄ venatione nutrire: ac cipitres custodire: ⁊ tamen velut equus et mul⁹ quib⁹ non est intellect⁹ cupit honoꝛari in cenis et hominibus vocari rabbi. Ecce quomodo cadit sacerdos: ecce q̄modo viuit. Sed et si cadit q̄ sibi colūna videbatur in tēplo/quāto ma gis populus pibit? Si de⁹ in angelis suis reperit prauita: tē/quāto magis in his qui habitant domos luteas ⁊ q̄ ter: renū habent fundamētū? Discite ergo legē sacerdotes: ne surdo maledicatis. Tūc surdo maledicitis: quādo cōstitū ꝓpter ignorantiā dare nescitis. Tūc ceco offendiculū po: nitis: q̄n falsa p̄o veris ostenditis. Itaq̄ ffres nolite iā p̄: gescere: sz legite scripturā. Dicite eā filioli: sepe eā legite: qꝛ lenioꝛ oleo: sublimioꝛ auro: argēto purioꝛ. Hec est q̄ p̄: pue in deū prouocat: et deū diligere inuitat: corda illumi: nat linguā purificat: conscientiam ꝓbat: animā sanctificat fidē cōfortat: diabolū reijcit: peccatū spernit: animas frigi das calefacit: lumē scientie ostendit: tenebras ignorantie expellit: tristiciā seculi extinguit: leticiā spiritussancti ac: cendit: sitiēti potū tribuit. Hec est scriptura sancta: lex no stra immaculata: q̄ de insipientib⁹ sapientes facit: ꝑmos ō nouissimis ponit: magnos de minimis efficit: nobiles de ignobilibus cōmutat: naturā frenat: prohibet leuitatē tē: perat doloꝛē: ꝑfert spē: coꝛonat senē: docet iuuenē: mitigat dedignātes: instruit errātes: sanat egros: roborat ifirmos bꝛutos facit sensatos mentis stabilitatē donat: excitat fo: nolentos: ociosos increpat: pigros incitat: credētibus gra tiā dat: reges humiliat: humiles exaltat: rectas vias indi: cat: clemosynā imperat. Hec est scientia scientiarū q̄ sapiē tiam dat. gloriam exaltat: honoꝛē multiplicat: humilitatē charitatē: lenitatē: obedientiā ⁊ mansuetudinē docet: ⁊ in tellectus bonus est omnibus benefacientibus ⁊ diligenti: bus deū. Hec est q̄ abstinētiā: castitatē: largitatē ⁊ volūta riam paupertatē ꝑseruat. Postremo doctrinam omnib⁹ felicitatem: suauitatem: gaudia: stabilitatē coꝛdis: sobrie: tatem coꝛporis: compunctionem mentis: veram humilita tem donat. charitatem fraternam implet: et timoꝛē dñi ac cendit. Gaudete ffres mei q̄ hanc sapientiam diligit: et dili: genter legē implet maximus vocabitur in regno celoꝝ et principatū eccl'ie possidebit: ⁊ p̄mia et munera copiosa recipiet in die nouissimo. Amen.

¶ De vita solitaria et cōtēplatiua quo etiā āno heremū construxit quo pretereā anno fit episcopus Heremitas quoq̄ a dño electos esse ex scri: pture testimōio eiusq̄ aptione ꝓbat ⁊ cetera.

Sermo.xxxix.

A Ebe.j. PAx vobis ffres et charitas cū fide vobis non desit. Pax vobis ffres q̄n electi estis ante mūdi constitutionem in hac vasta solitudine: vt sitis cū helia: paulo: hilarione: antonio: ⁊ iohāne san:
j. Petri.ij cti et immaculati in conspectu dei. Pax vobis q̄n nō estis genus abiectum sed electū: non venale sed regale sacerdo tiū: nō gens obstinata sed sancta: nō populus perditionis sed acquisitionis. Pax vobis q̄ nō cōuersationē hominū: sed angelorum in siluis ⁊ nemoꝛib⁹ adamatis. Pax vobis
ij. Cor.vj et vera apostoloꝛ charitas: tanq̄ nihil habentes ⁊ omnia possidētes. Pax vobis fratres mei ⁊ filij mei dilectissimi: quos quotidie in christo parturio in vtscerib⁹ charitatis.
Phil.iiij Pax vobis illa in qua xp̄i: q̄ exuperat oēm sensum: custo: diat (vt optamus) corda nostra ⁊ intelligentias nostras. Pax vobis fratres q̄ seculū calcastis: mundū despexistis: non laudē mundi vsq̄ nunc adamastis: risū hominū fugi: stis: vt sanctis agminibus ⁊ angelicis colloquijs vacare possitis. Pax vobis q̄s in siliis et ffres elegi: vt cōsortes ⁊
Actuū. ij. et.iiij. participes vos habeam in temptationibus meis. Ad hāc autē vitā iurta apostolicā formā viuere volētes nō me ele gistis: sed ego elegi vos. Segregaui vos a seculo isto malt
Joh.xv. gno et eduxi vos p̄ singula heremi loca: p̄ spelūcas ⁊ cellas vt velut apostoli ipsi modico cōtēti pabulo demoꝛet⁹. Ste
Luce.xij. mus ergo hic fratres in bello pugnantes quotidie cū ātiq̄ serpente. Stemus fortes in bello restringentes et precigē
B tes lūbos nostros tenentesq̄ lucernas ardentes charitat⁹ iusticie: pacis ⁊ tranq̄llitatis. Ad hec enim nō me elegist⁹:
Job.xv. Eccls.x. sed ego elegi vos/et posui vos in vineam penitentie: quā q̄ cūq̄ dissipare p̄esumpserit: mordebit eū teterrimus infer ni coluber. Hec est vinea illa fertilis/quā plantaui anno etatis mee trigesimotertio velut seruus dei noe. quā cupi mus tota mēte deo duce sanctis exemplis: ⁊ sanctoꝛ docu mentis ornare: ⁊ ornatā taliter custodire vt a nemine tran
pō.lxxix. seuntiū possit vindemiari. nec aper de silua possit eā exter: minare: nec alieni possint diripere labꝛum eius et fructus. Hec est illa vinea quam plātaui velut paterfamilias: quā sepe pauptatis: charitatis: obedi'tie: ⁊ castitatis (vt a sim
Matt.xx. et.xxij. plicitano charissimo viro didici) circūdedi. ad quā velut paterfamilias exiēs primo mane: vos cōduxi i operarios: vt afferatis fructū quinquagesimū/sexagesimū/⁊ centesi: mū ꝑm abundātiā glorie plenitudinis christi. Hec est illa religio immaculata. cuius sanctitas per totū orbē terraꝝ diuulgatur. quoꝝ conuersatio a cunctis miratur: quoꝝm
Gen.ij. vita non solū a christianis: sed a iudeis ⁊ paganis potius angelica q̄ humana reputat. Hec est illa amenissima pa: radisus: quā de⁹ a principio plantauerat/in q̄ posuit gra: tiam ⁊ donū meritis matris mee hominem vt operaretur virtutē patientie: eruditionem doctrine: coꝛporis castita: tem assiduitatem preciū confessionem delictoꝛ: abundan: tiam lachrymarū. Hec est illa paradisus: de qua exeūt flu: mina sapientie ⁊ veritatis: cōtinentie et castitatis: in qua
Act.iiij. deus delectat sicut in omnib⁹ diuitijs. Hec est illa norma apostolica: virga directionis et equitatis: q̄ tēpore aposto lice ꝑdicationis sumpsit exordiū in q̄ adā vna cū vnū erat in dño: nec q̄q̄ coꝛ q̄ possidebat aliq̄d suū ee dicebāt sed omnia erant cōmunia: et distribuebātur singulis ꝓut cuiq̄ op⁹ erat. Munq̄d nō ⁊ nos ffres mei sic vsq̄ ad mortē
C viuere p̄misim⁹? Hec est ergo religio apostolica. et a mun: do corde ⁊ coꝛpore segregata: que percutit duces moab: in terficit satrapas ⁊ tyrannos hierusalem. ⁊ egyptioꝝm hy: pocritos vulnerauit ad mortē. Hec est vinea serui dei noe in medio paradisi situata. xp̄i sanguine redempta ⁊ irriga ta: quā sarabaytarū principes: hereticoꝝ pastores velut ap de silua tempoꝛe illoꝝ magnoꝝm monachoꝝm ⁊ heremi tarum pauli videlicet et antonij destruere q̄siuerunt. Cu: ius sepem ꝺburere: cuius gyrū lapideum supplātare: cui⁹ fruct⁹/vites/et flores īcidere: cui⁹ planicie virtutum zizā nia seminare ⁊ replere quesierunt: sed dei virtute circūda: ta minime potuerunt. Ad hanc autem vineam fratres mei vos cōduxi: ⁊ operarios vos feci meos/vt laborantes vsq̄ ad finem: dignum fructum recipiatis in tempoꝛe suo. Ad hanc non me elegistis (vt supradictum⁹) fratres: sed ego elegi vos: sed post annū factus sum episcopus non tamen vos relinquens. Sed cōpulsus inter gentes habitare: mo: nasterium p̄sbyteroꝝ/⁊ clericoꝝ ordinaui: intraui domū episcopi: vt cōmuniter cum eis viuerem sicut et vobiscum antea vixeram⁹. Non igitur me elegistis: sed ego elegi vos. A quo fratres mei maxime hoc dictum sit/⁊ scitis a dño dic tum est: ⁊ discipulis dñi dictum est verūtamen non tantū illis/sed etiam nobis dictum est: quos vocauit in partem sollicitudinis et glorie eoꝝ. Sicut dignatus est vocare p̄ gratiam et participes nos fecit exhortatiōis: sic ⁊ vos. De licatus est enim qui vult vti parte: ⁊ administratione par tis dissimulat ex rata merito se priuat honore: qui honoꝛē affectat sine onere vl'honore. Vobis ergo q̄ pastoꝛes estis tantum animarum vestrarum loquitur pastoꝛ bonus: qui tertia die (vt audistis) animā suā posuit p̄ ouib⁹ suis di: cens. Nō me elegistis: sed ego elegi vos. non istam tārum desertam habitationem deserendo: sed de virtute in virtu tem procedendo fructū afferētes/et fructū vester maneat. In his quattuoꝝ fratres mei attendere debemus: scilicet D dignitatem officii/cautelam/et constantiam. Dignitatē: quia dicit elegi vos. Officium vt eatis. Cautelā: vt fructū afferat. Cōstātiā q̄ fructus vester maneat. Est ḡ dignitas in electiōe offi'i fatigatiōe: cautela i fructificatiōe: ⁊ cōstā tia etiam in fructificatione. Magnum est enim quod ele: gisti qui nō fallitur dum elegit. Maius est quod dei est op⁹ ad quod elegit. Sed maximum quod inter electos preele: git. Est enim sensus talis. Non vos me elegistis sed egist⁹ sed ego omni modo eligendi elegi vos. Sūt enim tres mo: di eligendi. Electio: subelectio ⁊ preelectio. Electio est q̄n de multitudine bonoꝝm et malorum eligitur bonum: si: cut de torculari oleum separatur. Subelectio est quando de bonis electis eliguntur meliores. Postea quādo ō me: lioꝛibus optimi eliguntur preelectio est. In hunc ordi: nē electus est aaroꝛ et filij eius: vt sacerdotio fungerentur co: ram domino. Primo enim dominus ex omni natione que
Exod.i. xxviij. Deu.xiiij. sub celo erat israel elegit in populum peculiarem sibi. De his autem subelegit filios leui: qui tāq̄s ministri spirituales in tabernaculo domini ritu perpetuo deseruirent. De q̄b⁹ etiam preelegit filios aaron in sacerdotes: qui precibus et oblationibus suis indignationem dñi in populum placa: rent. Ad hūc sane modū elegit nos. Subelegit cū in sorte sanctoꝝm vocauit nos ⁊ in ordinem clericatus. Sed cum in statum heremitarum promouit nos: cum per aquam ba ptismatis lauit nos: et in dispensatione familie sue dispen: satoꝛes suoꝝm ministeriorum: preelegit nos. Magnū est enim fratres q̄ elegit nos. Maius est q̄ subelegit. sed ma: ximum q̄ preelegit. Vere ergo elegit nos et preelegit nos dominus in hereditatem sibi. Nam ad eleuationē manuū nostrarum regū capita inclinantur: munera offerunt: etiā patres nos profitentur: expectantes nos esse cum holia: et paulo heremita ⁊ intercessoꝛes apud deū. Ue tamen in he:
Mat.xiij. remo habitātib⁹? si inter malos pisces foras in die nouissi: Matthei. xxv. mo proijcientur. De pastoꝛibus ouium si inter hedos nu merandi sunt. Quid vlterius fratres dicatur audite. Po: sui vos vt eatis. Nā quattuoꝝ sunt hominum positiones. E Joh.xv. Accubitus/sessio/statio ⁊ ambulatio. Omnis enim homo sic est in loco positus q̄ aut iacet aut sedet: aut stat: aut ambu lat. Hec aūt tantum inter se differunt in hūc modum. Nā cum homo iacet. omnes partes coꝛporis quiescunt. Cū ve ro sedet inferiores partes coꝛporis quiescunt: quia sedere videntur: sed superiores laborant. Cū aūt stat totus labo: rat homo erigēs se/quia generaliter pondere suo laborat. Cū vero ābulat: additur laboꝛi grauis ex motu fatigatio. Ad hunc modum ffres quattuoꝝ sunt hominum gradus et status in ecclesia dei. Fidelium enim alij boni: alij mali. Nu
pō. xxxix. merum malorum fratres non distinguim⁹: quoniam mul: tiplicatus est sup numeꝝ arene maris. Boni vero sicut oꝛ dinem recipiunt: sic et tam et distinctionem. Sane bonoꝝ aliqui sunt actiui: aliqui contemplatiui: aliqui vtriusq̄ p̄: lati. Et sic vnū maloꝝ genus: ⁊ tria bonoꝝ genera. Quat: tuoꝛ enim sunt fidelium genera. Mali aūt sunt iacentes q̄ in mundo quiescunt: tales totam spē et fiduciam ponunt i numero diuitiarum: quoꝝm deus venter est. Tales in le:
Phil.iij. Luc.xij. cto iacentes loquuntur anime sue ⁊ sepe dicūt. O aīa mea habes multa bona reposita: epulare ⁊ bibe. opptime paupe

res:despice vicios:renue natos:dilata te:extēde alas ascē
Sap.ij. de super sydera:non sit pratū quod luxuria tua non pträl-
cat:dic anime tue:castrū seruat q̄ seipsum ab omni malo ꝓ
seruat. O fratres tales ꝓstrati iacēt:nocte dormiunt: ebrij
j.Thes.v. sunt:z ecce mox eos iacentes et dormiētes aggredit mors
et sicut fauilla statim deficiūt. Talibus autē ꝯtidie clama
Ro.xiij. bat apls dum dicebat. Hores sciētes q̄ hora est iam nos de
somno surgere. Inter bonos sunt boni coniugati: q̄ bene
F vtuntur liciti sed tales diuisi sunt: q̄ partim seruiunt deo
j.Cor.vij et partim mundo. de quibus ait apostolus. Honorant deū
Prouer. de substantia sua operibus mie intenti: tamen solliciti sūt
iij. vltra modum de vxore possessionibus: fratribus filijs z co
gnatis. Et q̄ isti partim delectantur in mundo: ideo sede-
re dicuntur: q̄ in suptoribꝰ laborant z in infimis desciunt.
Sunt z alij contemplatiui: quorū (vt diximus supra) con-
uersatio in celis est: de quorum numero vos esse dei gratia
credo et certus sum. Tales spem omnem in deo ponūt: op-
probria: famē: nuditatē: pressuras amore x̄pi sustinere sem-
per desiderant: q̄bꝰ viuere mori est: z mori lucrū: clamātes
Phil'.j. cum apostolo dicentes. Quis me liberabit de corpore mor-
Rom.vij. tis huius? Tales sunt velut milites: et celorum ciues. Isti
labozant super terram z quotidie ab angelis sustentatur.
G Sūt et alij qui ambulant. Istis ambulare incumbit nō tā
Pō.lxxxiij tum vt et nos de virtute in virtutem: sed plusq̄ nos inter
diuersa hominū genera ambulare: discurrere et examiare
quid agatur. Isti sunt pastores et prelati: quibꝰ incumbit
nunc exhortari: nunc increpare: nūc minari: nunc ꝑsolari:
nunc docere: nunc predicare: nunc legere. nunc orare: q̄bus
dam ridere: quibusdā flere quibusdā applaudere: quosdā
fugere quosdā mēte z litteris visitare: q̄sdā p̄sentia ītueri
Tales sunt prelati vtiq̄ pastores: ābulātes velut magister
Iesus: q̄ ambulans iuxta mare galilee vocauit discipulos:
Mat.iiij. et ait illis. Ite in orbē vniuersum: predicate euangelīū oī
creature rationali. Tales sunt omnes ecclesiarū pastores:
Mat.xvj. quibus a christo dicitur. Ite q̄ periculosum est tantū sta
re pastoribus z medicis animarū. Ite ergo: q̄ pernicioſū
est sedere: z peremptorīū est iacere. Ite excitate iacentes:
Ro.xiij. et dicite: Jam de somno surgite. q̄ diu dormistis. Clama-
te pastores z predicatores veritatis: z exaltate vocē vrām
Pō.xviij vt in omnē terrā audiatur sonus vestre correctionis: icre-
Jo.xj. pationis: charitatis et sanctitatis vestre. Nunquid nō ma
gister quatriduanum mortuū volens resuscitare: voce ma
gna clamauit. Cigilate ergo et excitate dormientes: z mi-
nas cum terrozibꝰ eis adhibete. Deinde ad sedentes trāsi-
Pō. cxxx te: z exhortantes eos/vt ad meliora proficiant: dicite. Su-
vj. per flumina babylonis sedete z flete dum recordamini syō
porrigite manum pauperi: ne obliuioni detur dextera vra.
Frustra enim manus tendit ad deū: qui posse suo manꝰ ad
Pō. cxx: pauperes non extēdit. Si vero qui sedet/ aliquando stare
vj. voluerit: apponite manum et dicite. Surge postq̄ sederis
Mat.xix. q̄ manducasti panem dolozis. Stantibus autem dicite qō
promissum est. Sedebitis vos sup sedes duodecim iudicā
Matth.v. tes duodecim tribus israel. Istis autem necessaria est con
Luce.vj. solatio q̄ multum laborant. Dicendum ergo eis est. Beati
pauperes spiritu: q̄m vestrū est regnum celorum. Beati q̄
nunc fletis: q̄ ridebitis. Beati qui nunc famescitis: q̄ sa-
turabimini. Beati qui homines fugitis: quia sociabimini.
Beati solitarij: quia celorum ciues efficiemini. Utiliter
Pō.xxx. ergo agite fratres mei/et confortetur cor vestrum et expe
ctate dominum: quia veniet z non tardabit. Modicum
Mat.xj. erit z videbitis remuneratorē militie vestre: ꝓo qua penu
H rias z anxietates sustinuistis. Regnū enim celorum vi pa
titur et violenti multi possidebunt illud. Hic est enim la-
bor officij nostri. Jste enim mūdus fratres mei mari sepe
cōparatur: per quod multiplex est transitus. Nā quidam
transeunt vado: quidā naulgio: quidā pōte: quidā submer
si natant in fluctu. Isti sunt illi quattuor status: quos noſa
Exo.xv. uimus. Jacentes enim submergunt: z descendunt in ꝑfun
dum quasi lapis. Cōiugati vado mare transeūt: z medijs
fluctibus isti saluabunt igne purgati. Contēplatiui aquā
maris ponte transeunt: securiorē viā eligentes: quibꝰ mū
dus mortuus est. Isti sunt mundū despicientes. qui sicco
Exo.xiiij pede z vestigio mare magnū (vt expiētia didicim? z ocula
ta fide probauimus) transeunt in fame et siti: nuditate et
frigore: in vigilijs multis: z in laboribus plurimis. Vos ij. Cor.
aūt fratres mei estis q̄ mecū permansistis in tēptationibus Luc.
meis: z mare magnū ponte transimus. Nobis vere incum-
bit ceteris subuenire: ne descendāt in profundum quasi le
pis. Subuenite vos omnes orationibus vestris: omnes le
tunate: hoc mare magnū transeūtes: quia omnes in pericu
lo positi sunt. Tam nauigantes q̄ submergentes: z tam va
do mare hoc transeuntes in piculo sunt. Nunq̄d etiam et
nos qui per pontem transimus? Nunq̄d non et pons aliq̄n
cadit? Orandum est omnino fratres: ne de ponte cadam?.
Nam si de ponte caderem? (q̄d deꝰ auertat) citius mozere
mur: quia de loco sublimiori caderem?. Porrigam? ergo Pō.lxx
manus de ponte ad submergentes ne moriantur: z labore J
mus ne etiam puteus inferni aperiatur z claudat sup nos
os suū? Hic vero fratres de cautela audiamus et audien
tes aduertatis: z videatis quomodo caute ābuletis. Cau Mat.
te autem ambulandum est: vt fructum afferatis. Tres eni
fructus dominus memorat in euangelio: trigesimū: sexage
simum: et centesimum. Centesimus est virginum. Trigesi
mus subditorum. Sexagesimus prelatoꝝ: id est fructꝰ du
plicatus. Non enim prelato sufficit seipsum immaculatū
seruare: sed expedit vt bonos q̄tum in se est faciat vita et
exemplo relucere. Ad hoc enim significandū data est nobꝫ
tunica talaris: vt bene facientes et lucernas bonoruꝫ ope- Gen.
rum tenentes: per seuerem? vsq̄ in diem vocationis nostre vij.
ne dicatur nobis. Hic homo cepit edificare et non potuit Luc.
consummare. Aduertere nāq̄ debent canonici nr̄i et ꝑsby Luc.
teri: q̄ quanto pre alijs maior dignitas in honore: tāto ma
ior in reddēda ratione difficultas: quia q̄t graduum cul-
men ascendunt: tot rationū vinculis erunt alligati. Quis
enī tot vinculis alligat: quot sacerdos: bos vel asin?: latro
veleo captus? O sacerdos cū teipsum iduis: ꝑmo amictu
faucibus circūdatis ligaris: albā postmodū ponis: subcin
ctorio vel cingulo renes astringis: ac si tibi dicatur. astrin
ge fauces ponendo custodiā ori tuo. Astringe funiculū ad
mixti potus: ne cor tuum mala meditet: stringe renes cru-
cifige carnem tuā abstinentia esce z potus q̄tū valitudo
permittit. Hec fratres mei dilectissimi facientes viuetis: z
bene eritis et bene vobis erit. Uerūtamē orate illum sine
quo nihil potestis facere: vt sicut elegit vos de mundo z cō
duxit vos ad banc singularē apostolicā vitam z societatē
fic vos iuuet vt edatis sup mēsam in regno patris sui. Pē
sate tamen fratres mei q̄ q̄diu vixerim?: in periculo gran
di positi sumus. Jdeo de bonis suis nemo confidat sed co
gitet sicut dicit apostolus: q̄ cū quis existimat se stare ca- j.C
ueat ne cadat. Nunquid fratres mei non lucifer sic decora
tus cecidit? Nunquid non etiam petrus? Aut qui inter di-
scipulos christo familiarior iuda: et quia de se confidēdo:
nec in bono perseuerando permansit: cecidit et crepuit/et
mortuus est. Rogate igitur fratres illum sine cuius volū-
tate folium arboris non mouetur: vt vsq̄ in finem taliter
vos in hac solitudine regat z dirigat: vt eatis et fructum J
afferatis/et fructus vester maneat. Amen. Non turbemini
fratres dilectissimi si cōpelo vos vinum bibere: et panem
trittici cū bletis butyro mixtis simul comedere. Nā hodier
na die creditmus filium hominis resurrexisse a mortuis: nō
gaudere et epulari oportet: quia frater noster mortuꝰ fue-
rat et reuixit: perierat et inuentus est. Ad mensam ergo ac
cedentes cum gaudio epulemini: quoniam ego sum iacob
pater vester.

De obseruantia clericorum Ad paupertatem etiam (cuius genera quinq̄ esse testātur) fratres inuitat. Sermo.xl.

Audistis in mensa fres charissimi qualiter dom
mus precepit seruo suo abrahe vt tolleret filiū su
um (quem sup cuncta terrena diligebat) isaac: et
offerret eū super vnū montium quem mōstraue-
rat sibi dīs: quem dicunt nonnulli illum esse mōtem calua
rie: i quo crucifixus fuit ille deus et homo. Series hystorie
nuper simpliciter intellecta: primo edificat obedientie fil
os. Fidelis eius sermo viuꝰ et efficax: et penetrabilior om
ni gladio ancipiti. Sed de modo et virtute obedientie ali
quid vobis nunc dicendum est. Nam sicut obediendū est

libēter: sic hilariter: sic et velociter. Obedictia enī sine mo
ra esse debet. Non placet deo morosa z deceptatrix obedic-
tia: que quidem cum precipitur querit cur: quare: q̄ obtem
precipiatur. Jstius obedientie exquisitum nobis hodierna die exemplum proponitur. Abraam pater noster: sic enī
dicitur senex: fidelis et prima credendi via. Sanctus igit
pater abraā et prima obedientie norma: et forma vere obe-
dientie apud omnes esse creditur. Ecce fratres precepit el
deus filiū immolare. Sed quez filium? Audi et obstupesce
qui audis filium dilectum: filiū primogenitum: filium ma
gne promissionis: filiū magne generationis. Dictum enim Gen.xxj.
fuerat abraam. In isaac vocabitur tibi semen tuū: z in ipo
erit semen tuum sicut stelle celi: z sicut arena maris in ex-
trema tua senectute. Centenarius enim erat abraam dum
genuit isaac de Sara sterili vxore propria: de agar ancilla
bismaelē sagittariū mirabiliter ꝓmissum susceperat: mira
bilius susceptū religiose educauit. Inter hec tamen nō cō
tradicit abraam: sed nec murmurauit: nec belt tauit: nec fa
cie ꝯturbauit: imo tāq̄ pater exurgens pia crudelitate in
filiū se armauit vt mox obediret. Attēdite vos filij obediē
tiex votū feciſtis et ꝓfessionē. Vade o tu frater et fac simi
liter. Hec semper adimplere cogita: doc semper facie leta
fac et viues: et erit semen tuum būdictū vltra semen abrae.
B Uerūtamen dū matus nescio murmurat: quid affectuoſi?
susurrat vox ista in auribus nostris: licet hec tempore tan-
to ante nos scripta sint que sunt per allegoriam dicta? Di- Gal.iiij.
scuttamus ergo folia vitee: vt fructum inuentiamus spiri-
talis intelligentie: tāq̄ sub cortice nucleū: tanq̄ sub palea
granū: tanq̄ sub terra thesaurū. Uerū vt hodierne x̄pi so-
lēnitati satisfaciam? cōsideremꝰ vtrū ea q̄ dicta sunt de tē
pore abraam inclinare possimus ad me augustinū patrem
vestrū. Tentemus sup hoc aliquid dicere ad dei laudem: z
ad nostram aliquale edificationē. Sed ſm hebreos abraā
sub tribus temporibus tria sortitus est nomia. Primo di-
citur est. Illā quod idem sonat qō ecclesiā: cū adhuc esset
in chaldea in terra z in cognatione sua in domo patris sui
Ascendens aūt in terram chanaā ad vocationē dei: dictus
est abraam: quod interpretatur pater excelsus. Tandem ī
circūcisionis sue tempore tunc dictus est abraam: hoc est
pater multarum gentium. Attendatis fratres et vos in pa
trem vestrum. Nam primo vocatus sum excelsus philoso-
C phus. Erā enim inter omnes magnos nominatissimus: et
liberaliū artiū sagacissimus indagator. Excelsus inquez
j.Cor.viij eram celsitudine scientie que inflat: non charitatis q̄ edifi
cat. Nam cedrū odoriferum vocabant me romani princi-
pes: folijs abundantem: sed non habebam fructum. Excel
pō.xxxvj. sus eram z impius sup omnes coetaneos meos: elatus z
super exaltatꝰ super cedros libani. Et ecce accessit ad me
mater pietate plena: p̄dicatio sancti viri ephi: vita z exēpla
pō.xxviij. sanctoꝝ patrū pauli et antonij z simplicitas: z cū his oībꝰ
vox dñi cōfringentis cedros cōmuniter cedrū libani/ z bo-
stia preparata ad victimā in odorem suauitatis. Et sic fa
cens sum pater excelsus. Deinde ad aphricā veni: mecū ou
cens decē et nouē ex fratribus meis simul viuentes in pa-
latio sanctoꝝ cupientes separari a seculo: sanctꝰ pater va-
lerius cupiens esse particeps fructuū et orationū: locū istū
secretū in quo nunc sum? nobis donauit: z multi nostrū vi
derunt? Sed loco isto edificato in christi nomine z sancte
trinitatis pontifex hipponēsis factus sum: z vocatꝰ sum pa
ter excelsus multorum. Pōtifices cnī fratres mei sicut vo
canē pastores gregis, ita z patres plebis ꝑ cura z patria
Psal.lij. solicitudine: z tunc factus sum sicut olius fructifera in do
mo dei. Presules enim olive cōparant ꝓpter vim olei tri-
plicē. Nam oleū primo illuminat: pascit: z fessa membra fo
uet. Sic et presules illuminare debēt verbo: pascere exem
plo et fouere egentes temporali beneficio. Ego enim fres
non dico me hoc facere: studeo tñ sacrā scripturā exponere
turri dauticā clypeis fortissimis mūre munitā declarare
z declarata ordinare. Nam quid per turrim dauiticam ni
si sanctorum ecclesiā intelligo? Et sic iam ab ortu z occasu
Psalm. ab aquilone z austro viget nra doctrina et expositio. Nō
cxxvij. tamen a me sed de domo dei procedit: z sic nō solum pater
gentium dicor: sed etiam vitis abundans in lateribus do-
mus dei. Cuius domus sunt latera: legentes et orantes/z
coniugati legentium et orantium et coniugantium. Nam
vobis qui estis legētes z orantes abundāter propinauim?
doctrinā: quibus disciplinā apostolicam tradidi. Coniu-
gatis populum vite etiam propinauimus. Vobis tamen
propinaui vinū feruoris: charitatis: z equitatis illis vero
pacem z patientiam donauimus: Reuertamur ergo ad hi
storiā prefatam: quam insinuat nobis tria: scilicet disciplī
nam regularem: progressum et exitum. Dicitur enim nobꝫ
a domino. Tolle filiū tuū: quasi dicat dominus. Tu q̄ mo-
nachus es: tolle filium tuum isaac: qui interpretatur risus
boc est tuam propriam voluntatem tolle: in cui? executio-
ne homo ri[illegible] z delectatur. Et hec est prima oblatio quā
homo debet deo reddere et offerre super vnum montium
quem monstrat nobis deus. Nam multa genera mōtium
demōstrat nobis dominus. Sed de quattuor nobis media
tor dei et hominū homo christus iesus mons dicitur: q̄ erit
in nouissimis dieb? mons dom? dñi in vertice montium.
Et iterum. Mons dei: mons pinguis et coagulatus. Poz Esa.ij.
ro de hoc monte descendit ros et vnguētū pro barba aarō. Pō.lxvij
Omnes enim de christi plenitudine vnguētū recipere pos pō.cxxxij.
sumus. Apostoli etiam fratres dicūtur montes: quia fun-
damēta eius scilicet ecclesie in montib? sanctis. Angeli Ephe.ij.
nunquid non et ipsi montes dicūtur excelsi? Porro iesus
qui mons dicitur sedens in monte thabor: sermonem disci E
pulis facit: enumerans septem beatitudines spiritꝰ. O fra
tres attendite q̄tum sit impedimentū: q̄ grave dispendiū
inferat sancte religioni superfluitas et abundantia rerum
quod longe magis legimus in libro nostre conscientie q̄
possumus explicare sermonibus. Nunquid non sodomita Ezec.xvj.
rum peccatum fuisse legitur abundantia panis/et supbia
vite? Nunq̄d non angeli videntes se abundare in pulchri
tudine z sapientia superbientes ceciderunt? Nunquid nō Esa.xiiij.
et patres nostri quasi ratione eadem expulsi sunt de para-
diso. Nunq̄d non et mundus submersus fuit: quando abū Gen.vij.
dantes et in suis abundantijs deū non cognoscentes pe-
runt? Nunq̄d non egyptij abundantes tracundia pleni fa- Gen.vij.
cti sunt z submersi? Nunq̄d non propter abundātiam ido
la terre facte sunt? Nunquid non amalech q̄ abundabat: Exo.xiiij
id est inuidia plenus incidit in manu saul? Nunquid non j.Reg.xv
tempore dauid multa milia interfecti sunt. Nunquid non
saul abundans superbus efficitur et ejicitur? Nunquid j.Reg.
non herodes ascalonita iugulatur? Nūq̄d nō herodes te- xviij.
trarcha sperans in sua abūdātia populo satisfacere: q̄ cre-
debat ioānē esse sanctū z iustū: ipsum tñ decollauit? Cogi- Mat.xiiij
tate fratres q̄d receperit holofernes: q̄d cesar: q̄d nero: q̄d
valentinus: quid constantinus: quid decius: quid iulian?.
Quid ergo valuit cesari z neroni abūdantia? Quid assue-
ro pecunia? Quid ātiocho simulata z pallīata penitētia?
Colamus ergo christum pauperem in presenti vt sim? di-
uites in futuro. Comes enim diuitiarū superbia z luxuria
est. Amemus ergo fratres summā x̄pi z apostolorum pau-
pertatem: ne in nostra sancta religione mutetur color opti Thre.iiij
mus: z dispergantur lapides sanctuarij nostri. Sane enim
fratres mei ex collatione aliarū paupertatū: commēdatio
pauptatis voluntarie plenius inter nos relucet. Sunt enī
quinq̄ genera pauptatis. Prima est infelicitas. Secūda
est paupertas cupiditatis. Tertia paupertas superfluita- F
tis Quarta dolositas. Quinta paupertas volūtatis. Pri
mam habet mendicus: secūdam habet auarus: tertiam ha
bet prodigus: quarta est paries dealbatus: quintam habet
vir compeditus. Prima est flagellum: secūda est venenū:
tertia est ventilabrum: quarta est vmbraculū: quinta edifi-
ciū. Prima est miseria quia cruciat: secūda est venenosa
quia necat: tertia est ventosa quia inflat: quarta dolosa: q̄
dissimulat: quinta gloriosa quia coronat. Nec mirū si chri-
stianus amator sobrietatis sobrietatem spiritus commen
dat: cum epicurus preceptor voluptatis eam commēdaue
rit dicens O felix paupertas est si leta est. Super hanc p
priam voluntatem offert homo deuotus quod precipue fit
in professione obediēdi. Sequitur fratres. Strauit abraā Gen.xxij.
asinum duos pueros secum ducēs. Jsaac vero ligna cedri G
na portabat: abraam autem ignem z gladium. Venientes
autem ad mōtem ligatur isaac: super ligna ponitur: z scita
a patre dei voluntate: non aperuit os suū. Et extendēs ma

num abraam:audiuit. Ne extendas manum sup puerum: sed pro isaac tolle arietē vnum de cūctis tuis melioribus quem inter spinas tibi parauī. Attendamus nūc fratres: nam quid per asinum nisi carnem nostram intelligo: q̄ vellut asinus domanda est virga:onere et pabulo et cinere et cilicio:Caro domanda est:ne impinguata/incressata/ꝛ dilatata recalcitret:velut asinus q̄ cū vño velut catellus ludere voluit. Duo namq; pueri sunt quinq; hominis sensus:quos tamen duos dicimus:quia ad vsum ꝛ ad executionem eorum duo intra membrorum mācipata sunt. Mā et ego velut abraam in vobis et canonicis nostris:ne caro luxurieī: et ne moꝛs per feneſtras intret: duobus pueris vos sociaui paupertati scilicet ꝛ oratiōi:quibus medianibus quinq; sensus corporis extinguere poteritis. Nam per hec preterita mala obliuiscemur:cogitatiōes male nō ascendent in corda vestra:affectio cognatorum non regnabit in vobis. Hec enī sunt que quotidie monachos cribrāt sicut triticū. Ite sunt moꝛdaces cure:que sanctum virī positum enerūauerunt. Inter has vir sanctus coquitur ꝛ cruciatur. Hec sunt monachoꝝ muſce moꝛdaces ꝛ moꝛientes:que perdunt suauitatem vnguenti. Hec sunt volatilia que comedunt frumentum in anima seminatum. Vos autem fratres dum hec in corda vestra ascendunt: recurrite ad oratiōnem vel ad operis occupationes:ne vos serpenti ne muſce deglutāt. Vunqd non sic fecit sanctus pater antonius? Qui cum epistolas a charis suis in seculo moꝛantibus recepiſſet:nullā legere voluit:sed receptas in ignem proiecit dicens. Charte fallaces estis: etiam plene mendatijs. comburovos:ne comburar a vobis. Sequitur fratres

Gen. xxij. Ligatur isaac. Sic et vos ligamini in hac solitudine tam fortiter vt consuetudines vite secularis ignoretis: ꝛ suauitatem sancte religionis capiatis. Placeat vobis somni sobrietas:mentis tranquillitas:corporis munditia: moꝛtis seueritas:et cuncta salutis expectatio. Soluitur isaac ꝛ ascendit ad matrem reuertitur in bersabee. Sic ꝛ vos vertamini soluti ad matrem que sursum est hierusalem. Cum q̄ illic peruenerit is dabit refrigerij sedē: quietis beatitudinem:et luminis claritatem.

De obseruantia ieiunij quadragesimalis ꝛ ieiunantium genere quadruplici.penitentie cōmēdatione. Infructuosa confessione cum exemplis et cetera. Sermo.xlj.

A Wat.vj. Cum ieiunaueris vnge caput tuum/ꝛ faciem tuā lauā:ne videaris hominibus ieiunans. Ieiunātis officiū est in cinere ꝛ cilicio sedere: sordidas vestes non tenere:carnem macerare:faciem attenuare:in palloꝛe permanere:non ipsam lauare: non ad mēsam opulentam accedere:non conuiuia et festa visitare:nō capite inclinato incedere:sed elemosynas dare:castitatem seruare:iuste sancte et pie viuere:vt christi sanctam resurrectionē expectās glorietur. Hec autem omnia facite non vt videamini ad hominibus/sed tantum a illo qui cūcta videt in abscondito. Sed si contingeret q̄ fumus ieiunioꝝ sparge retur inter homines:statim faciem tuam lauā ne videaris hominib⁹ ieiunans. Tria enim fratres proponuntur nobis hodie:scilicet ieiunare:facie lauare:ꝛ caput vngere. Hec tria sunt in quib⁹ tota vita nostra cōsistere dz

pš. xxxvj. Que sunt ista fratres nisi declinare a malo ꝛ facere bonū: et totum q̄ habes deo contribuere? Ecce quicqd cōtinet nostra christiana sancta religio. Quid enim per ieiunare fratres nisi a malo declinare:per faciem lauare/bonū facere:per caput vngere/totum deo tribuere? Sed dicet quis. Breuis est hec expositio:sed et aquā viuam(vt cupimus) nō ppinasti. Attendite ergo fratres. Nam hostis antiq⁹ vestris primis parentib⁹?:primo in paradiso suasit vt dñm

Gen. iij. offenderent:secūdo vt faciem a deo absconderent post meridiem:tertio vt de ligno vetito comederent. Nam ibi dicitur vt caput pungeret:sed hic vt caput vngeret. Ibi abscōdendo faciem latitaret:sed hic lauaret. Ibi vt comederet:sz hic vt ieiunaret. Credamus illi qui modo hec precepit:sz nō illi qui cōtraria persuasit. Ait enim pater. Hic est

Wat. xvij fili⁹ meus dilectus:ipsum audite. Nam ait hodie. Cū ieiunatis. Est enim fratres quoddā ieiunij cōmēdabile:ꝛ q̄dam damnabile. Damnabile q̄ vident homines:q̄ fit propter homines. Cōmendabile quod solum propter deū fit. Sed aliqui ieiunāt vt infirmi:aliqui vt fastiditi:aliqui vt auari:aliqui vt hypocrite. Egrotus ieiunat vt valeat: fastiditus vt appetat:auarus vt parcat:hypocrita vt appareat. Ieiunū egroti est sanitatis:ieiunium fastiditi est gulositatis:ieiunū auari est parcitatis:ieiuniū hypocrite est simulatatis. Hec aūt ieiunia ꝛ si nō sunt periculosa vt egroti:tamen sunt infructuosa. Ieiunate ergo fratres propter deum:frangatis nucē vt accipiatis nucleum:proiciamus folia vt inueniamus fructum:purgemus puteū vt hauriamus aquas de fontib⁹ saluatoꝝ. Ait enim saluator. Si

Esa. xij. tiētes venite ad aquas. Nā triplex est aqua saluatoris fratres. Aqua lachrymarū quando sicut sup lazarum: et sup ciuitatem. Aqua quam posuit in peluim quādo discipulorum pedes lauit. Aqua que de latere emanauit. Primam oportet nos habere fratres si recte ieiunare cupimus. Est ergo prima aqua contritionis:secunda cōfessionis: tertia satisfactionis. Prima mentem sanat. Secūda refrigerat. Tertia fecūdat. Ergo fidelis si cupis recte ieiunare:istas aquas recipe ꝛ laua te/et mundaberis a lepra. Nam nisi habueris has aq̄s:ieiuniū tuū modicū valebit. Ideo vocati hodie ad nuptias magni regis fratres dilectissimi:ornemus nos vestimentis/tubis/ꝛ cymbalis benesonantib⁹ Laudemus ipsum patrem familias: qui ad suas nuptias nos vocare dignatus est. Que sunt nuptie hodie preparate fratres:nisi iste dies quos deus cōsecrare dignatus est? Isti enim sunt dies quos obseruare debemus: in quib⁹ legem recipere merebimur. Isti sunt dies medicinales: qui

Matthei. xxv. aīe ꝛ corpori cōferunt sanitatem. Isti sunt dies nuptiales: in quibus vestimentis ornati esse debemus: cymbala ꝛ tubas/organaq; benesonantia fonantes. Hec enī sunt instrumenta que in nuptijs quadragesimalibus sonare debem⁹ Nam primo vestire nos debemus virtutib⁹ sanctis:expoliatis vitijs. Secūdo cymbalum percutiēdo pectora per contritionem sonare debemus. Tertio vt precones clamare debemus sugentes vbera vocando paruulos vt ieiunare discant:senes vt ieiunare doceant:q̄ ecce nūc tēpus acceptabile:ecce nunc dies gratie ꝛ salutis. Ecce dies remissionis:ecce dies satisfactionis. Tu ergo inique qui longo tēpore dormisti:surge memento vnde ceciderīs et age penitentiā dum tempus habes:dum sanus es: dū peccare potes:vt non ex timore sed ex amore videaris penitere. Omis

Apoc. iij. eni fres mei qui per penitentiam deleuerit peccata sua: tā angelice felicitatis particeps est. Ipsa nāq; penitentia est medicamentum vulneris:spes salutis per quā peccatores saluantur:per quam deus ad miam inclinatur. Dum aūt penitentiam fratres feceritis:fundite pro peccatis lachrymas cordis et corporis. Vunqd non lachrymando fratres mei petrus a christo respicitur? Vunqd non maria veniā meretur? Vunqd non martha lachrymis sanatur? Rūqd non chananea exauditur? Vunquid non Lazarus ad vitā reuocatur? Laua ergo faciem tu qui hodie incipis ieiunare: lachrymis percute pectus:exalta vocē tuam confitēdo et annunciando sacerdoti peccata tua. Audite fratres q̄d dauid per cōfessionem consecutus est. Quid ait nisi peccaui domino? Et Nathan prophetes ait. O dauid transtulit deus peccatum tuum a te. Cauete tamen fratres ne cōfessio sit saul q̄ redargutus a samuele supbiendo dixit. Peccaui. Qui statim audire meruit. Transtulit de⁹ regnū tuū a,te. Sic et dixit iudas. Peccaui:nō dolēdo sz diffidēdo. Sic ꝛ cayn. Maior est iniq̄tas mea:q̄ vt venīā merear. Ergo fratres cum ieiunatis facies vestras lauate lachrymis caput vngite christi qui caput cunctorum est. Ipsum ergo vngite:scilicet oleo misericordie elemosynas dando et verba contritionis clamando. Peccauimus domine: sed miserere. et sic vncti erimus a christo olei leticie. Sic vnctū dauid legimus:sic vnctum petrum et mariam prospicim⁹ sic vnctos volentes semper spectauimus fratres. Sed dicet:quomodo vngendus est deus? O peccator vade primo ad mariam peccatricem. Ipsa enim vnxit pedes ꝛ post ea caput:scilicet animam:et postea accedere potuit ad caput. Nam si primo lachrimis christi pedes non lauisset: ad caput christi accedere vngendo ausa non fuisset. Ergo necesse est primo ad pedes lachrimas fundere:ꝛ postea ad christi caput accedere. Scitote tamē fratres mei q̄ nisi inimicis vris corde peperceritis:oīa q̄ agitis siue ieiunetis siue elemosinā detis:siue omnia q̄ bona sunt agitis:omnia vana sunt:ꝛ serui iutiles estis nisi primo peperceritis. Si dicetis. Ego parcere inimico non possum:ex quo ergo mihi bona non valent sine hoc:me affligere ieiunādo bona di

Luce. vj. stribuendo non amplius volo. Ego autem dico vobis. Dimittite vt dimittatur vobis. Nullum tamen malum impunitum:nec aliquod bonum remuneratum remanebit apō deum qui nouit abscondita cordis cunctorum.

De vita et moribus clericoꝝ. Sermo. xlij.

A Thre. iiij Fratres charissimi:sanctus ille Hieremias cōsiderās sacerdotum et prelatorum negligentiam lamentabiles voces emittens dicebat. Paruuli petierunt panem ꝛ nō est nec erat qui frāgeret eis: Clamabat ergo Hieremias aspiciens destructionem sancte ciuitatis:ploraꝛ ꝛ lamentatur crudelitatem matrū:

Ezech. xxxiiij. patrū ꝛ pastoꝝ:qui deuorant filios in perditione. Ve vobis pastoribꝰ israel:qui quod pigue erat comeditis:quod cōfractum erat non cōsolidastis:quod erroneum erat nō reuocastis:quod infirmum erat non sanastis: quod nudum erat non cooperuistis. O fratres lupi rapaces hodie facti sumus iusticiam postponentes:veritatem et misericordiā ignorantes. Tacete ergo ne vobis dñs hodie dicat. Dispēsatorem te posui super familiam meam:et tu panem eis non fregisti. Non ergo dispensator sed dissipator:nō speculator sed spiculator. O serue nequā mittā te ī tenebras exteriores:quoniā pueri tui petierunt tibi panem:nec fuit q̄ frangeret eis. Itaq; fratres distribuēdus est panis ꝛ frangendus subditis anteq̄ fame pereant: nam si morientur: de manibus tuis sanguis eoꝝ exqret. Distribuēdus itaq; est panis omnis sanctitatis esurientib⁹. Est enim fratres panis mundus qui distribuendus est et frangendus filijs. Est et alter panis immundus:qui distribuendus est seruis. Sūt ēt isti panes cōiūcti in domo dei: sicut in area palee cū granis. Tres tamen panes legimus in scriptura: panes pharaonis/oblationis/ꝛ propositionis. Primi sūt laici. Secūdi sunt sacerdotes. Tertij vero pastores. Pa-

j. Joh. ij. nes pharaonis diuiduntur in tres partes:in cōcupiscētiā carnis:ꝛ cōcupiscētiā oculoꝝ et supbiam vite. Prima est luxuria que eneruat:secunda est auaritia q̄ cruciat:tertia est supbia que velut vesica inflat. Luxuria est proferens immunditiam:auaritia est generans inuidiam:supbia parit iniusticiā. Luxuria est premens hominem intra se per pollutionem:extra se per vacationem:supbia supra se per elationem. Luxuria deprimit hominem intra se:quia cum fact⁹ sit ad imaginem dei:velut porc⁹ luto viuere querit. Auaritia trahit hominē extra se:q̄ propter terrena dimittit celestia. Superbia extollit supra se:vt ponat in celō os suum

Pš. lxxij Et sic patres et fratres homo per luxuriā in vanis cupit delectari per auaritiā in transitorijs consolari p supbiam de impietate gloriari. Isti sunt pastores quos dñs eiecit ō templo vendentes et ementes. Isti sunt quinquagenarij q̄ per heliā comburuntur. Isti sunt illi falsi prophete vestiti pellibus caprinis:qui etiam intrinsec⁹ sunt lupi rapaces.

Wat. xxj. iiij. Re. j. Wat. vij. Ergo nos qui pastores sumus nominati:luxuriam frāgamus per abstinentiam:auaritiam submergamus p elemosynā:supbiā fugiamus per humilitatē ꝛ per patientiam.

C Mā sicut impossibile est demonem in malo obstinatum paradisum intrare:sic impossibile est luxuriosis pastoribus: auaris ꝛ supbis subditos castos ꝛ humiles ꝛ bonos facere q̄ necesse est vt talis sit grex qualis sit et rex. Est et alij pa

Dā. xij. nis oblationis:quem quidē nō solū frangere sed ꝛ deo offerre debem⁹. Dauid dicebat. Intret oratio mea sicut incēsum in cōspectu tuo. Ite est panis triplex:quia oratio debet esse ampla/deuota/ꝛ pura. Ampla vt p omnib⁹ etiam rogetis pro calumniantib⁹ et persequentibus vos. Deota vt non remisse petatis:sed deuote:et dabitur vobis per

Jo. xj. seuerantibus. Sed dicet quis. Qualis debet esse qui petit q̄d petat:pro quo petat:ꝛ a quo petatur? Si petj qualis esse debeas:dicimus quod bonus:q̄ scimus q̄ de⁹ peccatores nō audit. Si dicis quid petere debeas:dico q̄ vitā vel meritum vite:vel apprehendentiam meritoꝝ vite. Sed si dicis pro quo petere debeas:dico q̄ pro bene et male viuentibus:vt bonus perseueret et malus conuertatur:nō p sanctis:non p dānatis. Mā q̄ oraꝛ p martyre:inturiā facit martyri:ꝛ qui oraꝛ pro damnatis nullatenus impetrabit. Potens tamen est deus vt de lapidibus istis fiant panes Sed si viterius adhuc petis a quo:dicitur q̄ a patre omnia petere in filij nomie debemus:ꝛ sic veri pastores erim⁹ Est et ali⁹ panis scilicet propiciationis. Et iste est triplex panis angelorum de quo manducat homo in altari:panis filiorum. id est verborum sancte doctrine. Hic est panis q̄ cum primo pane de celo descendit. Hic est panis quem nō est bonum sumere et dare canibus hereticis: quia panis filioꝝ est. Hic est panis petitus:amice accōmoda mihi tres panes:scilicet vite/doctrine/ꝛ exempli. Hic est panis dat⁹ petro vt pascat agnos:nā ter ait oīs petro vt pascat oues vt tu pastor intelligas oues pascere doctrina/vita et exemplo: vel eucharistia/doctrina et vita sancta. Et sicut dñs ait petro:ita et ceteris apostolis suis. Ergo pascam⁹ oues nostras:paruulis nostris panem frangamus:ne deficiant ī v̄ : pascamus pane angelico:pascamus verbo:pascam⁹ exēplo:ne tota gens pereat. Nam capita gentium sumus: cecoꝝ et ignorantium ducesclaudoꝝ baculus:terraꝝ principes:regū viatoꝝ:angelis supiores. Sed omnib⁹ peiores:dum hec negligenter prospiciam⁹. Fres pascam⁹ ergo populū ne sint velut oues absq; pastore:vt de pascuis solitudinis trahat ad pascua societatis. Jesus christ⁹ dominus noster.

De modo querendi christum in epiphania.et neq; christianos christum diuersimode querere ostendit et cetera. Sermo. xliij.

A Wat. ij. Audistis fratres mei charissimi sanctissimos reges dñm diligenter quesiuisse:ꝛ querendo deum et hominem inuenisse nō dubitamus:ꝛ sibi pciosa munera obtulisse firmiter credimus et predicamus. Vos ergo fratres querite xp̄m : querite nazarenū: querite floridum:candidum ꝛ rubicūdū. Querite christū et hunc crucifixū:querite et inuenietis : pulsate et aperiet vobis:clamate ꝛ vocate dilectum:nunciantes quia amore langueſcitis. O vos mundi amatores qui terrena sapitis:quorum deus venter est ꝛ vita in confusione quid agitis sine christo:quid concupiscitis:quid sapitis: quid speratis? Vunquid sine christo vobis pax esse poterit? Vunquid felicitas vel victoria:dignitas vel securitas:fides vt

Phil. iij. charitas:spes vel fiducia:constantia vel temperantia:prudentia vel scientia:pulchritudo vel fortitudo:olfactus vel tactus:visus vel auditus sine christo vobis esse poterit? O fratres mei abſit. Querite ergo christum dum inueniri potest:inuocate eum dum prope est. In ipso nāq; sunt omnes

Esa. lv. Col. ij. virtutes et thesauri sapientie et scientie absconditi. Querite christum et inuenietis christū:pulsate ad christum et aperiet vobis christus. Dirigite viā christi:vt dirigat vos christ⁹. Custodite christū:vt custodiat vos christus. Amate christum:vt amet vos christus. Querite christum pauperem:ꝛ inuenietis christum diuitem. Pascite famelicos xp̄i vt pascat vos xp̄s. Visitate infirmos christi vt visitet vos christus. Pacem habete cum proximo christi amore vt vos pacificet christus. Hunc ergo christum queramus: hunc etiam veraciter cupiamus:hunc semper vt possum⁹ agnoscamus:hunc semper queramus.ꝛ inuentum tam fortiter:tam suauiter:tam dulciter teneamus vt eū non amittamus. Querendus est ergo christus:sed non in platea vbi

B est magna vanitas. Querendus est christus : sed non in foro vbi est graudis aduersitas. Querendus est christus:sed non in taberna vbi est summa ebrietas. Querēdus est xp̄s: sed non in seculari curia/vbi est maxima falsitas. Querendus est xp̄s:sed non in scholis mundanoꝝ philosophoꝝ vbi est infinita peruersitas. O vos mundi amatores q̄ terrena sapitis:et pro terrenis honoribus et pōpis discurrere nō pesistis transuolantes montes ꝛ alpes:inuestigare volētes alta celi lata terre:profunda maris:in calore ꝛ frigore:fame ꝛ nuditate:cur xp̄m non q̄ritis:in quo hec omnia et maiora perfecte reperiuntur? Quiescite iam agere per

Esa. j.

uer se:discite bene facere. O vos qui celorum motus quotidie inuestigare curatis:non tamen vt deū perfecti⁹ cognoscatis:sed vt mundo flozentes appareatis. Sapientes igit et insipientes querite christum:sed nō cum luxuria in qua est lata deformitas:nō cū superbia in qua iacet eterna calamitas:non cū auaritia in qua est idolorum seruit⁹:z eterna infelicitas. Sed heu fratres:q non est hodie qui faciat bonum:nō est qui christum adozare opere querat:nec est q̄ speret in eo:sed miles in ense:rex in diuitijs:puer in pomo: seruus in domino:vxor in viro:vir in vxore: vetula in parua pecunia:et rustic⁹ in ligone sperat. Ecce fratres ecce q̄ modo vnusquisq; recedit a deo salutari suo. Ecce quomodo speramus in vanitate:deserelinquentes deum factorē nostrum:et recedentes a deo salutari nostro. Non sic igitur fratres mei non sic:etiam si diuitie et honores affluant:nolite cozapponere:sed solum in christo cozapponite:in ipso semper sperate:quia ipsi cura est de singulis nobis. Queramus ergo christū fratres mei:et nunc̄ quiescam⁹ quousq; christum inueniamus. Querite eum dum inueniri potest: inuocate eum dum prope est. Sed o fratres quō eū querem⁹:Ecce enim queritur hodie christus: querunt eū pagani:querunt eum iudei. O christiane caue ne queras christum cum iudeis:sed cum paganis regibus perquirere nō desistas. Nam pagani querūt christum adozare: sed iudei querunt christum iam supplantare. Pagani hodie ad xp̄z ventunt:sed iudei christum spernūt. Pagani ventēdo ad christum laborant:sed iudei quiescendo christum ignozāt. Pagani christo munera offerentes ipsum adozant:sed iudei iā incipiunt esse pauentes:ne forte veniant romani et tollant eozum locū et gentem. Erubescite. O perfidi iudei erubescite:q̄ veniet tempus quando lapis super lapidē in te nō remanebit:eo q̄ non cognouerisi tempus visitationis tue. Erubescite q̄ ecce iā alieni hereditatē vestrā aggrediūt et ad vestrum regem natum per stellam deducūtur: cuius preciosa natiuitas fuit ātē secula predestinata: a prophetis prenunciata:a pastozibus annunciata:et sapientibus regibus reuelata. O iudei semper deo rebelles:o ceci z obstinati:cur non consideratis mirabilia que deus operatur in medio terre vestre:Cur christum non queritis:Cur deum et hominem nō agnoscitis:Cur eum vt verum dei filium nō adoratis:O fratres mei:nō solum iudei:sed z mali xp̄iani hodie occidere querunt christum. Quando hoc q̄runt:nisi quando precepta sua seruare contemnūt:Non sic magi fecerunt:sed mox christo nato credentes:per viam laborare ceperunt:et sic perseuerantes aliquando eum inuenire meruerunt:non in preciositate pannorum:non in multitudie seruozum:non in thalamo pieto:non in lecto eburneo: non in aula regia. Sed pro thalamo voluit reclinari in stabulo pro lecto habere voluit fenū:pro seruitozibus bouem cum asino saluator habere voluit. Eia ergo fratres mei querite christum:querite nazarenū:querite hunc floridum: candidum z rubicundum:ad cuius ortum angeli cantāt: sancti exultant:sterilis clamat:vidua prophetizat: symeon senex expectat:ioseph cogitat:maria mater reclinat: bos cognoscit:asin⁹ portat:stella demonstrat:magus adozat. Iste est deus deoz in syon:qui in cherubin apparet terribilis: qui in seraphin apparet mirabilis:qui in virtutibus ostendit incomprehēsibilis: Iste est qui nuper de maria virgine natus est z homo factus est:vt nos deos faceret factus est homo. Iste est qui esuriuit vt nos reficeret:q̄ sitiuit vt nobis vite eterne pocula ministraret. Iste est qui pro nobis tētat vt nos a tētationibus liberaret:qui pro nobis ligat vt nos absolueret:qui pro nobis humiliatur vt nos exaltaret:qui pro nobis expoliat vt nos tegeret: qui pro nobis cozonat vt nos cozonaret:qui felle et aceto potatur vt nobis fontes mellifluos aperiret:qui mortem suscepit vt nobis vitā eternam donaret:qui sepultus est vt sepulturā suozum benediceret. Ascendit in celum vt nobis celoz portā apiret:sedet ad dexterā dei patris vt credentiū p̄ces et vota exaudiret. Ecce ergo ad q̄d nat⁹ est xp̄s. Ecce ergo ad q̄d venit xp̄s.

Col.iij. Psal.lxj. Esa.lv. C Matt.ij. Joh.xj. Luc.xxj. D Luce.ij.

Ecce ꝓpter quid ad nos descēdit christus. Quid igit agitis o vos mundi amatores:Quid vobis cum carne ovenerabiles senes:O iuuenes delicati. quid agere creditis:cū nihil sine xp̄o potestis facere:quibuscūq; etiā bonis terrenis ornati sit⁊:Querite ergo o iuuenes christū: vt iuuenes maneatis. Querite vos senes christum. vt cū omni ꝓsperitate viuere valeatis. Querite christum et nolite quiescere:illum christum:illum iesum qui centurionis seruum sanauit:paraliticū solidauit. Lazarum resuscitauit:cecos illuminauit:meretricē beatificauit:chananeam exaudiuit: latroni pepercit et ei paradisum donauit. Hunc xp̄z q̄rite fide/spe/et charitate. Querite christum et nolite quiescere Querite christum et nolite sperare in longitudine vite vestre:quia incertus est exitus. Sed attendite ne decipiamini:q⁊ sub specie boni multa mala fiūt. Nō enim desinit bonis antiquus figuram assumere angelozum lucis:laqueos deceptionis vbiq; pretendens. Nouit enim ipse malignus naturas hominum:et cui adhibeat cupiditatis calorē:gule vozacitatem:luxurie feditatē:inuidie calamitatē. Optime nouit quem meroze cōturbet:quem fallat gaudio: quē metu oppzimat:quem admiratione seducat. Cunctorū discutit naturas:ventilare et perscrutari cunctozum affect⁹ in nullo desistit:et vbi cognouerit quod delectet:ibi suum exercitum ponit. Tu ergo fidelis cum tentationes persenseris:mox christum quere:mox christum inuoca: et mox tibi ipse auxiliabitur:quia fidelis est non permittit nos tentari supra id quod possumus portare. Qui est benedictus i secula. Amen.

E ij.Cor.xj

De pietate et charitate:et suffragijs defuncto rum quicq; pius et misericors dicendus sit apperit et cetera. Sermo.xliiij.

A

Fratres mei charissimi nunc̄ recordor me legisse mala morte periisse illū qui libenter in hac vita opera charitatis vel pietatis voluit exercere. Habet enim multos intercessores pius homo: et ille qui opera charitatis exercet hilariter. Quid enī aliud de pijs hominib⁹ dicere poterimus:nisi id qō frequenter legimus. Opera enim illoz sequuntur illos⁊ Quare: nisi quia multos habent intercessores⁊ Ideo impossibile est: vt pcel multorum non exaudiantur. Cōsidera ergo o homo qs est ille q̄ tibi i via occurrit: animaduerte q̄ homo ē ad imaginem dei factus:et tamē pauper est:nudus est:miser est:mendicus est:orphanus et pupillus forsitan est. Caue tamē ne talem despicias:caue ne eum percutias:ne expellas. Nam licet pauper:licet nudus:licet famelicus:licet miser appareat:licet doleat:licet erubescat.non tamen expellēdus est pauper: Nolite igitur fratres mei eos spernere:nec expelle re et si ipoztune petierint:nolite de eis aliquando murmurare:q⁊ pauperes z inopes non cessant laudare deū. Considera tu diues q̄ vias pambulas et plateas erecto capite et collo:q̄ tu simul cum paupere natus es de muliere z breui viues tempore. Et licet diues sis:sepe tamen repleris amaritudine et doloribꝰ. In sozdibus generatus es:in tenebris confoueris. In doloribus etiam peperit te mater tua:z ante exitum matrem erubescas⁊ et in exitu matrem dilacerasti turpiter:fleuisti simul cum paupere et mendico: quando vallem plozationis ingressus es. Pares ergo geniti sumus:pariter viuimus:pariter moiemur et oēs. Cōsidera ergo o diues q̄ pauper z diues pari modo omnes nascuntur z moriuntur. Noli ergo eos despicere: noli manū benedictionis auertere ab eis:sed eos facie serena suscipe: eos verbo et exemplo refice. Misericordia igitur o fratres mei mater nostra sit. Nam qui esurientem pane verbi reficit:q̄ sitientē potu sapientie refrigerat:qui errantem in domum patris reuocat:qui innocētem protegit: qui infirmū fide et patientia instruit:qui in tribulatione oppzesso cōsolando vel cōpatiendo subuenit:hic verus pius est:ver⁹ misericors est:ver⁹ amicus dei est:nec eū mala morte periturum aliquis dicere audeat. O misericordia salutis p̄sidiū fidei ornamentum:propiciatio peccatoz:tu iustos probas: tu sanctos roborās:malos ad bonum perducis:z q̄ sine te cunctis bonis abūdare videtur:vel castitate appareat decoratus:omnino dicere non desistat: seruus inutilis sum.

Apo.xiij. Heb.ij. Job.xxij. Ecc.xxxi

Sed attendite etiā fratres mei:attendite:quia non solum pauperibus in via misereri debemus:sed z defunctis cum omni diligentia misereri z subuenire studeamus: attendētes z quid iudas machabeus fecerit. Dixit enim q̄ sancta esset cogitatio pro defunctis exozare:vt a peccatis soluantur. Sciebat enim ipse iudas:q̄ nemo gloriari poterat castum se habere coz:considerans etiam q̄ astra nō erāt mūda in cōspectu dei. Ecce iudeus enī angeli de celo:ideo mūda astra non fuerant:nec etiam infans cui⁹ vita est vnius diei super terram sine peccato est. Quid ergo de nobis dicemus⁊ Nunquid gloriari poterim⁹ castū habere coz⁊ Absit omnino:quia omnes peccatores sum⁹ z in peccatis concepti sumus z nati:omnes etiam vitam peccabilem ducimus:omnes in peccatis viuimus:z forsitan in venialibus morimur. Ergo misericordia indigem⁹:quia de hac vita omnes migraturi sumus. Et licz carnem dure macerem⁹ ieiunijs z abstinentia:licet omnia mala patiēter ob christi amorem sustineamus:non tamē ꝺdigne sunt passiones huius temporis ad futuram gloriā:que reuelabitur in nobis Ergo misericordia indigemus:q̄ per nostra merita eternam vitam acquirere non valemus. Cupis autem o homo vt tui misereatur deus⁊ Fac vt proximo miserearis. Nam tantū tibi miserebitur deus/quantum z tu misereberis ꝓximo. Tantum recipies in alia vita: quantum facies in ꝓsenti vita. Eia ergo pro defunctis:vt dū fuerint in eterna vita/pro te orare non negligant. Expectant enī nos vt iuuentur per nos. Tempus enim operandi tam profugit ab eis. Clamant igitur quotidie qui iacent in tormentis: clamant z pauci sunt qui respondeāt. Ululant z non est q̄ cōsoletur eos. O q̄ grandis crudelitas fratres mei:o q̄ grādis inhumanitas:clamant ad nos quotidie:qui dum vixerunt multa mala pro nobis sustinere voluerūt:nec eis subuenire curamus. Overe magna inhumanitas. Ecce enim infirmus iacet z clamat:z a medicis consolat:clamat pozcus z omnes cum eo clamare non cessant:cadit assin⁹ z omnes eū subleuare festinant:sed clamat in tormentis fidelis et non est q̄ respondeat. Ecce vestra inhumanitas fratres. Eia ergo nō sic:sed memētote fratres q̄ sancta et salubris pia et felix et suauis deo et angelis est cogitatio pro defunctis exozare:vt a penis quas pro peccatis patiunt:soluantur. Sed dicet quis. Ecce patrem bonum:pium et humilē misericordem z castum:z omnib⁹ virtutibus plenum z oznatum habeo:tunc si vera sunt que lego: eum esse beatū nō dubito. Cur ergo ozare pro eo volo: cur elemosynam dare cur ieiunare:cur sanctorum corpora visitare⁊ Nō est ergo necesse pro eo ozare:quia fidelis fuit:pius:castus:humilis: patiens:z cunctis bonis oznatus:et post aurum non abijt nec in pecunie thesauris sperauit:potuit transgredi z non est transgressus:et facere malū z nō fecit. Quid ergo aliud credere debeo nisi quod lego⁊ Quid enī lego: vel quid predicare audio:nisi q̄ qui bene operatur:bene remunerabit. O homo hec que dicis ego nullo modo tibi negare audeo Quis enī fidelis dubitat: q̄ q̄ bene fecerit bene recipiet⁊ Consulo tamen vt pro defunctis exozare non desistatis. Dixi enim supra:q̄ nemo sine crimine viuit:nemo gloriari potest castum vel mūdum se habere coz. Et quid ergo cōsulo:quid volo:quid vel depreco:nisi q̄ dimittas incertū z accipias certum⁊ Quid est quod est incertum:nisi q̄ nescis vtrum pater tuus crucietur:vel vtrum dignus fuerit odio vel amore⁊ Multi enim fuerunt qui reputati fuerunt sancti:et tamen in conspectu dei non boni:sed mali inuēti sunt. Accipe ergo quod est certū: z dimitte quod est incertum. Certum enim est q̄ peccator fuit licet bonis operib⁹ oznatus fuerit:ignozamus tamen vtrum eternam gloriam meruerit possidere. Lege ergo o homo z opere implere festina:q̄ sancta z salubris est cogitatio ꝓ defūctis exozare z elemosynā dare:z carnē affligere:et opa charitatis exercere z pegrinationes facere:vt a peccatis soluant. Mā z si sunt beati vel dānati:ꝓ quibus rogas dummodo nescias z a deo reuelatum tibi non fuerit:non beatis vel dānatis iniurias facere potes vel deū offendere:quia si beati sunt bono tuo non indigent: et si damnati obtinere non valent. Ergo dū certus nō sis:q̄ nec beati nec dānati sint:orare ꝓ eis nō differas:quia (vt supra dixim⁹) bonis tuis nō indi-

ij.Mach. ij. Prouer. xx. Job.xv. et.xxv. Job.xv. Roma. viij. Puer.xx. Eccls.ix. ij.Mach. xij. C

gent:quia beati sunt:z mali non obtinent:q̄ damnati sūt. Scias tamen et indubitāter credas:q̄ licet pro defunctis beatis vel damnatis obseceres:bona que facis pro eis non amittis. Sepe enī predicauim⁹:z sepe integra fide docuimus q̄ nullum malum impunitum:et nullum bonum irremuneratum erit:apud quem non est acceptio personarum Oratio enī tua in sinu tuo conuertetur. Igitur pro defunctis semper orandum est:z si nō ꝓficit eis quia beati vel damnati sunt:oratio in sinu nostro cōuertet. Sic enī semper boni erim⁹:sic pij z misericordes: sic mala morte perire non poterimus:quia domin⁹ custodiet nos in tota vita nostra:quam postea deferēdo dabit illam quā nec oculus vidit:nec auris audiuit:nec in cor hois ascendere potuit. Festinemus ergo o fratres pro defunctis exozare:vt z ipsi festinent nos ad se vocare. Videt enī sanctam trinitatem tantum esse vnam quātum tres simul sunt:nec plus aliqd sunt due q̄ vna vel tres:z i se infinite sunt:z singula sunt in singulis:et omnia in singulis:z singula in omnib⁹:z omnia in omnibus:z vnum omnia sunt. Et si capere non potestis quomodo sancta trinitas tres z vnum sunt:exemplū accipite. Un⁹ enim est sol in celo currens: calefacies z fulges. Un⁹ est in terra ignis tria similiter habens:motum:lucē: z feruorem:nec lucē a motu z feruore diuidere potes. Sic est sancta dei trinitas. Et si eius mysterium capere nō valeamus:bene operari festinemus: vt sicuti est sanctam trinitatem per gratiam videre mereamur. Inhumanum est namq̄ patriam deserere:patriam despicere:vel in ea nolle habitare. Bene ergo operari non pigeat:vt patriam habitare z ad eam redire valeamus. Tanta est enim pulchritudo iustitie:tanta iocunditas lucis eterne: hoc est incōmutabilis veritatis z sapientie:vt etiam si nō liceret in ea amplius manere q̄ vnius diei hora vel media:propter hoc solum innumerabiles anni huius vite pleni delitijs z circūfluentia bonozum tempozalium recte meritoq; contemnerētur hec omnia. O regnum dei glorioſum:o patria nostra desiderabilis:tantum vales quātum habeo:tantum emit de te vidua duobus minutis:quātum petrus qui reliquit omnia:quantum zacheus dando dimidiam patrimonij partem:quantum maria sozor lazari:que omnia vendidit et ante pedes apostolorum posuit. Cur ergo bene operari pigri sumus⁊ Cur pro defunctis exozare negligimus⁊ Inueamur ergo fratres patriā nostram non solum ex hominibus:sed etiam ex angelis atq; archangelis:thronis,ꝺdominationibus:principatibus: z potestatib⁹ cōgregatam. Ibi etiam sanctam z individuam trinitatem sicuti est homo videbit:plus tamen vel abundātius quantum plus in via operando meruerit clarius videbit. Non tamen quibuscumq; bonis onerati simus:propter hoc eam emereval eam⁹:nisi per gratiam possidere. Tunc enim omnes contenti erimus:omnes felices:oēs iocundantes. Hec est enī illa optima pars quam maria elegit quiescēdo et sedendo ad pedes domini. Contemplabat enī ipsa deum z hominē ideo optimam partem elegit. Quare optimam partem dicit:nisi quia per cōtemplationem eterna vita desīgnatur⁊ Optima vita est enim quia secura est:quia eterna est:quia vera est:q̄ felicitas nostra est: deum habere:deum videre: deum contemplari. Ideo optima pars est: quam partem non possum⁹ hic possidere. Quare⁊ Quādiu viuimus peregrinamur a dño:z semper in periculo sumus: z semper i labore in hac vita cum martha fatigamur. Sumus enī hic cum martha laborantes:hospites recipientes z ministrantes seruis dei que necessaria sunt. Hāc partem martha elegit z bona fuit: sed non optima q̄ nō eterna. Bona tamen fuit:q̄ pseuerādo in operibus charitatis:sedere ad pedes dñi in eterna vita cum sozore meruit. Festinem⁹ ergo opa pietatis exercere z ꝓ defunctis exozare:vt videre possim⁹ z reuerēter salutare ꝓphetas sanctissimos z patriarchas veraces. Isti ei sunt quoz noīa manēt in eternū:q̄ deo digni sunt:fide p̄clari:hospitalitate p̄cipui:astuti i sēsu:sapientes in ope:reb⁹ secularib⁹ locupletes: repatozes orbis terrarum atq; recreatozes. creduli in promissionibus:angelorum susceptozes:facie ad faciem deū videntes: prudēter z victoriosi:quoz imperij potestas non cessauit quoadusq; christus ex eoz germine per vterum beate virginis:q̄ est

Mar.xij. Mat.xix. Luce.xix Actu.iiij. E Luce.x. ij.Cor.vj. F

spes omnium gentium: natus in mundo: cotuscādo in mū-
do apparuit. Isti enī sunt sancti viri: cū quib⁹ locutus est
deus: t ostendit eis secreta sua: vt ea que ventura erant q̄si
p̄sentia spiritu sancto illuminati agnoscerēt. Festinemus
ergo fratres seculū exire: vt etiam salutare t videre valea-
Wat. xiij mus sanctos apostolos: quoꝝ oculi beati: qui deum in car
ne viuentē videre meruerūt: quorum fructus in patria in
eternum manet. Festinemus etiā fratres mei ingredi san-
cta sanctorū: vt etiā valeamus videre sanctos dei marty-
res q̄ carne donauerunt: spūm robozauerūt: demonib⁹ impe-
rauerūt virtutib⁹ cotuscauerūt: p̄sentia deexpererunt: t illā
patriā de qua nūc loquimur voce t mozib⁹ p̄dicauerūt.
Festinemus igitur fratres etiā ingredi sancta sanctorum:
vt videre valeamus sanctos dei confessores: q̄ licet p̄secu-
torum rabiem non senserint: tamen per vite meritū deo di-
gni premio martyrij non priuātur: quia martyrium nō tā-
tum effusione sanguinis/sed etiam abstinētia peccatorum
t exercitatione diuinorum preceptorū perficitur. Festine-
mus etiam fratres mei ingredi sancta sanctorū: vt videre
mēreamur t salutare reuerenter sanctā dei genitricem: cū
sanctis suis virginib⁹: que suis exēplis vtriusq; sexus mul
titudo eius sequit vestigia: et relictis nuptiarum copula-
tionibus: oīmissaq; liberorū propagine: sponso qui in celis
est perenni mēte: actu: habitu t gestu applicari meruerūt.
Iste enī fuerūt virgines sacre deo deuote: que in vita sua
fuerunt orationib⁹ instantes: ieiunijs adherentes: elemo-
synas facientes: pauperes recreantes: in tribulatiōe gaudē
tes: in bello potentes: in damnis tempozaliū rerū deo gra-
tias agentes. Festinem⁹ ergo fratres mei istos imitari sā-
ctos. Discamus ab eis opera charitatis sine intermissione
exercere valēter: vt per gratiā mereamur deū videre facie
ad faciem sicuti est. Quod nobis concedat ille qui est san-
ctorum omnium virtus t salus. Amen.

¶ De penitentia agēda: et de detractione vitan-
da. interserit etiā succincte pietatis gradus quo
rum quinq; enumerat ligue. insuper mala exem-
plo diaboli electi annectit. t cetera.

Sermo.xlv.

A Beatus homo cui miserebitur de⁹. Confiteamur
fratres: t miserebitur deus. Grādia sunt peccata
nostra: q; tamen magnus dominus. Sed agam⁹
Pō. vj. penitētiam: quoniā in seculum misericordia ei⁹.
Videte fratres quid dicat. In seculū. In inferno quis cō
fitebit tibi? Nemo est enim q̄ possit in inferno penitentiam
agere. Infructuosa est enī talis penitentia. Dic miseretur
Prouer. penitenti: hic porrigit manum cadēti. In celo sedet iudex
xxiiij. qui ad conuersionem nos admonet. Beati qui faciūt iusti
Eze. xviij ciam. Just⁹ septies cadit in die de cogitationib⁹ suis aut
de sermonibus suis: t iterū surgit. In quacūq; die conuer
sus fuerit peccator t egerit penitentiā: miserebit ei deus.
Neq; iustus debet esse secur⁹: nec peccator desperare. In
vtroq; timor sit t spes. Felix est cui hanc vitam christ⁹ no
tā fecit. Et pater t mater est. Qui sic agit se liberat: t alios
suo exēplo ad vitam eternam perducit. Lex enī est q̄ cum
euangelio partem habet. Baptizat⁹ homo si peccat t agit
veram penitentiam: cito ei remittūtur peccata. Impi⁹ est
B qui christum negat: neq; hic neq; in futuro remittet ei. Di-
ximus de impietate: dicamus de pietate. Prim⁹ gradus
est humilitas: t i bono opere p̄seuerare. Secūdus gradus
est ieiunare: t elemosynas facere. Tertius gradus est cha
ritatem sectari: t patientiā habere. Quart⁹ gradus est oīa
derelinquere propter christi amorem. Quint⁹ gradus est
vitia dimittere. Maior virt⁹ est vitia dimittere q̄ res. Ni
hil prodest dimittere terrenas substātias si vitia nō dimit
timus. Multi diuitias derelinquunt: vitia non relinquūt.
Bonum est ieiunare t elemosynā facere. Ieiuniū sine ele-
mosyna parū valet. Ieiunia vero cum alijs virtutib⁹ pro-
derunt. Quid mihi prodest cū ieiuno si luxuriosus sum: si
iracūdus sum: si detractor sum? Maiora vulnera sunt lin-
gue q̄ gladij. Gladius corp⁹ interficit: animā aūt non in-
terficit: Videte fratres quāta mala habet lingua: in bono

magna est: in malo moꝛs est. Diabol⁹ vnde cecidit? Nūqd
furtum fecit? Nunquid homicidium fecit? Nūquid adul-
terium fecit? Diabol⁹ non propter hoc cecidit: sed propter
linguam: qz dixit. In celum ascendam: super sydera ponā
Esa. xiiij thronū meum: t ero similis altissimo. Quid dicit salomon.
Prouer. xviij. In manib⁹ lingue moꝛs t vita est. Detractio grāde vitiū
est. Propterea dicit. Ve mihi misero: qz immunda labia
C habeo. Igitur qui immūda labia habet/nō potest prophe
Esa. vj. tare. Ve mihi misero si dimisi matrē: si dimisi fratres: si di-
misi sozores: si dimisi res perituras: si reliqui seculū: et hic
propter res perituras sollicitor. Pacem labijs p̄mittim⁹?
t in corde non tenemus. Christianozū arma pax christi est
Weipsum occido: si alijs detrabo. Salomon interpretat
pacificus: sancte conuersationis opere preclar⁹. Uxor tua
dicitur sapientia: sozoꝛ t sponsa. Multos habet diabol⁹ la-
queos: homicidium diaboli laqueus est. Auaricia diaboli
laqueus est. Detractio diaboli laque⁹ est. Vidiu in sancti-
tate sumus: anime nostre in opere dei sunt: Vidiu in pctis
ad peccandū voluntatē dirigimus: anime nostre turbant.
Ubi enī maioꝛ pena/maioꝛ victoria est. Sed quod aures
carnee non intelligūt/aures christi in celis intelligūt. Ju-
stus t peccatoꝛ equaliter habent carnem: equale patiūtur
naufragium: similes exit⁹? sed diuersa premia. Justi ducū-
tur ad premia eterna: peccatores ad gehennā sempiternā.
Non oportet consentire detrahenti. Tanta enī distātia est
inter fornicantem t detrahentem/ vt ille qui fornicat tan-
tum se occidat: ille autem qui detrahit: t se et eum q̄ audit
perdat. Maledictus homo qui facit opus dei negligēter:
Ecclesi. xlviij. sicut dicit ꝓpheta. Filij gehenne: filij pditionis: t filij dia-
boli: t filij dei: quia vnusquisq; cui⁹ opera facit: eius filius
appellatur. Et in alio loco dicit. Venite filij audite me: ti-
moꝛe domini docebo vos. Declina a malo t fac bonū: inq;
re pacē t sequere eam. Oculi domini super iustos: t aures
eius in preces eoꝝ: prestante domino nostro iesu christo
qui viuit in secula seculoꝝ. Amen.

¶ De angelis et hospitalitate. Sermo.xlvj.

A Quia a naturis angelicis semper defendimur: ne
demergamur fratres dilectissimi: ideo de eis ad
eorum honozem sermonē facere ne pigrescam⁹.
Sed quid de angelicis spiritibus loquemur: t ū
de eis loqui immundi simus? Credim⁹ tamē sanē: t indu-
bitata fide tenemus: diuina eos presentia t visione beatos
sine fine letari bonis dominī: que nec ocul⁹ vidit: nec auris
audiuit: nec in coꝛ homis ascēdit. Quid ergo miser pecca-
toꝛ puluis t cinis vobis loquar: quia nec ego eoꝝ gloriam
valeo cogitare: nec vos audire sufficitis. Profecto si ex a-
Wat. xi bundātia coꝛdis os loquit⁹ ad dei laudem: qui nos dignat
B ad amoꝛē suum inflammare: dicamus quod possum⁹. In
supernis spiritibus non tantū admirabilis dignitas est: t
dignatio amabilis inuenit: sed tanta gloria est q̄ lingua vel
coꝛ humanū nullatenus dicere valet vel cogitare. Ipi enī
deo semper assistūt: domestici dei sunt: celi ciues: p̄cipes
paradisi: scitēte magistru: doctoꝛes sapientie: illuminatoꝛes
animarum: custodes earum: coꝛpoꝛum zelatoꝛes: t defenso
res bonoꝛum. Quod bene testatur ille doctoꝛ doctoꝛum: t
iij. Cor. veritatis p̄dicatoꝛ: quando raptus fuit vsq; ad tertiū ce
Bebr. lū t beate illi curie interesse meruit. t videre deū sicuti est:
atq; sup oēs hoīes meruit nosse secreta. Tūc enī ait. Tūc
Wat. xj. enī dixit t exclamauit: q̄ oēs erāt administratoꝛes spirit⁹
missi in ministeriū nostrum. Ipsi prouinciarum custodes
dignitatesq; nostras tā spirituales q̄ tēporales omni dili
gentia custodientes. Ipsi sunt contra fomitē impetrātes.
Ipsi sunt pro nobis cōtra demonem victoriam obtinētes.
Ipsi sunt per quos ad fletum cōtritionis penitentie t ora-
tionis inducimur. Ipsi sunt per quos nostra facta vel cogi
tata ad celum hilariter portātur. Ipsi sunt fratres nostri
q̄ valde nos diligūt: nos vbiq; instruūt: in cūctis nos pro-
tegunt: nostrum aduentum expectantes ad celum: t sedes
paradisi per nos repleri affectāt. Isti sunt sanctissimi spi-
rit⁹ q̄ nobis dormiētib⁹ assūt custodes: nobis oratib⁹ assūt
tripudiātes. Quis ergo fratres angelozꝝ memoria in mēte
carebit? Quis eos nō diliget? Quis nō veneret eos q̄ in cō

spectu dei semper assistūt? Isti sunt per quos sustētamur:
per quos in mari t in terra iuuamur: per quos mēte t coꝛ-
pore illuminamur: per quos in tribulationib⁹ t angustijs
consolamur: per quos ab infirmitatibus frequenter libera
mur: per quos t a quib⁹ in extremis contemplamur: in fide
solidamur: t a maligno spiritu defensamur: t obtēta victo
ria ad paradisum vel ad purgatoꝛium per eosdē deportā-
mur: t dum purgamur ab eis sepe visitari t consolari non
dubitamus: promittentes celestē hierusalem ciuitatem in
C gressuros. Ista ergo fratres studeam⁹ sanctos āgelos imi
tari: t non solum ipsos sed etiā angelozum amicos. Circū-
spiciamus enī integra mente: plegamus scripturas vt pos
sumus: t inuentamus angelozꝝ amicos: quibus inuētis pe-
Genes. xv tamus quid fecerunt: quomodo angelis placuerūt: in qui-
viij. t xix. bus eos securi imitari sunt. Uenīat sanct⁹ pater abraam
t dd fecit innotescat. Uenīat t nepos eius loth: t dicat pro
Thob. v. pter quid vel quomodo a sodoma per angelos liberari me
ruit. Uenīat t thobias ducens secū filium: t propter quid
per angelum illuminari meruit t filium custodiri doceat.
Danie. lij Uenīat t tres pueri: t quomodo actiuis et passiuis appro-
Actu. xij. mātis: non sequatur necessario actio/scribant. Uenīat t
petrus t quomodo per angelum liberari meruit audiam⁹
D vt et audiētes magna magnalia que sancti angeli fecerūt
eos sequi t imitari valeam⁹. Dic nobis sancte pater abraā
quid fecisti: vel quid facere docuisti vt sancti angelis tam
iocunde placeres? Dic vt a te discam⁹. doce vt nos a te do
ceri valeam⁹; nam pater es: quia oēs filij tui sumus: te de-
cet nos docere. O fratres q̄d aliud dicere poterit: q̄d aliud
vel docere: nisi q̄ hospitalitatem semper seruare voluit?
O sancta veraq; hospitalitas que nō solum angelos sed etiā
ipsum deum aliquando recipere meruisti. Ecce ꝓpter q̄d
abraā dei āgelis placuit. Ecce propter quid loth liberari
meruit. Ecce propter quid thobias illuminatur et filio ille
sus reseruatur. Ecce propter quid tres pueri t petrus ille-
sus reseruatur i carcere. Discite ergo christiani: discite ho
spitalitatē exhibere in cūctis: ne forte cui domum clauseri
tis: cui hospitalitatem negaueritis: ipe sit deus. Obuiā eī
iuit loth angelis tanq; peregrinis: qui ex sua laudabili cō-
suetudine iam sodomitico vitio liberatus est: t inter pessi
mos optimus conseruatur: a periculo ciuitatis eripitur: t
corporale cuadit incendium: t ad eternum cōseruatus est
premium. Runquid t abraam deum vidit quando tres vi
dit t vnū adorauit? Igitur o fratres recipere peregrinos
festinate. Tu enī nescis an christus dignetur te visitare: is
Eccli. iiij. christus semper in hospite sit. Pateat enim peregrinis ia
nua tua: suscipe eos alacriter: ablue pedes: laua cozū capi-
ta: purga coꝛum immūdicias: et noli auertere manū tuam
ab vllo paupere. Et si cūctis subuenire non vales: saltē vo
lūtas bona sit circa eos. Suscipite ergo fratres pegrinos
☞ q̄ qualem mercedem habem⁹ peregrinando: talem habe-
bimus peregrinos suscipiendo. Fiūt enī ambo equales: et
E qui ꝓpter deum refrigerat: et qui ꝓpter deum laborat.
O sancta nāq; hospitalitas angelozꝝ amica: charitatis so-
roꝛ: humilitatis cozona. Nam qui habet te/habet verā hu-
militatem: t qui te o humilitas habet veram hospitalitatē
habet: nam sine te hospitalitas nulla est. Discam⁹ ergo fra
tres non solum a patribus hospitalitatē seruare: sed a xpo
humilitatem astringere. Discamus ab eo non mundum fa
bricare: non cūcta visibilia t inuisibilia creare: non in ipso
mūdo miracula facere t mortuos resuscitare: nō siccis pe-
Wat. xj. dibus super aquas ambulare. non hec omnia: sed tantū q̄
mitis est t humilis corde. Hoc est perfectum hospitalita-
tis fundamētum. O sancta nāq; humilitas hospitalitatis
soroꝛ t amica suauis: qui te in cunctis magis indigniorem
se alijs arbitrat: nunq; desiderat superior appetere: prima-
tus t cathedras oēs fugit: oē ōnium abhoꝛret: solā hospi-
talitatē amplectit: solā eam possidere desiderat. Eia ergo
Genes. x: offres excelsa ē patria: sed hūilis est via. Mēsurem⁹ ergo eā
xviij. t xix. perq̄ram⁹ eam: ambulemus p eam. Sic enī fecit abraam/t
Ma. xviij loth dū peregrinos suscipiebāt. Sic thobias dū mortuos
sepelichat. Sic enī t angeli de quibus ait saluator: q̄ semp
vident faciem patris/qui est in celis. Amen.

¶ De vehemēti peccati sodomitici detestatiōe.

Sermo.xlvij.

A Audite non fratres charissimi sed p̄cipes sodo
mitarum: percipite aurib⁹ legē dei vestri popu-
lus gomoꝛre. Audite t auditū facite filijs vris
o gens plena peccato: graui iniq̄tate: semini ne-
quam filijs sceleratis. Ecce dereliquistis deū: blasphema-
stis sanctum israel: t alienati estis tam retroꝛsum. A plāta
Esa. j. enī pedis vsq; ad verticem non est in vobis sanitas. ideo
terra vestra deserta: ciuitates vestre succēduntur igni: re-
gionem vestrā coram vobis alieni devoꝛant: t desolabitur
ciuitas sicut in vastitate hostili. Quare b patimini: nisi qz
similes sodomitis iā estis: Audite ergo p̄cipes sodomo-
rum: audite elaiā vobis dicentē. Multitudine victimarū Ubi. s.
vestrarū plenus sum: eo q̄ idigne mihi offertis. Ne offera-
tis igitur vltra sacrificium: qz sabbata vestra: incensum ve
strum: t solēnitates vestras odiuit anima mea: t oīa facta
sunt mihi molesta. Cū extēderitis manus vestras: auertā
oculos meos a vobis: et cum multiplicaueritis orationes
non exaudiam: p eo q̄ turpitudinem operamini. Que est
B illa turpitudo: nisi illa que immundicia p apostolū appella-
tur? Illa deniq; est turpitudo: illa summa immūdicia: illa
summa miseria: a q̄ angeli fugiunt: quā demones videtes
oculos claudunt. Illa est enī immūdicia et miseria quam
masculi in masculos operātur. De quib⁹ ait apostol⁹. Nō Roꝛn. j.
solum qui faciunt: sed et qui facientib⁹ consentiunt digni
sunt morte. Hec est merito immundicia: quia est nimia mē
tis t coꝛporis spurcitia. Et hec spurcitia non solū peccatū j. Retrac.
est: sed t pena peccati. Cū enī deus videt omnino se contē- viij. t. xij.
nentes: t mādata sua conculcātes: vertit eos in reprobum
sensum: vt illam abominationē exerceant: et nō intelligant
et animaduertant: sicut ait apostolus. Quia non probaue Roꝛn. j.
rūt deū habere in noticia: tradidit eos dñs ignomie. Nam
masculi relicto naturali vsu femineo: exarsērt i desideriis
suis/id est masculi i masculos turpitudinē operātes. O q̄
abominabile vitiū: o q̄ detestabile crimen: o q̄ mortiferū
damnū: o q̄ pessimū scelus: o q̄ inaudibile malū. Ecce enī
membrū xpi non solū fornicatur/sed etiā meretrix efficit.
Hec est enī illa immūdicia quā de⁹ odio sūme habet: quā
detestant sancti: quā oditū beati: quā fugiūt illi qui regnū
dei cōsequunt eternū: quā diligūt illi qui cruciandi t male-
dicēdi sunt cum diabolo t angelis suis. O pessimi sodo- C
mite t veri peccatoꝛes: o pessimi attestāte scriptura. Erāt Genē. xiij.
sodomite pessimi t peccatoꝛes coꝛā dño. Peccatoꝛ enī di-
citur coꝛā dño/cuius peccatū deus nō dimittit impunirū:
t nō differt qui differens est penā. Unde ait. Clamoꝛ sodo Ge. xviij.
moꝛum t gomoꝛreoꝛ multiplicatus est: t peccatū eoꝝ gra
uatū est nimis. Clamoꝛ enī dicitur peccatum quando non
solum cogitatur/sed absq; omni timoꝛe ad actū perducit:
t in consuetudine multiplicatur. Et tūc dñs gladiū furo-
ris sui extendens/pluit ignē t sulphur de celo: t combuste
sunt ciuitates t submerse. Merito igit p sulphur ciuitates
ille submerse sunt t destructe: quia tam coꝛ femine q̄ eoꝛū
masculi fetēti luxuria ardebāt. O luxuria pessima: virtutū
destructio: vitioꝝ augmētatio: delectationis ꝓbustio: cha-
ritatis diminutio: bursarum euacuatio. Dulcē⁹ es: sed ecce
omnis dulcedo in amaritudinem grandē mox conuertit.
O luxuria per te par destructa est: per te homicidiū factū
est: per te ciuitates combuste sunt: per te regna pdita sunt:
per te omnia fere mala facta sunt: p te dauid exulat a deo: ij. Reg. xj
per te samson mozit: per te salomon expellitur: per te loth Judi. xvj
patitur: relinquēs patriā: t vxoꝛem amittens. Et ideo pre iij. Re. xj.
uaricatoꝛes legis attēdite: legite legem. O gomoꝛreoꝛum Genē. xix.
sequaces quiescite iam agere peruerse: discite iā bene face D
re: discite iā deū timere. Fugite sodomitas vt mortē. Moli Esa. j.
te cōuersari cū eis: ne forte cum eis depereatis. Veniet enī Genes.
tempus t nō tardabit: t īsurget ille sanctus ioseph: qui de xxxvij.
hoc crimine pessimo fuos fratres increpauit patri nō timuit.
Surgat t nūc hoc castitatis exemplū: t interficiat oēs ta-
les operātes iniq̄tatē. Veniat ille magnus sctūs Paulus
vas electiōis: t cōfundat oēs tales talia diligētes: vt nul-
lus reperiatur in orbe. Veniat ille dilect⁹ dei virginitatis
imago sctūs iohānes: t sua virginali pūtia tales ꝓfundat.
Veniat etiā illa lucerna mūdi t precurs⁹ dilectus: t sua

grandi audacia:oēs tales interficiet spū oris sui. Veniat
& loth nepos sancti abrae cū nepotibus suis:et oēs tales
expellant de terra viuentiū. Veniant omnes sancti angeli
& comburāt oēs qui operantur iniquitatem gomorreoū.
Eia ergo quiescite iam agere peruerse:discite cū loth & to-
seph benefacere: anteq̄ adimpleantur que dixi nos. Ve-
mentote frequēter & nolite obliuisci: quid fecerit illa femi-
na romana tarpeia. Quid enī fecit? Nā luxuria magna re
gnabat in es:tñ ipsa pagana caste viuere volebat. Quid ei
fecit? Oculos sibi erui voluit & precepit: & delitijs cunctis
depositis panem tantum cum aqua sumere voluit ad mē-
suram. O fratres mirabilis ꝓditio mulieris:mirabilis bo
nitas:mirabilis fortitudo:quia per hoc nō paradisum ex-
pectat:nec per hoc laudari desiderat: nec beatā predicari
affectat:nam ꝓpter quid hoc fecerit ignoramus:q̄ paga
nam eam fuisse predicamus. Unum tamen scio q̄ si consi-
lium ab augustino petijsset/ego tanq̄ fidelis nihil aliū di-
cere potuissem nisi q̄ tm̄ panem & aquā sumpsisset determi
nato pondere & mensura. Nos ergo fratres scire debemus
& nullatenus dubitare: q̄ castitas cū abundātia & fertilita
te stare nō potest. Sed si mihi non creditis:gomorrensib⁹
credite. Abundabant enī valde in cunctis bonis:& postq̄
comederant & biberant:surrexerūt ludere. Sic & vos ope-
rantes videor:nam fertilitatem habetis:pane vino & cūctis
bonis oībus quibus indigetis: ideo timeo ne pereatis.
Quare? Q̄ non est malum quod in vobis non regnet. Nū-
quid superbi:nūquid auari:nūquid gulosi nunquid pue-
rorum concubitores? O miseri mēbra diaboli:cur nō eru-
bescitis:cur nō desistitis talia operari? Cōfundor ego epi
scopus talia loqui:cōfundor & talia enarrare. Sed et si ta-
cuero mors mihi est:& si hoc prędicauero:nō effugiam lin-
guas vestras. Audacter igitur predicabo: q̄ & vos publi-
ce operari non erubescitis. Emēdate igitur vitā et emen-
dabo verba:quiescite agere peruerse:et ego quiescā mala
vestra vobis improperare. Sic etiam dominꝰ facit:q̄ mu-
tata vita mutat sententiā:bene operātibus promittit glo-
riam:male vero penam eternā. Erudiamꝰ igitur fratres
nosmetipsos in scientia & castitate: vt studētes & intelligē
tes simus suaues:affabiles & mites in charitate non ficta.
Nam si luxuriari voluerit/nūq̄ charitatem habere pote-
ritis. Charitas enī est virtus que consummatio et ꝓfectio
aliarum virtutū dicitur:sic & luxuria destructio. Nā nul
la virtus:nulla bonitas:nulla sapientia cum luxuria stare
potest:nulla iustitia:nulla laus:sed oīs peruersitas:& perso
narum acceptio in ea regnat. Ideo attendite q̄ necessaria
est ipsa castitas. Nam si caste vixerimus:rixe intꝰ nō erūt
nō verba mala. Et si mihi non creditis: dd loth acciderit
legite. Nam sancti angeli domum eius intrauerūt:quo fa-
cto sodomite domum eius circumdederūt:& forsitan nō so
lum per ostium:sed per fenestras intrauerunt. Nunquid &
loth cum nepotibus suis verberauerunt? Omino vt arbi-
tror nō solum verba:sed verbera receperūt. Et forsitā fra-
tres:ideo vxor loth cōuersa fuit in statuā salis:q̄ sodomi-
tis non procurabat resistere. In simili etiam scelere:in eo-
dem crimine mulieres etiam erant:& forsitan in maiori:q̄
principium tāti criminis i illis ciuitatibus mulieres fue
runt:& homines postmodum ipe pessime docuerūt. O mu-
lieres luxurie matres:non sufficiebat primū hominem de-
cepisse. Ideo conuertamur ad dominū: simus penitentes
vnanimes in dilectione dei:& vt membra vnita simul labo
remus. Nam sicut odiū dissipat ecclesiam: ita vinculū di-
lectionis edificat eam. Odium enī generat detractionem
& inuidiam:que pestilentia & pernicies est ecclesie. Per o-
dium amittitur illa sancta vtilitas & iocūditas de qua di-
citur. Ecce q̄ bonū & q̄ iocundū habitare fratres in vnū.
Per odium expellitur christus qui est vera sapiētia: quia
in malivolam animā non introibit sapiētia. Et ideo rogo
vos vt vitam vestrā emendetis docentes filios vestros et
filias quomodo caste viuant & mature incedant:abstineāt
a cibo & potu:sit eorum sermo pudicus:incessus honestus:
vultus inclinatus:lingua affabilis:mens plena dilectiōe:
manus plena operatione:vt si sic feceritis fratres:cum fa-
cto loth liberamini de inferno fugientes & volātes per gra
tiam ad gloriam. Amen.

Sermo.xlviij.

De cura anime: in quo participem omnium creaturarum animam ad dei imaginem creatam esse demonstrat.et cetera.

Sermo.xlviij.

B

Anima humana fratres charissimi omnium crea
turarum naturā participat: ambit & capit:& tan
to amplius q̄to gloriosiꝰ est dei imagine insigni
ta. Omne enī spiritale suū est:quia celum habet
ad manendum:angelos ad congaudēdum: gloriam ad ha
bendum:& trinitatem ad fruendum. In ipso deniq̄ homi-
ne reposita erat etiam corporalis creatura: & omnium co- ij.deli.x
poralium natura in se & ad se & per se:& tanto perfectiꝰ q̄to ca.iiij.
mirabilius erat oī corporeo. Omnia enī possidebat: omnia
sibi obedientabant:quia oīa ei subiecta erant:astra scilicet vt
lucerent:elementa vt alerent:animalia vt subirent:et ciba
ria vt nutrirent:oues et boues:leones et aues omnia obe-
diebant homini sine vlla rebellione. Et quid plura? Etiā
hoc quod maius est. Quid est quod maius est: nisi quod
diuinum est? Quid enim in homine diuinum est/nisi q̄ Gen.i.
imagine sancte trinitatis ipe homo decoratus est? Facia-
mus (inquit sancta trinitas) hominē ad imaginē et simili-
tudinem nostram. Quę est imago dei i nobis:nisi id quod
melius reperit in nobis? Quid est qd melius reperit i no- B
bis:nisi ratio:intellectꝰ: mēoria & volūtas? O homo audi- Job.xiij
uisti tuā gloriā:audi nunc tuā miseriā. O homo natus de
muliere:breui viues tpe:repletꝰ multis miserijs:q̄ sī flos
cāpi egrederis & ꝓterieris:& fugis velut vmbra:nec in eodē
statu pmanens:nūc dives:nunc paup: nunc sanus:nunc lā
guidus:nūc gaudēs:nunc tristis:nūc sciens:nunc ignarꝰ:
nunc vidēs:nunc cecus:nūc ciuis:nunc exul:nūc bonꝰ:nūc
malus:ecce quomodo stabilis: ecce quomodo pmanens.
O homo an ignoras quia potuisses non mori? Utraq̄ enī
potentia in manu tua erat:posse & non posse mori. Contem
pisti primam & elegisti secundā: contēpsisti vitam & elegi-
sti mortē. Contēpsisti dulce & elegisti amarū. Cōtēpsisti vi
tam eternā & mortē eternā eligere voluisti. Et vñ hoc bō.
Nunquid bonꝰ/rectus/sanctus/& deo dilectus creatꝰ es? Deute
Et tamen miserrime incrassatus: impīguatus: dilatatus: xxxij.
recalcitrasti contra deum factorem tuum. Et ecce elatꝰ in pa. xxx
superbia:ignarus dei gratia:insciꝰ de iustitia cecidisti i
lacum miserie:in luto fecisti:& in vmbra mortis. Ideo atten
de quid sequitur. Putas q̄ deus mentiatur: vel vt filius
hominis mutetur? Statuit enim ipse & sententiam posuit
vt quotiens cūq̄ comederes ex ligno/mori debuisses. Pun
quid ludendo hoc edixit:vel ridendo hoc asseruit? Omni-
no hoc tamen mihi non apparet. Quare nō apparet:nisi q̄
experiētia didicit:& oculata fide probaui? Nunquid expe-
rior q̄ post peccatū elementa que in summa & optima qua
litate erant/mox ꝓpter peccatū pugnare ceperunt? Est De cura
enim ratio terre in carne:ratio humoris in sanguine:ratio quinq
aeris in spiritu:ratio ignis i caloꝛe. Et hec quattuor mox cau.j.
post peccatum ad inuicem ꝓeliari ceperunt: & sic nostri p̄-
mi parentes infirmitatib⁹ aggrauantur:& dolore capitis.
stomachi:epatis:omniumq̄ membrorum vexanꝰ:sicq̄ mo
riuntur:sicq̄ ad sepulchra deducuntur. Sed dicet quis.
Quid est homo post mortem? Certum est q̄ non est homo C
& tamē est aliquid q̄tū ad duas partes. Que sunt ille par- p. de di
tes nisi anima & corpus:materia & forma? Anima enim nō ad ima
moritur:nec succumbit per mortem cū omnino sit immor- xxiij
talis:nec corporis materia cū sit vna numero. q̄ licet cor-
pus resoluat/non tamen deuenit ad tantam resolutionem
q̄ omnino nihil sit/& quod cedat in nō ens. Manet eadem
anima semper & tanq̄ quid diuinum: deficit tamen homo
quantum adesse. Omnes enim anime spiritus sunt: et ola
corpora terra sunt & erunt quousq̄ ania induet se suo cor-
pore vt totus homo glorificetur corpore videlicet et ania.
Si ergo petis quid est homo mortuus: quid aliud dicere
poterimus nisi q̄ terra:putredo/cadauer & fetor est? Si pe
tis de suo esse: vides q̄ deficit. Si petis de corpore:interro
ga terrā. Euntes vos o iuuenes & potentes ad sepulchra
patrum vestrorum:considerate quid fuerunt & quid sunt.
Monumenta eorum aperiamus et videamus quis domi-
nus & quis seruus:quis pulcher:quis turpis: quis rectus:

quis curuus inter eos fuerit. Aperiamus oculos mētis &
corporis:& nostram grandem miseriam frequenter non pi-
geat considerare. Intremus sepulchra:& quid inuenies
discamus. Quid fratres inuenietis vel que? Nā si respe-
rimus inueniemus mortuorum capita:renes & vētrem.
Uerum & indubitāter verum:mihi experto credite q̄ ca-
pitib⁹ inuenietis bufones saltātes gnātos ex cerebro. In
rentib⁹ serpentes generatos in lūbis ambulātes. In vētre
vermes scaturiētes generatos ex viscerib⁹. Ecce quid su-
mus & quid iam erim⁹: ecce in quo resoluimur. Quid ergo
inflaris o dives? Cur nō attendis que audis? Cur turba-
ris cum prospicis? Cum non conuerteris:cū hoc quotidie
experiris? Uementote fratres hec omnia & agite peniten-
tiam in fletu & lamento:anteq̄ veniāt dies illi amari pleni
miserie & tristicie. Audistis iam quid est homo mortuꝰ: re-
stat nūc dicere quid sit de anima. O fratres mei qd de hoc
dicere poterimꝰ nisi cōcordauerimus cū vetulis nostris?
Quid enī dicunt nisi quod vel in paradiso cū gaudentib⁹:
vel in inferno cū dolentib⁹/sed si in purgatorio in via cūdi
ad patriam sunt:& isti iam bene sunt:q̄ securi sunt. Oran-
dum tñ pro eis est:& eis toto affectu subueniendum est ora
tionibus:elemosynis: sacrificijs: ieiunijs:et macerationi-
bus. Isti sunt deniq̄ illi afflicti: qui ad dominū quotidie
clamant & ad illū recurrūt cuius scientia vbiq̄ allegatur:
cuius sapientia demonstratur: cuius clemētia vbiq̄ pōde
ratur:cuius potentia vbiq̄ promulgat. Isti quotidie cla-
mant vnusquisq̄ per se suā misericordiam implorantes et
suam miseriam deplorantes et dicentes. Domine scias q̄
vim patior:ideo ad te recurro: nō contemnendo conscien-
tiam tuam:non auertendo tuam sapiētiam:sed interpello
tuam clementiam. Non enim domine iniuste patior: q̄ nō
aliena delicta:sed pro meo patior: vim tantum domine pa-
tior:q̄ fortiter patior & iuste patior. Peccaui domine sub-
stantias & diuitias congrādo:nec pauperibus (vt iusse-
ras) sufficiēter tribuēdo. Sed multa infelix cōgregaui cū
dolore & merore:nesciens cui ea dimitterem amico vel pro
ximo. O infelix homo considera & diligenter aduerte quid
agis:dd cogitas:dū cunctis diebꝰ vite tue congregare nō
desinis. O bō auaricia plenꝰ:an ignoras q̄ tria sunt īsatia Prouer.
bilia:& q̄rtū nūq̄ dicit sufficit? Et dd est qd nūq̄ dicit suf- xxx.
ficit:nisi animꝰ hois q̄ nūq̄ dicit satis est? O homo an igno- Coll.iij.
ras q̄ radix oīm malorum auaricia est & seruitꝰ idolatrie:
mater vsure:genitrix symōie:fomes culpe:eterne pene via
nutrix gehēne? O auaricia abyssus insatiabilis: que nūq̄
dicis sufficit:semper famescis:semper doles:semper trista
ris in cunctis. Nam si sol quotidie ozit dolēdo dicis sicci-
tas erit. Si pluuia descendit:omnia periclitari asseris. Si
temperiē adesse ꝓspicis: solem vel pluuiā adesse desidera-
bis. O pestis interminabilis:o famelica rabies:nam oīa
suis terminis claudūtur: sola auaricia nullo claudit fine.
Omnia in homine senescūt vitia:sola auaricia iuuenescit.
O rabies oīa fine carēs. Nunquid terra suis limitib⁹ ter-
minatur:aqua suis finibus limitatur:aer suo fine ꝓcludit:
celum suis terminis artatur:sola auaricia terminū nescit.
O auare si terra tibi cūcta datur:mare q̄ris. Sz si terra et
mare:aerē petis. Sed si terrā.mare & aerem possederis:ad
huc celū ābis & tm̄ penetrare affectas. Et si celū penetra
ueris:adhuc nō queueris:donec te deo adequaueris vt fue- Esa.xliij
ris superior altissimo. O pestis demone seuior: nam demō
similis altissimo esse voluit: sed auarus super deū si posset
ascēdere vellet. Merito auaris in die nouissimo loquet do Gen.iij.
minus dicens. O homo sine honore mundū intrasti in pel-
licula sanguine cruētat⁹: sine diuitijs natus: sine auaricia
genitus:& tu in auaricia vixisti & dilatatus es in auro & ar Deutero.
gento:& oblitus es dei creatoris tui. Ubi enī est fructus & xxiij.
lucrum laboꝝ vestroꝝ? Ite ergo maledicti in ignē eternū Mat.xxv
& sicut voluistis:ita fiat. Ecce sententiā summi regis. Ita
q̄ fratres nolite amare plus corpus q̄ aiam: et plus filios
q̄ vosipsos. Ecce enī in tanua dies mortis est. Tunc enim
quilibet a suis excluditur:ab vxore dimittit:a cognatis se
paratur & ab eisdem ad sepulchrū ducit. O magna admiratio. O admirabilis infidelitas:ecce
maritus dilectus ab vxore dilecta relinquitur:filius a ma
tre ꝓsicit:& pater a filijs:& filij a patre sub terra recōdun-

tur. Solus ille dimittitur & quilibet ad ꝓpria reuertitur:
et cito obliuioni tradit:tanq̄ mortuus a corde. Ecce fra-
tres mundi amicitia q̄ta vel qualis est. Non enī est aliq̄s
qui tm̄ amicū vel cognatū diligat: q̄ per noctē vnam secū
morari cupiat. Unde ergo o homo quales amicos habes:
ꝓ quib⁹ aiam perdis:ꝓ quibus deū offendis. Oēs dimit-
tent te:oēs se absc̄dent:oēs cito fugiēt a te: & i foueā tristi
brachiorū collocabūt te. Nam cum essemus apud ostia ty
berina matre charitatis sociati: expectātes tēporis tran-
quillitatem:causa remeādi ad africā:& gratia illi⁹ cui ter-
ra & mare obediunt/compulsi a pontiano profectoviro cla
rissimo qui de roma ad nos videndū venerat/cū eodē ite-
rum reuersi fumus romā ad intuendū diligētius magnifi
ca edificia & opera paganorum. Et ductus sum cum cete-
ris ad videndū cadauer cesaris in sepulchro. Et vidi q̄ om
nino esset liuido colore ornatū:putredine circundatū: ven
trem ei⁹ diruptum:et vermium per illū cateruas transeun
tes prospexi. Duo quoq̄ famelici in foueis oculorū pasce-
bantur:crines eius nō adherebāt capiti: dentes eiꝰ appa-
rebant labijs cōsumptis:et reuelatum erat narium funda
mentū. Et intuēs matrē christianissimā dixi. Ubi nam est
cesaris corpus preclarum: vbi magnitudo diuitiarū: vbi
apparatus delitiarum:vbi multitudo dominorum:vbi ca
terua baronum: vbi acies militū: vbi cancs venatici:vbi
equi veloces:vbi aues cantantes:vbi thalamꝰ pictus:vbi
lectus eburneus:vbi thoꝰ regalis:vbi thronꝰ imperialis:
vbi mutatoria vestimentorum: vbi capilli solares:vbi fa
cies decora/vbi omnia que sub celo sunt? Te nāq̄ verebā
tur homines:te timebāt principes: te colebant vrbes:te ti-
mebant oēs. Ubi nam queso sunt hec omnia:a quo recessit
tanta iactantia? Quo fuit tua magnificētia? Et respondit
mater pietate plena. Fili omīa sibi pariter defecerūt quā-
do defecit spiritus eius & relinquerūt eum captiuatum i se-
pulchro trium brachiorum plenū fetore & putredine. Eia
ergo fideles christi cōsiderate quid sumꝰ: animaduertite
ad quid veniꝰ: prospicite quid iam sumꝰ. Agite ergo pe- Esa.liij.
nitētiam filioli mei quos iterum parturio donec reformet
in vobis christꝰ. Agite ergo penitentiā anteq̄ mors inimi
ca nature vos aggrediatur. Statuatis vobis simplicē: hu
milem: vtilem: secretam: frequentem: promptam: amaram:
lachrymosam & festinam confessionem/ cum etiam horam
mortis oīno ignoremus. Nam cum in extrema egritudi-
ne fueritis fratres:o q̄ forte: o q̄ durū: o q̄ penosum: o q̄
lachrymabile erit vobis penitere & dolere de malis cōmis-
sis & de bonis omissis. Quare hoc erit:nisi q̄ illic capitur
tota intentio mentis vbi est vis dolōris? Multa enī occur
runt impedimēta cordi. Nā corpus dolet/pena affligit q̄
mors appropinquat:intrare filios quos patres summe di-
lexerunt ꝓ quibus etiam se dānatos existimant tenebroso
oculo aspiciūt:vxores iam lachrymantes cōsiderant:mū-
dus adhuc eis fiduciā prestat:diabolus ne de peccatis do
leant fidem tribuit:& cirographum infirmantibus prebet
caro nō deficere adhuc satis sperat: medici vt lucrenť ip-
sum confortant:parentes applaudūt: sacerdotes allicīt:
& sic diuites moriunť in inferno. O homo audisti quid lo-
cutus sum:oīno crede q̄ hec omnia cito experieris. Ob-
secro igitur te vt anteq̄ infirmitate graueris: agas penitē
tiam:disponas domum tuā. Fac quod fiendū est: fac testa-
mentum dum sanus es:dum sapiens es: dū tuus es. Nam
si expectaueris infirmitatem oīno minis vel blandimen
tis duceris quo tu non vis. O homo dū iuuenescis dispo-
ne domum tuam:age penitentiam:dilige deum non solum
verbo sed opere & veritate. Et si proximum offendisti ver- j. Joh. iij
bo:placa eum verbo:si facto placa cum facto:q̄ eadē men-
sura parcetur nobis qua pepercimꝰ alijs. O homo fac pe- Eccli.vij.
nitentiā. Memorare nouissima tua vt ineternū nō pecces.
Reuertere ad teipsum memorans q̄ fuisti sperma liquidū
q̄ modo es vas stercorum: q̄ eris cibus vermium. Hec enī
sunt nouissima que cogitare debz quotidie qui fidelis est.
O homo memorare nouissima tua:q̄ post mortem vermis
nascetur tibi de lingua pro peccato lingue:de stomacho ꝓ
peccato gule:de spermate renum scorpiones ꝓ peccato lu-
xurie:de cerebro bufones pro petō superbie. Memorare no-
uissima tua o iuuenis q̄ floridē ambulas & pgis capite eleua-

Eccl.iij. to cuncta que vel sunt despiciendo. Memorare nouissima tua: q; terra es ⁊ in terram ibis. Memorare nouissima tua q; cōceptus es in culpa/natus in pena/viuens in miseria/ et necessario moriēris ī ągustia. O homo cur te iactas fo: titudie? Ecce nūc post modicū infirmaris: ⁊ deficis. Cur inflaris mundi sapientia? Ecce q; stulticia est ei cā pdes ⁊

j.Cori.j. tuā prudentiam reprobabo: dicit dns. Cur iflaris sciētia? Runcd philosophis obscuratū est cor: ⁊ in cogitationibus suis euanuerūt? Rūcd traditi sunt ī reprobū sensum? Cur

Rom.j. te iactas generis nobilitate? Rūcd oīm nascēdi conditio vna est? Rūcd ⁊ moriēdi vna pclusio? Quis nobiliū vnq̄ natus est sine sanguinis cruciatione? Runcd nobilis si: mul cum paupere p eūdē dū nascit meatū transit? A regu: la etiam mortis nūcd parcit diuiti? Cur diuitijs te iactas Ipse enī potius insidie tibi sunt q; amicitie. Nam pauper fere nunq̄ occidi ḡrit: diuiti vero semp insidiatur. Memo rare o homo nouissima tua q̄ quotidie epulari quō nudus de vtero matris venisti: ⁊ nudus reuerteris. Eia ergo fra: tres domos vestras pauperibus aperite: elemosynas faci: te: voluptates vestras rationi subiugate: in cunctis memo rantes nouissima vestra vt mortaliter non peccetis ī eternū. Adiuuet autē nos de⁹ sine cuius voluntate foliū a arboris non mouet ad pficiendū ea que placita sunt ei qui est bene dictus in secula seculorum. Amen.

De miseria carnis et falsitate presentis vite. ⁊ carnis ad animā ppulchra disceptatio ⁊ cetera. Sermo.xlix.

Job.ij. Quita q̄ tantos decipis de proprijs: tantos sedu: xisti: tantos excecasti: q̄ dū fugis nihil es: dum vi deris vmbra es: dū exaltas fumus es. Dulcis es stultis et amara sapientibus. Qui te amat: non te cognoscit: q̄ te cōtēnūt ipsi te intelligunt. Timēda es et fugiēda es. Ue q̄ tibi credūt. beati q̄ te cōtēnūt. Vera nō es vita quā te ostendis. Alijs ostendis te longā vt perdas in finem. Alijs breuē vt dū penitere volunt / non pmittas. Alijs largā vt faciant quid volunt. Alijs angustā vt nō fa ciant bonū. Quare o sapiens: fuge q̄ fugis. Sic enim ē vi ta nostra quasi homo in domo aliena: nesciens qua hora vl

Jaco.iiij. die patronus dicat / vade foras q; nō est tua dom⁹ in q̄ es. O seculum vanum q̄d nobis tanta promittis: dū decipis? Qui tibi amic⁹ voluerit esse: inimic⁹ dei pstituetur. Amici tia seculi inimicitia dei est. Caro est q̄ aiam pdit: caro ē q̄ recipit inimicū cū virtus suis. Ite semināt homicidia: se: minat fornicationē: seminat cōcupiscentiā: seminat iras: seminat libidinē: seminat furtū: semiat ydolatriā: seminat cupiditatem. seminat superbiam ⁊ inter frēs discordiam. seminat inuidiam: seminat contra deū blasphemiā: prouo: cat scisma ⁊ a: irritat hereses: ⁊ intra ecclesiā dei infert diui siones inter populos christianos ponit offendicula et iter gentes pugnas: ⁊ inter consanguinitatem incātationes: et q̄d petius est in corda seruoꝝ dei diuersa genera cogitatio: num immittit: ⁊ oia q̄ mala sunt in hoc mundo caduco/pes simo ⁊ nephando ⁊ quasi orta sub omni velocitate transit. Carnis ēt ptātē hz diabolus ⁊ nō aie: dicente dño ad dya:

Job.ij. bolū de beato Iob. Do tibi illū in ptāte. sed non animā ei⁹. Caro misera grauat aiam: caro vaga demergit in infernū. Caro inimica est aie: q̄ si inimica non esset: non vtiq; dile: xisset isti⁹ seculi vanitatē: ⁊ vita vana nō frueretur. O vita atrocissima: quā humores tumidant: dolores estuāt: aeres morbidāt esse inflant: letunia macerant: ioci soluunt: tristi: cie consumunt: sollicitudo coartat: securitas hebetat: diui: tie supbiūt: pauptas eijcit: iuuēt⁹ extollit: senect⁹ icuruat frangit infirmitas: meroꝝ consumit: ⁊ sup his oibus mors atrocissima succumbit vi furibunda. O caro cū deformita te depssa/illam debuisti vitā amplecti q̄ ī eternitate ꝓsistit vbi vita est sine morte: vbi iuuent⁹ sine senectute: vbi lux sine tenebris: vbi gaudiū sine tristitia: vbi nobilitas et vo luntas sine iniuria: vbi regnum sine ꝛmutatiōe. Hec sunt septē q̄ ꝓsequi debueras. O caro miserabilis quare negasti dū viueres? Si pseueraſſes bona ⁊ q̄buslibet bonis puata nō fuisses si bñ egisses. Illic enī pmāsisses vbi ē gaudium sempiternū: vbi immarcessibilis est gloria: vbi incorrupti: bilis est ⁊ incōparabil' delectatio: vbi vbi ꝓs apostoloꝝ ⁊

pphetarū ⁊ sanctoꝝ oīm ē iocūditas: nec nō ⁊ summa leti: cia cū sctis ągelis canētib⁹ laudes deo: vbi delectatio oīm bonoꝝ. Hec oīa bona delectabilia p hui⁹ seculi prauitates spreuisti. Ecce post finē q̄uis in limo terre māciperis: ha: bes inimicitiā. i. corruptionē: fetorem et vermē: ⁊ dissolutio nem fetoris pateris: vt viuētes de te exēplū accipiāt: quid fuisti ⁊ q̄d es q; a vermib⁹ cōsumeris: postremo vero i finē ꝓpter nouissima / ꝓpter redeūtē aiam: id est vitā in corpe in quo pri⁹ fuisti supplicijs eternis mancipaberis ⁊ simul cū aīa dānaber. O misera aīa quā caro psequtur. Caro cō: cupiscit: corpus operat. Caro aūt cū satiatur affluentissi: mis cibis ⁊ potib⁹ ⁊ delectationib⁹: horta oīa malefacere. Caro ꝓuocat homicidia: caro ꝓperat adulteria: caro cō: mittit rixas ⁊ scādala: caro inserit ebrietatem: caro portat oēm cōcupiscentiam hui⁹ seculi. O caro misera q̄d habes: quid agis q̄d trīſtuas aīam q̄ nihil desiderat nisi deo fui: re? Tu o caro misera non sufficit tibi pditio tua: q; adhuc aīam ifelicē tecū demergere conaris? Ue tibi aīa q̄ tibi car nē ꝛriā accepisti. Caro mala q̄d ḡris: q̄d desideras? Non eni poterit sine te anima iudicari in die iudicij. Caro misе ra ⁊ putribilis ⁊ oi squalore pctōr plena: q̄si viua eras: pul chra eras vt sol: splēdida vt luna: ⁊ ocli tui micabāt vt stel le: ⁊ crines tui lōgeui: ⁊ vngebas te ꝓciosis vnguēt⁹: vesti: bus vtebaris optimis ⁊ ī cibis tuis ⁊ potib⁹ cōdebas aro matū multitudinē. Et scito aia dū corp⁹ tenebrosum ⁊ fe: tidū reficiebas atq; fouebas: escas ꝛmib⁹ ꝓparabas. Me: mozare debuisti q̄ a factore ⁊ opifice tuo audiri cū ꝓmum pctm cōmisisti. Terra es inq̄t: et in terrā reuerteris. Et Iob audi dicētē. Nudus egressus sum de vtero mris mee ⁊ nu: dus reuertar illuc. Audi etiā estātā vaticinantē. Vere fenū est ppls. Caro misera ⁊ nefāda. Audi paulū apl'm ꝓdicato rem egregiū dicentē. Nihil intulim⁹ in hūc mundū: nec au ferre q̄d possum⁹. Nihil aliō caro misera nisi peccatoꝝ sar cinā secū portat. Mō nisi p carnē aia peccat. Aia quō pōt videat. Aia nostra carcere patit: caro eam tenet inclusaz. Aia clamat ad dīm: nō caro q̄ in malitia pseuerat. Aia re: medū aliō nō hz nisi tollat a carne: ⁊ caro redigat in pul uere: tollat ei vinum ⁊ detur ei aqua: auferatur ei sanguis ⁊ detur ei humor terren⁹. O caro misera quid de te agetur quando a te egrediar: ⁊ vita a te recedet? Tu sola in vtero et in sinu terre iacebis: ⁊ aliud nūq̄ manciperis: habebis ī te hereditatē pessimā: id est corruptionem: fetorē et ꝛmes. Ecce q̄ acq̄siuisti dū viua eras: ecce q̄d possides dum in se pulchro iaces. Non potuisti te ieiunijs macerare ac ieiu: nijs in cinere ⁊ cilicio humiliare? In ppetuū cū anima sal ua fuisses si ei credidisses: q; nō bene facere potes nisi alijs benefeceris: hoc est nisi corpus per abstinentiam afflixeris animam saluare nō poteris. Audi q̄d creator noster dicat ad carnem. O iquit mea creatura: ego te ex limo terre pul: chrā ⁊ lucidā assumpsi. imaginem meā in te condidi: spira tunica te indui: ī paradiso voluptatis te collocaui: vita an gelica perfruebaris: cibos ⁊ delectabilia iocunditatis con templabaris: ⁊ oia q̄ creaui in tua dominatiōe humiliaui: et affluentes diuitias dedi: insup ⁊ oia ligna paradisi tibi subdita erant: ⁊ ꝓ vno vetito q̄ ibidē comedisti: ecce vbi cecidisti: scz de paradiso in infernū. de luce ad tenebras de amenitatis ⁊ iocunditatis loco ad chaos: ⁊ ad oia obscu: rissima mala / pro delectabili odore nunc putredine et pu: dore manciparis: pro esca angelica in cibo vermibus sub iacebis: pro immortalitatis veste corrupto induta es vesti mento. Ecce quā ꝓcessi vitā abstuli ⁊ subtraxi: ⁊ tu misera et putribilis caro in infernō manciperis: vbi est flet⁹ ⁊ mu gitus atq; vlulatus: insup est stridor dētiū ⁊ teterrima tor menta: ⁊ q̄ petius est post mortem incorruptionē post ver mes ⁊ fetores ⁊ consumptionem postea in puluerem redi: cta. O caro q̄ igni inextinguibili manciperis: audi animā dicentem ad corpus. Ego de celo veni a deo concessa tibi. Nam tu de terra es: melius est vt mecū ascendas ad celum q̄ tu me trahas ad infernum. Dum viuimus et sumus in vnum / operemur manibus q̄ bonū est: id est elemosynas et ieiunia ī castitate ⁊ in hospitalitate egenoꝝ: ⁊ i nuditate pauperū: ⁊ in oib⁹ bonis operibus: vt p bonā opationē q̄s agim⁹ ascēdere ad celestia valeam⁹: vbi nō iā solutiōe cor

poris sed in corruptionis veste induamur: vbi non iam fe: toꝝ ſz odor suauissim⁹: vbi non iam tenebre / sed lux perpe: tua micat: vbi nō iā vermiū multitudo / sed caterua ange: loꝝ ⁊ innumerabilia milia sanctoꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ oīm chorus cū sanctis angelis hymnū deo incessanter canūt. Cū ipsis nos faciat eterna gaudia pcipere christ⁹ q̄ cū patre ⁊ spiri tu sancto viuit et regnat in secula seculorū Amen.

De salute anime. Sermo.l. In quo quare ho: mo ad dei imaginem factus sit aperit ⁊ cetera.

Quantū ad aie nostre desideriū ptinet frēs cha: rissimi voluntatis nre est vt ad vos reḡendos frequēter veniam⁹: sed necessitate temporis nūc veniendi incolumes nos ventre meruimus: ⁊ tō q; ⁊ cōi corpoꝝ sanitate gaudem⁹: de aīaꝝ salute q̄ vera sa lus ē intūtū dīs dederit colloq̄mur. Ideo frēs ad imagi: nem dei facti sumus: vt deo donante intelligam⁹ q̄ sit desi: deranda patria / q̄ sit vera beatitudo / q̄ vera vita / q̄ ꝓfecta sanitas q̄ sit eterna felicitas. Sed intus in corde deo inspi rante cognoscam⁹. Nemo se excusare poterit: vt dicat non noui litteras: ideo dei ꝓcepta intelligere nō possum. q; qui scias non nouit: q̄d sit aut non sit: intelligere debet. Inter: roget hō conscientiā suā ⁊ alloquat seipm ⁊ dicat sibi suis verbis. O homo q̄s es aut vbi es: ⁊ vnde venisti. Et ride tibi. Homo sum ⁊ dei creatura mē esse cognosco. Iterū in: terroga ⁊ dic. Quid in te habes: aut ex quib⁹ reb⁹ te factū esse cognoscis. Rīde ⁊ dic. Ex aīa ⁊ carne me constare co: gnosco. Quid in te ex his duab⁹ reb⁹ meli⁹ habes? Rīde. Sine dubio aiam meliorē habeo q̄ carnē. Optime ⁊ ordie legitimo respōdisti: ⁊ dixisti te aiam meliorē habere q̄ car nem. Dic mihi adhuc. Vbi es o hō? Respōdebis in mūdo. Postea vero vbi eris? In celo. Vtiu ibi eris? In secula seculorum. Iustissime respondisti ⁊ verū dixisti: fac modo rōnē vite tue: ⁊ esto iudex iustus. Ex oīb⁹ reb⁹ quas vedit tibi de⁹: serua carni tue vī sustentet in mūdo: ⁊ repone aīe tue vnde in ppetuū viuat in celo. Attēde diligenter ꝓsciē: tiā tuā: et vide si tantas res aīe tue reposuisti in celo: q̄tas hēs corpori tuo in mundo: si tot solidos reposuisti in celo q̄tos tibi seruasti in mundo. Vide si tot modios tritici: si tot ąphoras vini p elemosynā in paradiso vnde viuat aīa tua reposuisti q̄tum tibi reseruasti vī viuere possit caro tua in mundo. Cū ḡ ista diligenter attenderis / ⁊ conside: rans sapienter vides te ꝓpe totā libā carni tue seruasse i mūdo: ⁊ vnā vnctā reposuisse in celo: erubesce ⁊ cito ad pe nitētie medicamēta cōfuge: q; inceptū in teipsum iudiciū iudicasti. Aliō vep dixisti ⁊ aliō opib⁹ pfecisti: q; totū car: ni nō solū fideliter: ſz ēt infidelit deputasti. Nescio si apō te pcilitetur iudiciū tuū q̄n inter animā et carnē tuā iniq̄ sunt iudicia tua. Et vbi te iustū inuenire potero: quē in te ipsum iniquū esse cognosco? Et nunc certe nutrim⁹ carnē ornam⁹ carnē / aliquotiens inebriamus nos: ⁊ nimiū delī: tiose pascim⁹ carnē: quā velimus nolim⁹ post paucos mē: ses aut annos vermes deuoraturi sunt in sepulchro: ⁊ cōtē nimus aiam q̄ deo ab angelis ꝓsentari in celū. O q̄ dura erit anime peccatrici ⁊ q̄ intollerabilis hora illa q̄n vide: rit bonā aiam requiē recipere in paradiso: se vero torq̄ri i eterno supplicio. Ergo cōsiderate frātres charissimi si ma iorē certe vel equalem partē aie faciam⁹. Non enim foris i corpore / sed int⁹ i interiori hoie facti sumus ad imaginē dei Caro eni nīa de limo terre formata est. Runcd iussū ē vt lim⁹ terre / imaginē ꝓponat? Caro eni dz seruire ⁊ aīa ipera re. Ista dz exercere imperiū: ⁊ illa subiecta seruitiū. In oi bus ciuilitatis bonis aīa vīat ⁊ caro seruire cōpellitur. In peccatoribus vero et amatoribus huius mundi inuer: so immo peruerso ordine caro erigitur et aīa humiliatur. Illa delitijs pascitur / et ista fame torquet. Illa luxurijis i vestibus preciosis: ⁊ ista vix in veteribus inuoluit pannis: ⁊ si in peccatis fuerit obnoxia. / eterno iudici presentatur: et ille vera eius ignominia apparebit. Nam cū aīa in corpo: re suo caput esse debeat: q̄cūq; carnē delitijs aut voluptā: tibus nimiū erigit / nutrit / fouet et palpat / aīam ꝛo despi: cit ⁊ cōtēnit: pedes leuat in alto ⁊ caput imprimit in pfun do. Et qualis est ī oculis hominū q̄ inuersis pedibus am: bulare videt / talis est in oculis angelorum cui caro pro:

pria dīnat. Sicut ego supradixi: fecit nos de⁹ ad imaginē et similitudinem suā: ⁊ cū deberet in nobis homo interior dīnari / intantū deū cōtēnim⁹ vt imaginē dei miserabili li: mo serutre faciamus: et hoc est in quō iudicium vt carnē nostram anime ꝓponamus. Sed hoc omnes homines re cto iudicio non faciunt. Multi enim sunt honesti / sobrij ⁊ humiles / misericordes / casti: in quibus anima tenet impe riū ⁊ caro subiecta seruit. Et ideo rogo vos fratres atten dat vnusquisq̄ conscientiam suam: et si illi dominatur ca: ro / cito erigat dominam et stimulet ancillam: vt non caro vincat animā ⁊ ad luxuriā trahat / sed magistra carnē suā regat: ⁊ per vias castitatis ⁊ iusticie ducat. Qui vero in se sentit animā dominari / teneat cum dei adiutorio discipli ne ptinentiā: ⁊ per freta pelagi huius mūdi: ita nauigium corporeū veritate gubernante cōtendat / ne inter fluct⁹ iu sticie naufragiū incaut⁹ incurrat. Ut eni agnoscat q; ex no bis in veritate anima dñet: de substantia nostra victū no: bis sufficienter et vestitū simplicē reseruemus: ⁊ q̄cquid ąplius deus dederit / aīe in eternā beatitudinē p elemosy: nam pauperū reponamus: ne forte cū carnem nostrā orna mentis cōponimus / ⁊ multis delitijs saginamus: partē eī illo diuite purpurato ⁊ nō cū lazaro habeam⁹. Scitis eni vt in euangelio frequēter audistis: q; dives ille q̄ epulaba tur quotidie splendide et purpura induebat ⁊ byssо / post de corpore exijt / ⁊ sepultus est in inferno: ⁊ ibi inter flam: mas aque guttā ⁊ locū refrigerij requisiuit ⁊ inuenire nō meruit. Ecce cuius caro luxuriat ⁊ epulat in seculo / q̄les diuitias inueniet in inferno. Lazar⁹ vo q̄ nec diuitias nec ornamēta habuit in seculo post mortē in sancti abrae rede uit gremio. Sicut ergo supra dixi fratres charissimi / refre nemus gulā nostrā: ⁊ victū ac vestitū simplicē carni nostre in hoc seculo ꝓparem⁹ vt remaneat aliq̄d q̄ in futuro se culo aīe reponam⁹. O ventura gula cupit: reseruet elemo syne. Ornamenta q̄ luxuria ac suauitas requirit in mūdo misericordia et veritas reponat in celo. Si ornati volum⁹ esse: quer am⁹ ornamenta vī nemo ornat indign⁹. Si delī: tias cōcupiscimus non ḡram⁹ carnales ac transitorias ex q̄bus stercora cōficiuntur in mundo: sed magis spiritales ⁊ eternas vnde angeli epulant in celo. Et si forte q̄ris que sint ille delitie: audi apostolū dicētē. Quod nec oculus vi dit / nec auris audiuit / nec in cor hominis ascendit / q̄ ꝓpa: rauit dīs diligētib⁹ se. Adhuc q̄ris et iterrogas q̄d sit ꝛ Si vis verū agnoscere: deus est delitie tue / reḡes tua / sani tas tua / gaudium tuū / felicitas tua / refrigeriū tuū / ament tas tua / ⁊ q̄cd sancte possit desiderare aīa tua. totum tibi de⁹ erit. Sic btūs apostol⁹ dicit. Et erit deus oīa in oīb⁹. Auare audi me. Quid tibi sufficit si de⁹ tibi nō sufficit? Si ḡ ista oīa desideratis / paradisi reḡes q̄rite: ꝓ ekna beatitu dine suspirate: vī non exit amic⁹ vbi non intrat inimicus: vī nec bonus pōt exire aliq̄s / nec malus vllo modo intrare Ad istā ergo patriā ornati bonis operibus festinemus. vt dum elemosinā pauperibus dederimus: ad celestia regna peruenire possimus. Ad que ille nos perducat qui est bñ: dictus in secula seculorum. Amen.

Contra falsam securitatē ex psalmo quadra: gesimonono in quo redditionē rationis proprio rū factorum lucide describit. ⁊ cetera. Sermo.lj.

Memo frēs charissimi falsa securitate se decipiat ⁊ putet se añ tribunal xpi nō esse venturū nec red diturū de factis ꝓprijs ratione. Veniet eni dīs de⁹ noster ⁊ non silebit. Modo enim silere dr: q; adhuc vidictā suspendere videt. Hec feci sti ⁊ tacui. Quid est tacui / nisi nō vidicaui / seueritatē meā distuli / patientiā tibi ꝓgaui / penitētiam tuam diu expectaui? Hec feci sti ⁊ tacui. Ego aūt cū adhuc expectarē vt te peniteret: tu et me ⁊ apostolū audire ꝓtēpsisti. Ex ſz duritiā cordis tui et ipenitēs cor the saurizasti tibi irā i die ire ⁊ reuelatiōis iu: sti iudicij dei. Suspicatus es iniq̄ q; ero tui similis. Hoc est quia malefacta tua placent tibi. putasti placere mihi. Deū q; non stati pateris vltorem / vis tenere pticipē ⁊ tāq̄ corruptum iudicē prede socium vis habere de multis que rapuisti paruas elemosinas facies: ⁊ adhuc peccata nō de serens: quasi corrupto iudice putas te posse redimere: cum

si etiã totũ dares ⁊ peccata ipsa non deseras: teipsum deci
peres pecuniã perdendo: ⁊ pctã nõ redimẽdo. Suspicaꝰ
eas iniq̃ q ero tut similis. Arguã te. Nõ: Veniet enĩ dñs de
us noster ⁊ nõ silebit. Arguam te. Et q̃d faciã arguendo
te: Quid faciã tibi. modo te nõ vides: faciam vt videas te
q̃ si te videres ⁊ displiceres tibi: placeres mẽbi. Quia no
te non vides/placuisti tibi: displicebis tibi et mihi. Mihi
cum iudicaberis; tibi cum ardebis. Quid enim tibi faciã
inq̃: Constituam te ante faciẽ tuã. Quod enim vis latere
teipsum in dorso tuo est tibi. Non te vides: faciã vt videas
te. Quod tu post dorsum tuum posuisti ego ponam ante fa
ciẽ tuã: nõ vt tu corrigas te. sed vt erubescas. Modo enim
fres charissimi oẽs amatores luxurie/⁊ q̃ cũ delectatione
faciũt iniq̃tatẽ: peccata sua post dorsum eiciunt. Si vero
aliq̃d boni casu aliquo vel per quãlibet occasionẽ fecerint
ante se ponunt: ⁊ inde assidue gloriant/⁊ dicũt / ego illũ li
beraui: ego illi bene feci/ego illi tantũ dedi. Et tũ bona q̃
per illos facit deus sibi assignant per vanitatem perdunt
q̃ p elemosynã acquirere videntur: ac sic añ tribunal xp̃i
pditis bonis q̃ ante se habebãt: peccata q̃ post dorsum ple
cerant añ eoꝝ faciẽ reuocantur: ⁊ sine vllo termino suppli
ciũ sustinebũt: q̃ sibi dum viuerent noluerũt prouidere re
mediũ. Et hec faciunt illi qui plus diligunt p̃sentia q̃m fu
tura. Qui vero de aĩe sue salute attentius cogitant ecõtra
rio faciunt. Bona q̃cũq̃ fecerunt post dorsum p̃iciũt ma
la q̃cũq̃ subrepserint ante oculos ponũt: vt dũ de ipsis in
p̃senti seculo erubescant ⁊ vulnera curare/et mortua susci
tare ⁊ sordida abluere/tota deuotione cõtendunt/cũ ĩ die
iudicij añ tribunal xp̃i venerint: mala q̃ ante faciẽ suã po
suerunt/⁊ bonis operib⁹ redẽpta sunt auferent: bona ꝙ q̃
pter vanitatẽ post tergũ ꝓcesserant: añ oculos collocabũ
tur et merenṫ audire. Venite benedicti patris mei ꝓcipite
regnũ. Veniet dñs de⁹ nr̃ ⁊ ñ silebit. Et tũc arguet q̃n cor
rectionis locus nullus erit. Statuã te inq̃t ante faciẽ tuã.
Modo ergo tu (sicut tã supra dictũ est) q̃squis talis es: fac
quod dñs tibi mĩnatur facere. Tolle te a dorso tuo vbi te
videre non vis: dissimulãs facta tua: ⁊ constitue ea ante te.
Ascẽde tribunal mentis tue/esto tibi iudex torqueat te ti
mor rumpat cõfessio/dic deo tuo. Nõ iniq̃tatẽ meã ego co
gnosco et pctm̃ meũ ꝑ me est semp. Qũ erat post te fiat ãte
te cũ factũ fuerit ãte te puniatur a te: ne tu postea a deo iu
dice fias ante te: ⁊ non sit quo fugias a te. Intelligite autẽ
hec q̃ obliuiscimini deũ. Non cogitabas de vita tua mala
Intellige q̃ oblitus es deũ: ne q̃n rapiat sicut leo ⁊ nõ sit q̃
eruat. Quid est sicut leo: Sicut potens/sicut fortis / sicut
ille cui nemo resistere põt. Illi enĩ q̃s supra dixim⁹/id est
amatores mundi in ore suo deũ laudare videt: sz lõge aliũ
operib⁹ exercere ꝓbant: ꝑm illud qũ ait ꝓpheta. Populꝰ
hic labijs me honorat: cor aũt eoꝝ longe est a me. Clamat
illis spiritussanct⁹. Pctõri aũt dicit de⁹: vt q̃d enarras iu
sticias meas ⁊ assumis testm̃ meũ ꝙ os tuum: Tãq̃ si dice
ret. Nihil tibi ꝓdest q̃ laudas deũ. Ille enĩ q̃ bñ viuũt ꝙ
dest q̃ deũ laudãt Tu aũt si laudas ⁊ pctã nõ deseris: nihil
tibi ꝓdest. Ut q̃d deũ laudas: Audi scripturã dicẽtẽ. Nõ
est speciosa laus in ore pctõris. Si enĩ male viuis: ⁊ bñ do
ces nõ deũ laudas. Ergo audite q̃ bñ viuitis: Sacrificiũ
laudis honorificabit me. Memo offerat mihi b̃ sacrificiũ ⁊
malꝰ est. Nõ dico nõ mihi hoc offerat malus: sz nemo mi
hi b̃ offerat malus. Qui enĩ laudat bonꝰ est: q̃ si laudat et
bñ viuit. Qui laudat nõ solũ lingua laudat: sz ⁊ lingua cũ
vita ꝓsentit. Et iõ rogo vos fres charissimi q̃tũ possũ cuꝫ
dei adiutorio studeamus vt quõ deũ laudam⁹ vocib⁹ sic ⁊
bonis operib⁹ collaudem⁹. Well⁹ est tacere et bene facere
q̃m deũ laudare et peccata ꝓmittere. Qui enim laudat deũ
vita simul et lingua: vocib⁹ pariter et bonis operib⁹ dupli
citer in se ꝓuocat gratiã dei. Si enim nõ valet deũ lauda
re vocib⁹/laudet bonis operib⁹/assiduis orationib⁹/sctis
cogitationib⁹. Sic enim diligenter attendam⁹: vt in b̃ se
culo cũ secura cõscientia deũ laudare possim⁹ vt in futuro
eternum gaudiũ feliciter inueniamus. Amen.

¶ De cõmuni vita clericorũ ex sui dispositione clerico vero votũ infringenti penã adhibet: ⁊ vñ cadat patefacit. ⁊cetera. Sermo.lij.

Mat. xxv

Psal.l.

Esa.xxix.

Põ.xlix.

Eccl.xv.

Põ.xlix.

PRopter quod volui et rogaui hesterna die vt bo
die freq̃ntius conuenirẽtis: hoc est q̃ dictum⁹ sum.
Quotiescũ hic viuimus: ⁊ ꝓpter vos viuimus: ⁊ i
tentio votũq̃ nostrũ est vt apud xp̃m vobiscũ si
ne fine viuam⁹. Credo aũt añ oculos vestros esse cõuersa
tionẽ nostrã: vt et nos dicere fortassis audeam⁹: q̃uis mul
tum illi ipares q̃ dixit. Imitatores mei estote sicut et ego
christi. Et ideo nolo vt aliq̃s de vobis inueniat male viuẽ
di occasionem. Prouidemus enim bona (vt ait idẽ apls)
nõ solũ coram deo sed etiã coram oibus hominibus. Propter
nos conscientia nostra sufficit nobis: ꝓpter vos fama nr̃a
non polluit: sz pollere debet in vobis. Tenete q̃d dixi atq̃
distinguite. Due sunt res p̃scientia et fama. Cõsciẽtia ne
cessaria est tibi: fama ꝓximo tuo. Qui fidens p̃scientie sue
negligit famã suã crudelis est: maxime in loco isto posit⁹
de quo dicit apostol⁹ scribens ad discipulũ suũ. Circa oẽs
teipsum bonoꝝ operũ ꝑbe exẽplũ. Ut ergo vos nõ diu te
neã/p̃sertim q̃ ego sedens loquor: vos stando laboratis:
nostis oẽs aut pene oẽs sic nos viuere ĩ ea domo q̃ dicitur
dom⁹ epi vt q̃tũ possumus imitemur eos sanctos: de q̃bus
legit liber actuũ apostoloꝝ. Nemo dicebat aliquod ꝓpriũ
sed erant illis oĩa cõmunia. Quia forte aliq̃ vestrũ sunt nõ
tã diligẽtes vitẽ nr̃e scrutatores: vt hic nouerit quõ volo
vos nosse: dico q̃ freq̃nter dixi. Ego quẽ deo ꝓpitio vide
tis eꝑm vestrũ iuuenis veni ad istã ciuitatẽ vt multi vr̃m
nouerũt: ⁊ q̃rebã vbi cõstruerẽ monasteriũ ⁊ viuerẽ cũ fra
trib⁹ meis. Spẽ q̃ppe oẽm seculi reliq̃ã: ⁊ q̃ esse potui eã
nolui: nec tamen q̃siui esse q̃ sum. Elegi in domo dei mei
abiectus esse magis q̃m habitare in tabernaculis peccatoꝝ
Ab eis qui diligũt seculũ segregaui me: sed eis q̃ ꝑsunt po
pulis non me coequaui: nec in cõtuto vñi mei superiorem
locũ elegi/sed inferiorẽ et abiectũ: et placuit illi dicere mi
hi. Ascẽde sursum. Usq̃ adeo aũt timebã epatũ vt q̃n ce
perat esse alicui⁹ iã momenti inter dei seruos fama mea i
q̃ loco sciebã nõ eẽ eꝑ: nõ illo accederẽ. Cauebã hoc ⁊ age
bam q̃tũ poterã: vt in loco humili saluarer: non in alto pi
clitarer. Sed vt dixi: dño seruꝰ cõtradicere non debet. Ve
ni ad istã ciuitatẽ ꝓpter videndũ amicũ quẽ putabã me in
crari posse deo: vt vobiscũ esset in mõasterio. Quasi secur⁹
gueni qr loc⁹ habebat eꝑm. Apprehensus et ꝓbyter fact⁹
p hunc gradũ gueni ad epatũ. Non attuli aliquid: nec ve
ni ad hanc ecclesiã nisi cũ his indumentis quibus illo tẽ
pore vestiebar. Et q̃ hic disponebã esse ĩ monasterio cum
frib⁹: cognito istituto ⁊ volũtate mea beate memorie sene
Valeri⁹ dedit mihi hortũ illũ in quo nunc est monasteriũ.
Cepi boni propositi fratres colligere cõpares meos nihil
habẽtes sicut nihil habebã et imitantes me: vt quomodo
ego tenuẽ pauptatẽ meã vendidi et pauperibus erogaui
sic facerent ⁊ illi q̃ mecũ esse voluissent vt de cõi viuerem⁹.
Cõmune aũt nobis erat magnũ ⁊ vberrimũ p̃diũ ipe de⁹.
Peruenì ad epatũ: ⁊ vidi necesse habere eꝑm exhibere hu
manitatẽ assiduã quibuscũq̃ venientibus siue transeuntib⁹
Quod si nõ fecissem: eꝑs inhumanus dicerer. Si autẽ con
suetudo ista in monasterio permissa esset: indecẽs esset. Et
ideo volui habere in ista domo epi mecũ monasteriũ cleri
coꝝ. Ecce quõ viuim⁹. Nulli liceat in societate nostra ha
bere aliquid ꝓpriũ: sz si forte aliq̃d hñt nulli licet: ⁊ q̃ ha
buerint faciunt q̃ non licet. Bene aũt sentio de fratrib⁹
meis et semp bene credens ab hac inq̃sitione dissimulauit
quia ⁊ ista querere quasi male sentire mihi videbat. Mo
uerã enĩ ⁊ noui oẽs q̃ mecũ viuerent: nosse ꝓpositũ nostrũ
nosse legẽ vite nostre. Venit ẽt ad nos pbr̃ ianuari⁹ q̃ vide
bat sua honeste erogãdo quasi cõsumpsisse sed nõ consum
psit. Remãsit illi q̃dã ps pecunie: id est argentum quod ni
ceret esse filie sue. Filia ipsius deo ꝓpitio in monasterio
feminarũ et bone spei est. Gubernet illã dñs vt impleat q̃
de ea iam speramus in illius mĩa non eius meritis. Et q̃
infra ãnos erat ⁊ de sua pecunia nihil facere poterat: q̃uis
et viderem⁹ fulgorẽ ꝓfessionis/tamẽ lubricũ timebamus
etatis: factũ est vt ipsum argentũ quasi puelle seruarẽt: vt
cũ ad legitios ãnos veniret et faceret inde q̃ virginẽ xp̃i
deceret q̃s optĩe iã facere posset. Dũ hec expectãtur cepit
ille morti propinquare: qui diu tanq̃ de suo iurans q̃ ipse
erat non filie testm̃ fecit. Testamentum inq̃ fecit ꝓbyter

Mat.xj.

xlij.q.ij.si qs uraſcit

xlij.q.ij.no: lo vt.

socius noster nobiscũ manẽs de ecclia viuẽs: cõmunem vi
tam ꝓfitens: testamẽtũ fecit: heredes instituit. O dolor il
lius societatis: o fructus natus nõ de arboꝛe quã plãtauit
dñs/sed ecclesiã scripsit heredẽ. Nolo numerare ista: non
amo amaritudinis fructũ. Ego illũ deo q̃rebã: deo socie
tatem ꝓfessus erat: hãc teneret: hãc exhiberet: nihil ha
beret: testamẽtũ nõ faceret: habeat aliq̃d: nõ se nostrũ sociũ
quasi ꝺed pauperẽ fingeret. Magnꝰ inde mihi dolor est fra
tres. Dico charitati vestre ꝓpter hũc dolorẽ statui heredi
tatem ipsam in ecclesia non suscipere. Filioꝝ ipsius sit q̃
reliq̃t: ipi inde faciãt q̃ voluerint. Videt enĩ mihi q̃ si eã
suscepero in isto facto q̃ mihi displicet ⁊ q̃ doleo: ei⁹ par
ticeps ero. Hoc volui nõ latere charitatẽ vestrã. Filia ipi⁹
in monasterio feminarũ est: filius ipsi⁹ in monasterio viro
rum est. Ambos exheredauit: illã cũ laude: istũ cũ elogio:
id est cum vituperatione. Cõmendaui autẽ ecclesie vt nõ
accipiant ipsas partiũculas que ꝓtinent ad exheredatos
nisi cũ ad legitimã etatẽ puenerit. Hoc eis reseruat eccla
Deinde litem dimisit inter filios suos in q̃ laboro. Puel
la dicit meũ est: nostis q̃ hoc dicebat sp̃ pater me⁹. Puer
dicit credaꝰ pr̃i meo: q̃ motiẽs mẽtiri non potuit. Et ista
ꝓtio q̃le malũ est? Sed si pueri isti fui dei sunt: itẽ hanc
inter illos cito finim⁹. Audio illos vt pater et forte meli⁹
q̃ pater ipsorũ. Videbo q̃d sit iure sicut deus voluerit cũ
paucis fratrib⁹ fidelib⁹ honoratis deo ꝓpicio de numero
vestro: id est de plebe ista. Audio iter illos causam: ⁊ sicut
dñs donauit finito. Tamẽ rogo vos: nemo me reprehendat
q̃ ei⁹ hereditatẽ nolo q̃ suscipiat ecclesia. Primo quia fa
ctum illius detestor: deide q̃ institutũ meũ multi laudãt
q̃ dicturus sum: sed et aliqui reprehẽdunt: vtri q̃ satisfa
cere valde difficile est. Audistis modo cũ euãgeliũ legeret
Lecinim⁹ vobis: ⁊ nõ saltastis: lamẽtauim⁹ ⁊ nõ plãxistis
Venit iohannes nõ mãducãs neq̃ bibẽs: ⁊ dicũt demoniũ
habet. Venit filius hominis mãducãs et bibẽs: ⁊ dicunt:
ecce homo vorax: potator vini: publicanorũ et peccatorum
amic⁹. Quid ergo facto inter illos qui parant me reprhen
dere ⁊ dentes in me ducere: si suscepero hereditates eoꝝ q̃
filios suos irati exheredãt? Iterũ q̃d sũ factur⁹ eis q̃b⁹ cã
to et nõ volũt saltare: q̃ dicũt. Ecce q̃re nemo donat eccle
hipponẽsi aliq̃d: ecce q̃re nõ eã faciunt q̃ moriunt heredẽ:
qr episcopus augustinus de bonitate sua (laudando enim
mordent: labijs mulcent: dentẽ flgunt) donat totũ: non su
scipit. Plane suscipio: ꝓfiteor me suscipere oblatiões san
ctas. Si q̃s autẽ irascit filio suo ⁊ motiẽs exheredat eũ: si
viueret nõ eũ placarẽ: nõ ei filiũ suũ recõciliare deberem.
Qũo ergo cũ filio suo volo vt habeat pacẽ: cui⁹ appeto he
reditatẽ? Sed plane si faciat q̃ sepe hortat⁹ sum: vnũ filiũ
habet: putet christũ alterũ: duos habet putet xp̃m tertiũ:
decẽ habz christum vndecimũ faciat et suscipio. Quia er
go feci hoc in q̃busdã reb⁹: iã volũt bonitatẽ meã vel ꝓmẽ
dationẽ fame mee in aliud vertere: vt in alio modo me re
prehendãt: qr oblatiões deuotorũ hominũ nolo suscipere.
Cõsiderẽt q̃ multa susceperim: q̃d opus est ea numerare?
Ecce vnũ dico. Filij iuniant hereditatem suscepi. Quare?
Qr sine filijs defunct⁹ est. Bonifacij hereditatẽ suscipere
nolui nõ misericordia sed timore. Mauiculã nolui eẽ eccle
siã xp̃i. Multi sũt q̃dẽ q̃ etiã de nauiũ acq̃rũt: tñ vna tẽta
tio fuit esset iret nauis ⁊ naufragaret. Boues ad tormẽta du
turi eramus ⁊ de submersione nauis ꝑm cõsuetudinẽ q̃re
retur: et torquerenṫ a iudice qui essent de fluctib⁹ liberati
sz nõ eos darem⁹. Nullo ei pacto hoc facere deceret eccle
siã. Qn⁹ q̃ fiscale psolueret. Sz vñ psolueret? Enthecã no
bis habere nõ licet. Nõ emẽ est epi seruare aurũ ⁊ reuocare
a se mẽdicãtis manũ. Quotidie iã multi petũt: tã multi ge
mũt: tam multi nos inopes interpellãt: vt plures tristes re
linquamus: qr q̃d possimus dare oĩbus nõ habem⁹. Nõ ha
bem⁹ ergo enthecã: ꝓpter naufragiũ q̃ hoc vitãdo feci: nõ
donando. Nemo ibi me laudet sed nemo etiam vituperet
Plane quãdo donaui filio qr irat⁹ pater mortẽs abstulit
bñ feci. Laudẽt q̃ volũt: peccãt q̃ laudare nolũt. Quid plu
ra frẽs mei? Quicũq̃ vult exheredato filio heredem facere
ecclesiã: q̃rat alterũ qui suscipiat: non augustinũ: ĩmo deo
ꝓpitio nullũ inueniet. Et laudabile factũ sancti ⁊ venerã
dꝰ epi scopi aurelij carthaginẽsis: qũo impleuit eos oẽs q̃

xlij.q.ij. certe.

Acẽ. ij. et iiij.

Deutero. xxxij.

pſ. cxxxij

xlij.q.j.cer te.

sciunt/laudib⁹ dei. Quid ergo est cũ filios nõ haberet neq̃ spe
raret: res suas oẽs retẽto sibi vsufructu donauit ecclesie.
Matt sunt filij sibi postea ⁊ reddidit eꝑs nec etiã opinãti
illi q̃ donauerat. In potestate habebat eꝑs nõ reddere: sz
iure fort: nõ iure poli. Sane etiã hoc nouerit charitas vra
dixisse me fr̃ibus meis: q̃ mecum manẽt: vt q̃cũq̃ habet
aliq̃d: aut vendat et eroget: aut donet ⁊ cõmune illo faciat
Ecclesiã habet: p quã de⁹ nos pascit. Ego dedi dilationẽ
vsq̃ ad epiphaniã ꝓpter eos q̃ vel cũ fratrib⁹ suis non di
uiserũt: ⁊ dimiserũt q̃ bñ apostolꝰ fratres suos: vel nondũ de
re sua aliq̃d fecerũt: qr expectabãt eras legitia. Faciãt in
de q̃d volunt: dũ tñ sint paupes mecum simul expectãtes
misericordia dei. Si aũt nolũt: qui forte nolunt: certe ego
sum qui statuerã sicut nostis nullũ ordinare clericũ nisi q̃
mecũ vellet manere: aut si vellet discedere a ꝓposito: recte
illi tollerẽ clericatũ: qr desereret sancte societatis ꝓmissũ
ceptũq̃ consortiũ. Ecce in conspectu dei: ⁊ vestro: muto cõ
silium. Qui volũt hr̃e aliq̃d ꝓpriũ: q̃bus nõ sufficit deus ⁊ ec
clesia sua: maneãt vbi volũt ⁊ vbi possũt: nõ eis aufero cleri
catũ. Nolo habere hypocritas. Malũ ei esse quis nesciat?
malũ est cadere a ꝓposito: sed peius est simulare proposi
tũ. Ecce dico audite. Qui societatẽ cõmunis vite tam su
sceptã (que laudatur i actibus apostolorum) deserit a vo
to suo cadit ⁊ a pfessiõe sctã cadit. Obꝺuet iudicẽ scz deũ:
nõ me. Ego ei nõ aufero clericatũ. Quãtũ sit periculũ an
te oculos eius posui: faciat q̃ vult. Novi enĩ q̃ si aliq̃ꝺ ꝺ
facientẽ degradare voluero: nõ ei deerũt patroni: nõ ei de
erunt suffragatores: ⁊ hic et apd̃ epos qui dicant. Quid ei
mali fecit? Nõ põt tecũ tolerare istã vitã. Extra epatũ vult
manere: ⁊ de ꝓpitio viuere: ĩo nõ dz perdere clericatũ. Ego
scio q̃tũ mali sit ꝓfiteri sanctũ aliq̃d nec implere. Vouẽ
te inquit ⁊ reddite dño deo vestro. Et melius est non vouẽ
re q̃ vouere ⁊ non reddere. Virgo et si nunq̃ fuit in mona
sterio ⁊ virgo sacrata est: illi nubere nõ licet: q̃uis esse ĩ mo
nasterio nõ cõpellit. Si aũt cepit eẽ ĩ mõasterio ⁊ deseruit
⁊ tñ virgo ẽ: dimidia ruit. Sic ⁊ cleric⁹ duas res ꝓfessus ẽ:
⁊ sanctitatẽ et clericatũ. Interi⁹ sanctitatẽ: nã clericatum
ꝓpt populũ suũ de⁹ ipositũ est cervicib⁹ ipius: cui magis on⁹
est q̃s honor. Sed q̃s sapiẽs ⁊ intelliget hec? Ergo profes
sus est sanctitatẽ: ꝓfessus est cõiter viuẽdi societatẽ: ⁊ pro
fessus est q̃ bonũ et q̃ tocũdũ habitare fratres in vnũ. Si
ab hoc ꝓposito cecidit: ⁊ extra manẽs cleric⁹ fuerit: dimi
di⁹ ⁊ ipse cecidit. Quid ad me: nõ eũ iudico. Si foras fuat
sanctitatẽ: dimidi⁹ cecidit. Si ꝺo int⁹ habuerit simulatio
nẽ: tot⁹ cecidit. Nolo q̃ hẽat nẽcitatem simulãdi. Scio quõ
homines amẽt clericatũ: nemini eũ tollo nolenti mecũ cõ
ter viuere: sed habet deũ qui mecũ manere vult. Si parat⁹
est pasci a deo p ecclesiã ipsi⁹: non hr̃e debet aliq̃d ꝓpriũ:
sed aut erogare pauperib⁹: aut in cõe mittere mecũ. Qui
b̃ nõ vult habeat libertatẽ: ⁊ videat vtrũ habere possit feli
citatis eternitatẽ. Sufficiãt hec interĩ charitati vestre. Quod
egero cũ fratrib⁹ meis annũciabo vobis. Spero enĩ bona.
Dẽs mihi libẽter obediũt: nec inuẽtur⁹ fũ aliq̃s hr̃e aliq̃d
nisi aliqua necessitate religiõis: nõ cupiditatis occasione.
Quid q̃ egero post epiphaniã: charitati vestre ĩ dñi volũta
te: ⁊ quõ litẽ finiero iter duos fratres filios pr̃e sbyteri ta
nuarij nõ vobis tacebo. Multa locut⁹ fũ: date veniã loqua
ci senectuti sz timide ifirmitati Ego sicut videtis p etatẽ
tã senui: ⁊ p infirmitatẽ corpis oli senex fui. Tñ si deo plz
q̃d dixi: mõ ipse det vires: nõ vos desero. Orate pro me: vt
q̃tũ ĩ nẽ aĩa ĩ hoc corpore ⁊ qualescũq̃ vires suppetunt/
in verbo dei seruiam vobis. Amen.

¶ De communi vita clericorum ex sui ordinatione. Sermo.liij.

A j.Cor.iiij.

Pẽ.lxxv Eccls. v.

Deutero. xxxij.

pſ. cxxxij

xlij.q.j.cer te.

CHaritati vestre hodie de nobismetipsis ꝑmo reddẽ
dus ẽ. Qr ei (vt ait apls) spectaculũ facti sum⁹ mũdo ⁊ angelis ⁊ hoibus: q̃ nos amãt querunt
q̃d laudẽt in nobis: q̃ autẽ nos oderũt detrahũt
nobis. Nos aũt i vtroq̃ medio ꝓstituti adiuuãte dño deo
nr̃o: ⁊ vitã ⁊ famã nostrã sic custodire debem⁹ vt nõ erube
scãt de detractorib⁹ laudatores. Qũo aũt viuere velimus
qũo deo ꝓpitio iã viuam⁹: q̃uis de scꝑtura sctã multa no
ueritis: tñ ad cõmemorãdos vos: ipsa de libro actuũ apo

Universidad de Navarra Biblioteca

Act.iiij.

stolorū vobis lectio recitabit: vt videatis vbi descripta sit forma quā desideram⁹ iplere. Dū ergo recitat: vos intentissimos esse volo: vt post eius recitationē: qđ sit institut loquar dño dante intentiōi vestre. Et lazar⁹ diaconus legit. Cū orassent motus est locus in quo erant congregati: ⁊ repleti sūt oēs spiritu sancto ⁊ loquebant verbū dei cū fiducia oi volēti credere. Multitudinis aūt credētiū erat aīa vna ⁊ cor vnū: nec qsq̄ eorū q̄ possidebat aliq̄d suū esse dicebat: sed erant illis oīa cōia. Et virtute magna reddebant apostoli testimoniū resurrectiōis Jesu christi dñi nostri: ⁊ gratia magna erat in oibus illis. Neq; em egens qsq̄ erat inter illos. Quotquot em possessores prediorū vel domorū erāt: vendētes afferebāt precia eorū que vendebant ⁊ ponebant ante pedes apostolorū. Diuidebat aūt singulis: put cuiq; opus erat. Cūq; Lazarus diaconus recitasset: ⁊ epo codicē tradidisset. Augustin⁹ epūs dixit. Et iā ego legere volo. Pl⁹ ei me delectat hui⁹ libi cē lectorē/q̄ verbi mei disputatorē. Cū orassent: mot⁹ est loc⁹ in quo erant congregati: et repleti sunt oēs spiritu sancto ⁊ loquebant verbum dei cū fiducia omni volēti credere. Multitudinis autē credētiū erat aīa vna ⁊ cor vnū: nec qsq̄ eorū que possidebat aliquid suū esse dicebat: sed erant illis oīa cōmunia. Et virtute magna reddebāt apostoli testimoniū resurrectiōis Jesu xp̄i dñi nr̄i: ⁊ gratia magna erat in oibus illis. Neq; em egēs quisq̄ erat inter illos. Quotquot em possessores prediorū vel domorū erāt: vēdētes afferebāt pcia eorū que vendebāt ⁊ ponebāt ante pedes apostolorū. Diuidebat autē singulis: put vnicuiq; op⁹ erat. Cūq; eps legisset dixit. Audistis que iā velim⁹: orate vt possim⁹. Cōtigit autē quedā necessitas vt hec diligenti⁹ agerē: quonīā sicut nostis iam presbyter i nra societate ꝓstitut⁹: quali societati ꝓhibet testimoniū lectio quā modo cū recitarem⁹ audistis: mortiēs testamērū fecit: qz habuit vñ faceret. Erat qđ diceret suū cū in ea societate viueret: vbi neminī licebat suū aliq̄d dicere: sed essēt illis oīa cōia. Si quis dilector ⁊ laudator noster apud detractorē nostrū predicaret istā societatē: ⁊ diceret cū epo Augustino sic viuunt: oēs cohabitatores ei⁹ quo scriptū est in actib⁹ apostolorū: cōtinuo ille detractor caput movens: dentē ꝓmouēs // diceret: ita vere sic ibi viuitur: quo tu vocis. Quare mētiris? Quare falsa laude honoras indignos? Nōne ibi modo in eorū societate positus ꝓsbyter testm̄ fecit: et qđ habuit quo voluit disposuit: ⁊ reliqt? Certe oīa ibi sunt cōia: certe nemo dicit aliq̄d suum. Sub his vbi qđ ageret laudator me⁹? Nōne os ei⁹ qsi plūbo optlaret ille detractor? Nōne ille laudasse penitteret? Nōne reuerētia pfus⁹: ⁊ illi⁹ fmone ꝓfusus vel nobis vel testatori illi maledicteret? Hec fuit necessitas: vt ad istā utilitatem ueniremus. Rūcio ḡ vobis vñ gaudeat: qz oēs fratres ⁊ clericos meos q̄ mecum habitāt: ꝓsbyteros / dyaconos / subdyaconos: ⁊ patriciū nepotē meū: tales inueni q̄les desideraui. Sz sūt q̄ de sua q̄licūq; pauptate qđ statuerant nōdū fecerūt. Bi duo sūt valēs dyacon⁹ et paulo antedict⁹ nepos me⁹ subdyacon⁹: ⁊ matris vita ipediebat q̄ inde viuebat. Expectabam in illo etiā legitime etatis accessus / vt qđ faceret: firmissime faceret: nōdū autē fecit: qz tpos agellos hz cū suo fratre cōmunes: ⁊ sub indiuiso possident. Si aūt diuisi fuerint: eos cupit ecclesie cōferre: vt i de alank q̄ sunt in ꝓposito sctitatis quousq; in hac vita de

j.Tim. v. gūt. Scriptū est em: ⁊ ꝑ ap̄l's loquit. Qui aūt suis ⁊ maxīe domesticis nō ꝓuidet / fidē denegat: ⁊ est infideli deterior. Hec aūt mācipia sūt et sil'r cū fratre cōia: ⁊ nōdum diuisa Disponit ea manumittere sed nō pōt añq; diuidant. Quid em ad se ptinet: adhuc ignorat. Ad ipm sane qz maior ē ꝑtinet diuisio: ⁊ ad fratrē ei⁹ electio. Et ipe frater ei⁹ deo seruit: et subdiacon⁹ est sub sācto fratre meo ⁊ coepo Seuero i eccl'a mileuitana. Hoc agit: hoc sine dilatione pagēdū ē vt illi suuli diuidant ⁊ manumittāt: ⁊ sic det ecclesie vt eorum exciptat alimentū. Nepos aūt me⁹ ex q̄ cōuersus est: ⁊ mecum esse cepit: impediebat ⁊ ipse aliquid de agellulis suis agere inuita vsufructuaria matre sua: que hoc anno defuncta est. Inter ipm ⁊ sororē eius sūt q̄dā cause in christ sit adiutorio cito finiēde: vt et ipse faciat qđ dei fuū decet ⁊ qđ ista ꝓssio et ista exigit lectio. Dyacon⁹ fauston⁹ sicut

C penecomnes nostis: hic de militia seculi ad monasteriū cō uersus est: hic baptizat⁹ inde dyacon⁹ ordinat⁹. Sz qz eri guū ē qđ videt possidere (sicut turispiti loquūtur) iure nō cōpe reliquerat illud: ⁊ ab ei⁹ fratrib⁹ tenebat. Rūcio ide cogitauit ex quo cōuersus est: nec ipse aliq̄d quesiuit a fratrib⁹ suis: nec ab illo est aliq̄d q̄sitū. Modo qz vētū est ad hūc articulū tpis: cū pcllo meo diu tulit ipsā rē: et dimidiā donauit fratribus suis: ⁊ dimidiā ecclesie pauperi in loco eode cōstitute. Dyacon⁹ seuer⁹ sub qua dei disciplina ⁊ fidegello sit nostis: lumen tamē nō ꝓdidit mētis. Una domū ḡ emerat ꝓpter matrē ⁊ sororē sua: q̄s de sua patria huc desiderabat adducere. Emerat aūt nō de sua pecunia: quā nō habebat: sed ex collatione religiosorū virorū: quorū etiam mihi querēti noīa indicauit. De ipsa nō possum dicere qđ fecerit / aut qđ disponat: nisi qz ipse totū in mea posuit voluntate. vt qcqđ ipse vellē / hoc inde fieret. Sed hz quasdam causas cū matre sua: quarū me iudicē posuit: vt cū ille fuerit terminate: fiat de ipsa domo qđ ego voluero. Quid aūt velle potero deo regēte: nisi qđ iustitia iubet / ⁊ pietas postulat? Habet etiā in patria sua aliquos agellos q̄s dispone sic distribuere: vt etiā illic i ipso loco posite pauperi largiat eccl'e. Dyacon⁹ hipponēsis hō paup ē: qđ alicui cōferat nō hz: tū de laborib⁹ suis aliq̄s esset cleric⁹ emerat aliqs seruulos: hodie illos in conspectu nostro manumisit⁹ est ꝑalib⁹ gestis. Dyacon⁹ eraclī⁹ ante vestros oculos fac̄: et opera ei⁹ lucēt coz̄ā oculis vestris. De ope ei⁹ et expensa pecunia memorīā sancti martyris habem⁹. De pecunia sua emit etiā possessionē ex cōsilio meo: nā ipsam pecuniā voluit p man⁹ meas erogare: sicuti mihi placeret. Ego si pecunie auidus essem: aut necessitates ipsas meas q̄s ꝓpauper ib⁹ habeo in hac causa curarē: pecuniā acciperē. Quare dicit aliqs. Possessio illa que ab illo empta et eccl'e donata est: adhuc nihil ꝓstat eccl'e Min⁹ habebat ad precia ⁊ qz mutuat⁹ fuerat hodie ei⁹ fructib⁹ reddit. Hō sū fenerat⁹ istus mihi de illa possessione pōt fruct⁹ accedere? Rūcio / ꝓmitto mihi tot annos ē victurū: donec suū pciū illa persoluat. Nō ergo vir diu ptib⁹ reddit: de primo habere tuū / si accipere voluissem. Nō feci / aliud attēdi. Fateor enī vobis et ipsi: suspecta mihi adhuc eius etas fuit: ⁊ verebar ne forte vt sunt boīes matri ei⁹ ꝑ displiceret: ⁊ diceret inductū a me fuisse adolescentē: vt bona ei⁹ paterna cōsumere ⁊ cū egētē relinquerē. Jdeo volui ei⁹ pecuniā in illa possessiōe fuari: vt si aliq̄d (qđ de⁹ auertat) aliter ḡ volumus euenisset redderet villa: ne culparet epi fama. Scio ei q̄tū vobis sit necessaria fama mea: mā mihi sufficit conscientia mea. Emit etiā spaciū ab ista postea eccl'ia notū vobis: et sua pecunia edificauit domū. Et ꝑ nostis. Ante paucos dies priusq̄ sermonē de hac re haberē vobiscū: eam donauit eccl'ie. Expectauit em vt eā pficeret / ⁊ pfectā donaret. Fabricandi autē domū necessitas illi nulla erat: nisi qz cogitauit matrē suā huc esse venturā. Si autē venisset in re illi sui habitaret: mō si venerit / in ope filij sui habitauit. Lectionīū ei perbibeo: pauper remānsit sz in charitatis possessione pmānt. Aliq̄ seruuli ei⁹ reliqui fuerāt iā qđē i monasterio viuētes: quos tū gestis ecclesiasticis manumisser⁹ est hodie. Memo ergo dicat / diues est: nemo existimet: nemo male loquat: nemo seipsum ⁊ animā suam suis ventib⁹ lanīet. Pecuniā nullā habz seruatā: vtinā quā debet restituat. Ceteri. i. subdyacones pauperes sunt deo propitio et misericordiā dei expectāt. Unde ipsi faciant non habēt ⁊ nullas habētes facultates finierūt mūdi cupiditates. Bi uunt nobiscū in societate cōmuni: ⁊ nemo eos distiguit ab eis q̄ aliquid attulerūt. Charitatis vnitas ꝓponēda est terrene commodo hereditat̄. Restant ꝓsbyteri. Sic em ad eos gradati ascēdere volui. Cito dixeri: pauper dei sūt. Nihil ad domū societatis nr̄e attulerūt: nisi ipaz qua nihil charī⁹ est charitatē. Uerūtā qm̄ scio natos fuisse rumores de diuitijs ipoz: nō a me ad aliq̄d ꝓpellēdi: sz vobiscū meo fmone purgādi sūt. Vobis dico q̄ forte nescitis: nā vestrū plurimi sciūt ꝓsbyterū lepotiū q̄situs seculi natalib⁹ clarū ⁊ apō suos honestissimo loco natū: tū iā deo seruiente cunctis q̄ habebat relictis inopē suscepi. Nō qz nihil habuit: sz qz iā fecerat qđ lectio ista ꝓsuadet. Hic nō fecit: sz nos: scimus vbi fecit. Unitas xp̄i et eccl'e: vna est. Ubicūq; fecerit bonū op⁹ ⁊ ptinet ad nos vt sibi cōgaudeam⁹. Hortus ēst

vnus vbi nostis. ibi monasteriū suis cōstituit: qz ⁊ ipsi deo seruiūt. Ille hort⁹ ad eccl'iā nō ptinet nec ad ipm. Et ad quē diuerit aliqs? Ad illud qđ ibi est monasteriū. Sz vex est qđ vsq; ad ō tps curā / pillis ita gerebat vt sūpticulos ib⁹ sustētant apud se haberet: ⁊ eis ipse vt videbat impenderet. Sz ne ꝓpt hoc darel loc⁹ boibus suspitiōes suas rodētib⁹ ⁊ ventrē nō iplētib⁹: hoc placuit et mihi ⁊ ipi: vt sic se illi trāsigāt: qsi iste tā de seculo exierit. Rūcio ei cū obiecerit ipe / illis dispēsaturus est aliq̄d? Melius est vt videat illos ibi bñ quer̄antes: ⁊ regēte deo in disciplina xp̄i sic vt uētes: vt de illis tm̄modo gaudeat: nō eorū necessitatib⁹ occupet. Pecuniā nō hz quā suā dicere possit. Habebat prenodochiū edificādū: qđ mō videtis edificatū. Ego illi iniūxi: ego iussi. Obtēperauit mihi libētissime: et sicut videtis operatus est: quo etiā meo iussu basilicā ad octo martyres fabricauit: de his q̄ vos de⁹ donauit. Cepit ei de pecunia q̄ data erat eccl'e ꝓpt prenodochiū: ⁊ cū cepisset edificare vt sunt religiosi desiderātes opa sua i celo scribi: audiuerūt / put q̄sq; voluit ⁊ fabricauit. Op⁹ ante oculos habem⁹. Dis hō qđ factū sit: videt de pecunia / qz nō habebat mihi credāt: dētē cōpescāt / nō frāgāt. Emerat de ipsa pecunia prenodochij quādā domū in cararia: quā sibi existimabat ꝓpter lapides / futurā: sed lapides ei⁹ dom⁹: fabrice necessarij nō fuerūt / qm̄ aliūde / puisi sunt. Dom⁹ ḡ ipsa sic remānsit: pēsionē ꝓstat: sz eccl'e nō presbytero. Memo amplius dicat. Jn domū ꝓsbyteri: ante domū pbr̄i: ad domū presbyteri. Ecce vbi est domus presbyteri: vbi est domus mea: ibi ē domus presbyteri: alibi nō hz domū nisi vbicūq; hz deum. Quid ampli⁹ q̄rit? nisi qz me illud memini etiā ꝓmisisse: vt ad vos ꝓrrē qđ egissem iter duos: fratrem vt delicet ⁊ sororē: filios ianuarij ꝓsbyteri: qz orta iter illos fuerat cōtrouersia pecuniaria. Sz tū qz sicut inter fratres saluādos ꝓpitia charitate / pmi serā audire: vt inter illos qcqđ esset iudicādū finirē parauerā me iudicē: sed anteq̄ iudicarē / ipi q̄ iudicatur⁹ erā finierūt. Nō inueni vñ iudicarē: sed vnde letarer. Accęuerūt oīno pcociter volūtati mee ⁊ filio meo: vt pares eēnt in pecunia quam reliqt pater eorū ecclīa renūciate. Post sermonē meū locuturi sūt boies: sz ⁊ qōlibz boies loquant q̄licūq; aura flāte: perdu cet inde aliq̄d ad aures meas. Et si fuerit tale vt sit iterū necesse vos purgare: rūdebo detractorib⁹: rūdebo maledicis rūdebo incredulis nō vobis credentibus pbr̄is suis: rūdebo vt potero qđ oīs dederit: iterī mō nō est necesse / qz nihil forte dicturi sūt. Qui nos amant libere gaudebūt q̄ nos odert tacite dolebūt. Tū si linguas exercuerit audiēt deo ꝓpicio vobiscū rn̄sionē meā nō litē meā. Nō eni boiez noīatur⁹ sum ⁊ dictur⁹: ille boc dixit: iste sic detraxit: cum fortasse etiā ad me falsa qz ⁊ hoc pōt fieri pferank. Uerūtā quecūq; plata fuerit si oportune videbit: loq̄r inde charitati vestre. Ante oculos vros volo sit vita vra. Scio quia querētes licentiā malefaciendi: querūt sibi exēpla malevolentiū et multos infamant: vt socios inuenisse videantur Jdeo qđ nostrū est fecim⁹: pl⁹ qđ faciam⁹ nō habem⁹. Ani oculos vros sum⁹. Multi⁹ aliq̄d desideram⁹. nisi bona opa vestra. Et vos exhortor fratres mei: si aliq̄d vultis clerici / dare / sciatis qz non debetis qsi vitia eoz fouere ꝙ me. Oēs offerte quod vultis: offerte devolūtate vra. Qđ cōe erit distribuet vnicuiq; sicut cuiq; op⁹ erit. Gazophilacū attendite ⁊ oēs bene habebim⁹: valde me delectat si ipsum fuerit ꝓsepe nostrū: vt nos sim⁹ iumēta dei / vos ager dei. Memo det byrrū vel lineā tunicā seu aliq̄d nisi in cōe: de cōi accipiam mihi ipsi: cū scia cōe me hr̄e velle quicquid habeo. Nolo talia offerat sanctitas vra: qb⁹ qsi ego sol⁹ decenti⁹ vtar. Offerat mihi: verbi gr̄a byrrū pciū: forte decet epm: ḡuis nō deceat Augustinū: id est boiez pauperē: de pauperibus natū. Modo dicturi sunt boies: qz inueni pciosas vestes: qs nō potuissem hr̄e vl'i domo pr̄is mei vel i illa seculari ꝓfessione mea. Non decet. Talē debeo hr̄e qlē possū si non habuerit fri meo dare. Qualē pōt hr̄e ꝓsbyter: qlē pōt hr̄e decēter dyacon⁹ ⁊ subdyacon⁹: talē volo accipe / qz in cōmune accipio. Si qs meliorē dederit vēdo: qđ ⁊ facere soleo: vt qñ nō pōt vestis esse cōis: pciū vestis sit cōe. Vendo et ergo pauplib⁹. Si ꝑ eū delectat: vt ego habeā talem vel nō erubescā. Fateor enim vobis de pciosa veste eru

besco: qz nō decet hāc ꝓfessionē / hāc admonitionē / hec mēbra hos canos. Et iā illud dico. Si forte in nostra societate eger est aliqs vel post egritudinē vt necesse sit eū aī horā prādij reficere: nō ꝓhibeo religiosos vl' religiosas mittere eis qđ eis videt vt mittāt. Prādiū tū ⁊ cenā ex̄ nemo habebit. Ecce dico / audistis. Qui hr̄e voluerit ꝓprio viuere ⁊ ꝙ ista ꝓcepta nra facere: parū est vt dicam nō mecū manebit: sed nec cleric⁹ erit. Dixerā em ⁊ scio me dixisse / qz si nolē suscipere socialē vitā mecū: nō illis tollerē clericatū / sz seorsū manerēt ⁊ seorsū viuerēt: quo nosceī deo viuerēt. Et tū ante oculos posui / q̄tū mali sit a proposito cadere. Malui em hr̄e cecos vel claudos: q̄ plangere mortuos. Qui em hypocrita est / mortuus ē. Quo ergo quicūq; voluisset ex̄ manere ⁊ de suo viuere nō tollerē ei clericatū: ita mō qz placuit illis deo ꝓpitio socialis hec vita quisq; cū hypocrisi vixerit: qsq; inuētus fuerit hñs ꝓprīū: non illi ꝓmitto vt inde faciat testamētū: sz delebo eū de tabula clericoz. Interpellet ꝙ me mille cōcilia: nauiget ꝙ me quo voluerit: nī certe vbi potuerit adiuuabit me de⁹ vt vbi ego eps sum illic cleric⁹ esse nō possit. Audistis / audierunt. Sz spero in deū nostrū ⁊ mīsericordiā ei⁹: qz sicut dispositionem meā in hilarit acceperūt: sic eā pureq; fideliter fuabunt. Dixi aliq̄d suū non hr̄e pr̄sbyteros cohabitatores meos / inter q̄s est ⁊ pr̄sbyter barnabas. Sz de illo audiui qđā fuisse tactata añ oīa q̄ emit villā a dilecto ⁊ honorabili filio meo Eleusino. Hoc falsū est. Monasterio donauit ille nō vēdidit. Ego sum testis. Quid ampli⁹ q̄rat / ignoro. Ego sū testis: donauit ille nō vēdidit. Sz dū nō credit dōare potuisse: credit⁹ est vēdidisse. Btūs hō q̄ tā bonū opus fecit vt nō crederet. Tū vl' mō credite: ⁊ detractores audire libenter desinite. Jā dixi: ego sū testis. Dictū est de illo q̄ anno prepositure iue ꝓ idustriā debita fecerit: vt dū ego volo reddi debita: darē illi licētiā poscēdi fundū victorianēsem: tāq; dixisset mihi vt reddā debita mea: da mihi in decē annos fundū victorianensē. Et hoc falsū est. Si fuit rumor vñ nascerek fecit debita reddēda. A nobis reddita sūt ptī vñ potuer̄t. Remānsit aliq̄d qđ nō debebak etiā mōasterio illi qđ p ipm de⁹ instituit. Cū ḡ remānsisset: cepim⁹ q̄rere vñ debitū redderem⁹. Ad ꝓductionē ipsi⁹ fundi null⁹ accessit nisi q̄draginta solidos offerēs pensionē. Sz vidim⁹ fundū ampli⁹ posse dare: vt celeri⁹ debitū redderek: ⁊ cōmisi fidei ei⁹ vt de ipsa ꝓductione lucra nō requirerēt fratres: sz qcqđ daret fund⁹ de ipis fructib⁹ iputarēt ad debitū. Fide agitur Parat⁹ est pr̄sbyter vt aliū pstituā q̄ de fructib⁹ fratribus reddat. Ex nūero vro sit aliqs / cui hec cōmittā: ex nūero ipoz q̄ ad nos talia ptulerūt. Sūt em ⁊ vobis boies religiosi: q̄ cū rumore falso reprehēsū eē voluerūt: et tū credidert factū. Ex ipis ergo aliqs veniat ad nos: suscipiat possessionē: oēs fruct⁹ pcij suis fideliter vendat: vt reddi possit facilius qđ debek ⁊ hodie recedat inde cura pbr̄i. Locus etiā ipe vbi monasteriū pstitutū ē a memorato filio meo honorabili eleusino: ipi pbr̄o barnabe donat⁹ est a añq; ordiarek pbr̄: in ipo loco monasteriū instituit. Sz tū qz noīe ipsi⁹ donat⁹ erat loc⁹: mutauit instrumenta vt noīe monasterij videat. De fundo victorianēse: ego rogo: ego hortor: ego peto: vt si qs religiosus est / side agat: ⁊ exhibeat eccl'ie istam operā: vt cito debitū reddā. Qđ si nēo de laicis fuerit iūetus: ego ꝓpono aliū: iste illuc nō accedet. Quid vult⁹ aplūs? Memo laceret suos dei: qz nō expedit lacerātib⁹. Seruis dei qđē merces falsis detractioīb⁹ crescit: sz crescit pena etiā detrahētib⁹. Nō sine cā dictū est. Gaudete et exultate qñ detrahūt de vobis / dicentes falsa: qz merces vra magna ē i celis. Volum⁹ cū detrimēto vro magnā hr̄e mercedē. Win⁹ ibi habeam⁹: ⁊ tū vobiscū ibi regnem⁹. Amen.

Mat.v.

De tenenda obedientia et euitanda superbia Sermo.liiij.

A Gen.ix. Dan.xiij.

NIhil sic deo placet quēadmodū obediētia. Cha maledict⁹ fuit: ⁊ post multa secula manet qđ ꝺ: Semē chanaā ⁊ nō iuda: qz pr̄i non est obsecut⁹. Ceterꝫ sem q̄ ē obsecut⁹: pr̄is bñdictionē habuit in oīa secula. Hoc itaq; dico: nō ē filioꝝ iudicare de pr̄ib⁹ Memo vadit ad magistrū vt doceat vidascalū suum. Veniski ad me vt docerē te lr̄as. Si tibi sc̄psero ⁊ dixero tibi

Scribe gño ↄ ego scribo: vtiq imitari debes quē elegisti magistrū: ab aliq doctⁿe ↄ vadis ad perfectiorē magistrum
Luce.x. Hoc totū ↄre dico: vt obediētiā exhibeam⁹ in pfes nros. Qui patrib⁹ nō obsequit: deo nō obsequit. Dicit enim dns Qui vos spernit: me spernit. Qui ḡ ptēnit apl̄os: contēnit xp̄m. Qui cōtēnit patrē: cōtēnit christū qui ē patrib⁹ est. Hoc dico qz hec in vobis sūma ↄ sola est virt⁹ obedientie. Si ieiunaueris/vieb⁹ ↄ noctib⁹ orationēq; feceri⁹: si i facco ↄ cinere fueris: si aliud nihil feceris nisi qōcūq; pceptū est in lege: ↄ tibi visus fueris quasi sapiens/ ↄ obedies patri nō fueris: oēs ⁊ tutes pdidisti. Una obediētia plus ↄ oēs ⁊tutes alie valet. Jeiuniū vel ptinētia (si diligenter attenderis) supbiā tibi facit. Supbia aūt est iimica deo: ↄ nihil sic odio hz de⁹ sicut supbiā. Autcūq; nō obedit: nō facit de sanctitate/sed de supbia. Jdeo em nō obedit: qz meliorem se credit illo cui nō obedit. Simplicit dico vobis: oīa peccata odio hz de⁹ mēdaciū/piuriū/furtū/latrociniū/ adulteriū/fornicationē/ in qb⁹ si qs deprehensus fuerit: nō pōt oculos leuare: sic habem⁹ eū execrabilē. Si quis superbus est/multo pe⁹ pctm facit ↄ adulterū ↄ tm loqmur cum eo Qui fornicator est pōt aliq dicere. Dicit me caro mea: superauit me adolescētia. Nō dico q sibi ꝑ facere licēat aut q se excusare debeat: si quidē ↄ hoc odio hz de⁹: ↄ in cōparatione mali dico. Autcūq; aliq⁹ pctm fecerit: vbi gr̄a. si furtū fecerit/se excusare pōt. Dicit se i. Jdeo furtū feci: qz algebā: vel qz fame moriebar: vel qz egrotabā. Supb⁹ qd dicere pōt: ↄ Jdeo supbia maius malū ē: qz excusatione nō hz. Cetera vitia eis nocēt q ea ꝓmittūt: ↄ supbia plus oib⁹ nocet. Hec ergo dico ne cogitetis pctm nō esse supbiā. Nā qd dicit apl̄s. Ne qs incidat in iudiciū diaboli. Videm⁹ ergo fratres qm qcūq; iflat in iudicium dyaboli incidit.
Jaco.iiij. Hoc est ḡ ꝑm qō dictū est. De⁹ supbis resistit: hūilib⁹ autē dat gratiā. Ut oīa igit pctā fugiam⁹: maxime aute superbiā: dico vobis de supbo q semp sibi sapiēs videt. Si quis em de fratrib⁹ ꝓsiliū dederit ei: ↄ dixerit. Frater nō debes sic agere: nō eū dignat audire: qz se magis sapiētē putat q illū q dat consiliū. Et qd dicit in corde suo? Ego mihi sapiēs sū. ego, nō habeo querere cōsiliū: nec tu sapientior es me. Licet nō dicat: tñ ex eo q cōtēnit cōsiliū fratris: in corde hoc loquit. Ergo hoc dico q supbiā hz: sine causa habz alias virtutes: imo eas nō hz sz videt hr̄e. Qui em hoc hz qō deo cōtrariū est: qūo pōt hr̄e aliud qō deo amicum sit? Supbia in mōasterio fit. Si ieiunamus erigimur: ↄ si oro nē facim⁹ ꝓ peccatis: in superbiā erigimur. Altiꝰ ieiunat ꝓ peccatis suis: ↄ ꝓ pctis suis penitētiā agens: in supbiā extollit. Jdeo ieiunas/ideo oras/ ideo ꝑcepta facis: vt ↄ deū facias? Monach⁹? si supbus est/multū ei melius erat si vxorē duxisset. Ego simpliciter dico: ↄ libera frōte ꝑ dico: qz qcūq; supb⁹ est: meli⁹ esset ei (et hoc ad cōparationē mali dico) vt oīa alia vitia haberet ↄ ex malis suis inclinaret ad penitētiā: et nō oēs despiceret. Si aūt post pctā ageret penitentiā: vtiq dei misericordiā cōseq mereret. Qui autē superbus est: omniū malorū hz principiū: ↄ non agit penitentiā qūi iustus sit. Superb⁹ nō agit pniam pro malis: et gloriat qūi ꝑ bono. Propterea supbia ꝑia est deo: qz deo nō subijcit. Hoc ↄre dixeri/ ↄ vosipsi intelligitis: ↄ aliorū ruine nr̄a debēt eē exēpla. Propterea venim⁹ ad monasteriū: libertatē seculi pdidim⁹: vt fuitutē xp̄i accipiamus. Deinde ista de fratrib⁹ loquor ḡ solēt sedere longe a monasterijs. Non eis debet nasci supbia de exēplo. In cenobio vixisti: placuit tibi vt maneres in decimo militario: non debes synaxim sanctorū fratrū cōtēnere. Non te ideo viliorē putes si ad fratres veneris i ciuitatē. Si necessitatē haberes ire ↄ videre mulieres vel ire i plateas: recte nō ires: sz si ad synaxim sctōz nō vadis: qre hoc facis? O vos qui manetis i deserto (cuilibet vestrū dico) aut meliores fratrib⁹ estis ḡ sūt i cenobijs: aut peiores? Si meliores: vent vt exē plū eis vite tribuas: si aūt deteriores: vent vt discas ḡ nō scis. Supbia nascit quādo aliq⁹ dicit se secretū sedere: fratresq; nō dignat videre ↄ visitare ↄ i supbiā erigit. Hoc ꝓpterea loquor: ꝓsente sancto fratre ḡ hoc ope facit qō ego loq̄r vt hāc sanctitatē ope facere studeat. Veniq; multi sancti patres q veri pfes sunt: q regūt alias sanctorū/qs aliqs viderint iuniores ire ad deserta: ↄ ad cenobiū nō venire ↄ in supbia esse: vadūt et vim eis faciūt ↄ adducūt eos: nō vt noceāt: sz vt tollat eis supbia. Hoc ꝓpterea dico vt illi q manēt in secretis: ↄ veniūt ad cenobiū ↄ fratres visitāt: ab his q sūt i cenobijs nō arguant qsi impatientes is quasi bumiles. Nemo dicat de vobis. Ecce ille q i heremo sedet qz nō patit/venit. Propterea venit vt te edificet: nō destruat ↄ vt supbiā pdat. Videte qlitevite sit: venit de deserto: ↄ tñ gloriā nō hz eoꝝ q in deserto sūt. De⁹ itaq; oīpotes omnia q locuti sum⁹: oīonib⁹ sanctorū nos quoq; ipsi ꝑ faciat. Nihil est em grāde dicere sed facere. Sed qō ego facere non possum ideo loquor vt qui pōt facere faciat. Qui habet aures audiendi audiat: in xp̄o iesu dño nostro: cui est honor virtus ↄ potestas in secula seculorū. Amen.

De obitu valētini epi carthaginensis: In quo bois sapientiā in tribus: triplicēq; statum ecclie: statuīq; distinctionē cōmendat tē. Sermo.lv.

Jber sapiēte fratres charissimi multis modis cōmēdat hois sapientiā. Primo qz hoiem a periculo liberat. Scdo qz cōsuat liberatū. Tertio qz coronat cōseruatū. Quō aūt liberat: exēplis ꝓz de noe: quē cū aq deleret terrā: liberauit i archa. Quo aūt cōseruat: patet de iacob: quō duxit eū dns per vias rectas: ↄ ostendit illi dormienti regnū dei. Qui euigilans ait. Vere hic est dom⁹ dei ↄ porta celi. De gloria dei vero q coronat subdit. Reddet de⁹ mercedē sanctis suis laborū suorū: et deducet eos in via mirabili. Isti em sunt tres status ecclie. Stat⁹ videlicet penitētie: iustitie/ ↄ glorie. In prio liberat. In scdo cōseruat. In tertio coronat dns. In prio afficimur. In scdo reficimur. In tertio ꝓficimur. In primo est labor ↄ dolor. In scdo sapor et decor. In tertio gloria ↄ honor. Verūtamē qz de his statib⁹ frequēti⁹ fratrib⁹ nostris canonicis frequēs fuit lectio et exhortatio: ↄ i mēsa quotidiana disputatio: fortasse in corde dicetis. Tedij est tm de ꝑ nobis audire: qz etiā obsequiū opz vt nos decet reuerēdo valētino ep̄o exhibere. Sz nō pigeat vos fratres me suppoztare: qō si tedijū vobis esset ad fratres meos ꝓficiā: q me audire tota mēte ↄ toto affectu desiderant. Nam verbū notū ↄ antiquū: nouū aliq⁹ fieri pōt. Cibus etiā diu masticatus citi⁹ digerit. Ut ergo fratres distinctio trium statuū clari⁹ eluceſcat: conat⁹ eis accōmodem⁹ in hūc modū. Jn statu patiētie cecū reducit dns ꝓias duras: et promittit illi regnū dei ꝓphe sut. Jn statu iustitie iustū deducit dns ꝓias rectas: ↄ ostēdit illi regnū dei. Jn statu glorie iustū ↄ sanctū educit dns ivia mirabili: ↄ introducit eū i regnū dei. Ecce fratres quō reducit cec⁹ de inuio ad viā de exilio ad patriā: de māsione ad māsionē: de virtute ad virtutē: de corporis carcere ad eternā gloriā. Ecce quomodo reducit cec⁹ ne sit sine xp̄o: deducit iustus vt sit xp̄o cū eo educit sctūs: vt ipse sit cū xp̄o. O fratres mei: ecce quō esse sine xp̄o miserū est: xp̄m secū esse tutū est: esse cū xp̄o beatū est. Nō enī existimādū est idē esse secū esse xp̄m: ↄ esse cum xp̄o. Apl̄s em habebat secū xp̄m dū dicebat. Nō ego solus sum: sed gratia dei mecū est. Nōdū erat cū xp̄o dū dissoluī cupiebat ↄ esse cū xp̄o. Latro secū habebat xp̄m: cui ꝓmittebat xp̄s. Hodie mecū eris in paradiso. Reducit itaq; cecus ꝓias duras. Sane durū est reliquere consueta: durū aggredi icōsueta: sz durissimū est in fornace decoqui consuetudinē ↄ necesse est vt decoquaꝰ taliter vt velut carnes posſi tamputari: ↄ velut ꝺba ad oēm modū reuolui. Jste sunt vie peccatoꝝ dure sup oīa dura: amare sup oīa amara. odiose vt mors. Que sūt iste vie frēs nisi relinq̄re que mundi sunt? O q̄ durū est. O q̄ mortale videt. O q̄ amarū relinquere q mūdi sūt. Sz qz dura: qz amara: qz penosa: ↄ cōtuplū accipies: ↄ vitā etnā possidebis. Eia milites surgite lā: qz diu dormistis: armate vos cōtritiōe cordis/ꝓfessione oris/afflictione carnis: qz ecce veniet saluator et nō tardabit. Ecce iā i ianua est: ecce iā te vocat: ecce te venire cōpellit. Sed dices o miser. In cōtritione est dolor: i confessione rubor: in afflictiōe labor: qd ḡ faciā? Eia o miles xp̄i ciuis celorū iā denūciaris ab illo q sup te ē: ipse q laborē ↄ dolorē cōsiderat. Verūtū q̄to durioza/tāto vtiliora tibi erunt. Verūtū certa valēter dū potes: qm̄ reposita ē tibi corona iusticie: quā reddet tibi dns i illa die iust⁹ iudex. Post q̄

C

pū.xxij. Pū.v. pū.cxviij. Esa.l.

Colliij. Here.vj.

Daniel.x.

Mat.xxv

Luce.vj.

D Prouer. xxx. Aristotel.

Joh.xvij

C

Wat.xxv

Esa.v. j.Corin. xiiij.

Prouer. xxviij.

autē cec⁹ fact⁹ est videns: impius iustus: tūc deduxit dns per vias rectas: cātare poterim⁹ fratres. Sunt em fratres (vt scholares nostri vacui nō recedāt) tres species rectitudinis. Aliud est em regi: aliud dirigi: aliud corrigi. Mā ꝓpheta dicebat. Dns regit me ↄ nihil mihi deerit. Et iterū. Dirige in conspectu tuo viā meā. Et iterū. Jn quo corrigit adolescētior viā suā. Et iterꝰ. Mane (inquit esaias) erit mihi aurē. Res ei fratres inanata, ꝓprie dr regi: vt currus ↄ nauis. Res sensata ꝓeter rationē dirigit: vt equ⁹ ↄ mul⁹ qb⁹ nō est intellect⁹. Res rationalis corrigit: scz corde regit: vt bō. Justus vero erigit vt sapiat q̄ sursum sunt et querat. Sic eni volebat hieremias dū dicebat. State i viis vestris ↄ cōsiderate que sit vita eterna. Daniel ad manifestatis visionē prostratus audiuit ab angelo. Sta sup pedes tuos. Nō tm si nō credis ꝓphete: crede poete scholaris puerse: cui de⁹ os sublime dedit: celūq; videre iussit: a quo dū quereret tyrānus ↄ diceret. Quare te de⁹ fecit? Respondit vt cōtēpler celū ↄ celorū numina. Factus est em hō in terra: nō ad terrā/sed ad celū: ↄ factus est de terra non ꝓpter terrā sed ꝓpter celū. Quis fideliū pl⁹ dixisset fratres aut pbabiliori argūēto: nescio. Rūq̄d etiā aīal mutū ↄ brutū nouit argumentū egritudinis sue? Rūquid leo ifirmās: aīal qō symta ꝺr q̄rit: qua deuorata mox cōualescit? Rūq̄d etiam symia egrotās querit sanguinē canis. vrsus formicas: leopa rdus cap reas: vitī serpētes ferculum? Hō vo attritus i physica hec oīa ignorare videt. Rūquodq; ei felicitatē affectat sed si homo affectat ope/tñ affectare nō videt. Quere ḡ o hō celū ad qō factus es. Moli querere philosophiā: qm̄ ad philosophiā fact⁹ nō es: nec expedit tibi scire q̄ sūt sup terrā: sed tantū q̄ sursum sunt. Sta igitur sup pedes tuos: sta in vijs tuis natural⁹: ad quas fact⁹ es: ↄ dirige eas si necesse est ī dādo ↄ dimittēdo. Date ↄ dabit vobis. Et tūc dns tibi dicet. Amice ascēde supl⁹: intra in gaudiū dñi tui. Sed dicet qs: Quō ↄ qualiter egrediet spūs de corpe? Rūq̄d salomō hoc ignorare videt: dū se dixit penit⁹ ignorare viā aqle in celo? Quō ḡ deū videt: quō angelū: quō setipsum: quō spiritū aliū bonū vel malū? Sup hoc hodie ille magnificus philosophus admirat. Nam in libris de aialibus quinq; sensus corporis cōmunes esse nobis ad vsū cū brutis posuit: nō ad oblectamentū. Nō in oībus delectat: pec⁹ vero tm in duob⁹ delectat: scz in gustu ↄ tactu: i aliis vo mouet qnq; et excitat/sed non delectatur. Unde ergo est q spūs egressus a corpore duos quos habz cōmunes cū bestijs penitus amittit. Non em gustu vel tactu vtiq̄ vel oblectatur: sed alios tres ad vsū retinet ↄ oblectamētū. Mirabile tū videt et: scz q spūs sine corpore sensibus corpis vtat. Quod tū philosophus si forte plane non intellexit: verū est tamē et, oīno verū et irrefragabile: quia spiritus liber videt deū: delectat in deū: ne semper sibi dicatur. O aīa vbi est de⁹ tuus? Audiet etiā angelos cantātes ↄ iubilātes. Videbit etiā ↄ audiet. Esto sup quinq; ciuitates: id ē beatitudines: ↄ sic vnicuiq; ꝓm opera sua. Et si dicet a nobis. Dns qd facies: quādo hec oīa meruimus a te largiri? Potro rīdebit ille magnus paterfamilias velut alexāder militi petēti munus: cui ciuitatē dedisse fert. Si tu tū non es dignus tanta recipere: ego tamē sū dign⁹ et potens tanta donare. Angeli fratres mirabūtur nō modicum de operibus dei in cōiunctione aīe ↄ carnis in boīe in cōfictione hois ↄ verbi in xp̄o: in cōiūctione hominis ↄ dei in celo. Nam dicturꝰ est dns. Pater volo vt sint vnum nobiscū: sicut ego ↄ tu vnū sumus. De prima admirantur vbi vnū vni iūgitur: de secūda plus: vbi vnū duobus iūgēt aūt ḡ aliter exposita: spiritaliter tū ad cōmemorationem bui⁹ scti epi valentini trahi possunt. Qui dū esset cathecuminus annorū. xix. ad baptismū puenit: et sic reduxit eum dns ꝓias rectas: post modū deduxit eū ꝑ vias ꝓpenitētie: post modū eduxit eū per viam admiratiōis et glorie. Sic ḡ post cū curram⁹ fratres: vt cōprehēdam⁹ q̄ cū patre ↄ spū sancto viuit ↄ regnat in scla sclorꝝ. Amen.

De cōmendatione diuinarū scripturarū cū exhortatione vt diligēter legant. Sermo.lvj.

Universidad de Navarra Biblioteca

Ꝓpositio xp̄o fratres charissimi ita lectionē diuinā audio ↄ sitiēti corde accipiatis vt vobis spiritale gaudiū de vestra fidelissima obediētia faciatis. Sed si vultis vt vobis scripture sācte dulcescant: ↄ sm qō opz diuina vobis ꝑcepta ꝓficiāt: subtrahite vos aliq⁹ hoīs ab occupatiōib⁹ mūdi: in qb⁹ etiā in domib⁹ vris diuina eloquia relegantes: ad integrū vos dei misericordie ꝓsecretis: vt in vobis illud feliciter ꝓpleatur: qō de beato viro scriptū est. Qz in lege dñi meditabit die ac nocte. Et illud. Beati q̄ scrutant testimonia eius: in toto corde exquirūt eū. Et illō. Jn toto corde meo abscondi eloquia tua vt nō peccē tibi. Sicut em (vt ipsi audistis) ille q̄ in corde suo abscōdit eloquia dei nō peccat: ita ↄ ille q̄ nō abscōdit peccare nō cessat. Si em negociatorib⁹ non sufficit tm̄ de vna tm̄ merce lucra ꝙuirere: sed plures merces cōparāt: ex qb⁹ subsidiatias suas augeant: ↄ agricole diuersa genera seminū conātur serere: vñ sufficienter sibi et suis cibū valeāt ꝓparare: q̄tomagis in spiritalib⁹ lucris nō vobis dz sufficere q in ecclesia lectiōes diuinas audiatis: sed in domibus ↄ in ꝓuijs vestris: et qñ dies breues sunt etiā aliq⁹ hoīs in noctibus lectioni diuine debet̄ ifiste vt in horeo cordis vestri spiritale possitis triticū ꝓparare: ↄ in thesauris aiarū vestrarū scripturaꝝ margaritas recōdere: vt cū in die iudicij ante tribunal eterni iudicis veneritis: sicut dicit apl̄s: vestiti ↄ non nudi inueniamini. Et illud fratres charissimi diligēter attendite: quia scripture diuine quasi lr̄e de patria nr̄a nobis transmisse sūt. Patria em nostra paradisus ē: parētes nostri sunt patriarche/ ↄ pphete/ ↄ apostoli/ ↄ martyres: ciues em sūt angelī: rex aūt noster est xp̄s. Quādo em peccauit adā tūc in ipso velut in exilio huī⁹ mūdi ꝓiecti sumus: sed qz rex noster plusq̄ cogitari vel dici pōt pius ↄ misericors est: scripturas diuinas ad nos inuitatorias q patriarchas ↄ prophetas dignatus est mittere: qb⁹ nos ad eternā patriā inuitaret. Et cū scripturas ei⁹ rebelli spū fragilitatis hūana cōteneret: dignat⁹ est ꝙ seipm̄ descēdere ↄ nos de tyrānide ↄ de supbia diaboli liberare: ↄ ad verā humilitatē exēplo nos sue mansuetudinis prouocare. De potestate etiam antiqui serpentis per passionis iniuriā liberare: ad īferna descēdere: ↄ antiquos sanctos qui originali peccato obnoxij tenebantur eripere: in altum ascendere: spiritum sanctum qui nos contra omnes insidias diaboli confortaret de celis mittere: etiam apostolos suos qui regnū dei per vniuersum mundū euangelizarent dirigere. Et licet nos non solum supbos: sed etiā impios: nō solū originalib⁹? sed etiam in actualibus peccatis obnoxios inuenisset: totū tamē nemine supplicāte dimisit: ↄ nō solū sicut merebamur multis cathenis vel cōpedib⁹ oppressos ad exercenda laboriosa opera nos traxit: sed magis ꝓ ineffabili pietate vt cū illo regnemus clementer ac misericorditer inuitauit. Cū hec ita sint fratres charissimi: quid de se cogitant serui qui ita presumūt dñi sui ꝓcepta cōtenere: vt nec ipas inuitatorias litteras q̄bus ad regni beatitudinē eos inuitat dignē tur relegere? Quomodo em si aliquis nostrū ad ꝓcuratorem suum litteras dirigeret: ↄ ille nō solū nō ipleret qō ꝓcipit sed etiam ipsa iussoria relegere dedignaretur: non indulgentiam sed penā: nō libertatē accipere sed carcerē mereret sustinere? Jta ille q̄ diuinas scpturas de patria eterna transmissas dissimulat legere: timere dz ne forte premia eterna non accipiat: sed etiā penā perpetuam non euadat. Nā intantū periculosum est nobis diuina ꝑcepta non legere: vt propheta lugubriter clamet. Jdeo captiu⁹ ductⁿ est populus me⁹ qz non habuit scientiam. Qui aūt ignorat ignorabit. Sine dubio qui deū per diuinā lectionē in hoc seculo dissimulat inquirere: et deus illum i eterna beatitudine dedignabitur agnoscere. Et timor nobis debet esse: ne clausis ianuis cum stultis virginibus foris exclusis me reamur audire. Nescio vos. Nō nouī vos. Discedite a me operarij iniquitatum. Quid est nescio vos: non nouī vos? Quō eos nescit quos in ignē mittit? Jdeo vtriq; quia sicut iam dictū est: qui cū in hoc seculo legēdo nolunt intelligere: in die iudicij illos deus dedignabitur agnoscere. Et illud in salomone quod scriptum est: nō negligēter: sed cū grandi sollicitudine ac timore debem⁹ audire. Qui ob

turat (inquit) aurē suā ne audiat legem: oratio ei⁹ erit exe-
crabilis. Debet prim⁹ ipse audire deū qui vult exaudiri a
D deo. Nam qua fronte vult vt deus eum exaudiat/quem in
tantum despicit vt eius precepta legere dissimulet? Et il-
lud quale est fratres mei q̄ nōnulli christiani: & quod pei⁹
est aliquotiens etiā clerici quādo iter aceturi sunt; panem
vinū et oleū & diuersas sibi ꝑpensas ordinant preparari.
Et cum tanta vnusquisq; i terreno itinere preparat vndevi-
nat caro sua: quare tantum libellum legere non curat vn-
de hic & in eternū reficiatur anima sua? Cum ergo duos
quisq; homines habeat: vnum interiorem ad imaginē dei
factum: & alium exteriorem de limo terre formatū: cur tan-
tam sollicitudinem pro corpore: quod in sepulchro a ver-
mibus deuorandum est habere videmur: interiorem vero
hominem qui ad imaginē dei factus est: tanq̄ vile manci-
piū sine pabulo verbi dei fame & siti cruciare permittim⁹?
Intantum em̄ prauus deū negligit: vt in se imaginē ipius
despiciat et contēnat. Nec ḡ fratres charissimi sapienter
& vtiliter cogitantes q̄tum possumus: ociosis fabulis & de
tractionibus ac scurrilitatibus cunctis finem studeamus
imponere: & totis viribus de impedimentis mundi istius
fugiendo: aliquas horas querere in quibus pro salu⁹ e ani-
me nostre orationi vel lectioni possimus insistere: vt in no-
Dañ. xij. bis impleatur quod scriptum est. Qui docti fuerint fulge-
bunt sicut stelle in perpetuas eternitates. Quod ipe ꝑsta-
re vigneturn. Qui cū patre & spiritu sancto viuit et regnat
deus in secula seculorum. Amen.

¶ De diligenti instructione fratrum qualiter in
hac vita debeāt agere: vt cum hinc migrauerint
et caro in sepulchro deuorari ceperit: anima cum
sanctis omnibus letetur in celis: interserit etiā
de fulgore ac claritate corporum saluatorum in
paradiso.

Sermo.lvij.

A Nihac vita positi fratres ita agite: vtc ū hic mi-
graueritis: & caro vestra ceptt deuorari in sepul-
chro: anima ornata bonis operibus cum sanctis
omnibus letetur in celis. Retrahat vos a malis
operibus vel a peccatis interitus eōrū quos premi sistis.
Attendite calamitates: considerate diuitū sepulchra vl
eorū qui ante pauca tempora vobiscum erant quid sunt vl
quid fuerunt: vel quid eis diuitie vel cupiditates seculi ꝑ
fuerint. Ecce nihil ex eis nisi soli cineres remāserūt. Qui
si modo loqui possent hec vobis dicerent. Ut quid infeli-
ces tantum pro seculi vanitate discurritis? Ut quid vos
criminibus & vitijs repletis? Considerate oia vestra: & vel
sic vobis horreat cupiditas: & mūera vestra. Q̄ vos estis
& nos fuimus: & quod sumus vos eritis. Itaq; omnia fra-
tres charissimi sollicite considerate: pēsate/et hoc conside
rantes expauescite: diē mort̄ ante oculos semp ponite: ad
emēdationē q̄tū potest̄ festinate. Nolite negligere q̄ nos
pius de⁹ peccātes sustineat: quia q̄to diutius expectat vt
emendetis/ tanto grauius iudicabit si neglexeritis. Si
forte putetis quia finis mundi tardius veniat/ vel suum
consideret finem. Ecce dum libenter ac iocundissime mo-
ratur homo in mundo: multaq; in longa tempora disponit
agenda: repente rapitur in morte: & ex improuiso aufertur
a corpore. Sed ille est beatus qui semper illam habuit an-
te oculos: & festinauit in illa hora mortis paratus inueni-
B ri. Quod si vultis scire charissimi q̄ cum magno metu: ma
gnisq; dolorib⁹ anima separatur a corpore: diligenter ad-
uertite. Veniūt enim angeli assumere eam: vt perducāt il-
lam ante tribunal iudicis metuendi: & tunc illa memorās
sua mala & peruersa que die noctuq; gessit cōtremiscit: et
querit ea fugere: iduciasq; petere dicēs. Date mihi vl'vnū
hore spaciū. Tūc quasi loquētia simul opera eius dicent.
Tu nos egisti: opera tua sumus: nō te deseremus: sed tecū
semper erimus: tecūq; pergemus ad iudicium. Hoc qui-
dem peccatoris anima agit quecum horrendo timore se-
parat a corpore: et pergit plena peccatis et ingenti confu-
sione: Justi vero anima cum separatur a corpore: nō timet

nec expauescit: sz magis cum magno gaudio egredit: & cū
exultatiōe pergit ad deū deducentibus eam sanctis ange
lis. Illam horā fratres modo timete vt nō tunc timeatis:
illam precauete nunc vt tunc securi esse possitis. Memen-
tote iugiter q̄ in medio laqueōrū diaboli ambulatis: & ideo
semp parati estote: vt quādo domini preceptū fuerit mis-
sum: libert ab omni labe peccati ad requiē trāsire possitis
Non arbitremini vos in hoc mundo diu mansuros: quia
nimirū puenit vt post dominicum missum preceptum: nec
vnius hore momentum concedatur in hac vita consistere:
Cauete igitur ne in exitu vestro tristiciam faciatis ange-
lis & gaudiū inimicis. Scitote vero q̄ cū aīa a corpe euel-
litur: statim aut in paradiso pro meritis bonis collocatur
aut certe pro peccatis in inferni tartara precipitatur. Elī
gite modo quod vultis: & hoc iam ivita disponite: aut per
petualiter gaudere cum sanctis: aut sine fine cruciari cū
impijs. Itaq; fratres saltem pene vos terreant: si premia
non inuitant: & presens seculū si despicere non valetis: sal-
tem cū iusticia possidete. Qui in adolescentia errauit: sal-
tē iā in senectute resipiscat: & mala que peccando cōmisit/
penitēdo iā expurget. Ecce paulatim deficit mundus: et C
cūcta que videnf velociter tanq̄ vespertina vmbra transi
currunt. Ecce q̄ olim pronūciabatur: ꝑsenti tempore per
spicue iam cernitur. Subtrahuntur (vt ipsi videtis) omia
bona: & crescūt quotidie mala. Molite ergo fratres iā mun
dū diligere: quem tanta cernitis cumvelocitate transire.
Molite in eius amore anchorā cordis iam figere: quem sic
ad finē cōspicitis declinare: presertim cum apostolus cla-
met q̄ amicitia huius mundi inimica sit deo. Si enim ipe
mundus nos diligeret diligēdus vtiq; nō esset: q̄tomagis
nunc dū ipse nos odire probatur: quos tantis malis inse-
quitur a nobis oīno spernēdus atq; fugiendus est? Ultā
ergo eternā ex oībus precordijs vestris amate: quam nūq;
in secula finiatis. Illuc festinate vbi semper viuatis: & vbi
tam mori nunq̄ timeatis. Si em̄ sic amatis istam vitā mi-
seram fluidāq; vbi cum tanto labore viuitis: & vbi vix cur
rendo/ satagēdo: sudādo: suspirādo necessarijs corpis sa-
tisfactio: q̄tomagis amāda felix beatitudo est vbi etiam
implebitur illud quod dominus in euangelio dicit. Erūt
homines similes angelis. Et illō. Fulgebūt iusti sicut sol
in regno patris mei. Qualis putatis tunc erit splēdor ani-
marum/quando solis habebit claritatē lux corporū? Ibi
tam non erit vlla tristitia: null⁹ ibi labor: null⁹ dolor: null⁹
timor: nulla mors: sed perpetua semper sanitas perseverat
nulla ibi cōsurgit malicia: nulla carnis miseria: nulla egri
tudo: nulla omino necessitas. Non erit fames: non sitis:
non frigus: non estus: non lassitudo teiunij: nec vlla tenta-
tio inimici: non peccandi voluntas: nec delinquendi possi-
bilitas: sed totum leticia: totū exultatio possidebit: homi-
nesq; sociati angelis sine vlla carnis infirmitate vernabūt
Erit ibi iocūditas infinita: beatitudo sempiterna quā qui
semel adipiscitur semp tenet. Nihil hoc loco magnifican-
tius: nihil gloriosius: nihil clarius: nihil pulchri⁹: nihil ve-
rius: nihil illa bonitate sincerius: nihil illa abundantia co
piosius. Ibi iam non formidabitur fortissimus hostis qui
cupit iugiter animas iugulare: nec facies omino turbu-
lenta tortoris incutiet timorē: nec barbarorū immanitas:
nec vlla timebitur aduersitas. Nemo in illo loco glorioso
indiget vestimēto: nō est illic frigus: non estus nec vlla aer
inequalitas: null⁹ ibi esurit: null⁹ tristatur: null⁹ est ibi pe
regrinus: sed omnes qui illuc venire meruerunt securi in
patria viuēt: nec vltra aduersabitur caro spiritui: sz lenar-
rabilia cū angelis sempiterna a christo premia tribuētur:
que oculus non vidit (sicut dicit apostolus) nec auris au- I. Cor. ij.
diuit: nec in cor hominis ascendit: que preparauit de⁹ dil
gentib⁹ se. Ecce qualē beatitudinem ꝑditur? erit: q̄ modo
se dū licet emendare nolucrit. Idcirco nos fratres domi-
no auxiliante dedignemur vltra seruire peccato quibus
tanta beatitudo preparat in celo. Dum ergo tēpus est fe-
stinemus propitium habere dominū. Despiciamus q̄ terre
na sunt: vt adipiscamur celestia. Cogitemus peregrinos
nos esse in hoc seculo: vt liberius festinemus ad celos. Ce
leriter em̄ trāseūt: & cito tanq̄ vmbra pereunt: cuncta que
hic videntur. Perpēdamus charissimi fratres quales eri

mus in die iudicij dei et angelorum eius conspectui ꝑsen-
tandi: quādo opera nostra erunt ante oculos nostros no-
bis ponēda. Qualis erit tunc cōfusio cui cōtigerit ꝑ pec-
catis suis in conspectu dei omniūq; hominū & angelorum
erubescere qui hic nec vnum quidē hominē se peccantem
vult nunc inspicere? Qui pauor erit eū iratū videre quem
placatū nō valet vniuersitas comprehendere? Illum ergo
diē timeam⁹ semp quem modo preuidere nullatenus pos-
sum⁹. Illū diem iugiter paueſcamus: & sic actus nostros
reuocemus. Cōsideremus qui terror in die illo erit: cū do-
minus de celo ad iudicandū venerit: qui metus erit deum
iratum videre. Ad cuius aduentū vniuersa elementa qua
tiuntur: & celum cum terra contremiscet: virtutesq; celorū
cōmouebunt. Tunc nimirum precinentibus angelorū tu-
bis omnes gentes quecūq; sub celo fuerint: & omnis homo
tam vir q̄ femine in eo sexu vnusquisq; quo natus fuerit i
mundo boni & mali: sancti & peccatores: vel quicūq; ab ini
j. Cor. xv. tio nati & mortui fuerit: siue a bestijs deuorati. siue ab igne
consumpti: siue etiam ab aquis absorpti: omnes simul in
momento temporis: in ictu oculi resurgēt: in ipsis sine du-
Epbe. iiij bio corporibus atq; in ipsa carne quā hic habuerunt: scili
cet in virum perfectum: in mensuram etatis plenitudinis
christi: in qua & ipse domin⁹ resurrexit a mortuis. Et om-
nes ante iudiciū christi venient pariterq; electi et reprobi
& videbunt oculis suis filium hominis venientem in nu-
Mat. xxv bibus: sicut et ipse dñs in euangelio dicit. Tūc videbūt fi-
lium hominis venientem in nubibus celi cum virtute ma
gna & potestate: constipatum agminibus angelorum. Et
congregabuntur ante eum omnes tribus terre: et separa-
bit eos ab inuicem sicut pastor segregat oues ab hedis: et
statuet quidem iustos a dextris: impios autem a sinistris
Tunc dicet ad eos q̄ a dextris erūt. Venite benedicti pa-
tris mei possidete paratū vobis regnū a constitutione mun
di. Esuriui em̄ & dedistis mihi māducare: sitiui & dedistis
mihi potū: et cetera que audistis in euāgelio. Tūc oīb⁹
Gen. ij. aspicientibus ostendet liuores figuraq; clauorū in ipso si-
ne dubio corpore: quod pro nostris peccatis vulneratum
est. Et ita peccatores cōpellās dicet. Ego te homo de ter
re limo manib⁹ meis formaui: & in paradisum meū quem
nō merebaris collocaui. Sed tu me meaq; iussa contēnēs
decepte sequi maluisti: vnde et iusta pena damnatus in-
ferni supplicijs deputatus eras. Postea misertus tui car
nē assumpsi in terris: inter peccatores habitaui: contume-
lias et verbera ꝑ te sustinui: vt te eriperē colaphos & spu-
ta suscepi: & vt ibi dulcedinē paradisi redderē/acetum cū
felle bibi. Propter te vepribꝫ corona⁹? crūci affix⁹: lancea
vulneratus sum: & mortuus in sepulchro posit⁹ sum. Ad in
ferna descēdi vt te ad paradisum reducerem: tartara adi-
vt in celo regnares. Agnosce impietas humana q̄ ꝑ te per
tuli. Ecce liuores quos ꝑ te suscepi. Ecce clauorum fora-
mina: qb⁹ affixus in cruce pependi. Suscepi dolores tuos
vt te sanarem: suscepi penā: vt tibi gloriā darē: suscepi mo
tem: & tu viueres sine fine: conditus iacui i sepulchro vt tu
regnares in celo. Hec omnia pro vobis sustinui: & amplio-
ra horum quid vobis debui facere & non feci. Dicite mihi
nunc & ostendite quid passi estis ꝑpter me dominatorem
vestrū: vl' quid boni egistis pro vobis? Ego cum essem in
ꝓfibilis & impassibilis ꝑpter vos dignatus sum sponte pa
ti: propter vos icarnatus sum: cum essem dives ꝑpter vos
egenus factus sum: sed vos humilitatem meam & precepta
mea semp renuētes: seductorem magis q̄ me secuti estis.
Ecce modo nō potest iusticia mea aliud iudicare: nisi qđ
merentur opera vestra. Ergo qđ ipi elegistis tenete. Con-
tempsistis lucē: possidete tenebras quas amastis. Itei per
6 ditionem: secuti estis diabolū: ite cū illo in ignē eternum.
Quisputas tūc erit meror: qui luctus: que tristitia: que an
gustia: cum hec fuerit aduersus impios prolata sentētia?
Tūc erit malis dura separatio a dulcedine ꝑsortij sancto-
rum. Et tūc impij traditi in potestatē demonū ibūt i ipsis
corporibus suis cū diabolo in supplicium eternum: & per
manebūt sine fine in luctu et gemitu. Procul quippe exul
tati a beata paradisi patria: cruciabunt in gehēna perpe-
tua nūq̄ lucem visuri: nunq̄ refrigerū adepturi: sed p mi-
lia milium annorum in inferno cruciandi: nec inde in secu-
la liberādi: vbi nec qui torquet aliquādo fatigat: nec q̄ tor-
quetur aliquādo morietur. Sic em̄ ibi ignis consumit vt
semp reseruet: sic tormēta agunt vt semp renouent. Juxta
qualitatem vero culpe penam vnusquisq; sustinebit gehen
ne: & similis culpe rei suis similibus iunguntur cruciandi
Non ibi erit aliud nisi fletꝰ & planctus atq; stridores den Mat. viij
tium: nec ibi erit aliud consolamentum nisi flamme et ter-
rores penarum. Ardebūtq; miseri in igne eterno semper i
secula seculorum. Justi autē ibunt in viam eternam: in cor
pore sine dubio quod hic habuerūt: & sociabūtur angelis
sanctis in gloria sempiterna. Nunq̄ iā corruptionē visu-
ri: sed semp leti ac dulcedie christi iugiter satiati fulgebūt
sicut sol in gloria & charitate quā preparauit deus diligē-
tibus se. Et erit tūc q̄to quis amplius alio hic obediens
deo fuit: tanto amplioꝛē illic mercedem accipiet: q̄toq; h
amplius quis deū amauit: tāto propitiū eū videbit. Bene
dicamus dominū deum fratres qui ad leticiam spiritalē
congregauit nos. Sim⁹ humiles corde semper vt gaudiū
nostrum penes ipsum sit. Non igitur prosperitate aliqua
huius seculi inflemur: sed nouerimus felicitatem non esse
nisi cum ista transierint. Nam gaudium nostrum in spe fu
tura. Totum desiderium vita eterna sit. Omnia suspiria
nra christo anhelent. Ille vnus pulcherrimus qui fedos
dilexit vt pulchros faceret desideretur: ad illum vnū cur-
ratur: illi ingemiscant: & dicant semper: magnificetur dñs
q̄ volunt pacem serut eius. Amen.

¶ De vanitate mūdane glorie. Sermo.lviij.

A Postolica lectio fratres charissimi hunc soni- A
tū reddidit. Tempus breue est: reliquū est vt et j. Cor. vij.
qui habent vxores tanq̄ non habentes sint et q̄
vtunt mūdo tanq̄ non vtant. Preterit em̄ figu-
ra huius mūdi: & sicut fur dies domini ita veniet. Itaq; o
anima quecūq; audis et legis: cōsiliū te iuuet sanctissimi
danielis dicentis. Consiliū meū accipe: & peccata tua elee- Dañ. iiij.
mosynis redime. Quod consilium si neglexeris: ad celum
sine causa pulsas. O anima que inter carnis parietes fra-
giles habitas: vigila inquit & pulsa: pete & roga: pulsanti ti
bi & petenti aperiet: dicit dñs. Et si transieris per ignem:
tecum sum: & flamma non cōburet: que orando si quesieris
inuenies: cum pulsaueris rogando christus tibi aperiet ia
nuas vt possessor paradisi introcas. Si adhuc frater de fi-
ne mundi putas tibi restare aliquid: v el tuū tibi cōsidera
finem. Scriptū est em̄. Nudus exiui de vtero matris mee: Job. j.
nudus et iam ibo sub terra. Ergo frater nihil tecū attuli- B
sti quādo ingressus es mundū: nihil tecū tollis quando di
miseris mundū. Audite omnes in populo: et negligentes
aliquando cognoscite. Ite ad sepulchra mortuorum et vi-
dete exempla viuentiū. Jacent ossa & perit caro: & tñ cau-
sa eius seruatur in iudicio christi. Fuit & ipse nobis simi-
lis aliquādo in vanitate viuēs: in seculo studens diuitijs
multiplicauit agros: plantauit vineas: implens horrea in
thecis multis: & letatus est in abundantia sua: & ecce subi-
to ablata sunt oīa ab oculis ei⁹. Plaudebat sibi p sceema-
ta multa: sericis vestibus erat indut⁹? pōpas & luxurias si-
bi adhibēs: epularū diuitias exercebat: saltatiōes & iocos
in ebrietatibus exhibebat: prandia sua cū cena miscebat:
& leticie sue vix dabat finem. Et ecce ablata sūt omnia ab
oculis eius. Ubi ergo abierūt illa omnia? Ubi pompa vbi
scemata: vbi exquisita conuiuia? Ubi nam sunt illi qui eī
in foro longius ab omnibus conspiciebāt? Ubi ornat⁹ do-
morum et preciosa luxuria vestimentorum? Ubi gemma-
rum ambitio: et argenti pondus immensum? Ubi postre-
mo ipsa cupiditas que cum omnia quotidie que agit ne-
scit quando totum habet amittere? Ubi sapientia illa & fo
ris excogitata disertio? Ubi applausus laudū & adulatio
amicorū assidua? Ubi seruorū subditi greges & lampada-
rū radiantia luminis? Ubi antecedentiū turba clientum?
Trāsierūt oīa ab oculis eius: & vltra non erit memoria
eius. Jacet in sepulchro redactus in puluerē: defluxerunt
carnes eius quas delicie nutriebant. Abscesserunt nerui
a compaginibus suis: sola remanserunt ossa que seruātur
in exemplū viuentium: vt cognoscātur reliquie mortuorum
Putatur requiescere corpus eius: abijt autem anima ei? C

in infernū ⁊ non videbit vlterius lumen. Circundāt enim
cum tenebre multe: tremor ⁊ afflictio apprehēdent eū: ver
mes ⁊ ignis cōsument eum: ⁊ fletus non desinet ab oculis
eius: stridor dentium frequentat eum: eo q̄ pessimi dolores
perurgunt eum: ⁊ non desinunt pene ab anima eius. Peni
tet se modo male vixisse in seculo: et hec sibimetipsi repu
tans dicit se pietatē ⁊ misericordiā nō fecisse: ⁊ modo que
rer eam ⁊ nō inueniet: multas diuitias se possedisse et repo
suisse ⁊ nō eas pauperibus erogasse: perditisse se tempus
penitentie et non se coercuisse ab omnib⁹ malis: dies suos
negligendo transisse in quibus habuit spactum benefaciē
di vt non incideret in talibus penis. Expectat enim eū re
surrectio magna vt tradatur petori iudicio ꝑm que gessit.
Ibi enim cum conturbabunt multitudo angelorum: q̄ su
per penas sunt constituti: improperantes ei q̄ taliter ege
rit ⁊ elemosynam non amauerit: ideo misericordia ei dene
gat. Gehenna ardens eum expectat: quia pauperem ⁊ ege
num non amauit: ventrem eius perpetuus penetrat ✻mis
qui esurientem pauperem non saturauit. O q̄tū valet apō
dominū misericordia que i vita huius seculi exhibetur: q̄
dum hic exhibēdo delectatur: ad recolligendū inuenitur
Sicut dominus noster ihesus christus in euangeli dicit.
Wat.v. Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam conse
quentur. Currite itaq̄ fratres mei dilectissimi dum lucē
huius vite habetis: ne tenebre mortis vos cōprehendant:
facite misericordias in hoc seculo que deleant peccata vt
succurrant vobis in die iudicij: q̄ quod manducatis per
ditis: et quod laboratis relinquitis: quod vero pauperib⁹
erogatis/hoc firmiter possidebitis. Elemosyna enī emun
dat peccata: ⁊ ipsa interpellat pro nobis dominū. Antece
dat igitur nos misericordia nostra in die iudicij: et ipsa ī
terpellat ꝓ nobis in cōspectu domini vt misericordes mi
sericordiā cōsequamur. Prestāte domino nostro ihesu xp̄o
cui est honor et gloria in secula seculorū. Amen.

De contemptu mundi ad sacerdotes et clericos suos. In quo principaliter declarat mandatum hoc videlicet si vitam vis ingredi serua mādata quod ⁊ distinguit. insuper multa singularissime declarat de religiosis proprietarijs apostolorum exemplo. Sermo.lix.

A Audite fratres charissimi salutiferam patris nostri doctrinā: q̄ nō terrenā sed eternā concupiscētis hereditatem: qui non vultis sortem accipere
in terra morientium: sed cum psalmista decanta
pō.cxlj. re. Portio mea in terra viuentium. Qui egyptum reliquistis ⁊ ad promissionis terram festinatis. Audite itaq̄ habentes aures audiēdi pium patrem ad hereditatem celo
pō.xxxiij. rum nos vocantem ⁊ dicentem. Venite filij audite me: ti
Wat.xix morem domini docebo vos. Quis est homo qui vult vitam
Quis es qui ad vitā vis ingredi: serua mandata dei. Quorum mandatorum alia sunt specialia: alia vero cōmunia.
Specialia sūt proprie canonicorum siue clericorum ⁊ monachorū. Communia autem omnium catholicorum. Specialia igitur sunt hec. Si vis perfect⁹ esse: vade ⁊ vēde omnia que habes ⁊ da pauperib⁹ ⁊ sequere me. Et iterū. Omnis qui reliquerit domū/aut agrū/aut patrē/aut matrem/
aut fratres/aut sorores/aut filios/aut agros ꝓpter me: cē
tuplum accipiet: ⁊ vitam eternam possidebit. Et ad discivbi supra pulos. Vos qui secuti estis me: in regeneratione cum sederit filⁱ⁹ hominis in sede maiestatis sue: sedebitⁱ ⁊ vos sup
sedes duodecim iudicātes duodeci tribⁱ⁹ israel. Hec itaq̄
fratres q̄to singularia: tanto precipua: q̄to acriora: tanto
B deo gratiora. Dicit iterū saluator noster inter cetera. Qui
Lu.xiiij. nō renūciauerit oībus que possidet: non potest me⁹ esse discipulus. Qui dixit omnib⁹: nihil ꝓpriū a suis discipulis
possidere voluit. Qui quicq̄ possidet in terra: remotus est
a christi disciplina. Qui autem non est discipulus christi
quomodo presumit sibi ligādi atq̄ soluendi potestatem?
Joh.xx. Intendite fratres verba euāgelij dicētis. Intrauit ihesus
ianuis clausis ad discipulos: ⁊ insufflās dixit eis. Accipite spiritum sanctum: quorū remiseritis peccata remittun
tur eis: et quoꝝ retinueritis: retenta sunt. Rūq̄d illi habe
bant ꝓpium: q̄bus magister indixerat. Nihil tuleritis in
via: De quibus lucas euangelista refert. Erant eis oīa Actoiij.
cōmunia. Videte quid petrus dixerit ad ihesum. Ecce nos et.iij.
reliquimus omnia et secuti sumus te: Qui omnia reliqueMatth.
rant: nihil sibi penit⁹ retinuerāt. Unde ergo sibi arrogāt
ligandi atq̄ soluendi potestatem: qui in terra presumunt
possidere facultatem? Quō nō erubescūt dicere. Dominus pā.xxx.
pars hereditatis mee. Ubi est illud apostolicum. Que cō: ij.Cor.vi
uentio christi ad belial? Qui terrenas possessiones relinq̄
re nolunt: cur peccata populi comedunt? Si decimas cuiPro.xvij
filijs leui accipiūt: quomodo inter ceteras tribus partem
accipiēt. Si nominis sui ethymologiam attendunt: cur
clerici a sorte dicti sunt: nisi quia dominus eorū sors vel he
reditas sit? Cur saltem clericatus sui signa quib⁹ a laicis C
discernunt nō perpendunt? Non enī sine causa capita coꝛ
raduntur et tunduntur: sed perspicatissima et euidentissi
ma rōne. Nam his signis: secernuntur a laicorum cōuersa
tione. Quod vt multis deo propiciante proficiat: admoni
tioni vtilissime duximus inserere. Dicimus multorum pa
trum auctoritate cerebrum esse sedē sapiētie: christū vero
(paulo attestante) dei virtutem et sapiētiam esse. Cū itaq̄ j.Cor.i
cerebrum sit in capite: sapientia vero iuxta patrum auctoritatem in cerebro habeat sedem: ⁊ sic per sapientiam sibi
infusam cuncta membra regantur a capite: quod per cerebrum est: quod est sedes sapientie. Sic inter nos ⁊ verā sapiētia q̄ (vt diximus) christus est: qui etiā iuxta apostoli:
caput nostrū est. Dicit enī. Caput mulieris est vir: caput vero viri est christus: christi autem caput est deus. Vt ostendamus nullum obstaculum interesse in ea parte pilos caꝑitis incidim⁹: in qua nouā sapientiā: id est christum inesse cognoscim⁹: per hoc signātes malā terrenarū rerum sollicitudinē nostre mētis ad deū contemplandū impedire.
Scimus enī q̄ quisq̄ ꝓtomagis terrenis occupationib⁹
implicatur: tantomagis a sui conditoris visione impedit
Unde apostolus. Nemo militans deo ꝛplicat se negocijs ij. Tim
secularibus. Item qui sine vxore est cogitat que dei sunt. j.Cor.vij
Hinc moyses ait. Leuite radant pilos carnis sue. Leuita Num.viij
interpretatur assumptus. Quisq̄ nāq̄ in officijs diuinis
assumptus est: pilos carnis: id est superfluas cogitationes
cordis rade re debet. Caput igit radere: signat cogitationes terrenas et supfluas a mente resecare. Nec incongrue
per pilos ⁊ capillos signantur cogitationes superflue. Sicut enim pili nō sunt pars corꝑis sed quedam superfluitas procedens a corꝑis humore: sic bona temporalia nō
sunt nobis naturalia sed aliena ⁊ supflua. Hinc itaq̄ fideles christi qui ad eternam vitam medullitus suspirant: q̄
mūdū cum suis oblectationibus sub pedibus conculcant
qui in terra nihil possidere volunt: sed cum apostolo dicūt Phil.iij
Nostra cōuersatio in celis est: capillorum minimā partem
in capitib⁹ retinēt vt per eorū abrasionē se minimā terrenorum sollicitudinē habere ꝛsignēt. Quapropter etiam il
lā minimā particulā capillorū retinent: quia dum in hoc
mundo sunt: a terrenis cogitationibus omnino vacui esse
non possunt. Quisquis igitur clericus ad sortem domini D
vocatus quicomam nutrit ⁊ capillos radere vel tondere
erubescit: profecto se non de dei sed de mundi sorte esse testatur. Q̄to enim quisq̄ carnis crines diligit: fouet ⁊ nutrit. tanto coꝛ suū non in celis sed in terra fixum esse ostendit. Q̄to aūt radit ⁊ edomat: tanto se nō terrena sed eterna diligere comprobat. Si vero (vt prediximus) crines id
circo radimus vt inter nos et deum nihil interesse apꝓtemus: profecto patet q̄ cum in oratione persistimus: alie
na vel amina capitibus nostris apponere non debem⁹: pre
sertim cum apostolus dicat: Vir nō debet ozare velato ca j.Cor.xi
pite: imago ei dei est. Cessent itaq̄ clerici psalmodie hymnisq̄ spiritalibus insistētes capillos: mitras ceteraq̄ velamina in capitibus portare: ne dum cum deo loquimur fa
mulatus sui signa occultantes: eius indigni iudicemur
ꝓpitiatione: cutus salubri doctrine presumimus nō obedire. Qui enim non obedit apostolo: contradicit euange
lio: ⁊ iuxta eiusdem apostoli vocem dicentis. An queritis ij.Cor.xiij
experimentū eius qui in me loquitur christus? Item si an
gelus venerit de celo: ⁊ aliud euangeliū nunciauerit vobis

E anathema sit. Extirpetur ergo penitus de clero talis pre
sumptio: ne (quod absit a deo expellatur eius oratio. His
igitur signis clericalib⁹ prelibatis: quibus a laicis discerni debemus: ad propositam ammonitionem redeamus.
j.Joh.ij. Audiamus apostolum iohannem dicētem. Nolite diligere mundum neq̄ ea que in mundo sunt. Audiamus ⁊ psalPā.lj. mistam mundi amatores increpantem. Filij hominum vt
Eccls.j. quid diligitis vanitatem ⁊ queritis mēdacium? Salomō quoq̄ subsequitur dicēs. Vanitas vanitatum ⁊ omnia vanitas. Libet intueri q̄ bene consonant organa spiritussancti. Monet apostolus vt nō diligamus mūdum. Inuehit psalmographus in eius amatores. Clamat salomō cūcta subiacere vanitati. Quare non diligamus mūdum nec sequamur mendacium. Ecclesiastes declarat: ac si diceret.
Ideo nō sunt amāda ima: quia transitoria mēdacia: quia
que promittunt non conferunt: bona igitur nō sunt. Cum
enim bonorum omnium auctor sit deus ⁊ a fidelibus suis
queri et diligi queq̄ bona precipiat: si mundana vera bona
essent: nec ipse quidem contineret: nec suis sequacibus
contēni preciperet. Quid igitur de se veritas testatur: au
Luce.ix. diam⁹. Vulpes foueas habent: filius autem hominis non
habet vbi caput suum reclinet. Item si mūdi gloria vana
non esset: non se abscondisset: cum turbe eum regem facere
voluissent. Itē si mūdi gloria vana non esset: si diuitie terrene venena bona essent: non earum possessoribus impro
Luce.vj. raret dominꝰ dicens. Ue vobis diuitib⁹ ⁊c. Et alibi. Fa
Wat.xix. cilⁱ⁹ est camelum per foramen acus transire: q̄s diuitem in
Luc.xiiij cat imitatoribus? Si vis perfectus esse: vade ⁊ vende omnia que habes ⁊ da pauperibus. Item. Misi quis renūcia
Lu.xvj. uerit omnibus que possidet: non potest meus esse discipulus. Item. Nemo potest duob⁹ dominis seruire: id est deo
⁊ māmone. Vidit peritus magister suos discipulos luctaturos cum mūdo: qui si haberent vnde tenerentur: leuius
deiceretur. Tulit igitur arma suis ⁊ nostris hostibus: dū
F nos priuauit terrenis possessionibus. Nudus nāq̄ latro
rat quibus confodiatur. Qui ergo nō vult confodi: nudus
procedat per viam huius exilij. Fortassis queret aliquis.
Cum de⁹ sequaces suos mundana iubeat postponere: que
Mat.vj. sunt que iubet appetere? Audi ipsum dicētem. Querite regnum dei. Item. Thesaurizate vobis thesauros in celis.
Queret iterum aliquis. Si deus vult homies terrena odire: que debent diligere? Ista sunt que precepit diligere: cū
Deute.vj. per moysen respōdit. Diliges dominū deum tuum ex toto
corde tuo: et proximum tuum tāq̄ teipsum. Proximus in
terra tātum diligi precipitur: quia celestis regni heredita
tem nobiscum ꝓsortitur. In quo charitate diuina perfusi:
scriptura testāte q̄ ait: vt ciues nostros sicut nosmetipsos
diligamus: propiante deo ibi facturi sumus per quem ⁊
redempti sine fine viuemus: qui etiam cum ꝓpter opera
j.Joh.iiij nostra mala inimici eius essemus prior dilexit nos. Et cū
essemus serui inutiles: in filios suos nos adoptauit ⁊ here
des: filiū suum vnigenitum tradens pro nobis: vt nos eri
peret a perpetue mortis laqueo. Quis nam puer tam beni
gnū patrem digne potest diligere? Quis eiⁱ⁹ tantis benefPā.cxv. cijs aliquid dignum potest retribuere? Hec tanta benefacta admirās psalmista ait. Quid retribuam domino ꝓ omnib⁹ que retribuit mihi? Cui ipse inquisitioni deinde subiūgit. Calicem salutaris accipiam ⁊c. Et calicis quōq̄ sit hec
retributio: calicē scilicet domini accipere: nulla tamē alia
ita digne videtur passioni dominice congruere. Hac vtiq̄
ratione: vt quēadmodū sanguinem suum dedit pro nostra
redemptione: sic et nos nostrū fundamus pro sui nominis
confessione. Sed quomodo pro christo suum dabit sanguinem qui pro eo non vult abiicere mūdi vanitatem: cū nos
minus q̄ nostra diligamus? Quomodo pro christo vitam
Joh.xiiij tradet: qui cōtra eius precepta hec vana et falsa possidet?
j.Joh.ij. Ipse enim dicit. Si diligitⁱ me: mādata mea seruate. Lo
G quitur et Johānes apostolus. Qui dicit se diligere deum:
ij.Co.viij ⁊ mādata eius nō custodit mendax est. Conuincitur itaq̄
se et non deum diligere: qui mandata eius non vult custodire. Cum christus pro nobis pauper factus sit et egenus
nos pro ipso cur pauperes esse erubescimus? Nunq̄d eius
pauperes non facit diuites: veritate attestante: regnum celorum non diuitum sed pauperum esse? Dicit nāq̄ pauperibus. Beati pauperes spiritu: quoniam ipsoꝝ est regnum Matth.v.
celorum. Si est regnum celorum pauperum: restat vt infernus sit diuitum. Hoc quoq̄ declarat nobis euāgelium dicens. Homo quidam erat dives. Et post pauca subiungit. Erat autem ⁊ quidam mendicus lazarus nomine: qui Luce.xvj
iacebat ad ianuam eius vlceri⁹ plen⁹ ⁊c. Factum est autem vt moꝛeretur mendicus et portaretur ab angelis in sinum abrae. Mortuus est autem ⁊ diues et sepult⁹ est in infernō. Non reputet quisq̄ hec verba esse augustini: nō sunt
hominis ſ veritatis: que nec fallere potest nec falli. Quis: quis ergo vis regnare cum christo: elige pauperem, cum
ipso: vt requiescas cū lazaro mendico. Nemo enim potest
gaudere cū seculo ⁊ regnare cum christo. Audi apostolum
dicentem. Per multas tribulationes oportet nos intrare Act.xiiij.
in regnum celorum. Et iuxta veritatis vocem: primo nos Matt.xx.
oportet bibere calicem domini: vt sic ꝓtingamus ad regni
cōfessionem. Qui autem vult epulari cum diuite: preparat
se epulas vermibus gehēne: in qua pro gaudio momentaneo ardebit perpetuo cum capite suo diabolo. Infelix cō
mercium: p tam breui gaudio celesti priuari regno. Felix
paupertas per quam celestis acquiritur hereditas. Felix
commercium: pro perituris eterna recipere: et quod ineffabile bonum est: cum christo sine fine regnare. Econtrario
ineffabilis miseria: perpetua cum diabolo pati supplicia.
Quapropter fratres charissimi: nos illud euangelicum ru Mat.xvj.
minantes. Quid prodest homini si vniuersum mūdum lucretur: anime vero sue detrimētum patiatur? Vel quā cō
mutationem dabit homo pro anima sua? Voluntarie nūc
ꝓ christo ponam⁹ quādoq̄ dimittēda: ne (quod absit) pro
trāsitorijs amittamus eterna. Hauriamus antidotū momentanee amaritudinis: vt quandoq̄ percipiamus imen
se gaudia salutis. Sic modo curramus: vt i futuro cōpre j.Coꝛ.ix.
hendamus: vbi inuentemur ibi iudicabimur: non perdamus tempus acceptabile. Non enim erit apud inferos locus penitentie. Dum igitur vacat: dum sumus in via aduersario nostro legi dei cōsentiamus. Lex quippe diuina: Matth.v.
noster ideo dicitur aduersarius: quia nostris carnalibus
omnino cōtradicit voluptatibus. Aduersario itaq̄ nostro
(id est euangelio) dum rex expectat: dū nos adhuc ad pacem inuitat: nuncios mittamus: cum eo pacis fedus incamus: vt cum venerit ille magnus paterfamilias: non vt seruos inutiles puniendos/ sed vt filios hereditandos inueniat secūq̄ introducat ad nuptias: vt de suis beneficijs sibi perennes reddamus gratias. Jesu christo domino nostro: qui cum patre ⁊ spiritusancto viuit et regnat ī secula seculorum. Amen.

De persecutione christianorum. De martyrio etiam christianorum quantum ad varios cōceptus (vt legenti ad longum patet) singularissima declarat. Sermo.lx.

A Frequenter dixim⁹ fratres charissimi q̄ semper
christiani persecutionem patiūtur. Mundus in j. Joh.v.
maligno positus est. Aduersarius noster diabolus regnat in mundo: ⁊ nos putam⁹ quia non patimur persecutionem. Quis enim res non persequitur christianum? Omnia que in mundo sunt persequūtur christiānū. Miramur si nos persequuntur alij si christo seruire voluerimus: et parentes nostri nos persequuntur. Quicūq̄ dissimilis nostri est: persequit nos et odio nos habet. Miramur si alij nos persequūtur: ipsum corpus nostrum nos persequitur. Si comedero paululum et corpusculum meū fuerit robustū: sanitas corꝑis mei persequitur animam meam. Quocūq̄ me vertero: persecutio mihi est. Si videro mulierem: oculus meus persequitur me. Cupit enim interficere animam meam. Si videro diuitias: si aurū: si argentū: si possessionem: si delitias corporales: si pulchra vestimēta: quodcūq̄ videro persequitur animā meam. Non putemus tātū in effusione sanguinis esse martyrium: semper martyrū est christianis et religiosis. Adolescentulum

libido persequitur: & vult libido effundere sanguinē. Quā
do periclitatur anima tua & quasi in periculo cōstituitur:
tunc astat dominus tesus a dextris patris & pugnat p ado
lescentulo suo. Si ergo sunt martyria in pacis tēpore: sunt
& negationes. Nemo ergo dicat non esse martyrium negatiōis. Et martyrium est & negatio. Ego hodie qui video
monachus: si rupero propositum meum: christum negaui.
Et si in pace christum nego: in persecutiōe quid facerem?
Non torqueor nec exuror et denego: si torquerer & exurer: quid facerem? Qui in persecutiōe negat: habet veniam
plage. Pro illo precantur sancti. Quid enim dicit? Volui
pugnare: caro mea in colluctatione defecit. Non cessit animus sed cessit corpus. Aliud mēs cogitabat: aliud corpus
cōpellebat: et tamen non habet excusationem. Nulla enim
est plaga que debeat ab amore christi separare. Quid enī
tibi dicit? Hoc est. In incendio eras: in eculeo pendebas:
pro me torquebaris: & dicis: non potui sustinere tormenta:
et quomodo sustinuit petrus? quomodo paulus? quomodo ceteri martyres sustinuerūt: & habuerunt corp? quale & tu habes. O monache qui ieiunium fugis: putas ignem effugere? Hoc ergo dico: quia omni tempore sunt martyria:
sunt & persecutiones. Dentes apostolus quid loquit de viduis que secūdos duxerunt maritos? Quid dicit? Habentes dānationem quia primam fidem irritam fecerunt. Si
due quid dicit? O vidua anteā ꝓmitteres q esses vidua
in tua erat potestate vt nuberes. Ex quo tēpore cōfessa es
vt mihi permaneres: ex eo tempore mea esse cepisti. Si voluerit secundū maritū ducere: me contēpsisti: adultera es:
quia mihi iam iuncta eras. Sic et tu monache: anteā pro
mitteres: in tua erat potestate facere qđ volebas. Nox tua
ligauit te mihi. Nōne liber eras? In potestate tua erat p
mittere: nō tibi licet ea licentia dimittere quod ꝓmiseras.
Promittere fuit tuum: dimittere non est tuū. Si me dimiseris: nō habeo te in eo gradu in quo prius habui. Primo
liber eras: et eras quidē de familia mea: sed non eras ante
oculos meos: nō eras de ministris meis: & de familia mea
eras: non tamen eras mecū: sed tamen meus eras. Ex quo
mihi militare cepisti si recesseris: non habeo te quasi de familia: sed quasi fugitiuum. Hoc totū quare dico? quoniā
in nra est potestate ꝓmittere seruire deo & obedire: non est
in nostra potestate dimittere. Promisisti: premiū habes:
negasti penā habes. Nō est meum: vtrūq est tuū: elige qđ
velis. Habes viam mortis & vite: ingredere qua volueris
Hoc totū dico fratres charissimi: ne quis ō vobis putet se
habere liberam potestatē & dicat. Ergo illi qui vxores habēt: qui sunt in ciuitatib?: qui militāt: qui negociantur: ergo totus mūdus in periculo est: soli monachi saluant. Nostra et illorum nō est equa conditio. Illi scientes imbecillitatem suam nō ꝓmiserūt facere qđ implere non poterant.
Illi qdē christiani sunt: sed christian? quasi secularis/ et
secularis quasi negociator/ et christianus quasi miles. Et
cornelius centurio miles fuit sed saluatus est. Ego quidē
sum monachus q̄ desij esse secularis et factus sum monachus: aut monach? saluor: aut aliter nō saluor: nō est aliud
medium. Si voluero dimittere vitam monachi & sequi seculare: non habebit me dns quasi secularem sed quasi preuaricatorē. Nō ergo licet nobis dimittere qđ habem? propositum. Dicit aliquis. Quid facio si peccaui in isto ꝓposito qui factus sum nec secularis/ nec monachus? Aliquis
peccator peccatū maior penitētia cupit emendare. Ergo
hoc dico. Non nobis licet dimittere qđ habuimus propositū: licet dignitatem propositi perdideris. Si peccasti in
vita monachi ꝑstitutus: esto penitēs quasi monachus patiēs non quasi secularis. Aliquis dicit. Fugi dominū meū
ne me cedat: semper debeo fugere? Si te penitet q̄ fugisti:
debes reuerti ad dñm tuū. Nemo dicit. Penitet me quia
fugi: debeo semper fugere? Si sanctus es: beatus es: et monachus: si peccator es: miser es & monachus tamē es. Monachus es licet dignitatē propositi perdideris. Siue sancti sim? siue peccatores simus: nō nobis licet mutare ꝓpositum: quia christus de celis a patre misit spiritum suū: sicut ipse promisit. Non vereliquam vos orphanos: sed mittam vobis spiritum veritatis qui a patre procedit: ipse docebit vos oīa quecūq dixi vobis et cōmonebit vos. Dec

quidē in cō mune loquor: mihi quoq loquor: ne quis se putet habere potestatem mutare propositum. Et iam vt assolet si casu quisq̄ instigāte diabolo ac suadente peccauerit
nō ei liceat mutare propositum: sed ad penitētiam/ que est
medicamen lapsorum tota animi auiditate confugiat. Dominus potens est & preterita indulgere/ & ad presens & me
& vos ab omnib? insidijs diaboli tutos saluare. Qui viuit
in secula seculorum. Amen.

De obedientia. Sermo.lxj.

Si premia eterne vite volum? promereri precepta dei totis viri? satagamus custodire. Precepta nāq dei nolētibus grauia: volētibus sunt
leuia. Sicut ipe ait. Jugū enim meū suaue est: & onus meum leue. Audiamus dīm et saluatorem nostrum
precipientem nobis & suo nos exēplo ammoventem. Tolite (inquit) iugum meū super vos: et discite a me quia mitis sum & humilis corde. Quid est iugum dei super se tollere: nisi sancte obedientie precepto seipsum propter deum
subijcere? Mitis autem est qui oēs iniurias & cōtumelias
que sibi illate fuerint equanimiter tolerat: qui eā apostolicam sentētiam opere tenet qua dicitur. Non reddētes malū pro malo vel maledictum pro maledicto: sed ecōtrario
benedicentes. Et iterū. Noli vinci a malo: sed vince in bono malum. Humilis vero est qui eligit abiectus esse in domo dei: et oēs studet sibi preferre: qui se semper puluerem
& cinerem esse pensat: et in cunctis que agit seruum se indignum: non solum verbo/ sed opere: cogitatione: & omni conuersatione sua semper se abijcit & contēnit. Talis ꝓculdubio ad seruādā disciplinam atq̄ obedientiam est idoneus:
nec potest perire a via iusticie: nec declinare ad dexteram
siue ad sinistram: quia in eo qđ mitis est nulla aduersitate
frangitur: in eo autē qđ humilis est nulla prosperitate vel
gloria eleuatur. Cuius autem sit obedientie fructus ostēditur cū subinfertur. Et inuenietis requiem animabus vestris. Obedientie quidem disciplina modo in labore est: sed
in futuro fructū habet pacatissimum. Et sciendum q̄ ꝯto
modo erimus obedientes patrib? nostris: tanto erit deus
obediēs orationib? nostris: & tanto erit nobis iugum eius
suaue & onus eius leue. Scire quoq̄ oportet: quia superbus
& impatiens discipline & obedientie regulis subiacere non
potest. In eo enī q̄ elate viuit: ceteros despicit: et suis magis q̄ alterius diffinitionibus obedire appetit. In eo aūt
q̄ impatiens est: ipsa parua/ et leuia/ dura/ et intolerabilia
esse diiudicat: idq̄ solum rectum esse estimat qđ obstinato
corde cōceperit: sensuq̄ proprio pro omniū vtiur ratione.
Isti tales fratres vnanimes sepe perturbāt: liteq̄ mouēt:
nec volunt ad mensuram aliorū viuere: nec sunt cōtēti his
quibus cōtēta debet esse religiosa paupertas. Et cum negligentius ceteris viuant: plus alijs volunt honorari. Sui
usmodi rebelles & inobedientes anime: frequēter i passionibus sue carnis decidūt & vsq̄ ad turpia opera dilabuntur & ex his pleriq̄ a societate fratrū/ & a sancto proposito miserabiliter & dānabiliter discedūt. De talibus terribiliter
clamat Petrus apostolus. Si (inquit) fugientes coinquinationes mūdi his rursus implicitti superantur: facta sūt
eorum posteriora peiora priorib?. Melius enī erat eis non
cognoscere viam iusticie q̄ post cognitiōem retrorsum reuerti ab eo qđ illis traditū est sancto mādato. Huic dominus ait. Ve illi per quem scādalū venit. Qui squis ergo talem se esse recognoscit: dū tempus corrigendi habet ad lachrymas & penitentiam cito redeat: superbiā cū humilitate vincat: impatientiā mansuetudine dānet: vitia i virtutes conuertat: me si in malo perseuerat: ad eterna supplicia
puenīat. Debem? ergo eam quā professi sumus obedientiā
et virtute & opere custodire. Dō tūc agimus cum eum qui
nobis preest pro amore dei honoramus atq̄ diligimus: et
quicquid ab eo nobis precipitur tāq̄ ab ipso celesti domino fuerit iperatū: libēter iplere festinam?. Prelatus enī
xpi vices agit in monasterio. Unde ipse suis pastoribꝰ ait.
Qui vos audit me audit: & qui vos spernit me spernit. Sicut enī gaudere debēt & magnū a dño premiū expectare q̄
libenter obediūt: quia qđ ipsi maior iussu faciunt/ hoc ipsi
auctori deo impēdūt: sic nimirū magnū a deo iudicium ti

mere & expectare debēt q̄ prelator? suor iussa despiciūt: q̄
cum status pōtēt non ipe sed is in cuius loco positus est
contēptui habet. Nec potest deus a nobis sine magno fructu honorari: nec despici sine magno detrimēto. Debet autē obedientia esse sine mora: nō cum murmure neq̄ cum tristicia animi: q̄ cū gaudio et hylaritate. Hylarē enim datorem diligit deus. Bonū autem qđ cum tristicia fit: deo nō
est acceptabile: quia ipe magis est inspector cordis q̄ corporis. Debet quoq̄ obedientia esse vsq̄ ad mortē: quia vsq̄
ad mortē pri suo ꝓpter nos obediuit christus. Ad hoc sanctum preceptū ipe suo exēplo noster redēptor nos ammonet dicēs. Tollite iugum meū sup vos & discite a me quia
mitis sum et humilis corde.

De timore domini ac dilectione primi & auaricia vitanda: vbi etiā interferit de diuite epulone: necnon de votis tenendis &c. Sermo.lxij.

Timor domini expellit peccatū. Per timorē domini nascūtur multa bona. Salomon ait. Principium sapiētie timor domini. Et alibi. Beat? homo qui est pauidus. Per timorem enim domini euadūt anime de penis inferni: et per amorē eius
ueniūtur gaudiū sempiternum: quia timor domini et amor
proximi charitas est. Qui autem charitatem habet: deum
habet: & qui deum habet/ secularia fugit. Qui christum diligit: infernū timet: & paradisum deliderat: vbi anbelat peruenire: in quo sperat ꝑmanere: in quo non est timor de morte: nec trepidatio de hoste. Qui deum habet in se: diabolū
repellit de se. Per dilectionem dei et proximi vita acquiritur eterna: amor dei i deo permanere facit. Dilectio primi malū non operat. Unusquisq̄ qđ sibi fieri non vult: alteri nequaq̄ faciat: qui sic agit peccatum non nutrit. Qui
terrenis se implicat: celestibus se elongat. Gaudet q̄ acquirit: & tristat q̄ amittit. Multi sunt qui de alienis lachrymis
elemosinas facere se sperāt: vnū expoliāt: alterum vestiunt
vnū inanem faciūt: aliū alienis reficiūt. Elemosina cū iniquitate acquisita abhominatio est apud deū. Qui de iniqta
te misericordiā facere putat: mihi fl est apud deū. Quid dicemus fratres charissimi de illis diuitibus qui congregāt &
ignorant cui congregāt ea. Acquirunt terrena: & perdūt celestia. Lucrātur pecunias & perdūt animas. Attendūt qđ
acquirūt & non perpēdūt quid amittūt. Multi sunt qui in
luce ambulare se putāt: & fortis claros existere se existimāt:
cū peccatoꝝ luto pleni: ītus tenebrosi persistāt. O ceca cupiditas que a xpo alas separas: vt ille dives qui quotidie
epulabatur splēdide: ante cuius ianuam lazarus iacebat
mēdicus. Mortuus aūt dives in iferno lapsus: lazarus vo in sinū abrae legitur allat?. Quare miseri diuites nō expauescitis qui terrenas diuitias cōcupiscitis/ & celestes thesauros perdere non curatis? Qui tale exēplum saluatoris
iam dictū nō timet: bene ecclus ambulat. Jacob? enim apostolus dicit. Eya nūc diuites plorate et vlulate i miserijs
vestris que veniūt ad vos. Diuitie vestre putrefacte sunt
vestimenta vestra a tineis corrosa sunt. Aurū & argētū vestrū eruginauit: & erugo eorū vobis in testimoniū erit. Ve
illis qui tales sunt. Quarus misericordiam non habet. Cupidus similis est inferno. Infernus quātūcūq̄ plus deuorat: tanto magis cupit & desiderat: sic & auarus nūq̄ satiabitur. Crescit vana potentia: crescit & pena. Potentes potentioza tormēta patiētur. Ecto maior honor datur: tāto maius periculū cōparatur. Isti tales sūt elati: superbi: vanitate pleni: luxuriosi: gulosi: et hominib? magis placētes
q̄ deo. Hi sunt seipos amātes: gule seruiētes magis q̄ spiritalib? intēdētes: corpus ornātes/ & aīam sed antea. Carnalibus psentientes: spiritalia negligentes. Foras ornati:
intus tabefacti. Se sapiētes estimātes vero se esse stultos
non considerātes: cū sapiētia huius mundi apud deū stultitia est. Colligentes amicitias seculares: perdentes eternales. Dicit nāq̄ apostolus. Quicūq̄ voluerit esse amic? huius seculi: inimicus constituitur dei. Superbus deum
negligit: diabolo seruit: verba diuina despicit: vana & iutilia diligit: falsas suggestiones amat: instinctiones diuinas
recusat. Dum terrena sequitur: fugiūt ab eo celestia. Dum
transitoria concupiscit: eterna amittit. Vanitates concu-

piscens: diabolicas perpetuas incurrit penas. Ue illis q̄s
in talibus rapuerit infernus: qui dum tempus habent/ et
in sua sunt potestate & non corrigunt se: nec emendant. Cū
mors venerit potentia illorum vbi remanebit? Et sola anima misera nōne in infernum ibit? O fratres charissimi qđ
dicemus de illis qui vouerunt et non impleuerunt. Melius est enim non vouere q̄ post vota promissa ipsa non tenere. Multo et melius est non promittere: q̄ fidem promissam non adimplere. Melius insuper fuerit si non redditeris quod promisisti: q̄ si votum nūq̄ emisisses. Dicit nāq̄
propheta. Uouete & reddite deo vestro. Et in sapientia dicitur. Os quod mentitur occidit animam. Et psalmista.
Perdes omnes qui loquuntur mendacium. Et alibi. Ex
verbis tuis aut iustificaberis/ aut condemnaberis. Multi enim (quod petus est) dei promissa dimittunt: diabolica
fraude decepti: alijs se operib? malis implicantes que sectant. Cōsiderate ergo fratres charissimi vosmetipsos: cogitate vbi sint reges: vbi potētes: vbi amici: vbi parentes.
Ecce quomodo de tāta potētia vel leticia tāta, puenit miseria et angustia: de tātis diuitijs tot inopie: de tātis satietatib? tanta fames: de tanta delectatione hzeut tam longa
tristicia: de tam breui vita tā lōga mors. de tam exigua satitate tā longa infirmitas: de tā breui luce tam longe tenebre: de tam parua suauitate odoris vel luxurie tantos rectos dolores et fetores dānationis perpetue. Et de vestimentoꝝ nostrorū abundantia: ex qua largiri debuimus
elemosinā pauperibus: tātā nuditatem habētibus. Rogo
vos fratres charissimi dum vobis dominus dat intellectū
spiritalē: vt non ametis omne mozturū & transitoziū plus
q̄ oportet: ne vos cōfundentes in futurū, pfundatis. Date
parū: accipiētes multum. Qui enim reliquerit omnia que
possidet, ꝓpter christum: centuplū accipiet & vitā eternam
possidebit. Et q̄ licet pauci sint (heu) hanc salutis vīā arripe volentes: eo q̄ multi sint vocati: pauci vero electi. melius est tamen cum paucis īgredi ad vitam eternam q̄ cū
multis perduci ad gehannam. Exinde est melius modicū
iusto super diuitias peccatorum multas. Auxiliāte dominō nostro iesu christo: cui est honor et imperiū in secula seculorum. Amen.

De die iudicij et penis inferni. Sermo.lxiij.

O fratres charissimi q̄s metuēda est illa dies in q̄
dños noster iesus christus cū flāma ignis aduentre ꝓposuit: qui in circūitu timicos suos inflammabit: & omnes qui operātur iniquitatē. In illa
die plangēt se omnes tribus terre: & videbūt filium dei veniētem in nubibus celi virtute magna & maiestate excelsa
Cōmouebit ente eū terra & peccatores peribunt. Celū plicabit/ & siccabit mare/ & montes sicu cera ardebūt/ & terra
vsq̄ ad inferos. Sol conuertet in tenebras: & luna non dabit lumen suum: stelle cadēt de celo/ & virtutes celoꝝ cōmouebunt. Tunc apparebit signū filij hominis in celo: qđ est
crux christi. In cuius lūmine oīm manifestabūtur abscōdita cordiū. Tūc sancti obuiā venīēt christo in aera: & semper cum dño erunt: peccatores aūt peribūt & confundentur.
Et tūc fiet iudiciū & veniet dns iesus christus & mittet angelos suos ad quattuor angelos terre: & congregabunt electos eius a summo celi vsq̄ ad fumarū ei?: seperabitq̄ dominꝰ sanctos suos de peccatorib?: et mittet eos in caminū
ignis ardētis qui paratus est diabolo & angelis eius. Ibi
erit fletus & stridor dētiū. De illis qui ibidem suam habebūt mansionē. Hic fumus tormētoꝝ ascēdet in scla sclorꝝ.
Ibi vermis eoꝝ nō morietf/ & ignis nō extinguet. Ibi nulla
vox nisi gemit?: nulla reqes sz ardor ptinuus. Ibi nullum
in flāma refrigerīū sz ignis ppetui ptinuū icēdiū. Ibi lux
nunq̄ videbit: ibi tenebris nūq̄ carebit: ibi nulla est in bono eoꝝ memoria: sed oblīuio dei ipsoꝝ eterna. Quorū cib?
eoꝝ cruciatus: quoꝝ mansio nō abrahe sed sathane sinus.
Ibi nulla amicorum vel parentum visitatio sed incessabilis peccatorū tormentatio. Pensa igitur o humana natura que regnum dei possidere desideras: cur tanta mala cōmisisti et tot bona omisisti. Emenda dum potes: ad deum clama dum tempus habes: dum spacium datur luge: dum

Universidad de Deusto Biblioteca

licẽtia tribuitur:penitere non protrahe. Festina dũ potes fac bonũ qũ vales dũ anima tua versatur in corpore:dum adhuc viuis futurũ tibi acquire remedium. Priusq; dies mortis te preueniat:ipm operibus bonis preuenire nõ tarda. Et priusq; te profundus absorbeat pelagus:priusq; te malignus rapiat infernus:vnde nulla dat indulgẽtia:vbi nullus amplius regreditur ad veniam: lachrymis penitẽtie cruere te accelera:vt sic eternã euadas penã. De qua et nos pius ac misericors deus eripere dignet. Qui cũ pre & spũsancto viuit ac regnat in secula seculorum. Amen.

De exhortatione ad sacerdotes vt doceãt q̃d populum christianũ scire et obseruare oporteat. Sermo.lxiiij.

A

Audite filioli mei et intelligite quomõ scriptura sancta ãmonet nos et inuitat ad regna celorũ:et ostẽdit viã quomodo mala istius mũdi euadere possim9:& ad vitã puenire eternã xpo adiuuante. Clamat enĩ dñs p̃ pphetã ad sacerdotes q̃ populo p̃sunt: vt doceãt eũ & ammoneãt:& viã veritatis sibi annũciẽt. Di cit enĩ. Clama ne cesses:quasi tuba exalta vocẽ tuã/et anũcia populo meo scelera eor. Et iterꝫ. Qz si nõ anũciaueris iniquo iniquitatẽ suã:sanguinẽ eĩ9 de manu tua requiram. In his igit grandis necessitas est oib9 sacerdotib9 vt viã salutis populo demonstrẽt: p̃ quã vitã eternã acq̃rere possint. Imprimis ipis explicãdo qõ ois christian9 scire/& in corde suo firmiter tenere debet: q̃ pmũ est mãdatũ dño di cẽte. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo: et ex tota aia tua:& ex tota virtute tua:& ex tota mẽte tua:deinde primũ sicut teipm. Si ista:id est amorẽ dei & timorẽ:ac primi dilectionẽ in corde tuo posuer9:& hec p̃cepta cũ summa reuerentia suscipe volueris:tũc ad aliã volũtatẽ bonã deo largiente facili9 poteris puenire. Promisit enĩ his q̃ diligũt eũ resurrectionẽ post mortẽ:paradisi delicias:angelor cõsortiũ & vitã sempiternã. Qñ post hec nec aduersa te mole stãt:nec infirmitas grauat:nec senect9 occupat:nec mors occurrit:sz pax & securitas ppetua:sanitas aĩa & corpoꝝ gratissima:iuuẽt9 venustissima:& regni celestẽ vita eterna. Et hec omissa sunt bona faciẽtib9/& de malis se ptinẽtib9

B

Cogitet ergo vnusquisq; q̃lit ad illã bonitatẽ puentre possit. Sit beniuolus/pius/benign9/misericors/sobrius/castus/ad oẽ opus bonũ prompt9:ad mala tardus. Occia vir tutes fugiat:& oi virtutũ exercitio deo placere studeat. Nõ sit detractor:nõ fornicator:nõ rapax vl auarus:nõ ebrius: nõ gulosus:vel in scurrilitate q̃ ad rẽ nõ ptinet ostitut9:sz & illa & in ipsis positos q̃si serpẽtẽ fugiat: ne vitijs & malis hmõi aĩam suã ĩquinet. Diligat iusticiã:pacẽ ĩquirat:amet parẽtes:dilectionẽ habeat ad primũ. Cũ gaudio peregrinos suscipiat:infirmos visitet. Et inquãtũ valet deo adiuuãte ac sibi copiã bonor& aliũ ministrãte vt habeat vnde cũ summa leticia paupib9 tribuat:et cũ summo gaudio ne cessitati eor& subueniat:credat sibi retributorẽ esse deũ q̃ vi det & cõsiderat vniuersa. Pro quo et dixit. Quicq̃d fecerit tis vni de minoribꝰ istis mihi fecistis. Et filioli mei semp cũ gaudio/& leto aĩo paupib9 manũ porrigite inquantum prualetis. Et si aliq̃s est laborator q̃ terrã colat:de fructibus suis et ex eis oĩb9 q̃ dñs et donat in decima ecclesiam nõ defraudet:& de particula sua pauperib9 dare non negligat. Si negociator est & in hoc laborat:& ipse deo non seruit de suo labore:vt decimã reddere nolueritꝫ & de sua particula paupib9 ministrare non curauerit:ad nihilũ ipe vna cũ pecunia sua rediget. Ex q̃cũq; arte dñs alicui psone ingeniũ lucrãdi donauerit:vnde se & suos nutrire ac vestire potuerit:& cũ hoc suplucrari aliqua post decimam:ex ipa sua particula q̃ sibi remanet:p redẽptione aĩe sue ac suor& pauperibus hylariter donet. In his aũt oibus caste/sobrie/et pie viuẽdũ est:vt op9 bonũ q̃ facitis deo acceptabile fiat Seculares ad ecclesiam libẽter puenite:pfessiões vestras humili & puro corde sacerdotib9 facite:& illos rogate q̃ p pctis vestris deũ vt vobis ĩdulgeat orare dignẽtur. Oblationes p dies dñicos pro vobis et vestris & status vestri possibilitatẽ deo offerẽtes. Dignum nãq; & acceptabile sacrificiũ deo est vt xpiani q̃ negligenter egerint: p sacras oblatiões & elemosinar& largitionẽ placare festinẽt:et p ve rã(vt p̃mittit) pfessionẽ:cordis p̃tritionẽ:ac oĩmodam satisfactionẽ:p oratione purã:p ieiuniũ & abstinẽtiã peccata sua abluere velint. Et vos sĩr agẽtes in oib9 vosmetipos considerate propter quid in hac valle miserie.i. in hoc mũdo nati estis. Et cur nisi vt nuduli primor parẽtum pecca to exigẽte:de paradiso in pẽsens exiliũ relegati: bñfactẽdo ad patriã reuertamur. Si igit p ignoratiam vel aliqs ptra deũ quicq̃ peccãdo egistis:per opera vestra bona id emendare nõ tardetis. Hoc vobis ad memoriã sollicite reducẽ do:vt si q̃s legitimat9 sit ĩ domo sua tranquille & pacifice vt bonũ decet christianũ viuat: parẽtib9 honorẽ ipendat: vxorẽ diligat:filios catholicã fidẽ & dei legẽ cũ summa disciplina instruat:vt deũ diligere/timere/& honorare sciãt. Hoc enĩ bñpacitũ est apud deũ. Sup omnia turpiloquia abstinẽtes charissimi:primis vestris detrahere nolite:sed si alicui aliq̃d i aliquo displicet:illũ(euãgelicã sectãtes doctrinã) arguite & monete in charitate:& si illũ lucrati fueritis:vosmetipsos saluabitꝭ. In omnib9 ebrietatem cauete. Hec enim submersio magna est aĩe. Sicut enĩ ignis facile incẽdit stipulas & leuiter siccas exurit paleas:sic ebrietas corpus corrũpit & aĩam simul:& corpus in graue peccator incẽdiũ deijcit:& p̃cipue in iuuenib9. Q̃ inũ enĩ et iuuent9: duplex incẽdiũ. Propterea q̃ ab ebrietate nõ cauet:peccatũ nõ euadet. Ad ecclesiã q̃ũ venitis:cũ summa reuerentia & timore maximo intrare debetis:cõsiderantes qz ad dñm & domiuatorẽ vniuerse creature vadittis:eidem ibidem p negligentijs vestris ventã deprecaturi. Dũ etiã in ecclesiã stam9 ofones dño p pctis nostris fundentes:p̃ius tamen operib9 fidei inquãtũ possibile est iustificati oculos mẽtis ad deũ leuem9:semp itẽdẽtes qualiter de supnis a deo cõsolatio nobis prebet. Oculi enĩ dñi sup iustos:& aures eĩ9 in preces eor. Ista si frequẽter feceris:et pre oculis deum habueris:iimicus fugiet a te. Angelus enĩ dñi bon9 aditor tibi erit si mẽtẽ tuã firmã in his existere pspexerit. Cõsidera qz pius & misericors est deus:& puro corde se deprecãtes misericorditer recipit:p̃missiones suas nõ elõgat:et alleuat ac sanat eos qui p̃triti sũt corde. Hoc etiã charissimi latere nos nõ debet:verbis christi p̃ scripturã sacrã nobis nũciãtib9:q̃ istius mundi finis appropinquat:& p quotidiana signa q̃ per euãgeliũ predicta sunt/& quotidie fiũt spero in p̃mo eius esse aduẽtũ vt per ignem oẽm iudicet mũdum Ecce enĩ dñs veniet & oẽs angeli eius cũ eo:& virtutes celor& mouebũtur. Tunc sedebit redẽptor noster reoim in sede maiestatis sue:& congregabũtur ante eũ oẽs gentes:et separabit eos abiuicẽ sicut pastor segregat oues ab hedis. Qui boni sunt statuet eos ad dexterã suã:malos& ad sinistrã. Et his q̃ ad dextris eĩ9 erũt dicet. Venite bñdicti patris mei:p̃cipite regnũ q̃ vobis paratũ est ab origine mũdi. Esurui/& dediti9 mihi mãducare. Sitiui/& dedistis mihi bibere. Nudus erã:& operuistis me. Infirmus & in carcere/& visitastis me &c. Tũc respõdebũt iusti dicentes. Dñe quãdo te vidim9 esurientẽ & sitientem/& nudũ/et infirmũ/vel in carcere:& ministrauim9 tibi:. Tũc respõdebit illis dicens. Q̃diu vni de minimis meis fecistis mihi fecistis. His vero qui a sinistris eius erũt dicet. Discedite a me maledicti in ignẽ eternũ:qui p̃parat9 est diabolo & angelis eius. Et suriui enĩ & nõ dediti9 mihi mãducare:et sic de singulis. Et ibũt hi ĩ supplicium eternũ:iusti aũt ĩ vitam eternã. Cõsiderate igit filioli magnam dei pietatem: quali nos i peccatis nostris suffert patiẽtia. Pẽsemus iudiciũ illud futurũ vt peccata nostra nobis nõ improperent. Propterea charissime hoc nobis in oibus considerandũ est dũ vnusquisq; potest:dũ tẽpus habet: dũ preciũ in manib9 tenet:& inquãtum prualet redimat se vnusquisq; nec debitor peccati ac in seruitute diaboli persistat. Et exide vos seculares post penitẽtiam & recõciliationẽ actam:fm sacerdotis p̃siliũ cõmunicate tẽpozib9 p̃cipue ad hec ab ecclesia ordinatis. Prius tamẽ ante plures dies a p̃pijs etiã vxorib9 abstinete:vt mũdo corde & casto corpore sanctum sacrificiũ accipere possitis. Sacerdotib9 vestris honorem impendite:& eis p̃pter deũ obedite. Ipse nãq; dñs ad ipsos dicit. Qui vos audit me audit:et qui vos spernit me spernit. Filij honorẽt parẽtes. Sĩr & oẽs xpiani inuicẽ vos honorate. Scriptũ nãq; est. Honore iuicẽ puenite

Rom.xij. tes. Et suriẽtes pascite:sitientib9 potũ porrigite: hospites et peregrinos p̃cipue:pauperes suscipite: humanitatem quam potestis illis impendite:pedes illorũ lauate:vestite nudos:in tribulatione positis subuenite. Consolamini dolentes:infirmos visitate:mortuos sepelite:in carcere positos rogate:et de bonis vestris q̃tũ facultas vobis a dño cõcessa suppetit/subuenite:ac eis ministrate. Viduas & orphanos in tribulatione positos adiuuate:pauperes et oppressos a prauis hoibus vel iniquo iudicio (in q̃tũ vobis possibile est) adiuuate/seu adiutoriũ p̃state:iudiciũ rectũ ac iusticiã seruate:misericordiã in oibus facite:pacẽ in vobismetipsis habete:et eos q̃ discordes sunt ad viã pcordie reuocate. Symbolũ & orationẽ dñicã tenete: filios & filias vestras docete vt & ipi teneãt. Filios quos in baptismo recepistis in fide erudite:et scitote vos p eis apud deũ fidetussores existere. Et ideo semp docete:indesinẽter castiga

Tit.ij. te et corripite illos. Oẽs vo subiectos vos (vt tenemini) admonete/vt sobrie/caste/pie et iuste viuãt in hoc seculo.

6 Ceritatẽ corde & ore dicite:castitatẽ p̃tinẽtiã seruate:sobrietatẽ & parcitatẽ cibi & pot9 habete:ieiuniũ seruate. Se

j.Thes.v. niores honorate:iuniores in xpi amore diligite:patientes

Luce.vj. estote ad oẽs:bñfacite his q̃ oderũt vos. Charitas et gaudiũ:patientia/benignitas/bonitas/spes/fides/modestia/ mansuetudo/cõtinẽtia/castitas/& dilectio sint in corde vestro iugiter. Et hec in cogitationib9 sctis & eloq̃is ac operib9 pijs p̃seruate. Humilitatẽ añ oĩa custodite et tenete. Spẽ vram totã in dño ponite. Bonũ cũ aliq̃ ĩ vobis iuuenitis:nõ vobis ad laudẽ vram inanẽ/sed deo ad sui gloriã q̃ hoc vobis dedit ascribite. Malũ vero q̃ in vobis videritis:nõ dei cã sz vra culpa & negligẽtijs vris hoc factũ esse sciatis. Die iudicij timete:gehẽnã expauescite:vitam eternã desiderate:cogitatiões et opa simul & verba die noctuq; in bonũ custodite. Transitũ vrm de hoc mũdo q̃ sẽp

thob.iiij. appropinquat oĩ die sperate. Precepta dei adimplete et ĩ

Luce.vj. el9 mia nunq̃ desperate. Nõ sibi q̃s fieri nõ vult/alijs non faciat. Et put vultis vt faciãt vobis hoies bona:& vos facite illis sĩr. Charitatẽ aut& q̃ est dilectio dei & p̃rimi in

D omnib9/& añ oĩa seruate. Nemo se circũueniat fratres: qz oĩs hõ q̃ post baptismũ mortalia crimina cõmisit: seu homicidiũ:aduleriũ:fornicationẽ/furtũ/falsum testimoniũ; pluriũ:& his similia pctã mortalia ppetrau9 fuerit. si penitentiã verã nõ egerit:clemosinã iusta nõ fecerit:& in bonis

Gal.v. opib9 nõ pmãserit: nunq̃ in regnũ celor& intrabit/nec possidebit gloriã eternã:sed luctu in infernũ descẽdet. Mã

Job.ix. q̃ talia agũt: regnũ dei nõ possidebũt. Proinde scriptũ est Requaq̃ de9 delinquẽtib9 parcet: qm̃ peccator aut flagellũ tpale habebit:aut purgationẽ in ꝺ seculo faciet:aut punient9 reliquit eterno iudicio:aut q̃ male admiserit puniendũ/punit in hoc seculo. Ac pinde est q̃ deliquentib9 nõ parcet de9. Et alibi scriptũ est. nulla pctã de9 pmittet iulta:hoc est sine vindicta:qz certe aut nos hic vindicabim9 pctã vestra p penitẽtiã: aut illa vidicabit de9 p scueritatẽ iudicij & iusticiã. Et illud scitote certissime & firmiter credite q̃ ois hõ q̃cũq; q̃tũcũq; crimios9 fuerit seu pctor exiterit:si verã penitẽtiã egerit:ac iustas elemosinas fecerit:& ĩ bona deuotione cũ opib9 iustis pmãserit:morte eterna nõ gustabit:nec vnq̃ in infernũ descẽdet: sed ab angelis

Luc.ix. sctis post vitã p̃tẽ in celũ leuabit/& gl̃iam possidebit eternã. Ita de9 dixit. Nõ iudicabit hõ bis in idipm. Et apls alt. Si hic iudicarem9 nos neq̃q; a dño iudicaremur. Hoc est q̃ illi q̃ in hac vita p̃siti p verã penitentiã iudicãt:in iudicio extremo de his nõ iudicabunk: qz sic eorũ iudiciũ in hac vita terminat. Si et alibi scriptũ est: q̃ si nos p̃fecte penitẽtiã egerim9 non solũ de9 culpas nostras remittit:sz post culpas etiã pmia p̃mittit. Ideoq; fratres charissimi vitã nostrã in vita p̃siti emẽdare festinem9:& q̃cq̃d mali fecim9 desinam9:& viterius peccare cessemus: precepta dei faciam9 desideram9:& viterius peccare cessemus: ac in voluntate bona:cogitatione recta:& verbis ac opib9 sanctis nos cõseruem9: auxiliãte & gubernãte dño nostro Ihesu Christo:qui viuit & regnat de9 ĩ secula seculor& Amẽ.

De exhortatione ad generalem hominum instructionem pro desiderio vite celestis et contẽptu presentis. Sermo.lxv.

A

Fratres charissimi:vnusquisq; pctã sua emẽdare debet in q̃tum prualet deo auxiliãte. Omis eni homo christian9 desiderare debet p̃fectẽ & deũ p̃fectum omnipotentẽ qui in celis habitat vt dicere mereatur. Pater noster q̃ es in celis. Ibi videlicet matth.vj vbi est p̃fectus de celis:vbi est patria nra celestis:illuc desiderare debem9 vt puenia9. Ibi puenire spem9 vt illic pmaneam9. Ista nãq; vita nõ celestis sed terrena:nõ patria sed exiliũ:nec ppetuo sz trãsitoria:qz quotidie ad finẽ ꝑna. Illa vo patria celestis in q̃ de9 cũ sctis angelis & electis suis habitat. finẽ nõ hz. Vere igit stultus est q̃ ad talẽ p̃fectam/talẽq; patriã/ac talẽ celestiũ ciuiũ societatẽ puenire nõ desiderat. Quis est ille q̃ i captiuitatẽ ducẽt9 vltra ad patriã redire nollet:. Quis in carcere tenebrosso posit9 ampli9 exire nollet et lucẽ videre:. Quis vsq; ad mortẽ famẽ sustinẽs si ei mãducãdi possibilitas affuerit nõ mãducaret:. Quis sitiẽtis si facultas bibẽdi exisserit nõ potaret:. Nob charissimi/mũd9 iste vere nõ patria sz captiuitas babylonica est:qz multipliciter diuersor& intimicor& nostror& laqis irretiti:mũdi vcz carnis & generis hũani ilmici:vita etiã p̃sns nõ libertas sz carcer pctorũ nobis est. De hac igit captiuitate:& tenebrar& carcere eripi laborem9:& nõ vt fui bũc cibũ & potũ vanitat& p̃ti:anxiũ & laboriosũ appetam9/sed vt filij liberi celestẽ desiderem9 cibũ & potũ:hunc vcz q̃ plena sattietas est ciuiũ supernorũ. Pro hoc cibo:pro hac celesti vita creatorẽ & gubernatorẽ nr̃m rogare debem9 et orare:vt in hac valle miꝭie seu exilio p̃ti nos custodire et gubernare dignet vt opitulãte illo ad portũ salutis puenire valeam9. Mũdus eni iste sic̃tudinẽ maris hz. Mare fetet sĩr & mundus. Ex hoc fetore auxiliãte deo extrahere nos debemus. Oportet nãq; cũ humilitate maxima orare deũ creatorẽ nr̃m/sctosq; suos p̃cari:vt ex hac valle lachrymarũ nos eruẽs:ipor ciuiũ supnor& cõsortes nos efficiat. Illuc enĩ summo studio & p̃care debemus: vbi sine interruptione manere speram9:vbi null9 timor de morte:nulla dubitatio de hoste. Ibi vita sine fine:iuuentus sine senectute lux sine tenebris:gaudiũ sine tristicia: voluntas sine molestia:requies sine labore:claritas sine nube. Hec autẽ vita honorãda est & laboriosa:fragilis & falsidiosa:caduca ac misera:deceptrix atq; dolosa:& erũnis ac scãdalis plena. In luctu nascimur:in labore viuim9:& in dolore morimur. Et q̃ peius est & super oĩa magis dolendũ: quidã pctis suis exigentib9 nõ cõfessi nec cõtriti:de hac vita migrãtes: nõ solũ tẽporali morte plectunk:sed in infernũ deducti morte moriunk ppetua. Vitã eteni suã sine oĩ pietate duxerũt:& ob hoc multa tormẽta passuri nunq̃ vitã p̃sequenk eternã. Dũ eni temp9 habuerũt:vitã suã emẽdare noluerũt. Pl9 gulã amãtes q̃ abstinentiã sectãtes: plus luxuriã q̃ castitatẽ: magis terrestria q̃ celestia. pl9 creaturã q̃ creatorẽ diligẽtes. Abstinentia ducit ad castitatẽ: castitas ꝺducit ad gloriã:& fornicatio demergit ad penã. Castitas ad celũ subleuat:& luxuria in infernũ ꝓfundat. Castitas sctis angelis vnit:fornicatio aũt demonib9 iũgit. Sobrietas cogitationes sctas istituit:ebrietas & etiã si audit verba sctã in corde nõ suscipit. Oportet ergo vnusquẽq; verũ aĩe amatorẽ nõ solũ corpus nutriẽdo diligere:sed & aĩam nutriendo nutrire. Videm9 naturaliter q̃ si corp9 esurit cibũ q̃rit:si sitit potũ appetit:si nudũ est vestimẽtũ desiderat. Requiẽ petit cũ laborat:somnũ querit dum dormitre infestat: et sic de ceteris corporis necessitatibus. Anima aũt& oibus his ĩdiget. Precepti dñi panis eius est: oz̃ sancta potus:vestis eius & vitas & iusticia/requies/humilitas/& obedientia. In hoc etiã paucio eterne societat& multi sunt vocati:pauci vero electi. Alij accipiũt fructũ tricesimũ: alij sexagesimum:alij vero centesimũ. Q̃ beata est illa aĩa cui dominus deus dignatus est cõcedere mãsionẽ in eterna requie Mat.xx. Et qui hanc mansionẽ regnũ videlicet celeste ingredi vo Mat.xiij. luerit:non superbus/nec auarus:non inuidus/nec iracũdus:non gulosus/nec ebriosus:non cupidus/ nec luxuriosus:nõ periurus:nõ homicida: non falsator nec adulter & sic de singulis. Quis autem infinita mala perpetrauerit: de dei tamen misericordia desperare non debet: sed spem habere debet de dei misericordia et fiduciam recuperãdi salutẽ:per vite sue emẽdationem & bonorum operum exer:

citationē. Verba dei libenter audire: ad ecclesiā diligēter cōuenire: sacerdotib⁹ sepissime cōferri: omnib⁹ hominib⁹ charitatē firmā tenere. Aut enī charitatē nō habuerit: ī vitā eternā itroire nō valebit. Paruo tpe hō viuit in hoc seculo. Dū igit tps habem⁹ opemur bonū ad oēs: z vias dñi Gal.vj. ꝓparem⁹ bonas. Ecce nunc tps ācceptabile. ecce nūc dies vj. Cor.vj salutis. Sal⁹ hoim xps est. Si parētes nros z amicos diligere debem⁹/ ꝯtomagis istū diligere tenemur q z nos et nros fecit z creauit parētes. Huc amem⁹ q vniuerse dñaē creature scs deū. Diligam⁹ ꝓximū sicut z nos: qz de terra sicut et nos ꝓximi nri sunt formati. vt p hoc vitam mereamur eternā: ipso adiuuāte qui viuit z regnat ꝛc.

De agenda penitentia. Sermo.lxvj.

Joheł.ij. A

DIus z mīsericors de⁹ fratres charissimi ad cōpūctionē z penitentiā nos hortat dicēs. Conuertimini ad me ī toto corde vro: in ieiunio/z fletu/et plāctu: qz nolo mortē pctōris: sz vt cōuertat z viuat. Et iterū. Roli tardare (inqt ꝓpheta) cōuerti ad dñm deū vrm. Ezechiel. xxxiij. Cōuertimini ad me in toto corde vro. i. ad dñm deū vrm. Ec.v. Et ne differatis de die in diē. Et itez. Cū cōuersus ingemuerit: saluus eris. Conuertiminī igit charissimi ad dñz deū nrm tāq̄ boni serui ad fidelē dñm. Humiliem⁹ nos in ꝓspectu dei: z plorem⁹ añ deū q fecit nos. Nō dedignemur in hoc seculo agere penitentiā/z pctōrū nostrorū pcari veniā: vt infernalē euadere possim⁹ penā/z ad eternā peruenire leticiā. Emēdem⁹ ergo nos in ieiunijs z vigilijs z ce- Psalm. l. teris opibus pijs: sciētes q cor ꝓtritū z humiliatū de⁹ nō spernit. Sic enī ait apl's. Castigo corp⁹ meū z in seruitutē redigo. Si ꝓ carne nra laborem⁹: laborem⁹ etiā ꝓ aīa nra q dignior est. Si curā habemus ꝓ satietate misere carnis nostre quā post paucos annos vermes deuorabunt ī sepulchro: ꝯto magis despicere nō debem⁹ aīam q deo z āgelis ei⁹ psentat in celo. Cogitate fratres charissimi qz abūdantia pabuli luxuriā administrat: cū caro in tā copiosis deliciis satiat z mēs tātis mulcet diuitijs: ī piguedine carnīū puidet esca vermīū. Iterū rogo vos fratres: q̄tiēs iuxta sepulturā diuitis trāsitis vt diligēter ispiciatis vbi sint corp diuitie vel ornamēta: vbi gloria: vbi vanitas: vbi luxurie vbi voluptas: vl' vbi eor sunt spectacula. Cōsiderate diligēter z videte z agnoscite: qz nihil aliud i eis est nisi cinis et fetor z vermis. O hō vide sepulchra mortuor: z dic tibi tuipse: z loquēs tecū dicere potes. Ecce nūc ex illo misero qui hic depositꝰ fuit nihil aliud nisi ossa z puluis euenit. Et vere hō si ipa ossa arida audire voluerīs: tibi ꝓdicare poterunt z dicere. O miser q̄tum ꝓ cupiditate hui⁹ seculi discurris: aut q̄d supbie vel luxurie ifelicia colla submittis vt q̄d te applicasti ad serulēdū crudelissimis dñis: vitijs videlz z criminib⁹. Attēde ad me et itellige: ꝓsidera me et vl' sic tibi horreat luxuria tua/vl' auaricia tua. Hoc q̄ tu es ego fui: z q̄ ego fū modo tu eris postea. Si in me pmāsit vanitas te nō ꝓsumat iactas: si me luxuria polluit: te exornet castitas: vide puluerē meū et relinque desideriū tuū malū z ꝛc. Jdeo q̄tum possim⁹ auxiliāte deo laborem⁹ vt alioꝝ vulnera nobis ꝓferāt medicamēta: z alioꝝ mors ad vitā nobis ꝓficiat: z hoc optie fieri pōt si pl⁹ erim⁹ sollicīti ꝓ aīa q̄ ꝓ corpore: vt cū caro nra fuerit in sepulchro posita/aīa nostra bonis opibus in celos eleuet ornata. O aīa si nos deceperit aut pulchritudo aliene mulieris: aut cōcupiscētia carnis q̄ est ruina aīe: scito q corpus simul cū aīa penas habebūt. Mā cū caro nostra putreuerit ī sepulchro aīa nostra torquēda mergēt in inferni baratro. Ecce q̄les ꝓdicationes ossa z cineres mortuoꝝ quotidie ꝓclamāt ad dñm. Vere dico fratres charissimi quicūq̄ luxuriosus vel negligēs ea q̄ dico cū magno timore suscipe voluerit: et cito ad medicamēta penitētie cōfugerit/ z in penitentia ex hac vita migrauerit: paradisi gaudia possidebit. Quam si non egerit z mors repētina eum preuenerit: sine vllo remedio eterne pene cruciat⁹ habebit. Nos igit dilectissimi fratres q̄tum possumus cum dei adiutorio contra carnales concupiscentias viriliter pugnemus: vt deuictis hulus seculi voluptatibus eternū premiū consequi mereamur: per infinita secula seculorum. Amen.

De fuga vanitatī z ꝛtutū adeptiōe. Ser. lxvij

DIlectissimi fratres: oportet humilitatē nos habere: ꝓcepta dei custodire: charitatē tenere: veritatē seq̄: et fugere vanitatē. Veritas enī mundat: vanitas coinquinat. Veritas christus est sicut ipse dicit. Ego sum via: veritas/et vita. Via recta: luxuria/ Joh.xiij. vera: z vita ppetua. Veraces filij dei sunt: mendaces vero filij diaboli. Unusquisq̄ enim cuius opera agit: eī⁹ filius appellat. Qui sequuntur deū: semp in luce sunt: q̄ autē imitant diabolū: in tenebris ambulāt z lucē nunq̄ habebunt. O dilectissimi filij q̄ malū z q̄ puersum est dimittere lucē et sequi tenebras. Fugere vitā et appropinquare morti: dimittere veritatē et sequi mendaciū: delectari in vana gloria/z spernere sempiterna. Jocūdari in ꝑsenti doloze et pena: z amittere leticiā et quietē sempiternā. Scriptura enī dicit: Non queras gloriā/z nō ꝓfunderis cū gloriosus fueris. Beati illi qui oculos habēt spirituales/z ptēplant celestia/z respuūt terrena. Ex hac enī fragili misa z breui vita festinat ad illā beatā requiē sctoꝝ q̄ nunq̄ festinet: illuc festinat vbi semper permanere sperāt: vbi non est timor de morte/nec pauor de hoste. Jbi est vita sine morte: iuuēt⁹ sine senectut⁹ expectatōe: lux sine tenebris: gaudiū absq̄ tristicia: volūtas absq̄ iniuria: regnū sine cōmutatiōe: reges sine labore: satietas sine fastidio: z claritas sine nube. Jbi est vita angelica semp leta. Leticia huius seculi licet ꝛepe gaudiū esse videat: sepissime tū in tristiciā vertit. Regnū dei nō habet finē: vita huius seculi horrenda est. Illa vero amanda atq̄ desiderāda. Hec enī ꝑsens vita misera et caduca est: immo incerta: deceptrix z isatiabilis. In pena z luctu nascimur: in miſia z angustia nutrimur: in labore viuim⁹: i doloze morimur: z ī fine (q̄ magis dolendū est) ī penitētes discedim⁹: ppetua tormēta paticmur. Mā veniam postmodū nō ꝓsequenꝰ q̄ dū tēpus hic habuerint et penitētiā cōdignā nō egerit. Mā q̄ precepta xp̄i nō habēt: vel etiā habētes nō seruāt: z ꝓmissa celestia despiciūt: qui pl⁹ amāt gulā q̄ abstinētiā: magis luxuriā q̄ castitatē sectantur: absq̄ dubio regnū dei nō possidebūt. Fornicatio viget animā ad penā: castitas leuat mortalē ad gloriā. Castitas erigit iter ad celū: luxuria facit ruere in infernū. Castitas iungit hominē mozibūdū sanctis z angelis ꝑpetualibus fornicatio sociat sathane z demonib⁹. Porc⁹ crass⁹ se volutt in volutabro. Et si porco margaritas ante ipsū posueris: non aduertēs conculcabit in luto. Sic et homo ebrius: suus: vino repletus ac crapulosus: ferculis satiatus diuersis in luxurijs se ꝓrouit et in stercore vitiorum se volutās verba sancte scripture nec ore ꝓfert: nec corde suscipit. Dulce illi est fornicari: et continentiā seruare amarū. Ille miser ambulat elatus z superbus et cupit esse melior q̄ ceteri in hoc seculo: cum tamē apud deum deterior sit. Alterum se ceteris existimat etiam si omniū iferior existat. Et sic dū melius et firmius se stare putat in precipitiū cadit/ et in eternū baratrū vadit. Ex quo omnipotens deus nos eripiat qui sine fine viuit et regnat. Amen.

Quomodo per virtutes obuiandū sit vitijs: Et de miseria infernali. Sermo.lxviij.

FRatres satis timere nos oportet ꝑpter tres causas: hoc est guiā: cupiditatē z ſupbiam: q̄ diabolus istis trib⁹ circūuenit patrē nostrū adam: Gen.iij. cēs. In quacūq̄ die comederitis ex hoc fructu aperient oculi vestri et eritis sicut dij. Nos autē timeam⁹ mēte: et timeam⁹ istas tres causas pessimas: ne vt adā nuduli expellamur de paradiso. Cōtra gulā z igluuiē vētris abstinētiā. Cōtra cupiditatē z auariciā: pauptatē ipūs et elemosinarū largitionē. Cōtra supbiā z elationē: verā humilitatē/z omnimodā subiectionē exercētes. Hec scīētes quia angelos dei custodes habem⁹: sicut ipse saluator ait. Amen dico vobis q̄ angeli eoꝝ semp vident faciē patris mei q̄ in celis est. Quapropt certe credere possum⁹ q̄ oēs opa nostra q̄ opamur die ac nocte/siue bona siue mala ab ipis in cōspectu dei nūciata erūt. Mā angelus bonus hortatur nos cōsilio boni: q̄ cū aliquid boni agimus: ipsum a dextris nris esse credam⁹. Cū vero malū aliq̄d cogitam⁹ aut factamus/siue paruū/siue magnū: hoc nulli dubiū q̄ malignū angelum hortatorē habemus: qui super hoc nos

gaudens irridet: cū angel⁹ sanct⁹ tristat et dolet. Et ideo cū ꝛba otiosa dicim⁹: aut quicq̄ mali facim⁹: diabolicum ꝓfectū est. Cū aūt ingemiscim⁹/z ꝓ pctis nris suspiramus: aut opa virtutū facim⁹: tūc angelū dei sctm administratorē z ꝓfectatorē habem⁹. Mā de illis trib⁹ causis q̄s superi⁹ diximꝰ/z quas diabol⁹ in adā subministrauit p instinctionē mali cōsilij sollerti custodia nos caueam⁹. Jste enī tres gula videlicet/cupiditas/z supbia: multa z infinita generāt mala. Occasionāt nāq̄ he male z principales vitioꝝ radices/sacrilegiū/ homicidiū/ fornicationē/furtū/ auariciā/ luxuriā/falsum testimoniū/ira discordiā/periurīū: et his similia. Nos igit fratres charissimi ponam⁹ ꝓtra supbiā z elationē verā humilitatē: ꝓtra gulā abstinētiā: ꝓtra cupiditatē elemosinā: ꝓtra sacrilegiū pfectā penitētiā: ꝓtra homicidiū dei z ꝓximi dilectionē: ꝓtra furtū benignitatē: ꝓtra auariciā charitatē: ꝓtra luxuriā castitatē: cōtra falsū testimoniū veritatē cordis z oris: cōtra irā pacē: cōtra discordiā verā cōcordiā/z vinculū pacis firmū: contra periurīū timorē dñi. Et sup oibus spem firmā/fidē rectā/charitatē pfectā. Taliter p virtutes vitijs obuiādo/z ꝓtraria ꝓtrariis curādo: coram deo z hoib⁹ cū iusticia et eqtate viuam⁹.

E Epbc.vj. Jsta enī sunt arma angelica: lozica z arcus ꝛtutū: scutū fidei firmissimū z galea salutꝰ. Qui hec arma in fide nō hesitans secū portauerit: nullus ei diabolus nocere poterit. O fratres charissimi ꝓtra pessimū hostē. i. imitissimū generꝰ humani inimicū tm nos armare debem⁹: vt tm viriliter superare valeam⁹. Qui semp paratus est velut latro ad furādū opa nra bona: cōsilia mala subministrādo. Certe multi audacia diabolica decipiunt/et securitate ppria quā sibi fingūt: decipiūtur. Dicūt enī iuuenis sum: dū est mihi tēp⁹ z iterū ꝓfloret in me iuuētus fruar mūdo: cū ad senectutē venero/ z amplius q̄ volo exercere nequero: tūc penitentiā agēs absūmebo. Et nō cogitat ille miser q̄ nō habz certū vnū ore vel momenti spaciū: seu etiā potestatē de vita sua. Eya charissimi frēs nō vos decipiat aut seducat ista pessima securitas: q̄ nō securitas sz potꝰ periculū dici pt.

D Proide diē mortis semp in memoria habeam⁹: semp in timore dñi stātes penitentiā agam⁹: qz transit⁹ noster: vita vi delicet hui⁹ seculi breuis est z caduca ac fragilis ista miseria ꝑsentis mūdi tpalis potentia. Hic vbi iperatores et reges/vbi duces/ꝓncipes/aut barones/ vbi aur z argentū/ Sap.vj. ac ornamēta eoꝝ? Scriptū est. Potētes potēter torm̄ēta patient. Ve tā obscure māsioni: ve tā lāguide fouee: ve tā tenebrose: ve tā ꝓfunde z opace carine. Pēsem⁹ charissimi quomō de tā parua ꝓsolatiōe: tā lōga calamitas: de tā brevi leticia: tā longa tristicia: de tā modica luce: tā magne tenebre: de tā exiguo lucro: tā graue dānū: de tā vana securitate: tā forte piculū: de tā parua potētia hui⁹ tpis: tā lōga torm̄ēta sine fine mēsura: de tā breui iocūditate: tā longe z tā amare lachryme: de tā inani hui⁹ mūdi pōpa: dira gehēnalis ꝓpenit pena. De qua non liberabit pr̄ filiū: nec ꝓpatre filiꝰ fideiubebit: vbi nō repit amic⁹ q̄ redimat: nec frater q̄ succurrat. Ubi q̄ ibi sunt mori q̄rūt: sed mortē ipetrare nequeūt: vbi amara penitētia tarde agit: nec ob hoc sic penitēs adiuuat. Jbi nulla vita sz mānsio dura z mors eternalis z extinguibilis: ibi fāma gehēnalis z extinguibilis: ibi imēsa torm̄ēta z suspiria valida ibi luctuosi gemit⁹ z lāguor lōgus: ibi miseri cū miseris: superbi cū supbis: homicide cū homicidis: adulteri cū adulteris: auari cū auaris: fures cū iniquis: falsi ꝓlati cū falsis subditis: dissoluti religiosi cū dissolutis socijs/z ſsociabus lasciuis: z sic de singulis. Qui oēs simul ienarrabiliter cruciabunt z in infernali carcere sine fine torquebunt. De quo nos vitijs emēdatos oipotens deus eripere dignet: qui vibit z regnat in secula seculorum. Amen.

De exhortatione ad oādū: cū exēplo cuiusdā defūcti ī egypto. Et de miseria aīe. Sermo.lxix.

H Matth.vj

FRatres dilectissimi q̄n oare vultꝭ aut pctā vra plāgere: claudite hostium sup vos et orate dñm deū vrm ī toto corde. Tūc respiciens dñs super vos ꝓpicius ac pius vobis erit: q̄si pia mater filio suo dū eū dolentē z plorantē reperit. Hec charissimi in cordib⁹ vestris scribite z itelligite. Et q̄ nō itelligūt: eos q̄ rationabiliter sapiūt: iterrogēt. Ac̄rite vobis dilectissimi thesaur⁹ celestē mūdi hui⁹ post positis vanitatib⁹: attendentes z valde timētes quod dā exēplū horribile: qđ quidā hō sctūs in excessu mētis posit⁹ vidit z audiuit de quadā aīa de egypto exeūte z ptra corpus suū cōtendēte. Erat enī hō iste (de cui⁹ aīa fit ad ꝑsens mētio) corpore fecūd⁹ valde z tēporaliū stipatus plurimū: z in tali corporis z rex ꝓsperitate posit⁹ nihil aliō cogitabat nisi cūcta q̄ poterat ꝓficere mala: nec q̄cq̄ de aīe sue salute tractans: totus virtī in peccatis. Accidit vt ifirmitate laborās morti approp̄inquaret. Et ecce spūs illi⁹ ad hostiū corporis pulsās terrore ac merore pmaxime cōcussus admodū exire tardabat: qz diabolos ante se ꝓparatos videbat: ac inter se mussitare dicētes. Quō tardas? Cur fit hoc? Quare facit tot moras? Festinemus: forsitā michael cū sociis suis opprimēt nos: sc aīam illā nobis tollēt quā ꝓ multos annos vinculis nris ꝓstrinxim⁹. Tūc vnus ex diabolis fidēs dixit. Nolite timere nra est. Ego opa ei⁹ scio. Ego semp cū illo dieb⁹ ac noctibus fui. Hec illa aīa misera audiēs dixit. Heu mihi quare vnq̄ nata fui aut creata. Me mihi q vnq̄ in hoc corp⁹ intraui. Me mihi q vnq̄ ī isto pessimo carcere carnis extiti. Me tibi corp⁹ miserū: qre altenas rapuisti pecunias. Tu facultates ꝓpere z substātias eoꝝ in domū tuā congregasti. Tu cibarijs delicatꝭ te nutriebas: z ego salutē nr̄am esuriebā. Tu vinū bibebas sapozosum: z ego fontē vite sitiebā. Tu te pciosis vestib⁹ me nuda existēte ꝛtutib⁹. Tu quidē fecūdū eras: z ego macra. Tu rubicūdū: z ego pallida. Tu hylare: et ego mesta. Tu ridebas: et ego flebā. Tu gaudebas: z ego dolebā. Tu semp mihi ptraria egisti: modo es esca vermiū z putredo ac puluis. Rediesces p modicū tēp⁹ in terra: z postea mecū in infernū deduceris tormēta sicut z ego passurū eterna. His dictis corpus sudare cepit ac spm reddere. Tūc ille diabol⁹ angel⁹ sathane: q̄ non in bono sed in malo custos z instinctor ei⁹ ꝓfuit eā apphē dēs dixit. Molite socij nolite morā facere: sed tridētes acutissimos apphēdite/ z cū doloze in oculos ei⁹ figite. Quicqđ enī vidit siue pulchrū siue turpe: totū cōcupiuit. Pungite os ei⁹ qz oia q̄ desiderauit siue in comedendo/siue bibēdo/vel etiā loquēdo iustis vel iniustis nūq̄ pepcit. Pungite z cor ei⁹ doloꝛosum z falsum ī quo nec pietas nec misericordia/nec charitas/nec bōitas fuit. Pūgite etiā man⁹ eius rapaces: q̄ ad furtū: latrocinīū: et rapinā ꝓpte/et ad opa pietatis tarde fuerūt. Insup et pedes ei⁹ que ad oēm vlā malā veloces extiterūt. Tunc illā miserā aīam de corpore electā sic mēbratim puntētes: leuauerunt sup alas suas nigras tenebrosas et vespertilioneas: ad infernū ipsam deducētes. Et dū sic ī itinere esset: vidit aīa illa claritatē magnā z dixit: vbi vel q̄d est ista claritas? Rūderūt demones dicētes. Nō agnoscis patriā vñ exiuisti q̄n in hanc peregrinationē venisti? Tu quōdā renūciasti pōpis nris z p baptismū ac signū crucis nos expulisti. Audisti ꝓphetas z apl's: audisti etiā sacerdotes z curatos tuos q̄ non cessabant tibi viā vite ꝓdicare/et nomē saluatoris tui laudare Cor aūt tuū a doctrina eoꝝ lōge erat. Modo trāsis iuxta patriā illā vnde ꝓma venisti: nō tamen ibi diuertes nec venies. Choros angelorū audies: nō ad tuā ꝓsolationem sed ad tuam ppetuā desolationē. Claritatē sanctoꝝ videbis: nec tū ibi habitabis: quē admodū z nos nō facim⁹ q̄ de paradiso eiecti sum⁹: sicut fuim⁹ ac sumus in perditione: sic z tu nobiscū eris. Usq̄ modo fuisti in peregrinatione: nūc morabēris nobiscū in dānatione in qua multos habem⁹ socios. Tūc cepit illa misera aīa cū doloze z fletu ac gemitu igēti dicere. Heu me miserā q̄ vnq̄ creata fui ac nata/seu in hoc corp⁹ maculatū posita. Heu mihi q̄ in ista dānatione posita claritatē eternā perdidi ex qua olim sine macula exiui. Modo video spaciosam viā q̄ ducit ad patriā nō tamen perambulabo eā. Tūc pdurerūt eā inimici sic flentē z gementē ad pditionis portas: vbi diabol⁹ ad receptēdū eā ꝓparat⁹ erat ī similitudine draconis: z aperiens fauces suas fetidissimas ac glutices eā reuomuit in caliditissimū locū igneū: vbi sue consimiles expectāt iudiciū. Hoc exēplo dilectissimi edocti ac āmoniti vt alioꝝ fera vulnera nobis sint medicamēta certa: vitā nostram hic dum valemus in melius emēdemus: carnalia abdicantes: spiritalia sectan-

j.retrac. li.j.b.et vij.b.

Universidad de Sevilla

Psal.lxij tes:vt sic letãter ex hoc corpusculo egredientes dicere possi mus. Adhesit aĩa mea post te:q; caro mea castigata pro te deus me⁹. Ob hoc mi dñe me suscipiat dextera tua. Dõ no bis concedere dignet q̃ saluat omnes sperantes in se:ac vi uit et regnat deus in secula seculorum. Amen.

De cõmendatione humilitatis: & de cõpunctione cordis. Sermo.lxx.

A Luc.xviij

Tanta sit vere humilitatis virt⁹ fratres facile ex ꝟbis dñi cognoscit: q̃ vt supbiã pharisei non pãnaret dixit. Dis q̃ se exaltat humiliabit:⁊ qui se humiliat exaltabit. Humilitat̃ passib⁹ ad ce li culmina cõscẽdit:q; de⁹ excelsus nõ supbia sz humilita tẽ attigit. De quo dictũ est. De⁹ supbis resistit:humilibus aũt dat gratiã. Vñ in psalmo dicit. Excelsus dñs⁊ humi Jaco.iiij. Psalm. cxxxvij. lia respicit:⁊ alta a lõge cognoscit. Alta posuit ꝓ superbia humilia ꝟo respicit vt attollat. alta. i. supba cognoscit vt deijciat. Discam⁹ hũilitatẽ per quã deo ꝓpiquare poteri mus:sicut ipse in euãgelio ait. Discite a me q; mitis sum⁊ humilis corde. Per supbiã mirabilis ãgelo⁊ creatura ce cidit de celo:ꝓ hũilitatẽ dei fragilitas hũane nature ascen dit in celũ. Honesta est enĩ iter hoies humilitatis cõsuetu Matth.xj puerb.xj. Eccli. iij. Esa.lxvj. do. sicut salomõ ait. Ubi fuerit supbia:ibi erit⁊ ꝓtumelia: vbi aũt humilitas:ibi sapiẽtia. Itẽ ali⁹ sapiẽs. Quãto ma gnus es humilia te in oibus:⁊ coram deo iuenies gr̃am. Itẽ dñs ꝑ prophetã. Ad quẽ respiciã nisi ad humilẽ⁊ quietẽ⁊ tremẽtẽ ꝟba mea? Quicũq; humilis⁊ quiet⁹ nõ fuerit nõ potest i eo habitare gr̃a spũsceri. De⁹ humilis fact⁹ est nr̃e salut̃ causa. Erubescat ergo hõ supbus esse. Quãta humi litate inclinat coz ad ima:tãtũ ꝓficit i excelso. Qui enĩ hu

B

milis fuerit exaltabit in gl̃ia. Pãm⁹ hũilitatis grad⁹ est ☞ vbitat̃ ſmonẽ audire humiliter:memoriter retinere:volũ tarie pficere:eã dppe quã nõ inuenit humilẽ veritas fugit mẽtẽ. Quãto quis hũlior fuerit de seipso:tãto maior erit in ꝓspectu dñi. Superb⁹ ꝟo quãto gloriosior apparet iter hoies:tãto dejectior erit ante deũ. Qui sine humilitate bo Eccli.x. na opera agit: i vẽto puluerẽ portat. Quid supbit terra et cinis:cũ vento supbia dissipgit:q; ieiunijs vel elemosinis cõgregare videt? Nolo hõ in ꝟtutib⁹ gloriari tuis. Quia itex habitur⁹ es iudicẽ nõ teipsum: in cui⁹ cõspectu teipz in corde tuo humiliare debes:quaten⁹ ipse te exaltet i tpe retributiõis. Desc̃de vt a scẽdas:humiliare vt exalteris: ne exaltat⁹ hũilier⁊. Qui enĩ sibi vilis est:ante deũ pulcher est. Et q̃ sibi displicẽt deo placẽt. Esto g̃ paruus in oculis tuis vt sis magn⁹ i oculis dei. Tãto enĩ eris apũ deũ ꝓcio sior:quãto fueris ante oculos tuos despectior. In summo honore:summa sit tibi humilitas:honoris laus est humili tatis ꝟtus. Cõpũctio cordis ex humilitatis ꝟtute nascit: de cõpũctione ꝓfessio pctõr:de ofessione penitẽtia:de peni tẽtia vera puenit delictorũ indulgẽtia. Cõpũctio cordis est humilitas mẽtis cũ lachrymis⁊ recordatiõe pctõr⁊ ti more iudicij. Ex gemino fonte cõpũctiõis solẽt profluere pã.lxxxiij lachryme:vna dũ mens opẽ suoz mala considerat:altera Psal. xij. dũ desiderio eterne vite suspirat. Vñ ꝓpheta ait. Sitiuit aĩa mea ad deũ viuũ:q̃n veniã⁊ apparebo ãte eũ. Itẽ Cõ cupiscit⁊ deficit aĩa mea i atria dñi. Quattuor sunt q̃lita tes affectionũ:quib⁹ cogitatio iusti tedio salubri cõpũgit hoc est:memoria ꝓteritoz facinoz:recordatio futurax pe naz:cõsideratio peregrinatiõis sue in huius vite miseria: ⁊ desideriũ supne patrie:q̃ten⁹ ad eã ☞ toti⁹ valeat pueni re. Quãdo ergo ista i corde hois fiũt:signũ est tũc esse deũ pgr̃am presentẽ. Vñ in psalmo dicit. De⁹ vitã meã nũcia: Pã.lv. ui tibi:posuisti lachrymas meas in conspectu tuo:sicut in pmissiõe tua. Promissio idulgẽtie quã habemus a deo la chrymas penitẽtie excitat i corde nr̃o. Thesaur⁹ desidera bilẽ in corde hois cõpũctiõis dulcedo. Aĩa hois q̃ in oro: ne cõpũgit:valde illi ꝓficit ad salutẽ:cũ p oratiõnẽ cõpun ctio effundit:spũssancti ꝑsentia cordib⁹ nostris illustrat.

De nõ tardãdo cõuerti ad dñm. Sermo.lxxj.

A Eccli.v.

Egit in lr̃is diuinit⁹ ispirat̃ dictũ. Fili ne tar des puerti ad dñm:q; nescis quid futura pariat dies. Qui tardat cõuerti:piculũ facit aĩe sue:q; mors nõ tardat:q̃ si tardantẽ cõuerti iuenet:ad tormẽta deducit eũ. Dissoluta⁊ paralytica cogitatio ẽ de

Sermo.lxx.et.lxxj.et.lxxij.

crastina cogitare puersiõe⁊ hodiernã negligere. Quid tu peccator puerti dissimulas:⁊ nõ metuis ne mors repẽtina subripiat diẽ puersiõis? Mõne hoies subito morit̃ur? Si bonũ est pctã dimittere et ad deũ se puertere:cito fiat. Dei tibi ꝓmittit remissionẽ puertẽdo a peccat⁹:securitatẽ tibi nõ ꝓmisit diu viuẽdi. Ideo puertat se vnusquisq; citi⁹ ad dñm:et derelinquat ipius viã suã. Si subito ĩtrat dies extremus:perit dilatio⁊ restat dãnatio. Pexire nõ vis:redi ad deũ⁊ viues. Noli de venia peccatoz nec de vita lõgio re pfidere. Cõuertere ergo⁊ penitẽtiã age. Cras (inquis) me puertã. Quare nõ hodie? Quid male dicã? si cras dicã Quid male:si hodie? Forte dicis. Longe erit vita mea. Di co. Si lõga erit bona sit:si breuis⁊ tpsa bona sit. Prandiũ et si longũ nõ tñ vis habere malũ:⁊ vitã longã vis habere malã? Illã emis:bonã desideras:vxorẽ vis ducere bonã q̃ris:filios tibi nasci bonos optas. Et vt etiã de rebus vi lissimis loquar. Caligas emis⁊ nõ vis malas. Quid ergo vitã amas malã:si vitã vis malã:iter omnia bona tua cris malus. Ne tardes cõuerti ad dñm:et ne differas de die in diẽ. Verba dñi sunt nõ mea:nõ a me hec audisti:sz ego te cũ audio a deo. Forte respõdes:cras cras. O vox corui na. Corvus nõ rediit ad archã:colũba redijt. Si tũc vis pen tẽtiã agere q̃n peccare nõ potes: pctã te dimisert:nõ tu il la. Satis alienus est a fide qui ad agendã penitentiã tẽp⁹ senectutis expectat. Metuendũ est ne ꝓ sperat misericor diã incidat in iudiciũ. Nõ enĩ tũc ventã iueniet qui modo aptũ vente tps pdidit. Ibi a deo nõ põt mereri q̃ petit q̃ hic noluit audire q̃ iussit. Qui tẽp⁹ penitẽtie datũ negli: git:frustra ante tribunal xp̃i pces effudit. Festinare debet ad deũ puertendo dñ potest vnusquisq; ne si dñ potest no: lucrit:omnino cum voluerit non possit.

De morte. Quare etiam christiani crucem in fronte deferunt. Cur florent in hoc mundo impij⁊c. Sermo.lxxij.

B

Otis aũt ꝟa quã timẽt hoies est separatio aĩe a deo. Et plerũq; cũ timent hoies mortẽ istã q̃ se parat aĩam a corpore:icidũt in illã vbi aĩa sepa rat a deo. Hec est mors de q̃ ꝟo. Et mors depa scet eos. Cui⁹ pastor est diabol⁹. Habemus aũt multis lo cis in scriptura:q; vita est christ⁹:mors aũt diabol⁹:nõ q; ipse mors est sed q; ꝓ ipsum mors introiuit in hũc mundũ. Siue enĩ illa in qua lapsus est adã ipsi⁹ psuasione homini ꝓpinata est: siue ista vbi aĩa separat̃ a corpore: ipm habet auctorẽ qui primũ ꝑ superbiã cadẽs inuidit stãti:⁊ morte inuisibili deiecit stãtẽ. Mos ergo q̃ de futura imortalitate cogitam⁹:non sine causa in fronte signũ crucis portam⁹:et non habebim⁹ pastorẽ nisi vitã. Fidelitũ enĩ pastor vita est infidelitũ aũt pastor mors est. Si ergo in inferno sunt oues q̃b⁹ pastor mors est:⁊ in celo sunt oues q̃b⁹ pastor vita est. Quid igit dicã? Jã in celo sumus? Jn celo scim fidẽ. Si enĩ non in celo:vbi sursum corda? Si nõ in celo:vnde aplus paulus dicit. Nostra enim puersatio in celis est? Corpore ambulem⁹ in terra:corde habitem⁹ in celo. Habitam⁹ ibi: si illuc alitq̃ mittam⁹ q̃ ibi nos teneat. Memor ei habitat corde nisi vñ cogitat. Jnde autẽ cogitat vbi thesaurizat. Thesaurizauit i terra:coz ipi⁹ a terra nõ recedit. Thesau rizauit in celo:coz ipsi⁹ de celo nõ descendit dño aperte di cẽte. Ubi est thesaur⁹ tu⁹:ibi est⁊ coz tuũ. Ipsi ergo q̃b⁹ mors pastor est:vident ad tẽpus floẽre:et iusti laborare. Sed q̃re? Quia nox est adhuc. Quid est nox est? Nõ appa rent merita iustoz:⁊ q̃si nominat felicitas ipiorũ. Tãdiu videt herba letior q̃diu hyems est. Herba enĩ ꝓ hyemem viget:arbor aũt ꝓ hyemẽ q̃si arida est:cũ sol exierit ferum tior estatis tẽpore: arbor q̃ per hyemẽ arida videt: explet folijs:ꝑfert fruct⁹? herba aũt arescit:videbis honorẽ arbo ribus:herba aũt arida est. Sic⁊ modo iusti laborãt ãteq̃ veniat estas:vita i radice est:nõdũ apparuit in ramis. Ra dix aũt nostra charitas est. Et q̃d ait apl⁹. Ut sursum be beamus coz et vitam in radice:vt pastor noster sit christ⁹: quia habitatio nostra non debet recedere de celo:et in hac terra debemus sicut mortui ambulare:vt sub vmbra viuẽ tes infra mortui simus:nõ vt supra mortui ifra viuamus. Quia ergo non debet recedere vita nostra et coz nostrum

Ad fratres in heremo.Ser.lxxiij.lxxiiij.et.lxxv. Fo.xxxiij.

Col.iij. de super:quid ait apostolus? Mortui enim estis et vita ve stra abscõdita est cũ xp̃o in deo. Ecce vbi est radix nostra. Vñ appareat honor noster tanq̃ in foliis⁊ fructib⁹? sequit et dicit. Cũ xp̃s apparuerit vita vr̃a. tũc⁊ vos apparebitis cũ illo in gl̃ia. Et erit mane. Nã mõ nõ mane. Tumeãt mõ supbi aut diuites hui⁹ seculi. Jmpij bonis insultent:ifide les fidelib⁹?⁊ dicãt. q̃d vobis ꝓdest q̃ creditis? Respõde ant fideles⁊ dicãt si vere fideles sunt. Nox est nondũ vide tur q̃ tenem⁹?: nõ desciãt man⁹ bonis operib⁹ laborare. Vñ pã.lxxvj. alibi ꝟo. In die tribulatiõis mee deũ quesiui manib⁹ meis nocte coram eo et non sum decept⁹. Apparebit labor noster mane⁊ erit fruct⁹ mane/vt illi q̃ modo laborãt:postea do minẽt.⁊ illi q̃ mõ se iactãt⁊ supbi sũt:postea subijcianť. q̃d pã. xlviij. L enĩ sequt. Sicut oues in inferno positi sunt: mors pastorũ ẽ eis:⁊ dñabũť eis recti mane. Puto iam planum esse illud ꝟbũ: q̃ locuti sum⁹:dñabunť eis recti mane. Expecta ma ne:deliberа mane:ne putes q̃ nox hz vitã⁊ mane nõ hz vi tam. Ergo q̃ dormit viuit⁊ q̃ surgit non viuit? Nonne qui dormit morte:mortu⁹ est:⁊ q̃ sunt q̃ dormiũt? Quos exci tat apl⁹ paulus: Si tũ velint euigilare. Quibus dã enim di cit. Surge q̃ dormis⁊ exurge a mortuis: et illuminabit te xp̃s. Qui ergo illuminanť a xp̃o iam vigilant: sed nõdum Ephe.v. apparet fructus vigiliarũ. Mane apparebit. id est cum se culi hui⁹ incerta transierint. Ipsa est enĩ nox: nõ titubet: vr̃ enĩ q̃si tenebre. Facit aliq̃s male viuit:floret: terret: bo nozat:facit aũt aliq̃s bñ rep̃hẽdit:blasphemat:accusat:la bozat:terret q̃si tenebre sunt. Jn radice aũt vigor fructus opulentia:vita nondũ est in ramis. Sz radix non aruit: si milis est q̃dr̃escenti:sed tps venit:vestitur honore suo:fe cundat fructib⁹ suis. Tũc illi (de q̃b⁹ dictũ est) vt non cos pã.lxxxvj. zelem⁹:q̃d enim addet illis psalm⁹? Sm̃ sicut fenũ cito are scẽt:⁊ sicut olera prati cito cadẽt:cũ viderint ad dexteram Esa.v. malestatis iustos:quib⁹ laborantib⁹ insultabãt stare/⁊ di cent inter se penitentiã agentes. Hi sunt quos aliq̃n in ri sum habuim⁹? ⁊ in similitudinẽ iproperij. Sz tũc iã penitẽ tiã infructuosam agũt. Dicẽtes enĩ nos insensati vitã illoz estimabam⁹ insaniã. Qr cũ ceperit q̃s deo viuere: mũdum ptẽnere:iniurias nolle vlcisci:nolle hic diuitias:non b̃ re felicitatẽ terrenã:oĩa ptẽnere:deũ solũ cogitare:viã xp̃i nõ desererе:mõ solũ ei a paganis ꝟ isanit:sed q̃b magis do lendũ est:q; et int⁹ multi dormiũt⁊ euigilare nolunt a suis xp̃ianis audiunt. Quid patimini fratres mei. Noĩe inuen ti fm viã xp̃i:q̃ dicit:q̃d pateris:putamus q̃b dicit. Horre Jo.vij. mus iudeos:q̃ dixerũt dño ie su xp̃o. Demoniũ habes. Et q̃i audim⁹ recitari euãgeliũ:tũdim⁹ pectora dicẽtes:scele ratãrẽ dixerũt iudei xp̃o. Demoniũ habes. Age tu xp̃iane q̃i videris de corde hois expulsum dyabolũ⁊ inhabitare in eo xp̃m:ne dicas q̃d pateris. Dictum est quidẽ⁊ de ipso dño q̃ insaniret q̃i loq̃bat verba q̃ illi non capiebãt. Et tñ aliq̃t euigilabãt a somno dicentes. Non sunt ista ꝟba de moniũ habẽt. Sic et modo fratres mei q̃diu ista ꝟba au diunt et gẽtes⁊ q̃ habitant orbẽ et terrigene filij hoim di nes⁊ paup:id est⁊ q̃ ptinet ad adã⁊ q̃ ptinet ad xp̃m. Alij Joh.x. dicũt demoniũ hẽs. Alij dicũt. Nõ sũt ista ꝟba demoniũ ha bẽtis. Alij enĩ viã seculi:⁊ ista ad tẽp⁹ audiũt. Alij frustra audiũt:sed faciunt q̃b dictũ est. Auribus percipite qui ha bitatis orbẽ. Et cũ agũt ista:incertus est fruct⁹. Sz q̃ ma Matt.xxv le agunt et viã seculi eligũt:mors pastor est eis. Qui aũt elt gũt viã dñi vita pastor est eis. Delet ipsa vita iudicatura et dãnatura (cũ pastore suo) eos q̃b⁹ ꝟo. Jte in ignẽ eternũ q̃ ꝑparatus est dyabolo⁊ angelis eius. Illis aũt q̃b⁹ insulta tum est⁊ q̃ irrisi sunt q; credebãt: audiẽt ab ipsa vita quẽ habẽt pastorẽ. Venite benedicti patris mei: ꝓcipite regnũ quod vobis paratuz est ab origine mundi. Mãsbunt⁊ eis recti mane. Memo dicat q; sum xp̃ian⁹? q̃re nõ imperẽ ini qs. Noli festinare/dñaberis sed mane:q; auxilijs illoz ve Ps.cxlv. terascet in inferno a gloria eoz:auxilijs de pecunia:auxilijs de amicis:auxilijs de virtute sua. Sed cũ mortuus homo fuerit in illa die peribunt omnes cogitationes eius. Quãtã visus est gr̃ã habere inter homines cũ viueret:tantã vetu statem⁊ corruptionẽ supplicium habebit in inferno.

De illo qui iram diu in pectore retinet et non vult humiliari. Sermo.lxxiij.

O Mnis homo q̃ vult de inimico suo vindicari ꝓ A uocat in se vindictã dei. Sed b̃ facite fratres q̃b dicit apostolus. Nulli malũ pro malo reddẽtes. Rom. xij. Hoc est enim vinci de bono malum. Vñ enim vi dicari vis sine dubio vincere vis: vide ne dũ vis hominẽ vi cere:ab ira vincaris. Qr lesit: vis⁊ tu ledere:q; nocuit: vis et tu nocere/⁊ vt tu vicas ꝑlius magis q̃ ille nocuit: quõ vincis malũ in malo? Nõ b̃ dixit apl⁹: nõ b̃ audistis. Ego nolo vinci a malo audistis? Et forsitã respõdebis. Hoc et ego volo. Sed nemo me vincit. Dixit enim apl⁹. Vince in bono malũ. Hoc est enĩ: vt q̃ te lesit sua iracũdia: tu illũ vin ce tua patiẽtia. Qui te lesit sua auaritia: vince illũ tua mia. Ecce q̃ te sua auaritia expoliauit: ecce eget: ecce esurit: ec ce sitit. ecce mẽdicat inimic⁹ tu⁹ ẽ. Sz si esurit ciba illũ: si Rom. xij. tit potũ da illi. Hoc enim facies carbones ignis ꝓgeres su per caput ei⁹. Si b̃ cogitas/q̃si ad malitiã nos hortat⁹ est: B tã ꝓ dixerit vt plus ei noceas vt carbones cõgeras sup ca put ei⁹. Si b̃ cogitas in malo/vis vincere malũ: et ipsã ele mosinã vt facias: amore vindicte vis facere. Sz dico q̃d est carbones ignis congeres sup caput eius? Carbones igniũ sũt illi q̃b⁹ vr̃ik vt peniteat illũ cõtra te inimicitias habuis se. Homo es: homo est: ledere voluit: ledere vis. Ecce duo mali estis. Quõ g̃ dicis: ⁊ ego odio malũ q̃ auges numeruz malozũ? Vis vincere inimicũ tuũ: attẽde itrinsecos tuos ne ibi habeas q̃b vincere debeas. Et dũ ista ꝑsideraueris dicis tibi. Homo est quid me lesit? Rogẽ ꝓ illo dñm vt pe niteat eũ. Et si lesit ex malo fact⁹ fueris bon⁹. Nec defendi añ dñm fui inuerecũda festinatione ꝓperem⁹ vt cũ dies il levidicte aduenerit nõ cũ impijs⁊ peccatoribus puniamur sz cũ iustis⁊ deũ timentib⁹ honoremur i scla scloz. Amẽ.

De futura vita diligẽt cogitãda. Ser.lxxiiij.

A

Ratres charissimi q̃ audiuim⁹ dici. Ut sursuz coz hẽam⁹: spes sit vt ꝺ illa futura vita cogitem⁹ Hic sic agam⁹ vt illic semp viuam⁹. Ecce enim q̃ta dignatio dñi nr̃i q̃ fecit nos: ipe descẽdit ad nos. si g̃ descẽdit ad nos: leuauit nos ifa i corpe suo leuauit nos. Caput nostrũ ibi est: sequãť et mẽbra. Ille est in celo. nos in terra q̃si longe sit a nobis. Si iterroges lõge charitatẽ interroga⁊ nobiscũ est. Si enĩ ille nõ esset nobiscũ nõ clamaret de celo saulo psequnti. Nõ ipm sz suos el⁹. Et vt familiari⁹ dicã mẽbra ei⁹. Saule saule q̃d me psequris? Actuũ. ix. ce ego ꝺ sũ i celo⁊ i tra psequr me. Quare dixit me: q; q̃si ꝺ mẽbris suis dicebat. Nõne si aliq̃s calcet plãtã tuã nõ cla mat lingua tua? Ille g̃ ꝓ quẽ factũ est celũ et terra: ꝓpter B eũ quẽ fecit de terra: sine terra descendit in terrã: ⁊ in celo leuauit terrã: id est carnẽ quã ꝓpter nos dignat⁹ ẽ assume re. De⁹ factus est hõ: vt hõ posset esse q̃d de⁹ est. nã q̃ promisit dabit nobis. Securi enĩ sum⁹ q; cautionẽ nobis fecit: quã cautionẽ euãgeliũ scribit: ⁊ iõ reddidit nobis. Quid puta tis fres nõ eũ nobis redditurũ vitã suã q̃ ꝓ nobis dedit mor tẽ suã: humilitatẽ. iniurias: cõtumelias: passionẽ i terra su scepit ꝓ nobis. Ergo regnũ: felicitatẽ: eternitatẽ nõ dabit nobis q̃ ꝓpter nos mala ptulit? Ergo bona sua nobis nega bit? Ad hanc spẽ fres: q; ꝓmissor verax ẽ securi ãbulemus. Sed sic viuam⁹ vt semp viuam⁹: vt cũ añ ipm venerimus bõa frõte dicam⁹. Redde q̃d ꝓmisisti: q; fecim⁹ q̃d iussisti: et viuere cũ illo valeamus in secula seculoz. Amẽ.

De diuite. Sermo.lxxv. In quo diuitias nos debere aspernari exemplo demonstrat.

A

Udite ita q̃ est? ꝓpter⁊ stulti aliq̃s sapite. Ac cedite ad sepulturã mortuoz⁊ videte exẽpla vi uentiũ. Jacẽt ossa⁊ perit caro: ⁊ tñ cã ei⁹? Suatur iudicio xp̃i. Fuit⁊ ipse similis nobis viuẽs in vanitate: replet⁹ diuitijs multis: multiplicauit agros: plã tauit vineas: ꝑlẽs horrea i thecis multis: letat⁹ ẽ in abun dãtia sua: ⁊ ecce subito ablata sũt ab ocl̃is ei⁹. Plaudebat sibi p scemata mlta: pciosis vestib⁹ erat idut⁹: põpas⁊ lu xurias sibi adhibẽs. epulaz diuitias exercebat: saltatiões ⁊ iocos i ebrietatib⁹ exhibebat: prandia sua cũ cena misce bat ⁊ leticie sue vix dabat finẽ. Et ecce ablata sunt oĩa ab ocl̃is ei⁹. Ubi g̃ abierũt illa oĩa? Ubi põpa: vbi scemata vbi exq̃sita pulmenta? Ubi nã sũt illi q̃ eũ i foro lõgi? ab hoib⁹ cõ spiciebant? Ubi ornat⁹ domoz⁊ vestis pciose luxuria?

Ubi gẽmarum ambitio argenti pondus immẽsum? Ubi postremũ ipsa cupiditas q̃ cũ oĩa q̃tidie q̃ agit nescit qñ totum possit amittere? Ubi sapientia illa ⁊ fortis excogitata disertio? Ubi applausꝰ laudũ ⁊ adulatio amicoꝝ assidua. Ubi fuoꝝ subditi greges ⁊ lãpadarũ radiantia luminis? Ubi añcedẽtiũ turba citẽtũ? Trãsierunt oĩa ab oc̃lis eiꝰ: et vltra non erit memoria eiꝰ. Jacet in sepulchro redactꝰ i puluere defluẽt carnes eiꝰ q̃s delitie nutriebãt: sepati sũt nerui a ppaginib⁹ suis: sola remãserũt ossa q̃ fuãt in exẽplũ viuẽtiũ: vt cognoscãtur reliq̃e mortuoꝝ. Putaꝫ redescere corpꝰ: ablꝫ aũt aĩa eiꝰ in infernũ ⁊ nõ videbit lumẽ. Circũdant enĩ eũ tenebre multe: meror et afflictio apprehendent eũ: ẽmes ⁊ ignis cõsumẽt eũ: ⁊ flet⁹ nõ desinit ab oculis eiꝰ stridor dẽtiũ frequẽtat et eo q̃ pessimi dolores purgũt cũ et nõ desinũt pene ab anima eiꝰ. Tũc se penitet male vixisse i seculo: et hec sibimetipĩ reputãs dicit se pietatẽ ⁊ miaz nõ fecisse vt ẽrat eã ⁊ nõ inueniat: multas diuitias se posse disse ⁊ nõ eas pauperib⁹ erogasse: pditisse se tps pnie ⁊ nõ se correxisse ab oĩb⁹ malis: dies suos negligendo transisse i q̃b⁹ hũit spactũ bñ faciendi vt non icideret i talib⁹ penis. Expectat enĩ eũ resurrectio magna vt tradat petori iudicio ẽm q̃ vt gessit. Ibi enĩ eũ ꝛburbãt multitudo ãgeloꝝ: q̃ sup penas sunt cõstituti: ⁊ q̃ talit̃ egerit ⁊ elemosynã nõ amauerit: iõ mia ei denegaꝫ. Gehẽna ardẽs eũ expectat: qz pauperẽ et egenũ nõ amauit: vẽtrẽ eiꝰ pptuus penetrat ẽmis q̃ esuriẽtẽ pauperẽ nõ saturauit. O q̃tũ valet apõ dñz mia q̃ in hoc seculo exhibẽt. Sicut dñs nr̃ iesus x̃ps i euãgelio dicit. Bti misericordes: qm̃ ipsi miam cõsequentur. Fres mei dilectissimi exhibete miam dũ lucẽ hut⁹ vite habetis ne tenebre mortis vos cõprehendãt. Elemosina enĩ emũdat peccata et ipsa interpellat pro nobis dñm: qz q̃ habem⁹ relinquimus: ⁊ q̃ pauperib⁹ dedim⁹ ipm itegre possidem⁹. Dies enĩ dñi festinꝰ adueniet: ⁊ misericordes misericordiã consequentur a domino nostro iesu christo: qui est benedictus in secula seculoꝝ. Amen.

Wat.v.

j.Cor.xiij.

Rom.vij.

ij.Cor.x.

De cogitationibus peruersis q̃ a dyabolo immittunt: ⁊ quõ eiciende sunt a nobis. Ser.lxxvj.

PRimũ q̃dẽ cogitationib⁹ malis repugnandũ ẽ: vt cũ aliq̃d carnale aut sordidũ susurrauerit ad ꝙuersari⁹ priusq̃ sautiet mẽtẽ sagitta deleaꝫ ⁊ excutiaꝫ. Solet enim tristitiã afferre ⁊ dubitatões de propõsito ⁊ despatiõne bonoꝝ aspirare: ⁊ varias cupiditates igerere: ⁊ oẽs oĩno sagittas acuere: vt sicut in.x.psal. scriptũ ẽ. Ut sagittẽt i obscuro rectos corde. Tu g̃ mox cũ senserĩ ista: moliri gemiato suspirio ad dñz mẽte ꝙuersa ne pmittas accedere ꝓsiliũ qõ sensũ possit inq̃nare. Sicut enĩ vestimẽtũ cãdidũ: si fuerit sanguie aspsũ: si mox fuerit lotũ cãdoreꝫ sũ recipit: si aũt insederit ⁊ icorexit macula vix laũaꝫ. sic et mens bũana: si surgentẽ cogitatiõnẽ mox deleuerit: poterit sũ retiere cãdoreꝫ: si aũt diuti⁹ residere pmiſit vix cũ magno laboꝛe purgaꝫ. Hec ẽ aũt ꝑma victoria secreti certamis nr̃i qõ dñs expectat ⁊ ãgel⁹: cũ cogitatõib⁹ maligni mẽs bũana fidelit̃ occurrit: ⁊ bonis optiꝰ malos supat cogitat⁹. Hic laus nascit: hic crescit gl̃ia: sic apls ait. Cũ venerit iq̃t dñs ⁊ illumiabit occ̃lta tenebraꝝ et mãifestabit ꝓsilia cordiũ: tũc laus erit vnicuiq; a deo. Mãifestũ ẽ ei apõ fideliores: qz nõ solũ õ factis/sz ẽt õ cogitatiſ aut laus aut vituperatõ a deo iudice tribuaꝫ. Itẽ qõ iuiti patimur cogitatões freq̃nt: nõ nos lateat fres: q̃ malignt freq̃nt cogitatões sustinem⁹: qñ aũt ꝓtingit: de apls dicam⁹. Nõ qõvolo bona agoꝛ: sz qõ odi illõ facio. Et video aliã legẽ in mẽbris meis repugnãtẽ legi mẽtiſ mee: ⁊ captiuãtẽ me i lege pcti. Et reuera vnũ ꝓptiũq; studiũ ẽ sathane: hũanã mẽtẽ prauis ꝙuare ꝓsiliſ. Siq̃dẽ hãc iiuriã ab exordio sortiti sum⁹ vt nos ſpẽtiſ caput obfuem⁹: ille aũt nr̃z calcaneũ vtiq; nõ nr̃i pedũ calcaneũ: sz mẽtiſ finẽ obfuat: vt si quõ possit curr̃tẽ ad celestia aĩam mortsu suo ad frestria retiere. Aduersus has q̃ obscuritates maloꝝ vt sincerſ mẽtib⁹ viuere possim⁹: cordis ocli bũ curãdi sũt. Et vt vicam⁹ arma nobis sũt valde nẽcia. Arma iq̃t militie nr̃e nõ carnalia: sz potẽtia deo ad destructionẽ mũitionũ: maloꝝ ꝓsilia ẽstruẽtes: amẽ.

Sermones diui aurelij augustini ad fres suos i heremo ꝓmotãtes ⁊ q̃sdã alios felicit̃ explicũt.

Sermo.lxxvj.

Sequunt q̃dã ex diuersis collecta ⁊ ad gloriã beati augustini hic subiuncta.

De vita/conuersatione/ac morte sancte Monice matris beati Augustini. Narratio.j.

TOnica mater sancti Augustini: cuiꝰ historia trahit ex sniã sancti augustini ex lr̃.pfessionũ: ⁊ ex duabus eplis q̃s augustinus scripsit sue sorori ppetue virgini. Hortor te in q̃t augustinꝰ dilecta sponsa x̃pi: vt deo studeas in oĩb⁹ placere: sicut ⁊ charã matrẽ nouisti pfecisse. Mã dũ ẽt puella: ad ecclesiã fugiebat diu in ãgulo pmanẽs. ⁊ ẽginales ofones ad x̃pm fũdebat. Dũ aũt domũ tarde rediret ab auta sua ꝛberabaꝫ: eo q̃ extra domũ sine pedisseq̃ recessisset: ⁊ totũ ipsa puella patient̃ portabat. In tota aũt pueritia sua nũq̃ cũ puellis ludẽtibus se miscuit: sed frequẽter in nocte adhuc in pueritia de lecto surgebat et genib⁹ flexis orationes q̃s a matre nomie facũdia didicerat: dño offerebat. Ab infantia aũt cũ ea creuit miserato et naturali affectõe pauperes diligebat. Sepe panẽ õ mensa in sinu collocabat: ⁊ de pr̃na domo fugiens paupib⁹ tribuebat: hospites et infirmos visitabat: victnas litigantes reꝑhẽdebat: pedes infirmoꝝ sepe lauabat: et eis vt puella poterat seruiebat. Cũ aũt parentes eiꝰ more seculari si vestib⁹ delicatiſ eã ornare voluissent. ipa ꝓtristata respuebat Et cũ eẽt ãnoꝝ tredeciſ: eã nobili patritio carthaginẽsi tradideꝛt. Qto aũt tioze et hõestate: quãta ẽt summa pulchritudine dñs eã dotauerit: q̃ta ẽt pudicitia eã dñs magnificauerit: certe in breui dici nullatenus posset. Matrimoniũ tũ optime cõseruauit: filios in omni timore dñi sufficiẽter eruditꝰ: thoꝝ imaculatũ custodiuit: ⁊ maritũ ferocissimũ cũ magno laboꝛe in fine lucrata est. Cũ autem virisset cũ viro suo fere annis duodecim/respexit dñs humilitatẽ ancille sue exaudiuit lachrimas eiꝰ: nã ispirauit dñs maritũ vt deinceps vxoꝛe pudicã ⁊ castã fuaret. O mira res: quia cũ eẽt ferocissim⁹: q̃to affectu carnali ab ea diuisus est: tãtomagis mr̃imonio spiritali ⁊ p dilectionẽ cõiũct⁹ est. Cũ enĩ vir eiꝰ esset annoꝝ septuagita duoꝝ: obijt in pace. Quatis aũt salutarib⁹ monitis ⁊ ieiuniis quantis q̃ lachrymis et oꝛonib⁹ illã viduã sanctã/castã/sobriã / ⁊ piã dñs dotauit: mirũ est. Dia tũ post mortẽ viri ptẽpsit: oẽ regnũ mundi ⁊ oẽm ornatũ eiꝰ respuit ꝓpter deũ: intãtũ vt nõ solũ mr̃ paupeꝝ vocaret: sz ancilla. Et q̃ vir eiꝰ viuebat: ptãtẽ ꝓprij corporis nõ habebat: tõ elemosinas nõ ita largiter tribuebat. Sed postea ita vixit: vt nõ solũ elemosynas largiter tribueret: sz ẽt cicatrices paupeꝝ liniret. Propt̃ q̃ ei dñs centuplũ reddidit: dũ crucẽ ei⁹ in corde eiꝰ infixit ⁊ passionẽ. Dũ aũt q̃dã die puenta et visitata a te dñe: benecia tua q̃ tu in carne humano generi clemẽs exhibuisti ancilla tua ꝓsideraret: tãtã gratiã: tantãq; lachrimaꝝ copiaz torculari tue crucis expressam in passiõe tua adinuenit: q̃ vestigia eiꝰ p ecclesiã lachrime desup pauimentum desuẽtes ostẽdebãt. Et q̃to plus ab effluẽtis lachrymaꝝ hortabaꝫ desistere: tãto piꝰ fluuiꝰ lachrymaꝝ oriebaꝫ. Tãtas aũt gr̃a ancilla x̃pi ieiunãdo alios ꝓcellebat: q̃ diebꝰ q̃b⁹ ad cenã vocabaꝫ: tanq̃ ad amarã medicinã accedebat. Erat autem et timoꝛ castꝰ i corde tanq̃ fascia pectoralis: q̃ cogitationes constringeret: in oze tanq̃ frenũ q̃ linguã reꝑmeret in opere tanq̃ stimulus ne pigritia toꝛperet: in cũctis tãq̃ regula ne modũ excederet. Timoꝛ aũt iste tanq̃ scopa purgabat coꝛ vidue ab oĩ ꝓditicia te: os a falsitate: opa ab oĩ vanitate. Rũq̃ x̃bũ seculare ab oze eiꝰ recoꝛdoꝛ me audiuisse: sed in oĩb⁹ x̃bis suis et factis semp x̃pm ꝑmo noiabat. Tm̃ timoꝛ dñi mẽtẽ eius occupauerat/q̃ nõ solũ ab oĩ specie mali sibi cauebat/sz spiritu pietatis ad oẽ bonum ꝓna erat. Satagebat mirabiliter opera pietatis ꝓ posse coꝛdis liter implere: sup oĩa infirmis seruire: sepulturã moꝛtuis ꝓbere: oꝛphanos custodire vt filios: viduas et maritatas cõsolari: quapropter multa de arcanis celestib⁹ dño reuelãte pcepit. Unde tanta ebrietate spiritussancti sepe rapiebaꝫ q̃ in ea fere per totum diem quiescens: dum esset rex in accubitu sui coꝛdis: neq; voꝛ neq; sensus i ea audiebaꝫ. Recꝛ mirũ: qz pax illa q̃ exuperat oẽm sensũ: sepelicbat vidue fi

sue corporales intrũ vt vir matrone nostre ⁊ etiã vicine eã pugnãtes excitare valerent. In die autez beati cypriani dũ hec x̃pi ancilla mereret accipe sacrã: dũ esset in domo fere a terra p cubitũ eleuata fuit: clamãdo q̃ dẽtissima esse consueuerat dicens. Volem⁹ ad celũ volemus ad celũ fideles quã cũ post interrogarem⁹ q̃d sibi accideraꝛ: non respõdebat: sz tãto gaudio replebaꝫ q̃ oẽs ad festũ ꝓcedebãt cãtãtes cum ꝓpheta. Coꝛ meũ ⁊ caro mea exultauerunt in deũ viuũ. Dũ ẽt in die pẽthecostes esset refecta refectione illiꝰ panis q̃ de celo descẽdit: post sumptionẽ sacramenti tanta satietate repleta fuit/q̃ p diẽ et noctẽ absq; corporali cibo pseuerauit. Cũ apud ostia tyberina infirmaret ⁊ sacramẽtũ a nobis fideliter peteret: nec dolore stomachi vexata valeret retiere: visibilit infantulus nocte media ad lectũ eius venit: eãq; in pectore amplectẽs: aĩa illa sancta ad celũ volauit. ergo die nona egritudis sue q̃nq̃gesimo sexto anno etatis: triceſimotertio anno etatis mee: aĩa illa pia ⁊ religiosa carne soluta est die quarto maij. Flebã ⁊ effunde bã tibi dñe ꝓces ꝓ illa famula tua: vt nõ intrares cũ ea i iudiciũ. Gratulabar tamen testimonio eiꝰ: q̃ appellabat me piũ ⁊ cõmemoꝛabat grãdẽ deuotionis affectũ: memoꝛãs nũq̃ se audisse ex oze meo x̃bũ durũ aut cõtumelioſum seruonẽ. Illa famula tua dñe cõtinue satagebat virũ suũ lucrari tibi: quẽ amabilẽ ⁊ reuerentẽ factebat sibi. Expectabat enĩ ipsa miam tuã sup eũ: vt in te credẽs castigaretur.

Erat enĩ iracũdus: sed illa famula tua nõ tm̃ sctõ iz nec x̃boviro tribulato rndebat: sz dẽto rõnẽ scti reddebat: quem tibi dñe in extrema vita corporali lucrata est. Erat ei fua fuoꝝ dñe: ⁊ oẽs q̃ eã videbãt laudabãt te dñe. sciẽtes ⁊ credẽtes pñtiã tuã eẽ in coꝛde eiꝰ. Fuerat enĩ vniꝰ viri vxoꝛ: ⁊ filios totiẽs pturiebat q̃tiẽs a te dñe deuiare cernebat. imitnẽte aũt die q̃ ex hac vita erat exitura: nobis ignoꝛantib⁹ dñe: ipa ⁊ ego soli stabam⁹ incũbẽtes ad quãdã fenestrã et terrena obliuiscẽtes: loq̃bamur soli valde dulciter q̃lis esset sanctoꝝ vita: quã nec oc̃lis vidit: nec auris audiuit: ⁊ in blabam⁹ oze coꝛdis pariter in supna fluẽta fõtis vite: vilescebatq; mundus iste inter x̃ba cũ delectatõib⁹ suis. Tũc ait illa. Fili vnũ esset ꝓpter q̃ in hac vita aliq̃tulũ moꝛari cupiebã vt te catholicũ christianũ viderẽ ꝑ q̃sq; mortem ecce cumulatiꝰ mihi deꝰ ꝓestitit: vt te cõpta etiã felicitate terrena videã dei seruũ. Quid iã ãmõ hic faciã nescio. Quid sibi nũc rideri: nõ sat⁹ recolo: sz post dies q̃q; decubuit febrib⁹: ⁊ subtracta a pñtib⁹: cucurrim⁹: ⁊ post modicum reddita est sensui: ⁊ intuens nos ait. Ponetis hic matrẽ vram. Ego flebã: sz fletũ finiebã: fr̃ aũt me⁹ let⁹: q̃ non pegre cõmoꝛi: sz in pr̃ia cũ viro sepelirĩ debebat. Quo audito: vultu turbato reuerberans cũ oc̃lis q̃ talia dixisset: ait. Ponite hic coꝛpꝰ meũ: nihilq; cura eiꝰ vos conturbet. Rogo tñ vos: vt ad altare dñi meminerit⁹ metvbi fueritiſ. Dñs aũt ũlõ resuscitabit vbicũq; sept̃ũ fuerit i nouissimo die.

Relatio caluxti de conuersione: pseuerãtia ⁊ q̃busdã dictis sancti Augustini. ij. narratio.

MAgn⁹ ille doctoꝛ ⁊ egregiꝰ augustinꝰ: q̃ vere fuit norma et speculũ in natura: dũ eẽt ãnoꝝ. xxx. maternis orationib⁹ et ꝓdicationib⁹ mediatib⁹ ⁊ fama ãtoniſ audita: ab oĩ hereſi purgatꝰ ẽ tus est. Et tũc exultat liguriẽsis eccl̃ia: pia eiꝰ mr̃ gaudet: ãbrosiꝰ deũ laudat: augustinꝰ iã pfitet: ⁊ fideles oẽs sibi tã q̃ ciui fidelissimo de babilonica fuitute redẽpto: vna voce oẽs applaudũt. ꝓtinꝰi fide catholica pfirmat⁹: ispe oẽz quã habebat in sclo dereliq̃t: ⁊ romanoꝝ ⁊ liguriẽsiũ scholas: ⁊ cũ euodio ⁊ alipio socijs: viro pclarissimo solitario simpliciano se cõmiserũt: ibiq; cũ pdicto famosissimoviro apl̃icã vitã tenere ceperũt: ⁊ simul cũ multis erant habitantes in piacto sctõ. In dieb⁹ aũt illꝰ dũ fama augustini crebresceret apõ oẽs ꝙgregatis ffib⁹ ait: dũ i hac vale miserie sum⁹ pstituti: vtrũ boni siue mali simus de nobis ꝓsumendũ nõ est: ẽt qbuscũq; virtutib⁹ cognoscam⁹ dei gr̃a nos eẽ ornatos. Rã si qs nr̃m bũ operaꝝ: btũs tamẽ dicẽdus nec pdicãdus ecclesiasticus similes sim⁹ nauib⁹ oĩb⁹ bonis oneratis: de qbus incertũ est vtrũ ad portũ salutis puentãt. Nunquid iudas in apostolatu optime incepit: ⁊ pessime finiuit: Rũq̃d etiã paulus male incepit: ⁊ tũ vas electionis digne vocat⁹ est: Rolite obsecro laudare me: sz orate vt valeam⁹ vsq; ad mortẽ pseuerare: qm̃ finẽ nr̃m deus attendit.

Ex sigeberto in epistola ad macedoniũ de ortu cõuersione ⁊ vita sancti Augustini. iij. narratio.

IMpoze theodosij senioris: augustinꝰ vir acutissimus nobilibus carthaginẽsib⁹ oꝛtꝰ natalib⁹ venit romã: ibiq; scholas liberaliũ artiũ ãnis fere sex gl̃iose rexit. Deniq; mediolanũ venit: ⁊ dũ eẽt annoꝝ triginta: filiusq; eiꝰ annoꝝ octo: aduenientib⁹ diebꝰ paschalib⁹: meritis matris et predicatiõe ambrosij mr̃ eiꝰ regnauit augustinũ cũ filio deodato/⁊ mr̃ alijs fere. xlij. Qui baptizatꝰ augustinꝰ mor ad virũ simplicianũ prexit cuiꝰ nomẽ celeberrimũ apud fideles erat: q̃ ẽt habebat mãsuetũ semotũ ⁊ a gẽtib⁹ sepatũ. Cũ q̃ augustinꝰ fere p ãnos cũ dimidio pmãsisset vidi: ⁊ oculata fide pbaui. Et qm̃ erãt in libertate quasi viuentes: licet pbatissimi viri essent: atq; pfecti tandẽ ex pcepto tanti pris simpliciani. Augustinus post inter eos instituit: vt vitã apl̃icã oẽs pariter tenerent et nihil inter eos ꝓpriũ diceret. Cõpleto vero ãno: mr̃e augustini instigante ad propria reuertitur et mortẽ mater Augustini apõ ostia tyberiana. Filiꝰ aũt apõ carthaginẽ ãno etatis sue. xxix. Cũ aũt esset augustinus cũ amicis in aphrica: meditabaꝫ in lege dñi die ac nocte: scribens libros: ⁊ docebat indoctos. Hoc aũt valeriꝰ hipponẽsis audiẽs pgaudio lachrimabaꝫ: ⁊ statim eũ ad se accersiri fecit: ⁊ hortũ secretum et remotũ a ciuitate augustino donauit. Ibiq; piꝰ pr̃ augustinꝰ cũ ceteris amicis et fr̃ib⁹ in despecto habitu: et cũ incredibili humilitate annis tribus mãsit. Deinde cũ inquietudinẽ venientiũ ferre non posset: duob⁹ fere miliarbus a pdicto loco secessit: ⁊ ad mõtẽ quẽdã altissimũ abijt ad quẽ ꝙ viã valde arctã ⁊ penosaz aditꝰ põt. Ibiq; augustinꝰ habitationẽ ex lapidib⁹ cũctis ꝓstrui fecit: ⁊ sic hoies fugiẽs habitabat. Ibiq; ꝓposuit libros de medicina aĩe: et de vita monastica. de innocẽtia Joannis baptiste et helie. Multi q̃dẽ ex fratrib⁹ infra saxa et fixuras mõtiũ receptacula sibi fecerant: ⁊ ibi ꝓpe patrẽ augustinũ ꝙ tactũ baliste in oĩ sanctitate habitabãt. Erãt aũt fere. cxxij. quisub obedientia augustini cõcorditer viuebãt: oĩa reputantes esse cõmunia. Ninũ nemo nouerat: nisi qñ infirmitas cogeret: aut valeriꝰ eps sanctꝰ ad eos visitandos veniſſet. Cũ aũt appꝛopinquaret festũ pẽthecostes: sanctus eps valeriꝰ misit ꝓ augustino et inuitũ pbr̃m ordinauit. Factus pbr̃ monasteriũ clericoꝝ instituit in domo epi: ⁊ infra annũ ibidẽ viuere cepit ẽm regulã apl̃icã: vt hactenꝰ fecerat. Hoc aũt valeriꝰ eps fecit: qz ipse grec⁹ erat et indoctus: maxime in rndendo hereticis in eoꝝ erroꝛibus. Ideo augustino eẽ potestatẽ plenã dedit pdicandi quotiens necessarium fuisset. Mã multi iam heretici surreꝛexerant: cõtra quos dñs augustinum instituit et ordinauit.

De obitu atq; cõmẽdatione sancti Augustini. iiij. narratio.

ANno dñi. cccc.xxxvij. sxt⁹ sedit annis octo ⁊ diebus. xxx. eo tpe valla rex gothoꝝ vuãdalos odio insectãs ẽt in aphrica eos pseq̃ disposuit: sz morte pueuent⁹ obijt: eiq; in regnũ theodoric⁹ successit. Quandali aphrice nauib⁹ irruentes prouinciã vniuersam deuastãt rapinis: cede: incendijs: nulli sexui parcẽtes. etati vel ordini. Sub hoc turbine tribulationis beatissimꝰ augustinꝰ amarissimã et lugubrẽ pre ceteris diebus sue senectutis tã pene extremã duxit vitã: videns tantã seuiciam vbiq; crassari: videns alios hostili nece extinctos: alios efugatos: ecclesias sacerdotibus viduatas: ciuitates cum arcoltis dissipatas. Accreuit deniq; causa meroris eiꝰ q̃ sub ipsius tẽpoze hypponensem vrbem: cui pontifex ẽrat barbari obsederunt. Sed ecce tertio obsidiõis mense febrib⁹ icubuit: sibiq; septẽ penitentiales psalmos scribi iussit: ipsoq; quoq; quaterniões iacẽs in lecto circa parietẽ positos diebus infirmitatis sue intuebaꝫ ac legebat: ⁊ vberrime ac iugiter flebat. Et ne a quoq; ipediretur eius intentio/ante ferme decẽ dies migrationis sue: petijt ad se nullũ ingredi nisi bis tantum horis quibus medici ad inspiciẽdũ ingrediebantur vel eius refectio offerebatur. Obsidionis de:

Quedā ad gloriam beati Augustini.

nicq̄ mense .xiij. cozā positis fratribus migrault ad dñz: anno etatis sue .lxxvj. ep̄atus vero sui. xl. hispanie lumē prefulgidū: ppugnaculū veritatis: erroz excidiū: fidei tutamētū. Oēs ecclesie doctores tā ingenio q̄ scientia vicit insuperabiliter: florens tā exēplis virtutum q̄ affluētia doctrinarū. Et enim tanta scripsit: vt non solū ab aliquo toto vite sue tpe scribi: sed nec ꝯdē possint lectione pcurri. Obijt aūt āno dñi. cccc. xlvj. Premissa habenk ex chronica bede.

¶ De translatione corporis sancti Augustini de sardinia ad papiam. v. narratio.

Anno leonis quarto Limbrādus longobardorū rex audiēs q̄ sarracenti depopulata sardinia: illa etiā loca fedassēt: vbi ossa beati augustini obvastatiōnē barbaroz olim ab hippona trāslata ꝛrecōdita fuerāt: legatos suos illuc direxit: q̄ dato magno auro: pciosas illas reliq̄as secū detulerūt: ꝛ ad vbē ianuēsem regressi sunt: vbi p̄fatus rex occurrēs cū gaudio corpus almificū deuote adozauit ꝛ reuerenter accepit. Sane rex et sui ide pgressi cū pretiosissimo illo thesauro veniūt ad quādā villā in terdonensi ep̄atu sitā: et cū ibi corp⁹ sanctissimū tollere voluissent: ita stetit immobile vt nulla vis humana posset illud mouere. Q̄ videns rex vouit q̄ si beatus cōfessor ex loco illo se tolli pmitteret et traduci papiā villā cū omnibus appendētijs suis cōcederet sibi seruientib⁹ perpetuo possidendā. Toto facto atq̄ firmato: corpus sanctissimū inestimabili facilitate sustulitur: ꝛ tutinū vsq̄ transuectum: clero ac pariter pp̄lo cōcurrente honorifice ac gaudenter suscipitur: ꝛ in basilica beati petri in qua p̄fatus rex p̄struēs celū aureū dignissime collocatur. Facta est aūt ista translatio anno dñi. dccxxj. annis ab eiusdē cōfessoris transitu iā decursis. cclxxv. Quod aūt in p̄dicta ecclesia corporis eius pciosus thesaurus sit recōditus stupēdo et euidenti miraculo elucescit. Siquidē in supradicta ecclia in qua iacet: puteus est qui aliquot annis in die festi ei⁹ superabundās: totā septam perefflut in signum quia sicut aqua illa sordes diluit: sic sordes hereticorum ab eccl'a effluens/eius doctrina abstersit.

¶ Ex antonio archiepiscopo florentino de habitu et conuersione sancti augustini. vj. narratio.

Motādū etiā q̄ beat⁹ augustinus habitu religioso in triplici suo statu indut⁹ est. Nā primo post cōuersionē suā ꝛ baptismū: dicit ābrosius in sermone de baptismoz cōuersione augustini. Hunc scz augustinū in xp̄o genui: ꝛ postq̄ baptizauit eū indui cucullā nigrā et ipse ad differentiā monachoz se supcixit zonā pellicea pgēs ad simplicianū q̄ ei bon⁹ apparebat seru⁹ dei et vere sic erat: vt scilicet de modo viuendi cum eo conferret. Et ipse augustin⁹ in quodā suo sermone sic ait. Duodecim fuim⁹ ffres q̄ induim⁹ cucullā nigrā: calciamenta et zonā nigrā desuper cinctā ad differētiā monachoz. Nota aūt istoz duodecim sunt Augustin⁹ ipse p̄im⁹: secūdus nebridius: tertius euodius: quartus alipi⁹: quintus pontian⁹ sextus adeodat⁹. septim⁹ simplicianus: octauus faustinus grecus: nonus cozdulius: decimus valerius: vndecim⁹ iustus: duodecimus paulus. Remeans igitur ad aphricam post mortē matris in ostijs tyberinis relictis ꝓpijs bonis et pauperibus erogando: monasteriū in nemore apud hipponā ciuitatē p̄imū p̄struxit: vbi cū amicis ielunijs ꝛ oronib⁹ vacās scribebat libros et docebat indoctos. Et alios p nemora heremi ꝯfluit religiosos siue heremitas: ꝛ eos se cū in ipso monasterio collocauit. Et cū esset i ytlere: reuertens ad aphricā: visitauit heremitas qui erant in mōte pisano: aliq̄b⁹ vicib⁹ cū eis morā trahens: et alios heremitas qui erant centum cellis ꝓpe romam.

¶ Oratio de passione dñi nostri iesu christi quā sanctus Augustinus fertur edidisse: pro qua diligentius dicenda Bonifaci⁹ octauus speciales indulgentias dedisse narratur. vij. narratio.

Deus qui pro redemptione mundi voluisti nasci circūcidi: a iudeis improbari: a iuda traditore osculo tradi vinculis alligari: ꝛ sicut agnus innocens ad victimā duci: atq̄ ad cōspect⁹ anne: caypbe/pylati/ꝛ herodis idecēter offerri: a falsis testib⁹ accusari. flagellis ꝛ opprobrijs vexari: sputis cōspui: spinis coronari: colaphis cedi: arūdine pcuti: facie velari: vestibus spoliari: cruci clauis affigi: in cruce cuari: inf latrones deputari: felle ꝛ aceto potari: ꝛ lancea vulnerari. Tu dñe per has sacratissimas penas tuas q̄s ego indignus recolo: ꝛ p̄ sanctam crucem ac mortē tuā libera me a penis inferni et pducere me digneris: quo pduxisti latronē tecū crucifixū. Qui cū patre et spiritu sancto viuis et regnas de⁹: per omnia secula seculorum. Amen.

¶ Expliciunt collecta quedam ex diuersis et ad gloriam beati Augustini sermonibus ad fratres in heremo subiuncta: feliciter.

¶ Diui aurelij Augustini Hipponensis episcopi: tractatuū de verbis dñi saluatoris ꝛ formā sermonum editoz: ordinata breuisq̄ annotatio.

¶ De verbis dñi in euāgelio sc̄m Mattheū.

¶ De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ Mattheum.
Agite penitentiam. Appropinquabit enim regnū celoz tractatus ac sermo. j.

De eo q̄d scriptū est in euangelio ꝛ eundem.
Sic luceat lux vr̄a coz̄ hominib⁹: vt videant opera vestra bona ꝛ glorificent patrē vestrū qui in celis est.

Et ecōtra: Attendite ne iusticiā vestrā faciatis coz̄ hominibus vt videamini ab eis. Sermo. ij.

De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Qui fecerit et docuerit sic: maxim⁹ vocabitur in regno celoz. iij.

De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eūdem.
Qui dixerit fratri suo fatue: reus erit gehēne ignis. iiij.

De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Petite et dabitur vobis: querite ꝛ inuenietis ꝛc. v.

De puero Centurionis et verbis eius indignū se p̄sentia dñi iudicantis in euangelio ꝛ eundem. vj.

De tribus: quoz̄ vnus dixit. Dñe sequar te quocūq̄ ieris et reprobatus est. Alius nō audebat ꝛ excitat⁹ ē. Tertius differebat: ꝛ culpatus est. vij.

De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ Mattheum.
Confitebor tibi pater domine celi et terre. Et cetera q̄ sequuntur. viij.

De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis: ꝛ ego reficiam vos ꝛc. ix.

De eo de quo supra. Venite ad me omnes ꝛc.

De eo q̄d scriptum est in euāgelio ꝛ eundem.
Qui blasphemauerit in spiritu sancto: non remittitur ei neq̄ in hoc seculo neq̄ in futuro. xj.

De eo q̄d scriptum est in euāgelio ꝛ eundem.
Aut facite arboꝛē bonā et fructum ei⁹ bonū: aut ꝛc. xij.

De dño christo ambulāte sup aquas maris: ꝛ petro titubāte. Jn euāgelio ꝛ eundem. xiij.

De eo de quo supra. xiiij.

De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Si peccauerit in te frater tuus: corripe eū inter te et ipsum solum. xv.

De eo de quo supra. Si peccauerit in te frater tuus ꝛc. Et de ꝛbis salomonis. Annues oculis cū volo: cōgerit hominibus mesticiā. Qui aūt arguit palā: pacē facit. xvj.

De eo q̄d scriptū est in euangelio ꝛ eundem.
Si vis ingredi ad vitam: serua mandata. xvij.

De duob⁹ cecis sedentib⁹ sec⁹ viā ꝛ clamantibus. Dñe miserere nostri fili dauid: in euangelio ꝛ eundem. xviij.

De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Reddite que sunt dei deo et que sunt cesaris cesari. Et de stipendijs militantium. xix.

De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Ue pregnantib⁹ et nutrientibus. xx.

De eo q̄d scriptum est in euāgelio ꝛ eundem.

De verbis dñi in euāgelio sc̄m Mattheū. Fo. xxxv.

vbi supra. Mat. xxv vbi supra. De die illo et hora nemo scit: neq̄ angeli celoz ꝛc. xxj.
De decem virginib⁹. Jn euāgelio ꝛ eūdē. xxij.
De eisdem. de quibus supra. xxiij.

¶ De verbis domini in euangelio ꝛ Lucam.

Luce. x. De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ Lucam.
Qui vos spernit me spernit. xxiij.

Luce. xvj De diuite et lazaro. Jn euāgelio ꝛ eundem. xxv.

Luce. x. De martha et maria. Jn euāgelio ꝛ eundem. xxvj.

Ubi. s. De eisdem. de quibus supra. xxvij.

Luce. xj. De eo q̄d scriptum est in euāgelio ꝛ eundem.
Dñe doce nos orare. xxviij.

Ubi. s. De eo q̄d scriptum est in euāgelio ꝛ eundem.
Quis vestrum habet amicum ꝛ ibit ad illum media nocte ꝛc. xxix.

Luce. xj. De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Vūc vos pharisei q̄d foris ē parapsidis lauat⁹ ꝛc. xxx.

Luce. xiij De arboꝛe ficulnea q̄ per triennū fructū nō afferebat. Jn euangelio ꝛ eundē. xxxj.

De eo q̄d scriptum est in euāgelio ꝛ eundem.

Ubi. s. Domine si pauci sunt q̄ saluant. Et quomodo per āgustam portam pauci intrant. xxxij.

De eo q̄d scriptum est in euāgelio ꝛ eundem.

Lu. xiij. Homo quidā fecit cenam magnā ꝛc. xxxiij.

De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.

Luce. xv Homo quidā habuit duos filios. ꝛc. xxxiiij.

De eo q̄d scriptum est in euāgelio ꝛ eundem.

Luce. xvj Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. xxxv.

Lu. xviij. De iudice iniquo qui nec deum timebat: nec hominem reuerebatur. Jn euangelio ꝛ eundem. xxxvj.

De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.

Luce. x. Homo quidam descendit ab hierusalem in hiericho ꝛ incidit in latrones. xxxvij.

¶ De verbis domini in euange lio ꝛ Joannem.

Joh. j. De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ Joannem.
Jn principio erat verbum: et verbum erat apud deū: et deus erat verbum. Et reprehensione arrianoz̄. xxxviij.

Ubi. s. De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Jn mundo erat et mundus per ipsum factus est ꝛ mundus eum non cognouit. xxxix.

Joh. j. De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
De Nathanaele. Cū esses sub arboꝛe fici vidi te. xl.

Joh. ij. De conuersione aque in vinum. Jn euangelio ꝛ eundem xlj.

Joh. v. De infirmo iacente ad piscinam. Jn euangelio ꝛ eundem. xlij.

Ubi. s. De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Si ego testimoniū phibeo de me ꝛc. xliij.

Mat. ix. De tribus mortuis quos dominus suscitauit. xliij.
Luce. vij

Jo. xi. De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ Joannem.

Jo. v. Scrutamini scripturas. xlv.

De eo quod scriptum est in euangelio ꝛ eundem.

Joh. vj. Qui mādducat carnē meā ꝛ bibit sanguinē meū ꝛc. xlvj.

Joh. viij. De muliere deprehensa in adulterio. Jn euāgelio ꝛ eundem. xlvij.

Ubi. s. De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Si māseritis in ꝛbo meo vere discipuli mei estis. xlviij.

Joh. x. De pastoꝛe et mercennario et fure. Jn euangelio ꝛ eundem. xlix.

Ubi. s. De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Ego sum pastoꝛ bonus ꝛc. l.

Joh. x. De eo quod scriptum est in euangelio ꝛ eundem.

Joh. xj. Ego et pater vnum sumus. lj.

De resuscitatione Lazari quatriduani. Jn euangelio ꝛ eundem. lij.

Joh. xij. De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Qui credit in me credit in eum qui me misit. liij.

Joh. xiiij De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.

Ubi. s. Ego sum via/veritas/et vita. liiij.

De eo de quo supra. Ego sū via/veritas/ꝛ vita. lv.

De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Que ego loquoꝛ vobis a meipso non loquoꝛ. lvj. Joh. xiiij

De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Pacem meā do vobis: pacem meā relinquo vobis. lvij. Ubi. s.

De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Non turbetur coꝛ vestrum neq̄ formidet. lviij. Joh. xiiij

De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Ego sum vitis: vos estis sarmenta: pater meus agricola. lix. Joh. xv.

De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Ego veritatē dico vobis. expedit vobis vt ego vadā. lx. Joh. xvj.

De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ eundem.
Ipse arguet mundum de peccato: de iusticia: et de iudicio. lxj. Ubi. s.

De trina interrogatione dominī si petrus se diligeret: ꝛ trina petri responsione. lxij. Joh. xxj.

De manifesta ostensione trinitatis in deo nostro ex euāgelio de baptismo dñi apud flumen iordanem. lxiij. Mat. iij. Luce. iij.

De eo q̄d scriptum est in euāgelio ꝛ eundem. Joh. j.
Amen amen dico vobis: quia venit hoza et nunc est quā do mortui audient vocem filij dei: et qui audierit viuēt lxiiij. Joh. v.

¶ Finis.

¶ Diui aurelij Augustini hipponensis ep̄i liber de verbis domini saluatoris feliciter incipit.

¶ De verbis dñi in euange lio ꝛ Mattheum.

¶ De eo q̄d scriptum est in euangelio ꝛ Mattheum. Agite penitentiam: appropinquabit enī regnum celoz̄um: vbi sanctus augustinus singularia de penitentia declarat. Mat. iij.

Sermo. j.

Euāgelium audi- Luce. xvj. Luce. xij.
uimus: ꝛ in eo dñm eos arguētem qui faciē celi volunt probare: ꝛ tēpus fidei regni celoz̄um appropiquantis nesciūt inuenire. Judeis autem hoc dicebāt: sed etiam ad nos sermo peruenit. Dñs autem ipse ihesus xp̄s euāgelij sui p̄dicationē ita cepit. Agite penitentiā appropinquabit enim regnū celoz̄um. Et Joānes euāgelista apl's ei⁹: similiter ꝛ Joānes baptista p̄cursoz ipsi⁹ cepit Agite penitentiā appropinquabit enim regnū celoz̄. Et modo coꝛripit dñs q̄ nolunt agere penitentiam. appropinquāte regno celoz. Regnū celoz sicut ipse ait: nō veniet cū obſuatione. Et iterū ipse ait. Regnū celoz intra vos est. Prudēter ergo accipiat vnusquisq̄ monita p̄ceptoris: nō perdat tempus misericordie saluatoris: que modo impenditur q̄diu generi humano parcitur. Ad hoc enim parcit homini vt conuertatur: et non sit qui damnetur. Viderit deus quando venerit finis seculi. Est tamen modo temp⁹ fidei. Finis seculi vtrū hic aliquē nostrū inueniat nescio: et fortasse non inueniet. Tempus cuiq̄ nostrum p̄ximū est: quia mortales sumus. Inter casus ambulamus. Si vitrei essemus: minus casus timeremus. Quid fragilius vase vitreo: et tamen seruatur et durat per secula: Et si enim casus vitro timentur: senectus ei et febris non timet. Nos ergo fragiliores et infirmiores sumus: q̄ et casus omnes q̄ non cessant in rebus humanis: fragilitate vtiq̄ nostra quotidie formidamus: ꝛ si ipsi casus non accedāt. Tēpus am

dulat: vitat homo ictum: nūq̄d vitat exitū? Vitat q̄ extrī-
secus eueniunt: nunquid quod intus nascitur pellitur? De
niq̄ nūc lūbricos gignunt intertoza: nunc morb⁹ quilibet
subito occupat. Postremo quantumuis homini parcatur
nouissime senectus cū venerit, non est quo differat. Proī-
de audiamus dominum in nobis: psis: agamus quod pce-
pit. Videamus quis est ille aduersari⁹: de quo nos terruit
Luce.xij. dicens. Si vadis cū aduersario tuo ad principem: da ope-
ram in via liberari ab illo: ne forte tradat te principi: & prī-
ceps ministro: et mitteris i carcerē: inde nō exies donec so
luas nouissimum quadrātem. Quis est iste aduersari⁹ nisi
diabolus? Jam liberati sumus ab illo. Quale ꝑciū pro no
bis datū est: vt ab illo redimeremur? De quo dicit apostol⁹
de ipsa redemptione nostra. Qui eruit nos de potestate te-
Eol.j. nebrarum: et trāstulit in regnum filij claritatis sue. Redē-
pti sumus: diabolo renunciamus. Quomodo dabim⁹ ope-
ram liberari ab illo: ne nos iterū captiuos faciat peccato-
res? Sed non est ipse aduersarius: de quo nos dominus cō
monet. Alio enim loco idem alius euangelista sic illud po
suit: vt si vtraq̄ verba iungamus: et vtraq̄ euangeliorum
duorum comparemus: aduersariū istū cito intelligemus.
Ecce enim hic quid dixit? Cum vadis ad principē, cum
aduersario tuo: da operam in via liberari ab eo. Alius au-
Wat.v. tem euangelista ℔ ipsum sic dixit. Ēsto ꝓsentiens aduersa
rio tuo cito cū eo cū illo in via. Cetera similia sunt: ne for-
te aduersarius tradat te iudici: iudex ministro: minister i
carcerē: Ambo euangeliste similiter ℔ explicauerunt. Un⁹
dixit. Da operam in via liberari ab illo: alter dixit. Cōsen-
ti illi. Nō eni poteris liberari ab illo nisi ei ꝓsenseris. Uis
liberari ab illo? cōsenti illi. Nūq̄d diabolus est cui dz ꝓsen
tire ꝛplan⁹? Queramus ergo istū aduersariū cui debem⁹
cōsentire: ne tradat nos iudici: iudex ministro. Queramus
illū et cōsentiamus illi. Si peccas aduersari⁹ tu⁹ ꝑmo dei
est. Verbi cā. Forsitā delectat te inebriari: dicit tibi. Noli.
Delectat te spectare & nugari: ille dicit tibi. Noli. Delectat
te ad ulterari: dic tibi ꝑmo dei. Noli. In q̄buscūq̄ peccatꝭ
volueris facere voluntatem tuā: dicit tibi. Noli. Aduersa
rius est voluntatis tue. Q̄ q̄ bonus aduersarius: q̄ vtilis
aduersarius: non querit nostram voluntatem, sed vtilitatē
aduersarius: non querit nostram voluntatem/sed vtilitatē
Wa.xix. Aduersarius est nobis q̄diu sumus et ipsi nobis. Q̄diu
tu tibi inimic⁹ es: inimicū habes sermonem dei. Ēsto tibi
amicus et concordas cū illo. Non homicidiū feceris: audi
et concordasti. Non falsum testimonium dicas: audi et
& cōcordasti. Nō cōcupisces rē ꝓximi tui: audi & ꝓcordasti
Nō ꝓcupisces vxorē ꝓximi tui: audi et ꝓcordasti. In his
omnib⁹ cū tuo istō aduersario ꝓcordasti: dic mihi q̄d pdi-
disti? Non solum nihil perdidisti: sed et ipsum qui perie
ras inuenisti. Uia: vita ista est. Si cōcordauerim⁹ cū illo
si cōsenserim⁹ illi: finita est via: non timebimus iudicem/:
ministrum/carcerem. Quando finitur via: non omnib⁹ vna
hora finitur. Unusquisq̄ habet horā quando finiatur via.
Via vita ista dicta est. Finisti istam viā: finisti vitam. Am
bulamus: et ipsum viuere accedere est. Nisi forte putatis:
q̄ tempus accedit et nos stamus. Nō pōt fieri. Quō acce-
dit tempus: accedimus et nos. Et nō anni nobis accedūt:
sed magis decedunt. Valde errant hoies q̄ dicūt. Puer
iste minus sapit: accedunt illi anni: prudens erit. Attende
q̄d dicas. Accedunt dixisti. Ego ostendo: q̄ decidunt cum
tu dicis accedunt. Et audi q̄ facile probo. Putemus nos
scisse annos ipsius ex quo natus est. Verbi gratia: vt bene
illi optemus: octoginta annos victur⁹ est: peruēturꝰ est ad
senectutem. Scribe octoginta annos. Ut xit vnum annum
Quot habes in sūma? Quot tenes? Octogīta. Deduc vnū.
Uixit decē: septuaginta restiterunt. Uixit viginti: sexagīta
restiterūt. Certe accedebant. Quid est hoc? Uenīt vt
abeant. Anni nostri veniunt inquā vt eāt. Non eni venīt
vt stent nobiscū: sed cū transeunt per nos: terunt nos: & mi
nus minusq̄ valere non faciunt. Talis est via in qua vent
mus. Quid facturi sumus cū aduersario illo: id est cū ser-
mone dei? Cōcorda cū illo: Nescis enim q̄n via finiat. Cū
via finita fuerit: iudex restat & minister et carcer: vt si fua-
ueris aduersario tuo bonā voluntatē: & cū eo consenseris:
pro iudice inuenias patrem: pro ministro seuo āgelum tol
lentem in sinū abrae: pro carcere paradisum: q̄cito in via
cuncta mutasti: quia tuo aduersario consensisti.

¶ De eo qđ scriptū est in euāgelio ꝑm eundem. Sic luceat lux vestra cora hominibus: vt videāt opera vestra bona/et glorificent patrem vestrum qui in celis est. Et cōtra attendite ne iusticiā vestram faciatis coram hominibus vt videamini ab eis. Sermo. ij.

℔ Olet multos mouere charissimi q̄ dñs noster ie-
sus xp̄s in sermōe euāgelico cum ꝓius dixisset,
Luceat lumen verū cora hominib⁹ vt videant Wat.v.
bona opera vestra & glorificēt patrē vestrum qui
in celis est. Postea dixit. Attendite ne iusticiā vestram Wat.vj.
faciatis coram hominib⁹: vt videamini ab eis. Turbatur
enim mens parum intelligētis: & precepto vtriq̄ obaudire
cupientis per diuersa et aduersa distēdit. Tam nemo eni
potest q̄uis vni dño obtemperare repugnantia iubenti q̄ Ubi
nemo pōt etiam duobus dominis seruire. Quod codex ser-
mone saluator ipse testatus est. Quid ergo faciet animus
nutans/cū se obtemperare non posse existimat: & non obtē-
perare formidat? Si enim bona opera sua in luce posuerit
hominib⁹ intuenda: vt faciat q̄ ꝑceptum est. Sic luceat
lumen vestrū cora hominib⁹ vt videāt opera vestra bona
et glorificent patrē vestrū qui in celis est: reū se teneri arbi
trabitur: q̄ contra ꝑceptum fecit: vbi dicitur. Attendi-
te ne iusticiā vestrā faciatis cora hominib⁹: vt videamini
ab eis. Rursumq̄ si hoc timēs & cauens: ea q̄ bene facit ab-
sconderit: non se putabit seruire imperanti et dicenti. Lu-
ceat lumen vestrum coram hominib⁹: vt videant bona opa
vestra. Qui aūt recte itelligit: vtrūq̄ implet et seruiet vni
uersissimo domino: qui seruum pigrum nō damnaret: si ea
que fieri nullo modo poterant imperaret. Audi eni Paul
lum seruum xp̄i iesu vocatū apostolū segregatū in euange-
lium dei: vtrūq̄ & facientem et dicentem. Videte quemad Rom.
modum luceat lumen eius cora hominib⁹: vt videāt bona j.Cor.x.
opera eius. Cōmēdamus inq̄t nosmetipsos ad omnem cō-
scientiam hominū in conspectu dei. Et iterū. Prouidem⁹ ij.Cor.
enim bona: non solum coram deo sed etiam coram homini viij.
bus. Et iterum. Placete omnibus per omnia: sicut & ego
omnib⁹ per omnia placeo. Videte rursus q̄ attēdat ne fa-
ciat iusticiam suam coram hominibus vt videatur ab eis
opus aūt suum probet inquit vnusquisq̄: & tunc in semet Gala.
ipso habebit gloriam et non in altero. Et iterū. Nam glia vj.
nostra hec est: testimoniū conscientie nostre. Et illud quo
nihil manifestiꝰ. Si adhuc inquit hominibus placerē: xp̄i
seruus nō essem. Sed nec quisq̄ eorū qui de preceptis qua
si repugnātib⁹ ipsius domini mouentur: multomagis apo
stolos eius ingerat questionē & dicat. Quō tu dicis. Pla-
cete omnibus per omnia sicut & ego omnib⁹ per omnia pla
ceo: et tu idē dicis. Si adhuc hominib⁹ placerē: christi ser-
uus non essem? Adsit ipse dominus qui etiā in suo seruo &
apostolo loquebatur: & aperiat nobis volūtatem suā: & tri-
buat obediendi facultatē. Ipsa quippe verba euangelica
secū portāt expositiones suas: nec intercludunt ora eius
tium: quia pascunt corda pulsantiū. Intentio quippe cor-
dis humani quo dirigat: et quo expectet intuēdum est. Si
eni qui vult videri ab hoibus bona opera sua: gloriā & vti-
litatem suā ponit ante homines: et hanc in cōspectu hoīm
querit: nihil eorū que de hac re domin⁹ precepit ipleuit: q̄
& attēdit facere iusticiā suā cora hominibus vt videretur
ab eis: & nō sic eluxit lumen eius cora hoibus vt ad hoc vi
derent bona opera eius: vt glorificēt patrē qui in celis est.
Sed q̄ppe voluit glorificari: non deū, & suā quesiuit vtilita
tem: non dilexit dñi voluntatē. De qualibus dicit apostol⁹
Oēs enim que sua sunt querūt: non que iesu christi. Itaq̄
non illic sentētia terminata est: vbi ait. Sic luceat lux ve-
stra cora hoib⁹ vt videāt bona opa vestra: sed cōtinuo sub-
iunxit cur faciendū sit. Ut glorificēt patrē inq̄t vestrū q̄ in
celis est: vt homo cū bene faciēs videt ab hominib⁹ inētio
nem boni facti habeat in cōscientia sua: intentionem vero
innotescēdi non habeat nisi in laudibus dei: ꝓpter eorum
quib⁹ innotescit vtilitatē: quib⁹ hoc pdest vt deum placeat
qui hoc ꝑstitit homini: atq̄ ita nō desperent etiā sibi si vo

℔ luerint hoc posse prestari. Itaq̄ aliam sententiam vbi ait
Matt. vj. Attendite ne iusticiam vestram faciatis coram hominib⁹
nō alibi terminauit q̄ vbi dixit. Ut videamini ab eis: nec
addidit. Et glorificēt patrem vestrum qui in celis est: sed
poti⁹ addidit. Alioquin mercedē non habebitis apud pa-
trem vestrū qui in celis est. Hinc enim ostēdit eos q̄ tales
sunt: quales suos fideles esse non vult: in eoipso mercedē q̄-
rere q̄ videntur ab hominib⁹: ibi constituere bonū suū: ibi
oblectare vanitatē cordis sui: ibi extranitri & inflari: ibi tu-
mescere & cōtabescere. Cur enim nō sufficit vt diceret. At-
tendite ne faciatis iusticiaz vestram coram hominib⁹: sed
addidit. Ut videamini ab eis: nisi quia sunt quidā qui sic
faciūt iusticiam suā coram hominibus: non vt videant ab
eis: sed vt ipsa opera videātur/& glorificetur pater qui i ce
lis: qui ea iustificatis ipsis donare dignat⁹ est? Qui tales
sunt: nec suā iusticiā deputant: sed eius ex cui⁹ fide viuūt.
Unde et apostol⁹ dicit. Ut christū lucrifaciam & inueniar
Phil. iij. in illo non habens meā iusticiam que ex lege est: sed eam q̄
ij.Cor.v. ꝑ fidē christi que est ex deo iusticiā ex fide. Et in alio loco:
vt nos simus iusticia dei in illo. Unde et iudeos ita repre-
Rom.x. hēdit. Ignorātes (inq̄t) dei iusticiā & suā volētes statuere
iusticie dei nō sunt subiecti. Quisquis ergo ita vult videri
ab hominib⁹ opera sua: vt ille glorificetur a quo ea q̄ illo
videtur accepit: & sic ad imitandū bonum idem ipsi qui vi
dent pietate fidei prouocentur: vere lumen eius lucet cora
hominib⁹: quia lux charitatis radiatur: nō superbie fum⁹
euomit: & in eo ipso cauet ne iusticiam suā faciat coram ho
minibus vt videatur ab eis: quia nec suā deputant illā iu-
sticiam: nec ideo facit vt ipe videatur: sed vt ille intelligat
q̄ laudat in homine iustificato: vt faciat et in laudante qō
laudatur in altero: id est vt laudātē faciat esse laudabilē.
Attendite & apostolum cum dixisset. Placete oībus p oīa
j.Cor.x. sicut & ego omnib⁹ per omnia placeo: quomodo non ibi re-
Gal.j. mansit quasi ibi cōstituerit: finē intētionis sue vt placeret
hominib⁹. Alioquin falsus dixisset. Si adhuc hominibus
placerē christi seruus nō essem: sed statim subiunxit quare
hominibus placeret. Non querēs inquit qō mihi vtile est
sed qō multis vt salui fiant. Ita & non placebat hominib⁹
propter suam vtilitatem: nec christi seru⁹ non esset: & place
bat hominibus propter illorum salutem: vt christi esset di-
spensator idoneus: quia et illi coram deo cōscientia sufficie
bat: et de illo coram hominibus qō imitarentur eluscebat.

¶ De eo quod scriptum est in euangelio ꝑm eun dem. Qui fecerit & docuerit sic: maxim⁹ vocabi-
Mat.v. tur in regno celorum. Sermo. iij.

℔ Um nobis, pofficio cōpetat dicere: vobis autē
cōueniat pro deuotione audire: quid tam neces-
sarium tāq̄ pertinens poterit vtriusq̄ cōtingere
q̄ vt qō religiose dicitur & deuote auditur: obse
quijs cōpetentibus teneatur? Nam si religiosa non tacere
lucrum est: tacere dispendiū: quāto itaq̄ potiora lucra po-
tuerint ꝓuenire: cū operationis effect⁹ monstrat quicquid
magisterijs celestib⁹ & discitur et tenetur? Par eni causa
& docentē & audientē cōstringit: vt vtriusq̄ cōfessio factor
testificatione signet. Et q̄uis dissimile doctoris discētisq̄
officiū: tamen vtriusq̄ debet sanctarū legum obsequium: vt
iungant factis qui separantur officijs: copulentur opere q̄
diuersi sunt nōe: & quos vocabula ab inuicē separant eos
obseruantia ꝑceptor⁹ fideliter ac deuote cōiungat. Quare
sic fit vt vtriusq̄ diuersus act⁹ sed obseruantie par sit neces
sarius in vtriusq̄ effect⁹: vt factor⁹ in ambobus cōspiret as-
sensus: q̄bus diuersus est i vocabulis son⁹. In doctore eni
Mat.v. molesta est causa: nec facere: nec ꝑcipere: nec obseruare: in
j.Petr.v. discēte vero audire velle qō nolit iplere: aures vero audi
tu accōmodare: & ab opere voluntatē auertere. Ceterū qui
facit qō docet: et quicq̄d imperat cōplet: maximus in cele-
stibus sentētia dñi declaratur. At vero qui qō discit negli
git: & q̄cquid audit cōtemnit: salutis reus existit: qui obser-
uanda cōtēpsit: & pericula nō vitauit. Amat eni mortē: q̄ vi
te ꝑcepta nō seruat: & horret vitā qui pctā morti debita de-
Mat.xix. quirit: ita ꝑ contēptū mors cōtumacibus inuenitur. Di
cente dño. Si vis vitā inuenire: serua mandatum. Ita eni
perfectus doctor liber est discente quē docuit: vt discipul⁹
contēptor inexcusatus erit: qui facienda didicit & contēpsit
Mā & doctor ecōtrario grauius affligitur: & obsequētis di-
scipuli exēplo plectitur: qui faciendā alijs tradidit: q̄ ipse
nō fecit: vt nec a discipulis quos docuit potuisset edisce re:
vt quib⁹ doctrine tradiderit magisterū: ab his dē factorū
mutaretur exemplo. Neq̄ eni ꝑfectio i legū est noticia cō-
stituta: cū sit scriptū. Nō ei auditores legis iusti sunt apō Rom.ij.
deū: sed factores legis iustificabunt. Neq̄ eni inq̄t is reli-
giosus & sanct⁹ est: qui nouit legē cessantibus factis: cū ex-
pediat facere q̄ docere: q̄ molestū est docere et non facere.
Vos amici mei estis (inq̄t) si feceritis ea que mādo vobis. Joh.xv.
O magna bonitas dei. Cui cū ꝑ cōditione reddere debea
mus obsequia: vt pote serui dño: famuli deo: subiecti poten
ti: mancipia redēptori: amicitiarū nobis premia reprimit
tit: vt nobis obsequia debita seruitut⁹ extorqueat vt quos
nolle seruire conspicit spōte: suoꝝ beneficioꝝ possit ꝑmissi-
onibus inuitare: et quorum volūtates a se compescit alie-
nas: eorū mētes premiorū liberalitatibus constituat suas.
Nam vnde frequēter aut iuitat ꝑmio aut terret supplicio
nisi vt benignitatis consilio a se formato homini consulat:
redemptor ꝓuideat: vt qui non terretur supplicio: suitetur
premio: & quem metus a factis reuocare nā possit: ꝑmissio
num benignitas prosit? Cupit enī etiā nolētib⁹ subuenire
desiderat misereri peccātī: qui si peccauerit dignos fructꝰ
exhibeat penitētie. Inuitus eni in reos vindicat: si rei in-
dulgentiā miserātis nō contēnant. Amat enim corrigi pec
catores: qui in vitā non in mortē a ꝓncipio ꝑstituit hoies.
Ipe eni sibi infert interitum: qui medentis oīm cōtempsit
consiliū. Reuertimini inquit ad me: & reuertar ad vos. Et Mala.iij.
iterū. Nolo mortē morientis: tantum reuertatur et viuat. Ezechie.
Non vult dominus in quēq̄ dominari mortem: nō vult in xviij.
penam deduci hominē: quē in vita constituit. Ceterū ho-
mo ipse se dignū efficit morti: q̄ non paruit legi. Odit vitā:
qui diuinam cōtempserit disciplinam. Nam cum domin⁹
vellet homini demōstrare q̄ obseruāti vitā: contēnenti affe-
runt mortē: inuitauit premio: terruit supplicio. Ita eni de
cōtemptu vita non poterit ꝓuenire: vt de obseruātia mors
euenire non poterit: vt iam homo quod voluerit mereat: et
eo q̄ meruerit iudicetur: et hoc totum i potestate dominis
cōsistit: qui sibi ex qualitate vite meritū quod haberet in-
uenit. Qua re his sollicite perpēsis: id est vnde sal⁹ & vnde
periculū enascatur: salutis cōmodū diligenti obseruantia
teneamus: vt periculoū incōmoda de legis contemptu et
prouidi caueamus et contēnentes prospera & repellentes
aduersa in conspectu dñi inueniamur ab ipso cū omnibus
sanctis in eterna secula seculorum. Amen.

¶ De eo qō scriptum est in euangelio ꝑm eundē. Qui dixerit fratri suo fatue: re⁹ erit gehēne ignis et cetera. Sermo. iiij. Ubi de domatione lingue perpulchra succincte declarat.

℔ Ancti euāgelij cap'm qō mō cū legerē audiui-
mus valde nos terruit si fidē habem⁹. Eos autē
nō terruit q̄ fidem nō habēt. Et q̄ nō terret eos:
volūt eē pueri si securi: nescientes distribuere & dis-
tinguere tpa timoris & securitat⁹. Timeat ergo q̄ ducit mō
vitā cū fine: quo possit i illa vita habere securitatē sine fine
Si ergo timuim⁹. Quis ei nō timeat loq̄ntē vitatē: & dicē-
tē. Qui eni dixerit fratri suo fatue: re⁹ erit gehēne ignis. Mat.v.
Linguā aūt nullus hoīm domare potest. Et homo domat Jaco. iij.
ferā: nō domat linguā. Domat leonē: & nō refrenat ꝑmonez.
Domat ipse: & non domat seipsum. Domat qō timebat: & vt
se domet nō timet qō tiere debebat. Sz q̄d fit? Snia ꝛa et
ista ꝓcessit de oraculo veritatis. Linguā aūt null⁹ hoīm do
mare pōt. Quid ergo faciemus ffres mei? Uidco me q̄dem
ad multitudinem loqui: sed q̄ vnū sumus oēs in xp̄o: tāq̄
in secreto cōsiliū capiamus. Nullus nos audit extraneus:
vnū sum⁹: q̄ i vnū sum⁹. Quid faciem⁹? Qui dixerit fratri
suo fatue: re⁹ erit gehenne ignis. Linguā aūt nullus hoīm
domare pōt. Jbūt ergo oēs in gehēnā ignis. Absit. Nōe re pō.lxxxix
fugiū tu fact⁹ es nobis: in gnatione. Ira tua iusta est: nemi
nem in gehēnā mittis iniuste. Quo ibo a spū tuo: & a te q̄ fu Psalm.
giā nisi ad te? Ergo ītelligam⁹ charissimi: q̄ si liguā null⁹ cxxxviij.

Universidad de … Bibl…

hominum domare pōt:ad deū confugiendū est qui domet linguā nostrā. Si enī tu eā domare volueris/ nō potes: qr homo es:linguā nullus hominum domare pōt. Attēdite similitudinem ab ipsis bestijs quas domamus. Equus non se domat. Camelus non se domat. Elephantus non se domat. Aspis non se domat. Leo non se domat. Sic et homo nō se domat. Sz vt domet equus/bos/camelus/elephātus leo aspis/q̄ritur homo. Ergo de⁹ q̄ratur vt domet hō. Ergo. Dñe refugiū tu factus es nobis. Cōferim⁹ nos ad te:ꝛ bñ nobis erit de te. Malū est enim nobis de nobis:qr dimisimus te:dimisisti nos nobis. Inueniamur ergo in te:qr pieram⁹ in nobis. Dñe refugiū factus es nobis. Quid ergo fratres mei? Dubitare debem⁹:qr mansuetos nos faciet dñs si nos domandos ei prebeamus? Domuisti leonē quē non fecisti: nō domat te qui fecit te? Unñ enī bestias tā imanes domare potuisti. Nūqd eis eq̄ris virib⁹ corporis? Qua ǵ virtute īgētes bestias domare potuisti? Ipsa iumenta q̄ dicuntur bestie sunt. Nō enim indomita tolerantur: sed qr non eas nouit ꝯsuetudo:nisi in manibus hominū ꝛ sub frenis hoim et sub ptāte hoim:putas eas mansuetas nasci potuisse. Certe feras immanes attende. Fremit leo:qs non timeat? Et tū vnde te intelligis fortiorē? Non corporis virtute sed mentis rōne interiore. Fortior es leone:vñ fact⁹ es ad imaginē dei. Imago dei domat ferā:ꝛ nō domat de⁹ imaginem suā? In illo spes est:ei nos subdamur:ꝛ miam pcemur. In illo spē nrām ponam⁹:ꝛ donec domemur et pdomemur:id ē pficiamur domitorē feram⁹. Plerūqz ei pfert domitor nr̄ et flagella. Si eī tu ad domāda iumēta tua pfers iugū pfers
B flagellū:deus nō proferet ad domanda iumenta sua quod sumus nos:qui de iumentis suis faciet filios suos? Domas equū tuū:quid daturus es equo tuo cum te ceperit portare:māsuetus ferre disciplinam tuam:obedire precepto tuo esse iumentum/hoc est ad iumentū infirmitatis tue? Quid ei retribuis quē nec saltē sepelis cū mortuus fuerit:sed discerpendum volatilibus proijcis? Domitor tibi deus hereditatē seruat:qd est ip̄e de⁹ et ad tēpus mortuū resuscitat te:carnem tuā vsqz ad numeꝝ capilloꝝ reddet tibi:et cōstituet te cū angelis in eternū vbi iam non indigeas domari sed tantūmō a pijssimo possideri. Erit enī tunc deus omīa in oib⁹:nec erit vlla infelicitas q̄ nos exerceat:sed felicitas
j. Cor. xv. sola que pascat. Ipse aūt pastor noster de⁹ noster est. Ipse potus noster:deus noster. Honor noster de⁹ nr̄. Diuitie nostre:de⁹ noster. Quecūqz hic varia queris: ip̄e tibi vn⁹ oīa erit. Ad hanc spē homo domatur domitor itollerabilis habetur. Ad hanc spē homo domatur:ꝛ cōtra istū vtilē domitorē si forte flagellum proferat murmuratur? Audistis exhortātem aplm. Si separetis vos a disciplina: ergo nothi:et nō
Heb. xij. estis filij. Nothi sunt adulteri. Quis enim est filius cui nō dz disciplinā pater ei⁹? Et carnis qdē nostre inqt pres habebamus correptores:ꝛ ferebamus: nō multomagis subijciemur patri spirituum et viuem⁹? Quid enī tibi potuit p̄stare pater tu⁹:qr corripuit te:quia verberauit te: quia flagellum ptulit ꝛ cecidit te? Nunqd prestare potuit vt viueres in eternū? Quod non potuit p̄stare sibi:quomodo p̄staret tibi? Propter pecuniā suā quantulācūqz quā de vsuris et labore collegit:erudiebat te flagellis:ne tibi dimissus labor ei⁹ te male viuēte disperderetur. Et cedit filios timēs perire labores suos:qm̄ relinqt tibi qd nec tenere h̄ poterat: nec auferre. Nō enī aliqd tibi dimisit qd ipsi esse possit. Cessit vt sic cederes. De⁹ aūt tu⁹. redēptor tu⁹:domitor tu⁹ castigator tuus:pater tu⁹ erudit te. Quo? Ut accipias hereditatē vbi nō efferas patrē:sed hereditatē ipsum patrē. Ad hanc spem erudiris/ꝛ murmuras:ꝛ si quid triste acciderit/fortasse blasphemas. Quo ibis a spū ei⁹? Ecce dimittit te et non flagellat:deserit blasphemantem:nō senties iudicātē? Nōne melius est vt flagellet te ꝛ recipiat te:qz parcat tibi et deserat te? Dicamus ǵ dño deo nostro. Dñe refu
ps. lxxxix. giū factus es nobis:in generatione et generationem. In p̄ma generatione ꝛ altera gñatione:refugiū fact⁹ es nobis. Tu refugiū vt nasceremur q̄ nō eramus. Tu refugiū vt renasceremur q̄ mali eramus. Tu refugiū vt pasceres desertores tuos. Tu refugiū vt erigas ꝛ dirigas filios tuos. Tu refugium factus es nobis. A te non recedemus cum liberaueris nos ab omnibus malis nostris: ꝛ impleueris nos bonis tuis. Bona das:blandiris ne fatigemur in via. Corripis/cedis/percutis/dirigis ne aberrem⁹ in via. Siue ergo blādiris ne fatigemur in via:siue castiges ne aberrem⁹ in via. Domine refugiū tu factus es nobis.

¶ De eo qd scriptum est in euāgelio sm eūdem. Petite et dabitur vobis:querite et inuenietis.ꝛ cetera. vbi quid ꝛ quomodo petendū sit insinuat necnō de sumptione ciboꝝ diuitis ac paupis q̄ plura ppulchre demonstrat.ꝛ cetera. Sermo.v.

IN lectiōe scti euāgelij hortatus est nos dñs ad orandū. | Petite (inquit) ꝛ dabitur vobis: querite ꝛ inuenietis:pulsate ꝛ aperietur vobis. Ois enī qui petit accipit:ꝛ q̄rens inuenit:ꝛ pulsanti aperietur. Aut quis est ex vobis homo a quo petit filius ei⁹ panem:nūqd lapidem porriget ei? Aut si piscem petierit:nūquid serpentem porriget ei? Aut cum petit ouum nūquid scorpionem porriget ei? Si ergo vos (inquit) cum sitis mali nostis bona data dare filijs vestris:quātomagis pater vester qui in celis est:dabit bona petentib⁹ se. | Cum sitis inquit mali:nostis bona data dare filijs vestris. Miranda res fratres. Mali sumus:et bonū patrem habemus. Quid euidentius? Audiuimus nomen nostrum. Cum sitis inqt mali:bona data nostis dare filijs vestris. Et quos dixit malos videte qualē patrē illis ostendit Quantomagis pater vester. Quorū pater? Certe malorum. Et qualis pater? Nemo bonus:nisi solus de⁹. Ergo fratres ideo mali bonū patrem habem⁹:ne semp mali remaneamus. Nemo malus facit bonū. Si nemo malus facit bonū:homo mal⁹ quō se facit bonum? Facit de malo bonum:qui semp est bonus. Sana me dñe inquit et sanabor:saluū me fac:ꝛ salu⁹ ero. Quid mihi dicunt vani vana:tu te saluum facis si volueris? Sana me dñe:ꝛ sanabor. Nos boni conditi sumus a bono. Fecit enim de⁹ hoiez rectū:arbitrio aūt nostro facti sum⁹ mali. Potuimus esse ex bonis mali:et poterim⁹ esse ex malis boni. Sed q̄ semp est bonus:ipse facit ex malo bonū: qr ipse homo voluntate sua se sanare non potuit. Non queris medicum vt vulneres te:sed cum vulneraueris te/queris q̄ sanet te. Bona ergo sz tēpus bona tēporalia/corporalia/carnalia nouimus dare filijs nostris etiam cum simus mali. Bona sūt enim ꝛ ista quis dubitet? Piscis/ ouum/panis/ pomū/frumentuz/lux ista:aer iste quē ducimus. Bona sūt hec:ipse diuitie in quib⁹ hoies extolluntur et pares suos homines alios non cognoscunt. In quibus inquam homines extolluntur: magis amantes vestem fulgentē:qz cogitantes communem cutem. Ipse ergo diuitie bone sunt sed ista oia bona que cōmemoraui a bonis ꝛ malis haberi possunt. Et cū bona sint:bonos tamē facere non possunt. Est ergo bonū quod faciat bonū:ꝛ est bonū vnde facias bonū. Bonum qd facit bonum:deus est. Non enim facit hominē bonum:nisi ille qui semper est bonus. Ergo vt sis bonus: deum inuoca. Aliud autem bonum est vnde facias bonum id est quicqd habueris. Aurū est:argentum est:bonum est: nō qz te faciat bonū:sz vñ facias bonum:habes aurū:habes argentū. Et habes et cōcupiscis:et plenus es et sitis:morbus est et non opulentia. Sunt homines in morbo humore pleni sunt:ꝛ semper sitiūt. Quomodo ergo desideras opulētiā: qui habes idropē cōcupiscētiam? Habes ergo aurum bonum est. Habes non vnde sis bonus:sed vnde facias bonū. Quod bonū inqt factur⁹ sum de auro? Nō audisti psalmū. Dispersit (inquit) dedit pauperib⁹:iusticia ei⁹ manet i seculū seculi. Hoc est bonū:hoc est bonū:vnde sis iusticia bon⁹:si habes bonum vnde sis bonus. Fac bonū de bono: vnde nō es bon⁹. Habes pecuniā:eroga. Erogando pecuniam:auges iusticiam. Dispersit enī:distribuit: dedit pauperibus:iusticia ei⁹ manet in seculum seculi. Uide qd minuatur:ꝛ qd augeatur. Minuitur pecunia: augetur iusticia. Illud minuitur qd eras dimissurus. Illud minuitur qd eras relicturus. Illud augetur:quod in eternum es possessurus: Cōsiliū do lucrorum:disce mercari. Laudas enim mercatorē q̄ vendit plūbū et acquirit aurū: et non laudas mercatorē q̄ erogat pecuniā ꝛ acq̄rit iusticiā? Sz ego inqt nō erogo pecuniā qr nō habeo iusticiā. Eroget pecuniā q̄ hz iusticiā. Ego nō hēo iusticiā:hēo vel pecuniā. Ergo qr nō habes iusticiā:ideo nō vis erogare pecuniā? Magis eroga pecuniam vt habeas iusticiam. A quo enim habebis iusticiā:nisi a deo fonte iusticie? Ergo si vis habere iusticiā esto mendicus dei: qui te pauloante ex euangelio vt peteres/quereres/pulsares monebat. Mēdicum suum sciebat et ecce paterfamilias ꝛ magnus diues:diuitiaꝝ scilicet spi
Mat. vij. ritalium ꝛ eternarum hortatur ꝛ dicit tibi. Pete:quere:pulsa. Qui petit accipit:querēs inueniet:pulsanti aperietur. Hortatur vt petas:negabit qd petis? Attende a ɔtrario similitudinē vel cōparationē: sicut de illo diuite iniquo hortātem
Lu. xviij nos ad orationē:qñ ait dñs. Erat quidā iudex in ciuitate nec deū timebat:nec hoiem reuerebatur. Quedā vidua interpellabat eū quotidie ꝛ dicebat. Uindica me. Nolebat ille p tps. Illa interpellare nō desinebat:ꝛ fecit tedio qd nolebat bñficio. Sic enī a cōtrario nos admonuit vt petamus.
Luce. xj. Uenit inquit ad amicū suū cui hospes venerat:ꝛ cepit pulsare ꝛ dicere. Hospes mihi venit:ɔmoda mihi tres panes? Rñdit ille. Iā requiesco ꝛ mecū serui mei requiescūt. Ille nō cessat:astat:instat:pulsat:ꝛ tanqz amic⁹ ab amico mēdicat. Et qd ait? Dico vobis:qr surgit:ꝛ non propter amicitiam eius:sed propter improbitatē dat illi quātos voluerit. Nō propter amicitiā:qr amicus eius sit:sed propter iprobitatē? Quid est ppter improbitatē? Qr pulsare non destitit:qr ꝛ cū esset negatū nō se auertit. Ille q̄ nolebat dare qd petebatur fecit:qr ille in petendo nō defecit. Quātomagis dabit de⁹ bon⁹ q̄ nos hortatur vt petamus:cui displicet si nō petamus? Sed cum aliqñ tardius dat:ɔmēdat dona nō negat. Diu desiderata dulcius obtinentur: cito autē data vilescūt. Pete:quere:insta. Petendo ꝛ querēdo crescis vt capias. Seruat tibi deus quod non vult cito dare:vt et tu discas
Lu. xviij magna magne desiderare. Inde oportet semp orare:ꝛ non deficere. Si ergo fratres mei mendicos suos nos fecit de⁹ monendo nos ꝛ hortando ꝛ iubendo vt petam⁹:queram⁹: pulsemus. Attendamus ꝛ nos q̄ a nobis petunt. Petimus nos. A quo petim⁹? Quid petim⁹? A quo vel qui vel quid petimus? Petim⁹ a deo bono:petimus hoies mali. Petimus aūt iusticiā: vnde simus boni. Hoc ergo petim⁹:qd i eternū habemus. Quo cū saturati fuerim⁹:vlteri⁹ nō egeamus. Sed vt saturemur:esuriamus ꝛ sitiamus. Esuriēdo
Mat. v. ꝛ sitiendo petam⁹:queram⁹:pulsemus. Beati enī q̄ esuriūt ꝛ sitiūt iustitiā. Quare bti? Esuriūt ꝛ sitiunt ꝛ beati sunt? Aliqñ egestas beata est. Non inde beati sunt: qr esuriunt ꝛ sitiūt:sed qr ipsi saturabuntur. Ibi erit btitudo i saturitate: nō in fame. Sed pcedat saturitatē fames:ne fastidiū nō perueniat ad panes. Ergo dixim⁹ a quo petam⁹:q̄ petam⁹:qd petam⁹. Sed petit ꝛ a nobis. Mendici enī dei sumus. Ut agnoscat ille mendicos suos:agnoscam⁹ nos nostros. Sed ꝛ ibi etiā cogitemus quando petunt a nobis: qui petunt a q̄bus petunt:quid petūt. Qui petunt? Hoies. A quibus petunt? Ab hoibus. Qui petunt? Mortales. A quib⁹ petunt? A mortalib⁹. Qui petunt? Fragiles. A quib⁹ petūt? A fra
C gilibus. Qui petūt? Miseri. A qb⁹ petūt? A miseris. Excepta substantia facultatū:tales sunt q̄ petūt:quales sunt a q̄bus petūt. Quā frontē habes petēdo ad dñm tuū:qui non agnoscis parē tuū? Nō sum inqt talis: absit a me vt talis sim. Inflatus obsericat⁹ ista loquitur de pannoso. Sed ego nudos interrogo. Nō interrogo in vestib⁹:quales sitis:sed quales nati fueritis. Ambo nudi:ambo infirmi:ambo miseram vitam inchoātes:ideo ambo plorātes. Ecce recole diues primordia tua: vide vtrū huc aliqd attuleris. Iā venisti ꝛ tanta inuenisti. Dic ergo rogo te qd attulisti? Dic qd attuleris? aut si dicere erubescis:aplm audi. Nihil intulim⁹ in hunc mundū. Nihil inqt intulim⁹ in hunc mundū. Sed forte qr nihil attulisti:ꝛ hic multa inuenisti:aliqd hic tecū
j. Ti. vj. ablaturus es? Et hoc fortasse amore diuitiaꝝ trepidas cōfiteri. Audiri ꝛ hoc:ꝛ hoc apls dicat:q̄ te nō palpat. Nihil intulim⁹ in hūc mundū:vtiqz qñ nati sum⁹. Sed nec auferre aliquid possum⁹:vtiqz quando de mundo exim⁹. Nihil attulisti:nihil hinc auferes:qd te inflas ɔtra pauperē? Qñ nascuntur infantes:recedant de medio parentes:serui:clientes:recedāt de medio turbe obsequentes:ꝛ agnoscantur pueri diuites flentes. Pariāt simul diues ꝛ pauper:pariant simul mulier diues ꝛ mulier pauper:nō attēdant qd pariūt discedant paululum:redeant ꝛ cognoscant. Ecce diues nihil intulisti in hunc mundū: sed nec auferre hinc aliqd potes. Qd dixi de natis:hoc dico de mortuis. Certe qñ casu aliquo vetera sepulchra franguntur:ossa diuitis agnoscantur.
Ergo diues audi aplm. Nihil intulim⁹ in hunc mūdum. Ubi. s.
Agnosce verū est. Sed nec auferre aliqd possumus. Agnosce:ꝛ hoc verum est. Quid ergo sequitur? Uictū ꝛ tegumētū habentes:his contēti sim⁹. Nam qui volunt diuites fieri incidūt in tentationē ꝛ desideria multa et noxia:q̄ mergūt hominē in interitū ꝛ perditionem. Radix est enim omniū maloꝝ auaricia:quam quidam sequentes:a fide perrauerunt. Attende quid dimiserunt. Doles qz hoc dimiserūt:vide quo se inseruerūt dolorib⁹ multis. Sed q̄? Qui volūt diuites fieri. Aliud est esse diuitē:aliud velle diuitē fieri. Diues est q̄ a diuitibus natus est:nō qui voluit. Diues est:qr multi hereditates dimiserūt. Uides facultates:nō interrogo voluptates. Hic cupiditas accusatur: non aurū nō argentum:non diuitie:sed cupiditas. Nam qui volūt diuites fieri vel qui nō curant:vel qui nō ardent cupiditatibus:non auaricie facib⁹ accēduntur: sed diuites sunt. Audiāt aplm:
hodie lectū est. Precipe diuitibus huius mūdi. Precipe. D
Quid. Precipe aū oia nō supbe sape. Nihil est ei qd sic ge j. Tim. vj
nerēt diuitie:quō supbiā. Omne pomū:oē granū: oē frumētum:oē lignū habet vermen suū. Et alius est vermis mali alius piri:ali⁹ fabe:alius tritici. Uermis diuitiarum supbia. Ergo precipe diuitib⁹ huius mundi:nō superbe sapere. Exclusit vitiū:non superbe facere. Doceat vsum de eo qd sequitur. Neqz sperare in incerto diuitiarū. Qui non sperant in incerto diuitiarū:nō supbe sapiūt. Qui altū sapiūt timeāt. Si timēt:nō sapiunt. Qz multi heri diuites: hodie paupes. Qz multi dormiūt diuites:ꝛ venientib⁹ latronib⁹ ꝛ cuncta auferentibus euigilant pauperes. Ergo nō sperare in incerto diuitiarum:sed in deo viuo qui prestat nobis oia abūdanter ad fruendū eterna:ad vtendū temporalia. Tēporalia tanqz viatorib⁹:eterna tanqz habitatorib⁹. Tēporalia:vnde bona faciam⁹:eterna vñ boni efficiamur. Ergo hoc faciant diuites:nō supbe sapiant:neqz sperent in incerto diuitiarū:sed in deo viuo q̄ p̄stat nobis oia abundanter ad fruēdū. Hoc faciāt. Ex eo sūt qd habēt qd faciant?
Audi quid. Diuites sint in operib⁹ bonis:facile tribuant. Ubi. s.
Facile:habent enī vnde. Quare non faciunt? Paupertas difficultas est. Facile tribuant: habent vnde. Cōmunicēt id est pares suos mortales agnoscant. Cōmunicēt thesaurisent sibi fundamentū bonum in futurum. Non enī qr dico inquit facile tribuant:cōmunicent:expoliare illos volo nudare illos volo:inanes relinquere volo. Doceo lucrum cū ostendo:thesaurizent sibi. Non enim volo vt pauperes remaneant. Thesaurizāt sibi. Non vt perdāt dico:sed quo migrent ostendo. Thesaurizent sibi fundamētum bonum in futurum:vt apphendant veram vitam. Hec ergo falsa
vita est:apprehendant veram vitā. Uanitas enī vanitatū Eccs. j.
ꝛ oia vanitas. Que abundantia tanta hominis in omni labore suo:quo ipse laborat sub sole? Apprehēdēda ergo ve E
ra vita:migrande sunt facultates nostre ad locū vere vite: vt hoc ibi inueniamus quod hic dam⁹. Mutat illa:qui mu
tat ꝛ nos. Date ergo pauperib⁹ fratres mei. Uictum et te j. Tim. vj
gumentū habentes his contenti simus. Nihil diues habz de diuitijs suis: nisi qd ab illo postulat pauper: victum et tegumentum. Hinc tu quid plus habes ex omnib⁹ que habes? Accepisti victum:accepisti necessarium tegumētum. Necessarium dico:nō inane:non superfluū. Quid plus de diuitijs tuis capis? Dic mihi? Certe oia tua supflua erūt. Que sunt tua supflua:sint pauperib⁹ necessaria. Sed ego inqt preciosas epulas accipio:pciosis cibis vescor. Pauper quid? Uilib⁹ cibis vescitur pauper:ego inquit preciosis. Interrogo vos quando fueritis ambo satiati: pciosus cibus ad te intrat:quid fit cū intrauerit? Nōne si peculiaria in ventre haberem⁹: de oibus cibis preciosis erubesceremus:quibus saturatus es? Esurit pauper:esurit diues. Saturari querit pauper:saturari querit diues. Saturatur pauper de vilibus cibis:saturatur diues de pciosis cibis. Saturitas equalis est: possessio vna est:quo ambo volunt peruenire. Sed ille per compendiū:ille circuit. Sed meli⁹
inquit mihi sapiūt apparata preciosa. Uix fastidiosus sa xlj. dis. nō
tiaris. Nescis quomodo sapit:quod fames accendit. Neqz cogātur.

ita hoc dixit: vt diuites cogã epulis ⁊ cibis pauperũ vesci. Vtanꝫ diuites consuetudine infirmitatis sue: sed doleant aliter se nõ posse. Melꝰ enĩ possint: si aliter possint. Si ergo non extollit pauper de mẽdicitate: tu quare extolleris de infirmitate? Vtere cibis electis ꝑciosis: qz sic cõsueuisti qz non aliter potes: qz si consuetudinẽ mutas egrotas. Lõcedit tibi vtere supfluis: da pauperib⁹ necessaria: vtere ꝑciosis da paupĩb⁹ vilia. Expectat a te expectas a deo. Expectat ille manũ q facta ẽ fecũ: expectas tu manũ q fecit te. Sed nõ solũ te fecit: sed ⁊ pauperẽ tecũ. Dedit vobis vnã viã istã vitã. Inuenistis vos comites: vnã viã ambulastis. Ille nihil portat: tu nimiũ onerat⁹ es. Ille nihil secũ portat: tu iterũ plus portas q̃ opus est. Onerat⁹ es: da illi de eo qõ habes: ⁊ illũ pascis: ⁊ põdus minuis. Date ergo pauperibus: rogo: moneo: ꝓcipio: iubeo. Quicquid vultis date pauperibus. Nõ enĩ occultabo charitati vestre: qre hũc sermonẽ necesse habui vobis ꝓmere. Ex quo hic sum⁹ euntes ad eccliam ⁊ redeũtes: pauperes interpellãt nos: et dicunt vt dicam⁹ vobis vt aliqd accipiãt a vobis. Nos moueruit loqui vobis: ⁊ se vident nõ accipere a vobis: Jnãniter arbitrant nos laborare i vobis. Expectãt ⁊ aliqd a nobis. Dam⁹ quantũ habem⁹: damus sicut possumus. Nunquid tñ ad eoz necessitatẽ implendã idonei sumus? Qz ergo ad eoz necessitatẽ implendam idonei nõ sumus: vel ad vos legati ipozum sum⁹. Audistis: laudastis: deo gratias Semen accepistis: ẽba redd idistis. Laudes iste vre graciuant nos potius ⁊ in periculũ mittunt. Tolleram⁹ illas ⁊ tremimus inter illas. Tamẽ fratres mei iste laudes vestre folia sunt arboꝝ: fructus queritur.

Mat. viij ¶ De puero Centurionis ⁊ verbis ei⁹ indignũ se ꝓsentia dñi iudicãtis in euangelio ꝟm eundem Jn quo cẽturionis zachei ⁊ gentium fidẽ ex vna parte cõmendat ⁊ humilitatẽ. pharisei vero ⁊ iudeorũ ex altera parte damnat superbiã atq; infidelitatem. et cetera. Sermo. vj.

A Audiuimus cũ euangeliũ legerẽ: fidẽ nostrã in humilitate laudari. Ad domũ qppe Cẽturionis cũ se promitteret dñs iesus iturũ vt puerũ ei⁹ sanaret: ille respondit. ⌊Non sum dignus vt sub tectũ meũ intres: sed tñ dic verbo ⁊ sanabitur.⌋ Dicẽdo se indignũ: prestitit dignũ. Non in cuius parietes: sed i cuius coz xp̃s intraret. Neq; hoc diceret cũ tãta fide ⁊ humilitate: nisi tã illũ quẽ timebat ĩtrare domũ suã cozde gestaret. Nam non erat magna felicitas: si dñs iesus intraret in parietes eius: ⁊ nõ esset in pectore eius. Magister quippe humilitatis ⁊ verbo ⁊ exemplo discubuit: ⁊ in domo cuiusdã pharisei supbi noie symonis. Et si in domo ei⁹ recũberet nõ erat in cozde eius vbi caput filius hois reclinaret. Jta enĩ quendã superbũ quantũ intelligitur ex vobis ipsi⁹ dñi vltro se ire cupientẽ a suo discipulatu reuocauit. Sequar te dñe q̃cũq; ieris. Et dñs in cozde ei⁹ inuisibilia videns. Vulpes (inquit) foueas habẽt: ⁊ volatilia celi nidos: fili⁹ aũt hois nõ habet vbi caput suũ reclinet. Hoc est habitãt in te insidie sicut vulpes: habitat supbia sicut celi volatilia filius aũt hois simpler ꝓtra insidias: humilis ꝓtra supbiã: nõ habz vbi caput suũ reclinet. Et ipa reclinatio capitis non erectio: hũilitat⁹ magistra. Reuocat g̃ istum ire cupientẽ trahit alterũ recusantẽ. Eodem qppe loco alt cui: dã. Sequere me. Et ille. Sequor dñe: sed sine me ꝑmo ire ⁊ sepelire patrẽ meũ. Ipe qdẽ excusauit: ⁊ ideo dignior cuius excusatio remouerẽt: vocatio firmarẽt. Plũ erat qõ volebat facere: sed docuit magister quid debuisset ꝓponere. Volebat enĩ cum esse viui verbi predicatorem: ad factẽdos victuros. Erant aũt alij p quos illa necessitas impleretur. Sine (inquit) mortuos sepelire mortuos suos. Jnfideles cadauer qñ sepeliunt: mortui mortuũ sepelirũt. Illi⁹ corpus animã perdidit: illoz aĩa deũ. Sicut enĩ anima est vita corporis: sic vita anime deus. Sic expirat corpus cũ animã emittit: ita expirat anima cũ deũ amittit. Deꝰ amissus: mors anime. Aĩa emissa mors corporis. Mors corporis necessaria: mors aie voluntaria. Discũbebat ergo dñs in domo cuiusdã pharisei supbi. Jn domo ei⁹ erat: vt dixit: et in pectore eius non erat. Jn huius vero centurionis domũ nõ intrauit: ⁊ pect⁹ possedit. Zacheus vero dñm ⁊ domo suscepit ⁊ animo. Huius tñ fides i humilitate laudat. Dixit enĩ. Nõ sum dign⁹ vt sub tectũ meũ intres. ⌊Et dñs Amen dico vobis: nõ inueni tantã fidẽ in israel ꝟm carnẽ. Nam ⁊ iste iã israelites erat ꝟm spiritum. Generat dñs ad israelẽ carnalẽ. i. ad iudeos: ibi primũ genere ones perdẽtes: in quo populo ⁊ de quo populo etiã cozp⁹ assumpserat. Non ibi inuenit tantã fidẽ: ipse dicit. Possum⁹ nos metiri fidẽ hoim sicut hoies? Ille qui interiora cernebat: ille quẽ nemo fallebat pbibuit testimoniũ cordis hois: audiẽs verba hũilitatis: pnuncians sententiã sanitatis. Unde aũt ꝓsumpsit? ⌊Et ego (inqt) hõ sum sub ptãte constitut⁹: habens sub me milites: ⁊ dico huic vade ⁊ vadit: ⁊ alio veni ⁊ venit: ⁊ seruo meo fac hoc ⁊ facit.⌋ Potestas sum q̃dã sub me positis: sub potestate quadam sup me. Si ergo ego inquit homo sub potestate: iubendi habeo potestatẽ: qd tu possis cui oẽs seruiunt potestates? Erat aũt iste ve gẽtib⁹ erat quippe centurio. Jam iudea gens habebat militẽ: habebat romanũ imperiũ. Jbi iste militẽ agebat: quãtũ agere centurio potebat. Et habens potestatẽ et sub potestate: subditus obediens: subditos regẽs. Dñs aũt qõ intendat ꝓcipue necessario chartitas vestra: cuius i populo iudaico esset: iã ꝓnciabat ecclesiã toto orbe terraꝝ futurã in qua erat missur⁹ apl̃os. Jpe a gẽtib⁹ nõ visus ⁊ credit a iudeis vis⁹ ⁊ occis⁹. Quõ ei domũ hui⁹ dñs corpe nõ itrauit: ⁊ ei⁹ tñ fidẽ atq; ipam domũ absens corpe: ꝓsens maiestate fanauit: sic ⁊ idem dñs in solo iudeo populo corpe fuit: apud alias gẽtes nec de virgine nat⁹ est: nec passus est: nec pedibus ambulauit: nec humana ptulit: nec diuĩa mirabilia fecit. Nihil hoz in ceteris gentib⁹ ⁊ tñ de illo impletũ est qõ quidẽ dictũ erat. Popul⁹ quẽ nõ cognouit seruiuit mihi. Quomodo si nõ cognouit? Jn auditu auris obediuit mihi. Judea gens cognouit ⁊ crucifixit. orbis terraꝝ audiuit ⁊ credidit. Banc quodãmodo absentiã corpis sui ⁊ ꝓsentiã virtutis sue in oib⁹ gentibus. ⁊ in illa muliere significauit q̃ fimbriã vestimenti ei⁹ tetigerat. cum reqrit dicẽs. Quis me tetigit? Tanq̃ absens requirit: tãq̃ ꝓsens sanat. Turbe te (inquit discipuli) cõprimũt: ⁊ dicis quis me tetigit? Quasi enĩ sic ambularet vt a nullo prorsus corpe tangeretur: ita dixit. Quis me tetigit? Et illi. Turbe te cõprimũt. Et tanq̃ diceret dñs: tangentẽ quero nõ prementem. Sicetiã nũc est cozp⁹ ei⁹. i. ecclesia eius. Tangit eã fides paucoz: premit eã turba multoꝝ. Corpus enĩ xp̃i esse ecclesiam tanq̃ filij eius audistis: ⁊ si vultis ipsi estis. Apostol⁹ multis locis hoc dicit. Pro corpore inquit eius q̃ est ecclesia. Et iterũ. Vos aũt estis corp⁹ xp̃i ⁊ membra. Si ergo eius corpus sumus: qõ tunc corpus ei⁹ in turba patiebat: hoc patitur ecclia ipsa? A turbis premit: a paucis tangit. Loro enĩ premit: fides tangit. Erigite quippe oculos obsecro vos: qui habetis vi videatis. Habetis enĩ quod videatis. Erigite oculos fidei: tãgite extremã fimbriã vestimẽti: sufficiat ad salutẽ. Videte qõ audistis ex euãgelio tũc futuꝝ nũc ꝓsens est. Jdeo inqt dico vobis ꝓpter laudatã centuriõis fidẽ tãq̃ alienigene carne: domestici cozde. Propterea (inquit) multi ab oriẽte ⁊ occidẽte venient. Non oẽs sed multi: tñ ipsi ab oriente ⁊ occidẽte: istis partib⁹ duabus totus orbis designat. ⌊Multi ab oriente ⁊ occidente venient et recumbent cũ abraam ⁊ isaac ⁊ iacob in regno celoꝝ: filij aũt regni eijcient i tenebras exteriores.⌋ Filij regni: ⁊ dei scz. Qñ filij regni? Qz legẽ acceperũt ad quos ꝓphete missi sũt: apl̃i quos templũ ⁊ sacerdotiũ fuit. q̃ celebrabãt figuras oĩm futuroꝝ. Quarũ ei rerũ figuras celebrauerũt ꝓsentiã nõ cognouerũt. ⌊Filij⌋ ergo ⌊regni ibunt inquit in tenebras exteriores: ibi erit ploratus ⁊ stridor dentiũ.⌋ Videm⁹ iudeos reprobatos: videm⁹ xp̃ianos ab oriẽte et occidente vocatos ad quoddã cõuiuiũ celeste: vt recũbãt cũ abraã: isaac ⁊ iacob: vbi panis iusticia: vbi potus sapie. Attẽdite ergo fratres. Hoc ei estis: ex q̃ ꝓpo estis: tũc ꝓdicato: nũc ꝓsentato. De his vtiq; estis q̃ vocati sunt ab oriẽte ⁊ occidẽte recũbere i regno celoꝝ: nõ i tẽplis idoloꝝ. Estote ergo corp⁹ xp̃i: nõ ꝓssura corpis xp̃i. Habetis vestimẽti fimbriã quã tãgat⁹: vt a ꝓfluuio sãguis. i. a carnis liũ voluptatũ fluxu sanemi. Hẽt⁹ iq̃ vestimẽti fimbriã quã

tangatis. Testem putate apostolos: sub textura vnitatis adherentes laterib⁹ christi. Jn his apostolis erat tãq̃ fimbria minimus ⁊ nouissimus paul⁹: ipso dicente. Ego sum minimus apostoloꝝ. Jn veste nouissimũ ⁊ minimũ fimbria est. Fimbria cũ contemptu aspicitur: sed cũ salute tãgitur. Qsq; ad hanc horam: ⁊ esurim⁹: ⁊ sitimus: ⁊ nudi sumus: ⁊ colaphizamur. Quid tam extremũ? quid tam contemptibile? Tange si fluxũ sanguinis pater⁹: exiet virtus de illo cuius vestis est: ⁊ sanabit te. Fimbria modo tangenda proponebat quando ex eodẽ apostolo legebat. Si enĩ quis viderit eũ qui habet scientiã in idolio recumbentem nonne conscientia ei⁹ cum sit infirma edificabit ad mãducandũ idolothita? Et peribit infirmus in tua scientia frater: ꝓpter quẽ xp̃s mortu⁹ est? Quõ putatis decipi posse simulachris hoies: q̃ a christianis honorari putãtur? Monuit inquit deus coz meũ: sed frater tuus non nouit coz tuũ. Si infirmus es: caue maiorẽ egritudinẽ. Si infirm⁹ nõ es cura infirmitatẽ fratris. Qui videt ista edificãtur ad idolia: vt nõ tm̃ ibi manducare sed ⁊ sacrificare desiderẽt. Ecce perit infirm⁹ in tua ꝑscientia frater. Audi frater. Si cõtemnebas infirmũ: etiam fratrẽ cõtemnis. Expergiscere. Quid in ipm̃ xp̃m peccas? Attende enĩ q̃ nullo pacto possis contenere. Sic aũt peccantes inquit in fratres ⁊ percuttẽtes conscientiã coz infirmã: in xp̃m peccatis. Sant nunc qui ista contenũt: ⁊ recumbant in idolio: nõne erunt ꝓmentes nõ tangẽtes? Et cum recubuerint in idolio vesciant ⁊ impleant ecclesiam: nõ salutẽ accepturi/sed ꝓcessurã facturi. Sed timeo inqes/ne offendam maiorem. Time ꝓrsus ne offendas maiorẽ. ⁊ non offendis deũ. Quid enĩ times: ne offendas maiorem? Vide ne forte maior sit isto quem times offendere. Maiorem certe noli offendere. Dec tibi regula ꝓponitur. Nõne manifestum eũ minime offendendum: qui maior est ceteris? Discute nũc maiores tuos. Primi tibi sunt pater ⁊ mater. Si recte educãtes: si in xp̃m nutrientes: audiendi in omnib⁹: obtemperandum eis in omni iussione contra maiorẽ si nihil iubeãt ⁊ seruatur illis. Quis est iquis maior eo qui me genuit? An ille q̃ tetigit creauit? Generat enĩ homo: creauit deus. Unde generat homo nescit: qd generatur⁹ sit nescit. Ille q̃ te vidit vt faceret anteq̃ eẽt quẽ fecit: certe maior est ꝑe tuo. Maior sit patria ⁊ ipis parentib⁹ tuis: vt quicqd iusserint parentes cõtra patriã non audiantur: ⁊ quicquid iusserit patria contra deum: nõ audiat. Si enĩ sanari vis: si post fluxum sanguinis: si post. xij. ãnos in illo morbo. si post ꝓsumpta oia in medicis ⁊ nõ recepta sanitate aliquando vis sana fieri o mulier: quã alloquor in typo eccl̃ie: iubet illud pater tuus: ⁊ illud iubet populus tuus. Sed dicit tibi dñs tu⁹. Obliuiscere populũ tuum: ⁊ domũ patris tui. Quo bono: quo fructu: qua mercede? Qm̃ cõcupiuit inqt rex decorem tuum. Cõcupiuit qõ fecit: qm̃ vt pulchram faceret fedam amauit. Pro infideli et feda sanguinem fudit: fidelẽ ac pulchrã reddidit: dona sua in te amauit. Quid enĩ sponso tuo contuliste? Quid in dote a priore patre ⁊ priore populo accepisti? Nonne luxurias ⁊ pannos peccatoꝝ. Ubi cit pannos tuos: discidit cilicia tuũ: miser⁹ est vt ornaret: ornauit vt amaret. Quid plura fratres xp̃iani? Audistis qz peccantes in fratres ⁊ percutientes conscientiã eoz infirmam. in xp̃m peccatis. Nolite contenere si nõ vultis deseri de libro vite. Qdiu conamur luculente ⁊ delectabiliter vobis dicere: q̃ doloz noster cogit quõcũq; dicere ⁊ tacere nõ pmittit? Quicũq; voluerit ista ptenere in xp̃m peccãt videãt qd agant. Paganos reliquos colligi volum⁹. Lapides estis in via: venire volentes offendũt ⁊ redeunt. Dicunt enĩ in cordib⁹ suis. Quare nos reliquam⁹ deos: quos xp̃iani ipi nobiscũ colunt? Absit a me inquis vt ego deos gentiũ colã. Noui: intelligo: credo. Quid facis de conscientia infirmi quã percutis? Quid facis de ꝓcioso? Si cõtemnis qõ emptũ est: vide quanti emptũ est. Peribit inqt infirmus in tua scientia quã te dicis habere vt scias q: nihil est idolũ: animo cogites deũ: ⁊ sic recũbas in idolio. Jn hac sciẽtia perit infirmus. Et ne cõtemnas infirmũ addit: dic. Propter quẽ xp̃s mortuus est. Quẽ vis cõtenere ꝓcium eius attende: ⁊ cum morte xp̃i totũ mundũ appẽde. Et ne adducte putares i infirmũ peccare ⁊ leue ducere peccatum ac paruipẽderes. Jn xp̃m inquit petis. Solent enĩ homies dicere. Jn hoiem pecco: nũquid in deum? Negas deũ xp̃m. Audes negare xp̃m deũ? An aliquid in idolio cũ recũberes didicisti? Nõ admittit istã doctrinã xp̃i doctrina. Quere vbi didiceris xp̃m nõ esse deũ. Pagani ꝟ solẽt dicere. Videt quid facit mense male? Videt quõ corrũpunt mores bonos: colloq̃a mala? Tu tbi de euãgelio loq̃ non potes: ⁊ de idolis loquẽtes audis. Amittis ibi q̃ xp̃s de⁹ est. Et qõ ibi bibis: in eccl̃ia vomis. Forte hic audes loq̃: forte inter turbas audes murmurare. Nunq̃d xp̃s nõ homo fuit? Nõne crucifixus est? A paganis hoc didicisti: salutẽ ꝓdidisti: fimbriis nõ tetigisti. Tãge ⁊ in hoc fimbriã recipe salutẽ: sicut eã te tãgere docuim⁹? eo qõ scriptũ est. Qui viderit fratrẽ in idolio recũbentẽ. Tange illã de diuinitate xp̃i. Et de iudeis dicebat eadẽ fimbria. Quoz ꝑres ex quib⁹ xp̃s ꝟm carnẽ: qui est sup oĩa deus benedict⁹ in seculа. Ecce in quẽ verũ deũ peccas: dum discumbis apud deos falsos. Non est inqt deus: qz genitũ est chartaginis: q̃ si si mars aut mercurius esset: de⁹ esset. Sz qõ ab ipsis beatur attende: nõ qd sit. Nam ⁊ ego tecũ scio: quia lapis est. Si genitũ ornamentum est aliqõ: ciues carthaginis bñ viuãt. xp̃i erũt genitũ carthaginis. Si aũt genitũ demoniũ est audisti ⁊ ibi. Que imolãt gẽtes demonijs imolãt: ⁊ nõ deo. Volo vos socios fieri demonioꝝ. Nouimus qz non est de⁹: vtinã ⁊ illi sic nozint. Sed ꝓpter eos q̃ hoc nõ nozit infirmos: nõ oz pcuti cõsciẽtia ipsoꝝ. Hoc monet apl̃s. Nam ⁊ illi q̃ numẽ habẽt ⁊ ꝓ numie accipiãt illã statuã: ara testat. Quid illic faciat ara: si illud nõ habet ꝓ numine? Nemo mihi dicat. Non est numen: nõ est de⁹. Jam dixi: vtinã sic ipsi nozint hoc: quõ nouim⁹ oẽs nos. Sed qd. Habeant pro qua re habeãt: qd ibi faciat: ara illa testat. Cõuicit omnium colentiũ mentes: non cõuincat recumbentes: sed nõ premant xp̃ianos: si premunt pagani. Corpus xp̃i est. Nõne hoc dicebam⁹? q̃ corpus christi premebat et tangebatur? Tolerabat ꝓmentes: querebat tangentes: atq; vtinã ffes a paganis premat corp⁹ christi: a quib⁹ premi solet: xp̃iani non premant corpus xp̃i. Fratres: ad nos pertinet vobis dicere: ad nos pertinet xp̃ianis loqui. Quid ei mihi de his q̃ foris sunt iudicare? Ipe apl̃s ait. Illos alloquimur alter: tanq̃ ifirmos. Blandiendũ est illis vt audiãt veritatẽ in vobis secanda putredo est. Si ẽritis vnde vincãtur pagani: vnde illuminent: vnde ad salutẽ vocent: deserite oẽs solẽnitates eoꝝ: deserite nugas ipsoꝝ: ⁊ si non consentiunt veritati nostre: erubescũt paucitati sue. Bon⁹ si fuerit qui tibi ꝓest: nutritor tu⁹ est. Malus si fuerit: tẽtator tu⁹ est: ⁊ nutrimẽta libenter accipe: ⁊ in tentatione approbare. Esto aurum. attende mundũ istũ tanq̃ fornacẽ aurifices. Jn vno angusto loco tria sũt: aurum: palea: ignis. Ad illa duo ignis apponit: palea vsit: aurum purgat. Cessit qs ne scio minis ⁊ adduct⁹ est ad idolũ. Ue mihi qz paleã plango: cinerem video. Nõ cessit minis: non cessit terroribus: adductus ad iudicẽ stetit in cõfessione sua: non est flexus ad idoliũ. Quid facit flãma? Nõne aurũ purgat? State i dño fratres. potẽtior ẽ q̃ vocant vos: minas impioꝝ ne timueritis: inimicos patimini. Habetis ꝓ quib⁹ oretis. Prorsus nõ vos terreãt. Hec est sanitas: haurite hinc in illo cõuiuio: hic bibite vnde satiemini: nõ illic vñ insaniat⁹: State in ꝺño. Aurũ eritis: argentei eritis. Jsta similitudo nõ a nobis est: de diuina scptura est. Legistis: audistis. Sicut in fornace aurũ ꝓbauit illos: ⁊ sicut olocausti hostiã accepit illos. Ecce qd eritis ad thesauros dei? Estote diuites de deo non eum facturi diuitem: sed de illo futuri diuites. Jmpleat vos: aliud nõ additatis ad cor vestrũ. Nunq̃d in superbiã vos erigim⁹? aut dicim⁹ vobis vt aduersꝰ potestates ordinatas contẽptores sitis? Non hoc dicim⁹. Qui ⁊ hinc egrotatis: tangite ⁊ hinc fimbriã illã vestimẽti. Jpe dicit apostolus. Sis aĩa potestatibus sublimioribus subdita sit: nõ est enĩ ptãs nisi a deo. Que aũt sunt: a deo ordinata sũt. Qui enĩ resistit potestati: dei ordinatioi resistit. Sz qd si illud iubeat quod nõ debeas facere? Hic sane contẽne potestatẽ. Timendo potestatẽ ipos humanarũ rerum gradus aduertite. Si aliqd iusserit curator: nõne faciẽdũ est? Tñ si contra ꝓconsul iubeat: non vtiq; contemnis potestatẽ: sed eligis maiori seruire. Nec hinc debet minor ira

sci: si maior prelata est. Rursum si aliquid ipe procōsul iubeat: t aliud iubeat imperator: nunqd dubitak in illo contemptu illi esse seruiendū: Ergo si aliud imperator t aliō deus: qd iudicatis? Solue tributū: esto mihi in obsequiū. Recte: sed non in idolio. In idolio prohibet. Quis prohibet? Maior potestas. Da veniā. Tu carcerē: ille gehennam minatur. Hinc iā tibi assumēda est fides tua tāq scutū in
Ephe.vj. quo possis omnia ignita iacula inimici extinguere. Sed ī iudiak cōtra te potēs: acuit nouaculā vnde capillos radat nō vnde caput incidat. Sō dixi modo: audistis in psalmo.
Psal.lj. Sicut nouacula acuta fecisti dolum. Quare dolū potētis male nouacule cōparauit? Or non admittitur nisi ad superflua nostra. Sicut capilli in corpore nostro tāq superflui videntur t sine detrimento carnis raduntur: sic quicquid potest tibi facere irat? potēs: inter superflua tua numera. Tollit paupertatē tuā: nunqd tollit diuitias tuas? Paupertas tua: diuitie tue ī corde tuo. Superflua tua potuit tollere: damno potuit afficere: permisit? t vsq ad ledendū corpus. Etiā ista vita cogitantib? aliam vitam: ista inquam vita inter superflua deputanda est. Nam t martyres cōtēpserūt illam. Non vitam perdiderunt: sed vitam acquisierūt. Certi estote fratres inimicos non amitti adu Cus infideles nisi quantū prodest temptandis t probandis fidelibus. Certi estote fratres: nemo aliō dicat. Omnē curam vestram super dñm mittite: prorsus vos ipsos totos plici te in eum. Non se subducit vt cadatis: ille qui nos creauit
Wat.x. t de ipsis capillis nostris securitatē nobis dedit. Amē dico vobis inqt: t capilli capit vestri numerati sunt. Capilli nostri numerati sūt deo: quanto magis mores nostri: cui noti sunt sicut capilli nostri? Oldete: qr minima nō contēnit deus. Nā si contemneret: nec crearet. Nam et capillos nostros ipse vtiq creauit: t nūeratos habet. Sed mō cum
Luc. xxj. sunt (inquis) forte peribūt: t hinc audi vocem ei?. Amē dico vobis: capillus capitis vestri nō pibit. Quid times homīē: homo in sinu dei posit? Tu de illius sinu noli cadere: quicqd ibi passus fueris: ad salutē valebit: non ad perniciem. Laniatus membrorum martyres pertulerunt: t timent xpiani iniurias temporū xpianorum? Qui tibi facit iniuriā modo: timens facit. Nō dicit aperte veni ad idoliū nō dicit aperte veni ad aras meas: ibi cōuiuare. Et si dixerit t nolueris: hoc conqrak: hoc in postulationē: hoc in ārimoniā deponat. Noluit venire ad aras meas: noluit venire ad tēplū gō veneror. Hoc dicat. Nō audet dicere: ꝛ alia machiak dolose. Para capillos: nouaculā acuit: ablatur? est superflua tua: rasurus quicquid relicturus es. Tollat quicqd permanebit si pōt. Quid tulit potēs nocēs? Quid magnum tulit? Quod fur: quod effractor: vt multū seuiat qō latro. Si t ad ipm corpus occidendū permissus fuerit: quid tollit nisi quod latro? Honorauit cū dixi latro. Nam qualiscūq latro: homo est. Quod febris: quod scorpi?: qō fungus mal?. Ista tota potentia seuientiū est: facere quod fungus. Wanducant boies fungum malum: t moriuntur. Ecce in qua fragilitate est vita hūana: quā quandoq relicturus es: noli pro illa sic pugnare vt tu relinquaris. Tua nra xps est: xpm attēde. Pati venit: sed t glorificari. Contēni: sed etiā exaltari. Mori: sed etiā resurgere. Op? te terret: mercedē vide. Quare vis peruenire delicat? ad eā rem ad quā nō perducit nisi labor? Sed times ne perdas argentum tuum: qr ad argentū tuum cū magno labore pueniśti. Si ad argentū tuū quod qnq vel moriēs amissur? es non
✍ peruenirī sine labore: ad vitā eternā sine labore vis peruenire? Charior sit tibi illa ad quā post omnes labores sic p: uenies vt nunqm amittas. Si hoc tibi char est ad quā post oēs labores sic peruentśti vt aliqn amissur? sis: quāto magis illa perpetua desiderare debemus? Verbis ipsorū ne
℔ credatis: nec timeatis: hostes nos dicunt idolorum suorū. Sic prestet de? t det oia in potestate: quomodo dedit qō factū est. Hoc enī dicim? charitati vestre ne faciatis ista quando in potestate vestra nō est vt faciatis illud. Prauorum hominum est: furiosorum: circūcellionū: t vbi potestatem non habent seuire: t velle mori. Properant sine causa. Audistis que vobis legimus: omnes q nuper in mapalib?
Deutero. vij. t. xij. affuistis. Cū data vobis fuerit terra in potestatē. (Prius ait in potestatem: t sic dixit que facienda sunt.) Aras eorū (inquit) destruetis: lucos eorum cōminuetis: t oēs titulos eorum confringetis. Cū acceperitis potestatem hoc facite vbi nobis non est data potestas nō facim?: vbi data est nō ptermittim?. Multi pagani habent istas abominationes in fundis suis: nunqd accedim? t cōfringim?? Prius enī agim? vt idola in eorū corde frangam?. Quando christiani t ipsi facti fuerint: aut inuitant nos ad tam bonum op?: aut preueniūt nos: modo orandū est pro illis: nō ir ascendū illis. Si mouet dolor magn?: aduersus xpianos mouet: aduersus fratres nostros mouet: qui sic volūt intrare in ecclesiam vt hic corpus habeāt: alibi cor. Tot? intus esse debet Si intus est quod videt homo: quare foris est qō videt deus? Sciatis aūt charissimi murmura eorū coniungere se cum hereticis: cū iudeis. Heretici iudei t pagani vnitatē fecerūt contra vnitatē: qr contigit vt quibusdam locis disciplinam acciperēt iudei propter improbitates suas: criminant t suspicant aut fingunt: quia talia de illis semper
ij. Mac. xiij. ꝗram?: qr contigit vt alicubi heretici penas darent legib? pro impietate t furore violentiarū suarum: tam nos dicūt per oia querere aliquam incōmoditatē ipsorum ad perniciem. Rursus qr contra paganos placuit vt leges ferrent: immo pro paganis si sapiant. Sicut enī pueris insensatis ad lutum ludentib? t manus coinquinantibus pedagog? cum venit seuerus: lutum de manu excutit: codicem porrigit: ita voluit deus per principes subditos sibi terrere corda insensata puerilia: vt abijciāt lutū de manibus t aliqd vtile faciāt. Quid est vtile de manib?? Frange esurienti panem tuum: t egenū sine tecto iduc in domū tuā. Et tū puerī euadūt ab oculis pedagogi t redeūt ad lutum furtim: t
Wat.xxv. qñ inueniunt abscōdunt manus ne videant. Quia ergo volūt deus: putant nos vbicūq querere idola: que cū inuenerimus in omnib? locis frāgere. Quare? Nō ante nos sunt loca in quib? sunt? Aut vere ignoram? vbi sint ista? Et tū non facim?: qr non dedit in potestatem deus. Quando det in potestatē: qñ xpianus erit cui? res est: modo factū voluit cui? res est. Si nollet ipm locū dare ecclie: t tantū iuberet in re sua: nō rem idola puto: qr deberet summa devotione fieri a christianis: adiuuaret absens. Xpiana anima q de terra vult deo gratias agere: nō vult tibi aliqd esse in cō tumelia dei. Huc accedit: qr ecclesia dedit ipsa loca: et in re ecclesie idola futura erāt. Fratres: ecce qd displicet paganis? Parum est illis qr de vilis ipsorum non illa tollimus: non illa frangim? t nostris volunt ea seruari. Cōtra idola predicamus: de cordibus illa tollim?: sum? persecutores idolorum. Profitemur. Nūquid seruatores? Nō facio vbi non possum: non facio vbi cōqueretur dñs rei. Vbi autem vult fieri t gratias agit: reus ero si nō fecero.

¶ De tribus quorum vnus dixit. Dñe sequar te quocumq ieris t reprobatus est. Alius non audebat t excitatus est. Tertius differebat t culpatus est. Sermo. vij.

Ec hoc capitulo euangelij qō dñs donauit audite. Lectū est enī dñm iesum differentem egressum obtulit se vn? vt eum sequeretur t reprobat? est: alius nō audebat t excitatus est: tertius differebat t culpat? ē. Qr ei dixit | Dñe sequar te quocūq ieris. | Quid tam promptū: qd tam impigrū: quid tam paratum: t quid ad tantū bonū aptissimū: sequi dominū quocumq ierit? Miraris hodie quid ē hoc: q magistro bono dño iesu xpo inuitante discipulos quib? daret regnum celoꝝ: displicuit tam paratum. Sed qr talis magister erat q futura preuiderit: intelligimus fratres istū hominē si sequeretur xpm: suas q̄stuq fuisse nō q iesu xpi. Ipse enī dixit. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe: intrabit in regnū celorū. Et ipse de ipis fuit: nec sic ipe nouerat quomodo inspiciebat. Nam si iam se factū esse sperabat: si tā dolosum et insidiosum se nouerat: cui loquerek non nouerat. Ipse est enī de quo cuāgelista ait. Nō opus habebat vt quisq ei testimoniū perhiberet de homie. Ipse enī sciebat qd esset in boie. Quid ergo
Psa.j. rñdit? | Vulpes foueas habēt t volatilia celi nidos filiis aūt hois nō hz vbi caput reclīet. | Sz vbi ū hz? In fide tua
Rom.xj. Vulpes enī foueas habēt in corde tuo: qr dolosus es. Et volatilia celi habent nidos in corde tuo: elat? es. Dolosus est qui simplicitatem? Et alterū cōtinuo tacentē t nihil dicentē: nihil promittentem. | Sequere me. | Quantū mali in illo: tantū boni videbat in isto. Sequere me dicis nolenti. Ecce habes hoiem paratum. Sequor te quocūq ieris: t tu dicis nolenti. Sequere me? Istū inquit declino: q video sibi foueas: video nidos. Quid ergo molestus es huic: quē prouocas t excutis? Ecce iam cōpellis t non venit: hortaris t non sequit. Quid enī dicit. | Ibo prius sepelire patrē meū. | Fides cordis eius dño se ostendebat: sed pietas differebat. Dñs aūt xps quādo parat hoies cuangelio: nullā excusationē vult interponi carnalis hui? tēporalisq pietatis. Est quidem: et lex dei habet: t ipe dñs arguit iudeos: qr distribuebant
Ephe.vj. ipm mandatū dei. Et paulus apls in epistola sua posuit t dixit. Hoc est mandatū primū in repromissiōe. Honora patrem tuū t matrē tuam: deus vtiq dixit. Volebat enī iste iuuenis obtemperare deo t sepelire patrē suū: sed est locus t est tempus t est res: qui huic rei: huic tempori: huic loco seruiat. Honorādus est pater: sed obedientādū deo est. Amādus est generator: sed preponendus est creator. Ego inqt ad euangelīū te voco: ad aliud opus mihi necessarius es. Melius est hoc: q̄q quod vis facere. | Sine mortuos sepelire mortuos suos. | Pater tuus mortu? est: sunt alij mortui qui sepeliant mortuos. Mortui sepeliētes mortuos q̄ sūt.
B Cant. ij. Potest ne mortuus a mortuis sepeliri? Quomō inuoluūt si mortui sunt? Quō plangunt si mortui sunt? Et inuoluūt et plangūt: t mortui sunt: qr infideles sunt. Docuit nos qō scriptum est in cantico canticorum dicente ecclesia. Ordinate in me charitatem. Quid est ordinate i me charitatē? Facite gradus: t cuicūq debetur restituite. Nolite anteriora posterioꝝ ib? subdere. Amate parentes: sed preponite
ij. Mach. vij. deum parentibus. Attendite matrem machabeorū. Filij inquit: nescio quomō apparuistis in ventre. Cōcipere vos potui: parere potui: formare vos nō potui. Illum ergo audite: illū mihi preponite. Nolite attēdere: ne sine vobis remanes. Precepit: t secuti sunt. Quod docuit mater filios hoc docebat dñs ieſ? xps istū cui dicebat: sequere me. Or nunc ali? discipulus misit se in medio cui nemo aliquid dixit. | Prosequar te dñe | ait | sed vado primum renunciare
Luc. ix. bis qui in domo sunt. | Credo hic sensus est. Nuncte meis ne forte quomodo fieri solet querant me. | Et dñs. Nemo ponens manū super aratrū t respiciens retro: aptus est regno celorum. | Vocat te oriēs: t tu attēdis occidentē. In hoc capitulo hoc discim?: qm̄ quos voluit dñs: hos elegit
Rom.xj. Elegit aūt sicut dicit apostolus: t pm suam gratiam: t pm illorū iusticiā. Talia enī sunt verba apli. Attēdite inquit quid dicit helias. Dñe: prophetas tuos occiderūt: altaria tua euerterūt: t ego relictus sum solus: t querunt animam meam. Sed quid dicit illi respōsum diuinum? Reliqui mihi septem milia virorū qui nō curuauerūt genu ante baal. Solum te putas esse seruū bene labozantem: sunt t alij metimentes: t nō pauci. Nam septem milia habeo. Et adiunxit. Sic ergo t in hoc tempore. Trediderūt ergo aliqui iudei: t multi fuerāt reprobati: sicut t ille qui vulpium foueas gestabat in animo. Sic ergo inquit t in hoc tēpore reliquie per electionē gratie israel salue facte sunt: id est idem xps est nunc qui tūc: t modo qui t illic tūc helie dixit. Reliqui mihi. Quid est reliq mihi? Ego illos elegi: q vidi mētes eorum de me presumentes nō de se: nec de baal. Nō sūt mutati: sic sunt vt a me facti sunt: t tu q loqueris nisi de me presumeres vbi esses? Nisi gratia mea plenus esses: nonne eñ baal etiā ipse genu flecteres? Gratia aūt mea plenus es qr nihil de tua virtute: sed totū de mea gratia presumpsisti. Noli ergo in hoc gloriari vt putes te in seruitio tuo nō habere conseruos: sunt quos elegi sicut t te: de me scilicet presumētes. Sicut ait apls. Et nunc reliqe per electionē gratie salue facte sūt. Caue o xpiane: caue superbiā. Licz enī imitator sanctorū sis: totū gratie semper reputa: quia vt est aliquid reliquū: gratia in te dei non tuū meritum fecit. De tpis denīq reliquis dixerat prophetā Esaias cōmorans. Nisi dñs sabaoth reliqsset nobis semen: sicut sodoma facti essemus: t sicut gomorra similes fuissem?. Sic ergo inquit t in hoc tēpore reliquie per electionem gratie
Rom.xj. salue facte sunt. Si aūt gratia inquit: iam non ex operib? id est iam nō de tuo merito extollaris. Alioqn gratia iam non est gratia. Si enī de tua opera presumis: ergo merces tibi redditur: nō gratia cōdonatur. Si aūt gratia est: gratis datur. Interrogo nūc. Credis o peccator xpo? Dicis. Credo. Quid credis? Gratis vniuersa peccata p ipm tibi posse remitti. Habes qō crediditi. O gratia gratis data. Quid tu iuste credis? Te sine deo nō posse seruare iustitiā ipsius. Ergo totū reputa q̄ iustus es pietati. Or aūt peccator es: tue iniqtati ascribe. Esto accusator tu?: t ille erit indultor tu?. Omne enī crimē: facin? vel peccatum nostre est negligentie: t omnis virtus t sanctitas dei est indulgētia. Conuersi ad dominum.

¶ De eo qō scriptum est in euangelio ſm Matheum. Confiteor tibi pater dñe celi et terre. Et cetera que sequuntur. Sermo. viij.

SAnctū euangeliū cū legeret: audiuimus exultasse dñm iesum i spū t dixisse. | Cōfiteor tibi pater dñe celi t terre: qr abscondisti hec a sapientibus t prudentib? t revelasti ea parvulis. | Hucusq interim verba domini: si digne: si diligenter: si quod primū est pie considerem?: inuenim? primitus non semper cū in scripturis legim? confessionem: debere nos intelligere vocem peccatoris. Maxime aūt hoc dicendū fuit: et hinc admonēda charitas vestra: qr mox vt hoc verbum sonuit lectoris: secutus est etiā son? tonsionis pectoris vestri: audito scilicet qō domin? ait. Confiteor tibi pater. In hoc ipo q sonuit. Cōfiteor. pectora tutudistis. Tundere aūt, pect? quid est nisi arguere quod latet in pectore: t euidēti pulsu occultū castigare peccatū? Quare hoc fecistī: nisi qr audistis. Confiteor tibi pater? Confiteor audistis. qui confitet non attendistis. Nūc ergo aduertite. Si cōfiteor xps dixit a quo est lōge omne peccatū: non solius est peccatoris: sed etiā laudatoris. Cōfitemur ergo: sive laudantes deū: sive accusantes nosipsos. Pia est vtiq cōfessio: sive cum te reprehendis q̄ non es sine pctō: sive cum illum laudas q non potest habere peccatū. Si aūt bene cogitemus: reprehensio tua laus ipsius est. Quare enī iam cōfiteris in accusatiōe ipsius tui? Quare cōfiteris: misi qr ex mortuis vivus factus es. Scriptura quippe ait. A mortuo quasi q̄ nō sit perit cōfessio. Si perit a mortuo confessio: qui confitet vivit. Et si peccatū confitek: vtiq a morte reuixit. Si peccati cōfessor reuixit a morte: quis eum suscitauit? Null? mortu? est suipsi? suscitator. Ille se potuit suscitare/q mortua carne nō mortuus est. Eteni hoc suscitauit qō mortuū fuerat. Ille suscitauit qui viuebat in se: in carne autē suscitāda mortuus erat. Non eī pater solus filiū suscitauit: de quo dictum est ab apostolo. Propter quod eū deus exaltauit: sed etiā dñs seipsum: id est corpus suū. Unde dicit. Soluite templum hoc t in triduo suscitabo illud. Mortu? aūt est peccator: maxime ille quem moles consuetudinis ꝑmit: quasi sepultus est lazarus. Parum enī erat quia mortu?: et iam sepult?. Quisqs igitur male consuetudinis: male vite: terrenarum scilicet cupiditatū mole premitur: ita in illo iam factū sit/quod in q̄dam psalmo mirabiliter dicitur. Dixit stultus in corde suo: nō est de?. Fit talis de quali dictū est. A mortuo velut q non sit perit confessio. Quis eum resuscitauit: nisi q remoto lapide clamauit dicens. Lazare prodi foras? Quid est autē foras prodire: nisi qō occultum erat foras prodire? Qui confitet: foras prodit. Foras prodire nō posset nisi viueret. Viuere nō posset nisi resuscitatus esset. Ergo in cōfessione sui accusatio dei laudatio est. Dicit ergo aliquis. Quid prodest ecclesia si tam ꝓfessor voce dominica resuscitatus prodit? Quid prodest ecclia ꝓsitenti: cui dñs ait. Que solueritis i terra: soluta erūt i celo? Ipm Lazarum attēde. Cum vinculis prodit. Jam viuebat cōfitēdo: sed nondū liber ambulabat viculis irretit?. Quid ergo facit ecclesia cui dictū est. Que solueritis soluta erūt nisi quod ait dñs continuo ad discipulos. Soluite illum t sinite abire? Sive ergo nos accusem?: sive deum laudem? bis deū laudam? si pie nos accusamus deūq laudamus. Quādo deū laudam?: tanq eum qui sine pctō est/predicam?. Si aūt nosipos accusam?: ei p quē resurrexim? gliabundam?. Hoc si feceris: nullā occasiōem inuenit inimic? q te

A Wat. xj.

Ecc. xvij.

Phil. ij. Joh. ij.

Ps. xliij. et. lij. Ecclij. se. di. xvij. ca. j.

Wat. xvj. Joh. xj.

circũueniat ante iudicẽ. Cum enĩ tu ipse fueris accusator et domin⁹ liberator: qd erit ille nisi calumniator? Merito ille hinc sibi tutelam promouit aduersus inimicos non cõspicuos: carnem ⁊ sanguinẽ miserandam potius q̃ cauendam: sed aduersus illos inimicos cõtra quos apostol⁹ nos hortatur vt armemur. Nõ est nobis colluctatio aduersus carnem ⁊ sanguinẽ: id est aduersus homines quos videt⁊ scitis in vos. Vasa sunt: alius vtitur. Organa sunt: ali⁹ tã git. Immisit se inq̃t diabolus ĩ cor iude: vt traderet dñm. Ait alicꝺ. Quid ergo ego feci? Audi apostolũ. Necꝫ vetis locũ diabolo. Tu mala voluntate locum dediſti: intrauit: possedit: vtitur. Si locum non dares: nõ posſideret. Ergo nos admonẽs ait. Non est nobis colluctatio aduersꝰ carnem ⁊ sanguinẽ: sed aduersus p̃cipes ⁊ potestates. Posſit qſcꝫ putare aduersus reges terre: aduersus potẽtes seculi. Quare? Xp̃i nõ caro ⁊ sanguis? Semel dictũ est: non aduersus carnem ⁊ sanguinẽ. Auertere ab oi homĩe. Qui ergo restant inimici? Aduersus p̃ncipes ⁊ potestates spiritalis necꝫcie: rectores mũdi. Quasi plus dedit diabolo ⁊ angelis eius. Plus dedit: rectores mũdi appellauit. Sed ne male intelligas: exponit quid sit mũdus: cuius sint illi rectores. Rectores mũdi tenebrarum harũ. Qui? est mũdi tenebrarum harum quibus est rector? Dilectorib⁹ suis ⁊ infidelibus plenus est mũdus. Has appellat apl's tenebras. Harũ rectorẽ diabolus ⁊ angeli eius. Ne tenebre nõ naturales sunt: nõ incõmutabiles sunt: mutanꝺ ⁊ lumẽ efficiunꝺ: credunt ⁊ credẽdo illuminanꝺ. Quod cũ in eis factum fuerit: audient. Fuistis enĩ aliqñ tenebre: nũc autem lux in dño. Rursum quando lux: non in te sed in dño. Quid enĩ habes qd̃ non accepisti? Qz ergo sũt inuisibiles inimici: iuuisibiliter sunt expugnãdi. Quippe hostem visibilẽ vincis feriẽdo: inuisibilem vincis credendo. Visibilis est hostis homo: visibilis est ⁊ ferre. Inuisibilis est hostis diabolus: inuisibile est ⁊ credere. Est ergo pugna inuisibilis aduersus iuuisibiles inimicos. Ab his inimicis quomodo se tutũ dicit quidam? Hoc enĩ ceperam dicere: ⁊ necesse habui de his inimicis aliquando cum mora tractare. Jam ergo cognit⁊ inimicis: videam⁹ tutelã. Laudãs inuocabo dñm: ⁊ ab inimicis meis salu⁹ ero. Habes quid agas. Laudãs inuoca: sed dñm laudãs inuoca. Si enĩ te laudauer⁊: ab inimicis tuis salu⁹ nõ eris. Laudans inuoca dñm: ⁊ ab inimic⁊ tuis salu⁹ eris. Quia q̃ait ipe dñs. Sacrificiũ laudis glorificabit me: et ibi via ẽ vbi ostẽdã illi salutare meum. Vbi via? In sacrificio laudis. Noli pedem extra hanc viam mittere. In via esto: noli a via recedere. A laude dñi nec vnguẽ: nedum pedẽ. Si enĩ volueris ab hac via deuiare: ⁊ pro dño te laudare: non eris saluus ab illis inimicis: qz de illis dictum est. Juxta semitã scandala posuerũt mihi. Quicꝺ ergo putaueris boni te habere abs te: deuiasti a laude dei. Quid tã mirar⁊ si te seducit inimicus: quãdo tu ipius seductor es? Audi apostolum. Qui enĩ putat se aliqꝺ esse cũ nihil sit: seipm seducit. Dñm ergo attẽde ꝓtentẽ. Cõfiteor tibi dñe pater celi ⁊ terre. Confiteor tibi: laudo te. Laudo te: non accuso me. Quantũ aũt pertinet ad ipius hois susceptionẽ: tota gratia singular⁊ gratia: pfecta gratia. Quid meruit homo ille q̃ xp̃s est: si tollas gr̃am? Et tantã gratiã: qz vnum oportebat esse xp̃m: ⁊ ipm esse quẽ nouimus. Tolle gratiã istã qd christus nisi homo? Quid nisi qd tu? Suscepit animam: susscepit corpus: suscepit plenũ hominẽ. Coaptat sibi: vnam facit dñs cũ seruo personam. Quãta ista gratia: xp̃s i celo xp̃s in terra. Simul xp̃s ⁊ in celo ⁊ i terra: nec duo xp̃i: sed idẽ christus in celo ⁊ in terra. Xp̃s apud patrẽ: xp̃s in vtero virginis: xp̃s in cruce: xp̃s apud iferos subueniẽs ꝺbus dam. Eo aũt ipo die xp̃s in paradiso cũ latrone cõfitente. Et ibi latro quid meruit: nisi qz illã viã tenuit: vbi ostẽdit salutare suũ? A qua tibi pes nõ exeat. In eo ei q̃ se accusauit: deũ laudauit: vitam suã beatã p̃sumpsit ꝺdem a domino: ⁊ ait illi. Dñe memẽto mei cũ veneris in regnũ tuũ. Cõsiderabat enĩ factorꝫ sua: ⁊ p magno habebat si et vel in fine parceret. Dño aũt ꝓtinuo cũ ille diceret. memento mei: sz qñ? cũ veneris in regnũ tuũ. Amẽ: inqt dico tibi hodie mecũ eris i paradiso. Via obtulit: qd miseris distulit. Audi ergo dñm cõfitentem. Confiteor tibi dñe pater celi ⁊ terre. Quid cõfiteor? In quo te laudo? Hec enĩ pfessio (vt dixi) laudẽ habet. Qui abscõdisti hoc a prudẽtib⁹ ⁊ sapiẽtibus: ⁊ reuelasti ea paruulis. Quid est hoc fratres? A contrario sensu intellige. Abscõdisti hec inquit a sapientib⁹ ⁊ prudentib⁹: ⁊ nõ dixit reuelasti ea stultis ⁊ impudentib⁹: sed ait. Abscondisti quidem a sapientibus et prudentib⁹: et reuelasti ea paruulis. Sapientib⁹ ⁊ prudentib⁹ irridendis: arrogantibus falso grandibus vere aũt tumentibus: opposuit nõ sapientes nõ prudẽtes: sed paruulos. Qui sũt paruuli? Humiles. Ergo abscõdisti hec a sapiẽtib⁹ ⁊ prudentibus: Nomine sapientiũ ⁊ prudentiũ superb⁹ intelligi põt. Ipse exposuit cũ ait. Reuelasti ea paruulis. Ergo abscondisti nõ paruulis. Quid est non paruulis? Non humilibus. Quid est nõ humilib⁹ nisi supbis? O via dominꝰ: aut non erat: aut latebat vt reuelek nobis. Vñ dño exultauit: nisi qz reuelatũ est paruulis? Debem⁹ esse paruuli. Nã si voluerim⁹ esse magni: quasi sapientes ⁊ prudentes: non nobis illud reuelatur. Qui sunt magni? Sapientes ⁊ prudentes. Dicentes se esse sapiẽtes: stulti facti sũt. Habes re mediũ a contrario. Si dicendo te esse sapientẽ stult⁹ fact⁹ es: dic te stultũ ⁊ sapiens eris. Sic dic. Dic ⁊ intus dicqꝫ sic est vt dicis. Si dicis coram hoibus noli dicere: ⁊ coram deo non dicere. Prorsus qd̃ ad teipm pertinet: qd̃ ad tua tenebrosus es. Quid est enĩ aliꝺ esse stultũ: nisi eẽ tenebrosum in corde? Denicꝫ de illis sic ait. Dicẽtes se eẽ sapiẽtes stulti facti sunt. Antecꝫ hoc dicerent: qd sursum? Et obscuratũ est insipiẽs cor. Dic qz tu tibi lumẽ non es. Et multũ oculus es: lumẽ nõ es. Quid prodest patens ⁊ sanꝰ oculus si lumẽ desit? Ergo dic a te tibi lumen non esse: ⁊ clama qd̃ scriptũ est. Tu illuminabis lucernã meã dñe. Lumie tuo dñe illumiabis tenebras meas. Mee enĩ nihil nisi tenebre tu aũt lumen fugans tenebras illuminans me: nõ mihi lumen existens: sed lumẽ non participans nisi in te. Sic Johãnes ⁊ amicus sponsi: christus putabat: lumen putabat. Non erat ille lumen: sed vt testimoniũ perhiberet de lumine. Quod aũt erat lumen: erat lumen verũ. Quid est verũ? Quod illuminat omnem hominem. Si verũ lumen qd̃ illuminat omnem hominem: ergo ⁊ iohãnem recte dicentẽ: recte confitentem. Nos aũt de plenitudine eius accepimus. Vide si aliud dixit q̃ tu illumiabis lucernã meam dñe. Denicꝫ iã illumiat⁹: testimoniũ phibebat. Propter eos: lucerna diei testimoniũ phibebat. Vide qz lucerna est. Vos inquit misistis ad Johannẽ: ⁊ voluistis exultare ad horã in lumine eius. Ille erat lucerna ardẽs ⁊ lucẽs. Ille lucerna: hoc est res illuminata: accẽsa vt luceret. Que accendi põt: põt extingui. Sed vt nõ extinguar: ventũ superbie nõ patiar. Ergo cõfiteor tibi dñe pater celi ⁊ terre: qd̃ abscõdisti hec a sapientib⁹ ⁊ prudentib⁹: lumen se putantibus: tenebre erant. Et eo q̃ tenebre erant ⁊ lumen se putabant: nec illuminari potuerant. Illi aũt qui tenebre erant: et tenebras se esse confitebantur: paruuli erant nõ magni: humiles erant: nõ superbi. Recte ergo dicebãt. Tu illumiabis lucernam meã dñe. Se agnoscebãt: dñm laudabant: a via salutari nõ recedebant. Laudãtes dñm inuocabant: ⁊ ab inimicis suis salui erant.

De eo quod scriptum est in euãgelio fm eundem. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis: et ego reficiam vos. ⁊ cetera.

Sermo.ix.

Jrũ quibusdã videt fratres charissimi cũ audiunt dñm dicẽtẽ. Venite ad me oẽs q̃ laboratis ⁊ onerati estis et ego reficiã vos. Tollite iugum meũ sup vos: ⁊ discite quia mitis sum ⁊ humilis corde: ⁊ inuenietis requiẽ animab⁹ vestris. Jugũ enĩ meum suaue est ⁊ onus meũ leue. Et considerant eos q̃ iugũ ipm intrepida ceruice subierũt: ⁊ illã sarcinam mãsuetissimis humeris acceperũt: tantis agitari ⁊ exerceri difficultatibus huius seculi: vt nõ a laboribus ad quietẽ: sed a dente ad laborem vocati videanꝺ: cũ et apostolus dicat. Qui volũt in xp̃o pie viuere persecutionẽ patienꝺ. Ait ergo aliqꝺ. Quo iugũ leue est: ⁊ sarcina leuis: qñ qdẽ illud iugũ ⁊ sarcinã ferre nihil est aliꝺ q̃ pie viuere i xp̃o. Et quo dicit. Venite ad me q̃ laboratis ⁊ onerati est⁊ ego reficiã vos.

non pot⁹ dicit. Venite qui vacatis vt laboretis? Mã ⁊ vacantes inuenit quos conduxit in vineam: vt ferret estum dici. Et sub illo iugo leui ⁊ sarcina leui: audiamus apostolum dicere. In omnibus commẽdantes nosmetipsos tanq̃ dei ministros: in multa patientia: in tribulationib⁹: i necessitatib⁹: in angustijs: in plagis ⁊ cetera. Et alio loco in eadẽ epistola. Aiudeis quinquies quadragenas vna min⁹ accepi. Ter virgis cesus sum: semel lapidat⁹ sum: ter naufragium feci: nocte ⁊ die in profundo maris fui. Et cetera q̃ numerari pericula quidẽ possũt: sed tolerari nisi spũsctõ iuuante non possũt. Qia ergo illa q̃ cõmemorauit aspera et grauia: frequenti⁹ ⁊ abũdanti⁹ sustinebat: sed pfecto aderat ei spũsctus q̃ in exteriorib⁹ hois corruptione interiorẽ renouaret de die in diẽ: ⁊ gustata requie spiritali in affluẽtia delitiaꝫ dei: in spe btitudinis future oia p̃sentia delinebat aspera ⁊ oia grauia releuarent. Ecce q̃ suaue iugũ xp̃i portabat ⁊ q̃ leue sarcinã: ⁊ oia illa q̃ superius enumerata dura ⁊ imania ois auditor horrescit: leuẽ tribulationẽ diceret: intuens interiorib⁹ ⁊ fidelibus oculis: quãto ꝓcio tẽ poraliũ emẽda sit futura vita: nõ pati eternos labores impiorꝫ: ⁊ sine vlla sollicitudie ꝑfrui eterna felicitate iustorꝫ.

Secari ⁊ vri se hoies patiunt: vt dolores non eterni sed ali quãto diuturniores vlceris acriorꝫ dolorũ ꝓcio redimanꝺ in lãguida ⁊ in certa vocatiõis breuissime atq̃ vltima vita Immanissimis bellis miles atterit: plurib⁹ fortasse ãnis i laborib⁹ inꝺet? q̃ in ocio q̃turus. Quib⁹ tẽpestatib⁹ ⁊ procellis: q̃ horribili ⁊ tremẽde feuicie ecli ⁊ maris sportuni sũt mercatores vt diuitias vẽtosas acq̃rãt: maiorib⁹ q̃ q̃b⁹ acqsitum sunt piculis ⁊ tẽpestatib⁹ plenas. Quos estus q̃ frigoꝛa: q̃ pericula ab eqs: a fossis: a precipitijs: a fluminibus: a feris pferunt venatores: quẽ laborẽ esuriendi ⁊ sitiẽdi: quãtas vilissimi ⁊ sordidissimi cibi ⁊ pot⁹ angustias vt bestiã capiãt: ⁊ interdũ nec ipsue bestie carnes ꝓpter quã hec tãtas sustinẽt epulis necessarias. Qq̃ ⁊ si ap ceruisq̃ capiat: magis suaue sit venãtis aio qz capt⁹ ẽ: q̃ comedentis palato qz coct⁹ est. Quãtis cruciatib⁹ ꝓpe q̃tidianarũ plagarꝫ tenera pueroꝛ etas sbdit? Quãt⁊ ẽt schol' vigiliaꝫ ⁊ abstinẽte molestijs exercenꝺ? nõ ꝓpter discẽdã sapientiã sed ꝓpter opes honoresq̃ vanitatis: vt nũeros ⁊ lras ⁊ diserras fallacias eloq̃ discãt? Sz in his oib⁹ q̃ hec nõ amãt eadẽ grauia patiunꝺ. Qui vero amãt eadẽ quidẽ: sz nõ grauia pati videnꝺ. Qia ci scua ⁊ imania: prorꝫ? facilia ⁊ ꝓpe nulla efficit amor. Quãto q̃ certi⁹ ac facili⁹ ad verã btitudinẽ charitas facit: qd̃ ad misertã quãtũ potuit cupiditas fecit. Et facile tolerat q̃lz aduersitas tpalis: vt eterna pena vitet: eterna reqes ꝓparet? Nõ imerito ille vas electionis cũ tgẽti leticia dixit. Nõ sũt ꝓdigne passiões huj⁹ tpis: ad futurã gl̃iam q̃ revelabit i nob⁊. Ecce vñ illõ iugũ suaue ẽ ⁊ sarcina leuis. Et si angusta est paucis eligentib⁹: facilis tñ oib⁹ diligẽtib⁹. Dicit psalmista. Propter verba labiorꝫ tuorꝫ: ego custodiui vias duras. Sz q̃ dura sũt laborãtib⁹ elsẽ ipis mitescũt amãtib⁹. Propt qd̃ ita diuine pietat⁊ dispẽsatiõe actũ est: vt interior hõ q̃ renouat̃ de die i diẽ: nõ adhuc sub lege posit⁹/sz tã sub gr̃a exoneratꝰ? sarcinis innumerabiliũ obſuationũ: qd̃ erat reuera graue iugũ: sz dure ceruici cõueniẽter ipositũ: facilitate simplicis fidei ⁊ bone spei ⁊ sctẽ charitatis q̃cꝺ molestiaꝫ exteriori hoi forinsecus intulisset ille princeps q̃ missus est foras: interiore gaudio leue fieret. Nihil ei tã facile bone volũtati est q̃ ipsa sibi: nec sufficit deo. Quãlibet ergo sentat iste mundus: verissime angeli nato in carne dño clamauerũt. Gl̃ia in excelsis deo: et in terra pax hoib⁹ bone volũtatis: qz q̃ nat⁹ erat suaue iugũ est ⁊ sarcina leuis. Et sicut dicit apl's. Fidelis deꝰ q̃ nos non sinit tẽtari supra qd̃ possumus ferre: sz facit cum tentatione etiam exitũ vt possim⁹ sustinere.

De eo de quo supra. Venite ad me omnes. Sermo. x. In quo siue bonũ operemur siue malũ fugiamus: ab humilitate tanq̃ a fundamento incoandum esse declarat. ⁊ cetera.

Qdiuim⁹ in euãgelio dñm exhilaratũ spũ dixiſſe deo patri. Cõfiteor tibi pr̃ dñe celi ⁊ terre: q̃ abscõdisti hec a sapiẽtib⁹ ⁊ prudẽtib⁹: ⁊ reuelasti ea paruulis. Ita pater: qz sic placitũ est añte Dia mihi tradita sũt a patre meo. Et nemo agnoscit filiũ nisi pater: necꝫ patrẽ quis agnoscit nisi fili⁹: et cui voluerit filius reuelare. Jam clamando laboramus: in audiendo laboratis. Audiam⁹ ergo cui sequtur et dicit. Venite ad me oẽs qui laboratis. Quare enĩ oẽs laboram⁹: nisi qz sumus mortales: fragiles: infirmi: lutea vasa portantes: q̃ faciunt inuicẽ angustias? Sed si angustant vasa carnis: dilatentur spacia charitatis. Quid ergo dicit. Venite oes q̃ laboratis: nisi vt laboretis? Denicꝫ ꝓmissio eius in ꝓpto est: qñ laborantes vocauit. Querent forte qua mercede vocatt sunt. Et ego vos inqt reficiã. Tollite iugũ meũ super vos: ⁊ discite a me: nõ mundũ fabricare: non cũcta visibilia ⁊ inuisibilia creare: nõ in ipso mũdo mirabilia facere ⁊ mortuos suscitare: sed qñ mitis sum ⁊ humilis corde. Magnus esse vis: a minimo incipe. Cogitas magnã fabricam cõstruere celsitudinis: de fundamẽto pri⁹ cogita humilitatis. Et quantũ quisqꝫ vult ⁊ diſponit super ponere molẽ edificij: quãto erit maius edificiũ: tanto altꝰ fodit fũdamentũ. Et fabrica quidem cũ construit: in superna consurgit. Qui aũt fodit fundamẽtũ: ad ima deprimit. Ergo ⁊ fabrica ãte celsitudinẽ humiliat: ⁊ fastigiũ post humiliationẽ erigit. Quod est fastigiũ construẽde fabrice quã molimur? Quo quenturũ est vclamẽ edificij? Dico dico. Vsqꝫ ad conspectũ dei. Videtis q̃ excelsum est: quãta res est cõspicere deũ. Qui desiderat ⁊ qd̃ dico: ⁊ qd̃ audit intelligit. Promittit nobis cõspectus dei: veri dei: summi dei. Hoc enĩ bonũ est: videntẽ videre. Nam q̃ colunt falsos deos: facile illos vident: sed cos videnꝺ q̃ oculos habẽt ⁊ nõ vident. Nobis aũt ꝓmittitur visio dei viuentis ⁊ videntis: vt illi deũ videre cõcupiscam⁹: de quo dicit scriptura. Qui plantauit aurẽ: nõne audiet? Qui finxit oculũ: nõne cõsiderat? Non ergo audit qui fecit tibi vñ audias? Et nõ videt qui creauit vñ videas? Bene aũt proloquit in ipo psalmo ⁊ dicit. Intelligite ergo q̃ insipientes ẽstis in ꝓpo: ⁊ stulti aliqñ sapite. Vultis enĩ preterea mala faciũt dũ putant q̃ non videanꝺ a deo: ⁊ difficile est quidẽ vt cũ credãt videre non posse: sed putant nolle. Pauci inueniunꝺ tãte ipietatis: vt impleat in eis qd̃ scriptũ est. Dixit stultus in corde suo: nõ est deus. Insania ista paucorũ est. Sicut ei magna pietas paucorũ est/ita ⁊ magna impietas nihilomin⁹ paucoꝛ est. Hoc autem qd̃ dico turba dicit. Ecce modo inde cogitat de⁹ vt sciat qd̃ faciã in domo mea: ⁊ curat deus qd̃ velim agere in lecto meo? Quis dicit? Intelligite q̃ insipientes estis in ꝓpo: ⁊ stulti aliqñ sapite. Tu hõ cũ sis qz laboras si oia dom⁹ tue noueris: ⁊ pertineãt ad te oia verba: oia facta seruorũ tuorũ: putas ⁊ deũ sic laborare vt attendat ad te: q̃ nõ laborauit vt crearet te? Oculũ i te nõ intẽdit fuq̃ fecit tuũ? Nõ eras ⁊ creauit te vt esses. Nõ te curat cũ iam sis: qui vocat ea q̃ non sunt tanq̃ sint? Nõ ergo tibi hoc ꝓmittas: velis: nolis videt te: ⁊ ab eius oculis non est vbi abscondas te. Si enĩ celũ ascenderis: ibi est: si descenderis in infernũ adest. Laboras: nolẽs recedere a factis malis: ⁊ volẽs non videri a deo. Magnus labor. Facere vis mala quotidie suspicaris te nõ videri. Audi scripturã dicentẽ. Qui plantauit aurẽ: nõne audiet? Qui finxit oculũ: nõne ꝑsiderat? Vbi mala fctã tua abscõdis: ab oculis dei? Si vis recedere ab ipis: multũ laboras. Audi dicẽtẽ. Venite ad me oẽs qui laboratis. Non finis laborare fugiẽdo. Ab illo eligis fugere: nõ ad illũ. Inueni quo: ⁊ fuge. Si aũt ꝓpterea nõ potes ab illo fugere: qz vbiq̃ presens est: de proximo fuge ad deũ: qz presens est vbi stas. Fuge. Ecce fugiendo recessisti celos: ibi est. Descẽdisti ad iferos: quascumq̃ terrarũ solitudines elegeris: ibi est q̃ dixit. Celũ ⁊ terrã ego impleo. Ergo si celũ ⁊ terrã ipe iplet: ⁊ quo fugere possis ab illo nõ est: noli laborare. Fuge ad pſentẽ: ne sentias venientẽ. Presume te visurũ bñ viuẽdo: a quo videris ⁊ male viuendo. Maleẽ viuẽdo videri potes: videre nõ potes. Bene aũt viuẽdo ⁊ videris ⁊ vides. Quanto enĩ te familiari⁹ videbit qui coronat dignũ: qui misericorditer vidit vt vocaret indignũ. Nathanael ait dño quẽ nondũ sciebat. Vñ me nosti? Ait ei dñe. Cũ eẽs sub arbore fici vidi te. Videt te xp̃s i vmbra sua. ñ te videbit i luce sua. Quid ẽ ei: cũ eẽs sb arbore fici vidi te? Quid sibi vult? Quid significat? Recordare origiale pctm̃ ade: ⁊ q̃ oẽs morimur. Qñ ꝓmo pec-

Scñ. iij. cauit:de folijs ficulneis succinctoria sibi fecit. Significat in illis folijs pruritū libidinis:quo peccādo puenit. Inde nascimur:sic nascimur:in carne peccati nascimur quā sola Ro. viij. sanat similitudo carnis pcti: Jdeo misit de⁹ filiū suū in similitudie carnis pcti. Jnde venit:sed sic nō venit. Non ei eū virgo libidine:sed fide concepit. Venit i virgine: qui erat ante virginem. Quā creauit elegit:quam eligeret creauit. Attulit virgini fecunditatē:nō abstulit integritatē. Qui ḡ sine pruritu foliorum ficus venit ad te:cū esses sub arbore fici vidit te. Para te videre sublimiter:a quo visus es misericorditer. Sed qz magnū fastidium est:de fundamento cogita. Quo inds fundamento? Disce ab illo:qm̄ mitis est et humilis corde. Hoc in te fodi fundamentū humilitatis: et peruenies ad fastidium charitatis.

¶ De eo quod scriptum est in euangelio ſm eundem. Qui dixerit verbum contra spiritum sanctum: nō remittetur ei: neqz in hoc seculo neqz in futuro in quo augustin⁹ ex euangelio ꝓbat in spiritu sancto et non in sathana (contra phariseos) xp̄m eiecisse demōia t cē plura alia notatu digna

Sermo.xj.

A Magna questio est de recenti euāgelica lectiōe ꝓposita. Cui soluende quantū ad nos attinet: ipa res sumus:sed sufficientia nostra ex deo est:quātum ei⁹ adiutoriū vel accipere vel capere possumus. Prius ergo magnitudinē aduertite q̄stionis:vt cū eius molem humeris nostris impositam videritis: ozetis ꝓ laboribus nostris:atqz in auxilio quod nobis p̄betur in- Mat. xij. uenietis edificationē mentibus vestris. ⌊Cum dño fuisset oblatus demoniū habēs cecus t mutus t curasset eū ita vt loqueret t videret:t stupērēt oēs turbe dicentes:nunquid hic est filius dauid? Pharisei audiētes dixerūt. Hic non eijcit demones:nisi in beelzebub principe demoniorū. Jesus aūt scies cogitatiōes eoz dixit eis. Omne regnū in se ipsum diuisum desolabit:et ois ciuitas vel domus diuisa cōtra se nō stabit. Et si sathanas sathanā eijcit: aduersum se diuisus est. Quomō ergo stabit regnū eius. ⌊Hoc dicēs ex ipoz confessione volebat intelligi qz in eū non credendo in regno diaboli esse delegissēt:quod vtiqz aduersum se diuisum stare nō possit. Eligant ḡ pharisei qđ voluerint. Si sathanas sathanam nō potest eijcere:nihil ꝓtra dñm qđ dicerent inuenire potuerūt. Si aūt pōt:multo magis sibi ꝓspiciāt:t recedant de regno eius qđ aduersum se diuisum stare non pōt. Jn quo aūt dñs xp̄s eijciat demones ne demoniorū principem existiment:attēdant qđ sequit. ⌊Et si ego(inqt)in beelzebub eijcio demōes: filij vestri in quo eij ciunt? Ideo ipi iudices vestri erūt. ⌊Dixit hoc vtiqz de discipulis suis:allius ppli filijs:q̄ certe discipuli dñi iesu xp̄i bñ sibi cōscij fuerāt nihil se malarū artiū a bono magistro didicisse:ne in p̄cipe demoniorū eijcerēt demones. Jdeo inqt ipi iudices vestri erūt. Jpi inqt ipsi ignobilia t contēptibilia huius mūdi:in quibus nō artificiosa malignitas/ sed sctā simplicitas mee virtutis apparet:ipi testes mei iudices vestri erunt. Deinde subiūgit. ⌊Si aūt ego in spiritu dei eijcio demones:igit peruenit in vos regnū dei. ⌊Quid est hoc? Si ego inqt in spū dei demōes eijcio:nō aliter possunt filij vestri eijcere:quib⁹ nō malignā doctrinā/sed fidē simpliciter dedi:ꝓcul dubio puenit in vos regnum dei q̄ subuertitur regnū diaboli:cū quo t vos subuertimini. Et qm̄ dixerat. Filij vestri in q̄ eijciūt:vt ostēderet in eis gratiam suā:nō meritū illoz. ⌊Aut quō pōt quisqz (inqt) intrare in domū fortis t vasa ei⁹ diripere:nisi ꝓius alligauerit fortē:t sic domū ei⁹ diripere: ⌊Filij inquit vestri vel q̄ crediderant i me vel adhuc crediturī sunt t electuri demōes nō in demonū ꝓncipe.ſz in simplici sctitate q̄ certe vt fuerunt vel hoc sunt qđ etiā vos estis:id ē peccatores aut impij et tō in domo diaboli t vasa diaboli:quō ab illo possint erui quos ꝓualente iniquitate fortiter obtinebat:nisi alligaretur iustitie mee vinculis:t vasa ei⁹ eriperem q̄ fuerāt vasa ire:t ea facerem mea vasa mie? Hoc est qđ etiā beat⁹ ꝙ.Cor.iiij. pans dicit. Quis enī te discernit? Hoc est:a massa pditionis ex adam: t a vasis tre ds te discernit? Et ne quisq̄ diceret:iustitia mea. Quid enī habes (inqt) qđ nō accepisti? Unde t de seipso dicit. Fuim⁹ enī t nos aliqñ naturaliter filij ire sicut t ceteri. Ergo t ipe vas erat in domo illi⁹ male fortis:cū esset eccl̄ie p̄secutor:blasphemus:iniuriosus:in malicia t iuuidia:sicut fatetur agēs. Sed ille qui alligauit fortem ab eo vasa perditionis eripuit:t vasa electionis effecit. Deniqz ne putarēt increduli t impij aduersantes nomini xp̄iano ꝓpter diuersas hereses t scismata cōtra sanctū:qui sub nomīe xp̄iano greges colligūt perditoz etiam xp̄i regnū aduersum se esse diuisum: consequenter adiungit. ⌊Qui non est mecū contra me est:t q̄ nō cōgregat mecū spargit. ⌊Nec ait:q̄ nō est sub voce nois mei:aut sub specie sacramenti mei:sed q̄ nō est mecū contra me est. Nec ait: qui non cōgregat sub voce nois mei:sed q̄ nō cōgregat mecū spargit. Nō ergo est aduersum se diuisum regnū xp̄i:t ꝙ nō boies conuenāt diuidere:quod emptū est precio sanguinis xp̄i. Nouit enī dñs q̄ sunt eius. Et recedat iquit ab iniq̄tate ois q̄ nōiat nomē dñi. Nam si ab iniquitate nō recedit:nō pertinet ad regnum xp̄i etiam nominans nomē christi. Et ergo aliqua:exempli gratia cōmemorē:ipsūs auaricie t ipsius furie:qz ille cōtrahit:ille diffūdit:diuisi sunt ambo aduersum se:t pertinēt ad regnū diaboli. Apud idolo⁹ cultores spiritus iunonis t ipsūs herculis diuisi sunt aduersum se:t ambo pertinēt ad regnū diaboli. Paganus t iudeus bestes xp̄i diuisi sunt aduersum se:t ambo pertinēt ad regnū diaboli. Arrianus t fotinian⁹ ambo heretici:et aduersum se ambo diuisi. Donatista t maximianista ambo heretici t aduersum se ambo diuisi. Sic vitia erroresq̄ mortalitū inter se cōtrarij diuisi sunt aduersum se:t oēs pertinēt ad regnum diaboli:ideo nō stabit regnū eius. Justus aūt t impius:fidelis t incredulus:catholicus t hereticus:diuisi q̄dem sunt aduersum se:sed non ambo pertinēt ad regnum xp̄i. Nouit dñs qui sunt ei⁹. Nemo sibi de vocabulo blandiatur. Si vult sibi prodesse nomē dñi:recedat ab iniq̄tate qui inuocat nomē dñi. Sed ista verba euāgelica t tā debebāt aliquid obscuritatis:quod dño arbitroz adiuuante explanatū nō erat:tñ tāte difficultatis: quāte apparet esse qđ sequit. ⌊Jdeo dico vobis. Omne pctm̄ t blasphemia remittet hominib⁹:spūs aūt blasphemie non remittet. Et q̄ cūqz dixerit verbū contra filiū homis: remittetur ei. Qui aūt dixerit cōtra spm̄sctm̄ non remittet ei:neqz in hoc seculo:neqz in futuro. ⌊Quid ergo fiet de his quos lucrari capit eccl̄ia? Nūquid nā correctis t ad eā ex quocūqz errore venientibus spes falsa promittit in remissione oīm peccatorum? Quis enī non conuincit dixisse verbum cōtra spm̄ sanctū:anteq̄ christian⁹ vel catholicus fieret? Primo ipi qui pagani appellant multorum deorū falsorūqz cultores et idolorū adulatores:cū dicunt dominū xp̄m magicis artibus fecisse miracula:nōne isti sunt similes qui eū dixerūt in p̄ncipe demoniorū eiecisse demonia? Deinde cum quotidie nostrā sanctificationē blasphemāt:qđ aliud blasphemant q̄ spiritum sanctū? Quid iudei q̄ dixerūt de dño vñ iste exorcizus est sermo? Nonne adhucusqz verbū cōtra spiritum sanctū loquunt:sic negantes eū esse in xp̄ianis:sicut illi in xp̄o esse negauerūt. Neqz enī t illi spiritui sancto nō maledixerunt:aut nō eū dicētes esse:aut esse quidē:sed deū nō esse:sed esse creaturā:aut ad demones eijciendos nihil valere:non ista indigna:non aliquid simile de spiritu sancto locuti sūt? Saduceī ei spm̄sctm̄ negabāt:pharisei ꝏ eū cōtra saduceorū heresim defendebant: sed esse in dño ieſu xp̄o negabāt:quem demones eijcere in p̄ncipe demoniorum putabāt:cum eijceret ille in spiritu sancto. Ac ꝓhoc iudei et quicūqz heretici spm̄ sanctū confitent sed eum negant esse in xp̄i corpore:qđ est vnica eius eccl̄ia nō vtiqz nisi vna catholica:ꝓcul dubio similes sunt phariseis q̄ tūc etiā si esse spm̄sctm̄ fatebant:negabant tñ eū esse in xp̄o cui⁹ opa in demonib⁹ eijciendis demoniorū p̄ncipi tribuebant. Omitto qz quidā heretici ipm oīno spiritū sanctū vel nō creatorem sed creaturā esse contēdunt: sicut arriani et eunominiani t macedoniani:vel eū prorsus ita negant vt ipm deū negent esse trinitatē:sed tantūmodo esse deum patrem asseuerāt:t ipm aliqñ vocari filium:aliqñ vocari spiritum sctm̄:sicut sabelliani:quos quidā patripassianos vo-

cant:ideo qz patrē phibēt passum:cuius negāt eē aliquem filiū:sine dubio negāt esse spiritū sanctū. Fotiniani quoqz patrē solū esse deū:filiū vo nō nisi hoiem dicūt:negātes oino tertiā ꝓsonā spiritūsanctū. Manifestū est igit t a paganis/t a iudeis/t ab hereticis blasphemari spiritūsanctum. Nādd nā ergo deserendi sunt t fine vlla spe deputādi:qm̄ fides sua est. Qui xbū dixerit cōtra spiritūsanctū non ei dimittet neqz in hoc seculo/neqz in futuro:et illi soli estimandi sunt ab huius grauissimi peccati reatu liberi q̄ ex infantia sūt catholici? Nā q̄cūqz xbo crediderūt vt catholici fierēt:vtiqz aut ex paganis:aut ex iudeis:aut ex hereticis i gratiā xp̄i pacēqz venerūt. Quib⁹si nō ē dimissum qđ dixerūt xbū ꝺ spiritūsanctū:inanit̄ ꝓmittit et predicat hoibus vt cōuertant ad deū:t siue in baptismo/siue in ecclesia pacem/remissionēqz accipiāt peccatorū. Neqz enim dictū est. Nō remittet ei nisi in baptismo:sed non remittetur (inquit) neqz in hoc seculo/neqz in futuro. Mōnullis videt eos tm̄mō peccare in spm̄sanctū:qui lauacro regenerationis ablueti in ecclesia/et accepto spiritusancto velut tanto postea dono saluatoris ingrati:mortifero aliquo pctō se inserint:q̄lia sūt vel adulteria/vel homicidia:vel ipsa discessio/siue oīmodā a noie xp̄iano/siue a catholica ecclesia Sed ille sensus vnde ꝓbari possit ignoro:cum t penitētie q̄rūqz crminū loc⁹ in eccl̄ia nō negēt:t ipsos hereticos ad 4. Tim. ij hoc vtiqz conuertendos dicat apls. Ne forte det illis de⁹ penitētiā qđ cognoscēdā veritatē:t resipiscāt de diaboli laqueis a q̄ captiui tenent ꝺm ipius voluntatē. Quis enim est fructus correctiōis sine vlla spe remissiōis? Postremo nō ait:q̄ fidelis catholic⁹ dixerit xbū cōtra spiritūsanctū: sed q̄ dixerit:ꝺ ē qlibet dixerit:q̄cūqz dixerit:nō remittet ei:neqz in ꝺ seculo neqz in futuro. Siue ḡ sit ille pagan⁹:siue iude⁹:siue xp̄ian⁹:siue hereticus:siue quodlibet aliō habeat nomen erroris:non dictum est ille aut ille:sed q̄ dixerit xbū cōtra spiritūsanctū.i. blasphemauerit spm̄sanctū: nō remittet ei:neqz in ꝺ seculo/neqz in futuro. Porro autē si oīs error Jrius xpi atī et inimic⁹ catholice paci (sicut supra ostēdim⁹) dicit xbū ꝺ spm̄sanctū:nec tñ cessat ex omni errore corrigere atqz colligere q̄ remissionē peccatorū/et ipm quē blasphemauerāt accipiāt spm̄sanctū:puto qz grāde secretū tā magne huius q̄stiōis ostēdim⁹. Lumen ḡ exposītiōis a dño reqram⁹. Erigite itaqz fratres: erigite aures:ad dñm mentes. Dico charitati vestre. Forte in oībus sanctis sc̄pturis nulla maior questio:nulla difficultor inuenit. Tñ vt vobis aliqđ de meipo fatear:semp i seruonib⁹ q̄s ad populū habui:hui⁹ q̄stionis difficultatē movi: eāmq̄z vitaui. Nō qz nihil habere qđ inde vtcūqz cogitarē:neqz em̄ in re tanta petere:q̄rere:pulsare negligerē: sed qz ipi intelligētie q̄ mihi aliquātū aperiebat xbis ad horā occurrētib⁹ me posse sufficere nō putarē. Hodie aūt lectiones audiens de qb⁹ vobis esset sermo reddēdus cum euangelīū legerē:ita pulsatū est cor meū:vt crederē deum velle aliquid hinc p meū ministeriū vos audire. Prius ḡ vt aduertatis t intelligatis admoneo:nō dixisse dñm. Omnis blasphemia spūs nō remittet ei:sz q̄ dixerit xbum. Illud em̄ si dixisset:nihil nobis oīno remaneret vñ disputare possimus:qm̄ si oīs blasphemia t oē xbū qđ dicit ꝺ spm̄sāctū nō remitteret hoib⁹: ex nullo gñe ipietatis eorū qui dono xp̄i t sanctificatiōi eccl̄ie ꝺdicunt vel paganorū/vel iudeorū/vl quorūlibet hereticorū: nōnullorū etiam in ipsa catholica iperitorū quēcūqz i eccl̄ia lucrarē. Sed absit vt hoc dñs diceret. Absit inqz vt veritas diceret oēm blasphemiā/t omne xbū qđ cōtra spm̄sanctū diceret nō habere remissionē neqz in hoc seculo/neqz in futuro. Exercere quippe nos voluit difficultate questionis:nō decipere sentētie falsitate. Qua ꝓpter non est necesse vt oēm blasphemiā t oē xbū qđ ꝺ ꝺ spm̄sanctū:remissionē quisqz existimet non hꝫe sz necesse ē plane vt sit aliq̄ blasphemia et aliqđ xbū: qđ si dicat ꝺ spm̄sctm̄:nullā vnqz veniā remissionēqz mereatur. Qz si omne acceperim⁹ q̄snā poterit saluari? Si autē rursꝰ nullū putauerim⁹:cōtradicim⁹ saluatori. Est ḡ sine dubio aliq̄ blasphemia t aliqđ xbū:qđ si dictum fuerit cōtra spm̄sanctū:nō remittet. Quid sit aūt hoc xbū:q̄ri a nobis dñs voluit:ideo nō expressit. Queri inqz voluit:non neget. Solet ei scripture ita loqui:vt qñ aliqđ sic ꝺ vt neqz ex toto/neqz ex ꝑte dictū finiat:nō sit necesse vt ex toto fieri possit:vt ex ꝑte non intelligat. Ista ḡ sñia ex toto.i. vniuersaliter ꝓnūciaret:si diceret. Dis blasphemia spūs non remittet:qualecūqz xbū ꝺ spm̄sctm̄ nō remittet ei:neqz in hoc seculo/neqz in futuro. Ex ꝑte aūt.i. particulariter ꝓnūciaret si diceret. Quedā blasphemia spūs nō remittet. Qz ḡ nec vniuersaliter/nec ꝑticulariter renūciata sētētia est. Nō enī dictū ē. Dis blasphemia spūs:aut q̄dā blasphemia:sed rantūmodo indefinite dictū est: spūs blasphemia nō remittet. Nec dictū est. Quicūqz dixerit qcūqz xbum aut q̄ dixerit quoddā xbū: sed indiffinite:q̄ dixerit xbum: nō est necesse vt oēm blasphemiā vel oē xbū intelligamus: sed necesse est plane vt quādā blasphemiā et quoddā verbū volueri intelligi dñs:quis id exp̄mere noluerit:vt petēdo:querēdo:pulsādo:si quid recti intellect⁹ acceperim⁹ nō viliter habeam⁹. Hoc vt manifestiꝰ videatis:illud attēdite qđ ait idēipse iudeis. Si nō venissem t locut⁹ fuissem eis:peccatū nō haberēt. Neqz ei ita dictū ē:vt sine vllo peccato oīno vellet itelligi futuros fuisse iudeos si nō venisset t locut⁹ eis fuisset. Plenos quippe inuenit:onerato⁹q̄z peccatis. Propter qđ dicit. Venite ad me oēs q̄ laboratis et onerati estis. Mī nisi sarcinis pctōrū t trāsgressiōib⁹ legis? Mī lex subintrauit:vt abūdaret delictū. Cū ḡ ipe etiam alibi dicat. Nō veni vocare iustos sed pctōres:quō si nō venisset pctm̄ nō haberēt: nisi q̄ sñia ista nec vniuersaliter nec ꝑticulariter:sed indiffinite ꝓnūciata nō oē pctm̄ cogit intelligi? Sz plane nisi aliq̄ pctm̄ itellexim⁹ qđ non haberēt nisi xp̄s venisset t locut⁹ eis fuisset:falsā (qđ absit) sententiā dicerem⁹. Nō ḡ ait. Si nō venissem t locut⁹ fuissem eis:nullū pctm̄ haberēt:ne veritas mētiret:nec rursꝰ diffinite dixit. Si nō venissem t locut⁹ fuissem eis:quoddā peccatū nō haberēt: ne piū studiū parū exerceret. Jn oī ꝺppe copia scripturarū sanctarū pascimur spūs:exercemur ob scuris. Illic fames pellitur:hic fastidiū. Qz ḡ nō est dictū pctm̄ nullū haberēt:nō ꝑturbemur cū pctōres tudeos etiā si dñs nō venisset agnoscim⁹. Sed tñ qz dictū est. Si non venissem pctm̄ nō haberēt:vñ necesse est etiā si nō oīno aliqō tñ eos ex aductu dñi qō nō habebāt cōtractisse pctm̄:illud ipm̄ ꝓfecto est:qō in p̄item sibiqz loquētē nō crediderunt eūqz inimicū deputātes qm̄ vera dicebat insup occiderūt. Hoc pctm̄ tā magnū t tā horrēdū si nō venisset et locutus eis fuisset: vtiqz nō haberēt. Sicut ḡ ibi cū audim⁹. Peccatū nō haberēt:nō omne sed aliquod pctm̄ intelligimus. Jta in hodierna lectiōe cū audim⁹. Spūs blasphemia nō remittet:nō oēm blasphemiā sed quādā. Et cum audim⁹. Qui dicit xbū ꝺ spm̄sanctū nō remittet:nō oē xbū ſz quod dā xbū intelligere debem⁹. Nā t hoc ipsum qđ ait. Spūs aūt blasphemia non remittet:vtiqz non oīs spūs:sed spūs blasphemia necesse est intelligam⁹. Quod t si planius alibi nō diceret:qs tā vecors esset vt aliqđ aliud intelligeret? Scom̄ hāc regulā locutionis:t illud accipiē. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aq̄ t spūsctō. Nō em̄ t ibi ait:spiritu sancto ꝺ tñ intelligit. Nec qm̄ dixit:ex aq̄ t spū:oēm spm̄ qsq̄ itelligit. Quocirca cum audis spiritus aut blasphemia nō remittet:sicut non oēm spiritū:ita nō oīs spirit⁹ blasphemia oportet accipias. Audire iā velle vos video:qm̄ nō est oīs: quenā illa sit blasphemia spūs q̄ non remittet:t qđ sit verbū qm̄ nō est oē:qñ si dictū fuerit cōtra spiritū sctm̄ non remittet: neqz in hoc seculo/neqz in futuro. Jam t egovellē dicere qđ intētissime expectatis audire:sz tolerate aliquātas moras: donec adiuuāte dño totum quod occurrit expediā. Alij quippe duo euāgeliste marc⁹ t lucas cū de hac re loquerent:nō dixerūt: blasphemiā seu xbū vt intelligerem⁹ nō oēm blasphemiā sed quādam:nec xbū oē sed quoddā. Quid ḡ dixerūt? Apō marcū ita scriptū est. Amē dico vobis:qm̄ oīa dimittūtur filijs hominū pctā t blasphemie qb⁹ blasphemauerūt: q̄ aūt blasphemauerit in spm̄ sanctū nō hz remissionē i eternū:sed reus erit eterni delicti. Apud lucā ita. Dis q̄ dicit verbū in filiū hominis:remittet ei:ei aūt q̄ in spm̄sctm̄ blasphemauerit:nō remittet. Nūqd ꝓpter nōnullā xbozū diuersitatē recedit ab eiusdē veritate sñie? Nā neqz alia causa est cū euangelista eadē nō eodē modo dicāt:nisi vt inde discamus res verbis:non rebus xba ꝓponere:nihilqz aliud in loquēte q̄re

Universidad

renisi voluntatē: ppt quā insinuandā ꝟba ꝓponūt. Quid ei ad rē interest vtrū vicat spūs blasphemia nō remittet. an vicat q̄ blasphemauerit i spiritū sanctū nō ei remittet: nisi forte q̄ eadē aperti⁹ isto mō ꝯ illo dr: ꝛ aliū euāgelistam non destruit ali⁹ sz exponit: Spūs aūt blasphemia clause dictū est: qz nō exp̄ssum est cui⁹ spūs. Nō ei q̄cūq̄ spūs/spiritusscтus ē. Itē pōt dici spūs blasphemia: cū spū q̄sq̄ blasphemat: quō pōt dici spūs ofō cū spū q̄sq̄ orat. Qui dicit
j.cor. xiij apls. Orabo spū: orabo ⁊ mente. Cū vo dictū est. Qui blasphemauerit in spm̄sanctū: ille ambiguitates solute sunt.
Mar. iij. Itē qđ scriptū est. Nō hz remissionē i eternū: sed reus erit
Mat. xij. eternē delicti: qđ est aliud ꝯ id qđ fm Matthеū legit. Nō remittet ei: neq; in ħ seculo/neq; in futuro? Alijs q̄ppeverbis: ꝛ alio loquēdi mō eadē ipsa est expressa sniа. Et qđ est
vbi.s. apud Matthеū. Qui dixerit ꝟbū ℨ spm̄sanctū: ne alitō alit: q̄d q̄ blasphemiā intelligerem⁹ plani⁹ alij dixerunt. Qui blasphemauerit i spm̄sanctū. Eadē tñ res ab oīb⁹ dicta ē: nec aliqs eoz a loquētis volūtate discessit: ꝓpter quā itelligendā ꝟba dicunt/scribunt/legunt/audiunt. Sz ait alt: q̄s. Ecce accepi ⁊ intellexi: qz cū dr blasphemia: nec exprimit⁹ oīs aut q̄dā: pōt q̄dā intelligi: aut oīs. Sed nec necesse
ħ est vt oīs. Nisi aūt quedā intelligāt: falsum est quod dicit Ita et verbū si nō dicat oē seu quēdā: nō est necesse vt oē intelligāt: sed nisi vel quoddā fuerit itellectum: nullo mō pōt esse qđ dr. Sed vbi legit: q̄ blasphemauerit: quō intelligo quādā blasphemiā vbi nō legit nisi blasphemia: vel qđ dā verbū vbi nō legit nisi ꝟbū: sed tanē gñaliter dicivide
tur: q̄ blasphemauerit? Huic ꝓtradictioni rīdem⁹: qz etiā ħ si diceret: q̄ blasphemauerit quācūq; blasphemiā in spiritū sanctū: nihil esse cur aliquā blasphemiā q̄rendā putarem⁹: qñ oēm intelligere debemus. Sed qz oīs non potest itelligi: ne pagānis: iudeis: hereticis: oīq; hominum generi: q̄ diuer⁹is errorib⁹ ⁊ ℨdictioīb⁹ suis blasphemāt i spiritū sctm̄ spes remissiōis si se correxerit auferat: restat vtiq; vt in eo qđ scriptū ē: q̄ blasphemauerit in spm̄sanctū nō habere remissionē in eternū: ille intelligat q̄ nō oī mō ſz eo modo blasphemauerit vt ei nūq; possit ignosci. Sicut i eo
Jacobi.j. enī qđ dictū est. De⁹ neminē tētat: nō oī: sed quodā tētationis mō deus neminē tētare intelligēdus est: ne falsum sit
Deutero. illud qđ scriptū est. Tētat vos dñs de⁹ vester: et ne xp̄m negem⁹ deū: vel dicam⁹ falsum euāgeliū vbi legim⁹. Quia in-
xiij. Joh.vj. terrogabat discipulū tētans: ipse autem sciebat q̄d esset facturus. Est em̄ tētatio adducens pctm: q̄ de⁹ neminē tentat: ⁊ ē tētatio ꝓbās fidē: qua ⁊ de⁹ tētare dignat. Jta cum audim⁹: q̄ blasphemauerit in spm̄sanctū nō oē blasphemā di gen⁹ debem⁹ accipere: sic nec ibi oē tērandi. Jtem cū audi
Mar. xvj dimus. Qui crediderit ⁊ baptizat⁹ fuerit saluus erit: non
Jaco. ij. vtiq; intelligim⁹ eo mō credentē quo ⁊ demones credunt
Act. viij. ⁊ contremiscunt: nec in eo numero baptizatos: in q̄ symon magus baptizari potuit: sed saluus esse non potuit. Sicut
Mar. xvj ℨ cū diceret. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit saluꝰ erit: nō oēs credētes ⁊ baptizatos: sed quosdā intuebat i ea sz
Gal.v. fide ꝓstitutos q̄ apostolo distinguēte p dilectionē operat.
Marci.iij Jta cū dixerit. Qui blasphemauerit i spm̄sanctū nō hz remissionē in eternū: nō oēm sed quēdā blasphemantis spūsancti intēdebat reatū: q̄ qui sq; fuerit obligat⁹: nulla vnq̄
Joh.vj. remissione soluet. Illud etiā qđ ait. Qui manducat carnē meā ⁊ bibit sanguinē meū in me manet ⁊ ego in illo: quō intellecturi sum⁹? Rūdeo etiā illos hic poterim⁹ accipere: de
j.Cor.xj. qb⁹ dicit apls: q̄ iudiciū sibi mādūcet ⁊ bibāt: cū ipsaz carnē māducēt et ip̄m sanguinē bibāt? Rūdeo ⁊ iudas magistri vēditor ⁊ traditor ip̄i⁹ ꝯ cuius primū ip̄m manib⁹ eius ꝓfectū sacramētū carnis ⁊ sanguinis eius cū ceteris discipulis: sicut aperti⁹ Lucas euāgelista declarat: manducaret ⁊ biberet: māsit in xp̄o: aut xp̄s in eo? Multi deniq; q̄
vel corde ficto carnē illā mādūcāt et sanguinē bibunt: vel cū mādūcauerint ⁊ biberint apostate fiunt: nunq̄d manēt
iiij. sen. di stin. ix. c. j. in xp̄o: aut xp̄s in eis? Sed pfecto est q̄dā mod⁹ manducādi illā carnē ⁊ bibēdi illū sanguinē: quō q̄ māducauerit: et biberit in xp̄o manet/⁊ xp̄s in eo. Nō ergo quocūq; modo q̄sq̄ māducauerit carnē xp̄i ⁊ biberit sanguinē xp̄i: manet in xp̄o: ⁊ in illo xp̄s: sed certo quodāmō quē modum vtiq; ipse videbat quādo ista dicebat. Sic igit et in eo quod ait
Marc.iij Qui blasphemauerit in spm̄sanctum nō habet remissionē in eternū: nō quocūq; modo blasphemauerit re⁹ est hui⁹ir remissibilis delicti: sed modo q̄dā quē nos ḡrere/aut intelligere voluit q̄ hāc sentētiam verā terribilēq; depromp̄sit Quisnā sit aūt iste blasphemādi mod⁹? vel pot⁹ ī moderatio. Quenā sit ista blasphemia: ⁊ qđ sit ꝟbū cōtra spm̄sctm̄ ita ꝯtū existimo ipse ordo expostulat vt dicam⁹: vtiq; ex pectationē tādiu sed necessario detentā nō vltert⁹ differemus. Nolite charissimi i illa inuisibili ⁊ incorruptibili trinitate quā fides vſa ⁊ catholica ecclia tenet et p̄dicat: deū patrē nō spūsancti patrē esse sed filij: ⁊ deū filiū nō spūsancti filiū esse sz p̄ris: deū aūt spm̄sanctū nō soli⁹ patris aut soli⁹ esse filij spm̄: sed patris ⁊ filij. Et hanc trinitatē quāsquata singularitū ꝓprietate ⁊ subsīātia p sonaꝝ nū propter ipam indiuidua ⁊ inseparabilē eternitatē: ꝟitat⁹ bonitatē essentiā vel naturā: nō esse tres deos sed vnū deū. Ac p hoc ꝓ captu nostro ꝯtū ista per speculū ⁊ in enigmate: pertim talib⁹ q̄les adhuc sum⁹ videre p̄dicit: insinuat nobis i patre auctoritas: i filio natiuitas: i spūsancto patris/filioq; cōmunitas: in trib⁹ eq̄litas. Qđ ergo cōmune est patri ⁊ filio: p ħ nos voluerūt habere cōmunionē et inter nos ⁊ secū ⁊ p illud donū nos colligere in vnū qđ ambo habēt vnū: ħ est p spm̄sanctū deū ⁊ donū dei. Jn hoc em̄ reconciliamur diuinitati: eaq; delectamur. Rā q̄d nobis, p̄dest q̄dā bonī nossem⁹? nisi etiā diligerem⁹? Sicut aūt veritate discimus: ita charitate diligim⁹: vt ēt pleni⁹ cognoscamus: et beati cognito ꝓfruamur. Charitas porro diffusa est i cordib⁹ nr̄is: p spm̄sanctū q̄ dat⁹ ē nobis. Et qz pctis aliena mur a possessione veroꝝ bonorū. Charitas cooperit multitudiem pctoꝝ. Est ḡ pater filio ꝟitati ozigo veroꝝ et filij deveraci p̄re ozta ꝟitas: ⁊ spūsanct⁹ a p̄re bono ⁊ filio bono effusa bonitas: oim est aūt nō ipar bonitas nec separabilis vnitas. Primū ḡ in nos ad acciptendā vitā eternam q̄ i nouissimo dabit de bonitate dei mun⁹: venit ab initio dei: remissio pctoꝝ. Illis enī manētib⁹ manēt quodāmō ĩimicitie aduersus deū: ⁊ ab illo alienatio q̄ a nō malo ē qñ nō mētis scriptura dicēs. Peccata vſa separant inter vos ⁊ deū. Nō itaq; nobis infert bona sua: nisi auferat mala nostra. Et intātū illa crescūt/inq̄tū ista minuūtur: nec illa ꝓficiēt nisi ista finiant. Jam vero q̄ vōs iesus sic i spūsancto pctā dimittit: quēadmodū in spū sancto demones ejicit: hinc itelligi pōt q̄ postea ꝯ resurrexit a mortuis: cū dixisset discipulis suis. Accipite spm̄sanctū: continuo subiecit. Si cui dimiseritis pctā dimittent ei: si cui tenueritis tenebunt. Nā et illa regeneratio vbi fit oīm ꝓteritorum remissio pctoꝝ: i spūsctō fit: dicēte dño. Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ spū: nō pōt introire i regnū dei. Sed aliū est nasci de spū: aliū pasci de spū: sicut aliud est nasci de carne quod fit cū parit mater: aliud pasci de carne: qđ fit cū laetat infantē ad ħ cōuersum vt cū voluptate liberet vēnat⁹ est vt viueret: vt inde accipiat vluēdi altmētū vñ accepit nascendi initiū. Primū itaq; credentiū bñficiū est benignitatis dei: i spū sctō remissio pctoꝝ. Sñ ita cepit ⁊ p̄dicatio Johānis baptiste: q̄ pcursor dñi missus est. Sic em̄ scriptū ē. In diebꝰ illis venit Joānes baptista p̄dicās in deserto iudee ⁊ dicēs. Poniam agite: appropinquabit enī regnū celorū. Ait aūt Joānes inter cetera q̄ locut⁹ est ad eos qui venerūt vt ab illo baptizarent. Ego quidē vos baptizo aq̄ in penitētia: q̄ aūt vēturꝰ est post me fortior me est: cuius non sum dign⁹ calciamenta portare. Jpse vos baptizabit i spō sancto ⁊ igni. Ait ⁊ dñs Joānes q̄dem baptizauit aq̄: vos aūt baptizabimini spūsancto nō post multos hos dies quā accepturi est⁹ vſq; ad penthecosten. Qz autē dicit Johānes. Et ignī: cuius possit intelligi ⁊ tribulatio quā passe xp̄i credētes fuerāt ꝓpessuri: tñ nō ab re est eūdē spm̄sctm̄ etiā noīe ignis significatū videri. Propter qđ ⁊ i aduentu ei⁹ dictū est. Ille sūt illis lingue diuise velut ignis: q̄ ⁊ sedit sup vnūquēq; eozū. Hinc ⁊ ipse dñs ait. Ignē venī mittere in mūdū. Hinc et apls ait. Spū feruētes: qm̄ hinc fervet charitas. Diffūdit q̄ppe in cordib⁹ nr̄is p spm̄sanctū q̄ dat⁹ ē nobis. Cui feruori ẑelū est qđ dñs ait. Refrigescet charitas multoꝝ. Sed pfecta charitas: pfectū donum est spūsancti. Pri⁹ est aūt illud qđ ad remissionē pertinet peccatoꝝ: p qđ bñficiū eruimur de ptāte tenebrarū: ⁊ p̄cepti⁹ mundi mittim⁹ foras side nostra: qui operat in filijs incredulitatis: nulla alia nisi societate ⁊ obligatione pcti. Jn spū ei sctō q̄ ĩvnū dei populꝰ ꝓgregat eiscit spūs immundos: in ſetipūs diuisus eū. Cōtra hoc donū gratuitū: ℨ istā dei gratiā loquit cor ipenites. Jpsa ḡ ipenitētia est spūs blasphemia: q̄ nō remittet neq; in ħ seculo/neq; in futuro. Cōtra spm̄ eni sanctū q̄ baptizant quoꝝ pctā oīa dimittūtur: q̄ quē accepit ecclesia: vt cui dimiserit pctā dimittunt ei: ꝟbū valde malū ⁊ nimis ipiū: siue cogitatione: siue etiā lingua sua dicit: quē patiētia dei cū ad penitētiā adducat ipse scōm puritiā cordis sui ⁊ cor ipenites thesaurizat sibi irā in die ire ⁊ reuelationis iusti iudicij dei: q̄ reddet vnicuiq; iuxta opa ei⁹. Hec ḡ ipenitētia. Sic ei vno aliq̄ noie possumus (vtcūq;) appellare/⁊ blasphemiā ⁊ ꝟbū ℨ spiritū sanctū qđ remissionē nō hz in eternū: hec inq̄t ipenitētia ℨ quā clamabat ⁊ preco ⁊ iudex dicēs. Penitētiā agite: appropinquabit enī regnū celorū: ℨ quā dñs os euangelice predicatiōis aperuit: ⁊ ℨ quā ip̄m euāgeliū in toto orbe p̄dicandū esse p̄dixit: vbi postea quā resurrexit a mortuis: ait discipulis. Oportebat pati xp̄m ⁊ resurgere a mortuis tertio die: ⁊ p̄dicari in noie ei⁹ pniam ⁊ remissionē pctoꝝ p oēs gētes incipientib⁹ ab hierl̄m. Hec oīno ipenitentia nō hz remissionē neq; in hoc seculo/neq; in futuro: qz peniten tia ipetrat remissionē in hoc seculo qđ valeat in futuro. Sz ista ipenitētia/ vel cor ipenites q̄ diu q̄sq; in hac carne vixerit non potest iudicari. De nullo enī desperādū est q̄diu patiētia dei ad penitētiā adducit: nec de hac vita rapit ipsū: q̄ nō mortē vult ipi⁹: ꝯtum vt reuertat et viuat. Paganus est bodie: vnde scis vtrū sit futurus crastino xp̄ian⁹? Judeꝰ infidelis est bodie: q̄d si cras credat in xp̄o? Hereticus est bodie: q̄d si cras sequat catholicā ꝟitatē? Scismaticꝰ est bodie: q̄d si cras amplectat catholicā pacē? Quid si isti q̄s in quocūq; genere errorꝝ notas ⁊ tanē desperatissimos p̄nas: anteq; finiat ista vitā agant penitētiā ⁊ inueniant verā vitā i futuro? Proinde fratres etiā ad hoc vos ammoneat q̄ ait apls. Molite aſi tp̄us d̄cē iudicare. Hec est blasphemia spūs cui nunq̄ est vlla remissio: qm̄ nō oēs sed quādā intellexim⁹: eāq; pseuerantē duritiā cordis impenitētie vel dixim⁹/vel inuenim⁹/vel etiā ꝯtū existimauim⁹ ostendim⁹: nō pōt in quoq̄ (vt dixim⁹) dū in hac adducvita est deprehendi. Qđ nō ĩo videat absurdū: qz cū hō vſq; in finē hui⁹ vite i dura ipenitētia pseuerans: diu multo ⁊ē qđ nūq; dimittet. Jn quib⁹ ē aūt: quomodo hoc nūq; dimittit: nec alia dimittunt: qz oīm remissio vinculo isti⁹ ipedit. Nō ergo ꝓpterea d̄cūq; dixerit ℨ spm̄sanctū nō remittet ei: qz in trinitate maior est filio spūssanctus: qđ nullus vnq̄ vel hereticus dixit: ſz qm̄ quisq̄ resistiterit veritati: ⁊ blasphemauerit veritatē: qđ est xp̄s: etiā post tātā sui p̄dicationē apud hoies: vt verbū caro, fieret/⁊ habitaret i nobis: qđ est filiꝰ hoīs. i. ipse xp̄s: si nō dixerit verbum illō cordis ipenitētis ℨ spm̄sanctū de q̄ dictū est. Qui nō renatus fuerit ex aq̄ ⁊ spū: ⁊ de quo ite dictū est. Accipite spiritūsanctū: si cui dimiseritis pctā dimittunt ei. i. si penituerit eū: accipiet p ħ donū remissionē oīm pctoꝝ: simul et huiꝰ qđ verbū dixit ℨ filiū hoīs: qz pctō ignorātie siue cōtumacie/vel cuiuscūq; blasphemie nō addidit peccatum impenitētie ℨ donū dei gr̄am ⁊ regenerationis vel reconciliationis q̄ fit in eccl̄a spūsancto. Proinde nec illud sentiendū est: q̄ quidam putāt ideo remitti verbū qđ dr ℨ filiū hoīs nō remitti aūt qđ dr ℨ spm̄sctm̄: qz ꝓpter susceptā carnē factꝰ est filiꝰ hoīs xp̄s: qua carne vtiq; maior est spūssanctꝰ q̄ substantia, ꝓpria eq̄lis est patri ⁊ vnigenito filio fm̄ eius diuinitatē: fm̄ quā et ipse vnigenit⁹ filius equalis est patri ⁊ spiritui sancto. Nā si ħ propterea dictū esset: pfecto de oī blasphemia taceret: hec sola irremissibilis videret q̄ ꝓtra filiū hoīs dr quasi cū hō solꝰ putat. Cū vo p̄missum sit oē pctm̄: ⁊ blasphemia remittet hoīb⁹: q̄d etiā apud aliū euāgelistā ita ꝓsitū est. Qia dimittent filijs hoim pctā ⁊ blasphemie quib⁹ blasphemauerint: p̄culdubio ⁊ illa blasphemia que cōtra patrē dr ista generalitate concludit: et tñ hec sola irremissibilis definit q̄ dr ℨ spm̄sanctū. Rūdeo nā ⁊ pater formā fui accepit: q̄si maior spūssanct⁹? Non vtiq; sed ideo post vniuersalē cōmemorationē oīz pctoꝝ oīcēs blasphemie eminēti⁹ voluit exp̄mere blasphemiā q̄ fit ℨ filium hoīs: qz etiā si in illo pctō fuerint homines obligati: qđ cōmemorault vbi ait. Si nō venissem ⁊ locut⁹ eis fuisse: peccatū nō haberēt: qđ etiā in euāgelio fm̄ iohannem valde graue ostēdit esse pctm̄ vbi ait de spū sctō: cū eū se missurum esse ꝓmitteret: ille arguet mundū de peccato/⁊ de iustitia/⁊ de iudicio. De pctō qđē qz nō crediderūt in me: tñ si nō dixerit illa cordis ipenitētis duritia ꝟbū contra spm̄ sanctū: etiā ħ qđ dictū est ℨ filiū hoīs remittet. Hic fortasſis aliquis q̄rat vtrū tm̄mō spūssanctus peccata dimittat: an et pater et filius? Respōdem⁹ q̄ et pater ⁊ filius. Ipse ei filiꝰ de patre dicit. Si dimiseritis pctā hoīb⁹ dimittet vobis ⁊ pater vester pctā vra. Cui nos q̄z dicimus in oratione dñica. Pater noster q̄ es in celis. Atq; iter cetera et ħ petimus dicētes. Dimitte nobis debita nostra. De ſeipso autē ait. Vt sciatis q̄ habeat filiꝰ hoīs potestatē in terra dimittēdi pctā. Si ergo (inq̄s) ⁊ pater et filiꝰ ⁊ spiritussanctꝰ dimittūt pctā: cur illa ipenitētia q̄ nūq; dimittet: tātūmō ad spūs blasphemiā dr ptinere: tāq; ille q̄ hoc ipenitentie pctō fuerit obligatꝰ: dono spūssancti resistere videat: qđ eo dono fiat remissio pctoꝝ? Ubi et ego ḡro: vtrū xp̄us ejecerit demonia: an ⁊ pater ⁊ spūssanctꝰ? Si ei tātūmodo xp̄s qđ est qđ ipse dicit. Pater autē i me manēs ipse facit opa Jta em̄ dictū est. Ipse facit opa: tanē filius nō faciat: sed pater manēs in filio. Cur ergo alio loco dicit. Pater meꝰ vſq; mō operat: ⁊ ego operor? Et paulopost. Quecūq; em̄ ille fecerit: hec et filiꝰ ei⁹ filiter facit. Qđ alio loco dicit. Si opa nō fecissem in eis q̄ nemo aliꝰ fecit: ita dicit quasi solꝰ faciat. Si aūt hec ita dicunt vt tñ iseparabilia sint opera patris: qđ credendū est de spiritu sancto: nisi qz et ipse pariter operat? Nā in eo ipso locovñ exorta est ista q̄stio quam discutim⁹: cū filiꝰ ejiceret demonia: ipe tñ ait. Si ego i spiritu sctō ejicio demonia: igit puenit in vos regnū dei. Hic forte q̄s dicat spm̄sanctū dari potiꝰa patre ⁊ filio ꝯ suavolūtate aliq̄d operari: ⁊ ad ħ ptinere qđ dictū est: in spiritu sancto ejicio demonia: qđ nō ipse spiritussanctꝰ sed xp̄s id faceret spū: vt sic itelligat qđ dictū est: in spūsancto ejicio: tanē dicerēt: spū ejicio. Solēt q̄ppe ita loq̄ scripture. Interfecerūt in gladio. i. gladio. Succenderūt in igne. i. igni. Et accepit iesus cultros petrinos in qb⁹ circūciderat filios israel. Sed q̄ ꝓptera demūt in spūsctō ꝓpria potestate: illō attēdāt qđ a dño dictū legit. Spūs vbi vult sprat. Illud ꝟo qđ apls ait. Qia aūt hec operat vn⁹ atq; idē spiritꝰ: verendū est ne q̄sq; arbitret q̄ ea nō operet pater ⁊ filius: cū in eis operibus cōmemorault donationes curationum/⁊ operationes virtutū: vbi est vtiq; ⁊ expulsio demoniorū. Cum vero adiungit ⁊ dicit. Diuidēs ꝓpria vnicuiq; put vult: nōne manifestat etiā sancti spiritꝰ potestatē: sed

a patre ⁊ filio plane indiuiduā:Si ergo hec ita dicūr: vt
tñ ipsa bilis intelligaf opatio trinitatis:ita vt cū opatio
patris ⁊ filij nō sine filio ⁊ spūsancto intelligaf operari vt
cū operatio filij nō sine patre ⁊ spūsancto ⁊ cum operatio
spūsancti nō sine patre ⁊ filio:satis nōtū ē recte credētib⁹:
vel etiā vt possunt intelligētib⁹:⁊ illud ideo dictū eē de pa
Joh. xiiij tre. Jpe facit opa: q ab illo ht etiā origo operū: a quo est
exitus⁊a cooperātiū psonarū: qz et filius de illo nat⁹ est ⁊
Joh. xv. spirituſsanct⁹ ꝓcipaliter de illo ꝓcedit de quo nat⁹ ē fili⁹
et cū quo illi cōis est idē spūs. Et illud q ait dñs. Si ops
nō fecissem in eis q nemo ali⁹ fecit:nō ad patrē vel spīm re:
tulisse q ei nō sint illis operib⁹ cooperati: sed ad hoīes a
qb⁹ legunt multa facta miracula:⁊ tñ a nullo que fili⁹ fecit
j. Cor. xij Et qō ait apl's de spūsācto. Dia aūt ℔ operat vn⁹ atq; idē
spūs:nō ideo dictū:q nō ei cooperak pater ⁊ filius.sed qz
in his operibus nō sunt multi sed vn⁹ spūs:et in diuersis
suis opationib⁹ non est a se ipso diuers⁹. Nec tamē inanit:
ter sed rationabiliter et veraciter dicit patrē dixisse:non
Luce. iij. filiū ⁊ spīmsanctū. Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹:ī q mihi cōplacui
Sed hoc miraculū de celo sonabilis verbi:q̄uis ad pso:
nā pris tūmō nosc⁹ ptinere:cooperatos eē filiū et spīm
sanctū nō negam⁹. Nec; eīm qz tūc fili⁹ carnē portans cū
hoīb⁹ cōuersabak in terra:ideo nō erat etiā i sinu; pris tāq;
vnigenitū vbū:qñ illa de nube vox facta est: aut sapienter
⁊ spiritaliter credi pōt:deū patrē operationē ℞ borū suoꝝ
mat. xiiij. sonantiū atq; trāseūtiū a sue sapientie/suiq; spūs coopera
tione separasse. Eodē mō cū rectissime dicam⁹:nō patrem
nec spīmsanctū:ſz filiū sup mare ambulasse:cuius vni⁹ caro
erat illa et plante fluctib⁹ innitētes:illud tñ op⁹tāti mira:
culi patrē ⁊ spīmsanctū coopertos eē q̄s abnuat:Sic ei et
solū filiū veritissime dicim⁹:ipām suscepisse carnē:nō patrē
aut spīmsanctū ⁊ tñ hāc incarnationē ad solū filiū ptinētē:
Mat. iij. q̄q̄s negat cooperatū patrē aut spīmsanctū nō recte sapit.
Actuū. ij. Jtē dicim⁹:nec patrē nec filiū:sed solū spīmsctm:⁊ i colūbe
specie:⁊ in linguis velut ignels apparuisse ⁊ sedisse:pnun
ciare illis i q̄s venerat multi; ⁊ varijs liguis magnalia dei
a q tñ miraculo ad solū spīmsanctū ptinēte: cooperationē
pris ⁊ vbi vnigentti separare nō possum⁹. Jta q̄q̄ singulo
rū i trinitate opa trinitas opak vnicuiq; operāte:cooperā
tib⁹ quob⁹:cōueniēte in trib⁹ agēdi cōcordia:nō in vno de:
ficiēte efficacia peragēdi. Que cū ita sint:hinc ē q dñs ie:
sus in spūsancto demones eijcit. Neq; enī ⁊ sol⁹ hoc imple
re nō poterat:atq; illud adiutoriū tāq; huic opi non suffi:
cies assumebat:sed spīm diuisum in semetipm eo spiritu cō
gruebat expelli:quē pater et fili⁹ indiuisi i semetipsis cōi:
ter hūt. Sic et pctā qz ꝓter ecclesiā nō dimittunt:in eo spū
dimitti oportebat:q in vnū eccl'ia ꝓgregak. Denīq; si quēq;
extra ecclesiā suoꝝ peniteat pctōrū:et bui⁹rāti pcti quod
alienū ē ab ecclesia dei cor ipenitēs habeat:q̄d ei prodest
tij. sen. dis. xxxvij. ca. tertiū vero. illa pnia:cū isto solū ℞ vbū dicat ℨ spīmsanctū:qō ex̄neuz est
ab eccl'ia:q accepit hoc donum vt in ea in spūsancto fiat re
missio pctōꝝ: Quā remissionē cū trinitas faciat:proꝑtie
tñ ad spīmsanctū intelligik ptinere. Ipse eīm est spūs ado:
ptionis filiorū i quo clamamus. Abba pater:vt ei possim⁹
Rom. vtij dicere. Dimitte nobis debita nra. Et ī cognoscim⁹ sicut
Mat. vj. dicit apl's Johānes:qm̄ ꝑs manet in nobis de spū quem
j. Joh. iij. dedit nobis. Jpe spūs testimoniū reddet spūi nostro:qz su
Ro. viij. mus filij dei. Ad ipsum eīm ptinet societas qua efficimur
Philip. ij vnū cor⁹ vnici filij dei. Cū scriptū est. Si q̄ igit exhorta
tio i xpo:si qō solatiū charitatis:si q̄ societas spūs: ꝓpt
hanc societatē illi in quos ꝓmit⁹ venit:linguis oīm gen:
tium sunt locuti:qz p linguas cōsotiatio est societas gene
ris humani. Sic oportebat p linguas oīm gentiū significa
ri istā societatē filiorū dei et mēbroꝝ xpi futurā in omnib⁹
gentib⁹:vt quēadmodū tūc ille apparebat accepisse spīm:
sanctū:q loquebat linguis oīm gentiū:ita se nūc ille agno:
Ephe. iiij scat accepisse spīmsanctū q tenek vinculo pacis eccl'ie:q dif
℣ Jo. xv. fundik i oīb⁹ gentib⁹. Cū ōt apl's. Studētes suare vnita
Mar. x. tem spūs in vinculo pacis. ℣ aūt sit ipse spūs patris ipe
Gal. iiij filius dicit. De patre ꝓcedit. Et alio loco. Nō estis
q loquimini:sed spūs patris vestri q loquik i vobis. ℣ no
ipe sit et spūs filij:apl's dicit. Misit de⁹ spīm filij sui in cor:
da vestra:clamantē abba pater:hoc est clamare facientem
Nos enim clamam⁹:sed in illo:id est ipso diffundente cha
ritatē in cordib⁹ nostris:sine qua inaniter clamat quicūq;
clamat. Unde itē dicit. Quisq; aūt spīm xpi nō habet hic
nō est ei? Ad quē ergo in trinitate ꝑpe ptineret:bui⁹ cōto
societatis:nisi ad cū spīm q est patri filioq; cōis? Hic spīs
q illi nō habeāt q sunt ab ecclesia segregati. Judas apls
aptissime declarauit dicēs. Qui seipsos segregant a fales:
spīm nō habētes. Cū in ipsa ecclesia etiā illos q p noīa ho:
minū q̄uis in vnitate ei? cōstitutoꝝ q̄d scismata molieb⁹
tur. Paul⁹ apls arguēs inter cetera ait. Dialis autem bō
nō pcipit q̄ sūt spūs dei:stultitia eīs est illi et nō pōt intelli
gi qm̄ spiritaliter diiudicak. Q̄dit q̄d dixerit. Nō pcipit
id est sciam nō capit ℞bi. Hos in eccl'ia cōstitutos parun:
los dicit:nō q̄d spirituales sed adhuc carnales:⁊ lacte alen:
dos nō esca. Quasi puulis(inq̄t) in xpo lac vobis potū de
di nō escā. Nō q̄d ei poteratis:sed nec adhuc q̄dē potestis.
Ubi of. Nō q̄d vel nō adhuc: ꝓfecto nō desperak:sed cō
dik vt sit aliq̄n q̄ nō q̄d est. Adhuc eīm estis(inq̄t) carna:
les. Et ostendens vñ sint carnales. Cū enim sit (iquit) in
ter vos emulatio:nonne carnales estis:et ℘m carnem am:
bulatis:Atq; id ipsū plant⁹ aperiēs. Cū eīm q̄s dicat. Ego
(inq̄t) sum paul⁹:alt⁹ aūt apollo:nōne hoīes estis? Quid q̄
ē apollo:Quid aūt paul⁹? Ministri xpi p q̄s credidistis
Qui ergo. i. paul⁹ ⁊ apollo cōcordes erāt in vnitate spūs:in
vinculo pacis:⁊ tñ q; eos ista inter se diuidere/⁊ p alteros
istari aduersus alterū ceperāt:dicunt et hoīes carnales⁊
aiales:nō valētes ꝑcipere q̄ sunt spūs dei. Et tñ q; nō sunt
ab eccl'a segregati:paruuli appellāt in xpo:quos vtiq; vel
angelos/ vel deos esse cupiebat:quos arguebat:q hoīes
erāt. i. in his pctōnib⁹ nō q̄ dei sunt ſz que hoīm sūt sapie
bāt. De illis vero q sūt ab eccl'a segregati:nō dictū est⁹
q̄ sunt spūs nō ꝑcipiētes:me a d scientē ꝓceptionē referrēt
sed dictū est/spīm nō habētes. Nō est aūt cōsequens vt q
habet etiā scientē ꝑcipiat q̄ hz. Habent ergo istū spīm in
ecclesia cōstituti puuli in xpo:adhuc aiales:adhuc carna:
les:q̄d habeāt ꝑcipere nō valētes. i. intelligere ⁊ nosse. Hs
quō essent paruuli in xpi:nisi renati ex spūsancto? Nec mi
rum videri debet q̄ q̄sq; aliq̄d habet:et q̄ habet ignorat.
Ut eīm taceā de oīpotētis diuinitate atq; incōmutabilis
trinitatis vnitate:quis facile sciētia ꝑcipit q̄d sit aīma et
q̄s nō hz aīam? Postremo(vt certissime nouerim⁹) q⁹ pau
li in xpo nō ꝑcipētes q̄ sūt spūs dei:hūt tamē spīm dei:pau:
lopost intueamur quēadmodū cōsipsos īcrepans ait. Ne
scitis q; tēplū dei estis:⁊ spūs dei habitat in vobis? Hoc
vtiq; nullo mō diceret ab ecclesia segregatis:q dicti sunt:
spīm nō habētes. Sed nec ille dicēdus est esse in ecclesia et
ad istā societatē spūs ptinere:q̄ ouib⁹ xpi corpali tīm com:
mixtione ficto corde miscef. Sanct⁹ ei spūs disciplinefu:
giet fictū. Quapropter q̄cūq; in scismaticis vel hereticis
cōgregatiōib⁹/vel pot⁹ segregationib⁹ renati baptizant
q̄uis nō sint spū tanq; bismaelī similes q̄ ℘m carnē nat⁹ est
abrahe:nō ℘m isaac q̄ ℘m spiritū q; ꝓmissionē:ī cū
ad catholicā fidē veniūt/⁊ societati spūs aggregāt:quē fo
ris ꝓcul dubio nō habebāt:nō eis repetik lauacrū carnis
Nō ei defuit ēt foris positis ista forma pietatis:ſz accedit
eis que nisi intus nō pōt dari vnitas spūs ī vinculo pacis.
Talcs quippe erāt anteq̄ catholici essent:de quibus dicit
apl's. Habētes formā pietatis: ℞tutē aūt eius abnegan:
tes. Pōt eīm esse visibilis forma palmitis etiā ꝓter vitē:sed
inuisibilis vita radicis haberi nō pōt nisi ī vite. Proinde
corporalia sacramēta q̄ ꝓdūt et celebrāt etiam segregati
ab vnitate corporis xpi:formā possunt exhibere pietatis.
Uirt⁹ ei pietatis inuisibilis ⁊ spiritalis:its in eis non pōt
eē quēadmodū sensus nō sequik hoīs mēbrū q̄ amputat
a corpore. Que cū ita sint:remissio pctōꝝq̄ non dar nisi
in spūsancto:in illa eccl'ia tātūmodo dari pōt:q̄ habet spūs
sanctū. Hoc ei fit remissiōe pctōꝝ:ne ꝓceps peccati spūs
q̄ in seipm diuisus ē regnet in nobis:vt eruti a ptāte spūs
imūdi:tēplū deinceps efficiamur sctispūs:⁊ a quo munda
mur accipiēdo indulgētiā:ipm accipiam⁹ habitatorē ad
faciendā:augendā:pficiēdā q̄q̄ iusticiā. Nā et in primo ei⁹
aductu cū hi q eū acceperāt linguis oīm gentū loquere
rent ⁊ stupētes eos q̄ audirāt alloquerek apl's petr⁹:cōpūcti sūt
corde:⁊ dixerūt ad petrū/⁊ ad apl'os. Quid ergo faciem⁹
fratres:monstrate nobis? Et dixit petrus ad eos. Pēite

penitentiā ⁊ baptizek vnusq̄sq; vestrū in noīe iesu xpi in re
missionē pctōꝝ:⁊ acciptetis donū spūsancti. Utiq; i eccle
sia vtiq; factū. i. ⁊ pctōꝝ remissio:⁊ donū hui? acceptio in
q̄ erat spūsanct⁹. Jdeo aūt in noīe iesu xpi:qz cum eundē
Jo. xiiij. spūsctm ꝓmitteret:quē mittit(inq̄t)pater in nomie meo.
Recq; eni habitat in quoq; spūsanct⁹:sine patre ⁊ filio:sī
cut nec filij⁹ sine patre ⁊ spūsancto:nec sine illis pater. In
separabilis q̄ppe est habitatio quoꝝ inseparabilis opatio
ſz sigillati plerūq; p creature significationes nō p suā sub
stātiā demōstrāt:sicut sua tp̄m spacia syllabis occupātib⁹
separatim voce ꝓnunciant:nec tñ a seipsis vllis interuallis
momētisq; tēporū separāt. Non eīm vnq̄ dici possunt si:
mul:cū esse nō possint nisi semper simul. Sy vt tā nō semel
dixim⁹:ideo remissio pctōꝝ qua i se diuisi spūs euertik et
expellit regnū:ī cō societas vnitatis ecclesie qui ex q̄dā
sit ipsa remissio pctōꝝ:tāq̄ ꝓpriū est opus spūsancti:ꝑse
sane ⁊ filio cooperātib⁹:q̄ societas est quodāmodo ꝑris ⁊
filij ꝑ spūsanct⁹. Nā pater nō cōmuniter habeł pater a
filio ⁊ spūsancto:qz nō est pater ambo℞. Et filij⁹ nō cōiter
habet filij⁹ a ꝑre ⁊ spūsctō:qz nō est filij⁹ ambo℞. Spūs aūt
sanct⁹ cōiter habet a patre ⁊ filio:qz spūs est vnus ambo℞
Quisq̄s igit re⁹ fuerit ipenitētie ℨ spīm in quo vnitas ⁊ so
cietas cōmunionis cōgregak ecclesie:mūq̄ illi remittetur
qz hoc sibi clausit vbi remittik:⁊ merito dānabit cum spū
q in seipsum diuisus est:diuisus et ipse ℨ spīmsctm q̄ in seip
sum diuisus nō est. Hocipsum ⁊ euāgelica testimonia nos
admonēt:si ea ꝑscrutamur attentius. Nā ⁊ ℘m lucā quidē
nō ibi hec dicit dñs:vbi rūdet eis q̄ dixerūt q̄ in ꝓncipe
demoniorꝝ eijcit demones:nō et remitti q̄ blasphemauerit
in spūsctm. Cū apparet nō semel a dño dictū hoc sed ibi
quoq; nō negligēter ꝓtercundū quo loco dictum sit. Lo
quebat eni de his q eū ꝑsti essent vel negarēt corā hoīb⁹:
Luce. xij. vbi ait. Dico aūt vobis:q̄cūq; ꝑfessus fuerit me coram hoī
bus et filij⁹ hoīs ꝓfitebit illū corā angelis dei. Qui aūt ne
gauerit eū corā hoīb⁹:denegabit corā angelis. Et ne ex ℔
apli petri desperabak sal⁹ q eū corā hoīb⁹ ter negauit:cōti:
nuo subiecit. Et oīs q̄ dicit ℞bū in filiū hoīs remittek ei:
ei aūt q in spūsanctū blasphemauerit nō remittek: illa scz
blasphemia cordis impenitētis q̄ resistit remissioni pctō:
rū q̄ sit in ecclesia p spīmsctm. Quā blasphemiam petr⁹ nō
mat. xxvj. habuit quē mox penituit qñ amare fleuit:victoq; spū qui ī
seipsum diuisus est:et qui cum verandum poposcerat:cō
Lu. xxij. tra quē ꝓ illo dñs rogauit ne deficeret fides ei⁹. Accepit
ēt ispm cui nō restitit spīmsctm:vt nō solū ei remitteret pec
catū:ſz p eū pdicarek ⁊ darek remissio pctōrū. Apud duos
aūt alios euangelistas q̄ narrak vt de blasphemia spūs
hec sīa diceret:cā extitit ex cōmemoratione spūs imūdi:
q in seipm diuisus est. Dictū ei erat de dño q in ꝓncipe de
moniorū ejiceret demōes. Ipse se dñs ait in spūsancto eij:
cere demones:vt spūs q nō est in se diuisus:eū q in se diui:
sus est vincat atq; ejiciat. Ille aūt hō in eius pditione ma
War. iij. neat q in hui⁹ q in se diuisus nō est pacē p ipenitētiā trāsi
re tractat. Hoc eīm marc⁹ ita narrat. Amen dico vobis
qz oīa dimittūt hoīb⁹ pctā ⁊ blasphemie q̄bus blasphema
uerint:q aūt blasphemauerit in spīmsctm nō hz remissionē
in eternū:sed reus erit eterni delicti. Hec ℞ba dñi cum di
xisset:ita deinde cōiūxit dicēs:qm̄ dicebāt spīm imūdū hz:
vt ostēderet hinc fuisse exortā cām:vt hoc diceret:eo q̄ di:
xissent eū in beelzebub ꝓncipe demoniorū demones pelle:
re:nō qz eēt blasphemia q̄ non remitik:cū ⁊ hec remittak si
recta penitētia cōsequak:ſz q hinc(vt dixi)cā extitit:vt a
dño illa ista ꝑferret:facta mētiōe spūs immūdi quem ad
uersum seipsum diuisum dñs ostendit ꝓpter spīmsanctū:q
nō solū aduersū se diuisus nō est:ſz etiā q̄s colligit efficit
Act. iiij. indiuisos:pctā q̄ aduersū se diuisa sūt dimittēdo:eoſq; mū
datos inhabitādo:vt sit quēadmodū scriptū est in actib⁹
apl'oꝝ. Multitudinis credentiū cor vnū et aīa vna. Cui
Joh. viij. dono remissiōis nō resistit:nisi q̄ duricia cordis ipenitēt
habuerit. Nā et alio loco dixerūt iudei de dño:q̄ demoniū
haberet:nec tū ibi aliq̄d dixit de blasphemia spūsācti:qm̄
nō ita objecerūt spīm imūdū:vt ī se diuisus ex ore ipsorum
posset ostēdi: sicut beelzebub a quo eijci demones posse di
xerūt. In hac ℨ lectione ℘m matthēū multo manifestius
aperuit dño qō dicvellet ītelligi. i. q̄ ipe dicat verbū ꝓtra
spīmsactū q̄ vnitati eccl'ie corde ipenitēti resistit:vbi i spū
sancto sit remissio pctōꝝ. Hūc ei spīm nō habent:vt tam di
etū ē:q etiā xpi sacramēta portātes atq; tractantes:ab ei⁹
cōgregatiōe seiūcti sūt. Nā vbi dixit de diuisione sathane
aduersus sathanam:q ipse in spūsancto eijceret demones:
vtiq; in spū q nō est aduersus seipsum:sicut ille diuisus ibi
cōtinuo ne p illos q sub nō℞ xpi extra eius outle cōnēticu
la sua ꝓgregāt:q̄sq; putaret etiā regnū xpi aduersum se eē
diuisum. Qui nō est mecū(inq̄t)ℨ me est:⁊ q nō congregat Mat. xij.
mecū spargit:vt illos ostenderet ad se nō pertinere:qui ex
tra cōgregādo nollēt cōgregare sed spargere. Deinde sub
tūxit. Jdeo dico vobis:oē pctm et blasphemia remittetur
hoīb⁹ spūs aūt blasphemia nō remittet. Quid est h⁹? Jdeo
sola spūs blasphemia nō remittet:qm̄ q nō est cū xpo con
tra ipm ē:⁊ q cū illo nō cōgregat spargit:? Jdeo vtiq; Qui
eīm nō cū illo cōgregat:quōlibet sub ei⁹ noie nō ꝓgreget nō
habet spīmsanctū. Hic oīno. Hic cōpulit nos nō alibi intel
ligere fieri remissionē oīs pcti:oīsq; blasphemie:nisi ī xpi
ꝓgregatione que non spargit. Congregak q̄ppe in spūsan
cto q nō est extra seipsum diuisus:sicut ille imūdus spirit⁹.
Et ꝓpterea oēs ꝓgregationes vel pot⁹ dispersiones que
se xpi ecclesias appellāt:⁊ sūt inter se diuise atq; cōtrarie
vt vniteris ꝓgregatiōi q̄ vera est eccl'ia eius inimice:non
qz videlīt eius habere nomen ℔circo ptinent ad eius con:
gregationē. Pertineret aūt si spūsact⁹i q sociak hec ꝓgre
gatio aduersus seipsum diuisus esset. Hoc autem quia nō
est q eīm nō est cū xpo ℨ ipm est:⁊ q cū illo nō gregat spar:
git:ideo pctm oē atq; oīs blasphemia dimittek hoīb⁹ in
hac cōgregatione quā in spūsancto ⁊ non aduersus seipsū
diuiso congregat xps. Jpse aūt spūs blasphemia illa q fit
v corde ipenitēti huic tāto dei dono vsq; in finē vite isti⁹
resistak:nō remittet. Nā ⁊ si qs̄q; ita sit ℨ ti⁹ ītatis:vt deo
loquēti nō ꝑphetis sed vnico filio:cū ꝓpter nos eum vt no
bis in eo loqueret filiū hoīs esse voluit reluctet:remittetur
ei:cū penitēdo conuersus fuerit ad dei benignitatē:q cum Ezech.
morte ipij nollet q̄tū vt reuertak ⁊ viuat:dedit ecclesie sue xxxiij.
spīmsanctū vt cuicūq; i eo pctā dimitteret: dimitterent et
Quivero huic dono extiterit inimic⁹:vt nō illud ꝓ penitē:
tiā petat:sed ei ꝓ ipenitētiā ꝓtradicat:fit irremissibile:nō
quodcūq; pctm sed contēpta vel oppugnata ipsa remissio
pctōꝝ:atq; ita ℨ verbū cōtra spīmsanctū cū ex dispersiōe j.q.j.ita
ad ꝓgregationē nunq̄ venit:q̄ ad remittēda pctā accepit fit.
spīmsanctū. Ad quā cōgregationē etiā si ꝓ malū clericū ſz
tamen catholicū ministrū reprobū ⁊ fictū aliqs accesserit
corde nō ficto:in ipso sancto spū remissionē accepit pctōꝝ
q̄ spūs i sctā eccl'ia etiā isto tpe quo velut area cum palea j.q.j.spiri
triturak sic operak vt nulli⁹ verā cōfessionē aspnek:nulli⁹ tussanct⁹.
simulatione fallak:atq; ita reprobos fugiat vt etiā per eoꝝ
ministeriū ꝓbos colligat. Unū q̄ suffugium est:ne sit irre:
missibilis blasphemia cor ipenitēs caueak:ne aliter penitē
tia ꝓdesse credak:nisi vt teneak ecclesia vbi remissio pctō:
rum datur:⁊ societas spūs i pacis vinculo custoditur. Ut
potui difficillimā q̄stionē:si tñ aliq̄ten⁹ potui(nō miserā:
te atq; adiuuante)tractaui:q̄cūq tñ in ei⁹ difficultate ap:
prehendere nō potui nō iputak ipsi veritati que salubriter
pios etiā cū occultak exerceat:sed infirmitati mee q vl'in:
telligēda cōspicere/vel intellecta explicare non potui. De
bis aūt q̄ forte potuim⁹ ⁊ cogitādo inuestigare/⁊ dicēdo
expedire: illi sunt agēde gratie a q̄ q̄sq̄uim⁹:a quo petiui:
mus ad quē pulsauim⁹:vt haberem⁹ vnde ⁊ nos meditan
do aleremur:⁊ vobis loquendo ministraremus.

¶ De eo qō scriptū est i euāgelio ℘m eundē. Aut facite arborē bonā et fructū ei⁹ bonum et cetera: vbi etiam multa interserit de bonitate conscien:tie quam largissime declarat. Sermo. xij.

A Mmonuit nos dñs nr̄ ies⁹ xps vt bone arbores
sim⁹:⁊ fruct⁹ bonos habere possimus. Aut enim. A
¶ Aut facite arborē bonā ⁊ fructū ei⁹ bonū aut fa Wat. xij.
cite arborē malā ⁊ fructū ei⁹ malū. De fructu eīm
arbor cognoscit ¶ Ubi ait. Facite arborē bonā:⁊ fructū ei⁹
bonū:ℏ ita q̄ nō est āmonitio ſz ꝓceptū salubre:cui obedīē
tia necessaria est. ℣ aūt dicit. Facite arborē malā et fru:
ctū eius malū:nō ꝓceptū est vt faciat:sed ammonitiōe fa:

Universidad de Sevilla Biblioteca

ciãs. Contra hos em̃ dixit q̃ putabant secũ mali esse loq̃ bona posse: vel bona opera habere. Hoc dñs iesus dicit nõ posse. Prius est em̃ mutãdus hõ vt opa mutent. Si enim manet hõ i eo q̃ malus est: bona opera habere non põt. Si manet i eo q̃ bon⁹ est: mala opa habere nõ põt. Quis autẽ a dño bon⁹ inuẽtus est: cũ xp̃s p ipis moztu⁹ sit: Oẽs ergo malas arbores inuenit: et dicit ptãte filios dei fieri credentib⁹ in noie ei⁹. Quisq̃s igit hõ hodie bon⁹ est. i. arbor bona: mala inuenta est et bona facta est. Et si q̃n venit malas arbores eradicare: vellet vtiq; remanere q̃ non digna esset eradicari: sed venit prerogare misericordiã: vt postea exerceret iudiciũ: cui dicit. Miserere mihi et iudiciũ canto tibi dñe. Dedit g̃ credentib⁹ remissionẽ pct̃oz: noluit cũ eis et de pteritis chartis rationẽ hr̃e. Remissio em̃ pct̃oz facit arbores bonas. Dixerit securim: ŏdit securitatẽ. De hac securi iohãnes loquit dicens. Jã securis ad radicem arbozũ posita est. Oĩs arbor q̃ nõ facit fructũ bonũ excidetur: et in ignẽ mittet. De hac securi cõmonat paterfamilias in euãgelio dicẽs. Ecce triẽniũ est q venio ad hãc arborẽ et fructũ in ea nõ inuenio. Rã debeo locũ euacuare: pinde amputet. Et intercedit colon⁹ dicẽs. Dñe dimitte eã ẽ ad nos: circũfodiã eã: et adhibebo cophinum stercoris: si fecerit fructũ: bene: si minus: venies et amputabis eã. Tã̃ p triẽniũ dñs visitauit gen⁹ humanũ: hoc est trib⁹ tpib⁹. Quib⁹? Prius tp̃s ante legẽ. Scõm tp̃us in lege. Tertiũ q̃ mõ ẽ tp̃s ẽ gratie. Rã si nõ visitauit gen⁹ humanũ ante legem vnde abel: vnde enoch: vnde noe: vñ abrahã: vñ isaac: vnde iacob: quoz̃ dñm se dixi voluit: et cui⁹ões gẽtes erant quasi triũ hoiz de⁹ẽt. Et ego sũ (inq̃t) deus abrahã: et isaac: et iacob. In lege aũt si non visitaret: ipam legem non daret. Postq̃ legẽ venit: et ipse paterfamilias: passus est: moztu⁹ est et resurrexit: spm̃ sanctũ dedit: euãgeliũ p totũ orbẽ terarum p̃dicari fecit: et adhuc q̃dã arbor infructuosa pmãsit. Est q̃dã adhuc ps generis humani: q̃ adhuc se nõ corrigit Dis em̃ fossa humilis. Cophinũ stercoris: sordes penitentie. Quid enim stercore sordidi⁹? Sit ergo vnusq̃sq; arbor bona: non se arbitret habere fruct⁹ bonos: si manet arbor mala. Non erit fruct⁹ bonus: nisi arbozis bone. Muta cor: et mutabit opus. Extirpa cupiditatẽ: planta charitatem. Sicut em̃ ẽ radix oĩm malorũ cupiditas: sic est radix oĩm bonoz charitas. Quid g̃ hoies musitãt inter sevel p̃tẽdũt dicẽres. Quid est bonũ? Si scires: q̃d sit bonũ. Quod habere vis nõ est valde bonũ: q̃ cẽ nõ vis ẽ est bonũ. Vis ei hr̃e sanitatẽ corpozis/ẽ est bonũ: nec tñ putes magnum bonũ esse q̃ hz et mal⁹. Aurũ et argentũ hr̃e vis ecce et ẽ dico bonũ est: sed si bene vsus fuerit. Bene aũt nõ vteris si malus fueris: ac p hoc aurum et argẽtũ malis malũ est: bonis bonũ est: nõ q̃ eos bonos aurũ et argentũ facit: sed q̃ bonos inuenit: invsũ bonũ quertit. Honorẽ habere vis: bonũ est: sed et hoc si bene vtaris. Ex multis bonoz occasio exitij fuit. Discernamus g̃ bona opa si possumus: q̃ de bonis artibus loquimur. Et hic nihil est q̃ sic q̃sq; cogitare debeat: nisi vt in semetip̃m oculos conuertat: in se discat: se inspiciat: se discutiat: se querat: se inueniat: et q̃d displicet necet: q̃d placet optet et plãtet. Cũ em̃ se hõ inanem inuenerit melioz bonoz̃: vt q̃d ẽ auid⁹ externoz̃ bonoz̃? Ecce q̃d ꝑdest plena bonis archa: inanis cõsciẽtia? Bona vis hr̃e: et bon⁹ nõ vis ẽ. Mõ vides et erubescere ŏbere bonis tuis Si dom⁹ tua plena est bonis: et tu hz malũ. Quid em̃ est q̃d velis hr̃e malũ? Dic mihi. Mihi oĩno. Rõ vt̃oz̃ẽ/nõ filiuz/nõ filiã/nõ puũ/nõ ancillã/nõ villã/nõ tunicã/postremo nõ caligã: et tamẽ vis habere malã vitã. Rogo te: ꝓponevitam tuã calige tue. Dia que circa iacẽt oculis tuis: elegãtia/et pulchra tibi chara sũt: et tibi ipsevilis es: fedus es. Si tibi possent rñdere bona q̃d⁹ est plena dom⁹ tua: q̃ hr̃e optasti: q̃ ꝑdere timuisti: nõne et tibi clamarẽt. Sic tu nos bona vis hr̃e: sic et nos volum⁹ bonũ hr̃e dñm: Tacita voce iterpellãt Ꝫ te dñm tuũ. Ecce bõa tãta dedisti huic: et ipe mal⁹ est Quid ei ꝑdest q̃d hz: q̃n eũ q̃ oĩa dedit nõ hz? Querit ergo aliq̃s admonit⁹ his x̃bis meis: et forte ꝓfuct⁹ q̃rit quid sit bonũ: q̃le bonũ: vñ bonũ: Bñ intellexisti: Ꝫ te q̃rere debere. Rñdebo q̃rẽti et dicã. Hoc ẽ bonũ: q̃d nõ potes suũ amittere. Potes ei aurũ ꝑdere et nolẽs: potes domũ/potes bonores/potes ipam carnis salutẽ. Bonũ vero q̃ vere bonum es: nec inuit⁹ accipis/nec iuit⁹ amittẽ. Quero g̃ ale sit Ꝫ bonũ: Psalm⁹ q̃dã admonet nos rẽ magnã forte quã q̃rim⁹. Alt em̃. Filij hoim: q̃usq; graues corde: Quid est grauis corde: Et q̃d diligitis vanitatẽ et q̃ritis mẽdaciũ: Et ago (ait) q̃d q̃rendũ est. Scitote q̃m dñs magnificauit sctm̃ suũ. Jã et xp̃s venit: tã magnificat⁹ ẽ/tã surrexit et ascẽdit i celũ: tã nomẽ ei⁹ toto mũdo p̃dicat: q̃usq; graues corde: Sufficiãt ꝓterita tpa. Jã magnificato illo sctõ: q̃usq; graues corde: Post triẽniũ q̃d fiat nisi securis: Quousq; graues corde: Ut q̃d diligit⁹ vanitatẽ et q̃rit⁹ mẽdaciũ: Adhuc vana: adhuc iutilia: adhuc põpatica et volatica/ita xp̃o sctõ magnificato/adhuc ista reqrunt: Jã clamat vitas: et adhuc q̃rit vanitas: Quousq; gues corde: Merito fortit flagellat Ꝫ mũd⁹. Loquit ei tã x̃ba dñi mũd⁹. Et fuus (inquit) nesciẽs volũtatẽ dñi sui et faciẽs digna: plagꝫ vapulabit pauc⁹. Quare: Ut q̃rat volũtatẽ dñi sui. Seruus g̃ nesciẽs voluntatẽ Ꝫ erat mũd⁹ añq̃ magnificaret sctm̃ suum. Seru⁹ erat nesciẽs volũtatẽ dñi sui et iõ vapulabat pauc⁹ Seru⁹ aũt tã volũtatẽ sciẽs dñi sui: Ꝫ ẽ mõ et q̃ magnificauit deitas sctm̃ suũ: et nõ faciẽs volũtatẽ ei⁹ vapulabit multis. Quid g̃ mirũ si mũd⁹ multa vapulat: Seruus ẽ sciens volũtatẽ dñi sui/et faciẽs digna plagis. Non g̃ recuset vapulare multis: q̃m si nõ vult audire ꝑceptorẽ iniuste patitur vltorẽ: vel nõ murmuret cõtra castigatorẽ: cũ videat se plagis dignũ: vt miam mereaĩ p xp̃m dñm nostrũ: qui vivit et regnat cũ pr̃e et spiritu sancto. Amen.

De dño xp̃o ambulãte sup aquas maris: et petro titubãte. In euãgelio ꝑm eũdẽ. Sermo. xiij. i quo specialiter introducit q̃stionẽ saluatoris babitam ad petrũ quis nã esset et plura alia.

Euangeliũ q̃ recẽtissime recitatũ est de dño xp̃o q̃ sup aquã maris ambulauit: et de apl̃o petro q̃ ambulãs timẽdo titubauit et diffidẽdo mersus: confidendo rursus emersit: admonet nos itelligere mare pr̃s seculũ esse: petrũ xp̃o apl̃m eccl̃ie vnitce typũ. Jpse ei petr⁹ i apl̃o ordine ꝓim⁹: i xp̃i amore ꝓmptissim⁹ sepe vn⁹ rñdit ꝑ oĩb⁹. Ipse veniẽte dño iesu xp̃o requirenti: quẽ nã hoies dicerẽt cũ cẽ: et opiniones varias hoim vel discipulis respõdẽtib⁹/rursusq; dño interrogãte et dicente. Vos aũt quẽ me esse dicitis? Rñdit petrus: Tu es xp̃s filiꝰ dei viui. Un⁹ ꝑ multis dedit rñsum: vnitas in multis. Tunc ei dñs ait. Beat⁹ es symon bariona: q̃r nõ reuelauit tibi caro et sãguis/sed pr̃ me⁹ q̃ est i celis. Deinde addidit. Et ego dico tibi. Tã̃ diceret. Q̃r tu dixisti mihi. Tu es xp̃s filiꝰ dei viui/et ego tibi. Tu es petr⁹. Symon q̃ppe ante vocabat. Hoc aũt nomẽ ei vt petr⁹ appellaret a dño ipositũ ẽ: et Ꝫ vt ea figura significaret eccl̃iã. Q̃r ei xp̃s petra petr⁹ ꝑ⁹ pp̃lus xp̃ian⁹. Petra em̃ pr̃icipale nomẽ est/nõ petr⁹ a petra: nõ petra a petro: quõ nõ a xp̃iano xp̃s: Ꝫ a xp̃o xp̃iani nus vocat. Tu es g̃ (inq̃t) petr⁹/et sup hãc petrã quã ꝓfessus es: sup hãc petrã quã cognouisti dicẽs. Tu es xp̃us filiꝰ dei viui: edificabo eccl̃iã meã. i. sup metip̃m filiũ dei vivi: edificabo eccl̃iã meã. Sup me edificabo te/nõ me sup te. Rã volẽtes hoies edificari sup hoies dicebãt. Ego quidẽ sũ pauli: ego aũt apollo: ego x̃bo cephe: ipse ẽ petrus. Et alij q̃ nolebãt edificari sup petrũ sed sup petrã: ego aũt sup xp̃i. Apl̃us aũt paul⁹ vbi cognouit se eligi et xp̃m contẽni. Diuisus ẽ (inq̃t) xp̃s: Rũq̃d paul⁹ ꝑ vobis crucifixus est? aut in noie pauli baptizati estis? Quõ nõ i pauli: sic nec i petri: Ꝫ i noie xp̃i vt petr⁹ edificarẽt supra petrũ: nõ petra sup petrũ. Idẽ g̃ petr⁹ a petra: cognominat⁹ beat⁹ ecclesiã gurã portãs: apostolat⁹ ꝓncipatũ tenẽs: cõtinuo post paululũ tã audito q̃ btũs eẽt: tã audito q̃ petr⁹ eẽt: tã audito q̃ supra petrã edificat⁹ eẽt: postea q̃ audiuit futurã dñi passionẽ: q̃ ꝑdixerat eã cito futurã discipul⁹ suis displicuit ei

In euãgelio scõm Mattheũ. Sermo. xiij. et. xiiij. Fo. xliij.

Timuit ne ꝑderet mozientẽ: quẽ cõfessus fuerat vite fontẽ Turbat⁹ ẽ. Absit a te (inq̃t) dñe ne fiat istud. Propitiꝰ esto tibi dñe: nolo te mori. Petr⁹ dicebat xp̃o. Nolo te mori: Ꝫ mei⁹ dicebat xp̃s. Nolo. p te mori. Deniq; continuo reprehendit: quẽ pauloante laudauerat/et quẽ beatũ dixerat: sathanã appellat. Redi (inq̃t) post me sathana: scãdalum mihi es: nõ ei sapis q̃ dei sũt Ꝫ q̃ sũt hoiz. Quid nos vult facere ex ꝺ q̃ sum⁹? q̃ sic culpat q̃ homies sum⁹? Vult scire q̃d nos velit facere? Audite psalmũ. Ego dixi dij estis: et filij excelsi oẽs. Ꝫ hũana sapiẽdo. Nos aũt sic homies morimint. Idẽ ipe petr⁹ pauloante btũs postea sathanas. In momẽto vno: infra pauca x̃ba miraris: differẽtias attẽde causaꝫ. Quid miraris: q̃ pauloãte btũs/postea sathanas? Attẽde cãm q̃re btũs? Q̃r nõ tibi reuelauit caro et sãguis: Ꝫ pr̃ me⁹ q̃ i celis ẽ. Jõ btũs/q̃: tibi nõ caro et sãguis reuelauit. Si ei caro et sanguis tibi reuelauit: Ꝫ pr̃ me⁹ q̃ i celis est: de meo nõ de tuo. Quare de meo? Q̃r oĩa q̃ hz pater mea sũt. Ecce audisti cãm: q̃re btũs/et q̃re petr⁹. Quare aũt illud q̃ hoc rescimus et repetere nolum⁹? Quare: nisi q̃ de tuo. Non em̃ sapis q̃ dei sũt: sed q̃ sunt hoim. Hoc intuẽtes nos ecclesie mẽbrũ: discernam⁹ quid de dei: q̃d de nr̃o. Tũc ẽi nõ titubabim⁹: tũc in petrã fundabimur: fixi et stabiles erim⁹ aduersus vẽtos/ibres/flumia/ tẽtationes videlicet pũtis seculi. Illũ tñ videte petrũ q̃ tũc erat figura vr̃a. Mõ fidit mõ titubat: mõ imortalẽ cõfitẽr: mõ timet ne moriaĩ. Ꝓpinde q̃ eccl̃ia xp̃i Ꝫ firmos/Ꝫ et infirmos: nec sine firmis põt cẽ: nec sine infirmis. Un̄ dicit apl̃s paul⁹. Debemus autẽ nos firmi infirmoz̃ onera sustinere. Jn eo q̃ dixit petr⁹ Tu es xp̃s filiꝰ dei viui: firmos significat. Jn eo aũt q̃ tre pidat et titubat et xp̃m pati nõ vult mortẽ timẽdo: vitã non agnoscẽdo/infirmos eccl̃ie significat. Jn illo g̃ vno apl̃o .ſ. petro i ordie apl̃oz ꝑmo et ꝓcipuo i q̃ figurabat eccl̃ia vtrũq; gen⁹ significãdũ fuit. i. firmi et infirmi: q̃ sine vtroq; nõ est eccl̃ia. Hinc ẽ g̃ et q̃ mõ lectũ est Dñe/si tu es: iube mevenire ad te sup aq̃s. Si tu es iube me. Mõ em̃ possum Ꝫ in meis in te. Agnouit q̃d sibi esset a se: q̃d ab illo cui⁹ volũtate credidit se posse: q̃ nulla infirmitas hũana possit. Ergo si tu es iube: q̃ cũ iusseris fiet. Nõ ego nõ valeo ꝑsumẽdo: tu potes iubẽdo. Et dñs: venit inq̃t. Et sine vlla dubitatiõe petr⁹ ad x̃bũ iubẽt⁹: alibi ad ꝑsentiã sustẽtantis: ad pniam regentis sine vlla cũctatiõe desiluit i aq̃s: et ambulare cepit. Potuit q̃ dñs: nõ in se/sed in dño. Fuistis ei aliq̃n tenebre: nũc aũt lux/Ꝫ i dño. Nõ nẽo põt i paulo: nemo i petro: nemo i alio vllo apl̃o: Ꝫ põt in dño. Ideo bene paul⁹ vtiliter se ꝓtẽnẽs: illũ ꝑmẽdãs: nũq̃d paul⁹ (inq̃t) ꝑ vobis crucifix⁹ est: aut i noie pauli baptizati estis: Nõ q̃ i me sed mecũ: nõ sub me sed sub illo. Ergo ambulauit petr⁹ sup aq̃s in iussu dñi: sciẽs Ꝫ se a se hr̃e nõ posse. Fide valuit q̃ hũana infirmitas nõ valeret. Hi sũt firmi eccl̃esie. Attẽdite/audite/intelligite/agite. Neq; ei agendũ est cum firmis alibi vt sint infirmi: sed agẽdũ est cũ infirmis vt sint firmi. Multos aũt impedit a firmitate: ꝑsumptio firmitatis Nõ erit adeo firm⁹ nisi q̃ se a seipso sentit infirmũ. Pluualiã volũtariã segregãs de⁹ hereditati sue. Quid ꝑcedit: q̃ q̃ dictur⁹ sũ nolitis: Tẽperet velocitas: vt seq̃t tarditas Hoc dixi et Ꝫ dico: audite/capite/facite. Nõ adeo fit firmus nisi q̃ se a seipso sentit infirmũ. Pluuiã g̃ volũtariã: sicut psalm⁹ ꝺ volũtariã: nõ meritoꝝ nr̃oz̃/sed volũtariã. Pluuiã g̃ volũtariã segregãs de⁹ hereditati sue: etenĩ ifirmata ẽ: ru vo pfecisti eã: q̃ pluuiã volũtariã segregasti: nõ ipa hereditas: et aguit se infirmã i se/vt firma cẽt i te. Nõ firmaret: si nõ infirmaret: vt abs te in te ꝑficeret. Vide hui⁹ firmitatis portiũculã. Paulũ vide infirmatũ q̃ dixit. Nõ sũ idone⁹ vocari apl̃s: q̃ ꝑsecuti sũ eccl̃iã dei. Quare g̃ apl̃s es: Gra dei sũ id q̃ sũ. Nõ sũ idone⁹: Ꝫ gra dei sũ q̃ sum. Infirmat⁹ ẽ paul⁹: tu vo pfecisti eũ. Jã vo q̃ gra dei ẽ q̃ sum. vide q̃d seq̃t. Et gra ei⁹ i me nõ fuit vacua: Ꝫ plus oĩb⁹ illis laborauĩ. Vide ne ꝑsuptiõe pdas: q̃ infirmitate merut Nõ Ꝫ bene. Non sũ idone⁹ vocari apl̃s: gra ei⁹ sũ q̃ sum. et gra ei⁹ i me nõ fuit vacua: Dia optime. Ꝫ pl⁹ illis oĩb⁹ laborauĩ. Quasi tibi cepisti tribuere q̃ pauloante deo deberas. Agnosce et seq̃re. Nõ ego aute: Ꝫ gra dei mecũ. Bñ ifirme firmissime erꝫ exaltat⁹ q̃ nõ es inḡt⁹. Tu es idẽ ipe paul⁹/in te pu⁹: in dño magn⁹. Tu es q̃ ter dñm rogasti vt stimul⁹ carnis angel⁹ sathane a q̃ colaphizaberis auferret a te. Quid tibi dictũ ẽ: q̃d audisti q̃n Ꝫ petisti: Sufficit tibi gra mea: mã̃ vt⁹ in ifirmitate ꝑficit. Et eũ ifirmat⁹ est tu vo ꝑfecisti eũ. Sic et petr⁹. Jube me (inq̃t) venire ad te sup aq̃s: nõ audio/Ꝫ nõ hoiem rogo. Jubeat deus nõ vt possit q̃ nõ Ꝫ nõ. Veni inq̃t. Et cepit ãbulare sup aq̃s: et potuit petr⁹/q̃ iusserat petra. Ecce q̃d petr⁹ i dño: q̃d in se? Videẽs vẽtũ validũ timuit. Et cũ cepisset mergi exclamauit. Dñe pereo/libera me. Presumpsit de dño: potuit de dño. Titubauit vt nõ: rediuit ad dñm. Si dicebã/mot⁹ est pes me⁹. Psalm⁹ loq̃t: scti cãtici vox ẽ: et si agnoscam⁹ et nr̃a: imo si velim⁹ et nr̃a ẽ. Si dicebã mot⁹ ẽ pes me⁹. Quare motus nisi q̃ me⁹? Et q̃d seq̃t: Mia tua dñe adiuuabit me. Mõ virt⁹ mea/Ꝫ mia tua. Rũq̃d em̃ dñs dedit titubantẽ/ quẽ audiuit inuocãtẽ? Ubi est illud. Quis inuocauit deũ et desert⁹ ẽ ab eo: Ubi et illũ. Et ois q̃ inuocauerit nomẽ dñi salu⁹ erit: Cõtinuo porrigẽs adiutoriũ dextre sue/leuauit mergentẽ: increpauit diffidentẽ. Quodlice fidei q̃re dubitasti: De me ꝓsumpsisti/de me dubitasti: Ecce fratres sermo ꝓcludẽd⁹ ẽ. Attẽdite seculũ q̃si mare: vẽt⁹ validꝰ et magna tẽptãtas. Unicuiq; sua cupiditas tẽpestas est. Amas deũ: ãbulas sup mare/sub pedib⁹ tuis est timor scti. Amas seculũ: absorbebit te. Amatores suos vozare nouit nõ porrare. Ꝫ cũ fluctuat cupiditate cor tuũ/vt vincas tuã cupiditatẽ: inuoca xp̃i diuinitatẽ. Putatis tũc eẽ vẽtũ Ꝫ iũ q̃n est hui⁹ scti aduersitas: Q̃n ei bella: q̃n tumult⁹: q̃n fames: q̃n pestilentia: q̃n culp̃a hoim et singulo euenit ꝑuata calamitas/tũc putat⁹ vẽt⁹ aduersꝰ: ibi putat inuocãd⁹ de⁹. Q̃n aũt tpali felicitate seculũ arridet: q̃si nẽ ẽ vẽtus Ꝫ i⁹. Moliuntur huic iterrogare tp̃is trãq̃llitatẽ: iterroga Ꝫ tua cupiditatẽ. Vide si trãq̃ll⁹ ẽ in te: vide si nõ te subuertit vẽtus interioz. Nocvide. Magne x̃tut⁹ est cũ felicitate luctari: ne illiciat: ne corrũpat: ne ipsa subuertat felicitas. Magne inḡ x̃tut⁹ ẽ cũ felicitate luctari: magne felicitat⁹ ẽ a felicitate nõ vinci. Disce calcare seculũ: memẽto fidere te in xp̃o: si motus est pes tuus: si titubas: si aliqua nõ supas: si mergi incipis: dic dñe perco/libera me. Dic dñe pereo: ne pereas Sol⁹ em̃ a morte carnis liberat te: qui moztuus est in carne pro te. Conuersi ad dominum.

De eo de q̃ supra: vbi euãgeliũ supra allegatũ lati⁹ deducit: et principaliter exponit hoc q̃d iesus ascẽdit in montẽ orare. xc. Sermo. xiiij.

Cum factũ euãgeliũ legeret auduim⁹ nautellã periclitantẽ: xp̃m periclitãtib⁹ subueniẽtẽ petrũ xp̃o occurrẽtẽ. Jn q̃b⁹ oĩb⁹ miraculũ expectaui mus: mysteriũ reqũram⁹. Q̃n em̃ possum⁹ de diuinis operib⁹ q̃ legunt intellectũ alicui⁹ mystice significationis exculpere: q̃si de abstrusis fauozũ cellis mella ꝓducimus: vel xp̃i discipulos imitãtes: spicas manib⁹ fricam⁹ vt ad lactẽtia grana puentam⁹: et ei⁹ vitã iueniam⁹. Ascẽdit g̃ dñs nr̃ iesus xp̃s (vt lectũ ẽ) i mõtẽ sol⁹ orare. Mons altitudo ẽ. Quid ei i Ꝫ mũdo altiꝰ celo: Quis do i celũ ascẽdit: nouit optie fides vr̃a: cur aũt sol⁹ ascẽdit: Q̃r nẽo ascẽdit i celũ nisi q̃ de celo descẽdit filiꝰ hois q̃ ẽ i celo. Quis et in fine cũ venerit et nos oĩs sua mẽbra collegerit ac leuauerit i celũ: et tũc sol⁹ ascẽdit q̃ caput cũ corpe suo vn⁹ est xp̃s. Nũc aũt solũ caput ascẽdit: mediatoꝝ dei et hoim hõ xp̃s iesus. Jpe ascẽdit sol⁹ orare: q̃ ipse ascẽdit ad patrem ꝑ nobis iterpellare. Verũtñ kñi dũ ille orat in excelso nauicula turbat fluctib⁹ in ꝓfundo: q̃ insurgũt fluctus/põt ipa nauicula turbari: Ꝫ q̃ xp̃s orat nõ põt mergi. Mautellã q̃ppe ista frẽs eccl̃ie cogitate: turbulẽtũ mare Ꝫ scim. Q̃n aliq̃s ipie volũtat⁹: maxie pati⁹ ꝑsecutionẽ idicẽ ecclesie: et q̃tũ i ipo ẽ xp̃ianũ nomẽ conat extinguere: sup nauiculã xp̃i gradit⁹ vnda ꝓsurgit. Sz in his tẽtatiõib⁹ erigat antẽna vt suspẽsa arbozi crucẽ figuret. Hãc xp̃ian⁹ respiciat et nõ deficiat: q̃ sic ẽt apl̃s petr⁹. Xp̃s p nobis passꝰ ẽ relinquẽs nobis exẽplũ: vt seq̃mur vestigia ei⁹. Dicit etiã btũs to hes. Sic ei xp̃s p nob aiaz suã posuit sic et nos debem⁹ pro frib⁹ aias ponere. Huic g̃ antẽne. i. cruci xp̃i: simplex puersatio et pura ꝑfessio tãq; cãdẽtia vela religẽt. Et

Universidad de Sevilla Biblioteca

hec vela nra fluctib⁹ abluank: vestisq; tedak vt sine macula
q ruga iueniak. ¶Utlibet mare seuiat: vēt⁹ icubat inf flu:
ct⁹q fluct⁹: nauis ista turbek tm̄: nō mergak q currit. Deiq;
posteaq; nauis hec edificata ē i hierlm atq; inde i medio
pelagi hui⁹ fremētis emissa ē: estuāttū volumia vndarū: et
furentiū flabra vētoz: dū eā huc atq; illuc circūferūt: oīm
gettū littoz⁹ apulerūt: pegri ab merces q̄cūq; inuenit ad
uerit. Quid ei tā pegrinū in terra nra q̄ p penitētiam re
Lu.xxiij. missio petōz regnūq; celoz: q tū oportebat xp̄m pati et re
surgere a mortuis: tertia die: q p̄dicari in noīe eius penite:
tiā q remissionē pctōz p oēs gētes icipiētibus ab hierlm.
Uēit g̃ dñs ad vlitādos discipl⁹ suos q turbabāt i mari
q̄ta vigilia noctis. Quarta vigilia noctis extrema ps no:
ctis. Uigilia vna tres horas hz: ac p̄ nox q̄ttuoz vigilias
B hz ternis horis p̄ singulas vigilias distributis. Quarta g̃
vigilia noctis: h̄ ē pene iā nocte finita. Sic veniet in fine
seculi inq̄tatis nocte trāsacta ad iudicādos viuos q moz:
tuos. Uenit em̄ nūc (sic audistis) valde mirabl⁹ ambulās
sup aq̄s. Surgebāt fluct⁹ q̄ calcabank. Fremēs pelag⁹ sub
dñi vestigia murmurabat: q tñ eum volēs nolēs portabat.
¶Utlibet tumozes seculi potestatesq; p̄surgāt: p̄mit eoz
caput nostrū caput. Cū vo appropinq̄ret nauicule: turba:
ti sūt p̄ timoze discipuli: q exclamauerūt putātes q̄ phāta:
ma cē. Quib⁹ dñs ait. Habetote fiduciā: ego sum/nolite ti
mere. Quid ē/ego sū: Nō sū phāta ima q̄ putatis: agnosci
mat.xiiij. te quē videtis. Ad hāc vocē exilijt petrus q ait. ⌊Dñe si tu
es: iube me venire ad te sup aq̄s⌋ Si tu es: nō miroz q̄ soli:
dā carnē sup liquēt⁹ elemēti terga suspēdis. Quid em̄ mi
rū: si cōditori suo creatura famulak? Hoc ego nō miroz: fac
qō mirer: ābulet petr⁹. Fac qō mirer. Jube me venire ad
te sup aq̄s. Scio em̄ q̄ coz⁹ humanū nature lege nō sinit
i fluctib⁹ liq̄dis habere fixa vestigia/sz accedat vonū gre:
q pauluū cesset lex ista nature. Si tu es: iube me venire ad
te sup aq̄s. Tu de⁹ es: ego hō sū. Uoluisti de meo hre tnsfr:
mitatē in carne quā portas: habeā q ego de tuo potestatē
vt vnda me portet. Dñe si tu es: iube me venire ad te super
aq̄s. Quō ei mihi in mari nō erit via si tu iusseris: q̄ ppter
nos factus es via? ⌊Et dñs: veni⁹ inquit. Nec dubitauit pe:
tr⁹: audiuit dñi vōbū q mox cucurrit ad vōbū. Cito credidit
q fideī hō erat. Sz cū surrexisset vēt⁹ valid⁹ titubauit: q
hō erat. Titubatio ista fratres: q̄si moz⁹ fidei fuit. Sz vbi
exclamauit: fides iterū resurrexit. Nō ābularet nisi crede
ret: sz nec mergerek nisi dubitaret. In petro itaq; cōis oiz
nīoz cōsiderāda p̄ditio ē: vt si nos in aliq; tēptationū vet⁹
conak subuertere: vel vnda submergere/clamem⁹ ad xp̄m.
Quid ē clamem⁹? Orem⁹: porriget ille manū q eruet de p:
fundo. Et em̄ man⁹ ei⁹ deducet nos q continebit nos dexte
ra eius: donec nos ad sempiterna sua p̄missa p̄ducat.

¶De eo qō scptū ē i euāgelio p̄m eundē. Si pec
cauerit i te frater tu⁹: corripe cū iter te et ipm̄ so
lū. Sermo. xv. vbi de correctiōe fraīna p̄cipaīr
tractat. Parabolā etiā de vno cui dñs debitū di
misit: q̄ q̄ cōtra vno miseri noluit laute explanat.

A Matthei. xviij. ¶Eternā die: sctm̄ euāgeliū admonuit nos nō ne
gligere pctā nīoz. ⌊Sed si peccauerit in te
frat⁹ tu⁹: corripe cū iter te et ipm̄. Si te audierit
lucrat⁹ es fratrē tuū. Si aūt p̄cēperit: adhibe te
cū duos vel tres: vt in oze duoz vel triū testiū stet oē vbum
Si aūt q ipsos cōtēperit: dic eccl'ie. Qō si et eccl'iā contē:
perit: sit tibi sic ethnic⁹ q publican⁹.⌋ Hodierna ēt die ad
ipam rē ptinet capl'm qō seq̄t: qō mō (cū legerē) audiuim⁹
¶Cū em̄ dixisset dñs ei⁹ petro: subiecit q interrogauit ma
gistrū: q̄ties ig̃scet fratri q in illo peccasset: et q̄si uit vtrū
sufficeret septies.⌊ Rūdit illi dñs. Nō solū septies sed etiā
septuagiessepties.⌋ Deinde narrauit sil'itudinē valde terri
bilē. Qz sic̄ est regnū celoz⁹ hoī patrifamilias q̄ posuit ra
tionē cū suis suis/in q̄b⁹ inuenit debitoz⁹ decē milia talē:
toz⁹. Et cū iussisset vt oīa q̄ habebat: q oīs ei⁹ familia q ipe
vēderet q̄ bitū soluerek: aduolut⁹ genib⁹ dñi sui rogabat
dilationē: meruit remissionē. Misit⁹ est em̄ dñs ei⁹ sic audi
uim⁹: q omne debitū dimisit illi. At ille debito liber: sz iq:
tatis p̄nus: postea q̄ egressus est a facie dñi sui: inuenit etiā
ipse debitorē suū q debebat: non decē milia talēt oz⁹ q̄tum
ipsi⁹ debitū fuit/sed cētū denarios: cepit eū in suffocatam
trahere/q dicere. Redde qō debes. At ille rogabat p̄seruū
sicut q ipe rogauerat dñm: sz nō talē iste iuenit p̄seruū: q̄le
ille dñz. Nō solū remittere illi debitū noluit: sz nec dilatio
nē dedit: p̄toz⁹ rapiebat ad solutionē. Jā ōbito dño liber
displicuit p̄fuis q renūctauerūt dño suo qō actū ē: q dñs
fecit ad esse p̄uū q dixit ei. Serue neq; cū mihi tāta ūberes
misti⁹ tui oīa dimisi tibi. Nō q̄ et te oportebat misereī con:
serui tui: sicut q ego tui misti⁹? ¶Et tussit oīa q̄ illi dimise
rat exigi. Ergo hāc sil'itudinē ad nīam instructionē ppo:
suit: q admonēdo perire nos nolu⁹t. Sic(inq̄t)et vobis fa:
ciet p̄ vester celestis: si nō remiseritis vnusq;q̄ vestrū fra:
tribꝰ vestris ex corde vīo. Ecce fratres res i apto ē admo:
nitio vtilis q valde salubris. Obediēta debek: vt qō iussū
ē ipleak: q oīs hō q debitoz est dei q debitorē hz fratrē suū.
Quis ē em̄ q nō sit debitoz: dimīsi in q̄ nullū p̄t inuenire
pctm̄? Quis ē aūt q nō habeat debitoz: ē fratrē: nisi in quē
nēo peccauit? Putasne q̄sq; i gñe hūano repiri p̄t q non
et ipe aliq; pctō obstrict⁹ sit fratri suo? Debitoz est g̃ omīs
hō: hīs tū q ipe debitorē. Jdeo de⁹ iust⁹ cōstituit tibi regu
lā in debitore tuo/qō faciet q ipe cū suo. Duo sunt em̄ opa
miē q̄ nos liberāt: q breuiter ipse dñs posuit in euangelio
Dimittite q dimittet vobis/date q dabit vobis. Dimittite Luce.vi.
q dimittet vobis: ad ignoscēdū p̄tiet. Date q dabit vobis:
ad p̄stādū bñficiū p̄tinet. Qō ait de ignoscēdo: tu tuus tibi
ignoscit qō peccas: q habes alium cui tu possis ignoscere.
Rursus qō p̄tinet ad tribuēdū bñficiū: petit tē medicus q
tu es dei mēdicus. Qēs em̄ qīoz⁹ mēdici dei sum⁹? au
te ianuā magni patrisfamilias stam⁹. Jmmo etiam p̄seu
nimur: supplices ingemiscim⁹ aliq̄d volētes accipe/q ipm
aliq̄d ipe de⁹ est. Quid a te petit mēdic⁹? Panē. Et tu qd
petis a deo/nisi xp̄m q dicit. Ego sum panis viuus q̄ dece Joh.vi.
lo descēdi? Ignoscivobis vult⁹/ignoscite. Remittite q re:
mittet vobis. Accipe vultis. Date q dabit vobis. Sz qd in
hac epta p̄ceptione mouere possit/audite. In remissionē
vbi veni a petit/q ab ignoscēte debek. Hoc pōt mouere: q̄
q petrū mouit. Quottiēs debeo(inq̄t)ig̃scere? Suffic⁹ vsq;
septies? Nō sufficit ait dñs. Nō dico septies: sz septuagies
septies. Jā tu enumera q̄tiēs i te peccauerit frater tuus:
Si potueris puenire vsq; ad septuagesimā culpā q octauā
vt trāseas septuagiessepties: tūc molitis vindictā. Jta ne
verū ē qō dic? Et xe ita se res hz: vt si peccauerit septua:
giessepties/ig̃scas. Si aūt peccauerit septuagiesocties si
liceat tibi non ignoscere. Audeo dicere: vt q si septuagies
octies peccauerit/ ignoscas. Si aūt peccauerit(vt dixi) se
ptuagiesocties/ignoscē. Et si centies peccauerit/ignosce.
Et q̄d dicā toties q toties? Sino q̄tiēs peccauerit/ig̃sce.
Ergo ego ausus sū supgredi modū dñi mei? Ille septua
gesimo q septīo nūero ignoscēdi limitē fixit: h̄ūc ego limi:
tē trāsilire p̄sumā? Nō ēverū: nō sū ausus pl⁹ aliq̄d. Ipse
dñm meū audiui loq̄ntē in apl'o suo: vbi mod⁹ q nūer⁹ p̄:
xus nō ē. Ait ei. Donātes vobis metipsis sicḡ aduersus ali Colo.
quē hz q̄relā: sic de⁹ i xp̄o donauit vob. Audistis formā. Si
septuagiessepties pctā tibi xp̄us donauit: si hucusq; ignos:
uit q vltra negauit: p̄ce q tu limitē: q vlteri? noli ig̃scere. Si
aūt xp̄s milia pctā pctōz iuenit: q tū oīa donauit: noli sub:
ducere miam: sz posse illi⁹ nūeri solutionē. Nō em̄ sine cā
dñs septuagiessepties dixit: cū oīno nulla culpa sit quā nō
debeat ig̃scere. Ecce ille ipe ser⁹ cui⁹ debēt⁹ iuēt⁹ ē debi
tor: decē milia talēt oz debebat. Puto em̄ q decē milia ta:
lēt oz/vt parū sit: decē milia pctōz sūt. Nolo ei dicere vnū
talētū: q oīa pctā p̄cludat. Ser⁹ aūt ille q̄tū ei debebat:
Cētū denarios debebat. Jā pl⁹ ē q̄ septuagiessepties: q tū
frat⁹ est dñs: q nō dimisit. Nō solū ei cētū pl⁹ q̄ septua:
ginta septē: sz cētū denarij forte mille asses sūt. Sed qd ad
decē milia talēt oz? Ac p̄ bōes culpas q in nos cōmittun
tur: pati sum⁹ ig̃scere: si nobis desideram⁹ ignosci. Si ei cō
siderem⁹ pctā nīa q nūcrem⁹: qd facto/qd oculo/qd aure/
qd cogitatiōe/qd inumerabilib⁹ motib⁹: nesciō vtrū dos
miam⁹ sine talēto. Ergo q̄tidie petim⁹: q̄tidie diuinas au:
res ozādo pulsam⁹: q̄tidie nos p̄sternim⁹ q dicim⁹. Dimit Mat.
te nobis debita nra: sic q nos dimittim⁹ debitoribus nris.
Que debita tua: Dia: an aliquā p̄tē? Rūdeō oia. Sic g̃ et
tu debitori tuo. Hāc g̃ r̄am pōis: hāc p̄ditionē loq̄r: ō pa
cto q placito qū ozas p̄meoras vt dicas. dimitte nob sic et

nos dimittimus debitoribꝰ nr̄is. Quid sibi g̃ vult septua:
giessepties? Audite fres magnū mysterium: admirabile sa
cramētū. Qū dñs baptizat⁹ est: lucas euāgelista sctūs ibi
cōmemorauit gñatiōes ei⁹: q ordie: q serie: q stigmate ad il
lā gñationē vētū fuerit: q nat⁹ est xp̄s. Matthēus cepit ab
abrāā q vēit vsq; ioseph desponsatū. Lucas aūt ascēdēdo
cepit nūerare. Quare ille descēdēdo: iste ascēdēdo? Quia
matthe⁹ gñationē xp̄i cōmēdabat q descēdebat ad nos: iō
qñ nat⁹ est xp̄s cepit numerare descēdēdo. Lucas aūt q
tūc cepit numerare qñ baptizat⁹ est xp̄s: ibi est initiū ascē
siōis. Iste ascēdēdo numerare cepit: numerādo aūt cōple
uit gñatiōes septuagita q septē. A q̄ nūerabat? Intendite
a q̄. Exorsus est nūerare vsq; ad ip̄m adā q ip̄m peccauit:
et nos cū pcti obligati obligatiōe gñauit. Peruenit vsq;
ad adā: q numerank gñatiōes septuagint a septē. Hoc est a
xp̄o vsq; ad adā: quas oīm⁹ septuagita septē. Et ab adā
vsq; ad xp̄m septuagita septē. Si g̃ nulla gñatio p̄termissa
est: nulla culpa p̄terīt vbi nō debet ignosci. Nā ideo ipsius
septuagita septē gñatiōes enūerauit: quē nūerē dñs in pec
catoz remissiōe cōmēdauit: qm̄ a baptismo cepit nūerare:
vbi oīa pctā soluunt. Et in hoc fratres adhuc accipite sa
cramētū maius. In septuagesimoseptimo numero: myste:
riū est remissiōis pctōz. Tot gñatiōes iueniunk a xp̄o vsq;
ad adā. Deide paulo diligēti⁹ interroga ipsū? nūeri secretū
latebras q̄sq; inquire: pulsa diligēti⁹ vt apiak tibi. Justicia le:
ge dei p̄stat. Lex est. Nā lex in decem p̄ceptis cōmendak:
ideo ille debebat decem milia talēt oz. Ipse est ille memo:
rabilis decalogus script⁹ digito dei: traditus populo per
moysen famulū dei. Debebat g̃ ille decē milia talēt oz: oīa
pctā significat, ppter nūerū. Debebat a tergo talēt oz: oīa
pctā significat ppter nūerū. Debebat ille cētū denarios:
nō min⁹ ab eodē nūero. Nā cēties centū fit decē milia et
decies centū fit cētum. Et ille decē milia talēt oz: et ille de:
cies centū. A legitimo em̄ nūero nō recessum est: in q̄ vtroq;
iuenies vtraq; pctā. Uterq; debitor: q vterq; venie deplo:
ratoz q ipetrator: sz ille fu⁹ mal⁹: seru⁹ ingratus: iniquus no
luit repēdere qō accepit: noluit p̄stare qō illi indigno p̄sti
tum fuit. Uidete ergo fres. Quisq; icepit a baptismo liber
exit: dimissa sūt illi decē milia talēt oz: q cū exierit iuentre
hz p̄seruū suū debitorē. Obseruet ergo ipm pctm̄: quia nu:
mer⁹ vndenari⁹ transgressio legis est. Lex em̄ denari⁹? pec
catū vndenarius. Lex em̄ p decē: pctm̄ p vndecim. Quare
pctm̄ p vndeci? Quia trāsgressio denarij est vt eas ad vn:
denariū. In lege aūt mod⁹ fixus est: trāsgressio aūt pecca:
tū est. Jā vbi transgrederis denariū: ad vndenariū venis.
Adeo magnū mysteriū figurarum est: qñ iussum est taber:
naculū fabricari. Multa ibi numerosa dicta sunt: i magno
Exo.xxvj sacramento. Inter cetera vela cilicina iussa sunt fieri: non
decē hz vndeci: q p cilicio ostēdit p̄fessio pctōz. Quid aūt
ampli⁹ q̄ris? Uis nosse omnia pctā p̄tineri numero isto se:
ptuagesimoseptimo? Septimū solet p voto cōputari: qm̄
septē dieb⁹ voluit tp̄s. Et finito septenario: rursus ad ca:
put redit: vt eadē forma voluak. Per hmōi forme reuolu:
tiōis scīa trāseūt: a septenario tm̄ numero nō recedūt. Qia
em̄ pctā dixit: qñ septuagiessepties dixit: q illud vndecim
E dictum septies: fiūt septuagiessepties. Omnia ergo dimitti
pctā voluit: q ea septuagesimo nūero p̄signauit. Memo cō:
tra se teneat non ignoscēdo: ne p̄tra illū teneak qñ orat. Di:
cit illi de⁹. Dimitte: q dimittet tibi. Sed ego p̄oz dimisi: di
mitte vel postea. Nā si nō dimiseris reuocabo te: q̄d ti
mat.xviij. bi dimiseram: replicabo tibi. Nō em̄ mentit⁹ veritas: nō fallit
aut fallit xp̄s: qui subiecit dicēs. Sic q vobis faciet p̄r ve:
ster q est in celis. Inuenis patrē: imitare patrē. Si em̄ imi
tari nō vis: exhereditari disponis. Faciet ergo vobis ista
inq̄t p̄r vester celestis: si nō remiseritis vnusquisq; fratribꝰ
vestris ex cordibꝰ vestris. Ne dicas in lingua: ignosco: et
corde differas. Supplicīū enim ostēdit tibi de⁹: minando
vidicta. Nouit de⁹ vbi dicas. Nocē tuū hō audiuit: p̄scie
tiā tuā de⁹ p̄spicit. Si dicis dimitto: dimitte. Well? est cū
clamas oze q dimittis in corde: q̄ blandus oze: crudelis in
corde. Jā ergo obsecrāt pueri i disciplinati et nolūt vapu:
lare: q sic p̄scribūt nobis qñ volum⁹ dare disciplinā. ⌊Pec:
caui: ignosce mihi. Ecce ignouit: q iterum peccat. Ignosce
ignoui. Peccat tertio. Ignosce: tertio ignoui. Jā quarto
vapulet. Et ille. Mundā septuagiessepties te fatigaui: Si
hac p̄scriptiōe feueritas disciplīne dormiat: repīssa disciplī
na seuit ipunita nequitia. Quid ergo faciēdum est? Corri
piam⁹ xbis: q si op⁹ est verberib⁹: sed delictū dimittamus:
culpā vero de corde abiiciamus. Jdeo em̄ dñs subdidit.
De cordibus vestris: vt si p charitatē iponik disciplina: de
corde lenitas nō recedat. Quid em̄ tā pīū q̄si medic⁹ ferēs
ferramētū? Plorat secādus et secak: plorat vrēdus q vrik.
Nō est illa crudelitas: absit vt seuitia medici dicak. Seuit
in vuln⁹ vt hō sanek: q si vulnus palpek hō p̄dik. Sic ergo
ista monuerim fratres mei: vt fratres nīos q̄ peccauerint
oīmodo diligam⁹ de corde nīo. Charitatē in eos nō dimit
tam⁹: q disciplinā cū opus est demus: ne p solutionē disci:
pline crescat nequitia: q iciptam⁹ ppter deū accusari: quia
recitatū est nobis. Peccātes coīa oīb⁹ corripe: vt ceteri ti j. Tim.v.
moze habeāt. Certe si qs qō solū est vez distinguit tēpora
q soluit q̄stionē: verū est. Si peccatū in secreto est: in secre:
to corripe. Si peccatū publicū est q apertum: publice corri
pe: vt ille emendetur q ceteri videant.

¶De eo de q̄ ꝫ. Si peccauerit i teꝛꝛ tu⁹ tc̄. Et ō
xbis salomōis. Ānuēs ocul' cū dolo p̄gerit boib⁹
mestīciā. Qui aūt arguit palā: pacē fac. Ser. xvj.

A Monet nos dñs nr̄ nō negligere iuicē pctā no:
stra: nō q̄rēdo qd reprehendas: sz videndo qd corri
gas. Eius q̄ppe dixit acutū oculū ad eiciendā Mat.vij.
festucā de oculo fratris sui: q trabē in oculo suo
nō hz. Quid aūt hoc sit: breuiter insinuo charitati vre. Fe
stuca i oculo ira est. Trabes i oculo odiū est. Qui ergo qs
odit ira scētē: festucā vult de oculo frīs tollere: sz trabe ipe
dik quā ipe portat i ocl'o suo. Festuca initiū trabis est. Nā
trabes qñ nascit: p̄ festuca est. Rigando festucā p̄ducis
ad trabē. Uēdo ira: malis suspitionib⁹ p̄ducis ad odium
Multū aūt iterest iter pctm̄ ira scēt⁹ q crudelitatē odio ha
bētis. Nā q filijs nr̄is q̄ncq; irascimur. Odisse xo filios q̄s
iuenik? In ipsis quoq; pecorib⁹ mr̄ aliqū bucula sugētem
vitulū tedio quodā auertit ira scēs: sz vi scerib⁹ amplectit
mr̄is. Quasi tediū facit cū ipingit: q̄rik tñ si odest. Nec da:
mus alik filijs disciplinā: nisi aliquātū ira scēdo q indignan
do: nec tñ varemus disciplinā/ntūs amādo. Ut sq; adeo non
oīs q ira scik odit: vt aliqñ magis odisse puicak q nō irasci:
tur. Fac em̄ puer velle in aq̄ fluminis ludere: cui⁹ impetu
pereat: tu si vides q patiēter p̄mittis: odisti. Tua patientia
illi⁹ moz⁹ est. Quāto meli⁹ est si irasceris q corrigis: q̄ nō
irascēdo iterire p̄mittis? Odiū ergo ante oīa vitandū est:
trabes de oculo ejiciēda est. Multū q̄ppe aliud est quādo
q̄sq; irascēs in aliq; vbi modū excedit qō postea veleat pe:
nitēdo: q aliud est obtuare insidias iclusas i corde. Multū
postremo iteresť ink hec xba scripture. Turbat⁹ est pre ira Psal.vj.
oculꝰ me⁹. De illo aūt qd dictū est? Qui odit fratrē suū ho j. Joh. iij.
micida est. Multū iterest iter turbatū oculū q extinctū. Fe
stuca turbat: trabes extīguit. Hoc g̃ p̄mū nobis p̄suadea:
mus/vt qō hodie admoniti sum⁹ bñ facere atq; iplere pos
sim⁹: āte oīa nō odisse. Tūc em̄ qñ trabes nō est i ocl'o tuo:
vides recte q̄d fuerit i ocl'o frīs tui: q vim p̄baris donec
ejicias de oculo frīs tui: qō vides nocere ocl'o frīs tui. Lu
men qō in te est: nō te p̄mittit negligere lumen frīs tui. Nā
q si odisti q vis corripe: quō emēdas lumen qui p̄disti lu
men? Dixit em̄ q hoc apte eadē scriptura vbi dictū ē. Qui
odit frem suū homicida est. Qui odit inq̄t frem suū i tene: Ubi. s.
bris est vsq; adhuc. Odiū tenebre sunt. Nō pōt aūt fieri vt j. Joh. ij.
q̄ odit alter nō sibi p̄ nocēat. Illū em̄ ledere conak extri
sec⁹: se vastat intrīsec⁹. Quātū aūt anim⁹ nr̄ corpore maior
est: tm̄ ei p̄spicere debem⁹ ne ip̄e ledak. Ledit aūt animū
suum: q odit alter. Et qd factur⁹ est ei quē odit? Quid fa:
cturus? Tollit pecuniā: nūquid fidē? Ledit famā: nūquid
p̄sciētiā? Quicq̄d nocet: forinsecus nocet. Sibi attēde qd
noceat. Jnt⁹ em̄ sibi p̄e iimic⁹ est: q odit alter. Sed q nō
sentit qd sibi mali faciat: in alter q seuit/eo piculos⁹ viuēs:
q nō sentit qd secū male agit: q̄ q seuiēdo sensum p̄dit. Se
uisti in inimicū tuū: te seuiēte ille nudat⁹ est: tu iniquus es
Multū interest iter nudum q iniquū. Ille p̄dit pecuniā
tu innocētiā. Quere qs grauī⁹ dānū ppessus est. Ille p̄dit
rē periturā: tu factus es piturus. Jdeo debemus amando
corripere: nō nocēdi auiditate: sed studio corrigendi. Ta:

B les si fuerim⁹:optīe facim⁹ qđ hodie admoniti sum⁹. ⌊Si peccauerit in te frater tuus:corripe illū iter te ⁊ ipm solū.⌋ Quare illū corripis? Qz tu voles q̄ peccauerit i te. Absit. Si amore tui id facis:nihil facis. Si amore illi⁹ fac⁹:optime fac⁹. Deniq; hoc tibi ꝓ his ꝓbis attēde: cui⁹ amore id facere debeas: vtrū tui an illi⁹. ⌊Si te aꝑdierit(inq̄t)lucrat⁹ es frez tuū.⌋ Ergo ꝑpt illū fac vt lucreris illū. Si faciendo lucraris:nihil fecisses ꝑierat. Quid est ḡ q̄ plerīq; hoies ista pec: cata ꝓtēnūt ⁊ dicūt. Quid magnū feci? In hoiem peccaui Moli⁹ tēnere. In hoiem peccasti: vis nosse qz i hoiem pec: cādo peristi? Si te ille in quē peccasti corripuerit iter te ⁊ ipm solū:⁊ audieri⁹ illū lucrat⁹ ē te. Quid est/ lucrat⁹ ē te: nisi qz perieras si nō lucrarer te? Mā si nō perteras:quō te lucrat⁹ est? Nemo ergo cōtēnat qñ peccat in fratrē. Alt em
1.Cor.vlij q̄dā loco ap̄s. Sic aūt peccātes in fratres ⁊ ꝑcutiētes cō sciētiā eoꝝ infirmā:in xp̄m ꝓctis: ideo qz mēbra xp̄i oēs fa: cti sum⁹. Quo nō peccas i xp̄m:q̄ peccas i mēbrū xp̄i? Re: mo ḡ dicat qz nō peccaui in deū:si peccauerit i fratrē. Jn ho: mine peccaui leue ꝓtm est aut nullū ꝓtm. Forte ide dicī leue est:qz cito curat. Peccasti i frem:fac sat⁹ et sanat⁹ es. Cito feciſti mortiferā rē:sed remediū cito inueniſti. Quis
Mat.v. nr̄m sperat regnū celoꝝ frēs mei:qñ dicit euāgeliū. Qui di xerit frī suo fatue:reus erit gehenne ignis? Wagit terroꝝ
Ubi.s. si⁹ide vbi remediū. Si obtuleri⁹ mun⁹ tuū ad altare:et ibi recordat⁹ fueris:qz frat tuus hz aliqđ aduersum te: relinq̄ mun⁹ tuū ante altare. Nō irascit de⁹:q̄ differs ꝓnere mu nus tuū. Te grit de⁹ mag⁹ q̄ mun⁹ tuū. Mā si malū animū gerēs aduersus frem tuū aduenerī cū munere ad deū tuū rñdet tibi. Tu pisti:mihi qđ attulisti? Offers mun⁹ tuū:et tu nō est mun⁹ dei. Pl⁹ grit xp̄s quē redemit sāguīe suo q̄s qđ tu inueniſti i horreo tuo. Ergo relinq̄ ibi mun⁹ tuū ante altare:⁊ vade pri⁹ recōciliari fratri tuo:⁊ tūc venīes offer mun⁹ tuū. Ecce ille reat⁹ gehēne q̄s cito solut⁹ ē. Nōdū re cōciliatus/eras gehēne re⁹:recōciliat⁹/securus offers mu nus tuū ad altare. Hoies aūt faciles sūt ad irrogādas iiu rias:⁊ difficiles ad ꝓcordiā reqrendā. Pete inq̄t veniā ab hoie quē offēdisti:ab hoie quē lesisti. Nūdet. Nō me humi
Luce.xiij liabo. Vel deū tuū audi:si fratrē tuū ꝓtēnis. Qui se humi: liat exaltabit. Nō vis te humiliare q̄ cecidisti? Multū inq̄ est iter se humiliātē:⁊ iter iacētē. Jā taces ⁊ hūiliare te nō
C vis? Bene diceres:nolo desc̄dere/si noluisses ruere. Hoc ergo dz facere q̄ fecit iiurīā. Qui aūt passus est:qđ dz. Qđ audituim⁹ hodie. Si peccauerit i te frat tu⁹:corripe eū iter te ⁊ ipm solū. Si neglexerī petoꝝ es. Jlle iiurīā fecit:⁊ iniu rtā faciendo graui sēpm vulnere pcussit:tu vuln⁹ fratris tui ꝓtēnis? Tu eū vides pire ⁊ negligis? Peiores tacēdo q̄ ille puiciādo. Qñ ergo i nos aliqs peccat:habeam⁹ ma gnā curā:nō ꝑ nobis. (Mā gliosum est iiurias obliuiscī:) si obliuiscere iiurīā tuā:nō vuln⁹ fratr⁹ tui. Ergo corripe iter te ⁊ ipm solū:intuens correctiōi:parcēs pudori. Forte enī pre verecūdia icipit defēdere pctm suū:⁊ quē vis corre ctionē/faci petorē. Corripe ḡ int te ⁊ ipm se'ū. Si te audie: rit lucrat⁹ es frem tuū:qz perierat nisi faceres. ⌊Si aūt nō te audierit jd est pctm suū q̄si iusticiā defenderit ⌊adhibe
Deutero. illi duos vel tres:ut in oe duoꝝ vel triū testiū stat oē ꝓbū. xvij. Si nec ipos audierit:sit tibi sic ethnic⁹ ⁊ publican⁹.⌋ Ho: li illū deputare iā in nūero fratrū tuoꝝ:nec ideo tū sal⁹ ei⁹ negligēda est. Mā ⁊ ipos ethnicos.i.gētiles ⁊ paganos in numero qđē fratrū nō deputamus:sed tñ eoꝝ salutē inqri: mus. Hoc ḡ audiuim⁹ dñm ita monētē ⁊ tāta cura ꝓcipiē:
Matthei. tē:vt etiā hoc adderet ꝓtinuo. Amē dico vobis quecūq; li xviij. gaueritis sup terrā/ligata erūt ⁊ in celo:et q̄cūq; solueritis
xj.q.iij.ce: sup terrā/soluta erūt ⁊ i celo. Cepisti hr̄e frem tuū tāq̄ pu pisti. blicanū:ligas illū in terra/si vt iuste alliges vide. Mā iniu sta vincula virūpit iusticia. Cū aūt correxerī ⁊ pcordauerī cū fratre tuo:soluisti illū i terra. Cū soluerī i terra:solutus erit ⁊ in celo. Multū nō tibi ꝑstas sed illi: qz multū nocuit nō tibi si⁹ sibi. Hec cū ita sint:qđ est qđ ait Salomon qđ ex alia lectione ꝓmit? audiuimus? ⌊Annuēs oculis cū dolo cōgerit hoib⁹ mesticiā:q̄ aūt arguit palā/pacē facit.⌋ Quo corripis illū iter te et ipm solū? Metuēdū est: ne sibi cōtra ria sint ꝓcepta diuina. Sed itelligam⁹ esse ibi summā pcor diā:nō quēadmodū qđā vani sapiam⁹ q̄ errātes optinanf: cōtraria sibi esse duo testamēta in libris veteribꝰ et nouis:

vt ideo putem⁹ hoc ipm esse contrariū:qñ illud est in Sa lomonis libro/hoc in euāgelio. Si aliqs iperit ⁊ calūnia tor diuinaꝝ scripturaꝝ diceret. Eccevbi sibi ꝓtradicūt duo testamenta. Dns dicit. Corripe illū iter te ⁊ ipm solū. Salo mon dicit. Qui arguit palā pacē facit: ḡ nescit dns quid p ceperit. Salomon vult cōtūdi frontē peccātis: xp̄s parcit pudori erubescēti. Ibi em̄ scriptū est. Qui arguit palā pa: cē facit:hic aūt. Corripe illū iter te et ipm solū/ nō palā:si in secreto ⁊ occulte. Vis nosse q̄s talia cogitas nō sibi repugnare duo testamēta:qz illud i libro Salomonis:hoc in euāgelio reperitur? Ap̄m audi. Certe ap̄s minister est noui testamēti. Audi ergo ap̄m paulū timotheo ꝓcipientē ⁊ dicētē. Peccātes cora oīb⁹ argue:vt ⁊ ceteri timorē ha: beāt. Jam nō salomonis liber cū euangelio:sed pauli ap̄li ep̄la videf cōfligere. Salomonē paululū sine iniuria ꝑpo namus:xp̄m dñm ⁊ paulū seruū eius audiamus. Quid di cis dñe? Si peccauerit in te frater tu⁹:corripe illū iter te ⁊ ipm solū. Quid dicis ap̄le? Peccātes cora oīb⁹ argue:vt ceteri timorē habeāt. Quid facim⁹? Controuersiā ista velut iudices audimus? Absit. Jmmo sub iudice ꝓstituti pulse mus:vti nobis aperiri ipetrem⁹? fugiam⁹ sub alas dñi de⁹ nr̄i. Nō em̄ ap̄s suo ꝓtrariū locut⁹ est:qz ⁊ i illo ipe locut⁹ est:sicut dicit. An vultꝭ experimētū ei? accipe:q̄ in me loquit xp̄s. Xp̄s in euangelio:xp̄s in ap̄lo:xp̄s ergo vtrūq; dixit: vnū ore suo:alterū ore pconis sui:qz qñ ꝓco de tribunali sil q̄d dicit:nō scribit in gestis:ꝓco dixit/si⁹ ille dixisse scribit q̄ pconi qđ diceret iperat. Duo ergo ista p̄cepta fratres sic audiam⁹ vt itelligam⁹:⁊ iter vtraq; p̄cepta pacati ꝓstitua mur:cū corde nr̄o nos ꝓcordem⁹ et scriptura sct̄a in nulla parte discordat. Nec ē em̄ oīno vtrūq; vez est. Si discer nere debem⁹ aliqñ illud/aliqñ illud eē factēdū:aliqñ corri piēdū fratrē iter te ⁊ ipm solū:aliqñ corripiēdū fratrē co rā oīb⁹/vt ⁊ ceteri timorē habeant. Si aliqñ illud:aliqñ il lud fecerim⁹/cōcordiā scripturarū tenebim⁹:⁊ in faciēdo atq; tēperādo nō errabim⁹. Sed dicit mihi aliqs. Quādo facio illō:qñ illud ne tūc corripiā inter me et ipm solū/qñ debeo cora oībus corripe:aut tunc corripiā cora oībus:qñ debeo in secreto corripe? Cito videbit charitas vestra:qđ qñ facere debeam⁹?si vtinā facere pigri nō sim⁹. Jntēdite ⁊ videte. Si peccauerit inq̄t in te frater tu⁹:corripe eū iter te ⁊ ipm solū. Quare? Quia peccauit i te. Quid est i te pec: cauit? Tu scis:qz peccauit. Quia em̄ secretū fuit:in te pec: cauit:secretū ḡre cū corrigis qđ in te peccauit. Mā si solus nosti qz peccauit in te:⁊ eū vis coram oībus arguere/nō es correptor? sed ꝑditor. Attēde quēadmodum vir iustus io: seph:tāto flagitio qđ de vxore fuerat suspicat⁹: tanta beni gnitate pepcit anteq̄ sciret vñ illa ꝓcepat qz grauidā fe: serat:se ad illā nō accessisse nouerat. Restabat itaq; certa adulterij suspitio:⁊ tñ qz ipe sol⁹ sensserat. ipse solus scie bat:qđ de illo ait euāgeliū? Joseph aūt cū eēt vir tuū⁹/et nollet eā diuulgare. Mariti dolor:nō vindictā q̄suit. Vo luit ꝑdere peccāti:nō punire peccātē. Cū inq̄t nollet eam diuulgare:voluit eā occulte dimittere. Hec eo cogitātem ce angel⁹ dñi apparuit ei i somnis ⁊ idicauit qđ esset:qz nō violauit viri thoꝝ:qz de spū sc̄to cōcepat dñm ābor. Pec cauit ḡ in te frat tu⁹:si tu sol⁹ nosti/ tūc vere i te solū pecca uit. Mā si mlti audiētib⁹ tibi fecit iiurīā:⁊ i illos peccauit quos testes sue iniqtat⁹ effecit. Dico em̄ fres charissimi q̄ ⁊ vosipsi in vobisipsis potestis agnoscere. Quando me su diēte fratri meo q̄sq; iiurīā facit:absit vt a me iiurīā illam alienā putē. Ꝓ:orsus ⁊ mihi fecit:imo mihi plus fecit;cui putat placere qđ fecit. Ergo ipsa corripienda sunt coram oīb⁹:q̄ peccanf cora oībus. Ipsa vero corripienda sunt se: creti⁹/q̄ peccanf secretius. Distribuite tpa/⁊ pcordat scri ptura. Sic agam⁹/⁊ sic agēdū est:nō solū qñ in nos pecca tur/sed qñ peccaf ab alīq̄ vt ab altero nesciaf:in secreto de bem⁹ corripe/in secreto arguere/ne volētes publice argue re ꝑdamus hoiem. Nos volum⁹ corripe ⁊ corrigere/qđ si iimic⁹ grit audire qđ puniat:Nouit em̄ nescio quē homi cidā eps/⁊ ali⁹ illū nēo nouit. Ego volo illū publice corri pere/⁊ tu gr̄ iscribere. Ꝓ:orsus nec ꝑdo/nec negligo/cor: ripio in secreto/pono ante oculos vel iudiciū/terreo cruciā ꝓsciam/psuadeo p̄itētia. Hac charitate ꝑditi eē debem⁹. Qñ aliqñ hoies repbēdūt nos q̄ qñ non corripiamus/aut

putāt nos scire qđ nescim⁹:aut putāt nos tacere qđ scim⁹ Si forte qđ scis ⁊ ego scio:si nō cora te corripio: qz curare volo nō accusare. Sūt hoies adulteri in domib⁹ suis:in se creto peccant:aliqñ nobis ꝑdunt ab vxoꝝib⁹ suis plerūq; selantib⁹:aliqñ maritoꝝ salutē q̄rētib⁹:nos nō ꝑdim⁹ pa: f lā:si secreto arguim⁹. Ubi cōtigit malū:ibi moriat malū Nō tū vuln⁹ illō negligim⁹:añ oīa ostēdētes homini i tali pctō ꝓstituto sauciāq; gerēti ꝓsciam:illō vuln⁹ eē mortife rū. qđ aliqñ q̄ cōmittūt nescio q̄ puersitate ꝓtēnūt:⁊ nescio vñ sibi testimonia nulla ⁊ vana cōquirūt dicētes. Pecca: Deu.xiij. ta carnis de⁹ nō curat. Ubi est qđ hodie audiuim⁹. Forni catores et adulteros iudicat de⁹? Ecce qđ attēde:q̄suis tali morbo laborās:qđ dicit deus audi:nō qđ tibi dicit fa: ctus pctis tuis amic⁹ tu⁹:aut cadē iiqtat⁹ cathena ligatus amic⁹ tu⁹:vel poti⁹ iimic⁹ tu⁹ ⁊ su⁹. Audi ḡ qđ dicit ap̄s. Ubi.s. Honorabiles inqt nuptie in oīb⁹ et thorus immaculatus Fornicatores ⁊ adulteros iudicat de⁹. Age ergo frat:esto correct⁹. Times ne te iscribat inimic⁹?:⁊ nō times ne te iudi cet de⁹? Ubi est fides:time cū est qñ timeas. Lōge est qđē dies iudicij:si⁹ vniuscuiuq; hoīs dies vltim⁹ lōge esse non pōt:qz brevis est vita. Et qz ipa brevitas semp incerta:qñ sit dies tu⁹ vltim⁹ nesc̄. Corrige te hodie ppt cras. Prosit tibi ⁊ mō in secreto correctio. Palā enī loquor:⁊ i secreto arguo. Aures oīm pulso:si ꝑscias quozūdā ꝓuenio. Si di: cerē:tu adulter corrige te:ꝓio forte dicerē qđ nescirē for: te qđ temere audierā suspicarer. Nō dico:tu adulter corri ge:si q̄sq̄s in ꝺ pp̄o adulter corrige te. Publica est corre: ctio:si secreta correctio. Scio qz ille q̄ timuerit:corrigit se 1.Cor.vlij. Nō dicat i corde suo:pt̄ā carnis nō curat deus. Nescitis inqt ap̄s:qz tēplū dei estis:et spūs sc̄tus habitat i vobis? Quisq; tēplū dei violauerit:diſpdet illū de⁹. Memo se fal: lat. Si forte ait aliqs. Tēplū dei anim⁹ me⁹ est:nō corpus meū. Adiecit etiā testimoniū. Jnfelix iterp̄tatio:puntēda cogitatio. Fenū dictū est caro:qz morit: sed qđ ad tēp⁹ mo 1.Cor.vj. rit:nō resurgit cū crimīe. Utis nosse aptā inde sniam? Ne scitis(inqt ille ap̄s) qz corpora vr̄a tēplū i vobis est spūs sc̄ti:qđē habetis a deo:⁊ nō estis vr̄i. Empti enī estis ꝓcio magno. Si ꝓtēnis fuū tuū:cōsidera ꝓciū tuū. Scio ego et mecū ois hō q̄ pau Ubi.s. io attēt⁹ ꝓsiderauerit:neminē deū timētē sub ꝓbis ei⁹ nō se corrigere:nisi q̄ putat qz pl⁹ hz viuere. Jpa res est q̄ mul tos occidit: cū dicūt cras cras:⁊ subito ostīū claudit. Re: mānsit forſ cū voce corruina:qz nō habuit gemitū colūbinū. Cras:cras:corui vox. Seme vt colūb⁹:⁊ tūde pect⁹:si pla: gas tibi dādo i pectus:cessus correct⁹ esto: ne nō videaris ꝓsciam cedere:si malā ꝓsciam pugnis pautmēto solidioꝝ redderē:nō correctioꝝ. Seme nō inani gemitu. Forte enī Ezech. dic⁹ tibi: pmisit mihi de⁹ idulgētiā: qñ me correxero:secu: xviij. rus sum. Lego diutnā scripturā. Jniqu⁹ i q̄ die cōuersus fuerit ab iiqtatib⁹ suis:⁊ fecerit iusticiā:oēs iiqtates eius obliuiscar. Secur⁹ sum:qñ me correxero dat mihi de⁹ idul gētiā de malis meis. Et qđ ego dictur⁹ sum ⁊ de⁹ recta matur⁹ dictur⁹ sum deo:noli illi dare indulgētiā? Dictur⁹ sum hoc scriptū nō eē:hoc deū nō pmisisse? Si ista direro: oīa falsa dico. Bñ dicis:verū dicis. Jndulgētiā correctiōis tue pmisit de⁹:negare nō possum. si dic mihi rogo te. Ecce ego ꝓsentio ⁊ ꝓcedo ⁊ cognosco: qz indulgētiā de⁹ pmisit tibi. Crastinū enī diē:qs tibi pmisit? Ubi mihi legis idul gētiā te acceptur⁹ si te correxerī:lege ibi mihi q̄stū victur⁹ sis. Nō lego inquis. Nescis ḡ q̄tū victur⁹ sis. Esto corre: ctꝰ ⁊ semp parat⁹. Noli timere diē vltimū tāq̄ furē:q̄ dor: Matt. xxiv. miēt ꝓdatur parietem:si vigila ⁊ corrige te hodie. Quid differs i crastinū? Lōga vita erit. Jpa lōga bona sit. Ꝓrā dū bonū lōgū nēo differt:⁊ vitā malā lōgā vis hr̄e? Utiq; si lōga erit:melius bona erit. Si brevis erit:bñ factū est vt bona ꝑducerē. Sic aūt hoies negligūt vitā suā vt nolint

hr̄e malā nisi ipam. Illā emis:bonā q̄rī. Uxorē vis duce re:bonā eligis. Filios tibi vis nasci:bonos optas: caligas locas ⁊ nō vis malas:⁊ vitā amas malā? Quid te offendit vita tua quā solā vis malā:vt inf oīa bōa tua sol⁹ sis mal⁹? Ergo fres met si aliquē vestrū velle in parte corripere:for te audiret me mꝛos vr̄m publice corripiō:oēs me laudāt. Audiat me aliqs:nō amo i voce laudatorē:⁊ in corde cōtē: ptorē. Cū enī laudas et nō te corrigis:ꝓra te testis es. Si mal⁹ es:⁊ qđ dico placet tibi:displicet tibi: q̄si mal⁹ displi: cuerī tibi:correct⁹ placebis tibi. Qđ nudinsterti?(nisi fal: lor)dixti:i oīb⁹ ꝓbis meis specvlū ꝓpono. Nec mea ista sūt ꝓba:si dño iubēte loquor:q̄ terrēte nō taceo. Mā qs non eli geret tacere:⁊ rōnē de vobis nō reddere? Si iā suscepim⁹ onus qđ ab bumerī nr̄is excutere nō possum⁹ nec debem⁹. Audistis fres met:cū epla ad hebreos legeret. Obedite ꝓ: Heb. xiij. positi vr̄is ⁊ subditi estote:qz ipi vigilāt ꝓ aiab⁹ vr̄is:tāq̄ rōnē reddituri ꝓ vob:vt cū gaudio h̄ faciāt ⁊ nō cū tristi: cia. Nō enī expedit vobis. Qñ facim⁹ ista cū gaudio:? Qñ videm⁹ homies ꝓficere i ꝓbis dei:? Qñ laborat cū gaudio operari? i agro:? Qñ attēdit i arborē ⁊ fructū videt:qñ atten dit segetē ⁊ fructū aree ꝓspicit vbertatē: non sine cā labo: rauit:nō sine cā dorsū curuauit:nō sine cā man⁹ attriuit:nō sine cā frig⁹ ⁊ est? tolerauit. Hoc ē qđ ait. Ut cū gaudio h̄ faciāt ⁊ nō cū tristicia. Nō enī expedit vobis. Rūdū dixit: nō illis expedit:? Sz dixit nō expedit vobis. Mā illi ꝓpositi qñ ꝓtristanf de malis vr̄is:expedit illis:ipa tristicia ꝑdest illis:si nō expedit vobis. Nihil aūt nobis volum⁹ expedi: re:qđ nō expedit vobis. Simul ergo in dominico agro fra tres bonū opemur:vt simul de mercede gaudeamus.

¶De eo quod scriptum est in euāgelio ꝑm eūdē Si vis venire ad vitā serua mādata. In q̄ sermōe ꝓcipaliter de vita determinat beata. Ser. xvij.

A Jxit dns cuidā adolescēti. ⌊Si vis vēire ad vi: Mat. xix. tā:serua mādata.⌋ Nō dixit: si vis venire ad vitā ꝑfectā:si si vis vēire ad vitā:eā diffinīēs vitā q̄ fue rit etna vita. Qui ḡ vite amorē nos ꝓmitus cō mēdemus. Et enī amaf ⁊ q̄liscūq; vita ista:⁊ ipam q̄lēcūq; crūnosam:miserā finire hoies timēt ⁊ pauescūt. Hic vidē dū est:hinc ꝓsiderādū:quēadmodū amāda sit eterna vita: qñ sic amaf mīsa ista ⁊ qñq; finiēda vita. Cōsiderate fres q̄tū amāda sit vita:vbi nūq̄ finitas vitā. Amas ḡ istā vitā vbi tñ laborās:curris:satagis:āhelas:⁊ vix enumerank q̄ necessaria sūt i mīsa vita. Semīare:arare:nouellare:naui: gare:molere:coḡre:texere:⁊ post hec oīa finire habes vitā. Ecce q̄ paterī i mīsa ista quā diligis vita:⁊ putas te semp victurū:⁊ nūq̄ moritur? Tēpla:sara:marmora:ferro:plū: boḡ ꝓsolidata:tū cadūt/rhō nūq̄ se putat moritur? Disci te ḡ fres ḡrere eēnā vitā:vbi ista nō tolerabit?:si in eēnū cū deo regnabitis. Qui enī vult vitā(sicut dicit ꝓpheta) dili ps.xxxiij. git dies videre bonos. Mā i dieb⁹ malis mors poti⁹ optat q̄s vita. Nōne audim⁹ ⁊ videm⁹ hoies i aliq̄b⁹ tribulatōib⁹ ⁊ āgustijs ⁊ pflictatiōib⁹ ⁊ egritudinib⁹ dū sunt ꝓstituti:⁊ videt se laborare nihil aliud dicere. De⁹ mitte mihi mortē accelera dies meos:⁊ aliqñ venit egritudo:currit:adducū tur medici:solidi ⁊ munera ꝓmittunt. Dicit tibi ipa mors Ecce assum: quā paulōāte a dño petebas: qđ me mō fuge: re vis? Jnueni te falsatorē:et misere vite amatorē. De his aūt dieb⁹ quos agim⁹ ait ap̄s. Redimentes tps: qñ dies Ephe.v. mali sunt. Nō sunt ḡ dies mali q̄s agim⁹? i corruptela hui⁹ carnis:in tāta vel sub tāta farcina corruptibilis coꝛporis: iter tātas tētatiōes:inter tātas difficultates: vbi falsa vo: luptas:nulla securitas gaudij:timor⁹ torquens:cupiditas auida/tristicia arida? Ecce q̄s malos dies:⁊ nemo vult fi: nire ipos malos dies: multūq; hic rogāt hoies deū vt diu viuāt. Quid est aūt diu viuere:nisi diu torqri? Quid ē aliꝰ diu viuere:nisi q̄s malos dies malis dieb⁹ addere? Et cum crescūt puerī:q̄si accedūt illis dies ⁊ nescīūt qz minuunk:⁊ ipa est falsa cōputatio. Crescentib⁹ enim decedūt dies po: tius q̄s accedūt. Constitue alicui homini nato(verbi gra) Sermone octogita annos:quicqđ viuit de summa minuit. Et inepti j.b. hoies gratulanf plurimis natalicijs:tā suis q̄s filioꝝ suoꝝ O vtrū prudentē:si tibi vinū minuak in vtre tristaris:dies perdis ⁊ gaudes? Wali ergo sunt dies:⁊ eo peiores qz dili

gunt. Sic blãdit hic mũd⁹: vt nemo velit finire erũnosam vitã. Vera eni vita vel btã hec est: cũ resurgim⁹ et cũ xpo regnabim⁹. Mã et impij resurrecturi sunt: sed ĩ ignẽ ituri. Vita itaq; nõ est nisi beata. Et vita beata esse non põt nisi eterna: vbi sunt dies boni: nec multi sed vn⁹. Exp̃suetudine hui⁹ vite appellatt sunt dies. Dies ille nescit ortũ: nescit occasum. Illi dici nõ succedit: erast in⁹: qz non p̃cedit eum hesternus. Hunc diẽ vel hos dies z hanc vitã z verã vitã in pmissis habemus. Alicuius ergo operis merces est. Si enim mercedem amam⁹: in opere nõ deficiamus: et in eternum cum christo regnabimus.

¶ De duob⁹ cecis sedẽtib⁹ sec⁹ viã z clamãtib⁹. Dñe miserere nr̃i fili dauid. In euãgelio ꝑm eũdẽ. In q̃ etiã singulariẽ introducit ac expõit clamorẽ cecorũ: q̃d etiã sit clamare ad dñm tẽ. Ser. xviij.

A

REne nobiscũ nouit scritas vestra dñm nostrum z saluatorẽ iesum xp̃m medicũ nr̃e salutis esse z salutis eterne: z ad hoc eum suscepisse infirmitatem nature nostre ne sempiterna esset ifirmitas nr̃a. Assumpsit eni corpus mortale ĩ quo occideret mortẽ. Et q̃uis crucifix⁹ est ex infirmitate nr̃a: sicut ait apl's: ſz vivit ĩ virtute dei. Eiusdẽ apl'i verba sunt. Et qz iã nõ moritur: z mors ei vltra nõ dñabit. Hec ergo bñ nota sunt videi nr̃e simul z hoc ꝓsequẽs est: vt nouerim⁹ oĩa miracula q̃ corporaliter fecit valere ad admonitionẽ nr̃am: vt pciptam⁹ ab eo qđ nõ est trãsituꝝ neq; ĩ finẽ abiturũ. Oculos reddidit cecis: q̃s erat vtiq; mors aliqñ clausura: resuscitauit lazarũ tez moritur. Et q̃cũq; ad salutẽ corporꝝ fecit: non ad ħ fecit vt sempiterna eẽnt: cũ tñ datur⁹ sit etiã ipi corpori in fine sempiternã salutẽ. Sz qz illa q̃ nõ videbant nõ credebãtur: p ista tpalia q̃ videbant edificauit fidẽ ad illa q̃ nõ videbant. Memo itaq; fres dicat nõ facere ista mõ dñm nr̃m iesum xp̃m: et ꝓpter hoc p̃sentib⁹ ecclie tpib⁹ ꝓza ꝓponere. Quodã q̃ppe loco idẽ dñs videtib⁹ z ideo credẽtib⁹ ꝑpõit eos q̃ nõ vidẽt z credũt. Mãqz eouscz illo tpe discipulox ei⁹ nutabat ifirmitas: vt quẽ videbant tã resurrexisse: etiã ꝓtractãdũ putarẽt vt crederẽt. Mõ sufficiebat oculis q̃ viderẽt: nisi z man⁹ admouerenẽ mẽbris: z cicatrices recẽtiũ vulnex tãgerenẽ: vt ille q̃ dubitabat discipulus: repẽte tactis z cognitis cicatricib⁹ exclamaret. Dñs me⁹ z de⁹ me⁹. Cicatrices ostẽdebãt eũ: q̃ oĩa vulnera ĩ aliꝭ sanauerat. Nũq̃d nõ poterat dñs sine cicatricib⁹ resurgere: Sed ĩ corde discipulox vulnera nouerat: ppt̃ q̃ sanãda cicatrices ĩ corpore suo fuauerat. Et q̃d dñs illi ꝓfitẽti ac dicẽti Dñs me⁹ z de⁹ me⁹: Qz vidisti inq̃t credidisti: beati q̃ non viderũt z crediderũt. Quos dixit fres: nisi nos: Nõ qz solos nos ſz z post nos. Post paruũ eni tps postea q̃s ab oculis mortalib⁹ recessit vt firmarek in cordib⁹ q̃cũq; crediderunt nõ vidẽtes crediderũt: z magnũ meritũ habuit fides eox: cui fidei cõparãde: cor tm̃ admouerũt piũ: nõ z palpãtẽ manum. Hec g̃ fecit dñs vt inuitaret ad fidẽ. Hec fides nũc feruet ĩ eccl'is toto orbe diffusa. Et nũc maiores sanitates opat̃: ppt̃ q̃s nõ est dedignat⁹ tũc exhibere illas minores. Sicut eni animꝰ melior est corpore: sic et melior sal⁹ animi q̃s sal⁹ corporis. Modo caro ceca nõ apit oc'os miracl'o dñi: z cor cecũ apit oc'os ꝑmõe dñi. Modo nõ resurgit mortale cadauer: resurgit aĩa q̃ mortua iacebat in viuo cadauere. Modo aures corporis surde nõ aperiunt: sed q̃ multi hñt aures clausas cordis: q̃ tũ verbo dei penetrãte patescũt: vt credãt q̃ nõ credebãt: z bñ vtuãt q̃ male viuebãt:

B

z obedĩãt qui nõ obediebãt: z dicim⁹ ille credidit: ac miramur cũ audim⁹ de his q̃s aliq̃ duros noueram⁹. Cur ergo nũc miraris credẽte: innocẽte: deo seruiẽte: nisi qz cõspicis videte quẽ noueras cecũ: ꝓspicis viuentẽ quẽ noueras mortuũ: ꝓspicis audiẽtem quẽ noueras surdũ: Mã videte alit mortuos: de q̃b⁹ mortuis dicebat dñs cuidã ideo tardandi ne dñm seq̃ret: qz sepelire patrẽ volebat. Sine inq̃t mortuos sepelire mortuos suos. Certe mortuos sepulturi nõ sunt corpore mortuꝰ: qz si ħ eẽnt mortua corpora sepelire nõ possent. Tm̃ mortuos eos vocat. Vbi: nisi int⁹ in aĩa: Sicut eni etiã visibilit plerũq; ĩ domo ĩtegra et salua: dñs ciusdẽ dom⁹ mortu⁹ iacet: sic ĩ corpore itegro multi habẽt intus aĩam mortuã: et hos excitat apl's. Surge q̃ dormis: exurge a mortuis z illumiabit te xp̃s. Ipe illumiat exceos tũ: q̃ excitat mortuum. Eius enim voce p apl'm clamat ad mortuũ. Surge q̃ dormis. Cecus luce illumiabit cũ resurrexerit. Surdos aũt cõmultos ante oculos suos dñs itrabak cũ diceret. Qui hz aures audiẽdi audiat. Quis ei ãte illũ sine corporis auribꝰ stabat Quas ergo alias aures nisi ĩteriozis hois reqrebat: Itẽ q̃les oculos q̃rebat cũ loquerek vtiq; videtib⁹: ſz videtib⁹ p oculos carnis: Mã cũ et dicerẽt philipp⁹. Dñe ostẽde nobis pr̃em et sufficit nobis: bñ q̃dẽ hoc itelligebat vt demõstrat⁹ pr̃ possit sufficere: ſz cui nõ sufficiebat equalis pr̃i: quomõ sufficeret pr̃: Quare aũt nõ sufficiebat: Qz nõ videbak. Quare non videbak: Quia nõdũ erat san⁹ oculꝰ vñ possit videri. Hoc eni qđ in carne dñi videbak: his oculis nõ soli discipuli videũt q̃ bonos uerũt: ſz z iudei q̃ crucifixerũt. Qui g̃ aliter se videri volebat: alios oc'os reqrebat. Et ideo sic rñdit dicẽti. Ostẽde nobis pr̃em z sufficit nobis. Tãto tpe vobiscũ sum et non me cognouistis. Philippe: q̃ me videt/videt z patrem. Et vt interim fidei oculos sanaret: pri⁹ admonek ꝑm eodem q̃s dicit. Moli tãgere hoc. Sanare g̃ tãdẽ z reuiuisce. Ecce portio infirmitatẽ tuã. Bibe amaꝝ calicẽ: tu eni tibi fecisti. Precepta illa mea q̃ sano data sunt tã dulcia: tam laboriosa contẽpta sunt. Cepisti laborare: sanari non potes nisi amaꝝ calicẽ biberis. Calicẽ tẽtationũ q̃b⁹ abũdat hec vita: calicẽ tribulationũ: angustiarũ: passionũ. Bibe inq̃t: bibe vt viuas. Et ne rñderet ei lãguid⁹. Nõ possum: nõ fero: nõ bibo ꝓs biberat medic⁹ sanus vt bibere nõ dubitaret egrot⁹. Quid eni amaꝝ est ĩ tali poculo qđ ille nõ biberit: Si ptumelia: ꝓs audiit cũ demões expelleret. Demoniũ hz: z qđ in beelzebub ejcit demonia. Eñ et vt ipe ꝓsolaret egros ait. Si patrẽfamilias beelzebub vocauerunt quantomagis domesticos ei⁹: Si dolores amari sunt: ligat⁹ et flagellat⁹ z crucifix⁹ est. Si mors amara est: etiã mortuus est. Si gen⁹ mortis exhorrescit ifirmitas: mihil illo tpe fuit ignominiosũ q̃ mors crucis. Nõ eni frustra cõmẽdãs ei⁹ obedientiã apl's: addidit dicẽs. Fact⁹ obediẽs vsq; ad mortẽ mortẽ aũt crucis. Sz qz ipe honorat⁹ erat fideles suos in fine hui⁹ scli: pri⁹ honorauit crucẽ in hoc scło: vt terraꝝ pncipes credẽtes ĩ cũ phiberẽt aliquẽ nocẽtiũ crucifigi: z qđ cũ magna insultatiõe psecutores iudei dño ꝓcurarũt/ magna fiducia serui ei⁹ etiã z reges in fronte nũc portant. Nõ tm̃ apparet mõ q̃lẽ mortẽ ꝓ nobis dñs subire dignat⁹ cũ: sicut ait apl's. Fact⁹ ꝓ nobis maledictũ: z cũ ei pẽdẽrt iudeox cecitas ĩsultaret: possit vtiq; descẽdere de cruce: q̃ si nollet nõ cẽt ĩ cruce: ſz ãpli⁹ erat de sepulchro surgere: q̃s de cruce descẽdere. Hec g̃ dñs faciẽs diuia: patiẽs humana: admonet nos miraculis corporalib⁹ et patiẽtia corporali: vt credam⁹ z sanemur ad ꝓspicieda illa iuuisibilia que carnis oculus nescit. Hoc g̃ agens curauit cecos istos: de q̃b⁹ nunc euãgeliũ recitatũ est: z ĩ curãdo videte qđ admonuerit egrotũ ĩteriozẽ. Attẽdite ipi⁹ facti exitũ z ordinem rei. Sedẽt illi in via duo ceci: trãseũte dño exclamabãt vt eoz misererek. A turba vo q̃ cũ dño erat: cõpescebantur ne clamarẽt. Meq; h̃ sine mysterio derelictũ putetſ. Illi autẽ cõpescẽte se turbã pseuerãtissimo clamore vicebãt: vt quetiret vox eoz ad aures dñi: q̃si non iã ille cogitata cognoscerent. Clamauerũt g̃ duo ceci vt audirenk a dño: z turbis cõprimi nequerunt. Trãsiebat dño z illi clamabãt. Stetit dño: z sanati sũt. Mã[stetit iesus z vocauit eos z ait. Quid vultſ vt vobis faciã: At illi dixerũt. Vt apiank oculi nr̃i] Pro fide illoꝝ fecit dñs: istaurault oc'os eoz. Si itellexim⁹ iã ĩteriozẽ egrotũ: ĩteriozẽ surdũ: ĩteriozẽ mortuũ: tibi q̃ram⁹ z ĩteriozẽ cecũ. Clausi sunt oculi cordis: trãsit iesus vt clamemus. Quid est trãsit iesus: Agit trãsitoria iesus. Attẽdite z videte quãta ei⁹ gesta trãsierũt. Mat⁹ est de virgine maria: nunq̃d semp na scit. Infans lactat⁹ est: nũquid semp fugit: Per etates cucurrit vsq; ad iuuẽtutẽ. Nunq̃d semp corporaliter crescit: Infantie pueritia: pueritia adolescẽtia: adolescẽtie iuuẽt⁹ trãseũti cedẽtiq; successit. Ipa etiam q̃ fecit miracula trãsierũt. Legunk z credunt. Quia eui talia scripta sunt vt legi possint: transiebãt: cũ fierent. Postremo ne in multis moremur: crucifixus est: nunquid

Sedẽ.iij.

Loq.xv.

Mat.ix.

Joh.ix. Mat.xij. Mat.x.

Phil.ij.

Gala.iij.

Mat.xx.

semp pendet in cruce: Sepult⁹ est: resurrexit: ascẽdit ĩ celũ nõ morit̃: z mors ei vltra non dñabit: z diuinitas ei⁹ sẽp manet: z imortalitas tã corporis ei⁹ nũq̃ deficiet. Sz tñ illa cia q̃ tpaliter ab eo gesta sunt trãsierũt: z legẽda scripta sunt: et credẽda ꝓdicank. In illis ergo oĩbus trãsiit iesus Quid duo ceci iuxta viã sunt: nisi duo ppli ad q̃s sanãdos venit iesus: Ostẽdamus hos duos pplos ĩ scripturꝝ sctis: Est in euãgelio scriptũ. Habeo alias oues q̃ nõ sunt de hoc ouili: z illas oportet me adducere: vt sit vn⁹ grex z vn⁹ pastor. Qui sunt q̃ duo ppli: Vn⁹ iudeox: z ali⁹ gẽtium. Nõ sum missus ait: nisi ad oues q̃ perierũt dom⁹ isrl. Quib⁹ ħ dixit: Discipulis q̃n illa chananea clamabat: q̃ se esse canẽ pfessa est. Et qz meruit: tã duo demõstrati sunt ad q̃s venerat iudaic⁹. ſ. pplos de q̃ ait. Non sum missus nisi ad oues q̃ perierũt dom⁹ isrl: z gẽtiũ pplos: cui typũ pretẽdebat hec mulier: quã ꝑmo respuerat dicẽs. Non est bonũ sumere panẽ filioꝝ z mittere canib⁹: z cui dicẽti. Ita dñe: nã z canes edũt de micis q̃ cadũt de mẽsa dñoꝝ suoꝝ: rñderat. O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Inde eni erat z ille cẽturio de quo dicit idẽ dñs. Amẽ dico vobis: nõ inueni tãta fidẽ in israel: qz ille dixerat. Mõ sum dign⁹ vt ĩtres sub tectũ meũ: ſz tm̃ dic ꝛbo z sanabit puer me⁹. Ita ergo dñs ascẽsionẽ z clarificatiõez suã duos tã pplos designabat. Vnũ ad quẽ venerat ꝓpt̃ pmissa patrũ: z alterꝫ quem ꝓpt̃ miam nõ repellebat: vt ipleret qđ pmissũ erat abrae. In semine tuo bñdicenk oẽs gentes. Propterea z apl's tã post resurrectionẽ dñi z ascẽsionẽ vbi ꝓpt̃ est a iudeis: prexit ad gẽtes: nec tñ ecclĩs q̃ de iudeis crediderãt tacuit Erã inq̃t ignot⁹ facie ecclesijs iudee q̃ sunt ĩ xpo. Tm̃ aũt audiebãt: qz qui aliq̃n nos pseq̃bat: nunc euãgelizat fidem quã aliq̃n vastabat: z ĩ me iq̃t magnificabãt deũ. Sic z angulars lapis ⁊ xp̃s: q̃ fecit vtrũq; vnũ. Angelus eni duos parietes copulat de diuerso venientes. Quid tã diuersũ: q̃ circũcisio z ꝓputiũ: Habes vnũ parietẽ de iudea: alterꝫ parietẽ de gẽtib⁹: sed angulari lapide copulanẽ. Lapide eni quẽ repꝛobauerũt edificãtes ħ fact⁹ est ĩ caput ãguli. Angulus in edificio nõ est: nisi cũ duo parietes ex diuerso venientes in illũ puentũt: et quadã vnitate iũgunk. Isti ergo duo pietes ꝑm typũ: duo ceci erãt clamãtes ad dñm. Attẽdite nũc dilectissimi. Dñs trãsiebat: ceci clamabant. Quid est transiebat: Transitoria opa faciebat: sicut iã diximus Scõm hec trãsitoria opa fides nr̃a opat̃. Credim⁹ enim in filiũ dei: nõ tm̃ qz verbũ dei est ꝓ quẽ facta sunt oĩa. Si eni sẽp in forma dei manẽs eq̃lis deo: nõ semetipm̃ exinaniret formã fui acciptẽs: nec sentirẽt cecivt possint clamare. Sz cũ oparek trãsitoria: id est humiliaret se fact⁹ obediẽs vsq; ad mortẽ: mortẽ aũt crucis: clamauerũt ceci. Miserere nr̃i fili dauid q̃ z hoc ipm̃ qđ dñs z creator dauid: etiã filiꝰ david: eiđ eẽ voluit: ĩ tpe hoc egit: trãsiẽs hoc fecit. Quid est aũt clamare ad xp̃m nisi gr̃e xp̃i congruere bonis optib⁹: Hoc dico frẽs: ne forte simus strepentes vocib⁹ z muti moribꝰ. Quis est q̃ clamat ad xp̃m vt pellak iteriores cecitas trãseũte xp̃o: id est discipẽsante nobis ꝓpter sacramẽta: q̃b⁹ admoneamur ad eterna capiẽda: Quis est qui clamat ad xp̃m: Qui ꝓtenit mũdum: clamat ad xp̃m. Qui spernit seculi voluptates: clamat ad xp̃m. Qui dicit nõ lingua ſz vita. Mihi mũd⁹ crucifix⁹ est et ego mũdo. Qui dispergit dat pauperib⁹ vt iusticia eius maneat ĩ seculum seculi: clamat ad xp̃m. Qui enĩ audit z nõ surdus audit Res vras vẽdite z date pauperib⁹. Facite vobis sacculos nõ veterascẽtes: thesauꝛ non deficientem in celis: tanq̃ vestigiꝰ sonitum xp̃i trãseũtis: audiẽs clamet: adhuc cec⁹: id est faciet ista. Vox eius in factis sit: incipiat mũdum ꝓtenere: in copia sua distribuere: p nihilo hñe que hoies amãt: ꝓtenat iurias: nõ appetat vidicari: paret maxillã pcutiẽti: oret p inimicis: si q̃s ei abstulerit sua nõ repetat: si q̃d alicui abstulit: reddat quadruplũ. Cũ ista facere ceperit: oẽs sui cognati: affines: amici cõmouenk. Qui diligũt seculum: cõtradicũt. Quid insanis? Mimus es. Nunq̃d alij non sunt christiani: Ista stultitia est: ista demẽtia ẽ: z cetera alia turba clamat. Me ceci clamẽt: turba clamantes corripiebat: sed eorũ clamores nõ vincebat. Intelligãt q̃d faciãt qui volũt sanari. Et nũc iesus trãsit: qui iuxta viã sunt clamẽt. Hi sunt eni q̃ labijs honorãt: eoz aũt eoz lõge est a deo. Ipi sunt iuxta viã

Mat.xx. Joh.xx. Ubi.ō. Joh.xv. Ephe.v. Mat.viij. Mat.xx. Ubi.ō. Mat. viij Mat.xx. Gala.vj. Pṡ.cij. Luce.xij. Gen.xij. Gala.j. Ephe.ij. Pṡ.cxvij. Phil.ij. Mat.xx. Esa.xxix. Matth.xv

quib⁹ pcipit dñs obtritis corde. Nā cū recitātur ea q̄ fecit dñs trāseūtia semp nobis exhibet trāsiens iesus: qz vsq; finē scti nō desunt ceci sedētes ad viā. Op⁹ est ergo vt clamēt illi iuxta viā sedētes. Turba q̄ cū dño erat: ꝓsecebat clamorē q̄rētiū sanitatē. Ffortes videtis q̄d dicā. Nescio enī quō dicā: sz pl⁹ nescio quō taceā. Hoc dico z apte dico. Timeo enī iesum trāseūtē z manētē: z ideo tacere nō possum. Bonos xp̄ianos ⁊ studiosos volētes facere ꝓcepta dei q̄ euāgelio scripta sunt: xp̄iani mali z tepidi ꝓhibent. Turba ipa q̄ cū dño est: ꝓhibet clamātes: id est ꝓhibet bñ operantes: ne pseuerādo sanent. Clamāt illi: nō deficiāt: neq; dueank quasi auctoritate turbaz: nec eos q̄ ptiozes xp̄iani facti sunt male viuētes z bonis opib⁹ inuidentes imitent Nō dicāt: quō istiviuūt tā multi: sic viuam⁹. Quare nō poti⁹ quō dicit euāgeliū: Quare vis viuere sm̄ increpationē turbe, ꝓhibēt: z nō ꝑm vestigia dñi trāseūt: Insultabūt: vituperabūt: reuocabūt: tu clama quouscq; pueniat ad aures iesu. Nā qui pseuerauerint in faciēdo talia qualia precepit xp̄s: z nō attēderint turbas ꝓhibētes: neq; magnipēderint q̄ christū vident sequi: id est q̄ xp̄iani appellant: sz pl⁹ amauerit lucē quā xp̄s est redditurus q̄ timuerit strepitū ꝓhibentiū: nullo mō ꝑsarabunt: z stabit iesus z sanabit eos. Quō enī sanank occi nfi: Quō p fidē sentiēt⁹? xp̄m trāseūtē tpali dispensatione: sic itelligam⁹ xp̄m statem incōmutabiliter eternitate. Ibi enī sanāt oculꝰ: qñ itelligit xp̄i diuinitas. Percipiat hoc charitas vestra. Attendite q̄d dicā grāde sacramētū. Oia tpaliter gesta a dño nfo iesu xp̄o: fidē nobis inserūt. Credim⁹ in verbū dei: nō solū in verbū: p q̄ facta sunt oia: sed ipm verbū factū carnē vt habitaret in nobis: natū de ꝟgine maria: z cetera q̄ fides hz: q̄ nobis exhibita sunt: vt xp̄s trāsiret z cecis vestigia trāseūtis audientib⁹ clamaret operibus vite: ꝓfessione fidei cōmemorātes. Jā vt clamātes sanent: stat iesꝰ. Eteni tā stanteꝫ videt iesum q̄ dicit. Et si noueram⁹ xp̄m sm̄ carnem sed tā nūc nō nouimus. Xp̄i enī diuinitatē videbat: quantū in hac vita pōt. Est diuinitas xp̄i: est humanitas xp̄i. Diuinitas stat: humanitas trāsit. Quid ē diuinitas stat: Nō mutat: nō cōuellit: nō recedit. Nō enī sic ad nos venit vt a patre discederet: nec ita ascēdit vt loco moueret. Assūpta carne: locū mutauit: de⁹ aūt assumēs carnē: qz i loco nō est nec mutat locū. Tāgamur stāte xp̄o: sanenk occi nfi. Sed quorū oculi? Clamātiū scz cū transit: id est bñ operātiū p eā fidē q̄ dispēsata est tpaliter ad erudiēdos nos paruulos. Sanatis aūt oculis: q̄d ꝓcios⁹ hr̄e poterim⁹ fratres? Lumen hoc q̄ videt q̄ factū est de celo vel q̄ exhibet de lucerna: gaudēt. Et quō miseri videnk q̄ hoc videre non pñt: Ego autē q̄re loquor: q̄re ista dico: nisi vt horter oēs nos ad clamādū dū trāsit iesus: Lucē cōmēdo scitati vre amandā: quā forte nō videt. Credite dū nōdū videtis: z clamate vt videat. Quāta putat felicitas hoim̄ q̄ lucē istā corporalē nō vidēt. Excecat⁹ ē aliqs ꝓtinuo bz. Jratū deū habuit aliq̄d mali ꝓmisit. Hoc vroz tobie dicebat viro. Clamabat ille, ꝓpt hedum ne de furto eēt: nolebat sonū furti audire i domo sua. Illa defendens factū suū: opprobrio ꝓcutiebat maritū. Et cū ille diceret. Reddite si de furto ē. Illa rīdebat: insultās. Ubi sūt iusticie tue: Ex̄ ceca erat si furtū vidēt debat: z quā lucē videbat q̄ furtū reddi ꝓperabat. Illa erat foris i luce solis: ille erat it⁹ in luce iusticie. Quis eoz erat i luce meliore: Ad hāc lucē fratres amādā hortamur dilectionē vestrā: vt clametis opib⁹. Cū dñs transit: sonet vox fidei: vt stās iesus. i. incōmutabilis manens dei sapiētia: z maiestas verbi dei p q̄ facta sunt oia aplat oculos vros. Jdē tobias monēs filiū suū ad ꝟ monebat vt clamaret: id est ad bona opa monebat. Dicebat illi vt daret paupib⁹ p̄ ciptebat vt elemosinas faceret idigētib⁹: z docebat dicēs. Fili elemosine nō sinūt tre in tenebras. Conciliū ꝓcipiēde atq; obtinēde lucis cecus dabat. Elemosine inq̄t nō sinūt tre in tenebras. Si ei filius rūderet mirat⁹: q̄d ergo pater: tu elemosinas nō fecisti: vt mō cec⁹ loquar: tu nūc nōne in tenebrs es q̄ mihi dicꝫ. Elemosine nō sinūt tre i tenebras: Nouerat ille ve q̄ luce doceret filiū: nouerat i iteriore hoīe q̄ videbat. Fili⁹ patri porrigebat manū vt ūbularet terrā: z pr̄ filio vt habitaret in celo. Breuiter vt cōcludā ffes sermonē istū ex eo q̄ nos plurimū tāgit atq; angit: videte

eē turbas q̄ corripiebāt cecos clamātes. Oēs q̄ in hac turba sanari vult⁹ nō vos deterreāt: qz mlti sūt noīe xp̄iani z opib⁹ ipi⁹: non vos deterreāt a bonis opib⁹. Clamate iter turbas cōpescētes: reuocātes: insultātes: male viuētes. Nō eni solis vocib⁹ cōprimūt bonos xp̄ianos malt: sz z malis opib⁹. Nō vult bon⁹ xp̄ian⁹ ire spectare: hoc ipm q̄ frenat ꝓcipiscētiā suā ne pgat ad theatrū: clamat post xp̄m: clamat vt sanet. Alij ꝓcurrūt: sz forte pagani: forte iudei. Immo ꝟo tā pauci eēnt i theatris vt crubescēdo discederēt: si xp̄iant ad theatra nō accederēt. Currūt q̄ z illi portātes z sctm nomē ad penā suā. Clama q̄ nō eūdo premēs i corde tuo tpalē ꝓcipiscētiā: z tene te in clamore fortī z pseuerāti ad aures saluatoris: vt stet iesꝰ z curet te. Jnt ipas turbas clama: ne despes de auribꝰ dñi. Nō eni z illi ceci ex illa pte clamauerūt vbi turba nō erat: vt ex ea pte audirent vbi nō eēt ipedimētū ꝓhibentiū. Jnt ipas turbas clamauerūt: z tū dñs audiuit. Sic z vos etiā inter pctores z luxuriātes: inter amatores seculariū vanitatū: ibi clamate: ibi clamate vt sanet vos dñs. Molite p alia pte clamare ad dñm: nolite ad hereticos ire: z ibi clamare ad deū. Attēdite fres: qz ipa turba q̄ clamare ꝓhibebat: ibi sanati sunt qui clamabāt Nā z ꝟ attēdat sctitas vra: q̄d sit pseuerare i clamādo. Dicā q̄ multi mecū expti sunt in noīe xp̄i. Nō em̄ cessat eccla tales ꝓhibentes parere. Cū q̄sq; xp̄ian⁹ ceperit bñ viuere: ferunt bonis opib⁹ mundū: q̄ptenere: in ipa nouitate operū suoꝝ patit reprehēsores z ptradictores frigidos xp̄ianos: si aūt pseuerauerit z eos supauerit pdurādo: z nō decerit a bonis opib⁹: idēipsi ism nobis obsequent⁹ q̄ ante ꝓhibebāt. Tādiu em̄ corripiūt z pturbāt z vetāt: q̄diu sibi cedi posse ꝓsumūt. Si aūt victi fuerīt pseuerātia ꝓficiētium: puertunt se z dicere iciptūt. Magn⁹ hō: sanct⁹ hōc fecit cui de⁹ cōcessit. Honorāt: gratulank: bñdicunt: laudāt: quō illa turba q̄ cū dño erat. Ipsa ꝓhibebat ne ceci clamarēt: sed postq̄ illi ita clamauerūt vt mererenk audire z ipe trare misericordia dñi: ipa turba rursum dicit. Vocat vos iesus. Jā z hortatores fiunt q̄ pauloante corripiebāt vt tacerēt. Sol⁹ aūt ille nō vocat a dño: q̄ in hoc seculo nō laborat. Sed q̄s i ista vita nō laborat i pctis z iniqtatib⁹ suis: Si aūt oēs laborāt: oib⁹ dictum est. Venite ad me oēs q̄ laboratis. Si aūt oib⁹ dictū est: ignre culpā tuā tribuis inuitatori tuo: Veni. Nō tibi sit angusta dom⁹ ei⁹: pariter ab oib⁹: totū a singulis possidet. Regnū dei crescēte possessorū numero nō minuit: qz nō diuidit. Unicuiq; integrū est: q̄ cōcorditer habet a multis. Hoc tū in mysterio lectionis hui⁹ cognouim⁹ fres: q̄ aliis libroꝝ sctoꝝ locis aptissime sonat. esse it⁹ in ecclesia z bonos z malos: q̄ sepe dicim⁹ z frumētū z paleā. Memo āte tps deserat areā: toleret paleā in tritura: toleret i area. Nō enī toleret: in horreo nō habebit. Veniet vētilator z q̄ diuidit malos a bonis. Erit etiā corporalis separatio quā modo spiritalis ꝑcedit. A malis corde sep disiungimini: ad tps caute corpore copulamini: a malis nec tū negligētes sitis i corrigēdis vrīs: ad curā sez vrām q̄quomō ptinentib⁹, monēdo, docēdo, hortādo, terrendo. Quibuscūq; modis potestis agite: ne cū inueniāt i scriptur z i exēplis sctoꝝ: siue q̄ āte: siue q̄ post dñi aduētū in hac vita fuerūt q̄ malt bonos in vnitate nō maculāt: efficiamini pigri ad corrigendos malos. Quob⁹ modis nō te maculat mal⁹: si ei nō ꝓsentias: z si redarguas: hoc est nō cōicare. nō ꝓsentire. Cōicak q̄ppe q̄ factū ei⁹ ꝓsortio volūtat⁹ vel approbationis adiungit. Hoc ꝙ admonens apls ait. Nolite cōicare: magꝭ aūt z redarguite. Et qz pax erat nō ꝓsentire si seq̄ret negligētia discipline. Magꝭ aūt inq̄t z redarguite. Videte q̄ad modū vtrūq; cōpler⁹ est. Nolite cōicare magꝭ aūt z redarguite. Quid est: nolite cōicare: Nolite cōsentire: nolite laudare. nolite approbare. Quid est: magis aūt z redarguite: Reprehēdite: corripite: coercete. Deinde i ipa correctiōe vel coertiōe alienoꝝ pctoꝝ cauēdū est ne se extollat q̄ alteꝝ corripit: z aplica illa cogitāda inis. Quia ꝓpter q̄ se putat stare: videat ne cadat. Fortis terribiliter ꝓsonet increpatio: it⁹ lenitatꝫ teneat dilectio. Si ꝓoccupatus fuerit homo i aliquo delicto (sicut idē dicit apls) vos q̄ spiritales estis huiusmodi istruite in spū māsuetudinis: intendēs teipsum ne et tu tēteris. Alter alterius oners portate: z sic adimplebitis legē xp̄i. Jtē alio loco. Seruū ⁊

quit dñi nō oportet litigare: sed mitē esse ad oēs: docibilē: patiētē: in modestia corripiētē diuersa sentientes: ne forte det illis de⁹ penitētiā ad cognoscēdā vēritatē: z resipiscāt a diaboli laqueis a q̄ capti tenenk ad ipsi⁹ volūtatē. Neq; ꝙ ps: nitiētes sitis malis vt approbetis: neq; negligētes vt nō arguatis: neq; supbiētes vt insultāter arguat. Qui aūt deseruerit vnitatē: violat charitatē: z q̄s violat charitatē: quodlibet magnū habeat: ipe nihil est. Si liguis hoim̄ loquak z angelo⁹: si sciat oia sacramēta: si habeat omnē fidē vt mōtes trāferat: si distribuat oia sua pauperib⁹: si corp⁹ suū tradat vt ardeat: nihil est: nihil est, pdest. Vniuersa iuti lit hyc vnū illud quo vniuersis vtak nō hz. Amplectamur itaq; charitatē: seruare vnitatē spūs i vinculo pacis. Nonos seducāt q̄ carnal⁹ itelligūt: z corporalr separationem facientes ab eccle frumētis toto orbe diffusis spiritali sacrilegio separank. Per totū eni mūdū semiatū est bonū semen. Bon⁹ ille semiator fili⁹ hoīs: nō in africa sola sz vbiq; sparsit semē bonū. Jnimic⁹ aūt sup semiault zizania. Sed tū q̄d ait pfamilias: Sinite vtraq; crescere: vtiq; p agrū. Quis est ager: Per q̄d crescere: Utiq; p agrum. Quis est ager: Mundꝰ na africa: Nō. Quis est ꝙ: Non iterꝑtemur nos: dño dicat. Neminē sinam⁹ altiq̄d ꝓ arbitrio suspicari Dixerūt ei magro discipuli. Enarra nobis parabolā zizaniop. Et enarrauit dñs. Semē bonū dixit: filij sunt regni. Zizania ꝟo filij malt. Quis ea semiauit. Jnimic⁹ aūt inq̄t q̄ ea semiauit: diabol⁹ est. Quis est ager: Ager est inq̄t mūd⁹. Que est messis: Messis ē ait: finis scī. Qui sūt messores: Messores inq̄t angeli sūt. Mundꝰ africa est mūd⁹: Mundꝰ messis hoc tps: Mundꝰ messor donat⁹: Per totū orbē terraz expectate messem: p totū orbē terraz crescite in messem: p totū orbē terraz zizania tolerate vsq; ad messem Nō vos seducāt puerse palee nimis leues: euolāt āte aduētū vētilatoris ex area. Nō vos seducāt. Tenete eos ad istā vel solā istā: tudinē zizaniop: neq; illos sinatis loq āpli⁹. Jlle codices tradidit: Nō. Sz ille codices tradidit. Quilibz tradiderit: nunq̄d infidelitas traditoꝝ fidē dei euacuit: Que est fides dei: Quā, pmisit abrae dicēs. In semie tuo bñdicenk oēs gētes. Que ē fides dei: Sinite vtraq; crescere vsq; ad messem. Per q̄d crescere: Per agrū. Quid est p agrū: Per mundū. Hic illi dicūt. Creuerat q̄dē vtrūq; p mūdū: sz tā frumēta diminuta sunt: et i istā nram regionē paucitatēq; reuocata. Nō te pmittit dñs iterꝑtari q̄d vis Ipse q̄ exp̄it hāc pabolā claudit os tuū: os sacrilegū: os spū: os ꝓphanū: os tibi ꝟitū q̄ ꝟdicis testatori etiā te ad hereditatem vocāti. Quō claudit os tuū: Dicēdo. Sinite vtraq; crescere vsq; ad messem. Si tā fuit messis credam⁹ eē frumēta diminuta: quāq̄ ne tūc q̄dē minuenk: sz in horreū recōdenk. Sic eni ait. Colligite pmū zizania z alligate fasciculos ad cōburēdū ea: frumētū aūt recōdite i horreū meū. Si ꝙ vsq; ad messem crescūt: post messem recōdūtur. Jmprobe: ipe: qñ minuunk: Cōcedo i ꝓparatōe zizaniop: sill atq; paleaz frumēta eē paucioza: tñ vtraq; crescūt vsq; ad messem. Cū eni abūdat iqtas: refrigescit charitas multoꝝ: crescūt zizania: crescit palea. Sz qz toto agro deesse nō pōt frumentū q̄ pseuerādo vsq; ad finē saluū fiat. crescūt vtraq; vsq; ad messem. Et si ꝓpt abūdātiā dictū ē maloꝝ. Dutas ventēs filiꝰ hoīs ueniet fidē i terra: hoccp noie si gnificank q̄cūq; legis ꝓuaricatiōe imitank eū cui dictū est Sic erit semē tuū sicut stelle celi: z sicut harena marꝭ. etiā illū nō tacitū est. Quia multi ab oriēte z occidēte venient z recūbēt cū abrahā i regno dei. Utraq; ergo crescūt vsq; ad messem: z suas sinias in scripturis habēt zizania vel palee: suas aūt frumēta. Que q̄ nō itelligūt ꝓfundūt z ꝓfundunk: atq; ita ꝓtrepūt ceca cupiditate vt nolint obmutescere vel patefacta veritate. Ecce iquiunt dicit ꝓpheta. Recedite exite ide: z imūdū ne tetigeritis. Quomō ꝙ malos ꝓ pace tolerabim⁹: a q̄b⁹ exire z recedere iubemur ne tāgam⁹ imūdū liter. Nā z ego clamo cū ꝓpheta: z q̄liacūq; sum⁹ vasa: vtique nobis de⁹ in dispēsatiōe vestra. Clamam⁹ z nos z dicim⁹ tactu cordis nō corporis. Quid est eni tāgere imūdū nisi ꝓsentire peccatis: Quid est aūt exire ide: nisi facere q̄ ꝓtinet ad correptionē malorū: quātum ꝓ vniuscuiusq; gradu atq; ꝓsona salua pace fieri pōt: Displicuit tibi q̄ dixi? pec cauit: nō tetigisti imūdū. Redarguisti: corripuisti: monuisti: adhibuisti etiā si res exigit ꝙgruā z q̄ vnitatē nō violet disciplinā: existi ide. Attēdite i facta sctoꝝ: ne forte nra vi deak iterpretatio. Quomō hec ꝟba itellexerī scti: sic vtiq; itelligēda sunt. Exite ide inq̄t ꝓpheta. Qui⁹ vsitata ipsi⁹ verbi ꝓsuetudine assero ista. Animā: et postea ostēdo nō meā. Plerūq; accusank hoīes: et cū accusati fuerit defendūt se Cū aūt se ille q̄ accusak hō rōnabiliter iustēq; defēderit: q̄ audiūt dicūt. Exist ide. Manēs loco: exist ide. Quo inde exit: Rōne reddita: z defensione iustissima. Hoc est q̄ fa ciebāt scti: q̄ exercutiebāt pulueꝛē de pedibus aduerꝰ eos q̄ sibi pacē nūciatā nō accipiebāt. Exist ide ille speculator cui dictū est. Speculatorē posui te dom⁹ israel. Jlli eni dicit. Si dixeris iā, et nō se auerterit ab iniqtate z a via sua iniquus ille i sua iniqtate morietꝰ: z tu aiam tuā liberabis. Hoc si facit: exist ide: nō separatiōe corporis sz defensione opis sui. Fecit eni iste q̄ faciēdū fuit: etiā si ille nō obtēperauit cui obtēperandū fuit. Hoc est: exite inde. Clamauit ista moyses, clamauit esaias, clamauit hieremias, clamauit ezechiel. Videam⁹ si hoc ipi fecerūt: si dimiserūt ppm dei z se ad gētes alias trāstulerūt. Ex̄ mlta z q̄ vehementer hieremias increpauit in pctores z sceleratos ppl⁹ sui: inter eos tū erat. Nūc cū illis tēplū itrabat: cadē sacramēta celebrabat. Jn ea hoim̄ sceleratoꝝ congregatōe vinebat: sz clamādo exiebat ide. Hoc est exire ide: ꝟ est imūdū nō tangere: z volūtate nō ꝓfitere: z ore nō parcere. Quid dicā de hieremia, de esaia, de daniel, de ezechiel, de ceteris ꝓphetis: q̄ nō recesserūt a ppl⁹ malo: ne desererēt bonos. Jlli ppl⁹ cōmixtos: vbi z ipi tales ē potuerūt. Moyses ipe fect⁹ cū accipet legē in monte: ppl⁹ deorsum idolū fecit. Popul⁹ dei ppl⁹ ductus cedētib⁹ fluctib⁹ rubri maris: q̄ sequētes inimicos obruerāt: post tāta signa z miracula i egyptioꝝ plagis ad mortē: z sua ꝓtectōe ad salutē: tū idolū posuit: idolū extorsit: idolū fecit: idolū adorauit: idolo sacrificauit. Jndicat de⁹ famulo suo ppli factū: z dīc eos se pditurꝰ a facie sua. Intercedit moyses ad ipm populū reditur⁹: z habuit occasionē recedēdi z exeūdi ab eis: sicut isti itelligunt: ne imūdū tāgeret: ne cū talib⁹ viueret: nō fecit tū. Et ne forte ꝟ necessitate potius q̄ charitate feciſſe videret: obtulit illi de⁹ aliū populū. Facio te inq̄t in gētē magnā: vt illos velet. At ille nō accepit: coheret peccatorib⁹: petit ꝓ peccatoribꝰ. Et q̄o petit: Magna ꝓbatio dilectionis ſres. Q̄o petit: Videte illā ve q̄ sepe locuti sum⁹ materna quodāmō charitatē. Cū de⁹ minaret sacrilego ppl⁹: pia moyſi viscera tremuerūt: opposuit se ꝓ illis iracūdie dei. Dñe inquit si dimittꝭ eis pctm dimitte: linaurē dele me de libro quē scripsisti. Ex̄ paternis mīnisq; viscerib⁹: q̄s secur⁹ hoc dixerit attēdēs iustictā et mīam dei: vt qz iust⁹ est ne ꝙderet iustū qz misericors ignosceret pctoꝛib⁹. Certe iam manifestū est prudētie vre quō accipiēda sint oia talia testionia scripturaꝝ: vt qñ scriptura sonat: recedere nos debere a malis: nō aliō itelligere iubeamur nisi vt corde recedam⁹: ne malus malū i separatiōe bonoꝝ cōmittam⁹ q̄s in maloꝝ ꝓiectione fugiam⁹: sicut ipi donatiste fecerūt. Qui se, ꝛe boni malos arguerēt: ac nō poti⁹ ipi mali bonos infamarēt: q̄les libet ꝓ pace tolerarēt qui matrimiantias receperūt tāq; itegros quos tāq; pditos antea dānauerūt. Certe manifeste dixit ꝓpheta. Recedite: exite ide: z imūdū ne tetigeritis. Egovt itelligā q̄ dixit: attēdo q̄ fec. Facto suo mihi exponit dictū suū. Dixit recedite. Quib⁹ dixit: Utiq; iustis. A quib⁹ vt recederēt dixit: Utiq; a pctoꝛib⁹ z iniquis. Quero a talib⁹ vtrū ipse recesserit: Jnuenio q̄ nō recesserit. Ergo aliter itellexit. Recessit corde: obiurgauit atq; arguit: ꝓtinendo se a ꝓfesu nō tetigit imūdū. Obiurgādo aūt exist liber i ospectu dei: cui neq; sua de⁹ pctā iputat q: nō fecit: neq; alis q̄ nō approbauit: neq; negligētia q: nō tacuit: neq; superbia q: i vnitate pmāsit. Sic ergo fratres mei ꝺtēt habet iter vos q̄ adhuc amore seculi ꝙgrauank: auaros: piuros: adulteros: spectatores nugaz: ꝓsultores mathematicoz: ꝓhanaticoz: augurꝫ/ auspicū: ebriosos: luxuriosos: dic quid inter vos malorum esse nostis: quātum potestis ipso bate: vt corde recedatis: z redarguite vt creatis inde: z nolite consentire, vt immundum non tangatis.

Universidad de Sevilla Biblioteca

Universidad de

¶De eo quod scriptum est in euangelio ſm eundem. Reddite q̄ sunt dei deo: et que sunt cesaris cesari. Et de stipendijs militātium. Sermo.xix.

A NOnnulli fr̄es q̄ aut militie cigulo detinēt: aut ī
actu sunt publico ↄstituti: cū peccāt ḡuit: hac so
lēt a pctis suis ꝑmace voce excusare ꝙ militāt:
⁊ ne bn̄ aliq̄n faciant occupatos se malis actib⁹
ↄq̄runt. Perīde q̄si militia hoīm nō volūtas ī culpa sit: ita
xxiij.q.j. militare. qđ ipi gerūt officijs suis ascribūt. Nō enī militare delictū
est: sȝ ꝓpt̄ p̄dā militare pctm̄ est. Nec rēpublicā gerere cri
minosū est: sȝ ideo agere rēpublicā vt rē familiarē poti⁹ au
geas: videt̄ eē dānabile. Propt̄ea enī ꝓuidētia q̄dā mili
tātib⁹ sūt stipēdia ↄstituta: ne dū supt⁹ q̄rit̄: p̄da grasset̄. Il
lud aūt quale ē cū ob errorē aliquē a seniorib⁹ arguunt̄: et
iputat̄ alicui de illis cur ebri⁹ fuerit: cur res alienas pua
serit: cedē cur turbulēt⁹ admiserit: statī r̄ndeat: qđ habebā
facere: hō sc̄lar̄ aut miles: nūqđ monachū sum ꝓfess⁹ aut
clericū: q̄si oīs q̄ cleric⁹ nō est aut monach⁹: possit ei licere
qđ nō licet. Cūctis igit̄ officijs sacris lr̄is p̄scribit̄ norma
viuēdi: oīs ad bn̄ viuendū ꝓuocat̄ sexus: etas ⁊ dignitas.
Igit̄ nemo se excuset publicis actib⁹: nemo de occupatiōe
militie ↄq̄rat̄. Apud oēm x̄pianū p̄ma honestat̄ pace mili
tia. Nā vt id qđ dicim⁹ auctoritate euāgelica cōprobem⁹
videam⁹ lectionē q̄ pauloāte decursa est. Ait enī euāgeliū
Luce.iij. Venerūt aūt ⁊ publicani ad iohānē vt baptizarent̄ ab eo:
⁊ dixerūt ad eū. Magister qđ faciem⁹? At ille dixit. Nihil
ampli⁹ exigat̄: q̄ȝ qđ ↄstitutū est vobis. Honesta plane pu
blicanoꝝ īterrogatio: ac scti ꝓphete iusta r̄nsio. Illi enim
sollicite īterrogāt: ne aut ignorātes pl⁹ exigēdo pctm̄ inci
dāt: aut cessantes publicā decipiāt functionē. Hic aūt mo
derate p̄cipit: vt ⁊ iniq̄tas locū nō habeat: ⁊ ↄstitutum ha
beat vectigal affectū. Nō enī dixit. Nihil exigatis: sȝ nihil
ampli⁹ exigatis. Vn̄ intelligim⁹ ꝙ apud deū nō tā exactio
Mat.xxij q̄ȝ exactio iniqua dānet̄. Dicit ei ip̄e dn̄s. [Reddite q̄ dei
xxiij.q.j. sunt deo: ⁊ q̄ cesar̄ cesari.] Igit̄ qđ cesar p̄cipit ferēdū est:
militare. qđ siperator īdicit tolerādū est: sed fit intolerabile dū illud
ante me. p̄da exactiōis accumulat. Hoc aūt q̄le est qđ idē ipi q̄ hu
iusmodi necessitates ꝓcurāt: pctis suis pctā cōgemināt: h̄
est ꝙ fraudes suas ac rapinas cōmodū vocāt: cū ip̄a p̄da
īferat̄ in cōmodū. Illud aūt addūt scelerib⁹ suis: vt quos
īdefensos viderit: ip̄os poti⁹ ꝑsequant̄: ⁊ putēt se necessita
tes decepisse publicas nisi domos deceperint orphanorū:
ita quoꝝ p̄r biduū forsitā fuerit amicus: collega vel frater
interueniēte morte: eiusdē liberi habeāt̄ tāq̄ȝ ignoti: viles
⁊ miseri. Vidua aūt si qua fuerit aut sic iiurijs exagitat̄ vt
nubat: aut si voluerit in castitatis ꝑmanere ꝓposito: dādo
munera in facultate vix ꝑmanet. Cū his ḡ fraudib⁹ reple
uerit saculos suos: videas illos letos ⁊ accuratos ad eccle
siā ꝓperare: et deo grās agere: q̄si ab ipso illis hec pecunia
ↄferat̄: illud quoq̄ȝ peccātes ꝙ rapinaꝝ suaꝝ deū volūt esse
B participē. Dicit enī sctm̄ euāgeliū. Interrogauerūt illū ⁊
Luce.iij. milites: qđ faciem⁹ ⁊ nos? Ait illis iohānes. Neminē ↄcu
xxiij.q.j. tiatis: neq̄ȝ calūniā faciatis: sed ↄtenti estote stipendijs ve
militare stris. Hic iā cognoscere se debet oīs homo q̄ militat. Non
circa finē. eī tm̄ de his militātib⁹ scriptura loq̄tur: q̄ armata militia
detinent̄: sed q̄sq̄ȝ militie sue cigulo vtit̄ dignitatis sue mi
les ascribit̄: atq̄ȝ ideo hec snīa pōt dici. Verbigratia: mili
tib⁹: ꝓtectorib⁹: cūctisq̄ȝ rectorib⁹. Quicūq̄ȝ stipendia sibi
publice d̄creta ↄsequit̄: si ampli⁹ q̄rit tāq̄ȝ calūniator ⁊ cō
cussor: iohannis snīa ↄdēnat̄. Vsq̄ȝ adeo autē hoc inoleuit
malū: vt iā quasi ex ↄsuetudine vēdant̄ leges: corrūpātur
iura: snīa ip̄a venalis sit: ⁊ nulla iā causa possit esse sine cau
sa. Hec aūt diuina snīa q̄ ad milites loquit̄: potest etiā ad
clericos retorqueri: quia etiā si nō militare videamur secu
ij. Tim.ij lo: tn̄ deo ⁊ dn̄o militamus: sicut ait apl's. Nemo militans
deo: obligat se negocijs secularib⁹. Videmur nāq̄ȝ non mi
litare remissis ac fluētib⁹ tunicis: sȝ habem⁹ militie nostre
cingulū: quo castimonie iteriora ↄstringimus. De quo cin
Luce.xij. gulo dn̄s ait ad apostolos suos. Sint lūbi vestri p̄cicti: ⁊ lu
cerne vestre ardētes ī manib⁹ vestris. Milites igit̄ x̄pi su
mus: ⁊ stipēdiū ab ipo donūq̄ȝ percipim⁹: sicut dicit apl's.
j.Cor.j. Qui dedit nobis pign⁹ sp̄ūs: hoc est q̄ sp̄ūs sancti nos re
muneratiōe ditauit. Si q̄s ergo christianoꝝ hoc donatiuo
cōtētus forte nō fuerit: ⁊ querit ampli⁹: incipit hoc ipso ca
rere qđ meruit. Qđ specialiter ↄtingit herecticis arrianis.
Dū enim nescio qđ ampli⁹ querūt: iuenietes errorꝭ sp̄m
grām sancti sp̄ūs ꝑdiderūt. Nā ⁊ catholicus clericus hac
sentētia retinet̄. Si enī nō ↄtēt⁹ stipendijs fuerit q̄ de alta
rio dn̄o iubēte cōsequit̄: sed exercet mercimonia: intercess
siōes vēdit: viduaꝝ munera libēter amplectit̄: hic negocia
tor magis pōt videri q̄ȝ cleric⁹. Nec dicere possum⁹: nemo
nos iuasores arguit: violētie nullus accusat: q̄si nō iterdū
maiorem p̄redā a viduab⁹ blādimēta eliceāt q̄ȝ tormenta.
Nec interest apud deū vtrum vi an circūuētione quis res
alienas occupet: dūmodo quoquo pacto teneat alienum.

¶De eo qđ scriptum est in euāgelio ſm eūdem. De pregnantibus et nutrientibus. In quo principaliter de concupiscentia interserit ac declarat hoc preceptum decalogi ⁊c. Sermo.xx.

SCire ⁊ itelligere debemus fratres charissimi: q̄
x̄pianis dū ī hoc corpore viuūt tribulatio deesse
non poterit. Sic enim nos sicut audistis ↄtestat̄
apl's dicēs. Oēs qui volūt pie viuere ī x̄po ꝑse
cutionē patient̄. Et iteꝝ. Per multas tribulatiōes opor
tet nos itrare ī regnū celoꝝ. Vēturi sūt dies tribulationū
⁊ maloꝝ tribulationū vēturi sunt: sicut dicit scriptura. Et
q̄ȝtū accedūt dies: augent̄ tribulationes. Nemo sibi ꝓmit
tat qđ euāgeliū nō ꝓmittit. Quomō ei appropiquāte fine
mūdi: sicut dicit dn̄s in euāgelio: abūdabit iiquitas: refri
gescet charitas: sic ꝓpter ipsas iniq̄tates nunq̄ȝ deerit ad
uersitas. Opus est vt animū nostrū non solū ad penitētiā:
sed etiā ad patientiam preparemus. Fratres mei: obsecro
vos attēdite scripturas sctās: si aliq̄d fefellerūt: si aliquid
dixerūt: ⁊ aliter accidit q̄ȝ dixerūt. Necesse est vt vsq̄ȝ in fi
nē sic fiat queadmodū dixerūt. Non nobis ꝓmittunt scri
pture nr̄e in hoc sec'lo nisi tribulatōes: p̄ssuras: angustias:
augmēta doloꝝ: abūdantiā tētationū. Sicut ⁊ ipse dn̄s in
euāgelio dicit. In mūdo p̄ssurā habebitis. Et iteꝝ. Mun
dus gaudebit et vos tristes eritis: sed tristicia vestra ver
tet̄ in gaudiū. Ad ista p̄cipue nos parem⁹: ne iparati defi
ciam⁹. De ipsis ei tribulationib⁹ cū euāgeliū legeret̄ audi
stis. [Ve pregnātib⁹ ⁊ nutriētib⁹.] Pregnātes sunt: qui
spe itumescūt. Nutriētes aūt id est lactātes: q̄ iam adepti
sunt qđ ↄcupierāt. Etenim mulier pregnās in spe tumet fi
lij: nōdū videt filiū: q̄ aūt iā lactat amplectit̄ qđ sperabat.
Pregnās est: q̄ res alienas ↄcupiscit: nutriēs est q̄ iam ra
puit qđ ↄcupierat. Et vt h̄ aptius etiā simplices itelligere
possint: aliquā similitudinē ꝓponam⁹. Cōcupiscit aliq̄s villā
alienā ⁊ dic̄. Bona est ista villa vicini mei. O si mea eēt: o si
adiūgerē illā ⁊ facerē de isto fundo ⁊ de illo vnitatē. Amat
⁊ auaricia vnitatē: qđ amat bonū ē: sȝ vbi amādū sit nescit.
Forte diues est vicin⁹ ille q̄ h̄ȝ villā bonā: ⁊ suspicat̄ ꝙ illā
nō possit tollere: q̄r potens hō est: ⁊ nō p̄ualet se ↄ̄ illū defen
dere: nec ↄcupiscit: nec ipregnat̄: nihil sperās nō ↄcepit: nō
est p̄gnās aio. Si vo iuxta aliq̄s vicin⁹ sit paup: qui vel in
necessitate posit⁹ est vt possit vēdere: vel pōt opprimi vt co
gat̄ vēdere: inijcit̄ ocul⁹: sperat se posse tollere aut villam
aut coloniā vicini paupis: ⁊ imittit illi aliq̄s tribulatiōes
Verbi grā. Ait secreti⁹ apud eos q̄ possunt vt illū exacto
res aut afflictū aut ī aliq̄ publica admistratōe ↄstrigātur
qb⁹ ↄctȝ debit̄ mult̄ necesse habeat ifelix vēdere casella
vn̄ aut ip̄e aut filij sui sustētabant̄. Necessitate ḡ cōpulsus
venit ad illū p cui⁹ neq̄tiā p̄mit̄ ⁊ affligit̄: ⁊ nesciēs ꝙ ipsi
imissione hoc patit̄: dicit ad eū. Da mihi dn̄e rogo te pau
cos solidos: patior necessitatē: vrgeor a creditore. Et ille.
Nō habeo mō in manib⁹. Ideo se dicit in manib⁹ nō habe
re: vt ille oppssus calūnia: necesse habeat vendere. Denique
cū ei dixerit: ꝙ ꝓ nimia afflictiōe sua cōpellat̄ distrahere:
statim ille r̄ndet. Et si nō habeo pecuniā ꝓpriā vndecūq̄
studeo mutuare vt tibi amico meo subueniā: ⁊ si ita necesse
est ēt argētulū meū distraho ne tu iiuriā patiar̄. Quādo
bn̄ficium petebat: ꝑessus est penit⁹ nō h̄re: at vbi dixit q̄
possessionē suam vēderet: quasi amico se subuenire dicit
cū eū ad hāc necessitatem adduxerit: dicit illi vt venditio
nē facere debeat: ⁊ casellā ꝓ qua pri⁹ (verbi grā) forte cen
tum solidos offerebat vt eū opprimi viderit: nec medie
tem precij dare acq̄escit. Istis enim talibus (sicut iā supra
Mat.xxv dictum est) euangelista ꝓclamat. Ve pregnantib⁹ ⁊ nutriē
tib⁹. Istis enim ve erit ī die iudicij: ⁊ ab auditu malo non
poterūt liberari sed audituri sunt. Discedite a me maledi
cti in ignem eternū: q̄ paratus est diabolo et angelis ei⁹: q̄
esuriui ⁊ non dedistis mihi manducare: sitiui et non dedi
stis m̄ bibere. Hoc loco diligent̄ attēdat charitas vestra.
B Si ī ignē mittit̄ q̄ nō dedit rē ꝓpriā: putas vbi mittendus
est q̄ iuasit alienā? Si cū diabolo ardere h̄ȝ q̄ nudū nō vesti
uit: putas vbi arsur⁹ ē q̄ expoliauit? Et iō q̄tienscūq̄ȝ vob̄
euāgelica lectio recitata fuerit in q̄ dicit. Ve p̄gnātib⁹ et
nutrientib⁹: nō h̄ de mulierib⁹ legitimos viros habentib⁹
credite. Quid enim mali fecit mulier q̄ d̄ ꝓprio marito cō
cepit? Quare illi in die iudicij male erit: q̄ h̄ fecit qđ deus
iussit? Non ḡ de mulieribus q̄ iuste concipiunt ⁊ pariūt h̄
credēdū est: sed de illis quos supra diximus: qui iniuste cō
cupiscendo rem alienā impregnati esse videntur. De quib⁹
Psā.vij. scriptum legimus. Concepit dolorē: ⁊ peperit iniquitatē.
Ois enī hō ↄcipit: nec vllus pōt esse sine conceptu. Sȝ alij
ↄcipiūt de x̄po: alij de diabolo. Sicut enim de illis q̄ a dia
Esa.xxvi bolo ↄcipiūt d̄r. Cōcepit dolorē ⁊ peperit iniq̄tatē. Ita ⁊ d̄
illis q̄ a sp̄ū sancto ↄcipiūt: scriptū est. A timore tuo in vte
ro ↄcepim⁹: ⁊ pepim⁹ sp̄m̄ salutis tue. Hec enim q̄ diximus
fratres charissimi qui diligenter attendit: ⁊ supradicta ma
la/aut fuisse in se/aut forsitā adhuc eē cognoscit: cito se cor
rigat. Nō enim nocent mala p̄terita si non placent. Adhuc
Mat.xxv enī est penitendi et corrigendi loc⁹. Nōdū facta est illa dis
Lu.xvj. iūctio alioꝝ ad dexterā: alioꝝ ad sinistrā. Nōdū apud ife
ros sum⁹: vbi est diues ille sitiēs ⁊ stillā desiderās. Audia
mus dū viuim⁹ corrigamur. Nō cōcupiscam⁹ res alienas
et impregnati tumeam⁹: nec velim⁹ ꝑuenire ad illas: ⁊ eas
adipiscendo tāq̄ȝ filios osculemur. Qn̄ enī cōcupiscit aliq̄s
rē alienā (sicut iā dictū ē) aīa sua q̄si cōcepisse vr̄. Si vero
qđ cōcupiscit p aliquā calliditatē aut neq̄tiā potuerit ob
tinere: quasi natum filium osculari ac nutrire cognoscitur
Non ḡ sicamem⁹ ista terrena fratres: vt perdam⁹ celestia.
Mutādū est cor: leuandum est cor: nō hic habitem⁹ iā cor
de. Mala regio est amor mūdi: sufficiat ꝙ hic adhuc ī car
Col.iij. ne esse videmur. Audiam⁹ apl'ȝ dicētē. Si resurrexistis cū
x̄po q̄ sursum sūt sapite: q̄ sursū sūt q̄rite: nō q̄ super terrā.
Nō apparet qđ vobis ꝓmissū est. Iā enī paratū ē: sȝ nō vi
det̄. Cōcupiscēdo ipregnari vis: hinc impregnare. Concu
pisce vitā eternā: ad quā vitā te inuitat deus: ip̄a sit spes
tua. Cert⁹ erit ꝑt⁹ tu⁹: nō erit aborsus. Nō t̄paliter āplecter̄
qđ pepis: sed in eternū possidebis. Qđ enī ꝓmissum est: si
ne dubio dandū est: sed adhuc retro est. Nō dabitur modo
sed dabit̄ postea. Videte iā quanta data sint fratres. Quis
illa vel enumerare p̄ualet? De oīb⁹ enīȝ reb⁹ q̄ nobis ī scri
pturis diuinis ꝓmissa sunt: vna tm̄mō remāsit. De⁹ enim
qui nobis in tantis reb⁹ verū dixit: in vna nos fallit. Scri
ptū est de eccl'a: q̄r erit et videt̄ q̄r ē. Scriptū est de idolis:
q̄r nō erūt et vr̄ q̄r nō sunt. Scriptum est: q̄r perdituri erāt
iudei regnū: ⁊ vr̄. Scriptū ē de hereticis q̄r futuri erāt ⁊ vr̄.
Scriptum est ⁊ de die iudicij: scriptum est et de p̄mijs bo
noꝝ ⁊ de pena maloꝝ: nēo se circūueniat fr̄es. Quō illa oia
venerunt q̄ ꝓmissa sunt: sic ⁊ dies iudicij: ⁊ maloꝝ pena: et
iustoꝝ p̄mia sine vlla dubitatione ventura sunt. Et iō vnus
quisq̄ȝ nostrū dum licet ⁊ cū dei adiutorio in potestate nr̄a
ↄsistit ⁊ pctā vitare/⁊ qđ bonū est exercere contēdat vt cū
ille dies terribilis ⁊ metuendus aduenerit: nō cū impijs ⁊
pctōrib⁹ perenni incēdio ↄcremet̄: sȝ cū iustis ⁊ deū timētib⁹
ꝑuenire ad eternū premiū mereat̄: qđ ip̄e p̄stare dignet̄ cui
est honor et imperiū in secula seculoꝝ. Amen.

¶De eo qđ scriptum est in euangelio ſm eundē. De die illo et hora nemo scit: neq̄ȝ āgeli celoꝝ ⁊c.
Sermo.xxj.

A FRatres qđ audistis monētē scripturā atq̄ȝ dicen
tē vt ꝓpt̄ diē nouissimū vigilem⁹: vnusquisq̄ȝ de
nouissimo suo die cogitet: neforte cū senserit̄ vel
putaueritis lōge esse nouissimū seculi diē: dormi
Mathei. xxiiij. ter̄ ad nouissimū vr̄m diē. De die nouissimo seculi hui⁹: au
dit̄ qđ dixerit: [q̄r nesciunt eū neq̄ȝ angeli celoꝝ neq̄ȝ fili⁹
nisi p̄r.] Ubi q̄dē magna q̄stio ē: ne carnaliter sapiētes pu
temus aliq̄d patrē scire qđ nesciat fili⁹. Nā vtiq̄ȝ cū dixit.
Pater scit: iō hoc dixit: q̄r in patre ⁊ fili⁹ scit. Quid enī est
in die qđ nō in v̄bo factū ē: p qđ factus est dies? Nemo iq̄t
q̄rat nouissimū diē q̄n futur⁹ sit: sed vigilem⁹ oēs bn̄ viuen
do: ne nouissima dies cuiuscūq̄ȝ nr̄m nos iueniat iparatos:
et q̄lis q̄sq̄ȝ hinc exierit suo nouissimo die: talis inuenit̄ in
nouissimo seculi die. Nihil te adiuuabit qđ hic non fecer̄.
Vnūquēq̄ȝ opera sua iuuabunt: aut opera sua p̄ssura sunt.
Et quō in psalmo cantauim⁹ dn̄o. Misere mei dn̄e: q̄m cō Ps.lv.
culcauit me homo? Hō d̄r q̄ s̄ȝ hoiem viuit. Deniq̄ȝ illis q̄
s̄ȝ deū viuūt d̄r. Dij estis: ⁊ filij excelsi oēs. Reprobi aūt qui ps.lxxxj.
vocati sunt vt essent filij dei ⁊ eē poti⁹ voluerūt hoīes. i. s̄ȝ
hoiem viuere. Vos aūt (inquit) sicut hoīes moriemini: ⁊ si
cut vn⁹ ex principib⁹ cadetis. Eteni ꝙ mortalis est homo
ad disciplinā illi d̄ȝ valere: nō ad iactātiā. Vn̄ se iactat v̄
mis crastino moritur⁹? Dico charitati vr̄e fr̄es: de diabolo
debēt erubescere mortales supbi. Ille enī ⁊ si supb⁹: tamē
imortalis ē: sp̄ūs est et si malign⁹. Illi dies nouissimus pe
nal'r̄ suat̄ ī finē: tn̄ mortē quā nos patimur ille nō patit̄. Au
diuit aūt hō. Morte morier̄: vtat̄ bn̄ pena sua. Quid ē qđ Gen.ij.
dixi. Vtat̄ bn̄ pēa sua? Nō ide eat ad supbiā vn̄ accepit pe
nā agnoscat se mortalē/⁊ frāgat elationē: audiat sibi dici.
Quid supbit terra ⁊ cinis. Etiā si supbit dyabolus: nō est Eccl.x.
terra ⁊ cinis. Iō dictū ē. Vos aūt sicut hoīes moriemini: ⁊ ps.lxxxj.
sicut vn⁹ d̄ p̄ncipib⁹ cadetis. Nō attenditis q̄r mortales
estis: ⁊ sicut dyabol⁹ supbi estis? Vtat̄ ḡ hō pena sua fr̄es: bn̄
vtat̄ malo suo: vt ꝓficiat bono suo. Quis nescit q̄r pena est
necesse eē vt moriamur: ⁊ qđ ē ḡui⁹ q̄n nescim⁹? Pena cer
ta est: hora īcerta: ⁊ de ista pena sola certi sum⁹ ī reb⁹ huma
nis. Cet̄a nr̄a ⁊ bona ⁊ mala incerta sunt: sola mors certa ē.
Quid ē qđ dico? Cōcept⁹ ē puer forte nascit̄: forte aborsuȝ
facit. Ita īcertū est. Forte crescit: forte nō crescit. Forte se
nescit: forte non senescit. Forte diues erit: forte paup. For
te honorat⁹: forte humiliat⁹. Forte habebit filios: forte non
habebit. Forte ducet vxorē: forte nō ducet. Quicq̄d aliud
noiauer̄ in bonis respice ⁊ ad mala. Forte egrotat forte nō B
egrotat. Forte a serpēte ꝑcutit̄ forte non ꝑcutit̄. Forte a be
stia deuorat̄ forte nō deuorat̄. Et respice oīa mala: vbiq̄ȝ ē:
forte erit: forte non erit. Nunq̄d potes dicere: forte moritur
forte non morit̄. Quō medici q̄n inspexerunt valitudinē et
mortiferā eē cognouerint: hoc ꝓnūciāt morit̄: ide nō eua
dit. Ex q̄ nascit̄ hō dicēdū ē nō euadit. Qn̄ nat⁹ ē egrotare
cepit. Qn̄ mortu⁹ fuerit: finit q̄dē egritudinē/ sȝ nescit vtꝝ
ꝑgat i peiorē. Finierat diues ille egritudinē delitiosaȝ: ve Luce.xvj
nit ad tortuosā. Paup vo ille finijt egritudinē: ⁊ ꝑuēit ad
sanitatē. Sȝ qđ postea haberet h̄ elegit: ⁊ qđ ibi messuit h̄
seminauit. Iō cū viuim⁹ vigilare debem⁹/⁊ eligere debem⁹
q̄d in futuro teneam⁹. Mūdū nō amem⁹. Premit amato
res suos: nō eos ad bonū adducit. Laborādū est ī eo poti⁹
ne capiat q̄ȝ timēdū ne cadat. Ecce cadit mūdus stat x̄pia
nus/q̄r nō cadit x̄ps. Nā q̄re dicit dn̄s. Gaude: q̄r ego vici Jo.xvj.
mūdū? R̄ndeam⁹ ei si pl'ȝ. Gaude: sȝ tu. Si tu vicisti: tu gau
de. Quare nos? Quare nob̄ dicit/gaudete: nisi q̄r nobis vi
cit: nobis pugnauit? Vbi enī pugnauit? Qr hominē susce
pit. Tolle qđ de virgine nat⁹: tolle qđ semetipsum exinani Phil.ij.
uit formā serui accipiens: in similitudinē hoīm fact⁹: ⁊ ha
bitu inuēt⁹ vt hō. Tolle hoc: vbi luctamē? vbi certamē? vbi
tētatio? vbi victoria quā nō p̄cessit pugna? In principio Joh.j.
erat verbū: ⁊ verbū erat apud deū: ⁊ de⁹ erat v̄bū. Oia p ip̄ȝ
facta sunt: ⁊ sine ipso factum est nihil. Nunquid hoc verbū
iude⁹ crucifigeret? Nunquid huic v̄bo impius insultaret?
Nunq̄d hoc v̄bū colaphis cederet̄? Nunq̄d h̄ v̄buȝ spinis
coronaret̄? Vt aūt ista pateretur: verbū caro factum: ⁊ ista
passus resurgēdo vicit. Ergo nobis vicit qb⁹ securitatē re
surrectōis ostēdit. Dicis ergo deo. Miserere mihi dn̄e: q̄m
ↄculcauit me hō. Tu te noli ↄculcare: ⁊ nō te vincit hō. Ec Psal.lv.
ce enī hō potēs terret te. Vn̄ te terret. Spolio/dāno/torq̄o/
occido: ⁊ clamas tu. Miserere mihi dn̄e: q̄m ↄculcauit me
hō. Si verū dicis/teipsū attēdis: q̄r times minas hoīs mor
tu⁹ te ↄculcat. Et q̄r nō timeres: nisi eēs hō ↄculcat te hō.
Qđ est ḡ remediū o hō? Here deo a q̄ fact⁹ ē hō: illi here: ī
ip̄o p̄sume: ip̄ȝ inuoca: virtus tua ip̄e sit. Dic illi. In te dn̄e
virt⁹ mea. ⁊ a cōmiatiōib⁹ hoīm cātabis: ⁊ q̄d postea cātes
ip̄e dn̄s dicit. In deo sperabo: nō timebo q̄d faciat mihi hō Ps.lv.

De decē virginib⁹. In euangelio ſm eundem. Sermo. xxij.

A

Mater parabolas a dño dictas: ſolet ꝓmentes multum mouere iſta: q̄ de decem virginib⁹ poſita eſt. Et multi q̄dē hinc multi ſenſerunt q̄ non ſunt ꝑ ter fidē ſz quō partibus ei⁹ oīb⁹ ꝙueniat expoſitio. Id ego abozandū ē. Legi ēt in quadā ſcriptura ex earum

De q̄ſtiō: bus euan. lt. j. c. xliij. gſie q̄ apocriphe nominant q̄ nō ſit ꝛ catholicam fidē: ſed huic loco nihil mihi min⁹ ꝙgruere viſū eſt ꝓſiderāti oīa huius ſilitudinis ptes. De q̄ tñ expoſitōe temere nihil audeo iudicare: ne forte nō ei⁹ incōuenientia mihi angustiā fecerit ſz mea tarditas in eā ꝙueniētiā nō venerit. Quid aūt mihi videak nō abſurde de ꝑ loco accipi: quātū potero breuiter et diligenter exponā. Interrogat⁹ igit dñs nr̄ a diſcipulis de cōſūmatione ſeculi: inter multa q̄ eſt locut⁹: h q̄z dixit.

Wat. xxv. ⌊ Tūc ſile eſt iabit regnū celoꝝ decē ꝙginib⁹: q̄ acceperunt lāpades ſuas ꝛ venerūt obuiā ſpōſo. Quīq̄ ex eis erāt fatue ꝛ q̄nq̄ ꝓudētes. Sz q̄nq̄ fatue acceptis lampadibus ſuis nō ſumpſerūt oleū ſecū. Prudētes aūt acceperūt oleū i vasis cū lāpadib⁹. Tardāte aūt ſpōſo dormierūt oēs. Media aūt nocte clamor factus eſt. Ecce ſpōſus venit: ſurgite obuiā ei. Tūc ſurrexerunt ille ꝙgines ꝛ aptauerūt lāpades ſuas. Et dixerūt ille ſtulte ad ſapientes. Date nobis de oleo veſtro: q̄r lāpades nr̄e extinguūt. Rūdeūt aūt ſapiētes dicētes. Ne forte nō ſufficiat nobis ꝛ vob: ite poti⁹ ad vēdētes ꝛ emite vob. Et dū eūt emere/venit ſpōſus: ꝛ q̄ parate erāt intrauerunt cū eo ad nuptias/ꝛ clauſa ē ianua. Nouiſſime aūt veneruūt reliq̄ ꝙgines dicētes. Dñe dñe aperi nobis. At ille rūdens ait. Amen dico vobis: neſcio vos. Vigilate ḡ: q̄ neſcitis diē neq̄ horā. ⌋ Decē vtiq̄ ꝙginū q̄ q̄nq̄ admittunt/q̄nq̄ excludunt: bonoꝝ et malorū diſcretionē ſignifi: cat. Quapropter virginitatis nomē q̄ honorabile eſt: cur receptis excluſiſq̄ cōmune eſt: Deide q̄d ſibi vult numer⁹ in vtraq̄ parte quinari⁹? Quid aūt ſignificat oleū: mirum vī q̄ ſapientes petentib⁹ non cōcāt: cū inuidere fas nō ſit eas q̄ ita pfecte ſunt vt a ſponſo recipiant: quo nomine nullo dubitāte dīs ieſus xp̄s ſignificak ꝛ miſicordes eē opoꝛ teat ad ꝑſtandū ex eo q̄ bñt ꝑſcribēte illa ſnia eiuſdē dñi

Luce. vj. dicentis. Si petenti te tribue. Quid eſt aūt q̄ poſſit dādo non ſufficere vtriſq̄? Hec maxime augent q̄ſtiōis difficultatē. Quāq̄ ꝛ cetera diligenter conſiderata vt oīa in vnaꝝ rationē ꝙcurrant nihilq̄ i vnā ptē dicak q̄ ipediak alia: ma

B gna cautio eſt adhibēda. Videnk itaq̄ mihi q̄nq̄ virgines ſignificare: q̄nq̄ ptitā ptinētiā a carnis illecebris. Cōtinē: dus eſt enī animi appetit⁹ a voluptate ocl'oꝝ: a voluptate auriū/a voluptate olfaciēdi/guſtādi/tāgēdi. Sz q̄ iſta cō tinētia parti cozā deo ſit vt illi placeak iteriore gaudio cō ſcientie: parti cozā hoīb⁹ tñ vt gl'a humana capiatur: quiq̄ dicūtur ſapientes ꝛ q̄nq̄ ſtulte: vtreq̄ tñ virgines: q̄r vtraq̄ ptinētia eſt q̄uis diuerſo fomite gaudeat. Lāpades aūte ſunt q̄ manib⁹ portant: opa q̄ ſm iſtā ptinētiā fiūt. Dictū

Wat. v. eſt aūt. Luceāt opa vr̄a coram hoīb⁹. Oēs vo accepeūt lampades ſuas: ꝛ veneūt obuiā ſpōſo. Intelligendū ḡ xp̄i noie cēſeri: de q̄b⁹ agit. Nō eni p̄t q̄ xp̄iant non ſunt: ſpōſo xp̄o venire obuiā. Sed q̄nq̄ fatue acceptis lāpadib⁹ ſuis non ſumpſerunt oleū ſecū. Multi eni q̄uis de xp̄i bonitate plu

Pō. xliiij rimū ſperent: gaudiū tñ nō bñt dū ptinenter viuunt: niſi in laudib⁹ hoīm. Nō ḡ habēt oleū ſecū. Nā ipam leticiā oleo ſignificari arbitroꝛ. Propterea (inq̄t) vnxit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo leticie. Aut aūt nō propterea gaudet: q̄r deo intrinſecus placet: nō habet oleū ſecū. Prudentes aūt acceperunt oleū ſecū in vaſis cū lāpadib⁹ ſuis. i. leticiā opeꝛ bonoꝝ in

Gal'. vj. coꝛde atq̄ cōſcientia poſuerunt. Sic ꝛ apl's monet. Probet ſe inq̄t hō: ꝛ tūc in ſemetipſo hēbit gl'iā/ꝛ non i altero. Tardāte ḡ ſpōſo dormierunt oēs: q̄r ex vtroq̄ gñe ptinētiū hominū ſiue eoꝝ q̄ cozā deo exultant: ſiue eoꝝ q̄ in laudib⁹ hominū acceſcūt: moꝛiunt⁹ ꝑ interuallo tpis: donec ſub aduētu dñi fiat reſurrectio mortuoꝝ. Media aūt nocte. i. nullo

Watthei. xxiiij. j. Theſ. v. j. Coꝛ. xv. ſentiēte aut ſperāte: dppe cū ipſe dīs dicat. De die aūt illa et hoꝛa nemo ſcit. Et apl's dicat. Dies dñi ſicut fur ita i nocte veniet. Ex quo ſignificat penitus latere cū venit. Clamoꝛ fact⁹ eſt: ecce ſponſus venit ſurgite obuiam ei. In ictu oculi: nouiſſima tuba: oēs reſurgem⁹. Ergo ſurrexeūt oēs ille virgines et aptauerūt lāpades ſuas. i. rōnes reddendas opeꝝ ſuoꝝ. Oportet nos exhiberi añ tribunal xp̄i vt illic re cipiat vnuſquiſq̄ q̄d geſſit in coꝛpoꝛe/ſiue bonū ſiue malū. Et dixerūt ſtulte ad ſapientes. Date nobis de oleo veſtro: q̄r lāpades nr̄e extinguūt. Quoꝝ enim facta aliena laude fulciunt: eadē ſubtracta deficiūt: ꝛ de cōſuetudine id ſemp inqrit vñ anim⁹ gaudere ſolet. Itaq̄ hoīm q̄ coꝛda nō videt teſtimoniū volūt hr̄e apud deū: q̄ coꝛdis inſpector eſt. Sz q̄d rūdeūt ſapiētes? Ne forte nō ſufficiat nobis. Vnuſquiſq̄ eni ꝑ ſe rationē reddet: nec alieno teſtimonio q̄q̄ aduuak apd deū: cui ſecreta coꝛdis apparēt: ꝛ vix ſibi q̄q̄ ſufficit: vt ei teſtimoniū phibeat conſcientia ſua. Quis eni gl'iabit mundū ſe habere coꝛ? Inde ē q̄d apl's dicit. Mihi mintmū eſt vt a vobis dijudicer: aut ab hūano die: ſz neq̄ meipz iudico. Quapropter cū de ſe quiſq̄ aut nō oīno: aut vix poſſit verā ꝑferre ſniam. Quō pt de alio iudicare cum ſciat nemo q̄d agat in homine/niſi ſpūs hois? Ite magis ad vendētes ꝛ emite vobis. Non pſiliū dediſſe putande ſūt ſz crimē eaꝝ ex obliq̄ cōmemoraſſe. Vēdūt eni oleū adulatoꝛes: q̄ ſiue falſa: ſiue ingrata laudādo in errores alias mittunt ꝛ eis vana gaudia tāq̄ fatuis ꝓciliādo aliquā de his mercedē ſiue ciboꝝ: ſiue pecunie: ſiue honoꝛis: ſiue alicui⁹ ꝓmodi ꝑalis accipiunt: nō intelligētib⁹ q̄b⁹ dictū eſt. Aut vos felices dicūt: in errorē vos mittūt. Veli⁹ eſt aūt obtur gari a iuſto q̄z a peccatoꝛe ſe laudari. Emēdauit me iuſt⁹ ꝛ quit ī mia ꝛ arguit me: oleū aūt pctoꝛis nō ipinguat caput meū. Ite ergo ad vendentes magis et emite vobis. i. videmus nunc q̄d vos adiuuāt: q̄ vobis laudes vēdere ꝙſueuerunt ꝛ vos in errorē inducere: vt nō coꝛā deo ſz ab hoīb⁹ gl'iam ꝛ reretis. Eūtib⁹ aūt illis emere venit ſpōſus. i. ſcilicet ⁊ illis in ea q̄ foris ſunt: ꝛ ſolitis gaudere ꝛrentib⁹: q̄r gaudia interna nō nouerāt: venit ille q̄ iudicat. Et q̄ parate erāt. i. q̄b⁹ bonū coꝛā deo teſtimoniū ꝓſcientia phibebat: ⁊ intrauerūt cū eo ad nuptias. i. vbi mūda aīa ſempiterno de xbo fecūda copulak. Clauſa eſt ianua. i. receptis illis q̄ ſūt in ageltcā vitā imutandi. Oēs eni reſurgem⁹ inq̄t: ſed non oēs imutabimur: clauſus eſt aditꝰ ad regnū celoꝝ. Nō eni poſt iudiciū patet precū aut meritoꝝ loc⁹. Nouiſſime aūte veniūt ꝛ reliq̄ virgines dicētes. Dñe dñe aperi nobis. Nō dictū eſt q̄ emerint oleū: ꝛ tō itelligende ſunt nullo tam remanēte de alienis laudib⁹ ꝛ magnis afflictiōib⁹ redire ad ꝓlocutionē dei. ſed magna eſt ei⁹ ſeueritas poſt iudicium: cui⁹ añ iudiciū ineffabilis mia ꝓrogata eſt. Itaq̄ rūdens ait. Amē dico vobis neſcio vos. Ex illa. ſ. regula quā non hz ars dei: ꝑ eſt ſapientia dei: vt intrēt in gaudiū ei⁹ q̄ non coꝛā deo: ſed vt placerēt hoīb⁹ viſi ſunt aliquid ſm ꝓcepta ei⁹, operari. Atq̄ ita concludit. Vigilate ḡ: q̄r neſcitis diē neq̄ horā. Nō mō illi⁹ vltimi tpis/q̄ vētur⁹ eſt ſpōſus: ſed ſue q̄ſq̄ dormitionis diē ꝛ horā neſcit. Quiſq̄ aūt paratus eſt vſq̄ ad ſōnū. i. vſq̄ ad mortē q̄ oīb⁹ debet⁹ parat⁹ inuenīet ēt cū illa vox media nocte ſonuerit: qua omnes euigilaturi ſum⁹. Ex xo ſpōſo dixit obuiā venīe virgines ſic intelligendum puto: vt ex ipis virginib⁹ offet ea q̄ dicitur ſponſa tanq̄ ſi oīb⁹ xp̄ianis in eccleſiā cōcurrēt⁊ filij ad matrē ꝙcurrere dicāk: cū ipis filijs ꝙgregatis oſtet ea q̄ dē mater. Nūc enim deſponſata eſt eccleſia ꝛ virgo eſt ad nuptias deducēda. i. cū ſe cōfiteat a coꝛruptōe ſeḳari. Illo autem tpe nubit: q̄ vniuerſa mortalitate pretereūte immortali iunctione ferak. Deſponſaui vos inq̄t vni viro virginē caſtā exhibere xp̄o. Vos inq̄t virginē: a plurali ad ſingulā rē cōcludēs. Iō ꝛ virgines dici poſſunt ꝛ xp̄o. Cur aūt dixit vt mihi vī expoſitū eſt. Sz videm⁹ nūc in enigmate: tunc aūt facie ad faciē: ꝛ nūc ex pte: tūc aūt ex toto. Ipm autem in enigmate ꝛ ex parte nūc in ſcripturis aliq̄d cernere: q̄ tñ ſit ꝑz catholicā fidē: ex illo pignoꝛe ptigit q̄ accepit virgo eccl'ia humili aduentu ſponſi ſui: q̄ illo vltimo aduētu cū veniet i claritate nuptura ē cū tā facie ad faciē ꝙtuebit. Dedit enim nobis pignꝰ ſpūs ſicut dixit apl's. Et tō illa expoſitio nihil certū intuek: niſi vt ꝑz fidē ſit: neq̄ apl's ſtudiat q̄ nihilominus ſm fidem eſſe ꝓuerint.

De eiſdē de q̄b⁹ ſupra. Sermo. xxiij. In q̄ latiꝰ ſupra allegatū euāgeliū miſtice declarat quō ad vniuerſā eccl'iā ꝓtineat parabola illa decē ꝙginū

A

Mat. xxv

Eſterno die qui affuiſtis ꝓmiſſionē noſtrā tenetis q̄ hodie non ſolis vobis: ſed plurib⁹ etiā q̄ cō uenerē dño adiuuante reddēda eſt. Que ſunt decē ꝙgines q̄rū ſunt q̄nq̄ ꝓudētes: quinq̄ ſtulte: non facile indagari pōt. Merūtū ꝑz ea q̄ cōtinet ipa lectio: quā charitati vr̄e ēt hodie volui recitare: quātū mihi dns intellectū donare dignak: nō mihi vī iſta parabola vl' ſili: tudo ad eas ſolas ptinere ꝓpria ꝛ excellentioꝛi ſanctitate ꝙgines q̄in eccl'ia noiank: q̄s ēt vſitatioꝛi vocabulo ſancti moniales appellare conſueuim⁹: ſed niſi falloꝛ ac ſilitudo ad vniuerſam eccleſiā ptinet. Cuius ꝛ illas ſolas intellige rem⁹ q̄ ſctimoniales vocank: nūq̄d decē ſunt? Abſit vt tāta ꝙginū multitudo ad tā exiguū numeꝝ reuocet: forte autē dicat aliq̄s. Quid ſi multe ſunt nomīe ꝛ tā pauce ſunt in veritate vt vix decē inueniant? Nō ita eſt. Nā ſi ſolas decē intelligi vellet bonas nō ibi oſſideret q̄nq̄ fatuas. Si eni multe ſunt ꝙgines q̄ vocank: q̄re ꝛ q̄nq̄ oſtia dom⁹ magne claudūtur? Intelligam⁹ ḡ chariſſimi ad oēs nos. i. ad vniuerſam oīno eccl'iā iſtā pertiere parabolā: nō ad ſolos ꝓpoſitos de q̄b⁹ heſterno die locuti ſum⁹: nec ad ſolas plebes: ſz ꝓrſus ad oēs. Quare ergo quiq̄? Quinq̄ iſte ꝛ q̄nq̄ virgines: oēs oīno ſunt aīe xp̄ianoꝝ. Sz vt dicam⁹ vobis q̄b⁹ deo iſpirāte ſctim⁹ nō q̄leſcūq̄ aīe: ſz tales aīe q̄ bñt catholicā fidē: ꝛ habere videk bōa opa in eccl'ia dei: ꝛ tñ ex ipſis q̄nq̄ ſūt ꝓudētes: q̄nq̄ fatue. Quare ḡ appellate ſūt q̄nq̄ et q̄re ꝙgines ꝓti⁹ videam⁹? ꝛ deide cetera ꝑſiderem⁹. Dis aīa in coꝛpoꝛe iō q̄nario nūero cēſet: q̄r quinq̄ ſenſib⁹ vtik. Nihil eſt eni q̄b⁹ ſitim⁹ in coꝛpoꝛe niſi ianua q̄nq̄ ptita aut videndo/aut audiendo/aut odoꝛādo/aut guſtādo/aut tāgendo. Qui ergo ſe abſtinet ab illicito viſu: abſtinet ab illicito auditu: ab illicito odoꝛatu: ab illicito guſtatu: ab illicito tactu, ꝓpter ipam integritatē ꝙgis nomē accepit. Sz ſi bonū eſt abſtinere ab illicit⁊ ſentiēdi motib⁹? ꝛ iō vnaq̄q̄ aīa xp̄iana ꝙginis nomē accepit: q̄re q̄nq̄ admittunt: q̄nq̄ aūt repellunt? Et ꝙgines ſunt ꝛ repellunt. Parū eſt: quia ꝙgies ſunt ꝛ lāpades hñt: ꝙgines ꝓpter abſtinētiā ab illicitis ſenſib⁹: lāpades hñt ꝓpter opa bona. De q̄b⁹ operib⁹ dns dicit. Luceāt opera veſtra coꝛā hoīb⁹ vt videāt bona facta vr̄a: ꝛ glꝛificēt patrē veſtrū q̄ in celis eſt. Ite diſcipul' dicit. Sit lūbi vr̄i ꝑcincti: et lucerne ardētes. In lūbis accict⁊ ꝙginitas: i lucernis ardētib⁹ opa bona. Nō ſolet dici ꝙginitas vtiq̄ i cōiugat⁊: tñ ēt ibi ē fides virginitas q̄ exhibet pudicitiā ꝓuglē. Nā vt ſanctitas vr̄a: nō ꝓmptune ſm aiam ꝛ ſm integrigatē fidei q̄ ēt ab illicitis abſtinek et bona opa fiūt vnūquiſq̄ vel vnāquāq̄ aīam virginē dici: tota eccl'ia q̄ cōſtat ex virginib⁹ ꝛ pueris: ꝛ maritatis feminis: ꝛ vroꝛatis viris: vno noie ꝙgo eſt appellanda. Vñ hoc ꝓbam⁹? Apl'm audi dicentē: nō ſolis ſanctimonialib⁹ ſed vniuerſe ꝓrſus eccl'ie. Deſponſaui vos vni viro virginē caſtā exhibere xp̄o. Et q̄ hui⁹ ꝙginitat⁊ coꝛruptoꝛ diabolus cauēdus ē: ꝓtinuo ipe apl's cū dixiſſet. Deſponſaui vos vni viro ꝙginē caſtā exhibere xp̄o: adiūxit ꝛ ait. Timeo āt ne ſicut ꝑpes euā ſeduxit in xſutia ſua: ſic ꝛ vr̄i ſenſus coꝛrumpank a caſtitate q̄ eſt in xp̄o. In coꝛpoꝛe virginitatem

B pauci habent in coꝛde oēs hr̄e debēt. Si ḡ ab illicit⁊ abſtinētia bona ē: vñ ꝙginitas nomen accepit: ꝛ opa bōa laudabilia ſunt q̄ ſignificantur lāpadib⁹: quare q̄nq̄ admittuntur ꝛ q̄nq̄ repellūk? Si ꝛ ꝙgo eſt ꝛ lāpades fert ꝛ tñ nō admittik: vbi ſe videt q̄ nec ꝙginitatē ab illicit⁊ ſuar: nec opa bona volēs habere in tenebꝛis ābulat? De illꝰ ḡ fres mei: ō iſtis poti⁹ diſputem⁹? Qui nō vult videre q̄ malū eſt: qui nō vult audire q̄ malū eſt: ab illicitis ſacrificioꝝ nidoꝛibus auertit odoꝛatū: ab illicitis ſacrificioꝝ cibis auertit guſtatū: fugit ꝓlerū aliene: frāgit panē ſurienti: hoſpitē ducit i domū: veſtit nudū: cōcoꝛdat litigioſū: viſitat egroꝛū: ſepelit mortuū. Ecce ꝙgo: ecce hz lāpades Quid q̄rim⁹ ampli⁹? Adhuc q̄ro. Quid adhuc querts inq̄s? Adhuc q̄ro intentū me fecit euāgeliū ſanctum. Etiā ipas virgines et ipſas ferentes lāpades: alias dixit prudētes: alias ſtultas Vñ ituemur: vñ diſcernim⁹? De oleo: aliquid magnum ſignificat oleū: valde magnū. Putas non charitas eſt? Que rendo dicim⁹? nō ſniam ꝓcipitam⁹. Vñ mihi videak oleum

1. Coꝛ. xiij. charitas ſignificari: Dicā vobis. Apl's dicit. Adhuc ſupeminentioꝛem vobis viā demoſtro. Supeminentioꝛem viam quam demonſtrat? Si linguis hoīm loquar ꝛ angelorum charitatē aūt nō habeā: fact⁹ ſū eramentū ſonans aut cimbalū tinniēs. Ipſa eſt ſupemineſ. via. i. charitas q̄ merito oleo ſignificat. Dib⁹ eni humoꝛib⁹ oleū ſupeminet. Mitte aquā ꝛ ſupinfunde oleū: oleū ſupeminet. Mitte oleū ſupīfunde aquā oleū ſuperemīnet. Si oꝛdinem ſeruaueris vincit: ſi oꝛdinē mutaueris vicit. Charitas nūq̄ cadit. Quid ergo ffres? Jā diſceptem⁹ de quinq̄ virginib⁹ ꝓudentib⁹ et quinq̄ fatuis. Voluerūt obuiā ire ſponſo. Quid eſt ire obuiam ſponſo? Coꝛde ire: expectare eius aduentū: ſed ille tardabat: Dū tardat ille dormierunt oēs. Quid eſt oēs? Et fatue et ſapientes: dormitaueſt oēs ꝛ dormieſt. Putamus bon⁹ eſt ſomnus iſte? Quid eſt ſomnus iſte? Me forte tardante ſponſo: q̄m abundat iniq̄tas: refrigeſcet charitas multoꝝ? Siccine intellecturi ſumus iſtū ſomnum. Nō mihi placet: dico quare: quia ſunt ibi prudentes: ꝛ vtiq̄ q̄i dixit dns. Q̄m abūdauit iniq̄tas refrigeſcet charitas multorum: ſubiecit ꝛ ait. Qui aūt ꝑſeuerauerit vſq̄ i finē: hic ſaluus erit. Vbi vultis eſſe iſtas ꝓudētes? Nōne in his q̄ ꝑſeuerauerunt vſq̄ in finē? Nō ob aliud fratres: non ob aliud ꝓrſus admitterenk intro: niſi q̄ perſeuerauerūt vſq̄ i finē. Nō ergo eis obrepſit frig⁹ charitatis: non in eis refriguit charitas: ſed feruet vſq̄ in finē. Sz feruet vſq̄ in finem: iō ſpōſi ianue patuerūt: iō eis dicitū ē vt itraret: ſicut illi optimo ſuo. Intra i gaudiū dñitui. Quid ē ḡ dormitaueſt oēs Eſt ali⁹ ſomnus quē nemo euadit. Non recordamini apl'z dicētē. De dormientib⁹ aūt nolo vos ignoꝛare ffres id eſt ō his qui moꝛtui ſunt? Quare enim dormientes vocank: niſi q̄ ſuo die reſuſcitank? Ergo dormiunt omnes. Putas q̄ ꝓudēs eſt: iō nō hz moꝛi. Fatua ſit virgo: ꝓudēs ſit virgo ſomnū moꝛt⁊ oēs patiunt. Aliquando aūt dicūt ſibi hoies Ecce iā dies iudicij venit: tanta mala fiunt: tante tribulatiōes crebꝛeſcūt. Ecce oīa q̄ ꝓphete dixerūt pene ꝓpleta ſūt iā dies iudicij inſtat. Qui hoc dicūt ꝛ fideliter dicunt: tāḡ obuiā eūt ſpōſo cogitatōib⁹ talib⁹. Sz ecce bellū ſup bellū tribulatio ſup tribulationē: terremotus ſup terremotū: fames ſup famē gēs ſup gētē: ꝛ nōdū venit ſpōſus. Cū ḡ expectak vt veniat: dormiūt oēs illi q̄ dicūt. Ecce venit dies iudicij: ecce ꝟ nos iuenit/cū dicit: dormit. Ergo obſeruet ad ſomnū ſuū: ꝛ perſeueret in charitate vſq̄ ad ſōnū ſuū. expectantē illū inueniat ſomn⁹. Puto eni: q̄r dormit. Nūquid q̄ dormit nō adijciet vt reſurgat? Dormieſt ḡ oēs: et de illꝰ ꝓudentib⁹? ꝛ de illis fatuis dictū eſt: dormieſt. Ecce media nocte clamoꝛ fact⁹ eſt. Quid ē media nocte? Q̄n nō ſperak: q̄s oīno nō credik. Nocte poſuit ꝓ ignoratiōe: ne aliquis q̄ſi cōputet ſibi ꝛ dicat. Ecce ab adā tot anni trāſieꝛt et ecce ꝓplent ſex milia annoꝝ: ꝛ cōtinuo quō q̄dā tractatores ꝓputauerunt: continuo venit dies iudicij. Et venīūt ꝛ trāſeunt cōputationes: ꝛ adhuc remoꝛak ſponſi aduētus et dormiūt virgines q̄ obuiā ierant. Ecce dū nō ſperak: dū ꝟ ſex milia annoꝝ expectabāk: ꝛ ecce trāſieꝛt. Q̄n ſcim⁹ iā q̄n veniet. Media nocte veniet. Quid ē media nocte vēiet Dū neſcis veniet. Quare dū neſcis veniet? Jꝟz dñm audi. Nō eſt vr̄m ſcire tp̄a q̄ pater poſuit in ſua ꝓtate. Dies dñi (ait apl's) tāḡ fur in nocte ita veniet. Ecce vigila nocte ne furē patiarſ. Nā ſōn⁹ moꝛt⁊ vel' nolis veniet. Sed cū fact⁹ fuerit clamoꝛ media nocte. Quis iſte clamoꝛ niſi de q̄ apl's dicit. In ictu oculi in nouiſſima tuba? Canet enim tuba: ꝛ moꝛtui reſurgēt icoꝛrupti: ꝛ nos imutabimur. Dēiq̄ clamoꝛe fctō media nocte q̄ clamabit: ecce ſpōſus venit: q̄d ſequik. Surrexeūt oēs. q̄d ē ſurrexeūt oēs? Dēiet hoꝛa: dixit ipe dns: q̄ oēs q̄ ſunt in monumētis audiēt voce ei⁹ et procedūt. Ergo ad nouiſſimā tubā ſurgēt oēs. Prudētes autē ille tulerūt oleū ſecū i vaſis ſuis. Stulte vo ille nō tuleūt oleū ſecū. Quid ē nō tuleūt oleū ſecū i vaſis ſuis? Quid eſt in vaſis ſuis: id eſt in coꝛdib⁹ ſuis. vñ dicit apl's. Hec nr̄a hec eſt: teſtimoniū cōſcientie nr̄e. Ibi oleū magnū oleū. De dono dei eſt hoc oleū. Deniq̄ hoies oleū mittere intro pñt: oliua creare nō pñt. Ecce habeo oleū nūq̄d tu creaſti oleū. De dei dono eſt. Hēs oleū: porta tecū. Quid eſt porta tecū? Jnt⁹ habe ibi place deo. Et tenī ecce iſte ꝙgines ſtulte que non portauerūt oleū ſecum: abſtinentia ſua qua virgines appellant: et bonis opib⁹ ſuis quando lāpades ferre videāt hoīb⁹ volunt placere: ꝛ tō oīa iſta laudabilia faciunt: oleū

secū nō portant. Tu ḡ tecū porta: intus porta. Ubi videt de? ibi portat testimoniū cōsciētie tue. Qui aūt ābulat ad testimoniū alienū: oleū nō portat secū. Si iō abstines ab illicitis: ⁊ facis bona opa vt ab hoīb⁹ lauderis: nō ē it⁹ oleū Deniq; cū ceperit hoīes: nō deficiūt lāpades. Intēdat ita ⁊ charitas vestra. Aūq; dormiēnt ille ✠gies nō est dictū qr extinguebaūt lāpades illar. Sapiētiū lāpades ardebāt de oleo ekno; de pscientie securitate: de interiore gl'ia: de itima charitate. Ardebāt tñ ⁊ illarum fatuarū. Quare tunc ardebāt? Qr nō deerant laudes hoīm. Postea ✠o ḡ surrexer. i. in resurrectione a mortuis: ceperūt aptare lāpades suas. i. parare deo opeꝝ suoꝝ reddere rōnē. Et qr tunc nemo est q̄ laudet oīs hō cause sue vacat: nemo ē tūc q̄ nō ō se cogitet. Non ḡ erant q̄ oleū vēderent: ceperūt deficere lāpades/⁊ cōcurrerūt se fatue ad q̄ndā prudētes. Date nobis inq̄ūt de oleo vr̄o: qr lāpades nr̄e extinguunt. Hoc ḡre: bāt qđ pſueuerāt. i. alieno lucere ad alienas laudes ābula: re. Date nobis ō oleo vr̄o: qr lāpades nr̄e extinguūt. At ille. Ne forte inq̄unt sufficiat nobis et vobis: ite potiꝰ ad vendentes ⁊ emite vob. Mō ꝑsulētiū/sz irridētiū ē rūsio. Quare irridētiū? Qr sapientes erāt: qr sapientia erat i illis. Hō eni sapientes de suo erāt: sz illa in illis erat sapientia: de q̄ scriptū est in quodā libro/q̄ dicit ꝓpterea hoīb⁹ suis cū venirent ad mala: q̄ illis minuta ē. Et ego vr̄e pditioni supridebo. Quid mirū ē: qr sapientes irrident fatuas? Quid est irridere Ite ad vendentes et emite vobis: qr nō solebatis bene viuere: nisi qr vos hoīes laudabāt: qr vobis oleū vendebāt. Quid ē oleū vēdebāt? Laudes vēdebāt. Qui vendūt laudes nisi adulatores? Quātomagis nō acq̄escereꝝ adulatorib⁹? ⁊ int⁹ oleū portaretꝝ: ⁊ ꝓpter bonā cōscientiā oīa bona opera faceretis: tūc diceretis. Emēdauit me iustus i mia ⁊ arguit me: oleū aūt pctōris nō impiguet caput meū. Melⁱ⁹ inq̄t emendet me iust⁹: arguet me iust⁹: collaphizet me iust⁹: cozriget me iust⁹: ḡ impinguet caput meū oleum pctōris. Quid ē oleū pctōris nisi blādimenta adulatoris? Ite ḡ ad vēdētes ⁊ emite vobꝭ ꝺ facere ꝑsueuistꝭ. Mos autē nō vobꝭ dam⁹. Quare? Ne forte nō sufficiat nobis ⁊ vobis. Quid est nō sufficiat? Non desperatione dictū est: sed sobria ⁊ pia hūilitate. Quis enī bon⁹ habeat bonā pscientiā: vī scit quēadmodū iudicet ille qui neminē fallit? Sz bonā pscientiā: nō illi titillāt crimina in corde pcepta: sz ꝓpter q̄tidiana q̄dā vite hūane pctā: lz bona cōsciētia sit: tñ dicit deo. Dimitte nobis debita nostra: qr fecit qđ seq̄t. Sicut et nos dimittim⁹ debita debitorib⁹ nr̄is. Fregit panez esurienti ex corde vestiuit nudū ex corde: de oleo interiore fecit opera bona: ⁊ tamē in illo iudicio trepidat ipa bona conscientia. Uide quid est. Date nobis oleū. Audieꝛt. Ite potiꝰ ad vēdētes: qr laudib⁹ hūanis viuere ꝑsueuistis: vobiscū oleū nō portatis: nō aūt nos dam⁹: ne forte non sufficiat nobis et vobis. Uix enī de nobis iudicam⁹: quāto minus de vob possum⁹ iudicare: Quid est vix de nobis possumus iudicare. Qr cū rex iust⁹ sederit i throno: q̄s gl'iaē cast⁹ se cor habere? Forte tu nō iuenis aliq̄d in cōsciētia tua et iuenit ille q̄ meli⁹ videt: cui⁹ acies diuina penetrat altiora. Videt forte aliq̄d: inueniet forte aliq̄d. Quāto meli⁹ illi dicis. Ne intres in iudiciū cū ſuo tuo: Etiā quāto meliuſ dicis. Dimitte nobis debita nr̄a. Qr et ꝺr tibi ꝓpter illas faces: ꝓpter illas lāpades. Esuriui ⁊ dedist⁹ mihi māducare. Quid ḡ? Et ille nō illud fecerunt. Nō fecerūt aī illū. Sz quō fecerꝭ? Quō ꝓhibet dñs q̄ dixit. Cauete iusticiam vestrā facere coā hoīb⁹ vt videamini ab eis. Alioquin nō hēbitꝭ mercedē apꝺ p̄rem q̄ in celis ē. Et nolite similes eē hypocritꝭ qñ oratis. Amāt enī stare i plateis ⁊ orare: vt videant ab hoīb⁹. Amē dico vobis: receperunt mercedē suā. Emerunt oleū: ōciū dederūt. Emeſt: nō sunt fraudati laudibus hūanis. Qui serūt laudes hūanas et habueꝛt. Iste laudes hūane in die iudicij nō eos adiuuāt. Ille aūt quō fecerꝛt? Luceāt opa vestra coā hoīb⁹? vt videāt bona facta vr̄a et gl'ificēt p̄rem vr̄m qui in celis est. Non ait vos. Nō enim de tuo habes oleū. Jacta te/et dic habeo: ſz non hēo. Quid enī habes qđ nō accepisti: Ergo ille sic fecerunt: ille sic. Non est aūt mirandum cum eunt emere: cum querūt a quibus laudentur et non inueniunt: cum querunt a quib⁹ cōsolentur et non inueniūt: apta est ianua: venit sponsus ⁊ spōsa. Tūc glorificata ē cū xp̄o eccl'ia: vt singula mēbra ad totum se colligant. Et intrauerūt cū eo ad nuptias: ⁊ clausum est ostiū. Et ille fatue postea venerunt: sed nunqđ oleū emerunt a qđ⁹ emerēt/aut inuenerūt? Ideo ianuas clausas inuenerūt. Pulsare ceperūt: sed sero. Dictū est/verum est: ⁊ non fallaciter dictū est. Pulsate ⁊ aperiet vobis. Sz modo qñ tēpus est misericordie: nō qñ tempus est iudicij. Non enim possunt cōfundi ista tēpora: cū miam ⁊ iudiciū dño suo cātet eccl'ia. Ips ē mie: age pniam. Ipe iudicij il lababes agere: Eris in virginibus illis: ꝺ quas clausum est ostiū. Dñe dñe aperi nobis. Rūdq nō pentētia egerūt: que secum oleum non portauerunt? Et quid illis ꝓfuit se ra penitentia: qñ eas irridebat vera sapientia? Clausum ē ergo ostiū. Et qđ illis dictū est? Non noui vos? Non illas nouit: qui omnia nouit. Quid ḡ est non noui vos? Impro bos: reprobo vos. In arte mea nō vos agnosco ars mea nescit vitia. Hoc est autem magnum: ⁊ nescit vitia: et iudicat vitia. Nescit faciendo: iudicat arguendo. Sic ergo nō noui vos. ierunt: intrauerꝛt q̄ndo prudentes. Ee multi estis fratres mei in noīe xp̄i: sint in vobis q̄ndo prudētes: sed nolite quīq; boies. Sint in vobis q̄ndo prudētes: ad istā prudentiā quinarij numeri ꝓtinentes. Veniet enim hora: ⁊ oī nescim⁹ veniet. Media nocte veniet: vigilate. Sic clausit euangeliū. Vigilate qr nescitis diem neq; horam. Si ergo dormituri sumus: quō vigilam⁹? Corde vigila fide vigila: spe vigila: charitate vigila: opib⁹ vigila: et qñ corpore dormieris/ventet tēpus vt surgas. Cum autem surrexeris ꝑpara lampades. Tunc non extinguntur: tunc in interiore conscientie oleo vegetenꝛ: tunc sponsus ille incorporeis nexibus amplectatur: tunc te introducet in domum vbi nūq; dormias: vbi nūq; possit tua lāpas extīgui? Modie vero labozam⁹? et lāpades nostre inter ventos seculi huius tēptatiōes fluctuant. Sz ardeat in rubore flamma nostra: vt vētus tentationis augeat ignem potius q̄ extinguat.

De verbis domini in euangelio ſm Lucā.

De eo qđ scriptum est in euāgelio ſm Lucā. Qui vos spernit me spernit. Sermo. xxiiij.

Jn q̄ de diuite epulone ac lazaro paupere p̄cipaliter intendit.

Omin⁹ noster Jesus xp̄s qđ discipulis suis loquebatur illo tpe scribebat: ⁊ nobis audiēdū parabat. Audiuimus ergo verba ei⁹. Quid enim nobis ꝓdesset si videret et non audiret? Nec modo aliq̄d obest: qr nō videt et audiꝛt. dicit ergo. ⌊ Qui vos spernit me spernit. ⌋ Si solis apīis dixit. Qui vos spnit me spnit spernite nos. Si aūt ſmo ei⁹ puenit ad nos ⁊ vocauit nos: ⁊ cozū loco cōstituit nos: videte ne spernatis nos. ne ad illis puenīat iniuria quā nobis feceritis. Si enim nos non timetis illū timete q̄ dixit. Qui vos spnit me spernit. Quid aūt nos loq̄mur vobis q̄ sperni nolum⁹ a vobis: nisi de veritate bonis moribus gaudeam⁹? Periculoꝝ nostroꝝ sint solatia vr̄a bona opera. Viuite bñ: ne moriamini male. Nec in his ✠bis q̄ dixi: Viuite bñ ne moriamini male attendatis eos qui male vixerūt/⁊ ī lectulis suis mortui sunt: ⁊ acta ē pōpa funeris eoꝝ et positi sunt in ꝺciosis sarcophagis/et pulchris pulcherrime et operosissime fabricatis. Et quis forte dicit sibi vnusquisq; vr̄m: sic vellem mori: putetis me rem vanam dicere voluisse: qñ dixi velle me vt bene viuam ne male moriamini? Cōtra forte occurrit aliq̄s: q ⁊ bene vixit? Ez opinionē hoīs male est mortu⁹. Forte a ruina ē mortuus: a naufragio mortu⁹ est: a bestijs mortu⁹ est. Et dicit vnusquisq; carnalis ī corde suo. Quid est bene viuere? Sece ille sic vixit: ⁊ sic est mortuus. Redite ḡ ad cor: ⁊ si fideles estis inuenietis ibi christū. Ipe vobis loquit ibi. Ego enim clamo: ille vero in silentio plus docet. Ego loquor ꝑ sonum sermonis: ille intus loquit per timorem cogitationis. Ergo ipse asserat ī corde vestro verbum meum: qñ de re ausus sum: bñ viuite ne male moriamini. Ecce quomodo fides est in cordibus vr̄is: ⁊ ibi est xp̄s/ ⁊ ipse hꝫ docens quod ego cupio personare. Recordamini in euangelio

uitē illum: et pauperem illum. Diuitem indutum purpura et byſſo: ⁊ quotidianis epulis saginatum: pauperem vero illū iacētē añ ianuā diuitis esuriētē: et de mensa ei⁹ micas requirentem: vlcerib⁹ plenum a canib⁹ linctū. Recordamini ḡ. Unde recordamini nisi qr xp̄s ibi est in cordibus vr̄is Dicite mihi quod ipsum intus interrogaueritis: et respondebit vobis. Sequitur enim et dicit. Contigit mori inopē illum: et auferri ab angelis in sinum abrae. Mortu⁹ est autem et diues et sepultus est in infernū. Cū aūt in tormentis esset: leuauit oculos et vidit lazarum requiescētem in sinu abrae. Tunc clamauit diceus. Pater abraam: mitte Lazarum vt intingat digitum suum in aq̄ vt stillet in linguaz meam: quia crucior in hac flamma. Superbus tēporis mē dicus inferni. Pauper enim ille peruenīebat ad micā: ille vero non peruenīebat ad guttam. De duobus ergo istis dicite mi bi quis est bene mortuus: ⁊ quis est male mortuus? Tollite oculos interrogare: ad cor redite. Si enim oculos interrogaueritis: falsa vobis respondent. Multum enim splendida sunt et seculariter fucata: que illi diuiti morienti exhiberi potuerunt. Que potuerunt agmina plangentiū esse seruoꝝ et ancillarum: que pōpa clientum: qui splēdor funeris: quod p̄cium sepulture? Credo eū aromatib⁹ obrutum. Quid ergo dicturi sumus fratres: bene istū mortuum an male mortuū? Si oculos interrogatis optime mortu⁹ ē: si magistrū vestrū interiorē rogritis: pessime mortuus est. Si ergo sic moriūt superbi rex suarū ꝑseruatores ⁊ nihil inde pauperib⁹ largientes: quō morīuntur q̄ rapiūt res alienas? Verum ḡ dixi: viuite bene ne male moriamini: ne quo modo diues illi moriamini. Nō ꝓbat malā mortem: nisi tēpus post mortē. Ecōtra attendite illum pauperem: sed nolite oculis. Nā errabitis. Fides attendat: cor videat. Constituite illū ante oculos vr̄os iacentem in terra vlcerosum venientes canes lingentes vlcera eius. Sed cū talē illum reuocatis ante oculos vestros: cōtinuo expuitis: facie auertitis: nares obturatis. Cordis oculis videte. Mortuus ē ⁊ ablatus est ab angelis in sinum abrahe. Familia diuitis vidēbatur plāgēs: angeli non videbantur gaudētes. Quid ḡ respondit diuiti abrāā? Memēto fili qr ꝑcepisti bona in vita tua. Nihil bonū putasti nisi q̄ in ista vita habuisti. Accepisti bona: sed transierunt dies et totum perdidisti: et torquendus in inferis remansisti. Oportunū ḡ est frēs vt ⁊ vobis dicātur. Attendite pauperes: siue iacentes siue ābulātes. Attendite pauperes: facite bona opera. Qui soletis facere: et q̄ nō soletis facite. Crescat numer⁹ bene operantiuz qñ ⁊ crescit fidelium numerus. Quod facitis quātū bonū sit nondū videtis: qr et rustican⁹ qñ semīat segetē nō videt sed terre credit. Tu deo quare non credis? Veniet messis nostra. Puto qr modo laborantes agimus: laborātes operamur: recepturi sicut scriptum est. Euntes ibant et flebāt iactantes semina sua: venientes aūt veniēt cum exultatiōe portantes manipulos suos.

De diuite et lazaro. Jn euangelio ſm eūdem. Sermo. xxv.

Uuertit sanctitas vestra frēs charissimi: ⁊ mecū vt arbitror tota mētis intentione perspexit opulentiā diuitis: ⁊ indigentiā mendicātis. Unū cibis estuātē: et alium fame deficientem. Ambo ḋem homines: ambo carnales: ambo mortales: sed non ambo equales. Natura vna: sed vita non vna. Nullus eorum a conditione mortis immunis: ⁊ tamen vnus epulatur splēdide: ⁊ alter in pannis et in erumna sordescit. Ille delicatis esca ad intēctionē coquoꝝ gaudebat: iste si caderet micē de mensa ei⁹ expectabat. Audiant nūc diuites qui nolūt esse misericordes: audiāt qr vna omnes nascimur lege: vna viuim⁹ luce: vnū spiram⁹ aerē: vna q̄q; extinguimur morte que si non intercederet: nec paup ipse duraret. Hic vlcerosus et nudus iacens Lazar⁹ ad abrae sinū angelorum portatur manib⁹. Ecce diues refectus ⁊ splendidus tartareo carcere claditur. Ubi est vestis byssina? Ubi vita abundans et affluens copijs multis? Nonne morte omnia transcunt tanq̄ vmbra? Nihil intulim⁹ in hūc mundum: dicit apostolus: sed nec quicq̄ auferre possumus. Nihil nobiscū tollimus aut rapimus. Quid si aliquid tolleremus: nonne viuos homines vozaremus? Que est ista auiditas cōcupiscentie: cū ipse belue habeant modum? Tunc enim rapiūt quando esurīūt parcēt vero prede cum senserint satietatē. Inexplebilis est sola auaritia diuitum: semp rapit: nunq̄ satiat: nec deum timet: nec hominem reueretur. Non patri parcit: non matrē agnoscit: nec fratri obtēperat: nec amico fidem seruat. Viduā oppꝛimit: pupilli rē inuadit: liberos in seruitium reuocat testamentū falsum profert. Res mortui occupant. quasi nō ⁊ ipsi q̄ hoc faciunt morianꝭ. Que ē ista rogo aīarū insania: amittere vitā: appetere mortem: acquirere aurū et perdere celum? Sz qr nemo cogitat deum: ideo manet in morte iudicium. Merito dictum est diuiti. ⌊ Quia ꝑcepisti bona in vita tua: ⁊ Lazatus similiter mala nūc aūt hic consolatur: tu vero cruciaris. ⌋ Audiāt ista diuites: qui nolunt esse misericordes. Audiāt irrogari supplicia eis q̄ nolūt erogare subsidia. Audiant pauperē refrigerentē: audiāt diuitē penis grauioꝝ⁹ estuantem. ⌊ Pater abraam (inquit) dimitte lazarum vt intingat extremū digiti sui in aquā et refrigeret linguā meā: qr crucior i hac flā ma. At ille. Memēto (inqt) fili qr ꝑcepisti bona in vita tua et lazarus similiter mala. ⌋ Pēsantur ꝓ diuitijs pene: refrigerīū ꝓ paupertate: ꝓ purpura flāma: refectio ꝓ nuditate: vt salua sit equitas statere ⁊ non mentitur modus sextarius mensure. Jn qua inqt mensi fueritis mensura: ita metiet vobis. Ideo negat in penis mia diuiti: qr ipse dum viueret noluit misereri. Jō rogans diues non exauditur in tormentis: qr rogantē pauperem non exaudiuit in terris. Diues ⁊ paup duo sunt sibi ctraria: sed iterū duo sunt sibi necessaria. Nullus indigeret si se inuicē supportarent: ⁊ nemo laborāret si se ābo iuuarēt. Diues ꝓpter pauperē factꝰ est: ⁊ paup ꝓpter diuitē. Pauperis est orare: ⁊ diuitis erogare. Dei est ꝓ paruis magna pensare. De mia ei⁹ qua: magna nascitur copia. Fecūdus est ager pauperū: cito reddit dominātib⁹ fructū. Ita celi est pauper: per quem venitur ad pfem. Incipe ergo erogare si non vis errare. Primōij tui q̄ es ligat⁹ cōpedē in hac vita resolue: vt libere ad celū possis accedere. Abijce abs te diuitiarū onera: abijce vicia volūtaria: abijce anxietates ⁊ tedia q̄ te plīb⁹ in annis ī quietant. Da petenti vt possis ipse accipere: tribue pauperi si non vis flammis exuri. Da in terra xp̄o vt tibi reddat in celo. Obliuiscere qđ es et attende qđ futur⁹ es. Pōs vita fragilis est: ⁊ in mortem ꝓcliuis. Nemo pōt stare: sz oēs cogimur transire. Volentes imus: inuiti exim⁹: qr mali sum⁹ Si aūt ante nos aliq̄d mitterem⁹: non ad inane hospitium venirem⁹. Quod enim pauperi damus ante nos ꝓmittim⁹ quod autem rapimus hic totum dimittimus.

De martha et maria. Jn euāgelio ſm eundem Sermo. xxvj. Jn quo de vnitate trinitatis ac fidei specialiter interserit.

Erba dñi nostri iesu xp̄i q̄ mō ex euangelio recitata sūt: admonēt nos eē vnū aliq̄d quo tēdam⁹: qñ in huius seculi multitudine laboram⁹. Tendim⁹ aūt adhuc peregrinantes nōdū manentes adhuc in via: nōdū in patria: adhuc desiderādo nōdū fruēdo. Tñ tendam⁹ et sine pigritia ⁊ sine intermissione tēdamus: vt aliqñ puenire valeam⁹. Martha ⁊ maria due sorores erant: ābe nō solū carne sed ēt religione germane: ambe dño cohesert: ābe dño in carne presenti concorditer fuleꝛt Suscepit eū martha sicut solent suscipi peregrini. Sz tamen su scepit famula dñm: egra saluatorē: creatura creatorē. Suscepit aūt spiritu pascēda: ī carne pascēdū. Voluit em dñs formā serui accipe: ⁊ accepta forma fuit illa pasci a fuis dignatione nō cōditōe. Nā ⁊ ista dignatio fuit se prebere pascēdū. Nēbat carnē in q̄ esuriret qđē ⁊ sitiret: ſz nescitis qr in heremo esurienti āgeli ministrabāt? Ergo qđ pasci voluit: pascenti prestitit. Quid aūt mirū si ⁊ de sancto helia prestitit vidue quē ꝑi⁹ corno misterio pascebat? Nū qđ pascēdo defecerat qñ ad viduā mittebat? Nō. Sed religiosam viduā p obleqū exhibitū suo suo bñdicere dispone bat. Sic ḡ suscepꝰ est dñs tanq̄ hospes: q in sua ꝓpria venit: et sui eū nō receperunt. Sz q̄t̄ receperūt eū dedit eis ptātē filios dei fieri: adoptās suos ⁊ liberos faciens: redimēs captiuos ⁊ facīēs coheredes. Ne qs tñ vr̄m fortitā di

cat. O beati q̃ christū suscipere i domū ꝓpriā meruerūt. Ro
li dolere: moli murmurare: qr tpib⁹ nat⁹ es: qñ iã dñs nō vi-
Mat.xxv des i carne: nō tibi abstulit istã dignationē. Dō vni inq̃t ex
minimis meis fecistis mihi fecistis. Hec de dño pascendo
pascēte in spū: pauca ꝓ tpe dixerim⁹. Veniamus ad causã
quã de vnitate ꝓpositi. Martha ꝓinn pascere disponēs ꝛ ꝑ
parās: circa frequs ministeriū occupabat: maria sorori eius
pasci a dño magis elegit. Deseruit quodãmō sorori suam
circa multū ministeriū labortē: ꝛ sedit ipa ad pedes dñi ꝛ
Dō.xlv. vacās audiebat verbū ei⁹. Aurs fidelissima audierat. Va
cate ꝛ videte quō ego sū dns. Illa turbabat: ista epulabat.
Illa multū disponebat: ista vnū aspiciebat. Utrūq; offn
bonū: sz tñ qd sit melius: q̃d nos dicam⁹? Habem⁹ quē inter-
rogem⁹? patienter audiam⁹? Quid sit melius cū legeretur
audiuim⁹? ꝛ me cōmemorantē audiam⁹. Interpellat mar-
tha hospitē: ad iudicē deponit postulationē ptarū ꝛelarū
q̃ eã soror deseruerit: ꝛ sic laborātē ministerio adiuuare ne
glexerit. Nō rndēte illa: sed tū psente iudicat dns. Maria
cām suã tãq̃ otioso iudici maluit cōmittere nec in respon
dendo voluit laborare. Si enī pararet respōdendi fmonē:
remitteret audiendi intētionē. Rndit q̃ dns q̃ in verbo nō
laborat: qr verbū erat. Quid q̃ dixit. ⌊ Martha martha. ⌋
Repetitio noīs indiciū est dilectionis: aut forte mouende
intentionis: vt audiret attenti⁹. Bis vocata est. ⌊ Martha
martha. ⌋ Audiuit ⌊ circa multa es occupata. Vnū autem
op⁹ est. ⌋ id est vnū necessarium est. Non vnū quasi singula
re op⁹: sed op⁹ est: expedit necessariū est. Quod vni elege-
rat maria: Vnū cogitate fratres mei: ꝛ videte in ipsa mul
titudine si delectat nisi vnū. Ecce deo ꝓpitio q̃ multi est⁹
Quis vos ferret nisi vnū saperet⁹? Vñ in multis ista qes:
Da vnū: ꝛ ppⁱs ē. Tolle vnū: ꝛ turba est. Quid ē enī turba:
j.Cor.j. nisi multitudo turbata? Sed audite apl̃z. Obsecro autem
vos frēs. Multitudini dicebat: sed oēs in vnū facere vole
bat. Obsecro aūt vos frēs: vt id ipz dicat⁹ oēs: ꝛ non sint in
Phil.ij. vobis scismata: sitis aūt perfecti in eodem sensu: ꝛ in eadē
scientia. Et alio loco. Unanimes vnū psentientes: nihil p
cōtētionē neq; per inanem gloriā. Et dns ad patrē de suis
Jo.xvij. Ut sint vnū sicut ꝛ nos vnū sumus. Et in actib⁹ apostolo-
Actu. iiij. rum. Multitudinis aūt credētiū erat aīa vna ꝛ cor vnum.
ps.xxxiij. Ergo magnificate dñm mecū: ꝛ exaltem⁹ nomen ei⁹ i vnū:
qr vnū est necessariū: vnū illud supernum: vnū vbi pr ꝛ fili⁹
et spiritussctūs sunt vnū. Videte nobis cōmendari vnita-
tem. Certe trinitas est de⁹ nr̃. Pater non est filius: filius nō
est pater: spiritussanctus nec pater est nec filius: sed amboꝝ
spūs: ꝛ tñ ista tria non tres dij: nō tres oīpotentes: sed vn⁹
C oīpotens: ipa trinitas vn⁹ de⁹: qr vnum necessariū ē. Ad ꝟ
vnū nō nos pducit: nisi multi habeamus cor vnum. Bona
sunt ministeria circa pauperes: ꝛ maxime circa sactos dei
j.Cor.x. seruitia debita obsequia religiosa. Reddunt enī non dantur
dicente apl̃o. Si nos vobis spiritalia seminauim⁹ magnū
est si carnalia vestra metam⁹? Bona sunt exhortamur ad
Heb.xiij. hec ꝛ i xbo dñi edificam⁹ vos nolite pigri esse ad suscipiē-
dos sanctos. Aliqñ nescientes: suscipiendo quos nesciunt
angelos suscepēr̃t. Bona sunt hec: meli⁹ ē tñ qd elegit ma-
ria. Illud cñ hz ex necessitate occupationē: illud aūt hz ex
charitate suauitatē. Sult hō occurrere qñ mīstrat: ꝛ aliqñ
nō pōt Querit qd dicit: parat qd adest: distenditur anim⁹
Mã si martha illa sufficeret: adiutorio sororis nunq̃ peter
ret. Multa sunt: diuersa sunt: qr carnalia sunt qr tēporalia
sunt: ꝛ si bona sunt/ transitoria sunt. Martha autem dd ait
Luce.x. dns: ⌊ Meliorē partē elegit. ⌋ Nō tu malã: sed illa meliorē:
qr non auferēt ab ea. Ā te auferēt aliquando onus necessi-
tatis: eterna est dulcedo veritatis. Nō auferēt ab ea qd ele
git. Nō auferēt: sed tñ augēt. In hac vita augēt: in alia vi-
ta pficiēt: nūq̃ auferēt. Cetex tu martha pace tua dixerim
i bono ministerio būdicta: ꝓ isto labore tuo merced ē trīs
quietem: mō occupata es circa multuz ministeriū: pascere
vis mortalia corpora: licet sanctoꝝ. Nunquid cū veneris ad
illã patriã inuenies peregrinū quē suscipias hospitio? In
uentes esurientē cui panē frangas: sitientē cui potū porri-
gas: egrū quē visites: litigantē quē cōcordes: mortuū quez
sepelias? Dō maria elegit: tibi pascimur: nō pascim⁹: ideo ꝟ
ibi erit plenū atq; perfectū: qd hic elegit maria. De illa mē-
sa opulēta: de xbo dñi micas colligebat. Nam vultis nos

se quid ibi erit? Dñs ipse dicit seruis suis. Amē dico vobis: Luce.xij
qr facit eos recūbere: ꝛ transibit et ministrabit illis. Recū
bere qd est: nisi vacare? Recūbere quid est nisi requiescere?
Quid est transibit et ministrabit illis? Potius transibit: et
sic ministrat. Sed vbi? In illo cōuiuio supno de quo dicit.
Amen dico vobis: multi ab oriente et occidente venient: et Mat.viij
recūbēt cū abrahā: isaac ꝛ iacob in regno celoꝝ. Ibi dns pa-
scit sed pr⁹ hinc transit. Mã vt noueritis: pascha transitus
interptat. Venit dns: fecit diuina passus est xbo: inhibet docere
adhuc ꝓspuit? Hunqd adhuc expalmat? Nūqd adhuc spi
nis coronat. Hunqd adhuc flagellat. Nūquid adhuc cru-
cifigit? Hunqd adhuc lancea vulnerat. Transiuit. De-
nicq; et euāgeliū sic loquit: qñ pascha fecit cū discipul⁹ suis.
Quid dicit euāgelista? Cū aūt venisset hora vt ihesus trāsi Joh.xij
ret de hoc mundo ad patrem. Ergo ille transiuit vt pascat
nos sequamur vt pascamur.

De eisdem de quibus supra. Sermo. xxvij. In quo de vita actiua ac contemplatiua plura exponit.

SAnctum euangelium cū legeret⁹: audiuim⁹ a femia 1
religiosa suscepti⁹ esse dñs hospitio: eaq; martha Luce.x
vocabat. Et cū eēt ipsa occupata in cura ministrā
di: soror ei⁹ maria sedebat ad pedes dñi ꝛ audie
bat verba ei⁹. Laborabat illa: vacabat ista. Illa erogabat
hec implebatur. Verūtamen martha laborans multum in
illa occupatione ꝛ negocio ministrandi interpellauit dñm
et de sorore sua cōqsta ē q̃ eã laborātē non adiuuaret. Dns
aūt ꝓ maria rndit marthe: ꝛ ipe ei⁹ fact⁹ est aduocat⁹ q̃ iu-
dex fuerat interpellat⁹ ⌊ martha (inq̃t) circa multa es occu
pata: qñ vnū est necessariū. Maria meliorē partē elegit q̃
non auferet ab ea. ⌋ Audiuim⁹ enim interpellationē inter-
pellātis: ꝛ sentētiā iudicis. Que sñia interpellāti rndit su-
sceptā defendit. Erat enim maria intēta dulcedini xbi do
mini: intēta erat martha quō pasceret dñm: intenta maria
quō pasceret a dño. Ā martha cōuiuiū dño parabat: in cu-
ius cōuiuio maria tã iocūdabat. Cū ergo maria suauita
diret xbū dulcissimum corde intentissimo pasceret inter-
pellato dño a sorore sua: quō putam⁹ eam timuisse: ne dice
ret et dns. Surge et adiuua sororē tuā? Mira enī suauita-
te tenebat: q̃ pfecto maior est mentis q̃s vētris. Excusata
est sedit securior. Quō aūt excusata est attendam⁹? inspicia
mus pscrutamur qd possum⁹. Pascamur ꝛ nos. Quid enī
Putamus nos reprehensum ee ministeriū marthe quā cu
ra hospitalitat⁹ occupauerat: q̃ ipz dñm hospitio recepit?
Quō recte reprehendebat: q̃ tanto hospite letabat? Hoc si
verū est: dimittant hoies q̃ ministrēt gentib⁹: eligant sibi
partē meliorē q̃ non auferet ab eis: vacēt xbo: inhiēt doctri
ne dulcedini: occupentur circa scientiā salutarē: nibil eis
cure sit q̃sq; peregrin⁹ in vico sit: q̃s egeat pane: q̃s idumē
to: quis visitandus: quis redimendus: quis sepeliēdus vi
cent opera mic: vni instet scientie. Si melior pars est: cur
non omnes hoc faciunt: qñ ipm dñm in hac causa patronū
habemus? Non enim timemus in hac re: ne offendam⁹ eū
tust ticiā: cū patronā teneamus ei⁹ sniam. Et tamen ita nō
est: sed sicut dixit dns ita est. Quō intelligis non est: est aīt
quō itelligere debeas. Ecce aduerte. Circa multa es occu
pata: qñ vnū ē necessariū. Maria meliorē partē elegit. Nō
tu malã: sed ista meliorē. Sz vñ meliorē? Ut tu circa multa
illa circa vnū. Preponitur vnū multis. Nō enim a multi 2
vnū sed multa ab vno. Multa sunt q̃ facta sunt: vn⁹ q̃ fecit
celū: mare ꝛ oīa q̃ i eis sunt. Et multa sunt: q̃s ista enūeret? Gen.i
Quis hoz mltitudinē cogitet? Quis ꝟ fecit? De⁹ oīa. Ec-
ce bona valde. Bona valde q̃ fecit: quāto melior ille q̃ fec.
Attendam⁹ igit occupatiões nr̃as circa multa: necessaria
est ministeriū corpora refecturis. Quare hoc? Qr esurit⁹:
qr sitit: mia miseris necessaria est. Frangis panis esurieti
qr inuenisti esurientē. Tolle famē: cui frangis panē? Tol-
le peregrinationem cui exhibes hospitalitatē? Tolle nudi
tatē cui ꝑparas vestē? Nō sit egritudo: quē visitas? Nō sit
captiuitas quē reddim⁹? Nō sit rixa quē cōcordas. Nō sit
mors: quē sepelis? In illo seculo futuro nō erūt ista mala:
ergo nec ista ministeria. Ꝟ ergo martha circa corporalē
dñi. q̃d dicā: necessitatē an voluntatē: ministrabat cerni mos

Joan.j. tali. Sed q̃s erat in carne mortali? In principio erat xbū:
et xbū erat apud deū: et de⁹ erat xbū. Ecce q̃ maria audie
bat. Verbum caro factum est et habitabit in nobis. Ecce
martha cui ministrabat. Ecce marta meliorē partem ele-
git q̃ non auferet ab ea. Hoc enim elegit q̃ semp manebit
Luc.xlvij ideo nō auferetur ab ea. Circa vnū se voluit occupari ista te
nebat. Mihi aūt adherere deo bonū ē. Sedebat ad pedes
capitis nr̃i. Quāto hūili⁹ sedebat: tāto ꝟ apli⁹ capiebat. Cō
fluit enī aqua ad humilitatē q̃ allis: denatat de tumoribꝫ
collis. Nō ergo dñs opus reprehēdit: sed mun⁹ distixit. Utr
ca multa es occupata: porro vnū est necessariū. Jam ꝟ sibi
maria elegit. Transit labor multitudinis: et remanet cha-
ritas vnitatis. Ergo q̃ elegit non auferetur ab ea: a te aūt
q̃ elegisti vtiq; ꝟ seq̃t: vtiq; hoc subintelligit: a te q̃ elegi-
sti auferet. Sed bono tuo auferet: vt q̃ melius est detur.
C Auferetur enim a te labor vt requies detur. Tu nauigas:
illa iam in portu est. Videtis ergo charissimi et quantū ar
bitror iam intelligitis: in his duabus mulieribus que ãbe
fuerunt dño grate: ambe amabiles: ambe discipule. Videt⁹
ergo ꝛ magnum aliquid intelligitis quicūq; itelligitis q̃
audire ꝛ scire debetis etiã q̃ non intelligitis: in his duab⁹
mulierib⁹ duas vitas esse figuratas: pr̃sentē et futurā la-
borioſam ꝛ quietam erūnosam ꝛ beatā: tēporalē et eternā
Que sunt vite: ꝟ illis copiosi? vos cogitate. Quid hēat hec
vita non dico mala: non iniqua non nepharia: non luxurio
sa/non impia: sed laborioſa: erūnis plena: timorib⁹ castiga-
tā tentationib⁹ sollicita: hāc ipsam innocētē vitā dico q̃lē
decebat habere martha: hāc ergo quātū potestis inspicite:
et de hac (vt dixi) copiosi? q̃s loq̃mur cogitate. Alta vero
iniqua aberat ab illa domo: nec cum martha erat: nec cum
maria. Et si aliq̃s fuit: dño intrāte fugit. Remāserūt ergo
in illa domo q̃ susceperat dñm in duab⁹ feminis due vite:
ãbe innocētes ãbe laudabiles. Una laborioſa: altera otiosa
nulla facinorosa: nulla desidiosa. Ambe innocentes: ambe in
quã laudabiles: sed vna laborioſa altera otiosa: nulla facti
norosa: quã cauere dz laborioſa. nulla desidiosa quã caue-
re dz otiosa. Erāt ergo in illa domo iste due vite: et ipe fōs
vite. In martha erāt imago pñtiū: in maria futurorum. Dō
agebat martha ibi sumus: qd agebat maria hoc speram⁹.
Hoc agam⁹ bene vt illud habeam⁹ plene. Mã q̃d ide habe
mus: Jn̄ctū habem⁹? Videtur ꝟ sum⁹: quātū est qd ide ha
bem⁹? Mã et modo inde aliq̃d agimus: remoti a negociis
sepolitis familiarib⁹ curis: cōueniſtis: statis: auditis. In-
quantū hoc agitis: marie similes estis. Et facilius vos in-
ſeditis qd agit maria: q̃s ego q̃ prorogo. Si q̃d tñ dico: xpi ē:
tō vos pascit: qr xpi: qr panis cōis ē: vñ ꝛ ego vobiscū viuo.
1.Cor.iij. Hic aūt viuim⁹ si vos frēs stat⁹ in dño: nolo i nob sz i dño:
qr neq; q̃ plātat ē aliq̃d neq; q̃ rigat: sz q̃ icremētū dat de⁹.

De eo quod scripum est in euāgelio fm eūdē. Domine doce nos orare. Sermo. xxviij.

Luce.xj. POstoli sancti dicebāt ad dñm iesum. ⌊ Dñe doce
nos orare sicut Joānes docuit discipulos suos.
Tunc ait dñs oratione. Pater nr̃ q̃s es i celis: san-
ctificet nomē tuū. Adueniat regnū tuū. Jp totuz.
Valdes q̃ breuis oro et plena oīz virtutū. Primus sermo:
quāte sermo gre. O hō: faciē tuā nō audebas ad celum at-
tollere: oculos tuos i terram dirigebas: ꝛ subito accepisti
gratiã xpi. Dia tibi peccata dimissa sunt. Ex malo tuo: fa
Ephe.ij. ctus es bon⁹ fili⁹. Jō psume nō de operatione tua: sz ō xpi
gra. Gra enī saluati estis: apl̃s ait. Nō q̃ hic arrogantia est
sed fides: pdicare q̃ acceperis nō ē suphia: sz deuotio. Er
go attolle oculos ad patrē q̃ te p lauacrū genuit: ad patrē
q̃ ꝓ filiū redemit: ꝛ dic. Pr̃ nr̃. Bona psumptio sz modera-
ta. Patrē dicis quasi filius: sed noli tibi aliquid specialiter
vendicare. Soli⁹ xpi specialis est pater: nobis omnibus in
cōe est pater: qr illū solū genuit/nos creauit. Dic ergo et tu
per gratiam. Pater noster: vt filius esse merearis ecclesie.
Phil.ij. Contuitu et cōsideratione teip̃m cōmenda. Pater nr̃ q̃ es
i cel. Quid ē i cel? Audi scripturā dicētē. Excelsus sup oēs
celos dns. Et vbiq; habes q̃ sup celos celoꝝ dns sit: q̃si nō
Phil.xviij in celis ꝛ ãgeli: q̃si nō in celis ꝛ dñationes: sz i cel illis de q̃
bus dictū est. Celi enarrāt gl̃iam dei. Celū ē: vbi culpa cess
sauit. Celū ē: vbi flagitia nō sūt. Celū ē vbi nullū mort⁹ vul

nus est. Pater noster qui es i celis sanctificet nomē sctm̃
tuum in nobis. Quid est sanctificet? Quasi optemus vt sa
ctificet ille q̃ ait. Estote scti qr ꝛ ego sanct⁹ sū: q̃si aliq̃d et Leui.xix.
ex nr̃a ꝓdicatione sctificationis accedat? Nō. Sz sctificet
i nob⁹: vt ad nos possit ei⁹ sanctificatio puenire. Pater nr̃
q̃ es i celis: sanctificet nomē sanctū, tuū in nob: adueniat re
gnū tuū. Quasi nō sēp̄ tnū sit dei regnū: ipe dns dicit. Ego Jo. xviij.
i ꝟ nat⁹ sum/ꝛ tu dicis: pr̃ venit regnū tuū: quasi nō vene-
rit? Sz tūc venit regnū dei qñ est⁹ gr̃am ei⁹ cōsecuti. Ipse
enim ait. Regnū dei intra vos est. Veniat regnū tuū: fiat Luc. xvij
volūtas tua sicut in celo ꝛ in terra. Panē nostrū q̃tidianū
da nobis hodie. Sāguine xpi pacificata sunt oīa: vel in ce Col.j.
lo vel i terra. Sctificatū est celū: detect⁹ est diabol⁹. Jbi ꝟ
sat vbi et hō quē ille decepit. Fiat volūtas tua: ꝟ est sit pax
i terra quēadmodū in celo. Panē nostrū q̃tidianū da nob
hodie. Memini sermonis mei. Cū de sacrament⁹ tractarē B
dixi vobis q̃ aſi xba xpi q̃s offert⁹ panis dicat: vbi xpi xba
deprōpta fuerit: iã nō panis dr̃/sz corp⁹ appellat. Quare q̃
i oione dñica q̃ postea sequt⁹ ait. Panē nostrū. Panem q̃dē
dixit sz ἐπιούσιον dixit: hoc est sup substantialem. Nō iste De pse. di.
panis q̃ vadit in corpus: sed ille panis vite eterne: q̃ aīe nr̃e tij. nō iste.
substantiã fulcit. Jō ergo grece ἐπιούσιον dicitur. Latin⁹ iiij. sen. di.
aūt hūc panē quotidianum dixit: qr greci dicunt aduenti- xij. q̃d ãt.
tem. Ergo q̃d latin⁹ dixit et grec⁹: vtrūq; vtile videt. Sz-
cus vtrūq; vno sermone significauit: latinus quotidianum
dixit. Si quotidianus est panis: cur post annum illum su-
mas: quē tã modū greci i oriente facere cōsueuerunt? Acci- Ubi.J.
pe quotidie: q̃d quotidie tibi ꝓfit. Sic vive: vt quotidie me
rearis accipere. Aut nō meret q̃tidie accipere: non meret
post annum accipere. Quo mō sanctus iob quotidie pro fi Job.j.
lijs offerebat sacrificiū: ne forte aliq̃d vel i corde vl̃ i fmōe
peccassent. Ergo tu audis q̃ quotidiē sūcz offert sacrificiū
mors dñi: resurrectio dñi: eleuatio dñi significet ꝛ remissio
pctoꝝ: et panē istū vite nostre quotidianū nō assumis? Qui
vuln⁹ hz medicinā requirit. Vuln⁹ ē: q̃ sub peccato sum⁹:
medicina est celeste ꝛ venerabile sacramentum. Panē no-
strū quotidianum da nobis hodie. Quotidie si accipis: q̃ti
die tibi hodie est. Tibi hodie ē xp̃s: tibi quotidie resurgit.
Quō? Filius meus es tu: ego hodie genui te. Hodie est: qñ Ps.ij.
xp̃s resurgit. Veri et hodie ipse est. Paulus apl̃s ait. Sed Heb.xiij.
alibi dicit. Nox pcessit: dies appropiquauit. Nox hesterna Roñ.xiij
pcessit dies hodiernus appropinquauit. Sequitur. Et
dimitte nobis debita nostra: sicut et nos dimittimus debi-
toribꝫ nostris. Debitum q̃d est nisi pctm̃? Ergo si non acce
pisses alieni fenoris pecuniã nō egeres: ꝛ tō peccatum tibi
iputat. Habuisti pecuniã cū qua diues nascereris. Diues Gen.j.
eras ad imaginē dei ꝛ similitudinē fact⁹: pdidisti q̃d habe
bas ꝟ est humilitatē. Dū arrogantiã desideras vindicare:
pdidisti pecuniã. Sicut adã nud⁹ es fact⁹: accepisti a dia- Gen.iij.
bolo debitū q̃d non erat necessariū. Et tō q̃ eras liber i xp̃o
debitor factus es diabolo. Cautionē tuā tenebat inimicus
sz eã dns crucifixit/ꝛ suo cruore deleuit. Abstulit debitum
tuū: reddidit libertatē. Dū ergo ait. Dimitte nobis debita nr̃a
sicut et nos dimittim⁹ debitoribꝫ nostris. Vide q̃d dicas.
Quō ego dimitto: sic ꝛ tu dimitte mihi. Si dimiseris: bene
cōuenis vt dimittatur tibi. Si non dimittis: quō eū conue
nies? Et ne patiar⁹ nos īduci in tētationē: quā ferre nō pos-
sum⁹? sed libera nos a malo. Vide q̃d dicat. Quā ferre non
possum⁹? Nō dicit: nō inducas in tentationē: sz q̃s athleta
talē vult tētationē quā ferre possit humana cōditio: ꝛ vnus
quisq; vt a malo: hoc est ab inimico ab pctō liberet. Potēs
est aūt dns q̃ abstulit pctm̃ vr̃m ꝛ delicta vr̃a donauit: tue-
ri et custodire vos aduersum diaboli aduersantis insidias
vt non vobis obrepat inimicus qui culpam generare psue
uit. Sed q̃ deo se committit diabolū non timet. Si enī de⁹ Ro. viij.
pro nobis: quis contra nos. Ipse ergo gloria a seculis nūc
et semper et in omnia secula seculorum. Amen.

De eo qd scriptum est in euāgelio fm eundē. Quis vestrum habet amicū et ibit ad illū media nocte et cetera. Sermo. xxix. In quo nos hortat ad orationem instātem exemplo parabole ꝛ pluraalia.

A

Luce. xj.

Audiuimus nos exhortatum dñm nostrũ celestẽ magistrũ ⁊ fidelissimũ cõsiliatorũ: eũdẽ hortatorẽ vt petam⁹ ⁊ dabitur nobis: cũ petim⁹. Audiuim⁹ enĩ in euãgelio hortãtẽ nos cũ petere instanter ⁊ pulsare: vsq; ad similitudinem importunitatis. Proposuit enim nobis exẽpli gr̃a: si q̃s vr̃m hẽret amicũ a q̃ nocte peteret tres panes: cũ illi amic⁹ de via venisset: ⁊ q̃ ei apponeret nõ haberet. Si aũt ille rñdeat iã se requiescere ⁊ suos suos secũ: nec debere illi⁹ precib⁹ inquietare: instãdo ille pulset ⁊ pseueret: nec pulsare territ⁹ absceda t: sed necessitate coact⁹ imineat surrectur⁹ illũ: ⁊ si non ꝓpter amicitiam: certe ꝓpter illius importunitatẽ/⁊ daturũ ei quantũ voluerit. Quantos aũt voluerit? Nihil plus ille voluit q̃ tres. In hac ḡ similitudine adiunxit hortationem dñs: ⁊ oĩno stimulauit nos ꝙrere/petere/pulsare: donec accipiam⁹ q̃ petim⁹: q̃ querim⁹ q̃ pulsamus: vsus exẽplo a contrario: sicut de illo iudice q̃ nec deũ timebat: nec hoies reuerebatur: ⁊ tñ cũ eũ q̃dã vidua interpellaret quotidie: tedio victꝰ dedit q̃ nõ bñficio potuit inuitꝰ. Dñs aũt noster iesus xp̃s petitor: cũ patre dator: nõ vtiq; nos tm̃ hortarek vt peterem⁹: nisi dare vellet. Erubescat humana pigritia: plus vult ille dare q̃ nos accipere. Pl⁹ vult ille misereri q̃ nos a miseria liberari: et vtiq; si nõ liberati fuerim⁹/nos miſi remanebim⁹. Mã ille q̃ nos hortak: ꝓpter nos hortak. Euigilem⁹ ⁊ hortãti credam⁹: ꝓmittenti obsequamur vt ad dãtẽ gaudeam⁹. Fortassis enim et nobis aliq̃n venit amic⁹ de via ⁊ non inuenimus q̃ ei apponeremus: et necessitatẽ passi sumus: ⁊ accepim⁹ a nob ⁊ illi. Fieri enĩ nõ põt nisi vt aliquis passus fuerit amicũ aliq̃d interrogantem q̃ rñdere non possit: ⁊ tũc se inuẽit nõ hẽre q̃n coact⁹ ẽ dare. Venit amic⁹ tibi ꝺ via. i. ꝺ vita hui⁹ seculi: i qua oẽs velut pegrini transeũt: nec vll⁹ q̃st possessor manet: sz oi hoi ꝺr. Refect⁹ trãsi: age iter: da vẽturo locũ. Aut forte de via mala: ꝺ ẽ de vita mala fatigat⁹. nescio quis amic⁹ tu⁹: nõ inuentens veritatẽ: q̃ audita ⁊ ꝓcepta btũs fiat: sed lassat⁹ in oi cupiditate ⁊ egestate seculi venit ad te tanq̃ ad x̃pianũ ⁊ dicit. Redde mihi rõnẽ. Fac me x̃pianũ: ⁊ interrogat forte q̃ tu p̃ simplicitatẽ fidei nescibas. Et nõ est vñ reficias esurientẽ: ⁊ te admonit⁹ inuenis indigentẽ: ⁊ cũ vis docere aliquẽ cogeris discere. Et dum erubescis cũ q̃ te interrogauit q̃ ḡrebat nõ in te inuenies: ꝓpellers q̃rere: vt mereas q̃ inuenire. Et vbi q̃ras? Ubi nisi i vñicis libris? Fortassis q̃ ille interrogauit/i libro positũ ẽ sz obscurũ est. Forte dixit hoc apls i epla sua. Sic dixit vt intelligere possis: aut intelligere nõ possis: trãsire nõ pmittet. Urget enĩ inkrogator ipm̃ paulũ aut petrũ/aut aliquẽ ꝓphetã interrogare nõ sinet. Jã enĩ reqescit familia ista cũ dño suo: ⁊ seculi huius ignorãtia valida ẽ: ꝺ est nox media ⁊ vrget amic⁹ esuries. Tibi forte sufficiebat simplex fides: illi non sufficit. Rũq̃d deserendus est? Rũq̃d de domo ꝓficiendꝰ? Ergo ad ipm̃ dñm: ad ipm̃ cũ quo familia reqescit pulsa ozãdo/pete insta: Nõ quõ amic⁹ tibi ĩ similitudine posit⁹ tedio victꝰ: surgit et dabit. Dare vult: tu pulsans nõdũ accepisti: pulsa dare vult. Et q̃ dare vult differt vt ãpliꝰ desideres dilatũ ne vilescat cito datũ. Cũ aũt pueneris ad tres panes: ꝺ est ad cibũ et intelligẽtiã trinitatis: hẽs ⁊ vñ vtuas ⁊ vñ pascas. Hec pegrinũ veniẽtẽ de via reformidet sz excipiendo ciuẽ domestícũ facies: nec timeas ne finias. Nõ panis ille finiet: sz indigẽtiã tuã finiet. Panis est: ⁊ panis est: ⁊ panis est: deꝰ pr̃: deꝰ filiꝰ: deꝰ spiritussanctus. Eternus pater: coeternꝰ filiꝰ coeternꝰ spiritussanctꝰ. Incõmutabilis pr̃: incõmutabilis filiꝰ: incõmutabilis spiritussanctus. Creator et pater ⁊ filiꝰ ⁊ spiritussanctꝰ pastor ⁊ vite dator: pater ⁊ filiꝰ ⁊ spũsanctꝰ. Libus et panis eternꝰ: ⁊ pr̃ ⁊ filiꝰ ⁊ spiritussanctus. Disce ⁊ doce: viue ⁊ pasce. Deꝰ q̃ tibi dat nihil meli⁹ q̃ se tibi dat. Quare quid aliud querebas? Aut si aliud petas: q̃d tibi sufficit/cui deꝰ non sufficit? Sz op⁹ est vt hẽas charitatẽ: hẽas fidẽ: hẽas spẽ: vt possit tibi dulce esse q̃ dat. Et hec ipa tria sũt/fides/spes/⁊ charitas. et hec ipa dona dei sunt. Mã fidẽ ab ipso acceperim⁹: sicut deꝰ inq̃t vnicuiq; partit⁹ est mensurã fidei. Et spẽ ab ipso acceperim⁹ cũ ꝺr. Jn q̃ spẽ dedisti mihi. Et charitatẽ ab ipso acceperim⁹ de q̃ ꝺr. Charitas dei diffusa est in cordib⁹ nr̃is ꝑ spm̃ sctm̃ q̃ datꝰ ẽ nobis. Sz hec tria itidẽ aliquantulum diuersa: sed omnia dei dona. Manẽt enĩ tria hec/fides/spes/charitas:

Ecclesiastici. xxix.

Ro. xij. põ. cxviij. Ro. v. j. Cor. xiij

Maior aũt horꝝ est charitas. Jn illis panib⁹ nõ est victꝰ alĩ quis panis maior alijs: sed simpl⁹ petite/⁊ dat tres panes. Ecce alia tria. Quis ẽ vr̃m a quo petit filiꝰ suꝰ panẽ: nũqd lapidẽ porriget ei? Aut q̃s ẽ vr̃m a quo petit piscẽ: nũqd porriget ei scorpionẽ? Si ḡ vos cũ sitis mali nostis bona data dare filijs vr̃is: quãto magis pr̃ vr̃ celo dabit bona petentib⁹? Tria ḡ ista rursus ꝓsiderem⁹: ne forte ibi sit illa tria/fides spes/charitas. Maior aũt horꝝ ẽ charitas. Pone ḡ tria: panẽ/piscem/ouũ. Maior horꝝ panis: ideo panẽ bene itelligimus ĩ his tribus charitatẽ. Propterea pani lapidẽ oppositum: q̃ durities contraria est charitati. Piscẽ: fidẽ itelligamus. Dixit quidã sctũs: ⁊ nos dicere delectat. Piscꝰ bonꝰ pia est fides. Viuit inter fluctus nec frangit nec soluit fluctib⁹. Viuit inter tẽtationes tempestatesq; hui⁹ seculi pia fides. Seuit mundus ⁊ integra est. Tm̃ Jrium fidei serpentem illũ obserua: Jn fide enĩ desponsata est illa: cui dr̃ i cãticis cãticoꝝ. Veni de libano sponsa: veniens ⁊ ptransiens ab initio fidei. Jõ et desp̃sata: q̃ ⁊ desponsat⁹ inimicũ fides est. Propterea desponsate huic dicit apls. Desponsaui vos vni viro: virginẽ castã exhibere xp̃o. Et timeo ne sicut serpens seduxit euã astutia sua: sic et vestri sensus corrumpãtur a castitate q̃ est in xp̃o. i. q̃ est in fide x̃pi. Habitare enĩ inq̃t xp̃m ꝑ fidẽ ĩ cordib⁹ vr̃is. Diabol⁹ q̃ non corrũpat fidẽ ne deuozet piscẽ. Restat spes q̃ quãtũ mihi vr̃ ouo cõparatur. Spes ei nõdũ puenit ad rẽ. Et ouũ est aliq̃d: sz nondũ est pullus. Quadrupedes ḡ pariũt filios: aues aũt spẽ filiorũ. Spes ḡ nos adhuc hortak vt pñtis ꝓtẽnam⁹: futura expectem⁹ ea que retro sunt obliuiscentes: cũ apls in anteriora extẽdamur. Sic enim dicit. Vnũ aũt q̃ retro oblitus in ea q̃ añ sunt extentus: ꝙm intẽtionẽ sequor ad palmã supne vocationis dei in xp̃o iesu. Mihil ergo tã inimicũ spei q̃m retro respicere. i. in eis reb⁹ q̃ ꝓterlabunt et transeunt spẽ ponere: sz i his q̃ nõdũ date sunt sz dãde q̃ncũq; nũq̃ trãsibũt nõ sperare. Mñ aũt scatet tẽtatoĩb⁹ mũdus velut pluuia sodome sulphurea: metuẽdũ ẽ exẽplũ vxoris loth. Retro cũ respexit: ⁊ vbi respexit ibi remãsit. Jn salẽ conuersa est: vt prudentes condiret exẽplo. Apls paul⁹ de hac spe ita loqt. Spe enĩ salui facti sum⁹. Spes aũt q̃ vr̃: nõ est spes. Aũ enĩ videt q̃s q̃d sperat? Si aũt q̃ non videm⁹ speram⁹: ꝑ patiẽtiam expectam⁹. Quod enim videt q̃s q̃d sperat? Quũ est, est ouum et nondũ pull⁹ est: ⁊ testudine tectum est: nõ videtur q̃ operitur: cũ patientia expectet: ferueſcat vt vluiscat Jntendere extẽdere in anteriora: obliuiscere ꝓterita. Quee enĩ videnk tpalia sunt. Non respicientes inq̃t q̃ videnk sed q̃ nõ videntur. Que enĩ videnk tpalia sunt: q̃ aũt non videnk eterna. Jn illa ergo q̃ nõ videk extende spẽ/expecta/fortitudinem: noli retro respicere. Quo tuo scorpiũ time. Vide q̃ de cauda pcutit quã retro habet. Non ḡ scorpiꝰ perimat ouũ tuũ mundus iste spem tuã/vt ita dicã veneno eo cõtrario q̃ retrorsum. Quãta tibi loquit mũd⁹: quãta post dorsum strepit vt retro respicias. i. in reb⁹ pñtib⁹: nec pñtib⁹ nõ enĩm dicẽda sunt pñtia nũq̃ stãtia: spẽ tuã ponas/⁊ ab eo q̃ ꝓmittit xp̃s ⁊ nõdũ vedit: sz q̃ fidelis ꝺabit: auertas aĩm tuã ⁊ vel reqescere in mũdo pereũte. Jõem deꝰ felicitatibꝰ terrenis amaritudies miscet: vt aliqua q̃rak felicitas/cuiꝰ dulcedo non fallat: ⁊ de ipsis amaritudinibus conak mundus auertere ab eo q̃ intendis interiora et retro cõuertere. De ipis amaritudinib⁹: de ipsis tribulationib⁹ murmuras ⁊ dicis Ecce pereũt oĩa x̃pianis tẽpozib⁹. Quid strepis? Non hoc ꝓmisit mihi deꝰ q̃ ista nõ pibũt. Nõ ꝺ mihi ꝓmisit xp̃s. Eterna ꝓmisit eternus si credidero ex mortali fiã eternꝰ. Quid strepis? O mũde imũde: q̃d strepis? Quid auertere conaris? Tenere vis piens: q̃d faceres si maneres: quẽ non deciperes dulcis: si amarꝰ alimenta mẽtiri? Ego si bẽo spẽ si teneo spẽ/ouũ meũ nõ est a scorpione pcussum. Bñdicam dño in oi tpe: semp laus eius in ore meo. Felix sit mundus: euertak mũd⁹. Bñdicã dñs q̃ fecit mũdũ. Bñdicã p̃cussus. Sc̃m carnẽ bũ sit: ꝙm carnem male sit. Bñdicã dñm in oi tpe semp laus ei⁹ in ore meo. Mã si benedico q̃n bene est: et blasphemo quando male est: susceꝑi scorpionis aculeũ: cõpunctus respexit retro. Quod absit a nobis. Dominꝰ dedit dñs abstulit: sicut dño placuit ita factũ est: sit nomẽ dñi benedictũ. Manet ciuitas q̃ nos carnaliter genuit. Deo

gras. Utinã ⁊ spiritaliter gñet: ⁊ nobiscũ trãseat ad eternitatẽ. Si ũ manet ciuitas q̃ nos carnaliter genuit: manet q̃ nos spiritaliter genuit. Edificiam⁹ fres: finis erit terrenis oĩb⁹ regnis. Nũc si finis ẽ: de⁹ videt. Forte enĩ nondũ est: ⁊ infirmitate q̃dã vel mia vel miseria hoc optam⁹ vt nondũ sit: nũq̃d tñ ideo nõ erit? Figite spẽ in deũ: eterna ꝓcupiscite: eterna expectate. Christiani estis fres: x̃piani sum⁹. Nõ ad delitias x̃pi ẽ carnẽ descẽdit: tolerem⁹ poti⁹ pñtia q̃ diligam⁹: aduersoꝝ mãifesta ẽ: pnitices: ꝓsperoꝝ falsa blãdities. Time mare: ⁊ q̃n mollicies ẽ. Sic nõ frustra audiam⁹. Sursũ cor. Quid ponim⁹ cor ĩ terra: cũ videam⁹ q̃ cuertit terra? Nos nõ possumus nisi exhortari vos: vt hẽatis q̃ dicatis: ⁊ q̃ ꝓspe vra rñdeatis insultatoribꝰ ⁊ blasphematoribꝰ nois x̃piani. Nõ vos murmurãdo auertat ab expectatiõe futuroꝝ. Sic q̃ ꝓpt istas aduersitates blasphemant xp̃m verũ cauda scorpionis sũt. Nos ouũ nostrũ sub alis illi⁹ galline ponam⁹ euãgelice galline: q̃ clamat. Hierusalẽ hierusalem illi false ⁊ pdite: q̃tiẽs volui colligere filios tuos tãq̃ gallina pullos suos: ⁊ noluisti? Nõ nobis dicak: q̃tiens volui et noluisti. Illa gallia ei oluia sapia ẽ: sz assũpsit carnẽ vt pulis ꝙrueret. Videte gallinã hispidã plumis: dimissis alis voce fracta ⁊ quassa ⁊ lassa ⁊ lãguida ꝙruere pullis suis. Sũ ergo nostrũ: id ẽ spẽ nostrã sub alis illi⁹ galline ponam⁹. Audiuertitis forte: quõ gallina ꝺcidat scorpionẽ. Ut tinã ḡ ⁊ istos blasphemãtes: i terra reptãtes: de cauernis ꝑditos ⁊ male pũgẽtes: illa gallina ꝺcidat ⁊ deuozet: i corpus suũ traiciat ⁊ i ouũ ꝺtat. Nõ irascãk: ꝙmoti videmur: sz maledicta maledict⁹ nõ reddim⁹. Moledicimur ⁊ bñdicim⁹: blasphemati deꝑcamur. Sz nõ dicat de roma: dictũ ẽ de meo. Sz taceat de roma: q̃si ego insultor sim ⁊ non potiꝰ ũsl deꝑcator: ⁊ vester q̃liscũq; exhortator. Absit a me vt insultẽ. Auertat de⁹ a corde meo ⁊ a doloze conscie mee. Jbi multos fres no hũim⁹? Nõ adhuc hẽm⁹? Portio pegrinatis hierꝰ ciuitat⁹: nõ ibi magna deget: nõ ibi tpalia ptulit: sz etna nõ pdidit? Quid ḡ dico cũ de illa si taceo nisi q̃ falsum ẽ q̃ dicũt de xp̃o nr̃o: q̃ ipe romã pdiderit: q̃ dij lapidei tuebãt ⁊ lignei? Adde pciũ aerei: adde pl⁹ argẽtei ⁊ aurei. Jdola gẽtiũ argentũ ⁊ aurũ. Non dixit lapides nõ dixit lignũ: nõ dixit testa: sz q̃ ꝓ magno hñt aurũ ⁊ argentũ. Tm̃ ipm̃ aurũ ⁊ argẽtũ oculos hñt ⁊ nõ videt. Deus aureꝰ ⁊ deꝰ ligneꝰ ad pciũ dispares sunt: ⁊ habere oculos ⁊ nõ vt: dere fres pñt. Ecce qualibꝰ docti hoies romã custodib⁹ cõmiserũt: hũtib⁹ oc̃los ⁊ nõ videtib⁹? Aut si romã fuare potuerũt: q̃re ipi añ perierũt: Jnq̃unt tũc periꝑt roma. Ut perierũt? Nõ inq̃unt ipi pierũt: sz simulachra eoꝝ. Quõ ḡ custodirẽt tecta vr̃a: q̃ nõ potuerũt custodire simulachra sua. Alexãdria oli tales deos ꝺdidit. Constãtinopolis ex q̃ cõdita ẽ i magna ciuitatẽ: qm̃ a x̃piano impatore ꝑdita ẽ: oli deos ipos falsos pdidit: ⁊ tñ creuit ⁊ crescit et manet. Qꝺ diu vult deꝰ manet. Nõr illi ciuitati q̃ dicim⁹: eternitatẽ pmittim⁹. Carthago i noie x̃pi manet: ⁊ oli euersa est a celestis: q̃ nõ fuit celestis: sz terrestris. Et illõ q̃ dicũt nõ ẽ verũ: q̃ dijs pdit⁹ roma capta ẽ: afflicta ẽ. Prosꝰ non ẽ verũ: añ simulachra ipa euersa sũt: ⁊ sic victi sũt gothi cũ rhadagaiso. Memẽtote fres: memẽtote: nõ ẽ longũ: pauci añi sũt: recordamini. Euersis i vrbe roma oib⁹ simulacris rhadagaisꝰ rex gothoꝝ cũ magno exercitu mlto nũeroſiore q̃ halaricꝰ fuit: venit. Pagan⁹ hõ erat rhadagaisꝰ sacrificabat q̃tidie. Nũciabat vbiq; q̃ sacrificijs nõ ꝺsisteret rhadagaisꝰ. Tũc oẽs ilti. Ecce nos nõ sacrificam⁹: ille sacrificat vinci habem⁹ a sacrificãte: q̃b⁹ nõ lz sacrificare. Deꝰ oñdes q̃ nõ in istis sacrificijs ẽ ipa tpalis salꝰ: ipa regna terrena victꝰ ẽ. Radagaisꝰ adiuuãte dño miro mõ. Postea venerũt gothi nõ sacrificãtes: ⁊ si fide x̃piana ñ catholici tñ idolis inimici venerũt: idolis aduersãtes ⁊ ipi ceperũt. Uicerũt de idolis ꝑsumẽtes: ⁊ pdita idola adhuc q̃rentes: ⁊ pditos adhuc sacrificare cupiẽtes: sz ibi erãt ⁊ nõ ⁊ afflicti sunt: sz nouerãt dicere. Bñdicã dñm i oi tpe. Afflicti sunt i regno terreno: sz regnũ celoꝝ nõ pdiderũt: imo ad illõ capessãdũ exercitatiõe tribulationũ mcliores effecti sũt. Et si i tribulatiõib⁹ nõ blasphemauerũt: tãẽ itegra vasa de fornace exierũt: ⁊ ꝺsica bñdictione repleti sũt. Jsti aũt blasphematores: krena sectãtes: terrena desiderãtes: i terrenis spẽ ponẽtes: cũ ista velit nolit pdiderit q̃d tenebũt? vbi remãebũt? Foris: intus nihil: inanis arca: ianitoꝝ ꝓsciẽtia. Ubi reqes? vbi salꝰ? vbi spes? Veniãt ḡ desinãt blasphemare: discant adorare: scorpij pungentes a gallina comedank: in corpus trajiciẽtes puertank: in terra exerceank: in celo coronenk.

De eo q̃ scriptũ est i euãgelio ꝙm eũdẽ. Hunc vos pharisei q̃ foris est paraplidis lauatis. cc. Ser. xxx. Jn q̃ de iudicio ⁊ charitate mlta ikserit

A

Audistis sctm̃ euãgeliũ: quõ dñs iesꝰ i eo q̃ pharisei dicebat suos vtiq; discipulos ꝓmonebat ne i corpis mũdatiõe putarẽt eẽ iusticiã. Qi dicebat pharisei asiq; prãderẽt ablueũt se aq̃: q̃si q̃tidiana lauatio posit cord⁊ eẽ mũdatio. Deniq; ꝗles tales eẽnt oñdit. Ille dicebat q̃ videbat: nõ ei facies cor: sz ẽt interiora cernebat. Deniq; vt ꝺ sciat⁊ ille pharisẽ? cui rñdit x̃ps apls̃ elꝑm cogitauit voce nõ sonuit: ⁊ ille tñ audiuit. Apls̃ se ei reꝑhẽdit dñm x̃pm: q̃ sic venit ad cõuiuiũ ei? nõ lot⁹. Ille cogitabat: ꝺ audiebat: ideo rñdebat. Quid ḡ rñdit? [Nũc vos pharisei q̃ foris est paraplidis lauatis: int⁹ aũt pleni estis dolo ⁊ rapina.] O venite ad prãdiũ: quõ pepcit hoi a q̃ fuerat iuitat⁹. Magꝭ obiurgãdo pepcit vt correcto i iudicio ꝑceret. Deide q̃d oñdit nobis? Quo et baptismũ q̃ semel adhibet: ꝙ fidẽ mũdat. Fides aũt ita ẽ nõ foris. Unde ꝺr ⁊ legit⁊ actib⁹ apls̃oꝝ. Fide mũdãs corda coꝝ. Et apls̃ petrus i epla sua ita loqt. Sic inq̃t ⁊ vos̃ dedit sibi similitudine de arca noe: quõ octo aie salue fcte sũt ꝙ aquã. Et adiũxit. Sic ⁊ vos sibi forma baptisma saluos faciet: nõ carnis ꝺpositio sordiũ: sz pscie bõe interrogatio i deũ. Hãc pscie bõe itrogationẽ pharisei ꝓtenebãt: ⁊ q̃ erat foris laudabat int⁹ inq̃nitissimi ꝙmanebãt. Et q̃d eis ait postea? [Verũtñ date elemosynã: ⁊ ecce oĩa mũda sũt vob⁊.] Laudata ẽ elemosyna facite ⁊ ꝓbate. Sz paulus̃ attẽdite q̃ phariseis dictũ est. Pharisei isti iudei erãt: q̃si egregij iudeoꝝ. Nobiliores ei aut⁊ doctiores tũc pharisei vocabãt. Baptismo x̃pi abluti fi erãt: i x̃pm filiũ dei vnigẽitũ q̃ int illos ãbulãbat ⁊ ab eis nõ agnoscebat: nõdũ crediderãt. Quõ eis ꝺr. Date elemosynã: ⁊ ecce oĩa mũda sũt vobis? Si audirẽt illũ pharisei ⁊ darẽt elemosynas: iã ꝙm verbũ ei? mũda illis essent oĩa: q̃d opus erat vt crederẽt i eo? Si aũt mũdari non possũt nisi credẽtes in eũ q̃ fide mũdat eos: q̃d est date elemosynas et ecce oĩa mũda sunt vobis? Attendamus: ⁊ forte ipse exposuit. Cũ hec dixisset: sine dubio cogitauerũt illi qui dabant

Psalm. cxl. põ. cxxvj. Põ. cxx.

Gal. iij. 1. Cor. iij. Gen. xxij.

Luc. xij.

Mar. xiij Luce. j.

Virgilius. eneid. j.

Luce. xj.

De ciui. dei. li. j.

põ. xxxiij

Actu. xv. j. Pet. iij

elemosynas. Et quō dabāt: Omnia sua decimabāt de oīb⁹ fructib⁹ suis decimā ptē detrahebāt ꝛ ipam dabant. Non facile hoc facit aliqs xp̄ian⁹. Ecce qō faciebāt iudei. Non triticū suū: sed oleū ꝛ vinū: neq; hoc solū: sed etiā ꝛ res cōtēptibiles ꝓpter preceptū dei: ciminū: rutā: mentā ꝛ anetū totū decimabāt. i. decimā partē detrahebant ꝛ elemosynā dabāt. Credo ergo qz reuocauerūt ad se ꝛ putauerūt dñm xp̄m inaniter loqut: qsi eis q nō facerēt elemosynas: cū ipsi scirēt opa sua: qō ꝛ minutissima ꝛ otēptibilia fructū suoꝝ decimabāt ꝛ elemosynas dabāt: irriserūt illū apud se talia dicētes: quasi oīb⁹ q elemosynas nō facerēt. Hoc dñs sciēs cōtinuo subiūxit. ⁊ Verūtn̄ ve vobis scribe ꝛ pharisei q decimatis mentā: ciminū: ꝛ rutā et oē olus. ⁊ Et sciatis noui elemosynas vras. Certe iste sunt elemosyne vestre: iste sūt decime: etiā minuta q̄q ꝛ otēptibilia fructuū vestroꝝ decimatis: ⁊ relinq̄tis grauiora legis iudiciū ꝛ charitatē. ⁊ Attendite. Relinq̄stis iudiciū ꝛ charitatē: ꝛ decimatis olera: Nō est hoc facere elemosynā. ⁊ Et hec inquit oportet facere et illa n̄ omittere. ⁊ Que facere? Iudiciū ꝛ charitatē: iustitiā ꝛ miam: illa nō omittere. Facite illa: sed ista ꝓponite. Sz hec ita sunt: qd est qō illis dixit. Facite elemosynas ꝛ ecce oīa munda sunt vobis? Quid est facite elemosynā? Facite miam. Quid est: facite miam? Si intelligis a te incipe. Quō enī es misericors alteri: si crudelis sis tibi? Date elemosynā ꝛ oīa munda sunt vobis. Facite verā elemosynā.

Ecci.xxx Quid ē elemosyna? Mia. Audi scpturā. Miserere aie tue placens deo. Fac elemosynā: miserere aie tue placens deo. Medicat a te aīa tua: redi ad pscientiā tuā. Quicūq; male viuis: qcūq; infideliter viuis: redi ad pscientiā: ꝛ ibi inuenis medicantē aīam tuā: inuenis egentē: inuenis pauperē inuenis erūnosam: inuenis forte nec egentē: sz egestate obmutescentē. Nā si medicat esurit iustitiā. Qñ inueneris aīam tuā talē: intus in corde tuo sunt illa. Fac prius elemosynā: da illi panē. Quē panē? Si pharisē⁹ iterrogaret: diceret illi dñs. Fac elemosynā cū aīa tua. Hoc enī illi dixit: sz ille nō itellexit: qñ illis enarrauit elemosynas qs faciebāt: ꝛ putabāt latere xp̄m: ꝛ ait illis. Nouī qd facitis: decimatis mentā ꝛ anetū: ciminū ꝛ rutā. Sz ego alias elemosynas loquor Cōtēnitis iudiciū ꝛ charitatē. In iudicio ꝛ charitate fac elemosynā cū aīa tua. Quid ē iudiciū? Respice ꝛ inueni: displice tibi: pnūcis in te. Et qd ē charitas? Dilige dñm in toto corde tuo: tota aīa tua: tota mēte tua. Dilige ꝓximū tanq̄ teipm: ꝛ fecisti miam ꝓpter cū aīa tua: in cōscientia tua. Hanc aūt elemosynā si ptermittis: de quāto vis dona: quā tū vis retrahe de fructib⁹ tuis: nō decimas: sed dimidias. Nouē ptes da: ꝛ vnā mihi dimitte. Mihi facis qñ tecū nō facis: ꝛ tecū paupes. Aīa tua vescat ne fame pereat: Da illi panē. Quē panē inq̄t? Ipse tecū loquit. Tu si audires ꝛ intelligeres ꝛ crederes dñm: ipe tibi diceret. Ego sum panis viuus q̄ descendi de celo. Nōne istū panē ꝓximū dares aie tue: ꝛ faceres cū illa elemosynā? Si ergo credis facere debes: vt ꝓximū pascas aīam tuā. Crede in xp̄m ꝛ mūdabunt q̄ intus sunt: ꝛ q̄ foris sunt mūda erūt. Cōuersi ad dñm deū patrē oīpotentē puro corde: ꝛ quātū pōt paruitas nr̄a: maximas atq; veras gr̄as agam⁹: pcantes toto aīo singulare māsuetudinē ei⁹ vt preces nostras in bñplacito suo exaudire dignet: inimicū quoq; a nostris actib⁹ ꝛ cogitationibus sua virtute expellat: nobis multiplicet fidē: mentē guber: net spiritales cogitationes concedat ꝛ ad beatitudinē suā perducat: per iesum christum filium suum.

De arbore ficulnea que per triennium fructū non afferebat: ꝛ de muliere que decem et octo annos habebat in infirmitate. In euangelio ꝓm eū dem. Sermo. xxxj.

Luc.xiij. ⁊ Et arbore ficulnea q̄ triēniū habebat ꝛ fructū nō afferebat: ꝛ de muliere q̄ decem ꝛ octo annos habebat infirmitate: quod dñs donauerit audite. Arbor ficulnea gen⁹ humanū est. Tricenn⁹ aūt tria sunt tpa: vnū ante legē: alterū sub lege: tertiū sub gratia. Non est aūt impotentū: vt arbor ficulnea intelligat genus humanū. Primus enī hō qñ peccauit: foliis ficulneis pudēda velauit. Hec velauit vñ nati sum⁹ mēbra. Que enī ante pctm̄ fuerāt gloriāda: post pctm̄ pudenda ꝓsunt facta. Deniq; antes nudi erāt: ꝛ nō ꝓfundebant. Non eni erat vñ erubescerēt: qñ pctm̄ non ꝑesserat: nec poterāt de sui creatoris operibus erubescere: qz operibus sui creatoris bonis nullū adhuc malū opus suū miscuerant. Mandū ei māducauerāt de ligno sciētie boni ꝛ mali. vñ manducare ꝓhibiti erāt. Postea ergo q̄ māducauerūt ꝛ peccauerūt natum est de illis gen⁹ humanū. i. homo de hoīe: obnoxius de debitore: mortalis de mortali: pctōr de peccatore. Hos ergo appellat in hac arbore q̄ pomne tp̄s fructū dare noluerūt: ꝛ ꝓpter hoc imminebat securis radicib⁹ arboris ꝛ fructus. Intercedit colon⁹: differt supplicium: vt adhibeat auxiliū. Qui aūt intercedit colon⁹ est oīs sanctus q̄ intra ecclesiam orat ꝓ eis q̄ sunt extra ecclesiā. Et quid orat: Dñe dimitte illā ꝛ hoc anno. i. tēpore isto sub gr̄a: parce peccatoribus: parce infidelib⁹: pce sterilib⁹: parce infructuosis. Circūfodio eā ꝛ adhibeo cophinū stercoris. Si fecerit fructū bene: sinaut̄ minus: venies ꝛ amputabis eā. Venies: qñ in iudicio venies: qñ vēturus est iudicare viuos ꝛ mortuos. Interim mō parcit. Quid ē aūt fossa: qd ē circūfodere nisi hūilitatē: penitentiā ꝛ patientiā docere? Fossa enī hūilis terra ē. Cophinū stercoris: i bono itellige. Sordes sunt sed fructum dant. Sordes cultoris doloꝝ est pctōris. Qui agunt pniam in sordibus agūt: si tū intelligant ꝛ veraciter agunt. Huic ḡ arbori ōr. Agite penitētiam: appropinquabit enī regnū celoꝝ. Sz illa mulier decē ꝛ octo ānos habēs in infirmitate? Sex dieb⁹ deus ꝑfecit opa sua. Ter scm: decē ꝛ octo faciūt. Qō ergo significauit trienniū in arbore: ꝙ decē et octo anni in illa muliere. Curua erat ꝛ sursum aspicere nō potuit: qz sursum coz sine cā audiebat. Sed erexit eā dñs. Est ergo spes: sed filijs. Quou⁹q; veniat dies iudicij? multū sibi dat hō. Et qd est hō? Justus homo: magnū aliquid est homo: sed tū iustus homo gratia dei iustificat hō. Nam qd est hō: nisi qō memor es ei⁹. Vis videre quid est hō? Dis hō mēdax. Cātauim⁹. Exurge dñe nō ꝓualeat hō. Quid est nō ꝓualet hō? Pone apli erāt boies? Nonne martyres boies erāt? Ipe dñs iesus deus esse nō ostendit hō esse dignat⁹ ē. Quid ē ḡ. Exurge dñe: nō ꝓualeat hō. Si oīs hō mēdax: exurge veritas: nō ꝓualeat falsitas. Hō ḡ si vult eē aliqd bonū: nō sit de suo, ꝓprio. Si ei de suo esse voluerit: mēdax erit. Si vera⁹ eē voluerit: ḃ deo nō ḃ suo erit. Exurge ḡ dñe nō ꝓualeat hō. Cm̄ valuit mēdaciū ante diluuiū: vt post diluuiū octo remāsissent boies. Deripsos terra rur⁹ impleta ē hoīb⁹ mēdacib⁹: ꝛ elect⁹ est populus dei. Facta sūt miracula multa: ꝓgata diuina bñficia. Ad terrā ꝓmissionis ꝓduct⁹ ē: ab egyptioꝝ seruitute liberat⁹: ꝓphete i illo excitati sunt. Cēplū accepit: sacerdotiū accepit: vnctionē accepit: legē accepit. Sz ō ipo postea dictū ē. Filij alieni mētiti sūt mihi. Ad extremū miss⁹ ē ille ꝓ ꝓphetas añ ꝓmissus. Nō ꝓualeat hō: vel qz de⁹ fact⁹ est hō? Sed etiā ipe facies diuina cōtēptus ē: ꝓtestās tā multa bñficia prēsus ē: flagellat⁹ ē: suspēsus ē. Hucusq; ꝓualuit hō dei filiū prendere: dei filiū flagellare: dei filiū spinis coronare: dei filiū ligno suspēdere. Cm̄ ꝓualuit hō. Sed quousq; nisi q̄usq; de ligno deposit⁹? posit⁹ est in sepulchro? Si ibi remāsisset: vere hō ꝓualuisset. Sz ꝓpheta iste ēt ipm dñm iesum alloq̄tur dicēs. Exurge dñe: nō ꝓualeat hō. Dñe in carne venire dignat⁹: verbū caro fact⁹: verbū sup nos cara inter nos: verbū caro inter deū ꝛ hoīem: virginē vñ nascereris ꝓm carnē elegist⁹: virginē ꝓpicēdus iuenist⁹ nat⁹ virginē relīqst⁹: sz nō agnoscebaris. Apparebas ꝛ latebas apparebat infirmitas: latebat ptās. Hoc totū fctm̄ ē vt sanguinē fūderes: qō ē pciū nr̄m. Feciste miracla tāta: valitudinib⁹ egrotoꝝ sanitatē tribuisti: bñficia multa ꝓstitisti et recepisti mala ꝓ bonis. Insultatū ē tibi: perpēdisti i ligno agitatū ē añ te caput ab ipis ꝛ dictū ē. Si fili⁹ dei es desce de de cruce. Ita ne tu ꝓdideras potētiā: an potiꝰ de mōstrabas patientiā? Et tū illi insultauerūt: et tū illi irriserūt tū illi te occiso quasi victores discesserunt. Ecce in sepulchro iaces. Exurge domine: non ꝓualeat homo. Non ꝓualeat impius inimicus: non ꝓualeat cecus iudeus. Cum eī crucifigereris: ꝓualuisse sibi visus est iude⁹ cecus. Exurge dñe: nō ꝓualeat hō. Factū ē: oīno factū est. Et qd restat nisi vt iudicenḳ gētes in ꝓspectu tuo? Resurrexit enī sicut nostis: ascēdit in celū: inde vēturus ē iudicare viuos ꝛ mortuos. Eia arbor ifructuosa: nō derideas qz ꝓcitur tibi: dilata ē securis: nolī esse securus: veniet ꝛ amputaberis. Credeqz vēturus ē. Iusta oīa q̄ vides nō erant. Christian⁹ populus toto orbe terraꝝ: aliqñ nō erat. In ꝓphetia legebat: i terra non videbat: mō aūt ꝛ legit ꝛ videt. Ipsa ecclesia sic est cōpleta. Nō ei dictū est. Vide filia ꝛ audi: sz audi ꝛ vide. Audi ꝓdicta: vide cōpleta. Quō ergo ffes charissimi non erat xp̄s natus de virgine? Promissus ē ꝛ nat⁹ est. Nō fecerat miracula: ꝓmissa sunt ꝛ fecit. Mandū erat passus: ꝓmissum est ꝛ factū est. Nō resurrexerat: ꝓdictū est ꝛ impletū ē. Homines ei⁹ ꝓ totū mundū nō erat: ꝓdictū est ꝛ ipletū est. Idola deleta ꝛ fracta nō erant: ꝓdictū est ꝛ impletū est. Hereticī impugnātes ecclesiā nō erāt: ꝓdictū est ꝛ ipletū est. Sic ꝛ dies iudicij nondū est: sed qz ꝓdictus ē: implebit. An fieri pōt vt q̄ in tantis veraꝝ apparuit: de die iudicij mendax sit? Promissoꝝ suoꝝ nobis chirographū fecit. Nō debēdo sed ꝓmittēdo debitorē se de⁹ fecit. i. nō mutuo accipiendo.

Rom.xj. Nō possum⁹ ergo ei dicere. Redde qō accepisti. Cm̄ quis pot dedit ei ꝛ retribuet ei? Nō possum⁹ dicere. Redde qō accepisti: sz plane dicim⁹. Redde qō ꝓmisisti. Inde nāq; est qō audem⁹ dicere q̄ tidie. Aduenīat regnū tuū: vt adueniente regno eius ꝛ nos cū illo regnem⁹. Qō nobis in his ꝛbis ꝓmissum ē. Hic dicā illis. Venite bñdicti pr̄s mei: ꝓcipite regnū qō vobis paratū ē ab origine mūdi. Sz plane fecerim⁹ qō ibi sequit. Esurtut ei ꝛ dedistis mihi māducare ꝛc. Promisit patrib⁹ nostris: sz cautionē fecit quā legerem⁹ ꝛ nos. Si faciat nobiscū rationē q̄ dignat⁹ est facere cautionē: ꝛ dicat legite debita mea: hoc est debita ꝓmissionū mearū ꝛ ꝓputate q̄ reddidi: computate etiā q̄ debeo ecce ḡ mīta reddidi: modicū ē qō debeo. Pro modico qō restat: infidelē me ꝓmissorē eē putabitis? Quid rūdemus cōtra manifestissimā veritatē? Ergo q̄ sterilis ē agat penitētiā: ꝛ faciat fructū dignū pnie. Qui curuus est vt terrā i: tueat: terrena felicitate letet: tīā solā putat esse vitā beatā vbi beat⁹ esse possit: aliā non credit. Quicūq; tā curuus ē erigat: si p seipm nō pt: iuocet dñm. Rūdet enī ꝛ mulier illa p seipam erecta est? Ne illi eēt: si manū ille nō porrexisset.

De eo quod scriptum est in euangelio ꝓm eundem. Dñe si pauci sunt qui saluāt⁹. Et quō per angustā portam pauci intrant. Sermo. xxxij.

Luc.xiij. Gen.ix. ⁊ Tria sata farine de q̄bus dñs loquebat: gen⁹ humanū est. Recolite diluuiū vñ ceteri repararent tres remāserūt. Tres filios hēbat noe: de ipis reparatū est gen⁹ hūanū. Mulier illa sctā q̄ abscōdit fermentū: sapiētia est. Ecce clamat orbis tot⁹ in eccl'ia dei. Ego cognouī qz magn⁹ est dñs. Certe pauci sunt q̄ salvant. Recolitis q̄stionē ex euāgelio nobis non ꝓpositā? ⁊ Dic: (dictū est) si pauci sunt q̄ saluāt. ⁊ Dñe ad ḃ qd. Nō dixit. Nō pauci: sed multi sunt q̄ saluant. Non ḃ dixit. Sz qd dixit? Cū audisset: si pauci sūt q̄ saluant. ⁊ Cōtendite (inq̄t) intrare p angustā portā. ⁊ Qñ audis ḡ. Pauci sūt q̄ saluant ꝓfirmauit dñs qō audiuit ꝛ iquiēs: p angustā portā pauci intrāt. Alio loco ipe ḃ ait. Arta via ē ꝛ angusta q̄ ducit ad vitā: ꝛ pauci sūt q̄ igrediūt p illā. Lata aūt ꝛ spaciosa ē via q̄ ducit ad interitū: ꝛ multi sūt q̄ ambulāt p eā. Quid gaudem⁹ ad multitudies? Audite me pauci. Scio qz multi audiēt⁹ ꝛ pauci obaudiēt⁹. Aream video ꝛ grana q̄ro. Et vix videnḳ grana qñ area triturat: sz vēturū ē vt vētilet. Pauci: ḡ q̄ saluank in ꝓparatione multoꝝ pituroꝝ. Mā ipsi pauci magna massa facturi sūt: cū venerit vētilator ferēs vētilabrū i manu sua: ꝛ mūdabit areā suā: frumēta recōdet i horreo: paleā aūt cōburet igni inextiguibili. Nō subsannet palea granū: ḃ verū loquit: neminē fallit. Estote ḡ inter multos multi: sed in cōparatione quoꝝdā multoꝝ pauci. Tāta massa, pcessura ē de hac area vt impleat horreū celi. Nō eni Zeus sibi esset dñs iesus q̄ dixit. Pauci sunt q̄ intrant p angustā portā: multi p latā viā pereūt. Cōtrari⁹ sibi esset q̄ alio loco dixit. Multi ab oriēte ꝛ occidēte venient. Multi certe ꝛ pauci: ꝛ pauci ꝛ multi. Alij ḡ pauci: alij multi: ꝛ Non sz ipi pauci q̄ multi. Pauci i cōpatione multoꝝ pditoꝝ multi i societate angeloꝝ. Audite charissimi. Apocalipsis ḃ scriptū hz. Post hec vidi ec oi lingua ꝛ gente ꝛ tribu vestītes cū stolis albis ꝛ palmis multitudinē quā nēo dinumerare pt. Hec est massa sctoꝝ. Quāto ciariore voce dictura est area vētilata a turba impioꝝ ꝛ malorum falsoꝝq; xp̄ianoꝝ segregata ad ignes eternos ꝛepatis his q̄ ꝓmunt non tangūt. Mulier eni q̄dā fimbriā tāgebat: turba xp̄m ꝓmebat. Segregatis ergo oīb⁹ dānandis: massa purgata stans ad dexterā: nullū sibi misceri timēs malor⁹: nullū timēs p: dere bonoꝝ: regnatura cū xp̄o: quanta fiducia victura ē. Ego cognouī qz magn⁹ ē dñs? Si ergo ffes mel granis loquor: si agnoscūt qō dico ꝓdestinati in vitā eternā: operib⁹ loquant nō vocib⁹. Cogimur loq; vobis qō nō debuimus. Inuenire ei in vobis debuim⁹ qō laudare mus: non q̄rere qō admonerem⁹. Ecce tñ breuiter dico: nō imoꝝ. Agnoscite hospitalitatē: ꝓ quā ꝓuentū ē ad dñm. Suscipe hospitē: cuius ꝛ tu es comes i via: qz oēs pegrini sum⁹. Ipse est xp̄ianus: q̄ ꝛ in domo sua: ꝛ in pria sua pegrinū se cē cognoscit. Patria nr̄a sursum est: ibi hospites nō erim⁹. Mā vnusq̄sq; h⁹ ꝛ in domo sua hospes ē: si nō ē hospes ide nō trāseat si trāsitur⁹ ē hospes ē. Nō se fallat hospes ē. Delit nolit hospes ē. Sz dimittit illā domū filijs suis hospes hospitib⁹. Quare? Et i stabulo si cēs: ñ alio venīte discederes? Hoc facis ꝛ i domo tua. Cessit tibi locū pr̄ tu⁹: cessur⁹ es locū filijs tuis. Nec māsur⁹ manes: nec māsuris relinq̄s. Si oēs transim⁹: aliqd qō trāsire nō pōt opemur: vt cū trāsierim⁹ ꝛ illo venerim⁹: vñ trāseam⁹ opa nr̄a bona ibi inueniam⁹. Custos ē xp̄s. Quid times ne ꝑdas qō erogas? Conuersi ad dñm. Et post sermonē qō nouit charitas vra suggeri: mus. Dies anniuersarij ordinatiōis dñi senis aurelij crastinus illuescit: rogat ꝛ admonet p hūilitatē meā charitatē vram: vt ad basilicā fausti deuotissime venire dignemī.

De eo quod scriptum est in euangelio ꝓm eundem. Homo quidā fecit cenā magnā. ꝛ cetera. de cena etiam dñi ac sumptione sacramenti ꝙplura succincte declarat. Sermo. xxxiij.

Luc.xiij. ⁊ Lectiōes sctē ꝓposite sūt: ꝛ q̄s audiam⁹? ꝛ de qb⁹ aliqd sermōis adiuuāte dño ꝓferam⁹. In lectione aplica gr̄e agunt deo de fide gētiū: vtiq; iō q̄ ipe fecit. In psalmo dixim⁹. Deꝰ xtutū cōuerte nos: ꝛ ondē faciē tuā ꝛ salvi erim⁹. In euāgelio: ad cenā vocati sum⁹? imo alij vocati: nos nō vocati sz ducti. Non solū ducti: sz etiā coacti. Sic eni audiuim⁹. ⁊ Qz hō quidā fecit cenā magnā. ⁊ Quis est iste hō: nisi mediator dei ꝛ hoīm: hō xp̄s ies⁹? ⁊ Misit vt venīrēt iuitati: q̄ hora tā erat vt venirēt. ⁊ Qui sunt inuitati: nisi ꝓ ꝓmissos vocati ꝓphetas? Qz olim ex q̄ mittunḳ ꝓphete ꝛ inuitāt ad cenā xp̄i. Mittunḳ ḡ ad ꝓpl'm isr'l. Sepe missi sunt: sepe vocauerūt vt ad horā cene venīrēt. Illi aūt inuitātes accepta cenā repudiauerūt. Quid ē inuitātes accepunt: cenā repudiauerūt? Prophetas legerūt: ꝛ xp̄m occiderūt. Sed qñ occiderūt: tūc nobis cenā nesciētes ꝓparauerūt. Parata tā cena īmolato xp̄o: post resurrectionē xp̄i ꝓmēdata qua scīūt fideles cena dñi eiusq; mantḃ? z ore firmata: missi sūt ad quos missi añ fuerāt ꝓphete. Venite ad cenā. Excusauerūt q̄ venire noluerūt. Quō? Tres fuerūt excusatiōes. ⁊ Un⁹ dixit. Villā emi eo videre illā: habe me excusatū. Ali⁹ dixit: iuga boum emi q̄nq; ea volo ꝓbare: habe me excusatū. Tertius dixit. Uxorē duxi: habe me excusatū: nō possū venire. ⁊ Putam⁹ nō iste sūt excusatiōes q̄ ipediūt oēs hoies: q̄ ad istā cenā venire detractāt? Queram⁹ eas: discutiam⁹? inueniam⁹? sz vt caueam⁹. In villa ēpta dñatio notat: ḡ supbia castigat ⁊ habere ei villā: tenere: possidere: hoies sibi i illa subdere ꝛ dñari delectat. Uitiū malū: vitiū ꝓmū. Primus ei hō dñari voluit: q̄ dñs hēre noluit. Quid est dñari: nisi ꝓuis ptāte gaudere? Est maior ptās: illi subdamur vt tuti eē valeam⁹ Villā emi: habe me excusatū. Inuēta supbia vēire noluit. Ali⁹ dixit. Quicq; iuga boū emi. Nōne sufficeret boues emi Aliqd ꝑcul dubio ē qō nos ad q̄rēdū ꝛ itelligēdū obscuritate sui ꝓuocat. Et qz clausū ē: vt pulsem⁹ hortat. Quinq; iuga boū: sensus hui⁹? carnis q̄nq; nūerant. Sensus carnis hui⁹ qō oīb⁹ notū est: ꝛ q̄ forte nō aduertunt: cōmoniti sine dubio recognoscūt. Sēsus ḡ carnis huius q̄nq; inueniunt. In oculis visus ē: audit⁹ in auribus: odoratus i naribus: gustat⁹ in faucib⁹: tactus in oibus mēbris. Alba ꝛ nigra ꝛ quoḋmō colorata: lucida ꝛ obscura sentim⁹ videḋo. Rau-

Universidad de Navarra Biblioteca

ca ⁊ canora:audiēdo sentim⁹. Suaue olētia ⁊ graue olētia odorādo sentim⁹. Dulcia ⁊ amara:gustādo sctim⁹. Dura ⁊ molla:leuia ⁊ aspa:calida ⁊ frigida:guia ⁊ leuia:tāgēdo sē timus. Quinq; sunt ⁊ iuga sunt. Sed q; iuga sunt ī tribus prioīb⁹ sensibus facil⁹ apparet. Duo sunt oculi: due sunt aures: gemine nares. Ecce tria iuga. Faucibus. i. sensu gustādi geminatio q̄dā inuenit: q; nihil gustādo sapit nisi lin gua ⁊ palato tangat. Voluptas carnis q̄ ad tactū ptinet ī occultis geminat. Est enī ⁊ forinsecus ⁊ intrīsecus: ergo ⁊ ipa gemina est. Quare boī dicunt iuga? Q; p sensus istos carnis terrena redrunt. Boues ei terrā versant. Sunt aūt hoies remoti a fide: terrenis dediti: carnalib⁹ occupati: no lūt credere aliq̄d nisi ad q̄ sui corpis sensu q̄nq; ptito pue niūt. Jn eis q̄nq; sensibus totius volūtatis sibi regulas po nunt. Nō inquit credo ego: nisi q̄ video. Ecce q̄ nouit: ec ce q̄ scio. Album est: nigrum est: rotundū est: quadratū est sic vel sic coloratū est: nouit: sentio: teneo: natura ipa me do cet. Non cogo: credere: quod mihi nō potes ostēdere. Vox est: sentio: q; vox est. Bene cantat: male cantat: suauis est: rauca est: nouit: scio: puenit ad me. Bene olet: male olet: scio sentio. Hoc dulce est: hoc amarū: hoc salsum: hoc insulsum Quid mihi plus dicas nescio. Tangēdo nouī q̄ durū est: q̄d molle sit: q̄d lene sit: q̄d asperū sit: q̄d caleat: q̄d frigeat. Quid mihi plus mōstraturus es? Tali impedimento tene bat apostolus noster thomas: qui dño xpo. i. de xpi resurre Joh. xx. ctione nec solis oculis credere voluit. Nisi misero īquit di gitos meos in clauoꝝ ⁊ vulnerum loca: ⁊ nisi manū meā in latus eius misero nō credā. Et dñs q̄ posset sine vllo signo vulneris resurgere seruauit cicatrices: q̄ a dubitante tāge rent ⁊ corda sanarent. Et tū vocaturus ad cenaꝫ cōtra excusationē quinq; iugoꝝ boum. Beati inquit q̄ nō vident ⁊ credunt. Nos fratres mei ad cenā vocati: ab istis quinq; iugis nō sumus impediti. Nō ei carnis facie dñi vi dere in hoc tpe cōcupiuimus: aut vocē ex ore carnis illius ꝓcedentē auribus admittere desideramus: nullū in illo tēporalē odorem quesiuimus. Perfudit em̄ eū quedā mu lier ꝓciosissimo vnguēto: domus illa odore impleta est: sed Joh. xij. nos ibi nō fuimus: ⁊ nō olfecimus ⁊ credimus. Cenā manī bus cōsecratā discipulis dedit: sed nos in illo cōuiuio non discubuimus: ⁊ tū ipam cenā fide quotidie manducamus. Nec magnū putetis in illa cena quā suis manibus dedit si ne fide interfuisse: melior extitit fides postea q̄ tūc pfidia. Nō ibi fuit paul⁹ q̄ credidit: ibi fuit iudas q̄ tradidit. Q̄ multi ⁊ mō in ipsa cena q̄uis illā tunc mēsam nō viderint: nec panē quē dñs gestauit in manibus oculis suis nō aspe xerint vel faucibus gustauerint: tū q; ipa nunc ꝓparat. Q̄ j. Cor. xj. multi etiā nūc in ipa cena iudiciū sibi mādūcant ⁊ bibunt. Q̄ aūt tanq; occasio nata est dño: vt de ista cena loq̄retur dixerat vnus de discūbētibus. Jn quiuio enī erat q̄ fuerat Lu. xiiij. inuitatus. Beati q̄ mādūcāt in regno dei panē: q̄si in lōgin qua iste suspirabat: ⁊ ipse panis añ illū discūbebat. Quid ē Joh. vj. panis de regno dei: nisi q̄ dicit. Ego sum panis viuus q̄ de celo descēdi? Nolite pare fauces sed cor. Jnde cōmēdata est ista cena. Ecce credim⁹ in xpm: cū fide accipimus. Jn accipiēdo nouimus q̄d cogitem⁹. Modicū accipim⁹ et in corde saginamur. Nō ergo q̄ videt: si q̄ creditur pascit. Nō ergo etiā sensum illū extremū q̄siuimus nec diximus. Crediderūt q̄ dñm ipm resurgentē (si verū est q̄ dī) vide rūt oculis: manib⁹ palpauerūt nos nō tāgim⁹: q̄re credim⁹? Si talia crederem⁹: q̄nq; illis iugis boū ad cenā impedire mur? Ut noneritis fratres istoꝝ quinq; sensuū nō delecta tionē q̄ pmulcet ⁊ inuerit voluptatē: sed curiositatē quādā notatā fuisse: nō att. Quinq; iuga boū emi: eo pascere illa: sed eo ꝓbare illa. Qui vult ꝓbare p iuga boū nō vult dubitare quō sanct⁹ thomas p iuga noluit dubitare. Videā/tangā/ Joh. xx. digitos mittā. Ecce inq̄t. Digitos tuos mitte p latus meū et noli esse īcredulus. Occisus sum ꝓpter te: plocū quē vis tangere sanguinē fudi vt redimerē te: ⁊ adhuc dubitas de me. Ecce ⁊ ꝑ sto: ecce ⁊ ꝑ exhibeo. Tange ⁊ crede: inuent locū vulnerīs: sana vulnꝰ dubitatiōis. Terti⁹ dixit. Uxorē C duxi. Jsta voluptas carnis q̄ multos impedit: vtinā foris ⁊ nō intus. Sūt hoies q̄ dicūt. Nō ē hoi bene: nisi cui assūt j. Cor. xv carnis delitie. Jpsi sunt q̄s notat ap̄l's dicēs. Mādūcem⁹ ⁊ bibam⁹: cras enī moriemur. Quis huc ide surrexit? Quis

nobis q̄ ibi agē dixit? Hoc nobiscū tollim⁹ q̄ in ꝑ tpe bū est nobis. Qui ꝑ dixit: vxorē duxit: carnē amplexat: carnis voluptatib⁹ iocūdat a cena excusat. obseruet ne fame inte riore moriat. Attēdite sctm̄ iohānē ap̄lm ⁊ euāgelistā. Ro: lite diligere mūdū neq; ea q̄ ī mūdo sūt. Q̄d ad cenā dñi ve nitis nolite diligere mūdū neq; ea q̄ ī mūdo sunt. Nō dixit. Nolite hr̄e: s̄z nolite diligere. Habuisti: possedisti: dilexisti. Amor rex terrenaꝝ: viscū ē spiritaliū penaꝝ. Ecce cōcupi sti: hesisti. Quis dabit tibi pēnas sicut colūbe? Q̄ volabis vbi vere reqescas: q̄n ꝑ vbi male hesisti: puerse reqescere vo lutisti? Nolite diligere mūdū: tuba diuina ē. Cōtinuo hui⁹ tube ꝛbꝫ: terraꝝ vniuersio dr̄ mūdo. Nolite diligere mūdū nec ea q̄ ī mūdo sūt. Quisq̄s dilexerit mūdū nō ē charitas ꝑris ī illo. Q̄m oīa q̄ ī mūdo sunt: ꝓcupiscētia carnis est. et ꝓcupiscētia oculoꝝ: ⁊ ambitio sclī. Ab vno cepit quo euan geliū terminauit. Jnde ille cepit vbi euāgeliū terminū po suit. Cōcupiscētia carnis: vxorē duxi. Cōcupiscētia oculo rum: q̄nq; iuga boū emi. Ambitio sclī: villā emi. Jdeo aūt apte sclī p solos oculos ꝓmēorati sūt isti sensus: q̄ oculoꝝ ē ī q̄nq; sēsib⁹ ꝓcipat⁹. Ꝓpterea cū ꝓpie ad oc̄los ptinet vis⁹ ipm videre p oēs q̄nq; sēs⁹ solem⁹ appellare. Dño: Ꝓzio q̄d ad ipos oculos ptinet dicis: vide q̄ candidū est: intēde ⁊ vide q̄ candidū est. hoc ad oculos ptinet. Audi et vide q̄ canoꝝ est. Nūq̄d quersum potes dicere. Audi et vi de q̄ cādidū ē? Hoc q̄d dr̄: vide: p oēs sens⁹ currit. Intēde et vide q̄ canoꝝ ē. Odora ⁊ vide q̄ suaue est. Gusta ⁊ vide q̄ dulce ē. Tāge ⁊ vide q̄ molle ē. Utinq; q̄m sūt sens⁹ dic po tius dicerem⁹. Audi ⁊ sēti q̄ canoꝝ ē. Odora ⁊ senti q̄ sua ue ē. Gusta ⁊ senti q̄ dulce ē. Tāge ⁊ senti q̄ calidū ē. Pal pa ⁊ sēti q̄ leue ē. Palpa ⁊ sēti q̄ molle est. Nihil hoꝝ. Nō ipse dñs post r̄surrectionē cū apparuit discīplis suis: cū cernētes adhuc titubarēt ī fide putātes se spiritū videre. Quid inq̄t dubitatis: ⁊ q̄re cogitatiōes ascēdūt ī cor vr̄m. Videte manꝰ meas ⁊ pedes meos. Et paz est videre: tāge te ⁊ palpate inq̄t. Intēdite ⁊ videte: palpate ⁊ videte: in so lis oc̄lis videte: i oib⁹ sensib⁹ videte. Q̄ iteriorē sensū fidei q̄rebat: exteriozib⁹ corpis sensib⁹ adiacebat. Nos nihil ab istis exteriozibus sensibus in dño carpsimus: audit⁹ audi uim⁹: corde credim⁹? ⁊ s̄z auditū nō ab illis? Oze, sed ab ore ꝑdicaroꝝ ei⁹. ab ore illoꝝ q̄ tā cenabāt ⁊ nos ructādo inita bāt. Tollam⁹ q̄ de medio excusatiōes vanas: ⁊ malas: ⁊ ve niam⁹ ad cenā q̄ itrīsec⁹ saginemur. Nō nos ipediat extol lēta supbie: nō nos ext tollat: vel nō nos terreat curiositas illicita ⁊ auertat a deo. Nō nos ipediat voluptas carnis a voluptate cordis. Veniam⁹ ⁊ saginemur. Et q̄ venerūt si mēdici: debiles: claudi ⁊ ceci? Illi aūt nō venerūt diuites sani: q̄si bñ ambulātes ⁊ acute cernētes: multū de se plumē tes: ⁊ ideo despatiozes quāto supbiozes. Veniāt mendici: q; ille iuitat q̄ ꝓpter nos paup fact⁹ est cū diues esset: vt il lius pauptate mēdici ditaremur. Veniāt debiles: q; nō est op⁹ sanis medico: s̄z male habētib⁹. Veniāt claudi q̄ ei di cāt. Cōpone gressus meos in semitis tuis. Veniāt q̄ dicāt Illumina oculos meos ne vnq̄ obdormiā ī morte. Tales venerūt ad hozā. Illis pr̄i⁹ inuitatis: sua excusatiōe repto batis: venerūt ad hozā: intrauerūt de plateis ⁊ vicis ciuita tis. Et r̄ndit seruus q̄ missus erat. [Dñe factus est q̄ iussi sti: ⁊ adhuc loc⁹ est. Exi (inq̄t) in vias ⁊ sepes: ⁊ q̄s inuene ris coge intrare]. Quos iueneris vt dignent noli expectare: coge itrare. Magnā cenā: magnā domū parauit: non tbi patior locū vacare. Venerūt de plateis ⁊ de vicis gentes: veniāt de sepib⁹ heretici: hic inueniūt pacē. Mā q̄ constru unt sepes: diuisiones q̄runt. Trahank a sepib⁹: euellātur a spinis. Jn sepibus heserūt: cogi nolunt. Volūtate inde nos intremus. Non hoc dñs imperauit? Coge inquit intrare. Foris inueniatur necessitas: nascitur intus voluntas.

De eo quod scriptū est in euāgelio ꝑm eundē. Homo quidā habuit duos filios. de obedientia etiam ac inobedientia plura exponit ac declarat et cetera. Sermo.xxxiiij.

Lectū est q̄ habuit duos filios. Deniq; fili⁹ minor q̄ voluit in suā potestatē habere substantiam q̄ illi apud patrē optime seruabat: factus sue potesta-

tis: pfectus est in regionē longinquā. Hesit ꝓncipi malo: ⁊ porcos pauit: fame cōrept⁹ ē. Qua saturitate supb⁹ absces serat. Ergo q̄sq; ita vult: sit⁹ esse deo: vt ad illū stet: fortī tudinē suā: sicut scptū ē: ad illū custodiat: nō ab illo rece dat ei cohērēdo: signet⁹ tanq; ex anulo cera affixus: habeat imaginē eius: faciēs q̄ dictū ē. Mihi āt adherere deo bo: nū ē: vt custodiat similitudinē imaginē ad quā factus est Petro aūt si quer̄se vult imitari deū: vt quō deus non hꝫ alīū a q̄ formet: nō hꝫ a q̄ regat: sic ipe velit sua ptāte vti: vt quō de⁹ nullo formāte: nullo regēte viuat. Quid restat fres nisi vt recedēs ab eius calore tozpescat: recedēs a vitate va nescat: recedēs ab eo q̄ sūme atq; icōmutabiliter ē: ī dete rius mutat⁹ deficiat? Hoc diabolus fecit. Jmitari deū vo luit: sed puerse: nō esse sub illi⁹ ptāte: ꝙ habere ꝫ illū ptāte bō aūt positus sub ꝓcepto audiuit a dño deo. Nolī inquit tangere hāc arborē. Quid est ei illa arbor? Si bona est: q̄re nō tāgo? Si mala est: q̄d facit in paradiso? Prorsus tō est in paradiso: q̄ bona est: ꝙ nolo tāgas. Quare nō tango? Q̄ obe dientē te volo: nō ꝓtradicentē. Serue audi: adhuc serue ꝙ noli male serue. Serue ꝓpter audi dñi iussum: ⁊ tūc iubentis disce cōsiliū. Bona est arbor: nolo tangas. Quare? Q̄ dñs sum ⁊ tu seruus. Hec tota cā ē. Si parua ē: dedignaris esse seruus? Quid autem tibi expedit / nisi esse sub dño? Quō eris sub dño / nisi fueris sub ꝓcepto? Prorsus si expedit tibi esse sub dño ⁊ sub ꝓcepto: q̄d tibi iussur⁹ erat dñs de⁹? Ali: q̄d ei q̄rit abs te. Offer mihi sacrificiū: dictur⁹ ē tibi: nōne ipe fecit oia in q̄bus te fecit? Obseq̄re mihi: dicturus ē tibi sue ad lectū cū redesco: siue ad mensam cū reficio: siue ad balneū cū lauo. Q̄ q̄ nihil abs te indiget deus: nihil ꝙ tibi debuit iubere? Si aūt debuit aliq̄d iubere vt te q̄ tibi ex pedit sentires esse sub dño: necesse ab aliq̄ ꝓhibēdus eras: nō ꝓpter illius arboris maliciā sed ꝓpter tuā obedientiā. Nō potuit de⁹ pfect⁹ demōstrare q̄tū bonū sit obedientia nisi cū ꝓhibuisset ab ea re q̄ nō erat mala. Jn q̄ obedientia tenet palmā: sola tibi inobedientia iucnit penā. Bonū ē: ꝙ no lo tāgas. Nō ei nō tāgēdo mozitur⁹ eras. Nūq̄d ꝙ hinc pro bibuit alis subtraxit? Nōne est padisus fructuosus: plen⁹ arboribus? Quid tibi deest? Hoc nolo tāgas: hīc nolo gu stes. Bonū ē: ꝙ obedientia melior ē. Ꝓroide cū tetigeris: nū: q̄d arbor illa malū erit vt moriar? S̄z inobedientia te subie cit mozti: q̄ ꝓhibita tetigisti. Jdeo arbor illa appellata ē scientia dinoscēdi boni ⁊ mali: nō q̄ inde talis q̄si poma pē debāt: ꝙ dcēd esset arbor illa cutuslz pomi: cutuslz fructus esset: ideo sic vocata est: q̄ hō q̄ nollet bonū a malo discerne re ꝓceptū: discīturus erat p experimentū vt tāgendo ve titū inueniret suppliciū. Quare aūt ffes mei? Quid deerat illi? Dicat mihi q̄d deerat illi in paradiso cōstituto: in media opulentia medisq; delitijs: cui magne delitie erant visita tio dei: cui⁹ faciē quasi inimici timuit post pctm̄? Quid il: li deerat vt tāgeret: nisi q̄ sua ptāte vti voluit: ꝓceptū rum pere delectauit: vt nullo sibi dñante fieret sicut de⁹ q̄ deo vtiq; nullus dominat? Male elatus: male ꝑsumens: futur⁹ mortuus recedēdo a vita iusticie: ecce soluit ꝓceptū. Ex cussit a ceruice iugū ⁊ discipline habenas nō vescēdi libidi ne/s̄z exultādi animositate dirupit. Ubi est nūc? Certe ca ptiuus clamat. Dñe q̄s sīs tibi? Volui esse puerse sīs ti bi: ⁊ factus sum sīs⁹ pctōr. Sub tua dñatione: sub tuo ꝓce ptovere sīs⁹ erā. Sed hō in honore positus: nō itellexit: cō paratus ē iumētis isipiētibus ⁊ sīs⁹ fact⁹ est illis. Jā de ſ militudine iumētoꝝ clamat sero ⁊ dicit. Dñe q̄s sīs⁹ tibi? Quantas ostēdisti mihi tribulatiōes mūtas ⁊ malas. Me rito supbe serue. Voluisti em̄ supbe esse sīs⁹ dño tuo: q̄ fa: ctus eras ad imaginē dñi tui. Bene tibi velles vt esset rece dēt ab illo bono. Ꝓrorsus dicit tibi de⁹. Si recedis a me bene est tibi: ego nō sum bonū tuū. Ꝓroinde ſ ille bonus ⁊ nullo alieno bono bonus: ⁊ nr̄m sūmū bonū: ipe recedendo inde q̄d erit nisi malus? Jtē ſ ipe ē btitudo nr̄a: q̄d erit re cedēti nisi miseria? Redi ꝙ post miseriā ⁊ dic. Dñe q̄s sīs⁹ tibi? Quātas ostēdisti mihi tribulatiōes multas ⁊ malas: ſ discīplie fuit admonitio nō desertio. Deniq; grās agens q̄d dicit? Et cōuersus viuificasti me: ⁊ de abyssis terre ite rū reduxisti me. Q̄n em̄ antea? Quid est hoc iterū? Cecidi Luc. xiiij ab altitudine o hō māciplū inobediēs: supbe aduersus dñm cecidisti. Factū est in te. Dīs q̄ se exaltat humiliabit.

Redi de profundo. Redeo inq̄t. Redeo/agnosco. Deus q̄s sīs⁹ tibi? Quātas ostēdisti mihi tribulatiōes mūtas ⁊ ma las: ⁊ cōuersus viuificasti me: ⁊ de abyssis terre iterū redu xisti me. Jntelligo: audio. Reduxit entz te de abissis terre. Reduxisti em̄ de abyssis terre. Reduxisti enī a profunditate et submersione peccati. S̄z quare ite⁹: q̄si iā factū erat? Se quamur ne forte posteriora psalmi ipsius exponāt nobis q̄ ꝑ non itelligim⁹? q̄d dixerit iterū. Ergo audiamus. Quan tas ostēdisti mihi tribulationes multas ⁊ malas: ⁊ conuer sus viuificasti me: et de abyssis terre iterum reduxisti me. Quid deinde? Multiplicasti iusticiā tuā: ⁊ q̄uersus cōsola tus es me: ⁊ de abyssis terre iterū reduxisti me. Ecce alter iterū. Si hoc iterū soluere laboramus semel positū: q̄s sol: uere poterit geminatū? Jā ipm iterū geminatio est: ⁊ rur: sus positū est iterū. Assit ille a quo gratia. Assit brachium q̄ annunciamus omni generationi superuēture. Assit ipe et tanq; claue crucis sue clausum sacramentum aperiat.

De eo q̄ scptū ē in euāgelio ꝑm eundē. Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis elemosynā etiam de rapina ac alieno detestat. Sermo.xxxv.

A Quod admonemur: admonere debemus. Recens euāgelica lectio admouit facere amicos de mā mona iniq̄tat⁹: vt eos q̄ faciūt recipiāt ⁊ ipsi ī eter na tabernacula. Qui sunt q̄ habebūt tabernacla eterna: nisi scti dei? Et q̄ sūt q̄ ab ipīs accipiēdi sūt ī taber nacula eterna: nisi q̄ eoꝝ īdigētie seruiūt: ⁊ q̄ eis opus est hilariter subministrāt? Recordemur ergo nouissimo iudi cio dīm ee dicturū eis q̄ stabūt ad dexterā eius. Esuriui ⁊ Mat.xxv. dedistis mihi mādūcare: ⁊ cetera q̄ nostis. Et cū illi q̄rent q̄n et obseq̄a ista prebuissent: respōdet. Q̄ vni ex minimis meis fecistis. Jsti minimi sunt q̄ recipiūt ī eterna taberna cula. Hoc dixit dextris q̄ fecerūt: ꝑ dixit sinistris/q̄ facere noluerūt. Sed dextri q̄ fecerunt q̄d acceperunt: vel potius q̄d accepturi sunt? Venite inq̄t bñdicti ꝑris mei: possidete Mat.v. paratū vobis regnū a cōstitutione mūdi. Esuriui enī ⁊ dedi stis mihi māducare. Q̄n vni ex minimis meis fecistis: mi hi fecistis. Minimi ꝙ qui sunt xp̄i: Si illi sunt q̄ oīa sua di miserūt ⁊ secuti sunt eū: ⁊ q̄d habuerunt pauplb⁹ distri buerūt: vt deo sine seculari ꝓpede expeditī seruirēt: ⁊ ab one ribus mūdi liberatos velut pēnatos surſū bueros tollerēt Si sunt minimi: Quare minimi? Q̄r būiles: q̄ nō elati nō supbi. Appende inimicos istos: ⁊ graue pondus inuenies. S̄z q̄d ē q̄ ait eos ee amicos de māmona iniq̄tatis? Quid est māmona iniq̄tat⁹? Primū q̄d ē māmona? Verbū est ei q̄ latinū nō est. Hebreū verbū est cognatū lingue punice. Jste enī lingue sibi significationis q̄dā vicinitate sociank. Nō punici dicūt māmon: latine lucrū vocāt. Nō hebrei di cunt māmona: latine diuitie vocank. Ut ergo latine totū di camus: Nō aīt dñs iesus xp̄s. Facite vobis amicos de diui: tijs iniq̄tatis. Hoc q̄d ā male intelligendo rapiunt res alie B Concor. nas: ⁊ aliq̄d inde paupib⁹ largiunt: ⁊ putāt se facere q̄ ꝓce xiiij. q. v. ceptū est. Dicit ei rapere res alienas māmona est iniquita forte. tis: erogare inde aliq̄d maxime egētibus sanctis: ꝑ ita est facere amicos de māmona iniq̄tatis. Jntellectus iste corri gēdus est: immo de tabulis cordis nostri oīno delēdus est. Nolo sic intelligatis. De iustis laborāt⁹ de iniq̄tate alīena ex eo q̄ recte bētis date. Nō ei corrupturi est⁹ iudicē xp̄m vt nō vos audiat cū paupibus q̄bus tollitis. Si ei depda: ris aliq̄e iualidū: tu validior ⁊ potētior: ⁊ veniret tecū ad iudicē hoiem q̄lz in hac terra hūtē iudicādi aliq̄a ptā: tē: vellet tecū cām dicere: est tu de ꝑda ⁊ spoliatiōe illa iopis dares aliq̄d iudici vt ꝓ te iudicaret iudex ille vel tibi pla: ceret: nēpe ꝓ te iudicauit: ⁊ tū tanto vis esse iusticie vt tibi displiceat. Nolī tibi talē pingere deū: noli collocare in tem plo cordis tui tale idolū: Nō ē talis de⁹ tu⁹: q̄lis nō debes ee nec tu. Si tu nō sic iudices: sed iuste iudices: etiā sic me lior est te deus tuus: non est inferior: iusticie est fons iusticie Quicq̄d boni fecisti: inde sūpsisti: ⁊ q̄cq̄d boni eructuasti: i: de bibisti. Laudas vas: q̄ hz inde aliq̄d: ⁊ vituperas fon: tē. Nolī velle elemosynas facere de fenore ⁊ vsuris. Fideli xiiij. q. v. bus dico: eis q̄bus corpus xp̄i erogam⁹ dico. Timete: cor: caꝑ. j. rigite vos: ne dicā postea: tu facis et tu facis. Et puto q̄ si fecero nō mihi debetis irasci: sed vobis vt corrigamini. Ad

Ps.liij. hoc ei valet qđ dictū est i psalmo. Irascimini ⁊ nolite peccare. Volo vos irasci: sz nō vt peccetis. Vos aūt peccetis: q̄ bus habet irasci nisi vobis? Quid ē enī hō penitēs: nisi hō irat⁹ sibi? Et accipiat veniā de seipō exigit penā: et recte Psalm.l. dicit deo. Auerte faciē tuā a pctīs meis: qm̄ pctm̄ meū ego agnosco. Si tu agnoscis: ⁊ ille ignoscet: q̄ faciebatis nolite facere. Mō licet. Sed tam si fecistis ⁊ pecunias tales habetis: ⁊ inde sacellos iplestis: inde thesaurizabitis. De malo est qđ habetis: iam nolite malū facere: ⁊ facite vobis amicos de mām̄ona iniq̄tatis. Munquid zachē⁹ de bono habebat? Legite ⁊ videte. Maior erat publicanox. i. cui vectigalia publica cōferebat. Inde habebat diuitias. Multos Luce.xix presserat: multis abstulerat: multa ꝓgesserat. Intrauit domum eī⁹ xp̄s: ⁊ venit salus sup domū eius. Sic enī ait ipse dñs. Hodie sal⁹ huic domui facta est. Sed ipsam salutē vi Ubi.s. dete. Primo desiderabat dñm videre: qz statura pusillus erat sed turba ipedīte ascēdit in arborē sycomox ⁊ vidit trāseuntē. Ille aūt aspexit eū ⁊ ait. Zachee descēde: apud te oportet me manere. Tu pēdes: sz nō te suspēdo: ħ ē nō te differo. Volebas videre transeuntē: hodie me apud te iuenies habitantē. Ingress⁹ ad eū dñs: replet⁹ ille gaudio ait Dimidiū rerū mearū do pauperibus. Ecce quō currit qui currit facere amicos de mām̄ona iniq̄tat⁹. Et ne re⁹ aliūde teneret. Si cui aliq̄d tuli: ait: q̄druplū reddā. Infixit sibi xliij. q. v. ꝺdemnationē ne icurreret dānationē. Ergo q̄ habetis ma q habet⁹. lū facite inde bonū. Aut nō habet⁹ de malo nolite acq̄rere de malo. Esto bon⁹ tu q̄ bonū facis de malo: ⁊ cū cepis bo- ni aliquid facere de malo: noli remāere tu mal⁹. Mūmi tui C cōuertunt in bonū: tu aūt remanes mal⁹? Est quidē ⁊ ali⁹ intellect⁹: nec ipm̄ tacebo. Mām̄ona iniq̄tatis diuitie sunt secult oēs vndecūq̄ sint. Undecūq̄ ꝓgregent: mām̄ona iniq̄tatis est. i. diuitie sunt iniq̄tat⁹. Quid est diuitie sunt iniq̄tat⁹? Pecunia ē quā noīe diuitiax appellat iniquitas. Job.j. Sicī veras diuitias ḡris: alie sunt. Talib⁹ iob nud⁹ abundabat: qñ in deū cor plenū habebat: ⁊ laudes deo pditis oī bus rebus tāq̄ gēmas pciosissimas ꝓferebat. De quo thesauro si nihil habebat: ipa sunt vere diuitie. Habe illas nō reprehendo: hereditas venit: pater tuus diues fuit: ⁊ dimisit tibi. Honeste acq̄sisti: de iustis laborib⁹: plenā domū hēs nō reprehendo. Tu etiā sic nō illas vices diuitias. Mā si vicis illas diuitias: amabis illas. Et si amauer⁹ illas pibis cū illis. Perdene peas: dona vt acq̄ras: semina vt metas. Mas noli appellare: qz vere nō sūt. Pauptate plene sunt: ⁊ sp obnoxie casib⁹. Quales diuitie sunt: ꝓpter q̄s latronē times: ꝓpt q̄s times seruū tuū: ne te occīso auferat ⁊ fugiat? Si vere diuitie eēnt: securitatē tibi darēt. Ergo ille sūt vere diuitie: q̄s cū habuerim⁹ pdere nō possum⁹. Et ne forte ꝓpt illas furē timeas: tibi erūt vbi null⁹ auferet. Audi dñm Mat. vj. tuū. Thesaurizate vobis ⁊ thesauros i celo: quo fur nō accedat. Tūc erūt diuitie: qñ eas migrauer⁹. Modiu ī terra sūt diuitie nō sūt: sz diuitias vocat illas mūd⁹: iniq̄tas vocat. Deus ideo mām̄ona iniq̄tatis: qz diuitias vocat iniq̄tas. Ps̄. cxl: Audi psalmū. Domine libera me de manu filioꝝ alienoꝝ liij. quox os locutū ē vanitatē: ⁊ dextera eox dextera iniq̄tat⁹. Quox filij sicut nouelle ostabilite a tuuētute sua. Filie eox ornate: circūornate vt similitudo tēpli. Cellaria eox plena eructantia ex ħ in illō. Boues eox crasse: oues eox fecūde multiplicate in itinerib⁹ suis. Non est ruina neq̄ trāsitus neq̄ clamor ī plateis eox. Audisti psalmū qualē felicitatē descripsit: sz audi qđ sit: q̄s ꝓsuit filios iniq̄tatis. Quox os locutū ē vanitatē: ⁊ dextera eox dextra iniq̄tat⁹. Ipsos ꝓposuit: ⁊ dixit felicitatē eox tm̄ sup terrā. Et qđ adiūxit Beatū dixerūt pp̄m cui hec sūt. Sz q̄ dixer⁹? Filij alienigene ⁊ nō ptinētes ad semē abrae. Ipi dixerūt pp̄m beatū cui hec sūt. Qui dixer⁹? Quox os locutū ē vanitatē Ergo vanū ē dicere btōs eē cos q̄b⁹ hec sūt: ⁊ tū ōz ab eis. Quox os locutū est vanitatē. Ab ipsis ōnr iste diuitie q̄vo ꝺ canḳ mām̄ona iniq̄tatis. Tu aūt qđ dicis? Qz illi filij alieni: qz illi quox os locutū est vanitatē: dixerunt beatū eē po Ps̄. cxl: pulū cui hec sūt. Tu qđ dicis? False sūt iste diuitie: da mi liij. hi veras. Reprehēdis ista: oñde q̄b laudas. Dis vt cōtēnā hoc: oñde qđ ꝓferā. Dicat ipe psalm⁹. Qui enī dixit: beatū dixerūt pp̄m cui hec sunt: tale nobis dat rīsum: q̄si dicere musilli: id ē ipi psalmo. Ecce hoc nobis tulisti: ⁊ nihil nobis dedisti. Ecce ista ꝓtēnim⁹: vñ viuim⁹: vñ bñ erim⁹. Qz q̄ locuti sūt: ipi de seipis recipiēt. Oēs eī diuitias babētes btōs esse dixerūt. Tu qđ dicis? Rīdet sic interrogatus et dicit. Illi dicūt diuites btōs: ego dico beatus ppls cuius dñs de⁹ eius. Audisti veras diuitias fac amicos de mām̄ona iniq̄tatis: ⁊ eris beatus ppls cuius est dñs ipse. Illi q̄n trāsimus viā: ⁊ videm⁹ amentissimos ⁊ vberes fūdos et dicim⁹. Cui⁹ ē ille fūd⁹? Asserit illi⁹: ⁊ nos dicim⁹. Beatus hō: vanitatē loq̄mur. Beat⁹ ē cui⁹ illa dom⁹: beat⁹ ē cuius ille fundus: beat⁹ est cui⁹ illud pecus: beat⁹ est cui⁹ ille seruus: beat⁹ est cui⁹ illa famula. Tollе vanitatē: si vis audire veritatē. Beat⁹ est: cui⁹ est dñs de⁹ ipsius. Hō ci cuius cū fundus iste beatus ē. sz ille cui⁹ ē de⁹. Sed vt aptissime beatitudinē rerū annuncies: dicis: q̄ beatū te fecit fund⁹ tuus Quare? Qz inde viuis. Mā q̄n laudas ꝓ magno fundū tuū ħ dicis. Ille pascit me: inde viuo. Attēde vñ viuis. Ille ē vñ viuis: cui dicis. Apud te ē fōs vite. Beat⁹ ppls cui⁹ est Ps̄. dñs de⁹ ipsi⁹. O vñe deus me⁹: o vñe deus nr̄: vt veniamus xxxv. ad te: fac nos beatos de te. Volum⁹ de auro neq̄ de argento: nec de fūdis. Volum⁹ de terrenis istis ⁊ vanissimis: q̄ de caducevite trāsitorijs. Nō loquar os nostrū vanitatē. Fac nos beatos de te: q̄ nō pdim⁹ te. Cum tenuerim⁹ tenec te pdim⁹: nec nos perim⁹. Fac nos beatos de te: q̄ beat⁹ ꝓpulus cui⁹ est dñs de⁹ ipsius. Nec trasciſ aūt si dixeris de deo: fund⁹ nr̄. Legim⁹ eī. Dñs pars hereditatis mee. Mā Ps̄. gna res fratres: ⁊ hereditas ipsi⁹ sum⁹: ⁊ hereditas nra est q̄ ⁊ colim⁹ cū ⁊ colit nos. Nulla est iuria illi q̄ colit nos. Qz si nos colim⁹ illū vt deū nr̄m: ille colit nos vt agrū suū. Et vt sciatis q̄ colit nos: audite eū quē misit vobis. Ego Joh. sū inq̄t vitis: vos estis palmites: pr̄ me⁹ agricola est. Ergo colit nos: sz si fructū reddam⁹ parat hozreū. Si aūt subtā to custode stirpes eē voluerim⁹: ⁊ ꝓ frumēto spinas pferimus nolo dicere quod sequit: ad gaudium finiamus.

De iudice iiquo q̄ nec deū timebat nec hoies reuerebat. In euāgelio ꝑm eūdē. Sermo.xxxvj.

Luce. x. Lectio sci euāgelij edificat nos ad oād̄ū ⁊ credēdū: ⁊ nō de nob: sz de dño ꝑsumēdū. Que ad oād̄ū maioz hoztatio: q̄n vt nobs de iudice iniq̄ ꝓpo nit si⁹ tudo? Judex eī iniqu⁹ nec deū timēs nec hoies reuerēs: audiuit tm̄ viduā inꝑpellātē se: vict⁹ tedio nō pietate iclinat⁹. Si q̄ exaudiuit q̄ oderat qđ rogabat: qđ nō audit q̄ vt rogem⁹ hortat? Cū ergo nob⁹ ista ecōtraria ꝓpatione dñs suaderet: lq̄ opz sp orare: ⁊ nō deficere. Ad iecit ⁊ ait. Uerūtm̄ cū venerit fili⁹ hois putas inueniet fidē in terra? Si fides deficit: oro perit. Quis enī orat q̄ nō credit? Ūn ⁊ beat⁹ apls cū ad oād̄ū exhortaret ait. Sine q̄cūq̄ iuocauerit nomē dñi salu⁹ erit. Et vt ostēderet fidē esse fontē oronis: nec posse ire riuū vbi caput aque siccatur. Adiūxit statq̄ ait. Quō autē inuocabūt in quē nō credidерūt? Ergo vt ozem⁹ credam⁹: ⁊ vt ipa nō deficiat fides q̄ ozam⁹: oremus. Fides fūdit oronē: fusa oro fidē impetrat firmitatē. Et enī ne in tentatiōib⁹ deficeret fides: ꝓpterea dñs ait. Vigilate ⁊ orate: ne intretis i tētationē. Quid ē in tētationē intrare nisi a fide exire? Intantū enī tētatio ꝓfecit: inquātū fides deficit. Et intm̄ tētatio deficit: inq̄tum fides ꝓficit. Mā vt aptius noueritis charitas vra de fide ne deficeret ⁊ piret dixisse dñm. Vigilate ⁊ orate ne intretis i tētationē eo loco euāgelij ait. Hac nocte postulauit satha nas verax eos sīc triticū: ⁊ ego rogaui prem̄ p vob⁹ ne deficiat fides vra. Rogat q̄ tuet: ⁊ nō rogat q̄ pficiat? Quid ait dñs. Cū venerit fili⁹ hois putas inuenīet fidē i tra? De qua de dixit q̄ pfecta est. Ipa ei vir inuenit in terra. Ecce plena ē dei eccl̄ia. Quis huc accedet: si nulla eēt fides? Quid nō montes transferret si plena esset fides? Attendite ipos apostolos. Dimissis oibus suis calcata spe secult dñm non sequerenk: nisi magnam haberent fidem. Et tū si plenā beLuce. x. berent fidē: nō diceret dño. Auge nobis fidē. Uide etiā vtrumq̄ illū de se confitentem. Uide fidē: ⁊ nō plenā fidē Qui cū obtulisset dño filium a malo demonio sanandum esset interrogatus vtrū crederet. Respondit ⁊ ait. Credo Mar. ix. dñe: adiuua incredulitatē meā. Credo iquit: credo dicere go est fides. Sed adiuua incredulitatē meā: ergo nō plena est fides. Sed qz non est fides superborum: sed humilium.

Luc.xviij. Dixit ad quosdā q̄ sibi iusti videbant: ⁊ spernebant ceteros: similitudinē hanc. Duo hoies ascenderunt in templū orare: vn⁹ pharisēus ⁊ alter publican⁹. Pharise⁹ dicebat. Gratias tibi deus: quia non sum sicut ceteri hoīm. Dicebat saltē sicut multi hoies. Quid ē ceteri hoies: nisi oēs pter ipm̄: Ego inq̄t iust⁹ sum: ceteri peccatores. Non sum sicut ceteri hoies: iniusti: raptores: adulteri. Et ecce tibi ex vicino publicano maioris timoris occasio. Sicut inq̄t publican⁹ iste. Ego inq̄t solus sum: iste de ceteris est. Nō sum inquit talis qualis iste: p iusticias meas quib⁹ iniqu⁹ nō sū. Jeiuno bis ī sabbato: decimas do oīm q̄ possideo. Quid rogauerit deū: quere in verbis eius: nihil inuenies. Ascendit orare: noluit deū rogare: sed se laudare. Pax est non deum rogare: sed laudare: insuper ⁊ roganti insultare. Publican⁹ aūt de longinquo stabat. Et deo tm̄ ꝑpe ꝓpinquabat: cordis ꝓsciētia remouebat: pietas applicabat. Publican⁹ aūt de longinquo stabat: sed dñs cū de ꝓpinquo attendebat. Excelsus enī dñs ⁊ humilia respicit. Ex- Psalm. celsos autē qualis erat ille pharisēus: excelsa autē a longe cxxxvij. cognoscit. Deus aūt a lōge cognoscit: sed nō ignoscit. Adhuc audi humilitatē publicani. Parum est q̄ de longinq̄ stabat. Nec oculos suos ad celū leuabat: vt respicere ñ re ꝓspiciebat. Premebat conscientia: spes subleuabat. Adhuc audi. Percutiebat pectus suū dicens. Dñe: ꝓpitī⁹ esto mihi peccatori. Ecce qui rogat. Quid mirar⁹ si de⁹ ignoscit: q̄n ipse agnoscit? Deinde de pharisēo et publicano accepisti controuersiā: audi sententiā. Audisti superbum accusatorē: audisti reū humilē: audi nunc iudicē. Amē dico vobis: veritas dicit: de⁹ dicit: iudex dicit. Amē dico vobis: descēdit iustificatus publican⁹ ille de tēplo: magis q̄m ille pharisēus. Dic dñe causam. Ecce video publicanū iu C stificatū magis de tēplo descendere q̄m pharisēum. Quero quare? Queris quare? Audi q̄re. Qz ois q̄ se exaltrat humiliabit: ⁊ q̄ se humiliat exaltabitur. Audi sententiā: cauecauſam malā aliud dico. Audisti sententiā: caue superbiā. Videant nunc: audiant ista nescio qui impie garrientes ⁊ de suis virtutib⁹ ꝑsumentes. Audiant qui dicunt. Deus me bonem fecit: iustum ipse me facio. O pelor et detestabilior pharisēo. Pharise⁹ ille superbe qudit de iustum se dicebat: sed inde ille deo gratias agebat: iustum se esse dicebat sed tm̄ deo gratias agebat. Gratias tibi deus: qz nō sum sicut ceteri hoies. Gratias tibi deus. Gratias deo agit: quia non est sicut ceteri hoies: ⁊ tm̄ tanq̄m superbus ⁊ inflatus reꝓbēditur: nō quia deo gratias agebat: sed qz velut nihil sibi addi cupiebat. Gratias tibi: qz non sum sicut ceteri ho- Job.vij. mines iniusti. Ergo tu iust⁹: ergo nihil rogas: tā plen⁹ es. Mat.vj. Ergo nō est tētatio vita hūana super terrā. Ergo iam plenis es: ergo tā abūdans. Ergo nō est quare dicas. Dimitte nobis debita nra. Quid ē ergo q̄ imple oppugnat gram si reprehendit qui superbe agit deo gratias? Et ecce post dicta controuersiā: ꝓlatāq̄ sententiā: ꝓcedunt ⁊ paruuli immo afferunk ⁊ offeruntur tangēdi. Cui tangēdi: nisi me dico? Certe infanti cui offerunk infantes tāgēdi? Cui? Sal- Luc.xix. uatori. Sed si saluatori: vtiq̄ sanandi. Cui nisi illi q̄ venit querere ⁊ saluare qđ perierat? Ubi isti perierāt: q̄tum ad Rom.v. ipsos ꝓprie attinet innocētes? Video reatū quero vnde Apostolū audio. Per vnū hoiem intrauit peccatū in orbē terrax. Per vnū inq̄t hoiem peccatū intrauit in mundū: ⁊ p peccatū mors: ⁊ ita ī oēs hoies ptransiuit in q̄ oēs pecca Luxviij. uerunt. Veniāt ergo paruuli: veniāt. Audiat dñs dicens. Sinite puulos venire ad me. Veniāt puuli: veniāt lāguidi ad medicū: veniāt pditi ad redēptorē: veniant: nēo phibeat. In ramo adhuc nihil ꝓmiserunt: sz i radice perierūt. Vēdicat dñs pusillos cū magnis. Tangat medic⁹ ⁊ pusillos ⁊ magnos. Cām puulox ꝓmēdam⁹ maiozib⁹. Loqmini p tacentib⁹: orate p flētib⁹. Si nō frustra estis maiores estote tutores: tuemini eos q̄ adhuc cām suā agere nō pnt. Cōmunis fuit pditio: sit cōmunis iuētio. Simul pieram⁹: simul veniamur in xp̄o. Dispar est meritū: sed cōis ē gratia. Nihil mali habēt: nisi qđ de fonte traxerunt. Nihil habēt mali nisi qđ de origine traxerūt. Nō eos impediant a saluter: q̄ ad id qđ traxerūt multa addiderūt. Qui maior ē Rom.v. ⁊ qđ addidisti. Ubi ei abūdauit pctm̄: ꝰpabūdauit gra.

De eo quod scriptum est in euangelio ꝑm eundem. Homo quidā descendit ab hierusalē in hierico ⁊ incidit in latrones. Sermo.xxxvij.

A Phil. iiij Jaco. iiij Mat. vj.

Gaudere nos apostol⁹ ꝓcipit: sed in dño nō i sc̄lo Quicūq̄ enī voluerit amicus esse huius seculi: (sicut sc̄ptura dicit) inimic⁹ dei reputabit. Sicut aūt nō pōt hō duob⁹ dñis seruire: sic ⁊ nemo th hoc seculo pōt gaudere ⁊ in dño. Multū iter se hec duo gaudia differunt: sunt cq̄ oīno cōtraria. Aū gaudeſ in sc̄lo: nō gaudeſ in dño. Aū gaudeſ in dño: nō gaudeſ in seculo. Uincat gaudiū in dño: donec fniaſ gaudiū i seculo. Gaudium in dño semp augeaſ: gaudiū in seculo semp minuaſ: donec finiaſ. Mō ideo ista dicunk: q̄ in hoc seculo cū sum⁹ gaudere nō debem⁹? sed ēt in hoc seculo cōstituti tā in dño gaudeam⁹. Sed ait aliqs. In seculo sum: vtiq̄ si gaudeo: ibi gaudeo vbi sum. Quid em̄? Qz es in seculo: in dño non es. Audi eundē aplm ad athenienses loquentē: ⁊ in actibus apostolox dicentē de deo ⁊ de dño creatore nostro. In illo Act. xvij. viuim⁹: mouemur ⁊ sumus. Qui enī vbiq̄ est: vbi non est? Mōne ad hoc nos exhortabat. Dñs in ꝓximo est: nihil soPhil.iiij licīti fueritis? Magnum est hoc qđ ascēdit sup oēs celos: ⁊ prim⁹ est eis q̄ adhuc versanḳ in terris. Quis est iste longinquus ⁊ proxim⁹: nisi q̄ in nobis mia fact⁹ est primus? Totū enī gen⁹ humanū est hō ille q̄ iacebat i via semiuiu⁹ a latronib⁹ relictus: quē contēpsit transiens sacerdos ⁊ leuites ⁊ accessit ad eū curandū eiq̄ opitulandū transiēs samaritanus. Et aūt narraret hoc vñ causa descēdit: quēdā querentē q̄ sint optima ꝑcepta ⁊ summa in lege: admonuit hec duo esse. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: et ex Luce. x. tota aīa tua: ⁊ diliges ꝓximū tuū sicut teipm̄. Ille aūt. Et q̄s est meus ꝓximus? Et narrauit dñs. Homo quidam descēdit ab hierusalē in hiericō. Ostendit illū quod ām̄o israelitā. Et incidit in latrōes. Que cū expoliasset ⁊ plagas ei graues irrogassent: dimiserūt eum semiuiū in via. Transit sacerdos: Jvtiq̄ genere ꝓximus: ꝓterijt iacentē. Trāsit leuites: ⁊ hic genere ꝓximus: iacentē etiā ipse contempsit. Transit samaritan⁹ genere lōginquus: mia ꝓximus: fecit qđ nostis. In quo samaritano sevoluit intelligi dñs noster iesus xp̄s. Samaritan⁹ cni custos interpretat. Rom. vj. Ideo resurgēs a mortuis iam nō moritur: ⁊ mors ei vltra nō dñabitur: q̄ nō dormit neq̄ dormitat q̄ custodit israel. Ps̄. cxx. Deniq̄ q̄n cōuitijs tāt⁹ blasphemabāt iudei: dixerūt illi Joh. viij. Nonne verū dicim⁹: q̄ samaritanus es ⁊ demoniū habes? Cū ergo duo essent cōultiosa obiecta dño: dictūq̄ illi eēt. Nonne verū dicim⁹: q̄ samaritanus es ⁊ demoniū habes: poterat respōdere. Nec samaritan⁹ sum nec demoniū hēo. Respōdit aūt. Ego demoniū non habeo. Qđ respondit re futault: qđ tacuit cōfirmauit. Negauit se habere demoniū q̄ se nouerat demoniorū exclusorē: non se negauit ifirmi custodem. Ergo dñs in ꝓximo est: q̄ dñs nobis fact⁹ est in ꝓximo. Quid tam longinquū: quid tam remotū q̄m deū ab hoibus: immortalē a mortalib⁹: iustū a pctōrib⁹? Mō loco longe: sed dissimilitudine. Mā solem⁹ etiā ita loqui: cuz de duob⁹ hoib⁹ dicimus. q̄n diuersi sunt motes. Iste longe est ab illo. Et iā si iuxta steterint: etiā si vicini⁹ inhabitēt: etiā si vna catena colligenk: lōge est pt⁹ ab ipio: lōge ē innocēs a reo: lōge ē iust⁹ ab iniusto. Si hoc ve duob⁹ hoib⁹ ōz: qđ de deo ⁊ hoib⁹? Cū ḡ lōge a nob⁹ eēt immortalis ⁊ iust⁹ tāq̄m a mortalib⁹ ⁊ pctōrib⁹: descendit ad nos vt fieret nobis ꝓximus? Ille longinqu⁹. Et qđ fecit cū haberet ipe duo bona: ⁊ nos duo mala? Ille duo bona: iusticiā ⁊ immortalitatē: nos duo mala: iniq̄tatē ⁊ mortalitatē. Si vtrūq̄ malū nostrum suscepisset: par noster fuisset: ⁊ liberatore nobis cū op⁹ haret Quid ergo fecit vt eēt ꝓxim⁹ nobis? Proxim⁹: nō hoc qđ nos: sz ꝓpe nos. Duo attēde. Just⁹ ē: immortal⁹ ē. In duob⁹ tuis malis: vna ē culpa: altera ē pena. Culpa ē q̄ iniust⁹ es pena ē q̄ mortalis es. Ille vt eēt ꝓxim⁹ suscepit pena tuā: nō suscepit culpā tuā. Et si suscepit: delēdā suscepit si facie dā: iust⁹ ⁊ immortalis: lōge ab iustis ⁊ mortalib⁹. Pctōr mortalis lōge erat a iusto immortali. Mō ē fact⁹ ille pctōr qđ tu: sed fact⁹ est mortalis quod tu. Manens iustus: fact⁹ est mortalis: suscipiendo penā ⁊ nō suscipiendo culpam: ⁊ culpam deleuit et penam. Dñs ergo in ꝓximo est: nihil sol- Phil. iiij

Universidad de ... Biblioteca

liciti fueritis. Et si super oẽs celos ascẽdit corpore:nõ re:
B cessit maiestate. Ubiq3 presens est q̃ fecit oĩa. Gaudete in
Phil.iiij dño semp. In seculo gaudiũ quod est? Gaudere de iniqui:
tate:gaudere de turpitudine: gaudere de decore: de defor:
mitate. De his ergo oĩbus gaudet seculũ. Que oĩa nõ eẽnt
nisi hoĩes voluissent. Alia sunt que faciũt hoĩes:alia sũt q̃
patiunt̃:⁊ si nolunt:fecerunt. Quid ergo est hoc seculum:⁊
qđ est gaudium seculi? Dico fratres breuiter quãtũ possũ
quãtum de⁹ adiuuat:festinãter:breuiter dico. Seculi leti:
cia:est impunita nequicia. Luxurientur hoĩes:fornicẽtur
in spectaculis nugent̃:ebriositate ingurgitent̃: turpitudĩe
fedent̃:nihil mali patiant̃:⁊ videte seculi gaudiũ. Ista ma
la que commemoraui: non castiget fames: non belli timor:
non aliquis timor:nõ aliquis morbus:nõ vlla aduersitas:
sed sunt oĩa i rerũ abundãtia:in pace carnis:in securitate
male mẽtis:eccẽ vide seculi gaudiũ. Sed nõ cogitat deus
sicut homo. Alia est dei cogitatio:alia hoĩs. Magne mise:
ricordie est nequitie impunitatẽ non relinquere:⁊ ne coga
tur in extrema gehenne dãnare: modo flagella dignat̃ ca:
stigare. Nã vis nosse nulla pena quanta sit pena: non tñ iu
sto sed peccatori:cui est tẽporalis pena ne succedat eterna.
Uis ergo nosse:nulla pena quanta sit pena? Psalmũ inter
Ps.ix. roga. Irritauit dñm peccator. Exclamauit vehemẽter:at
tendit:cõsiderauit:exclamauit Irritauit dñm pctõr. Qua
re obsecro? Quid vidisti? Qui aũt h̄ exclamauit vidit pec
catorem ĩpune luxuriantẽ:malefacientẽ: bonis abundãtẽ:
⁊ exclamauit. Irritauit dñm peccator. Quare hoc dixisti
Quid eni vidisti? Pre magnitudine ire sue non requirit.
Intelligite fr̃es christiani misericordiam dei: qñ castigat
mundũ:nõ vult dãnare mundũ. Pre magnitudine ire sue
non exquirit. Ideo non exquirit:q2 multũ irascitur. Ma:
gna est ira ei⁹. Parcẽdo seuit:sed iuste seuit. Est eni seue:
ritas:quasi seua veritas. Si ergo aliqñ seuit parcendo:bo
num est nobis vt subueniat castigãdo. Et tñ si facta gene:
Ps.cij. ris humani ꝯsiderem⁹: qđ patit̃? Non s̄m peccata nostra
fecit nobis. Filij ei⁹ sumus. Uñ hoc probamus? Mortuus
est pro nobis vnicus:ne remaneret vn⁹. Noluit esse vnus:
qui mortu⁹ est vnus. Multos ei filios dei fecit vnic⁹ fili⁹.
Emit sibi fratres sanguine suo. Probauit reprobatos:re
demit vẽditos:honorauit iniuriatos:viuificauit occisos.
Dubitas q dabit tibi bona sua: q̃ nõ dedignat⁹ est suscipe
mala tua? Ergo fr̃es gaudete in dño non in seculo.i. gau:
dete in veritate nõ in iniq̃tate. Gaudete in spe eternitatis
non in flore vanitatis. Ita gaudete ⁊ vbiq3:⁊ q̃diucumq3
hic fueritis:dñs in proximo est:nihil solliciti sitis.

¶ De verbis domini in euangelio s̄m Johannem.

¶ De eo quod scriptum est in euangelio s̄m Johannem. In principio erat verbum ⁊ verbũ erat apud deum:⁊ deus erat verbum. Et reprehensione arrianorum. Sermo.xxxviij.

A Capitulum euan:
gelij quod lectum est fratres dile
ctissimi: purũ oculum cordis in:
quirit. Dominum eni nr̃m iesum
xp̃m accepimus s̄m diuinitatem
ad cõdendã vniuersam creaturã
s̄m humanitatem ad reparandã
lapsam creaturã euãgelizante io
hanne. In ip̄o aũt euãgelio quã:
tus ⁊ q̃lis vir iohãnes fuerit inuenim⁹:vt ex dignitate di:
spẽsatoris intelligat̃ quãti p̄cij sit verbum qđ per talẽ di:
ci potuit:imo q̃ nulli⁹ sit precij quod superat oĩa. Precio
eni aut cõparatur res venalis:aut subijcitur:aut excedit̃
eam. Quando tãto quisq3 comparat quãto valet: equatur
preciũ rei q̃ cõparatur:qñ vili⁹:subijcitur ei:qñ charius:su
perat eã. Uerbo aũt dei nec equari aliquid põt:nec ad mu
tationẽ subijci:nec supponi aliq̃d. Subijci eni oĩa possunt
Joh.j. verbo dei:q2 oĩa per ip̄m facta sunt:nõ tñ subijciant̃ quasi
preciũ sint verbi:vt q̃sq3 det aliq̃d vt illud accipiat. Tñ si
dici põt ⁊ admittit nomẽ hoc ratio aliqua vel loquẽdi con
suetudo preciũ cõparãdi verbi ip̄e ꝯparator est:q̃ seip̄m ꝓ
seipso dederit huic verbo. Itaq3 qñ aliq̃d emimus:q̃rim⁹
aliquid qđ demus:vt habeam⁹ rẽ dato p̄cio quã volumus
emere. Et extra nos est qđ damus:⁊ si apud nos erat sit ex
tra nos illud qđ dam⁹ vt sit apud nos illud qđ ꝯparam⁹.
Quicquid precij inuenerit q̃ emit: aliq̃d necesse est vt tale
inueniat:vt det qđ habet:accipiat qđ nõ habet. Manet tñ
ille:a quo abscedit preciũ:⁊ accedit ad illud ꝓ quo dat p̄e
cium. Qui aũt vult cõparare verbũ hoc:q̃ vult habere non
querat extra seip̄m qđ det:seip̄m det. Qđ cũ fecerit:non se
amittit sicut amittit preciũ:qñ aliq̃d emit. Uerbum q̃ dei
propositũ est oĩbus. Cõparent q̃ possunt:possunt aũt q̃ ple
voluerint. In illo eni verbo pax:⁊ pax in terra hoĩbus bo
ne voluntatis. Ergo q̃ vult ꝯparare:det seipsum. Quasi p̄
ciũ est hoc verbi si dici aliquo modo põt: qñ nec se perdit
q̃ dat:et acq̃rit verbũ ꝓ quo se dat:⁊ seip̄m in verbo acq̃rit
cui se dat. Et q̃d dat verbũ? Non aliq̃d ab ip̄o alienũ ꝓ q̃
se dat:sed qđ ꝑ ip̄m verbũ factũ est/h̄ ei reddit̃ vt reficiat̃.
Oĩa ꝑ ip̄m facta sunt. Si oĩa:vtiq3 ⁊ hõ. Si celũ:si terra:si
mare:si oĩa q̃ in ipsis:si vniuersa creatura:vtiq3 ille mani
festius q̃ ad imaginẽ dei factus per verbũ fact⁹ est homo.
Non modo fratres tractam⁹: quomodo possit intelligi qđ
dictũ est. [In principio erat verbũ ⁊ verbũ erat apud deũ
⁊ de⁹ erat verbũ.] Ineffabiliter põt intelligi. Non verbis
hoĩs fit:vt intelligat̃ verbum dei. Tractamus ⁊ dicimus:
quare non intelligat̃. Nũc nõ dicimus vt intelligatur:sed
dicim⁹ quod impediat ne intelligatur. Est eni forma q̃dã
forma nõ formata:sed forma oĩm formatorũ. Forma incom
mutabilis:sine lapsu:sine defectu: sine tẽpore:sine locorũ su
perans oĩa: existens in oĩbus:et fundamentũ qđdam in q̃
sint:⁊ fastigiũ sub quo sint. Si dicis:q2 oĩa in illo sunt:non
mentiris. Dictũ est eni ipsum verbũ sapiẽtia dei. Habem⁹
aũt scriptũ. Oĩa in sapientia fecisti. Ergo in illo sunt oĩa ⁊
tñ q2 deus est:sub ip̄o sunt oĩa. Dicimus q̃ incõprehẽsibi
le sit quod lectũ est:⁊ tñ lectum est:nõ vt cõprehenderet̃ ab
hoĩe:sed vt doleret hõ:q2 nõ cõprehendit:⁊ inueniret vnde
impeditur a ꝯprehẽsione ⁊ remoueret ea:⁊ inhiaret perce
ptione incõmutabilis verbi:ip̄e ex deteriore in meli⁹ mu
tatus. Non eni verbũ proficit aut crescit accedẽte cognito
re sed integrũ si ꝑmanseris:integrũ si recesseris:integrum
cũ redieris:manẽs i se ⁊ innouãs oĩa. Ergo est forma oĩm
rerũ. Forma infabricata sine tpe vt diximus:⁊ sine spacijs
locorũ. Quicquid ei loco capitur:circũscribit̃. Forma cir
cũscribitur finibus:habet metas:vnde ⁊ quousq3 sit. Dein
de quod loco capit̃ ⁊ mole quadã ⁊ spacio distenditur mi
nus est in parte q̃ in toto. Facit deus vt intelligatis. Quo
tidie aũt de corporib⁹ que ante oculos nostros sunt:q̃ vide
mus:que tangim⁹:inter que sumus:possum⁹ iudicare cor
pus quodlibet in loco habere formã. Oĩe autẽ quod spa
cium loci occupat:minus est in parte q̃ in toto. Pars cor
poris hũani:verbi gratia:brachiũ. Utiq3 min⁹ est brachiũ
q̃ totũ corpus. Et si min⁹ est brachiũ:breuiorẽ locũ occu
pat. Itẽ caput q2 pars est corporis in minori loco est:⁊ mi
nus est q̃ totũ corpus cui caput est. Sic oĩa q̃ sunt in loco
minora sunt in parte q̃ in toto. Nihil tale de illo verbo sen
timus:nihil tale cogitem⁹. Non de suggestione carnis spi
ritalia imaginemur. Nõ est ille sermo: nõ est ille de⁹ minus
in parte q̃ in toto. Sed nõ potes tale aliq̃d cogitare. Ma
gis pia est talis ignorãtia q̃ p̄sumpta sciẽtia. Loq̃mur eni
de deo. Dictũ est. [Et de⁹ erat verbũ.] De deo loq̃mur q̃d
mirũ si non cõprehendis? Si eni cõprehendis:non est de⁹.
Sit pia ꝯfessio ignorãtie magis q̃ temeraria ꝓfessio scie.
Attingere aliquantũ te mẽte deũ:magna beatitudo est:cõ
prehẽdere aũt omnino impossibile. Ad mentẽ deus ptinet
intelligendus est:ad oculos corp⁹:videndũ est. Sed corp⁹
oculo cõprehendere te putas? Omnino nõ potes. Quicq̃d
eni aspicis:nõ totũ aspicis. Cuius hominis faciem vides
dorsum nõ vides eo tpe quo faciẽ vides. Et qñ dorsum vi
des eo tpe faciẽ nõ vides. Nõ sic ergo vides vt ꝯphendas
sed qñ aspicis aliã partẽ quã non videras: nisi memoria te
cũ faciat vt memineris te vidisse vnde recedis:nunq̃ te di
ceres aliquid vel in superficie comp̄hendisse. Tractas qđ
vides:v̄sas huc atq3 illuc: velut ip̄e circuis vt totũ videas.
Uno ergo aspectu totũ videre nõ potes. Et q̃diu v̄sas vt

videas ptes vides:⁊ ptexẽdo q2 vidisti alias ptes:viderĩ
totũ inspicere. Nõ aũt hic occulorũ visus:s3 memorie viuaci
tas intelligit̃. Quid ergo de illo v̄bo fratres decipi põt? Ec
ce de corporib⁹ dicim⁹ subiacẽtib⁹ oculis nr̃is:nõ illa possũt
cõprehenderi aspectu:qs ergo oculus cordis ꝯprehendit
deũ? Sufficit vt attingat:si pur⁹ est ocul⁹. Si aũt attingit
tactu q̃dã attigit incorporeo ⁊ spiritali:nõ tñ ꝯprehendit
⁊ hoc si pur⁹ est:⁊ hõ fit beat⁹ ꝯtingendo corde illđ qđ sẽp
beatũ manet:⁊ est illđ beatitudo ꝑpetua ⁊ vñ fit hõ viu⁹ vi
ta ꝑpetua. vñ fit hõ sapiẽs sapiẽtia ꝑfecta. vñ hõ fit illumi
natus:lumẽ sempitnũ est. Et vide queadmodũ tu ꝯtingẽ
do efficeris qđ nõ eras:nõ illđ qđ ꝯtingis facis esse qđ non
erat. Hoc dico. De⁹ non crescit ex cognitore:s3 cognitor ex
cognitiõe dei. Ne putem⁹ fratres charissimi q2 b̄nficiũ p̄e
stamus deo:q2 dixim⁹ p̄ciũ nos dare quodãmõ. Nõ eñ vn
de augeat̃ ille dam⁹:q̃ ⁊ te lapso integer ẽ:⁊ te redeũte inte
ger manet:patus videre vt beatificet ꝯuersos et aduersos
puniat cecitate. Qui eñ se auertit a lumĩe v̄o.i.a deo:iam
cecus efficitur. Nõdũ sentit penã s3 iã h3. Itaq3 v̄bũ dei
fratres charissimi incorpalr̃/inuiolabilit̃/incõmutabilr̃/
sine tpali natiuitate:natũ tñ intelligam⁹ a deo. Putam⁹
ne possum⁹ aliq̃ mõ ꝑsuadere q̃busdã infidelib⁹ nõ abhor:
rere a v̄o qđ ĩ nob̄ fide catholica q̃ ꝯtra ẽ arrianis:a q̃b⁹
eccl̄ia dei sepe tẽtata est:cũ carnales hoĩes facili⁹ illud ac
cipiũt qđ videre ꝯsueuerũt? Ausi sũt ei q̃dã dicere. Maior
ẽ pr̃ filio ⁊ p̄cedit eũ tpe.i. maior ẽ filio pr̃:⁊ minor ẽ patre
filius:⁊ a pr̃e i tpe p̄cedit. Et sic disputãt. Si nat⁹ est vtiq3
erat pr̃ anteq̃ fili⁹ illi esset nat⁹. Attẽdite. Adsit nobis adiu:
nãtib⁹ in orõnib⁹ vestris ⁊ pia itẽtiõe accipe cupiẽtib⁹ qđ
ip̄e donauerit:qđ ip̄e suggesserit. Assit nobis vt possimus
quoq3 mõ explicare qđ cepim⁹. Tñ fratres ãte dico. Si nõ
potuero ego explicare: nõ rõnẽ putetis sed hoĩe3 defecisse
Itaq3 vos hortor ⁊ deprecor vt oretĩ:assit mĩa dei:⁊ ita rẽ
a nobis dici faciat/vt vos exaudire op3:⁊ nos dicere. Hoc
q̃lli dicũt. Si fili⁹ dei est:nat⁹ est. Hoc fatemur. Nõ enim
D eẽt filius si natus nõ eẽt. Manifestũ est:admittit fides: ap:
probat eccl̄ia catholica/verũ est. Adiũgũt deinde. Si na:
tus ẽ patri fili⁹:erat pat̃ anteq̃ fili⁹ ei nasceret̃. Hoc respuit
fides:respuũt aures catholice. Anathematizat̃:extra est q̃
h̄ sapit:nõ ꝑtinet ad participationẽ societatẽq3 sanctorum
Ergo ait. Rõnẽ mihi redde:quõ ⁊ fili⁹ potuit nasci pr̃i ⁊
coeu⁹ et eẽ a q̃ nat⁹ ẽ? Et q̃d faciem⁹ fratres: qñ carnalib⁹
illa spiritalia intimamus:si tñ ⁊ nosipsi nõ carnales sum⁹:
q̃ carnalib⁹ ista spiritalia insinuam⁹:hodie assuefacto na
tiuitate terrena:⁊ vidẽti isti⁹ creature ordinẽ vbi successus
⁊ decessus:gignẽtes ⁊ genitos etate distinguit? Post pa:
trem ei nascit̃ fili⁹:patri vtiq3 morituro successurus. Hoc
i hoĩb⁹:h̄ in alijs animãtib⁹ iuenim⁹:parẽtes priores tpe
filios tpe posteriores. Hac consuetudine vidẽdi: carnalia
trãsferre illi ad spiritalia cupiũt:⁊ intẽtõe carnaliũ facili⁹
seducunt̃. Nõ eñ rõ audiẽtiũ seq̃tur talia p̄dicãtes s3 ꝯsue
tudo q̃ etiã inuoluit eos vt talia p̄dicarẽt. Et q̃d faciem⁹
nos? Silebim⁹? Utinã liceret. Forsitã eñ silẽdo aliquid
dignũ de re ineffabili cogitaret̃. Nã q̃cq̃d põt fari:non est
ij.Co.xij. ineffabile. Ineffabilis est aũt deus. Si eñ raptũ se dr̃ vsq3
in tertiũ celũ:ap̄ls paul⁹:⁊ dicit se audisse ineffabilia v̄ba:
q̃to magis ip̄e ineffabilis q̃ talia demõstrauit q̃ fari nõ pos:
sit cui demõstrata sũt? Itaq3 fratres:melius erat si posse:
mus tacere ⁊ dicere. Hoc h3 fides/sic credim⁹. Non potes
cape:paul⁹ es:patienter tolerãdũ donec pẽnas nutrias:ne
cũ volare in plumis volueris:nõ sit illa aura libtatis/s3 ca
sus temeritatis. Quid illi ƺ? O si haberet qđ diceret:dice
ret mihi. Deficiẽti ista excusatio est. Uict⁹ est:nescit q̃ rñde
re non vult. Ille cui h̄ dr̃:si nõ rñdeat:⁊ in seipso vict⁹ non
est:vincit̃ tñ in titubãtib⁹ fr̃ibus. Audiũt eñ fr̃es infirmi
⁊ putãt reuera nõ eẽ qđ dicat̃:⁊ forsitan verũ putãt non eẽ
qđ dicat̃:nõ tñ nõ eẽ qđ sentiat̃. Hõ eñ nihil põt dicere qđ
nõ etiã sentire possit. Põt etiã aliq̃s sentire qđ dicere non
E possit. Tñ ꝓ ꝯuata illi⁹ maiestatis ineffabilitate:ne cũ aliq̃s
similitudines ꝯ illos dederim⁹:putet nos aliq̃s ꝑ istas simili
tudines iã ꝑuenisse ad id qđ nec dici nec cogitari põt cer
te a paruulis. Et si potest ab aliq̃bus maioribus:potest ex
ꝑte in enigmate:põt ꝑ speculũ nõdũ aũt facie ad faciem
Demus ⁊ nos aliquas similitudĩes aduersus illos vnde illi
refellantur:nõ vnde illud capiat̃. Etenĩ cũ dicimus valde
posse fieri:posse intelligi:vt ⁊ natus sit ⁊ coetern⁹ sit ei a q̃
natus est:vt h̄ refellãt et q̃si falsum esse demõstrẽt:similitudi:
nes nob̄ dãt. Uñ? De creatura:⁊ dicũt nobĩ. Hõ vtiq3 erat
anteq̃ generaret filiũ:maior est filio suo. Et equ⁹ erat an:
teq̃ generaret filiũ:⁊ ouis ⁊ cetera aĩalia. Similitudines ad
hibẽt de creaturis. Quid? Nobis laborãdũ est vt et nobis
inueniam⁹ similitudĩes earũ rerũ q̃s astruim⁹? Quid si nõ in:
uenirẽ? Nõ recte possẽ dicere:natiuitas creatoris fortasse
similitudinẽ in creatura nõ h3? Quãto eñ sup̄at ea q̃ sunt hic
in eo qđ ibi est:tãto sup̄at ea q̃ hic nascunt̃ i eo qđ ibi nat⁹
est. Oĩa ꝑ deũ hic sunt. Et q̃d tñ est comparandũ deo? Sic
oĩa q̃ hic nascunt̃:illo efficiẽte nascunt̃. Et sic forsitan non
inuenit̃ aliq̃ similitudo natiuitatis ei⁹:q̃uo nõ inuenit̃:⁊ sub
stantie eius ⁊ ĩmutabilitatis diuinitatis maiestatis eius.
Qui eñ simile hic inueniri põt? Si q̃ forsitan nec natiuitatĩ
similitudo inueniat̃:nũq̃d inde oppssus sum:q2 nõ iueni simi:
tudines:creatori oĩm in creatura:cupiẽs inuenire qđ esset
simile creatori? Et reuera fratres nõ sũ inuẽtur⁹ tpales si
militudines q̃s eternitati possim cõpare. Sed ⁊ tu q̃s iue:
nisti:q̃d sũt? Quid ei inuenisti? Q2 pr̃ maior est tpe q̃ fili⁹
⁊ iõ vis vt fili⁹ dei tpe minor sit q̃ pr̃ etern⁹:q2 inuenisti mi
norẽ filiũ pr̃i tpali. Da mihi eternũ patrẽ hic:et inuenisti si
militudinẽ. Filiũ minorẽ inuenis patre i tpe:filiũ tpalem
minorẽ pr̃e tpali. Nũq̃d inuenisti mihi filiũ tpalem mino:
rẽ eterno patri? Q2 q̃ in eternitate stabilitas est:in tpe aũt
varietas. In eternitate oĩa stãt:i tpe alia accedũt:alia suc
cedũt:potes inuenire filiũ in varietate tpis:succedẽt patri
q2 etiã patri suo ip̄e successit nõ et̃no patri tpalis. Quid er
go possum⁹ fratres mei i creatura inuenire coeternũ: qñ i
creatura nihil iuenim⁹ eternũ? Inueni eternũ patrẽ i crea
tura:et inuenio coeternũ filiũ. Si aũt nõ inuenis eternũ:⁊
vincũt i tpe:sufficit vt ad similitudinẽ iueniam⁹ coeuũ. Aliđ
est eñ coeternũ:aliđ coeuũ. Coeuos q̃tidie dicimus eos:q̃
eãdẽ h̄nt mensurã tpm. Nõ alter ab altero p̄cedit tẽpore:
ambos tñ eẽ cepimus q̃s dicimus coeuos. Si poterim⁹
inuenire coeuum qđ nascit̃ ei a q̃ nascit̃:si possunt inueniri
coeua duo generans ⁊ gñatus:h̄ inuenim⁹ coeua:ibi intel:
ligimus coet̃na. Si h̄ inuenero genitũ ex eo eẽ cepisse ex q̃
cepit gñator:intelligim⁹ certe filiũ dei ex eo esse non cepisse
ex q̃ nõ cepit gñator. Ecce fortasse fratres iuenim⁹ aliq̃d i
creatura qđ de alia re nascat̃:et tñ ex eo tpe eẽ icipiat ex q̃
cepit illđ vñ nascit̃:h̄ ex eo ex q̃ illud cepit:illud ex eo ex q̃
illud nõ cepit. Hoc q̃ coeuũ:illud coeternũ. Arbitror san:
ctitatẽ vestrã iã intellexisse qđ dico nõ posse cõparari tpa:
lia eternis:sed posse ex aliq̃ tenui et parua similitudĩe coeua
coeternis. Inueniam⁹ itaq3 coeua: ⁊ de scp̄turĩ admonea: Sap.vij. vbi supra
mur ad has similitudines. Legimus in scripturis de ipsa sa:
piẽtia. Cãdor est eni lucis eterne. Itẽ legim⁹. Speculũ si:
ne macula dei maiestatis. Ipsa sapiẽtia dicta est. Cãdor ẽ
eñ lucĩ et̃ne. Dicta est ymago pr̃is. Hic capiam⁹ similitudi:
nẽ:vt iueniam⁹ coeua ex q̃b⁹ itelligam⁹ coet̃na. O arriane
si inuenero genitorẽ non p̄cedere tpaliter illđ qđ genuit:si
genitũ nõ esse minorẽ tpe illo a q̃ gñatus ẽ:iustũ est vt cõce:
das mihi posse ista coeterna inuenire i creatore:qñ coeua
in creatura inueniri potuerĩt. Iã q̃dẽ aliq̃b⁹ fratribus hoc
occurrere puto. Nã ꝑuenerũt aliq̃ ex q̃ dixi. Cãdor est eñ F
lucis et̃ne. Ignis ei lucẽ fundit:lux ab igne fundit̃. Quid
a q̃ existat si q̃ram⁹ q̃tidie cũ lucernã accẽdimus admone
mur rei cuiusdam inuisibilis ⁊ inenarrabilis : vt lucerna
aliq̃ intelligẽtie nostre in ista nocte seculi possit attẽdi. At
tẽde eũ q̃ lucernam accẽdit. Nõ accẽsa lucerna nõdum est
ignis nõdũ est et fulgur q̃ ab igne exit. Interrogo aũt ego
⁊ dico. Fulgur ab igne existit:an ignis a fulgure? Oĩs aĩa
mihi rñdet (voluit ei de⁹ iseminare oĩ aĩe initia intellect⁹:
initia sapiẽtie.) Oĩs mihi aĩa rñdet ⁊ nẽo dubitat q splen
dor ille de igne existit:nõ ignis de splendore. Ponamus q̃
ignẽ patrẽ illi⁹ splẽdoris:q2 iã p̄locuti sum⁹ coeua nos que
rere:nõ coeterna. Si lucernã accẽdere cupio:nõdũ est ibi
ignis:nõdũ et ille splẽdor. Mox aũt vt accendero: simĩ cum
igne ⁊ splẽdor existit. Da mihi h̄ ignẽ sine splẽdore:⁊ credo
tibi patrẽ fuisse sine filio. Attẽdite. Dicta est vt tãta res po
tuit a nobis dici. Dño adiuuãte itẽtionẽ orõnis vestre et
ꝑparationẽ cordis vr̃i excepistĩ:q̃tũ cape potuistĩ Illa tñ

ineffabilia sunt. Nihil dignū putetis dictū: vel eo ipso q̄ coeuis coeterna cōparank:tpalis semp manētib⁹ extingui bilia incōparabilib⁹. Sz q: dict⁹ filī⁹ z ymago patris:ac cipiamus z aliquā silitudinē hinc in reb⁹ lōge differētib⁹ vt plocuti sum⁹. Jmago existit de speculo hois intuentis speculū. Nō nobis pōt suffragari ad euidētiā ret hui⁹ quā explicare vtcūq; conamur. Exem ꝺz mihi. Jlle q̄ attendit speculū tā vtiq; erat:etiā nat⁹ erat. Existit imago vt aspector extiterit. Nā ille q̄ inspicit erat:z antecē accederet ad speculū. Quid ḡ inuenimus vñ possimus eruere talem si militudinē:sicut eruim⁹ de igne z splēdore? Faciam⁹ ꝺ aīo facile nostis quēadmodū aq̄ corpozā sepe reddat imagines. Hoc dicim⁹:qñ qsq; vel trāsit sup aquam vel stat: videt ibi imaginē suā. Ponam⁹ q̄ aliq̄ sup aquā natet:vl virgultū aut herbā:none cū imagine sua nascit? Wox vt incipit existere:incipit cū illo existere imago ei⁹:nō precedit nascēdo imaginē suā:nō mihi ostēdit natū ee aliq̄d super aquā:z postea apparuisse imaginē ei⁹: cū illud sine imagine pri⁹ non apparuisset:sed nascit cū imagine sua:z tū imago ab illo:nō illud ab imagine. Nascit ḡ cū imagine sua:z simul esse incipiūt virgultū z imago eius. Nūq̄d nō fater imaginē esse de illo virgulto:non virgultū de imagine? Denitā ḡ de virgulto illo cōsteris imaginē. Jtaq; z generās et q̄ genitū est simul esse ceperūt. Ergo coeua fuit:si semp virgultū:semp z imago de virgulto. Ꝺ autem de alio est: vtiq; natū ē. Potest ḡ semp esse generās:z semp cū illo q̄ de illo natū est. Jbi em exultabamur/ibi laborabam⁹ quo intelligerek sempiterna natiuitas. Ergo filī⁹ dei ℞m ꝺ ꝺz q̄ pater est q̄ hz de q̄ fit:nō ℞m q̄ p̄ior eēt p̄ et postea filī⁹. Semp pater:semp filī⁹ de patre. Et q: q̄cq̄d de aliquo est: natū est. Semp igit filī⁹ nat⁹:sēper pater:semp imago de illo/quo imago illa virgulti:z de virgulto nata ē:z si semp virgultū:sp nata esset z imago de virgulto. Nō potuisti inuenire coeterna genita eternis genitorib⁹:z inueniſti coeua nata tēporalib⁹ gignētib⁹. Jntelligo coetnū filiū natū eterno gignēti. Ꝺ ei ē tpale coeuū: ꝺ ē eko coeternū. Hic etiā est modicū q̄ aduertat fratres ꝓpter blasphemias. Semper em ꝺz. Ecce dediſti silitudines: sed splēdor qui fūdit de igne min⁹ lucet q̄z ipse ignis:z imago virgulti minus vtiq; hz ꝓpriet⁹ q̄ illud virgultū vñ imago est. Habēt istā silitudinē:sed nō hñt oīmodo eqlitatē:q̄re nō videtur esse eiusdē substātie: Quid ḡ dicemus: Ecce intellexi eternū patrē:itellexi coeternū filiū. Tū sicut effusum splēdorē min⁹ lucentē igne:aut sicut effusam imaginē min⁹ q̄z virgultū existētē dicim⁹? Nō. Sed eqlitas oīmoda ē. Nō credo ait:q: nō inueniſti silitudinē/sz credo apl'o:q̄ potuit videre q̄ dixi. Ait enī. Nō rapinā arbitrat⁹ē eē eqlis deo Eqlitas oīmō ꝑfigit. Et q̄d dixit? Nō rapinam. Quare? Qz illq̄ est rapina q̄ alienū est. Tū ex istis duab⁹ collationib⁹ z generib⁹ duob⁹ silitudinē fortassis inuenim⁹ in creatura:quo intelligam⁹ filiū coeternū patri:z nequaq; minorē. Sed nō illud possumus inuenire in vno gñe silitudinē. Jūgamus ambo genera:vnū vñ ipi dāt silitudines:z alterū vñ nos dedim⁹. Dederūt em silitudines illi ex his q̄ nascunk in tpe z precedunk tpe ab eis a q̄b⁹ nascunk:sicut hō de hoie. Maior ille tpe p̄ior nat⁹:sz tñ hō z homo id ē eiusdē substātie. Nō enī hoiem generat/z equ⁹ equū:et pecus pecudē. Ad eandē substantiā generat ista: sed nō ad id tēpus. Diuersa sunt tpa/sed non sunt diuersa natura. Quid ergo hic laudam⁹ in ista natiuitate: Certe eqlitatē natura. Quid aūt deest: Eqlitas tpis. Teneam⁹ ℞vnū q̄b laudak:id ē eqlitatē nature. Jn illo aūt gñe silitudinū quod nos dedim⁹ de splēdore ignis:z de imagine virgulti eqlitatē nature nō inuenis:inuenis coeuitatē. Quid hic laudam⁹? Coeuitatē. Quid ꝺest: Eqlitas nature. Cōiuge q̄ laudas Jn creaturis ei deest aliq̄d q̄b laudas:i creatore deesse nihil p̄t:q: q̄b inuenis in creatura:a creatore artifice ꝓcessit. Quid ergo in coeuis? Nōne hoc deo vādū q̄b ibi laudas? Ꝺ autē deest nō tribuēdū maiestati:in qua null⁹ defect⁹ ē. Ecce offero tibi genitis coeua gignētia. Laudas ibi coeuitatē:sed disparilitatē reprehēdis. Ꝺ reprehēdis nolit tribuere deo/q̄b laudas tribue. Et tribuis illi ex isto gñe similitudinū ꝓ coeuitate coeternitatē:z coetern⁹ sit nat⁹ cū eo a quo natus sit. De alio autē similitudinū genere q̄ z ipsa creatura dei est z ꝺz laudare creatorē:q̄d ibi laudas Equalitatē nature. Jam ꝓpter illā distinctionē ꝺderas coeternitatē:da ꝓpter istā eqlitatē:z ꝓfecta natiuitas eius dē substātie. Quid enī demēti⁹ fratres mei q̄z vt in aliquo laudē creaturā q̄b nō sit i creatore? Laudo i hoie eqlitatē nature:z non credo i eo q̄ fecit hoiem: Ꝺ de hoie nati⁹ est hō est:z q̄b de deo natū est nō id erit q̄b ille de q̄ natum est? Laudēr ḡ creatorē oīs opa sua. Jnuento ꝭ coeuū: cognosco ibi coeternū. Hic eqlitatē inuento nature:ibi intelligo equalitatē substātie. Totū ḡ ibi:q̄b hic ex partibus singulis z reb⁹ singulis inuenik. Totū ḡ simul et nō ꝭ solū q̄b in creaturis totū inuenio ibi:sz tāq; i creatore:quāto amplius q̄b hec visibilia:illa inuisibilia:hec tēpalia:illa eterna hec cōmutabilia:illa incōmutabilia:hec corruptibilia:illa incorruptibilia. Postremo i hoie ipo ea q̄ inuenim⁹ bō z bō duo homies sunt:ibi pater z filī⁹ vn⁹ de⁹. Nō deo nostro gras ago inenerrabiles:q: ex ꝭ loco scrupulosissimo e labo rio sissimo infirmitate meā liberare dignat⁹ est:pet etibus vobis. Ante oīa tñ ꝙuate ꝭ quicq̄d de creatura potuimus colligere:aut sensu corporis:aut cogitatiōe animi:inenarrabiliter trāscēdere creatorē. Sed vis illū mēte contingere:purga mēte:purga cor tuū. Mūdū fac oculū. vnde illud q̄cq̄d est possit attingi. Mūdū fac oculū cordis. Beati cor mūdo corde:qm ipsi deū videbūt. Nō aut mūdato corde q̄d potuit misericordi⁹ ꝓcurari aut donari ab eo nisi vtilud ℞bū de q̄ tāta z tā multa dixim⁹ z nihil dignū dixim⁹ nisi vt illō ℞bū p q̄ facta sūt oīa fieret q̄ nos sumus: vt attingere possimus illō q̄ nō sum⁹? Nō enī de⁹ sumus: sz possumus mente vel cordis acie interiore videre deū. Purgetis acies nre obtrite:obtuse:infirmitate deiecte cupiāt videre: se d in spe sum⁹ in re nōdū sum⁹. Filī dei sumus. Nec dum apparuit quid erim⁹. Scimus q: cū apparuerit similes ei erim⁹:qm videbim⁹ eū sicut ē. Hoc nobis ꝓmittit. Sed vt pueniam⁹ si nōdū possum⁹ ℞bū videre dīi:audiamus ℞bū carnē/q: carnales facti sum⁹:audiamus ℞bū carnē factū. Jdeo em venit:nō suscepit infirmitatē nostrā vt possis firmā locutionē capere dei portantis infirmitatē tuā. Et vere dictū ē lac. Lac enim dat pueris:vt cibum sapiētie det maioribus. Lactare patiēter:vt q̄dē pascaris. Quō em fit ēt lac q̄ lactantur infantes? Nōne eos erat in mēsa? Sz iualid⁹ē infans ad comedēdā escā:que i mēsa est. Quid facit mulier? Incarnat escā:z cōficit lac de ipsa. Cōficit nobis q̄b cape possim⁹. Sic ℞bū caro factū ē: vt lacte quuli nutriremur:q̄ ad cibū q̄dē eram⁹ infantes. Verū ꝭ interest q: q̄ cibū mater incarnatū lac facit cibi⁹ in lac cōuertit. Jncōmutabiliter aūt manēs ℞bū carnem assumpsit:vt eēt quodāmodo ꝓtextū. Quid ē nō corrupet Nō cōmutauit vt p habitū tuū tibi loquerek:nō in bonum trāsmutat⁹ atq; puersus. Jncōuertibilis em z incōmutabilis z oīno inuiolabilis manēs:fact⁹ est q̄b tu ad te:q̄b ipse ad patrē. Ipse em infirmis q̄d dicit vt possint recuperato visu ℞bū ex aliq̄ ꝓte attingere:p q̄b facta sunt oīa? Elenite ad me oēs q̄ laboratis z onerati estis:z ego reficiam vos. Tollite iugū meū supvos:z discite a me q: mitis sum z humilis corde. Quid mgr̄ fili⁹ dei:sapiētia dei p quē facta sūt oīa cōcionat? Vocat hūanū gen⁹ z ꝺt. Venite ad me oēs q̄ laboratis z discite a me. Putabas forte dicturā sapiētia dei. Discite quō celos feci z astra. Nīa ēt in me aliq̄s fierunt nūerata erāt:quō i ℞tute rōnū icōmutabiliū ēt capillivi nūerati sūt. Hec putabas z talia eē dicturā? Non. Ꝺ put illud. Em mitis sū z humilis corde. Ecce q̄b capiatis: videte fratres: certe parū ē. Ad magna nos tēdimus: parua capiam⁹ z magni erim⁹. Dis capere celsitudinē dei: capi pri⁹ hūilitatē dei. Dignare eē hūilis ꝓpter te:q: de⁹ dignatus ē hūilis eē ꝓpter eūdē te:nō enī ꝓpter se. Cape ꝭ humilitatē xp̄i:disce humilis eē:noli supbire. Confitere infirmitatē tuā:tace patiēter ante medicū. Cū ceperis hūilitatē ei⁹:surgis cū illo:nō q̄si et ipe surgat ℞m q̄b ℞bū est:ꝭ nō potius vt magis magisq; a te capiat. Jntelligebas primo titubāter atq; hesitāter:itelligis postea certius z clarius. Nō ille crescit:sz tu ꝓficis:z q̄si tecum videk surgere. Sic

est fratres. Credite preceptis dei:z facite illa:z dabit vobis robur intelligētie. Nō ꝑsumatis z quasi anteponatis scientiā precepto dei:ne inferiores nō solidiores remaneatis. Arborem attendite. Petit ima ꝓtus vt sursum excrescat. Figit radicē i humili vt verticē tēdat ad celū. Nūq̄d nitit nili ab humilitate tua? Jtē sine charitate:sine humilitate vis excelsa ꝓpehēdere:sine radice auras petis. Ruina est ista:nō incremētū. Habitāte christo per fidem i cordibus vestris in charitate radicamini atq; fundamini:vt impleamini in omnem plenitudinem dei.

¶ De eo q̄b scptū ē in euāgelio ℞m eūdē. In mūdo erat z mūdus per ipm factus est:et mundus eum non cognouit. Sermo. xxix. In quo nos admonet patos esse ad expectādū nouissima. tē.

Mattei. xxiij. Rom. vj. Joh. j.

Omin⁹ nr̄ ihesus xp̄s z venit ad homies z absces sit ab hoib⁹ z vētur⁹ est ab hoies. Et tū ꝭ erat qñ venit:nec recessit qñ abscessit:z ad eos vētur⁹ est q̄b⁹ dixit. Ecce ego vobiscū sum oīb⁹ diebus vsq; ad cōsūmationē seculi. Scōm formā ḡ serui quā suscepit p nobis:quod ā tpe nat⁹ est:occisus ē z resurrexit:et iā nō moritur:nec mors illi vltra nō dñabit. Scōm diuinitatē aūt q̄ eqlis est p̄ri:[in ꝭ mūdo erat:z mūdus p ipm factus est: z mūdus ipm non cognouit. ¶ De hoc auditis mō euangeliū q̄d monuerit nos vel admonuerit:cautos nos faciēs:et volēs eē expeditos z patos ad expectādum nouissima: vt post nouissima q̄ sūt in ꝭ seculo metuēda succedat reqes q̄ nō hz finē:bti q̄ ꝓncipes facti fuerit. Erūt aūt tūc securi:q mō nō sūt securi:z itaq; tūc timebūt:q mō timere nolūt. Ad hāc expectationē z ꝓpter hāc spē xp̄iani facti sumus. Mō ne spes nostra nō est de seculo? Nō amem⁹ seculū. Ab amore seculi hui⁹ vocati sum⁹:vt aliud seculū sperem⁹ z diligamus. Jn hoc abstinere nos debem⁹:ab oīb⁹ illicitis cōcupiscētijs:ꝭ est lūbos accinctos hre debem⁹:z feruere z lucere in operib⁹ bonis: ꝭ est lucernas ardētes in manibus hre. Dixit ei ipe dñs discipulis suis alio loco euāgelij. Remo accēdit lucernā z ponit eā sub modio:sz sup cādelabrū vt luceat oīb⁹ q̄ i domo sūt. Et vt oñderet vñ dicebat:sub tecit ait. Sic luceat lux vra corā hoib⁹ vt videāt bona facta vestra:z glorificent patrē vestrū q̄ in celis est. Jdeo lūbos nros accinctos eē voluit z lucernas ardētes. Quid est lumbos accinctos? Declina a malo. Quid est lucere? Quid est lucernas ardentes hre? Hoc ē z fac bonū. Quid est q̄b adiūxit z ait. Et vos similes estote hoibus expectātib⁹ dñm suum q̄n reuertat⁹ a nuptijs:nisi q̄b in illo psalmo sequit. Jndre pacē z pseqre eā: Hec tria:hoc est abstinentia:a malo:z opatio boni:z spes ꝓmisi eterni cōmemorata sūt in actib⁹ apl'oꝝ:vbi scriptū est. Qz docebat eos paul⁹ de ptinētia:q̄ est spes vite eterne. Ad ptinētiā ptinet. Sint lūbi vr̄i accincti. Ad iustitiā ptiet. Et lucerne ardētes. Ad expectationē dñi ptiet. Que est spes vite ekne. Ergo declina a malo:hec est ptinētia:hic sunt lumbi accincti. Et fac bonū hec est iustitia:he sūt lucerne ardētes. Quere pacem z seqre eā:hec ē expectatio futuri seculi. Ergo sic⁹ estote boib⁹ expectantib⁹ dñm suum:qñ veniat a nuptijs. Hūtes aūt ista ꝓcepta z ꝓmissa:q̄d q̄rim⁹? terra dies bonos: vbi eos inuenire nō possum⁹? Scio ei q: eos q̄rit⁹ qñ aut egrotatis aut tribulatiōib⁹ est⁹ q̄ abūdāt in ꝭ scło:qñ qñ etas ℞git ad finē:z senex plen⁹ ē q̄rek z nullis gaudijs: iter oēs tribulatiōes q̄b⁹ cōterit gen⁹ būanū nō q̄rūt homies nisi dies bonos:z vitā volūt longā quā hic hre nō possūt:q: lōga bona vita tāta breuitate ꝓtrigit ad vniuersi seculi illi⁹ latitudinē:qñ si vna gutta ad vniuersū mare comparetur. Quid ḡ ē vita hoiꝭ:ēt illa q̄lōga dicit? Longā vitā dicūt q̄ in seculo isto breuis est:z sicut dixi:abūdāt gemit⁹ vsq; ad decrepitā senectutē. Hoc totū modicū z breue ē:z tñ quō q̄rit ab hoib⁹:quāta diligētia:quāto labore:quanta cura: quāta vigilātia:quāto ope q̄rūt hoies vt diu hic viuāt z se nescant? Jām aūt diu viuere:q̄d est aliud nisi ad finē currere: Habuisti hesternū diē:hre vis z crastinū diē. Sed cū dies iste transierit z crastin⁹:min⁹ illū habes. Jdeo optas vt lucescat dies:vt ꝓpiquet tibi q̄ tu nō vis puenire. Erbi bes aliquā solēnitatē amicis tuis audis ibi a bō optātib⁹ subtibi:miros annos vitas:z veniat q̄b illi dixerūt. Quid:

Ut veniāt anni z anni:z nō vis vt veniat finis ānorū. Studia tua cōtraria sūt: Ambulare vis:et pueire nō vis. Ext̄ vt dixi si tāta cura inest hoibus vt quotidianis magnis ppetuisq; laboribus cuplāt vt tardius moriank:quāta cura agendū ē vt nūq̄ moriank? Jnde nēo vult cogitare. Quotidie q̄runt in isto seculo dies dont vbi nō inueniunk:z nēo vult sic viuere vt illuc puenīat vbi iueniūt. Jdeo eadē scriptura admonet z dicit. Quis ē hō q̄ vult vitā:z diligit dies videre bonos? Sic interrogauit scptura vt sciret q̄d illic rūderet:sciēs q̄ oēs hoies vitā q̄rerēt z dies bonos. Pro desiderio ipsoꝝ interrogauit:tāq; sibi de oim corde respōderet. Ego volo. Sic dixit. Quis ē hō q̄ vult vitam et diligit dies videre bonos? Quēadmodū etiā ista hora q̄ vobis loquor:cū audistis me dixisse. Quis ē hō q̄ vult vitā:z diligit dies videre bonos:oēs rūdistis i corde vr̄o. Ego. Nā z ego q̄ vobiscū loquor:vitā volo z dies bonos. Quod queritis vos:hoc q̄ro z ego. Quō si aurū nobis oīb⁹ esset necessariū:z ego ad aurū via vobiscū puentre volēs:z cēt aliqui bi in agro vestro i loco vre potestat⁹ subdito: z videre vos q̄rētes aurū:z dicerē vobis:q̄d q̄ritis: rūderet⁹ mihi aurū et ego vobis dicerē:aurū q̄ritis z ego aurum quero:q̄b q̄ritis z ego q̄ro:sed nō ibi q̄ritis vbi possumus inuenire. Ergo audite me:vbi possumus inuenire vobis non tollo:locū vobis ostēdo:imo seqmur oēs eū q̄ nouit vbi sit q̄b q̄rimus Sic z nūc:qz desideratꝭ vitā z dies bonos:nō possum⁹ vobis dicere:nolite desiderare vitā et dies bonos:sed illud dicim⁹:nolite et hic q̄rere i ꝭ scło vitā et dies bonos:vbi boni esse nō possūt. Nōne vita ipsa morti subdita est: Dies autē ipi ꝓperates trāseūt:qz hodiern⁹ dies hesternum exclusit Crastin⁹ iō nascit:vt excludat hodiernū. Jpi dies nō stāt tu q̄re cū illis vis stare? Desideriū ergo vestrū q̄ vitā vult⁹ et dies bonos:nō solū nō reprimo:sed etiā vehemēti⁹ accēdo. Porro si q̄rite vitā:q̄rite dies bonos:sed vbi possūt inueniri:ibi q̄rank. Multis ei audire mecū ꝑsiliū eius q̄ nouit vbi sint dies bonī:z vbi sit vita: Audite nō a me:sed me cū simul. Ait ei nobis q̄dā. Veite filij audite me:z ꝓcurabo vos timorē dñi docebo vos. Et quā rem vult docere:z cui rei vtilis est timor domini. Sequit Quis ē hō q̄ vult vitā z diligit dies videre bonos? Respōdem⁹ oēs. Nos volum⁹. Quid sequit audiam⁹. Cohibe linguā tuam a malo:z labia tua ne loquātur dolū. Modo dic Ego tādudū q̄n dicebā. Quis ē hō qui vult vitā:z diligit dies videre bonos:oēs respōdebam⁹. Ego. Deia rūdeat mihi aliq̄s. Ego. Ergo cohibe linguā tuā a malo:et labia tua ne loquātur dolū. Dic mō. Ergo dies bonos z vitā vis cohibere linguā tuā nō vis a malo:z labia tua ne loquāt dolū? Ad mercedē alacer:ad op⁹ piger z cū nō opanti reddit merces:vtinā i domo tua:vel operāti mercedem redderes. Nā scio q: ñ opāti nō reddis. Quare. Qz nihil opāti nihil debes. Et de⁹ posuit mercedē. Quā mercedē. Vitā ſi dies bonos q̄s oēs desideram⁹:ad q̄s dies oēs conamur venire Promissā mercedē datur⁹ē. Quā mercedē? Vitā z dies bonos? Et q̄ sūt dies boni? Vita sine fine:reqes sine labore. Magnā mercedē ꝓposuit. Jn tāta ꝓposita mercedevideam⁹ q̄d iussit. Jā em mercedē tā tē pollicitatiōis z amore mercedis accēsi:parem⁹ iussiōi ei⁹ vires nras:latera:lacertos. Qua si iussurus est onera grādia nos portare:forte aliq̄d fodere:forte aliquā machinā erigere? Nō iussit tibi rē laboriosā:sz mēbrū q̄ inter oīa mēbra cito moues:ipm tibi ꝓcepit. Cohibe linguā tuā a malo. Nō ē labor erigere fabricā:z labor ē tenere liguā? Cohibe linguā tuā a malo. Noli loq̄ mēdaciū:noli loq̄ crimiatiōes:noli loq̄ calūnias noli loq̄ falsa testiōnia:noli loq̄ blasphemias. Cohibe linguā tuā a malo. Vide q̄d tu rascer is:si q̄s de te male loq̄k. Quō irascer is alteri q̄n de te male loq̄k:sic irascere tibi q̄n de altero male loq̄ris. Labia tua nō loquāk dolū. Nō ē it⁹ in corde tuo:hoc dicak forās. Nō aliud pect⁹ tegat:z aliud lingua ꝓferat. Declina a malo z fac bonū. Nā quō dictur⁹ si ei. Melti nudū:q̄ adhuc spoliare vult vestitū? Nā q̄ ꝓmitt cluē suū:quō habet suscipere peregrinū? Ergo per ordinē:ꝓtius declina a malo z fac bonū: pri⁹ accige lumbos tuos:z tūc lucernā accende. Et cū hoc feceris:securos expectes vitam z dies bonos:q̄re pacē et seqre eā:z tunc bona

Luce. xij.

fronte dices dño. Feci qđ iussisti: redde qđ promisisti.

De eo quod scriptū est in euangelio ꝑm eūdē de nathanael. Cum esses sub arbore fici vidi te. Sermo. xl.

A Quod dictū audiuimus a dño ihesu christo nathanael: si bñ intelligamus: nō ad ꝑm pertinet solū Ipse quippe dñs tetigit sub ficu vidit ome gen̄ humanū. Isto ei loco intelligit per arborē fici significasse pctm. Nō vbiq; hoc significat: sz hoc loco vt dixi: e a scz significādi cōgruētia qua nostis primū hominē qñ peccauit: folijs ficulneis fuisse sub tectū. His folijs em̄ pudēda texerūt: qū de peccato suo erubuerūt: et que deus in illis mēbris: ipsi sibi pudēda fecerūt. Nō em̄ erubescēdū est de ope dei: sed cōfusionē pcessit cā peccati. Si non precessisset iniq̄tas: nūq̄ erubesceret nuditas. Rudi ei erāt: a nō cōfundebant. Nō em̄ cōmiserāt vñ cōfunderent. Hoc aūt q̄re dixit: vt p ficū intelligam9 significatū eē pctm̄: Quid ē ergo. Cum esses sub ficu vidi te: Cū esses sub pctō vidi te. Et ad rē qđē respiciēs gestā: recordat9 ē nathanael se fuisse sub ficu: vbi nō erat xp̄s. Nō aūt ibi erat ꝑsentia corpali Sciētia vō spiritali vbi nō est: Et quo sciebat se solū fuisse sub ficu: vbi dñs xp̄s nō erat: dixit et ⌊Cū esses sub arbore ficus: vidi te⌋ Et agnouit i illo diuinitatem: a ex qua mauit ⌊Tu es rex isr̄l. Dñs ait. Q: dixi: vidi te cū esses sub arbore fic9 inde miraris: maiora horum videbis. Que sunt ista maiora: Et dixit. Videbis celū apertū: a ag̃elos dei ascēdētes a descendētes sup filiū hois ⌋Recolamus veterē historiā pscriptā in libro sancto: id est in genesi. Q̄ iacob obdormiuit lapidē ad caput posuit: a i somnijs vidit scalā a terra ptingētē vsq; ad celū: a dñs incūbebat sup eā. Angeli aūt ascēdebat a descēdebat p eā. Hoc vidit iacob. Somnū hois nō scriberet: nisi magnū in illo aliquid figuraret Deniq; ipe iacob qz intellexit qđ viderit: posuit ibi lapidē et pfudit oleo. Nā agnoscit9 christma: agnoscite et xp̄s. Ipe ē ei lapis quē reprobauer̄t edificātes: ipse fact9 ē in caput āguli. Ipse ē lapis de q̄ ipe dixit. Quicunq; offenderit in lapidē illū: cōquassabit: sup quē vo venerit lapis ille: cōterit eū. Q fendit in iacentē: veniet aūt sup eū. Cū aūt venerit de alto iudicare viuos a mortuos: ve iudeis: qz cū iacet hūiliter xp̄s: offenderūt i eū. Nō ē dict̄ hō iste a deo: q̄ soluit sabbatū. Si filī9 dei est descēdat de cruce. Insane ias cet lapis: a iō rides. Sed cū ri des: cecus es. Cum cec9 es offēdis. Cū offendis: cōquassaris. Cū quassat9 fueris illo mō iacente: ponēs vēiēte dsuperterr̄. Ergo vnxit lapidē iacob. Hūqd idolū fecit: Significauit: non adorauit. Modo aūt istū nathanaelē attēdite: per cui9 occasionē dñs ihesus exponere nobis voluit visionē iacob. Nosti q̄ i schola xp̄i eruditi est̄: iacob ipm eē et israel. Duo sunt noīa: nā hō vn9 fuit: Primū nomē iacob qñ nat9 est accepit: qđ iterpretatur supplātator. Q aūt illi gemini nati sūt: prior nat9 ē frater esau: et inuēta est man9 illi9 minoris: maioris i pede Tenebat pedē fratri suo ꝓcedēti nascēdo postea a ipe secutus ē: et ꝑ̄ꝓ̄ h factū: q̄ plātā tenuit fratri suo appellat9 est iacob. i. supplātator. Postea vo cum rediret de mesopotamia: luctat9 est cū eo angelus i via. Quevirt9 ꝓpari pōt angeli et hois: Ergo mysteriū ē: ḡ sacramētū est: ergo ꝓphetia est: ḡ figura est: ḡ intelligam9. Videte eiñ etiā luctaminis modum. Magna significatio: vt p̄ualuisset hō angelo. Tenuit illū: tñ ipe hō eū quē vicerat tenuit. Et ait illi. Nō te dimittā: nisi bñdixer̄s mihi. Q victor a victo bñdiceb tur xp̄us figurabat. Angel9 ḡ ille q̄ itelligit dñs iesus: ait ad iacob. Jā nō vocaber̄s iacob: sz erit nomē tuū israel: qđ ē interptatū: videns deū. Deide tetigit neruū femoris ei9: id est latitudinē femoris a aruit et: a fact9 ē claud9 iacob. Ipe ē ille vict9. Tātū potuit vict9 vt femur tangeret: a claudū faceret. Ergo si volēs vict9 est. Potestatē ei habuit ponēdi virtutē suā: et ptātē habuit assumēdi eā: ira scit vict9 q̄ nō ira scit crucifixus. Nā et bñdixit eū dicēs. Non vocaberis iacob: sed israel. Tūc supplātator fact9 est: videns deū. Et tetigit sicut dixi: femur eius: et fecit eū claudicare. Attēdite in iacob populū iudeorū in illa milla sequētiū et preceden tiū iumētū dñi: q̄ iuncti aplis adorabāt dñm a clamabant Osanna filio dauid: bñdict9 q̄ venit i noīe dñi. Ecce iacob bñdict9. Jam claudus in eis remāsit: quo iudei sunt. Latitudo em̄ femoris: significat multitudinē gñis. De quib9 psalm9: cū gētes crediturās ꝓphetasset dicens. Populus quē nō cognouit fuluit mihi: in auditu auris obediuit mihi. Nō ibi fui et audit9 sū: affui et occisus sū. Ppl's quē nō cognouit fuluit mihi: in auditu auris obediuit mihi. Jgit fides ex auditu: audit9 aūt ꝓbū xp̄i. Et sequit. Filij alieni mētiti sūt mihi: de iudeis. Filij alieni mentiti sunt mihi filij alieni iueterauer̄t: a claudicauerūt a semitis suis. Bē signauit vob iacob: a bñdictū et claudū. Verū ex hac occasiōe nō ē ꝓterēdū: qđ pōt fortasse sua spōte vim aliquē cō mouere. Quid sibi vult qđ ꝓmutatū ē nomē abrae aut bmodi iacob: Nā a ipse abrā vocabat ꝑ us: et de mutauit illi nomē a dixit. Nō vocaber̄s abrā sed abraā. Ex illo nō ēvocat9 abrā. Querite in scriptu ris: a videbit̄s qđ antecēpit ac cipet aliū nomē: nō est vocat9 nisi abrā: postea quā accepit nō ē vocat9 nisi abraā. Iste aūt iacob qñ accepit aliud nomē: eade ē verba audiuit. Nō vocaberis iacob ꝑ israel. Que rite scripturas a videte qz vtrūq; vocat9 ē semp: a iacob a israel Accepto alio noīe abraā: nō aliū ē vocat9 nisi abraā. Accepto āt alio noīe iacob: a iacob vocat9 ē a israel. Nomē abrae i ꝑ seculo explicādū fuit. Hic ē ei fact9 ꝑ mirā ḡtiā: vñ nomē accepit. Nomē autē israel ad alterū scīm ꝓtinet qđ videm9 deū. Ppl's aūt: ppl's xp̄iano9 i ꝑ tpe: a iacob ē a israel. Jacob i re: israel in spe. Supplātator ei fratris ꝑ ppl's minor̄ ppl'i maior̄s. Hūqd nos supplātauimus iudeos: Sz supplātatores dicimur illior: qz nō i cā sūt supplātati. Illi excecati eēnt: xp̄m nō crucifigerēt. Si xp̄s nō crucifigeret: sanguis ille pctosus nō fūderet. Si sanguis il le nō fūderetur: orbis terraꝝ nō redimeret. Q: ḡ nobis ꝓfecit cecitas illoꝝ: iō a minore fre maior supplātat9 ē: a appellat9 est minor supplātator. Sz q̄diu ꝑ: Veniet tps: ventet finis scīt: et credet tot9 isr̄l. Nō illi q̄ mō sunt: sz filij ipsoꝝ q̄ tūc erūt Nā mō isti p vias suas ābulātes ibūt ad loca sua: trāsibūt ad dānationē ppetuā. Q aūt fact9 fuerit vn9 ppl's tot9 scīt et illō qđ canim9. Saturabor dū manifestabitur ḡtia tua: Dū venerit ꝓmissio q̄ ꝓmittit̄: vt videam9 facie ad faciē. Nō videm9 p speculū i enigmate et ex pte: qñ aūt ē veniet ppl's tā purgat9 tā refusc̄itat9 tā coronat9 tā i imortalitat̄ mā a i i corruptionē ppetuā ꝓmutat9: videbit deū facie ad faciē: a iā nō erit iacob: sed sol9 erit isr̄l: tūc eū i ꝑsona bon fācti nathanael videbit dñs et dicet. Ecce vir israelita q̄ dolus nō est. Quādo audis. Ecce vir israelita: veniat tibi i mentē israel. Cū venerit i mentē tibi israel: veniat tibi i mētē somniū illi9: in quo somnio scalā vidit a terra vsq; ad celū deū supincūbētē: ag̃elos dei ascēdētes a descendētes Hoc sōniū vidit iacob. Post hoc aūt appellat9 ē isr̄l et post paululū veniēs de mesopotamia a agēs iter. Sic ā iacob vidit scalā: q̄ ē a isr̄l appellat9. Est aūt a nathanael ille de israelita i q̄ dol9 nō ē. Jō cū mirat9 esset qz dixit ei dns Sub arbore fici vidi te. Dixit ei. Mai9 his videbis. Et iterū dixit sōniū iacob. Cui dixit: Ei quē appellauit israelita: i quo dol9 nō ē. Quasi q̄ diceret. Cui9 noie te appellauit: ipse sius sōniū i te apparebit: noli festinare mirari: maiora hoc videbis. Videbis celū aptū a angelos dei ascēdētes a descēdētes ad filiū hois. Ecce q̄d vidit iacob. Ecce ḡre ꝑfudit lapidē oleo iacob. Ecce ḡre xp̄m ꝓphetā significauit: et gurauit iacob. Illō ei factū ꝓphetta erat. Nūc q̄d expectet nouī: q̄d a me velit audire itelligo. Dicā: a hoc breuiter dns donat. Ascēdētes a descēdētes ag̃elos ad filiū hois. Quō si descēdit ad illū hic ē si ascēdit ad illū sursū ē: Et aūt ad illū ascēdit: ad illū descēdit: a sursū ē: et ꝑ ē. Nullo pacto fieri pōt vt ad illū ascēdat: a ad illū descēdat: nisi et ibi sit q̄ ascēdit: et ꝑ sit q̄ descēdit. Quō ꝓbam9 a ille ē ē: a hic eū eē: Rndeat nobis paul9: q̄ prio fuit̄s. Expectet illō ipe qñ ꝑ9 erat ꝑsecutor a postea fact9 ē ꝑdicator. Petr9 iacob postea isr̄l. Qui erat a ipe ō gñe israel de tribu bēnimin erat. In illo videamus xp̄m sursū: xp̄m deorsū. Deorsū ipa dñi vox de celo ꝑ audit. Saule saule q̄d me psequeris Hūqd paul9 in celū ascēderat: Hūqd paul9 lapidē fuit̄s in celū miserat: Christianos psequebat: ipsos ligabat: ipsos occidēdos trahebat: ipsos vbiq; latentes q̄rebat: ipse iuēt̄ nulla rōne pepcit. Cui ait dns xp̄s. Saule saule. Ei clamat: De celo. Ergo sursū ē. Quid me persequeris: Ergo

deorsum est. Omnia a si breuiter vt potui exposui charitati vestre. Erogaui quod ad me pertinet: quod autē ad vos pertinet: pauperes cogitate. Conuersi.

De conuersione aque in vinum. In euangelio ꝑm eundem. Sermo. xlj. In quo principaliter superbiam detestatur.

B Scitis fratres. In christū ei credētes didicistis a assidue etiā nos ministerio nr̄o cōmēdauimus vobis: q̄ medicina tumoris hois: hūilitas ē xp̄i Nō em̄ periss̄et hō: nisi superbia fuscepiss̄et. Initiū em̄ (sicut dicit scriptura) omis pcti superbia cati: initiū iusticie necessariū fuit. Si ergo omis pcti superbia initiū: vñ sanaret tumor superbie nisi de dignaret hūilis fieri: Erubescat hō esse superbus: qñ fact9 est humilis de9. Nā qñ dr̄ hoi vt bumiliet se: dedignat: a vt velint hoies vinditari qñ ledunt: superbia facit. Cū humiliari dedignāt̄ur vindicari volūt: qñ pena cuiq; ꝑdesse possit aliena. Jesus a iturā passus: vindicari vult: de aliena pena sibi q̄rit meditamētū: a acq̄rit grāde tormētū. Jdeo in oib9 dns xp̄s humiliari dignat9 est: ꝑbēs nobis vitā: si tñ dignemur ābulare per eā. Ecce inter cetera fili9 virginis venit ad nuptias: q̄ cū apud patrē esset istituit nuptias. Quo facta ē ꝑma mulier p quā venit pctm̄ de viro sine femina: sic vir p quē deletr̄it pctm̄ de femina sine viro. Per illū ruim9: per hūc surgimus. Et qđ in ipsis nuptijs fecit: De aq̄ vinū. Quid potenti9: Qui poterat talia facere dignat9 ē idigere. Qui fecit de aq̄ vinū: potuit facere: z de lapidibus panē. Eadem potētia erat. Sz tūc diabol9 tētauit: iō xp̄s nō fecit. Scit̄s em̄ q̄ tentat9 est dns xp̄s: ꝑ ei suggessit diabol9. Esurit: ult em̄: q̄ z ꝑ dignat9 est: q̄ et ꝑ ad hūilitatē ꝓtinuit. Esurit panis sicut deficit via: sicut vulnerata ē sanitas sicut mortua est vita. Cū ḡ esuriret vt nosti: ait illi tētator. Si filius dei es: dic lapidib9 ist̄ vt panes fiāt. Et rndit tentato r: vocēs te rndere tētatori. Ad ꝑ em̄ pugnat imperator vt militēs discāt. Quid rndit: Nō i solo pane viuit homo: sz in oi vbo dei. Et nō fecit de lapidibus panes: q̄ vtiq; sic potuit facere sicut de aq̄ vinū. Et iusdē ei potētie est facere de lapide panē: sz nō fecit vt volūtatē ꝓteneret tentatoris. Alitere ei tētator nō vincitur nisi' ꝓtēnat. Et cū vicisset diabolū tētatorē: venerūt ag̃eli a ministrabāt ei. Qui ergo tm̄ potuerat: ḡre illō nō fecit: z ꝑ fecit: Lege imo recole: quō audi ti q̄ fecē ꝑ: id ē de aq̄ vinū. Quid addidit euāgelista: Et crediderūt i eū discipuli ei9. Nūquid tūc diabol9 fuerat credituru9: Qui ḡ tanta potuit: esuriuit: sitiuit: fatigat9 est: dormiuit: cōprehēsus ē: cesus ē: crucifixus ē: occisus ē. Ista est via. Ambula p humilitatē vt venias ad eternitatē. De xp̄s: patria est quo imus: hō xp̄s via est qua im9: ad illū imus: p illū imus. Quid timem9 ne errem9: Nō recessit a patre: z vēit ad nos. Mbera sugebat: a mundū ꝓtiebat In ꝑsepi iacebat: ag̃elos pascebat. De9 et hō: idē de9 q̄ hō idē hō q̄ de9. Sz non vñ hō: inde deus: q̄ verbum homo: q̄ xp̄i caro factū est: z de9 manēdo: et hois carnē assumendo addēdo qđ nō erat: nō ꝑdēdo qđ erat. Ergo z mō tam pas sus q̄ ipsa hūilitatē: ia mortuus: ia sepult9: ia resurrexit: ia ascēdit i celum: ibi est z sedet ad dexterā patris: sed hic est ag̃elis i paupertib9 suis. Ettā hesterno die ꝑ mēdaui charitati vestre: ppt illud qđ dixit nathanaeli. Mai9 his videbis. Dico aūt vobis: videbit̄s celū aptū: a angelos dei ascēdētes a descēdentes ad filiū hois. Quotiēs em̄ qđ eēt: a locuti sum9. Hūqd et eadē hodie replicare debem9: Qui affuerūt recordent. Breuiter tñ ꝑmemoro. Nō diceret ascēdētes ad filiū hois nisi sursū eēt: nō diceret descēdētes nisi deorsū esset. Ipe sursū: ipse deorsū. Sursū in se: deorsum in suis. Sursū apd patrē: deorsū i nobis. Q̄ et vox illa ad Saulū. Saule saule qđ me pseqris: Nō diceret. Saule saule: licenti9 qz sursū erat. Sursū eū saulus nō psequebat. Nō diceret qđ me pseqr̄s: qz sursū erat: nisi eēt z deorsū. Timete xp̄m sursū: agnoscite deorsū. Habe xp̄m sursum largientē hic agnosce idigētē. Hic paup est: tibi dives ē. Sz hic pauper ē xp̄s: p nobis ipse loquit. Esuriuit: sitiuit: nud9 fuit: hospes fuit: i carcere fuit et qđusdā dixit: mistrast̄ mihi: qđusdā dixit: nō mihi mistrast̄is. Ecce ꝑbuim9 xp̄m pauperē: xp̄s diuitē: q̄s nescit: Et ꝑ ad ipas diuitias ꝓtiebat: aquā

in vinū vtere. Si diues est q̄ habet vinū: q̄lis diues est qui facit vinū: Ergo diues z paup xp̄s. Tāq; deus diues: tanq; hō paup. Jā et ipse hō diues ascēdit in celū: sedet ad dexterā p̄ris: adhuc tñ ꝑ paup esurit/sitit/nud9 ē. Tu qđ es diues an paup: Multi mihi dicunt: paup sum: z verum dicūt. Agnosco pauperē aliq̄d habentē: agnosco z indigētē Sed hz qđā multū auri z argēti. Q si agnoscat se pauperē Agnoscit se pauperē: si agnoscit iuxta se pauperē. Quid ei Quātū vis habeas q̄cūq; diues es: dei medicus es. Venitur ad horā oratiōis: z ibi te ꝓbo. Petis. Quō non pauperē nr̄m q̄tidianū da nobis: Qui panē q̄tidianū petis: pauperes an diues: Et tñ xp̄s dic̄ tibi. Da mihi ex eo qđ tibi dedi. Quid ei attulisti qñ venisti: Dia q̄ creauit: creat9: hic ineuenisti: nihil attulisti: nihil hic tolles. De meo mihi q̄re nō donas: Q: tu plen9 es: z paup ianis ē. Primo dia vra attēdite: ābo nudi nati estis. Et tu ergo nud9 nat9 es. Multa ꝑ inueniste. Hūqd tecū aliq̄d attulisti: De meo q̄ro: da z reddo. Habuisti me largitorē: facito debitorem: habeā te feneratorē. Pauca mihi das plura reddā. Terrena mihi das: celestia reddā. Temporalia mihi das: eterna restituā Teipsum tibi reddam: quādo te mihi reddidero.

De infirmo iacente ad piscinā. In euangelio ꝑm eundem. Sermo. xlij.

A Recētissima i auribus nr̄is sonuit euāgelica lectio z ad cogitādū qđ sibi vellet q̄ lecta sūt fecit attētos. Hoc de me expectari arbitror: ꝑ me ꝓ vir̄ib9 expositurū dño adiuuāte polliceor. Procul dubio ei nō frustra fiebat illa miracla: z aliq̄d nob ꝓ eterna salute figurabāt. Nā sal9 corpis q̄ reddita ē hoi: quanti tpis fuit: Que ē ei vita vra: ōt scptura: Tapor iḡt ad modicū apparēs: deinceps extermiabit. Q: ḡ illi9 hois corpi ad tps reddita ē sanitas: reddita ē nōnulla diuturnitas vapori. Nō itaq; ꝓ magno illud habēdū ē. Vana sal9 homis Et illō recolite frēs illō ꝓpheticū z euāgelicū. Dis caro fenū: z ois honor carnis vt flos feni: fenū aruit: flos decidit xp̄ū dñi manet i eternū: Verbū dñi ct feno dat honorem: z honorē nō trāsitoriū. Dat ei z carni imortalitatē. Sz ꝓ trāsit tribulatio vite hui9: ne q̄ nob ꝑstat auxiliū cui dixim9. Da nob auxiliū de tribulatiōe. Tota q̄ppe ista vita in telligēt̄ib9 tribulatio ē: Sūt ei duo tortores aie: nō sil' tores/sz cruciatu alternātes. Hoc duoꝝ tortoꝝ noīa st timor z dolor. Q̄ tibi bñ ē times: q̄ male ē doles. Scīt bulus quē nō decipit, pspitas: nō frāgit a duersitas: Tenēda est i ꝑ feno: z i dieb9 feni vita tutio: xp̄ū dei. Cum eni dictū eēt. Dis caro fenū: z ois gl'ia ei9 vt flos feni/fenū aruit/flos decidit: q̄si nos q̄ram9 q̄ feno spes q̄ flori feni stabilitas: sed xp̄ū inq̄t dñi manet in eternū. Et vñ inq̄s ad me xp̄um dñi: Verbū caro factū ē: z habitauit i nobis. Verbū em̄ dñi tibi dic̄. Moli respuere ꝓmissum meū: q: nō respui fenū tuū. Hoc ḡ q nobis ꝓstitit xp̄ū dñi vt ad ipm nos teneremus: ne cū flore feni trāsirem9: ꝑ ḡ qđ nobis ꝓstitit vt xp̄ū caro fieret: suscipiēs carnē nō mutatū i carnē manēs z assumēs manēs qđ erat: assumēs qđ nō erat: ꝑ ḡ qđ nob ꝓstitit etiā piscina illa significat. Breuiter dico. Aq illa: iudaic9 ppl's erat: q̄nq; porticꝰ lex. Quīq; enim libros scꝑsit moyses. Ergo aq̄ q̄nq; porticibus cingebat: sicut ille ppl's lege coercebat. Aq̄ pturbatio: i illo ppl'o ē dñi passio. Qui descēdebat sanabatur nō nisi vn9: q: ipa est vnitas. Quibuscūq; ita displicet xp̄i passio: supbi sūt: nolūt descēdere: nō sanant. Et ego iḡs creditur9 fū deū i carne deū natū ex femia: deū crucifixum flagellatū/mortuū/vulneratū/sepultum: Absit vt ꝑ credā de deo: idignū ē. Cor loḡt non coruix. Supbo vī dñi hūilitas idigna: iō a talib9 löge sit sanitas. Moli te ex tollere: si vis sanari descēde. Et' pauescere pietas debuit: si xp̄s in carne mutabil' diceret. Nūc aūt ꝓmēdat tibi xp̄itas imutabilē xp̄m ꝑfū attinet ad xp̄ū. In principio erat xp̄ū/z verbū erat apud deū: nō qđ sonaret a trāsiret: q: de9 erat xp̄ū. Manet ḡ incōmutabilis de9. O vera pietas: manet deus tuus. Moli timere. Nō perit: z ꝑ ipm nec tu peris Manet: nascit ex femina/sz in carne. Verbū aūt et matrē fecit. Qui erat anteq̄ fieret: fecit sibi i q̄ fieret. Infans fuit sed i carne. Suxit/creuit/alimēta sūpsit p etates cucurrit

ad iuuētā puenit: sz ī carne. Fatigat⁹ dormiuit/ sz ī carne
Furiē sitimq; passus est: sz ī carne. Cōprehēsus/ligatus/
flagellat⁹/cōtumelijs affect⁹/postremo crucifix⁹/occisus:
sed in carne. Quid expauescis? Verbū dñi manet ī eternū.
Qui respuit istā dei humilitatē: nō vult sibi a mortifero tu
more supbie sanitatē. Prestitit ḡ dñs iesꝰ xp̄s p carnē suā
carni nr̄e spem. Suscepit ei qđ noueram⁹ in hac terra qđ ħ
abūdabat: nasci ꝛ mori. Nasci ꝛ mori ħ abūdabat reſurge:
re etin eternū viuere nō hic erat. Inuenit hic viles merces
terrestres: attulit pegrinas celestes. Si expauescis mortē
ama resurrectionē. Dedit tibi auxilium de tribulatione
sua: nā vana remanserat salus tua. Salutē itaq; in hoc mū
do pegrinā: ħ est scīpternā fratres agnoscam⁹ ꝛ diligam⁹
ꝛ ī hoc mūdo tāq; pegrini viuam⁹. Trāsire nos cogitem⁹
et min⁹ peccabim⁹. Agam⁹ poti⁹ deo grās: qr hui⁹ vite vl:
timū die ꝛ breue esse voluit ꝛ incertū. A prīa infantia vsq;
ad decrepitā senectutē: spaciū breue est. Q; tādiu vixerat
qđ profuisset ei si adā hodie mortuus esset: Quid diu ē vbi
finis est: Hesternū die nemo reuocat: hodiern⁹ crastino
vigetur vt trāseat. Ipso paruo spacio bñ viuam⁹: vt illo
eamus vñ nō transeamus. Et modo cū loquimur vticq; trā
simus. Verba currūt ꝛ hore volant: sic etas nostra: sic act⁹
nostri: sic honores nr̄i: sic miseria nostra: sic ista felicitas
nostra. Totū trāsit sed non expauescam⁹. Verbū dñi ma:
net ī eternū. Cōuersi ad dominum.

¶ De eo qđ scriptū est in euāgelio ſm eundē. Si ego testimoniū perhibeo de me ꝛc. Sermo. xlvij. Singulariter etiā declarat cōcupiscētiā carnis aduersus spiritum et cetera.

A Joh. v. Audiuimus xp̄a sācti euāgelij: et hoc pōt aliquē
mouere qđ ait dñs iesus. Si ego testionū phi:
beo de me: testionū meū nō est verū. Quō ergo
nō est verū testionū xp̄tis? Mōne ipse est q̄ di:
Jo. xliij. xit. Ego sū via et veritas ꝛ vita? Profecto ei nō vult crede
re nisi falsitati: q̄ nō eligit credere xp̄tati. Dictū est ḡ ħ ſm
ipsos: vt sic intelligas: et ex his xp̄bis hūc sensum ꝯpias.
Si ergo testionū phibeo de me/ testionū meū nō est verū
id est sicut putatis. Ille em̄ nouerat verū esse de se testimo
niū suū: sz ꝓpter infirmos/ ꝓpter incredulos/ ꝓpter nō in:
telligētes sol lucernas ḡrebat. Fulgorē q̄ppe solis: lippitu
do eoꝝ ferre nō poterat. Jdeo q̄sit⁹ est iohānes q̄ testimo:
niū phiberet veritati: ꝛ audistis qđ ait. ⌊ Vos venistis ad
iohānē. Ille erat lucerna ardēs ꝛ lucēs: ꝛ vos voluist⁹ exul
tare ad horā ī lumie ei⁹. ⌋ Lucerna ista ad illoꝝ ꝯfusionē
pś. cxxxj. parata ē: qr de ħ dictū ē añ tm̄ tps ī psalmis. Parauī lucer
nā xp̄o meo. Ut qđ lucernā soli? Ut inimicos ei⁹ induam
ꝯfusionē: sup ipm̄ aūt efflorebit sanctificatio mea. Deniq;
hinc sūt ꝯfusi quodā loco p ipm̄ iohānē: qñ dixerūt dño iu
Mat. xxj. det. Jn q̄ ptāte ista facis? Dic nobis. Quib⁹ rndit. Dicite
mihi ꝛ vos. Baptismū iohānis de celo est an ex hominib⁹?
Audierūt ꝛ tacuerūt. Cogitauerūt ei apō se ciro. Si dixeri
mus ab hoibus lapidat nos ppl's: qr ꝓphetā bñt iohannē
Si dixerim⁹ de celo: dictur⁹ est nobis. Quare ergo nō cre:
didistis ei? Q; iohānes phibebat xp̄o testionū. Angusta:
ti ī cordib⁹ suis q̄stiōib⁹ suis: ꝛ illa q̄ati laqueis suis: rnde:
runt. Nescim⁹. Que potuit alia vox esse tenebrarū? Rectū
est qđ hoī: vt qñ nescit/ dicat. Nescio. Qñ aūt scit et dicit.
Nescio: testis est ꝺ se. Vticq; nouerāt excellentiā iohānis:
ꝛ qr de celo erat baptismū ei⁹: sz nolebant acḋescere cui te
stimoniū phibuit iohannes. Atvbi dixerit. Nescim⁹: rndit
eis iesus. Nec ego dicā vobis in q̄ ptāte ista facio. Et con
pś. cxxxj. fusi sunt: ꝛ ipletū est. Parauī lucernā xp̄o meo: vt inimicos
ei⁹ induā cōfusione. Martyres nōne testes sūt xp̄i: ꝛ testio
niū phibēt xp̄tati? Sz si diligēti⁹ cogitemus: qñ illi marty
res phibēt testionū: ipse sibi phibet testionū. Jpse enī ha
bitat ī martyrib⁹: vt phibeāt testionū xp̄tati. Audivnū ex
ij. cor. xiij. martyrib⁹: ipm̄ ap'm paulū. Rūḋ expimētū vult⁹ accipe
re eius q̄ in me loq̄t xp̄s? Dū phibet ḡ testionū iohannes:
xp̄s sibi phibet testimoniū q̄ habitat ī iohāne. Perhibeat
testimoniū petr⁹: phibeat paulus: phibeāt ceteri ap'li: per
hibeat stephan⁹: ipse sibi phibet testimoniū q̄ habitat ī oī:
bus. Jpse em̄ sine illis de⁹ est: illi sine illo qđ sunt? De ipso
pś. lxvij. dictū est. Ascēdit ī altū: captiuauit captiuitatē: dedit dona
hoīb⁹. Quid captiuauit captiuitatē? Dicit mortē. Quid
ē captiuauit captiuitatē? Mortē. pcurauit diabol⁹? et ipe
diabol⁹ de morte xp̄i est captiuat⁹. Ascēdit in altū. Quid
alti? celo? Nouim⁹ euidēter ꝛ ante oculos discipulorū suo
rū ascēdit in celū. Hoc scim⁹: ħ credim⁹: ħ fatemur. Dedit
dona hoīb⁹. Que dona? Spm̄ sanctū. Aut tale dat donum
q̄lis ipse est? Magna ē aūt mia dei. Donum dat eq̄le sibi
qr donum ei⁹ spūs sanct⁹ est: ꝛ vn⁹ de⁹ tota trinitas: pr̄s fi:
lius ꝛ spūs sanct⁹. Quid nobis p̄stitit spirit⁹ sanct⁹? Aph
audi. Charitas dei inḋt diffusa ē ī cordibus nr̄is. Q̄ tibi
o mēdice charitas dei diffusa est ī corde tuo? Quid aut
in q̄ charitas dei diffusa ē ī corde hūano? Habem⁹ inquit
thesaurū istū ī vasis fictilib⁹? Quare in valis fictilib⁹? Et
eminētia virtutis sit dei. Deniq; cū dixisset. Charitas dei
diffusa ē ī cordib⁹ nr̄is: ne putaret q̄sq; a se sibi cſeqō dili:
git deū/ ꝓtinuo addidit. Per spm̄ sctm̄ q̄ dat⁹ ei nob. Et
ḡ ames deū: habitet ī te de⁹: ꝛ amet se de te: ld ē ad amorem
suū moueat te/ accendat te/ illuminet te/ excitet te. Lucta
ē ei ī isto corpe. Q̄diu viuim⁹ pugnam⁹: q̄diu pugnam⁹
piclitamur. Sz ī his oib⁹ supam⁹: p eū q̄ dilexit nos. Pu:
gnā nr̄az mō cū ap's legerē audiuim⁹. Dis inḋt lex ī no
ſmo iplēt: ī eo qđ diligis primū tuū sicut teipm̄. Jsta di:
lectio de spiritu sctō est. Diligis primū tuū sicut teipm̄:
prius vide si tam nosti diligere teipm̄: ꝛ cōmitto tibi pri:
mū quē diligis sicut teipm̄. Si aut ēnōdū nosti diligere te
timeo ne decipias primum sicut te. Si em̄ amas inḋtan:
tē nō diligis te. Psalm⁹ testis ē. Qui aut diligit iniḋtate
odit aiam suā. Si aūt odisti aiam tuā: qd tibi pdest q̄ dili
gis carnē tuā? Si odisti aiam tuā ꝛ diligis carnē tuā: redu
gitt caro tua: sz tortaḋ aia tua. Ergo pri⁹ aia diligenda ē
q̄ deo subḋēda est: vt ordinē suū fuit⁹ ista custodiat: aima
deo/ aie caro. Quis fuiat caro tua aie tue? Deo fuiat aima
tua. Debes regi vt possis regere. Mā lucta ista tā piculosa
ē: vt si dimiserit rector ruina seq̄t. Que lucta? Si aūt mor
detꝫ ꝛ comedetꝫ iuicē: videte ne ab iuicē ꝯsūmamini. Dico
aut ē spū ambulate: ꝛ cōcupiscētias carnis ne perfeceritis
Dico aūt spū ābulate: ꝛ ꝓcupiscētias carnis: non dixit non
habuerit⁹: neq; ħ dixit/ ne feceritꝫ: sz ne pfeceritꝫ. Quid ſt
aūt ħ adiuuāte dño dicā vt potero: adeste vt itelligatis qđ
spū ābulatꝫ. Dico aūt spū ābulate: ꝛ ꝓcupiscentias carnis
ne pfeceritꝫ. Sedḋ: ne forte aliqḋ in ħ qđ ħ obscurū est ī eo
sequētib⁹ xp̄bis facili⁹ possit itelligi. Dixi enim nō frustra
ap'm noluisse dicere. Cōcupiscētias carnis ne feceritis: sz
dixisse: ꝓcupiscētias carnis ne pfeceritis: ipsā nobis luctā
ꝓposuit. Jn ħ ꝑlio xp̄amur/ si deo militamus: Quid ḡ seqr
Caro enī ꝓcupiscit aduersus spm̄ spūs aduersus ca men.
Hec ei sibi inuicē xp̄anꝫ: vt nō ea q̄ vultꝫ faciatꝫ. Hoc si nō
intelligaf/ piculosissime audīt: ió sollicit⁹ me male hoies i
telligēdo peant: suscepi hec xp̄a ap'li adiuuāte dño expone
re vre charitati. Vacat nobis: matutina ceptim⁹: hora pre:
dij nō vrget ad istū diē: id est sabbatū maxime hi assolēt cō
uenire/ q̄ esuriūt xp̄tū dei. Audite/ attēdite/ dicā q̄tū pote:
ro diligēter. Quid ē ħ ḡ qđ dixi. Periculose audīt: si non
itelligaf? Multi ꝓcupiscētijs carnalib⁹ ꝛ vānabilibus vi
cti: cōmittūt q̄q; facinora atq; flagitia: ꝛ īmūdicijs tā pes:
simis volutanꝫ: q turpe est etiā dicere: ꝛ dicunt sibi ſt ave
ba ap'li. Vide qđ dixit ap'l's. Et nō ea q̄ vultis facia:
lo facere: cogor/ ꝓpelloꝛ/ vincoꝛ/ facio q̄ nolo: sicut sit ap'lus.
Q; caro cōcupiscit aduersus spm̄: spūs aūt aduersꝰ carnē
vt nō illa q̄ vultꝫ faciatis. Videtꝫ q̄ periculose audīt si nō
intelligaf. Videtꝫ quēaḋmodū ptineat ad offm̄ pastoris
optos fontes apire: ꝛ aquā purā innoxiā sitientib⁹ oib⁹ mi
nistrare. Moli ḡ vinci q̄ pugnas. Videte q̄le bellū ꝓpositū
q̄le pugnā: q̄le riꝑā int⁹ itra teipz. Caro cōcupiscit aduer
sus spm̄. Si nō ꝓcupiscit ꝛ spūs aduersus carnē: fac adui:
tertū. Si aūt spūs cōcupiscit aduersus carnē: luctā videt⁹
victū nō video. Pugna ē: ꝓcupiscit caro aduersus spūs: de
lectat ad̄lteriū. Fateor qr delectat. Sz spūs ꝓcupiscit ad
uersꝰ carnē: vt certe nō vincaf a carne. Adulteriū tenebras
q̄rit: castitas lucē desiderat. Quō vis innoteſcere sic vive
Quō vis hoīb⁹ innoteſcere: etiā ꝑter oculos hominū fieri
uc: q̄n q̄ fecit te ꝛ in tenebris videt te. Quare laudaf castī
tas publice ab oīb⁹? Quare nō laudāt adulteriū nec adul
teri: Qui ḡ q̄rit xp̄tatē: venit ad lucem. Sz delectat ꝛ adul

teriū ꝺdicaf/ resistaf/ repugnaf. Non em̄ non habes vñ pu:
gnes. De⁹ tu⁹ī te est spūs bon⁹ dat⁹ ē tibi. Et tū pmittis ip
sa: caro cōcupiscere aduersus spm̄: suggestiōibus prauis.
Rom. vj. Fiat qđ ait ap'l's. Nō regnet pctm̄ ī vr̄o mortali corpe. Nō
dixit. Nō sit. Jā ē ibi. Qđ ió pctm̄ vocat: q̄ meritō peccati
cōtigit. Nō in padiso caro cōcupiscebat aduersus spi:
ritū: aut erat ibi ista pugna vbi pax erat sola: sed fctā trās:
gressiōe postea q̄ homo noluit seruire deo ꝛ donat⁹ ē sibi
nec sit donat⁹ sibi vt possit saltē possidere se: sz ab eo posse:
sus a q̄ decept⁹: cepit caro ꝓcupiscere aduersus spm̄. Et ħ
in bonis ꝓcupiscit aduersus spm̄: mā in malis non habet ꝺ
Gal. v. quē cōcupiscere. Jbi em̄ ꝓcupiscit aduersus spiritum/ vbi
est spūs. Q; em̄ ait. Caro cōcupiscit aduersus spm̄: et spi:
ritus aduersus carnē: noli putare spiritui hoīs tantūdem
datū. Spūs est q̄ pugnat in te aduersus te: aduersus il
lud qđ ē te ꝺ te. Voluisti enim stare ad dñz: cecidisti. Fra
ctus es: quō vas q̄ de manu hoīs cadit in terrā. Fractus
es. Et q̄ fract⁹ es: ió aduersus te: ió es ꝺ te. Mihil⁹ sit i te ꝺ
Rom. viij. te: integer stabis. Mā vt noueritꝫ ad spm̄ sctm̄ hoc officiū
ptinere: alio loco dicit ap'lus. Si em̄ ſm carnem vixeritis:
moriemini. Si aūt spū facta carnis mortificaueritꝫ/ viue:
tis. Expone nobis ap'le q̄ spū. Habet em̄ ꝛ hō spm̄ ad natu
rā ꝓpriam ptinentē quo hō est. Hō em̄ cōstat ex corpore et
1 Cor. ij. spū. Et de ipo spū hois dictū est. Nemo scit q̄ sint homis:
nisi hois spūs q̄ ī seipso est. Videō ḡ ī ipm̄ hoīem habere
spm̄ suū ptinentē ad naturā suā: ꝛ audio te dicētē. Si aūt
spū facta carnis mortificaueritis/ viuetis. Quero q̄ spū:
Meo an dei? Audio em̄ xba tua: ꝛ adhuc ambiguitate per
moueor. Spūs em̄ cū ōr et hois ē aliq̄s: ꝛ pecoris spūs ōr:
Gen. vij. sicut scptū ē: p diluuiū mortua ee oēz carnē q̄ habebat ī se
spm̄ vite. Ac p ħ ꝛ pecor⁹ spūs ōr: ꝛ hois spūs ōr. Aliquādo
Ps. cxlviij ꝛ vētus spūs ōr: sicut habet in psalmo. Ignis/ grādo/ nix/
multis modis ōr spūs tēpestatis. Cum ḡ multis modis di
cat spūs: q̄ spū dixisti o ap'le: fctā carnis mortificāda: meo
an dei? Audi qđ sequif/ ꝛ intelligе. Sublata est q̄stio seq̄n
No. vij. tib⁹ xbis. Cū em̄ dixisset. Si aūt spū facta carnis mortifi:
caueritꝫ: viuetis: cōtinuo addidit. Quotq̄t em̄ spū dei agū
tur: hi filij sūt dei. Agis si agaris: ꝛ bñ agis si a bono agar⁹
Ergo qđ dixit tibi. Si spū facta carnis mortificaueritꝫ: vi
uetis: et ābiguū tibi erat de q̄ spū dixerit: in seq̄ntib⁹ xbis
vbi supra. itellige ꝓceptorē: agnosce redēptorē. Et em̄ ille redēptor ti
bi spm̄ dedit: q̄ mortifices facta carnis. Quotq̄t enī spū dei
agunt: hi filij sūt dei. Nō sūt filij dei: si non agunt spū dei.
Si aūt spū dei agunt pugnāt: qr magnū bñt adiutorē. Nō
em̄ de⁹ sic nos expectat pugnantes: quō expectat populus
Gal. v. venatores. Ppl's venatori fauere pōt: piclitātē adiuuare
nō pōt. Si ḡ ħ caro cōcupiscit aduersus spm̄: ꝛ spūs aduer
sus carnē: ꝛ qđ est vt nō ea q̄ vultis faciatis? Ille em̄ picu:
lū ē mali intellectoris. Sit nūc offm̄ q̄lisc̄q; expositoꝛ: vt
nō ea q̄ vultis faciatꝫ. Attēdite sctī q̄cūq; pugnatis: pliātī:
bus loq̄r. Jntelligūt q̄ pugnāt: nō me itelligit q̄ nō pugnat
Mā q̄ pugnat nō ió itelligit me: sz puenit me: qr vult hō ca:
stus vt nulla oīno surgat ī mēbris ei⁹ cōcupiscētia aduer
saria castitati. Pacē vult/ sz nōdū hz. Qñ em̄ ad illud vētū
fuerit vbi nulla oīno exurgat cōcupiscētia aduersāda: nul
lus erit hostis cū q̄ luctemur: nec expectaf ibi victoria: qr
de hoste iā victo triumphaf. Audi ipam victoriā: ipso ap'lo
1 Cor. xv. dicēte. Opz corruptibile ħ induere icorruptionē: ꝛ mortа:
le ħ induere imortalitatē. Cū aūt corruptibile ħ induerit
icorruptionē: ꝛ mortale ħ iduerit imortalitat ē: tūc fiet ser:
mo q̄ scriptū ē. Absorpta ē mors i victoria. Audi voces triū
phātiū. Ubi est mors ptētio tua? Ubi ē mors acule⁹ tuus?
Perc⁹sisti/ vulneraſti/ deiecisti/ sz vulnerat⁹ ē ꝓpter me q̄
fecit me. O mors o mors: vulnerat⁹ est ꝓ me q̄ fecit me: ꝛ de
morte sua vicit te. Et tūc triūphātes dicturi sunt. Ubi ē
mors cōtētio tua? Ubi est mors acule⁹ tu⁹? Mō aūt q̄n ca
ro cōcupiscit aduersus spm̄: ꝛ spūs aduersus carnē: ptētio
mortꝫ ē: nō qđ volum⁹ faciam⁹. Quare? Q; volum⁹ vt nul
le sint concupiscētie: sz nō possum⁹. Quelim⁹ nolim⁹ habem⁹
illas: velim⁹ nolim⁹ titillāt: bādiunt/ stimulāt/ infestāt: fur
gere volūt: ꝓmunt nōdum extīgunt: q̄diu caro cōcupiscit
aduersus spm̄: ꝛ spūs aduersus carnē. Rūḋ ħ ēt cū mor
tuus fuerit hō? Absit. Deponis carnē: quō tecū trahis ꝓcu
piscētias carnis? Sed si dñi pugnasti: recipieris ad quietē

De q̄ quiete coronādus es: nō dānādus/ vt postea pduca:
ris ad regnū. Ergo q̄diu ħ viuit fratres sic est sic ꝛ nos q̄
senuim⁹ī ista malicia. Miores q̄dē hostes habem⁹: sed tū
habem⁹. Fatigati sūt quodāmō hostes nr̄i iā etiā p etatē
sz tū etiā fatigati nō cessāt q̄libuscūq; motib⁹ ifestare sene
ctutꝫ q̄tē. Acrior pugna tuuenū ē. Nouim⁹ eā trāsiuimus
p eā. Caro em̄ cōcupiscit aduersus spm̄: ꝛ spūs aduersus
carnē: vt nō ea q̄cūq; vultꝫ faciatis. Quid ei vultis o scti o
boni ꝓliatores: o fortes milites xp̄i: Quid vultis? Vt non
sint oīno cōcupiscentie male/ sed nō pcessūt. Exercete bel
lū: sperate triūphū. Nō em̄ interi pugnat. Caro em̄ concu
piscit aduerl⁹ spm̄: ꝛ spūs aduersus carnē: vt nō ea q̄ vult
faciatꝫ. l. vt oīno nulle sint ꝓcupiscētie carnis Sz facite qđ
potestꝫ: qđ ait ipe ap'lus ī alio loco: qđ cōmemorare iam ce:
perā. Nō regnet pctm̄ in vr̄o mortali corpe: ad obediēdū Rom. vj.
desideriis ei⁹. Ecce qđ nolo mala desideria surgūt: ħ nolo
obedire. Arma te: sume istrūmta belloꝝ. Precepta dei/ ar
ma tua sūt. Si bñ me audis/ ꝛ qđ loq̄r: armaꝫ. Nō inḋt re:
gnet pctm̄ in vr̄o mortali corpe. Q̄diu em̄ portat⁹ mortale
corp⁹: pugnat ꝺ vos pctm̄ sz nō regnet. Quid est nō regnet?
Jd est ad obediēdū desideriis eius. Si ceperꝫ obedire re:
gnat. Et qđ ē abedire: nisi exhibeatꝫ mēbra vra arma iniq
tatꝫ pctō? Mihil ħ doctore ꝓclari⁹. Quid vis iā vt exponā
tibi: fac qđ audisti. Nō exhibeas mēbra tua arma iniqta
tis pctō. Dedit tibi de⁹ ptātē p spm̄ suū: vt membra tua te:
neas. Surgit libido: tene tu mēbra. Quid factura est q̄ sur
rexit: Tu tene mēbra. Moli exhibere mēbra tua arma int:
quitatꝫ pctō. Moli armare aduersarium tuū ꝺ te. Tene pe
des ne eant ad illicita. Libido surrexit: tu tene mēbra tua
Tene man⁹ ab oī scelere. Tene oc'os ne male attēdāt. Te
ne aures ne xba libidinis libēter audiāt. Tene totū corp⁹
tene latera: tene sūma: tene ima. Quid fac libido? Surge:
re nouit: vicere nō nouit. Surgēdo assidue sine cā dixit et
nō surgere. Redeam⁹ ḡ ad xba q̄ obscura de ap'lo ꝓposue
rā: ꝛ plana iā ee videbim⁹. Hoc eni ꝓposueram qđ nō dixit
ap'l's. Spū ābulate ꝛ ꝓcupiscentias carnis ne habueritis: Gal. v.
qr necesse ēt habeam⁹ illas. Quare ḡ nō dixit. Cōcupisce
tias carnis ne feceritis? Q; facim⁹ eas: cōcupiscim⁹. Jpz
cōcupiscere/ facere ē. Sz ait ap'l's. Jā nō ego operoz illō: sz Ro. vij.
qđ habitat ī me pctm̄. Ergo qđ tibi cauēdū ē? Hoc sine du
bio ne pficias. Surrexit libido damnabilis: surrexit/ sug:
gessit/ nō audiaf. Ardet nō se cōpescit: ꝛ velles vt non arde:
ret. Et vbi est: vt nō ea q̄ vultis faciatꝫ? Moli dare mēbra.
Ardeat sine cā: et cōsumat se. Jn te ḡ fient ipe cōcupiscētie
Fatendū ē: fiūt. Jō dixit. Ne pfeceritꝫ. Sz nō pficiant. De
creuisti facere: pfeciſti. Perfeciſti eteni si decernas facien:
dū esse adulteriū: ꝛ ió nō facias: q̄ loc⁹ nō ē inuēt⁹: q̄ opoz
tunitas nō dat: q̄ forte illa casta ē de q̄ videris eē ꝓmotus.
Ecce tā illa casta ē: ꝛ tu adulter es. Quare? Q; pfeciſti cō
cupiscētias. Quid est pfeciſti? Jn aio tuo factēdū ee adul:
teriū decreuisti. Jā (qđ absit) si et membra fuerit opata: i
mortē deuolutus es. Suscitauit xp̄s mortuā in domo filiā Marci. v.
archisynagogi. Jn domo erat: elata nōdū erat. Sic ē hō q̄ Cōcor. de
flagitiū decreuit in corde. Mortu⁹ est sz int⁹ iacet. Si aūt pe. dis. ij. si
vsq; ad mēbroꝝ ppetrationē puenerit: elatus est foras. Sz cut trib⁹.
et iuuenē filiū vidue suscitauit dñs: qñ extra portā ciuitatꝫ Luce. vij
mortu⁹ efferebat. Sic ḡ audeo dicere: aliqđ decreuisti in
corde tuo: si reuocaberis ab actu tuo: sanat⁹ eris anteq̄ p:
petres. Si eni egeris ī corde tuo penitētiā: q̄ rē malam et
sceleratā ꝛ flagitiosam vānabilēq; decreuerās: ibi vbi mor
tuus iacebas int⁹: sic int⁹ surrexisti. Si aūt pfeceris: iā eo
foras elat⁹: sed habes qui tibi dicat. Juuenis tibi dico sur
ge. Etiam si ppetrasti ꝛ peniteat te: de primo redi noli in
sepulchrum venire. Sed hic mihi tertius mortuus est qui Joh. xj.
etiam perductus est ad sepulchrum: iam supra se habet cō
suetudinis pondus: moles eum terrena multem premit.
Multum enim exercitatus est in flagitijs cōsuetudīe sua
nimia pregrauaf: clamat ꝛ xp̄s. Lazare prodi foras. Hō
em̄ pessime cōsuetudinis iam putet: merito ibi xp̄s clama
uit. Hec solū clamauit: sed magna voce clamauit. Ad chri
sti eni clamorem etiā tales licet mortui: licet sepulti: sz pu:
tentes resurgent tamen et ipsi. De nullo enim iacēte desp
randum est sub tali suscitatore.

¶ De trib⁹ mortuis q̄s dñs suscitauit. ser. xliiij.

Universidad Biblioteca

Jracula dñi nr̃i et saluatoris christi ihesu: oēs q̃ dē audictes ⁊ credētes mouēt: ſz alios atq; alios aliter ⁊ aliter. Quidā cū corporalia eī⁹ mirācula ſtupētes: maiora intueri nō norunt. Quidā no ea q̃ gesta audiūt in corpoꝛib⁹: nūc ampli⁹ i animis mirant. Dicit ipse dñs. ⌊Sicut eī pater ſuſcitat mortuos ⁊ viuificat: ſic ⁊ filī⁹ quos vult viuificat.⌋ Nō vtiq; alios filī⁹: alios pater: ſz eoſdē pater ⁊ filī⁹: q̃ oīa pater p filium. Nemo ḡ dubitet q̃ xp̃ian⁹ eſt: etiā nūc mortuos ſuſcitari. Sed oēs hō hz oculos: q̃b⁹ videri ꝑt mortuus reſurgens. Jta reſurrexit filī⁹ hui⁹? vidue: q̃ mō ex euāgelio recitat⁹ eſt. Vnde aūt videāt hoīes reſurgere mortuos in corde: nō oīes hñt: niſi q̃ iā reſurrexerūt in corde. Amplius eſt reſuſcitare ſempiternū: q̃ ſuſcitare iterū moriturū. De iuuene illo reſuſcitato: gauiſa eſt mater vidua: de hoīb⁹ in ſpū quotidie ſuſcitatis: gaudet mater eccl'a. Ille q̃dē mortuus erat corpore: illi autē mēte. Illi⁹ morte viſibilis viſibiliter plangebat: illoꝝ mors inuiſibilis nec ꝓhebat nec videbat. Quelibet ille q̃ nouerat mortuos: ille ſol⁹ nouerat mortuos: q̃ poterat facere viuos. Niſi eī ad mortuos ſuſcitādos veniſſet: nō aplus diceret. Surge q̃ dormis: exurge a mortuis et illuminabit te xp̃s. Dormiente audis cū dicit. Surge qui dormis. Sz mortuū itelligē: cū audis. Exurge a mortuis dicti ſūt ſepe dormiētes et mortui viſibilit. Et p̄ne oēs ei q̃ pōt excitare dormiunt. Mortuus eī tibi mortu⁹ eſt: q̃ quātūlibet poſſes: quātūlibet velices: quātūlibet lanies: nō expgiſcit. Chriſto aūt ille dormiebat: cui dictū eſt. Surge: ⁊ cōtinuo ſurrexit. Nemo tā facile excitat in lecto: q̃ facile xp̃s i ſepulchro. Tres aūtē mortuos iuenim⁹ a dño ſuſcitatos viſibl'r: milia inuiſibil'r. Q̃b aūtē mortuos viſibiles ſuſcitauerit: nō nouit: Nō eī oīa q̃ fecit ſcripta ſūt. Johānes b dixit. Multa alia fecit ieſus: q̃ ſi ſcripta eſſēt: arbitror tm̃ totū mūdū nō poſſe libros cape. Multi ḡ ſunt alibi ſine dubio ſuſcitati: fortaſſe ſuſcitati: ſed nō tres fruſtra cō memorati. Dñs eī nr̃ ieſus xp̃s ea q̃ faciebat: corporaliter: etiā ſpiritaliter volebat intelligi. Nec eī tm̃ miracula ꝓpter miracula faciebat: ſz vt illa q̃ faciebat mira ēent videntib⁹ ꝓa ēent itelligētib⁹ quēadmodū q̃videt l'ras in codice optime ſcripto ⁊ nō nouit legere: laudat q̃dē antiq̃r⁹ manū: admirās apicū pulchritudinē: ſed q̃d ſibi velint: q̃d indicēt illi apices neſcit: ⁊ ē oculis laudatoꝝ: mēte nō cognitoꝝ. Alī⁹ aūt ⁊ laudat artificiū: ⁊ capit intellectū: ille vtiq; q̃ nō ſolū videre q̃ cōe eſt oīb⁹ pōt: ſed etiā legere q̃ nō dicit nō pōt. Jta q̃ viderūt xp̃i miracula et nō intellexerūt q̃d ſibi vellēt: ⁊ q̃d intelligētib⁹ quodāmō inuenirēt: miranti ſūt tm̃ q̃ facta ſūt. Alij ꝙo et facta mirati ⁊ itellecta aſſecuti. Tales nos in ſchola xp̃i eſſe debem⁹. Qui eī nō ꝺt xp̃m ꝓpterea tm̃ feciſſe miracula: vt nō ēent niſi miracula: ꝑt illū etiā dicere neſcire q̃ nō eſſet tps pomoꝝ q̃n ficus q̃ſiuit in arboꝛe. Nō eī erat illi⁹ pomi tps: ſicut euāgeliſta teſtatur: ⁊ tm̃ eſuriēs poma q̃ſiuit i arboꝛe. Chriſt⁹ neſciebat q̃ rusticꝰ ſciebat: Q̃ nouerat arboris cultoꝝ: non nouerat arboris creatoꝝ: Cū ḡ eſuriēs poma q̃ſiuit i arboꝛe: ſignificauit aliq̃d aliō ſe eſurire: et aliq̃d aliō q̃rere: ⁊ arboꝛē illā ſine fructu foliis plenā reperit: ⁊ maledixit/⁊ aruit. Quid arboꝛ fecerat fructū nō afferēdo? Que culpa arboris infecūditas? Sz ſūt q̃ fructū volūtate dare nō poſſūt. Illoꝝ eſt culpa ſterilitas: quoꝝ fecūditas eſt volūtas. Erāt ḡ iudei hūtes ꝙba legis: et facta nō habētes: pleni foliis ⁊ fructꝰ nō ferētes. Hoc dixi vt ꝓſuaderē dñm nr̃m ieſū xp̃m iō mirācula feciſſe: vt aliq̃d illis miraclis ſignificaret: vt excepto eo: q̃ mira et magna ⁊ diuina erāt: aliq̃d ide etiā diſcerem⁹ Videam⁹ ḡ q̃d nos diſcere voluit in trib⁹ mortuis q̃s ſuſcitauit. Reſuſcitauit ifiliam mortuā archiſynagogi: ad quā egrotātē petebat: vt eā de egritudine liberaret. Et cū pgit mortua nūciat: et q̃ſi iā fruſtra fatigaret: renūciatū ē pr̃i eī⁹. Puella mortua eſt: q̃d adhuc fatigas magiſtrum? Ille aūt ꝓcepit ⁊ ait pr̃i puelle. Noli timere: crede tātūmō Venit ad domū ⁊ iuenit tā obſeq̃a funeri debita ꝑparata: ⁊ dicit illis. Nolite flere: nō eī ē mortua puella: ſed dormit.

Luce. vij. Verū dixit/dormiebat: ſz illi a q̃ poterat excitari. Hāc excitās: reddidit viuā parētib⁹ Excitauit ⁊ hūc iuuenē filiū vidue: de q̃ nūc admonitꝰ ſum⁹: vt hinc iſta q̃ ipe largiri dignat cū vra charitate loq̃remur. Nō audiſt⁹ quō excitat⁹ eſt. Appropinq̃bat dñs ciuitati: ⁊ ecce ferebat tā mortuus ex̃ portā. Mia cōmot⁹ q̃ flebat mater vidua et deſtituta vnico filio: fecit q̃ audiſt⁹ dicēs. Adoleſcēs tibi dico ſurge. Surrexit ille mortuus: cepit loq̃/et reddidit illum matri ſue. Excitauit et lazarū de ſepulchro. Et ibi cū egroteſ tē ſcirent diſcipuli cū q̃b⁹ loq̃bat (diligebat aūtē illū) Lazar⁹ indt amic⁹ nr̃ dormit. Illi putātes egri ſōnū ſalubrē. Si dormit inquiunt ſalu⁹ erit. Et ille dico vobis aptē ꝙ loquēs. Lazar⁹ amic⁹ noſter mortu⁹ eſt. Vtriq; verum dicens. Mortuus eſt vobis: dormit mihi. Jſta tria gña mortuoꝝ: ſūt tria gña pctoꝝ: q̃s hodieq; ſuſcitat xp̃s. Jlla ei mortua filia archiſynagogi int⁹ erat i domo: nondū erat ꝺ ſecretis parietib⁹ elata ⁊ publicū. Jbi int⁹ ſuſcitata eſt: vbi nō parētib⁹ reddita. Jſte aūt iā q̃dē nō i domo: ſz tm̃ nōdū i ſepulchro: parietib⁹ elat⁹ erat: terre mandat⁹ nō erat. Qui ſuſcitauit mortuā nōdū elatā: ſuſcitauit mortuū iā elatū: nōdū ſepultū. Tertiū reſtabat vt ⁊ ſepultū ſuſcitaret: ⁊ ꝺ hoc i lazaro. Sūt ḡ int⁹ q̃ pctm̃ i corde hñt: i facto nōdū habēt Neſcio q̃ mot⁹ ē aliq̃ ꝓcupiſcētia. Dicit eī ipſe dñs. Qui viderit mulierē ad ꝓcupiſcēdū eā iā mechat⁹ eſt eā i corde ſuo. Nondū acceſſit corpe: cōſenſit in corde: mortuū int⁹ by nōdū extulit. Et ſit vt nouim⁹: et q̃tidie hoies i ſe experiātur aliq̃n audito ꝙbo dei: tāq̃ dño dicēte. Surge cōdemnat ꝓſenſus ad iuſtitiā tē reſpirat in ſalutē ⁊ iuſticiam. Surgit mortu⁹ in domo: reuiuiſcit cor in cogitationis ſecreto. Facta ē iſta reſurrectio aie mortue int⁹ itra latebras pctōrū tāq̃ intra domeſticos parietes. Alij poſt pctā ſūt i factū: tāq̃ efferētes mortuū: vt q̃ latebat in ſecreto appareat in publico. Rūq̃d iā iſti q̃ in factū ꝓceſſerāt deſperati ſunt? Nōne et illi iuuenē dictū ē. Tibi dico ſurge: Nonne et ille reddit⁹ ē matri ſue? Sic ḡ ⁊ q̃ iā fecerit ſi forte cōmot⁹ ꝙbo ☧ tangit ad xp̃i vocē reſurgit: viu⁹ redditur. Potuit ꝓgredi: i ekñ pire nō potuit. Aut aūt factēdo q̃ mālū ē: et mala ꝙſuetudīe ſe ꝛplicāt vt ipa ꝙſuetudo mali non eos ſinat videre q̃ malū ē: ſūt deſ'tores malorū factoꝝ ſuoꝝ. Jraſcūt cū reꝑhēdūt: itātū vt ſodomite quōdā dicerēt viro iuſto reꝑhēditi neceſſimā volūtatē. Habitare veni ſti: nō leges dare. Tāta ibi nefāde turpitudinis ꝙſuetudo erat: vt iā neḡtia eēt iuſtitia: ⁊ ꝓhibitor poti⁹ reꝑhenderet q̃ factor. Tales ꝙſuetudine maligna ꝑſſi: tāq̃ ſepulti ſunt. Sed q̃d dicam⁹ fratres? Jta ſepulti vt de lazaro dictū eſt iā putet. Molles illa ipoſita ſepulchro: ipſa eſt vis dure conſuetudinis q̃ ꝑmīt aīa: nec reſūrgere nec reſpirare ꝑmittit Dictū eſt aūt. Quatriduan⁹ ē. Revera ad iſtā ꝙſuetudinē de q̃ loq̃r: q̃rto quodam ꝓgreſſu ꝓuenit aīa. Ꝓtis eſt ei q̃ titillatio delectatiōis in corde: ſcḋa ꝙſentio: tertiū factum quarta cōſuetudo. Sūt ei q̃ res illicitas obuias cogitationibus ſuis ꝓpſus ita obijciūt: vt nec delectent. Sūt qui delectant ⁊ nō cōſentiūt. Rōdū ꝓfecta mors eſt: ſz quodāmō inchoata. Delectatiōi accedit ꝙſenſio. Jā eſt illa dānatio Poſt ꝙſenſionē in factū ꝓcedit. Facti in ꝙſuetudinē ſert ſi ſit q̃dā deſpatio vt dicaī. Quatriduan⁹ ē: iā putet. Dēt ḡ dñs cui vtiq; facilia crūt oīa et difficultatē quādā ſtēdit. Jbi infremuit ſpiritu: oſtēdit multo clamore obiurgationis opus eſſe ad eos qui cōſuetudine duruerūt. Tāta vocē clamāt⁹ dñi: rupta ſūt vincula neceſſitatis. Tremuit inferni dñatio: reddit⁹ eſt lazarus viuus. Liberat enim ⁊ de mala conſuetudine dñs q̃triduanos mortuos. Nam ipe ſe q̃triduan⁹ xp̃o volēti reſuſcitare dormiebat. Sed quid ait? Videte gen⁹ reſuſcitatiōis. Proceſſit de monumēto viuus ⁊ ambulare/nō poterat. Et dñs ad diſcipulos. Solute eū: ⁊ ſinite abire. Ille ſuſcitauit mortuū: illi ſoluere ligatū. Aliq̃d ꝙtinere videte ad ꝓpriū maieſtatis dei ſubſtātī. Jncrepat aliq̃s i mala ꝙſuetudie poſit⁹: ☧bo ☧ Emulti increpant ⁊ nō audiūt. Quis ḡ agit int⁹ cū illo q̃ audit? Quis vitā inſpirat intrinſec⁹? Quis ē q̃ ſecretā pellit mortē: ſecretā dat vitā? Nōne poſt obiurgatiōes: poſt increpationes dimittunt hoies cogitationibus ſuis: et incipiunt ſecū voluere q̃ malā vitā gerant: q̃ peſſima conſuetudine ꝑmanſ⁹? Deide diſplicētes ſibi: mutare vitā inſtituūt. Reſurrexerūt iſti: reuiuiſcrūt q̃b⁹ diſplicet q̃ fuerūt. Sz reuiuiſcētes ambulare nō poſſunt. Hec ſūt vincula ipi⁹ mortus. Opus eſt ḡ vt q̃ reuixit ſoluat/⁊ ire ꝑmittat. Hoc eſt ecīū diſcipulis dedit q̃b⁹ ait. Que ſoluerītis i terra: ſoluta

ſunt ⁊ in celo. Hec ḡ hñi ſic audiam⁹ vt q̃ viuūt viuāt: mortui ſint ⁊ reuiuiſcāt. Siue ſit adhuc pctm̃ corde ꝙceptū: ⁊ nō ꝓceſſit ⁊ factū: poeniteat: corrigat cogitatio: ſurgat mortu⁹: intra domū cōſcīētie. Siue iā q̃d cogitauit admiſit nec ſic deſperet. Nō ſurrexit mortu⁹ int⁹: ſurgat elat⁹. Poeniteat q̃d aūt. Ecce ego vobiſcū ſū vſq; ad ꝙſūmatiōē ſcī: ſed ad oēs etiā poſtea futuros xp̃ianos: ⁊ vſq; i fīnē ſcī. ꝓcīu roꝝ. Loquēs ḡ illis ait. Cauete a fermēto phariſeoꝝ. Tūc putauerūt ſō dñm dixiſſe ꝺ: q̃ panes nō tulerāt: nō itellexerūt: q̃ cauete a fermēto phariſeoꝝ: ꝺ dictū eſt/ cauete a doctrina phariſeorum. Que fuit doctrina phariſeoꝝ niſi q̃d mō audiſtis? Glozīā ab iuicē q̃rētes: glozīā ab iuicē expectātes: ⁊ glozīā q̃ a ſolo deo eſt nō q̃rētes. De his aplūs pauſus dīc ita. Teſtionīū eis ꝓhibeo: q̃ zelū dei hñt: ſz nō ſm ſciam. Zelū (indt) dei hñt/nouī: ſcio/aꝑ illos fui: talis fui Zelū dei hñt: ſz nō ſm ſciam. Quid eſt ꝺ apoſtole: non ſm ſciam: Expone nobis quē cōmēdes ſciam: quā doleas i illis nō eſſe: ⁊ i nobis velis eē. Secut⁹ adiūxit: ⁊ q̃ clauſum poſuerat aperuit. Quid eſt. Zelū dei hñt: ſz nō ſm ſciam: Ignorātes eī dei iuſticiā ⁊ ſuā volētes ꝓſtituere: iuſticie dei nō ſunt ſubiecti. Ignorare ḡ dei iuſticiā ⁊ ſuā velle ꝓſtituere: ꝺ eſt ab inuicē gliam expectare: ⁊ gliam q̃ a ſolo deo eſt nō reqrere. Hoc eſt fermētū phariſeoꝝ. Ab hoc cauere dñs iubet. Si fu⁹ iubet ⁊ dñs iubet: caueam⁹ ne audiam⁹ Ut q̃d mihi dicitis/dñe dñe: ⁊ nō facitis q̃ dico. Relinque ergo paululū iudeos: q̃b⁹ dñs tunc loq̃bat. Foris ſunt: audire nos nolūt. Jp̃m euangelīū oderūt: falſa teſtimonia in dñm ꝓcurauerūt vt dānarēt viuū: alia teſtimonia emerūt pecunia ℈ mortuū. Quādo eis dicimus. Credite in ieſum Rūdēt nobis. Jn hoīem mortuū crediturī ſum⁹? ⁊ Cū aūt addimus. Sed reſurrexit. Reſpōdent. Abſit. Diſcipuli eī⁹ furati ſūt eū de ſepulchro. Amāt falſitatē iudei emptoꝛes ⁊ conſenſūt veritatē dñi redēptoris. Quid loq̃ris iudee: patrentes tui pecunia emerūt: ⁊ hoc in te remāſit q̃d emerunt Attēde potius cū q̃ emit te: nō qui mēdaciū emit tibi. Sz illos (vt dixim⁹) relinquam⁹: illos attēdam⁹ fratres nr̃os cū q̃b⁹ agimus. Jā xp̃s caput eſt et corpus. Caput in celo eccoꝝ⁹ in terra eſt. Caput dñs eſt: coꝝ⁹ eius eccleſia eſt. Sed memīniſtis dictū. Erūt duo i carne vna. Sacrāmētū hoc magnum eſt ait aplūs. Ego aūtē dico in xp̃o ⁊ in eccleſia. Si ergo duo ſunt i carne vna: duo ſunt i voce vna. Ea: put noſtrū dñs xp̃s locut⁹ eſt ad iudeos ea q̃ audiuim⁹ cū euāgeliū legerē. Caput ad inimicos ſuos loquat: ⁊ coꝝ⁹ ad inimicos ſuos loquat: ⁊ corpus id eſt eccleſia ad inimicos ſuos noſtis ad quos loquat. Qui habet loq̃: nō dixi de meo/vt vox vna ſit: q̃ caro vna/vox vna. Hoc ergo illis dicam⁹. Vocem eccīe loquor. ☉ fratres/filij diſperſi: oues errantes/raml ꝓciſi: quid mihi calūniamini? Quid me nō agnoſcitis? Scrutamini ſcripturas in q̃b⁹ vos putatis vitā eternā habere: ipſe teſtimonium ꝓhibent de me. Judeis dicit caput noſtrū: q̃d vobis coꝝ⁹ dicit. Queritis me ⁊ nō me ꝛueniet⁹. Quare? Quia nō ſcrutamini ſcīpturas q̃ teſtimonium ꝓhibēt de me. Teſtimoniū ꝓ capite. Abrae dicte ſunt ꝓmiſſiones et ſemini eī⁹. Non dicit: ꝛ ſeminib⁹ tāq̃ in multis: ſz tāq̃ in vno: ⁊ ſemini tuo q̃d eſt xp̃s. Teſtimoniū ꝓ corpore ad abrā: q̃d cōmemorauit apoſtol⁹. Abrae dicte ſunt ꝓmiſſiōes. Quo ergo dicit dñs per memetipm turo: quia obaudiſti voci mee: ⁊ non pepercīſti dilecto filio tuo ꝓpter me: niſi benedicēs benedicā te: ⁊ iplendo implebo ſemen tuū ſicut ſtellas celī: et ſicut arenā maris. Et benedicētur i ſemine tuo oēs gētes terre. Habes teſtimoniū ꝓ capite: habes ꝓ corpore. Audi aliud breue: et ꝓpe vna ſententia cōplexum ꝓ capite et ꝓ corpore. De reſurrectiōe xp̃i ꝑſalm⁹ loq̃bat. Exaltare ſup celos deus. Continuo ꝓ corpore. Et ſup oēm terrā gl'a tua. Audi teſtimoniū ꝓ capite. Foderūt man⁹ meas ⁊ pedes meos: dinumeraverunt omnia oſſa mea. Ipſi vero conſiderauerūt ⁊ ſpexerunt me: diuiſerunt ſibi veſtimēta mea: ⁊ ſup veſtē meā miſerūt ſortem. Audi cōtinuo ꝓ corpore: poſt pauca verba. Cōmemorabunt ⁊ ꝑuertentur ad dñm vniuerſi fines terre. Et adorabūt in cōſpectu eius vniuerſe patrie gētium. Cui dñi eſt regnū: ⁊ ipe dominabit gētiū. Audi ꝓ capite. Et ipse tāq̃ ſpōſus ꝓcedēs de thalamo ſuo. Jn ipo ꝑſalmo audi ꝓ corpore. Jn oēm terrā exiuit ſonus eoꝝ: ⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ. Hec iudeis: et iſtis noſtris. Quare? Quia iſtas ſcripturas veteris teſtamēti ⁊ iudei accipiunt: ⁊ noſtri ipi accipiunt. Sed ipm xp̃m quē illi nō accipiunt: videam⁹ ſi iſti accipiūt. Dicat ⁊ ipe: dicat ⁊ ꝓ ſe q̃ caput eſt/⁊ ꝓ corpore ſuo q̃d eſt eccleſia: q̃ ⁊ in nobis caput loquit ꝓ corpore. Audi ꝓ capite. Reſurrexit a mortuis: iuenit diſcipulos he ſitātes: dubitātes ꝓe gaudio/nō credentes: aquit illis ſcīp ſum vt itelligerēt ſcripturas: ⁊ dicit eis. Sic ſic ſcriptū eſt: et ſic oportebat xp̃m pati et reſurgere a mortuis die tertio Habes ꝓ capite: dicat ⁊ ꝓ corpore. Et ꝓdicari i noīe eius pentētiā ⁊ remiſſionē pctoꝝ ꝓ oēs gētes: incipiētibus ab hieruſaleu. Dicat ergo eccleſia inimicis ſuis: dicat Dicit plane nō tacet: ſz ſi illi audiāt. Fratres audiſtis teſtimōia iā noſcite me. Scrutamini ſcripturas in q̃b⁹ vos ſperatis vitā erernam hr̃e: ipſe teſtimoniū phibēt de me. Que vtri nō ſunt de meo: ſed de dñi. mei: ⁊ tamen adhuc auerſamini: adhuc tergiuerſamini. Quō poteſtis mihi credere glozīā a b inuicē expectātes: ⁊ glozīā q̃ a ſolo deo eſt nō q̃rētes: q̃ ignozatis dei iuſticiā? Zelū dei habetis: ſz nō ſm ſcientiā. Ignozātes eī dei iuſticiā et vſam volētes ꝓſtituere: iuſticie dei non eſtis ſubiecti. Quid eſt aliud ignozare dei iuſticiā ⁊ ſuā velle ꝓſtituere/niſi dicere. Ego ſcīficoꝛ ego iuſtificoꝛ/q̃d ego dedero ſactū ē: Dimitte deo q̃d dei eſt. Agnoſce homo q̃d hois eſt. Ignozas dei iuſticiā: ⁊ tuā vis cōſtituere. Juſtificare me vis: ſufficit tibi vt mecū iuſtificeris. De antixp̃o dictū eſt: et oēs ſic intelligūt q̃d ait dñs. Ego veni in noīe pr̃is mei ⁊ nō ſuſcepiſtis me: ſi alius venerit i noīe ſuo hūc ſuſcipietis. Sed audiam⁹ ⁊ iohānē. Audiſtis q̃ venit antixp̃s: ⁊ nunc antixp̃i multi facti ſunt. Quid autē expauēſcim⁹ in antixp̃o: niſi q̃ nomē ſuū honozaturus/ ⁊ nomen dñi contēpturus? Quid aliud facit q̃ dicit. Ego iuſtificoꝛ? Rūdēt ei. Ego ad xp̃m veni: nō pedibus ſed coꝛ de veni. Ubi euāgeliū audiui/ibi credidi: in deū credidi. Et ille. Nō es mūdus. Quare? quia non ibi fui. Dic quare nō ſum mūdatus: hō q̃ baptizat⁹ ſum in hieruſalē: homo q̃ baptizat⁹ ſum. Verbi gr̃a: apud epheſios ad quos datam epiſtolam legis: et quoꝝ pacē ſpernis? Ecce ad epheſios ſcripſit aplūs. Fundata eſt eccleſia: manet vſq; nunc: et vbi⁹ manet: multiplici⁹ manet: tenet q̃d accepit ab aplo. Si q̃s ānūciauerit vobis ꝑter q̃ q̃d accepiſtis: anathema ſit. Quid ergo? Quid dicis mihi mūd⁹ nō ſum? Ubi baptiza-

Joh. v.

Lu. vij.

Eph. v.

Joh. xxj.

Marci. v.

Joh.

Matthei. xxviij.

Mat. xxj.

Rom. x.

Joh. v.

Joh. ij.

tuus mundꝰ nō sum: Et tiā nō es. Quare: Qz ego ibi nō sui. Sed ꝙ vbiqz est ibi fuit: ī cuiꝰ nomē credidi. Tu nescio vñ veniēs: imo nō venies: sed volēs vt ego ad te veniā: hic po sitꝰ dicis mihi. Nō es recte baptizatus: qz ego ibi non fui Joh. j. Vide ꝗs ibi fuit. Quid dictū est iohānī? Sup quē videris spīm descēdentē ꝗsi colūbā: hic est ꝙ baptizat. Jpīm habes ōrētē te. Immo qz mihi ab ipo baptizato iuidisti: ipm per didisti. Intelligite ḡ ffres mei vocē nram t illoz: et videte qd eligatis. Nos hoc elegāter dicimꝰ. Simꝰ scti: deꝰ scit. Simꝰ inſqt: t hoc magis ipe scit. Nos ī nobis spem non po natſ: qlesciqz simꝰ. Si boni sumꝰ: facite qđ scriptū ē. Jmi: tatores mei estote: sic t ego xpi. Si autē mali sumꝰ: nec sic j. Cor. xiij deserti estis: nec sic sine pfilio remālitis. Audite dicētem. Watthei. Que dicūt facite: ꝙ aūt faciūt facere nolite. Jlli aūt cōtra xxiij. Mſi bonꝰ fuerimꝰ peristis. Ecce est ali⁹ ꝙ vēiet i noie suo. j. Cor. x. Ergo vita mea ex te pendebit: t salus mea ex te religabit? Wat. vij. Jta ne oblitꝰ sum fundamētū meū: Nōne petra erat xps: Nōne ꝙ edificat supra petrā: ipm non deijcit ventꝰ: pluuia: flumia: Veni ḡ mecū si vis sup terrā: t noli mihi esse velle pro petra. Dicat ḡ t nouissimū illud eccla. Si crederetis Joh. v. moysi: crederetis t mihi. De me enim ille scripsit: qz corpꝰ sum eiꝰ de quo scripsit. Et de ecclesia moyses scripsit. Nā Gen. xxij. moysi xba dixi. Jn semie tuo bñdicēt oēs gētes. Moyses hoc in pmo libro scripsit. Si crederetis moysi: crederetis vtiqz et xpo. Qz moysi xba ptēnitis: necesse est vt xpi xba Luc. xvj. cōtenatis. Habēt tibi (inqt) moysen t pphetas. Non pater abrāā: si ꝗs a mortuis venerit: ipm audiēt. Et ille. Si moy sen t pphetas nō audiunt: nec si ꝗs a mortuis resurrexit: credēt. Hoc de iudeis dictū ē. Ergo nō dictū de hereticis Lu. xxiiij A mortuis resurrexerat ꝙ dicebat. Oportebat xpm pati: t resurgere a mortuis tertio die. Hoc credo. Credo inqt. Cre dis: Quare nō credis qđ sequt? Qz credis. Oportebat xpm pati t resurgere die tertio a mortuis: Hoc dictū ē de capi te: crede qđ sequt de eccl'a. Predicari in noie eiꝰ peniten tiā t remissionē pctoꝝ p oēs gentes. Quare credis de capi te t nō credis de corpore: Quid tibi fecit ecclesia vt eā ve lis quodāmodo decollare: Tollere vis eccleſie caput: t ca pitī credere: corpꝰ relinquere: qsi examine corpꝰ. Sine cau sa capiti: qsi famulꝰ deuotꝰ blādiris. Qui decollare vult: t caput t corpꝰ conatur occidere. Erubescūt negare xpm: t nō erubescūt negare xba xpi. Xpm nec nos vidimꝰ oculis nec vos. Judet viderūt t occiderūt. Nos nō vidimꝰ t cre didimꝰ: xba ipsiꝰ nobiscū sunt. Cōparate vos iudeis. Jlli ptēpserūt pēdētem in ligno: vos ptēnitis sedētem in celo. Jllis suggerentibus stetit titulus xpi: vobis stātibꝰ delek baptismus xpi. Sed qđ restat fratres: nisi oremus t pro su perbis/oremus t ꝓ elatis qui se sic extollunt? Dicamus ꝓ illis deo. Cognoscant: quia tibi nomen dñs t nō homines: sed tu solus altissimus super omnem terram.

De eo qđ scriptū est ī euangelio ꝑm eūdē. Qui manducat carnē meā t bibit sanguinem meū ꝛc. Ser. xlvj. in ꝙ de digna sūptione sacratissimi cor poris t sāguinis xpi t modo sumēdi nos īstruit.

A Sicut audiuimꝰ/cū sctm euāgelium legeret: dñs iesus xps exhortat⁹ est ꝓmissione vite eterne ad māducādā carnē suā: t bibēdū sāguinē suū. Qui audistis hec: nōdū oēs itellexist. Qui enī bapti: zati t fideles estis: qđ dixerit nosti. Qui aūt int vos adhuc cathecumini vel audiētes vocank: potuerūt esse cū legeret audiētes: nunqd t itelligētes? Ergo sermo nr ad vtroqz dirigit. Qui tā māducāt carnē dñi t bibūt sanguinē eiꝰ: co j. Cor. xj. gitēt qđ māducēt t qđ bibāt: ne sicut apl's dixit. Judicū sibi māducēt t bibāt. Qui aūt nōdū māducāt t nōdum bi būt: ad tales epulas iuitati festinēt. Per istos dies mgra: ti pascūt. Xps qtidie pascit: mēsa ipiꝰ ē illa ī medio pstitu: ta. Quid cause ē. O audiētes vt mēsā videat: t ad epulas nō accedatis? Et forte mō cū euāgeliū legerek: dixistis in Joh. vj. cordibus vrīs. Putam? qđ est qđ dic. Caro mea xe esca est: t sanguis meꝰ xe potꝰ est. Quō māducak caro dñi t bi bik sāguis dñi? Putamꝰ qđ dicit? Quis ptra te clausit vt hoc nesciasꝰ Celatū est. Sed si volueris: erit reuelatū. Ac cede ad pfessionē: t soluisti qstionē. Quid enī dixit dñs te sus: tā fideles nouerūt. Tu aūt cathecumin⁹ dicerſ: audiēs t surdꝰ es. Aures enī corporis patētes habes: qz xba ꝙ vi: cta sūt audis. Sed aures cordis adhuc clausas habes: qz qđ dictū ē nō itelligis. Disputo nō differo. Ecce pascha ē: da nomen ad baptismū. Si non te excitat festiuitas: ducat ipa curiositas: vt scias qđ dictum sit. Qui māducat carnē meā t bibit sāguinē meū: ī me manet et ego ī illo. Vt scias qđ dictū sit: pulsa t apiet tibi. Et vt tibi dico: pulsa t apiet tibi/ita t ego pulso: api mihi. Aurib⁹ psono: t ad pectꝰ put so. Sed si cathecumini exhortādi sunt ffres mei: vt ad tāta gram regnatiōis accedere nō mozenſ: qsta nobis cura esse dz ī edificādis fidelibꝰ vt ꝑsit eis qđ accedūt nō sibi tales epulas ī iudiciū māducēt t bibāt: Vt aūt nō iudiciū man ducēt t bibāt: bñ viuāt. Exhortatores estote nō ꝓmotibꝰ/ sz mortibꝰ vris: vt illi ꝙ nō sunt baptizati: sic vos seq festinēt vt nō pereat imitādo vos. Qui ꝓiugati estis fidē boni ser uate ꝓiugibꝰ vris. Reddite qđ exigit. Mir a femia exigitꝰ castitatē: ꝑbe illi exēplū nō xbū. Tu es caput: qua ro vide. Hac enī debes ire: ꝙ illi nō sit piculosum seq. Immo tu ipe ꝙ vis ea seq: illuc debes ābulare. Ab ibecillioꝝ sexu exigis fortitudinē: carnis ꝓcupiscētiā ābo habet. Aut fortior est ꝓor vincat. Et tū (qđ dolēdū est) mlti viri a feminis vincūt Seruāt femie castitatē quā viri ſuare nolūt: et in eo qđ nō ſuāt se viros videri volūt: ꝙsi ꝓpterea sit fortior sexus: vt eū facilius subiuget inimic⁹. Lucta est: pliū est: pugna est. Mir fortior femia: vir caput est femie. Femia pugnat et vi cit: tu hosti succūbis. Stat corpus: t caput iacet. Qui aute vxores nōdū habetis: et tū ad mensā dñicā iā accedit is et carnē xpi māducatis t sanguinē bibit? si dicturi estis vo res ſuate vos vxorib⁹ vris. Quales eas vult? ad vos vēit: tales t vos debēt ipe inuenire. Quis iuuenis est ꝙ nō casta velit ducere vxorē? Et si acceptur⁹ est xginē: ꝗs nō itacta desideret? Intactā qris: intact⁹ esto. Pura qris: noli esse ipur⁹. Nō enī illa pōt: t tu nō potes. Si fieri nō posset: nec illa posset. Quia xo illa pōt: doceat te qz fieri pōt. Et illa vt posſit: deꝰ regit. Sed tu gl'iosior eris: si feceris. Quare glo riosior? Jllā ꝑmit parētū custodia: refrenat infirmior sexꝰ ipsa verecūdia. Postremo leges timet quas tu nō times. Jdeo ḡ gl'iosior eris si fecer? qz tu si fecer? deū times. Ha bet illa multa ꝙ timeat ꝓter deū: tu solū deū times. Sed tu quē times: maior est oīb⁹: ipse timend⁹ est ī publico: ipse in secreto. Procedis/vider?/itras/vider?. Lucerna ardeba det te: lucerna extincta ē: videt te. In cubile itras: videt te. In corde xsaris: videt te. Jpm time: illū cui cura est vt vi deat te: et vel timēdo cast⁹ esto. Aut si peccare vis: ꝺre vbi te nō videat: t fac qđ vis. Qui xo tā vouistis: corpꝰ sacri castitate: t ocupiscētie frenos: nec ad ipa ꝙ ꝓmissa sunt pu: tiamini relaxare vt nō solū a ꝓcubitu illicito diuertat? sꝺ etiā licitū ptēnat? aspectū. Memētote ī qcūqz sexu sit? fine mares siue femie: āgeloꝝ vitā ducere vos in terra. Angeli enī nō nubūt: neqz vxores ducūt. Hoc ergo ꝓmittim⁹ cū resurrexeri mus. Quanto vos meliores: ꝙ id qđ erunt hoīes post resurre ctionē: ꝺ vos iciptis eē ante mortē? Seruate gradus vros ſuat em deꝰ honores vros. Cōparata est resurrectio mā tuoꝝ: stellis ī celo pstitut. Stella em a stella differt: ī gla vt apls dicit. Sic t resurrectio mortuoꝝ. Alit ibi lucebit xgitas: alr ibi lucebit castitas ꝓiugalis: alr ibi lucebit si cta viduitas. Diuerse lucebūt: sed oēs ibi erūt. Splendor dispar: celū cōe. Cogitātes ḡ gradꝰ vros: Fuātes t ꝑsille: nē vestrā: accedite ad carnē dñi: accedite ad sanguinē ei⁹. Qui se scit alit esse: nō accedat. Cōpugimini magis fonte meo. Cōgratulank enī ꝙ sciūt ſuare ꝓiugibꝰ qđ a cōiugibꝰ exigūt: ꝙ sciūt ſuare oīmodo ptinētiā si hāc deo vouerūt. qz xo audiūt dicētē me. Quicūqz nō ſuat castitatē: nolite accedere ad illū panē: ptristank: et ego nolle ꝺ dicere. Sed qđ facio? Tiebo hoiem: t taceā xitatē. Ergo si illi ſuat ti timet deū: etiā ego nō timeā: qsi non sciam dictū ē. Seruo nequā t piger: tu dares t ego exigerē. Ecce dedi tibi deus me⁹: ecce ī ꝑspectu tuo t āgeloꝝ tuoꝝ: t ī ꝑspectu ipius ple bis tue erogaui pecuniā tuā. Timeo enī iudicū tuū. ego dedi: tu exige. Et si nō dicā: factur⁹ es. Ergo hoc potī dī co. Ego dedi: tu ꝙerte: tu parce. Fac pudicos qui fuerunt impudici: vt simul ī tuo ꝑspectu cū iudicium venerit gra deam⁹: t ꝙ erogauit/et cui erogatū est. Placet hoc? Pla ceat. Quicūqz ipudici estis: corrigite vos dū viuitis. Ego

eni verbū dei loqui possum: impudicos aūt in nequitia ꝑse uerantes: de iudicio dei t dānatione liberare non possum.

De muliere deprehēsa in adulterio. Jn euan: gelio ꝑm eundem. Sermo.xlvij. Jn fine autem sermonis de misericordia ac veritate saluatoris multa declarat.

B Meminit charitas vestra sermone pristino: ex oc casiōe lectiōis euāgelij locutos nos eē vobis de ſpūsctō. Ad hūc potādū cū dñs iuitasset credē tes ī se: loquēs int eos ꝙ illū tenere cogitabāt et Joh. vij. ferficere cupiebāt nec valebāt: qz ille nolebat. Cū ḡ hec lo cut⁹ esset: nata est de illo in turba dissentio: alijs putantibꝰ q ipe eēt xps/ alijs dicētibꝰ: qz de galilea nō exurget xps. Qui xo missi fuerāt vt eū tenerēt: redierūt inunes a crimi ne/t plent admiratiōe. Nā t testimoniū phibuerūt diuine doctrine cū dicerēt: a ꝺbꝰ missi erāt. Quare nō addurtistis eū? Rnderūt em nūqz se audisse hoiem ita locutū. Non em quisqz sic loquit hō. Jlle aute sic locut⁹ est: qz deꝰ erat t hō Tamen phariſei testimoniū eoz repellentes: dixerunt eis Nunqd t vos seducti estis? Eidem? em delectatos vos eē sermonib⁹ illi⁹. Nunqd aliqs de ꝓcipib⁹ credidit in eum aut ex phariſeis? Sz turba hec ꝙ nō nouit legē: maledicta est. Qui nō nouerāt legē: ipi credebāt ī eū ꝙ miserat legē: t eū ꝙ miserat legē ptēnebāt illi ꝙ docebāt legē: vt ipleretur Joh. ix. qđ dixerat ipe dñs. Ego veni vt nō videtes videāt: t vidē tes ceci fiāt. Ceci em facti sūt phariſei doctores: illumiati sūt ppli legē nesciētes/ t ī auctorē legis credētes. Nicode Joh. vij. mus tū vn⁹ ex phariſeis qđ ad dñm nocte venerat: t ipe qđē nō credul⁹ ſz timid⁹: nā t nocte venerat ad lumē: qz illumi nari volebat/t sciri timebat: rndit. Nūqd t lex nra iudicat quēqz hoiem: nisi audierit ab ipso pri⁹: t cognouerit qđ fa: ciat? Volebāt illi puerſe āte esse dānatores q̄ cognitores. Sciebat eni nicodem⁹ vel potī? credebat: qz si tmmō vel: lēt eū patiēter audire: forte sil'es fierēt illis ꝙ missi sunt te nere et maluerūt credere. Jlli respōderūt ꝓiudicio cordis sui: qđ e illis. Nūqd t tu galile⁹ es. i. qsi a galileo seduct⁹? Joh. viij. dñs em galile⁹ dicebat: qm ō nazareth ciuitate erāt parē tes ei⁹. Scom mariā dixi parētes: nō fm virile semen. Hō enim qsuit in terra pfem: qz tā habebat desup pfem. Mam vtraqz ei⁹ natiuitas mirabilis fuit: diuia sine mre: hūana sine pre. Quid ḡ illi qsi leg? doctores ad nicodemū? Scru tare et vide: qz ꝓpheta a galilea nō surget: ſz dñs ꝓpheta Joh. viij. inde surrexit. Reuersus est (inqt) euāgelista vnusquisqz in domū suā. Jnde perrexit iesus in mōtē. Jn montē aūt oli: uet: in mōtē fructuosum: i mōtē vnguēti: in mōtē chrisma tis. Ubi em decebat docere chriſtum: nisi in mōte oliueti? Christi em nomē a chrismate dictū ē. Chrisma aūt grece: latie vnctio nūcupat. Jdeo nos vnxit: qz luctatores ꝺ via bolū fecit. Et diluculo itez venit in tēplū. t ois ppl's venit ad eū: t sedēs docebat eos: t nō tenebak: qz non pati digna bat. Nūc etiā attēdite vbi ab ūimicj tētata sit dñi māsuetu Ubi ā. do. Adducūt aūt illi scribe t phariſei mulierē ī adulterio dephēsam t statuerūt eā in medio: t dixerūt ei. Magr hec mulier mō dephēsa est i adulterio. Jn lege aūt moyses mā dauit nobis hmōi lapidare. Tu ḡ qđ dicis? Hec dicebant tētātes vt possent accusare eū. Jd accusare? Nunqd ipm in aliquo facinore dephēderāt: aut illa mulier ad eū aliqñ ptinuisse dicebak? Quid est ḡ tētātes vt accusarēt eū. Jn: telligim⁹ ffres admirabilē māsuetudinē in dño ꝓmonuisse: Pā. xliij. siaduerterūt eū nimiū eē mitē: nimiū māsuetū. De illo qp pe fuerat āte pdictū. Accīgere gladio tuo circa femur tuū potentissime. Specie tua t pulchritudie tua: itēde. pspe pce de t regna. Propt xitatē t māsuetudinē t iusticiā. Ergo attulit xitatē vt doctor: māsuetudinē vt liber actor: iusticiā vt cognitor. Propt hec eū cē regnatuꝝ in spūsctō ꝓpheta pdixerat. Cū loqbak xitas agnoscebak: cum aduersus ini: micos nō mouerēt māsuetudo laudabak. Cū ḡ de duobus Lauit. pe. istis. i. de xitate t māsuetudie ei⁹ ūimici liuore t iuidia tor querenk: i tertio. i. iusticia scādalū posuerūt: Quare? Quia lex iusserat adulteros lapidari: t vtiqz qđ iustū erat lex iu bere nō poterat. Sz si ꝗs alit diceret q̄ lex iusserat: iiustus dephēderet. Dixerūt ḡ apō semetipos. Verax putak: man: fuct⁹ videt: de iusticia illi q̄rēda calūnia est. Offeramus ei mulierē in adulterio dephensam: dicam⁹ de illa qđ in lege scriptū est. Si eā iusserit lapidari: manſuetudinē nō habet Si eā dimitti cēſuerit: iusticiā nō tenebit. Vt aūt māsuetu dinē (inquīt) nō pdat: in ꝙ ppli's tā amabilis fact⁹ est: sine dubio dimitti eā iubebit. Hic nos iuenlem⁹ occasionē ac: cusandi: t reū faciem⁹ tāq̄ legis ꝓuaricatorē dicentes ei. Hostis es legis: cōtra moysen rudes: imo ꝺ eū qđ ꝑ moysen dedit legē. Reus es mortſ: cū illa t tuipe lapidand⁹. Posſet his xbis atqz sentētijs inflāmari iuidia: feruere accusa tio: flagitari dānatio. Sz cui hec? Peruersitas rectitudi: nī: falsitas xitati: curuū directo: stulticia sapiētie: Quādo illi laqos pararēt: ī quos nō ipi ꝓus caput eiscerēt? Nō ē capt⁹ cui ipi tēdebāt: ſz potiꝰ capti sunt qui tēdebāt: quia nō crediderūt ī eū qđ eos posſit de laqueis eruere. Ecce dñs ī rndēdo t iusticiā seruatur? est: t a māsuetudie nō est recef surus. Quid em rndit dñs iesus? Quid rndit xitas? Quid rndit sapiētia? Quid rndit ipsa cui calūnia parabat iusti cia? Nō dixit nō lapidek: ne ptra legē dicere videret. Absit aūt vt diceret lapidek. Venit eni nō ꝑdere qđ iuenerat: sed Luce. xix ꝙrere qđ perierat. Quid ḡ rndit? Videte q̄ plen? est iusti C cia: plen? māsuetudie et xitate. Qui sine pctō est vestrum (inqt) ꝓr in illā lapidē mittat. Qrisio sapientie: quō eos itromisit ī se. Fortis em calūniabank: seipsos intrinsec⁹ nō pscrutabant. Adulterā videbāt: se nō respiciebāt. Preua: ricatores legis legē iplere cupiebāt: et hoc calūniādo non vere tāq̄ adulteria castitate vānando. Audistis iudei: au: distis phariſei: audistis legis doctores: legis custodē: sed nōdū itellexistis legislatorē. Quid aliud vobis significat: cū digito scribit in terrā? Digito em vel lex scripta est: nūc dñs i terra scribebat: qz fructū requirebat. Audistis ergo: ipleak lex: lapidek adultera. Sz nunqd qz punieda est: lex ipleda est a puniedis? Cōsideret se vnusquisqz vīm: intret in semetipsum: ascēdat tribunal mētis sue: pstituat se ante cogitationē suam/cogitet se cōfiteri. Scit em ꝙ sit qz nemo j. Cor. ij. scit hoim q̄ sunt hois nisi spūs hois q̄ in ipo est. Sunt sq̄z inſse intēdēs: pctōrē se iuenit. Jta plane. Ergo aut ista di: mittite: aut simul cū illa legis pena excipite. Si diceret: la pidek: māsuet? nō videret. Dicit qđ dicere debet: t māsue: tus t iust⁹. Qui sine pctō est vīm/ꝓr in illā lapidē mittat Hec vox iusticie est. Punitak peccatrix: ſz nō a pctōribus. Impleak lex: ſz nō a ꝓuaricatorib⁹ legis. Hec vox oino iu sticie est: q̄ iusticia illi tāq̄ trabali telo pcussi se ispiciētes: t reos se iuenientes: vn⁹ post vnū oēs recesserūt. Relicti sūt duo: misera t misericordia. Dñs aūt cum eos telo iusticie pcussisset/nec dignat⁹ ē cedētes attēdere: ſz auerso ab eis obtutu rursus scribebat in terra. Relicta aūt illa sola mu liere oibusqz abcūtib⁹: leuauit oc'los suos ad mulierē. Au: diuim⁹ vocē iusticie: audiam⁹ t māsuetudinis. Vl⁹ ei cre do territa erat illa mulier cū audisset a dño dictū. Qui sine pctō est vīm: ꝓr in illā lapidē mittat. Jlli enī attēdētes t ipo absceſſu cōfessi: dereliq̄runt mulierē cū magno pctō: ci q̄ erat sine pctō. Et q̄ illa ꝺ audierat. Qui sine pctō est ve: strū: ꝓr i illā lapidē mittat: ab illo se puniēdā spabat: in q̄ pctīs iuenirī nō poterat. Jlle aūt q̄ aduersarios ei⁹ repule rat ligua iusticie: deuās i eā oc'los māsuetudinis iterroga: uit eā. Remo te ꝺdēnauit? Rndit illa. Dñe nemo. Et ille Nec ego te ꝺdēnabo. a quo forte dānari timuisti: q̄ in me pctīs nō inueniſti. Nec ego te ꝺdēnabo. Quid est dñe? Fa ues ergo pctīa? Nō plane ita. Attēde qđ sequitur. Vade deinceps iā noli peccare. Ergo et dñs dānauit: sed pctīs nō hoiem. Si aūt peccatoꝝ fautor esset: diceret. Nec ego te dānabo: vade viue vt vis/de mea liberatiōe esto secura ego te quātūcūqz peccaueris ab oi pena: et iam a gehēne et iferni tortorib⁹ liberabo. Nō dixit hoc. Intēdāt ḡ q̄ amāt D ī dño māsuetudinē: t timeāt veritatē. Et enī dulcis t rect⁹ pꝺ. xxiiij. dñs. Amas q̄ dulcis est: time q̄ rect⁹ est. Tāq̄ manſuetus dixit. Tacui: sed tāq̄ iust⁹. Nūquid semp tacebo? Miseri: Esa. xlij. cors t miseratoꝝ dñs. Jta plane. Adhuc adde. Longani: Pꝺ. ciij. mis. Adde adhuc. Et multū misericors. Sed time qđ est in nouissimo. Et verax. Nō enim modo sustinet peccātes: iudicaturus est ꝓtēnētes. An diuitias longanimitatis ei⁹ Rom. ij. contēnis? Ignoras qz patiētia dei ad penitentiā te addu cit? Tu aūt ꝑm duriciā cordis tui t cor ipenitens thesau rizas tibi iram in die ire t reuelatiōis iusti iudicij dei: qui

Pū. cij. redactū vnicuiq; iuxta opa sua. Mānsuetus dns:lōganimis dns:misericors dns:sed et iust⁹ dns:et verax dns. ¶Largit tibi spaciū correctiōis:sed tu pius amas dilationē p̄ emēdationē. Mal⁹ fuisti heri:hodie bon⁹ esto. Et hodiernum die in malicia peregisti/vel cras mutare. Sed expectas:et de misericordia dei tibi pluriū pollicer̄is: q̄si ille q̄ tibi per penitētiam,p̄misit salutē:p̄misit tibi etiā lōgam vitā.

Prouer. xxvij. Unde scis q̄d pariat crastinus dies? Recte dicis in corde tuo/q̄si me correxero:de⁹ mihi oīa peccata dimittit. Negare nō possum⁹ q̄ correctis atq; cōuersis indulgētiā de⁹ p̄misit. Mā i quo ꝓphetā mihi legis:q̄ p̄misit de⁹ correcto indulgentiā:non mihi legis q̄ p̄misit tibi longā vitā. Extroq; igit hoies piclitant:sperādo t desperādo ꝓtrarijs reb⁹. Sperando decipit q̄ dicit. Bon⁹ est deus misericors est de⁹:factā q̄ mihi placet:q̄ libet:laxem habenas cupiditatib⁹ meis:ipleam desideria aīe mee. Quare hoc? Quia misericors est de⁹: mānsuetus est de⁹. Spe isti periclitātur. Desperatiōe aūt q̄ cū inciderint in grauia pcā:putātes sibi iam nō posse ignosci penitentib⁹?:t statuētes se ad dānationē sine dubio destinatos:dicūt apud semp̄os. Jā dānati sum⁹?:quare nō q̄d volum⁹ facim⁹?animo gladiatoꝝ ferro destinatoꝝ. Jdeo molesti sunt desperati. Jā em̄ q̄d timeāt nō habēt:t vehemēter timēdi sunt. Jstos desperatio necat illos spes. Inter spem t desperationē estuat aīa. Metuendum est ne te occidat spes:t cū multū speras de misericordia:incidas in iudiciū. Metuēdū est rursus ne te occidat desperatio:t cū putas iā nō tibi ignosci q̄ grauia p̄misisti:

Prouer. j nō agas penitētiā/t incurras iudicē sapientis q̄ dicit. Et ego vſe pditōi supridebo. Quid ergo egit de⁹? cū periclitātib⁹ vtroq; morbo? Illis q̄ spe periclitant hoc dicit. Ne tardes cōuerti ad deū:neq; differas de die in die. Subito em̄ veniet ira ei⁹:t in tēpore vindicte diſperdet te. Illis q̄

Ezechiel. xviij. desperatiōe periclitant q̄d dicit? In quacūq; die iniquus puersus fuerit:oēs iniq̄tates ei⁹ obliuiscar. Propter illos qui desperatione periclitātur:ꝓposuit indulgētie ꝓtum. Propter illos q̄ spe periclitātur t dilationib⁹ illudunt:fecit de⁹ diē mortis incertū. Q̄si veniat vltimus dies nescis.

Joh. viij. Jngrat⁹ es:q̄ hodiernū habes i quo corrigaris? Sic ergo ad istā mulierē. Nec ego te pdēnabo. Sed facta secura de preterito:caue futura. Deleui q̄ cōmisisti:obserua q̄ precepi vt inuenias quod promisi.

¶De eo q̄ scriptum est in euāgelio ſm eūdem. Si manseritis in verbo meo:vere discipuli mei estis. Sermo.xlviij.in quo illud specialiter declarat quis inter mortuos sit liber.

A Nouit charitas vſa oēs nos vnum magſm habere:et sub illo cōdiscipulos eē. Nec ideo magistri sum⁹?:q̄ de loco suplore loq̄mur vobis:sed magſ est oīm q̄ habitat i nobis oīb⁹. Jpse mō in euangelio nobis oīb⁹ loq̄bat:et dicebat nobis q̄ etiā ego dico vobis. Dicit aūt ille de vobis t nobis. Si manseritis i verbo meo:non vtiq; in meo qui modo loquor: sed in eius qui

Joh. viij. modo in euāgelio loquebat. ¶Si manseritis in verbo meo (inq̄t)vere discipuli mei estis. ¶Ad discipulū est parū accedere:ſz manere. Non ergo sit. Si audieritis verbū meum aut si accesseritis ad verbū meū:aut si laudaueritis verbū meū. Sed videte q̄d dixerit. ¶Si mānseritis in verbo meo: vere discipuli mei eritis/t cognoscetis veritatē:et veritas liberabit vos. ¶Quid dixim⁹ fratres? Manere in ꝟbo dei: laboz est an nō est? Si laboz est: attēde magnū premiū. Si laboz nō est:gratis accipis premiū. Maneam⁹ ergo in eo q̄ manet in nobis. Nos si nō mānserim⁹ in illo:cademus. Ille aūt si in nobis nō mānserit:non ideo domū perdidit. Nouit ille manere in se:q̄ nunq̄ deserit se. Absit autē ab homīe vt maneat in se:qui pdit se. Ergo nos in illo manem⁹ indigētia:ipe i nobis manet misericordia. Jā ergo si ꝓpositū est q̄d facere debeam⁹?: q̄d accepturi sum⁹ videam⁹. Jndixit enī op⁹?:et p̄misit mercedē. Q̄d est opus? Si mānseritis in ꝟbo meo. Breue op⁹. Verbū breue:magnum ope. Si manseritis. Quid est si mānseritis? Si in petra edificaueritis. Q̄

Mat. vij. ſm magnū est ffes hoc:supra petrā edificare q̄ magnū est. Venerūt flumina:flauerunt vēti:descenderunt ibres t ipe gerunt i domū illā et nō cecidit: fūdata enī erat sup petrā

Quid est ergo in verbo dei manere:nisi nullis tētationib⁹ cedere? Premiū q̄d est? Cognoscetis veritatē:t veritas liberabit vos. Cōpatimini nobis:q̄ vocē meā sentitis obtusam. Adiuuate me trāquillitate. Q̄premiū. Cognoscetis veritatē. Forte aliq̄s diceret:t q̄d mihi pdest cognoscere veritatē? Et vitas liberabit vos. Si nō delectat vitas:delectet libertas. Jn ꝟsuetudine latine lingue liberari duobus modis dicit. Et maxime in eo cōsueuim⁹ audire boc ꝟbo vt q̄cūq; liberat/intelligat periculū euadere:molestijs carere. Liberari aūt ꝓprie dicit liberū fieri. Quō saluari fatuū fieri:sanari sanū fieri:sic liberari liberū fieri. Jdeo dixit Si nō delectat veritas:delectet libertas. Hoc in greca lingua euidētius sonat:nec potest aliter itelligi. Et (vt nouistis) q̄ aliter itelligi nō pōt:loquēte dño: respōderunt iudei. Nos nemini seruiuim⁹ vnq̄:quō dicis:veritas liberabit vos? Jd est vitas liberos vos facit. Quō dicis q̄ nemini vnq̄ seruituim⁹?:quos vides(inquiunt)nō bre seruitutj necessitatē:quomō eis polliceris libertatē? Audierūt q̄ debuerūt:sed nō fecerūt q̄ debuerūt. Quid audierūt? Q̄ dixit. Veritas liberabit vos. Attēdistis vos q̄ nō fuit tis hominī:t dixistis. Nemini seruiuim⁹ vnq̄. Dis iudeꝰ t grecus/diues t pauꝑ/honorat⁹ t ptiuat⁹/iperator t mēdic⁹:oīs q̄ facit pcm̄/ser⁹ est peccati. Dis(inquit)quis cit pcm̄:ser⁹ est peccati. Si agnoscāt hoies seruitutē:vt debūt vnde accipiūt libertatē. Jngenu⁹ ē aliq̄s:captinat a barbaris:ex igenuo fact⁹ est seruus. Audit hō miserator: cōsiderat se habere pecuniā:fit redēptor:pergit ad barbaros:dat pecuniā:redimit hoiem. Plane reddidit libertatē si abstulit iniq̄tatē. Sed q̄s abstulit iiquitatē? Hō hoīs Jlle q̄ fuiebat apud barbaros:a redēptore suo redēpt⁹ est. Et multū iterest iter redēptorē t redēptū: tū sub dña iniquitate forte cōserui sunt. Jnterrogo redēptorē:habes peccatum? Habeo inq̄t. Ergo nec tu te iactes redēptū: nec tu te extollas redēptorē:fugite ābo ad vez liberatorē. Pax est. q̄ sub peccato sunt:serui dicti sunt t mortui dicunt. Q̄ timet hō ne faciat illis captiuitas:tā illi fecit inq̄tas. Quid enī:q̄ vident viuere? Nūquid ideo errauit ille q̄ dixit. Dimitte mortuos sepelirī mortuos suos? Ergo mortui oēs sub pctō/sui mortui:seruiēdo mortui/mortēdo sut. Quis ergo liberat a morte t a sutitute:nisi i mortuis liber? Quis est in mortuis liber:nisi iter pctores sine pctō? Ecce venit ꝓnceps mundi:ipe dicit redēptor nr̄:liberator nr̄. Ecce venit ꝓnceps mūdi:t in me nihil inuenit. Tenet q̄s decepit q̄s seduxit:q̄b⁹ pctm̄ mortēq; psuasit:in me nihil inuenit. Veī dñe redēptor vēi. Agnoscat te captiu⁹:fugiat te captuator:tu esto mihi libator. Jlle me pditū iuēit:i q̄ diabolo⁹ nihil iuēit q̄ caro agit. Jnuenit carnē i illo ꝓnceps hui⁹ mūdi? Jnuenit. Et q̄lē carnē? Mortalē:quā possit tenere: quā possit crucifigere: quam possit occidere. Erras deceptor nō fallit redēptor. Errat. Videt in vño carne mortalē nō est caro pcti silitudo ē carnis pcti. Misit em̄ de⁹ filiū suū in silitudinē carnis pcti. Vera caro: mortalis caro:ſz nō pctī caro. Misit em̄ de⁹ filiū suū i silitudinē carnis pcti vt de pctō dānaret pctm̄ in carne. Misit em̄ de⁹ filiū in silitudinē carnis pcti i carnē:nō tñ in carnē pctī. Propt q̄d? Vt de pctō:certe nullum pctm̄:vt de pctō dānaret pctm̄ in carne:vt iusticia dei ipleret i nob⁹:q̄ nō ſm carnē ābulam⁹ ſz ſm spm̄. Si g̃ silitudo carnis erat pctī nō caro pcti: quō vt de pctō dānaret pctm̄ in carne? Solet t silitudo capere nomē ei⁹ rei: cui⁹ est silitudo. Hō ōr ver⁹?:sed etiā si pictū i pariete ostēdas:t q̄ras q̄d sit. Rūdet hō. Pctm̄ g̃ appellata est caro:hūs silitudinē carnis pctī: vt eēt sacrificiū p pctō. Dic idē apl's alto loco. Eū q̄ nō nouerat pctm̄:p nob⁹ pctm̄ fecit. Eū q̄ nō nouerat pctm̄. Quē q̄ non nouerat pctm̄:nisi eū qui dixit. Ecce venit ꝓnceps mūdi:t in me nihil iuenīet? Eū qui non nouerat pctm̄:pctm̄ p nobis fecit. Eum ipsum xp̄m nesciētem pctm̄:fecit de⁹ p nobis pctm̄. Quid est hoc fratres? Si diceret. Fecit in illū pctm̄:aut fecit illū habere pctm̄:tolerabile videret. Quō toleram⁹ q̄d dictū est. Fecit eū pctm̄ vt ipe xp̄s sit pctm̄? Qui nouerit scripturas veteris testamēti:recognoscūt q̄d dico. Nō est semel dictū est:ſz aliquoties creberrime. Pctā dicta sunt: sacrificia p peccatis. Offerebatur: verbi gratia: pro peccato bycus:aries:quodlibet:tpa victima que offerebatur pro peccato peccatū nomiabat. Peccatum ergo dicebat sacrificium p peccato:ita vt alicubi dicat lex sacerdotes ponere debere in man⁹ suas sup peccatū. Ergo eū qui non nouerat peccatū:fecit pro nobis pctm̄.i. sacrificiū p pctō. Factū est peccatum/oblat⁹ est:t deletū est pctm̄. Fusus est sanguis redēptoris:t deleta est cautio debitoris. Jpse est sanguis q̄ p multj effusus est i remissionē pctoꝝ. Quid est ergo q̄ inipiēter exultasti me? captiuator: q̄ carnē mortalē habuit mens liberator? Si habuit peccatū vide. Si aliquid tuū in eo iuenisti tene. Verbū caro factū est. Verbū creator est:caro creatura ē. Quid tibi tuū inimice? Et verbū de⁹ est:t aia hoīs creatura est:t caro hoīs creatura est: et caro mortalis dei creatura est. Peccatū q̄re. Sed q̄d q̄ras vitas loquif. Veniet princeps mundi:t in me nihil inueniet. Nō ergo nō iuenit carnē: ſz nihil suū.i. nullū pctm̄. Decepisti innocētes:fecisti nocētes. Occidisti innocētem p̄misti quē non debebas:redde q̄ tenebas. Quid ergo? Ad horā insultasti: q̄ iuenisti i xp̄o carnē mortalē? Musci pula tua erat. Tū letat⁹ es:inde capt⁹ es. Ubi te exultasti aliq̄d iuenisse:unde nunc doles q̄ possederas p̄didisse. Ergo fratres q̄ creditm⁹ in xp̄m:maneam⁹ i ꝟbo eius. Si enī mānserim⁹ in ꝟbo ei⁹:vere discipuli eius sumus. Non enim fuit illi⁹ duodecim:sed oēs q̄ manem⁹ in ꝟbo ei⁹ vere discipuli eius sumus: et cognoscem⁹ vitatē:t veritas liberabit nos.i.xp̄s fili⁹ dei q̄ dixit. Ego sum veritas:liberos nos faciet:hoc est liberabit nos:nō a barbaris sed a diabolo:nō a corporis captiuitate:ſz ab aie iiq̄tate. Sol⁹ est q̄ fic liberat Nemo se liberū dicat:ne ser⁹ remaneat. Nō remanebit in seruitute aia nostra:q̄ quotidie dimittunt⁹ debita nostra.

¶De pastore/et mercēnario/et fure. In euangelioꝫ eūdē. Sermo.xlix. In quo sermone quid sit p portā ingredi q̄ xp̄s est sincerissime exponit.

Mon ignorat fides vra charissimi:t ita vos vidisse nouim⁹ dicente magro de celo in q̄ spem vestrā posuistis: q̄ dns noster iesus xp̄s q̄ tā ꝓnobis passus est t resurrexit:caput est ecclesie:t est corp⁹ ei⁹ ecclesia:et in ei⁹ corpore vnitas mēbroꝝ: et cōpago charitatj tāq; sanitas existit. Quicūq; autē in charitate friguerit:infirmat in corpore xp̄i. Sed potēs est ille qui exaltauit capur nr̄m:etiā infirma mēbra sanare: dū tñ non nimis ipietate p̄cid anf:sed hereāt corpori donec sanentur Quicqd enī adhuc heret corpori:nō desperate sanitatj est. Q̄ autē p̄cisum fuerit:nec curari/nec sanari pōt. Cū ergo ille sit caput ecclesie:et sit corp⁹ ei⁹ ecclesia:tot⁹ xp̄s caput et corp⁹ est. Resurrexit iā ille. Caput ergo habem⁹ in celo Caput nr̄m interpellat p nobis. Caput nostrū sine pctō et sine morte:iā ꝓpiciat p pctis nostris deū:vt et nos in fine resurgentes t imutati in gloriā celestē:seq̄mur caput nr̄m Quo enī caput t cetera membra. Sed dū hic sum⁹: mēbra sum⁹:ne desperem⁹:q̄ secutura sumus caput nr̄m. Videte enī ffes dilectionē illi⁹ capitj nr̄i. Jā in celo est:t hic laborat q̄diu hic laborat eccl'a. Hic xp̄s esurit: hic sitit:nud⁹ est:hospes est:infirmat:in carcere est. Quicqd enī hic patit corp⁹ eius:se dixit pati:et in fine segregās ip̄m corpus suū ad dexterā: et reliquos a q̄b⁹ modo cōculcat segregās ad sinistrā:dicturꝰ est his q̄ sūt ad dexterā. Venite bñdicti patris mei pcipite regnū q̄d vobis paratū est ab origie mūdi Quib⁹ meritis? Esurtui ei t dedistis mihi māducare t̄c. Sic exequit tāq; ipse accepisset vsq; adeo vt illi nō intelligētes:respōderāt t dicāt. Dne:q̄n te vidim⁹ esurientē: hospitē:t in carcere? Et dicit eis. Cū vni ex minimis meis fecistis:mihi fecistis. Sic etiam in nr̄o corpore caput sursum est:pedes in terra sunt. tñ in aliq̄ cōstipatiōe t coartatione hoim:q̄si tibi aliq̄s pedē calcat:nōne dic caput:calcas me: nec caput tuū, nec linguā tuā q̄sq; calcauit? Sursum est:inuitato est:nihil ei mali ꝓtigit:t tñ q̄ p cōnexionē charitatis vnitas est a capite vsq; ad pedes:nō se ide lingua separauit: q̄d nemo cōtigit dic. Calcas me:cū eā nemo ꝓtigerit. Quō ergo lingua calcat dixit. Esurtui t dedistis mihi māducare. Et tiſ q̄d nō fecerūt dixit. Esurtui t nō dedistis mihi māducare. Et vitā etnā. Cū g̃ nūc loq̄ret dixit se esse pastorē: dixit esse et ianuā. Utrūq; ibi habes:t ego sum ianua: t ego sū pastor. Janua est i capite:pastor i corpore. Dicit enī petro:in quo vno formar ecclesiam. Petre amas me? Rūdit. Dne amo. Pasce oues meas. Et tertio. Petre amas me? Cōtristat⁹ est petr⁹ q̄ eū tertio interrogauit:q̄si ille q̄ vidit p̄sciētiā negantis:nō videbat fidē p̄fitētis. Nouerat illū semp̄:nouerat illū t q̄si se petr⁹ ipe nō nouerat. Cū enī se nō nouerat q̄ dixit. Cecū ero vſq; ad mortē:t q̄ eēt ifirm⁹ nesciebat. Quō plerūq; reuera t ifirmis ꝓtingit:vt egrot⁹ nesciat q̄d cū illo agat. medic⁹ aūt sciat:cū ille egritudinē illā patiat medic⁹ nō patiat. Magis dicit medic⁹ q̄d agat i altero q̄ ille q̄ egrotat q̄d agat in seipo. Petr⁹ ergo tūc ifirm⁹:dns autē medic⁹. Dicebat se habere vires q̄s nō habebat. Jlle autē tangēs venā cordis ei⁹:dicebat q̄ ter eū esset negaturus. Et ita factū est quō p̄dixit medic⁹:non quō p̄sumpsit egrot⁹. Ergo post resurrectionē suā dns interrogauit eū: nō nesciēs quo ille aīo ꝓfiteret amorē xp̄i: ſz vt trina cōfessiōe amoris deleret trinā negationē timoris. Ergo ꝟ dns exigit a petro. Petre amas me? Quasi q̄d mihi p̄stabis:q̄ amas me? Quid erat p̄statur⁹ petr⁹ resurgenti dño t cūti i celū:atq; sedēti ad dexterā p̄tis? Quasi diceret/hoc mihi dabis/hoc mihi p̄stabis:si amas me/vt pascas oues meas. Per ianuā intres:nō p aliā partē ascēdas. Aut⁹ cū euāgeliū legeret. ¶Qui intrat p ianuā pastor est:q̄ aūt ex alia pte ascēdit:fur est et latro. ¶Et dissipare q̄rit/t spargere et tollere. Quis est q̄ intrat p iannā? Qui intrat p xp̄m. Quis ē iste q̄ imitat passionē xp̄i? Qui cognoscit humilitatē xp̄i:vt cū de⁹ factus sit hō ꝓ nobis:cognoscat se homo non esse deū ſz hoiem. Qui enī vult de⁹ videri cū sit hō:nō imitat illū q̄ cū de⁹ esset hō fact⁹ est. Tibi autē non ōr:esto aliq̄d min⁹ q̄ es:sed cognosce q̄d es. Cognosce te infirmū:cognosce te hoiem:cognosce te pctōr̄ cognosce te q̄ ille iustificat:cognosce quia maculosus es. Appareat in confessione tua macula cordis tui: et ptinebis ad gregē xp̄i:q̄ pfessio peccatoꝝ inuitat medicū sanatur:quomō in egritudie q̄ dicit:san⁹ sum/nō q̄rit medicū. Nunq̄d nō ad tēplū ascēderat pharise? Ille e publican⁹? Jlle de sua sanitate gloriabat:ille vulnera sua medico ostēdebat. Dicebat enī ille. De⁹ gras tibi ago:q̄ nō sum sicut publicanus iste. Gloriabat sup altex. Ergo si publican⁹ ille san⁹ esset:inuideret ille pharise⁹?:q̄ nō haberet sup q̄ extolleret. Quō ergo venerat q̄ sic iudebat? Nō erat vtiq; san⁹. Et cum se sanū diceret:nō descēdit curatus. Jlle aūt ad terrā oculos deijciens:t nō audens in celū attollere: percutiebat pect⁹ suū dicēs. Propicī⁹ esto mihi peccatori. Et q̄d dicit dns? Amē dico vobis:q̄ descēdit iustificat⁹ de tēplo publican⁹ magis q̄ phariseus:q̄ oīs q̄ se exaltat humiliabit:t qui se humiliat exaltabit. Qui aūt se exaltāt:p alterā partē volūt ascēdere ad ouile. Qui aūt se humiliāt:p ianuam intrāt ad ouile. Jdeo de illo dixit:ītrat:de illo ascēdit. Qui ascēdit videt⁹ q̄ alta petit:nō ītrat ſz cadit. Jlle autē q̄ se submittit vt p ianuā intret/nec cadit:sed pastor est. Sed tres pastores dixit dns:t debem⁹ illas iuestigare in euāgelio:pastoris:mercēnarij:et furis. Cū legeret quo q̄ aiaduertistis: designauit pastorē:designauit mercennariū:designauit furem. Pastorē dixit aīam suā ponere ꝓ ouib⁹ suis:t ītrare p ianuā. Furē dixit ascendere p aliā partē. Mercēnarium dixit lupum vel furē si videat fugere:quia non est illi cura de ouibus. Mercēnarius est enī nō pastor. Jlle intrat p ianuam:q̄ pastor est. Jlle ascēdit:p aliam partē quia fur est. Jlle videns eos qui volūt tollere oues:timet t fugit q̄ mercēnarius est:q̄ non est illi cura de ouib⁹. Mercēnarius est eīm. Si inuenerimus tres istas personas: iuenit sanctitas vestra t quos diligatis:t quos toleretis: t quos caueatis. Diligend⁹ est pastor:tolerādus est mercēnarius:cauēdus est latro. Sūt hoīes in ecclesia:de quib⁹ dicit apl's. Qui ex occasione euāgelizāt: querētes ab hoīb⁹ cōmoda sua: siue pecuniaria/siue honoꝝ vel laudis hūane. Quomodolibet volētes accipe munera euāgelizant: nō tā salutē eoꝝ q̄runt cui annūciāt:q̄ cōmodū suū. Jlle aūt q̄ audit salutē ab eo q̄ non habet salutē:si ei crediderit quē illi annūciat neq; i illo spem posuerit p quem illi annūciatur salus: qui annūciat habebit detrimētū/cui annunciabit habebit lucrum.

Habes dominū vicētem de phariseis. Cathedram meruit

Universidad de Navarra Biblioteca

sedēt. Non eos solos significabat dñs: quasi vero eos qui crederēt in xp̄m ad iudeoz scholā mitteret: vt ibi discerēt quēad modū iter sit ad regnū celoz. Nōne ideo dñs venit vt instrueret ecclesiā: ipsosq; iudeos bene credētes et bene iperātes et bñ diligētes segregaret tāq; frumēta a paleis.

Ephe. ij. et faceret vnū parietē circūcisionis: cui cōungeretur alij paries ex preputio gentium: qb⁹ duob⁹ parietib⁹ de diuersis venientibus esset ipse lapis angularis? Nonne ergo idē dñs de duab⁹ istis plebibus i vno futuris dixit. Habeo et alias oues: q̄ non sunt ex hoc ouili? Loq̄bat autem iudeis

Job. x. Oportet me (inq̄t) et eas adducere: vt sit vn⁹ grex et vnus pastor. Ideo due naues erāt vnde vocauerat discipulos:

Luce. v. duas psonas plebis significabāt: qñ miserūt rhetia et leuauerūt tātā vim/et tātū numez piscīū: ita vt pene rhetia rūperentur. Et onerauerunt (inq̄t) duas naues. Due naues significabāt vnā ecclesiā: sed de duab⁹ plebib⁹ factā: cōiūctā in xp̄o: aliqñ de diuerso venientē. Hoc significant etiā

Gen. xxix due vxores hūtes vnū virū iacob: lya: et rachel. Has duas

Mat. xx. significant etiā duo ceci: q̄ sedebant iuxta viā quos dñs illuminauit. Et si aduertatis scripturas i multis locis iuenietis significari duas ecclesias: q̄ no sūt due sed vna. Ad

D hoc enī valet lapis āgularis: vt ex duab⁹ faciat vnā. Ad h̄ valet ille pastor vt de duob⁹ gregib⁹ faciat vnū. Ergo dñs docturus ecclesiā: habitur⁹ scholā suā p̄ter iudeos: sicut videm⁹ modo: nunq̄ credētes i se ad iudeos missur⁹ erat vt discerent? Sed nomie phariseoz et scribaz significautt quosdam in ecclesia sua futuros: q̄ dicerēt et nō facerēt. Se aūt figurauerat in psona moysi. Et enim psonā et⁹ gerebat moyses/et velū ante se ideo ponebat: qñ loq̄bat populo/qz q̄diu illi in lege carnalib⁹ gaudijs et voluptatibus dediti erāt: et regnū terrenū querebāt: velamen positū erat cōtra faciē eoz ne viderēt xp̄m in scripturis. Ablato em velami

Watthei. xxvij. ne: postea q̄ passus est dñs: visa sūt secreta tēpli. Ideo cū in cruce penderet: scissum est velū tēpli a summo vsq; deoz

ij. Coz. iij sum. Et apte dicit apl's paulus. Cū aūt trāsieris ad xp̄m: auferet velamen. Qui aūt nō trāsierit ad xp̄m: q̄uis legat moysē: velamē positū est sup coz eius: sicut dicit apl's. Cū ergo p̄figuraret quosdā tales futuros dñs i eccl'ia sua: q̄d

Watthei. xxiij. ait? Scribe et pharisei cathedrā moysi sedēt. Que dicūt facite: sed q̄ facīūt facere nolite. Quando illud audiūt clerici mali qb⁹ in ipos dicit: volūt puertere istā sentētiā. Nunq̄d nō si illis liceret delerent illā de euāgelio? Quia ho delere illā nō possūt: puertere illā q̄rūt. Sed adest vñi gra et misericordia: nec sinit eos facere: q̄ circūlsepsit xitate sua oēs sentētias suas et liberauit/vt q̄squis ide aliq̄d p̄cidere voluerit: aut inducere male 'egēdo vel iterpretādo: ille si coz habet qb⁹ p̄cisum est iūgat scripture et legat suplora vel inferiora: et iueniet sensum quē volebat ille male iterpretari. Quid ergo putaris istos dicere de qb⁹ dicit. Que dicūt facite? Quia reuera a sanis laicis dicit. Laic⁹ enī q̄ vult bñ vinere: cū attēderit clericū malū: q̄d sibi dicit? Dñs dixit. Que dicūt facite: q̄ faciunt facere nolite. Ambulabo viam dñi: nō sequar isti⁹ mores. Audiā ab illo: non xba ipsi⁹ sed dei. Sequar deū: sequar ille cupiditatē suā. Quia si voluero apud deū sic me defendere vt dicā. Dñe vidi male viuētē clericū tuū: et iō male vixi: nōne mihi dictur⁹ est. Serue nequā nō a me audieras. Que dicūt facite: q̄ aūt faciunt facere nolite? Val⁹ aūt laicus: infidelis: nō pertinēs ad frumētū xp̄i: q̄ tāq; palea in area toleraf: q̄d sibi dicit qñ ceperit illū arguere verbū dei? Exi. Quid mihi loqueris? Ipi epi: ipsi clerici non illud faciunt: et me cogis vt facīā. Que r: t sibi non patronū ad cām malā: h̄ comitē ad penā. Nam nūq̄ eū defensur⁹ est in die iudicij: quēcūq; malū voluerit imitari. Quomodo enī diabol⁹ oēs quos seduxit non seducit cū qb⁹ regnet: sed cū qutb⁹ dānet. Sic oēs q̄ sequuntur malos: comites sibi ad gehēnā q̄runt: nō patrocinia ad regna celoz. Quomō ergo puertūt isti hāc sentētiā: qñ illis dicit male viuētib⁹ merito dictū est a dño. Que dicūt facite: q̄ aūt faciūt facere nolite? Recte dictū est iquīt. Dictū est enī vobis: vt q̄ dicimus faciatis: q̄ autē nos facim⁹ vos

E nō faciatis. Nos enī offerim⁹ sacrificiū: vobis non licet. Dicite xsutias hoim. Quid dicā mercēnarioz? Nā si pastoWatthei. xxiij. res eēnt: ista nō dicerēt. Ideo dñs vt os illis clauderet: secut⁹ est et dixit. Cathedrā moysi sedent. Que dicunt facite que autē facīūt facere nolite. Dicūt enī et nō faciunt. Quid est ergo fratres? Si de sacrificio diceret offerēdo/diceret: dicunt et nō faciūt. Faciunt enī sacrificiū deo. Offerūt qd̄ qō dicūt: et nō faciūt. Audi quid sequat. Alligāt em onera grauia et iportabilia: et iponūt ea sup ceruices hoim: q̄ ipsi vno digito nolūt attigere. Aperte exprobrault: describit et oēdit. Sz illi qñ sic volūt puertere sniaz: oēdūt qz nihil q̄runt in eccl'ia nisi cōmoda sua: nec euāgeliū legerunt. Si eni nossent ipsam paginā et totū legissent: nunq̄ hoc dicere auderēt. Sed aptius attēdite: qz habet tales ecclesia. Ne q̄s dicat nobis prorsus de pharisēis dixit: de scribis/de iudeis dixit. Nā tales nō habz ecclesia. Qui sunt ergo illi de quib⁹ dñs dicit. Non ois qui mihi dicit: dñe dñe intrabit in regnū celoz? Et addidit. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe: nōne i nōie tuo pphetauim⁹? et in nōie tuo demonia multas fecim⁹? et in nōie tuo mādcauim⁹? et bibim⁹? Nunquid in nōie christi faciunt ista? Certū est: manifestū est: de his dicit q̄ nomē xp̄i habent. Sed q̄d sequit? Tūc dicā illis. Nūq̄ vos cognoui. Recedite a me oēs qui operami ni iniq̄tatē. Audi apl'm gemētē de talib⁹. Dicit alios ānu ciare euāgeliū p charitatē: alios p occasionē. De quib⁹ dicit. Annūciāt euāgeliū nō recte. Rem rectā: sed ipi non recti. Qñ annūciat rectū est: h̄z q̄ annūciāt nō sunt recti. Quare nō est rectus? Quia aliud q̄rit in ecclia: nō deum: querit Si deum q̄reret/castus esset: qz legitimū maritū alia deum habet. Quisquis a deo p̄ter deum q̄rit: nō caste deum q̄rit. Videte fres: si vxor amet maritū qz diues est: nō est casta. Nō enī maritū amat: sed aux mariti. Si aūt maritū amat et nudū amat et pauperē amat. Si enī ppterea amat qz diues est: quid si quomō sunt casus humani pscribat: subito egēs remaneat? Renūciat illi forte: qz qō amabat nō maritus erat: h̄z res ei⁹. Si aūt vere maritū amet: etiā pauperē pl⁹ amat: qz cū misericordia amat. Et tamen fratres deus noster nunq̄ paup esse pōt: diues est/ipse fecit oia: celum et terrā/mare et angelos. Quicūd viderem⁹? quicūd nō videmus in celo/ipe fecit. Sed tū non diuitias amare debem⁹: h̄z eū qui fecit illas. Nō tibi ꝓmisit nisi se. Inuent aliquid pretiosius: et hoc dabit. Pulchra est terra: celum et angeli sed pulchrior est q̄ fecit hec. Qui ergo annūciāt deū: amantes deū: qui annūciant deū ꝓpt deū/pascūt oues: et nō sunt mercēnarij. Ipsam castitatē exigebat dñs nr̄ iesus christ⁹ qñ dicebat Petro. Petre amas me? Quid est: amas me? Castus es. Nō est coz tuū adulterum. Non tua q̄rit in ecclesia h̄z mea. Sed q̄ talis es et amas me: pasce oues meas. Non enim eris mercēnarius: sed eris pastor. Illi aūt nō caste annūciabāt: de quib⁹ gemit apl's. Sz qz dicit. Quia enim? Dum oī modo siue occasiōe/ siue xitate xp̄s annūciet: pmisit ergo esse mercēnarios. Pastor: xitate xp̄m annūciat: mercēnarius occasione xp̄m annunciat: aliud quērēs Tamē et ille xp̄m annūciat: et ille xp̄m. Audi vocē pastoris pauli. Siue occasiōe/siue veritate xp̄s annūciet. Ipse pastor voluit habere mercēnariū. Facīūt enī vbi possunt: vtiles sunt q̄tum possunt. Quādo aūt ad aliqe vsus: q̄rebat apl's cui⁹ vias imitarenk infirmi. Misi vobis (inq̄t timotheū q̄ vos cōmonefaciat vias meas. Et q̄d ait? Misi pastorē q̄ vos cōmoneret vias meas. i. quia quomō ego ambulo et ipse ambulat. Et mittēs pastorē: quid ait. Hemina eſn habeo tā vnanimē: qui sincera affectione ꝓ vobis sollicitus sit. Nōne cū illo erant multi? Sed quid sequit? Sed em sua q̄runt: nō que sunt xp̄i iesu. i. ego vobis pastorē mittere volui: nā multi mercēnarij sunt: sed non oporteret vt mercēnari⁹ mitteret. Ad alias res et negocia pagēda mittit mercēnari⁹: ad illas aūt quas tūc volebat: pastor erat necessari⁹. Et vix iuenit vnū pastorē iter milios mercēnarios: q̄ pauci pastores: multi mercēnarij. Sz q̄d ūt de mercēnarijs? Amen dico vobis: pceperūt mercedē suā. Pe pastore aūt q̄d dic apl's? Qui q̄s aūt mūdauerit se ab hmōi: erit vas i honorē sctificatū et vtile dño ad oē op⁹ bonū paratū semp. Nō ad quasdā res paratū: et ad quasdā non paratū: sed ad oē op⁹ bonū paratū. Hec de pastorib⁹ dixi. De mercēnarijs aūt iā dixim⁹. Mercēnari⁹ qñ videt lupū venientē fugit. Hoc dñs dixit. Quare? Quia nō est ei cura de ouibus. Tādiu est ergo vtilis mercēnarius q̄diu non videt lupum: q̄diu nō videt furē et latronē. Cū autem

viderit: fugit. Et q̄s est de mercennarijs qui fugit de ecclesia quando videt lupum aut latronē? Abundāt lupi: abundāt latrones. Ipsi sunt q̄ ascēdūt p alterā partē. Qui sunt isti q̄ ascēdūt? Qui de parte donati volunt deducere oues xp̄i. Ipsi p alterā partem ascēdūt: nō p xp̄m intrant: qz nō sunt humiles: quia supbi sunt ascendūt. Quid est ascēdūt? Extollunt. Unde ascēdūt? Per alterā partē. Qñ de parte volūt: q̄ in vnitate nō sunt/de altera parte sunt: et de ipsa parte ascēdunt. i. extollūtur: et volūt tollere oues. Quomō ascēdunt: videte. Nos (inquiunt) sctificam⁹: nos facim⁹ iustos. Ecce quo ascēderūt. Sz q̄ se exaltat humiliabit. Potēs est dñs de⁹ noster humiliare eos. Lupus aūt diabol⁹ est: iſidiat vt decipiat et q̄ illū sequuntur. Nā dictū est. Induti quidē pellib⁹ ouū: intus aūt sunt lupi rapaces. Si videt mercēnari⁹ aliquē peccare: aut sentire fm̄ pnicie aie suę: aut aliq̄d facere, sceleratū et obscenū: et tū qz videt habere alicui⁹ momēti in ecclesia: vnde si sperat cōmoda mercēnarius est. Et cum videt hoiem perire pctō: videt illū seq̄ lupū: videt illi? guttur trahi morsu ad supplicīū: nō illi dicit. Peccas: nō illi obiurgat: ne pdat cōmoda sua. Hoc est ergo/cū videt lupum fugit: nō illi dicit. Scelerate facis. Nō coz portis sz aie hoc fuga est. Quē vides corpore stare: fuge aio: cum videt peccatorē et nō dicit illi peccas: cū etiā cōsiliū cū illo habet Fratres mei: nunq̄d nō ascēdūt aliqñ aut p̄sbyter: aut episcop⁹, et nō dicit aliud de superiori loco nisi ne rapiant⁹ res altene: ne fraudes fiant: ne scelera admittant? Nō possunt dicere aliud: qz cathedrā moysi sedent: et ipa loq̄t de illis nō ipi. Quid est g̃: nūq̄d colligūt de spinis vuas: aut de tribul'his? Et ois arbor ex fructu cognoscit. Phariseī p̄t bōa loq̄. Phariseī spina ē. Nūo de spina legimus vuas qz tu dñe dixisti. Que dicūt facite: q̄ aūt faciūt facere nolite: De spinis me iubes vuā decerpe: cū dixer⁹. Nunq̄d colligunt de spinis vuā? Rūdet tibi de⁹. Nō iussi te de spinis vuā legere: h̄z vide attēde bene. Forte (vt fieri solet) vitis cū circuierit p terram inuoluta sit in spinis. Nā aliqñ in uenim⁹ illud fratres mei. vitē positā sup caricem: qz ibi habet sepē spinosam: et rēdit palmites suos et inserit in sepē: et rēdit i spinas botros: et q̄ videt botrū carpit: nō tā de spinis q̄ de vite q̄ circūplexa est spinis. Sic ergo illi spinosi sunt: sed sedēdo in cathedra moysi: uoluit eos vitis: et pendēt ad eos botri. i. xba bona: et bona p̄cepta. Tu lege vuā: nō te pūgit spina qñ legis. Que dicūt facite: h̄z q̄ faciunt facere nolite. Pūgit aūt te spina si qō faciūt facis. Ut ergo legas vuā: et nō inhereas spinis: q̄ dicūt facere debetis: sed q̄ faciunt nolite facere. Facta ipsoz spine sunt: verba ipsoz vua est: h̄z de vite. i. de cathedra moysi. Fugiūt ergo isti qñ vidēt lupum: qñ videt latronē. Hoc aūt inceperā dicere: qz de loco supiore non possunt dicere isti: nisi bñfacite. Nolite periurare: nolite fraudare: nolite aliquem circūuenire. Aliqñ aūt sic viuūt vt de tollēda villa aliena: cū episcopo cōsiliū habeat: et petat ab illo tale cōsilium. Aliqñ nobis contigit: experti dicim⁹: nā nō crederem⁹. Multi a nobis cōsilia mala petunt: cōsilia mentiēdi: circūueniendi: putātes qz placent nobis. Sed in nōie xp̄i si dño placet qō dicim⁹: nullus illū tētauit: et nō iuenit in nobis. Quia si vult ipe q̄ nos vocauit: pastores sum⁹ nō mercēnarij. Sed q̄d ait apostolus: Mihi minimū est vt a vobis iudicer/ aut ab humano die: h̄z nec⁹ ego memetipm iudico. Nihil enī mihi cōscius sum: h̄z nō in hoc iustificat⁹ sum. Qui aūt iudicat me: dñs est. Nō ideo bona est cōscientia mea: qz vos illam laudatis. Quid enī laudat⁹ qō nō videtis? Ille laudet q̄ videt. Ille etiā corrigat si q̄d ibi videt qō ei⁹ oculos offendit: qz et nos non dicim⁹ pfecte nos sanos: sed tūdim⁹ pect⁹ nostrū et dicim⁹ deo. Propici⁹ esto ne peccem. Cū puto: corā illo enī loquor: nihil aliud a vobis querēs nisi salutē vestrā. Et geminus plerūq; in peccatis fratrū nostroz: et vim patimur et torq̄mur aio: et aliqñ corripim⁹ illos. Immo nūq̄ nō corripim⁹: testes sunt oēs q̄ recordant qō dico: quotiens sunt a nobis correpti fratres peccātes/et vehementer correpti. Modo cōsiliū nostrū tracto cum sctitate vra. In nōie xp̄i plebs dei est⁹: plebs catholica est⁹: mēbra xp̄i est⁹. Non estis diuisi ab vnitate. Cōmunicatis mēbris ap̄loz: cōmunicatis memorijs sctoz martyz diffusoz per orbem terrarū: et ptinetis ad curā nostrā: vt rationē bonā de vobis red

dam⁹. Tota aūt ratio nostra q̄ est: scitis. Dñe scis qz dixi: scis qz nō tacui: scis qz aīo dixi: scis qz fleui tibi cum dicerem et non audirer. Ipsa puto qō integra ratio nra est. Se curos em nos fecit ispūsanctus p ezechielē pphetam. Nostis enī ipam lectionē de speculatore. Fili (ait) bois: speculatorē posui te dom⁹ israel. Si me dicente ad ipiū. Impie morte morieris: nō dixeris ꝺ est: ego enī tibi dico vt dicas: si eni nō ānūciaueris veneritq; gladi⁹ et tulerit eū. i. qō minat⁹ sum pctōr: ille q̄dem impi⁹ in ipietate sua morietur: sanguinē aūt ei⁹ de manu speculatoris requirā. Quare? Quia nō dixit. Si aūt speculator viderit gladiū venientē et cecinerit tuba vt fugiat: et nō se obseruauerit. i. nō se coz rexerit: vt nō eū iueniat i supplicio qō minat deus: veneritq; gladi⁹ et tulerit aliquem: ille q̄dē ipius in iniquitate sua morietur: tu aūt (inq̄t) aīam tuā liberasti. Et in illo loco euangelij q̄d aliud dicit seruo: cū diceret. Dñe sciebā te molestum siue dur⁹ hoiem. qz metis vbi non seminasti: et colligis vbi nō sparsisti: et timēs abij et abscōdi talēt⁹ tuū in terra/ecce habes qō tuum est. Et ille. Serue (inq̄t) nequā et piger: magis qz me sciebas molestū et durū esse: metere vbi non seminaui/et colligere vbi nō sparsi: ipsa auaricia mea debuit te docere: qz lucrū q̄ro de pecunia mea? Oportuit te ergo vt dares pecuniā meā nūmularijs: et ego venies cū vsuris exigissem meū. Nunquid dixit: dares vt exigeres? Nos ergo fratres damus: veniet ille qui exigat.

¶ De eo quod scriptum est in euāgelio ſm iohānem. Ego sum pastor bonus ꝛc̄. Sermo.l.in quo de pastore bono et quis sit plura nos istruit. etiā cur dom⁹ petro dixerit pasce oues meas et nō pasce oues tuas perpulchre declarat.

A Audiam⁹ dñm iesum cōmendātē nobis boni pastoris officiū. In qua cōmēdatiōe āmonuit nos vtiq; (vt itelligi dat) bonos esse pastores. Et tū me intelligeret puer so modo multitudo pastoz. Job. x.

Ego sum (iquit) pastor bonus. Et vnde sit pastor bon⁹? osequēter ostēdit. Pastor (inq̄t) bonus: aīam suā pro ouibus ponit. Mercēnarius autē: q̄ nō est pastor: videt lupū venientē: fugit/qz nō est ei cura de ouib⁹: mercēnari⁹ enī est. Pastor ergo bon⁹ xp̄s. Quid petrus? Nōne bonus pastor? Nōne et ipse aīam suā ꝓ ouib⁹ posuit? Quid paulus? Quid ceteri apostoli? Quid eoz tēpora cōsequentes beati episcopi martyres? Quid etiā iste sanct⁹ cyprian⁹? Nonne oēs pastores boni/nō mercennarij: de quibus dicit. Amen Mat. vj. dico vobis: pceperūt mercedē suā? Omnes ergo isti pastores boni: non solū qz sanguinē fuderūt/sed qz ꝓ ouib⁹ fuderunt. Nō enī fuderūt elatione: sed charitate. Nā et apud hereticos q̄ ppter iniquitates et errores suos aliq̄d molestiarum perpessi fuerint: nōie martyrij se iactant: vt hoc pallio dealbati facilius furētur: qz lupi sunt. Si aūt vultis scire in quo numero habēdi sunt: pastorē bonū paulū apostolū audite. Qñ nō oēs q̄ corpora sua in passione etiam ignib⁹ tradunt: estimādi sunt sanguinē fudisse ꝓ ouib⁹: sed pot⁹ cōtra oues. Si linguis hoim loquar et angelorum: charitatē j. Coz. xiij aūt non habeā: factus sum velut eramentū sonans: et cymbalum tinniens. Si sciero oia sacramenta et habuero oēm pphetiā: et oēm fidē ita vt mōtes transferam: charitatē autem nō habeā/nihil sum. Magna ergo res est: postremo fides mōtes transferens. Illa quidē magna sunt: sed si ego hec sine charitate habeā (inquit) nō illa sed ego nihil sum. Sed adhuc istos nō tetigit: qui falso martyrij nōie in passionib⁹ gloriant. Audite vt eos tāgat: imo vt transfodiat. Si distribuero (inq̄t) oīa mea paupib⁹: et tradidero corp⁹ Ubi. ū. meū ita vt ardeā: iā ipsi sunt. Sed vide q̄d sequit. Charitatē autē nō habeam: nihil mihi ꝓdest. Ecce venit ad passionē: ecce venit et ad sanguinis effusionē: venit et ad corporū incēsionē: et tū nihil ꝓdest: qz charitas deest. Adde charitatē ꝓsunt oia. Detrahe charitatem: nihil ꝓsunt cetera. Quale bonū est charitas ista fratres? Quid preciosius: q̄d luminosius: quid firmi⁹? quid vtilius: quid securius? Multa sunt dei dona q̄ tū habēt et mali: qui dicturi sunt. Dñe in nōie tuo pphetauimus: i nomine tuo demonia eiecim⁹: in nomine tuo virtutes multas fecim⁹. Nec rndebit ille. Nō Mat. vij.

Universidad de Sevilla Biblioteca

fecistis. Non enim in ꝓspectu tāti iudicis audebunt mēti-
ri: aut iactare q̄ nō fecerūt. Sed qz charitatē nō habuerūt:
rīdet oīb⁹ illis. Non noui vos. Quomodo autē habet vel
exiguā charitatē: qui etiā cōuictus nō amat vnitatē? Hāc
dña vnitatē cōmendās pastorib⁹ bonis: nō pmēdās pasto-
res bonos: noluit multos appellare pastores. Neq; em̄ vt
dixi tā. Nō erat pastor bon⁹ petr⁹. paulus: apostoli ceteri:
posteriores scti epi: beatusq; cyprianus? Oēs hi pastores
boni: z tñ ille pastoribus bonis nō cōmēdauit pastores bo-
nos: ꝫ pastorē bonū. Ego sum (inq̄t) pastor bon⁹. Interro-
gem⁹ dñm q̄licūq; sensu: z humillima visceptatiōe cū tāto
patrefamilias colloquamur. Quid dicis dñe bōe pastor?
Tu em̄ bon⁹ pastor q̄ bonus agnus? Idē pastor z pascua:
idē agnus z leo. Quid dicit? Audiamus: z adiuua vt itel-
ligam⁹. Ego sum (inq̄t) bon⁹ pastor. Quid petr⁹? Aut nō
Joh. xxj. pastor? aut mal⁹? Videam⁹ si nō pastor. Amas me? Tu ei
dixisti dñe. Amas me? Et respōdit. Amo. Et tu ei. Pasce
oues meas. Tu domine iterrogatiōe tua firmamēto ozis
tui: amatorē fecisti pastorē. Pastor est ergo cui pascendas
oues credidisti. Ipse cōmēdasti: pastor est. Videamus tā
vtrū nō bon⁹. Ipsa id iterrogatiōe z respōsione eius inue-
nim⁹. Quesisti vtrū amet te? Respōdit. Amo. Didisti cor:
quia vex respōdit. Nō est ergo bonus: q̄ amat tāq̄ bonū:
Unde illa respōsio ex ītimis ꝓlata viscerib⁹: vnde ille pe-
trus testes oculos tuos habēs in corde suo: ꝓtristat⁹ q̄ eū
nō solū semel: sed item z tertio interrogasti: vt trina pfessio
ne amoris/deleret trinū pctm̄ negatiōis: Unde ergo ꝓtri-
stat⁹ q̄ sepe interrogat⁹ esset ab eo q̄ sciret qđ iterrogabat:
et donauerat qđ audierat: Unde ꝓtristat⁹: talia ꝟba retu
lit. Dñe tu scis oīa: ipe nosti q̄m te amo. Ita ne ille talia pfi
tēs: ītmo pfitēs mentirek? Veraciter ergo respōdit: amorē
tuū. z de intimo corde ꝓtulit amātis vocē. Tu aūt dixisti.
Mat. xij. Bon⁹ hō de bono thesauro cordis sui ꝓfert bona. Ergo z
pastor z bon⁹ pastor: nihil q̄dē ad potestatē ac bonitatem
pastoris pastorū: sed tamen etiā ipe z pastor z bon⁹: et cete-
ri tales pastores boni. Quid est ergo q̄ pastoribꝰ bonis cō
mendas vnū pastorē: nisi quia in vno pastore doces vnita-
tē? Et exponit aptius ipse dñs p ministeriū nostrū: ex ipo
euāgelio cōmemorās charitatē vestrā z dicēs. Audite q̄d
cōmēdaui. Ego sum pastor bon⁹ dixi: quia oēs ceteri/oēs
pastores boni mēbra mea sūt. Unū caput: vnū corp⁹: vnus
spūs. Ergo et pastor pastorū: et pastores pastoris: et oues
j. Cor. xij Sicut enim corpus vnū est et mēbra habet multa: oia aūt
mēbra corporis cū sint multa vnū est corpus: sic et christ⁹.
Ergo si sic et christ⁹: merito ꝟba in se habēs oēs pastores
bonos: vnū pmēdat dicēs. Ego sum pastor bon⁹. Ego sū/
C vn⁹ sum: mecum in vnitate oēs vnū sunt. Qui extra me pa
Mat. xij. scit: ꝓtra me pascit. Qui mecū nō colligit spargit. Ergo au
dite ipsam vnitatē vehemētius cōmēdatā. Habeo (iquit)
alias oues: q̄ non sunt ex hoc ouili. Loq̄bar enī ꝓmo ouili
de genere carnis israel. Erāt aūt alij de genere fidei ipsi⁹
israel: et extra adhuc erāt in gētib⁹. Erāt ꝓdestinati: nōdū
cōgregati. Hos nouerat quos ꝓdestinauerat: nouerat qui
redimere sanguīe suo fuso venerat. Videbat eos nōdū vi-
dētes eū: nouerat eos nōdū credētes in eū. Habeo (iquit)
alias oues q̄ nō sūt de hoc ouili: q̄ nō sūt de genere carnis
israel: ꝫ tamē nō erūt extra hoc ouile: qz oportet me addu-
cere eas: vt sit vn⁹ grex et vn⁹ pastor. Merito huic pastori
pastor: amata et⁹/ponsa ei⁹/pulchra eius: sed ab ipso pul-
chra facta/ꝓlus pctis feda: post indulgentiam z grām for
Canti. j. mosa: loquit amās z ardēs i eā/z dicit ei. Ubi pascis? Et
videte quēadmodū quo affectu ꝟ erigat amor spiritalis.
Veli⁹ isto multo affectu delectant: qui aliq̄d ex hui⁹ amo
ris dulcedine gustauerūt. Illi hoc ꝟ audiūt: q̄d amāt christū.
In ipsis enī hoc: et de ipsis cantat ecclesia in canticis
cāticor. Qui amant xp̄m: quasi fedū z solū formosum. Vi-
Esa. liij. dim⁹ enī eū (inq̄t) et nō habebat speciem neq; decorē. Ta-
lis ī cruce apparuit: talē se spinis coronat⁹ exhibuit: fedū
et sine decore: q̄si amissa potentia: quasi nō filiū dei. Talis
visus est cecis. Ex ꝑsona q̄ppe iudeorū hoc dicit Esaias:
Ubi. s. Vidim⁹ eū z non habebat speciē neq; decorē: qū dicebat.
Watt. xv. Si filiꝰ dei est descēdat de cruce. Alios saluos fecit: seipm
mat. xxvj. non potest. Et ꝑcutiēte calamo in caput. Prophetiza no-

bis christe/quis te ꝑcussit: nō habebat speciem neq; decorē. Talē iudei videbat. Quis cecitas ex parte israel facta
est: donec plenitudo gētiū ītraret: donec alie oues venirēt
Quia q̄ cecitas facta est: ideo sine decore vidistis. Si enī
cognouissetis: nūq̄ dñm q̄lie crucifixissetis. Fecistis aūt
qz nō cognouistis. Et tñ ille q̄ vos q̄si fedos tolerauit: pro
vobis formosus ostauit. Ꝑ (inq̄t) ignosce illis: qz nesciūt
qđ faciūt. Si em̄ sine decore: qđ est qđ amat ista q̄ vidē. Au-
nūcia mihi quē dilexit aīa mea? Quid est qđ amat: qđ est
qđ ardet? qđ est qđ tātū ne ab illo aberret timet? Quid est
qđ tm̄ delectat in ipso: cui sola pena est sine ipso? Quid ef-
set vnde amaret: nisi formosus eēt? Uerū quō illa sic ama
ret/si ille illi sic appareret: quomō cecis pſequentib⁹? et qđ
faciāt nesciētib⁹? Qualē ergo illa amauit? Speciosum for
ma pre filijs hoim: diffusa est grā in labijs tuis. Ergo de
ipsis labijs tuis annūcia mihi quē dilexit aīa mea. Annū-
cia (inq̄t) mihi o quē dilexit nō caro mea: sed aīa mea. An-
nūcia mihi vbi pascis: vbi cubas in meridie: ne forte fiā si-
cut opta sup greges sodaliū tuoꝝ. Obscuꝝ videt. Obscu-
rum sanctuariū thalami sacri mysteriū est. Ipsa enī dicit
Introduxit me rex in cubiculū suū. Talis cubiculi boe le
cretū est. Sed vos q̄ ab isto cubiculo ꝓfani nō estis: audite
qđ estis z dicite cū illa: si amatis cū illa. Amatis aūt cum
illa: si estis ī illa. Dicite oēs z tū vna dicat: qz vnitas dicit.
Annūcia mihi quē dilexit aīa mea. Erat enī illis in deum
vna aīa z cor vnū. Annūcia mihi vbi pascis: vbi cubas in
meridie. Quid significat meridies? Magnum feruoꝛem si-
gnūcz splēdoꝛē. Ergo notū fac mihi qui sint sapiētes tui.
Spiritu feruētes et doctrina fulgentes. Dexterā tuā noti
fac mihi: z eruditos corde i sapiētia. Ipsis inhereū in cor
poze tuo: ipsis socier/ cū ipsis te fruar. Dic mihi. Ergo an-
nūcia mihi vbi pascas: vbi cubes in meridie: ne incurrā in
eos q̄ alia de te dicūt. Aliud dicūt: aliud de te sentiūt. Alia
de te credūt: alia de te ꝓdicāt. Et greges suos habent: te so
dales tui sunt: qz de tua mēsa viuūt/z mēse tue sacramēta
detractāt. Sodales ei dicti sunt q̄ simul edāt: quasi simul
edales. Tales exꝓbrātur i psalmo. Si enī inimicus sup
me magna locut⁹ fuisset: absc̄odissem me vtiq; ab eo. Et si
hic qui oderat me sup me magna locut⁹ fuisset: absc̄oderē
me vtiq; ab eo. Tu vo vnanimis me⁹: dux me⁹: not⁹ meus
Qui simul mecū dulces capiebas cibos: i domo dei ambu-
lauim⁹ cū ꝓsensu. Quare ꝓtra domū dñi modo cū dulcedi-
nis q̄ ex nobis exierūt: ꝫ nō erāt ex nobis? Ideo oīa qđ ꝓ
dilexit aīa mea: ne in tales incidam sodales tuos: sed qđ
fuerūt sodales samson nō seruātes amico fidē: volētes eū
corrūpere vxorē. Ergo ne in tales īcurrā: ne fiam sup eos
id est incidā in eos: velut operta: velut latēs z obscura: nō
velut i mōte ꝓstituta. Annūcia ergo mihi o quē dilexit aīa
mea: vbi pascis: vbi cubas i meridie: q̄ sint sapiētes et fide
les in q̄b⁹ maxime reqescis: ne forte sicut latens incurram
in greges nō tuos: ꝫ sodaliū tuoꝝ. Nā tu petro nō dixisti.
Pasce oues tuas: ꝫ pasce oues meas. Rūdeat ergo amā-
te huic pastor bon⁹: z speciosꝰ forma pre filijs hoim: respon
deat ei quā formosā fecit ex filijs hoim. Audite qđ respon
deat/itelligite/cauete qđ terret: amate qđ monet. Quid er
go rīdit? Quā non blāde: sed blandicijs seueritatē reddit
Corripit vt ꝓstrigat: vt seruet. Nisi cognouerī temetipsam
(inquit) o pulchra iter mulieres. Quātūlibet enī sint alie
pulchre vonis viri tui hereses sūt: ornatu nō visceribꝰ pul
chre sunt: foris extrinsec⁹ nitēt: noie iusticie se vealbātes
aūt pulchritudo filie regis intrinsecus. Nisi q̄ cognouerī
temetipsam qz vna es: qz p oēs gētes es: qz casta es: qz col-
loq̄o puerso maloꝝ sodaliū corrūpi nō debes. Nisi cognou
erī temetipsam: qz recte mihi despōsauit ille q̄ginē casti
exhibere xp̄o: recteq; mihi tetipam exhibeas: ne malis col
loquijs sicut serpēs euā seduxit astucia sua: sic z tui sensus
corrūpātur a castitate mea. Nisi q̄ talē cognouerīs tetipsam: exi. Tu exi. Alijs enī dictur⁹ sum. Intra in gaudiū
dñi tui. Ubi nō dicā: ītra sed exi: vt sis iter eos q̄ ex nobis
exierūt: exitu. Sed nisi cognouerī temetipsam tūc exi. Si
aūt cognouerīs temetipsam: ītra. Si aūt non cognouerīs
exi tu in vestigijs gregū: z pasce hedos tuos in tabernacu
lis pastoꝝ. Exi in vestigijs non gregis sed gregū. et pasce
nō sicut petrus oues meas: ꝫ hedos tuos in tabernaculis

nō pastoris sed pastoꝝ: non vnitatis sed dissentionis. Non
ibi posita vbi est vnus grex z vnus pastor. Cōfirmata ē edi
ficata est: amata fortioꝛ est facta: parata moꝛi pro viroꝛ vt
vere cū viro. Hec ꝟba q̄ cōmemoꝛauimus de sanctis cāticis
canticoꝝ: de sponsi z sponse epithalamio quod ā: spiritales
enim nuptie sunt in quib⁹ nobis magna castitate viuēdus
est: qz ecclesie concessit xp̄s in spiritu: qđ mater ei⁹ habuit
in corpore: vt z mater z virgo sit. Hec vero ꝟba donat iste
accipiūt ad sensum suū puer sum multo aliter. Et quēadmo
dū nō tacebo: z quid eis rīdeatis: adiuuante dño quantus
potero breuiter admonebo. Cū eos vigere ceperimus lu-
ce vnitatis ecclesie diffuse toto orbe terrarum z poposcerit
mus vt oīdant ipsi de scripturis aliq̄d testimoniū vbi de⁹
ꝓdixerit in africa futurā ecclesiam quasi perditis ceteris gē
tib⁹? Q̄ solēt testimonium in ore habere et dicere. Africa in
meridie est. Interogans ergo inq̄t eccl̄a dñm vbi pascat
vbi cubet: rīdet ille in meridie vt quasi vox interrogātis
Cant. j. sit. Annuncia mihi quē dilexit aīa mea. Ubi pascis? Ubi
cubas? Et vox quasi respondentis. In meridie: hoc est in
africa. Si ergo que interrogat ecclesia est: dñs vbi pascat
rīdet: in africa: qz in africa erat: eccl̄a que interrogat non
erat in africa. Annūcia iq̄t mihi quem dilexit aīa mea: vbi
pasc⁹: vbi cubas? Et rīdit ille cui dā ecclesie ꝓter africam.
In africa cubo. In africa pasco: quasi te nō pasco. Porro
si que interrogat ecclesia est: q̄ nullus ambigit: quod nec
ipsi contradicunt et audiunt nescio quid de africa: hec q̄ q̄
interrogat ꝓter africā: z qz eccl̄a est: est ꝓter africā eccl̄a.
Ecce accipio in meridie esse africā: q̄q̄ magis in meridie
sub sole medij diei egypt⁹ q̄ africa. Illic autem in egypto
quō pastor est iste q̄ nouit agnoscit. Aut non nouit rec̄rāt
q̄ magnū illic gregē colligat: quantam numerositatē san-
ctoꝝ atq; sanctarum habeat cōtēnētiū penitus mundum.
Egr̄ille tñ creuit vt etiam inde supstitiōes expulerit. Ut
ergo omittā quō inde omnem idolozum supstitionē q̄ illic
valida fuerat credendo fugauerit: accipio qđ dicitis o so-
dales mali: accipio ꝓrsus: assentio africā in meridie eē: z
africā significatā in eo qđ dictū est. Ubi pascis: vbi cubas
in meridie. Sed et vos eqtatē attendite: adhuc ista verba
sponse esse nondū sponsi. Adhuc sponsa dicit. Annuncia m̄
quē dilexit aīa mea: vbi pascis: vbi cubas ī meridie/ne foꝛ
te sicut operta fiā. Surde/cece/si in meridie vides africaz
quare in opertā non intelligis feminam? Annuncia m̄: dic
quē dilexit aīa mea. Utiq; vir alloquit cū dilexit: quō si di
ceret. Annūcia mihi quē dilexit aīa mea: intelligerem⁹ spō
sum hec loq̄ ad sponsā. Sic cū audis. Annūcia mihi quez di
lexit aīa mea: vbi pascis vbi cubas: illuc adde: ad ꝫ huius
verbs pertinent/z que sequūtur in meridie. Quero vbi pa-
scas i meridie: ne forte flaz sicut operta sup greges sodaliū
tuoꝝ. Audio ꝓrsus accipio de africa qđ itelligis: in meri
die ipsa significata est. Sed ecclesia xp̄i sicut itelligis trāf
marina alloquit sponsum suū: timēs errorē incidere africa
num. O quē dilexit aīa mea: annūcia mihi: doce me. Audio
enī in meridie. ī. in africa duas esse partes: ītmo multas pci
ōes. Annuncia q̄ mihi vbi pascis q̄ oues ad te pertinent:
qđ oulle illic me iubes amare: cui me debeo sociare ne foꝛ
te fiam velut operta. Illudūt enī quasi latenti: in sultāt q̄si
fiā sup greges sodaliū tuoꝝ. Dona astitarū: maximianistarū:
rogatistarū: ceterarūq; pestiū extra colligētiū z ō spḡtiū
rogo te: annuncia mihi si illic pastorē meū reqrā: vt non in
gurgite rebaptizatiōis icurrā. Horroꝛ vos: obsecro vos p
sanctitatē taliū nuptiarū: amate hāc ecclīā: estote in tali ec
clīa estote talis ecclīa: amate pastorē bonū virū tā pulchū
neminē fallentē: neminem perire cupiētem. Orate z p disp
sis outibus: veniant z ipsi: cognoscāt z ipsi: ament vt sit vn⁹
grex et vnus pastor. Conuersi.

De eo qđ scriptū est in euāgelio ꝟm Joannem. Ego et pater vnum sumus. Sermo.lj. In quo de cōparatione filij ad patrē plura interserit.

Dominus de⁹ iesus fili⁹ dei vnic⁹: nat⁹ de deo pa-
tre sine aliqua matre: z nat⁹ de ꝟgine sine homine
pfe: audistis q̄d dixerit. [Ego et pater vnū sum⁹]
Sic accipite: sic credite vt mereamini itelligere

Fides enī dz ꝓcedere intellectū: vt sit intellectus fidei pre
miū. ppheta enim aptissime dixit. Nisi enim crediderit
non intelligetis. Qđ ꝝ simpliciter ꝓdicak credendū est: qđ
subtiliter diſputak intelligendū. Primitus ꝝ ad idueōas
vestras mētes p fidē: prediamus vobis xp̄m dei patrī vni
cū. Quare additur vnicū? Quī cui? ē vnic⁹? multos filios hz
gra. Letert ꝝ omnes filij sancti sunt gra: solus ille natura.
Qui gratia filij sunt: non sunt qđ pater. Deniq; nullus san
ctoꝝ ausus est dicere: qđ ille vnic⁹ ait. [Ego z pater vnum
sumus.] Unquid nō pater est z noster? Si nō est pater nr̄
quō dicim⁹ oīes. Pater noster q̄ es in celis? Sed nos fi-
lij sumus q̄s voluntate sua filios fecit: nō ex natura sua fili
os genuit: Genuit quidē et nos: sed q̄mdo oī adoptatos
adoptāte generatos būficiō natura. Deniq; z hoc dictu-
ri sum⁹? qz vocauit nos de⁹ in adoptiōe filioꝝ. Boies ado
ptati sum⁹. Ille oī vnic⁹? vnigenit⁹? qz hoc est qđ pater: nos
aūt homines sum⁹: de⁹ est pater. Qī ergo ille hoc est quod
pater: dixit et verum dixit. Ego et pater vnū sumus. Quid
est vnum sum⁹? Unius nature sum⁹. Quid est vnum sum⁹?
Unius substantie sumus. Forte minus itelligitis. Quid ē
vnius substantie? Laboremus vt intelligatis: adiuuet de⁹
et me loquentem et vos audientes. Me vt ea dicam q̄ vera
sunt et apta sunt vobis: vos autem āte omnia et ꝑcipue vt
credatis: deinde vt quomodo potestis intelligatis. Quid
est ergo vnius substantie? Similitudines vobis adhibeā:
vt qđ min⁹ intelligitur exēplo clarescat. Utputa aurū est
de⁹: aurum z filius ei⁹. De terrenis si ad celestia nō sunt dā
de similitudines: quō scriptum est. Petra erat christus: 1. Cor. x.
Ergo quicquid est pater: hoc est et fili⁹. Sicut dixi: verbi
gratia: aurū est pater: aurum est filius. Ram qui dicit: nō ē
ipsius substantie filius cui⁹? pater: argentū est filius. Si au
rum est pater argentū est fili⁹? degenerauit a patre vnicus
filius. Homo hoiem generat: cuius substantie est pater qui
generat: ipsius substantie est fili⁹? q̄ generat. Quid est ipi⁹
substantie? Homo est ille: homo z ille. Aiam hz ille: animā
et ille. Carnē habet ille: carnem et ille. Quod est ille: hoc z B
ille. Sed rīdet mihi z dicit heresis arriana. Quid mihi di
cit? Attende qđ dixisti. Quid dixi. Qī fili⁹ hoīs comparan
dus est filio dei. Plane cōparandus: ꝫ non vtputas ad ꝓ
prietatē sed ad similitudinem. Tu aūt qđ vis hinc facere?
Dic. Non vides dicit: qz maioꝛ est pater q̄ genuit: z minoꝛ ē
fili⁹ q̄ gnat⁹ est. Quomodo ergo vos dicitis? Dicite mihi
Quō ergo vos dicitis q̄ equales sunt pater et fili⁹: deus et
xp̄s: cū videatis qz homo qđ generat filiū: minoꝛ est fili⁹ et
maioꝛ est pater? Homo sapiens in eternitate tēpoꝛa inqr̄:
vbi non sunt tempoꝛa queris etates. Quando maioꝛ est pa
ter minoꝛ est filius: ambo tēpoꝛales sunt. Ille senescit q̄ il-
le crescit. Nam per naturam homo pater: per naturam (vt
dixi) non genuit minoꝛē: sed per etatē. Quis nosse: quia per
natūrā non genuit minoꝛem? Expectā: crescat et patri erit
equalis. Puer enim paru⁹ vel crescendo peruenit ad ma-
gnitudinem patris sui. Tu aūt sic dicis minoꝛē dei filium
natum vt nunq̄ crescat z ad sui ꝑfis magnitudinē vel cre
scendo quenīat. Jam ergo filius hominis natus ex homie
meliore ꝓditione natus est q̄ filius dei. Quomodo? Qī ipe
crescit z quenit ad magnitudinem patris sui. Christ⁹ aūt
sicut dicitis ideo minoꝛatus est vt remaneat minoꝛ: z nō sit
expectādus saltē etatis accessu. Sic ergo dicis: Que est in
natura diuersitas? Sz q̄re ꝫ dicis: nisi qz non vis eiusdem
substātie credere filium: cuius substātie est pater? Postre
mo pri⁹ ꝓfitere ipsi⁹ substantie: z dic minoꝛē. Attēde hoies
homo est. Que est substantia eius? Homo est. Etas dispar
est: equalis natura est. Dic z tu. Q̄ est pater/hoc est fili⁹?
Sz minoꝛ est filius. Dic: fac gradū: dic eiusdem substantie: sed
minoꝛē/z peruenerīs ad equalē. Nō enim paru accedis: nō
paru ꝓpinquas veritati: qz cōfiteris equalē/si eiusdē sub-
stātie ꝓfessus fueris et minoꝛē. Si nō ē eiusdē substantie ꝫ
dicis: aurū est et argentū. Ergo qz ꝫ dicis: aurū ē et argen
tum: tale est qđ dicis. Qle si hō generaret equū. Alteri⁹ enī
substāte est homo: alteri⁹ equ⁹. Si ergo fili⁹ alteri⁹ substā-
tie est q̄ pater mōstrū generauit pater. Qñ enī creatura. ī.
mulier parit qđ non est hō/mōstrū dr. Ut aūt nō sit mōstrū
boc est q̄ nat⁹ ē qđ ē ille q̄ genuit. ī. hō z hō: equ⁹ z equ⁹ co-
lumba z columba: passer z passer. Creaturis suis dedit de⁹

creaturis mortalib⁹ terrenis dedit: dñauit vt ꝺ qđ sunt generẽt: ꝛ putas qz hoc sibi non potuit ipse seruare q̃ est ante secula: q̃ non hz initiũ tẽporis: vt q̃ generaret filiũ non hoc qđ ipse est generaret ꝺ egenerem: Audi et quanta blasphemia sit dicere: ynicũ dei filiũ esse alteri⁹ substantie. Prorsus li itta est: degener ẽ. Si dicas alicui filio hoĩs degener: quanta iniuria est: Et quomodo ꝺ filius hoĩs degener: Ut puta pater ipsi⁹ fortis est: ille timidus ꝛ ignauus. Qui cũ ꝙ illũ viderit ꝛ vult corripere/attendẽs patrẽ ipi⁹ virũ fortẽ: qđ ei dicit. Porro vade degener. Quid est degener: Fortis vir fuit pater tu⁹: ꝛ tu timorẽ ꝓtremiscis. Ille cui hoc ꝺr: vitio degener ẽ: natura par ẽ. Quid ẽ natura par ẽ: hõ est: qđ est ꝛ pr̃ ipi⁹. Sz ille fortis: ille ignau⁹: ille audax ille timid⁹: tũ hõ et hõ. Vitio q̃ degener est: nõ natura. Tu qñ dicis vnicũ filiũ: vnũ pr̃is filiũ degenerẽ ee nõ aliud dicis: niſi qz nõ ꝺ est qđ pater: etiã non nat⁹ degener fact⁹ est dicis: sed generat⁹ est. Jstã blasphemiã quis ferat: Qualit⁹ buscũq; oculis: si istã blasphemiam videre possint fugerẽt eã/et catholici fierent. Sed quid dicã fratres: Mõ eis irascamur: sed pro eis orem⁹ vt det dñs eis intellectũ qz forte hoc nati sunt. Quid est hoc nati sunt: Hoc acceperũt a parentib⁹ suis qđ tenent. Preponunt genus veritati: fiãt qđ nõ sunt/vt possint seruare qđ sunt: hoc est fiant catholici vt possint ſuare qđ hoĩes sunt: vt nõ in illis pereat dei creatura accedit dei gr̃a. Putãt enĩ qz patrẽ honorant ꝓtumeliam filij. Ñ illi dixeris blasphemas. Rñdet. Quare blasphemo: Qz dicis filiũ nõ hoc esse qđ pater est. Et ille mihi. Immo tu blasphemas. Quare: Qz equare vis pr̃i filium. Equare volo patri filiũ: nũquid extranciũ: Gaudet pater: qñ illi eq̃ filiũ vnicũ. Gaudet: qz ñ uidet. Et de⁹ qz filio vni co nõ inuidet: iõ qđ ipe est hoc generauit. Tu et filio facis iniuriã: ꝛ ipsi patri/in cui⁹ honorẽ vis contumeliã facere filio. Certe enim iõ dicis nõ ee eiusdẽ substãtie filiũ ne iniuriam facias patri ipsius. Ego tibi cito ostendo: qz iniuriã facis ambob⁹. Quõ inq̃t: Si dicã filio alicui⁹: degener non hoc es qđ pater: audit illud fili⁹ et irascitur/et dicit. Ergo degener nat⁹ sum. Audit illud pater: ꝛ plus irascit. Jrat⁹ aũt qđ dicit: Ergo ego filiũ degenerẽ gñaui: q̃ ſi aliõ sum: aliud gñaui: mõstrũ gñaui. Quid est: qz cũ vis vni deferre ꝙ alteri⁹ iniuriã: ãbobus facis iniuriã: Filium ostẽdis: si patrẽ non propitiabis. Cũ de filij cõtumelia honoras pr̃es et filiũ offendis et patrem. A quo fugis: ad quẽ confugis: Mundã irascẽte tibi patre fugis ad filiũ: Quid tibi dicit: Ad quem fugis: quem degenerem fecisti: Nũquid offenso filio curr̃ ad pr̃em: Dicit tibi. Ad quẽ fugis quẽ degenerẽ genuisse dixisti: Sufficiat vobis: hec tenete: ꝺ mẽoria ꝓmẽdate: hoc in vestra fide cõscribite. Hoc aũt vt intelligatis: ad deũ patrẽ et filiũ qui vnũ sunt/preces effundite.

De resuscitatione lazari quatriduani. In euãgelio ſm Joannem. Sermo. lij.

A Job. xj.

Fecit oĕs virtutes quas ĩ terris dei fil⁹ maiestatem suã ꝓditur⁹ ipleuit: mirari tm̃ hoies valeãt vt verbis definire nõ possint: excedit tñ oẽ miraculũ qđ xp̃s circa lazarꝝ fecit: cui nõ egro reddidit sanitatẽ: nec debilitatis languore viribꝰ medelã ꝓtin⁹ ꝺbo restituit. Non deniq; reliquias anime adhuc possidẽti vitã rursus reddidit: sed tã sepulto: tã monumentis recõdito: iã legib⁹ legitimis tẽpoꝝ spaciis ascripto inferis inclino: ab ipsa sede pallẽte: destructa esset tartara: mancipiũ mortis redire iussit ad supos: ꝛ post cõcilia stridentiũ vmbraꝝ: post ꝓfundas noctis eterne caligines vitam ducere: in conuiuio discũbere: frui discũbentium colloquio: prãdere et gaudere fecit/atq; vt miraculũ diuine virtut̃ accresceret: dũ conuiuis interrogantibus tristia loca penaꝝ: sede⁹q; alta nocte semper obscuras. lazar⁹ indicat diligenti narratione per ordinẽ dñi ſſiti lõgiſq; tẽpoꝛib⁹ ignoranti: uenerit tãdẽ iferni ꝓditorẽ. Nec leues tã ꝑcesserãt in mẽtis curatõib⁹ diuerse virtutes. Neq; enĩ leuia sunt vl̃ iudicra ꝓter lazaꝝ q̃ xp̃s impleuit: q; claudit redcũtes grat̃ gressibus cucurrerũt: ꝛ accepto bñficio saluitat̃ dño gr̃as retulerunt: q; manci vtraſq; man⁹ ad celũ cũ laudib⁹ leuauerũt: q; resoluta sunt mut̃ claustra linguaꝝ et post horrificũ vocẽ iarticulate mugitũ: vinculo nodate ligue dirupto ex ore diuiduo sensibilia ꝛba ꝓtulerunt: q; cec⁹ recepit lucẽ quam violẽt⁹ dolor nube crassi humoris obscurãs ab orbitũ sede rapuerat: ꝛ noctẽ funerate frontis excutiẽs dũ totũ recipit visũ/resurrectionẽ cec⁹ meruit oc̃loꝝ. Recepit ꝺ qđẽ oc̃los aliter accepit: ꝛ qđ natura nõ dederat: man⁹ xp̃i formauit. Jmposuit enim fronti puluerẽ sputo ꝺspersum: ꝛ ad tactũ sacre manus operis disciplina festinãs luciferas gemmas orbibus preparatis infunxit: ꝛ qđ natura non dederat xp̃s artifex itegrauit. Hec oĩa cũctis fuere miraculo dũ fidẽt Quis enim ꝓtinus saxe⁹ mirari nõ cogat: cũ oĩa vãna medicine pigmentis: nec arte aliq̃ nec remedijs sed solo tantũmodo videret sermõis ipetio restituta? Parua hec tamen ad xp̃i potentiam videbant: nisi amic⁹ xp̃i lazar⁹ moreret. Quẽ iõ xp̃s vite nature restituit vt mutaret naturã et vite ordinẽ verteret: vt vn⁹ hõ semel nasc̃ret mori disceret: vt additione mortis noua resurrectionis lege turbaret. Jnuadit igit̃ lazarũ ꝓnicies inimica lãguoris: fornaci febris adhelo corꝑ exurens: miserãdi hois robur q̃tidie edax incẽdiũ assumebat. Jacebat visceribus anhel exestuãs: crebr̃isq; singultib⁹ corpus excussum: migraturã de domo corporis aiam ꝓnuntiabat. Nõ amici: nõ ꝑsitãs fomẽta: nõ artis magisterio remedia ꝓtsus securrunt. Sic eni q̃ pro salute data fuerant: in ꝓtrariũ ꝛtebant. Lãguor enim iste non aliã remedio sed sola morte fuerat finiendus: et mors ipsa per resuscitationem xp̃i vincenda. Aderãt eũ due sorores lãguẽti: ꝛ casum dolentes iuuenis egrotãtis leculo iugit̃ inherebãt. Fouebãt ꝛo iacentẽ talib⁹ frequenter alloquijs. Patienꝫ inquit sustine: fortit̃ dura: noli desperare: corruere. Dũ eni lãguorẽ istũ fortitudine toleras: cũ sufficnes: cũ foueꝛ: veniet iter hec xp̃s vt credim⁹/fortitã ꝛ sustineris. Sz qđ vos o maria ꝛ martha ꝓ germão tãtus dolor exurit: Quid iugib⁹ ſſpirijs optatis mori cũ fratre. Jn ſriũ poti⁹ vota pectoris ꝺmutate: ꝑcamini cremẽta lãguoris: augmenta febriũ q̃rite: ꝛ vt in extrema vite lumia temperstas morbi seuiẽtis citius impinguat optate. Frater eni vr̃ lazar⁹ cui⁹ ingemiscitis tãto affectu languorẽ: nõ mortuus fuerit non recipiet sanitatem. Vrebat igit̃ egrotũ febris assidua: edax flãma penetrali vapore siccabat. Incubit questionari⁹ corporis dolor: totus hõ seuiẽtiũ motibꝰ onerib⁹ ꝺmit: vt corporis vinculis anima resoluat. Victa tãdẽ succũ corporis egritudo: ꝛ camin⁹ febriũ extremo diuortio de sede corporis aiam cõpulit emigrare. Sciẽbãt maria ꝛ mr̃ germane vestes: laniabãt irat̃ vnguib⁹ genas spargebãt cuulsos crines: vlulatib⁹ aĕra pulsabãt: ꝛ tamẽ incũbẽtes funeri amplexeq; corꝑ exanime: inania figẽtes oscula: sepi⁹ ꝺ dicebant. Poteras miser nec egrotari nec mori: si nulla rõ feciſſet xp̃m absentẽ. Jnter oĕs enim ꝙbus sermone medico desiderata ꝓcessit: si te ꝺz languentem contingeret aut videret: nõ te frigidi corporis sopore oppressũ non spoliatũ lumine viderem⁹. Jmmo illo ꝓtẽ non tibi fratribus accederet: non inuaderet dolor: nõ egritudo vastaret. Tanta est enim illius omnipotentia: vt etiã iam mortuꝰ resurgeres si veniret. Procedit interea fun⁹: longoq; ordine tristib⁹ obseqis decoratũ: inferẽ sepulchris. Abscondit exuato saxo: luctuosisq; vocib⁹ conclamat. Venit igit̃ ad bethaniã xp̃s: claustra mortis diuina potentia destructur⁹. Occurrũt lachrymose sorores: fun⁹ hois ꝓtestãtes dei auget illi rechrebãt. Erat eni ĩsuꝫ amor̃ lazari: erat soroꝝ ei⁹ quedam delectatio apũ dñm de fruitijs amoris sui pign⁹ ĩtrisec⁹ deponẽtes: in viscerib⁹ habere dñm videbant. Sz interrogat de lachrimis de⁹: ꝛ lz sciret qđ cõtigerit: tñ ex illius voce optat audire. Lazar⁹ inq̃t qđ diligebas mortuꝰ est. O inuidia: o infidelis quentio. Te adhuc posito in seculo lazar⁹ amic⁹ tu⁹ mort̃. Si amic⁹ mort̃: inimic⁹ qđ putat? Parũ ẽ si tibi non soli supi seruiunt: ecce tuũ dilectũ sibi rapuerũt. Lazar⁹ inq̃unt quẽ diligebas mort̃. Exclusit humanitat̃ ꝓsuetudinẽ: ꝛ vox illa mortalis dicit. Amic⁹ deꝑplus debuit viuere: ſz mort̃. Dñs nr̃ xp̃s intrẽdes in lachrymas mlier: q̃ fugib⁹ suspirijs optabãt mori cũ fre ad manes soleũ lazari vna cũ discipl̃is suis vel ꝓlixis turbis accelerat. Jã eni ĩtra cauatũ saxũ q̃ttuor dies habuit vt iacebat. Tã fluescẽtiũ mẽbroꝝ teterrim⁹ fetor ꝓhibebat accessũ: sed ꝑcauis orbib⁹ tabido situ marcescẽtes resederãt oculi de ficiebat narib⁹ mollitudo: iã rict⁹ oris dẽtib⁹ nudat̃ horrore.

bat tã nudata cute laxa tpib⁹ cerebri sedes tegimine attenuato palescens: capillis subinde rarescentib⁹ apparebat. Jã maria et martha sorores lazari q̃ xp̃s frequenter resuscitasse mortuos viderãt frem suũ posse resuscitari penit⁹ nõ credebãt. Jbi vere xp̃s ꝓbat? ẽ de⁹ vbi tm̃ fecit q̃tũ ausa nõ ẽ et ĩa fides optare. Et ꝓmot⁹ spũ dixit. Ubi posuist̃ eũ: Nõ tũ locũ sepl̃ti ignorare credi debuerat: ſz fidẽ ppti approbare volebat. Venit igit̃ xp̃s ad monumentũ in q̃ la zar⁹ recludebat/ꝛ nõ tanq̃ mortuũ: ſz tãq̃ sanũ tãq̃ viuum tãq̃ audire paratũ: de sepulchro ꝓtin⁹ euocauit. Lazare (inq̃t) ꝓdi foras. Jõ dic̃ nomẽ: ne oĕs mortui cogerẽt exire. Clamat tamen ad monumẽtũ/turbãt se inferi: expectãt audientiã oĕs mortui: q̃rebãt sua noĩa vocitari. Me inq̃t ꝛ nos dñs suscitabit: Ubicũq; xp̃s steterat: patebãt inferi. Subito vna vox itercepit ceteros. Lazare veni foras. Nõ dilatio villa retinet resurgentẽ: nõ tardãt redit⁹ anime: nõ impediunt vincula sepulture. Jnuolut⁹ linteis nodi sq̃ lineis irretit⁹: voce xp̃i citius egredit. Surgit / ãbulat: curr̃it. Et ne quid quisq̃ deesse diceret resurgẽti: presentibus cunctis agit gratias redemptori.

De eo qđ scriptum est in euangelio ſm Joanẽ. Qui credit in me credit ĩ eũ q̃ misit me. Ser. liij.

A Joh. xij.

Hec admonuit dñs cũ euãgeliũ legeret. Lqñ qui credit ĩ eũ: credit in illum q̃ misit cũ. Missũ esse ad nos saluatorem mũdi fides xp̃issima tenet: qñ xp̃m ipe ꝓdicat xp̃s: ꝺ ẽ corꝑ xp̃i toto orbe diffusũ. Jn cel̃ eni ille erat: ꝛ seuiẽti ĩ era ꝓsecutor̃ dicebat. Quid me ꝓseqũr/: Ubi dñs sic exꝑsit: ꝛ ꝺ se eẽ ĩ nob. Sic totus crescit: qz quẽad modũ ille ĩ nob est hic: sic ꝛ nos ibi ĩ illo sum⁹. Hoc facit ꝓpago caritat̃ ipe q̃ caput nostrũ saluator ẽ corporis sui. Predicat q̃ xp̃s xp̃z: ꝓdicat corꝑ caput suũ ꝛ tuet caput corꝑ suũ: ꝛ lõ nos mũd⁹ odit/sicut ab ipo dño audiuim⁹. Nõ eni aplus ꝺ dicebat pauc̃ q; odisset eos mũdus: et qz gaudere deberet cũ eis detraheret hoĩes: ꝛ dicerent oĩa mala aduersũ eos: qz ꝑpter hec merces eorũ maior esset in celis. Nõ eis solis dixit dñs cũ hec dixit: ſz dixit viuersis corꝑi suo dixit oĩb⁹ mẽbris suis. Quicũq; ĩ corꝑe es ꝛ mẽbroꝝ es eẽ voluerit: nõ mirek: qz odit eũ mũd⁹ Corporis aũt es? sacr̃m mḷti accipiũt: ſz nõ oĕs q̃ accipiũt sacr̃m habituri sunt apũ eũ ẽt locũ ꝓmissum mẽbris eius. Bene q̃dẽ sacr̃m oĕs corꝑ⁹ es dicũt: qz oĕs in pascuis es⁹ simul pascunt: sed ventur⁹ est q̃ diuidat et alios ponat ad dexterã: alios ad siniſtrã/ꝛ vtraq; pars dictura ẽ. Dñe dñe q̃te vidim⁹ ꝛ ministrauim⁹ tibi: Pars vtraq; dictura ẽ vni tũ dico. Venite benedicti patr̃ mei ꝙcipite regnũ. Alteri. Jte in ignẽ eternũ q̃ ꝓparat⁹ est dyabolo ꝛ angelis eis⁹ Nõ ergo solos inimicos nr̃os deputare debem⁹ charissimi q̃ndoq; bona cõscientia xp̃i mẽbra sum⁹: nõ solos eos inimicos nostros putare debem⁹ q̃ apte fortes sunt. Multo enim pejores sunt q̃ intus videnꝫ ꝛ fortes sunt. Amãt eni mundũ et ꝺ mali sunt. Et q̃dẽ de nobis ea sentiũt q̃ ipsi diligũt: et in hui⁹ mundi q̃si ꝓsperitatib⁹ q̃ꝺ⁹ igemiscim⁹ iuꝺẽt nob Ubi nos felices putant: vbi nos ꝓclitamur. Felicitatẽ ꝛo nr̃am internã nec nouerunt: qz nõ gustauerũt: qz ꝛo q̃dq no bis tpalit̃ mũdus arridet: magis ẽ piculũ q̃ ornamẽtũ nr̃z nesciũt/qz ista distinguere gaudia nõ noueũt. Dñs hoc tamen charitatẽ vr̃am maxie qz vos videm⁹ frequẽti⁹ conueniſe q̃ ꝓpositũ alti⁹ habetis. i. in ipso corꝑe xp̃i ex ei⁹ mune re non meritis vr̃is excellentioẽ locũ tenetis: habentes cõ scientiã q̃ a deo donata ẽ. Nã et ipsa malis et inuidis nr̃is in ſſpitionẽ venit. Ad hoc tamen mordet vt probetur. Si eni ĩ ipi⁹ ꝑscie ꝑfessionẽ laudes q̃rim⁹ hoĩm: deficimus repbensionib⁹ hoĩm. Dñs sis cast⁹ seru⁹ det: ecce mũdus suspicat fortitã ipudicũ ꝛ mordet et repbendit ꝛ libẽter in tuis detractiõib⁹ imorat. Maliuole ꝺppe aĩe quasi dulciter saꝑt̃q; pessime suspicat. Tu aũt si ꝓpter laudes humanas cõmentia fuscꝑere voluisti: repbensionibus humanis desisti/ꝛ torũ qđ tibi ꝓpositum erat ꝓdidisti. Porro aũt si nosti dicere cũ aplo. Gl̃ia nr̃a hec est/testimõiũ cõscientie nr̃e q̃ simplicitatẽ. Tu tamẽ ꝓ illo ora: ne tua mercede moriak. Nã et ego orarem⁹ ex ꝑcepto dñi dicẽt. Diligite inimicos vr̃os: orate ꝓ his qui vos odeũt. Uñ ꝓbam⁹: vñ cor nostrũ iterrogam⁹ vtrũ ꝺ facere valeam⁹: li nullũ inimicũ nullũ repbẽsorẽ/nullũ detractorẽ/nullũ maledictũ expiremur: Ut ꝺdet̃ q̃ qz ꝛ mali necessarij sunt bonis. Jn fornace quodam modo aurificis sum⁹: hoc est in hoc mundo. Si aurũ es: simul ardes. Si aurũ es: pacta tua est malus. Si et tu pales es: simul ertis fum⁹: Verũtñ ꝓmũ vt noueritis charissimi: ĩ corꝑe xp̃i excellẽtioꝛa mẽbra eẽ: nõ sola ẽ eñ ꝓiugal̃ vita laudabil̃: ꝛ hz ĩ corꝑe xp̃i locũ suũ: sicut ꝛ in nr̃o corꝑe nõ ea sola hñt locũ q̃ excellẽti⁹? locata sunt: sicut sensus ĩ facie supiorẽ corporis partẽ occupauerũt: ſz nisi pedes portarent q̃dq̃d sublime ẽ in terra iaceret. Uñ aplus dicit. Et q̃ ihonesta sunt nr̃a: magis necessaria sunt. Deꝰ tẽperauit corꝑ vt non esset scissure in corꝑe. Nouim⁹ aũt mẽbra xp̃i q̃ ꝓiugalẽ agũt vitã: si mẽbra xp̃i sunt. i. si fideles sunt: si futuruꝛ seculũ sperant: si gr̃e signũ xp̃i portẽt: sicut nouim⁹ q; honorem deferant vobis: nouim⁹ q; meliores esse vos iudicant: q̃ ipi sint. Sz q̃tũ vos illi honorãt: tm̃ ꝛ vos mutuũ honorificentiã eis ꝓstare debet̃. Si ei ẽ ĩ vob̃ scritas: timete ne pdat̃ eã. Uñ: Per supbiã. Alit perit scritas casti si adult fuerit: aliter perit si supb⁹ fiat. Et audeo dicere ꝓiugalem agentes vitã si tenẽt humilitatẽ: supbis castꝫ meliores sũt. Cõsideret enim charitas vr̃a qđ dico. Diabolũ attendite. Nũqd eni in iudiciũ dei erit adulteriũ aut fornicatio: Nihil hoꝛ facit: q̃ nõ hz carnẽ. Sola eni supbia ꝛ inuidia mittit in ignẽ eternũ. Seruo g̃ dei cui surrepserit supbia continuo ibi est ꝛ inuidia. Nõ ꝑt supb⁹ ẽ nõ inuid⁹. Inuidia filia est supbie: ſz ista mr̃ nescit esse sterilis/ꝛ ꝺi fuerit continuo parit. Ut aũt nõ sit in vobis: ꝺ cogitate: psecutõis tpe: nõ solũ agnẽ fuisse ornatã x̃gine: ſz et crispinã mulierem: et forte qđ non dubitat: aliq̃ tũc de cõtinẽtib⁹ defecerit/ꝛ multe de ꝓiugatis pugnauerũt atq; vicerunt. Uñ nõ frustra dic̃ aplus oĩb⁹ mẽbris xp̃i. Alter alter̃ existimantes supiorẽ sibi et honore mutuo ꝓuenientes. Nec etenim si cogitetis non eritis apud vos magni. Magis eni cogitare debetis q̃d vobis desit q̃ qđ vobis assit. Qđ habes caue ne ꝑdas: qđ nõ dũ habes supplica vt habeas. Jn quãtis sis minor tibi cogitãdũ ẽ: nõ in quãt̃ sis maior. Si eni cogitas quãtũ ꝓcessisti alter̃/time tumorẽ. Si ꝛo cogitas quãtũ tibi deest ad huc/igemiscis/ꝛ cũ igemiscis curaris: bũlis eris: tutus ãbulabis: nõ ꝓcipitaris: nõ inflaberis. Et vtinã possint oĕs devna charitate cogitare. Sola ẽ eni q̃ ꝛ vicit oĩa: ꝛ sine q̃ nihil valẽt oĩa: q̃ vbicũq; fuerit trahit ad se oĩa. Ipsa ẽ q̃ nõ emulat. Quer̃ cãm: attende qđ seqũtur. Nõ iflat. Porro ẽ in vitijs supbia vt dicere ceperã: deinde inuidia. Nõ eni inuidia pepit supbiã: ſz supbia peperit inuidiã. Non enim inuidet: nisi amor excellentie. Amor excellentie supbia vocat. Cũ g̃ in ordine ꝓtor sit supbia: seq̃tur aũt inuidia: apls in laud⁹ charitatis noluit dicere pr̃⁹. Nõ iflat/ ꝛ postea non emulat sed pr̃⁹ dixit. Nõ emulat et postea nõ inflatur. Quare ꝺ: Qz cũ dixisset nõ emulat/q̃si q̃siturus eras cãm. Quare nõ emlat. Subdidit: nõ iflat. Ergo si ideo nõ emulat: qz nõ inflat/si inflaret emularet. Hoc in vobis crescat et aĩa solidat̃ qz non inflat. Scia (ait apls) inflat. Quid g̃: Sciaz fugere debet̃: ꝛ electuri est̃ nihil scire poti⁹ q̃ inflari: Ut q̃d vobis loq̃mur si melior est ignorantia q̃ sciẽtia: Ut quid vobis ꝺsputamus: vt q̃d ista distinguim⁹: vt q̃d qđ nostis admõem⁹: qđ nõ nost̃ iferim⁹. Scia caueda ẽ ne inflet. Ergo amate sciam: ſz ãponite charitatẽ. Sciẽtia si sola sit inflat. Qz vero charitas edificat et nõ pmittit sciẽtiã inflari. Ubi q̃ inflat scientia: vbi charitas non edificat: vbi aũt edificat solidata est: Nõ est ibi iflatio vbi petra fũdamentũ. Uñ aũt tẽtat inflatio: ꝺ ẽ elatio vt ꝓpter hoc vitiũ ẽt tãr⁹ ille apls appositum sibi cẽ diceret stimulum carnis angelũ sathane: a q̃ colaphizaret: q̃ colaphizaꝛ tundit caput ei⁹ ne erigaꝛ: ꝛ ibi de sciẽtia met⁹ erat inflationis: ꝺ est elationis. Ut enĩ in magnitudine reuelationum mearũ ne extollar: ibi metuẽda erat elatio vbi magnarũ rerũ erat reuelatio: ĩ magnitudie ꝛuelationũ meaꝝ ne extollar: ꝺat⁹ est mihi stimul⁹ carnis mee ãgelus sathane q̃ me colaphizet. Propt̃ qđ ter dñm rogaui vt auferret eũ a me ꝛ ꝺixit mi Sufficit tibi gr̃a mea. Nã virt⁹ in ĩfirmitate pficit. Petit eger vt qđ ad salutẽ apponit medic⁹: cũ voluerit egrot⁹ auferat. Medic⁹ dicit. Nõ mordet ſz sanat. Tu dic̃. Tolle qz

mordet. Medicꝰ dicit. Nõ tollo: qꝛ sanat. Tu ad medicum ꝙre venisti? Sanare: an molestiã nõ patiꝛ Nõ ḡ exaudiuit dñs paulũ ad volũtatẽ: qꝛ exaudiuit ad sanitatẽ. Nã nõ ẽ magnũ exaudiri a deo ad volũtatẽ: nõ est magnũ/nec putetis magnũ eẽ hoc qñ ꝺſcꝫ oꝛat ꝑ magno si exaudiat. Quere ꝺd oꝛat: ꝙre in quo exaudiatur. Nam non habeatis ꝑ magno exaudiri ad volũtatẽ: habete ꝓ magno exaudiri ad vtilitatẽ. Ad volũtatẽ ẽt demones exauditi sunt. ꝛ ad ꝓcos qs petiuerãt/ire pmiſſi sunt. Ad volũtatẽ ẽt ꝓinceps eorũ exaudit? ecſt oyabolus: a q̃ petit? Iob tentãdus nõ est negatus. vt esset ille ꝑbat?: ille cõfusus. Ad volũtatẽ etiã israeli te exauditi sunt: ꝛ cũ adhuc cib? eẽt in oꝛe ipsoꝝ nostis que consecuta sunt. Molite ḡ ꝑ magno haberè ad voluntatem exaudiri. Aliqñ deꝰ irat? dat qꝺ petis: et deꝰ ꝑpiti? negat qꝺ petis. Cũ vero deꝰ es q̃ laudat: q̃ deꝰ ꝓcipit: q̃ deꝰ in futuro ſeculo ꝑmittit ab illo petitis: ſecuri petite / et incũbite quantũ potestis oſonib? vt ſumatis. Ista enim ꝓpitio deo conceduntur: illa ei? non ira ſ; mia largiũtur. Qñ aũt petitis tẽpoꝛalia: cũ mõ petite: cũ timoꝛe petite: illi cõmitti te vt ſi ꝑſint deꝰ: ſi ſcit obeſſe ñ deꝰ. Quid aũt obſit: qꝺ ꝑſit: medicꝰ nouit nõ egrotus. Sũt ḡ ꝓtinẽtes humiles: ſunt ſuperbi. Nõ ſibi ꝑmittant ſupbi regnũ dei. Excellẽtioꝛ loc? eſt: q̃ ducit cõtinentia. Sz q̃ ſe exaltat humiliabit. Quid q̃ris celſioꝛẽ locũ: appetitu celſitudinis/quẽ potes appẽhẽdere retẽtione hũilitatis? Si extollis te: deꝰ deijcit te. Si tu deijcis te: deꝰ eleuat te. Snia dñi eſt: nec addi aliqꝺ: nec detrahi põt. Qſcꝫ eo aũt continẽtes hoies ſupbiũt: vt nõ ſolũ ꝺbuſcũq; hoibꝰ ſ; ẽt parentibꝰ ingrati ſint: et aduerſus parentes extollant. Quare? Qꝛ illi genuerũt: iſti nuptias cõtẽpſerunt. Vnde ingrati eſſent q̃ nuptias ꝓtẽpſiſſent: niſi illi genuiſſent? Sed melioꝛ eſt fili? ꝑre cõiugato: qꝛ ipe non duxit vxoꝛẽ. Et melioꝛ eſt filia matre ſua maritata: qꝛ ipſa nõ q̃ſuit vix. Si ſupbior: nullo modo melioꝛ: ſi melioꝛ ſine dubitatione vlla humilioꝛ. Si vis te inuenire melioꝛẽ iterroga aiam tuã ſi vides ibi inflationẽ. Vbi iſtatio inanitas ẽ. Diabolꝰ vbi inane inuenerit: nidum facere molit. Denicq; ffres mei audio dicere ſupbis cõtinentib?: expedit cadere vt ſ eoſꝺ o ꝙ ſe extollũt hũilient. Quid enim ꝑdeſt cui ieſt ꝓtinẽtia: ſz oñaꝝ ſupbia? Cõtẽpſiti vñ nat?ẽ hõꝛ appetit vñ cecidit diabolꝰ. Nuptias ꝓtẽpſiſti: bñ feciſti. aliqꝺ melius elegiſti: ſed noli ſupbire. De nuptijs hõ nat?ẽ: de ſupbia ãgeli cecideꝛt. Si ſingla bõa vꝛa ꝑſideꝛẽ: melioꝛ es ꝑre tuo q̃ nuptias ꝓtẽpſiſti. Et tu melioꝛ mꝛe tua q̃ nuptias contẽpſiſti. Et ſenĩ melioꝛ eſt virginalis ſãctitas: q̃ pudicitia cõiugalis. Ista duo ſimul ſi ꝓparenꝝ: melius eſt illud q̃ illõ: ꝺs dubitat? Sz addẽdo alia duo: ſupbiã ꝛ humilitatẽ i iſtꝫ duob? interrogo vos: ꝛ de his rideteme mihi. Quid ẽ melius ſupbia an hũilitas? Rñdes: hũilitas. Junge illã virginali ſanctitati. Supbia vero nõ ſolum non ſit in ꝛginitate tua: ſz nõ remaneat i matre tua. Si enĩ tu tenuerꝫ ſupbiã ꝛ tua mꝛ hũilitatẽ: itꝫ cõparabo vos. Jãdudũ ſingula cũ intẽderẽ melioꝛẽ te inuenerã: mõ bina cũ intendo nõ dubito ꝓferre hũilẽ mꝛierẽ ꝛginĩ ſupbe. Et quõ ꝓferre? Videte quõ ꝓferrẽ illã: quõ ꝛparabã. Bono pudicitie ꝓiugal?ẽ melioꝛ integritas virginal?. Duo bona ꝛparabã: nõ malũ et bonũ: ſz et bonũ meli? diſtinguebã. Modo aũt duo illa cũ poſuero ſuperbiã ꝛ hũilitatẽ: nunqꝺ poſſumus dicere bonũ eſt ſupbia: ſz melioꝛ eſt hũilitas? Sz ꝺd dicim?? Supbia malum hũilitas bonũ: ꝛ ſupbia magnũ malũ: hũilitas magnũ bonũ. Si ḡ hoꝝ duoꝝ vnũ eſt malũ/ꝛ alterũ bonum: iũgit malũ ad maius tuũ bonũ/ꝛ fit totũ malũ. Jũgit bonũ ad mꝛſ tue minus bonũ: ꝛ fit magnũ bonũ. Minoꝛẽ enim locũ habebit mal in regno celoꝝm qm̃ maritata eſt: q̃ filia q̃ ꝛgo eſt. Matoꝛẽ enĩ locũ filia ꝛgo: melioꝛẽ locũ mꝛ maritata ãbe tñ ibi: quõ fulgida ſtella: obſcura ſtella: ãbe tñ i celo. Si ꝛo mꝛ tua fuerit hũilis tu ſupba: illa habebit qualẽcũq; locũ: tu aũt nullũ locũ. Et q̃s inuenit alteꝝ locũ q̃ ibi nõ habuerit locũ: niſi cũ illo q̃ inde cecidit: ſtãtẽq; detecit? Jnde cecidit diabolus ſtante detecit hoiem/ deiecit ſtãtẽ: ſz xp̃s deſcendẽs crexit iacẽtẽ. Qñ te tñ erexit dñs tu?. Attẽde: Hũilitate erexit: fact? obedies vſq; ad mortẽ humiliauit ſemet ipz. Princeps tu? hũil?: ꝛ tu ſupb?: Caput hũille et mẽbꝛa ſupbũ: Abſit. Nõ vult eẽ de corpoꝛe capitis hũilis: q̃ amat ſuperbiam. Si aũt fuerit: videat vbi erit. Ego nolo dicere ne amplius videar terruiſſe. Jmmo vtinã terrueri ꝛ aliqꝺ egerim. Vtinã q̃ ſic fuerat: vl? q̃ ſic fuerat nõ ſit vlter!? Vt nam verba iſta infuderim ꝛ nõ effuderi. Totũ ſperãdũ de mia deꝰ: qꝛ qui terret ꝓtriſtat: q̃ cõtriſtat ꝓſolab. Sed ſi ꝺs contriſtatus eſt emendatur.

Wat.viij

Job. j.

ps. lxxvij

E

Lu. xiiij.

Phil.ij.

De eo qꝺ ſcriptum eſt in euãgelio ꝺm eundem. Ego ſum via veritas et vita. Sermo.liij.

Rigunt nos diuine lectiones ne deſpatione frãgamur: et rurſus terrẽt ne ſupbia vẽtilemur. Tenere aũt viã mediã viam rectã tãq; iter ſiniſtrã deſpationis ꝛ dexteraꝝ ꝑſumptionis: ꝺifficillimũ nobiſcũ eſſet niſi xp̃s diceret. Ego ſum via. Ego ſum ꝺctꝛa/veritas/ꝛ vita. Tanq; diceret. Quas vis ire? Ego ſum via. Quo vis ire? Ego ſum veritas. Vbi vis permanere? Ego ſum vita. Securi ḡ ãbulem? in via: ſed iſidias timeamus iuxta viã. Jnimicus inſidiari non audet in via: quia xp̃s eſt via. Sz iuxta viã plane non deſinit. Qñ i pſalmo dicit? Juxta ſemitã ſcãdala poſuerũt mihi. Dicit et alia ſcriptura. Memẽto: qꝛ in medio laq̃oꝝ ingrederis. Jſti laq̃i q̃s ingredimur nõ ſunt in via: ſz tñ ſunt iuxta via. Quid formidas: ꝺd metuis ſi in via ãbulas? Tunc time ſi deſeras viã. Nã ſi ẽt ꝑmittit ponere iuxta viã laq̃os ne ſecuritate exultatiõis via deſeraꝛ: ꝛ in inſidias incidaꝛ: Via xp̃s: humilis xp̃s: veritas xp̃s ꝛ vita: excelſus et deꝰ. Si ãbules in hũilitate quenies ad excelſũ. Si infirm? humilẽ nõ aſpuerit: ꝛ excelſo fortiſſim? ꝑmanebis. Que enĩ cã hũilitatis xp̃i: niſi infirmitas tua? Valde enim et irremediabiliter te oblidebat firmitas. Et hec res fecit vt veniret ad te tãtus medicus. Si enĩ vl? ſic egrotares vt tu poſſes ire ad medicũ: poterat tollerabilis videri ipſa infirmitas. Sz qꝛ tu ire non potuiſti ad eũ: ille venit ad te. Venit docens hũilitatẽ. Quare Vidam? qꝛ ſupbia nos redire non ſinebat ad vitã ꝛ ipſa ſuperat nos a vita recedere. Exaltatũ enim humanũ cor aduerſus deũ: ꝛ negligens in ipſa ſanitate ꝓcepta ſalutaria decidit aĩa in infirmitatẽ. Diſcat audire infirma: audire hũ quẽ ꝓtẽpſit incolumis. Audiat vt ſurgat: quẽ ſpernit vt caderet. Audiat tñ exꝑimento edocta: q̃ ꝑcpto docta noluit obtinere. Docuit enĩ eã miſeria ſua quã fecit negligẽtẽ felicitas. Heu ꝺd mali ſit a dño foꝛnicari de ſe ꝑſumẽdo Q̃ bonũ ſit ſemp adherere dño: ſemp hũilia ſentiẽdo. Recedere enĩ ab illo ſimplici ꝛ ſingulari bono: i iſtas multitudinũ voluptates ꝛ in amoꝛẽ ſeculi coꝛruptiõeſq; terrenas accedere: hoc eſt foꝛnicari a dño. Hinc clamaꝛ. Facies foꝛnicaria facta eſt tibi. ꝛ ipudoꝛata facta es tota. Videam? nũc obiurgatiõis ꝑſiliũ. Non enim ſic increpat vt inſultet ſed ad cõfuſionẽ vult perducere ꝑſumptionẽ vt ſanet. Et clamauit ſcriptura vehemẽt: nec palpauit adulãdo/ꝺs voluit reparare ſanando. Adulteri: neſcis qꝛ amic? hui? mundi: inimic? deo oſtituet. Amoꝛ mũdi adulterat aĩam: amoꝛ fabricatoꝛis mundi caſtigat aĩam. Sed niſi de corruptiõe erubuerit: ad ãplexos illos caſtos redire nõ ꝙcipiet. Cõfundaꝛ vt redeat: q̃ ſe iactat ne rediret. Supbia ergo impediebat aĩe reditũ. Qui aũt increpat non facit peccatũ: ſed oſtendit peccatũ qꝺ nolebat anima videre. Jdonĩ ei ante oculos: ꝛ qꝺ poſt doꝛſum abire cupiebat: ad faciẽ illi admouet. Videte in te qui vides ſtipulã in oculo fris tui: trabẽ aũt in oculo tuo non vides. Reuocat ad ſe aĩa tua q̃ ibat a ſe. Sicut a ſe ierat/ſic a dño ſuo. Si ei reſperexerat ſibiq; placuerat: ſuecq; poteſtatis amatriꝛ facta fuerat: receſſit ab illo et non remanſit in ſe. Jdeo ꝛ a ſe pellitur ꝛ a ſe excluditur et in exteriora ꝓlabit. Amat mundũ amat tẽporalia: amat terrena: q̃ ſi ſeipſam amaret: nõ neglecto a q̃ facta eſt tã mirabili opifice. Minus eſt enim ipſa q̃ deꝰ: et longe minus: tantoq; minus: quantum minus eſt res facta q̃ factoꝛ. Ergo amandus eſt deus qui amoꝛe eius: ita vt ſi fieri põt nos obliuiſcamur. Quis ergo eſt iſte trãſit?? Oblita ẽ aĩa ſeipſã: ꝛ amãdo mũdũ nũ cobiuiſcat ſe: ſz amãdo artificẽ mundi. Pulſa eſt ḡ a ſe q̃ amando ꝓdidit ſe: qꝛ nec facta ſua nouit videre: iuſtificat iniquites ſuas. Efferꝛ ꝛ ſupbit in petulãtia: i luxuria: in bonoꝛib?: i ꝓtãtib?: i diuitijs: in potẽtia vanitatis. Arguit. Corripit/oſtẽdit ſibi. Cõfitẽt fedítatẽ: deſiderat pulchritudinem: ꝛ q̃ ibat effuſa/redit ꝓfuſa. Cõtra illã videt oꝛare qui

Mat.xj.

Rom.v.

Joh.j.

In euãgelio ſcõm Joannẽ. Sermo.lv.et.lvj. Fo.lxvij.

dicit imple facies eoꝝ ignominia. Imple inqt facies ignominia: ꝛ q̃rant nomẽ tuũ dñe. Oderat eos q̃rũ facies ipleri ignominia cupiebat: Oide quẽad modũ amet eos: q̃s vult q̃rere nomẽ dñi. Amat tm̃: an odit tãtũ? An ꝛ odit ꝛ amat? Jmmo ꝛ odit ꝛ amat: odit tua/amat te. Quid eſt odit tua amat te: Odit qꝺ feciſti: amat qꝺ deus fecit. Que ſunt enĩ tua niſi pctã? Et ꝺd eſt tu niſi qꝺ fecit deꝰ. Negligis qꝺ fecit: amas extra te opera tua: negligis in te opꝰ dei. Merito ts: merito laberis: merito ꝛ a teipſo pgis: merito audis. Spiritus ãbulans et non reuertẽs. Audi poti? vocãtẽ ꝛ dicẽtẽ. Conuertimini ad me: et ꝙuertar ad vos: Nõ enĩ deꝰ auertit ꝛ ꝙuertit: manens coꝛripit/incommutabil? coꝛripit. Auerſus eſt: qꝛ tu te auertiſti. Tu ab illo feciſti caſum: nõ ab ipſo feciſti occaſum: ergo audi dicentẽ tibi. Conuertimini ad me ꝛ ego reuertar ad vos. Qꝛ cõuertiſti: hoc eſt enim q̃ cõuertar ad vos: qꝛ ꝙuertimini ad me. Fugientis doꝛſa ꝑſeꝺtur q̃ faciẽ redeũtis illuiãt. Quo enĩ fugies a deo: Fugiẽs q̃ fugies: Fugiẽs ab illo qui nullo loco ꝓtinet: ꝛ nuſq; abſens eſt. Qui ꝙerſum liberat: punit auerſum: Quẽ habes iudicẽ fugiens: hũc patrẽ habeto redieus. Tumerat aũt ſupbia ꝛ i ipo tumoꝛe per ãguſtũ redire nõ poterat. Clamat ille q̃ fact? eſt via. Intrate per artã portã. Conaꝛ ingredi: ipedit tumoꝛ/ꝛ tãtomagis pernicioſe conat: quãtomagis ipedit tumoꝛ. Tumidũ enĩ vexat ãguſtia. Veraꝛ? aũt ãpl? tumebat. Amplius tumens qñ itrabit: Ergo detumeſcat/ſi cupit ingredi. Qñ autem detumeſcat: Accipiat humilitatis medicamentũ. Bibat cõtra tu moꝛẽ poculũ amarũ: ſed ſalubre poculũ bibat humilitatis. Quid ſe artat: Nõ ſinet moles: nõ magna ſed tumida. Magnitudo enĩ ſoliditatẽ hz: tumoꝛ inflationẽ. Nõ ſibi magn? tumid? videat. Detumeſcat vt magnus ſit: vt certus ꝛ ſolid?. Nõ iſta deſideret: nõ de ſtatu pompaꝝ reꝝ labentium corruptibiliũq; gloꝛiet. Audiat eũ ipm̃ q̃ dixit. Intra te p anguſtã portã dicentẽ. Ego ſum via. Quaſi enim q̃reret tu midus q̃ intrabo: rñdit. Ego ſum via per me intra. Nõ niſi p me ãbulas vt intres ꝑ ianuã: Nã ſicut dixi. Ego ſum via ita ego ſum ianua. Quid q̃ris q̃ redeas: quo redeas: qua intres: Ne alicubi erres/ipe tibi oſa fact? ẽ. Breuiter ḡ dicit Hũilis eſto: mitis eſto. Audiam? hoc aptiſſime dicẽtẽ vt videam? q̃ ſit via: q̃ ſit via q̃ ſit via: q̃ vis ire. Certe forte aua ritis oſa vis poſſidere. Oia mihi tradita ſunt a patre meo inqt. Forteſſe dicturꝰ es: xp̃o ſunt tradita. Nunquid mihi? Audi apm̃ dicentẽ. Audi vt dixi iãdudũ: ne deſperatione frangaris. Audi quõ amatus es non amandus. Audi quõ amat? eaſedus/turpis: anteq; eſſet in te qꝺ amari dignũ eſſet. Amatus es ꝓius vt dignus fieres q̃ amareris. Et enim xp̃s (ſicut aũt apl's) ꝓ impijs moꝛtuꝰ eſt. Qñ forte ipi? amari merebaꝛ. Quare? Quid merebaꝛ impius? Donare reſpondes. Chriſtus tamen ꝓ impijs moꝛtuus eſt. Ecce ꝺd tibi ꝓſtitum eſt impio: iam ꝓ quid ſeruaꝛ? Quid ꝓeſtitum eſt impio? Chriſtus ꝓ impijs moꝛtuus eſt. Deſiderabas autez oſa poſſidere: noli p auaritiã: per pietatem hoc q̃re. Si enĩ ita quẽſieris poſſidebis: Tenebis enim eũ per quẽ facta ſunt omnia: et cum ipſo omnia poſſidebis.

Wat.vij.

Joh. xiiij

R

Joh. xiiij

De eo de quo ſupra. Ego ſum via/veritas/ꝛ vita. Sermo.lv. in quo per viam ãbulare (que chriſtus eſt) quõ debem? pulcherrime declarat.

Ater cetera cũ ſctm̃ euangeliũ legerẽt audiſtis. Ait ꝺns ieſus. [Ego ſũ via/veritas/ꝛ vita.] Veritatẽ ꝛ vitã ois hõ cupit: ſz viã non ois hõ inuenit. Deũ eſſe quãdã vitã eternã/imutabilẽ/intelligibilẽ/intelligentẽ/ſapientẽ/ſapientes facientẽ: nõnulli etiã hulus ſeculi philoſophi viderũt veritatẽ fixã: ſtabilẽ i decliſabilẽ/vbi ſunt oẽs ratiões reꝝ oĩm creaturarũ. Videruntq; ꝺdẽ: ſz de lõginquo videꝛt: ſed in erroꝛe poſiti: ꝛ idcirco ad eã tã magnã ꝛ ineffabilẽ ꝛ beatificã poſſeſſionẽ q̃ via ꝑueniꝛet non inuenerũt. Nã q̃ videꝛt ettã ipſi quantũ videri ad hoie põt creatoꝛẽ ꝑ creaturã: factoꝛẽ ꝑ factura fabricatoꝛẽ mundi per mũdũ. Paulus apl's teſtis eſt: cui vtiq; debẽt credere xp̃ani. Ait enim cũ de talib? loq̃ret. Reuelatur ira dei ꝺ celo ſup oẽm ipietatẽ ꝛ iuſticiã hoiz: q̃ xp̃itatẽ iniq̃tate detinent. Rũnd dixit eis nõ detinere veritatem: Sz veritatẽ in iniq̃tate detinẽt. Bonũ eſt qꝺ tenent: ſz ma

Rom.v.

Joh.j.

lũ vbi tenẽt. Veritatẽ iniq̃tate detinẽt. Occurrebat aũt vt diceret ei. Qñ aũt illi impij veritatẽ detinent: Nunqꝺ deꝰ ad quẽcq; eoꝝ locut? eſt? Nunqꝺ legẽ acceperũt ſicut iſraelita ppl's ꝑ moyſen: Qñ ḡ detinent veritatẽ: vel in ipſa iniq̃tate: Audite q̃ ſequũt et oñdit: qꝛ qꝺ notũ ẽ dei inqt/ manifeſtũ eſt i illis. Deꝰ enim illis manifeſtauit. Manifeſtauit enĩ illis ꝺ? legẽ non dedit. Audi quõ manifeſtauit. Jnuiſibilia enim eius per ea que facta ſunt intellecta cõſpiciũt Jnterroga mũdũ oꝛnatũ celi/fulgoꝛẽ diſpoſitionẽq; fyderum/ſolẽ diei ſufficientẽ/lunã noctis ſolatiũ: interroga terrã fructificãtẽ berbꝫ et ligniſ/aĩalib? plenã/hoib? exoꝛnatã: interroga mare quãtis et q̃lib? natalib? plenũ. Jnterroga aera quãt? volatilib? viget: interroga oĩa ꝛ vide ñ nõ ſẽſu ſuo tãq; tibi rñdẽt. Deꝰ nos fecẽ. Hec ꝛ philoſophi nobiles q̃ſiert ꝛ ex arte artifice cognouerũt. Quid ḡ: Quare reuelata dei ſup ipam ipietatẽ: Qꝛ veritatẽ i eqtate detinẽt. Veniat/ondat quõ. Jã enĩ dixit: quõ cognouert iuiſibilia ei?. .i. dei ꝛ ea q̃ facta ſũt intellecta cõſpiciunt. Sẽpiterna q̃z ei? virt? et diuinitas vt ſint inexcuſabiles: qꝛ cũ cognouiſſent deũ nõ ſicut deũ honorificauerunt aut gr̃as egerũt: ſz euanuerunt in cogitatioñib? ſuis: ꝛ obſcuratũ eſt inſipiẽs coꝛ eoꝝ. Apl's ẋba ſunt: nõ mea. Et obſcuratũ eſt coꝛ eoꝝ. Dicẽtes enĩ ſe eẽ ſapientes: ſtulti facti ſunt/qꝺ curioſitate inuenerunt: ſupbis perdiderũt. Dicẽtes ſe eſſe ſapientes. i. donũ dei ſibi tribuentes: ſtulti facti ſunt. Verba inqt apl's ſunt. Dicẽtes ſe eſſe ſapientes: ſtulti facti ſunt. Oſtende: ꝑba ſtulticiã eoꝝ. Oſtende apoſtole: ꝛ ſicut oñdiſti nobis vñ potueꝛt puenire ad cognitionẽ dei: qm̃ inuiſibilia ei? ꝑ ea q̃ facta ſunt intellecta ꝑſpiciũt: ita nunc oſtende qꝺ dicentes ſe eſſe ſapientes: ſtulti facti ſunt. Audi: qꝛ imutauerunt (ait) gl'ia incoꝛruptibilis dei in ſimilitudinem imaginis i coꝛruptibilis hois et volucrũ ꝛ q̃drupedũ et ſpentiũ. Figura enĩ illoꝝ aĩaliũ: ſibi deos pagani fecerunt. Jnueniſti deũ: et colis idolũ. Jnueniſti veritatẽ/ꝛ ipam ẋitatẽ in iuſticia detines. Et qꝺ ꝑ dei opera cognouiſti: ꝑ opera hois ꝑdis. Totũ conſideraſti/celi/terre/marꝫ/elemẽtoꝝ oĩm ordinẽ colligiſti: iſtũ nõ vis attẽdere q̃ mũꝺ? opꝰ eſt dei? Idolum opꝰ ẽ fabri. Si faber idolo ſicut dedit figurã coꝛ daret ab ipo idolo faber adoꝛaret. Quõ enĩ o hõ faber tu? deꝰ eſt: ſic hõ idoli faber ꝺ eſt deꝰ tu?. Qui te fecit ꝺs eſt: Deꝰ fabri Qui illud fecit ꝺs eſt: Deus idoli. Ergo ſi idolũ coꝛ hẽret nõ fabrũ adoꝛaret q̃ illud fecit: Ecce in qua iniq̃tate veritatẽ tenueꝛt: ꝛ ad poſſeſſionẽ illã quã videꝛt viã ꝑducentẽ nõ inueneꝛt. Ipe aũt qꝛ ipe eſt apud ꝑem veritas et vita ẋbũ dei de q̃ dictũ ẽ. Vita erat lux hoim. Qꝛ ḡ ipſe eſt apꝺ ꝑem veritas ꝛ vita: ꝛ nõ habebamus q̃ irem? ad ẋitatem fili? dei q̃ ſemp in ꝑe veritas et vita eſt: aſſumendo hoiem fact? ẽ via. Ambula ꝑ hoiem: ꝛ puenis ad deũ. Per ipm̃ vadis: ad ipm̃ vadis. Noli q̃rere q̃ ad illũ puenias ꝑ ipm. Si enĩ via ipſe eẽ noluiſſet: ſemp errarem?. Fact? ḡ via eſt q̃ ventas: nõ tibi dico q̃rere viã. Ipe via ad te venit: ſurge et ãbula. Ambula moꝛib?: nõ pedib?. Multi enĩ ãbulãt bñ pedib?: ꝛ male ãbulãt moꝛib?. Aliqñ em̃ ipi bñ ãbulãtes. ꝑt viã currũt. Jnueies q̃ppe hoies bñ viuẽtes: ꝛ nõ xp̃ianos. Bñ currunt: ſed in via nõ currũt: quãto pl? currũt plus errãt: qꝛ a via recedũt. Si aũt tales hoies puenĩãt ad viã/et teneãt viã: o quãta ſecuritas eſt: qꝛ et bñ ãbulãt: ꝛ nõ errãt. Si autẽ non tenent viã: quãtũ vis bñ ãbulent/ heu quantũ dolẽdũ eſt. Meli? eſt enim in via claudicare q̃ ꝓter viã fortiter ambulare. Hec ſatis ſint charitati veſtre.

De eo qꝺ ſcriptum eſt in euangelio ꝺm Joãnẽ. Que ego loq̃r vobis a meipo nõ loquoꝛ. Ser. lvj.

Audite aurib?: accipite mẽtib? dilectiſſimi: loq̃tib? ꝺdẽ nobis: ſz ipo docẽte ꝺ nõ recedit a nob;. Dñs dicit: quõ cũ legerek audiſtis. [Verba q̃ loquoꝛ vobis: a meipo nõ loq̃r. Pat aũt in me manens: ipe facit opa.] q̃ ꝛ ẋba opa ſunt: Plane ita eſt: nã perfecto q̃ primũ loquẽdo edificat/bonũ opꝰ ꝙpatur. Sz ꝺd eſt a meipo nõ loq̃r niſi a meipſo nõ ſũ q̃ loq̃r: Et ꝺppe tribuit ꝺcꝺd facit: de q̃ ẽipe q̃ facit. Pr̃ enĩ deꝰ nõ eſt de aliq̃ fili? aũt deꝰ pr̃ ieqlis. Sz ꝺ pr̃e deo: tõ ille deꝰ: ſz nõ de deo/ꝛ lumẽ: ſz nõ de luie: iſte ẋo deꝰ de deo: lumẽ de luie. Nã i his duab? ſententijs: vna q̃ dictũ eſt: Nã a meipſo loquoꝛ: alia

q̄ dictū ē. ꝑ aūt i me manēs ipe facit opa sing'as tenēte⁊ diuersi nob aduersant heretici. q̄ nō ex vna pte ⁊ ɔ̄ria conātes: a via ⁊itat⁊ erroꝛbitāt. Arriani q̄ppe dicūt. Ecce icē lis est ꝑi filij: nō a seipō loq̄t. Dicūt sabelliani cōtra. i. patripassiani. Ecce q̄ ꝑ ē: ipe est ⁊ filius. Quid est enim pater in me manēs ipe facit opa: nisi i me maneo ego q̄ facio: Cōtraria dicitis: ⁊ nō eo mō sicut falsus est ɔ̄rius vero: ⁊ sicut sunt inter se duo falsa ɔ̄ria errando in diuersa istis. In me dio est via quā relinq̄stis: inter vosipsos longioꝛe interuallo separati estis. q̄ ab ipsa via cui⁹ desertoꝛes estis. Quos hic vos aūt illinc: huc venite: alteri ad alteros transire nolite: sed hinc atq; illinc ad nos veniendo inuicē vos inuenite. Sabelliani agnoscite quē prætermittitis. Arriani eāte quē subditis: et in via vera nobiscū ambulatis. Est enim qđ inuicē ex vobis alteri ex alteris admoneri vtriq; debeatis. Audi sabelliane. Usq; a deo nō ipse est pater q̄ filius vt eum arrian⁹ ieq̄lem asserat ꝑfi: Audi arriane. Usq; adeo est filius eq̄lis ꝑfi: vt sabellian⁹ eūdē ē dicat et ꝑfem: Tu adde quē tollis: tu adiple quē minuis: ⁊ nobiscū ābo cōsistitis: q̄ nec tu tollis nec tu minuis eū qui et alter ē a patre vt cōuincat sabellianū: et equalis patri vt conuincat arrianum.

Joh.x. vtriq; enī clamat. Ego ⁊ pater vnū sum⁹. Quod a⁹. Unū audiūt arriani. Nō ait sum⁹: audiūt sabelliani. Et nec illi eq̄lē/nec illi alterū negādo sint vani. Si q̄ q̄ dixit. Verba

Joh.xiiij q̄ ego loq̄r vobis a meipso nō loquoꝛ: ꝓpter⁊ putat eē ꝑis potestate: vt nō qđ ipse vult faciat audiat qđ dixit. Sicut

Joh.v. pater suscitat mortuos et viuificat: sic ⁊ filius quos vult viuificat. Itē si q̄ dixit. Pater in me manens ipse facit opera: ꝓptere⁊ putat non alī⁹ esse pater: alius ipse/audiatur q̄ dixit. Quecūq; facit pater: hec et filius similiter facit. Et intelligat non bis vn⁹: sed duo vnū. Uerū q̄ sic inequalis alt alteri: vt tū alt ex altero. Jō nō loq̄t a seipso q̄ nō ē a seipso ſō pater in me manens ipe facit opera. q̄ per quē et in quo facit non est nisi ab ipso. Denīq; adiungit et dicit. Nō creditis: q̄ ego in patre et pater in me est. Alioq̄n ꝓpter ipsa opera credite. Ante sol⁹ philippus arguebat: nūc aūt non eū ibi solum fuisse qui esset arguendus ostendit nr.

¶ De eo qđ scriptum est in euangelio ſm Joānē. Pacē meam do vobis: pacem meā relinquo vobis. Sermo. lvij.

A Joh. xiiij Dominiv̄ est ſres charissimi. ⌊ Pacē meā do vobis: pacē meā relinquo vobis. ⌋ De pace dicturi ꝓius q̄ pactis sint ꝓmoda videam⁹. Est pax sere nitas mētis: trāq̄litas animi: simplicitas coꝛdis amoris vinculū cōsoꝛtiū charitatis. Hec est q̄ simultates tollit bella ꝑsecit/ꝑmit iras/supbos calcat/blīles amat discoꝛdes sedat/inimicos cōcoꝛdat/cūctis est placitus. Nō q̄rit alienū: nihil deputat suū: docet amare: q̄ odisse non nouit: nescit extolli: nescit inflari. Hāc q̄ q̄ accepit teneat: q̄ p̄didit repetat: q̄ amisit exquirat: qm̄ q̄ in eadē nō fuerit iuētus: abdicat a ꝑe: exheredat a fil⁹ nihil omin⁹ ⁊ a spūsctō alien⁹ efficit. Resputit enim munus oblatū q̄ vate legis cō tēpserit bonū: nec poterit ad hereditatē dei pueire q̄ testm̄ noluerit obſuare. Nō pōt ꝓcoꝛdiā habere cū xp̄o: q̄ discoꝛs voluerit esse cū xp̄iano. Cōtumacie ergo crimē est qđ iube tur ꝓtenere: qđ ꝓcipit nolle: qđ iperatū est declinare. Quid tibi cōe cū discoꝛdia xp̄iane: Quid simultates amas: qđ auctoꝛit pacē placere nō potuit: Quid exerces inimicitias q̄s euadere non potuit: nec ille q̄ eas ꝓimus inuenit: Initio nāq; inimicitias in ꝓtoplastū dū serpens exerit interficit: dū hoī iuidet ipe ꝓsternit. Dū adā cupit decipe: ipe ꝓmittit iugulat. Quare aut xp̄i charitatē āplectere xp̄iane: aut discoꝛdie auctoꝛi de similitudie opeꝝ parē te eē cognosce.

¶ De eo qđ scriptum est in euangelio ſm Joānē. Nō turbetur coꝛ vestrū neq; formidet. Ser. lviij. i quo de splēdoꝛe filij plura succincte declarat ⁊c.

A Joh. xiiij Accepim⁹ ſres ꝑba dñi dicentis ad discipulos suos. ⌊ Nō turbet⁹ coꝛ vr̄m neq; formidet. ⌋ Audist⁹ q⁹ ego dixi vobis: q⁹ vado et venio ad vos. Si diligeret⁹ me gauderetis vtiq; q⁹ vado ad patrem q⁹ ꝑ maioꝛ me est. ⌊ Nec ḡ turbare ⁊ formidat poterat coꝛ illoꝝ q⁹ ibat ab eis: q̄uis vēturꝰ ad eos: ne forsitā gregē lupus ꝑ iteruallo suaderet pastoꝛis absentia. Sed a qb⁹ bō abscedebat de⁹ nō relinq̄bat: q⁹ idē xp̄s hō ⁊ de⁹: q⁹ ibat ꝑ dimissionē: a via ⁊itat⁊ erroꝛbitāt. Arriani q̄ppe dicūt. Ecce icē lis est ꝑi filius: nō a seipō loq̄t. Dicūt sabelliani cōtra. i. patripassiani. Ecce q̄ ꝑ ē: ipe est et⁊ filius. Quid est enim pater in me manēs ipe facit opa: nisi i me maneo ego q̄ facio: Cōtraria dicitis: ⁊ nō eo mō sicut falsus est ɔ̄rius vero: ⁊ sicut sunt inter se duo falsa ɔ̄ria errando in diuersa istis. In me dio est via quā relinq̄stis: inter vosipsos longioꝛe interuallo separati estis. q̄ ab ipsa via cui⁹ desertoꝛes estis. Quos hic vos aūt illinc: huc venite: alteri ad alteros transire nolite: sed hinc atq; illinc ad nos veniendo inuicē vos inuenite. Sabelliani agnoscite quē prætermittitis. Arriani eāte quē subditis: et in via vera nobiscū ambulatis. Est enim qđ inuicē ex vobis alteri ex alteris admoneri vtriq; debeatis. Audi sabelliane. Usq; a deo nō ipse est pater q̄ filius vt eum arrian⁹ ieq̄lem asserat ꝑfi: Audi arriane. Usq; adeo est filius eq̄lis ꝑfi: vt sabellian⁹ eūdē ē dicat et ꝑfem: Tu adde quē tollis: tu adiple quē minuis: ⁊ nobiscū ābo cōsistitis: q⁹ nec tu tollis nec tu minuis eū qui et alter ē a patre vt cō uincat sabellianū: et equalis patri vt conuincat arrianum.

Joh.x. vtriq; enī clamat. Ego ⁊ pater vnū sum⁹. Quod a⁹. Unū audiūt arriani. Nō ait sum⁹: audiūt sabelliani. Et nec illi eq̄lē/nec illi alterū negādo sint vani. Si q̄ q̄ dixit. Verba

Joh.xiiij q̄ ego loq̄r vobis a meipso nō loquoꝛ: ꝓpter⁊ putat eē ꝑis potestate: vt nō qđ ipse vult faciat audiat qđ dixit. Sicut

Joh.v. pater suscitat mortuos et viuificat: sic ⁊ filius quos vult viuificat. Itē si q̄ dixit. Pater in me manens ipse facit opera: ꝓptere⁊ putat non alī⁹ esse pater: alius ipse/audiatur q̄ dixit. Quecūq; facit pater: hec et filius similiter facit. Et intelligat non bis vn⁹: sed duo vnū. Uerū q̄ sic inequalis alt alteri: vt tū alt ex altero. Jō nō loq̄t a seipso q̄ nō ē a seipso ſō pater in me manens ipe facit opera. q̄ per quē et in quo facit non est nisi ab ipso. Denīq; adiungit et dicit. Nō creditis: q̄ ego in patre et pater in me est. Alioq̄n ꝓpter ipsa opera credite. Ante sol⁹ philippus arguebat: nūc aūt non eū ibi solum fuisse qui esset arguendus ostendit nr.

¶ De eo qđ scriptum est in euangelio ſm Joānē. Pacē meam do vobis: pacem meā relinquo vobis. Sermo. lvij.

A Joh. xiiij Dominiv̄ est ſres charissimi. ⌊ Pacē meā do vobis: pacē meā relinquo vobis. ⌋ De pace dicturi ꝓius q̄ pactis sint ꝓmoda videam⁹. Est pax sere nitas mētis: trāq̄litas animi: simplicitas coꝛdis amoris vinculū cōsoꝛtiū charitatis. Hec est q̄ simultates tollit bella ꝑsecit/ꝑmit iras/supbos calcat/blīles amat discoꝛdes sedat/inimicos cōcoꝛdat/cūctis est placitus. Nō q̄rit alienū: nihil deputat suū: docet amare: q̄ odisse non nouit: nescit extolli: nescit inflari. Hāc q̄ q̄ accepit teneat: q̄ p̄didit repetat: q̄ amisit exquirat: qm̄ q̄ in eadē nō fuerit iuētus: abdicat a ꝑe: exheredat a fil⁹ nihil omin⁹ ⁊ a spūsctō alien⁹ efficit. Resputit enim munus oblatū q̄ vate legis cō tēpserit bonū: nec poterit ad hereditatē dei pueire q̄ testm̄ noluerit obſuare. Nō pōt ꝓcoꝛdiā habere cū xp̄o: q̄ discoꝛs voluerit esse cū xp̄iano. Cōtumacie ergo crimē est qđ iube tur ꝓtenere: qđ ꝓcipit nolle: qđ iperatū est declinare. Quid tibi cōe cū discoꝛdia xp̄iane: Quid simultates amas: qđ auctoꝛit pacē placere nō potuit: Quid exerces inimicitias q̄s euadere non potuit: nec ille q̄ eas ꝓimus inuenit: Initio nāq; inimicitias in ꝓtoplastū dū serpens exerit interficit: dū hoī iuidet ipe ꝓsternit. Dū adā cupit decipe: ipe ꝓmittit iugulat. Quare aut xp̄i charitatē āplectere xp̄iane: aut discoꝛdie auctoꝛi de similitudie opeꝝ parē te eē cognosce.

¶ De eo qđ scriptum est in euangelio ſm Joānē. Nō turbetur coꝛ vestrū neq; formidet. Ser. lviij. i quo de splēdoꝛe filij plura succincte declarat ⁊c.

A Joh. xiiij Accepim⁹ ſres ꝑba dñi dicentis ad discipulos suos. ⌊ Nō turbet⁹ coꝛ vr̄m neq; formidet. ⌋ Audist⁹ q⁹ ego dixi vobis: q⁹ vado et venio ad vos. Si diligeret⁹ me gauderetis vtiq; q⁹ vado ad patrem q⁹ ꝑ maioꝛ me est. ⌊ Nec ḡ turbare ⁊ formidat poterat coꝛ illoꝝ q⁹ ibat ab eis: q̄uis vēturꝰ ad eos: ne forsitā gregē lupus ꝑ iteruallo suaderet pastoꝛis absentia. Sed a qb⁹ bō abscedebat de⁹ nō relinq̄bat: q⁹ idē xp̄s hō ⁊ de⁹: q⁹ ibat ꝑ dimissionē: a via ⁊itat⁊ erroꝛbitāt. Arriani q̄ppe dicūt. Ecce icē lis est ꝑi filius: nō a seipō loq̄t. Dicūt sabelliani cōtra. i. patripassiani. Ecce q̄ ꝑ ē: ipe est et⁊ filius. Quid est enim pater in me manēs ipe facit opa: nisi i me maneo ego q̄ facio: Cōtraria dicitis: ⁊ nō eo mō sicut falsus est ɔ̄rius vero: ⁊ sicut sunt inter se duo falsa ɔ̄ria errando in diuersa istis. In me dio est via quā relinq̄stis: inter vosipsos longioꝛe interuallo separati estis. q̄ ab ipsa via cui⁹ desertoꝛes estis. Quos hic vos aūt illinc: huc venite: alteri ad alteros transire nolite: sed hinc atq; illinc ad nos veniendo inuicē vos inuenite. Sabelliani agnoscite quē prætermittitis. Arriani eāte quē subditis: et in via vera nobiscū ambulatis. Est enim qđ inuicē ex vobis alteri ex alteris admoneri vtriq; debeatis. Audi sabelliane. Usq; a deo nō ipse est pater q̄ filius vt eum arrian⁹ ieq̄lem asserat ꝑfi: Audi arriane. Usq; adeo est filius eq̄lis ꝑfi: vt sabellian⁹ eūdē ē dicat et ꝑfem: Tu adde quē tollis: tu adiple quē minuis: ⁊ nobiscū ābo cōsistitis: q⁹ nec tu tollis nec tu minuis eū qui et alter ē a patre vt cō uincat sabellianū: et equalis patri vt conuincat arrianum.

Joh.x. vtriq; enī clamat. Ego ⁊ pater vnū sum⁹. Quod a⁹. Unū audiūt arriani. Nō ait sum⁹: audiūt sabelliani. Et nec illi eq̄lē/nec illi alterū negādo sint vani. Si q̄ q̄ dixit. Verba

Joh.xiiij q̄ ego loq̄r vobis a meipso nō loquoꝛ: ꝓpter⁊ putat eē ꝑis potestate: vt nō qđ ipse vult faciat audiat qđ dixit. Sicut

Joh.v. pater suscitat mortuos et viuificat: sic ⁊ filius quos vult viuificat. Itē si q̄ dixit. Pater in me manens ipse facit opera: ꝓptere⁊ putat non alī⁹ esse pater: alius ipse/audiatur q̄ dixit. Quecūq; facit pater: hec et filius similiter facit. Et intelligat non bis vn⁹: sed duo vnū. Uerū q̄ sic inequalis alt alteri: vt tū alt ex altero. Jō nō loq̄t a seipso q̄ nō ē a seipso ſō pater in me manens ipe facit opera. q̄ per quē et in quo facit non est nisi ab ipso. Denīq; adiungit et dicit. Nō creditis: q̄ ego in patre et pater in me est. Alioq̄n ꝓpter ipsa opera credite. Ante sol⁹ philippus arguebat: nūc aūt non eū ibi solum fuisse qui esset arguendus ostendit nr.

reluctamur neq; renitimur: ⁊ ipsius veritat⁊ auxilio roborati: quocūq; duxeritis seq̄mur. Primo q⁹ tā vt supi⁹ dixi: mus: ⁊ vnā psonā in xp̄o credam⁹: duas tū substātias. i. naturas eē fatemur: diuinitatis scz ⁊ humanitatis: assumptionis ⁊ assumpte: creatricis ⁊ create. Que tū substātie nō sūt cōfuse: sed vnite: atq; in vna eadēq; persona inseparabiles et in sua semp ꝓprietate manētes. Quapropter vnicuiq; substantie ꝓpria vtiq; aptanda sunt: id est infirmitates humanitati q̄ creata ē: signa vero vt̄ mirabilia diuinitati que creauit. Intm̄ em̄ due nature sibimet vnite sunt atq; cōiū-

Mat.viij Mat.iiij Mat.xiiij Joh.xi. cte vt idē atq; idē xp̄s de⁹ ⁊ hō: aliq̄n res aut agat aut loq̄t būana: aliq̄n diuinas. Sicut illud est qđ dormit in nauiet imperat ventis ⁊ mari: aut q⁹ esurierit/⁊ q⁹ quinq; milia

Psalm. viij. hoīm de q̄nq; panib⁹ et duob⁹ piscib⁹ saturauit. Postremo q⁹ mouit: ⁊ q⁹ lazaꝝ q̄triduanū auctoꝛitate diuīa iubeat a mortuis reuocari. Et quo mirari non debes si xp̄s de humanitate sua dixerit. Dñs creauit me initio viarū suarum in opera sua: q⁹ subsequs dictū qđ diuinitati conueniebat: ꝓuerb. viij. ꝓ nullo oīdit dicens. Ante secula fundauit me initio pr̄ ꝓ terrā faceret: ⁊ pr̄ ꝓ abyssos faceret: pr̄ ꝓ p̄dirēt fontes aq̄rū: prius ꝓ mōtes stabilirēt: añ aūt oēs colles genuit me. Hoc est dicere: ⁊ creauerit me de⁹ vt initia viarū atq; opeꝝ ei⁹ p euāgeliū demōstrarē: sed añ seculū. i. añ initiū añq; cellū vel terrā vel tpa fierēt genuit me: ⁊ ē vt sine tē pore ⁊ sine initio separati genitū demōstraret. Mā vt totū breuiter ꝓbēdā: xp̄s filius⁹ dei de⁹ ⁊ hō ex diuinitatē añ tpa

Esa.liij. Luc.ij. sine initio ⁊ inarrabilit⁊ a patre genit⁹ ē: sicut ysaias dicit. Gnationē ei⁹ q⁹ enarrabit: Nouissimo aūt tēpore ex hūanitatē creat⁹ ē. Aduenies enī diuinitas in vteꝝ ꝛginis matre: auctoꝛitate illa: q̄ in paradiso adā de limo formauit: carnē sibi ex substātia ipsi⁹ matre fabricauit: quā ꝓ salute nr̄a suscipies ⁊ sibi coadunās nat⁹ ē de⁹ et hō. Quā gnationē

Gen.ij. Matth.j. matthe⁹ enarrat dicēs. Xpi aūt gnatio sic erat ⁊c. Itē soleat aduersū nos hmōi venenatū ꝓponere syllogismū dicētes. Si coeternū patri creditꝰ filiū: dicite q⁹ dū eēt genit⁹ ē an nōdū eēt: Si dū esset: duo ḡ ingeniti añ fuerunt: ⁊ postmodū vn⁹ aliū gnauit: aut si vt rō ꝛa pmittit: dū nō eēt genit⁹ ē: erit vtiq; patri posterior. Ad quā rem nobis nō aliō agendū ē/nisi vt tam grandi hereticoꝝ malitie exēplis apostolicis resistamus: qb⁹ facile sapientia secular⁊ elidit. Dū ḡ nobis memorata supius obiecerint: dicimus. Nos sicut solū ꝑem semp ⁊ sine initio ingenitū nouim⁹: ita filiū semp ⁊ sine initio ex pr̄e genitū ꝓfitemur. Nec alia aliqua causa est q̄ diuisionē faciat psona x̄: nisi q⁹ h̄ igenit⁹ est ⁊ ille genitus. l. h̄ pr̄ est et ille fili⁹: q⁹ pr̄ semp pr̄ est nūq̄ fili⁹: q⁹ vt dixim⁹ nō est genit⁹ sed ipse genuit. Et filius semp filius ē nūq̄ pater: q⁹ non genuit: ⁊ genit⁹ ē. Quia de re nō alius q̄ apostolus ipse in medio ꝓuocandus ē. Qui ꝓuidēs eunomij ⁊ arrianī malitiā: exēplis rex⁹ visibilīū: inuisibilē ⁊ inenarrabilē ⁊ incoꝛp̄hēsibilē rē inquātū potuit vel res ipsa ꝓmisit explanare conatus est. Quid enim scribens ad hebreos de filio dicit: Quid est inq̄t splendoꝛ glie ⁊ figura substātie ei⁹. Hebr. j. Videam⁹ ḡ qđ causē ē: q⁹ filiū splēdoꝛē noīauit. Splēdoꝛē enī (nisi falloꝛ) non dicim⁹ nisi aut solis aut lune aut cuiuslibet certe luis. Quid ḡ est: Rursus tā insanim⁹ vt ap̄m putem⁹ inestimabilē illā diuinitat⁊ specie soli aut igni assimilasse: Absit. sed vt exēplo illo itelligam⁹: q⁹ sicut splēdoꝛ ex substātia solis nascit: ita ⁊ filiū ex substātia ꝑris genitum. Et sicut nō est sol aut ignis ꝓoꝛ splēdoꝛ suo lz ex illo nascatur: sic ex q̄ sol aut ignis ꝓcessit ⁊ cū eo splēdoꝛ ei⁹ apparuit nec dici pōt splendoꝛ sole vel igne posteriꝰ: cū tū (vt dixi) ex ipso nascat. Si ḡ in creatur⁊ aliq̄d inuenīt q⁹ ⁊ nascatur et posteri⁹ non sit a genitoꝛe suo: cur hoc hereticē a creatore fieri posse desperas: Accipe ēt hui⁹ rei aliā similitudinē Sicut splendoꝛ ex sole nat⁹ replet orbē terraꝝ: ⁊ tū a genitoꝛe suo non abscindit aliq̄n nec recedit: ita et filius ex patre genit⁹ vbiq; dū sit: in pr̄e semp pmanet. Et sicut substātialiter splendoꝛ in sole est ⁊ sol in splendoꝛe ita substātialiter pr̄ in filio. ⁊ filius in pr̄e ē. Et sicut soli ⁊ splēdoꝛi vna subꝛa dū tamē tū ē vna ps̄ona: q⁹ nec sole splēdoꝛē esse: nec splēdoꝛē dicim⁹ sole: q⁹ scim⁹ q⁹ sol genuit splēdoꝛē: splendoꝛ vero natus ex sole est: ita et pr̄ et filius⁹ cū sint vni⁹ essentie non tamē sunt vnius ꝑsone: sicut iā supius ad plenū memoꝛauim⁹. Et sicut sol ꝑ splēdoꝛē ⁊ calefacit et illuminat ⁊ siccat ⁊ sol

ult ⁊ candidat ⁊ denigrat: ⁊ oīa q̄ ci a deo iniūcta sunt opatur/ita ⁊ patrē ꝑ vnigēitū filiū suū oīa legim⁹ fuisse opatū. Creatū inq̄t eē filiū a patre nō genitū. Ad qđ breuit rūdē dū ē. Si creat⁹ ē vtiq; ⁊ seru⁹: q⁹ oē qđ creatū ē: necesse ē vt creatoꝛi deſuiat: ⁊ si seru⁹ ē fili⁹ quō i forma dei ꝓstitut⁹ formā sui accepit: Seru⁹ enī fuit formā accipe nō ꝓt. Idē dicūt nō natura eē dei filiū: ⁊ creatū. Aduersus hmōi q̄nes solitoꝛ rūdē dū ē. Q⁹ si natura deus nō ē fili⁹: ⁊ creatura: nec colēd⁹ ē oīno: nec vt de⁹ adoꝛād⁹. Dicēte ap̄lo Et colucrēt ⁊ fuerēt creature ꝓti⁹ ꝑ creatoꝛi: q̄ ē bndict⁹ i sc̄la. Et ad galathas. Sz tūc ignoꝛātes deū: bis ꝙ natura nō sūt dij ser uiebat⁊: ⁊ illi ad hec replicabūt ⁊ dicēt. Quid q⁹ carnē ei⁹ quā creaturā eē nō negas simul cū diuinitate adoꝛas: atq; ei nō min⁹ ꝑ diuinitati deſuis: Ego dñicā carnē imo pfectā in xp̄o hūanitatē ꝓpter⁊ adoꝛo q⁹ a diuinitate susceptā atq; deitati vnitā ē: vt nō aliū atq; aliū: ⁊ vnū eūdē deū et hoīem dei filiū ꝓfitear. Denīq; si hoīem seꝑauer⁊ a deo vt ꝓtin⁹ vel paul⁹ samosaten⁹: illi ego nūq̄ credo nec ſuio. Uelut si q̄s nr̄m aut purpurā: aut diadema regale iacens inueniat: nunq̄d ea conabit adoꝛare: Cū ho ea rex fuerit iudut⁹ piculū moꝛt⁊ icurrit si ea simul cū rege q⁹ adoꝛare cōtēpserit. Ita ēt i xp̄o dño hūanitatē nō solā aut nudā: ⁊ diuinitati sue vnitā vnū dei filiū deū verū et hoīem verū qui adoꝛat⁊ cōtempserit: eterne moꝛtis penam patietur.

¶ De eo qđ scriptū est in euāgelio ſm Joannem. Ego sum vitis. vos estis sarmenta: pater meus agricola. Ser. lix. In q̄ declarat ad lōgū euāgeliū de patrefamilias q̄ oparios ꝓduxit in vineā suā: aliquos mane: alios hora tertia. et cetera. Joh.xv.

A Ne sancto euangelio ꝓsti tpe ꝓsonātē similitudinē audistis q̄ opank in vinea. Est enī mō tps vindemie tpal. Est aūt ⁊ spiritual' videmia vbi deus gaudet ad fructū vinee sue. Colim⁹ enī deū: ⁊ colit nos de⁹. Sz nos sic deū colim⁹ vt nō eū meliorē faciam⁹ Colim⁹ ei eū adoꝛādo nō arādo. Ille aūt colit nos tūq̄ agricola agr̄. Nō ḡ nos ille colit: meliores nos reddit: q⁹ ⁊ agricola agr̄ colēdo facit meliorē: ⁊ ip̄m fructū i nobis q̄rit vt eū colam⁹: Cultura tpi⁹ ē in nos: q⁹ non cessat ꝛbo suo extirpare semina mala de coꝛdib⁹ nr̄is: aptare coꝛ nr̄m tanq̄ aratro fm̄oīs plātare semia ꝓceptoꝝ: expectare fructū pietat⁊. Cū ei istā culturā sic accepim⁹ in coꝛ nr̄m vt eū bñ colam⁹: nō existim⁹ igīt agricole nr̄o: ⁊ fructū reddim⁹ q̄ gaudeat. Et fruct⁹ nr̄ nō illū ditioꝛē facit: ⁊ nos beatioꝛes. Ecce audite q⁹ sicut dixi. Colit nos de⁹: nā q⁹ colim⁹ nos deū non op⁹ ē vt ꝓbetur vobis. Dis enim hō hz i oꝛe: q⁹ boies colūt deū. Q⁹ bo de⁹ colit boies: q̄si ꝓbaueſcit aud itoꝛ q̄n au dit q⁹ nō ē in vsu hoīm vt dicat: q⁹ de⁹ colit boies: ⁊ q⁹ deū colūt boies. Debem⁹ ḡ ꝓbare vobis: q⁹ et de⁹ colit boies ne forte putemur ꝛbū indisciplinatū dixisse: ⁊ alīqs in coꝛde suo disputet ꝛ nos: ⁊ nescīes q̄d dixerim⁹ reꝑhendat nos. Ꝟ ḡ ꝓstitutū ē demōstrare vob: q⁹ ⁊ de⁹ colit nos: ⁊ tā dixi sīc agrū vt meliores nos faciat. Dñs dicit i euāgelio. ⌊ Ego sū vit⁊: vos est⁊ sarmenta: pr̄ me⁹ agricola. ⌋ Quid facit agricola: Inkrogate vos q̄ agricole est⁊ q̄d facit agricola. Puto q⁹ agr̄ colit. Si ḡ pr̄ de⁹ agricola est: hz agrū ⁊ colit agr̄ suū: ⁊ expectat ide fructū. Denīq; plātauit vineā: sīc ipe dñs Mat. xxj. iesu⁹ xp̄s dic⁊: ⁊ locauit eā agricol⁊: q̄ redderēt ei fructū tēporib⁹ ꝓpijs. Et misit ad eos ꝓphetas suos vt peterēt mercedē vīee. Illi aūt ꝓphetijs eos affecer⁊: alios occiderūt: ⁊ fructū reddere ꝓtēpserūt. Misit alios: talia ꝓpsili sūt. Et dixit ille pr̄familias: cultoꝛ agri sui: ⁊ plantatoꝛ: ⁊ locatoꝛ vinee sue. Mittā vnicū filiū meū: forte vr̄i⁹ reuerebūt. Et misit idē ēt filiū suū. Dixer⁊ illi ap̄d semetipos. Hic est heres: venite occidam⁹ eū: ⁊ nr̄a erit hr̄ditas. Et occider⁊ eū: ⁊ piecer⁊ eū ex vinea. Cū venerit dñs vinee: q̄d faciet illis mal⁊ coloꝛnis: Rursus ē. Malos male pdet: ⁊ vineā locabit alijs agricolis q̄ reddēt ei fructū i tpe suo. Plātata ē vinea: lege data i coꝛdib⁹ iudeoꝝ. Missi sūt ꝓphē: q̄rētes fructū: bonā vitam eoꝝ. Prophē ab eis ꝓtūelijs affecti ⁊ occīsi sūt. Missꝰ ē xp̄s vnic⁊ fil⁹ patrisfamilias: ⁊ ip̄m occider⁊ hr̄dē: ⁊ iō pdiderūt hr̄ditatē. Jn ɔ̄rijū eis ꝛbrit malū ꝓsilij. Et possiderent occider⁊: q⁹ occiderūt pdiderunt. Et mō audist⁊ similitudinē ex euāgelio sctō. Q⁹ simile ē regnū celoꝝ pr̄familias: q̄ B Watt.xx.

exijt cōducere operarios i vineā suā. Et exijt mane ⁊ hs iuenit cōduxit in vineā suā: ⁊ placuit cū eis mercedē denariū. Exijt et hora ⁊tia iuenit alios: ⁊ adduxit ad op⁹ vinee. Et sexta ꝟ fecit et nona ꝟ fecit. Exijt ēt ⁊ hora vndecima ꝑpe finē dieī: iuenit hs̄ dā vacuos et stantes/et ait illis. Quid ꝟ facitis? Quare nō opamini in vinea? Rñdeſt. Q⁹ nēo nos ꝑduxit. Vēite inqt et vos: ⁊ qđ ⁊ſtū fuerit dabo vob. Wercedē denariū placuit. Jſti q vna hora erāt opaturi: quō ſi: bi auderēt ſpare dēariū? Sz tñ ſe aliqđ accepturos ꝭtula: bāt. Adducti ſunt ⁊ ipſi ad vnā horā. Finito die iuſſit oib⁹ reddi mercedē a nouiſſimis vſq; ad primos: ide cepit red: dere ab eis q hora vndecīa venerāt: iuſſit eis dare denariū Illi q ꝑma hora venerant videntes illos accepiſſe denariū quē cū ipſis placuerat: ſpauerſt ſe pl⁹ aliqđ accepturos. Vē tū ē ⁊ ad ipos/⁊ accepert denariū: murmurauerūt aduerſus ꝑez familias dicētes. Ecce nos q ſuſtinuim⁹ ardorē diei ⁊ eſtū dieī. eqſti ⁊ pares feciſti illī q vna hora opati ſūt i vies Et ait ꝑfamilias: iuſtiſſimū rñſū reddēs vni eor. Sodaſ nō tibi feci iuriā: ꝟ eſt te nō fraudaui: qđ placuit reddidi ti bi. Fraudē tibi nō feci: dcđ pact⁹ ſū reddidi tibi: huic nō volo reddere: ſz donare. Nō lz mihi facere qđ volo de meoz an ocl⁹ tu⁹ nequā ē: q; ego bon⁹ ſum. Si alicui tollerē alie: nū: recte reꝓhēderer quaſi fraudatoz et negator alient. Cū vero debitū reddo/⁊ cui volo ēt dono: nec cui delē dā pōt me reꝓhēdere: ⁊ cui dāaut oz āpli⁹ gaudere. Nō erat qđ rñ dereſt/⁊ eqti ſūt oēs ⁊ facti ſūt nouiſſimi primi ⁊ ꝑmi nouiſ ſimi: q; tñdē acceperūt ⁊ ꝑmi ⁊ nouiſſimi. Quid ē g q ⁊ no: uiſſimis cepit reddere: Nōne oēs ſicut legim⁹ ſūt acceptu: ri ſūt: Legim⁹ ei i alio loco euāgeliſ: q: dictur⁹ ē eis hs̄ po
Mat.xxv nit ad dexterā. Vēite bñdicti ꝑris mei: ꝓcipite ꝛgnū qđ vo bis paratū ē ab initio mundi. Si g oēs ſimul accepturi ſūt quō ꝟ itelligim⁹ ꝑotes accepiſſe illos q vndecima ſūt opati ⁊ poſteriores illo⁹ q ꝑma? Si potuero ſic dicere vt puētiat ad itellectū vr̄m: deo gr̄as. Illi ei debet⁹ gr̄as agere: q vob q nos erogat. Nō ei de nr̄o erogam⁹. Si iterroges ō duob⁹ ꝟbi gr̄a: hs̄ ꝓior accepit: q poſt vnā horā accepit: an q poſt duodecimā: oīs hō rñdet: q: ꝑor accepit q poſt vnā horā ac cepit hs̄ q poſt duodeci. Si g hs̄ vna hora acceperit oēs tñ q⁹ alij acceperūt poſt vnā horā: alij accepert poſt duodeci horas: illi dicti ſūt ꝑ⁹ acceꝓiſſe q poſt modicū tꝑs acceperūt
Primi iuſti ſicut abel/ſicut noe: qſi ꝑma hora vocati felici tatē reſurrectōis nobiſcū accepturi ſūt. Alij iuſti p⁹ illos: abrāā/iſāac/iacob: ⁊ hs̄ cūq; erant ſcī ipoz: qſi ⁊tia hora vo cati felicitatē reſurrectōis accepturi ſunt nobiſcū. Alij iu ſti moyſes ⁊ aarō: ⁊ hs̄ cūq; cū illis tāq; hora ſexta vocati: fe licitatē reſurrectōis accepturi ſunt. Poſt tꝑos ꝓphe ſcti tāq; nona hora vocati eādē felicitatē nobiſcū accepturi ſūt In fine ſcī oēs ꝛpiani tāq; vndecīa hora vocati: felicitatē illi⁹ reſurrectōis cū illis accepturi ſunt. Oēs ſil⁹ accepturi ſūt: ſz videte illos ꝑmos p⁹ q̄tū tꝑs accipiūt; Si g illi ꝑmi p⁹ multū tꝑs nos poſt modicū tꝑs: cuius ſil⁹ accipiam⁹ ꝑo: res videmur accepiſſe. q: merces nr̄a ñ tardauit. Erim⁹ g in illa mercede oēs eqles tāq; ꝑmi nouiſſimi ⁊ nouiſſimi ꝑ mi: q: denari⁹ ille vita eterna ē: ⁊ i vita ekna oēs eqles erī. Cuius ei meritoz diuerſitate fulgebūt: ali⁹ mai⁹ ali⁹ min⁹ Nō tñ ad vitā ekñā ꝓtinet: eqſerit oīb⁹. Nō eni alīt erit lō: gior: alīt breuior: qđ ꝑrit ſempiknū ē: qđ ñ hēbit finē nec ñ nec tibi. Alio mō ibi erat caſtitas ꝓiugal: alio mō ibi erit i tegritas ꝛgial. Alio mō ibi erit fruct⁹ bōi opis. alio mō co rona paſſionis. Illud alio mō: aliud alio mō: tñ quātū ꝓti net ad viuere inetnū: nec ille pl⁹ viuit illo nec ille plus illo. Parit ei ſine fine viuūt cū i ſuis dſq; claritatib⁹ viuat: ⁊ il le denari⁹ vita ekna ē. Nō murmuret g q⁹ mītū tꝑs acci: pit Z eū q p⁹ modicū tꝑs accipit. Illi reddit: illi dōat: vtriſ q tñ vna res donat. Eſt et i iſta vita ſiſte aliqd: ⁊ excepta il la ſolutiōe ſilitudis hui⁹ q̄ intelligunk ꝑma hora vocati abel ⁊ ipſi⁹ ſcī iuſti: tertia abrāā ⁊ ipi⁹ ſcī iuſti: ſexta moy ſes ⁊ aarō ⁊ ipi⁹ ſcī iuſti: nona ꝓphe ⁊ ipi⁹ ſcī iuſti: vnde: cima tāq; i fine ſcī ꝛpiani oēs: excepta ſolutōe iſta ſilitudi: nis. Et i hac vita noſtra pōt aduerti hec ſilitudo. Tāq; ei ꝑma hora vocāt q recētes ab vtero mr̄is incipiūt eē ꝛpia: ni: qſi ⁊tia puer: qſi ſexta iuuenes: qſi nona ꝛgētes in ſenīū qſi vndecīa oīno decrepiti. Unū tñ vite eterne denarium oēs acceꝓturi. Sed attēdite ⁊ vos ffres mei ne iō dſq; diffe

rat venire ad vineā: q: ſecur⁹ eſt: qm̄ qñcūq; venerit: ipſe de narium acceꝓtur⁹ ē. Secur⁹ ē qđ ipe denari⁹? illi ꝑmittit: ſi differre nō iubet. Rūnqđ ei et illi q ſūt ad vineā ꝑducti qđ ad illos exiebat ꝑfamilias vt ꝑduceret hs̄ iuenit hora ter tia ⁊ ꝑduxit: ꝟbi gr̄a. Dixerūt illi: expecta non illuc im⁹ nisi hora ſexta: aut hs̄ inuenit hora ſexta dixerunt/ nō im⁹ nisi nona: aut hs̄ nona iuenit dixerūt: nō im⁹ nisi vndecima: Ob⁹ eni datur? eſt tñdē. quare non āpli⁹ fatigamur? Quid ille datur? ſit ⁊ qđ factur⁹ ſit: penes ipm̄ ꝑſiliū ē. Cū quan do vocaris veni. Merces ei cūctī eqlis ꝑmittit: Sz de tpſe hora operādi magna qſtio ē. Si ei illi ꝟbi gr̄a: q vocati ſūt hora ſexta in hac etate corꝑis ꝓſtituti vbi iuuenles ānī feruent: ſicut tꝑa hora ſexta feruet: ſi dicerēt illi iuuenes vo cati: expecta audiuim⁹ eū in euāgelio: q: oēs vnā mercedē accepturi ſunt: cū ſenes fuerim⁹ hora vndecima veniem⁹ tñdē accepturi q̄re laboraturi? Reſpōderet eis ⁊ diceret. Laborare non vis: q vtrū viuas vſq; ad ſenectam/neſcis? Sexta hora vocaris veni. Paterfamilias tibi qđē etiā vo decima veniēti denariū ꝑmiſit: ſed vtrū viuas vſq; ad ſe ptimā nemo tibi ꝑmiſit. Nō dico vſq; ad vndecimā: ſz vſq; ad ſeptimā. Quare g̃ differs vocātē te cert⁹ de mercedem. certus de die? Unde ne forte qđ tibi ille datur? ē ꝑmittēdo tu tibi auferas differendo. Si ꝟ recte ꝟ de infantib⁹ tanq; ad horā ꝑmā ꝓtinentib⁹: ſi recte ꝟ de pueris: tāq; ad hora tertiā ꝓtinentib⁹: ſi recte de iuuenib⁹/tāq; in hore ſexte ſta grantia cōſtitutis: q̄tomagis recte ꝟ decrepitis. Ecce iā hora vndecīa ē/⁊ adhuc ſtas venire piger es? An forte nem exijt ad te vocādū ꝑfamilias? Si non exijt: qđ ē qđ locu mur? Rēpe nos fui de familia ipſi⁹? ſum⁹? ꝑducere opariof miſſi ſum⁹. Quid g̃ ſtas? Finiſti tā ẽnoz nūer: feſtia ad ve: narīū. Hoc ē enī exire ꝑem familias ꝓotescere: qm̄ q i do mo ē ſabdito ē: nō vr̄ ab eis q foris ſūt. Cū aūt exijt de do: mo/vr̄ ab eis q foris ſūt. Xp̄s qñ nō itelligit ⁊ nō agnoſcit: in ſecreto ē. Qñ aūt exijt ꝑducere: ex occulto enī ꝓceſſit ad noticiā not⁹ ē xp̄s: vbiq; ꝑdicak xp̄s: gl̃iam xp̄t oia ḧcūq; ſunt ſub celo clamāt. Fuit irriſibil⁹ qđāmō ⁊ reꝓhēſibilis ink iudeos: vil⁹ ē būil: ꝓtēpt⁹ ē. Occiſabat ei maieſtatē ꝓ ptā hēbat ifirmitatē: ꝓtēptū ē in illo qō ꝓꝑrī erat: nec co gnitū qō occultū erat. Si ei coꝛuiſſēt nūq; diꝛ gl̃e crucifi xiſſent. Rūqđ adhuc ꝓtēnēdus ē ſedēs i celo: ſi ꝓtēpt⁹ ē cū pēderet i ligno. Agitauerūt caput q eū crucifixerūt añ crucē ei⁹ ſtātes: ⁊ tāq; ad fructū ſue ſcultie pueniētes: inſultātes dicebāt. Si fili⁹ dei ē deſcēdat ō crucē. Alios ſaluos fecit: ſeipm̄ ſaluū facere nō pōt. Deſcēdat de cruce et credim⁹ in eū: nō deſcēdebat/qz latebat. Wlto ei facili⁹ poterat de cru ce deſcēdere q potuit de ſepulchro reſurgere. Ad nr̄am ſal mationē demōſtrabat patiētia differebat potentīā: nō eī agnit⁹: nō ei tūc exierat ꝑducere oparioſ: ñ exierat ſi inuenie rat. Tertio die reſurrexit: demōſtrauit ſe diſcipul⁹. aſcēdit i celū ⁊ miſit ſpm̄ſctm̄ dnq̄geſimo die. Poſt aſcēſionē miſſ ſpūſſctūs ipleuit oēs q fuerāt i vno cōclau: cētū vigīti bōes ipleti illi ſpūſctō ceperūt loq liguis oīz gētiū: ⁊ exꝑſſe ē ꝓ catio: erijt ille ꝑducere: cepit enī ẽ itat⁹ potētia oīb⁹ inote: ſcere. Nā tūc ēt vn⁹ accepto ſpūſctō: ēt vn⁹ loqbat oīm gē tiū liguis. Nō aūt i eccl̃a ipa vnitas tāq; vn⁹ loqī loqt⁹ oīz gētiū liguis ad quā liguā regiā ꝓtana nō pueīt? Nō hs̄ fines nō ptēdit? Jā nō ē q se abſcōdat a caloꝛe ei⁹. Adhuc ſit mora ab eo q ſtat i vndecīa. Wāiſeſtū ē q̄ ffres mei oīnes manifeſtū ē tenete: certi eſtote: qm̄ de⁹ nr̄ icſ⁹ xp̄s qñ dſq; ſe ꝑuerterit ad fidē ipi⁹: a via ſua vr̄ ſupflua vel neqſſima: oīs illi ꝑterita dimittunk: ⁊ oīno iāq; donatis debitis fiunt ei illo tabule noue. Priores oīa dimittunk. Nemo ſit ſollicī tus q aliqđ ei nō dimittat. Sz iterq; nemo ꝑuerſe ſit ſecur⁹. Iſta enim duo occidunt aīas: aut deſperatio aut ꝑuerſa ſpes. De his duobus malis pauca audite. Nā ſicut liberat bona ſpes et certa ſpes: ita decipit ꝑuerſa ſpes. Prīt⁹ antē dite quēadmodū decipiat deſperatio. Sunt boīes qui ei cogitare ceperīt mala q̄ feceſt nō ſibi putant ignoſci poſſe dāt aīam iā perire deſperatiōi ꝑeūt dicētes in cogitationi bus ſuis. Jā nulla nobis ſpes: neq; enī tāta illa q̄ ꝑmittit⁹ donari nobis aut ignoſci ꝑnt. Quare g̃ nō ſatisfacim⁹ cupi ditatib⁹ nr̄is? Impleam⁹ ſaltē ꝑnt⁹ tꝑis voluptat⁹: q: mi lā i futuro hēm⁹ mercedē. Facim⁹ qcđ libet: ⁊ ſi non ſy vt habeam⁹ ſuauitatē vel tꝑalē: q: ꝓpere nō mereamur eter

In euāgelio ſcōm Johannē. Ber.lix.et.lx. Fo.lxix.

nā. Talia dicētes deſperādo pelit. Siue añq; oīno credāt ſiue ſꝑiant: ⁊ in aliq̄ mala pcta ⁊ ſcelera male viuēdo ꝓ: lapſi. Procedit ad eos oīs vinec: ⁊ tanq; deſperātes ⁊ va: cātes: tergū uantes: pulſat ⁊ clamat i ꝓpheta ezechiel. In q̄cūq; die cōuerſus fuerit hō a via ſua peſſima: oēs iniq̄ta: tes ei⁹ obliuiſcar. Hac voce audita ⁊ credita a deſperatōe recreant: ⁊ ab illa altiſſima ⁊ ꝑfunda voragine q̄ ſubmerſi fuerāt emergūt. Sz his tīmēdū eſt ne in aliā vorāginē icur rāt ⁊ ꝑuerſe ſpando mozant: q deſperando mozi nō potue: rūt. Wltāt enī cogitatiōes lōge qđē diuerſas: ſz tñ pnicio ſas: ⁊ rurſus incipiūt dicere in cozdib⁹ ſuis. Si quacumq; die cōuerſus fuero a via mea peſſima: de⁹ miſericors: ſicut veracter ꝓ ꝓphetā ꝑmiſit: oēs iniq̄tates meas obliuiſcit. Quare hodie cōuerrar ⁊ nō cras? Quare hodie ⁊ nō cras? Erit hodiern⁹ dies ſicut heſtern⁹: ſit in neqſſima voluptā: te: ſit in flagitioꝛ gurgite: voluat in mozti fera delectatiōe. Cras ouertar ⁊ finis eſt. Rñdeſt tibi. Cui? rei finis? Dicis Iniq̄tatū meaꝛ. Bñ: gaude: q: craſtino iniq̄tatū tuaꝛ erit finis. Quid ſi añ craſtinū tu⁹ erit finis? Ergo bñ qđē gau: des: q: ꝓpter iniq̄tates tuas cōuerſo tibi indulgētiā de⁹ ꝓ miſit: ſed craſtinū die tibi nemo ꝑmiſit. Aut ſi forte ꝑmiſit mathematic⁹: loge aliud eſt. Ex o de⁹ multos mathemati: ci fefellerūt: q: ſibi plerūq; lucra ꝑmiſerī: ⁊ dāna inuenerī. Ergo etiā ꝓpter iſtos male ſperātes: pcedit ꝑfamilias. Qđ admodū ꝓceſſit ad illos q male deſperauerī et perie: runt deſperādo: ⁊ reuocauit eos in ſpē. Sic ꝓcedit etiā ad iſtos q male ſperādo volūt pire: ⁊ dicit eis p aliū libꝝ. Re tardes cōuerti ad dñm. Quō illis dixerat. Jn quacūq; die iniqu⁹ ꝑuerſus fuerit a via ſua mala: oēs iniq̄tates ei⁹ obli uiſcar: ⁊ tulit eis deſpationē q̄ tā dederāt aīm ſuuz ꝑditio: nī: oīmō idulgētiā deſpantes: ſic ꝓcedit etiā ad iſtos q ſpe rādo ⁊ differēdo volunt pire: ⁊ loqī ad eos ⁊ increpat eos. Ne tardes ꝑuerti ad dñm: neq; differas de die in diē. Su: bito ei veniet ira ei⁹: ⁊ in tpe vindicte diſpdet te. Ergo no: li differre: noli qō ptz claudere. Ecce idulgētie dator apit tibi oſtiū. Quid moraꝛ⁹? Gaudere deberes: ſi apiret aliq̄ pulſaſti. Nō pulſaſti ⁊ apit: ⁊ foris remāes? Me g̃ differas. De mie operib⁹ qđā loco ſcꝑtura dicit. Ne direris vade ⁊ reuertere cras ego dabo: cū poſſis cōtinuo bñ facere. Non ei ſcis qđ ptīgat ſeqnti die. Audiſti ꝓceptū nō differēdi: vt in aliū ſis miſericoz: ⁊ differēdo in te es crudelis? Ꝑ ō de: bes differre panē datur⁹? ⁊ differs indulgētiā acceꝓturus. Si miſerādo alterū non differs: miſerere ⁊ aīe tue placens deo. Erbibe aīe tue clemoſynā. Nō dicim⁹ vt tu ei des: ſed ne repellas manū dāt⁹. Sz aliq̄n boīes ide ſibi plurimū no cēt: cū alios offēdere timēt. Multū valēt boni amici ad bo nū ⁊ mali amici ad malū. Jō dñs ꝑ ſalute nr̄a potētiū ami citias ptēnens: noluit ꝑus eligere ſenatores: ꝛ piſcatoꝛes. Magna artificis mia. Sciebat ei q̄ ſi eligeret ſenatoꝛē: di: ceret ſenator. Dignitas mea electa ē. Si eligeret diuitē: di: ceret diues. Opulēcia mea electa ē. Si ꝑus eligeret ipato: rē: diceret ipator. Ptās mea electa ē. Si ꝑus eligeret ora: toꝛē diceret oratoꝛ. Eloq̄ntia mea electa ē. Si eligeret phi loſophū: diceret philoſoph⁹. Sapiēcia mea electa ē. Inte: rim inqt differāt ſupbi iſti: multū tumēt. Diſtat āt inſ ma: gnitudinē ⁊ tumoꝛē. Utrūq; grāde ē: ſed nō vtrū ſanū eſt. Differāt g̃ inqt iſti ſupbi: aliq̄ ſoliditate ſanādi ſūt. Da mi bi ict⁹ pz⁹ iſtū piſcatoꝛē. Veni tu paup ſeqre me: nihil hēs nihil noſti: ſeqre me. Jdiota paup: ſeqre me. Nō ē qō i te ex pauc ſca: ſed multū ē qō i te ipleſt. Cā largo fōti vas ina: ne admonēdū ē Dimiſit rhetia piſcatoꝛ: accepit gr̄az piſca toꝛ: ⁊ facī ē diuin⁹ oratoꝛ. Ecce qđ feē dñs: de q̄ dīē apl⁹. Infirma mūdi elegit de⁹ vt ꝓfūdat fortia: ⁊ ignobilia mun di elegit de⁹ ⁊ ea q̄ ñ ſūt tāq; q̄ ſūt vt ea q̄ ſūt euacuēt. oēiq; legunk mō ꝛba piſcatoꝛ: ⁊ colla ſubdunk oratoꝛ. Tollāt g̃ de medio ianes vētī: tollat de medio ſum⁹ q̄ creſcēdo eua: neſcat: ꝓꝛ⁹ ꝑ ſalute iſta ꝓtēnant. Si q̄ſq; in ciuitate aliq̄ ꝓculoſo mozbo coꝛꝑis egrotaret: ⁊ eēt i ciuitate pitiſſim⁹ medic⁹ amic⁹ egrotāt⁹: potētib⁹ ſimic⁹ q̄ diceret amico ſuo noli eū adhibere: nihil nouit: diceret ār nō iudicāte aio ſz i uidet enī one ille ꝑ ſalute ſua remoueret amicoꝛ potētiū fa bolaꝛ: ⁊ vt paucis dieb⁹ plus viueret cū illoꝛ q̄libet offen: ſiōe pellēdo ſui coꝛꝑis mozbo: medicū illū quē pitiſſimū cō méd auerat adhiberet? Egrotat hūanū gen⁹: non mozbis coꝛꝑis ſz pctis. Jacz toto oꝛbe ſtraꝛ ab oꝛiēte vſq; ad occi:

dētē grādis egrot⁹. Ad ſanādū grādē egrotū deſecēdit oī: potēs medic⁹. Wlli tauit ſe vſq; ad mortalē carnē: tāq; vſ: q; ad lectū egrotāt⁹. Dat ſalut⁹ ꝓcepta: ꝓtēnit: q audiūt li: berarī. Cōtēnit: cū dicūt amici potētes: nihil nouit. Si nī hil noſſet potētia ei⁹ gētes nō ipleret. Si nihil eſſet: nō eēt añq; apō nos eēt: ꝓphetas añ ſe nō mitteret. Mōne mō im: pleī q añ ꝓdicta ſūt: Mōne ꝓbat medic⁹ iſte artis ſue po: tētīā ꝓmiſſa ꝓplēdo: Mōne ꝓ totū mūdū ꝓnicioſi euertūt errozes: ⁊ tritura mūdi domanꝭ cupiditates? Nemo dicat Antea melioꝛ erat mund⁹ q̄ mō. Ex q̄ cepit iſte medicus artē ſuā exercere: multa ꝟ videmus hozrēda. Wolī mirari. Añq; aliq̄s curarek: mūda a ſāguie ſtatio medici videbaſ: īmo iā cū ꝟ vidēs excute vanas delittas: veni ad medicū ſanitatis tꝑs ē nō voluptat⁹. Curemur g̃ ffres. Si nec medi cū agnoſcim⁹: nō in eū tāq; ꝓhenetici ſeuiam⁹: nō ab eo tā q̄ lethargici auertamur. Multi ei ſeuiēdo: multi dormien do pierūt. Phrenetici ſūt q nō dormiēdo inſaniūt. Lethar: gici ſūt q multū dormiēdo ꝑmunk. Proꝛ⁹ tales ſūt hoies. Cōtra iſtū medicū alij ſeutre i eū volunt: ⁊ qm̄ ipe iā in ce lo ſedet: mēbra ei⁹ in terra ꝓſequunk. Curat ⁊ tales. Multi ex eis ꝑuerſi ex īmicis facti ſunt amici: ex ꝓſecutoꝛib⁹ fcī ſunt ꝑdicatoꝛes. Tales etiā tꝑos iudeos in ſcꝑm: cū ꝟ eēt ſeuiēcs tāq; phreneticos ſanauit: q̄bus in ligno pēdens ornauit⁹ dixit ei. Pr̄ ignoſce illis: qz neſciunt qđ faciunt. Lu.xxiij. Multi tñ eoz ſedati furoze tanq; phreneſi oppreſſa cogno: uerunt deū: cognouerī xp̄m. Poſt aſcēſionē miſſo ſpūſctō ꝑuerſi ſunt ad eū quē crucifixerī: ⁊ in ſacramēto credēcs ſanguinē ei⁹ biberunt: qđē ſeuiēdo fuderunt. Habem⁹ exē pla. Perſeq̄bat mēbra ei⁹ tā ſedētis in celo ſaul⁹: ꝓſeq̄bat Actuū.ix. grauiter in phreneſi mēte ꝑdita: morbo nimio. At ille vna voce de celo clamās ei. Saule ſaule qđ me ꝓſeq̄ris? ꝓcuſſit phreneticum: erexit ſanuz: occidit ꝓſecutoꝛē viuificat ꝑdi catoꝛē. Etiā lethargici multi ſanant. Jpſi ei ſimiles ſunt q nō ſeuiunt in xp̄o: nec malicioſi ſunt aduerſ⁹ xp̄anos: ſed tm̄ differēdo lāgueſcunt verbis ſomnolētis: in lucē oculos extēdere pigreſcunt: ⁊ q eos excitare volūt moleſti ſūt. Re cede a me inqt lāguid⁹ lethargic⁹: obſecro te: recede a me. Quare? Dormire volo. Sed ille. Mozteris inde. Ille amo: re ſomni mozt volo rūdet. Et charitas deſup. Wolo plerū: q̄ iſtum charitatis affectum exhibet etiā filī? ſeni ꝑī mo: rituro poſt paucos dies: iā vtiq; etate finita: ſi lethargicū videt: ⁊ lethargico mozbo ꝓmi ſuum patrē a medico agno ſcit: dicēte ſibi. Excita ꝑem tuum: noli eum ꝓmittere doz: mire ſi vis vt viuat: adeſt puer ſeni: pulſat: vel licat: pungit pietate moleſt⁹ eſt: nec mozi cito ꝓmittit cito moziturū ⁊ ſi viderit vt aliq̄n plures dies viuat cū ceſſerit ſucceſſur⁹. Quāto maioze charitate nos amicī nr̄is moleſti eſſe debe: mus: cū qbus nō paucos in ꝟ mundo dies: ſz apō deum in eternū viuam⁹? Amēt ergo nos ⁊ faciāt qđ audiunt ꝓ nos ⁊ colāt quē colim⁹ ⁊ nos: vt recipiāt quē ſperam⁹ ⁊ nos.

De eo quod ſcriptū eſt in euangelio ſm Johānem. Ego veritatem dico vobis: expedit vobis vt ego vadam. Sermo.lx.

A

Medicina aie oīm vulnerū: ⁊ vna ꝓpiciatio ꝓ de: lictis oīm eſt credere in xp̄o. Nec oīno q̄ſq; mun dari pōt ſine ab originali pctō q̄ per adā tranſit: in quo oēs peccauerī: ⁊ filij tre naturaliter facti ſunt: ſine a pctis q̄ ipi nō reſiſtendo carnali cōcupiſcēte: ſz eā ſequendo eiq; ſeruiēdo in flagitijs ⁊ facinoꝛib⁹ addide: runt: nīl ꝓ fidē coadunenk ⁊ cōpaginenk coꝛpi eius: q ſine vlla illecebra carnali et mozti fera delectatiōe coꝛeptus ē. Nec ei in delictis mater in vtero aluit ⁊ pctīs nō fecit: nec 1.Pet.ij. inuentus eſt dolus in oze eius. In eū q̄ppe credentes filij dei viuūt: q: ex deo naſcunk ꝑ adoptionis gr̄am q̄ eſt i fide ieſu xp̄i dñi nr̄i. Quapropter chariſſimi merito idem dñs⁹ ſaluatoꝛ nr̄ ꝟ vnū pctīs dīc: de q̄ arguit mūdū ſpūſctūs: q: nō credit in eū. [Ego (inqt) ⁊tate dico: expedit vobis vt Joh.xvj. ego vadā. Si ego nō abiero: paciy⁹ nō veniet ad vos. Si āt abiero: mittā eū ad vos. Et cū venerit/ille arguet mūdū de pctō: ⁊ de iuſtitia: ⁊ de iudicio. De pctō qđē q: in me nō credūt. De iuſtitia q: ad ꝑem vado: ⁊ iā nō videbitis me. De iudicio āt: q: ꝓnceps huiꝰ mundi iudicat⁹ eſt.] De ꝟ g̃ vno pctō voluit mundū argui q nō credunt in eū: videli cet q: in eū credēdo cuncta pctā ſoluunt. Hoc vnū iputari

voluit:q̄ cetera colligunt. Et qz credēdo nascūt ex deo z fi
Joh.j. lij dei fiūt. Dedit ei iḋt illis ptātē filios dei fieri:credētib⁹
Rō.viij. in eū. Qui g̃ credit i filiū dei:iquātū adheret illi ē fit ēt ipe
p adoptionē filij z heres dei:coheres aūt xp̄i:intantū non
j.Joh.iij. peccat. Qñ ōt iohes. Qui nat⁹ est ex deo non peccat. Et iō
pctm̄ vñ mūd⁹ arguit ḣ ē q̄ nō credūt i eū. Hoc ē pctm̄ ǒ q̄
Joh.xv. idēt idē ōt. Si nō venissē: pctm̄ hō haberēt. Mūḋ ei alia i-
numerabilia pctā nō hēbāt: Sz aducētu ei⁹ ḣ vnū pctm̄ ac-
cellit:nō credētib⁹ q̄ cetera tenerent. Jn credētib⁹ aūt qz ḣ
Rom.iij. vnū defuit:factū ē vt cūcta dimitterent credētib⁹. Nec ob
aliud apl's paul⁹. Oēs inḋt peccauerūt z egēt gl'ia dei:nisi
pō.xxxiij. vt q̄ crediderit in eū nō confundat:sicut z psalm⁹ ōt. Accedi-
te ad eū z illūiamini:z vult⁹ vr̄i nō cōfundent. Qui g̃ i se gl'ia
tur confundit. Nō ei sine pctis iuenit. Jlle itaq̄ tm̄mō non
Rom.iij. confundit:q̄ in dño gl'iat. Oēs ei peccauerūt z egēt gl'ia dei.
Itaq̄ apl's cū de iudeox infidelitate loqrēt nō ait. Etenī si
q̄dā illox peccauerūt:nūq̄d pctm̄ illox fidē dei euacuauit:
Quō em̄ diceret. Si q̄dā illox peccauerunt:cū ipe dixerit.
Oēs ei peccauerūt? Sz ait. Si q̄dā illox ñ crediderūt:nū-
q̄d incredulitas eox fidē dei euacuauit? Ut ḣ pctm̄ expref
sius demonstraret:q̄ vno claudit aduersus cetera ne p dei
gr̃am relaxent. De q̄ vno pctō p aduentū spūsancti:ḣ ē p do-
nū ipsi⁹ gr̃e qō fidelib⁹ dat:mūdus arguit dicēte dño. De
pctō quidē:qz nō credunt in me. Nō aūt eēt merit̄ grande
credētiū z btitudo gl'iosa:si semp dñs in resuscitato corpe
hūanis oculis appareret. Spūs g̃ sctūs ḣ magnū munus
attulit credituris:vt eū quē carnalib⁹ oculis nō viderēt:a
carnalib⁹ cupiditatib⁹ mēte sobria z spiritalib⁹ desideriis
ebria suspirarēt. Qñ z ille discipul⁹ q̄ se oīrat ñ creditu-
rū nisi cicatrices ei⁹ manu tetigisset:cū ptractato corpe dñi
Joh.xx. g̃ñ euigilās exclamasset. Dñs me⁹ z de⁹ meus. Ait illi dñs
Qz vidisti credidisti:btī q̄ nō vident z credunt. Hāc btitu
dinē spūsctūs paclyt⁹ attulit: vt ab oculis carnis fut fox
ma remota quā de virginis vtero accepit:in ipam dei fox
mā in q̄ pri eq̄lis etiā cū in carne apparere dignat⁹ est per
māsit purgata mentis acies tēderet:vt eodē spū repletus
ij.Cor.v. apl's diceret. Et si noueram⁹ xp̄m ſm carnē: iz iā nō nouī-
mus:qz z carnē xp̄i nō ſm carnē iz ſm spm nouit:q̄ virtutē
resurrectiōis ei⁹:nō palpādo curiosus:sed credēdo certus
Rom.x. agnoscit. Nō dicēs i corde suo q̄s ascēdit in celū: ḣ ē xp̄m
deducere:aut q̄s descēdit in abyssū: ḣ ē xp̄m a mortuis re-
ducere:iz ppe est inḋt⁹ vbū in ore tuo:qz dñs ē ies⁹:z si credi
derſ i corde tuo qz de⁹ illū suscitauit a mortuis:salu⁹ eris.
Corde em̄ creditᵏ ad iusticiā:ore aūt cōfessio fit ad salutem.
Hec fres apli verba sunt ipsius sctispūs:sctā ebrietate eru
ctātis. Cū g̃ hāc btitudinē q̄ nō videmus z credim⁹:nullo
mō haberem⁹ nisi eū a spūsctō acciperem⁹: merito dictū ē.
Joh.xvj. Expedit vobis vt ego vadā. Si ei nō abiero:paclyt⁹ nō ve
niet ad vos. Si aūt abiero:mittā illū ad vos. Semp quidē
diuinitate nobiscū ē. Sz nisi corpaliter abiret a nob⁹: sem-
per ei⁹ corp⁹ carnaliter videremⁿ?:z nūq̄ spiritaliter crede
Rom.v. rem⁹:qua fide iustificati z btificati idipm verbū deū apō
Joh.j. deū p qō fctā sūt oīa:z qō caro factū ē vt habitaret in nob⁹
corde mūdato ptēplari mererem̄ur:z sic nō manu tāgēdo:
iz corde credit ad iustitiā. Recte de iustitia nr̄a mūdus ar
guit:q̄ nō vult credere nisi qō videt. Ut aūt nos hēremⁿ
iustitiā fidei: de q̄ mund⁹ arguerek icredul⁹: ppterea dñs
ait. De iustitia:qz ad patrē vado:z iā ñ videbitis me. Tāq̄
si diceret. Hec erit iustitia vr̄a vt credatis i me mediatorē
quē resuscitatū ad pr̄ez isse certissie hēbit⁹: q̄uis eū carna-
lit nō videat⁹: vt p ipm recōciliati deū spiritaliter videre pos-
sitis. Qñ figurā ecclie gestāti m'ieri:cū ei post resurrectio
Joh.xx. nē ad pedes caderet. Noli me tāgere inḋt:nōdū enī ascēdi
ad pr̄em. Qō mystice dictū intelligit. Noli me p corporeū
ptactū carnaliter credere:spiritaliter aūt credis.i. fide spiritali
me tāgis:cū ascēdero ad pr̄em:qz btī q̄ nō videt z credunt.
Et hec ē iusticia fidei q̄ mund⁹ carēs:de nobis q̄ ea non ca
Abach.ij. rem⁹ arguit:qz iust⁹ ex fide viuit. Siue g̃ qz i illo resurgen
Rom.j. tes:z in illo ad patrē venientes iustificēmur z in iustificatiōe p-
ficimur:siue qz nō videntes z credentes ex fide viuim⁹:qñ iu
st⁹ ex fide viuit:ppteres dixit de iustitia qz ad pr̄em vado
et nō videbitis me. Hec inde se mund⁹ excuset:q̄ a diabo-
lo ipedit::nec credat i xp̄m. Credētib⁹ ei pnceps mūdi mit
tit fox as: vt iā non operet in cordib⁹ hoim quos xp̄s p fidē
ceperit possidere: sicut opat in filijs diffidētie:quos ad fi-
tādos z tribulādos iustos plerūq̄ pcitat. Qz ei missus est
foxas:q̄ intrinsec⁹ oñabat:extrinsec⁹ pliat. Et si g̃ pct⁹ per
secutiōes dñs dirigit mites in iudicio:ñ iā ipe hoc tpo q̄s
foxas missus est:iudicat⁹ est. Et de hoc iudicio mund⁹ ar-
guit:qz frustra de diabolo q̄rit q̄ vult credere in xp̄m:quē
iudicatū. i. foxas missū:z ppter nostrā exercitationē forte
cus expugnare permissū:nō solū viri sz etiā mulieres:z pu-
eri:z puelle martyres vicerūt. Sz in quo vicerūt nisi i illo
quē crediderūt:z quē nō vidētes dilexerūt:z quo dominā-
te in cordib⁹ suis pessimo tiatore caruerūt. Et hoc totū p
gr̃am:hoc est p donū spūscti. Recte itaq̄ idē spūs arguit
mundū. Et de pctō:qz nō credidit i xp̄m. Et de iustitia:qz
q̄ voluerūt credidēr:q̄uis in quē crediderī nō viderūt:et
per ei⁹ resurrectionē se quoq̄ in resurrectiōe pfici sperauē-
runt. Et de iudicio:qz ipsi si vellent credere a nullo impe-
dirent:qm̄ princeps huius mundi iam iudicatus est.

De eo qō scriptum est in euangelio ſm Johānem. Ipse arguet mundū de peccato: de iustitia: et de iudicio. Sermo.lxj.

Cum dñs z saluator nr̄ ies⁹ xp̄s de aduētu spūsc-
cti quē se missurᵉ esse ꝑmisit mlta diceret:ait inḋ
cetera. ⌊ Ipse arguet mūdū de pctō:de iustitia z
de iudicio. ⌋ Hecz hoc cū dixiſſz ꝑmonē traiecit
in aliud:iz ips aliquātō expressius insinuare dignatus est.
⌊ De pctō quidē (inquit) qz nō crediderūt i me. De iustitia
aūt:qz ad patrē vado. De iudicio vero:qz pnceps hui⁹ mūḋ
di iā iudicat⁹ est. ⌋ Obozik ergo nobis intelligēdi deside-
rium:cū pctm̄ hoim quasi solū esset nō credere i xp̄o:ita ḣ so-
lo dixit q̄ mūdū spūsctūs argueret. Si aūt manifestū ē p-
ter hāc infidelitatē alia multa hoim esse pctā:cur de hoc so-
lo mundū spūsctūs arguat? An qz pctā oīa p infidelitatē te-
nent:q̄ fidē dimittunt? Propterea hoc vnū pre ceteris im-
putat de⁹:p q̄ fit vt cetera nō soluant:dū nō credit in bū
lē deū hō supbus. Sic enī scptū est. De⁹ supbis resistit:hu-
milib⁹ aūt dat gr̃am. Sr̃a q̄ppe dei:donum dei est. Donus
aūt maximū ipe spūsctūs est:z iō gratia ōt. Cum enī oēs
peccassēt z egerēt gl'ia dei:qz p vnū hoiem pctm̄ intrauit i
mundū:z p pctm̄ mors: in q̄ oēs peccauerūt:nō gr̃a qz gratis
dat. Jō grat⁹ dat:qz nō q̄si merces reddit post discussionē
meritox:sed donū dat post delictox ventā. De pctō igitur
arguunt ſfideles. i. dilectores mūdi:nā ipt significant mū-
di nole. Cū ei ōr. Arguit mūdū de pctō:nō alia q̄ q̄ nō cre-
diderunt in xp̄o:ḣ deniq̄ pctm̄:si nō sit:nulla pctā remane
būt:qz iusto ex fide viuēte cūcta soluūt. Sz mltū intellexit
q̄sq̄ credat ipm esse xp̄m:z vtrū credat in xp̄m. Nā ipm ē
xp̄m z demones crediderunt:nec tñ in xp̄m demōes credi-
derī. Jlle ei credit in xp̄m q̄ z sperat in xp̄m:z diligit xp̄m.
Nā si fidē habet sine spe ac sine dilectione:xp̄m esse credit:
nō i xp̄m credit. Aut g̃ in xp̄m credit:credendo i xp̄m veni
et in eū xp̄s:z q̄uomō venīt in eū:z mēbrum in corpe eī esse
ctī. Qō fieri nō ꝑt nisi z spes accedat z charitas. Quid sibi
ēt vult qō ait de iusticia:qz ad pr̄em vado? Et p̄mo q̄rēdū
si de pctō mund⁹ arguit:cur z de iusticia? Quis ei de iusti-
cia recte argui possit? An de pctō quidē suo:de iustitia ho
christi mūḋ arguit? Nō video q̄ aliud possit intelligi nisi q̄
dē de pctō inḋt:q̄ non crediderunt in me. De iustitia:qz ad
patrē vado. Jlli nō credidēr:ipe ad pr̄em vadit. Jllos g̃
pctm̄:ipsi⁹ āt iustitia. Sz cur i eo solovoluit nos re iustitia
qz vadit ad patrē? Num non iustitia est etiā q̄ huc venit a
patre? An illa potius mia est q̄ a patre ad nos venit:iusti-
cia vero q̄ ad pr̄em vadit? Jsta fres expedire arbitror:ne
in tanta pfunditate scripturarum in q̄bus forte verbis ali-
scōditū aliq̄d latet q̄ oportune apertēdū sit:tāq̄ simul fide
liter inq̄ram⁹:vt salubriter inuenire mereamur. Cur g̃ hec
appellat iustitiā:qz vadit ad patrē:z nō etiā qz venit a pa-
tre? An qz mia est q̄ venit:ideo iusticia est q̄ vadit: vt et in
nobis discamus impleri posse iusticiā si pigri nō fuerimus
prerogare misericordiā:non q̄ nostra sunt querentes:sed et
que alioꝝ? Qō cum monuisset apl's:continuo de ipso do
ctore exemplū. Nihil inḋt p cōtēptionē necq̄ p insanē glo-
riam:iz in hūilitate mēt⁹ alter alterutrū existimātes supio
rem sibi:nō que sua sunt vnusquisq̄ intēdētes:iz t q̄ alioꝝ

In euāgelio scdm Johannē. Ser.lxij.et.lxiij. Fo.lxx

Deinde statim addidit. Singuli q̄q ḣ scītite in vobis qō z
in xp̄o iesu. Qui cū i forma dei eēt nō rapinā arbitrat⁹ ē eē
eq̄lis deo:semetipm exinaniuit formā serui accipiens in si-
militudine hoim fact⁹ z habitu inuētus vt hō:hūiliauit se
fact⁹ obediēs vsq̄ ad mortē:mortē aūt crucis. Hec est mia
q̄ venit a pre. Que igit iustitia q̄ vadit ad pr̄em? Sequit
e dicit. Ppt̄ qō z de⁹ illū exaltauit:z donauit illi nomen
qō est sup oē nomē:vt i noīe iesu oē genu flectat:celestium:
terrestriū:z infernox:z oīs lingua cōfiteat:qz dñs ies⁹ xp̄s i
gl'ia est dei p̄tis. Hec ē iustitia q̄ vadit ad pr̄em. Sed si iu-
stus vadit ad pr̄em:q̄d nobi⁹ pdest? Ut q̄d a spūsctō de hac
iustitia mūdus arguit? Et tū nisi sol⁹ iret ad pr̄em:nō alio
Joh.iij. loco diceret. Nēo ascēdit i celū nisi q̄ de celo descēdit:fili⁹
Phil.ij. hois q̄ ē in celo. Sz etiā paulus apl's dicit. Nostra aūt con
Col.iij. uersatio i celis est. Sz q̄re ḥ? Qz itē dicit. Si resurrexistis
cū xp̄o:q̄ sursū sūt q̄rite: vbi xp̄s est i dextera dei sedens:q̄
sursū sūt sapite:nō q̄ sup terrā. Mortui enī estis:z vita vr̄a
abscōdita est cū xp̄o in deo. Quō g̃ ille sol⁹? An iō solus:qz
xp̄s vn⁹ est cū oīb⁹ mēbris suis tanq̄ caput cū corpe suo:
i.Cor.xij. Que aūt corp⁹ ei⁹ nisi eccl'ia? Sicut dicit idē doctor. Vos
Joh.iij. aūt estis corp⁹ xp̄i:z mēbra ex pte. Cū g̃ nos ceciderim⁹ et
ppt nos ipe descēderit:q̄d ē? Nēo ascēdit nisi q̄ descendit:
Joh.xv. nisi qz nemo ascēdit nisi vn⁹ cū eo fact⁹ z tāq̄ mēbū cōpa-
ctus ei⁹ corpe q̄ descēdit? Sic z discipulis ōt. Qz sine me:
Phil.iij. nihil potestis facere. Alīt ei ē vnū cū pre:alīt vnū nobiscū.
Unū cū pre est:qz vna suba est p̄ris z filij. Unū cū pre ē:qz
cū i forma dei esset nō rapinā arbitrat⁹ est esse equalis deo.
Gal.iij. Unus aūt nobiscū fact⁹ est:qz semetipm exinaniuit formā
fui accipiēs. Un⁹ nobiscū fact⁹ est ſm semē abrae:in q̄ bñ-
dicent oēs gentes. Qō cū apl's cōmemorasset. Nō ōt in se-
minib⁹ tāq̄ in multis:sz tāq̄ in vno:z semini tuo qō ē xp̄s.
Et qz z nos ad id ptinem⁹ qō est xp̄s:nobis simul incorpa
tis z illi capiti coherētib⁹:vn⁹ est xp̄s:qz z nobis dicit. Er
go semē abrae estis:ſm ꝑmissionē heredes. Si ei vnū est se-
mē abrae:z illud vnū semē abrae nō itelligit nisi xp̄s:ḣ aūt
semē abrae etiā nos sum⁹:hoc g̃ totū. i. caput z corpus vnū
xp̄s. Et iō nos nō debem⁹ ab illa iustitia sepatos putare
Joh.xvj. quā dñs ipse ꝑmeorat dicēs. De iustitia:qz ad patrē vado.
Cū xp̄o ei z nos resurrexim⁹:z nos cū capite nr̄o xp̄o sum⁹
interim fide z spe. Cōplebit aūt spes nr̄a in vltima resurre
ctione mortuox. Cū aūt cōplebit spes nr̄a:tūc cōplebit etiā
iustificatio nr̄a. Quā cōpletur? dñs:qd sperare debeamus
Rom.iiij ostēdit in carne sua:ḣ est in capite nr̄o:in qua resurrexit et
ascēdit ad patrē:qz sic scptū est. Tradit⁹ est ꝓpter delicta
nr̄a:z resurrexit ꝓpter iustificationē nostrā. Arguit g̃ mū
ij.Cor.v. dus de pctō in eis q̄ nō credūt i xp̄o:z de iustitia i eis q̄ nō
resurgūt i membris xp̄i. Qñ dictū ē. Qt nos sim⁹ iustitia dei
in ipo. Si ei nō in ipo:nullo mō iustitia. Si autē i ipo:tot⁹
Joh.vj. nobiscū vadit ad patrē:z hec i nob⁹ iplebit pfecta iustitia.
Ppt̄ ḣ z de iudicio mūdus arguit:qz pnceps hui⁹ mun-
Phil.iij. dī iā iudicat⁹ est. i. diabolus pnceps iniquox:q̄ corde non
bitant:nisi in ḣ mūdo quē diligūt:z iō mundus vocank:sic
nr̄a cōuersatio i celis est:si resurrexerim⁹ in xp̄o. Ergo quē
admodū nobiscū. i. cū corpe suo vn⁹ ē xp̄s. Sic cū oīb⁹ im-
pijs ḍb⁹ caput ē cū quo dā corpe suo vn⁹ est diabol⁹. Qua:
propt sicut nos nō separamur a iusticia de q̄ dñs dixit. Qz
ad patrē vado: sic impij nō separank ab illo iudicio de quo
Joh.xvj. dixit. Qz princeps huius mundi iam iudicatus est.

De trina interrogatione dñi si petrus se diligeret:z trina petri responsione. Sermo.lxij.

Sectōe hodierna aīaduertit charitas vr̄a dictū
esse petro a dño p interrogationē. ⌊ Diligis me?
Cui rñdit ille. Scis dñe:qz amo te. ⌋ Hoc scīo:ḣ
Gal.iij. ertio:z ad singla vba rñdēt dicebat dñs. ⌊ Pa-
sce agnos meos. ⌋ Cōmendabat petro xp̄s agnos suos pa-
scēdos:q̄ pascebat z petrū. Quid ei petr⁹ poterat prestare
dño marie iā imortale corp⁹ gerēti z i celo ascēsuro? Tāq̄
ei diceret. Amas me? Jn ḣ onde qz amas me. Pasce oues
meas. Ergo fratres cū obedientia audite oues vos eē xp̄i:
qz et nos cū timore audim⁹. Pasce oues meas. Si nos cū
timore pascim⁹ z timem⁹ pro ouibus:ipse oues quō pro se
debēt timere? Pertineat ergo ad nos cura:ad oues obedi
entia:ad nos vigilātia pastoralis:ad vos hūilitas gregis.

Quāq̄ z nos q̄ vob⁹ videmur ō supiore loq̄ loco cū timore
sub pedib⁹ vr̄is sum⁹:qm̄ nouim⁹ q̄s piculosa rō de ista q̄si
sublimi sede reddat. Proinde charissimi catholice germi
na:mēbra xp̄i:cogitate q̄le caput habeatis. Filij dei:cogi-
tate qualē patrē inueneritᵉ. Xp̄iani cogitate:q̄ vobis here-
ditas ꝑmittat. Nō talis q̄alis i terra possideri a filijs nō
pōt:nisi cū mortui fuerit parētes corp. Null⁹ ei in terra pos
sidet hr̄editatē p̄ris nisi mortui. Nos viuo p̄re nr̄o posside-
bim⁹ qō donabit:qz pater nr̄ mori nō poterit. Plus addo
pl⁹ dico:z verū dico:ipe p̄r erit heredit⁹ nr̄a. Cōgruenter
viuite:maxie vos cādidati xp̄i recētes baptizati:mō rege-
nerati:sic vos añ admonui z mō dico z sollicitudinē mea p
nuncio:qz timorē mihi matorē ingessit plenus euāgelica le-
ctio. Obtuate vos:nolite imitari malos xp̄ianos. Nolite
dicere:factā ḣ:qz multi fideles ḣ factūt. Hoc nō ē defensio:
nē parare aīe:sz comites ad gehēnā ingrere. Crescite i hac
area dñica:i hac iuentet⁹ bonos q̄ z vob⁹ placēt:si z vos bo-
ni fueritᵉ. Mūḋ ei peculiū nr̄m estis: Heretici z scismati-
ci:z de furtis dñicis peculia sibi fecerūt:z greges nō xp̄i:sz
suos cōtra xp̄m pascere voluerūt. Plane in ipis deprheda-
tionib⁹ suis titulū illius posuerūt: vt p̄de ipox quasi defē-
derent p titulū potētis. Quid facit xp̄s:qñ tales quertunt
q̄ foris ab eccl'ia titulū ei⁹ baptismatis accepert: Ejcit p̄-
datorē:titulū nō depōit:z possidet domū:qz iuenit ibi titu-
lū suū. Quid op⁹ ēt mutet nomē suū: Nunq̄d attendit qō
ait dñs petro. Pasce agnos meos: pasce oues meas: Nun
quid dixit ei. Pasce agnos tuos:aut pasce oues tuas: Et
clusis aūt:q̄d dixit i cāticis canticox ad eccl'iam: Loq̄ns
spōs⁹ ad spōsam ait. Nisi cognoueris temetipam pulchra Canti.j.
iter mulieres:exi tu. Tāq̄ dicēs. Nō ego te ejcio:exi tu:ni
si temetipam cognoueri⁹ pulchra ink mlieres:nisi cōgueris
te i speculo scpture diuine:nisi attēderis o mulier pulchra
speculū qō te falso nitoze nō fallit:nisi cognoueri⁹ qz ō te dic-
tū ē. Sup oēz terrā gl'ia tua:qz de te dictū ē. Dabo tibi gē- Pō.lvj.
tes hereditatē tuā:z possessionē tuā termios terre. Et alia Psalm.ij
inumerabilia testionia q̄ catholicā eccl'iā ꝑmēdāt. Nisi
q̄ cognoueris ꝑem nō hēs: heredē nō te potes facere. Er-
go exi tu i vestigijs gregū ñ i societate gregī:z pasce hedos Canti.j.
tuos:nō quō petro dictū ē:oues meas. Petro ōr oues me- Joh.xxj.
as:scīsmatici ōr:hedos tuos. Hic oues:ibi hedi. Hic meas
ibi tuos. Recolite dexterā z sinistrā iudicī nr̄i:recolite vbi Mat.xxv
stabūt hedi z vbi oues:z apparebit vobis vbi dextera:vbi
sinistra cādida z nigra: lumiosa z tenebrosa: pulchra z de-
formis:acceptura regnū z inuētura suppliciū sempiternū.

De manifesta oñsiōe trinitat⁹ i deo nr̄o ex euāgelio ō baptismo dñi apō flumē Iordanē. ser.lxiij. Mat.iij. Luce.iij. Joh.j.

Euangelica lectio ꝓposuit nobis vñ loq̄mur ad
charitatē vr̄am qua dñi imperio z vere dñi impe
rio:ab illo enī expectauit cor meū: tanq̄ iussionē
pferendi sermonis:vt hinc eū intelligerē loq̄ me
velle:qō recitari ipe voluisset. Audiat g̃ studiū et deuotio
vr̄a:z adiuuet apō ipz dñz deū nr̄z laborē meū. Videm⁹ ei
z tanq̄ ꝓposito diuino spectaculo cōtuemur:apud flumen
Iordanē cōmendari nobis deū nr̄m in trinitate. Cū enī ve-
niret ies⁹ z baptizat⁹ esset a iohanne:dñs a seruo:qō fecit
ad hūilitatis exēplū:i ipa qppe hūilitate oñdit ipleri iusti
ciā qñ dicente sibi iohanne. Ego debeo a te baptizari z tu Mat. vij.
venis ad me: Rñdi. Sine mō: vt ipleat oīs iusticia. Cū g̃
baptizatus esset:apti sunt celi z descēdit sup eū spūsctūs i
spē colūbe. Deinde vox desup cōsecuta est. Hic ē fili⁹ meus
dilect⁹ in q̄ bñ sensi. Habem⁹ g̃ distinctā quodāmō trinita
tē. Jn voce p̄rem:i hoie filiū:in colūba spūsctm. Hoc q̄dē
cōmemorare op⁹ erat. Nā videre facillimū ē. Quidēter ei
nec vllo dubitatiōis scrupulo ꝑmēdat hec trinitas:cū ipe
dñs xp̄s in forma serui veniēs ad iohannē: vtiq̄ filius est.
Nō ei dixi pōt q̄ pr̄:aut dixi pōt q̄ spūsctūs. Venit inḋt ie
sus:vtiq̄ filij⁹ dei. De colūba q̄s dubitet? Aut q̄s dicat q̄d
est colūba:cū ipm euāgelīū testet aptissime. Descendit sup
eū spūsctūs in spē colūbe? De voce aūt illa sīr nulla dubi-
tatio q̄ p̄ris sit:cū dicit. Tu es fili⁹ meus. Habem⁹ distinc-
tam trinitatem. Et si cōsideremus loca audeo dicere (q̄s:
uis timide id dicā). Cū iesus venit ad fluuiū:ex alio loco
i aliū locū. Colūba descēdit de celo ad terrā:ō alio loco ad

Universidad de Navarra Biblioteca

aliũ locũ. Vox ipa pris/nec de terra/nec de aq̃ sonuit/sz de celo. Tria hec q̃si sepank locis/sepaxank officijs/sepantur operib⁹. Dicat mihi aliqs. Qñde insepabilẽ trinitatẽ. Wemẽto catholicũ te loq̃/catholicis loq̃. Fides ei nr̃a. i. fides vr̃a fides recta/fides catholica/põ opinione psumptionis sz testionio lectiõis collecta nec heretica temeritate icerta sz aplica vitate fũdata. Þ insinuat hoc/nouimus/hoc credim⁹. Hoc z si nõ videm⁹ oculis/nec adhuc corde q̃diu fide mũdamur/tpa tñ fide rectissie ac robustissime retiem⁹ patrẽ/filiũ/spũsctm: inseparabilẽ esse trinitatẽ: vnũ deum: nõ tres deos. Ita tñ vnũ deũ vt filiũ nõ sit pat: vt pat nõ sit filiꝰ: vt spũsctũs nec pr̃ sit nec filiꝰ: sz pris z filij spũs. Hãc ineffabilẽ diuinitatẽ apd seipam manẽtẽ: oia innouãtẽ: creãtẽ: recreantẽ: mittẽtẽ: reuocãtẽ: iudicantẽ: liberantẽ. Hanc ergo trinitatẽ ineffabilẽ simul nouim⁹ z insepabilẽ. Quid g̃ agim⁹? Ecce seorsũ venit filiꝰ i hoie: seorsũ spũsctũs de celo descẽdit i spẽ colũbe: seorsũ vox de celo sonuit. Hic est filiꝰ me⁹. Ubi ẽ insepabil' trinitas? Fecit vos p me de⁹ intẽtos. Orate p nob: z q̃si apientes sinũ: donec ipe vñ volum⁹ dicere qđ apuistis ipleat: collaborate nob. Videt ei qđ suscepim⁹: nõ solũ qđ verũtiã q̃: vñ volum⁹ dicere: vbi positi quõ positi i corpe qđ corrũpit z aggrauat aiam: et depmit krena inhitatio sensũ mlta cogitatẽ. Añ g̃ istũ sensũ multꝫ extrabo: z ad vnũ deũ trinitatẽ ineffabilẽ colligo: vt aliqđ videã qđ dicã: puta sne in hoc corpe qđ aggrauat aiam: vt aliqđ vobis digne loquar poko dicere. Añ ad te dñe aiam meã leuaui? Adiuuet me: leuet eã mecũ. Hã ifirm⁹ sũ illi: z grauis ẽ mihi. Solz hec q̃stio a studiosissimis fratribus ponꝫ/solet in amatoꝛ vbi dei sermõe versari: solet pro hac multũ pulsari ad deũ dicẽtib⁹ hoib⁹. Facit aliqđ pr̃ qđ nõ facit filiꝰ: aut facit aliqđ filiꝰ qđ nõ facit pr̃? Interi de pre z filio dicam⁹. Cũ aũt hic expedierit: conatũ nr̃m cui dicim⁹. Adiuto: me⁹ esto dñe ne derelinqs me: intelligik ẽt spiritusctũs ab opatiõe pris z filij neq̃ discedere. De pr̃e g̃ et filio ffes audite. Facit aliqđ pr̃ sine filio? Rñdem⁹. Hõ. An dubitatꝫ? Quid ei facit sñ illo: p quẽ facta sũt oia? Dia inqt p ipm fctã sũt. Et satiate iculcãs tardis: durꝫ: litigiosis: addidit. Et sine ipo factũ ẽ nihil. Quid igit ffes? Dia p ipm fctã sũt itelligim⁹ vtiq̃ vniuersã creaturã factã p filiũ: fecisse patrẽ p verbũ suũ: deũ per virtutẽ z sapiam suã. Rũq̃d dicturi sum⁹: oia q̃dẽ q̃ creata sũt p ipm facta sũt: sz nũc nõ oia p ipm fac pr̃: Absit. Recedat hec cogitatio a fidelitũ cordib⁹: abigak a sẽsu deuotoꝛ: ab intellectu piorũ. Fiert nõ pt vt p ipm creauerit: z nõ p ipm gubernet. Absit vt sine ipo regak qđ ẽ: q̃ñ p ipm factũ est vt eẽt. Sz z þ testimonio scpture doceam⁹: nõ solũ p ipm fctã z creata oia: sic ex euãgelio pmoꝛauim⁹. Oia p ipm fcta sunt z sine ipo factũ ẽ nihil: þ ipm ẽt regit z dispoit q̃ facta sũt. Agnoscitꝫ g̃ xpm dei vtutẽ et dei sapiam: agnoscite dictũ z de sapia. Attigit a fine vsq̃ ad finẽ fortiter: z disponit oia suauiter. Non g̃ dubitem⁹ p ipm regi oia: p quẽ fctã sunt oia. Nihil itaq̃ pr̃ sine filio: nihil filiꝰ sine pr̃e facit. Occurrit questio quã i noie dñi z ei⁹ volũtate soluendã suscepim⁹. Si nihil facit pr̃ sine filio: z nihil filius sine pr̃e: nõne q̃si pseq̃ns erit vt z patrẽ dicam⁹ natũ de xgine maria: pr̃em passũ sub põtio pilato: pr̃em resurrexisse z i celũ ascẽdisse? Absit. Nõ þ dicim⁹: q: nõ þ credim⁹. Credidi ppt qđ locut⁹ sum: z nos credim⁹: ppt qđ z loqmur. Quid ẽ i fide? Qz filiꝰ de xgine natꝰ ẽ: nõ pr̃. Quid ẽ i fide? Qz filiꝰ passꝰ ẽ sub põtio pilato et mortuꝰ: nõ pr̃. Excidit nob; q̃sdam male itelligẽtes vocari pr̃i passianos: q̃ dicũt ipm patrẽ natũ ex femia: ipm patrẽ passũ: ipm esse pr̃em q̃ ẽ filiꝰ: duo eẽ noia: nõ res duas: et remouet istos ecclia catholica a cõione sctoꝝ ne aliquẽ deciperẽt: vt sepati litigarẽt. Reuocem⁹ g̃ difficultatẽ q̃stionis sẽsib⁹ vr̃is. Dicat aliqs mihi. Tu dixisti nihil pr̃em facere sine filio: nec; fillũ sine pr̃e: z testionia de scpturꝫ adhibuisti: nihil facere pr̃ez sine filio qz oia p ipz fctã sũt nec qđ factũ ẽ regi sine filio: qz ipe ẽ sapia pris: attigẽs a fine vsq̃ ad finẽ fortik: z disponẽs oia suauik. Wõ mihi dicis q̃si cõtra telpm loquẽs. Filiꝰ natꝰ ẽ de xgie nõ pr̃: filiꝰ passꝰ ẽ nõ pr̃: filius resurrexit nõ pr̃. Ecce teneo aliqđ facere filiũ qđ nõ facit pr̃. Aut ergo cõsitere facere aliqđ filiũ sine pr̃e aut psitere etiã pr̃em natũ: passũ: mortuũ: resurrexisse. Aut illõ aut illud dic. Elige vnum de duobus. Ego neutrũ eligo: nec þ nec illõ dico: nec aliqđ facere filiũ sine pr̃e dico qz nichilominꝰ mẽtioꝛ si þ dixero. Quõ inqt explicaberis ab his ãgustijs? Placet vobis q̃stio ppolita: de⁹ adiuuet vt placeat z soluta. Ecce qđ dico vt liberet z me z vos. In vna ei fide stam⁹ i noie xpi: z i vna domo sub vno dñoviatu⁹: z in vno corpe regnãtes testionioꝝ documentis pbauim⁹. Teneta habes carnẽ? Hẽo inqs. Hã vñ est vñ i loco sum: vñ de loco i locũ mouꝰ vñ xba loqntis audio: nisi p aurẽ carnis? Vñ os loqntis video: nisi p oculos carnis? Hẽs pstat: nec diu satagẽdũ est de re manifesta. Vide aliqđ aliud qđ operak p carnẽ. Audis ci aure: sed nõ ab aure audis. Alij est itus q̃ audit p aurẽ. Vide per oculũ: ipm intuere. An domũ agnouisti: habitatoꝛ ẽ neglexisti. Runqđ nã videt oculꝰ per se ipm? Mõne ali? ẽ q̃ videt per oculũ? Mõ dico nõ videt oculus mortui de q̃ pstat corpore habitatorẽ ab scessisse: sz oculus de re alta cogitatꝫ nõ videt faciẽ pñtis. Respice g̃ interiꝰ tuũ. Ibi ei magis aliq̃ similitudo q̃renda ẽ quoꝝdã triũ sepatim demõstratoꝝ: i sepabiliter operãtiũ. Quid hꝫ mẽs tua? Forte si querã: multa iuenio. Sz aliqđ primũ ẽ: qđ facili⁹ intelligik. Quid hꝫ aia tua? Int⁹ pmemoꝛo: recole. Mõ ei qđ dicturus sum id posco vt credak mihi: nolit acceptare: si i te nõ inueneris. Intuere g̃: sed pmo qđ nõ filij tñ imago ẽ: aut pris tñ imago e: sz pris z filij: z vtiq̃ tã coeqnter ẽ spũsct⁹. Genesis loqꝫ. Faciem⁹ inqt hoiem ad imaginẽ z silitudinem nostrã. Mõ g̃ facit pr̃ sine filio: nec filiꝰ sine pr̃e. Faciam⁹ hoiem ad imaginẽ z silitudinẽ nr̃az. Faciam⁹: nõ faciã: aut fac: aut faciat ille sz faciam⁹ ad imaginẽ nõ tuã: aut meã: sz ad nostram. Ergo interrogo: dissimilẽ rẽ dico. Nemo dicat. Ecce qđ ppauit deo. Jã locut⁹ sũ: z plocut⁹: z cautos reddidi z cautꝰ fui. Lõge distãt a fũmis ima: ab incõmutabilib⁹ mutabilis: a creantib⁹ creata a diuinis hũana. Ecce pmo boc pmendo. qz qđ dictur? fũ lõge distat nemo mihi calũniek. Ne forte g̃ z ego aures q̃rã et ille dẽtes paret/ þ me pmisi exhibiturũ/ aliq̃ tria demõstrata separati/ opata inseparabiliter. Qñ sint ista similia vel dissilia trinitati oipotẽti nõ nũc ago/ sz i ipa creatura ima z mutabili tuenim⁹ aliq̃ tria/ q̃ possit sepabiliter demõstrari/ z i sepabl' opari. Q carnalis cogitatio/ z conscia ptinax atq̃ infidelis. Quid de illa maiestati ineffabili in ea re uolbitas/ quã i te tuentre potuisti? Ecce dico/ ecce interrogo. Hõ habes memoriam. Si nõ habes/ qđ dixi quõ tenuisti. Sz forte iã qđ pauloãte dixi oblitus es. Hoc ipm qđ dico dixi. Duas istas syllabas non teneres/ misi p memoriã. Vñ eñ scires duas esse/ si sonãte scõa oblitus es primã? Quid ergo diutus? Quare sic vrgeoꝛ? Quare sic cogoꝛ puincere. Manifestũ ẽ/ hẽs memoriã. Quero altõ. Habes itellectũ. Habeo inqs. Si enĩ nõ haberes memoriam/ nõ teneres qđ dixi. Si nõ hẽres itellectũ/ nõ agnoscreres qđ tenuisti. Habes z hoc. Intellectũ tuũ ad id qđ int⁹ tenes renocas z vides z videdo formarꝫ vt sciẽs dicarꝫ. Tertiũ q̃ro. Habes memoriã q̃ teneas qđ dr̃? Habes itellectũ/ q̃ intelligas qđ tenek? De his duob⁹ redro abs te volens tenuisti z intellexisti. Volens plane inqt. Habes g̃ volũtatẽ. Hec sunt tria q̃ me dictuꝝ eẽ pmisrã aurib⁹ z mẽtib⁹ vr̃is/ tria hec q̃ sũt i te/ q̃ potes numerare z nõ potes separare. Hec ergo tria/ memoriã/ itellectũ/ volũtatẽ/ hec iquã tria aiã duerte sepatim pnũciari/ i sepabiliter operari. Aderit dñs/ z video qđ adsit. Ex intellectu vr̃o intelligo eũ adesse. Ex his ei vocibus vr̃is quẽadmodũ intellexerit/ aduerto/ psumo eũ adtuturũ vt oia itelligatis. Tria/ pmisi sepatim demõstrari/ insepabiliter opari. Ecce nesciebã qđ esset in aio tuo/ demõstrasti mihi dicẽdo memoriã/ hoc est xbũ son⁹ iste vox ista pcessit ad aures meas ab aio tuo. Hoc eni qđ ẽ memoria tacite cogitabas/ z nõ dicebas. Erat i te/ z nõdũ venerat ad me. Et aũt qđ erat i te pferret ad me/ dixisti/ ipz no mẽ. i. memoria/ audiui. Quattuoꝛ has syllabas i noie mẽo rie audiui. Quattuoꝛ syllabe/ nomẽ ẽ/ vox ẽ/ sonuit/ ad aurẽ meã pcessit/ menti aliqđ insinuauit. Qđ sonuit trãsijt vñ insinuatũ z qđ insinuatũ ẽ manet. Sz hoc q̃ro/ q̃ñ dixi þ nomẽ mẽorie/ vides certe/ qz hoc nomẽ nõ ptinet nisi ad mẽoriã. Cetera ei duo hñt nomina sua. Mamq̃ aliud vocak intellect⁹/ aliud voluntas/ nõ memoria. Illud autem vnum vocak memoria. Sed vt hoc diceres/ vt quattuoꝛ istas syllabas oparerꝫ/ vñ operat⁹es? Hoc nomen quod ptinet ad solã memoriã operata ẽ in te z memoria/ vt teneres qđ di-

tangẽ lectiões intẽte audiẽtes: pie reddẽtes: qđ sequak nõ ignoratꝫ. Ptãtem inqt hẽo ponẽdi aiam meã et ptãtẽ hẽo iter sumẽdi eã. Memo tollit eã a me: sz ego pono eã a me: et iter sumo eã. Exoluim⁹ q̃ pmisim⁹: ppones nr̃as firmissimis vt arbitroꝛ testionioꝝ documentis pbauim⁹. Tenete qđ audistꝫ. Breuiꝫ replico: z rẽ vtilissimã quãtũ existio mẽtibus vr̃is collocãdã pmedo. Pr̃ nõ ẽnat⁹ de virgine: natiuitatẽ tñ istã filij z pr̃ z filiꝰ operat⁹ ẽ ex virgine. Pr̃ nõ est passus in cruce: passionẽ tñ filij z pr̃ z filiꝰ opat⁹ est. Mõ resurrexit pr̃ sed mortuis: resurrectiõez tñ filij z pr̃ z filiꝰ opatus ẽ. Habet⁹ psonaꝝ distinctionẽ: z opatiõis inseparabilitatẽ. Mõ g̃ dicam⁹ aliqđ patrẽ opari sine filio: aliqđ filiũ sine pr̃e. An forte miracula q̃ fecit iesus mouẽt vos: ne forte aliq̃ ipe fecerit q̃ nõ fecit pr̃? Et ibi ẽ. Pak autẽ in me manẽs facit opa sua? Hec q̃ dixim⁹ plana erãt: tñ dicẽda erãt: nõ laborandũ vt intelligerenk: sz curandũ vt cõmemoꝛarenk. Aliqđ adhuc volo dicere: vbi xe z acriozẽ intẽtionẽ vr̃am reqroꝛ: deuotioꝛẽ apd deũ. Etei locis corpalib⁹ nõ tenemk nec occupank nisi corpa. Ultra locos corpales ẽ diuinitas nemo eã tãq̃ i spacijs reqrat. Ubiq̃ inuisibil' z insepabilit adest: nõ in pte maioꝛ: in pte minoꝛ: sz vbiq̃ tota nusq̃ diuisa. Quis videt þ? Quis capit hoc? Cõpescam⁹ nos: meminerim⁹ q̃ vñ loq̃mur illõ z illõ. Quicqđ ẽ qđ de⁹ ẽ: pie credak sctẽ cogitek: z quãtũ vak q̃tũ põt ineffabilit itelligak. Quiescãt xba: cesset lingua: coꝛ excitek: coꝛ illuc leuek. Mõ eñ ẽ illud tale qđ i coꝛ hois ascendit: sz q̃ coꝛ hois a scẽdat. Ettẽdam⁹ creatura. Inuisibilia eñ eius a creatura mũdi p ea q̃ facta sunt intellecta cspiciunk: ne forte q̃ fecit de⁹ in quibus habem⁹ quãdã csuetudinis familiaritatẽ: iueniamus aliquã similitudinẽ: vñ pbem⁹ esse aliq̃ tria: q̃ tria separabiliter pferank: in sepabiliter openk. Eia ffes adestote toto aio: videte pti? qđ pmittã: ne forte in creatura iueniã: q̃ creatoꝛa nobis excellus ẽ. Et forte verba cuiusq̃ nr̃m cui fulgoꝛ veritatꝫ aliquã mẽtẽ q̃si corruscatiõe perstringit põt dicere xba illa. Ego dixi in extasi mea. In extasi tua quid dixisti? Projecti⁹ sũ a facie oculoꝝ tuoꝝ. Etenĩ videtur mihi istẽ q̃ þ dixit: leuasse ad deũ aiaz suã z effudisse super se aiam suã: cũ ei diceret quotidie: vbi ẽ deus tuus: per uenisse spiritali qđã ptactu ad illã icõmutabilẽ lucẽ: eãq̃ i firmitatẽ cspectus ferre nõ valuisse: z in suã q̃si egritudinẽ atq̃ languoꝛẽ itez recidisse: z cõparasse se illi: et sensisse ad huc ptẽperari nõ posse aciẽ mẽtis sue luci sapie dei: z qz þ i extasi fecerat: abrept⁹ a sensib⁹ corpis z subrept⁹ i deũ. At vbi quod ãmo a deo ad hoiem reuocatꝰ ẽ: ait. Ego dixi in extasi mea. Vidi ei qđ nescioi extasi qđ diu ferre nõ potui: z reddit⁹ mortalib⁹ mẽbris: z multꝫ mortaliũ cogitatiõib⁹ a corpe qb aggrauat aiam dixi. Quid. Projecti⁹ sũ a facie oculoꝝ tuoꝝ. Lõge surſũ es: longe deoꝛsũ. Quid g̃ dicam⁹ ffes de deo? Si ei qđ vis dicere sic cepisti: nõ est de⁹. Si cõprehẽdere potuisti: aliud p deo ppendisti. Si q̃si comprehẽdere potuisti: cogitatiõe tua decepisti. Hoc g̃ nõ ẽ: si cõprehẽdisti. Quid g̃ vis loq̃: qđ ꝓhendere nõ potuisti? Videam⁹ g̃ ne forte i creatura inueniam⁹ aliqđ: vbi pbemus aliq̃ tria: z sepabiliter demõstrari: z insepabilit opari. Quo ibim⁹? Ad celũ: vt de sole z luna z syderib⁹ disputem⁹? Ad terrã: vt forte de frutectꝫ: de arboꝛib⁹: de aĩalib⁹ terra iplẽtib⁹? An de ipo celo: an de ipa tra: q̃ ptinẽt oia q̃ sunt i celo z i terra? Quidiu hõ circuis creaturã? Ad te redi: te vide: te discute. In creatura q̃ris aliq̃ tria: z sepati demõstrada z i sepabiliter opanda. Si in creatura q̃ris: in te pius ẽre. Nõ ei tu nõ es creatura? Similitudinẽ querꝫ q̃situs es i pecoꝛe? De deo eni loq̃baris: cũ q̃reres quãdã silitudinẽ. De trinitate ineffabilis maiestatis loq̃baris: z qz de fecisti i diuinis: tuãq̃ ifirmitatẽ debita hũilitate pfessꝰ es: ad hũana venisti: ibi discute. Querꝫ i pecoꝛe: q̃rꝫ i sole: i stellis? Quid ei boꝛ fctm ẽ ad imaginẽ z silitudinẽ dei. Proꝛ sus familiarꝫ? z melꝰ aliqđ boꝛ q̃rꝫ i te. Hoiem ei de⁹ fecit ad imaginẽ z silitudinẽ suã. In te quere: ne forte imago silitudinis habeat aliqđ vestigiũ trinitatꝫ. Et q̃: Imago fctã lõge distãs: similitudo tñ z imago lõge distãs: nõ quõ imago filiꝰ hoc qđ pr̃. Aliter ei imago i filio: aliter i speculo. Multũ distat. In filio imago tua: tu ipe es. Hoc ẽ eñ filiꝰ qđ tu natura. Substãtia þ qđ tu: psona aliꝰ q̃ tu. Nõ ergo þ imago tãq̃ vnigenitꝰ filiꝰ: sz ad imaginẽ quandã z quã-

Universidad de Sevilla Biblioteca

cebas: ⁊ intellect⁹ vt scires qō tenebas: ⁊ volūtas vt ꝑficeres qō sciebas. Hꝛas dño deo nr̄o. Adiuuit nos: ⁊ in vobis ⁊ in nobis. Vere dico charitati vr̄e: hoc discutiendū et insinuādū trepidissime aggressus erā. Metuebā em̄ ne forte letificarē capaciū ingeniū: ⁊ facerē graue tarditatis tediū. Hūc aūt video vos ⁊ attēt̄one audiēdi: ⁊ celeritate intelligēdi: nō solū ꝓcepisse dictū, sed ꝑfecisse dicturū. Hꝛatias dño. Videte g̃ ita securus cōmēdo qō intellexistis: nō inculco incognitū: sed repetēs cōmendo ꝓceptū. Ecce de tribus illis vna res noīata est: vni⁹ rei nomē dictū est. Memoria nomē est vni⁹ ex illis tribus: tria tm̄ opata sunt. Nō pōt dici sola memoria: nisi opante volūtate: intellectu: memoria. Nō pōt dici sol⁹ intellect⁹: nisi opante memoria: voluntate ⁊ intellectu. Nec pōt dici sola volūtas: nisi opante memoria ⁊ intellectu ⁊ volūtate. Explicata sūt vt arbitror q̄ ꝓmissa sūt: qō sepati ꝓnunciaui: inseparabiliter cogitaui. Vnū hoꝝ oīa tria fecerūt: sz tm̄ ꝑ vnū qō tria fecerūt: nō ad tria ptinet: sz id vnū tria fecerūt. Nomē memoria est: sed ꝑ nō ptinet nisi ad solā memoriā. Tria fecerūt nomē intellectus: sz nō ptinet nisi ad solū intellectū. Tria fecerūt nomen volūtat⁹: sz nō ptinet nisi ad solā volūtatē. Ita trinitas fecit carnē r̄pi: sed ñ ptinet nisi ad solū xp̄m. Trinitas fecit de celo colūbā: sz nō ptinet nisi ad solū spm̄ sctm̄. Trinitas fecit de celo vocē: sz nō ptinet vox nisi ad solū ꝑrem. Nemo ergo dicat mihi: nemo calūnios⁹ me infirmū vrgere conet. Quid g̃ in his trib⁹ q̄ in mēte nr̄a vel in aīa esse ostendisti: quid ex his trib⁹ pertinet ad patrē. i. quasi ad similitudinē patris: dd hoc ad filij: dd hoc ad spūsctī: Non possū dicere: nō possū explicare. Aliqd ⁊ cogitātibus reliquam⁹: aliquid ⁊ silētio largiamur. Redi ad te: ab oi strepitu tolle te Intra te vide: si hēs illic aliqd secretarīū dulce cōscientie tue: vbi nō pstrepas: vbi nō litiges: aut lites pares: vbi non dissensiões ⁊ pticatiā mediteris. Esto mās⁹uet⁹ ad audiendū verbū vt intelligas. Forte dictur⁹ es. Auditui meo dabis exultationē ⁊ leticiā: ⁊ exultabūt ossa: sz būlliata nō elata. Sufficit g̃ qz oñdim⁹ tria dd̄ sepabilit demonstrari: i: sepabilit opari. Si ꝑ in te inuentū sit: si ꝑ in hoīe: si ꝑ in qdā ꝑsona i terra abulāte coꝛp⁹ fragile qō agg̃uat aiam ꝓxtāte: credo patrē ⁊ filiū ⁊ spm̄sctm̄ p singula q̄q̄ visibilia: ꝓ spēs q̄sdā assūpte creature posse ⁊ sepabilit demōstrari: ⁊ i sepabilit opari. Sufficit ꝑ. Nō dico. Pr̄ meōta ē: filiꝰ i tellect⁹ ē: spūs volūtas est: nō dico q̄mōlz itelligat: nō audeo. Seruem⁹ matoꝛa captētib⁹: i firmis i firmi qō possum⁹? Nō dico ista illi trinitati velut equāda: q̄si ad analogiā. i. ad rōnē quādā ꝓparatiōis dirigēda. Non ꝑ dico. Sed qd dico? Ecce i te iueni tria sepabilit demōstrata: insepabilit opata: ⁊ coꝛ triū vnūqḋq̄ nomē a trib⁹ factū: qō tm̄ nō ad tria: sz ad triū hoꝝ vnū aliqd ptinet. Crede iā ibi qō non potes videre: si ꝑ audisti ⁊ vidisti ⁊ tenuisti. In te ei qō es potes nosse: in eo q̄ te fecit qō est: qcqd ē: q̄ potes nosse? Et si poteris: nōdū potes. Et tū cū poteris: nūqd sic poterꝭ tu nosse deū: quō se nouit de⁹? Sufficiat g̃ charitati vr̄e qō potuimus dixim⁹. Exigentib⁹ promissa reddidim⁹: cetera q̄ addenda sunt vt perficiat sensus vester: a dño querite.

Joh.v. **De eo qō scptū ē i euāgelio ſm Johānē. Amē amē dico vob⁹ qz veniet hoꝛa ⁊ nūc est q̄n mortui audiēt vocē filij dei ⁊ q̄ audierit viuēt. Ser.lxiij**

Psalm.l.

Si Pes nr̄a ffres nō de isto tpe: neq; de hoc mundo ē: neq; i ea felicitate q̄ excecant ⁊ hoīes q̄ obliuiscunt deū. Hoc nosse ꝓmit⁹ ⁊ xp̄iano coꝛde tenere debem⁹: non ad ꝑsentis tpis bona nos factos esse xp̄ianos: sed ad nescio qd aliud qō de⁹ tā ꝓmittit ⁊ hō nondū capit. De hoc eni bono dictū est. Oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in coꝛ hoīs ascendit: q̄ ꝓparauit de⁹ diligentib⁹ se. Ergo qz hoc bonū tam magnū: tā preclarum: tam ineffabile: nō iuenit hoīem ꝓceptoꝛē: tenebit deū promissoꝛem. Nūc em̄ qō ei ꝓmissurus est: hō cecus coꝛde nō percipit: nec ei potest ostēdi in ꝑsenti: q̄d ipe cui ꝓmittitur sit futur⁹: qz ⁊ infans nat⁹ si posset verba loquētis itelligere: cū ipse loqui nō possit: nec ambulare: nec aliqd agere: sed sicut eū videm⁹ infirmū iacentē: idignū opis aliene tātummodo intelligere possit eū q̄ sibi loquereꝛ et diceret, ei. Ecce sicut me vides ambulantē: operantē: loquētem: postpaucos annos talis eris: attēdens se ⁊ illū: q̄uis qō ꝓmitteret videret tm̄ suā considerās infirmitatē: nō crederet: ⁊ videret tm̄ qō ꝓmittebat. Nobis aūt tanq̄ infantib⁹ in hac carne atq; infirmitate iacētib⁹: ⁊ magnū ē qō ꝓmittit ⁊ nō videt: ⁊ erigeꝛ fides q̄ credim⁹ qō ñ videm⁹: vt mereamur videre qō credim⁹. Quicūq; irridet hāc fidē: vt ideo nō sibi esse credendū qz nō videt: qñ venerit qō nō credebat erubescit: cōfusus separat⁹ dānat. Qui aūt crediderit segregat ad dexterā: ⁊ stabit cū magna fiducia ⁊ leticia in ter illos qb⁹ dicet. Venite bñdicti pr̄is mei: ꝓcipite regnū qō vobis patū est ab oꝛigie mūdi. Cōclusit aūt dns cū hac ꝛba diceret sic. Ibūt isti i ꝓbustionē eñā: iusti aūt in vitā eternā. Hec ē vita eterna q̄ nobis ꝓmittit. Qz amāt hoies viuere i hac terra: ꝓmissa ē illi⁹ vita: ⁊ qz multū timēt mortē ꝓmissa ē illis eña. Quid amas viuere? Hoc hēbis. Quid times mori? Nō patiet⁹. Hoc sufficere visū ē hūane infirmitati: vt diceret: hēbis vitā eternā. Capit ꝑ mens hūana: vt cūcq; ex ꝑ qō agit qō futurū ē capit. Sz quātū capit ex hoc quo qō agit: qz viuit ⁊ mori nō vult: amat vitā eternā: vult semp viuere nūcq; mori. Sz ⁊ illi q̄ torq̄bunt in penis: velle hñt mori ⁊ nō pñt. Nō g̃ magnū ē diu viuere aut sp viuere: sz magnū est dtē viuere. Amem⁹ vitā eternā ⁊ ex eo noueri mus quātū ꝓ vita eña laborare debem⁹: cū videm⁹ hoies amatoꝛes pñtis vite ⁊ talis atq; finiēde sic ꝓ illa laborare vt q̄n venerit met⁹ mortis: q̄cqd pñt faciant: nō vt auferāt sz vt differāt mortē. Quātū laboꝛat hō q̄n mors iminet: fugiendo: latēdo: q̄cqd hz dādo ⁊ se redimēdo laboꝛādo cruciat⁹ molestiaq; sustinēdo: medicos adhibendo: ⁊ quicqd aliud hō pōt. Videte q̄ ꝓsumptis laboꝛib⁹ ⁊ facultatibus suis: vt aliquātū viuat pōt facere, nō vt semp viuat nō pōt. Si ergo laboꝛe tāto: tāto conatu: tātis ipēdi⁹: tāta instantia: tāta vigilātia: tāta cura agit vt aliquantū plus viuat: quō agēdū ē vt semp viuat? Et si ꝓcudentes vīr q̄ oibus modis agūt vt differāt mortē ⁊ viuāt paucos dies ne pdāt paucos dies: q̄ stulti sunt q̄ sic viuūt vt pdant dtē eternā. Hoc solū g̃ nobis ꝓmitti pōt: vt dulcescat nobis vt cuncta mun⁹ dei ex ꝑ qō hēm⁹ mō: qz de mūere ipi⁹ hēm⁹ vt viuamus: vt salui sim⁹. Donam⁹ g̃ nobis añ oculos talē vitā cū ꝓmittit eterna: vt i remoueam⁹ ab illa q̄cqd ꝑ molestū patimur. Facili⁹ eñ inuenim⁹ qd ibi nō sit: q̄ qd ibi sit. Ecce ꝑ viuim⁹: viuem⁹ ⁊ ibi. Salui sum⁹ qñ nō egroꝛabim⁹ neq; aliqd dolet i coꝛpe: salui erim⁹ ⁊ ibi. Et qñ nobis ē hīc i hac ta nullas penas patimur: nullas patiemur ⁊ ibi. Pone g̃ ꝑ hoīes viuēt̄ saluū: nullas penas patiēt̄: si ei donaret q̄s vt sp sic esset: ⁊ ꝑ bonū nō desineret: quātū gauderet: quātū extolleret: quō se nō caperet leticia sine pena: sine cruciatu sine fine vite? Si ꝑ solū nobis ꝓmitteret de⁹ qō dixi mōstrabus potui ꝛbis descripsi ⁊ ꝓmēdaui: quātī erat emendū i venale esset: quātū dādū erat vt emerek? Sufficeret qcqd haberes: ēt si totū mūdū possideres? Et tū venalē. Emisi vis. Nec multō exestues de re magna, pp̄ pcij magnitudinē. Tm̄ valz quantū hēs. Ad aliqd g̃ magnū ⁊ pclārū pararet aurū vel argētū vel pecuniā vel fruct⁹ aliqs pecrū aut frugū q̄ i tua possessiōe nasceꝛēt vt emeres nescio qd ꝑ magnū ⁊ pclarū q̄ viueres in hac terra felic. Et ꝑ eme si vis. Noli ꝛere qd habeas: sz q̄lis sis. Res ista te valz qua: tū es tu. Te da ⁊ habebis illā. Quid exestuas: qd furbaris Mūqd q̄situr⁹ es te: aut emptur⁹ es te? Ecce tu q̄s: q̄situs da te illi rei: ⁊ hēbis illā. Sz mal⁹ fūingeꝛis: foꝛte me nō accipit. Mādo te illi: bon⁹ eris. Et huic fidei promissiōi q̄ndes: ꝑ est bonū esse. Cū aūt bon⁹ fueris ꝑcij ipsi⁹ rei crimen habebis nō qō dixi solū salutē: i columitatē: vitā ⁊ sine fine vitā: nō ꝑ solū habebis. Adhuc alia tollo. Nō ibi erit lassari ⁊ dormire: nō ibi erit esurire ⁊ sitire: nō ibi erit crescere ⁊ senescere: qz nec nasci erit: vbi nūeri integri manēt. Numerus q̄ ē ipe est: nec opus est vt augeat: qz nō ibi fit vt minuatur. Ecce quanta tuli: ⁊ nōdū dixi qō ibi erit. Ecce tā vita est: tā incolumitas est: tā nulla pena: nulla fames: nulla sitis: null⁹ defect⁹: nihil hoꝛ: ⁊ tm̄ nōdū dixi qō oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec i coꝛ hoīs ascēdit. Si ei dixi. Fallax est qō scriptū est. Qō oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in coꝛ hoīs ascendit. Unde enim ascēderet in coꝛ meū vt dicerem: quod in coꝛ hominis non ascendit? Credatur non videtur: nō solum nō videtur: sed nec dicitur. Quomodo ergo credit⁹ nō dicit? Quis credit qō non audit? Si aūt audit aut credit: dicit. Si dicit: cogitatur. Si cogitat⁹ dicitur: ⁊ in auris ꝓhoim intrat. Et qz nō dicereꝛ: nisi cogitaretur: ⁊ in coꝛ hoīs ascendit. Jā ecce ista questio tante rei cōturbat nos: vt nō possimus verbis explicare questionē. Quis explicat rē? Attēdamus itaq; euangeliū: mō dns loquebat: ⁊ faciam⁹ qō ipe dixit. Qui credit i me (inqt) trāsiit facit a morte in vitā. Amē dico vobis: qz venit hoꝛa et nūc est qñ mortui audiēt vocē filij dei: ⁊ cū audierit viuēt. Sicut eñ pater habet vitā in semetipo: sic dedit ⁊ filio vitā habere in semetipo. J Generando dedit: qz genuit dedit. Filiꝰ eñ de pr̄e est: pr̄ nō est de filio: sed pr̄ filij pater est: ⁊ filius pr̄is est filius. Uerūtū filius de pr̄e genit⁹? nō pr̄ de filio: ⁊ semp filius. Semp ergo genit⁹. Quis hoc explat: sem per genit⁹? Dis eñ hō cū audit genitū: occurrit illi. Ergo erat tps: qñ nō erat ille q̄ genitus est. Quid ergo dicimus? Nō sic erat tps añ filiū: qz oīa ꝑ ipm facta sunt. Si oīa per ipm facta sunt: ⁊ tpa ꝑ ipm facta sunt. Quō possent esse tpa añ filiū: ꝑ quē facta sunt tpa? Tolle ergo oīa tps: semp cuz pr̄e filiꝰ? si semp cū pr̄e filiꝰ? ⁊ tū filius semp genit⁹. Si semp genit⁹: semp cū genitore erat q̄ genitus est. Nūq; hoc vidi indes tu: aliquē generantē ⁊ semp cū illo quē generauit: sz ꝓcessit ille q̄ generauit: ⁊ secut⁹ est tpe ille q̄ generatus est. Bene dicis: nūq; hoc vidi: qz hoc ad aliud ptinet qō oculꝰ nō vidit. Queris quō dicat: nō pōt dici: qz nec auris audiuit: nec in coꝛ hoīs ascendit. Credat ⁊ colat. Cū credit colit: cū colit credit: cum credit capit. Ad huc eñi in ista carne q̄diu peregrinamur a dño: ad angelos sctōs q̄ ꝑ vident infantes sumus: lactādi fide: pascendi specie. Sic eñi dicit apl̄s. Q̄diu sum⁹ in coꝛpe: peregrinamur a dño. Per fidē em̄ ambulam⁹ nō per speciē. Venturi sum⁹ ad spectē: q̄ nobis sic ꝓmittit ꝑ iohannē i epl̄a eius. Dilectissimi: filij dei sum⁹: ⁊ nondū apparuit qd erim⁹. Filij dei sum⁹ iam ꝑ gratiā: ꝑ fidē: ꝑ sacramentū: ꝑ sanguinē xp̄i: ꝑ redemptionē filiatois filij dei sumus: ⁊ nondum apparuit quid erimus. Scimus quia cum apparuerit ei similes erim⁹: quonīa videbim⁹ eū sicuti est. Ecce ad qō nutrimur capiēdum ecce ad qō nutrimur ꝓcipiendū: comedendū: vt tū qō comedit nō minuat: ⁊ q̄ comedit vegetet. Non mō cibus vegetat comedendo: sz minuit cibus q̄ comedit. Qñ aūt ceperim⁹ comedere iusticiā: comedere sapientiā: comedere illū immortalē cibū: ⁊ nos vegetamur: ⁊ cib⁹ nō minuit. Si ei nouit oculus pasci luce: nec tū minuit lucē nō ei minoꝛ erit lux: qz videt a plurib⁹: pluriū oculos pascit: ⁊ tū tāta est quāta erat et illi pascunt ⁊ illa minuit. Si de⁹ dedit hoc luci quā fecit ad oculos carnis: qō est ipe lux ad oculos coꝛdis? Si ergo laudaret⁹ tibi aliqs cib⁹ magnus quē p̄surus esses: parares vētr̄. Laudat tibi de⁹: para mentē. Ecce qd tibi dicit dns tuus. Veniet hoꝛa inqt: ⁊ nunc est. Veniet hoꝛa: ⁊ ipsa hoꝛa nūc ē. Qñ: qd: Qñ mortui audiēt vocē filij dei: ⁊ q̄ audierint viuēt. Qui g̃ nō audierit non viuēt. Quid est: q̄ audierint? Quid obedierīt. Quid est: q̄ audierint? Qui crediderint ⁊ obtēperauerint: ipi viuēt. Ergo anteq̄m crederēt ⁊ obedirēt mortui iacebāt: ⁊ ābulabant ⁊ mortui erāt. Quid valebat qz ābulabant mortui? Et tū si qs iter illos mozere tur coꝛpe: currerēt: sepulchrū parārēt: inuoluerēt: portarēt sepelirēt mortui mortuū. De qbus dictū ē. Sine mortuos sepelire mortuos suos. Tales mortui sic suscitant⁹ xbo dei ipa hoꝛa dicit dns. Veniet hoꝛa ⁊ nūc est. Verbo ei suo suscitabat mortuos infideles. De qb⁹ dicit apl̄s. Surge q̄ dormis: ⁊ exurge a mortuis: et illuminabit te xp̄us. Hec resurrectio mētiū ē: hec resurrectio interioꝛ hoīs ē: hec resurrectio aie est. Sed nō ista sola ē: restat ⁊ coꝛpis. Qui resurgit in aīa: bono suo resurgit in coꝛpe. Nō ei oēs resurgūt in aīa: oēs resurrecturi sūt i coꝛde. Jn aīa i quā nō oēs resurgūt: sz q̄ credūt ⁊ obediūt: qz q̄ audierit viuent. Sic aūt att gūt in aīa. Cū venerit hoꝛa resurrectiōis coꝛpis: oēs resurget. Boni sint: mali sint: oēs resurgēt. Sz q̄ pri⁹ resurgit in aīa: bono suo resurgit in coꝛpe. Qui nō resurgit i aīa: malo suo resurgit in coꝛpe. Qui resurgit in aīa: resurgit in coꝛpe ad vitā. Qui nō resurgit in aīa: resurgit i coꝛpore ad penā. Qui ergo dns ꝓmendauit nobis resurrectionē istā animar ad quā oēs debem⁹ festinare: in qua laboꝛare vt viuam⁹? ⁊ viuēdo vsq; ad finē ꝑseuerem⁹? restabat vt cōmēdaret nobis etiā resurrectionē coꝛpoꝛ: q̄ futura est in fine seculi. Sz audite quō ipam ꝓmēdauit. Cū dixisset. Amē dico vobis qz veniet hoꝛa ⁊ nūc ē q̄n mortui. i. infideles audiēt vocē filij dei. i. euangeliū: ⁊ q̄ audierint. i. q̄ obedierit viuēt. i. iustificabunt: ⁊ infideles iam nō erunt. Cū ergo dixisset: qñ vidit docēdos nos esse: ⁊ de resurrectione carnis nō sic relinquēdos secut⁹ est ⁊ ait. Sicut eñi habet pr̄ vitā i semetipo. sic dedit ⁊ filio habere vitā in semetipo: hoc ad suscitādas mētes: hoc ad viuificādas mētes. Deinde adiecit. J Et potestatē dedit ei facere iudiciū: qñ filiꝰ hoīs est. J Iste filiꝰ dei: filiꝰ hoīs est. Eteni si filiꝰ dei: filius dei maneret: ⁊ filiꝰ hoīs nō fieret: filios hoīm non liberaret. Jp̄e q̄ fecerat hominē: factꝰ est qō fecit ne periret qō fecit. Sic aūt factꝰ est hō: vt maneret filiꝰ dei. Factꝰ est hō suscipiēdo qō nō erat: nō perdendo qō erat. Manēs de⁹: factus est hō. Accepit te nō consumptꝰ est in te. Talis g̃ ad nos venit: filiꝰ dei filius hoīs: faciēs ⁊ factꝰ: creatoꝛ ⁊ creatꝰ creatoꝛ matris: creatꝰ ex matre. Talis ad nos venit. Scōm id qō filiꝰ dei est: ait. Veniet hoꝛa ⁊ nūc est qñ mortui audiēt vocē filij dei. Pō dixit filiꝰ hoīs. Veritatē ei ꝓmēdabat: in qua eqlis est pr̄i. Et q̄ audierint viuēt. Sicut eñ pater habet vitā in semetipo: sic dedit ⁊ filio habere vitā in semetipo. Nō participādo: sed in semetipo. Nos eñi nō habem⁹ vitā in nobis ꝑpis: sed in deo nr̄o. Ille aūt pater vitā in semetipo hz: ⁊ talē genuit filiū q̄ haberet vitā in semetipo. Non fieret vite participes: si ipe vita nō esset cuius nos vite participes ecīmus. Plane vt haberet vitā in semetipo: ⁊ esset ipe vita. Ut aūt fieret filius hoīs: a nobis accepit. Filius dei in semetipo: filius hoīs vt esset a nobis accepit. De suo filius dei de nr̄o filius hoīs. Q̄ minꝰ est a nobis: suscepit: qō plus ē nobis dedit. Nā et mortuꝰ est ex illo quo filius hoīs: nō ſm illud qō filius dei. Mortuꝰ est tū filiꝰ dei: sed ſm carnē mortuꝰ: nō ſm verbū qō caro factū est: ⁊ habitauit in nobis. Ergo qō ē mortuꝰ: de nr̄o mortuꝰ ē. Nō viuim⁹ de ipius viuim⁹. Nec ille potuit mori de suo: nec viuere de nr̄o. Hoc g̃ tāq; vnigenitus: tanq̄ generāti equalis: cōmēdauit nobis dns Jesus: qō si audierim⁹ viuem⁹. Sed ⁊ potestatē inquit dedit ei iudiciū facere: qm̄ filiꝰ hoīs est. Ergo ad iudiciū illa forma vētura ē. Forma hoīs vētura ē ad iudiciū: ideo alt. Potestatē dedit ei iudiciū facere: et filiꝰ hoīs est. Iudex hic erit filiꝰ hoīs: forma illa ꝑ iudicabit q̄ iudicata est. Audite ⁊ intelligite. Jā hoc ꝓpheta dixerat. Videbūt in quē pupugerūt. Ipsam formā videbūt quā lancea pcusserunt. Sedebit iudex: q̄ stetit sub iudice. Dānabit veros reos: q̄ fact⁹ ē falsus re⁹. Ipse veniet: forma illa veniet. Hoc et in euāgelio habes. Cū añ oculos discipulorꝝ suoꝝ iret i celū. Stabāt illi ⁊ attendebāt: ⁊ sonuit vox angelica. Viri galilei qd statis ⁊ c.? Hoc ē. Jesus sic veniet: quō videris eunte in celū. Quid ē: sic veniet? In ipa forma veniet. Potestatē ei dedit ei iudiciū facere: ⁊ filiꝰ hoīs est. Videte aūt q̄ rōne hoc oꝛtebat: ⁊ hoc rectū erat vt iudicādi videret iudicē. Judicādi aūt erāt ⁊ boni ⁊ mali. Bni eñi mūdo corde: qm̄ ipi deū videbūt. Restabat vt i iudicio forma serui ⁊ bonis ⁊ malis oñderet: forma dei solis bonis seruaret. Quid enī accepturi sunt boni? Ecce iā dico qō pauloante nō dixi: et tū dicēdo nō dico. Dixi eni: qz erim⁹ hic talem: erim⁹ incolumes: erim⁹ viuētes: erim⁹ sine penis: erim⁹ sine fame et siti erim⁹ sine defectu: erim⁹ sine oꝛbitate oculoꝝ nr̄oꝝ. Totū hoc dixi: ⁊ qd habebim⁹ plus? Nondum dixi. Videbimus deū. Hoc aūt tm̄ erit ⁊ tāta res erit: vt i ei⁹ ꝓparatiōe nihil sit totū. Dixi q̄ viuentes erimus: q̄ salui ⁊ incolumes: q̄ fame sitim⁹q; nō patiemur: q̄ in lassitudine nō cadim⁹? q̄ somnus nō nos ꝑmit. Totū ꝑ qd ē ad illā felicitatē q̄ deū videbim⁹. Qz g̃ de⁹ ipe vt est: mō oñdi nō pōt: quē tū videbim⁹ ideo q̄ oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in coꝛ hoīs ascendit: hoc videbūt pi⁹: hoc videbunt misericordes: ꝑ videbūt fideles: hāc videbūt bonā sortē in resurrectiōe coꝛpis: q̄ habuerūt bonā obedientiā i resurrectiōe coꝛdis. Ergo ⁊ malus deū vidit? ē. De q̄ dicit esaias. Tollat impi⁹ ne videat gl̄iam dei. Ergo ⁊ pi⁹ ⁊ impi⁹ videbunt formā dei: ⁊ cū fuerit dicta sua tollet impi⁹ ne videat claritatē dei: restat vt circa ptos ⁊ bonos impleat qō dns ipse promisit cū dic in

Joh.v.

Matth.v

Actuū. j.

Esa.xxvj

carne esset ⁊ videret: nō solū a bonis: sed etiā a malis. Lo-
quebat iter bonos ⁊ malos: ⁊ cōspicuus oibus deus occul-
tus: homo manifestus: deus regens hoies: homo apparēs
inter hoies loquebat. Ergo iter illos dicebat. Qui diligit
me mādata mea custodit: ⁊ qui diligit me diligetur a patre
meo ⁊ ego diligā eum. Et quasi dicerēt illi: et qđ ei dabis.
Et ostendā me illi. Ad hoc dixit: Quando ab hoibus vi-
debatur. Ad hoc dixit: Ad ⁊ ab eis videbat: a qbus nō di
ligebat. Quō ergo se ostensurus erat dilectorib⁹ suis: nisi
qz talem qualē nō videbant dilectores sui: Ergo q̄ forma
dei seruabat: forma hois ostendebat. Per formam homis
hoibus loquentes: conspicuus ⁊ visibilis et bonis ⁊ malis
oibus ostendebat se: dilectoribus suis seruabat se. Quādo
se demōstraturum dilectoribus suis: Post resurrectionē
j. Joh. iij. corpis qñ tollēt impius ne videat claritatē dei. Tunc eni
cum apparuerit similes ei erim⁹: qm̄ videbimus eū sicuti
est. Ipsa est vita eterna. Nam totū quicqđ dicebamus: ni-
hil erit ad illā vitam qua viuim⁹ quidē qui salui sumus: qz
Joh. xvij videbimus deū magnū. Ipsa est vita eterna. Ipse hoc di-
cit. Hec est aūt vita eterna: vt cognoscāt te vnū verū deū:
⁊ quē misisti iesum xp̄m. Hec est vita eterna vt cognoscāt
videāt: capiāt: nouint qđ crediderāt: percipiāt qđ nondum
j. Cor. ij. capere poterāt. Jam videat mens: qđ oculus non viderat
Wat. xxv nec auris audierat: nec in cor hois ascēderat. Hoc illis di
cet in fine. Venite bñdicti patris mei: percipite regnū qđ
Joh. xvij vobis paratū est ab initio mūdi. Jbūt ergo illi mali in cō-
bustionē eternā. Justi aūt quo: In vitā eternā. Quid ē vi
ta eterna: Hec est vita eterna: vt cognoscāt te solum verū
B deū: ⁊ quē misisti iesum xp̄m. Loqns ergo de futura resur-
Joh. v. rectione corpis: ⁊ nō suos dimittēs ait. | Potestatē dedit
ei iudiciū facere: qz filij⁹ hois est. Nolite mirari ꝟ qz veniet
hora. | Jbi non addidit. Et nūc est: qz ista hora postea erit
qz ista hora in fine seculi erit: qz ista hora nouissima erit: in
nouissima tuba erit. Nolite mirari qz hoc dixi. Dedit ei po
testatē iudiciū facere: qz filij⁹ hois est. Nolite mirari. Ideo
dixit: qz hoiem ab hoibus oportet iudicari. Quib⁹ hoibus
iudicatis: quos inuenit viuos nō solū. Sed qđ: Veniet ho
ra qñ hi q̄ sunt in monumētis. Quō expōsit carne mortuos
q̄ sunt in monumētis: quoz iacent sepulta cadauera: quoz
faville sunt tecte: quoz ossa dispsa sunt: quorū caro iam nō
est ⁊ tñ deo integra est? | Veniet hora qñ oēs q̄ sunt in mo-
numētis audient vocē eius: ⁊ pdient oēs. | Boni sint: mali
sint: audient vocē ⁊ exient. Rumpunt oia vincula inferorū
omne qđ periit: imo perisse putat restituet. Si eni de⁹ fecit
hoiem q̄ nō erat: nō reparare pōt qđ erat: Puto qz cum di
cit. Deus mortuos suscitaturus est: nō res incredibilis di
citur: qz de deo nō homine dicit. Magna res est q̄ fiet: ⁊ in-
credibilis res est q̄ fiet: sed non sit incredibilis: qz vide qui
facit. Ille dicit q̄ suscitabit te: q̄ creauit te. Nō eras ⁊ es: ⁊
fact⁹ nō eris? Absit: ne credas. Mirabili⁹ aliqđ fecit deus
qñ fecit qđ nō erat: ⁊ nō creditur reparatur⁹ qđ erat ab eis
tpis quos fecit qđ nō erant: Hoc ē qđ rependim⁹ deo: qui
nō eramus: ⁊ facti sum⁹? Hoc illi rependim⁹: vt eū resuscita
re qđ fecit non posse credam⁹? Hec est merces quā illi red-
dit creatura sua? Ideo te feci dicit tibi deus o homo añq̄
esses: vt nō mihi credas futurū te esse q̄ eras: q̄ potuisti esse
qđ nō eras? Sed ecce inqt i sepulchro qđ video faulla est:
cinis est: ossa sunt: ⁊ ꝟ itē accipiet vitā: cutē: pulpas: carnē
⁊ resurgit? Quid faulla ista quā video in sepulchro? Vel i
sepulchro vides faullā: vides ossa: in vtero mr̄is tue nihil
erat. Hoc vides: vel faulla sunt vel ossa sunt: tu antecq̄ eēs
nec faulla erat: nec ossa erant: ⁊ tñ fact⁹ es: cū oīno non eēs
⁊ credis qz ossa ista quoquomodo sunt: qualiacūq̄ sunt: qz
sunt tñ: recipient formā quā habebant: cū tu acceperis qđ
non habebas. Crede: qz si crediderīs hoc: tūc suscitabitur
aia tua. Et si suscitabit aia tua: tunc veniet hora ⁊ nūc est.
Tunc bono tuo resurgit caro tua: qñ veniet hora: vt oēs q̄
sunt in monumētis audiāt vocē eius ⁊ pcedant. Nō eni qz
audis ⁊ prodis: iam gaudere debes. Audi qđ sequit. | Qui
bona egerunt in resurrectionē vite: q̄ aūt mala egerunt in
resurrectionē iudicij. | Conuersi ad dñm ⁊c.

¶ Finis libri sermonum de Verbis domini saluato-
ris diui Aurelij Augustini.

¶ Diui Aurelij Augustini Hipponēsis epi ser-
monū de Verbis Apostoli: quorūdāq̄ aliorum
summaria ac breuis Annotatio.

De indiuidua trinitate ⁊ insepabili vnitate. Arrianorūq̄
cōfutatione: ac fideliū populorū de fide catholica confir-
matione. Sermo. j.
De corpore ⁊ sanguine dñi Jesu xp̄i. Et de humilitate te-
nenda arrogantiaq̄ vitanda. Sermo. ij.
De verbis apostoli. Spū ambulate: ⁊ desideria carnis ne
perfeceritis. Sermo. iij.
De verbis eiusdē. Cū eni essemus in carne: passiones pec-
rum q̄ per legem sunt operabamur in mēbris nostris ⁊c.
Cū manicheorum confutatione. Sermo. iiij.
De verbis eiusdē. Lex peccatū est? Absit. Sed peccatum
non agnoui nisi per legem. Ser. v.
De verbis eiusdē. Jgit ego mente seruio legi dei ⁊c. vj.
De verbis eiusdē. Peto non infirmari in tribulationibus
meis pro vobis ⁊c. Et de libero arbitrio. Ser. vij.
De verbis eiusdem. Human⁹ sermo ⁊ omni acceptione di-
gnus ⁊c. Sermo. viij.
De verbis eiusdem. Fidelis sermo et omni acceptione di-
gnus ⁊c. Sermo. ix.
De eisdem verbis eiusdem. Sermo. x.
De psalmo nonagesimo quarto. Et confutatione pelagia-
norum. Sermo. xj.
De verbis psalmi centesimi decimioctaui. Gressus meos
dirige sm verbum tuū ⁊c. Sermo. xij.
De verbis apostoli. Si eni data esset lex que posset vinifica
re ⁊c. Sermo. xiij.
De baptismo parvulorū cōtra pelagianos. Sermo. xiij.
De verbis Apli. Nos eni sumus circūcisio ⁊c. xv.
De verbis eiusdē. Si deus p nobis q̄s cōtra nos. xvj.
De verbis eiusdē. Humanū dico ꝓpter infirmitatem car-
nis vestre. Sermo. xvij.
De verbis eiusdem. Nescitis qz corpora vestra mēbra xp̄i
sunt. Sermo. xviij.
De verbis eiusdē. Non sic pugno quasi aerē cedens. Et cō
stituendis episcopis. Sermo. xix.
De psalmo nonagesimoquinto ⁊c. Ser. xx.
De verbis Apli. Jnuicē onera vr̄a portate ⁊c. Ser. xxj.
De eisdem verbis eiusdem. Sermo. xxij.
De verbis eiusdem. Spe salui facti sumus. Spes aūt que
videtur ⁊c. Sermo. xxiij.
De verbis eiusdē. Videte quō caute ambuletis ⁊c. xxiiij.
De verbis sancti Luce in actib⁹ apostolor⁹. Nemo quicq̄
ex eo qđ possideat: suū ꝓpriū esse dicebat. Sermo. xxv.
De verbis eiusdē in actibus apl̄or⁹. Petrus ⁊ Johannes
ascendebāt in templum. Ser. xxvj.
De verbis beati petri. Audiuimus vocē delatum de cel.
Hic est filius meus dilectus. Et habemus certiorē pro-
pheticum sermonem. Sermo. xxvij.
De verbis beati Jacobi. Añ oīa nolite iurare. Ser. xxviij.
De verbis bti Johānis. Si dixerim⁹ qz pctm̄ nō habem⁹
nosipos seducimus ⁊ veritas in nobis nō est. Ser. xxix.
De verbis eiusdē. Charissimi nolite omni spūi credere ⁊c.
Cum cōfutatione manicheorū. Ser. xxx.
De verbis eiusdē. Dis spūs q̄ confitet iesum xp̄m in carne
venisse: ex deo est. Ser. xxxj.
De verbis apostoli. Ut de dormientibus non cōtristemur
sicut et ceteri ⁊c. Sermo. xxxij.
De celebratione dierum fratrum defunctorū ⁊ resurrectis
ne mortuorum. Sermo. xxxiij.
De verbis apl̄i. Omnes nos manifestari oportet ante tri-
bunal xp̄i ⁊c. Sermo. xxxiiij.
De eisdem verbis eiusdem. Sermo. xxxv.

¶ Finis.

¶ Diui Aurelij Augustini Hipponēsis episco-
pi Liber Sermonū de Verbis apostoli: quorūdāq̄ aliorū feliciter incipit.

¶ De indiuidua Trinitate et inseparabili vnita
te. Arrianorū cōfutatione: ac fideliū populorum
de fide catholica confirmatione. Sermo. j.

A

Sancta ⁊ diuina elo-
quia fratres iugiter: imo quotidie
nobis salubriter recitāt vt aie no
stre pascant: in futuro autē seculo
eternis epulis saginent: dicēte p:
pheta. Satiabor dū manifestabit
Ps. xvj. gloria tua. Qualis sit aūt hec glo
ria futura: ⁊ quib⁹ diuitijs floreat
Esa. lxiij q̄toq̄ splēdore ꝓfulgeat: laudare
possum⁹: explicare nō possum⁹. Quare: Quia legim⁹.
Nec
oculus vidit: nec auris audiuit: nec i cor hois ascēdit q̄ pre
parauit de⁹ diligētib⁹ se. Si igit tāta et talia sūt bona etna
celestia q̄ dñs oīpotēs ꝓparauit sanctis suis catholicis ⁊
fidelib⁹ ꝑpīs: qđ est ipe de⁹ q̄ talia ⁊ tāta ꝓparauit? Quid
est inq̄ oīpotēs de⁹? Quid nisi iestimabilis/ineffabilis/in-
cōprehēsibilis/vltra oīa/extra oīa/ꝑter oīa? Oēz eni crea-
turā suā excedit: oēz fracturā ꝑterit: vniuersa ꝓcellit. Si ei
ḡras magnitudinē/maiores: si pchritudinē/pulchrior: si
dulcedinē/dulcior: si splēdorē/fulgidior: si iusticiā/iustior
si fortitudinē/fortior: si pietatē/clemētior. Nulla eñ rō pa
tet: vt vlfactura factori suo equet: vel op⁹ artifici ꝓparet si
Esa. xlij. cut legit in ꝓpheta. Qui fecit fortia/fortior est: et q̄ fec pul-
chra/pulchrior illis est. Sic aūt huius vnice deitatis pre-
celsa insignia ꝑdicam⁹: vt tñ nō sicut iudei/ſz sicut xp̄iani
trinitatē diuina mysteria piter fateamur. Sic eñ oīpotēs
et ineffabilis pater est: ita oīpotēs ⁊ incōprehēsibilis filius:
ita etiā spūssanct⁹ in patre et filio idiscrete cōex⁹: ineffabi-
lis atq̄ imēsus est. Pater eñ ⁊ filij⁹ ⁊ spūssanct⁹: vn⁹ oīpo-
tēs de⁹: vn⁹ in trinitate: vn⁹ in ptāte: vnitas trinitas: sempi
terna maiestas: vnū potēs per oīa: ⁊ trinitas in vnitate et
vnitas in trinitate cōsistit: sed nec trinitas diuiditur: nec
vnitas separat. Hac igit catholica fide armati atq̄ istru-
cti carissimi: nefādos arrianos hereticos q̄ se hoc tpe im-
pie factitant: ⁊ multos xp̄ianos nr̄os seducēdo corrūpunt
atq̄ decipiūt: breuiter pcūctemur quō ozāt dñm: q̄ sentiūt
Joh. xiij. ꝺ dñm: Rndēt nobis dicētes. Oram⁹ dñm vtiq̄ in trinita
te sed vt legim⁹ patrē maiorē: filiū minorē: spūsctm̄ inferio
rem: qz ipse xp̄s dicit. Pater maior me est. His rndemus:
Sic inq̄ oratis ⁊ colitis deū: Sic plane: sic legimus: sic co
limus: sic oram⁹. Ad hos dicim⁹. Si ḡ ita deū colitis ⁊ ora-
Deut. vj. tis hoc nō est deū magnū vnū colere ⁊ rogare: ſz tres deos
vbi supra facere. Et vbi est qđ in lege diuina legit. Audi israel: dñs
de⁹ tu⁹ deus vn⁹ est. Et iterū alibi ait. Dñm deū tuū adora-
bis: et illi soli seruies. Si eñ aliud est pater: aliud filij⁹ aliꝺ
spūssanct⁹: tā nō est vna trinitas/sed diuisa potestas. Quō
Mat. xij. autem discrepās ptās stare pōt? Juxta euangeliū legim⁹.
B Omnis in semetipsa diuisa/vel regnū stare non pōt. Quō
autē diuinitas a semetipsa diuisa cernit: cum lucis splēdor/
aut solis calor nullatenus separat? Ecce eñ sicut vidim⁹:
in sole tria sunt: et separari oīno nō possunt. Que autē tria
sunt videam⁹. Cursus/splēdor/et calor. Videm⁹ enim solē
i celo currētē fulgētē calētē. Diuide ḡ si potes arriane so-
le: et tū demū diuide trinitatē. Sz fortassis de sole discernē
do difficilis est ratio: qz in celo est: ⁊ a nobis lōge posit⁹ est.
Ecce aliud ꝓponim⁹ clementū qđ min⁹ est: ⁊ in terra nobis
cū est. Ignē dico q̄ in manib⁹ nr̄is habem⁹: ⁊ tñ nō diuidit.
Et ignis eñ tria hz: ⁊ diuidi nō pōt: hoc est/motū/lucē et
feruorē. Si igit nefāde heretice diuidere nō potes creatū
solē et ignē: quō potes diuidere deum oīm creatorē? Audi
autē ⁊ discе hāc magnā ⁊ vnicā trinitatē ab exordio gñis
hūani fuisse ostēsam. Audi in lege et i ꝓphetis: in psalmis
⁊ in euāgelio. Audi in apl̄o ꝓculdubio declaratā. Audi i:
Esa. xlvi sup ea. Audi ꝓphetā dicētē ex psona xp̄i. Spūs dñi sup
me: ꝓpt qđ vnxit me: euāgelizare paupib⁹ misit me. Audi i
psalmis. Verbo dñi celi firmati sūt: ⁊ spū oris eius ois vir-
tus eor⁹. Et iterū. Redde mihi letitiā salutaris tui: ⁊ spū ꝓnci
pali ꝓfirma me. Audi ꝺ idē i euāgelio ꝓfirmatū. Dñs xp̄s
apl̄is ōt. Data ē mihi ois ptās i celo et i terra. Euntes ba-
ptizate oēs gentes in nomīe p̄ris ⁊ filij ⁊ spūssancti. Audi
apl̄m. O altitudo diuitiarū sapiētie ⁊ sciētie dei: q̄ inscru
tabilia sunt iudicia ei⁹: ⁊ inuestigabiles vie ei⁹. Quis eñ
cognouit sensum dñi: aut q̄s ꝓsiliari⁹ ei⁹ fuit: Aut q̄s ꝓ-
dedit illi ⁊ reddet ei: Qm̄ ex ipo/⁊ ꝑ ipm/et in ipo sūt oīa
ipi ḡlia in scla scl̄or. Amē. Si igitur tā veteribꝰ q̄ nouis
scripturis satis apteq̄ ꝓbatū est diuinā vnitatē: trinitatē
inseparabilē: spretis penit⁹ hereticis sm apl̄m dicēte. Re-
Titū. iij. reticum post vnā correptionē deuita: tā fideles nr̄os popu
los de ipsa fide catholica confirmem⁹. Nulle quippe sunt
maiores diuitie: nulli thesauri: nulli honores: nulla mūdi
hui⁹ maior substātia: q̄ ē fides catholica: q̄ petōres hoies
saluat/cecos illuminat/infirmos curat/catheczminos ba
ptizat/fideles iustificat/penitētes repat/iustos augmen:
tat/martyres coronat: ꝛgies/viduas/⁊ ꝓpugales casto pu
doze conseruat: clericos ordinat/sacerdotes consecrat/re-
gnis celestib⁹ ꝓparat: i eterna hereditate cū angelis sctis
cōicat. Sicut ipe dñs ꝓmittēdo ꝓfirmat. In resurrectiōe
Wat. xxij neq̄ nubēt: neq̄ vxores ducūt: ſz erunt equales angelis dei
per christū dñm nr̄m: qui cū patre et ꝑ spūsancto viuit et
regnat deus per oīa secula seculorū. Amen.

¶ De corpore ⁊ sanguine dñi iesu xp̄i. Et de hu
militate tenēda: arrogātiaq̄ vitāda. Sermo. ij.

A

Audiuim⁹ veracē magistrū: diuinū redēptorem
hūanū saluatorē cōmēdātē nobis ꝑciū nr̄m: san
guinē suū. Locut⁹ est eñ nob de corpe ⁊ sanguie
Joh. vj. suo: q̄ corp⁹ dixit escā: sanguinē potū: sacrāmē-
tū fidelū. Agnoscūt fideles. Audiētes aūt qđ aliud q̄ qui
audiūt: Cū ḡ cōmēdās talē escā/⁊ talē potū diceret. Nisi
māducaueritis carnē meā/⁊ biberitis sanguinē meum: nō
habebitis vitā in vobis: ⁊ ꝺ diceret de vita: quis alius q̄
ipsa vita? Erit aūt illi hoi mors non vita: qui mendacē pu
tauerit vitā. Scādalizati sunt discipuli ei⁹: nō qđē oēs: ſz
plurimi: dicētes apō semetipsos. Dur⁹ est hic sermo: q̄s cū
pōt audire? Cū aūt ꝺ dñs apud semetipm cognouisset: et
murmur ac cogitatiōes audisset: cogitantib⁹ nec sonanti-
bus voce rndit: vt se auditores cē cognoscerēt: et talia co-
gitare desinerēt. Quid ḡ rndit? Hoc vos scādalizat. Si ḡ
videritis filiū hois ascēdētē vbi erat pri⁹. Quid sibi vult: ꝺ
vos scādalizat? Putastis qz de ꝺ corpe qđ videtis partes
facturus sum: ⁊ mēbra mea cōscissurus: ⁊ vobis daturus?
Quid si ergo videritis filiū hois ascēdentē vbi erat pri⁹?
Certe q̄ integer ascēdi potuit: cōsumi non potuit. Ergo ⁊
de corpe ac de sanguie suo dedit nobis salubrē refectionē:
⁊ tā magnā breuiter soluit de sua integritate questionem.
Māducēt ḡ q̄ māducāt: ⁊ bibāt q̄ bibūt: esuriāt et sitiant
vitā māducēt: vitā bibāt. Illud māducare refici est: ſz sic
reficeris: vt nō deficiat vñ reficeris. Illud bibere qđ est ni
si viuere? Māduca vitā: bibe vitā: habebis vitā: ⁊ integra
est vita. Tūc aūt ꝺ erit. i. vita vnicuiq̄ erit corp⁹ ⁊ sanguis
xp̄i: si qđ in sacramēto visibiliter sumit: in ipsa ꝟitate spi-
ritaliter māducet: spiritaliter bibat. Audiuim⁹ eñ ipsum
dñm dicentē. Spūs est q̄ viuificat: caro autē nō ꝓdest q̄q̄
Verba q̄ locut⁹ sū vob: spūs ⁊ vita sunt. Sz sunt (inqt) qđā
q̄ nō credūt. Ipsi dicebant. Durus est hic sermo: quis pōt
eum audire? Dur⁹ est: sed duris. i. incredibilis: sed ꝛcredu-
lis. Sz vt doceret nos ēt ipz credere doni eē nō meritī. Si
cut (inqt) dixi vobis: nemo venit ad me nisi cui datū fuerit
a patre meo. Ubi aūt hoc dñs dixerit: si supiora euangelij
recolam⁹: inuentem⁹ eū dixisse. Nemo venit ad me nisi pa-
ter q̄ misit me traxerit eum. Nō dixit duxerit: sed trahe-
rit. Jsta violētia cordi fit: nō carni. Quid ḡ miraris? Cre-
de ⁊ venis: ama ⁊ traheris. Ne arbitreris istā aſperā mole-
stamq̄ violētiā: dulcis est/suauis est/ipsa suauitas te tra-
hit. Nōne ouis trahit: cū esurīēti herba mōstrat. Et puto
q̄ nō corpe ipellit: ſz desiderio colligat. Sic et tu veni ad
xp̄m: noli lōga itinera meditari. Ubi credis: ibi venis. Ad
illū eñ q̄ vbiq̄ est amādo venit: nō nauigādo. Sz q̄s etiā

in tali itmere abūdāt fluct⁹ & tēpestates diuersarū tētatiō: in crucifixū crede: vt fides tua lignū possit ascendere.
Gal.vj. Nō mergeris: si ligno portaberis. Sic ūc i huī⁹ scli fluctib⁹ nautgabat: ille q dicebat. Mihi autē absit gl'iari: nisi in cruce dñi nr̄i ihesu xp̄i. Mirū est aūt q pdicato xp̄o crucifixo: audiūt duo: vn⁹ ptēnit: alter ascēdit. Qui ptēnit: iuter ille: q ascēdit nō arroget sibi. Audiuit enī a veraci magistro. Rēuenite ad me: nisi datū fuerit ei a patre. Gaudeat qz datū est: gras agat dāti corde hūili: nō arroganti: ne qđ hūilis meruit: superb⁹ amittat. Nā & tū in ipsa via ambulāti: si tibi eā tribuerint & virtib⁹ suis: pereūt & illa. Jō humiliter docēs nos scīa scīptura: p apl'm dicit.
Phil.ij. Cū timore & tremore vr̄az ipōz salutē: opamini. Et ne sibi aliqđ idevarēt qz dixit: opamini: ptinuo subiunxit. Deꝰ enī ē q operat in vob: & velle & operari p bona volūtate. Deꝰ ē q opat in vobis: nō cū timore & tremore valē facite: imbecīle suscipite: depressa iplenī: alta siccanī. Gratia pluuia est. Quid ḡ mirarisi in deꝰ superbis resistit: hūilib⁹ aūt dat gratiā: Jō cū timore & tremore i. cū hūilitate. Noli altū sapere sed time.
Jaco.iiij. Rom.xj. Ti-
C mevt ipleariso: nolit altū sapere ne ficceris. Sz iā (inqđ) sm bulovtā istā: op⁹ erat vt discerē: opus erat vt p doctrinā legis scirē qđ agerē. Habeo liberū volūtatz arbitriū. Quis me ab istavia sepabit: Si legas diligēter: inuenies quēdā de sua qđā abūdātia quam tū accepat extollere se cepisse: dñz aūt misericordē vt doceret hūilitatē qđ erat abstulisse: illū & subdito inopē remāsisse: & miam dei recordatiōe pfessū dixisse. Ego dixi in abūdātia mea: nō movebor i eternū. Ego dixi i abūdātia mea. Sz ego dixi: hō dixi. Oīnis hō mēdax. Ego dixi. Ego ḡ dixi in abūdātia mea. Tāta erat abūdātia vt ḃ dicere auderē. Nō movebor in eternū
Ps̄. xxix. Quid deinde? Dñe in volūtate tua pstitisti decori meo virtutē. Auertisti aūt facīē tuā: et fact⁹ sū pturbat⁹. Oīdisti (inqt) mihi: qz illō qđ abūdabā de tuo erat. Oīdisti mihi vt̄ peterē: cui tribuerē qđ acceperā: cui gras agere deberē ad quē currerē sitiēs vt̄ iplerer: & q iplet⁹ essem ad quē custodirē. Fortitudinē eī meā ad te custodiā. Nō te largiēte ipleā: ne fuatore nō perdā. Fortitudinē eī meā ad te custodiā. Hoc vt ostenderes mihi: auertisti faciē tuā: et fact⁹ sū pturbat⁹. Cōturbat⁹: qz siccat⁹. siccat⁹: qz exaltat⁹. Dic ḡ
Ps̄. cxlij siccē & aridus: vt rursus iplearis. Aīa mea velut terra sine
Ps̄. xxix aqua tibi. Dic aīa mea velut terra sine aq̄ tibi. Tu ei dixeras: nō dñs dixerat. Non movebor in eternū. Tu dixera s presumēs de te: sz nō de tuo et q̄si putabas de tuo. Qz ergo
Ps̄. lij. dñs dicit. Seruite dño in timore: & exultate ei cū tremore.
Phil.ij. Sic apl's. Cū timore et tremore: vestrā ipsoz salutē operamini. Deꝰ est eī q opat i vobis. Ergo exultate cum tremore: ne qñ irascat dñs. Video qz clamando pūnitis. Quid enim dicturus sum scit: clamando pūnitis. Et ḃ vñ habetis: nisi qz docuit ad quē credēdo venistis? Hoc ḡ ōr audite qđ nostis: nō doceo: sz cōmemoro pīcando: imo nec doceo qz nostis: nec cōmemoro qz meministis: sed simul dicamus qđ nobiscū tenet. Hoc dñs dicit. Apprehēdite disciplinā & exultate: sz cū tremore vt semp hūlles teneatis qđ
Ps̄. lij. accepistis: ne qñ irascat dñs: vtiq̄ supbis sibi qđ hāt tribuētibus: nō illi a q̄ hāt gras agētib⁹. Ne qñ irascat dñs: & pereatis de via iusta. Rūqđ dixit: ne qñ irascat dñs et nō veniatis ad vitā iustā. Rursqđ ne qñ irascat dñs: & nō vos producat ad vitā iustā: aut nō vos admittat ad vitā iustā? Jā in illa ambulatis: nolite supbire: me etiā de illa peatis. Et pereatis (inqt) de via iusta: cū exarserit in breui ira ei⁹ super vos. Nō in lōgū. Ubi supbis: ibi qđ acceperas pdis. Hīs
Ephe.ij. territ⁹ hō q̄si diceret. Quid ḡ faciā? Seqr̄. Beati oēs q̄ cō
D fidunt i eū: nō i se sz i eū. Gra salui facti sumus nō ex nobis sz dei donum est. Forte dicat: qđ sibi vult qđ ḃ sepe dicit. Iterū ḃ: & i tertio ḃ: et ppe nūqđ loquit⁹ nīl qñ dicit. Etiā nō sine cā dicā. Sūt eī hoīes ingrati ad gr̄a: multū tribuentes inopi: saucieqz nature. Verū est: magna a arbitrij libertate
Luce.x. beri vires hō cū pderet accepit: sz peccādo amisit. In morte lapsus est: infirm⁹ fact⁹ est: a latronib⁹ semiuiuus in via relict⁹ est. In iumētum suū leuauit eū trāsiēs samaritan⁹ qđ iterpretat custos: ad stabulū adhuc perducit. Quid extollis? Adhuc curat. Sz sufficit (inqt) mihi q in baptismo accepi remissionē oīm pcōz. Runqđ qz delecta est iniquitas: finita est infirmitas: Accepi (inqt) remissionē oīm peccatorū. Prorsus verū est: deleta sunt cuncta peccata in sacramēto baptismatis: cūcta pīsus dicta/facta/cogitata cōcta deleta sunt. Sed ḃ est qđ infusum est in via: oleum et vinū. Retinet⁹ semiuiu⁹ in via ille a latronib⁹ saucian⁹ quō sit consolatus: accipiēs oleū & vinū vulneribus suis. Jam vtiq̄ errori ei⁹ indultū fuit: & tū sanat lāguor i stabulo sta
bulū si ag̃scitis: eccl'ia ē. Stabulū nō qz vīuēdo transīm⁹ domus erit vñ nunqm̄ migrabim⁹ cū ad regnū celoꝝ sanctoꝝ puenerim⁹. Interī i stabulo libēter curemur: nō adhuc guidi de sanitate gloriemur: ne nihil aliud supbiēdo facta m⁹ntisivt nunqz curādo sanemur. Būdic aīa mea dñe: dic aīe tue: dic. Adhuc in hac vita es: adhuc carnē fragilē portas: adhuc corp⁹ qđ corrūpit aggrauat animā: adhuc post
integritatē resurrectionis acceptisti remediū oronis adhuc vtiq̄ dicis: donec sanenk languores tui. Dimitte nobis debita nr̄a. Dic ḡ aīe tue: būtilis vallis: nō erectus collis dic aīe tue. Būdic aīa mea dñz: & noli obliuisci oēs retributiones ei⁹. Quas retributiones? dic/enūcra/gras age. Quas retributiōes? q̄ ppiti⁹ fit oīb⁹ iniq̄tatib⁹ tuis. Hoc factū ē in baptismo. Quid fit mō? q̄ sanat oēs lāguores tuos. Hoc fit mō. Agnosco. Sz q̄diu ḃ sum: corp⁹ qđ corrūpit aggrauat aīam. Dic ḡ & qđ sequit. Qui redemit de corruptione vitā tuā. Post redēptionē de corruptiōe quid restat? Nā incorruptibile ḃ induerit incorruptionē: & mortale ḃ induerit imortalitatē: tūc fit ꝑmo q̄ script⁹ est. Absorpta ē mors in victoria. Ubi est mors cōtentio tua? Ubi recte. Ubi est mors acule⁹ tu⁹? Queris locū ei? et nō iuenies: qđ est acule⁹ mort⁹? Quid est: vbi est mors acule⁹ tu⁹? Ubi est pctm̄? Queris: et nusq̄ est. Acule⁹ ei mort⁹ est pctm̄. Apli nō mēba sūt. Tūc dicek. vbi ē mors acule⁹ tu⁹? nusq̄ erit pctm̄ nec qđ te capiat: nec q̄ te ipugnet: nec qđ p̄scietiā tuā titillet. Tūc nō dicek. Debita nr̄a dimitte nobis: sed qđ dicek
Dñe deus noster pacē da nobis: oīa enī reddidisti nobis. Veniqz post redēptionē ab oī corruptiōe: qđ restat nisi coronā iusticie? Ipa certe restat: sz & ī ipa vt sub ipa nō sit caput turbidū vt recipiat coronā. Audi: attēde psalmū q̄ nolit coronā turbidū caput. Cū dixisset: q̄ redimet de corruptione vitā tuā: q coronat te inqt. Jā hīc dictur⁹ erat corona temerita mea fatenk: virtus mea fecit ḃ: debitū reddit nō donak. Audi potī⁹ psalmū. Mā et ḃ tu dicis. Qio bō mēdax. Audi deꝰ qđ dicat. Qui coronat te i miſatiōe & miſericordia. De mia te coronat: de miſatiōe te coronat. Mā ei dign⁹ fuisti quē vocaret: & vocatū iustificaret; & iustificatū glorificaret. Reliqe p electionē gr̄e salue facte sunt. Si qūt gr̄a: nō ex opib⁹: alioqn gr̄a iā nō est gr̄a. Mā ei q opat merces nō iputabit⁹ sz gr̄am: sz ꝑmo debitū. Apls loq̄t. Mā ꝑmo gr̄am: sz ꝑmo debitū. Te aūt coronat in miſatiōe & mia
Et si tua merita pcesserūt dicit; tibi deus. Discutite bona merita tua: & videbis q̄ dona sūt mea. Hec est iusticia dei
Quō ōr. Dñi est salus: nō q̄ salu⁹ est dñs: sed quā dat eis q̄ saluos facit: sic et dei gr̄a p iesū xp̄z dñz nr̄z iusticia dei
non q̄ iust⁹ ē dñs: sz q̄ iustificat eos q̄s ex iptis iustos facit
quidā ho qñ aliqñ in dei et xp̄ianos se dici volūt: & adhuc ignorantes dei iusticiā: suā volūt pstituere: cui tpi⁹ nr̄o tpi⁹ apte gr̄e: tpi⁹ nūc revelate: pti⁹ occultate gr̄e nūcia
area manifeste gr̄e q̄ aliqñ latebat & vellere: paucos intelexisse video: plures nō itellexisse nequaq̄ taceo fraudabo.
Quidā de antiquis iustis gedeō petiuit a dño signū et dixit. Peto dñe vt vellus qđ in area pono compluat: et area sicca sit. Factū est: cōplutū ē vell⁹: area tota sicca erat. Expressit mane vell⁹ i peluī: qm̄ hūtlib⁹ dat gr̄a: & i petra (nostis) qđ fecerit discipul⁹ suis. Jtē petiuit alterū signū.
Volo (inqt) dñe: vt vell⁹ siccū sit area ꝑpluta. Et ḃ factum est. Repete tps vetert testamēti: gr̄a occultata est in nube
tanqz imber invellere. Attēde mō tps nouī testamenti: discute gentē iudeorū: q̄si vellus siccū inuenies: nobis do tantus tanqz illa area plen⁹ est gr̄a: nō occulta: sed manifesta.
Dū multū plāgere cogimur frēs nr̄os: q nō ꝑ occultā: sed aptā gr̄am manifestāqz cōtendūt. Ignoscit iudeis. Quid xp̄iani. Quare iimici gr̄e xp̄i: Quare de vob presumētes? Quare ingrati: Quare em̄ xp̄s venit: Rūqđ natura ḃ non erat: Natura nō erat: quā multū laudādo decipitis? Nā qđ lex ḃ nō erat: Sz alt apls. Si p legē iusticia: ergo xp̄s gratis mortuus est. Qđ ait apls de lege: ḃ nos illis dicim⁹ de

natura si p naturā iustitia: ḡ xp̄s gratis mortuus ē. Qđ ḡ dictū est de iudeis: ḃ oīno in illis videm⁹. Zelū dei hāt: sz nō sm scientiā. Quid est nō sm scientiā? Ignorātes em̄ dei iusticiā et suā volētes pstituere: iustitie dei nō sūt subiecti
Rom.x. frēs mei: cōpatimini mecū. Ubi tales inuenerītis: occultare nolite: nō sit in vobis puersa mia: prorsus vbi tales inuenerītis occultare nolite. Redarguite Jdcētes: & resistēte
tes ad nos pducite. Jā em̄ de hac causa duo cōcilia missa sūt ad sedē apostolicā: ide & rescpta venerunt. Cā finita est: vtinā aliqñ finisk error. Ergo vt aduertāt monem⁹: vt instruank docem⁹: vt mutenk ozem⁹. Cōuersi ad dñm.
Gal.v. De verbis Apostoli. Spū ambulate: et desideria carnis ne pfeceritis. Sermo.iij. In quo apls vt sapiens architectus quedam noua cōstruens et vetera deijciens: nouū hoiem indui & veterem cum suis actibus exui iubet.
S Si cōsiderem⁹ frēs: añ gr̄am dñi qđ fuerim⁹: et p gr̄am dñi qđ ec cepierim⁹: pfecto iuenie m⁹: sicut hoies i melī⁹ mutank: ita & terrarū loca q̄ pri⁹ ꝑ dei gr̄am fuerūt: dei gr̄e dicāt. Nos em̄ (sicut
Ephe.vj. & apls) replū dei viui sum⁹ ppk qđ ōt deꝰ. Inhabitabo i illis & deambulabo. Que aūt ḃ similachra fuerunt: figi no
uerūt. Ambulare nō nouerūt. Deambulat aūt in nobis pūtia maiestatis: si latitudinē inuenerit charitatis. Adhuc nos
Ephe.vj. exhortās apls: ait. Dilatamini: ne sit iugū ducētes cū i infidelib⁹. Si dilatemur: deabulat i nob deꝰ: sed vt dilatemur opet ipse deꝰ. Si em̄ latitudinē charitat⁹ facit: q̄ nō nouit
Rom.v. ignorātias: videte qz deꝰ sibi i nob latitudinē facit: ipo dicente apl'o. Charitas dei diffusa ē i cordib⁹ nr̄is: ꝑ spm̄ sanctū q̄ datꝰ ē nobis. Propter hāc latitudinē inqz in nobis deam
Gal.v. bulat deꝰ. Modo apl'i epl'a cū recitaret audiuimus. Spū ambulate: & desideria carnis ne pfeceritis. Caro ei ꝓcupiscit aduersus spm̄ & spūs aduersus carnē. Hec inuicem aduersank: vt nō ea q̄cūqz vultis faciatis. Baptizat⁹ dicebat: sed
D tēplū dei edificabat adhuc: nōdū dedicabat. Videte frēs mei qđ admodū cū loca ipa terrena i melī⁹ puertank alia
diruunk atqz frāgunk: alia in meliores vsus ꝓmutank: sic & nos sum⁹. Opera carnis fuerūt in nobis. Audistis cū commemorank. Manifesta sūt (inqt) opa carnis: q̄ sūt fornicationes/immūdicie/idolox fuit⁹/veneficia/nō būfficia. i. non a nobis dicta sz a venenis/ptētōes/inimicitie/bereses/i
uidie/ebrietates/& hīs silia: deijciēda sūt nō mutāda: q̄ ꝑdico vobis & ꝑdixi: qm̄ q talia agūt: regnū dei nō possidebūt. Jsta i nobis tāqz idola frāgēda sūt: ī vsus aūt melio
res & reda ipsa corpis nr̄i mēbra: vt q̄ fuiebāt i mūdicie cu
B piditat⁹: fuīat gr̄e charitat⁹. Sz videte qđ dixerit: & diligēter aduertite. Operarij dei sum⁹: adhuc edificat tēplū dei
i capite suo iā dedicatū ē: qm̄ dñs resurrexit a mortuis: de
uicta morte: mortalitate cōsūpta: a scēdit in celū: qz scrip⁹ de illo erat psalm⁹ dedicationis dom⁹. Jdeo post passionē
Ps̄. xxix dicit. Conuertisti luctū meū i gaudiū mihi: concidisti saccū meū: & accinxisti me iocūditate: vt psallat tibi gl'ia mea
& nō ppūgar. Facta est ḡ illa post passionē dedicatio in resurrectiōe. Ergo & nr̄a mō sit edificatio p fidē: vt fiat & ipsa ꝺdicatio p vltimā resurrectionē. Deniqz post istum psalmū dedicationis dom⁹: vbi oñdit⁹ resuscitatio capit⁹ nr̄i:
Ps̄. cxv. alt⁹ psalm⁹ post istū: nō añ istū. Sic hz titul⁹. Oñ domus edificabat post captiuitatē. Recolite captiuitatē: vbi añ fuerim⁹ q̄n totū mūdū velut massā infidelitū diabol⁹ possidebat. Propt hāc captiuitatē redēptor aduenit: pciū nr̄z
Rom.vij. sanguine suo fudit. Fuso suo sāguine: captiuitat⁹ nr̄e istrumēta veleuit. Lex (inqt apls) spiritalis est: ego aūt carnalis sum venūdatus sub pctō. Antea sub pctō venūdat: sed
Ps̄. cxv. postea gr̄a liberati. Post istā captiuitatē dom⁹ mō edificat: vt edificet euāgeliza. Sic ei ꝺcipit psalm⁹ iste. Cantate dño cāticū nouū. Et ne putes domū istā i vno angulo
edificari: sic edificāt scismatici vel hereticī: attēde qđ seqr̄. Cātate dño ois terra. Cātate dño cāticū nouū: ꝺ cāticū vetus: testamētū nouū: q: ꝓpti⁹ testamētū vet⁹. Nouus hō vt
Gal.v. deponak vet⁹ hō. Exulte vos (inqt) veterē hoiez cū actib⁹
Ephe.iij. suis: & reinduite nouū q̄ ꝑm deū creat⁹ est: in iustitia & sanctitate veritat⁹. Ergo cātate dño cāticū nouū: cātate dño ois terra. Cantate & edificate: cātate & bñ canite. Annunciate

die ex die salutare ei⁹: & nūciate die ex die xp̄m ei⁹. Quid ē em̄ salutare ei⁹? nisi xp̄m ei⁹? Proto isto salutari ozabam⁹ in psalmo. Oñde nobis dñe miam tuā: & salutare tuū da nob. Desiderabat hoc antiq̄ iusti salutare: de qb⁹ dñs dicebat discipulis. Multi voluert videre q̄ vos videt⁹: & nō potuerūt. Et salutare tuū da nobis. Dixert ḃ antiq̄ iusti. Salutare tuū da nobis: xp̄m tuū cū in hac carne viuim⁹ videam⁹: videam⁹ i carne q̄ nos liberet a carne: veniat caro mū
Ps̄m. dās carnē: patiat caro: & redimat aīam & carnē. Et saluta
Ps̄m. re tuū da nobis. Jn ḃ desiderio erat ille sāct⁹ senex symeō
lxxxiiij. Jn ḃ inqz desiderio erat senex ille setūs & deo bñ merit⁹ symeon sine dubio & ipe dicebat. Oñde nob dñe miam tuā & salutare tuū da nobis. Jn ḃ desiderio: in talib⁹ pcib⁹ rūsū accepit: qz nō gustaret mortē nisi videret xp̄z deū. Mat⁹ ē exp̄s venie bat ille: ille ibat: sz donec veniret ille ire nolebat
Luce.ij. Jā senect⁹ matura excludebat: sz sincera pietas detinebat
At vbi venit: at vbi nat⁹ est: at vbi eū portari matris manibus vidit: & diuīnā infantiā pia senect⁹ agnouit: accepit cū
i manꝰ suas & dixit. Nūc dimittis dñe fuū tuū i pace: qz vi
derūt oculi mei salutare tuū. Ecce vñ dicebat Oñde nob dñe miam tuā: & salutare tuū da nob. Jmpletū ē desideriū senis: mūdi ipsi⁹ senectute vergēte. Ipe ad senē boiez veīt q̄ mūdū veterē iuenit. Ergo si mūdū veterē iuenit: audiat
Ps̄. xcv. mūd⁹. Cātate dño cāticū nouū: cantate dño ois terra. Destruat vetustas nouitas surgat. Cātate dño cāticū nouū: cātate dño. Videte certamē edificātiū. Cātate dño: būdicite nomē ei⁹: bñ nūciate: qđ est grece euāgelizate. Quid?
Die ex die. Quā die ex die? Lumē ex lumine: filiū de patre
salutare ei⁹. Annūciate i gētib⁹ gloriā ei⁹: & oīb⁹ pp̄lis mirabilia ei⁹. Ecce quō dom⁹ edificat post captiuitatē. Terribilis est sup oēs deos. Sup q̄s deos? Oīs oēs dij gentiū
Ps̄. xvlij. demonia: dñs aūt celos fecit. Sctōs fecit: apl'os fecit. Oīa celi enarrāt gloriā dei. Nō sūt loq̄le neqz sm̄ones quorum
nō audiank voces eoz̄. Jn omnē terrā exiuit sonus eoz̄: qz ois terra cātat cāticū nouū. Audiam⁹ ḡ & apl'm: arcte
I. Cor. iij. ctū magistri. Ut sapiēs (inqt) architect⁹ fūdamentū posui
Gal.v. Audiam⁹ ḡ istū architectū qđ noua pstruēre: qđ & vetera
D deijcientē. Spū (inqt) ambulate. Noua est ista cōstructio. Et cōcupiscētias carnis ne pfeceritis. Veterū est ista destructio. Caro ei (inqt) ꝓcupiscit aduersus spm̄: & spūs aduersus carnē. Hec em̄ inuicē aduersank: vt ea q̄ vultis facere: vt nulle sint in vob⁹ prīsus rerū illicitarū cōcupiscētie non possitis. Quid ḡ restat? Spū ambulate. Et qz non potestis efficere vt cōcupiscētias carnis cōsumat⁹: cōcupiscētias carnis ne pficiat⁹
Cōsumere qđē illas at⁹ finire & penit⁹ exting̃uere oīno vel le debet⁹: sz q̄diu sūt in vobis: & est alia lex i mēbris vr̄is repugnās legi mēt⁹ vr̄e: cōcupiscētias carnis ne pfeceritis
Quid ei vult⁹? Ut oīno nō sint ꝓcupiscētie carnis: nō vos pmittāt⁹ implere qđ vultis. Nolite eas pmittere i plere qđ vo
lūt. Quid vult⁹? Ut oīno nō sint: sz sūt. Caro ꝓcupiscit aduersus spm̄. Cōcupiscat spūs aduersus carnē: vt non ea q̄ vultis faciatis. i. vt nō sint i vobis ipe ꝓcupiscētie carnis
neci & faciat qđ volūt: vt opus earū ꝑficiatis. Si nō tibi i totū cedit: noli & tu cedere. Pti⁹ equēt pugna: vt aliqñ sit
victoria. Et em̄ pculdubio frēs mei erit: credamus: speremus: amem⁹: erit aliqñ victoria i dedicatiōe dom⁹ que mō
I. Cor. xv. edificat post captiuitatē. Nouissima em̄ inimica destruet mors cū corruptibile ḃ induerit incorruptionē: & mortale ḃ induerit imortalitatē. Premeditamini ꝟba triūphātiū.
Ubi ē mors ptētio tua? Triūphātiū ista vox ē: nō pugnātiū. Pugnātiū aut ē vox est. Miserere mei dñe qm̄ infirm⁹
Ps̄. vj. sū: sana me dñe qm̄ turbata sūt ossa mea: & aīa mea turbata ē valde: & tu dñe vsq̄quo? Vide laborātē i certamine: & tu dñe vsq̄quo? Quid est vsq̄quo? Quousq̄ probes: quia
E ego subuenio. Si em̄ cito subuenirē: luctamen nō sentirem: tāqz ō tuis virib⁹ supbires: & p ista supbiā nūqz ad victoriā
Esa. lvilj puenires. Dictū ē qđē. Adhuc te loquēte: dicam: ecce assū Sed deus & cum differt adest: & quod differt adest: & diffe

Universidad de Sevilla Biblioteca

redo adest:ne ꝓsperā cū iplet volūtatē:pfectā nō ipleat
sanitatē. Mō ei fratres mei apl's paulo nō aderat:q cū cer-
ij. Cor.xij. taret ne extolleret timebat. In magnitudine(inqt)reuela-
tionū mearū ne extollar. Videte in cōflictatiōe certāte:nō
dū in securitate triūphātē. In magnitudine reuelationū
mearū ne extollar. Quis dicit:ne extollar? O terror:o tre-
mor. Quis dicit:ne extollar? Cū tāta ei ꝓba sūt reconden
tia elationē:cōcupiscētia tumorē:z dicit:ne extollar? Pa-
rū ē qz dicit:ne extollar: videte medicamētū: qđ sibi dicit
appositū. Ne extollar(inqt)datꝰ est mihi stimulus carnis
mee:ag̃elꝰ sathane. O venenū qđ nō curat nisi veneno. Da-
tus est mihi stimulꝰ carnis mee angelꝰ sathane:q me cola-
phizet. Caput cedebat:ne caput extolleret. O ātidotū:qđ
Gene.iij sp̄ de serpēte cōficit:z ꝓpterea tyriacū nūcupat. Serpēs
ci. ille supbiā psuasit. Gustate et eritis sic dij:supbie psua
sio est. Vñ cecidit:ide deiecit. Merito ḡ venenū serpentis
ij. Cor.xij sanat. Qđ ait apl's. Propter qđ ter dñm rogaui:vt auser-
ret eū a me. Ubi ē. Adhuc te loquēte dicā:ecce assū: Pro
pter qđ nō semel:ſz iterū z tertio dñm rogaui. Nōne tūc et
Ps̄. vj. ipe dicebat. Et tu dñe vsqđ? Sz nūqđ qz differebat:ide nō
Esa. lviij aderat:z falsum erat. Adhuc te loquente dicā:ecce assum:
Quid enī? Medicꝰ qñ dat qđ desideras adest:qñ secat nō
adest? Nōne sub medici ferrameto clamas vt parcat? Et
qz magʒ adest:magʒ secat. Veniēs vt scias qz aderat:videte
j. Cor.xij. qđ ter rogāti rndit. Dixit(inqt)mihi. Sufficit tibi gra mea
Mā vt ꝑ i infirmitate pficit. Ego(inqt)noui medicus opti
mꝰ:ego(inqt)noui i quē tumorē pgat qđ volo sanare:quie
scē:adhibeā qđ nescio. Sufficit tibi gra mea:nō tibi sufficit
volūtas tua. Hec erāt vtiq; ꝓba certātē:et i certamie peri
clitātē:z diuinū auxiliū postulātis. Triūphātē autē ꝓba q
erūt? Verba certātē dñi domꝰ edificat:ꝓba triūphātis cū
j. Cor.xv. domꝰ i vltio dedicat. Ubi ē mors pētio tua? Ubi ē mors
F acule tu? Acule aūt mortē ē pctm. Sic ista dicebat apl's
qñ ipe iā ibi erat. Veniēs post hec ꝓba q cōstat ee de futura
pceptiōe:nō de pūi cōflictatiōe:qñ qđē dicē:tūc fiet:nō mō
fiet:ſz tūc fiet. Quid tūc fiet? Sermo q scriptꝰ ē. Absorpta
ē mors i victoriā. Ubi ē mors pētio tua? Ubi ē mors acu
le tu? Tūc fiet vt nusq̄ sit acule? mortē:nusq̄ possit īueni
ri nisi pctm. Quid festinas? Tūc fiet:tūc fiet. Mereak in te
hūilitas vt tūc i te fiat:ne supbia nō pmittat:vt vel tūc i te
fiat. Tūc fiet. Mō iteri dñ pugs/dñ laboras/dñ piclitar:
Mat. vj. dic dic. Dimitte nob ꝺbita nr̄a. Dic oīno dñ pugs:vez dic
j. Joh.j. ex aio dic. Si dixerimus qz pctm nō habem? nosipos sedu
cim?. Tu tibi diabolꝰ eris:nosipos seducim?:z itas i no-
bis nō ē. Non ei verū dicim?:dicēdo nos nō hr̄e pctm:cū ꝫ
nō sim? sine pctō. Dicam? ḡ vitatē:vt aliqñ īueniam? securi
tatē. Sit vitas ipugna:vt acq̄rat securitas i victoria. Tūc
fiet. Ubi ē mors acule? tu?: Tūc fiet vt nusq̄ sit acule? mortē:nusq̄ possit īueni
ri nisi pctm. Quid festinas? Tūc fiet:tūc fiet. Mereak in te
hūilitas vt tūc i te fiat:ne supbia nō pmittat:vt vel tūc i te
fiat. Tūc fiet. Mō iteri dñ pugs/dñ laboras/dñ piclitar:
dic dic. Dimitte nob ꝺbita nr̄a. Dic oīno dñ pugs:vez dic
ex aio dic. Si dixerimus qz pctm nō habem? nosipos sedu
cim?. Tu tibi diabolꝰ eris:nosipos seducim?:z itas i no-
bis nō ē. Non ei verū dicim?:dicēdo nos nō hr̄e pctm:cū ꝫ
nō sim? sine pctō. Dicam? ḡ vitatē:vt aliqñ īueniam? securi
tatē. Sit vitas ipugna:vt acq̄rat securitas i victoria. Tūc
fiet. Ubi ē mors acule? tu?: Tūc fiet vt nusq̄ sit acule? mortē:nusq̄ possit īueni
ri nisi pctm. Quid festinas? Tūc fiet:tūc fiet. Mereak in te
hūilitas vt tūc i te fiat:ne supbia nō pmittat:vt vel tūc i te
fiat. Tūc fiet. Mō iteri dñ pugs/dñ laboras/dñ piclitar:
dic dic. Dimitte nob ꝺbita nr̄a. Dic oīno dñ pugs:vez dic
ex aio dic. Si dixerimus qz pctm nō habem? nosipos sedu
cim?. Tu tibi diabolꝰ eris:nosipos seducim?:z itas i no-
bis nō ē. Non ei verū dicim?:dicēdo nos nō hr̄e pctm:cū ꝫ
nō sim? sine pctō. Dicam? ḡ vitatē:vt aliqñ īueniam? securi
tatē. Sit vitas ipugna:vt acq̄rat securitas i victoria. Tūc
fiet. Ubi ē mors acule? tu?: Tūc fiet vt nusq̄ sit acule? mortē:nusq̄ possit īueni
ri nisi pctm. Quid festinas? Tūc fiet:tūc fiet. Mereak in te
hūilitas vt tūc i te fiat:ne supbia nō pmittat:vt vel tūc i te
fiat. Tūc fiet. Mō iteri dñ pugs/dñ laboras/dñ piclitar:
Wat. vj. dic dic. Dimitte nob ꝺbita nr̄a. Dic oīno dñ pugs:vez dic
j. Joh.j. ex aio dic. Si dixerimus qz pctm nō habem? nosipos sedu
cim?. Tu tibi diabolꝰ eris:nosipos seducim?:z itas i no-
bis nō ē. Non ei verū dicim?:dicēdo nos nō hr̄e pctm:cū ꝫ
nō sim? sine pctō. Dicam? ḡ vitatē:vt aliqñ īueniam? securi
tatē. Sit vitas ipugna:vt acq̄rat securitas i victoria. Tūc
fiet. Ubi ē mors acule? tu?: Tūc fiet vt nusq̄ sit acule? mortē:nusq̄ possit īueni
ij. Cor.iij. dit. Ecce qđ est:hr̄a occidit. Si vis ḡ euadere legē minātē:
ad spm fuge adiuuātē. Mō ei lex iperat:fides sperat. Cla-
ma ad deū tuū:adiuuet te:nō remaneas sub hr̄a re?:sed spū
j. Cor.xv. suo te adiuuet de?ne sis̄ris sit tibi supbꝰiude?. Cū ei acule?
mortē eēt pctm:ꝺ? autē pcti lex:qđ ageret hūana infirmi
G tas:in q̄ fatigabat volūtas: Uelle(inqt)adiacet mihi pfi-
cere aūt bonū nō inuenio. Quid ḡ ageret? Ecce acule? mor
tis pctm:ecce ꝺ? pcti lex. i. lex subintrauit vt abūdaret delic
tū. Si enī lex posset viuificare:oīmō ex lege eēt iustitia. Sz
pclusit scptura oia sub pctō. Quō pclusit? Ne vagarer?ne
pcipitarer?:ne mergerer?. Cācellos tibi fec lex:vt ī īuenias
do q̄ extres:ad gr̄am puolares. Sz pclusit scptura oia sub
pctō vt ꝓmissio. Qui ꝓmisit qđ fac:non ꝓmisit q tu facis
Si tu factur? es?:pnūctator eēt de?:nō ꝓmissor. Sz cōclu-
sit(inqt)scptura oia sub pctō vt ꝓmissio ex fide ielu xp̄i da
rek credētib?. Audi:dare. Quid supbi? Audi dare. Quid
ei habes qđ nō accepisti? Ergo qz acule? mortꝭ ē pctm:ne
tus aūt pcti lex:z ꝺ de bona ꝓuidētia dei:vt pcluderet
hoies sub pctō:z ḡrerēt adiutorē/ḡrerēt gr̄az/ḡrerēt dei/
nō de sua/vtute psumerēt. Jō z ꝺ cū dixisset. Acule? ⁊t mor
tꝭ pctm:vt? aūt pcti lex:qđ laboras:qđ tudas:
Audi qđ seqt. Gr̄as autē deo q dedit nob victoriam p dñm
nr̄m ielū xp̄m. Certe tu tibi das victoriā? Gr̄as deo q dedit
nob victoriā p dñm nr̄m ielū xp̄m. Ergo cū ceperꝭ laborare
pugnās ꝫ cupiscētias carnis:spū ambula/spū inuoca/do
nū dei ḡre:et si lex i mēbris repugt legi mētꝭ tue ex pte ille
riori. i. a carne captiuū te tenet sub lege pcti:z ꝺ emēdabit
z ꝺ trāsiet i iura victorie. Tu tm̄ clama:tu tm̄ inuoca.
Sp̄s orare z nō deficere. Inuoca oīno:inuoca aditorē. Ad
huc te loqnte ōt. Ecce assū. Intellige z audi dicētē ai? tue
Sal? tua ego sū. Cū ḡ lex carnis repugre ceperit legi mētꝭ
z captiuū te ducere i lege pcti q ē i mēbris tuis:oādo dic
pfitēdo dic. Miser ego hō. Quid ē em̄ aliō hō: Quid ē hō:
nisi qz mēor es ei? Dic:miser ego hō:qz nisi venisset filius
hois perisset hō. Exclama i angustijs. Quis me liberabit
de corpe mortꝭ huius: vbi lex i mēbris meis repugt legi mē
tꝭ mee? Cōdelictor em̄ legi dei ſz iteriorē hoiē. Quis me
liberabit de corpe mortꝭ huius? Si ḡ fidelr:fi bulīter dicit
xissime rndet? Gr̄a dei p ielū xp̄m dñm nr̄m. Cōuersi ad dñm
deū patrē oīpotētē puro corde ei cōfū ꝑt quitas nr̄a mart
mas atq; vberes gr̄as agam?:pcātes toto aio singularem
māsuetudinē ei?:vt ꝑces nr̄as i bñplacito suo exaudire dī
gnet:inimicū ḡ a nr̄is actib? z cogitatiōib? sua ꝓtector
pellat:nob mltiplicet fidē/mētē gubernet/spiritales cogi
tatiōes cōcedat z ad beatitudinē suā pducat. Per dñm.

De ꝺbis apli. Cum essem? in carne: passiones pctōr q̄ p legē sunt operabant in mēbris nr̄is vt fructū ferrent morti. Cū manicheorū cōfutatiōe q̄ legem mosaycā non a deo datā:eāq; euangelio cōtrariā esse falso contendūt. Sermo. iiij.

Tadiuim? cōcorditerq; rndim?:z deo nr̄o ꝑsona
voce cātauim?. Beat? vir qđ tu erudier?/ doce?
ex lege tua docuer?/ eū. Silēt iū si ꝓbeat?:audiat
Mō inuenit locū sapiētia: vbi nō ē sapiētia. Nos
loqmur:ſz erudit de?:nos loqmur:ſz de? docet. Nō ei beat?
dict? ē qđ docet hō:ſz qđ te erudierit dñe. Nos plātare
possum?:z rigare:ſz deū ē icremētū dare. Qui plātat et ri-
gat fortisec? opat:qđ? vat icremētū int? opitulat:que nob
lectio de scti apli epla ꝓposita sit ad loqndū:q; ꝺificādū
late ꝺposa:q; si ñ itelligat aut male itelligat piculosa:puto
frēs:imo scio q̄ nob cū recitaret audisti? z fluctuasti? ⁊ ad
uertisti?:aut si aliq itellexisti? q̄ sit arduū:sine dubitatōe
disti?. Hāc itaq; lectionē totūq; ipm molestū z obscurū
itelligētib? salubrē epla apli locum suscepim?: adiuuante
mia dei exponere diſſerēdo. Charitati vre debitores nos
esse scio:exactores vos eē sēio. Quēadmodū nos/vt ista
pciptati ⁊ otam?:sic et vos orate vt ea vob expticare valea
m?. Si ei oſo nr̄a ꝓcordet:z vos fac de?idoneos auditores
z nos debiti hui? fidelissimos redditores. Cū ei essem? in
carne(ait apl's)passiones pctōr q̄ p legē sūt opabant in mē
bris nr̄is:vt fructū ferrēt morti. Qñ videt q; intelligētie
ꝓmū et grāde piculū ē:apl's rēphēdere z culpare legē vel.
Dic aliqs. Absit ꝫ ab alio Jhūe xp̄iani. Quis ꝫ vīus fa-
nus audeat de apl'o suspicari? Et tū frēs mei ꝺba ista ma
le intellecta:fomitē i sante furoz manicheorū subministrāt
Manichei em̄ legē det p moysē datā dicūt:nō a deo datā
z eā euangelio Jhū cē ꝺtēdūt:z qñ cū eis agit i bis tex⁹ ma
nijs apli pauli q̄ ñ itelligūt conāt ꝓuicere. Quid dicā ca
tholicos nō itelligētes:z nō potiꝰ negligētes? Mō cū mul
tē totūq; se ill' fuū donātē occupari vndiq; voluptate:for-
nicari/inebriari/nō dico apli? fornicari inq̄ iebriari. Hec
dixi q̄ licite ꝓmittūr:ſz nō dei legib?. Quis em̄ aliq̄n al tu-
dicē duct? ē:qz meretric? lupanar itrauit: Quis em̄ aliq̄n i
publicis tribunalib? accusat? ē:qz p suas lustrias lasciu? i-
mūdusq; defluxit: Quis aliq̄n hūs vxorē qz ancillā suā vi-
tauit:crimē inuenit? Sz i foro:nō celo:in lege mūdi:nō in
lege creatoꝛ mūdi. Luxuriosus aūt imūd? atq; lasciu? fe
lix:ꝺ abundare voluptatib?:frui delicijs. Jā vo si se ēt vi
no igurgitet:si bibat mēsuras sine mēsura:parū ē qz nō in-
uenit crimen:et viri fort? accipit nomē:tāto neḟor:ḟsto sub
ꝓpio iuictioꝛ. Cū laudank ista z ꝺ felix ē:magn? ē:bñ ē il-
li:z nō solū ꝺ nō putak eē pctm:ſz et putak vel dei donū:vel
certe suaue:blādū z licitū bonū. Procedit lex dei z dicit.
Mō cupiscs. Ille hō q̄ putabat magnū bonū eē:magnā:
qz felicitatē eſtiabat ea q̄ posit sue ꝓcupiscētie nō negare:
seq̄ q̄ trahit:audit. Mō ꝓcupiscs:z cogīscit eē pctm. Deꝰ di
xit:hō audit:deo credidit:pctm suū vidit:qđ bonum puta-
bat:malū eē cognit:voluit frenare ꝓcupiscētiā:nō ire post
eā:strinxit se:conat? est:vict? ē:q fuit antea nesci? malorum
suoꝝ fact? ē doct? et pei? vict? ꝓcepit eē nō solū pctōr:ſz etiā
ꝑuaricator. Pctōr em̄ z antea erat: sed aliq̄s legē audiret:
pctōr se ee nesciebat. Legē audiuit:pctm vidit: conat? est
vincere:ꝓpat? atq; ꝓstrat? est:fact? est z legis ꝑuaricator
q̄ fuit antea nesci? pctōr. Hoc ꝺt apl's. Lex pctm̄ ē: Absit.
Sz pctm̄ nō cognouī nisi p legē. Mā ꝓcupiscētiā nesciebā
nisi lex diceret. Mō cōcupisces. Occasiōe aūt accepta:pctm̄
p mādatū opatū ē i me oēm ꝓcupiscētiā. Minor erat cōcu
piscētia qñ ante legem secur? peccabas: nūc oppositꝭ tibi
obicib? legꝭ:fluui? ꝓcupiscētie qñ frenat? ē:paulū siccat?
ſz increscēte ipetu q̄ te ducebat obicib? null? obruit te obici-
b? rupt?. Cōcupiscētia tua miꝰ erat qñ tuā mouebat libi-
dinē:ois ē qñ trāsēdit z legē. Vis nosse qz magna sit: Vi
de qđ ruperit. Mō cōcupisces. Mō hō dixit:de? dixit:crea-
toꝛ dixit:iudex eternꝰ dixit:nō q̄cq; dixit. Fac ḡ qđ dixit
Mō fac?:obꝑua iudicātē q̄ dixit. Sz qđ facia o hō: Jō non
viciſti:qz de te ꝑsūpsisti. Attēde ḡ nūc supioza:q̄ videbank
obscura. Cū ei essem? i carne. Verba q̄ supioza dixim?:vī
cepit lectio q̄ obscura videbat:attēdite. Cū ḡ essem? i car- Rom.vij. D
ne:passiones pctōr q̄ p legē sūt. Cū p legē sūt:Qz eram? in
carne:psumebam? de carne. Mō ei q̄ loqbat apl's:ita exte-
rat de ista carne? Mō vtiq; ſz sm̄ hui? vite modū:z q̄ loque-
bak:z qđ? loqbak i carne erāt. Quid ē ḡ? Cū essem? in car-
ne:nisi cū de carne psumerem?:ꝫ ē de nob ꝓsiderem?: Qui
ei dictū ē.z ꝺ hoib? dictū ē. Videbit ois caro salutare dei Esa.xl.
Quid ē. Ois caro:nisi videbit ois hō: Et qđ ē. Verbū ca-
ro factū ē:nisi ꝺ hō factū ē? Mō ciꝺ z caro erat et aia Lucc.iij.
tbi nō erat:ſz carnis noie hō significat? ē:i eo qđ legit. Ver Joh.j.
bū caro factū ē. Ergo cū essem? i carne. i. in concupiscētijs
ꝺ saremur:ibi totam spem nostrā tanq̄ in nobis ponerem?
passiones pctōr q̄ p legē sūt:aucte sūt p legē. Prohibendo
ei fecerūt ꝑuaricatorē legꝭ:q; ille q̄ ꝑuaricator ē fact? deū
nō habuit adiutorē. Operabāt ḡ i mēbris nr̄is: vt fructū
ferrēt. Cui:nisi morti? Si dānāt? erat pctōr:quā spem hz
ꝑuaricator? Ergo o hō vicit te ꝓcupiscētia tua: vicit:qz i
malo loco te inuenit. Inuenit te i carne iō vicit. Migra in-
de. Quid expauescis? Non tibi dixi vt moriaris:imo au- Col.iij.
deo dicere:dixi vt moriaris. Si mortui estis cū xp̄o:q̄ sur- Esa.xl.
sum sūt q̄rite. Jn carne viuens:noli esse in carne. Ois caro
fenū:ꝺbum aūt dei manet i eternū. Dñs fiat refugiū tuum
Jnstat ꝓcupiscētia:vrget te:magnas vires accepit aduer
sum te:ꝓhibitione legis grādioꝛ facta ē:maioꝛē hostem pa Ps̄.lx.
teris:sit dñs refugiū tuū:turris fortitudinis a facie inimici
Moli ḡ eē in carne:i spū esto. Quid est:in spū esto? In deo
spem pone. Mā si posueris spem in ipso spiritu:quō e iterū
spūs tu? In carne labik:qz nō eū dediſti illi a q̄ suspēdak
Mō se cōtinet. Si cōtinet:noli remanere in te:trāsēde te:i
illo te pone q̄ fecit te. Mā si spem in te habueris: accepta le Ps̄.xlix.
ge ꝑuaricatoꝛ ers. Jnuenit te holtis nudū refugio: inadit
te. Ne forte rapiat velut leo:z ñ sit q̄ eruat:attēde ꝺba apli
legē laudātis:se accusant?: reū se sub lege facit?:et psonā E
forte tuā i se trāsfiguāt? z dicētis tibi. Pctm̄ nō cognoui Ro.vij.
nisi p legē. Mā ꝓcupiscētiā nesciebā nisi lex diceret. Mō cō
cupisces. Occasione aūt accepta/pctm̄ p mādatū operatū

est in me oēm cōcupiscentiā. Sine lege eīm pctīm mortuū ē. Quid est mortuū ē? Tacet: nō apparet: oīno tanq̄ sepultū ignorat. Aduenīēte aūt mādato: pctīm reuixit. Quid est reuixit? Apparere cepit: scītiri fecit: rebellare aduersum me cepit. Ego aūt mortuus fū. Quid est mortuus fū? Preuaricator factū fū: t inuentū est mihi mādatū q̄ erat in vitā. Videte q̄ lex laudat: mādatū q̄ erat in vitā. Qualis ei vita ē nō pcupiscere? O vita dulcis. Dulcis est q̄si voluptas cōcupiscētie. Verū ē: nec eā hoīes seq̄rent nisi dulcis eēt. Theatrū: spectaculū: meretrix lasciua: turpissima cantilena dulcia sūt ista pcupiscētie? Dulcia plane: suauia: dilecta
pō.cxviij. bilia. Sz narrauerūt mihi iniusti delectationes suas: sz nō sicut lex tua dñe. Suauia sūt: dulcia sūt: delectabilia sūt: sz audi meliora. Narrauerūt mihi iniusti delectatiōes suas sed nō sicut lex tua dñe. Felix aīa q̄ hmōi delectationib⁹ delectat: vbi turpitudine nulla inq̄nat: t veritatis serenitate purgat. Quē eīm delectat lex dei t sic delectat vt oēs delectatiōes lasciue vincat: ñ sibi arroget istā delectatiōez: dñs dabit suauitatē. Quid dicā? Dñe das mihi illā suauitatē vel illā? Suauis es dñe: t i tua suauitate doce me iustitias tuas. In tua suauitate doce me dñe: t doces me. Tunc disco vt faciā: si i tua suauitate doceas me. Ceterū q̄diu blādit iniq̄tas: t dulcis ē iniq̄tas: amara ē vitas. In tua suauitate doce me: vt suauis sit vitas: dulcis cōtēmet iniq̄tas. Multo melior est t suauior vitas: sz sanis suauis ē panis. Quid meli⁹? t pclari⁹ pane celesti? Sz si nō obstupescit
puerb.x. dētes iniq̄tas. Scīptura ei dr. Sicut vua acerba dentibus noxia ē t fum⁹ oculis: sic iniq̄tas vtētib⁹ ea. Quid pdest q̄ panē laudat? si maleviuat? Dō laudatis nō māducatis. Cū g̈ audis vbū: cū audis vbū iustitie t vitatis t laudas: multo laudabili⁹ ē si facias. Fac g̈ q̄ laudas. An dicitur? es: volo t nā valeo. Quare nō vales? Sanitas nō ē. Dñ sanitatē pdidisti: nisi q̄ peccādo creatorē offendisti? Ergo vt ei⁹ panē quē laudas cū suauitate. i. cū sanitate mā
Pō.xl. duces: dic illi. Ego dixi dñe miſere mei: sana aīmā meā q̄ peccaui tibi. Ergo (inq̄t) inuētū ē mihi mādatū q̄ erat in vitā: h ei ī mortē. Erat ei sibi antea ignot⁹ pctō: factus ē manifest⁹ p uaricator. Ecce inuētū est illi in mortem: q̄ erat in vitā. Occasione aūt (inq̄t) accepta: pctīm p mādatū fefellit me: t p illō occidit. Sic factū ē prio i paradiso. Fefellit (inq̄t) me: occcasione accepta p mādatū. Vide fpētē mulieri illi suſurrantē. Quesiuit ab ea: q̄d dixerit de⁹? Ñ
Gen.iij. dit illa. Dixit nobis de⁹. Ex oi ligno q̄ d ē i paradiso edetis. De ligno aūt sciētie boni et mali non edetis. Ex eo si ederet / morte moriemini. Hoc ē dei mādatū. Cōtra fpēs Nō (inq̄t) morte moriemini. Sciebat ei de⁹: q: q̄ die ederitis: aperient oculi vr̄i: t eritis tāq̄ dij. Occasione g̈ accepta peccatū p mādatū fefellit me: t p illō occidit. Gladio quē portabas te ille⁹ occidit: sarmis tuis te vicit: armis tuis te iteremit. Recipe mādatū: scito eē arma / nō q̄d⁹ occidat
j.Re.xvij tuis. Vide paruū dauid ꝫ golliā: vide paruū ꝫ ingētē: sed in noīe dñi ꝑsumentē. Tu venis ad me (inq̄t) cum clypeo t lancea: ego in noīe dñi oīpotētis. Sic sic: alter nō: omnino alter nō ꝓsternit inimic⁹. Qui ꝑsumit de virib⁹ suis: aūq̄ pugnet ipse ꝓsternit. Videte tū carissimi: videte etiā atq̄ etiā paulū apl'm cōtra furorē manicheorū esse legis diuine aptissimū laudatorē: videte q̄d adiūgat. Itaq̄ lex quidē sancta: t mādatū sctm̄ t iustū et bonū. Nūq̄d vbertius laudari potest? Pauloāte verbo illo quod dixit. Absit: defenderat crimen: nō laudauerat. Aliō est crimine obiecto defendere: aliud debito pconio p̄dicare crimen. Objectum fuit
Quid g̈ dicim⁹? Lex pctīm ē? Defensio. Absit. Uno verbo defendit veritas: q: magna est apli defendētis auctoritas
ij.Co.xiij Quid diu defendat? Sufficit absit. An vultis (inq̄t) experimētū accipe ei⁹ q̄ in me loquit xp̄us? Modo aūt. Itaq̄
Rom.vij. lex sancta q̄dē: et mādatū sctm̄ t iustum et bonū. Q̄d ergo bonū est: mihi factū est mors? Absit: q: bonū nō est mors: sz pctīm vt appareat pctīm p bonū operatū est mihi mortē. mors non est lex: sed pctīm est mors. Jādudū aūt dixerat. Sine lege pctīm mortuū est. Ubi vos admonuerā: q: mortuū est: dixit: absconditū latet / nō appareat: modo videte q̄ vere ita dictū sit. Peccatū (inq̄t) vt appeat peccatū. Nō dixit vt sit: q: erat t q̄n nō apparebat. Peccatū vt appeat peccatū: q: cōcupiscētiā nesciebā: nisi lex diceret. Non concupisces. Nō ait: cōcupiscētiā nō habebā: sz concupiscētiā nesciebā. Sic ēt hic nō ait: vt sit pctīm: sz vt appareat pctīm p bonū mihi operatū ē mortē. Quā mortē? Ut fiat sup modū peccator: aut peccatū p mādatū. Sup modū peccator. Quare sup modū? Ut iā puaricatio. Videte g̈ preuaricatē
dete gen⁹ hūanū a pria illi⁹ pmi hoīs morte deflurite. Et Rom.v.
eīm pctīm a prio hoīe itrauit in hūc mūdū: et p pctīm mors: et ita i oēs hoīes pertrāsijt. Pertrāsijt vbi attendite: q̄d audistis considerate: videte quid est pertransijt. Pertransijt inde est et paruulus re⁹: peccatū nōdū fecit / sed traxit. Etem illud pctīm nō in frōte māsit sz ptrāsijt: nō i illō aut illū: sz i omnes hoīes ptrāsijt. Genuit pctōres morti obnoxios prim⁹ pctōr prim⁹ puaricator. Uenit ad sanādos de ch̄gine saluatorē: ad te nō q̄ veniſti venit. Nō eīm ille de cōcupiscētia maris t femine: nō de illo vinculo cōcupiscētie Luc.i
Spūs (inq̄t) sctūs supueniet inte. Dictū est ꝑ virgini: dictū est fideli feruētimō pcupiscētie carnis estuāti. Spūs sanct⁹ supueniet in te: t vbtus altissimi obumbrabit tibi. Que tale obumbraculū haberet q̄n ardore libidinis estuaret: Sed ergo non qua veniſti ad te venit: liberat te. Ubi te inuenit? Uenūdatū sub pctō: iacentē in morte primi hois trahentē peccatū primi hois: hūtē reatum anteq̄ habere posſis arbitriū. Ecce vbi te inuenit / q̄n paruulū inuenit. Sz paul⁹ etatē excessit. Ecce creuisti: prio pctō multa addidisti: legē accepisti: puaricator extitisti. Sz noli eē sollicit⁹. Ubi Rom.v.
abūdauit peccatū: supabūdauit gr̄a. Cōuerti ad dñm.

¶ De vbis Apostoli. Lex pctīm est? Absit. Sed peccatū nō cognoui nisi per legem. Quibus enodatis questio mouet de se ne an de alio paul⁹ dixerit. Ne quod volo hoc ago: sed quod odi malō illud facio. Sermo. v. 2

Esternā lectionē de sctī apli Pauli epla q̄ seruastis: audistis: alla lectio sequit q̄ hodie recitata est. Adhuc vsq̄ ille difficilis et periculosus loc⁹: quē vobis in adiutorio dñi nostri ihū xp̄i deprecor ut me religioso apō eū adiuuatis affectu: pvtrib⁹ q̄s dare dignat exponere t enodare suscepim⁹. Patiētiam mihi precor beat charitas vestra: vt si habeo ꝑpē obscuritatē rerū difficilē disputationē: saltē habeā facilē vocē. Si et vtrūq̄ sit difficile: multū laborat: t vtinā nō sine eā laboraret. Et aut ꝑsit labor noster: sit patiēs audit⁹ vester. Quis legem nō cupiat apl's: hesterna die audiētib⁹ (q̄tū existimo) satisfecimus. Ubi q̄ppe ait. Quid g̈ dicimus? Lex pctīm est? Absit. Sed Rom.
pctīm nō cognoui nisi p legē. Nō pcupiscētiā nesciebam nisi lex diceret. Nō cōcupisces. Occasione aūt accepta: peccatum p mādatū operatū ē in me oēm pcupiscentiā. Sine lege eīm pctīm mortuū est. i. latet / nō apparet. Ego autem vixuebā aliq̄n sine lege. Aduenīēte aūt mādato: peccatū reuixit. Ego aūt mortuus fū: t inuētū est mihi mādatū q̄ erat in vitā. Quid ei tā ptinēs ad vitā q̄ non cōcupiscēs? Esse et in mortē. Pctīm eīm occasione accepta p mādatū fefellit me t p illud occidit: cōcupiscētiā terruit nō extinxit: terruit nō oppressit: fecit timorē pene: nō amorē iustitie. Itaq̄ inquit: lex q̄dē sancta: t mādatū sanctū / t iustū / t bonū. Sed ergo bonū est: mihi factū est mors? Absit. Nō eī nisi sed pctīm mors. Quid g̈ ex occasione mādati? Sed peccatū vt appareat pctīm. Latebat enī q̄n mortuū dicebat: per bonū mihi operatū est mortē: vt addita puarcatione fiat supra modū peccator: augēs pctīm p mādatū: q: preuaricatio pctō nō adderet: si nō esset mādatū. Alio enī loco dicit aperte idē apl's. Ubi ei lex nō est: nec puaricatio. Quid g̈ Quid dubitam⁹ ad ꝫ legē esse datā vt inueniret se bomo: Quādo enī de⁹ non ꝓhibebat a malo: latebat se bomo: vires suas languidas non inuenit nisi q̄n legē ꝓhibitionis accepit. Inuenit ergo se: in malis inuenit se. Quo fugit fecit? Quocūq̄ ei fugerit se: sequitur se. Et q̄d ei prodest de se in ueto scientia: quā sauciat cōscientia? Loquit ergo t illa lectiōe q̄ hodie recitata est ille q̄ inuenit se. Scim⁹ (inq̄t) Rom.vij.
q: lex spiritalis est: ego aūt carnalis sū: venūdat⁹ sub pcto. Q̄ ei operor ignoro. Non enī q̄ volo hoc ago: sed q̄ odi illud facio. Querit ꝫ loco magna diligētia q̄s intelligat vtrū ipse apl's q̄ loquebat: an aliū aliq̄e in se transfigura

j.Co.iiij uit q̄ē tāgeret in se: sicut dicit quodā loco. Hec aūt oīa trāsfiguraui in me: t appello ꝓptervos: vt a vobis discat Si ergo apostolus loquitur: q̄ nemo dubitat: t cum dicit Non q̄ volo ago: sz q̄ odi illud facio: nō de altero sed de seipso dicit: quid sum⁹ intellecturi fratres mei? Jta ne apostolus paul⁹ nolebat / vbi gr̄a: facere adulteriū et faciebat adulteriū? Nolebat esse auar⁹? t erat auar⁹? Quis autem nostrū audeat se includere tali blasphemia vt de apō hoc sentiat? Forte ergo alius ē aliq̄s / forte tu es: aut tu es: aut ille est: aut ego sum. Si ergo aliq̄s nostrū est: ipm q̄si de ipso audiam⁹? t nō irati nos corrigam⁹. Si aūt ipse est / forte enī t ipse est: nō sic intelligam⁹ q̄ dixit. Non q̄ volo ago: sed q̄ odi illud facio: tāq̄ velit esse cast⁹ t eēt adulter / aut velit eē misericors t esset crudelis: aut velit esse pius t eēt impi⁹. Nō ad ꝫ accipim⁹. Nō enī q̄ volo ago / sz quod odi illud facio. Sed ad q̄d? Volo nō pcupiscere: t cōcupisco. Lex q̄d dicit? Nō pcupisces. Nō legē audiuit / vitiū agnouit / bellū indixit / captiuitatē inuenit / sz forte aliq̄s hō: nō apl's. Quid ergo dicim⁹ fratres mei? Nō hz vllā pcupiscētiā apl's i carne sua quā hr̄e nollet / cui tñ existēti / titillāti / suggerēti / sollicitāti / estuāti / tētāti nō plētiret? Dico charitati vestre. Si crediderim⁹ apl'm nullā pr̄sus habuisse i firmitatē pcupiscētie cui reluctaret / multū credim⁹ de illo: atq̄ vtinā ita sit. Nō ei inuidere nos opz apl's: sz apl's imitari. Uerūtñ charissimi audio ipm apl'm ꝓtēte nōdū eē ad tantā pfectionē iustitie pueniſſe / q̄tā in angelis esse credim⁹: quoz angelorū equalitatē speram⁹? si ad ꝫ q̄ volum⁹ pueniam⁹. Quid enī aliud nobis pmittit in resurrectione vbi ait. In resurrectione mortuorū neq̄ nubēt neq̄ uxores ducēt / nō ei inciplēt mori: sz erūt eq̄les angelis dei Dicit ergo aliq̄s. Et tu vñ scis q: paul⁹ apl's us angeli iustitiā t pfectionē nōdū habebat? Nō facto iniuriā apl's: non credo nisi apl's: aliū testē nō q̄ro: suspicantē non audio: nimiū laudantē nō curo. Dic mihi forte apl's de teipso: vbi nēo
Rom.vij dubitat: q: de teipso loq̄ris. Nam vbi dixisti. Non q̄ volo ago: sed q̄ odi illō facio / existāt q̄ dicāt: q̄ aliū i te nescio quē trāsfiguraueris laborantē / deficientē / victū / captiuum Tu mihi dic de te / vbi nemo dubitat q: loq̄ris de te. Fra-
Phil.iij. tres: ait apl's: ego meipsum nō arbitror apphēdisse. Et q̄d facis? Unū aūt q̄ retro oblit⁹ in ea q̄ antea sūt extēdor ꝓm intētionē ait: nō ꝓm pfectionem: ꝓm intentionē sequor ad palmā supne vocationis dei in xp̄o Iesu. Supra iā dixerat. nō q: iā acceperim: aut iā pfect⁹ sim. Adhuc ꝫdicit t dicit Dicebat ista apl's: q: nōdū puenerat ad imortalitatē: non q: nō puenerat ad iustitie pfectionē. Jā g̈ tā iust⁹ erat q̄si angeli: sed nōdū imortalis sicut angeli sūt. Ergo perfectione iustitie iā tenebat: sz sequēdo palmā supnā imortalitatē q̄rebat. Dic nob⁹ sctē apl'e aliū aliquē manifestiorē locū: nō vbi q̄ris imortalitatē: sz vbi ꝓfiter⁹ mortalitatē. Et
c iā sufurrat: iā ꝫdicit. Videor mihi audire q̄rūdā cogitationes / t h̄ dr mihi. Uerū est: noui q̄d dicturⁿes. Cōfitetur infirmitatē: sed carnis nō mētis: cōfitēt infirmitatē: sz corporis nō animi. In alo aūt est pfecta iustitia: nō i corpore. Nā q̄s ignorat vtiq̄ apl'm in corpore fuisse fragilē: corii.Co.iiij pore fuisse mortalē: sicut dicit. Habem⁹ thesaurū istū i vasis fictilib⁹? Quid tibi ergo cū vase fictili? De thesauro aliquid loq̄re. Si aliq̄d min⁹ habuit: si erat q̄ ei ad aurū iustitie posſit addi inuentam⁹: ipm audiam⁹ ne iniurioſi existimemur. Et ne magnitudine reuelationū mearū apl's di
ii.Co.xij cit. In magnitudine reuelationū mearū ne extollar. Rem pe ꝫ a g̈icat? apl'm hūtē magnitudinē reuelationū / t timētē elationis ꝓcipitiū. Ut ergo noueris q: et ipe apl's q̄ volebat alios saluos facere adhuc curabat: vt noueris q: et ipse adhuc curabat: si magnipēdis ipsi? honorē: audi non meipz audi: audi ꝓfitentē vt sentias docentē. Audi. Et ne magnitudine reuelationū mearū extollar. Ecce iā posſū dicere apō paulo. Ne extollaris sancte apl'e: tu ne extollaris: adhuc cauēdū est tu ne extollaris? Adhuc timēdū est: tu ne extollaris? Adhuc huic infirmitati medicina q̄rēda
Rom.xj. est? Quid mihi (inq̄t) dicis tu? Et tu audi q̄d sim: t noli alias sic piclitat. Ne magnitudine (inq̄t) reuelationū mearū ne extollar: dat⁹ est mihi stimul⁹ carnis mee: angel⁹ sathane q̄ me colaphizet. Qualē tumorē timuit: qui mor dacissimū epithema accepit? Jā ergo modo dic q: tāta illorum erat iustitia quāta est in angelis sanctis an forte t angel⁹ sctūs in celo ne extolli ak: acceptū stimulū angeli sathane a q̄ colaphizet? Absit ꝫ a sctis angelis suspicari. Hoīes sumus: apl'os sanctos hoīes agnoscam⁹? vasa electa sed adhuc fragilia: adhuc in hac carne pmanētes: nōdū i celesti patria triūphātes. Ergo q̄n dñm ter rogauit vt ab illo ille stimul⁹ auferrēt: nec audit? e ad volūtatē: q: exaudit⁹ est Rom. vij
ad sanitatē: forte nō idecēter ipse loqtur vbi dicit. Scim⁹ aūt q: lex spiritalis est: ego autē carnalis sum. Ergo carnalis apl'us q̄ alijs dicebat. Vos q̄ spirituales estis instruite hmōi in spū lenitatis: alios tanq̄ spirituales alloquit⁹ t ipse carnalis est? Sed q̄d dixit t ipsis spiritalib⁹: q: nōdū erāt securi: nōdū erāt in pfectione celesti t angelica: nōdū erāt in illius patrie securitate sz in hui⁹ pegrinationis sollicitudine vsabant? Quid eis dixit? Certe spirituales eos vocauit. Vos (inq̄t) q̄ spirituales estis: instruite huiusmodi in spiritu lenitatis: intēdēs tel'pm ne et tu tēteris. Ecce quā spiritalē tā appellauit etatē. Timuit illi tētatiōis fragilitatē: vnde posſit tētari spiritali. Et si non ex mēte: vtiq̄ ex carne. Spiritalis enī q: ꝫm spiritum viuit: adhuc aūt ex parte mortalis carnis: idē spiritalis: idēq̄ carnalis. Ecce spiritalis. Mente seruio legi dei: ecce carnalis. Carne aūt legi peccati. Jdē ergo ipe t spiritalis t carnalis? Jdē plane q̄diu hic viuit ita est. Noli mirari q̄sq̄s es q̄cūq̄ carnalibus cōcupiscētijs cedis atq̄ consentis: q̄ eas vel bonas putas ad explēdā libidinis saturitatē: vel certe sic tāmvides molas vt eis tū cedēdo cōsentias: et quo ducūt seq̄ris et ea q̄ male suggerūt ppetres: totus carnalis es tu: tu tu q̄sq̄ talis: t tot⁹ carnalis es. Si aūt cōcupiscis quidē q̄ lex vetat cū dicit. Nō cōcupisces: feruas tñ aliud q̄ item Rom. vij
lex iubet. Post pcupiscētias tuas nō eas: mēte spiritalis Eccle.
es: carne carnalis. Aliud est enī pcupiscere: aliud post con xviij.
cupiscētias suas nō ire. Nō cōcupiscere oīno pfecti ē: post pcupiscētias suas nō ire repugnātis est: luctātis ē: laborātis est. Ubi feruet pugna: q̄re desperat victoria? Quando erit victoria? Ñ absorbet mors in victoria: tūc eī vox erit j.Cor.xv.
triūphātis: nō sudor pugnātis. Ñ futura est vox illa triūphāt? Cū corruptibile hoc induerit incorruptionē: t mortale ꝫ induerit imortalitatē. Ubi est victoria? audi eam tem: expecta triūphātē. Tunc flet ꝫmo q̄ script⁹ est. Absorpta est mors in victoria. Ubi est mors cōtētio tua? Ubi est mors aculeus tu⁹? Ubi est? Ecce erat: t nō est. Ubi ē mors cōtentio tua? Ecce mortis ptētio. Scim⁹ q: lex spiritalis Rom.vij.
est: ego autē carnalis sum. Si q̄ popul⁹ de seipso dicit: si dico nō firmo: si apl's dicit. Scim⁹ q: lex spiritalis est: ego autē carnalis sū: mēte enī spiritalis / corpe carnalis. Ñ tot⁹ spiritalis? Cū seminat corp⁹ aīale: resurget corp⁹ spiritale j.Cor.xv.
Modo ergo q̄n feruet mortis cōtētio: non q̄ volo ago: ex parte spiritalis / ex pte carnalis. Ex parte meliori spiritalis: ex parte inferiori carnalis. Adhuc cōfligo: nondū vici magnū mihi ē nōvinci. Nō q̄ volo ago: sz quod odi illō fa Rom.vij.
cio. Quid facis? Cōcupisco. Et si pcupiscētie non ꝓsentio E
t si post pcupiscentias meas non cōtū adhuc pcupisco: et vtiq̄ etiā in ipsa pte nō sū. Nō enī ego in mēte: t alī? i carne. Sed q̄d igit ipe ego? Ut ego in mēte: ego in carne. Nō eni due nature cōtrarie: sed ex vtroq̄ vn⁹ homo: q: vn⁹? de⁹ a quo fact⁹ est homo. Jgit ipe ego: ego ipse mēte seruio legi dei: carne aūt lege peccati: mēte nō cōsentio legi pctī: sz tñ nolle eēt i mēbris meis lex vilia pcti. Ut ergo nollem t tñ ē: nō q̄ volo ago: q: concupisco et nolo: nō q̄ volo ago / sz q̄ odi illō facio. Quid odi? Cōcupiscere. Odi pcupiscere: t tñ ago illud carne / nō mēte. Q̄ odi illud facio. Si autē q̄ nolo illō facio / cōsentio legi q̄m bona est. Cōsentires legi / si q̄ velles faceres: facis q̄ lex odit: quō consentis legi? Prorsus si q̄ nolo hoc facio: cōsentio legi q̄m bona est Quō? Ut iubet lex. Nō pcupisces. Quid volo ego? Nō concupiscere. Volēdo q̄ vult lex: consentio legi q̄m bona est. Si diceret lex nō pcupisces / t ego vellē cōcupiscere: nō cōsentirē legi: t oīno ab illa volūtate / puerſitate diuersus existerē. Dicēte enī lege / nō concupisces: et ego vellē concupiscere / nō cōsentirē legi dei. Quid modo? Quid dicis o lex? Non pcupisces. Et ego nolo pcupiscere / t ego nolo: quod nō vis: nolo. Tō ꝓsentio: q: quod nō vis nolo. Non implet le-

gē firmitas mea: ſz legē laudat volūtas mea. Ergo ſi qđ nolo ō ago/ ↄ cōſentio legi: q; nolo qđ nō vult: non q; ago qđ nolo. Ipſum eñ agere ꝓcupiſcere eſt: nō ꝓcupiſcētie cō ſentire: ne aliqđ tā in apl̄o peccandi ſibi q̄rat exemplum ↄ det malū exēplū: nō qđ volo ago. Quid eñ lex dicit? Non ꝓcupiſces. Et ego nolo ꝓcupiſcere/ ↄ tñ ꝓcupiſco: q̄uis cō cupiſcētie mee aſſenſum nō ꝑbeā: q̄uis poſt eā nō ea: reſiſto eñ auerto mētē: nego arma: teneo mēbra: ↄ tñ ſit in me qđ nolo. Ō ſi nō vult et ic; nolo cū lege: qđ non vult nolo: ergo conſentio legi. Sz q; ego ſum in carne: ego ſum in mente: ſed magis ego ſum in mente q̄ in carne. Quia ego ſū i carne ego ſum in mente: ego ſūt in regēte. Mens eñ regit: ca ro regit: ↄ magis ſū ego i eo qđ rego q̄ i eo in qđ regor. Q; ergo magis ego in mente: nūc autē iā nō ego operor illud. Nūc aūt qđ eſt? Nūc aūt iā redēpt⁹: q̄ ful antea ſub petō venūdat⁹: iā accepta gr̄a ſaluatoris: vt mente cōdelector legi dei: non ego operor illō/ ſz qđ habitat i me peccatum. Scio eñ q; nō habitat in me. Iterū q̄ in me: audi qđ ſeqt: hoc eſt in carne mea bonū. Velle eñ mihi adiacet. Scio. Quid ſcis? Q; non habitat in me: hoc eſt in carne mea bo nu. Ja dudū dixeras: qđ operor ignoro. Si ignoras: quō ſcis? Mō dicis ignoro: mō dictis ſcio: ego quō intelligā ne ſcio. Jn hoc eſt qđ intelligo? Ubi eñ ait: qđ operor ignoro: dixit ignoro/nō approbo/nō accepto/non mihi placet/ nō cōſentio/ nō laudo Mō eñ ex ꝓs eos ignorabit q̄bus dictur⁹ eſt. Mō noui vos. Prorſus etiā ß intelligo. Q; eñ operor ignoro: q; nō qđ facto ignoro. Mō eñ ego operor illud: ſed id qđ i me habitat pctīm: iō ignoro: q; nō ego facio: ſicut dictū eſt de oño. Eū q̄ non nouerat pctīm. Quid eſt q̄ non nouerat? Ergo nō nouerat qđ arguebat? Non nouerat qđ puniebat? Si ḡ nō nouerat qđ puniebat: iniuſte puniebat. Q; vero iuſte puniebat: nouerat qđ puniebat: et tñ pctīm nō nouerat: q; pctīm nō fecerat. Q; ei operor ignoro: nō ei qđ volo ago: ſed qđ odi illud facio. Si aūt qđ nolo ß facio cōſentio legi q̄m bona ē. Nūc aūt accepta iam gratia nō ego operor illud: libera eſt mens: caro captiua. Mō ego operor illud: ſed id qđ in me habitat pctīm. Scio eñ q; nō habitat in me: hoc eſt in carne mea bonum. Velle eñ adia cet mihi: pficere aūt bonum nō. Mō adiacet pficere. Adia cet velle: pficere nō adiacet. Mō dixit facere: ſz pficere. Mō eñ mihi facis? Rebellat cōcupiſcētia: ↄ nō conſentis: dele crat vtor aliena ↄ nō annuis: mentē auertis: i ſecretarium mētis intras Uide foris ſtrepētē cōcupiſcētiam: pfer ad uersus eā ſniam: mūdās cōſciētiam. Nolo (inq̄s) nō facio.

Puta q; delectat/ nō facio/ habeo cui cōdelecter. Conde lector eñ legi dei ſm interiorem hoīem. Quid tu de carne tua tumultuaris? Quid delectationes ſtultas/ tpales/ flu xas/ vanas/ noxias/ tumultuoſe ſugger/ et eas q̄ſi garru la mihi narras? Narrauerūt mihi iniuſte delectatiões: vñ eſt et iſta cōcupiſcētia. Narrat mihi delectatiões: ſz nō ſi cut lex tua dñe. Cōdelector eñ legi dei: nō de me/ ſz de gr̄a dei. Tu cōcupiſcētia in carne tumultuaris: mētem tibi nō ſubdis. Jn deo ſperabo: nō timebo qđ faciat caro: hoc eſt mēte nō cōſentiēte tumultuaſ caro. Jn deo (inq̄t) ſperabo nō timebo quid faciat caro. Sicut nec aliena: ita nec mea Qui ḡ in ſe hec attendit nihil facit? Magnū eſt qđ facit: ſz tñ nō ꝑficit. Quid eſt ei pficere? Ubi eſt mors ptē tio tua? Ergo velle adiacet mihi: pficere aūt bonū nō. Mō eñ qđ volo facio bonū: ſed qđ nolo malū ß ago. Et repetit ſi aūt qđ nolo ego ß facio. i. cōcupiſco: iā non ego operor il lud ſz id qđ in me habitat pctīm. Jnuenio ḡ legē mihi volē ti facere bonū. Bonā inuenio legē: bonū eſt lex: bonū aliqđ eſt lex. Uſq; pbo? Q; iplere volo. Jnuenio ḡ legē mihi volē ti facere bonū: qm̄ mihi malū adiacet. Mihi: et ß mihi. Mā enim caro non mea: aut de alia ſubſtantia caro: aut de alio principio caro: aut alia ex deo: ↄ caro de gente tenebrarum Abſit. Languor repugnat ſanitati. Semiuiuus iacebat i via/ curat adhuc: ſanent oēs languores eius. Non qđ volo ago: ſed qđ odi illud facio. Si aūt qđ nolo ego illud facio inuenio ergo legē volēti mihi facere bonū: qm̄ mihi malū adiacet. Q; malū? Cōdelector eñ legi dei ſm interiorem hominē. Video aliā legē in mēbris meis repugnantem le gi mentis mee: captiuū me ducentē in lege peccati q̄ eſt in mēbris meis. Captiuū: ſz ex carne. Captiuū: ſz ex pte. Mō

mens repugnat ↄ condelectat legi dei. Sic eñ intelligere debem⁹: ſi de ſeipſo apl̄s loquit. Jā ergo ſi me non cōſen titpeccato titillāti/ ſuggerēti/ bladiēti/ ſi mens nō reſiſtit q̄ habet alias interſ⁹ delectationes ſuas: delectationibus carnis nulla ex parte cōferendas: ſi q̄ nō conſentit: et eſt i me quiddā mortuū: mors adhuc cōtendit ſed mens viua non conſentit. Nūqđ ipſa mors nō eſt in te? Nūqđ illud qđ mor tuū eſt nō ptinet ad te? Adhuc tibi eſt ptētio. Quid etiam inde ſperādū eſt? Miſer ego homo: et ſi nō in mēte: tamen i carne miſer homo. Mō eñ i mēte homo: ↄ in carne non hō. Quis eñ vnq̄ carnē ſuā odio habuit? Miſer ego homo: quis me liberabit de corpore mort̄ huius? Quid ē hoc fratres quaſi carere vult corpore? Quid feſtinas: ſi tantū tibi eſt in tentio tua vt corpore careas? Mors q̄q̄ ventura eſt ↄ te ab ſtō corpore mortis dies aduenies vltim⁹ proculdubio li berabit. Quid eſt q̄ magno qđ gemis? Quid eſt quod te cis: q̄s me liberabit? Mortalis loqueris: moritur⁹ loq̄ris. Separatio mētis a carne q̄q̄ ventura eſt: ꝓpter breuita tem vite nūq̄ lōge eſt: ꝓpter quotidianos caſus quādo ſit neſcī. Ergo ſiue feſtines/ ſiue tardes: oīs vita humana bre uis eſt. Quid q̄ magno gemis ↄ dicis? Quis me liberabit de corpore mortis hui⁹? Et adiūgit. Gr̄a dei per ieſū xp̄m dñm nr̄m. Pagani eñ q̄ nō hūt gratiā dei p ieſum chriſtū dominum noſtrum/ non morientur: non dieviltimo a carne ſoluentur: nō illo die a corpore mortis huius liberabunt. Tu q̄dē qđ magno gratie chriſti: gratia dei per ieſū chriſ ſtum dominū noſtrū: vis tribuere: quia de corpore mortis hui⁹ liberaberis? Reſpondit tibi apoſtolus ſi ſenſum eius cepimus: immo quis domino adiuuante ſine dubio cepi mus: reſpondit tibi apoſtolus ↄ dicit. Scio quid loquar. Paganos dicis liberari a corpore mortis huius. Veniet dies vltimus vite huius ↄ ſoluēdus ad tempus a corpore mortis huius. Veniet ↄ dies quando omnes qui ſunt i mo numentis audient vocem eius: ↄ procedent qui bene fece runt in reſurrectionē vite. Ecce liberati a corpore mortis huius. Qui maleſecerūt in reſurrectionē iudicij. Ecce re dierunt ad corpora mortis huius. Corpus mortis huius redit ad ipſū: nec ide aliquādo ſoluet. Tunc non erit vita eterna: ſz mors eterna: quia pena eterna. Tu aūt. O chri ſtiane roga ꝝtum potes: clama ↄ dic. Miſer ego hō q̄s me liberabit de corpore mortis huius? Reſpondetur tibi. Se curus eſto: non de te/ ſed de oño tuo. Securus efficeris de pignore tuo. Spera cum chriſto regnum chriſti: tam pi gnus tenes ſanguinem chriſti. Sic dic: quis me liberabit de corpore mortis huius? Ut reſpondeaſ tibi. Gratia dei per ieſum chriſtum dominum noſtrū. Non enim ſic libera beris de corpore mortis huius vt hoc corpus non habeas habebis: ſed non mortis huius. Ipſum erit: ſed non ipſum erit. Jpſum erit: quia ipſa caro erit. Mō ipſum erit: qm̄ta tale non erit. Sic ſic liberaberis a corpore mortis huius: vt mortale hoc induat immortalitatem: et corruptibile induat incorruptionem. A quo? Per quē? Gratia dei per ieſum chriſtū dominū noſtrum: quia p vnū hominē mors ↄ per vnum hominē reſurrectio mortuorum. Sicut in adā omnes moriunt: inde eſt qđ gemis: inde eſt q̄ eſ morte cō fligis: inde eſt corpus mortis huius. Sed ſicut in adā om nes moriuntur: ſic et in chriſto omnes viuificabuntur. Si uificatus accepto corpore imortali: vbi dicas. Ubi ē mors contentio tua? Liberatus eris a corpore mortis huius: nō tamen virtute tua: ſed gratia dei per ieſum chriſtum dñm noſtrum. Conuerſi ad dominum.

¶ De verbis Apoſtoli. Jgitur ipſe ego mente ſeruio legi dei: carne autem legi peccati: etiā de diſtātia noue legis ↄ legis veteris digito dei ſcri pte. Sermo. vj.

Eſterna lectio ſancti apoſtoli eouſq; terminata ē: vbi dictū eſt. Jgit ipſe ego mēte. Futo legi dei carne autē legi peccati. Jn q̄ cōclusione demon ſtrauit apl̄s ad hoc ſe dixiſſe que ſupra dixerat Jam non ego operor illud: ſed id quod in me habitat pec catum: quia non mente operabatur cōſentiendo: ſed carne ꝓcupiſcēdo. Hoc eñ peccati noīe apellat: vñ oriuntur cō cta pctā: id ex carnali cōcupiſcētia. Quicqđ enim eſt pec

catoꝝ in dictis: in factis: in cogitationib⁹: non exoriunt nī ex mala cupiditate: nō exoriunt niſi ex illicita delectatio ne. Quic ergo illicite delectatiōi ſi reſiſtam⁹: ſi nō conſenti mus. ſi mēbra velut arma nō miſtrem⁹: nō regnat peccatū in nr̄o mortali corpore. Peccatū eñ ante regnum pdidit ↄ ſic periſt. Jn hac ergo vita q̄tū ad ſanctos attinet regnū pdit: in alia perit. Dic enim regnū pdit: q̄n poſt ꝓcupiſcen tias nr̄as nō imus: ibi aūt perit q̄n dicet. Qui eſt contētio tua? Ergo cū dixiſſet apl̄s. Mēte ſeruio legi dei: carne aūt legi peccati: nō dādo mēbra cōmittendis iniquitatib⁹: ſed tm̄ ꝓcupiſcendo: nec tñ illicite ꝓcupiſcētie man⁹ dādo. Er go cū dixiſſet. Mēte ſeruio legi dei: carne aūt legi peccati: Nulla ergo ꝯdēnatio eſt nūc his q̄ ſunt i xp̄o ieſu. His q̄ ſunt i carne ꝯdēnatio eſt: his q̄ ſunt in xp̄o ieſu nulla cōdēnatio eſt. Ne putares hoc poſtea futur⁹: ideo ad didit. Nūc. Poſtea illō expecta: vt nec ꝓcupiſcētia ſit i te ptra quā contēdas: cū qua confligas: cui nō conſentias quā frenes et domes: poſt expecta q̄ nec ipſa erit. Si eñ qđ no biſcū ptēdit ex mortali corpore etiā poſtea erit: vbi eſt ptē tio tua: falſum erit. Quid ḡ poſtea futurū ſit ſciam⁹. Tunc eñ fiet ſm̄ q̄ ſcript⁹ eſt. Abſorpta eſt mors i victoria. Ubi eſt mors ptētio tua? Ubi eſt mors aculeꝰ tuus? Aculeꝰ aūt mortis eſt peccatū: virtꝰ aūt peccati lex: q; ex phibitione ſuctū eſt deſiderīū: non extinctū. Lex pctō dedit virtutem tātūmodo p ſram iubendo: non p ſpiritū ſubueniēdo. Er go tūc nō erit hoc: ſed quid nūc? Quid ſit nūc queris: qđ et paulōāte dixit. Nūc autē iā nō ego operor illud: et tibi nūc Quid eſt: nō ego operor illud? Mō conſentio: nō annuo: nō de cerno: ſēp mihi diſplicet: mēbra mea teneo. Et magnū eſt hoc. Cum ſit ex carne ꝓcupiſcentia: ↄ ad carnē ptineāt coꝛ poris mēbra: quādo nō regnat peccatū: id eſt carnis cōcu piſcētia: plus habet furis mēs ad tenēda mēbra carnis ne dētur in arma iniq̄tatis: q̄ ipſa ꝓcupiſcētia carnis ad mo uēda mēbra carnis. Jtaq; ꝓcupiſcētia eſt carnis: ↄ mēbra carnis: mēs tñ q; dominatū habet: ſi tamē deſup adiuuet: ne cū ei multū ptra dei gr̄am damus: nō regē/ ſed vt tyran nū faciam⁹. Tantū ergo valet mēs: ſic regit cū regit/ vt de mēbris ipſius carnis ptra ꝓcupiſcētias carnis ipſius poſ ſit agere: qđ ait apoſtol⁹. Mō ergo regnet peccatū i veſtro mortali corpore ad obediēdū deſideriis ei⁹: nec exhibeat mēbra veſtra arma iniquitatis pctō. Nulla ergo condēna tio eſt nūc his qui ſunt in chriſto ieſu. Mō ſint ſolliciti ſi cō cupiſcētijs illicitꝫ titillank: nō ſint ſolliciti q; videt adhuc eſſe lex in mēbris repugnans legi mētis. Nulla eñ ꝯdēna tio eſt. Sed quib⁹ etiā nunc? Quib⁹? Qui ſunt in xp̄o ieſu Et vbi eſt illa de qua dicebat pauloāte. Video aliā legē i mēbris meis repugnātē legi mentis mee: ↄ captiuantē me in lege peccati q̄ eſt i mēbris meis? Sed me dicebat ex car ne nō er mente. Ubi ergo illa lex: ſi nulla cōdenatio eſt his qui ſunt in xp̄o ieſu? Lex enim ſpiritꝰ vite i xp̄o ieſu. Lex enī nō illa in mōte ſyna p ſram. Lex enī nō in illa vetuſtate ſed ſpiritus vite in chriſto ieſu: liberauit te a lege pecca ti ↄ mortis. Ut enim cōdelecteris legi dei ſm interiorē ho minē: vnde haberes niſi lex ſpūs vite in chriſto ieſu libera ret te a lege peccati ↄ mort⁹? Jdeo mēs humana ne tibi tri buas: ne multū ſuphias: imo ne oīno ſuphias. O mens hu mana q; nō q̄ris deſideriis carnis: q; lex peccati nō te de ſeret deponit: lex ſpūs vite in chriſto liberabit te a lege pec cati ↄ mortis: nō te de illa lex liberabit de qua ſupra dictū eſt. Ut ſeruiam⁹? i nouitate ſpūs: et nō in vetuſtate littere. Quare illa nō liberabit? Nōne ↄ ipſa digito dei ſcripta eſt Nonne digitus dei ſpirit⁹ ſanct⁹ ↄ intelligit? Lege euange lium ↄ vide: quia vbi dicit vnus euāgeliſta: domio dicēte. Si ego in ſpū dei ejicio demonia. ali⁹ dicit. Si ego in digi to dei ejicio demonia. Si ergo et lex illa digito dei ſcripta eſt: hoc eſt in ſpiritu dei: quo ſpū victi magi pharaonis di cerunt. Digitus dei eſt hic. Si ergo ↄ ipſa: imo cum ↄ ipſa ſpiritu dei: hoc eſt digito dei cōſcripta ſit: quare nō de illa dicit. Lex enim ſpirit⁹ vite in chriſto ieſu? Lex enim mor tis non ipa dicit: lex peccati ↄ mortis nō illa lex dicit que data eſt in monte ſyna. Lex peccati et mortis illa dicit: de qua gemēs ait. Video aliā legē in mēbris meis repugnan tem legi mentis mee. Sed illa lex ipa eſt q̄ dicta eſt. Jtaq; lex quidē ſancta ↄ mādatum ſanctū ↄ iuſtum ↄ bonum. Et ſubiecit. Mō ergo bonum eſt: mihi mors factum eſt? Abſit. Sed peccatū vt appareat peccatū: per bonum mihi opera tū eſt mortē: vt fiat ſupra modū peccator aut peccatum p mandatum. Quid eſt ſupra modū? Ut addaſ puarticatio. Data eſt ergo lex illa: vt iueniretur infirmitas. Parum eſt hoc: nō ſolum iueniret: ſed ↄtiam vt augeretur ↄ vel ſic me dicus quereret. Si enim leuis morb⁹ eſſet conēneretur: ſi morbus conēneret medicus non quereret: ſi medicus nō quereret: morbus non finiret. Jdeo vbi abūdauit pecca tum: ſupabundauit gratia: que deleuit cūcta peccata que inuenit: ↄ non ad peccandū voluntati noſtre conanti adiu torīū ſubminiſtrauit: vt ipſa voluntas noſtra non in ſcipa ſed in domino laudaret. Jn domino enim laudabimur to ta die. Et in domino laudabit anima mea: audiant mites et letent. Audiant mites: nam ſuphi ↄ litigioſi nō audiūt. Ergo quare non ipſa eſt lex digito dei ſcripta: que dat ad iutorium hoc gr̄e de qua loquimur? Quare? Quia in tabu lis lapideis ſcripta eſt: nō in tabulis cordis carnalib⁹. De niq; fratres met in magno myſterio videte cōcordiam: vi dete diſtātiam. Concordiam legis: diſtantiā plebis. Cele brabat paſcha in veteri populo ſicut noſtis occiſione agni cū azymis: vbi occiſio ouis chriſtū ſignificat: azyma aūt nouā vitā: hoc eſt ſine vetuſtate fermēti. Unde nobis apo ſtolus dicit. Expurgate vetus fermentū: vt ſitis noua con ſperſio ſicut eſtis azymi: paſcha enim noſtrum immolat⁹ eſt chriſt⁹. Celebratū eſt ergo paſcha i illo veteri populo: non dum in luce fulgēte: ſed in vmbra ſignificāte celebratū eſt: et poſt quinquaginta dies a celebratiōe paſche: ſicut com putans inueniet qui voluerit: dak lex in mōte ſyna ſcripta digito dei. Venit enim verum paſcha: immolaſ chriſtus: tranſitum facit a morte ad vitā. Tranſitum enim interpre tatur hebraice paſcha. Quod exp̄eſſit euāgeliſta dicēs. Cum aūt veniret hora vt trāſiret ieſus de hoc mundo ad patrem. Celebrak ergo paſcha: reſurgit dñs: facit tranſitū a morte ad vitam qđ eſt paſcha. Et numerantur quinqua ginta dies: et venit ſpiritꝰ ſanct⁹ digitus dei. Sed videte ibi quomodo: et hic quomō. Ibi plebs longe ſtabat: timor erat: amor non erat: nā vſq; adeo timuerūt vt dicerent ad moyſen. Loquere tu ad nos: et non ad nos loquaſ dominꝰ ne moriamur. Deſcēdit ergo ſicut ſcriptum eſt: dei in ſyna in ign̄e: ſed plebē longe ſtantem territās: et digito ſuo ſcri bens in lapide non in coꝛde. Hic autem quādo venit ſpūs ſanct⁹ cōgregati erant fideles in vnū: nec in monte terruit ſed intrauit in domū. De celo quidē factus eſt ſubito ſon⁹ quaſi ferreꝫ flat⁹ vehemens ſonuit: ſed nullus expauit. Au diſti ſonum/ vide ↄ ign̄e: quia ↄ in mōte vtrūq; erat ↄ ignis ↄ ſonit⁹? ſed illic etiā fumus: hic et ignis ſerenus. Uiſe ſūt enī illis (inq̄t ſcriptura) lingue diuiſe velut ignis. Rūndē de longinquo territās? Ablit. Nam inſedit ſup vnūquēq; eoꝝm: ↄ ceperūt linguis loqui ſicut ſpūs dabat eis ꝓnun ciare. Audi linguā loquentē: ↄ itellige ſpm̄ nō in lapide: ſz in coꝛde ſcribentem. Lex ergo ſpūs vite in xp̄o ſcripta in coꝛde: non in lapide: in xp̄o ieſu in quo celebratū eſt veriſſi mū paſcha: liberabit te a lege pcti et mortis. Nam vt nove ris ipſam eſſe diſtātiā euidētiſſimā veteris ↄ noui teſtamē ti. Uñ ↄ dicit apl̄s. Non in tabulis lapideis: ſed in tabulis coꝛdis carnalib⁹. Dñs apud ꝓphetam dicit. Ecce dies ve niēt dicit dñs: ↄ ꝓſummabo ſup domū iacob teſtamentum nouū: nō ſm teſtamētum qđ ꝓſtitui patrib⁹ eoꝝ in die qua apprehendi manū eoꝝ: ↄ eduxi eos de terra egypti Dein de ipſam differentiam euidenter oſtendit. Dans inquit le ges meas in coꝛdib⁹ eoꝝ: in coꝛdibus inquit eoꝝ ſuperſcri bam eas. Si ergo ſcribatur lex dei in coꝛde tuo: non foris terreat: ſed intus mulceat: tunc lex ſpiritus vite in chriſto ie ſu liberabit te a lege peccati ↄ mortis. Q; enim impoſſibi le erat legi: hoc ſequitur in lectione apoſtoli. Q; enim im poſſibile erat legi: ↄ ne ipſa culparetur: quid ſubūrit? In quo infirmabatur per carnem. Lex enim iubebat: nō im plebat: quia caro vbi non erat gr̄a inuictiſſime reſiſtebat: ↄ lex ifirmabatur per carnem: quia lex ſpiritalis eſt: ego au tē carnalis ſum. Quomodo ergo lex mihi optularetur iu bens per litteram: ↄ non dans gr̄am. Infirmabatur ꝓ car nem. Quid fecit deus cū hoc ipoſſibile eſſet legi: ↄ infirma reſ ꝓ carnē? Deus filiū ſuum miſit. Per qđ ifirmabaſ lex.

Universidad Bibl

et ꝓpter ꝗd erat hoc ipossibile legi? Infirmabat ꝑ carnē
Quid ergo de? Cōtra carnē misit carnē. Peccatū ei car
nis occidit: carnis substantiā liberauit. Misit de⁹ filiū suū
in similitudinē carnis peccati. In carne quidē vera: sed nō in
carne pcti. Quid aūt in similitudie carnis peccati? Id est vt
eēt caro: vera caro. Et vnde sint similitudo carnis pcti? Quia
de pctō moꝛs. Moꝛs est vtiq; i oi carne peccati: de qua di-
cit apls. Vt euacuaret corpus peccati. Quia ergo est in oi
carne pcti: sed vtrūq; ibi ē ꝛ moꝛs ꝛ pctm in carne. Ceterū
in carne pcti ꝛ moꝛs est ꝛ pctm est: in similitudinē carnis pcti
moꝛs erat/ꝛ pctm nō erat. Si enī caro peccati eēt: ꝛ merito
peccati penā moꝛtis lueret/nō diceret ipe dns. Ecce venit
ꝓnceps mundi: ꝛ in me nihil inuenit. Quare ḡ me occidit?
Quia q̄ nō raput tūc exoluebā. Prorsus qđ fecit de tribu-
to hoc fec̄ de moꝛte. Exigebat tributū: didragma. Quare
inqt tu ꝛ discipli tui nō reddit tributū? Vocauit ad se pe
trū: ꝛ ait ei. Reges mūdi a qb⁹ exigūt tributū: a filijs suis
an ab alienis? Rīsum ē. Ab alienis. Ergo inqt liberi sunt
filij. Cū ne scādalizem⁹ eos: vade ad mare: ꝛ mitte hamū:
et q̄ pīm⁹ surrexerit. i. pmogenit⁹ a moꝛtuis: aperi inqt os ei⁹
et inuenies ibi statere. i. duas didragmas: q̄ttuoꝛ dragmas:
qꝛ didragma: id est duo dragmata in capite exigebat. In
uenies ibi statere: ḃ est q̄ttuoꝛ dragmata: da eis ꝓ me ꝛ te.
Quid est? Ipse xps: petr⁹: ecclesia xp̄i: ecclesie q̄ttuoꝛ euan
gelia. Mysteriū latebat: xps tū tributū non debitū psolue
bat. Sic psoluit et moꝛtē: nō debebat ꝛ psoluebat. Ille nisi
indebitū solueret nūq̄ nos a debito liberaret. Ꝺ ḡ ipossi
bile erat legi q̄ faciebat ꝑ uaricationē: qꝛ nōdū mēs ꝓuicta
q̄sierat saluatoꝛē: in quo ifirmabat ꝑ carnē misit de⁹ filium
suū i similitudie carnis pcti: ꝛ de pctō dānauit pctm i carne.
Quomō ergo non habebat pctm: si de pctō dānauit pctm?
Ja aliq̄n exposuim⁹ vobis ḃ: sz q̄ meminerūt recognoscāt:
q̄ nō audierūt audiāt: q̄ obliti sunt recolāt. Pctm vocabat
in lege sacrificiū ꝑ pctō. Assidue lex hoc cōmoꝛat. Non
semel: nō iteꝛ/sed septiesme pctā dicebant sacrificia ꝑ pec
catis. Tale peccatū erat xps. Quid enī dicam⁹? Peccatū
habebat? Absit. Peccatū nō habebat: ꝛ pctm erat. Pecca
tū erat: dixi fm itelligētiā: qꝛ sacrificiū ꝑ pctō. Audi quia
hoc mō peccatū erat. Jpm apl'm audi: de illo loquens ait.
Eū q̄ nō nouerat peccatū. Jpsam sententiā vobis expone
bā: q̄n ista dicebā. Eū inqt q̄ nō nouerat peccatū: id est do-
minū nr̄m iesum xp̄m. De⁹ pater eū q̄ nō nouerat peccatū:
ꝓ nobis pctm fecit: cū ipsum xp̄m q̄ non nouerat pctm: de⁹
pr̄ ꝓ nobis peccatū fecit: vt nos sim⁹ iusticia dei i ipo. Vi-
dete duo. Justicia dei nō nr̄a: in ipo nō in nobis. Jnde illi
magni scti de quib⁹ dicit psalmus. Justicia tua sicut mon
tes dei. Et q̄si diceret i ipo psalmo: vbi dictū est. Justicia
tua: nō ei iusticia eoꝝ: sed iusticia tua velut mōtes dei. Le
uaui enī oc̄los meos in mōtes: vñ veniet auxiliū mihi: sed
nō a montib⁹. Auxiliū meū a dño: qui fecit celū ꝛ terrā. Er-
go cū diceret. Justicia tua sicut montes dei: q̄si ḡerek: vt
ꝗd ḡ aliq̄ nasc̄ūtur q̄ nō ptinēt ad iusticiā dei: subiecit. Ju
dicia tua sicut abyssus mꝛta. Quid est sicut mꝛta abyssus?
Altū est: ipenetrabile est: inacceſſū est hūane intētioni. Diui
tie ei dei iscrutabiles. Jnscrutabilia iudicia ei⁹: iuestiga-
biles vie ei⁹. Ergo ꝛ huc misit de⁹ filiū suū ꝓpt̄ ꝑscitos ꝛ ꝑ
destinatos/vocādos/iustificādos/glorificādos: vt mōtes
dei ducāt. Si deus ꝓ nobis: ꝗs ꝓtra nos? Misit deus filiū
suū in simitudine carnis pcti: et de pctō dānauit peccatū in
carne: vt iusticia legis iplereť i nobis. Nō iplebat ꝑ se. im-
pleta est ꝑ xp̄m. Nō enī venit legē soluere: sz iplere. Sz quō
iusticia legis iplereť in nobis: vel qūo iplet nobis: vel qui
bus nobis? Dis audire i qb⁹ nobis? Qui nō fm carnē am
bulam⁹? sz fm spiritū. Quid est fm carnē ābulare? Carna-
lib⁹ ocupiscētijs ꝓsentire. Quid est fm spiritū ambulare?
Adiuuari spiritu i mēte: ꝛ ocupiscētijs carnis nō obedire.
Sic ḡ iplet in nobis lex: implet i nobis iusticia dei: modo
iterim iplet. Post ocupiscētias tuas nō eas. Post ocupi-
scētias tuas cū audis: illicitas accipe. Post ocupiscētias
tuas non eas: dz ipleri ex volūtate nr̄a. Adiuta gr̄a dei dz
ipleri: post ocupiscētias tuas nō eas. Quicqd enī illa ocu-
piscētia carnis egit in nobis ꝓteritoꝝ peccatoꝝ siue in fa
ctis siue in dictis siue in cogitatiōib⁹? totū deletū est sacro
baptismate: oīa debita deleuit vna idulgētia. Restat ergo
cū carne conflict⁹: qꝛ deleta est iniq̄tas sz manet infirmitas:
inest: titillat delectatio illicite ocupiscētie/pugna/resistere
noli ꝓsentire: ꝛ iplet ḃ. Post ocupiscētias tuas non eas: qꝛ
ꝛ si q̄n surrepūt: ꝛ vsurpāt sibi oculū/aurē/liguā/violatica
cogitationē: nec sic desper⁹ de salute nostra. Ideo q̄tidie
dicim⁹. Dimitte nobis debita nr̄a. Justicia inq̄t legis im-
plet i nobis. Sed in qb⁹ nobis? Qui nō fm carnē ambula-
mus: sz fm spm̄. Qui enī carnis sunt: q̄ carnis sunt sapiunt:
q̄ aūt fm spiritū, q̄ sunt spūs. Prudentia ei carnis mors
est: prudētia aūt spūs vita ꝛ pax. Prudētia enī carnis ini-
mica i deū. Legi enī dei nō est subiecta: neq; enī pōt. Quid
est neq; pōt? Nō hō nō pōt: non dentes ipsa
caro: qđ creatura nō pōt: sed prudētia carnis nō pōt: vi-
tiū nō pōt/nō natura: quō si diceres: claudicatio recte am-
bulatiōi nō est subiecta: neq; enī pōt. Pes pōt: sz claudica
tio nō pōt. Tolle claudicationē: ꝛ videbis rectā ābulatio-
nē. Sz q̄diu claudicatio est nō pōt: sic q̄diu prudētia car
nis est nō pōt. Nō sit prudētia carnis: et hō pōt. Prudētia
spūs vita ꝛ pax. Et ergo ait. Prudētia carnis inimica in
deū: noli sic accipe q̄si iimica ista possit ledere deū. Resilit
do iimica est: nō occidēdo. Illi aūt nocet in q̄ est prudētia
carnis: qꝛ vitiū nature nocet i q̄ natura iest. Medicina aūt
ideo iuēta est: vt pellat vitiū ꝛ sanet natura. Venit ḡ salua
tor ad gen⁹ humanū: nullū sanū inuenit: iō magn⁹ medic⁹
vēit. Hoc ꝓpteꝛea dixi: qꝛ manichei volētes alia ꝓtra deū
inducere naturā: q̄si de hoc apli testionio erroꝛē suū expli
māt adiuuari: ꝛ putāt q̄si naturaliter dictū: qꝛ dictū est: nō
pōt/iimica est in deū. Legi enī dei nō est subiecta: neq; enī
pōt ꝛ nō attēderūt nō de carne dictū esse/nō pōt: nō ḃ boie
dictū esse: nō pōt: nō de aīa dictū esse/nō pōt: sz de prudētia
carnis. Prudētia ista vitiū est. Vis nosse q̄d est? Sapere
fm carnē moꝛs est. Sz ille ipe vn⁹ hō eadēq; natura a nō
deo ꝺo ꝛ bono cōdita: heri sapiebat fm carnē: hodie sapit
fm spm̄/expulsum est vitū: sanata ē natura. Nā q̄diu est
prudentia illa carnis: oīno legi dei subiecta esse non potest.
Ꝺdiu ei inest ꝑ vitiū claudicatio: nullo mō pōt esse recta
ambulatio. Sanato aūt vitio: reparata est natura. Fuistis
aliq̄n tenebre: nūc aūt lux in dño. Videte ḡ qđ sequit. Qui
aūt i carne sunt: id est q̄ in carne ꝑsidunt: qui ocupiscētias
suas sequunt: qui in his habitāt/qui eaꝝ voluptatib⁹ oble
ctant: qui in eaꝝ delectatiōib⁹ beatā felicēq; vitā ꝓstituūt:
ipi em̄ sunt i carne: deo placere nō possunt. Nō ei sic dictū
est. Qui aūt i carne sunt: deo placere nō pōt. Ergo nō placu
runt scti pr̄iarche? Ergo nō placuerūt scti ꝓphete? Ergo
nō placuerūt scti apli? Nō placuerunt scti martyres: qui
anteq̄; corp⁹ patiēdo deponerēt xp̄m ꝓfitēdo nō solū vola
ptatē ꝓtenebāt: sz dolores q̄q; patiētissime pferebāt? Pla-
cuerūt: sz i carne nō fuerūt. Portabāt carnē nō portabant
a carne. Jā em̄ palytico dictū erat. Tolle ꝺbatū tuū. Qui
em̄ in carne sūt: quēadmodū dixi: quēadmodū iā exposui/
nō in scīo vluēdo: sz carnis ocupiscētijs ꝓsentiēdo: deo pla
cere nō pōt. Dēinq; audite tm̄: q̄stionē sine vlla dubitatiōe
soluēte. Quicūq; vtiq; i ꝺ corpore loq̄bat: ꝛ tū adiūxit. Vos
aūt nō estis i carne. Putas est hic aliqs i vobis cui dictū
est? Ecce ppō dei dixit: ecclie dixit romanis q̄dem scribe-
bat: sz vniuerse xp̄i ecclie dixit: sed tritico dixit non palee/
masse dixit latēti/nō stipule apparēti. Ꝺ nusquisq; i corde
suo cognoscat. Nos auris⁹ loq̄mur: ꝑscias nō videm⁹: tū
fm ea q̄ supi⁹ locuti sum⁹ existio i noīe xp̄i esse i plebe xpi
qb⁹ dictū est. Vos aūt nō estis i carne: sz in spū: si tū spūs
dei habitat i vobis. Nō est i carne: qꝛ nō facit sz opa carnis
ꝓsentiendo ocupiscētijs carnis: sed estis i spū q̄ fm interio-
rē hoiem cōdelectamini legi dei: ꝛ ḃ est si tū spūs dei habi-
tat in vobis. Nā si de spū vro ꝑsumit? adhuc i carne estis.
Sic ergo nō estis in carne vt i spū dei sitis: tūc em̄ i carne
nō estis. Nā si recedat spūs dei: pōdere suo spiritꝰ hois re-
uoluit in carnē: redit ad facta carnalia: redit ad ocupiscē-
tias seculares. Et erūt illi⁹ hois ꝓiora nouissima ꝑior
ꝓma. Sic ei habete libez arbitriū: vt iploret sz auxiliū. Nō
estis i carne: ꝛ hoc ex virib⁹ vestris? Absit. Si ñ ergo? Si
spūs dei habitat i vobis. Si ꝗs aūt spm̄ xp̄i nō habet: hic
nō est eius. Non ḡ se extēdat: nō se iactet: non sibi arroget
virtutē ꝓpriā: egena ꝛ vitiata natura. Ꝺ adā q̄s fan⁹ erat
nō steterit: ꝛ tuis viribꝰ surrexisti? Si quis spm̄ christi nō
habet. Ipse enī spūs dei: qui spūs xp̄i ꝛ patris: est enim et
filij. Si ds spūs dei nō habet/nō se fallat: hic nō est ei⁹. Ec-
ce aduuāte ipi⁹ misericordia spiritū xp̄i habem⁹: ex ipsa
dilectiōe iusticie: integra fide: catholica fide spiritū dei nō
bis ieſſe cognoscim⁹. Sed ꝗd de carne illa moꝛtali? Quid
de lege in mēbris nr̄is repugnante legi mētis? Quid de il-
lo gemitu? Audi. Si aūt xps in vobis: corp⁹ qđē moꝛtuū
est, ꝓpt peccatū: spūs aūt vita est ꝓpter iusticiā. Ergo de
corpore moꝛtuo ꝓpt pctm tā desperādi est? Nulla spes ē:
Sic dormit: vt non adiiciat vt surgat? Absit. Corp⁹ qđem
moꝛtuū est ꝓpt pctm: spūs aūt vita est ꝓpt iusticiā. Remā
sit tristicia de nr̄o corpore. Remo aūt carnē suā odio ha-
buit. Audem⁹ q̄ sollicite curet sepultura moꝛtuoꝝ. Corp⁹
qđē moꝛtuū est ꝓpt pctm: spūs aūt vita est ꝓpt iusticiam.
Jā dicebas ad psolationē. Vellē qđē ꝛ corp⁹ meum esse in
hac vita: sed qꝛ nō pōt: sit vel spūs me⁹: sit vel aīa mea. Ex
specta noli esse sollicit⁹. Si enī spūs ei⁹ q̄ suscitauit iesum a
moꝛtuis habitat i vobis: q̄ suscitauit xp̄m iesū a moꝛtuis
viuificabit ꝛ moꝛtalia corpora vestra. Quid timet sz? Quid
etiā ꝑ ipa carne solliciti estis? Capilli⁹ capitis vr̄i nō peri
bit. Ada peccādo dānauit i moꝛtē corpora vr̄a: sz Iesus si ē
spūs ei⁹ i vobis: viuificabit ꝛ moꝛtalia corpora vr̄a: qꝛ suū
sanguinem dedit ꝓ salute vr̄a. Ꝓmissum reddi dubitas
q̄ tale pign⁹ tenes? Sic ḡ hō nō erit moꝛtis illa ꝓtentio: sic
iplebit qđ dictū est. Miser ego hō: ꝗs me liberabit de cor-
pore moꝛtis hui⁹? Quia xps iesus si spūs eius in vobis est:
viuificabit ꝛ moꝛtalia corpora vr̄a: sic liberaberꝰ de corpe
moꝛtis hui⁹: nō corp⁹ nō habēdo: vel alteꝝ habēdo: sz nō vl-
teri⁹ moꝛtēdo. Si enī nō adderet. Moꝛtis hui⁹: et diceret.
Quis me liberabit de corpore: forte suggereret error cogita-
tiōi hūane: ꝛ diceret. Videes qꝛ nō vult de⁹ nō cē cū corpe
De corpore inqt moꝛtis hui⁹. Moꝛtē tollet bonū est corp⁹.
Detrahat moꝛs nouissima inimica: et erit mihi in eknū caro
mea amica. Remo enī vnq̄ carnem suā odio habuit. Et si
spūs cōcupiscit cōtra carnē: ꝛ caro ocupiscit aduersus spi
ritū: et si mō rixa est in ista domo: marit⁹ litigās nō quietē
sed concordiā q̄rit vxoris. Absit fratres mei: absit vt spūs
ocupiscēdo cōtra carnē oderit carnem. Vitia carnis odit: pru
dētia carnis odit: ptētionē moꝛtis odit. Corruptibile hoc
induat incorruptionē: ꝛ moꝛtale ḃ induat imoꝛtalitate: semi
netur corp⁹ aīale: resurgat corp⁹ spiritale: ꝛ vide plenā pfe
ctāq; cōcordiā: videbis creaturā: lauda creatorē. Si ergo
spūs eius q̄ suscitauit iesum a moꝛtuis habitat in vobis: q̄
suscitauit xp̄m a moꝛtuis: viuificabit et moꝛtalia corpora
vestra ꝓpter inhabitatē spm̄ q̄ habitat in vobis: nō ꝓpter
merita vestra: sed ꝓpter munera sua. Cōuersi ad dominū.

¶ De verbis Apostoli. Peto non infirmari in tribulationibus meis pro vobis: que est gloria vestra. Et de libero arbitrio. Sermo.vij.

Postolū audiuim⁹: psalmū audiuimus: euange
lium audiuim⁹: cōsonāt oēs diuine lectiones vt
spem nō i nobis sz i dño collocem⁹. Peto (inqt
apls) vos nō infirmari in tribulationib⁹ meis ꝓ
vobis: q̄ est gloria vestra. Peto inqt vos nō infirmari: id est
vt nō i firmemini gñ audiſtis me pati ꝓ vobis tribulatiōes
qꝛ hec est gloria vr̄a. Petit ḡ eos vt nō infirmenť: qđ nō fa
ceret nisi eoꝝ vellet excitare volūtatē. Si enī respōderent
Quid nos petis qđ in potestate nō habem⁹? Mundꝰ nō vi
derent sibi iustū reddidisse responsum: Et tū apls nisi sct
ret eē in eis volūtatis ꝓprie ꝓsentionē: vbi ꝛ ipsi aliqđ age
rent: non diceret peto. Et si diceret/iubeo: nisi eos nosset
adhibere posse iussiōi suevolūtatē: sine cā hoc ꝺbū de eius
ore ꝓcederet. Sed rursus sciēs sine dei adiutorio infirmā
esse hois volūtatē: nō solū ne diceret: volūtatis arbitrium
nō habem⁹? dixit peto: verūetiam ne diceret: voluntatis ar
bitriū sufficit nobis: videte qđ addit. Hui⁹ rei gr̄a. Cui⁹
rei gr̄a: nisi qꝛ supra dixerat. Peto nō infirmari in tribula
tionib⁹ meis ꝓ vobis: que est gloria vestra? Quia ergo vo
lūtatis habetis arbitriū: peto. Quia verovobis volūtatis
nō sufficit arbitriū ad implēdū qđ peto. Huius rei gr̄a fle-
cto genua mea ad pr̄em dñi nr̄i iesu xp̄i: ex quo oīs pater-
nitas i celo ꝛ i terra noīatur. Det vobis. Quid det vobis?
Nō peto a vobis: rogo det vobis. Peto enī a vobis ꝓpter
arbitriū volūtatis: rogo det vobis ꝓpt auxiliū maiestat⁹.
Sed apostoli ꝺba preuenimus. Adhuc fortasse expectat⁹
audire: q̄ textū eiusdē lectionis memoria non tenetis: vtrū
reuera ideo apls pro ipsis ad pr̄em genua flectat: vt det il-
lis qđ diꝛerat eis: peto. Memētote ḡ quid petierit ab eis.
Peto vos nō infirmari in tribulationib⁹ meis ꝓ vobis
Hoc ab eis petit. Modo videte quid illis petit. Flecto ge
nua mea ad patrem dñi mei iesu xp̄i: vt det vobis fm diui-
tias gl'e sue ꝛtute corroborari. Quid ē aliꝰ: nisi nō infirma
ri? Virtute corroborari inqt p spiritū eius. Jste spūs gr̄e:
videte qđ petit. Hoc a deo petit qđ ab hoibus exigit: qꝛ vt
deus velit dare: debes ꝛ tu ad accipiendū accōmodare vo
lūtatē. Quomō vis accipe gr̄am diuine bonitat⁹? qui sinū
nō aperis volūtatis? Det inqt vobis. Non enī habetis nisi
det vobis. Det vobis virtute corroborari ꝑ spm̄ eius. Si
enī dederit vobis ꝛtute corroborari: ibi dabit vobis nō in
firmari: in iteriore hoīe habitare xp̄m ꝑ fidē in cordib⁹ ve
stris. Totū ḃ det vobis. In charitate radicati et fundati:
vt ꝑualeatis cōprehendere cū oib⁹ sanctis. Quid cōprehē
dere? Det vobis p spm̄ suū virtute corroborari: ꝛ habitare
in interiore hoīe vestro christum ꝑ fidē: atq; ita in charita
te radicati ꝛ fundati possitis cōprehēdere. Quid: Que sit
latitudo/longitudo/altitudo/ꝛ pfundū. Altitudo quidē i
latina liguа vtrūq; significat: ꝛ qđ sursum ꝛsum est altitu
dinis nomē habz: ꝛ qđ i pfundū altū est altitudinis nomē
habet. Jdeo bñ rñdet iterpres ad id qđ sursum est altum/
altitudinē dicere: ad illud qđ deorsum altū est/pfundū di
cere. Quid est ḡ fratres mei: Exponā ḃ vobis: qđ facilius
forte sit cuiq; ꝙ sibi sit ꝗs: Quid ergo? Quia latitudinem
longitudinē/altitudinē/ꝛ pfundū: q̄ttuoꝛ ista q̄ dixit apls
mini⁹ idoneus sum vel cōprehēdere vel ꝓferre: transibo ab
hoc: an forte pulsaboꝛet vt vobis salubre aliqđ ꝓferā: vris
orationib⁹ adiuuabor. Quid corde pergis hō christiane p
latitudinē terre: longitudinē tēpoꝝ: altitudinē celi: pfundi
tatē abyssi. Quādo ista cōprehēdis vel mente vel corpore:
ḃ est siue cogitādo siue carnis oculis ituēdo? Quādo ista
cōprehēdis? Ipsum audi apostolū dicētē sibi. Mihi aūt
absit gloriari: nisi in cruce dñi nr̄i iesu christi. Et nos in il
la gloriamur: vel qꝛ sup illā incūbimus? In illa gloriemur
oēs o boni fratres: in illa gloriemur. Jbi forte iueniemus
ꝛ latitudinē/ꝛ lōgitudinē/ꝛ altitudinē/et pfundum. Vis
eni apostoli ꝺbis crux quodāmodo nobis ante oculos cō
stituta est. Habet enī latitudinē in qua manꝰ figaṅ: habet
lōgitudinē qđ indevsq; ad terrā ducit lignū: habz ꝛ altitu
dinē qđ ab ipo trāsuerso i quo figunt manꝰ excedit aliquā
tum vbi caput crucifixi ponit: habz ꝛ pfundū hoc est qđ in
terra figit et non videt. Videte magnū sacramētū. Ab illo
pfundo qđ nō vides surgit totū qđ vides. Ubi ergo est al
titudo? Cōfert te ad vitā moꝛesq; sanctoꝝ: qui dicūt. Absit
gl'iari nisi in cruce dñi nostri iesu christi. Jnuenim⁹ in mo
ribꝰ eoꝝ latitudinē charitatis. Unde illos admonuit ipe
apostolus dicēs. Dilatamini: ne sitis iugū ducētes cū infi
delib⁹. Et qꝛ ipse latus erat q̄ eos ad latitudinem exhorta
bat: audi quid dicat. Oa nostrū patet ad vos o corinthij:
cor nr̄m dilatatū est. Latitudo ergo charitas est: q̄ sola be
ne opat. Latitudo facit vt hylarē datorē diligat deus. Si
enī āgustiā passus fuerit: tristis dabit: si tristis dabit: perit
qđ dabit. Op⁹ est ei latitudine charitatis: ne pereat ḉqđ
boni facitis. Sed quoniā ait dñs. Ubi abūdabit iniq̄tas:
refrigescet charitas multoꝝ. Da mihi ꝛ longitudinē. Que
est lōgitudo? Qui pseuerauerit vsq; in finē: hic saluus erit
Hec est longitudo crucis/vbi totū corp⁹ cōrigit: vbi quo
dāmodo stat: quo stādo pseuerat. Si ergo ḡris qui in cru-
ce gloriaris habere crucis latitudinē: habeto bñ operandi
virtutē. Si vis habere crucis lōgitudinē: habeto perseue-
rādi longanimitatē. Si aūt vis habere crucis altitudinē:
nosti qđ audias ꝛ vbi audias. Sursum cor. Quid est: sursū
cor? Jbi spera: ibi ama. Jnde pete ꝺbatū: ibi expecta mer-
cedē. Nā si bñ oparis et hylariter tribuis: videris hr̄e lati
tudinē. Si in hīsdē bonis optib⁹ vsq; in finē pseuerāueris:
videris hr̄e lōgitudinē. Sed ꝛ oīa hec nō ꝓpt supnā merce-
dē facis: altitudinē nō habebis: ꝛ illa iā nec latitudo erit:
nec lōgitudo. Quid ē enī hr̄e altitudinē/nisi cogitare deū:

Universidad de Sevilla Biblioteca

Universidad de ... Biblioteca

amare deū:et gratis amare ipm deū adiutorem:ipm expe
ctatorē:ipsum coronatorē:ipsum premij largitorē: postre:
mo ipm pmiū deputare:non aliud ab ipso q̄ ipm expecta:
re? Si amas.gratis ama: si vere amas: ipse sit merces quē
amas. An vo tibi chara sunt oīa:et vilis est q̄ cōdidit oīa?
Hec vt possim⁹ flexit genua sua pro nobis apl's: vtiq̄ ideo
C vt det nobis. Terret eni ꝛ euangeliū. Uobis datū est scire
Mat. xiij. mysteriū regni:illis aūt non est datū. Qui eni habet dabit
ei. Quis aūt habet cui dabit:nisi cui datū est? Qui aūt nō
habet:ꝛ qd habet auferet ab eo. Quis aūt nō h3:nisi cui nō
est datū? Quare ergo illi datū est:ꝛ illi nō est datū? Nō me
piget dicere:hoc est pfūdū crucis. De pfundo nescio quo
iudiciorū dei q̄ perscrutari ꝯteplariq̄ nō possum⁹: pcedit
omē qd possum⁹:de pfūditate iquā nescio q̄ iudicioꝝ dei:
que inscrutabilia ꝯtēplari nō possum⁹:pscrutari non vale
mus: pcedit omne qd possum⁹. Qd possum video: vñ pos:
sim nō video:nisi qꝛ ꝛ hoc hacten⁹ video qd noui esse a deo
Quare aūt illū ꝛ nō illū? Multū est a me. Abyssus est:pro:
fundū crucis est:admiratione exclamare possum:disputa
tiōe demōstrare nō possum. Quid possū exclamare de ista
Ps. xci. profunditate? O q̄ magnificata sunt opa tua dñe. Gētes il:
luminant:iudei excecant. Quidā paruuli sacramento ba:
ptismatis abluunt:qdā vo paruuli i morte pmi hoīs relin:
quunt. O q̄ magnificata sunt opa tua dñe:nimis pfunde fa
cte sūt cogitatiōes tue. Et sequit. Uir imprudēs non co:
gnoscit:ꝛ stult⁹ nō itelliget hec. Quid nō itelligit stult⁹ et
iprudēs? Quia vel pfundū est. Nā si stult⁹ nō intelligit: et
sapiēs itelligit:nō est nimis pfundum. Sed si sapiēs intel
ligit qꝛ pfundū est:stultus nō intelligit qꝛ vel pfundū est.
Ideo multi de isto pfundo querētes reddere rationē:i fa:
bulas vanitatis abierunt. Aliq̄ dixerūt:qꝛ aīe sursum in ce
lo peccant: et fm sua pctā ad corpora p meritis dirigunt:
ꝛ dignis sibi quasi carcerib⁹ icludunt. Ierunt post cogita
tiōes suas loq̄ volentes de dei pfundo:mersi sunt in pfun
dum. Occurrit eni eis apl's:volēs grām cōmendare:et ele:
Rom. ix. git illos geminos in vtero rebecce:et dicit. Nōdū eni nati
nec qꝛ aliqd egerit boni aut mali. Uide queadmodū tulit
vanis hoibus phātasias cōuersationis aīaꝝ ante corpus
in celo. Si eni ibi iā cōuersate sunt:iā aliquid boni egerūt
vel mali:ꝛ p meritis suis ad corpora terrena directe sūt. Si
placet cōtradicam⁹ apostolo q̄ dixit. Nōdū nati:nec qꝛ ali
j. sen. dist. qd egerint boni aut mali. Hoc autē quia ppter apl'i euidē
xlj. c. inl'ti. tem sentētiā respuit catholica fides:qd aīe in celis pri⁹ vi:
uāt ꝛ cōuersent:et illic recipiēdoꝝ corpoꝝ merita assumāt
D modo isti nouelli nō audēt dicere. Sed qd dicūt aliq̄ sicut
audiuim⁹ ipsoꝝ? Ista disputāt. Prorsus iquiūt p meritis
suis oēs hoies moriunt qꝛ peccauerūt:nō enim esset mors
nisi veniēs de pctō. Sed ego cū hec audio ideo laudo:qꝛ il
lā primā mortē intueor:ꝛ illi⁹ primi hois pctm. Audio em
j. Cor. xv. apostolū. Sicut in adā oēs moriunt: sic ꝛ in xpo oēs viuifi
Rom. v. cabunt. Per vnū hominē pctm intrauit in mundū:ꝛ p pec
catū mors:ꝛ ita in oēs hoies ptransijt:in quo oēs peccaue
rūt. Omnes eni vnus fuerūt. Sic audio dicētē mortē hois
de pctō esse. Non inqt:ꝛ qd dicis? Omnē hoiem de⁹ imor:
talē creat mō. Mirabilis nouitas. Quid dicis? Prorsus
(inquit) oēm hoiem deus imortalē creat. Quare ergo mo
riunt paruuli ifantes? Nā si dicā:quare moriunt grandes
hoies:dictur⁹ es mihi/peccauerūt. Ergo de maiorū etate
non disputabo:paruuloꝝ infantiā ꝯtra te testē citabo. Non
loquunt et cōuincūt:tacent ꝛ qd dico pbāt. Ecce infantes
in suis vtiq̄ opib⁹ innocētes sunt: nihil secū nisi qd de pri
mo homie traxerūt habētes:quib⁹ ppterea est xpi grā ne:
cessaria:vt in xpo viuificent q̄ in adā mortui sunt: vt qꝛ in
quinati sunt generatione:purgentur regeneratione. Ipsos
ergo testes citabo. Rñde mihi q̄re moriūtur si oēs homies
imortales nascant:ꝛ quoniā peccāt/ideo moriūtur? Quid
putatis dici potuisse? Que aures ferāt? Peccauerūt ꝛ ipsi.
Ubi peccauerūt rogo/q̄si peccauerūt: q̄mō peccauerunt?
Bonū et malū quid sit nesciunt. Peccatū accipiūt:q̄ pre:
ceptū nō capiunt? Proba mihi pctōres infantes. Quid di
xisti? Uere qꝛ oblit⁹ es qd fuisti:pba mihi pctā infantum.
An qꝛ plorāt peccant:qꝛ motib⁹ q̄si mutoꝝ animaliū mole
stias repellūt:voluptates accipiūt:ideo peccant. Si mot⁹
isti peccata sunt: ampliores pctōres i baptismo fiūt:qꝛ cū
baptizant vehemētissime reluctant. Quare illis i tāta relu
ctatione non iputat peccatū:nisi qꝛ nullū est adhuc volun
tatis arbitriū. Sed aliud dico. Isti qꝛ nati sunt vt arbitra
ris peccarūt. Nā si nō peccarēt inquis:nō morerent. Quid
de illis dicis q̄ in vtero moriunt? O angustia. Et ipsi inde
peccarūt:iō moriunt. Mētiris:an falleris? Cōtradicit apl's
Nōdū natis:nec aliqd agētib⁹ boni aut mali. Magis apo
stolū audio q̄ te:magis apostolo credo q̄ tibi:nōdū natis
nec aliqd agētibus boni aut mali. Si autē hoc testimoniū
refellis:vade poti⁹ ad illas vagatiōes ꝛ dic: qꝛ in celo pec:
carūt:ꝛ inde in corpora pcipitant. Nō dico inqs. Quare nō
dicis? Quia dicit apl's. Nōdū natis nec aliqd agētib⁹ boni
aut mali. Si ḡ nō eos accusas i celo:q̄re accusas in vtero?
Ad vtrūq̄ rñdet apl's:ꝛ eis rñdet q̄ dicūt i celo:ꝛ q̄ dicūt i
vtero peccauerūt:qꝛ ad vtrūq̄ valēt illa vba q̄ dicūt:nōdū
nascerent nihil egisse vel boni vel mali. Quare ḡ moriunt?
Et hic te auditur⁹ sum:ꝛ nō poti⁹ magrm gētiū? Dic mi
hi paule apl'e:q̄re moriunt? Per vnū hoiem pctm itrauit
in mūdū:ꝛ p pctm mors:ꝛ ita i oēs hoies ptrāsijt:in q̄ oēs
peccauerūt. Ecce pm⁹ hō totā massam dānabilē facit. Ue
niat:veniat dñs nr̄ scd's hō. Ueniat:veniat:ex alio tramite
veniat:p vginē veniat:viuus veniat mortuos iueniat:mo
riat vt mortētī subueniat:ad vitā trāsferat:mortuos redi
mat morte:seruet vitam in mortē:occidat mortē de morte.
Sola est ista grā paruuloꝝ:sola maioꝝ:sola liberat pusil
los cū magnis. Quare illū ꝛ q̄re illū:q̄re nō illū atq̄ illum?
Nolo a me q̄ras. Homo sum:pfundū crucis aduerto non
penetro:expauesco nō scrutor. Inscrutabilia sunt iudicia
eius:iuestigabiles sunt vie ei⁹. Homo sum:hō es:hō erat q̄
dicebat. O hō q̄s es q̄ rñdeas deo? Homo dicebat: hoi di
cebat. Audiat hō:ne peat hō ppt quē deus fact⁹ est hō. In
hac ḡ crucis pfūditate:in hac reꝝ tāta obscuritate tenea
mus qd cātauim⁹:nō de nr̄a vtute psumam⁹:nō ingenioli
nr̄i virib⁹ in hac q̄stiōe aliqd arrogem⁹:psalmū dicam⁹ et
psalmo dicam⁹: Miserere mei de⁹:miserere mei de⁹:misere
re mei. Quare? Quia virtutē habeo qua te pmerear? Nō
Quare? Quia voluntatis arbitriū gero:vnde grām tuam
meritū meū pcedat? Non. Sed quare? Qm in te cōfidit aīa
ma mea. Magna sciētia ista cōtinētia. Conuersi ad dñm.

¶ De verbis Apostoli. Human⁹ sermo et omni
acceptiōe dignus:qꝛ xp̄s iesus venit in hūc mun
dū pctōres saluos facere:quorū prim⁹ ego sum.
quib⁹ docet augustin⁹ nō merita nostra bona sed
peccata xp̄m de celo ad terrā duxisse: alioq̄n non
ventuꝝ:ob idq̄ humilitatē suadēs. Sermo. viij.

Audiuim⁹ beatū apostolū Paulū dicētem. Hu
man⁹ sermo et omni acceptione dign⁹:qꝛ xp̄s ie
sus venit i hūc mūdū peccatores saluos facere:
quoꝝ prim⁹ ego sum. Human⁹ ergo sermo et ac
ceptiōe dign⁹. Quare human⁹ ꝛ nō diuinus? Proculdu
bio nisi iste human⁹ sermo etiā diuin⁹ esset: dignus omni
acceptiōe nō esset. Sed sic est sermo iste human⁹ ꝛ diuinus
quō est ipse xp̄s:ꝛ hō ꝛ de⁹. Si ergo recte itelligim⁹ sermo
nem istū:nō solum humanū esse verū etiā diuinum. Quare
apostol⁹ humanū maluit dicere q̄ diuinū? Proculdubio
eni qui nō mētiret si diceret diuinū:nō sine cā maluit dice
re humanū. Hoc ergo elegit:p qd xp̄s in mūdū venit. Ue
nit enim p qd homo erat:nam p qd de⁹ erat semp hic erat.
Ubi eni nō est de⁹:q̄ dixit. Celū et terrā ego cōpleo? Chri
stus est certe virt⁹ ꝛ sapiētia dei:de q̄ dicit. Attingit a fine
vsq̄ ad finē fortit:ꝛ disponit oīa suauiter. Ergo i hoc mū
do erat:ꝛ mūdus p eum fact⁹ est:ꝛ mūdus eū nō cognouit.
Et hic erat ꝛ venit. Hic erat p diuinā maiestatem:venit p
humanā infirmitatē. Quia ergo venit p infirmitatē huma
nā:ideo pdicās aduentum eius dixit. Human⁹ sermo est.
Non liberaret humanū genus nisi sermo dei dignaret esse
human⁹. Nā ꝛ hō ille dicit human⁹ q̄ se exhiber hoiem.
marie q̄ hospicio suscepit hoiem. Si ḡ human⁹ ꝯq̄ in do
mo suscepit hoiem:q̄ human⁹ est q̄ in seipo suscepit homi
nē? Ergo humanus sermo et omni acceptione dignus:qꝛ
christus iesus venit in mūdū peccatores saluos facere. At
tende euāgeliū. Uenit eni fili⁹ hois querere et saluare qd
perierat. Si hō nō perisset:filius hominis non venisset. Er
go perierat homo:venit deus hō ꝛ inuentus est homo. Pe
rierat homo p liberā volūtatē. venit deus hō p gratiam li
beratricē. Queris qd valeat ad malū liberū arbitriū. reco
le hoiem peccatorem. Queris qd valeat ad auxiliū de⁹ et
homo:attēde in eo grām liberātem. Nusq̄ potuit sic osten
di:quātū valeat volunta ꝫ hominis vsurpata p supbiā ad
vitādū sine adiutorio dei malū:nō potuit pl⁹ ꝛ manifestius
exprimi q̄ in hoīe pmo. Ecce perit primus hō: et vbi esset
nisi venisset secūdus hō? Quia ꝛ ille homo ꝛ iste hō:ꝛ ideo
human⁹ sermo. Prorsus nūq̄ sic apparet benignitas gra
tie et liberalitas omnipotētie dei:q̄ in hoie mediatore dei
et hominū:homine christo iesu. Quid enim dicim⁹ fratres
j. Tim. ij. B mei? In fide catholica nutritis loquor:vel i pacē catholicā
lucratis. Nouim⁹ et tenemus mediatorē dei ꝛ hominū:ho
minē christū iesum:inquantum homo erat eius esse nature
cuius nos sum⁹. Nō enim alterius nature caro nostra ꝛ ca
ro illius:nec alterius nature aīa nostra ꝛ anima illi⁹. Hāc
suscepit naturā quā saluādā eē iudicauit. Nihil minus ha
bebat i natura:sed nihil habebat i culpa. Natura pura:s3
nō sola humana. Ibi erat deus:ꝛ ibi erat vbū dei. Et sicut
tu vnus homo anima es ꝛ caro:sic ꝛ ille vn⁹ christus deus
et homo. Audebit ergo aliq̄s dicere:quia natura nostra in
illo mediatore primū p liberum arbitriū pmeruit deum:ꝛ
sic suscipi meruit vt esset hō ꝛ deus vn⁹ christus iesus? Ec
ce nos possum⁹ dicere virtutib⁹ nostris:moribus nostris:
ꝯuersatione vite nostre meruisse vt efficiamur filij dei:pos
sum⁹ dicere. accepimus preceptū:si seruauerimus et bene
vixerimus:recipiemur in numero filioꝝ dei. Nunq̄d ꝛ ille
prius vixit filius hois:et bene viuēdo factus est fili⁹ dei?
Ioh. j. Inde cepit ꝛ inde incipit:ꝛ susceptiōe fact⁹ est. Uerbū em
caro factū est:vt habitaret in nobis:verbū dei vnic⁹ dei fi
lius assumpsit aīam ꝛ carnem hois nō antea se pmerētis:
nec ad illam pcipiendā sublimitatē virtute ppria laborā:
tis:sed oino gratis. Nihil enim pcessit illam susceptionem
Suscept⁹ est dei fili⁹:susceptione fact⁹ est. Uirgo cōcepit:
ante ꝯceptū virginis hō mediator: non vtiq̄ prius iustus
fuit. Quomō eni iust⁹ fuit:q̄ nec fuit? Uirgo ꝯcepit:ꝛ susce
ptio hominis inde cepit. Merito dictū est. Uidim⁹ gl'iam
eius:gloriā tāq̄ vnigeniti a patre:plenū gratia ꝛ veritate
Luce. xv. Amas liberam volūtatē tuā:dicturus es patri tuo. Da mi
hi substantiā meā que me cōtingit. Quid te tibi cōmittis?
Melius te pōt seruare:q̄ te potuit anteq̄ esses creare. Agno
sce ergo xp̄m:grā plen⁹ est. Hoc tibi vult fundere quo ple:
nus est:h tibi dic. Quere dona mea:obliuiscere merita tua
q̄ si ego quererē merita tua:nō ventres ad dona mea. No:
C li te extollere:pusillus esto:zacheus esto. Sed dicturus es
Luce. xix Si zacheus fuero:pre turba nō potero videre iesum. Noli
esse tristis:ascende lignū vbi p te pepēdit iesus: ꝛ videbis
iesum. Et q̄le gen⁹ ligni ascendit zacheus? Sicomorū. In
regionib⁹ nr̄is aut oino nusq̄ aut raro forte alicubi nasci
tur:in illis autē ptib⁹ multū est huius generis ligni. Et
poma sicomora dicunt poma q̄dē similia:sed tamē distant
aliquid qd possunt nosse qui viderūt vel gustauerūt. Quā
tum tñ iudicāt interpretatiōe nois:sicomora fici fatue lati
ne iterpretant. Iam vide zacheū meū:vide illū obsecro te
volentē in turba videre iesum/ꝛ non valentē. Humilis em
erat:turba supba erat:ꝛ ipsa turba ad videndū bene dñm:si
cut solet turba seipsam ipediebat:ascēdit a turba/et vidit
iesum nō ipediēte turba. Turba ei dicit humilib⁹:humili:
tatis viā gradientib⁹:iniurias suas deo dimittētibus:vin
dictā de inimicis nō reqrētib⁹:turba isultat ꝛ dicit. Inde
fensē q̄ te non potes vindicare. Turba ipedit ne videat ie
Lu. xxiij. sus/turba glorians ꝛ exultās. q̄si se potuerit vindicare:ipe
dit ne videatur ille qui pēdens ait. Pater ignosce illis:qꝛ
nesciūt qd faciūt. Hūc ergo volēs videre zacheus:in quo
j. Cor. j. figurabat psona humiliū:non attēdit turbā ipedientē:sed
ascēdit sicomoꝝ q̄si fatui pomi lignū. Nos eni (inqt apl's)
predicam⁹ xp̄m crucifixum:iudeis quidē scādalū:attēde
sicomorū:gentib⁹ aūt stulticiā. Deniq̄ de cruce xpi nobis
insultant sapiētes hui⁹ mūdi ꝛ dicunt. Quale cor habetis:
qui deū colitis crucifixū? Quale cor habemus? Non vtiq̄
vestrū. Sapiētia huius mūdi:stulticia est apud deū. Non
eni vestrū cor habemus. Sed dicitis cor nr̄m stultū:dicite
qd vultis:nos ascēdam⁹ sicomoꝝ ꝛ videam⁹ iesum. Ideo
eni vos iesum videre nō potestis:qꝛ sicomoꝝ ascēdere eru:
bescitis. Apprehēdat zacheus sicomoꝝ: ascendat humilis
crucē. Parꝝ est ascēdat:ne de cruce xpi erubescat. In fron
te illā figat vbi sedes pudoris est:ibi oino:ibi i quo mēbro
erubescit:ibi figat vnde nō erubescit. Puta qꝛ tu irrides
sicomoꝝ:et ipsa me fecit videre iesum. Sed tu irrides sico
moꝝ qui hō es:stultū autē dei sapienti⁹ est q̄ hominū. Et
vidit dñs ipm zacheū. Uisus est ꝛ vidit:sed nisi visus esset Rom. viij
nō videret. Quos eni pdestinauit illos et vocauit. Ipe est j. Ioh. j.
qui nathanael dixit:iā quasi testimonio suo adiuuāte euā:
geliū ꝛ dicenti. A nazareth pōt aliquid boni esse. Dñs ad il
lū. Priusq̄ te philippus vocaret cū esses sub arbore fici vi
di te. Nostis vnde sibi succintoria fecerunt primi pctōres Gen. iij.
adā ꝛ eua? Quādo peccauerūt de folijs fici succinctoria si:
bi fecerūt ꝛ pudēda texerūt:qꝛ qd eos puderet peccādo fe
cerūt. Ergo si succinctoria sibi pmi peccatores vnde ori:
ginē ducim⁹:in quib⁹ perieram⁹:vt veniret ille q̄rere ꝛ sal Luce. xix
uare qd perierat: de folijs fici pudēda tegēda fecerūt: qd
aliud dictū est. Cū esses sub arbore fici vidi te: nisi nō veni
res ad purgatorē peccati:nisi por te vidisset in vmbra pec
cati? Ut viderem⁹:visi sumus:vt diligerem⁹ dilecti sum⁹.
De⁹ meus misericordia eius pueniet me. Iam ergo dñs q̄ Ps. lviij.
zacheū i corde susceperat:in domū eius dignat⁹ est suscipi
ꝛ dixit. Zachee descēde:qꝛ i domo tua oportet me manere Luce. xix
Magnū bñficiū:ille arbitrabat xp̄m videre:qꝛ magnum ꝛ
ineffabile bñficiū putabat trāseuntē videre:subito meruit
in domo hr̄e. Infundit grā:operat fides per dilectionem: D
suscipit xp̄s in domū q̄ iā habitabat in corde. Dixit xp̄o za
cheus. Dñe dimidiū rerū mearū do pauperib⁹:et si qd ali
quē fraudaui:q̄druplū reddo. Quasi diceret. Ideo mihi
dimidiū teneo:nō qꝛ habeā/sed vñ reddā. Uere ecce qd est
suscipe iesum:i cor suscipere. Ibi enim erat xp̄s: in zacheo
erat:ꝛ de illo sibi dicebat qd ex ore ei⁹ audiebat. Sic enim
apl's dicit. Habitare xp̄m p fidē in cordib⁹ nostris. Iā er: Ephe. iij.
go qꝛ zache⁹ erat.qꝛ pnceps publicanoꝝ erat:qꝛ valde pec
cator erat:q̄si sana illa turba q̄ ipediebat videre iesum ad:
mirata est:ꝛ rephēdit qꝛ in domū peccatoris itrasset iesus.
Hoc erat rephēdere qꝛ in domū egroti intrauit medicus?
Quia ḡ velut peccator zache⁹ irrisus est. Irrisus est aūt
ab insanis sanat⁹:dñs rñdit irridētib⁹. Hodie salus huic Luce. xix
domui facta ē. Ecce q̄re itraui:sal⁹ hodie facta est. Utiq̄
si saluator nō itrasset:sal⁹ in illa domo facta nō esset. Quid
ḡ miraris egrote? Uoca ꝛ tu iesum:noli tibi san⁹ videri. Cū
spe egrotat q̄ medicū suscipit:desperate egrotat q̄ p isaniā
medicū cedit. Qualis ḡ ei⁹ isania q̄ medicū occidit? Quā:
ta vo bonitas ꝛ potētia medici q̄ de sāguie suo/isano iter:
fectori suo medicamētū fecit? Neq̄ eī ille q̄ venerat q̄rere Ubi. s.
ꝛ saluare qd pierat:pendēs sine cā dicebat. Pat ignosce il Lu. xxiij.
lis:qꝛ nesciūt qd faciūt. Insani sunt:medic⁹ sum:seuiāt:pa
tiēter fero:cū occiderit tūc sanabo. Simus ḡ iter illos q̄s j. Tim. j.
sanat human⁹ sermo ꝛ oī acceptiōe dign⁹: qꝛ xp̄s iesus ve:
nit i mūdū pctōres saluos facere/magnos/ pusillos pecca:
tores saluos facere. Uenit fili⁹ hois q̄rere ꝛ saluare qd pe: Luce. xix
rierat. Qui dicit infantilē etatē nō hr̄e qd saluet iesus:oib⁹ E
fidelib⁹ infantib⁹ xp̄m negat esse iesum. Qui dicit iquā in
fantilē etatē nō hr̄e qd saluet iesus i cā:nihil aliud dicit q̄
xp̄m dñm fidelib⁹ infantibus. i. in xp̄o baptizatis ifantib⁹
nō eē iesum. Iesus eni qd est? Interptatur iesus:saluator
Saluator est iesus. Quos nō saluat nō habēdo qd i eis sal
uet:non est illis iesus. Iā si corda vr̄a tolerāt:aliq̄b⁹ bapti
zatis xp̄m nō eē iesum:nescio vtrū fides vr̄a i regula sana
possit agnosci. Infātes sūt:s3 mēbra ei⁹ fiūt. Infātes sunt
s3 sacramēta ei⁹ accipiūt. Infantes sunt:sed mense ei⁹ par
ticipes fiūt:vt habeāt i se vitā. Quid mihi dicis? San⁹ est:
nō habet vitium. Quare cum illo curris ad medicū:si non
h3 vitiū? Nō times ne dicat tibi: aufer hic cū quē putas sa
nū? Fili⁹ hois nō venit nisi q̄rere ꝛ saluare qd pierat. Qua
re illū ad me affers si nō perierat? Human⁹ sermo et omni
acceptiōe dign⁹:qꝛ christus iesus venit in mundū. Quare
venit in mūdū? Peccatores saluos facere. Alia cā nō fuit
quare veniret in mūdū. Non cū de celo ad terrā merita no
stra bona sed peccata duxerūt. Hec causa:cur veniret pec
catores saluos facere. Et vocabis inqt nomē eius iesum. Luce. j.

Universidad Biblio

Quare vocabis nomen eius iesum? Ipse enī saluū faciet populū suū a peccatis eoꝝ. Vocabis nomen eius iesum? Quare iesum? Que ratio est huius nois? Audi quare. Ipse enim saluū faciet populū suum. Unde? A peccatis eorū. Populū suū a peccatis eoꝝ. Nūquid ad istum populū non pertinēt paruuli: quos saluos faciet iesus a peccatis eoꝝ? Pertinēt plane: ptinēt fratres mei. Sic habete ī corde: sic credite: istā fide paruulos ad gram christi portate: ne si hanc fidem in corde non habueritis p quib⁹ respōdetis: lingua vestra occidatis. Porro sus fratres qui cū ista fide cum paruulo nō cucurrerit/fingit: sanus est: nihil mali habet: nihil vitij habet: sed tollā illū ad medicum. Quare? Quia sic oportet fieri. Nō times ne tibi dicat medicus. Tolle hinc tecū ipm: nō est opus sanis medicus: sed male habētibus. Cōmendauerim charitati vestre causam eoꝝ: qui pro se loqui nō possunt. Omnes paruuli tā p pupilli p̄siderent: ettam q̄ nōdū parētes proprios extulerunt. Omnis predestinatoꝝ numer⁹ paruulorꝝ populus dei querit tutorē: qui expectat dñm saluatorē. Quis nouerit massam generis humani in homine primo venatorꝝ ille pcussit: nemo ad scām trāsit a primo: nisi p baptismatis sacramentum. In paruulis natis et nōdum baptizatis agnoscit adā. In paruulis baptizatis et ob hoc renatis agnoscitur christus. Qui adā non cognoscit in paruulis natis: nec ꝑm agnoscere potuit in renatis. Sed quare inquūt tā baptizat⁹ hō fidelis iā dimisso pctō generat eū q̄ est cū primi hois pctō? Quia carne illū generat nō spū. Qō natū est de carne: caro est. Et si exterior hō nr̄ (ait apl's) corrūpit: sed interior renouat de die in diē. Ex eo qō in te renouat: nō generas paruulū. Tu vt non in eternū moriaris: nat⁹ es et renouat⁹ es: ille adhuc nat⁹ est. Si tu renascēdo viuis: sine vt et ille renascat et viuat: sine iquā renascatur: sine renascatur. Quare cōtradicis: quare nouis disputationib⁹ antiq̄ fidei regulā frangere conaris? Quid est enī qō dicis. Paruuli nō habent oīno vel originale peccatū? Quid est enim qō dicis: nisi vt nō accedāt ad iesum? Sed tibi clamat iesus. Sine pueros venire ad me. Cōuer si ad dominum.

Wat. ix. Deverbis dñi. Ser. xxxiij. C. Matthei. xviij. Luce. xix Joh. iij. ij. Cor. iiij Wat. xix. j. Tim. j. ij. The. iij Luce. vj.

De verbis Apostoli. Fidelis sermo et omni acceptione dignus. Sermo. ix. In quo superbiā iudeorum iustos se putantiū recusantiūq̄ dominum colligentē peccatores rīdēti phrenetico cōparat: et q̄ ꝓpter peccatores christus aduenerit.

A

Quod lectū est modo de sancto euangelio: hoc et Paul⁹ apostolus dicit. Cuius ꝓba ista sunt. Fidelis sermo et oī acceptione dignus: q̄ christus iesus venit in mundū peccatores saluos facere: quoꝝ ꝑmus ego sum. Nulla causa fuit veniēdi xp̄o dño: nisi pctōres saluos facere. Tolle mo: bos: tolle vulnera: et nulla causa est medicine. Si venit de celo magn⁹ medic⁹: magnus p totum orbē terre iacebat egrotus. Ipse egrot⁹ genus humanū est. Sed non oīm est fides. Nouit dñs q̄ sunt eius. Superbiebant iudei: extollebant se: alte sapiebant: iustos se putabāt: et dñm colligentē peccatores insuper recusabant. Qui vero supbiebant/et alta sapiebāt: relicti sunt ī mōtib⁹? ad nonagintanouem ptinēt. Quid est relicti sunt in mōtib⁹? Relicti sunt in tumore terreno. Quid est: ad nonagintanouē ptinēt? In sinistra sunt: nō in dextera. Nonaginta enī et nouē i sinistra numerātur: vnū adde: ad dexterā transitur. Venit ergo: vt ipse alio loco dicit: venit filius hois q̄rere et saluare qō perierat. Totū enim perierat: ex q̄ peccauit vnus. Ubi erat totū: perierat totū: sed venit vn⁹ sine peccato: qui saluos faceret a peccato. Isti aūt supbiendo qō est petius: et egrotabāt et sanos se esse credebāt. Periculosius egrotāt: qui mētem febrib⁹ pdiderūt. Illi ridēt: et sani plorant. Ridet enī phreneticus: sed non est san⁹. Porro autē qui mētis est sane: plorat phreneticū ridentē. Primū: si duo ista ꝓponas: quid est melius: ridere an plorare: Quis nō sibi eligat ridere? Deniq̄ ꝓpter dolorem salubrē penitētie: in fletu domin⁹ posuit officiū: in risu beneficium. Quomodo? Quādo aīt in euāgelio. Beati q̄ plorant: quia ridebūt. Ergo in ploratu officiū est: in risu est ꝑmiū sapiētie. Risum enim p gaudio posuit: nō cachinnationem: sed exultationem. Ergo si duo ista ꝓponas: et queras quid dorū sit melius: ridere an plorare: eis homo plorare nō vult: et ridere vult. Porro si addas ꝑsonas ad istos affect⁹: et ꝓponas cum ꝑsonis: q̄d est melius ridere phreneticum an plorare sanū? Eligit sibi hō fletū cū sanitate: q̄m risum cum amentia. Tātū valet mētis sanitas: vt etiā cum plāctu eligak. Isti enim q̄ sanos se putabāt: multo piculosi⁹ et deplorabiliores egrotabant: et ipsa egritudine qua mentes perdiderāt etiā medicum cedebant. Parū est cedebāt: dicam totum: non solum cedebant: sed etiā occidebant. Ille autem etiā cum occideret medicus erat: vapulabat et curabatur/alligabatur/colaphis percutiebat/barūdine plagas accipiebat/irridebatur/īsultabatur ei/postremo audiebatur/damnabatur: ligno ſuspendebat: vndiq̄ circūfremebat: et medicus erat. Agnoscis phreneticos: agnosce et medicum. Patiter ignoscite illis: q̄ nesciūt q̄d faciūt. Illi perdita mente seuiebant: et medici sanguinē seutendo fundebāt: ille autem etiā de ipso sanguie suo egrotis medicamēta faciebat. Nō enī vere frustra dixit. Pater ignosce illis quia nesciūt q̄d faciunt. Orat christianus/et exauditur: orat christus et nō exaudit? Nā qui exaudit cū pīe quia deꝰ est: quomodo nō exauditur homo q̄ ꝓ nobis factus est? Porro exauditus est. Ubi erāt: ibi seuiebant: de his erant qui reprehendebant eum et dicebant. Ecce cū publicanis et peccatorib⁹ cōuescit. Erant in ipso populo a quo ipse medicus occidebat: et in eius sanguine etiā ipsis antidotum parabat. Cui enim dño nō solū sanguinē funderet: verūetiam ipsum suū morte ad medicamēti confectionē impenderet: resurrexit ad demonstrandū resurrectionis exēplum. Patientia sua passus est: vt doceret patientiā nostram: et in resurrectione sua ꝑmiū patiētie demōstrauit. Item vt nostris et omnes confitemur. Ascendit in celum: deinde ab eo spūs sanctus est missus: ante ꝑmissus. Dixerat enim discipulis suis. Sedete in ciuitate donec iduamini virtute ex alto. Venit ergo et ꝑmissio ipsius: venit spūs sanctus: impleuit discipulos/ceperūt loqui linguis omniū gentiū: signū in illis pcedebat vnitatis. Loqebak enim tunc vnus homo oīb⁹ linguis: quia locutura erat vnitas ecclie in oīb⁹ linguis. Expauerunt qui audiebant. Mouerant enī hoies idiotas fuisse: vnius tātū lingue: et mirabantur ac stupebant q̄ vnius lingue homines velvt multū duarū: linguis omnium gentium loquerent: ſuſpensi sunt stupore: pdiderūt elationem: de mōte facti sunt valles. Jam si humiles sunt/valles illi: q̄b infuderis capiunt: non dimittunt. Si venerit aqua super altitudinem/decurrit et defluit: si venerit ad concauū et humilem locū/et capitur et stat. Tales iam illi erāt/stupebāt: mirabant: perdiderūt seuitiā. Deniq̄ loquente sibi petro cōpuncti sunt: et factū est in illis q̄b psalm⁹ predixerat. Conuersus sum ī erūna: cum cōfringeretur spina. Quid est ipsa? Cōpūctio penitētie. Sic habes et verba ipsa scripture in actibus apostolorꝝ. Compuncti sunt corde: et dixerūt ad apostolos. Quid faciem⁹? Quare dixerunt: quid faciem⁹? Mouimus q̄d faciem⁹. Quid faciemus? Quantū ad nostri factū ptinet/desperatio est salutis: sit ergo in vestro cōſilio si fieri pōt spes aliqua sanitatis. Mouim⁹ quid fecerim⁹: dicite q̄d faciam⁹. Quid est q̄b fecimus? Non enim quēcūq̄ hoīem occidimus: et multū mali fecissemus si quēcūq̄ hominē inocētē occidissemus. Latronē eligim⁹: innocentem occidim⁹/mortuū eligim⁹/medicū occidim⁹/dicite q̄d faciem⁹? Et petrus. Agite penitētiā: et baptizet vnusquisq̄ vestrū in nomie p̄fis et filij et spūs sancti/vt trāseatis de nagintanouē ad cētū: q̄ cū nonagita et nouē esset: penitētia vobis necessariā non putabatis: et dño colligēte pctōres volēte eos facere penitētes: isup exultabatis. Modo ergo cōpūcti: q̄ cognouistis pctm vr̄m/agite penitētiā/et baptizet vnusquisq̄ vestrū in nomie dñi nr̄i ihu xp̄i/baptizet⁹ ei⁹ noīe q̄dē occidistis sine crimie/et remittūt vobis peccata vestra. Reducti sunt in spe/doluerūt/gemuerūt/cōuersi sunt/sanati sunt. Ipsi erāt illi. Pater ignosce illis/q̄ nr̄ scīūt quid faciunt. Unusquisq̄ ergo fratres charissimi/qui audit dñm iesum xp̄m non venisse ꝓpter iustos sed ꝓpter pctōres/nō amet esse peccator. Ne forte dicat in corde suo. Si iustus fuero nō me amat christ⁹/si peccator fuero amat me quis ꝓpter peccatores descendit nō ꝓpter iustos. Respondit enī tibi. Si medicū agnouisti. Ecce dum quare nō timuisti? Ubiq̄ medic⁹ ad egrotū venit: cōstat/sed ideo venit medic⁹ ad egrotū: ne ille sit semp egrot⁹. Quid ḡ dicimus: q̄d pnunciam⁹? quid definim⁹? Egrotū amat medicus: q̄d pnunciam⁹? quid definim⁹? Egrotū amat medicus: an sanū: qō vult facere amat: nō qō inuenit. Ad egrotū quidē venit: ad sanū nō venit. Noli attēdere q̄ ad illū venit: ad illū nō venit. Plus enī amat sanū q̄m egrotū. Nā vt noueritis q̄ plus amat sanū q̄m egrotū: nunquid faceret qō dixisset? Ergo paulū apostolū attēde. Fidelis sermo et omni acceptiōe dignus: q̄ christ⁹ iesus venit in mūdum peccatores saluos facere: quorum primus ego sum. Dixit: quoꝝ ꝑmus ego sum: quō erat ꝑmus? Ante illū nō fuerunt peccatores toti iudei? Ante illū nō fuerūt peccatores? genere humano? Ante illū in oīb⁹ hominib⁹ nō peccato tenebatur adā? Non ante illum fuit qui ꝑmus peccauit: et nos et oēs in mortem ꝑcipitauit? quid est: quoꝝ primus ego sum? Ad quos venit: ꝑmus ego sum: Sed nec hoc verū est. Primus electi? est Petr⁹: ꝑm⁹ andreas: primi alij: tu apostolos et nouissim⁹: quō dicis: quoꝝ ꝑmus ego sum? Ergo apls nouissim⁹? ꝑmus peccator: et hoc quō primus peccator? Ante te peccauit Petrus: q̄n ipsum dñm ter negauit. Nolo dicere: q̄ et ipse nisi pctōr inuent⁹ esset: de sinistra ad dexterā nō transisset. Quid est ḡ: quoꝝ ꝑm⁹ ego sum: quia omnib⁹ peior sum. Ergo pctōr volutt intelligi ꝑmū. Quō inartificib⁹ quicūq̄ vult edificare q̄d dicit? Quis est hic ꝑmus structor? Quis est ꝑmus faber? Aut si curari vult: q̄s est hic ꝑmus medic⁹? Non vtiq̄ interrogat/q̄s ꝑor sit etate: aut quis ꝑor sit ꝑfessione: sed q̄s ꝑor sit arte. Quō illi in arte ꝑm: sic iste in iniquitate ꝑmus. Quare Paulus in iniquitate ꝑmus? Recolite Saulū et inuenietis. Attēdite Paulū: et obliti estis Saulū. Attēditis ad pastorē: oblitei estis lupū. Nōne ille est cui ad lapidandū Stephanum man⁹ vna nō sufficiebat: et aliox vestimēta fuabat? Nōne ipe ē q̄ ecclesiā vbiq̄ pſequebat? Nōne ipe ē q̄ ſras accepit a pncipib⁹ facerdotū: q̄ parū illi erat persequi xp̄ianos quicūq̄ in Hierusalē: sed volebat ad alia loca venire vbi eos inuenire et ligare? Nōne cū iter agēs spirat et anhelat ad cedes: de celo pcussus est: et vocē dñi audiuit ad salutē fulminat? Dum ambulat ꝑternitur: vt videat excecatur Ipse est ḡ qui ꝑmus erat persecutor: illo peior nō fuit. Audite vñ plus itelligatis. Ananie loquebak ipe dñs christus tam illo ꝑstrato: iam erecto/et dicebat ei. Vade ad vicum illū: ibi inuenies Saulū a tharso cilicie: loquere ei. Quoniā videt virū Ananiā itrātē ad se/et baptizantē se. Ille audiuit nomē Sauli: et iter man⁹ ipsi⁹ medici tremuit. Quid ē aūt dulci⁹? Saulus vñ vocaretur: credo quia recolitis: et ꝓpter eos q̄ nō recolūt cōmemorē. Saul erat ille persecutor dauid. Jn dauid xp̄s erat: ī dauid xp̄s ꝑfigurabak: in Saule Saul⁹ ꝑfigurabat. Tanq̄ dauid Sauli dictū ē de celo. Saule saule q̄d me pſequeris? Ananias ouis interpretatur. Loquebak ibi pastor: et timebat ouis lupum. Tāta huius lupi fama ꝑceſſerat: vt non se putaret tutā ouis: nec in ter man⁹ pastoris. Et dñs ad illū: quasi ad ouē trementē. Ille enī cū audisset hoc dixit. Domine audiui de isto hoie quanta mala fecit sanctis tuis in hierusalē: et mō dicit⁹ epistolas accepisse a pncipib⁹ sacerdotū: vt q̄scūq̄ tenuerit: alligatos ducat. Quo meimittis? Quem ad lupum? Sed ille nō audiuit hanc excusationē. Jā enim dixerat paucis oculis suis. Ecce mitto vos sicut oues in medio luporum Si misse sunt oues in medio luporū: q̄re trepidas ire anania ad eū qui iā nō est lup⁹? Lupū timebas: sed rūdet tibi dñs deꝰ meus. De lupo ouē feci: facio de oue pastorē. Quō ergo ipse Saulus postea Paulus gratulak se ad dei pietatis inuētus est? Et tamē misericordiā pſecutus sum: vt in me ostenderet christus iesus oēm longanimitatē propter eos qui creditur⁹ sunt illi in vitā eternā: vt dicant sibi oēs Si Paulus sanatus est: ego quare despero? Si a tāto medico iam desperatus eger sanatus est: ego cū vulneribus meis illas manus non optabo: ad illas manus non festinabo? Et hoc dicerēt homines: ideo saluus factus est ex persecutore apostolus: quia quo venit medic⁹? querit aliquem ibi desperatū: et ipm sanat: et si pauperrimū inueniat: tamē desperatū inuenist: non ibi querit mercedē: sed cōmendat artē. Dicā ergo quod acceperā. Quomodo ergo Saulus tū gratulabak se a christo: q̄ peccator erat/assumptū atq̄ sanatū nec dixit. Manes in pctō: q̄ ꝓpter me venit christ⁹ nō ꝓpter iustū: ita et ante q̄ audieras: quia christus ꝓpter pctores venit: noli tibi dormire in vulci stratu: ſ aduc ipe Paulū dicētem. Surge qui dormis: et exurge a mortuis: et illuminabit te christus. Noli amare stratū peccati: totū stratum eius vertisti in ifirmitate eius. Dictum est antea. Surge: sanus esto: sanitatem amaxet nolit rursus per superbiam de dextera ire ad sinistrā: de monte ad vallem: de humilitate ad tumorē. Cum factus fueris sanus: id est cum iuste ceperis viuere: deo tribue: nō tibi. Non enī laudando te saluus factus es: sed contra te pronunciando. Nam si te laudaueris per superbiā: grauius ergotabis. Omnis enī qui se exaltat humiliabitur: et qui se humiliat exaltabitur.

Ephe. v. Luc. xiiij j. Tim. j.

De eisdem verbis Apostoli: q̄bus in sermone precedenti. Jn q̄bus primū se peccatorē Paul⁹ appellat: qō Augustino placet itelligi non pctōrum ordine sed peccandi magnitudine. Ser. x.

A

Et diuinis lectionib⁹ qō dñs admonere dignat intēdi audite fratres: illo dante: me ministrante Primā lectionē audiuim⁹ apostoli. Fidelis sermo et oī acceptione dign⁹: q̄ xp̄s iesus venit in mūdū peccatores saluos facere: quoꝝ ꝑmus ego sum. Sed ideo mīsericordiā cōsecut⁹ sum: vt ī me ostēderet xp̄s iesus oēm longanimitatē suā ad informationē eoꝝ qui crediturī sunt illi in vitā eternā. Hoc de apostolica lectiōe percepimus. Deinde cātauim⁹ psalmū exhortātes nos iuicē vna voce/vno corde dicētes. Venite adorem⁹ et ꝓsternamur et ploremus coram dño q̄ fecit nos: ī ibi ꝓueniam⁹ facie eius in pfessiōe: et i psalmis iubilem⁹ ei. Post hec euāgelica lectio docē leprosos mūdatos nob oñdit: vnū ex eis alientenā gras agētem mūdatori suo. Has tres lectiōes q̄tū ꝓtpe possum⁹ pertractem⁹: dicētes pauca de singulis: et q̄tū conari possum⁹ adiuuāte dño: nō in aliqua earū sic imorātes vt alijs duab⁹ ipedimentū afferam⁹. Proponit nob apls. sciēttarū et gratiarū actiōes. Memētote q̄d vltima euāgelica lectio resonet: quō iesus dñs laudat gras agētē: ingratos iprobat mūdatos ī cute: leprosos ī corde. quid ḡ apls. Fidelis inq̄t sermo: et oī acceptiōe dign⁹. Quis est iste sermo Quia christus iesus venit in mundū. Et q̄d: Peccatores saluos facere. Quid tu: Quoꝝ ꝑm⁹ ego sum. Qui dicit vel nō sum peccator: vel non fuit: ingrat⁹ est saluatori. Nullus hominū in ista que ex adā defluit massa: mortalitā: nullus oīno hoim non egrot⁹: nullus sine gra xp̄i sanat⁹. Quid de paruulis pueris: si ex adā egroti? Nā et ipsi portantur ad ecclesiā: et si pedib⁹ illuc currere non possunt: alienis pedib⁹ currūt vt sanent: accōmodat illis mater ecclesia alioꝝ pedes vt veniāt: alioꝝ cor vt credāt: alioꝝ liguā vt fateāt vt quoniā q̄ egri sunt alio peccante ꝑgrauanī: sic cū hic sani sunt alio ꝓ eis cōfitēte saluētur. Nemo ergo vob⁹ subripuerit doctrinas alienas. Hoc ecclesia semper habuit: semper tenuit: hoc a maioꝝ fide percipit: hoc vsq̄ in finē perseuerāter custodit. Quoniā nō est opus sanis medic⁹: sed egrotantib⁹. Quid necessariū ergo habuit infans christū si nō egrotat? Si san⁹ est: quare per eos q̄ eū diligunt medicū q̄rit? Si q̄ portant infantes dicunt oīno nullū ꝓpginis hre pctm: et veniūt ad xp̄m: cur nō eis dicit in ecclia q̄ eos apportāt: auferte hīc inocētes istos. Non est ep⁹ sanis medicus: ſ male habētib⁹. Nō venit christ⁹ vocare iustos: ſ pctōres: nunq̄ dictū est: sed nec aliq̄n dicetur. Quisq̄ ḡ q̄ pōt fratres loquak ꝓ eo qui loq ꝓ se non pōt. Pro magno cōmēdank episcopis patrimonia pupillorꝝ: quanto magis gra paruulorꝝ? Pupillū tuek eponc mortuis parētib⁹ ab extraneis oppimak. Clamet plus ꝓ paruulo cui timet ne a parētib⁹ occidak: clamet cū aplo. Fidelis sermo et oī acceptiōe dign⁹: quia christus iesus venit in mundū: nullam aliam ob causam: nisi pctōres saluos facere. Qui venit ad christū: ḥz qō in eo sanek: q̄ nō habet/nō est cā q̄re medico offerak. Diligāt parētes: vnū de uob⁹: aut ꝑsteank in paruulis suis sanare peccatū: aut eos medico offerre desināt. Hoc nihil est aliud: q̄m velle medico sanum offerre. Quid

Wat. ix. Luce. xix

B

offero baptizãdũ. Quẽ? Infantẽ. Cui offers? Christo. Si certe q̃ venit i mũdũ. Ita inq̃t. Quare venit i mũdũ? Peccatores saluos facere: ergo quẽ offers/hz qũ in illũ saluum fiat? Si dixeris habet/pstendo veles: si dixeris nõ habet negãdo tenes. Peccatores inq̃t saluos facere: quorũ p̃m? ego sum. Ante paulũ nõ erãt pctores? Certe vel ipse adam
Gen. iij. Gen. vij. ante oẽs/z plena pctõrib? terra deleta diluuio: z deinceps ꝯmulti. Unde verũ est: ego p̃m? sum? Primũ se dixit/nõ peccatoꝝ ordine: sed peccati magnitudine. Magnitudine pcti fuit vñ se primũ dixit pctõꝝ: quomõ dicunt inter aduocatos: verbi gr̃a: p̃mi: primꝰ est iste non qz plures annos hz ex quo causas agit: sz qz ex q̃ cepit ceteros supauit. Dicat
j. Cor. xv. ergo ap̃s alio loco: vñ primꝰ sit pctõꝝ. Ego inquit sum nouissimus ap̃lorꝝ: q̃ nõ sum dignus vocari ap̃s: qz persecutus sum eccleſiã dei. Nemo acrior iter pſecutores: q̃ nemo
j. Tim. j. pctor inter pctores. Sed misericordiã (inq̃t) cõsecut? sum Et quare sit misericordiã pſecut?: exponit causam. Ut in me inq̃t ostẽderet xp̃s iesus oẽm lõganimitatẽ: ad iformationẽ eoꝝ qui crediturꝰ sunt illi in vitã eternã. Christ? inquit patur? veniã querẽs ad se peccatorib? vsq; ad inimicos suos: me p̃mo elegit acriorẽ inimicũ: quẽ cum sanaret nemo i ceterꝭ desperaret. Faciũt hoc medici qñ ad ea loca veniũt vbi ignoti sunt: q̃s curẽt p̃mꝰ eligũt desperatos: vt in eis z beniuolẽtiã exerceãt/z cõmendant dẽ extrinsecꝰ: vt vnusq̃sq; illo loco dicat p̃rio suo. Uade ad illũ medicũ: securꝰ esto sanat te. Et ille. Me sanat? Non vides quid patiar? Ego noui q̃d sit ẽ. Tu qũ pateris: z ego q̃dẽ passꝰ sum
Act. ix. Sic dicit paulus vniculiq; egroto: z de se volẽti desperare Qui curauit me misit me ad te: z dixit mihi. Illi desperãti vade z dic q̃d habuisti: q̃d i te sanaui: q̃ cito sanaui. De celo vocauit: vna voce pcussi z deieci: alia erexi z elegi: tertia ipleui z misi: quarta liberaui z coronaui. Uade dic egroti
j. Tim. j. clama desperatis. Fidelis sermo z omni acceptione dign? qz christus iesus venit in mundũ peccatores saluos facere Quid timetis? quid trepidatis? quoꝝ p̃m? ego sum. Ego (inquit) vobis loquor: sanꝰ egrotãtib?: istãs iacẽtib?: securus desperatis. Ideo enim misericordiã cõsecut? sum: vt in me ostẽderet christꝰ iesus oẽm lõganimitatẽ. Morbũ meũ diu ptulit z sic abstulit: tanq̃ bon? medicꝰ phreneticũ patiẽter tolerauit: sustinuit me feriẽtẽ se: vãuit mihi feriri p se. Omnẽ inquit lõganimitatẽ ostẽdit in me: ad informationẽ eoꝝ qui crediturꝰ sũt illi in vitã eternã. Nolite ergo desperare: egroti estis: accedite ad eum et sanamini. Leci estis: accedite ad eũ z illumiamini: z q̃ sanati estis/ei gr̃as
pſ. cxliij. agite. z qui egrotatis/ad eũ sanãdi currite: dicite oẽs. Uenite adorem? z pternamur ei: et plorem? coram dño qui fecit nos z hoies z saluos. Mã si ille nos fecit hoies: nos aũt ipsi nos fecim? saluos: aliquid illo melius fecim?. Melior est eni saluus hõ: q̃ qlibet hõ. Si ergo te de? fecit hoiem/z tu te feciſti bonũ hoiem: qd tu feciſti melius est. Noli te extollere sup deũ/subde te: deũ adora: pstere: pstere: pstere: q̃ fecit te: qz nemo recreat/nisi qui creat: nemo reficit/nisi q̃
pſ. cxix. fecit. Hoc z in alio psalmo. Ipe fecit nos z nõ ipi nos. Sane quãdo te fecit quid tu faceres nõ habebas. Quãdo aũt tã es/habes z tuipse qd facias: ad medicũ curras: medicũ iplores/qui vbiq; est. Et vt iplorares excitauit coz tuũ: et
Phil. ij. posse iplorare donauit tibi. Deꝰ est ẽm (inquit) q̃ operat in vobis: z velle z opari p bona voluntate: qz vt haberes bo
pſ. lviij. nã voluntatẽ/illius vocatio p̃cessit. Clama. Deꝰ me?: misericordia eiꝰ p̃ueniet me. Ut esses/vt sentires/ vt audires/ vt p̃sentires: p̃ueniet te misericordia eiꝰ. P̃ueuenit te in oĩb?: p̃uent et tu in aliquo irã eiꝰ. In quo inquis: in quo? Confitere ista oĩa a deo te habere quicq̃d boni habes: a te dcq̃d mali. Me in bonis tuis illũ ptẽnas/te laudes: ne i malis tuis illũ accuses/te excuses: ipa est vera cõfessio. Ille q̃ in tantis bonis p̃unit te: vẽtur? est ad te: z ispecturũs dona sua z mala tua: qño bona eius vsus fueris ispicit te. Ergo qz i oĩb? istis bonis p̃unit te: vide i quo tu p̃uenias fa
pſ. xciij. ctẽ venturi. Audi psalmũ. P̃euenia[m]? factẽ eius in cõfessione. P̃euenia[m]? faciẽ eius. Anteq̃ veniat ppitiet?: anteq̃ assit placet. Habes eni sacerdotẽ p quẽ possis placare deũ tuum: z ipe cũ p̃re deus est ad te: qui hõ est propter te. Ita iubilabis in psalmis: p̃ueniẽs faciẽ eius in cõfessione. Ac-

cusa te: iubilãs i psalmo. Lauda illũ accusãdo te: z laudãdo eũ qui fecit te. Veniet qui mortuus est p te et viuificabit te. Hec tenete: in ꝟ pſistite. Nemo variet: nemo lapsꝰ sit. Doctrina inconstãs: nõ habẽs vnũ colorẽ: mentis lapsã significat: z istã Christus mundat. Forte in aliquo variasti z inſperisti: z in melius sententiã cõmutasti: z quod veriũ erat vnius coloris effectũ est. Noli tibi tribuere me
Gal. iij. inter nouẽ qui gratias nõ egerũt. Unus egit gratias. Ceteri iudei erant. Ille alienigena erat: gentes alienigenas significabat: numerus ille Christo decimas dedit. Illi ergo debemus quod sumus/quod viuimus/quod intelligimus: qõ homines sumus: qõ bñ vivim?: qõ recte intelligimus/illi debem?. Mostrũ nihil ntiſ peccatũ qõ habemus.
Rom. viij Quid eni habes quod non accepiſti? Uos ergo maxime q̃ j. Cor. scitis quid audiatis: curandũ ab egritudine: mundarum a varietate sursum coꝛ poniter: et deo gratias agite.

¶ De psalmo nonagesimoquarto: videlicet ploremus coꝛã domino qui fecit nos ꝛc. vbi creationem bonorũ ac malorũ sinceriſſime exponit. Cõfutatione pelagiorum. Sermo. xj.

Psalmus quẽ cantauimus domino: z nos inuicẽ exhortati sum? vt adorem⁹ eũ: et p̃ternamur illi: z fleam? ante dñm q̃ fecit nos: admonet gre
Eph. j. Eccl. xxxvj. ca. ad quod. re aliquãto diligẽtius: q̃d sibi velit qũ ait. Qui nos fecit. Qũ eñ homo a deo creatus est: nullus dubitat homo: niſi qui ingratus est. Mouimus eni qz ita legimus z ita credim?: q̃ fecit deus hoiem iter multa q̃ fecit ad imaginẽ suã. Hec hominis est prima conditio: hec est humana p̃ma creatura. Non tñ arbitror hoc nos p magno voluisse cõmonere spiritũ sanctũ in hoc psalmo: qũ agit. Eleamus dñm qui fecit nos. Alio eni loco dicit. Ipse fecit nos et nõ ipi nos. Tñ q̃dẽ vt dixi: christian? dubitat nemo/q nõ sol? deꝰ creauit p̃mũ hoiem ex quo oẽs hoies: sz deꝰ hodieq; creat singulos hoies: ille qui sit cuiq̃ sctõ suo. Psal. Vel usq; te formarẽ in vtero nouite. Quis ergo creauit hoiem sine hoie: siue hoiem ex hoie. Ipse fecit nos et nõ ipi nos. Ad istũ itaq; p̃mũ verborꝝ istorꝝ z facilẽ sensum: sz tũ vegl/ adorem⁹ eũ fres/z pternamur ei: z plorem⁹ ante dñm qui fecit nos. Non eni fecit z deserit: nõ ei curauit facere/z nõ curat custodire. Plorem⁹ ante dñm q̃ nos fecit: qz non plorem⁹ qñ nos fecit: z tñ fecit. Qui q̃ fecit ãteq̃ rogaret: deserit cũ rogat? Tanq̃ q̃ dubitaret hõ vtrũ exaudiret emendationẽ admonuit eũ scriptura cũ dicit. Plorem⁹ ante dñm qui fecit nos. Utiq; exaudit q̃s fec: vtiq; nõ pot nõ curare q̃s fecit. Uerũtamẽ iuxta altiorẽ intellectũ z ꝛctum exiſtimoriliorẽ: vidit quoſdã spũs sanct? dicẽtes vt dicturos: q̃ deos fecerit hoies: iustos aũt ipsi se faciũt/p̃uidit eos admonuit eos: z ab hac extollẽtia reuocauit eos dicẽs. Ipse fec nos z nõ ipi nos. Quare eni addidit. Et nõ ipi nos: sũ sufficeret dicere. Ipe fec nos: niſi qz illã factura voluit admonere/vbi dicũt hoies. Ipsi fecim? nos. id est vt tuſti essemus: iustos nos libera volũtate fecimus: qñ q̃dẽ sum?: liberũ arbitriũ accepimus: vt ergo tuſti sim? libero id arbitrio agim?. Quid adhuc de deũ iuocam?: vt iustos nos faciat: qõ habem? i ptãte vt nosipsi iustos faciam?? Audite: audite: z iustos z iiustos ipse fecit nos z nõ ipsi nos. Creatus est p̃mus hõ in natura sine culpa/in natura sine vitio/ creat? ẽ rect?: nõ se fecit rectũ. Quid se aũt ipse fecerit nisi tũ ẽ: cadẽs a manu figuli fractũ est. Regebat eñ eũ ipse q̃ fecerat/voluit deserere a quo fact? erat/p̃miſit deꝰ tãq̃ ad cẽs. Deserat me z iueniat se z miseria sua. Obet qz nihil p̃t sine me. Hoc mõ q̃ ostẽdere voluit deꝰ hominꝰ quã valeat liberũ arbitriũ sine deo. O malũ liberũ arbitriũ sine deo. Expti sum? quid valeat sine deo. Idem misereri facti sum?: qz sine deo q̃d valeat expti sum?. Expti q̃ tandẽ aliqñ inuerim⁹/z venite adorem? eũ: z p̃ternamur ei. Venite adorem⁹ et p̃ternamur illi: z fleamus coꝛã dño qui fecit nos: vt perditos nos per nos/reficiat nos qui fecit nos. Ecce bon? fact? est hõ: et p liberũ arbitriũ fact? est hõ malꝰ. Bñ factur? est bonũ hoiem mal? hõ: p liberũ arbitriũ deſertꝰ deũ? Seruare se nõ potuit bon? bonũ/z facturas est seruus bonũ: Cũ esset bon? nõ se seruauit bonũ/z tñ sit malus dicit/facio me bonũ? Quid facis malus/q̃ peruli bonus?

nisi reficiat te q̃ permanet bon?? Ipe ergo fecit nos et non ipi nos. Nos aũt ppꝭ eius et oues pascue eius. Ecce fecit nos hoies ppꝭ suũ: q̃ nos fecit. Nõ eni creati hoies tã ppꝭ ei? eram?. Uidete fratres mei: z de ipsis psalmi verbis attẽdite vnde dixerit. Ipse fecit nos z nõ ipi nos. Hinc dixit. Fecit nos et non ipi nos: vt sim? ppꝭ ei? z oues pascue ei?
¶ Ipse fecit nos. Mã z pagani nascũt: z oẽs impij/ oẽs aduerſarij eccle ei?/ vt nascerent ipse fecit eos. Nõ eni ali? deus creauit eos. Qui de paganis nascunt ab ipso facti sunt: ab ipso creati sunt z nõ sunt ppꝭ ei? nec oues pascue ei?. Cõsiderauit ergo natura nõ gr̃a. Natura nõ putet gr̃a: sz z si putet gr̃a iõ putetur gratia: qz et ipsa gratꝭ concessa est. Nõ eni hõ q̃ nõ erat p̃meruit vt eẽt: si p̃meruit iã erat/sz nõdũ erat. Ergo q̃ p̃meret non erat/z tñ fact? ẽ: nec vt pecora fact? ẽ: nec vt arbor fact? est: nec vt saxũ fact? ẽ: sz fact? est ad imaginẽ creatoris. Hoc bñficium q̃s dedit? Deus q̃ erat: z ex eterno erat/cui dedit? Hoi q̃ nõdũ. Dedit q̃ erat: accepit q̃ nõ erat Quis aũt hoc facere potuit/niſi q̃ vocat ea q̃ nõ sunt tanq̃ ea que sunt? De quo dicit ap̃s. Qui nos elegit ante mundi constitutionẽ. In mundo isto facti sumus: nec mund? erat quando electi sumus. Ineffabilia mirabilia fratres mei. Quis hoc explicare suffecerit? Quis saltem qõ explicet cogitare? Eligũtur q̃ nõ sunt nec errat q̃ eligit/nec vane eligit: eligit ramẽ z hz electos quos creatur? est eligendos: hz autẽ apud seipsum/non in natura sua: sz in p̃scientia sua. Ergo nolite extolli. Homines sumus: ipse fecit nos z fideles sumus: si tñ sum?/qñ ista ℈ gratiã diſputamus. Sed ecce fideles sum?/z iã fideles: ẽt iusti. Quia iust? ex fide viuit. Ipe fecit nos et non ipi nos. Quere q̃d nos fecerit. Dictur? es. Hoies. Non inde psalmus loquebat: illud scim?: illud notum est: illud patet nec magna vt hoc nouerim? doctrina i digemus: qz hoies ipe nos fecit. Sz vnde loq̃batur vide. Ipe nos fecit et nõ ipi nos. Quid nos fecit niſi qõ sum?? Quid aũt sum?? Nos aũt ecce q̃d sum?? Quid. Populus eius z oues pascue ei?. Ipse nos fecit ppꝭ suũ: ipe nos fecit oues pascue sue: q̃ misit igulãdã ouẽ innoxiã fecit ouẽ delupis. Hec est gr̃a. Excepta illa cõi gratia nature q̃ hoies facti sum?: nec digni fuim? q̃ nõ fuim⁹. Excepta illa gr̃a: hec ẽ maior gratia qua facti sumus ppꝭ ei? et oues pascue eius p ihesum xp̃m dñm nostrum. Sed dicit aliquis. Per iesum xp̃m facti sumus vt etiã hoies essemus. Ita vero p iesum xp̃m facti sunt et pagani et non pagani. Quis est enim ihs xps niſi in principio erat ☧bũ z ☧bũ erat apud deũ: z deus erat verbum? Hoc erat in principio apud deũ. Oia p ipm facta sunt. Illi ergo debent z pagani qõ hoies creati sunt/ et tanto magis puntendi: qz dimiserunt eũ a quo facti sunt et coluerunt qõ ipsi fecerunt. Excepta q̃ illa gratia q̃ ꝓdita ẽ humana natura: hec eni xp̃ianis: paganis q̃s cõis ẽ: hec est maior gr̃a/nõ q̃ per ☧bũ hoies creati sumus: sed q̃ p ☧bum carnẽ factũ fideles facti sum?. Un? eni deꝰ z vn? mediator dei et hominum homo xp̃s iesus: in principio erat ☧bum. Modũ erat hõ xp̃s iesus: z ☧bũ erat apud deũ/z deus erat ☧bũ. Ipse mundus non erat q̃n deus erat verbũ. Oia p ipm facta sunt: z mundus per ipsum factus est. Ergo tũc q̃n nos fecit vt homines essem?: nondũ erat homo. Magnã itaq; gratiã cõmendat apostolus xp̃ianis: vbi dicit. Un? enim deꝰ/et vn? mediator dei et hominum. Non ait. Xp̃s iesus ne tu putares p̃m ☧bũ dictũ/ sed addidit: hõ mediator dei et hoim: hõ xp̃s iesus. Quid est mediator? Per quẽ cõtigeremur: p quẽ recõciliaremur: qz pctis ppꝭis sepatiebam?/in morte eram?/prorsus perieram?. Nõ erat xp̃s homo q̃n creatus est hõ: ne periret hõ/ ille factus est homo. Hec vobis ℨ nouellã hereſim q̃ tẽptat assurgere vt sepe diputare cogimur: qz vos firmos volumus esse in bono intergros aũt a malo. Hec enim est diſputatio eoꝝ qñ primo exoriri ceperunt z cõtra gratiã diſputare: multũ tribuentes non liberati hoĩs sed infirmitati: z iacentẽ miserũ hoĩm iõ extollẽtes ne manu sibi desup porrecta valeat surgere. Diſputãtes ergo ℨ gratiã p libero arbitrio: fecerunt auribus pijs z catholicis offensionẽ/ceperunt oziri/ceperunt vt cerneret pernicies deuitari: ceperunt de illis dici q̃ contra gr̃am diſputarẽt/z inuenerũt ad reuelandã istã inuidiam tale cõmentũ. Nõ inq̃t ℨ gr̃am dei diſputo. Unde probas? Eoipo inquit non contra gratiam dei diſputo q̃ liberuz arbitriũ

defendo. Uidete acumen: sed vitreum. Quasi lucet vanitate: sed frangitur veritate. Attendite q̃ sit q̃si acute excogitatũ q̃ dicere voluerũt. Hoc ipso inq̃t. q̃ liberuz arbitriũ hominis defendo et dico/quia libero arbitrio sufficiens ẽ vt iust? sim: non sine gr̃a dei dico. Erecte sunt aures pioꝝ iam qui ista audit incipit gratulari. Deo gratias: Nõ sine dei gratia defendit liberum arbitrium. Est enim liberum arbitrium: sed nihil valet sine dei gratia. Si ergo liberum arbitrium non sine dei gratia defendũt: quid mali dicunt? Expone ergo nobis o doctor quã dicis gratiam. Cum dico inquit liberum hominis arbitriũ. vide quia hominis dico. Quid deide? Homo est/q̃s creauit? Deus. Quis ei libe-
rum arbitriũ dedit? Deꝰ. Si ergo hominem deꝰ creauit/et homini deꝰ liberũ donauit arbitrium: quicq̃d potest homo de libero arbitrio: cuius gratie debetur nisi ei? qui eũ ꝓdidit cũ libero arbitrio? Et hoc quasi acute ab ipsis dictum
E Uidete tamen fratres mei quõ illã generalẽ gratiã ꝓdicẽt qua creat? est homo qua homines sum?: z ytiq; z cũ impijs homines sum?: sz nõ cũ impijs xp̃ianꝭ sum?. Hãc ergo gratiã qua xp̃iani sum?: ipsam volumus predicent: ipsam volumus agnoscant: ipsam volum?: de qua dicit apostolus. Nõ
Gal. iij. irritã facio gratiã dei. Mã si per legẽ iustitia: ergo xp̃s gratis mortuus est. Uidete vnde dixit ap̃s. De lege dixit. Si per legem iustitia: ergo xp̃s gratis mortu? est. Qz ergo ex lege non erat iustitia: ideo mortu? est xp̃s/ vt p fidẽ iustificentur qui ex lege non iustificabantur. Si enim inquit data esset lex q̃ posset iustificare oĩmodo ex lege esset iustitia.
Gal. iij. Quod ẽt hesterno die cõmemorauim?. Sed pciusit scriptura omnia sub peccato: vt pmissio/nõ predictio. Qui promisit ipse facit. Ut promissio inquit ex fide iesu christi daretur credentibus. Ecce quales nos inuenit gr̃a saluatoris q̃s nec lex sanos facere potuit. Quare autem dabatur lex si sufficiebat natura? Quare lex data si sufficiebat natura? Et tamen nec lex sufficere potuit: ita infirma erat ipsa natura data est lex: sed non que posset viuificare. Quare ergo data est? Lex inq̃t ap̃s: preuaricationis gr̃a data ẽ: preuaricationis gratia posita est vt te faceret p̃uaricatorẽ. Quare vt me faceret p̃uaricatorẽ? Qz nouerat deꝰ supbiã tuam nouerat qz dicebas. O si sit q̃ dicebat: o si sit q̃ mihi ostẽdat.
Rom. vij. Ecce lex dicit tibi. Non cõcupisces. Cognouisti legẽ dicẽtem. Non cõcupisces. Surrexit ꝛcupiscẽtia quã non nouerас. Inerat eñ sz nesciebat: cepisti conari vincere qõ ierat et apparuit qõ latebat. Supbe p legẽ factus es p̃uaricator
Joh. j. Agnosce gratiã et esto laudator. Sz legẽ idẽo q̃s dedit? Qz F sunt hoies vani: z penis impij qui dicũt legem ab alio datã gratiã vero p dñm nostrũ iesum xp̃m: quasi legẽ malam: q̃si legem puerſam: gratiã vero rectã/et volunt ita discernere duo testamenta: vt vetus testamentum dicant esse nescio a quo principe tenebrarũ: nouum aũt testamẽtum a dño deo patre domini nostri iesu christi. Ipsum paulũ audi. Si p-
Rom. vij. pterea putas legẽ datã ab alio nõ a deo: qz p illã factꝰ ẽ p̃uaricator: audi ipm ap̃stolũ legis laudatorẽ. Itaq; inq̃t lex q̃dẽ sancta z mandatũ sctm: addez z iustũ adhuc adde z bonũ. Quod ℨ bonũ est inq̃t: mihi factũ est mors? Abiit. Sed pctm vt appareat pctm. Erat eñ pctm: sed latebat pctm. Qñ latebat pctm? Qñ te aduersariũ nõdũ patiebat. Cepisti conari: z apparuit q̃ tenebat. Qñ sequebar]: catenam nõ sentiebas: q̃siſti refugium z apparuit viculũ: voluisti fugere z accepisti trahi. Quia ergo cepisti trahi: subueniat tibi
Joh. viij. qui non est ligat?. Quis nõ est ligatus: nisi q̃ dixit. Si inueniſtis in me pctm dicite? Quis nõ est ligat? niſi qui dixit.
Joh. xiiij Ecce venit princeps mũdi: z in me nihil inueniet? Quare nihil iueniet? Qz mors pctõ iusta debebat. Quare ℨ morer? Psalmo. Ut sciant inquit omnes quia voluntatẽ patris mei facio. Ipse soluit qui ligatus nõ est: ipe a mortuis liberat qui est lxxxvij. in mortuis liber. Sz ipse misit et legẽ. Per seruum suum
Joh. j. legẽ: per sel̃m gratiã. Attende helliseum in magno altoꝝ G mysterio: tãq̃ prophetã: agẽdo pnunciantẽ: nõ solũ loquẽdo. iiij. Reg. Mortuus erat filꝰ hospite ipsius. Quid significauit mor- iiij. tuus puer niſi adam? Nũcistũ est sancto prophete gerẽti i prophetia typum dñi nostri iesu xp̃i: misit per seruuz bacu lum suum et ait illi. Uade: vade pone supra puerũ mortuũ. Perrexit ille tanq̃ seruus obediẽs. Stebat prophetꝰ q̃d fecerat. Posuit baculum supra mortuum: nõ surrexit. Si
Gal. iij.

Universidad de Deusto Biblioteca

enim data esset lex que posset viuificare: omnino ex lege eet iustitia. Non ergo potuit lex viuificare. Venit ipse grādis
Phil.ij. ad paruulū: saluator ad saluandum: viuus ad mortuū ve-
nit ipse. Et quid fecit? Juuenilia membra contraxit: tāq
Phil.iij. seipsum exinaniēs vt formā serui susciperet. Juuenilia ḡ mē
bra contraxit: paruum se paruo coaptauit vt efficeret cor-
pus humilitatis nostri conforme corpori glorie sue. Jtaq
in isto typo christo prophetice expresso suscitatus est mor-
tuus: tanq̄ iustificat⁹ est impius. Jsta gratia predicetur:
ista est gratia christianoꝝ per hominē mediatorē: per pas-
sum ⁊ resuscitatum qui ascendit in celum: et captiuauit ca
ptiuitatē ⁊ dedit dona hominib⁹. Jsta inquā gratia p̄di-
cet cōtra istā gratiam ab ingratis non disputet. Baculus
prophetic⁹ mortuo non suffecit: ipsa mortua natura suffice
ret? Et istā qua conditi sumus quāq̄ hoc nomine appella
tam minime legerim⁹: tamen q̄ gratis data est: gratiam fa
teamur. Sed ostendamus vobis maiorem esse istam qua
D christiani sumus. Attendite. Anteq̄ conditi essemus nihil
boni merebamur: ⁊ ideo gratia qua cōditi sumus cū boni
nihil mereremur. Si ergo magna ē gratia qñ nihil boni me
rebamur: quāta gratia est qñ tantū mali merebamur? Qui
nondū erat bene non merebat: peccato⁊ et male merebatur
Mōdū erat ḡ fact⁹ ē: nondū erat/sed nec offenderat. Mōdū
erat/et factus ē: offendit et saluus. Qui nōdum erat nihil
sperabat: factus lapsus est: lapsus aūt damnationem expec
tabat/et liberat⁹ est. Hec est gratia p̄ iesum xp̄m dñm nr̄z.
Pō.xciv. Ipse fecit nos: ⁊ anteq̄ essem⁹ oīno ipe fecit nos ⁊ factos ⁊
lapsos ipe iustos fecit nos: et' nō ipsi nos. Si q̄ igitur in no
tj. Coy.v. na creatura lapsus est vet⁹: facta est noua. Una erat massa
perditionis ex adā cui non nisi suppliciū debebatur: facta
sunt vasa inde in honorē ex eadē massa. Habet enim pote-
statē figulus luti ex eadē massa. Qua massa? Certe iā peri
erat: certe iā illi masse iusta dānatio debebat. Statuare: q
euasisti: nostē quippe debitā euasisti: et vitam non debitā
Rom.ix. reperisti. Habet potestatē figul⁹ luti ex eadē massa facere
aliud vas in honorē: aliud in cōtumeliam. Sed dicis. Me
quare fecit in honorem: ⁊ alium in contumeliam. Quid re-
spōsurus sum? Auditurus es Augustinum qui nō audisti
Ubi.ē. apostolum dicētem. O homo tu qui es qui respōdeas deo?
Duo paruuli nati sunt. Si debitum queras: ibo tenēt mas
sam perditiōis. Sed cur mater aliū portat ad gratiā: aliū
mater dormiēs suffocat? Dicturus es mihi. Quid ille me-
ruit qui portabat ad gratiā? Quid ille meruit quez mater
dormiendo suffocat? Ambo nihil boni meruerunt: sed hz fi
gulus luti potestatē ex eadē massa facere aliud vas in ho-
norem: aliud in cōtumeliam. Disputare vis mecū? Jmmo
Rom.x. mirare mecū ⁊ exclama mecū. O altitudo diuitiarū? Am-
J bo pauore cōcordem⁹ ne in errore peream⁹. O altitudo di-
uitiarū sapientie ⁊ scientie dei: q̄ incomprehensibilia sunt
iudicia eius et inuestigabiles vie eius. Scrutare inscruta
bilia: hic impossibilia: corrumpe incorruptibilia: vide inuisi
bilia. Inscrutabilia sunt iudicia ei⁹: audisti: sufficiat tibi:
et inuestigabiles vie eius. Quis enim cognouit sensum do
mini: aut quis consiliarius eius fuit? Aut quis prior dedit
illi/et retribuetur ei? Si dñs retribuere vellet: nihil nisi pe
nam debitam retribuisset. Nihil dederunt vt eis retribue-
Pō.lv. retur: pro nihilo saluos faciet illos: Quis p̄or dedit illi q̄si
suorū gratia meritorum: quis prior dedit illi: quis puenit
gratiam que gratis datur? Si aliquid meritorum anteue-
nit gratiā/iam non gratis datur. sed ex debito redditur: si
autem gratis non datur/gratia quare vocatur? Quis ergo
prior dedit illi et retribuetur ei? Quoniam ex ipso ⁊ p ipm
et in ipso sunt omnia. Que vtiq̄ nisi omnia bona q̄ ab illo
accepimus: et accipimus vt boni simus? Omne enim datū
optimū/et omne datum perfectum desursum est descēdēs
Jacobi.j. a patre luminum: apud quē nō est immutatio. Nā tu in pe-
ius mutatus es: apud quem nō est immutatio. Ipse subue-
nit apud quem non est nec momenti obumbratio: nā tu in
tenebris noctis tue iaces. Ab illo ergo oīa. Nemo illi p̄or ali
Ephe.ij. quid dedit: nemo erigat debitū. Gratia salui facti estis p
fidē ⁊ hoc nō ex vobis: sed dei donum est. Sed mouet ne inqs
q̄ ille perit: ille baptizat mouet me: mouet tanq̄ hominem.
Si verū vis audire ⁊ me mouet qz homo sum. Sed si et tu
homo et ego homo: ambo audiam⁹ dicentē. O homo vtiq̄
silideo mouemur quia homines sumus: ipsam naturaz hu
manam infirmā ac debilem apostolus alloquitur dicens.
O hō tu qui es qui respondeas deo? Nunquid dicit figmē
tum ei qui se finxit: cur me sic fecisti? Si posset loqui pecus
et dicere deo: quare istū hominē fecisti/et me pecudē nō in-
ste succenseres et diceres. O pec⁹ tu qs es qui respondeas
deo? Et tu homo es: sed a deo pec⁹es/⁊ vtinā sis pecus eius:
et ouis pascue eius. Agnosce beneficia pastoris: et non sēq̄
ris lupū errozis. Lupi eram⁹. Fuim⁹ ⁊ nos natura filij ire
sicut et ceteri: sed mortua est ouis et fecit nos oues. Ecce
agnus dei: ecce qui tollit peccatū/non huius aut illi? sed
mūdi. Nihil ergo fratres mei ex eo q̄ aliquid sumus: si ta
men in eius fide aliquid sumus: quātūcūq̄ nihil nobis ar-
rogemus: ne et quod accepimus perdamus: sed in eo quod
accepimus illi gloriam demus: ipz honoremus: semina sua
ipse compluat. Quid haberet terra nostra nisi ipse semi-
set? Sed ⁊ dat pluuiam: non deserit quod seminauit. Pōs
dabit suauitatem: et terra nostra nobit fructus suos. Con-
uersi ad dominum.

¶ De verbis psalmi cētesimidecimioctaui. Direc
sus meos dirige ſm x̄bū tuū. Et q̄ lex spiritalis
et nō carnalis sit. De pugna q̄z inter carnē ⁊ spūm:
vbi ostendit Augustinus iniquitatē esse in nobis
dum aduersus spiritum caro concupiscit: iniqui-
tatē vero regnare in nobis dum caro suis concu-
piscentijs obedit. Sermo.xij.

Sine dubio fratres grauē quandā sarcinā: ⁊ gra
de iugū iniquitatis vitare cupiebat/qui deo di-
cebat. Gressus meos dirige ſm x̄bū tuū: et nō do-
minet mihi oīs iniqtas. Videamus ergo qñ do-
mini dñet iniquitas vt intelligamus quid orantē audiri
mus: et quid respondendo etiā ipsi nos ozauerimus. Dēs
enim ad sanctum psalmū quantūcūq̄ arbitroꝝ devoto cre
raci corde respōdemus ozantes ⁊ dicentes dño deo nostro.
Gressus meos dirige ſm x̄bū tuū: et non dominet mihi oīs
iniquitas. Ab huius pessime dñe dñatu p̄cioso sanguine re
dempti sumus. Et quid proderat legem accepisse iubentē
ac minantem ⁊ non adiuuantem: vt sub illa ellemus rei ai
gratiā dei? Frustra lex minatur: quando iniqtas dñatur.
Lex enī non est corporalis: nō est carnalis. Sz qm̄ de⁹ ips
ē q̄ legē dedit: peculdubio lex spiritalis est. Sed q̄d sit ap̄le
Scim⁹ enī qz lex spiritalis est: ego aūt carnalis sum venūda
tus sub pcto. Molt ergo mirari o venūdate sub peccato si
tibi dñet cui est venūdat⁹. Audi ap̄lm ioannē. P̄ctm iniq
tas est. Et cōtra talē q̄ inuocam⁹ dñm cui dicimus. Direc
sus meos dirige ſm verbū tuū: ⁊ nō dñet mihi oīs iniqtas.
Venūdatus clamat: redēptor exaudiat. Jpse homo se ven
didit p liberum arbitriū: sed dominante iniqtate ⁊ accepto
p̄cio exiguū: de arboze vetita voluntatem. Jpse q̄ clamat.
Jtinera mea dirige q̄ ego distorsi. Gressus meos dirige do
ipse meo arbitrio deprauaui. Dirige ſm x̄bū tuū. Quid est
dirige ſm x̄bum tuū? Vt recti sint gressus mei: qz rectū est
x̄bū tuū. Ego inq̄t distort⁹ sum sub pondere iniqtatis: sed
x̄bū tuū ē regula veritatis. Me ergo distortum a meco cor-
ge tāq̄ ad regulā: hoc est ad x̄bum rectum. Ergo gressus
meos dirige ſm verbum tuum: ⁊ nō dominet mihi omnis
iniquitas. Vendidi me. redime me. Vendidi me arbitrio
meo: redime me sanguine tuo. Jn venditore erubescat sup
bia: ⁊ redēptor ex gr̄a det gratia. De⁹ aūt suphis resistit: humi-
lib⁹ aūt dat gr̄am. Lex enī spiritalis est ego aūt carnalis
sum venūdatus sub peccato. Nō enī operor ignoro: nō enī
qđ volo ago. Nō qđ volo ago. Cū carnalis dicit nō legem:
sz se excusat: nā lex spiritalis nō hz culpam. Carnalis venī
dat⁹ incurrit in culpā: non agit qđ vult: cū vult non p̄t qđ
qñ poterat noluit. Per malū velle pdidit bonū posse cē-
ptiu⁹ tam loquit ⁊ dicit captiu⁹. Non qđ volo ago: nō enī
qđ volo facio bonum: sed qđ odi malum hoc ago non quod
volo. Econtra homo. Vis prorsus. Non qđ volo ago. Sed
nino qđ vis agis. Non quod volo ago. Crede mihi frater:
non quod volo ago. O si velles agere: quia non vis non
agis bonum: non quod volo ago. Crede mihi: nouit quid tu
me agatur: nō quod volo ago. Contradictor: gratie non es

arbiter cōscientie. Ego me noui nō qđ volo agere: ⁊ tu dic
1.Cor.ij. qđ vis agis? Memo scit qđ agat in homīe: nisi spūs hois q̄
in ipso est. Et tu homo es/si non vis credere mihi/ intende
tibi. Jta ne tu ita viuis i hoc corruptibili corpore qđ agg-
Gal.v. uat aiam vt caro non cōcupiscat ad spm̄ tuū: ⁊ sps aduer-
sus carnē tuā? Jsta rixa nō est in te. Nulla est cōcupiscētia
carnis q̄ resistat legi mentis? Si nihil in te altert resistit vi
de totū vbi sit. Si spūs tu⁹ a carne cōtra cōcupiscente non
dissentit: vide ne forte carni mēs tua tota psentiat: vide ne
forte tō nō sit bellū: qz pax puersa est. Forte i totū carni cō-
sentis: ⁊ nulla rixa est. Quā spē hēs qđ possis aliqñ vincere
qui nōdū cepisti pugnare? Si aūt cōdelectaris legi dei fz
interiorē hoīem: vides aūt aliā legem in membris tuis re-
pugnātē legi mētj tue: si hac pdelectaris: hac ligaris: liber
un mēte: seru⁹ in carne: si iā ita est/ ppatere pot⁹ homini di
centi. Non qđ volo ago. Tu enim nō vis vt cōcupiscentia
illa que resistit menti tue: oīno nō sit in te? Mali voti hō
es: si tali aduersario non vis carere. Ego fateor tibi: q̄cqđ i
me rebellat aduersus mentē meā ⁊ litigat mecum delecta-
tione contraria: q̄cqđ tale in me est omnino interficere vo-
lo. Et si ei forte adiuuāte dño non cōsentio. nolo habere cū
quo litigem. Multo est mihi optabili⁹ inimicū non habere
q̄ vincere. Meq̄ enī illud ipz qđ caro cōcupiscit aduersus
ſm non est mecū. Aut vero ex cōtraria natura ppact⁹ sum
et illud meū est/⁊ q̄ ei non cōsentio meū est. Pars aliquā-
tum libera resistit reliquijs seruitutis: totum sanum sit vo
lo: q̄ tot⁹ sum. Ergo nolo vt a me caro mea tāq̄ extranea
Deut.vij. inetern⁹ separet/sed vt mecū tota saneā. Si hoc totū non
vis nescio qđ de carne sentias: arbitroꝝ te putare qđ nescio
vñ sit qñ de gente Jrta. Falsum est hereticū est: blasphemū
est: mētis ⁊ carnis vn⁹ est artifex: ipe qñ hoīez creauit vtrū
q̄ fecit: vtrūq̄ piūrit: carnē aīe subdidit: aīaz sibi. Si sem-
per illa staret sub dño suo: semp ⁊ ista obediret dñe sue. Ho
ll ergo mirari: si ea q̄ deseruit suptoꝝ: penas patit p iferio-
Gal.v. rem. Caro enī cōcupiscit aduersus spiritum: spūs aūt ad-
Rom.vij. uersus carnē. Hec enī sibi inūicē aduersantur: vt non
eas que vultis faciatis. Jnde et iste. Nō qđ volo ago. Cōcu
piscit enim aduersus spiritū/et nolo vt cōcupiscat p ma-
gno habeo si nō consentiā opto tamen vt caream. Ergo nō
qđ volo ago. Volo enī vt nō cupiscat caro aduersus spm̄:
et nō possum/ḃ ē qđ dixi. Nō qđ volo ago. Quid mihi calū
niaris h̄? Jngrate medico qđ calūniaris infirmo? Sine me
pscrvij. vt medicū rogē. Redime me a calūnijs hoīm: ⁊ custodia le
gem tuam. Custodiā p redēptionē tuā: nō p potestatē meā.
Jō mihi sanitatē quā nōdū habeo non arrogo: qz medicū
rogo. Tu aūt nature defensor qđ vtinā nō esses: nō quasi sa
ne defensionē falsam adhiberes: sed p nondū sana medicū
rogares. Hūc verotu nature defensor vel potius oppugna
tor/ōū quasi ve natura sana laudas creatorē: excludis a lā
guida saluatorē. Qui creauit sanat: ruētē p sciēm leuat p
scientiam. Jpa fides est: ipsa veritas/hoc ē christiane fidei fū-
damentū vn⁹ et vn⁹. Unus hō p quē ruina: ali⁹ hō per quē
structura. Per illū ruina: per hūc structura. Decidit qui
nō mansit: erigit q̄ nō cecidit. Ruit ille qz dimisit manētē:
manens ille descendit ad iacentē. Si ergo cōcupiscit caro
aduersus spiritū vt in hoc ipso non qđ vis agas: qz vis vt
non cōcupiscat ⁊ non potes: tene saltē in gr̄a dñi voluntatē
et ei⁹ adiutorio pseuera. Dic ei qđ cantasti. Gressus meos
Psal.vij. dirige ſm x̄bū tuū: ⁊ nō domiet mei omnis iniqtas. Quid
est ne dñetur mihi oīs iniquitas? Audi ap̄lm. Non regnet
peccatū vestro mortali corpore. Quid est regnet? Obedie
do desideriis eius. Non dixit: noli habere desideria mala.
Quid enim in hac carne mortali vbi caro cōcupiscit aduer
sus spm̄: ips aduersus carnē nō habeo desideria mala?
Jlle ergo fac. Nō regnet pctm̄ i vro mortali corpore ad ōbe
diendū desideriis. Et si sunt desideria non eis obediat: ne
iniqtas dominet. Nec exhibeatis mēbra vestra arma iniq-
tatis peccato. Non fiant membra tua arma iniqtatis: ⁊ nō
dominatur tibi omnis iniquitas. Sed ēt hoc vt non fiant
membra arma iniquitatis: nunquid tu tibi virtb⁹ tuis pre
sumis? Hoc ipm inquam: hoc ipsum q̄ non sint membra tua
arma iniquitatis. Est quidem iniquitas in membris tuis
desideriis illicitis: sed non regnat. Quomodo reget qui
non habet? Pars tua: caro tua: concupiscentia car-

nis tue: languor rebellat aduersus te: languor iste tyrann⁹
est. Si vis te tyranni esse victorē: xp̄m invoca imperatorē.
Nā scio qđ mihi eris dicturus: vel quid apud te ipsum mō
dicas. Quisquis talis hic es ⁊ audis me: scio quid tibi sit?
loquatur iniquitas. Adhuc enim sub iugo es iniqtatis: qñ
non agnoscis p̄cium redēptoris. Scio quid tibi dicas. Ec
ce concupiscit caro mea aduersus spiritū meū: concupiscit
adulteriū: sed non consentio/non annuo non decerno/non
solum nō ago: sed nec agere consentio. Non solum foris per
carnem non perpetro: sed nec ipa mente sequor rebellantē.
Consentio repugnanti: credo luctanti? Non facio. Ecce nō
dominatur mihi omnis iniquitas. Jta est: verum est. Gra-
tias age si ita est ei q̄ tibi dōauit vt ita sit. Roli tibi ḃ arro
gare ne pdas quod accepisti: ⁊ incipias frustra rogare. Nō Jaco.iiij
timeo. Deus suphis resistit: humilib⁹ aūt dat gratiā. Ergo
tu tibi pstas: vt nō dñet tibi oīs iniquitas? Si vera est ista
tua psumptio: vana est nostra oratio: vbi dicimus deo. Nō
dominetur mihi omnis iniquitas. Cantasti verba ista ho-
die an non? Hic eras quando omnes dicebamus. Gressus pō.cxviij
meos dirige ſm verbū tuum: et non dominetur mihi oīs
iniquitas? Hic eras: cantasti verba ista puto te nō negatu-
rum. Ergo cātasti in populo dei: ⁊ rogasti deū dicēs. Gres-
sus meos dirige ſm x̄bū tuū: et non dñetur mihi omnis ini
quitas. Si tibi hoc pstabas: quare mecū rogabas? Teneo
precātē cōuinco labozantē. Simul ergo audiamus dicētē.
Venite ad me omnes qui laboratis. Audiam⁹ et veniam⁹. E
Quid est veniamus? Credendo proficiamus/gratis agen
do accipiamus: perseuerādo peruenīamus/ veniamus ad
eū qui dicit. Venite ad me omnes qui laboratis. Et tu la- Mat.xj.
boras/et ego laboro: illum audiamus: ad illū veniamus: in
tra nos quare litigam⁹? Ambo audiam⁹ quia ambo labo-
ramus. Quare intra nos litigamus? An vt medicum voca
tem non audiamus? O infelix infirmitas. Ad se vocat me-
dicus: et litibus occupatur egrotus. Vide quid dicat vo-
cādo. Venite ad me omnes q̄ laboratis. Ubi laboratis: ni-
si sub sarcinis peccatoꝝ/nisi sub iugo male dñe iniquitat
Venite ergo ad me omnes qui laboratis et onerati estis: ⁊
ego vos reficiam. Ego q̄ feci reficiam: ego inq̄t vos reficiā
quia sine me nihil potestis facere. Quomodo vos reficiā? Joh.xv.
Tollite iugū meū super vos: ⁊ discite a me. Quid discim⁹ Mat.xj.
a te? Nouimus te dñe in principio verbū: verbū deū: x̄bum Joh.j.
apud deū: omnia per te facta nouim⁹ q̄, q̄ nō vi-
dimus. Quid discimus a te? Non enī aliū mundum discī-
puli tui tanq̄ discipuli artificis ⁊ fabricatoris cōditurī su
mus/vnū mundū condidisti/celum ⁊ terram fecisti: vtrūq̄
suis creaturis ornamentisq̄ illustrasti. Quid a te discim⁹
Discit⁹ a me inq̄t: cū essem in p̄cipio apd deū creaui vos.
Hoc nolo discatis a me: iz fact⁹ sum qđ feci ne pirēt q̄ feci.
Unde sum factus qđ feci? Semetipsum exinaniuit: formā Phil.ij.
serui accipiens: in similitudinem hoīm factus/et habitu i
uentus vt homo humiliauit semetipsum. Hoc discite a me
humiliauit enim semetipsum inquit. Discite a me qz mitis
sum et hūilis corde. Nō enim inq̄t/hoc vos doceo: quasi in
forma dei aliqñ fuisse tis: non rapinā arbitrātes esse vos eq̄
les deo. Illi propriū erat: illi rapina non erat cui natura
inerat. Jn patris equalitate: natus est de patre. Quid tū fe
cit ppter te? Semetipsuz exinaniuit: formā serui accipiēs:
in similitudinē hoīm fact⁹: et habitu inuent⁹ vt homo. Ec
ce propter te deus factus est homo: et non te vis agnoscere
cum sis homo. Ecce propter te deus factus est homo sine
peccato: et non vis te agnoscere cum peccato/vt venias ad
illum q̄ ait. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati
estis: et ego vos reficiā. Tollite iugū meū super vos. Tuli
sti ḃ iugū? Tulisti? Sentis te habere sessorē? Tulisti ḃ iu-
gum? Dicis: tuli. Sentis te habere sessorē? Sentis te habe
re rectorē? Sētio inqs. Illi q̄ dic. Gressus meos dirige ſm pō.cxviij.
verbū tuū. Regit te sub iugo suo. ⁊ su⁹ sarcina sua. Ut enī
sarcina ei⁹ sit tibi leuis et iugum ei⁹ suaue: ille tibi amorē
inspirauit. Amanti suaue est: non amanti durū est. Amanti
suaue est: dñs dedit suauitatem. An forte quia vel venisti/
audiens: venite a me: hoc ipsum tibi arrogare intendis:
quia venisti? Ecce inquis veni ad illum arbitrio meo: vo-
luntate mea. Quia veni reficit me: quis veni: iugū suum im
ponit mihi suaue: quia dat amorem: sarcinaz suam leuē im

ponit mihi amanti et diligenti. Hec oia fecit in me ſz qz ve
j.Cor.xiij. ni ad eū. Ergo hoc ſapis qz venisti: tu tibi hoc preſtitisti.
Quid enī habes qđ nō accepisti? Quomodo venisti? Cre-
dendo venisti: ſed nondū puenisti. Adhuc in via ſumus: ve
Pſ.lj. nimus: ſed nondum peruenim⁹. Seruite dño i timore: t ex
ultate ei cū tremore: ne qñ irascat dñs: t pereatis de via iu
sta. Time ne cum tibi arrogas. quia inuenta est a te via iu
sta, ipſa arrogātia pereas de via iusta. Ego inqs veni: ar-
bitrio meo veni: uolūtate mea veni. Quid turgescis? Quid
Joh.vi. tumescis? Tis nosce: qz et hoc preſtitum est tibi? Jām au-
di inuocātē. Memo venit ad me nisi pater qui me misit tra
xerit eum. Conuersi ad dominum.

Gal.iij. **De verbis Apostoli. Si enī data esset lex que
posſit viuificare: omnino ex lege eēt iusticia. Ser
mo.xiij. In quo nec ſm carnem contra epycureos
nec ſm animam contra stoicos: sed ſm deum insti
nuat esse viuendum.**

A VErbi dei altitudo exercet studiū: nō denegat in-
tellectum. Si oīa clausa essent: nihil esset vnde re
uelarentur obſcura. Rursus ſi omnia recta eēnt
non esset vnde alimentū aīa perciperet. Habueret
vires quibus posſit ad clausa pulsare. In lectiōib⁹ apoſto-
licis superioribꝰ quas charitati vestre (quantū dño adiu-
uare dignatus est) expoſuim⁹ multum laborem t ſollicitu-
dinem paſſi sumus. Cōpatiebamur vobis t ſolliciti eram⁹
et pro nobis et pro vobis. Quantū aūt exiſtimo adiuuit et
nos et vos dñs: t ea q̄ prioꝛsus difficillima videbātur: ſic p
nos enodare dignat⁹ est vt nulla q̄ſtio remaneret que con
turbet mentē pīa. Impia enim mens odit et ipm itellectū
et homo altqñ nimtū mēte peruersa timet intelligere ne co-
gatur quod intelleꝛerit facere. De talib⁹ ait pſalmiſta. No
pſ.xxxv. luerūt intelligere vt bene agerent. Nos aūt chariſſimi: qz
bonū ē bene ſentire de vobis: exigitis itellectū, exiget de⁹
Pſ.cx. fructū. Intellectus enim (ſicut ſcriptum est) bon⁹ omnib⁹
facientibus eum. Hoc tū quod reſtat et hodie recitatum ē
q̄uis non habeat tantā difficultatem quantū habuerūt ſu
periora: que iam (vt potuimus) adiuuante dño transuecti
ſum⁹: deſiderat tamen intentionem veſtram: velut enī con-
cluſio fit propter illa que dicta ſunt. In ſuperioꝛib⁹ lectio
nibus laboratur ne forte reus pſtituꝛetur apl̄s omnino q̄-
Rom.vij. dāmodo peccatoꝛum dicendo. Non enim qđ volo ago. Dei
de ne lex videretur aut ſufficere posſe homini habenti libe
rum arbitriū: etiā ſi nullū vltra auxiliū diuinū poꝛrigeret:
aut certe frustra data fuiſſe crederet: dicta est t cauſa q̄re
ſit lex data: qz t ipſa in adiutoꝛiū data est: ſed nō ſicut gra-
tia. Data est enim ſicut tam expoſuimus: t tenere debetis
et vobis vehementius et diligentius nos cōmendare debe
mus. Data est vt inueniret ſe homo vt non moꝛbus ſanare-
tur: ſed vt predicatione moꝛbo creſcente medicus querere
Mat.ix. tu. Et q̄s eſt iſte medicus niſi q̄ dixit. Nō est opus ſanis
medicus ſed male habentibus. Qui ergo non cōfitet crea-
toꝛē: negat ſupbus auctoꝛem. Qui aūt negat egritudinē ſu
am ſuperfluum iudicat ſaluatoꝛē. Ergo et in natura noſtra
creatoꝛē laudem⁹ /et propter vitiū qđ nobis inflixim⁹ / ſal-
B uatoꝛem queram⁹. Et quō q̄rim⁹ ſaluatoꝛē? Ut det legem
Gal.iij. Parū est. Si enī data esſet lex q̄ posſit viuificare: oīno eēt
ex lege iusticia. Si ergo non est data lex q̄ posſit viuifica-
re: quare data est? Sequit et oſtendit quare ſit data: qz etiā
ſic in adiutoꝛiū data est ne te ſanum putares. Si ergo data
esſet lex q̄ posſit viuificare: omnino ex lege esſet iusticia. Et
q̄ſi quereremus: q̄re ergo data est? Sed cōcluſit ſcriptura
omnia ſub peccato: vt pmiſſio ex fide ieſu xp̄i daret credē-
tibus. Quando audis pꝛomiſſoꝛē: expecta factoꝛē. Jdonea
fuit humana natura per liberū arbitriuz vulnerare ſe: ſz iā
vulnerata et ſauciata non est idonea p liberum arbitrium
ſanare ſe. Si ei volueris intēperāter viuere vt egrotes: ad
hoc medicū non requiris/ad labē ſufficis tibi. Cū aūt itē-
peranter agens ceperis eſſe egrot⁹: non ſic potes ab egritu-
dine liberare te quō potuiſti p intemperātiam te in egritu
dinē precipitare. Et tū medic⁹ ēt ſano precipit temperātiā
☞ Bonus medicus hoc facit: non vult eſſe neceſſari⁹ egrotā-
ti. Sic ēt dño de⁹ creatoꝛ homini ſine vitio temperantiam
precipere dignatus est: quā ſi ille ſeruaſſet: medicū poſtea
moꝛbo ſuo non deſideraret: ſed qz non ſeruauit languidus
fact⁹ est cecidit i firm⁹: creauit infirmos. i. infirmos genuit
infirmus: t tamē in oīb⁹ q̄ naſcūt infirmis de⁹ qđ bonū eſt
operat: formando coꝛpus: viuificando coꝛp⁹ alimenta pre-
bendo pluuiā ſuā t ſolē ſuū ſup bonos t malos dando non
est vñ accuſent boni nec mali. Etiā i ſup genus humanū in-
ſto ſuo iudicio cōdēnatū noluit interitū ſempiternū relin-
quere: ſz miſit t medicū: miſit ſaluatoꝛē: miſit cū q̄ get ſana-
ret. Parū ē q̄ gtis ſanaret: q̄ ſanatis ēt mercedē daret. Mu-
hit addi ad iſtā beniuolentiā pōt. Quis est q̄ dicat: ſanem
te et do tibi mercedē: optime fecit. Sciebat enim ſe diuitē
venisse ad pauperē t ſanat egrotos: t ſanatis donat et non
aliud q̄ ſeipſuz donat. Saluatoꝛ est adiutoꝛiū ſi q̄uis ipſe
ſaluatoꝛ ē pmiſ ſanati. Ergo ffes qđ hodie admoniti eſtis:
debitoꝛes ſum⁹ non carni vt ſm carnē viuam⁹. Ad hoc enī
adiutī ſumus: ad hoc ſpīm dei accepim⁹: ad hoc etiam in la-
boꝛib⁹ noſtris quotidianū adiutoꝛium poſtulam⁹. Lex enī
minatur non implendo qđ iubet eū facit eſſe ſub ſe: bi ſum
ſub lege nō ſub gꝛa. Bona est lex ſi quis ea legitime vtatur
Quid est q̄ legitime vti lege? Per legē agnoſcere meabum
ſuū t q̄rere ad ſanitatē diuinū adiutoꝛiū. Quia ſicut dixi
et ſepe dicendū est. Si lex poſſit viuificare oīno ex lege eēt
iuſticia nec q̄reret ſaluatoꝛ: nec veniret xp̄s: nec ſanguine
ſuo ouē pditā q̄reret. Sic enī dicit alio loco idē apl̄s. Hay
ſi q̄ legē iuſticia: ergo xp̄s gratis moꝛtu⁹ est. Quę igit vtil
tas legis: t qđ adiutoꝛiuz? Quia cōclusit ſcriptura oīa ſub
pctō vt pmiſſio ex fide ieſu xp̄i daret credentib⁹. Itaq; lex
inquit pedagogus nr̄ erat i xp̄o ieſu. Ex iſta ſimilitudine
rem de qua loquoꝛ attendite. Pedagogus puerū nō ducit
ad ſeipſum: ſed ad magiſtrū: ſz cū puer bene inſtitut⁹ ia cre
uerit ſub pedagogo nō erit. Tractās de his apl̄s etiā alio
loco. Valde enim aſſidue hoc cōmendat. ſed vtinaz nō fur
dis. Cōmēdat aūt hoc aſſidue: cōmendās fidē gētib⁹: qui
de impetrant adiutoꝛiū vt impleant legē: nō per legē, ſz vi
res implendi impetrātes p fidē: ad ꝟ aſſidue dicit t cōmen
dat iſta apl̄s, pter iudeos q̄ de lege gl̄iabant: t libero ſuo
arbitrio legē ſufficere arbitrabāt: ac p hoc qz libero ſuo
arbitrio legē ſufficere arbitrabāt. Ignoꝛātes dei iuſticiā.
i. ex fide iuſticiam datā a dño: t ſuam volentes ſtatuere: ſibi
ſuis viribꝰ impletā: non dante fide impetratā: iuſticie dei
ſicut dicit nō ſunt ſubiecti. Finis enim legis xp̄s ad iuſ
ticiā oi credenti. Ergo cum de his tractat: opponunt ſibi
Quid ergo lex? Quaſi q̄ vtilitas legis? Reſpōdit. Prea
ricationis gꝛa poſita est: hoc est qđ dicit alibi. Lex ſubin
uit vt abūdaret delictū. Et ibi qđ addidit? Ubi aūt abū
dauit delictū: ſuꝑabundauit gꝛa: qz leuiore egritudine cū
tenebak adiutoꝛiū medicine: creuit moꝛb⁹ / q̄ q̄ſit⁹ eſt medi
cus. Quid ergo lex? Preuaricationis gꝛa poſita est: vnde
humiliaret creuix ſupboꝛ multū ſibi tribuentiū: e volūta
ti ſue tm̄ arrogantiū vt ſibi liberū arbitriū poſſe putarent
ad iuſticiā ſufficere. Que tūc qñ erat integra libertate in
paradiſo oſtdit vires ſuas: oſtendit quantum poſſint / ſi ad
ruēdū nō ad ſurgēdū. Lex q̄ puaricatiōis gꝛa poſita eſt
nec veniret ſemē cui pmiſſū ē: diſpoſitū p ągelos i manu me
diatoꝛis. Mediatoꝛ aūt vni⁹ nō est: de⁹ aūt vnus ē. Quid e
mediatoꝛ vni⁹ nō est? Qz inter duos vtiq; mediatoꝛ ē. Si
vn⁹ est de⁹: t mediatoꝛ non est vnius: inter qđ t quid deus
querim⁹ mediatoꝛē: qz mediatoꝛ vni⁹ nō est: de⁹ aūt vnus
est? Inter quid et quid ſit mediatoꝛ iuenim⁹ ipſo apoſtolo
dicente. Un⁹ enī de⁹ t vn⁹ mediatoꝛ dei t hoim: hō xp̄s ie-
ſus. Si nō taceres/mediatoꝛē neceſſariū nō haberes: q̄ ve
ro taces et ſurgere non potes: mediatoꝛē quodāmō deſe-
bi poꝛrexit brachium ſuū. t brachiū dñi cui reuelatū ē. Ne
mo q̄ dicat: q̄m non ſum⁹ ſub lege ſed ſub gꝛa: q̄ peccem⁹ q̄
qđ volumus faciam⁹. Qui hoc dicit: egritudinē amittat ſa
ſanitatem. Gratia medicina est. Quivult ſemper egrotare
ingrat⁹ est medicine. Ergo fratres accepto adiutoꝛio gꝛa
recto nob⁹ deſup diuino auxilio brachio dñi: t ipſe brachiū
dñi poꝛrecto nobis auxilio ſpūſancto debitoꝛes ſumus nō
carni vt ſm carnē ambulem⁹: qz fides ſine bonis operibus
bene operari nō poteſt niſi per dilectionem. Ipſa est enim
fides luz fides ne ſit demonū fides: qz t demōes credūt et cō
tremiſcūt. Illa est ergo laudabilis fides: ipſa eſt vera gꝛa

dēs que per dilectionem operatur. Ut aūt habeamus dile-
ctionē t ex ea poſſim⁹ habere bonā opationē: nūqd eā nob⁹
Rom.v. dare nō poſſum⁹: cū ſcriptū ſit. Charitas dei diffuſa ē i coꝛ
dib⁹ nr̄is p ſpīm ſctm̄ q̄ datus ē nobis. Charitas vſq; adeo
i.Joh.iij. & est bonū dei vt de⁹ vocet: apl̄o iohāne dicēte. De⁹ charitas
Rom.viij est: t q̄ manet in charitate in deo manet t deus in eo manet
Ergo fratres debitoꝛes ſum⁹ nō carni vt ſm carnem viua
mus. Si enim ſz carnem vixeritis moꝛiemini: non qz caro
malū est: nā t ipſa dei creatura est: t ab eo condita a quo et
aīa / nec illa / nec illa pars dei: ſed t illa t illa creatura dei.
Ergo caro non est malum. ſed ſm carnem viuere malū est.
Deus ſumme bon⁹ est: qz ſumme est qui ait. Ego ſum qui
Ex.iij. ſum. Deus ergo ſumme bonus est: aīa magnū bonum: ſz nō
ſummū bonū. Cū aūt audis. Deus ſumme bon⁹ ēt noli puta
re de deo tm̄ patre dictū: ſed de patre et filio et ſpīritu ſcto.
Hec enim trinitas vnū ſunt: et vnus est de⁹ et ſumme bon⁹
est. Ita plane vnus est deus / vt qñ de ipſa trinitate interro
garis. ꝺ rideas / ne forte cū audieris. Un⁹ est de⁹: putes ipz
eſſe patrē: ipm eſſe filiū: ipſum eſſe ſpīritū ſanctum. Non ita
est: ſz q̄ pater est in illa trinitate nō est fili⁹: q̄ filiꝰ est in illa
trinitate nō est pater: q̄ ſpūſctūs est i illa trinitate: nec filiꝰ
est nec pater / ſz ſpūs pr̄is: idēq; ſps filij: ipe est enim vn⁹ ſpi
1.Petr.v. ritusſanctus t pr̄is et filij coetern⁹: pr̄i et filio ꝓſubſtātialiſ
teq̄lis. Hec tota trinitas vn⁹ de⁹ ſumme bon⁹. Aīa ꝟo (vt
vixi) creata a ſummo bono: nō tñ ſummū bonū: ſz magnū
bonū. Jtē caro nec ſummū bonū nec magnū bonum: ſz par
num tamē bonū. Aīa ergo magnū bonum ſi non ſummum
bonū viuens inter ſummū bonū t paruū bonū. i. inter deū
et carnē / inferioꝛ deo: carne ſuperioꝛ. Quare non viuit ſm
ſūmū bonū: ſz viuit ſm paruū bonū: Hoc plani⁹ vꝺ: q̄re nō
viuit ſz deū / ſz viuit ſm carnē: Debitrix eni est nō carni: vt
ſm carnē viuat. Caro ꝺ ſm ipſa viuere: nō ipſa ſm carnē.
Ipa viuat ſm ipſam q̄ viuit de ipſa. Certe vnaquęq; ſz ꝟ
viuat: vñ viuit. Cū viuit caro tua? De aīa tua. Cū viuit
aīa tua? De deo tuo. Unaq; harū ſm vitā ſuam viuit. Ca
ro enim non est vita: ſed aīa carnis est vita. Aīa ſibi non ē
vita: ſz de⁹ est aīe vita. Aīa q̄ q̄ ꝺz ſm deum viuere / non eni
debitrix est carni vt ſm carnē viuat. Ergo q̄ ſm deū ꝺz vi-
uere: ſi ſz ſeipam viuat deficit: ſz carnē viuit: ꝓficit. Tūc
aūt recte viuit caro ſm aīam: ſi aīa viuat ſm deū. Nā ſi aīa
nō dico ſm carnē: ſz ſm ſeipam vt dixi voluerit viuere: di-
ctur? vobis ſum q̄d ſit ſm ſeipaz viuere. Bonū est enim vt
boc nouerītis et valde ſalubre. Fuerunt philoſophi ſeculi
hui⁹: alij putauerunt non eſſe beatitudinē niſi ſm carnē vi
uere: t bonū hoīs in voluptate coꝛporis poſuerūt. Iſti phi-
loſophi epicurei dicti ſunt ab epicuro q̄dā auctoꝛe magꝛo
ſuo: alij ſimiles eoꝛ. Exteriterūt aūt alij ſupbi quaſi a car-
ne ſe remouentes: t totā ſpē btitudis ſue in aīa ſua poſtitue-
tes: poſuerūt ſūmū bonū i vtute ſua. Nocē pſalmi i vobis af
fect⁹ pietatis agnouit. Scitis: noſtis: agnouiſtis quō irriſi
pſ.xiviij. ſunt in ſancto pſalmo. Qui cōfidunt in virtute ſua. Tales
fuerunt philoſophi q̄ ſtoici nūcupati ſunt. Illi ſm carnem
Act.xvij. viuentes: iſti ſm aīam viuentes: nec illi nec iſti ſz deū viuē
tes. Jō cū ad vꝺbem athenienſiū vbi iſte philoſophoꝝ diſci
pline ſtudio t contētione feruebāt: veniſſet apl̄s paulus: ſi-
cut in actib⁹ apoſtoloꝝ legit: vbi vos gaudeo noſtrū agno
ſcendo t recolendo puentre ſermonem: ſicut ibi ſcriptū est.
Tōtulerūt cū illo qdā pꝺoꝝ epicureoꝝ ſz carnē viuentes:
Epicurei. et ſtoicoꝝ otuleꝛt cū illo ſm aīam viuentes: ꝓtulit cū illis
ſm deū viuēs. Dicebat epicure⁹. Mihi frui carne bonū est
Stoici. Dicebat ſtoic⁹. Mihi frui mea mēte bonū ē. Dicebat apl̄s
Mihi aūt adherere deo bonū est. Dicebat epicure⁹. Btūs
pſ.xxxiij. cui⁹ ēt fructu voluptas carnis ei⁹. Dicebat ſtoic⁹. Jmmo
btūs cui⁹ est in fructu virt⁹ animi ei⁹. Dicebat apoſtolus.
Btūs cui⁹ est nomē dñi ſpes ei⁹. Erat epicure⁹. Falſum est
Falli. ſi eē bonem beatū cui⁹ ē in fructu voluptas carnis ei⁹
Stoici. Falſum ē eni ſi oīno mēdoſiſſimū beatū eſſe
Rom.viij. hoīem cui⁹ est in fructu virt⁹ animi ei⁹. Btūs q̄ cui⁹ ē no-
men dñi ſpes ei⁹. Et qz illi vani ſunt et mentiunt. Et nō re
ſperit in vanitates t inſanias mendaces. Ergo ffes debi-
toꝛes ſum⁹ non carni vt ſm carnē viuam⁹ ſicut epicurei: ſz
etiā ſi ſm ſeipam ſibi voluerit viuere aīa: carna l'erit: carnē
ſuptꝺe carne non ſurgit. Nō est enim quēad modum inde
ſurgat qui brachiū poꝛrectū iacenti non tenet. Si eni ſm

carnem vixeritis / moꝛiemini. Ubi enī dictum est. Quid mi
hi facitis homo: tbi dictū est. Quid faciat mihi caro. Si ſm
Rom.viij carnē vixeritis moꝛiemini: t ſi ſm ſpīm vixeritis viuetis: ſz
illa moꝛte de q̄ dñs in euāgelio terribiliter dicit. Eū time-
Mat.x. te q̄ hz potestatē t aīam t coꝛp⁹ pdere in gehennā ignis. Si
ergo ſm carnē vixeritis moꝛiemini: ſi aūt ſpiritu actiones
carnis moꝛtificaueritis viuetis. Hoc est opus veſtrū i hac
vita: actiones carnis ſpiritu moꝛtificare: q̄tidie affligere /
minuere / frenare. interimere. Et multi enim ꝓficientes nō
iā delectant q̄ antea delectabāt. Qñ ergo delectabat et nō
ei conſentiebatur moꝛtificabatur: qz iā non delectat moꝛti-
ficatū est. Calca moꝛtuū: transi ad viuum. Calca iacentem
cōfligе cū reſiſtente. Moꝛtua est enim vna delectatio: ſz vi-
uit altera / t illi dū non cōſentis moꝛtificas: cū ceperit oīno
non delectari: moꝛtificaſti. Hec est actio noſtra: hec est mi-
litia noſtra. In hoc agone cū confligim⁹ deū habem⁹ ſpe-
ctatoꝛē: in hoc agone cū laboramus: deū poſcimus adiuto
rem. Si enī nos ipſe non adiuuat: non dico vincere ſed nec
pugnare poterim⁹. Cū ergo dixiſſet apoſtolus. Si aūt ſpi
ritu actiones carnis moꝛtificaueritis viuetis. i. illas cōcu-
piſcentias carnis: q̄bus non conſentire magna laus est: q̄s
non habere pfectio eſt. Hic iā metuendū est ne q̄ſq; rurſus
ad moꝛtificādas actiones carnis de ſpū ſuo audeat p̄ſume
re. Non ſolū enim de⁹ ſpūs est: ſed et aīa tua ſpūs est: t mēs
Joh.iiij. tua ſps est. Et cū dicis. Mente ſeruio legi dei carne aūt
Rom.vij. legi peccati: q̄ ſpūs concupiſcit aduerſus carnē: t caro ad
Gal.v. uerſus ſpm̄. Ergo ne ad carnis actiones moꝛtificādas de
ſpū tuo pſumas: t ſupbia pereas / t tibi ſupbo reſiſtatur: nō
humili gratia concedat. De⁹ enī ſupbis reſiſtit: humilibus
Jaco.iiij. aūt dat gꝛaz. Me forte ḡ ſuboziret tibi iſta ſupbia: vide qđ
Rom.viij ſequstur. Cū eni dixiſſet. Si ſpū actiões carnis moꝛtifica-
ueritis / viuetis: ne hic ſe extolleret human⁹ ſpīritus: t ad
hoc opus ſe idoneū firmūq; iactaret: ſubiecit t ait. Quotq̄t
eni ſpū dei agunt: hi filij ſunt dei. Quid te ergo iā volebas
extollere vbi audiſti. Si ſpīritu actiões carnis moꝛtifica
ueritis viuetis? Dictur⁹ eni eras: hoc pōt voluntas mea: ꝟ
pōt libez arbitriū meū. Que volūtas? Ō liberū arbitriū?
Niſi ille regat cadis: niſi regat iaces. Quō ḡ ſpīritu tuo: cū
Ubi.ſ. audias apl̄m dicētē. Quotquot eni ſpīritu dei agunt hi fi-
lij ſunt dei? Tu te vis agere a teipſo: vis agi ad actiões car
nis moꝛtificādas: Quid tibi ꝓdeſt: q̄ non eris epicure⁹ et
eris ſtoicus? Siue epicure⁹ eris / ſiue ſtoicus eris: inter fi-
lios dei non eris. Quotquot eni ſpū dei agunt: hi filij ſunt
Rom.viij dei: non qui ſm carnē viuunt ſuā: nō q̄ ſm ſpīm ſuum viuūt
nō q̄ carnis voluptate ducūt: nō q̄ ſpū ſuo agunt: ſz quotq̄t
ſpū dei agunt / hi filij ſunt dei. Dicit mihi aliq̄s. Ergo agi-
mur / nō agim⁹. Rñdeo. Jmmo et agis t ageris. Et tūc bñ
agis ſi a bono agaris. Spūs eni dei qui te agit: agentibus
adiutoꝛ ē ſm nomē adiutoꝛis ſcribit tibi: q̄ t tuipſe ali-
quid agis. Agnoſce qđ poſcas: agnoſce qđ ꝓfiteaꝛis: q̄ſi di-
cis. Adiutoꝛ meus: eſto ne derelinquas me. Adiutoꝛē vtiq;
Pſ.xxvj inuocas deū. Memo adiuuatur: ſi ab illo nihil agat. Quot
quot enim inq̄t ſpū dei agunt / hi filij ſunt dei nō ſz ſpī
ritu nō lege ꝑcipiente / minante / promittente: ſed ſpū exhoꝛ
tante / illuminante / adiuuante. Scimus (inquit idē apl̄s)
quia diligentib⁹ deū omnia cooperant in bonum. Si non
eſſes operatoꝛ: ille non esset cooperatoꝛ. Sz hic fortiter vi-
gilate ne forte dicat ſpīrit⁹ veſter: ſi ſubtraxerit ſe coopera-
tio dei / t adiutoꝛiū dei: ſpūs meus facit hoc / niſi cū laboꝛe t
ſi cū aliqua difficultate / pōt tū implere. Nō pōt. Quō ſi ali-
quis dicat. Remis quidē peruenim⁹: ſed cum aliquo labo
re. Ō ſi ventū habeamus facilius peruenimus. Non ſic eſt
adiutoꝛium dei: non ſic est adiutoꝛiū chriſti: nō ſic est adiu
toꝛiū ſpīritusſācti. Prioꝛsus ſi defuerit / nihil boni agere po
teris: agis quidē illo nō adiuuāte libera voluntate: ſed ma
le. Ad hoc idonea est voluntas tua q̄ vocatur libera: t male
agendo ſit dānabilis ancilla. Cū dico tibi: ſine adiutoꝛio
dei nihil agas / nihil boni dico. Nā ad male agendū habes
ſine adiutoꝛio dei liberam voluntatem: quamq̄ non est illa
libera. A quo enim quis deuict⁹ est: huic t ſeruus addict⁹
est. Et omnis qui facit peccatum ſeruus est peccati. Et ſi
vos filius liberauerit: tunc vere liberi eritis. Prioꝛsus hoc
credite: ſic vos agere bona voluntate / qz viuitis vtiq; agi-
tis. Nō enim adiutoꝛ est ille ſi nihil agatis: nō enim coope-

Universidad de Biblio

rator: est si nihil operamini. Sic vos tñ scitote agere bona vt sit rector: spiritus adiutor: qui si vero defuerit/nihil boni omnino agere valetis. Non sicut quidã dicere ceperunt qui cohortati sunt altq̃ gratiã cõferri et benedicim⁹ deũ

I quia vel hoc aliquando dixerunt. Accedẽdo enim proficere potuerunt: et ad id qõ vere rectum est peruenire. Jã ergo dicunt adiutricẽ esse gratiam dei ad facilius facienda. Jsta sunt verba eor. Ad hoc dedit (iquiũt) de⁹ gratiã suã hominib⁹ vt quod facere iubentur per liberum arbitrium: facilẽ possint iplere p gratiã. Velo facilẽ⁹: remo difficilẽ⁹: tamen et remo itur. Jumento facilius: sed tamen ꝛ pedib⁹ peruenitur. Non est hic. Magister enim verus qui neminẽ palpat: neminem fallit: verax doctor idemq̃ saluator: ad quẽ nos duxit molestissimus pedagogus: cũ de bonis operib⁹: id est de sarmentorum et palmitum fructibus loquerẽ: nõ

Joh.xv. ait. Sine me facere quidẽ potestis aliquid: sed facilius per me: nõ ait. Fructum vestrũ sine me potestis aliquid facere sed vberiorem per me. Non hoc dixit: legite q̃d dixerit: euãgelium sanctum est. omnib⁹ superba colla subduntur. Non hoc dicit augustinus: hoc dicit dominus. Quid dicit dñs? Sine me nihil potestis facere. Jam nunc cũ audis. Quotquot spiritu dei agũr: hi filij sunt dei: nolite vos dimittere.

Ephe.ij. Neq̃ enim tẽplum suũ sic de vobis edificat de⁹ q̃asi ỏ lapidibus q̃ non habẽt motum suũ: leuantur: ab structore ponunt. Non sic sunt lapides viui. Et vos tãq̃ lapides viui: coedificamini in templũ dei. Ducimini: sed currite/ꝛ vos

Rom.ix. ducimini sed sẽmini: q̃ꝛ cũ secuti fueritis verũ erit illud q̃ sine illo nihil facere potestis. Non enim volẽtis neq̃ currẽtis: sed miserẽtis est dei. Forte dicturi eratis. Et lex sufficit nobis. Lex timorem dedit. Et videte quid hic subiũxit apostolus cũ diceret. Quotquot enim spiritu dei agũr

Rom.v. bi filij sunt dei: quia cũ spiritu dei aguntur: charitate agũtur. Charitas enim dei diffusa est in cordibus vestris per

Rom.viij spiritum sanctũ qui datus est vobis: secutus adiunxit. Nõ accepistis spiritũ seruitutis iterum in timore. Quid est ite

Exo.xix. ruꝛ? Quõ terrẽte molestimo pedagogo. Quid est iteꝛ? Sicut in monte sina accepistis spiritum seruitutis. Dicit aliquis. Alius est spiritus seruitutis: alius spirit⁹ libertatis.

ij.Cor.iij. Si alt⁹ esset: non diceret apostolus. Jterum. Jdẽ ergo sps

ẽ.Ser. sed in tabulis lapideis in timore: in tabulis cordis in dilectione. Jam audiustertius qui affuistis audistis: quõ lon

vj.c. Exo.xxij. ge positam plebem/voce: signis fumus in monte terrebat: quomodo autem viuens spiritus sanct⁹: id est ipse digitus dei quinquagesimo die post vmbram pasche quomodo ve-

Act.ij. nerit: ꝛ igneis linguis super vnũquẽq̃ eoꝝ insederit. Jam ergo non in timore: sed in dilectione vt non serui sed filij simus. Qui enim adhuc ideo bene agit: q̃ꝛ et penam timet: deum non amat: nondum est inter filios: vtinã tamen vl̃ penam timeat. Timor seruus est: charitas libera est: ꝛ vt sic dicamus: timor est seruus charitatis. Ne possideat diabolus cor tuum precedat seruus in corde tuo: et seruet domie

j.Jo.iiij. venture locum. fac fac vel timore pene: si nõdũ potes amore iustitie. Demet dñs ꝛ seruus abscedit: quia consummata charitas foras mittit timorẽ. Nõ enĩ accepistis spiritũ

ij.Cor.v. seruitutis iteꝛ in timore. Nouũ testm̃ est non vetus. Vetera transierunt: et ecce noua facta sunt omnia: omnia autẽ ex

Rom.viij deo. Deniq̃ quid sequitur? Quid ergo accepim⁹: si diceres Sed accepistis spm̃ adoptionis filioꝝ: in quo clamam⁹: abba pater. Nõs timet: pater amatur. Accepist̃ spm̃ adoptionis filioꝝ: in quo clamam⁹ abba pater. Clamor iste cordis est nõ fauciũ: nõ labioꝝ: intus sonat: aurib⁹ dei sonat. Clau

Psa.xiij. so ore labijsq̃ immotis suſanna ista voce clamabat. Sz accepistis spm̃ adoptionis filiorum: in quo clamam⁹ abba pr̃

Matt.vj. Cor clamet pater noster qui es in celis. Ergo quare nõ tãtum pater? Quid sibi vult abba pat? Si enĩ queris q̃d sit abba: respõdetur tibi: pater. Abba enim hebraice: pater ẽ.

ps.cxvij. Quare voluit vtrũq̃ apostolus ponere? Quia videbat lapidem singularem quem reprobauerunt edificãtes ꝛ fact⁹ est in caput anguli: non sine causa angularem dictũ: nisi q̃ in osculũ recipit vtrũq̃ parietẽ de diuerso venientem. Dic circũcisio: inde preputium tantum a se ꝛ inter se longe: quãtum ab angulo longe: quantum aũt ad angulũ prope: et in-

Ephe.ij. ter se vtiq̃ prope: in angulo aũt inter se iuncti. Ipse est enĩ pax nostra: qui fecit vtraq̃ vnũ. Ergo inde circũcisio: inde p̃putium: parietum concordia: anguli gñia. Accepistis

Rom.viij spiritũ adoptionis filioꝝ: in q̃ clamam⁹ abba pater. Quares est: si pign⁹ tale est? Non pignus: sed arra dicenda est. pignus enim quando ponitur: cũ fuerit res ipsa reddita pignus aufertur. Arra aũt de ipsa re datur: q̃ dando ꝓmittit vt res q̃ redditur: impleat q̃d data est non mutet. Attendat quisq̃ ergo attendat cor suum: vtrũ ex intimis cordis me-

Dui.xxv dullis et sincera charitate dicat. Pater. Non modo quertur quanta sit ipsa charitas: vtrũ magna an parua: an mediocris: vtrũ vel sit q̃ro. Si nata est latendo crescẽdo perficiet: perfecta permanebit. Nõ enĩ pfecta ẽgit infirmitatẽ: ꝛ a senectute venient ad mortẽ: ad hoc pficiet vt eterna permaneat. Vide enim quid sequtur. Clamamus abba pat. Jpse sps testimoniũ reddit spiritui nostro: q̃ sum⁹ filij dei. Non spirit⁹ noster reddit testimonium spiritui nostro: q̃ sum⁹ filij dei. sed spũs dei arra reddit testimoniũ pro ea re que nobis promissa est. Jpe sps testimoniũ reddit spiritui nostro: q̃ sumus filij dei. Si aũt filij et heredes. Non enim inaniter filij: hec est merces ꝛ hereditas. Hoc est q̃d paulo ante dicebã: quia medicus noster ꝛ sanitatem nobis donat et mercedem inijp largiri dignatur. Que est illa merces? Hereditas: sed non quõ est hominis patris hereditas. Relinquet enim filijs suis: non possidet cum filijs suis ꝛ tamẽ magnũ se facit/et gratias sibi agi desiderat: q̃ voluit dare quod non possit auferre. Moriens enim tolleret secũ putor q̃ si posset nihil hic filijs suis dimisisset. Heredes dei sic sunt vt ipse de⁹ sit hereditas nostra. Cui dicit psalm⁹. Pars pars hereditatis mee. Heredes quidẽ dei: si parum vobis pũ. est audite: q̃d amplius gaudeatis. Heredes quidẽ dei coheredes autem xpi. Conuersi ad dominum.

De baptismo paruulorum cõtra pelagianos. Sermo. xiiij. Jn quo pelagianos refellit: absq̃ baptismo decedẽtes paruulos salutem: eternãq̃ vitam (regnum aũt celorum minime) innocentie merito consecuturos dicentes: quippe quib⁹ nec propria nec originalis culpa inest.

NAtale sancti ioannis inter cetera q̃ dicenda videbant ad baptismũ puuloꝝ noster fmo deductus est: ꝛ qz iam prolixius erat: ꝛ de illo terminando cogitabatur: non tanta dicta sunt de tanta questione quanta in periculo tãta a sollicitis dici debuerunt. Sollicitos aũt nos facit: non ipsa sinia iã olim i ecclia catholica sũma auctoritate fundata: sed disputationes quotidiã q̃ modo crebrescere: ꝛ mltoꝝ animos euertere molliunt. Ho die q̃ adiuuãte dño placuit nobis hinc loqui. Die quidẽ solẽne martyris celebrãm⁹: sz maioꝝ cã ẽ oim fidelitũ q̃ ipm martyꝝ. Nõ enĩz omes fideles ẽt martyres: sz iõ illi martyres: quia fideles. Videamus ergo quid ab eis proponatur quid eos mouet: qm̃ et de ipsis non tam refellendis q̃ sanãdis cogitare debemus. Concedunt puulos baptizari oportere. Non ergo questio est inter nos ꝛ ipsos vtrum parnuli baptizandi sint: sed de causa querit quare baptizandi sint. Hoc ergo quod concedit: sine vlla cum illa dubitatione teneam⁹. Baptizandos esse paruulos nemo dubitet quando nec illi hinc dubitant: qui ex parte aliqua contradicũt. Sz nos dicimus eos aliter salutem et vitam eternam nõ habituros: nisi baptizentur in christo: illi aũt dicunt non ꝓpter salutẽ non propter vitam eternam: sed ꝓpter regnũ celorum. Quid sit hoc dum exponimus vt possumus: parumper attendite. Paruulus inquiunt ꝛ si non baptizat̃ merito innocẽtie eo q̃d nullũ habeat omnino nec ꝓprijũ nec originale peccatum: nec ex se nec de adã tractum: necesse est (aiũt) vt habeat salutẽ et vitã eternã ẽt si non baptizet̃: sed propter ea baptizandus est vt intret ẽt i regnũ dei: hoc est in regnũ celorum. Si discutiendum est hoc: discutiendum est propter illos non propter nos. Fratres enim nostri sunt: pmoti sũt profunditate questionis: sed regi debuerunt gubernaculo auctoritatis. Cum enim dicunt non esse baptizandos salutis et vite eterne percipiende causa. sed tantummodo regni celorum ꝛ regni dei: baptizandos quidem fatentur: sed non propter vitam eternam: sed propter regnum celorum. Quid de vita eterna? Habebũt inquiũt. Quare habebitur? Quia nullum peccatum habent: ꝛ ad dãnationem ptinere

non possunt. Ergo est eterna vita extra regnũ celoꝝ? Primus hic erroꝝ auersandus ab auribus: extirpãdus a mentib⁹. Hoc nouum in ecclesia prius inauditum est: esse vitam eternã preter regnũ celorum: esse salutẽ eternam preter regnum dei. Prius vide frater: ne forte hinc consentire nobis debeas: quisq̃s ad regnum dei non pertinet cũ ad damnationem sine dubio pertinere. Venturus dominus et iudicaturus de viuis et mortuis: sicut euangelium loquitur: duas partes facturus est: dexteram et sinistram. Sinistris dicturus. Jte in ignem eternum qui paratus est diabolo ꝛ ãgelis ei⁹. Dextris dicturus. Venite benedicti patris mei pcipite regnũ q̃d vobis paratum est ab origine mundi. Hanc regnum nominat: hanc cũ diabolo damnationem. Null⁹ rectus est medi⁹ locus vbi ponere queras infantes. De viuis et mortuis iudicabit: alij erunt ad dexterã: alij ad sinistram: nõ nouũ aliud. Qui inducis mediũ recede de medio non te offendat q̃d dexteram querit et teipsum admonet: recede de medio: sed noli in sinistram. Si ergo dextera erit ꝛ sinistra: et nullum medium locũ in euangelio nouimus: ecce in dextera regnum celoꝝ est. Percipite inquit regnum. Qui ibi non est in sinistra est. Quid erit in sinistra? Jte in ignem eternũ. Qui in dextera: proculdubio in sinistra. Ergo qui non in regno: proculdubio in ignem eternũ Certe habere non potest vitam eternam qui non baptizat: non erit in dextera: id est in regno non erit. Vltam eternaꝝ compatas ignẽ sempiternum? Et de ipsa vita eterna audi expressius: quia nihil aliud est regnũ q̃ vita eterna. Pri⁹ regnũ noiauit/sed in dextris: ignẽ eternũ i sinistris. Extrema aũt sententia vt doceret q̃d sit regnũ: et quid sit ignis eternus. Jte inquit abibunt isti in combustionem eternã: iusti aũt in vitam eternã. Ecce exposuit tibi quid sit regnũ et quid sit ignis eternus: vt quando confiteris paruulũ nõ futurum in regno fatearis: futurum in ignem eternuꝝ. Regnum enim celorũ est vita eterna. Nec aliud ẽt paulus apostolus: cũ terreret homines: non paruulos non baptizatos: sed celestos facinoroſos/contaminatos/perditos: non eos terrult q̃ erunt in igne sempiterno: quo sine dubio ibunt si non corrigunt: sed tantum terruit q̃ in regno non erunt: vt cũ viderint se perdere spẽ regni: non viderent esse cõsequẽs nisi penã ignis eterni. Nolite inquit errare: neq̃ fornicatores: neq̃ idolis seruientes: neq̃ adulteri neq̃ molles: neq̃ masculoꝝ cõcubitores: neq̃ fures neq̃ auari: neq̃ ebriosi: neq̃ maledici: neq̃ rapaces regnũ dei possidebunt. Non dixit: illi ꝛ illi: tales et tales igni eterno toꝝ quebuntur: sz regnuꝝ dei non possidebunt. Subtracta dextera non remansit nisi sinistra. Vnde aũt euadunt ab igne sempiterno: nõ ab aliud nisi quia erunt in regno. Sequitur. Et hec quidẽ fuistis. Et vnde iã non sunt? Sed abluti estis: sed sanctificati estis in nomine domini nostri iesu xpi: ꝛ in spiritu dei nostri. In nomine domini nostri iesu christi. Non enim est aliud nomen sub celo: in quo oportet saluos fieri: omes pusillos cũ magnis. Si aũt saluos fieri oportet nos in hoc nomine: si ne hoc nomine: proculdubio nec salus erit que sine christo promittitur paruulis. Pace eorum dicã: qui cuiq̃ salutem promittit sine christo: nescio vtrum ipse salutem habere possit in christo. Deinde querimus ab eis. Dz si aliquis dicat paruulos merito innocentie sue sicut dicitis atq̃ immunitatis ad omni delicto non solum habituros salutem ꝛ vitã eternam sed et regnum dei: vnde apud vos desinitum certumq̃ est sine baptismo regnũ dei non habituros puulos: vt diuideretis eis pro arbitrio vestro nõ adiutores paruloꝝ: sed oppressores misseroꝝ: vt diuideret̃ eis pro arbitrio vestro et daretis eis salutem et vitã eternam preter regnũ celorum? Alius benuolẽtioꝝ vobis et misericordioꝝ vt pusillis iustior: totum eis dabit et vitam eternam et regnũ celorum. Jstum quomodo superabitis: quoniam vos aliquado contra euidentissimã auctoritatẽ ratio hũana delectat: proferte ipsam regulã rationis vestre: ꝛ asserite quantis viribus valueritis vnde deuincatur iste qui paruulis ꝓpter merita innocẽtie: propter nullã (sicut dicitis) culpã: hoc est originale peccatũ dare voluerit etiã non baptizatis: nõ solam vitam eternã: verũetiam regnũ celorum. Jstũ vincite. Ego sine preiudicio partes huius parũp suscipioꝛ dicam

quod ipse nõ sentio: sed admõeo vos vt acriorẽ aduersariũ videatis. Ecce exstitit nescio quis et dicit. Paruulus non habens vllum omnino peccatum: nec qõ sua vita cõtraxit: nec qõ de vita primi parentis traxit: habebit et regnum celorum et vitam eternam? Respondete: vincite dominẽ resistẽtem vobis: qui aliter diuidit̃is. Clos enim dicitis. Vltã q̃dẽ habebit iste non baptizat⁹ eternam: sed non habebit regnum celoꝝ. Ille contra. Jmmo et vitam et regnũ celorũ. Quare enĩ patrimoniũ regni celoꝝ arripis innocẽti? A quo regnum celoꝝ non acq̃ritur: profecto magno bono fraudat. Que est ista iusticia? Dic quare. Quid offendit paruulus non baptizatus nullã habens culpã: nec suam: nec de parẽte tractam? Quid offendit dic mihi: vt non intret in regnũ celoꝝ/vt separetur a sorte sanctorũ: vt sit exul a societate ãgeloꝝ? Videris enim tibi misericors: q̃z non aufers ei vitã damnas tamen que separas a regno celorũ. Dãnas non eũ pcutis: sed in exiliũ mittis: Ham et qui exulant: viuũt si sani sunt: in doloribus corporis non sunt: nec torquentur: nõ carceris tenebris affliguntur: hec illis sola pena est non eẽ in patria. Si amat patria magna pena: si aũt non amat patria peior est cordis pena. Paruũ malũ est in bois corde q̃ societatem non querit sanctoꝝ: qui non desiderat regnũ celorũ. Sed nõ desiderat: pena est de peruersitate: si aũt desiderat pena est de fraudata charitate. Sed si q̃d vis parua sit pena: ꝛ ipsa parua magna ẽ si nulla culpa est. Dic defende iusticiã dei. Quare vel parua pena infligit̃ innocẽti: in quo nullũ inuenitur omnino peccatum? Dic contra istũ aduersariũ q̃ paruulis non baptizatis miaꝛ iusticia maioꝛe q̃ tu dare vult: non solum vitam eternam: verũetiam regnũ celorum. Responde si potes: sed rationẽ affer: hac enĩ re gl̃iari delectat. Ego istã ẽstionẽ pfundã sentioꝛ ad ei⁹ fundamimãdũ vires meas idoneas non agnosco. Libet me et h exclamare q̃d paul⁹. O altitudo diuitiarum. Paruul⁹ nõ baptizat⁹ pergit in dãnationẽ: apostoli eni verba sunt. Ex vno in cõdẽnationẽ. Non satis inuenio dignaz causam: q̃z non inuenio non quia non est. Vbi ergo non inuenio in pfundo profundum: attendere debeo humanã infirmitatem nõ dãnare diuinã auctoritatem. Ego prorsus exclamo: nec me pudet. O altitudo diuitiarum sapientie ꝛ sciẽtie dei: q̃ inscrutabilia sunt iudicia eius: ꝛ inuestigabiles vie eius. Quis enim cognouit sensuz domini: aut quis cõsiliari⁹ ei⁹ fuit: aut quis prior dedit illi: ꝛ retribuetur ei? Quoniam ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia. Ipsi gl̃ia i secula seculorum amẽ. Ego infirmitatem meam his vbis munio: ꝛ hac cautela circunseptus: aduersus sagittas ratiocinationum tuarũ miratus assisto. Sed tu bellator: hoc est fort⁹ ratiocinator: huic respondeq̃ tibi dicit. Prorsus innocẽs paruulus et immunis ab omni peccato: ꝛ ꝓprio et originali: non solũ vitam eternã habebit: sed etiam regnum celoꝝ. Hoc est iustũ. Qui nihil mali habet: quare aliquid boni nõ habet? Sed scio inquis. Vnde scis? Quia dñs dixit. Tãdẽ venisti. Non ergo q̃ tu ratiocinaris: sed q̃ dñs dixit. Laudo hoc plane q̃ sanũ est: sicut homo non inuenisti rationẽ: fugis ad auctoritatem. Approbo: prorsus approbo. Bene facis: non inuenis: ad auctoritatem fuge: non tibi te persequẽr non inde expello: imo fugientem recipio ꝛ amplectoꝛ. Profer ergo auctoritatem: stemus in ea simul contra communem inimicum. Quia enim paruulus non baptizatur: non intrat in regnũ celorũ: et tu dicis et ego. Illi igitur cõi aduersario q̃ dicit non baptizatũ paruulum intraturuz in regnum celoꝝ: resistamus ambo: et aduersus eius insidiosissima iacula scutũ fidei proferamus. Tedãt paulisper cõiecture rationis humane: assumantur arma diuina. Assumite inquit apl̃s armaturã dei. Ecce simul dicamus huic homini. Christianus es? Christianus inquit. Audi euãgeliũ qui vis non baptizatos paruulos mittere in regnum celoꝝ audi euãgelium. Misi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto: non intrabit in regnum celorum. Domini sententia est: huic non resistit nisi non xpianus. Repulsus est ille remanet mihi tecũ certamen: ꝛ forte vnde vicisti bono illi? inde bono vinceris tuo. Mã quẽ vicisti: si durus non est doculsti. Moli ergo esse durus et tu: simul teneamus interim sententiam istam. Misi quis renatus fuerit ex aqua ꝛ spiritu sancto: non intrabit in regnũ celoꝝ. Jdeo inquis: par-

Universidad de Biblio

uulo non baptizato polliceri regnum dei non possum: ꝓtra
domini sententiã apertã. Ecce quare dico: regnum dei nõ
habebunt. Ecce quare dico: ideo baptizandi sunt vt hẽant
regnũ dei. Jdeo dicis? Jdeo inqt. Vide tamẽ ꝓpter illa
que supra dixim⁹: ne forte non inuenias vitam eternam ꝓ-
ter regnũ dei. Multũ enim aperta sunt dicta de duabus il-
lis partibus: dextera & sinistra: vbi nullũ in medio dedit lo
cum vite sine regno. Parũ te hoc corrigit: paruꝫ admonet
ipsam mecũ lectionem vnde hanc sententiã protulisti pau-
lulum aduerte. Dixisti enim te ideo regnum celorũ non ba
ptizatis pueris nolle ꝓmittere: qꝫ sententia domini aper
Joh.iij. ta est. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu: non ĩtra-
bit in regnum celorum. Non ibi auertisti cũ ꝙreret nicho-
demus quomodo ista fierent: id est quomodo renasceretur
homo: quomodo denuo nasceretur quoniã nõ potest vtiꝫ
iterum introire in vterũ matris & denuo nasci: quid audie-
rit a domino: quid audierit a magistro bono: quid audierit
error a veritate? Jnter cetera enim ostendẽs quẽadmodũ
F fiat: ettã similitudinem posuit: sed ꝓius ait. Nemo ascẽdit
in celũ nisi qui de celo descendit filius hominis qui est ĩ ce
lo. Jn terra erat & in celo se esse dicebat: et quod est maius
in celo filiam hominis vt vnam demonstraret in vtraꝫ na
tura ꝑsonam: et in eo qõ dei filius erat equalis ꝑri: ver-
Joh.j. bum dei in principio deus apud deũ: et in eo qõ filius hois
erat assumens animã humanam & carnem humanam: & in-
dutus hominem extens ad homines: qꝫ in hoc vtroꝫ non
duo christi sunt/nec duo filij dei: sed vna persona vn⁹ ꝛps
dei filius: idemꝫ vnus christus: non alius filius hominis:
sed dei filius ſm diuinitatem: hominis filius ſm carnem.
Quis autem nostrum qui parum aduertimus: aut parum
sapimus: nõ potius ita vellet distinguere: filius dei in celo
et filius hominis in terra? Sed nec sic diuideremus: & ita
diuidendo duas personas induceremus. Non ascendit in
Joh.iij. celum (inquit) nisi qui de celo descẽdit filꝰ hominis. Filꝰ
ergo hominis descendit de celo? Monne filius hominis in
terra factus est? Nõne filius hominis per mariam factꝰ ẽ?
Sed o homo: noli inquit separaret quẽ volo copulare. Pa-
rum est quia filius hominis descẽdit: christus enim descẽ-
dit: idemꝫ filius hominis qui filius est dei. Sz est in celo
qui ambulat in terra. Jn celo erat: qꝫ vbiꝫ christus: idẽꝫ
christus et filius dei et hominis. Propter vnitatem perso-
ne in terra filius dei propter eandem vnitatem persone cẽ
probauimus in celo filium hominis: ex his verbis domini.
Filius hominis inquit qui est in celis. Propter vnitatem
persone: nõne in terra constituto atꝫ ꝑspicuo petrus dicit.
Wat.xvj. Tu es christꝰ filius dei viui? Ergo discat nichodemꝰ quo
modo fiat illud qõ ei minus intelligenti: incredibile et qsi
impossibile videbatur. Nemo ascẽdit in celũ: nisi qui de ce
lo descendit. Omnes aũt qui renascuntur vtiꝫ ascendunt
in celum: ceterum nemo prorsus. Et omnes qui renascunt
per gratiam dei ascendunt in celum: et nemo ascẽdit in ce-
lum nisi qui de celo descẽdit filius hominis qui est in celo.
Vnde hoc? Quia omnes qui renascunt membra ipsius fiũt
et solus christus de maria natus vnus est christus: & cũ cor-
pore suo caput vn⁹ est ꝛps. Hoc ergo dicere voluit. Nemo
ascendit nisi qui descendit. Non ergo ascendit nisi christꝰ.
Si vis ascendere: esto membrũ christi. Si vis ascendere:
Rom.xij. esto membrũ christi. Sicut enim in vno corpore multa mẽ
bra habem⁹: omnia aũt membra corporis cum sint multa:
vnũ est corpus: sic et christus: quia caput & corpus ꝛps. Et
G quomodo fit hoc: adhuc queramus? Latet quẽ ꝛto: exalta-
tur illa profunditas. Christus peccatum nõ habet: nec ori-
giale traxit: nec suum addidit: extra voluptatem carnalis
libidinis venit: non ibi fuit complexus maritalis: de virgi
nis corpore non assumpsit vulnus sed medicamentum: non
assumpsit qõ sanaret: sed vnde sanaretur. Quantum ad pec
catum ptinet dico. Solus ergo ille sine peccato: quomodo
Joh.iij. erũt membra eiꝰ quorũ nullꝰ est sine peccato? Quomodo?
Audi similitudinem que sequitur. Et sicut moyses exalta-
uit serpẽtẽ in deserto ita oportet exaltari filium hominis
vt q̃ credit in eũ non pereat/sed habeat vitã eternã. Unde
tibi non videbatur peccatores hoies posse fieri mẽbra chri
sti: id est illi? qui nullum omnino haberet peccatum. Ser-
pentis morsu mouebaris: ideo crucifigitur christus tõ fun
ditꝫ sanguinem christus in remissionem peccatorum: qꝫ ꝓ
pter peccatum: id est serpentis venenum. Sicut exaltauit
moyses serpentẽ in heremo vnde sanarentur qui in illo de- Num.xxj.
serto a serpentib⁹ mordebantur & illum exaltatum attẽde-
re iubebãtur: et quisquis attenderet sanabatur: sic operatꝫ
exaltari filium hominis vt omnis qui credit in eum: id est
qui attendit exaltatum: qui non erubescit crucifixum: qui
in cruce christi gloziatur: nõ pereat: sed habeat vitã eternã
Non pereat. Unde? Credendo in eum. Unde non pereat?
Attendendo exaltatum: alioquin periisset. Hoc est. Omnis
enim qui credit in eum non pereat: sed habeat vitã eternã.
Profers paruulum mihi et iubes vt attendat exaltatum:
quem negas habere serpentis venenum. Immo si fauces et
si mouet te innocentia in vita propria noli negare tractum
aliquem reatũ de vita prima: non sua/sed parentis sui. Mo-
li negare. confitere venenum: vt poscas medicamentũ: ali-
ter non sanatur. Aut vt quod ei dicis vt credatur. Hoc enĩ
respondetur a portante paruulum. Ad verba aliena sanat
qꝫ ad factũ alienũ vulneratur. Credit in iesum christũ fie
interrogatio: respondit: credit. Pro non loquente/pro fiẽ-
te/pro flente/et flendo quodammodo vt subueniatur osan
te: respondetur et valet. An etiam hoc serpens ille persua-
dere conatur: quia non valet? Absit a corporibus qualium
cũqꝫ christianorum. Ergo respondetur et valet. Conspira
tione quadam communicat spiritus: credit in altero: quia
peccauit in altero. An vero inuenit vitã ꝑsentis seculi: quã
parturiuit infirmitas: et non inuenit vitam futuri seculi:
quem parturiuit charitas? Ergo moyses exaltauit serpen
tem in heremo: vt omnis a serpente percussus intueretur
exaltatum & sanaretur. Adam primus accepit morsum ser
pentis cum veneno. Ergo natus est in carne peccati: fit fi-
lius in christo per similitudinez carnis peccati. Misit enĩ
deus filium suum non in carne peccati: sed sicut sequitur
qui scribit. Jn similitudine carnis peccati: quia non de cõ
plexu maritali: sed de vtero virginali. Misit in similitudi
nem carnis peccati. Ut quid hoc? Ut de peccato damna-
ret peccatum in carne: de peccato peccatum: de serpẽte ser
pentem. Sed de similitudine. quia in christo nullum pecca
tum: sed sola similitudo carnis peccati. Jdeo exaltatus est
serpens: sed ereus. Exaltata est similitudo carnis peccati
vt sanaretur ozigo peccati: quia misit deus filium suum in
similitudinem carnis peccati: non in similitudinem car-
nis. Nam vera caro est: sed in similitudinem carnis pecca-
ti: quia mortalis caro sine vllo omnino peccato propter si
militudinem damnaret peccatum ĩ carne: propter verũ in-
quitatem. Vera iniquitas in christo non fuit: sed mortali-
tas in illo fuit. Peccatum non suscepit: sed penam pecca-
ti suscepit. Suscipiendo sine culpa: penam: et penam sana-
uit & culpam. Ecce quomodo fiunt ista. Quod admiratus
nichodemus dixerat. Quomodo possunt ista fieri? Sic enĩ
sanamur: non quia meremur. Ecce quomodo fiũt ista. Vo
do vbi mihi paruulos ponis. Jam dicis: nullo veneno fue-
tiati sunt. Aufer eos a conspectu exaltati serpentis. Si au-
tem non aufers: sanandos dicis venenatos confiteris. Re-
inde ipse dominus in eodem sermone ad nichodemum nõ
audistis quid dixerit: cum eadem lectio hodie legeretur?
Qui credit in eum non iudicatur: qui autem non credide-
rit iam iudicatus est. Et hic queris medium bono de me-
dio et disputas et attenderis nec attendis. Qui credit in
eum non iudicatur: qui autem non crediderit: iam iudi-
catus est. Quid est autem iam iudicatus est? Damnatus
est. Nam iudicium pro damnatione plerumqꝫ pone nostis:
scripture testes sunt: maxime illo vno testimonio apertis-
simo cui nemo est qui contradicat. De resurrectione cum
ageret dominus. Qui bene fecerunt inquit in resurrectio-
nem vite: qui male egerunt in resurrectionem iudicij: vti-
q̃ iudicium pro damnatione posuit: et tu aliter audes dif-
ferre aut credere? Qui non credit iam diiudicatus est.
Alio loco. Qui credit in filium habet vitam eternam: qui
tu paruulis promittebas non baptizatis. Qui credit in fi-
lium habet vitam eternam. Sed habet (inquit) et qui non
credit paruulus: quamuis non habeat regnum dei. Sed
vide quod sequitur. Qui autem incredulus est filio: non
habet vitam: sed ira dei manet super eum. Ubi ponis pa-

uulos non baptizatos? Profecto in numero credentium.
Nam ideo ex consuetudine ecclesie antiqua canonica fun
datissima: paruuli baptizati fideles vocãtur. Et sic de his
querimus. Iste infans christianus est. Respondetur: chri
stianus. Cathecuminus: an fidelis? Fidelis vtiꝫ a fide fi-
des a credendo. Inter credẽtes igitur baptizatos paruu-
los numerabis: nec iudicare vllo modo aliter audebis: si
nõ vis esse apert⁹ hereticus. Ergo ideo habẽt vitã eternã
qꝫ qui credit in filium habet vitam eternam. Holo eis sine
ista fide & sine isto sacramento huius fidei promittere vitã
eternam. Qui autẽ incredulus est filio: et qui non credit in
filium non habet vitam: sed ira dei manet super eum. Non
dixit: veniet super eum: sed manet super eum. Respexit ozi-
ginem cum ait. Ira dei manet super eum. Qua respicitens
Epbc.ij. et apostolus dixit. Fuimus & nos aliquãdo natura filij ire
Non accusamus naturam. Natura auctor deus est. A deo
bona est instituta natura: sed per malam voluntatem a ser-
pente vitiata est: ideo quod fuit in adam culpe non nature:
nobis propagatis factũ est iam nature. Ab hoc vitio natu-
re sum quo nascitur homo: non liberat qui natus est sine vi
tio. Ab hac carne peccati non liberat: nisi ille qui natus est
sine peccato per similitudinẽ carnis peccati. Ab hoc vene-
no serpentis: non liberat nisi exaltatio serpentis. Quid ad
hec dicis? Satis ne hoc est? Est vnum aliquid acutissimũ
J quod ab eis profertur. Paululũ attendite. Cum ceperint
vigeri verbis apostoli dicentis. Per vnum hominem pec-
catum intrauit in mundum: & per peccatum mors: et ita in
oẽs homines pertransiit: in quo omnes peccauerunt. Que
verba nescio quis nõ intelligat: in quib⁹ verbis nescio vtrũ
quisquam expositorem requirat: conantur respondere & di
cere: ideo dictum hoc ab apostolo quia primus peccauit
adam: & qui postea peccauerunt; illum imitando peccaue-
runt. Hoc quid est aliud: ꝙ conari tenebras aperto lumine
offendere? Peccatum per vnum hominem intrauit: et per
peccatum mors: et ita in omnes homines pertransiit: in
quo omnes peccauerũt. Propter imitationem dicis: quia
primus peccauit adam. Respondeo prorsus: nõ prim⁹ pec-
cauit adam. Si primum peccatorem requiris: dyabolũ vi-
de. Sed humani generis massam volens ostendere aposto
lus de origine venenata: ideo eum posuit vnde nati sumus
nõ eum quem imitati sumus. Dicitur quidem & pater tuus
quem fueris imitat⁹. Filij mei quos iterum parturio. Qui
tidem dicit. Jmitatores mei estote. Et propter ipam imi-
tationẽ dicitur impijs. Vos a patre dyabolo estis. Mã cõ-
flat hic in catholica fide: q̃ dyabolus nec generauit nostrã
naturam nec condidit: sola in illa seductio est precedentis:
imitatio consequentis. Denicꝫ quomodo dictũ est de adã
in quo omnes peccauerunt: legatur mihi alicubi: omnes in
dyabolo peccauerunt. Aliud est illo precedente & seducẽte
peccare: aliud in illo peccare. Quia ſm propaginẽ carnis
in illo eramus omnes anteꝙ nati essemus: tanꝙ in paren-
te: tanꝙ in radice ibi eram⁹: sic venenata est ista arbor ibi
eramus. Nam qꝫ ad dyabolum: hoc est principem peccati
Sap.ij. et vere primum peccatorem nõ pertinet ozigo: sed imitatio
cũ de illo scriptura loqueret. Jnuidia inqt dyaboli mors
intrauit in orbem terrarum. Jmitantur autẽ eum qui sunt
ex parte ipsius. Jmitando eũ fiunt ex parte ipsius. Nunqd
dictum est in illo peccauerũt? Cum vero de adam diceret
propter oziginem: propter posteritatem: ꝓpter propaginẽ
viscerum. Jn quo omnes inquit peccauerũt. Nam si ꝓpter
ea primus constitutus est adam qꝫ primus peccauit: tanꝙ
exẽplo sit: non in origine: vt quid tam in longinquo: post tã
prolixa tempora contra adam queritur christus? Si oẽs
peccatores ad adã propterea pertinent: qꝫ prim⁹ peccator
omnes iusti debuerunt ad abel pertinere: qꝫ primus iust⁹.
Quare christus queritur? Quia in adam damnata est ge-
neratio: in christo querit regeneratio. Proinde nemo nos
fallat. Scriptura cuidẽs est: auctoritas fundatissima est: fi
des catholicissima est. Omnis generat⁹ damnatus: nemo
liberatus nisi regeneratus. Unde & alteri versutie illoꝝ iã
vos instructi respõdete charissimi. Quãdo dicũt & paruu-
los furbãtis de peccatore peccatores nati sunt/quare non
de baptizato iã fideli cui remissa sunt oĩa peccata iusti na-
scuntur? Cito respondete: Jdeo de baptizato non iustus

nascitur: quia non eum generat vnde regeneratus est: sed
vnde generatus est. De christo dictum est. Mortificatus j.Pet.iij.
carne: viuificatus spiritu: sic de homine dici potest. Tabe-
factus carne: iustificatus spiritu. Quod nascitur de carne Joh.iij.
caro est. Queris vt de iusto iustus nascatur: cum videas iu
stum esse nisi regeneratum omnino non posse. Nec attẽdis
domini sententiam quam tuipse in ore habes. Si quis nõ Ubi.s.
renatus fuerit ex aqua et spiritu. Puto quia non hoc fa-
ctum est in concubitu. Miraris quare peccato nascatur
de semine iusti: non te delectat mirari quare oleaster nasca
tur de semine oliue? Accipe aliam similitudinem. Justum
baptizatum: pone granum purgatum. Non attendis quia
de grano purgato frumẽtum cum palea nascitur: sine qua
seminatur? Deinde cum sit in propagine natorum spirita-
lis generatio: vis vt de baptizato baptizatus nascatur: cũ
videas de circumciso non nasci circumcisum? Carnalis
est certe ista generatio: et carnalis est circumcisio: & tamen
de circumciso non nascitur circumcisus: sic ergo de bapti-
zato non potest nasci baptizatus: quia nemo renatus ante-
qꝫ natus. Aliud eorum quasi acutissimũ. Sed quid acutũ L
non obtundit scuto veritatis? Aliud dicunt: videte quale.
Si adam (inquiunt) nocet his qui non peccauerunt: ergo
& christus prodesse debet etiam his qui non crediderunt.
Videtis certe qꝫ hoc acutum sit contra veritatem audite:
quantum adiuuet veritatem. Qui enĩ hoc dicit: nihil aliꝰ
dicit: nisi christum nihil prodesse non credẽtibus. Hoc est
verum. Quis non accipiat? Quis non cõsentiat: quia chri-
stus non credentibus non prodest: credentibus prodest?
Sed dic mihi obsecro te. Paruulis baptizatis christꝰ? ali-
quid prodest: an nihil prodest? Necesse est vt dicat prodes-
se. Premitur mole matris ecclesie: forte quidẽ vellent hoc
dicere. Nam ratiocinationes eorum ad hoc videntur com
pellere: sed auctoritate reprimũtur ecclesie: ne non dicam
sputis hominum obruãtur: sed ipsorum infantium lachry-
mis tanꝙ fluuio pertrahantur. Si enim dixerint nihil pro
desse christum baptizatis infantibus: nihil aliud dicunt qꝫ
superfluo baptizantur infantes. Ut autem non superfluo
baptizentur quia hoc dicere nõ audent: prodesse christum
baptizatis infantibus confitentur. Si prodest baptizatis:
quero quibus prosit: credentibus an non credẽtibus? Eli
gant quod volunt. Si dixerint non credentibus: vbi est er
go quod calumniabaris: qꝫ christus non credentibus non
prodesse non potest? Ecce tu profiteris prodesse infantib⁹
non tamen credentibus. Ad quodlibet prodest? Non pu-
tas ad vitam eternam? Non putas ad salutem eternam?
Ad ipsum regnum celorum percipiendum? Utiꝫ prodest
christus paruulis baptizatis. Prodest ergo non credenti-
bus? Sed absit vt ego dicam non credẽtes infantes. Jam
superius disputaui: credit in altero: quia peccauit ĩ altero
dicitur credit & valet: & iter fideles baptizatos computak.
Hoc habet auctoritas matris ecclesie: hoc fundatus veri-
tatis obtinet canon: contra hoc robur: contra hunc inexpu
gnabilẽ murum quisquis arietat ipse confringitur. Ergo
prodest christus aliquid infantibus baptizatis: et sicut ego
doceo: & sicut mecum tota ecclesia dicit credentib⁹ prodest
fidelibus prodest: tu quod vis elige. Volo quidẽ vt quod
verius est eligas: vt nobiscũ dicas qꝫ credẽtibus prodest.
Sed si dixeris: nõ credẽtibus, pdest: cõtra te dixisti. Si di
xeris credentib⁹ prodest: mecum dixisti. Elige vtrum con-
tra te dicas quod falsum est: an mecũ dicas quod verũ est.
Tu enĩ pauloante dicebas christũ non credentibus nihil
prodesse: volens efficere qꝫ sic & adam non peccantib⁹ nihil
nocuit: quomodo christus non credentibus nihil prodest.
Ecce iam fateris infãtibus nõ credẽtibus baptizatis ali-
quid prodesse christũ. Sed si credentib⁹ dicis: bene dicis:
mecũ dicis: credunt & infantes. Unde credũt? Quomodo
credunt? Fide parentũ. Si fide parentũ purgantur: pecca
to parentum polluti sunt. Corpus mortis in primis paren
tibus generauit eos peccatores: spiritus vite in posteriori
bus parentibus regenerauit eos fideles. Tu vas fidem nõ
respondenti: & ego peccatum nihil agenti. Sãcti inquit de M
sanctis nasci debuerũt: qꝫ sicut dicit apostolus. Alioquin j.Cor.vij.
filij vestri immũdi essent: nunc aũt sancti sunt. Et quõ hoc
accipis. Quõ intelligis de fidelib⁹ natum ita sanctum: vt

baptizari non debeat: Quomodo libet accipias istā sancti
tatem. Multi enī modi sunt sanctitatis: ⁊ multi modi sunt
sanctificationis. Non enī omne qđ sanctificatur ad regnū
j. Timot. iiij. celorū mittitur. De esca nostra: dixit apostolus. Sanctifi-
catur per verbū dei ⁊ oratiōnē. Munquid quia esca nostra
sanctificatur non scim⁹ quo mittat: Discе ergo esse aliquē
modum: ⁊ quasi vmbraculū quoddā sanctificatiōis: quod
non sufficiat ad perceptionem salutis. Distat: ⁊ quid distet
deo notum est. Tū cum filio fideliū curratur ad baptismū
non sic errent parentes vt putent eū iam fidelem natū. Ma
tum enī possunt dicere: nō renatū. Nam vt noueris quomō
intelligas sanctificatos filios fidelium: vt modo nō querā
quia lōgum est modū sanctificationis huius: ibi ⁊ maritū
j. Cor. vij. habes infidelē: ibi habes ⁊ vxorem fidelem. Sanctificatur
inquit vir infidelis in vxore: sanctificat mulier infidelis i
fratre. Munquid qz est ibi forte modus aliquis sanctifica-
tionis: vt vir fidelis sanctificetur in vxore fideli: ideo tā se
curitatem debet accipere qm in regnū celorū intraturus est
⁊ nō baptizandus: non regenerandus: non christi sanguīe
redimēdus: Quomodo ergo sanctificatur vir infidelis in
vxore: ⁊ tamē perit nisi baptizetur: sic filij fidelium: et si ad
quendam modū sanctificati: pereunt tñ si nō fuerint bapti-
zati. Rogo vos vt paululum acquiescatis. Lego enīm.
Sanctus cyprianus est quē in man⁹ sumpsi: antiquus epi-
scopus sedis huius: quid senserit de baptismo paruulorū:
immo quid semper ecclesiam sensisse mōstrauerit paululū
accipite. Parum est enī quia isti disserunt et disputant ne
scio quas impias nouitates: ⁊ nos conam arguere qz aliqđ
nouum dicamus. Ad hoc ergo lego sanctū cyprianū vt vi-
deatis quomodo sit intellect⁹ canonicus ⁊ catholicus sen-
sus in his verbis que pauloante tractaui. Interrogat⁹ est
Ad Gen. xvij vtrum infans baptizari debeat ante octauum diem: qz in
vetert lege non licebat circūcidi infantem nisi octauo die.
Questio inde erat nata de die baptizādi: nā de origine pec-
cati nulla erat questio: ⁊ ideo ex ea re vsi nulla erat questio
soluta est exorta questio. Sanct⁹ cyprian⁹ dixit inter cete-
ra que superius dixit. Propter quod neminē putamus ad
gratiam consequendā impigendū esse a lege que iam statu
ta est: nec spiritalem circūcisionem impediri carnali circū
cisione debere: sed oēm oīno admittendū esse ad gr̄am xp̄i
quando ⁊ petrus in actibus apostolorū loquatur et dicat.
Actuū. x. Deus mihi dixit neminem hominē cōmunem dicendum ⁊
immundū. Ceterum si hoīes impedire aliquid ad consecu
tionem gratie possit: magis adultos ⁊ puectos ⁊ maiores
natu possint impedire grauiora peccata. Porro autē etiā
grauissimis delictoribus ⁊ in dño multū ante peccātibus:
cū postea crediderūt remissio peccatoꝝ data est: et a baptismo
atq; gratia nemo prohibet: quanto magis non debet pbi-
beri infans: qui recens nat⁹ nihil peccauit: nisi q̄ fm adam
carnaliter natus contagiū mortis antiq̄ prima natiuitate
contraxit: qui ad remissa peccatorū accipienda: hoc ipo fa
cilius accedit: quod illi dimittunt non propria: sed aliena
peccata. Videte quēadmodū de hac re nihil dubitans: sol
uit illā vnde dubitabatur. Hoc de fundamēto ecclesie sup
prestit: ad confirmandū lapidē mutantem. Impetrem⁹ er-
go si possum⁹ a fratrib⁹ nostris: ne nos insuper appellēt he
reticos: quod eos talia disputantes nos appellare possim⁹
forsitan si vellem⁹: nec tamen appellamus. Sustineat eos
mater pijs viscerib⁹ sanandos: portet docēdos: ne plangat
mortuos. Nimium est quo progrediunt: multum est: vix fe
rendū est: magne patientie adhuc ferri. Non abutātur hac
patiētia ecclesie: corrigant bonū est: vt amici exhortamur:
non vt inimici litigam⁹. Detrahāt nobis: ferimus: canoni
detrahunt: veritati non detrahant. Ecclesie sancte pro re-
missione peccati originalis paruulorꝝ quotidie laborāti nō
cōtradicant. Fundata ista res est: ferend⁹ est disputator er
rans in aliis questionib⁹ non diligenter diligētis: nondum
plena ecclie auctoritate firmatis: ibi ferēdus est error: non
tantum progredi debet vt etiā fundamentū ipsum ecclesie
quatere moliatur. Nō expedit: adhuc forte nostra nō est re
prehendēda patientia: sed debemus timere ne culpe etiā
negligētia. Sufficiat charitati vestre: habete ad illos q̄ no
stis illos: habete cū illis amice: fraterne: placide: amanter:
volenter: quicq̄d potest faciat pietas: quia postea diligen-
da non erit impietas. Conuersi ad dominum.

De verbis apostoli. Nos cīn sumus circūcisio q̄ spiritui dei seruim⁹. vbi quidnam spiritu: q̄q; carne deo seruire: q̄d i carne fidere cur circūcisio octaua die fieret: quo deniq; sensu nūc impfectū modo pfectū se paulus noiet aperit. Sermo.xv.

Apostolicā lectionē aure ⁊ aio intēdat sanctitas
vestra: adiuuando nos affectu apud dīm deum
nr̄m: vt ea q̄ illic nobis reuelare dignet: ad vos
apte atq; salubriter pferre possim⁹. Ergo cū le-
geretur: audistis dicentē ap̄m paulum. Nos ei sumus cir
cūcisio q̄ spūi dei seruimus. Scio plerosq; codices habere
qui spū deo seruimus. Quantū aūt inspicere potuim⁹ plu-
res greci hoc habēt: q̄ spūi dei seruimus. Sed non ibi q̄stio
est. Manifestū est enī vtrūq; ⁊ congruū regule veritatis qz
⁊ spūi dei seruim⁹: ⁊ nō carne: sed spū deo seruimus. Carne
enī seruit deo q̄ de rebus carnalibus sperat se placere deo.
Cum vero ⁊ ipsa caro ad bona opera spūi subdit: spū seruī
mus deo: qz carnē domamus: vt spūs obtēperet deo. Spūs
enī regit: caro regit: nec spiritus bene regit: si non regatur.
Cū ergo ait. Nos sumus circūcisio: videte qđ voluerit in-
telligi in illa circūcisione q̄ in vmbra data est: significāte q̄
remota est luce veniēte. Cur aūt nō dixerit. Nos habemus
circuncisionem: sed nos sum⁹ circūcisio: Sic accipite hoc
voluisse ap̄m dicere. Nos sum⁹ iustitia. Circūcisio enī iu-
stitia est. Magis enī cōmendat cū dicit dicēdo nos esse iu-
stitiā: q̄ dicēdo nos esse iustos: ita tñ vt cū iustitiā dicit: ex
iustos intelligam⁹. Nō ei illa incōmutabilis iustitia cui⁹
pticipes facti sum⁹: sed quēadmodū ōr: magna tibi iuuent⁹
est: p multos iuuenib⁹: sic dicit iustitia vt intelligant iusti.
Audite hoc ipm euidētius: eodē dicente aplo. Et nos iu-
quit sim⁹ iustitia dei i ipo. Nos sim⁹ iustitia: nō nostre sed
dei: ab illo accepta nō a nobis assumpta: impartita nō vsur
pata: donata non rapta. Cuidā enī rapina erat esse equalis
dei: ⁊ qm̄ q̄siuit rapinā: iuenit ruinā. Dīns aūt nr̄ ihesus xp̄s
cū in forma dei esset: nō rapinā arbitrat⁹ est esse eqlis deo.
Cui ei eqlitas dei natura erat: rapina nō erat: sed tñ semet
ipm exinaniuit formā serui accipiēs: vt nos essem⁹ iustitia
dei in ipo. Si enī ille paupertatē vitaret: nos pauperes nō
carerem⁹. Pauper ei ille fact⁹ est: cū diues esset: vt illi⁹ pau-
pertate (sicut scriptū ē) nos ditaremur. Diuitie illi⁹ qđ nos
facture sunt: cui⁹ pauptas nos diuites facit: Ap̄s ergo nō
tibi negauit circūcisionē: sed exposuit: lucē ptendit vmbrā
remouit. Nos sum⁹ inq̄t circūcisio: q̄ spū deo seruimus: et
gloriamur in xp̄o iesu: ⁊ nō in carne fidētes. Reliquit quod
dā in carne fidētes: ipi erant q̄ de carnis circūcisione glo-
riabant. De quibus alio loco dicit. Quoꝝ deus uēter est:
gl̄ia i pudēdis eoꝝ. Intellige tu circūcisionē: resto circūci
sio: intellige ⁊ esto. Intellect⁹ enī bon⁹: sed oībus q̄ faciunt
eū. Nō vtiq; frustra octauo die tuit⁹ ē infans circūcidi: nisi
qz petra q̄ circūcidimur xp̄s erat. Cultellus ei petrinus cir
cūcisus est ppt̄s. Petra aūt erat xp̄s. Quare q̄ octauo die.
Qz in hebdomadib⁹ idē p̄mus q̄ octau⁹. Cōplectis enī se-
ptē dieb⁹ redit ad primū: finit⁹ septim⁹: dīns sepult⁹: redi-
tur ad primū: dīns resuscitat⁹. Dīni ei resuscitatio fm̄ litte
dies eternū dīē: ⁊ cōsecrault nobis dīnicum dīē. Qui vocat
dīnicū: ipse vidēt ppte ad dīm ptinere: qz eo die dīns resur-
rexit. Reddita est petra: circūcidant q̄ volūt dicere. Nos
ei sum⁹ circūcisio. Tradit⁹ est ei ppter pctā nr̄a: ⁊ resurre-
xit ppter iustificationē nr̄am. Justificatio tua: circūcisio
tua: nō ē a te. Gr̄a salus facti estis p fidē: ⁊ hoc nō ex vobis
sed dei donū est. Nō ex opibus: ne forte dicas. Promeruī
⁊ ideo accepi. Nō putes te pmerēdo accepisse: q̄ non pme-
reres nisi accepisses. Gr̄a ꝑcessit meritū tuū: nō gr̄a ex me-
rito: sed meritū ex gr̄a. Nā si gr̄a ex merito: emisit: nō gratis
accepisti. Pro nihilo inq̄t saluos facies illos. Quid ē pro
hilo saluos facies: Nihil i eis iuenis vñ salues: ⁊ tñ salues
Gratis das: gratis saluas. Dia merita precedis: vt dona
tua ꝙsequant merita tua. Prorsus gratis das: gratis saluas
q̄ nihil inuenis vñ salues: ⁊ multū iuenis vñ dānes. Nos q̄
inquit sum⁹ circūcisio q̄ spūi dei seruimus: ⁊ gloriamur in
xp̄o iesu. Qui gloriant in dño gloriet. Et nō in carne fide-
tes. Et quid est fidere in carne: Audite inquit. Quāq; ego
inquit habeam fiduciam ⁊ in carne. Si quis alius i carne
putat se habere fiduciam: magis ego. Me arbitremini inq̄t
me hoc condēnare quod nō habeo. Quid magnum est si hō
abiectus: plebeius: ignobilis contēnat nobilitatem: ⁊ tunc
exhibeat veram humilitatē: Quāq; ego (inquit) habeam
fiduciam ⁊ in carne. Ideo vos (inquit) doceo contemnere
quoniam videtis me habere qđ contemnam. Si quis ali⁹
in carne putat se habere fiduciā: magis ego. Et audi i car
ne fiduciam circūcisione octaui dieī: id est non proselitus
nō aduena ad populū dei: non maior circūcisus: sed a parē
tibus natus iudeus. Habeo circūcisionē octaui dieī ex ge-
nere israel: de tribu beniamin: hebreus ex hebreis: fm legē
pharisеus. Primarij quidem erant: ⁊ quasi ad nobilitatē
iudaicam segregati: nō contemptibili plebi commixti: qui
dicebantur pharisei. Nam dicitur hoc verbum quasi segre
gationem interpretari: quomodo in latina dicit egregius
quasi a grege separatus. Fuerūt aūt israelite. id ex genere
israel: etiam illi qui separati fuerāt a templo. Remāsit aūt
ad templum tribus iuda: ⁊ tribus beniamin. Trib⁹ leui in
sacerdotibus: tribus iuda regia: ⁊ tribus beniamin: hoc so
lum remansit in hierusalem: ⁊ ad templū dei: quando facta
est separatio illa i seruo salomonis. Non ergo leuiter acci-
piatis quod ait: tribus beniamin inhērēs iude: nō recedēs
a templo: hebreus ex hebreis: fm legem pharisеus: fm emu
lationem persequēs ecclesiam dei. Inter merita sua cōme-
morat q̄ fuerit persecutor: fm emulationē inq̄t. Qua emu-
latione? Nō eram (inquit) piger iudeus: quicquid erat qđ
legi mee aduersarium videbatur. Impatienter ferebā: acri
ter insequebar. Hec apud iudeos nobilitas: sed apud xp̄m
querit humilitas. Ideo ibi iste saulus: hic paulus. Saul⁹
a saule nomen uertatur. Qui fuerit saul nostis: ipi⁹ electa
est statura ꝑcer. Sic cum describit scriptura: q̄ superemi
nēs esset de omnibus quādo electus est ⁊ vngerek in regē.
Non fuit sic saulus: sed factus paulus. Paulus enī paru⁹
ideo paulus modicus. Ergo fm emulationē (inquit) per-
sequens ecclesiam. Hinc intelligant homines qualis ap̄s
iudeos fuerim: q̄ christi ecclesiā persequebar emulationez
traditionum paternarum. Addit. Scdm iustitiā q̄ in lege
est: qua fuerim sine querela. Mouit charitas vra dictos eē
sine querela: ambulasse in omnib⁹ iustificatiōibus domini
sacharium ⁊ helizabeth. In oībus (inquit scriptura) iu-
stificationib⁹ dñi ambulasse sine querela. Ecce hoc erat et
paulus noster. Quādo saulus erat: in lege sine querela am
bulabat. Et quod in eo fuit sine q̄rela: hoc de illo faciebat
magnam querelam. Quid ergo putam⁹ fratres esse sine q̄-
rela: Scdm iustitiā que in lege est esse malū est: Si malū ē
fm iustitiā q̄ in lege est eē sine q̄rela: ergo aliqđ mali ē lex.
Sed habemus eundē apostolū dicentem. Itaq; lex quidē
sancta: ⁊ mādatū sanctū ⁊ iustū ⁊ bonū. Si lex sancta ⁊ mā
datū sanctū: ⁊ iustū ⁊ bonū: fm iustitiā q̄ est ex lege sctā cō-
uersaris sine querela: quō potest nō esse bonū? Quō pōt nō
esse sanctū: An forte sanctū non est: Audiam⁹ ipsum ap̄m
quid dicat. Que mihi lucra fuerunt: hec propter christū dā
na esse duxi. Damna sua dixit: et inter damna sua cōputat:
q̄ in iustitia q̄ est in lege fuerit sine querela. Verūtū inquit
⁊ arbitror oīa damna esse propter eminētem scientiam xp̄i
Jesu dñi nostri. Attēdo (inquit) laudes meas: cōparo emi
nentie dñi nostri Jesu xp̄i. Illud sitio: hoc contēno. Pax
est hoc. Propter quē arbitror (inq̄t) oīa nō solū detrimen
ta esse: verū ⁊ stercora existimaui esse vt xp̄m lucrarem.
Questio maior exorta est. Si fm iustitiā que in lege est ver
sabaris sine querela: ⁊ hoc in detrimētis tuis: in dānis: in
stercoribus computas vt christū lucrifactas: ergo iustitia
illa a christo prohibebat? Obsecro te: exponе hoc paululū.
Deo portius dicamus vt illuminet ⁊ nos: a quo ⁊ ipe illumi
natus est qui epistolā istā scripsit nobis: nō attramēto: sed
spiritu dei viui. Videtis charissimi q̄s sit arduū: q̄s difficile
intelligere hoc: cum cōstet legem sanctam esse: ⁊ mādatum
sanctū ⁊ iustum ⁊ bonū: consteq; omnino inter fideles ca-
tholicos: ita vt nemo dissentiat nisi q̄ non vult esse catholi
cus: hanc legem nō datā nisi a domino deo nostro: fm istā
iustitiam que in lege est cōuersari sine querela: impedimē-
tum fuisse apostoli ne ventret ad christū: nec eū venisse ad
christum: nisi hoc quod fuit fm iustitiam q̄ in lege est sine
querela inter damna ⁊ detrimenta ⁊ stercora computasset.
Sequamur ergo ⁊ accedamus aliquātulū: ne forte in ipis
verbis apostoli eluceſcat nobis aliq̄d: vnde ista remoueat
⁊ soluatur obscuritas. Detrimenta (inq̄t) credidi hec oīa:
et stercora existimaui vt christum lucrifacerem. Intēdite
obsecro. Damna: detrimenta: stercora ista existimaui in q̄-
bus etiam illud commemoro q̄ fuerim sine querela fm iu-
stitiam que in lege est. Existimaui ergo hec detrimenta et
stercora vt christum lucrifaciam: ⁊ inueniar in illo: non ha
bens meam iustitiā que ex lege est. Qui preueniſtis intelle
ctu expositionē: arbitramini vos tanq̄ veloces in via cum
tardioribus ambulare. Celeritas aliquantū repimatur:
ne comes tardior deseratur. Ut christū (inquit) lucrifaciā
⁊ inueniar in illo: non habēs meam iustitiā que ex lege est.
Si meā dixerat: quare addidit ex lege: Si enī ex lege esset
quomodo tua est: Munquid tu tibi imposuisti legē? Deus
legem dedit: deus legem imposuit: deus legi sue te obtem-
perare precepit. Lex si non te doceret: quemadmodum vi-
uere deberes: quomodo posses habere iustitiā sine querela
fm legē? Si fm legem habes: quomodo dicis: non habens
meam iustitiā que ex lege est: sed eam que est per fidem xp̄i
que est a deo? Jam ergo dicā vt potero: reuelet melius qui
vos possidet. donet ⁊ intellectū ⁊ effectum. Donabit ei effe-
ctum: si donabit affectum: hoc est enī qđ volo dicere. Lege
dei ꝓposita: ipsa enī dixit. Non cōcupiscеs. Lege ergo dei
ꝓposita: exceptis illis carnalibus sacramētis q̄ fuerūt vm
bre futurorum. Lege dei proposita quisquis timuerit: et
suis viribus eam implere se posse putauerit: ⁊ fecerit quod
lex iubet: non amando iustitiā: sed tantūmodo penā: fuit q̄
dem fm iustitiā q̄ ex lege est homo sine querela: nō furatur:
non adulterat: nō dicit falsum testimoniū: non facit homi-
cidiū: non cōcupiscit rem proximi sui. Potest hoc: pōt for-
tassis. Unde? Timore pene: quāq; q̄ timore pene nō concu-
piscit: puto qz concupiscit. Terrore ingenti armoꝝ atq; te-
lorū: ⁊ circūdantis forsitan multitudinis vel obuiā cuntis
etiā leo reuocatur a pdā: ⁊ tñ leo venit: leo redit: predā non
rapuit: nō maliciam posuit. Si talis es: adhuc iustitia est:
qua iustitia tibi cōsulis ne torquearis. Quid magnū est pe
nam non timere? Quis eam nō timet? Quis latro: quis sce
leratus: quis nefarī? Sed hoc interest inter timorē tuum
timorēq; latronis: q̄ latro timet leges hoīm: tu aūt leges ei⁹
times: eius penā times quem fallere nō potes. Nam si falle
re posses: qđ nō feciſſes? Ergo ⁊ cōcupiscentiā tuā malam
nō amoꝝ tollit: sed timoꝝ ꝑmit. Ad ouile venit lupus: latra
tu canum ⁊ clamore pastorum ab ouili reuocatus est lupus.
Ipse tū lupus in ouē vertatur. Facit enī ⁊ hoc dīns: sed ip-
sa est iusticia eius: nō tua. Nā q̄diu habes tuā: potes time-
re penam: nō amare iustitiā. Ergo fratres mei: habet deli-
tias suas iniquitas: ⁊ iustitia non habet? Delectat malū: et
non delectat bonū? Delectat omnino: sed dīns dabit suavi-
tatem: ⁊ terra nostra dabit fructū suum. Ille nisi prior det
suauitatē: terra nostra non dabit nisi sterilitatē. Hāc ergo
iustitiam concupiuit apostolus: delectat? est: memor fuit
dei ⁊ delectatus est: concupiuit aīa etus ⁊ estuauit in atria
dñi: ⁊ viluerūt oīa q̄ pro magno habebat: facta sunt damna
detrimenta: stercora. Hinc enī erat et illud qđ ecclesiam p
sequebatur: fm emulationē paternarū traditionum. Inde
erat qz suam iustitiā cōstituebat: nō iustitiā dei querebat.
Videte enī qz inde persequebatur ecclesiam. Quid ergo dici
mus? Air alio loco ipse apostolus. Qz gētes q̄ nō sectabā-
tur iustitiā apprehenderūt iustitiā. Sed quā? Justitia aūtē
q̄ ex fide est. Sentes aūt q̄ non sectabant iustitiā q̄ ex lege
est: quasi propriā suā q̄ fit de timore pene nō de amore iusti
cie: qz nō sectabant iustitiā: apprehēderūt iustitiā: iustitiā
autē q̄ ex fide est. Israel aūt inq̄t persequēs legē iustitie: in
legē iustitie: nō puenit. Quare? Qz nō ex fide. Quid est qz
nō ex fide? Nō spauit in deū: nō illā petiuit a deo: nō credi-
dit in eū q̄ iustificat impiū. Nō fuit tūtus publicano oculos
in terrā deijcienti: pectus suū percutienti ⁊ dicēti. Dīne p-
pitius esto mihi peccatori. Ergo persequēs legem iustitie
in legem iustitie non peruenit. Quare? Quia nō ex fide: sed
quasi ex operibus offenderūt in lapidem offensiōis. Ecce

Psalm. lxxxiiij.
Psalm. lxxxiij.
Phil. iij.
Gal. j.
Rom. iiij
Lu. xviij.
Rom. ix.

vnde saulus persequebat ecclesiam: in lapidē offensionis offēdebat. Christ⁹ humilis in terra iacebat: in celis quidē ⁊ ipe erat. Leuata illo a carne sua a mortuis resuscitata: ſz
Actuū. ix nisi ⁊ in terra christ⁹ iaceret: non ipsi saulo clamaret: quid me psequeris. Ergo ille iacebat: q; humilitatē pia perfere batalle offendebat: q; nō videbat. Et totū hoc non videre vnde erat? De tumore supbie. Quid est de tumere supbie? Quasi de iusticia sua. Ex lege q̄dē: ſz sua. Quid ē ex lege? Q; in mādatis legis. Quid est de sua? Tanq̄ de viribus suis. Amo: ocerat: amor iusticie: amor charitatis xp̄i. Et vnde illi amor? Sol⁹ possidebat timor: charitati vēture lo
Gal. j. cū in corde seruabat. Cū seuiret ⁊ erect⁹ iactabundus gloriās apud ipsos iudeos q̄ fm emulationē paternā ⁊ traditionū psequebatur ecclesiā: cū sibi videret excelsus: audiuit de super vocē dñi nostri Jesu xp̄i iam in celo sedētis et
Actuū. ix adhuc humilitatem cōmendantis. Saule inquit saule: q̄d me pseq̄ris? Durū est tibi aduersꝰ stimulū calces mittere. Possim te dimittere: tu enī vexareris pūctionibus meis: nō ego frangerer calcibus tuis: sed non te dimitto. Scuis ⁊ miſereo. Quid me psequeris? Non enī timeo te: ne iterū crucifigas me: sed volo agnoscas me: ne occidas: nō me/ ſz te. Horruit ergo aplꝰ: pcussus ⁊ pstratus: erectus ⁊ instruDeutero. xxxij. ctus. Factū est cī in illo. Ego pcutiā ⁊ ego sanabo. Nō enī ait. Sanabo ⁊ percutiā: sed percutiā ⁊ sanabo. Percutiaz te: ⁊ dabo tibi me. Sic pstratus horruit iusticiā suā: ī qua erat certe sine querela: laudabilis: magn⁹: quasi gloriosus
Phil. iij. apud iudeos. Detrimēta existimauit: damna credidit: stercora deputauit vt inueniret in illo nō habens suā iusticiā q̄ ex lege est: sed eam q̄ per fidem est christi: que est iquit ex
S deo. Illi aūt q̄ offenderūt in lapidē offensionis: q̄d de illis
Rom. ix. dicit ipse aplꝰ? Qui nō inquit ex fide: sed tanq̄ ex operib⁹: q; ipsi quasi sua iusticia offenderūt in lapidem offensiōis
Esa. xxviij. sicut scriptū est. Ecce pono in syon lapidē offensionis ⁊ petram scandali: ⁊ q̄ crediderit in eum nō confundet: qui ei crediderit in eū nō hēbit suā iusticiā q̄ ex lege est: q̄uis sit
Rom. xiij bona lex: ſz iplebit ipam legē: nō sua iusticia ſz data ex deo.
Rom. v. Ita enī nō cōfundet. Charitas enī plenitudo est legis. Et
Rom. ix. vñ ista charitas diffusa est in cordibus nostris? Non vtiq; a nobis: sed per spiritū sanctū qui datus est nobis. Offēderunt ergo illi ī lapidē offensiōis ⁊ petrā scādali. Et ait de
Rom. x. illis. Fratres: bona voluntas quidē cordis mei: ⁊ depcatio ad dñm p illis in salutē. Depzecatur aplꝰ p nō credētib⁹ vt credāt: p auersis vt conuertant. Videtis q; nec ipa cōuersio sine dei adiutorio. Depzecatio inq̄t ad deū pro illis
Vbi. ꝫ. in salutem. Testimoniū enī perhibeo: q; zelum dei habent. Sic habebat ⁊ ipe: zelū dei habebat. Sed quō. Quomodo habebat? Sed non fm scientiā. Quid est hoc: nō fm scientiā? Ignorātes enī dei iusticiā: ⁊ suā volentes constituere. Vnde iste correctus inq̄t: non habēs meā iusticiā. Illi volunt suā constituere: adhuc eos delectat in stercore tacens. Ego nō habeo meam iusticiā: sed eam q̄ est per fidem xp̄i/
Rom. iiij iusticiā ex deo: iusticiam inq̄t ex deo qui iustificat impium. Tolle te: tolle iq̄ te a te: impedis te: si tu te edificas: ruinā
pꝫ. cxxxvj. edificas. Misi dñs edificauerit domū: inuanū laborauerūt qui edificāt eā. Noli ergo velle habere iusticiā tuā. Certe ex lege est: nēpe ex lege est. Certe deus dedit legē: ⁊ q; iusticia ex lege est: nō sit tua. Apostolus paulus loquit: minantes iusticiā suā non calūnient. Ecce vbi illū habes. Aperi lege: audi: vide: tua iusticiā noli habere: stercora illā deputat apostolus: q̄uis sit ex lege: tñ q; suam. Ignorantes enī
Rom. x. dei iusticiā ⁊ suā volētes cōstituere: iusticie dei nō sunt subiecti. Noli putare q; xp̄ianus vocaris: ideo te nō posse offēdere in lapidem offensionis. Cuius gr̄e derogas: in ipsum offendis. Min⁹ est offendere xp̄m in cruce pendentē: q̄ in celo sedētē. Justicia sit: ſz ex gr̄a sit: a deo tibi sit: nō tua sit.
pꝫ. cxxxj. Sacerdotes tui(inq̄t) induant iusticia. Vestis accipit nō cum capillis nascitur: pecora de suo vestiunt. Hanc predicat apostolus paulus: a deo tibi sit. Seme vt ipetres: plora
Rom. x. vt ipetres: crede vt impetres. Qui inuocauerit nomen dñi saluus erit. An putat⁊ sic dictū esse. Qui inuocauerit nomē dñi salu⁹ erit: quasi a febre: aut a peste: aut a podagra: aut aliquo dolore corporis? Nō sic: sed saluus erit: iustus erit.
Ib Q; non est opus sanis medicus: sed male habētib⁹. Expo:
Phil. iij. suit cū dixit. Non veni vocare iustos: sed peccatores. Vi-

dete ergo quid sequitur. Et inueniar inquit in illo: non habens meam iusticiam que ex lege est: q̄uis ex lege: tñ mea: sed eam que est per fidem christi: que impetrat a deo q̄ ex deo iustitiā in fide ad cognoscendum eū: ⁊ virtutē resurrectionis eius. Aliquid magnū est agnoscere virtutē resurrectionis christi. Hoc putatis esse magnū: q; carnē suā resuscitauit? Jpam dixit virtutē resurrectionis eius? Homme erit etiā nostra in fine seculi resurrectio? Nōne et nostrum
1.Cor.xv corruptibile hoc induet incorruptionem: ⁊ mortale hoc induet imortalitatem? Nōne quomodo ipe resurrexit a mortuis: ⁊ iam non moritur: ⁊ mors ei vltra non dominabit: sic
Rom. vj ⁊ nos mirabilius: vt ita dicam. Nam illius caro non vidit corruptionem: nostra de cinere reparatur. Magnū est q̄d q; precessit in exemplo: ⁊ dedit nobis quid speraremus: sed non hoc est solum. Ille qui de iusticia loquebatur non sua sed illa que ex deo est: ⁊ ibi nominauit virtutē resurrectionis christi. Agnosce ibi iustificationē tuam. Ex illius enī resurrectione iustificamur: tāq̄ a petra circūcidamur: quo pterea inde cepit. Nos sum⁹ circūcisio. Vnde circūcisio? A petra. Qua petra? Xp̄o. Quō. Octauo die. Quō resurrexit? Dominico die. Hanc ergo fratres mei iustificationē ⁊ habeamus inquantū habemus: ⁊ augeamus inquantum
1.Cor.x minores sumus: ⁊ perficiamus cum illuc venerim⁹ vbi dicitur. Vbi est mors victoria tua? Vbi est mors aculeꝰ tu⁹? Sed totū ex deo: non tamē quasi dormientes: non quasi vt non conemur: non quasi vt nō velimus. Sine volūtate tua non erit in te iustitia dei. Voluntas quidem nō est nisi tua iusticia non est nisi dei. Esse pōt iusticia dei sine voluntate tua: sed in te esse nō potest nisi per voluntatē tuam. Demōstratū est quid agere debeas. Jussit lex: nō facias illud: nō illud: fac hoc atq; illud. Demōstratū est tibi: iussum est tibi apertum est tibi cor: intellexisti quid facias: roga vt facias si cognoscis virtutē resurrectionis christi. Traditus est ei
Rom. iiij propter delicta nostra: et resurrexit propter iustificationē nostrā: vt iustificet nos: ⁊ iustos faciat nos. Eris opus dei non solum q; homo es: sed etiam q; iustus es. Melius est enī iustum esse: q̄ hominem esse. Si hominem te fecit deus ⁊ iustū tu te facis: meli⁹ aliquid facis q̄ fecit deus: sed sine te fecit deus. Non enī adhibuisti aliquem consensum vt te faceret de⁹. Quomodo consentiebas qui nō eras? Qui ergo fecit te sine te: nō te iustificat sine te. Ergo fecit nescientem iustificat volentem. Tū ipse iustificat ne sit iusticia tua nec redeas ad damna: ad detrimenta ⁊ stercora: inuenire in illo non habēs iustitiā tuam que ex lege est: sed iustitiā p fidē christi q̄ est ex deo: iustitiā ex fide ad cognoscendum eū et virtutē resurrectionis ei⁹: ⁊ cōmunicationē passionū eius ⁊ ipsa virtus tua erit: cōmunicatio passionū xp̄i ⁊ tus tua erit. Quid aūt erit in cōmunicationib⁹ passionū xp̄i: si charitas nō erit? Nonne inuentūtur torti latrones in tāta fortitudine corporum: vt quidā eoꝝ non solū conscios prodere noluerit: sed nec oia sua p̄fiteri dignati sunt? Inter cruciatus: inter tormenta effossis laterib⁹: ⁊ pene peritis mēbris: manserit anim⁹ in obstinatione nequissima. Quid ergo quid amabāt. Facere tñ ista sine magno amore ñ poterāt. Sed nō sit amator dei. Deus nō amatur nisi de deo. Amauit ille nescio quid aliud de carne: sicut homo q̄ quodlibet amauit: soctos suos amauerit: cōscientiā scelerū amauerit gloriā in facinoribus amauerit: quodlibet amauerit. Multum amauit: q̄ torqueri potuit: deficere nō potuit. Si ergo ille non potuit qui torqueri potuit: deficere non potuit. Si ergo ille non potuit tanta perferre sine amore nec tu poteris communicare christi passionibus sine amore. Sed quero quo amore. Non sit cupiditas: sed sit charitas. Si enim
1.Cor.xiij inquit tradidero corpus meū vt ardeam: ⁊ charitatem non habeā: nihil mihi pdest. Vt prosit tibi cōmunicatio passionum christi charitas assit. Vñ tibi charitas? O mendicissima infirmitas: vñ tibi charitas dei? Vis ostendo tibi vñ sit tibi? Jpsum interroga horrearium dominicum. Si enim te fuerit charitas dei: communicabis christi passionibus ⁊ verus eris in quo charitas coronatur. Ipse erat verus
1.Cor.xiij martyr. Vñ ergo tibi? Habemus thesaurum istū in vasis fictilibus (ait ipse apostolus) vt eminētia virtutis dei sit: ⁊ non ex nobis. Ergo vnde tibi charitas nisi q; diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis? Ecce ad q̄ geme. Conteine spiritū tuū: accipe spiritū dei. Non te timeat spūs tu⁹: ne cū ceperit in te habitare spiritus dei: angustias patiat in corpore tuo. Cum habitare in corpore tuo ceperit spūs dei: nō inde excludet spm tuū. Noli timere. Si diuitē aliquē hospitio susceptas: pateris angustias: vbi maneas tu: nō inuenis vbi illi lectus paret: vbi stret: vbi filij: vbi familia. Quid ergo inq̄s? Quo eo? Quo migrabo? Suscipe diuitē spm dei: dilataberis: nō angustiaberis. Dilatasti gressus meos subtus me: dic. Dicis hospiti tuo. Dilatasti gressus meos subter me. Q̄si non hic eras: angustias patiebar: ipleſti cellā meā: ⁊ nō me exclusisti: sed angustiā meā. Cū enī dicit. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis. Rom. v. ipsa diffusio lartitudinē significat. Non ergo timeas angustias: recipe hospitē istum: ⁊ non sit hospes quasi de trāseuntibus. Nō enī habet dare discedendo: venīēs habitet in te: ⁊ debet. Ipsius est: nō te deserat: non inde migret: tene illum oino: ⁊ dic illi. Diē deus posside nos. Ergo ad hoc inquit habeam⁹ iusticiā q̄ ex deo est ad cognoscendū eum: et virtutē resurrectionis ei⁹: ⁊ cōmunionis passionū eius: cōRom. vj. formati morti ipsius. Consepulti enī inquit sum⁹ cum xp̄o per baptismū in morte: vt quēadmodū xp̄s surrexit a mortuis: sic ⁊ nos ī nouitate vite ambulem⁹. Mozere vt viuas sepelire vt resurgas. Cum enī sepult⁹ fueris ⁊ resurrexeris tunc verū erit: surſum coz. Sapuit q̄d dixi. Munq̄d iste sermo saperet nisi esset in vobis interna dulcedo? Conformatus inq̄t morti ipsius: si quō occurrā in resurrectione mortuoꝝ. De iustitia loquebat: iustitia q̄ ex fide christi: iusticia q̄ a deo est: ⁊ sic cuncta exercut⁹ est. Et cū iusticia quere-
Phil. iij. ret dicens. Ut inueniar in illo nō habens meā iustitiā que ex lege ē: sed iusticiā q̄ est ex fide xp̄i: q̄ est ex deo dicit mō. Si quō occurrā in resurrectiōe mortuoꝝ. Quare dixisti: si
Gal. ij. quō occurrā? Non q; iam acceperim aut pfectus sim: seq̄r aūt si apphendā: in quo ⁊ apprehēsus sum a xp̄o iesu. Preuenit me iusticia ipsius: sequar illū mea. Tunc aūt sequar mea si non sit mea. Si quō occurrā: nisi q; iam acceperim: aut iam pfectus sim. Ceperunt mirari q̄ hoc audiebant dicentē apm nō q; iam ceperim aut pfectus sim. Quid ē q̄ nondū acceperat: Fidē habebat: virtutē habebat: spē habebat: charitate flagrabat: virtutes operabat: inuictissime pdicabat: oēs psecutiones tolerabat: in oibus patiēs: amās ecclam: sollicitudinē oīm ecclesiarū gestās. Quid nondū acceperat: Nō q; iā acceperim: aut iā pfect⁹ sim. Quid est q̄ dicis: Dicis ⁊ miramur: dicis ⁊ stupem⁹. Mouimus em quid audiam⁹. Quid dicis? Fratres ait. Quid ē q̄ dic⁊? Quid dicis? Ego me nō arbitror apprehēdisse. Solite inquit i me falli: plus me ipse noui q̄s vos. Si nescio q̄d mihi desit: nescio q̄d assit. Ego me ipm nō arbitror apphendisse. Vnū aūt: hoc nō me arbitror apprehēdisse. Multa habeo
Phil. iij. ⁊ vnū nōdum apprehendi. Vnā petij a dño: hanc requirā. Quid petisti: quid requris? Vt inhabitē in domo dñi p oēs dies vite mee. Vt q̄d? Vt contempl⁊ delectationem dñi. Ipsum est vnū q̄ dicebat nondū apprehendisse apostol⁹: ⁊ quantū illi docerat: intantū nondū pfectus erat. Memini
Luc. x. siſſres mei euāgelice illi⁹ lectionis: vbi due sorores dūm suscepert: martha ⁊ maria. Certe recolitꝫ. Martha i mīsterio cōuersabatur: et occupata erat circa curam dñi quippe dim hospitio receperat ⁊ discipulos ei⁹. Satagebat oīs cura religiosissima: ne sancti apud eā vllam paterent iniuriā. Cū q̄ esset occupata circa multū ministeriū: maria sorot ei⁹ sedebat ad pedes dñi: ⁊ verbū eius audiebat. Illa in laboze stomachabūda q; illā videret sedentē ⁊ de suis labozib⁹ nihil curantē: interpellauit dñm. Placet iquit tibi dñe q; sozoz mea deseruit me: ⁊ ecce tñ in misterio laboro? Et dñs. Martha martha circa mītū es occupata. Pozro vnū ē necessariū. Maria meliozē partē elegit: q̄ nō auferet ab ea. Tu bona: sed ista meliozē. Tu bonā. (Bonū est ei cōuersari in obseqo sctoꝝ) sed ista meliozē. Veniēs q̄s elegisti trāsit. Ministras esurientib⁹: ministras sitientib⁹: ministras lectulos dormituris: prebes domū habitare volentibus: oia illa transeūt. Erit tēpus vbi nemo esurit: nemo sitit: nemo dormiat. Ergo cura tua auferet a te. Maria melioꝛē elegit partē: q̄ nō auferet ab ea. Non auferetur. Contēplari elegit: verbo viuere elegit. Qualis erit vita de verbo sine verbo? Modo ista viuebat de verbo: sed fonāte verbo.

Erit vita de verbo nullo sonāte verbo. Jpm verbū vita ē. Similes ei erim⁹: q̄m videbim⁹ eū sicut est. Jpa erit vita: vt cōtēpletur delectationē dñi. Hoc in seculi huius nocte non possum⁹. Mane astabo tibi ⁊ cōtemplabor. Ergo ego (inq̄t) nō me arbitror apprehēdisse. Vnū aūt. Quid ergo facio? Que retro oblit⁹ in ea q̄ ante sunt extētus: fm intentionē sequor. Adhuc sequor ad palmā supne vocatiōis dei in xp̄o iesu: adhuc sequor: adhuc pficio: adhuc ambulo: ad huc in via sum: adhuc me extēdo nōdū pueni. Ergo si ⁊ tu ābulas: si te extēdis: si ea q̄ retura sunt cogitas: obliuiscere pterita: noli i ea respicere: ne ibi remaneas vbi respexeris. Mementote vxoris loth. Quotāt ḡ pfecti: hoc sapiamus. Dixerat: nō sum pfectus: ⁊ dicit: quotāt pfecti ꝫ sapiam⁹? Ego nō arbitror apphēdisse: nisi q; iam acceperi: aut iā pfect⁹ sim: et dicit: quotāt perfecti hoc sapiam⁹? Perfecti ꝫ nō pfecti. Perfecti viatores: nōdū pfecti possessores. Et vt noueritis q̄ pfectos viatores dicat: q̄ iā in via ambulāt pfecti viatores sūt. Ut scias viatores cū dixisse nō habitatores: non possessores: audi q̄d sequit. Quotquot ḡ pfecti ꝫ sapiam⁹: ⁊ si q̄d aliter sapitis: ne forte surrepat vobis q; vos aliq̄d estis. Qui aūt seipm putat ee aliq̄d cū nihil sit: seipz seducit. Et q̄ se putat aliq̄d scire: nōdū scit quēadmodum oportet scire: ḡ et si q̄d aliq̄d sapitꝫ: q̄si paruulis id quoq; vobis deus reuelauit. Verūtā in quo puenimus in eo ambulem⁹: vt reuelet nobis de⁹: ⁊ q̄d aliter sapim⁹ in q̄ peruenimus nō: in eo remaneam⁹: sed in eo ambulem⁹. Videtis q; viatores sum⁹. Dicitis. Quid ē ambulare? Breuiter dico: pficere: ne forte nō intelligat⁊ pigri⁹ ambuletis. Proficite frēs mei/ discutite vos semp sine dolo/ sine adulatiōe sine palpatiōe. Non enī aliq̄s est intus tecū cui erubescas ⁊ tactes te. Est tibi/ ſz cui placet hūiliras ipe te/ pbet. Proba ⁊ teipm tuipse. Semp tibi displiceas q̄d es: si vis peruenire ad q̄d nondū es. Mā vbi tibi placuisti: ibi remansisti. Si aūt dixeris: sufficit ⁊ peristi: semp adde: semp ambula: semp profice: noli in via remanere: noli retro redire: noli deuiare. Remanet q̄ nō pficit: retro redit q̄ ad ea reuoluitur vnde iam abscesserat: deuiat q̄ apostatat. Melius vel claudus in via: q̄ cursoz pter viam.

¶ De verbis apostoli. Si deus pro nobis: quis cōtra nos. Quorum gratia si pro nobis deus est: id esse quatrifariā tradit Augustin⁹ inter nostrā ⁊ demonum fidem apte discernēs. Sermo.xvj.

Rō. viij.

Apostolū beatū audiuim⁹ exhortātem et confirmātem nos: cū diceret nobis. Si deus p nobis: quis est contra nos? Pro quibus aūt sit de⁹: superius ostēdit: vbi ait. Quos aūt predestinauit/ illos ⁊ vocauit: quos aūt vocauit/ illos ⁊ iustificauit: quos aūt iustificauit illos ⁊ glorificauit. Quid ergo dicim⁹ ad hec? Si deus p nobis q̄s cōtra nos? Deus p nobis vt predestinaret nos: de⁹ p nobis vt vocaret nos: de⁹ pro nobis vt iustificaret nos: de⁹ p nobis vt glorificaret nos. Si de⁹ p nobis: quis cōtra nos? Predestinauit ante ꝫ essem⁹? vocauit cū auersi essem⁹? iustificauit cū peccatores essemus: glorificauit cū mortales essem⁹. Si deus pro nobis q̄s cōtra nos? Predestinatis a deo: vocatis: iustificatis: glorificatis: q̄ vult aduersari paret se si pōt bellare aduersus deū. Ubi enī audiuim⁹. Si deus pro nobis quis est cōtra nos: nisi q̄ deū vincit: nō ledit nos. Et quis est qui vincit oipotentē? Quātūcūq; reluctari voluerit sibi nocet. Hoc est q̄n et paulo adhuc saulo de celo christus clamauit: nō tibi expedit contra stimulū calcitrare. Sciat sciat quantum pōt q̄ calces aduersus stimulū mittit: nonne in seipsum seuit? Jn his aūt quattuor reb⁹ quas cōmendauit apostolus insignes: que pertineant ad deū p quibus est deus: id est predestinatione/ vocatiōe/ iustificatiōe/ glorificatiōe. Jn his ergo quattuor reb⁹ cōsiderare debem⁹ quid iam habemus: ⁊ quid iam expectem⁹. Jn his enī q̄ iam habem⁹? laudem⁹ deum largitorē/ in his q̄ nondum habem⁹/ tenem⁹ debitorem. Debitor enī factus est/ non aliq̄d a nobis accipiendo sed q̄d et placuit p̄mittendo. Aliter enī dicim⁹ hoī debes mihi q̄ dedit tibi: ⁊ aliter dicim⁹ debes mihi q; p̄misisti mihi. Nō dicis/ debes mihi q; dedi tibi/ a te pcessit bñficium ſz mutuatū nō donatū. Nō aūt dicꝫ debes mihi q; p̄misisti

Vbi. ꝫ.

mihi:tu nihil dedisti ⁊ tñ exigis. Bonitas ei eius q̄ promisit dabit:ne iniquitatem fides pueratur. Qui aūt fallit malus est. Deo igitur q̄d dictmus:Redde mihi q̄ dedi tibi? Quid dedimus deo:quando totū quod sumus: ⁊ quod habemus boni ab illo habemus? Nihil ergo ei dedimus:non est que admodū ista voce exigam⁹ debitorem deū:maxime Rom. xj. dicente nobis apostolo. Quis ei cognouit sensum domini aut quis consiliarius ei⁹ fuit: aut quis prior dedit illi et retribuetur ei? Illo ergo modo possumus exigere dñm nr̄m vt dicam⁹:redde quod promisisti:quia fecimus quod iussisti:hoc tu fecisti qui laborantes iuuisti. Nemo ergo dicat ideo me vocauit deus q⁹ colui deum. Quomodo coluisses si vocatus nō fuisses? Si propterea te vocauit deus q⁹ coluisti deum:ergo prior dedisti:⁊ retribuet tibi? Nonne ista tibi vocem apostolus tollit cū dicit. Aut quis prior dedit illi ⁊ retribuet ei? Sed ecce quādo vocatus es vel tū eras: quando p̄destinareris non eras: quid deo dedisti quādo q̄ aliquid dares nō eras? Quid ergo fecit deus quādo prędestinauit qui nō erat? Quod ait apostolus. Qui vocat ea q̄ Rom. iiij non sunt tanq̄ ea que sunt. Si iam esses:non p̄destinaret nisi auersus esses:nō vocareris:nisi impius esses:non iustificareris:nisi terrenus ⁊ abiectus esses:non glorificareris. Quis ergo prior dedit illi ⁊ retribuet ei:Quoniā ex ipso et per ipsum ⁊ in ipso sunt omnia. Quid ergo reddim⁹? Ipsi gloria q⁹ non eramus quando sum⁹ predestinati:q⁹ auersi eramus quando sumus vocati:q⁹ peccatores eramus q̄n sumus iustificati. Agamus deo gratias:ne remaneam⁹ ingrati. B Proposueramus aūt cōsiderare de bis quattuor rebus quid iam consecuti fuerim⁹:quid adhuc adipiscendū expectemus. Predestinati em̄ iam sum⁹ ⁊ anteq̄ essemus vocati sumus q̄n christiani facti sumus. Jam ergo et hoc habem⁹. Justificati quid:Quid est iustificari? Audemus dicere:iam hoc tertium habere nos? Et erit quis̄ nostrū qui audeat dicere:iustus sum? Puto enī hoc esse iust⁹ sum quod est peccator nō sum. Si audes hoc dicere:occurrit ti j. Joh. j. bi iohannes. Si dixerimus q⁹ peccatū non habemus:nos ipsos decipimus:⁊ veritas in nobis nō est. Quid ergo? Nihil habem⁹ de iustitia:an habem⁹? Sed non totū habem⁹. Hoc ergo queram⁹. Si em̄ aliquid habemus et aliquid nō habemus:crescat quod habemus:⁊ implebitur quod non habemus. Ecce enī baptizati sunt hoies:oīa illis peccata dimissa sunt:iustificati sunt a peccatis:negare nō possum⁹: restat tñ lucta cū carne:restat lucta cū mundo:restat lucta cū diabolo. Qui aūt luctatur aliquādo ferit:aliquā pcutit: aliquando vincit:aliquādo pertimitur:quomodo de stadio exeat attendatur. Nam si dixerimus q⁹ peccatum non habemus:nosmetipsos decipimus:⁊ veritas in nobis non est. Item si dixerimus q⁹ iustitie nihil habem⁹:aduersum dei dona mentimur. Si em̄ iusticie nihil habemus: nec fidem habemus. Si fidem non habem⁹:christiani non sum⁹. Si autem fidē habemus:iam aliquid habemus iusticie. Jpm Abach. ij. aliquid:vis nosse quantum sit? Justus ex fide viuit:iust⁹ Rom. j. inquam ex fide viuit:quia credit quod non vidit. Patres arietes sancti duces apostoli:quando annunciauerunt nō solum viderunt oculis:sed etiam manibus tractauerunt ⁊ tamen dñs seruans nobis donum fidei:cuidam discipulorum suorum tractanti:palpanti:veritatem digitis inq̄renti ⁊ inuenienti exclamāti. Dominus me⁹ et deus meus:ait Joh. x. ipse dñs ⁊ de⁹. Q⁹ vidisti credidisti: ⁊ nos futuros intuēs. Beati inquit qui non viderunt ⁊ crediderūt. Non vidim⁹ audiuimus ⁊ credidimus. Beati predicti sumus ⁊ de iusticia nihil habemus. Venit dñs cernaliter ad iudeos et occisus est:non venit ad nos:et acceptus est. Populus quem Ps. xvij. nō cognoui seruiuit mihi:in obauditu auris obaudiuit mihi. Nos sum⁹:⁊ de iustitia nihil habemus? Omnino habemus. Beati sumus ex eo quod habemus:vt non perdamus C quod habem⁹. Ergo ⁊ hoc tertiū iam agitur in nobis. Justificati sumus:sed ipsa iusticia cū profecimus crescit. Et quō crescit dicam:⁊ vobiscū quodāmodo conferā:vt vnusquisq̄ vestrum iam in ipsa iustificatione constitutus:accepta scilicet remissione peccator⁹ per lauacrū regenerationis accepto spiritu sancto:proficiēs de die in diem:videat vbi sit:acceda:proficiat ⁊ crescat donec cōsumet:nō vt finiat: sed vt pficiat. Incipit homo a fide. Quid ptinet ad fidē? Credere. Sed adhuc ista fides discernat ab immūdis spiritibus. Ad fidē quid pertinet? Credere. Sed ait apostol⁹ Jacobus. Et demones credūt ⁊ contremiscunt. Si tñ credis et sine spe viuis: vel dilectione non habes:et demones credunt ⁊ cōtremiscūt. Quid magnū est? Dicis christū filiū dei:hoc dixit petrus ⁊ audiuit. Beat⁹ es symō bariona hoc dixerūt ⁊ demones:audierūt:obmutescite. Ille beat⁹. Dicitur ei. Q⁹ non reuelauit tibi caro ⁊ sanguis:sed pater meus qui in celis est. Illi aūt audiunt:obmutescit:nec hoc dicunt ⁊ repellunt. Una vox est: sed dominus radicem interrogat:non florē. Unde dicit ad hebreos. Ne qua radix amaritudinis sursum germinans molestet:⁊ per illā cōminentur multi. Prius ergo discerne fidē tuam a fide demonis. Unde eā discernis:Demones hoc dixerunt timendo:petrus amādo. Adde ergo fidei spem Et q̄ spes est nisi de aliqua consciētie bonitate? Speiq̄ ipī adde charitatē. Desuper eminentē viā habem⁹ (dicente apostolo.) Super eminentē vīā vobis demonstro. Si linguis hoim loquar ⁊ j. Cor. angelor⁹:charitatē aūt non habeā:fact⁹ sum velut eramentum sonans:aut cymbalū tynniens: ⁊ cetera narrat bona: ⁊ sine charitate nihil prodesse cōfirmat. Maneāt ergo hec fides:spes:charitas. Maior aūt hor⁹ ē charitas. Secuturi charitatē. Discernite ergo fidē vestrā. Jā estis de predestinatis:vocati:⁊ iustificatis. Paulus apls dicit. Neq̄ circuncisio aliquid valet:neq̄ pputiū:sed fides. Dic adhuc apostole:adde:discerne: q⁹ ⁊ demones credunt ⁊ cōtremiscūt:ergo adde. Demones ei credūt ⁊ cōtremiscūt q̄ oderunt. Distingue apostole ⁊ circūde fidem meam:ne discerne causam meā de gēte nō sancta Plane distinguit: discernit: circūcidit. Et fides inquit q̄ per dilectionē operat. Unusquisq̄ ergo fratres mei inspiciat se int⁹: appendat se: probet se in oībus factis suis:bonis operib⁹ suis: q̄ faciat cū charitate:nō expectās retributionē tpalem: sed ꝓmissum deum faciem dei. Non em̄ quicq̄d deus tibi ꝓmittit: valet aliqd preter ipsum deū. Omnino me non satiaret de⁹: nisi ꝓmitteret:mihi seipsum deū. Quid est tota terra? Quid est totū mare? Quid ē totū celū? Quid sunt oīa sydera? Quid sol q̄d luna:q̄d exercitus angelor⁹? Dim istor⁹ creatorem sciens ipsum sitio:ipm esurio:ipsi vico. Dm̄ apud te est fons vite. Quid mihi dicit? Ego sum panis vite q̄ de celo descendi. Ps. xxxv. Esuriat et sitiat pegrinatio mea vt satiet. Presentia mea arridet mundū:multis reb⁹ pulchris:fortibus:variis:pulchrior est ille qui fecit:fortior et clarior ille q̄ fecit:suauior ille est qui fecit. Satiabor cū manifestabit gloria tua. Fides ergo q̄ per dilectionē operat si est in vobis:iā ptinetis ad predestinatos:vocatos:iustificatos: ergo crescat in vobis. Fides em̄ q̄ p dilectionē operat:sine spe esse nō potest. Cum aūt venerimus:iam erit ibi fides? Dicet nobis:ne de? Non vtiq̄. Videbimur em̄:contemplabimur em̄. Dilectissimi filij dei sumus:⁊ nondum apparuit quod erimus. Q⁹ nondū apparuit:ideo fides. Filij dei sumus p̄destinati vocati:iustificati. Filij dei sumus:⁊ nondum apparuit q⁹ erimus. Modo ergo fides: ante quā appareat q⁹ erimus. Scimus q⁹ cū apparuerit similes ei erimus. Nunquid q⁹ credidimus? Non. Quare ergo? Quoniā videbimus eum sicuti est. Quid spes erit ibi? Spes iam nō erit:q⁹ erit res. Eteni ipsa spes peregrinatione necessaria est: ipsa est que cōsulatur in via. Viator em̄ quando laborat ambulando ideo laborem tolerat q⁹ peruenire sperat. Dolle illi spem ventendi:continuo frangunt vires ābulandi. Ergo ⁊ spes q̄ hinc est:ad iusticiā pertinet peregrinationi nre. Ipm apostolum audi. Adoptionem inquit expectantes reatū nostrū corporis nr̄i. Adhuc ingemiscimus. Quare? Sepe enī salui facti sumus. Spes aūt q̄ videtur non est spes. Si enī videt q̄d sperat? Si autē quod non videmus speramus:p patientiā expectamus. In hac ergo patiētia martyres coronabant desiderabant que non videbant:contēnebāt que ferebant. In hac spe dicebant. Quis nos separabit a charitate xp̄i? Tribulatio:an āgustia:an psecutio:an fames:an nuditas? an gladius? Quia ꝓpter te. Et vbi est propter quē? Quia ꝓpter te inde mortificabimur tota die. Propter te. Et vbi est? Beati qui nō viderūt ⁊ crediderūt? Ecce vbi ē. In te est:q⁹ ⁊ fides ipsa in te ipso est. An fallit nos apostolus:qui dicit habitare christū per fidē in cordibus nostris? Modo per fidē:tunc p̄ speciē: modo p̄ fidem q̄diu in via: q̄diu in peregrinatione. Q̄diu enī sum⁹ in corpore:peregrinamur a dño. Per fidem enī ambulamus:non p̄ speciē. Si hoc est fides:quid erit species? Audi quid erit. Ut sit deus oīa in oibus. Quid est oīa? Quicquid hic q̄rebas:quicq̄d hic p magno habebas, ipse tibi erit:quicquid bic volebas:q̄cq̄d hic amabas:māducare ⁊ bibere: ipse tibi erit cib⁹:ipse tibi erit et pot⁹: quicq̄d hic volebas:sanitatē corporis fragilē: transeunte:ipse tibi immortalitas erit:quicquid hic quere bas:diuitias amare. Quid em̄ tibi sufficit/si deus ipse nō sufficit? Sz q̄d amabas? Gloriā, honores. De⁹ tibi erit gloria cui ⁊ mō dr. Gloria mea ⁊ exaltans caput meū tā enī exaltauit caput meū. Caput nr̄m xp̄s ē. Sed q⁹ miraris:q⁹ caput ⁊ cetera mēbra:tunc erit de⁹ oīa in oibus. Hoc modo credim⁹:hoc modo speram⁹:cū venerim⁹ tenebim⁹:⁊ tā vi fio erit:non fides:cū venerim⁹ tenebimus:⁊ iā res erit:non spes. Charitas q̄d? Nunquid ⁊ ipsa modo est:⁊ tūc nō erit Si amam⁹ credendo ⁊ nō videndo: quomodo amabimus videndo et tenendo? Ergo charitas erit/sed pfecta erit:sicut apostolus ait. Fides:spes:charitas:tria hec:maior aūt hor⁹ charitas. Hanc habentes ⁊ in nobis nutriētes:securi illo adiuuante perseuerātes in eo dicam⁹. Quis nos separabit a charitate christi:donec ipse misereat? Tribulatio an angustia:an fames:an nuditas:an piculum:an gladi⁹? Dm̄ propter te mortificabimur tota die:deputati sum⁹:vt oues occisionis. Et q̄d supportat? Quis oīa tolerat? Sed in his oībus superamus. Unde? Per eum qui dilexit nos Ergo si deus pro nobis: quis contra nos?

Rom. vj. De verbis apostoli. Humanum dico propter infirmitatem carnis vestre:exponit etiā illud Jacobi. Omne gaudiū existimate fratres mei: cum in tentationes varias incideritis: vbi de iusticia multa interserit quomodo colaē. Sermo.xvij.

Esterno die de iustificatiōe nostra q̄ nobis est a dño deo nostro sermo p̄ductꝰ est:ministrantibus nobis donāte illo:audiētibus vobis:et cū simus in hac vita onerati sarcina corruptibilis carnis j. Joh. nō vtiq̄ sine peccato. Si ⁊ si dixerimus q⁹ peccatum non habem⁹:nosipsos seducim⁹:⁊ veritas in nobis non est. Justificatos tū nos esse ex modū peregrinationis nr̄e viuentes ex fide quousq̄ fruamur specie:claruit (quantū arbitror) charitati vestre. Incipit ergo a fide: vt queniat ad speciē via currit:patria querit. In peregrinatiōe dicit anima nostra. Dm̄ ante te est omne desiderium meū et gemitus meus a te non est absconditus. In patria vero nullus ozandi locꝰ erit:sed tantū laudandi. Quare ozandi locus nullus erit? Quia nihil deest. Quod hic credit:ibi videtur:q̄ hic sperat ibi tenebitur:quod hic petitur ibi accipitur. Perfectio tñ in hac vita nulla est:ad quā sancti martyres peruenerunt. Ideoq̄ habet ecclesiastica disciplina quod fideles nouerunt:cum martyres eo loco recitant ad altare dei:ibi non pro ipsis ozetur:pro ceteris aūt commemoratis defunctis ozetur. Injuria est enī pro martyre ozare:cui⁹ nos debem⁹ oationibus commendari. Certauit em̄ contra peccatum vsq̄ ad sanguinē. Quibusdā vero adhuc imperfectis et tñ ex parte iustificatis: ad hebreos dicit apostolus. Nōdū ei vsq̄ ad sanguinē pugnastis:aduersus peccatum certātes. Si ergo illi nōdū vsq̄ ad sanguinē:proculdubio aliq̄ vsq̄ ad sanguinem. Qui vsq̄ ad sanguinē? Utiq̄ sancti martyres:de quib⁹ lectio sancti apostoli Iacobi modo audita est. Omne gaudiū existimate fratres mei cū in tētationes varias incideritis. Perfectio tam dicit q̄ etiā possūt dicere. Proba me dñe et tēpta me. Scientes inquit q⁹ tribulatio patientiā operat:patiētia aūt opus perfectū habet. Amanda est ei iusticia:⁊ in hac iustitia amāda gradus sunt proficientium. Prius est vt amori iusticie nō preponantur oīa q̄ delectāt:ipe est prim⁹ grad⁹. Quid est q̄ dixi vt inf oīa q̄ delectant plus te delectet ipsa iusticia:nō vt alia nō delectent:sed pus ipsa delectet? Delectant em̄ quedam naturaliter infirmitatem nostrā vt cibus:vt potus:delectant esurientes atq̄ sitientes:vt nos delectat hec lux q̄ de celo fudit sol exorto:vel que syderibus ⁊ luna fulget: vel que i terra accendit luminibus ꝓsolant⁹ tenebras oculor:: delectat canora vox ⁊ suauissima cantilena:delectat odor bon⁹: delectant etiam tactum nostrū quecunq̄ pertinēt ad carnis aliquam voluptatem: ⁊ hec oīa que nos delectant in sensibus corporis aliqua licita sunt. Delectāt em̄ (vt dixi) oculos ⁊ spectacula ista magna nature:sed delectāt oculos ēt spectacula theatror. Hec licita:illa illicita. Psalm⁹ sacer suauiter cantat⁹ delectat auditū:sed delectant auditū etiā cātica histrionū. Hoc licite:illud illicite. Delectāt olfactū flores ⁊ aromata:⁊ hec dei creatura: delectant olfactū etiā thura i aris demonior. Hoc licite: illud illicite. Delectat gustatū cibus nō ꝓhibitus: delectant gustatū etiam epule sacrilegor: sacrificior. Hoc licite:illud illicite. Delectant ꝓlugales ampler⁹:delectāt etiā meretricū. Hoc licite:illō illicite. Videtis ergo charissimi in istis corpis sensibus licitas eē ⁊ illicitas delectatiōes. Justicia sic delectet vt vicat etiā licitas delectationes:⁊ ei delectatiōi qua licite delectaris ꝓpone iustitiā. Constituam⁹ ante oculos ꝓpter h̄ q̄ dixi exemplū certaminis. Interrogo vtrū ames iusticiam:respondebis:amo. Q̄ nō responderes veraciter:nisi te aliquate⁹ delectaret. Non enī amatur nisi q̄ delectat. Delectare in dño:scriptura dicit. Dñs aūt iusticia est. Ps. xxxvj. Non enī tibi fingere debes deū quasi idolū. Inuisibilibus similis est de⁹:⁊ ea in nobis sunt meliora q̄ sunt inuisibilia. Melior est fides q̄s caro:melior ē fides q̄s aurū:⁊ melior est fides q̄s argentū:q̄s pecunia:q̄s ꝓdia:q̄s familia:q̄s diuitie:⁊ ista oīa vident:fides nō videt. Cui ergo similiorem putauimus deū:visibilibus:an inuisibilib⁹:an pretiosis inuisibilibus:De vilioribus loquar. Habes duos seruos: vnum deformem corpore:aliū pulcherrimū: sed illū deformē fidelē: alterū infidelē. Dic mihi quē plus diligas:⁊ video te amare inuisibilia. Quid ergo: Q̄n plus amas seruū fidelē:licz corpe deformē:q̄s pulchrū infidelē errasti:⁊ feda pulchris prepositi? Utiq̄ non:sed pulchriora fedis ꝓposuisti. Lō tempsisti ei oculos carnis:⁊ erexisti oculos cordis. Interrogasti oculos carnis:⁊ quid tibi renunciauerūt? Ille pulcher est:ille fed⁹. Repulisti eos:eoz testimoniū reprobasti erexisti oculos cordis i seruū fidelē:⁊ nō in seruū pulchrū. Illum inuenisti fedū carne:illū pulchrū:sed pronūciasti ⁊ dixisti. Quid fide pulchri? Quid infidelitate deformius? Ergo pre omnibus voluptatib⁹: hoc est delectationibus etiam licitis amāda est iusticia. Si ei habes sensus iteriores:omnes illi interiores sensus delectantur delectatione iustitie. Si habes oculos iteriores vide iustitie lumē. Q̄m Ps. xxxv. apud te est fons vite:in lumine tuo videbim⁹ lumē. De illo lumine dicit apostolus. Illumina oculos meos ne vnquā Ps. xij. obdormiā in morte. Item si habes aures iteriores audis iustitiā. Tales aures querebat qui dicebat. Aut habet au Luc. viij. res audiēdi audiat. Si habes olfactū interius:audis apostolum. Christi bon⁹ odor sumus deo in omni loco. Si ha- ij. Cor. xij bes gustatum interius audis. Gustate ⁊ videte q̄m suauis Ps. xxxiij est dominus. Si habes tactū interi⁹:audi quid sponsa cantet de sponso. Sinistra eius sub capite meo:⁊ dextera eius Canti. ij. amplexetur me. Exemplū ergo (vt dicere ceperam) huius certaminis proponamus. Videam⁹ fratres mei quis nam sit:interroget ⁊ respōdeat quod dictꝰ sum:vtrum sic delectemur iustitia vt eam ceteris ad hos sensus corporis pertinentibus delectationib⁹ anteponat. Ecce delectat te aurum tuum:oculos tuos delectat:metallum est pulchū:fulgentissimum:delectat:pulchrum est nō nego: nā si pulchrū negaueron:creatori iniuriam facio. Venit ergo temptator et dicit tibi. Tollo tibi aurum nisi dixeris p̄ me falsum testimonium:si autem dixeris:addo tibi. Delectātur in te due delectationes. Modo interrogo te q̄d preponas: q̄d te pl⁹ delectet: aurum an veritas: aurum an, verū testimoniū:an hoc lucet ⁊ illud nō lucet? Fides queritur in vero testimonio. Aurū lucet:fides non lucet? Erubesce: habeto oculos quod amabas in seruo tuo:redde domino tuo. Jamdudū em̄ cum interrogarem de duob⁹ seruis tuis: vno deformi fideli:alio pulchro infideli:quē magis diligeres: respōde-

Universidad de Biblio

bas mihi iuste:ꝛ ꝓponebas quod ꝓponẽdum fuit. Redi te:q; modo agꝫ de te ipo. Certe amasti seruũ fidelẽ. Dñs tuꝰ indignꝰ ẽ si te habeat seruũ fidelẽ:ꝛ tu seruo tuo fideli ꝓmagno quid promittebas: vt multum diligeres summũ ꝓmũ libertatis. Quid magnũ ꝓmittebas fideli ꝺño tuo? Libertatẽ tẽporalẽ. Monne videꝫ multos seruiẽtes non egẽtes:ꝛ liberos mẽdicantes? En exigebas ab eo fidẽ cui ꝓmittebas libertatẽ:nec ei seruas fidẽ q̃ tibi ꝓmittit eternitatem? Longũ est ꝓ singulos corporis sensus excurrere: sed qꝫ de oculis dixi:ꝺ de ceteris itelligite:ꝛ ꝓponite delectationi carnis delectationẽ mentis. Carnem q̃ppe vestrã delectãt illicite voluptates:mentẽ vestrã delectet inuisibilis:pulchra:casta:sancta:canora:dulcis iusticia: vt non ad eam timore cogamini. Si ei ad eã timore cogimini:nondũ delectat. Peccare nõ debes: nõ timore pene: sed amore iusticie. Hinc apostolus dicit. Humanũ dico ꝓpter infirmitatẽ carnis vestre. Sicut ei exhibuistis mẽbra vra seruire iniustitie ꝛ iniq̃tati:sic nunc exhibete membra vestra seruire iustitie i sanctificatione. Quid dixi? Humanũ dico:qꝺ potestis portare dico. Q̃ exhibuistis mẽbra vestra iniq̃ta ti ad flagitia ꝓpetranda: timore adducti estis:an ꝺelectatione inuitati? Quid dicitis? Respondete nobis:qꝛ ꝛ q̃ be ne viuitis male aliq̃ fortasse viri stis. Q̃ peccatis dele ctabamini in peccatis vr̃is: timor vos adducebat ad peccandũ:an suauitas peccati? Rñdebitis:suauitas. Ad peccatũ suauitas adducit:ꝛ ad iustitiã timor ipingit? Proba te vos:inspicite vos:tollat aurũ q̃ minatur:suauior ẽ iustitia:lucidior est iusticia. Non det aurũ q̃ ꝓmittit:ꝓponẽda auro iustitia:delectãdo ꝓponẽda ẽ:fulgẽtior est:lucidior est:suauior est:dulcior est. Jã ergo si quis se ꝓbat ꝛ in hoc certamine superauit:audiuit ap̃m dicentẽ. Humanũ dico ꝓpter infirmitatẽ carnis vestre:sine dubio pepcit infirmitati:ꝛ nescio qd grati⁹ minus idoneis dicere tẽtauit. Ecce inq̃t hoc dico qꝺ capere potestis. Exhibuistis membra vestra delitijs illicitis:petozũ suauitate ducti estis vt illa faceretis:ducat vos ad recta facta suauitas ꝛ dulcedo iustitie:amate iusticiã quõ amastis iniquitatẽ. Digna est a vobis iustitia q̃ impetret vt exhibeatis illi quod exhibuistis iniq̃tati:hoc est humanũ dico:hoc est qꝺ infirmitas vestra tolerare adhuc ꝑt. Quid ergo suspẽdit ap̃s? Quid di stulit dicere? Quid distulit? Dicã si potero. Appende iusticiã ꝛ iniq̃tatẽ. Tm̃ ne digna est iusticia: quantũ digna fuit iniq̃tas? Sic amãda ẽ ista iusticia:quõ amata est illa? Absit vt sic:sed ꝛ vtinã vel sic. Ergo plus? Plus oino. Jn iniquitate secutus es voluptatẽ:ꝓ iusticia tolera dolorẽ. Jn iniusticia inquã sectatus es delectationẽ:pro iustitia tolera dolorẽ:hoc ẽ pl⁹. Ecce nescio quis etatis lubrice impudicus adolescẽs suauitate illiciẽte illexit oculos in ꝓiugẽ alienã:amauit:cupit puenire:querit tñ latere. Sic ei amat voluptatẽ:vt plus timeat dolorẽ. Quare querit latere? Timet apꝓhendi:ligari:adduci:includi:produci:torqueri:occidi. Hec enĩ oĩa timẽdo:illa appetitione suauitatis sue latebras q̃rit:aucupaꝫ absentiã mariti: ipsum adiutorẽ flagitij sui timet inuenire:qꝛ ꝓscio se formidat implicare. Et vidimꝰ eũ suauitate duci:sed suauitas illa non est tanta vt vincat etiã timorẽ ꝛ dolorẽ timorẽq; penarũ. Da mihi pulchram iusticiã:da mihi fidei pulchritudinẽ. Procedat in mediũ:oñdat se oculis cordis:inspiret feruorẽ amatoribꝰ suis. Jam tibi ꝺr. Frui me vis:ptẽne quicq̃d te altud delectat:contẽne ꝓ me. Ecce cõtẽpsisti:parũ est illi. Humanũ est hoc ꝓpter infirmitatẽ carnis vr̃e. Parũ est vt ptẽnas quicq̃d te delectabat:contẽne quicq̃d te terrebat:ptemne carceres:ptẽne vincula:contẽne aculeũ: contẽne tormẽta: contẽne mortẽ. Hec vicisti:me inuenisti. Jn vtroq; gradu amatores iusticie vos probate. Jnuenimꝰ forsitã aliquos q̃ ꝓponãt iustitie delectationẽ voluptatibꝰ ꝛ delectatiõi corporis sui. Qui aũt pro illa penas:dolores:mortẽq; contẽnas:putas est aliqs in vobis? Saltẽ cogitemꝰ qꝺ ꝓfiteri nõ audemꝰ. Quid cogitamus? Ubi cogitamus. Vilis martyꝝ adiacẽt oculis nostris:ipi veri amatores pfectiq; iustitie de illis dictũ est. Omne gaudiũ existimate fratres mei cũ in tẽtationes varias inciderit is:scientes q; probatio fidei vestre patientiã operaꝫ: patiẽtia aũt opus perfectum habet. Quid addi põt vt opus pfectũ habeaꝫ: amat: ardet. seruet: calcat oĩa q̃ delectãt ꝛ trãsit: venit ad aspera: bonẽda: truculẽta: minantia: calcat: frangit ꝛ trãsit. Q amare:o ire:o sibi perire:o ad deũ peruenire. Qui aĩam suam amat perdet illã: ꝛ q̃ perdiderit aĩam suã ꝓpter me in vitã eternam inueniet illã. Sic armãdus ẽ amator iustitie sic armidus est amator iuisibilis pulchritudinis. Que dico vobis in tenebris: dicite in lumine: ꝛ q̃ in aure auditis: super tecta predicate. Quid est q̃ dico vobis ĩ tenebris/dicite in luce? Que dico ꝛ audietis mẽte/dicite presumẽtes. Et quod in aure auditis: ꝓ tecta pdicate. Quid est ĩ aure auditis? In secreto auditis/qꝛ profiteri ꝛ pfiteri adhuc timetis. Quid est ergo sup tecta predicate? Dom⁹ vestre corpora vestra/ domus vestre carnes vestre. Ascende in tectũ/calca carnẽ ꝛ predica verbũ. Sed ꝓs fratres mei plãgite quod erat is vt qꝺ nondũ estis esse possitis/hoc est qꝺ loquor. Magnũ est. Et vñ nobꝭ magnũ? Summũ est: pfectũ est: optimũ est. Unde nobis? Audite vnde nobis. Omne datum optimũ ꝛ omne donũ perfectũ desursum est: descẽdẽs a patre luminum/apud quẽ nõ est trãsmutatio: nec vicissitudinis obumbratio. Jnde est q̃ nondũ habemꝰ bonũ: inde est q̃ nondũ habemus. Nõ habetis: petite ꝛ accipietis. Si vos (ait saluator) cum sitis mali nostis bona data dare filijs vestris: quãto magis pater vester celestis dabit bona petentibꝰ se. Examinet se ergo oĩs homo:ꝛ quicq̃d in se boni inuenerit: quod pertineat ad iustificationẽ nostrã: agat gratias illi q̃ dedit:ꝛ agendo gr̃as illi q̃ dedit/ ab illo petat ꝛ qꝺ nondũ dedit. Non enĩ tu in accipiendo pficis: ꝛ ille in dando deficit. Quantumlibet capaces fauces: capacem vẽtrem arras: fons vincit sitientem.

¶ De verbis apostoli. Nescitis quia corpora vestra membra christi sunt: quibus edocemur propter corpus christi corpora nostra mẽbra esse xpi et plura alia. Sermo. xviij.

Postolũ audiuimus cũ legeretur: corripientẽ coercentẽ hũanas libidines ꝛ dicentẽ. Nescitis qꝛ corpa vestra mẽbra christi sunt? Tollẽs ergo mẽbra xpi: facisq̃ mẽbra meretricis? Corpus ergo nostra mẽbra xpi esse dixit: qm̃ christus caput nostrũ est eo q̃ homo factus est ꝓpter nos. Caput (de quo dictũ est ipse saluator) corporis xpi: corpus aũt ei⁹ ecclesia est. Si ergo vñs noster iesus xps tantũmodo aĩaz humanã suscepisset: mẽbra ei⁹ non essent nisi aĩe nre: qꝛ vero ꝛ corpus suscepit per quod etiã caput est nobis: q̃ ex aĩa ꝛ corpore cõstamus profecto illi⁹ membra sumus ꝛ corpora nostra. Si ergo vnusq; quisq; cupiens fornicari vilescat sibi: ꝛ in seipo contẽnat xp̃m: vt nõ in se contemnat xp̃m. Mõ dicat: faciã: nihil illum. Vis caro fenũ/sed corpus tuũ membrũ est xpi. Quo ibam. Redi. Quo te ꝑcipitare cupiebas? Parce in te xp̃o agnosce in te xp̃m. Tollẽs ergo mẽbra xpi: faciam mẽbra meretricis? Meretrix est enĩ q̃ tibi adulteriũ cõsentit: ꝛ cũ tota ipsa christiana tollit mẽbra xpi: ꝛ facit mẽbra adulterinum vicem in vobis cõtẽntis xp̃m: nec agnoscitis vos in vestris nec cogitatis preciũ vr̃m. Qualis aũt ille vñs: qui seruos suos fecit fratres suos? Sed parũ erat fres suos/ nisi faceret mẽbra sua. Jta ne tãta dignitas viluit? Qꝛ tanta benigne prestita est: nõ honor ei retribuit? Si nõ p̃staret/ deberetur: qꝛ prestita est contẽnitur? Nec aũt corpora nostra: q̃ dicit apostolus mẽbra esse xpi ꝓpter corp⁹ xpi qꝺ ex genere corporis nostri suscepit: hec ergo corpa nostra dicit idẽ apostolus: templũ esse in nobis spiritus sancti quem habemꝰ a deo. Propter corpus xpi corpora nostra mẽbra sunt xpi: ꝓpter inhabitantẽ spm̃ christi corpa nostra sunt templũ spiritus sancti. Quid horzũ in te cõtemis? Christum cuius membrũ est: an spm̃ sanctũ cui⁹ templũ es. Quam meretricẽ q̃ tibi cõsentit ad malũ: non audes fortasse introducere in cubiculũ tuũ: vbi habes lectũ tuũ ꝓtugale? sed q̃s aliquẽ abiectũ in domo tua ꝛ turpẽ locũ ĩ quo turpiter voueris. Defers ergo honorẽ cubiculo vxoris tue: ꝛ nõ defers tẽplo dei tui? Non introducis impudicã vbi dormis cũ tuge tua: ꝛ tu ipe es ad impudicã cũ sis templũ dei? Pudo qꝛ meli⁹ est templũ dei/q̃ cubiculũ vxoris tue. Quocũq; enĩ ieris iesus videt te q̃ fecit te: ꝛ perditũ redemit te: et pro mortuo mortuus est ꝓ te. Tu te nõ cognoscis: sed ille a te oculos non auertit: nõ ad adiuuandũ sed ad puniendum. Oculi enĩ dñi sup iustos: ꝛ aures ei⁹ ad preces eorũ. Continuo subiecit: ꝛ terruit eos q̃ sibi malã securitatẽ dabant q̃ sibi dicebãt. Factã. Non enĩ deꝰ metã turpia facientem ĩmak attendere. Audi quid sequit: cuius sis attrẽde: quo mã quocũq; ieris ies videt. Vultus autẽ dñi super faciẽtes mala: vt perdat de terra memoriã eoz. Sed de qua terra? Ubi dicit. Spes mea es tu: portio mea in terra viuentiũ. Forte enim malus/iniquus/adulter/ipudicus/fornicatiõ. Forte enim malus/iniquus/adulter/ipudicus/fornicarius gaudet qꝛ facit: ꝛ senescit in quo libido non senescit apud se. Certe verũ est. Vultus autem dñi sup faciẽtes mala: vt perdat de terra memoriã eorum. Ecce ego iã senui: q̃ ab ineũte etate vsq; ad hodiernũ diem tanta commiſi: multos castos añ me sepeliui: multozũ castoz funera iuuenũ ad sepulchrũ ipse deduxi: ꝛ pudicj ipudicꝰ supuixi. Quid est qꝺ dz. Vultꝰ dñi sup faciẽtes mala: vt perdat de terra memoriã eorũ? Est alia terra vbi nõ est ipudicus/ ꝛ alia terra in regno dei. Nolite errare/neq; fornicatores/ neq; idolis seruiẽtes/neq; adulteri/neq; molles/neq; maleficorũ cõcubitores/neq; fures/neq; auari/neq; ebriosi/neq; maledici regnũ dei possidebunt: hoc est. Perdit de terra memoriam eorum. Multi enĩ talia ꝓmittẽtes: spem sibi ponunt ꝓpter eos q̃ pdite viuentes spem sibi ponunt in regno dei quo non accessuri sunt. Dictũ est. Perdit de terra meoriã eorũ. Erit enĩ celũ nouũ: et terra noua qua iusti in habitabũt. Ubi impij: ibi mali: ibi nequissimi habitare nõ sinunt. Eligat modo q̃ talis est vbi desideret habitare cũ tps est vt possit mutari. Due quippe habitationes sũt vna in igne eterno: alia in regno eterno. Puta qꝛ ĩ igne eterno aliter ille: aliter ille torquebũr/vbi erũt: tñ ibi oẽs crucianꝫ: min⁹ ille/plus ille/qꝛ tolerabilius erit sodome in die iudicij q̃ alteri ciuitati: et q̃dã circũeunt mare et terrã facere vnũ ꝓselitũ: quẽ cũ fecerit: faciũt eũ filium gehẽne duplo q̃ sint ipsi. Puta qꝛ alij duplo: alij simplo: puta quia alijs plus: alijs minus. Nõ est regio vbi tibi eligas locum Quecũq; ibi mitiora tormenta sunt: peiora sunt q̃ q̃ formidas in illo seculo. Cogita quõ tremebas si tibi aliqs calumiet ne mittaris in carcerẽ: ꝛ tutiꝰ cõtra te male viuis vt mittaris in ignẽ ꝓtremiscis/conturbaris/pallescis/ad ecclesiã curris: ep̃m videre desideras: ad pedes eius voluta ris. Querit: q̃re? Libera me. Quid agit? Ecce ille mihi calũniat. Et q̃d tibi factur⁹ est? Dñe cõcutior: dñe ĩ carcerem mittor: miſere mei/libera me. Ecce quõ timeꝫ carcer: quõ timeꝫ conclusio: ꝛ non timeꝫ gehenne exustio. Postremo q̃ augeꝫ calamitas: et pressura seuit atrocior: ꝛ vsq; ad mortẽ seuit: q̃ bonũ videꝫ homini ne moriaꝫ/ ne occidaꝫ/ debere succurri: oẽs clamãt adiutoria cũcta ĩplorant: subuenite: currite ꝓpter animam. Tota exaggeratio calamitatis ẽ qꝛ dz ꝓpter animã. Succurrendũ est q̃dẽ: nec huic timori adiutoriũ denegãdũ: faciẽdũ quod fieri põt a quo potest. Uerũtamẽ ego interrogare volo periclitantẽ: ꝛ isto nole meã viscera cõmouentẽ/q̃m dicit: currite ꝓpter animã. Facile huic ego respondeo. Ego quidẽ curro ꝓpter carnem tuam: vtinã tu curreres ꝓpter animã tuam. Et vt noueris qꝛ ꝓpter corpus tuũ curro non ꝓpter animã tuã: melius audio christũ vera dicentẽ: q̃ te timore falso murmurãtẽ. Ipe enĩ dñs dicit. Nolite timere eos qui corpus occidũt: animã aũt nõ possunt occidere. Certe ꝓpter animã tuam mevis currere. Ecce quẽ times ꝛ sub cuius cõminationibus expalleſcis: non potest occidere animã tuã vlq; ad corpus sentt: tu noli seuire in animã tuã. Ab illo occidi nõ põt: a te põt: non lancea/sed lingua. Inimicus q̃ te peutit finit hãc vitã. Os aũt qꝺ mẽtit occidit animam. Ex his ergo que in hoc tẽpore homines timent: cõiciant q̃ timere debeant. Timet enĩ carcerẽ: et non timet gehẽnã timet q̃stionarios tortores: et nõ timet infernales angelos timet cruciatũ temporalem: ꝛ nõ timet penas ignis eterni postremo timet ad modicũ vt: ꝛ non timet ĩ eternũ morti. Ille q̃ te occisiur⁹ est quẽ times quẽ exhorresceis: quẽ fugiens cuius timore non sineris dormire: et ip̃m in somnis videres cũ dormieris expauescis. Quid est facturus tibi? Excluſurus de carne tua animã tuam. Aĩa tua excluſa q̃ vadit? Nec enĩ põt ille aliter carnẽ tuam occidere: nisi ide excludat aĩaz tuã: per quã viuit caro tua. Presentis quippe anime tue caro viuit: et q̃diu in carne tua ꝑsens ẽ anima tua: necesse est vt viuat caro tua. Ille aũt qui tuã mortem q̃rit: ejcere vult de carne tua vitã tuam qua viuit caro tua. Putas nõ est aliqua vita q̃ viuit ipsa aĩa tua? Est enĩ anima vita q̃dã qua viuit caro tua. Putas nulla alia vita est qua viuit ipa aĩa tua? Aut quomodo hz caro tua vitã aĩam q̃ viuit caro tua? Fit et ipsa aĩma tua vt habeat aliquã vitã suã: et quõ caro cũ morik expirat animã vitã suã sic et aĩa q̃n morik expirat aliquã vitã suã. Si inuenerimꝰ que sit hec vita: nõ corporis tui quod est anima tua: sed vita vite corporis tui: hoc est vita anime tue. Si inuenerimꝰ eam ex hac morte qua times ne de carne ejciatur aĩa tua puto qꝛ plus debes timere illã mortẽ: ne vita anime tue ꝓiciatur de aĩa tua. Breuiter ergo dicã. Et quid multꝫ teneoꝛ? Vita corporis aĩa est: vita aĩe deus est. Spiritꝰ dei habitat in aĩa: et per animã in corpore: ꝛ vt corpora nostra templũ sint spiritus sancti quẽ habemꝰ a deo. Uenit enim spũs ad animã nostrã: qꝛ charitas dei diffusa est in cordibus nostris ꝓ spiritũ sanctũ qui datus est nobis: ꝛ totũ possidet qui principalem tenet. Jn te quippe illud principale quod melius est. Tenens deus quod melius est: ad est corꝰ tuũ/mentẽ tuã/ aĩam tuã: profecto per melioꝛ possidet et inferiꝰ quod est corpus tuũ. Seuiat igit inimicus: mineturmortẽ: faciat si permittit: excludat de carne aĩam tuã: aĩa tua nõ excludat a sevitã suã. Si recte plangis: ꝛ putas te miserabiliter dicere ĩmico tuo. Noli ferire: parce sãgui meo: nõ tibi dicit deꝰ. Miserere aĩe tue placẽs deo: Aĩa tua forte dicit. Roga illũ ne feriat: nam dimitto te. Si enĩ pcusserit: manere tecum non possum. Roga ne feriat si vis vt nõ te dimittã. Que tibi dicit: si vis vt non te dimittam? Tu ipse. Tu enĩ qui loqueris: aĩa es. Si ei percusserit carnem: tu fugis/tu exis/tu migras: tacet terra in terra. Ubi erit qꝺ aiauit terrã: qꝺ flatu dei tibi datũ ẽ vbi erit? Si nõ efflauit vitã suã. i. deũ fuſi: in illo erit quẽ nõ pdidit: ꝛ illo erit quẽ nõ a se excluſit. Si aũt obtẽperas infirmitati aĩe tue: dicẽti tibi. Ferit ꝛ dimitto te: non times deũ dicentẽ tibi. Peccas: ꝛ dimitto te. De timore vano timorem vtilem capiam? Timor vanus est omniũ hominũ timentiũ amittere temporalia: q̃q; migraturoꝝ ꝛ migrare trepidantiũ volentiũ semp differre quod non possunt auferre. Manꝰ est iste timor hominũ ꝛ tamen est ꝛ vehemens est: ꝛ resistere ei non potest. Hinc increpandi: hinc obiurgandi: hinc plãgendi: hinc lugendi homines timẽtes mori: ꝛ nihil aliud agẽtes: nisi seri⁹ mori. Quare nõ agunt nõ mori? Quoniã q̃ id agunt: nõ efficiũt vt non moriant. Possunt aũt aliqd agere quo efficiant vt nunq̃ moriant? Nullo modo. Prorsus quicquid egeris: quãtũcũq; inuigilaueris: quocũq; fugeris: quelibet munimẽta q̃sieꝛ: quibuslibet diuitijs te redimeris: quibuslibet calliditatibus hostem fefelleris: nõ fallis febrem. Nihil enim aliud agis vt non cito ab hoste moriaris: nisi vt serius aliquãdo a febre moriaris. Habes qꝺ agas vt nunq̃ moriaris: si times mortem: ama vitam. Vita tua deus est: vita tua christus est: vita tua spiritus sanctus est. Non illi places male agẽdo: templũ ruinosum nõ inhabitat: templũ sordidũ nõ ingredit: sed geme ad illũ vt mundet sibi locũ: geme ad illum vt edificet templum sibi: quod tu destruxisti ipse cõstruat: qꝺ tu exterminasti ipe reformet: qꝺ delecisti ipse erigat. Clama ad deũ: clama interi⁹ clama vbi audit: qꝛ ꝛ ibi peccas vbi videt: clama vbi audit ꝛ cum timore correxeris: ꝛ vtil⁹ timere ceperis: non tẽporales cruciatus/sed eterni ignis supplicia: et ideo adulter nõ fueris. Hinc enĩ loquebamur ꝓpter apostolũ: qui dixit: corpora vestra mẽbra christi sunt. Cum g̃ ideo adulter esse non ceperis: quia timẽs ardere in igne sempiterno: nõdum laudãdus es: nõ quidẽ ita dolẽdus vt ante: sed tamen nondũ laudãdus. Quid enĩ magnũ est timere penã? Magnũ est: sed amare iustitiã. Interrogo te: ꝛ inuento te. Tu iuspice interrogationẽ meã sonantẽ: et fac de teipso interrogationẽ silentẽ. Dico ergo tibi: libidine victus habes consentientẽ: quare nõ cõmittis adulteriũ: et respõdebis qꝛ timeo gehennã: timeo supplicũ ignis eterni: timeo iudicẽ christi: timeo societatẽ diaboli: ne puniar ab illo: cũ illo ardeam. Quid dictur⁹ sum? Male times? Quomodo tibi dicebã de aduersario: qꝛ querebat corꝰ tuũ occidere? Ubi

Universidad de Sevilla Biblioteca

Wat.x. enī recte dicebā: male times: secur te fecit dñs tuus dicēs Nolite timere eos q corpus occidunt. Modo cū dicis mi bi gehennā timeo/ardere timeo, iēnū puniri timeo. Quid dicturus sū? Male times? vane times? Nō audeo: quādo quidē ipe dñs ablato timore subiecit timorem: t ait: vbi di xit. Nolite timere eos q corpus occidūt: et postea non hūt qd faciāt: sz eū timete q hz potestatē et corpus et animam mittere in gehennā ignis: ita dico vobis hūc timete. Cum q dñs timore icusserit: t vehemēter incusserit: t repetēdo verbum: cōminatione ingeminauerit: dictur⁹ ego sum: male times ista? Nō dicā. Plane time: nihil meli⁹ times: nihil est qđ magis timere debeas. Sed interrogo te. Si nō timeret de⁹: quādo facis: ne quis te cōuinceret i iudicio illi⁹ faceres? Tu te vide. Non em̄ probra ad verba oīa mea re spōdere: inspice telipz. Faceres? Si faceres ergo penam ti mes: charitatē nōdū habes: seruiliter times: formido ē ma li: nōdū delectatio boni: sed time etiā vt ista formido custo diat te: vt pducat ad dilectionē. Timor em̄ iste quo gehē nā times: t ideo mala nō facis: cōtinet te: t si volentē pecca re aio interiore nō sinit: est quidā custos timor quasi peda gogus legis: littera est. minās: nōdū gratia iuuans. Custo diat tū timor iste dum nō facis timendo t veniet charitas intrat in cor tuum: et q̄tum illa intrat: tantum timor exit. Timor enim id agebat ne faceres: charitas hic agit vt no lis facere etiā si ipune possis admittere. Dixi quid timea: tis: dixi quid appetatis. Sectamini charitatē: t̄ret chari tas: admittite illā: timēdo peccare admittite amorem nō peccantē: admittite amorē beneviuētē. Illa vt dicere cepe ram intrante: incipit timor exire. Quātoplus illa intrauit tāto minor timor erit. Cū illa tota itrauerit nullus timor j.Joh.iiij crit: qz pfecta charitas foras mittit timorē. Intrat q̄ cha ritas: pellit timorē: nō aūt intrat t ipa incomutata. Habet ps.xviij. secū suū timorē quē introducit ipa: sed illū castū pmanētē in seculū seculi. Seruilis timor ē quo times cum diabolo ardere: timor castus est qđ times deo displicere. Considera te charissimi: t ipsos hūanos interrogate affectus. Timet seruus offendere dominū suū: ne iubeat eū ꝟberari: iubeat in cōpedes mitti: iubeat carcere includi: iubeat eum pistri no cōteri. Hec timens seruus non peccat: sed quādo sentie rit absētes oculos domini sui: ne habuerit testē a quo pos sit cōuinci facit. Quare facit? Quia pena timebat: nō iusti cia diligebat. Utr autē bon⁹? vir iustus: homo liber (nā so Joh.viij. lus iustus liber. Omnis enī qui facit peccatum: seru⁹ pec cati ē) delectat ipa iustitia: t si possit sine teste peccare: t te stem reformidat et deū. Et si possit audire deū dicētē sibi video te cum peccas: nō te dānabo: sed displices mihi: ille nolens displicere oculis patris: nō formidolosi iudicis: ti met nō ne dānetur: nō ne puniatur: nō ne crucietur: sed ne offendat gaudiū patris: ne displiceat ocul' amantis. Si em̄ amat te ipse t amantem sui dñi sentit: nō facit quod displi ceat amanti se. Lubricos t inhonestos amores attendite. Si quis amore femine lasciuus et nequā vestit se aliter q̄ illi placet: vestit se aliter q̄ amate sue placet: aut ornat se aliter q̄ illi placet: t illa dixerit: nolo te habere talem by rrhum: nō habet: si per hyemē illi dicat: in laterna te amo: eligit tremere q̄ displicere. Mūqđ illa cui displicet dāna tura est? Mūqđ in carcerē missura? Mūqđ tortores adhibi tura? Hoc solū ibi timet: nō te videbo: ꝟ solū ibi ptremisci tur: faciē meā nō videbis. Si ꝟ ipudica dicit et terret: de⁹ dicit t non terret? Sane plurimū/sed t si amam⁹. Si autē nō amam⁹/nō inde terremur: sz terremur vt serui de igne/ de gehēna/ de atrocissimis tartareis minis: de exaggera tissimis diaboli angel': etusq̄ suppliciis vl' ide terreamur Si illud minus amamus/vel illa timeamus. Non q̄ fiant j.Co.vj. fornicationes. Templū dei estis: t spiritus dei habitat in vobis. Si quis templum dei corruperit: corrūpet illū de⁹. Licita sunt matrimonia. Mihil amplius requiratis. Non em̄ grande onus ipositum est virginibus: maior amor im posuit matus on⁹. Virgines quod licebat noluerūt vt pl⁹ placerēt ei cui se deuouerunt. Ambierunt illam maiorem pulchritudinem corporis sui. Quid iubes? Tanq̄ dicerent Quid iubes? Me adulteri simus hoc p̄cipis? Amādo te j.Co.vij. plus facimus q̄ iubes. De virginibus (ait apls) p̄ceptū dominī non habeo. Ergo quare hoc faciunt? Consilium autem do. Ille autem amantes/quibus terrene nuptie vi luerūt: q terrenos amplexus nō desiderauerunt: vlch adeo acceptauerūt p̄ceptū: vt nō recusarent cōsilia: vt plus fa cerent/plus se ostenderunt. Corporis em̄ hui⁹/id est exterio ris hois ornamēta: q̄tomagis appetunt/tāto sunt interio ris maiora detrimēta. Quāto autē minus appetunt ornā menta exteriorīs hominis: tantomagis moribus pulchris homo interior adornatur. Unde dicit t petrus. Mulieres j.Pet. se nō itortis crinibus. Cū enim diceret. Ornantes seq̄uit aliud a carnalibus q̄ visibilia ista ornamenta putarent. Cōtinuo tulit cogitatiōi qđ cupiditas inquietabat. Nō quit intortis crinibus neq̄ auro/vel margaritis/vel vesti Luc.xvj ptiosa: sz ille absc̄dit⁹ cordis homo: q est ante deū diues. Neq̄ enim de⁹ diuitias daret exteriori homini inopem relinqueret interiorem: dedit inuisibili diuitias inuisibi les: t inuisibilē ornauit iuisibiliter. His ornamētis studē tes dei puelle: sancte virgines: nec qđ licebat appetierūt nec qđ cogebant cōsenserūt. Multe etiā parētū suoꝝ extra rios cognat⁹: igne supni amoris superauerūt. Irat⁹ est pa ter: plorauit mater: nō curauit illa: cui ante oculos vilabat C pciosus forma pre filijs hominū. Et quippe se ornari de sideraūt: vt tota ei⁹ curam gereret. Et q̄ q̄ nupta est cogi 1.Cor.vij tat que sunt mundi: quō viro placeat: que aūt innupta est: cogitat que sūt dei: quō placeat deo. Videte quid sit ama re. Non dixit: cogitat ne dānetur adeo. Adhuc enim ille ti mor ille seruilis est: custos quidē malorum vt abstineant a malis: t abstinendo digni sint ad se amittere charitatem. Sed ille nō cogitāt quēadmodū nō puniant a deo: sz quō placeant deo pulchritudine interiore: decore occulti hois decore cordis: vbi illius oculis nude sunt: nude intus non fortis: integre et intus et fortis. Vel virgines docent cōiu gatos t coniugatas: non ire in adulterium. Ille facit⁹ p̄ q̄ licet: ille non faciant quod non licet. j.Cor

¶ De ꝟbis Apli. Nō sic pugno quasi aerem ce dens. Et de constituēdis epis: et quō opꝫ tet sine crimine eē vt potēs sit exhortari i doctri na sana t eos q̄ ꝺdicūt arguere tc. Sermo. xix.

Beati apli epla cū legerēt de pstituēdis epis cō memorauit nos sine dubio respicere i nos t vos cōmemorauit iudicare nos: maxie q̄ oēs audi uimus capitula euāgelice recētis lectiōis nouis sima sentētia. Nolite iudicare psonaliter: sz iustū iudicū iudicate. Persona itaq̄ iudicādo nemo accipit alienā si nō accipit suā. Beat⁹ apls ait quodā loco. Non sic pugno quasi aerē cedēs: sed castigo corp⁹ meū t i seruitutē redigo ne forte alijs p̄dicās ipse reprobus inuentar. Suo timore nos terruit. Quid em̄ faciet agn⁹ vbi aries tremit? Inter multa ergo qb⁹ scripsit apostol⁹: qualis esse episcopus de beat: etiā illō audiuim⁹: vnde modo forsitan loqui t dispu tare nō sufficiat. Si em̄ singula discutere: t de singulis (ve dignū est) disputare conemur: nec nostre vires sufficiūt ad loquēdū: nec vestre ad audiendū. Quid ergo est quod volo dicere: si adiuuet me qđ terruit me? Inter cetera ait epm potentē esse debere in doctrina sana: vt contradicentes re darguere possit. Magnū opus est: grauis farcina: pcliū: arduū. Sed sperabo inqt in deū: quoniā ipe liberabit me de laqueo venātiū t a ꝟbo aspero. Nulla em̄ causa est que magꝫ facit hominē dispēsatorē dei pigriorē ad redarguē dos cōtradicētes: q̄ timor verbi asperi. Prius ergo quid sit cōtradicētes redarguere: vt dns donauerit exponā vo bis. Cōtradicētes nōvno modo intelligēdi sunt. Pauciꝭ simi em̄ nobis contradicunt loquendo: sed multi male vi uendo. Quādo mihi audet dicere christianus: bonū ē ra pere res alienas: quādo qđē non audet dicere bonū est ra naciter seruare res suas? Mūquid em̄ diues ille cui succre serat regio: t nō inueniebat vbi poneret fructꝫ suos: t fecit siliū inuentisse gauderet vestrūdi veteres apotheccas: t cō struendi nouas ampliores vt ipleret eas: t diceret aie sue. Anima habes multa bona in multū tps: letare/ iocūdare/ sattiare. Mūqđ ergo iste diues aliena q̄rebat? Fructꝰ suos colligere disponebat: vbi poneret cōsulebat: nō de cuiusq̄ vicini agris: nō limite pturbato: nō expoliato pauperem circūuēto simplice: tātūmō de suis colligēdis cogitabat.

Audite quid audierit qui tenaciter suabat sua: t hinc in telligite qđ expectēt q̄ raptūt aliena. Cū ergo se prudētis simū cōsiliū inuentisse arbitraret: de apothecis veteribus angustijs deficiendis: t amplioribꝰ nouis edificandis. t oī bus suis fructibus colligēdis et recōdēdis: nō alienis cō cupiendis atq̄ rapiendis: ait illis de⁹. Stulte: vbi tibi sa pies videris ibi stulte. Stulte inqt hac nocte repetūt a te anima tua: hec q̄ pparasti cui⁹ erūt? Si seruaueris tua nō erūt: si erogauerꝭ tua erūt. Quid inqt reponis: qui relictu rus es? Ecce increpat⁹ est stult⁹ male recōdens. Si stult⁹ est q̄ recōdit sua: vos inuenite nomen ei⁹ qui tollit aliena? Si stolidū? ē recōditor suorū: vlcerosus raptor alienorum Sed nō q̄lis ille vlcerosus q̄ iacebat ante ianuā diuitis: t cuius canes lingebāt vlcera. Ille ei vlcerosus erat in cor pore: raptor in corde. Forsitās aliqs respondeat et dicat. Rōvalde magna pena erat illi homini: cui dixit de⁹. Stul te. Nō sic dicit de⁹: stulte: quō hoc dicit. Tale in quēq̄ dei verbū iudiciū est. Nunqđ ei de⁹ stultꝭ daturus est regnū celorum? Quibus aūt non est daturus regnū celorum: qđ eis restat nisi penna gehennarū? Conijcere hoc videmur: aperte boc manifestēq̄ videm⁹. Nā et ille diues ante cui⁹ ianuā iacebat pauperrimus vlcerosus: nō est dict⁹ raptor rerū alienarū. Erat qđā diues inquit qui induebat pur pura t byssō: t epulabatur quotidie splēdide. Diues iquit erat: nō dixit calūniator: non dixit pauperū oppressor: nō dixit rerū alienarū raptor: aut delator: aut receptor: nō di xit pusillorū spoliator: nō dixit viduarū pſecutor. Nihil horū: sed erat qđā diues. Quid magnū est? Diues erat: de suo diues erat. Cui aliqđ tulerat? An forte ille auferret: t dns de illo reticeret: t pſonā ei⁹ acciperet: si crimina eius Joh.vij. abscōderet: q̄ nobis dicit. Nolite pſonaliter iudicare? Si vis ergo audire crimē diuttis illi? noli ampli⁹ querere q̄ audis a veritate. Diues erat: induebat purpura et byssō: t epulabat quotidie splēdide. Quod ergo ei? crimē? Jacēs ante ianuā ulcerosus t non adiutus. Hoc em̄ apte de illo dictū est: q imisericors erat. Mūqđ ei charissimi: si pauper ille ante ianuā iacēs sufficientē panē a diuite acciperet: di ceret de illo: q̄ cupiebat saturari de micis que cadebant de mēsa diuitis? Propter hāc solā inhumanitatē qua cō tinebat pauperē ante ianuā suā iacētē: nec pgrue digneq̄ pascebat: mortuus est t sepultus est. Et cū apō inferos in tormētis esset: leuauit oculos suos: t vidit pauperem in si nu abrae. Et qđ multis imorer? Desiderauit guttā: q̄ non dedit micā. Nōne accepit iustā sententiā: qui nō dedit cru delī auaricia? Si hec ergo pena ē auaroꝝ: que pena rapto rū? Sed att mihi raptor rerū alienarū. Ego similis illius diuitis nō sū. Agapes facio: vinctis in carcere victū mitto nudos vestio: pegrinos suscipio. Dare te putas: tollere no li: dediſti. Cui dederis gaudet: cui abstulerꝭ plorat. Que uocumq̄ istorum exauditur? est dns? Dicis ei cui dederis. Eras age q̄ accepisti. Sz alter tibi ex alia pte dicit. Ego gemo cui abstulisti. Et pene totū tenuisti: t exiguum illi dediſti. Si q̄ qđ alteri abstulisses egentib⁹ dedisses: nec ta lia opa diligit de⁹. Dicit tibi de⁹: stulte: iussi vt dares: sz nō de alieno. Si hēs da de tuo Si nō hēs qđ des de tuo: me lius nulli dabis: q̄ alteros spoliabis. Dicturꝰ est dns chri stus cum in iudicio suo sederit: t alios ad dexteram: et ad Matt.xxv sinistrā alios separauerit: bene operātib⁹. Venite benedi cti patris mei pcipite regnū. Sterilib⁹ aūt qui nihil boni in paupes opati sunt. Ite in ignē eternū. Et quid dictur⁹ est bonis? Esuriui ei t dediſtis mihi māducare: et cetera. Et respōdebūt illi. Dne qn tevidim⁹ esurientē? Et ille ad eos. Cum vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. In tellige ergo stulte: q̄vis elemosynas facere de rapinis: qm si quādo pascis christianū: pascis xp̄m: quādo spolias chri stianū: spoliās xp̄m. Attendite quid sinistris dicturus est. Ite in ignem eternū. Quare? Esuriui/t nō dediſtis mihi māducare: nudus fui/t nō vestistꝭ me. Ite. Quo? In ignē eternū. Prorsus ite. Quare? Nudus fui: t non vestistis me Si ergo i ignē eternū ibit cui dicturus est christus. Nud⁹ fuit: nō vestistis me: quē locum in igne eterno habebit: cui dicturus erit. Vestitus fui: et spoliasti me? Dic forte aliqđ ut euadas hāc vocē: ne dicat tibi christus: vestitus fui: t spo liasti me: mutata consuetudine: cogitas spoliare paganū:

t vestire christianū. Et hic rñdebit tibi christ⁹: immo re spondet tibi nūc p seruū qualēcūq̄ ministrū suū: respōde bit tibi christus t dicet. Etiā hic parce dānis meis. Cum em̄ tu qui christianus es spolias paganū: ipedis fieri chri stianū. Et ea et ꝫ forte respondebis. Adhuc ergo nō odio pena ingero: sed dilectione poti⁹ discipline. Ideo spolio paganū: vt p hāc asperam t salubrem disciplinam faciam christianū. Audirē t crederem: si quod abstulisti pagano: redderes christiano. Dixim⁹ cōtra vnū vitiū rapinarum q̄ res humane vsq̄ quaq̄ vastant: dixim⁹ t nemo nobis con tradicit. Quis enī audet aptissime loquēdo contradicere veritati? Non ergo facimus qđ apls monuit: nō ꝺdicen- Titum.j. tes redarguimus/obedientes alloquimur/laudātes istruī mus/non cōtradicētes redarguim⁹? Ita vero non contra dicūt ligua/sed vita. Moneo/rapit/doceo/rapit/ precipio rapit/arguo/rapit. Quomodo nō cōtradicit? Dicam q̄ qđ de hac re sufficere existimo. Abstinete vos fratres: abstine te vos filij: abstinete vos a ꝺsuetudine rapiēdi: t vos q̄ sub manib⁹ raptorū gemitis: abstinete vos a cupiditate rapiē di. Ali⁹ potēs est t rapit: tu in manu raptoris gemis: q̄ ra pere nō potes: ideo nō facis. Habeto facultatē t ibi lauda bo vomitā cupiditatē. Beatū sctā scptura dicit: q̄ post au- Eccl.xxj. rū nō abiit: q potuit trāsgredi t nō est transgressus: q face re mala potuit t nō fecit. Tu aūt dicis. Mūq̄ negaui rem alienā. Et forte nemo tibi cōmēdauit: aut forte cōmenda uit: sed sub testib⁹ cōmendauit. Dic mihi. Reddidisti q̄ a solo sol⁹ accepisti: vbi de⁹ inter vos fuerat? Si tūc reddidi sti si mortuo qui cōmēdauit nesciēti filio reddidisti: tūc te laudabo: q̄ post aurū non isti: q̄ potuisti trāsgredi t non es transgressus: quia potuisti mala facere t non fecisti. Si forte alienū sacculū solidorū: vbi nemo te vidit in via inue nisti: t sine vlla mora cui⁹ fuerat reddidisti. Et ea fratres: re dite ad vos: inspicite vos: interrogate vos: vera respōdete vobis: t iudicate vos non ꝑm pſonam: sz iustū iudiciū iudi cate. Ecce christian⁹es: ecclesiā frequētas: ꝟbū dei audis de lectione verbi dei letissime cōmoueris. Tu laudas tra ctantē: ego q̄ro faciētē. Tu inq̄ laudas dicentē: ego q̄ro fa cientē. Christian⁹es: frequētas ecclesiā: amas ꝟbū dei: libē ter audis. Ecce ꝫ qđ ꝓpono in eo te examina: in eo te ap pende: in eo ascēde mētis tue tribunal: t constitue te ante te: iudica te: t si prauū inuenerꝭ corrige te. Propono ergo De⁹ dicit in lege sua: inuētione cē reddēdā: de⁹ in lege sua dicit quā primo populo dedit: pro qb⁹ christ⁹ nōdum erat mortu⁹ inuentionē tanq̄ alienū esse reddēdā. Si q̄sq̄ (ver bi gr̄a) i via inueniat alienū sacculū solidorū: deberet red dere: sed nescit cui. Mō se excusat ignorātia: si nō dominet auaricia. Dicā vestre charitati: q̄m dona dei sūt: et sūt i po pulo dei q̄ nō frustra audiūt ꝟbū dei. Dicā qđ fecerat pau perrim⁹ hō: nobis apō mediolanū pstitut⁹: tā paup vt pro scul⁹ eēt grāmatici: sz plane xp̄ian⁹: q̄uis ille esset pagan⁹ grāmatic⁹: melior ad velū q̄ in cathedra. Inuenit sacculū nisi forte me numerus fallit cū solidis ferme ducentis: me mor legis ꝓposuit pitaciū publice. Reddēdū em̄ sciebat sz cui redderet ignorabat. ꝓposuit pitatiū publice. Qui so lidos pdidit: veniat ad locū illū t q̄rat hoiem illū. Ille q̄ plāgēs circūq̄q̄ vagabat: inuēto et lecto pitacio: venit ad hominē: et ne forte q̄reret alienū: āgnouit signa: interrogauit sacculi qualitatē: sigillū solidorū: etiā et numerū. Et cum oīa illi fideliter respōdisset: reddidit qđ inuenerat. Ille aūt replet⁹ gaudio et q̄rēs vicē repēdere: tanq̄ decimas obtu lit solidos viginti: q̄ noluit accipere. Obtulit vel decē: no luit accipere. Saltē rogault vel quinq̄ acciperet: noluit il le. Sthomachabūdus hō plecti sacculū. Mihil pdidi ait. Si non vis aliqđ a me accipe: nec ego aliqđ pdidi. Quale certamē fratres mei: quale certamē: ālis pugna: qualis cō flict⁹. Theatrū mūd⁹: spectator de⁹: victus tandē ille qđ offerebat accepit: t cōtinuo totū pauperib⁹ erogauit: vnū solidū in domū suam nō dimisit. Quid est? Si aliquid egi in cordibus vestris: si verbum dei insedit in vobis: si rē em inuenit apud vos: facite hoc fratres mei: nolite putare dānum vos pati si feceritis: magnum lucrum est si fecer tis qđ dico. Perdidi viginti solidos: pdidi cētos: quingē tos. Quid pdidisti? De domo tua perierant: alter perdi derat: nō tu. Terra cōmunis est: in vna domo estis: t ꝫ mū

Universidad de Biblioteca

do ambo viatores: huius vite vnum stabulū itrastis. Po
fuit ille: oblit⁹ est ille: cecidit ab illo: tu inuenisti. Quis in-
uenisti: Christian⁹. Quis inuenisti: Qui legē audisti: chri
stian⁹ q̄ legē audisti. Quis inuenisti: Qui cū audires mul
ta laudasti: tu inuenisti. Si ergo veraciter laudasti: redde
qđ inuenisti. Si ḡ nō reddidisti qđ inuenisti: quādo lauda
sti: testimoniū cōtra me dixisti. Estote fideles inuentores:
xiiij.q.v. si quid. ⁊ tūc intques vituperate raptores. Mā qđ inuenisti ⁊ non
reddidisti rapuisti. Quātū potuisti fecisti: qz pl⁹ nō potui-
sti: ideo nō plus fecisti. Qui alienum negat: si posset ⁊ tolle-
ret. Q̄ nō tollis: timor̄ pbibet: nō bonū facis: sed malū me
6 tuis. Quid est magnū timere malū: Magnum est non face
re malū: magnū est amare bonū. Mā et latro timet malum:
⁊ vbi nō potest nō facit: et tamē latro est. Deus em̄ cor iter
rogat: non manū. Lupus venit ad ouile ouiū: querit inua-
dere/querit iugulare: querit deuorare. Vigilant pastores
latrant canes: nihil poterit: nō aufert: nō occidit: sed tamē
lupus venit: lupus redit. Mūqđ quia ouem non tulit: iō lu
pus venit: ⁊ ouis redit: Lupus venit fremēs: lupus redit
tremēs: lupus est tamē ⁊ fremēs ⁊ timēs. Interroga ergo
te quisq̄s vis iudicare: ⁊ vide si tūc nō facī male quādo po
tes facere: et ab homine nō punirīs: tūc time deū: nemo est
ibi nisi tu ⁊ ille cui facis malū: ⁊ de⁹ qui ambos videt. Vi-
de ibi time. Parū est qđ dico: vide: ibi time malū: ibi ama
bonū. Mā etiā si timore gehēne nō facis malū: nōdū es per
fectus. Audeo dicere: si timore gehēne nō facis malum est
quidē in te fides q̄ credis futurū dei esse iudiciū: gaudeo
fidei tue: sed adhuc timeo malicie tue. Quid ē qđ dixi: Q̄
si timore gehēne nō facis malū: nō amore iustitie facis bo-
nū. Aliū est timere penā: aliū est amare iustitiā. Amor ca-
stus in te esse debet: quo amore desideres videre: non celū
et terrā: nō cāpos liq̄dos maris: nō spectacula nugatoria:
nō fulgores nitoresq̄ gēmarū: sed desidera videre deū tuū
j. Joh. iij. amare deū tuū: q̄ dictū est. Dilectissimi filij dei sumus: et
nōdū apparuit qđ erim⁹. Scimus autem quia cum appa
ruerit similes ei erimus quoniā videbim⁹ eū sicuti est. Ec
ce ꝓpter quā visionē fac bonū: ecce ꝓpter quā noli facere
malum. Si enim amas videre deū tuū: si in hac peregrina
tione illo amore suspiras. Ecce probat te dns deus tuus:
quasi dicat tibi. Ecce fac que vis: iple cupiditates tuas:
extēde nequitiā: dilata luxuriam: quicquid libuerit licīt
puta: nō te hic punio: non te in gehennas mitto: faciē meā
tātum tibi negabo. Si expauisti/amasti: si ex hoc quod di-
ctum est: facies suam tibi negauit deus tuus: contremuit
cor tuum in non videndo deū tuum: magnā penā putasti:
gratis amasti. Si ergo sermo me⁹ iuenit in cordib⁹ vestris
aliquā scintillā gratuiti amoris dei/ipsam nutrite. Ad hāc
augendam vos aduocate prece: humilitate: dolore penitē-
tie: dilectiōe iustitie: operibus bonis: gemitibus sinceris:
conuersatione laudabili: amicitia fideli. Hanc scintillam
boni amoris flate in vobis: nutrite in vobis: ipsa cum cre-
uerit ⁊ flāmā dignissimā ⁊ amplissimā fecerit: omnium cu
piditatum carnalium fenā consumit.

¶ De psalmo nonagesimoquinto. Cantate do-
mino cāticū nouū: deq̄ humani generis edifican
da domo post captiuitatem. Et qua ratione dic-
tum sit. Misereboꝛ cui miserꝰ fuero ⁊c. Q̄q̄ ra
tio illius non sit scrutanda. Sermo. xx.

A Quomodo sanua introducit in domū: sic titulus
psalmi introducit in intellectū. Prenotatur em̄
sic. Quādo dom⁹ edificabat post captiuitatem.
Queris que dom⁹: indicat tibi tā psalm⁹. Can-
E. Ser. 3. b tate domino canticū nouū: cātate dño ois terra. Ecce que
Pſ̄. xcv. domus. Quādo ois terra cātat canticū nouū: domus dei
est. Cātando edificatur: credendo fundat: sperando erigi-
tur: diligendo pficit. Modo ergo edificatur: sed in fine se
culi dedicat. Cōcurrāt ergo lapides viui ad cāticū nouū:
cōcurrāt ⁊ coaptenk in structurā templi dei: agnoscāt sal-
uatorē: recipiāt habitatorē. Dictū est q̄ dom⁹: discendū est
post quā captiuitatem. Et hoc tibi indicat psalmus. Se-
quere paululū. Cātate dño cāticū nouū: cantate domino
omnis terra. Cantate domino: benedicite nomini eius: be
ne nūciate de die in die salutare eius. Annūciate inter gē-
tes mirabilia ei⁹ in oib⁹ populis gloriam eius. Q̄ñ oīes
dij gētiū demonia. Ecce sub quorū captiuitate latebat do
mus. Ex ꝓia ei trāsgressiōe primi hois vniuersum genus
humanum natū cū obligatiōe peccati victor⁹ diabolus pos
sidebat. Si ei sub captiuitate nō teneremur: redēptore nō
indigeremus. Venit ad captiuos nō captus: venit ad cap-
tiuos redimēdos: nihil in se captiuitatis: hoc est infirmi-
tatis habens: sed carne mortali preciū nostrum portans.
Si em̄ carnē mortalē non haberet: vnde inverbo sanguis
quē pro captiuis funderet: Ille autem qui ad captiuita-
tem nostrā venit cum similitudine carnis pcī: nō dicā: caro
ne peccati: similitudo eī erat illa carnis peccati vera caro
sed similis carni peccati: vera caro sed nō peccati caro. Si
le ergo q̄ ita quis erat: Bene nūciate de die in diem. Ecce
quis erat: De die in diē. Deus de deo erat: lumen de lumi
erat/sz̄ vērū caro factū est: vt habitaret in nobis: latens na
testas: apparēs infirmitas: vt mortal⁹ infirmitas: ⁊ tenebr
maiestas. Si ergo vniuersus mūdus sub captiuitate tene
bat: hīc dictū est. Misereboꝛ cui miserꝰ fuero: ⁊ misericor-
diā ꝑstabo cui misericors fuero. Si em̄ totus mundus sub
captiuitate: tot⁹ mūdus in peccato: tot⁹ mūdus iustissimo
supplicio destinatus: sed ex pte pr̄ miām liberatus. Quis
dicat deo: quare dānas mūdum: Quomodo accusatur in-
dex deus: qñ dānatur mūdus reus: Reus es. Si quid de
beas consideres: pena vocat: nec cū a te debitū exigitur ⁊
actor iuste reprehendit. Reprehendit exactor si indebitū
exigit cū ꝺo debitū exigit: q̄s reprehēdat exactorē: q̄s
expectat donatorē: Cui vult miserek: et quē vult obdurat.
Dicis itaq̄ mihi. Quid adhuc cōquerit: Mā voluntati eī
q̄s resistit: O hō tu q̄s es q̄ respōdeas deo: Quis sit ille at
tende: quis sis tu attēde. Ille de⁹ est: tu homo. Sed iusti-
cīā tibi loq̄ videris tu: et fons ille iusticie siccatus est: Si
iustum loqueris vñ tibi: Aut si iniustū loq̄ris: debes tacē
re. Aut si iustū loq̄ris: ⁊ nō habes nisi de fonte iustitie. Fo
autē iusticie q̄s est nisi de⁹: Primū ḡ fundamentum videt
pone. Mūqđ iniq̄tas apud deū: Latere te eq̄tas potest:
ibi iniquitas non pōt. Expectas a me fortasse vt dicā tibi:
q̄re cui vult miserek: et quē vult obdurat. Expectas a me
homo. Si ⁊ tu homo ⁊ ego hō: ambo audiuimus. O hō
q̄s es q̄ rñdeas deo: Melior est ḡ fidelis ignorantia q̄ te
meraria scientia. De⁹ mihi dicit: p apl̄m xp̄s loquit. O hō
tu q̄s es qui rñdeas deo: Et ego indignor: qz non noui in
stitiā dei. Si hō sum: nō idigner: excedā hominē si possim
et forte attinguā. Sed et si attigero hoi nō dicā: excedat ⁊
ipse ⁊ attingat mecū. Et q̄s est inq̄s q̄ hō hoiem excedat:
Ergo nō q̄busdā exprobrat apl̄us et dicit. Cū em̄ dicit. 1 Cor.
Ego pauli: ego apollo: nōne hoies estis: Quid eos facere
volebat: q̄b⁹ exprobrat q̄ hoies erāt: Hō es: ad adā ptines
Pertine ad filiū hoīs: et forte dicit tibi. Jam nō dico vo
fuos/sz̄ amicos: qm̄ q̄ audiui a patre meo: nota feci vobis.
Sz̄ discipulis hoc dixit: apl̄is illis hoc dixit. Nō debem⁹
cōtristari: q̄ nondū tales sumus. Et tū etiā ipse quō di-
xit. Oīa que audiui a patre meo nota feci vobis: Puto q̄
in spe dixit hoc nōdū in re: puto q̄ factur⁹ erat: nō q̄ iam
fecerat. Et vñ ꝓbat cū ille dicat: nota vobis feci: non dicat
nota vobis faciā: Q̄ dicunt q̄dā in scripturis de ꝑterito
q̄ intelligank de futuro. Quō dicunt de ꝑterito: cū intelli-
gank de futuro: Foderunt inq̄t man⁹ meas ⁊ pedes meos
dinumerauerūt oīa ossa mea. Rondū factū erat ⁊ tamē ꝑ-
ctū annūciabat qđ futurū erat. Saluos nos fecit per lau
chū regenerationis. Alio autē loco ipse dicit. Spe salui
facti sumus. Spes autē q̄ videt non est spes. Spe salui fa-
cti sumus: nō nisi de ꝑterito dicim⁹: ⁊ qm̄ salui sumus nō
dū re: adhuc futurū est qđ speram⁹. Mā iam videm⁹ ⁊ tene
mus: sed nondū res: sz̄ spes. Quod em̄ videt q̄s inq̄t qđ spe
rat: Si aūt qđ nō videm⁹ speram⁹: p patīcīā expectam⁹.
Et tū salui facti sum⁹: et tū adhuc salui spectam⁹: ⁊ expe
ctam⁹: nōdū tenem⁹. Sic et dns discipulis ait. Oīa q̄ audi
ui a patre meo: nota vobis feci. Si hoc tā factū erat quare
alio loco dicit illis. Adhuc multa habeo vobis dicere sed
nō potestis portare mō: Certe oīa q̄ audiui a patre meo no
ta feci vobis. Sz̄ cū dicit. Nō potestis illa portare mōr ve
cit habeo vobis dicere: differt nō aufert. Propter certā
spē q̄ sine dubio sciebat id fuisse futurū: apud illum tan

factū cōputabat: ⁊ ideo dicebat. Nota vobis feci. Q̄diu
9. Cor. v. ḡ iamus in corpore peregrinamur a dño. Per fidem enim
ambulam⁹ nō p speciē. Quantū nobis dat ⁊ fidē teneam⁹:
⁊ de iusticia dei nō dubitem⁹: iniquitatē apud illū eē oīno
nō credam⁹: nec in magnā vocaginē ipietatis veniam⁹. Et
cū pfecta fide tenuerim⁹: nulla apud eū esse iniquitatē: ⁊ si
illā modo nō videm⁹: id est equitatē que est apud ipm: finia
tur via ⁊ venimus ad patriā. Nō pōt videri tpe fidei: vide
bit tpe speciei. Tūc em̄ p fidē ambulam⁹: tunc per speciē.
Quid est per speciē: Speciosus forma pr̄ filijs hominum
qz in ꝓncipio erat verbū: ⁊ verbū erat apud deū: ⁊ deus erat
verbū. Qui diligit me inqt mādata mea custodit: ⁊ qui di-
ligit me diliget a pr̄e meo: ⁊ ego diligā eū. Et quid illi da
bis: Et ostēdā meipm illi. Hec erit spēs qñ faciet qđ dixit
ostendā meipm illi. Ibi eq̄tatē dei videbis: ibi sine codi-
ce inverbo legis. Ergo cū viderim⁹ eū sicuti est: ita trāsiet
peregrinatio nostra: postea vero gaudebimus gaudio an-
geloꝝ. Hec em̄ in via. Quid est via: Fides est. Propter
fidē tuā fact⁹ est deformis xp̄s: manet aūt speciosus xp̄us
Speciosus forma pr̄ filijs hoīm videbitur post peregrina
tionē. Mō aūt fide qualis videt: Et vidim⁹ eū ⁊ nō habe-
bat speciē neq̄ decorē/sz̄ vultus eius abiectus: ⁊ deformis
positio ei⁹: hoc est xp̄us ei⁹. Despectus ⁊ deformis positio
ei⁹: homo i plaga posit⁹: ⁊ sciēs ferre infirmitates. Deformi
tas christi te format. Ille em̄ si deformis eē noluisset: tu for
mā quā pdidisti nō recepisses. Pēdebat i cruce deformis
Ysa. vi. ḡ deformitas illius pulchritudo nostra erat. In hac ergo
vita deformē xp̄m teneam⁹. Quid est deformē xp̄m: Abiit
mihi gloriari nisi in cruce dñi nostri iesu xp̄i: per quē mi-
hi mūd⁹ crucifix⁹ est ⁊ ego mūdo. Hec est deformitas xp̄i
Mūqđ viri me aliqđ scire in vobis nisi viā: Hec via: crede
dere i crucifixū: hui⁹ deformitatis signū in fronte portam⁹
de ista deformitate xp̄i nō erubescam⁹. Hāc viā teneamus
⁊ ad speciē pueniem⁹. Cū pueneri⁹ ad speciē: equalitatē
dei videbimus: et iam non erit ibi dicere quare huic sub-
uenit: et huic nō: quare iste adductus est a gubernatione
de⁹ et baptizaretur: ille aūt cū bene cathecuminus vixe-
rit subito ruina mortuus est si ad baptismū non pueniret: il-
le aūt cū scelerate vixerit/cū luxuriosus/ cū mechus/ cū
scenic⁹/cūvenator egrotauit/baptizat⁹ est: discessit/pecca-
tum in eo cōuictū est: peccatū in eo deletū est. Quere meri
Rom. xj. ta nō inuenies nisi penā: quere gr̄am. O altitudo diuitiar̄
Petr⁹ negat latro credit. O altitudo diuitiarū. Hoc nos
putas pscrutari posse: qđ apl̄s beatus expauit: Et cum tā
tam profunditatem ⁊ altitudinem inspiciens cōtremisce
E ret exclamauit. O altitudo diuitiarū sapiētie ⁊ sciētie dei
Quid em̄ dixerat ante: vel hanc exclamationem veniret:
Nō dixerat vbi si nō credak deo: qz nō est iniq̄tas apd deū:
Rom. xj. iniq̄tas iudicabit. Hēt⁹ dicebat: fidelibus dicebat: de iu
Rom. x. deis. Sicut vos inq̄t nō credidistis deo: nūc aūt miam cō-
secuti estis illoꝝ incredulitate: sic ⁊ hi non crediderūt in
vestrā misericordiā vt et ipsi miam cōsequanf. Conclusit
em̄ oēs deus in incredulitate: vt oīm misereat. Hinc post-
ea paulus vixit. Et que ista rō est eq̄tatē et iusticie dei: cō-
cludere oīs i incredulitate vt oīm misereat: Queris tu
rationē: ego expauesc⁹ altitudinē. O altitudo diuitiar̄ sa
pientie ⁊ sciētie dei. Tu ratiocinare: ego mirer. Tu disputa
ego credā: altitudinē video: ad pfundū nō puenio. O altī-
tudo diuitiarū sapiētie ⁊ sciētie dei: q̄ inscrutabilia sūt iu-
dicia eius: ⁊ inuestigabiles vie eius: forte expositurus est:
Quis em̄ cognouit sensū dñi: aut q̄s consiliarius eius fuit
aut quis ꝓior dedit illi: ⁊ retribuet ei: Quoniā ex ipso ⁊ p
ipsum ⁊ in ipso sunt omnia. Ipsi gloria in secula seculoꝝ
Requiemt qz inuenit admirationē: nemo q̄rat a me occul-
tosa rōnē. Ille dicit. Inscrutabilia sunt iudicia ei⁹: ⁊ scru
tari venisti: Ille dicit inuestigabiles sūt vie ei⁹: ⁊ tu inuesti
gare venisti: Si inscrutabilia scrutari venisti: et inuestiga
bilia inuestigare venisti/ crede: nam peristi. Tale est velle
scrutari inscrutabilia ⁊ inuestigabilia inuestigare: quale
est velle inuisibilia videre: ⁊ ineffabilia fari. Ergo edifice
tur domus: cū puenerit ad dedicationem: tūc fortasse inue
Rom. xj. niet illoꝝ occultoꝝ apertissimā rationē.

¶ De vobis Apli. Inuicē onera vestra portate:
et sic adiplebitis legē christi qđ mutue dilectio-

nis dicit esse officium. Sermo. xxj. A

Quia lex veteris testamēti scz custodia timorem j. retract.
habebat: ñ potuit apti⁹ significari nouī testamē xxv.
ti domū eē charitatē: q̄ loco vbi apl̄s ait. In
uicē onera vestra portate: ⁊ sic adiplebitis legē
christi. Hāc em̄ legē xp̄s dicere intelligit: qz ipe oīs prece-
pit vt nos inuicē diligam⁹: tm̄ in eis sñia precepti pondus
cōstituēs vt diceret. In hoc cognoscent qm̄ discipuli mei Joh. xiij.
estis: si vos inuicē diligatis. Huius aūt dilectionis offm
est. Inuicē onera vestra portate: sed hoc officiū nō est sem-
piternū. Perducet sane ad beatitudinē sempiternā i qua
nulla erūt onera nostra q̄ inuicē portare iubeamur: nūc ve-
ro cū in hac vita: id est cū in hac via sum⁹: onera nostra in-
uicē portem⁹: vt ad eā vitā q̄ caret oī onere pueire possim⁹
Sicut ei de ceruis nōnulli talīū cognitionū studiosi scrī
pserūt: cū fretū ad insulā trāseūt pascuarū gratia sic se or-
dināt: vt oner⁹ capitū suoꝝ q̄ gestāt in cornib⁹ supinuicē
portent: ita vt posterior sup anteriorē ceruice protecta ca-
put collocet. Et qz necesse est vnū esse q̄ ceteros precedens
nō ante se habeat cui caput iclinet: vicib⁹ dicunt id agere:
vt lassatus sui capitis onere: ille q̄ pcedit post oēs redeat
⁊ ei succedat cui⁹ ferebat caput cum ipse pceret: ita inuicē
onera sua portātes fretū trāseūt: donec veniāt ad terre sta-
bilitatē. Istā ceruoꝝ naturā fortasse intenderit salomon
cum ait. Ceruus amicitie et pull⁹ grāriī colloquātur tecū
Mihil em̄ sic ꝓbat amicū: quēadmodū oneris amici por ꝓuer. v.
tatio. Nec tamē inuicē portaremus onera nostra: si vnum B
tp̄s esset infirmitatis ābor̄ q̄ onera sua sustinent: aut vnū
ifirmitatis genus: sed diuersa tempa ⁊ diuersa genera in-
firmitatis faciūt vt onera nr̄a inuicem portare valeamus.
(Verbi gr̄a) Irā fratris tūc portabis cū tu aduersus eū
nō irasceris: vt rursū tpe q̄ te ira preoccupauerit: ille te le-
nitate ⁊ trāquillitate supportet. Hoc exemplū ad id ptinet
cū diuersa sūt tpa portātiū onera sua q̄uis ipsa diuersa nō
sit infirmitas: in ambob⁹ ei ab inuicē ita portat. Ad diuer
sum aūt infirmitatis gen⁹ alī⁹ exēplū vidēdū est: veluti.
Si q̄s i se loq̄citatē vicerit: ⁊ ptinaciā nōdū vicerit: alius
ꝺo sit adhuc loquax: sed etiā ptinax nō sit: ꝺz ille huius lo-
quacitatē: ⁊ iste illi⁹ ptinaciā: donec illud in illo: ⁊ istud in
isto sanek charitate portare. Par q̄ppe ifirmitas i duob⁹
si vno accedat tpe: tolerare se inuicē non valent: cū aduersꝰ
se intendit. Mā aduersus aliquē tertiū ⁊ duo tratī ūbi cō-
uenīūt ⁊ se tolerāt: q̄q̄ nec tolerare se inuicē dicēdi sunt: sz̄
poti⁹ se inuicē pōlari: sicut ⁊ tristes de vna re magis se por
tant: ⁊ q̄si incūbūt sibi: q̄si vn⁹ tristis eēt: ⁊ alī⁹ gauderet: si
aūt aduersus se tristes sint: pr̄o suus se tolerare nō possunt
Et ideo huiuscemodi affectionibus suscipiēda est aliquā
tulī ipsa egritudo de qua vis pte alīū liberari: ⁊ sic susci- C
pīēda vt ad auxīlīū nō ad eq̄litatē mīsie valeat: quēadmo
dū se inclinat q̄ manū iacēti porrigit. Non em̄ se pijcit vt
ambo iaceāt: sz̄ icurvat tm̄ vt iacentē erigat. Neq; vlla res
officiorū istū laborē: ad portāda onera alīoꝝ facit libēter
impendi: nisi cū cogitam⁹ q̄ta ꝑ nobis ptulit dns. Hinc
em̄ admonēs ait apl̄s. Hoc sentite in vobis: qđ ⁊ in xp̄o ie Phil. ij.
su. Qui cū in forma dei esset: nō rapinā arbitrat⁹ est esse se
equalē deo: sed semetip̄m exinanīuit formā serui accipiēs:
in similitudinē hominū fact⁹: et habitu inuentus vt hō: hu
miliauit semetip̄m fact⁹ obediēs vsq̄ ad mortē: mortē au-
tem crucis. Supius em̄ dixerat. Nō q̄ sua sunt vnusq̄sq̄ i-
tendēs: sz̄ ea q̄ alīoꝝ. Huic sentētie ꝓteuit qđ dictū ē. Mā
ita sequit. Hoc sentite in vobis qđ et i xp̄o iesu: ad ꝺ dūta-
xat: vt qđēadmodū ille in eo q̄ vērū caro factū est: ⁊ habita
uit in nobis: ⁊ sine pctō cū esset: pctā nostra suscepit: nō at- Joh. j.
tendit sua/sed nr̄a. Ita ⁊ nos libēter ad ei⁹ imitationē in-
uicē onera nr̄a portem⁹. Huic cogitatiōi accedit etiā illa
cogitatio qua ille suscepit hoīem: nos aūt hoies sumus: ⁊
ꝑsiderare ꝺbem⁹ q̄ egritudinē siue aīe siue corꝑis quā i
homine alio vidēm⁹ etiā nos habere potuim⁹ aut possum⁹
Hoc ergo exhibeam⁹ el' cui⁹ infirmitatē portare volumus
qđ ab illo nobis velim⁹ exhiberi: si forte nos in ea essemus
et ipse non esset. Ad hoc ptinet qđ ipe apl̄s ait. Oīa omni-
bus factus sum: vt omnes lucrifacerē: cogitando scilicet i j. Co. ix.
eo vitio etiā se esse potuisse vnde cupiebat alīū liberare:
ꝑpatiēdo etiā poti⁹ id agebat: nō mētiendo sicut quidam

Universidad de Sevilla Biblioteca

suspicant:z hi maxime qui mendacijs suis defendendis q̄ negare non possunt:aliculus magni exempli patrocinium requrūt. Vnde etiā illud cogitādū: nullū esse hominē qui nō possit habere aliq̄d bōi qō tu nōdū habes:etiā si lateat: in quo sine dubio possit te esse superior:q̄ cogitatio ad cōtundendā te dom ādam supbiā valet. Ne arbitreris q̄n tua q̄: dā bona eminēt z appārēt:nō alterū nulla habere q̄ lateant z fortasse maiorīs ponderis bona q̄b⁹te supat nescientem: Non enī fallit nos:aut adulatione potī⁹ vt apl's iubet cū dicit. Nihil p cōtentionē nec⁹ p inanē gloriā:sz in hūilitate mentis alter alterū existimātes supiorē sibi. Non hoc ita debem⁹ existimare vt nō existimam⁹: sed nos existere fingamus:sz vere existimem⁹ posse esse aliq̄d occultū in alio quo nobis supior sit:etiā si bonū nostrū quo illo videmur supiores esse non sit occultū. Iste cogitationes deprimentes superbiā:z acuētes charitatē: feciūt onera fraterna in uicē:non solū equo aio sed etiā libērissime sustineri. Nullo modo autē de quoq̄ hoie incognito ferēda sententia est:z nēo nisi p amicitiā cognoscit:z ideo amicorū mala firmi⁹ sustinem⁹:q; bona eorū nos delectāt et tenēt. Nulli⁹ itaq̄ repudiāda est amicitia sese ingerētis ad amicitiā copulā: dā:nō vt statim recipiat:sz vt recipiēdus optet:atq; ita tractet vt recipi possit. Illū ei receptū i amicitiā ossum⁹ dicere:cui oīa p̄silia nostra refūdere audeam⁹. Et sicut q̄sq̄ qui se non audet ingerere ad amicitiā faciendam cum aliquo nostro temporali honore aut dignitate reuocat: descēdēdū est ad cū:z offerendū illi q̄d comitate z submissione ai c:qō petere p semetipsum nō audet. Sane q̄uis raro: tñ aliquotiēs accidit:vt eius quē volumus in amicitiam recipe:pri⁹ nobis innotescāt mala q̄s bona q̄b⁹ offensi z quo dāmodo repcussi relinquim⁹ eū:z ad bonorum et⁹ que forte occultiora sūt indagationē nō puenim⁹. Admonet itaq; dñs noster iesus xp̄us q nos vult effici imitatores suos:vt ei⁹ infirma toleremus:vt ad quedā sana ī quorum delectatione acquiescamus p charitatis tolerantiā perducamur. Alt cm̄. Nō est op⁹ sanis medicus:sed egrotātib⁹. Ideoq; si ꝓpter christi charitatē etiā cū q̄ ex omni parte fortassis egrotat:repellere ab aio non deberem⁹:q̄m sanari potest p verbū dei: quāto min⁹ eū q̄ ꝓpter nos videri potest totus egrot⁹:q; q̄d ei⁹ sautia in primo ingressu amicitie non potuim⁹ sustinere:z q̄ est graui⁹ cū offensione animi de toto homine ausi sumus temerariā ꝓiudicij ferre sniam: nō timētes q̄ dictū est. Nolite iudicare ne iudicemini:et ī qua mensura mensi fueritis in ea remetiet vobis. Sepe autē illa que bona sunt p̄i⁹ apparēt:in quib⁹ etiā temerariū beni uolētie iudiciū cauendū est:ne cū totū bonū putaueris:ea q̄ postea mala apparuerint:securū z iparatū te inueniant: z graui⁹ offendāt:z eū quē temere dilexeras:acerbi⁹ oderī. q̄ nefas est:q; etiā si nulla et⁹ bona p̄cederēt:z hec q̄ post ea apparuerunt mala p̄i⁹ eminerēt:tolerāda tamē erāt do nec oīa cum illo ageres q̄b⁹ talia sanari solēt: q̄to magis cū ea bona p̄cesserūt que tāq̄ pignora nos debent ad posteriora tolerāda cōstringere. Ipsa est ergo lex xp̄i:vt inuicem onera nostra portem⁹. Christū autē diligēdo facile sustinem⁹ infirmitatē alteri⁹:etiā quē nōdū ꝓpter sua bona diligim⁹. Cogitam⁹ em̄ q; ille quē diligim⁹ dñs ꝓpter eū mortuus est. Ipsi⁹ em̄ dñi charitatē nobis aplus ingessit: cū diceret. Et peribit infirm⁹ in tua scientia frater ꝓpter quē xp̄s mortuus est:vt si illū infirmū ꝓpter vitiū quo infirmus est min⁹ diligim⁹:illū i eo cōsiderem⁹ qui mortuus ē ꝓpter ipsum. Christū autē nō diligere:non infirmitas sed mors est. Qua ꝓpter ingenti cura z iplorata dei mia cogitandū est:ne xp̄m negligam⁹ ꝓpter infirmū:cū infirmū debeamus diligere ꝓpter christum.

¶ De eisdē ꝟbis Apli:quib⁹ in sermone p̄cedēti. In quo augustin⁹ ꝓpulchre declarat de q̄bus oneribus apl's sit locutus tē. Sermo.xxij.

OMnes nos per apl'm admonuit veritas vt inuicem onera nostra portem⁹:et in eo ipso quo nos admonet vt inuicē onera nr̄a portem⁹: quo fructu id faciam⁹ ostēdit:adiūgens dicit. Et sic adimplebitis legē christi. Que nō implebit:nisi inuicē onera nostra portem⁹. Que sint onera ista:et quēadmodū portāda sint:qm̄ q̄dē oēs ꝓ nostris viribus conari debem⁹ implere legē christi: adiuuāte dño conabor ostēdere. Quidē me demōstraturū esse ꝓposui:memētote vt exigat⁹:vt cū redidero nō petatis. Hoc me demōstraturum esse proposui adiuuāte dño intentionē meam z ꝓ me oratiōe vestrā sint onera que inuicē nos iubet vt portem⁹ apl's: et quēadmodū portāda sint. Hoc si fecerim⁹ illō ybi fructū posuit sua spōte cōsequi⁹ vt impleam⁹ legē xp̄i. Dicit aliq̄s. Obscure em̄ apl's locut⁹ est:vt tu coneris exponere:q̄ sint ista onera vel quēadmodū inuicē sustinenda. Est illic q̄dā que nos cogit onera distinguere:z in ipso quippe capitulo lectionis habēs tibi positū. Unusq̄sq; aūt ꝓpriū on⁹ portabit. Et q̄ occurit sensib⁹ vr̄is. Si vnusq̄sq; ꝓpriū portabit:quō dicit inuicē onera vr̄a portate: nisi q; onera distinguēda sint ne sibi ꝟcia loqui putet apl's. Nō em̄ lōge:nō enim in alio ep̄la:nō em̄ in hac ipa lōge superius aut inferius:sed in eo ipso loco:ita vt si sint eadē verba cōtigua vtrūq; positū. Et q; vnusq̄sq; ꝓprium onus portabit:z q̄ admonuit z hortat⁹ est:vt inuicē onera nr̄a portem⁹. Alia ergo sūt onera in q̄bus vnusq̄sq; ꝓprium portat: nec portat cum alio alter nec ꝓficit m alterū:et alia sunt onera ī quibus recte dicis fratri:porto tecū:aut porto ꝓ te. Si ergo distinctiōe op⁹ ē:nō ē facilis intellect⁹. Cōtra eos ergo q̄ putabāt posse hominē cōtaminari pctis alienis:respondit apl's. Unusq̄sq; onus ꝓpriū portabit. Ite cōtra eos q̄bus ꝓ ō posit negligētia subintrare:vt q̄si securi facti q̄ nō ꝓaminarēt pctis alienis neminē curarēt corrigere:iuicem onera vr̄a portare breuit dctm̄ breuit⁹ distinctiū ē:z ꝗstū existimo nr̄estationē vītatis nō ipediūt. Nā et breuiter audiūt et cito intelligūtis. Corda vestra non vidi:sed testes eorū voces audiui. Ja ergo tanq̄ de intellectis securi:aliquotā latī⁹ disseram⁹:nō vt intelligēdū insinuet:sed vt q̄s intellectū ē cōmendet. Onera q̄nusq̄sq; sua portat peccata sūt. Has detestabiliū onerū sarcinas portātib⁹ boīb⁹ z subeis frustra sudātib⁹:dñs dicit. Venite ad me oēs qui laboratis z onerati estis z ego reficiam vos. Quomodo reliquit peccatis oneratos:nisi idulgētia peccatorū? Cōcionator mūdi:de quadā specula excelse auctoritatis exclamat. Audi gen⁹ humanū:audite filij adā: audi genus laboriosum et infructuosum. Quideo laboret vestrū:videte bonū meū. Scio laborat⁹ z onerati estis:z q̄ est miseri⁹ pernicioſa sarcinas vr̄is humeris alligatis: adhuc q̄ pel⁹ est onera addi vobis petitis/nō deponi. Quis nostrū breuit tpe ꝓ multiplicitatē et varietatē harū disserere sarcinarum? Unde pauca cōmemorem⁹:z de his cetera contectem⁹. Videte boīem oneratū sarcina auaricie:videte illum sub hac sarcina sudantē/anhelātē/sitientē/z laborādo sarcinā addentē. Quid expectas o auare: amplectēs onus tuū z sarcinā sub humeros tuos? Quid expectas? Quid laboras? Quid inhias? Quid ꝓcupiscis? Nēpe satiare auaricia? Quota inania z facta nequissima. Expectas q̄ sanare auaricia te pōt premere:tu illā nō potes satiare. An forte nō est grauis? vsq; adeo sub hac sarcina sēsum etiam perdidisti. Nō est grauis auaricia? Quare ergo te de sōno excitanti te aliq̄n etiā dormire nō sinit? Et fortasse habes cū illa alterū on⁹ pigricie:z ista duo nequissima onera secūq; pugnātia ꝑmūt te:z dilantāt te. Nō em̄ patia iperāt:non em̄ ille iubent. Pigricia dicit:dormi:auaricia dicit:surge. Pigricia dicit:noli pati frigidos dies:auaricia ōt: tolera in mari etiā tēpestates. Illa dicit:quiesce:illa nō sinit quiescere:sabbat nō solū procede:sed z nauiga trans mare:quere terras quas ignoras:merces in india deportāde sūt non nostris guā indorū:sed intelligibilis videt ꝫmo auaricie. Gentes ignot⁹ ad ignotū:das/ accipis/emis/portas/piciletur venisti/cū piculo redis/exclamas in mari exagitatus tempestate:de⁹ libera me. Nō audis respōdētē. Quare? Quare auaricia tibi iussit vt acquitreres q̄ nō habebas ego tibi iussi vt sine labore añ ostiū tuū paupi dares q̄ habebas. Illa te ad īdos misit ad reportādū aurū:ego tibi añ ostium christū posui:a q̄ emeres regnū celorū. Laboras in tuisione auaricie:in iussiōe mea nō laborās. Ambo audistis: audisti me:cui obaudisti liberet te. Et multi hos sarcinas portāt:quāti mihi modo cōtra ipsas sarcinas loquēti sed ipsis positi exclamāt. Cū sarcinis itrast:cū sarcinis exeūt

uari ingressi sunt:auari discēdūt:ego loquēdo ꝫ istas sarcinas laborauī. Si clamatis:ponite q̄b portatis. Postremo me nolite audire:imperatorē vestrū audite clamātem Venite ad me omnes q̄ laboratis et onerati estis. Nō em̄ venit⁹:nisi laborare delinatis. Venit⁹ ad me currere: lz cū grauib⁹ sarcinis nō potestis. Venite inq̄t ad me q̄ laboratis z onerati estis:z ego vos reficiam. Do venia ꝑteritorū petitorū:tollā q̄b ꝓmebat oculos vestros: sanabo q̄ nocuit humeris vestris. Tollā quidē sarcinas:sed inanes a sarcinis nō dimittā. Tollā sarcinas malas:z ꝑponā bonas. Cū em̄ viuisset. Et ego vos reficiā:adiūxit. Tollite iugū meū supvos. Vale te subiugauerat cupiditas: salubrit⁹ te subiuget charitas. Tollite iugū meum supvos:z discite a me Si vobis viluit humanū q̄lecūq; magisteriū/discite a me Christus clamat magister:vnic⁹ filī⁹ dei:solus verax:ver⁹ veritas clamat:discite a me. Quid? Quia in principio erat ūbū:z ūbum erat apud deū/z de⁹ erat verbum:et oīa p ip: sum facta sunt. Nūq̄d hoc ab eo discere poterimus:mūdū fabricare:cecos lumib⁹ iplere: diei noctisq; vicissitudies ordinare:tēpora z secula iubere pcurrere:seminib⁹ vim tribuere:animalib⁹ terrā replere? Nihil horū nos iubet discere magister celestis:illa facit vt deus. Sed q̄ iste deus et hō esse dignat⁹ est:in eo q̄ de⁹ est audi vt recreeris:in eo q̄ hō est audi vt imiteris. Discite inq̄t a me:nō mūdū fabricare et creare naturas:nec illa q̄dē alta q̄ hic latēs deus:homo manifest⁹ effecit:nec ipsa dicit discite a me febres ab egritūdīb⁹ pellere/fugare demonia/mortuos suscitare/vētis z fluctib⁹ iperare sup aq̄s ambulare/nec hoc dicit: discite a me. Nec ei dedit q̄busdā discipulis suis:quibusdā nō dedit. Hoc aūt discite a me:oībus dicit:ab hoc precepto nēo se excuset:discite a me:q; mit⁹ sum z humilis corde. Quare dubitas hāc sarcinā ferre? Hec sarcina grauis est: hūilitas z pietas? Hec sarcina grauis ē:fides/spes/charitas? Ista em̄ humilē:ista mitē reddūt. Et vide q; oneratus nō eris:si ipm audieris. Jugū em̄ meū leue est:z sarcina mea leuis est. Quid est:leuis est? Quid si hz pōdus? Sed min⁹. Pl⁹ habet auaricia:minus iustitia. Volo sic intelligas. Hec sarcina nō est pōdus onerati:sed ale volaturi. Habēt em̄ z aues pēnarū suarū sarcinas. Et q̄d dicim⁹? Portāt illas:z portant. Portāt illas ī terra:portant ab illis in celo. Tu miaz velis ꝑbere aut:ꝑsertim estate z dicas:miserā ista auicula onerāt penne z detrahas onus hoc:in terra remanebit:cui subuenire voluisti. Porta ꝗ pennas pactolias accipe charitatis. Hec est sarcina:sic implebitur lex xp̄i. Distincta sūt onera. Audete nūc nescio q̄s auarus intrat:nosti illū auarū:stat tecū z tu nō es auar⁹ sed etiā misericors:das pauperi quod habes:nō inhias ī ea q̄ nō habes:audis dicentē apl̄z. Precipe diuitib⁹ hui⁹ mundi:nō sūpbe sape:neq; sperare in incerto diuitiarū:sz in deo vivo q̄ prestat nobis oīa abūdāter ad fruendum. Diuites sint ī opib⁹ bonis:facile tribuāt:cōmunicēt:thesaurizēt sibi fundamentū bonū in futurū:vt apprehēdāt verā vitā. Audisti agnouisti:vidisti:tenuisti:feciſti. Fac q̄b facis:noli pigre facere:noli cessare. Qui pseuerauerit vsq; in finē hic saluus erit. Bene fecisti hoī:ingrat⁹ hō:nō te poeniteat bene fecisse ne fundas penitēdo q̄d implesti miserādo:dic ī corde tuo. Nō videt iste in quē feci:videt ille ꝓpter quē feci:q; iste si videret:si ingrat⁹ nō eēt:sibi poti⁹ q̄ mihi ꝓdesset. Ad deū me teneā que nō latet q̄b facio nō solū q̄b facio/sed etiam quo corde facio:illū sperē retributorē: q; facti mei nō frustrē. Talis es:et forte in populo vel stat iuxta te auar⁹ raptor inhiās reb⁹ alienis. Que nosti tale:z fidelis ē: vel potī⁹ fidelis vocat:nō eū potes de ecclesia pellere:non habes aliq̄ aditū castigādo z corripiēdo corrigere: accessurus es tecū ad altare:noli timere:vnusq̄sq; ꝓpriū onus portabit:memēto apl̄i vt secur⁹ accedas. Unusq̄sq; ꝓpriū on⁹ portabit:tātūmō tibi nō dicat: porta mecū. Nā si cum illo cōmunicare volueris auaricia:on⁹ nō minuit:sed duo grauabunt. Portet sarcinā suā:z tu tuam:qm̄ q̄s ex humeris dñs tuus talē sarcinā excussit:alterā ipositi. Excussit cupiditatis:ꝓposuit charitatis. Ergo scīm cupiditates malas vnusq̄sq; sarcinā suam portat: malus malā: bonus bonā. Couerte te tam z ad illud preceptū. Jnuicē onera vr̄a portate. Habes ei sarcinā christi: vis portes cū altero on⁹ ꝓpriū. Pauper est:diues est:on⁹ illi⁹ pauptas est:tu tale onus nō habes. Vide ne forte cū te interpellauit pauperitas:dicas. Unusq̄sq; on⁹ ꝓpriū portabit. Hic alterum preceptū audi. Jnuicē onera vestra portate. Pauptas nō est onus meū:sed ē on⁹ fratris mei. Vide ne diuitie sint mai⁹ onus tuum. Nā nō habes onus pauptatē:sed habes onus diuitias:si bū intēdas onus est:ille alterū onus hz:tu alterum. Porta cū illo:z porta tecū:vt inuicē onera vr̄a portetis. Quid est on⁹ pauptatis? Nō habere. Quid est diuitiarū onus? Pl⁹ q̄ op⁹ est habere. Et ille oneratus est:z tu onerat⁹ est. Porta cū illo nō habere:portet tecū plus hr̄e: vt fiant eq̄les sarcine vestre. Si em̄ dederis indigenti:minuis illi nō habēti on⁹ ipsi⁹ q̄b erat nō hr̄e:si ei dederis incipit habere. minutū est illi on⁹ q̄b vocat nō hr̄e: minuit et ipse onus tuū q̄b vocat plus hr̄e. Duo ambulatis viā vel ī pegrinatione hui⁹ seculi:tu portabis sūptus magnos sup fluos:ille autē sumpt⁹ nō habebat:adhesit tibi comes tu⁹ eē desiderās:noli negligere:noli spernere:noli relinquere. Nō vides q̄tum portes? Nihil portāti z nō habenti da aliq̄d:z comitem adiuuabis:z te releuabis. Aplica snīa satis q̄tum opinor exposita est. Nō vobis fumos vendāt qui vicunt. Sancti sumus:non portamus sarcinas vr̄as:iō vobī nō cōmunicam⁹. Maiores isti portāt sarcinas diuisionis maiores portāt sarcinas p̄cisionis:sarcinas scismatis:sarcinas hereseos:sarcinas dissensiōis:sarcinas aliostatis:sarcinas falsorū testimoniorū:sarcinas calumniosarū crīmiationum. Has sarcinas conati sumus:z conamur deponere de humeris fratrū nostrorū. Illi amāt tenētes illas ad seminores esse nolūt:q; ipsis sarcinis tumuerūt. Nā et q̄ posuit sarcinā quā gestabat collo q̄si minor fit:sed pondus posuit nō statura. Sed ego inq̄t nō cōmunico pctis alienis: q̄si ꝫ dicā:veni cōmunica peccatis alienis. Non hoc dico: noui q̄d dicat apl's. sed illud dico ꝓpter pctā aliena. Si vera essent:et nō tua magis essent:gregē dei mixtū ouib⁹z hedis nō desereres:ares dñicā q̄diu palea triturat nō relinq̄res:rhetia dñica q̄diu bonos z malos pisces ad litus trahit nō dirūperes. Et q̄d ict ferrē quē noui malū? Nō ne melius ipsum ferres:q̄ te foras efferres? Ecce quō ferres si attenderes apostolū dicentē. Unusq̄sq; ꝓpriū on⁹ portabit. Liberet te ista snia. Nō em̄ cū illo cōmunicares auaricię:sed cōmunicares cū illo xp̄i mensam. Et q̄d tibi obesset:si cum illo cōlcares xp̄i mēsam? Apostolus dicit. Qui em̄ māducat et bibit indigne:iudiciū sibi māducat z bibit. Sibi nō tibi. Sane si iudex es:si iudicandi potestatē accepisti:ecclesiastica regula si apō te accusat:si inumeris documētis testibusq; puincit:coerce/corripe/ercōica/degrada. Sic vigilet tolerātia:vt non dormitat disciplina. Sed dānat⁹ est inquiūt cecilian⁹. Dānat⁹. A quib⁹? Prio absens:deinde a traditorib⁹ innocēs. Allegata sūt ista:gestis infta: ꝓbata sūt. Eneruare q̄dē vires veritatis conati sunt:et inanīū nebulis ꝑcussionū:ei⁹ serenitatē nebulare quātū potuerūt entīi sunt:affuit dñs:vicit serenitas et⁹ nebulas eorū. Et videte quō nescientes absoluerūt eccliā orbis terrarū:cui? cōione gaudem⁹? q̄lecūq; ī ea sim⁹:non ipsos nos sed ipam tuemur:defendim⁹ ei⁹ hereditatem? Area dominicam defendēdo. Pro area dñica clamo:tu q̄s ī ea sim nolo cures. Detractatū expecto:nolo inq̄t vt cures:aut si curarevis:noli cum lite curare: vt possis fratrē sanare. Cura palea si potes:sz triticū noli relinq̄re si palea curare nō potes. Excutiunt aliq̄n de area dñica et palea:interdū z grana:sed nō lōge. Sūt aūt operarij boni:circūeunt areā:z ea q̄ foris excussa sūt q̄busdā mūdatorijs trahūt et reuocāt ī areā: si trahēdo z si cogēdo. Mūdatoria instrumēta sunt leges iste mundane. Reuoca:etiā cū terra trahe triticū:ne ꝓpter terrā pereat triticū. Dānat⁹ est inquiūt cecilian⁹ dānat⁹ semel absens:ter absolut⁹ est ꝑsens. Respondem⁹ eis z hoies indocibiles:q̄tum potuim⁹ breuiter de suis factis admonuim⁹ z dixim⁹. Quid recitatis cōtra cecilianū cōciliū septuaginta episcorum sentētias in absentem ꝓferētis? Plures plate sūt a maximianistarū concilio ꝫ absentem ꝓmianum. Dixim⁹: absens ab illis dānat⁹ est cecilian⁹: absens ab istis dānat⁹ ꝓmian⁹. Quō isti nō ꝓtulidicāt absenti ꝓmiano:sic et illi ꝓiudicare nō potuerūt absenti cecilianō. Quid eos putatis in hac angustia respōdisse? Quid ei

dicerent? Quo euaderent inclusi retibus veritat? Ut hec
retia violēter rumperent: qđ dixerunt breuiter & absolute
p nobis? Eqđē multa & pene oīa p nobis sicut gesta indi-
cabant: q tā vra charitas ꝓponenda lectura est. Sed ꝟ lo-
co rogo vos: obsecro p xp̄m vt teneatis: dicatis: in ore sem
per habeatis. Nō potuit em̄ p nobis breuior & certior & li-
quidior ferri sententia. Quid g̃ dixit: cū hoc obijcerem? sic
nō preiudicāt isti cecilianо: quō nec illi primiano. Et ille
defensor illorū: nec cā cause preiudicat: nec psona psone. O
Job. xj. respōsum breue: liquidū: verū. Nō ei sciuit qđ dixit: ſz cay-
phe similis cū esset pontifex ꝓphetauit. Nec cā cause piu-
dicat: nec psona psone. Si nec cā cause: nec persona psone
preiudicat: g̃ vnusq̃sq; sarcinā suā portat. Eat nūc et obij-
ciat tibi cecilianū: nō tibi cuicūq; homini sed ipsi ozbi ter
rarū obijciat cecilianū. Nō cū facit: innocentē obijcit ino-
cētib? Prorsus gesta indicabūt. Liq̃dissime purgat? est
cecilian?. Sz fac cū nō purgatū: fac criminosum inuētum.
Audi vocem tuam ab ozbe terrarū. Nec cā cause: nec ꝑso-
na psone preiudicat. Alia heretica: insanabilis: animosa: cū
in resentētiā dicas: iudicē qđ accusas? Si illū ego corru-
pi vt iudicaret p me: te qđ corrupit vt dānares te? Vtinā
hec aliq̃s cogitēt: vel detumescēte aīositate cogitent: ad se
redeāt: se interrogēt: se discutiāt: sibi respondeāt p veritа-
te: nō timeāt eos quib? falsitatē diutissime vēdidērūt. Ip-
sos ei timēt offendere: erubescūt humane infirmitati: & non
erubescūt inuictissime xpitati. Vticz ꝟ timent ne dicaк eis.
Quare ergo nos decepistis? quare nos seduxistis? q̃re tan
ta mala & falsa dixistis? Rndere deberent si deū timerent
humanū fuit errare: otabolicū est p aiositatē i errore ma-
nere. Veli? qđē erat si nunq̃ errarem?: ſz vt qđ sc̄m est fa
ciam?: vt errorē aliq̃n emēdem?. Decepimus quia decepti
eram?: falsa ꝑiudicauim?: q: ꝑiudicātib? falsa credimus.
Dicant suis: simul erruimus: simul ab errore recedam?.
Duces vobis fuimus ad foueā: et secuti estis cum ducere-
mus ad foueā: et nō sequimini cum ducim? ad ecclesiam?
Possent ista dicere: indignātib? dicerēt: iratis dicerēt alt
quādo et illi ponerēt indignatiōnē: amarent vel sero vnita
tē. Nos tñ frēs patiētes circa illos sim?. In feruore sūt et
tumore oculi q̃s curam?: nō dicovt curare cessem?: sy vt nō
insultātib? ad maiores amaritudines ꝓuocem?: rationem
1j.Tim.ij leniter reddam?: nō de victoria supbe exultemus. Seruū
enī dñi litigare nō opz: ap̄s dicit: sed mitē esse ad oēs: do-
cibilē: patientē: in modestia corripientē: diuersa sentientes:
ne forte det illis de? penitētiā: et resipiscāt a diaboli laq̃is
a q̃ captiui tenenť fm ipsius voluntatē. Patiēter ergo fer
te si sani estis: patiēter ferte inq̃tū sani estis. Nā q̃s perfe-
puerb.xx cte sanus cū rex iustus sederit in throno? Quis gloriabit
Gal.vj. mundū se habere cor? Aut q̃s gloriabit mundū se eē a pec
cato? Ergo q̃diu tales sumus: hoc nobis debemus vt in-
Ro.viij. uicem onera nostra portemus. Conuersi ad dominum.

¶ De verbis Apli. Spe salui facti sumus. Spes autē q̃ videt nō ē spes vbi aperit cur nobis eter-
na sperantib? q̃ nō videm?: ceteri falso sperare se
dicāt temporanea quevident. Sermo.xxiij.

A SIcut apostolū dixisse meminit sāctitas vra fra-
tres charissimi. Spe salui facti sum? Spes autē
inq̃t q̃ videt non est spes. Nō em̄ videt q̃s: qđ spe-
rat? Si aūt qđ nō videm? sperам?: p patiētiā ex
pectam?. Hinc vobis exhortatoriū et cōsolatoriū prebere
ꝓmonē admonet nos ipe dīs de? nōster cui dicit i psalmo
Nō. cxlj. Spes mea es tu: portio mea in terra viuentiū. Ipse inq̃t q̃
spes nostra ē in terra viuētiū: iubet vt vos alloquamur in
hac terra morientiū: vt nō respiciatis q̃ videnť: sed q̃ nō vi-
1j.Co.iiij. dent. Que ei videnť tpalia sūt: q̃ aūt nō videt eterna. Qui g̃
qđ nō videm? sperам?: & patiētiam expectam?: merito no-
Nō. xxvj bis in psalmis dr. Sustine dñm viriliter age: & cōfortetur
cor tuū: et sustine dñm. Mūdi ei ꝓmissa semp fallūt: vel au
tē ꝓmissa nunq̃ fallūt. Sed qz mūdus qđ pollicet ꝟ videt
datur? i. hac terra moriētiū in qua nūc sumus: de? aūt qđ
pollicet in terra viuētiū nobis daturus est. Multi fatigā
tur expectare veracē: & nō erubescūt amare fallacē. De tali
Ecc.ij. bus dicit scriptura. Ue his q̃ pdiderūt sustinentiā: et diuer
terūt in vias prauas: cū etiā viriliter agētib? et corde ꝓfor
tato deum sustinētib? filij sempiterne mortis insultare nō
cessāt iactātes suas delicias tpales q̃ ad tp̄s obdulcāt filios
ces eorū: postea vo amariores felle inuenīūt eas. Dicūt ei
nobis. Ubi est qđ vobis ꝓmittit post hāc vitā? Quis huc
inde reuersus est et indicauit vera esse que creditis? Ecce
nos i nostrarū voluptatū satietate letamur: q: qđ videm?
speramus: vos aūt laboribus ꝓtinētie cruciamini: credē
do qđ nō videtis. Deinde subiūgūt qđ cōmemorauit apls
Māducem? et bibam?: cras em̄ morіemur. Sed videte qđ
ipse cauendū monuerit. Corrūpūt inq̃t mores bonos col-
loquia mala. Sobrij estote iusti: & nolite peccare. Cauete
q̃ frēs: ne talib? colloquijs inardescūt: euertа
tur spes eneruek patiētia: & diuertat? in vias prauas. Im-
mo vo mites atq̃ māsueti tenete vias rectas: qs vos docet
dns: de qb? psalm? dicit. Diriget mites i iudicio: docebit
māsuetos vias suas. Patiētia q̃ppe i laborib? but? vite si
ne q̃ nō pōt custodiri spes future vite: nēo pōt ꝑuenire
nere nisi mittis atq̃ māsuet?: q nō resistit voluntati dei: cui
tugū leue est: & sarcina leuis: ſz credētib? deo et sperātib?
eū & diligētib? eū. Ita q̃ppe mites atq̃ māsueti nō solū eō
solatiōes ei? amabit?: ſz et flagella ei? tanq̃ boni filij tole-
rabitis: vt qm̄ qđ nō videtis sperat?: p patiētiā expectetis
Sic agite: sic ambulate. In xp̄o em̄ ābulat?: q dixit. Ego
sum via. Quō in illo ambulādū sit discite: non solū ei? ꝓbo
sed etiā ei? exēplo. Hic ei ꝓpio filio suo non pepercit pa
ter: sed p nobis oīb? tradidit illū: nō vticz nolēte: nec recu
sante: sed pariter volente: q: vna est volūtas patris & filij
fm eq̃litatem forme dei: in q̃ cū esset nō rapinā arbitrat?
esse equalis deo: singulariter obedientē: fm q̃ semetip̄m
euacuauit formā sui accipiēs. Nā ipse dilexit nos: & trā-
didit semetip̄m p nobis oblationē & hostiā deo i odorē
uitat?. Sic g̃ pater ꝓpio filio non pepcit: ſz p nobis oīb?
tradidit eū vt et ipse filij? traderet semetip̄m p nob. Tra
dit? est g̃ excelsus: p quē facta sūt oīa. Tradit? ꝓpter fo
mā sui in opprobriū hoim & abiectionē plebis: in pcum
lias: & flagella: in morte crucis. Docuit g̃ nos exēplo passi
nis: cū quāta patiētia i illo ambulem?: et firmault nos exē
plo sue resurrectiōis: q̃d ab illo patiēter sperare debeam?
Si em̄ q̃s nō videm? speram?: p patiētiā expectamus. Q̃s
nō videm? q̃dē/speram?: sed corpus sumus illi? capitis m
q̃ iā pfectū est qđ speram?. De illo em̄ scriptū ē: q ipse ē ca
put corporis ecclesie: ꝓmogenit?: ipse primatū tenens. Et
de nobis scptū est. Nos aūt estis corp? xp̄i et membra. Si
aūt qđ nō videm? speram?: p patiētiā expectam? securi: qm̄
q̃ resurrexit caput nostrū ē: fuat spem nostrā. Et qz pulsa
resurgeret: flagellatū est caput nostrū: firmault patientiā
nr̄az. Scptū ē ei. Que ei diligit dns corripit: flagellat au
tem oēm filiū quē recipit. Nō itaq̃ in flagello deficiamus
vt in resurrectione gaudeam?. Ita em̄ verū est: q flagellat
oēm filiū quē recipit: vt nec vnico suo pepercerit: sed ꝓ nobis
oīb? tradiderit eū. Intuētes g̃ eū q̃ sine peti merito flagel
lat? est: q mortu? est ꝓpt delicta nr̄a: & resurrexit ꝓpt iusti-
ficationē nr̄az: nō timeam? ne abijciamur flagellati: ſz po-
tius cōfidamus: qz reciplemur iustificati. Quis ei nōdū
venerit nr̄i gaudij plenitudo: nec mō tñ sine gaudio reli-
cti sum?: qz spe salui facti sum?. Jō & ipe apls q̃ sit. Si q̃s
nō videm? speram?: p patiētiā expectam?. Dicit alto loco.
Spe gaudētes: i tribulatiōe patiētes. Habētes g̃ tale spē
multa fiducia vtamur: & fmo noster in gr̄a ꝓditus sit fal-
vt sciam? quēadmodū oporteat vnicuiq̃ rndere. Dicendū
est cm̄ eis q̃ cū pdidissent vel nunc̄ suscepissent sustinētiā
nobis sustinētib? dn̄z: qz qđ nō videm? sperātes: p patiētiā
expectam?: etiā insultare audēt: cū imitari deberent. Ubi
sunt delitte vestre: ꝓpt q̃s ābulat? p vias prauas? Nō dicit
m? vbi erūt cū hec vita trāsierit. ſz mō vbi sūt? Cū bestiarū
die hodierno? ablulerit: & hodiernū crastin? ablaturus sit:
qđ eorū q̃ diligit? nō trāscurrit & trāsuolat? Quid non fa
git pene antеq̃ capiť: cū ex ipso hodierno die nulla possit
vl̄ hora retineri? Ita ei scīa excludit a tertia sit pena ex
clusa ē a scīa: ipsi? hore vnī? q̃ psens videť: nihil ei ꝑsens
oēs ei ptes ei? & oīa mometa fugitiua sūt. Propter qđ pec
cat hō: si nō cecat? Cū peccat vl̄ cū peccaret attendat: pote
rat videre qz voluptas trāsitura sine prudētia diligēť vl̄
cū trāsierit: cū penitētia cogitať. Nos irridet? qz speram?

eterna que nō videm?: cum vos eis q̃ videtur temporalib?
subditi: nesciatis q̃lis vobis dies crastina illucescat. Que
sepe bonū sperātes malū inuenitis: nec si bon? fuerit: eum
ne fugiat tenere poteritis. Nos irridetis qz spam? eterna:
que cū venerint nō trāsibūt: qz nec ipsa veniūt: sed semper
manent: nos aūt ad illa venіem?: cū ꝑ vlā dīcam ista que
trāseūt trāsierim?. A vobis vero tēporalia nec sperari ali-
quādo desinunt: et tñ crebro sperata vos fallūt: nec cessant
vos ifamare vētura: corrūpere ventētia: torquere trāseun
tia. Nōne ipsa sunt q̃ cōcupita inardescūt: adepta vilescūt:
amissa vanescūt? Utimur eis & nos fm peregrinatiōis no
stre necessitatē: ſz nō in eis gaudia nostra figimus: ne illis
Lāb.vij labētib? subuaamur. Utimur enim hoc mūdo tāq̃ nō vtē-
tes vt veniam? ad eū qui fecit hūc mundū: et in eo manea-
mus: xi? eternitate ꝑfruentes. Quid est aut̄ qđ dicitis: qs
D hoc inde venit: et qđ apud inferos gerat: quis hoīb? indi-
Job xl. cauit? Et hinc vobis os clausit q̃ mortuū quarto die resu-
Mat. vj. scitauit: & vltra nō moriturus die tertio surrexit: & anteq̃
Luc.xvj moreret qualis vita morientes exciptat tāq̃ ille qui nihil
lateret i in paupere quiescēte: & i diuite ardente narrauit.
Sed illi ista nō credūt: qui dicūt. Quis huc inde reuersus
Dicē.xvij est? Crediturus se volūt videri: si q̃s parentum suorū reut
asseceret. Sed maledict? homo q̃ spem suā ponit in homīe.
Jdeo ergo de? homo factus: mori & resurgere voluit: vt et
qđ futur esset homini in hominis carne ostēderet: & deo tñ
non homini crederet. Et certe eccl̄ia fideliū toto ozbe dif-
Rom.iiij. fusa: iā ante oc̄os eoz est. Legāt eā ante tot secula vni ho
mini ꝓmissam: q̃ ꝓtra spem in spem credidit: vt fieret pater
multaz gētium. Qđ ergo vnī abrae credēti ꝓmissum est: tā
videm? ipletū: & qđ vniuerso ozbi ꝓmittit credenti: despe-
rem? esse venturū? Eant nunc & dicant. Manducem? & bi
bam?: cras enī moriemur. Illi se adhuc cras dicunt mori-
turos: veritas aūt illos iā cum ista dicūt iuenit mortuos
Dios aūt fratres: filij resurrectiōis: ciues sanctoz angelo
rū: coheredes & xp̄i coheredes: cauete imitari eos q̃ cras
sperādo moriunt: & hodie bibēdo sepeliunt: sed sicut dicit
1.Cor.xv. idem apls. Me corrūpant vestros mores bonos colloquia
mala. Sobrij estote iusti & nolite peccare: ambulātes angu
stam: ſz certā viā ducētem ad altitudinē hierusalē celestis
q̃ mater nostra eterna est: firmissime sperate qđ nō videt?:
patiēter expectate qđ nōdum habetis: quia veracē promis
sorem christum fidelissime retinetis.

Epi.vi. ¶ De verbis Apli. Videte quomodo caute am
buletis: nō vt insipiētes sed vt sapiētes: redimē-
tes tēpus q̃m dies mali sunt: in quo quid tēpus
sit redimere aperte declarat. Sermo.xxiiij.

B APostolū cū legeret audistis: imo oēs audiuim?
dicentē nobis. Videte quomodo caute ambule-
tis: nō vt insipiētes sed vt sapiētes. redimētes tē-
pus: q̃m dies mali sunt. Dies malos fratres due
res faciūt: malicia & miseria. Per maliciā hoīm et miseriā
ducunt dies mali. Ceteꝝ dies isti q̃tū ptinet ad spacia ho
raz ordiati sunt. Ducūt vices: agūt tēpora: oritur sol: occi-
dit sol: transeūt tpa. Cui molesta sunt tēpora: si hoīes sibi
non sunt molesti: Ergo dies malos (sicut dixi) due res fa-
ciūt: miseria hoīm/et malicia hoīm. Sed miseria hoīm cō-
munis est: nō debet malicia eē cōis. Ex quo enī lapsus est
Adam: & de paradiso expulsus: mūdū fuerūt dies nisi mali:
Jllos pueros q̃ nascunt iterrogem?: quare a plorātu inci-
piūt q̃ tr ridere possunt. Nascit et statim plorat: post nescio
quot dies ridet. Nā plorabat na scēs: ꝓpheta sue calamita
tis cras lachryme eni testes mi serie. Mōdū loquit: & iā pro
phetat. Quid ꝓphetat? In labore se ventur? vel in timore
& bene vixerit/et iustus fuerit: certe in medijs positus tē-
tatiōib? semp timebit. Quid ait apls? Oēs q̃ volūt in xp̄o
pie viere: persecutionē patiunť. Ecce qz dies mali sunt: sine
persecutiōe viuere ꝟ iusti nō possunt. Aut inter malos viuūt
persecutionē patiunť. Oēs mali psequunť bonos: si nō ferro
& lapidib? sed vita & moribus. Nunq̃d aliq̃s fctm loth perse
quebat in sodomis? Nemo illi molest? erat: & tñ iter ipios
viuebat: & inf imūdos/supbos/blasphemos psecutionē pa
tiebat: nō vapulādo: sed malos videndo. Quisq̃s me audis
sed nōdū viuis in xp̄o pie: incipe in xp̄o pie viuere: & ꝓbas
qđ dico. Denicz apls cū cōmemoraret pericula sua. Peri- ij.Cor.xj.
culis (inquit) i mari: periculis in fluminibus: periculis in
deserto: periculis i latronib?: periculis in falsis fratribus.
Cetera picula quiescere possunt: pericula a falsis fratrib?
vsq̃ in finē seculi nō nocēt. Redimam? tēpus: qm̄ dies ma
li sunt. Expectatis a me forte scire: qđ est temp? redimere.
Dictur? sum qđ pauci audiūt/pauci ferūt/pauci aggredi-
untur/pauci agūt: tñ dicā: qm̄ ipsi pauci q̃ me audituri sūt
inter malos viuunt. Redimete tēp? hoc est: qñ alt̄q tibi i-
fert litē: pde aliq̃d vt deo vaces: non litib? perde. Ergo ex B
eo qđ pdes ꝑcū est tēporis. Certe qñ ꝓ tuis necessitatib?
ꝓcedis ad publicum: das nūmos & emis tibi panē: aut vi-
nū/aut oleū: aut lignū: aut aliquā suppellectilē: das et acci
pis/aliquid amittis/aliquid acquiris: hoc est emere. Nā
si nihil amittas & habeas qđ nō habebas: aut iueniſti: aut
donatū accepiſti/aut hereditate acq̃siſti. Qñ aut̄ aliquid
amittſ vt aliq̃d habeas/tūc emis: qđ emis/ qđ habes ēptū
est: qđ amittſ ꝑciū est. Quomō ergo pdis nūmos vt emas
tibi aliq̃d: sic pde nūmos vt emas tibi quietē. Ecce hoc est
tempus redimere. Nouerbiū natū est punicū: qđ quidem
latine vobis dicam/qz punice non oēs nostis. Punicū enī
puerbiū est antiquū. Nūmū ḡrit pessimētia: duos illi da et
vt ducat. Nunq̃d nō hoc puerbiū de euāgelio videt na-
tum? Nam qđ aliud dixit de? nisi redimentes tēpus qñ sit.
Si q̃s vult in iudicio tecū cōtendere: & tunicā tuā tollere: Mat.v.
dimitte ei et palliū. Jn iudicio vult tecū cōtendere et tuni
cam tuā tollere: auocare te habet litib? a deo tuo: nō habe-
bis q̃etū coz/nō habebis tranquillū animū: euerteris cogi
tationib? tuis: irritaris aduersus eū aduersariū tuū. Ecce
tempus ꝑdidisti. Ecto ergo melius est vt nūmū amittas/
& tēpus redimas? Fratres mei i causis et negocijs vestris
qñ ad nos iudicāda venіūt: si homini xp̄iano dico vt ꝓ tē
pore redimēdo pdat aliq̃d suū: q̃to maiore cura et fiducia
debeo dicere vt reddat altenū? Ambos em̄ xp̄iānos audio.
Jā ille calūnioſus q̃ vult alteri facere causam & tollere ab
illo: vel ꝓ cōpositiōe gaudet ad ista verba. Apls dixit. Re
dimentes tēp? qm̄ dies mali sunt. Facio ergo calūniā chri
stiano illi/velit nolit: dat mihi aliq̃d vt tēp? redimat: quia
apl̄m audiuit. Dic mihi. Si illi dictur? sum: perde aliq̃d vt
sis ocīosus: tibi nō sum dictur? calūnioſe/pdite: fili diabo-
li quare res alienas auferre moliris? Causam nō habes: et
calūnia plen? es. Si g̃ illi dixero: illi da aliq̃d vt recedat a
calūnia: tu vbi eris q̃ habebas de calūnia pecuniā? Ille q̃
ꝓpter vitandā calūniā tēp? a te redimit: hic tolerat dies
malos: tu aūt q̃ de calūnijs pascеris: hic habebis dies ma-
los: & post istos habitur? es i die iudicij peiores. Sed hoc
forte rides: quia pecuniā rapis. Ride ride et contēne: ego
erogem: veniet qui exigat.

¶ De verbis sancti Luce in actibus apostolor. Nemo quicq̃ ex eo quod possidebat: suum pro- Act.iiij.
prium esse dicebat. Sermo.xxv.

A EGim? in libro qui ap̄lor actib? ascribit: tantā
sub memorat? viris deuotionē plebis fuisse: ita
ꝓpt xp̄iani flouisse ꝓmitias: vt post acceptam
fidē nemo domū ꝓpriā sibi defenderet: et nemo
suū aliq̃d vēdicaret: sed iure fraternitatis essent illis cūcta
cōmunia: scz vt q̃ eodē cōsortio religionis tenebātur: eodē
sortio fruerent & vite: hoc est vt q̃bus erat vna fides: esset
vna substātia: q̃b? erat cōmunis xp̄s: cōmunis esset et sum
ptus. Nefas enī putabāt religiosi viri eū sibi participē nō
ascire in substātia: q̃ particeps erat in gr̄a: atq̃ ideo chari-
tate fraternitat? oīa cōmunit vtebant: nisi q̃ maior est fra
ternitas xp̄i q̃ sanguinis. Sanguinis enī fraternitas simi
litudinē tātūmodo corporis refert: christi autem fraterni-
tas vnanimitatē cordis aīeq̃ demonstrat: sicut scriptū est.
Erat aūt credentiū cor atq̃ aīa vna. Vere ergo frater ille
est: q̃ tā corpore q̃ vnanimitate germanus est: verus inquā
frater est: cui? tde spūs & volūtas i fratre est. Melior ergo
est (sicut dixi) fraternitate sanguinis xp̄i fraternitas: quo
niam illa iterdum sibi inimica est: christi autē fraternitas
sine itermissione pacifica est. Jlla iter se cōmunia cū emu-
latione diuidit: hec etiam cum gratulatiōe cōmunicat. Jl
la in cōsortio sepe despicit germanos: hec assumit frequē

Universidad de Deusto Biblioteca

ter alienum. Tanta ergo (sicut dixi) illo in tẽpore christia-
no plebis deuotio fuit: vt nemo domũ suam diceret: nemo
ꝓprium aliq̃d vendicaret: sicut ait sanctus Lucas dicẽs.
Nemo dcẽ ex eo q̃ possidebat suũ ꝓprium esse dicebat.
Nõ enĩ inquã erat q̃ſq̃ egens ẽter ipsos. Beata igit plebs
q̃ tũ plures in xp̃o habet diuites: nullũ in seculo habẽt idi-
gentem: et q̃ dum eternas cogitat diuitias: a fratrib⁹ tẽpo-
ralẽ repulit pauptatẽ. Vendebãt enĩ (sicut ait scriptura)
predia ⁊ domos suas: ⁊ precia vẽditorum ante pedes apo-
stolo⁹ ponebant: vt erogarẽt ꝓout cuiq̃ opus erat. Vide-
te sanctoꝝ viroꝝ fidẽ: quẽ ad modum ꝓpter xp̃m toto se ex
poliabãt ꝑmonio: ⁊ nihil sibi relinqui faciebant: nõ enim
verebãt ne esurirẽt ipi: tũ timebãt ne alius esuriret. Hec
igit sub apostolis fuit plebis deuotio. Modo q̃d simile re-
perimus? Et certe xp̃s in nobis. Vdẽ quidẽ xp̃s in nobis:
sed nõ idem animus in nobis. Eadẽ plebis fides: sed nõ in
plebe est ipa largitio. Ita alter de alteri⁹ copia nõ cogitat
vt illud sit q̃ dicit apls. Alius q̃dẽ esurit: alius ebrius est
sed etiã diripiũt aliena: nõ solũ inquã colligẽtes pecunias
suas ad pedes apostoloꝝ nõ deferũt: sz etiã ꝑfugientes fra-
tres suos ꝓtrahũt a pedib⁹ sacerdotũ. Nunc est illud tem
pus: q̃ describit beat⁹ apls dicẽs. In nouissimis diebus
abundabit iniq̃tas multoꝝ: ⁊ refrigescet charitas. Modo
abũdat auaricia ⁊ iniq̃tas: q̃ ante largitat ſ bonitate cessa-
bãt: ⁊ refrigescit charitas fraternitatis: q̃ ꝓius xp̃i amore
feruebat. Tãta enĩ sub apostolis fraternitat ſ dilectio fuit
vt tũc in cõuctu suo nõ inuenirẽt indigẽtia. Tãta aũt mo-
do christiani tantas dissimulatio est: vt in cetu nr̃o vix inue-
nias locupletẽ: locupletẽ aũt nõ tã facultatib⁹ dico vix in
uentri sed opib⁹. Ait enĩ apls. Diuites sunt in bonis operi
bus. Locupletẽ enĩ in ecclesia itelligi voluit: qui diues in
xp̃o est. Nam ⁊ ibi q̃ ait sub apostolis neminẽ indigẽtem
fuisse ostendit vtiq; tota eos gr̃a fuisse fidei ꝑditos: vt oẽs
celestiũ diuitias abũdauerint largitate. Raro igit hoc tẽ
pore iuenim⁹ in xp̃iano populo locupletem: et si pleriq; in
domib⁹ auro sint diuites: tñ in eccl̃ia sunt mendici. Qui em̃
circa paupes nõ ꝓ eo q̃ ꝑualent operarẽ: nec hoc est gra-
tũ q̃ offerũt: nec illũ est sat̃iabile q̃ refuãt. Dicit dñs ad
Cayn cũ offerret mũera. Si aũt recte offeras: recte aũt nõ
diuidas: peccasti. Sic ⁊ tu xp̃iane nõ recte diuidis: q̃ de tã
to auro tuo maioꝝ ptẽ mãmone tuas q̃ deo largiris. Sic
nãq; ananias i actib⁹ apl̃oꝝ. Dũ putat se recte offerre / ⁊ nõ
recte diuidit: pecuniã quã obtulit ꝑdidit: et quã domi suã
uit amisit: pecuniã iquã parit ꝑdidit ⁊ salutẽ. Dũ em̃ ex eo
q̃ ꝑmiserat ptẽ subtraxit: sacrilegij simul pdẽnat et frau
dis. Sacrilegij: q̃ deũ in pollicitatiõe fefellerit. Fraudis:
q̃ itegris mũerib⁹ portionẽ quãdã putauerit subtrahẽdã
Ait enĩ apls petr⁹. Nõ es mẽtit⁹ hoib⁹ ſz deo. Si ergo fra
tres ananias pdẽnat: q̃ nõ totũ vederit q̃ de suo ipse pro
miserat: q̃d cẽsem⁹ de eo q̃ nõ vult reddere q̃ ali⁹ repromi
sit? Videte ergo ⁊ vos fratres q̃d ꝑmiseritis deo: cũ ꝑmũ
fidei gr̃am ꝓcepistis. Ecce abũdant in ciuitate nr̃a hospi-
tes: facite q̃ polliciti estis ne dicat et vobis q̃ ananie di-
ctum est. Non mentiti estis hominibus sed deo.

De verbis sancti Luce in actibus apostolo-
rum. Petrus et Johannes ascendebant in tem-
plum vbi cẽsu pauperes: fide diuites: claudo na-
to apostoli sanitatis opes largiuntur: vnde non
diabolo contra manicheos sed dei opus esse caro
comprobatur. Sermo.xxvj.

Post resurrectionẽ xp̃i: quoꝝ operũ patrocinio
Podicatio apl̃oꝝ muniat: lectio quã audistis ex-
posuit. Ascendẽtes (inq̃t) petrus ⁊ iohannes in
tẽplũ. Materiam sermoni. i. predicationi ingres
sum: ꝓ signa ꝓparatũ. Precedere q̃ppe stupoꝝ debuit: vt
mirande rei expositio seq̃ret. Fulgoꝝ ergo signoꝝ populo
rũ coꝛda pcussit. Nã erat q̃dã a natiuitate sua claud⁹ q̃ por
tabat manib⁹. Et mẽdicabat (inq̃t) ad speciosam portã tẽ
pli. Qui cũ igrediẽtes vidisset apl̃os elemosinam ex more
poscebat. Sed cũ in eũ cõuertissent ituitũ: nihil ille claud⁹
vltra notũ solamẽ opiẽs: credidit affluituraꝝ vllem de apo-
stoloꝝ manib⁹ largitatẽ. Sed petrus apls ait ad eũ. Intẽ
de in nos. Quos cũ respexisset. Argentũ (inq̃t) ⁊ aurum nõ
est mihi: q̃ aũt habeo hoc tibi do. In noie iesu xp̃i nazare
ni surge ⁊ ambula. Verboꝝ ipsoꝝ ordinẽ debemus diligẽ-
ter exponere. Nec⁊ cni ptinebat ad rem: cũ virtutũ diuitie
seq̃rent: vt cẽsus pauperies narrarek: nisi ipsam virtutem
voluisset apls cũ sui attestatione ꝓferre. Ne cui mirarentur
possessorẽ virtutũ: ante ꝓfessus est abrenũciatorẽ diuitiaꝝ.
Juste nãq; sequebat vt largiret signa: qui opes ptẽperat
Quid hac pauptate viti⁹? Quid hac virtute pauperias?
Testimoniũ ergo virtutis secutura est ꝓfessio pauperta-
tis. Unde apls loquebat. Tanq̃ nihil habẽtes: ⁊ oia possiden-
tes. Quid igit hac pauptate vitius: argentũ et aurum non
habeo? Sed q̃d habet q̃ argentũ nõ habet? Eloquiũ vehe-
mẽs: eloquiũ igne purgatũ. Qui aurũ non habet: fidem ha
bet. Videam⁹ q̃d ampli⁹ cozuscet: aurũ q̃ ita est in absẽ
dito vt illud videat ꝓuidẽs hominib⁹ natura dãnasset
exposuisse in rẽ succesſuris oculis cupidoꝝ: atq; vt aditus
rek pauptas: difficultate parandarũ diuitiaꝝ cũ labore fe-
cit q̃ri: q̃ noluerat iueniri. Ergo videam⁹ qui aurum nõ
habet: q̃d habet. Fidẽ habet: ⁊tutẽ habet. Expendam⁹ q̃
diximus: q̃d ampli⁹ cozuscet. Aurũ q̃ erũs perquirit: q̃
auaricia cupit: q̃ sollicitudo custodit: aurũ materia labo-
rũ: piculosa res possidentiũ: auꝝ eneruatio virtutũ: aurum
malus dñs: pditor seruus. Ergo q̃ auꝝ nõ habet: quid ha-
bet? Fidẽ habz. Videam⁹ (vt dixim⁹) q̃d ampli⁹ cozuscet.
Aurũ q̃ nemo tutũ habet: nisi q̃ semp abscondit. Auꝝ q̃
in perniciẽ dñi fulget? Auꝝ q̃ per tenebras querit: ꝓ tene-
bras custodit. Auꝝ cui⁹ inq̃sitio vãnatos habet: cui⁹ amor
Judã facit: et ne alicui sit nomẽ ignotũ: de apl̃o pditore
Auꝝ q̃ apud auarũ animum ꝑfert xp̃o? In cui⁹ appetitu
ꝓgru a magister gentiũ auctoritate detonuit dicens. Aua-
ricia q̃ est idoloꝝ seruit⁹. Quid ergo amplius refulget: au
rũ q̃ sordidus dñs habet: aurũ q̃ amplius cruciat: apud
quẽ largius fuerit: auꝝ q̃ amãti se nihil de sua possessione
pmittit: refudẽs ei reatũ suũ: cui vsum suum negat grauis
accusatio: erũnosa possessio? Nec tñ cũ hec dicim⁹ dei crea
tura dãnat: sed q̃m obcecata ꝓudentia hoim id in magni
preciũ receptũ est: iam in ifamiã rei redũdat: q̃icquid de
mala cupiditate suscipit. Jdeo ergo res illa vituperat: vt
suaricia ptẽnet. Cetez dñs ait ꝓ pphetam. Aurũ ⁊ argen-
tum meũ est. Et si ꝓ se mala res esset: dei esse non posset. Se
rum ꝑbet materiã misericordie apud bonos animos ho
uo genere: tunc magis ꝓdest quãdo ptẽnit: vt ipsa sua con
ditione testet: q̃ mala est rei hui⁹ possessio: cui⁹ abdicatio
fructuosa est. Prebet ergo materiã subueniẽdi. Disperit
dedit pauꝑib⁹: iusticia ei⁹ manet in eternũ. Dis ergo nos
q̃m iusti iudicis res sint auꝝ et argẽtum? Auaros inde te
quetur: inde misericors adiuuat. Exerceat ergo rei conſ
ptus: ꝓ contẽptum vtilis. Ad possessionẽ ei⁹ nõ oẽs idonei
ad ꝓtẽptum ei⁹ oẽs idonei. Nemo ergo non potest iter eos
reputari q̃ disperunt / tribuerũtq; pauperib⁹: iusticia ejus
manet in eternũ. Nemo non inter eos reputari potest q̃ hi
voluerit ꝓ fugatium rerũ despectum placere deo. Magne
felicitatis est cõditio christianoꝝ: quib⁹ clar itudo regni
pauptate posita est. Possidere q̃ cũ labore requirit: pos-
cozũ est: ptẽnere q̃ cũ fructu ptẽnas oim est. Felicitas er-
go magna christianoꝝ: q̃b⁹ datũ est vt paupertate faciant
ꝓtium regni celoꝝ. Nõ tibi displiceat pauperias tua: pos-
bil es potest diti⁹ inueniri. Vis nosse q̃ locuples sit? Celum
emit. Quib⁹ thesaurus ꝓferri possit: q̃ videm⁹ pauperta
indultum? Ut ad regnum celorum veniret diues: possessio
ne sua obtinere possit: nunc obtinet vt contẽptu perueniat
Multo ergo pl⁹ fulget fides q̃ aurũ: auꝝ latebris tenebre
scit animũ: fides igenito splẽdore ꝓspicuat. Auꝝ tuto pos
nõ ꝓdest: fides bono publico semp fulget: dignitate fidei ti
ducia ipsa testat. Auꝝ nõ inter ꝓuenientes rutum effodiet
etiã inter pugnates secura est. Quid ẽ donauit apls pau
censu: diues fide: lectionis ordo ꝓloquit. Aurũ et argentũ
non est mihi. Sed ꝓ his q̃d habet? Nõ habeo hoc tibi do.
In nomie iesu christi surge et ambula. De effectibus pe
cia rex estimentur. Qui aurum donabant: implebant pau
peris ventrem: maius onus pedib⁹ debilibus futurum
labank infirmitatem: sanitatem reddere non valebãt. Ille
autẽ qui auꝝ non possidet: sanitatem dedit. Deo dilecti

inops auri. Auꝝ ⁊ argẽtũ nõ habeo. Jdeo igit tãtas virtu
tũ opes ꝓtulit. Nõ habeo ẽ tibi do. In noie iesu xp̃i surge
et ãbula. Hoc plane nõ in marsupio: sz i aio tenebaꝰ. Quid
ei dedit? In noie iesu xp̃i surge et ãbula. Pauperẽ hoiem
expauit infirmitas: equa lege ⁊ equa potentia reges / capti
uoſq; ꝓtrigẽs. Nõ potuit sustinere tussionẽ paupis regib⁹
dominãs. Parũ est q̃ infirmitatẽ noiam⁹. Paupis ipsũ:
etiã natura nõ ꝓtulit. Ille enĩ claud⁹ erat ex vtero matris
sue. Debilitas itaq; quã ei inuexerat natiuitas: vi paupis
iubẽt ſ excluſa est. Nõ ꝑfecto nõ fieret nisi paup apls plen⁹
eẽt illo deo q̃ est auctor nature. Nihil ẽ hac diti⁹ paupta-
te. Quid donat q̃ es nõ hz? Virtutes largit ⁊ gratis ꝓfert.
Quid enĩ põt? In nomie iesu xp̃i surge ⁊ ambula. Obedi
tie subditur: q̃ ex necessitate vẽiebat. Dicit homini. Sur
ge / q̃ semp optabat: sed q̃m naturalibus vinculis ꝑdit⁹
erat / nõ poterat q̃ volebat. Nunc autem tãta facilitate in
sensibilia seruiit: vt ad nutũ iubentis illa pedũ i firmitas
uolaret. Surge ⁊ ambula. Et surrexit (inquit) cõtinuo et
stetit. Animo iperat: et pedes seruiũt. Exilient inquit pro
pheta: tãq̃ vituli de vinculis laxati. Et ꝓsolidate sunt ba-
ses pedũ eius. Vta velocitate res agaꝰ attendite. Vix au
res debilis sermo itrauerat iubentis: ⁊ cõtinuo vis sanita
tis irrupit: et excluſa infirmitate vsui mẽbra reddunt. Te
stimoniũ velocis resurrectiõis est: velocitas ex debilitate
surgẽtis. In momẽto / in ictu oculi: in nouissima tuba. Ca-
net enĩ tuba ⁊ mortui resurgẽt: ⁊ nos imutabimur. Futura
metire de factis. In ẽto momẽto mortui excitentur: debi
libus a natura crede vestigijs. Surrexit. Cõsolidate sunt
(inq̃t) baſes pedũ ei⁹. Pax erat q̃ dicebaꝰ i vsum claud⁹
rediſſe: virt⁹ei cũ sanitate restituit. Non enĩ dixit. Restitu
te sunt: sed ꝓsolidate sunt baſes. Tam abũdãtem recipiũt
sanitatẽ: vt ferãt laborẽ. Exiliẽs (inquit) ambulabat. Sa
tus frequẽter etiã sanis grauis est. Nõ senserũt illi pedes
pigra remedia: nec velut vnguẽti modo lita vestigia reuo
cank: ad momẽtũ vis medicine irrũpentis ostendit: signa:
turq; fuga infirmitatis excluse. Sic exilit qui sanaꝰ a pau
pere. Sanak ergo ab apostolis caro: hoc ipso indicans q̃d
a deo suo cõditore mereak. Cõuincank itaq; signis omnib⁹
manichei: cũcta salut ſ genera q̃ carni deferunk testimoniũ
bone nature sunt. Digna enim diuino ope cõprobãtur: que
nõ credunk indigna bñficijs. Nomẽ auctoris sui mẽbra co
gnoscũt: cũ eis dicit. In noie iesu surge ⁊ ambula. Si esset
caro a diabolo: nomen xp̃i formidare potuisset. Obsequiũ
sanatoꝝ: testimoniũ ꝓditoris est. In noie iesu xp̃i surge et
ambula. Intulerat natura debilitatẽ: ad ipaz q̃dãmõ iuo-
cari nois auctoritas destinak. Cognoscit q̃ iusserit: obseq̃-
turq; suo dño: refragak cõtrario. Si caro a diabolo est: ex-
pugnãda est a xp̃i discipulis nõ curãda. Si rationẽ iterro
ges: obligãdũ est q̃cq̃ inimicũ est. Molo hoc solũ cogitatõi
credas: diuia ad hũc sensũ succurrat auctoritas. Dñs ait i
euãgelio. Nemo igredit in domũ fort ſ vt vasa ei⁹ diripiat
nisi prius alligauerit fortẽ. In suis ẽ erat opib⁹ diabol⁹ alli
gãdus: nũc aũt nõ colligak diabol⁹ sed honorak: si res eius
ꝓ signa curak. Magni beneficij debitor xp̃s carni est: si q̃
possit i ei⁹ salute mõstrauit. Nõ esset materia loquẽdi: nisi
testimoniũ misericordie caro curata fecisset. Suffragatur
pdicationi xp̃i caro: in ipsa est administratio signoꝝ. Clau
dus surgit: vt apl̃i loquank. Dixim⁹ q̃m si hui⁹ dei opus ca
ro nõ esset: ille claud⁹ nõ erat in pedib⁹ sanãdus: sed in bra
chijs colligãdus. Nũc autẽ surgit claudus: vt apl̃i loquã
tur: preitoꝝ fit predicatiõis. Vt xp̃i euãgeliũ sonet: clau-
dus exilit. Impudẽter apl̃i fecerũt: si dei eoꝝ opus caro
nõ esset: nũc aũt q̃m id dicere sacrilegtũ est: nõ faciunt apl̃i
impudẽter. Caro igit op⁹ dei est. Cũ fozmak op⁹ dei est: cũ
cõditur op⁹ dei est: cũ ꝓducitur dei op⁹ est: cũ regenerat
opus dei est: cum signatur opus dei est: cũ curak op⁹ dei est
Quid debet diabolo totiẽs opus dei? Irrideank ergo ma
nichei: ꝓpter honorẽ dei carnis natura laudet: atq; oñe
vitiũ in volũtatem ponat. Spes emẽdationis hominibus
ꝓfigeratur: vt se intelligãt nõ carnis necessitate: sed tantũ
uolũtatis ꝑualtate delinquere. Nos autẽ carnem diuino
ꝓscribim⁹ operi: quã videmus in christi resurrectione diui
ni consortij gloriam consecutam quam a christo suo condi
tore suscepit: qui viuit ⁊ regnat in secula seculorum.

De verbis beati Petri. Audiuimus vocẽ de ij. Petri. j
latam de celo: hic est filius meus dilectus. Et ha
bemus certiorẽ ꝓphetic̃ sermonẽ: quib⁹ voce
de celo delata certior nõ melior neq; vtilior pro-
phetia predicak. Credẽdum itẽ esse vt intelligas
non intelligendum vt credas. Sermo.xxvij.

A Nitium bone vite cui vita etiã eterna debetur:
recta fides est. Est aũt fides credere q̃ nõdum
vides: cuius fidei merces est videre q̃ credis.
Tempore igitur fidei tanq̃ tempore semẽtis nõ
deficiamus: et vsq; in finem non deficiamus: sed perseuere
mus donec q̃ seminauimus metamus. Cum enim auer-
sum esset genus humanum a deo et iaceret in delitijs suis
sicut creatoꝛe opus habebam⁹ vt essemus: sic saluatoꝛe vt
reuiuiscerem⁹. Justus dãnault hominem misericors de⁹ Pſ. lxvij
liberat hominẽ. Deus israel ipse dabit virtutem et fortitu
dinem plebi sue benedictus deus. Sed accipiũt credẽtes:
non accipiunt contẽnentes. Nec de ipsa fide tamen ita glo
riandum est quasi aliquid nos possimus. Non enim fides
nihil est: sed magnum aliquid: quã si habes profecto acce-
pisti. Quid enim habes q̃ non accepisti? Videte charissi-
mi: vnde dño deo gratias agatis ne in aliquo deo ei⁹ in-
grati maneatis: ⁊ ꝓpter hoc q̃ ingrati estis: q̃ accepistis
perdatis. Laus fidei explicari a me nullatenus potest: sed
a fidelibus cogitari potest. Porro si ex aliqua parte (vt di
gnũ est) cogitet: q̃s digne cogitet q̃ multis donis dei ipsi⁹
preferak? Et si minora dei dona in nobis debem⁹ agnosce-
re / q̃tomagis illũ q̃ ea superat debem⁹ agnoscere? A deo
debem⁹ esse q̃ sum⁹. Quia nõ nihil sum⁹: a quo nisi a deo
habem⁹? Sed sunt ⁊ ligna: sunt ⁊ lapides: a quo nisi a deo?
Nos ergo q̃d plus? Nõ viuũt ligna ⁊ lapides: nos aũt vi
uimus. Sed adhuc nobis idipsum viuere: cũ arboꝛib⁹ fru
tectisq; cõmune est. Dicũtur enĩ ⁊ vites viuere. Nã si nõ vi
uerẽt: nõ scriptũ esset. Occidit in grandine vineas eoꝝ. Vi Pſ. lxxviij.
uit cũ viret: arescit cũ moꝛit. Sed vita ista nõ habet sensũ.
Quid nos amplius sentimus? Quinq; partit⁹ corporis no
tus est sensus. Videm⁹ / audim⁹ / olfacim⁹ / gustam⁹: tactu
etiã ꝓtotum coꝛp⁹ nostrũ mollia diiudicam⁹ ⁊ dura: aspe-
ra et lenia: calida ⁊ frigida. Est enim in nobis sensus q̃nq;
partit⁹: sed hũc habent ⁊ bestie. Habemus ergo aliq̃d am
pli⁹ nos. Et ista tñ que enumerauim⁹ fratres mei: si ꝑside-
rem⁹ in nobis: quãtã debis gratiarũ actionẽ: quantã crea
toꝛi laudem debem⁹? Sed tñ ampli⁹ quid habem⁹? Men-
tẽ / rationem / consiliũ: q̃ non habẽt bestie: non habẽt volu
cres / nõ habẽt ꝑisces / in eo facti sum⁹ ad imaginẽ dei. De-
nicq; vbi scriptura narrat / q̃ facti sum⁹: ibi subiũgit vt nos
pecoꝛib⁹ nõ solũ anteponit: sed et ꝓponat: id est vt ea no-
bis subiecta sint. Faciam⁹ (inq̃t) hoiem ad imaginem et si Genſ. j.
militudinẽ nr̃am: ⁊ habeat potestatem ꝑisciũ maris ⁊ vola
tilium celi: ⁊ oim pecoꝝ ⁊ serpẽtium q̃ repunt sup terram
Unde habeat potestatẽ? Propter imaginẽ dei. Unde qui
busdã dicit increpãdo. Molite esse sicut equus ⁊ mulus in Pſ. xxxj.
quib⁹ nõ est intellectus. Sed aliud est intellectus: aliud ra B
tio. Nã rationẽ habem⁹ / ⁊ anteq̃ intelligam⁹: sed intellige
re nõ valem⁹ nisi rationẽ habeam⁹. Est ergo animal rõnis
capax. Nec melius et citi⁹ dicã: aial rationale cui natura
inest rõnalis: ⁊ anteq̃ intelligat tã rationẽ habet. Nã ideo
vult intelligere: q̃ rationẽ ꝓcedit. Hoc ẽ vnde bestias an
tecedim⁹ maxime in nobis excolere debem⁹ et resculpere
quodãmodo ⁊ reformare. Sed q̃s poterit: nisi sit artifex q̃
formauit? Imaginẽ in nobis dei reformare potuim⁹? Ha
bem⁹ ergo (vt cũcta breuiter reteram⁹) ipm eẽ cũ ligntis et
lapidib⁹: viuere cum arboꝛib⁹: sentire cũ bestijs: itelligere
cũ angelis. Diiudicam⁹ ergo oculis / coloꝛes: auribus sono
res: narib⁹ odoꝛes: gustu sapoꝛes: tactu caloꝛes: intellectu
moꝛes. Intellige. Omnis homo vult itelligere: nemo est q̃
nolit. Credere nõ omnes volunt. Dicit mihi homo. Intel-
ligã vt credã. Respondeo: crede vt intelligas. Cũ ergo na
ta iter nos sit ꝓtrouersia talis quodãmodo vt ille mihi di-
cat: intelligã vt credã. Ego ei respõdeã: imo crede vt itel-
ligas. Cum hac controuersia veniam⁹ ad iudicem: neuter
nostrũ ꝓsumat ꝓ sua parte sententiã. Quẽ iudicem inuẽ

turi sumus? Discussis oibus hominib⁹ nescio vtrū melio-
rem iudicem iuenire possim⁹: q̄ hoiem per quem loquitur
de⁹. Non eamus ergo in hac re ⁊ in hac cōtrouersia ad lit-
Mat.xvij teras seculares: nō iter nos iudicet poeta sz ꝓpheta. Bea-
tus apostol⁹ Petrus cū duob⁹ aliis christi dñi discipulis
iacobo ⁊ iohāne i monte cū ipso dño constitutus: audiuit
vocem delatam de celo. Hic est filius meus dilect⁹ in quo
mihi bene cōplacui: ipsum audite. Q̄ cōmēdās memora-
ij. Petri.j tus apostol⁹ in epistola sua dicit. Hanc vocē audiuim⁹ de
celo delatam: cū essem⁹ cū illo in mōte sancto. Et cū dixis-
set. Hanc vocē nos audiuim⁹ de celo delatā: subiūxit atq;
ait. Et habem⁹ certiorem ꝓpheticū sermonem. Sonuit il-
C la vox de celo: certior est ꝓpheticus sermo. Attendite cha-
rissimi adiuuet dñs et volutatem meam et expectationem
vestrā: vt dicam q̄ volo/quomodo volo. Quis enī nostrū
nō miretur. Delata voce de celo certiorem ꝓpheticum ser-
monē ab apostolo dictū esse? Certiorē sane dixit: certiorē
nō meliorē/nō veriorē. Tam enim verus ille sermo de celo
q̄ sermo ꝓpheticus: tam bonus: tam vtilis. Quid est ergo.
Certiorē: nisi in quo magis ꝑfirmek auditor? Quare hoc?
Quoniā sunt homies infideles: qui sic detrahunt christo:
vt dicāt eū magicis artib⁹ fecisse q̄ fecit. Possent q̄ infide-
les etiā istam vocē delatā de celo p coiecturas humanas
⁊ illicitas curiositates ad magicas artes referre. Sed p-
phete antea fuerūt/nō dico ante istam vocem: sed ante chri
sti carnem. Mōdū erat homo christ⁹ quando misit prophe
tas. Quisquis eū dicit magum fuisse: si ergo magicis artī-
bus fecit vt coleret ⁊ mortuus: nūquid magus erat anteq̄
nat⁹? Ecce quare att apostol⁹ petrus. Habem⁹ certiorem
propheticū sermonem Vox de celo qua fideles admonea-
tur: ꝓpheticus sermo quo infideles cōuincātur. Intellexi
mus q̄tū mihi videt charissimi quare dixerit apostol⁹ pe
trus. Habem⁹ certiorē ꝓpheticū sermonem: post vocē de
celo delatā. Et ipsa christi quāta dignatio. Petrus iste q̄
sic loquit piscator fuit: ⁊ modo magnā laudē habet orator
si potuerit ab illo itelligi piscator. Propterea primis chri
j.Cor.j. stianis loquens apostol⁹ paulus ait. Videte vocationē ve
stram fratres/quia nō multi sapientes sm carnem: nō mul-
ti potentes: nō multi nobiles: sed infirma mundi elegit de⁹
vt cōfundat fortia: et stulta mūdi elegit deus vt cōfundat sa-
pientes: ⁊ ignobilia mundi ⁊ contemptibilia elegit deus: ⁊
ea que nō sunt vt ea que sunt euacuarent. Si enim eligeret
christ⁹ primit⁹ oratorē: diceret orator. Eloquētie mee me-
rito elect⁹ sum. Si eligeret senatorem: diceret senator. Di-
gnitatis mee merito electus sum. Postremo si prius elige
ret iperatorem: diceret imperator. Potestatis mee merito
elect⁹ sum. Quiescant ⁊ differant isti: paululum quiescant
non omittant: nō cōtenantur: sed aliquantulū differantur:
quo possint gloriari de semetipsis in semetipsis. Da mihi
(inq̄t) illū piscatorē: da mihi idiotam: da mihi ꝑitū: da
mihi eū cū quo nō indignat⁹ loqui senator: nec quādo emit
piscem: ipm inquit da. Hūc si impleuero manifestū erit q̄
ego facio: q̄ q̄ ⁊ senatorem et oratorē et iperatorē ego sum
factur⁹: quandocūq; factur⁹ ego et senatorem: sed certius
ego piscatorē. Potest senator gloriari de semetipo: potest
orator: potest imperator/ nō potest nisi de christo piscator.
Veniat ꝓpter docendā humilitatē salubrem: prius veniat
piscator: per seipsum melius adducitur imperator. Memē
tote ergo piscatorem sanctū/iustum/bonum/christo plenū:
ad cuius missa p mundū rhetia capiēdus cū ceteris etiam
apostolis iste pertinuit. Ergo memētote eū dixisse. Habe-
mus certiorem ꝓpheticū sermonē. Da mihi ergo ad illam
cōtrouersiā iudicem ꝓpheta. Quid iter nos agebatur:
Tu dicebas/intelligam vt credā: ego dicebā/vt itelligas
crede. Nata est ꝓtrouersia: veniam⁹ ad iudicem: videlicet
ꝓphetā: immo vero deus iudicet per ꝓphetam. Ambo ta-
ceamus. Quid ambo dixerimus audit⁹ est. Intelligam
D (inq̄s) vt credā: crede iquā vt itelligas. Respōdeat ꝓphe
Esa.vij. ta. Nisi crediderit⁹: nō intelligetis. Putatis autē charis
simi nihil dicere etiā illū qui dicit. Intelligam vt credam
Quid enim nūc agim⁹: nisi vt credant: non qui non credūt
sed q̄ adhuc parum credunt? Nam si nullo modo credidis
sent: hic nō essent. Fides eos adduxit vt audiāt: fides eos
fecit p̄sentes verbo dei: sed ipsa fides que germinauit irri-
ganda est: nutrienda est: roborāda est. Hoc est q̄ agim⁹.
Ego (inquit) plantaui: apollo rigauit: sed deus incremen-
tū dedit. Itaq; neq; qui plantat est aliquid: neq; qui riga-
sed qui incrementū dat deus. Loquendo/hortādo/docen-
do: suadendo plantare possumus ⁊ rigare: nō autem incre-
mentum dare. Rouerat autem ille cum quo loquebatur q̄
fidei sue germināti ⁊ adhuc infirme ⁊ ex magna parte tim
bant: non tamen nulle fidei sed alicui fidei adiutorem ap
bat/cui dicebat. Credo dñe. Modo cum euāgelīū legeret
audistis. Si potes credere ait dñs Iesus patri puerili po-
tes credere oia possibilia credēti. Et ille ituēs semetipm
posit⁹ ante semetipm: nō habēs temerariā cōfidentiam. sed
pri⁹ discutiēs cōscientiā: vidit in se esse aliquā fidē: vidit ⁊ ti
tubationē: vtrūq; vidit. Vnū habere se ꝑfessus est. ⁊ alteru
adiutoriū postulauit. Credo (inq̄t) dñe. Quid sequebat? nisi
adiuua fidē meā? Nō hoc dixit. Credo dñe: video hic alī-
quid vnde nō mētior. Credo/verū dico: sed video hic etiā
nescio quid q̄ mihi displiceat. Stare volo: sed adhuc mu-
to. Stans loquor/nō cecidi q̄: credo: sed tamen adhuc mu-
to: adiuua incredulitatem meā. Ergo charissimi ⁊ ille q̄
contra me constituī ⁊ ꝓpter cui⁹ controuersiam inter nos
natā ꝓphetā iudicem postulaui/non nihil dicit: etiam ipse
cū dicit: intelligā vt credam. Nam vtiq; modo q̄ loquor
ad hoc loquor: vt credāt qui nōdum credunt: et tamē nisi
q̄ loquor intelligāt/credere non possunt. Ergo ex aliqua
parte verum est q̄ ille dicit/intelligam vt credam: ⁊ ego q̄
dico sicut dicit ꝓpheta: immo crede vt itelligas: verū dici
mus: concordemus. Ergo intellige vt credas: crede vt in-
telligas. Breuiter dico: quomodo vtrūq; sine cōtrouersia
accipiamus. Intellige vt credas verbum meum: crede vt
intelligas verbum dei.

¶ De verbis beati Jacobi. Ante omnia nolite Jacob.v
iurare. In quibus ante omnia dictum esse vult q̄
lingua facile in lubrico labitur. Ideoq; (nisi ma-
gna aliqua nos vrgente necessitate) non esse iurā-
dum. Sermo.xxviij.

PRima lectio q̄ nobis hodie recitata est: aposto-
li iacobi oblata nobis est ad differendū: ⁊ quodā
modo indicta. Intētos enī nos fecit: admonēs
ante omnia ne iuretis. Difficilis q̄stio est/hoc
peccatū quē nō reū teneat: si iurare peccatū est. Nā pertu
rium peccatū esse ⁊ grande peccatū nemo dubitat: sed non
ait apostolus de cui⁹ lectione tractam⁹. Ante oia fratres
mei nolite perturare: sed nolite iurare. Precessit etiā ipse
dominī Iesu xpi in euangelio similis admonitio. Audistis
(inq̄t) q̄ dictū est antiqs. Nō periurabis: ego aūt dico vo
bis. Nolite iurare neq; p celum: q̄ sedes dei est: neq; p ter-
ram: quia scabellū est pedū ei⁹: neq; p caput tuum iurabis
quia nō tibi est potestas facere vnū capillum album aut ni
grum. Sit aūt sermo vester est est: non non: si q̄d amplius a
malo est. Huic dñice admonitioni memorats apli lectio
nis sic q̄gruit/vt nihil aliud iussisse videatur: quia nulli⁹
ali⁹ hoc dixit: q̄ ille qui per apostolum dixit. Ante omnia
(inq̄t) fratres mei nolite iurare: neq; p celū: neq; p terrā: Jacob.v
neq; aliud quodcūq; iuramentū. Sit aūt sermo vester est
est: non nō: nisi q̄ iste addidit/ante oia: ex quo multum fe
cit intētos: auxit q; difficultatē questioni. Inuenim⁹ enim
iurasse sctōs: iurasse ꝓnit⁹ ipm dñm in quo nō est omnino
peccatum. Iurauit dñs ⁊ non penitebit eū: tu es sacerdos Psal.cix
in eternū sm ordinem melchisedech. Eternitatē sacerdo-
tij filio cū iuratiōe ꝓmisit. Habes etiā. Per memetipm iu Gen.xxij
ro dicit dñs. Et illud iuratio est. Viuo ego dicit dominꝰ.
Quomō homo per deum: sic deus per seipsum. Non est er
go peccatū iurare: sed durū malum est hoc dicere: Et quo
niā dixim⁹ deū iurasse: q̄ blasphemū est hoc dicere? Ju-
rat/de⁹ q̄ peccatum nō habet. Non est ergo peccatū iurare
sed magis peccatum est peierare. Forte quis dicat nō esse
ꝓponēdū de dño deo iuratiōis exemplū. Deus enim est et
forte illi solt cōpetit iurare q̄ non potest peierare. Homies
enī falsum iurant/vel cū fallunt/vel cū fallunt. Aut putat
homo vez esse q̄ falsum est ⁊ temere iurat: aut scit vel pu-
tat falsum esse: et tamen pro vero iurat: ⁊ nihilominus cum
scelere iurat. Distāt autē ista periuria que duo cōmemora
ui. Facilli iurare qui verū putat esse ꝓ quo iurat: vez pu
tat esse: ⁊ tū falsum est. Non ex animo ille periurat: fallitur
hoc ꝓ vero habet q̄ falsum est: non pro re falsa scies iura-
tionem interponit. Da altiū: q̄ scit falsum esse et dicit verū
esset iurat tāq̄ vez sit q̄ scit falsum esse. Videtis q̄ ista
detestanda sit belua: ⁊ de rebus humanis exterminanda:
Quis enī hoc fieri velit: Omnes homines talia detestant
Fac aliū: putat falsum esse et iurat tanq̄ vez sit: ⁊ forte ve
rū est. Verbi gratia vt itelligatis. Pluit in illo loco: inter
rogas hoiem et putat nō pluisse: et ad negocium ipsius cō
petit vt dicat pluit: sz putat nō pluisse/dicit ei. Vere pluit
Vere et iurat/⁊ tamen pluit ibi: sed ille nescit et putat non
pluisse: periurus est. Interest: quēadmodum verbum ꝑce
dat ex animo. Ream linguā non facit: nisi mens rea. Quis
est autē qui nō fallitur: et si nolit fallere? Quis homo cui
nō surrepat fallacia? Et tamen iuratio ab ore nō discedit:
frequētat: plura sunt plerūq; iuramēta q̄ verba. Si discu
tiat homo quoties iuret ꝓ totum diem: totiēs se vulneret:
quotiēs gladio lingue feriat ⁊ trāfigat: quis in illo locus
inuenit sanus? Quia ergo graue peccatum est peierare: cō
pēdiū tibi dedit scriptura. Noli iurare. Quid tibi dictur⁹
sum homo: verū iura? Ecce verū iura nō peccas: si vez iu-
ras non peccas. Sed homo iter tētationes positus: carne
inuolutus: calcans terrā sub terra: dū corpus q̄ corrūpit
aggrauat aiam/⁊ deprimit terrena ihabitatio sēsum mul-
ta cogitantē: iter ista mira tua cogitata incerta: volatica:
ꝓiecturas humanas, fallacias humanas: quando nō subre
pit tibi q̄ falsum est: posito in regiōe falsitatis? Vis ergo
lōge esse a periurio? Jurare noli. Qui enī iurat: aliquādo
vez iurare potest: q̄ autē nō iurat: mendaciū iurare nunq̄
potest. Jurat ergo de⁹ qui iurat securus: quem nihil fallit:
quē nihil latet/qui oīno fallere ignorat: q; nec falli potest.
Cum enī iurat: se adhibet testem. Quomō tu cū iuras deū
adhibes testē: sic ipse cū iurat se testem adhibet. Tu q̄si il-
lum adhibes testē, forte supra mēdaciū tuū: accipis tuum
nomen dñi dei tui. Me mēdaciū iures: ergo noli iura-
re. Ipa est angustia. Periurium ꝓcipitiū est. Qui iurat
iuxta est: qui nō iurat longe est. Peccat ⁊ grauiter qui fal-
sum iurat: nō peccat qui verum iurat/sed nec ille peccat q̄
oīno nō iurat. Sed qui nō iurat ⁊ nō peccat: longe est a pec
cato: qui autem vez iurat non peccat: sed ꝓpe est ad pecca
tū. Facte ambulare in alio loco vbi a parte dextra spacio-
si sit terra: nec vsq̄ āgustias patiaris: a sinistra ꝓcepso lo
cus est/vbi eligis ambulare? Sup finē terre in labio ꝓreci
pitij: an inde lōge? Puto q; inde longe. Sic qui ⁊ iurat in
fine ambulat: ⁊ ambulat pedib⁹ infirmis quia humanis. Si
offendert deorsum is: si lapsus fueris deorsum is. Et quid
te excipit? Periurij pena. Ergo volebas vez iurare: audi
cōsilliū dei. Noli iurare. Si peccatū esset iuratio: nec in ve-
tertlege diceret. Non periurabis: reddes autem dño iusiu
randa tua. Non enim peccatum ꝓpiceret nobis. Sed ait ti
bi deus tuus. Si iuraueris nō dānabo: si verum iuraueris
non dānabo. Sed nunquid si non iuraueris dānabo? Duo
sunt (inquit) que non dānabo vnū: verā iurationem: ⁊ nul
lam iurationē: dānabo autē falsam iurationē. Falsa iuratio
exitiosa est: vera iuratio piculosa est: nulla iuratio secura
est. Scio esse difficilē questionem: ⁊ charitati vestre fateor
semp illam vitaui. Nunc autē cū die dominico debito red
derē sermonis recitaret eadem lectio: diuinit⁹ mihi inspi-
ratum esse credidi vt ide tractarem. Hinc me dicere deus
voluit: hinc vos audire. Obsecro ne cōtenatis: obsecro vt
cōstabiliatis: lingue mobilitates mutetis. Nō frustra est
oīno non vacat q̄ cum eam (vt dixi) questionē semp deui-
tare voluerim: ipposita est necessitati mee: vt imponat cha-
ritati vestre. Vt noueritis verū iurare non esse peccatū: in
genim⁹ et apostolū paulū iurasse. Quotidie morior per ve
strum gloriā fratres: quā habeo in christo iesu domino nō.
Per vestrā gloriā iuratio est. Nō enim sic ait. Per vestrā
gloriā morior: quasi vestra gloria me facit mori: quomodo
si dicer et/p venenum moritur: p gladium moritur: est:
p bellum moritur: p inimicum moritur: id faciēte
inimico/faciente gladio/faciente veneno et similia: non sic
dixit p vestrā gloriam. Ambiguitatē grecus sermo dissol-
uit. Inspicitur i epistola greca: ⁊ inuenitur ibi iuratio que
nō est ambigua. μαθηνγιεἰαν χαὶχαυχασιναγθην
αὐδαὸ ἀγαθον. Vbi dixerit grecus iurat. Quotidie au-
ditis grecos et qui grece nostis μαδοξην. Quando dicit
μαδοξην. Juratio est p deum μαδοξην. Ergo nemo du
bitet iurasse apm paulum cum dixit. Per vestram gloriā
fratres. Et ne putemus eum p humanam gloriam iurasse:
quā habeo i xpo Iesu domino nostro. Et alio loco iuratio
prorsus certa ⁊ exꝑssa. Testē deū inuoco sup aiam meā: q̄ j.Cor.j.
parcēs vobis nōdū veni Corinthum. Et alio loco ad gala
tas. Que autē scribo vobis: ecce cora deo q̄ non mentior. Gal.j.
Intēdite q̄so ⁊ aduertite: ⁊ si nō tam plausibilis sermo vo
bis sit ꝓpter angustias questiōis: vtilis tñ est si advisceta
vra puentat. Ecce iurauit apls. Non vos fallāt qui nescio
quō volētes ipas iuratiōes discernere vel potius nō itelli
gere: dicūt nō esse iurationē q̄n dicit hō. Scit de⁹: testis est
de⁹: inuoco deū sup aiam meā verū me dicere. Inuocauit
(inq̄t) deū: testem fecit deum. Numq̄d iurauit? Qui hec di-
cūt: nihil aliud volunt nisi inuocato deo teste mentiri. Ita
ne vero qui quis es praui cordis et puersi cordis: si dicas
ꝓ deum/iuras: si dicas testis est deus: non iuras? Quid est iij. sen. di.
enim/per deum: nisi testis est deus? Aut quid est: testis est xxxix. ca.
deus/nisi ꝓ deū? Quid est aūt iurare: nisi ius reddere deo hic q̄rit.
quādo p deum iuras: ius saluti tue reddere quādo p salu-
tem tuā iuras: ius filijs tuis reddere quando p filios tuos
iuras? Dō autē ius debem⁹ saluti nostre: filijs nostris deo
nostro: nisi charitatis/veritatis/⁊ nō falsitatis? Maxime
autē p deum cum sit/ipsa est vera iuratio: quia ⁊ cum dicit
quisq; p meam salutē: salutem suam deo obligat: quādo di
cit/p filios meos: oppignerat deo filios suos: vt hoc veniat
in caput eorum q̄ exit de ore ipsius: si verum verum: si fal
sum falsum. Cū ergo filios suos/vel caput suū: vel salutem
suā q̄sq; in iuratiōe nominās: quicq̄d nomiat obligat deo:
quātomagis quādo peierat p ipsum deū? Timet enim fal
sum iurare p filium suum: ⁊ nō timet falsum iurare p deum
suum. Fortassis hoc dicens in animo suo. Timeo p filium
meum falsum iurare ne moriat: deus autē qui non morit ⁊
si falsum p eum iuretur quid mali ptingit? Bene quidē di
cis: nihil mali ptingit deo quādo falsum iuras p deum: sed
ptingit mali multum tibi qui fallis proximū cui testē adhi
bes deum. Sed aliquid teste filio tuo faceres: et amico vel
proximo tuo vel cuilibet homini diceres/non feci: et tāge-
res filio tuo caput: quo teste fecisti ⁊ diceres/ p huius salu-
tē qz non feci: exclamaret forte filius tuus sub paterna ma
nu tremēs/nec tamen paternā manum: sed diuinā tremēs
noli pater: nō tibi vilis sit salus mea/deū sup me inuocasti
ego te vidi/fecisti: noli peierare: te q̄dem habeo genitorem
sed plus ⁊ tuū et meum timeo creatorē. Sed quia deus qui
p eum iuras: non tibi dicit. Ego te vidi noli iurare: fecisti:
sz times ne te iste occidat/tu te ante occidis. Quia ergo nō
dicit ego te vidi: putas quia nō vidit? Et vbi est q̄ dicit.
Tacui tacui: nunquid semp tacebo? Et tamen plerūq; di-
cit. Ego te vidi/sed aliter quādo vindicat in periurio: sed
non in omnes vindicat: ideo homies educātur ad exēplū.
Ego scio ille mihi falsum iurauit ⁊ viuit: ille tibi falsum iu
rauit ⁊ viuit: falsum iurauit ⁊ viuit: ille falsum iurauit tu
faller⁊. Si et tu ockos haberes vnde mortē hui⁹? videres: si
⁊ tu in eo q̄ scit mori ⁊ nō mori non falleris: videres huius
mortē. Et modo intēde scripturam: ⁊ ibi inuenies iacentē
quē putas viuētem. Quia pedibus ambulat: quia manib⁹
cōtrectat: quia oculis videt/⁊ audit auribus: officijs ceter⁊
membror⁊ satis vtitur: viuentem putas. Viuit sed corpus
eius: mortua est autem aīa eius: mortuū est q̄ melius est.
Viuit habitaculum: mortuus habitator. Quomō inquies
cū viuebat corp⁹ mortua est anima: cū corpus non viueret
nisi viuificatū ab aīa? Quo modo ergo mortua est anima
de qua viuit corpus? Audi ergo ⁊ disce. Corpus hominis
creatura dei est: et anima hominis creatura dei est. De ani
ma deus viuificat carnē ipsam item animā viuificat de se
ipso nō ō seipa. Quia ergo corporis anima est: vita anime
de⁹ est. Moritur corpus cum recedit anima: moritur ergo
aīa si recedit de⁹. Recedit anima cum corpus percutitur
gladio: ⁊ putas q̄ nō recedit deus cū ipsa anima ferit per-
turio? Vis videre quia mortu⁹ est de quo loqueris? Lege

Sap.j. scriptura. Os qđ mentit occidit aiam. Sed tu pſentē deū vltorē putas:ſi ille q̄ te iuratione falſa deceperit continuo expiret. Si expiret ante oculos tuos:expirauit caro ipſi⁹. Quid eſt expirauit:Caro ipius ſpiritum quo viuificabat eiecit. Hoc eſt expirauit excluſo ſpiritu quo viuebat caro. Peierauit:excluſit ſpm̄ quo viuebat aīa. Expirauit:ſz ne ſcis:expirauit ſz nō vides:carnē eni iacētē ſine aīa vides: aīaz miſerā ſine deo videre nō potes. Crede g̃:adhibe oculos fidei. Memo piur⁹ ipunit⁹/prorſus nēo:cū illo eſt pena ſua. Si haberet in cubiculo ſuo tortorē carnis punit⁹eſſet: habet in ſecreto cordis ſui tortorē pſcīētie ſue/ꝛ ipunit⁹ vocat. Et tñ qd dicis:Giuit:gaudet:luxuriat qui mihi mētiēdo iurauit. Quid eſt q̄ me mittis ad iuſibilia:Quia ꝛ ipſe deus p quem iurauit iuſibilis eſt. Jurauit per inuſibilem:ferītur pena iuſibili. Sed viuit(inq̄t)et quodāmodo ſcatet ꝛ bullit luxurijs. Si hoc ita eſt q̄ ſcatet luxurijs: q̄ bullit luxurijs: vermes ſunt aie mortue. Denicq̄ oīs homo prudēs q̄ tales luxuriātes periuros attendit:ſano cordis olfactu auertit ſe/non vult intueri/non vult videre:nō vult audire. Cū ſe iſta ſanitas auertit niſi q̄ putet animā mortuā:Breuiter ergo audite fratres mei:pcludā ſermonem:figēs in cordibus veſtris curā ſalubrē. Ante oīa nolite iurare. Quare aute oīa:Si magnū eſt facinus peierare nulla autē culpa eſt verū iurare:quare ante oīa nolite iurare:Debuit enim dicere: ante oīs nolite peierare. Ante oīa (inquit)nolite iurare. Jurare ei peius eſt q̄ furari:Jurare peius eſt q̄ adulterare:Non dico falſū iurare:iurare dico:iurare peius eſt q̄ hoiem occidere:Abſit. Hoiem occidere/adulterari/furari peccatū eſt. Jurare nō eſt peccatū: ſed falſum iurare peccatum eſt. Quare ergo ãte oīa:Iſto verbo qđ ait. Ante oīa:cautos nos fecit aduerſus linguā noſtram. Ante oīa ait/vt attēdatis/prę ceteris: vt vigilet⁊ ne ſurrepat vobis conſuetudo iurādi. Tanq̄ ſpecula ita te poſui cōtra te:ante omnia leuauit te ſup cetera vnde te attendas. Cōſidera eni te iurare p deum:p chriſtū:occido illum:ꝛ hec quotiens p diem:quotiens p horam:Non aperis os:niſi a tali iuratione. Molles vt diceret tibi ante oīa vt te aduerſus cōſuetudinē intētiſſimū redderet: vt omīa tua inſpiceres:oēs mot⁹ lingue tue diligentiſſime cuſtodires:eſſes cuſtos male pſuetudinis tue:Ad eam pſtringendam:audi ante omnia. Dormitebas pungo:ante oīa ſpinas admouco. Quid eſt ante oīa:Ante oīa vigila: ante omnia intētus eſto. Jurauim⁹ ꝛ nos:paſſim habuimus iſtā teterrimā conſuetudinē et mortiferā. Dico charitati veſtre:ex quo deo ſeruire cepim⁹:et q̄tum malum ſit in periurio vtdimus:timuimus vehemēter:ꝛ veternoſiſſimā conſuetudinē timore frenauim⁹. Frenata reſtringit: reſtricta langue ſcit:lāgueſcēs emoritur/ꝛ male pſuetudini bona ſuccedit.

Deniq̄ nō vobis dicim⁹:nos nō iurare. Si eni hoc dicim⁹ xxij. q.j. ſi mētimur. Quātum ad me ptinet iuro:ſed q̄tum mihi videpeccatum tur magna neceſſitate cōpulſus. Cū video nō mihi credi niſi faciam/ꝛ et q̄ mihi non credit non expedire qđ non credit:hac perpenſa ratiōe et pſideratione liberata cū magno timore dico. Coꝛā deo/aut teſtis eſt de⁹:aut ſcit chriſt⁹ ſic eſſe in animo meo:ꝛ video quia plus eſt:id eſt qz amplio⁹eſt q̄ eſt eſt:non non:ſed hoc qđ amplius eſt a malo eſt:et ſi nō a malo iurātis:a malo eſt nō credētis. Deniq̄ nō ait ſi amMat.v. plius facit malus eſt:ꝛ ſit in ore veſtro eſt eſt:non non:ſi qđ De iure.ſi- amplius facit malus eſt:ſed ſit in ore veſtro eſt eſt:non nō: gnificatiſ. qđ aūt amplius eſt/a malo eſt:ſed q̄re cuius. Sed tñ aliud De iureu habet humana peſſima pſuetudo. Et cū tibi credit iuras: rā.ꝛ ſi xps ꝛ cū nemo exigit iuras/ꝛ horrētib⁹ hoibus iuras: non tacesiurādo/vir eſſe ſanus nō peierando. Niſi forte putat⁊ fratres:qz ſi ſciret apl⁹s paulus credere ſibi galatas adderet iurationē ꝛ diceret. Que autē ſcribo vobis ecce coram Gal.j. deo qz nō mētior. Videbat ibi eos q̄ credebāt. Videbat et alios q̄ nō credebāt. Ergo noli dicere nō iuro ſi forte exigitur. A malo eſt eni qđ facis:ſed illi⁹ q̄ exigit. Nam tu quomodo te purges nō habes: quomō ſatiſfacias negocio qđ inſtat nō iuenis. Sed aliud eſt cū exigit iuratio: aliud cū offerk:ꝛ hoc ipſum qđ offerk/aliud cum offert nō credenti: aliud cum vētilat ꝛ credēti. Tene ergo linguā ꝛ pſuetudinem q̄tū potes:nō quomodo quidā quando illis dicit:verum dicis/nō credo:non feciſti:non credo:deus iudicet:iura mihi. Et ipſe q̄ exigit iurationē mult⁹ intereſt ſi neſcit illū falſum iuratū an ſcit. Si ei neſcit/ꝛ ideo dicit iura hi vt fides ei fiat:nō audeo dicere nō eſſe peccatū: tamē ſa mana tētatio eſt. Si autē ſcit eum feciſſe/ꝛ nouit feciſſe:ꝛ dit feciſſe:ꝛ cogit iurare/homicida eſt. Ille enim ſuo periurio ſe perimit:ſed iſte manū interficiētis et expellit ꝛ poſt ſit. Cum vero aliq̄s ſcelerat⁹ fur audit: iura ſi nō feciſti ra ſi nō feciſti ab eo qui neſcit an fecit:ille tūc chriſtiāo nō licet iurare/quādo ab illo exigit iuſurādum:nō licet iurare/chriſtian⁹ ſum non mihi licet. Capta talē auerte te ab illo:diſſimula a negocio de quo loq̄baris: miſce alias falſilas ꝛ iuuenes cum millies iurātem:qui ſemel iurare nolunt. Iſtā ergo conſuetudinē quotidianā crebram ſine cauſa mallo extoquēte:nullo de tuis ꝟbis dubitāte iurāti auertite a vobis:amputate a linguis veſtris:circūcidite ab ore veſtro. Sed conſuetudo eſt:ſolet dici. Solet dici qñ nō dicit? Hoc eſt ante omnia. Quid eſt ante oīa:Ante ceteris caueſto:plus ad hoc intentus eſto q̄ alia. Mator conſuetudo maiorē intētionē flagitat:non rei leuis conſuetudo. Si de manu aliquid faceres: facili⁹ manu tue imperares ne faceret/ſi pedib⁹ aliquo cūdum eſſet pigritia retardantes citares te vt ſurgeres ꝛ ires:lingua facilit⁊ habet mot⁹/ in vdo poſita eſt:facile in lubrico labitur. Quāto illa cito ꝛ facilius mouetur:tāto tu aduerſus illā firmus eſto. Nonnis vigilabis:vigilabis ſi timebis:timebis ſi chriſtianꝰ te eſſe cogitaueris. Mā tantū mali habet iuratio:vt q̄ lapides colūt timeāt falſum iurare p lapides:ru nō times deū preſentē:deum viuētem/ deū ſciētem/deū manētem:deum in cōtēptorē vindicantem:Claudit ille tēplum ſup lapidem:et id ad domū ſuā:ipſe ſuper deum ſuum clauſit⁊ timen quādo illi dicitur:iura per iouem/preſentis oculos timet. Et ecce dico charitati veſtre:et qui p lapidem falſum iurat/periur⁹ eſt. Unde hoc dico:Quia multi ꝛ in hoc fallūtur:et putant quia nihil eſt per qđ iurāt:non ſe crimen teneri periurij. Prorſus periurus es:quia per idem quod ſanctū putas:falſum iuras. Sed ego illū ſanctū non puto. Sāctū putat cui iuras. Mō enim quādo iuras tibi iuras aut lapidi iuras:ſed ꝓximo iuras. Hominī iuras ante lapidē:ſed nunqđ nō ante deum:Non te audit lapis loquentem:ſed punit te deus fallētem. Ante oīa ergo fratres mei obſecro vos:ne ſine cauſa me deus hec loqui cōpulerit. Ideo enī ante ipſum:qđ dixi ſepe me iſtam queſtionē deuitaſe:timui ne monēdo ꝛ precipiēdo plus reos facerē non audituros:hodie autē plus timui ne loqui recuſarē qđ loqui iuberer. Quaſi vero paruus ſit fructus ſudoris huius mei ſi oēs qui mihi acclamauerūt:clament ꝛ cōtra ſe ne falſum iurēt aduerſum ſe:ſi tot homines qui me attētiſſime audiunt:attenti ſint aduerſus conſuetudinem ſuam:et admoneāt ſe hodie cū ad domos ſuas venerint:cū conſuetudinē ſuā:id eſt lapſum ligue repetiuerit.admoneat ꝓxim⁹ ꝓximum. Hoc eſt qđ hodie audiuimus:hoc eſt qđ obſtringi⁊ mus. Mō fiat hodie:certe cū recens ſermo eſt expertuabile quar nō fiat hodie/pigrius ſit cras. Si ꝛ cras factum non fuerit:min⁹ laborāte qui cuſtodit:adiuuat enim conſuetudine ſupioris diei:triduo mort⁊ peſtis de qua laboramus ꝛ gaudebimus de fructu veſtro: quia magno bono abſtis:ſi tū magno malo carebitis. Conuerſi ad dñm.

¶ De verbis beati Johānis. Si dixerim⁹ quia peccatum non habemus:noſipſos ſeducimus:et veritas in nobis nō eſt:quibus pelagianos et celeſtianos perpulchre refellit:iuſtos (quā totā vocant eccleſiam)nullum prorſus in hac vita peccatum habere dicentes. Sermo.xxix.

Beatiſſim⁹ Johānes apoſtol⁹ ſalubriter ꝛ verecīk ſcribēs iter cetera ait. Si dixerim⁹ q̄ peccatū nō habem⁹:noſipſos ſeducim⁹ et veritas in nobis nō eſt. Si aūt pfeſſi ſimus peccata noſtra:fidelis eſt et iuſt⁹ q̄ dimittat nobis peccata:ꝛ mūdet nos ab oi iniq̄tate. His verbis docuit beatus Johannes:imo ipſe dñs Jeſus nō ſe tacēs p Johannē neminē in iſta carnem iſto coꝛruptibili corpoꝛe:in iſta terra:i iſto maligno ſeculo in iſta vita tētatiōibus plena: neminē hic viuere ſine pec-

Johan. Abſoluta ſentētia eſt:nec expoſitore indiget. Si dixerim⁹ quia peccatū non habem⁹. Quis eſt q̄ non habet peccatū: Sicut ſcriptura dicit. Nec ifans cui⁹ eſt vita diei vni⁹ ſup terrā. Talis paruulus peccatū nō fecit:ſz de parētib⁹ trahit. Ergo nullo modo q̄ſq̄ poteſt dicere nō ſe habuiſſe peccatum:ſed acceſſit p fidē ad lauacrum regenerationis homo fidelis:ꝛ oīa dimiſſa ſunt ei. Jam ſub gratia viuit:in ſi dc viuit:mēbrum xp̄i factus eſt:tēplum dei factus eſt:ꝛ tñ ſic quomō membrum xp̄i ꝛ tēplum dei factus eſt: ſi dixerit ſe nō habere peccatum:ſeipſum ſeducit/ꝛ veritas in eo nō eſt:prorſus mentit⁊ ſi dicat:iuſtus ſum. Sūt autē quidā inflati vtres/ſpiritu elatiōis pleni:nō magnitudine ingētes ſed ſugbie modo tumentes:vt dicere audeāt inuenire hominēs abſq̄ peccato. Dicūt ergo iuſtos prorſus i hac vita nullā habere peccatū. Heretici autē ſunt pelagiani:idēq̄ celeſtiani/qui hoc dicūt. Et cū reſpōſum illis fuerit:quid eſt qđ dicitis. Ergo viuit homo ſine pctō:ꝛ nō habet oīno vllum peccatū nec facto/nec ꝟbo/nec cogitatione:Reſpōdēt de illo ſupbie vento quo pleni ſunt:quē ventū vtinam ſentirent/reflarent ꝛ tacerent:id eſt humiles fierēt nō elati Reſpōdēt inquā prorſus iſti. Homines ſcti fideles dei: nec facto/nec ꝟbo/nec cogitatione poſſunt vllā habere peccatū. Et cū eis dicit:qui ſunt iſti iuſti qui ſine peccato ſunt. reſpōdēt ꝛ dicūt. Tota eccleſia. Mirari potuiſſem:ſi inuenire vnum:duos:tres:decem:quot ḡrebat abraā. Abraam deus ꝛ dicis mihi totā eccleſiā. Unde hoc probas:Probo iquis. Proba rogo te. Magnū enim mihi gaudiū affers: ſi docere potueris totā prorſus eccleſiā in ſingulis q̄buſq̄ fidelib⁹ ſuis nullū habere peccatū. Probo iquis. Die vnde. Apoſtolus loquit. Quid loquitur apoſtolus:Chriſtus (inq̄t)dilexit eccleſiā. Audio:et apoſtoli verba eſſe cognoſco. Mundās eā lauacro aq̄ in verbo vt exhiberet ſibi glorioſam eccleſiā nō habentē maculā aut rugā:aut aliq̄d huiſmodi. Audiuim⁹ de nube magna tonitrus. Nubes eni dei apoſtol⁹. Verba iſta ſonuerūt/ꝛ tremere nos fecerunt. Sed dicite nobis anteq̄ ḡram⁹ quomodo iſta verba apoſtol⁹ dixerit:dicite iquā nobis: vtrū vos iuſti eſtis an nō: Reſpondēt. Juſti ſum⁹. Ergo non habetis peccatū: Per oēs dies:per oēs noctes nihil mali facitis: nihil mali dicitis:nihil mali cogitatis: Nō audēt dicere nihil. Sed quid reſpōdent: Nos qdem peccatores ſum⁹:ſed de ſctis loquimur nō de nobis. Hoc vos iterrogo. Chriſtiani eſtis. Non dico iuſti eſt⁊. Chriſtiani eſtis:Nō audēt negare. Chriſtiani(inq̄t)ſum⁹. Fideles ergo eſtis:Baptizati eſtis:Baptizati(inq̄t)ſum⁹. Dimiſſa vobis cūcta peccata:Dimiſſa inquit. Quomodo ergo eſtis pctōres:Sufficit mihi vnde te repellā. Vos chriſtiani eſtis:baptizati eſtis: fideles eſtis: mēbra eccleſie eſtis:ꝛ habetis maculas ꝛ rugas. Quomodo ergo eſt eccleſia iſto tēpoꝛe ſine macula et ruga: cū vos ſitis ruga ei⁹ ꝛ macula:Aut ſi nō vultis eſſe eccleſiam niſi eā que ſine macula ꝛ ruga eſt:cum rugis veſtris ꝛ maculis pcidite vos a mēbris ei⁹:pcidite vos a corpoꝛe ei⁹. Sz qđ adhuc dicā vt ſe ab eccleſia ſegregēt:cū hoc iā fecerit:Heretici eni ſunt/iā foris ſunt:cum tota mūdicia ſua foris remanſerūt. Redite ꝛ audite:audite ꝛ credite. Forte dicturi eſtis in coꝛde vr̄o tumido ꝛ inflato. Mundā potuim⁹ dicere qi iuſti ſum⁹:Neceſſe vtiq̄ erat ꝓpter humilitatē:vt dicerem⁹ nos peccatores eſſe. Propter humilitatē ergo mētiris:Juſtus es/ſine peccato es:ſed ꝓpter humilitatē dicis te peccatoꝛem. Quomō te accipiā tāq̄ chriſtianū in alterū teſtē:quē ptra teipſum teſtē falſum teneo:Juſtus es: ſine peccato es:ꝛ dicis te hr̄e peccatū:Teſtis ergo falſus es ptra te. Nō accipit de⁹ mendacē humilitatē tuā. Inſpice vitam tuā:vide cōſcientiā tuam. Ergo iuſtus es:ſed nō potes niſi dicere te peccatoꝛē. Audi iohānē:ipſe tibi repetit qđ etiā ſuperius veraciter dixit. Si dixerim⁹ (iquit)qz peccatū non habem⁹:noſipſos ſeducimus:ꝛ veritas in nobis non eſt. Tu non habes peccatū:ꝛ dicis te habere pctm veritas in te nō eſt. Quia nō dixit Johānes. Si dixerim⁹ qi peccatum nō habem⁹: humilitas in nobis nō eſt: ſed dicimur ſi dixerimus nos nō habere peccatum. Si mēdaciū timuit Iohannes/tu mēdaciū nō times:vt cū es iuſt⁹ dicas te eſſe peccatoꝛem:Quomō ergo te accipiā ad alienā causam teſtem qui in cauſa tua mentiris:Sanctos reos cōſtituis:dū ptra te falſum teſtimōiū dicis. Quid factur⁹ es alteri:q̄ te ifamas:Quomō alter tuam calūniā deuitabit qñ te tue lingue mēdacio reū facis:Jtē te interrogo alio modo. Juſtus es aut peccatoꝛ:Reſpōdes. Peccatoꝛ. Mentiris:quia nō qđ te eſſe coꝛde credis hoc oꝛe dicis. Ergo ꝛ ſi nō eras peccatoꝛ:eſſe icipis dū mentiris. Dicis eni. Humilitatis cauſa nos dicim⁹ peccatores eſſe:nā de⁹ videt quis iuſti ſum⁹. Cū ergo humilitatis cauſa mentiris:ſi nō eras xxij.q.ij. peccatoꝛ anteq̄ mētireris: mēticndo efficeris qđ euitaue cū humili ras. Veritas i te nō eſt:niſi te ita dixeris peccatoꝛē vt etiā tatis.iiij. eſſe cognoſcas:veritas aūt ipa eſt:vt qđ es dicas. Nā quo ſen.di.xxj. modo eſt humilitas:vbi regnat falſitas: Poſtremo omit:ce.ſic aūt. tam⁹ iohānis ꝟba. Ecce in corpoꝛe eccleſie quā dicis non D habere maculā aut rugā:aut aliquid eiuſmodi et eſſe ſine Ephe.v. peccato:ecce veniet hora oratiōis:oratura eſt tota eccleſia et tu q̄dē foris es:veni ad oratiōem dñicam:veni ad trutinam:veni dic. Pater noter q̄ es in celis. Sequere. Sancti Mat.vj. ficet nomē tuū. Aduenīat regnū tuū. Fiat volūtas:ſicut in celo et in terra. Panē noſtrū quotidianū da nobis hodie. Seq̄re: et dic. Dimitte nobis debita noſtra. Reſponde retice:q̄ ſunt debita tua. An forte pecuniā mutuam a deo accepiſti:Nō inquit. Nō te ergo amplius interrogabo de hoc. Ipſe enim dñs expoſiturus eſt:q̄ ſint debita q̄ nobis petim⁹ relaxari. Dicam⁹ ergo ſequētia. Sicut ꝛ nos dimittim⁹ debitoꝛib⁹ noſtris. Exponat hoc dñs. Si eni dimiſeritis hoibus peccata. Ergo debita veſtra peccata ſunt. Dimittet vobis et pater veſter pctā vr̄a. Redi ergo heretice ad oratiōnē:ſi obſurduiſti ptra verā fidei rationē. Dimitte nobis debita nr̄a dicis:an nō dic⁊? Si nō dicis:et ſi pñs fueris coꝛpoꝛe:foris tñ es ab eccl̄ia. Eccleſie eni oratio eſt vox eſt de magiſterio dñi veniēs. Ipſe dixit/ſic orate:diſcipulis dixit:apoſtolis dixit:ꝛ nobis qualiſcūq̄ agniculi ſumus dixit:ar̄tetib⁹ gregis dixit/ſic orate. Videte q̄s dixit et q̄b⁹ dixerit. Veritas diſcipulis:paſtoꝛ paſtoꝛū ar̄tetib⁹ ſic orate. Dimitte nobis debita nr̄a:ſicut ꝛ nos dimittim⁹ debitoꝛib⁹ nr̄is. Rex militib⁹/dñs ſeruis: chriſtus apoſtolis: veritas hoib⁹ loquebat:ſublimitas humilib⁹ loquebatur. Scio qđ in vobis agak. Ego vos appendo:ego de trutina mea renūcio:prorſus dico qđ in vobis agit. Hoc eni ego plus q̄ vos ſcio:dicite. Dimitte nobis debita noſtra:ſicut et nos dimittim⁹ debitoꝛib⁹ nr̄is. Interrogo te homo iuſte/ſctē:bō ſine macula et ruga/interrogo te inquā. Oro iſta ex deo eſt/fidelium eſt:an cathecuminoꝝ:Certe vtiq̄ regeneratoꝛ eſt.i.baptizatoꝛ. Poſtremo qđ totū ſuperat filioꝛ eſt. Nā ſi nō eſt filioꝛ:qua frōte dicit. Pater noſter qui es in celis:Ubi ergo eſtis o iuſti et ſancti:In mēbris eccleſie hui⁹ eſtis:an non eſtis:Ubi eratis:ſed iam nō eſtis ibi. Et vtinā iam pciſi accepta rōne audiāt ꝛ credat. Ergo ſi tota eccleſia dicit. Dimitte nobis debita nr̄a: reꝓpoſ bus eſt q̄ hoc nō dicit. Et nos q̄dē cum dicim⁹ debita nr̄a: quouſq̄ id qđ petim⁹ accipiamus reꝓbi ſum⁹: quia peccatores ſumus. Sed qđ vos nō facitis: nos faciēdo.i.peccata noſtra pſitēdo mūdamur:ſi tamen faciamus qđ dicimus. Sicut ꝛ nos dimittimus debitoꝛib⁹ noſtris. Ubi es ergo heretice pelagiāe vl̄ celeſtiane:Ecce tota eccleſia dicit. Dimitte nobis debita nr̄a. Habet ergo maculas et rugas:ſed cōfeſſione ruga extendit:pfeſſione macula abluit. Stat eccleſia in oratione vt mundet pfeſſione:ꝛ q̄diu hic viuit ſic ſtat:ꝛ cū de corpoꝛe exierit vnuſquiſq̄: dimittuntur ei q̄ talia habebat vt dimitterentur debita:qz et quotidianis pcibus dimittunt⁊ exit mūdatus:ꝛ theſaurizatur eccleſia in theſauros dñi aurum purum:ac p hoc in theſauros dñi eccleſia eſt ſine macula ꝛ ruga. Et ſi ibi ſine macula ꝛ ruga eſt:hic q̄d orandum eſt:Ut venia pcipiat. Quid agit venia:Maculā extergit. Qui ignoſcit:rugā extendit Et vbi extendit ruga noſtra tāq̄ in tēdicula magni fullonis:In cruce xp̄i. In ipſa eni cruce.i.in ipa tēdicula p nobis ſanguinē fudit:et noſtis fideles q̄le teſtimoniū phibeE tis ſanguini quā accepiſtis. Certe ei dicitis:amē. Noſtis Matthei. q̄d ſit ſanguis:q̄ p multis effuſus eſt in remiſſiōem pecca- xxvj. toꝝ. Ecce quomō fit eccleſia ſine macula ꝛ ruga:tāq̄ bene mūdata in tēdicula crucis extēdit:ſz hic oīno pōt id agi. Ephe.v.

Exhibet sibi ecclesiā gl̄iosam dn̄s:nō hūtē maculā aut ru
gā. Agit hoc ꝛ hic: exhibet ibi. Hoc enī ait: vt nō habeam⁹
maculā aut rugā. Magn⁹ est q agit bn̄ curat: doctissim⁹ ar
tifex est. Extēdit i ligno ꝛ fac nos sine ruga: q̄s abluēdo fe
cerat sine macla. Jp̄e q vēit sine macla ꝛ sine ruga extēsus
est i tēdicula: sed ꝑpt nos: nō ꝑpt se: vt nos faceret sine ma
cula ꝛ ruga. Rogem⁹ g̃ eū vt faciat: ꝛ postq̄ fecerit ad hoc
rea nos ducat: ibiq̄ nos reponat vbi ꝑssiū nō erit. Tu g̃
q loqueb̄aris sine macula et ruga es: Quid hic facis in ec
clesia q̄ dicit. Dimitte nobis debita nr̄a: Debita se habere
ꝓfitēt que relaxenk. Qui nō ꝓfitenk non ideo nō babēt: sed
ideo eis nō relaxabunk. Cōfessio nos sanat ꝛ vita cauta: vi
ta humilis: oro cū fide: cōtritio cordis: lachrym̄e non ficte
de vena cordis ꝓfluētes vt dimittank nobis pctā sine q̄b⁹
esse nō possum⁹. Cōfessio iquā nos sanat: dicēte apl̄o Iohā
ne. Si ꝓfiteamur pctā nr̄a: fidelis est ꝛ iust⁹ vt dimittat no
bis pctā: ꝛ mundet nos ab oi iniq̄tate. Non aūt q̄ dico q
nō possum⁹ hic eē sine pctō: homicidia facere debem⁹: aut
adulteria: vel cetera mortifera pctā q̄ vno ictu ꝑimūt. Ta
lia nō facit bone fidei ꝛ bone spei x̄pian⁹: ſz illa sola q̄ quo
tidiano oīonis periculo tergātur. Humiles ꝛ deuoti dica
mus q̄tidie. Dimitte nobis debita nr̄a: ſz si faciam⁹ q̄ sequik. Sicut ꝛ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̄is. Sponsio hec
cū deo vera sponsio ꝛ fixa ꝓditio est. Tu homo es: ꝛ habes
debitorē: ꝛ debitor etiā tu es. Accedis ad deū q̄ hz debito
res: et debitor nō est: vt possules tibi debita relaxari. Sz b
tibi dicit. Ego debita non habeo: tu habes debita: debes
enī mihi: ſz etiā frater tu⁹ debet mihi. Debitor meus es: ha
bes ꝛ tu debitorē. Debitor me⁹ es: q̄ peccasti in me: habes
debitorē fratrē/q̄ peccauit i te. Q̄ fecer ſ cū debitore tuo
facio ꝛ ego cū meo. i. si dimittis dimittor: si tenes teneo. Tu
ꝓtra te teneo: q̄ alteri nō dimittis. Memo ergo dicat se esse
sine pctō: ſz nō tñ ideo debem⁹ amare pctm̄. Oderimus ea
fratres ꝛ si nō sum⁹ sine peccatis: oderim⁹ tñ ea: ꝛ maxime
a criminib⁹ nos abstineam⁹: abstineam⁹ q̄tum possum⁹ a
leuib⁹ peccatis. Ego (ait) nescio q̄s non habeo pctā: sel̄m
decipit: ꝛ vitas in eo non est. Prorsus oremꝰ vt de⁹ dimit
tat: ſz faciam⁹ q̄ dicit. Dimittam⁹ ꝛ nos debitorib⁹ nr̄is
cū dicit ꝛ dimittet nobis. Quotidie dicimus hoc: ꝛ q̄tidie
facim⁹: et quotidie fit in nobis. Non hic sumus sine pecca
to sed exibimus hinc sine peccato.

¶ De verbis beati Johānis. Charissimi: nolite oīi spiritui credere: ſz ꝑbate spūs si ex deo sunt Et cōfutatione manicheox quib⁹ suadet manicheis ꝑsertim nō esse credēdum: x̄pm in carne venisse apertissime negantibus. Sermo. xxx.

Mādo Johānes apl̄s legebat: audiuim⁹ loquē
tē p eum spm̄ sctm̄ ꝛ dicētē. Charissimi: nolite oī
spiritui credere: ſz ꝑbate spūs si ex deo sunt. Re
peto q̄ necessarium est vt repetā et hoc mentib⁹
vestris: q̄tū dn̄s adiuuat vehementer inculcem. Charissi
mi: nolite oī spiritui credere: sed ꝑbate spūs si ex deo sunt.
Q̄m multi pseudo ꝓphete ꝓdierūt in hūc mūdū: precipit
spūssanctus ne omni spiritui credam⁹: ꝛ causam cur prece
perit dixit. Que illa causa est? Q̄m multi (inq̄t) pseudo ꝓ
phete ꝓdierūt in hūc mūdū. Quisquis ergo ista p̄cepta cō
tēpserit: et oī spiritui credendū putauerit: necesse est incur
rat in pseudo ꝓphetas: ꝛ q̄b peius est blasphemet veros ꝓ
phetas. Hoc tā exīstimo p̄cepto homo caut⁹ effect⁹ dictu
rus est mihi. Audiui: teneo: obtēperare desidero: q̄ ꝛ ego i
pseudo ꝓphetas nolo icurrere. Quis enī hoc velit a mēda
cib⁹ decipi? Si quidē pseudo ꝓpheta est mendax ꝓpheta
da mihi hoiem religiosum: nō vult fallere/ da mihi hoiem
ipiū/sacrilegū/fallere vult: falli nō vult. Cū ergo nolint fal
lere boni: falli aūt nec boni velint nec malit: q̄s est q̄ in pseu
do ꝓphetā velit icurrere? Verba (dico) cōsulentis me: sed
vtiq̄ i pseudo ꝓphetam nemo nisi iuitus icurrit. Audiui
ꝑceptū Iohānis: imo dn̄i p Iohānem. Nolite oī spiritui cre
dere. Ecce accipio: ita volo. Addidit ꝛ dicit. Sed ꝓbate
spūs si ex deo sunt. Unde ꝓbo? Probare vellem: si errare
nō possim. Certe nisi ꝓbauero spūs q̄ ex deo sunt: incurrā
(necesse est) i spūs q̄ ex deo nō sūt: ꝛ ex ꝺ seducar a pseudo
ꝓphetis. Quid agam? Quo obseruē? O si sanct⁹ Johānes
quomō nobis dixit. Nolite oi spiritui credere: ſz ꝑbate spi
rit⁹ si ex deo sunt: dicere dignarek: quomodo ꝑbetur spūs
qui ex deo sunt. Noli esse sollicit⁹: ꝛ hoc audi. Hinc cogno
scit spūs dei. Hoc certe expectabas audire: vt ꝑbares spi
ritus q̄ ex deo sunt. Hinc cognoscit spūs dei. Johānes di
xit: nō ego. Hoc sequik in lectiōe quā tracto. Cū enī nos ꝓ
pterea faceret sollicitos ꝛ cautos: ne oī spiritui crederemus
ſz ꝑbem⁹ spūs q̄ ex deo sunt: q̄ multi pseudo ꝓphete pro
dierūt in hunc mundū: cōtinuo vidit q̄d desideraremꝰ: oc
currit expectationi: iniecit oculum tacite cogitatiōi. Gra
tias deo: q̄ ꝛ hoc p illū loq̄ dignat⁹ est. Hic cognoscit spi
ritus dei. Eya audite: audite: intelligite: discernite: libera
te vitatī: resilite falsitati. Hinc cognoscit spūs dei. Unde
rogo te? Hoc est q̄d audire cupiebā. Q̄is spūs q̄ cōfitet ie
sum x̄pm i carne venisse ex deo est. Et oīs qui nō cōfitet ie
sum x̄pm i carne venisse ex deo nō est. Interim ergo charis
simi repellite ab auribus vestris oēm disputatorē/ p̄dicato
rē/scriptorē/susurratorē: qui negat iesum x̄pm in carne ve
nisse. Ergo repellite manicheos a domib⁹/ab auribus ac cō
dibus vestris. Manichei enī x̄pm in carne venisse aperti
me negāt. Spiritus ergo illoꝝ non sunt ex deo. Hic videt
vñ velit lupus obrepere agno: ꝛ q̄tum valeo deuitādi ce
demōstro. Hinc in eo q̄d dixi: vel potius ab apl̄o dictū re
memorau: q̄ oīs spūs q̄ negat iesum x̄pm in carne venisse
se ex deo nō est: ifidiā manicheus in hoc verbo q̄rit occul
bi. Ecce spūs qui negat iesum x̄pm in carne venisse: ex deo
nō est. Unde est ergo? Si ex deo nō est inq̄t: vnde est? Non
quid enim potest esse nisi alīde? Si ergo (inq̄t) ex deo non
est: et alīude est: vides esse duas naturas. Jnu enim⁹ impe
rhetia salubria tēdam⁹: venemur: capiam⁹: captū trucide
mus. Trucidem⁹ plane. Moriak error: viuat homo. Ecce
i eo q̄d dixi capiam⁹/trucidemus/moriak error/viuat ho
ibi soluek quēstio. Sz recolite q̄d ꝓposui: ne obliti q̄stionē
non intelligatis solutionē. Omnis spūs q̄ non ꝓfitet iesum
in carne venisse ex deo non est. Et manicheus cōtinuo. Et
vñ est? Si ex deo nō est: alīude est. Si alīude est: docui q̄s
duas naturas. Hāc quēstionē tenete: ꝛ mentes ad illā nras
verba reuocate vbi dixi: capiam⁹/trucidem⁹/moriak error
viuat homo. Error non est ex deo: hō ex deo est. Redite ad
quēstionē. Omnis spūs qui non confitet iesum in carne ve
nisse ex deo non est. Dico ꝛ ego. Dia p ipm̄ facta sunt. Q̄is
spūs laudet dn̄m. Sed si oīs spūs ex deo est: quomō spūs
q̄ ex deo nō est laudat dn̄m? Prorsus omnis spūs laudet
dn̄m. Utrūq̄ video/lāguidū intelligo/vitiū sunt/natura
liberek. Vitiū natura nō est: sed nature inimicū est. Sana
vñ lāgues: remanet vñ laudes. Medicina vitia ꝑequit nō
naturā. Omnis q̄ nō ꝓfitet x̄pm in carne venisse ex deo nō
est. Jnquātum nō ꝓfitet x̄pm in carne venisse/ intātum ex
deo nō est: q̄ iste error q̄ non ꝓfitet christū in carne venisse
ex deo nō est. Fratres q̄d est q̄ renascimur? Si bn̄ nas
mus: q̄d est q̄ renascimur? Natura que fuerat reparā
tura q̄ lapsa fuerat erigit: natura q̄ deformis facebat gra
tia reformat. Solus ei creator: sol⁹ creator p̄/filius/spi
tussāct⁹: ſz trina vnitas/vna trinitas/sola illa natura im
tabilis/icōmutabil⁹: nec defectui: nec ꝑfectui obnoxia: nec
cadit vt min⁹ sit/nec trāsēdit vt plus sit/ꝑfecta/semper
na: oīmodo imutabilis: sola illa natura. Creatura vero hu
na: ſz creatori ipar valde. Q̄is adherere diabolo deserta
si equare cōtēdis cōdita creatori. Agnoscat ala cōditio
sua: nō est de⁹. Cū se aīa putat deū/offendit deū: nō iuuat
saluatorē: iuēit dānatorē: q̄m de⁹ q̄s aīas malas dānat
se dānat: si aūt aīa hoc est q̄d deus/se dānat. Dem⁹ bono
rem deo nostro fratres/cui clamam⁹. Libera nos a malo. Dic
ꝛ succurret tibi vt i oratiōe iuenias tēptationē/ꝛ dicat tibi.
Quid est q̄d clamasti: libera nos a malo? Certe non es ma
lū. Respōde illi. Ego sum mal⁹. Et si liberauerit me a ma
lo/ero de malo bon⁹: liberet me a me/ne incurrā in te. Hoc
dic manicheo. Si de⁹ liberauerit me a me/nō incurrā in te.
q̄ de⁹ liberauerit me a meo malo: ero bonus. Si bon⁹ ero
sapiens ero. Si sapiēs ero: nō errabo. Si nō errabo: a te de
cipi nō potero. Liberet ergo de⁹ me a me: ꝛ nō icurrā in te.
Meū est enī vitiū vt errē ꝛ credā tibi: q̄m aīa mea ipsa ei
illusionib⁹. Mō sū mihi ipse lumē: nā si essem/nūq̄ errassem.

Jdeo pars dei non sum: q̄ subst̄atia dei: natura dei errare
nō pōt. Ego aūt error: nā ꝛ tuipse cōfiteris. Sapientem te
dicis ab errore me liberare cozonaris. Uū g̃ error: si natura
dei sum? Erubesce: da honorē deo. Ego dico quia multuꝫ
ad huc errās: sed sicut tuipse ꝓfiter ſ errāueras. Errauerat
ergo natura dei? Jerat in immūditiā natura dei? Adulte
ria committebat natura dei? Stupra illicita faciebat natu
ra dei? Ceca nesciebat qua iret natura dei? Facinoribus ꝛ
flagitijs obruebat natura dei? Erubesce: da honorē deo lu
men tibi esse non potes. Erat lumen verum. Jn compara
tione ioānis dictum est. Erat lumen verum. Nunquid non
et ioannes lucerna? Ille erat lucerna ardens ꝛ lucēs: dn̄s
dixit. Nūquid lucerna lumen non est? Sed erat lum̄ vez.
Lucerna/ꝛ accendi potest/ꝛ extīgui pōt lumē verū accēde
re pōt: extīgui nō pōt. Erat g̃ lumē vez: q̄ illuminat oēm
hoiez venientē in hūc mundū. Jlluminādi sum⁹: nō lumen
sum⁹. Expgiscere: clama mecū. Dn̄s illūtiatio mea. Quid ē
q̄ dicis? Ergo nō sunt mala? Sūt mala sed mutanf: ꝛ ipa
erūt bona: q̄ ipsa mala vitio sunt mala/non natura. Quid
est: libera nos a malo? Nōne possem⁹ ꝛ possum⁹ hec ꝺba di
cere: libera nos a tenebris? A quib⁹ tenebris? A nobisipis
si q̄ in nobis sunt reliquie tenebrarū: donec in totum lux ef
ficiamur: nihil habentes in nobis q̄ resistat charitati: q̄
repugnet ꝺitati: q̄ subiaceat infirmitati: q̄ ꝺitione mor
talitaſ deficiat. Tūc totū videte q̄d erit: q̄ erit: Corrupti
bile hoc iduek icorruptiōe: ꝛ mortale ꝺ iduek imortalitate
Tūc fiet sermo q̄ script⁹ est. Absorpta est mors in victoria.
Ubi est mors cōtētio tua? Ubi est mors acule⁹ tuus? Acu
leus aūt mortis est peccatum. Ubi malū mō? Mala hoim
q̄: Error et infirmitas. Aut nescis q̄d agas et errādo labe
ris aut scis q̄d agi debeat ꝛ infirmitate superaꝛ. Ergo oē
malū hois error ꝛ infirmitas. Cōtra errorē clama. Dn̄s illu
miatio mea. Cōtra infirmitatē adde. Et salus mea. Crede:
bon⁹ est: tu es mal⁹: tu eris bon⁹. Noli diutdere. Natura
in te sananda est: nō separanda. Quis nosse q̄d es? Tenebre.
Quare tenebre? Homo q̄ dicis corrūpik de⁹: aliq̄d his tene
bris pōt esse ꝓfundi? Crede: agnosce x̄pm i carne venisse:
accepisse q̄ nō erat nō amisisse q̄ erat: hoiez in se mutasse:
non in hoiez fuisse mutatū. Agnosce ꝛ tuipse ex malo eſ bo
nus ex tenebris eris lux. An mentior: ꝛ nō est vnde q̄incā?
apostolū accipis: si te nō fingis accipere apostolū: legſ ꝛ de
cipieris ꝛ decipis. Q̄is decipiet ſ errando malo tuo teipo.
Si aūt credideſ: errorēq̄ discussieris: audies ab apl̄o. Fui
stis enī aliq̄n tenebre: nūc aūt lux. Sz addit lux. Sed vbi?
Jn dn̄o. Ergo tenebre i te: lux in dn̄o: q̄ nō tibi potes luce
re accēdēdo illūinaris: recedēdo tenebraris: q̄ non tibi lu
men tuipse es: aliūde illumīaris. Accedite ad cū et illumia
mini. Scio charissimi de ista lectiōe sancti ioānis i re vna
multū me fuisse imoratū: nec vos eē fatigādos vltra video
vel vltra capacitatem replendos: ꝛ nostra infirmitas cogi
nōs eē. Nā hec ꝺba sctī ioānis hūt adhuc magnas latebras
suas. Jnteri eos q̄ negāt x̄pm in carne venisse repellite. Cō
stat enī eos nō esse ex deo inquantū errāt: inquātū peccant
Jquātū blasphemāt nō sunt ex deo: sanenk et ex deo erūt: q̄
ex natura ex deo erant. Hinc quātūcūq̄ disputauī: attendi
te scripturas. Nolite credere eis qui negant x̄pm in carne
venisse. Sed certe dicturus es mihi. Ergo q̄ dicit x̄pm in
carne venisse ex deo est. Audiam⁹ donatistas q̄ ꝓfitenk x̄pm
in carne venisse. Audiamus arrianos q̄ cōfitenk x̄pm in car
ne venisse. Audiamus eunomianos q̄ ꝓfitenk x̄pm in carne
venisse. Audiamus fotinianos q̄ cōfitetur x̄pm in carne ve
nisse. Si enī omnes spiritus q̄ confitentur x̄pm in carne ve
nisse ex deo sunt: q̄ multe sunt hereses mendaces: decepta
trices insane: cōfitenk tamē x̄pm in carne venisse? Quid g̃
dicturi sum⁹? Quo istā q̄stionē soluturi? Quōcūq̄ soluēda
fit bodie solui non pōt. Tenete me debitorē: sed deum pro
mer pro vobis orate adiutorem.

¶ De verbis beati Joānis. Q̄is spūs qui cōfite
tur iesum x̄pm in carne venisse: ex deo est: ex q̄bus
offendit nequaq̄ seq̄ oportere arrianos: eunomia
nos: sabellianos aut fotinianos: ex deo eē q̄ x̄pm
in carne venisse dicant ꝛc. Sermo. xxxj.

Mestre charitaſ expectatio: mei debiti exactio ē.
Mō dubito meminisse vos: q̄d in ad tutorio dñi ō
sancti ioannis lectione promiserim. Cum g̃ audi
stis lectorē: credo vos cogitasse me debere esse de
biti redditorē. Magnā quippe q̄stionē sermone in longum
procedente diſtulimus: quō recte possit itelligi q̄d ait i epi
stola sua beatus ioannes: nō baptista sed euangelista. Q̄is
spiritus qui cōfitetur iesum x̄pm in carne venisse ex deo ē.
Uidemus enim multas hereses ꝓfiteri x̄pm in carne venis
se: ꝛ tñ nō eas possumus dicere ex deo esse. Negat x̄pz i car
ne venisse manicheus. Non est laborandū neq̄ vobis diu
tius suadendū: q̄ iste error non sit ex deo. Sz arrian⁹ ꝓfite
tur x̄pm in carne venisse/eunomian⁹/sabellianus/fotinia
nus. Quid istis conuincendis querimus testes? Quis tot
numerat pestes? Sed interim que sint notiora tractemus.
Multis quippe hereses ille quas nominaui ignote sunt: et
est ista ignorantia tutior. Certe q̄d nouim⁹ donatista ꝓfite
tur x̄pm in carne venisse: tñ absit vt sit hic error ex eo deo.
Ut de recētioꝛib⁹ hereticis loq̄r pelagianista ꝓfitek x̄pz in
carne venisse: tamen oīno non est hic error ex deo. Proide
charissimi diligenter ꝓsideꝛem⁹: q̄m non dubitam⁹ verā ē
sniam. Q̄is spūs q̄ confitek x̄pm in carne venisse ex deo est.
Conuincēdi sunt isti q̄ nō ꝓfiteantur x̄pm in carne venisse
Nā si eis istā cōcesserimus ꝓfessionem: ex deo illos esse fate
bimur. Quomodo vos ab eo q̄ errouīb⁹ vel prohibemus: vt
deterremus: vel aduersus eos scuto veritatis defendimus
Adiuuet nos dn̄s: q̄ et vestra expectatio ꝓ nobis oro est:
vt puincāt isti q̄ cōfitenk x̄pm in carne venisse. Arrian⁹ au
dit et predicat partū virginis marie. Cōfitek g̃ x̄pm in car
ne venisse: Nō. Quō probam⁹? Si adiuuet dn̄s intelligen
tiam vestram: facillime. Quid est q̄ exigimus: Utrum cō
fiteatur iesum x̄pz in carne venisse. Quō ꝓfiteri potest i car
ne venisse iesum x̄pm q̄ negat iesum christum? Quis enim
x̄ps? Beatum petrū interrogem⁹. Modo cum euāgeliū le Mat. xvj.
geret audistis: cū quesisset dn̄s ipse iesus x̄ps: quem illū di
cerent hoies filium hois. Rsiderūt discipuli opiniōes alic
nas et dixerunt. Alij iohannē baptistā: alij heliam: alij hie
remiā: aut vnū ex ꝓphetis. Qui hec cōfitebant vel confitē
tur iesum x̄pm plusq̄ hominem nō nouerunt. Si aūt iesuz
x̄pm plus q̄ hominē nō nouerūt: iesum x̄pm vtiq̄ nō nouūt
Si enī tm̄mō homo est nihil amplius: nō est ipe iesus x̄ps.
Quos ergo inq̄t quē me eē dicitis? Respōdit petr⁹ vnus ꝓ
omnib⁹: q̄ vnitas in omnibus. Tu es christus filius dei vi
ui. Ecce habes confessionē verā: ꝓfessionē plenā. Jungere
enim debes vtriq̄ q̄ de se x̄ps: ꝛ q̄ de x̄po petr⁹. Quid ō
se x̄ps? Quē me dicūt hoies eē filiū hois? Quid de x̄po pe
trus? Tu es x̄ps fili⁹ dei viui. Utrūq̄ conlige: ꝛ venit x̄ps
in carne. Hoc de se x̄ps q̄ min⁹ est: hoc de x̄po petr⁹ quod
maius est. Respōdit de veritate humilitas: et de humilita
te veritas. hoc est de veritate dei humilitas: ꝛ de humilita
te hominis veritas. Quē me dicunt homines esse inquit fi
liuz hois? Dico ego q̄ factus sum ꝓpter vos dic tu petre
q̄s est q̄ fecit vos. Qui g̃ confitetur iesum christuz in car
ne venisse: ꝓfecto confitek filium dei in carne venisse. Dicat
nunc arrianus: vtrū confiteatur x̄pm in carne venisse? Si
filiū dei cōfitek in carne venisse: x̄pz ꝓfitetur in carne venis
se. Si filiū dei negat x̄pm: nescit x̄pm: aliū ꝓ alio dicit: non
ipm dicit. Quid est enī filius dei? Quō q̄rebam⁹? q̄d est x̄ps
ꝛ audiebam⁹ q̄ sit filius dei: q̄ram⁹ quid est filius dei. Ecce
filius dei. Jn principio erat verbū: ꝛ ꝺbū erat apud deū et Joh. j.
de⁹ erat ꝺbū: hoc erat in principio apud deū. Jn principio
erat ꝺbum. Quid dicis arriane? Jn principio sicut dicit ge Gen. j.
nesis: fecit de⁹ celū et terrā: tu aūt dicis. Jn principio fecit
deus verbum. Factū enim dicis ꝺbū: creaturam dicis ꝺbū
Tu ergo dicis: Jn principio fecit deus verbū: ſz euāgelista
dicit. Jn principio erat verbum. Et ideo in principio fecit
deus celum et terram: quia erat verbum. Omnia ꝓ ipsum
facta sunt: factum dicis. Si factum dicis: filium negas. Fi
lium enim q̄rim⁹ natura non gratia: filiū vnicū: vnigenitū:
non adoptatum. Talē filiū querim⁹: tam verū filium que Phil. ij.
rimus: qui cum in forma dei esset: apostoli verba sunt pro
pter rudes cōmemoꝛo ne mea putentur. Jllum filium que
rimus: qui cum in forma dei esset (sicut dicit apostolus) nō
rapinam arbitratus est esse equalis deo. Non rapina: quia

natura. Natura erat:rapina non erat. Mō rapinā arbitratus est esse equalis deo. Non erat ei rapina:natura erat: sic erat ex eternitate:sic erat coeternus gignēti:sic erat equal patri:sic erat:semetipsum exinaniuit vt confiteamur iesum xpm in carne venisse. Semetipsū exinaniuit. Quomodo Amittendo qđ erat:an assumendo qđ non erat? Sequatur apostolus. Audiam⁹. Semetipsum exinaniuit formā serui accipiens. Sic se exinaniuit:formā serui accipiens: nō formā dei amittens. Forma fut accessit:nō forma dei discessit hoc est cōfiteri xpm in carne venisse. Arrianus aūt qui nō cōfitet equalē:non cōfitet filiū. Si non pfitet filiū non cōfitetur xpm. Qui non confitetur xpm: quomodo cōfitet xpz in carne venisse? Sic et eunomius pariei:foctus ei: nō multum diuersus. Et enim dicunt arriani confessi fuisse qz vel similis est patri filius: et si non equalis dixerunt: sed similis. Ille nec similis. Et iste ergo negat xpm. Si enī xps verus patri equalis est et similis:pfecto qui negat equalē negat xpm:q̄ negat similē negat xpz. Qui ḡ negat eqlē z similem negat in carne venisse xpm. Quero enim. Venit in carne xps? Rñdet. Venit. Et putam⁹ qz cōfitet? Interrogo. Quis xps venit in carne:equal patri an inequalis. Rñdit. Inequalis. Inequalē ergo patri dicis venisse in carne:negas xpm i carne venisse/qz xps equalis est patri. Sabellianum audi. Ipse est filius q̄ est et pater. Hoc dicit:hinc pūgit:hinc venena diffūdit. Ipse est inquit. Pater qñ vult filiꝰ est:qñ vult pater est. Non est ipe xps. Et tu cerras si hūc xpz dicis in carne venisse:qz iste xps non est:negas christū in carne venisse. Quid dicis fotine? Ait fotinus. Christ⁹ solus homo est:deus non est. Formā serui confiteris:formam dei negas. Et christus in forma dei equalis est patri:in forma serui consors est nobis. Et tu negas xpz in carne venisse. Donatista quid? Donatiste plurimi hoc confitentur de filio qđ nos:q̄ equalis sit patri filius eiusdemq̄ substātie: alij vero eoꝝ:eiusdē quidem substantie confitentur:sed eq̄lem negant. Quid opus est disputare de his qui negant eq̄le? Si enim negant equalem:negant filiuꝫ. Si negant filiū: negant xpm. Si negant xpm quomodo confitentur in carne venisse christum? De illis subtilior disputatio est: q̄ hoc confitenť q̄ nos:vnigenitum filium equalem patri:eiusdez substantie eterno coeternum:et tamē donatiste sunt. Dicamus eis. Verbis confitemini facti negatis. Aliquis enim negat factis. Nō omnis qui negat:verbo negat. Plane sunt homines qui factis negant. Interrogemus aplm. Omnia inquit munda mundis:immundis aūt et infidelib⁹ nihil ē mundū:sed pollute sunt eorū z mens et cōscientia. Confitētur enim deū se nosse factis aūt negant. Quid est negare factis? Superbire et scismata facere:nō in deo sz in hoie gl̄iari Ita factis negat xps:vnitatē q̄ppe amat xps. Postremo ecce quomodo et ipsi xpm negant:vt apertius loquamur. nos eum dicimus xpm:de quo ait Joannes baptista. Qui habet spōsam spōsus est. Bonū ptugtū sancte nuptie. Spōsus xps:sponsa ecclesia. A sponso cognoscim⁹ sponsam. Dicat nobis ipse sponsus quam habet spōsam:dicat ne fortasis erremus:z inuitati ad nuptias sancta vota turbemus: dicat:ostendat primo seipsum spōsum. Post resurrectionē ait discipulis suis. Nō scicbatis qz oportebat impleri oia que scripta sunt in lege moysi z prophetis z psalmis ō me? Tūc euāgelista sedť et dicit. Tūc aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas et dixit eis. Qz sic oportebat xpz pati et resurgere a mortuis tertia die. Ecce sponsus quem cōfessus est petrus:hoc est filiū dei viui:oportebat vt pateret et tertia die resurgeret:z factum erat. Impletū videbāt:caput tenebāt:corpus q̄rebāt. Quod est caput? Ipse xps passus est:tertia die resurrexit:caput est ecclesie. Corp⁹ quod est? Ipa ecclesia. Et debāt ergo discipuli caput corpus nō videbant. Ergo eos corp⁹ non videntes:doceat caput. Dic dñe iesu:dic sancte sponse:instrue nos de corpore tuo:de spōsa tua:de dilecta tua:de columba tua:quā dotasti,sanguine tuo:dic. Oportebat christum pati:et resurgere a mortuis tertia die. Ecce sponsus. Dic de sponsa:imple tabulas matrimoniales. Audite sponsū. Et predicari inquit. Hoc enī sequitur. Oportebat christum pati et resurgere a mortuis tertia die:z predicari in noīe eius penitentiam et remissionem peccatorū per omnes gentes. Ubi te abscondis? Per omnes gentes incipientib⁹ ab hierusalem. Sic est factum. Legimus promissum:videmus impletum. Ecce lux mea vbi est obscuritas tua? Ergo xps sponsus est huius ecclie q̄ predicatur in omnes gētes:z pullulat z crescit vsq̄ ad fines terre:incipientib⁹ ab hierusalem. Huius sponsus xps. Tu quid dicis:cuiꝰ sponsus est xps? Partis donati. Non est ipse:non est ipse. Homo bone non est ipse:imo homo male non est ipse. Ad nuptias veniamus:tabulas legamus et non litigemus. Ergo si tu dicis:christus est sponsus partis donatī:ego tabulas lego z inuenio esse christū spōsum ecclie diffuse toto orbe terrarum. Si dicis ipse est:z nō est ipse negas xpm in carne venisse. Pelagiana illa restat:non q̄ heresibus omnib⁹:sed eis quas pro paruo tēpore commemorauī. Jā enim dixi:qs numerat tot pestes? Quid dicis pelagianista? Audite qđ dicit. Videt cōfiteri xpm in carne venisse:sed discussus inuenit negare. Christ⁹ enī in carne venit:q̄ simulitudo eēt carnis peccati:non esset caro peccati. Apostoli verba sunt. Misit de⁹ filiū suū in similitudine carnis peccati:non in similitudine carnis: quasi caro nō esset caro:sed in similitudinem carnis peccati:qz erat:sed peccati caro non erat. Iste aūt pelagius carnē eis q̄ in christo xpi conatur equare. Nō est charissimi. Nō p magno cōmēdaret i xpo similitudo carnis peccati:nisi eis cetera caro eēt caro peccati. Quid ergo prodest quia dicis christum in carne venisse:z oim infantiū carni eū conaris equare? Et tibi hoc dico q̄ donatiste:nō est ipse. Ecce video ecclesiā matrem testimonium reddentē ipsis vberibus suis. Recurrunt matres cum paruulis filijs:ingerunt saluatori saluandos nō pelagio dānādos. Mater q̄libet mulier pietate currens cū paruulo suo dicit. Baptizet vt saluetur. Pelagius contra. Quid saluatur? Non est qđ in eo saluet: nihil habet vitij. Nihil ex traduce dānationis traxit. Si eqlis christo quare querit xpm? Ecce dico tibi. Spōsus filiꝰ dei venit in carne saluator est et maior et minor:saluator est et grādiū z infantiū:z ipe est xps:tu aūt dicis saluatore xpm minor non minor. Nō est ipse. Si nō est ipse:negas z tu xpm i carne venisse. Et si discutiamus omnes hereses: inuenimus eas negare xpz in carne venisse. Oēs heretici negant xpm i carne venisse. Quid miramini si pagani negāt xpm i carne venisse? Quid miramini si iudei negant xpm i carne venisse? Quid miramini si manichei aptissime negāt xpz i carne venisse? Sz dico charitati vestre:et oēs mali catholici vere confitent xpm in carne venisse:factis aūt negant. Noli te ḡ eē tāq̄ de fide securi:adiungite fidei recte vitā rectam vt xpm pfiteamini in carne venisse:z verbis vera dicēdo factis bñ viuēdo. Nā si pfiteamini verbis:z factis negatis: fides taliū malor ppe est fides demonioꝝ. Audite me charissimi audite me:ne sit vobis testis iudex hic meus. Audite me. Jacobus apls cū de fide z operibus loqueret aduersus eos q̄ sibi putabāt fidē sufficere et opera bona habere nolebāt ait. Tu credis qz vnus est de⁹:bñ facis:z demones credunt et contremiscūt. Hunqđ ideo demones ab eterno igne liberabuntur:qz credunt et cōtremiscūt? Ecce modo audistis in euāgelio:quod ait petrus. Tu es christus filius dei viui:legite z inuenietis dixisse demones. Scimus qz sis filiꝰ dei. Petr⁹ tñ laudat:demon cōpescit. Una vox facta diuersa. Vis separare iste due confessiones? Laudat amor:damnatur timor. Non enim amore dicebant hoc demones. Tu es filius dei:timore hoc dicebant / non amore. Deniq̄ illi in confessione dixerūt. Quid nobis et tibi? Petrus aūt tecū vsq̄ ad mortē. Sed et ipse petrus vnde fret metuī illi diceret ex amore. Tu es xps filiꝰ dei viui. Unde illi? Ita ne de suo? Absit. Bene: quod ipsum euangelii capitulum vtrūq̄ demonstrat:quid petrus de⁹? Quid de suo? Utrūq̄ tibi habes:lege:nō est quod a me expectes audire. Commemoro euāgelium. Tu es christ⁹ filius dei viui. Et dominus ad eum. Beat⁹ es symō bariona. Quare? De tuo beatus? Non quia caro z sanguis non reuelauit tibi:hoc enim es tu:non tibi reuelauit caro z sanguis: sed pater meus qui in celis est. Et sequit:et dicit cetera quę longum est memorare longum est:paulo post dñs ibi: post hec ostendit quibus approbauit fidem petri:eamq̄ esse petrī monstrauit:cepit ostēdere discipulis suis:qz oportebat eum venire hierosolymā et multa pati z exprobrari a senioribus et scribis

bis z sacerdotibus z occidi:et tertia die resurgere. Ibi petrus de suo expauit:et horruit mortē xpi:expauit eger medicinā suā. Absit a te dñe inquit:proptius tibi esto:nō fiat hoc. Et vbi est. Potestatē habeo ponendi aiam meā z potestatem habeo iterū sumendi eā. Oblitus es petre? Oblitus es? Maiorē charitatē nemo habet q̄m vt animā suā pōat p amicis suis. Oblitus es? Obliuio illa de ipsius:trepidatio horroꝝ:z timoꝝ mortis:totū de petri/immo de symonis non de petri. Et dñs. Vade retro sathanas. Beatus es symon bariona:sz de dei. Vade retro sathanas. Unde? Recolite vnde beat⁹. Jā dixi:qz non tibi reuelauit caro z sanguis:sz pater meꝰ q̄ in celis est. Uñ sathanas dicat dñs. Neq̄ enim sapis que dei sunt:sed q̄ sunt hoīm. Sperate i dñm:z vere fidei bona facta cōtingite. Confitemini christū in carne venisse:z credendo et bene viuendo:z vtrūq̄ ab illo acceptū tenete:ab illo augendum z perficiendum sperate. Maledictus enim ois homo qui spem suā ponit in homine. Et bonum est domini:vt q̄ gloriat in domino glorietur.

De verbis apostoli. Ut de dormientib⁹ nō cōtristemur sicut et ceteri ꝛc. Et de operibus mie q̄ bus mortui adiuuantur. Sermo.xxxij.

Admonet nos beat⁹ apostolus vt de dormientib⁹ hoc est mortuis charissimis nostris non cōtristemur:sicut z ceteri q̄ spē nō hūt:spē scz resurrectionis et incorruptionis eterne. Nam ideo z dormientes eos appellat scripture veracissima consuetudo:vt cum dormientes audimus:euigilaturos minime desperemus. Unde et cāta in psalmo. Nunquid q̄ dormit:non adijciet vt resurgat? Est ḡ de mortuis eis qui diliguntur: quedaz tristicia quodāmodo naturalis. Mortē quippe horret:nō opinio sz natura. Nec mors hoi accederet nisi ex pena quā precesserat culpa. Qua ppter si aīalis q̄ ita creata fūt vt suo quoq̄ tēpore morianť mortem fugiunt:oderūt vitam:quātomagis hō q̄ sic fuerat creat⁹ vt si viuere sine peccato voluisset:sine termio viueret? Hinc itaq̄ necesse est vt tristes simus quando nos morientio deserunt quos amamus:qz z si nouimus eos:non in eternum nos mansuros:sed aliquātulum precedere:secuturos:tamē mors ipsa quam natura refugit cū occupat dilectū:cōtristat in nobis ipsis dilectionis affectum. Jdeo admonuit apostolus:non vt non cōtristemur:sed nō sicut ceteri qui spē non hūt. Contristamur ḡ nos in nostroꝝ mortib⁹ necessitate amittendi:sed cū spe recipiendi. Jnde agimur:hinc consolamur. Jnde infirmitas afficit:hinc fides reficit. Jnde dolet humana conditio:hic sanat diuina promissio. Proinde pompa funeris: agmina cereorum:sumptuosa diligentia sepulture monumentorum opulēta pstructio:viuorum sunt qualicūq̄ solatia:nō adiutoria mortuoꝝ. Orationib⁹ vero sancte ecclesie et sacrificio salutari:z elemosinis q̄ pro eorum spiritib⁹ erogāť non est dubitandum mortuos adiuuari:vt cū eis misericordius agatur a dño q̄m eoꝝ peccata meruerūt. Hoc enī a patrib⁹ traditū vniuersa obseruat ecclesia:vt pro eis q̄ in corporis z sanguinis christi communione defuncti sunt cū ad ipsum sacrificiū loco suo cum memorātur ozet: ac pro illis quoq̄ id offerri cōmendet. Cū vero eoꝝ cōmendatorum causa opa misericordie celebrāť:qs eis dubitet suffragari: p qb⁹ oationes deo non inaniter allegant. Nō oino ambigē dum est ista prodesse defunctis:sed talibus qui ita vixerūt vte mortē vt possint eis hec vtilia esse post mortē. Nam q̄ sine fide que per dilectionē operatur:eiusq̄ sacramentis ō corporib⁹ exierť:frustra illis a suis huiusmodi pietatis impenduntur officia:cuius dum hic essent pignore caruerūt: vel non suscipientes vel inuacuum suscipientes dei gratiā et sibi non miam thesaurizantes sed irā. Nō ergo mortuis nocua merita cōparant:cū pro eis⁹ boni aliquid operanť sut: sed eoꝝ precedentib⁹ cōsequntia ista reddunť. Nō enim dictū est nisi cū hic viuerent:vt eos hec aliqđ adiuuarent:cū hic viuere desitissent. Et tō istā finiēs q̄sq̄ vitā:nisi qđ meruit in ipsa nō poterit habere post ipsam. Permittantur itaq̄ pie corde charoꝝ de suoꝝ mortib⁹ pristari doloze sanabiliter consolabiles lachrymas fundāt cōditione mortali:qs cito reprimat fidei gaudiū:q̄ credunt fideles qñ mortuū pausatū a nobis abire z ad meliora transire. Consolēť eos etiā fraterna obsequia siue que funeribus exhibentur:siue q̄ volentibus adhibent ne sit iusta querela dicentium. Sustinui q̄ simul ꝓtristaret et non fuit:et cōsolantes et non inueni. Sit pro viriꝰ cura sepeliendi:z sepulchra pstruendi qz z hec in scripturis sctis inter bona opera deputata sunt. nec solū in corporibus patriarcharū aliorūq̄ sanctoꝝ:humanis cadauerib⁹ quoxūq̄ lacentiū: verūetiā in ipsis⁹ dñi corpore predicati atq̄ collaudati sunt q̄ ista fecerť. Jmpleant hec homines erga suos officia postremi muneris z sui hūani lenimēta merozis. Nec illa q̄ adiuuēt spūs defuctorū oblatiōes:orationes:erogationes:multo p eis obseruanti⁹ instanti⁹:abundantius impēdāt:q̄ suos carne nō spū mortuos:nō solū carnaliter:sed etiam spiritualiter amant.

De celebratione dierum fratrū defunctorum: z resurrectione mortuorum. Sermo.xxxiij.

Quando celebram⁹ dies fratrū defunctoꝝ:in mente habere debem⁹ z qđ sperandū:z qđ timendum sit. Scōm hoc enim sperandum est:qz preciosa in cōspectu dñi mors sanctorū eius: sz hoc aūt timēdum est:quia mors peccatorū pessima. Jdeoq̄ propter spē in memoria eterna erit iustus:ppter timorē ab auditu malo non tī zbit. Erit enī auditus quo nullus sit maior:quādo dicitur sinistris. Jte in ignem eternuz. Ab hoc auditu malo iustus non timebit. Erit enim ad dexteram iter illos quib⁹ dicitur. Uenite benedicti patris mei pcipite regnū. Jn hac aūt vita q̄ media ante summa bona z ante summa mala ducit:in medio bonoꝝ malorūq̄ mediox id est i neutra parte summoꝝ:qz z bona q̄cūq̄ hic fuerit homini:in cōparatione bonoꝝ eternoꝝ nulla sunt:z mala q̄cūq̄ i hac vita experitur homo in comparatione ignis eterni nec cōparanda sunt. Jn hac ergo medietate vite illud quod audiuimus nūc ex euangelio tenere debemus. Qui credit inquit in me:licet moriatur viuit:z vitā pnunciat et mortem non negat. Qui credit in me licet moriatur viuit. Quid est moriatur viuit? Licet mortale corpore:viuit spiritu. Deide adiungit. Et qui viuit z credit in me:nō moriet in eternum. Certe licet moriat. Quomō si non moriet? Sz licet moriat ad temp⁹:non moriet in eternum. Sic ista soluitur questio vt nō sint inter se cōtraria verba veritatis:et possint instrue re affectū pietatis. Ergo sz corpore moriturī sim⁹ viuim⁹ si credimus. Est aūt fides nostra maxime discreta ab oīi fide gentilitū in resurrectione mortuoꝝ. Hanc enim illi omnino non recipiunt:qz vbi recipiant nō habent. A dño enī preparat voluntas hominis:vt sit fidei receptaculum. Dicit iudeis dñs. Sermo meus non capit in vobis. Ergo in his capit in qb⁹ inuenit qō capiat. Jn his enim inuenit qō capiat sermo q̄ capit qō de⁹ pollicendo non decepit:ille enī q̄ querit ouē perditā:et quomodo inuenit:z vbi querat:et quomodo ei⁹ membra dispersa colligat:et i vnā salutem reducat:et ita pstituat vt eā vlterius nō perdat. Cōsolemur ḡ nos inuicē z in his smonib⁹ nr̄is. Pōt nō dolere coz hūanum defuncto charissimo:meli⁹tamen dolet z sanat coz humanū:q̄ nō dolendo sit inhumanū. Maria dño coherebat et mortuū fratrē dolebat. Sed quid miraris qz maria dolebat:cūc cū ipse dñs flebat? Mouere aūt quēuis potest quō flebat mortuū:si cōtinuo iubet victurum? Non mortuum flebat quē ipse suscitauit. sed mortē quā sibi bō peccādo cōparauit. Si enim peccatū non precessisset:sine dubio mors secuta non fuisset. Secuta est ḡ mors ēt corporis quam precessit mors aīe. Mors aīe pcessit deserente deo:et mors corporis secuta est deserēte aīa. Deseruit volēs:z coacta est deserre nolens. Tanq̄ illi diceretur. Recessisti ab eo quē diligere debuisti:recede ab eo quē dilexisti. Quis enim vult mori. Prorsus nemo:z ita nemo/vt beato petro diceretur. Alter te cinget et ducet quo tu non vis. Si ergo nulla esset mortis amaritudo:non esset magna martyꝝ fortitudo. Jō z apostolus de dormientib⁹ inquit. Nolo vos ignorare fres vt nō cōtristemini sicut et gentes q̄ spē non habent. Nō tm ait. Et non contristemini:sed vt non sic contristemini quē admodū gentes q̄ spē non habent. Necesse est enī vt cōtristemini. Sed vbi cōtristari? Ubi corpus quod viuit ex aīa fit exanime: discedēte aīa qui ābulabat iacet:loqbat tacet oculi lucē non capiunt:aures nulla voce patescunt:oia mē

Universidad de Deusto Biblioteca

brozū officia ꝙquieuerūt:nō est qui moueat gressus ad ābulandū:manus ad operandū:sensus ad percipiendū. Nōne ista est dom⁹ quā nescio qs inutilibilis habitator ornabat? Discessit q̄ nō videt:remānsit qđ cū dolore videat. Ista ē cā tristicie. Si hec est cā tristicie:hui⁹ tristicie q̄ solatio? Qui ipse dñs in iussu ⁊ in voce archangeli ⁊ in nouissima tuba descendit de celo:⁊ mortui in xpo resurgent primi:deide nos viuentes qui reliqui sumus:simul cum illis rapiemur i nubib⁹ obuiā xpo in aera:⁊ ita semp cum dño erim⁹. Pereat contristatio vbi tanta est consolatio:detergat luct⁹ ex aio: fides expellat dolorē. In tanta spe non decet esse tristē tē plum dei. Ibi habitat bonus consolator: ibi q̄ nō fallit promissor. Scio vt mortuum diu plangamus: quoniam mors amara est:p illā transiuit et dñs. Sufficiāt hec pauca charitati vestre ꝓsolet abundantius q̄ non migrat de corde vestro ꝛ ita dignet habitare:vt nos dignet ēt in fine mutare.

ij.Cor. v. **De verbis apostoli. Omnes nos manifestari oportet ante tribunal xp̄i vt recipiat vnusquisq; prout gessit siue bona siue mala:vbi totam huius mūdi administrationem testimonium ait esse resurrectionis future. Sermo.xxxiiij.**

A

OMniū xp̄ianoꝝ spes fratres charissimi in futurꝫ tēp⁹ extēdit vt qđ hic seruim⁹ deo alibi nos seruisse ꝛetemur. Hic enim nobis posita sunt certamina:sed in futuro seculo certaminuꝫ ꝓmia reseruata. Iuste siqđē ⁊ prouide diuina sapientia separauit tēpus laboris et ꝓmij. Hic q̄ laboramus:hic seruim⁹ deo et mādata eius seruamus:vt in futuro seculo:id est in celorum regno eterna ꝓmia capiam⁹. Scire enim debemus ffes dilectissimi qđ nobis scriptura diuina commendat.i. futurum cē iudiciū det:qđ post resurrectionē ꝓplebit mortuoꝝ. Hoc est qđ precipue christianos a gētili errore secernit:qz illi hanc tm̄mō vitā esse credūt:et tō sine deo esse ⁊ diuersis peccatis atq; criminib⁹ nō metuunt ingnari. Nos vero ita in hac vita cōuersemur:vt nos ad aliā ꝓparem⁹ in qua et bonis bona ⁊ malis mala retribuenk: sicut dixit
ij.Cor.v. apls. Oēs nos manifestari oportet ante tribunal xp̄i: vt recipiat vnusquisq; ꝓut gessit siue bona siue mala. Sicut ḥ modo astamus in ecclesia ⁊ nos inuicē presentes aspicim⁹: ita ēt post resurrectionē mortuoꝝ astituri sumus añ tribunal xp̄i. Hāc enim etiam ipsam aiam tūc habebim⁹ quam mō habem⁹:⁊ in hoc tpo quo nūc iduimur sum⁹ corpore ⁊ fuscitandi. Non enim sicut muta aialia facti sum⁹: non sicut eq̄ ⁊ boues vt eterna morte peream⁹:qz postq̄ hic vixerim⁹:alibi iudicabimur:vt aut pro peccatis penas: aut p bōis opib⁹ ꝓmia ꝓseqūmur eterna. Nemo q̄ ffes mei charissimi de resurrectiōe desperet:in qua xp̄ianoꝝ spes tota cōsistit. Creditе ffes apl̄o p̄dicāti:et nihil de resurrectiōe dubitantes:ad diē iudicij vos ꝓparate. An forte sicut impij
B ⁊ increduli nō putat is fieri posse:vt a mortuis resurgam⁹? Plane dicat ḥ q̄ oīpotēē ñ credit eē deū:q̄ ḥ ꝓmittit futurū:nos aūt q̄ scim⁹ dei oipotentis eē ḥtutē:qz ꝓmisisse deū legimus q̄ resurrectionē mortuoꝝ faciat:non possumus ḥ resurrectione mortuoꝝ dubitare: quā se facturū esse ꝓmittit:qz ⁊ omnipotēs est:⁊ mentiri nescit. Sz te appello q̄cūq; infideli aīo de resurrectiōe dubitas:⁊ pūtas non posse mortuos resuscitari. Quid est āpli⁹:ex nihilo hoies facere q̄ viuant:an eos qui facti sunt atq; vixerūt reparare post mortē Utiq; plus est facere qđ nunq̄ fuit: q̄ reparare qđ fuerit. Quō ḡ ipossibile eē dicis: vt de⁹ qui hoiem formauit ex nihilo reformet? Quō nos suscitare nō pōt ꝓuersos in puluerem:q̄ si ēt in nihilū redirem⁹ facere poterat vt essemus: sicut et fecit nos esse:cū antea nunq̄ fuissem⁹? Ita enim beatus apls paulus dixit. Sz dicunt alīq. Quō resurgūt mor-
ij.Cor.xv tui:Quali aūt corpore veniunt? Insipiens tu qđ seminas non viuificat nisi ꝓius moriat:⁊ qđ seminas non corp⁹ qđ futurū est semias:sed nudū granū/vt pote tritici aut alicuius ceterorū. De⁹ aūt dat illi corp⁹ sicut voluit:⁊ vnicuiq; seminū ꝓpriū corp⁹. Nolt ḡ incredule hō de resurrectione dubitare. Qui grana seminū mortua ⁊ putrefacta viuificat p que i hoc seculo viuas:multomagis teipsum resuscitabit vt viuas in eternū. Qui illa reparat q̄ tibi sunt necessaria quō teipsum nō reparat ꝓpter quē et alia reparare dignat?

est? Itaq; si velim⁹ cōsiderare q̄ in isto seculo videm⁹: diuine administrationis opa signa sunt futuroꝝ. Tota ergo dius mundi administratio testimoniū est resurrectionis future. Eidem⁹ certe hyemis tpe vel aduētu arbores spoliari pomis nudari foliis:sz eas rursus verno tempore ꝓcedere resurrectionis exprimere:q̄ primo qđē incipiūt turgere in gēmis:tunc ornari floribus:vestiri et foliis:⁊ postmodū pomis grauari. Interrogo te infidelis hō q̄ de resurrectione dubitas vbi sint ista q̄ tpe quo de⁹ disposuit ꝓducūt? Dic mihi vbi latitant anteq̄ ꝓducank:q̄ nusq̄ qđē viđēt: ista de⁹ q̄ opꝰ ē ⁊ ea ex nihilo pdidit:secreta sua ⁊tute ꝓducit. Hic tā ad cāpos ⁊ prata respicite:q̄ estate trā facta herbi in eis spoliank ac florib⁹:et nuda remanent ipsa spacia terraꝝ sz iterū ⁊ni tpe reuestiunk:⁊ novo vbiq; germine incipiēte letatur agricola. Certe herba q̄ ante virit et morit: rursus reuiuiscit ex semine:sic ēt ⁊ nostrū corp⁹ reuiuiscit ex pulere. Sz dicis o hō incredule. Ideo credim⁹ futurū vt arbores ⁊ herbe oīa reuiuiscāt:qz illa tā facta cognoscim⁹. Hā aūt cognoscere possumus:qz mortui resurgunt cū adhuc a mortuis nemo surrexerit? Quisq; ḥ dicis vl cogitas: audi patienter et intellige sapiēter. Jō enī dñs noster iesus xp̄s mori voluit et resurgere:ne tu de resurrectione dubitares. Tamen quō pōt dubitare qz non sum⁹ resurrecturi a mortuis:cū hoc ꝓmittat de⁹ q̄ nescit aliq̄n mētiri: q̄ pōt facere q̄cūq; vult qz opꝰ est:⁊ iplet oīa q̄ ꝓmittit:qz verax est:⁊ mēdaciū in eo non est? Et dedit nobis pi⁹ ⁊ mīficors dñs virtutis sue pign⁹:⁊ grandi testimōio spem nobis resurrectionis ostendit:qz vnigenitū filiū suū ꝓ nobis hoiem factū et mortuum a mortuis suscitauit. Ideo enīz dñs noster iesus xp̄s nasci ex hoīe.i. ex maria virgine est dignat⁹ ⁊ a iudeis crucifigi ⁊ die tertia resurgere:vt nos tali exemplo aliatre surrectionē ex mortuis certissime crederem⁹ qui q̄ nō credit futurā:nec hoc q̄dē credit q̄ xp̄s resurrexit a mortuis. Qui aūt dñm iesum resurrexisse a mortuis confitet:nec de sua poterit dubitare. Abstinete ḡ vos ab omni opere malo: ab inimicitijs.ab ebrietate:a fornicatione:a furto:a ꝓuerbio a falso testimonio:detractione:qz hec oīa odit deus:⁊ eos q̄ ista facitūt puniet in futuro. Estote aūt benigni misericordes:inuicē honorē habentes:⁊ ea semp operates q̄ in sanctis suis diligit de⁹ vt possitis cū sanctis eius ad eternā ⁊ sanctalē glīā puenire ⁊ viuere in secula seculorum. Amen.

De eisdē verbis apostoli:q̄b⁹ in sermone precedenti:quibus admonem⁹ sedula mente reuoluere quales i die iudicij futuri sum⁹ purissimis angelorum conspectibus offerendi. Sermo.xxxv.

I

FRatres charissimi dū diuina lectio legeret:audiuim⁹ beatū apl̄m terribiliter nos ⁊ salubriter admonētē. Sic enī ait. Oēs nos mānifestari oportet añ tribunal xp̄i:vt referat vnusquisq; ꝓpria corporis sui ꝓut gessit:sive bonū sive malū. Qua rē etiā dominus in euāgelio denunciat dicens. Filius hoīs ventur⁹ est i glīa sua cū angelis suis:⁊ tūc reddet vnicuiq; ꝛ opa sua. Diligenter q̄so attendite fratres et mecū pariter pauescite qz non dixit q̄ reddat vnicuiq; ḥm miam sua:sz ḥm opa sua. Hic enim est misericors:ibi iust⁹. Mā qđ nō stati i peccatores vindicat:patientia est nō negligentia. Nō ille potentia perdidit:sed nos ad penitētiam reseruauit. Unde valde ridendū est:ne quanto diuti⁹ expectat vt corrigamur:tanto grauius vindicet si emendari noluerimus. Scire ⁊ intelligere debem⁹ fratres charissimi nihil nobis esse salubri⁹ q̄ vt dānatis omniū ꝓsentiū rerū voluptatib⁹ id poti⁹ cogitemus q̄ crim⁹ de hoc seculo transituri: vel q̄ tabernaculū corporis vltimo die supueniente deposituri:⁊ iterū illud resurrectiōis tēpore recepturi:vt cū eodē recipiam⁹ ꝓut gessim⁹:sive bonū sive malū. Et tō rogo ffes: vt q̄tidie cogitemus quales erimus in die iudicij:purissimis angelorū ꝓspectib⁹ offerēdi:⁊ eterno iudici rōnē ō libris ꝓcie redditurі: remotis oīb⁹ ꝓbationib⁹. Certū ē in die illa ips añ se bona ꝓstituēdū:⁊ ipam sui vitā in cordis speculo demonstrandā ⁊ testes ḥ eā nō de foris aliq̄ū: sed int⁹ de ipsa aīa ꝓferendos. Adijciēda erūt nō aliqua peregrina: sz nimirū nos testimonia:id est opera sua. Ordinabuntur ante iudicē anīmā pctā vel crimina sua vt eā ⁊ cōuincat ꝓbatio et ꝓdens

Expositōis scti Aug.i epl̄am bti Joā. Tractatus.j. Fo.xcix.

ꝓ.ptic. agnitio:ḥm illud qđ scriptū est. Arguam te et cōstituam te ante faciem tuā. Quicūq; se modo dū lz emendare neglexerit:añ illū celestē populū primum accepturus erit de confessione suppliciū:⁊ aīa que mō per penitentiam ꝓpendio ofam trāfactas peccatorum suoꝝ putredines curare dissimulat: añ illud tribunal metuendū sine vllo remedio in perpetuo tartaro manebit. Que cū ita sint:bene nobiscū ageretur:si tā nūc sic peniterem⁹ super malis nostris:quō tūc sine vllo remedio penitebim⁹ si fed itates et ꝓfusiones nr̄as quēadmodū tūc visuri sumus:sic iā eas nūc videre ⁊ horrere possemus. Si iam nunc faciem peccatricis aīe liceret oculis corporis intueri:et cōscientie nostre vultū in oculoꝝ ꝓsentiam permitteremur adducere. Quod si liceret:nec dici ꝓt quanto studio quātoq; metu vigeremur fedata cōponere: maculata fergere:vulnerata curare. Jdeoq; quis non possumus oculis corporis : inspiciamus nos inquantum possumus oculis cordis:⁊ vnusquisq; conscientiam suam ante conspectū interioris hominis cōstituat. Ipsi nosmetipsos castigemus:ipsi nobiscū rationem de quotidiana conuersatione faciamus:ipsi nos accusem⁹ quotidie iudici nostro:⁊ dum in hac carne sum⁹ cōtra ipsam carnem auxiliāte dño quotidie dimicem⁹:vincamus voluptates et delectatiōes nr̄as vt nobis tēpus illud spectatissimū ac beatissimū eterne vite ꝓ felici mactatione succedat:quando implebitur
Mat.xiij illud qđ dñs dixit. Et erunt similes angelis. Et iterꝫ. Tūc
Mat.xiij. iusti fulgebūt sicut sol in regno patris eoꝝ. Putas qualis tunc erit splendor animarū:qū solis claritatē habebit lux corporū? Tunc enim cū ad istā beatitudinem venerimus nulla erit tristicia : nullus timor : nulla infirmitas : nulla mors. Habebim⁹ plenā beatitudinē ffes inter illa immensa beneficia dñi nr̄i:vt nunq̄ cessem⁹ referendo ei gratiarū actionem de beatitudine qua sumus fruituri:coheredes effecti eius qui dixit.
Mat.xxv Venite bñdicti:percipite regnū qđ vobis paratū est ab origine mundi:donāte ipso cui est honor et gloria in secula seculorum. Amen.

¶ Finis libri Sermonum de verbis Apostoli:diui Aurelij Augustini.

¶ Tractatuum expositiōis diui Aurelij Augustini in epistolā beati Joannis:quos quidam bonelios alij sermones nomināt:summaria ac breuis annotatio.

De eo qđ Joānes dicit. Quod erat ab initio:qđ audiuim⁹ et quod vidimus ⁊c. Tractatus.j.

De eo qđ idē dicit. Scribo vobis filioli.⁊c. Tractatus.ij.

De eo quod idem dicit. Pueri nouissima hora est ⁊c. Tractatus.iij.

De eo quod idem dicit. Et verax est et non est mendax ⁊c. Tractatus.iiij.

De eo qđ idem dicit Omnis qui natus est ex deo: non facit peccatum ⁊c. Tractatus.v.

De eo quod idem dicit. Et in hoc cognoscimus quia ex veritate sumus ⁊c. Tractatus.vj.

De eo qđ idem dicit. Jam vos ex deo estis filioli:⁊ vicistis mundum ⁊c. Tractatus.vij.

De eo quod idem dicit. Deum nemo vidit vnq̄ ⁊c. Tractatus.viij.

De eo quod idem dicit. In hoc perfecta est dilectio in vobis ⁊c. Tractatus.ix.

De eo quod idem dicit. Omnis q̄ credit q̄ iesus sit christ⁹ ex deo natus est ⁊c. Tractatus.x.

¶ Finis.

¶ Expositio diui Aurelij Augustini in epistolā beati Joannis. In qua maxime charitas cōmendatur feliciter incipit.

¶ De intentione auctoris et ei⁹ epistole cōmendatione. Prefatio.

GEminit sanctitas vestra euangeliū ḥm Joānē ex ordine lectionum nos solere tractare. Sz qz nūc interposita est solennitas sanctoꝝ dierum quib⁹ certas ex euangelio lectiones oportet i ecclesia recitari:q̄ ita sunt annue vt alie esse non possint:ordo ille quē susceperam⁹ necessitate paululum intermissus est: nō omissus. Cū aūt cogitarē quid ḥm hilaritatē presentiū dierum per hanc hebdomadam vobiscū de scripturis agerem:quātū dñs donare dignatur quod posset in istis septē vel octo diebus finiri:occurrit mihi epl̄a beati Joānis. vt cuius euangelium paululum intermisim⁹:ei⁹ epistolā tractādo:ab eo non recedam⁹. Presertim qz in ipsa epl̄a satis dulci omnibus quibus sanū est palatum cordis vbi sapiat panis dei:et satis mēorabili in sancta ecclesia dei:maxime charitas commendatur. Locuturus est multa:⁊ prope oīa de charitate. Qui habet in se vnde audiat : necesse est gaudeat:ad quod audit. Sic enim illi erit lectio ista:tanq̄ oleum in flamma. Si est ibi quod nutriatur nutritur ⁊ crescit et permanet. Item quibusdam sic esse debet tanq̄ flamma ad fomitem:vt si non ardebat.accedente sermone accendatur. In quibusdā enīz nutritur quod est:in quibusdā accēditur si deest vt omnes in vna charitate gaudeamus. Ubi autem charitas:ibi pax:⁊ vbi humilitas:ibi charitas. Jaz ipsum audiamus:et ad eius verbum que domin⁹ suggerit etiam vobis vt bene intelligatis loquamur.

¶ Explicit prefatio.

Tractatus primus.

¶ Quōd fuit ab initio:quod audiuimus: qđ vidimus oculis nostris.qđ ꝓspeximus. Et manus nostre cōtractauerūt: de verbo vite ⁊ vita manifestata ē. Et vidim⁹ ⁊ testamur. Et annūciamus vobis vitā eternā q̄ erat apud patrē ⁊ apparuit nobis. Quod vidim⁹ ⁊ audiuim⁹ annūciamus vobis:vt ⁊ vos societatē habeatis nobiscum. Et societas nr̄a sit cū pfe ⁊ cū filio ei⁹ iesu xp̄o. Et hec scribimus vobis vt gaudeatis et gaudiū vestrū sit plenū:⁊ hec ē annūciatio quā audiuim⁹ ab eo ⁊ annunciam⁹ vobis:qm̄ deus lux est ⁊ tenebre in eo nō sunt vlle. Si dixerim⁹ qm̄ societatem habemus cū eo:⁊ in tenebris ambulamus mentimur ⁊ veritatē nō facimus. Si aūt ī luce ambulam⁹ sicut ⁊ ipe est in luce. societatē habem⁹ ad inuicē. Et sāguis iesu filij ei⁹ mūdat nos ab oi peccato. Si dixerim⁹ qm̄ pctm̄ nō habem⁹ ipi nos seducimus:⁊ veritas i nobis nō ē. Si confiteamur pctā nostra:fidelis est ⁊ iustus vt remittat nobis pctā nr̄a:⁊ emūdet nos ab oi iniq̄tate. Si dixerimus qm̄ non peccauimus mendacē facim⁹ eū:⁊ verbū eius nō est i nobis. Filioli mei : hec scribo vobis vt nō peccetis:sed ⁊ si q̄s peccauerit:aduocatum habem⁹ apud patrē iesum xp̄m iustū : ⁊ ipe est ꝓpiciatio p pctis nr̄is:nō pro nr̄is aūt tantū : sed etiā p toti⁹ mūdi:⁊ i hoc scim⁹ qm̄ cognouim⁹ eū si mandata ei⁹ obseruem⁹:qui dicit se nosse eū: et mādata ei⁹ nō custodit mēdax est:⁊ in hoc ꝛitas nō ē. Qui aūt seruat ꝛbū ei⁹ vere i hoc charitas dei pfecta est. In hoc scim⁹ qm̄ in ipso sumus:qui dicit se in ipso manere:debet sicut ille ambulauit et ipe ambulare. Charissimi nō mādatū nouum scribo vobis:sed mandatū vet⁹ qđ habuistis ab initio. mandatū vetus est verbū quod audistis/ Iterū mādatū nouū scribo vobis:qđ verū est:⁊ i ipso ⁊ i vobis:qz tenebre trāsierūt:⁊ verū lumē iā lucet. Qui dicit se i luce esse:⁊ fratrē suū odit i tenebris ē vsq; adhuc:q̄ diligit fratrē suū i lumine manet:⁊ scādalū in eo nō est. Qui aūt odit fratrē suū in tenebris est:⁊ i tenebris ambulat:et nescit quo eat quia tenebre obcecauerunt oculos eius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

A
j. Joh.j.

Joh.j.

Quod erat ab initio

quod audiuim⁹ ⁊ quod vidimus: et manus nostre tractauerunt de verbo vite. ¶ Quis est q̄ manibus tractet verbū: nisi q̄ verbū caro factū est ⁊ habitauit in nobis? Hoc aūt verbum q̄ caro factum est: vt manibus tractaret: cepit eē caro ex virgine maria: sed nō tūc cepit ꝟbū: quia q̄ erat ab initio: dixit.

Videte si nō attestat cpl'a sua euāgelio suo: vbi modo audistis. In pncipio erat ꝟbū ⁊ ꝟbū erat apd deū? Forte ō ꝟbo vite si quis cccipiat: quasi locutionē quandā de xpo: non ipsum corp⁹ xpi quod manib⁹ tractatū est? vide quid sequt. ¶ Et ipsa vita manifestata est. ¶ Christus verbum vite. Et vnde ergo manifestata est? Erat enim ab initio: sed nō erat manifestata hominibus. Manifestata autem erat ãge

pō.lxxvij. lis videntib⁹ ⁊ tanq̄ pane suo cibantib⁹. Sed quid ait scriptura? Panē angelor̄ māducauit homo. Ergo manifesta est ipsa vita in carne: q̄ in manifestatōe posita est: vt res que solo corde videri potest videret et oculis vt corda sanaret. Solo enim corde videt ꝟbū: caro aūt ⁊ oculis corpora libus videt. Erat vnde videremus carnez sed non erat vñ viderem⁹ verbum. Factum est verbum caro quam videre possemus: vt sanaret in nobis vnde verbū videremus. ¶ Et vidim⁹ (inq̄t) ⁊ testes sumus. ¶ Forte aliqui fratrū nescīūt: qui grece non nouunt quid sint testes: grece et vsitatum nomen est omnib⁹ et religiosum. Quos enīz testes latine dicimus: grece martyres sunt. Quis aūt nō audiuit martyres. Aut in cuius ore christiani nō quotidie habitat nomē martyrū? Atq̄ vtinā sic habitet et in corde: vt passiones martyrum imitemur: nō eos calcib⁹ persequmur. Ergo hoc dixit. Vidimus et testes sumus: audiuimus ⁊ martyres sumus. Testimoniū enim dicendo ex eo quod viderunt: ⁊ testimonium dicendo ex eo q̄ audierunt ab his qui viderūt cum displiceret ipsum testimonium hominib⁹ aduersus quos dicebatur: passi sunt omnia que passi sūt martyres. Testes dei passi sunt. De⁹ testes habere voluit hoīes: vt ⁊ hoīes habeant testē deū. Vidimus inquit ⁊ testes sumus. Vbi viderunt? In manifestatione. Quid est in manifestatiōe? In lenio est in hac luce. Vnde aūt potuit videri in sole qui fe:

Pō.xviij cit solem: nisi quia in sole posuit tabernaculū sui: ⁊ ipse tanq̄ sponsus procedens de thalamo suo: exultauit vt gygas

Joh.j. ad currendā viā? Ille ante solē q̄ fecit solē? Ille aū lucifer: um: ante omnia sydera: aū oēs āgelos: ver⁹ creator: q̄ oīa per ipsum facta sunt: ⁊ sine ipso factum est nihil vt videret oculis carneis qui solē vident: ipsum tabernaculum suum in sole posuit: id est carnem suā in manifestatione hui⁹ luc̄ ostendit. Et illi⁹ sponsi thalamus fuit vterus virginis: q̄ in illo vtero virginali cōtuncti sunt duo: sponsus ⁊ sponsa.

Gen ij. Sponsus verbū: ⁊ sponsa caro. Quia sic scriptū est. Et erit

Mat.xix. duo in carne vna. Et dns in euangelio. Igitur iam nō duo

Esa.lxj. sed vna caro. Et esaias optime meminit vnū eē ipos duos Loquit enī ex persona christi et dicit. Sicut sponso impositum mihi mitram: ⁊ sicut sponsam ornauit me ornamento. Vnus videtur loqui: et sponsum se fecit et sponsam se fecit

Joh.j. q̄ non duo vel vna caro. Q̄ verbū caro factum est et habitauit in nobis. Illi carni adiungit ecclesia: ⁊ fit xps totus: caput et corp⁹. ¶ Et testes (inquit) sumus ⁊ annunciam⁹ vobis vitam eternam: q̄ erat apud patrē: ⁊ manifestata est in nobis. ¶ Hoc est manifestata est inter nos. Quid aptiꝰ dicerek q̄ manifestata est in nobis? Que ḡ vidim⁹ ⁊ audiuim⁹

B nūciam⁹ vobis. Intendat charitas vra. ¶ Que ḡ vidim⁹ ⁊ audiuim⁹ nunciam⁹ vobis. ¶ Illi viderūt ipz dñm presentē in carne: ⁊ audierūt ꝟba ex ore dñi: ⁊ annunciauerūt nobis. Et nos ḡ audiuim⁹: iz nō vidim⁹. Dim⁹ ḡ sum⁹ felices q̄ illi q̄ audierūt ⁊ viderūt? Et q̄o adiūgit. ¶ Ut ⁊ vos societatē habeat⁊ nobiscū. ¶ Illi viderūt: nos non vidimus: ⁊ tū socij sum⁹: q̄ fidē cōem tenem⁹. Nā q̄dā videndo nō credidit ⁊

Joh.xx. palpare voluit: ⁊ sic credere. Et ait. Nō credā nisi digitos meos misero in locū clauoꝝ: ⁊ cicatrices eiꝰ tetigero. Et p̄ buit se ex tpe palpādū manib⁹ hoīz: q̄ semp se pbet videduz aspectib⁹ angelor̄. Et palpauit ille discipulus ⁊ exclamauit: Dñs me⁹ ⁊ de⁹ me⁹. Quia tetigit hoīem pfessus est deū. Et dns cōsolans nos q̄ ipm iam in celo sedentē manu contrectare nō possum⁹: sed fide contingere: ait illi. Quia vidisti ⁊ credidisti: Beati q̄ non viderūt et crediderunt. Nos electi pti sum⁹: nos designati sumus. Fiat ḡ in nobis beatitudo quā dns pdixit futuram. Firme teneam⁹ q̄ nō videm⁹ qz illi nunciant q̄ viderunt. Ut ⁊ vos inquit societatē habeatis nobiscū. Et quid magnū societatem habere cū bonis? Noli ptēnere: vide quid addat. ¶ Et societas nra sit cū deo patre et iesu xpo filio eiꝰ. Hec (inquit) scribimus vobis. vt gaudiū vestrū sit plenum. ¶ Plenū gaudiū dicit in ipsa societate: in ipsa charitate: in ipsa vnitate. ¶ Et hec (inq̄t) est annunciatio quam audiuim⁹ ab eo ⁊ annunciam⁹ vobis. ¶ Quid est hoc. Ipsi viderūt: cōtrectauerunt manib⁹ ꝟbū vite: ab initio erat: at tēp⁹ visibilis et palpabilis factꝰ est vnicus filius dei? Ad quā rē venit: vel q̄d nobis nouū nunciauit: q̄d docere voluit? Quare fecit hoc q̄ fecit: ⁊ verū caro fieret: vt de⁹ sup omnia indigna ab omnibus pateretur: vt alapas eoꝝ sustineret de manibus quas ipse formauit? Quid voluit docere: q̄d voluit ostendere: q̄d voluit ānūciare? Audiam⁹. Nā sine fructu pcepti auditio rei geste q̄ natus est xps: ⁊ q̄ passus est xpo: auocamentū mentis et vox firmamentū. Quid magnū audis: q̄ fructu audias? Vide. Quid voluit docere: quid ānūciare? Audi. ¶ Quia de⁹ lux est (inquit) ⁊ tenebre in eo nō sunt vlle. ¶ Adhuc lucē quidē nominauit: sed obscura sunt ꝟba. Bonum est nobis vt ipsi lux quā nominauit illustret corda nra ⁊ videam⁹ q̄d dixit. Hoc est q̄ annūciam⁹: q̄ de⁹ lux est: ⁊ tenebre ei eo nō sunt vlle. Quis enīz auderet dicere: q̄ in deo sunt tenebre? Aut q̄d ē ipa lux: aut q̄d sunt tenebre? Me forte talia dicat q̄ ad oculos nros ptinēat. De⁹ lux est. Ait nescio q̄s: ⁊ sol lux est et luna lux est: ⁊ lucerna lux est. aliq̄d dz esse longe bis maius lōgeq̄ pstāt⁹: lōge su peminenti⁹. Quantū deus ⁊ creatura: quantū cōditor a conditione: quātū sapiētia abeo q̄ factū est per sapiētiā: longe vltra oīa dz esse lux ista. Et forte vicini et erim⁹: si q̄ sit lux ista cognouerim⁹ et ad eā nos applicauerim⁹ vt ex ipsa illuminemur: quia in nobis tenebre sum⁹: ⁊ ab illa illuminati possum⁹ esse lux: ⁊ non pfundi de illa: quia de nobis cōfundimur. Quis est q̄ de se pfundatur? Qui se cognoscit peccatorē. Quis de illa non cōfundatur? Qui ab illa illuminatur. Quid est ab illa illuminari? Qui tā videt se peccatis tenebrari/⁊ cupit ab illa illuminari: accedit ad illā. Q̄ñ ⁊ dicit psalmus. Accedite ad eum ⁊ illuminamini: ⁊ vult⁹ vestri non erubescent. Sed non erubesces de illa si q̄n tibi te fedū ostēderit; displiceat tibi fuit tas tua: vt pcipias pulchritudinē illi⁹. Hoc est q̄ vult dicere. Et forte pp̄opere illud nos dicimus: ipse nos manifestat in consequentib⁹. Memento in pncipio sermōis nostri: q̄ epla ista charitatē cōmēdat. De⁹ lux est inquit et tenebre in eo nō sunt vlle. Et quid supi? dixerat? Si societatē habeatis nobiscū: et societas nostra sit cum patre et filio eiꝰ iesu xpo. Pozro si de⁹ lux est: ⁊ tenebre in eo nō sunt vlle: ⁊ societatē cū illo habere debem⁹: ⁊ a nobis pellēde sūt tenebre vt fiat in nobis lux: nā tenebre cū luce societatē habere nō possūt. Ideo vide quid sequat. ¶ Quod si dixerim⁹ q̄ societatē habem⁹ cū eo: et in tenebris ambulemus mēdacium mur. ¶ Habes et apostolū paulū dicentē. Aut q̄ societas lucī ad tenebras? Dicis te societatē habere cū deo: ⁊ in tenebris ābulas: et de⁹ lux ē: ⁊ tenebre in eo non sunt vlle: quid est societas luci ad tenebras? Jam ergo dicat sibi homo quid faciam? Unde ero lux? In peccatis ⁊ in iniq̄tatibus vivo: quasi subrepit quedā desperatio ⁊ tristicia. Sat⁹ mala est nisi in societate dei. Deus lux est: ⁊ tenebre in eo non sunt vlle. Peccata aūt tenebre sunt: sicut dicit apostolus. Diabolū et angelos eiꝰ rectores tenebrarū harum esse. Nō diceret rectores tenebrarū: nisi diceret rectores peccatoꝝ: dominatores iniquoꝝ. Quid ergo faciem⁹ fratres mei? Societas cū deo habēda est: alia spes vite eterne nulla est. Deus autem lux est: ⁊ tenebre in eo non sunt vlle: iniquitates autem tenebre sunt. Iniquitatibus premimur: ne societatem cum deo habere possimus. Que ergo spes? Nonne pro miseram me aliq̄d locuturuz istis diebꝰ quod q̄ audiat? Quod si non exhibeo: tristicia est ista. Deus lux est: ⁊ tenebre i eo nō sunt vlle. Peccata tenebre sūt: q̄d erit nostrum?

Audiamus ne forte cōsolet: erigat: det spem ne deficiamus in via. Currimus enim/⁊ ad patriā currim⁹? ⁊ si nos puenturos desperamus: ipsa desperatione deficimus. Ille aūt q̄ nos vult peruenire vt conseruet in patria: pascet in via. Audiamus ergo. ¶ Quod si dixerimus q̄ societatem habemus cū eo: et in tenebris ambulamus: mentimur et non facimus veritatem. ¶ Non dicamus quia societatē cū illo habem⁹? si in tenebris ābulam⁹. ¶ Quod si in lumine ambulamus: sicut et ipse est in luīe: societatē cū eo habem⁹? cū inuicem in luīe ābulam⁹? sicut et ipe est in luīe vt possim⁹ societatē hr̄e cū illo. ¶ Quid facim⁹ de peccat⁊? Audi q̄d sequit. ¶ Et sanguis iesu xpi filij ei⁹ purgabit nos ab oīi delicto ¶ Magnā securitatē dedit de⁹: merito pascha celebram⁹ vbi tutus est sanguis dñi: q̄ purgamur ab omni delicto. Sim⁹ securi. Cautionē contra nos diabol⁹ seruitutis tenebat: ⁊ sanguine xpi delera est. Sāguis inq̄t filij ei⁹ purgabit nos ab oī delicto. Quid est ab omni delicto? Attēdite. Ecce iā in noie xpi p sanguinē crucis dñi: quē nunc cōfessi sunt tisti q̄ appellāt infantes: mundata sunt oīa peccata ipsoꝝ. Uetteres intrauerunt ⁊ noui exierunt. Quid est: veteres intrauerunt noui exierūt? Senes intrauerunt: infantes exierunt. Senect⁹ enī veternosa vetusta vita: infantia aūt regenerationis nova vita: Sed q̄d facim⁹? Preterita peccata dōata sunt: non tantum ipsis: sed et nobis. Et post donationem ⁊ abolitionē oim peccatoꝝ viuendo in hoc seculo inter tēptationes: quedā forte contracta sunt: ideo quod potest hō facere. Ipse confiteatur quod est: vt ab illo curetur qui semper est quod est. Ipe enim semp erat et est: nos nō eramus ⁊ fuimus. Dide enim q̄d dicat. ¶ Quod si dixerim⁹: q̄ peccatū non habem⁹ nosmetipsos seducim⁹: et veritas in nobis nō est. ¶ Ergo si te pfessus fueris peccatorē est i te veritas. Nā ipsa veritas lux est. Rondū pfecte splenduit vita tua: q̄ iisunt peccata tua: sed tñ iam illuminari cepisti: q̄ inest confessio ptōr̄. Dide enī q̄d sequt. ¶ Dñ si pfessi fuerim⁹ delicta nra: fidelis est ⁊ iust⁹ vt dimittat nob⁊ delicta nra: ⁊ purget nos ab oī iniq̄tate. ¶ Nō tm̄ pterita: sed ⁊ si qua forte ptractamus ex hac vita: q̄ nō pōt hō q̄diu carnē portat non habere vel leuia peccata. Sz ista leuia q̄ dicimus noli cōtenere. Si cōtenis: q̄n appendis? Et expauesce q̄n numeras. Leuia multa faciunt vnū grande. Multe gutte implent flumen. Multa grana faciunt massam. Et que spes est? Ante oīa cōfessio. Nec q̄s̄ se dicat iustū ⁊ aī octos dei q̄ videt q̄s ē erigat ceruicē suā hō qui non erat et est. Ante oīa ḡ pfessio: deinde dilectio. Qui de charitate quidē dictum est. Charitas cooperit multitudinem peccatoꝝ. Jam videamus si ipsam charitatem cōmendat ꝑpter surrepentia delicta: q̄ sola charitas extinguit delicta: superbia extiguit charitatē. Humilitas ergo roborat charitatē: charitas extinguit delicta. Humilitas ptinet ad pfessionē: qua pfitemur nos peccatores. Ipsa est humilitas: non vt dicamus illud lingua: quasi ꝑpter arrogantiā: ne displiceam⁹ hoīb⁹? si nos iustos dixerimus. Faciunt hoc impij et insani. Scio quidē q̄ ius sum. Sed q̄d dictur⁹ sum ante hoies? Si me iustū dixero: quis ferat? q̄s toleret? Apud deū nota sit iusticia mea ego tamē dicā me peccatorē. Nō quia sum: sed ne arrogantia odiosus inueniar. Dic hoīb⁹ q̄ es: dic deo q̄s es. Q̄z si non dixeris deo q̄ es: dānat de⁹ q̄ in te inueniet. Nō vis vt ille damnet: tu dāna. Uis vt ille ignoscat tu agnosce vt possis deo dicere. Auerte faciem tuā a peccatis meis. Dic illi etiā illa ꝟba in ipso psalmo. Cum iniq̄tatē meam ego cognosco. Quod si cōfessi fuerim⁹ delicta nostra: fidelis est ⁊ iust⁹? q̄ dimittat nobis delicta nostra: ⁊ purget nos ab oīi iniq̄tate. ¶ Quod si dixerim⁹ q̄ non peccauim⁹? mendacem facim⁹ eū: ⁊ ꝟbū eiꝰ non est in nobis. ¶ Si dixeris non peccauit: illi facis mēdacē: cū te vis facere veracē. Uis fieri ꝑt vt de⁹ mēdax sit ⁊ hō verax: cū cōtradicat scriptura. Dis mendax: ⁊ de⁹ solus verax. Ergo de⁹ p seipsuz verax: tu per deū verax: nam per te mendax. Et ne forte ipunitatem videret dedisse peccatis: q̄ dixit. Fidelis est et iust⁹ q̄ mūdet nos ab omni iniq̄tate: ⁊ dicerēt iā sibi homines. Pecce mus: et securi facim⁹ q̄ volum⁹? purgat nos xps: fidelis est ⁊ iust⁹? purgat nos ab omni iniquitate. Tollit tibi malā securitatē: ⁊ inserit vtilē timorē. Vale vis esse secur⁹? solliciti esto. Fidelis enī est ⁊ iust⁹? vt dimittat nobis delicta

Ca.ij.

Joh. xiij.

Joh.j.

Joh. xiij.

Lu.xxiij.

Universidad de Biblioteca

eni dixit. Pater viuãt isti multo tẽpore. me quidẽ occidũt sed ipsi viuant. Sed q̃d ait? Ignosce illis: q̃r nesciũt q̃d faciũt. Mortẽ sempiternã ab eis expellebat p̃ce misericordissima: et potentia p̃stantissima. Multi ex eis crediderũt: ⁊ dimissus est eis fusus sanguis xp̃i. Primo fuderũt cũ seuirent: biberunt cũ crediderunt. In hoc cognoscim⁹: q̃r in ipso sumus: si in ipso perfecti fuerimus. De ipsa pfectõe dilig̃endo⁹ inimicos⁹ dñs admonẽs ait. Estote ergo pfecti sicut et pater vester celestis perfect⁹ est. ¶ Qui ergo dicit se i ipso manere: debet sicut ipse ambulauit. ⁊ ipse ambulare. ¶ Quõ fratres? Quid nos monet. Quid dicit se in ipso manere id est in xp̃o: debet sicut ipse ambulauit ⁊ ipse ãbulare: forte hoc nos monet vt ambulem⁹ i mari? Absit. Hoc ergo vt ambulemus in via iusticie. In qua via? Iã cõmemorauit. Fixus in cruce erat: ⁊ in ipsa via ãbulabat ipsa via charitatis. Pater ignosce illis q̃ nesciunt q̃d faciũt. Si ergo vidi ceris orare p̃ inimicis tuis: ãbulas viã dñi. ¶ Dilectissimi non mandatum nouũ scribo vobis: sed mandatum vet⁹ q̃d habebatis ab initio. ¶ Quod mandatuz vetus dixit. Quod habebat⁊ inq̃t ab initio. Ideo ergo vet⁹: q̃r iam illud audistis. Altioquin contrarius erit dño vbi ait. Mandatum nouum do vobis: vt vos inuicẽ diligatis. Sed mandatum vetus quare? Non q̃r ad veterem hominẽ pertinet. Quid quare? Quod habebatis ab initio. ¶ Mandatũ vet⁹ est verbuz quod audistis. ¶ Ideo ergo vet⁹: quia iã audistis. Et idipz nouum ostẽdit dicens. ¶ Iterꝝ mãdatum nouum scribo vobis. ¶ non alterũ: sed idemipsum quod dixi vetus: idẽ est et nouum. Quare? ¶ Quod est verum in ipso: et in vobis. ¶ Iã quare vet⁹ audistis? Quia iam illud nouerat is. Quare autem nouum? ¶ Quia tenebre transierunt et lux vera iam lucet. ¶ Ecce vnde nouum. Quia tenebre ad veterem hominẽ lux vero ad nouum hominem ptinet. Quid dixit apostolus paulus? Exuite vos veterem hominem: et induite nouum Et iterum quid dicit? Fuistis aliquando tenebre: nũc aũt lux in domino. ¶ Qui dicit se esse in lumine. Modo manifestat totum quod dixi. ¶ Qui dicit se esse in lumine ⁊ fratrem suum odit: in tenebris est vsq̃ adhuc. ¶ Eia fratres mei. q̃diu dicamus vobis: diligite inimicos? Videte q̃ ne adhuc fratres oderitis. Si fratres solum amaretis: non dum essetis perfecti: si aũt fratres oditis quid estis? Vbi estis? Respiciat vnusquisq̃ cor suum: non teneat odium cõtra fratrem p̃o aliquo verbo duro: p̃o contẽtione terre ne fiat terra. Quisq̃ enim odit frem suum: non dicat quia in lumine ambulat. Quid dixi. Non dicat q̃r in xp̃o ambulat Qui dicit se in luce ⁊ odit fratrẽ suũ in tenebris est vsq̃ adhuc. Nescio quis enim ex pagano fact⁹ est christianus. Intendite. Ecce tenebre erat quando paganus erat: modo iã christianus factus est. Deo gratias. Omnes gratulantur. Recitatur apostolus gratulãs. Fuistis enim aliquãdo tenebre: nũc aũt lux in domino. Adorabat idola: adorat deũ. Adorabat quẽ fecit. adorat qui eum fecit. Mutat⁹ est: deo gratias. Omnes gratulãtur christiani. Quare? Quia iam adoratoꝝ patris ⁊ filij et spiritussancti. Etiã detestatoꝝ demoniorum ⁊ idoloꝝ est. Adhuc iste ioannes sollicitus est. multis gratulãtib⁹ adhuc suspectus est. Fratres: materna sollicitudine libenter amplectamur. Non sine causa mater sollicita est de nobis: cum alij gaudent. Vbera dico charitatẽ. Ipa enĩ hibebat i corde ioãnis cũ ista diceret. Quare Nisi q̃ aliq̃d timet in nobis. Et cũ iã nobis hoies ꝛtulent quid est q̃d timet? Qui dicit se esse in lumie. Quid est hoc? Iam dicit se esse xp̃ianum: et fratrem suum odit i tenebris est vsq̃ adhuc. Quod exponere nõ est: sed q̃d gaudere si nõ fiat: aut quod plangere si fiat: ¶ Qui diligit frem suum in lumie manet et scandalũ in eo nõ est. ¶ Obsecro xp̃m: pascit nos xp̃s. Refecti sum⁹ corpoza i noie xp̃i: ⁊ alti quãtulũ refecta sunt ⁊ reficiẽda sũt: mẽs nra pascat: nõ q̃ diu dictur⁹ sũ dico: nã ecce iã finit lectio. Sz ne forte ex tedio min⁹ attente audiat q̃d maxime necessariũ est. Qui diligit frem suũ i lumie manet ⁊ scãdalũ in eo nõ est. Qui sunt q̃ patiũt scãdalũ aut faciũt? Qui scãdalizãt in xp̃o et in ecclesia. Qui i xp̃o scãdalizant tanq̃ a sole vrũt. Qui in eccl̃is tãq̃ a luna. Dicit aũt psalm⁹. Per diẽ sol non vret te: nec̃ luna p̃ noctem id est si tenueris charitatẽ: nec in xp̃o scãdalũ patieris nec in eccl̃ia: nec xp̃m relinques nec ecclesiã. Qui enim eccl̃iaz relinquit: quo est in xp̃o q̃ in mẽbris xp̃i nõ est? Quo est in xp̃o q̃ in corpore xp̃i nõ est? Illi ꝯ pstiunt scandalũ: q̃rentes quid aut xp̃s aut ecclesiã. Cũ intelligim⁹ q̃r ide dixit psalmus. Per diẽ sol non vret te: nec̃ luna per noctẽ. Qz ipsa vstionẽ scãdalũ vult intelligi. Primo ipsam similitudinem attende. Quo ꝙ vrit dicit: nõ tolero: non fero ⁊ subducit se sic q̃ dã nõ fuerũt in eccl̃ia ⁊ subtrahunt se vel nos xp̃i vel ecclesie: scandalum patiũtur. Videte quo passi sunt scãdalum tãq̃ a sole illi carnales quibus predicabat carnẽ suã xp̃s ⁊ dicebat. Qui non manducauerit carnẽ filij hominis et biberit eius sanguinem non habebit in se vitaz. Septẽginta ferme hoies dixerũt. Dur⁹ est hic sermoz: recesserũt ab eo et remanserũt duodecim. Oculos illos vsit sol ⁊ recesserũt: nõ valẽtes ferre vim ☧bi. Remanserũt ergo duodecim. Et ne forte putarent homines: q̃r ipsi p̃stant deo credẽdo in xp̃m: et non ab ipso illis p̃stat beneficiũ: cũ duodecim remãsissent: ait illis dñs. Rũq̃d et vos vultis ire? Ut noueritis q̃r vobis necessarium⁹ ego sum: nõ vos mihi. Illi aũt q̃s nõ videbant sol rũperũt voce petri. Dñe: ☧bũ vite eterne habes: quo ibim⁹. Quos aũt vnit eccl̃ia tanq̃ luna p̃ noctẽ: q̃ scissuras fecerũt audi ipm ☧bũ positũ in apl̃o. Quis infirmat⁊ ego non infirmoꝝ? q̃s scãdalizat et ego non vroꝝ. Quo ergo non est scandalũ in eo q̃ diligit fratrẽ. Quia q̃ diligit fratrẽ tolerat ois p̃ter vnitatẽ: q̃r in vnitate charitatis est fraterna dilectio. Offendit te nescio q̃s: siue malus: siue vt tu putas malus: siue vt tu ĩgnis mal⁹: ⁊ deseris tot bonos: q̃ls vindictio est ista? Qualis apparuit i istis: cũ accusant aroscheseruerunt ozbẽ terrarũ. Nunquid i ozbe terrarũ sancti non erãt? Aut inauditi a vobis dãnari potuerunt? Sed o si diligeretis fres. scãdalũ in vobis nõ esset. Audi psalmũ q̃ dicat. Pax multa diligentib⁹ legẽ tuã: ⁊ nõ est illis scãdalũ. Pacẽ multã dixit eis q̃ diligũt legẽ dei: ⁊ iõ nõ eis est scãdalũ. Illi ꝙ q̃ scãdalũ patiunt pacẽ p̃dunt. Et q̃s dixit nõ patiũt scãdalũ: aut nõ facere? Diligẽtes legẽ dei. Ergo i charitate positi sunt: sed dicit aliq̃s. Legẽ dei dixit diligẽtib⁹ Nõ ffes. Audi q̃d dñs dicat. Mandatũ nouũ do vobis: vt vos inuicẽ diligatis. Quid est lex nisi mãdatũ? Quõ aũt nõ patiũt scãdalũ: nisi dũ sufferũt inuicẽ? Sicut paul⁹ ait. Sufferẽtes inuicẽ i dilectione: studẽtes seruare vnitatẽ sps in vinculo pacis. Et q̃ ipsa ẽ lex xp̃i: cũdẽ audi apl̃m p̃mẽdãtem ipam legẽ. Inuicẽ (inq̃t) onera vra portate: ⁊ sic adimplebitis legẽ xp̃i. ¶ Nã q̃ odit frẽs suũ i tenebris ẽ. ⁊ in tenebris ãbulat: ⁊ nescit q̃ eat. ¶ Magna res fres: attẽdite rogamus vos. ¶ Qui odit frem suũ in tenebris ãbulat ⁊ nescit q̃ eat: quia tenebre excecauerũt oculos ei⁹. ¶ Quid tã cecũ q̃ isti q̃ oderũt frẽs. Nã vt noueritis q̃ ceci sunt: in mõte offenderũt. Audẽ dico: ne vobis excidãt. Nõne lapis iste q̃ pcisus ẽ de mõte sine manib⁹: xp̃s est de regno iudeoꝝ sine opere martiali Nonne ille lapis p̃fregit aĩa regna terraꝝ. i. oẽs dñationes idoloꝝ ⁊ demonioꝝ? Nõne ille lapis creuit ⁊ fact⁹ est mõs magn⁹: ⁊ ipleuit vniuersum ozbẽ terrarũ? Rũq̃d digito oñdim⁹ istũ mõtẽ: quo oñdit hoib⁹ tertiꝰ luna? Verbi gr. Oñ volũt hoies videre lunã nouã dicũt: ecce luna: ecce vbi est. Et si sunt ibi q̃ non valeãt itẽdere aciẽ: ⁊ dicãt: vbi? Intendit illis digit⁹ vt videãt. Illiq̃ nõ erubescũt: ne ceci potent dicũt se vidisse q̃ non viderũt. Rũq̃d sic oñdim⁹ ecclesiã fres mei: nõne apta est? Nõne manifesta? Nõne obtuit oẽs gẽtes? Nõne iplet q̃ aĩ tot ãnos pmissũ ẽ abrahe i sẽie ei⁹ bñdici oẽs gẽtes? Qui fideli pmissũ ẽ in millib⁹ filij deliũ mũd⁹ iplet⁹ ẽ. Ecce mõs iplens vniuersam faciẽ terre. Ecce ciuitas de q̃ dictũ ẽ. Nõ p̃t ciuitas abscõdi sup mõtẽ pstituta. Illi offẽdũt i mõtẽ. ⁊ cũ eis ꝛ. Ascẽdite nõ ẽ mõs dicũt: ⁊ facili⁹ illuc faciẽ ipigũt q̃ illic habitaculum q̃rit. Esaias hesterna die lect⁹ ẽ. Quisq̃ vr̃s vigilabat nõ octãm: sz aure: nec aure corpis: sz aure cordis audierit. Erit i nouissimis dieb⁹ manifest⁹ mõs dom⁹ dñi pat⁹ i cacumine mõtiũ. Quid tã manifestũ q̃ mõs? Sz sũt ⁊ mõtes ignoti: q̃r i vna pte terrarũ positi sunt. Quis vr̃s nouit olympũ mõtẽ? Quõ ibi q̃ hitãt giddabã nr̃m nõ nouerũt? In ptib⁹ illis isti montes. Ille aũt mõs nõ sic: q̃r ipleuit vniuersam faciẽ terre. Et de illo dicit. Parat⁹ i cacumie mõtiũ. Mõs ẽ sup cacumia oiz mõtiũ. Et cõgregabunt inq̃t ad eũ oẽs gẽtes. Quis erat i ꝟ mõte? Quis frãgit facilẽ offendẽdo? Illi? de ignorat ciuitatẽ sup mõtem pstitutã. Sz nolite mirari: q̃

ignoratur ab istis q̃ oderũt fratres: q̃r i tenebris ambulãt ⁊ nesciunt quo eunt: q̃r tenebre excecauerunt oculos eorũ. Mortẽ nõ videt. Molo mireris: oculos nõ habent. Unde oculos nõ habent? Qz tenebre excecauerũt eos. Unde probamus. Qz fratres oderunt: q̃r cũ offendunt in affris: separant se ab ozbe terrarũ: q̃r nõ tolerant pro pace xp̃i quos in famant: ⁊ tolerant pro parte donati quos damnant.

Tractatus.ij.

¶ Scribo vobis filioli. q̃m remittunt vobis pec cata p̃pter nomẽ ei⁹. Scribo vobis p̃res q̃m cognouistis eũ q̃ ab initio est. Scribo vobis adolescẽtes: q̃m vicistis malignũ. Scribo vobis infãtes q̃r cognouistis patrẽ. Scribo vobis iuuenes q̃m fortes estis ⁊ verbũ dei manet in vobis: ⁊ vicistis malignũ. Nolite diligere mũdũ: nec̃ ea q̃ in mũdo sunt. Si q̃s diligit mundũ nõ est charitas p̃ris in eo: q̃m oẽ q̃ est in mũdo cõcupiscẽtia carnis est: ⁊ cõcupiscẽtia oculoꝝ: ⁊ supbia vite: q̃ nõ ẽ ex pte sed ex mũdo ẽ: ⁊ mũdus trãsit: ⁊ cõcupiscẽtia ei⁹. q̃ aũt facit voluntatẽ dei manet in eternũ.

¶ Omnia q̃ legunt i scripturis sanctis: ad istructionẽ ⁊ salutẽ nostrã intente oportet audire. Maxie tã memorie cõmendãda sunt q̃ aduersus beretticos valent plurimũ: quoz insidie infirmiores q̃sq̃ negligentiores circũuenire nõ cessant. Memẽtote dominũ nr̃m ⁊ saluatorẽ iesum xp̃m ⁊ mortuũ esse p̃ nobis et resurrexisse. Mortuũ scz p̃pter delicta nostra: resurrexisse p̃pter iustificationẽ nostrã. Sicut mõ audistis: q̃r discipuli oculi quoz quos iuenit in via: tenebant oculi ne eũ agnoscerent: mouit eos desperãtes de redẽptione q̃ erat in xp̃o et cristimãtes iam illum passum: ⁊ mortuũ fuisse sicut hoiem nec tãq̃ filiũ dei putasse semp viuere: ⁊ in carne ita mortuũ vt nõ reuiuisceret: sz tanq̃ vnũ ex pphetis: sicut verba eoz paulo ante q̃ intẽti eratis/audistis. Tunc aperuit illis scripturas: incipiens a moyse: p̃ oẽs pphetas ostẽdens eis oĩa q̃ passus erat p̃dicta fuisse: ne illi magꝭ moverent⁊ si resurrexisset dñs: ⁊ magis ei non crederẽt si de illo ista ante dicta non essent. Firmitas ei fidei in eo est: q̃r oĩa q̃ euenerunt in xp̃o p̃dicta sunt. Discipuli ergo nõ eũ agnouerũt: nisi in fractione panis. Et vere q̃ nõ sibi iudiciũ mãducat ⁊ bibit in fractione panis xp̃m agnoscit. Postea ⁊ illi vndecim putabant se spiritũ videre: p̃buit se palpandũ: qui se p̃buit crucifigendũ. Trucifigendũ inimicis: palpandũ amicis. Vdicus tũ olim: ⁊ illoz impietatis: ⁊ istoz incredulitat⁊. Nã quod audistis cũ actus apostoloz legerent⁊: quot milia crediderũt ex interfectoribꝰ xp̃i: si crediderunt postea q̃ occiderũt: nõ erant crediturꝰ q̃ paululũ dubitant? Et ipsos tñ q̃ maxime debetis animaduertere ⁊ memorie vre mãdare: q̃ ptra infidiosos errores de⁹ voluit ponere firmamentum in scripturis: ptra quas null⁹ audet loqui q̃ quoquomodo se vult videri christianũ. Cũ se palpãdũ p̃buisset nõ illis suffecit nisi de scripturis cõfirmaret coz credẽtiũ. Pro spiciebat ei nos futuros. In quo palpem⁹ nos nõ habem⁹ ⁊ q̃ legam⁹ habem⁹. Si ei p̃terea illi crediderũt q̃ tenuerunt ⁊ palpauerũt: nos q̃d facim⁹? Iam xp̃s ascẽdit in celũ: non est vetur⁹ nisi in fine: vt iudicet de viuis ⁊ mortuis. Nã crediturꝰ sumus: nisi vñ ⁊ ipsos palpantes voluit confirmare. Aperuit enĩ illis scripturas ⁊ ostendit eis q̃ oportebat pati xp̃m: et impleri oĩa q̃ de illo scripta sunt in lege moysi ⁊ pphetis ⁊ psalmis. Oẽm veterẽ scripturã circumplex⁹ ẽ. Quicq̃d illarũ scripturarũ est xp̃m sonat: sz si aures inueniat. Et aputeis sensũ vt intelligerẽt scripturas. Nõ ⁊ nobis hoc orandũ est: vt ipse sensũ nr̃m aptat. Quid aũt oñdit dñs scriptũ de se in lege moysi ⁊ pphetis ⁊ psalmis? Quid oñdit? Ipe dicat. Breuiter hoc euãgelista posuit vt nos nosceꝝ? q̃d in tanta latitudine scripturaꝝ credere ⁊ intelligere debeam? Certe multe sunt pagine: ⁊ multi libri ꝟ bit oẽs q̃ dixit dñs breuiter discipulis suis. Quid ẽ hoc? Qz oportebat pati xp̃m: ⁊ resurgere tertia die. Hẽs iam de ipsis: oportebat xp̃m pati ⁊ resurgere. Cõmendat⁹ ẽ no bis ipsius: de sponsa videam⁹ q̃d dicat: vt tu cũ cognouer⁊ sponsum ⁊ sponsam/nõ sine cã ad nuptias venias. Celebratio enĩ nuptiarũ oĩs celebratio. Ecclesie enĩ nuptie celebrant. Ductur⁹ ẽ vxoꝛ filij⁹ regis: ⁊ ipe fili⁹ regis rex: ⁊ q̃ freq̃ntãt ipsi sunt sponsa. Nõ quõ in nuptijs carnalib⁹ alij frequẽtant nuptias: ⁊ alia nubit. In eccl̃ia q̃ freq̃ntant: si bñ freq̃ntãt sponsa fiũt. Sic enĩ eccl̃ia sponsa xp̃i est: cui⁹ p̃incipiũ ⁊ primitie caro xp̃i est. Ibi iũcta est sponsa sponso in carne. Merito carnẽ ipam cũ cõmẽdaret: panẽ fregit: ⁊ merito in fractõe panis apti sunt oculi discipuloꝝ ⁊ agnouerunt eũ Quid ꝙ dixit dñs scptũ esse de se i lege ⁊ pphis ⁊ psalmis? Qz oportebat pati xp̃m: si nõ adderet ⁊ resurgere: recte illi plãgerẽt quoꝝ oculi tenebant. Sz ⁊ resurgere p̃dictũ ẽ. Et vt q̃d ꝟ Quare hoc oportebat pati xp̃m ⁊ resurgere? Propter illũ psalmũ quẽ vobis maxime cõmẽdauim⁹: q̃rta sabbati statõe p̃ms nouissime hebdomadis. Quare oportebat xp̃m pati ⁊ resurgere? Propter psalmũ. Cõmẽorabunt et puert̃ẽt ad dñm vniuersi fines terre: ⁊ adorabũt in ꝓspectu ei⁹ vniuerse patrie gẽtiũ. Nã vt noueritis: q̃r oportebat pati xp̃m ⁊ resurgere. Et ꝟ q̃d addidit: vt post cõmendationẽ sponsi cõmẽdaret ⁊ sponsã? Et p̃dicari inq̃t in noie ei⁹ penitẽtiã et remissionẽ pcoꝝ p oẽs gẽtes: incipiẽtes ab hierlm. Audistis: tenete. Nemo dubitat de eccl̃ia: q̃ p oẽs gẽtes est. Nemo dubitat: q̃r ab hierlm cepit ⁊ oẽs gẽtes impleuit. Agnoscim⁹ agrũ vbi vitis plãtata ẽ: cũ ãt creuerit nõ agnoscim⁹ q̃r totũ occupauit: vñ cepit? Ab hierlm. Quo peruenit? Ad oẽs gẽtes. Pauce remãserũt: oẽs tenebit. Interea cũ oẽs tenet aliq̃ sarmẽta iutilia visa sunt agricole pcidẽda: ⁊ fecerũt bereses ⁊ scismata. Nõ vos inducãt p̃cisa vt incidãmini: hortamini magis q̃ pcisa sunt: vt iterũ iserant. Manifestũ est ei xp̃m passum: resurrexisse: ascẽdisse in celũ. Manifestũ est ⁊ eccl̃ie q̃r p̃dicat in noie ei⁹ penitẽtia ⁊ remissio pcoꝝ in oẽs gẽtes. Cũ cepit? Ab hierlm. Audi stult⁹ vanus. Et q̃d ampli⁹ victur⁹ sum? Et cecos q̃ tã magnũ montem nõ vidẽt: q̃ contra lucernã oculos in candelabzo positam claudũt? Cũ eis dicim⁹: si xp̃iani catholici est⁊: cõcate illis ecclesijs: vñ euangeliũ toto orbe diffundit. Illi hierlm omunicate: q̃n dicim⁹. Rũdent nobis. Nõ cõicam⁹ illi ciuitati vbi occisus est rex noster: vbi occisus est dñs noster: quasi oderint ciuitatẽ vbi occisus est dñs noster. Occiderunt iudei q̃ inuenerũt in terra: exufflant isti q̃ sedet i celo. Qui sunt petores: qui contẽpserunt q̃r hoiem putabant: an q̃ sacramenta ei⁹ exufflant q̃ iam dñm p̃stent? Sed oderũt videlicet ciuitatẽ in qua dñs ipsoꝝ occisus est. Pij hoies ⁊ misericordes: multũ dolẽt occisum esse xp̃m: ⁊ occidũt in hoibus xp̃m. Et ille dilexit illam ciuitatẽ: ⁊ misert⁹ est ei⁹. Inde dixit incipere p̃dicationẽ suã incipiẽs ab hierlm. Ille ibi p̃incipiũ fecit p̃dicationis nois sui: ⁊ tu exhorresc̃is cõmunicationẽ illi⁹ ciuitatis? Nõ est mirũ si p̃cisus odisti radicẽ. Quid ait ipse discipulis suis: Estote sedentes i ciuitate: q̃r ego mitto p̃missionẽ meã in vos. Ecce quã ciuitatẽ oderũt: forte amarẽt: si iudei iterfectores xp̃i i illa habitarent. Manifestũ est ei oẽs iterfectores xp̃i. i. iudeos expulsos esse de illa ciuitate. Que habebat seutẽtes in xp̃m: habet adorãtes xp̃m. Propterea illã isti oderũt: q̃ xp̃iani in illa sunt. Ibi voluit sedere discipl̃os suos: ⁊ ibi illis mittere spm̃sctm. Ubi inchoat eccl̃ia: nisi vbi venit de celo spiritussctũs: ⁊ impleuit vno loco sedẽtes centũ viginti. Duo denari⁹ ille numer⁹ decuplatus erat. Sedebãt centũ viginti hoies: ⁊ venit spũssctũs: ⁊ impleuit totũ locũ: ⁊ factus est son⁹ quasi ferret flat⁹ vehemens: ⁊ lingue diuise sunt velut ignis. Audistis actus apl̃oꝝ bodie: ibi lecta est ipa lectio. Ceperunt linguis loq̃ quõ spũssctũs dabat eis pnunciare. Et oẽs q̃ aderãt illic: de diuersis gẽtibus vententes iudei: agnoscebat vnusq̃sq̃ liguã suã. Et mirabant illos idiotas ⁊ impitos subito didicisse: nõ vnã aut duas liguas: sz oĩm oĩno gẽtiũ. Ubi q̃ iã oẽs lingue sonabãt: oẽs ligue crediture oñdebant. Isti aũt q̃ multũ amãt xp̃m: ⁊ iõ nolũt cõicare ciuitati q̃ inf̃ecit xp̃z: sic honorãt xp̃z: vt dicãt illũ remã fisse ad duas liguas: latinã ⁊ punicã. i. afrã. Solas duas liguas tenet xp̃s. Iste ei due ligue sole sunt i pte donati: pl⁹ nõ habẽt. Euigilem⁹ fres: videam⁹ poti⁹ nõ nolũt cõicare: ⁊ credam⁹ ante dictis de illo: et videam⁹ impleta esse q̃ aĩ dicta sunt in psalmo. Nõ sunt loq̃le nec̃ sermões quoꝝ nõ audiantur voces eoꝝ. Et ne forte ⁊ ipse lingue venerint

ad vnū locū:z nō potⁱ? vonū xp̄i venit ad oēs linguas audi qđ sequit. In oēm terrā exijt sonus eoꝝ:z in fines orbis terre verba eoꝝ. Quare hoc? Qz in sole posuit tabernaculū suū. i. in manifesto tabernaculū eiⁱ?: caro eiⁱ?: tabernaculum eiⁱ?: ecclesia eiⁱ?in) sole reposita est. Non ē in nocte: sed in die. Sed quare illi nō agnoscunt? Redite ad lectionē: q̄ heri finis factⁱ? est:z videte quare nō agnoscūt. Qui odit fratrem suū in tenebris ambulat: et nescit quo eat: qm̄ tenebre excecauerunt oculos eiⁱ?. Vos ergo seqntia videamⁱ?.z nō simⁱ? in tenebris. Vñ nō erimⁱ? in tenebris? Dei amemⁱ? fratres. Vñ probat? Qz amamⁱ? fraternitatē: qz nō somdim? vnitatē: qz tenemⁱ? charitatē. ⌊Scribo vobis filioli: qz remittunt vobis peccata p nomē eiⁱ?. ⌋ Ideo filioli: qz dimissis pctis nascimini. Sed p cuⁱ? nomē remittunt peccata? Rūđ augustin? Ergo nec p nomē donati. Videris qs augustin?: aut qs donatⁱ?? Nec p nomē pauli: nec per nomē petri. Nā diuidētibⁱ? sibi ecclīam:z partes facere de vnitate cupiētibus: parturiēs paruulos mater charitas: i apostolo exponit viscera sua: pscindit quodāmodo verbis vbera sua ploratⁱ filios q̄s videt efferri: reuocat ad vnū nomē eos q̄ mlta noīa sibi facere volebāt: repellit ab amore suo: vt xp̄s amet:z dicit. Rūđ paulus p vobis crucifixⁱ? est: aut in noīe pauli baptizati estis? Quid dicit? Nolo mei sit gl'a nisi crucifixi. Mecū estote: oēs illiⁱ? sumⁱ? q̄ p nobis mortuⁱ? est: q̄ p nobis crucifixus est. Vñ z hic: dimittunt vobis peccata p nomē eius: nō p hois alicuius. ⌊Et scribo vobis patres. ⌋ Quare p̄mo filij? Qz remittunt vobis peccata p nomē eiⁱ?: z regeneramini in nouā vitā. Ideo filij. Patres q̄re? ⌊Qz cognouistis eū qui a principio est. ⌋ Principiū ei ad paternitatē pertinet. Nouus xp̄s in carne: sed antiquus in diuinitate. Q̄ antiquⁱ? putamⁱ?? Quot annoꝝ? Putamⁱ? ne maior q̄s mater sua? Maior plane q̄s mater. Sia eni per ipm facta sunt. Si oīa:z ipam matrem antiquⁱ? fecit: de qua nascerēt nouus. Putamⁱ? ne ante matrem solā:z añ suos matris ipsiⁱ?? Abrāā. Et dns dicit. Ante abrāā ego sum. Ante abrāā dicimus: celū z terra anteq̄ esset hō: facta sunt. Ante ipsa fuit dns: immo est. Optime ei nō ait ante abrāā ego fui: sz ante abraam ego sum. Qđ eni dicit qz fuit: non est:z qđ dicit qz erit: nōdū est. Ille nō nouit nisi esse. Scīm qđ deus est: esse nouit: fuisse z futurⁱ? esse nō nouit. Dies est ibi vnⁱ?: sed sempiternⁱ?. Nō ponūt illū diē in medio hesternus z crastinus. Hesterno ei die finito: incipiēs hodiernⁱ? vēturo crastino finit. Ille vnⁱ? dies ibi est: sine tenebris: sine nocte: sine mensura: sine horis. Qđ vis illū dic. Si vis dies est. Si vis annus est. Si vis anni sūt. Dictū est de ipo. Et anni tui nō deficient. Quō autē dictⁱ? est dies: qñ dictū ē dño. Ego hodie genui te? Ab eterno patre genitⁱ?: ex eternitate genitⁱ?. Nullo initio: nullo fine: nullo spacio latitudinis: qz ē qđ est: qz ipse est q̄ est. Et nomē suū dixit moysi. Dices eis. Qui ē misit me ad vos. Quid ergo? Ante abrāā? Quid ante noe? Quid añ adam? Audi scripturā. Ante luciferum genui te. Postremo ante celū z terrā. Quare? Qz oīa per ipm facta sunt z sine ipso factū est nihil. Ideo patres agnoscite. Patres enī fiūt agnoscēdo qđ est ab initio. ⌊Scribo vobis iuuenes. ⌋ Filij sunt: pres sunt: iuuenes sunt. Filij: qz nascūt. Pres: qz p̄ncipiū agnoscūt. Iuuenes quare? Qz vicistis malignū. ⌋ In filijs natiuitas: i pres? antiqtas: i iuuenib? fortitudo. Si malignⁱ? a iuuenib? vincit: pugnat nobiscū. Pugnat: sz non expugnat. Quare? Qz nos sumⁱ? fortes. An qz ille ē fortis in nobis: q̄ interⁿ manⁱ? psequentiū infirmⁱ? inuentⁿ? ē? Ille nos fortes fecit: q̄ perseqntibⁱ? nō resistit. Crucifixus est ei ex infirmitate: sed viuit ex virtute dei. ⌊Scribo vobis pueri: qz cognouistis patrē. Scribo vobis pres. ⌋ Cōmēdat z repetit. ⌊Qz cognouistis eū q̄ a principio est. ⌋ Memētote vos patres esse. Si obliuiscimi eū q̄ a principio est: pdidistis paternitatē. ⌊Scribo vobis iuuenes. ⌋ Et tā atq̄ tam cōsiderate qz iuuenes estis. Pugnate vt vincatis. Vincite vt coronemini. Nulles estote ne cadatⁿ in pugna. ⌊Scribo vobis iuuenes: qz fortes estis:z verbum dei in vobis manet: qz vicistis malignū. ⌋ Hec oīa fratres qz cognouimⁱ? id qđ a principio est: qz fortes sumus: qz cognouimⁱ? patrem: oīa ista quasi cognitionē cōmēdant: charitatē cōmendant. Si cognouimⁱ?: amemⁱ?. Nam cognitio sine charitate nō saluos facit. Sciētia inflat: charitas edificat. Si i[illegible] confiteri vultis z nō amare: inciptis demonibⁱ? similes ēe. Confitebant demones filiū dei: z dicebant. Quid nobis et tibi? Et repellebant. Cōfitemini z amplectimini. Illi eⁿ timebāt de iniqtatibⁱ? suis: vos amate dimittetⁿ iniqtatis vestrarū. Sed quō poterimus amare deū si amamⁱ? mūdū. Si amamⁱ? mūdū: sepat nos a charitate dei. Duo sunt amores mundi z dei. Si mundi amor habitat: nō est qua intret amor dei. Recedat amor mūdi: z habitet dei. Melior accipiat locū. Amabas mundū: noli amare mundū. Cū exbuerit cor tuū amore terreno: hauries amorē diuinum: z incipit habitare iam charitas de qua nihil mali potest prędere. Audite ergo verba purgātis mō. Quasi agrū inuenit corda hoīm. Sed quō inuenit? Si siluam inuenit: extirpat. Si agrū purgatū inuenit: plātat. Plātare ibi vult arborē charitatē. Et quā siluā vult extirpare? Amorē mūdi. Audi extirpationē silue. ⌊Nolite diligere mundū. ⌋ Hoc ei sequit. ⌊Neq̄ ea q̄ sunt i mūdo. Si q̄s dilexerit mūdū: dilectio patris nō est i eo. ⌋ Audistis: qz si q̄s dilexerit mūdū: dilectio patris nō est in eo. Ne q̄s dicat in corde suo falsum ē hoc. Fratres: deⁱ? dicit p apostolū. Spūscūs locutⁱ? est. Audi veriⁱ?. Si q̄s dilexerit mundū: dilectio patris nō est in ipo. Vis habere dilectionē patris vt sis coheres filij: nolī diligere mundū. Exclude malū amorem mundi: vt impleatur amor dei. Vas es: sed adhuc plenū es: funde qđ habes vt accipias qđ nō habes. Certe iam renati sunt ex aqua z spiritu sctō fratres nostri: z nos ante aliquot annos renati fuimus ex aqua z spiritu sancto. Bonū est nobis: nō diligere mundū: ne remaneāt in nobis sacramēta ad dānationē: nō firmamēta ad salutē. Firmamentū salutis est habere radicē charitatis: habere virtutē pietatⁱ?: nō formā solā. Bona forma: sancta forma. Sed q̄d valet forma si nō habeat radicem? Sarmentū p̄isum none in ignē mittit? Habe formā sed i radice. Quomō autē radicamini vt non eradicemini? Tenēdo charitatē: sicut dicit apostolⁱ?. In charitate radicati z fundati. Quō ibi radicat charitas inter tāta silua amoris mundi? Extirpate siluas: magnū semen positum estis. Nō sit in agro qđ suffocet semē. Hec sunt verba expantia q̄ dixi. Nolite diligere mundū: neq̄ ea q̄ in mundo sunt. Si q̄s dilexerit mundū: non est charitas patris in eo. ⌊Qz omne qđ in mūdo est: desideriū est carnis: z desideriū oculoꝝ: z ambitio seculi. ⌋ Tria dixit. ⌊Que nō sunt a pre. sed ex mundo. Et mūdus transiet z desideria eiⁱ?. Qui aūt fecerit voluntatē dei: manet in eternū: sicut z ipse manet in eternū. ⌋ Quid vis? Utrū amare tēporalia z trālire cū tempore: an mūdū non amare z in eternū viuere? Rerū tēporalium fluuiⁱ? trahit: sed tanq̄ circa fluuiū arbor nata ē nr̄a noster iesus xp̄s assūpsit carnē z resurrexit: ascēdit in cēlū. Voluit se quodāmodo circa fluuium tēporū plātare. Maneris in preceps: tene lignum. Voluit te amor mundi tenere christum. Propter te factus est tēporalis: vt tu fias eternⁱ? qz z ille sic factⁱ? est tēporalis vt maneret eternus. Accessit illi aliquid ex tempore: nō decessit ex eternitate. Tu aūt ex tēporalis natus es: et per peccatum tēporalis factus es. Ille factus es temporalis per peccatū: ille factus temporalis p misericordiam dimittendi peccata. Quantum interest inter duo sunt in carcere inter reū et visitatorem eiⁱ?? Homo reus aliquando venit ad amicū suum: z intrat visitare eū: z ambo in carcere videnk. Sed multum distāt: z distincti sunt. Illū causa premit: illū humanitas ad duxit. Sic i[illegible] talitate nos reatu tenebamur: ille misericordia descendit. Intrauit ad captiuū redēptor: nō oppressor. Dño p nobis sanguinē fudit: redemit nos: mutauit ipem nostrū. Adhoc portamus mortalitatē carnis: z de futura imortalitate presumimⁱ?: z in mari fluctuamⁱ?: sed ancoram spei i terra tam fiximus. Sed non diligamus mundū: neq̄ ea que in mūdo sunt. Que eni sunt in mūdo: desiderium carnis est: z desiderium oculoꝝ: z ambitio seculi. Tria sunt ista. Me quis timere dicat. Que in mūdo sunt deus fecit: id est celum z terra: mare: solem: lunam: stellas: omnia ornamenta celoꝝ: q̄ sunt ornamenta maris? Omnia repentia. Que terre? Animalia arbores: volatilia. Ista sunt in mundo: deⁱ? illa fecit. Quare ergo non amem quod deus fecit? Spiritⁿ dei sit in nr̄is videas qz hec oīa bona sunt. Sz ve tibi si amaueris cēlum et deseruieris cōditorē. Pulchra tibi sunt. Sz quāto ē pulchrior q̄ ista formauit? Intēdat charitas vra. Similitudinib? eni potestis instrui: ne subrepat vos sathanas dicens qđ solet dicere. Bū sit nobis in creatura dei. Quare illa fecit nisi vt bñ nobis esset? Et inebriant z pereūt: z obliuiscūtur creatorē suū. Bū nō tēperāter sed cupide vtunk creatr creatoꝝ ptemnit. De talibⁱ? dicit apl's. Coluerūt z seruierūt creature potiⁱ? q̄ creatori q̄ est bñdict? i secula. Nō te, phibet deⁱ? amare ista: sed nō diligere ad beatitudinē: sz apprōbare z laudare vt ames creatorē. Quēadmodū fres si spōsus fecerit spōse sue anulū: z illa acceptū anulū plus diligeret q̄ spōsum q̄ illi fecit anulū. Nōne i ipo dono spōsi adultera aīa deph̄ēderēt: q̄uis ꝑ amaret qđ dedit spōsus? Certe ꝑ amaret qđ dedit sponsus. Tñ si diceret. Sufficit mihi anulⁱ? iste: tā illi? faciē nolo videre. Qualis esset? Quis non detestaret hanc amentiā? Quis nō adulterū aīm puiceret. Amas aurū p viro: amas anulū p sponso. Si hoc est in te: vt ames anulū p spōso: z nolis videre sponsum tuū: ad hoc tibi arā dedit: vt nō te oppigneraret sed auerteret. Ad hoc vtiq̄ arrā dat spōsus: vt in arra sua ipe amet. Ergo dedit tibi deⁱ? oīa ista: ama illū q̄ fecit ista. Plus ē qđ ibi vult dare. i. seipm q̄ ista fecit. Si aūt amaueris hec q̄uis ille deus fecerit: z neglexeris creatorē z amaueris mūdum: amittis creatorē q̄ fecit mūdū. Mūdus enī appellat nō solū ista fabrica quā fecit deⁱ?: celū z terra: mare: visibilia z inuisibilia sz habitatores mūdi mūdus vocank: quō domus vocank z parietes z inhabitāres. Et aliq̄ laudamⁱ? domū: z vitupeⁿ ram? inhabitātes. Dicimⁱ? eni. Bona domⁱ?: qz marmorata ē z pulchre laq̄ata. Et aliter dicimⁱ?. Bona domⁱ?. Meo ibi patit iniurtā: nulle rapine: nulle oppssiones ibi fiūt: modo nō parietes laudamⁱ?: sed inhabitatores. Domⁱ? tñ vocat: si ne illa: siue ista. Oēs eni dilectores mūdi (qz dilectiōe inhabitant mūdū: sicut celū quoꝝ sursum est cor z ambulāt carne in terra.) Oēs ergo dilectores mūdi: mūdⁱ? vocank. Xp̄i nō bñt nisi ista tria. Desiderū carnis: desiderū oculoꝝ: et ambitionē seculi. Desiderāt ei māducare: bibere: vti voluptatibⁱ?istis. Nunq̄d nō est in his modⁱ?? Aut qñ dicit: nolite ista diligere: ꝑ ōr: vt nō māducetis: nō bibatis: aut filios nō pereetis? Nō hoc ōr. Sed sit modus ꝓpter creatorē: vt nō vos illiget ista dilectione: ne ad fruendū hoc ametis qđ ad vtendū habere debetis. Nō aūt ꝑhamini: nisi qñ vobis ꝓponunk duo: hoc aut illud. Justitiā vis: an lucra? Nō habeo vñ viuā: nō habeo vñ manducē: nō habeo vñ bibā. Sz q̄d si nō potes habere ista: nisi ꝑ iniquitatē? Mōne melius amas qđ non amittis: q̄z q̄ iniqtatē cōmittis? Lucrū auri videsⁿ damnū fidei non vides? Hoc ḡ ait dns. Desiderium carnis est. i. desideriū earū rerū q̄ pertinent ad carnē: sicut cibus z cōcubitus z cetera hmōi. Et desideriū oculoꝝ. Desideriū oculoꝝ dicit oēz curiositatē. Jā q̄ late patet curiositas ipsa in spectaculis: in theatris: in sacramētis diaboli in magicis artibus: in maleficijs ipsa est curiositas. Aliq̄n tentat etiā seruos dei: vt velint quasi miraculū facere: tēptare vtiq̄ audiat illos deⁱ?. In miraculis curiositas est: hoc est desiderium oculoꝝ: nō est a patre. Si dedit deⁱ?: fac. Obtulit eni vt facias. Nō ei q̄ nō fecerunt ad regnū dei nō ꝑtinebūt? Cū gauderēt apostoli qz demonia eis subiecta erāt quid eis dixit dns? Nolite in hoc gaudere: sed gaudete qñ nōa vestra scripta sunt in celo. Inde voluit gaudere apostolos: vñ gaudes z tu. Ve tibi em: si nomē tuū nō est scptū in celo. Nunq̄d ve tibi si nō ambulaueris in mari? Nunq̄d ve tibi si nō excluserⁿ demonia? Si accepisti hec vñ facias vtere humiliter nō supbe. Mā z de quibusdā pseudo ꝑphetis dicit dns. Qz facturi sunt signa z ꝓdigia. Ergo non sit ambitio seculi. Ambitio seculi supbia est. Jactare se vult i bonoribⁱ?. Magnⁱ? tibi videt hō: siue de diuitijs: siue de aliqua potētia. Tria sunt ista: z nihil inuenies vñ tentet cupiditas humana: nisi aut desiderio carnis: aut desiderio oculoꝝ aut ambitione seculi. Per ista tria tentatus est dns a diabolo. Desiderio carnis tētatus est qñ dictū est ei. Si filius dei es: dic lapidib? istis vt panes fiāt: qñ esuriuit post ieiunīū. Sz quō repulit tentationē: z docuit pugnare militem? Attendite quid illi. Non in solo pane viuit hō: sed in oi verbo dei. Tētatus est ex desiderio oculoꝝ de miraculo qñ ei dixit. Mitte te deorsum. Scriptū ē. Angelis suis mādauit de te: ne qñ offendas ad lapidē pedē tuum. Ille restitit tentatori. Si ei faceret miraculū: nō videret nisi aut cessisse aut curiositate fecisse. Fecit em̄ qñ voluit tanq̄ deⁱ?: sz tanq̄ infirmos curās. Nam si tunc faceret: qñ tm̄modo miraculū velle facere putaret. Sed ne hoc hoies sentirēt attē de quid respōdit. Et qñ tibi talis tētatio euenerit: dic illō z tu. Redi post me sathanas. Scriptū est em̄. Non tētabis dñm deū tuū. Jd est: si hoc fecero tentabo deū. Hoc dixit: qđ te voluit dicere qñ tibi suggerit inimicus. Qualis hō: qualis xp̄ianus? Modo vel vnū miraculū fecisti: aut cōtiōib? tuis mortui surrexerūt: aut febricitātes sanasti: si vere eēs alicuⁱ? momēti: faceres aliq̄ miraculū. Rūde z dic Scriptū est. Non tētabis dñm deū tuū. Non ergo tentabo deum: quasi tunc pertineam ad deum si fecero miraculum z nō ꝑtinēs si nō fecero. Et vbi sunt verba eiⁱ?. Gaudete qz Luce.x. noīa vra scripta sunt in celo? De ambitiōe seculi quō tētatus est dns. Qñ eleuault eū in excelsum z dixit ei. Hec oīa regna tibi dabo si ꝓstrat? adorueris me? De elatiōe regni terreni voluit tētare regē seculoꝝ. Sed dns q̄ fecit celum z terrā diabolū calcabat. Quid magnū a dño diabolū vinci? Quid ḡ respōdit diabolo: nisi qđ te docuit vt respondeas. Scriptū est: dñm deū tuū adorabis: z illi soli seruies? Tenētes iḡa: nō habebitis ꝓcupiscentiā mūdi: nō vos subiugabit: nec desideriū carnis nec desideriū oculoꝝ: nec ambitio seculi: z facitis locū charitati veniēti: vt diligatis deū: qz si fuerit ibi dilectio mūdi nōlbi erit dilectio dei. Tenete potⁱ? dilectionē dei: vt quō deⁱ? est eternⁱ?: sic z vos maneatⁿ ineternū. Qz talis est q̄sq̄ qualis eiⁱ? dilectio ē. Terrā diligis: terra eris. Deū diligis. Quid dicā: deⁱ? eris? Non audeo dicere ex me. Scripturas audiamus. Ego dixi dij estis: z filij altissimi oēs. Si ergo ꝑs. lxxxj. vultis esse dij z filij altissimi: nolite diligere mundū: nec ea q̄ sunt in mūdo. Si quis dilexerit mūdū: nō ē charitas patris in illo: qz oīa q̄ sunt in mūdo: desideriū carnis est: z desideriū oculoꝝ: z ambitio seculi: q̄ nō est ex pre: sed ex mundo. Et mūdus trāsiet et desideria eius transeunt. Qui aūt facit voluntatē dei: manet in eternum: sicut z deus manet in eternum.

Tractatus.iij.

¶ Filioli. Nouissima hora est z sicut audistis: qz antixp̄s venit. Nūc antixp̄i multi facti sunt: vñ scimus qz nouissima hora ē: ex nobis ꝓdierūt. Sed nō erāt ex nobis. Nā si fuissent ex nobis pmansissent vtiq̄ nobiscū: sz vt manifesti sint: qñ nō sunt oēs ex nobis sz vos vnctionē habetis a sancto: et nostis oīa. Nō scripsi vobis quasi ignorātibⁱ? veritatē: sed quasi scientibⁱ? eā. Et qñ oē mendaciū ex veritate nō est. Quis est mēdax nisi is q̄ negat qñ iesus est xp̄s. Hic est antixp̄s q̄ negat patrē z filiū. Qis q̄ negat filiū nec patrē habet. Qui cōfitet filiū z patrē habet. Vos qđ audistis ab initio in vobis pmaneat: qz si in vobis pmāserit qđ audistis ab initio z vos in filio z patre manebitis. Et hec est reprōmissio: quā ipe pollicitⁱ? est nobis vitā eternā. Hec scripsi vobis de his qui seducūt vos z vos vnctionē quā accepistis ab eo maneat in vobis. Et non necesse habetis vt aliq̄s doceat vos: sed sicut vnctio eiⁱ? docet vos de omnibus.

Puer i nouissima hora est. In hac lectiōe pueros alloqⁿ: vt festinēt crescere: qz nouissima hora est. Et tas corporis nō est in voluntate. Ita nulliⁱ? fm carnē crescit qñ vult: sicut nullus qñ vult nascit. Ibi aūt natiuitas in voluntate est: z incrementū in voluntate est: nemo ex aqua z spiritu nascitur nisi volens. Ergo si vult crescit: si non vult decrescit. Quid est crescere? Proficere. Quid ē decrescere? Deficere. Quisquis nouit natū esse se: vt audiat qz puer est z infans: auide inbiet vberibus matris: z cito crescit. Est aūt mater: ecclīa. Et vbera eius duo testamēta scripturarū diuinarū. Hic sugat lac oīm sa

Universidad de Biblioteca

Joh.j. cramẽtoꝝ tpaliter ꝓeterna salute nr̃a gestoꝝ vt nutritus atq; roboratꝰ pueniat ad mãducãdũ ctbũ. Q̃ est in ꝓncipio erat verbũ: ⁊ verbũ erat apud deũ: et deus erat verbũ. Hic nr̃m xp̃s humilis est. Clib⁹ nr̃: idẽ ipe xp̃s equalis patri. Lacte te nutrit vt pane pascat. Mã corde cõtingere iesum spiritaliter: hoc est cognoscere: qz eẽ lis ẽ pr̃i. Ꝓpterea ⁊ maria ꝓhibebat se tãgere ⁊ dicebat ei. Noli me tãgere: nondũ enĩ ascẽdi ad patrẽ meũ. Quid est h̃. Discipulis se palpandũ pbuit: ⁊ marie cõtactũ vitauit? Nõne ipe est q̃ dubitãti discipulo dixit. Witte digitos tuos ⁊ palpa cicatrices? Rursũq; iã ad patrẽ ascẽderat? Quare ergo maria ꝓhibet ⁊ dicit. Noli me tãgere: nõdũ enĩ ascẽdi ad patrem meũ? An hoc dicturi sum⁹: q̃ a viris se tangi nõ timuit: ⁊ a mulieribꝰ se tãgi timuit? Cõtactꝰ illi⁹ oẽm carnẽ mundat. Quib⁹ ꝓmo voluit manifestari: ab his se timuit ꝓtrectari? Nõne viris resurrectio ei⁹ p feminas nũciata ẽ: vt ꝓtraria arte serpẽs vinceret? Q̃ enĩ ille mortẽ ꝓmo hoĩ p feminã nunciauit: a viris vita p feminã nũciata est. Quare ergo se tangi noluit: nisi qz ꝓtactũ illũ spiritalẽ itelligi voluit? Cõtactꝰ spiritalis de corde mũdo. Ille cõtingit de corde mũdo xp̃m: q̃ eũ itelligit p̃r coequalẽ ⁊ coeternũ. Qui aũt nõ dũ intelligit diuinitatẽ xp̃i: vsq; ad carnẽ venit: vsq; ad diuinitatẽ nõ venit. Quid aũt magnũ est vsq; illuc ꝓtingere vsq; quo psecutores q̃ crucifixerũt? Illud est magnũ intelligere verbũ deũ apud deũ in ꝓncipio: p q̃ facta sunt oĩa

Joh.xiiij q̃lẽ se cognosci volebat q̃n ait philippo. Tãto tpe vobiscũ sum: ⁊ nõ cognouistis me. Philippe q̃ videt me videt ⁊ patrẽ. Sz ne q̃s piger sit ad ꝓficiendũ audiat. Pueri nouissima hora est. Proficite: currite: crescite: nouissima hora est. Jp̃a nouissima hora diuturna est: tñ nouissima hora ẽ. Horam ei⁹ ꝓ tpe posuit nouissimo: q̃ nouissimis tpib⁹ veniet dñs nr̃ ies⁹ xp̃s. Sed dicturi sunt alĩq. Quõ nouissimũ tẽp⁹: quõ nouissima hora: certe ꝑ nouem ãtixp̃s ⁊ tũc veniet dies iudicij? Vidit iohãnes cogitationes istas: ne q̃si securi fierent: ⁊ ideo nõ esse horã nouissimã putarent: q̃ vẽtur⁹ esset antixp̃s: ait illis. [Et sicut audistis q̃ antixp̃s sit venturꝰ. Hũc antixp̃i multi facti sunt.] Rursũq; posset habere multos ãtixp̃os: q̃ hora nouissima? Quos dixit antixp̃os: sequit ⁊ exponit. [Mũ cognouimus q̃ nouissima sit hora:] Mũ? Q̃z antixp̃i multi facti sunt. [Ex nobꝭ exierũt.] Vide te antixp̃os. Ex nobis exierũt. Ergo plangim⁹ damnum. Audi cõsolationẽ. [Sz nõ erãt ex nobis.] Q̃s hereticos: q̃s scismatici ex nobꝭ exierũt. i. ex ecclesia exeũt. Sz nõ exirẽt si ex nobis essent. Añq; exirẽt ergo nõ erãt ex nobis. Si añq; exirẽt nõ erant ex nobis: multi int⁹ sunt: nõ exierunt ⁊ tñ antixp̃i sunt. Audemus h̃ dicere? Ut q̃d? Nisi vnusq;q; cũ intus est nõ sit antixp̃s. Descriptur⁹ ei antixp̃os ⁊ designaturus est: ⁊ videbim⁹ eos. Hũc interrogare debz vnusq;q; cõscientiã suã: an sit antixp̃s. Latine eñ antixp̃s ꝓtrari⁹ est xp̃o. Nõ quõ nõnulli itelligũt antixp̃m ideo dictũ q̃ añ xp̃m ventur⁹ sit. i. post eum vẽturus sit xp̃s. Non sic dicit: nõ sic scribit: sed antixp̃s. i. contrari⁹ xp̃o. Jã q̃s sit cõtrarius xp̃o: nunc aduertetis ipo exponẽte: et intelligetis non posse extre foras nisi antixp̃os. Eos aũt q̃ nõ sunt xp̃o contrarij foras extre nullo mõ posse. Qui enĩ nõ est xp̃o cõtrarius: in corpe ipsius heret: et membrũ cõputat. Hunc; sibi

1.Cor.xij. sunt mẽbra cõtraria. Corpis integritas vniuersis mẽbris cõstat. Et q̃d de concordia mẽbroꝝ dicit apl⁹? Si patitur vnũ mẽbrũ cõpatiunt oĩa mẽbra. Et si glorificat vnũ mẽbrum: cõgaudẽt oĩa mẽbra. Si ergo in glorificatione membri cetera mẽbra ꝓgaudẽt: ⁊ in passione oĩa mẽbra patiunt cõcordia mẽbroꝝ nõ h̃z antixp̃m. Et q̃ sunt int⁹: certe sunt in corpe dñi nr̃i ies⁹ xp̃i: q̃n quidẽ adhuc curat corpꝰ ipi⁹. Et sanitas ꝑfecta nõ erit nisi i resurrectiõe mortuoꝝ. Sic sunt in corpe xp̃i: quõ humores mali. Mã euomunt: tunc releuat corpꝰ. Sic ⁊ mali q̃n exeunt: tũc ecclesia releuat. Et dicit q̃n eos cuomit atq; ꝑicit corpꝰ. Ex me exierũt hũores isti: sed nõ erãt ex me. Quid est. Nõ erant ex me? Nõ de carne mea ꝑcisi sunt: sed pectꝰ mihi ꝑmebãt cũ inessent. Ex nobis exierũt: sed nolite tristes esse: nõ erant ex nobis. Mã probas? [Q̃ si fuissent ex nobꝭ: ꝑmãssent vtiq; nobiscũ.] Hinc ergo videat charitas vestra: q̃z multi q̃ nõ sunt ex nobis: acciꝑiũt nobiscũ sacramẽta: acciꝑiunt nobiscũ baptismũ: acciꝑiunt nobiscũ q̃ nostũ fideles accipere: bñdictionẽ: eucharistiã: ⁊ q̃cq̃d in sacramẽtis sanctis est. Ipsi⁹ alteris ꝓmunicatione acciꝑiũt nobiscũ: ⁊ nõ sunt ex nobis. Lectatio ꝓbat q̃ nõ sunt ex nobis. Mã illis tẽtatio venerit: vel occasione vẽti volant foras: q̃z grana nõ erãt. Q̃s aute tunc volabũt (q̃ sepe dicẽdũ est) cũ ares ventilabrica cepit ventilari in die iudicij. Ex nobis exierũt: sz nõ erant ex nobis q̃ si fuissent ex nobꝭ: ꝑmãssent vtiq; nobiscũ. Mã vult[nosse charissimi: q̃ certissime dicat h̃: vt q̃ forte exierũt ⁊ redeũt: nõ sint antixp̃i: nõ sint ꝓtrarij xp̃o: sed de volũtate sua vnusq;q; aut antixp̃s: aut in xp̃o est. Aut in mẽbris sunt vinitor: aut in humore⁹ malis. Qui se in melius cõmutat: in corpe mẽbrũ est: q̃ aũt in malicia ꝑmanet humor mal⁹ est. Et q̃si exierit: releuabunt q̃ ꝑmebant. Ex nobis exierunt: sed non erãt ex nobis. Q̃z si fuissẽt ex nobis: ꝑmãssent vtiq; nobiscũ. [Sz vt manifestarent: q̃ nõ oẽs erant ex nobis.] Jdeo addidit: vt manifestarenꝰ: q̃z ⁊ int⁹ cũ sunt: nõ ex nobis sint: nõ tñ manifesti sunt: exeũdo manifestãt. [Et vos vnctionẽ hãtis a sancto: vt ipsi vobis manifesti sitis] Unctio spiritalis: ipe spũsanct⁹ est: cui⁹ sacramentũ est in vnctione visibili. Hãc vnctionẽ xp̃i q̃ hñt: dicit oẽs cognoscere malos ⁊ bonos: nec opꝰ eẽ vt doceank: q̃z ipa vnctio docet. [Scribo vobis. Nõ q̃ nesciretis veritatẽ: sed q̃z nostis eã: ⁊ q̃ oẽ mendaciũ nõ est ex veritate.] Ecce admoniti sum⁹ quõ cognoscam⁹ ãtixp̃m. Quid ẽ xp̃s? Veritas. Ipse dixit. Ego sum veritas. Oẽ aũt mẽdaciũ nõ est ex ẽritate. Oẽs igitur q̃ mentiunt: nõ sunt ex xp̃o. Non dixit quoddã mẽdaciũ ex veritate: ⁊ quoddã mẽdaciũ nõ ex veritate. Sentẽtia attende. Ne vos palpetis: ne vobis aduletis: ne vos decipiatis: ne vos illudatis. Oẽ mẽdaciũ nõ est ex ẽritate. Videam⁹ ꝑ quõ antixp̃i mentiunt: q̃z nõ est vnũ genꝰ mendacij. [Quis est mẽdax: nisi is q̃ negat q̃ ies⁹ nõ sit xp̃s:] Aliam significationẽ hz iesꝰ: alĩa hz xp̃s. Cũ sit vnũ: ies⁹ xp̃s saluator nr̃: ies⁹ tñ ꝓpriũ nomen est illi: quõ Moyses ꝓnũciare appellatꝰ est: quõ helias: quõ abzaã: sic tangẽs ꝓpriũ nomen habet dñs nr̃ ies⁹. Christus aũt sacramenti nomẽ est: quõ si dicak ꝓpheta: quõ si dicak sacerdos. Sic xp̃s mediator vnꝰ: i quo est redẽptio totius ꝑpli israel. Iste xp̃s sperabatur ventur⁹ a populo iudeoꝝ. Et q̃z humilis venit non est agnit⁹: q̃z lapis paruus erat: offenderũt i illũ: ⁊ fracti sunt. Sz creuit lapis ⁊ factꝰ est mõs magn⁹. Et q̃d ait ꝓphet⁹? Quicũq; offẽderit in lapidẽ istũ cõgssabit: ⁊ sup quẽ venerit lapis iste cõteret eũ. Discernẽda sunt ꝛba. Offendere dixit cõquassari: sup quẽ aũt venerit cõteri. Primo q̃ humilis venit offenderũt in illũ hoĩes: q̃z excelsus ventur⁹ ad iudiciũ: sup quẽ venerit cõteret eũ. Sz illũ nõ cõtereret ventur⁹: quẽ nõ quassauit cũ venit. Qui in humilẽ nõ offendit: nõ formidabit excelsũ. Breuiter audistis: q̃ in humilẽ non offẽdit: nõ formidabit excelsũ. Oib⁹ enĩ malis lapis ofensionis est xp̃s. Quicq̃d dicit xp̃s: amarũ est illis. Etenim audite ⁊ videte. Oẽs certe q̃ exeũt de ecclesia: ⁊ ab vnitate ecclesie ꝓcidunt: antixp̃i sunt. Nemo dubitat hoc ei designauit. Ex nobis exierũt: sz nõ erãt ex nobis. Mã si fuissent ex nobis: ꝑmãssent vtiq; nobiscũ. Quicũq; q̃ nõ manent nobiscũ: sz exeũt ex nobis: manifestũ ẽ q̃ antixp̃i sunt. Et quõ ꝓbant antixp̃i? Ex mẽdacio. Et q̃s est mẽdax: nisi q̃ negat q̃ ies⁹ est xp̃s? Interrogem⁹ hereticos. Quẽ invenio de rectis? Qui negat q̃ ies⁹ nõ est xp̃s. Videat charitas vestra magnũ sacramentũ. Attendite q̃d inspirauerit nobis deus: ⁊ quid insinuare nobis velit. Ecce exierũt a nobis et facti sunt donatiste. Interrogem⁹ eos: vtrũ Jesus sit xp̃s. statim cõfitent q̃z ies⁹ xp̃s est. Si ergo ille est antixp̃us q̃ negat ies⁹ esse xp̃m: nec nos possumꝰ illi dicere antixp̃os: nec nos illos: q̃z et nos cõfitemur ⁊ illi. Si ergo nec illi nos dicũt: nec nos illos: ergo nec illi a nobis exierũt: nec nos ab ipsis Si ergo nõ a nobis exiuim⁹: in vnitate sum⁹. Si in vnitate sum⁹: q̃d faciunt in hac ciuitate duo altaria? Quid in ciũt diuise dom⁹: diuisa ꝓugia? Quid facit cõmunio ꝛ diuiꝰ xp̃s: admonet nos: vult nos fateri q̃ vere ẽ. An ipi a nobis exierũt: aut nos ab ipis? Sz absit vt nos ab ipis bem⁹ ei testamentũ vnice hr̃ditatis recturam⁹: ⁊ ibi nos luturam⁹. Dabo tibi gẽtes hr̃ditatẽ tuã ⁊ possessionẽ tuã terminos terre. Tenem⁹ hr̃ditatẽ xp̃i: illi eã nõ tenẽt: nõ cõtẽt orbi terrarũ: nõ cõtant vniuersitati redẽpte sanguine dñi. Habem⁹ ipm dñm resurgentẽ a mortuis: q̃ se dubitantibꝰ

manib⁹ discipuloꝝ pbuit palpãdũ. Et cũ adhuc illi dubitaret: ait illis. Oportebat xp̃m pati ⁊ resurgere tertia die: ⁊ ꝓdicari in nõie eius penitentiã ⁊ remissionẽ ꝓctoꝝ. Ubi? Quib⁹? Per oẽs gẽtes iciptẽtes ab hierlm. Securi sum⁹ de vnitate hereditatis. Quilꝯ huic hẽditati nõ cõmunicat: foras exijt. Sed nõ cõtristemur. Ex nobis exierũt sed non erant ex nobis. Mã si fuissent ex nobis: ꝑmansissent vtiq; nobiscũ. Si ergo ex nobis exierunt: antixp̃i sunt. Si antichristi sunt: mẽdaces sũt. Si mẽdaces sunt: negãt ies⁹ esse xp̃m. Iterũ redim⁹ ad difficultatẽ q̃stionis. Sigulos interroga: cõfitent ies⁹ esse eẽ xp̃m. Coartat nos angust⁹ intellect⁹ in hac epla. Videtis certe q̃stionẽ. Hec q̃stio ⁊ nos ipsos turbat: si nõ intelligat. Aut nos sum⁹ antixp̃i: aut illi sũt antixp̃i. Illi nos antixp̃os vocãt: ⁊ dicũt q̃d exiuim⁹ ab eis: nos illos sũmus. Sed designauit hec epla antixp̃os. Quicũq; negat q̃ ies⁹ non sit xp̃s: ipse ẽ antixp̃s. Jã ergo queram⁹ q̃s neget: ⁊ nõ attendam⁹ ad linguã sed ad facta. Si enĩ oẽs interrogẽt: oẽs vno ore cõfitent ies⁹ eẽ xp̃m. Quiescat paululũ lingua: vitã interroga. Si iucneritis h̃ fl̃a scptura nobis direxit: q̃z negatio eoꝝ non tñ lingua sit sed ꝛ factis. Certe iuenim⁹ multos antixp̃os q̃ ore cõfitent xp̃m: ⁊ moꝛib⁹ dissentiũt a xp̃o. Ubi inuenim⁹ hoc in scriptura? Paulũ audi aplm de talib⁹ cũ loq̃rek ait. Cõfitent ei se nosse deũ: factis aũt negãt. Inuenim⁹ ⁊ ipos antixp̃os. Quisꝯ factis negat xp̃m: antixp̃s est. Nõ audio q̃d sonet: sed video q̃d viuat. Opa loquunt: ⁊ verba requirim⁹ Quis em̃ malus nõ bene vult loq̃? Sz q̃d dicit de talib⁹ domin⁹? Hypocrite quõ potestis bona loq̃ cũ sitis mali? Coces vras ad aures meas affertis: ego cogitatiões vras inspicio: volũtatẽ ibi malã video: ⁊ falsos fructꝰ oñditis. Noui q̃d inde colligã. Nõ colligo de tribulis fic⁹: nõ colligo de spinis vuas. Unaq̃q; enĩ arbor a fructu cognoscit. Magis mendax est antixp̃s: q̃ ore profitet Jesum esse xp̃m: ⁊ factis negat. Jdeo mẽdax: aliud loquit: aliud agit. Jã ergo fres si facta interrogãda sunt: nõ solũ multos iuenim⁹ ãtixp̃os foras exijsse: sed multos nõdũ manifestos q̃ foras exierint. Quotq̃t ei hz ecclesia piuros fraudatores: adulteros: ebrios feneratores: mãgones: ⁊ oĩa q̃ numerare non possumus si contraria sunt doctrine xp̃i: ꝛia sunt verbo dei. Verbũ aũt dei xp̃s est. Quicquid ꝓtrariũ est verbo dei: in antixpo est. Antixp̃s ei cõtrarius est xp̃o. Et vultis nosse q̃s aperte resistat illi xp̃o: aliq̃n euentat vt aliquid mali faciat: ⁊ incipiat corripi: q̃z xp̃m nõ audẽt blasphemare: ministros eius blasphemãt a q̃b⁹ corripiunt. Si autẽ oñderis illis: q̃z xp̃i verba dicis nõ verba tua: conant quãtũ possunt: vt te cõuincant verba tua dicere: nõ ꝛba xp̃i. Si aũt manifestũ fuerit: q̃z ꝛba xp̃i dicis: eunt ⁊ in xp̃m: incipiunt reprehendere xp̃m. Quõ inq̃t ⁊ quare tales nos fecit? Nõne dicũt hoc quotidie hoĩes quicti de rebus suis? Pharao volũtare pueril artifice accusat. Clamat illis artifex de celo: q̃z ipe nos fecit: q̃ nos reficit. Quid te feci? Ego hoiem: nõ auaricia. Ego hominẽ feci nõ latrocinitũ. Ego hoiem feci: nõ adulteriũ. Audistis q̃z laudãt me opa mea. Ex ore triũ pueroꝝ ipe hymn⁹ erat q̃ ab ignib⁹ defẽdebat. Laudãt opa dñi dñm. Laudant celi: terra: mare. Laudant oĩa q̃ sunt in celo. Laudãt angeli: laudãt stelle: laudãt luminaria: laudãt q̃cq̃ natat: quicq̃d volat: q̃cq̃ ambulat: q̃cq̃ repit. Laudant ista oĩa dñm. Nunq̃d audistis q̃z laudat dñm auaricia? Nũq̃d audistis q̃z laudat dñm ebriositas? q̃z laudat luxuria: laudat nugacitas? Quicq̃d tbi nõ audis laudẽ dare dño: non fecit dña. Corrige q̃d tu fecisti: vt saluek q̃d i te de⁹ fecit. Si aũt nõ vis ⁊ amas ⁊ ãplecteris pctã tua: ꝛius es xp̃o. Jnt⁹ sis fons sis: antixp̃s es. Jnt⁹ sis: foris sis: palea es. Sed q̃re foris nõ es? Q̃z occasionẽ vẽti non iuenisti. Jã ista manifesta sunt fres. Ne q̃s dicat. Christũ non colo: sed deũ colo patrẽ ipi⁹. [Qis q̃ negat filiũ: nec filiũ nec patrẽ habet. Et q̃ confitet filiũ: ⁊ filiũ ⁊ patrẽ habet.] Vos grana alloquit. Et q̃ palea erãt: audiãt: grana fiãt. Unusq̃sq; cõsideras cõscientiã suã: si mũdi amatoꝛ ẽ: mutek: fiat amatoꝛ xp̃i: ne sit antixp̃s. Si q̃s ei dixerit q̃ antixp̃s sit irascit: inturtã sibi factã putat: fortassis iscriptionẽ minak. Si audiat a litigante q̃ antixp̃s sit. dicit ei xp̃s. Patiẽs esto. Si falsũ audisti: gaude mecũ: q̃z ego falsa ab ãtixp̃i audio. Si aũtvex audisti cõuenit cõscientiã tuã. Et si audire times: eẽ pl⁹ time. Ergo vos q̃ ab initio audistis: in vobis maneat. Q̃ si in vobis mãserit q̃ ab initio audistis: ⁊ vos i filio ⁊ pr̃e manebitis. Hec est illa pollicitatio: quã ipse pollicit? est nobis. Forte ei mercedẽ q̃reres ⁊ diceres. Ecce in me q̃ ab initio audiui custodio: obtẽpo: picula: laboꝛes: tẽtatiões ꝓ ista mãsione sustineo. Quo fructu? Q̃a mercede? Quid mihi postea dabit: q̃z in ꝑ seculo me video laborare iter tẽtatiões? Nõ video h̃ requiẽ esse aliquã: mortalitas ipa aggrauat aiam ꝛ corpus q̃ corrũpit ꝓmit ad inferioꝛa: sed tolero oĩa: vt illud q̃ ab initio audiui: maneat i me: ⁊ dicã deo meo. Propter ꝛba labioꝝ tuoꝝ ego custodiui vias duras. Ad quã ꝛ mercedẽ? Audi ⁊ noli deficere. Si deficiebas in laboribus ꝓmissa mercede fortis esto. Quis est q̃ opek in vinea: ⁊ recedat illi de corde q̃ acceptur⁹ est? Fac illũ oblitũ mercedẽ suã: deficiũt man⁹. Memoria ꝓmisse mercedis ꝑseuerantẽ facit in ope. Et hõ ꝓmisit q̃ te põt fallere. Quãto fortioꝛ eẽ debes in agro dei: quãto ꝓmisit ẽritas: cui nec succedi põt: nec mori nec fallere põt eũ cui ꝓmissum est? Et q̃d est ꝓmissum? Videamus quid ꝓmisit. Aurũ est: q̃ hic multum amãt hoies: an argentũ? An possessiones ad q̃s fundũt homines aurũ: q̃ntus multũ ꝛmet aurũ? An amena ꝑdia: ample domus: multa mancipia: aĩalia numerosa? Non est hec merces q̃a ad quã nos hortat vt in laboꝛe durem⁹. Quid ẽ merces ista? Vita eterna. Audistis ⁊ gaudisti exclamastis. Amate q̃ audistis: ⁊ liberamini a laborib⁹ vris i requiẽvite ekne. Ecce q̃d ꝓmittit de⁹? Vitã eternã. Ecce q̃d miat de⁹? Ignẽ eternũ. Quid illis ad dexterã ꝓstitutis? Uenite bñdicti pr̃is mei: ꝑcipite regnũ q̃ vobis ꝓpatũ ẽ ab origine mũdi. Ad sinistrã q̃d? Ite in ignẽ eternũ: q̃ parat⁹ ẽ diabolo ⁊ angelis ei⁹. Illud nõdũ amas: vel h̃ time. Mementote ergo fres mei: q̃z vitã eternã nobis ꝓmisit. [Hec est inquit pollicitatio quã ipe pollicit? ẽ nobis vita eterna. Hec scribo vobꝭ de his q̃ vos seducũt.] Nemo vos seducat ad mortẽ. Promissionẽ vite ekne desiderate. Quid ꝓt mũd⁹ ꝓmittere? Quicq̃dlibet ꝓmittat: fortassis i crastino moriturꝰ ꝓmittit. Et q̃ fronte ad illũ q̃ manet in eternũ exitur? es? Sz q̃d minak mihi potes hõ vt aliq̃d mali faciã? Quid miak. Carceres: cathenas: ignes: tormẽta: bestias. Rursũq; ignẽ eternũ? Erhorresce q̃ minak oipotens: ama q̃ pollicek oipotens: ⁊ vilescit ois mundꝰ: sive ꝓmittens sive terrens. Hec scribo vobꝭ de his q̃ vos seducũt. [Ut scitatis q̃z vnctionẽ hẽtis. Et nos vnctionẽ quã acceꝑim⁹ ab eo ꝑmaneat in nobis.] Unctiõis sacrm est: virtꝰ ipa inuisibilis. Unctio inuisibilis: spũsctus. Unctio inuisibilis: charitas illa ẽ q̃ in quocũq; fuerit tãq; radix illi erit. Quis ardente sole arescere nõ põt. Oẽ q̃ radicatũ est: nutrik caloꝛe solis: nõ exarescit. [Et nõ habetis necessitatẽ vt aliqs vos doceat: q̃z vnctio ipsi⁹ docet vos de oib⁹.] Quid ergo nos facimus fres: q̃z docem⁹ vos? Si vnctio ei⁹ docet nos de oib⁹: quasi nos sine cã laboꝛam⁹. Et vt q̃d tm̃ clamam⁹? Dimittamus vos vnctioni illi⁹: vt doceat vos vnctio ipsi⁹. Sz mõ inthi facio q̃stionẽ: et illi ipi apl'o facio. Dignek audire paruulũ q̃rentẽ a se: ipt iohãni dico. Unctionẽ habebãt quib⁹ loqueꝛis? Tu dixisti: q̃z vnctio ipsi⁹ docet vos de oibus: vt q̃d talẽ epl'az fecisti? Quid illos tu docebas? Quid istruebas Quid edificabas? Jã hic videte magnũ sacramentũ fres. Son⁹ verboꝝ nostroꝝ aures ꝑcutit: magister int⁹ est. Nolite putare quẽq; hoiem aliq̃d discere ab hoie. Admonere possum⁹ ꝑ strepitũ vocis nostre: si nõ sit intus q̃ doceat inanis fit strepit⁹ nr̃. Adeo fres vultis nosse: nunq̃d nõ sermonem istũ oẽs audistis? Q̃z multi hinc indoctꝰ exituri sunt. Quãtũ ad me ꝑtinet oibus locut⁹ sum: sed q̃d⁹ vnctio illa int⁹ nõ loquit: q̃s spũsctus int⁹ nõ docet: indocti redeunt. Magisteria foris sec⁹: adiutoria q̃dã sunt ⁊ admonitiones cathedrã in celo habet: q̃ corda docet. Propteres ait ⁊ ipe in euangelio. Nolite vobis dicere magistrũ in terra. Unꝰ est ergo magister xp̃s. Ipse vobis ergo int⁹ loquit: q̃s nemo hoim illic est. Q̃z ⁊ si aliquis est a latere tuo: nullꝰ est in corde tuo. Et nõ sit vllꝰ in corde tuo. Christus sit in corde tuo: vnctio ipsi⁹ sit in corde: ne sit in solitudine cor sitiens ⁊ nõ habẽs fõtes q̃d⁹ irrigek. Interior ergo magister est qui docet. Christ⁹ docet: inspiratio ipsi⁹ docet. Ubi illi⁹ inspiratio ⁊ illi⁹ vnctio nõ est: foris sec⁹ inaniter ꝑstrepit verba. Sic sunt ista fratres que foris sec⁹ dicimus: quomodo est

Ps. xvj. De pe. di. ij. vnctio. Wa. xxv. Wa. xxiij

agricola ad arborē. Fo:isecus operat:adhibet aquā ⁊ dili
gēti..e culture. Quelibet foinsec⁹ adhibeat:nūqd poma
formet⁊ Munqd nuditatē lignoū vestit vmbra foliozum⁊
Mūqd tale aliqd intrinsec⁹ agit⁊ Sz quis agit hoc:Audi:
te agricolā ap'm: ⁊ videte quid sumus:et audite magistrū
interiozē. Ego plātaut:a pollo rigauit:sed de⁹ incrementū
dedit. Neq; qui plātat est aliquid:neq; q rigat:sed q incrementū dat de⁹. Hoc ergo vobis dicim⁹:siue plantemus:
siue rigem⁹ loquēdo nō sum⁹ aliquid:sed ille qui incremētum dat deus/id est vnctio illius docet vos de oībus.

1.Cor.iij.

Tractatus.iiij.

¶ Et verum est:⁊ non est mendaciū. Et sicut docuit vos manete in eo. Et nunc filioli manete i eo vt cū apparuerit habeam⁹ fiduciā. Et nō confundamur ab eo in aduētu ei⁹. Si scitis qm iust⁹ est scitote qm ⁊ ois qui facit iustitiā ex ipo natus est videte qualē charitatē dedit nobis pater vt filij dei nominemur ⁊ sim⁹: propter hoc mundus non nouit nos q⁊ nō nouit eum. Charissimi nunc filij dei sum⁹: ⁊ nondū apparuit q̄d erimus. Scimus qm cum apparuerit similes ei erim⁹ qm videbimus eū sicuti est. Et ois qui habet hanc spem in eo sanctificat se sicut et ille sanctus est: ois q̄ facit peccatū: ⁊ iniqtatē facit: ⁊ peccatū est iniquitas: ⁊ scitis q⁊ ille apparuit vt peccata tolleret: ⁊ peccatū in eo nō est. Ois qui in eo manet non peccat. Et ois q̄ peccat nō videt eū: nec cognouit eū. Filioli. Nemo vos seducat: q̄ facit iustitiā iustus est sicut ⁊ ille iustus est. Qui facit peccatū ex diabolo est qm ab initio diabolus peccat. In hoc apparuit filius dei vt dissoluat opera diabol.

Joh. xij.

A

Reminiscimini fres hesternam lectionē ad hoc terminatā: q⁊ nō babetis necessitatē vt q̄s doceat vos: sed ipsa vnctio docet vos de oībus. Hoc autē sicut vos recordari cert⁹ sum: sic exposuim⁹ vob⁹ q⁊ nos qui foinsec⁹ loquimur ad aures vr̄as: ita sum⁹ qua si oparij adhibētes culturā foinsec⁹ ad arborē. Sed incrementū dare nō possum⁹: nec fructus formare. Ille autē qui vos recreauit ⁊ redemit ⁊ vocauit p fidē: ⁊ spm suum habitans in vobis: nisi loquat vobis intus: sine causa nos pstrepim⁹. Unde hoc apparet⁊ Q⁊ cū multi audiūt: nō oībus p suadet q̄ dicit: sed illis solis quib⁹ itus loquit de⁹. Illis aūt intus loquit: qui ei locū prebent. Illi aūt deo locū prebent: q̄ diabolo locū non ꝓbent. Habitare enī vult diabol⁹ corda hoīm ⁊ loqui tibi oia q̄ valent ad seductionē. Sed q̄d ait dñs iesus? Princeps huius mūdi missus est foras. Ubi missus est? Unqd extra celū ⁊ terrā? Unqd extra fabricam mundi? Non. Sed extra corda credentiū foras misso iuasore: habitat redēptor: q⁊ ipe redemit q̄ creauit. Et diabolus iā foinsec⁹ oppugnat: nō vincit illū q̄ int⁹ possidet. Foinsec⁹ aūt oppugnat: imittēdo varias tētatiões. Sed ille nō cōsentit cui de⁹ intus loquit: ⁊ vnctio quā audit: docet. ⌊Et vera⁊ est ⌋ inqt. Eadē vnctio: id est ipse spūs dñi q̄ docet hoīes: mētiri nō potest ⌊⁊ non est mendax. Sicut docuit nos pmanere in ipsa. Et nunc filioli pmanete in eo vt cū manifestat⁹ fuerit/habeam⁹ fiduciā in ꝓspectu ei⁹? vt nō ꝓfundamur ab eo in aduētu ei⁹. ⌋ Videte fratres credim⁹ in iesum quē nō vidim⁹? annunciauerūt eū q̄ viderunt: q̄ cō tractauerūt: q̄ verbū ex ore ipsi⁹ audierunt: ⁊ vt psuaderēt generi humano: ab illo missi sunt: nō a seipsis tre ausi sunt.

Wat.xvj.

Et quo missi sunt? Audistis cū euāgeliū legeret. Ite p̄dicate euangeliū vniuerse creature q̄ sub celo est. Ubiq; ergo discipuli missi sunt attestātib⁹ signis ⁊ ꝓdigijs vt crederet illis: q⁊ ea dicebant q̄ viderāt. Credim⁹ in eū quē non vidimus: ⁊ venturū eū expectam⁹. Quicūq; illū fide expectāt/ cū venerit gaudebūt. Qui sine fide sunt cū venerit: q̄ nūc nō videt: erubescēt. Et ꝓfusio illa nō erit vni⁹ diei ⁊ trāsiet quō solēt ꝓfundi q̄ iuenīunt in aliq culpa ⁊ eis insultat ab hoib⁹. Cōfusio illa traducet ꝓfusos ad sinistrā: vt audiāt. Ite in ignē eternū q̄ pat⁹ est diabolo ⁊ angelis ei⁹. Quos ergo mus ergo in verbis ei⁹: ne cōfundamur cū venerit. Ipse ei dicit in euāgelio eis q̄ in eū crediderāt. Si permanseritis in sermone meo: vere discipuli mei estis. Et q̄s dicerēt: q̄ fructus. Et cognoscetis inqt veritatē: ⁊ veritas liberabit vos. Quodo enī sal⁹ nr̄a in spe: nōdū in re. Nondū tenem⁹ iam q̄ promissum est: sz venturū speram⁹. Fidelis autē est q̄ promisit non te fallet: tm̄ noli deficere: sz expecta promissorē. Quia enī nouit fallere veritas: tu noli esse mēdax: vt aliud ꝓfiteris aliud agas. Tu tua fidē: ⁊ seruat ille pollicitatione. Si fidē tu tuā abneris fidē: tu te fraudasti: nō ille q̄ promisit. ⌊ Si scitis q⁊ iust⁹ est: scitote q⁊ ois q̄ facit iustitiā ex ipo est nat⁹. ⌋ Justicia mō nr̄a ex fide: iustitia ꝓfecta nō est nisi ⁊ angelis. Et vix in angelis si deo apparēt. Tū si q̄ ꝓfecta iustitia alicui⁹ spiritus est q̄s de⁹ creauit i angelis sctis: iust⁹: bonus: nullo lapsu auersis: nulla supbia cadētib⁹: sz manētib⁹ sempiterna ꝓtēplatione verbi dei: ⁊ nihil aliud dulce habentibus nisi a quo creati sūt: in ipsis ꝓfecta iustitia est. In nobis aūt ex fide cepit esse ꝑm spm: audistis cū psalm⁹ legeret. Inclina pite dño i confessiõe. Incipite inqt. Initiū iustitie nostre confessio pctōr. cepisti nō desedere pctm̄ tuū: tā inchoasti iustitiā: pficiet aūt in te q̄n nihil aliud facere delectabit q̄ ea sorbebit⁊ mors i victoria: q̄n nulla ꝓcupiscētia titillabit. Nō erit lucta cū carne ⁊ sanguine: q̄n erit corona victorie ⁊ triūph⁹ ō limico: tūc erit pfecta iusticia. Nō adhuc pugnamus. Si pugnam⁹ i stadio sum⁹. Ferim⁹ ⁊ ferimur: q̄ vincat expectat. Ille aūt vincit: q̄ ⁊ q̄ nō ferit de virtꝰ suis non ꝓsumit: sz de ꝓtectore deo. Solus diabol⁹ aduersus nos pugnat: nos cū deo sim⁹: ⁊ diabolū vincim⁹. Mā si tu sol⁹ cum diabolo pugnauer⁹: vicer⁹. Exercitat⁹ ē hostis. Quot putamus? Cōsiderate: q̄ diecerit vt mortales nasceremur. Primo ipam originē nr̄am de padiso. Quid g̃ factū ē ut ita exercitat⁹ ē? Jnuocet oipotēs aduer⁹ exercitatū diabolū. Habitet in te q̄ nō pōt vinci: ⁊ secur⁹ vinces eū q̄ vincere fecit. Sz q̄s: nisi in q̄bus nō habitat de⁹? Mā vt nouerit⁊ tres: ꝓtēpsit adā i padiso posit⁹ ꝓceptū dei: ⁊ exerit cornua veluti ptāte sua eē cupiēs: ⁊ nolēs subdi volūtati dei tanq̄ ꝑ ē ab illa imortalitate: ab illa btitudie. Nō aūt q̄d ibi exercitat⁹ nat⁹ mortalis: cū sederet in stercore putris fetidi diabolū vicit. Ipe adā: ⁊ in iob ipe: q⁊ de gñe ipsi⁹ iob. Ergo adā vict⁹ in padiso vicit i stercore. In padiso cū ei audiuit psuasionē mulier⁹ quā illi ꝑmiserat diabol⁹: i stercore aūt cū esset: ait eue. Tanq̄ vna ex insipiētib⁹ mulieribus locuta es. Ibi aurē apposuit: hic rñsum dedit. Cū eēt lasciuit: cū esset flagellat⁹ vicit. Jō videte q̄d scr̄ fres in epla ista. Q⁊ ꝭ nobis ꝓmendat: vt diabolū quidē vincam⁹ sed nō ex nob⁹. Si scitis q⁊ iust⁹ est: ait. scitote q⁊ ois q̄ facit iustitiā ex ipo ē nat⁹. Ex deo: ex ipo: ⁊ q⁊ dixit: ex ipso cū natus: hortat nos. Jā g̃ q⁊ nati ex illo sum⁹: ꝓfecti sum⁹. Videte. ⌊ Ecce qualē dilectionē dedit nobis pf: vt filij dei vocemur ⁊ sim⁹. ⌋ Mā q̄ vocam⁹ ⁊ nō sum⁹: q̄d illis ꝓdest nomi vbi res nō est? Q⁊ multi vocant medici q̄ curare nō norūt? Q⁊ multi vocāt vigiles: q̄ tota nocte dormiūt? Sic multi vocant xp̄iani: ⁊ in reb⁹ nō inueniunt: q⁊ ꝭ q̄s vocant nos sunt. i. in vita: in moꝛib⁹: in fide: in spe ⁊ charitate. Hoc ait q̄s audistis fres. Ecce q̄lē dilectionē dedit nobis pf: vt filij dei vocemur ⁊ simus. ⌊ Propter ꝭ mūdus nō cognoscit nos: q⁊ nō cognouit eū: ⁊ nos nō cognoscit mūdus. ⌋ Totus mūdus xp̄ian⁹ est: ⁊ tot⁹ mūd⁹ impi⁹. Per totū ei mundū ipij: ⁊ p totū mūdū pij. Illi illos nō cognoscūt. Quō putamus q⁊ nō cognoscūt? Insultāt dñi vituperib⁹. Attendite et videte: q⁊ forte sunt ⁊ iter vos. Unus q̄sq; vr̄m q̄ iā pie viuere ꝓtēnit secularia: q̄ nō vult tre ad spectacla: q̄ nō vult se inebriare q̄si solēniter: ⁊ q̄ est graui⁹ accedēte ꝓcinctu fanctoꝛ dierū fieri immūdus: q̄ ista facere noluerit. quō ei fiat tak ab his q̄ faciūt? Mūqd insultaret ei si agnosceret? Mundus aūt nō agnoscit? Mūdus eū nō agnoscit. Quid ē mūd⁹? Illi habitatores mūdi: quomodo dicitur dom⁹ habitatores eius. Jam ista sepe dicta sunt: ⁊ non ea vobis cū bonis repetim⁹? Jam cum auditis mundū in malā significatiōe nō intelligatis nisi dilectores mūdi: q⁊ per dilectionē inhabitant: ⁊ per q̄s inhabitant nomen habere meruerūt. Propter hoc mundus nō cognouit nos: quia non cognouit eū.

Ambulabat ⁊ ipe dñs iesus xp̄s i carne. Erat de⁹: latebat in infirmitate. Et vnde nō est cognit⁹? Q⁊ ois peccata arguebat in hoībus. Illi amando delectationes pctōrū non agnoscebāt deū. Amando q̄ febris suadebat: iniuriā medico faciebāt. Quid ergo nos iam nati sum⁹ ex ipso? Sed q⁊ in ipe sum⁹. ⌊ Dilectissimi inqt: nūc filij dei sum⁹. ⌋ Jam nūc: Quid est ergo q̄ spectam⁹? si iam filij dei sum⁹? ⌊ Et nondū inqt ⌋ manifestū est quod erim⁹. ⌊ Quid aūt erimus aliud q̄ filij dei? Audi quid sequit. ⌊ Scim⁹ q⁊ cū apparuerit: similes ei erim⁹: qm̄ videbim⁹ cū sicuti est. ⌋ Intelligat charitas vestra. Magna res. Scim⁹ q⁊ cū apparuerit: similes ei erimus: qm̄ videbimus eum sicuti est. Jā illud attendite quid vocat est. Mostis quid vocak est? Quid vocatur nō solum vocatur: sed vere est: incōmutabilis est: semper manet: mutari nescit: nulla ex parte corrūpit: nec ꝓficit q⁊ perfectū est: nec deficit quia eternū est. Et quid est hoc. In ꝓncipio erat verbū: ⁊ verbum erat apud deū: ⁊ deus erat verbum? Et quid est hoc. Qui cū in forma dei esset: non rapinam arbitratus est esse se equalem deo: Hoc modo xp̄s in forma dei verbum dei vnicū patri equalē patri non posset videre mali. Scim⁹ id vero q̄ verbū caro factum est: potuerunt ⁊ mali: q⁊ in die iudicij videbunt ⁊ mali: q⁊ sic venient iudicatur⁹ quomodo venit iudicādus. In ipsa forma hom⁹: sed deus. Nam maledict⁹ ois qui spem suā ponit in homine. Homo venit ⁊ vt iudicet. Et si nō videbit: quid ē q̄d scriptum est. Videbūt in quē transfixerunt. De impijs eni dictum est: q⁊ videbunt ⁊ confundent. Quō nō videbūt impij: qui alios ponet ad dexterā: alios ad sinistram? Ad sinistrā positis dicet. Ite in ignē eternum. Ad dexteram positis dicet. Venite benedicti patris mei percipite regnum. Videbūt: sed formā serui. Formā dei nō videbūt. Quare? Quia impij sunt. Et ipse dñs dicit Beati mūdo corde: qm̄ ipsi deū videbunt. Ergo visuri sumus quandā visionē fres: quam nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hois ascendit. Visionē quandam: visionē excellentem oēs pulchritudines terrenas: aurī: argenti: memorū atq; camporū: pulchritudinē mar⁹ ⁊ aeris: pulchritudinē solis ⁊ lune: stellarum: angelorū: omnia superantē: q⁊ ex ipso pulchra sunt oia. Quid ergo nos erimus quando videbimus q̄d nobis ꝓmissum est? Similes ei erimus: qm̄ videbim⁹ eū sicuti est. Quomodo potuit: lingua sonuit: cetera corde cogitent? Quid em ⁊ ipse Iohannes dixit ad comparationē rei q̄ est: vel a nobis dici potest hominibus longe imparibus meritis ipsius? Redeam⁹ ergo ad illā vnctionē: que intus docet: et loqui nō possum⁹. Et q⁊ modo videre non potestis: officiū vestrum in desiderio sit. Tota vita christiani boni sancti desiderium est. Quod aūt desideras nondū vides: sed desiderādo capax efficeris: vt cū venerit quod videas implearis. Sicuti eni si velles implere aliquē sinum: ⁊ nosti q̄m magnum est q̄d habitur: extendis sinum vel sacci vel vtris vel alicuius rei. Nosti quantū missur⁹ es: ⁊ vides q⁊ angust⁹ est sinus: extendēdo facis capaciorē. Sic deus differēdo extēdit desiderium: desiderando extendit aīm: extendendo facit capacē. Desiderem⁹ ergo fratres: q⁊ implēdi sum⁹. Dicente paulum extendente sinū: vt posset capere quod ventura est. Jit. Nō q⁊ iam acceperim: aut iā perfect⁹ sim. Fratres eqm me nō arbitror cōprehendisse. Quid ergo agis in hac vita si nondū apprehendisti? Unū autē: q̄ retro oblita in ea que ante sunt extentus: ꝓm intentionem sequor ad palmam superne vocationis. Extētū se dixit: ⁊ ꝓm intentionē sequi se dixit. Minorē se sentiebat ad capiendū q̄d oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hois ascendit. Hec ē vita nostra: vt desiderando exerceamur. Tantum aūt nos exercet sanctū desiderium: quantū desideria nostra amputentur ab amore seculi. Jam diximus aliqñ ex inani: q̄d ipicundū est. Bono implend⁹ es: funde malū. Puta q⁊ mel: le te vult implere de⁹: si aceto plen⁹ es: vbi mel pones? Fundendum est q̄d portat vas: mūdādum est ipsum vas. Mundādū est: si cū labore cū tritura vt fiat aptum cuidā rei. Vel dicam⁹: aurum dicam⁹: vinū dicam⁹: quicq̄d dicam⁹ q̄d dici nō pōt: quicq̄d volumus dicere: deus vocatur. Et quid dixim⁹ deus: quid dixim⁹? Duc iste syllabe sunt totū q̄d expectam⁹. Quicq̄d ergo dicere valuim⁹ infra ē. Extēdamur nos in eū: vt cū venerit impleat. Similes ei erim⁹: qm̄ videbimus eū sicuti est. ⌊ Et ois qui habet spem hanc in ipso est. ⌋ Videte q⁊ in spe nos posuit. Videtis quem modo dū nos cōgruit ap'o paulo: coapostolo suo. Spe salui facti sumus. Spes aūt q̄ videt non est spes. Quod eni videt q̄s quid sperat? Si eni q̄ nō videmus speram⁹: per patientiā expectam⁹. Ipsa patientia exercet desiderium. Manet ergo. Nam manet ille. Et pscuera in ambulando: vt quenias: q⁊ quo tēdis non migrabit. Videte. ⌊ Et ois qui habet spem hanc in ipso: castificat semetipsum: sicut ⁊ ipse castus est. ⌋ Videte quēadmodū nō abstulit libex arbitriū: vt diceret castificat semetipm. Quis nos castificat nisi de⁹? Sed de⁹ te nolentē nō castificat. Ergo q̄ adiungis voluntatē tuā: deo castificas te ipsum. Castificas te: nō de te: sed de illo q̄ venit vt hitet in te. Tū q⁊ agis tibi aliqd volūtate: ideo et tibi aliquid tribuū est. Ideo aūt tibi tributū est/vt dicas sicut in psalmo. Adiutor me⁹ esto ne dereliquas me. Si dicis: adiutor me⁹ esto aliquid agis: nā si nihil agis quō ille adiuuat? ⌊ Ois eni q̄ facit pctm̄: ⁊ iniquitatem facit. ⌋ Memo eni dicat. Aliud est peccatū: atq; aliud iniqtas. Nemo dicat. Ego peccator homo sum: sed iniquus non sum. Ois q̄ facit peccatū ⁊ iniquitatē facit. ⌊ Peccatū iniquitas est. ⌋ Quid ergo facimus de peccatis nostris ⁊ iniqtatibus? Audi q̄d dicā. ⌊ Et scitis q⁊ ille manifestat⁹ est: vt peccatū auferat: ⁊ peccatū in ipso nō est. ⌋ Jn quo non est peccatū: ipse venit auferre peccatū: nā si esset in illo pctm̄ auferendū eēt illi: nō ipse auferret. Ois q̄ in ipso manet nō peccat: inquātum in ipso manet intantū nō peccat. ⌊ Ois q̄ peccat nō vidit eū neq; cognouit eū. ⌋ Mō est mirū. Nō eum vidim⁹? sed visuri sum⁹. Mō eū cognouim⁹? sed cognuuri sum⁹. Credimus in eū quē nō cognouim⁹? An forte ex fide cognouim⁹ ⁊ specie nō cognouimus? Magna est ista q̄stio. Ois q̄ peccat nō vidit eū: nec cognouit eū. Nōdum cognouim⁹ sed in fide ⁊ videm⁹ ⁊ cognoscim⁹. Si eni nondū videt fides: quare dicimur illuminati? Est illuminatio p fidē: est illūiatio p speciē. Modo cū pegrinamur: p fidē ambulam⁹: nōdum p speciē. Ergo ⁊ iustitia nr̄a per fidē est: ⁊ nō p spēm. Erit pfecta nr̄a iustitia cū videbim⁹ per speciē. Modo nō relinquamus eam iustitiā q̄ est ex fide: qm̄ iustus ex fide viuit: sicut ait apostolus. Ois q̄ manet in ipso non peccat. Nam ois qui peccat nō vidit eū: neq; cognouit eū. Non credidit iste qui peccat? Si aūt credidit quātū ad fidē eius ptinet: nō peccat. ⌊ Filioli nemo vos seducat. Qui facit iustitiā iustus est: sicut ⁊ ille iust⁹ est. ⌋ Unqd qñ audim⁹ q⁊ iust⁹ sumus: sicut equales nos debem⁹ putare deo? Debetis scire quid est. Sicut. Jamdudū eni dixit. Castificat semetipm: sicut ipse castus est. Jam ergo paret. Equalis est castitas nostra castitati dei: ⁊ iustitia nostra iusticie dei? Quis hoc dicat? Sed sicut nō semp in equalitate dici solet. Quomō: verbi gra. Uisa basilica ista āpla: si velit facere alios minorem: sed tñ ꝓportione ad mensuras eius: vt verbi gra: si lata est simplum: ⁊ longa duplū faciat: ⁊ ille latā simplū: ⁊ longam duplum: videtur sic fecisse sicut ē ista. Sed ista habet (verbi gratia) centū cubitos: illa triginta: ⁊ sicut est: ⁊ ipar est. Videtis q⁊ non semp: sicut: ad parilitatem ⁊ equalitatē refert. Verbi gratia. Videte quantū sit inter faciē hois et imaginē de speculo. Facies in imagine: facies in corpore. Imago in imitatione: corpus in veritate. Et q̄d dicim⁹? Mā sicut hic oculi: ita ⁊ ibi. Sicut ꝭ aures: ita ⁊ ibi. Disparest res: sed: sicut: ad similitudinē dicit. Habem⁹ ergo ⁊ nos imaginē dei sed nō illā quā hz filius eqlis patri. Tū ⁊ nos ꝓmodo nr̄o: si nō sicut ille essem⁹: ex nulla parte similes deiceremur. Ergo castificat nos sicut ⁊ ipse castus est. Sed ille castus eternitate: nos casti fide. Justi sum⁹ sic ⁊ ipse iust⁹ est. Sz ipe in ipa incōmutabili ꝓpetuitate: nos iusti credēdo in quē nō videm⁹: vt aliqñ videam⁹. Et cū perfecta fuerit iustitia nostra: cū facti equales angelis fuerimus: nec tunc illi equabimur. Quāto ergo modo ab illo lōge ē: qm̄ nec tūc par erit? ⌊ Qui facit pctm̄ de diabolo ē: q⁊ ab initio diabol⁹ peccat. ⌋ De diabolo ē. Mostis q̄d dicat? Imitādo diabolū. Mā neminē fecit diabol⁹: neminē genuit: neminē creauit. Sz q̄cūq; fuerit imitat⁹ diabolū: q̄n de illo nat⁹ sit filius diabol⁹ imitādo nō ꝓprie nascēdo. Quomodo es filius abrae? Mūqd abraam te genuit? Quomodo iudei filij abrae? Mō imitātes fidē abrae facti sunt filij diaboli. De carne abrae

E

Rō. viij.

Pō. xxv

ij.Cor.v.

Rom.j.

F

Universidad de Biblioteca

nati sunt: ⁊ fidem abrahe nō sunt imitati. Si ergo qui inde nati sunt ex heredati sunt: qz non sunt imitati: tu qui nō de illo natus es efficieris filius: ⁊ sic eris filius imitādo. Et si diabolum fueris imitatus: qz ille superbus extitit ⁊ impi⁹ aduersus deum: eris filius diaboli: diabolum imitādo: nō qz ipe creauit te aut genuit te. ⌊ In hoc manifestat⁹ est fili⁹ dei. ⌋ Ex his fratres: omes peccatores ex diabolo nati sunt in quantū peccatores. Adam a deo factus est: sed qñ cōsensit diabolo: ex diabolo natus est. Et tales oēs genuit qualis erat. Cū ipa concupiscentia nati sumus. Et antecz nos de vita nostra addamus: de illa dānatione nascimur. Nam si cum illo pctō nō nascimur: quid est qd cū infantibus ad baptismū curritur vt soluant? Ergo duas natiuitates attēdite fratres: adā ⁊ xp̄m. Duo sunt hoies: sed vnus ipsorū homo homo: alter homo deus. Per hoiem hoiem peccatores sumus: per hoiem deū iustificamur. Natiuitas illa deiecit ad mortē: ista natiuitas erexit ad vitā. Natiuitas illa trahit secū pctm: natiuitas ista liberat a pctō. Ideo ei venit xp̄s homo: vt solueret pctā hoim. ⌊ In hoc manifestat⁹ est filius dei: vt soluat opera diaboli. ⌋ Cetera cōmendo charitati vestre: ne vos grauē. Ipa em̄ questio est: in qua soluenda laboram⁹: qz peccatores nos dicim⁹. Si em̄ qs dixerit se esse sine peccato: mēdax est. Et in ipsius epistola iohannis inuenim⁹. Si dixerim⁹ qz peccatū nō habem⁹: nosipos seducimus. Meminisse ei debetis prioꝛ. Si dixerimus qz peccatum nō hēmus: nosipos seducimus et veritas in nobis nō est. Et rursus in cōsequētib⁹ audis. Qui nat⁹ est ex deo non peccat: qz q facit peccatū nō videt eū: neqz cognouit eū. Qis q facit peccatū de diabolo est. Ex deo nō ē peccatū. Iterū terret nos: quō nati sum⁹ ex deo et quō nos fatemur pctōres? An dicturi sumus: qz de deo nati nō sum⁹? Et quid faciūt ista sacramēta in infantib⁹? Quid dixit iohānes. Qui nat⁹ est ex deo nō peccat. Ipse iohannes iterū dixit. Si dixerim⁹ qz pctm̄ nō habem⁹: nosmetipsos seducimus: ⁊ veritas in nobis non est? Magna questio ⁊ angusta. Et ad hanc soluendā vtinā intentā fecerim charitatē vestrā. In noie dñi cras qō inde dederit disseremus.

Tractatus quintus.

¶ Omnis qui natus est ex deo peccatum non facit. Quoniā semen ipius in eo manet. Et non potest peccare. Quoniā ex deo natus est. In hoc manifesti sunt filij dei ⁊ filij diaboli. Omnis qui nō est iustus: non est ex deo. Et qui nō diligit fratrē suū. Qm̄ hec est annūciatio quā audistis ab initio: vt diligam⁹ alterutrū. Non sicut Cain q ex maligno erat ⁊ occidit fratrē suum: ⁊ propter quid occidit eum? Qm̄ opera ei⁹ maligna erant: fratris autem eius iusta. Nolite mirari fratres. Si odit vos mundus. Nos scimus qm̄ translati sumus de morte ad vitā. Qm̄ diligim⁹ fratres: qui nō diligit manet in morte. Omnis qui odit fratrē suū homicida est: ⁊ scitis qm̄ omnis homicida nō habet vitā eternam in se manentē. In hoc cognouimus charitatē dei. Qm̄ ille animā suā pro nobis posuit. Et nos debemus pro fratrib⁹ animas ponere. Qui habuerit substantiā huius mundi ⁊ viderit fratrē suum necessitatē habere: et clauserit viscera sua ab eo: quō charitas dei manet in eo? Filioli mei. Non diligamus verbo neqz lingua. Sed opere et veritate.

A Mātēte audite obsecro vos: qz res nō minima versat in medio. Et nō dubito q̄ hesterno die intēti affuistis: qō ⁊ hodie intentius cōuenistis. Est eī nō parua q̄stio: quō dicat in ista epistola. Qui natus est ex deo non peccat. Et quō in eadē epistola superi⁹ dixit. Si dixerim⁹ qz peccatū nō habem⁹: nosipsos seducimus: ⁊ veritas in nobis nō est. Quid facturus est quē vterqz sermo ex eadē epla i medio coartauit? Si se pfessus fuerit peccatorē: timet ne dicat illi. Non ergo ex deo natus est qz scriptū est. Qui nat⁹ est ex deo: nō peccat. Si aūt dixerit se iustū: ⁊ nō habere peccatū: accipit ex alia parte plagā ex ipsa epistola. Si dixerim⁹ qz peccatū nō habem⁹: nosipos seducim⁹: ⁊ veritas in nobis non est. Posit⁹ ergo i medio quid dicat: ⁊ qd cōfiteatur: aut quid ꝓfiteatur nō inuenio. Profiteri se eē sine pctō piculosum ē: ⁊ nō solū piculosum sed etiā mēdosum. Posipos inqt seducim⁹: ⁊ veritas in nobis nō est. Si dixerim⁹ qz peccatū nō habem⁹: sed vtinam nō haberes ⁊ diceres. Verū em̄ diceres. Nec in veritate p mēdacium: vllum iniqtatis vel vestigiū formidares. Sed tāmen male facis si dicis: qz mēdaciū dicis. Veritas inqt i nobis nō est: si dixerimus qz peccatum non habem⁹. Nō ait. Non habuimus: ne forte de preterita vita dictū videret. Habuit peccatū homo iste: sed ex quo natus est ex deo cepit nō habere. Si ita esset: nulla nos angustaret questio. Dicerem⁹ em̄. Fuimus peccatores: sed modo iustificati sumus. Habuimus peccatū: sed modo nō habem⁹. Non hoc ait. Quid ait? Si dixerimus qz peccatū nō habem⁹: nosipos seducimus: ⁊ veritas in nobis nō est. Post aliquantū rursus. Qui natus est ex deo inquit: nō peccat. Nondū tobes ipse non erat natus ex deo? Si tobānes nō erat nat⁹ ex deo: de quo audistis: qz supra pectus dñi recubuit: aliquis sibi audet ꝑmittere gñationē factam in se: qua ille habere nō meruit: q supra pect⁹ dñi recūbere meruit: quē dñs plus ꝺ ceteros diligebat: ipm de spū nō genuerat? Attēdite nāc verba ista. Adhuc angustias nostras cōmendo: vt p intētionē vestrā q̄ oratio est ⁊ p nobis ⁊ pro vobis dilatet de⁹: et det exitum ne aliquis in verbo eius inuenīat occasionē perditionis sue. Qō verbū non est predictū ⁊ conscriptū nisi ad medicinā ⁊ salutē? Dis inquit q̄ facit peccatū ⁊ iniqtatem facit. Me forte discernas: peccatū iniquitas est. Ne dicas peccator sum: sed iniquus nō sum: peccatū iniqtas est. Et scitis qz in hoc ille manifestatus est: vt peccata auferat peccatū in illo nō est. Et qd ꝓdest nobis qz venit sine peccato? Dis q̄ non peccat in ipo manet. Et dis q̄ peccatum vidit eū neqz cognouit eū. Filioli nemo vos seducat. Qui facit iustitiā iustus ē: sicut ⁊ ille iust⁹ est. Jam ista dicta⁹ qz ſm quādā similitudinē nō ſm eqlitatē dici solet. Qui facit peccatū de diabolo est: qz ab initio diabol⁹ peccat. Ad hoc diximus: qz neminē creauit diabolus neqz genuit: sed imitatores eius ex illo nascunt. In hoc manifestati sunt filius dei: vt soluat opa diaboli. Ergo vt soluat pctā venit ille q non habet peccatū. Deinde sequit. ⌊ Qis q natus est ex deo nō facit peccatū: qz semē eius in ipo manet. Et nō ꝓt peccare qz ex deo natus est. ⌋ Fortiter instrinxit. Fortalis ſm quoddam peccatū dixit: nō peccat: nō ſm omne peccatum. Et quid ait. Qui nat⁹ est ex deo non peccat? Cernas quoddā peccatū intelligas: qō nō potest admittere homo q ex deo nat⁹ est. Et tale peccatū est illud: vt si quis illud admiserit confirmet cetera: si quis aūt hoc non admiserit soluet cetera. Quod est hoc peccatū? Facere contra mandatum. Quod est mandatū? Mādatū nouū do vobis: vt vos inuicē diligatis. Intēdite. Hoc mandatū xp̄i dilectio vocat. Per hāc dilectionē peccata soluunt. Hec si nō teneat ⁊ graue pctm̄ est: ⁊ radix oim̄ peccatoꝝ. Intendite fratres ꝓtulimus aliquid in quo bene intelligentibus soluta est q̄stio. Sed nūqd cū celeribus tm̄ ambulam⁹? viam? Et tardius ambulāt nō sunt relinq̄ndi. Verſemus hoc quātū possumus verbis: vt ad oēs perueniat. Puto enī fratres quia oīs homo sollicitus est pro anima sua: qui nō sinit cassa intrat ecclesiā: q non tēporalia querit in ecclesia: q̄ propterea intrat vt trāsigat negocia secularia: ſ ideo intrat vt aliquid sibi eternū ꝓmissum teneat quo perueniat. Necesse ē ergo cogitet quēadmodū ambulet in via: ne remaneat ne retro eat: ne aberret: ne claudicādo non ꝓficiat. Qui ergo sollicit⁹ est: tardus non sit: velox sit: nō recedat de vita. Hoc ergo dixi: qz qui natus est ex deo non peccat. Fortalis ſm quoddam pctm̄ voluit intelligi. Nam erit aliter contrariū illi loco. Si dixerim⁹ qz peccatū non habemus: nosipsos seducimus ⁊ veritas in nobis non est. Sic ergo potest solui q̄stio. Est quoddā peccatū quod nō potest admittere ille qui nat⁹ est ex deo: et quo non admisso soluuntur cetera: quo admisso confirmātur cetera. Quod est hoc peccatum? Facere cōtra mādatū xp̄i: cōtra testamentū nouū. Hoc est mandatū nouū: Mādatū nouū do vobis: vt vos inuicē diligatis. Qui facit cōtra charitatē ⁊ contra dilectionē fraternā: non audet gloriari ⁊ dicere natū se esse ex deo. Qui aūt in dilectione fraterna cōstitut⁹ est: certa sūt pctā que nō pōt admittere: ⁊ hoc maxime ne oderit fratrē. Et qd de ceteris peccatis facit: vnde dictū est. Si dixerimus qz pctm̄ nō habemus: nosipsos seducim⁹: ⁊ veritas in nobis nō est? Audiat securitatē de alio loco scripture. Charitas cooperit multitudinē pctoꝝ. Charitatē q̄ cōmēdam⁹: charitatē cōmēdat hec epla. Post resurrectionem dñs quid aliud interrogauit petrū. Amas me? Et parū fuit semel interrogare: ⁊ iterū nihil aliud: ⁊ tertio nihil aliud. Cū iam tertio ille tedio afficeret: q̄si nō sibi crediderit: quō q̄ nesciret qd in illo ageret: tū et ꝓtio ⁊ secūdo ⁊ tertio hoc interrogauit. Ter negauit timor: ter cōfessē amor. Et ecce amat petrus dñm. Quid prestaturus dño? Nō em̄ et ipse nō turbat⁹ est in ipso psalmo. Quid retribuā dño ꝓ oībus q̄ retribuit mihi? Quid em̄ dicebat hec in psalmo: attēdebat q̄ta sibi esset ꝓtita a dño: et q̄rebat qd retribueret dño: ⁊ nō inueniebat. Quicqd em̄ retribuere voluerit: ab ipso accepit qō reddas. Et qd inuenit qō retribuat? Dō (vt dixim⁹ frēs) ab ipso acceperat: q̄ inuenit qō retribueret. Calicem salutaris accipiā: et nomē dñi inuocabo. Quis ei illi dederat calicē salutarē nisi ille cui volebat retribuere. Accipe aūt calicē salutarē: ⁊ inuocare nomē dñi: hoc ē satiari charitate: ⁊ ita satiari vt nō solū nō oder⁊ fratrē: pfecta charitate: ⁊ sit paratꝰ sis mori ꝓ fratre. Hāc ipe dñs in se exhibuit: mortu⁹ ꝓ oib⁹: oīa ꝓ eis a qb⁹ crucifigebat: et dicēs Pater ignosce illis: qz nesciunt quid faciunt. Sed si sol⁹ hoc fecit: non erat magister: si discipulos non habebat. Secuti discipuli hoc fecerūt. Lapidabatur stephan⁹ ⁊ genuflexo ait. Dñe ne statuas illis hoc delictū. Amabat a qbus occidebat: qz ꝓ ipsis moriebat. Audis apl'm paulū. Et ipse (inqt) ipēdar ꝓ anab⁹ vestris. Inter illos em̄ erat pro q̄b⁹ stephan⁹ deprecabat: qñ eoꝝ manib⁹ moriebat. Perfecta q̄ charitas hec est. Si q̄s tātā habuerit charitatem vt paratus sit ꝓ fratrib⁹ etiā mori: pfecta est in illo charitas. Sed nunqd mox vt nascit tā ꝓfuse pfecta est? Vt ꝓficiat nascit: cū fuerit nata nutrit: cū fuerit nutrita roborat: et cum fuerit roborata ꝓficit. Cū ad pfectionem venerit: qd dicit? Mihi viuere xp̄s est: ⁊ mori lucrū. Optabā dissolui ⁊ ē cū xp̄o: multo magis optimū: manere in carne necessariū ꝓp vos. Propter eos volebat viuere ꝓ q̄b⁹ parat⁹ erat mori. Et vt noueritis qz ipsa est pfecta charitas: qua nō violat ⁊ in qua nō peccat q̄ hat⁹ est ex deo: hoc dñs dicit petro. Petre amas me? Et ille. Amo. Nō dixit: si amas me: obsequere mihi. Qñ ei erat dñs in carne mortali: esuriuit: sitiuit. Ecce q̄ cūrlebat ⁊ sitiebat suscepius est hospitio: ministrauit illi q̄ habuerūt de substātia sua. Sicut legim⁹ i cuāgelio. Suscepit eū zache⁹: salu⁹ fact⁹ ē a morbo suscepto medico. Quo morbo? Auaricie. Erat enī ditissimus et ꝑceps publicanorū. Attendite sanatum a morbo auaricie. Dimidium (inqt) bonorū meorū do pauperib⁹: et si cui aliqd tuli quadruplū reddā. Ideo seruauit alterū dimidiū: non q̄ frueret: ſ vñ debita solueret. Suscepit ꝗ tunc medicū bonū: ostio: q erat infirmitas carnis in dño: cui hoc obsequium ꝑberē hoies. Et ꝑ: q̄ voluit ꝑstare obsequētib⁹. Obsequentib⁹ em̄ ꝑderat: nō illi. Cui em̄ angeli ministrabāt hoc obsequiū requireret? Nec helias seru⁹ illi? hoc necessariū habeat aliqñ: cui panē ⁊ carnē per coꝝū mittebat: ⁊ tū vt vidua religiosa būdiceret mittit seru⁹ dei. Pascit a vidua quē de⁹ in secreto pascebat. Verūtū quanqꝫ de his seruus dei sibi ꝓsit: qui eoꝝ indigentiā cōsiderēt: propter illā mercedem a dño in euāgelio positā manifestissime. Qui suscipit tustū in noie iusti: mercedē iusti accipiet. Qui suscipit ꝓphetā in noie prophete: mercedē ꝓphete accipiet. Et q̄ dederit calicē aque frigidevni ex his minimis tm̄ in nomie discipuli: amen dico vobis non ꝑdet mercedē suam. Quis ergo sibi prestēt qui hec faciūt/tamē nec hoc potest ꝑberi ascēsuro in celū. Quid illi poterat retribuere pe: trib⁹ q̄ amabat illū? Audi. Pasce oues meas: id est fac ꝓ fratribus q̄ ꝓ te feci. Oēs sanguine meo redemi: nolite dubitare quin pro veritatis confessione: vt ceteri vos imitent. Sz

catum? Facere cōtra mādatū xp̄i: cōtra testamentū nouū. Hoc est mandatū nouū: Mādatū nouū do vobis: vt vos inuicē diligatis. Qui facit cōtra charitatē ⁊ contra dilectionē fraternā: non audet gloriari ⁊ dicere natū se esse ex deo. Qui aūt in dilectione fraterna cōstitut⁹ est: certa sūt pctā que nō pōt admittere: ⁊ hoc maxime ne oderit fratrē. Et qd de ceteris peccatis facit: vnde dictū est. Si dixerimus qz pctm̄ nō habemus: nosipsos seducim⁹: ⁊ veritas in nobis nō est? Audiat securitatē de alio loco scripture. Charitas cooperit multitudinē pctoꝝ. Charitatē q̄ cōmēdam⁹: charitatē cōmēdat hec epla. Post resurrectionem dñs quid aliud interrogauit petrū. Amas me? Et parū fuit semel interrogare: ⁊ iterū nihil aliud: ⁊ tertio nihil aliud. Cū iam tertio ille tedio afficeret: q̄si nō sibi crediderit: quō q̄ nesciret qd in illo ageret: tū et ꝓtio ⁊ secūdo ⁊ tertio hoc interrogauit. Ter negauit timor: ter cōfessē amor. Et ecce amat petrus dñm. Quid prestaturus dño? Nō em̄ et ipse nō turbat⁹ est in ipso psalmo. Quid retribuā dño ꝓ oībus q̄ retribuit mihi? Quid em̄ dicebat hec in psalmo: attēdebat q̄ta sibi esset ꝓtita a dño: et q̄rebat qd retribueret dño: ⁊ nō inueniebat. Quicqd em̄ retribuere voluerit: ab ipso accepit qō reddas. Et qd inuenit qō retribuat? Dō (vt dixim⁹ frēs) ab ipso acceperat: q̄ inuenit qō retribueret. Calicem salutaris accipiā: et nomē dñi inuocabo. Quis ei illi dederat calicē salutarē nisi ille cui volebat retribuere. Accipe aūt calicē salutarē: ⁊ inuocare nomē dñi: hoc ē satiari charitate: ⁊ ita satiari vt nō solū nō oder⁊ fratrē: pfecta charitate: ⁊ sit paratꝰ sis mori ꝓ fratre. Hāc ipe dñs in se exhibuit: mortu⁹ ꝓ oib⁹: oīa ꝓ eis a qb⁹ crucifigebat: et dicēs Pater ignosce illis: qz nesciunt quid faciunt. Sed si sol⁹ hoc fecit: non erat magister: si discipulos non habebat. Secuti discipuli hoc fecerūt. Lapidabatur stephan⁹ ⁊ genuflexo ait. Dñe ne statuas illis hoc delictū. Amabat a qbus occidebat: qz ꝓ ipsis moriebat. Audis apl'm paulū. Et ipse (inqt) ipēdar ꝓ anab⁹ vestris. Inter illos em̄ erat pro q̄b⁹ stephan⁹ deprecabat: qñ eoꝝ manib⁹ moriebat. Perfecta q̄ charitas hec est. Si q̄s tātā habuerit charitatem vt paratus sit ꝓ fratrib⁹ etiā mori: pfecta est in illo charitas. Sed nunqd mox vt nascit tā ꝓfuse pfecta est? Vt ꝓficiat nascit: cū fuerit nata nutrit: cū fuerit nutrita roborat: et cum fuerit roborata ꝓficit. Cū ad pfectionem venerit: qd dicit? Mihi viuere xp̄s est: ⁊ mori lucrū. Optabā dissolui ⁊ ē cū xp̄o: multo magis optimū: manere in carne necessariū ꝓp vos. Propter eos volebat viuere ꝓ q̄b⁹ parat⁹ erat mori. Et vt noueritis qz ipsa est pfecta charitas: qua nō violat ⁊ in qua nō peccat q̄ hat⁹ est ex deo: hoc dñs dicit petro. Petre amas me? Et ille. Amo. Nō dixit: si amas me: obsequere mihi. Qñ ei erat dñs in carne mortali: esuriuit: sitiuit. Ecce q̄ cūrlebat ⁊ sitiebat suscepius est hospitio: ministrauit illi q̄ habuerūt de substātia sua. Sicut legim⁹ i cuāgelio. Suscepit eū zache⁹: salu⁹ fact⁹ ē a morbo suscepto medico. Quo morbo? Auaricie. Erat enī ditissimus et ꝑceps publicanorū. Attendite sanatum a morbo auaricie. Dimidium (inqt) bonorū meorū do pauperib⁹: et si cui aliqd tuli quadruplū reddā. Ideo seruauit alterū dimidiū: non q̄ frueret: ſ vñ debita solueret. Suscepit ꝗ tunc medicū bonū: ostio: q erat infirmitas carnis in dño: cui hoc obsequium ꝑberē hoies. Et ꝑ: q̄ voluit ꝑstare obsequētib⁹. Obsequentib⁹ em̄ ꝑderat: nō illi. Cui em̄ angeli ministrabāt hoc obsequiū requireret? Nec helias seru⁹ illi? hoc necessariū habeat aliqñ: cui panē ⁊ carnē per coꝝū mittebat: ⁊ tū vt vidua religiosa būdiceret mittit seru⁹ dei. Pascit a vidua quē de⁹ in secreto pascebat. Verūtū quanqꝫ de his seruus dei sibi ꝓsit: qui eoꝝ indigentiā cōsiderēt: propter illā mercedem a dño in euāgelio positā manifestissime. Qui suscipit tustū in noie iusti: mercedē iusti accipiet. Qui suscipit ꝓphetā in noie prophete: mercedē ꝓphete accipiet. Et q̄ dederit calicē aque frigidevni ex his minimis tm̄ in nomie discipuli: amen dico vobis non ꝑdet mercedē suam. Quis ergo sibi prestēt qui hec faciūt/tamē nec hoc potest ꝑberi ascēsuro in celū. Quid illi poterat retribuere pe: trib⁹ q̄ amabat illū? Audi. Pasce oues meas: id est fac ꝓ fratribus q̄ ꝓ te feci. Oēs sanguine meo redemi: nolite dubitare quin pro veritatis confessione: vt ceteri vos imitent. Sz

hec (vt dixim⁹) fratres pfecta charitas est: q̄ nat⁹ est ex deo hz illā. Intēdat charitas vestra. Videte qd dicā. Ecce accipit sacrm̄ natiuitatis homo. Baptizatus sacramētū habet: et magnū sacramentū: diuinū: sanctū: ineffabile. Considera quale: vt nouū hominē faciat: dimissionem oīm peccatorū. Attendat tū in coꝛ: si pfectum est ibi qō factum ē i coꝛpore. Videat si habeat charitatē: ⁊ tūc dicat: natus sū ex deo. Si aūt nō habet: caracterē quidē impositum habz: sed deserto: vagat. Habeat charitatē: aliter nō se dicat natum ex deo. Sed habeo (inqt) sacramentū. Audi apostolū Si. scīā oīa sacramenta: ⁊ habeā oēm fidem ita vt montes trāsferā: charitatē autē nō habeā: nihil sum. Hoc si memineritis cōmendauim⁹ cū ista epla'm inciperem⁹: nihil in ea nobis sic cōmēdari: quomodo charitatē. Et si videt alia ⁊ alia dicere: illo facit reditū: ⁊ ad ipam charitatē oīa vult referre quecūqꝫ dixerit. Videam⁹ si et hic ꝑ facit. Attēdite Dis q̄ nat⁹ est ex deo: nō facit pctm̄. Querimus quod peccatū: qz si omne intellexeris: cōtrarius eris illi loco. Si dixerimus qz pctm̄ nō habem⁹: nosmetipsos seducimus ⁊ veritas in nobis nō est. Ergo dicat qō peccatū: doceat nos: ne forte ego temere dixi pctm̄ hoc esse violationē charitatis. Qz sicut supra dixit. Qui odit fratrē suū i tenebris est: ⁊ in tenebris ābulat: ⁊ nescit quo eat: qz tenebre excecauerūt oculos ei⁹. Sz forte aliqd dixit in posteriorib⁹ ⁊ nō nomināuit charitatē: videte qz circuit⁹ ille ꝛboū hūc habet finē: hūc hz exitū. ⌊ Dis q̄ nat⁹ est ex deo: nō peccat: qz semen etus in ipso manet. ⌋ Semē dei. i. verbū dei. Qñ dicit apls. per euangelū ego vos genui. ⌊ Et nō potest peccare: quia ex deo natus est. ⌋ Dic adhuc. Videam⁹ in quo non potest peccare. ⌊ In hoc manifestati sunt filij dei ⁊ filij diaboli. Dis q̄ nō est iust⁹: nō est a deo: ⁊ q̄ nō diligit fratrem suum ⌋ Certe iā manifestū est vñ dicat. Et qui nō diligit fratrē suum. Dilectio ergo sola discernit iter filios dei ⁊ filios diaboli. Signēt se oēs signo crucis christi. Respōdeāt omnes Amen. Cantent oēs Alleluia. Baptizent omnes. Intrent oēs ecclesias. Factā parietes basilicarū. Non discernuntur filij dei a filijs diaboli nisi i charitate. Qui habēt charitatē: nati sūt ex deo: q̄ nō/nō sunt nati ex deo. Magnum iudiciū: magna discretio. Quicqd vis habe: hoc solum nō habeas: nihil tibi prodest. Alia si non habeas: hoc habe ⁊ impleſti legē. Qui em̄ diligit alterū/legē impleuit: ait apl's. Et plenitudo legis charitas. Puto istā margaritā ē illā Rom.xiij
Mat.xiij. nō negociator: describit in euāgelio: qui inuenit vnā margaritā: ⁊ vēdidit oīa q̄ habebat ⁊ emit eā. Hec est margarita ꝑciosa charitas: sine qua nihil tibi prodest quodcūqꝫ habueris. Quā si solā habeas: sufficiat tibi. Nō cum fide videes: tūc cū specie videbis. Si em̄ amam⁹ cū non videmus: quō amplectemur cū viderim⁹? Sed vbi nos debem⁹ exercere? In amore fraterno. Potes mihi dicere. Nō vidi deū Nūquid potes mihi dicere nō vidi hoiem? Diligе fratrem Si em̄ fratrē quē vides dilexeris: simul videbis ⁊ deum: qz vides ipsam charitatem: ⁊ intus inhabitat deus. Qui nō est iustus: non est ex deo: ⁊ q̄ nō diligit fratrē suū. ⌊ Qz hec est annūciatio ⌋ Vide quō cōfirmat ⌊ Quia hec est annūciatio quā audiuim⁹ ab initio vt diligam⁹ inuicē. ⌋ Manifestauit nobis inde se dicere. Cōtra hoc mādatum q̄sds facit i E
pctō illo est scelerato: in qō incidūt qui nō nascunt ex deo Nō sicut chain: q ex maligno erat occidit fratrē suū. Et Gen.iiij.
cui⁹ rei gra occidit? Qz opera ei⁹ maligna fuerunt: fratris vero ei⁹ iusta. ⌊ Ergo vbi est inuidia: amor fraternus ē nō pōt. Intēdat charitas vestra. Qui inuidet nō amat. Peccatum diaboli est in illo: qz et diabolus inuidendo deiecit Cecidit em̄: ⁊ inuidit stanti. Non ideo voluit deicere vt ipe staret: sed ne sol⁹ caderet. Tenete i animo ex ꝺ qō subtexi. Inuidia nō posse esse in charitate. Habes aperte cum laudaret ipsa charitas Charitas nō emulat. Nō fuit charitas in chain. Et nisi esset charitas in abel: non acciperet de⁹ sacrificiū ei⁹. Cū enī ambo obtulissent: ille de fructib⁹ terre: ille de fetib⁹ ouiū. Quid putatis fratres: quia de⁹ fructꝰ terre neglexit: et fetꝰ ouiū dilexit? Nō intēdit de⁹ ad munus: sed in coꝛde vidit. Et qē vidit cum charitate offerre ipsius sacrificium respexit. Quem vidit cum inuidia offerre: ab ipsius sacrificio oculos auertit. Opa ergo bona abel nō dicit nisi charitatem. Opera vero mala chain: nō dicit

Universidad de Deusto
Biblioteca

nisi odiū fraternū. Parū est: q odit fratrē suū et inuidit operib⁹ bonis: q imitari noluit: necare voluit. Et hinc apparuit q filj erat diaboli. Et ille hinc apparuit iust⁹ dei. Hinc ergo discernūtur hoīes fratres mei. Memo attēdat linguas: sed facta. Cor sī non bene factat pro fratrib⁹ suis: oīdit qd in se habeat. Tētationib⁹ probant hoīes. ⌊Nolite mirari fratres si mūdus vos odit ⌋ Nūqd sepe vobis dicēdū est qd est mūdus? Mō celū: non terra: nec ista opera q̄ deus fecit: sed dilectores mūdi. Ista sepe dicēdo q̄busdā onerosus sum. Sed vsq; adeo frustra dico: vt aliq̄ interrogēk an dixerim: t nō respōdeāt. Ergo vel inculcando hereat aliqd i cordib⁹ audientiū. Quid est mūd⁹? Mundus est: qui in malo ponit dilectores mundi. Mūdus quando in laude ponitur: celum et terra est: t que in his opera dei Joh. j. Sūt ōz. Et mūdus p eū fact⁹ē. Jtē mūdus plentudo terre: sicut dixit ipse Joānes. Mō solū autē nostrorum propriatio peccatorū ē: sed t totī⁹ mūdi. Mūdi dicit: oīm fidelīū p orbē sparsorū. Mūdus aūt in malo: amatores mūdi sūt. Qui amant mūdū: fratres amare non possunt. Si odit nos mūdus. ⌊Nos scim⁹. ⌋ Quid nos scimus? ⌊Q̄z trāsiumus de morte ad vitā ⌋ Qñ scitis? ⌊Q̄z diligim⁹ fratres ⌋ Memo iterroget hoīem. Redeat vnusq;q; ad cor suū si ibi inuenerit charitatē fraternā: securꝰ sit: q̄z trāsijt a morte ad vitā. Jā in dextera ē. Mō attēdat q̄ modo gloria ei⁹ occulta est: cū venerit dñs nō apparebit gloria. Viget enim sed adhuc in hyeme. Viget radix: sed quasi aridi sūt rami. Jntus est medulla q̄ vtget: intus sūt folia arborū: intus fruct⁹ sed estatē expectant. Ergo nos scim⁹ q̄ trāsiumus de morte ad vitā: q̄ diligim⁹ fratres. ⌊Qui nō diligit manet i morte. ⌋ Nz putetis fratres leue esse odisse. Odisse: an diligere Audi qd sequit. ⌊Qis q̄ odit fratrē suū: homicida est. ⌋ Jā ergo si pt̄enebat quisq; odiū fraternū. Nūqd et homicidiū in corde suo pt̄eptur⁹ est? Mō mouit manū ad occidēdum hoīem: homicida iam tenet a dño. Quid ille: t iste iam interfector iudicatur. Qis q̄ odit fratrem suum homicida est. ⌊Et scitis q̄ oīs homicida nō habet vitā eternā in semet: ipso manentē. Jn hoc cognoscim⁹ dilectionē. ⌋ Perfectio nē dilectionis dicit perfectionem illā quā cōmēdauimus. Jn hoc cog̃scim⁹ dilectionē. ⌊q̄ ille p nobis aiam suā posuit: t nos debem⁹ animā p fratrib⁹ ponere. ⌋ Eccevñ venie Joh. xxi bat. Petre amas me. Pasce oues meas. (Mā vt noueritis fratres) q̄ sic ab eo pascivolebat oues suas: vt animā suā p ouib⁹ poneret: hoc illi ptinuo dixit. Cū iuuenis esses p̄cingebas te: t ibas quo volebas: cum autem fueris senior alj⁹ te precinget: t tollet te q̄ tu nōvis. Hoc autē dixit: ait euāgelista: ⁊ significās qua morte clarificatur⁹ esset deū. Et cui dixerat. Pasce oues meas: doceret eū ponere aiam p ouibus suis. Unde incipit charitas fratres? Modicū attēdite q̄ pficiak audistis ipm finē et modū. Jpm t dñs in Johā. xv euāgelio cōmēdauit. Maiorē charitatē nemo hz ait q̄vt aiam suā ponat q̄s p amicis suis. Perfectionē g̃ et⁹ostendit in euāgelio: t p cōmēdata ē et⁹ pfectio. Sed interrogatis vos: t dicitis nobis. Qñ possū habere istā charitatem? Noli cito de te desperare: forte nata est: sed nondum perfecta est: nutri eā ne offocek. Sed dicturus es mihi. Et vnde nouj? Q̄ō em pficiak audiuim⁹: vnde incipiat audiamus Sequit t dicit. ⌊Qui autē habuerit facultates mūdi t viderit fratrē suū esuriētē et clauserit viscera sua ab eo: quo modo poterit dilectio dei manere in eo? ⌋ Ecce vnde incipit charitas. Si nondū es idoneus mori pro fratre: tā idone⁹ esto dare de tuis facultatibus fratri. Jā pcutiat viscera tua charitas: vt nō de factātia factas: ⁊ de intimo adipe mīe: vt cōsideres illū in egestate positū. Si em supflua nō potes dare fratri tuo: animā tuā potes dare pro fratre? Jacet pecunia in sinu tuo: quā tibi fures possunt auferre. Et si illam nō auferēt fures: moriēdo illā deseres: etiam si te illa viuētem: nō deserat. Quid inde facturus es? Esurit frater tuus: in necessitate posit⁹ ē: fortassis suspendik: a creditore angustak. Mō habet ipse: habes tu: frak est: simul empti estis: vnū est precīū vestrū: ābo sanguine xp̄i redempti est ⌋. Vide si misereris: si habes facultates mūdi. Quid ad me ptinet: forte dicis? Ego daturus sum pecuniam meam ne ille molestiā patiak? Si hoc tibi respōderit cor tuū: dilectio patris nō in te manet. Si dilectio patris nō i te manet: nō es nat⁹ ex deo: quomodo te gloriaris ec̄ christianū? Nomē habes et factū nō habes. Si autē nomē secutū fuerit opus: dicat te q̄sq; paganū: tu factis ostēde christianū. Mā si factis nō ostēdis christianū: oēs te christianū vocēt qd tibi pdest nomē vbi res non inuenit? Qui autē habuerit facultates mūdi: t viderit fratrē suū egentē: t clauserit viscera sua ab eo: quō pōt dilectio dei manere in eo? Et filioli nō diligam⁹ verbo tm̄ et lingua: sed opere et veritate. ⌋ Puto manifestū esse vobis magnū t necessariū secretum t sacramentū: fratres mei. Quid valet charitas. Dis scriptura cōmēdat. Sed nescio si alicubi ampli⁹ q̄ i ista epistola cōmendak. Rogamus vos t obsecram⁹ si dño vt t illa q̄ audistis: mēoria teneatis: t ad ea q̄ dicenda sunt donec finiak ipsa epistola: intenti veniatis: intēti audiatis Aperite autē corda ad semina bona. Extirpate spinas ne offocetur in vobis qō seminak: sed portus crescat segetem gaudeat agricola: et boreum vobis preparet tanq̄ frumentis: non ignem tanq̄ paleis.

Tractatus.vj.

¶ In hoc cognoscimus qñ ex veritate sumus: et in cōspectu ei⁹ suadebim⁹ corda nr̄a. Qñ si reprehēderit nos cor nostrū. Maior est de⁹ corde nro. Et nouit oia. Charissimi. Si cor nr̄m non reprehenderit nos: fiduciā habem⁹ ad deū. Et quicq̄d petierim⁹ accipiem⁹ ab eo. Qñ mādata ei⁹ custodim⁹: t ea q̄ sūt placita cor̄ eo facim⁹. Et hoc est mādatū ei⁹ vt credam⁹ in noīe filij eius Jesu xp̄i. Et diligam⁹ alterutrū sicut dedit mandatū nobis. Et qui seruat mādata ei⁹ in illo manet: et ipse in eo: t in hoc scimus. Qñ manet in nobis de spiritu quē dedit nobis. Carissimi. Nolite omni spiritui credere sed pbate spūs si ex deo sint q̄ multi pseudo pphete exierūt in mundū. In hoc cognoscit spūs dei. Qis spūs q̄ confitetur iesum xp̄m in carne venisse ex deo est. Et qis spūs q̄ soluit iesum ex deo nō est. Et hic est antichristus de quo audistis q̄n venit et nūciā in mūdo est.

Si meministis fratres: hesterno nos clausisse sermonē ad istā sniam q̄ sine dubio manere debuit et debet i corde vestro: q̄ ipas nouissimā audiū

Filioli nō diligam⁹ verbo tm̄ t lingua: ⁊ opere ritate. Deinde sequit. ⌊Et in hoc cognoscim⁹ q̄ ex veritate sum⁹ t cor̄ ipso psuadem⁹ corda nr̄o: q̄ si male sentit cor nostrū: maior est de⁹ corde nostro: t nouit oia. Jo. Epi. iij. Carissimi Non diligamus verbo tm̄ et lingua: sed opere et veritate. Quia ex hoc scim⁹ q̄ ex veritate sumus: et in quo opere t in qua veritate agnoscit⁹ qui diligit deū vel qui diligit fratrē suū. Jam suptus diximus q̄ caritas pficiak: q̄ō et dñs in euāgelio ait. Maiorem hac nemo habet charitatē: q̄vt aiam suam ponat pro amicis suis. Et iste ꝺ dixerat. Sicut ille animā suā pro nobis posuit debem⁹ t nos aiaz p fratrib⁹ ponere. Hec ē pfectio charitatis: t maior oīno nō poterit inuenīri. Sed q̄ nō in oīb⁹ pfecta est: t desperare nō debet t in q̄ pfecta nō est ill nata est q̄ perficiak: t vtiq; si nata est nutriēda ē a q̄busdā suis nutrimēt⁹ ad pfectionē ppriā pducēda. Audistis⁹ inchoationē charitatis vnde incipiat: t ibi continuo imminemus. Si q̄s hz facultatē mūdi: t viderit fratrē suū egentem t clauserit viscera sua aduersus eū: quō dilectio pris manet in eo? Ergo incipit ista charitas frēs: vt de suis ꝑ persluis tribuat egenti in angustijs aliq̄⁹ constituto. Et eo q̄ sibi abūdat fm tps a tribulatione tempoali liberet fratrē. Hinc exordium ē charitatis. Hāc ita ceptā si ꝺ dei et spe future vite nutrieris: puenies ad illā pfectionē vt parat⁹ sis animā tuā ponere p fratrib⁹ tuis. Sz q̄ multa talia fiūt ab his q̄ alia q̄rūt t q̄ frēs nō amāt: renouc ad testionū pscientie. Qñ pbam⁹ q̄ talia mīta fiūt ab his qui frēs nō amāt? Et multi se in hereslbus t scismatibus martyres dicūt: vident sibi animā ponere p fratrib⁹ suis Si p fratrib⁹ aiam ponerēt: nō se abyniuersa[illegible]

separarēt. Jtē quā multi q̄ lactātie cā multa tribuūt: multa donāt: t nō ibi q̄runt nisi laudē humanā et gloriā popularē: plenā vētus: nulla stabilitate solidatā. Q̄z g̃ sunt tales vbi pbāda erit charitas fraterna? Q̄z voluit illā pbari: et ait admonēs. Filioli nō diligam⁹ verbo tm̄ et lingua: sz opere et veritate. Querim⁹ in quo opere: in q̄ vitate? Potest esse manifesti⁹ op⁹ q̄ tribuere pauperib⁹? Multi ꝺ lactātia facīē: nō dilectione. Pōt ee mal⁹ opus q̄ morī p fratrib⁹? Et ꝺ multi volūt putari facere lactātia nois cōparādi: nō viscerib⁹ dilectiōis. Restat vt ille diligat fratrē q̄ añ deū vbi sol⁹ videt corda suo psuadet: t interrogat cor suum an vere ppter fratrū dilectionē ꝺ faciat: et phibet illi testimoniū oculꝰ q̄ penetrat cor: quo hō attēdere nō pōt. Jdeo paulus apl⁹: q̄ parat⁹ erat morī p fratrib⁹ dicebat. Ipse ipem dar p aiab⁹ frīs. Cū q̄ de⁹ videbat in corde ipli⁹: nō homines q̄b⁹ loquebak: ait illis. Mihi aūt minimū est: vt a vobis iudicer aut ab humano die. Et ostēdit etiā ipe quodā loco q̄ solēt ista fieri inani lactātia: nō firmamēto charitatis. Aīt cū de ipli⁹ charitat⁹ cōmēdatiōe loquerer. Si distribuero oia mea pauperib⁹: t tradidero corp⁹ meū vt ardeā: charitatē aūt nō habeā: nihil mihi pdest. Potest ei q̄sq; hoc facere sine charitate? Pōt. Mā q̄ nō habēt charitatem diuiserunt vnitatē. Querite ibi et videbitis multos multa tribuere pauperib⁹. Videbitis alios paratos ad suscipiēdā mortē: ita vt desistēte psecutore: seipsos p̄cipitēt Jti sine dubio, sine charitate ꝺ faciunt. Reuocemur g̃ ad cōscientiā: de q̄ dicit apl⁹. Mā gl̄ia nr̄a hec est: testimoniū cōsciētie nr̄e. Reuocemur ad cōscientiā: de qua item dicit Opus aūt suū, pbet vnusq;q; nostrū: vtrū de vena charitat⁹ emanat: vtrū de radice dilectiōis rami bonorū operū pullulēt. Opus aūt suū, pbet vnusq;q; ait: t tūc in semetipso gloriā habebit: t nō in altero. Nō q̄ illi phibet testimoniū lingua aliena: sed q̄ phibet pscientia ppria. Hoc g̃ hic cōmēdat. Jn ꝺ cognoscim⁹ q̄ ex veritate sum⁹: q̄ō ope et veritate: nō verbis tm̄ t lingua diligim⁹. Et coram ipso psuadem⁹ cordi nr̄o. Quid est cor̄ ipo? Ubi ipe videt. Qñ ipe dñs i euāgelio. Cauete (inq̄t) facere iustitiā vestrā cor̄ hoīb⁹ vt videamini ab eis. Alioq̄n mercedem nō habebitis apō patrē vestrū q̄ in celis est. Et qd est. Ne sciat sinistra tua qd faciat dextera tua: nisi q̄ dextera tua pura cōscientia est: sinistra mūdi cupiditas: Multi p cupiditatē mūdi: multa mira faciūt: sinistra opaē non dextera. Dextera oz operari: t nesciēte sinistra: vt nec misceat se cupiditas seculi: q̄ñ aliq̄d boni de dilectiōe opamur. Et vbi hoc cognoscim⁹? An deū es: interroga cor tuū: vide qd festinā: t qd ibi appetisti: salutē tuā an laudē būanā ventosā. Jut⁹ vide. Mā hō iudicare nō pōt: quē videre non pōt. Si persuadem⁹ cordi nr̄o: cor̄ illo psuadeam⁹. Quia si male sentiat cor nostrū. i. accusat nos intus: q̄ nō eo aio facim⁹ q̄ faciendū sit. Maior est de⁹ corde nr̄o: t nouit oia. Cor tuū abscōdis ad hoie: a deo absconde si potes. Quō abscōdis ab eo cui dictū est a pctōre qd ā timēte t cōfitēte. Quo ibo a spū tuo: t a facie tua quo fugiam? Querebat q̄ fugeret et euaderet iudiciū dei: t nō inueniebat. Ubi em̄ nō est de⁹? Si ascēdero (inq̄t) i celū ibi es: si descendero ad infernum ades. Quo itur? ē? Quo fugiet? Qis audire consiliū: si vis ab illo fugere: ad ipm fuge. Ad ipz fuge pfitēdo: nō ab ipso latēdo. Latere ei nō potes: ⁊ pfiteri potes. Dic illi. Refugiū meū tu es. Et nutriak in te dilectio q̄ sola ducit ad vitā: phibeat tibi testionīū pscientia tua: q̄ ex deo est. Si ex deo est: noli illā velle añ hoies ponere: q̄ nec laudes hoīm te lenāt in celū: nec vitupatiōes inde te deponūt. Jllevide at q̄ coronat: ille scit testis q̄ vidente coronaris. Maior est de⁹ corde tuo: t nouit oia. ⌊Dilectissimi t si cor male nō sentit: fiduciā habem⁹ ad deū ⌋ Quid ē: cor nō male sentit? Vterū nob rīderit q̄ diligim⁹: t germana dilectio ē in nobis: nō ficta: ⁊ sincera: salutē fraternā q̄rēs: nullum emolumentū expectās a fratre: nisi salutē ipsī⁹. ⌊Fiduciā habem⁹ ad deū: t q̄cd postulauerim⁹ accipiem⁹ ab eo: q̄ mādata ei⁹ fuam⁹. ⌋ Jō nō in cōspectu hoīm: sed vbi ipse de⁹ videt i corde. Fiduciā g̃ habem⁹ ad deū: t q̄cd postulauerim⁹ ab eo accipiem⁹. Sed q̄? Qui mādata ei⁹ fuam⁹. Que sūt mādata ei⁹? Nūqd semp repetendū est? Mādatū nouū do vobis: vt vos inuicē diligatis. Jpam charitatē loq̄t: ipam ꝓmendat. Quisq̄s g̃ habuerit charitatē fraternā: t cor̄ deo habuerit: vbi de⁹ videt: cor̄q; eius interrogatū sub iusto examine: nō ei aliud rīderit: q̄ germanā ibi esse radicē charitatis vñ boni fructꝰ exīstāt: habet fiduciā apud deū: t q̄cd postulauerit ab eo accipiet: q̄ mandata ei⁹ fuat. Incurrit C questio q̄dā: q̄ non ille aut ille homo: aut tu aut ego: qui si petiero aliq̄d a dño deo nr̄o: t nō accepero: facile de me potest dicere vnusq;q;. Mō hz charitatē: t de quolibet homīe huj⁹ tpis facile dici pōt. Et sentiat q̄s q̄ vult hō de hoīe: maiorē questionē nō faciūt: nisi illi viri q̄s sanctos constat fuisse cū scriberent: t mō esse cum deo. Quis habet charitatē si eā Paul⁹ nō habebat q̄ dicebat. Os nostrū patet ad ij. Cor. vj. vos: o corinthij: cor nostrū dilatatū ē. Mō augustamini in vobis. Qui dicebat. Impendar pro aiabus vestris. Et tā ij. Cor. xij ta gr̄a in illo erat vt manifestaret eū habere charitatem. Jnuenim⁹ eū tū petisse t nō accepisse: Quid dicim⁹ frēs? Questio est. Intēti estote ad deū: magna et ista questio est quō t pctō vbi dictū est. Qui nat⁹ ē ex deo nō peccat. Jnuenimus hoc esse pctm̄ violare charitatem: t hoc ꝓpie designatū ec̄ in ꝺ loco. Sic t nūc q̄rim⁹ qd dixerit. Si ei⁹ba attēdis plane videk. Si exēpla: obscurū est. Verbis his nihil est plan⁹. Et qcd postulauerim⁹ accipiem⁹ ab eo: q̄ mādata ei⁹ seruam⁹. ⌊Et q̄ placēt illi in cōspectu ei⁹ faciamus. ⌋ Quicqd postulauerimus (ait) accipiem⁹ ab eo. Angustauit vehemēter: q̄ et ibi angustaret si diceret: oē pctm̄ Sed iō inuenim⁹ locū exponēdi: q̄ de certo pctō dixit: nō de oī: sed de quodā pctō: qō oīs q̄ ex deo nat⁹ est non facit Et inuenim⁹ ipm quoddā pctm̄ violationē esse charitat⁹. Et habem⁹ exēplū de euangelio manifestū: q̄ñ ait dñs. Si nō venissem pctm̄ nō haberēt. Quid ergo? Ad innocentes Joh. xv. iudeos venerat q̄ sic loquit? Ergo si ipse nō venīret pctm̄ nō haberēt? Pctia g̃ medici fecit egrū: febrē nō abstulit? Quis ꝺ vel demēs dicat? Ille nō venit nisi curare et sanare egrotos. Quare g̃ dixit. Si nō venirē pctm̄ nō haberē nisi q̄ certū quoddā pctm̄ voluit itelligi? Quoddā em̄ peccatū nō haberēt iudei. Qō pctm̄? Q̄z in eū nō crediderūt: q̄ pītē ptēpserūt: sicut g̃ ibi pctm̄ dixit: et nō est cōsequēs vt oē peccatū intelligamus: sed certū pctm̄. Sic et hic: non oē pcecatū: ne ꝺtius sit illi loco: vbi ait. Si dixerim⁹ quia pctm̄ nō habemus nosmetipsos seducim⁹: t veritas i nob nō est: sed certū quoddā pctm̄. i. violationē charitat⁹. Hic aūt pl⁹ nos ꝓtrixit. Si petierim⁹ dixit: si nos nō accusauerit cor nostrū et renūciauerit in pspectu dei: q̄ ꝺa dilectio est i nob: qcqd postulauerim⁹ ab eo accipiem⁹. Jam g̃ dixi charitati vr̄e fratres: nēo attēdat ad nos. Quid em̄ sum⁹ nos? Aut qd estis vos? Quid nisi eccl'a dei: q̄ nota est oīb⁹ Et si illi placet: in illa sum⁹. Et q̄ in dilectiōe illa manem⁹ ibi pseuerem⁹ si volum⁹ ostēdere dilectionē quā habemus Uerūtū de apl'o paulo qd mali sensuri sumus? Ipse non diligebat fratres? Apō ipm nō erat testionīū cōscientie ei⁹ in cōspectu dei? Mō erat in paulo radix illa charitatis: vñ oēs boni fructus ꝓcedebāt? Quis ꝺ nisi demens dixerit? Ubi g̃ inuenim⁹ petisse apl'm t non accepisse? Ait ipse. Jn ij. cor. xij. magnitudine reuelationū ne extollar: datus ē mihi stimulus carnis angelus sathane q̄ me collaphizet: ppter qō ter dñm rogaui vt auferret a me: t dixit mihi. Sufficit tibi gr̄a mea. Mā vt⁹ i infirmitate pficit. Ecce nō est exaudit⁹ vt auferrek ab illo angel⁹ sathane. Sz q̄re? Q̄z nō ei proderat. Ergo exaudit⁹ ē ad salutē: q̄ nō est exaudit⁹ ad volūtatem Mouerit magnū sacramētū charitas vr̄a: qō iō cōmēdauimus vobis: ne excidat vobis i tētatiōib⁹ vr̄is. Sancti ad salutē p oīa exaudiunk. Semp exaudiunt ad salutem eternā. Ipsam desiderant: q̄ fm hanc sp exaudiunk. Sz discernamus exauditiones dei. Jnuenimus em̄ quosdā non exauditos ad volūtatē: exauditos ad salutē. Et rursus q̄sdā inuenimus exauditos a d volūtatē t nō exauditos ad salutē. Hoc discernite: ꝺ tenete. Exēplū ei⁹ q̄ nō ē exaudit⁹ ad volūtatē: ⁊ exaudit⁹ ad salutē. Audi apl'z paulū. Mā ipaz ij. Cor. xij exauditionē ad salutē ostēdit illi de⁹. Sufficit tibi gr̄a mea Mā vt⁹ i infirmitate pficit. Rogasti: clamasti: ter clamasti: ipm semel qō clamasti audiui: non auerti aures meas a te. Roui qd faciā. Tu vis auferre medicamētū quo vter⁹ ego noui infirmitatē q̄ grauaris. Ergo iste ad salutē exau

Universidad de Deusto Biblioteca

ditus est:ad volūtatē nō ē exaudit⁹. Quos inuenim⁹ exaudi-
ditos ad voluntatē:nō exauditos ad salutē? Inuenim⁹ pu-
tam⁹ aliquē:negz aliquē ipiū exauditū a deo ad volunta-
tē non exauditū ad salutē? Si dicui⁹ hoīs exēplū posuero
forte dicturus es mihi. Tu illū dicis itaquū:nā iustus erat
Si iustus:nō esset:a deo nō exaudiret. Talē propositurus
sū de cui⁹ imitate:z ipietate nēo dubitet. Diabol⁹ ipse pe-
Job.j. tijt Job:z accepit. Nōne z hic de diabolo audistis. Q: q̄
facit petiō ex diabolo est? Nō qz ille creault:sz qz iste imita-
Jo.viij. tur. Nōne de illo dictū est. In veritate nō stetit? Nōne ipse
Gen.iij. est antiquus ille fp̄s:q; p feminā venenū pmo homini,ppi-
nault? Qui ad ip̄m Job feminam ꝓpterea seruauit:p quā
marit⁹ nō psolarek:sed tētarek. Ipe diabol⁹ petijt sctm̄ vi-
rū tentandū:z accepit. Petijt apl's vt auferretur ab eo sti-
mulus carnis:z nō accepit. Sed apl's magis exaudit⁹ est
q̄z diabol⁹. Apl's ei exaudit⁹ est ad salutē:et si nō ad volun
tatē. Diabol⁹ exaudit⁹ est ad volūtatē:sed ad dānationem
Jō em̄ cōcessus est iste tētād⁹:vt eo ꝓbato eēt ille crucian
dus. Sed hec fratres nō tm̄ in veteribꝫ libris inuenimus z
Mat.viij in euāgelio inuenim⁹. Petierūt demones a dño cū eos ex-
cluderet ab hoīe:vt ire p̄mitteret̄ i porcos. Nōne his pos
set dicere dñs:vt nec illuc accederēt? Nō ei si nolūt rebel-
laturi erant cōtra regē celi et terre. Certi tū mysterij gr̄a:
et certa dispēsatione dimisit demones ī porcos:vt ostēde
ret diabolū in eis dñari q̄ vitā porcoū gerūt. Demones ḡ
exauditi sūt:apl's nō exaudit. An poti⁹ qō veri⁹ est discim⁹
immo apl's exauditus est:demones non sunt exauditi. Il
lorum volūtas facta ē:hui⁹ sanitas pfecta est. Sc̄dm ḡ in-
telligere debemus qz de⁹ etsi volūtati nostre nō dat: saluti
dat. Quid si em̄ ꝫ petieris qō tibi obest:z medic⁹ nouit qz
obest tibi:nō ei te exaudit medic⁹:qñ forte tu frigidā aquā
petis:z si prodest statim dat:si nō ꝓdest nō dat. Non exau-
diuit. An poti⁹ ad sanitatē exaudiuit:qz volūtati cōtradi
xit. Sit ergo ī vobis charitas fratres:sit in vobis:z securi
estote. Et qñ nō vobis dak qō petitis:exaudimini:sed non
scitis. Multi dati sunt in manus suas malo suo:de qb⁹ di-
Rom.j. cit apl's. Tradidit eos deus ī desideria cordis eorū. Pe-
tit aliq̄s magnā pecuniā:accipit malo suo. Qñ illā non ha
bebat parū timebat. Habere illā cepit:preda fact⁹ ē potē-
tiori. Nōne malo suo exaudit? est q̄ voluit habere vñ a la-
trone q̄rerek:quē pauperē nēo q̄rebat? Discite rogare deū:
vt medico cōmittat̄:qō ipse nouit faciat. Tu morbū cōfi-
tear̄:ille medicamētū adhibeat. Tu tātū charitatē tene.
Nā si ille secare te vult:vzere te vult. Tu si clamas z nō ex
audiris in vstione z tribulatione: nouit ille quousq; putre
est. Tu iā vis reuocet manus:z ille vulneris sinū attendit:
scit quousq; puentat:nō te exaudit ad volūtatē:sz exaudit
Rom.viij ad salutē. Certi estote fratres mei q; qō ait apl's verū est.
Quid em̄ oremus sicut oportet nescim⁹:sed ipse spūs inter
pellat p nobis gemitib⁹ inenarrabilib⁹:qz ipse inꝫpellat p
sctis. Quid ē:ipe spūs interpellat p sanct̄:nisi ipsa charis-
Rom.v. tas q̄ ī te p spm̄ facta est? Ideo em̄ dictū idē apl's. Chari-
tas dei diffusa est ī cordib⁹ nr̄is p spm̄ sctm̄ q̄ dat⁹ est nobis
Charitas ipsa gemit:charitas ipsa orat. Cōtra hāc aures
claudere nō nouit q̄ illā dedit. Securus esto: charitas ro-
get. Et tibi sūt aures dei:nō sit qō vis:sz sit qō tibi expedit.
Ergo q̄dq postulauerim⁹:nūq̄d accipiemus ab eo? Jam
dixi. Si ad salutē intelligas:nulla q̄stio ē. Si nō ad salutē
q̄stio est magna:q̄ te calūniatorē facit paulo apl'o. Quicq̄d
postulauerim⁹ accipiem⁹ ab eo:qz mādata ei⁹ fuam⁹:et q̄
placēt illi in cōspectu ei⁹ facim⁹. In cōspectu ei⁹:itus vbi
videt. Et q̄ illa mādata sūt? Hoc ē (inq̄t) mādatū illius
E vt credam⁹ ī noīe filij ei⁹ ihesu xp̄i. Et diligam⁹ inuicē. Vi
detis qz ꝫ est mādatū. Videtis qz ꝫ hoc mādatū qui facit
pctm̄ facit:quo caret oīs qui nat⁹ est ex deo. Sicut dedit
nobis mādatū vt diligam⁹ inuicē:et q̄ seruauerit mādatū
eius. Videtis qz nihil aliō nobis p̄cipit nisi vt diligam⁹
inuicē. Et q̄ fuauerit mādatū ei⁹:in ipo manebit z ipe in
eo. Et in hoc cognoscim⁹ qz manet in nobis ve spū quē de
dit nobis. Nōne manifestū est:qz hoc agit spiritussanct⁹
in hoīe vt sit in illo dilectio z charitas? Nonne manifestū
est qō ait apl's. Charitas dei diffusa est in cordibus nr̄is p
spm̄ sctm̄ q̄ datus est nobis? De charitate em̄ loquebatur z
dicebat:qz in cōspectu dei debemus interrogare cor nr̄m:
q; si non male senserit cor nostrū. i. si cōfiteat qz de dilectio
ne fratris sit:q̄dq fit in bono opere fit. Accessit etiā quod
de mādato cū diceret ꝫ ait. Hoc ē mādatū ei⁹:vt credam⁹
in noīe filij ei⁹ ihesu xp̄i:z diligamus inuicē. Et q̄ facit mā-
datū ei⁹ in ipso manet:z ille in eo. In hoc cognoscimus qz
manet in nobis:de spū quē dedit nobis. Si ei inueneris
te habere charitatē:habes spm̄ dei ad intelligēdū. Valde
em̄ necessaria res est. Primis tpibus cadebat sup creden-
tes spūssanctus:z loquebant linguis q̄s nō didicerāt quō Actuū
spūs vabat eis ꝓnūciare. Signa erāt tpe oportuno. Opor
tebat em̄ ita significari in oibus linguis spm̄sctm̄:q; euan-
gelīū dei p oēs linguas curr̄ erat toto orbe terrarū. Si
gnificatū est illud et trāsijt. Nūq̄d modo quib⁹ ponit ma-
nus vt accipiāt spm̄sctm̄:hoc expectat vt linguis loquāt?
Aut qñ ipos met manū istis infantibus:attendit vnusq;q;
vestrū vtrū liguis loquerenk? Et cū videret eos ligues nō
loq̄:ita puerso corde aliqs vestrū fuit:vt diceret. Nō acce-
perūt isti spm̄sctm̄. Nā si accepissent linguis loquerentur
quēad modū tūc factū est. Si ḡ per hec miracula non fiat
mō testimoniū p̄sentie spūssancti:vnde fit:vnde cognosc̄t
q̄sq; accepisse spm̄sctm̄? Interroget cor suū. Si diligit fra
trē:manet spūs dei in illo. Videat:pbet seipm̄ corā ocu-
lis dei. Videat si est in illo dilectio pacis vnitat̄:dilectio
ecclesie toto terrarū orbe diffuse. Non attendat eū sola di-
ligere fratrē quē attendit ante se. Multos em̄ nō videmus
fratres nr̄os:et i vnitate spūs illis copulamur. Quid mirū
qz nobiscū nō sunt? In vno corpore sum⁹:vnū caput habe
mus i celo. Fratres oculi nostri nō se vidēt q̄si nō sentāt
An i charitate cōpaginis corporalis nozūt se? Mā vt nose
ritis:qz in p̄uictione charitat̄ se nouerūt:qñ ambo patent:
nō licet vt aliq̄d attēdat dexter:qō nō attēdat sinister. Di
rige radiū dextrū sine altero si potes? Simul corūt:simul
dirigūt intentio vna est:loca diuersa sunt. Si ḡ ois q̄ tecū
diligit deū:vnā intētionē tecū hz:noli attēdere qz corpore
in loco separat⁹ est:aciem cordis simul fixistis in lumie re
ritat̄. Ergo si vis nosse qz accepisti spm̄sctm̄:interroga cor
tuum:ne forte sacrm̄ habes:et virtutē sacrāmēti nō habes
Interroga cor tuū:si est tibi dilectio fratris: securus esto.
Nō pōt esse dilectio sine spiritu dei:qz paul⁹ clamat. Cha- Rom.v.
ritas dei diffusa est in cordib⁹ nostris per spm̄sctm̄ qui da-
tus est nobis. Dilectissimi:nolite oī spiritui credere. Qz
dixerat. In hoc cognoscim⁹ qz manet in nobis:de spū quē
dedit nobis. Unde autē cognoscitur ipse spūs. Attendite.
Dilectissimi:nolite oī spiritui credere: sed ꝓbate spūs si
ex deo sunt. Quis est q̄ ꝓbat spūs? Difficile rem nobis p
posuit fratres mei. Bonū est nobis vt dicat ipse vñ discer-
nam⁹. Dictur⁹ est:ne formidetis. Sed p̄uidete:attēdite
Videte hinc exprimi illud vnde vani heretici caluniant.
Attendite:videte qd ait. Dilectissimi:nolite omni spiritui
credere:sz ꝓbate spūs si ex deo sunt. Spūssanctus noīe aq̄
appellat⁹ est in euangelio:dño clamāte et dicēte. Si qs si-
tit veniat ad me et bibat. Qui credit in me:flumina aq̄ viu
e fluēt de vētre eius. Euāgelista autē exposuit vñ diceret
Secut⁹ ei⁹ ait. Hoc aūt dicebat de spū quē acceperi erant
qui in eum erant crediturī. Quare nō multos baptizabat
dñs? Sed qō sequik attēdite. Spūs aūt nōdū erat datus:
qz ihesus nōdū fuerat glorificat⁹. Qz ergo illi baptismū ha
bebāt z spm̄ sctm̄ nōdū acceperāt:quē die pēthecostes mi
sit dñs de celo:vt darek spūs:expectabaṫ glorificatio dñi.
Et anteq̄z clarificarek:z añq̄z mitteret eū inuitabat tā bo
mines vt se ꝓparent ad accipiēdā aquā de qua dixit. Qui
sitit veniat et bibat:et q̄ credit in me flumina aq̄ viue fluāt
de vētre ei⁹. Quid est illa aq̄? Nēo me iterroget. Euange-
liū iterroga. Hoc aūt decebat(ait)de spū quē acceperi
erant hi qui in eum erāt crediturī. Aliud est ḡ aq̄ sacrame
ti:aliud aqua q̄ significat spiritū dei. Aqua sacrāmētiva vi-
bilis est:aq̄ spūs inuisibilis est. Ista abluit corpus:z figu
ficat qō fit in aīa:per illū spm̄ ipa aīa mūdat z fagināt̄.
Ipse est spūs dei:quē nō possūt habere heretici:et q̄dq̄ se
ab ecclesia p̄recidunt. Et qui cūq; non aperte p̄recidunt.
sed p iniqtatē p̄cisi sunt:et intus tāq̄ palea volūtur z gra
na nō sunt:nō hūt istū spm̄. Iste spūs noīe aque a domino
significatus est:z audiuimus ab hac epistola. Nolite oēi
spiritui credere. Attestant̄ verba illa salomonis. Ab aqua

Prou.v. aliena abstinete. Quid est aq̄? Spūs. Nūq̄d semp aq̄ spm̄
significat? Nō semp. Quibusdam locis spm̄ significat:qui
busdā locis baptismū significat:quibusdā locis populos
Apoc.xvij. dā loco dictū. Fons vite cōsiliū possidentib⁹ eū. Ergo p di
uersa loca scripturarū nomē aq̄ diuersa significat. Nūc tñ
Joh.vij. in noīe aque spm̄sctm̄ audistis:nō ex interpretatione nr̄a
sed ex euāgelica:vbi ait. Hoc aūt dicebat de spū quē erāt
accepturi hi qui in eū erāt crediturī. Si ḡ aque noīe signi
ficat spūssanct⁹?:z dicit nobis epistola ista. Nolite oī spiri-
Prou.v. tui credere:sed ꝓbate spūs si ex deo sunt:intelligamus in-
de dictū est. Ab aqua aliena abstinete:z de fonte alieno ne
biberis. Quid est de fonte alieno ne biberis? Spiritui alie
no ne credideris. Restat ergo examē vñ ꝓbet q̄ spiritꝰ det
est. Posuit quidē signum et hoc fortasse difficile. Videa-
mus tñ ad illā charitatē redituri sum⁹. Ipa est q̄ nos do-
cet:qz ipsa ē vnctio. Tamē hic q̄d ait? Probate spūs si ex
deo sūt. Qz multi pseudo ꝓphete exierūt in istū mūdū.
Jam ibi sunt oēs heretici et oēs scismatici. Quō ḡ proba
bo spm̄? Sequitur. In h cognoscit spūs dei. Erigite au
res cordis. Laborabamus et dicebamus. Quis nouit:q̄s
discernit? Ecce dictur⁹ est signū. In h cognoscit spirit⁹
dei. Oīs spūs q̄ confitet iesū xp̄m in carne venisse ex deo est.
Et ois spūs q̄ nō confitet iesū xp̄m in carne venisse nō est ex
deo. Et hic ē antichrist⁹?:de quo audistis q̄retur⁹ sit:z nūc
in isto mūdo est. Quasi erigunk aures ad discernēdos spi
rit⁹:et tale q̄dā audituim⁹ vñ nihilomin⁹ nō discernamus.
Quid em̄ ait. Oīs spūs qui cōfitet iesum xp̄m in carne ve-
nisse ex deo est? Qz cōfitenk iesum christū in carne venisse.
Jam hic erigunt se forte aduersum nos z dicunt:vos non
habetis spiritum ex deo: sed et nos cōfitemur iesum xp̄m
in carne venisse. Iste autē illos negauit spm̄ dei habere:q̄
nō confitent iesum xp̄m in carne venisse. Quere ab arrianis
cōfitent iesum christū in carne venisse. Quere ab eunomia
nis cōfitent iesum xp̄m in carne venisse. Quere a macedo-
nianis:cōfitent iesum xp̄m i carne venisse. Interroga cata
phrygas:cōfitent iesum xp̄m i carne venisse. Interroga no
uatianos:confitent iesum xp̄m i carne venisse. Omnes ergo
iste hereses spiritum dei habēt. Nō ḡ pseudo ꝓphete sunt?
Nulla est ergo ibi deceptio:nulla seductio? Certe antichri
st sūt:q̄ ex nobis exierūt:sed nō erāt ex nobis. Quid ergo
facim⁹?:vñ discernimus? Intēdite. Eamus simul corde z
pulsemus. Vigilat ipsa charitas:qz ipsa pulsatura est:ipa
apertura. Nō intelligetis in noīe vñ nr̄i iesu christi. Ja
pridius audistis qz dictū est. Qui negat iesum xp̄m i carne
venisse:hic ē antichristus. Et tibi q̄suim⁹?:qs neget:qz nec
nos negamus:nec illi negant. Et inuenim⁹ quosdā factis
negare:z adhibuim⁹ testimoniū de apostolo q̄ ait. Confite-
tur em̄ se nosse deū:factꝭ aūt negāt. Sic ḡ et modo q̄ram⁹
in factis:nō lingua qs est spūs q̄ nō est ex deo:qui negat ie
sum xp̄m in carne venisse:et qs est spūs q̄ est ex deo: qui cō-
fitet iesū xp̄m in carne venisse? Et ia fratres: opera attēda-
mus nō strepitum lingue. Queramus quare venerit ī car-
ne xp̄s:z inueniem⁹ q̄ eū negāt in carne venisse. Nam si lin-
guis attēdas:multas hereses auditur⁹ es cōfitētes xp̄m ī
carne venisse. Sed puincit illos vitas. Quare venit xp̄s in
carne? Nōne de⁹ erat? Nōne de illo dictum ē. In principio
erat ✠bū:z ✠bū erat apd deū:z de⁹ erat ✠bū? Nōne pasce-
bat angelos:z ipse pascit angelos? Nōne sic venit vt inde
nō discederet? Nōne sic ascēdit vt nos nō dimitteret? Qua
venit ergo in carne? Qz oportebat nobis ostēdi spem re
surrectionis. Deus erat:z in carne venit. Deus enim mori
Joh.xv. retur ꝓ nobis. Quēadmodū mortuus est ꝓ nobis? Ma
iorē hac charitatē nemo hz q̄z vt animā suā ponat pro ami
cis suis. Charitas ḡ illū duxit ad carnem. Quisquis ergo
nō habet charitatē:negat xp̄m in carne venisse. Nūc iam
interroga oēs hereticos. Christus venit ī carne? Venit:ꝫ
credo:hoc ꝓfiteor. Immo hoc negas. Unde nego? Audis
qz hoc dico:imo ego conuinco qz negas. Dicis voce:negas
corde:dicis verbo:negas factis. Quō inquis nego factis?
Quia ideo venit in carne xp̄us vt moreretur ꝓ nobis. Ideo
mortuus ē ꝓ nobis qz charitatē multā docuit. Maiorē hac
charitatē nemo habz:q̄z vt aiam suā ponat ꝓ amicis suis

Tu nō habes charitatē:qz ꝓ honore tuo diuidis vnitatē:
Ergo hūc intellige spm̄ ex deo:pulsate:tāgite vasa fictilia:
ne forte crepuerint z male ꝛesonēt. Videte si integre sonāt
Videte si ibi est charitas. Collis te ab vnitate orbis ter-
rarū:diuidis ecclīam ꝓ scismata:vilanias corpus xp̄i. Il-
levenit in carne vt colligat:tu ideo clamas vt spargas. Er
go ipe est spūs dei q̄ dicit iesum xp̄m ī carne venisse. Negat et ipe nō
lingua sz vita:nō ✠bis sed factis. Manifestū ergo vñ agno-
scam⁹ fratres. Multi intus q̄si intus:nēo autē foris:nisi ve
re foris:adeo vt noueritꝭ qz ad facta retulit. Et ois spūs
(ait) q̄ soluit xp̄m nō est ex deo. Soluere factis intelligik.
Quid tibi oñdit q̄ negat qz dixit:soluit? Ille venit collige
re:tu venis soluere. Distringere vis mēbra christi. Quō nō
negas xp̄m in carne venisse:q̄ dirūpis ecclesiā quā ille con
gregauit? Cōtra xp̄m ḡ venis:ātichristꝰ es. Intus sis:foꝛ
sis:antichristus es. Sed qñ intus es lates:qñ foris es ma-
nifestaris. Soluis iesum z negas eū in carne venisse:nō es
ex deo. Ideo dicit in euāgelio. Qui soluerit vnū de mā- Mat.v.
tis istis minimis:z docuerit sic:minim⁹ vocabik ī regno ce
lorum. Quid est soluik? Quid est docek? Soluik fact̄ z do
cek q̄si ✠bis. Qui predicas non furandū:furaris? Soluit Rom.ij.
ḡ in facto q̄ furat:z q̄si docet sic:minim⁹ vocabik in regno
celorū. i. in eccīa hui⁹ tpis. De illo dictū est. Que dicūt fa- mat.xxiij
cite:q̄ aūt faciūt/facere nolite. Qui autē fecerit:z sic docue
rit:magnus vocabik in regno celorū. Ex eo qō dicit h. Fe
cerit:ꝫ hoc ibi dixit. Soluerit. i. non fecerit:et docuerit sic.
Ille ergo soluit qui nō facit. Quid vos docet: nisi vt facta
interrogemus nō ✠ba credamus? Obscuritas rerum mul-
ta nos cogit dicere:maxime vt illō qō dñs reuelare digna
tur etiā ad tardiores fratres pueniat:qz oēs xp̄i sanguine
cōparati sunt:et vereor ne ipsa epistola istis diebus sic ꝓ
miserā nō finiak:sed qō dño placet:melius est seruare reli-
quias q̄ onerare corda nimio cibo.

Tractatus. vij.

Vos ex deo estis. Et vicistis eū qm̄ maior est
qui in vobis est:q̄z q̄ in mūdo: ipsi de mūdo sunt
ideo de mūdo loquūtur. Et mundus eos audit:
nos ex deo sumus. Qui nouit deum audit nos.
Qui nō est ex deo nō audit nos:in hoc cognosci-
mus spm̄ veritatis z spm̄ erroris. Charissimi di-
ligam⁹ nos inuicē qz charitas ex deo est. Et ois
qui diligit ex deo nat⁹ est z cognoscit deum. Qui
nō diligit non nouit deū qm̄ de⁹ charitas est in h
apparuit charitas dei in nobis: qm̄ filiū suū vni
genitū misit de⁹ in mundū: vt viuamus per eū.
In hoc est charitas. Non quasi nos dilexerimus
deū:sed qm̄ ipe ꝓior dilexit nos z misit filiū suū
ꝓpitiationē ꝓ peccatis nr̄is. Charissimi si deus
dilexit nos z nos debemus alterutrum diligere.

Mundus iste oīb⁹ fidelib⁹ querētib⁹ patriā sic ē:
quō fuit herem⁹ populo israel. Errabāt q̄dē ad
huc:et patriā querebāt:sed duce dño errare non
poterāt:via illis fuit vilio dñi. Nāvbi p quadra
ginta annos circūtulit:paucissimis māsiōibus ꝓficik iter Num.xx.
ip̄m z notū est oīb⁹. Tardabank:qz exercebank:nō qz dese
rebant. Qō ḡ nobis ꝓmittit de⁹? ineffabilis dulcedo ē. Et j.Cor.ij
bonū:sicut scriptura dicit:et sepe nobis cōmemorātib⁹ au
distis:qō oculus nō vidit:nec auris audiuit:nec in cor ho-
minis ascēdit. Laborib⁹ aūt ꝓbatib⁹ exercemur:z tēptatio-
nibus vite p̄tis erudimur. Sed si nō vultis i ista beremo
siti mori:bibite charitatē: fons ē quē voluit dñs ꝫ ponere
ne deficiam⁹ ī via:z abūdāti? eū bibem⁹ cū ad patriā vene
rim⁹. Nō euāgelīū lectū est:vt de ipsis ✠bis qb⁹ lectio ter
minata est dicā:qd aliō nisi de charitate audistis? Siquī Mat.vj.
dē pactū fecim⁹ cū dño nr̄o in oratione:vt si volum⁹ dimittat
nobis pcta nr̄a:dimittam⁹ z nos pcta q̄ in nob⁹ fuerīt ꝓmis
sa. Nō aūt dimittit nisi charitas. Tolle charitatē ꝫ corde
odiū tenet:q̄scere nō nouit. Sit ibi charitas:secura igno-

Universidad de Deusto
Biblioteca

scit q̄ non angustat. Epla aūt ista tota quā suscepim⁹ tractādā vobis cū: videte si aliō aliqd cōmēdat quā ipam vnā charitatē. Mectimēdū ē: ne sepe dicēdo i odiū veniat. Aut em̄ amāt si charitas in odiū venit? Qz charitate fit: vt cetera bñ ament. Jpa quō amāda est? Res ḡ q̄ nūcp̄ dz de corde discedere: nec ab ore discedat. ⌊ Jā vos (inqt) ex deo est filioli: z vicistis eū. ⌋ Quē: nisi antixp̄m? Supius em̄ dixerat. Dis q̄ soluit iesum xp̄m: z negat cū in carne venisse: nō est ex deo. Exposuimus autē si meministis: qz oēs negāt iesū xp̄m i carne venisse q̄ violāt charitatē. Jesus em̄ nō opus erat vt veniret nisi ꝓpter charitatē. Charitas em̄ nobis il-
Joh.xv. la cōmēdat: quā et ipe in euāgelio cōmēdat. Maiorē hac dilectionē nēo hz q̄ vt aiam suā ponat ꝓ amicis suis. Quō poterat filiꝰ dei aiam suā ponere ꝓ nobis: nisi carne indueretur vbi mori posset? Quisq̄s violat charitatē quodlibet dicat de lingua: vita ipsi⁹ negat xp̄m i carne venisse: et ille est antixp̄s vbicūq̄ fuerit: quocūq̄ intrauerit. Sed qd ōt eis q̄ ciues sunt illi⁹ patrie cui suspiram⁹? Vicistis eū. Et vñ vicerūt ⌊ Qz maior est q̄ ē in vobis q̄ ille mūdo. ⌋ Reuicerūt a suis viriū⁹ tribuerēt: z arrogātia superbie vincerent. Quēcūq̄ em̄ diabol⁹ superbū fecerit: vincit. Volēs eos seruare hūilitatē: qd ait? Vicistis eū. Jā ois hō q̄ audit: vicistis: erigit caput: erigit cerutcē: laudari se vult. Noli te extollere. Vide q̄s in tevicit. Quare vicisti? Qz maior ē q̄ ē i nob: q̄ in ꝑ mūdo. Ergo hūilis porta dñz deū tuū: esto iumentū sessoris tui. Bonū tibi est vt ipse regat: et ipse ducat Mā si ip̄m sessorē nō habueris: ceruicem erigere potes: calce potes mittere: sed vt tibi sine rectore: q̄ libertas ista in bestias te mittet comedēdū. ⌊ Hi de mūdo sūt ⌋ Qui? Anti christi. Jā audistis q̄ sint. Et si non estis: cognoscitis eos Quisq̄s aūt ꝑ ē nō cognoscit ⌊ Hi de mundo sūt: nō de mundo loquūtur: z mūd⁹ eos audit. ⌋ Qui sūt q̄ de mūdo loquūtur: Attēdite ꝛ charitatē: Ecce audistis dñm dicentē. Si
Mat.vj. dimiserit⁹ peta boib⁹: dimittet vobis z pat⁹ vr̄ celestis peccata vr̄a. Si aūt non dimiseritis: nec pater vester dimittet vobis vcta vr̄a. Snia est vitatis. Aut si nō veritas loquit:
Joh.xiiij ꝛdic. Si xp̄ian⁹es: et i xp̄o credis: ipse dixit. Ego sū veritas. Snia est ista: vera est: firma est. Jā audit hoīes de mundo loquētes: z nō tevindicatur? es: z victur⁹ est ille: qz fecit tibi: imo sentiat qz cū viro hz. Quotidie dicunk ista: de mūdo loquūtur q̄ ista dicūt: z mūdus eos audit: nec dicūt ista nisi q̄ diligūt mūdū: neq; audiunk ista nisi ab his q̄ diligūt mūdū. Et q̄ diligit mūdū z negligit charitatē: audist⁹ qz negat iesū i carne venisse. Aut si fecit illō in carne ipe dñs?
Lu.xxiij. Si cū expalmarēt voluit se vindicari? Si cū in cruce penderet non dixit. Pater ignosce illis qz nesciūt qd faciūt? Si aūt ista q̄ ptātē habebat: tu qd miraris: qd sufflas i ptātē aliena ꝓsitur⁹? Ille qz voluit mortu⁹ē: z non minabat tu nescis qñ moriar⁹ z minar⁹? ⌊ Nos ex deo sum⁹ ⌋ Videamus ḡre. Videte si ꝓpt aliud q̄ ꝓpter charitatē. Nos ex
B deo sum⁹ ⌊ Qui nouit deū audit nos. Qui nō est ex deo: nō nos audit. Et ꝑ cognoscim⁹ spm veritatis z errōis. ⌋ Qz audit nos: spm habet vitat⁹. Qui nō nos audit: spm habet errōis. Videam⁹ qd monet: et audiam⁹ eū poti⁹ i spū veritatis monētē: nō antichristos: nō amatores mūdi: nō mundū. Si ex deo nati sum⁹. Sequit supra: videte qd. Nos ex deo sum⁹. Qui nouit deū audit nos: q̄ nō est ex deo: nō nos audit. Ex ꝑ cogscit spūs vitat⁹ z error⁹. Jā ḡ intētos nos fecit: qz q̄ nouit deū ipe audit. Qui aūt nō nouit: non audit Et hec discretio ē spūs vitat⁹ z error⁹. Videam⁹ qd monturus est: in q̄ illū audire debeam⁹ ⌊ Dilectissimi diligam⁹ inuicē ⌋ Quare? Qz hō monet ⌊ Et dilectio ex deo ē. ⌋ Mul-
tū cōmēdauit dilectionē: qz dixit ex deo ē. Ipl⁹ dictur⁹ est. Intendite. Audiamus. Modo dixit ⌊ Dilectio ex deo est. Et ois q̄ diligit ex deo nat⁹ est: z cognouit deū. Qui nō diligit nō nouit deū ⌋ Quare? Qz de⁹ dilectio ē ⌋ Quid ap̄l⁹ dici potuit frēs? Si nihil ꝑ laude dilectiōis diceret ꝙ oēs istas paginas hui⁹ epl̄e: si nihil oīno p ceteras paginas scripturar⁹: et ꝑ solū vnū audirem⁹ de voce spūs dei: qz de⁹ dilectio ē. Jā videte qz facere ꝛ dilectionē: facere ꝓtra deū est. Nemo dicat in hoīem pecco: qz nō diligo fratrē meum Intēdite z facile est pctm̄ in hoīem: in deū solū nō peccem Quō nō peccas in deū qñ in dilectionē peccas? Deus dilectio est. Rūdd nos dicim⁹? Si nos diceremus: deus dilectio ē: forte scādalizarēt aliqs ex nob z diceret: quid dixit? Quid voluit dicere: qz de⁹ dilectio est? Dedit dilectionem deus: donauit dilectionē de⁹. Ex deo ē dilectio: deus dilectio est. Ecce habetis frēs scpturas dei. Canonica est ista epla. Per oēs gētes recitat orbis terre: auctoritate tenet Orbē terrarū ipsa edificauit: audis ꝑ a spū dei: deus dilectio ē. Jā si audes: fac ꝺ deum: z noli diligere fratrē tuum. Quō g̈ iā dubū dilectio ex deo est: z mō ergo dilectio deus est? Et em̄ de⁹ pat et filiꝰ z spūsanct⁹. Filiꝰ de⁹ ex deo: spūs sanct⁹ de⁹ ex deo. Et hi tres vn de⁹: nō tres dii. Si filiꝰ de⁹ z spūsāct⁹ de⁹: z ille diligit i q̄ habitat spūsanctus. Ergo dilectio de⁹ ē. Sz de⁹ qz ex deo: vtrūq; ei habes i epla. Et dilectio ex deo ē: z dilectio deus ē. De solo patre scriptura nō nouit dicere: qz ex deo: cū aūt audis ex deo: aut filius in telligit: aut spūsanctus. Qz nō ōt ap̄l's. Charitas dei dif-
fusa ē i cordib⁹ nr̄is: ꝑ spm̄ sctm̄ q̄ datus ē nobis: intelligamus i dilectiōe spm̄ sctm̄ eē. Jpe em̄ spūsanctus quem nō possūt accipe mali: ipse ē ille fons de q̄ dicit scriptura. Fōs aq̄ tue sit tibi. ppri⁹? z nō alius cōmunicet tibi. Oēs em̄ q̄ nō diligūt deū: alieni sunt: antixp̄i sunt. Et q̄uis intrēt basilicas: nō possūt numerari iter filios dei. Nō ad illos pertinet fons illevite. Et habere baptismū z malus eē pōt habere ꝓphetā z malus eē pōt. Jnuenim⁹ saulē regē habuisse ꝓphetā: ꝑsequebat sctm̄ dauid: z ipler⁹ est spū ꝓphetare cepit. Accipe sacr̄m corꝑis z sanguinis dñi et malus eē pōt. Nā de talib⁹ dictū est. Qui mādūcat z bibit
Luc. idigne: iudiciū sibi mādūcat z bibit. Habere nomen xp̄i et mal⁹ eē pōt. i. xp̄ian⁹ vocari: z malus eē pōt. De q̄b⁹ dictū est. Polluebāt nomē dei sui. Ergo hr̄e sacramēta ista alia et mal⁹ esse: ꝑt: hr̄e aūt charitatē z malus eē nō pōt. Hoc ē ḡ ꝓpriū donū. Ipse est singularis fons. Ad hunc bibendū vos hortat spūs dei: ad se bibendū vos hortat spiritus dei
C ⌊ In hoc manifestata est dilectio dei i nobis. ⌋ Ecce vt vñ gamus deū hortationē habem⁹. Possem⁹ illū diligere nisi ꝓior ille diligeret? Si pigri eramus ad amandū: non sim⁹ pigri ad reamādū. Pꝛior amauit nos: nec sic nos amamus. Jniqs amauit: s iniqtates soluit. Jnīqs amauit: s nō ad iniqtates ꝓgregauit. Egrotos amauit: s sanandos visitauit. De⁹ ḡ dilectio ē. Jn ꝺ manifestata ē dilectio dei
Joh. i nobis. ⌊ Qz filiū suū vnigenitū misit i hunc mūdū: vt viuamus ꝑ ip̄m ⌋ Quō ipe dñs ait. Maiorē dilectionē nemo sit hr̄e: q̄ vt aiam suā ponat ꝓ amicis suis. Et ibi ꝓbata est dilectio xp̄i in nos: qz mortu⁹ est ꝓ nobis. Dilectio p̄ris vñ ꝓbata ē i nobis? Qz filiū suū vnicū misit mori ꝓ nob. Sic et paulus ap̄s dicit. Qui filio ꝓprio nō pepcit: sed ꝓ nob oīb⁹ tradidit eū. Quō nō z cū illo oia nobis donauit? Ecce xp̄m tradidit pr̄z tradidit iudas. Rūdd nō q̄si ille fe-
ctū videt? Traditor iudas. Ergo traditor est z de⁹ pater? Absit inqt. Nō dico: sed ap̄s dicit. Qui filio ꝓprio nō pepercit: sz ꝓ nob oīb⁹ tradidit eū. Et pr̄ illū tradidit: z ipe se tradidit. Ait idē ap̄s. Qui me dilexit et tradidit semet ipsū ꝓ me: si pater tradidit filiū: z tradidit se ꝑ filius in das qd fec? Facta ē traditio a pre: facta ē traditio a filio facta ē traditio a iuda. Una res fctā ē. Sz q̄ res discernit patrē tradētē filiū: se ꝑ filiū tradētē: z iudā discipulū tradētē mg̈r̄m suū: Qz ꝑ fec ꝑ z filꝰ i charitate: fecit autem ꝑ iudas i ꝑditiōe. Videt⁹: qz nō qd faciat hō ꝑsiderādum est: sz q̄ aio et volūtate faciat. Jn eodē facto inuenimus deū patrē in q̄ inuenim⁹ iudā: patrē benedicimus: iudā detestamur. Quare patrē bñdicim⁹: iudā detestamur? Bñdicimus charitatē: detestamur iniqtatē. Ettū em̄ ꝑsitū est genus humano tradito xp̄o: nūqd ꝺ cogitauit iudas vt traderet De⁹ cogitauit salutē nostro: q̄ redēpti sum⁹. Judas cogitauit pctū q̄ vēdidit dñm. Filiꝰ ipse cogitauit pctū qd de-
dit ꝓ nobis. Judas cogitauit pctū qd accepit vt vēderet. Diuersa g̈ intētio: diuersa facta fecit. Cū sit vna res: ex diuersis eā intētiōib⁹ si metiamur: vnū amādū: alterū damnandū: vnū glorificādū: alterū detestādū inuenim⁹. Tōtū velet charitas. Videte qz sola discernit: videte qz facta bona sola distinguit. Hoc dixim⁹ in siīb⁹ factis. Jn diuersis actibus inuenim⁹ seuientē hoīem factū de charitate: z blādientē: inuenim⁹ seuientē hoīem factū de charitate: z blādientē. Si ergo as res ꝓponas: plagas z blādimēta: q̄s nō eligat blādimenta z fugiat plagas? Si ꝓpōas attēdas: charitas cedit

dit iniqtas. Videte qd ꝓmēdam⁹: qz nō discernūtur facta hoīm: nisi de radice charitat⁹. Nā multa fieri pñt q̄ speciē bonā: z nō ꝓcedūt de radice charitat⁹. Pñt em̄ et spinē flores. Quedā vo videnk aspera: videnk truculenta: sed fūt ad disciplinā dictāte charitate. Semel ḡ breue precepti tibi ꝓcipit. Dilige et qd vis fac. Siue taceas: dilectiōe taceas: siue clamas: dilectiōe clames: siue emēdes: dilectione emēdes: siue parcas: dilectione parcas. Radix sit int⁹ dilectiōis: nō pōt de ista radice nisi bonū existere. Jn hoc ē dilectio. Jn ꝺ manifestata est dilectio dei i nobis: qz deus filiū suū misit vnigenitū i hūc mūdū: vt viuam⁹ ꝑ ip̄z. ⌊ Jn
D ꝺ est dilectio: nō qz nos dilexim⁹: sz qz ipe dilexit nos ⌋ Nō illō dilexim⁹ pri⁹. Nā ad ꝺ nos dilexit: vt diligam⁹ eum. ⌊ Et misit filiū suū litatorē ꝓ pctis nr̄is ⌋ Litatorē: sacrificatorē. Sacrificauit ꝓ pctis nr̄is. Vbi iuenit hostiā? Vbi inuenit victimā quā purāvolebat offerre? Aliō nō inuenit scīpm obtulit. ⌊ Jta deus dilexit nos: debemus z nos inuicē diligere. ⌋ Petre amas me? Et ille dixit. Amo. Pasce oues meas. Deū nemo vidit vnq̄. Res est inuisibilis: non oculo sed corde q̄rend⁹ est. Sed quēadmodū si solē istū videre vellemus: oculū corꝑis purgarem⁹ vnde videri lux potest: volētes videre deū: oculū quo deus videri pōt purgemus. Et vbi est iste oculus? Audi euangeliū. Beati mū
Mat.v. do corde qm̄ ipsi deū videbūt. Sed nemo sibi pro cōcupiscentia oculorū cogitet deū. Facit em̄ sibi aut tngentē formā: aut magnitudinē aliquā ineſtimabilē: diſtēdit ꝑ loca velut lucē istā quā videt his oculis: auget ꝑ cāpos q̄tū potest: aut facit sibi aliquē q̄si venerabilis forme senē. Nihil horū cogites. Est qd cogites: si vis videre deū. Deus dilectio est. Qualē facie habet dilectio? Qualē formā habet? Qualē staturā habet? Quales pedes habet? Quales manus habet? Nemo potest dicere. Habet tamē pedes: nā ip
Pā.xl. si ducūt ad ecclīam. Habet manus. Nā ipse pauperi porrigit. Nā habet oculos: nā inde intelligit ille q̄ eget. Beat⁹ q̄ intelligit sup egenū z pauperē. Habet aures: de q̄bus dicit ois. Qui habet aures audiendi audiat. Nō sunt ei mē
La.viij. bra distincta ꝑ loca: sed itellectu totū simul videt. Qui habes charitatē: habita et inhabitaberis. Mane z manebit i te. Quid ei frēs mei? Quis amat qd nō videt? Quare aūt q̄ laudat charitas: erigimini/acclamat⁹/laudat⁹? Quid vobis ostēdi? Aliq̄s colores ꝓtuli? Aurū z argentū ꝓposui? Gēmas ꝺ thesaur⁹ effudi? Quid tale ostēdi oculis vr̄is? Mun
quid facies mea mutata est cū loqr? Carnē gero: i ipa forma sum in q̄ preces⁹. Jn ipsa forma estis i q̄ venistis. Laudat charitas et clamatis. Certe nihil videtis. Sz quō vobis placet qñ laudatis: sic vobis placeat vt in corde fuet⁹. Intēdite eni q̄d dicā frēs. Et hortor vos ḡtū dat dñs: ad magnū thesaurū. Si vobis ostēderet aliquod vas culū anaglyphū inauratū: operose factū: z illiceret oculos vr̄os: et duceret i se intētionē cordis vestri: et placeret vobis manu artificis: z pōdus argēti: z splēdor metalli. Nōne vnusq̄sq̄ vestrū diceret. O si habere⁹ vas culū istud? Et sine cā dicere tis. In ptāte ei vr̄a nō erat. Aut si q̄sq̄ vellet hr̄e cogitaret illud de domo aliena furari? Laudat charitas vobis
Mat.v. habete: possidete: nō opus est vt furtū alicui faciatis: non opus est vt emere cogitetis. Gratis ꝓstat: tenete eā: ampleximini eā. Dulci⁹ illa nihil ē. Si cū ꝓmemorat talis est: cū habet q̄lis est. Si q̄ forte vultis fuare charitatē frēs: afflicta ne putetis abiectā z desidiosam: nec q̄dā māsuetudie: imo nō māsuetudie sed remissione z negligētia fuari charitatē. Nō sic fuat. Nō putes tūc te amare filiū tuū: qñ eū
ꝑū.q.v. non cedis: aut tūc te amare filiū tuū qñ ei nō das disciplinā: aut tūc te amare vicinū tuū: qñ eum non corripis. Nō est ista charitas: sz lāguor. Ferueat charitas ad corripiēdū: ad emendādū. Sed sunt boni mores: delectēt. Sūt mala: mēdent: corrigank. Noli i hoīe amare errorē: sed hominem. Hominē ei de⁹ fecit: errorē ipse? hō fecit. Ama illō qd de⁹ fecit: noli amare qd ipe hō fecit. Cū illō amas: illō tollis. Cū illud diligis: illō emēdas. Sed et si cuis aliqñ pro
Mat.iij. pter correctionē dilectiōis: ꝓpterea de colūba demōstrata est charitas: q̄ venit sup dñm. Species illa colūba i qua venit spūsanct⁹: q̄ nobis charitas infunderet. Quare hoc Fel columba nō hz: tū rostro z pēnis pro nido pugnat: sine amaritudine ieuit. Hoc facit z pater qñ filiū castigat: sed ad disciplinā castigat: sicut dixi. Seductor vt vendat cum amaritudie blādit: pr̄ vt corrigat sine felle castigat. Tales estote ad oēs. Videte frēs: magnū documentū: magna regula. Unusq̄sq̄ hz filios: aut hr̄e vult: aut si oino decreuit filios nō hr̄e carnaliter: vel spiritaliter cupit habere quis est q̄ nō corrigat filiū suū? Quis est cui nō det disciplinam pater? Et tū seuire videt. Amor seuit: charitas seuit. Seuit Quō? Sine felle more colūbino: nō coruino. Unde venit i mētē fratres mei dicere vobis: qz illi violatores charitatis scisma fecerūt. Quō oderāt ipam charitatē: sic oderūt z colūbā. Sz cōiunctā illos colūba, ꝓcidit de celo: aperiunt celi: z manet sup caput dñi. Ut qd hoc? Ut audiat. Hic est q̄ Joh.j. baptizat. Recedite ꝑdones: recedite inuasores possessiōis xp̄i: in possessionibus vr̄is. Ubi dñari vult⁹: titulos potent⁹ ausi estis infringere? Cognouit ille titulos suos: vendicat sibi possessionē suā. Nō delet titulos sed intrat et possidet Sic ad catholicā venīt: nō delet baptismus: ne titul⁹ imperatoris deleat. Sz qd fit i catholica? Agnoscit titul⁹ intrat possessor sub titul⁹ suis: q̄ intrabat ꝑdo sub titul⁹ alienis.

Tractatus. viij.

¶ Deū nemo vidit vnq̄. Si diligam⁹ inuicē de⁹ i nobis manet. Et charitas ei⁹ i nobis ꝑfecta est. Jn hoc cognoscim⁹ qm̄ in eo manem⁹: et ipse in nobis. Qm̄ de spū suo dedit nobis. Et nos vidimus z testificamur: quoniā pater misit filiū suū saluatorē mūdi. Quisq̄s confessus fuerit quoniā iesus ē filiꝰ dei. Deus in eo manet z ipse in deo et nos cognouim⁹. Et credidimus charitati quam habet de⁹ in nobis. Deus charitas est et qui manet in charitate in deo manet: z deus in eo.

A

Dilectio dulce ꝺbū est: sed dulci⁹ factū. Sēp de illa loq̄ nō possum⁹. Multa enim agim⁹: z diuerse actiōes distēdūt nos: vt nō vacet lingue nr̄e semper de dilectione loq̄. Nā nihil melius ageret lingua nr̄a. Sz de q̄ semp loq̄ nō licet: semp eā custodire licet. Sicut nūc qd cātauim⁹? Alleluya. Rūdd semp ꝺ facimus? Ut vnī⁹ hoze nō toto spacio: sz parua particula cātamus alleluya: z vacam⁹ ad alia. Est aūt alleluya: sicut iā nostis Laudate dñm. Qui deū laudat lingua: nō semp pōt: q̄ moribus deū laudat: semp pōt. Opa mie affectus charitatis: sactitas pietat⁹: icorruptio chastitat⁹ modestia sobrietat⁹ semp hec tenenda sūt: siue cū i publico sumus siue cū in domo: siue añ hoies: siue in cubiculo: siue loquētes: siue tacentes: siue aliqd agētes: siue cātātes: semp hec tenenda sunt: qz intus sunt oēs iste ✝tutes q̄s noīam. Quis autem sufficit oēs noīare? q̄si exercit⁹ ē impatoris q̄ sedet int⁹ī mente tua. Quō em̄ impator ꝓ exercitū suum agit q̄ ei placet: sic dñs iesus xp̄s incipiēs habitare in interiore hoīe nr̄o. i. in Ephe.iij.
mēte ꝓ fide: vtik istis ✝tutib⁹ q̄si ministris suis. Et ꝓ has ✝tutes q̄ videri oculis nō pñt: et tū q̄ noīank laudank. Nō autē laudarēk nisi amarenk: nō amarenk nisi viderenk. Et sivticq̄ nō amarenk nisi videren̄k: alio oculo videnk. i. i interiore cordis aspectu. Per has ✝tutes inuisibiles mouent mēbra visibiliter. Pedes ad ambulādū. Sz q̄? Quo moueritur bōa volūtas: q̄ militat bono impatori. Man⁹ ad operādū. Sed qd? Qd iusserit charitas q̄ inspirat est int⁹ a spiritusancto. Mēbra ḡ videnk cū mouent: q̄ iubet nō videt: z q̄s intus iubeat ꝓpe ipse sol⁹ nouit q̄ iubet: z ille int⁹ cui iubet. Mā q̄ frēs mei audistis cū euāgeliū legeret: certe si aurē ibi nō tm̄ corꝑis: sz et cordis habuistis. Quid ait Mat.vj.
Cauete facere iusticiā vestrā coram hoīb⁹ vt videam⁹ ab eis Rūdd ꝺ voluit dicere: vt q̄cūq̄ bona facim⁹ absc̄ dam⁹ ab oculis hoīm: z timeam⁹ videri? Si times spectatores: nō habebis imitatores. Debes ḡ videri: sz non ad ꝺ debes facere vt videaris. Nō ibi dz esse finis gaudij tui: nō ibi termin⁹ leticie tue: vt putes te totū fructū cōsecutum eē boni opis tui. Cū visus fueris atq; laudat⁹: nihil est ꝺ: cōtēne te cū laudaris. Ille in te laudet: q̄ te operat. Noli ḡ ad laudē tuā operari q̄ bonū agis: sed ad laudē illi⁹ a quo habes vt bonū agas. Abs te habes male agere: a deo habes bene agere. Contra: peruersi hoies videte: q̄ ꝓpositi sint. Qd

Universidad de Deusto Biblioteca

facłūt bene:volūt sibi tribuere:si malefactāt:deū volūt accusare. Cōuerte hoc dictū:nescio quid et prepositū:fac illō quod āmō capite deorsum:qō susum facias iusum: qō deorsum facias sursum. Iusum vis facere deum:t te susū precipitaris:nō eleuaris. Ille ei semp sursum est. Quid g? Tu bene:t male? Immo ḃ dic si vis veri? dicere. Ego male:ille bene. Et qō ego bene:ab illo bñ. Mā a me ḉquid ego:male. Ista cōfessio firmat cor:t facit dilectiōis fundamēta. Mā in opa nra absc̄dere debem? bona:ne videantur ab hoib?:vbi est illa sentētia dñi:in eo fmone quē habuit in mōte:vbi ḃ dixit:ibi t illud pauloāte dixit. Luceāt opera vestra bona coā hoīb?: Et nō ibi cessauit:nō ibi finem fecit/sed addidit. Et glorificēt patrē vestrū q̄ in celis est.

Wat. vj.

Gal.j. Et paul? q̄d ait? Erā aūt ignot? facie ecclesijs iudee: q̄ in xp̄o sunt. Tm autē audientes erant:qz q̄ nos aliq̄n psequebat:nūc eu ǣgelizat fidē quā aliq̄n vastabat:t in me magnificabāt deū. Videte quēadmodū t ipe qz sic innotuit: finē nō posuerit in laudē suā:sed in laudē dei. At q̄tū ad ipm ptinet vastator ecclesie:psecutor iuid?:malign?:ipe psitet: nō nos quittiamur. Amat paul? dici a nob; pctā sua: vt glorificet ille q̄ talē morbū sanault. Magnitudinē ei vulner;

Actuū.ix manū medici secuit t sanauit. Vox illa de celo Frauit p secutorē:et erexit ḑdicatorē. Occidit saulum:t viuificauit paulū. Saul ei psecutor erat sc̄tī viri:inde nomē habebat iste q̄n psc̄bat xp̄ianos: Postea de saulo fact? est paulus Quid est paul?: Modic?. Ergo q̄n saul?: supb? elatus:q̄n paul?:humilis:modicus. Jō sic loquimur:paulopost vide

j.Cor.xv bo te.i. post modicū. Audi qz modic? fact? est. Ego ei sum

Ephe.iij. minim? apl?ōrū. Et mihi minimo oīm sanctōrū: dicit alio loco. Sic erat iter apl?os tāq̄ fimbria vestimēti. Sz tctigit eccl̄a gentiū tanq̄ fluxū patiēs:t sanata est. Ergo frēs ḃ dixerim:ḃ dico:hoc si possem non tacerē. Opa illa mō illa sint in nobis:mō illa ꝓ tpe/ꝓ horis/ꝓ dieb?. Nūq̄d semp loqui? Nunq̄d semper tacere? Nunq̄d semp reficere cor?

Nūq̄d semp ieiunare? Nūq̄d semp panē dare egenti? Nū quid semp nudū vestire? Nūq̄d semp egrotū visitare? Nū quid semp discordātes cōcordare? Nūq̄d semp mortuos sepelire? Modo illō:mō illō. Jnchoanē ista et cessant: ille aūt iperator:nec inchoat:nec cessare dz. Charitas int? nō

Heb.xiij. intermittat. Officia charitat; ꝓ tpe exhibeant. Charitas ergo (sicut sc̄ptū est) fraterna pmaneat. Fortassis aūt moC uerit aliquos vestrū ex q̄ ista epistolam beati Joānis tractam? vobis:q̄re nō cōmēdauerit maxime nisi fraternam charitatē? Qui diligit fratrē dicit. Et p̄ceptū nobis ē datū:vt diligam? inuicē. Assidue noīauit charitatē fraternā Dei charitatē. i. q̄ debem? diligere deū nō tā assidue noīault:sed tñ nō oīo tacuit. De inimici vero dilectiōe ꝑsus tacuit:ꝓpe ꝓ totā istā epl̄am. Cū vehemēter nobis prediceret: ꝓmēdet q̄ charitatē:nō nobis dicit vt diligam? inimicos: sed dicit nobis vt fratres diligam?. Mō vo cū ǣgelium

Wat.v. legerek audituī? Si em diligitis cos q̄ vos diligunt:quā mercedē habebitis? Nōne et publicani hoc faciūt? Quid est igit q̄ ꝓ magno nobis ad pfectionem quādā fraternā dilectionē ꝓmēdat ioannes apl?s:dñs aūt dicit:non nobis sufficere vt fratres diligam?:sed debere nos extendere ipaz dilectionē vt quēlibet ad inimicos? Qui vsq̄ ad inimicos puenit:nō trānsibit fratres. Necesse est:sicut ignis pri? occupet ꝓrima t sic se in lōgindoza distēdat. Propinquor est tibi frater q̄ nescio q̄s homo. Rursus tibi magis adhe ret ille:quē nō noueras:q̄ tibi tñ nō aduersat:q̄ inimic? q̄ etiā aduersat. Extēde dilectionē in primos: nec voces illā extēsionē. Prope em̄ te diligis: q̄ eos diligis q̄ tibi adherēt. Extēde ad incognitos:q̄ tibi nihil mali fecerūt. Trāscēde t ipos:pueni:vt diligas inimicos. Hoc certe dñs iubet. Quare iste tacuit de dilectiōe inimici? Ois dilectio si ueq̄ carnalis dicit:q̄ nō dilectio sed magis amor dici solet Dilectiōis ei nomē magis solet in meliorib? reb? dici:in melioīb? reb? accipi:tñ ois dilectio fratres charissimi vtiq̄ benivolentiā quādā habet erga eos qui diligūt. Nō ei sic debem? diligere hoīes aut sic possum? diligere vel ama

Job.xxxj. re. Hoc em̄ etiā xp̄o vsus est dñs cū diceret. Petre amas me? Nō sic debem? amare hoīes:quomodo audimus gulosos dicere:amo turdos. Queres quare? Vt occidat et consumat:t amare se dicit. Ad hoc illos amat vt non sint: ad ḃ amat vt perimat:t ḉqd ad cibandū amam? vt illud cōsumat t nos reficiamur. Munquid sic amandi sunt homines tāq̄ cōsumendi? Sed amicitia quadā benivolētie: vt aliq̄n ꝓximem? quos amamus. Quid si non sit q̄s ꝓximus? Sola benivolētia sufficit amanti. Non em̄ optare debem? esse miseros:vt possim? exercere opera misericordie. Non panē esurienti:sed melius nemo esuriret t nulli daret. Nestis nudū:vtinā oēs vestiti essent:et non eēt ista necessitas Sepelis mortuū:vtinā veniat aliq̄n illa vita vbi nemo morIiat. Cōcordas litigātes:vtinā aliq̄n sit pax illa cēna hierusalem vbi nemo discordat. Nec em̄ omnia officia necessitatū sunt. Tolle miseros:cessabunt opera misericordie. Opera misericordie cessabūt:nūq̄d ardor charitatis extinguitur? Germanius amabis fcliter hoīem cui non habes quod prestes: puriorē illē amor erit: multoq̄ sincerior. Nā si prestiteris misero:fortassis extollere te cupis aduersellet cū tibi vis esse subiectū:qz auctor est tui būficij. Jlle intelligit:tu impartit? es. Quasi maior videris qz tu prestiti q̄ ille cui prestitū est:opta eq̄le:vt ambo sub vno sitis cui nihil ꝑstari pōt. Nā i ḃ excessit modū supba anima t quo dāmodo suara fuit. Quia radix oīm malorum auaricia: Et item dictum est. Jnitiū omnis peccati supbia. Est ḡi mus aliq̄n quō sibi cōcordēt iste due sententie. Radix omnium malorū auaricia: et initiū oīs peccati superbia. Si initiū oīs peccati superbia:radix omniū malorū superbia est. Certe si radix omniū malorū auaricia est:inuenim? et in supbia auaricia esse. Excessit em̄ modū hō. Quid ē auarū esse? Progredi vltra q̄ sufficit. Adam supbia cecidit. Jnitiū oīs peccati supbia inquit. Nūq̄d auaricia? Quid auarius illo cui deus sufficere nō potuit? Ergo fratres ingim? quēadmodū factus sit homo ad imaginē et similitu dinē dei. Et q̄d de illo dixit de? Et habeat potestatem pi sciū maris:t volatiliū celi:t oīm pecorū que repunt super terram. Nūq̄d dixit. Habeat potestatē hominū. Habeat ptātē:ait:dedit potestatē naturalē. Quorū habeat potestatem? Pisciū maris:volatiliū celi:t oīm repentiū q̄ repūt sup terrā. Quare hec est naturalis potestas hoīs in ista. Qz homo ex eo habet potestatē:ex quo factus est ad imaginē dei in intellectu:in mente:in interiore homine. In eo q̄ intelligit veritatē:diiudicat iustitiā et inustitiā nouit a quo factus est:pōt intelligere creatorē sui:laudare creatorē suū. Jz hanc intelligētiā qui habet prudētiā. Jdeo multi cū per cupiditates malas detererēt i se imaginē dei et ipsam quodāmō flāmā intelligētie peruersitate motū extinguerēt:clamat illis scriptura. Nolite fieri sicut equs et mulus q̄bus nō est intellect?. Hoc est dicere:preposuit te equo et mulo:te ad imaginē meā feci: potestatē tibi super ista dedi. Quare? Qz nō habēt fere rationalē mentēm aūt rationali mente capis veritatem:intelligis quod supra te est:subdere ei qui supra te est:et infra te erunt illa quibus prepositus es. Quia vero per peccatum homo deseruit ei sub quo esse debuit:subditus est eis supra que esse debuit. Jntēdite q̄d dicā. Deus:homo:pecora. Verbi gratia. Supra te deus:infra te pecora. Agnosce cū qui supra te est:et agnoscant te que infra te sunt. Jdeoq̄ cum Daniel agnouisset supra se deum:agnouerunt illum supra se leones. Si aūt nō agnoscis illum qui supra te est: superiorē ptēnis: subderis inferiori. Propterea superbia egyptiorum vadomata est? De ranis t muscis. Poterat de? t leones mittere: sed aliquis magnus leo terrendus est. Quanto illi erant supbiores:tanto de rebus contemptibilibus t abiectis: facta est eorum cerulx mala. Sed danielem agnouerunt leones:quia ille subditus deo erat. Quid martyres q̄ ad bestias pugnauerūt:t ferarum morsibus laniati sunt nō erant sub deo? Serui dei tres viri:t serui dei machabei Agnouit ignis seruos dei tres viros quos non vsit:quoq̄ nec vestimēta corrupit:nō agnouit machabeos? Agnouit t machabeos fratres:agnouit t istos. Sed opus erat quodam flagello permittente domino qui dicit in scriptura. Flagellat omnem filium quem recipit. Putatis em̄ tres quia ferrum transuerberaret viscera domini:nisi ipse permitteret:aut hereret in ligno:nisi ipse voluisset? Nō ei agnouit creatura? An exemplū patientie ꝓpositū fidelibus suis? Jdeo deus quosdā liberauit visibiliter:quosdā

nonliberauit visibiliter:omnes tamen spiritaliter liberauit:spiritaliter neminem deseruit. Vt visibiliter quosdā visus est deseruisse: quosdā visus est eripuisse. Jdeo quosdā eripuit:ne putes illū nō potuisse eripe. Testimoniū dedit q̄ pōt. Et vbi nō facit secretiorē intelligas volūtatem: ne suspiceris difficultatē. Sed q̄d fratres? Cū euaserim? oēs istos mortalitatis laqueos/ cū trāsierint tpa tētatiōis:cū seculum hoc decurrerit:t recepertimus illā stolam primā/

j.Cor.xv. imortalitatē illā quā peccādo pdidim?/cū corruptibile ḃ iduerit incorruptionē:id est cū caro ista iduerit incorruptionē/t mortale ḃ iduerit imortalitatē:tūc esse pfectos filios del:vbi nō op? ē tētari nec flagellari. Agnoscit ei oīs creatura:subdita nobis erūt omnia:si nos sic sum? subditi deo Sic ergo dz esse xp̄ian?:vt nō gloriet sup alios. Dedit eni tibi de? eē sup bestias:id est meliorē esse q̄ bestias. Hoc natura habes. Semp melior es? q̄ bestia. Si vis melior esse q̄ ali? hō:inuidebis ei q̄n tibi esse videbis equalē. Debes velle oēs homies equales tibi. Et si viceris aliquē ꝓpudentiā:optare debes vt sit t ipse prudēs. Qdiu tardus est discit a te:q̄diu idoct? est idiget te:t tu videris doctor/ille aūt discēs. Tu g̈ superior qz doctor es: ille inferior qz discens: nisi illū optes equalē:semp vis hīe discētē. Si aūt vis semp hīe discētē:iuidus eris doctor. Si iuid? doctor:quō eris doctor? Rogo te noli docere ipsam iuidētiā tuā. Audi apostolū dicentē de viscerib? charitatis. Vellē oēs hoies esse sicut meipm. Quō volebat oēs eq̄les? Jdeo erat oīb? supior:qz charitate optabat oēs equales. Excessit ergo modum hō:dū auarior voluit vt supra hoīes esset: q̄ supra pecora fact? est. Et ipsa est supbia. Et videte quāta opa faciat supbia. Ponite i corde q̄ sīlia faciat t q̄si paria charitati. Pascit eū ritē charitas: pascit et superbia Charitas vt de? laudet:supbia vt ipa laudet. Vestit nudū charitas:vestit t supbia. Jeiunat charitas:ieiunat et supbia. Sepelit mortuum charitas:sepelit t supbia. Dia opa bona q̄ vult facere charitas t fac:cogitat ꝺ supbia t q̄si docet eḋs suos. Sed iteriora charitas tollit locū male agitate supbie:nō male agitāti/sed male agitate. De homini cui? auras supbia ē. Necesse est enī vt ꝑceps eat: vt aūt nō sit supbie q̄ agitat facta bona/ḋs nouit/ḋs videt:vbi est hoc? Opa videm?. Pascit misericordia:pascit t supbia. Hospite suscipit misericordia:hospitē suscipit t supbia. Interce dit ꝓpaupere misericordia itercedit t supbia. Quid est hoc? In opib? nō discernimus. Audeo altiq̄d dicere:sz non ego. Paul? dixit. Morīt charitas:id est hō habēs charitatem/ꝑstet nomen christi:dicit martyriū. Cōfitet et superbia:ducit martyriū. Jlle habet charitatē:ille nō habet charitatē. Sed audiat ab apostolo ille q̄ non hz claritatē. Si erogauero oīa mea paupib?:et si tradidero corp? meū vt ardeā/charitatē aut nō habuero:nihil mihi ꝑdest. Ergo scriptura diuīa itro nos reuocat ꝑ iactatione huius faciei forinsecus:t ab ista supficie que iactat ante hoīes reuocat nos itro. Redi ad pscētiā tuam:ipsam iterroga. Noli attēdere qō floret foris:sz que radix est interna. Radicata est cupiditas:spēs pōt esse bonoꝝ factorū: vere opa bona esse non possunt. Radicata est charitas:securus esto:nihil malī pcedere potest. Blandit supbia:seuit amor. Illa vestit: ille cedit. Illa ei vestit vt placeat hoīb?:ille cedit vt corrigat disciplina. Accipit magis plaga charitat;:q̄ elemosina supbie. Redite ergo itro fratres: t in oīb? quecūq̄ facitis:intuemini testē deū. Videte si ille videt: quo aīo faciatis. Si cor vestrum nō vos accusat quia iactantie causa facitis:bñ securi estote. Nolite aut tēmere quādo facitis bene/ne videat alter. Time ne ꝓpterea facias vt tu laudert: nā videat alter vt deus laudet. Si enī abscōdis ab oculis hominis:abscondis ab imitatione hoīs. Duo sunt:elemosinam facis:duo esuriūt/vnus panē:alter iusticiam. Inter duos istos famelicos:q̄ dictū est. Beati q̄ esuriūt t sitiunt iusticiā:q̄n ipsi saturabūtur. Inter duos istos famelicos: bonus operator cōstitutus est. Si charitas de illo operat: ambos miserat/ambob? vult subuenire. Jlle enī querit q̄ mādūcet:ille querit q̄ imitetur. Pascis istū:prebe te isti/ambob? dedisti elemosinam. Illum fecisti imitatorē de exēplo ꝓposito. Miseramini ergo tanq̄ misericordes:qz in eo ctiam q̄ di

6 ligitis inimicos:fratres diligitis. Me putetis iohānem mihil de dilectione inimici precepisse: qz de fraterna charitate nō tacuit:fratres diligit;. Quomō inquis fratres diligimus:quero quare diligas inimicū:Quare illū diligis: Vt sanus sit in hac vita. Quid si nō illi expedit; Vt dines sit. Quid si ipsis diuitijs excecabit. Vt vxorē ducat. Quid si amarā vitā inde patiet:Vt filios hēat. Quid si malī erūt: Jncerta sunt ḡ ista q̄ videris optare inimico tuo:qz diligis eum:incerta sunt. Opta illi vt habeat tecū vitā eternā:opta illi vt sit frater tu?. Si g̈ hoc optas diligēdo inimicū vt sit frater tu?:t cū diligis/fratrē diligis. Non enī amas in illo q̄ est:sed q̄ vis vt sit. Dixerā aliquando charitati vestre ni falloꝝ. Robur est ligni positū ante oculos. Faber optim? videt lignū nō dolatū: de silua precisum adamauit:nescio q̄d inde vult facere. Non enim ad hoc amauit:vt semp sic maneat. Jn arte vidit q̄ futurum est:non illud q̄ est. Et amauit q̄ inde factur? est:non illud q̄ est. Sic nos t de? amauit peccatores:nam dicimus qz deus amauit peccatores. Ait enī. Non est op? sanis medic?:sed male habentib?:nūquid ad hoc amauit peccatores: vt peccatores remanerem?/Quasi lignū de silua vidit nos faber:et cogitauit edificiū q̄ inde facturus est/nō siluam q̄ erat. Sic et tu respicis inimicū tuū aduersantem/seuientē/mordentem verbis/exasperantē cōtumelijs/insectantē odijs. Attēdis tibi qz homo est: vides ista oīa q̄ aduersa sunt ab homie facta/t vides in illo q̄ a deo fact? est. Qz aūt homo factus est:a deo fact? est. Qz aūt te odit:ipse fecit. Et quid dicis in animo tuo:Domine,ppici? illi est o:dimitte illi pcc ata incute illi terroꝝ:muta illū. Nō amas in illo q̄ est:sed q̄ vis vt sit. Ergo cū inimicū amas:fratrē amas. Quap:opfecta dilectio est in dilectione inimici:quia perfecta dilectio est in dilectiōe fraterna. Et nemo dicat qz aliquid minus nos monuit tohānes apl?s:t pl? nos monuit dñs xp̄s. Johannes nos monuit vt fratres diligam?. Xp̄s nos monuit:vt etiā inimicos diligam?. Attende q̄re te monuit xp̄s vt diligas inimicos. Rursus vt semp remaneāt inimici: Si ad ḃ te monuit vt inimici remaneāt:odisti nō diligis. Attē de quō ipe dilexit. i. qz nolebat vt sic remanerent sui psecutores:ait. Pater ignosce illis:qz nescīūt q̄d factūt. Quib? voluit ignosci:mutari illos voluit. Quos voluit mutari:ex inimcis fratres facere dignat? est:et vere sic fecit. Occisus est:sepult? est/resurrexit:i celū ascendit/ spm̄ sctm̄ misit di scipulis:cepit in fiducia ꝓdicari nomē ipī?:miracula facie bāt in noīe crucifixi t occisi. Viderunt illi iterfectores dominī:et q̄ sanguinē eius seuiendo fuderant credendo bibe rūt. Hec dixi fratres et longiusculē: quia vehementius cō mēdāda fuit charitati vestre ipsa charitas:id est cōmēdanda sibi erat. Si enī charitas nulla est i vobis:nihil dixim? Si autem est in vobis:tanq̄ oleum in flāma adiecim?. Et quo nō erat:forte ꝺbis accensus est. Jn alio ergo q̄ erat in alio cepit esse q̄ non erat. Ad hoc ergo ista diximus:ne pigri sitis diligere inimicos. Seuit in te homo:ille seuit/tu depcare:ille odit/tu miserere. Febris anime ipsius te odit sanus erit/t gratias tibi agit. Quomodo medici diligunt egrotos? Nunq̄d egrotos diligunt? Si egrotos diligunt: volunt vt semp egrotent. Ad hoc diligūt egrotos ne egroti pmaneāt:sed vt ex egrotis sani fiant. Et quanta plerūq̄ patiunt a phreneticis:quales contumelias verborum plerūq̄ t pcutiūtur:persequitur ille febrem/ignoscit homini. Et q̄d dicam fratres? Amat inimicū suum: immo odit inimicū suum/morbum. Jpsum enim odit:et amat hominē a quo percutit. Odit febrem. A quo enim percutitur? A morbo:ab egrotatione/a febre. Illud tollit q̄ illi aduersat:vt remaneat illud vnde gratulet. Sic t tu. Si odit te iimic? tuus/et iniuste te odit:noueris quia cupiditas seculi i illo regnat:ꝓpterea te odit. Si odisti illū t tu:ptra reddis malū ꝓ bono. Vnū egrotū flebā q̄ te oderat:tā duos plango: si et tu odisti:sed persequit rem tuā:tollit tibi nescio quecq̄ habes in terra. Jdeo illum odisti:qz angustias tibi facit i terra:noli pati angustias:migra in celū/sursum cor: ibi habebis vbi latitudo est/vt nullas ǎgustias patiaris i spe vi te eterne. Attēde que tibi tollit:nec ipsa tibi tolleret:nisi ille pmitteret:qui flageliat omnē filiū quē recipit. Quodam modo ferramētū dei est quo sanceris ipse inimic? tuus. Si

Wat.ix.

Wat.v.

Heb.xij.

nouit deꝰ vtile tibi eē vt expoliet te:pmittit illū. Si nouit tibi vtile eē vt vapules pmittit illevt cedar]:de illo curat/ opta vt ille sanet.⌊Deū nemo vidit vnq̄.⌋Videte dilectiſſimi.⌊Si diligamꝰ inuicē:deꝰ in nobis manebit ⁊ dilectio eiꝰ erit pfecta in nobis.⌋Incipe diligere:pficieris.Cepisti diligere:cepit i te deꝰ habitare.Ama eū qui in te cepit habitare vt pfecti? ihabitādo faciat te pfectū.⌊Jn hoc cognoscimꝰ qz in ipso manemꝰ ⁊ ipse i nobis:qz de spū suo dedit nobis.⌋Bene. Deo grās.⌊Cognoscimꝰ qz habitat i nobis. Et hoc vñ cognoscimꝰ qz cognoscimꝰ qz habitat i nobis:⌋Quia ħ ipe iohannes dixit:qz de spū suo dedit nobis. Vñ scimus:qz de spū suo dedit nobis:⌊Hoc ipm:qz de spū suo dedit tibi. Vñ cognoscis:⌊Interroga viscera tua. Si plena sunt charitate:habes spm dei. Vñ cognoscimꝰ:qz inde cognoscis habitare in te spm deꝰ:⌊Paulū interroga ap'm
Roñ.v. Vñ charitas dei diffusa est i cordib⁹ nr̄is p spm̄ sc̄m qui datꝰ est nobis.⌊Et nos vidimꝰ ⁊ testes sumꝰ:qz pat̄ misit filiū suū saluatorē mūdi.⌋Securi estote q̄ egrotatis:talis medicꝰ venit. Desperabatis:magni erāt morbi:insanabilia erāt vulnera:desperata erat egritudo. Magnitudinē mali tui attēdis:oipotētiā medici nō attendis. Tu desperaꝰ es:ſz ille oipotēs ē. Cui⁹ testes isti sūt q̄ pmo sanati ⁊ ānūciātes medicū:⁊ ipſi tū plus spe sanati q̄ re. Rā sicut dicit
Roñ.viij apl's. Spe enī salui facti sum⁹. Cepim⁹ ergo sanari in fide:
j.Cor.xv. pficiet aūt sal⁹ nostra.Cū corruptibile hoc iduerit i corruptionē:⁊ mortale ħ iduerit imortalitatē.Hec spes est.non: dū res. Sed q̄ gaudet in spe:tenebit et rē. Qui aūt spem nō hz:ad rē non poterit puenire ⌊Quicūq; pfessus fuerit q̄ ie sus sit filiꝰ deiꝰ:deꝰ i ipso manet:⁊ ipse in deo.⌋Jā a multis pfessus fuerit:nō dicam⁹ ꝙbo ſz facto:non lingua sed facto Rā multi pfitent̄ ꝙbis:sed factis negāt.⌊Et cognoscimꝰ ⁊ credimꝰ qz dilectionē habet deꝰ in nobis.⌋Et itez vnde cognouisti?⌊Deꝰ dilectio est.⌋Jā dixit supꝰ:ecce itez dicit.Amplꝰ tibi nō potuit dilectio cōmēdari:q̄ vt diceret deꝰ. Forte munꝰ dei p̄cepturus eras:⁊ deū cōtēnis.Deꝰ dilectio est.⌊Et q̄ manet in dilectione in deo manet:et deꝰ in eo.⌋Licitissim se habitāt:qui ptinet ⁊ q̄ cōtinet.Habitas in deo:ſz vt ptineari.⌊Habitat i te deꝰ:ſz vt ptineat ne cadas. Ne forte sic te putes domū dei fieri: quomō domꝰ tua potat carnē tuā. Si subtrahat se domꝰ in qua es:cadis.si aūt tu te subtrahas nō cadet. Deꝰ iteger est cū eū deseris:integer cū ad illū redierſ.Tu sanaris:nō illi aliq̄d p̄stabis:tu mūdarſ:tu reficerſ:tu corrigeris. Jlle medicamētū est non sano:regꝰa est prauo/lux est tenebrato/habitatio est desto Omnia ḡ tibi pferunt.Vñ ne putes deo aliq̄d pferre q̄ venis ad deū:nec māciptū saltē:ergo nō habebit deus seruos si tu nolueris ⁊ oēs noluerit?⌊Deꝰ non idiget seruis:sed seruiꝰ deo. Jdeo dicit psalmꝰ. Dixi dño deꝰ meus es tu. Ipse
Pō.xv. est verꝰ dñs.Et q̄d ait?Quoniā bonoꝝ meoꝝ nō eges. Tu eges bono fui tui:eget fuꝰ bono tuo vt pascas illū. Eges ⁊ tu bono fui tui vt adiuuet te. Nō tibi potes aquā iplere: nō tibi potes coquere:nō tibi potes ātē equū currere:numē tū tuū non potes curare. Videsqz indiges bono serui tui Obsequio illi? idiges. Nō es ḡ verꝰ dñs: q̄ indiges iferiore. Jlle est verus dñs qui nihil a nobis q̄rit:⁊ ve nobis si eum
Luce.xv. nō queramꝰ:nihil a nobis q̄rit/⁊ q̄siuit nos cū eum nō quereremꝰ. Quis vna errauerat:iuenit eā gaudēs in humeris suis reportauit.Et nūq̄d eum eā gaudēs in humeris suis reportauit. Et nūq̄d outs erat pastori necessaria:⁊ nō oui potiꝰ pastor necessari? erat? Quāto libēti⁹ de charitate loquor:tāto minꝰ volo finiri epistolā istā. Nulla est ardēs tior ad cōmēdandā charitatē. Nihil vobis dulcius p̄dicatur:nihil salubri? bibit/sed si bñ viuēdo pfirmet in vobis munus dei:ne sitis ingrati tāte gre illius/qui cum haberet vnicū noluit illū esse vnū. Sed vt fratres haberet adoptauit illi:qui cum illo possiderent vitam eternam.

¶ Tractatus.ix.

¶ Jn hoc pfecta est charitas nobiscū:vt fiduciā habeamꝰ in die iudicij.Quia sicut ille est et nos sumꝰ in hoc mūdo:timor nō est i charitate. Sed pfecta charitas foras mittit timorē q̄n timor penā habet:qui aūt timet nō est pfectꝰ in charitate Nos ergo diligamꝰ deū quoniā deꝰ prior dilexit nos.Si q̄s dixerit quoniā diligo deū et frātrem suū oderit medax ē.Qui eni nō diligit fratrē suū quē videt:deū quē nō videt quomodo pōt diligere?Et hoc mandatum habemus a deo vt qui diligit deum diligat et fratrem suum.

Ⓓeminit charitas vra ex epla Johānis apli:ve: timā partē restituisse nob⁹ tractādā ⁊ exponēdā vobis q̄tū deꝰ donat.Hui⁹ ergo debiti nos memores sum⁹.Exactiōis aūt vos memores esse debetſ:eadē quippe charitas q̄ in ipsa epla maxime ⁊ prope sola cōmēdat:⁊ nos facit fidelissimos debitores:et vos dulcissimos exactores. Jō dixi dulcissimos exactores/qz vbi charitas nō est:amarꝰ exactor est:vbi aūt charitas est/ ⁊ q̄ exigit dulc⁹ est ⁊ a quo exigit. Et si aliquē laborē iuste pit:facit eūdē laborē ꝓpe nullū ⁊ leuē ipa charitas. Nōne videmꝰ etiā in mutis animātib⁹ ⁊ irrationalib⁹:vbi nō spiritalis charitas:ſz carnalis ⁊ natalis est:exigit tm magno affectu de vberib⁹ mr̄is lac a paruulis.Et q̄uis fugēs ipe tū faciat i vbera:melꝰ est tū matri q̄ſ si nō fugat nec exigat qđ charitate debeꝰ.Sepe videmꝰ vberavaccaꝝ etiā grauiusculis vitulis ex pcutir⁹ ꝓpe ipetu leuar imas trū corpa:nec eas tū calce repellere:ſz si desit filiꝰ q̄ fugat mugitu ꝓuocari ad vbera. Si ḡ est in nobis illa charitas spiritalis de q̄ apl's dic.Factꝰ sum paruul⁹ i medio vestrū tāq̄ nutrix fouēs filios:tūc vos diligim⁹ q̄n exigitis.Vt gros nō amam⁹:qz lāguētib⁹ formidam⁹. Jnscesserūt aūt vt inmitterem⁹ textū huiꝰ eple:q̄d ꝓ dieb⁹ festis solēnis lectionū:q̄ nō potuerūt nisi legi:⁊ ipa tractari. Māc ḡ ad p̄ termissū ordinē redeam⁹:⁊ q̄ restāt itēte accipiat charitas vra. Rescio vtrū magnificētiꝰ nob charitas ꝓmēdari possit:q̄ vt diceret.Deꝰ charitas ē. Breuis laus:magna laus. Breuis i sermone:⁊ magna itellectu. Cū cito dicit.Deꝰ dilectio est:⁊ ħ breue est. Si numeres:vnū est. Si appendas: q̄tū est:Deꝰ dilectio est:et q̄ manet in dilectione:in deo manet:⁊ deꝰ i illo manet. Sit tibi domꝰ deꝰ:esto domꝰ dei. Mane i deo:⁊ maneat. Maneat i te deꝰ:vt te ptineat. Maneꝰ i deo:ne cadas. Qz sic de charitate dic apls. Charitas nūq̄ cadit.Quō cadit quē ptinet deꝰ?⌊Jn hoc pfecta est dilectio i nobis:vt fiduciā habeamꝰ in die iudicij:qz sicut ille est:⁊ nos sumꝰ i hoc mūdo.⌋Dicit quō se ꝓbet vnusq̄q; q̄tū i illo ꝓfecerit charitas:vl' potiꝰ q̄tū ipe i charitate ꝓfecerit.Nā si deꝰ charitas ē:nec ꝓficit nec deficit deꝰ. Die ergo ꝓficere in te charitas:qz tu in eā proficis Jnterroga et ego q̄tū in charitate ꝓfeceris:⁊ q̄d tibi respōdeat cor tuū.Ex nouerisne mēsurā ꝓfectꝰ tui. Promisit eni ostēdere nobis quo cognoscamꝰ cū ⁊ ait.Jn ħ pfecta est in nobis dilectio Quere i quo?Ut fiduciā habeamꝰ i die iudicij.Quid ē fiduciā hz i die iudicij:pfecta est i illo charitas.Quid ē hoc fiduciā i die iudicij?Nō timere ne vēiat dies iudicij.Sic homes q̄ nō credūt die iudicij:isti fiduciā nō pñt hr̄e in die quā vēturā esse nō credūt. Ꝓtermittam⁹ istos:exerceat ū los deꝰ vt viuāt.De mortuis vt q̄d loq̄mur?Nō credūt futuꝝ die iudicij:nec timēt nec desiderāt qđ nō credunt. Cepit aliq̄s credere die iudicij:si cepit credere/cepit ⁊ tiere. Sed qz timet:adhuc nōdū habet fiduciā in die iudicij:nō ē dū est in illo pfecta charitas:nūquid tā desperādū est?In quo vides initiū:cur desperas finē?Quod initiū video in quice?Jōz timorē.Audi scripturā. Jnitiū sapiētie timor dñi.Cepit ḡ timere die iudicij:timendo corrigit⁹ ⁊ vigilat aduersus hostes suos.i.peccata sua:iciūt reuiuiscere interi⁹/⁊ mortificare mēbra sua q̄ sunt sup terrā:sicut apls dic Mortificate mēbra vra q̄ sūt sup terrā. Spiritalia nēcte dicit mēbra sup terrā.Rā sequit et exponit. Auaritiā:immundiciā:⁊ cetera q̄ illic exequit.Quantū aūt mortificet iste qui timere cepit die iudicij mēbra sua sup terrā:tantū surgūt ⁊ corroborant mēbra celestia. Mēbra aūt celestia: oīa opera bona. Surgētibus celestibus mēbris:cepit desiderare qđ timebat.Timebat eni ne veniret christꝰ:⁊ inueniret impiū qđ vānaret.Desiderat vt veniat:qz inuenturus est quē coronet.Jam cum ceperit desiderare venientē xp̄m casta anima que desiderat amplexꝰ sponsi:renunciat adultero:fit virgo iterius ipa fide/spe/⁊ charitate.

iā fiduciā in die iudicij non ptra se pugnat q̄n orat ⁊ dicit.
Dut.vj. Aduenīat regnū tuū.Qui eni timet ne veniat regnū dei:timet ne exaudiat.Qui aūt orat:qūo orat qui timet ne exaudiat?Qui aūt orat cū fiducia:charitas optat iā vt veniat.
Pō.vj. De ipo desiderio dicebat q̄dā in psalmo.Et tu dñe vsq̄q;? Cōuertere dñe ⁊ erue aīam meā. Gemebat se differri.Sūt eni hoies qui cum patiētia moriunt. Sunt aūt quidā pse
ri:q̄ cū patientia viuūt.Quid dixi?Qui adhuc desiderat istā vitā:q̄n illi venerit dies mort⁹:patiēter tolerat mortē. luctat aduersum se vt sequat volūtatē dei:⁊ hoc potiꝰ agit aio q̄ elegit deꝰ:nō q̄ elegit volūtas hūana:et ex desiderio vite presentſ fit lucta cū morte:⁊ adhibet patiētiā ⁊ fortitudinem vt equo aio moriat:iste patiēter morit.Qui aūt desideratſ(sicut dixit apls)dissolui ⁊ eē cū xp̄o:nō patient morit:ſz patiēter viuit/delectabiliter morit. Videaposto lū patiēter viuētē.i.cū patiētia hic nō amare vitā sed tolerare.Dissolui inquit ⁊ esse cū xp̄o multomagis optimū:manere aūt in carne necessariū ꝓpter vos. Ergo fratres date operā intꝰ agere vobiscū vt desideret⁹ die iudicij:aliter nō ꝓbat pfecta charitas:nisi cum ceperit illa dies desiderari Jlle aūt cū desiderat:qui fiduciā habet i illo. Jlle autē fiducia hz in illo:cuius sciētia nō trepidat in charitate pfecta atq; sincera. Jn hoc pfecta est dilectio eius in nobis vt fiduciā habeamꝰ in die iudicij. Quare habebimꝰ fiduciā? Quia sicut ille est:⁊ nos sumꝰ in hoc mūdo.Audisti cām fiducie tue.Quia sicut ille est inqt:⁊ nos sumꝰ in hoc mūdo.
Rōne videt aliquid ipossibile dixisse? Nūquid eni potest esse hō sicut deꝰ? Jā vobis exposui:qz nō semp ad eqlitatē
Gal.j. dicit sicut:ſz dicit ad quādā similitudinē.Quomō eni dicis: sicut aures habeo:tta ⁊ imago. Nūq̄d oino sic?Sed tū dicis:sicut.Si ergo facti sum⁹ ad imaginē dei:quare nō sicut deꝰ sum⁹? Nō ad equalitatē: sed ꝓ modo nr̄o.Unde ergo nobis dat fiducia in die iudicij? Quia sicut ille est:et nos sumꝰ in hoc mūdo.Debemꝰ ergo hoc referre ad ipam charitatē:⁊ itelligere quid dictū sit.Dñs in euāgelio dicit.Si diligitis eos q̄ vos diligūt:quā mercedē habebitis?Nōne ⁊ publicani hoc faciūt?Quid ergo vult nos?Ego aūt dico vobis. Diligite inimicos vestros:⁊ orate ꝓ psequētib⁹
Dut.v. ⁊ calūniātib⁹ vos. Si ergo iubet nos diligere inimicos nostros:vnde nobis dat exēplū?De ipso deo. Ait eni. Vt sitſ filij ꝓris vestri qui i celis eū. Quo illud facit deꝰ? Diligit inimicos suos:qui facit solē suū oriri sup bonos ⁊ malos:et pluit sup iustos ⁊ iniustos. Si ergo ad hanc pfectionē nos inuitat deꝰ:vt diligam⁹ inimicos nr̄os sicut et ipse dilexit suos:ea nobis fiducia est i die iudicij/qz sicut ille est:⁊ nos sumꝰ in hoc mūdo.Quia sicut ille diligit inimicos suos:faciēdo solē suū oriri sup bonos ⁊ malos:et pluēdo super iustos ⁊ iniustos:nos qz inimicis nr̄is nō possum⁹ ꝓstare tē pestale solē et pluuiā:ꝓstemus lachrymas cum ꝓ illis oramus. Jā ergo de ipsa fiducia videte q̄d dicat. Unde intelligit pfecta charitas?⌊Timor nō est i charitate.⌋Quid ergo dicim⁹ de illo:q̄ cepit timere die iudicij? Si pfecta in illo est charitas non timeret. Perfecta eni charitas faceret pfectā iusticiā/⁊ non haberet q̄re timeret:imo haberet q̄re desideraret:vt transeat iniq̄tas ⁊ veniat regnū dei:ergo timor nō est i charitate. Sed in q̄ charitate? Nō in ichoata Jn q̄ ergo?⌊Sed pfecta charitas foras mittit timorē.⌋Ergo icipiat timor:qz initiū sapientie timor dñi. Cū autē ceperit charitas habitare:pellit timor qui ei ꝓparauit locū. Quātū eni illa crescit:ille decrescit:et q̄tū illa fit interior/ timor pellit foras. Maior charitas: minor timor. Minor charitas:maior timor. Si aūt null⁹ timor: nō est qua itret charitas. Sicut videmꝰ p setā itroduci linū:q̄n aliq̄d suit
Tract. de temp. Serm. 113. seta pit itrat:sed nisi exeat/nō succedit linū. Sic timor ꝓmo occupat mētē:nō aūt ibi remanet timor: qz tō intrauit vt introduceret charitatē. Jā facta securitate in aio:quale gaudiū nobis est:vel i hoc vel i futuro sc̄lo?Et ħ sc̄lo q̄s
Rom.viij nobis nocebit plens charitate? Videte quō exultet apls
j.Pet.iij. de ipa charitate. Quis nos inq̄t separabit a charitate xp̄i Tribulatio:an āgustia:an psecutio:an nuditas:an periculum an gladi⁹?Et petrꝰ dicit.Et q̄s vobis nocere poterit si boni amatores fueritis?⌊Timor nō est in dilectiōe:sed ꝓfecta dilectio foras mittit timorē:qz timor tormētū habet.⌋
Conquet cor pscientia peccatoꝝ:nōdū facta est iustificatio

Est ibi qđ titillet vel pugnat. Jdeo i psalmo de ipa perfectiōe iusticie q̄d dicit?Conuertisti luctū meū in gaudiū mihi:pcidisti saccū meū:⁊ circūdisti me leticia vt cāteт tibi gloria mea:et nō cōpūgar. Quid est nō compūgar? Nō sit qđ stimulet cōscientiā meā. Stimulat timor:sed noli timere:intrat charitas q̄ sanat qđ vulnerat timor. Timor dei sic vulnerat:quō medici ferramentū putredinē tollit:et q̄si videt vuln⁹ augere. Ecce putredo q̄n erat in corpore: min⁹ erat vuln⁹:ſz piculosum. Accedit ferramentū medici:min⁹ dolebat illꝰ vuln⁹ q̄z volet mō cū secat: pl⁹ volet cū curat:q̄si nō curaret. Sz ideo pl⁹ dolet accedēte medicina:vt nūq̄ doleat succedente salute. Occupet ergo cor tuū timor:⁊ in ducta charitate succedat cicatrix ferramenti medici. Talis est medicus vt nec cicatrices appareāt:tu tm̄ subde te dextere ipi⁹. Nā si sine timore es:nō poterſ iustificari. Sētētia dicta est de scripturis. Nā qui sine timore est nō potest iustificari. Op⁹ est ḡ vt intret timor ꝓmo:p quē veniat charitas. Timor medicamētū:charitas sanitas. ⌊Qui aūt timet:non est pfect⁹ in dilectione.⌋Quare?Quia timor tormētū habet:qūo sectio medici tormentū hz. Est autē alia sentētia q̄ videt huic esse cōtraria:si nō habeat intellectorē. Dicit eni quodā loco in psalmo. Timor dñi castus permanēs in seculū scī. Eternū quēdā timorē nobis ostēdit:sed castū. Qz ille eternū nob⁹ timorē ostēdit:nūq̄d ptradicit illi forte ista epla q̄ dicit. Timor nō est in charitate:sed pfecta charitas foras mittit timorē? Interrogem⁹ ambo eloq̄a dei. Spūs vnus est:et si codices duo:et si oza duo/et si lingue due. Hoc eni dictū est p iohannē:illud dictū est p dauid. Sed nolite putare aliū esse spm̄. Si vn⁹ flat⁹ inflat duas tibias:non pōt vnus spūs iplere duo corda: agitare duas linguas? Sed si spiritu vno:id est vno flatu implete due tibie:⁊ sonāt:implete due lingue spū dei dissonare possunt? Est ḡ ibi q̄dā cōcordia:sed auditorē desiderat. Ecce ispirauit ⁊ ipleuit duo corda/duo oza:monit duas liguas spūs dei:et audiuimus ex vna ligua. Timor nō est i charitate:sed pfecta charitas foras mittit timorē. Audiuim⁹ ex alia. Timor dñi castꝰ pmanens in sc̄m sc̄li. Quid est hoc? Quasi dissonāt. Nō. Excute aures:intēde melodiā. Nō sine causa hic addidit:castꝰ:illic nō additit/nisi qz ē timor ali⁹ qui dicit castus:est aūt alius q̄ nō dicit castus. Discernam⁹ ḡ istos duos timores:⁊ itelligem⁹ ꝓsonātiā tibiarū. Quō itelligim⁹:vel quō discernim⁹? Attēdat charitas vestra. Sunt hoies q̄ ꝓpterea timēt ne mittant in gehēnā:ne forte ardeāt cū diabolo i igne ecno. Jpse est timor ille q̄ introducit charitatē:sed sic venit vt exeat. Si ei adhuc ꝓpt penā times desi:nōdū amas quē sic times: nō bona desiderasſz mala caues. Sz ex eo qz mala caues corrigis te:⁊ incipis bona desiderare.Cū bona desiderare ceperſ:crit i te timor castꝰ. Quis timor castꝰ? Ne amittas ipa bōa. Intēdite. Aliꝰ est timere deū ne mittat te i gehēnā cū diabolo: aliud est timere deū ne recedat a te. Jlle timor q̄ times ne i ignē eternū mittarſ cū diabolo:nōdū est castus. Nō eni venit ex amore dei:sed ex timore pene. Cū autē times deū:ne deserat te ꝓsentia ei⁹:amplecteris eum/ipo frūt desideras Non pōt meli? explanari:q̄d interſit inter duos timores: vnū q̄ foras mittit charitas:alterū castū q̄ pmanet in seculū scī:nisi pōas duas maritatas:quaꝝ vnā ita ꝓstituas volētē facere adulteriū:delectari nequitia:ſz timere ne dā nec a marito. Timet maritū:ſz qz adhuc amat nequitiā:ideō timet maritū. Huic nō grata:ſz onerosa est mariti pūtia:et si forte vluit nesciēter/timet maritū ne vēiat. Tales sunt q̄ timēt ne vēiat dies iudicij. Fac alterā amare vir⁹:debere illi castos āplexꝰ:⁊ nulla se adulterij imūdicia maclari:optat pūtiā viri. Et quō discernūt duo isti timores? Timet illa: timet ⁊ illa. Interroga:q̄si vnū tibi rūdēt. Rūdeat illa. Times vir⁹? Timeo. Interroga ⁊ illā si timeat vir. Rūdet:timeo. Una vox est:ſz diuersus animꝰ. Jā ḡ iterrogenꝰ q̄re. Jlla dic. Timeo vir⁹ ne vēiat. Jlla dic:timeo vir⁹ ne discedat. Jlla dic:timeo ne dāner. Jlla dicit:timeo ne deserar. Pone ħ in aio xp̄ianoꝝ:⁊ iuenisti timorē qui foras mittit charitas:⁊ aliū tiorē castū pmanētē in sc̄m sc̄li. Loq̄mur ḡ huic ꝓmo que sic timet vir⁹:quō illa mulier quā delectat neq̄tia. Timet eni vir⁹ ne dānet illā. Talibus eni ꝓmo loq̄mur. Quia q̄ sic times deū ne dānet te deꝰ:quō tiet mulier

quã delectat nequitia:timet virũ ne dãnet a viro:quo tibi displicet illa mulier:displice et tu tibi. Si forte habes vxorẽ:nũquid vis vt sic timeat te vxor tua: ne dãnet abs te vt delectet illã nequitia:sed põdere timoris tui reprimak:nõ dãnatiõe ilãtat. Castã eã vis:vt te diligat nõ vt te timeat Exhibe te talẽ deo:qlẽ vis hre vxorẽ:et si nondũ habes/et habere vis:talem vis hre. Et q̃d dicim⁹ fratres? Illa mulier q̃ ideo timet virũ ne dãnet a viro:forte nõ facit adulterũ:ne aliquo modo pueniat ad vi⁹:a tollat illi lucẽistã tẽporalẽ. Põt aũt vir ille falli. Homo est enim sicut et illa q̃pot fallere. Timet illa eũ extra cui⁹ oculos pot esse:tu nõ pſ. xxxiij. times semp facie supra te viri tui? Ult⁹ aũt dñi sup facies tes mala. Captat illa absentiã viri sui:a icitak forte delectatione adulterij:et dicit sibi tñ:nõ factã. Absens est quidẽ ille:sed difficile est vt nõ ad illũ quoquomodo pueniat. Tẽperat se ne pueniat ad hominẽ:q̃ potest a nescire:q̃ potest a fallí.q̃ põt bonã suspicari etiam malã:qui põt a castã suspicari q̃ adultera est. Tu nõ times oculos ei⁹ quẽ fallere nemo põt? Tu nõ times ei⁹ psentiã: qui auerti a te nõ põt? Roga deũ vt itueak te:a auertat facie suã a peccatis tuis.
Psalm. l. Auerte facie tuã a pctis meis. Sed vnde mereris vt ille facie suã auertat a peccatis tuis:si tu nõ inde auertas faciẽ
Ubi. s. tuã a peccatis tuis? Ipsa ei vox dicit in psalmo. Cũ iigita tẽ mes ego cognosco:a peccatũ meũ corã me est semp. Tu agnosce:a ille ignoscit. Allocuti sum⁹ eã q̃ hz adhuc timorẽ nõ pmanentẽ in seculũ seculi:sed quẽ charitas excludit a foras mittit. Alloquamur a illã q̃ habz iã timorẽ castũ pmanẽtẽ in seculũ seculi. Putam⁹ iuenim⁹ illã: vt alloquamur illã? Putas est in hoc pplo? Putas est i ista exedra? Putas est in hac terra? Nõ põt nisi esse:sed latet. Hyems est:itus est viriditas in radice. Forte iuenimus a aures illi⁹. Sed vbicũq; est illa aia:vtinam illam inuenirẽ:a nõ aures suas põeret mihi: sed ego aures meas illi. Illa me doceret aliq̃d poti⁹ q̃s a me disceret. Anima q̃dam sctã ignea a desideras regnũ dei:hãc non ego alloquor:sed de⁹ ipse et patienter viuentẽ in hac terra ita psolak. Jam vis veniã:a ego noui qñ vis vt veniã. Noui q̃lis es:vt secura expectes aduẽtũ meũ. Noui q̃ molestia est tibi:sed magis expectatolera/vento a cito venio. Sz amãti tardũ est. Audi eã cantantẽ:tãq̃ liliũ de medio spinaꝝ. Audi suspirantẽ a dicẽtẽ
Psalm. c. Matth. v. iij. sen. dis. xxxiiij. ca. nõ potes. Psallã a itelligã in via imaculata:qñ venies ad me. Merito nõ timet:q̃ pfecta charitas foras mittit timorẽ:a cum venerit ad ei⁹ amplexũ timet. Sed securiter q̃ timet cauet a obseruabit ab iniq̃tate sua: ne itaq; peccet/ nõ ne mittak i ignẽ:sed ne ab illo deserak. Et erit in illa. Quid? Timor castus pmanẽs in sc̃m seculi. Audiuim⁹ duas tibias psonãtes. Ille de timore dicit:a ille de timore dicit. Sz ille de timore quo timet aia ne dãnek:ille de timore quo timet aia ne deseratur. Ille est timor quẽ charitas excludit:ille est timor pmanẽs i sc̃m scli. Nos diligim⁹:q̃ ipe põr nos dilexit. Mã vñ diligerem⁹ nisi ille prior diligeret nos? Diligẽdo amici facti sum⁹. Sed inimicos ille dilexit:vt amici efficeremur. Prior dilexit nos:et donauit nobis vt diligerem⁹ eũ:nondũ diligebam⁹. Diligendo pulchri efficimur. Quid facit hõ deformis et distorta facie si amet pulchrã? Aut q̃d facit hõ femina deformis a distorta a nigra si amet pulchrũ. Nunq̃d amãdo poterit esse pulchra? Et nunq̃d a ille amãdo poterit eẽ formos⁹? Amat pulchrã. a qñ se i speculo videt:erubescit facie suã leuare ad illã formosam quã amat:quid facit vt pulchra sit? Expectat vt vẽiat pulchritudo:imo expectãdo senect⁹ addik/a turpior ẽ facit? Nõ ẽ ergo quid agere:nõ est quomodo illi des filiũ:nisi vt compescat se:et nõ audeat amare ipar iparẽ. Aut si forte amat a ducere vxorẽ optat:optet vt illa castitatẽ amet:nõ carnis facie. Anima vero nostra fratres mei feda est per iniquitatẽ:amãdo deũ pulchra efficit. Qualis amor est qui reddat pulchrã amantẽ? Deus aũt semp pulcher est: nunq̃ deformis/nunq̃ cõmutabilis. Amauit nos prior:q̃ semp est pulcher. Et q̃les amauit:nisi fedos et deformes? Non ideo tñ vt fedos dimitteret:sz vt mutaret/a ex deformi pulchrũ faceret. Quõ erim⁹ pulchri? Amando eũ q̃ semp est pulcher.
Quãtũ in te crescit amor:tantũ crescit pulchritudo:q̃ ipa charitas est aie pulchritudo. Nos diligim⁹: q̃ ipse põr dilexit nos. Audi apostolũ paulũ. Ostẽdit aũt de⁹ dilectiõez
Rom. v. suã in nobis:qm̃ cũ adhuc peccatores essem⁹/xps p nobis mortuus est:iust⁹ p iniustis:pulcher p fedis. Quomõ iuenimus pulchrũ iesum? Speciosus forma pre filijs hoim:diffusa est gra i labijs tuis. Unde itẽ videtevnde sit pulcher Speciosus forma pre filijs hoim:q̃ deus. Quia in principio erat x̃bũ et x̃bũ erat apud deũ a deus erat x̃bũ. Quia vero carnẽ suscepit.i.mortalitatẽ tuã:vt aptaret se tibi:a gueret tibi:a excitaret te ad amãdũ intus pulchritudine. Unde ergo iuenim⁹ q̃ fedus et deformis iesus:sicut timuim⁹/q̃ pulcher a speciosus forma pre filijo hoim? Quia inuenim⁹ q̃ a deformis? Esaiã interroga. Et vidim⁹ cum a
Esaie. xi. nõ habebat spẽm neq; decorẽ. Ille sũt due tibie diuerse sonãtes:sed vn⁹ spũs ambas iflat. Hac dicit. Speciosus forma pre filijs hoim:hac dicit in esaia. Vidimus eũ:et nõ habebat speciẽ neq; decorẽ. Uno spũ implent ambe tibie:nõ dissonãt. Holt aures auertere:adhibe intellectũ. Interrogem⁹ paulũ apostolũ:et exponat nobis psonantia duaꝝ tibiaꝝ. Sonet nobis. Speciosus forma pre filijs hoim. Sed cũ in forma dei esset:nõ rapinã arbitrat⁹ est esse se eq̃le deo Ecce speciosꝰ forma pre filijs hoim. Sonet nobis etiã. Vidim⁹ eũ et non habet speciẽ neq; decorẽ. Semetipm exinaniuit formã serui accipiẽs:in similitudie hoim fact⁹:et habitu inuẽt⁹ vt hõ. Non habebat speciẽ neq; decorẽ? vt tibi daret speciẽ a decorẽ. Quã speciẽ? Quẽ decorem? Dilectionẽ charitatẽ. Ut ames curras. Curris amas. Pulcher es iã:sed noli te attẽdere ne pdas qõ accepisti. Illũ attende q̃ fact⁹ es pulcher. Ideo sis pulcher vt ille te amet. Tu autẽ totã itẽtionẽ tuã in illũ dirige:ad illũ curre:et⁹ amplect pete:ab illo time discedere/vt sit in te timor castus permanẽs in seculũ seculi. Nos diligim⁹:q̃ ipe prior dilexit nos
1. Joh. iij. | Si q̃s dixerit:qm̃ diligo deũ. | Quẽ deum? Quare diligimus? Q̃ ipe põr dilexit nos:a donauit nobis diligere. Dilexit ipios vt faceret pios. Dilexit iiustos vt faceret iustos Dilexit egrotos vt faceret sanos:ergo a nos diligimus/q̃ prior dilexit nos. Interroga vnũquẽq;:dicat tibi si diligit deũ. Clamat pfitek. Diligo:ipe scit. Est aliud vñ interrogatur. Si q̃s dixerit:quoniã diligo deũ/et fratrẽ suũ oderit/ mẽdax est. Unde ,pbas:q̃ mẽdax est? Audi. | Qui enim non diligit fratrẽ suũ quẽ videt:deũ quẽ non videt quomõ põt diligere? | Quid ẽ. Qui diligit fratrẽ:diligit deũ? Necesse est vt diligat deũ:necesse est vt diligat ipam dilectionẽ:nã q̃d põt diligere fratrẽ:a nõ diligere ipsam dilectiõem? Necesse est vt diligat dilectionẽ. Quid ergo. Quia diligit dilectionẽ:ideo diligit deũ? Utiq; tõ diligẽdo dilectionẽ deũ diligit. An oblit⁹ es qõ pauloante dixisti. Deꝰ dilectio est Si deꝰ dilectio:q̃squis diligit dilectionẽ:deũ diligit. Diligit ergo fratrẽ a securꝰ esto. Non põt dicere:diligo deũ sed nõ diligo fratrẽ. Quo mẽtir⁹ si dicas diligo deũ:q̃a nõ diligis ffem? Sic falleris si q̃s dicis diligo ffem:putas q̃ non diligis deũ? Necesse est ergo q̃ diligis ffem: diligas ipam dilectionẽ. Dilectio aũt deꝰ est. Necesse ẽ q̃ vt deũ diligat q̃squis diligit fratrẽ. Si aũt non diligis fratrẽ quẽ videꝰ deũ quẽ nõ vides quomõ potes diligere? Quare nõ videt deum? Quia nõ hz ipam dilectionẽ:ideo non videt deũ:q̃ nõ hz dilectionẽ:ideo nõ habet dilectionẽ/q̃ nõ diligit fratrẽ. Propterea ergo nõ videt deũ: q̃ nõ habet dilectionẽ. Mã si habeat dilectionem/deũ videt:q̃ deꝰ dilectio est. Et purgak ille oculus magis magisq; dilectiõe/vt videat illã incõmutabilẽ substãtiã:cuius psentia semp gaudeat/quã pfruak in eternũ ꝓiunctus angelis. Sed currat mõ:vt ali quãdo in patria letek. Nõ amet pegrinationẽ:nõ amet vi Totũ amaꝝ sit:preter illũ qui vocat:quouisq; inberem⁹ fi
Psal. xxxvij. li/a dicam⁹ qõ dictũ est in psalmo. Perdidisti oẽs q̃ fornicant abs te. Et q̃ sunt q̃ fornicank? Qui discedũt a amant mundũ. Tu aũt quid? Sequik a dicit. Mihi aũt inherere deo bonũ est. Totũ bonũ meũ est deo iherere gratis. Mã si iterroges a dicas: q̃re inheres deo/a dicat vt donet mihi. Quid tibi donet? Celũ ipe fecit:frã ipe fecit. Quid tibi donet? natur⁹ est:iã heres illi? Inueni meli⁹ a donat tibi. Qui enim nõ diligit fratrẽ suũ quẽ videt:deũ quẽ non videt quomõ poterit diligere? | Et hoc mãdatũ habem⁹ ab ipso vt q̃ diligit deũ/diligat a fratrẽ suum. | Magnifice dicebas:diligo deum:et odis fratrẽ. O homicida qõ diligis deũ? audisti superius in ipsa epistola. Qui odit fratrẽ suũ homi-

cida est? Sed pro⁹ sus diligo deum:q̃uis oderim fratrem meũ. Pro⁹ sus non diligis deũ:si odisti fratrem. Et modo pbo alio documento. Ipse dixit. Dedit nobis preceptũ vt diligam⁹ inuicẽ. Quomodo diligis eum: cuius odisti preceptum? Quis est q̃ dicat:diligo imperatorẽ:sed odi leges eius? In hoc itelligit imperator si diligis eum: si obseruẽ tur leges eius per prouincias. Lex imperatoris que est?
Joh. xiij. Mandatũ nouũ do vobis: vt vos inuicẽ diligatis. Dicis ergo te diligere christũ:serua mandata eius a fratrem dilige. Si aũt fratrem nõ diligis:quomodo eũ diligis cuius mandatũ contẽnis? Fratres ergo non sãtior loquendo de charitate in nomine xpi. Quãtum et vos habetis huius rei suaricia:tãtũ speramus quia crescit in nobis ipsa: a foras mittit timorem/vt remaneat ille timor castus permanens in seculum. Toleremus mundũ. Toleremus tribulatiões ipsius. Toleremus scandala tẽtationũ. Non recedam⁹ a via:teneamus vnitatem ecclesie: teneamus xp̃m:teneam⁹ charitatem. Non diuellamur a mẽbris sponse ipsius:non diuellamur a fide/vt gloriemur in psentia ipsius:a securi manebimus in eo. Modo per fidẽ:tunc p speciem:cuius tantas arras habemus donum spũs sancti.

Tractatus.x.

Omnis q̃ credit qm̃ iesus est xps:ex deo natus est:et omis q̃ diligit eũ q̃ genuit: diligit a eũ q̃ natus est ex eo in h̃ cognoscim⁹ qm̃ diligim⁹ natos dei Cũ deũ diligam⁹ a mãdata eius faciam⁹ hec est enim charitas dei vt mãdata ei⁹ custodiam⁹:a mãdata ei⁹ grauia nõ sunt. Qm̃ omne q̃ natũ est ex deo vicit mũdũ. Et hec est victoria q̃ vicit mũdũ fides nr̃a. Quis est aũt q̃ vicit mũdũ nisi q̃ credit qm̃ iesus est filius dei. Hic est q̃ venit p aquã a sanguinẽ iesus xps nõ in aq̃ solũ. Sed in aqua a sanguine et spũs est q̃ testificat. Qm̃ xps est veritas.
1. Joh. v. Qm̃ tres sunt q̃ testimoniũ dãt in celo/pr̃/x̃bũ/a spũs sctus:a hi tres vnũ sunt. Et tres sunt q̃ testimoniũ dant in terra. Spũs/aq̃/a sanguis et tres vnũ sunt. Si testimoniũ hoim accipim⁹ testimoniũ dei maius ẽ. Qm̃ h̃ est testioniũ dei qõ mai⁹ est:qm̃ testificat⁹ est de filio suo. Qui credit i filiũ dei:hz testioniũ dei i se. Qui nõ credit filio mẽdacẽ facit eũ. Quia nõ credit i testioniũ qõ testificatus est de filio suo. Et hoc est testioniũ. Quoniã vitã etnã dedit nobis de⁹. Et hec vita i filio eius est. Qui hz filiũ hz vitã. Qui nõ hz filiũ dei x̃vitã nõ hz. Hec scribo vobis vt sciat | quoniã vitã habet | etnã. Qui credit | i noie filij dei a hec est fiducia quã habem⁹ ad deũ. Quia q̃cũq; petierimus ꝑm volũtatẽ ei⁹ audit nos. Et scim⁹ q̃ audit nos q̃cq̃d petierim⁹. Scim⁹: qm̃ habem⁹ petitiones q̃s postulam⁹ ab eo. Qui scit fratrẽ suũ peccare peccatũ nõ ad mortẽ:petat et dabit ei vita peccãti nõ ad mortẽ:et peccatũ ad mortẽ. Non pro illo dico vt roget q̃s. Omis iiq̃tas peccatũ est a est peccatũ ad mortẽ. Scim⁹ q̃ omis q̃ nat⁹ est ex deo nõ peccat. Sed gñatio dei ꝓseruat eũ: a malign⁹ nõ tãget eũ. Scim⁹ quoniã ex deo sum⁹ a mũd⁹ tot⁹ i maligno posit⁹ est. Et scim⁹ quoniã filius dei venit et dedit nobis sensum vt cognoscamus verũ deũ a sim⁹ in vero filio ei⁹. Hic est verus de⁹ a vita eterna. Filioli custodite vos a simulachris.

Meminisse vos credo:q̃ affuistis hesterno die:ad quẽ locum i pgressu hui⁹ epl̃e puenerit nr̃a tractatio.i. Qui enim nõ diligit fratrẽ suũ quẽ videt: deũ quẽ non videt quomõ põt diligere? Et hoc mãdatũ habemus ex ipso:vt q̃ diligit deũ:diligat a fratrẽ suũ. Hucusq; disputatũ erat. Que sequunt q̃ ex ordine videam⁹. | Omis q̃ credit q̃ iesus sit xps? deo nat⁹ est. | Quis est q̃ nõ credit q̃ iesus sit xps? Qui non sic viuit quõ pcipit xps. Multi enim dicũt. Credo:sz fides sine opib⁹ nõ saluat. Op⁹ autẽ fidei ipa dilectio est:dicẽte paulo apl̃o:a fides q̃ Gal. v. p dilectionẽ opat. Opa quidem tua pterita anteq̃ crederes:vt nulla erãt:vel si bona videbant inanta erant. Si ei nulla erãt:sic eras quasi hõ sine pedib⁹:aut vexatis pedib⁹ ambulare nõ valẽs. Si aũt bona videbant:ãteq̃ crederes currebas q̃d est:sed pter viã currẽdo errabas pot⁹ q̃ pueniebas. Est q̃ nobis a currendũ:a in via currẽdũ. Qui preter viam currit:laniter currit:imo ad laborẽ currit. Tãto plus erat:quanto pter viã currit. Quis est via p quã currimus? Christ⁹ dixit. Ego sum via. Que pria quo currim⁹? Joh. xiiij Christ⁹ dixit. Ego sum vitas. Per illũ curris:ad illũ curris:in ipso reperies. Sed vt currem⁹ p illũ:extẽdit se vsq; ad nos. Loge enim eram⁹:a loge pegrinabamur. Parũ est: qui loge pegrinabamur:a languidi nos mouere nõ poteramus. Medic⁹ venit ad egrotos:via porrecta est ad pegrinos. Saluemur ab ipo:ãbulem⁹ p ipm. Hoc est credere q̃ iesus xps est:quomõ credũt xpiani/q̃ non solũ noie xpiani sunt:sz factis a vita. Nõ quo credũt demones. Mã a demo Jacobi. ij nes credũt a tremiscũt. Sic dixit scriptura. Quid potuerũt demones plus credere q̃s vt dicerẽt. Scim⁹ q̃ sis:tu es Mar. iij. filius dei? Qõ dixerũt demones:ꝺ dixit a petr⁹/cũ dñs ãret: Luce. iiij. ret:ꝺ esset/quẽ illũ dicerẽt homines. Respõderũt illi discipuli. Alij dicunt iohãnẽ baptistã:alij heliã:alij hieremiã:aut vnũ ex pphetis. Et ille. Vos aũt quẽ me esse dicitis? Respõdit petr⁹ a ait. Tu es xps filius dei viui. Et audit a dño Beat⁹ es symon bariona: q̃ non reuelauit tibi caro a sanguis/sed pater meus q̃ est in celis. Videte q̃ laudes prosequunt hãc fidẽ. Tu es petr⁹:et sup hãc petrã edificabo ecclesiã meã. Quid est:sup hãc petrã edificabo ecclesiã meã Sup hãc fidẽ:sup id qõ dictũ est. Tu es filius dei viui. Sup hãc petrã inq̃t fundabo ecclesiã meã. Magna laus. Ergo dicit petr⁹. Tu es xps filius dei viui. Dicunt et demones. Scimus q̃ scis:tu es filius dei/sanctus dei. Hoc petrus:hoc a demones. Eadẽ x̃ba:nõ idẽ animus/et vnde constat:quia hoc petrus cũ dilectiõe dicebat. Quia fides xpiani cũ dilectiõe est:demonis aũt sine dilectiõe. Quomõ sine dilectione. Hoc dicebat petrus/vt xp̃m amplecteret:hoc dicebãt demones/vt xps ab eis recederet. Mãq̃ anteq̃ dicerent. Scim⁹ q̃ sis/tu es filius dei:q̃d nobis a tibi est dixerũt:q̃d Marci. j. venisti ante tps pdere nos? Aliud est ergo cõfiteri xp̃m vt teneas xp̃m:aliud confiteri xp̃m vt repellas a te xp̃m:ergo videtis q̃ quomõ hic dicit. Qui credit/ppria q̃dam fides est:nõ quomõ cũ multis. Itaq; fratres:nemo hereticoꝝ dicat vobis. Et nos credim⁹. Ideo enim de demonib⁹ exemplũ ꝓposui/ne gaudeatis ad x̃ba credentiũ:sed exploretis facta viuentiũ. Videam⁹ ergo q̃d est credere in xpo:q̃d credere:q̃ iesus ipse est xps. Sequik. | Omis q̃ credit q̃ iesus sit B xps:ex deo natus est. | Sed q̃d est credere illud? | Et omis q̃ diligit q̃ genuit eũ:diligit eũ q̃ genit⁹ est ab ipo. | Statim si dei cõtigit dilectionẽ:q̃ sine dilectiõe fides inanis est. Cũ dilectiõe fides xpiani:sine dilectione fides demonis. Qui aũt non credũt/peiores sunt q̃ demones:a tardiores q̃ demones. Nescio q̃s nõ vult credere i xp̃m:adhuc nec demones imitak. Jam credit in xpo:sed odit xp̃m. Habet cõfessionẽ fidei in timore pene:nõ in amore corone. Mã et illi puniri timebãt. Adde huic fidei dilectionẽ vt fiat fides q̃lem dicit apls paulus. Fides q̃ p dilectionem opat. Inueniſti Gal. v. xpianũ:inueniſti ciuẽ hierusalẽ:inueniſti ciuẽ angelo:inuenisti in via suspirantem peregrinum/adiũge te illi:comes tuus est:curre cum illo/si tamẽ a tu hoc es. Omnis qui diligit q̃ genuit eum:diligit eum q̃ genitus est ab ipso. Quis genuit? Pater. Quis est genitus? Filius. Quid ergo ait? Omis q̃ diligit pr̃em:diligit filium. | In hoc cognoscim⁹ q̃ diligim⁹ filios dei. | Quid est hoc fratres? Paulosãte de filio dei dicebat:nõ de filijs dei. Ecce vn⁹ posit⁹ est xps contẽplandus nobis a dictũ est nobis. Omnis qui credit q̃ iesus sit christus:est ex deo natus. Et oĩs qui diligit qui genuit eum:id est patrem:diligit eum qui genitus est ex ipso:id est filium dominũ nostrũ iesum christum. Et sequit. In

Universidad de Deusto Biblioteca

hoc cognoscim⁹ quia diligimus filios dei: quasi dicturus esset. In hoc cognoscim⁹ qz diligim⁹ filium dei. Filios dei dixit: qui filiū dei paulōte dicebat. Quia filij dei corpus sunt vnici filij dei: ⁊ cū ille capat/nos mēbra: vnus est fili⁹ dei. Ergo q̄ diligit filios dei: filiū dei diligit. Et q̄ diligit filiū dei: pfem diligit. Nec pōt q̄sq̄ diligere pfem: nisi diligat filiū. Et q̄ diligit filiū/diligit filios dei: mēbra filij dei: ⁊ diligēdo fit ⁊ ipse mēbrū: ⁊ fit p dilectionē in cōpage corporis xp̄i: ⁊ erit vn⁹ xp̄s amās seipm. Cū se ei iuicē amant
j.Cor.xij mēbra: corp⁹ se amat. Et si patit vnū membrū: cōpatiūtur oīa mēbra. Et si glorificat vnū mēbrū: cōgaudent oīa mēbra. Et q̄d secut⁹ ait: Vos aūt estis corp⁹ xp̄i ⁊ mēbra. Dicebat pauloante de dilectiōe fraterna ⁊ ait. Qui nō diligit fratrē quē videt: deū quē nō videt qūo potest diligere? Si autem diligis fratrē/forte fratrē diligis ⁊ xp̄m nō diligis: quomō qñ mēbra xp̄i diligis? Cū ergo mēbra xp̄i diligis: christū diligis. Cum christum diligis: filium dei diligis. Cum filiū dei diligis: et pfem diligis. Non potest ergo separari dilectio. Elige tibi quid diligas: sequunk et cetera. Dicas: deum solum diligo: deum patrem/mētiris. Si diligis non solum diligis: sed si diligis pfem/diligis ⁊ filium. Ecce inq̄t diligo patrem et diligo filium. Sed hoc solum patrē deum et filiū deum dominū nostrū iesum christum: qui ascendit in celos: sedet ad dexteram patris. Illud verJoh.j. bum per qō facta sunt omnia: et verbum caro factum est: ⁊ habitauit in nobis. Hoc solum diligo: mentiris. Si enim diligis caput: diligis ⁊ mēbra. Si autem membra non diligis: nec caput diligis. Non expauescis vocē capitis de celo clamantem pro mēbris suis. Saule saule quid me perseAct.ix. queris? Persecutorē suum vocauit: persecutorem mēbrorum suoz. Dilectorem suum vocauit: dilectorem membrorum suoz. Jam que sunt membra eius nostis fratres: ipsa est ecclesia dei. In hoc cognoscim⁹ quia diligimus filios dei: quia deum diligim⁹. Et quomodo non aliud sunt filij dei/aliud deus: sed qui deum diligit/precepta eius diligitJoh.xiij. Et que sunt precepta dei? Mādatum nouum do vobis: vt vos inuicem diligatis. Nemo se excuset p aliam dilectionem: ad aliam dilectionē. Omnino sic se tenet ista dilectio quomodo ipsa cōpaginata est in vnum: sic omnes qui ex illa pendēt vnum facit: et quasi conflat illos ignis. Aur⁹ est conflatur massa: et fit vnum aliquid. Sed nisi feruor charitatis accendat: ex multis in vnū conflari nō potest. Quia deū diligimus: inde cognoscim⁹ quia diligim⁹ filios dei. Et vnde cognoscim⁹ quia diligim⁹ filios dei? ⌊Quia deū diligim⁹: ⁊ pcepta eius facimus.⌋ Suspiramus hic ex difficultate faciendi preceptū dei. Audi quid sequat. Homo qui laborabas amādo auariciam: cum labore amat⁹ qđ amas. Sine labore amatur de⁹. Auaricia tussura est labores/picula/tribulatiões/⁊ obtēperatur⁹ es. Quo fine? Ut habeas vnde ipleas archā: pdas securitatē. Securior forte eras anteq̄ haberes q̄ cum hāc cepisti. Ecce qd tibi tuf sit auaricia. Implesti domū timenk latrones. Acq̄sisti aurum: pdidisti somnum. Ecce qđ tibi tussit auaricia: fac ⁊ fe cisti. Quid tibi iubet deus? Dilige me. Aurū diligis: questurus es aur⁹ ⁊ forte nō inuēturus. Quisquis me querit: cū illo sum. Amatur⁹ es honorē: et forte non puentur⁹. Quis me amauit ⁊ nō ad me puenit? Dicit tibi deus. Patronū vis facere aut amicū potētem: ambis p aliū inferiorem. We ama dicit tibi deus. Non ad me ambiē p aliquē. Ipse amor ꝓsentē me tibi fecit. Quid dulcius dilectione ista fraps.cxvij. tres? Nō sine cā mō audistis in psalmo fratres. Narrauerūt mihi iniusti dilectiones suas: sed non sicut lex tua die. Que est lex dei? Mandatū dei. Qđ est mādatū dei? Nouū.Joh.xiij. illud mādatū. Qđ ideo nouū dicitur qz innouat. Mandatum nouū do vobis: vt vos iuicē diligatis. Audi q̄ est lexGal.vj. dei. Apl's dicit. Inuicē onera vra portate: ⁊ sic adipebit⁹ legem christi. Ipsa est psummatio omniū opez nostroz dilectio. Ibi est finis: propter hoc currim⁹: ad illā currim⁹: cūps.cxviij. venerim⁹: requiescem⁹. Audistis in psalmo. Qis consummationis vidi finē. Omnis psummationis vidi finē. Quid viderat iste putamus? Ascēderat in verticē alicuj⁹ altissimi mōtis acutissimi: ⁊ pspexerat ⁊ viderat ambitū terre ⁊ circulos orbis vniuersi: ⁊ ideo dixit. Qis psummationis vidi finē? Si hoc laudabile: oculos carnis queram⁹ a dño tam acutos: vt aliquē excelsissimū montē qui est in terra requiram⁹: de cuj⁹ cacumine videam⁹. Omnis psummatiōis vidi finē? Molt ire lōge. Ecce dico tibi. Ascēde in montē: vide finē. Christus mons est. Veni ad xp̄m: videS inde finē omnis psummationis. Quis est iste finis? Paulū interro- 1.Cor. ix
ga. Finis aūt precepti dei charitas: de corde puro ⁊ pscientia bona ⁊ fide nō ficta. Alio loco. Plenitudo aūt legi dilectio. Rom. xiij
ritas. Quid tā finitū et terminatū q̄ plenitudo? TeneS fratres: finē poni laudabiliter: nolite putare psumptionē: sed psummationē. Aliter enī dicitur. Finiui panē: aliter finiui tunicā. Finiui panē manducādo: finiui tunicā texēdo. Et ibi finis sonat: ⁊ illic finis sonat: sed tamē panis finit vt cōsumak: tunica finitur vt psummetur. Panis finit vt nō fiat tunica finit vt pfecta sit. Ergo sic audite finē. Et quando legit psalmus: et auditis. In finē psalmus dauid. Assidue auditis hoc in psalmis: et debetis nosse qō audistis. Quid Rom. x
est in finē? Finis enim legis est xp̄s ad iusticiā oī credēti. Et q̄d est finis? Christus: qz xp̄s de⁹: et finis precepti charitas: ⁊ de⁹ charitas: qz pater ⁊ filij ⁊ spūs sanct⁹ vnū sunt. Ibi tibi finis est: ⁊ alibi via est. Noli herere in via ⁊ nō pervenire ad finē. Ad q̄d aliud veneris: transi vsq̄quo perPsal. cxviij
nias ad finē. Quis est finis? Mihi autem adherere deo bonū est. Adhesisti deo: finisti viā: pmanebis in patria. Intēdite: pecuniā alicjs querit: non sit tibi finis: trāsit tāq̄ peregrinus. Quere vbi transeat: non ibi remaneat. Si aūt amas q̄ auariciā implicatus es. Erit tibi auaricia catena pedum: vltra pgredi non potes. Transi ergo et hoc: quere finem. Salutē corporis queris: adhuc noli tibi remanere. Que est enī ista sal⁹ corporis q̄ morte pmit: q̄ egritudine debilitat: friuola/mortalis fluxa? Quere illā: ne ipediat forte morbida valitudo opa tua bona. Ergo non est tibi finis: quia propter aliud querit. Quicq̄d ꝓpter aliud querit: non est ibi finis. Quicq̄d ꝓpter se et gratis querit: ibi est finis. Queris honores forte: ad aliq̄d agēdum queris/vt peragas aliq̄d: vt placeas deo: noli tm honorē amare/ne ibi remaneas. Queris laudē? Si deo queris/bene facis: si tuā queris/male facis: remanes in via. Sed amaris ⁊ tu laudaris ⁊ tuno li gratulari qñ in te laudaris: laudare i dño: vt cantes. In dño laudabit aīa mea. Sermonē aliquē bonū dicis: ⁊ laupsal. xxxiij
dat sermo tu⁹: nō laudatur quasi tu⁹: nō est ibi finis. Si ibi ponis finē: finiris. Sed non finiris quasi pficiaris: sed finiris vt psummar⁊. Ergo nō laudet sermo tu⁹ quasi abs te quasi tu⁹. Sed quō laudet? Quō dicit psalm⁹. In deo laupsal. lv
dabo sermonē: in deo laudabo xp̄m. Ex hoc fit vt fiat in te qō sequit. In deo sperabo: non timebo qđ faciat mihi hō. Quādo enī oīa tua i deo laudant: nō timet ne pereat laus tua: qz nō deficit de⁹: ergo trāsi ⁊ ipa. Videte fres: quanto trāsimus: in quibus non est finis. Sic vtimur quasi in via quasi in māsionib⁹ stabulox reficimur ⁊ transim⁹. Ubi ergo finis? Dilectissimi filij dei sumus: ⁊ nondū apparuit qđ erim⁹. Hoc dictū est in hac epl'a. Adhuc ergo in via sum⁹. Adhuc quocūq̄ venerim⁹ trāsire debem⁹: vsq̄quo perueniam⁹ ad aliquē finē. Scim⁹ qz cum apparuerit similes ei erim⁹: qm videbim⁹ eū sicuti est. Iste finis: ibi ppetua laudatio: ibi semp alleluya sine defectu. Ergo ipm finē dixit i psalmo. Omnis psummationis vidi finē: et quasi dicerepsal. cxviij
illis. Quis est finis qđ vidisti? Latū mandatū tuū valde. Ipse est finis: latitudo mandati. Latitudo mādati charitas est: qz vbi charitas: nō sunt angustie. In ipsa latitudine erat apl's cū diceret. Os nostrū patet ad vos o corinthi- 2.Cor. vi
cor nr̄m dilatatū est: nō angustamini in nobis. Ideo ergo latū mādatū valde. Qđ est latū mandatū? Mandatum nouum do vobis vt vos inuicē diligatis. Charitas ergo nō angustat. Vis nō angustari i terra: i lato habites. Quicq̄d enī tibi fecerit hō: nō te angustet/qz illud diligis qđ nō nocet. Homo: deū diligis: fraternitatē diligis: legem dei diligis: ecclesiam dei diligis: sempiterna erit: laboras i terra: sz puenis ad fructū pmissum: qđ tibi tollit qđ diligis? Si nemo tibi tollit qđ diligis: securꝰ dormis/imo securꝰ vigilas/ne dormiendo pdas qđ diligis. Non enī frustra dictū est. Illumina oculos meos: ne qñ dormiā i morte. Qui clamdūt oculos ꝓtra charitatē: obdormiscūt i occipiscētijs delectationū carnaliū. Eutgila q̄: delectatiões enī sunt: manducare/bibere/luxuriari/ludere/venari. Propas tāc venias

omnis mala sequunk. Nunquid nescimus qz delectatiões sunt? Quis neget qz delectāt? Sed pl⁹ diligak lex dei. Clamat ptr.cxviij.
nes: sed nō sicut lex tua domie. Ista delectatio manet: non solū manet quo venias: sed etiā reuocat fugientē. ⌊Hec est enī dilectio dei: vt pcepta eius seruemus.⌋ Jā audistis. Deut.vj
In bis duob⁹ pceptis tota lex pēdet ⁊ pphete. Quomō nosuit te diuidere p multas paginas? In bis duob⁹ pceptis tota lex pēdet ⁊ pphete. In quibus duob⁹ preceptis? Diliges dominū deū tuū ex toto corde tuo: et ex tota aīa tua: et ex tota mente tua: ⁊ diliges primum tuum sicut teipm. In bis duob⁹ preceptis tota lex pēdet ⁊ pphete. Ecce de quibus pceptis narrat tota ista epistola. Tenete ergo dilectionem ⁊ securi estote. Quid times ne male facias alicui? Quis male facit ei quē diligit? Dilige: non pōt fieri nisi bñ facias. Sed forte corripis? Amor ꝑ facit: non seuicia. Sed forte cedis? Ad disciplinā facis: qz amor ipsius dilectiōis non te permittit negligere idisciplinatū. Et fit quodāmō quasi diuersus fructus ⁊ ptrarius: vt aliquādo odiū blandiat: et charitas seuiat. Nescio quis odit inimicum suū: et fingit illi amicitiā; videt illū facere aliquid malū/laudat: vult eū ee pcipitē: vult cecū ire p abrupta cupiditatū suarū: vnde forte nō redeat: laudat. Qñ laudatur peccator in desideriꝭ anime sue. Adhibet illi vnctionē adulatōis sue. Ecce odit ⁊ laudat. Alter videt amicū suum tale aliqđ facere reuocat. Si illum nō audiat: pfert verba etiā castigationis/obiurgat: litigat: aliquando ventitur ad hāc necessitatē vt litiget. Ecce odiū blanditur: ⁊ charitas litigat. Noli attēdere verba blanditiētis ⁊ quasi seuitiam obiurgātis: venam inspice: radicē vnde pcedat quere. Ille blandit vt decipiat: iste litigat vt corrigat. Ergo nō op⁹ est fratres: vt p nos vistēdat cor vestrum. Impetrate a deo vt diligatis inuicē. Omnes homes etiā inimicos vestros diligatis: nō q̄ sunt fratres: sed vt fratres sint. Et semper fraterno amore flagretis: siue in fratrē factū: siue i inimicū vt frater fiat diligēdo: vbicūq̄ fratrem diligitis: amicū diligitis. Jam tecum est: iam in vnitate etiā catholica tibi cōiūctus est: si bene viuis: fratrē diligis factum ex inimico. Si diligis aliq̄ qui nondū credit i christo: aut si creditit christū et demones credūt: reprehendis vanitatē ipsius/tu diligis/fraterno amore dilige. Nōdū est frater: sed ideo diligis vt sit frat. Ergo tota dilectio nr̄a fraterna est erga christianos: ergo oia membra ei⁹. Disciplina charitatis fratres mei: robur/flores/fruct⁹/pulchritudo/amenitas/past⁹/potus/cibus/amplex⁹ sine satietate est. Si sic nos delectat peregrinatio in patria quō gaudebim⁹? Curramus q̄ fratres mei: curram⁹ z diligam⁹ christum. Quē christum? Jesum christū. Quis est iste? Verbū dei. Et quomodo venit ad egros? Joh.i. Lu.xviij
Verbum caro factū est: et habitauit in nobis. Cōplerū est ergo qđ scriptura pdixit. Oportebat xp̄m pati: et resurgere tertia die a mortuis. Corp⁹ ipsi⁹ vbi iacet: mēbra ipsi⁹ laborāt. Ubi esse debes vt sub capite sis? Et pdicari in nomine ei⁹ penitētiā ⁊ remissionē peccatorū p oēs gentes incipiētes ab hierusalē. Ubi diffundak charitas tua. Di- Lu.xxiij
cit christ⁹ ⁊ psalm⁹: id est spiritus dei. Latū mandatū tuū valde. Et nescio qs ponit in africa fines charitatis. Extē de charitatē p totū orbem: si vis christū amare: quia membra xp̄i p orbem iacēt. Si amas partē diuisus es. Si diuisus es: in corpore nō es. Si in corpore nō es: sub capite non es. Quid pdest qz credis ⁊ blasphemas? Adoras illū in capite: blasphemas in corpore? Amat ille corp⁹ suū. Si tu te pcidisti a corpore ipi⁹: caput nō se pcidet a corpore suo. Si me cā me honoras: clamat tibi caput desup: sine cā me honoras. Tāq̄ si velit tibi aliqs osculari caput ⁊ calcare tibi pedes: forte caligis clauatis pteret pedes tuos: volēs tibi tenere caput ⁊ osculari. Nōne iter verba honorātis clamores et dicere: qđ facis hō? Calcas me. Nō diceres: calcas caput meū: qz caput honorabat: sz plus clamaret caput p membris calcatis q̄ p se quia honorabatur. Nonne clamat ipm caput. Nolo honorē tuū: calcare me noli? Jam tu dic si potes. Ire te calcaui: dic huic capitti: te osculari volui: iam pdictum volui. Sed nō vides o stulte: quia qđ vis amplecti p quandam cōpagē vnitatis peruenit ad id qđ calcas? Su- ꝑbia me honoras: iusum me calcas. Plus dolet qđ calcas q̄ gaudet qđ honoras: qz qđ honoras dolet pro eis quos calcas. Quomō clamat ligua? Dolet mihi. Nō dicit: dolet pedi meo: sed dolet mihi dicit. Olingua quis te tetigit? q̄s percussit: quis stimulauit? q̄s pupugit? Nemo. Sed cōtuncta sum eis que calcātur. Quomodo vis non doleā: quādo non sum separata? Domin⁹ ergo noster iesus christ⁹ ideo ascendit in celū die quadragesima: cōmendauit corp⁹ suū: qua habebat tacere: quia vidit multos honoraturos se qz ascendit in celū: ⁊ vidit qz honor ipsorum inutilis est: si cōculcant mēbra ipsius in terra. Et ne qs erraret: ⁊ cum adorat caput i celo: calcaret pedes in terra: dixit vbi essent mēbra ipsius. Ascensur⁹ enim dixit verba nouissima: post ipa ꝓba: nō est locutus in terra. Ascensurum caput in celū: cōmēdauit membra in terra et discessit. Jam non inuenis loqui christū in terra. Inuenis illum loqui: sed in celo: et de ipso celo. Quare? Quia mēbra calcabātur in terra. Perse- Act.ix.
cutori enim saulo dixit desuper. Saule saule quid me perqueris? Ascendi i celum: sed adhuc in terra iacco. Hic adhuc dexteram pris sedeo: ibi adhuc esurio: sitio peregrinus sū. Quomō ergo corp⁹ cōmēdauit in terra ascensurus? Cum 6
interrogarent illū discipuli. Domine si hoc in tēpore pstaberis: et quando regnū israel? Respondit iturus. Nō est Actuū.j.
vestrum scire tempus qđ pater posuit i sua potestate: sed accipietis virtutem spiritus sancti superuenientem i vos: et eritis mihi testes. Videte qua diffundat corp⁹ suum: videre vbi se calcari nō vult. Eritis mihi testes in hierusalē et totam iudeā ⁊ samariam: vsq̄ in totā terram. Ecce quia taceo q̄ ascēdo. Ascendo enim qz caput sum. Jacet adhuc corp⁹ meum. Qua iacet? Per totam terram. Caue ne pcutias/caue ne violes/caue ne calces. Nouissima verba christi sunt ista ituri in celum. Considerate languentē in lecto hominem: in domo sua iacentem et maceratum egritudine: primum morti: anhelantem iam animam quodāmodo inter dētes habentē: qui forte sollicitus de aliqua re chara sibi quā multū diligit: veniat illi in mentem: et vocet heredes suos ⁊ dicat. Rogo vos facite hoc. Teneat quodāmō violenter animā: ne ante exeat/q̄ illa verba firmenk. Cum illa ꝓba nouissima dictauerit: efflat animam: tollitur cadauer in sepulchrum. Heredes ipsius quomodo meminerūt nouissima mozietis? Quomodo si q̄s exstat: qui dicat eis. Molite facere. Quid ergo illi dicāt? Ergo nō facio qđ mihi pater meus efflans animā nouissime mandauit: qđ vltimum sonuit in aures meas pficiscēte hinc pre meo? Queuis alia ꝓba ipsius aliter possum habere: nouissima verba plus tenent. Non enim vidi amplius: nō audiui loquentē. Fratres cogitate viscerib⁹ christianis. Si heredibus sunt tam dulcia/tā grata/tam magni pōderis verba ituri in sepulchrū/heredibus christi qualia debent esse verba nouissima: nō rediturī in sepulchrū sed ascensuri in celū? Nāq̄ ille q̄ vixit ⁊ moztuus est rapik ad alia loca anima ipsius: corp⁹ ipsius ponik in terra/an fiant illa verba/an non fiāt: non ad eum ptinet: tamen aliud agit: aliud patitur. Aut in Luce.xvj
sinu abrae gaudet: aut in igne eterno aque modicū desiderās: in sepulchro autē ipsius iacet cadauer sine censu: ⁊ custodiunk verba nouissima mozietis. Quid sibi sperāt illi q̄ verba nouissima sedētis in celo nō custodiūt: videte desup an conteānatur/an nō conteānatur. Illius qui dicit. Saule Act.ix.
saule quid me persequeris? Qui seruat ad iudicium qō: videt pati mēbra sua? Et quid nos fecimus inquiunt? Nos sumus passi: psecutionem nō fecim⁹. Vos feciſtis o miseri primo: qz diuisistis ecclesiā. Maior est machera lingue q̄ ferri. Superbia fuit ancilla sare agar: ⁊ afflicta est a domina Gen.xvj.
sua ꝓpter superbiam. Disciplina erat illa nō pena: ideo cum recessisset a dña sua qđ ei dixit angelus? Reuertere ad dominam tuam. Sic ergo carnalis anima tāq̄ ancilla superba: si forte aliquas molestias passa es ꝓpter disciplinam: quid insanis? Redi ad dominā tuam: tene dominicam pacem. Ecce pferuntur euangelia: legimus qua diffunditur ecclesia. Disputat ptra: ⁊ dicit nobis. Traditores. Cuius rei traditores? Christ⁹ cōmēdat ecclesiā suā: ⁊ non credis: ego tibi crediturus sum maledicēti parētib⁹ meis: vis vt credā tibi de traditoribꝰ? Crede tu pri⁹ christo. Quid est dignum. Christus deus est: tu homo? Cui prius debet credi? Christ⁹ ecclesiā suā toto orbe diffudit. Ego dico. Con-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sancti Augustini quiquagita homeliaꝝ Annotatio.

tēne. Euangelium loquitur. Caue. Quid dicit euangeliū:
Lu.xxiiij Oportebat pati christū ⁊ resurgere a mortuis die tertia:et
predicari in nomine eius penitēt̄iam ⁊ remissionem pecca
Wat.xvj. torum. vbi remissio peccatorum:ecclesia est. Quomodo ec-
clesia? Illi enim dictū est. Tibi dabo claues regni celoꝝ:
⁊ que solueris in terra:soluta erunt ⁊ in celis:et que ligaue
ris in terra/ligata erūt ⁊ in celis. Qua diffudit ista remis-
Lu.xxiiij sio peccatorum? Per omnes gētes:incipiētes ab hierusa-
lē. Ecce crede christo. Sd qꝛ intelligis si crediderīs christo:non te habere quod dicas de traditoribus. Tibi vis vt
credam parentibus meis maledicenti: cū tu credas chri-
sto predicanti?

¶ Finis expositiōis diui Aurelij Augustini in epistolam beati Johannis.

¶ Quinquaginta Homeliarū diui Aurelij Augustini cum suis Thematibus: ordinata ac breuis Annotatio.

De eo qđ ꝓpheta dicit in psalmo. Quis est homo qui vult vitam:et diligit videre dies bonos. Homelia.i.
De eo quod idē dicit. Sedens aduersus fratrem tuum detrahebas ⁊c. Homelia.ij.
De eo qđ Apostolus ait. Vt possitis comprehendere cum omnibus sanctis que sit latitudo ⁊c. iij.
De eo quod prophęta dicit in Psalmo. Bonitatem ⁊ disciplinam et scientiam doce me. iiij.
De eo quod apostolus dicit. Predica verbum: insta opportune importune ⁊c. v.
De eo quod dominus dicit in euāgelio. Diligite inimicos vestros:benefacite his qui vos oderunt. vj.
De eo quod Esaias dicit. Clama ne cesses ⁊c. vij.
De eo quod apostolus dicit. Radix omnium malorum est cupiditas ⁊c. viij.
De eo quod scriptum est. Beatus vir qui post aurum non abiit ⁊c. ix.
De eo quod Apostolus ait. Videte quomodo caute ambuletis ⁊c. x.
De eo quod prophęta dicit in psalmo. Sustine dominum: viriliter age ⁊c. xj.
De eo qđ beatus Jacobus dicit. Cōfitemini alterutrum peccata vestra ⁊c. xij.
De eo qđ scriptū est. Ne tardes conuerti ad deum ⁊c. xiij.
De eo quod dominus ait in euangelio. Capillus de capite vestro non peribit. xiiij.
De modo quo nos inuicem diligere debeamus. xv.
De resurrectione domini:et cōtatione Alleluya. xvj.
De eo qđ apostolus dicit. Pax fratribus et charitas cum fide magna. xvij.
De eo quod in Esaia scriptum est. Frange esurienti panem tuum ⁊c. xviij.
De exhortatione ad elemosinas faciēdas. Homelia. xix.
De eo quod beat⁹ Petrus dicit. Deposita ergo omni malicia et omni dolo ⁊c. xx.
De castigatione filiorum quos cognoscimus ire in vanitatem et insanias mēdaces. xxj.
De eo quod dominus ait in euangelio. Sicut pater suscitat mortuos ⁊c. xxij.
De remissione peccatorum. xxiij.
De die anniuersario episcopalis ordinationis: quid in eo attendendum ac recolendum sit. xxiiij.
De eadem re qua statim supra. xxv.
De permissione ac ꝓhibitione sedendi in ecclesia:quando vel lectiones leguntur:vel verbū dei predicatur. xxvj.
De eo qđ prophęta dicit in Psalmo. Auerte faciem tuam a peccatis meis ⁊c. Ac de vtilitate penitentie. xxvij.
De eo qđ idē. De⁹ manifestus veniet ⁊c. Homelia. xxviij.
De eo quod dominus ait in euangelio. Remittite et remittetur vobis ⁊c. xxix.
De eo qđ in Aggeo scriptum est. Meum est aurum et meū est argentum. xxx.
De monomachia golie et dauid. xxxj.
De eo quod dominus dicit in euangelio. Nō potest filius a se facere quicq̄ ⁊c. xxxij.
De eo qđ prophęta dicit in Psalmo. Cor meū et caro mea exultauerunt in deum viuum. xxxiij.
De eo quod dominus ait in euangelio. Ego sum via veritas et vita. xxxiiij.
De predictione temporum christianoꝝ in diuinis scripturis. xxxv.
De eo quod in Esaia scriptum est. Ascendet sicut virgultum ⁊c. xxxvj.
De eo qđ dominus dicit in euangelio. Qui amat animam suam perdet eam. xxxvij.
De eo quod dominus ait in euāgelio. Diliges proximum tuum sicut teipsum. xxxviij.
De eo quod prophęta dicit in psalmo. Beatus qui intelligit super egenum ⁊c. xxxix.
De fraterna ꝯcordia ⁊ offensionis relaxatiōe. Homelia xl
De vere penitentibus. xlj.
De cōmendatione oratonis dñice:et eius expositione. xlij.
De illuminatione ceci nati:ac totius mūdi cecitate. xliij.
De testimonio christi de Johāne baptista dicentis. Inter natos mulierum ⁊c. xliij.
De eo qđ scriptum est in actib⁹ apostoloꝝ. Ꝙ petrus circa horā sextam ascēdit in cenaculū ⁊c. Homelia. xlv.
De eo quod prophęta dicit in psalmo. Confitemini domino quoniam bonus ⁊c. xlvj.
De remedijs peccatorum. xlvij.
De eo quod dominus ait in euangelio. Dominis cuiusdā diuitis vberes attulit possessio fructus ⁊c. xlviij.
De eo quod Apostolus dicit. Legatione fugimur ꝓ christo. Homelia. xlix.
De vtilitate ac necessitate penitentie. l.

Finis.

¶ Diui Aurelij Augustini Liber quinquaginta Homeliarum feliciter incipit.

¶ De eo quod ꝓpheta dicit i psalmo. Quis est homo qui vult vitā:et diligit videre dies bonos. Quibus verbis declaratis nos inducit abstinere a malo ⁊ facere bonum:pacemq̄ querere ac sequi eam: quod cohibendo linguā leuissime faciemus.

Homelia.j.

Oc⁹ans genus humanū spiritus dei:iubendo qđ facere ⁊ ꝓmittēdo quid sperare debeam⁹: ꝓi⁹ mentē nostrā inflammat ad ꝓmiū:vt qđ ꝓcipit magis bonū amādo:cū malū timendo faciam⁹. Quis ē hō iqt̄ q̄ vult vitā: et diligit videre dies bonos? Sic interrogās quis iste sit: quasi possit inuenīri qui non sit. Quis enim non vult vitā? Quis nō diligit videre dies bonos? Audi ġ qđ sequitur:q̄cūq̄ ꝺ vis et diligis homo:audi quod seqtur. Omnis hō:cohibe iqt̄ linguā tuā a malo:et labia tua ne loquantur dolum. Declina a malo et fac bonum:quere pacē ⁊ sequere eam. Horum cim cetera superiora sunt in ꝓcepto:vltimū in ꝓmio. Mā vt cohibeam⁹ linguā nr̄am a malo:et labia nr̄a ne loquantur dolū:declicm⁹ a malo et faciam⁹ bonū. Vt q̄ram⁹ pacē ꝓcipit nob:vt aūt seq̄mur eā ꝓmittit nobis. Que ista pax ē nisi quā nō hz mundus? Que ista pax est nisi quā nō hz ista vita:q̄ in hui⁹ vite cōparatione nec vita est? Neq̄ enim de hac vita diceret. Quis est hō q̄ vult vitam:⁊ ad istā vel retinendā vel ꝓducēdā ꝓcept̄ ꝓsq̄ntib⁹ hortaret:q̄q̄ ⁊ istaz q̄s nō velit? Mā ⁊ hec saltē optat̄ plixa:qꝛ esse non pōt sempiterna:⁊ p hāc pōt hō puenire ad illā: si quēadmodū vult eam longā:sic velit et bonā. Quātū est aūt in hac vita lōgū qđ erit aliqi finitū? Et qđ erat longū erit nullum: qꝛ et qñ erat nō stabat:⁊ qñ ꝓducebat nō augebat:nec addendo crescebat:qꝛ veniendo recedebat. Quisq̄s igit̄ es amator longe vite:esto potius bone vite. Nam si male viuere voluerī longa vita nō erit vere bonū:sed erit lōgum malum. Videāt̄ q̄ fis absurd⁹ atq̄ puersus:cū te villā fatearī pl⁹ amare q̄ vitā. Villā vis pot⁹ bonā habere q̄ vitā? Mā vt ibiādo ⁊ male concupiscēdo adipiscarī villā bonā:fraudando eiī vitā malā. Tū si tibi diceret̄ i a te q̄reret:vt⁊ malles villā bona carere ꝓdendo:an vita mala moriendo:rñderes te si vtrūq̄ retinere nō posses:paratioē esse vt villa tibi auferret̄. Cur igit̄ nō sic amat̄ vita vt sit etiā bōa:q̄ abs te oībus tuis bonis ꝓferet̄ etiā mala? Cupis certe vt lōga sit licet mala sit:imo fac vt bona sit:⁊ noli timere ne breuis sit. Mā si te sollicito bene agit̄:te securo cito finiet̄. Succedet ei nāq̄ vita eterna:sine metu btā:sine fine longa. De illa qp pe vita interrogat qui dicit. Quis ē hō q̄ vult vitam:⁊ diligit videre dies bonos? In hac aūt vita lubet nos apīs remanere temp⁹:qm dies mali sunt. Et qđ est redimere tēp⁹: nisi cū opus est ēt detrimento tpaliū cōmodoꝝ ad eterna querenda ⁊ capescenda spacia tēporis cōparare. Unde et dñs precepit dicens. Si q̄s voluerit tecū iudicio ꝓtendere ⁊ tunicā tuā tollere:dimitte illi ⁊ palliū. Vt scz amissa re aliqua tēporali impendas ad quietē qđ eras impensur⁹ ad iustē. Qđ itaq̄ non de vita ⁊ die⁹ hui⁹ tpis loquat̄ spīr̄tus dei dicens. Quis est hō q̄ vult vitā:et cupit videre dies bonos:sequēt̄ia docēt. Talia enim ꝓcepta subiūgit qđ⁹ obaudiendo vitā ⁊ dies bonos habere possim⁹: vt hec vita quā nūc agim⁹ ⁊ hi dies: ꝓ eisdē ꝓceptis iplēdis plerūq̄ amittendi sint. Proinde si hāc vitā in q̄ nūc sum⁹ intellexerim⁹ in eo qđ dictū est. Quis est hō q̄ vult vitā ⁊ ꝓpter hanc habendā q̄ cōnectūtur ꝓcepta faciam⁹: qđ securi sumus cum aliquis in malitia potens morte nobis fuerit cōminatus: nisi falsum testimonium dixerim⁹? Profecto enim si fecerim⁹ qđ hic iubet. Cohibe linguā tuā a malo: vt propter ꝺ ꝓceptū testimonij fallaciā recusem⁹: quasi decepti videbimur: qꝛ ꝓpter habēde vite cupiditatē ꝓceptū seruare suscepimus: ⁊ magis ꝓceptū seruando qđdim⁹. Porro si vitam intellexerim⁹ in eternū beataz: quā post istā de⁹ dabit obedientibus sibi. De qua dñs dixit ad quēdā. Si vis venire ad vitā: serua mādata. Tūc vero interrogati. Quis est hō q̄ vult vitā: ⁊ respondem⁹ nos velle vitā: etiā sub ipso pcussoris ictu veritatē seruabim⁹ in testimonio: mortē cōtemnim⁹ in mundo: vitā cōsequimur in celo. Hec de die⁹ bonis itelligam⁹. Mā si ꝓpter dies ꝓsentis seculi q̄ boni dicūtur et nō sunt in sepultura cordis ꝓ epulari⁹ aggeres: in luxuria vinolētie gurgitib⁹: in turpissimis ingluuiū voluptatibus. Si ġ ꝓpter istos dies q̄si ꝓpter dies bonos suscepe-
rimus ꝓceptū vt labia nr̄a non loquant dolū: plerūq̄ tales dies cogunt amatores suos loq̄ dolū: ⁊ tales dies negātur eis q̄ nō loquūt dolū. Quid est enī aliud loq̄ dolū: nisi aliō labijs ꝓmere cū aliud claudatur in pectore? Ad hoc maxime adulator exarsit negociū: q̄ pene semp ne ꝓhibeant ab optimis mensis apparatisq̄ conuiuijs: blādiendo nō tacēt falsum:me ab his ꝓhibeant si amādo deū dixerint vez. Ergo ꝓpter istos dies q̄s putant bonos: vt eis exhibeant loquūt dolū: ⁊ eis negāt si nō loquūt dolū. Alij sunt igit̄ dies boni de q̄b⁹ admonemur: vt si eos videre diligim⁹ cohibeamus a malo linguā: nec dolū loq̄mur. Non sunt de isto scło dies illi: nō eos hz celū qđ transiet:sed qđ permanebit. Nō eos nouā terra mouientiū:sed terra viuentiū. Hos quisq̄ intellexerit et dilexerit: linguā cohibet a malo. Et si tā terroꝝ mozt̄ cogat ad malū: labia ei⁹ non loquūt dolū: ⁊ si diebus fallaciter bonis innitet̄ ad dolū declinat ⁊ a malo: etiā inter bona facit bonū: ēt inter mala ārit pacē q̄ non est sup terrā: ⁊ seqtur eā in illo q̄ fecit celū et terrā. Proinde fres ocupiscite vitā ⁊ diligite videre dies bonos: vbi nulla nox erit: vitā in q̄ dies mal⁹ nō timeat: dies bonos in q̄b⁹ nūq̄ finiatur. Sed si hanc mercedē diligitis: cauete ne op⁹ cui⁹ ea merces est recusetis. Illā enim pacē querendo sequimini: quereris aūt manib⁹ vestris nocte cozā deo et non deficiemini. Quid est autē manibus vestris nocte: nisi etiam i tribulatione? Quid est cozam deo nisi in cōscientie puritate. Sic viuendo ⁊ hoc amando habebitis deum in contemplatione: et in illo vitā sine defectione: dies bonos sine contenebratione: pacē sine dissentione.

De cōtinē tia anime ca.xiij.

¶ De eo qđ ꝓpheta dicit in psalmo. Sedēs aduersus fratrē tuū detrahebas: vsq̄ ad hoc. Cōstituā te ad faciē tuā. Homelia.ij. in qua ꝺ detractione principaliter intendit. de laude etiā ꝓpria tractat post mediū qđ in ore ꝓprio sordescat.

Ps.xlix. Ps.xlix.

Frequenter ffes charissimi cū psalmista cātam⁹ ꝓsiculū illū per quē detractores spiritali gladio feriunt. Sic enī ait. Sedēs aduersus fratrē tuū detrahebas: ⁊ aduersus filiū mr̄is tue ponebas scādalū. Quaūt dixit. Sedēs oīderevoluit q̄ nō trālitorie detraxerit. nec el surreptū sit vt male ꝺ ꝓximo loq̄ret̄. Sedēs. i. ex ocio: q̄si ad hoc vacās vt derogaret ꝓximo suo. Hec fecisti et tacui ⁊c. Memo ffres charissimi falsa securitate se decipiat: ⁊ putet se aī tribunal xp̄i non esse vēturꝝ nec redditurū de factis ꝓpr̄ijs ratione. Veniet enī dñs de⁹ nr̄ et nō silebit. Nō enim silere ꝺr q̄ adhuc vindictā suspēdere vr̄. Hec fecisti et tacui. Quid ē tacui: nisi non vidicaui? Seueritatē meā distuli: patientiā tibi ꝓlōgaui: pniam tuā diu expectaui. Hec fecisti ⁊ tacui. Ego aūt cū adhuc expectarē vt te peniteret: tu aūt ⁊ me ꝓtēpsisti: ⁊ aplz audire noluisti: ⁊ fm duritiā cordis tui ⁊ cor ipenitens thesaurizasti tibi irā in die ire ⁊ reuelatiōis iusti iudicij dei. Suspicat⁹ es iniq̄ q̄ ero tibi silis. Pax ē qꝛ mala fctā tua placēt tibi: placere putas ⁊ mihi. Deū qꝛ nō stati pater⁹ vltorē: vis tenere ꝓcipē: ⁊ tāq̄ corruptū iudicē ꝑde socium vis habere. De multis q̄ rapuisti paruas elemosinas faciēs: ⁊ adhuc pctā nō deserēs quasi corruptū iudicē putas te posse redimere: cū si ēt totū dares ⁊ pctā ipa nō desereres: teipm deciperes pecuniā pdēdo ⁊ peccata nō redimēdo. Suspicatus es iniq̄ q̄ ero tibi similis. Arguā te. Aī? Veniet em dñs deus nr̄ et nō silebit. Arguā te. Et qđ faciā arguendo te? Quid tibi faciam? Modo te non vides: facio vt videas te: qꝛ si videres te et displiceres tibi: placeres mihi. Qꝛ ꝺo te nō vidēs placuisti tibi: displicebāt mihi et tibi. Mihi cū iudicaber⁹: tibi

Wat.xix.

Rom.ij.

B cū ardebis. Quid enim tibi factā inquit? Cōstituā te añ fa
ciē tuā. Nō enī vis latere teipsum: in vorso tuo tibi est. Nō
te vides: facio vt videas te. Nō tu post vorsum tuū posuisti
ego ante faciē tuā ponā. Videbis seditatē tuā: mō vt cozri-
gas: sz vt erubescas. Modo enī fes charissimi: oēs amato-
res luxurie: z q cū delectatiōe faciunt iniquitatē: pctā sua
post vorsum ,pjcisti. Si vero aliqd bonī casu aliā vl p quā
libet occasionē fecerint: añ se ponūt et inde assidue gliant
et dicunt. Ego illū liberaui: ego illi bene feci: ego illi tm de
di. Et dū bona q̄ p illos de⁹ fecit sibi assignant: p vanitatē
pdūt qō p elemosynā acquirere vident. Ac sī añ tribunal
xpi pditis bonis q̄ añ se hēbāt: pctā q̄ post vorsū ,placerāt
añ faciē eorū reuocātur: z sine vllo termino sustinebūt sup
pliciū: q̄ sibi dū viuerent noluerunt ,pdere remediū. Et
hec q̄dē faciunt illi q̄ plus diligūt pntia q̄ futura. Qui vo
de aīe sue salute attenti⁹ cogitāt: ecōtrario faciūt. Bona q̄-
cūq; fecerint post vorsum ,pjcisti: mala aūt q̄cūq; surrepse
rint ante oculos ponūt: et dū de ipsis in psenti seculo eru
bescunt: et vulnera curare et mortua resuscitare et sordida
abluere tota fidei deuotione contendunt: cum in die iudicij
añ tribunal xpi venerint: mala q̄ añ faciem suā posuerāt et
bonis operib⁹ redēpta sunt: auferenk bona q̄ ,ppter vanito
tem post vorsuz ,pieccrant: añ oc̄los collocabunt. Cmerebū
Mat. xxv tur audire. Venite bñdicti patris mei pcipite regnū. Et li
cet hec ita sint: nō tū de illis desperandū est q̄ adhuc mala
Jone. iij. xvilj. de ci ui. dei. ca. xlitlj. cxxj ca. xvilj. suā nō solū cozrigere nolunt: sed ēt defensare nō erubescūt:
sicut nec illa ciuitas desp̄ata fuit: ō q̄ dictū est. Adhuc tri
duo et niniue subuertēt. In ipso tñ triduo idonea fuit con
uerti: orare: plangere: z de pena imminēti miam ,mereri.
Audiāt ḡ q̄ tales sunt dū ls audire tacētē. t. in psenti non
vindicātē. Veniet enī dñs de⁹ nr̄ z non silebit. Et tunc ar
Ps. xlix. guet qñ cozrectionis loc⁹ nullus erit. Statuā te inquit añ
faciē tuā. Modo ḡ sicut iam sup: adictū est: q̄squis talis es
fac qō tibi minaī dñs facere: tolle te de vorso tuo vbi te vi
dere nō vis dissimulās a factis tuis: et pstitue te añ te. Ascē
de tribunal mētis tue: est tibi iudex tor: queat te timor erū
Psalm. l. pat cōfessio: dic deo tuo. Dm̄ iniqtatē meā ego agnosco: et
delictū meū ante me est semp. Nō erat post te fiat ante te. z
cum factū fuerit añ te: puniatur a te ne tu ipse postea a deo
Ps. xlix. iudice fias añ te: z nō sit quo fugias a te. Intellige autem
hec qui obliuiscimini deū. Non cogitabas de vita tua ma
C la. Intellige q̄ oblit⁹ es dñm. Neq̄n rapiat sicut leo z nō sit
q̄ eruat. Quid est sicut leo? sicut potēs: sicut fortis: sicut il-
le cui resistere nemo pōt. Illi ei q̄s supra dixim⁹ (id ē ama-
tores mundi) in ore suo deū laudare videnk: sz longe aliud
Esa. xxix. operib⁹ exercere ,pbank. Im illos q̄ ait ,pheta. Populus
Ps. xlix. hic labijs me honorat cor aūt eor longe est a me. Sed cla-
mat illis spīrituſſanctus. Peccatori aūt dixit de⁹. Et q̄d
tu enarras iusticias meas: et assumis testamētū meū p os
tuū? Tanq̄ si diceret ei: nihil tibi prodest q̄ laudas deum.
Illis enī q̄ bñ viuunt prodest qō laudant: tu aūt si laudas
Eccl. xv. z peccata nō deseris: nihil tibi ,pdest. Et quid me laudas?
Audi scripturam dicentem. Non est speciosa laus in ore
Lu. xxiij. pctōris. Si enī male viuis et bene dicis: nōdū laudas. Sz
Lu. xviij. rursus si cū ceperis bñ viuere: meritis tuis tribuis nondū
laudas. Molo te esse latronē insultantē cruci dñi: sz nec te il-
lum volo esse in tēplo iactātē materia sua: z occultantē vul
nera sua. Si fueris iniqu⁹ z pseuerans in illa iniqtate: non
dico tibi nō ,perit laus: sz nō me laudas: istā laudē nō de-
puto. Rursus si fueris q̄si iust⁹. i. būil⁹ z pi⁹ z de iusticia in-
flat⁹ incesseris: z alios in tua ,paratione p̄tēpseris: aut su-
per extuleris te: tāq̄ glias de meritis tuis: non me laudas.
Nec ille me laudat q̄ male viuit: nec ille me laudat q̄ q̄si de
suo bene viuit. Sed nūqd ille phariseꝰ q̄si de suo talis erat
cū diceret. Gras tibi ago q: nō sū sicut ceteri homes. Gras
deo agebat ex eo qō bonū in se habebat. Quāuis ḡ bonī ali
quid i te sit: nō ex te et eē qō bonū ē: sz a deo te accepisse ,pite-
re. Tñ in eoipso si te extuleris supra alīū nō hūtē: elat⁹ tene
beris. nōdū laudator me⁹ ers. Primū ḡ corrige te a via pes
sima: incipe bene viuere: intellige q: non cozrigeris nisi do-
Ps. xxxvj. no dei. A dño enim gressus hominis dirigenk. Hoc cum ſin
tellexeris: faue z alijs vt sint qō z tu es: q: hoc eras et tu qō
et illi sunt. Faue quātum potes et noli desperare. Nō enim
vsq; ad te diues ē de⁹. Nō enī tibi dedit: crede q; ēt z alijs z
velit z possit dare. Nō ḡ laudat q̄ cū iā ceperit bene viuere
de suo putat eē qō bñ viuit: nō acceptū a deo. Nihil ille lau
dat q̄ cū sciat se q; bñ viuit accepisse a deo: tm̄ vsq; ad servit
eē diuitē deū: z nō vult vt alijs sit mīficos de⁹. Ille itaq;
q̄ dicebat. Gratias tibi ago de⁹: q: non sum sicut ceteri ho-
Luc. xviij. mines iniusti: raptores: adulteri: sicut z publican⁹ iste. Nō
ne z tibi potuerat dicere. Dñe dona z publicano huic q̄bus
hi donasti: supple: z mihi q̄ nondū dedisti? Sz ēt q̄si satura
tus eructabat. Pauper vero ille. i. publican⁹ quid dicebat?
Dñe ,ppitī esto mihi peccatori. Ideo descendit iustificā-
tus publican⁹ magis q̄ ille phariseꝰ. Ergo audite q̄ bñ vi
uitis: audite q̄ male viuit̄. Sacrificiū laudis glorificabit
Ps. xlix. me. Nemo mihi offert hoc sacrificiū z malus est. Nō dicit
nō mihi hoc offert malus: sed nemo mihi hoc offert malus.
Qui enim laudat bon⁹ est: q: si laudat ettā beneviuit. Qui
si laudat nō sola lingua laudat: sz z vita cū lingua ,psentit. et
ideo rogo vos fres charissimi: quantū possum⁹ cū vel adiu
torio studeam⁹: vt quō deū laudam⁹ vocib⁹: sic ēt bonis mo
ribꝰ collaudem⁹. Melius est ei tacere et bñ facere q̄ deū lau
dare et peccata cōmittere. Qui enim laudat deū vita simul
et lingua vocibus pariter z bonis operib⁹: vuplūr in se pro
cat gratiā dei. Si vero non ꝑualet deū laudare vocib⁹ lau
det bonis operib⁹: assiduis oronib⁹: cogitationib⁹ sanctis.
Si enī hec diligenter attendim⁹: z in hoc seculo cū secura
conscientia laudare deū possum⁹? z in futuro ad eternū gau-
diū feliciter veniemus.

De eo qō apostolus dicit. Ut possitis cōprehē dere cum omnibus sanctis q̄ sit latitudo: lōgitu-do: altitudo: z profundum: que q̄dē quattuor ad suum intellectum declarat. Homelia. iij.

Ut enim cognouit inq̄t latitudinē et longitudi-
nem: altitudinē z ,pfundū: z supeminētē scientie
charitatē xpi: vidit z xpm: vidit et patrem. Ego
hec xba apli pauli sic ītelligere soleo. In latitu-
dine bona opa charitat̄. In lōgitudine ,pseuerātia vsq; in
finē. In altitudine spē celestiū ,pmiox. In ,pfūdo liceratis
lia iudicia dei: vñ ista gra in homes venit. Et tūc intellecti
possum⁹ coaptare etiā sacramento crucis: vt in latitudine
intelligat trāsuersum lignum q̄ extēdunt manꝰ ,ppter ope
rū significationē: in lōgitudine ab ipso vsq; in terrā vbi ta
tum corp⁹ crucifixū stare vī: qō significat ,pstere: hoc ēlīs
ganimiter ,manere. In altitudine ab ipso trāsuerso ligno
sursum xsus q̄ caput eminet: ,ppter expectationē stipendi.
ne illa opa bona atq; in eis ,pseuerātia ,ppt bñficia dei ter-
rena ac tēporalia facieda credāt: z pot⁹ ,pter illud qō ne
sup sempiternū sperat fides q̄ p dilectionē operat. In ,pfū-
do aūt ps illa ligni q̄ in terre abdito defixa latet: z inde es
surgit illud omne qō eminet: sicut ex occulta dei voluntate
vocat hō ad participationem; tante gratie: aliud sic aliud
aūt sic. Supeminentē xo: scientie charitatē xpi: eā profecto
vbi pax illa est que precellit omnem intellectum.

De eo qō ,propheta dicit in psalmo. Bonitatē z disciplinam z scientiam doce me: que tria ad lō gum deducit. Homelia. iiij.

After cetera qb⁹ beat⁹ dauid infirmitatib⁹ nr̄ap
medek aīa: sub quadā trinitatis regula orandi
nos formā tenere tāq̄ pitissim⁹ magister erudit
dicens. Bonitatē z disciplinā z scientiā doce me.
Solliciti⁹ itaq; fres intēdite q̄s sibi potissimū virtutes ro
bui rex prophetic⁹ depcatur. Bonitatē z disciplinā inquit
et scientiā me doce dñe. Vere nouit recte viuere q̄ recte no
uit orare. Non enim petit mundanaꝝ diuitiarū thesauros
nō regna finitiua: non tempora ,plixioza viuendi: sed boni
tatē se doceri simul z disciplinā poscit. Bonitas enim facit
amabilē disciplinā: z disciplia efficit iculpabilē bonitatē.
nec quēq̄ latere puto: q: bonitas sine disciplina delicto
mr̄ est: z disciplina sine bonitate tristis q̄dā amaritudo vi
uēdi. Sciaz ,pstari sibi parik iploza vt nouerit scīēter sapi
terq; distīguere q̄ sint termini bonitatis: z quā debeat dis
ciplina mēsurā: ne forte aut nimie remissionis vitio boni
tas icōsulta fedek: aut disciplīa durioz ipsa sui austeritate
crudelescat. Vis frak bon⁹ esse peccāti? Benigne quidem

fac ē vt vere sis bon⁹: vlgorē ei adhibe discipline: vt tua il-
li bonitas ,pficiat in salutē. Quē vtiq; si nulla cohercēt̄ cē
sure increpatōe terreueris: pniciosa erit ei hec bonitas tua
q̄ pmittis ,pire peccātē quē poteras saluare correctū. Rur-
sum si nimio disciplīe rigore nullā scientia bōitat̄ ,ptēde-
ris medicinā: oū rigorē tuū refugit peccās: peccati egritu-
dinē nō curab. Et q̄ tandē viuēdi rō erit: q̄ ve iusticia erit
vt solutior lenitas cohibētiā ꝑbeat peccatori: aut imodera
ta seueritas a lapsu nō reuocet delinquētē? Ut aūt bonita
tis hui⁹ disciplicęq; magisteriū i nr̄is fuisse maiorib⁹ plenī⁹
,pfectusq; discam⁹: pauca de plurib⁹ venerabilū patrū re-
cēseam⁹ exēpla. Impleuit sine dubio bonitat̄ ac disciplie
tī⁹ formā beat⁹ petr⁹: cū sicut vere bon⁹ oblatos sibi ōz cu
rasse infirmos: z vt disciplīne celest̄ amator: iusta vltōe pu
iusse mendaces ,phibek. Mimiꝝ bonitatis ei⁹ grāz testatur
eneas ille debilis q̄ claud⁹ ab infantia sedens in porta tē-
pli oñ: atq; mendicās in noīe xpi iesu: apostoli curātis im-
perio antiquā recepit sanitatē. Ꝓbauerī z disciplīne ei⁹
seueritatē ananias et saphyra: q̄ distrahentes agrū quē vē-
dere nemo cogebat: dū de ,precij quantitate mentiunk apto
more sibi falsitate mercati sunt. Quo fctō edocuit gl̄iosis-
simꝰ petr⁹ icsse sibi bōitatē ac disciplinā: dū remediū ,pstat
firmo: z cōpetētez sumit de mēdacib⁹ vltionē: q; eū recte
sancteq; fecisse celestis iudicij cōsensus ostendit. De perfe-
ctōe vero scientie ei⁹ qs ambigat: q̄ xpm dñm viui dei filiū
esse de celo sibi patre reuelāte cognouit? Et q: bonitas ac
disciplina scientiaq; nō deerat: pascēdas illi dīs suas com
mendauit ouiculas. Tenuit bonitatē ac disciplinā ēt glo-
riosissimꝰ paulus: q̄ vt ei⁹ scripta testank: discipulis suis et
virgā correctionis et spīs mānsuetudinis ptēdebat: ,pter
qō faciebat eū oīb⁹ amabilē bonitas: z disciplina terribilē
Mā ēt inter ipsa mundi ,pmordia vt bonitatē ac disciplinā
xpi doceret eccl̄ias: z remoueri iussit peccantē a cōmunīe
sanctoꝝ: z eūdē recipi correctū. De sclētia aūt ei⁹ quid nos
dicemus: cū oēs eū nouerint in celestib⁹ didicisse que doce
ret in terris? Ubi talia se memorauit edoctum: qualia loq
mortalib⁹ non liceret. Habuit nihilomin⁹ bonitatē z disci
plinā testis dñic⁹ z baptista Joānes: q̄ resipiscētes a pctis
sua ,pphetice pietat̄ affatu penitētie baptismo diluebat:
atq; vt vere legalīū ,ceptoꝝ custos imobil⁹ z herodē regem
de illicita accusabat vroze: z cūctis ad se cōcurrentib⁹ pur
gationis vite precepta mandabat. Scīe aūt illius plenitu-
dinē qs pōt agnoscere: q̄ qō ,p salute mundi venit e celo: p-
mus oīb⁹ reuelauit. Videt̄ itaq; fres q̄ orandi cōpendio z
qua paucitate xboꝝ pfectionē viuendi venerabilis ,ppha-
ta ꝛebat. Breuissimo nāq; sermone cōclusit: quotquot spī
ritalīū hz multitudo virtutū. Si ḡ ille ,pphetarū precipu⁹
doceri se a deo ad sanctiores vias tantopere ꝑcabatur: qd
facere nos oportet q̄ et tardi sensus infirmitate torpemus:
c noxia remissionis vite cōsuetudine depzauamur? Nos in
quā magis orare debemus dicētes. Bonitatē z disciplinā
c sciam doce nos dñe: q̄ten⁹ in nobis bonitas malitiam vi-
cat: vītia ac voluptates disciplina castiget: et ignorātie ce-
citatē scientia veritatis illuminet. Si enī scieris oipotētē
deū filiūq; ei⁹ vnigenitū vni⁹ eē subst̄antie: spm̄ q̄z sanctuz
pari crediderīs eternitate regnātē: nulla vnq̄ te vel paga-
nor vana ꝑsuasio: vel arrianoꝝ ꝑfida turbabit ipietas. Si
futuri iudicij scientia cor tuū mentēq; repleuerit: habebis
in tuis moribꝰ disciplinā. Rursus si disciplīe ipsi⁹ mēsurā
regulasq; seruaueris: pgruā teneb⁹ in oīb⁹ bonitatē: q: boni
tas ē tēperamētū disciplīne: z disciplina condimētū est bo-
nitatis. Caue ḡ frater ne ita velis bon⁹ videri vt abijcias
disciplinā: aut ita arduā secteris disciplinā: vt remoueas
bonitatē. Quib⁹ beat⁹ dauid iccirco scientiā ꝑcat adiūgt:
vt directa mentis nostre iudicio scire possim⁹ qualiter i no
bis eē possit z districtior bonitas: et blandior disciplina.

De eo qō apls dicit. Predica verbū: ista oportune importune: argue: increpa: obsecra cum oñi patiētia et doctrina: q̄ oia ad vnguē dilatat ac ex

ponit ad intellectum. Homelia. v.

Frequenter in scripturis sanctis audiuit charitas vra fres charissimi: in quo sint sacerdotes pl
culo cōstituti: si noluerint implere illud qō cōte-

statur apls. Predica verbū: insta oportune, importune: ar- ij. tbt. iiij.
gue: increpa: obsecra cū omni patientia et doctrina. Et q̄
tam graue pondus imminet cruciibus nostris: qb⁹ dicit.
Si non annunciaueris iniquo iniqtatē suā: sanguinē eius Ezech. iij
de manu tua requirā: necesse nobis est negligentes
aut secrete aut publice castigare. Sz qñ cozripim⁹? ille quē
cozripim⁹ si mal⁹ est: attendit a q̄ cozripiat: z facili⁹ ī cozre
ptore suo q̄s in se libenter agnoscit qō cozrigat. Et si vera ī
uenerit q̄ et ipse dicat in eo a quo cozripitur: gaudet: quāto
meli⁹ gauderet de sua sanitate cozrect⁹ q̄s de alieno lāguo-
re corrept⁹? Ecce putas vex eē qō dicī. Inuenisti aliquid
in hoie a q̄ reꝑhensus es: tamē p illū tibi veritas loq̄batur
q malū: p iniquā ,xitas tibi loq̄bat. Queris qd reꝑhendis
in hoie? Inueni pot⁹ qd reꝑhendas in veritate. Velis no
lis illa eit aduersaria tua: in q̄ non inuenis qō accuses. Il-
lā fac amicā si potes. Aduersari⁹ tu⁹ sermo dei est. Ꝓfe-
rat cū peccator: ,ferat eū iustus sermo dei est: inculpabilis
est. Ipse est aduersari⁹ tuus: cōcorda cū eo cū es in via cū
illo. Via vita ista est. Aduersari⁹ oīm iniq̄ꝝ ,mo dei ē. Pa
rū tibi est q̄ cū esset manēs in sua beatissima z sacratissima
sede venit ad te: vt esset tecū in via: z tecū voluit comitari:
z cū ꝑbulas z in potestate hēs: cōponas cām tua ēt dicas.
Quando finitur⁹ sum viā? Et cū finieris viā: nō erit cū q̄ Mat. v.
cām tuā cōponere possis: z aduersari⁹ tradet te iudici: iu-
dex aūt ministro: minister aūt in carcerē. Non exibis inde
donec reddideris nouissimū quadrantē. Est enim xbū dei
quasi aduersari⁹ i via: habes in potestate: cōpone. Quid a
te q̄rit aduersari⁹ iste vt ꝑcordes cū illo? Quid? Misi salu-
tē tuā. Ambulat cū aduersarijs suis z dicit eis vt cōcordēt
cū illo. Fiat. Modū finita est via. Quod heri non est factuz
fiat hodie: nōdū finita est via. Quid expectatis quousq; fi-
niat? Cū finita fuerit nō erit alia vbi cū aduersario ꝑcor-
det̄. Judex restat: minister et carcer. Multis hec via cum
sibi plures ,pmitterent in ea ānos: subito finita est. Sz ecce
fac q̄ lōga erit vita tua: vt semp tecū aduersari⁹ tu⁹ ābulet
Mō erubescis tāto tēpore cū tali aduersario hre discordiā.
Sermo dei quātū est in ipso amicus tuus est. Aduersariuz
tu tibi eū facis. Ipe enī tibi bene vult: tu tibi ecōtrario ma
le. Ille iubet. Mō furer̄: tu furaris: ille iubet nō adulteres:
tu adulteras: ille iubet fraudē non facias: tu facis: vetat te
iurare: tu falsum iuras: facis oia cōtra q̄ dicit. Tu tibi fac̄
sermonē dei inimicū. Nec mirū qñ tu tibiipse inimicus es. B
Qui enim diligit iniquitatē odit animā suam. Si enim di- Psal. x.
ligendo iniquitatē odisti aiaz tuā: qd miraris q: odisti ser-
monē dei qui vult bene aīe tue? Ergo tacebim⁹ et neminē
omnino cozripiem⁹? Cozripiam⁹ plane: sed pri⁹ nos. Pro-
rimū vis cozripe: nihil est tibi teipso propinquiꝰ. Quid is
lōge? Te habes ante te. Quid enim p scripturam? Diliges Mat. xxij
proximum tuum tanq̄ teipsum. Si ergo teipsum non di-
ligis: primū quō dilectōis? Regulā dilectionis ī primo ex te
accepisti. Diligo eū inches. Jō dico: pri⁹ te dilige: z vide tibi.
Si aūt vere ex dilectione dicis: manifestū est q̄ int⁹ egit ali
quid: xbū qō ,pcedit. Sz timendū est ne te non diligas: z ve
lis alīū cozripere z facias hoc cū odio. Si aūt odisti frez le
uiora obijcis q̄s facis. Qui odit frem suū homicida est. Au j. Joh. iij.
distis hodie lecta ē epla ioannis. Ait scriptura. Me cōtem
nerent hoies q̄ intus hūt in corde: z illa accusarēt que fiūt
per corpus: iam qui odit fratrē suū dixit: homicida est. Mō
dum manus armata est: nondū faucem obsedit: nondū insi-
dias ꝑparauit: nondū venena q̄siuit z reus in oculis dei cō
cepto odio iam tenek. Adhuc viuit quē querit occidere: et
occidisse se iaz iudicatur. Si ḡ cū odio cozripis: audes ali- C
quē homicidā cozripere: An quia non te tenent homines z
ducunt te ad iudicem: ideo in oculis summi dei et iudicis
non agnoscis crimē tuū? Si nō vis agnoscere crimen tuū:
agnoscis penā tuam. Non enim ille pareit homicidis. Sz
corrigo me iniquis cū sum in via. Corrige ergo te et tūc po
teris fratrē cozripere. Leuiora obijcis: grauiora cōmittis.
Festucā vides in oculo fratris tui: trabē aūt in oculo tuo Mat. vij.
non vides. Hoc enim dixit dñs ,pter homines qui cū odio
cozripiunt. Irascentem cozripis: et tu odio contabescis?
Appende in statera cōsiderationis iram z odiū. Quid est
ira? Feruor quidā animi. Ad presens displicet tibi. Jā ī te
ira ista iueterata est: ideo fecit odiū. Ira festuca est trabes

futura crescendo: sicut enim festuca crescit in trabē: sit ira ī ulcerata sit odiū. Jā tu odisti ꝛ corporis irascētē: iā in illo festuca displiceat: in te adhuc placet trabes. Vultis videre quātū iter sit? Sepe inuenim⁹ irasci pfem filio: pfez odisse filiū difficile iuenies. Filio quē diligit irasci pōt pater: irascit ꝛ amat pōt dici: odit et amat nō pōt dici. Hec dixi propter hoies q minora in aliis puniūt: in se matora nō puniūt

D Luce.xij. hec ḡ fres charissimi salubriter cogitantes faciamus: amicitias cū aduersario nro dū sum⁹ in via cū illo: hoc est consentiam⁹ verbo dei dū adhuc sumus in hac vita: q postea cū de hoc seculo transierim⁹: nulla cōpunctio vel aliqua satisfactio remanebit. Judex restat: minister et carcer. Ut ḡ hec oia dño auxiliāte possim⁹ iplere: diligamus toto corde nō solū amicos sed etiam inimicos: vt in nobis impleatur illud qō scriptū est. Omnis lex in vno sermone impleatur i

Gal.v. vobis. Diliges primū tuum tanq̄ teipsum. Et illud. Cha-

j. Pe. iiij. ritas operit multitudinem peccatorū. Quā rē ipse qui ē vera charitas nobis pstare dignet q cū patre ꝛ spiritu sancto viuit et regnat deus in secula seculorum. Amen.

Wat.v. De eo qō dominus dicit in euangelio. Diligite inimicos vestros: benefacite his qui vos oderunt. Homelia.vj.

A Ubi.s. Frequēter in euāgelio fres charissimi audiuim⁹ dīm dicentē. Diligite inimicos vestros: būfacite his qui vos oderunt. Quare aūt dns dixit Diligite inimicos vros: nisi qpassuri eramus inimicos: Sed dicit aliqs. Quis pōt diligere inimicos. Pri⁹ te dilexit impiū de⁹ tuus q nunq̄ fuit impi⁹. Tu aūt etiā si tā nō es ipi⁹ fuisti tamē aliqñ. qz nemo sit tust⁹ nisi ex peccato re. Sicut frequenter cantauim⁹. Beati quoz remisse sunt iniq̄tates: nō dixit. Beati q non fecerunt peccata: sed beati quoz remisse sunt iniq̄tates. Si enim q̄ris qui nō fecerit nō inuenies. Unde ergo quisq̄ erit beatus nisi remittat qō fecit: nisi tegatur qō pmisit? Si ergo iam tibi peccatū dimissum est: ille te insequi q nondū est iustus. Et tu anteq̄ iustificareris alios persequebaris: pterieras et inuentus es. ꝛ ille q tibi aduersatur inueniet et non persequet. Noli cogitare q tuis meritis talis factus sis: qz gra dei te tale fecit. et bene considerans videbis potentē esse deū q tale faciat eū quē iuste tevideris odisse. Dicis enī tu tibi quasi iust⁹. Magna est patientia dei que illū talem viuere sinit. Atq̄ vtinā hoc solū dicas: sed timeo q insuper reprehendas dicēs. Quid placuit deo talibus parcere? Quare tanta mala fecerunt hoies et viuunt? Sic dicat ali⁹. O de⁹ quare viuit iste qui tanta dicit: et tuā iusticiā reprehendit? Non em̄ attendit quid ipe dicat: sed attendit quid alius faciat. Qui tibi displicet fortassis nō reprehendit: nec effundit istas cōtumelias in deū: quō tu facis. Ecce putas qz de⁹ quō tu vis: nulli malo velit parcere: quid de te facturus est q sine peccato esse non potes? Nō attendis vbi te inueniat. Rogo ḡ vt nō solū alijs: sz et tibi parcat. Hoc itaq̄ fratres hñt quasi p

B ptiū omnes iniqui: nolunt vt parcat deus iniq̄s ꝛ nō vident quid ipsi sint: etiā ex hoc ipso q ita volunt. Sed ego iustus sum iniquis. Si tibi non parceret de⁹ cū esses iniquus quō ad iusticiā peruenisses? An forte volebas vt deus vsq̄ ad te patiens esset: quousq̄ tu puenires ad iusticiā: qz de⁹ extēdit pontē mie sue vt tu transire posses? Hoc vis vt iam subducat ne alius transeat. Diligamus ergo inimicos nostros fratres charissimi. Forte qui hodie est amic⁹ tuus talia peccata factur⁹ est: vt in vita eterna tecū esse nō possit. Nō em̄ scis quid parlat craftinus dies. Et ecōtra q inimicus erat forte sic ad penitentiā conuertet: vt in illa celesti hierusalē cōtuis tu⁹ esse mereat: ꝛ forte etiā maior efficiatur. Nōvo bis hoc difficile videatur. Interrogemus scripturas: ꝛ in ipsis hoc euidentius agnoscere poterim⁹. Paulus apostolus prius sceleratus erat inimicus christianoz: rapiebat: vastabat seuiebat. Ubi? Quando lapidatus est martyr: ste phan⁹ parū illi erant manus sue: manibus oīm lapidabat: qz vt illi non impedirentur vestimenta suis: sed liberis manib⁹ saxa piscerent: oīm vestimenta seruauit: ac sic in oīm manib⁹ illud scelus opabatur. Videte istum virū vna voce dñi ex persecutore factum predicatorem. Preceſſit eos quos oderat. Illi enim oēs christiani quos insequebat tales non erant qualis ipse factus est. Non enim oēs illi apti erant: quod ipse factus est. Videtis fieri posse vt inimicus qui erat hodie. sit nō solum amic⁹ et frater in gra: sed etiā pcedat et melior fiat. Ergo fratres mei: christiani illi odiēt quos persequebatur saulus: putatis quia nō rogabāt? Et ḡ si nouerant xp̄m: si christiani erant: si nouerant ipsū dīm esum pro impijs mortuū. Non enim mortu⁹ est ꝓ fidelibus sed mortuus est vt faceret fideles. Rogo vos fres diligenter attendite: dns et saluator noster q morte sua pstitit imitatoribus: ḡle sit illud quod seruat fidelibus? Et hoc cōsidera te: qz quos persequebatur paulus apostol⁹: bñ nouerant miserū: ꝛ sciebāt q saul⁹ ille psecutor poterat fieri pdicator: et ideo oderunt pro illo: ꝛ exauditi sunt. Ille pseq̄batur: ꝛ illi vicerunt. Illi eū magis occiderunt: et interfecerunt rogando pro eo. Quomodo? Ecce vna voce prostratus est persecutor. Resurrexit enim iā non persecutor sed predicator. Qui enim perseq̄bat mortuus est. Quere persecutorē eius inuenies iā: qz surrexit. Ergo illi potius occiderunt eū odiendo q̄ ille persequēdo. Et vos ḡ fratres sic orate pro inimicis vestris: vt occidat eos deus. id est vt eoz malitiam quę vobis inimicatur occidat. Sic enim nō occidit qō crescit: sed quod ipsi sibi fecerunt. Homo enim ꝛ peccator duo nomina sunt. In ipsis duob⁹ nominibus quere dā fecerit de⁹ quere quid suaserit diabolus. Homo a deo fact⁹ est: peccatum suadente diabolo ab homine factum est. Quis bonum duorum te persequitur? Si enim tu bene viuis non te pseq̄tur nisi q malus est. Non ḡ hō: sed peccator te insequitur. Roga ꝓ hoie vt extingat de⁹ peccatorē. Cū enim mortu⁹ fuerit peccator: nihil tibi aduersabitur: immo cōsolabitur viuens qui te in peccatis mortuus psequebatur. Non vobis ergo graue sit: per ipsius domini nostri miam vos obtestor quia spes nobis alia non est: nisi dimiserim⁹ quicquid nos leserit homines. Nemo vos fallat. Aliud matus sacrificii non est qō debeamus deo: nisi quicqd bonī est: etiam malis hominibus: si tamen hominibus fecerim⁹. Dicit tibi deus Ego non ex te cresco: sed tu ex me. Sacrificium volo q̄ p sit homini: sic ad me peruēit qō tibi prosit. Potes mihi dicere: non habeo qō tribuā indigenti: non possum ieiunare frequenter: et a vino ꝛ carnib⁹ abstinere non possum. Tuus quid potes mihi dicere charitatē te habere non posse? Ipsa est cuius possessio tanto plus augetur: quanto amplius egatur. Dimitte ergo q tenebas: ne aduersus te ille temere aliquid cui nō habes quod dimittas. Dimittite ꝛ dimittetur vob⁹: date ꝛ dabitur vobis. Scitote fratres charissimi: quia due sunt elemosyne. Una cordis: alia pecunie. Elemosyna cordis est: dimittere ei a quo lesus es. Nā dare alicui indigenti: aliqñ ḡris ꝛ non habes. Indulgere peccāti quātum volueris: redundabit tibi. Aurū et argentum/vestem/frumentū/vinum/et oleū pōt fieri vt aliquotiens non habeas vnde pauperibus tribuas: vt aūt omnes homines diligas: et hoc alijs qō tibijpsi velis: et inimicis tuis indulgeas: nunq̄ te poteris excusare: qz si in cellario vel in horreo non habes qō dare possis: de thesauro cordis tui potes proferre qō tribuās. Et qō omnibus hominib⁹ et si sola sit bona voluntas sufficiat: ꝛ elemosyna cordis multo maior sit q̄ elemosyna corporis: quis est qui vel vmbram excusationis possit pretendere? Et illud attendite fres: qz charitatis elemosina sine terrena substantia sufficit sibi. Illa ꝛo deficit aliter datur: si non benigno corde tribuit: omnino non sufficit. Et qz sicut ipsi videtis fratres charissimi: ad remissionem omniū peccatoz si substantia terre non fuerit: charitas et dilectio inimicoz satis abundeq̄ sufficiūt. Nulla nobis excusatio de hac re in die iudicij remanebit. Nec dicere aliquis poterit: non se habuisse vnde sua peccata redimeret. Et ideo omnes homies studeam⁹ toto corde vtilia gere orantes vt q boni sunt meliores fiant et in opere bono permaneant: qui mali sunt cito se corrigant: timentes illud quod dominus cōminat⁹ est dicens. Si nō dimiseritis hominibus peccata eoz: nec pater vester dimittet vobis peccata vestra. Sed magis cum ipsius adiutorio laboremus vt illud in nobis possit impleri. Date et dabit vobis: dimittite et dimittetur vobis. Cum ergo fm prefatā domini sententiam: qua dixit. Si dimiseritis hominibus peccata eorum dimittet vobis pater vester celestis peccata vestra: in pos

state nostra positū sit: qualiter in die iudicij iudicemur: dimittamus oībus inimicis nostris: vt libera cōscientia possimus in oratione dominica dicere. Dimitte nobis debita nostra: sicut et nos dimittim⁹ debitoribus nostris. Qō ipe prestare dignet qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

Esa.lviij. De eo quod esaias dicit. Clama ne cesses: quasi tuba exalta vocem tuam et annuncia populo meo peccata eorum. In qua platos hortatur ad populi instructionem ne in die iudicij rationem condignā reddere non possint. Homelia.vij.

Si diligenter attenditis fratres charissimi: oēs sacerdotes domini: non solū epos sed etiā psbyteros et ministros ecclesiarū: in grandi periculo esse cognoscitis. Ipsis enim contestatur spiritus sanctus dicens. Clama ne cesses: quasi tuba exalta vocem tuā: ꝛ annuncia populo meo scelera eoz: ꝛ et domui iacob

Ezech.iij. pecca eorum. Et iterum. Si non annūciaueris iniquo iniquitatem suā: sanguinem eius de manu tua requiram. De

Deu.xiij. ipsis etiam apostolus: dicit. Obedite prepositis vestris et subiacete eis. Ipsi enim quigilant tanq̄ rationez reddituri pro animabus vestris. Si pro se fratres charissimi vnus quisq̄ vix poterit in die iudicij rationem reddere: quid de sacerdotib⁹ futurum est a quibus sunt omnium anime requirende? Et ideo considerantes periculum nostrū: orate pro nobis: vt cōmissis nobis gregibus ita spiritalia pascua studeamus iugiter prouidere: vt pro eis rationem bonam reddere mereamur. Cōsiderate ergo fratres charissimi: qd sit quod volo vestre dilectioni suggerere: si tamen orantibus vobis merear vt adiuuet me qui terret me. Inter cetera p

Titj. cepta sua beatus apostolus hoc etiā ait. Episcopū potēte esse debere in doctrina sana: contradicentes redarguere Magnum opus sed grauis sarcina. Sperabo tamen ī deū q̄ adiuuantib⁹ vobis in oratione pro nobis liberabit nos de laqueo venātiū ꝛ a ꝛbo aspo. Nulla enim cā est: que magis faciat dispensatorē dei pigriorem ad arguendos cōtradicentes: q̄ timor verbi asperi: dū enim timem⁹ detractiones irrisiones et opprobria hominum supbor dūq̄ abeis in terrena substantia metuimus pregrauari: timentes peritia: aliqua minus q̄ oportet pdicam⁹ eterna. Et ideo dum per illorum neglā aliquid mundanū perdere formidamus: peccatorū eoz vulnera medicamentis spiritalib⁹ curare negligim⁹. Unde timendū est ne et pro nobis ꝛ pro illis dbus pro amore terrenarum rerum non loquimur dura rationē in die iudicij reddere cōpellamur. Videam⁹ ergo qd sit cōtradicentes redarguere. Contradicentes nō

B vnomo intelligendi sunt. Paucissimi enim nobis cōtradicunt lingua: plurimi male viuēdo. Quis modo mihi audet

Lxiij. dicere xp̄ian⁹: bonū esse rapere res alienas: q̄liquid nō audet dicere: bonum esse tenaciter seruare res suas. Nūquid enī diues ille cui successerat regio: et nō inueniebat q̄ repone ret fructus suos: ꝛ se cōsilium inuenisse gaudebat: destruē di veteres apotheas: ꝛ construendi nouas ampliores vt ī pleret eas et diceret aīe sue. Habes multa bona in multum tēpus: locūdare: letare: sattare. Nunqd ergo iste diues alie na querebat? Fructus suos colligere disponebat: vbi ponere cogitabat. Nulli violentiā facere: nō de cuiusq̄ vicini agris: non limite perturbato: non spoliato paupere: non circuito simplici: sed tūmō vbi ꝓprios fructus reconderet cogitabat. Audite qd audierit q tenaciter seruabat sua: et hinc intelligite qd expectent qui rapiunt aliena. Cū ḡ prudentissimū se cōsiliū inuenisse arbitrarer de apothecis vetustis⁹ angustioribus deficiendis: ꝛ ampliorib⁹ nouis edificandis: et omnib⁹ suis fructib⁹ colligendis et recondēdis non alienis occupiscēdis atq̄ rapiēdis: ait illi de⁹. Stulte vbi tibi sapiens videris: ibi stult⁹ es. Stulte inquit hac no

ete repetitur a te anima tua: hec q̄ parasti cuius erunt? Si seruueris tua non erūt: si erogaueris tua erunt. Quid inquit reponis qō relictur⁹ es? Preceded ergo magis q̄ secuturus es. Ecce increpatus est stult⁹ male recōdēs. Si stul tus est q recōdit sua: vos inuenite ei nomē qui rapit aliena Si sacrid⁹ ē recōdito: suarū: vlcerosus est raptor alienaꝝ

Sed non qualis ille vlcerosus q iacebat ante ianuā diuitis Luce.xvj et canes lingebāt ei⁹ vulnera. Ille em̄ vlcerosus erat ī corpore: raptor in corde. Fortassis aliqs respōdeat et dicat nō valde magna pena erat illi homini cui dixit deus. Stulte. Nō sic dicit de⁹: stulte: quō dicit hō. Tale in quēq̄ de⁹ xp̄ūs iudiciū est. Nunquid enī stultis de⁹ datur? est regnū celorum. Probant hoc ille quinq̄ virgines stulte que extra ia Wat.xxv nuā legunt excluse. Quib⁹ aūt non est datur? regnū celoꝝ quid eis restat nisi pena gehennaꝝ? Considerare aūt attētius debem⁹: vt hoc apertius videre possimus. Hā ꝛ ille dives ante cuius ianuā iacebat paup ille vlcerosus: nō est dictus raptor rerū alienarū. Erat quidā diues inquit qui in Luce.xvj duebatur purpura ꝛ byssо. Diues inquit erat: non dixit: calūniator: nō dixit: pauper oppressor: nō dixit: rerum alienarum aut delator aut receptor: nō dixit pupillor expoliator non dixit: viduarum persecutor. Nihil horum: sed erat quidam diues. Quid magnum est. Diues erat: sz de suo diues erat: Cui aliqd tulerat? An forte ille auferret ꝛ de⁹ de illo reticeret: ꝛ psonā ei⁹ acciperet: si crimina ei⁹ abscōderet q nobis dicit. Nolite pōaliter iudicare: Si vis ḡ audire cōsilium diuitis illi⁹: noli āpli⁹ q̄rere q̄ audis a veritate. diues erat: Induebat purpura ꝛc. Quod ergo eius crimen: nisi iacenti ante ianuā vlcerosus et non adiutus? Hoc enī aptе de illo dictū est q̄ misericors erat: nō qz aliena raputt: sz qz de propriis erogare noluit. Nunqd em̄ charissimi si pauper ille añ ianuā iacēs: sufficientē panē a diuite acciperet: dicerek de illo: qz cupiebat saturari de micis q̄ cadebāt de mensa diuitis? Propter solā inhumanitatē qz cōtinebant pauperem ante ianuā suā iacentem: nec cōgrue digneq̄ pascebat. mortu⁹ est ꝛ sepultus. Et cū esset apud iferos in tormentis: leuauit oculos suos: vidit pauperē in sinu abrae. qd plurib⁹ īmorer? Desiderauit guttā q̄ nō dedit micam. Accepit iustā sententiam qui non dedit crudeli auaritia. Si D hec pena auaroꝝ: q̄ pena est raptoꝝ? Sed ait mihi raptor rerū alienarum. Ergo similis illi⁹ diuitis non sum. Agapē facio inclusis in carcere victū mitto: nudos vestio pegrios suscipio. Dare te putas: tollere noli: ꝛ dedisti. Cui dederis gaudet: cui abstuleris plorat. Quē duoꝝ istoruz exauditus est de⁹? Dicis ei cui dederis: gratias age qz accepisti sed alius tibi ex alia parte dicit: ego gemo cui abstuli. Et pene totuz tulisti ꝛ exiguū illi dedisti. Si totū qō alteri abstulisses egentib⁹ dedisses: nec talia opa diligit de⁹. Dicit tibi de⁹. Stulte/iussi vt dares: sed non de alieno. Si habes da de tuo. Si nō habes qō des de tuo: meli⁹ nulli dabis q̄ Wat.xxv alterū expoliabis. Dicturꝰ est dns iesus cū ī iudicio suo sederit: ꝛ alios ad dexterā: alios ad sinistrā separauerit: bene operantib⁹. Venite benedicti pris mei pcipite regnū. Sterilib⁹ aūt q̄ nihil boni in pauperes operati sunt. Ite ī ignē eternum. Et q̄ dictur⁹ est bonis: Esuriui et dedistis mihi manducare. Et respondebunt illi. Dne quando te vidim⁹ esurientē: Et ille ait ad eos. Cū vni exminimis meis fecistis mihi fecistis. Intelligе ergo stulte: q̄ vis de rapinis elemosynā facere: qz si q̄ pascis xp̄ianū: pascis xp̄m. Attende qd sinistris dictur⁹ est. Ite ī ignē eternū. Quare? Esuriui enim et non dedistis mihi manducare: nudus fui ꝛ non vestistis me. Ite. Quo? In ignē eternū. Prorsus ite. Quia nudus fui ꝛ nō vestistis me. Si ergo in ignē eternum ibit cui dictur⁹ est xp̄s. Nudus fui ꝛ nō vestistis me: quē loE cū hēbit in igne eterno cui dicturus est. Vestitus fui et spoliasti me? Hic fortassе vt euadas hāc vocē: ne dicat tibi xp̄s Vestit⁹ fui ꝛ spoliasti me: mutata psuetudine: cogitas spoliare hereticū vt iudeū: et non vestitū xp̄ianū. Et hic rūdebit tibi xp̄s: immo nūc rūdet tibi p seruū suū qualēcūq̄ ministrū suum: respōdet tibi ēt hic. Parce dāns mei. Cum enim tu q̄ xp̄ian⁹ es spolias iudeum: impedis fieri xp̄ianū. Et tamē hic adhuc forte respondebis. Ego non ex aliquo odio penā ingero: sed de dilectione poti⁹ disciplinā. Jdeo spolio iudeū vt per hanc asperam et salubrē disciplinā faciam christianum. Audirem ꝛ crederem: si quod abstulisti iudeo: redderes xp̄iano. Forte ꝛ hoc secū cogitat aliquis ꝛ xliij.q.v. dicit. Multi sunt xp̄iani diuites: auari: cupidi: non habebo forte. peccatū si illis abstulero ꝛ pauperib⁹ dedero. Nō enī illi nihil boni faciunt: mercedē habere potero si ego elemosynas dedero. Etiā ī hac re parcat vnusq̄sq̄ aīe sue: qz plurimo:

di cogitatio ex diaboli caliditate suggerit. Nā ēt si totum tribuat qđ abstulerit: addit potius peccata q̄ minuat. Dixim⁹ cōtra vnū vitiū rapinarum: p qđ res humane vsq̄q̄ vastant. Dixim⁹: et nemo nobis cōtradicit. Quis enim audet ꝺicere veritati? Nō ḡ facka⁹ qđ apl's monuit: nō contradicentes arguim⁹: obedientes alloq̄mur laudantes instruim⁹ non cōtradicentes redarguim⁹? Ita xo nō cōtradicūt lingua sed vita. Moneo rapit: doceo rapit: p̄cipio rapit: arguo rapit. Quō non contradicit? Dicā ḡ q̄ de hac re sufficere existimo: ꝛ iō abstinere vos ffres: abstinete vos filij abstinete vos a consuetudine rapiendi: ꝛ vos qui sub manu raptor gemitis abstinete vos a cupiditate rapiēdi. Ali⁹ potens est ꝛ rapit: tu in manu raptor gemis: q̄ rapere non potes: adeo nō facis. Habete facultatē ꝛ ibi laudabo domitam cupiditatem. Hec ḡ ffres si fm vestrā consuetudinē feliciter ꝛ diligenter attendi'tis: et impietatē auaritie: vt cupiditatis poteritis euadere: ꝛ p opib⁹ mie ad eterna p̄mia feliciter peruenire. Amen.

f Titum. j.

j. Thi. vj.

De eo qđ apl's dicit. Radix omnium malorum est cupiditas: quam quidam appetentes naufragauerunt a fide et inserucrunt se doloribus multis. Homelia.viij.

B

De pe. di. ij. quia radix.

j. Thi. vj.

Beatus apl's paulus ffres charissimi: vt nobis vere ac pfecte charitatis dulcedinem cōmēdaret: amaritudinem cupiditatis nobis exposuit: ꝛ velut pitissim⁹ ac spiritalis medic⁹ quid fugere et quid expetere debeam⁹ ostēdit. Et q̄ radix omniū malorum est cupiditas: ꝛ radix oīz bonorum est charitas: ꝛ simul ambe esse non possunt: nisi vna radicitus euulsa fuerit: alia plātari non poterit: sine causa aliqs conatur ramos icidere: si radicē non ꝓtēdit euellere. Sic enim idē ait apl's. Radix oīz malorum est cupiditas: quā quidā appetentes naufragauerūt a fide et inseruerūt se doloribus multis. Tu aūt hō dei hec fuge. Audiam⁹ ergo cōsiliū illi⁹ in quo xp̄s dñs loq̄batur: et quātum possumus studeamus amaritudinem auaritie fugere si volumus ad charitatis dulcedinem puenire. Sz qñ de cōtēptu diuitiarū loquimur: respondet mihi aliquis diues: Dixisti non sperare in incerto diuitiarum: nolo dines esse ne incidam in tēptationem. Sed q̄ tā sum: quid factur⁹ sum de his q̄ mihi tam contigit habere? Et sequitur apl's. Facile tribuant et cōmunicent. Quid est cōicare: nisi cōez rem tuā facere cū illo q̄ nō habet? Si ḡ cōicare ceperis: nō eris ille predo ꝛ ille raptor qui necessarijs pauperum tāq̄ rebus alienis incubat. Et tenim cōmunē fecisti rem tuā cū his qui non habent: ꝛ amplius prestas q̄ ēt progator pauper factus es. Tu aliquantā curā geris vt ad securū pauperū victus perueniat: ꝛ in hoc miaz progas: ꝛ propteres defert tibi de⁹ honorem: et quasi dicit tibi. Prior de re communi tolle qđ sufficit necessitatib⁹ dom⁹ tue: qđ reliquum est da

Mat. xxv

christo. Para te audire. Venite benedicti patris mei percipite regnū qđ vobis paratum est ab initio mūdi. Si suriui enim et vedistis mihi manducare. Forte cōtēnebas nescio quē pauperem aut egenum: noli cōtenere xp̄m in celo sedētem: in terra egentem: veniet cum retributione et vita eterna et ignis eternus. Hoc ergo cogitās potes cū aliqua spe etiā diues esse. Si aūt adhuc vis fieri diues: ꝛ nō solū ea q̄ supflua tibi iacent non vis erogare indigentib⁹: sed etiam augere vis patrimoniū tuū. Unde vis augere? Emendo? Innocens tibi videris: q̄ emendo vis augere. Forte ꝛ de rapinis aliquē spem habes? Nisi forte hoc dicas. Scit de⁹ q̄ nō de rapinis volo augere patrimoniū meū? Et de rapina non es mal⁹: sed voto malus es. Si q̄s tibi dicat. Uēde res tuas: exhortesceris: expauescis: malc dictuz putas. Cū ḡ emere cupis: mōne hoc optas vt res tuas alij vendant? Nā

B

quō poteris emere: si ali⁹ nō ꝓpulsus fuerit venūdare? Et hoc videte ffres quantum laboret q̄ expoliare vult vestitū. Et quō sine labore sit ille q̄ vestire vult nudū. Si enim habet profert et dat: si non habet sufficit ei cōā deo voluntas bona. Ecce non laborat si habet: si vero nō habet: q̄ qđ valde necessariū est habet. Pauper est in archa sed diues est i cōscientia. Pauper est in domo: sed diues est in animo. An forte nihil habes: q̄ bonam voluntatem habes? Audi nato

Luce. ij.

dño clamantes angelos. Gloria in excelsis deo: et in terra pax hominib⁹ bone voluntatis. De paruo constat regnum celorum: q̄ vili ꝓcio tanta possessio proponitur. Proponitur enī in terra qđ possideas in celo: ꝓponit in spe qđ possideas in eternū. Non potes dicere. Nō habeo vnde emere possim: q̄ tanta est illa possessio q̄ ad ꝓciū ꝛgruum inuenire non possim. Nōne tm̄ valet quantū habere poruerit? Et hoc supfluū. Quantū valuit zacheo? Dimidiū p̄monium. Erat enim diues. Dimidiū rerū mearū dixit do pauperibus. Sz q̄ prior emit: forte tu non inuenis qđ emas. Emit enim regnū celorū. Et ille emit: et tibi integrū fuat qđ emas. Noli timere ne angustet te cōpossessor: omnib⁹ larū est qđ charitas possidet. Duob⁹ enim minutis emit q̄dā vidua regnū celoz q̄ misit in gazophilatiū duos nummos. Time dico vobis: nullus amplius misit in domū dei q̄ ista vidua. Illi ēt de abundantia sua miserunt: hec aūt totū qđ habuit misit. Qz enim ꝓbebat et dns victū: tā ei duo nūmi supfluī restituerant ad victū ei⁹ dei: nō misit illes in domū dei: ꝛ emit sibi regnum celoz. Ecce qđ timebas ne charū esset et non esset idoneus. En duob⁹ nummis valet. Si terrebat te pretium qđ dedit Zache⁹: ꝓsolet te hoc ꝓciū qđ dedit tehec vidua. Plus addo charissimi: valet ꝛ vili⁹. Illius est calix aq̄ ti guide: vilior est sola bona volūtas. Audi clamātes angelos: In terra pax hominib⁹ bone voluntatis. An forte nō bi dixim⁹ vilioꝛē bonā voluntatē? Immo ipsa est omnib⁹ charior: ꝛ totū habet q̄ bonā voluntatē h̄z: q̄a in dimidio rerum suarū zacheus si bonā volūtatē non haberet: nihil ꝺeffuer. Bona enim volūtas ipsa ēt charitas. Et qđ ait apl's: Si

C

distribuero omnia mea pauperibus: charitatē aūt non habeam nihil mihi ꝓdest. Tu ergo habet qui bonā voluntatē h̄z. Ipsa est q̄ potest sufficere si cetera non sint. Si aūt sola desit: nihil ꝓdest q̄cq̄ habitum fuerit. Sola sufficit si assit. Cetera omnia nihil ꝓsunt si sola charitas desit. Si haberes in domo tua thesauros vnde securus esses gauderes et exultares: in corde tuo habes bonā voluntatem ꝛ tristis es. In archa posses timere furē: i corde tuo quē times? Te noli pati hostē in corde tuo: bonā volūtatē his nihil times. Forte aliqs cogitat ꝛ dicit. Si res meas pauperibus dare cepero: ꝛ de aduersarijs meis: pro dei amore me vindicare noluero: ꝛ humilis ac mansuetus esse ꝓtenderoꝛ stantim mihi necesse erit p̄secutiones hominū maloꝛ sustinere? Nōne hoc times non legisti. Qz p multas tribulatiōes oportet nos

Act. xiiij

introire in regnū dei? Non audisti scripturam dicentē. Fili accedens ad seruitutem dei sta in iustitia et timore: et ꝓpara aiam tuā ad tēptationē? Verū est qz vbi deū in vera te ceperis q̄rere: necesse tibi erit supboꝝ vel maloꝝ bolꝫ ne quitias sustinere: q̄ nō sic ab illis colit xp̄s: quomō eis qđ die ꝓdicatur. Qm̄ ꝛ q̄cd volunt q̄cd petunt a deo: in iuxurijs suis ꝛ cōuiuis volunt cōsumere: i spectaculis magis: in fornicationib⁹: in obscenitatib⁹. In his volunt ꝓsumere quo desiderant abūdare: et tunc putant q̄ bonus sit de⁹ quando illis prestat vnde corrumpantur. Sed dicit aliqs. Ecce tempora aspera sunt et asperiora erūt. Per illa asperiora ꝓficit magis ecclesia: ꝓficiunt illi q̄ furiuz cor habet ꝛ illi q̄ sursum cor nō habent: tumultuentur eis cor in terra discūt cordi suo locū mutare: vt ēt ipsi sursum cor habeāt: cātates nobiscū. Ad te dñe leuaui aiam meā. Tale ē dicere. Seuiora sunt tēpora: quale si quis dicat: seuiora esse tēpora olive cū fructꝰ inde colligit: q̄ cū in torcular mittitur. Bene nī pēdebat in arbore: leta tpa videbant: ꝛ non attendūt q̄ amurca plena erat. Uenit enī quasi asperi⁹ tēp⁹: venit tempus torcularis: veniunt maiores ꝓssure. Per peccata enī crimia supboꝝ: p auaritiā: luxuriāq̄ maloꝝ: maiores ꝓssure fiunt generi humano. Dēs enim mali et amatores mundi quasi torcularia sunt. Sic enim in torcularib⁹ ꝛ vua ꝓmitur ꝛ oliua: vt vinū et oleū reponat in canaua: ita per nequitiā maloꝝ hoīm: q̄ boni et iusti sunt malis tribulationibus corporaliter fatigant: vt aīe eoꝝ tanq̄ oleū ac vinū recōdi in eterna tabernacula mereantur. Noli ḡ de dei mia virtute desperare: quotiens te videris ab iniquis hominib⁹ fatigari: sed ꝓsidera q̄ illi qui te persequūt apud deū velut mole ac torcularia deputant. Tu vero quasi oliua aut vua legitima paruo tempore pressurā malorum sustinere cogeris. Sz postea illis sine fine remanebit opprobriū tu felici commutatione transibis ad regnum. Et tunc in

xiiij. q. v. Si quid.

Beatus ab oīb⁹ malis cū ꝓpheta poteris dicere. Tanssimus p ignē et aquā: ꝛ induxisti nos in refrigeriū. Sz vt ad ista mereaꝛis beatitudinem peruenire: ora p illis q̄ te p sequuntur: q̄ potens est de⁹ vt illos quertat ad bonū. Et q̄ nunc palee esse videntur: de zizanijs in triticū: de amurca i oleū transeant. Et qui modo alios p nequitiā psequunt: ipsi postea persecutionem ꝓpter iusticiā patiant. Et qui nunc res alienas crudeliter volunt rapere: res suas inciptāt pauperibus misericorditer erogare. Quā rē si orantib⁹ vobis fm̄ suā cōsuetudinē pietas diuina prestiterit: nō solū de ve stra: sed et de alioꝝ salute duplicem mercedē in eterna beatitudine remunerante deo capietis. Dō ipse pstare dignet: qui cū patre ꝛ spiritu sancto viuit et regna deus per oīa secula seculorum. Amen.

De eo qđ scriptum est Beatus vir qui post aurum non abijt: nec sperauit in pecunie thesauris. Homelia.ix. In qua de restitutione principaliter tractat rerum inuentarum.

B

Beatus qui post aurū non abijt. Et vt ḋcūq̄ aliquid inuenerit: ei qui perdidit sine vlla dilatiōe restituat. Et de illo qui ducētos solidos inuēit. Et q̄ ab ouile lup⁹ venit ꝛ lup⁹ redit. In scriptu

Ibi. ij.

ris diuinis legimus ffres charissimi: q̄ beatus sit q̄ post aurum non abijt: nec sp̄auit in pecunie thesauris. Qui potuit transgredi et non est transgressus: facere malū et non fecit. Ffres interrogem⁹ cōsciētias nostras: et videam⁹ si ita cupiditatē cōtenim⁹: vt isti⁹ beatitudinis participes eē possimus. Forte aliqs intra se cogitat ꝛ dicit: nec furtū nec violentiā facio: nec rapinas exerceo: nec res alienas aliquādo negaui. Forte ideo nō negasti: q̄ tibi nemo cōmendare voluit: aut si cōmendauit: sub testibus ꝓmēdauit. Dic mihi si reddidisti aī a solo sol⁹ vbi de⁹ inf vos fuerat accepisti. Si tūc reddidisti: si mortuo eo qui cōmendauit nescienti filio reddidisti: nunc te laudo q̄ post aurū non iuisti: q̄ potuisti transgredi et non es transgressus: q̄ potuisti facere malū ꝛ nō fecisti. Aut si forte sacculū alienū solidoꝝ vbi te nēo vidit in via inuenisti: et sine vlla mora cui⁹ fuerat reddidisti

Job. vij.

Ita fratres redite ad vos: iterrogate vos: respicite vos: vera respondete vobis: et iudicate vos nō p̄sonā: sz iustū iudicium iudicate. Ecce xp̄ianus es frequentas ecclesiaz: ꝺn̄ū dei libenter audis: de lectione verbi lectissime ꝓmoueris. Tu laudas tractantē: ego ꝙro facientē: xp̄ianus es: frequentas ecclesiā: ꝺn̄ū dei amas ꝛ libēter audis. Ecce ꝺ qđ propono in eo te examina: in eo te appende: in eo aſcēde ad mentis tue tribunal: ꝛ ꝓstitue te ante te ꝛ iudica te. Et si te

B

Leuit. vj.

prauum inueneris: corrige te. Considera qđ ꝓpono. De⁹ dicit in lege sua inuētionē eē reddendā. De⁹ in lege sua dicit qui⁹ priori populo dedit: pro quib⁹ xp̄s nōdū erat mortuꝰ. Si quicūq̄ rem cuiuscūq̄ inuenerit: tāq̄ aliena cito restituat. Qz sine dubio ꝛ si ipe pdidisset: hoc sibi de alio fieri vo

Mat. vij.

luisset. Scīm illud qđ scriptū est. Oia q̄ vultis vt faciāt vobis homines: ꝛ vos facite illis similiter. Si q̄s: ꝺn̄gratia: inueniat i via alienū sacculū solidoꝝ: ꝺz reddere. Sed nescit cui. Se excusat ignorantia si nō ꝺnetur auaritia. Dicā vē charitati: quomodo dei dona sunt: et sunt i populo dei qui non frustra audiunt verbū dei. Dicā quid fecerit homo q̄dam pauperrim⁹: eo tpe quo sanctus Ambrosius mediolani erat epc⁹: vbi tūc ꝓsens erat ēt augustin⁹ nondū epc⁹. Tā paup erat ille de quo loquimur vt pscholastic⁹ esset grammatici: sed plano ver⁹ et perfectus xp̄ian⁹. Sed melior fuit ille qui ad velū stabat q̄ ille q̄ in cathedra sedebat. Paup ergo iste inuenit sacculū ducentoꝝ solidorum memoꝝ tū diuine legis ꝓposuit petaciū publice. Qui solidos pdidit veniat ad illum locū vt querat illum hominē. Ille qui plangens circūq̄q̄ vagabat: inuento et lecto petatio venit ad hominem. Et ne forte alienū q̄reret sed suū: q̄siuit signa interrogauit faculi qualitatem: solidoꝝ et laz et numerū. Cū oia fideliter etiā ille respōdisset: reddidit qđ inuenerat. Ille repletus gaudio ꝛ querens vicē rependere: tanq̄ dicias obtulit illi solidos vigiti. Noluit accipe. Obtulit decē: nolluit accipe. Saltē rogauit vt vl' q̄nq̄ accipet. Noluit. Ille vtq̄ abundus piecit sacculū. Nihil pdidi ait. Si non vis a me aliq̄d accipe: nec ego aliq̄d pdidi. Quale certamē fratres mei: quale certamen: qualis pugna: qualis cōflict⁹. Theatrū mundus: spectatoꝛ de⁹. Victus ille: qđ offerebat accepit: et cōtinuo totum pauperib⁹ erogauit. Unū solidū in domū suā non misit. Cōsiderate ffres tā gloriosum exemplū ꝛ tā admirabile factum. Egit aliquid in cordib⁹ vr̄is: si ꝺn̄ū dei recepit in animis vr̄is. Facite hoc ffres mei. Nolite putare vos dānū pati: si qđa vobis inuentū fuerit reddideritis. Credite q̄ magnū lucrū est si feceritis qđ suggero. Forte aliqs veniēs in domo tua pdidit solidos. Terra cōmunis est: in vna domo estis i hoc mundo: ābo viatores estis huius vite. Unū stabulū intrastis. Posuit ille: oblit⁹ est vel cecidit ab illo. Inuenisti q̄ in lege audisti: inuētionē eē reddendā. Quis inueniſti: q̄ cū audires ꝺn̄ū dei laudasti: tu inueniſti: si ḡ veraciter laudasti: redde qđ inueniſti. Si aūt non reddas qđ inueniſti: q̄n laudasti testimonium contra te dixisti. Estote fideles inuentores: et tūc iniquos vituperate raptores. Nā si qđ inueniſti et nō reddidisti: rapuisti. Quantū potuisti fecisti: q̄ plus non inueniſti: iō pl⁹ non rapuisti. Qui alienū negat: si posset et tolleret: q̄ nō tollis timoꝛe te cohibet. Nō bonū facis sz malū metuis. Et latro timet malū: ꝛ vbi nō pōt non facit: ꝛ tū latro est. De⁹ em cor interrogat non manū. Lup⁹ venit ad ouile oūs q̄rit īuadere: q̄rit lacerare: q̄rit ꝺuorare. Uigilāt pastores: latrāt canes: nihil pōt: nihil aufert: non occidit: sz tū lupus venit: et lupus redit. Nunq̄d q̄ ouē nō tulit: ideo lupus nō venit et ouis redit? Lup⁹ venit fremens ꝛ timens. Interroga ḡ quisq̄ vis de altero iudicare: si tūc non facis male qñ potes facere: ꝛ ab homine nō puniris: tūc times deū. Nemo ē ibi nisi tu et ille cui facis malum: ꝛ de⁹ q̄ ambos videt ꝺ time. Parū est qđ dico. Ibi time malum: ibi ama bonum. Nā ēt si timore gehenne non facis malū: nondū pfect⁹ es. Audeo dicere: si timore gehēne nō facis malū: est quidē in te fides: q̄ credis futurū dei esse iudiciū: gaudeo fidei tue: sz adhuc timeo malicie tue. Quid ē qđ dixi? Qz si timore gehēne nō facis malū: nō amore iusticie facꝰ bonū. Aliud est timere pnā: aliud est amare iusticiā. Amor castꝰ in te esse debet: quo amore desideres videre nō celū ꝛ terrā: non campos liquidos maris: nō spectacula nugatoria: nō fulgores nitore sc̄z gēmarū: sz desideres videre deū tuū. Qz dictū est. Dilectissimi filij dei sum⁹: ꝛ nōdū apparuit quid erimus. Scim⁹ q̄ cū apparuerit: similes ei erim⁹: q̄m videbimus eū sicuti est. Ecce ꝓpter quā visionē nolī facere malum. Si enim amas videre deum tuum in hac pegrinatione ad illum toto amore suspira: illum desidera. Ecce fac q̄ te ꝺbare vult de⁹ tuus: vt appareat pro quib⁹ reb⁹ diligas eū: vtrū pro seipso an ꝓ reb⁹ terrenis q̄s tibi pstitit ꝛ dicat tibi. Fac q̄ vis iple cupiditates tuas: ertēde neq̄tiam: dilata luxuriāquicqd libuerit licitū pura. Mōte hic punio: nō te in gehennā mitto: factē meā tū nūq̄ videbis. Si ad istā snīaz expaulisti: amasti. Si ad ꝺ qđ dictū ē. Factē suā tibi negabit de⁹ tu⁹: cōtremuit cor tuū: et in nō videdo deū tuū magnā penā putasti: gratis amasti. Hoc ideo ditim⁹ ffres: q̄ sunt hoīes ita negligentes ꝛ tepidi: ꝛ qđ pei⁹ est etiam infideles q̄ dicūt. Ultimā hic mihi de⁹ in hoc seculo omnia bona tribuat: nō ad me ptinet qđ i futuro scl'o de me fieri velit O ifelix aīa: ēt si te de⁹ nō mittat in penā: ꝛ tm̄nō factē suā te videre non pmittat: nunq̄d non melius fuerat te nō fuisse natum. Cū vero fieri non possit: vt qui factē eius non meruerit videre: ignē eternū euadere possit: quare sic amas ꝓsentis seculi voluptatem: vt nō expauescas eterni ignis ardorē? Si ergo me⁹ sermo inuenit in cordib⁹ vestris aliquā scintillā ḡtuiti amoris dei: ipsam nutrite. Ad hāc augendā vos aduocate p̄ce hūilitatis: dolore penitentie: delectatiōe iusticie: optib⁹ bonis gemitib⁹ sincerꝰ: puersatiōe laudabili amicitia fideli. Hāc scitillā boni amoꝛ ꝺ q̄ ꝺns dic. Ignē veni mittere in terrā: ꝛ qđ volo nisi vt ardeat? Flate in vob nutrite in vobis. Ipsa cū creuerit et flāmā dignissimā fecerit: oīm cupiditatum carnaliū ligna consumet. Quod ipse prestare dignet qui viuit et regnat de⁹ ꝛc.

Luce. xij.

De eo qđ Apl's ait. Videte quomō caute ambuletis: non vt insipientes sed vt sapientes: redimentes tēpus qñ dies mali sunt: quosq̄ malos dies apl's intelligit Augustinus declarat.

Ephe. v.

A Homelia.x.

Ubi.s. POstolū cū legeretur audistis: immo oēs audiuimus dicentem nobis. Videte quō caute ambuletis:nō vt insipientes sed vt sapientes:redimentes tēp⁹ qm dies mali sunt. Dies malos fres dueres faciunt:malitia et miseria. Per malitiā hoim ducūtur dies mali. Ceterum dies isti quātum ptinent ad spacia horarum:ordiati sunt. Ducunt vices suas:agunt tēpora. Oritur sol ⁊ occidit. Sol iterū ortk et occidit. Veniūt tpa transeunt tēpora. Cui molesta sunt tēpora: si hoies sibi molesti non sunt? Ergo dies malos (sicut dixi) due res faciunt: miseria hoim ⁊ malitia. Sed miseria hoim cōis est nō dz malitia esse cōis. Ex quo enim de peccato adam oēs miseri nati sumus:cōis est miseria. Sz cōtra gnationes q̄ nos misos fecit:quid dit de⁹ regenerationē vñ nos a miseria liberaret. Gnatio mittit miseriā: regeneratio designat ad beatitudinē Non enim qz dixi:regeneratio liberat a miseria:tā nos ptinuo vt regenerati sum⁹ beati sumus. Si mox regenerati tā beati essem⁹:et dies bonos agerem⁹:nō nobis apostolus diEccl.v. ceret:qui tā regeneratis ⁊ fidelibus loquit. Redimētes tēpus:qz dies mali sunt. Et regenerati dies malos ducimus quousq̄ finiatur pena mortalitatis ⁊ succedat gr̄a ista sum me felicitatis. Si nihil nobis ad futurū seculuz ꝓdest q̄ colimus deū:vt qd colim⁹ eū? Ut hic habeamus felicitatem. Quanti illā hnt qui non colunt deū? Ut hic senescamus ⁊ decrepiti efficiamur. Quāti senescunt blasphematores dei Jdeo colendus est de⁹:vt cultores illius habeant filios et non sint steriles? Filios de⁹ et leonib⁹ ⁊ onagris et ꝑtib⁹ dat. Non ergo pro magno ⁊ vero bono petendum est: qō et iudeis et paganis ⁊ hereticis:etiam ⁊ ipsis bestijs dat. Aurum enī ⁊ argentū:honores:filios et patrimonia multa hnt et ⁊ mali. Qui enī vere x̄pianus est nō ista oia trāsitoria dz petere:ꝫ totū pondus intentionis vel orationis sue ad exEphe.v. petendā eternam beatitudinē dz impendere. Jsta enī tēporalia bona:et qui dat de⁹:gfe agank:et qui tollit:similiter gfeagank. Jsta qui voluerit tribuet:qui voluerit tollet:tm est vt sei⁹m nobis non auferat. Memo ḡ dicat in corde suo fres quando auditis lectionē istā beati apli. Redimentes tēp⁹ qm dies mali sunt:nemo dicat in corde suo: parētes nostri dies bonos habuerunt:nos malos dies habem⁹. Quare parentes nostri:nunqd non christiani fuerunt? Jsta lectio nō est recitata ab ipsis tēporibus apl̄oz:añ tot annos qñ recitabatur non ad eam gemebatur:⁊ quod dicebat non agnoscebatur: ex eo q̄ lapsus est adam ⁊ de paradiso proiectus est:nunq̄ fuerūt dies nisi mali. Jstos pueros qui nascunt interrogemus: quare a plorato icipiāt q̄ et ridere possunt. Nascit et statim plorat:post nescio quot dies ridet. Qñ plorabat nascēs ꝓbat sue calamitatis erat. Lachrymę esn testes sunt miserie. Mōdū loquit ⁊ tā ꝓphetat in labores ⁊ futurū in timore:⁊ si bene bñ. Bene si vixerit et iustus fuerit:certe in medijs tētationib⁹ posit⁹ semp timebit. Quid ij.Thi.iij enim qz iust⁹ est? Ecce iust⁹ ē. Quid alt apls? Oēs ei q̄ volunt pie viuere in xp̄o psecutionē patiēt. Ecce qz dies mali sunt:sine psecutione hic viuere iusti non possunt. Sz dicti⁹ mihi. Quid? Qñ pax est: qñ ꝓuinciarū iudices honorāt eccl̄iā:qñ inimicos reges eccl̄ia non patit: qñ oēs leges ꝓ ipsa sunt: quomodo q̄ pie viuunt psecutionem patiuntur. Qui iter malos viuūt psecutionē patiunt. Quare: Qz oēs mali persequunt bonos:non ferro et lapidibus: sed vita et Gen.xix. moribus. Nunqd aliqs sanctū loth psequebatur in sodomis? Memo illi molestus erat:et tamen inter impios viuebat:inter ipuros:imūdos supbos:blasphemos psecutionē patiebat:nō vapulādo sed inter malos viuendo. Omnis enim q̄ iust⁹ ⁊ pi⁹ ē:qñ videt aliqs male viuere:luxuriē fuire:iustitiā nō tenere:supbiā sectari:charitatē cōtenere: qñ istos tales videt illi q̄ boni sunt volēt:affligunt ⁊ contristant. Lugent enī cū apl̄o eos qui peccauerunt et non egerunt pententiam. Quisquis me audis et nondū viuis in christo pie incipe in christo pie viuere. Et pro quo dico. Nunqd apls Paulus qui eo tēpore fuit quando adhuc in mundo fides nouā semīabatur:⁊ necesse erat vt multos aduersarios paLuce.ij. teretur:qz hoc dictum est de christo. Jn signū cui contradicetur. Nunquid eas tantum psecutiones commemorat:qs patiebatur vel a iudeis vel a gentibus? Non ipsas tantum nā illas sic cōmemorat. A iudeis quinquies quadragenas vna minus accepi. Lapidat⁹ sum:⁊ cetera q̄ nouim⁹ qñ legim⁹. Sed ille erant ēt psecutiones: sine ꝯb⁹ in hoc seculo nullus iustus viuere potest. Foris pugne:int⁹ timores. Nec vllꝰ locꝰ cū cōmemoraret pericula sua. Periculis inquit in fluminibus: periculis in deserto: periculis a latronib⁹:piculis in falsis frib⁹. Cetera picula pāt desere picula a falsis fratrib⁹ quiescere vsq̄ in finem seculi nō nouerūt. Redimamus ḡ tēp⁹ qñ dies mali sunt. Expectatis a me forte scire:qd ē tēp⁹ redimere. Quō habemus redimere tēp⁹:dictur⁹ sum:qd pauci audiunt:pauci ferūt pauci aggrediunt:pauci agunt:tū dicā qñ ipsi pauci qui me audituri sunt: inter malos vtiunt:qm dies mali sunt. Redimere tēp⁹ hoc est:qñ aliqs tibi ingerit litē:pde aliqd vt deuocaces nō litib⁹ pde. Ex eo qd̄ pdis ꝑciū est tpis. Certe qñ ꝓ tuis necessitatib⁹ ꝓcedis ad publicum:das nummos et emis tibi panē/aut vinū/aut oleū/aut lignū aut vestē/aut altquā supellectilē: aut qdcūq̄ tibi op⁹ ē:das ⁊ accipis aliquid amittis:aliqd accipis:hoc estimare. Rā si nihil amittas ⁊ habeas qd̄ non habebas:aut inuenisti aut donatū accepisti:aut hereditate acq̄sisti. Qñ aūt aliqd amittis vt alii quid habeas tunc emis. Qd̄ habebis emptū est:qd̄ amittit pctū ē. Quō ḡ pdis nūmos vt emas tibi panes: sic pde nūmos vt emas tibi q̄tē:⁊ hoc est tēp⁹ redimere. Prouerbiū notū ē punicū:qd̄ q̄dē latine vobis dicā:qz punice nō oēs nostis. Punicū em̄ prouerbiū ātiquū. Et eni babeas tēp⁹ q̄tū:pde aliqd. Audi ꝓuerbiū ātiquū vtile ⁊ necessarium. Pestilētia añ ostiū venit ⁊ nūmū ārit. duos illi dz ducat se. Pestilentia est hō mal⁹ q̄ te vult per calūniā expellere. Pestilentia est hō mal⁹ calūniator:proditor. Jste talis ficut:quō pustula mala in corpore. Sicut eni qñ pustulā icurrit hō:desiderat vt cito spondolū faciat:et optat vt sine alia mora ipa mala pustula aliquā ꝑticulā tollat de corpe ⁊ cū ipa discedat:ne venenū ipsi⁹ totū corp⁹ occupet ⁊ interpetat. Jta ēt qñ iniqu⁹ ⁊ mal⁹ hō q̄ nō vult nisi tibi⁹ vacare:aliquā tibi calūniaz facit:puta illū eē pustulā malā:⁊ ocquiesce vt q̄lēcūq̄ particulā de substantia tua pdas: ne dū tenimiū litigando occupas:quietū cor habere ⁊ oro vacare non possis. Nunqd non supradictum ꝓuerbiū de euāgelio vr̄ natū? Mūqd aliō dixit dns q̄ redime tēp⁹ qñ att. Si Mat.v. qs vult iudicio tecū ꝓtendere ⁊ tunicā tuam tollere? Noli care te hz litib⁹ a deo tuo:nō habebis q̄tū cor:nō habebis tranquillum animum. Euerteris cogitationib⁹ tuis: irritaris aduersus ipsū aduersariū tuū. Ecce tēp⁹ pdidisti. Quanto meli⁹ nūmū amitteres si tēp⁹ redimeres. Certe oib⁹ placuit qō dictū ē. Venit ad negocia vestra ⁊ ibi vos iuenio. Et tū fres mei in causis vr̄is:in negocijs vestris qñ ad nos ꝓ iudicāda ventunt:si hoī x̄piani dico vt ꝓ tpe redimēdo pdat aliquid suū:quāto maiore cura ⁊ fiducia debeo illi dicere vt reddat alienū. Ambos enī x̄pianos audio. Jlle est lūniosus q̄ vult facere alteri cām et tollere ab illo vel ut ꝓ cōpositione:gaudet ad ista ꝯba. Apls dixit. Redimētes tēpus qñ dies mali sūt. Facio calūniā x̄piano: ille velit nolit dat mihi aliqd vt tēp⁹ redimat:qz apl̄m audiuit. Vide ne forte cū te putas astutū:inuenias litigiosum:⁊ malit erogare vt vicat te q̄ pdere vt careat te. Tū si illi dictur⁹ sū pde aliqd ociosus:redime tēpus:apl̄z audis qñ dies mali sunt si illi q̄ bon⁹ ⁊ iust⁹ est dico:pde aliqd vt sis tibi quiet⁹:nō sum calumnioſe dicturus:pde te fili diaboli nullā cām habes:et res alienas auferre moliris. Cām nō habes:⁊ calumnia plen⁹ es. Christian⁹ es tu:nunqd volo illum acq̄rere ⁊ te perdere? Si illi dixero:da illi aliquid vt recedat a calūnia:tu vbi eris q̄ habebis pecuniā de calumnia? Jlle q̄ propter vitandā calūniam tēpus a te redemit:hic tolerat diem malos:tu qui calūnijs pasceris:et hic habes dies malos et post dies ipsos habiturus es in die iudicij peiores. Sed ꝫ forte rides:qz nūmū attendis. Ride ride:et cōtēne: ego erogem veniet q̄ exigat. Sed credimus de dei mia:quod sic ois bus non solum sanctis ⁊ deum timentibus christianis: sed etiam illis qui multis litibus et se et alios inquietant ipse pius dominus inspirare dignabitur vt omni contentione vel emulatione semota: ita paci et charitati studeant: vt non propter discordiam dei iracundiam incurrer: sed magis propter dilectionem et pacem ad eterna mereantur

tur ꝑmia peruenire. Prestante dño nostro iesu xp̄o cui est honor ⁊ imperiū cū pre ⁊ spiritu sancto in scā scl̄oz. Amē.

Ps.xxvi. CDe eo quod ꝓpheta dicit in psalmo. Sustine dominum: viriliter age:et confortetur cor tuū. Homelia.xj. In qua quomodo dominum sustinere debeamus, succincte declarat.

A Requēter fratres cū psalmista cātauimus. Sustine dñm: viriliter age ⁊ confortet cor tuū: sustine dñm. Quid est sustinere dñm? Ut tunc accipias qñ dabit: non tunc exigas qñ vis. Tempus dādi modū est. Sustinuit te: sustine illū. Quid ē q̄ dixit: sustinuit te: sustine illū? Si iam iuste viuis: si iā ad illū cōuersus es: si tibi displicēt facta tua ꝑterita: si iam placuit tibi eligere vitā bonā nouā: noli festinare exigere. Sustinuit te vt mutares vitā tuā malā: sustine illū vt coronet vitā tuā bonā. Nā si ille non sustineret: non esset cui daret. Sustine ergo qz sustētat⁹ es. Tu vero q̄ non vis corrigi. O quisq̄s h̄ es q̄ adhuc nō vis corrigi: q̄si vn⁹ sit: magis dicere debui: q̄cūq̄ dicēstis. Tu tñ qui h̄ es q̄ statuisti corrigi: sic loquar quasi ad vnū. Quisq̄s non vis corrigi q̄d tibi ꝓmittis? Desperando peris: an sperādo? Quisq̄s desperādo peris ꝫ dicis mala tua. Jniq̄tas mea sup me est: in peccatis meis contabesco. Que mihi spes est viuēdi? Audi ꝓphetam dicētem. Ps.xxxiij. Nolo mortē impij: tantū reuertat⁹ ipius a via sua pessima ⁊ viuat. Sperādo peris. Quid est sperādo peris? Hoc dicis in talo tuo. Bon⁹ est deus: misericors est deus: ignoscit oia nō reddet mala ꝓ malis. Audi apl̄m dicentē. Ignoras qñ Rom.ij. patiētia dei ad penitentiā te adducit. Quid ḡ resp̄as? Oz si obtinuim⁹ apud te aliqd: si intrault in cor q̄ dixi. Video B qd mihi rep̄deas. Verū est nec despero vt desperādo pereā: nec spero male vt sperādo pereā. Non mihi illud dico. Jniq̄tas mea super me est: iam nullā spem habeo. Hec mihi illud dico. Bon⁹ est de⁹: neminī reddet mala. Hec illō dicenec ꝫ dico: ꝓmit me ꝓpheta: ꝓmit me apls. Et q̄d dicis. Adhuc modicū tps viuā quō volo. Jsti sūt q̄ nos fatigant plurimi sunt: molesti sunt. Adhuc modicū tps viuā quō volo ꝓstea me conrexero. Utiq̄ verū ē q̄d ꝓpheta dixit. Nolo mortē ipius: ꝫ reuertat impius a via sua pessima ⁊ viuat. Nō quero iniquitates meas: ꝫ tu remisisti impietatem cordis mei. Quō enī nobis peccatorū vulnera nunq̄ deesse possūt: sic ⁊ cōfessionis medicamēta deesse nō debent. Nō enī ideo vult de⁹ vt cōfiteamur pctā nr̄a q̄ ea ipse scire nō possit: sed q̄ diabol⁹ ꝫ desiderat: vt iuentat q̄d nobis ante tribunal iudicis eternū obiciat: ideo vult vt magis defendere q̄ accusare pctā nr̄a velim⁹. Econtrario aūt de⁹ noster qz pius est ⁊ misericors: vult vt ea ꝓfiteamur in ꝫ seculo: ne pro illis confundank postmonū in futuro. Si enim nos confitemur

Ecci.v. Deverbis dñi. Ser. lix.f.

CDe eo qō beat⁹ Iacobus dicit. Confitemini alterutrū pctā vestra: ⁊ orate ꝓ inuicē vt saluemini. Homelia.xij. Jn qua de confessione singulariter tractat quomodo nō solū deo sed ⁊ sctis ⁊ deū timentibus confiteri debeamus. Jacobi.v

A Rom omnib⁹ scripturis diuinis fratres dilectissimi vtiliter ac salubriter admonemur: vt pctā nr̄a deBeam⁹ iugiter ⁊ humiliter nō solū deo: sed etiam sanctis ⁊ deū timētib⁹ cōfiteri. Sic enī ꝓ iacobū apl̄z nos admonet spūssanct⁹ dicēs. Cōfitemini alterutrū pctā vr̄a: ⁊ orate ꝓ inuicē vt saluemini. Et psalmista. Cōfitemini dño qm̄ bon⁹. Et iterū. Dixi ꝓnunciabo aduersum me iniusticias meas dño. ⁊ tu remisisti impietatem cordis mei. Quō enī nobis peccatorū vulnera nunq̄ deesse possūt: sic ⁊ cōfessionis medicamēta deesse nō debent. Nō enī ideo vult de⁹ vt cōfiteamur pctā nr̄a ꝙ ea ipse scire nō possit: sed q̄ diabol⁹ ꝫ desiderat: vt iuentat q̄d nobis ante tribunal iudicis eternū obiciat: ideo vult vt magis defendere q̄ accusare pctā nr̄a velim⁹. Econtrario aūt de⁹ noster qz pius est ⁊ misericors: vult vt ea ꝓfiteamur in ꝫ seculo: ne pro illis confundank postmonū in futuro. Si enim nos confitemur

pū.cxxxj. pū.xxxi.

Gen. lj. ille pcit. Si nos agnoscim⁹: ille ignoscit. Primo hoi nō dicū ē. Cōfitere pctm: qr nō feceras qō fatereſ ſed dictū eſt et vt nō peccaret. Mō obtēperauit: peccauit. Mati ſum⁹ mortales ex vinculo peccati ꝓpagata eſt miſeria noſtra ꝑ ſucceſſionē fragilitatis humane: et dicit nobis. Fatemini peccata veſtra. Serpēs autē ille quō tunc inſtitit vt non ſeruaret homo qō illi dictū eſt ne peccaret: ſic nunc inſtat vt non ſeruet homo qō ei dictū eſt. Cōfitere peccatū. Quomō enī tunc fecit vt caderet q̄ ſtabat: ſic nūc agit nec ſurgat q̄ cecidit. Itaq; aduerſus incātationes ei⁹ et inſidias quib⁹ nūc impedire vult reditū noſtrū: ſuſcipiamus ꝑcepta ſaluberrima aduerſus eū qui nunc impedire vult nobis confeſſionē peccati. Qz ſcit non nos poſſe redire niſi ꝑ humilitatē: q̄ per ſuperbiā lapſi ſum⁹. Dux nobis ipſe fuit ad ſupbiā: modo ad humilitatē ducē xp̄m ſequamur. Dicit hōi ſerpēs ille ꝑ mathematicos et manicheos: ne cōfiteat hō peccatū.

B tiſ. de Geñ ad litterā xxvij. et lxxxiij. q. xlv. Per manicheos ſic loquiſ. Nūquid homo peccat? Stelle ſic poſite ſunt: neceſſe vt faciat homo peccatum. Dicit ergo per mathematicos: qr ſtella facit vt homo peccet. Nam ipe nō peccat. Si blaſphemias conuertit in deū. Creator enim ſtellarū deus eſt: vtrum nō vult hō ſe accuſare in eo qō fecit deū accuſat a quo fact⁹ eſt homo. Itē per quoſdam manicheos ita ſuggerit. Mō tu peccas gēs tenebrarū p̄ccat: tu non habes peccatū. Dicit hec aie: et erigit eā in ſuperbiā vt putet qr nō peccat. Mō eſt hoc tollere ſz geminare peccatū. Itē multi ſic cōfeſſionem peccati fugiūt: vt ipm ſathanam accuſent: ſe aūt nichil mali feciſſe dicāt. Et cū caſtigantur aliqui et ōz eis: quare hoc feciſtis? Rſidēt. Qz diabol⁹ hoc fecit. Non eſt enī vnde plus gaudeat diabolus: niſi qñ hō dicit qr ipſe faceret vt peccaret. Qñ enī dicit diabolus hoc fecit: nō ſe accuſat: et dū peccata ſua diſſimulat p̄fiteri: idulgentiā nō merek accipere. Reſpōdet ergo et dicit. Diabol⁹ hoc fecit quaſi reuera traxerit eū diabolus: aut violētia fecerit. Suadere ei et ſollicitare pōt: cogere oīno nō pt. Et tō cum per dei adiutoriū in poteſtate tua ſit vtrū conſentias diabolo: quare nō magis deo q̄ ipſi obtēperare deliberas. Si enī ſolus diabolus daret cōſilium et deus taceret: haberes quo excuſari poſſes. Cū vero xp̄s tibi et cōſcientia tua contradicat: et per ſcripturas diuinas audias in eccleſia: qr nō debeas facere malū: quare eligis mortē et deſeris vitam et magis vis ſequi diabolum ad luxuriam q̄ obtemperare xp̄o qui te inuitat ad vitā eternā? Rogo ergo vos fratres charissimi quare ſathanas ſeducit ad peccandū: cum deus poſuerit homini in poteſtate nō cōſentire ſathane? Eſt ei a dextris quodāmodo ꝓtecipiens deus: a ſiniſtris ſeducens ſathanas: hō in medio cōſtitut⁹. Cor qō inclinat ad diabolum: quare nō poti⁹ erigitur ad deū? Non enī diabolus cogendo ſed ſuadēdo nocet: nec extorquet a nobis cōſenſum ſed petit. Nos diabolum nō adiuuem⁹? et vincim⁹. Dat ḋdē ille cōſilium: ſed deo auxiliante noſtrū eſt vel eligere vel repudiare qō ſuggerit. Attendite et aliud: qñ dicit homo q̄ ſeduct⁹ eſt a ſathana: qñ dicit ſe ſeductū: confitek ex parte ſz tñ negat ſe feciſſe et dicit. Ego nihil feci: diabolus fecit. Conatus eſt dicere illō adā. Ipſe ſe ei excuſare voluit de muliere: mulier excuſare ſe voluit de ſerpente. Dñs autē deus q̄ liberū arbitriū dedit hoi: et eum ꝑcepto ſuo aduerſus ſerpentis venena firmauerat: nō audiuit iſtas excuſationes. Qz mulier ꝓpterea data erat vt doceret a viro: nō vt doceret virū. Et ſic erat cōſtituta volūtas amboꝝ: ſic erat fabricatū liberū arbitriū: vt ſi nollet p̄ſentire ſerpēti: diſcederet ſerpēs in ſua falſitate cōfuſus: et remaneret hō in dño creatore firmat⁹. Iſta ſunt mala verba q̄ dixim⁹: qr modo ſerpēs vult ſuadere excuſatiōes pctōꝝ. Tūc fecit qō nō accuſes: nō aūt vult facere qō excuſes. Det⁹ cōſitenti tāq; in aptum ſinū indulgētiā paratus erat dare: excluſas: claudis ſinū: includis peccatū: excludis indulgētiā peccati. Ecce ḋd feciſti? Mō vt tolleret pctm vt dixi iādudum: ſed intercluderet medicina pcti. Sanare te habebat de⁹ ꝑ indulgētiā ſi fatereris: queris ꝑ qđ excuſes: ſed nō querit ille qđ ꝑ te puniat. Dic ergo deuoto corde qō dixi pauloañ. Ego dixi: dñe miſerere mei. Quare ḋdidit. Ego dixi? Propt manicheos q̄ dicūt: nō tu peccas. Clama. Ego dixi dñe miſerere mei: ſana aīaz meā qm peccaui tibi. Sanat te de⁹: cōfitere tm̄ vuln⁹ tuū. Jaces ſub manibus medici: patienter

Pō. xl. D imploza auxilium: Fouet: vrit: ſecat: quanimiter tolera: ſi noli attēdere niſi vt ſaneris. Sanaberis āt ſi oſtenderis tibi dico: nō qr ille non videt ſi tu te abſcōdis: ſed ipſa cōfeſſio initium ſanitatis eſt. Emēdabit me iuſtus in miſa et arguet me: oleū aūt peccatoris nō impinguet caput meū. Quid eſt hoc? Veli⁹ eſt mihi vt qñ videt iuſtus peccatū meū emendet me: nō mihi parcat: dicat qr peccaui: ſeuiat ſi peccatum meum: vt me liberet a peccato. Videtur acerbe clamare ſed intus lenis eſt in mia. Ideo dixit. Emēdabit me iuſtus in miſa et arguet me. Qñ ergo arguit: et quando clamat: et quando iuſtus ſeuit: miſeretur: et totum illud de miſa paterna eſt non de ſeuicia inimici. Magis autē quando non vult te teneri ſub peccato: magis amat quia ſecat. Nō vult ei putredine peccati cetera mēbra tua contabeſcere: ferrū ꝓfert: ſed nolit timere: noli paueſcere: medicū eſt ferrū. Non cōtra te ferrū ferk: ſed cōtra vuln⁹ tuū. Ergo ſic ait. Emendabit me iuſt⁹ in miſa et arguet me: oleū autem peccatoris non impinguet caput meū. Quid eſt autem oleum peccatoris niſi blandimentum adulatoris? Si quis aliquem vehementer obiurget: videtur ſeuire in peccatū tra ei⁹: et libere ei dicit mala q̄ cōmiſit: et ille imitabitur fortaſſe obiurgatorem ſuū ſimul cū illo traſcitur peccato ſuo. Quare dictū eſt. Traſtimini et nolite peccare: q̄ dicitis in cordib⁹ veſtris et in cubilibus veſtris cōpungimini. Ergo dicat ille vera: fortē corrigitur: ali⁹ vero veniat ad eū et aſſentek et dicat: immolabiliter feciſti. Qñ laudak peccatorē in deſiderijs anime ſue: et qui iniqua gerit benedicitur: diffluit: letus vocatur. Quarus eſt et dicitur de eo: qr ſeruat rem ſuam. Videtur de inimico: cū dictū ſit. Dimitte vt dimittak tibi: comis vocak. Sic cōſidera cetera quēadmodū aſſentatores: adulatores habeāt verba fallacia: habeāt noia laudis: ipſa eſt vocatio peccatoris. Nos aūt audiam⁹ ꝓphetā dicentē. Populus meus qui vos felices dicunt: in errorem vos mittūt et conturbāt ſemitas pedum veſtrorum. Ergo ſi dicat aliquo libere peccatū alicuius: et ab alio palpetur ſi quotidie aliquis tertius et interrogak quid ſit factum: nōne ita ſolet reſpondere. Ille dixit ei vera et non eſt blanditus: Malā ille alter: Quid fecit: Unxit ei caput et abſceſſit. Nos fratres ſi vere ſpiritales medici ſumus: et de animarum veſtrarū remedio attentius cogitam⁹: non debemus palpere quemq̄: nec vos: nec nos. Confiteamur peccata noſtra: non excuſemus: tu feciſti: tu reus es: tu peccata tua cōfiteretibi ignoſcitur. Si aūt dicas. Non ego feci. Vbi cunq; ſibe excuſare voluerīs: peccatū tuū manet in te. Peccati reus es et non illius peccati tantūmodo quod feciſti: ſed huius etiā ſuperbie quod confiteri noluiſti. De quo peccato nos vis liberare dignetur. Qui cum patre et ſpiritu ſancto viuit et regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

De eo quod ſcriptū eſt. Metardes conuerti ad deum: neq; differas de die in diē. Homelia. xiij.

Fratres charissimi per ꝓphetā dicit: Adliuim⁹ tem deum. Metardes conuerti ad deū: neq; differas de die in diem. Subito enim veniet ira eius et in tempore vīdicte diſperdet te. Promiſit enim tibi: qm quo die ꝑuerſus fueris: obliuiſcitur mala tua ꝓterita: ſed nunq; vitam craſtini diei promiſit tibi. An forte ab tibi illam promiſit deus: et promiſit illam tibi mathematice? vt damnet te et illum? Deus diem mortis incertum ſalubriter conſtituit. Diem vltimum ſuum qui ſcz ſalubriter cogitet. Miſericordia dei eſt: quia neſcit homo quando moritur. Latet vltim⁹ dies: vt obſeruētur omnes dies. Sed tenet te mundus: illecebre circunquaq; blandiūtur: delectat te pecūie magnitudo: delectat honoris fulgor: delectat pōtēte terror. Delectant iſta: ſed audiak apoſtolus. Nihil intulimus in hūc mundū: ſed nec offerre quid poſſumus. Debet te q̄rere debet: non ipſum tu. Debes enim in loco humiliori diſcumbere: vt qui te inuitauit faciat te ad honoratiorem locum aſcendere. Si aūt noluerit: vbi recumbis mecum deduca. Quia nihil huc intuliſti in hunc mundum. Parā eſt tibi: qr de aliēo māducas? Diſcūbe vbicūq; et māduca. Dicitur? es de meo. Audi apl̄m. Nihil intulim⁹ in hūc mūdū. Et mundū veniſti: plenā meſam inueniſti. Sed vīt eſt terra et plenitudo ei⁹. Nā q̄ volunt (inq̄t) diuites fieri. Mō dixit

diuites ſunt: ſed q̄ volūt diuites fieri. Cupiditates accuſant: non facultates. Qui volunt diuites fieri incidūt in tentationem et deſideria multa et noxia: que mergūt homies in interitū et ꝑditionē. Pecunia delectat: iſta non times? Bona res eſt pecunia: bona res eſt magna pecunia. Incidunt in tētationes: nō times? In deſideria multa incidūt ſtulta et noxia: nō times? Deſideria q̄ ducunt time. Quid ē quo ducunt? Que mergūt inq̄t hoies in interitum et perditionē. Et adhuc ſurdus es? Interitū et ꝑditionē nō times? Sic de⁹ tonat: et ſtertis. Letex his certis q̄ iā diuites ſunt adhuc cōſiliū dedit apl̄s. Precipe inq̄t diuitib⁹ huius mūdi nō ſuperbe ſapere. Termis diuitiarū ſuperbia eſt. Diffidi nō ſuperbe ſapere. Termis diuitiarū ſuperbia eſt. Diffidile eſt vt nō ſit ſuperbus qui dives eſt. Tolle ſuperbiā diuitie nō nocebūt. Sz attēde qd ide facere debeas: ne vacet apud te qō largitus eſt deus. Non ſuperbe ſapere. Iſta vitia tolle: neq; ſpera in incerto diuitiaꝝ. Tolle et ḃ vitiū. Cū abſtuleris iſta: exerce opa bona. Qui diuites ſunt iquit in operib⁹ bonis nō ſperēt in icerto diuitiarū. Sz vbi ſperēt? In deū viuū qui preſtat nobis oīa abunḋāter ad fruendū. Mundū pſtat de⁹ pauperi: pſtat et diuiti. Nūḋq qr dives ē duos ventres impletur? eſt? Attendite et videte: qñ de datis dei pauperes ſaturati dormiunt. Qui paſcit vos: paſcit illos ꝑ vos. Ergo non amek pecunia: ſed ſi iā habek hoc in de fiat. Diuites q̄ illā habetis eſtote. Sed vbi diuites? In operib⁹ bonis. Facile inquit tribuant: cōmunicent. Vbi iā auaricia cōtrahit ſe qñ audit. Facile tribuant: cōmunicēt velut aqua frigida pfundit: rigeſcit: ſtringit ſinū et dicit. Non perdo labores meos. Infelix perdere vis labores tuos? Ecce mozieris: et q̄ nihil huc attuliſti: nihil hinc potes auferre. Cū nihil abſtuleris: nonne perdidiſti oēs labores tuos? Audi ergo conſiliū dei. Nolo terrearis: qr dixit. Facile tribuāt: cōmunicent. Audi et quod ſequit: expecta: noli cōtra me claudere oſtium: nec aditū cordis tui. Expecta. Vis noſſe. Facile tribuant: cōmunicēt qr nō perdes: et hoc ſolū nō perdes? Theſaurizent inq̄t ſibi fundamentū bonū in futuro: vt apphendāt verā vitā. Iſta ergo q̄ te delectat falſa vita eſt: quaſi in ſomnis bicviuis. Si quaſi in ſomnis bic viuis euigilatur? es qñ mozieris et nihil habes i manibus tuis inuenire. Quomodo ſi mendic⁹ dormiat et in ſomnis illi veniat hereditas: nihil illi feliciꝰ anteq̄ ſurgat. Videriſe in ſomnis tractare mantbus veſtes egregias: ꝑciosa vaſa aurea et argentea: intrare in amenissima et ampliſſima media: obſequi ſibi magnas facultates. Euigilat et plorat. Et quō vigilās accuſat hoiem qui illū expoliauit: ſic illū accuſat q̄ illū excitauit. Apertiſſime hinc locut⁹ ē pſalm⁹. Dormierūt inquit ſomnū ſuū et nihil inuenerūt oēs viri diuitiarū in manib⁹ ſuis: poſtea q̄z finierunt ſomnū ſuum. Qz ergo nihil attuliſti: nihil hīc ablatur⁹es. Mitte ſurſum qō inueniſti et nō perditur⁹es. Da xp̄o: xp̄s eni hic voluit accipere. Da xp̄o et perdis? Non perdis. Si commēdas ſeruo tuo qō acquiſiſti et non perdis: cōmendas dño tuo et ꝑdis? Si cōmendas ſeruo tuo qō acquiſiſti et nō perdis: perdes ſi commendes dño tuo qō accepiſti ab ipo dño tuo? Egere dic voluit xp̄us ſed ꝓpter nos. Oēs paupes quos videtis: potuit illos xp̄s paſcere quō ꝑ coruū helyā pauit: tñ et ipſi helye ſubtraxit coruū vt a vidua paſcerek: nō helye pſtitit ſed vidue. Qñ ergo deus pauperes facit: qr ipſe non vult vt ipſi habeant: qñ facit pauperes probat diuites. Sic ei ſcriptum eſt. Pauper et diues occurrerūt ſibi. Vbi ſibi occurrerunt? In hac vita. Natus eſt ille: natus et ille. Inuenerūt ſe occurrerunt ſibi. Et quid fecit aūt ambobus dñs? Diuitem vnde pauperē adiuuaret: pauperē vnde diuitē probaret. Pro viribus ſuis vnuſq̄ſq; faciat. Nō ſic faciat: vt ipſe patiat anguſtias. Nō hoc dicim⁹. Superflua tua neceſſaria ſunt alijs. Audiſtis modo cū euāgeliū legeret. Quicūq; ve derit calicē aque frigide vni ex minimis meis ꝓpter me nō perdet mercedē ſuā. Regnū celoꝝ venale ꝓpoſuit: et pretiū ei⁹ calicē aque frigide eſſe voluit. Sed qñ eſt pauper q̄ facit elemoſynas: tūc debēt elemoſyne ei⁹ eē calix aq̄ frigide. Qui pl̄ḃz: plus faciat. Vidua illa de duob⁹ minutis ſe cit. Zache⁹ dimidiū rerū ſuarū vedit: et ad reddēdas fraudes ſuas: aliud dimidiū reſeruauit. Elemoſyne illis ꝑſūt q̄ vitam mutauerūt. Das enī xp̄o egenti: vt peccata tua redimaꝝ ꝓterita. Nam ſi ideo illi das vt liceat tibi ſemp im-

punc peccare: nō xp̄m paſcis: ſz iudicē coꝛrīpere conaris. Ergo ad ḃ facite elemoſynas: vt vbe oꝛones exaudiant et adiuuet vos de⁹ ad vitā in melt? cōmutandā. Et q̄ cōmutatis eādē vitā i melt? ꝓmurate: vt ꝑ elemoſynas et oꝛones deleant mala vīa ꝓterita et futura bōa veniāt ſempiterna.

De eo qō dñs ait in euāgelio. Capillus de capite veſtro nō peribit. Homelia. xiiij. In qua de patientia multa interſerit: necnon mia.

Luc. xxj. A Omin⁹ nr̄ ieſus xp̄s: teſtib⁹? i. martyrib⁹ ſuis ꝑ hūana fragilitate ſollicitis ne forte eū cōfitendo atq; moziēdo peritēt magnā ſecuritatē dedit dicens. Capill⁹ de capite vr̄o nō peribit. Times q̄ ne pereas: cuius capill⁹ nō peribit? Si ſic cuſtodiunt ſuperflua tua: in quanta ſecuritate eſt aīa tua? Non perit capill⁹ q̄ cū tūdēt nō ſentis: et perit aīa p quā ſentis? Sane multa dura eos paſſuros eſſe ꝓdixit: vt ꝓdicendo faceret paratio res: diceretq; illi. Paratū cor meū. Quid ē ꝑatū cor meū: niſi parata volūtas mea? Parata q̄ hīt martyrio volūtatē in martyrio: ſed ꝓparak volūtas a dño. In vīa patiētia poſſidebitis vīas aīas. In vīa patiētia: inq̄t. Mō eni eſſet patiētia tua: ſi nō ibi eſſet et volūtas tua. In vīa patiētia: ſz vñ vīa? Rīm eſt qō a nobis habek: nīm ē et qō donak. Quō ei aliq̄d donas: niſi vt ei⁹ ſit cui donas? Apta ē enī illa confeſſio. Rōne deo ſubijciek aīa mea: ab ipo ei ē patiētia mea. Dicam⁹ illi et nos. Patiētia mea ab ipo ē. Vnū fecit donādo: niſi ingrat⁹ eſſe ſibi aſſignādo. Rōne in oꝛone dūica dicim⁹ et nr̄m eſt qō a deo ē? Quotidie dicim⁹. Panē nr̄m q̄tidianū. Jā dixiſti: noſtrū: et dicis: da nobis. Ecce nr̄m: ecce da nobis. Illo dante fit noſtrū: ſi illo dāte fit nr̄m: nobis ſupblētib⁹ fit alienū. Dicis nr̄m: et dicis da nobis. Quid ḡ tibi aſſignas: qō nō tibi ipe dediſti? Quid ei habes qō non accepiſti? Noſtrū: et da nobis. Agnoſce largitorē: confitere te accipere: vt libēter ille dignek dare. Quid ſi nō egeres q̄ mēdicas et ſupbus es? An nō mendicas q̄ panē petis? Panis nr̄ eter⁹ xp̄s in patris equalitate. Panis nr̄ quotidianus: xp̄s in carne eter⁹ ſine tpe: quotidian⁹ in tpe. Tū ipe ē panis q̄ de celo deſcēdit. Fortes ſunt martyres: firmi ſūt martyres ſed panis ꝑfirmat cor hois. Nunc ḡ audiamus paulū apl̄m dicentē: cū paſſioni appropiquaret: de corona ſibi parata ꝓſumentē. Bonū inquit certamē certaui: curſū cōſummaui: fidē ſeruaui. De cetero ſupeſt mihi corona iuſtitie: quā reddet mihi dñs in illa die iuſt⁹ iudex. Nō ſolū aūt mihi ſed et oībus q̄ diligūt manifeſtationē ei⁹. Reddet inq̄t mihi dñs coronā iuſt⁹ iudex. Dz ḡ. Qui reddet? Reddet ḡ iuſtus iudex. Nō ei ope iſpecto pōt negare mercedē: q̄ op⁹ inſpicit. Bonū certamē certaui: op⁹ ē. Curſū conſummaui: op⁹ eſt. Fidē ſeruaui: op⁹ eſt. Supeſt mihi corona iuſtitie: merces ē: ſz i mercede tu nihil agis: in ope nō ſol⁹ agis. Corona tibi eſt ab ipſo: op⁹ aūt abs te: ſed nō niſi ipo adiuuāte. Cū aūt paulus apl̄s ꝑus ſaulus crudeliſſim⁹ eſſet et immaniſſim⁹ ꝑſecutor: nihil oīno boni merebak: imo merebak plurimū malū. Merebat ei dāari: nō eligi. Et ecce ſubito cū mala faceret: et mala mereret: vna celeſti voce ꝑſternit. Perſecutor deijcit: ꝑdicator erigit. Audi eū ḃ ipm cōfitentē. Qui ꝑus fuit blaſphem⁹ et ꝑſecutor et iniuriosus: ſz miam cōſecut⁹ ſum. Rūḋq ibi dixit. Reddet mihi iuſt⁹ iudex: Miam inq̄t ꝑſecut⁹ ſum: mala merebar: bona accepi. Nō ſm pctā nr̄a fecit nobis. Miam ꝑſecut⁹ ſū. Debita mihi nō ſunt reddita. Si ei debita redderēt: ſuppliciū redderet. Nō inq̄t accepi qō debebak. Miam cōſecut⁹ ſum. Non ſm pctā nr̄a fecit nobis. Quātū diſtat oriēs ab occaſu: longe fecit a nob iniq̄tates nr̄as: Quantū diſtat oriēs ab occidēte: auertere ab occidēte: quertere ad oriētē. Occidūt ibi pctā: oriſ ide iuſtitia. In occidēte vet⁹? i occidēte neu⁹ In occidēte ſaul⁹? i oriēte paul⁹. Vīñ ḃ ſaulo: vñ ḃ crudeli: vñ ḃ ꝑſecutori: vñ ḃ nō paſtori? Jā eni lupus rapax de tribu benjamin: Jā dicit. Dictū aūt erat i ꝓphetia. Benjamin lupus rapax: mane rapit predā et ad veſperā diuidit eſcas. Mane? ꝓſūpſit: poſteri⁹ paſcit. Rapiebat prozſus: rapiebat. Legite rapiebat: legite libū actuū apl̄oꝝ. Litteras a pōtificibus accipiebat: vt quoſcūq; inuenirēt ſectātes viā xp̄i: vinctos adduceret puniendos. Jbat: ſeuiebat: cedes et ſanguinē anhelabat. Ecce rapit: ſed adhuc mane ē. Vanitas

Deu. xxj. Luc. xxj. Pō. lvj. Luc. xxj. Pō. lxj. Mat. vj. j. Cor. iiij. Pō. cij. Deu. xxiij. Gen. xlix. Pō. ciij. B ij. Thim. iij. De gra et li. ar. xvij. Joh. vj. j. Thim. j. ij. Thim. iij. C

sub sole est. Fit ei vespera qñ cecitate percutitur. Ecce vn⁹ homo saulus ꝛ paulus: persecutor in occidēte: pdicator in oriente. Oculi ei⁹ ad huius mundi vanitatem clauduntur alij interiores illuminant. Mas pauloante pditionis: diuisiones escarū eius quotidie recēsantur. Vide quēadmodū diuidat escas. Rouit qd cui congruat. Diuidit nō passim nō cōfuse erogat. Diuidit: hoc est distribuit: distinguit non passim: nō cōfuse ꝙ dispensat: loquitur sapiētia inter perfectos. Quibusdā vero nō valentibus capere solidū cibū: vi
j.Cor.iij. uidēs dicit. Lac vobis potū dedi. Ecce hoc facit ꝙ paulo
j.Cor.iij. ante faciebat. Quid? Rolo recordari. Immo recorder hominis nequitiā: vt approbē dei miam. A quo patiebat xp̄us: patiꝫ ꝓ xp̄o. Fit vero paulus ex saulo. Qui spergebat colligit: qui oppugnabat defēdit. Vnde hoc saulo? Quid dica-
j.Thim.j. mus? Jp̄m audiamus. Queritis inqt vñ h̄ mihi? Miam
Ps̄. cxv. psecutus sum. Nō est inquit mihi hoc a me. Misericordiā psecutus sum. Quid retribuā dño ꝓ oīb⁹ q̄ retribuit mihi. Retribuit enī sed nō mala pro malis. Retribuit plane: sed nō mala ꝑ malis. Retribuit bona ꝑ malis. Quid ergo ego retribuā? Calicē salutaꝛ accipiā. Certe retribuebas. Vt adhuc accipis. Ad h̄ accepi. Sed modo plane ꝓpinquāte passione retribuā bona ꝑ bonis: non bona ꝑ malis. Qui⁹ ergo dñs debebat mala ꝑ malis: noluit aūt retribuere mala ꝑ malis: ꝛ retribuit bona ꝑ malis. Retribuēdo bona ꝑ malis: iuenit quō retribueret bona ꝑ bonis. Ecce ei i paulo prius saulo nihil boni inuenit. Cū in illo nihil boni iuenisset: mala dimisit: bona retribuit. Cū ergo iquis bona retribuit: inuenit se dādo bona quib⁹ retribueret bona. Ecce
tij.Thim. retribuit mercedē his bonis: operibus bonis. Bonū certa
tiij. men certanti: cursum ꝓsummanti: fidē seruāti: retribuit bona. Sed quib⁹ bonis? Que ipe dedit. An non ipse dedit: vt bonum certamen certares? Si nō ipe dedit: quid est quod
j.Cor.xv. alio loco dicis. Plus illis oīb⁹ laborauī? Non aūt ego sed gratia dei mecū. Ecce iterꝫ dicis. Cursum ꝓsummaui. Nō ꝛ ipse dedit: vt cursum cōsummares? Si nō ipse dedit: vt cursum cōsummares: quid est quod alio loco dicis. Nō
Rom.ix. volentis neq; currētis: sed miserētis est dei? Fidē seruaui. Seruasti? Agnosco: ꝛ probo. Fateor seruasti. Sed nisi dñs
Psalm. custodierit ciuitatē: inuanū vigilat qui custodit eam. Ab
cxxvj. illo ergo ipo adiuuante: ipsoq; donante: ꝛ bonū agonē certasti: ꝛ cursum cōsummasti: ꝛ fidem seruasti. Da veniā apostole: propria tua non noui nisi mala. Da veniam apostole. Dicimus: qz tu docuisti. Audio confitentē non inuenio ingratum. Prorsus tua a te tibi parata nō nouim⁹ nisi mala. Cum ergo de⁹ coronat merita tua: nihil coronat nisi dona sua. Hanc fidē ꝛ veram pietatē: ne quis extollat de libero arbitrio in bonis operib⁹: quisquis sic acciꝑat vt nouerit dantē: aut quisqs datori nō sit ingratus: medico non superbiat: vel insan⁹ adhuc vel nō a se sanus. Hanc iquā fidem suam atq; pietatē nulle argumentationes euellāt de cordi
j.Cor.xiij. bus vestris. Seruate qd̄ accepistis. Quid enī habetis qd̄ non accepistis. Hoc est deo cōfiteri: dicere quod ait ap̄s. Nos aūt nō spiritū huius mūdi accepim⁹. Spirit⁹ huius mūdi facit supbos: spūs huius mundi facit inflatos: spūs huius mūdi facit vt putet se quisq; aliquid esse: cū nihil sit.
D Sz qd ait ap̄s ꝫ spm̄ hui⁹ mūdi inflatū: supbū: tumidū: ela-
j.Cor.ij. tū nō solidū: Quid ait? Nos nō spm̄ hui⁹ mūdi accepim⁹: sed spm̄ q̄ ex deo est. Vnde ꝓbas vt sciamus q̄ a deo dona-
Joh.xv. ta sunt nobis? Audiam⁹ ergo dñm dicentē. Sine me nihil
Joh.xix. potestis facere. Et illud. Nemo habet q̄cq; nisi ei datū fue-
Joh.vj. rit desup. Et nemo venit ad me: nisi pr̄ q̄ misit me traxerit
Joh.xv. eū. Et illū. Ego sū vitis: vos palmites. Sicut palmes nō pōt facere fructū a semetipo nisi mānserit in vite: sic nec vos nisi in me mūseritis. Et illū qd̄ iacob⁹ ap̄s ꝓtestat dicēs.
Jacobi.j. Oē datū bonū: ꝛ oē donū pfectū desurs̄ū est: descēdēs a pre
j.Cor.iiij luminū. Et qd̄ ap̄s paul⁹ ad repmēdā p̄sumptionē illorū q̄ de libero arbitrio gloriant: clamat ꝛ dicit. Quid hēs qd̄ nō accepisti. Si aūt accepisti: quid gloriaꝛ quare nō acceEphe.ij. peris. Et illud. Gratia salui facti sumus ꝑ fidē: et h̄ non exPhil.ij. nobis. Dei enī donū est vt ne quis extollatur. Et illud. Vo
Thi.j. bis donatū est pro xp̄o: non solū vt in eū credatis: sed etiā vt ꝓ ipso patiamini. Et illud. Deus q̄ cepit in vobis opus bonū pficiet. Nec ergo ꝛ his similia diligenter ac fideliter cogitantes: nō acquiescam⁹ eis qui liberū arbitrium in superbiam extollentes: precipitare magis q̄ eleuare conant. Sed humiliter considerem⁹ illud qd̄ apostolus dicit. Deus qui operatur in vobis ꝛ velle ꝛ pficere. Gratias agam⁹ domino ac saluatori nostro: q; nos nullis precedentibus meritis vulneratos curauit: ꝛ inimicos recōciliauit: ꝛ de captiuitate redemit: de tenebris ad lucē reduxit: de morte ad vitā reuocauit: ꝛ hūiliter cōfitentes fragilitatē nostrā illius miam depcemur: vt qz nos ꝫm psalmistā: mia sua ꝓuenit: dignet in nobis nō solū custodire: sed etiā augere munera vel bñficia sua q̄ ipse dignatus est dare. Qui cū patre ꝛ spō sancto viuit ꝛ regnat deus in secula seculorum. Amen.

De modo quo nos inuicē diligere debeamus. Homelia.xv.

QUaliter nos inuicē diligere debeamus fres charissimi mei: etiam de sanitate vel infirmitate mēbroꝝ corporaliū possumus euidēter agnoscere. Si enī sic nos amare voluerim⁹: quomodo se inuicem amant mēbra corporis nostri: perfecta i nobis charitas poterit custodiri. Considerate ꝛ videte qd fiat in nobis carnaliter: qñ sanū est caput: quomodo cōgaudent oīa mēbra: ꝛ placent sibi de illis singulis cetera mēbra. Econtrario aūt qñ aliquid mali patimur vnū mēbrū: cōpatiunt oīa membra. Ecce spinā calcat pes. Quid tā longe ab oculis q̄ pes. Lōge est loco: ꝓrim⁹ charitatis effectu. Modicum pūgit spina: ꝛ perparuum locū tenet in pede: vide qd illuc conuertunt oīa membra. Primo ipa spina dolui icuat se: ꝛ deponūt se oīa mēbra. Nunquid oculi cessant quere? Nūqd aures cessant audire? Forte alij q̄dāt vbi sit dicunt: ecce ibi est: statim hoc audiunt aures: ꝛ sequunt cōsilium: ibi ꝛ oculi querūt: ꝛ manus operant: ꝛ vt dixi totum corpus illuc incuruat: ꝛ nihil vacat i hoīe ad subueniēdū. Et solū in pede factū est vulnus: ꝛ totū qd̄ est in homine operat. Nunquid oia puncta sunt? Attendite. Nunqd oia dolent? Sana est man⁹: sani sunt oculi: sanum est caput: sana alia mēbra: ipse pes sanus est: ibi tm̄ dolet vbi punctus est. Non est ergo cōmunis calamitas oibus: sed p cōpassionē charitatis oīa veniunt ad subueniendū: ꝛ oīa volāt succurrere. Vt impleat qd̄ ait apostolus. Si patiꝫ vnū membrū cōpatiunt oīa membra: ꝛ si glorificat vnū mēbrum: cōgaudent oīa membra. Quid ergo? Nescio quis habet donum dei in virtutib⁹: nō habeas tu: noli inuidere ne precidaꝛ de corpe. Videte fratres: q̄ inuidet: sic est quō tabes: quō vulnus quō apostema. Non vis cōgaudere glorificato. Videt in te inuidie morbum celestis ille medicus: ꝛ precidet te de corpe. Nolī ergo inuidere. Sed qd̄ facis. Gaude. Noli dicere in alio tuo. Ego si xp̄ianꝰ essem: vtiq; ꝛ ad deū pertinerem: possem facere qd̄ alius facit. Tale est enī ac si diceret auris. Ego si ad corp⁹ pertinerē: possem videre lunā ꝛ solē ꝛ non illud habet tñ nec auris nec manus: sed faciūt singula qd̄ possunt ꝛ cū concordia seruiunt sibi inuicē oīa membra. Sic ergo ꝛ tu congaude illi cui deus aliquā gratiā dedit: ꝛ potes in illo qd̄ in te nō potes. Ille habet forte virginitatē: ama illū ꝛ tua est. Iterū tu habes maiorē patientiā diligat te ꝛ tua est. Ille pōt satis vigilare: si nō inuidet ei studiū eius. Tu forte potes ampli⁹ ieiunare: si amat te: suū est ieiunū tuum. Hoc ideo qz illo tu es. Per proprietatem enī non es tu: per charitatem tu es. Cōsiderate fres ꝛ videte exemplū dñi nr̄i q̄ nos peregrinos fecit: ꝛ iussit vt per charitatis viam currendo veniam⁹ ad celestem ciuitatē. Nunqd aliquis potest dicere: qz egrotauit h̄ dominus? Quid est ergo qd̄ ait Jnfirm⁹ fui ꝛ nō visitastis me: Quid nisi qd̄ ipsi confitent: qñ te vidim⁹ esurientē aut sitientem: aut nudū: aut infirmū: aut in carcere: ꝛ nō ministrauim⁹ tibi. Et ille cuius sedeat in celo: tñ ꝓpatiēs mēbris laborātibus: qz caput est mēbroꝝ et vniuersi corpis: qñ vni inde exminimis meis nō fecistis: nec mihi fecistis. Jā certe erat i celo qñ paulū ex psecutore fecit p̄dicatorē. Pā miserꝛ eī ꝛ ico porās eū vniuerso corpi suo dixit ℞ celo. Saule saule qd̄ me psequeris? Nunqd ḡ ipm psequebat in celo? Quid ē qd̄ me psequeris? Persequebat saul⁹ xp̄ianos: nūqd xp̄m q̄ sedebat i celo? Sz qz ipe erat i xp̄ianis: ꝓpatiēs mēbris o bus: vt verū esset i ipo qd̄ ait. Si patiꝫ vnū mēbrum cōpatiunt oīa mēbra. Quid ait? Saule saule qd̄ me psequeris

Certe iam in celo sum: tñ quādo minimos meos persequeris me persequeris. Jn ipsis mēbris meis adhuc ego persecutionē patior. Et illud attendite fratres: qđ etiā nos aliquoties facimus. Attendite in populo qñ statur: ꝛ est alicui coartatio: si alter alterū calcet: ligua dicit: calcas me. Nūquid ipa calcata est. Quid est ergo qđ sonat: calcas me? Si ꝛ ille respōdeat: libera es o lingua: in ore tuo vocem habes. Ego si calcaui: pedē calcaui. Sz calcas me charitas dicit. Ego si calcaui: pedē calcaui. Sz calcas me charitas dicit. Calcas me cōpassio vnitatis ꝛ vinculū societatis dicit. Sicut ergo dicere ceperā: cognoscāt oēs inuidi q̄ de alienis etiam si inimici eoꝝ sint tribulationibus gaudēt: qz mēbra sunt putrefacta abscissa ꝛ mortua: ꝛ ideo nō habent sensum ꝛ cū discedūt ab alijs mēbris nō sentiēt: qz sine sensu erūt. Sēsus noster fres vna fides est: vna charitas: vna sanitas est. Teneam⁹ fidē tanq̄ sensum: teneamus charitatē tanq̄ sanitatē. Et cuius diuersa mēbra diuersa munera habent: tñ charitatis vnitate tenenť: et oīa merenť ire post caput. Caput enī in celo est: nos hic laborem⁹: et inuicem onera nostra portem⁹. Quo ei iuit caput: cetera mēbra itura sūt. Certe audistis qđ paulo ante dictū est: dñm clamasse de celo. Saule saule quid me persequeris? Rogo vos fratres: si dñs e saluator noster q̄ nullū peccatū habuit: tanto affectu nos peccatores amare dignať vt qđ nos patimur se pati testet quare nos qui sine peccato nō sumus: ꝛ qui peccata nostra p charitatem redimere possumus: nō tam pfecto amore diligim⁹? vt si quid mali alius ptulerit charitatis affectu cōpatiamur: ꝛ si qđ boni alī⁹ acceperit: quasi nosipsi accipiamus ita gaudeam⁹? ꝛ p illo q̄ accepit deo gras referamus? Ecce iam (vt dictū ē) patiť aliqs aut tribulationē aut dānum. Si doles pro illo: in corpore ecclesie constitutus es: si nō doles pcisus es. Charitas enī q̄ colligit ꝛ viuificat oīa ecclesie mēbra: si te viderit de alterius ruina gaudere: statim te pcidet a corpe. Et forte iam ideo nō doles qz pcisus es. Si ei ibi esses: sine dubio doleres. Considerate fratres ꝛ diligenter attendite: qz tādiu dolet membrū q̄diu in corpore continet. Si aūt abscissum fuerit: nec dolere poterit nec sentire. Cū enī man⁹ aut aliud mēbrū fuerit abscissum a corpe: si totū corp⁹ poste a multis partib⁹ diuidať: manus illa nō sentit: qz iam a reliquoꝝ membroꝝ societate diuisa est atq; dissuncta. Talis est christian⁹ qui de alteri⁹ aut dānis aut afflictionib⁹ aut etiā morte: nō solū nō dolet: sed qđ peius est forte etiam gaudet. Et qz iam est alienus a corpe: ideo affectū charitatis nō tenet in corde. Nos vero si verā ꝛ pfectā charitatē volum⁹ custodire: oēs sicut nosmetipos studeamus diligere: vt qz caput nostrū xp̄us est: ꝛ membra illius nos esse meruim⁹: cum xp̄s apparuerit gloria nostra etiā ꝛ nos p concordiā charitatis quasi vera ꝛ pfecta membra illi⁹ absq; vllo dolo malicie vel inuidie oēs boīes sicut nosmetipsos amātes: cū ipo apparere mereamur in gl̄ia.

De resurrectione domini et cantatione Alleluya. Homelia.xvj.

RESurrectio ꝛ glorificatio dñi nostri iesu xp̄i fratres charissimi ostendit nobis vitā quā acceptu ri sumus cum venerit retribuere digna dignis: mala malis: bona bonis. Et modo qdē mali homines cantare nobiscū possunt alleluya. Si aūt in malicia sua pseuerauerint: canticū vite nostre future labijs dicere possunt: ipsam vero vitā q̄ tunc erit in ea veritate que nunc significatur obtinere nō possunt: qz noluerunt meditari an tea venīret: ꝛ tenere quod futurum erat. Huc ergo fratres charissimi exhortamur vos vt laudetis deum: ꝛ hoc est qđ nos oēs dicim⁹: qñ dicim⁹ alleluya: laudate deū. Dicis tu alteri: dicit ipse tibi. Cum se oēs exhortanť: oēs faciunt qđ hortanť. Sed laudate de totis votis. i. vt non sola lingua vestra ꝛ vox laudet deū: sed ꝛ conscientia vīa: vita vīa: facta vestra. Et enī laudamus modo in ecclesia: qñ cōgregamur. Cū quisq; discedit ad ꝓpria: qñ cessat laudare deum. Non cesset bñ viuere: ꝛ semp laudat deū. Tunc desinis laudare deum quādo a iustitia ꝛ ab eo qđ illi placet declinas. Nā si a vita bona nūq̄ declines: lingua tua tacet: vita tua clamat: et aures dei ad cor tuum. Quomodo enī aures nostre ad voces nostras: sic aures dei ad cogitationes nr̄as. Non potest autem fieri vt habeat mala facta: q̄ habet cogitationes bonas. Facta em̄ de cogitatione proceduńt. Nec quisq; potest aliquid facere: aut ad aliqđ factū dū membra mouere: nisi primo pcesserit iussio cogitatiōis. Quomodo de interiori palatio quicquid iusserit imperator: p imperiū romanū, emanat: quicqđ videtis agi per prouincias: quantus motus fit ad vnā iussionem imperatoris intus sedētis mouet ille solū labia cum loquitur: ꝛ mouet oīs prouincia cum fit quod loquitur. Sic ꝛ in vno quoq; nostrum int⁹ est imperator in corde: sed ꝛ si bonus bona iubet ꝛ bona fiunt: si malus mala iubet: ꝛ mala fiūt. Cum ibi sedet xp̄s: qđ pōt iubere nisi bona? Cū possidet diabol⁹: quid pōt iubere nisi mala? Jn tuo aūt arbitrio deus posuit: cui pares locum: deo an diabolo. Cum parueris: q̄ possidebit ipse imperabit. Ergo fratres nō tātum ad sonū attendite cū laudatis deū toti laudate. Cantet vox: cātet vita: cantent facta. Et si est adhuc gemitus: tentatio: tribulatio: spera transitoria omnia: ꝛ illum venturum diem in quo sine defectu laudabimus. Interim donec veniat ille dies: in quo cōiuncti angelis deū sine vlla fatigatione ꝛ sine vllo fine laudare mereamur: vt ad illud ineffabile gaudium venire possimus: quātum possumus bonis operibus studeam⁹ insistere: ꝛ quotidie consciētias nostras intus aspiciētes: si aliquid in stola aīe nostre aut per negligētiam dissuntum: aut p luxuriā sordidatū: aut p tractidiā cōbustū: aut per inuidiā cōscissum: aut p auariciā tenebrosum esse cognoscimus: dum adhuc in potestate nostra ē: cū dei adiutorio festinem⁹ vulnerata curare: repare pdita: ꝛ ad cādorem iustitie ea q̄ obscurata fuerant reuocare. Ne forte si bonis operib⁹ nudi: ꝛ vitiorū pānis sordentib⁹ inuoluti: ante tribunal eterni iudicis venerimus: illa ad nos terribilis sentētia dirigať. Discedite Mat.xxv
a me maledicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ est diabolo et angelis ei⁹. Et ideo quantū possum⁹ fruct⁹ iustitie studeamus afferre: timentes illud qđ dñs dixit. Omnis arbor que non Mat.iij.
facit fructū bonū excidet ꝛ in ignē mittet. Hec sentētia eui denter ostendit: qz nō solū malum feciſſe: sed etiā bonū non egisse: dānabile erit. Et ideo ista q̄ dixim⁹ attentis cordib⁹ iugiter cogitem⁹: ne nos tarde poeniteat sub ꝓspectu ignis eterni: q̄ interrogabit medullas: ossa ꝛ cogitationes nr̄as. Qñ tūc vnusq̄sq; punēdus optabit ne vnq̄ mulierē alte nam ꝓcupiscet: ne vnq̄ corporis sui vestē: ne vnq̄ baptismi holocaustū maculasset: ne vnq̄ ꝓteriſſet cōsilia ꝛ monita sacerdotū. Nam si sacerdotib⁹ grāde periculū ē aliena pctā nō arguere: quāto periculosius erit ꝓpria noluisse corrigere. Atq; ea nō solum non emendasse: verūetiam defendisse ꝛ defendendo accumulasse. Et tō expiatura erit illic inexti- E
guibilis cōcrematio: q̄cqd h̄ medicabilis satisfactio: q̄cqd hic salutifera dissimulauerat sanare puersio. Ardens enim
Mat.xxiij inferni pute⁹ aperiet: descensus erit: reditus nō erit. Illic fidei vestre nuditati: ꝛ capitaliter mortui: in ꝓpetū demergent: eiciēdi i tenebras exteriores vbi nō visitabit etern⁹. Jn tenebras ex tenebris infeliciter exclusi: infelici⁹ includendi. De hoc puteo propheta orat atq; cōmemorat. Neq; ps.lxviij.
obsorbeat me ꝓfundū: neq; vrgeat sup me puteus os suū. Jdeo aūt dixit. Neq; vrgeat super me pute⁹ os suū: qz cum sine penitētie remedio infelices peccatores exceperit: claudetur sursum: aperiet deorsum: ac dilatabitur in ꝓfundū. Nullum spiramen: nullus liber angelitus: clausſtris desup augētibus relinquet. Detrudentur illuc valedicentes rerum nature vltra nescienť a deo q̄ deū scire noluerūt: morituri vite: ꝛ morti sine fine victuri. Felices q̄ nunc bene viuētes facultatib⁹ vel corpori suo necessarijs ptēti ꝛ de suo largi: in se castī: in alios nō cruenti: ab hui⁹ putei ꝓfundi flāmea nocte se redimūt. Hec pena illos manebit q̄ amisso ꝛ nō reparato p penitētiā baptismo: ineternū peribunt. Ad quos
Mat.iij dr. Paleas aūt cōburet igni inextinguibili. Qui vero q̄ te- D
poralib⁹ penis digna gesserūt: de qb⁹ ap̄s dixit. Si cuius j.Cor.iij.
opus arserit detrimentū patiet: ipse autē saluus erit: sic tñ quasi per ignē: ꝓ fluuiū igneū de quo prophetic⁹ sermo cōmemorat. Et fluui⁹ igne⁹ currebat ante eum: per fluuium igneū ꝛ vada feruētib⁹ globis boręda transibunt. Quāta fuerit peccati materia: tanta ꝛ pertranseūdi mora. Quātū exegerit culpa: tm̄ sibi ex hoie vendicabit q̄da flāme rationabilis disciplina. Et q̄tū stulta iniqtas suggesserit: tm̄ sapiēs pēa dseuerit. Et qz ꝫmo diuin⁹ q̄dā loco ence olle alias

Ezech. xxiiij. peccatrice cōparat dicens. Pone illā super prunas vacuā donec cōcalescat ea et eius ⁊ oe ⁊ stagnū eius defluat: illic sermones ociosi ⁊ cogitationes inique vel sordide: illic multitudo leuium peccatoꝝ: que puritatem nobilis nature infecerant exundabūt: illic stagnū vel plumbū diuersoꝝ subrepētium delictoꝝ: que diuinam imaginē obscurauerāt ꝓsumētur: q̄ oīa hic ab aia separari p elemosynas ⁊ lachrymas cōpendiosa trāsactione potuissent. Ecce sic exigere habet ab homine rationē: qui seipsum ꝓ homine dedit: ⁊ confixus clauis: legis morti se tradidit. Que cum ita sint dilectissimi: intelligam⁹ q̄ effugere intoleranda supplicia: ⁊ incendia eterna nō poterūt: nisi q̄ prius in se ignē carnalis concupiscentie ac multimode cupiditatis extinxerint. Et ideo fres charissimi cōuertam⁹ nos ad meliora: dū in nra sunt potestate remedia. Curram⁹ dū lucem habem⁹: ne pretereuntia salutis tpa negligamus. Hinc extingamus mortem moriendo peccatis: hic vitam vite meritis comparemus.

Ephe. vj. ¶ De eo quod apostolus dicit. Pax fratribus ⁊ charitas cū fide magna. Homelia. xvij. In qua de pace: charitate ac fide specialiter tractat.

A Ephe. ij. SCōm vasis electionis confessionē atq; doctrinā q̄m fides mīe dei donū est: lectionibus canticis: sermonibus diuinis: ⁊ quod est precipuū gra sua edificet dns coꝛ vr̄m: vt quod verū auditis: non audiatis ad iudiciū sed ad premiū. Faciet hoc: q̄m qui ꝓmisit potens est ⁊ facere: ita credidit abraā dās gliam deo. Rom. iiij. Gal. iiij. Gen. xxj. Rom. iiij Dn̄ ⁊ plenissime credēs: q̄m q̄ ꝓmisit potēs ē et facere: magnum nostrū gaudiū nobis ꝓmisit: abrae nos ꝓmissionis filij sum⁹. Dn̄ enī dictū est abrae. In semine tuo bn̄dicent oēs gētes: nos ꝓmissi sum⁹. Ergo ipe nos fecit fidei filios abrae: q̄ potens est facere qō misit. Nemo dicat. Ego feci. Non enī ꝓmittit deus: ⁊ facis tu. Potest aūt recte dici: q̄ promittis tu: facit deus. Tu enī infirmus es: tu oipotēs nō es. Dn̄ enī promittis nisi faciat deus: inanis est ꝓmissio tua. Dei aūt ꝓmissio nō pēdet ex te sed ex illo. Sed ego inquis: credidi. Cōcedo. Verū dicis. Tu credidisti: sed nō tibi tu fidē dedisti. Unde aūt credidisti: nisi ex fide? Fides i te donū dei ē. Audi aplm ipsum fidei disputatorē: ⁊ gratie magnū defensorē: audi eū dicentē. Pax fratribus ⁊ charitas cum fide magna. Tria dixit. Pax: charitas: fides. A fine cepit: ad initiū terminauit. Initiū est enī in fide: finis i pace: q̄ enī credim⁹ ipa est fides. Sed fides debet eē xpianorum: nō demoniorꝝ. Nā sicut dicit Jacobus apl's. Et demones credūt ⁊ cōtremiscūt. Et demones dixerūt christo. Tu es filius dei. Cōfitebant demōes: qō nō credebāt hoies. Ephe. vj. Jacob. ij. War. iij. Illi tremuerūt: illi occiderūt. Quid ei? Dixerūt demones. Tu es filius dei: scim⁹ q̄ sis: ideo regeneraturi sunt cū filio dei? Absit. Discernenda est ḡ fides demonū a fide sanctorū. Plane discernēda vigilāter ⁊ diligēter. Nā ⁊ petr⁹ hoc dixit dño dicenti. Quem me eē dicitis? Tu es xps filius dei viui. Et dns. Beatus es symon bariona. O dne hoc tibi dixerunt ⁊ demones. Quare ipi nō sunt btī? Quare? Quia demones hoc dixerūt timore: petrus amore: ideo initiū est a fide. Sed quali fide? Quam definiuit apl's. Neq; circumcisio aliquid valet: neq; preputiū: sed fides. Dic que fides? Que p dilectionem operat. Hanc demones nō habent fidē q̄ per dilectionē operatur: sed soli serui dei: soli sancti dei: soli fide filij abrae: soli filij dilectiōis: filij ꝓmissionis. Ideo est ⁊ charitas dicta. Tria illa dicta sunt ab apl'o. Pax fribus ⁊ charitas cū fide. Uñ pax et charitas? Uñ charitas cū fide? Si eī nō credas: nō amas. Dixit ḡ apl's sic ꝛcipies a fine: ⁊ venies ad initiū. Pax: charitas cū fide. Hos dicamus. Fides: charitas: pax. Crede: ama: regna. Si ei credis ⁊ nō amas adhuc nō discreuisti fidē tuā ab eis: q̄ tremebāt et dicebant. Scimus q̄ tu filius dei vini. Ergo tu ama: q̄ charitas cū fide ipsa te perducit ad pacē. Qua pacem. Vera pacē: plenam pacē: solidam pacē: securam pacē. Ubi nulla pestis: null⁹ hostis. Ipa pax est finis oīm desideriorꝝ bonorꝝ. Charitas cū fide: ⁊ si sic dicas: bn̄ dicis: fides cum charitate. Magna ḡ bona ꝓmeruit apl's. Pax fribus ⁊ charitas cū fide. Magna bona. Sz dicat: vñ bōa ista: vñ sunt: a nobis an a deo? Si dicis a nobis: in te gliaris nō in deo. Si aūt didicisti: qō ait ipe apl's. Et q̄ gloriat: in dño gloriet ꝓfitere pacē: charitatē cū fide: nō tibi esse nisi a deo. Sz rides mihi. Tu ḃ dicis: pba quod dicis. Probo: ipse apl's testē vocabo. Ecce hētis. Apl's dicit. Pax fribus et charitas cū fide. Ipe dixit. Quid ipe dixit? Uñ? Sequit. Pax fribus ⁊ charitas cū fide: a deo pre nr̄o ⁊ dño iesu xpo. Quid ḡ habes qō nō accepisti? Si aūt accepisti: qd gliaris q̄si nō accepis? Nō sic gloriat⁹ ē abrae? Ex fide gloriat⁹ ē. Que ē fides plena ⁊ pfecta? Que credit ex deo ee oia bona nr̄a ⁊ ipam fidē. Iterū dicit apl's. Miam consecutus sum. O confessio. Nō ait miam consecutus sum: q̄ fidelis eram sed vt fidelis essem miam cōsecutus sum. Uenisti ad eū primo: dia: videam⁹ saulū seuientē: spectemus furentē: spectemus odia anhelantē: sanguinēq; sitientē. Spectem⁹ fratres eū magnum spectaculū. Ecce post stephani nec: post effusū testis dei lapidib⁹ sanguinē. Ubi vestimēta fuabat lapidantiū vt in eoꝝ etiā manibus lapidaret: tunc dispersi sunt fratres q̄ erant hierosolymis cōgregati: ⁊ ille seuiens cui parui erat vidisse ⁊ fudisse sanguinē stephani: accepit litteras a pncipib⁹ sacerdotū vt iret damascū: et quoscūq; ibi inueniret xpianos victos adduceret. Et ibat. Nec pauli via erat: cui⁹ via nondū erat xps: adhuc saul: nōdū paulus. Ibat. Quid habebat in corde? Quid nisi malū. Date mihi merita ei⁹. Si merita q̄ris: dānatiōis sunt nō liberationis. Ibat ergo seuire in mēbra xpi: ibat sanguinē fundere: ibat lup⁹ pastoꝛ futurus. Sitiebat. Nō ei poterat aliter ire ad illa ꝓpter q̄ ibat. Et cū sic ambulabat cogitabat: ambulabat cedes: producit pedes ei⁹ ira: mouet mēbra odiū dum pgit ⁊ ambulat: obtēperat mācipiū crudelitati: ⁊ ecce vox ō celo. Saule saule: qd me pseq̄ris? Ecce ḡre dixit. Miam cōsecut⁹ sum. Ut fidelis essem? Erat infidelis: parū ēerat in ipsa infidelitate crudelis: sed miam ꝓsecutus est vt fidelis esset. Quis dictur⁹ est deo dicēti: ḃ volo. Ergo dne ille q̄ tāta fecit: tāta mala in sctōs tuos facere cupiebat. Tali eū mia dignū existimas? Hoc volo. An oculi tu? nequā est bon⁹ sum? Habete fidē: sed vt habeatis fidē: orate fide. Sz orare fide nō potestis: nisi fidē habeatis. Nō ei orat nisi fides. Quō ei inuocabūt in quē nō crediderūt? Aut quō credent ei quē nō audierūt? Quō aūt audiēt sine ꝓdicante? Aut quō ꝓdicabūt si nō mittant? Ideo loqmur: q̄ missi sumus. Audite nos: audite illū p nos. Ergo ait aliq̄s. Jmocam⁹ deū: vt det nobis pseuerare in his bonis q̄ habem⁹ ⁊ addere bona q̄ nō habem⁹. Preceptit ḡ fides q̄ rogat. Cerete totū dat de⁹. Ut ei daret mihi rogaui vt rogarē: ꝓpe credidi. Ergo mihi dedi qō credidi: ⁊ de⁹ dedit qō credēdo oraui. Soluat q̄stio. Nō enī parua est. Hoc te video loqui ꝓpter dedisti aliq̄d eo vt cetera daret tibi. Dedisti ꝓpter illi fidem tuā ⁊ orationē tuā: ⁊ vbi est qō ait apl's. Quis enī cognouit sensum dñi: aut q̄s cōsiliarius ei⁹ fuit. Aut q̄s prior dedit ei: ⁊ retribuet illi? Ecce q̄lis vis esse? Ergo prior dedisti deo: ⁊ hoc dedisti q̄ tibi nō dedit de⁹? Inuenisti vt dares? Nō mendice vnde habuisti. Ergo vñ dares aliq̄d habuisti? Quid ei habes qō nō accepisti? Ergo de dei dat deo? Ex eo qō tibi dedit: a te accepit? Nā mendicitas tua nisi ꝓr dedisset: inanissima remaneret. Audite vñ hoc cadenti? ꝓbetis. Ecce vos q̄ credidistis ⁊ accepistis. Quid dicimus de his q̄ nondū crediderūt: q̄les erant? Saulus q̄ nondum crediderat: aut accepit vt crederet: posset q̄ credidit xpo: tunc cepit inuocare xpm. Ab illo accepit vt crederet: ⁊ credēdo iuocaret: inuocādo cetera acciperet. Quid putam⁹ fratres? Saulus a q̄ crederet: orabant ꝓ illo qui crediderāt an nō orabāt? Dicat mihi: si nō ꝓ illo orabāt quare dixit stephan⁹. Dne ne statuas illis ḃ delictū? Sustinebatur ꝛ ꝓ illo: ⁊ ꝓ aliis ifidelib⁹ vt crederēt. Ecce nōdū habebāt fidē: ⁊ oīonibus fidelibus accipiebāt fidē. Nōdū habebāt qō deo offerrēt: q̄ nōdum erant miam consecuti: vt fideles essent. Deniq; postea q̄ saul⁹ iste cōuersus ē ad vocē eius ⁊ leuat⁹ est. Eius persecutoꝛ: leuatus predicatoꝛ. Postea q̄ cepit euangelizare fidē quā aliq̄n vastabat: q̄d de se dixit? Erā aūt ignot⁹ facie ecclesijs iudee q̄ sunt in xpo: tm̄ aūt audiebāt q̄ is q̄ aliq̄n nos pseq̄bat: nūc euangelizat fidē quā aliq̄n vastabat: et in me magnificabant deū. Nūq̄d dixit. Et i me magnificabāt me: ⁊ i me q̄ cuāgelizabā fidē quā aliq̄n vastabā: nō me magnificauerūt sed deū? Ergo ipe fecit vt saulus deposita tunica veteris pelli

nos: credib⁹ sanguineā vt [illegible]ita ista tunica: acciperet tunicam humilitatis: ⁊ fieret [illegible]aulo paul⁹. Quid est paul⁹? Minimus. Ego ei sum minim⁹ apostolorū. Ecce quid est paulus? Paulus em̄ latine modicū est. Sic loquimur qñ dicim⁹. Post paulū video te. Paulo post facio illō. Quid est paulopost? Modico post. Post paulum post modicū. Quid est paulus? Q̄ modic⁹: modic⁹: q̄ nouissimus. Ego em̄ sum inquit nouissimus apostolorū: qui nō sum dign⁹ vocari apostolus: q̄ psecutus sum ecclesiam dei. Bene dicis vnde debuisti damnari: ab eo accepisti: vnde debeas cognouisti damnari. A quo accepit: vultis audire? Nolite me: ipsum audiam. Nō sum inquit dign⁹ vocari [illegible]s: q̄ persecutus sum ecclesiam dei. Sed gratia dei sum quod sum. Ergo quod eras: iniq̄tate tua eras: q̄d es: gratia dei es. Et gratia eius inquit in me vacua non fuit. Ecce euāgelizat fidem quam aliq̄n vastabat: nec gratia ipsa vacat i illo q̄ ait. Jn me vacua nō fuit: sed plus oibus illis labozaui. Obserua: erigere te cepisti. Ubi es paule? Certe modic⁹ eras. Plus oibus illis laborauī. Dic vnde: Quid em̄ habes quod nō accepisti? Statim respexit. Et cum dixisset. Plus oibus illis laborauī: quasi erpauit ad verba sua: ⁊ mox subiecit se humilem paulum. Nō aūt ego sed gratia dei mecū. Ergo fres mei: vt noueritis et iā fidē a dño deo eē nobis: orate ꝓ illis qui nondū crediderūt. Si quis forte habet amicū infidelē moneo illū vt oret ꝓ illo. Uere opus est vt ego illū moneā. Maritus xpianus est: vxoꝛ infidelis est: nō orat ꝓ vxore sua vt credat? Vxoꝛ est christiana: maritus ifidelis est: nō orat mulier religiosa ꝓ marito suo vt credat? Uñ hic orat qui orat: q̄d orat: nisi vt deus det illi fidē? Ergo donū dei ē fides. Nemo se extollat: nemo sibi arroget: quasi sibi aliq̄d debuerit. Qui gloriatur in domino glorietur.

¶ De eo quod in Esaia scriptum est. Frāge esurienti panem tuū: ⁊ egenos vagosq; induc in domum tuū. Homelia. xviij. In qua primo ad bona opa faciēda nos hortatur dum tps habemus.

B Dominus de⁹ noster nolens nostrū aliquē perire: excolens ecclesiaz suā velut agrū suum: querens fructū de arboꝛib⁹ suis anteq̄ tēpus securis adueniat: cum necesse erit infructuosas arbores amputare: nō cessat admonere nos: vt cū tempus nobis est cū dei adiutoꝛio i nostra potestate pstitit: bona opa faciam⁹. Cum enī transierit tempus bene operandi: non restat nisi recipiendi. Nemo tibi dicitur? ē post resurrectionē mortuoꝝ in regno dei. Frange esurienti panē tuū: ⁊ egenos vagosq; induc in domū tuā: q̄ nō iuenies esurientē nec egentē. Nemo dicitur? ē. Uestī nudū vbi oīm tunica imortalitas erit. Nemo dicitur? est. Suscipe peregrinū: vbi oēs in pria sumus. Nā modo sumus inde peregrini. Nemo dicet. Uisita egrū: vbi est sanitas sempiterna. Nemo dicet. Sepeli mortuū: vbi moꝛs moꝛiet. Jsta oīa pietatis officia in vita eterna necessaria nō erunt: vbi sola pax erit: ⁊ leticia sempiterna. Jn isto aūt tpe vt nouerim⁹ quantū nobis cōmēdat de⁹ opa mie: etiā ipsos suos sanctos egere fecit: vt cū fiunt ḃ amici de māmona iniq̄tatis: ⁊ recipiāt ipi amicos suos i eterna tabernacula. i. cū serui dei pij: dū iugiter deo vacāt: aliquottiens indigent: illi q̄ habent mūdi diuitias elemosynas largiant. Quomodo eis ꝓticipes faciūt in terrena substātia: sic cū illis ptē hēre merebunt i vita eterna. Hoc dixit ꝓpter lectionē regnoꝝ quā ꝓmo audiuim⁹. Nunq̄d de⁹ decernerat pascere seruū suū helyā? Nōne illi q̄ deerāt boies alites ministrabāt? Nōne illi panē offerebat coꝛu⁹ mane: ⁊ ad vesperā carnes. Ostendit ḡ deus: q̄ vñ voluerit: quō voluerit pascere suos suos pōt. Et tñ vt posset cū religiosa vidua pascere: fecit eū egere. Egestas aie sctē in abundantiā ē aīe religiose. Nō poterat helyas de mīa dei dare sibi q̄ lagūcule dedit. Uidet; nēpe ⁊ manifestū est: q̄ aliq̄n fuit dei ideo nō habēt: vt ꝓbent q̄ habēt. Et tñ illa vidua nihil habebat q̄ illi reliquū erat finitū fuerat ⁊ cū suis filijs moritura. Processit ḡ vt faceret sibi panē. Collegerat duo ligna: ⁊ tunc eā vidit helyas. Tūc eā hō dei videbat q̄n illa duo ligna querebat. Mulier illa typū gerebat ecclesie: ⁊ q̄ duo ligna crucē faciūt: querebat moꝛitura: vñ semp esset victura. Rubrato ḡ mysterio helyas loq̄t ad eā q̄ audiuit narrat illa dispositionē suā moꝛiturā se dicit eū cōsummauerit q̄ remansit. Ubi est ḡ quod dns dixerat helye: vade in sarepta sydonie: ibi ei mādaui vidue vt pascat te. Videtis quēadmodū mandet deus nō in aure: sed in corde. Nūquid legim⁹? q̄ missus est aliquis ꝓpheta ad illā mulierē ⁊ dictū est ei. Hec dicit dns: veturus est ad te esuriens seru⁹ meus: ex eo quod habes ministra illi: inopiā noli metuere: ego supplebo q̄ dederis. Hoc ei dictū non legimus. Nec hoc legimus q̄ in somnis ad eā missus fuerit angelus. et pnūciauerit helyā esurientē esse veturū: aut de illo pascēdo aliquis mulierē illam admonerit. Sed mādat de⁹ miris modis: qui in cogitationib⁹ loquitur. Dicimus mandasse deū loquendo in corde: suggerendo quod opus erat: psuadendo q̄ vtile erat rationali aie vidue mulieris. Sic ēt in ꝓphetis legim⁹: q̄ dns mandauerit vermi vt roderet radicē cucurbite. Quid est mandauit: nisi coꝛ pparauit. Inspiratione itaq; dñi: vidua illa mulier coꝛ pparatū habebat ad obediendū. Talis venerat: talis cū helya loq̄bat. Qui erat in helya vt ꝓciperet: ipe erat in vidua vt obediret. Tanta de inquit: michi ꝓus fac de egestate tua: nō deficiēt diuitie tue. Patrimoniū enī vidue modicum erat farine: et modicum olei. Hoc modicū nō defecit. Quis habet talē viduā? Libenter vtdua seruū dei esurientē pascebat: q̄ pr̄imonium ei⁹ in conclaui pendebat. Quid felicius hac pauptate? Si hic talia recepit: qualia in fine sperabit. Ideo ḃ dixi vt seminationis nr̄e mercedē: nō isto tpe q̄ seminam⁹ sperem⁹. Hic enī bonoꝝ operū messem cū labore serimus: sed in futuro fructus illius cū gaudio colligemus: sm illud qō scriptum est. Euntes ibant ⁊ flebāt: mittētes semina sua. Venientes aūt venient cum exultatione portātes manipulos suos. Illud em̄ ꝓ signo factū est: non ꝓ dono. Nā si vidua illa q̄ pauit boiem dei hic recepit: nō est magnum qō seminauit: q̄ non magnā segetē messuit. Tēpozale est enim quod accepit: nō deficientem farinā: nec diminutū oleum: quousq; daret de⁹ pluuiā sup terrā: ac sic tunc magis cepit egere qñ dignat⁹ est de⁹ pluere. Tunc enī laboratura erat expectatura agri fructus collectura. Qñ em̄ non pluebat: victus eius facile ueniebat. Signum hoc ipm qō deus illi ad paucos dies prestiterat: signū erit future vite: vbi merces nr̄a deficere nesciet: vbi farina nr̄a de⁹ erit. Quō illa pillos nō defecit dies: sic ille dies nō deficiet in eternū. Talē mercedē sperem⁹ qñ bona facim⁹: ne forte aliquis vestrum tentet tali cogitatione vt dicat. Pascam aliquē seruorum dei esurientē: vt lagena mea nō deficiat: ⁊ ī cupa mea semp vinū inueniā. Moli ḃ hic q̄rere. Semina secur⁹: messis tua seri⁹ veniet: tardi⁹ veniet: sed cū venerit finē nō habebit.

Jone. iiij

¶ De exhortatione ad elemosynas faciendas. Homelia. xix.

A Lectio ista fres quā mō audiuim⁹ de sancto euāgelio: ad elemosynas faciēdas nos hoꝛtat: et sic hoꝛtat vt in iudicio suo dns has solas factas imputet dextris: has solas nō factas iputet sinistris: nō q̄ cetera hoīm facta vel bona vel mala nō veniāt i iudiciū. Scriptū ē ei oia vētura ad iudiciū: ⁊ tñ non elegit dns nr̄ iesus xps ꝓnūctās nobis tudiciū suū futurū: non elegit vñ nos admoneret nisi solas elemosynas. Nūqd dextr⁹ nō erit dicēdū: q̄ caste vixistis: q̄ res alienas nō rapuistis: q̄ fidē meā vsq; ad sanguinē ꝓfessi estis? Oia ei fctā ista bōa necesse ē honozari i iudicio iesu xpi. Rur⁹ putat⁹ nō eē dicendū sinistris: q̄ fuistis impudici: q̄ fornicati estis: q̄ res alienas rapuistis: q̄ superbia vr̄a ⁊ malis moꝛib⁹ nomē meū blasphemari fecistis. Et cetera q̄q; enūerat. Tacet tñ dns nr̄: pnūcians nobis iudiciū suū: oia cetera recta facta iustoꝝ: et solas elemosynas pmēoꝛare dignat⁹ ē. Tacuit oia mala facta iniquoꝝ: ⁊ solā sterilitatē elemosyne icrepandā eē iudicauit: nō nisi ad nos ꝓmonēdos. Quare hoc. Q̄ oia cria elemosynis redimūt. Jō illā laudauit fecūditatē: istā culpauit ⁊ dānauit ariditatē. Sz audist⁹ oia malefcta elemosynis redemi: nolite sic itelligere: vt intelligūt quidam peruerse. Elemosyne enī possunt tibi prodesse ad delenda pcta ꝓterita: si moꝛes mutaueris. Si aūt ī eisdē malis pseueraueris: elemosynis tuis nō cozrūpes iudiciū dei. Ego dico ꝓpter illa scelera ⁊ cria: q̄ oēs mō vitare debēt q̄ accī-

Ecclꝰ. xlij.

Tob. iiij.

ptunt corpus christi ⁊ sanguinem. Ceterū nō me latet vitā istam mortalē ⁊ in carne corruptibili ꝓstitutā sine peccatꝭ esse non posse: sed illa quotidiana ⁊ leuia habent etiā sua lauacra quotidiana: hoc est qꝫ pectus tūdimus ⁊ dicimus in
Mat.vj. oratione dño deo nostro. Dimitte nobis debita nr̄a: sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoribus nostris. Non enī sine causa dicimus hoc. Haud vero ipe celestis magister doceret istam orationē: nisi nos peccatores esse pulideret. Vidit em̄ q̄ cauere debem⁹: ⁊ vidit q̄ cauere difficile sit. Dia autē cauere ipossibile iudicauit esse: qui istam orationem quotidianaz nō quoslibet xp̄ianos/ sed ipos arietes apostolos docuit.
Ubi aūt apostoli pect⁹ tundunt ⁊ dicūt. Dimitte nobis debita nostra: hoc est peccata nostra: audet aliqua cutcula superbire de iustitia? Videte qualis fuerit iohannes apl̄us.
Supza pect⁹ dñi discūbebat: de alto illo fonte sapientie secreta habebat. Inde eī bibit qđ in euāgelio eructauit. In
Joh.j. principio erat verbū: ⁊ verbum erat apud deū: et deus erat verbum. Et assidue testat euangeliū: qꝫ dñs precipue ipm
j. Joh.j. diligebat. Et tamen alt. Si dixerimus qꝫ peccatum nō habemus: nosipsos deciplimus ⁊ veritas in nobis nō est. Nec
C tamen qꝫ ista dicunt debet quisq̄ secur⁹ esse homicida si ꝓpter quotidianas fornicatiões et latrocinia sua venerit di
Mat.vj. cere. Dimitte nobis debita nostra. Qđ enī de⁹ statuit quotidie dici ꝓpter leuia peccata: ille putat ad illa grauia sibi posse opitulari a quib⁹ nō vult discedere: sed in his cupit perpetuo permanere. Tundat ⁊ de his pectus: faciat et ꝓ his elemosynas: sed vita mutata: ⁊ inde recedat ⁊ huc accedat. Si autē dixerit in aio suo: si quotidiana faciam latrocinia: ⁊ si quotidianis corruptionib⁹ adulterinis me cōtaminē: ⁊ si sortilegos q̄ram: idolis sacrificē: mathematicos consulā: ⁊ a tali vita omnino nō recedā: faciēs tñ quotidias elemosynas extinguo oia peccata. Tamen extinguis sed cū his extingueris. Sic enī tibi erit ista cōmutatio tua
pꝭ.xxxvj. mala: vt non desit q̄ de te dicat. Et adhuc pusillū ⁊ nō erit peccator: ⁊ queres locū eius et nō inuenies. Vidi impium sicut cedros libani exaltari: transiui ⁊ ecce nō erat: quesiui eum ⁊ nō est inuentus loc⁹ eius. Pereūt ergo peccata tua sed tecum. Non enī in gehēna peccare permitteris: aut cū te ceperit torquere ignis etern⁹: de satiandis libidinib⁹ cogitabis. Pereunt ergo peccata sed tecū. Si autem vitam
Luce.xv. mutaueris: illa pereūt: tu inuenieris: ⁊ dicetur de te. Mortuus erat ⁊ reuixit: perierat ⁊ inuentus est.

j. Pet.ij. De eo quod beatus Petrus dicit. Depositā ergo omni malicia et omni dolo ⁊ adulatione: et inuidia et detractione: tanq̄ modo nati infantes rationabile ⁊ innocens lac concupiscite. ⁊ cetera. nosq̄ hortatur concupiscere lac de quo crescam⁹ a vitijs ad virtutes. Homelia.xx.

A Omniū quidem aures ⁊ mētes quos cura nostra complectit: solliciti pastoris sermo ꝓpellat. Verumtñ ad vos ꝓprie nūc dirigitur: quorū recens infantia spiritalis generationis sacramētorum cunabulis insignit. Vobis em̄ maxime per apostolum petrum sic diuinum blandit eloquiū. Deposita ergo inq̄t oi
Ubi.s. malicia ⁊ omni dolo ⁊ adulatione ⁊ inuidia ⁊ detractione: tanq̄ modo nati infantes rationabile ⁊ innocens lac cōcupiscite: vt in illo crescatis in salutē: si gustatis q̄ dulcis est dñs. Proinde quia gustatꝭ: nos testes sumus. Nos vobis hanc suauitatē nutricis officio ministramus. Agite itaq̄ ad sancte instar admoniti infantie: deponite malicia: dolū adulationē ⁊ inuidiam ⁊ detractionē: hanc innocentiā sic tenere debetis: vt eā crescēdo nō amittatis. Quid est malicia: nisi nocēdi amor? Quid é dol⁹ nisi aliud agere ⁊ aliō simulare? Quid é adulatio nisi fallaci laude seductō? Quid est inuidia: nisi odiū felicitatis aliene? Quid est detractio: nisi mordacior q̄ veracior reprehēsio? Malicia malo dele
ctatur alieno. Inuidētia bono cruciat alieno. Dol⁹ duplicat cor. Adulatio duplicat linguam. Detractio vulnerat famam. Huius autē vestre innocētia sanctitatis: qm̄ filia est
B j. Cor.xiij charitatis nō gaudet super iniquitate: cōgaudet autē bonitati. Simplex vt colūba: ⁊ sic astuta vt serpēs: nō studio
Matth.x Wat.xix. nocendi: sed nocentē cauendi. Ad hanc vos exhortor. Talium est enī regnū celoꝝ: humiliū scz: hoc é spiritaliter pusillozū. Non contēnatis: non abhorreatis. Magnorum est enī ista pusillitas: superbia vero fallax infirmoꝝ est magnitudo: q̄ vbi mentem possederit: erigēdo deiecit: inflādo euacuat: distendēdo dissipat. Humilis esse non potest nocens: superbus esse nō potest innocēs. Humilitatē illā loquacis nō vult pituris rebus excellere: sed eternū aliqđ veraciter cogitat: quo nō suis viribus sed alienis ad vitā perueniat.
Hec malū cuiusq̄ velle nō potest: quo nequaquā bonū et augetur. Porro aūt superbia ꝓtinuo parit inuidiā. Quis vero sit inuid⁹: qui nō ei malū velit: cuius bono cruciatur? Ergo ⁊ inuidia parit cōsequenter malicia: vnde ⁊ dolus et adulatio ⁊ detractio: ⁊ omne op⁹ malū quod pati nolis ab alio. Pia itaq̄ humilitate seruata: q̄ in scripturis sanctis: sicā pbaī infantia: securi eritis de immortalitate beatoꝝ. Cetium est em̄ regnū celoꝝ. Porro qui superbus in bolea nō est: multo maxime aduersus deū ꝓtumax esse nō debet: qđ si non est alicui faciendū quod quisq̄ ab alio pati non vult ⁊ null⁹ hoīm vult inobedientē pati eū qui suo iuri subdit⁹ fuerit: quātomagis cauēdū est ne in deū d̄sq̄ talis existat: qualem in se existere hominē nō vult. Fallūt proinde aīe suas q̄ sufficere existimāt si qđ sibi fieri nolunt: nulli bona faciāt: seseq̄ vita luxuriosa ita corrūpunt: vt deo facere cogant qđ sibi fieri ab hoīe nolunt. Neq̄ enī volunt a quoq̄ peruerti domū suā: q̄ in seipsis domū dei mirabili cecitate peruertunt: surdi aduersus ap̄m clamantē. Nescitis q̄ templum dei estis: ⁊ spūs dei habitat in vobis? Si q̄ aūt templum dei corrumpit: corrūpet illū deus. Templum enī dei sanctū est: qđ estis vos. Nemo se fallat. Quid ergo se putat seruare circa alios hoīes innocentiā suā: cū sibi ita nocēat: vt deo careant habitatore et puniant vltore? Hinc etiā fit vt per noxias voluptates lapsi et effusi: nō solum rēpla dei esse desinant: verūctiā ruine fiant: in quibus habitāt mala demonia: quib⁹ supplicare ⁊ q̄ colere incipiant. Flāgs illis vt dictū est: posteriora deteriora ꝓtib⁹. Unde vos semine immortali regeneratos: sicut superi⁹ ꝓpter malicios⁹ nocendi cupiditates: quib⁹ fit hoībus qđ oderunt: ita postea ꝓpter turpes ⁊ illicitas carnis delectationes et nefanda scrilegia: quibus hoīes nocere hominibus nō videntur eis faciendo qđ nolunt: sed deo non obediendo cui cuncta sunt subdita: ipi dñorum dño faciūt qđ sibi a seruulis suis fieri nolunt. Idē ipse apl̄s petrus loquit dicens. Charissimi ergo passo per carnem ⁊ vos eadē cogitatione armamini. Qui iā mortuus est carne desinat peccare: vt iā non hoīm desiderijs sed volūtate dei reliquū in carne viuat. Sufficit enī preteritū tēpus voluntates gentiū consummasse in libidinibus ⁊ voluptatib⁹ ⁊ comessationibus: potatione et nefandis idolorū seruitutib⁹. Sufficit em̄ preteritū tempus
Luce.xxij luteis operib⁹ peccatorū tanq̄ egyptioꝝ dñationi seruisse. Jam mare rubrū baptisma scz xp̄i sanguine ꝓcreatū vos traiecit: egyptios interemit: nihil de peccatis preteritis tāq̄ de insequētibus a tergo hostib⁹ formidetis. De cetero cogitate vite hui⁹ heremū permeare: ⁊ ad terrā promissionis supernā hierl̄m: terrā viuentiū puenire. Me verbi dei cōptu tanq̄ māne fastidio: cozda vestra velut oza iterioza ne ſpiant. Ne cibos cōcupiscentes egyptios de alimētis esculentis murmuret⁊. Ne fornicemini sicut quidam illoꝝ fornicati sunt. Et ne tēteris xp̄m sicut quidā illoꝝ tentauerunt. Si vobis fidem gentilitū sitiētib⁹ amaritudo aliqua resistentiū velut aquaꝝ illarum quas israel nō potuit bibere occurrerit: imitata dñi patientia velut iniecto crucis ligno dulcescant. Si tentatio serpentina momorderit: cōfixa illius exaltatione serpētis tanq̄ mortis in carne obligata atq̄ triūphate: eodem crucis medicamento sanet. Si aduersarius amabulans iter ītercludere atq̄ impedire conabit: p reuerentissima extensione brachioꝝ eiusdē crucis iditio superetur. Veri ⁊ germani estote xp̄ianī. Nolite taliari noīe xp̄ianos: opere vanos. Iterū dico ⁊ sepe dicendū est. Sufficit preteritū tempus voluptates gentiū consummasse. Detestamini: aduersamini canes cōuersos ad vomitum suum: detestamini ⁊ aduersamini mundatum ⁊ vecordē domū quo nec hoztes alij septē spūs adducunt: vt fiant nouissima hoīs pcoza q̄ erāt prima. Vos vestrū mundatum tenete habitatorē. Precipiētes em̄ rogamus: ne inuanitatem

j. Pet.iij. Mark.vj. gratiam dei recipiatis. Sufficit preteritū tps voluntates gentiū consummasse. Audite et apostolū paulum. Humana dico ꝓpter infirmitatē carnis vestre. Sicut ei exhibuistis membra vra deseruire immūdicie et ī iquitati ad iniquitatē ita nūc exhibete membra deseruire iusticie ī sanctificationē.

C De castigatione filiorū quos cognoscim⁹ ire in vanitatē et insanias mēdaces. Homelia.xxj.

S Otiēscūq̄ fratres charissimi aliquos ex filijs vris ad spectacula vel furiosa: vel cruēta vl̄ turpia: si ad aliqđ bonū op⁹ currere vana psuasiōe
j. Petri. et pestifero amore cognoscit⁊: vos qui tā deo ꝓpitio illa nō solum luxuriosa sed etiā crudelia oblectamēta delpiciti⁊: castigare eos ⁊ abundātius ꝓ eis dño supplicare debetis: q̄ illos cognoscitis ire in vanitatē et insanias mēdaces: ⁊ negligere quo vocati sunt. Qui si forte in ipso circa aliqua ex causa expauescant: continuoꝫ signāt: et ſtāt illic portantes in fronte vñ abscederēt si ꝺ in corde portarent. Dis em̄ q̄ ad aliqđ malū op⁹ currit: si forte pedē impegerit: signat os suum: et nescit qđ includit potius de monem q̄ excludit. Tūc em̄ bene se signaret ⁊ diabolū de iterū atq̄ iterū rogo vos fratres charissimi: vt ꝓ eis totis viribꝰ supplicetis: quaten⁹ ad ista dānāda intellectum accipere mereant: ⁊ affectū ad fugiēda ⁊ miam ad cognoscē dā. Opportunū erit ꝓpter assiduā cōpūctionem penitētie psalmū dnquagesimū vobis oī die cātare. Loquamur tñ ⁊ ad illos quos frequēter ab ecclesie cōuētu spectacula vo luptuosa subducūt. Rogo vos tñ frēs charissimi vt q̄tiēscūq̄ eos tale aliqđ facere videritis ad vicē nr̄am seueriſſime castigetis. Sit ad eos vox nr̄a: memoria vra. Corrigite arguēdo: cōsolamini alloquēdo: exēplū prebete viuēdo. Aderit eis q̄ affuit vobis. Nō em̄ vobis ista pericula ꝓter gressis: fons mie dei precisus est. Qua venistis venīet: qua transistis trāsibūt. Molestū est quidē ⁊ nimium periculo sum ⁊ pro certo exitiabile: q̄ a nobis frequenter admonitis ignorātes ꝭ sciētes peccāt. Aliter em̄ ille ad has vanitates currit: q̄ voces xp̄i ꝓtēnit: aliter ille q̄ non nouit qđ
Ps.xviij. dicit divine mie magnitudo: q̄ nō vult mortē mortiētis: ꝭ vt
B pueritia et viuat. Denicq̄ etiā in beato Dauid ꝺ manifestiſ sime ipletum eē cogñscim⁹. Cui⁹ pctm̄ cū dolore q̄dem dixi mus ⁊ tremore: ꝭ tñ de⁹ noluit taceri q̄ voluit scribi. Dicā q̄ nō qđ volo sed quod cogor. Dicā nō exhortās ad imitationem: sed instruēs ad timorē. Beatus em̄ dauid vxoris aliene pulchritudine capt⁹: rex et ꝓpheta dauid: ex cuius semine ſm carnē dñs vēturꝰ erat: adulterauit eā: cui⁹ etiā marītū i bello occidēdū mādauit. Homicidiū auxit adulterio: ⁊ post factū hoc missus est ad eum nathan ꝓpheta a dño q̄ eū argueret de tāto ꝓmisso. Quid caueāt hoīes vtrimus: qđ ꝺ si lapsi fuerint imitenꝫ audiam⁹. Multi ei cadere volūt cū dauid et nolūt surgere cū dauid. Nō q̄ cadē di exēplū ꝓpositū est: ꝭ si ceciderit⁊ resurgēdi. Attēde ne cadas: nō sit delectatio miozū: lapsus maiozū: ꝭ sit cal⁹ma tosq̄ tremor minozū. Ad ꝺ ꝓpositū est: ad ꝺ scriptū est: ad ꝺ
Luce.xxij in eccl̄ia sepe cātatū. Audiāt q̄ nō ceciderūt ne cadāt. Audiāt q̄ ceciderūt vt surgāt. Tāti viri pctm̄ nō tacet: p̄dicat
Luce.xxij in eccl̄a. Audiūt me male audiētes: ⁊ q̄rūt sibi patrocinia peccādi. Attendūt vñ defendāt qđ cōmittere parauerunt: nō vñ caueāt qđ nō cōmiserūt: et dicūt sibi. Si aūt dauid adulteriū cōmisit: cur nō et ego? Inde aīa inīcior: q̄ cū ꝓ pterea fecerit qz dauid fecit: lō pei? q̄ dauid fecit. Dicā ꝺ ipū plani? si potuero. Dauid nullū sibi ita ad exēplū ꝓpo
Luce.xxij suerat vt tu cecideras lapsu cupiditat⁊: nō patrocinio sanctitat⁊. Tu tibi tāq̄ sctm̄ ꝓponis vt pecces: nō imitar⁊ ei⁹ felicitatē sed ruinā. Hoc amas si dauid: qđ in se odit dauid
Preparas te ad peccandū: disponis peccare. Libr̄ dei vt peccēs ispicis. Scripturas dei ad ꝺ audis vt facias qđ displicet deo. Hoc nō fec̄ dauid: corrept⁹ ē p̄ ꝓpetā: non latcti audietes tā sancti virī ruinā: metuūt infirmitatē suā: ⁊ q̄ pdēnat de⁹ cuitare cupiētes: abstinēt oculos nō eos deſi
Matth.v dat ī pulchritudie carnis aliene: nec seipos faciūt de puer
Matth.xviij la simplicitate securos. Nō dicūt bono aīo attēdi: bēigne attēdi: ꝺ caritate diu asperi. Proponūt ei sibi casū dauid et ad ꝺ illū magnū vident ceciditꝫ parui nō cadāt. Immo timeāt videre vñ possint cadere. Rapmūt q̄ oculos a petulātia: nō se facile adiūgūt: nō se miscēt mulierib⁹ alienis: nō leuāt oc̄los facile ad alteną domicilia: ad aliena solaria. De lōge ei vidit dauid illā ī q̄ capt⁹ē. Mulier lōge: libido ppe. Attēdēda ē ḡ hec infirmitas carnis: recordāda sūt ꝺba apl̄i. Nō inq̄t regnet pctm̄ ī vr̄o mortali corpe. Nō
Rom. vj. dixit: nō sit: ꝭ nō regnet. Jneſt pctm̄ cum delectaris: regit si ꝓſenseris. Carnalis delectatio presertim vsq̄ ad illicita ⁊ aliena ꝓgredies: frenāda est nō relaxāda: iperio domāda nō iperio collocāda. Attēdis secur⁹: si nō habes vñ mouearis. Sz tu rudes: fortit̄ teneo. Rudd tu fortior dauid? Dixi ei q̄ nec dauid fortior: nec salomone potes eē sapientior. Si em̄ illos tā sanctos viros incauta familiaritas mulierū ⁊ pernicios⁊ blādimēta vicerūt: qđ de se cogitant illi q̄ cū exncis mulierib⁹ nō solū q̄uersari: ꝭ etiā i vna domo manere: ⁊ puluto coz aut frequēter aut sp itereſſe nec metuūt nec erubescūt? De talib⁹ q̄ pōt ⁊ dz dici illō qđ de vidua delicto⁊a dicit apl̄s. Qz viues mortua ē. Admonet etiā tale
j. Thi.v. exēplū: nō se quēq̄ debere extollere in ꝓſperis reb⁹. Multi ei res aduersas timēt: res ꝓſperas nō timēt. Periculosior est rēs ꝓſpera aīo: q̄ aduersa corpi. Plus corrūpit ꝓſpera: vt iuentāt qđ frāgāt aduersa. Fratres mei aduersus felicitates acrī⁹ vigilādū est. Propterea videte quēad modū eloquiū dei in nr̄a felicitate tollat nobis securitatē.
Seruite dño inq̄t in timore: ⁊ exultate ei cū tremore. Exultatio vt gr̄as agam⁹: tremor ne cadamus. Adulteriū em̄ si
Ps. lj. mul et homicidiū nō fec̄ dauid cū psecutore saulē pateret. Qñ dauid sctūs saulē inimicū patiebat: qñ illi⁹ psecutōr b⁹agitabat: qñ p̄ dtuersa fugiebat ne in man⁹ ei⁹ icideret: nō cupit alienā: nō adultersta vxore occidit virū. Erat in ifirmitate tribulatiōis sue tāto ī dñi mia itētior: quāto mi serior videbat. At vbi fact⁹ ē secur⁹ deuictis hostib⁹: prosp̄suris caruit: timor excreuit. Valeat ḡ hoc exēplū ad id: vt timeam⁹ felicitatē. Tribulationē inq̄t ⁊ dolorē iueni: ⁊ no
Ps.cxtiij. men dñi inuocaui. Audiāt hec q̄ ꝺ malū nō ꝓmiserūt vt vigilēt custodire integritatē suā. Et cū attēdūt magnū ceciditꝫ: parui timeāt. Si ꝺo aliqs iam lapsus hec audit: ⁊ nimio sceler⁊ pōdere pressus desperare tā cepit: attēdat qđē vulneris magnitudinē: ꝭ nō desperet medici potestatem.
Peccatū cū desperatiōe certa mors. Nēo ḡ dicat. Ego si iam aliqđ mali feci: iā dānād⁹ sū: deus malis talibus non ignoscit: cur nō addo pctā pctis? Fruar seculo i voluptate
la sciua: in cupiditate nefaria: iā pdita spe reparatiōis: vl̄ hoc habeā qđ video: si nō possū hr̄e qđ credo. Deus em̄ noster sicut cautos fecit q̄ nō ceciderūt: sic desperatos eē nō vult q̄ ceciderūt. Quisq̄s peccasti ⁊ dubitas agere penitētiā p pctō tuo desperādo salutē tuā: audi dauid agentem
Ad te natā ꝓpheta nō est missus: ipse dauid missus est. Audi eum clamantē ⁊ simul clama. Audi gemētē et cōgemisce
Audi flētē: ⁊ collach⁊yma re. Audi correctū: ⁊ coletare. Si tibi nō potuit itercludi pctm̄: spes venie ñ itercludat. Miſ
F sus est em̄ ad dauid regē natā ꝓpheta. Ille autē nō ꝓsiderauit regni sui sublimitatē: ꝭ hūilis ⁊ mit⁊ nō ꝛrespuit ꝛba pcipietis. Nō dixit ad ꝓphetā. Tu cū sis paup ⁊ humilis quō auſ⁹ es mihi loq̄ regi? Rex sublimis ꝓphetā audiuit plebei⁹ hūilis xp̄m audiat. Audi ḡ hec q̄cūq̄ aliq̄s crimē
Ps.l. capitale feciſti: ⁊ dic cū illo. Miserere mei de⁹ ſm magnā miam tuā. Qui magnā miam deprecat: magnā miseriā ꝓfitet. Querat parua miam tuā: q̄ nesciēdo peccauerūt. Miserere (inq̄t) mei de⁹ ſm magnā miaz tuā. Subueni graui vulneri ſm magnā miam tuā. Graue est qđ habeo: sed ad oīpotentē cōfugio. De meo tā letali vulnere desperarē nisi tantū medicū reperirē. Miserere mei de⁹ ſm magnam miam tuā. Et ſm multitudinē miserationū tuarū dele iniquitatē meā. Qz ait: dele iniquitatē meam: hoc est. Miserere mei. Et qđ ait. Sōm multitudinē miſationū tuarū: ꝺ ē: ſm magnā miam tuā. Et de magna mia tua: multe sūt miserationes tue. Attēdis ꝓptores vt corrigas: attēdis nesciētes vt doceas: attēdis cōfitentes vt ignoscas. Fecit qđā ꝺ nesciēs. Et qđ ait? Fecerat aliq̄ et multa mala fecerat. Miam inquit cōsecut⁹ sum: qz ignorās feci in incredu
j. Thim.j. litate. Hoc dauid nō posset dicere. Ignorās feci. Nō eni

ignor: abat quãtũ mali esset contrectatio ꝓiugis aliene: aut quãtũ malũ esset interfectio maritꝰ nescitis: ꝛ nec saltẽ ira scientis: ꝓsequẽtur g̃ dei miam qui ignorãtes fecerũt ꝛ qui scitis: ꝓsequũtur nõ quãlibeꝫ miam: sed magnam miam.

6 Dic ergo. Miserere mei deꝰ ſm magnã miam tuã. Sed vide quẽ invoces. Justũ iuocas: odit peccata. Si iustus es vindicat in peccãta. Nõ poteris auferre a dño deo iusticiam eius. Implora miam: sed attende iusticiã. Misericordia est vt ignoscat peccãti: iustitia ẽvt puniat pctꝝ. Quid ergo? Queris misericordia? Peccatũ ipunitũ remanebit Respõdeat dauid: respõdeãt lapĩ. Respondeant cum dauid: vt miam mereanꝫ sicut dauid: et dicant. Non domine nõ erit impunitũ peccatũ meũ: mouit iusticiã cuius quero misericordiã. Non ipunitũ erit: sed ideo nolo vt tu me punias: quia ego peccatum meũ puto. Ideo peto et tu ignoscas: quia ego agnosco: ꝛ delictũ meũ coram me est semper Non posui post dorsum quod feci: non intueor alios obli:

Mat. vij. tus mei: nõ affecto stipulã eijcere de oculo fratris mei: cũ sit trabes in oculo meo. Peccatũ meũ ante me est nõ post me. Fuit em̃ post me qñ ad me missus est ꝓpheta q̃ de oue

ij. Re. xij. pauperis similitudinẽ ꝓposuit. Ait em̃ nathan ꝓpheta ad dauid. Erat q̃dã dives bñs plurimas oues: pauper autez vicinꝰ eiꝰ habebat vnã ouiculã: quã in sinu suo de cibo suo nutriebat. Venit hospes diuitꝰ: nihil de suo grege abstulit ouiculã vicini pauperis cõcupiuit: ipsam suo hospiti occidit. Quo dignꝰ est? Profert ille iratꝰ sentẽtiã plane. Tũc rex nescies vbi captꝰ: morte dignũ eiuitem dixit: ꝛ ouem reddẽdã in q̃druplũ seueriſſime atq; iustiſſime iudicauit. Sed peccatũ eiꝰ nõdũ erat cõsummatũ: post dorsum erat quod fecerat: suam iniquitatẽ nõdũ agnoscebat: et ideo aliene nõ ignoscebat. Sed propheta ad hoc missus abstulit a dorso pctm̃: ꝛ ante oculos posuit vt videret illã sententiã tã seuerã in se esse platã. Ad secãdũ ꝛ sanãdũ vulnꝰ cordis eiꝰ ferramẽtũ fecit deꝰ de lingua eiꝰ. Et nos g̃ fratres charissimi agnoscãtes iniq̃tates nostras: quãtũ possumus cõtra malas concupiscentias repugnemus in ieiunijs/ in vigilijs/ in oꝝonibus ꝛ largitatibus elemosynis: mala q̃ fecimus redimamus: ꝛ cũ dei adiutorio ita bonis operibus studeamus insistere: vt nos ad peccata pristina non possint cõcu

Põ. cxv. piscẽtie nostre retrahere: sed perseuerantes in oĩ opere bono: cum ꝓpheta dño gr̃as referẽtes dicamus. Dirupti vincula mea tibi sacrificabo hostiam laudis.

Joh. v. ¶ De eo qõd dñs ait in euãgelio. Sicut pater suscitat mortuos et viuificat: sic et filiꝰ quos vult viuificat. Homelia. xxij. In qua pricipaliter tractat de resurrectione mortuorum.

A vbi supra. Audistis fratres charissimi i lectione euãgelica dñm dicentẽ. Sicut em̃ pater suscitat mortuos ꝛ viuificat: sic ꝛ filius quos vult viuificat. Neq; em̃ pater iudicat quẽq;: sz iudiciũ oẽ dedit filio: Et maiora his demõstrabit ei opa: ut ẽ est nõ solũ infirmos curare: sed ꝛ mortuos suscitare. Q̃d dicit. Neq; pater iudicat quẽq;: vel ſm diuinitatẽ: qz nemo potest eum intueri

Joh. j. nec audire: vt illud. Deũ nemo vidit vnq;. Sed iudiciũ oẽ dedit filio id est vt ille qui fuit iudicatꝰ ſm carnẽ: ab illo oẽs iudicent. Amen amẽ dico vobis: qz qui verbũ meũ audit ꝛ credit ei q̃ misit me: hz vitã eternã et in iudicium nõ venit: sed trãsit a morte in vitã. Q̃d dicit. In iudiciũ nõ venit q̃ verbũ meũ audit ꝛ credit ei q̃ misit me: discretionem factã esse inter iustos ꝛ peccatores a dño cernit. Ac si dicat in numero peccatorũ q̃ ista fecerit nõ veniet sed transit de morte in vitam q̃ ẽ de ſupbia ad hũilitatẽ: de odio ad charitatẽ: de tpalib⁹ ad eterna migrabit. Amẽ amẽ dico vobis qz venit hora ꝛ nũc est qñ mortui audiẽt vocẽ filij dei: ꝛ qui audierint viuent. Mortui: id est pctores intelligunt: q̃ audierint xp̃m ꝛ nõ crediderũt. Et q̃ subdit. Q̃uiẽt q̃ audiẽt tõ recapitulat: eo q̃ paulo supi⁹ de resurrectiõe pctõrũ dixerat: q̃ aũt de resurrectiõe mortuorũ loq̃tur. Sicut ei pr̃ hz vitã i semetipo: sic dedit ꝛ filio vitã hr̃e i semetipo ꝛ potestatẽ dedit ei iudiciũ facere: qz filiꝰ hois est. Sic dedit g̃ pr̃ filio vitã gignẽdo sic ipe hz. Q̃d dicit. Dedit ei iudiciũ facere: p pte carnis quã assũpsit dedisse patrẽ filio iudiciũ diei cognoscim⁹: ꝛ futurũ iudiciũ ẽ significat. In quo iudicio astabit dñs iesus xp̃s ꝛ reddet vnicuiq; ſm opa eiꝰ iudiciũ ẽ loco: vbi nationẽ ꝛ penã pctõrũ intelligim⁹. Nam vbi dicit psalmista. Judica me deꝰ ꝛ discerne cãm meã de gente iniqua. Non dicit discretionis cognoscim⁹. Nolite mirari d: qz venit hora in q̃ oẽs q̃ i monumẽtis sũt audiẽt vocẽ eiꝰ: ꝛ procedũt q̃ bona egerũt i resurrectionẽ vite: q̃ vo mala egerũt i resurrectionẽ iudicij. Nõ possũ g̃ ego a memetipo facere q̃q̃; sicut audio iudico: ꝛ iudiciũ meũ iustũ est: qz nõ q̃ro q̃dam meã: sz volũtatẽ eiꝰ q̃ misit me. Hoc loco aptissime requiritur ordinem futurum ꝓnũciat. Et q̃ dixit. Nõ possum ego a memetipso facere q̃q̃: ac si diceret: ideo a meipo q̃q̃ facere nõ possũ: qz a memetipso nõ veni sz a pre. Q̃d dicit. Sicut audio iudico ꝛ. auditio ista i eternitate facta eẽ significatur. Dẽ q̃ dat mihi pater ad me veniet: ꝛ eũ q̃ venit ad me nõ eijciã foras. Magnũ penetrale et dulce secretum diuine dilectionis sine amaritudine malarũ cogitationũ: sine interpellatione tẽtationũ ꝛ dolorũ. Nõne illud secretũ est q̃ intrabit ille cui dictumꝰ est dñs. Serue bone: merito intra i gaudiũ dñi tui? Ego ꝛ eũ q̃ venit ad me inq̃t nõ eijciã foras. Et q̃ ad me venit hũilis fit: q̃ mihi adheret hũilis erit: qz nonne dicet volũtatẽ suã sz vel: et tõ nõ eijciet ei foras. Dece ultro lũtas eiꝰ q̃ misit me pr̃is: ꝛ oẽ q̃d dedit mihi pat̃ nõ pdã ex eo: sz resuscitẽ illũ i nouissimo die. Ipe illi datꝰ est q̃ fuat hũilitatẽ ꝛ ꝑ accipit: q̃ nõ fuat hũilitatẽ: lõge ẽ a mgfoda militatis. Ut oẽ q̃d dedit mihi nõ pdã ex eo. Dec nõ ẽ volũtas i cõspectu patris mei vt pereat ex eꝰ de pusillis istis. De timẽtibꝰ possũt perire: ꝛ pusillis mihi periret: qr mihi fuit

Matt. xvij. ritis de pusillis istis nõ intrabitis in regnũ celoꝝ. Q̃d q̃ dat mihi pr̃ nõ pdã ex eo: sz resuscitabo illud in nouissimo die. Videte quẽ admodũ et ꝑ geminã illã resurrectionẽ oꝝ finiat. Qui venit ad me nõ resurget hũilis factus i meipo mels: sz resuscitabo cũ i nouissimo die: id ẽ ſm carnẽ. Hoc est em̃ volũtas pr̃is mei q̃ misit me: vt oĩs q̃ videt filium et credit in eũ habeat vitã eternã: ꝛ ego resuscitabo eũ in nouissimo die. Supius dixit. Qui audit ꝛ credit mihi ꝛ credit ei qui misit me: nõ autẽ: q̃ videt filiũ ꝛ credit i patrẽ. Hoc est em̃ credere in filiũ q̃ et in patrẽ: qz sicut pater hz vitã i semetipso: sic dedit ꝛ filio habere vitã i semetipso: vt omis q̃ videt ꝛ credit i ipm̃ habeat vitam eternam. Credendo ꝛ trãseundo in vitã tãq̃ pria illa resurrectione. Et qi nõ est fola: ꝛ resuscitabo eum in nouissimo die.

¶ De remissione peccatorũ. Homelia. xxiij.

Quod admonemur dñi eloq̃tis de diuinis lectionibus: hinc credẽtes deũ velle nos loq̃: proferimus charitati vestre illo adiuuãte ſmonẽ de remissione peccatorũ. Euãgeliũ em̃ cũ legeret attente sime audistis: ꝛ res gesta narrata atq; ꝛ̃fata est ãi oculos cordis vestri. Audistis em̃ nõ carne sed mẽte dñm iesũ xp̃m in domo pharisei recũbẽtẽ: ꝛ ab illo inuitatũ nõ falsidite. Audistis etiã in ciuitate mulierẽ famosã: male vtiq; fame q̃ erat peccatrix: nõ inuitatã irruisse cõuiuio vbi fuerat cus recũbebat: ꝛ q̃sisse pia impudẽtia sanitatẽ. Irruẽs ꝑ ipoꝝtuna cõiuio: oportuna beneficio. Mouerat em̃ q̃dã morbo laboraret: et illũ ad sanãdũ esse idoneũ ad q̃ veniret: sciebat. Accessit g̃ nõ ad caput dñi, sed ad pedes. Et q̃ diu male ãbulauerat: vestigia recta ãrebat. Post fudit lachrimas cordis: ꝛ lauit dñi pedes obsequio cõfessionis. Capillis suis tersit: osculabat: vnxit: tacita locbat: nã ſmonẽ ꝓmebat: sz deuotionẽ oñdebat. Q̃ tetigit dñs rigãdo osculando: tergẽdo: vngẽdo pedes eiꝰ: pharisẽ q̃ inuitauerat dñm iesum xp̃m: qz ex illo gñe erat hoim suppotũ: de q̃ꝰ etiam ꝓpheta dicit. Qui dicũt recedite lõge a me: noli me tãgere qñ mũdus sũ: putauit dñm nescisse mulierẽ. Hoc apẽ is ego tãs dicebat i corde suo. Hic si esset, ꝓpha: scitret q̃ mulier illi accessit ad pedes. Jõ nescire credidit: qz ille no reputator ꝛ irrisor dñi: dñm pascis: ꝛ a q̃ pascẽdus ẽs nõ intelligis? Vñ scis dñz nescisse q̃ fuerit illa mulier: nisi qz peccatrix est accedere: nisi qz illo patiẽte osculata ẽ pedes eius? Quia tersit: nisi qz vnxit? Hec cũ nõ debuit pmitti facere i pharisẽ b̃ mũdis: mulier imũda? Ad illi⁹ g̃ pharisei pedes si tacita muller accessisset: dictur⁹ erat q̃ ysaias de talib⁹ dicit: vade a me: noli me tãgere: q̃m mũd⁹ sũ. Accessit aũt ad eũ

D immunda vt rediret mũda. Accessit egra: vt rediret sana. Accessit cõfessa: vt rediret ꝓfessa. Audiuit ei dñs phariseũ cogitantẽ. Jã hinc intelligat pharisẽ: si nõ poterat videre peccantẽ q̃ potuit audire cogitãtẽ. Proposuit g̃ hoi similitudinẽ de duob⁹ q̃ debebãt vni feneratori. Et iã ipm̃ em̃ fenare cupiebat: ne gratis apud eũ panẽ comederet. Jpm̃ pascẽtẽ eluriebat: ipm̃ emendare: ipm̃ mactare: ipsum mactando emendare: ipm̃ ducare: ipm̃ in suũ coꝝp⁹ trahere volebat: sicut et illi mulieri samaritane dixit. Sitio. Quid est sitio? Desidero fidẽ tuã. Dicunt g̃ hba dñi i hac similitudine: ꝛ agit vtriq; vt et inuitatoꝛ ille sanet cũ suis cõdiscũbẽtib⁹ dñm nr̃m iesum ꝛ̃m pariter videtib⁹: pariter ignorantib⁹: ꝛ vt illa mulier habeat fiduciam cõfessiõis sue: nec pungatur vlterius aculeis cõsciẽtie suc. Debebat vnus inquit quinq̃ginta denarios: ali⁹ quingentos. Donauit ambob⁹. Quis eũ plus diliget? Respõdit: cui simlitudo ꝓpolita erat: q̃ respõdere vtiq; ratio cõpellebat. Credo dñe cui plus donauit. Et attendes mulierẽ dixit ad symonẽ. Vides hãc mulierẽ. Intrauit i domũ tuã: aquã pedib⁹ meis nõ ẽdisti: hec lachrymis suis lauit mihi pedes: ꝛ capillis suis tersit. Osculũ mihi nõ dedisti illa ex q̃ ingressa est nõ cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meum nõ vnxisti: illa pedes meos vnxit vngẽto. Jõ dico: dimittũt ei pctã mlta: q̃m dilexit multũ Cui aũt modicũ dimittit: modicũ diligit. Q̃uĩ q̃stio, pfecto soluẽda: q̃ attẽtionem vre charitat̃ desiderat: ne forte sufficere nõ possim⁹ ꝛbis ad totã eiꝰ obscuritatẽ remouendã et dilucidandã ꝓ angustia tẽporis: maxie cũ caro ista ebib⁹ fatigata tã recreari desideret: et debitũ suũ poscẽs: ꝛ ai auditatẽ ipedies: ostẽdat q̃d dictũ ẽ. Spũs ꝓpt⁹ ẽ caro aũt infirma. Metuẽdũ est ꝛ valde metuẽdũ ne i his ꝛbis dñi nõ bñ intelligẽtib⁹ his q̃ cõcupiscẽtias suas carnales facẽs: ꝛ ab eis in libertatẽ educi pigrescunt subꝛepat illa sua: q̃ pdicãtib⁹ etiã apl̃is nata est in linguis maledicoũ

Matt. xij. ¶ dicit apl̃s. Et sicut q̃dã dicũt nos dicere. Faciamus mala vt veniãt bõa. Dic em̃ aliq̃s. Si cui modicũ dimittit modicũ diligit: cui aũt pl⁹ dimittit pl⁹ diligit: expedit pl⁹ diligere q̃ min⁹ diligere: oportet vt multũ peccem⁹: ꝛ multum debeam⁹ quod nobis dimitti cupiamus: vt dimissoꝛe magnoꝝ debitoꝝ ampli⁹ diligam⁹. Peccatrix ei illa mulier quãto pl⁹ debebat: tãto dimissoꝛe debitoꝝ suoꝝ ãpli⁹

Luc. vij diligebat dño ipo dicẽte. Dimittũt ei pctã multa: qm̃ dilexit multũ. Quare aũt dilexit multũ: nisi qz ꝛbebat multa? Deniq; addidit et adiũxit. Cui aũt modicũ dimittit: modicũ diligit. Nõne expedit inq̃t vt multũ mihi dimittat q̃ min⁹ vnde ampli⁹ diligã dñm meũ? Videtis certe pfudi tatẽ q̃stionis. Scio. Videtis angustias tpis: ꝛ ꝑ videtis et sentit̃. Accipite ergo pauca. Si magnitudini q̃stiõis nõ sufficero iterim pñtẽ recõdite ſmonẽ: i futuro tenete debitoꝛẽ. Da nũc duos hoies: vt sub exẽplis euidẽtioꝛib⁹ q̃ꝰ ꝓpositi cogitet̃. Unus eoꝝ plen⁹ est pctis: diu pessime vixit. Alter aũt eoꝝ peccauit pauca. Accedũt g̃ ambo ad gr̃am baptizãt̃ ãbo: ꝛ trãt debitoꝛes: exeũt liberi: plus donatũ est vtrumq; alteri. Interrogo quãtũ q̃sq; diligat. Si inuenero pl⁹ diligere eũ cui pctã plura dimissa sũt: vt illi⁹ q̃ multa peccauit vtiq; erat multa iniq̃tas ne eẽt tepida charitas Interrogo aliũ q̃tũ diligat inuenio min⁹. Nã si inuenio tm̃ illũ diligere q̃tũ ꝛ ille diligit cui multa sunt dimissa: quõ rñdebo ꝛbis dñi: quõ nõ verũ erit q̃ vitas dixit. Cui modicũ dimittit: modicũ diligit? Sz ecce ait aliq̃s mihi. Modicũ dimissũ est nõ multa peccaui: ꝛ tm̃ diligo quãtũ ille cui multa dimissa sũt. Tu verũ dicis an xp̃us? Ad ꝑ ti bi dimissũ est medaciũ tuũ vt medacij dimissoꝛ crimẽ ipo nus: Si modicũ tibi dimissũ ẽ: modicũ diligis. Si ei modicũ tibi dimissũ ꝛ plurimũ diligis ꝛdicẽ ei q̃ dixit. Cui modicũ dimittit modicũ diligit. Illi ꝛo pl⁹ credo: q̃ te pl⁹ no

Luc. vij. ¶ dicit ꝛ. Parũ tibi dimissũ putas: pr̃sus parũ diligis. Quid g̃ inde facere debui? Multa mala cõmittere: ꝛ multa eẽ q̃ postea ille mihi dimittere: vt ampli⁹ posse diligere? Angustatur nos. Sz qt hec ꝛba dñs ꝓposuit: ab angustijs liberet me. Dixi eũ ẽ ꝓpter pharisẽ illũ. q̃ vel nulla vt̃ pauca se putabat hr̃e pctã. Nõ ei dñz iuuitaret nisi aliq̃tulũ diligeret. Sz ꝑ parũ erat. Nõ osculũ dedit: nõ saltẽ aquã ad pedes. Et si nõ lachrymas: nõ illo obsequio ꝓsecut⁹ ẽ q̃ illa mulier q̃ nouerat q̃ sanarẽt ꝛ a q̃ sanarẽt. O pharisee tõ parũ diligis:

qz parũ tibi dimitti suspicaris. Nõ qz parũ dimittit: sz qz parũ putas eẽ q̃ dimittit. Quid g̃ inq̃t ille. Ego qz homicidiũ nõ feci: homicida deputãdus sum? Aut adulterium nõ admisi: ꝑ adulterio punięd⁹ sũ? Aut ista mihi dimittẽda sũt q̃ nõ cõmisi? Ecce iterũ cõstitue duos: et loq̃mur ad eos. Venit vn⁹ simplex peccator: coopert⁹ ipinis tãq̃ hericius: ꝛ min⁹ timid⁹ tãq̃ lep⁹. Sz petra ẽ refugiũ hericiis ꝛ lepozib⁹. Venit g̃ ad petrã: inuenit refugiũ: accepit auxiliũ. Ali⁹ nõ multa ꝓmisit: q̃d ei faciem⁹ vt multũ diligat? Quid psuadebim⁹? Cõtra ꝛba dñi veniem⁹. Cui modicũ dimittit modicũ diligit? Its plane cui modicũ dimittit. Sed o tu qui dicis te nõ multa cõmisisse. Quare? Quo regẽte? Deo gr̃as: q̃ motu et voce vr̃a intellexisse vos significastis. Jã vt video soluta ẽ q̃stio. Dic mlta cõmisit: ꝛ multoꝝ debitor fact⁹ ẽ. Ille gubernãte deo pauca ꝓmisit. Cui deputat ille q̃ dimisit: huic ꝛ iste deputat q̃ non cõmisit Adulter nõ fuisti i illa tua vita ꝑterita plena ignorãtia nõ dũ illuminat⁹: nõdũ bonũ malũq; discernẽs: nõdũ credẽs in illũ q̃ te nesciẽtẽ regit. Hoc tibi dicit deꝰ tuꝰ. Regebã te mihi fuabãte mihi: vt adulteriũ nõ cõmitteres suasoꝛ defuit ꝛ vt suasoꝛ deesset ego feci: loc⁹ ꝛ tps defuit: ꝛ vt hec deesset ego feci. Affuit suasoꝛ: nõ defuit loc⁹: nõ defuit ꝛpus: vt nõ cõmittires ego terrui. Agnosce ergo gratiam eiꝰ cui debes et q̃ nõ admisisti. Mihi debet iste q̃ factũ est: ꝛ dimissum vidisti: mihi debes et tu q̃ nõ fecisti. Nullũ est em̃ pctm̃ q̃ fecit hõ q̃ nõ possit facere alter homo si deꝛ ctoꝛ a q̃ fact⁹ est hõ. Jã nũc q̃stũ potuim⁹ q̃stionẽ profundã in tantilla tpis breuitate soluim⁹. Aut si non soluimus debitores vt dixi tenemur. Illud potius breuiter videamus de remissiõe pctõrũ. Nõ putabat xp̃s: ꝛ ab illo q̃ inuitauit ꝛ ab eis qui pariter discũbebant. Nescio q̃d illa peccatrix plꝰ in dño viderat. Nã quare fecit illa oĩa: nisi vt sibi dimitterent pctã? Mouerat g̃ illũ posse dimittere pctã: illi aũt nouerãt hoiem non posse peccata dimittere. Et credẽdũ est q̃ oẽs: id est et illi discũbẽtes: ꝛ illa mulier accedẽs ad pedes dñi: oẽs q̃ nouerãt hoiem non posse pctã dimittere. Cũ g̃ oẽs ꝑ nossent illa q̃ credidit posse pctã dimittere pl⁹ q̃ hoiez eẽ intellexit. Denięq; cũ dixisset mulieri. Dimittunt tibi pctã tua: cõtinuo ille. Quis est iste q̃ pctã dimittit? Quis ẽ iste qui iã mulier peccatrix cognouit? Tu recũbẽs q̃si sanꝰ medicũ i ḡras: qz maiori fortitan febre mẽ etiã pdidisti. Nã et frenetic⁹ ridẽs plorat a sanis. Tũ illud bene nostis: bñ tenet̃. Tenete: qz hõ nõ põt pctã dimittere. Illa q̃ sibi a xp̃o pctã dimitti credidit. Christũ nõ hominẽ tm̃ sz ꝛ deũ credidit. Quis ẽ iste iquntq; etiã pctã dimittit? ꝛ dñs (qs ẽ iste dicẽtib⁹) nõ dixit: fili⁹ dei: ꝛbũ dei: nõ ꝑ dixit: sz i eo qõ putabãt aliquãtum eos manere ꝓmittẽs: soluit q̃stionẽ ꝛ mot⁹ illoꝝ. Qui em̃ videbat discũbentes audiebat cogitãtes: cõuerl⁹ ad mulierẽ. Fides tua inquit te saluã feẽ. Jsti q̃ dicũt. Quis ẽ iste q̃ etiã pctã dimittit: q̃ me putãt hoiem: hoiez putẽt. Fides tua te saluã fecit Medicꝰ bonꝰ egros nõ solũ põtes sanabat: sz et futuros ẽt q̃uidebat. Futuri erãt hoies q̃ diceret. Ego pctã dimitto: ego iustifico: ego sanctifico: ego sano quemcũq; baptizo. Ex ipo et isti nũero sũt q̃ dicũt. Moli me tãgere. Usq;adeo ex ipo nũero sũt: vt nup i collatiõe nr̃a q̃ẽ et in gestis ipis loq̃ poterim⁹: cũ eis a cognitore eẽt ꝓsensus oblat⁹ vt sederent nobiscũ: rñdẽdũ putarent: scriptũ est: nobis cũ talib⁹ nõ sederẽt: sz ne pretactũ subselliozũ ad eos velut nr̃a cõtagio puenireꝫ. Vide si nõ est. Moli me tãgere: qz mund⁹ sũ Alio autẽ die vbi oportuni⁹ erat: cõmemoratis eos bubius miserrime vanitat̃: cũ ageret de eccl̃ia: qz mali i ea nõ cõtaminãt bonos: respõdim⁹ eis: qz ideo sedere nobiscum noluerũt: et direrũt se scriptura dei fuisse cõmonitos: qz vt: delicet scẽptũ est. Nõ sedi in cõcilio vanitatis. Diximus si iõ nobiscũ sedere noluistis: qz scẽptũ est. Nõ sedi in cõcilio vanitatis: q̃re nobiscũ ingressi estis: cũ ꝓsequẽter scẽptũ sit Et cũ intq̃ gerẽtib⁹ nõ introibo. Ergo i ꝑ qõ dicũt. Moli me tãgere: qz mũd⁹ sũ: sikes sunt illi pharisẽo q̃ dñm inuitauerat: et ꝓterea eũ putabat nescisse mulierẽ: qz nõ eã, ꝓhiberet pctã. Nõ ei dñz iuuitaret nisi aliquãtulũ diligeret. Sz ꝑ parũ erat. Nõ osculũ dedit: nõ saltẽ aquã ad pedes. Et si nõ lachrymas: nõ illo obsequio ꝓsecut⁹ ẽ q̃ illa mulier q̃ nouerat q̃ sanarẽt ꝛ a q̃ sanarẽt. O pharisee tõ parũ diligis:

vsurpare? Quid ẓ hereticꝰ? Ego dimitto: ego mundo: ego
sanctifico. Respondeat illi: nō ego: sed xps. Ō homo: qñ ego
a iudeis putatus sū hō: dimissionē pctoꝝ fidei dedi. Non
ego ſz rñdet tibi xps. Ō heretice tu cū sis hō dicis veni mu
lier: ego te saluā facio. Ego ci putarer hō dixi. Vade mu
lier: fides tua te saluā fecit. Rñdēt nescietes: sicut ait apl's
ne⁊ q̄ loquūtur: neq; de q̄b⁹ affirmāt. Respondent et di-
cūt. Si nō dimittūt hoies pctā: falsum est qđ ait xps. Que
soluerītis in terra: soluta erūt ⁊ in celo. Nescis quare hoc
dictū sit: quō dictū sit. Datur⁹ erat dñs hoīb⁹ spūsanctū
⁊ ab ipo spūsancto fidelib⁹ suis dimitti pctā. Non meritis
hoīm volebat itelligi dimitti pctā. Nā q̄d est hō: nisi eger
sanād⁹? Quis mihi ee medicꝰ: mecū q̄re medicū. Nāvt hoc
euidēter ostēderet dñs: a spūsancto quē donauit fidelib⁹
suis dimitti peccata: nō meritꝫ hoīm: quod ā loco sic ait re
surgens a mortuis. Accipite spūsanctū: et continuo subie-
cit. Si cui dimiseritis pctā: dimittūtur ei: hoc est spūs di-
mittit: nō vos. Spūs aūt de ee. Deꝰ ẓ dimittit nō vos. Sed
audi spū. Quid estis vos? Nescitꝭ: q⁊ tēplū dei estis: ⁊ spi-
ritꝰ dei habitat i vobis. Et iterum. Nescitꝭ: quia corpora
vra tēplū ē spūssancti: quē habetis a deo: Deꝰ ẓ habitat in
tēplo suo ẓ i sanctis suis fidelib⁹: in eccla sua per eos di-
mittit pctā: q⁊ viua tēpla sūt. Sz q̄ dimittit p hoīes: pōt di
mittere et pter hoīem. Neq; em ministrus ē tdone⁊ p se dare
qui pōt p aliū dare. Per ioānē dns dixit. Ihc ioan-
ni p quē dedit: Merito volēs deꝰ ostēdere et huic vitati
attestari. Cū q̄dā i samaria euāgelizati eēnt ⁊ baptizati es
sent ⁊ baptizati a philippo euāgelista vno de septē dya-
nis ꝑmiꝰ electis nō acceperūt spūsanctū ⁊ baptizati erāt
Mūciatū est discipulis q̄ erāt hierosolymis: ⁊ venerūt ad
samariā vt illi q̄ baptizati erāt ꝑ ipositionē manꝰ eorū ac
ciperēt spūsanctū. Et ita factū est. Venerūt ⁊ iposuerunt
eis manus: acceperūt spūsanctū. Qz tūc sic dabat spūssan
ctus: vt et iā appareret dat⁹. Qui em cū accipiebāt līguis
oīm gētiū loq̄bant: vt significarēt ecclesiā i gētib⁹ linguis
oīz locuturā. Acceperūt ẓ spūsanctū: ⁊ ei⁹ cuidenter ap
paruit. Qđ cū vidisset symō: putans ꝑ ee hoīm: voluit esse
⁊ suū. Qđ hoīm putauit: ab hoīb⁹ emere voluit. Quātā in-
quit a me vultis pecuniā sumere: vt p ipositionē manuum
meaꝝ det spūssanctꝰ? Tūc eū detestat⁹ petrꝰ ait. Nō ē tibi
pars neq; sors i hac fide. Domū dei putas pecunia ꝑarā-
dū? Pecunia tua tecū sit i pditionē: et cetera q̄ ibi cōgruē
ter locut⁹ est. Quare aūt ꝑ ego cōmemorari voluī: intēdat
charitas vra. Oportebat vt deꝰ ꝑpus ostenderet se p hoies
opari: sed deīde ne putarēt hoies qđ putauit symon hoīs
illud ee nō dei: q̄q̄ ex tpi discipuli hoc nouerāt. Nā centū
vigīti hoies collecti erāt: qñ in eos p nulliꝰ manꝰ ipositio-
nē venit spūssctūs. Quis ei tūc et manꝰ iposuerat? Et tñ ve
nit ⁊ pri⁹ ipleuit. Post illud scandalū symonis: quid egit
deꝰ? Videte doctorē: monitꝰ sed nō rebus. Idē ipse phi-
lippus q̄ baptizauerat hoies et non in eos venerat spūssan
ctus nisi ꝙuentrēt apli ⁊ eis manus imposuissent: baptiza-
uit eunuchū: id est ꝙsadonē quendā cādacis regine q̄ ado-
rauerat in hieruſalē: et rediēs inde legebat i curru suo esa
iam ꝓphetā: ⁊ nō intelligebat. Admonitꝰ philippꝰ accessit
ad currū: exposuit lectionē: instruxit fidem euangelizauit
xpm. Credidit eunuchꝰ in xpm: et ait cū venissent ad quā
dam aquā. Ecce aq̄ dꝭ me prohibet baptizari? Ait illi phi
lippꝰ. Si credis in iesum xpm? Respōdit ille. Credo filiū
dei ee iesum. Cōtinuo descēdit cū illo i aquā. Impleto ba
ptismatis mysterio eo sacramēto ne hoīm putarēt donum
spūssanctī: nō expectatū est sicut tūc vt veniret apli: sed pti
nuo venit spūssanctꝰ. Soluta est symonis cogitatio: ne i ta
li cogitatiōe haberet imitatores. Deīnde aliō mirabilius
exēplū. Petrꝰ venit ad cēturionē corneliū: ad hoīem incir
cūcisum gentilē: cepit ei ꝓdicare xpm iesū: ⁊ illi ⁊ eis q̄ cū
illo erāt: adhuc loquēte petro: nō dico nōdū imponēte ma
nū: sz nōdū ēt baptizāte: cū dubitarēt q̄ erāt cū petro vt
incircūcisi baptizādi essent (Matū ꝙppe erat iter eos q̄ cre
diderāt: et eos q̄ fideles ex gētib⁹ facti erāt scādalū) iudei
xpiani i. ex iudeis xpiani: qz baptizabantur incircuncisi:
vt hāc deꝰ tolleret qōnē cū loq̄t petrꝰ: venit spūssctꝰ ipse
uit corneliū: ipleuit eos q̄ cū illo erāt. Et ipsa attestatione
rei magne q̄si acclamatū ē ad petrū. Quid de aq̄ dubitas?

Jā ego ꝺ sum. Secura ẓ q̄uelibet aīa a multa necdū p dī
grām se liberādā tāḡ imūda ꝓstitutōe mūdāda i eccliā
credat: accedat ad pedes dñi: ⁊ rat vestigia dñi: cōfiteat la-
chrymas fūdēs: tergat capillis suis. Pedes dñi: pdicatō-
res euāgelij. Capilli mulieris supflue possessiōes. Tergat
capillis tergat ꝓ⁊ sus: opet miam. ⁊ cū terserit oculet: de-
cipiat pacē vt habeat charitatē: accessit ad talē: baptizata
est a tali q̄lis erat apls paul⁹: audiat ab illo. Imitatores
mei estote: sic et ego xpi. Baptizata ē aūt ab aliq̄ sua ꝺm
te nō q̄ iesu xpi: audiat a dño. Que dicūt facite: q̄ autem fa-
cūt facere nolite. Secura sit et in illo: siue in bonū euāgeli
stā incurrat: siue in eū qui quod dicit non facit: A dño est
secura audiet. Vade mulier: fides tua te saluā fecit.

De anniuersario epiſcopalis ordinatiōis: q̄d in eo attēdēdū ac recolendū sit. Homelia.xxiiij.

Je q̄dē omni et oi hora ⁊ cura oīno ꝓtinus pie
ctissimi cogitare debet eps q̄nte dispensatōis
sarcinā gerat: q̄lē de illa rōnem dño reddat sue-
rus agnoscat. Ō mihi deinceps tpis sub hac sarcina erit
iter agentē regat: ⁊ suis oculis placentem vobisq; vtilem
faciat vt nō horrorem ad penam meā: sed gaudium ⁊ coro
nam meam vos eius cōspectus inueniat.

Verūtū cū dies anniuersarij nr̄e ordinationis
exoriꝰ: tūc maxime honor huius officij tanḡ primo impo
nat attendi. Interest aūt q̄ eo die quo id ꝓ⁹ suscepim⁹
tantū quēadmodū gerendū esset cogitauimus: an vero cō
sequentib⁹ diebꝰ ꝓcipueq; illo quo eius solēnitas agitur
non solū futura eius quēadmodū deinceps geri debeant
cauta ꝓuisiōe consulim⁹: verūetiā ꝓterita quēadmodū
gesta sint sollicita recordatione recolim⁹: vt nosmetipos
i bñfactis imitemur: ⁊ si q̄ culpāda trāsierūt ne reperātur
curemus: vt ignoscank eorum⁹: et accusationem diaboli vt
possim⁹ recte agēdi sedulitate fugiam⁹: vbi aūt non possi-
mus cōfitendi pietate vincam⁹. Sicut enī futura pcā ne-
gligēdo iusticiā cōmittunk: ita ꝓterita iniusticiā defendē
do firmank. Sicut ẓ ne fiant ꝓspicit charitas: ita facta de-
let hūilitas: vt q̄ iā nō possunt recte agēdo nō admittere pos-
sint saltē nō supbiēdo dimitti. Dicimus ḟppe dicere patri
nr̄o q̄ est in celis. Dimitte nobis debita nr̄a: sicut et nos di-
mittim⁹ debitorib⁹ nr̄is. Ō ⁊ veracik dicere possim⁹: et ini-
micos nr̄os opz vt diligam⁹: q̄e tū hr̄e nisi cogente iusticia
nō debeim⁹. Nā si hoies nobis ꝓ nr̄is malis meritꝫ limici
sunt: nō curādū est vt eis debita dimittam⁹: sz timēdū po
ti⁹ ne reddam⁹. Q̄m si nos merito nostre iniq̄tat⁹ oderunt
nos eorū nō ipsi nr̄i fūt debitores. Die ꝺ isto solēni ctus
meis ꝓi⁹ paucis alloq̄r debitores meos: q̄ mihi nesciētes
apud deū suffraganḳ dū faciūt debita q̄ dimittā: vt ⁊ mea
mihi debita dimitti ꝓmerear. Q̄ obis itaq; dico siue pū-
bus siue absentib⁹ q̄b⁹ inimic⁹ efficior verū ꝺicio: q̄bus
cōsulēdo videor onerosus: quorū requiēs vtilitatē cogor
offēdere volūtatē. Nolite fieri sicut equus ⁊ mul⁹ nō habē
tes itellectū. Nā ⁊ hec iumēta eos calce mordacis apperīte
a q̄b⁹ furank: vt curenk eorū vulnera cōtrectāre. Nō par-
cis: nō parco: aduersaris: aduersor: resistis: resisto. Lacta
nos ꝓparat: sz cā separat. Tu inimic⁹ es medico ego me-
bo. Tu diligētie mee: ego pestilētie tue. Retribuebant (in
quit) mala ꝓ bonis: ego autē orabā. Quid orabat nisi. Pa
ter ignosce illis: qz nesciūt q̄d faciūt: Cū vobis inq̄t petre
xerit ⁊ dixerit oē malū aduersū vos ꝓpter iusticiā: gaude
te et exultate: qz merces vestra multa ē i celis. Quo tñ cre
rigite puersitatē vestrā: agnoscite charitatē nostrā: redili-
te dilectionē dilectiōi: nolum⁹ malorē cū vra ꝓditōe mer-
cedē. Hec debitorib⁹ meis q̄b⁹ dimitto vt dimittat mihi
nūc pauca sufficerēt. Deinde alloquēdi sūt pauli vt illi
q̄b⁹ debitor sū: nō sicut ait apls: grecis ⁊ barbaris: sapien-
b⁹ ⁊ insipiētib⁹ debitor sū. Nā talis debetor ēt ego ꝓ meipo
virtū exigutate: dispēsationisq; ptīcula: nō q̄busdā sed o-
b⁹ sū. Verū nūc de his debitis loquor q̄ mihi dimitti nō e
me exigi cupio. Neq; em sic tumore vane mētis extollor ve
audeam dicere ex quo hui⁹ muneris sarcinā porto: mihi
a me hoiem ꝓperā iesum: ꝺ cuilibet homini tā multꝫ e mi
lestiis actib⁹ occupato atq; distēto: ne dicā ipossibile ecrā
difficile ē: quātomagis mihi q̄ nouī infirmitatē meā q̄s ci
meis ⁊ ꝓ me vestris oīonib⁹ die⁹ ac noctib⁹ offero fun-
dā dño deo meo. Diuersarū ẓ curarū ei⁹ ac difficultati
bus cōturbatus: si quē forte nō vt poscebat audiui: si quē
tristi⁹ q̄s op⁹ erat aspexi: si i quē ꝺbum durꝫ opportun

emisi: si quē co: de cōtribulatū et opus indignū respōsio-
ne cōgrua ⁊ turbaui: si quē pauperē mihi in aliud intēto
fortunius iisistētē vel ꝓtermisi vel distuli vel ettam nutu
aspero cōtristaui: si cui de me falsi aliq̄d rancḡ hoi de hoie
suspicāti: iusto acerbi⁹ indignatus sū: si q̄s in sua ꝓscietia
nō agnouit qđ de illo humanit⁹ suspicat⁹ sū: vos q̄b⁹ ꝓ his
atq; hmōi offensis ee me fateor debitorē: simul me vestrum
credite debitorē. Nā pullos q̄s fouet sepe in angustijs sed
non toto pedis pōdere calcat ⁊ mater: nec ideo desinit esse
mater. Dimittite: vt dimittat vobis. Dimittite amāti vos
debits difficultatis: q̄ nec ẓ inimicos debita crudelitatis
tenere debetis. Ad sūmā oēs obsecro: cōmēdare dño curā
ꝓ vobis meā. Hanc em iuste expeto ꝓ me vestrā vt quicq̄d
mearū est in ꝓterita offensionū ꝓpitⁱ⁹ ignoscat: non seue-
rus agnoscat. Ō mihi deinceps tpis sub hac sarcina erit
iter agentē regat: ⁊ suis oculis placentem vobisq; vtilem
faciat vt nō horrorem ad penam meā: sed gaudium ⁊ coro
nam meam vos eius cōspectus inueniat.

De eadē re qua statim supra: videlicet de anni uersario epalis ordinationis. Homelia.xxv.

Odiernus dies iste fratres charissimi admonet
me attētius cogitare sarcinā meā. De cui⁹ pon-
dere si mihi die noctuq; cogitādi sit: nescio quo
meis vt ab ea cogitāda oīno dissimulare nō possim. Et quā
to anni accedūt: imo decedūt: nosq; ꝓpinquores facīt die
vltō vtiq; q̄nq; sine dubitatiōe vēturo: tāto mihi ē acrior
cogitatio ⁊ stimul⁹ plenior: q̄lem dño deo nr̄o rōnē possim
reddere ꝓ nobis. Hoc em iteresse inter vnūq̄q; vr̄z ⁊ nos
q⁊ vos pene de vobis solis reddituri estis rōnē: nos aūt et
de nobis ⁊ de oibus vob. Ideo maior ē sarcina: sz bñ porta
ta maiorē gloriā cōparat. Infideliter aūt gesta ad imma-
nissimā ꝓcipitat penā. Quid ḟ mihi hodie maxīe faciēdū:
nisi vt cōmēdē vobis periculū meū: vt sitis gaudiū meum:
periculū aūt meū ē: si attēdā quō laudat⁹: ⁊ dissimulē quō
viuat⁹. Ille em nouit sub cui⁹ oculis loq̄r: imo sub cuius
oculis cogito nō me tā delectari laudib⁹ popularib⁹ q̄m sti
mulari ⁊ angi quō viuāt q̄ me laudāt. Laudari aūt a ma-
le viuētib⁹ nolo: abhorreo: detestor: doleo: mihi est nōvolū
tati. Laudari aūt a bñ viuētib⁹ si dicā nolo: mētior. Si di
cā volo: timeo ne sim inanitatis appētior q̄s soliditat⁹. Er-
go q̄d dicā. Nec plene volo: nec plene nolo. Nō plene volo
ne in laude humana picliter. Nō plene nolo: ne ingrati sint
q̄bus ꝓdico. Sarcina aūtē mea quā mō audistis cum eze-
chiel ꝓpheta legerek. Parū ē ei qz dies ipe admonet nos
eāde sarcinā cogitare. Insup etiā tal'ectio recitat q̄ nob
icutiat magnū timorē: vt q̄d portem⁹ cogitem⁹: qz nisi no-
bisēū q̄ posuit portet: deficim⁹. Ecce audistis. Terra in-
quit sup quā induxero gladiū ⁊ posuerit sibi exploratorē
q̄ videat gladiū supueniētē ⁊ dicat ⁊ denūciet: veniēte aūt
gladio taceat ille explorator: ⁊ supuenīēs gladi⁹ sup pctō-
rē occidat: pctōr qđē ꝓ sua iniq̄tate morieḳ: sanguinem au
tem eius de manu explōratoris inq̄rā. Si aūtē viderit gla
diū supueniētē ⁊ tuba cecinerit ⁊ nūciauerit: et ille cui an-
nūciat nō obseruauerit: ille qđē i sua iniq̄tate morieḳ: explo
rator aūt aīam suā liberauit. Et tu fili hoīs explōratorē
posui te filijs israel. Exposuit q̄d dixerit gladiū. Exposu-
it q̄d dixerit explōratorē. Exposuit quā dixerit mortē. Nō
nos ꝑmisit i obscuritate lectiōis excusare negligētiā nr̄az
Posui te ḟ inq̄t explōratorē. Si dixero pctōr morte mo-
rieris ⁊ tu tacueris: ⁊ ille in pctō suo mortuus fuerit: ille q̄
dē i pctō suo morietur digne ⁊ iuste: sanguinē aūtē ei⁹ de ma
nu tua reqrā. Si aūt tu dixer⁊ pctōri morte morieris: ⁊ ille
sceno obseruauerit: ille i iniq̄tate sua morieḳ: tu vo aīaz tuā li
berasti. Releuate ḟ frēs releuate sarcinā meā: ⁊ portate me
cū. Nā viuite. Natal'dñi iminet: pascēdos cōpaupes nr̄os
habem⁹? cū eis colcāda ē hūanitas. Hoc aūt fercula mea
ꝺbo ista fūt: pascere oēs pane tractabili et visibili nō suffi-
cio. Vnde pasco vnde pascor. Minister sū: pr̄familias non
sū. Vnde vob appono vr̄i ⁊ ego viuo. De thesauro dñico: de
epalis illi⁹ pr̄isfamilias: q̄ ꝓpter nos paup fact⁹ ē cum di-
nes ēt: vt ei⁹ pauptate nos ditaremur. Si panē vob pone
rētracto pane singula frustra ablaturi essetꝭ: et si ego mi'tū
ponerē: pparū ad singlos puentret. Mō aūt qđ dico ⁊ oēs
totū hñt: ⁊ singuli q̄q; totū hūt. Rūq̄d ei verbi mei iter vos
syllabas diuisistis: Rūq̄d ipsi⁹ ꝓducti ꝑmōis singla ꝛba
abstulistis: Vnusq̄sq; vr̄m totū audiuit: sz videat quō au-
diuit: qz erogator sū nō exactor. Si nō erogē et pecuniā ser
uē terret me euāgeliū. Possim em dicere. Quid mihi ē te
dio eē: hoīb⁹ dicere inq̄s: inq̄ agere nolite: sic agite: sic age-
re desistite: quid mihi est oneri esse hoīb⁹? Accepi quō vi-
uā: quō iussus sum: quō ꝓceptus sum. Assignē quō accepi
de alijs me reddere rōnē quo mihi. Euāgeliū me terret.
Nā ad istā securitatē ociosissimā nemo me viceret. Nihil
ē meli⁹: nihil dulci⁹ q̄z diuinū scrutari nullo strepente the
saurum. Dulce est: bonū ē. Predicare/arguere/ cozripere/
edificare/ ꝓ vno quoq; satagere magnū on⁹: magnū pon-
dus/magn⁹ labor. Quis nō refugiat istū laborē? Sz terret
euāgeliū. Przcessit q̄dā fu⁹: et ait dño suo. Sciebā te ho- Matth.
minē molestū: metere vbi nō seminasti: fuaui pecuniā tuā: xxv.
nolui eā erogare: tolle qđ tuū est. Si aliquid minus est iu-
dica: si integrū est noli mihi molestus esse. Ait autem ille
Serue nequā: ex ore tuo te ꝺnābo. Quare hoc? Quare
dixisti me: lucra mea q̄re negleristi? Sz timui dare ne per-
derē. Hoc dicꝭ. Plerūq; ei dr̄: q̄d cozripis? Perit ad illū
qđ dicis: nō te audit: Et ego inq̄t ille: nolui dare: ne perde-
rē pecuniā tuā. Ego veniēs cū vsuris exigerē. Erogatorē
inq̄t posuerā te nō exactorē. Tu exerceres erogationē: mi-
hi relinqueres exactionē. Hoc timēs ergo vnusquisq; pre-
uidebat quō acciptat. Si ego erogans timeo: qui accipit
securus esse debet? Aut malus fuit heri: bonus sit hodie.
Hec ē ḟ erogatio mea. Aut malꝰ fuit heri: bonus sit hodie
Malꝰ fuit heri. ⁊ nō est mortuꝰ. Si mortuꝰ esset ⁊ malꝰ esset
inde non rediisset. Malꝰ fuit heri: viuit hodie: ꝓsit illi qđ
viuit: nō maleviuat. Quare ḟ diei hesterno hodiernū vult
addere malū? Longā vitā vis hr̄e: bonā nō vis. Quis lon-
gū ferat malū vel ꝓlixū? Vsq̄adeo cecitas mētis occu
luit. vsq̄adeo surdꝰ est hō interior: vt oīa bona velit habere
ꝓter seipsum? Vis hr̄e villā? Rego te habere velle malam
villā. Vxorē vis habere? Nō vis nisi bonā: domum nō nisi
bonā. Quid currā p singula? Caligā nō vis habere malā:
et vis habere vitā malā. Quid ī plus tibi noceat mala ca
liga q̄z vita mala? Cū tibi caliga mala ⁊ pstricta nocuerit
sedēs discaltias te: abijcis: aut corrigis: aut mutas ne digi
tum ledas: ⁊ calcias te mala vita q̄ aīaz ꝑdas. Sz plane ꝺ
video vñ fallar⁊. Caliga nocēs doloꝛē fac: vita nocēs volu
ptatē. Illō nocet: illō libet. Sz qđ ad tpm libet: postea pei⁹
dolet. Ō aūt ad tpm salubriter dolet: postea infinita volu
ptate ⁊ abūdāti gaudio letificat. Scām illō qđ scriptū est Qui seminat i lachrymis: i gaudio metet. Et illud. Bti q̄ ps.cxxv.
lugēt qm ipi cōsolabunk. Hec ḟ diligēti? attēdētes: cogi- Mat. v.
temus illō qđ de luxuria ac voluptate scriptū est. Ad tpm puer. v.
inq̄t indulcat fauces: postea felle amartor iuenik. Et quia
vita nr̄a in ꝺ scīo q̄si via ee cognoscit: opz nos ꝺ labore ad
requiē puenire: q̄s de rede ad laborē. Et meli⁹ nobis est in
via breui tpe laborare: vt postea in patria possim⁹ ad eter-
nū gaudiū feliciter puentre. Prestāte dño nr̄o iesu xpo q̄
cū pr̄e et spūsancto viuit ⁊ regnat in scla seculorū. Amē.

De permissione ac prohibitione sedendi in ec clesia quando vel lectiones leguntur vel verbū predicatur. Homelia.xxvj.

Rte q̄dē dies ꝓpter eos q̄ aut pedibus dolent: B
aut aliq̄ corpis necessitate laborāt: paterna pieta
te sollicit⁹ ꝓfiliū dedi: ⁊ quod ā mō supplicaui vt
q̄n aut passiōes ꝓlixe: aut certe aliq̄ lectiōes lon
giores legunt: q̄ stare nō pōt hūiliter et cū silētio sedentes
attētis aurib⁹ audiāt q̄ legunk. Nūc vero aliq̄ de filiabus
nr̄is putāt: q⁊ hoc aut oēs: aut certe plures q̄ sane sunt coz-
pore: frequēter debeāt facere. Nā vbi ꝺbū dei ceperit recī-
tari: q̄si in lectulis suis ita iacere volūt: atq; vtinā vel iace-
rent: tm modo ⁊ tacētes ꝺbū dei sitiēti corde susciperēt: nō
etiā se ita ociosis fabulis occuparēt: vt qđ ꝓdicak nec ipse
audiāt: nec alios audire ꝑmittāt. Vnde rogo vos venera
biles fillē ⁊ sollicitudine paterna cōmoneo: vt quādo aut
lectiōes leguntꝰ aut ꝺbū dei ꝓdicak: nulla se i terrā ꝓiciat
nisi forte quā nimiū grauis infirmitas cogit. Sic tñ nō ia B

j.q.j.inter rogo.

crat:ſz magis ſedeat:r attẽtis auris̄ q̄ ꝓdicanꝫ auido cor de ſuſcipiat. Interrogouos fratres vł ſorores dicite mihi Quid vobis plꝰ eẽ videꝫ:v̄bũ dei an corpus xp̄i? Si verum vultis reſpondere:hoc vtiq; dicere debetis q̄ non ſit minꝰ verbum dei quã corpus xp̄i. Et ideo quãta ſollicitudine obſeruam?:q̄ſi nobis corpus xp̄i miniſtrat:vt nihil ex ipſo de nr̄is manibus in terrã cadat:tanta ſollicitudine obſer uemus ne v̄bum dei q̄ nobis erogatur: dũ aliud aut cogi tam? aut loq̄mur de corde nr̄o pereat. Quia non minꝰ reus erit qui v̄bũ dei negligẽter audierit: q̄m ille qui corpꝰ xp̄i i terrã cadere negligẽtia ſua pmiſerit. Vellẽ tamen ſcire ſi ab illa hora q̄ v̄bum dei prædicari ceperit ſp ꝓtioſiſſimas gẽmas r in aures vel anulos aureos erogare vellemꝰ vt r ſtare aut accipe vellent filie nr̄e. Sine vlla dubitatione cũ grandi ambitione que illis offerrenꝫ acciperẽt. Nos vero quia ornamẽta corporalia offerre nec poſſumus:nec debe mus:ideo non libenter audimus. Sed non eſt iuſtũ vt ſpi ritalis miniſtrãtes:ſupfluꝰ iudicemur. Qui eñ v̄bum dei libenter audit:in aures ãe de patria paradiſi tranſmiſſas ſe ſuſcepiſſe nõ dubitet. Qui admonet vt paupi tribuat ali q̄d:dũ manus ad elemoſynas expãdit:dextralia a xp̄o trã miſſa percipiet. Quõ eñ terrenis ornamẽtis caro luxurio ſa paruo tpe ornaꝫ:vt carnalibꝰ oculis aut ad ſuã aut alio rum male concupiſcentiũ ruinã placere poſſit:ſic ãa ſan cta diuinis ꝑmonibus tãq̄ ſpiritalibꝰ r eternis bonoz ope rum margaritis cõponiꝫ:vt ad illiꝰ celeſtis ſpõſi cõſortiũ r nuptiale puiuiũ feliciter ornata pueniat:vt non et dicaꝫ Mat.xxij illud qd̄ ſcptũ eſt in euãgelio. Amice quõ huc intrasti non habens veſtem nuptialem? Re bonorum ornamẽtis expo liat? ac nud? audire mereatur. Ligate illum manus r pe des:r proijcite in tenebras exteriores:vbi eſt fletus et ſtri dor dentiũ. Sed magis ꝑ ornamẽtis bonorũ operum:illa mat.xxv. vox ad cũ deſiderabilis dirigaꝫ. Euge ꝙe bone:r fidelis Ē tra in gaudiũ dñi tui. Rogo vos filie:diligẽter ea q̄ a nob dicunꝫ audite. Si aliꝫ mater ꝓpꝛijs manib? ornare velit filiã ſuã:r illa deſpicẽs ornamẽta q̄ accipit:frequẽti? ſe in clines ad terrã:et huc atq; illuc ita ꝑ inquietudinẽ moues tur:vt illã mater ſua ꝙm ſuã volũtatẽ ornare nõ poſſit:nun quid nõ iuſte aut obiurgatur aut cedik? We ergo putate matrẽ veſtrarũ aiarũ eſſe:r ita vos velle cõponere vt in vo bis nec macula:nec ruga poſſit ante tribunal eterni iudicꝫ Ephe.v. appãrere. Ãabus eñ veſtris nõ ſolũ ornamẽta ſed etiã me dicamenta deſiderans prouidere: ſtudeo diſſuta conſue re:cõſciſſa ſartire:vulnerata curare:abducre ſordida:repa rare perdita:et ea que ſunt integra:ſpiritalibꝰ margaritis ornare. Si me nõ piget:quare alijs faſtidioſe velit accipe re. Cũ eñ terrena r tẽporalia ornamẽta corporis ſi non in uenitur qui donare velit chariſſimo prꝛecio comparantur. quãtomagis eterna animarũ ornamẽta que abſq; vllo prꝛe cio a nobis nõ cum paruo labore queſita:vſis ſpiritalibꝰ offerunt:iuſtum eſt vt a vobis cum perfecta charitate ſu ſcipiant. Nos eñ margaritas vobis de paradiſi patria ꝑ uidẽtes: nullã aliã i ꝑ ſeculo mercedẽ optamus accipere niſi vt vos patiẽter r libẽter q̄ vobis inſinuanꝫ videam?au dire:r cũ dei adiutorio ꝙm vires veſtras operibꝰ adimple re. Fratres chariſſimi r venerabiles filie:non ideo dicim? q̄ vos agnouerimus verbũ dei non libenter accipere. Pro ꝓcio enim deo pluſq̄ cogitari vel dici põt:de veſtra obe diẽtia gaudet r exultat ãa nr̄a. Sed dũ vos volumus ad meliora ſemp aſcendere:etiã ea q̄ vos ꝓfecte cognoſcimus agere:paterna ſollicitudine ꝑſumim? admonere. Et quia non tot viri vel mulieres voluerũt hodie ad vigilias con uenire:rogouos filij vel filie. vt ea q̄ vobis dicta ſunt:illis q̄ abſentes fuerũt fideliſſime referatis:vt nõ ſolũ devſa ſz et de aliozũ correctione mercedẽ habere poſſitis.

Ps̃.l. ¶ Deco qõ ꝓpheta dicit in pſalmo. Auerte fa ciẽ tuã a peccatis meis: et facinora mea dele. Ac deutilitate penitẽtie. Homelia.xxvij.

A Wor igit̄ in his v̄bis penitentis agnoſcik. Auer te faciem tuã a pctis meis r facinora mea dele. Proinde aliq̄d de penitẽtia dicere diuinit? iu bemur. Dicam? aliq̄d de vtilitate penitẽtie pre ſertim qr et dies feſtiuitatis tã iminet:q̄ ꝓpinquãte hũiliari

aias r domari corpa ſtudioſi? docet. Triplex autẽ ꝓfice ratio agende penitẽtie in ſcẽ ſcriptura inuenik. Rã ꝙ ab baptiſmũ xp̄i i q̄ oia pctã pelẽk dſqꝫ hñ accedit:nili agẽ do penitẽtiã de vita priſtina. Nemo eñ eligit vitã nouam niſi quẽ veteris penitet. Hoc autẽ etiã auctoritate diuino rũ librozũ ꝓbare debem?:vtrũ baptizãti egerit penitẽtiã Cñ ſpũſſanct? miſſ? ẽ:añ ꝓmiſſ?:r ipleuit dñs fidẽ ꝓfici tatiõis ſue:accepto diſcipli ſpũſcto(vt noſtis)ceperũt loq oib?linguis:vt i illq̄ adozãt linguã ſuã q̄ſq; cognoſcerer. Hoc aũt miraculo territi:cõſiliũ vite ab apl̃is queſierunt Tũc petr? annũciauit eis:eũ colẽdũ quẽ crucifixerunt: vt de ei? ſanguinẽ biberent credẽtes:quẽ effuderant ſeutentes: Bit illis petr?. Penitẽtiã egite:r baptizẽt vnuſquiſq; ve ſtrũ in noie dñi nr̄i ieſu xp̄i r remittent vobis pctã veſtra. Quicq̄d devita ꝓterita remordebat:q̄cq̄d angebat con ſcientiã:q̄cq̄d oĩno vel magnũ vel paruũ:vel dicendũ:vel nõ dicendum:nõ dubitẽt poſſe dimitti:ne forte qõ vult ei miſeratio dimittere:ꝺ ſe teneat hũana tẽtatio. Ait apl̃us. Qia hec figure nr̄e fuerũt:cũ de reb?talib? loq̃ret dicens. Nolo eũ ignorare frẽs vos:q̄m ꝓres nr̄i oẽs ſub nube fuer̃ r oẽs in moyſe baptizati ſunt. Et itẽ. Petra aũt erat xp̄s Has figuras nr̄as fuiſſe ille dixit:cui nemo fidelis vos ꝺixit. Et cũ multa enũerar et:vnã ſolã ſoluit dicẽs. Pe tra aũt erat xp̄s. Quid ſibi velit mare:nubes:mãna:ꝺ non expoſuit:ſz petra q̄d erat oſtẽdit. Per mare:trãſitus eſt ba ptiſm?. Sz qr baptiſm?:id ẽ ſalutis aq̃:nõ eſt ſalutis niſi xp̄i noie conſecrata:q̄ ꝓ nob̃ ſanguinẽ fudit:cruce ſuã aq̃ gnet. Hoc vt ſignificaret ille baptiſm?:mare rubum fuit. Mãna ꝺ celo apte ab ipo dño exponik. Patres vr̄i mãdu caueñt mãna i heremo r mortui ſũt:id ẽ mãna q̃ mãduca ueñt nõ potuit eos a morte liberare. Nõ qr ipſa mãna mors eis fuit:ſz qr a morte eos nõ liberauit. De celo veniebat mã na:ſignificãs eũ q̄ dixit. Ego ſũ panis viuus q̄ de celo de ſcẽdi. Patres vr̄i:dicit dñs:mãducauerũt manna in dere mo:r mortui ſũt. Quid eſt ꝓres vr̄i:niſi ꝙs infidelitate imi tamini quozũ vias nõ credẽdo r deo reſiſtendo ſectamini? Et ꝙm ꝺz. Vos ex patre diabolo eſtis. Nec enim diabolus aliquẽ hoiem aut potẽtia creauit:vel generãdo ꝓcreauit r tñ ꝺz pr̄ ipiozũ:nõ ꝓpter gñationẽ ſz ꝓpter imitationem De bonis q̄q; ꝺz. Ergo abrahe ſemen eſtis. Patres nr̄i quit eũdẽ cibũ ſpiritalẽ mãducauerũt:r eũdẽ potũ ſpiritã lẽ biberũt. Erãt ei ibi q̄ mãducabãt itelligebãt. Erãt ibi quibus pl?xp̄s i corde:q̄ mãna ſapiebat i ore. Quid de aliꝭ loq̃mur? Inde erat ꝓmiſſ? moyſes famul?ꝺñi fidelis in tota domo ei?. De dubitatione moyſi famuli dei volo di cere. Figura eñ erat veterũ etiã iſta ſanctorũ. Dubitat ad aquã moyſes:q̄ſi petrã ꝛ̃ga pcuſſit: vt aq̃ flueret dubitauit Dubitationem aũt ei? leges dſqꝫ nec itelligẽs forte nec in telligeret q̄ nec ꝛ̃rere auderet. Dño deo diſpliceat illa du bitatio:r eã notauit:nõ ſolũ arguẽdo:ſz etiã vidicãdo. Rã ꝓpter hãc dubitationẽ ꝺz moyſi. Nõ introduces tu ꝓpꝛ i terram repromiſſiõis. Aſcẽde i mõtẽ r morere. Deus hic vtiq; appet irat?. Quid ḡ de moyſe frẽs chariſſimi? Quis labor ei? ois ꝓ ppl̃o eſtus ei? r illa charitas dicena. Si di mittis illis pctm iſtud dimitte:ſinautem dele me de libro tuo:hec dubitata r repentina dubitatiõe dñnatꝰ ẽ q̄m de dictũ ẽ moyſi. Hoc ei placuit deo certe diſpliceñtiq; my ſterij gr̃a:q̄ ipſe i terrã ꝓmiſſiõis nõ introduceret populũ Eligik ali? ieſus naue. Et iſte hõ non ꝺ noie vocabat. Si cabak auſes:r cũ ei introducẽdũ ꝓpꝛm moyſes ꝓcãdere: vocauit eũ et mutauit ei nomẽ ieſũ:vt non ꝓ moyſen ſed ꝓ ieſũ:id eſt nõ ꝓ lege:ſz ꝓ gr̃am ꝓpꝛs deo in terrã ꝓmiſſiõis itraret. Sicut aũt ieſ? ille nõuer? ſz figurat?:ita etiã terra ꝓmiſſiõis illa nõ ꝛ̃a:ſz figurata. Illa eñ ꝓpꝛa ꝓmotpalis fuit:nobis q̄ ꝓmiſſa eſt eterna erit:ſz figuris tpalib? ꝓmit tebant:r ꝓnũciabãtur eterna. Sicut ḡ ille nõ verus ieſus nec illa terra ꝓmiſſiõis vera ſz figurata:ita mãna nõ eib? vere celeſt?:ſz figurat?. Poſt illã dubitationẽ r poſt trans del r op? minas mort?:r poſt alia mlta dixiſſe deñ ad moy ſen q̄ſi ad amicũ q̄ r ãtea loq̃bat vſq; adeo vt et ipſi ieſum ue obediẽtie exẽplũ de moyſe ꝓpõak:r ꝺ mõeat cũ deuoꝛ ſic ei fuiat:quõ fuiuit moyſes:r ſic ſe polliceꝛ cẽ futur̃ ei eo quõ fuit cũ moyſe: dubitauit moyſes q̃n ilgnũ accerſit ad petrã:dubitaueñt diſcipli q̃n videñt dñz crucifixũ:hoc

figurã gerebat moyſes. Ecce qr lignũ acceſſit ad petram: facta eſt dubitatio r ipleta ẽ dubitatio moyſi. Et dñs ad eũ. Alcẽde i mõtẽ r morere. Per corporalẽ mortẽ moyſi figurata eſt moꝛs ipſi? dubitatiõis. Sz i mõte. O mira my ſteria. Ad petrã nata eſt dubitatio:r in monte mortua eſt. Rã in hũilis fuit xp̄s i paſſiõe q̃ſi petra iacebat ante ocu los:merito i illo dubitabak. Ware rubrũ baptiſm? ẽ:ppl̃s trãſiẽs baptizabak. Trãſit? iſte baptiſm? erat:ſed in nube adhuc nubilabak q̄ ꝓnũciabak. Jã mõ ꝑceſſit nubes ma niſeſtet veritatis ſerenitas facta eſt:qr ꝑceſſit r velũ ꝙ quod loquebat moyſes. Hoc velũ in tẽplo pẽdebat:ne templi ſe creta panderent. Sed i cruce dñi velũ cõſciſſum eſt:vt pa terent. Veni ḡ ad baptiſmũ:ingredere intrepid? viã ꝙ ma rubrũ. Noli eẽ de pctõ ꝓterito tãq̄ de egypto ſollicitus ꝓmebãt te pctã tua duro onere ſcrutatis:ſz hoc i egy pto:ſz in amore hui? ſeculi:in pegrinatiõe longinqua. Lo hebant te ſectari opera terrena tãq̄ lateres facere. Opera ſuper q̄ ad aquã hoſtis ſeq̄ poterit:ibiq̄ moꝛiek. Time aliq̄d devita ꝓterita:cede aliq̄d remãſurũ tuozũ pctõrũ. Si aliq̄d remãſit egyptiozũ audi vocẽ pignozũ. Ego inq̃t de ꝓte ritis pctis nõ timeo:oĩa mihi in aq̃ ſcta ꝑ eccl̃e etiã cha ritatẽ dimitti nõ dubito. Sed timeo futura pctã. Placet ḡ remane in egypto. Interim hoſtem ꝓtem euade q̄ tã te ꝓmit:r tam ſubitugauit:de futuris q̄d tibi hoſtes medita ris:q̄ tã feciſti etiã ſi noluerſ erit. Jdẽ facturũ te putas ſi voluerit nõ erit. Sed periculoſa vita erit. Neq; eñ cum mare rubrũ trãſiero:iam ero in terra repromiſſionis. Du cius eſt ille populus ꝙ deſertũ:ꝙ lõga deſerta. Interim ab egypto liberare. Quid ergo putas tibi futurum auxiliato rem ivia cũ q̄ te erult de vetuſta captiuitate? Nouos tuos inimicos? Nõ q̄eſcit q̄ te a vetuſtis hoſtib? liberauit. Trã ſi tñ intrepid?:intrepid? ambula:obediẽs eſto. Noli ama ricare moyſi illi:cui? typũ ille portabat in hac obediẽtia. Fateor nõ deſunt hoſtes. Sicut eñ nõ deerãt qui ſequerẽ tur fugientes:ita nõ deerãt q̄ ipedirẽt ãbulãtes. Prozſus chariſſimi figure noſtre fuerũt. Interim in te nõ ſit quod contriſtet moyſen. Noli eẽ aq̃ amara quã poſt mare rubrũ nõ potuit ille popul? bibere. Erat ei r ibi tẽtatio. Et tñ qñ ille cueniũt:qñ amaricat ppl̃s:oſtẽdim? eis xp̃m:q̄ ꝑ illis ꝓuleritꝰ:qñ ꝑ eis ſanguinẽ fuderit:r miteſcũt tanq̄ nobis lignũ in aquã mittẽtib?. Plane hoſtẽ itineri tuo habebis amalech. Popul? ille habuit hoſtẽ amalech. Tũc orabat moyſes:tũc extẽdebat man?r deficiebat amalech. Et tue manus extenſe ſint vt deficiat amalech tẽtator:r hui? iti neris ipeditor. Eſto vigil r ſobri?in oronib?/ i ꝑib?bo nis/ nõ tñ ꝑter xp̃m:qr extẽtio illa manũ chriſti crux fuit In illa extẽdik apl̃s cum dicit. Mihi mũd? crucifix? eſt:r ego mundo. Ergo deficiat amalech: vincatur: nõ ipediat trãſeunt̃ populũ dei. Sed ſi dimittit man? a bono opere a cruce xp̄i:ꝓualebit amalech. Cñ noli oĩmõ aut ꝓtinuo te forte futurũ putare:aut pẽit? deſperãdo deficere. Alterna tio ei illa ꝺfect? ẽ fortitudinis. In man? moyſi fuit dei fo rte alternatio tua fuit. Aliq̄n eñ in tẽtatiõib? deficis ſz nõ ſuccũbſ. Deponebat ille paululũ man?:nõ oĩno ruebat: ſz dicebat. Wot?ẽ pes me?:ecce mia tua dñe adiuuabat me. Noli ḡ timere:adeſt i itinere auxiliator: q̄ in egypto fuit liberator. Noli timere:aggredere viam: preſume ſecurus. Aliq̄n ille deponebat manus:aliq̄n erigebat: tamẽ victus eſt amalech. Debellare potuit:ſuperare non potuit. Ita q̄ admonemur iam de altera loqui penitẽtia. Triplicem q̄p pe eius cõſideratione in ſancta ſcptura eſſe ꝓpoſui. Illa ꝓpia ꝓpetentiũ eſt r ad baptiſmũ ventre ſitiẽtiũ. Hanc de ſcpturis ſctis oſtẽdi:r alia ꝓpoſui quotidiana. Et vbi illã oſtẽdim? penitẽtiã quotidianã? Nõ habeo vbi melꝰ oſtẽ dã ḡ in oꝛone dñica:vbi oꝛare nos docuit:et q̄d ad patrẽ dicam? oſtdit:r in his v̄bis poſuit. Dimitte nobis debita nr̄a:ſicut r nos dimittim? debitoꝛib? nr̄is. Que debita fra tres. Quãdoquidẽ debita ꝺ itelligi nõ poſſunt niſi pctã: q̄ debita dimittit r i baptiſmo:iterũ vt dimittat oꝛam?: Cer te mortua ẽ ois egypti? q̄ ſequebat. Si nihil de ſeq̃ntib?ho ſtib?reſiduũ factũ eſt:q̄d oꝛamus vt dimittat:niſi ꝓpter man?deficientes ꝺ amalech? Dimitte nobis ſicut r nos di mittim?. Conſtituit medicinã:firmauit pactũ. Dic preces

ꝓſtituit:ibi ꝑcãti rñdit. Monit q̄ iure res agak in celo: quõ ipetrari poſſint ꝺſiderata. Dimittivis. Dimitte ait. Quid em̃ habes q̄d deo ꝓſtes:a quo tibi vis cũcta preſtari. Run q̄d tã xp̄s ipſe ſaluator in terra ambulat? Rũq̄d ſuſcipit il lũ modo i domũ. Zache? gaudẽs: Rũq̄d et hoſpitium r Luc. xix. epulas ꝓparat maria? Nihil horũ indiget:ad ꝓſes ſedet et.r. verteram. Sz q̄ſvni ex minimis meis feciſti:mihi feciſti. Matth. Hec eſt extẽſio manuũ ſub q̃ defecit amalech. Et erogas xxv. quidẽ pauperi. Qñ aliq̄d das pauperi eſuriẽti:forte id q̄d videris min?habebis:ſz i domo nõ i celo. Sed hic quoq; i terra quo iubente ꝓtitiſt:ipſe ſuppleꝛ q̄d vediſti. Re hac re cũ loquerek apl̃s ait. Qui miniſtrat ſemẽ ſeminãti r pa ij.Co.ix. nẽ in eſcã ſubminiſtrabit. Operar? em̃ dei es:qñ das egen ti:ſeminas hyeme:quod metas eſtate. Quid ergo metuis ifidelis ne in hac magna domo tãt? paterfamilias nõ pa ſcat operariũ ſuũ: Erit r ibi q̄d ſufficiat tibi. Babit de?to tũ neceſſitati:nõ cupiditati. Spare ḡ intrepid?:extẽde ma nus vt deficiat amalech. Dic mihi cũ ignoſcis ei q̄ peccat i te q̄d min?habebis i corde tuo:vnde dñm dimitt?: ſz nihil amittis. Immovero vnda charitat? ibat i corde tuo:inde tãq̄ vena interiore manabat. Tenes odiũ ꝺ fratrẽ:obtura ſti fontẽ. Nõ ſolũ ḡ nihil pdis cũ ignoſcis:ſz abũdãti? irri gaberis. Charitas nõ anguſtak. Sz ecce q̄d actur?es: Ora tur? es: Quid dicã. Qñ oraturꝰes: Rodie. An nõ es oratu rus ira? odio plen?: Vindictã miniſtrãs:non dimittis ex corde. Ecce oras:venit hora oraꝺi:incipis v̄ba illa vel au ꝺire vel dicere:dictis r auditis ſuꝑioꝛib? vẽtur?es ad hũc v̄bũ:atſi nõ vẽtur?:q̄ tur?: We ignoſcas inimico deuiabis a xp̄o. Plane ſi in oꝛone deuiabis vt nolis dicere. Dimit Mat. vj. te nobis debita nr̄a:ſicut et nos dimittimus debitoꝛib?no ſtris. Ne tibi cito rñdeak. Sic dimitto quõ r tu dimittis. Ergo qr ꝺ nõ potes dicere:r nõ vis dimittere:deuiabis ab v̄bo:et ꝓtermittes r dicce q̄d ſeq̄t. Me nos patiaꝛ iduci i tẽtatiõez. Ybi te capiet creator tu?:cui? facie q̃ſi ꝺuiabas Quõ dſqꝫ i vico cũ occurrit et cui aliq̄d ꝺz: ſi ad manũ eſt diuerticulũ dimitti q̄ ibat et iſt ꝓ aliã ptẽ ne faciem videat creditoꝛ. Hoctu i iſto v̄bo te feciſſe arbitrat? es:deuitaſti dicere. Dimitte ſicut ego dimiſi:nec ſic dimitteret:q̄ nõ di mittꝫ:r noluiſti dicere:deuitas faciẽ creditoꝛis. Quẽ deui tas:? Quis deuitas:? Quo ibis:? Ubi tu eẽ poſſis:r ille nõ eẽ Dictur?es. Quo ibo a ſpũ tuo:r quo a facie tua fugiã? Si aſcẽdero i celũ:tu illic es:ſi deſcẽdero i infernũ ades. Quã Pſalm. tũ põt a xp̄o ꝺbitoꝛ fugere:q̄ vt eat i ifernũ? Adeſt iſte cre cxxxviij. ditoꝛ. Et q̄d ibi factur?es:niſi q̄ ſeq̄t. Si ſũpſero pennas meas i directũ r volauero i extremis marꝭ:id ẽ ſpe mea fi nẽ ſeculi meditabor:i ꝓceptis tuis viuã:duab? alis chari tatꝭ attollar. Jmple ḡ duas alas charitatꝭ. Diligas proxi Mat.xxij mũ tuũ ſic te ipm:r nõ teneas odiũ vnde fugias creditoꝛẽ. Reſtat ḡ penitẽtie tertiũ gen? vñ aliq̄d breuik dicã:vt ad Z tuuãte ꝺo ꝓpoſita r ꝓmiſſa ſoluã. Eſt penitẽtia grauiꝰ atq; luctuoſior:i q̄ ꝓpie vocãt i eccl̃a penitẽtes:remo ti ẽt a ſacramẽtis altarꝭ ꝓticipãdi:ne acciꝑendo indigne iudiciũ ſibi mãducẽt r bibãt. Illa v̄o penitentia luctuoſa j.Cor.xj. eſt. Grauevuln? adulterii forte cõmiſſũ ẽ:forte homicidiũ forte aliq̄d ſacrilegũ. Grauis res:graue vuln?: letale moꝛ tiferũ. Sz oĩpotẽs medic?:iã poſt ſuggeſtionẽ facti et dele ctationẽ r confeſſionẽ r ꝓpitationẽ:q̃ſi q̃triduan? moꝛtuus putet. Sed nec ipm dñs deſeruit:ſz clamauit. Lazare veni Joh.xj. foras. Ceſſit voci mie:moles ſepulture. Ceſſit moꝛs vite: ceſſit ifern? ſupno. Eleuat? ẽ lazar?:pceſſit tumulo r liga tus erat. Sic ſũt hoies i confeſſiõe pcti agẽtes penitẽtiã. Jã pceſſerũt a morte. Nã nõ ꝓfiterenk:niſi ꝓcederẽt. Jꝑz ꝓfi teri:ab occẽto r tenebroſo ꝓcedere ẽ. Sz q̄d dñs eccl̃e ſue inq̃t. Que ſoluerit̃ i terra:ſoluta erũt i celo. Proide laza mat.xviij ro ꝓcedẽte:qr ipleuit dñs mie ſue bonũ: ꝓducere ad cõfeſ ſionẽ mortuoũ latẽtẽ:putẽtẽ:iã cetera implet eccl̃ie myſte ria. Soluite illũ:r ſinite abire. Sz chariſſimi ꝺ gen? penitẽ Joh.xj. tie nẽo ſibi ꝓponat:r ad ꝺ gen? penitẽtie nẽo ſe ꝑparet. Cñ ſi forte ꝓtigerit:nẽo deſperet. Judã traditoꝛẽ:nõ tã ſcelus q̄d ꝓmiſit q̄ indulgẽtie deſpatio fecit penit? interire. Non erat dign? mia:iõ nõ fulſit ei lumẽ i corde:vt ad ei? idulgẽ tiã cõcurreret q̄ tradiderat:ſicut illi q̄ eũ crucifixerũt ſz deſperando occidit:r laqueo ſe ſuſpẽdit. Qꝺ fecit in corpe ſuo:ꝺ factũ ẽ i aia ei?. Ipſius eñ ſpũs ꝺz:etiã iſte ventus

aeris huius. Quomo ergo qui sibi colum ligant: inde se occidunt: quia non ad eos intrat spiritus aeris huius: sic illi q̄ desperant de indulgentia dei: ipsa desperatione intus se suffocāt: vt eos spūssanct⁹ visitare nō possit. Solebāt inde xp̄ianis insultare pagani: de penitētia q̄ instituta est i ecclesia. Et cōtra nōnullas hereses tenuit ecclesia catholica istā veritatē de penitētia agēda. Fuerūt q̄ dicerēt quibusdam peccatis nō esse vandā penitētiā: et excluſi sunt: de ecclesia et heretici sunt facti. In q̄buscūq; peccatis nō pdit viscera pietatis ecclesia. Ergo solēt inde pagani insultare nobis nescientes q̄d loquātur: qr ad x̄bū dei quod linguas infantiū facit disertas: nōdum peruenerunt. Vos inquiūt facitis vt peccent hoīes: cum illis ꝓmittit⁹ ventam li egerint penitentiā. Desolatio est hoc: non admonitio. In hac sententiā exaggerāt x̄ba. Quāta quisq; pōt lingua vel sonāti vel titubāti: non tacent. Nō tñ q̄ eis loq̄mur et si vincant: nō cōsentiūt: tñ quō vincant breuiter accipiat charitas vr̄a: qr totū dñi mia optime ꝓstituit in ecclesia sua. Dicūt nos dare pctis licentiā: qr portū penitētie pollicemur Si clauderet adit⁹ penitētie: nōne ille pctōr tātomagis adderet pctā pctis: quātomagis sibi desperat ignosci? Diceret em̄ sibi. Ecce peccaui: ecce scelus admisi: iā mihi venie null⁹ est loc⁹: penitētia ifructuosa est: dānat⁹ sum quare iā nō viuo vt volo: Qr ibi nō inueniō charitatē: hic saltem pascā cupiditatē meā. Quare ei abstineā? Ibi em̄ mihi loc⁹ clausus est: hic quod nō fecero perdo: qr que post hāc futura est vita mihi nō dabit: q̄re ergo non seruio libidinibus meis vt eas ipleā et saturēr? factā q̄d non licet sed libet? Diceretur et fortassis. Sed miser capieris accusaberis: torqueberis: punieris. Sciunt ista homines mali ab hominibus dici: et inter hoīes seruare attēdūt multos male et scelerate viuētes ipunita pctā hr̄e: occultare possunt: redimere q̄ occultauere nō possūt. Redimere vsq; i senectutē vitelasciuia: blasphemia: sacrilegia: pdita enumerant sibi: cur ille q̄ tanta fecit non senex moztuus est? Nūq̄d attēdis tō sceleratū et peccatorē senē moztuum: vt ostēderet i illo patiētiā dei ad penitētiā te adducit? Ille ḡ fm̄ duritiam cordis sui: et cor ipenitens thesaurizat sibi irā in die ire et reuelationis iusti iudicij dei: q̄ reddet vnicuiq; fm̄ opus suū. Opus est ergo vt hic timor mētes obsideat: opus est vt ille q̄ peccare nō vult: psentē sibi nō cogitet: nō in publico solū sed etiā in domo: nō in domo solum: sz et in cubiculo: in nocte: in lectulo: in corde suo. Ergo si tuleris portū penitētie augebunk pctā. Ecce nihil dicūt illi q̄ putāt augeri peccata: qr portū penitētie in xp̄iana ꝓponit fide. Quid ergo? De⁹ ne p illā spem indulgētie: augerentur peccata: rursus non debuit ꝓdire? Quomodo enim prodeunt: ne desperando augeant. Quomodo enī reuera auget peccata: q̄ veniā sperauerit: vt dicat sibi: faciā: deus bon⁹ est: quādo me conuertero: ignoscet mihi. Ita plane dicis: sz crastina dies incerta est tibi. Nonne ad h̄ te admonet scptura dicens. Ne tardes cōuerti ad dñm: neq; differas de die in die? Subito em̄ veniet ira eius: et in tempore vindicte disperdet te. Ecce ad vtrūq; vigilauit ꝓ nobis ꝓuidētia dei: de desperādo augeamus pctā: ꝓpositū est penitētie portus. Rursus: ne sperādo augeam⁹. dat⁹ est dies moztis incertus.

De eo quod prophetа dicit in psalmo. Deus manifestus veniet: deus noster et non silebit. Homelia. xxviij. In qua dicit saluatorem non siluisse patriarchas et prophetas et ceteros: etiam in die iudicij cum manifestus apparebit.

CAntauimus. Deus manifestus veniet: de⁹ noster et nō silebit. Dñm xp̄m scriptura prędixit vētur ad iudiciū viuorū et moztuorum. Q̄ em̄ ꝑus venit iudicari occult⁹ fuit: q̄ vēiet iudicare manifestus erit. Si fuerit tūc occult⁹ hinc intelligite quod ait ap̄s. Si enim cognouissent nūq̄ dñm gloriæ crucifixissent Tūc aūt siluit iterrogat⁹: sic euāgelīū loq̄t et iplet in eo. Esaie ꝓphetia dicēt. Sicut ouis ad imolādū ducta est: et sicut agn⁹ coram tondēte se fugit sine voce: sic n̄ aperuit os suū Veniet ergo manifest⁹ et nō silebit. Ad h̄ dictū est. Nō silebit iudicaturus: qr siluit iudicat⁹. Mā quātū attinet ad vo-

ces ipsius nobis necessarias q̄n siluit? Nō siluit ꝓ patriarchas: nō siluit ꝓ os carnis sue. Et mō si sileret: scptura nō loqueret. Lector ascēdit sz ipe nō silet. Tractator loquit si vera loquit: xp̄s loquit. Si sileret xp̄s: ego vobis ista non dicerē. Nec ꝓ os vr̄m siluit. Mā q̄n cātabatur: ipe loquebatur. Nō silet: opus est vt audiam⁹: sed aure cordis. Mā rideri facile est aure carnis. Illis auribus audire debemus quas querebat magister ipse cū diceret. Qui habet aures audiendi audiat. Quis enim ante illū q̄n ista dicebat: istas auribus carnis stabat? Oēs aures habebāt: et pauci habebant. Nō oēs habebāt aures audiendi: hoc est obediendi. Et terribiliter locut⁹ est ꝓ ꝓphetā Ezechielē: credo audistis hibuistis aurē: credo audistis quēadmodū dixerit. Ad domū israel mittā te: nō ad populū altioris lingue te mittam Ppl's aūt ille nō vult audire te: qr si vult audire me. Quid ostēdit nisi qr ipse de⁹ ꝓ ꝓphetā loquebat? Quia vero in ipsius verbis ꝓpheticis nos maxime territi sum⁹: id ꝓpositi quos posuit loqut ad populū suū: ꝓtius in illis videam⁹ faciē nostrā. Demōstratū est enim nobis sonante lectore q̄si speculū vbi nos inspiceremus: et inspexim⁹ nos inspicite vos. Ecce ego facio q̄d tibi audiui. Si non discerueris inquit iustū: si nō dixeris peccatori morte morieris: et ostenderis illi vt recedat ab iniquitatibus suis: ipse q̄d in peccatis suis moriet: sanguinē aūt eius de manu tua requiram. Si autem dixeris tu ille cōtēpserit et nō obedierit: ille i scelerib⁹ suis moriet: tu aūt aīaz tuā liberabis. Vico vobis: libero aīam meā. In magno em̄ sum nō periculo: si existimo cōstitutus si tacuero. Sed cū ego dixero ꝓ iniquo offīo meū: vos iā attēdite periculū vestrū Quid aūt volo: quid desidero: q̄d cupio: q̄re loq̄r q̄re hic sedeo: quare vivo: nisi hac intētiōe cum xp̄o simul viuamus? Cupiditas mea ista est: bonor meus ille est: gloria mea ista est: gaudiū meū h̄ est: possessio mea ista est. Sed si me nō audierit: et ego nō tacuero aīam meā liberabo. Sz nolo eē saluus sine vobis. Nolite ḡ ꝓtenere frēs mei pctā: in q̄b⁹ forte ꝓfectus dinē iā fecistis. Omne em̄ ꝓfectū die ylleicit: et nō q̄si nullū sit: ꝏdurauit iam: dolorem pdidit: quod valde pstre ē nec dolet. Q̄ nō dolet: nō ꝓ sano habendū: sz ꝓ moztuo ꝓputādū est. Attēdite q̄ dicat scptura: et ibi videte quēadmodū viuere debeat. Quis nō ptēnat ebriosit⁹ pctis Abūdat tale pctm̄ et pbenk: dñs apire dignet. Sed nunq̄d ille pcet: nūq̄d silebit quē timere ꝏbem⁹? Audistī ꝑsalmo ipo frēs mei: cū enumeraret pctā pctōris ait. Hec fecisti et tacui. Cōtra h̄ dictū ē. Vēiet et nō silebit: pctis tua non silebit. Except o ei q̄ xp̄s significat: qr siluit in iudicio vt ipse rex i illo ēt ea ꝓphetis quā pauloan ꝓmemorauit. Hoc excepto mō de⁹ ipe ꝓ seipm̄ dns xp̄s tacet. Ascēdit ei in celū et sedet ad dexterā patris: inde vētur⁹ est iudicare vivos et moztuos. Ediu ibi est donec veniat tacet. Vocē eius in libris audiuim⁹. De ore ipsius nō audiuim⁹. Audistis vocē ipsius de sanctis scripturis isto loco. Audistis cū volūt si cōmemoratis: et forte his reb⁹ inter vos sermocinamini. Qui vult audiri a deo fratres charissimi: prī⁹ audiat deū. Nūq̄d audis illū q̄n facī adulteriū: et latere te putas: q̄a hō te nō videt? Ille te videt: sz tacet. Q̄n furtum facis captas oculos et⁹ cui furaris: et si eū latet facis: si ꝓpterea nō fur? qr times ne videaris: intus fecisti: i corde fecisti: furtum tenet: et nil tulisti: sz et tu si opportunitas det ad ipsū malū scrm tuū: furaris et latet⁹ qr tacet. Audi ḡ ꝑsalmū: te admonet q̄cūq; es: q̄ forte hic hodie stas et nocte aliq̄d fecisti te admonuit: tibi dixit: Hec fecisti et tacui. Suspicatus es inīq̄ eo tibi similis. O hoīes q̄ hec x̄ba q̄ dictur⁹ sum nec dicetis in ore: nec i corde: felices estis. Nōne quotidie hominēs mala facientes: aut quos bene fecisse penitet: et penitētiam fecisse: peruerse fundūt quod muiserunt. Nōne q̄dīe

dicūt: et ista murmura iter se rodūt: Vere si deo displicerēt ista: nō ꝓmitteret illa fieri: vt illi q̄ ea faciūt felices essent i terra: Videm⁹ raptores: videm⁹ iſirmos oppressores: videmus vicinos expulsores: videm⁹ violētos limitū iuasores videm⁹ calūniatores: et tñ potētes/diuites/felices i hac vita. Si hec de⁹ ista videret: si ista curaret: parceret eis? Adderet h̄ q̄ peius est: nō placēt nisi mala. Cōtigat aūt vt faciat bñ alicui et sequat forte aliq̄ tētatio ptinuo ad manum bz: nō expedit facere bñ. Paz ē q̄ male vis facere et bñfaciēt⁹ maledicis: Hec fecisti inq̄t et tacui: suspicat⁹ es illi q̄ ero tibi silis. Quid est q̄ ero tibi silis? Qr sic mihi placet malū: quo tibi. Hoc es suspicat⁹: h̄ dixisti in corde tuo. Q̄ pei⁹ est i hec x̄ba ꝓ credtunk vt nec audire timeāt. Ergo suspicat⁹ es illi q̄ ero tibi silis. Arguā te quo nō putas et q̄n nō putas arguā te. Sileo cū facis: sz nō silebo cū iudico. Arguā te. Quid tibi faciā q̄n arguā te? Statuāte āte faciē tuā. Modo eni q̄n male fac⁹ putas q̄ bon⁹ es: qr nō vis videre. Alios repbēdis: te nō respicis. Alios accusas: de te nō cogitas. Alios ponis ante oculos tuos. te ponis post dorsū tuū. Ego q̄n te arguā: ꝏ facto. Tollo te a dorso tuo: et pono te āte oculos tuos. Videbis te/et plāges te: et nō erit iā tūc quo corrigas. Contēnis ergo ꝏ ps mie: veniet ꝏs iudicij: qr tu in eccl'a mihi cātasti. Misericordiā et iudiciū cantabo tibi dñe. Ex ore nro exiet: vbiq; eccl'e ꝏcrepant xp̄o. Misericordiā et iudiciū cātabo tibi dñe. Ꝏs ē mie vt corrigamur: nōdū vēit ꝏs iudicij. Loc⁹ est: spactū est. Peccatum? corrigamur. Nōdū finita ē via: nōdū clausus ē dies: nōdū expiratū est: nō desperet⁹ q̄ pius est. Q̄m ꝑpt ipsa pctā būana et tolerabilia: et tāto crebriora: q̄nto minora contulit de⁹ in eccl'ia tpa misericordie ꝓerogāde quotidianā medicinā vt dicam⁹. Dimitte nobis debita nra sic et nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̄is: vt his verbis lota facie ad altare accedam⁹: et his x̄bis lota facie cor: pore xp̄i et sanguine cōmunicem⁹. Sz q̄d est graui? ipam medicinā sic hoīes ptēnūt: vt nō solū nō dent veniā q̄n i illis peccat: sz nec velint petere q̄n ipi peccāt. Intrauit tētatio: subrepsit ira: tm̄ dominata et iracūdia q̄tū potuit: vt nō solū tumultuarek' cor. sz et ꝓuitia crimia vomeret ligua. Nōvides q̄ te ꝓcipitauit? Nō videa q̄ te ꝓcipitauit? Tande corrige: dic: male feci: pecca. Nō eni morier⁹ si dixeris. Crede nō mihi: sed deo. Quid sum ego? Homo sum: par vr̄m sū: carnē porto ifirm⁹. Dēs credam⁹ deo. Attēdite vobis. Si peccauerit frat tu⁹: corripe eū iter te et ipm̄. Si te audierit: lucrat⁹ es fratrē tuū. Si tenō audierit: adhibe tecū duos aut tres. In ore duorum aut triū testiū stabit oē x̄bū. Si nec ipos audierit: refer ad ecclam. Si nec ipam audierit: sit tibi tāq̄ ethnic⁹ et publican⁹. Ethnic⁹ gētilis est. Gētilis ille est q̄ in xp̄o nō credit Si nec eccl'iā audierit: mortuū puta. Sz ecce viuit: ecce irat: ecce signat: ecce genu figit: ecce orat: ecce ad altare accedit. Sit tibi tāq̄ ethnic⁹ et publican⁹: noli i illo attēdere falsa signa. Viues mortu⁹ ē. Dñ viuit? Quo viuit? Si dicēs alicui in ꝓspectu vr̄o: tu h̄ fecisti: respōdebit postea: ꝏtū errat. Int⁹ me moneret: int⁹ mihi diceret: qr male feci: int⁹ videret pctm̄ meū. Quare i ppl'o arguit? Quid si feci: et nō confitebor? Quid si feci et adhuc perseueras? Quid si feci: et adhuc tibi bñ fecisse videris i corde tuo? Qr tacet ille: iust⁹ es: Qr mō ille nō vidicat: nihil male fecisti? Nō times. Arguā te: nō times. Cōstituā te āte faciē tuā: nō times. Sz lōge est ings iudicij? Quicquid sit lōge est dies iudicij: lōge est dies tuus? Dñ scis q̄n est? Nōne mlti sani dormierūt et obdurnerūt? Nonne casus nros nobiscū in hac carne portam⁹? Nonne fragiliores sum⁹: q̄n si vitrei essem⁹? Vitrū ei et si fragile est tñ seruatū diu durat: et inuenis calices ab auis et auis in q̄b⁹ bibūt nepotes et pnepotes. Tāta fragilitas custodita est p annos. Annos aūt hoīs et sub tāt⁹ casib⁹ q̄tidianis fragiles ibulam⁹: et si casus ipsi repētini nō accederēt: diu tñ vincere nō valerem⁹. Vita būana tota breuis est: ab ifantia vsq; ad decrepitā senectutē tota breuis ē. Adā si adhuc viueret: et hodie moreret: q̄d illi vite lōgitudo ꝓfuisset? Huc accedit: qr ipe dies q̄ q̄si naturaliter fuit morbo illecto icert⁹ ē. Quotidie moriūt hoīes et q̄ viuūt deducūt illos: et eqs celebrāt et vitam sibi ꝓmittunt. Memo dicit corrigā me: nec eras h̄ sum q̄ ille quē deduxi. Placēt vobis x̄ba: ego q̄ro facta. Nolite me ꝓtristari prauis moribus vestris: qr delectio mea nō est in hac vita: nisi vestra bona vita.

De eo q̄ dns ait in euāgelio. Remittite et remittet vobis: date et dabit vobis. Homelia. xxix. in qua precipaliter instat declarare duo illa genera elemosyne scz erogare et remittere alijs. Luce.vj.

GOffres vires paruas habeo: sed verbū dei magnas hz valere i cordib⁹ vr̄is. Ergo et q̄ lēte dicim⁹: valde audit⁹ si obedieritis. Tāq̄ ꝓ nubē fuā: ꝓ ea q̄ ꝓphetā dns tonuit: si sensū habet⁹ ex pauist⁹. Manifeste eni dixit: nec expositorē būt ista necessariū sz factorē. Quo mihi inq̄t mltitudinē sacrificioꝝ vr̄oꝝ Esaie.j. Qui⁹ eni exq̄siuit ista de mānib⁹ vr̄is? De⁹ nos q̄rit: nos nra Sz sacrificiū xp̄iani ē elemosina i pauperē. Hic em̄ fit de⁹ pctis ꝓpcis. Misi aūt pctis ꝓpcis? fiat de⁹: q̄s remanebit nisi re? Ab eis pctis et delict⁹ sine q̄b⁹ vita ista n̄ ducit: mūdant hoīes ꝓ elemosinas. Que sūt duoꝝ generꝝ erogādo et remittēdo. Erogādo q̄ habes bonū: remittendo q̄ pateris malū. Hec duo gña elemosinaꝝ dns magr bon⁹ q̄ x̄bū breuiauit sup terrā: vt cēt fructuosum et nō onerosū: q̄ breuis fuerit cōplex⁹ audite. Remittite inq̄t et remittet vobis Luce.vj. ptinet ad ignoscēdū. Date et dabit vobis: ptinet ad erogādū. Erga la elemosina q̄ ignoscis hoi nihil pdis. Ecce statim venia petit: ignouisti/nihil amisisti: charitate amplior domū redisti. Illud aliud genus elemosinaꝝ vbi iubemur erogare idigētib⁹ graue videt: qr q̄ dsq; dederit: hoc ipm q̄ dabit nō habebit. Equidē et hic securos nos facit ap̄s q̄ dixit. Prout dsq; hz: nō vt alijs sit refectio vobis angustia. Metiat ḡ vnusq̄sq; vires suas non thesaurizare attendat i terra: det: nō petit q̄ dat. Non dico h̄ nō perit: sz dico h̄ solū nō perit. Alia x̄o q̄ nō dederis et abūdāt tibi: aut cū viuis amitt⁹: aut cū morier⁹ dimitt⁹. Deide frēs mei tanta ꝓmissio q̄n̄ hortak? Dimittite inq̄t et dimittet vobis: date Luce.vj. et dabit vobis. Quādo dic̄ date et dabit vobis: attendite cui dicat. Hoī dicit de⁹: moztali dicit imortalis: mēdico dicit tāt⁹ pfamilias. Neq; eni h̄ reuocatur? est q̄ dedim⁹: iuenim⁹ que feneremur. Dem⁹ i vsurā: sz deo nō hoī. Ei dam⁹ q̄ abūdat: ei dam⁹ q̄ dedit q̄ dem⁹: et ꝓ modicis reb⁹ ꝑsert nobis: ꝓ moztalib⁹: ꝓ putribilib⁹: ꝓ terrenis q̄ eterna sūt et icorruptibilia: et sine fine manētia. Quid multa dicturus sū? Se ꝓmittit q̄ ꝓmittit. Si amas illū: eme illū ab illo. et vt noueris te ipi dare: audi illū dicentē. Esuriui et dedistī mihi māducare. Sitiui et dedistis mihi potū: hospes fui et suscepistī me. Mud⁹ fui et vestistis me. Eger: visitastis me. Incluſ⁹: vēistī ad me. Et dicēt illi. Q̄n te vidim⁹ i his necessitatib⁹ ꝓstitutū et mīstrauim⁹ tibi? Et ille. Q̄n vni ex minimis meis feciſt⁹ mihi feciſt⁹. Dat de celo: accipit i terra. Ipse dat: ipe accipit: q̄si fen⁹ traiecticiū facio. Hic das: tibi recipis. Hic das res pituras: ibi recipis res sine fine māsuras: et q̄ncūq; dic⁹ deo. Libera me dñe ab hoīe malo: h̄ eni Mat.xxv. pš.cxxxix mō cātauim⁹. Scio eni q̄ gemitu dicas. Libera me dñe ab hoīe malo. Quis em̄ in isto scl'o nō patit aliquē hoiem malū? Q̄n ḡ dic⁹ deo h̄. Libera me dñe ab hoīe malo: sic totis pcordijs dic⁹: sic itēt⁹ ockis te pri⁹ attēde. Libera me dñe ab hoīe malo. Fac tibi rndisse deū? A quo? Dictur⁹ es a gayo a lucio: a neścio q̄ quē pater⁹. Et rndet tibi. Ne te mihi nihil dic⁹. Si ab hoīe malo libero te: ꝑus es liberād⁹ a teipo Pater⁹ malū: noli teipm̄ pati malū. Videam⁹ si iuenit te q̄d tibi faciat alter mal⁹. Tu noli eē mal⁹. Nō tibi dñetur auaricia: nō te calcet ꝓcupiscētia tua: nō te trituret ira tua Isti hostes iteriores tui q̄ sūt. Tu ipe: nō tibi aliq̄d facias Videam⁹ q̄d tibi faciat vicin⁹ mal⁹: patron⁹ mal⁹: potēs mal⁹: videam⁹ q̄d tibi faciat? Iustū te inueniat: fidelē te iuniat: x̄pianū te iueniat. Quid tibi factur⁹ ē? Q̄ō stephano iu Act.vij. deī fecerūt. Facitēdo malū miserūt ad bonū. Ergo q̄n oras vt libet te de⁹ ab hoīe malo: attēde te: noli tibi parcere a te: te libat. Quo te a te libat? Dimittēdo pctā: donando merita: dādo tibi vires pugnādi aduers⁹ ꝓcupiscētias tuas: ispirādo x̄tutē: dādo mēti tue celestē delectationē: q̄ ois terrena delectatio supek. Hec tibi cū ꝓstat de⁹: libat te a te: et securꝰ expectas i hui⁹ seculi malis trāsitoriis cū eis bonis vētur⁹ dñm q̄ trāsire nō possunt. Satis sint vobis. Videtis certe qr nescio quomō ego inualidus accedo et loquēdo forti fio.

Tant⁹ est anim⁹ mihi: tāta intentio in ꝓfectu vestro. Operari⁹ enī in agro fructū sperans mīn⁹ sentit laborē. Scitis fruct⁹ meū qui sīt: et vobicū sim: et oēs simus fructus dei.

Agget. lj. ¶ De eo qđ in aggeo scriptum est. Meū est aurum et meū est argentum. Homelia. xxx. In qua dicit q ea que dam⁹ alijs non ex nostris damus: sed ex alieno cum omnia a deo habeamus.

A Ubi. s. Scriptur⁹ diuīs ffes charissimi legim⁹ deū dicentē. Meū est aur⁹ et meū est argētum. Hoc ꝺ dicētū est: vt ille q nō vult cū indigētib⁹ cōicare qđ habz: cū audit ꝓcepta factē de misericordie intelligat deū nō de re illi⁹ cui iubet: sz de re sua debere donare: et ille q aliqđ porrigit pauper: nō se arbitret de suo facere. Re forte nō tā ꝑfirmēt misericordie noīe q̄ ille supbie vanitate. Meū est inqt aur⁹ et meū est argētū: nō est vr̄m o diuites fre. Quid g̃ dubitat⁹ paupt dare de meo: aut qđ extollimini dū dat⁹ de meo: Et vis videre q̄ iusti iudic⁹ res est aur⁹ et argētū: auar⁹ vī torquet: ide mīcors adiuuat: rē suā diuina distribuente iusticia: et recte facta inde manifestant: et pctā ide puniunt. Nūqđ nō aur⁹ et argētū atq; oīs terrena possessio et exercitatio hūanitat⁹ est et supplicū cupiditat⁹ Cū talia de⁹ nobis hoīb⁹ tribuit: ostēdit in eis q̄ta ꝓtenat animā: cui⁹ diuitie sunt ipse de⁹ q tribuit. Nō enī ꝓt qsq apparere ꝓceptor: nisi ei⁹ rei cui⁹ possessor effect⁹ est. Mā et q nō hūt pñt ista ꝓtenere: sz vtrū fingāt an ve ꝓtenāt: de⁹ videt qui cordis ispector est. Ab hoīb⁹ aūt vt imitari possint cogitationē ꝓtenēt⁹: nō nisi in manib⁹ erogāt⁹ ispicit. Cū aūt malis hoīb⁹ de⁹ ista ꝓcedit: ostēdit in eis qūo et in ipsis bonis q̄ de⁹ largit⁹ cruciet animus cui voluit q̄ tāta largit⁹ Bonis aūt submistrat occasiōes būficiozū: malos aūt torquet timore dānoz. Et ideo si amittāt vtriq; aur⁹ et argētū isti celestes diuitias leto corde retinebūt: illis aūt et bonis tpalib⁹ ianis dom⁹: et bonis eternis inanior ꝓscia remanebit. Illi⁹ est g̃ aur⁹ et argētū q̄ nouit vti auro et argēto. Mā etiā inter ipsos hoīes tūc ꝺsq; hre aliqđ dicēd⁹ est: qñ bene vtit. Mā qđ iuste nō tractat: iure nō tenet. Si suū esse dixerit: nō erit vox iusti possessor⁹: sz ipudēti incubator⁹ iprobitas. Quapropt si hō nō iportune dic aliqđ suū: non qđ iniq̄ et stulta cupiditate occupauerit: sz qđ prudētissima ptāte et iustissima moderatōe tractauerit: quātomagis de⁹ ve ac ꝑpe suū esse dic aur⁹ et argētū: qđ et largissima bonitate ꝺdidit et iustissima ad mīstrat ipto: vt sine ipi⁹ nutu atq; dñatu nec mali nisi ad auaricie suppliciū: nec boni nisi ad vsū misericordie possint hre aur⁹ et argētū: Dō tā instituere vt sit et vt alteri assit/alteri desit: distribuere atq; ordinare nō pñt

B Si aūt solis malis in potestate dare⁹ aur⁹ et argentū: recte putarem⁹ magnū aliqđ bonū. Rursus si solis malis deesset: videret⁹ magna pena pauptas. Si aūt solis bonis deesset: videret⁹ summa btitudo pauptas. Nūc ho si scire vis aur⁹ posse bñ haberi: habēt et boni: nō eos p aurū bonos esse: habent et mali. Itē si scire vis q̄ non sit miseria pauptas: sūt qđā paupes bti: sunt quidā paupes miseri. Si scire vis q̄ nō sit btitudo pauptas. Ita ergo aurū et argētū distribuit hoīb⁹ ꝺditor rer⁹ et administrator de⁹: vt ipm p se natura et gñe suo bonū sit: q̄uis nō sūmū et magnū bonū: et p gradu sui ordinis laudabilē ꝺditorē vniuersitat⁹ ostēdat. Copia ho ei⁹ nō extollat bonos: nec laudat⁹ inopia. Malos aūt et cū offert excecet: et cū aufert excruciet. Res ergo ꝺdita et ad ꝺditoris laudē: et bonor⁹ ꝓbationē malorūq; suppliciū recte vituperari nullo mō potest: et eā verissime de⁹ dicit sua quā nō solū cōdit affluētissima bonitate: sz etiā ꝓuidētissima moderatiōe dispensat. Cum aūt hoc genus rer⁹ dñs in euāgelio māmona iniqtatis appellat: significat esse alterū māmona: id est alias diuitias: q̄s nisi iusti et boni possidere nō possunt: vt ideo māmona iiqtat⁹ vocet: qz iiqtas eas vocat diuitias. Jn iusticia ho nouit eē alias diuitias quibus hō adornat⁹ iterior: sicut beat⁹ petr⁹ dicit: qui est ante deū diues. Ille iuste dicit diuitie: qz ꝺsq; eas habuerit non egebit. Jste ho iniuste diuitie: nō qz iniustū est aur⁹ et argētū: sed qz iiustū est eas putare diuitias: que nō auferēt egestatē. Tāto enī magis ardebit ꝺsq; egestate auaricie: q̄nto magis eas diligēs maiores habuerit. Quo ergo sūt diuitie

Luc. xvj.

j. Pet. iij.

q̄ulb⁹ crescētib⁹ crescit iopia: Que amatorib⁹ suis: quātas fuerit ampliores: nō afferūt satietatē: sz inflāmāt cupiditatē. Diuitē tu putas q̄ min⁹ egeret: si min⁹ haberet. Mā videm⁹ quosdā cū haberēt pecuniā paruā paruis luctis fuisse letatos: sz postea cū cepit abūdare vex q̄dē copios auri argēti: sz tñ false diuitie cū parua obtuleris tā reculanter accedas eos tā esse satiatos: sz falsū est. Mā maior pecunia faces auaricie nō claudit sed extendit: nō irrigat sed accendit. Poculū respuit. q̄ fluuiū sitiūt. Utq; ꝺ dictor aut egitor dicēd⁹ est: qui cū ideo voluit hre aliquid ne idigeret: tā ꝑ hz ne min⁹ idigeat. Sz nō est hec auri culpa et argēti. Sed enī misericordē aliquē iuenisse thesaur⁹: nōne operante misericordia ꝑbet hospitalitas pegrinis: alūtur famelici: nudi vestiunt: inopes adiuuant: captiui redimunt: cōstruunt ecclesie: reficiunt lassi: pacant litigiosi: reparant naufragi: curant egroti: corporales opes dispensant⁹ et terra: spiritales recōdunt⁹ i celo: Quis hec facit: Mīficors et bon⁹. Ēt ficit: De auro et argēto. Cui seruiēs hec facit: Et qui dixit. Meū est aur⁹ et meū est argētū. Videtis tā vt arbitror fratres: q̄ magno erroꝛe: magnaq; demētia in res ipas quib⁹ male hoies vtūt: crimē male vtētiū trāsferat. Mā si ꝓpter eas vitupar⁹ aur⁹ et argentū: q̄ hoies auaricia depranate glect⁹ ꝓcept⁹ oipotētissimi creatoris i ea q̄ ꝺdidit detestabili cupiditate rapiunt: vitupet⁹ etiā oīs dei creatura. Sic aplis dixit. Peruersi quidē hoies coluerūt et seruierūt creature potiꝰ q̄ creatori: qui est bñdict⁹ in scla. Utiqđ etiā iste sol quē certe idē manichei q nō itelligūt eē creatorā: tāq; ipm creatorē: vel tāq; ei⁹ aliquā partē colere atq; adorare nō desinūt. Cur g̃ ipm nō vituperāt: cum plerīq; hoies de vsu solis et lumis i edificijs suis liteꝛ iustissime ꝓcitāt: et vt feneſtris suis radij liberiores aliquāto largi⁹ fundank: domos alienas deijcere sepe moliūtur: et eos qui ꝺdixerīt: etiā si iure certissimo ꝺdicāt: inimicitijs acerbissimis isectank: Si qđ igit⁹ iiſtrmoꝛ potētior aliqs inuste ac nefarie ꝑpt vsum solis oppresserit/ diripuerit: in eisdē etiā mortē ve cōpulerit: solis est crimen q̄ ille abūdāt⁹ vti desiderat: an potiꝰ male vtēt⁹ iniquitas: Aut dū cupit corpozets oculis tpale lumē largi⁹ acquirere: cubiculi cordis luct nō apit equitatis. Ex q̄ isti si possūt itelligāt: aur⁹ et argētū se accusare nō debere q̄uis de auro et argento sepe hoies cupidissimi dimicēt: aut accusatiōes suas de terra i celū: et de metallis fulgētibus i ſydera: atq; ipm solē ſe debere transferre q̄n iniqui homies inexpiabili sepe discordia de possidēda solis luce ꝑstigūt. Sitr etiam discāt quid ſterſit iter hāc lucē visibilē lucēq; iusticie. Si quidem fieri potest vt quanto maiore auiditate frui qui sq; hac luce voluerit tanto maiori cecitate a iustitie luce deficiat.

De monomachia golie et dauid. homel. xxxj.

Golias vnus fuit ex allophilis. i. ex alienigenis: qui bellū gerebāt illo tpe aduersꝰ filios israel. Eo tpe dauid sctūs cultus est ꝺ psalterijs: imo q̄ mīstrauit hoc psalterijs ꝑphetijs: puer erat pascēs oues ꝑris sui tenera etate: vix vñ adoleſcētul⁹ fratres ei⁹ iā iuuenes militabāt: et in exercitu regis erāt: attulit eis missus a parētib⁹ aliqđ de domo vsib⁹ ipsoꝝ. Itaq; illo tpe q̄ pugnabat i exercitu: iuēt⁹ est nōdū miles: sz miles tū minister et frater. Extitit tūc golias iste de quo mētio facta est: ingēsti atura corporis armis istruct⁹: viriḃ⁹ etiam exercitat⁹/ elatus iactātia: q̄ supbe ꝓuocaret ad monomachiā ꝑ nm aduersariū: ꝺ est vt vn⁹ inde elect⁹ ab ipis ꝓcederet aduersus eū: vt duob⁹ pugnātib⁹ examen tot⁹ belli i medio ꝺsareſ: pacto et placito addicto vt si ꝺs illoꝝ victus ſſet: vniuerse parti vnde iste ſteterat tribueret victoria Rex g̃ ille ꝑ nī iudeoꝝ filioꝝ israel: saul erat. Angebat⁹ ergo bat: q̄rebat i vniuerso exercitu parē illi viro. Nō inueniebat nec forma corporis: nec audacia ꝓuocatiōis. Cū estuaret: ausus ē puer iste dauid nō ꝑsumēs de viriḃ⁹ suis: sed in dei sui ꝓcedere aduersus eū. Uiciatū est regis audacia puericie: sz fiducia pietatis. Nec rex abnuit: nō recusauit. Jntellexit cū videret audētē puerū: aliquid in eo diuinitatis esse: nec illū tenera etate sine diuino ſtinctu talia posse ꝑsumere. Libenter accepit. ꝓcessit aduersus golia. Jn oculis g̃ q̄ erāt in ea parte vnde ꝓcedebat dauid nō erat ꝑ

sumptio nisi de deo. Jn illis aūt tota spes in vnī⁹ hoīs viribus. Sz qđ est hō: nisi qđ in isto psalmo cecinit. Homo vanitati assimilatus est: dies ei⁹ velut vmbra ꝑtereūt: Ergo spes illoꝝ ianis: q̄ collocata est i vmbra trāseūte. Armat⁹ ē aūt dauid: vt qñ etate et viribus ꝑ par erat: qua si armis par eēt. Sed arma vetera nō adiuuabāt: potiusq; onerabāt no uā etatē. Et ad hoc ꝓtinet qđ etiā aplica lectio āte psalmū cāticū ꝑsignauit dicēs. Exuite vos veterē hoiem: et induite nouū. Moluit dauid vetustatē armoꝝ/ abiecit: onera dixit esse q̄ ipl̄ca bāt eū: expeditissim⁹ ille ad ꝓeliū ꝓcedere cupiebat: fortis nō in se sed in dño: armat⁹ nō tā ferro q̄ fide. Tamen abiectis armis: elegit aliqđ vñ pugnaret. Et ꝺ nō ſne sacramento. Mā videtis q̄si duas quasdā vitas. Mā integenis. veterē altā in israelitis nouā: aduersus iuſcē dimicare. Jn illa parte corꝑ diaboli: ſi ista ꝑfiguratio dñi nr̄i ihesu xp̄i. Tulit qnq; lapides de torrente de fluuio: et posuit i vase pastoris q̄ lac mulgeri solet. Ita ꝓcessit armat⁹ et in ipa lege decē ꝓcepta sunt salutaria: quib⁹ decē ꝓcept⁹ cetera fulāt. Ꝓfigurat ergo lex q̄ quinario et denario numero. Et ideo dauid pugnauit q̄nario: q̄ ait. Jn psalterio decē cordarū psallā tibi. Neq; oēs q̄nq; lapides: sed vnum tulit. Nāq; in numero lapidum: numer⁹ librox ostendit: in vno lapide vnitatē implentiū legē. Unitas enī ipa iplet legē id est charitas. Ideo sublati sūt illi lapides q̄nq; de fluuio. Fluuius qđ significat: Illo tēpore semp in scripturis eadē significant reb⁹ certis. Quinario numero ꝓpter q̄nq; libros moysi. Quid significāt q ve de fluuio sūt ablati et posti i vase pastoricio: Jam dixim⁹ aductū oñi nr̄i ihesu xp̄i vt vere vincerēt diabolus: lex transiuit ad gr̃am. Quid tā significat gr̃a q̄ lactis copia: Sublati sunt illi lapides de fluuio. Fluui⁹ significat populū fluxū: deditū tēporalib⁹ reb⁹: amantē transeūtia: et cupiditatis impetu in mare humanis seculi decurrētē: qualis erat ppⁱs iudeox. Uetus accedebat legē: sed calcabat legē: et transibat sup legē: et ferebat in mare: quomō fluui⁹ sup illos lapides. Non enī lapides illi limite fecerāt fluuio vt statuerēt fluuiū. Nō si ita essent significarēt coertionē legis: et eos q̄ cōſuere cepērūt voluptatib⁹ et cupiditatib⁹ suis: venientes ad ꝓcepta legis ꝑfecti: et refrenarēt impet⁹ libidinū suax. Non aūt ita erāt illi lapides: sed in fluuio sup quos trāsiebat aqua: sicut super legē transgressor populꝰ trāsiebat. Unde ergo dñs tulit legē ad gr̃am: id est de fluuio tulit et in vase pastoris posuit. Qui vult ergo iplere legē: gratiā cogitet. Hoc est homo totum qđ innotescit ei de⁹: qđ dat illi gr̃am suam vnde ꝑsumebat dauid. Golias aūt de se de viriḃ⁹ suis superbꝰ elatus: inflatus: primo totā victoriā vniuerse partis sue in seruo ꝑstituit. Et qz oīs supbia habet ipudētiā frontis: in ipa fronte lapide venīēte deiect⁹ est. Euacuata est frons q̄ habebat ipudētiam supbie sue: et vicit frons q̄ habebat humilitatē crucis rp̄i. Ꝓpterea et nos signū ipm crucis in frōte portam⁹: qz illud itelligim⁹. Hoc dixi fratres mei: qz multi hoc faciūt: et itelligere nolunt. Factorem querit de⁹ signorum suorum non pictorem.

Joh. v.

De eo quod dominus ait in euangelio. Non potest filius a se facere quicq̄ nisi qđ viderit patrem facientem: tractat etiā principaliter in hac homelia de fide. Homelia. xxxij.

A Reana et secreta regni dei ꝓl⁹ querūt credētes quos faciūt itelligētes. Fides enī grad⁹ est intelligēdi. Intellect⁹ aūt meritū fidei. Apte hoc ꝓpheta dicit omnib⁹ ꝓpropere et ꝓpostere intelligētia requirētib⁹ et fidē negligentib⁹. Ait enī. Nisi credideritis nō itelligetis. Habet ergo et fides ipsa quoddā lumen suū in scripturis/ in ꝑphetia/ in euangelio/ in aplicis lectiōib⁹. Dia enī ista q̄ nobis ad tps recitank: lucerne sunt in obscuro loco vt nutriamur ad die. Dicit aplꝰ petr⁹. Habem⁹ certiorē ꝑphetici sermonem cui bñ facitis intendentes tāq; lucerne i obscuro loco: donec dies lucescat: et lucifer oriat in cordibus vr̄is. Videtis ergo fratres q̄diu sint pueri et ꝓperando vitiosi qui tanq; immaturi cōcept⁹ antē ortū querūt abortū q̄ nobis dicūt. Quid me iubes credere q̄ nō video: videā aliqđ vt credā: Jubes credere dū nō

Esa. vij.

B Heb. xj.

videā: ego videre volo et vidēdo credere: nō antecedendo. Dicat ꝑpheta. Nisi crediderit⁹ nō intelligetis. Ascēdere vis et gđ⁹ obliuiscēris. Utiq; puerse hō si iā tibi possem ostēdere q̄ videres: nō hortarer vt crederes. Ergo fides ē: sicut alibi diffinitū est: sperantiū substātia: ꝓfectio rer⁹ q̄ nō vident. Si nō vident: q̄nō ꝓfingunt q̄ sūt: Uñ enī sūt ista q̄ video nisi ex illo qđ nō video: Utiq; vides aliqđ vt credas aliqđ et ex eo qđ vides credas qđ nō vides. Ne sis ingrat⁹ ei q̄ te fecit videre vñ possis credere qđ nōdū potes videre. Dedit tibi de⁹ oculos in corꝑe: rōnē in corde: excita rōnē cordis erige iteriorē habitatorē interiox oculox tuox: assum at fenestras suas: ispiciat creatorā dei. Est enī aliq̄s int⁹ qui p oculos videat. Mā q̄ aliq̄s in me cogitas auersio interi⁹ habitatore: q̄ sunt ante oculos tuos nō vides. Fenestre ei frustra patēt q̄ nō p eas attēdit absens est. Mō g̃ oculi videāt: sz quidā p oculos videt: erige illū/ excita illū. Mō enī denegatū est tibi: rōnale aīal te de⁹ fecit: ꝓposuit te pecoribus: ad imaginē suā te formauit. Siccine vti oculis debes vt pecus tñ vt videas qđ addas vērū: nō menti: Erige ergo rōnalē aspectū: vtere oculis vt homo: itēde celū et terrā: oznemēta celi/ fecūditatē ꝛre/ volat⁹ aūlū/ natat⁹ ꝑ scīū: vim seminū/ ordinē tēpox. Jntēde facta et q̄re facto. Aspice q̄ vides: et q̄re quā nō vides. Credē i eū quē nō vides ꝑpter ista q̄ vides. Et ne fmōe meo te exortatū putes: aplm audi dicētē.

Esa. vij.

Rom. j.

Jnuisibilia enī dei a creatura mundi ꝑ ea q̄ facta sunt ꝓspiciūt⁹ postꝓbeas ista nec attēdebas vt hō sz vt aīal irrōnale. Clamault ad te ꝑpheta et frustra clamault. Nolite eē sicut equ⁹ et mul⁹ q̄b⁹ nō est itellect⁹. Videbas et ista et postponebas: Quotidiana miracula dei nō factilitate sz assiduitate viluerāt. Quid ei difficili⁹ cognitione q̄ vt nascat hō q̄ nō erat: moriēdo discedat in secreta q̄ erat: nascēdo ꝓcedat in publica q̄ nō erat: Quid tā mirabile: q̄d tā difficile cognitu: Deo aūt facile factu. Mirare ista: exꝑgisce/ isolita nosti mirari: maiora sunt q̄ videre ꝓsueuisti. Mirari sūt homines dñm deū nr̄m ihesū xp̄m de q̄nq; panib⁹ saginasse tot milia: et nō mirāt ꝑ pauca grana iplert segetib⁹ eras. Que aq̄ erat vinū factū: viderūt hoies et obstupuerūt: q̄d aliud fit de pluuia ꝑ radicē vitis: Ipse illa fecit: ipse ista. Illa vt pascar: ista vt mirer⁹. Sed vtraq; mirāda sunt: q̄ opa dei sunt. Videt hō insolita et mirat. Uñ est ipe hō q̄ mirat vbi erat/ vñ ꝓcessit/ vñ forma corporis: vñ mēbrox distinctio/ vñ habit⁹: iste speciosus: de q̄b⁹ ꝓmoditis: de q̄ ꝓpt⁹ itellibilibus: et mirat alia cū sit ipse mirator magnū miraculū: Uñ ergo ista q̄ videt nisi ex illo qđ non videt: Sed vt dicere cepērā: qz tibi ista viluerāt: venit ipse ad faciēda insolita vt et ipis solitis agnoscer⁹ artifex tuū. Uenit ille cui dictū est. Jnnoua signa. Cui dictū est. Mirifica misericordias tuas. Largiebat enī eas: largiebat et nēo mirabat. Uenit q̄ paruus ad paruos: vēit medic⁹ ad egrotos q̄ poterat vēire cū vellet: redire cū vellet: facere q̄cq̄ vellet: iudicare vt vellet Et hoc qđ vellet ipa iusticia est: et qđ ille vult iqua ipsa iusticia est. Mō enī iniquū est qđ ille vult: aut equū pōt eē qđ nō vult. Uenit suscitare mortuū mirātib⁹: reddere luci hominē q̄ erat i luce: q̄ ītidie q̄ nō erāt ꝓducit ad lucē. Fecit ista et ꝓpt⁹ est a mīſ: ꝓ nō q̄ magna faceret; sz q̄ ꝑparū: tāq; dicētib⁹ apud se. Ista diuīa sunt: sz iste hō est. Duo ergo videst: diuīa et hoiem. Si diuīa non pñt fieri nisi a deo: vide ne i hoie lateat de⁹. Attēde inquā q̄ vides: crede q̄ nō vides: nō te deseruit q̄ vocauit vt credas: q̄uis luberet te illud credere qđ non potes videre: nō tū te dimisit nihil videntē vñ possis credere qđ nō vides. Parua ne signa: parua ne iditia sūt creatorꝭ ipa creatura: Uēit etiā fecit miracula: nō poteras videre deū: poteras hoiem: de⁹ fact⁹ est hō vt i vno tibi eēt et qđ videres et qđ crederes. In ꝓncipio erat verbū et verbū erat apud deū: et de⁹ erat ✠ bū. Audis et nōdū vides. Ecce vēit: ecce nasc̄t: ecce de femia ꝓcedit q̄ fec masculū et femina. Qui fecit masculū et femina nō est fact⁹ ꝑ masculū et femina. Contēptur⁹ enī eras forte qui nasceretur: nō contēnis quomodo nasceret: qz semper erat anteq̄ nasceret. Ecce inquā assumpsit corpus: induit⁹ est carne: ꝓcessit ex vtero. Jam ne vides: iam inquam vides carnē: interrogo: sed carnē ostendo: vides aliqđ et non vides aliquid. Ecce in ipso partu: ecce iā duo sunt: et qđ videas et qđ nō videas: sz vt ꝑ ipm qđ vides credas qđ nō vi

Joh. j.

1. Pet. j.

Ecclī. xxxvj.

Pō. cvj.

Universidad de Deusto Biblioteca

des. Cōtēnere ceperas:q; vides q̄ natus est: crede qō non vides:q; de ẏgie natus. Quātulus est inq̄t q̄ natus est:sed quāt⁹ est q̄ de virgine natus est. Et ille q̄ de virgine natus est miraculū tpale tibi attulit:non est nat⁹ de pre:scz de patre hoīe:z nat⁹ est de carne. Sed nō tibi videat impossibile q; nat⁹ est p solā matrē qui fecit hoīem āte prem z matrē.

Pō.xvij. Attulit ergo tibi tpale miraculū:vt tu cū queras z mirer∫ eternū. Etenī ipse q̄ tanq̄ sponsus ꝓcessit de thalamo suo: de vtero scz virginali vbi sctē nuptie facte sunt ẋbō z caro attulit inquā miraculū tpale:sed ipse est eternus:ipe est pa

Joh.j. tri coetern⁹:ipse est qui i p̄ncipio erat verbū:z verbū erat apud deū:z deus erat ẋbō. Fecit tibi vnde sanareris vt videre posses qō nō videbas. Quod ꝓtēnis in xpo nondū est ꝓtēplatio sanat:sz medicamentū egroti. Noli festinare ad visionē sanoẏ. Angeli vidēt:angeli gaudēt:angeli pascuntur z viuūt:nec deficit vñ pascunt:nec minuitur esca ipsoẏ. In sublimib⁹ thronis:in partib⁹ celoẏ:i his q̄ supza celos sūt videt verbū ab āgelis z gaudet:z māducat z pmanet.

pō.lxxvij. Sz vt panē āgeloẏ māducaret hō:vīs āgeloẏ fact⁹ est hō.
E Hec est salus nr̄a:medicina infirmoẏ:cibus sanoẏ. Et lo

Joh.v. quebat hoib⁹ z videbat qō audistis. Nō potest fili⁹ a se facere q̄cq̄:nisi qō viderit pr̄em faciētē. Jam ne putam⁹ est aliq̄s qui intelligat:iam ne putam⁹ est aliquis in quo pfi:cit collyriū carnis ad ituēdū vtcūq; splendoꝛē diuinitat∫. Locut⁹ est:loquamur et nos:ille q; verbū/ nos q; ẋbo. Quare aūt nos vtcūq; de verbo:Quia ad silitudinē verbi p verbū. Quātū ergo capim⁹:quātum illi⁹ ineffabilitatis participes esse possum⁹:loquamur z nos:nec ꝓtradicat no

Pō.cxv. bis. Preceſſit enī fides nr̄a vt vīcam⁹. Credidi ꝓpter qō locut⁹ sum. Loquoꝛ ḡ qō credo vtrū etiā vtcūq; videoꝛ ille magi videt:hoc videre vos nō potestis. Sz cū dixero:q̄ videt qō dico siue credat z me videre qō dixi:siue nō credat q̄d ad me illud:sincerit videat z de me qō vult credat. Nō potest fili⁹ a se facere q̄cq̄ nisi qō viderit patrē facientem. Hic arrianoꝛ errꝛ exurgit:sed exurgit vt cadat:q; nō humiliat vt surgat. Quid est qō te mouit? Filiū mioꝛē vis dicere. Audisti enī. Non pōt fili⁹ a se facere q̄cq̄ nisi qō viderit pr̄em facientē. Minoꝛē vis ex hoc filiū dici. Noui ꝑ nouī hoc te mouit:crede minoꝛē nō esse/videre nōdum potes crede hoc est qō paulo ante dicebā. Sz quomō inquies cō tra ẋba ipsi⁹ creditur⁹ sum? Ipse dicit. Nō pōt fili⁹ a se facere q̄cq̄ nisi qō viderit patrē facientem. Attēde et qō sequit. Quecūq; enī facit pr̄ eadē z fili⁹ facit:nō dixit talia. Paulū attēdat charitas vr̄a ne vobismetipis strepitū faciatis. Tranqllo corde opⁿ est pia z deuota fide:intētiōe religiosa. Nō in me vasculū:sed i illū attēdite qui panē ponit in vasculo. Attēdite ergo paululū. In his enī q̄ supra dixi mus hortātes ad fidē vt animⁱ indut⁹ fide sit ītellectu capax:ea q̄ dicta sunt festina leta facilia sonuerunt: exhilarauerunt mētes vestras:secuti estis:intellexistis q̄ dixi. Que vero dictur⁹ sum spero aliquos intellecturos:vereoꝛ tñ nō omnes intellecturos. Et q; de⁹ nobis ꝓposuit p lectionē euangelij vñ vīcam⁹:nec vitare possum⁹ qō ꝓposuit magister:forte vereoꝛ ne q̄ non intellexerint:qui forta∫sis plures erūt vt putēt me frustra sibi locutū: sed tñ ꝓpter eos q̄ intellexerint non frustra loquoꝛ. Letetur q̄ intelligit:patienter ferat q̄ nō intelligit:qō nō intelligit ferat z vt intelligat dis

F serat. Nō ergo ait. Quecūq; pater facit talia fili⁹ facit:tāq; alia faciat pater:z alia faciat fili⁹. Videbat enī tāq; hoc'dixisse cum superi⁹ diceret. Nō facit a se fili⁹ q̄cq̄ nisi qō viderit pr̄em facientē. Intēde. Neq; ibi ait:nisi qō audierit pr̄em iubētē:sed viderit inq̄t pr̄em faciētē. Si ergo carnalē intellectū:vel potius sensum interrogem⁹: quasi duos sibi ꝓposuit artifices pr̄em z filiū:pr̄em faciētē nullo viso:filiū faciētem a pre viso. Carnalis adhuc aspectus est. Terrēa vt ea q̄ superioꝛa sūt ītelligam⁹:ista humilioꝛa z abiecta nō declinem⁹. Primo sic nobis ante oculos ꝓstituam⁹ aliquid:putem⁹ esse duos fabꝛos pr̄em et filiū. Fecit pater archā quā fili⁹ facere nō poterat nisi pr̄em videret faciētē Attēdit archā quā fecit pater:z fecit archā aliā talē:nō eā dē. Differo paululū ẋba que sequunt z iam iterrogo arrianum. Siccine ītelligis quomō ꝓposui? Fecit pater aliq̄d qō cū videret fili⁹ pr̄em faciētē fecit z ipe tale aliq̄d? Hoc enī vident sonare ẋba quib⁹ ꝓmot⁹ es. Neq; ei ait. Nō potest a se facere fili⁹ q̄cq̄ nisi qō audierit pr̄em ipe dē. Attēde. Nō pōt a se facere fili⁹ q̄cq̄ nisi qō viderit pr̄em faciētē. Ecce si sic ītelligī:fecit pr̄ z attēdit fili⁹ vt videret z ipe qō faceret. Faceret aūt aliud aliq̄d tale quale fecerat pr̄ Hoc qō fecit pater p quē fecit? Si nō p filiū:si non per verbū incurristi in blasphemiā euāgelij. Oīa enī p ipm facta sunt. Ergo iā qō fecerat pater p verbū fecerat:ipe p verbū fecerat:p filiū fecerat. Quis est ali⁹ q̄ attēdit vt faciat aliud aliq̄d qō viderit pr̄ez faciētē? Nō solet⁹ dicere duos filios hr̄e pr̄em. Un⁹ est vnic⁹ de illo genit⁹. Per misericordiam vero suā sol⁹ ad diuinitatē et nō sol⁹ ad hereditatē. Coberedes vnico suo fecit pr̄:nō quos de sua substātia sicut ipse genuit:sz ds de familia sua p ipm adoptauit. In adoptiō nē dppe filioꝛ vocati sum⁹:sicut sancta scriptura testat. q̄ ergo dicis? Ipe vnic⁹ loquif:ipe fili⁹ vnigenit⁹? euāgelio loquif:ipm ẋbō nobis ẋba fecit:ipm audiuim⁹ dicentem. Non pōt fili⁹ a se facere q̄cq̄ nisi qō viderit pr̄em faciētē. Jam fecit pater vt videat qō faciat filius:et tñ nisi facit pr̄ nisi p filiū. Certe turbaris heretice:certe turbaris:sed dō helleboꝛo accepto turbaris vt saneris. Jam te nō inueni sentētiā tuā z carnalē intuitū tuū:quantū arbitroꝛ etiā ipe pdēnas. Repone oculos carnis post te:erige si aliquid debes in corde:diuina ituere. Audis quidē humana verba p hominē:p euāgelistā:p euangelium audis humana verba sicut hō. Sed de ẋbo dei audis vt humana audias:diuia cognoscas. Exagitauit magister vt erudiret:semiauit q̄sionē vt moueret ītētionē. Nō pōt fili⁹ a se facere q̄cq̄ nisi qō viderit pr̄em faciētē. Consequēs erat qō dicere. Quecūq; enī pater facit:talia facit fili⁹. Nō hoc ait:sz quecūq; pr̄ facit:hec eadē et fili⁹ facit. Nō alia pr̄ facit:alia fili⁹ facit:qoīa q̄ pater fecit p filium facit. Suscitauit lazaꝝ filiusne q̄d pr̄ eum non suscitauit? Illuminauit fili⁹ cecum:numq̄d pater nō illumīauit? Illumīauit pater p filiū i spō sancto Trinitas est:sz vna opatio:vna maiestas:vna ēnitas:vna coeternitas:z opa eadē trinitat∫. Nō alios hoīes creat pater:alios fili⁹:alios spūssanct⁹. Unū cūdēq; dominē et pater z fili⁹ z spūssanct⁹ creat:z pater z fili⁹ z spūssanctus deꝰ creat. Attēdis pluralitatē psonaꝝ:sz vnitatē diuinitatis agnosce. Propt pluralitatē ei psonaꝝ dictū est. Faciamus hoīem ad imaginē z silitudinē nr̄am. Nō attēdiam hoīem:z attēde cū facio vt possis et tu alterū facere. Faciamus i q̄t pluralitatē audio:ad imaginē nr̄am:ītē pluralitatem audio. Ubi ergo singl'aritas diuinitat∫:lege sequētia Et fecit deꝰ hoīem. Dicit. Faciam⁹ hoīem:z non dicit fecerūt dij hoīem. Intelligit vnitas i eo qō dictū ē. Fecit deꝰ hoīem. Ubi est ergo ītētio illa carnalis? Cōfundat:abscōdat:perimat: Loquat nobis verbū dei. Jam pi:iā credentes:iā ibuti fide z cōparato aliquo merito intelligētie conuertam⁹ nos ad ipm ẋbō:ad fontē luminis z dicam⁹ simul

Pō.cxxxiij. Nñe eadem fecit pr̄ que tu:q; q̄cquid facit pater p te facit. Te ẋbō audiuim⁹ in p̄ncipio:nō vidim⁹ sz credimus. Ibi pſequēter audiuim⁹:q; oīa p te facta sunt. Omnia ergo q̄cquid pr̄ p te facit. Eadēq; ergo facis q̄ pater Quid est quod re dicere voluisti. Non pōt fili⁹ a se facere q̄cq̄? Video etiā equalitatē quādā tibi cū pre:in eo qō audio. Quecūq; pater facit:hec eadē fili⁹ facit. Agnosco equalitatē hic intelligo hic capto vt possum. Ego z pat vnū sum⁹: q̄d est quod potes facere q̄cq̄:nisi qō videris pr̄em faciētē? Quid est hoc? Forte dicat mihi:imo dicat nobis oib⁹. Hoc enim qui dixi. Nō pōt fili⁹ facere q̄cq̄ nisi qō viderit pr̄em faciētē videre meū qſo itelligis: videre meū quid est? Sequestra paululū formā serui quā ꝓpter te suscepit. Etenī i illa forma fui dñs nr̄ oc'os et aures hēbat i carne:z in illa forma hūana q̄lē z nos portam⁹ eadē figura corpis erat: eadē lineamēta mēbroꝛ. Caro illa venerat ex adā:sz non ille erat adā:ḡ dñs ābulās siue i terra siue i mari:sicut ei placuit fecit voluit: q; q̄cq̄ voluit potuit:ispexit qō voluit:fecit oculos vidit:auertit oculos z nō vidit:a ḳgo erat q̄ fecerat oculis corporis qō ante erat videbat. Diuinitatē vero nil latebat. Sepone ſepone inquā paululū formā serui:formā dei vide in qua erat anteq̄ mundus fieret in qua erat equalis pr̄:p eum hoc accipe z ītellige q̄d tibi ait. Qui cū in forma dei esset non rapinā arbitratus est se equalē deo. Ibi eum vide si potes:vt possis videre quid

sit videre ipsius. In p̄ncipio erat ẋbō. Quomō videt ver:

Joh.j. bū? Habet ne oculos verbū:an in illo se inueniūt oculi nostri z oculi nō carnales:sed oculi pioꝛ cordiū? Beati enim

Matth.v. mūdo corde:qm ipsi deū videbūt. Aspicis xp̄m hominem et deū:ostēdit tibi hoīem:seruat tibi deum. Et vide q; deū tibi seruat qui se tibi hominē ostēdit. Qui diligit me inq̄t mādata mea custodit. Qui diligit me diliget a pre meo:et ego diligā eū. Et tanq̄ diceret:quid ei dabis quē diligis. Et ostendā inq̄t meipm illi. Quid est hoc fratres? Quem iā videbāt ipse se illis demōstratur ꝓmittebat. Quibus? Aquib⁹ videbat:an a quibus z nō videbatur? Sic loquēs apō cuidam ait querenti videre patrē vt sufficeret ei z discēt. Ostēde nobis pr̄em z sufficit nobis. Et ille stās ante oculos serut:i forma serui seruās oculi deificati formā dei: ait illi. Tāto tpe vobiscū sum z non cognouistis me? Qui me videt videt et pr̄em: pr̄em q̄ris videre:me vide: vides me? z nō vides me. Uides qō ꝓ te assumpsi: nō vides qō p te seruaui. Audi mandata:purga oculos:q; q̄ diligit me mādata mea custodit:et ego diligā eū. Tāq̄ custodietem mādata mea:z tāq̄ sanato p mādata mea ostendā meipm illi. Si ergo fratres videre nō possum⁹ quid sit videre verbi quo⁹ imus/quā visionē forte prepropere exigim⁹:q̄d nobis ostendi volum⁹ qō videre non possumus? Ideo ista dicta sunt que desideram⁹ videre:non qō tam possim⁹ capere. Videre enī verbi. Si videas forte in eo qō vides videre ẋbi ipm verbū videbis:z nō aliud sit verbū: aliud videre verbum ibi sit aliquid coaugmētatū z copulatum z duplex z cōpaginatū. Simplex enim aliq̄d est ineffabili simplicitate. Nō quēadmodū homo aliud est homo: aliud videre hominis. Nō aliqñ extinguif qō est videre hominis et manet homo:hoc est qō dicebam dicturum me aliq̄d qō nō possent oēs ītelligere:etiā dominus faciat vt aliqui intelligerint. Fratres mei ad ḥ exhortat vt videam⁹:videre verbi vltra vires nostras esse:q; parue sunt:nutriant:perficiant. Unde? Mādatis. Quib⁹ mādatis? Qui diligit me mādata mea custodit. Que mādata? Jā enī crescere volumus et roborari:iā pfici vt videam⁹ videre verbi. Hic iā:

Joh.xiij. oēs q̄ mādata? Mandatū nouum do vobis vt vos inuicē diligat. Hāc ergo fratres charitatē de vbertate fontis bauriam⁹:istā capiam⁹:in ea nutriamur. Cape p qō sis capax Charitas te signat:charitas nutriat:charitas pficiat:charitas roboret vt videas videre verbi nō aliud esse verbū z aliud videre ipsi⁹:sed ipm qō est videre verbi:hoc esse verbū:z cito forti ītelliges:q; illud qō dictum est. Non potest fili⁹ a se facere quicq̄ nisi qō viderit pr̄em facientem: tale est ac si diceret:nō esset filius nisi de patre nasceret. Sufficiat fratres nouī id me dixisse:qō cogitatū forte aperiatur multis. Sepe verbis dictum forte obscuretur.

Pō.cxxxiij. De eo qō ꝓpheta dicit in psalmo. Cor meum et caro mea exultauerūt in deum viuum. Homelia.xxxiij.in qua quomodo in deum exultare debemus succincte declarat.

B Sōm apostolum fratres charissimi: q̄ satis diligit sc'm non habet plenū diuini amoris affectū. Sic enī audistis legi. Qui diligit seculū non est

I Joh.ij. perfecta charitas dei in illo. Ac p hoc tūc perfecte incipit xp̄ianus futurā z eternam vitā diligere:cum vitā presentē ceperit nō amare. Et ideo statim sequit in psal

Pō.cxxxiij. mo:cor meū z caro mea exultauerūt in deū viuum. Confirmat qō supra dixerat deum se amare non seculum. Exulta uit:sed in deū viuū:hoc est nō exultauit in hoc mundo:nec exultauit in aliqua oblectamenta que mūdi sunt:id est nō in diuitijs:nō in honore:nō in luxuria:nō in ebrietate:non in vanitatib⁹ mortuis et cito cum oī suo amore morituris sed in deū viuū. Quare nō dixit. In deum tm:sed addidit in deū viuū: Ut ostēderet scilicet quia totum non pertinet ad dei cultū deberem⁹ habere quasi mortuū. Simulq; considerate hui⁹ dicti subtilitatē sermonis sacri. Cor meū inq̄t z caro mea exultauerunt in deū viuū. Nunq̄d nō suffecerat dicere:cor meū exultauit in deū viuū:nisi addidisset z caro mea? Videam⁹ ergo quomodo in deū z cor simul et caro bois exultat. Quomō nisi vt hō z carne et corde deo seruiat. Cor enī exultat i deū qñ honesta z sctā cogitat:qñ religiosa opa z deo placita concupiscit. Caro aūtē exultat quādo pudica ē/quādo sobria/quādo nulla ipuritate polluit:quādo nullis imundis actib⁹ sordidat. Videte enim e diuerso et agnoscite q̄s vera sint q̄ dico. Si viderit aliqs vestrū hoīem intusta dicentē:nunq̄d dicere pōt q; cor illi⁹ exultet in deū viuū? Aut si quis aliū viderit ebriosum ipudicū:fornicatorē:nunquid dicere potest q; caro ei⁹ exultet in deū viuū? Nulla enī caro exultat in deū:que viuit in vitio. Ideo ergo ꝓpheta dicebat. Cor meū z caro mea exultauerūt in deū viuū. Quia z corde retinebat plenā religionis fidē:z carne seruabat deuotā corporis sctitatē. Nec sine causa in psequentib⁹ statim psalmista subdidit dicens. Etenim passer inuēit sibi domū et turtur nidū vbi reponat pō.lxxxiij pullos suos. In turture z passere:saluatoꝛ nr̄ significatur. Fres charissimi:passer ei vt scit⁹:pparua auis est. Turtur enī vt legimus pudicissima. Et ideo saluatoꝛ nr̄ passer dr̄:q; docuit p̄mus humilitatē. Turtur dict⁹ est:q; p̄mus docuit castitatē. Unde etiā in canticis cāticoꝛ ꝓpheta dicit Cantī.ij. Voꝛ turturis audita est i terra nr̄a. Voꝛ turturis doctrina itelligit saluatoris. Audire cepit:puritatē castitatē ad amault. Etenī passer inuenit sibi domū:z turtur nidū sibi vbi reponat pullos suos. Que est ei dom⁹ xp̄i nisi ecclesia dei? Que est dom⁹ christi:nisi conuent⁹ populi christiani? Hanc ergo domū saluatoꝛ cū ingenti pietate quesiuit z inuenit. Hāc peculiarit diligit. Merito peculiariter diligit quā peculiariter suo sanguine cōparauit. In hac ergo domo saluatoꝛ congregat pullos suos. Quos ergo credim⁹ xp̄i pullos? Quos nisi pp̄os christianos? Denicq; qui sint dñi nr̄i pulli:ipse hodie cōuentus vester ostendit. Dū enī aspicio vestrā cōgregationē cōgregasse in ecclesia: pullos vos video saluatoris. Legam⁹ cuius i aliꝭ libris scriptū:vt supra dixi. Et turtur nidum sibi vbi repōat pullos suos:sed vtrūq; in psona ecclesie bñ cōuenit:id est qō nos saluatoꝛ z congreget z reponat. Congregat enī nos vt doctrina illi⁹ audiam⁹/z reponit:vt ab istꝭ diaboli tuti eē possim⁹. Nō vt faciat z vt quotidie faciat:pcemur deū saluatorem nr̄m cui est cum patre z spiritu sancto honoꝛ et gloria in secula seculoꝝ. Amen.

De eo quod dominus ait in euangelio. Ego sum via/veritas/et vita. Homelia.xxxiiij.in qua hortat etiam nos si p viam velimus ire que christus est:nos mites humilesq; esse oportere. Joh.xiiij

E Rigūt nos diuine lectiōes ne desperatione fran

B gamur:z rursus terrēt ne supbia vētilemur. Tenere aūt viā mediam/verā/rectā/tāq̄ inter sinistrā desperatiōis z dexterā psumptiōis difficilimū esset nobis nisi xp̄s diceret. Ego sū via:ego sum inq̄t Ubi.s. via z ẋitas z vita. Tāq̄ diceret. Quia vis ire? Ego sū via Quo vis ire? Ego sum ẋitas. Ubi vis pmanere? Ego sū vita. Secure ergo ambulem⁹ in via:sed insidias timeam⁹ iuxta viā. Inimic⁹ insidiari nō audet in via:q; xp̄s est via Sed iuxta viā plane nō desinet. Ubi z in psalmo dr̄. Juxta pō.cxxxix semitas scādala posuerūt mihi. Dicit z alta scriptura. Me Eccli.ix. mēto q; i medio laqueoꝛ īgredieris. Justi laquei iter quos īgredimur nō sunt i via. sz tñ sunt iuxta viam. Quid formidas in via? Tūc time si deseras viā. Nō ideo etiā pmittit ponere iuxta viā laqꝰ:ne securitate exultatiōis via deserat:z in incidias incidat. Via xp̄s humilis:xp̄s veritas z vita:xp̄s excelsus z deꝰ. Si ambules i humili: puenies ad excelsum. Si ifirm⁹ humilē nō asperner∫: in excelso fortissimus pmanebis. Que enī causa humilitatis xp̄i:nisi infirmitas tua? Veniret ad te tāt⁹ medic⁹:si vl'sic egrotares vt tu possis venire ad medicū? Venit docēs humilitatē qua rediream⁹:q; supbia nos redire non sinebat. Qz et supbia fecerat recedere exaltatū bñanū coꝛ aduersus deū:et negligēs ipa sanitate p̄cepta salutaria:decidit aia in ifirmitatē:dicat audire infirma que contēpsit fortis. Audiat vt surgat que spreuit vt caderet. Audiat tādē experimento edocta:q; p̄cepto noluit obtinere. Docuit enī eā miseria sua q̄d malit sit a dño fornicari. Recedere enī ab illo simplici z singulari bono:in istas multitudinum voluptates:in amoꝛē seculi coꝛruptionemq; terrenarum: fornicari est a deo. Et quo:

B dāmodo fornicātem allocutus est vt rediret:sepissime per

prophet as increpat tāc̄ fornicariam: nō tamen desperatā quia in mānu habet etiam mūdationem fornicarie: qui increpat fornicariā. Non enim sic increpat vt insulter: sed ad cōfusionē vult perducere vt sapet. Exclamauit scriptura vehemēter nec palpauit adulādo: quos voluit reparare sanando. Adulteri nescitis: quia amicus huius mūdi inimicus dei cōstituetur? Amor mūdi adulterat animam: amor fabricatoris mundi castificat animā: sed nisi de corruptione erubuerit: ad amplexus illos castos redire nō concupiscet. Cōfundat vt redeat q̄ se tactabat ne rediret. Supbia ergo impediebat aīe reditū. Qui aūt increpat nō facit pctm̄ sz ostēdit pctm̄. Qui nolebat aīa videre ponēt ei āte oc'los Qui post dorsum hr̄e cupiebat: ad faciem illi admouēt. Vi
Mat.vij. de te i te. Quid vides stipulā i oculo fratres tui: trabē aūt in oc'lo tuo nō vides? Reuocāt ad se q̄ ibat a se. Sicut a se ierat: sic a dño suo ibat. Se enī respexerat: sibiq̄ placuerat suecq̄ potestat̄ amatrix facta fuerat: recessit ab illo t nō remāsit i se: t a se repellit: t a se eiecudit: in exteriora plabit Amat mūdū: amat tpalia: amat terrena: q̄ si sit ipsam amare neglecto a quo facta est iā min⁹ esset: iā deficeret amando qui min⁹ est. Min⁹ est enī ipsa c̄ dē⁹: t longe minus: tā: toc̄ min⁹ quātū minus est res facta c̄ factor. Ergo amando erat de⁹: t amād⁹ est de⁹: ita vt si fieri potest: nos ipsos obliuiscamur. Quis ḡ est iste trāsit⁹. Oblita est aīa sui pam sed amādo mūdū oblita est se: sed nō amādo artificē mundi: pulsa ē t a se. Pulsa ergo t a se q̄dāmō pdidit se: nec facta sua nouit videre. Iustificat iūstates suas t ferē t supbit i petulātia/i luxuria/i honozib⁹: i potestatib⁹: i diuitijs i potētia vanitatj. Arguit: corripit: p̄fundit: displicet sibi: pfitet fēditatē: desiderat pulchritudinē: et q̄ ibat effusa: redit pfusa. Cōtra illā videt ozare: an pilla q̄ dicit. Imple facies eoz ignominia. Aduersari⁹ appet: inimic⁹ appet. Audi q̄ sequit: et vide vtrū ozare possit amicus. Imple inq̄t facies eoz ignominia t querēt nomē tuū dñe. Oderat eos quozū facies ignominia iplere cupiebat. Vide quēadmodū amat eos quos vult ḡrere nomē dñi. Amat tm: an odit tantū? An t odit t amat? Immo t odit t amat. Odit tua amat te. Quid ē odit tua amat te? Odit q̄ fecisti: amat q̄
Gen.j. fecit de⁹. Que sunt enī tua nisi petā? Et q̄d es tu nisi quod fecit de⁹ hoiem ad imaginē et similitudinē suā? Negligis q̄ fact⁹ es: t diligis q̄ fecisti. Amas extra te opa tua: negligis in te op⁹ dei. Merito is: merito laberis: merito t a teipo
Philip. pergis: merito audis. Spūs ambulās t nō reuertēs. Audi
Ixxvij. poti⁹ vocātē t dicētē. Cōuertimi ad me t puertar ad vos.
C Non enī de⁹ auertit t cōuertit: manēs corripit icōmutabilis corripit. Auersus ē: q̄ tu te auertisti. Tu ab illo fecisti casum: nō ipse ante fecit occasum. Ergo audi dicentē tibi:
Jach.j. puertimini ad me t puertar ad vos: hoc est enī: puertar ad vos: q̄ puertimini ad me. Fugiētis vorsa psequit: facie re detis illuminat. Quo enī fugies a deo fugiēs? Quo fugies fugiens ab illo q̄ nullo loco ptinet: t nusq̄ absens est? Qui puersū liberat: punit auersum. Habes iudicē fugiēs: pfez habeto redītes. Tumuerat aūt supbia: t ipo tumore p agustā redire nō poterat. Clamat ille qui fact⁹ est via. Intrate
Mat. vij. p angustam portam. Conat ingredi: impedit tumor: et tanto magis pniciose conat: q̄to magis impedit tumor. Tumidū aūt verat angustia: veratus aūt ampli⁹ tumebit. Amplius tumens q̄ intrabit? Ergo detumescat. Unde detumescar? Accipiat humilitatis medicamētū: bibat ptra tumorē poculū amaz sz salubre. Bibat poculū humilitatis. Quid se artat? Non sinet moles: nō magna sz tumida. Magnitudo enī soliditatē hz: tumor iflationē. Nō sibi magn⁹ tumid⁹ videat: detumescat vt magn⁹ sit: vt cert⁹ sit: vt soli dus. Non ista desideret: nō de ista pōpa rez labētiū cozruptibiliūq̄ gloriet. Audiat eū ipm̄ q̄ dixit. Intrate p angu
Joh. xiiij stā portā: dicentē. Ego sum via. Quasi enī ḡreter tumidus qua ītrabo? Ego sum via inq̄t: p me intra: nō nisi p me ambulas vt ītres p ianuā. Nā sicut dixit. Ego sū via: ita etiā
Joh.x. Ego sum ianua. Quid ḡris q̄ redeas: quo redeas: qua intres? Ne alicubi erres: ipe tibi oia fact⁹ est. Breuiter ḡ dicit. Humilis esto: mitis esto. Audiam⁹ hoc aptissime dicētē/vt videas qua sit via: que sit via: quo sit via: quo vis ve-
Mat.xj. nire. Certe forte auaricia oia vis possidere. Oia mihi inq̄t tradita sunt a pre meo. Fortasse victur⁹ es. Christo sūt tra

dita: nō mihi. Audi apl'm dicentē. Audi vt dixi tādūdē desperatione frāgaris. Audi quō amat⁹ es: turpis: fedꝰ teq̄ esset i te: q̄d amari dignū esset. Amat⁹ es pri⁹ vt digne fieres q̄ amareris. Et eni xp̄s (sicut ait apostol⁹) p impio
Rom.v. mortu⁹ est. An forte impi⁹ amari merebat? Quare? Quid merebatur impius? Manari respondes. Christus tu, p impijs mortuus est. Ecce quid tibi p̄stitū est impto: iā pio q̄d seruat: Quid p̄stitū est impio? Christ⁹ pro impijs mortu⁹ est. Desiderabas aūt oia possidere: noli p auaricia: p picta tem hoc quere: p humilitatē hoc quere. Si eni ita q̄sieris possidebis. Tenebis enim eū p quē facta sunt oia: et ei ipa oia possidebis. Nō hec q̄si ratiocinādo dicim⁹. Audi apostolū ipm dicētē. Qui filio ppio nō pepcit: sed p nobis oi
Rom.viij. bus tradidit illū. Quomō non etiā cū illo oia nobis donauit? Quare: ecce habes oia. Omnia que amas vt nō ipedaris a christo contēne: t ipm tene in quo possis oia possidere. Ipse ergo medicus nihil tali indigēs medicamentorū vt exhortaret egrotū bibit: q̄d op⁹ nō erat tanq̄ recusanti alloquēs: et trepidū erigēs bibit p̄or. Calicē inq̄t quē ego
Mat.xx. bibitur⁹ sum: q̄ in me nō habeo q̄d ab illo calice sanct: bibitur⁹ sum i ñ ne tu dedigneris bibere cui opus est vt bibas. Jam videte fratres si amplius egrotare debet gen⁹ humanū accepta tāta medicina? Jam humilis de⁹: t adhuc superbus hō. Audiat: discat. Omnia mihi inq̄t tradita sunt a pre
Mat.xi. meo. Si desideras oia: mecū habebis: si desideras patrem p me habebis et in me habebis. Nemo cognoscit pr̄em nisi fili⁹. Noli desperare. Veni ad filium. Audi q̄d sequit. Et
E cui voluerit fili⁹ reuelare: dicebas nō possum. Per āgustā me vocas: nō possum intrare per angustā. Venite inq̄t ad me oēs q̄ laborat⁹ t onerati estis. Sarcina vobis tumore ster est. Venite ad me oēs q̄ laboratis t onerati estis: et ego reficiā vos. Tollite iugū meū sup vos: et discite a me. Dicmat magister āgelor: clamat p̄bū dei: quo rationales oēs mētes sine defectu pascunt. Cui⁹ reficiens t integer gmatis clamat et dicit. Discite a me. Exaudiat ppls dicentē. Discite a me. Respondeat: q̄d discim⁹ a te. Amagno enim artifice nescio q̄d auditur⁹ sum⁹: cū dic. Discite a me. Quid est q̄ dicit: discite a me? Qui formauit terrā: qui diuisit mare t aridā: qui creauit volatilia: q̄ creauit animalia terra: qui creauit oia natātia: qui posuit in celo syderes: qui distinxit die et nocte: q̄ firmauit ipm firmamētū: qui lucē a tenebris separauit: ipe dicit. Discite a me. Nūq̄d forte hec nobis dictur⁹ est vt ista cū illo faciam⁹? Aut hoc potest⁹ ius de⁹ facit. Noli inquit timere: nō te onero. Hoc a me discē q̄ ppt te fact⁹ sum. Discite a me inq̄t nō formare creaturā que p me facta est: nec illa quidē dico discarta: q̄ quibusdam donauit quib⁹ volui nō omnib⁹: suscitare mortuos illuminare cecos: aprire aures surdozū: nec ista pro magno velit⁹ discere a me. Sauisti discipuli t exultātes redierunt
Luca. dicētes. Ecce in nōie tuo t demonia nobis subiecta sunt. Ait illis iesus. Nolite in hoc gaudere: q̄ demonia vobis subiecta sunt: gaudete poti⁹: quia noia vra scripta sunt in celo. Quib⁹ voluit donauit expellere demonia: donauit quibusvoluit mortuos suscitare. Facta sūt t hec miracula de incarnatione dñi. Suscitati sunt mortui: mūdati sūt leprosi
Legim⁹ hec. Et q̄d fecit tūc nisi ille qui postea homo p̄s post dauid: sed de⁹ xp̄s ante abraam: ipe donauit hec oia: ipse p homines fecit: nec tū omnib⁹ hec dedit? Nūq̄d quibus hec nō dedit desperare debent: dicere se nō puenire ad eū: q̄ hec dona accipe non meruerunt? In corpore meo sunt: aliud potest illud mēbrum: aliud illud. Cōpegit corpus de⁹: nō tribuat aurī vt videat: nec oculo vt audiat: nec frōti vt olfaciat: nec manui vt gustet. Nō dedit hec sed oibus mēbris sanitatē dedit: cōpagē dedit: vnitatem dedit spū omnia pariter viuificauit t vniuit. Sic ergo dedit eu
dam mortuos suscitare: alij dedit disputare. Omnibus ea q̄ dedit? Discite a me q̄ mitis sum t humilis corde. Nō audiuim⁹ dicētē. Mitis sum t humilis corde. Fratres mei tota medicina nostra ista est. Discite a me q̄ mitis sum et humilis corde. Quid pdest si miracula facit et sit fugbr: nō sit mitis t nō humilis corde? Nonne in illo numero deputabit eoz q̄ vēdituri sunt in fine t victuri. Nōne in nōie tuo pphetauim⁹: et in nōie tuo virtutes multas fecimus? Sed q̄d audiēt. Nō nouit vos. Recedite a me oēs q̄ operamini

mini iniquitatē. Quid ḡ pdest vt discam⁹ qm̄ mitis sū t hūilis corde? Charitatē iserit t germanissimā charitatē sine pfu
1.Cor.xiij. sione sine iflatiōe: sine elatiōe: sine fallacia. Hoc inserit q̄ discite a me q̄ mitis sum t humilis corde. Nō pōt sin cerissimā hr̄e charitatē supb⁹ t inflat⁹? Necesse est vt inuideat. An forte q̄ inuidet amat: t nos erram⁹? Abūt vt q̄sq̄ sic erret vt inuidū dicat hr̄e charitatē. Ergo q̄d dicit apostol⁹? Charitas nō emulat. Quare nō emulat? Non inflat.
Laudam⁹ statim subiecit vñ abstulerit emulationē charita
1.Cor.xiij. t. Quia non inflat: nō emulat. Primo quidem illud dixit Charitas nō emulat: sz tu q̄si q̄reres: q̄re non emulat: addit nō iflat. Si ḡ ideo emulat q̄ iflat: si nō iflat nō emulat
Matth.xj. Si charitas non iflat t iō nō emulat: charitatē iserit q̄ait. Discite a me: q̄ mitis sum t humilis corde. Jam q̄libz beat q̄s, vult: iactet se vnde vult. Si liguis hoim loquar et angelor⁹: charitatē aūt nō habeā: fact⁹ sum vt eramentū sonās aut cymbalū tinniēs. Quid sublimi⁹ munere linguar⁹ diuersar⁹: Eramētū est cymbalū tinniēs. Si auferas charitatē audi alia munera. Si sciā oia sacramenta. Quid ex
1.Cor.xiij. cellēti⁹? Quid magnificentius? Audi adhuc aliud. Si habeā oēm pphetiam et oēm fidē: ita vt montes transferam: charitatē aut nō habeā: nihil sum. Accessit ad ap̄lora fratres. Quid aliud dixit. Si distribuā oia mea paupib⁹: q̄d
Mat.xix. pōt fieri perfectiꝰ? Quādoquidē diuiti ppter pfectionem hoc dñs iperauit dicens. Si vis pfect⁹ esse: vade vēde oia q̄ habes t da paupertib⁹. Jam ergo pfectus est: q̄ vēdidit oia sua t dedit paupib⁹. Nam ideo addidit. Et veni sequere me. Vēde oia inq̄t da paupibus: t veni sequere me. Quare te sequor? Jam venditis oib⁹ distributis pauperib⁹: nōne pfect⁹ sum: q̄d op⁹ est vt te sequar? Sequere me vt discas: q̄m mitis sum t humilis corde. Potest eni q̄sq̄ vēdere oia sua t dare paupib⁹ nōdū mitis: non humilis corde: Certe
Gal.v. potest. Si enī oia mea distribuero paupib⁹. Et adhuc audi. Nam quidā relictis oib⁹ q̄ habuerūt: iā secuti sunt dominū: sz nōdū ad pfectū secuti. Ad pfectū eni seq̄ est imitari. Non potuerūt ferre tētamētū passionis. Jam petr⁹ fratres erat ex his q̄ dimiserāt oia t secuti erāt dñm. Nam'di
mat.xxvj. uite illo cū tristicia recedēte: vbi cōturbati discipuli interrogauerūt: q̄ q̄ tādē posset esse pfectus: t eos p̄solatus est dīxerant dño. Ecce nos dimisim⁹ oia t secuti sum⁹ te: q̄d ḡ nobis erit? Et dixit dñs quid eis hic daret: quid i futuz reseruaret. Tñ iste tā ex coz numero q̄ hec fecerāt. At vbi vērū est ad articulū passionis: ad vocē vni⁹ ancille: ter negauit cū eū quo se moritur⁹ esse pmiserat. Intēdat ergo charitas vra. Quare inq̄t oia tua vēde t da paupib⁹: t habebis thesaur⁹ i celo: t veni sequere me. Perfect⁹ est petr⁹ iā dño in celo sedente ad dexterā p̄is: tunc pfect⁹ est t martur⁹ fact⁹. Ad passionē ergo cū seq̄ret dñs non pfect⁹ erat Ar vbi nō esse cepit in terra q̄e seq̄ret, tunc pfect⁹ est: imo vero semp ante te habes q̄e sequaris: dñs exēplū in terrā posuit cū euāgeliū ibi reliquit: in euāgelio tecū est. Nō enī
Matthei. mētit⁹ est dicēs. Ecce ego vobiscū sum omnib⁹ diebꝰ vsq̄
revel. ad p̄summationē seculi: ergo seq̄re dñm. Quid est sequere
Ioan.xij dñm? Imitare dñm. Quid est imitare dñm? Discite a me
1.Pet.ij. q̄ mitis sum t humilis corde. Quia si distribuero oia mea paupib⁹: t tradidero corp⁹ meū vt ardeā: charitatē aūt nō habeā nihil mihi pdest. Exhortor ḡ charitatē vestram ad ipam charitatē. Non aūt exhortarer ad charitatē nisi aliq̄ charitate. Nō ergo inchoatū est exhortor vt impleat: t q̄ cepit est rogo vt pficiat. Et p me a vobis rogari q̄so vt et
Philip.iij. i me pficiat q̄ vos moneo. Oēs eni ipfecti sum⁹: t ibi pficiemur vbi pfecta sunt omnia. Paul⁹ apostolus dicit. Fratres ego me nō arbitror apphēdisse. Ipse dicit. Non q̄ iā
Philip.iij. acceperim: aut tā pfect⁹ sim. Et q̄squis hoim se audet de perfectione iactare? Immo confiteamur imperfectionē vt mereamur perfectionem.

De predicatiōe temporum christianorum in diuinis scripturis. Homelia.xxxv.

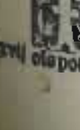

Nomnibus scripturis diuinis fratres charissimi: xpianor⁹ tpa predicta sunt. Hoc ideo q̄ futurū erat: vt reges terre q̄ pper idola plequebantur xpianos: ppt xp̄m idola delerent: et subiugaret
Psal.xvij. eis potestas tua go xp̄i: vt ipleret q̄d dictū est. Vlt⁹ sum eas

Quid est enī vlt⁹ sum eas? Vindicaui me de ipsis. Corp⁹ xp̄i loquit. Vindicaui me de inimicis meis. Quomodo me vindicaui? Occidēdo in eis errorem: suscitādo fidē. Quic q̄d enī erat q̄d in omnib⁹ malis t puersis plequebat xp̄ianos? Deletū est. Quomō enī q̄s te plequit: nisi arrendere illā figurā quā fecit de⁹: aut aīam illā quā spirauit de⁹. Non te plequit q̄d fecit deus: sed mala q̄ fecit hō. Oia q̄ fecit deus laudāt deū. Audistis in p̄dictioib⁹: t auditis oi solēnitate q̄si legūtur: quomō oia laudant deū: celestia et terrestria angeli: hoies: luminaria celi/arbores terre/flumia/maria: dracones de⁹ creauit/siue in celo/siue in terra/siue in mari laudāt deū. Nunq̄d aliq̄n ibi audistis: q̄ laudat deū auaricia Nūq̄d aliq̄n ibi audistis: q̄ laudat deū ebrietas? Nūq̄d audistis ibi: q̄ laudat deū luxuria? Nūq̄d aliq̄n audistis: q̄ laudat deū heresis? Oia ista q̄re non laudāt deū? Quia nō sunt creata a deo. Et arbor fuauit q̄d creata est: hō deleuit q̄d erect⁹ est. Si enī fuaret in se bonū q̄d i illo creauit de⁹. i. imaginē suā: semp laudaret deū: nō solū ligua sz et vita: ergo p̄dicta sunt tpa nr̄a. Sed in tpib⁹ nr̄is p̄dicta sunt B futura scisinata. Quomō ḡ pugnauit illa ecclia ptra diabolū: sic t ista pugnat. Nūq̄d cessat pugnare aduersus diabolū? Sed dictū est de diabolo: q̄ leo t draco est. Leo ppt ipetū: draco ppter insidias. Leo apte irascit: draco occulte insidiat. Pugnauit eccl'a pozib⁹ tpib⁹ aduersus leonē pugnat mō aduersus draconē. Sed q̄n victus est leo: vincit et draco. Que fortitudo leonis ptra illū leonē de q̄ scriApoca.v. ptū est. Vicit leo de tribu iuda? Et q̄ fortitudo draconis ptra mortē dñi q̄ serpentē suspendit in ligno? Triūphauit enī de morte quā diabol⁹ ppinauerat p astucias suas hoī.
Et cū exaltaret moyses serpentē in deserto in ligno: pp'a Mūe.xxi.
q̄ mordebat a serpēte: attēdebat serpentē t sanabat. Sic t Joh.iij.
mō quēcūq̄ momorderit astucia sathane: itueat xp̄m in ligno pendētē. Ibi enī mors occisa est: dñs semp viuit. Sz vt occideret mortē vestit⁹ est morte. Nō enī potuit mors mori nisi i vita: non morik amaritudo nisi i dulcedīe: nō mori tur frig⁹ nisi i calore: nō est mortua mors nisi i vita. Quis est vita? Christ⁹ nr̄. Sed vita iduta erat mortē. Crucifix⁹ est: occisus est: mortu⁹ est: t resurrexit tota vita. Interfecta morte et deglutita morte iā vita surrexit: vt diceret de illo ap'l's. Scim⁹ q̄ xp̄s nō moritur: mors ei ultra nō dñabit: q̄ Roma.vj
aūt dñata est p̄mo homini mors: volēti dominata est: insinuit se aduersus eū satelles leonis. Cūc iudex a quo iudicabāt erexit ceruicē t ait. Nō mihi rñdes? Rugit⁹ fuit leo Joh.xix.
nis: tumēt colla serpentis. Sed ank ad responsionē agni: q̄ nouit occidere leonē. Audi q̄ volēti dñata ē mors. Cū em hec ab illo audiuit: rñdit. Non haberes in me potestat̄ mi- Ubi.s.
si data tibi esset de celo. Quis dedit hanc desup potestatē? De⁹. Quis est de⁹? Pater t filij t spūsanct⁹. Ut ergo esset homini potestas i deū: ab ipo deo accepit potestatē homo vt iudicaret deū: deū occultū: hoiem manifestū. Vt ḡ leo: C
nē et draconē de q̄ supradictū est possim⁹ cū dei adiutorio vincere: cū grandi timore ac tremore ante oculos habeam⁹ iliud q̄d ait ap'l's petr⁹. Aduersari⁹ vester diabol⁹ tāq̄ leo j.Pet.v.
rugiēs aliq̄d deuorare querens circuit. Et illō q̄d de draCone ap'l's nos admonet vt cū omni sollicitudine caucam⁹ Aptaui vos inq̄t vni viro v̄ginē castā exhibere xp̄o. Sz ti ij.Cor.xj
meo ne sicut serpēs seduxit eua astutia sua: ita t sensus vr̄i corrūpant a simplicitate q̄ est in xp̄o iesu. Nō ergo tibi aliqua publica tribulatio nata fuerit: rabiē ac seuiciā leonis itellige. Nō te male ocupiscētie ad auariciā vl luxuriā calida seductiōe sollicitāt: draconis blādimēta cognosce. Si ergo fidē rectā cupis fideliter custodire: in aduersis fortis esto ptra leonis seuitiā. Si vero virginitatē anime integrā seruare desideras: q̄tum potes obserua blādimēta draconis: ne forte si incaut⁹ fueris dulcis sensus q̄ in te sunt quasi quīq̄ virgines pmittas a serpēte corrūpi. Quicq̄d enī pulchrescit visu: q̄cq̄d dulcescit gustu: quicq̄d blādit auditu q̄cq̄d lenocinat odoratu q̄cq̄d mollescit a tactu: in his oibus si icauti fuerim⁹: surrepentib⁹ ocupiscētijs malis: aie virginitatē corrūpi pmittim⁹: t impiet in nobis illud q̄d pphetā dictum est. Intrauit mors per fenestras vestras. Hiere. ix.
Per hos enim quīq̄ sensus quasi p quasdam ianuas aut mors aut vita ad animam nostram ingreditur. Simus ergo auxiliāte dño de illis quīq̄ virginib⁹ sapientib⁹: q̄ sicut Mat.xxv

in euāgelio legim⁹. Portauerūt oleū in lāpadib⁹ suis. Et q̄tū possum⁹ obseruem⁹ ne inter illas stultas inueniamur que sibi de sola corporis integritate plaudētes: virginitatē aie p corruptionē quicq̄ sensuum perdiderunt: que nō portauerūt oleū secū. Quib⁹ dictum est. Ite emite vobis a vēdētib⁹ oleum. Oleū eni hoc loco adulatio est ⁊ laus humana. Vēdūt oleū oēs adulatores. Ergo stulte ille dicte sunt que forinsec⁹ querebāt laudē. Nō int⁹ in conscientia habebant: ideo nō portabāt oleū secū: id est qui laudē in aliena lingua nō in sciētia sua volebāt habere. Tamen q̄d respōderūt illis stultj. Ne forte nō sufficiat nobis ⁊ vobis. Quō
j.Cor.xiij ap̄s dixit. Sed neq̄ ego mei ipsum diiudico. Si ergo consciētia nr̄a sub examine iudicij dei trepidat ⁊ q̄uis sibi recta puter: tū timet ne ex eat iusticie regla de thesauro illi⁹: ⁊ iueniat² tortū/q̄d videbat rectū: q̄to min⁹ curare debem⁹ aliena iudicia de nobis charissimi siue mala siue bona nec valde gaudere debem⁹ q̄n laudamur: nec ⁊tristari q̄n vituperamur/nec coronare nos pōt laus falsa. nec dānare vituperatio falsa. Q̄diu autē viuim⁹ hic: de nobis ipsis nosipsi iudicare nō possum⁹. Non dico q̄d cras erim⁹: sed quid hodie simus: q̄to minus debem⁹ moueri iudiciis aliens/q̄
ij.Cor.j. de scientia nr̄a que nobis phibet testimonium. Nam gloria nostra debet esse scientia nostra. Itaq̄ fratres paululū aduertat charitas vr̄a vt dicā q̄d volo: ⁊ si nō sicut volo/si cut dn̄s dederit et voluerit. Q̄ maxīe necessariū est quotidianis tētationib⁹ ⁊ ecclesie catholice quia iter tētatiōes viuit: ⁊ iter tētationes crescit/⁊ inter tētationes durat: ⁊ in tētationes puenit. Sed cum puenerit succedet quies labori: recedit tētatio/manet būdictio. Sz rogo vos fratres ne sine causa audiatj: ista tenete/ruminate/pascimini ide/
nō recedat de ore vr̄o q̄d modo memorate p̄mēdat. Memoria hoīs sic est: quomō vēter pecoris. Nostis q̄ in lege im-
Leuit.xj. munda dicta sunt aialia q̄ nō rumināt: q̄ autē rumināt munda sunt: ⁊ quecūq̄ habēt vngulam fissam/ptinēt ad discernendū vez ⁊ falsum. Fissa vngula ptinet ad discernendū q̄d dextrū q̄d sinistrum. Ruminatio eni ptinet ad eos qui cogitāt postea q̄d audierint ⁊ tenuerint. Nā modo māducam⁹: ⁊ i memoriā tāq̄ i vētre mittit. Sed q̄d facit pecus q̄n ruminat: Illud q̄d in pascue iactatū fuerat ⁊ in vētre reposītū: reuocat ad os: ⁊ in ipa dulcedine q̄uiescit. Hoc dixi vt cōmendarē vobis ne sitis imundi tāq̄ pecora. Accepit illud in vētre: postea nō ruminat: et trāsit tota dulcedo. Et nihil vobis pdest q̄d recōditū ē: q⁹ nō redit ad os dulcedo. Audite illud exposse: ⁊ apte dictū alia sinia: q̄d obscure et mystice de ruminātib⁹ animalib⁹ dictū: alio loco aperte expositū est: vt itelligam⁹ quid sit. Thesaurus desiderabilis requiescit in ore sapientis: stultus autē glutit illud.

Esa.liij. De eo quod i esaia scriptum est. Ascēdet sicut virgultum: et sicut radix de terra sitienti. Homelia.xxxvj. In qua de generatione incarnati verbi mirabili multa narrat ac declarat.

A Ubi.s. Eus dn̄s et saluator nr̄o fratres dilectissimi ante
multa tpa pphetatū est. Ascēdet sicut virgultū et
sicut radix de tra sitiēti. Quare vt radix: Q̄ q⁹
non est illi spēs neq̄ honor. Passus est: humiliatus est: conspu⁹ est: nō habebat spēm: homo apparebat cū
deus esset. Sed quomō radix nō est pulchra: sz int⁹ hz vim
pulchritudinis sue. Attēdite fratres mei: videte misericordiā dei. Attēdis arborē pulchrā: amenā: foliis virentē: fructib⁹ opulētā: laudas. Delectat aliquid de fructu carpere
sub vmbra ei⁹ sedere ⁊ recedere ab esu. Laudas totā illā
pulchritudinē. Si radix ostēdat tibi nulla pulchritudo i
ea est. Noli ptēnere q̄d abiectum est: inde pcessit q̄d miraris: vt radix sit in terra sitiēti. Attēdite modo charitatē arboris: creuit eccla: crediderūt gētes: victi sunt terre principes sub noie xp̄i: vt essent victores in orbe terrarū. Positū est collū eor sub iugo christi. Persequebant ante xp̄iāos
p idolis: psequant idola ppter xp̄m. Omnes pfugiunt ad
aurilliū ecclesie: in oi pssura: in oi tribulatiōe sua. Creuit il
Mat.xiij. lud granū sinapis: factū est maius sup oia olera. Venīunt volatilia celi: supbi scī: et requiescūt sub ramis ei⁹. Q̄ hec
tāta pulchritudo: Nescio de qua radice surrexit: ⁊ ista pulchritudo in magna glia est. Queram⁹ radicē. Cōsput⁹ est:

humiliat⁹ est: flagellat⁹ est: crucifixus est: vulnerat⁹ efficētus est. Ecce hic species nō est: sed in ecclesia gloria ra
dicis pollet. Ergo ipsum describit sponsum: illum ꝓpētū
inhonoratū: abiectū. Sed mō videre habetis arborē q̄ lu
rexit de ista radice: ⁊ ipleuit orbē terrarū. Redi ꝓ terra
sitienti: nō est spēs illi neq̄ honor. Et vidim⁹ illū et non habuit spēm neq̄ decorē. Mone h̄ est fabri illi⁹ q̄ nō habuit de
corē: vt diceret. Mone vez dicim⁹ q⁹ demonū habes: Ja
noie aūt ipsi⁹ demonia fugiebāt: et illi obiecit: q⁹ demoniū
habes. Sed quare hoc: Vidim⁹ eū: ⁊ nō habebat speciem
neq̄ decorē. Quē spēs illi⁹ it⁹ erat vbi nō videbat: Ja ꝓcipio erat ꝟbū: ⁊ ꝟbū erat apud deū: et deꝰ erat ꝟbū. Quæ
est spēs illius: Qui cū in forma dei esset: nō rapinā arbitratus est esse se equalē deo. Et vbi visus est nō habere spēm
neq̄ decorē: Et nō habuit speciē: sed vult⁹ eius abiect⁹ et
deformis positio ei⁹ ab omnib⁹ hominibus: hō in plaga in
plaga hō: ante plagā deꝰ: post plagā deus homo: hō in plaga ⁊ q̄ sciat ferre infirmitates. Infirmitates quoties: Ipsorum a q̄bus patiebat. Medicus ferebat infirmitates pteritas
neticoꝝ: ⁊ cū ipse crucifigeret/orabat ⁊ dicebat. Pat igno
sce illis: q⁹ nescīt q̄d factūt. Attēdite q̄uo amem⁹: spōsus
q̄ stomagis deformis nobis cōmendat: tanto charior: tanto dulcior fact⁹ spōse: ppt q⁹ ⁊ auertit se. Auertit se ne illi
itelligerēt illi q̄ eū crucifigebāt. Facies eius iniuriata est
nec magni estimata est. Hic infirmitates nr̄as portat: ⁊ p
nobis i dolorib⁹ ē: ⁊ nos existimauim⁹ illū i dolorib⁹ esse ⁊
in plaga ⁊ in pena: ipse aūt vulneratus est ꝓpter pctā nr̄a:
⁊ infirmatus est ꝓpter iiq̄tates nr̄as. Eruditio pacis nr̄e
in eum: liuore ei⁹ sanati sum⁹. Q̄s vt oues errauim⁹: ⁊ dominꝰ tradidit illū ꝓ peccatis nr̄is. Euangeliū est an pphetia: Quid dicunt contra ista iudei: Mone mirū est audire
eos ista: habere illos ista: legere illos ista: Non inueniri de
quo dici potuerūt: nisi de illo vno q̄ in euāgelio predicat q̄
orbē terrarū: ⁊ adhuc nō ee xp̄ianos: sed sic esse illos cecos
aduersus cuitētissima eloq̄a pphetarū. Noli mirari cecitatē iudeoꝝ de xp̄o. Ecce trāsit q⁹ dicit de spōso: accipit uxorē ⁊ de spōsa. Et quomō in spōso mirabar cecitatē iudeoꝝ
sic i sponsa miraberꝫ cecitatē hereticoꝝ. Jā mō miremur
cecitatē iudeoꝝ. Dns tradidit illū ꝓ pctis nr̄is: ⁊ ipse qui
tradit⁹ est nō aperuit os. Ut ouis ad immolandū ducet⁹ est
vt agn⁹ ante eū q̄ se tonderet fuit sine voce: sic non aperuit
os suū. In hūilitate iudiciū ei⁹ sublatū est: ⁊ ne ꝓtēnas. Ge
nerationē ei⁹ q⁹ enarrabit: Q̄uā gnationē: Ante luciferi
genui te. Ecce vna gnatio. Ante lucifer: ante omnia que facta sunt: ante oēs āgelos: ante oēm creaturā. Quare: Quia
ꝓ ipm facta sūt. Sz forte scda ei⁹ gnatio narrat. Quis illā
narrat: Fide accipit. masculꝰ nō accedit: vterus ꝟginis mater: pcedit tāq̄ spōsus de thalamo suo. Mirabilis ista generatio: mirabilis ista humana: q⁹ sine patre/mirabilis illa q⁹ sine mre. Ut ouis ad immolādū ducꝰ est: vt agn⁹ ante
eū q̄ se tōderet: sic nō aperuit os suū. In humilitate iudicij
ei⁹ sublatū est. Gnationē ei⁹ quis enarrabit: Q̄m tollet de
terra vita ei⁹. Resurrectionē ei⁹ pdicat. Audetis q⁹ verus
dn̄s q̄si potēs nō possit: nisi ꝛe charitas hec dicebat. Que
scripta sunt in lege ⁊ i ꝓphetis ⁊ psalmis de me q̄ oportebat xp̄m pati ⁊ resurgere. Audist⁹ ⁊ resurgere. Mō audiit
q̄n tollet de terra vita eius: ⁊ pdicari in noie ei⁹ penitētiā
⁊ remissionē peccatoꝝ p oēs gētes: incipiēs ab hierlm. Incipiet ⁊ illud ab isto ꝓpheta: nō q⁹ debem⁹ ꝓphetā ꝓponere
deo: ꝓco ꝓcessit: iudex secut⁹ est. Mō sua sed iudicis verba
ꝓco dicebat: Q̄uā ꝓsequēs ꝟba sua i pcone firmauit: quia
tollet de terra vita ei⁹. Ab iniq̄tatib⁹ ꝓpli mei ductꝰ est ad
mortē. Audiebat⁹ mō dicētē illis. Quid vobis feci: Si
uenistis i me pctm: arguite me. Et illi. Crucifige crucifige
vt putabāt hoiez tū nocētē: ergo ab iniq̄tatib⁹ ꝓpli mei ductus est ad mortē. Dabo q̄ malos ꝓ sepultura ei⁹. Quid est
ꝟ: dabo malos ꝓ sepultura ei⁹: ⁊ diuites ꝓ morte ei⁹. Dabo malos ꝓpt sepulturā ei⁹: ⁊ diuites ꝓpter mortē ei⁹. Diues ille
ab arimathia ioseph: cū dns pēderet i cruce ītrauit ad pilatū ⁊ petiit corꝓ ei⁹: obsecut⁹ est vt sepeliret: dati filii dilectes ꝓ morte ei⁹. Sepeliuit pauperē i quo diuitias requirebat. Ergo diuites ꝓpter mortē eius. Q̄s postea dixit ꝓmo factū est: q̄s ꝓmo dixit postea factū est: malos ꝓ sepultura eius. Ubi ostēdimus: Intrauerūt iudei

Matthei xxvij. et dixerūt ei. Dne audiuim⁹ q⁹ ille planus: id est ille impostor dixit discipulis suis: q⁹ resurrectur⁹ erit occisus: iube
custodiat sepulchrū: ne forte veniāt discipuli eius nocte et
auferant eū: ⁊ fiat error maior priore. Ait illis pilatus. Habetis milites: ite custodite sicut vultis. Acceperūt milites
posuerunt ibi. Mali sunt isti: ipsi sunt dati ꝓpter sepulturā
eius ad custodiendū. Sed vñ, pbam⁹ q⁹ mali sunt: Milites
innocētes erāt missi: iudex eis pcepit: venerūt ad sepulchrū
custodierūt. Audi q⁹ mali sunt. Lege euāgeliū. Postea q̄
resurrexit dns ⁊ viderūt angeli: cōterriti ⁊ osternati sunt.
Quādo dictū est alijs. Nolite timere vos: isti timore pcussi
q⁹ fide subleuati nō sunt. Et tū cū ista scirēt: venerūt ad iudeos: dixerūt illis ista oia. Dixerūt iudei. Damus vobis pecuniā. Ergo mali erāt: veritatē absc̄derūt mēdaciū vēdiderūt. Et quō mendaciū vendidert: Mō mirū: mendaciuꝫ
vendiderunt: mendaciū ceci cecis. Dicite dictū est illis: q⁹
dormientib⁹ nobis venerunt discipuli eius ⁊ subtraxerūt
illū. O vanitas vendēs vanitatē audituris vanis ⁊ creditu
ris. Sed hoc est apud iudeos: sic hī ipsa fama q̄ va
na q̄ falsa: q̄ inanis. Testimoniū martyrū nolūt audire vt
viuāt ⁊ testimoniū dormientiū audiūt vt pereant. Si dormiebāt custodes: vñ scire potuerunt q⁹ illū tulerit de sepulchro: aut q̄d vigilabas male: O male de quo nō sine causa
Esa.liij. dixit propheta. Dabo malos ꝓ sepultura ei⁹. O mali. O pessimi: aut vigilabatis ⁊ custodire debuistj: aut dormiebatis et quid sit factū nescitis. Impletū est enim q⁹ spūs sanctus p psalmistā multū añ pdixerat. Cogitauerunt pniciosum q⁹ non potuerunt stabilire. Nos ergo fres charissimi p q̄
rum salute ista oia ⁊ pdicta sunt ⁊ impleta: gratias agam⁹
diuine mie: ⁊ quantū possum⁹ totis viribꝰ laborem⁹: vt bñficia dei non nobis iudicium pariant sed profectum: vt cū
tremendus iudicij dies ⁊ tēp⁹ reddende rōnis aduenerit
q̄d nobis dns ⁊ saluator noster contulit iudicatus inte
grum inueniat iudicaturus. Eq̄d ille cū venerit reddit rus est q⁹ pmisit: sed reqsitur⁹ est q⁹ redemit: ⁊ q⁹ in pmo
aduentu ptulit: exactur⁹ est in secundo. Quis multum p
sumere debeam⁹ de mia dei: non tamē negligenter debem⁹
timere iusticia ei⁹. Cū iusticia enim te iudicabit: qui cū misericordia te redemit. Nā q⁹ tam longo tpe peccam⁹ ⁊ pcit
non est negligentia sed patientia. Non ille potentiam pdidit: sed nos ad penitentiam reseruauit. Timeamus g̃ iusticia cuius misericordiam desideram⁹. Parcit enim mō sz
non tacet: sed si tacet nō semper tacebit. Audiam⁹ ergo eū
nō tacet in precepto: si volumus vt nobis parcat cū nō
tacuerit in iudicio. Modo enim pierogat nobis mia tunc
Mat.xvj. a nobis exigetur iusticia: et reddet vnicuiq⁹ ꝓm opera sua:
Jacob. sic fiet illud q̄d apostolus dixit. Judicium sine mia illi qui
non fecit misericordiam.
Job. xij. De eo q̄d dns dicit in euangelio. Qui amat animam suam perdet illam. Homelia.xxxvij.
A Job.xij. Quodo fratres charissimi cū diuia lectio legeretur
Ephe.v. audituim⁹ dñm dicentē. Qui amat aiam suam: perdet illā. Huic sententie quasi ꝓtrarium videt esse
q̄d ait ap̄s. Nemo vnq̄ carnem suā odio habuit
Si ergo nemo est q̄ carnem suā oderit: quātomagis nemo
est q̄ oderit aiam suā: Multū quippe aīa carni ꝓponit: q⁹
ipsa ē habitatrix: caro habitaculū. Et aia dñatur: caro autem seruit. Aia superior est: caro subiecta est. Si ergo nemo
vnq̄ carnē suā odio habuit: q̄s est q̄ aiam suā oderit: Propter q̄ non paruā q̄stionē nobis intulit p̄sens euāgelica lectio: vbi audiuim⁹. Qui amat aiam suā pdet illā. Periculosum est hoī aiam amare ne perdat. Sed si ꝓpterea piculosum est vt ames aiam tuā ne peat aīa tua: iō non debes illam amare: q⁹ non vis illā perire. Si aūt non vis illā perire
amas illā. Quid est boc si amo perdo: Ergo nō amē ne perdā. Sz q⁹ timeo pdere ideo nō amo: vtiq̄ eo q̄ timeo. Dic
Mat.xxj. et alibi dns. Quid prodest hoī si totū mundū lucret: animę vero sue detrimentū patiat: Ecce q⁹ sic est amāda aīa vt lucro totī⁹ mūdi ꝓferat: tū obfuet q̄ aiam amat: q⁹ si amat pdet illā. Nō vis pdere eā: noli illā amare. Sed si nō vis eā
pdere: nō potes eā non amare. Sūt g̃ qui peruerse animā
suā amāt: et hoc vult dei sermo corrigere: non vt oderit animā suā: sed vt recte diligant. Vale eni diligendo pdunt eā

et fit q̄dā magnū q̄si ꝓposterū ⁊ cōtrariū. Sed ita tū fit vt
si diligas eā puerse: pdas illā. Si oderis illā recte: pserues
illā. Est ergo q̄dā puersus amor ei⁹: ⁊ quoddā rectū odiū
ei⁹. Sed amor puersus ab odio: odiū rectum ab amore est.
Quis est peruersus aie amor: Q̄n diligis animā tuā in iniquitatib⁹: audi q⁹ ab odio venit amor iste peruersus. Qui
autem diligit iniq̄tatē odit animā suam. Odiū aūt rectum
vide q⁹ ab amore venit. Ibi dns secutus ait. Qui aūt odit Joh.xij.
aīam suā in hoc seculo: in vitā eternā inueniet eā. Utiq̄ q̄
vis inuenire in vitā eternā: multum amas. Q̄ amas ad tē
pus q̄d ꝓderit: Aut subduceris illi: aut subducit tibi. Cū
fueris tu subtract⁹: perit ipse amor: cū fuerit illō subtractū
perit q̄ amasti. Ubi ergo aut amator perit: aut q̄ amatur
non est amandū. Sed q̄d est amandū: Q̄ nobiscū pōt esse
in eternum. Sed si vis animā tuā in eternū habere saluam: B
oderis eam ad tēp⁹. Ergo odiū rectū ab amore venit: puersus amor ab odio venit. Quis igitur modus diligēdi aīas:
Putatj martyres nō amare aīas suas: Videtis certe mō
si cui⁹ vita ꝑsentis seculi placitetur: quō amici ei⁹ currunt
ꝑ ea: quō curritur ad eccl̄iā: rogat² eos vt intermittat si q̄s
hz actiones: currat: festinet. Quare: Pro aīa. Et oēs ptermissū est: oib⁹ ceteris reb⁹ ītermissis festinādū esse decernūt.
Dis festinatio laudat: oīs tardatio accusat. Quare: Pro
aīa. Quā est pro aīa: Ne moriat hō. Non nouerant martyres amare aīas suas: ⁊ tū hoc est ꝑ aīa ne moriatur homo.
Moꝛs hominis iniq̄tas est: Si curris ꝑ hac vita cētū milia: quot milia debes currere ꝑ vita eterna: Si festinas lucrari dies paucos et ipsos incertos. Hodie eni hō a morte liberat⁹: nescit vtrū cras moriatur: tamen si sic currit ꝑpter lucrū paucoꝝ dieꝝ: q⁹ et vsq̄ in senectā pauci dies sūt
quō currēdū ē ꝑ vita eterna. Amoꝛ ergo puersus aie abundat: amoꝛ aūt rect⁹ valde paucoꝝ ē. Nā sicut nemo est q̄ nō
diligat aīam suā: sic nemo est q̄ nō amet carnē suā. Q̄ fieri
pōt vt ⁊ vez sit q̄ ait ap̄s. Nemo vnq̄ carnē suā odio habuit: et aīa non amet. Dilicam⁹ g̃ fres amare animas nr̄as.
Omnis voluptas seculi transitoꝛia est. Est amoꝛ vtilis: est amoꝛ noxius: amoꝛ amoꝛe impeditur: amoꝛ noxi⁹ recedat:
et amoꝛ vtilis succedat. Sed q⁹ hoies nolunt illinc recedere: iō in illos non pōt aliud introire vt nō capiant: pleni sūt
fundāt et capiunt. Pleni sunt eni amoꝛe voluptatū carnalium: pleni sunt amoꝛe vite ꝑsentis: pleni sunt amoꝛe auri ⁊
argenti: possessionū seculi huius. Quia g̃ pleni sunt: sic sunt
quō vasa. Dis vt intret mel vnde acetū nōdū fudisti: Fun
de q̄ habes vt capias q̄ nō habes. Jō prima renūciatio
est huic seculo: ⁊ deinde conuersio ad deū. Qui renunciat
fundit: q̄ conuertitur implet: sz si nō fiat corꝑe solo: sed et
corde. Querit aūt fres quō crescat iste amoꝛ. Hz eni initia C
sua: hz augmenta sua: hz pfectionē suā. Et debemus nosse
q̄s ceperit: vt eū augmento cohortemur: q̄s nec ceperit: vt
eum quo inciꝑat moneamus: q̄s et ceperit ⁊ creuerit: vt eū
ad pfectionē incitem⁹. Primo illud attendat charitas vr̄a
amoꝛes oēs et dilectiones prius sunt in hoīb⁹ de se: ⁊ sic de
alia re quā diligunt. Si diligis aurū: pri⁹ te diligis ⁊ sic aurum: q⁹ si tu mortuus fueris: nullus erit qui aurꝫ possideat.
Ergo dilectio vnicuiq⁹ a se incipit: ⁊ nō pōt nisi a se incipe
et nemo monet vt se diligat. Hoc enim non solū inest hoīb⁹
sed et pecoꝛib⁹. Videtis enim fres q̄ead modū nō tm̄ igētes bestie et magna animalia: vt sunt boues aut cameli vel
elephāti: sed et muscę: sed et vermiculi minimi quō nolunt
moꝛi ⁊ diligāt se. Oia aīalia mortē fugiunt. Ergo diligunt
se: custodire se volūt: alia velocitate: alia latebꝛ: alia resistēdo ⁊ repugnādo. Oia tū aīalia ꝑ vita sua pugnāt: moꝛi nolunt custodire se volunt. Amant g̃ se: incipit ⁊ aliud amari
Sz q̄d est ipsum aliud: Quicq̄d amaueris: aut ꝺ est q̄ tu:
aut inferius te est: aut supꝛ te est. Si inferꝛ te est q̄ amas
ad cōsolādum ama: ad tractandū ama: ad vtendū ama: non
ad illigādū (ꝺbi gr̃a) Aurꝫ amas: noli te illigare auro: quā
to melioꝛ es q̄ aurꝫ. Aurū eni terra est fulgens: tu aūt vt illuminaueris a dño: ad imaginem dei factus est. Cū sis aurꝫ
creatura dei: non tamen fecit deꝰ aurū ad imaginē suā sz te Hcū.j.
Ergo posuit sub te aurū. Amoꝛ ergo iste ꝓtēnēdus est. Ad
vsū assumenda sunt ista: nō eis vinculo amoris q̄si glutino
herendum est. Non facias tibi mēbra q̄ cū ceperint precidi: volebis atq̄ cruciarꝫ. Quid ergo: Assurge ab isto amoꝛe D

quo amas inferiora q̄ tu es: ¶cipe amare pria: id est qđ tu es. Sed qđ multis opus est? Si volueris breuiter poteris. Quo ordie aũt verũ amorẽ et veram charitatẽ habere possimus: ipse dñs dixit nobis in euãgelio euidenter ostẽdẽs.

Wat.xxij. Sic eni ait. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo: ⁊ ex tota anima tua: ⁊ ex oĩb⁹ viribꝰ tuis: ⁊ ꝓximũ tuũ sicut teipz. ¶primũ ḡ dilige deũ: deinde teipm: post hec dilige ꝓximũ tuum sicut teipsum. ¶rius tamen discе amare teipsum: sic dilige ꝓximũ tuũ sicut teipsum. ¶am si teipz nõ nosti amare: quõ ꝓximũ poteris in veritate diligere? ¶utant enim nõnulli hoies legitimo ordine se amare: qñ res alienas raptũ: qñ se mebriãt: qñ libidini seruiunt: qñ ꝓ diuersas calũnias iniusta lucra conq̄runt. Isti tales audiant scripturã

Pš.x. dicentẽ. Qui diligit iniq̄tatẽ odit aiam suam. Si ḡ amando iniquitatẽ: teipsum non solum non diligis: sed etiã odio hẽs quõ aut deũ aut ꝓximũ diligere poteris? Si ḡ vis vere charitatis ordinẽ custodire: fac iusticiã: dilige iniam: fuge luxuriã: incipe scõm ꝓceptũ dñi: nõ solũ amicos sed etiã inimicos diligere. Et cũ hec fideliter custodire toto corde contenderis: istis virtutibꝰ quasi q̄busdã gradibꝰ poteris ascendere vt merearis deũ toto aio ⁊ tota virtute diligere. Et cum ad istã felicem perfectionez veneris: oẽs ꝓcupiscẽtias istius mũdi tanq̄ stercora ꝓputabis. Et cũ ꝓpheta

Pš.l.xxij Wat.xxij poteris dicere. Mihi aũt adherere deo bonum est.

De eo qõ dñs dixit in euangelio. Diliges ꝓximum tuum sicut teipsum. Homelia.xxxviij.

A Non solũ in nouo sed etiã in veteri testamento admonemur fratres charissimi: qualiter ꝑfectã charitatem tenere debeamus. Sic enim ipse dñs in

Ubi.s. euãgelio dixit. Diliges ꝓximũ tuum tãq̄ teipz. Tractemꝰ ergo aliquãtulũ de amore hoĩs in hominem: qz sunt amores hoĩm puersi. Ipse puerse amat alterum: q̄ se puerse amat. Qui aũt recte se amat: ⁊ alterꝫ recte amat. (¶bi gratia) Sũt amores flagitiosi detestabiles. Amores adulterorꝫ: amores corruptorum ĩmundi amores. Malos amores detestant oẽs leges humane/⁊ leges diuie. Remoue ḡ istos illicitos: queramus licitos. Incipit amor licitꝰ a cõiugio: sed adhuc carnalis est. Videtis qz cõis est cũ pecoribus: ⁊ passeres illi q̄ ꝑsonãt habent cõiugia ⁊ nidos faciũt simul ouа ꝓfouent: simul pullos nutriunt. Licitus quidẽ amor iste in hominibꝰ: sed videtis qz carnalis est. Secũdꝰ amor filiorꝫ est: sed adhuc et ipse carnalis est. Non enim est laudandus qui amat filios: sed detestandus qui non amat ¶ro magno enim laudaturus sum in homine: qđ video in tigride? Serpentes amant filios suos: leones ⁊ lupi amant filios suos. Noli ḡ magnũ putare q̄ amas filios tuos. Adhuc in amore hoc serpentibus cõpararis. Si non amauerĩ a serpentibꝰ vinceris. Honestos amores iã dico. Illos enĩ flagitiosos excluſi. Aliꝰ amor q̄ est ꝓpinquorꝫ: iã iste videtur ꝓprijꝰ hoĩm: si non sit cõsuetudinis. Nã maior ẽ amor qui extenditur vltra ꝓpinquos q̄ qui tenetur inter ꝓpinquos. Qui amat ꝓpinquos suos: adhuc sanguinẽ suũ amat. Ametalios qui non sunt ꝓpinqui: suscipiat pegrinum: iã multũ dilatatꝰ est amor iste. Tm̃ aũt crescit vt a cõiuge ad filios: a filijs ad ꝓpiq̄s: a ꝓpiq̄s ad extraneos ab extraneis ad inimicos perueniat: ĩ vt pueniat illuc: multos hz gradus. De amicitia ergo videte quid dicã. Sunt amici exceꝑta amicitia: q̄ nec amicitia dicenda est: quã facit mala cõscientia. Sunt enim hoies q̄ pariter mala cõmittũt: ⁊ ideo videntur sibi coniũcti: qz conscientia mala ligati sunt. Excepta illa nepharia amicitia. Est qđ amicitia adhuc carnalis ꝓsuetudinẽ cohabitãdi: colloquendi: simul puersandi: vt ꝓtristeꝰ hõ qñ deserik ab amico cũ q̄ solet colloq̄ ⁊ habere coniunctiones. Cõuenit duo hoies: ãbulãt secũ triduo: ⁊ iã nolũt a se recedere. Et ista qđã amicitie dulcedo est. Honesta quidẽ: sed adhuc discutiamus illã: qz gradus amoris hui⁹ querim⁹: ⁊ videam⁹ quoadusq̄ puenerimus vsq̄ ad amicitiã talẽ qualẽ dixi. Est ego ista amicitia consuetudinis non rationis. Habent illã et pecora. Duo equi mãducãt simul: desiderãt se ad aliã diẽ precedit vnus: festinat alter desiderans quasi amicũ suũ: vix regit a sessore: ⁊ tãdiu se impetu suo ꝓuocat quousq̄ puenĩat. Cũq̄ puenerit ad eũ q̄ ꝓcessit: sedatur põdus illud: ferebatur pondere: amore vrgebãt: venit tanq̄ ad locũ suũ et conquiescit. Adhuc et ista amicitia consuetudinis est in pecoribꝰ. Surgamus ad huc ⁊ ab ista. Est ⁊ alia supioꝝ amicitia: nõ cõsuetudinis sz rõnis: q̄ diligim⁹ hoiez ꝓpter fidẽ ⁊ mutua benivolentiã in ista vita mortali. Ad supiꝰ q̄dq̄ tã inuenerimus diuinũ ẽ. Incipiat hõ amare deũ: et nõ amabit in hoĩe nisi deũ. Videat eni charitas vra primũ amicitie amor qualis debeat esse gratuitꝰ. Non enim ꝓpterea debes habere amicũ vel amare vt aliq̄d tibi ꝓstet. Si ꝓpterea illũ amas vt ꝓstet tibi vel pecuniã vel aliq̄ cõmodũ tẽporale: non illum amas sz illud qđ ꝓstat. Amicꝰ gratis amandus est: propter ipsum nõ ꝓpter aliud. Si hoiem te hortaꝝ amicitie regula vt gratis diligas: q̄ gratis amãdꝰ est deꝰ q̄ iubet vt hoiem diligas? Nihil delectabiliꝰ deo. Nã in hoĩe sunt q̄ offendant ꝓ amicitiam tñ cogis te vt ẽt illa q̄ offendũt in hoĩe tolerẽs ꝓpter amicitiã. Si ergo non debes ꝓpter qđã tolerãda dissoluere hoĩs amicitiã: dei amicitia q̄b⁹ reb⁹ dz cogi vt dissoluatur a te? Nihil inuenis delectabiliꝰ deo. Deꝰ nõ est q̄ te offendat: si tu eũ non offendas: nihil illo pulcbꝰ: nihil illo dulciꝰ. Sz dictur⁹ es mihi. Nõ illũ video: quõ sũ amaturus quẽ non video? Et quõ dicis amare quẽ nõ videꝝ? Modo oñdo vnde coneris videre: qđ istis oculis nõ potes videre. Ecce amas amicũ: qđ in illo amas? Stat⁹ eũ amas? Sed forte amicꝰ iste tu? (vt alia omittã) senex hõ est. Fieri eni põt vt habeas amicũ senẽ. Quid amas i sene? Incurui corꝑ⁹: albũ caput: rugas in frõte: cõtracta maxilla. Si corpus qđ vides nihil deformiꝰ ꝓ senectute: ⁊ tamẽ aliquã amas ⁊ corꝑ⁹ qđ vides non amas: qz deforme est: vñ video qđ amas? Si enim queram a te quare amas: respõdurus es mihi hõ ẽ fidel. Ergo fidẽ amas. Si fidẽ amas: quid⁹ ostẽ vĩ fides: ipsis oculis vĩ deꝰ. Incipe ḡ deũ amare: ⁊ amabis hominẽ ꝓpter deũ. Audite magnum testimoniũ Diabolus certe accusator sanctorum est. Et qz nõ apud talem indicẽ cogit quẽ fallat: nõ põt in nos crimia falsa dicere. Habuit apud quẽ dicat. Qz ergo falsa ℨ nos nõ põt dicere: q̄t vera q̄ dicat: ℨdeo tẽtat vt hẽat qđ dicat. Sic ergo adnet⁹ nr̃ q̄ nobis iuidet regnũ celoꝝ: q nõ vult vt ibi sit⁹ vi ipse deiect⁹ est. Nunq̄d inquit tob gratis colit deum? Ad huc ad hoc ꝓuocamur ab aduersario: vt gratis deum colamus: qñ ille querens qđ obijciat ꝓ magno se putauit inuenisse qz dixit. Nunquid gratis tob colit deꝰ? Non qz videratꝰ coz ipsi⁹? sz qz videbat diuitias eius. Cauere debem⁹ ne ad ꝓmiũ diligam⁹ deũ. Quid enim? ¶ꝓpter ꝓmiũ ut lectur⁹ es deũ? Quale ꝓmiũ est qđ tibi dat⁹ ẽ deꝰ? Quicquid tibi aliud dederit min⁹ est q̄ ipse. Colis nõ gratis: et aliq̄d ab ipso accipias. Gratis cole: ⁊ ipm accipies. Si enĩ fuat tibi deꝰ q̄ fruaris: ⁊ si amas q̄ fecit: q̄lis est ille q̄ fecit? Si pulcher est mundus: q̄lis artifex mundi? Euelle ḡ cor tuũ ab amore creature vt inhereas creatori: et dicas qđ in psalmo scriptũ ẽ. Mihi aũt adherere deo bonũ ẽ. Si aũt de ſerz eũ q̄ te fecit: ⁊ amas illa q̄ fecit: de ſto illo q̄ te fecit adulter es. Sic clamat epla Iacobi: adulteros appellãs. Adulteri. Et vnde adulteri? Queris vnde? Nescitis inq̄t q̄ amicitia huius mundi inimica est deo? Quicũq; ergo voluerit amicꝰ esse seculi hui⁹: inimicus dei constituitur. Expellerat qđ dixerat adult. Anima deserto creatore amano creaturã adulta est. Illi? enĩ amore nihil casti⁹: nihil delectabili⁹. Illo deſto ꝺ ãplectẽdo: efficieris imũda. Oia vt illẽ ãplexib⁹ digna sis: dimitte ista: ⁊ illi inhere gratis. Nã ita dixit psalm⁹. Mihi aũt adherere deo bonũ est. Seruum ꝓiorẽ sic dixit. ¶erdidisti oẽs q̄ fornicãt abs te. Et quasi ostẽderet q̄ sit fornicatio: subiecit. Mihi aũt adherere deo bonũ est: nihil aliud volo sed ipsum. Adherere illi ꝺ est bonũ mesi: ꝺ est gratuitũ bonũ meũ. Jõ et gra ẽz: qz gratis ꝓstat. Cũ ergo ceperis amare gratis: securitas est qz amicũ gratis amas: ⁊ ad ꝺ cũ amas vt tecũ amet deũ. Attẽdite enim ipsam amicitiã: vulgare mundo cepim⁹ ꝓ quã gdus fecim⁹? Attẽdite illã. Amat marit⁹ vxorẽ: ⁊ vxor maritũ. Sine duobꝰ ille illã: ⁊ illa illũ saluſi vult: vult illũ hr̃e ſcolumẽ: vult illũ hr̃e felicẽ. Ad ꝺ amat qz ipsa vult: qđ sibi vult: e illi ꝺ vult. Amat filios: dꝫ nõ vult hr̃e nisi filios suos? Amat amicũ: dꝫ nõ nisi incolumẽ hr̃e vult: adeo vt si forte contingat illi aliq̄d: ꝓtremiscit: ꝓtristat: ꝓturbat: currit: accedit: cũ accesserit plãgit: Quid ḡ vult saluũ hr̃e. Si ḡ omnis q̄ amat saluũ vult habere qđ amat: si intelligat q̄ sit vera salus inci pit illã amare in se: et ipsã cogit verã amare ⁊ in amico. Si oculis carneis q̄ris deũ: vide tres pueros de igne liberatos

Dan.iij. ⁊ Mach. vi. Si fide q̄ris deũ: vide machabeos in igne coronatos. Sa: lus ergo illa amãda est: ista vtenda. Hec eni ad vsum necessaria est: nam trãsitura ẽ. Nõ eni vera salꝰ ẽ fres quõ dicũt medici peregrotamur quãdiu mortua ẽ ꝓpter in ista fragilitate carnis. Putatis enim tunc hoiez egrotare quando febricitat: ⁊ sanũ esse quãdo esurit? Sanus ẽ ꝺ. Vis videre q̄tũ malũ est esurire? Dimitte illuz sine medicamento septẽ diebꝰ: occiditur. Sed qz ponis quotidie me dicamentum viuit. Medicamentũ aũt famis cibus est: medicamentum sitis potus est: medicamentum lassitudinis sõmnus est: medicamentũ sessionis deãbulatio est: medicamentum deambulationis sessio est: medicamentũ fatigationis dormitio est: medicamentũ dormitiõis vigilatio est. Et vi de q̄ imbecille sit corꝑ⁹ humanum. Hocipm adiutoriũ qđ viri qui assumit: si in eo perseuerauerit deficit. Esuriendo: cibi q̄rebas adiutoriũ. Ecce adest adiutorium cibi. Manduces: reficer/. Si plus feceris plus deficies: Adiutoriũ sitis q̄rebas potũ. Multum bibendo offocaris: q̄ sitiendo vegebaris. Lassasti ambulando: sedere vis. Sede ꝓpter uo: vide si non lassabis. Quicqđ ḡ assumpseris vt aliud pellat: in eo ipso si ꝑ seuerauerit deficit. Qual⁹ est ergo ista salus fragilis: peritura: vana: vere quõ dictũ est.

Jacob.iiij. Quis eni est vita vra? Vapor est ad modicũ partẽs. Qui ḡ in vita ista amat aiam suã perdet eã. Qui aũt in hoc seculo odio habuerit aiam suã in vitã eternã custodit eã. Que est vita eterna? Vera salus. Et si amicũ tuũ videris que amabas in hoc seculo vt salu⁹ esset: qz tu talẽ salutẽ desideras q̄ eterna est: ad ipsaz salutẽ diligis amicũ tuũ: ⁊ totũ est quicquid vis amico tuo ꝓstare: vt illã tecũ teneat salutẽ. Amas enim iusticiã: vis illũ esse iustũ. Amas sub deo eẽ: vis ⁊ illũ esse sub deo. Amas vitã eternã: illuc eũ vis tecũ regnare in eternũ. Inimicũ tuũ vides psequi te: inistas est q̄ te psequi? In illo trasci debes mia: febrit i aia. Quo ergo amic⁹ hui⁹ seculi fres seculũ amãs animã suã febrẽ vult pellere de amico suo quem similiter amat vt se ꝓpter ꝑsentem salutẽ: sic tu eũdẽ diligis ꝓpter vitam eternã dilige. Cũ inueneris iram/indignationem/odiũ/inimicitatẽ: sic coneris expellere morbũ animi: quõ amicus seculi morbũ corꝑis. Ad ꝺ enim ama vt facias qđ ⁊ tu es: et erit i te perfecta charitas. Hoc si inueneris: ad hoc ama cõiugẽ: ad hoc ama filiũ: ad hoc ama ꝓpinquum: vicinũ: ignotum: inimicum: ⁊ erit in te perfecta charitas. Que si fuerit: vincis mundum ⁊ pellitur foras ꝓinceps mundi. Audistis enim quod ait dñs.

Jo.xij. Princeps hui⁹ mundi missus est foras. Quia ipse ꝑsur⁹ erat: ⁊ per passionẽ suam facturus in hoĩbus dilectionem.

Wat.v. Maiorẽ hac dilectionẽ nemo habet: q̄ vt aiam suã ponat qđ ꝓ amicis suis. Ut ergo amaret ꝓt amauit: vt i noĩe eiꝰ nemo mori timeret: ꝓtior ꝓ oib⁹ mortuꝰ est. Ad hoc ergo vt edificaret i cordibꝰ hoĩm charitatẽ: misit diabolum foras. Quo foras? De cordibꝰ hominum. Cupiditas itromittit ilium: charitas eũ foras mittit. Nos vo fres suprascriptos charitatis gradus cũ grãdi diligentia cogitantes: nõ redamus dño ꝓ bonis mala. Et qz ille veniens alligauit fortem: id est diabolũ et nos oẽs q̄ vasa eiꝰ fuim⁹ de potestate illius abstulit: ꝓ gram ipi⁹ euacuati omnib⁹ malis studeamus repleri abundãtib⁹ bonis: timentes illud qđ ipse dñs dixit. Cũ immũdus spũs exierit ab hoĩe ãbulat ꝓ loca arida querẽs requiẽ non inuenit. Post hec reuersus inuentẽs domũ vide exiuit vacuã: adducit secũ septẽ spiritꝰ nequiores secit facta sunt hoĩs illi? posteriora peiora ꝓtib⁹. Ne ergo ⁊ nos tale aliq̄d patiamur: quantum possumus laboremus in locis vitioꝝ virtutes inducere: vt possim⁹ ad dei misericordiam peruenire.

Ps.xl. ## De eo quod ꝓpheta dicit in psalmo. Beatus qui intelligit super egenum et pauperem in die mala liberabit eũ dominus. Homelia.xxxix. In qua de elemosyna pricipaliter tractat: quomodo etiam non petenti danda sit exemplo christi qui quatuor milia omnium pauit non petentibus.

A Elix opari⁹ cultor elemosynarũ eo q̄ ere suo cõparauerit celũ: ⁊ dãs panẽ esurientib⁹: delectorũ suoꝝ ꝓsitꝰ icẽdiũ. Cui ꝓphera tale exhibet testimoniũ: ⁊ patrẽ suũ hz spiritũ sanctũ. Jn tali cã opari⁹ felix viuit: et secur⁹ iã moritꝰ: cũ q̄ ambulat patrimoniũ in immortale hoꝛreũ: i quo debitorẽ fecit dñz dũ pascit alterũ dando. Si accepit in se modicũ panis ipera ꝓparauit in se vitã celestẽ: se faciens heredẽ in die iudicij. Nullã poterit incurrere pniciẽ: q̄ ꝓparauerit elemosynis pietatẽ. Cui ꝓpheta tale exhibet testimoniũ. Salua eũ et viuifica eũ dñe. O duplex ꝓphete bñficiũ. Cõmendat pariter: ⁊ cõmendat pariter vt saluet: qz et ipse saluauit vt viuificaret: ⁊ ipe vitã poscẽti donauit in terra. Beatꝰ est iste dũ vsq̄ sic curit in celũ. Sz ne aliq̄n vacet in illo vite bñficiũ: festinet ad

Pš.xl. ꝑmiũ magnũ dimittat i seculo testimoniũ. Qua ẽ re dicit. Beatus qui itelligit sup egenũ ⁊ pauperẽ: in die mala liberabit eũ dñs. Et iterꝫ Esaias dicit ⁊ sic testat. Solue inqt

Esa.lviij. oẽm nodũ iusticie. Solue suffocationes ipotẽtiũ ꝓmertiorũ: dimitte q̄ssatoris in requiẽ: ⁊ oẽm ꝓsummationẽ iniustã dissipa. Frãge esurienti panẽ tuũ: ⁊ egenũ sine tecto induc in domũ tuã. Si videris nudũ vesti: ⁊ domesticos seminis tui ne despicias. Tũc erũpet tpaneum lumẽ tuũ: ⁊ sanitas tua citiꝰ oriet: et preibit ãte te iusticia: ⁊ claritas dei circũdabit te. Tunc exclamabis ⁊ dñs exaudiet te: dũ adhuc loq̄ris dicit. Ecce assũ. Perfecta est ḡ mia fres charissimi: vt

B añ occurrat esurienti cibꝰ q̄s roget mẽdic⁹. Nõ eni est pfecta mia q̄ pcib⁹ extorq̄tur. Sz si tacet mẽdicꝰ: loquit pallor in facie: pene lassus: fessus ẽ cellsq̄ suspect⁹. Festia pietas succurrere ne audias rogantẽ: ne qđ debeꝰ dño vendices tibi.

Wat.v. Jmitare deũ tuũ q̄ solẽ suũ oriri facit sup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit sup iustos et iniustos. Et ecce venit tibi pluuia añq̄ roges: descendet vbertas nocte dũ sterꝛ: dũ adhuc in lecto es ex ꝓcepto vigilat dies: excubãt elementa: fructus te nesciente effundunt. Jactat celũ ⁊ parturit terra: tot cellaria messiũ dũ nescim⁹ sic accepim⁹: ⁊ tantas opes comedimus añq̄ rogem⁹. Et tu homo modicꝰ est ipse panis ⁊ pcibꝰ vẽdis? Nõ rogauerꝫ q̄tuor milia iesũ in deserto septẽ panes

Wat.xv. et paucos pisces vt infinita agmina prãderẽt q̄ prandio vt cisset saltẽ vsura mensurã. Qui cũ erogasset. Colligit inqt fragmenta ne qđ depeat: qz sanctũ fuerat totũ qđ ipe ꝓfecerat. Redigant septẽ sporte buccellaꝝ: saturata sũt tãta milia ⁊ nihil minoratũ ẽ. Et creuit eis cibꝰ dũ ipẽdit victꝰ: sic et elemosyna si indigentib⁹ erogeꝝ. Magnũ opꝰ est elemosyna fres charissimi vt faciat hõ qđ feẽ deꝰ: qz hos paucos esurientes in terra dimisit: q̄ vno vasculo ozẽ celi pascit: ꝓ quẽ et nobis liceat erogare. Sz si vbiq̄ fuisset abũdãs perierat mia: dedit nobis deꝰ scõz baptismũ. Quis ei sine pctõ? Nã

Eccli.iij. sicut aq̄ extinguit ignẽ: sic ⁊ elemosyna extinguit peccatũ. Jn horreis nr̃is hẽam⁹ abũdãtiã q̄ flãmas nr̃as oblatione vni⁹ panis extiguat: ⁊ añ fores gebẽne stat mia: ⁊ nemine ꝓmittit in carcerẽ mitti. Et q̄cũq; misert⁹ fuerit misereb⁹ ei: ⁊ q̄s nõ fuerit misertus nõ miserebit ei. Da panẽ cũ potes: qz nemo esuriet in inferno: nec habebis post mortẽ frumẽtũ: nec inuenies illic aliq̄n medicũ: qz nõ erit ꝓfes misẽdi. Bonoꝝ ei malorũq; discretio ⁊ in suis actib⁹ pmanebũt

Wat.xxv Jpso xp̃o dño nr̃o rege ac iudice secernẽte agnos ab hedis dexterã ac sinistrã seq̄strãs: q̄ esurisse ⁊ sitisse se dicit: ⁊ cetera in suis mistris ꝓfessũ fuisse se asserit. Date ḡ oibus dilectissimi fres: date ꝓcipue ad domesticos fidei: date oĩb⁹: ni cui non dederitis ipse sit xp̃s: cui ve dederitis ipse est christus.

De fraterna concordia et offensiõis relaxatione. Homelia.xl.

A Oes isti sancti quos agimus inobseruatõe q̄dragesime: ꝓmonẽt nos ꝺ fr̃na ꝓcordia loq̄ vobis: vt dcũq; hz aduersus aliũ direl: finiat ne finiat. Ho lite ista ptẽnere fres mei. Cũ ciuita ista mortal⁹ ⁊ fragilis: q̄ inter tot terrenas tentationes piclitatur: ⁊ orat ne submergat: nõ põt eẽ in q̄tis iusto sine q̄libus scũq; peccatis: vnũ ẽ remediũ ꝑ qđ viuere possum⁹: qz docuit nos magister deꝰ dicere in ꝛone. Dimitte nobis debita nr̃a sicut ⁊

Wat.vj. nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̃is. Pactũ ⁊ placitũ cũ deo fecim⁹: ⁊ ꝺditõe soluendi debiti in cautõe subscripsim⁹. Dimitte nobis: plena fiducia petim⁹: si et nos dimittim⁹. Si

Universidad de Deusto Biblioteca

aũt non dimittim⁹: dimitti nobis peccata nõ putemus: ne nos ipsos fallamus. Homo se non fallat: de⁹ nõ fallit. Humanũ est irasci: & vtinã ne hoc possem⁹. Hũanũ est irasci: sz non dz iracundia nr̃a natos suos paruulos diuersis suspitiõib⁹ irrigare et ad trabẽ odij peruenire. Aliud est enĩ ira aliud odiũ. Sepe ẽt pater irascit filio: sed non odit filiũ: irascitur vt corrigat. Si ꝓpterea irascit vt corrigat: amãdo irascit ꝓpterea dictũ est. Festucã in oculis frãs tui vides: trabem aũt in oculo tuo non vides. Culpas in alios iram: & tenes odiũ in teipso. In cõparatione odij: ira festuca est. Sed festucã si nutrias: trabes erit. Si euellas & pijcias nihil erit. Si aduertistis beati ioãnis epla cũ legeret: debuit nos terrere snĩa. Ait enĩ. Tenebre transierũt: lux vero tã lucet. Dei: de secutus adiunxit. Qui dicit se in lumine esse et frem suã odit: in tenebris est vsq; adhuc. Sz forte tales tenebras putet esse hõ ꝗles patiunt in carceribus⁹ inclusi. Vtinã tales essent: tñ i talib⁹ nẽo vult eẽ. In his aũt carcer tenebris: pũt ĩcludi & innocẽtes. In talib⁹ ei tenebris: icluſi sunt martyres. Tenebre circũq; fundebãt: & lux fulgebat in cordib⁹ eor̃. In illis tenebris oculis non videbãt: sed amore fraternitatis deũ videbãt. Vultus scire ꝗles sunt iste tenebre: de qb⁹ dictũ ẽ. Qui odit frez suũ i tenebris est. Et alio loco dicit: Qui odit fratrẽ suũ homicida ẽ. Qui odit frem suã ãbulat: exit: intrat: ꝓcedit: nullis cathenis onerat⁹: nullo carcere i clusus: reatu tñ ligatus est. Noli illũ putare sine carcere eẽ carcer ei⁹ cor ei⁹ ẽ. Cũ audis. Qui odit frem suũ i tenebris ẽ vsq; adhuc: ne forte ꝓtẽas tales tenebras: adiungit dicẽs. Qui odit fratrẽ suũ homicida ẽ: odis ffem & securꝰ ãbulas et cõcordare non vis: non agnoscis gre spactũ tibi dederit de⁹. Ecce tã homicida es et adhuc viuis. Si dñm tratũ haberes: cũ odio fratris subito raperer⁊. Parcit tibi de⁹: parce tu tibi: pcorda cũ fratre tuo. aut forte tu vis & ille nõ vult Dic securꝰ. Dimitte nobis debita nr̃a: sicut et nos dimittimus debitoribus nr̃is Forte peccasti in illo: vis cũ illo pcordare: vis et dicere: ff ignosce mihi qõ peccaui in te: ille non vult ignoscere: nõ vult dimittere debitũ. Ꝺ et debes non vult tibi dimittere: ipse obseruet qñ hz orare: qñ ventur⁹ est & tibi noluit dimittere qõ i eũ forte peccasti: qñ vẽtur⁹ ẽ ad oronẽ ꝺd factur⁹ ẽ? Dicit. Pr̃ nr̃ qui es in celis. Dicat accedat. Sanctificẽt nomẽ tuũ. Adhuc dic. Adueniat regnũ tuũ Sequre. Fiat volũtas tua sicut in celo & i terra. Adhuc ãbula. Panẽ nr̃m ꝺ̃tidianũ da nobis hodie. Dixisti: qõ sequtur vide: ne forte velis iã trãscendere & alios dare. Nõ ẽ ꝺ̃ trãsire possis: ibi teneberis. Dic ḡ & vex dic: aut si nullũ pctm̃ habes vñ dicas. Dimitte nob debita nr̃a: Roli dicere. Et vbi illo qõ apls dixit. Si dixerim⁹ qz pctm̃ nõ hẽm⁹: nos ipos decipim⁹/ & veritas in nob nõ est. Si aũt mordet ꝓscientia fragilitatis: et in seculo vbiq; abũdãt iniqtates. Dic ḡ: dimitte nob debita nr̃a. Sz qõ sequr vide. Roluisti et dimitte pctm̃ frĩ tuo: & dictur⁹ est. Sicut & nos dimittim⁹ debitoribus nr̃is. An nõ es dictur⁹? Si nõ es dictur⁹: mihil es accepturꝰ: si falsum es dictur⁹. Ergo dic et vex dic. Quõ dictus es vex: qz frĩ tuo noluisti laxare peccatũ? Illũ admonuit: mõ ꝓsulo. Qsqs es si tñ es: qz dixisti frĩ tuo. Dimitte mihi qõ i te peccaui. Si dixisti ex toto corde tuo si vera humilitate nõ ficta charitate: quõ de⁹ videt i corde: vñ dixisti sed ille noluit tibi dimittere: noli esse sollicit⁹. Seruiesti ã: bo: habetis dñm: ꝓseruo tuo debes. Roluit tibi dimittere: iterpella dñz ãbor. Qõ tibi dimiserit dñs: si põt exigat fu⁹ Dico aliud. Admonui ḡ eũ qz noluit dimittere fratri suo cũ petat ille dimitti sibi et faciat qõ nolebat: ne qñ orat nõ accipiat qõ desiderat. Admonui & illũ qz petiuit venia pcti sui a fratre suo & non accepit: vt in eo qõ nõ ipetrauit a fre suo: securꝰ sit de dño suo. Est & illud qõ moneã. Peccauit in tefr tu⁹ et noluit tibi dicere. Dimitte mihi qõ peccaui i te. Si abũdãt ꝛba ista: vtinã de⁹ eradicet illa de agro suo Ꝺ est de cordib⁹ vr̃is. Ꝺ multi eni qz sciũt se peccasse in fratrib⁹ suis: & nolũt dicere: dimitte mihi. Nõ erubuerũt peccare: & erubescũt rogare. Nõ erubuerũt ꝺ̃ iãtate: & erubescũt de bũtlitate. Ꝓpos ḡ i ꝑmis admõeo ꝗcũq; habetis discordiã cũ frĩb⁹ vr̃is & reuocat⁊ ad vos & ꝓsiderat⁊ vos. & iustũ iudiciũ fert⁊ i vob: int⁹ in cordib⁹ vr̃is: & inuenietis vos nõ debuisse facere qõ fecistis: nõ debuistis dicere qõ dixistis Petite veniã fres a fratrib⁹ vestris: facite fratrib⁹ qõ ait apls. Donantes vobis ipsis sicut & de⁹ in xpo donauit vob̃ facite: nolite erubescere veniã petere. Proinde oĩb⁹ dico viris et feminis: minoribus et matoribus: laicis et clericis. Deco et mihi ipsi. Oẽs audiam⁹: oẽs timeam⁹: si peccauim⁹ in ffres nr̃os. Si adhuc inducias viuẽdi accepim⁹: non iõ mo rimur. Adhuc eni viuim⁹: nõdũ ꝺanati sum⁹: dũ viuim⁹ faciamus qõ iubet pr̃ ꝺ̃ erit de⁹ iudex oĩm: vt petamus veniã a frib⁹ ꝗs forte peccãdo in eos aliq̃d offendim⁹: aliq̃d lesimus. Sũt psone hũiles p ordinẽ seculi huj⁹a qbus si petam veniã ex tollunt in supbiã: hoc est qõ dico aliqñ dñs peccat in seruũ suũ: qz si ille dñs ẽ: ille seru⁹: ãbo tñ alien⁹ seruus sũt: qz ambo xpi sanguine redẽpti sunt. Cũ durũ vr̃t et iubet dñs pctpiã: vt si forte dñs hõ peccat i fuũ suũ iuste litigãdo iniuste cedẽdo: dicat ille. Ignosce mihi da m̃ ventum. Nõ qz nõ dz facere: sz ne ille ĩcipiat supbire: penteat cũ. Quid ergo. Ante oculos dei peniteat cũ: añ oculos dei punitat cor suũ: & si nõ põt dicere fuo suo qz non oportet: da mihi veniã blande illũ alloquatur. Blanda enim appellatio venit ex postulatio. Restat vt eos alloquar in qs alij peccauerũt: veniã petere noluerũt. Illos est illi qui in qs peccauerunt: veniã petere noluerũt. Vnus ḡ alloq̃r vos oẽs: ne diſcordie vestre remaneant: qñ dies sancti sunt. Credo qz cogitastis aliq̃d in cordib⁹ vr̃is quod scitꝭ vos cũ frĩb⁹ vr̃is aliqs hr̃e discordias & inuenistis qõ nõ ipsi vos i eos peccaueritis: sz ipi in vos. Et si nõ mihi loquimini: qz meũ est loqui in hoc loco: vr̃m aũt tacere et audire: tamen forte cogitando loquimini: & dicitis mihi. Volo cõcordare. Sed ille me lesit: ille in me peccauit: & ille vult veniã postulare: qd ḡ dicturus sum: Vade ad illũ: tu pete veniã. Absit. Nolo mentiaris. Nolo dicas. Da mihi veniã: & te nosti non peccasse in frem tuũ. Quid enim possum dest tibi cũ tu fueris tu⁹ accusator. Quid exper⁊ tibi ignosci: ab eo quẽ non lesisti: aut in quo non peccasti: Nihil tibi ꝺest nolo facias: nosti bñ: discussisti: scisti: qz i te peccauit: nõ tu i illũ. Scito inquã in tua sciẽtia: sit tua sciẽtia noli venire ad frem tuũ ꝺ̃ te peccabit: & vltro ab illo petere veniã Debẽt iter vos eẽ alij pacifici ꝺ̃ illũ obiurgẽt: vt & te ꝑ veniã petat: tu tm̃ parat⁹ esto ignoscere: prior par⁹ esto ex toto corde dimittere. Si parat⁹ es dimittere: iã dimisisti: habes adhuc qõ ores. Ora ꝓ illo vt petat a te veniã: qz scis clamascere si nõ petat. Ora ꝓ illo vt petat: dic dño in oronẽ tua. Dñe scis me nõ peccasse in illũ ffrez meũ: sz illũ pott⁹ peccasse in me: & obesse illi qõ peccauit in me si veniã non petat a me. Ego bono aĩo peto vt ignoscas et. Ecce dixi vobis qõ maxie ꝓ istos dies ieiunio⁹ vestro⁹: obſuationũ ꝗs vrãrũ continentie vestre mecũ agere debeatis: vt cũ frib⁹ vestris cõcordet⁊. Gaudeã & ego de pace vr̃a ꝺ̃ cõtristo⁹ litib⁹ vr̃is vt oẽs donãtes vobis metipsis si ꝗs hz aduersus aliquem relã securi agam⁹ pascha: securi celebrem⁹ et⁹ passionem & nihil cuiq; debebat: & ꝓcũ qõ ꝓ debẽtib⁹ soluit dñs tenebat xps dico ꝺ̃ in neminẽ peccauit: & ꝓpe in illũ oĩs mũdus peccauit: nec exigit supplicia: sz ꝓmisit ꝑmia. Habetis ipsum testem in cordibus vestris: qz si in aliquẽ peccauim⁹: vera corde veniã postulem⁹: si aliqs in nos peccauit: veniã dare parati sim⁹: & pro inimicis nostris orem⁹: nõ expectem⁹ vocari fres: Quid est vindicari: nisi malo alieno pasci? Sed to quotidie venire hoẽm: genus figere: fronte terram cõcutere: aliqñ vultũ suũ lachrimis rigare: et tu ista tanta benignitate ac perturbatiõe dicit. Dñe vindica me: occide inimicum meum. Plane ora vt occidat inimicũ tuum: & saluet fratrem tuum. Occidat inimicitias: saluet naturam. Moriat qui tibi reddatur.

De vere penitentibus. Homelia.xlij.

Penitentes: penitentes: penitẽtes: si tñ estis penitẽtes et nõ estis irridẽtes: mutate vitã: recõciliamini deo & vos cũ catena pascet⁊ Qua inde cadis ligaturã: & deo putas facere ꝓsturã? Penitẽtis agere genua figis & rides & subsãnas patiẽtiã dei. Si penitẽs es penitet te: si nõ penitet: penitẽs nõ es. Si ḡ penitet: cur facꝭ qõ male fecisti? Si feciſſe penitet: noli facere. Si adhuc facis: certe nõ es penitẽs. Et quidẽ charissimi egrotãt hoies mittũt ac ecclesiã: vel portant ad ecclĩã & bapti

mur: & felices hinc erunt. Sz nõ ipsa est cã penitentie. Qui nondũ accepit baptismũ nondum violauit sacr̃m. Qui aũt violauit sacr̃m male & ꝺdite viuendo: & iõ remot⁹ est ab altari: me iudiciũ sibi manducet & bibat: mutet vitã: corrigat & et recõciliet. Cũ viuit: dũ sanus est: expectet etiã tunc recõciliari qñ incipit mori. Experti sum⁹ multos exprasse: expectantes recõciliari. Deinde ẽt dico in cõspectu dei timori vro: timorẽ meũ. Qui aũt nõ timet: timẽtẽ me ꝓtẽnet: sed malo suo. Audi ḡ. Certꝰ sum qz hõ baptizatus si vitam non audeo dicere sine peccato: ds eni sine pctõ/ sed vitã sine crimie duxerit: & alia peccata habuerit q̃ quotidie dimittuntur in oratione dicenti. Dimitte nobis debita nostra sicut & nos dimittim⁹ debitoribus⁹ nr̃is: qñ diẽ finierit/ vitam non finit: sed transit de vita in vitã: de laboriosa ad ꝺtã: & miseria ad beatã: siue ista volũtate sua currat ad baptismũ siue periculo ꝓstitutus baptizet⁊ exeat de hac vita: ad deũ vadit: ad reqẽ vadit. Baptizat⁹ aũt desertor et violator tãti mysterij: si agat pniam ex toto corde: si agat pniam vbi de⁹ videt & videt cor dauid: qñ increpatus est a ꝓpheta & grauiter increpat⁹ ẽ post cõminatiões dei terribiles exclamauit dicẽs. Peccaui: & mox audiuit. Dñs abstulit pctm̃ tuũ. Tm̃ valẽt tres syllabe. Tres syllabe sunt: peccaui: sz i bis trib⁹ syllabis: flãma sacrificij cozã dño ascẽdit i celum Ergo ḋgit veraciter pniam: & solut⁹ fuerit a ligamẽto quo erat obstrict⁹: & a xpi corpore nõ sepat⁹: & bñ post penitentiã vixerit: sicut aũ penitẽtiã viuere debuit: post recõciliationẽ quãdocũq; defunct⁹ fuerit ad deũ vadit: ad requiẽ vadit: regno dei non ꝑuabit: a ꝓlo diaboli sepabit. Si ꝺs aũt positus in vltima necessitate egritudinis sue voluerit accipe penitẽtiã & accipit: & mox recõciliabit: et hic vadit: fateor vobis non illi negamus qõ petit: sed nõ ꝑsumim⁹ qz bñ hinc exit. Nõ ꝑsumo: nõ vos fallo: nõ ꝑsumo. Fidelis bn̄ viuẽs: securꝰ hinc exit. Baptizat⁹ ad hozã: securꝰ hic exit. Agẽs pniam & recõciliat⁹ cũ san⁹ est & postea bñ viuẽs: securꝰ hinc exit. Agens penitẽtiã ad vltimũ et recõciliat⁹: si securꝰ hinc exit ego non sum securꝰ. Unde securꝰ sum dico et eo securitatẽ: vñ nõ sum securꝰ pniam dare possum: securitatem dare nõ possum. Sz dicat aliqs: bone sacerdos tu nescire et nullã securitatẽ nobis dare posse dicis: si ille salvat & ꝓm audire merek cui morienti pnia dat: ꝺ dũ vixit non sanus fuit impenitẽs fuit. Instrue ergo nos rogo quõ bñ viuere post pniam debeam⁹. Dico abstiete vos ab ebrietate: a cõcupiscẽtia a furto: & a malilocio: ab immoderatori sira ꝛbo ocioso vñ redditurꝰ sunt hoies rationẽ i die iudicij. Ecce ḡ leuia dixi. Dia tñ grauia et pestifera. Et aliud dico. Nõ solũ post penitẽtiã ab istis vitijs se hõ seruare dz: sz et ante pniam dũ san⁹ est: qz si ad vltimũ vite steterit: nescit si ipsam penitentiã accipere ac deo qz sacerdoti peccata sua cõfiteri poterit. Ecce quare dixi qz & ante penitentiã bñ viuẽ dũ est: & post pniam meli⁹. Qõ dico attendite. Debeo illud plani⁹ exponere: ne me aliqs male intellexisse itelligat. Nũ quid dico ꝺnabit? Nõ dico. Sz dico ẽt liberabit? Nõ. Et qd dicis mihi? Nescio. Non ꝑsumo: nõ promitto. Nescio. Filius te de dubio liberare: vis qõ incertũ est euadere? Age pniam dũ san⁹ es. Si eni agis verã penitẽtiã dũ sanus es: et inuenerit te nouissim⁹ dies: curre vt recõcilier⁊: si sic agas securꝰ es. Quare securꝰ es? Qz egisti pniam eo tẽpore quo & peccare potuisti. Si aũt vis agere pniaz ipam tũc qñ peccare non potes: peccata te dimiserunt: nõ tu illa: sz vñ scis si quis ne forte de⁹ dimittat mihi? Nec dicis. Unde? Nescio Filiscio: ꝺ nescio. Nã tõ tibi do pniaz: qz nescio. Nã si scirẽ tibi nihil ꝑdesse: nõ tibi darẽ. Itẽ si scirẽ nõ tibi ꝑdesse non te admonerẽ: nõ te terrerẽ. Due res sunt: aut ignoscit tibi: aut non ignoscitur. Quid hoz tibi futurũ sit: Nescio. Ergo time certum: dimitte incertum.

De commendatione oratonis dominice & eius exꝓsitione. Homelia.xlij.

Symbolũ reddidistis: quo breuiter ꝓprehensa ꝓtinet fides. Jã vt antea dixi vobis qõ ait apls paulus. Quõ inuocabũt i quẽ nõ crediderũt? Qz ergo quõ credak in deũ & accepistis & tenuistis & credidistis accipite hodie quõ inuocak de⁹. Ipe filiꝰ sicut audistis cũ euangelĩũ legeret docuit discipulos suos & fideles hãc oronẽ. Spẽ habem⁹ obtinẽde cause nostre qñ talis inrisperit⁹ nobis ꝑces dictauit: sicut ꝑfessi estis: qui sedet ad dexterã pr̃is: ipse est aduocat⁹ noster: ꝺ vẽturꝰ est iudex nr̃. Inde enĩ vẽturus es iudicare viuos & mortuos. Tenete ḡ et hãc oronẽ quã redditurꝰ estis ad octo dies. Quicũq; autẽ vr̃m nõ bñ symbolũ reddiderũt: bñ ꝓfessi: tenẽt: qz die sabbati audientib⁹ oĩb⁹ ꝺ aderũt redditurꝰ estis die sabbati nouissimo: ꝺ die baptizandi estis. Ad octo aũt dies ab hodierno die redditurꝰ estis hanc oronẽ quã hodie accepistis. Cui⁹ caput est. Pater noster qui es in celis. Inuentmus patrẽ in celis: attendam⁹ quẽadmodũ viuam⁹ in terris. Sic enim dz viuere qui inuenit talẽ patrẽ: vt dign⁹ sit venire ad ei⁹ hr̃ditatẽ. Dicim⁹ aut cõiter. Pr̃ nr̃. Quanta dignatio: hoc dicit impator: hoc dicit mẽdicus: ꝺ dicit fu⁹: hoc dicit dñs ei⁹. Simul docũt. Pr̃ nr̃ ꝺ es in celis. Intelligunt ḡ se esse ffres: qñ vnũ hñt patrẽ. Sz nõ dedignat ffrem hr̃e seruũ suũ dñs ei⁹: quẽ ffrem voluit hr̃e dñs xps. Sanctificet nomen tuũ. Dicim⁹. Adueniat regnũ tuũ. Sanctificatio nois dei est: qua efficimur nos sancti. Mã nomen ei⁹ sp est sanctũ. Optam⁹ ẽt venire regnũ ei⁹: veniet: & si nolum⁹. Sed optare et orare vt veniat regnũ ei⁹: nihil est aliud q̃ optare ab illo vt dignos nos faciat regno suo: ne forte (qõ absit) veniat: et non nobis veniat. Multis enim non est vẽturum: qõ tamen venturũ est. Eis enim venturum est: ꝺ dz. Venite bñdicti pr̃is mei ꝑcipite regnũ qõ vobis paratum est ab origine mundi. Illis non veniet ꝺ dicit. Discedite a me maledicti in ignẽ eternũ. Cũ ꝛbo dicimus. Adueniat regnũ tuũ: oram⁹ vt nobis veniat. Quidẽ & vt nobis veniat: Ut bonos nos iuenias. Hoc ḡ oram⁹ vt bonos nos faciat. Tũc enĩ nobis veniet regnũ ei⁹. Addim⁹. Fiat volũtas tua: sicut i celo et in terra. Seruiũt tibi ãgeli i celo: nos faciam⁹ tibi in terra. Nõ te offẽdũt angeli in celo: nõ te offẽdamus in terra. Quõ illi faciunt voluntatẽ tuã: sic faciam⁹ et nos. Et hic ꝺd orem⁹? nisi vt boni sim⁹? Qñ enĩ facimus volũtatẽ dei: nã ipse sine dubio facit suã: tũc ei⁹ volũtas est in nobis. Et aliter bñ itelligim⁹. Fiat voluntas tua sicut i celo: ita et in terra. Accipim⁹ ꝺceptũ dei & placeat nob: placeat menti nr̃e. Cõdelectoz enĩ legi dei ꝑm interiorẽ hoiem tũc fit voluntas ei⁹ in celo. Celo enim comparat spirit⁹ nr̃: terre aũt caro nr̃a. Quid est ḡ Fiat voluntas tua sicut i celo ita et in terra: Ut quõ menti nostre placet tua iussio: sic et cõsentiat caro nr̃a: & tollat rixa illa de medio q̃ deserebit ab apl̃o. Caro eñ cõcupiscit aduersus spiritũ: spirit⁹ aũt aduersus carnẽ. Qñ cõtra carnẽ cõcupiscit spirit⁹: tam facta est voluntas ei⁹ in celo. Quãdo cotra spiritũ non cõcupiscit caro tã fctã & volũtas ei⁹ i tra. Erit hec plena pcordia qñ ipe voluerit: sit mõ pugna vt possit eẽ victoria. Etiã sic bene intelligi potest. Fiat voluntas tua sicut in celo ita in terra: vt celũ ponamus ecclesiam: quia portat deũ terrã aũt infideles quib⁹ dictum est. Terra es et in terram ibis. Quando ergo oram⁹ pro inimicis nostris: inimicis ecclie. inimicis nomini xpiano: hoc oramus vt fiat voluntas ei⁹ sicut in celo: ita et in terra. i. sicut in tuis fidelib⁹: sic et i tuis blasphematorib⁹: vt oẽs celũ fiant. Sequtur. Panẽ nostrũ quotidianũ da nobis hodie. Põt simpliciter accipi oronẽ istã fundere nos ꝓ victu q̃tidiano vt abũdet nobis: & si nõ abũdet nobis: nõ desit nobis. Quotidianũ aũt dixit: q̃ diu hodie vocak q̃tidie viuim⁹: quotidie surgim⁹: quotidie saturamur: q̃tidie esurimus. Det nobis q̃tidianũ panẽ. Quare non dixit & tegumentũ? Vict⁹ eni noster in cibo est & in potu: tegumẽtũ in vestitu & tectu. Mihil hõ plus desideret. Qñ qdẽ dicit apls. Mihil itulim⁹ in hunc mundũ: sed nec auferre qd possum⁹. Victũ & tegumentũ habentes: his contẽti sim⁹. Pereat auaritia et diues est natura. Ergo si ad quotidianũ victũ ptinet: qz et hoc bene itelligik qõ dicim⁹ Panẽ nostrũ q̃tidianũ da nob⁊ hodie: nõ miremur si noiato pane cetera necessaria intelligant. Quõ? Qñ ioseph iultauit fres suos: hoies inq̃t illi hodie mecũ mãducabũt panem. Quare panẽ solũ manducaturi erãt? Sz a solo pane ĩtellecta sunt cetera. Sic qñ rogam⁹ panẽ quotidianũ dc̃d nobis ꝓpter carnem nostrã in terris necessariũ est postulamus. Sed ꝺd ait dñs iesus: Querite ꝓmũ regnũ dei & iustitiaz ei⁹: et hec omnia apponent vobis: intelligitur hoc ẽt valde bñ. Panẽ nostrũ quotidianũ da nodis hodie: eucha

ristiā tuā:quotidianū cibū. Mozūt enī fideles ꝺd acciplāt et bonū est eis accipere panē quotidianum huic tēpori necessartū. Ꝓto ſerogant vt bona faciant:vt in bonitate ꝛ fide ꝛ bona vita perſeuerent. Hoc optant:hoc orant: qꝛ ꝙ nō
Wat.vj. pieuerāt in bona vita:ſeparabunt ab illo pane. Ergo panē nr̄m ꝙtidianū da nobis hodie. Quid est? Sic viuam? vt ab altari tuo nō ſeparemur:ꝛ ꝓbū dei qō quotidie nobis aplt et quodāmodo frangitur:panis ꝙtidian? est:ꝛ quō illū panē vētres:ſic iſtū eſuriunt mētes. Et hūc ḡ petim? ſimplr: et ꝺcꝺ aīe noſtre et carni nr̄e in hac vita neceſſariū est:ꝙtidiano pane concluditur. Dimitte nobis:dicim? debita nr̄a et dicam? qꝛ verū dicim?. Quis enim hic viuit in carne: et
℣ non habet debita? Quis est homo ſic viuens vt ei nō ſit ista
Lu.xviij. oratio neceſſaria? Inflare ſe pōt:iuſtificare non pōt. Bonū est illi vt imitet publicanū: nec tumeſcat ſicut phariſeus ꝺ aſcendit in tēplū et iactauit merita ſua:texit vulnera ſua Ille aūt ſciuit quare aſcenderit ꝺ dicebat. Deꝰ ꝓpitiꝰ eſto mihi peccatori. Cōſiderate frēs mei:hoc dñs ieſus chriſtꝰ orare vocuit diſcipulos ſuos:illos magnos ꝑmos apoſtolos ſuos:arietes nr̄os. Si ergo ꝓo peccatis ſuis dimitten-
pō.xxviij. dis arietes orant:agni ꝺd debent facere de ꝙ dictū ē. Afferte dño filios arietū:Hoc ḡ ſcitis vos in ſymbolo reddi diſſe:qꝛ iter cetera noia audiſtis remiſſionē pctōꝝ. Remiſſio peccatoꝝ vna est ꝙ ſemel ꝺat in ſancto baptiſmate: alia ꝙ ꝙdiu viuim? hic ꝺat in oratione oſone. Propt̄ qō dicim?. Dimitte nob debita noſtra. Et iduxit nobiſcū deꝰ pactū ꝛ placitū firmūq; cirographū vt dicam?. Sicut ꝛ nos dimittimus debitoꝛib? noſtris. Qui vult dicere efficaciter. Dimitte nobis debita noſtra:oportet ꝙ dicat veracit. Sicut ꝛ nos dimittim? debitoꝛib? nr̄is. Si ꝰ qō est poſteri?:aut nō dicit:aut fallaciter dicit:illud qō pri? ē inaniter dixit. Maxime vobis dicim?. Dimittite oīa de coꝛdibus veſtris:ꝺ ad ſanctū baptiſmum acceſſiſtis. Et vos fideles ꝺ per hanc occaſionē auditis hāc oſonē ꝛ nr̄am expoſitionē:dimittite totum quicqd aduerſus aliquē habetis in coꝛdib? vr̄is: ibi dimittite vbi deꝰ videt. Aliqñ enī hō dimittit oꝛe:ꝛ tenet i coꝛde. Dimittit oꝛe ꝓpter hoies:ꝛ tenet in coꝛde. Non timeo ocl'os dei:Ꝓtoꝛſus dimittite:qō vſq ad iſtos dies te
℔ nutiſtis:ſaltē his dieb? dimittite. Non debuit occidere ſol ſuper iracūdiā veſtrā:ꝛ multi ſoles occideꝛt: trāſeat aliqñ iracūdia vr̄a:dies magni ſoli celebraⁿ?. Illi? ſolis de quo
Wala.tilj dicit ſcriptura. Oriet vob ſol iuſticie:ꝛ ſanitas in pēnis eiꝰ
Pō.xvj. Quid est i pēnis eiꝰ? In ꝓtectōe dei?. Uñ in pſalmo ōr. Sub vmbra alaꝝ tuaꝝ ꝓtege me. Aliud aūt qꝛ i die iudicij futuri ſunt ſero pentitentes:et fructuoſe dolētes: ꝑdicti a ſapiētia ꝺ tūc dicturi ſunt pniam agentes:ꝛ ꝑ anguſtia ſpe gementes? Quid nobis ꝓfuit ſuꝑbia:ꝛ diuitiarū iactātia ꝺd
Saꝑ.v. itulit nobis? Tranſierūt illa oīa tanq̄ vmbra. Ergo erraꝛimꝰ a via ☧itatis:et iuſticie lumē nō illuxit nobis:et ille
Watt.v. ſol non est oꝛt? nob. Ille ſol iuſtis oꝛit:iſtū aūt ſolē viſibilē facit deꝰ ꝙtidie oꝛiri ſup bonos ꝛ malos. Ad illū aūt ſolē vt
Ephe.iiij dēdū iuſti ptinēt:mō in coꝛdib? nr̄is habitat iſte ſol ꝓ fidē Si ḡ traſceris ne occidat ſol iſte in coꝛde tuo ſup iracūdiā tuā:ne forte traſceꝛſ ꝛ occidat tibi ſol iuſticie:ꝛ in tenebris
Pō. vj. remaneas. Ne putetis aūt qꝛ nihil ſit tracundia. Turbatꝰ est pre ira oculꝰ meꝰ. Utiq̄ cui turbat oculꝰ ſolē videre nō pōt:ꝛ ſi conatꝰ fuerit videre:pena illi ē nō voluptas. Quid est ira: Libido vindicte. Et libet hoiem vindicari: Et nō dū est xp̄s vindicat?:nōdū ſunt ſancti martyres vindicati adhuc expectant patientiā dei vt ꝙertant inimici xp̄i: cōuertant martyꝛ inimici: Mos ꝺ ſum? vt vindictā ḡramus. Si ḡreret illā deꝰ de nob:vbi remaneremus? Ille qꝛ nihil nos leſit:nō vult ſe vidicare de nob:ꝛ nos ḡrim? vidicari ꝺ pene ꝙtidie deū offēdim?:ergo dimittite. Dimittite ex coꝛde. Ira? es noli peccare. Iraſcimi?:ꝛ nolite peccare. Iraſcimi? ꝙſi hoies ſi vicimini:ꝛ nolite peccare vt irā i coꝛde teneatis:ne in illud lumen intretis. Ergo dimittite. Quid est ira? Libido vindicte. Quid odiū? Ira inueterata. Ira iueterata ſi fctā ē:tā odiū ōr. Quid vī ꝓiteri ille ꝙ cū dixiſſet. Turbatꝰ est ꝑ ira oculꝰ meꝰ a ddidit:ſueteraui in oīb? inimicis meis? Oō erat ira cū eſſet noua:odiū factū ē:qꝛ i vetuſtatē ꝙuerſū ē. Ira feſtuca ē:odiū trabes est. Aliqñ re-
Wat. vij. ꝓhēdim? iraſcēt ē:ꝛ odiū tenem? in coꝛde:et dicit nob xp̄s. Feſtucā in ocl'o frīs tui vides:ꝛ trabē in ocl'o tuo nō vides.

Uñ creuit feſtuca vt trabē faceret? Qꝛ nō ſtatī cuiuſq; ē. Qui paſſus es exire ꝛ itrare ſolē toties ſup iracūdiā tuā: feciſti illā veterē:attraxiſti malas ſuſpitiones ꝛ rigaſti feſtucā ri gādo nutriſti nutriēdo trabē feciſti:expaueſce vī quādo ſis Qui odit frem ſuū homicida est. Gladiū non eduxiſtinus vuln? i carne feciſti:nō coꝛp? plaga aliq̄ tructidaſti:cogitatio ſola odij in coꝛde tuo est ꝛ teneris homicida. Reꝰ es ū ocl'os dei:ille viuit et tu occidiſti. Et tū ad te ꝓſer occidiſti quē odiſti. Emenda te:coꝛrige te. Si in domib? veſtris ſcoꝛpiōes eēnt aut aſpides:q̄tū laboꝛareſ ꝛ vt domos vr̄as purgaretis ꝛ ſecuri habitare poſſetis? Iraſcimini:inacteꝛrank ire in coꝛdib? veſtris:fiūt tot odia:tot trabes:tot ſcoꝛpij:tot ꝓpentes:ꝛ domū dei.i. coꝛ veſtrū purgare nō vultis. Ergo facite qō dictū ē. Sicut et nos dimittim? debitoꝛib? nr̄is:ꝛ ſecuri dicite. Dimitte nobis debita nr̄a: qꝛ ſine debitis in hac terra viuere non poteſtis. Sed alia ſunt illa magna crimina ꝙ vobis bonū est i baptiſmo dimitti: ꝛ a duas ſemp eſſe alient debeꝛ:alia ꝙtidiana pctā ſine q̄b? ꝺ homo viuere nō pōt ꝓpt ꝙ neceſſaria ē ꝙtidiana oꝛatiō ſuo pactu dimittit ac placito:vt quō hylariter ꝺ. Dimitte nobis debita nr̄a:ſic veracit. Sicut et nos dimittim? debitoꝛib? noſtris. Deinde iſta diximus de peccatis ꝓteritꝰ: qđ de ceteꝛ Me nos inferas in tēptationē:dimitte ꝙ fecim?/ et alia nō cōmittam?. Quicūq; enī tēptatione vincit:peccatū ipſe cōmittit. Et tenī (inqt apl's Jacob?.) Rēo cū tētat dicat ꝙ a deo tētat. Deꝰ enī intētatoꝛ maloꝝ ē. Ipſe ei nēinē tēptat. Suus quiſq; aūt tētat a ꝑcupiſcētia ſua abſtract? et illect?. Dein de gñat mortē:vel mortē time/ſi pctm̄ non times: Noli conſentire concupiſcētie tue. Non est vī ꝑcipiat niſi de te. Cōſenſiſti:quaſi concubuiſti in coꝛde tuo. Surrexit ꝑcupiſcētia. Cōcupiſcētia cū ꝓceperit pit peccatū. Pctm̄ ꝙ cum cōſummatū fuerit gñat mortē Ergo ne abſtrahaꝛis a ꝑcupiſcētia tu nega te illi:noli eā ſeq̄:illicita ē:laſciua ē turpis est:alienat te a deo. Noli vare ꝓſentiōes ap̄lexū:ne pīgat partū:qꝛ ſi cōſenſeꝛis.i.ſi ap̄lexat? fueris:ꝑcipis. Cū ꝑcupiſcentia cōceperit:parit pctm̄. Modū times petu? Time ꝙ ꝓducit pctm̄. Dulce est pctm̄:ſed amara est mors: Ipſa ēa felicitas hoīz ꝓpter qō peccāt:moꝛiētes hic dimittūt:ꝛ ipa pctā ſecū portant. Peccas ꝓpter pecuniā:hic dimittenda est. Peccas ꝓpter villā:hic dimittēda est. Peccas ꝓpter mulieꝛē:hic dimittenda est. Et ꝺcꝺ ē ꝓpter quid peccas qñ oculos i morte clauſeris:hic dimittis:ꝛ ipm pctm̄ qō cū mittis tecū portas. Dimittant peccata:dimittant ꝑtenteſſent futura. Sed nō pōt hic viuere ſine ipſis: vel minuta ſint/vel leuia. Sz ipa leuia vel minuta nō cōtēnant. De minutis guttis. flumina iplenť. Nō cōtēnāt vel minuta. Per anguſtas rimulas inſudat aq̄:nauis impletur ſentina: ꝛ ſi ptēnat ſētia:mergit nauis. Sz nō ceſſat a nauſ:ſ ꝺuālet manus:ſic et tue manꝰ ābulēt vt ꝙtidie deficiāt ſentine. Quid est ambulēt manꝰ? Ꝺa:dent:fac bona opera:ambulēt manꝰ tue. Frange. eſurienti panē tuū:ꝛ egenū ſine tecto induc in domū tuā. Si videris nudū veſti:fac q̄tū pote:s: fac vī pōtes:fac hylariter:ꝛ ſecurꝰ mitte oſonē. Habebit alias vanas geminas elemoſynas. Quid est geminas elemoſynas? Dimittite ꝛ dimittet vobis:date ꝛ dabit vobis. Una ē elemoſyna ꝙ ſit de coꝛde:qñ frī tuo dimittſ pctm̄. Alia elemoſyna ꝙ ſit de ſubſtātia qñ panē paupi porrigas. Ambas facere ne vna alia remāeat oſotua. Ergo cū dixeriꝛm?. Ne nos inferas in tētationē:ſeq̄t. Sed libera nos a malo. Qui vult liberari a malo:teſtat qꝛ in malo est. Jō dicit ap̄ls. Redimite tps qm̄ dies mali sūt. Sz ds ē ꝙ vult vitā:ꝛ diligit videre dies bonos:qñ oīs hō i hac carne nō hz niſi dies malos. Quis non vult? Fac qō ſeq̄tur. Cohibe liguā tuā a malo:ꝛ labia tua ne loquant dolū. Declina a malo ꝛ fac bonū inq̄re pace et ſeq̄re eā:et caruiſti dieb? malis:ꝛ ipleť qō oraſt. Libera nos a malo. Tres ḡ petitiones ſupioꝛes. Scitiſcetur noſtuū. Ꝺ ueniat regnū tuū. Fiat volūtas tua ſicut in celo et in terra:ekna ſūt. Quattuoꝛ aūt ſeq̄ntes ad iſtā vitā ꝑtinēt Panē nr̄m ꝙtidianū da nobis hodie. Rūd ꝙtidie petiri ſum? panē quotidianū:qñ ad illā ſatietatē venerim? Dimitte nobis debita nr̄a:nunqd dicem? in illo regno: ꝙ pdita nō habebim?: Ne nos inferas in tētationem nunqd tūc dicere pokim?:qñ nulla erit tētatio: Libera nos a malo:nunqd dicem? quando nullum erit vnde liberemur

Quattuoꝛ ergo iſta ꝓpter vitā nr̄am quotidianā nobis neceſſaria ſunt:tria vero illa ꝓpter eternā. Sed oīa petamus vt ad illa peruentamus:et hic regamur ne ab illa ſepemur Ꝺo vobis ꝙtidie dicenda ē cū baptiz̄ati fuerit?. In eccl'a enī ad altare dei ꝙtidie ōr: iſta oꝛo dñica:ꝛ audiūt iſtā fideles. Nō ḡ timem? ne min? illā teneatis diligenter:qꝛ ꝛ ſi ꝺſ vr̄m nō poterit tenere pfecte: audiendo quotidie tenebit. Jō die ſabbati qñ vigilaturi ſum? ī dei mia:redditurī eſt?: nō oſonē ſed ſymbolū. Modo enim nili teneatis ſymbolu in eccleſia i ꝑpō ſymbolū ꝙtidie nō auditis. Cū aūt tenueritis vt non obliuiſcamini:ꝙtidie dicite qñ ſurgitis:qñ voſ collocatis ad ſomnū. Reddite ſymbolū vr̄m: reddite dño: ꝓmemorate voſipſos:non pigeat repetere. Bona est repetitio:ne ſubꝛepat obliuio. Me dicatis dixi heri:dixi hodie: ꝙtidie dico:teneo illō bñ. Cōmemoꝛa fideī tuā. Inſpice te: ſit tanq̄ ſpeculū tibi ſymbolū tuū. Ibi te vide. Si credis oīa ꝙ te credere confiteris:et gaude ꝙtidie in fide tua. Sint dulcie tue:ſint ꝙtidiana iſta quodāmō ꝺumēta mētis tue. Rūd nō qñ ſurgis te veſt?/ Sic ꝛ cōmemoꝛādo ſymbolu tuū veſti aiam tuā:ne forte eā nudet obliuio ꝛ remāeas nudus:et fiat qō ait ap's (qō abſit a te.) Si tñ veſtiti non nudi inuenīmur. Veſtiti enī erim? fide nr̄a:ꝛ ipſa fides ꝛ tunica est ꝛ lozica. Tunica ꝺ ꝓfuſionē:lozica ꝺ aduerſitatem. Cū aūt venerim? ad illū locū vbi regnabimus:non op? est vt dicam? ſymbolum. Deū videm?:ipſe de? nobis viſio erit viſio fidei huius merces erit. Amen.

De illuminatione ceci nati: ac totius mūdi ceritate. Homelia. xliij.

Omin? ieſus:ſicut audiuim? cū euāgelīū legeret aperuit ocl'os homini ꝙ cec? erat nat?. Fres ſi at tēdam? hereditariā penā nr̄am:tot? mundus cecus est. Jō venit xp̄s illūinatoꝛ: qꝛ ꝺyabolus fuerat excecatoꝛ. Oēs cecos nasci fecit:qꝛ ꝑmū hoiem decepit Currāt ad illumiatoꝛē:currant:credāt:acciplāt lutū de ſaliua factū. Saliua q̄ſi ☧bū est:terra caro est. Lauet faciem in piſcina ſyloa. Pertinuit aūt ad euāgeliſtā exponere nobis ꝺd ſignificet ſyloa:ꝛ ait qō iterp̄tat miſſus. Quis ē ipe miſſus niſi ꝙ dixit in ipſa lectione: Ego inqt veni vt faciā opera ei? ꝙ me miſit. Ecce ſyloa:lauate faciē baptizamini: vt illuminemini ꝛ videat? qō añ nō videbatis. Ecce ꝑmū ad ꝺ qō dictū ē:ocl'os aplte. Ego inqt veni vt faciā opa ei? ꝙ me miſit. Jā ꝰ exiſtit arrian? et dicit. Ecce videt? qꝛ xp̄s nō fecit opa ſua:ſz p̄ris ꝙ eū miſit. Rūd hoc diceret ſi videret. Ꝺ ē ſi ipſo ꝙ miſſus ē:tāq̄ in ſyloa faciē lauaret: Quid g̃ dicis: Ecce ipe inqt ꝺd dixit. Veni vt faciā opa ei? ꝙ me miſit. Nō g̃ ſua: Nō. Et ꝺd est qō ait? Ipſe ſyloa:ipe miſſus ipſe fili?:ipſe vnic?:quē tu q̄ris eſſe degenerē. Quid est qō ait. Dia ꝙ ꝰ p̄r mea ſunt. Tu dicis qꝛ opa aliena faciebat: qꝛ dixit. Faciā opa ei? ꝙ me miſit. Ego dico:qꝛ p̄r res alienas habet ſm coꝛ tuū loq̄ꝛ. Uñ mihi vis ꝓſcribere:qꝛ dixit ꝑ: veni vt faciā opa ei? q̄ſi nō mea ſed ei? ꝙ miſit me? Interrogo te dñe xp̄e:ſolue q̄ſtionē ſine ptētōe. Dia inqt q̄ habet p̄r mea ſunt. Ergo patris nō ſunt ſi tua ſunt. Non enī ait. Dia ꝙ ꝰ pater dedit mihi:q̄uis ſi et hec dixiſſet eq̄lita tē onēd ſſet:ſed moleſtū est qō dixit. Dia ꝙ ꝰ p̄r mea ſunt. Si intelligis:oīa ꝙ ꝰ p̄r filij ſunt:oīa q̄ ꝰ filius p̄ris ſunt. Audi illū alio loco. Dia mea tua ſunt:ꝛ tua mea ſunt. Finita est q̄ſtio:de his ꝙ ꝰ pater et filij. Cōcoꝛdiā ꝰ hīt:tu litiga re noli:opa p̄ris q̄ ꝙ dicit opera ſua:qꝛ ꝛ tua mea ſunt:qꝛ illi? p̄ris dicit opa cui dixit. Dia mea tua ſunt ꝛ tua mea ſunt. Ergo opa mea tua ſunt:et opa tua mea ſunt. Quecūq; enī p̄ facit? ipſe dixit dñs:dixit vnigenit?:dixit filij?:dixit veritas. Dixit. Quid dixit:Quecūq; p̄ facit:hec et filij? facit ſimiliter. Magna exp̄ſſio:magna ☧tas:magna eq̄litas. Dia q̄ p̄ facit:hec facit et filij? Sufficeret oīa q̄ p̄ facit: hec facit filij? Nō ſufficit addo ſiſtr. Quare addo ſiſtr? Qꝛ ſolēt ꝛ cere non intelligentes:ꝛ nōdū aptis oculis ābulātes: ſolēt dicere. P̄ fecit tubēdo:filij? obſeq̄ndo. Ergo diſſimiliter. Si aūt ſimiliter:quō ille ſic:ille ſic. Que ille:hec et iſte. Sz iubet p̄ inqt vt faciat filij? Carnaliter quidē ſapis:ſed ſine ꝑdicto ☧tatis. Credo tibi. Ecce p̄ iubet:filij? obſequit. Rūd iō nō est ei? nature filij?:qꝛ ille iubet:ille obſequitur? Da mihi duos boies:patrez et filiū:boies ſunt duo:ꝙ iubet homo est:qui obſequit hō est. Qui iubet ꝛ ꝙ obſeq̄t vnā hīt eādēq; naturā. Rūd ille ꝙ iubet nō de natura ſua genuit filiū? Rūnd ille ꝙ obſequit:obſeq̄ndo naturā ꝑdidit? Accipe ḡ interī quō accipis duos homines: patrē iubētē filiū obſequentē:tñ deū et deū:ſed ſimul iſti duo ſunt hoies:ſimꝰ illevn? de?:hoc est diuinū miraculū: Interim ſiv̄is vt tecū agnoſcā obſequiū:p̄ri? mecū noſſe naturā:hoc genuit pater qō ipſe eſt. Sed ſi aliud genuit p̄ ꝙ qō ipſe est non vez genuit filium. Pater dicit ad filiū. Ex vtero ante luciferum genui te. Quid est ante lucifez? Per luciferū ſignificant ꝛpa. Ergo añ ꝛpa:añ oñe qō añ ōr:añ oē qō non est: vel añ omne qō est. Non enī ait euangeliū. In p̄incipio fecit deꝰ ☧bū:quō dixit. In p̄incipio fecit deꝰ celū ꝛ terram: aut in p̄incipio natū est ☧bū:aut in p̄incipio deꝰ genuit verbuz. Sed ꝺd ait? Erat erat:audis erat:crede. In p̄icipio erat verbū:ꝛ ☧bū erat apud deū:ꝛ deꝰ erat verbū. Totiens audis erat:noli q̄rere ꝛpa:qꝛ ſemp erat. Ille ḡ q̄ ſēp erat:et cū filio ſemp erat:qꝛ potens est deꝰ ſine tēpoze gñare. Ille dixit ad filiū. Ex vtero añ luciferū genui te. Quid est ex vtero Deus habuit vterū? Putabim? deū per mēbra coꝛpoꝛalia eſſe diſpoſitū? Abſit. Et q̄re dixit:ex vtero:niſi vt intelligeretur ꝙ ſua ſubſtātia genuiſſe. Ergo ex vtero ꝺ ꝓceſſit:qō erat ipſe ꝙ genuit. Alia ſi aliud erat ꝙ genuit:aliꝰ aūt ex vtero ꝓceſſit:mōſtrū est non filij?. Ergo faciat filij? opera ei? ꝙ miſit eū:faciat ꝛ pater opera filij Certe voluit pater:efficit filij?. Ecce oſtendo qꝛ vult filij? ꝛ facit pater. Ubi oſtendis inq̄s? Modo oſtendo. Pater volo. Jam ego ſi calumniari vellē:ecce filius iubet ꝛ pater facit. Quid vis? Ut vbi ego ſum ꝛ illi ſint mecū. Ewasim?:illuc erim? vbi est. Quis dedit? Ꝓ̄s:volo. Audis volūtatē ꝓtāt?:ꝓtātē voluntatis. Sicut p̄ inqt ſuſcitat mortuos et viuificat: ſic ꝛ filij? ꝺs vult viuificat. Me dicas illos viuificat filij? ꝺs iubet ꝛ p̄ vt viuificet:ꝺs vult viuificat. Ergo no ꝺs vult p̄ ſz quos vult ipe qꝛ vbi est vna ꝓtās:vna voluntas est. Habeamus ḡ in coꝛde non ceco:patris et filij vnā eādēq; naturā:qꝛ verus ē p̄ ver? est filij? Ꝺ ē ꝰ genuit:qꝛ genit? nō degenerauit. Me ſcio ꝺd pōt monere in ☧bis illi? ꝙ cecus erat. Et forte multos non bene intelligentes facit deſperare. Ait enim inter ceteꝛa ſua verba:idem cui oculi aperti ſunt. Scim? qꝛ pctōres deꝰ nō exaudit. Audem? rogare deū ſi peccatores non exaudit? Date mihi qui roget:ecce ē qui exaudiat. Date qui roget diſcutite gen? hūanū ab impfectis ad pfectos. Aſcēde arbo ad eſtatē:hoc enī cātauim?. Eſtatē et ☧nū tu feciſti. Jā ſpiritales et adhuc carnales tu feciſti:qꝛ ipe filij? dicit. Impfectū meū videꝛt ocli tui. Impfectū ꝙ ſ coꝛ pore meo videꝛt ocli tui. Et ꝺd deide? Nīt ſpē ꝙ impfecti ſunt? Nīt plane. Audi ꝙ ſeq̄. Et in libꝛo tuo oēs ſcribēꝛ. Sz forte frēs ſpiritales rogant ꝛ exaudiunt qꝛ peccatores nō ſūt. Audi ꝙd faciūt carnales:ꝺd faciūt? Peribūt: Deū nō rogabūt: Abſit. Da mihi illū publicanū. Veni publicane: ſta in medio:oſtende tuā ſpē ne infirmi ꝺdt ſpē. Ecce enī aſcendit publicanus cū phariſeo oꝛare:ꝛ delecta facie i terra dicebat lōge ſtās:tūdēs pect?. Uñe ꝓpitiꝰ eſto mihi peccatori. Qꝛ dixit. Et deſcēdit iuſtificat? magis q̄ ille phariſe?:qꝛ dixit:ꝓpitiꝰ eſto ñ pctōri. Qꝛ dixit an falſuz? Si vez dixit pctōr erat ꝛ exaudit? ēꝛ iuſtificat? est. Quid ē g̃ qō dixiſti tu:cui dñs ocl'os apuit:ſcim? qꝛ pctōres deꝰ nō exaudit: Ecce peccatores deꝰ exaudit. Sz laua interīoꝛa faciē tuā:flat in coꝛde tuo qō factū est in facie tua ꝛ videbis: qꝛ peccatores deꝰ exaudit. Fefellit imaginatio coꝛdis tui. Adhuc est qō tibi faciat. Certe ꝓiect? est iſte de ſynagoga adijt ad eū et dixit ei. Tu credis in filiū dei: Et ille. Quis est dñe vt credā in eū: Uidebat et non videbat. Uidebat oculis:ſz adhuc coꝛde non videbat. Ait illi dñs. Et vides eū:hoc est ocl'is:ꝛ ꝺ loquit tecū ipſe est. Tūc ꝓſtratus adorauit eū. Tūc lauit faciē coꝛdis. Incūbite ḡ oꝛonibus peccatoꝛes:cōfitemini pctā vr̄a:oꝛate vt depellant:oꝛate vt minuāt:oꝛate vt vobis proficientib? ipſa deficiant. Cū nolite deſperare ꝛ peccatores oꝛate. ꝺs enī non peccauit? Ꝙ facer dotib? incipe. Sacerdotib? dixit. Pro filꝰ offerte ſacrificia ꝓpctīs vr̄is:ꝛ ſic ꝓ ꝓpło. Sacrificia conuincebant ſacerdotes vt ſi quis ſe iuſtum et ſine peccato diceret. reſponderet. Nō attēdo qō loq̄ris ſz ꝺd offeras. Victima tua pro cit te. Quare offers ꝓ pctis tuis: ſi nulla habes peccata?

En offers sacrificiū:an in sacrificio tuo mentiris deo? Sz forte sacerdotes veteris populi peccatores erāt: noui ppli non sunt pctōres. Certe fratres qz deꝰ voluit:sacerdos ipi⁹ sum/peccator sum/vobiscum peccus tundo:vobiscū veniā rogo:vobiscū deū ꝓpitiū spero. Sz forte apli sancti: primi summi arietes:gregi pastores:mēbra pastoris:forte ipsi nō habebāt peccatū? Vere et ipsi habebāt:nō irascunt:qz ꝓfitent. Ego nō auderē:ipm ꝑmū dim audi dicentē apls sic. Orate. Quō illi sacerdotes sacrificijs puicebāt:sic isti oro
Wath.vj. ne. Sic orate. Et inter cetera q̄ iussit orari:z ꝺ ꝓposuit. Dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittim⁹ debitori bus nr̄is. Quid dicūt apli? Quotidie sibi debita petunt dimitti. Debitores intrāt/absoluti exeūt/z ad orationē debitores redeūt. Ista vita nō ē sine pctō:vt q̄tiēs orāt:totiens peccata dimittant. Sz qd dicā? Illi forte qñ dicēbāt oronē:adhuc infirmi erāt. Forte dicet ꝺ aliqs qñ illos docuit dns iesus oronē adhuc puuli erant:infirmi erant:carnales nōdū erāt spirituales q̄ nō hñt pctm:. Quid g̃ frēs? Facti spirituales orare cessauer̄t? Debuit g̃ xp̃s dicere. Mō talia orate:z ꝺ aret spiritalib⁹ alterā orationē:vna est:ipe est q̄ dedit ipsaz:g̃ orate ꝑ ecclesia. Sz tollam⁹ ꝓtrouersiā:qñ dicz spiritales eē sctōs aplos:q̄uscz pateret dns carnales grant:ꝺ es dictur⁹. Denicz qꝺ vez est:illo pendēte trepidauerunt:
Wa.xiiij. et tunc despauerūt apli qñ credidit latro. Petrus ausus ē sed qñ dns ad passionē ductus est:ausus est sed:qz domū p uenit z in atrio fatigatus est:ad ignē stabat et friguit. Ad ignē stetit:timore frigido congelauit. Interrogat⁹ ab ancilla negauit xp̃m semel:interrogat⁹ iterꝝ negauit:interrogat⁹ tertio/ negauit. Deo gratias qz cessauit interrogatio. Si non cessaret interrogatio:diu repeteret negatio. Ergo postea q̄ surrexit:tūc eos ꝓfirmauit:tūc facti sūt spiritales. Jā g̃ nō habebāt pctm. Spiritales apli scribebāt spiritales eplas:ecclesijs mittebant. Non habebāt pctm. Hoc dicis. Non tibi credo. Ipse interrogo. Dicite sancti apostoli:postea q̄ surrexit dns et ꝓfirmauit vos spū sctō misso de celo:cessat⁹ hr̄e pctā? Dicite nob obsecro. Audiam⁹ ne desperāt pctōres:ne desināt rogare deū:qz non sunt sine pctō. Dicite nobis. Ait vn⁹ ipsoꝝ. Et qs? Quē dns apli⁹ diligebat:z q̄ supra pect⁹ dñi discūbebat:z regni celoꝝ qꝺ ructuaret secretū bibebat. Ipse eū interrogo. Habebatis peccatū
j.Joh.j. an nō? Rūdet et dic. Si dixerim⁹:qz peccatū nō hēm⁹:nos ipsos decipim⁹ z veritas in nobis non est. Joannes autez
Joh.j. ille est qui dixit. In principio erat verbū:z x̃bū erat apud deū:et deꝰ erat x̃bū. Videte quanta transenderat vt pueniret ad verbū. Talis an tant⁹ q̄ volauit sicut aq̃la sup nubes:q̄ mentis serenitate cernebat. In principio erat verbū
j.Joh.j. ipse dixit. Si dixerim⁹:qz peccatū nō habem⁹:nos ipsos decipimus:z x̃bitas in nobis non est. Si aūt confessi fuerimus pctā nostra:fidelis et iust⁹ est vt dimittat nob pctā nostra: et mundet nos ab omni iniquite. Ergo orate. Amen.

Wat.xj. ¶De testimonio xp̃i de ioāne baptista dicentis. In natis mulierū non surrexit maior Joanne baptista. testimonio quoꝝ Joannis de xp̃o dicētis.

Joh.j. Qui venit post me maior me est: cuius nō sum dignus corrigiā calciamēti soluere. ¶Homelia. xliij

B SAnct⁹ Joannes non euangelista sz baptista missus est añ facie xp̃i ꝑparare vias eiꝰ. Testimoniū xp̃i de ioanne est. In natis mulier non surrexit maior ioanne baptista. Testimonio ioannis de xp̃o est. Qui venit post me maior me ē:cuiꝰ non sum dignꝰ corrigiam calciamenti soluere. Utrūcz testimonium ꝓsideremꝰ:qꝺ phibuit dns seruo:z qꝺ phibuit seruꝰ dño. Quod est testimoniū dñi de suo? In nat⁹ mulier nō surrexit maior Joanne baptista. Qꝺ ē testimoniū sui de dño? Qui venit post me maior me est. Si g̃ ī nat⁹ mulier nō surrexit maior ioāne baptista: q̄ maior ē illo? Quid ē ioānes? Magnꝰ hō. Ambo mirabilit nati: ꝑco et iudex: lucerna z dies: vox et x̃bū: seruꝰ z dns. De sterili seruꝰ: de virgie dns. Ihe dns fecit sibi sui in vtero sterilli: de sene patre: z de ancilla matre. Et idē ipse dns fecit sibi carnē: in vtero x̃gnis: sine homine pre: qui primū fecit hoiem sine pre et matre. Quo nēo surrexit in natis mulier maior. Tā magnꝰ visus est ioannes: vt a nōnullis etiā xp̃s putaret. nec in supbia alienū se:

cutus est errorē: nec ausus est dicere: sū qꝺ putatis: q̄ qꝺ hō num erat ei q̄ se agnouit vt ad pedes dñi: et ad corrigiam
C calciamenti seruus humiliaretur: ne vento superbie clarū in cerna extingueret. Denicz qz ī magno sacrō nat⁹ est soboles. ipi⁹ soli⁹ iuste eccl'a natalē diē celebrat: z natal' dñi celebrat
Luc.j. sz tāē dñi. Date mihi aliū fuū ꝑter ioānē inter ꝓphetas: aliū archas sic inter ꝓphetas: iter apl̄os: cuiꝰ natalē diē celebret eccle
sia christi? Passionū dies seruts plurimis celebramus: natiuitatis diē nemini nisi ioānī. Audistis enī qñ euangelium
Luc.j. legebat. q̄ ozdo fuerit ābox nascentiū ꝑcurs⁹ sortis z ꝺnatus? et qꝺ pauloante dixi ꝑconis et iudicis: vocis et verbi. Angelus gabriel nūctat ioānē: idē ipe angelus gabriel nūctat
Joh.ij. dñm iesum xp̃m. Precedit ille: ꝑcedit obsequendo: sequit ille regendo. Sequtur enim nascendo: antecedit regendo: et ipm ioānē creauit xp̃s z creator et creatus. Creator ait
mrem creator matris: creatꝰ in mre. Et qꝺ dicā creator ait
Joh.ij. mrez? Añ abrāā ego sum ipe dixit: euāgeliū loquitur: audite vel legite. Sed pax est añ abrāā creator: añ adā creatura?
Joh.j. celū z terrā creator: añ oēs angelos: vniuersaq̄ creatura? spiritalē: thronos dñationes: principatus: z potestates: añ oīa creator: qz in principio non est factū x̃bū sed erat x̃bus
Joh.j. et verbū erat apud deū: et deꝰ erat verbū. Hoc erat in principio apud deū. Sic ꝑ ipm facta sunt: z sine ipso factum est
nihil. Si oīa visibilia et iuisibilia: celū z terra z virgo maria: qz z virgo maria de terra: et xp̃s factor terre: factus ē terra: qz veritas de terra orta est. Breuiter g̃ ꝑmendo charitati vre magnū sacrm quō multi futuri erant q̄ putarēt xp̃m
Wat.iij. nō eē nisi hoiez: nihil esse ap̄li⁹ cū hoiem. Jō magn⁹ hō quo maior ī hoib⁹ nō fuit phibuit ei testimoniū ioānes/subdit⁹/
iclinat⁹/hūiliat⁹. Jnq̄tū se hūilē redidisset: si soluere cor
rigiā calciamēti ei⁹: dignū se eē dixisset: attēdite ī magno xp̃o: corrigiā calciamēti. Quātū hūilis extitisset: si se tot⁹ dixisset dignū: qꝺ dicendo fecit se indignū? Propterea no
tatus est dies natiuitatꝭ ei⁹: z celebrationi eccl'e ꝑmēdat. ¶ Nec interest plurimū in mrib⁹: q̄ illa x̃go: illa mater fuerit
sterilis: illa de spū sctō partes filiū dei dns nr̄m: illa de viro
Luc.j. suo sene partes ꝑcurs⁹ dñi miraculo z hūili. Et attēdite. Nō credidit zacharias. Quō non credidit? Quesiuit ab angelo q̄ qꝺ cognosceret qꝺ ꝓmittebat: qm̄ ipe erat senex et
vxor ei⁹ ꝑcesserat in dieb⁹ suis. Et dixit ei angelus. Ecce eris tacēs: z nō poteris loq vsq̄ in diē q̄ hec fiāt: ꝓpt qꝺ nō
credidisti x̃bis meis q̄ ipleb̄unt in tpe suo. Jā ipe ꝺgatur venit ad mariā: nūciat xp̃z vēturū de maria virgine in ore
Luc.j. ne: z maria tale aliqꝺ dicit. Ille ei dixit. Per qꝺ cognoscā hoc? Ego enī sum senex: z vxor mea ꝓgressior in dieb⁹ suis.
Luc.j. dixit ei. Ecce eris tacēs z nō poteris loq vsq̄ in diē q̄ hec fiāt: propter qꝺ non credidisti verbis meis. Et accepit
suppliciū taciturnitatꝭ merito ifidelitatis. Quid dicetur ꝓpheta de ioanne? Vox clamātis in heremo. Tacet zacharias generatur⁹ vocē. Quia non credidit tacuit: merito ob
mutuit q̄uscz vox nasceret. Si ei recte dictum est qz valde recte dictū est in psalmo sancto. Credidi ꝓpter qꝺ locutus
sum: q̄ non credebat: merito non loq̄bat. Sz rogo dne ut audientib⁹ me pariter pulso: aperi nobis: expone nobis qꝺ ti
bi velit hec questio. Causas q̄rit zacharias ab angelo: qꝺ cognosceret q̄ illi nunciatū est q̄ senex erat: z vxor ei⁹ ꝑ
gressa in dieb⁹ suis: ꝺr. Et qm̄ nō credidisti eris tacēs. Audiatur christus virgini marie: z ipsa causas q̄rit: z dicit angelo. Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco?
Luc.j. Et ille. Per quid cognoscā hoc? Ego enim sum senex: et vxor mea ꝓgressior in diebus suis. Illi dicitur. Sacrabeat
mr̄ q̄ circa horā sextā ascēderat in cenacu
lū: z cū esuriret voluit gustare. Parētib⁹ aūt di
cipulis: ille factꝰ est in excessu mētis z vidit vas
grande velut linteū magnū q̄ttuor ligneis appēsum de cē
lo submitti: vbi erāt oīa q̄drupedia z ꝓpētia terre. Et vox
ꝺ celo sonuit. Petre macta z māduca. At ille dixit. Dñe tu scis q̄ ꝓmune z īmūdū nūq̄ māducaui. Et vox iterū. Qꝺ
deꝰ mūdauit: tu ne cōmune dixeris. Hoc factū est ꝑ te: et receptū est vas in celo. Quid g̃ significēt ista: breuiter si iu
betis: charitati vre aurib⁹ cupimus intimari. Oia aīalia q̄
phibita sūt iudeis māducare: signa sunt rerū: z sicut dicū
est: vmbre futuroꝝ: veluti qꝺ scriptū ē eis: vt q̄ sūt ruminā
tia et fissa vngula: ipa māducent. Quoꝝ aūt vnū vel vtrūcz defuerit: nō māducēt. In his et aīalibus boles q̄dē signifi
cāt nō ꝓpinētes ad societatē sctoꝝ. Fissa vngula ad mores
pertinet: nō ad sapiētiā ꝓtinet. Quare ad mores fissa vngula

Qui vere gra plena. Quis hāc gratiam explicet? Quis huic gre gratias agēdo sufficiat? Fit homo: z ꝑ liberū arbitriū
perit homo: z inuenit homo factꝰ q̄ fecit: vt nō periret quē fecit. In principio verbū deꝰ erat apud deū: per qꝺ oīa facta
sunt: fit caro. Verbū caro factū ē z habitauit in nobis. Caro esse verbum: sz caro accedit ad verbū: nō perit ī carne
verbū. O gra: vt ꝺ haberem? qꝺ digni eram⁹? Sed videte qꝺ dicat scta maria plena fide: plena gratia: mater futura:
x̃go ꝑ mā sura. Quid dicit iter cetera? De qꝺ⁹ singulis loq: valde multū est. Quid ait? Esurientes ipleuit bonis z diuites dimisit ianes. Qui sūt esurientes? Humiles indigētes.
Qui sūt diuites? Superbi z inflati. Nō vos lōge mitto ostēdo vobis in vno tēplo diuites de his q̄ dimittunt ianes: et
Luc.xviij. pauper de illis q̄ ipleūt bonis. Ascēderūt duo i tēplum vt orarēt vn⁹ pharise⁹/ z alter publican⁹. Pharise⁹ dicebat.
Intēde diuitē indigēsta ructantē: crapula exultantem: sed superbie nō iustitie. Deꝰ (inqt) gras tibi ago: qz nō sum sicut
ceteri hoies: raptores: iniusti: adulteri: sicut publican⁹ iste.
Jeiuno bis in sabbato: decimas do oīm q̄ possideo. Roga: reveneras an te laudare? Totūte hr̄e dixisti: nihil tāē egeus petisti. Quō g̃ orare venisti? Gratias tibi ago dñe. Nō
dicit. Dñe da mihi gram: qz nō sū sicut ceteri hoies: rapto
res: iniusti: adulteri. Ergo tu tust⁹: qz nō sum sicut publicanus iste. Jnsultas: nō exultas. Jeiuno bis ī sabbatto: decimas do oīm q̄ possideo. O diuitē exinaniendū. Veni: veni
pauꝑ: esuriēs publicane: imo ibi sta vbi stas. Publicanus emi de lōginquo stabat: sed dns humili approp̄inq̄bat. Nec
oculos ad celū audebat leuare. Quo oc'os nō leuabat: cor ibi habebat. Sed pcutiebat pect⁹ suū dicēs. Dñe ꝓpitius esto mihi pctōri. O esuriētē: bonis implendū. Audisti dñe
cōtrouersiā: ꝑme sententiā. Audite snīam inter partes ꝑlatā. Nō appellat victꝰ: qz nō ē ad quē. Nō ei appellat a fi
Joh.v. lio ad patrē. Deꝰ ei pater nō iudicat quēq̄: sed oē iudiciū dedit filio. Dicat g̃ snīam inter partes x̃tas. Amen (inqt)
dico vobis: qz descēdit ꝺ iustificatꝰ de tēplo: magis q̄ ille pharisēus. Quare hoc? Rogo te q̄ iustitia vis audire. Qm̄
oia q̄ se exaltat humiliabit: et q̄ se humiliat exaltabit. A q̄ se exaltabit: z q̄ se exaltat hūiliabit? Qz esurientem ipleuit
bonis: z diuites dimisit ianes. Vade nūc z vētila diuitias tuas iactа te z dic dives sum. Et dives? si volo iust⁹ sū: si
volo iust⁹ nō sum. Ps̄alterium habeo iustū esse: z iustū non
Ps.xviij. esse. Nō audis in psalmo. Qui ꝓfidūt in virtute sua. Ergo deꝰ tibi carnē: deꝰ tibi sensum: deꝰ tibi aīam: deꝰ tibi mētē
deꝰ tibi intelligentiā dedit: tu das tibi ꝑ ps̄i iustitiā? Quid ē care: qꝺ sunt sensus: qꝺ est aīa: qꝺ est mēs: qꝺ est intelligentia/ sine iustitia? Nōne oia ista si iustitia careāt: ad penā va
lebūt? Ergo tā diues es: vt cū deꝰ tibi dederit ꝺficiora: deꝰ tibi potiora? Male diues: exinaniendo diues: si tū hēs qꝺ
te dixisti habere. Quid habes qꝺ nō accepisti? Nec saltem
1.Cor.iiij. a superbo z diuite illo pharisēo: sed ex his que te habere di
xisti gratias domino agere didicisti. Amen.

Luc.j. ¶De eo qꝺ scriptū est in actibus apl̄oꝝ. Qꝺ petrus circa horā sextā ascēderat in cenaculū: et cū esuriret voluit gustare. Parentib⁹ aūt dis
cipulis: ille factꝰ est in excessu mētis z vidit vas grā
de velut linteū magnū q̄ttuor ligneis appēsum de ce
lo submitti: vbi erāt oīa q̄drupedia z ꝓpētia terre. Et vox
ꝺ celo sonuit. Petre macta z māduca. At ille dixit. Dñe tu scis q̄ ꝓmune z īmūdū nūq̄ māducaui. Et vox iterū. Qꝺ
deꝰ mūdauit: tu ne cōmune dixeris. Hoc factū est ꝑ te: et receptū est vas in celo. Quid g̃ significēt ista: breuiter si iu
betis: charitati vre aurib⁹ cupimus intimari. Oia aīalia q̄
phibita sūt iudeis māducare: signa sunt rerū: z sicut dicū
est: vmbre futuroꝝ: veluti qꝺ scriptū ē eis: vt q̄ sūt ruminā
tia et fissa vngula: ipa māducent. Quoꝝ aūt vnū vel vtrūcz defuerit: nō māducēt. In his et aīalibus boles q̄dē signifi
cāt nō ꝓpinētes ad societatē sctoꝝ. Fissa vngula ad mores
pertinet: nō ad sapiētiā ꝓtinet. Quare ad mores fissa vngula

Qz difficile labit. Lapsus ei pctī signū est. Ruminatio aūt ad sapiētiā quō ꝓtinet? Qz dicit scriptura. Thesaurꝰ desi- puer.xx j.
derabilis requiescit ī ore sapiētis: vir aūt stult⁹ deglutit illū.
Qui autē audit z negligēcia fit obliuiosus: q̄si deglutit qꝺ audiuit: vt iā ī ore nō sapiat: auditionē ipam sepelies oblī
one. Qui aūt in lege dei meditat die ac nocte: tāē rumi- Psalm.j.
nat z in qꝺā q̄si palato cordis x̃bi sapore delectat. Hoc g̃ qꝺ ꝑceptū est iudeis: significat qꝺ ad eccl'iam. i. ad corpus xp̃i: ad gras/ societatē sctoꝝ nō ptineāt illi q̄ aut negligē
tes auditores sunt: aut mores malos hñt: aut in vtroꝝ vi
tio rephēdunt. Sic cetera q̄ in hūc modū ꝑcepta data sūt iudeis vmbratice sūt significatiōes futuroꝝ. Posteaq̄ ve
nit lux mūdi: dns nr̄ iesus xp̃s: tm̄modo vt intelligant non etiā vt obseruent legunt. Data est ergo licentia xp̃ianis vt
nō scōm vanā hanc cōsuetudinē faciāt: sed māducēt qꝺ ve
lint cū moderatione: cū bñdictione: cū gras actiōe. Fortas- 1.Tim.iij
sis g̃ z petro ita dictū ē. Occide z māduca: vt iā nō teneret
obseruationē iudeoꝝ: nō tñ ei quasi gurges ventris z feda voracitas ꝑpetrata est: sed tñ vt intelligatis hoc i figura esse
mōstratū: erāt in illo vase serpētia. Nūqꝺ poterat māduca re serpētes? Quid ergo sibi vult ista significatio? Quas illi ecclesiā significat. Quattuoꝝ linee qꝺ⁹ dependebat: q̄ttuor
pa- tes orbis terraꝝ ꝑ qs extēdit ecc'ia catholica: q̄ vbiqꝝ diffusa ē. Quicūqꝝ ergo voluerit in partē ire/ z ꝑ aliquā he
resim ab vniuerso cōscindi: non ptinet ad q̄ttuor linearū sacramentū. Si aūt ad visionē petri nō ptinet: nec ad claues
q̄ sibi date sūt ptinebit. Jdeo x̃o q̄ttuor lineis submissū est vas illud: qz a q̄ttuor vētis dicit deꝰ congregādos sctōs suos
in finē: qz nūc sup oēs iustos quattuor cardines: fides euangelica dilatat. Aia lia ergo illa gētes sunt. Oēs ergo gētes
q̄ imūde erāt errorib⁹ z superstitionib⁹ z concupiscētijs suis anteq̄ venirent xp̃o: illud aduenīēte: donatis sibi peccatis:
mūde facte sunt. Unde tā post remissionē peccatoꝝ quare nō recipiant in corpus xp̃i qꝺ est ecclesia dei: cuiꝰ ꝑsonam petrus gestabat? Petrus in multis locis apparet qꝺ ꝑsonam gestet ecclesie. Si petrus figuraꝝ gestabat eccl'ie: et ec
clesia corpus xp̃i est: recipiat in se quasi in escā suā tā mundatas gētes: quib⁹ peccata dimissa sunt. Unde missit ad illum Cornelius gētilis homo: z q̄ cum illo gentiles erāt: cuius elemosyne accepte mūdauerunt eū ad quēdam modū restabat vt tanq̄ cibus mundus incorporaret eccl'esie: hoc est corpori dñi. Petrus aūt trepidabat tradere gentibus euāgelium: qz illi qui crediderāt ex circūcisione: phibebāt apostolos tradere incircūcisis christianā fidem: z dicebāt nō eos debere ad participationem euangelij accedere nisi accepissent circūcisionem: q̄ tradita erat patribus eorum. Quas ergo illud dubitationē sustulit petro: et ideo post illā visionē admonitus a spiritu sancto vt descenderet z iret cū eis qui a cornelio erāt: z perrexit. Cornelius ergo et q̄ cum illo erāt tanq̄ ex illis aīalibus habebant q̄ in vase erāt de
mōstrata: quos tñ iā mūdauerat deꝰ: qz elemosynā eorū ac ptauerat. Occidēdi ergo erāt z māducandi. i. vt interficeret in eis vitā ꝑteritā: qua nō nouerāt xp̃m: et transirēt in corpus ei⁹: tāē in nouā vitā societatis ecclesie. Nam et petrus ipse cū ad eos venisset: cōmemorauit breuiter quid ꝑ bi in illa visione monstratū sit. Ait ei. Et vos scitis q̄ illicitū sit viro iudeo cōiungi z accedere ad alienigenas. Sed mihi ostēdit deꝰ neminē cōmunē aut immūdū hominē di
cere. Nō vtiqꝝ tūc ostendit deꝰ. cū vox illa sonuit. Que deꝰ Actuū.x.
mūdauit: tu ne imunda dixeris. Fortasse querat etiā illud quare linteū erat in quo erant aīalia. Non vtiqꝝ sine causa. Nouim⁹ enī qꝺ linteū tinea non cōsumit: que vestes alias corrumpit. Et ideo qui vult ad mysteriū ecclesie catholice pertinere: excludat de corde suo corruptionē malarū cōcupiscentiarum: z ita incorruptibiliter firmiter in fide: vt prauis cogitationib⁹ tanq̄ tineis nō penetret si vult ad sacramentum illius lintei pertinere: quo significatur vel figurat ecclesia. Quare aūt ter de celo submissum est: nisi qz oēs gētes in nomine trinitatis baptizant: q̄ pertinēt ad quattuoꝝ partes orbis terre qua dissemināt eccl'ia: quā significabāt quattuoꝝ linee: quib⁹ vas illud cōnectebat: z in nole patris z filij z spiritussancti: credentes innouantur: vt pertineant ad societatem cōmuntonemq̄ sanctoꝝ. Quattuoꝝ ergo linee quibus vas illud connectebat: quattuor partes orbis

et trina submissio mysteriū trinitatis ostēdit. Que res etiā duodenariū numerū apl̄oꝝ ondit:tangit ternis p quattuor deputatis. Quater ei tria:duodeci fiūt. Et q̄ p quattuor ptes orbis terre mysteriū trinitatis ꝓdicaturi erāt duodecim apl̄i:iō quattuor linee tertia vice de celo dimisse sunt. Sicut ꝑ supradictū est. Beat⁹ petr⁹ typū eccl̄ie habuit catholice. Dō aūt ascendit in solariū:hoc significat q̄ eccl̄ia cupiditatib⁹ secli abiectis:spiritaliter ascēsura erat i altū ꝛ cor sursum habitura:ꝑm illud qđ scriptū est. Nostra aūt cōuersatio i celis est. Dō aūt hic petr⁹ esurire dicit:hoc significat q̄ ecclesia salutē gētiū ꝓesuriret. Linteū illō qđ de celo submissū est:ecclām significat. Aialia q̄ in liteo erant oīm gentiū ꝓferebāt imaginē. Quattuor linee ꝙbus vas illud depēdebat:q̄ttuor ptes mūdi in qb⁹ xp̄i euangeliū predicat significasse videt. Dō tertia vice submissū est vas illud:significat mysteriū trinitatis/ꝛ sacramētū baptismat⁹. Dō aūt dictū est petro. Macta ꝛ māduca:hoc significatū est q̄ eccl̄ia catholica oēs q̄ in xp̄m credūt prius occisura ꝛ postmodū manducatura:hoc est:occisura esset infidelitatē:vt insereret fidē: Nemo ei pōt in xp̄m credere:nisi prius moriat qđ fuit:ꝑm illud qđ apl̄s ait. Mortui eni estis ꝛ vita vestra abscondita est cū xp̄o in deo. Quō eni q̄ ab hereticis circūuentunt viui deuorant a mortuis: sic illi q̄ ad xp̄m veniunt moriunt ꝓteritis vt viuāt futuris:partūt diabolo vt xp̄o acquirant:moriunt morti: ꝛ feliciter vite inserunt. Quā rē vt etiā in nobis pietas diuina implere ꝛ confirmare dignetur:assiduis oratiōnibus supplicemus. Prestante dño nostro ieſu xp̄o:qui cum patre ꝛ spiritusancto viuit et regnat deus in secula seculorum amen.

pſ̄. cxvij. **De eo qđ ꝓpheta dicit in psalmo. Confitemini dño qm̄ bonꝰ: qm̄ in seculū misericordia eius. Homelia.xlvj.** In qua principaliter nos hortat ad confitendum:modumq̄ nobis dat.

Confitemini dño fres charissimi qm̄ bonꝰ est: qm̄ in seculū mia eius. Remedia purgādi facinoris spūsancto instruente addiscim⁹:non aliter venia posse mereri:nisi nr̄a facinora fuerim⁹ deo iubente ꝓfessi. Quid ei celat pctōr quod deo teste cōmisit? Quid erubescit fateri:qm̄ pctis nō erubuit coinquinari. Diluat g̃ pfitendo qđ peccādo infecerat:satisfactione abluat qđ delictorū maculis sordidauerat. Sit cautior post delictū qui ant̄ delictū fuerat senior:sequat bonis actib⁹ xp̄m: q̄ in malis diabolū seq̃bat. Cōfitemini(inq̄t)dño qm̄ bonꝰ ē. Non vult vlcisci malicīā:q̄ cōfiteri pctā ꝓsuadet. Optat soluere cōfitentes ne cōtumaces punire cogat. Quare admonitio dei faciat sollicitū:ne seueritas faciat punitū. Peccatorū enī nos monit⁹ flagellari frequēter nemo prudens q̄ animat:nemo stult⁹ q̄ non intelligat. Mult enī de⁹ admoneri frequēter q̄s putat eē correctos:vult tētationū seueritate corrigere:q̄s sua patiētia viderit deprauatos:vult inq̄ hactenus reformare pctōres:ꝛ ad spē recuperande salutis ipsos tā mortuos suscitare. Gaudet ei de⁹ ꝑ correctos viderit q̄s emēdat. Letat cū ꝛ iustos mutatos inspexerit quos flagellat. Exultat g̃ affectu/ꝛ terroꝛe/ꝛ minas/ꝛ verbera in pctōres missa ꝓficere ad prauos corrigēdos:q̄ ad reos puniendos exoptat. Vult ei de⁹ misereri cunctoꝝ: vult ignoscere magis:vult se exhibere ꝓpitiū:si quē mutatis actib⁹ videre esse correctū. Si dereliq̄rint(inq̄t)filij tui legē meā:ꝛ in ꝑceptis meis nō ambulauerit:si iustificatiōes meas ꝓphanauerint:vltiabo in v̄ga facinora eoꝝ:ꝛ i flagellis delicta eoꝝ:miam aūt meā nō dispergā ab eis. Hec sūt remedia q̄ bus ꝓsulit de⁹:hec ē medicina q̄ boim curāt vulnera. His emēdant vtilitatib⁹:vitia corrigunt:horiz malicia refrenatur. Bñficia hec sunt diuina nō v̄bera:nec vt noceāt diuini tus irrogank:q̄ ad hoc veniūt vt hoibus paterna clemētia cōsulāt. Ego(inq̄t)q̄s amo:arguo ꝛ castigo. Et iterū. Fili ne neglexeris disciplinā dei:nec deficeris cū eo corr̄eptus fueris. Que enī diligit de⁹ corripit: flagellat aūt oēm filiū quē recipit. Igit̄ si oēm ad ꝺ flagellat vt corrigat: ad hoc aūt corrigit vt patri.i.deo dignū exhibeat: timeat q̄ nō flagellat ne filius esse nō possit. Timeat quē corrigere de⁹ nō vult in sclō:qz eum supplicio destināuit post scl̄m. Timeat qui adhuc in seculo gaudet ꝛ letat ne ineternū cōtristet et

Psalm. lxxxviij. Apoc. iij. puer. iij. B

ploret. Timeat q̄ cū iustis i seculo nō dolet: ne cū pctōribus in supplicio penni iaceat. Sed si pctōres (inq̄t) delictoruꝫ suoꝝ v̄bera in seculo patiunt:cur nōnūq̄ ꝛ sancti viri pariter ꝛ eq̄ cū pctōrib⁹ afflictant:nisi qz ad emendationē pctōribus:iustis ad ꝓbationē iusticie ꝓficiūt? Vt ei pctōres bis remedijs corrigūt a malis:ita iusti hacten⁹ augēt i bonis. Illos ei emēdat de⁹ vt corrigat:hos vero ꝓbat vt augeat. Illos g̃ a culpa reuocat:hos fāctiores sibi reseruat. Illic pctā corrigunt:hic merita virtutis augent. Illic g̃ recte dato penitēs:hic pure mētis leticia. Gaudēs ille indulgētia diuina exoptat:hic ꝑmia ꝓmissa iā cogitat. Ille pūi in dicē venia postulat:hic iustū remuneratorē expectat. Ille sollicit⁹ vt possit ipetrare qđ postulat: hic secur⁹ qz potest qđ merek accipe. Nā pctōres saltē emēdatione de⁹ petebat ne inueniat malicia crescēte qđ vidicet. Odit ei suppliciū q̄ añ pūitit ne cōdēnet. Gaudeat xp̄ian⁹ in aduersis:qz aut ꝓbat si iust⁹ est:aut si pctōr est emendat. Cōtristetur sane quē flagella corrigere diuīa nō pūt:timeat futuꝝ suppliciū q̄ presens iudicis cōtēpsit remediū. Gaudeat pctōr si cum iusto in seculo cōtristet: vt post seculū cū eodē remuneret. Vos(inq̄t dños) plozabit⁹ ꝛ plāgebit⁹:sc̄m aūt gaudebit. Vos tristes eritis:sed tristitia vr̄a in leticiā vertet. Quis nō breui tpe cōtristari exoptet: vt i eternū leticia sempiterna cū xp̄o triūphet? Quis nō breui tpe contristari xp̄i tps fiet? pēsare gaudio futuro desideret? Exiguū siēdē monē taneū ꝛ breue est:dc̄d boni malive in seculo est. Tētatio q̄ dē vos nō apprehēdat nisi hūana. Fidelis aūt de⁹ q̄ nō patit vos ferre plus q̄ potestis:sed faciet cū tentatione exitū vt possitis tolerare. Sed tū tribuit de⁹ securitatē ad rpm fragilitati nr̄e indulgēs. Sit miles xp̄i armat⁹:sit sollicit⁹ sit caut⁹:sit de deo solo secur⁹. Vigilet in pace cautior q̄ in bello vigilare psueuit. Non sit securitate dimissione aliq̄ ex pte surrepat inimic⁹. Sobrij eni(inq̄t) estote ꝛ vigilate qz aduersari⁹ vester diabol⁹ tāq̄ leo rugiēs:aliquē devorare q̄rēs circuit. Vto hostis vigilat vt noceat:ita xp̄ian⁹ vigilet vt vincat. Nūqđ vigilātib⁹ obrīpit inimic⁹? Nunqđ sollicitos circūuenit hostis? Neq̄ eni tūc tā cautēdus est q̄n bellū dei suis indicit:in pace magis vigilādū est nobis ꝛ exercēd⁹ anim⁹:exercēda virt⁹ mētis:intentio timore firmāda. Facit ei hostis securos: q̄s cupit esse captivos. Facit inq̄ securos:vt incautos sopitet:iermes opprimat: vt nō meminerit eos q̄s vigilare mīme ꝓspexerit. Si q̄s miles sub imperatoris ꝓspectu certamē cū hoste iniit:quāte militie q̄taq̄ virtute pugnabit vt placere illi cui militat possit! Nec stipēdiū pmotionē ve poterit despicere:si superāb⁹ hē fortit victoria. Erubescit si qđē despic:nisi superet hostē forti victoria. Vigtia xp̄iane sub oculis dei: vt ꝓfecta victoria coroneris. Pugna ergo cū diabolo q̄ armat⁹ eo ꝓpter q̄ te desiderat munerare. Cōtēne ꝑsentia:vt ꝓpitias futura. Tēporalia g̃ spernē vt eterna possis accipere. Possidebit celū:qđ diabol⁹ possidere nō potuit. Habebis ei paradisū vñ inimic⁹ exclusus ē. Accipies eternitatē qđ ꝑ aricator hostis amisit. Illū ergo ad terrā ꝓstdia delecit te in celū dest ipositū. Ille cōtemnēdo celestī virtute pulsat⁹ ētu ferūtiendo angelica maiestate suffultus eris. Illi eterna sūt supplicia destinata:tibi diuina sūt ꝑmia ꝓparata. Ille ꝓfundus cū ꝓstdis interibit:tu sanctificat⁹ cū sanctis regnabis. Et q̄ fueras tēporalis ꝛ mēdic⁹: sis eterna gloria decorand⁹ nec quicq̄ in seculo formidabis: q̄ auctorem formidatis diabolum cum seculo respuisti. Amen.

De remedijs peccatorum Homelia.xlvij.

Remedia pctōrum fratres: medicina clemosyna. Elemosyna enī a morte liberat:ꝛ nō patit̄ hoiem ire in tenebras. Patrocinat i vite iudicij hominī vt flāmas eknas nō timeat. Sicut iacob⁹ in epla sua dicit. Superaltat mia iudiciū. Et iudiciū sine misericordia illi q̄ nō fecit misericordiā. Sed talis debet esse ꝙmia fratres:q̄ suscipiat:nō q̄ repellat. Que pctā purget:q̄s q̄ aiam grauet. De bono:de iusto labore:de ꝓprijs facultatē:nō de pauperū egestate. Fratres non vult deus hoiem a misericordia cessare:nec libenter a ꝙspicit de⁹ q̄cūq̄ de ꝙpriis dib⁹ dantē. Sicut salomō ꝓpheta dicit. Honora dñm de tuis de tua substātia:ac de iustis laboribus tuis. De iustis

Eccli. xxxv. Eccli. xlij. Prou. xxvij. Eccli. xxix. Tob. iiij. Luc. xvj. Tob. iiij. Prou. xxvij.

laboribꝰ iussit dari:de iustis ꝛo rapinis ꝓhibuit dari. Sz cū iudicare cepit de⁹:dicturi sūt hi q̄ fraudib⁹ viuūt:ꝛ de spoliis miseroꝝ elemosynā faciūt. Dñe ꝑcepta tua seruabamus:ꝛ i noie tuo mias fecim⁹:paupes pauim⁹: nudos operuim⁹:ꝛ pegrinos hospitio recepim⁹. Quib⁹ dictur⁹ ē de⁹. Dō vedidistis dicitis:qđ rapuistis nō dicit⁹. Quos pauistis dō vestiuistis:qđ rapuistis nō dicit⁹. Quos opuist̄ mēdzamini: q̄re nō recordamini q̄s necasti? Quos opuist̄ gaudēt:q̄s expoliastis plangūt. Quos hospitio recepistis retinetis:oblitī estis q̄tos de suis habitaculis expulistis? Ego miam fieri iussi:fraudes ꝛ rapinas exercerī nō māda ui. Dn⁹ replet panib⁹ quē de rapinis satiasti:q̄ bñdicet domin⁹ nō re:sed ei quē necasti. Ille miser necat⁹ ingemuit: ꝛ exaudiuit gemitū ei⁹ q̄ vidit qđ feceris ei. De malo acquiris ꝛ gaudes:rapis ꝛ letaris:paup rogat ꝛ ꝓtristaris ꝓtanta diū paras:ꝛ tales ad tuū ꝓsidiū vocas:q̄ tibi vicē repēdat. Qnas putiuū ne qđ dcsit:ꝛ cū amicis tuis epularis:et añ tamus tuā rogantē pauperē nō audis. Tu diuersis bonis repleris:ꝛ egēti nō misereris. Multis epulis vistēt⁹:ꝛ multo vino madid⁹:pauperē rogantē ꝓtenis. Oblit⁹ es dictū ꝓphete dicēt⁹. Qui (inq̄t) auerterit aurē suam ab egeno:ꝛ ipe inuocauit dñm ꝛ nō exaudiet eū. Inclina aurē tuā:audi egētis vocē ꝛ fame pereūtis:vt ꝛ tua vocē de⁹ exaudiat tribulātis. Da:de q̄ dederit tibi de⁹. Ipse te diuitē fecit: ideo redde illi qđ suū est. Ipse se dicit accipe qđ paupib⁹ dat:si bi collatum cōclamat:qđ in corde paupis fuerit seminatū Sicut in euangelio dic̄. Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis: q̄ recipiāt vos in eterna tabernacula. Ecce hēs xp̄iane eternū tabernaculū:si dederis panibus victū. Si dō das:illuc trāsmittis:tibi i futuro repones nō vñ carnaliter futureris:sz vñ spiritaliter glorieris:nō vñ vētrē replebis:sz vñ flāmas extinguas:q̄ scriptū est. Elemosyna a morte liberat:ꝛ nō patit̄ hoiem ire in tenebras. Mia est fres q̄ irā dei auertit:ꝛ pctā dimittit:ignes futuros extinguit: Sicut salomon dicit. Sicut aq̄ extinguit ignē:sic elemosyna resistit pctis. Da g̃ egēti:ofer nō habēti:succurre fame pereūti. Crudele est vt de q̄ habes:nō des ei quē scis nō hr̄e. Hzace est vt de tua abūdātia nō sustētes egētis inopiā. Vñ fērat flagellamur in frugib⁹:qz bñ egētib⁹ nō facim⁹. Reuera si cōsideres hō vñ dāna:vñ picula:vñ calūnie:nisi de sterilitate nr̄a. Tu nō das indigēti qđ potes:qđ te nō grauat: venit vna calūnia:ꝛ pdes qđ nō habes. Mētre pleno ambulas:ꝛ vacuū paupis ventrē nō cōsideras. Bñ est tibi de bonis dei:nihil indiges: honestis vestib⁹ vteris:ꝛ nudū ꝛ tremētē frigoꝛe nō vestis. Si tibi dicat de⁹. Telpsum ego feci:qđ vtilis meū est:qđ habes ego dedi:ꝛ ingrat⁹ es:aufero q̄ dedi:nego qđ donaui:dimitto te quē feci:ꝛ sine me viue si potes? Plus tibi dedi:vt haberes vñ paupi dares. Pauperi nō dedi ob hoc vt te ꝓbarē:nō qz ambobus non habui vnde darē:sz p pauperē volui te ꝓbare. Ego sum q̄ diuitē ꝛ pauperē feci:ꝓzogatorē te cōstitui in bonis meis. Fac misericordiā:qz nihil pdes:ꝛ me q̄ tibi dedi non offendes. Da qđ dubitas? Da si dederis:ego plura dabo. Quid tibi soli vēdicas:qđ ambob⁹ dedi? Quare tu sol⁹ comedis:qđ ambob⁹ creaui? Quasi tu labori hoc assignas: aut tuū esse putas? Aufero aurilli meū:habe laborē tuum:aufero miam meā:ꝛ tūc apparebit miseria tua. Ad hec qđ dictur⁹ es miser? Miser es q̄ miseros non vides:ꝛ eris sol⁹. Bestijs ꝛ pecorib⁹?aialib⁹?auib⁹?serpentib⁹?cōis ē cib⁹:ꝛ tu hoi negas victū? Sed credo:ne dādo finias:nō ꝓrogando deficias. Qui hec ꝓsideras:finē vite tue nō ꝓsideras? Et si pecunia nō finit vita tū finit:ꝛ qñ nō sperās ad te venit. Sic nō consideravit ille dives q̄ in abūdātia torqueba:ꝛ quasi iopia ꝛ egebat. Quid facīā(inq̄t) qz nō habeo vbi fructū meos congregē? Et audiuit vocē dñi dicētis. Stulte:aia tua auferetur a te hac nocte:q̄ ꝓparasti cui? erūt? O vanitas huiꝰ diuitie:neseit si viuat:ꝛ de fructib⁹ cogitat:nocte moritur⁹ fabricare ꝺisponit. Ecce audisti ꝛ tu xp̄iane qđ timeas. Facniam. Quid dubitas? Nō te deserit:q̄ te ꝓzogatorē constituit. Ipse⁹ est ei vox in euāgelio arguētis incredulos ꝛ dicētis. Cōsiderate volatilia celi qm̄ nō seminānt neq̄ metūt: qb⁹ nō sunt cellaria:ꝛ pr̄ vester celestis pascit illa. Si q̄cūq̄ habes tua esse dicis:si potes cōstitue ꝓpter fures in domo tua vigiles:fode fouceas:absc̄de diuitias:fac tibi locullos ꝛ arcas vbi reponas:cōtra dei voluntatē tene:habe:vi-

ue si potes? Ergo fratres faciam⁹ misericordiā:pascamus esurientes:nudos operiam⁹:peregrinos hospitio recipiamus. Bene ergo facientes non deficiamus:vt tempore suo metamus vitam eternam in secula seculorum. Amen. Mat. xxv. Gal. vj.

De eo qđ dñs ait in euāgelio. Homis cuiusdam diuitis vberes attulit possessio fructus:ꝛ cogitauit apud se dicens. Quid faciā qm̄ non habeo q̄ colligā fructꝰ meos ꝛc. Homelia.xlviij. Luc. xij.

Dominus cuiusdā diuitis vberes attulit possessio fructꝰ ꝛ cogitauit apud se dicēs. Quid faciā qm̄ non habeo q̄ colligā fructꝰ meos? Et dixit. Hec faciā. Destruā apothecas meas et horrea:ꝛ maiora edificabo. Illuc ꝓgregabo fructꝰ meos:ꝛ dicā aie mee Habes multa bona reposita:gaude ꝛ iocūdare. Dixit aūt illi de⁹. Stulte:hac nocte exposcit̄ a te aīa tua:ea q̄ ꝓgregasti cui? erit? O cecitas auari frēs dilectissimi:vna nox et superabat:ꝛ de multoꝝ annoꝝ vita satagebat. Gaudebat qz multū sibi nr̄a cēdo videbat:q̄ nō sciebat:q̄ nihil secū tollebat:sed ꝙ ola dimittebat. Nox ei vitā fugabat ꝛ de crastino cogitabat:qđ in alijs spectabat:in se nō spabat:vtiq̄ videbat ille morientes:viderat possidentes:viderat neminē secū tollere terrā. Quāti sunt ꝛ mō q̄ dicunt:tm̄ habeo:tm̄ facio: tm̄ valeo? Quib⁹ respōdendū est. Stulte:hac nocte aia tua auferet̄ a te:q̄ congregasti cui? erūt? Letat diues stult⁹:nocte morit⁹. Quātū. ſq̄ cupiditas radices suas vbiq̄ dilatet:q̄tūcunq̄ rapiat:necesse est i vna hora totū dimittat. Sed dicturꝰ es:habeo filios qb⁹ laborē habeo ꝙbus ꝓspicīā:habeo qb⁹ curā maximā gerā. Quā curā geris filiorū: vt eos obruas lachrymis miserorū? Mō est ꝙ filios amare: sed potiꝰ necare. Nescis q̄ arbor in fruge vinoscit? Nesc̄ q̄ qđ in radice celat:in ramis declarat:ꝛ qđ latet in folijs: eniteſcit in pomo? Nolo te talē patrē sentiāt filij tui:nolo sic ꝓuideas vt magis inuideas. O quāti paupes nascunt: ꝛ postmodū diuites efficiunt: quāti qb⁹ magna hereditas dimittit̄/ꝛ postmodū ad penuriā redigunt. Si g̃ dei ē pauperē facere:dei est ꝛ ditare. Cur quid? filioꝝ existis? Cur rapis:q̄ post te ne forte maneant nescis:ꝛ tibi ꝑpetuā pēnā nutris:ꝛ filijs tuis dolorē dimittis? Dicit ei sapientissim⁹ salomon. Qui cōgregat aliena:relinqt filijs dolorē. Et rursum ꝺ: in psalmis. Gerūth in imagie ptransit hō:vane cōturbat:thesaurizat ꝛ nescit cui ꝓgregat ea. Quid thesaurizas auare qđ nescis? Quid auri argētiq̄ pōdere delectar̄ et cōdis? Quid imaginē regis sculptā seruas in solidis: et imaginē cōditoris in hoib⁹ detestaris? Redde (dictū est) cesari q̄ sūt cesaris:ꝛ deo q̄ sunt dei. Maiores nr̄i ideo decimas oīb⁹ abūdabāt:q̄ deo decimas dabāt:ꝛ cesari censum reddebāt. Modo aūt qz discessit devotio dei:accessit indictio fisci. Voluim⁹ partiri cū deo decimas:modo aūt totū tollit. Hoc tollit fisc⁹:qđ non accipit xp̄s. Hoc magis dat qđ pauperib⁹ nō erogat. Noli(inquit salomō) parcere thesauris tuis. Tribuēde sūt elemosyne ꝓ mō ꝛ q̄titate:sicut scptū. Prout habueris fili:fac elemosynā. Si exiguū habueris:ex ipso exiguo ꝛmunica esurienti. Absc̄de elemosynā in sinu paupis:ꝛ hec ꝓ te exorabit ad dñm. Sed dixisti habeo qđ dimittā. Pone qz habebūt filij ꝙbus dimittis. Tu nihil habebis:qz nihil ante te misisti. De filijs curā gessisti:tibi aūt nō ꝓfuisti. Ecce peregrini post te trāsierūt et ista filij:sine causa cucurristi:cū apls dicat. Nihil intulim⁹ in hunc mūdū:verū nec auferre qđ possum⁹? qz dñi est terra ꝛ plenitudo ei⁹. Audistis. Sursuz corda:ꝛ curas dicere habem⁹ ad dñm. Si aliqđ illuc misisti:habes qđ ibi q̄ras Si nihil misisti sursū:non habes qđ ibi q̄ras. In terra vbi posuisti:tibi ꝛe. Qz scriptū est. Vbi est thesaur⁹ tu⁹:ibi est ꝛ cor tuū. Et de⁹ tibi audi qđ dicat. Quid? Vis fenerari: vis minꝰ dare:ꝛ plꝰ accipe. Ecce michi da dicit dñs. Ego accipio minꝰ:ꝛ dabo plꝰ. Que q̄ris vnde creſcat pecunia? Hoiez q̄ris q̄ qñ accipit gaudet: qñ reddit plāgit. Ut accipiat precat:ne reddat calūniat. Da quidē hoi:ꝛ noli reuerere facie tuā ab eo qui mutuo petit: sed accipe quantū dedistimā ꝛ beneficiū pditi. Et si hoc ipsum qđ datur? es exigatur:forte ad manū nō habet vnde reddere possit:pertulisti petentem: expecta non habentem. Noli clamare et dicere. Nunquid fenus quero? Tantum peto q̄tum dedi

Psalm. Tob. iiij. j. Tim. vj. Mat. vj. Mat. xxij. xvj.q.vij. maiores. C Tob. iiij.

hoc recipiã. Nõ es mẽtitus: verũ dicis: non es fenerator: et vis cui dedisti querat fenoratorẽ: vt tibi reddat. Sed si pro pterea fenꝰ nõ exigis ne te fenoratorẽ iudicet deus: premis suffocas: exigis: si tñ exigis ẽtũ dedisti: suffocando tñ ⁊ in angustijs retinẽdo: bñficiũ non ꝓstitisti: sed maiores angustias intulisti. Sed forte dicis. Habet vnde reddere possit. Habet possessionẽ: vẽdat. Habet domũ vendat. Habet familiã: vendat. Frater tuus qñ a te petijt: ideo petijt ne veniret: ꝓpteres non faciat: qꝛ subueniſti ne fieret. Hoc vult deus: hoc iubet deus. Sed si auarus es: modo audi qd tpe dñs in euangelio dicat. Stulte: hac nocte exposcit aĩa tua a te: ea q̃ preparasti cuiꝰ erunt? Sic est oĩs qui sibi thesaurizat: ⁊ non est in deum diues. Amen.

Luce.xij.

ij.Cor.v.

De eo quod Apls dicit. Legatione fungimur pro christo. Homelia.xlix. In qua de penitentia principaliter intendit.

A Ubi.s.

Lu.xiij.

Pſ.lvj.

Postolũ audiuimꝰ nobis dicẽtẽ. Legatiõe fungimur ꝓpo: exhortãs reconciliari deo. Non exhortaremur vt rcõciliaremur: nisi iimici fuissemꝰ Ergo erat totꝰ mundus inimicꝰ saluatori: amicꝰ captiuatori. Hoc est iimicꝰ deo: amicꝰ diabolo. Et totũ genus hũanũ tãq̃ illa mulier: curuatũ erat ad terrã. Jã itelligẽs q̃dã iimicos ĩstos clamat aduersꝰ eos ⁊ dicẽ deo. Curuauerũt aĩam meã. Diabolꝰ ⁊ ãgeli eiꝰ aĩas hoim curuauerunt ad terras. i. vt ꝓne in ea q̃ tpalia sunt ⁊ terrena: supna nõ quererẽt. Mã vtiq̃ hoc dicit dñs de muliere ĩsta: qꝛ alligauit eã sathanas. Ecce decẽ et octo annis: etiã oportebat eã solui a vinculo in die sabbati. Calũnisbant autẽ erigẽti qui nisi curut: Sñquidẽ ⁊ ipsa q̃ deꝰ ꝓceperat nõ intelligẽtes: terreno corde ituebant. Sacramẽtũ enĩ baptismi carnaliter celebrabãt: spiritaliter nõ videbãt. Audite charissimi mẽbra xpi ⁊ mris catholice filij: qõ dico ꝓpetẽtib⁹ ⁊ fidelib⁹ audiãt penitẽtes: qõ dico fidelib⁹: dico ⁊ cõpetẽtib⁹ ⁊ penitẽtib⁹: audiãt cathecumini: audiãt oẽs: oẽs timeant nemo cõtẽnat. Sit mihi in cõsolationẽ vester audit⁹: ne sit vobis in testioniũ doloꝛ meꝰ. Cõpetentibꝰ dico. Fornicari vobis nõ licebit. Sufficiant vobis vxores: aut nec vxores. Cõcubinas vobis habere nõlꝫ. Audiat deꝰ si vos surdi estꝫ audiãt ãgeli eiꝰ si vos cõtẽnitis. Cõcubinas vobis hr̃e nõ licet. Si audiãt ꝓpetẽtes qõ dico fidelibꝰ: nõ habetis vxores: nõ licet vobis hr̃e cõcubinas: q̃s postea ducatꝫ vxores q̃to magis dãnatio vobis erit si habere volueritis ⁊ ꝓcubinas/⁊ vxores d dimittatꝫ. Nõ vobis licet hr̃e vxores: q̃rum ꝓres mariti viuũt. Nec vobis femine hr̃e viros lꝫ q̃ꝝ ꝓres vxores viuũt. Adulterina sũt ĩsta cõiugia: nõ iure forti: sed iure celi. Nec eã femĩa q̃ ꝓ repudiũ dimissa fuit a marito: lꝫ vobis ducere viuo maritoꝫ Soli⁹ fornicationis cã lꝫ vxorẽ adulterã dimittere: lꝫ illa viuẽte nõ lꝫ alterã ducere. Et vos femine nec illos viros a q̃bꝰ ꝓ repudiũ discesserũt vxores: eaꝝ maritos hr̃e ꝓcedit. Nõ licet: adulteria sunt nõ cõiugia. Cõtẽnit augustinꝰ: timeak vl̃ xp̃s. Nolite imitari turbã malorꝝ infidelium filij met: nolite seq̃ vias latas: q̃rũ finis ad iteritũ ducit. Qui baptizatꝰ fuerit/aut ꝓtinẽtiã deo voueat: aut pmaneat cũ vxore sua: aut si nõ hꝫ ducat vxorem. Audite me fideles. i. baptizati. Quare mortemini tã renati Qñ baptizati p vias tortuosas ⁊ lubricas et ĩmundas itis nescitis qꝛ pitis? Filij mei ⁊ fres charissimi credite. Non ẽ vultis credere? Quid vobis facio q̃ fideles estis: et audistꝫ me? Si forte talia cõmisistis: nolite addere: et vt vobis deꝰ ignoscat orate. Si nõ potuistis hr̃e vel noluistis pudicitiã cõiugalẽ seu ꝓtinẽtiã: ⁊ deuiastis a ꝓpositο vel vinculo cõiugali/vel deuotiõe cõtinẽtie: sit in vobis doloꝛ et hũilitas pnie. Apertiꝰ dico: nemo dicat nõ itellexi. Qui post vxores vr̃as vos illicito cõcubitu maculastis: si ꝓter vxores vr̃as cũ aliq̃ cõcubuistis. Agite pniam q̃lis agit⁹ i eccl̃ia: vt ozet ꝓ vobis eccl̃esia: Nemo sibi dicat: occulte ago: apud deum ago: nouit deꝰ q̃ mihi ignoscit: qꝛ i cozde ago. Ergo sine cã dictũ est. Que soluerit⁹ in terra: soluta erũt in celo: Ergo si ne causa sũt claues date eccl̃ie dei? Frustramus euangeliũ dei: frustramꝰ ẽba xp̃i? Ꝓmittim⁹ vobis qõ ille negat? Nõne vos decepim⁹? Job dicit. Si erubui in ꝓspectu ppli confiteri pcã mea. Talis iustus thesauri diuini obrisi: tali camino ꝓbat⁹ ĩsta dicit: ⁊ resilit mihi filiꝰ pestilẽtie: ⁊ erubescit genu figere sub bñdictione dei: qõ nõ erubuit iperator erubescit nec senator: sed tñ curialis? Supba cerute: mẽs tortuosa: fortassis imo qõ nõ dubitaꝫ: ꝓpter deꝰ voluit vt Theodosi⁹ iperator ageret pniam publicã in ꝓspectu ppli maxie qꝛ pctm ei⁹ celari nõ potuit: ⁊ erubescit senator: qõ nõ erubuit iperator? Erubescit nec senator sed tñ curialis qõ nõ erubuit iperator. Erubescit plebeiꝰ siue negociator qõ nõ erubuit iperator. Que ĩsta supbia est? Nõne sufficeret gehẽne: etiã si adulteriũ nullũ esset. Postremo fratres mei: audiũt me viri: audiũt me femine: q̃d ad me trascimi? Mihi vtiq̃ faciatꝫ qõ scriptũ est. Irascimini ⁊ nolite peccare. Timere debeo ne ꝓtigat mihi qõ ꝓtigit apl̃o paulo? Quod modo cũ legerek si iteti fuistis lectioni auditis. Ergo iimicꝰ factꝰ sum vobis verũ ꝑdicans. Et si ita est. Si necesse est vt inimicꝰ sim vobis: meli⁹ ẽ iusticie. Quando vos custodiẽdos etiã vxoribus vr̃is. Filie mee sunt: sicut ⁊ vos filij mei estis. Audiãt me. Zelent viros suos nõ sibi seruẽt vanã gloriã: qꝛ solẽt a maritis ipudicis matrone laudari: qꝛ ipudicitiã viroꝝ suoꝝ equo aĩo ferũt. Nõ talem patientiã habeãt xp̃iane mulieres: ꝓ eius zelent viros suos: nõ ꝓpter carnẽ suã: sed ꝓpter aĩas illoꝝ. Dixo ego meo: ego ꝓcipio: ego iubeo: eꝑs iubet: xp̃s in me iubet. Bonuit ille in cui⁹ cõspectu ardet coꝛ meũ. Ego iubeo: nolite vi ros vr̃os ꝑmittere fornicari. Interpellate cõtra illos eccl̃esiã. Nõ dico iudices publicos: nõ ꝓcõsulẽnõ vicarii/nõ comitẽ: non impatorẽ: sed deũ patrẽ ⁊ xp̃m ⁊ spm̃sctm. In ceteris oĩbus ancille estote viroꝝ vr̃oꝝ subdite ad obsequia. Nulla sit in vobis ꝓteritas: nulla supbia: nõ cõtumelia ceruix: nõ aliq̃ inobedi ẽtia: prosus tãq̃ ancille seruite. Et vbi vẽtũ fuerit ad illud negociũ vbi vos apl̃s equauit dicẽs. Vxori vir debitũ reddat: sili⁹ ⁊ vxor viro. Vxor nõ habet potestatẽ corpis sui: sed vir. Quid te extollis? Audi qõ sequitur. Sili⁹ ⁊ vir nõ habet corpis sui potestatem: sed mulier. Vbi ad hoc ventũ fuerit: clamate ꝓ re vr̃a. Aurũ tuũ vendidit marit⁹ ꝓ necessitate sua. Ferto femina: ferto ancillam: ne litigare: nolit ꝺicere. Cõtẽpt⁹ auri tui: dilecto ẽ viri tui Si villã tuã ꝓ necessitate sua vẽdat q̃ est ⁊ tua nõ ei pcet ei⁹ q̃ nõ sit tua: si est charitas in te q̃ debet esse in vxore: ferto patiẽter: ⁊ si dubitat: tu aufer: cõtẽne oĩa ꝓpt amoꝛ vxori tui. Sed castũ opta: ꝓ castitate litiga. Patiẽter pereat villa tua: nõ aĩa ipsiꝰ te patiẽte pereat. Nõ dico viris vt in hac cã zelẽt vxores suas. Scio: qꝛ faciũt. Noui. Quis ferat vxorẽ adulterã: ⁊ ipse rat femine vt ferat adulterũ virũ? Si iusticia. Quare rogo te? Quare? Quia ego sũ vir. Sit ergo in fortitudiẽ tua ꝑbem⁹: qꝛ vir es. Vir es: vice libidinẽ. Quo vir: q̃ vxor est fortior? Tu es caput mulieris vir: verum est. Si caput est ducat: vxor sequat. Sed vbi recta est norma caput mulieris vir. Si caput es duc: sequat illa caput suũ. Sꝫ vide quo eas. Noli ire q̃ nõ vis vt sequat: noli ire quo nimes pedissequa ne ĩ foueã sequat adulteriꝫ: simulq̃ rustice cum tu facis: doces qõ facis. Dolet tibi aĩa: si in fouea adulterij simul ruatis. Dolet tibi si tu sol⁹ ruas. Teneas vis vt ruat illa: time tu: noli ruere. Volite aũt pudicissime femĩe imitari ipudicos viros vr̃os. Absit a vobis. Aut nubisc̃ viuãt: aut soli pereãt. Impudico marito nõ debet mulier pudicitiã: lꝫ deo illã dꝫ: xp̃o illã debet. Non ꝓpter illa faciat q̃ nõ merek: sed ꝓpter xp̃m faciat. Parcũ suũ attendat: tabulas suas legat. Postremo qõ libet sẽtiat. Qui forte idignat: qꝛ talia disputo: scio nãq̃ q̃ sapiũt amãt ideoque nõ sine cã scptũ ẽ. Corripe sapientẽ et amabit te: corripe insipientẽ ⁊ adijciet odisse te. Mõ dixit inciplet lꝫ adijcietq̃ tã oderat. Ego scio qꝛ sapiẽtes amãt me: i ꝺ a cõlone secohibẽt q̃ sciũt qꝛ nouit pctã ꝓpoſi: ne de cancellis proficiant. Quoꝝ aũt nescio: hos coꝛã deo cõuento. Agant ẽ ipsi penitentia suã: ⁊ deiceps ab imũditia abstineãt fornicationis suarũ. Penitẽtib⁹ dico. Quid est qõ agitis? Scitote nihil agitis. Quid ꝑdest qꝛ hũiliamini: si nõ mutamini? Latebras cumis dico. Exardescite volũtate ad pcipiẽdã gr̃am. Eligite vobis in ecclia dei quos imitemini. Quid ẽ qõ dico si nõ inueneritis? Ergo i ppõ dei nõ est quem inuentatis? Per tot ãnos: tot boies sine cã baptizauim⁹? Si nõ sibi filiã fuẽt qõ accepeꝛt: q̃ custodiẽt qõ audiẽrt. Absit ꝺ a nouel cre dã. Meli⁹ eẽt nõ vob esse epos: si ꝺ ita ẽ. Sꝫ ipse ẽ credo esse. Inde est ãt misera ꝑditio mea: qꝛ plerũq̃ cogoꝛ adulteros

nosse: castos nosse nõ possũ. Jn occulto est vñ gaudeã: in publico est vñ tozq̃ar. Ergo desiderate gratiã dei: rcligite: q̃s imitemini: cũ q̃bꝰ viuatis: cũ q̃bꝰ colloq̃a diuina charitatꝫ habeatis. Nolite admittere susurratoes malas. Corrũpũt mores bonos colloq̃a mala. Eluite sicut spice iter̃ zizania. Ferte tribulationes huiꝰ seculi: sicut grana i area. Veniet vẽtilator: nemo sit passim in hoc seculo separator. Amen.

De vtilitate ac necessitate pnie. Homelia.l.

Quã sit vtilis ⁊ necessaria penitentie medicina: facillime hoies itelligũt: q̃ se hoies esse meminerũt Scriptũ est ei. Deꝰ supbis resistit: hũilib⁹ autem dat gr̃am. Et dñs in euãgelio dicit. Qñ q̃ se exaltat hũiliabit: ⁊ q̃ se hũiliat exaltabit. Magisq̃ iustificatꝰ descẽdit de tẽplo publicanꝰ ille pctõrũ cõfessiõe solliciꝰ q̃ pharisẽi⁹ meritoꝝ enumeratione securus: q̃uis et iam gr̃as egit deo dicẽs. Gr̃as ago tibi deꝰ: qꝛ nõ sum sicut ceteri homines: iusti: adulteri: raptores: quõ ⁊ publican⁹ iste. Jeiuno bis in sabbato: decimas do oĩa q̃ possideo. Et tñ ille ei pharisẽus est q̃ de lõgiq̃ stabat: neq̃ oculos audebat ad celũ leuare: sz pcutiebat pectꝰ suũ dicẽs. Deꝰ ꝓpiti⁹ esto mihi pec catori. Nõ ei ille pharisẽus tã sua sanitate q̃ morboꝝ alieno rũ cõpatione gaudebat. Vtili⁹ aũt illi erat: qñ ad medicũ venerat: vt de qbꝰ egrotabat ꝓfitẽdo mõstraret q̃ dissimularet de vulneribꝰ suis. ⁊ de cicatricib⁹ altẽis aude ret gloriari. Nõ ẽ miꝫ si publican⁹ magis curat? absconsit: quẽ nõ puduit osidere q̃d doleat. Jn reb⁹ dppe visibilib⁹ vt excelsa q̃sq̃ ptingat: in excelsũ ertgit: Deꝰ aũt cũ oĩm sit excellentissim⁹: nõ elatiõe sz hũilitate cõtingit. Qñ ꝓ ppheta dicit Prope ẽ dñs his q̃ attriuerũt coꝛ. Et iterũ. Excelsꝰ ẽ dñs ⁊ hũilia respicit: ⁊ excelsa a lõge cognoscit. Excelsa ipa posuit pro supbis. Illa ẽ respicit vt attollat: ista cognoscit vt deꝑmat ⁊ deijciat. Cũ ei ait q̃ a lõge excelsa cognoscit: satꝫ eũ ofidit hũilia de ꝓrio attẽdere: tpm tñ deũ excelsum esse ꝑdixit. Solꝰ ei deꝰ arrogãs non est: quãtacũq̃ se ꝑdicatio ne laudauerit. Nõ ẽ se arbitret ab oculis dei abscõdi quãtacũq̃ supbia. Deꝰ enĩ excelsa cognoscit. Me se rursus deo cõiunctam putet: excelsa ei a lõge cognoscit. Quisq̃s itaq̃ pnie recusat hũilitatẽ: deo ꝓpinquare non cogitat. Aliud enĩ est se leuare ad deũ: aliud est se leuare ꝺ deũ. Qui aũ illũ se ꝑsicit: ab illo erigit. Qui aduersꝰ illũ se erigit: ab illo ꝓiicit. Alta est soliditas magnitudinis: alta est inanitas ifationis: q̃ foris tumescit: intꝰ tabescit. Qui eligit abiicit ⁊ domõ ẽ magis q̃ habitare ĩ tabernaculis pctõrũ eligit illũ deꝰ inhabitare: vt habitet in atriis eiꝰ: ⁊ nihil sibi assumẽ de ille in sedẽ beatitudinis assumit. Qñ si in psalmis suauissime ⁊ dulcissime canit. Beatꝰ vir cui⁹ est susceptio abs te dñe: Ne putes cũ q̃ se hũiliat semp facere: cũ dictũ sit exaltabit Et ne opineris ei⁹ exaltationẽ in oculis hoim ꝓ sublimitas fieri cozpales. Cũ ei dixisset. Beatꝰ vir cui⁹ ẽ susceptio abs te dñe: cõsequnter cõnexuit ⁊ ostẽdit eiusdẽ susceptiõis celsitudinẽ spiritalẽ. Ascẽsus (inquit) i cozde ei⁹ dispositis in cõualle ploratiõis i locũ quẽ dispositꝰ. Vbi ẽ dispositꝰ ascensus? In cozde: in cõualle scz ploratiõis: ꝺ est q̃ se hũiliat exaltabit. Sicut ei ascẽsus exaltationẽ indicat: ita valles hũilitatẽ: ⁊ cõualles plorationes. Sicut enĩ comes penitentie doloꝛ est: ita lachryme testes doloris. Optime aũt sequit⁹ ⁊ dicit. Et tenĩ benedictionẽ dabit q̃ legẽ dedit. Ad ꝺ enĩ lex data est: vt supbo infirmitatẽ suã notã faceret: infirmo pniam suaderet. Ad ꝺ etiã lex data est vt vulnera oñderet petõr: q̃ gratie bñdictione sanaret. Ad ꝺ ei lex data est: vt dicerem⁹ in cõualle ploratiõis. Video aliã legẽ in membris meis repugnãtẽ legi mẽtis mee: ⁊ captiuãtem me in lege pctꝰ q̃ est ĩ mẽbris meis. Et cũ ipso ploratu clamarem? Infelix ego hõ: q̃s me liberabit de corpe mortis huiꝰ? Et succurreret nobis exaudiẽte illo q̃ erigit elisos: soluit cõpedes: illuminat cecos: gr̃a dei ꝑ iesũ christũ dñm nostrum Tres sunt autẽ actiones pnie: quas mecũ vr̃a eruditio recognoscit. Sunt ei vsitate in eccl̃ia: ⁊ diligẽter attẽdẽtib⁹ pate. Una est q̃ nouꝰ hoiem ꝑ baptismũ parturit: donec salutare oĩm ꝓteritoꝝ fiat ablutio pctõrũ: vt tãq̃ puero nato volores trãseãt q̃bus viscera vrigebant ad partũ: ⁊ tristitiã leticia cõsequat. Dis enĩ q̃ ãbiter volũtatis sue conditor est: cũ acced it ad sacramẽta fidelitũ: nisi eũ peniteat vetꝰ: nouã nõ potest inchoare. Ab hac penitẽtia cũ

baptizant soli paruuli sunt ĩmunes. Mõdũ ei vti possunt libero arbitrio: q̃bꝰ tñ ad cõsecrationẽ remissionẽq̃ originalis peccati ꝓdest vox fides a q̃bꝰ offerunt: vt quasc̃q̃ maculas delictoꝝ p alios exquibꝰ nati sunt cõtraxerunt: aliorũ etiã interrogatione ac rñsione purgent. Veriſſime q̃ppe in psalmis plãgitur. Ecce enĩ in iniq̃tatibꝰ cõceptus sũ: et in pctis peperit me mater mea. Jtem scriptũ est. Non esse mundũ in cõspectu dei nec infantẽ cui⁹ est vita diei vnius sup terrã. Exceptis q̃ talibꝰ de quoꝝ ordine ac merito i futura illa q̃ ꝓmittit̃ sorte sanctoꝝ velle amplius q̃rere: hoim modũ excedit: pie tñ credit eis ꝓdesse ad spiritalẽ salutem qõ ecclastice auctoritatis p totũ orbẽ terraꝝ tã firmo roboꝛe custodit: ceteroꝝ hoim nulꝰ trãsit ad xp̃m: vt icipiat esse qõ nõ erat: nisi eũ peniteat fuisse qõ erat. Hec prima penitẽtia ꝓcipit iudeis: dicẽte apl̃o petro. Penitẽtiã agite et baptizet vnusq̃sq̃ vestrum i noie dñi nr̃i iesu xp̃i. Talis ab ipo dño iperabat cũ diceret. Penitentiam agite: appropinquabit enĩ regnũ celoꝝ. De hac etiã Johãnes baptista plenꝰ spũsctõ: pcursoꝛ ꝓparatoꝛ vie dñi ita dicit. Generatio viperarũ q̃s ondit vobis fugere a ventura ira? Facite ergo fructꝰ dignos penitẽtie. Altera vero penitẽtia est: cui? actio p totã istã vitã qua in carne mortali vegim? per petua ꝓpitiationis hũilitate subeunda est. Primo qꝛ vitã eternã: incozruptibilẽ: imortalẽq̃ nullꝰ desiderat: nisi cũ vite hui⁹ tẽporalis: cozruptibilis mortalisq̃ peniteat. Nõ ei sic quisq̃ in vitã nouã p sanctificationẽ baptismi nascit vt quẽad modũ deponit tibi oĩa pctã ꝑteritа: ita etiã statim mortalitatẽ ipam carnis cozruptionẽq̃ deponat. Nõ si ita nõ est: restat vt illꝰ q̃ scriptũ est: q̃ etiã quisq̃ in se sentit adhuc dum in hac vita est: corpus q̃ cozrumpit aggrauat aĩam: ⁊ deꝑmit terrena inhabitatio sensum multa cogitantẽ: q̃ tũc in illa btitudine: qꝛ nõ erit cũ absorbebit moꝛs in victoria: q̃s dubitet in quacũq̃ tpali felicitate versemur penitere tñ nos debere huiꝰ vite: vt ad illã incozruptionẽ tota auiditate curram⁹? Jnde ẽ ei q̃ ẽt apl̃s ait. Ẽdiu sumus in corpe peregrinamur a dño. Per fidẽ enĩ ambulam⁹: nõ ꝓ specie. Quis q̃ festinat atq̃ optat ad patriã remeare: ⁊ illã ꝓ specie q̃ est facie ad faciẽ cõtẽplari: nisi quẽ peregrinationis sue penituerit? Ex quo doloꝛe penitẽtis etiam voꝛ illa miserabilis erũpit ⁊ sonat. Heu me: qꝛ peregrinatio mea longinqua facta est. Et ne putes nõdũ fidelẽ istã locꝫ: vide q̃ sequit. Jnhabitaui in tabernaculis cedar. Cũ his qui oderũt pacẽ erã pacific⁹ cũ loquerer eis impugnabant me valde. Nõ solũ hoĩs fidelis: sed etiã euangeliste firmissimi ⁊ martyris fortissimi hec ẽba sunt. Nã inde est etiam illud eiusdẽ apl̃i. Scim⁹ ei qꝛ si terrena nr̃a dom⁹ hui⁹ habitationis dissoluat: edificationẽ habem⁹ ex deo domũ non manufactã eternã i celis. Et ei ꝺ ingemiscim⁹: habitaculũ nostrum: q̃d de celo est supindui cupiẽtes: si tñ induti nõ nudi inueniamur. Eteni qui sumus in hac habitatione ingemiscim⁹ grauati: in quo nolum⁹ spoliari sed superuestiri: vt absorbeak moꝛtale a vita. Quid ergo cupim⁹? nisi ita nõ cẽ vt nũc sum⁹? Et q̃d ingemiscimus: nisi penitendo: qꝛ ita sumus? Sꝫ deo nõ ita crim⁹: nisi terrena domo resoluta: celestem habitationẽ ⁊ in animo ⁊ coꝛpoze toti⁹ hoĩs ĩmutationẽ sortiamur. Quapropter et sanct⁹ Job nõ ait esse tẽtationem in hac vita: sz hãc ipam vitã tẽtationẽ dixit esse: ita loquens. Nũquid nõ tentatio est vita hũana sup terrã? Quo in loco etiã mysteriũ lapsi hoĩs mirabiliter tetigit dicens. Tanq̃ seruꝰ fugiẽs dñm suũ ⁊ pfecutꝰ est vmbrã. Nõ enim hec vita dicẽda est potiꝰ q̃s vmbra vite. Hec ĩmerito fugiti uus Adam post offensionẽ pcti absconsit se a facie dñi: lectus foliꝫ arboꝛũ: quibꝰ opacanꝫ vmbracula: tãq̃s fugiens dñm suũ: sicut dictũ est. ⁊ cõsecutus vmbrã. Que vniuersa ad hec dicta sũt: me q̃s ꝑ baptismũ q̃uis iustificatꝰ sit a ꝓribꝰ pctis: tñ supbire audeat etiã si nihil cõmittat: vnde ab altaris cõione seꝑarek: quasi iam de plena securitate sciatans: sed potiꝰ seruet humilitatẽ: que pene vna disciplina christiana est. Hec superbiat terra et cinis: donec ista noꝛ tota transeat: in pertranseunt omnes bestie silue: catuli leonum fugientes vt querant a deo escam sibi. Jn hac esca Job ipe petitꝰ est qui dixit. Tentatio est vita humana super terrã. Etiã domin⁹: in hac nocte (inquit) postulauit sathanas vexare vos sicut triticũ. Quis itaq̃ sane mẽtis nõ

Universidad de Deusto

ingemiscatjcui nõ pniam sic esse displiceat? Quis non tota
humilitate supplicãs diuio adiutorio se exaudibilẽ pbeat
donec trãseat oĩs ista tentationũ materies atq; vmbra ter
renaꝝ ille q̃ nunq̃ deficit tã nobis illucescat sẽpiternꝰ dies
j.Co.iiij. ⁊ illũiet abscõdita tenebrarũ ⁊ manifestet cogitatiões cor-
dis:⁊ tũc laus erit vnicuiq; a deo: Deinde q̃uis se dſq; glo
Ga.vj. riet sic hr̃e corꝑ edomitũ vt mũdo crucifixꝰ ab oi ope ma-
Gal.vj. lo:i futurũ redacta mẽbra castiget: ne tã regnet pctm̃ i eiꝰ
j.Co.xv. mortali corpe: ad obediẽdũ desideriis eiꝰ solũ vnũ verum
Rom.vj. deũ cofat: nulli simul acrotũ ritui deitꝰ: nullis sacrꝫ demo
niorꝫ irretit⁹: nõ accipiẽs inuanũ nomẽ dei sui: quietẽ sem:
piternã certꝰ expectãs debitũ honorẽ parẽtibus reddens:
nec cruẽtꝰ homicidio: nec fornicatione turbatus: nec furto
fraudulẽtꝰ: nec mẽdacio duplicatꝰ: nec rei vl̃ vxoris alterne
cõcupiscẽtia sordidꝰ: nõ in suis etiã rebꝰ aut luxuria difflu
at: aut arescat auaricia: nõ sit ꝓtẽtiosus: nõ maledicꝰ vẽdat
postremo oĩa sua ⁊ det pauꝑibꝰ: ⁊ sequat xp̃m: atq; thesauro celesti radicẽ cordis figat. Quid videt addi posse ad tã
ij.Co.xiij plenã iustitiã? Tamẽ nolo gr̃iet. Intelligat hec oĩa ꝑstita
sibi esse: nõ a se existere. Quid ei hꝫ qõ nõ accepit? Oõ si ac
cepit: dd gr̃ias q̃si nõ acceꝑit? Eroget sane pecuniã vñicã:
cõsulat ꝓximo sicut sibi sentit esse ꝓsultũ vl̃ ꝓsulẽdum nec
Mat.xxv putet satis esse suare integrũ qd̃ acceꝑit: ne dicat ei. Serue
neq; ⁊ piger dares pecuniã meã: ⁊ ego veniens cum vsuris
exigerẽ: ne auferat ab eo qõ acceꝑit: ne ꝓficiat in tenebras
exteriores. Quã vehemẽtissimã penã si timere debẽt illi q̃
seruare integrũ ꝑnt qõ acceꝑerũt: q̃ spes illoꝝ est q̃ ꝑ impie
scelerateq; diſperdunt? Uersabit g̃ iste i reꝰ hũanis nõ car
nalis hꝫ spiritalis acq̃sitiõis deuinctꝰ offõ nõ q̃dẽ negotijs
secularibꝰ obligatus: sed tñ qr̃ militat deo nõ octo desidie
torpid⁹ ⁊ abiect⁹. Det g̃ si põt suas elemosynas oẽs cũ hylа
ritate siue cũ carnalibꝰ necessitatibꝰ pauꝑe erogat aliq̃d:
siue cum panis celestis dispẽsatione iuicta aduersꝰ diabo:
ij.Co.ix. lum castra in credẽtiũ cordibus cõstruit. Hylarẽ eĩ datorẽ
diligit deꝰ. Nõ vtiq; tedio frangat in difficultatibꝰ rerũ q̃
necesse est existãt: vt oñdat hoi q̃ homo est nõ ira surrepat i
eũ: q̃ aut odiose irruit: aut importune inopia coactꝰ petit:
aut negocio suo cũ tu maiore occupatꝰ sis: indifferẽter flа-
gitat subuenire: aut i ꝺbo manifeste iustitie resistit ceca cu:
pitate: aut miserabili tarditate nõ det q̃cq̃ amplius vel mi
nus q̃ oportet: Nõ loquat ampliꝰ q̃ opꝰ est: aut cũ etiã nõ
Esa.lij. opus est. Spectosi eni pedes euãgelizantiũ pacẽ: euãgeliza
Roñ.x. tiũ bona. Sed tñ de ſra sicca puluerẽ ꝺhũr: q̃ sane i iudiciũ
eoꝝ excutit q̃ sibi hãc exhibitionẽ puersa volũtate ꝓtenũt
Nõ solũ q̃ ꝓpter ipam vite huiꝰ mutabilitatẽ et ignorãtiã
⁊ ꝓpter dieꝝ maliciã q̃ vtinã sufficeret: siẽ de illa dictũ est.
Mat.vj. Sufficit diei malicia sua: quã iubemur ferre atq; portare
Ꝑõ. xxvj donec trãseat: ⁊ sustinere deũ viriliter agẽdo: vt fructũ af
fera mꝰ cũ tolerãtia: hꝫ ẽt ipꝫ puluerẽ mũdi huiꝰ q̃ p itinera
ꝓsulẽdi ꝓsulẽtiũ pedibꝰ adhaerescit: et dãna q̃ in ipsa nego:
ciosissima dispẽsationis actiõe ꝓtingũt: q̃ dñs ꝑstet vt cum
lucris maioribꝰ ꝓpẽsent: q̃tidianã debemꝰ habere pniam.
Sed si ꝺ dispẽsatores ꝺbi dei ⁊ ministri sacramentoꝝ eius
milites xp̃i: q̃to magis cetera stipẽdiaria militudo: et q̃dã
6 ꝓincta magni regis? Quã ne forte mala susp̃itione auari
Ga.vij. cie miles ille fidelissimꝰ atq; fortissimꝰ apls paulꝰ offende:
ret: suis stipẽdijs militauit: ⁊ vbi forte defuit sũpꝰ necessa:
ij.Co.xj. rijs. Alias (inq̃t) ecclias expoliauit: accipiẽs ab eis stipẽdiũ
ad vestrã ministrationẽ: q̃tomagis eccle puiciales secu:
laribꝰ negocijs obligati: q̃tidianaꝫ debent habere pniam?
Qui q̃uis a furtꝰ: a rapinis: a fraudibꝰ: ab adulterijs ⁊ for
nicationibꝰ: oĩq; luxuria: a crudelitate odioꝝ et inimicitia
rũ ꝓtinacia: ab oĩq; denicq; idolatrie feditate: spectaculorũ
nugacitate: hereſum atq; scismatũ ipta vanitate: atq; ab oĩ
bus huiuscemodi flagitijs et facinoribꝰ imunes: puri atq;
integri esse debeant: tñ ꝓpter admistrationẽ rerũ familiariũ
cõiugioꝝ arctissima vincula tã multa peccãt: vt nõ tã de
isti⁹ mũdi puluere aspgi: q̃ luto oblini videant. Hoc est
j.Co.vj. q̃ apls eis dicit. Jã q̃dẽ oĩno delictũ est: qr iudicia habe:
tis inter vos. Quare nõ magis iiq̃tatẽ patimini? Quare nõ
magis fraudamini? Nã illud execrabile est qõ ꝓpter quoſ
dã addit ⁊ dicit. Sed vos iniq̃tatẽ facitis: ⁊ fraudatis: ⁊ ꝺ
ffribus. Exceptis tñ iniq̃tatibꝰ ⁊ fraudibꝰ: ꝺ ipm habere in
ter se iudicia ⁊ lites de secularibꝰ reb⁹ delictũ esse dicit: qõ

tñ ferendũ esse admonet: si vel ecclastico iudicio lites hu
iuscemodi finiant. Hinc est eni etiã illud. Aut sine vxore q̃ j.Co.vij.
cogitat ea q̃ sũt dei: qõ placeat deo. Aut aũt mr̃imonio cõ
iũctus est: cogitat ea q̃ sũt mundi: quõ placeat vxori. Qõ et
de femina silr̃ notat. Et illõ cũ ait. Et itẽ in id ipm estote
ne vos tẽtet sathanas ꝓpter itẽperãtiã vestrã. Qõ vt pec:
catũ demõstraret eẽ: sz infirmitati cõcessum: subiecit statim
Nec aũt dico fm̃ ventã nõ fm̃ iperiũ. Sola ei generãdi cõ
ẽiculpabilis sexꝰ vtriuscq; ꝓmixtio. Qẽ mꝛta sunt alta pctã
siue in loq̃ndo de rebꝰ ⁊ negocijs alienis: q̃ nõ ad te ꝓtinet:
siue in vanis cachinnatiõibꝰ: cũ scꝑtũ sit. Stulti⁹ in risu exa
altat vocẽ suã: sapiens aũt vix tacite ridebit. Siue in ipis
escis q̃ a necessitatibꝰ sustẽtande huiꝰ vite ꝓparat auiditas
atq; ĩmoderatior appetitus: sepe excessũ modũ post triduũ
nã crudelitatẽ ꝓestãs. Siue i vẽdẽdis ⁊ emẽdis rebꝰ cha
ritatis: ⁊ veluti vtilitatꝫ vota puersa. Piget cũcta colligi
re: q̃ q̃cq; i seipso certꝰ cõprehẽdit: atq; repbẽdit si diuinꝰ
scꝑtura ꝓ speculũ nõ negligent attẽdat. Que q̃uis lingua
nõ letali vulnere ferire sctiãt: sicuti homicidiũ ⁊ adulteriũ
vel cetera bmõi: tñ oĩa sil̃ cõgregata velut scabies q̃ plura
sũt necãt: ⁊ nr̃z dec⁹ ita exẽminãt: vt ab illis spõsi speciosi
forma p̃ filijs hoĩm castissimis amplexibꝰ separent nisi me
dicamẽto q̃tidiane pnie dissecent. Qõ si falsũ est: vñ q̃tidie
tũdim⁹ pectora: Qõ nos q̃q; antistites ad altare assistẽtes
cũ oibꝰ facim⁹. Cũ etiã orãtes dicim⁹: qõ in tota ista vita
oportet vt dicam⁹. Dimitte nobis debita nr̃a: sic et nos di- Mat.vj.
mittim⁹ debitoribꝰ nr̃is. Nõ eni ea dimitti ꝑcamur q̃ illa
bapti smo dimissa sũt: ⁊ nisi dimissa credim⁹: de ipa fide du
bitam⁹: sed vtiq; de q̃tidianis pctis ꝺ dicim⁹: p̃ḃ etiã si
crificia elemosinarũ: teiunioꝝ: ⁊ ipaꝝ oronũ ac suppliciũ
nũ dſq; ꝓ suis vtrib⁹ offerre nõ cessat. Quisq; itaq; se nõ
gent attẽdẽs: nr̃la seipm adulatiõe seducit: sat̃ ĩtelligat eũ
q̃to ꝑiculo mortis eterne: ⁊ cũ quãta penuria ꝓfecte iusti
tie peregrinet a dño: q̃uis tã in xp̃o: hoc est i via ꝑstituꝰ re
dire conet. Nã si nõ habem⁹ pctã ⁊ tundẽtes pectora dica
m⁹ Dimitte nobꝭ debita nr̃a: ex ꝺ ipo certe ⁊ grauiter nu
lo dubitãte peccam⁹: cũ iter ipa sacra mẽtimur. Quisquis
iniq̃tũ deo nr̃o: fide spe: ⁊ charitate cõnectimur: ⁊ cũ iniq̃
posſum⁹ imitamur nõ peccam⁹: q̃ filij dei sum⁹. Jniq̃tã
ex occasiõe carnalis infirmitatꝫ: q̃ nõdũ morte resolutarũ
dũ resurrectiõe mutata est: mor⁹ repbẽnsibiles ꝓprioꝝ fra
repunt: peccam⁹. Oõ vtiq; fateri nos q̃uenit ne vera cerui
ce nõ lãguor̃ nr̃i sanitatẽ: hꝫ vanatione supbie mereamur.
Uñ vtriq; xp̃issime scꝑtũ ẽ. Et q̃ nat⁹ ẽ ex deo nõ peccat: et
qõ i eadẽ tohis epl̃a legim⁹. Si dixerim⁹ q̃ pctm̃ nõ habe: j.Joh.
mus: nosmetipos seducim⁹. ⁊ xp̃itas i nobis nõ est. Illud q̃
ex ꝓmissis noui hoĩs: ꝺ ex reliqjs veteris dictũ ẽ: vtriq; ei
agim⁹ in hac vita. Paulati aũt nouitas accedit: ⁊ paulati
vetustate cedẽte succedit. Cũ vero vtriq; agit in fidelibꝰ
mus: nec solũ pcutim⁹ aduersarijs bonis epis⁹: hꝫ ẽt pcti
cauti⁹ cuitãdo pcutimur. Neq; nunc de nr̃m vicerit: q̃ de
crebri⁹ feriat: ds forti⁹ cõfligat attẽdit: donec alios secũ in
sempitnã mortẽ ꝓtrahat: q̃ hoi ſtãti lapꝰ suadent: ⁊ ab alijs
triũphãtibꝰ i fine dicat. Ubi est mors cõtẽtio tua? Ubi est j.Co.xv.
mors acule⁹ tu⁹? Sed neq; tã facile ab itmico deiicimur q̃
cũ eũ supbiẽdo imitamur: nec vehementi⁹ cũ ꝓterimur q̃
cũ hũilitate deũ seq̃mur: nec acriores ei dolores ifigim⁹ q̃
cũ plagas pctoꝝ nr̃oꝝ ꝓfitẽdo ⁊ penitẽdo sanam⁹. Tertia Tert.
actio ẽ pnie q̃ ꝓill̃ petis subeũda ẽ quã legis decalogꝰ cõ j.Cor.
tinet. Et ꝺ ꝺbꝰ apls ait. Qm̃ q̃ talia agũt: regnũ dei nõ pos: j.Cor.
sidebũt. In hac g̃ pnia: maiore dſq; in se scueritatẽ oꝝ exer:
cere vt a seipso iudicat⁹: nõ iudicẽ a deo. Siẽ ꝺdẽ apls ait. Si eni nos iudicarem⁹: a dño nõ iudicaremur. Ascdatis j.Cor.
q; hõ aduersũ se tribunal mẽt̃ sue: si timet illũ qõ eos nos
exhibere añ tribunal xp̃i vt illõ recipiat vnusq̃sq; q̃ p cor
p⁹ gessit: siue bonũ: siue malũ: ꝑstituat se añ facẽ suã me Ro.xiiij
postea fiat: Nã minus ꝺ de⁹ pctoꝛi dicẽs. Arguã te et statuã
te añ facẽ tuã. Atq; ita ꝑstituto in corde iudicis: sollicitus accu
satrix cogitatio: testis cõscia: carnifex timor. Jnde ꝺdẽ Ezech.
guis aie ꝑstẽt̃ plachrymas ꝑfluat. Postremo ab ipa mẽ
te talis snia ꝓferat: vt se indignũ hõ iudicet ꝓticipatione
corpis ⁊ sanguis dñi. Ut q̃ separi a regno celoꝝ timet p vi
timã sniam summi iudicis: p ecclãsticã disciplinam a sa
cramento celestis panis interim separet. Uerũt aute opa

Ieſimago futuri iudicij: vt cũ alij accedũt ad altare dei q̃ Rom.iij.
ipe nõ accedit: cogitet q̃s sit ꝓtremiscẽda illa pena q̃ ꝓpitẽ
tibus alijs vitã eternã: alij in mortẽ ꝓcipitent eternã. Ad ꝺ Ro.v.
emꝰ altare q̃ nũc in eccl̃ia ẽ in terra positũ: terrenis oculis
expositũ: ad mysteriorũ diuinoꝝ signacula celebrãda: mr̃i Gal.v.
⁊ sceleratꝰ ꝑnt accedere: q̃m deꝰ cõmẽdat in ꝺ tpe patiẽtiã
suã: vt in futuro exerceat scueritatẽ suã. Accedũt ei ignoran
tes: q̃m patiẽtia dei ad penitẽtiã eos adducit. Illi aũt ꝑ du
ritatẽ cordis sui ⁊ cor ipenitẽs thesaurizãt sibi irã in die ire
⁊ revelationis iusti iudicij dei: q̃ reddet vnicuiq; fm̃ opera
sua. Ad illũ aũt altare q̃ ꝑcurſor ꝓ nobis itrouit iesus q̃ ca
put ecclie ꝑcessit: mẽbris ceteris secuturis: nullus eoꝝ acce
dere poterit: de q̃bus (vt iã cõmemorauĩ) dixit apls. Qm̃ q̃
talia agũt regnũ dei nõ possidebunt. Solus ei sacerdos hꝫ
plane ibi tot⁹ assistit: ad ũcto scz corpe cui caput est: q̃ iã
ascẽdit i celũ. Ipse est cui dixit apls petr⁹. Plebs ictã: re:
gale sacerdotiũ. Quo q̃ in intertora veli ⁊ in illa inuisibilia
ferã scꝑturarꝫ speculũ nõ negligent attẽdat. Que q̃uis lingua
nõ tenẽs: noluit paulꝰ sp̃ a visibilibꝰ separari: Qui ei no:
luit humiliari vt exaltaret: cũ exaltari voluerit: deiiciet: et
eternũ se tũget ab eternis sctis. Quisq̃s hoc tpe ꝓ merita
obediẽtie: ⁊ ꝓ sattisfactionẽ penitẽtie: nõ sibi ꝓuidit locũ in
corpe sacerdotis: q̃ fr̃ote ipudẽtie tunc volet auerti faciem
dei a ꝓtis suis: q̃ nũc toto corde nõ dicit. Qm̃ facim⁹ meũ
ego agnosco: ⁊ pctm̃ meũ. añ me est sẽp? Quo pacto q̃si de⁹
dignet ignoscere: q̃ in se ipe hõ dedignat⁹ est agnoscere?
But illud q̃le est i q̃ibꝰ blãdiunt: q̃ sua se vanitate seducũt
pseuerãtes in malicia: atq; luxurijs suis cũ audiũt apls di
centẽ. Qm̃ q̃ talia agũt regnũ dei nõ possidebũt? Audẽt si:
bi ꝑter regnũ dei salutẽ quã desiderãt polliceri: atq; ita ink
se loquũtur: nõ recusãt agere pniam ꝓ pctis suis: ⁊ ꝓditos
mores aliq̃n i melꝰ cõmutare? Regnare nolo: sufficit mihi
salui fiũ eẽ. Jn q̃ ꝓmũ nos fallit: q̃ eoꝝ nec sal⁹ vlla est: quoꝝ
iniq̃tas ꝑseuerat. Oõ ei ait dñs. Qm̃ abũdauit iniq̃tas re:
frigescit charitas multoꝝ: q̃ aũt ꝑseuerauerit vsq; i finẽ ꝺ
salu⁹ erit: salutẽ vtiq; ꝓmisit ꝑseuerãtibꝰ i charitate: nõ in
iq̃tate. Ubi aũt charitas ẽ: opa illa mala a regno dei sepa:
rãta esse nõ ꝑt. Qis eni lex ex vno ꝑmone cõpleta est in eo
q̃ scriptũ est. Diliges ꝓximũ tanq̃ teipm. Deinde si ẽ ali:
qua differẽtia inter regnãtes ⁊ nõ regnãtes: oportet tñ vt i
vno regno sint oẽs: ne in hostiũ aut alienoꝝ nũero deputẽt
Qõ ei romani romanũ regnũ possidẽt: q̃uis in eo non oẽs
j.Co.xv. regnẽt: sed ceteris regnãtibꝰ pareãt. Nõ aũt ait apls. Qui
talia agũt nõ regnabũt cũ deo: hꝫ regnũ dei nõ possidebũt.
Qõ etiã de carne ⁊ sanguĩe dictũ ẽ. Caro et sanguis regnũ
dei nõ possidebũt: q̃ corruptibile hoc induet incorruptio:
nẽ: ⁊ mortale hoc induet imortalitatẽ: vt iã non caro et san
guis hꝫ ex aiali corpe spiritalis corpis habitũ: naturãq; me
Ro.xij. reãt. Uel illa eos terreat vltima snia iudicis nr̃i: quã ꝑ:
Mat.xxv. es nunc apiri voluit: vt ab ei⁹ fidelibꝰ ꝑcaucat. Quas metuẽ
dis⁹ se significationẽ vt fugiãt a facie arcus. Exceptis em
eis q̃ cũ illo etiã iudicabũt: q̃bus ⁊ ꝓmisit dicẽs. Sedebitis
sup duodeci thronos iudicãtes duodeci tribꝰ isr̃l. Jn nu:
mero iudicãtiũ oẽs ĩtelligunt: q̃ ꝑter eu ãgellũ oĩa sua di:
miserit: ⁊ securi sũt oñm. Duodenarꝰ q̃ppe numer⁹ ad quã:
dã vniuersitatẽ refert. Nõ ei paulꝰ apls ibi nõ erit: q̃ iter il
Dan.vij. los duodeci nõ fuit. Exceptis q̃ illis q̃s etiã noie angelorꝝ
significauit: q̃n ait. Cũ venerit filiꝰ hoĩs iudicare cũ ãgelis
Mat.xij. suis. Angeli ei vtiq; nũcij sũt. Nũcij ãt rectissime acciꝑũt
oẽs q̃ salutẽ celestiũ hoĩbꝰ nũctauerũt. Qm̃ ẽt euãgeliste bo
nũncij ꝑnt iterꝑtari: ⁊ de Johãne baptista dictũ est. Ecce
mitto angelũ meũ añ facie tuã. Dis g̃ vt dicere ceperã ex:
Apo.xxij. ceptis: cetera oĩm hoĩm multitudo sic in ipsi⁹ ꝛbis dñi ma
nifestã est: i duas ptes diuidet. Ponitur ẽ ei oues ad ver
Mat.xxv. tẽdos ãt ad sinistrã: ⁊ dicet ouib⁹. i. iustis. Uenite bñ:
dicti ꝑris mei: ꝑcipite regnũ q̃ vobis paratũ est a cõstitu:
tione mũdi. De ꝺ vtiq; regno dixit apls: cũ enumeraret opa
Gal.v. mala. Qm̃ q̃ talia agũt regnũ dei nõ possidebunt. Audi q̃d
audiãt q̃ a sinistris erũt. Ite (inq̃t) i ignẽ eternũ: q̃ ꝑparat⁹
est diabolo ⁊ ãgelis ei⁹. Quapropter ꝑsumere q̃s audeat ꝺ
noie xp̃iano: ⁊ nõ cũ oi obediẽtia ⁊ timore audiat apl̃m di:
centẽ. Hoc ei scitote cognoscẽtes q̃ oĩs fornicator: aut im:
mũdꝰ: aut auarꝰ: q̃ est idolorꝝ seruit⁹: non hꝫ hereditatẽ in
regno xp̃i ⁊ dei. Nemo vos seducat inanibꝰ verbis: ꝓpter

hoc eĩ venit ira dei in filios diffidẽtie. Nolite itaq; fieri pti j.Cor. vj.
cipes eoꝝ. Latiꝰ aũt ad corinthios hec dicit. Nolite erra:
re neq; fornicatores: neq; idolis seruientes: neq; adulteri: ne
q̃ molles: neq; masculoꝝ cubitores: neq; fures: neq; auari
neq; ebriosi: neq; maledici: neq; rapaces: regnũ dei possi:
dẽt. Sz videte quẽadmodũ timoꝛe ⁊ desꝑatione salutis ab
stulerit eis: q̃ hec in vita veteri cõmiserũt. Et hec q̃dẽ (inq̃t)
fuistis: sz abluti estis: sed sctificati estis in noie dñi nr̃i iesu
xp̃i: ⁊ spũ dei nr̃i. Quisquis g̃ post bapti smũ aliquoꝝ ꝑstio
rũ maloꝝ ope obligat⁹ tenet: vsq; adeo sibi iimicꝰ est: vt ad
huc dubitet vitã mutare: nõ tps est cum ita peccat: ⁊ viuit.
Mã vtiq; qõ ita ꝑseuerãt peccat: thesaurizat sibi irã in die Rom.ij.
ire ⁊ revelatiõis iusti iudicij dei. Qõ aũt adhuc viuit patiẽ
tia dei ad pniamẽ adducit. Implicat⁹ g̃ tã mortiferis vi
culis pctoꝝ detrectat: aut differt: aut dubitat cõfugere ad Mat.xvj.
ipas claues eccl̃ie qb⁹ soluꝭ in terra vt sit solut⁹ in celo: et
audet sibi post hãc vitã: q̃ tm̃ xp̃ian⁹ ꝺ salutẽ aliquã pol Mat.vij.
liceri. Nec verecidꝰ illud dñice vocis tonitruũ ꝓtremiscit
Nõ oĩs q̃ ꝺ mihi dñe dñe ĩtrabit in regnũ celoꝝ ⁊ c. Quid
ad galatas idẽ apls. Nõne talia enumerãs eodẽ fine ꝓclu: Gal.v.
dit? Manifesta sũt (inq̃t) opa carnis: q̃ sũt fornicationes: i:
mũdicie: luxurie: idolorꝝ seruitꝰ: veneficia: ĩimicitie: ꝓtẽtio
nes: emulatiões: aĩositates: dissensiões: hr̃ses: iuidie: ebrie:
tates: comessationes: ⁊ his silꝫ q̃ ꝑdicovobis sic ꝑdixi. Qm̃ L
q̃ talia agũt: regnũ dei nõ possidebũt. Judicet g̃ seipm hõ Ga.xj.
in istis voluntatẽ dñi ꝑ nr̃as mores cõuertat in melꝰ: ne cũ iã De pe. di.
nõ poterit: etiã ꝑter volũtatẽ a dño iudicẽt. Et cũ i se ꝓtu j.iudicet.
lerit seueriſſime medicine ĩniam: veniat ad ãtistites p q̃s si litij.sen.di.
li in ecclesia claues ministrant: ⁊ tanq̃ bon⁹ icipies iã eẽ fi: vij.ca. sed
liꝰ maternoꝝ mẽbroꝝ ordie custodito a ꝓpositis sacramen quid.
toꝝ accipiat sattisfactiõis sue modũ: vt in offerendo sacrifi:
cio cordis ꝓtribulati deuoꝰ ⁊ suppleꝛ: id tñ agat q̃ nõ so:
lũ illi ꝓsit ad recipiẽdã salutẽ: hꝫ ẽt ceteris ad exẽplũ. Et si
pctm̃ ei⁹? nõ solũ in graui ei⁹ malo: sz ẽt in scãdalo ẽ aliorũ:
atq; ꝺ expedire vtilitati eccl̃ie videt ãtistiti in noticia mr̃
toꝝ vel etiã totiꝰ plebis agere pniam nõ recuset: nõ resistat
nõ letali ⁊ mortifere plage: ꝓ pudorẽ addat tumorẽ. Memi: Jaco.iiij.
nerit tñ semꝑ q̃ supbis deꝰ resistit: humilibꝰ aũt dat gr̃am
Quid est ei infelici? q̃d puer ius q̃ de ipso vulnere q̃ late
re nõ ꝑt nõ erubescere: ⁊ ꝺ ligatura illi⁹ erubescere? Memo W
arbitret fres ꝓptera se cõsiliũ salutifere hui⁹ debere pnie Ga.xij.
ptẽnere: q̃ multos forte aduertit ⁊ nouit ad sacr̃a altar̃ ac
cedere: q̃ talia cria nõ ignorat. Multi ei cozrigunt vt pe: iij.q.vij.
trus: multi tolerant vt iudas: multi nesciunt: donec veniat
dñs q̃ ⁊ illuiabit abscõdita tenebrarꝫ ⁊ manifestabit cõsilia
cordiũ. Nã pleriq; ꝓptea nolũt alios accusare dũ se ꝑ illos j.q.j.mlt̃
cupiũt excusare. Pleriq; ãt boni xp̃iani ꝓpterea tacent ⁊ pleriq.
sufferũt alioꝝ pctã q̃ nouerũt: q̃ documẽtis sepe deferunt:
⁊ ea q̃ ipsi sciũt: iudicib⁹ ecclesiasticis probare nõ possunt.
Quis eni ꝺa sint q̃dã: nõ tñ iudici facile credẽda sunt: nisi
certꝰ iudicijs demõstrẽt. Hos ꝺo a cõtione ꝓhibere quẽq; iij.q.j.mlt̃
nõ possum⁹: cũ his hec ꝓhibitio nõdũ sit mortalis hꝫ medici
nalis: nisi aut spõte cessum: aut in aliq̃ siue seculari: siue ec:
clesiastico iudicio notatũ atq; puictũ. Quis eni sibi vtriq;
audeat assũere: vt cuiq; ipe sit ⁊ accusator ⁊ iudex? Cuiusꝫ
modi regulã etiã paul⁹ apls in eadẽ ad corinthios epl̃a bre
uiter ĩsinuasse ĩtelligit: cũ q̃busdã ꝓmẽoratꝫ crib⁹: eccl̃iasti
ci iudicij formã ad oĩa silꝫ ex ꝺbus ꝺa oret. Ait eni. Scrꝫ j.Cor.v.
ꝑsi vobis in epl̃a nõ ꝓmiscerꝫ fornicarijs. Nõ vtiq; fornica:
rijs huiꝰ mũdi: aut auarꝭ: aut raptoribꝰ: aut idolis seruiẽti
bus: alioq̃n debuerat⁹ de ꝺ mũdo exisse. Nõ eni ꝑnt hoies
in ꝺ mũdo viuẽtes nisi cũ talibꝰ viuere: nec eos ꝑnt lucrifa
cere xp̃o: si eoꝝ colloquiũ ꝓfectũq; vitauerit. Qm̃ et dñs cũ
publicanis a pctoribꝰ comedẽs. Nõ est opꝰ (inq̃t) sanis me: Mat.ix.
dic⁹: hꝫ male hũtibꝰ. Nõ ei veni vocare iustos: hꝫ peccatores
Et iõ seq̃t apls ⁊ adiũgit. Muc scꝑsi vobis nõ ꝓmiscerꝫ. Si j.Cor.v.
q̃s fr̃ nomi⁹ ĩ vobis: aut fornicator: aut idol̃ ꝺtẽs: aut auа:
rus: aut maledicꝰ: aut ebriosꝰ: aut rapax: cũ hmõi nec q̃dẽ
cibũ sil̃ sumere. Quid ei mihi de his q̃ foris sũt iudicare?
Nõne ꝺ his q̃ intus sũt vos iudicat⁹? De his aũt q̃ foris sũt deꝰ
iudicabit. Auferte malũ a vobisipis. Quibꝰ ꝺbisatꝫ ofidit
nõ temere: aut q̃mõlibet hꝫ ꝓ iudicio auferẽdos esse malos
ab eccl̃ie cõtione: vt si ꝓ iudicio auferri nõ possũt tollerẽtur
potius: ne peruerse malos quisq; cuitando: ab ecclesia ipse

discedens:eos quos fugere videt vinciat ad gehēnā. Qz et ad hoc nobis sunt in scripturis sctis exēpla ꝓpōsita: velut in messe vt palea sufferat vsqz ad vltimū vētilabrū:vl intra illa rhetia vbi pisces boni cū malis vsqz ad segregationē q futura est in littore.i. in fine seculi eq alio tolerent. Mō ei cō trariū ē huic loco id qđ alio loco dicit apls. Tu qs es q iu dicas alienū seruū? Suo dño stat aut cadit. Noluit enī ho mīnē ab hoie iudicari ex arbitrio suspitiōis: vel etiā extra ordinarto vsurpato iudicio:sed potī⁹ ex lege dei fm ordinē ecclesie:siue vltro ofessum:siue accusatū/atqz cōuictū. Alio qn illō cur dixit. Si qs frater noīe aut fornicator. aut ido lis seruiēs:z cetera:nisi qz eā noīationē intelligi voluit q fit in quēqz:cū sentētia ordie iudiciario atqz itegritate pferr. Rō. xiij. Rā si noīatio sola sufficit:multi vānandi sunt innocentes. qz sepe falso in quoqz crimia noīant. Mō ergo illi quos mo nem⁹ agere penitentiā qrant sibi comites ad suppliciū: ne gaudeant:qz plures inuenerit. Mō enī ꝓpterea min⁹ arde bunt:qz cū multis ardebūt. Mō est ei hoc sanitatis certum A cōsiliū:.ed maliuolētie malū solatiū. An forte attēdūt mul Ca.xiij. tos etiā i ipsis honorib⁹ ecclesiasticis ꝓpositoꝝ z ministro rū:nō cōgruenter viuere sermonib⁹ z sacramētis q per eos populis ministrant? O miseros hoies q hos intuēdo xp̄m j.q.j. signi obliuiscunt:q tanto añ ꝑdixit vt legi dei pot⁹ obt̄perarent ficastis. q̄ imitandi videant illi q ea q dicunt nō faciūt:z traditorē suū tolerās vsqz in finē:etiā ad euāgelizādū cū ceteris mi sit. Tā sunt aūt isti absurdi z ꝓsteri z miseri:q ꝓpositoꝝ suoꝝ malos mores imitari eligūt: q̄ per eos ꝑdicta dñi ꝑ cepta seruare:q̄ si quisq viatoꝝ remeandū sibi esse existiet in itinere:cū viderit miliaria lapidea rīs plena:viā vocere z nō ambulare. Cur enī nō pot⁹ si quenire vesideratā tales comites intueat:z cōsequat:q z viā bene demonstrāt:z ī ea perseuerāt/atqz alacriter nō ambulāt? Nō si isti desint vel pot⁹ min⁹ appareāt:nā deesse nō possunt. Mō enī sic querūt hoies charitate studiosa qđ ꝑdicent ad imitationē:quō q rūt iniquitate suspitiosa qđ murmurēt ad deceptionē:par tim nō inuenīēdo bonos dum ipsi mali sint:partim timēdo inuenire vū mali esse semp volunt. Sed tn̄ ꝓcedam⁹ nō ap parere nūc hoies dignos imitatione. Qui quis hoc putas deū mente intuere:q hō fact⁹ est vt te hoiem viuere doceret Ephe.iij. Si habitet xp̄s in interioze hoie per fidem in coꝛde tuo: re j. Joh.ij. cordaris illud qđ iohānes ait. Qui dicit se ī xp̄o manere debet quēadmodū ille ambulauit z ipse ambulare:z ita nō tibi deerit quē seqris:z cū te ali⁹ viderit de bonorū inopia cōquerī desinet. Si enī nō nosti qđ sit recte viuere:diuīa ꝑ cepta cognosce. Fortassis enī mīsti recte viuūt:sed ꝓptera tibi null⁹ videt:qm̄ qđ sit recte viuere ignoras. Si aūt no sti:age qđ nosti:vt z tu qđ q̄ris habeas:z alijs quod imitēt ostēdas. Xp̄m aio attende:attēde aplos quorū nouissimus j.Cor.iiij. est ille q dicit. Imitatores mei estote sicut z ego xp̄i: atten de aio tot martyrū milia. Cur enī te natalicia eorū quiuis turpibus celebrare delectat:z eorū vitā seq honestis mor ibus nō delectat? Ibi videbis nō solū vtros sed ēt feminas postremo pueros z puellas: nec impudētia decipi:nec inid tate puerti:nec periculi timore frangi:nec seculi amore cor rūpi: Ita te nō inuenientē qđ excuses: non solū p̄ceptoꝝ ineuitabilis rectitudo:sed etiā exemploꝝ innūerabilis mī titudo circūdabit. Sed de vtilitate ac salubritate peniten O tie:vt qđ instituim⁹ aliqñ pagamus. Si iam de sanitate de Ca.xiiij. sperās addis peccata peccatis:sicut scriptū est.' Peccator Prouer. cū venerit in ꝓfundū malox cōtemnet:noli contēnere: noli xviij. desperare:clama etiā de ꝓfundo ad dñm et dic ei. De ꝓfun Ps̄. cix. dis clamauit ad te dñe:dñe exaudi vocē meam. Fiāt aures tue intendentes in vocē obsecratiōis mee. Si iniq̄tates ob seruaueris dñe:dñe qs sustinebit? Qm̄ apud te ꝓpitiatio ē. De tali profundo niniuite clamauerūt:z hanc ꝓpiciationē inuenerūt. Facliusqz est euacuata ꝓminatio ꝓphete q̄ hu miliatio penitentie. Hic fortasse dicis:sed ego iā baptizat⁹ sum in xp̄o:a quo oīa mihi pct̄a ꝑterita dimissa sunt: vilis Prouer. fact⁹ sum nimis iterans vias meas:z canis horribilis ocu xxvj. lis dei:cōuersus ad vomitū suū. Quo abibo a spū ei⁹? z a fa Psalm. cie ei⁹ quo fugiā? Quo frater:nisi ad ei⁹ misericordiā peni cxxxviij. tēdo:cui⁹ potestatē peccādo contēpseris? Memo enī recte De verbis dñi ser.x.b fugit ab illo nisi ad illū:ab ei⁹ seueritate ad ei⁹ bonitatem. Quis enī loc⁹ te excipiet fugientē:vbi ei⁹ ꝑsentia te nō iue:

niat? Si ascēderis in celū ibi est:si descēderis ad inferā adest. Recipe ergo pēnas tuas in directū z habita in spe in extremo hui⁹ seculi:eteni illuc man⁹ tua deducet me:z pe ducet me dextera tua. Quicqđ enī feceris: q̄cūqz peccaueri adhuc ī hac vita es:vñ te de? si sanare nollet auferret. Cur Rom.ij. ergo ignoras:qz patientia dei ad penitentiam te adducit? Qui ei clamabo tibi psuasit vt nō recederes:parcendo cla mat vt redeas. Intuere dauid regē: tā vtiqz ipe illi⁹ ꝑpe sacramēta ꝓceperat. Jā circūcisus erat vtiqz qđ ꝓcā ē. p baptismo habebāt. Mā ad hoc dicit apls:sanctū abrahā signaculū iustitie fidei recepisse. Jā etiā vnct⁹ erat vnctio ne venerabili:qua regale sacerdotiū prefigurabat eccles̄ie Rom.iij. Repēte aūt fact⁹ est z adulterij z homicidij reus. Pon fru stra tū de tam īmani z abruto ꝓfundo sceleris penitēdo cla mault ad dñm dicēs. Auerte faciem tuā a peccatis meis: Ps̄. oēs iniq̄tates meas dele. Quo tādē merito:nisi qz ité dicit Iniquitatē meā ego agnosco:z peccatū meum ante me ē semp:? Quid aūt obtulit dño vnde illū ꝓpitiaret sibi? Sa si voluisses sacrificiū ded issem:vtiqz olocaustis nō delecta beris. Sacrificiū deo spūs cōtribulatus: coꝛ contritū z hu miliatū deus nō spernit. Non solū ergo deuote obtulit:sd etiā ista dicēdo qđ offerri oporteret ostendit. Mō enī suffi cit moses in meli⁹ cōmutare:z a factis malis recedere nisi etiā de his q̄ facta sunt:satisfiat deo p penitētie dolorē per humilitatis gemitū:per contriti coꝛdis sacrificiū cooperā tibus elemosynis. Beati ei misericoꝛdes: qm ipsoꝝ miser bit deus. Mō enī dictū est vt tm̄ abstineatis a peccatis sed z de ꝑteritis(inqt)deprecare dñm vt tibi dimittant. Et pe trus iā erat fidelis:iā in xp̄o z alios baptizauerat. Intuere ergo petrū ꝑsumentē accusatū:timentē vulnerati:ſentem sanatū. Jā etiā post aduentum de celo spūssancti:qđā simō pecunia voluit eundē spm̄ sctm̄ emere:sceleratissimū et im piū mercimoniū cogitans:iā baptizat⁹ in xp̄o:z tm̄ penitu tie cōsiliū ab ipso coꝛreptus accepit. Dicit etiā apls Pau lus:q vtiqz fidelib⁹ mittebat epl̄as. Me iterū cū venero ad vos humiliet me deus vt lugeam multos ex his q ante pec cauerunt:z nō egerūt penitētiā sup immunditia z luxurie z fornicatione quā gesserunt. Circūstant ergo nos z parce pta recte faciendi:z exēpla nō tm̄ recte facientiū:sed etiam ad recipiendā salutē penitentiū q fuerat amissa recedendo. Sed fac incertū esse vtrū ignoscat de⁹. Quid perdit cū sup plicat deo qui salutē perdere nō dubitauerit cū offendere deū? Quis enī certus est q etiā imperator ignoscat? Et tā pecunia fundit:maria transmeant:ꝑcellaꝝ incerta subeā tur: z pene vt moꝛs vitetur moꝛs ipsa suscipit. Supplicat deinde per hoies hoī:sine dubitatione fiunt ista:cum sit ne biū quo fine pueniant:z tm̄ certiores sunt claues ecclesie q coꝛda regia. Quib⁹ clauib⁹ qcūqz in terra soluiturꝛtant in celo solutū esse promittit. Et multo est honestior humili tas qua se quisq humiliat ecclesie dei z labor minor impo nitur:z nullo tpalis moꝛtis periculo moꝛs eterna vitatur.

¶ Finis libri quinquaginta homelia rum diui Aurelij Augustini.

¶ Sequūtur Tituli seu Rubrice tractatuum libri Diui Augustini ex euangelio Johannis.

Tractatus primus.

In principio erat verbū:et verbū erat apud deum: et deus erat verbum.
Fuit homo missus a deo cui nomen erat iohannes.ij.
Johannes testimonium perhibet de ipso.iij.
Hoc est testimoniū Johānis qñ miserūt ad hierosolymita sacerdotes z leuitas.iiij.
Et ego nesciebā eū:sed q̄ misit me baptizare in aqua.v.
De eo qđ dictū est colūbā sup dñm descendisse.vj.
Et ego vidi:z testimoniū perhibui qz hic est filius dei.vij.
Et die tertia nuptie facte sunt in chana galilee.viij.
Dicit mater ei⁹ ministris:qcūqz dixerit vobis facit.ix.
Post hec descendit capharnaū ipse z mater eius.x.
Cum autē esset in hierusalē iesus in pascha in die festo mul ti crediderunt in eum.xj.
Qđ natū ē de carne caro est:z qđ natū ē de spū spūs est.xij.

Non turbetur coꝛ vestrum:creditis in deum z in me credi te.lxvij. Cap.xiiij
De eadem lectione.lxviij.
Dicit ei thomas:domine nescimus quo vadis.lxix.
Si cognouiscetis me:z patrē meū vtiqz cognouiscet⁹.lxx.
Verba que ego loquoꝛ vobis:a meipso nō loquoꝛ.lxxj.
De eadem lectione.lxxij.
Quia ego vado ad patrem:z quodcūqz petie. pa. in nomi mine meo hoc faciet.lxxiij.
Si diligitis me:mandata mea seruate.lxxiiij.
Nō relinquāvos oꝛphanos veniam ad vos.lxxv.
Dicit ei iudas non ille scariothis:domine quid fa.est qz manifestaturus es teipsum.lxxvj.
Hec locutus sum vobis apud vos manens.lxxvij.
Non turbetur coꝛ vestrum neqz formidet.lxxviij.
Et nunc dixi vobis priusqz fiat vt cum factum fuerit credatis.lxxix.
Ego sum vitis vera et pater meus agricola est.lxxx. Cap. xv.
Manete in me et ego in vobis.lxxxj.
In hoc clarificatus est pater meus vt fructum plurimum afferatis.lxxxij.
Hec locutus sum vobis vt gaudium meum in vobis sit et gaudiū vestrum impleatur.lxxxiij.
Maiorem hac dilectionē nemo habet:q̄ vt animā suam po.quis pro ami.suis.lxxxiiij.
Vos amici mei estis si feceritis q̄ precipio vobis.lxxxv.
Vos autem dixi amicos.lxxxvj.
Hec mādo vobis vt diligatis inuicem. lxxxvij.
Memētote sermonis mei quē ego dixi vobis.lxxxviij.
Si non venissē z locu.eis fu.lxxxix.
Qui me odit z patrem meum odit.xc.
Si opa nō fecissem in eis que nemo alius fecit.xcj.
Cum autē venerit paraclyt⁹ quem ego mittam vobis a patre spī. veritatis.xcij. Capī.xvj
Hec locutus sum vobis.vt nō scādalizemini.xciij.
Hec autē vobis ab initio nō dixi qz vobiscū eram.xciiij.
De eadem lectione.xcv.
Adhuc multa habeo vobis dicere.xcvj.
De eadem lectione.xcvij.
De eadem lectione.xcviij.
Nō em̄ loquet a semetipso:sz q̄cūqz audiet loquet.xcix.
De eadem lectione.c.
Modicum et iam videbitis me:z iterum modicum et videbitis me.cj.
Amen amen dico vobis si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis.cij.
Dicunt ei discipuli eius ecce nunc palam loqueris z ꝓuerbium nullum dicis.ciij.
Nec locut⁹ est iesus:z subleuatis oculis in celum dixit:pater venit hora clarifi. fi.tu.civ. Cap.xvij
Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis.cv.
Manifestaui nomē tuum hominibus.cvj.
Ego pro eis rogo non pro mundo rogo.cvij.
Ego dedi ei fmonē tuū z mūd⁹ eos odio habuit.cviij.
Nō p̄ bis rogo tm̄:sz z p eis q̄ credi.sūt p̄ sbū eoꝛ ī me.cix
Ut oēs vnū sint sicut et tu pater in me:z ego in te.cx.
Pat q̄s dedisti mihi volo vt vbi ego sū z illi sint mecū.cxj.
Hec cū dixisset iesus egressus est cum discipulis suis trās Ca.xviij. torrentem cedrum vbi erat hoꝛtus.cxij.
Et adduxerunt eum ad annam primū.cxiij.
Adducūt q̄ iesū a caypha in ꝓtoriū erat autē mane.cxiiij.
Introiuit q̄ iterū i ꝓtoriū pylat⁹ z vocauit iesum.cxv.
Tūc q̄ apprehēdit pylat⁹ iesum z flagellauit.cxvj. Cap. xix.
Et baiulās sibi crucē exijt in eū qđ oꝛ calvarie locū.cxvij
Milites q̄ cū crucifixissēt eū accepe.vestimēta ei⁹.cxviij.
Et milites quidem hec fecerūt.cxix.
Judei ergo quoniā parasceue erat vt non remanerent in cruce coꝛpoꝛa sabbato.cxx.
Abierūt ergo iterū discipuli ad semetipsos.cxxj. Cap.xx.
Multa quidem z alia signa fecit iesus in conspectu discipulorum suoꝛum.cxxij.
Dicit ei iesus. Menite prandete.cxxiij.
Et cum hoc dixisset dicit ei:sequere me.cxxiiij. Capi. xxj

Finis tabule.

Diui Aurelij Augustini Hipponēsis episcopi in euangelium ſm Joannem.

Tractatus primus.

In principio erat verbum: et verbū erat apd deum: et deus erat verbum: hoc erat in pncipio apud deum. Omnia per ipsum facta sunt: t sine ipso factū est nihil. Qđ factū est in ipso vita erat: t vita erat lux hoim: et lux in tenebris lucet t tenebre eam non comprehenderunt.

A

Ntuentes quod tmō audiuim⁹ ex lectiōe aplica q aialis hō nō pcipit ea q̄ sunt spūs dei: t cogitates i hac presenti turba charitatis vestre: necesse eē vt multi sint aiales q̄ ad huc ſm carnē sapiāt: nōdūq̄ possint ad spūalem intellectū se erigere: hesito vehementer quō vt diūs vederit posſim dicere vel p modulo me explicare quod lectum est ex euangelio. In principio erat verbum: t verbum erat apud deū: t de⁹ erat verbum. Hoc em aialis hō nō pcipit. Quid g fratres? Silebim⁹ hinc? Quare g legit si silebit? Aut qre audit si nō exponit? Sed t qđ exponit si non intelligitur. Itaq̄ qm rursum eē nō dubito in numero vro quoſdam a qb⁹ possit nō solū expositū capi: sed t anteq̄ exponat intelligi: nō fraudabo eos q̄ pñs capit: dū timeo supfluus eē auribus eoꝝ q̄ nō possunt capi. Postremo aderit mia dei fortasse vt oib⁹ satisfactat t capiat quisq̄ qđ potest: qt q̄ loquit dicit qđ pōt. Nam dicere vt est q̄s potest? Audeo dicere fratres mei: forsitan nec ipse Joannes dixit vt est: sed t ipse vt potuit: qz de deo vt hō dixit. Et quidē inspiratus a deo: sed tamē hō qz inspirat⁹ dixit aliq̄d: si nō inspiratus esset/dixisset nihil. Qz deo hō ispirat⁹: nō tm qđ est dixit: sed quod potuit homo dixit. Erat em iste Joānes fratres/charissimi de illis mōtib⁹ de qb⁹ scriptū est. Suscipiāt mōtes pacē pp̄lo tuo: t colles iusticiā. Montes/excelse aie sunt. Colles paruule aie sunt. Sed ideo montes excipiūt pacē: vt colles possint excipere iusticiā. Que est iusticia quā colles excipiūt? Fides: qz iust⁹ ex fide viuit. Non autem acceperant nisi nōres aie fidē: nisi maiores aie q̄ mōtes dicte sūt ab ipsa sapientia illustrarent: vt possent paulis traiscere qđ possunt pauli capere t viuere ex fide colles: qz mōtes pacē suscipiūt. Ab ipsis mōtib⁹ dictū est ecc̄lie. Pax vobiscum Et ipsi mōtes pacē annūciādo ecc̄lie: nō diuiserunt se aduersus eū a quo susceperāt pacē: vt veraciter nō ficte nūciarent pacē. Sūt aūt alij mōtes naufragosi: quo quisq̄ nauicum impulerit soluitur. Facile est em cū videt terra a periclitātib⁹? q̄si conari ad terrā. Sz aliq̄n videt terra i mōte t saxa latēt sub mōte: t cū q̄sq̄ conat ad mōtē: incidit in saxa: t ibi nō inuenit portū sz plāctū. Sic fuerūt q̄dā montes t magni apparuerūt inter hoies: t fecerūt hereses t scismata: t diuiserūt ecc̄lam dei. Jst q̄ diuiserūt ecclesiā dei nō erant illi montes de qb⁹ dictū est. Suscipiant montes pacem pp̄lo tuo. Quō em pacē susceperūt: q̄ vnitatem diui serūt? Qui aūt susceperūt pacē nūciandā pp̄lo: cōtemplati sunt ipam sapientiā quātū humanis cordib⁹ potuit p̄tigi

j.Cor. ij. qō nec oculꝰ vidit nec auris audiuit nec i cor hois ascēdit Si i cor hois non ascēdit: quō ascēdit in cor ioannis? An non erat hō Joānes: an forte nec in cor ioannis ascendit: sz cor ioannis in illa ascēdit? Qō em ascēdit cor hois: sursum est ab homine. Etiā sic fratres dici pōt: qz si ascēdit in cor ioannis si aliquo modo pōt dici: intantū ascēdit in cor ioannis inquātū ipse ioannes nō erat hō. Quid est nō erat homo? Inquātum ceperat esse angelus. Qz omnes sancti angeli qz annūciatores dei: ideo carnalib⁹ t aialib⁹ non valentibus percipere que sunt dei. Quid ait apl's. Cū em dicitis.

j. Cor. j. Ego sum pauli: ego apollo: nōne homines estis? Quid eos volebat facere: qđ exprobrabat: qz hoies erant. Quid eos

pō.lxxxj. le quid eos facere volebat? Audite in psalmis. Ego dixi

B

pō.lxxj. vij estis: t filij excelsi oēs. Ad ꝟ ergo vocat nos deus: ne simus hoies. Sed tūc in meli⁹ nō erim⁹ homines: si prius hoies eē agnoscam⁹: id est vt ad illā celsitudinē ab humilitate surgam⁹: ne cū putam⁹ nos aliq̄d esse cum nihil sim⁹ nō solum nō accipiam⁹ qđ nō sum⁹ sed t amittam⁹ quod sumus. Ergo fratres de his mōtibus t Joānes erat qui dixit. In principio erat verbum: t verbū erat apud deum: t de⁹ erat ꝟbū. Susceperat pacē mōs iste: ptēplabat vtilitatem ꝟbi. Qualis iste mons erat q̄ excelsus? Trāscendat ratiōia cacumina montiū: trāsc̄ēderat oēs c̄spos aeris trāscēderat oēs altitudies syderū: trāsc̄ēderat oēs choros et legiones angelorum. Nisi em trāsc̄ēderet ista oia q̄ creata sunt: nō pueniret ad eū per quē facta sunt oia. Nō potestis cogitare id transcēderit: nisi videatis quo puenerit. Omnia de celo t terra: facta sunt. Queris de his que sunt in celo t terra: vtiq̄ multomagis t ipa facta sūt. Queris de spiritalib⁹ creaturis: de angelis: ō archāgelis sedib⁹: dominationib⁹: ꝟtutib⁹: pricipatib⁹? t ipsa facta sunt. Nam cum enūeraret hec oia psalm⁹ cōclusit sic. Ipe dixit t facta sūt ipse mādauit t creata sūt. Si dixit et facta sunt: per ꝟbum facta sunt. Si aut̄ p ꝟbū facta sunt: non poterat Joannis cor puenire ad id qđ ait. In principio erat ꝟbū t ꝟbū erat apud deū: t deus erat verbum: nisi trāsc̄ēdisset omnia q̄ facta per ꝟbum. Qualis ergo iste mons: q̄ sanctus q̄ alti inter illos montes q̄ susceperāt pacem pp̄lo dei: vt colles possint susc̄ipere iusticiā? Videte ḡ fratres ne forte de ipis montib⁹ est Joannes: de quibus pauloante cantauim⁹. Leuaui oculos meos in mōtes: vnde veniet auxiliū mihi. Ergo fratres mei: si vultis intelligere: leuate oculos vestros in montē istum: id est erigite vos ad euāgelium tam: erigite vos ad eius sensum. Sed q̄ montes isti pacē susciptunt: nō potest autem esse in pace qui spem ponit in hoie: nolite sic ergere oculos in montē vt putetis in homine spem vestrā collocandā: t sic dicite: Leuaui oculos meos in mōtes: vnde veniet auxiliū mihi: vt statim subiūgatis. Auxiliū meū a dño q̄ fecit celū t terrā. Ergo leuem⁹ oculos in montes vñ veniet auxiliū nobis: t tñ nō ipsi montes sunt i qb⁹ spes nostra ponēda est. Accipiūt em mōtes: qđ nobis ministrāt. Ergo vñ t mōtes accipiūt: ibi spes nr̄a ponenda est. Oculos nr̄os cū leuamus ad scripturas: qz p hoies ministrate sūt scripture: leuam⁹ oculos nr̄os ad mōtes: vnde veniet auxiliū nobis. Sed tñ qz ipsi hoies q̄ scripserunt scripturas nō de se lucebāt/sed ille erat verū lumē qui illuminat oēm hominē venientē in hūc mūdū. Mons erat t ille Joannes baptista q̄ dixit. Nō sum ego xp̄s: ne q̄sq̄ spem i mōte poneus caderet ab illo q̄ montes illustrat: t ipse cōfessus est. Qm de plenitudine eius nos oēs accepim⁹. Ita debes dicere. Leuaui oculos meos i mōtes vñ veniet auxiliū mihi ne auxiliū q̄ tibi venit/mōtibus iputes: sed scptis: dicas. Auxiliū meū a dño: q̄ fecit celū t terrā. Ergo fratres ad ꝟ ista monuerim vt q̄n erexistis cor ad scripturas cum sanctis euāgeliū. In principio erat ꝟbum: t ꝟbū erat apd deū: t de⁹ erat ꝟbū: t cetera que lecta sunt: intelligat/vos leuate oculos ad mōtes. Nisi em mōtes ista dicerent. Nō oīno cogitaret/ nō inueniretis. Ergo ex mōtib⁹ venit vobis auxiliū: vt hec vl audiretis: sed nōdū potestis intelligere q̄ auditis. Jnuocate auxiliū a dño: qui fecit celū et terrā: qz mōtes sic potuerūt loqui: vt non possent ipsi illuminare qz t ipsi illuminati sunt audiēdo inde/vnde qui hec dixit Accepit Joannes ille fratres q̄ discūbebat supra pectus t de pectore dñi bibebat qđ ꝓpinaret nobis: sed ꝓpinauit verba: intellectū aut̄ in de debes capere vnde t ipse bibat q̄ tibi ꝓpinauit: vt leues oculos ad mōtes vnde venit tibi auxiliū: vt inde tanq̄ calice: id est ꝟba propinata suciperes. Et tñ qz auxiliū tuū a dño: q̄ fecit celū t terrā: de ipleres pect⁹ vñ ipleuit ille: vnde dixisti. Auxiliū meū a dño: qui fecit celum t terrā. Qui potest ergo fratres: pleat hoc quod dixit. Leuet quisq̄ cor suum quomodo ille videt Joānem: t capiat qđ v̄: sed forte hoc dicitis: ego vobis sum p̄sentior q̄ deus. Absit. Multo est ille mesentior. Nam ego oculis vestris appareo: ille conscientiis p̄sidet. Ad me aures: ad illum cor vtriq̄ ipleatis. Nec oculos vestros t sensus istos corpis leuatis ad nos: nec ad nos: nō em nos de illis mōtib⁹: sed ad ip̄sum euāgelium

ad ip̄m euāgelistam: cor autē ip̄lēdū ad dñm. Et vnusq̄sq̄ sic leuet: vt videat qđ leuet: t quo leuet. Quid dixi: quid leuet: t quo leuet? Quale cor leuet videat qz ad deū leuat: ne farcina voluptatꝭ carnalis pregrauatum: ante cadat quā fuerit subleuatū. Sed videt se q̄sq̄ gestare on⁹ carnis: det operā p cōtinētiā vt purget qō leuet ad deū. Beati ei mūdo corde: qm ipsi deū videbūt. Mā ecce qđ prodest: quia soluerūt ꝟba. In principio erat ꝟbū: t ꝟbum erat apd deum: t deus erat ꝟbū. Et nos dixim⁹ verba cum loqueremur. Mundā tale ꝟbū erat apud deum? Nonne ea que dixim⁹ sonuerūt atq̄ transierūt? Ergo t dei verbū sonuit t pactū est: Quō oia p ip̄m facta sunt: t sine ipso factum est nihil? Quomō p illud regit qđ p illō creatū est: si sonuit t trāsit? Quale ergo verbū: qđ et ōr t non transit? Intendat charitas vestra: magna res est. Quotidie dicēdo ꝟba viluerunt nobis: qz sanādo verba t trāseundo viluerūt: t nihil aliud vident q̄ verba. Est verbū t i ipso hoie qđ manet int⁹. nā sonus et oīe pcedit. Est verbū quod vere spiritualiter dicitur: illud qđ intelligitur de sono nō tpe sonus. Ecce ꝟbū dico: cū dico deus. Breue est qđ dixi: quattuor litteras duas syllabas. Nūqđ nā hoc totū est de⁹: quattuor litteres et due syllabe? An quātū hoc vile est: tm charū est: qđ intelligit? Quid factū est in corde tuo cū audisses de⁹ qđ factū est in corde meo cū dicerē de⁹? Magna t summa quedā substātia cogitata est: q̄ trāsc̄ēdit omnē mutabilem creaturā carnalē t aialē. Et si dicā tibi: de⁹ mutabilis ē an incōmutabilis? Respōdebis statim. Absit vt ego vel credā vel sentiā cōmutabilē deū. Incōmutabilis est de⁹. Anima tua quis pua: q̄uis forte adhuc carnalis: nō mihi potuit respōdere: nisi incōmutabilē deū. Dis ergo creatura mutabilis. Quō ḡ potuisti scintillare in illud qđ est super oēm creaturam: vt cert⁹ mihi responderes incōmutabilē deū? Quid est ḡ illud in corde tuo: qñ cogitas quādā substantiā viuā: ppetuā oīpotētē: infinitā: vbiq̄ pñtē: vbiq̄ totam nusq̄ inclusam? Qñ ista cogitas: hoc est ꝟbum de deo in corde tuo. Nūqđ aūt ꝟ est son⁹ ille: q̄ q̄ttuor litteris cōstat t quabus syllabis? Ergo q̄cūq̄ dicunt t transeunt: sonant: Qñ aūt lignificauit sonus: t in cogitāte est qui dixit: t i intelligente est qui audiuit. Manet hoc transeuntib⁹ sonis

6 Refer animū ad illud verbū. Si tu potes habere verbū in corde tuo tanq̄ pfectū natū in mēte tua: vt mens pariat cōfectū: t instit pfectū quasi proles mētis tue: q̄si filiꝰ cordis tui Pet⁹ em cor generat pfectū: vt aliquā fabricā cōstruas aliquid amplū i terra moliaris. Jā natū est pfectū: t opus nō dū pfectū est. Videas quid tu facturus es: sed altus nō miraberis nisi cū feceris t construxeris molē: t fabricā illā ad excultorē pfectionēq̄ perduxeris. Attendunt hoies mirabilē fabricā: t mirant pfectū fabricātis. Stupēt qđ videt; tamē qđ nō videt. Quis est q̄ pōt videre pfectum et nō sonantē facta? Si ergo ex magna aliq̄ fabrica laudat hūanū cōfectū: vis videre quale pfectū deus est: dns iesus xp̄s id est verbum dei? Attende fabricā istā mūdi. Vide que sint que facta sunt p verbū: t tūc cognosces quale sit verbū. Attende hoc tuo mūdi corpora: celū t terrā. Quis explicat ꝟbis oz namētū celi? Quis explicat fecūditatē terre? Quis digne collaudat tēpoꝝ vices? Quis digne collaudat seminum vim? Videtis que taceā ne diu ꝓmemorādo parū dicā: forte q̄ potestis cogitare. Fabrica ista aiaduersa q̄le ꝟbū ē p qđ facta est: t nō sola facta est? Dia em ista vident: qz pertinent ad sensum corpis. Per illō ꝟbū t angeli facti sunt: p illud ꝟbū archangeli facti sunt: ptātes: sedes: dnationes: pncipatus. Per illud verbū facta sunt oia. Dinc cogitate q̄le verbum est. Respōdet mihi modo forte nescio quis. Et quis hoc ꝟbum cogitat? Voli ergo tibi quasi vile aliquid facere cū audis verbū formare. Verba q̄ audis quotidie ille talia dixit. Talia verba locut⁹ est: talia verba mihi narrās. Assidue em dicēdo noīa verboꝝ: quasi viluerūt verba Et qñ audis. In pncipio erat ꝟbū: t verbū erat apud deū neq̄ aliq̄d putares q̄le cōsuesti cogitare cū verba huma na soleres audire: audi qđ cogites. De⁹ erat verbū. Ereat nunc nescio quis infidelis arrianus t dicat. Qz verbū dei factum est. Quomō pōt fieri vt verbū dei factū sit: qñ deus p ꝟbū fecit oia? Si t ꝟbū dei ip̄m factū est: per quod aliō

verbū factū est? Si hoc dicis: qz ꝟ est verbū verbi per qđ factū est illud: ip̄m dico ego vnicū filiū dei. Si aūt nō dicis verbū verbi: precede nō factā per qđ facta sūt omnia. Nō em per seip̄m fieri potuit: per qđ facta sunt omnia. Crede ergo euāgeliste. Poterat em dicere. In principio fecit de⁹ ꝟbū quō dixit moyses. In principio fecit de⁹ celū t terrā: t oia sic enumerat. Dixit de⁹ fiat: t factū est. Si dixit: qs dixit? Vtiq̄ de⁹. Et qđ factū est? Creatura aliq̄ interdicētē deū t factā creaturā. Quid est p qđ factū est: nisi verbū: qz dixit de⁹ fiat t factū est. Hoc ꝟbū incōmutabile. Quis mutabilis p verbū fiant: ip̄m incōmutabile est. Noli ergo credere factū: p qđ facta sūt oia: ne nō reficiar⁊ p ꝟbū per qđ reficiuntur oia. Jā em factus es p verbū: sed oportet te reficī p verbū. Si aut̄ mala fuerit fides tua de verbo: nō pōt refici p verbū. Et si tibi cōtigit fieri p verbū: per illō fact⁹ sis p te defeceris. Et si per te defeceris: ille te reficiat qui te fecit. Si per te deterior efficeris: ille te recreet qui te creauit Quō te aūt recreet p verbū: si male aliq̄d sentias de verbo Euāgelista dicit. In principio erat verbū: t tu dicis in pncipio factū est verbū? Ille. Oia per ip̄m facta sunt dicit: t tu dicis qz t ip̄m verbū factū est? Poterat dicere euangelista. In principio factū est verbū. Sed qđ ait? In principio erat verbū. Si erat: nō est factū: vt ista oia p ip̄m fierēt t sine ipso nihil. Si ergo erat in principio verbū: t verbum erat apd deū: t de⁹ erat ꝟbū: si nō potes cogitare qđ sit: differ vt crescas. Ille cib⁹ est: accipe lac vt nutriaris: vt sis validus ad captēdū cibū. Sane fratres qđ sequit. Oia per

B Hic pte: rit illū te: xtum. ip̄m facta sunt: t sine ipso factū est nihil. Videtene sic cogitetis qz nihil aliq̄d est. Solēt em dicere multi male itelligētes sine tpo factū est nihil: t putare aliq̄d eē nihil. Decatū qđē non p ip̄m factū ē. Et manifestū est qz pctm nihil est: t nihil fūt hoies cū peccāt. Et idolū nō p ꝟbū factū ē. Habet qđē formā quādā humanā: sz ipse hō p verbū fact⁹ est. Mā forma hois i idolo nō p ꝟbū facta est. Et scriptum est. Scimus qz nihil est idolū. Ergo ista nō sūt facta p verbū: sed q̄cūq̄ naturaliter facta sunt: quecūq̄ facta sunt in creaturis: omnia omnino que fixa in celo sunt: que fulgent desup: que volitāt sub celo: t que mouent vniuersa natura rerū oīs oīno natura. Dicā plani⁹: dicā fratres vt intelligatis: ab angelo vsq̄ ad vermiculū. Quid p̄clari⁹ angelo in creatur⁊? Quid extremi⁹ vermiculo i creaturis? Per quē fact⁹ est angel⁹: p ip̄m fact⁹ est t vermicul⁹. Sed angel⁹ dignus celo: vermicul⁹ terra. Qui creauit ipe dispositi. Si poneret vermiculū in celo/reprēderes. Si vellet angelos nasci de putrescētib⁹ carnib⁹/reprēderes. Et tñ prope ꝟ facit de⁹: t tñ nō est reprehendēdus. Mā oēs hoies de carne nascētes: qđ sūt nisi vermes? Et de vermibus angelos facit. Si em ipse vīs dicit: ego aut̄ sū vermis t non homo. Pō.xxj. Quis dubitat ꝟ dicere qđ scriptū est et in iob: q̄tomagis Joh.xxv. homo putredo t filī? hois vermis? Primo dixit hō putredo: t postea filius hois vermis: qz vermis de putredine nascit: tō hō putredo: t filī? hois vermis. Ecce qđ fieri voluit propter te: illud qđ in pncipio erat verbum: t verbum erat apud deū: t de⁹ erat verbū. Quare ꝟ factū est propter te nisi vt suggeres qui manducare nō poteras? Dino ḡ fratres sic accipite. Dia per ip̄m facta sunt: t sine ipso factum ē nihil. Vniuersa enim creatura p ipsum facta est maior: mior per ipsum facta sunt infera: supera: spiritualis: corporalis: p ipz facta sūt. Nulla em forma: nulla cōpages: nulla pcordia partiū: nulla qualiscūq̄ substātia q̄ pōt hre pond⁹: numerū: t mensurā: nisi p illud ꝟbū: t ab illo ꝟbo creatore cui dictū est. Dia in mēsura et numero t pondere dispositi. Saptē.xj. Mēo ergo vos fratres fallat: qñ forte tediū patiminī a muscis. Et tem aliq̄ deriſi a diabolo decepti sunt: t ad muscas capti sunt. Solēt em aucupes ponere i muscipula muscas vt esurientes aues decipiāt. Sic t isti ad muscas a diabolo decepti sunt. Mā nescio qs tediū patiebat a muscis. Jnuenit illū manichē⁹ tedio affectū: t cū diceret se nō posse pati muscas t odisse vehemēter illas: statī ille. Quis fecit has inqt. Et qz tedio fact⁹ ē: t qz oderat illas: nō ausus est dicere de⁹ illas fec̄. Erat aūt catholic⁹. Ille statī subiecit. Si de⁹ illas nō fecit: qs illas fecit? Plane ait ille: ego credo qz diabol⁹ fecit muscas. Et ille statī. Si muscas diabolus fecit sicut te video cōfiteri: qz prudenter itelligis: apem qs

Expositio diui Augustini i euāgeliū scdm Joā.

fecit:que paulo amplior est musca: Mō ausus ille ē dicere: qz de⁹ fecit apē:z muscā nō fecit:qz res erat ꝓtima: ab ape durit ad locustā:a locusta:ad lacertā:a lacerta ad auē:ab aue durrit ad pec⁹:inde ad boue⁹ inde ad elephātē:postremo ad hoiem:z psuasit homini:qz non a deo factus est hō. Ita ille miser cū tediū passus est a muscis:musca fact⁹ est quē diabol⁹ posset deri. Beelzebub quippe interpretari dicitur ꝓnceps muscarū. De qbus scptū est. Musce morientes exterminānt oleū suauitatē. Quid igit fratres: quare ista dixi: Claudite aures cordis vestri aduersus dolos inimici: intelligite qz de⁹ fecit oīa:z in suis gradibus collocauit Quare autē patimur multa mala a creatura quā fecit de⁹ nisi qz offēdim⁹ deū: Nūqd hec angeli patiunt. Fortassis et nos in illa vita ista nō timerem⁹. De pena tua petīm tuū accusa nō iudicē. Mā ꝑpter supbiā istituit de⁹ vt ista creatura mima z abiectissima ipsa nos torqueret: vt cū supbus fuerit hō z se iactauerit aduersꝰ deū:z cū sit mortalis mortalē terruerit:z cū hō sit/ꝓximū hominē nō agnouerit: cū se erexit pulicib⁹ subdatur. Quid est qō te inflas humana supbia? Homo tibi dixit couiciū:z tumuisti z iratꝰes:pulicibus resiste vt dormias: Cognosce qs sis. Nam vt noueritis fratres ꝑpter supbiam nostram domādā:creata ista q̄ molesta nobis essēt. Si ꝓp̄m pharaonis supbum potuit de⁹ domare de vesīs:de leonib⁹:de ꝭpentib⁹:cur muscas et ranas illis imisit: Vt rebus vilissimis supbia domaretur Oīa ergo p ipm fratres:oīa omnino p ipm facta sunt:z sine ipso factū est nihil. Sed quō per ipm facta sunt omnia? Quod factū est in ipso vita erat Pōt em sic dici. Quod factū est in illo:vita est. Ergo totū vita est:si sic ꝓnūciaverim⁹. Quid em nō in illo factū est? Ipse est em sapiētia dei z dicit in psalmo. Oīa in sapientia fecisti. Si ergo xps ē sapiētia dei:z psalm⁹ dicit: oīa i sapiētia fecisti:oīa sicut per illū facta:ita in illo facta sunt. Si q̄ oīa in illo fratres charissimi:z qō in illo factū est/in illo vita est:ergo et terra vita est:ergo z lignū vita ē:dicim⁹ qdem lignū vitam:sed fm intellectū lignū crucis vnde accepimus vitam. Ergo z lapis vita est. Inhonestū est sic intelligere: nec rursum nob subrepat eadē sordissima secta manicheorū:et dicat. qz habet vitā lapis:z habet animā paries:z resticula hz aiam:et lana z vestis. Solent em delyrantes dicere:z cū reprehēsi fuerint z repulsi:qsi de scripturis ꝓferunt dicentes. Vt qd dictū est:qō factū est in ipso vita est: Si em oīa i ipo facta sunt:oīa vita sunt. Nō te abducāt. ꝓnūcia sic:qō factū est: hic distingue:z deinde infer:in illo vita est. Quid est Ō? Facta est terra:sed ipsa terra q̄ facta est nō est vita. Est autē in ipsa sapiētia spūaliter ratio quedā q̄ terra facta ē. Hec vita est. Ergo qō factū est:in illo vita est:quō possum dicā charitati vestre. Faber facit archā. Primo in arte habet archam. Si em in arte archā nō haberet:non esset vnde fabricādo illā ꝓferret. Sed archa sic est in arte:vt nō ipsa archa sit q̄ videt oculus. In arte inuisibiliter est:in ope visibiliter,erit. Ecce facta ē in ope. Nunqd destitit esse i arte Et illa in ope facta est:z illa manet q̄ in arte est. Mā ꝑt illa archa putrescere:z iterū ex illa q̄ in arte est alia fabricari. Attēdite g̃ archā in arte:z archā in ope. Archa in ope nō est vita:archa in arte vita ē:qz viuit anima artificis vbi sūt ista oīa anteq̄ ꝓferant. Sic ergo fratres charissimi qz sapiētia dei p quā facta sūt oīa:fm artē continet oīa añq̄ fabricet oīa. Dic que fiunt p tpam artē:nō ꝓtinuo vita lūt:sz qcqd factū est:vita in illo est. Terrā vides:est in arte terra Celū vides:est in arte celū. Solē z lunā vides:sunt z ista i arte:sed foris corpora sunt:in arte vita sūt. Videte si q̄ modo potestis:magna enim res dicta est z si nō a me magno: aut nō p me magnū:tū a magno. Non em a me paruulo dicta sunt hec:sed ille nō est paruul⁹ ad quē respicio vt dicā capiat qsq̄ vt potest inq̄tū potest:z q̄ non pōt:nutriat cor vt possit. Unde nutriat: De lacte nutriat vt ad cibū perueniat a christo per carnē nato nō recedat/donec pueriat ad spiritū abyno patre natū:verbū deū apd deum: per quod facta sunt omnia:quia illa vita est:que in illo est lux hoim Hoc em sequitur. Et vita erat lux hoim. Et ex ipsa vita:homines illuminātur. Pecora nō illuminant:qz pecora nō habent rationabiles mentes:q̄ possent videre sapiētiā. Dō aūt fact⁹ ad imaginē dei:habet rationalē mentem

Ecclꝰ.x.

Ps̄.ciij.

ꝓ quā possit percipere sapientiā. Ergo illa vita per quam facta sunt omnia:ipsa vita lux est:z nō quācūq̄ aiā tm sed lux hoim. Ñ paulo post dicit. Erat lumē verū qd illuminat omnē hominē venientē in hunc mundū. Ab illo lumine illuminat⁹ erat q̄ dixit. In pncipio erat verbū:z verbū erat apud deū:z de⁹ erat verbū. Ergo illa vita lux est hoim. Sed forte stulta corda adhuc cape istā lucē nō valēt:quia pctis suis aggrauant vt eā videre non possint:non ideo cessent q̄ sit absentē esse lucē q̄ eā videre nō possunt. Ppter em ꝓpter pctā tenebre sūt. Et lux in tenebris lucet:z tenebre eā nō ꝓprehēderūt. Ergo fratres quomodo homo positus in sole secus/presens est illi sol: sz ipse soli absens est. Sic oīs stultus:oīs iniquus:sic oīs impius:cecꝰ est corde presens est sapiētia. Sz cum ceco presens est:occulte ei⁹ absens est. Non quia ipsa illi absens est:sz quia ipse ab illa absens est. Quid ergo faciat iste: Wundet vnde possit videre de⁹. Ñ si ꝓpterea videri nō possit qz sordidos z saucios oculos haberet:irruente puluere aut pituita:vel fumo:deceret illi medic⁹. Purga ō oculo tuo qcqd malī vt possis videre lucē oculoū tuoū. Puluis pituita:fumus: peccata et iniquitates sunt. Tolle inde ista oīa et videbis sapiētiā que presens est:qz deus est ipsa sapientia. Et dictū est. Beati mūdo corde:q̄m ipsi deū videbunt.

Wita.

Tractatus secundus.

¶ Fuit homo missus a deo cui nomen erat Johannes. Hic venit in testimoniū vt testimonium perhiberet de lumine:vt omnes crederent per illū. Nō erat ille lux:sed vt testimoniū ꝓhiberet de lumine. Erat lux vera que illumiat omnē hominē venientē in hunc mūdū:in mūdo erat z mundus per ipm fact⁹ est z mūdus eū nō cognouit. In propria venit z sui eum nō receperunt. Quot quot autem receperunt eum dedit eis ptātem filios dei fieri. His qui credunt in nomine eius. Qui non ex sanguinibus:neq̄ ex voluntate carnis neq̄ ex volūtate viri:sed ex deo nati sunt. Et verbū caro factū est et habitauit in nobis. Et vidimus gloriam eius gloriam quasi vnigeniti a patre plenum gratie z veritatis.

BOnū est fratres charissimi vt textū diuinaꝝ scripturarum z maxime sancti euangelii/nullum locū ptermittētes ptractemus qut possumus:vt p nra capacitate pascamur z ministremus vobis vñ z nos pascimur Capitulū ꝓmum ꝓterito die dictū tractatū eē meminim⁹:id est. In pncipio erat verbū:z verbum erat apud deū:z de⁹ erat verbum:ꝫ erat in pncipio apd deum. Oīa per ipm facta sunt:z sine ipso factū est nihil. Qd factū est:in illo vita est. Et vita erat lux hoim:z lux in tenebris lucet/z tenebre eam non comprehenderunt. Hucusq̄ tractatū eē credo. Recordamini oēs q̄ affuistis:et qui non affuistis credite nobis z his qui adesse voluerūt. Hanc ergo qz nō possum⁹ semp oīa replicare ꝓpter eos qui hoc volūt audire quod sequit:z oneri est ultis si repetant hora cū defraudatione posteriorū:dignent z q̄ nō aderant nō pterita exigere:sed cū his q̄ aderant z nunc audire ꝓficiāt Sequit. Fuit homo missus a deo cui nomen erat Iohannes. Et teneā ea q̄ dicta sunt supius fratres charissimi:de vnitate xpi dicta sunt ineffabili z ꝓpe ineffabiliter. Quia em capiat. In pncipio erat verbum:z verbū erat apud deū. Et ne vilescat tibi nomē verbi p assuetudinē quotidianoꝝ verboꝝ:i de⁹ erat verbū. Hoc verbū idipsum est:vide ne sterno vic multū locuti sum⁹:z ꝓfuderit dño vt vel tantū in quēdo aliquid ad corda vra pducerim⁹. In pncipio erat verbū. Idipm idipm est:eodē modo est sicut e:semper sic est mutari nō pōt:hoc ē/de⁹ē. Qō nomen suū dixit famulo suo moysi. Ego sum qui sum:z qui est misit me. Qui ergo hoc capiet cum videatis omnia mortalia mutabilia:z videatis nō solū corpa variari p qlitates:nascēdo:crescēdo: deficiēdo:morīēdo:sz etiā ipas aias p affectum diuersarū voluptatū distendi atq̄ dispergi:cum videatis homines et

percipere posse sapientiā si se illi luci z calori admouerint z amittere posse sapientiā si inde malo affectu recesserint. Cū videatis g̃ ista omnia esse mutabilia:qd est qō est/nisi qā trāsīre dīt oīa que sic sunt vt non sint: Quis ergo hoc capiat qs quomodocūq̄ intenderit vires mētis sue:vt attingat quō pōt ad id quod est:vt cum ad id vtcūq̄ mente attigerit/possit quenire: Sic est em tāq̄ videat quisq̄ de longinquo patriā:z mare interiaceat:videt quo eat:iz habet q̄ eat. Sic ad illā stabilitatem nostrā: vbi quod ē/est q̄ ō solū sp sic est:vt ē volum⁹ quenire:interiacet mare huius seculi q̄ imus z si iā videmus quo imus. Mā multi nec quo eant vident. Et ergo esset et q̄ iremus: venit inde ad quem ire volebam⁹. Et qd fecit? Instituit lignū:quo mare trāseamus. Nemo em pōt trāsīre mare huius seculi:nisi cruce xpi portatus. Hāc crucem aliqñ cōplectit z infirm⁹ occulus:z qz nō videt longe quo eat:nō ab illa recedat et ipa illum perducet. Itaq̄ fratres mei hoc insinuaueri cordib⁹ vestr̄:si vultis pie z christiane viuere:habere te christo fm id qō ꝓ nobis factus est:vt quentatis ad eum fm id quod est z fm id qō erat. Accessit vt ꝓ nobis hoc fieret:qz hoc ꝓ nobis fact⁹ est vbi portenk infirmi z mare seculi trāseāt z queniāt ad patriā:vbi iā nauī nō op⁹ erit:qz nullū mare trāsībitur:meli⁹ est ergo nō videre mēte id qō est z tamen a christi cruce nō recedere:quā videre illud mente z crucem christi tenere. Bonū est sup hoc et optimū si fieri pōt:vt z videat quo eundū sit:z teneat quo portek q̄ pergit. Hoc potuerūt mōtes magne montū. Qz montes dicti sunt ꝙs maxime illustrat lumen iusticie:potuerūt z viderūt illō qō est. Mā videns ioānes dicebat. In principio erat verbum z verbum erat apud deū:z deus erat verbū. Sed quare crucifixus est: Qz lignū tibi humilitatis eius necessarium erat. Supbia em tenuerat:z longe ab illa patria ꝓiectus eras:z fluctib⁹ huī seculi interrupta ē via:z qua trāseak ad patriā nō ē nisi ligno porter. Ingrate: irrides eli q̄ ad te venit vt redeas. Ipe fact⁹ ē via:z p mare. Ingredere i mari ambulauit:vt ostēderet i mari eē viā. Sz tu qui mō ipse ābulare in mari nō potes:nauī portare: ligno portare. Crede in crucifixū:et poteris peruentre. Propterea crucifixus est:vt hūilitatē doceret:et qz si sic veniret vt de⁹ nō agnoscerē. Si em sic veniret vt de⁹:nō veniret eis q̄ videre deū nō poterāt. Nō em fm id qō de⁹ est:aut venit aut discēdit:cū sit vbiq̄ ꝓsens z nullo loco contineak. sed fm qō venit:qō apparuit homo. Qz ergo sic erat hō vt lateret in illo deus: missus est ante illū magn⁹ hō:per cui⁹ testimoniū inuenirek plusq̄ homo. Et quis ē hic? Fuit homo. Et

quō posset iste verum de deo dicere missus est a deo: Quid vocabat: Cui nomē erat ioannes Quare venit: Ut testimoniū ꝓhiberet de lumine:vt testimoniū ꝓhiberet de lumine:vt oēs crederēt p illū. Qualis iste qui testimoniū ꝓhiberet de lumine: Magnū aliqd iste ioannes:ingens meritum magna gratia magna celsitudo. Mirare:plane mirare: sed tanq̄ montē. Mons aūt i tenebris est:nisi luce vestiak. Ergo tm mirare ioannē:z audias qō sequit. Nō erat ille lumen † †Als Ifa lux. Ne cū montē putes lumen esse:naufragū in monte facias nō solatiū inuenias. Sed qd debes mirari: Montem tāq̄ montē. Erige autē te ad illum q̄ illuminat mōtes:qz ad ꝫ erect⁹ est vt ꝓior radiat⁹ excipiat z oculis tuis sauciis nūciet. Ergo non erat ille lumē. Quare ergo venit Sz vt testimoniū ꝓhiberet de lumine Ut qd hoc: Ut omes crederent p illū. Et de quo lumine testimoniū ꝓhiberet: Erat lux vera Quare additū est vera: Qz z homo illuminatus ꝫ lux. Sed vera lux illa est q̄ illuminat. Mā z oculi nri dicunk lumina:z tñ nisi per noctē lucerna accēdat:aut p diē sol exeat:lumina ista sine causa patēt. Sic ergo z ioannes erat lux:sz nō ꝫa lux:qz illumiat⁹. Tenebre erat:sed illuminatione fact⁹ est lux:nisi em illuminarek/tenebre erat:sicut oēs impij quibus tam credentibus dixit apls. Fuistis em aliqñ tenebre. Nūc aūt qz credideāt qd: Nunc aūt lux in dño. Misi adderet in dño:nō intelligerem⁹. Lux in quit in dño:tenebre nō i dño. Fuistis ei aliqñ tenebre. Ibi em non addidit in dño. Ergo tenebre in vobis:lux in dño. Sic z ille nō erat lux:sed vt testimoniū ꝓhiberet de lumine Ubi aut est ipsa lux: Erat lux vera:q̄ illuminat oēz hominē venientē in hūc mūdū Si oēm hoiem venientē:z ipz ioannē. Ipse g̃ illuminabat:a quo se demonstrari volebat Intelligat charitas vestra Veniebat ad mētes infirmas ad corda saucia:ad acie aīe ippietis. Ad hoc venerat vñ posset aīa videre qō pfecte est:qñ plerūq̄ ꝓtingit:vt i aliq̄ corpore radiato cognoscak ort⁹ esse sol:quē oculis videre nō possum⁹:qz et q̄ saucios habēt oculos/idonei sunt videre parietē illūinatū z illustratū a sole vel montē vt arborē aut aliqd hmōi idonei sūt videre:z in alio illustrato/demōstrak illis ortus ille:q̄ vidēdo adhuc min⁹ idoneam aciē gerūt. Sic ergo illi oēs ad qs xps venerat min⁹ idonei erant ēvidere:radiauit ioannē:z per illū cōfirmētē a se radiatū: a se illumiatū nō qui radiaret z illuminaret:cognitus est ille qui illuminat:cognit⁹ est qui illustrat:cognitus est qui implet. Et quis est: Qui illuminat inq̄t oēm hoiem venientem in hūc mūdū. Mā si illic nō recederet:nō eēt illuminādus. Sz ideo hic illuminādus:qz illinc recessit vbi homo semper poterat esse illuminatus. Quid g̃ si venit huc. Ubi erat: Jn † b mundo erat. Hic erat z huc venit Hic erat ꝓ diuinitatē:z huc venit ꝓ carnē:qz cū hic eēt per diuinitatē:a stultis z cecis z iniquis videri nō poterat. Ipsi iniqui tenebre sunt. De qb⁹ dictū est. Lux lucet in tenebris:z tenebre eam nō cōprehenderunt. Ecce hic est z mō z hic erat:z semp hic est z nunq̄ recedit z nusq̄ recedit. Opus ēt habeas vnde videas qō tibi nunq̄ recedit. Opus est vt tu nō recedas ab eo:qui nusq̄ recedit. Opus est vt tu nō deseras z nō deserer. Moli cadere z non tibi occidet. Si tu feceris casum:ille tibi facit occasum. Si autem tu stas:presens est tibi. Sed nō stetisti:recordare vñ ceciderīs:vnde te deiecit q̄ ꝓior te cecidit. Deiecit em te nō vi:nō impulsu:sed voluntate tua. Si em malo nō cōsentires stares illumiat⁹ manens. Mō aūt qz iā ceciditi:z fact⁹es saucius corde vt videri illa lux nō pōt:venit ad te talis:qualē possis videre:z talē se hoiem ꝓbuit:vt ab hoīe quereret testionīū. Ab homine q̄rit testioniū de⁹:z de⁹ testē hz hoiem. Habet de⁹ testē hominē:sz ꝓpter hoiem. Tā infirmi sum⁹ vt p lucernā ꝙramus diem:qz lucerna dictus est ipse ioannes dño dicente. Ille erat lucerna ardēs z lucens:z vos voluistis exultare ad horā in lumine eius Ego autē habeo testimoniū maiꝰ ioanne. Ergo ostēdit qz ꝓpter hoīes voluit p lucernā demōstrari ad fidē credentiū:vt p ipam lucernā inimici eius confunderent. Illi em inimici:q̄ illū tētabant z dicebāt. Dic nobis in q̄ ptāte ista facis? Interrogabo inquit z ego vos vnū sermonē:dicite mihi. Baptismum ioānis vñ est:de celo an ab hominibus? Et turbati sunt z dixerūt apud semet: ipsos. Si dixerim⁹ de celo:dicturꝰ est nob. Quare q̄ nō cre

Ecclꝰ.x.

Ps̄.ciij.

Ioh.v.

Warci.xj

didistis illi? Q: ille xp̄o phibuerat testimoniū: r dixerat: nō sum ego xp̄s sed ille. Si autē ex his? dixerim? esse: timem? populū ne lapidet nos. Q: tāq̄ pphetā habebant Iohannē. Timētes lapidationē sz pl?timētes veritatī cōfessionē rūderūt mēdatio veritati r mentita est iniquitas sibi. Dixerūt eī. Nescim?. Et dōs q: ipsi ꝺ̄ se clauserāt negando se scire qō nouerāt: nec ipe illis aperuit: q: non pulsauerunt. Dictū est eī. Pulsate r aperiet vobis. Non solū autē illi nō pulsauer̄t vt aperir̄t: sed negādo ostiū ipsū contra se astrinxerūt. Et ait eis dōs. Nec ego dico vobis: in q̄ potestate ista facio. Et confusi sunt per ioannē: impletūq̄ in illis est. Paraui lucernā xp̄o meo: inimicos ei? induam pfusiōe. Jn mundo erat: Let mūdus per ipm factus est J Me putes q: sic erat in mūdo quō in mūdo ē terra: in mūdo est celū: in mūdo est sol r luna r stelle: in mūdo arbores: pecora: homines: nō sic iste in mundo erat. Sed quō erat? Quo modo artifex: regens qō fecit. Mō eī sic fecit: quō facit faber archā. Fortissec? est archa quā fecit. Et illa ī alio loco posita est cū fabricat: et q̄uis iuxta sit ipse alio loco: sed q̄ fabricat extrinsec? est ad illud qō fabricat. Dc? aūt mūdo ifusus fabricat: vbiq̄ posit? fabricat: nō recedit aliquo: nō extrinsec? q̄s xp̄s at molē quā fabricat. Presentia maiestatis facit quod facit: pūtia sua gubernat qō fecit. Sic erat in mundo: quō per eū mūdus factus est. Per ipm eī mūd? fact? est: r mūdus eū nō cognouit. Quid est mūd? fact? est per ipm? Celū r terra mare r oīa q̄ in eis sūt/mūdus dicit Iterū alia significatione: dilectores mūdi mūdus dicunt Mūd? p ipm fact? est: Let mūdus eū nō cognouit. J Mō eī celi nō cognouerūt creatorē suū: aut angeli nō cognouer̄t creatorē suū: aut nō cognouerūt creatorē suū sidera: quem confitent demonia. Qia vndiq̄ testimoniū phibuerūt. Sz qui nō cognouerūt: Qui amando mūdū: dicti sūt mūdus Amādo eī habitam? corde. Amādo aūt hoc appellari meruerūt qō ille vbi habitabāt: quomō dicim? : mala est illa dom?: aut bona est illa dom?. Mō in illa quā dicim? malā parietes accusam?: aut ulla quā dicim? bonam parietes laudam?: sz malā domū: inhabitātes malos: r bonā domū inhabitātes bonos. Sic r mundū: q̄ inhabitāt amādo mūdum. Qui sūt qui diligūt mundū? Ipsi eī corde habitāt in mūdo. Mā q̄ nō diligūt mundū: carne x̄sanc in mūdo: sz corde inhabitāt celū: sicut ap̄s dicit. Nostra aūt cōuersatio in celis. Ergo mund? q̄ eum fact? est: r mūdus eum nō cognouit. Jn †sua propria venit: q: ista oīa p eum facta sūt: Let sui eum nō receper̄t. J Qui sui? Hoies quos fecit: ut dei q̄s ꝑmit? fecit sup oēs gētes ee: q: alie gētes idola adorabant r demonib? seruiebāt. Jlle aūt pp̄s nat? erat de semine abrae: r ipsi maxime sui: q: r per carnē quā suscipere dignat? est cognati. Jn sua ꝓpria venit: r sui eū nō receperūt. Sino nulli? recepit? Null? ḡ salu? fact? est? Mō ei salu? fiet: nisi q̄ xp̄m susceperit veniētē. Sed addidit. Quod quot autem receperūt eū. J Quid eis prestitit? Magnā benuolentiā: magnā miam. Unicus natus est: et noluit manere vn?. Multi hoies cū filios non habuerint: peracta eta te adoptāt sibi: et volūtate faciūt quod natura potuerūt. Hoc facīt hoies. Si aūt aliq̄s habeat filiū unicū: gaudet de illo magis q: sol? oīa possessurus est: r nō habebit q̄ cū eo diuidat hereditatē: vt pauprior remaneat. Mō sic deus. Unicū eūdē ipm quē genuerat: p quē cūcta creauerat: misit in hāc mūdū: vt nō eēt vnic? sz frēs haberet adoptatos Mō eī nos nati sum? de deo: quō ille vnigenit?: sz adoptati p gratiā ipsi?. Jlle eī venit vnigenit? vt solueret peccata: q̄b? pctis implicabamur: ne adoptaret nos ꝑpter impedimentū eorū: quos sibi fr̄atres facere volebat: ipse soluit r fecit coheredes. Sic eī dicit ap̄s. Si aūt filij: r heredes per deū. Et iterū. Heredes quidē dei: coheredes aūt xp̄i. Mō timuit ille habere coheredes: q: hereditas eius nō fit angusta. Si multi possederint: illi ipsi certe illo possidente fiunt hereditas ipsius: et ille vicissim fit hereditas ipsoz. Audi quō ipsi fiant hēditas ipsius. Dōs dixit ad me fili? me? es tu: ego hodie genui te. Postula a me r dabo tibi gētes hereditatē tuā: et possessionē tuam terminos terre. Jlle quō fit hereditas eorū? Dicit in psalmo. Dōs ps hereditatis mee: r calicis mei. Et nos illū possideam?: r ipe nos possideat sicut dōs. Nos illū possideamus sicut salutē: nos

Wat.xxj.

Wat. vij.

pš. cxxxj. E

F

Phil. iij.

†Alia lra nō hz sua.

Ro. viij.

Psal.ij.

Pš. xv.

cū possideam? sicut lucē. Quid ḡ dedit his q̄ receperunt eū? J Dedit eis potestatē filios dei fieri: his q̄ credūt i nomine el?: J vt teneāt lignū r mare trāseant. Et quomodo illi nascunt? Jsti q: filij dei r fratres xp̄i: vtiq̄ nascunt. Mā sīc nascunt: filij quō esse possunt? Sz filij hoīm nascunt ex carne r sanguine: ex voluptate viri et cōplexu ꝑiugij. Illi autem quō ei nascunt. J Qui nō ex sanguinib?. J Tam q̄ mar et femine? Sanguina nō est latinū. Sz q: grece positū est pluraliter: maluit ille q̄ interpretabat sic ponere r q̄si min? latine loqui ꝓ̄m grāmaticos: r ꝓ explicare veritatē ꝓm auditum x̄bonū: si eī diceret sanguine singulari numero nō explicaret qō volebat. Ex sanguinib? eī boies nascuntur maris et femine. Dicam? ḡ nō timeam? ferulas grāmaticorū: dū tū ad veritatē solicitā r certiorē ꝓueniam?. Rebendit q̄ intelligit: ingrat? q: itellexit. Mō ex sanguib?. J Neq̄ ex volūtate carnis: neq̄ ex volūtate viri J Carnē ꝓ femina posuit: q: de costa cum facta cēt/adam dixit. Hoc nunc os ex ossib? meis: r caro de carne mea. Et ap̄s ait. Qui vilipendit vxorē suā: seipm diligit. Nemo vnq̄ carnē suam odio habuit. Ponit ergo caro ꝓ uxore: quō aliq̄s spūs ꝓ marito. Quare? Q: ille regit: hec regit. Jlle impare debet alia fuire. Mā vbi caro imperat r spūs fuit: pernersa dom? est Quid pei? domo: vbi femina habet imperiū super virum. Recta aūt dom? vbi vir impat: femina obtēperat. Rect? ergo ipe homo vbi spūs impat: caro fuit. Vel ḡ nō ex volūtate carnis neq̄ ex volūtate viri J sed ex deo nati sunt. J Et aūt hoies nascerent ex deo: ꝓ̄io ex ipis nat? est de?. Christus eī de? r xp̄s nat? ex hoibus. Non quesiuit quidē nūs matrē in terra: q: tā patrē habebat ī celo. Nat? ex deo per quē efficeremur: nat? ex femina per quā reficeremur. Roli ergo mirari o homo q: efficeris filī? ꝓ gratiam: q: nasceris ex deo ꝓm x̄bū ei?. Qui? ipm x̄bū volut nasci ex homine vt tu secur? nascerer̄ ex deo r diceres tibi. Mō sine cū de? nasci ex homie volut: nisi q: alicui? mōēti me existimauit vt imortalē me faceret: r ꝓ me imortalit nasceretur. Ideo cum dixisset/ex deo nati sunt: q̄si ne miraremur r exhorterem? tātā gratiā vt nobis incredibile videret: q: hoies ex deo nati sūt: q̄si securū te facīēs ait J Et x̄bū caro factū ē. et habitauit in nobis J Quid ḡ miraris: q: hoies ex deo nascunt? Attende ipm deū natū ex hoibus. Et verbū caro factū est: r habitauit in nobis. Q: vero verbum caro factū est r habitauit in nobis: ipsa natiuitate colly?ium fecit ne de tergerentur oculi nostri: r possumus videre maiestatem ei? ꝓ ei? hūilitatē. Ideo factū est x̄bū caro: et habitauit in nobis. Sanauit oculos nr̄os. Et quid sequit? Et vidim? gloriā etus. J Gloriā ei? nemo poterat videre: nisi carnis humilitate sanaret: vñ nō poteram? videre. Intendat ergo charitas vestra: et videte qō dico. Jrruerat homini q̄si puluis in oculū: irruerat terra: sauciauerat oculum: vt dere non poterat lucē. Oculis iste sauciatus fuungit. Terra sauciat? erat et terra illuc mittit vt sanet. Qia eī colly?ia r medicamēta nihil sunt: nisi de terra. De puluere creatus es: de puluere sanaris. Ergo caro te cecauerat: caro te sanat. Carnalis eī aīa facta erat cōsentiēdo affectib? carnalib?: ide fuerat ocul? cordis cecat?. Verbū caro factū ē. Medic? iste tibi fecit colly?ium. Et q̄m sic venit vt de carnevitis carnis extingueret: r de morte occideret mortem: ideo factū est in te: vt q̄m x̄bū caro factum est: posset dicere Et vidim? gloriā ei?. Qualē gloriā? Qualis fuit? est filij hois. Jlla humilitas ipsi? est: nō gloria ipsi? sz ad qō ꝑducta est acies homis curata ꝓ carnē. Vidim? inq̄t gloriā ei?. J gloriā q̄si vnigeniti a patre: plenū gratie r veritatis. J De gratia r veritate alio loco vberi? in ipso euāgelio. (De domin? dignat? fuerit donare) tractabim?. Nec nunc fiat ciant: r edificamini in dōo iesu xp̄o r cōfortamini in fide r vigilate in bonis operibus: r a ligno nolite recedere per quod possitis mare transire.

Tractatus.iij.

¶ Joannes testimonium perhibet de ipso r clamat dicēs. Hic est quē dixi qui post me venturus est ante me factus est: q: prior me erat. Et de plenitudine ei? nos omnes accepimus r gratiā pro

gratia: q: lex ꝓ moysen data est: gratia r veritas ꝓ iesum xp̄m facta est: deū nemo vidit vnq̄: vnigenit? fili? ꝺ̄ q̄ est in sinu patris: ipse enarrauit.

B

Gratiā et veritatē dei qua plen? sanct? apparuit vnigenit? fili? dōs r saluator noster iesus xp̄us distinguēdā a veteri testamento: q̄m res est noui testamēti: suscepim? in nōe dōi: r vestre charitati omnib?. Adeste ḡ intēti: vt r quātū capio donet de?: et ꝑtū capitis audiatis. Reliquū ei erit: vt si semē qō spargit in cordibus vestris/nō obstulerit aues: nec spine prefocauerint: nec estus exusserint: accedēte pluuia hortatione quotidianarū r cogitationib? vestris bonis quib? hoc agit in corde qō agitur in agro rastris: vt gleba frangat r semē operiat: r germinare possit vt afferat fructū ad quē gaudeat r letet agricola. Si aūt ꝓ semīe bono r ꝓ pluuia bona: nō fructū sz spinas attulerim?: nec semē accusabit: nec pluuia erit in crimine: sed spinis ignis ꝺ̄bit? prepabit Hoies sum? qō puto nōdiu esse suadēdū charitati vestre xp̄iane: si xp̄iani vtiq̄ ipo noīe ad x̄p̄m ꝑtinētes. Huius signū in fronte gestam?. De q̄ non erubescim?: si et in corde gestam?. Signū ei? est humilitas et?. Per stellā eū magi cognouerūt r erat hoc signū de dōo datū celeste atq̄ preclarū. Voluit stellā esse in frōte fidelii signū sui: sed crucē sua. Ut ꝺ̄ūliat?/inde glorificat? est. Jnde erexit hūiles: q̄ ꝺ̄ūliat? ipe descēdit. Pertinem? ḡ ad euāgeliū: ꝓtinem? ad nouū testamētū. Lex per moysen data est: gratia aūt et veritas ꝓ iesum xp̄s facta est. Interrogamus ap̄m et dicit nobis: qm̄ nō sum? sub lege: sz sub gra. Misit ḡ filium suū factū ex muliere: factum sub lege: vt eos qui sub lege erant redimeret: vt adoptionem filiorū reciperemus. Ecce ad ꝺ̄ venit xp̄us vt eos qui sub lege erant redimeret: vt iam nō simus sub lege: sed sub gra. Quis ergo dedit legem? Jlle dedit legē: q̄ dedit r gram. Sed legē p fuū misit: cū gratia ipse descēdit. Et vñ facti erāt hoies sub lege? Mō implendo legē. Qui em̄ legē implet: non est sub lege: sed cum lege Qui aūt sub lege est: nō ꝺ̄leuat sed ꝑemit lege. Omnes itaq̄ hoies sub lege cōstitutos: reos facit lex: r ad hoc illis sup caput est: vt ostēdat pctā nō tollat. Lex ḡ iubet: dator legis miserē. Jn eo q̄ lex iubet: conantes homies implere viribus suis qō a lege ꝺceptū est: ipa sua temeritate r ꝺcipiti ꝓsumptione ceciderūt: et nō sunt cū lege: sz sub lege facti sunt rei: r q̄m suis viribꝰ iplere nō poterāt legē: facti rei sub lege: implorauerūt liberatoris auxiliū: r reat? legis fecē gritudinē supbis. Egritudo supbozū facta est ꝓfessio humiliū. Jam cōfitenē egroti qui egrotant: veniat medic? et sanet egrotos. Medic? q̄s est? Dōs noster iesus xp̄s. Quis dōs noster iesus xp̄s? Jlle q̄ visus est ab eis a q̄b? crucifix? est. Jlle q̄ apprehēsus collaphizat?: flagellatus: ꝺputis illi tus: spinis coronatus: in cruce suspensus: mortuus lancea vulneratus: de cruce depositus: in sepulchro positus. Jlle ipe dōs nr̄ iesus xp̄us. Jlleipe plane: r ipe ē tot? medicus vulnerū nr̄oū crucifixus. Jlle cui insultatū est: quo pendente ꝓsecutores caput agitabant et dicebant. Si filī? dei est descendat de cruce. Ipse est totus medicus noster ipse plane. Quare ḡ nō ostēdit insultātib? q: ipse erat filī? dei vt si se ꝑmisit ī cruce leuari saltē cū illi dicerēt. Si filī? dei est descēdat de cruce: tūc descēderet r ostēderet eis verum se esse filiū dei: quē illi ausi fuerāt irridere? Voluit. Quare noluit? Nūqd q: nō potuit? Potuit plane. Quid est enim ampli? de cruce descendere: an de sepulchro surgere? Sed ꝓpter insultātes. Mā crux nō ad potētie documentū: sz ad exemplū patiētie suscepta est. Jbi vulnera tua curauit vbi sua dōa ꝓtulit. Jbi a morte sempiterna sanauit: vbi temporalit mori dignat? ē. Et mortu? ē. An nō ī illo mors mortua ē? Qualis mors? Que mortē occidit. Jpe ē tñ dōs noster iesus xp̄s tot? q̄ videbat et tenebat r crucifigebat? Mō totū ꝓpe ē. Hoc ipse ē qđ̄: sz nō totū illō qō videbatur a iudeis: nō hoc est totū xp̄s. Et qđ est? Jn ꝓncipio erat x̄bū. Jn q̄ ꝓncipio? Et x̄bū erat apd deū. Et q̄le x̄bū. Et deus erat verbū. Nūqd forte a deo factū est hoc x̄bū? Mō ꝺ enim erat in ꝓncipio apud deū. Quid ergo: alia que fecit de? nō similia sūt x̄bo? Mō. Q: oīa p ipm facta sunt r sine ipo factum est nihil. Quomō p ipsum omnia sūt facta? Q: qō

C

Ioh. j.

factū ē: i ipo vita erat: r anteq̄ fieret vita erat. Qō factum est nō est vita: sed in arte: ꝺ ē in sapiētia dei/āteqū fieret vita erat. Qō factū est trāsijt: qō est in sapiētia trāsire nō pōt Vita ḡ in illo erat qō factū est. Et q̄lis vita? Q: et aīa corporis vita est. Corpus nr̄ū habet vitam suā: quā cū amiserit: mors ē corpis. Tal ḡ erat illa vita? Mō. Sz vita erat lux hoim. Nūqd lux pecorū? Mā ista lux et hominū r pecorū est. Est qđā lux hoim: vnde ꝺfert hoies a pecorib?. Vt ꝺ deam? r tūc intelligem? qđ sit lux hoim. Mō ꝺfras a pecore: nisi intellectu. Holi aliunde gloriari. De viribus presumis: a bestijs vincēris. De velocitate ꝑsumis: a muscis vinceris. De pulchritudine presumis: q̄sta et pulchritudo in pēnis pauonis. Unde ergo melior? Ex imagine dei. Ubi imago dei? Jn mente: in intellectu. Si ergo ideo melior pecude q: habes mentē qua intelligas qō nō potest pecus intelligere: inde aūt hō q: melior pecore: lux hoim ē lux mētiū. Lux mentium supra mētes est: excedit omnes mentes Hoc em̄ erat vita illa per quā facta sūt oīa. Ubi erat? Hic erat. An apud patrē erat: et hic non erat? An quod verū est et apd patrē erat r hic erat? Si ergo ꝺ erat: quare nō videbat? Q: lux in tenebris lucet: r tenebre eā nō cōprehēdēt O hoies nolite esse tenebre: nolite esse infideles: intqui: racpaces quari: amatores seculi. Ue sunt tenebre. Lux nō est absens: sed vos absentes estis a luce. Cecus in sole presentem habet solē: sed absens est ipse soli. Nolite ergo eē tenebre. Hec est em̄ forte gratia de qua dictur? sum. Ut tinā nō simus tenebre: r dicat nobis ap̄s. Fuistis aliq̄n tenebre nūc aūt lux in dño. Q: ḡ nō videbat lux hoim: id ē lux mētiū: opus erat vt homo diceret de luce testimoniū: nō qđē tenebrosus sed iā illuminat?: nec tñ q: illumīat? ió ipe lux sed vt testimoniū phiberet de lumine. Nam nō erat ille lux Et q̄ erat ille lux? Erat lux vera que illuminat oēm hoiez veniētē in hūc mūdū. Et vbi erat ista? Jn hoc mūdo erat Et quomodo in hoc mūdo erat? Nūquid sicut ista lux solis: lune: lucernarū: sic et ista lux in mundo est? Mō. Q: mūdus ꝑ eum factus est: r mūdus eū nō cognouit: hoc est lux in tenebris lucet: r tenebre eā nō cōprehēderūt. Mundus em̄ tenebre: q: dilectores mūdi mūdus. Mō ei creatura nō agnouit creatorē suū. Testimoniū ꝺdit celū de stella. Testimoniū dedit mare portās ambulantē dōm suum. Testimoniū dederūt venti q̄ ad ei? iussum quieuerūt. Testimoniū dedit terra: illo crucifixo cōtremuit. Si omnia ista testimoniū dederūt: quō mūdus eū nō cognouit: nisi q: mūdus dilectores sunt mūdi: corde habitātes mundum? Et malus mūdus: q: mali hoies habitatores mundi: sicut mala dom? nō parietes: sz inhabitātes. Jn ꝓpria venit: id est in sua venit: et sui eū nō receperūt. Que ḡ spes est? Nisi q: quotquot receperūt eū dedit eis potestatē filios dei fieri? Si filij fiunt: nascunt. Si nascunt: quō nascūt? Mō ex carne: nō ex sanguinib?: non ex voluntate carnis: nō ex voluntate viri: sz ex deo nati sunt. Gaudeant ergo: q: ex deo nati sunt. Presumant se ptinere ad deū: accipiāt documētū: q: ex deo nati sunt. Et x̄bū caro factū est r habitauit i nobis Si verbū caro factū est r non erubuit nasci de homine: homines erubescūt nasci de deo? Hoc em̄ q: fecit curauit: q: curauit videm?. Hoc em̄ qō x̄bū caro factū est r habitauit in nobis medicamentū nobis factū est: vt q: terra cecabamur: de terra sanaremur. Et sanati q̄d viderem? ? Et vidimus inq̄t gloriā ei?: gloriā tāq̄ vnigeniti a pr̄e: plenā gratie r veritatis. J Joannes testimoniū ꝑhibet de ipso: r clamat dicēs. Hic erat quē dixi. Qui post me † venit: ante me fact?est. J Post me venit: r ꝓcessit me. Quid est ante me fact?ē? Precessit me nō fact?est anteq̄ fact? essem ego: sz aūposit?est mihi: ꝺ est ante me fact?est. Quare ante te factus est: cū post te venerit? J Q: prior me erat. J Prior te o ioannes. Quid magnū si prior te? Bene: q: tu illi perhibes testimoniū. Audiam? ipm dicentē. Et ante abraam ego sum. Sed et abraam ī medio generis humani ortus est. Multi ante illū: multi post illum. Audi vocem patris ad filiū. Ante luciferū genui te. Qui ante luciferū genit? est: oēs ipe illuminat. Dict? est em̄ qđā lucifer qui cecidit. Erat ei angelus r factus est diabolus: r dixit de illo scriptura. Lucifer qui mane oriebat cecidit. Unde lucifer? Quia illumīatus lucebat. Unde ante tenebrosus fact?? Quia in x̄pitate

† Alis venturus est.

Johan. viij.

Pš. cix.

Esa. xiiij.

non stetit. Ergo ille ante luciferū:ante omnem illuminatū.

P Siquidem ante oēm illuminatū sit necesse ē:a q̄ illuminant oēs q̄ illumiari possunt. Jdeo ꝺ sequit. ⌊Et de plenitudine ei⁹ nos oēs accepim⁹.⌋ Quid accepistis:⌊† Et gratiam pro gr̄a.⌋ Sic em̄ hūt ꝟba euāgelica collata cū exēplaribꝰ grecis. Nō ait ꝛ de plenitudie eius nos oēs accepim⁹ gratiā ꝓ gratia:sed sic ait. Et de plenitudine eius nos omnes accepim⁹:ꝛ gratiā pro gratia:id est accepimus. Ut nescio quid nos voluerit intelligere de plenitudie eius accepisse: ꝛ insup gratiā ꝓ gratia. Accepim⁹ em̄ de plenitudine eius primo gratiā:ꝛ rursum accepim⁹ gratiā pro gratia. Quā gratiā primo accepim⁹:Fidē. Jn fide ambulātes in gratiā ambulam⁹. Unde ꝺ meruim⁹. Quib⁹ nīs precedētibus meritis:Nō se quisq̄ compalpet: redeat in cōscientiā suā q̄rat latebras cogitationū suarū: redeat ad seriē factorū suorū. Nō attēdat q̄d sit si tam aliquid est: sed quid fuerit vt esset aliquid. Jnueniet non se dignum fuisse nisi supplicio. Si ergo supplicio dign⁹ fuisti:ꝛ venit ille qui nō peccata puniret:sed peccata donaret: gratia tibi data est: non merces reddita. Unde vocat gr̄a:Dr gratis dat. Nō em̄ p̄cedētib⁹ meritis eā emisti quod accepisti. Hāc q̄ accepit gratiā primā peccator:vt ei⁹ pctā dimitterent. Quid meruit:Interroget iusticiā:inueniet penā. Interroget misericordiā:inueniet gratiā. Sed ꝺ ꝓmiserat deus p̄ prophetas. Jtaq; cū venit dare quod promiserat:non solū gratiā dedit sed veritatē. Quomodo exhibita est ꝟitas:Dr factū est:q̄ꝺ ꝓmissum est. Quid est q̄ gratiā ꝓ gratia:Fide pro meremur deū:ꝛ qui digni non eram⁹ q̄ꝺ pctā dimitterent ex eo q̄ tm̄ donū indigni accepim⁹:gr̄a vocat. Quid ē gr̄a Gratis data:Quid est gratia:Gratis donata nō reddita Si tibi debebat/merces reddita est:nō gratia donata. Si autē vere debebat:bonus fuisti. Si autē nō merito tuo: vt verum est:malus fuisti. Credidisti aūt i eum:qui iustificat impiū. Quid est qui iustificat impiū:Ex impio facit pīū. Cogita quid per legē tibi iminere debebat:ꝛ quid ꝓ gr̄am cōsecut⁹ lis. Si cōsecut⁹ autē es istam gratiā fidei: eris iustus ꝛ fide:Justus em̄ ex fide viuit:et promerebis deū viuēdo ꝓ fidē. Cū ꝓmeruerit deū viuēdo ex fide:accipies premiū imortalitatē et vitā eternā. Et illa gratia est. Nā pro quo merito accipies vitā eternā:Pro gratia. Si ei fides gratia est ꝛ vita eterna q̄si merces est fidei:videtur quidē deus vitā eternā tanq̄ debitā reddere. Cui debitā:Fideli:q̄ ꝓmeruit illā per fidē. Sed q̄ ipsa fides gratia est:ꝛ vita eterna gratia est pro gratia. Audi Paulū apostolū p̄sentē gratiā:ꝛ postea debitū expetentē. Cōfessio gratie q̄ est in paulo:Qui prⁱ fui blasphemus ꝛ p̄secutor ꝛ iniuriosus:sed miam inq̄t cōsecutus sum. Jndignū se dixit q̄ose quereꝫ. Cōsecutū tū nō p merita sua:sed p miam dei. Audi illū iā flagitantē debitū:q̄ primo indebitā susceperat gratiā. Ego em̄ inq̄t iā imoloz ꝛ tps resolutiōis mee istat. Bonū certamen certaui:cursum cōsummaui:fidē seruaui: decetero reposita est mihi corona iusticie. Jā debitū flagitat iā debitū exigit. Nā videꝛba sequētia. Quā mihi reddet dn̄s in illa die:Justus iudex. Ut ante susciperet gratiā/misericordē patrē opus habebat vt ꝓmiū gratie/iudicē iustū qui nō dānauit impiū:donauit fidelē. Et tū si bñ cogites: ipse dedit fidē p̄ior:qua eū ꝓmeruisti vt tibi aliq̄d deberetur. Dō q̄ premiū imortalitat⁹ postea tribuit:dona sua coronat:non merita tua. Ergo fratres oēs de plenitudie ei⁹ accepim⁹. De plenitudie mie ei⁹:de plenitudine bonitat⁹ ei⁹ accepim⁹. Quid:Remissionē peccatorū:vt iustificaremur ex fide. Et insup q̄d:Et gratiā pro gratia:id ē p hac gratia i qua ex fide viuim⁹:recepturi sum⁹ alia. Quid tū nisi gratiā:Nā si dixero q̄ et ꝺ debeꝫ: mihi aliq̄d assigno q̄si cui debebaꝫ. Coronat autem i nob deus dona mie sue: sed si in ea gratia quā primū accepim⁹ perseueranter amabulemus. ⌊† Lex per moysen data est ⌋ que reos tenebat. Quid em̄ ait apl̄s:Lex subintrauit vt abūdaret delictum Hoc ꝑderat supbis:vt abūdaret delictū. Multum ei sibi dabāt ꝛ q̄si virtib⁹ suis multū assignabāt ꝛ nō poterāt ipleꝛe iusticiā:nisi adiuuaret ille q̄ iusserat. Supbiā illoꝝ volens domare de⁹ dedit legē. Tāq̄ dicēs. Ecce implete: ne putetis deesse iubentē. Nō deest q̄ iubeat:sed deest qui impleat. Si ergo deest qui impleat:vnde non iplet:Quia natus cum traduce peccati ꝛ mortis:de adā natus traxit secū quod ibi cōceptū est. Cecidit ꝓim⁹ homo:ꝛ omnes qui de illo nati sunt:de illo traxerūt ꝓpuiscētiā carnis. Sed tebat vt nasceret ali⁹ bō q̄ nullam traxit ꝓpuiscētiam bomo ꝛ homo:hō ad mortē:homo ad vitā. sicut dicit aplus. Quonīā quidē p hoīem mors:ꝛ per hoīez resurrectio mortuoꝝ. Per quem hoīem mors:ꝛ per quem hoīem resurrectio mortuoꝝ:Noli festinare. Sequitur et dicit. Sicut et in adam oēs moriunt sic ꝛ in xp̄o omes viuificabunt. Qui pertinēt ad adam:Oēs qui nati sūt de adā. Qui ad xp̄m Oēs qui nati sunt p xp̄m. Quare oēs in pctō:Quia nemo natus est preter adam. Ut aūt nascerent ex adam/necessitatis fuit ex ea damnatione posse nasci:per xp̄m voluntatis est ꝛ gratie. Nō cogunt hoīes nasci p xp̄m:nō q̄ voluerūt nati sunt ex adam. Omnes tū qui ex adā cum peccato peccatoꝛes. Omnes qui per xp̄m iustificati iusti. Nō in se sed in illo. Nā in se si interroges:adā sunt. Jn illo si interroges xp̄i sunt. Quare:Dr ille caput dn̄s noster iesus xp̄s:nō cū traduce pctī venit:sꝫ tū venit cū carne mortali. Mors peccatoꝝ pena erat:i dn̄o mun⁹ mīe erat nō pena pctī. Nō em̄ aliq̄d habebat dn̄s:quare iuste moreret. Jpse ait. Ecce venit princeps huⁱ⁹ mūdi:ꝛ in me nihil inuenit. Quare q̄ moreris:Sed vt sciant oēs:q̄ volūtatē patris mei facio: surgite eamus hinc. Nō habebat ille q̄re moreꝛet:ꝛ mortuꝰ ē. Tu habes quare ꝛ mori dedignaris. Dignare equo aīmo pati per meritū tuum:quod ille pati dignat⁹ est:vt tecū sempiterna morte liberaret. Homo et homo. Sed ille non nisi homo:iste de⁹ et homo. Jlle homo peccat:iste homo iusticie. Mortuus es in adam resurge in xp̄m. Nam vtrūq; debetur tibi. Jam credidisti in xp̄m:reddes tū quod debes de adā. Sed nō te in eternū tenebit vinculū peccati:q̄ mortem tuā eternā occidit mors tpalis dn̄i dei tui. Jpa ē gratia fratres mei:ipsa est ꝛ veritas:q̄ ꝓmissa et exhibita. Nō erat ista in veteri testamēto:q̄ lex minabaꝫ:nō opitulabaꝫ iubebat nō sanabat. Languoꝛē ostēdebat non auferebat. Sz illi ꝑparabat medico vēturo cū gratia ꝛ veritate:tāq̄ ad aliquē quē curarevult medic⁹:mittat ꝓmū suū suū vt ligatū illū inueniat. San⁹ nō erat:ꝛ sanari nolebat. Et ne sanaret:sanū se eē iactabat. Missa lex ē:ligauit eū inuenit se reū:iam clamabat de ligatura. Venit dn̄s:curat amaꝛ aliquātum ꝛ acribus medicamētꝫ. Dicit em̄ egroto ferre dicit tolera:dicit noli diligere mundū: habeto patiētiam curet te ignis cōtinētie:ferrū persecutionū toleret vulnera tua. Expauescebas q̄uis ligat⁹:liber ille ꝛ nō ligat⁹ bibit quod tibi dat. Prior passus est vt te cōsolaretur tanq̄ vincens. Quod times pati pro te: prior patior pro te. Nec em̄ gr̄a et magna gr̄a. Quis illā digne collaudat:De būlitate xp̄i loquoꝛ fratres mei. Maiestatē xp̄i ꝛ diuinitatē ebrii sti quis loquiꝫ in explicādo ꝛ dicēdo:Ut quoquo mō manifestatē xp̄i loqueremur nō sufficim⁹:imo deficim⁹ totī cogitantib⁹ ꝓmittim⁹:nō audiētib⁹ ad implemus. Cogitate humilitatē xp̄i. Sz q̄s nobis inquis eam explicat aut⁹ mi dicas:ille intus dicat:Meli⁹ illud dicat q̄ intus habitat: quā q̄ foris clamat. Jpse vobis ostendat gr̄am humilitat⁹ fue:q̄ cepit habitare i cordib⁹ vr̄is. Jam ꝺ si in et⁹ būlitate explicāda ꝛ irrogāda deficimus maiestatē ei⁹ q̄s loquatur:Si ꝺ verbum caro factum cōturbat nos:in principio erat verbū:q̄s explicabit:Tenete ergo fratres solidit⁹ atē illa. Lex p moysen data est:⌊gratia ꝛ veritas per iesum christū facta est.⌋ Per seruū lex data est:reos fecit. Per imperatorem indulgentia data est:reos liberauit. Lex p moysen data est. Non sibi aliq̄d amplius seruus assignet:q̄ꝺ p̄ illum factum est. Elect⁹ ad magnū ministeriū tāq̄ fidelis in domo:sed tū fuus agere ꝺm legem potest:soluere a reatu legis nō potest. Lex ergo per moysen data est: gratia et ꝟitas per iesum xp̄m facta est. Et forte aliquis dicat. Et gr̄a et ꝟitas non est facta p moysen qui vidit deū:Statim subiecit. ⌊Deum nemo vidit vnq̄.⌋ Et vnde innotuit moysi de⁹:Qr reuelauit suo suo dn̄o:Quis dn̄s:Jpse christus qui premisit legē per seruum:vt veniret ipse cum gratia et veritate. Deum enim nemo vidit vnq̄. Et vnde illi seruo fili⁹ q̄ est in sinu patris:ipse enarrabit q̄d est i sinu patris/ Jn secreto p̄ris. Nō em̄ de⁹ hz sinum:sicut nos habemus in vestib⁹:aut cogitād⁹ est sic sedere quo nos:aut forte cinctus est vt sinū haberet:sed q̄ sinus nr̄ int⁹ est:secretū p̄ris sinū p̄ris vocam⁹. Jn secreto p̄ris q̄ p̄rem nouit:ipe enarrauit. Nā deū nemo vidit vnq̄. Ipse ḡ venit:ꝛ narrauit q̄cq̄d audiuit. Quid vidit moyses:Moyses vidit nubē:vidit ignē. Omnis illa creatura typū dn̄i sui gerebat:nō ipī⁹ dn̄i p̄sona exhibebat. Nā q̄ apte habes i lege. Loq̄bat moyses cū dn̄o:cōtra in ꝓtra:sicut amic⁹ cū amico suo. Si q̄ris ipsam scripturā:ꝛ inuenis moysen dicentē. Si inuenio gr̄am in ꝓspectu tuo:ostēde mihi teipm manifeste vt videā te. Et parū est q̄ dixit:nūsum accepit/non potes videre faciē meā. Loq̄bat fratres charissimi cū moyse angelus portās typū dn̄i:ꝛ illa oīa q̄ ibi p angelū facta sunt:futurā istā gr̄am ꝛ vitatē ꝓmittebāt. Qui bñ scrutant legē nouerūt:ꝛ cū opoꝛtunū est vt ꝛ nos aliq̄d inde dicam⁹:q̄ttū dn̄s reuelat non tacem⁹ charitati vr̄e. Illud aūt sciat⁹:q̄ oīa q̄ coꝛporaliter visa sūt:nō erāt illa substātia dei. Jlle ei carneis oculis videm⁹:dei substātia vū videꝫ:Euāgeliū iterroga Beati mūdo corde:q̄ ipsi deū videbūt. Fuerūt hoīes q̄ dicerēt vanitate sui cordis decepti. Pater iuisibilis est:filius aūt visibilis ē. Nū visibilis:Si ꝓpt carnē:q̄ suscepit carnē manifestū est. Illi enⁱ q̄ carnē xp̄i viderūt/aliq̄ credidērūt/aliq̄ crucifixerūt:ꝛ q̄ crediderūt illo crucifixo mutauerunt:et nisi ipsam post resurrectionem palparent:fides ad eos non reuocareꝫ. Si ḡ ꝓpt carnē visibilis filⁱ⁹ est:ꝛ nos p̄cedim⁹:et est catholica fides. Si aūt ante carnē sicut ipsi dicūt:id est anteq̄m icarnaret:multū delirāt/ꝛ multū errāt Facta enⁱ sunt illa visibilia coꝛporaliter p creaturā:in q̄b⁹ typ⁹ ostēderet:nō vtiq; substātia ipsa demōstrabaꝫ et manifestabaꝫ. Et hoc attēdat charitas vr̄a leue documētum. Sapiētia dei videri oculis non pōt. Fratres:si xp̄s sapientia dei ꝛ virtus dei:si xp̄s ꝟbū dei:ꝟbū hois oculis non videt:ꝟbū dei videri sic pōt:Expellite ḡ de coꝛdib⁹ vestris carnales cogitatiōes:vt vere sit⁹ sub gr̄a: vt ad nouū testamētū ꝓpineat⁹. Jō vita ekna ꝓmittit i nouo testamēto. Legite vet⁹ testamētū ꝛ videte:q̄ carnali adhuc ꝑplo ea q̄dē ꝑcipiebank q̄ nobis. nā vnū deū colere ꝛ nobis p̄cipiꝫ. Nō accipies iuanū nomen dn̄i dei tui. Et nobis p̄cipiꝫ:q̄ꝺ est icōm p̄ceptū:Obserua diē sabbati magis nobis p̄cipiꝫ:q̄ specialiter obseruādū p̄cipiꝫ. Judei enⁱ seruiliter obseruābāt diē sabbati ad luxuriā/ad ebrietatē. Quāto melius femine eoꝝ lanam facerēt:q̄ illo die in neomenijs saltarent. Absit fratres:vt illos dicam⁹ obseruare sabbatū. Spūaliter obseruat sabbatū xp̄ianus:abstinens se ab ope seruili. Quid est enⁱ ab ope fuili:A pctō:et vñ probamus:Dim̄ i terroga. Sis q̄ facit pctm̄:seru⁹ est pctī. ergo ꝛ nobis p̄ceꝑit ꝑ specialiꝫ obseruatio sabbati. Jā illa oīa p̄cepta nobis magis p̄cipiunt:ꝛ obs̄uāda sunt. Nō occides:non mechaberis/nō furaberis/non falsum testimoniū dices. Honoza p̄rem tuū ꝛ mām tuā/nō ꝓcupisces rē ꝓximi tui:nō concupisces vxoꝛē ꝓximi tui. Nonne ista oīa ꝛ nobis p̄cipiunꝫ: Sed q̄re mercedem:ꝛ iuenies ibi dici:vt expellant hostes a facie tua:ꝛ accipietꝫ terrā quā ꝓmisit deus p̄rib⁹ vestris. Quia nō poterāt capere inuisibilia:p visibilia tenebātur. Quare tenebant:Me penit⁹ iterirēt ꝛ ad idola laberētur. Nā fecerūt ꝟ fres mei sic legiꝫ:obliti tāta miracula q̄ fecit de⁹ coꝝ oculis eoꝝ. Mare discissum est:via facta est in medijs fluctib⁹:sequētes hostes eoꝝ bisdē aq̄s opti sūt:p q̄s illi trāsierūt. Et cū moyses hō dei recessisset ab oculis eoꝝ idolū posuerūt et dixerūt. Fac nobis deos q̄ nos p̄cedāt q̄ ille hō dimisit nos. Tota spes eoꝝ i hoīe posita erat:nō in deo. Ecce moꝛtuꝰ est hō:nunq̄d moꝛtuꝰ est de⁹ q̄ eruit eos de terra egypti:et cum fecissent sibi imaginē vituli:adoꝛauerāt ꝛ dixerūt. Hⁱ sunt dij tui israel:q̄ te liberauerunt de terra egypti. Quācito obliti:tā manifestā gr̄am. Quib⁹ q̄modis teneret ppl̄s talis:nisi ꝓmissis carnalibus:Ea ibi habenⁱ i decalogo legiꝫ q̄ ꝛ nobis:sꝫ nō ea ꝓmittunt q̄ nobis. Nobis q̄d ꝓmittit:Vita eterna. Hec est aūt vita eterna vt cognoscāt te vnū deū verꝰ:ꝛ quē misisti iesum xp̄m. Cognitio dei ꝓmittit. Jpsa est gr̄a ꝓ gr̄a. Modo credim⁹ nō videm⁹. Dico ista fide ꝓmiū erit videre qō credimus. Noueꝛāt ꝟ ꝑpetes:sed occultū erat ātеq̄ vēret:nā q̄dā suspiꝛās amatoꝛ dic. Una petij a dn̄o hāc requirā. Et q̄ris q̄ petat:Forte enⁱ petit trā lac ꝛ mel fluētē carnaⁱ⁹:q̄uis spiri

tal⁹ ipa q̄rēda sit ꝛ petēda:aut forte subiectionē hostiū suorū:aut mortē inimicoꝝ:aut ipia:aut facultates hui⁹ scī. Ardet em̄ amoꝛe/ꝛ mⁱtū suspiraⁱ:ꝛ estuat ꝛ āhelat. Videam⁹ q̄d petit. Una petij a dn̄o hāc requirā. Quid est ꝟ qō requirit:Ut inhabitē inq̄t i domo dn̄i:p oēs dies vite mee. Et puta q̄ habitas in domo dn̄i:vñ ibi erit gaudiū tuū:Ut contēpler inq̄t volūtatē dn̄i. Fres mei:vñ clamatⁱ;vñ exultatis: vñ amatⁱ nisi q̄ ibi est scitilla hui⁹ charitat⁹:Quid desideratⁱ rogo vos:Qō videri pōt oculis tāgi pōt. Pulchritudo aliq̄ est:q̄ oculos delectat. Nōne martyres amati sunt vehemēter q̄ eos cōmemoꝛam⁹:iardescim⁹ i amoꝛe:Quid illi amam⁹ fratres:Qēbra laniata a feris:Quid fedi⁹: si oculos carnis iterroges:Quid pulchri⁹:si oculos mētis iterroges:Quid tibi videꝫ adolescēs pulcherrimus fur: Quomō bonꝝ oculi tui:nūquid oculi carnis boꝝ:Si ipos iterroges:nihil illo coꝛpore cōpositi⁹:nihil oꝛdiati⁹ ꝛ parilitas mēboꝝ:et colꝝis delectatio illicit oculos:et tū cum audis q̄ fur est:fugis hoīem aīo. Videꝫ ex alia parte senē curuū:baculo imitētē:vix se mouētē:rugis vndiq; eraturā:q̄d vides qō oculos delectet:Audis q̄ iust⁹ ē:amas amplecteris. Talia nobis ꝓmia ꝓmissa sunt ffres mei:tale aliq̄d amate:tali regno suspiraⁱe:ꝛ talē patriā desiderate si vult⁹ ꝑuenire ad id cū q̄ veit nō nr̄id ē ad gr̄am ꝛ vitatē Si aūt coꝛporalia ꝓmia ꝓcupieris a deo:adhuc non sub lege es:ꝛ ideo ipam legē iplebis. Quādo em̄ videris abūdare ista tpalia i eis q̄ deū offendūt:nutāt gressus tui:ꝛ dicis tibi. Ecce ego colo deū q̄tidie:ad eccl̄iā curro:genua mihi trita sunt in oꝛonib⁹:ꝛ assidue egroto:homicidia faciūt hoīes/rapinas faciūt:ꝛ exultāt/ꝛ abundāt dn̄s est illis. Talia ḡ q̄rebas a deo:Certe ad gr̄am ꝓtinebas. Si gratiam ideo tibi dedit deus:quia gratis dedit gratis ama:noli ad ꝓmiū diligere deū:ipe sit ꝓmiū tuū. Dicat anima tua. Una petij a dn̄o hāc requirā:vt inhabitē in domo dn̄i ꝑ omnes dies vite mee/vt contēpler delectationem domini. Noli timere:ne fastidio deficias. Talis erat illa delectatio pulchritudinis:vt semper tibi ꝑesens sit:et nūq̄ satieris:immo semper satieris:et nunq̄ satieris. Si enim dixero quia nō satiaberis:fames erit. Si dixero quia satiaberis: fastidium timeo. Ubi nec fastidium erit nec fames:quid dicā nescio. Sed deus habet quod exhibeat non inueniētibus quomodo dicant:et credentibus quod accipiant.

Tractatus quartus.

Et hoc est testioniū iohānis qñ miserūt iudei ab hierosolymis sacerdotes et leuitas ad eū vt iterrogarēt eū. Tu q̄s es ꝛ ꝓfessus est ꝛ nō negauit:ꝛ ꝓfessus est q̄ nō sum ego xp̄s. Et iterrogauerūt eū q̄d ergo. Helyas es tu:Et dixit nō sū: ꝓpheta es tu:ꝛ rndit nō. Dixerunt ergo ei q̄s es vt rnsum demus his q̄ miserūt nos:Quid dicis de teipo. Ait:ego vox clamātis i deserto dirigite viā dn̄i:sicut dixit Esaias ꝓpheta. Et q̄ missi fuerāt erāt ex pharisēis. Et iterrogauerūt eū ꝛ dixerunt ei. Quid ergo baptizas si tu nō es xp̄s/nec helias/nec ꝓpheta:Respōdit eis iohānes dicēs Ego baptizo i aq̄:medi⁹ aūt vestrū stetit quē vos nescitis ipse est q̄ ꝓst me vēturꝰ est: q̄ ante me factus est:cuius ego nō sum dignus vt soluā eius coꝛrigiā calciamēti. Hec in Bethania facta sunt trans iordanē:vbi erat iohannes baptizans. Altera die vidit iohānes iesum venientē ad se ꝛ ait. Ecce agn⁹ dei:ecce qui tollit peccata mūdi. Hic est de quo dixi:post me venit vir q̄ ante me factꝰ est:quia ꝑior me erat et ego nesciebam eum. Sed vt manifestetur i israel ꝓpterea ego veni in aqua baptizās. Et testimoniū ꝓhibuit iohānes dicēs. Quia vidi spīm descēdētē quasi colūbā de celo et mansit sup eum:et ego nesciebam eum. Sed qui

misit me baptizare in aqua ille mihi dixit: super quē videris spiritum descendentem ⁊ manētem super eum: hic est qui baptizat in spiritusancto.

A Spissime audiuit sctitas vestra ⁊ optime nostis qm̄ iohānes baptista quāto preclarior erat i natis mulierū: et quāto humilior ad cognoscēdum dōm̄ tāto meruit esse amicus sponsi: zelās nō sibi non suum honorem querens: sed iudicis sui quē tanq̄ pco preibat. Itaq̄ pphetis precedentib⁹ prenunciare de xpo futura processum est: huic aūt digito ostēdere. Sicut ignorabat xps ab his q̄ pphet̄ nō crediderāt añq̄ veniret: sic ab eis ignorabat ⁊ presens. Venerat enim humiliter primo ⁊ occultus: tāto occultior quāto humilior. Populi aūt sperantes ꝓpter superbiam suam humilitatē dei, crucifixerūt saluatorē suum: ⁊ fecerūt vānatorē suum. Sed qui ꝑmo venit occultus q̄ venit humilis: nunquid deinceps nō est vētur⁹ manifestus q̄ excelsus? Audistis modo psalmū. Deꝰ manifeste veniet: deus noster et nō silebit. Silluit vt iudicarem: non silebit cum ceperit iudicare. Non diceretur manifestus veniet nisi primo venisset occultus: nec diceretur nō silebit nisi quia ꝑmo siluit. Quomō ergo siluit? Interrogauit. Sicut ouis ad occisionē duct⁹ est: et sicut agn⁹ coram tōdente se sine voce: sic nō aperuit os suū. Veniet aūt manifestus: ⁊ non silebit. Quomodo manifestus? Ignis ante eū preibit: et i circuitu eius tēpestas valida. Tempestas valida tollere habet totā paleā de area q̄ mō triturat: et ignis incēdere q̄ tēpestas abstulerit. Modo aūt tacet. Tacet iudicio: sed non tacet ꝓcepto. Si enim tacet xps: quid sibi volunt hec euāgelia? Quid sibi volūt voces aplice? Quid cantica psalmoꝝ? Quid eloq̄a pphetaꝝ? In his omnibus xps nō tacet. Sed tacet modo ne vindicet: nō tacet vt moneat. Veniet aūt preclarus i vindicta et apparebit oībus et q̄ in eum nō credūt. Modo vero quia et presens occult⁹ erat: oportebat enim vt contēneret. Nisi enim cōtēneretur nō crucifigeret. Si nō crucifigeret nō funderet sanguinē quo precio nos redemit. Et autem daret preciū ꝓ nobis crucifixus est: vt crucifigeret contēptus est: vt contēneret humilis apparuit. Cū q̄ quasi i nocte apparuit in corpore mortali: lucernam sibi accēdit vnde videret. Ipsa lucerna iohānes erat. De quo iam multa audistis: et presens lectio euāgelij verba iohannis continet. Primo q̄ principium est cōfitētis: q̄ nō ipse erat xps. Tanta aūt excellētia erat in iohāne vt posset credi xps esse: ⁊ eo ꝓbata est humilitas eius quia dixit nō se xpm̄ esse: cū posset credi esse. ⁊ Ergo hoc est testimoniū iohannis: q̄ miserunt iudei ab hierosolymis sacerdotes et leuitas ad eū vt interrogarent eū. Tu q̄s es? Non autem mitterent: nisi mouerentur excellētia auctoritatis ei⁹: quia ausus est baptizare. ⁊ Et cōfessus est ⁊ nō negauit: ⁊ Quid confessus est? ⁊ Et confessus est: q̄ nō sum ego xps. Et iterrogauerūt eū Quid ergo. Helyas es tu? ⁊ Mouerant enim: q̄ precessurus erat helyas xpm̄. Nō enī alicui icognitū erat nomen xpi apud iudeos. Istū nō esse xpm̄ putauerunt: nō omnino christum non esse ventur⁹ cū sperāt venturum. Sic offenderūt in presentem: offenderunt tāq̄ in humilē lapidē. Lapis enim ille adhuc paruꝰ erat: iam quidē precisus de monte sine manib⁹: sicut dicit daniel ꝓpheta vidisse se lapidē precisum de mōte sine manib⁹. Sed quid sequitur? Et creuit iquit lapis ille ⁊ fact⁹ est mons magnus: ⁊ ipleuit vniuersam faciē terre. Videat ergo charitas vestra quod dico. Christ⁹ ante iudeos iam precisus erat de mōte. Montē regnū vult intelligi iudeoꝝ Sed regnum iudeoꝝ non impleuerat vniuersam faciē terre. Inde ꝑcisus est ille lapis q̄ ide nat⁹ est in p̄sentia dōs. Et quare sine manib⁹? Quia sine opere virili virgo peperit christū. Jam ergo erat lapis ille precisus sine manib⁹ ante oculos iudeoꝝ: sed humilis erat. Nō immerito: quia nōdum creuerat lapis ille et impleuerat orbem terraꝝ: qō ostendit in regno suo qō est ecclesia que impleuit totam faciem terre. Quia ergo nōdū creuerat offenderunt in illum tāq̄ in lapidem: ⁊ factum est in eis qō scriptum est. Qui ceciderit cōquassabitur: ⁊ super quos ceciderit lapis ille cōteret eos. Primo sup humilem ceciderunt: excelsus super illos venturus est. Sed vt eos venturus excelsus cōterat: primo eos humilis quassauit. Offenderūt in eū ⁊ quassati sunt: nō cōtriti sed quassati sunt: veniet excelsus ⁊ conteret eos: sed ignoscendū est iudeis/q̄ offenderūt in lapidē qui nō creuerat. Quales sunt illi q̄ in ipm̄ montē offendūt? Ja de qb⁹ dicā cognoscitis: q̄ negāt ecclesiam toto orbe diffusam. Non in humilē lapidē sed in ipm̄ montē offendūt: qō fact⁹ est ille lapis dū creſceret. Ceci iudei nō viderunt humilē lapidē. Quāta cecitas est nō videre montē? Ergo viderūt humilē ⁊ nō cognouerūt. Demōstrabat illis ꝑ lucernā. Nam primo ille quo maior non surrexerat in natis mulierum dixit. Non sum ego christus. Dictūq̄ illi est. Tu quid tu es helyas? ⁊ Respōdit. Non sum. Christus enim ⁊ Alia lra habet Et premittit ante se helyā: et dixit non sum: et fecit nobis que- dixit. ⁊ stionē. Timendum est enim: ne minus intelligentes cōtraria putent iohānem dixisse q̄ christus dixit. Quodā enim loco cum dominus iesus christus in euangelio quedam videret de se, respōderūt illi discipuli. Quomodo enim dicit scribe: id est periti legis: quia helyam oportet primū venire? Et ait dom̄in⁹. Helyas iam venit: ⁊ fecerunt ei que voluerūt: et si vultis scire ipse est iohānes baptista. Johānes aūt iterrogat⁹ sic se ꝓfessus est helyā nō esse: quomodo nec xpm̄ eē. Et vtiq̄ sicut verꝰ ꝓfessus est xpm̄ se nō esse sic verꝰ ꝓfessus est nec helyam se esse. Quomō g̃ cōparabim⁹ dicta ꝓconis cū dictis iudicis? Absit vt preco mentiat. Hoc enī loquit⁹ qō audīt a iudice. Quare ergo ille nō sum helyas? dom̄in⁹ ipse est helyas? Quia in eo dom̄in⁹ iesus christus prefigurare voluit futurum aduentum suum ⁊ hoc dicere/ quia in spiritu helye erat iohānes. Et quod erat iohānes ad primum aduētum: hoc erit helyas ad secundum aduētū. Quomodo duo aduētus iudicis: sic duo precones. Judex quidē ipse: precones autē duo: non duo iudices. Oportebat autē iudicē primo venire iudicādum: misit ante primum preconem: vocauit illum helyam: q̄ hoc erit in secundo aduentu helyas qō in primo iohannes. Nāq̄ intēdat charitas vestra: q̄ verum dicam. Quando cōceptus est iohannes: vel potius quādo natus est: spūssanctus hoc de illo homine impleto ꝓphetauit. Et erit inquit precursꝰ altissimi: in spū et virtute helye. Non ergo helyas: sed in spū ⁊ virtute helye. Quid est in spū ⁊ virtute helye? In eodē spū sanctoꝝ vice helye? Quare vice helye? Quia qō helyas scdo hoc iohannes in primo aduentu fuit. Recte ergo iohānes ꝓphe respōdit. Nam dominus figurate helyas ipse est iohannes. Iste autem vt dixi propie: nō sum ego helyas. Si figurā precursoris aduertas: iohānes ipse est helyas. Nō enim ille ad primum aduētum: hoc ille ad secundum erit. Si proprietatem persone interroges: iohannes iohannes helyas helyas. Domin⁹ ergo ad prefigurationē recte ipse est helyas. Johannes autem recte ad ꝓphetiam: nō sum helyas. Nec iohannes falsum: nec domin⁹ falsum: nec ꝓconis falsum: nec iudex falsum: si itelligas. Quis aūt itelligit: nisi q̄ imitat⁹ fuerit humilitatem preconis et cognouerit eā? Istudinē iudicis. Nihil enim humilius ipso ꝓcone fratres mei: nullum tantū meritū iohannes habuit q̄ de ista ꝑpia humilitate: qō cum posset fallere homines et putari christ⁹ et haberi pro christo. Tante enim gratie tanteq̄ excellentie fuit: ꝓfessus est tamen aperte ⁊ dixit. Non sum ego xps. Nunqd tu helyas es? Jam si diceret helyas sum: ergo tā in secūdo aduētu aduenies domin⁹ iudicaret nō adhuc in primo iudicaretur: tanq̄ dicens. Venturus est adhuc ⁊ helyas. Non sum inquit helyas. Sed obseruate humilem ante quem venit iohannes: ne sentiatis excelsum ante quē venturus est helyas. Nam et dominus ita cōpleuit: ipse est iohānes baptista qui venturus est helyas. Ipsa prefiguratione venit iste: qua ꝓprietate venturus est helyas. Tunc helyas ꝓprietatem helyas erit. Nunc per similitudinem iohannes helyas erat. Modo iohannes per proprietatem iohānes est: tunc per similitudinem helyas iohannes erit. Ambo precones sibi dederunt similitudines suas et tenuerunt proprietates suas. Unus autē dominus iudex siue illo precone precedente siue illo. Et interrogauerunt eum. Quid ergo? Helyas es tu? Et dixit. Non. ⁊ Et dixerunt ei. Prophet̄a es tu? Et respondit non. ⁊ Dixerūt ergo ei. Quis es tu ‡ vt responsum demus his qui miserunt nos. Quid dicis de teipso? Ait. Ego vox clamātis in deserto. ⁊

Esaias illud dixit. In iohanne ꝓphetia ista esaie impleta est. Ego vox clamātis in deserto. Quid clamantis? ⁊ Dirigite viā domini: rectas facite semitas dei nr̄i. ⁊ Non vobis videt preco esse: dicere, exite facite viam? Nisi quod preco exite dicit: iohannes dicit venite. A iudice repellit ꝓco: ad iudicē vocat iohānes. Immo vocat iohannes ad humilē ne iudex sentiatur excelsus. Ego vox clamātis in deserto: dirigite viā dōi: ⁊ sicut dicit esaias ꝓpheta. ⁊ Nō dixit ego sum iohānes: ego sum helyas: ego sū ꝓpheta. Sz qd dixit? Hoc vocor. Ego vox clamāt⁹ in deserto dirigite viā dōi: rectas facite semitas dei nr̄i. Ego sum ipsa ꝓphetia. ⁊ Et qui missi fuerāt/erant ex phariseis: ⁊id est ex principib⁹ iudeorum. ⁊ Et iterrogauerūt eū ⁊ dixerūt ei. Quid ergo baptizas: si tu nō es xps, nec helyas, nec ꝓpheta? ⁊ Quasi audacie videbat esse baptizare: q̄ si in qua ꝑsona/querimus vtrū tu sis xps tu dicis te nō eē. Querim⁹ ne forte ꝑcursor illi⁹ sis: q̄ nouimus ante aduentū xpi venturū esse helyam te esse negas. Querimus ne forte aliqs multum ꝓueniēs preco eo/id est ꝓpheta: ⁊ accepisti hāc potestatē: nec ꝓphēta te eē dicis. Et nō erat ꝓpheta iohānes: maior erat q̄ ꝓpheta. Dōs de illo tale testimoniū dedit. Quid existis in desertū videre harūdinē vento agitatā? Vtiq̄ non vēto agitari sūbaudis: q̄ nō erat iohānes: q̄ a vēto mouebatur Qui enī a vento mouet: circūfl̄atur oi spū seductorio. Sed qd existis videre hoiem mollib⁹ vestitū? Vestiebatur enī iohānes asperis: id est tunica facta de pilis camelli. Ecce q̄ mollib⁹ vestiunt̄ in domib⁹ regū sunt. Non g̃ existis videre hoiem mollib⁹ vestitū. Sed qd existis videre? Prophetā? Ita dico vobis maiorē q̄ ꝓpheta h̄: q̄ ꝓphete lōge ante ꝓnūciauerūt. Johānes ꝑsentem demōstrabat. Quid g̃ tu baptizas: si tu nō es xps, nec helyas, nec ꝓpheta? ⁊ Respōdit eis iohānes ⁊ dixit. Ego baptizo i aq̄: medi⁹ aūt vr̄m stetit quē vos nescitis. ⁊ Humilis enī nō videbat: ⁊ ꝓterea lucerna accēsa ē. Videte qūo det locū: qd aliud ꝓsit putari? ⁊ Ipse est q̄ post me ‡ venit/q̄ ante me factus est ⁊. Sicut iam dixim⁹: id est antepositus est mihi. ⁊ cuius ego nō sum dign⁹ vt soluā corrigiā calciamēti ei? ⁊ Quātū se abiecit: ⁊ ideo multū eleuat? ē: qm̄ q̄ se hūiliat exaltabit. Si vis videre sctitas vr̄a: q̄ si iohes sic se humiliauit vt dicēret/non sum ego dign⁹ corrigiā soluere: qūo bñt hūiliari q̄dicunt nos baptizamus: nos qō dam⁹ nr̄m est: ⁊ qō nr̄m est sctm est. Ille dicit/nō ego ⁊ ille: illi dicūt nos. Nō est dignus iohes soluere corrigiā calciamēti ei? Qō si dignum se diceret q̄ hūilis eēt. Et si dignū diceret: ille vēit post me q̄ ante me fact⁹ est/cui? tātūmō corrigiā calciamēti dign⁹ sum soluere: multū se humiliasset. Qm̄ autē nec ad ℔ dignū se dicit. Vere plen⁹ spūsctō erat: q̄ sic seruus/dōm̄ agnouit ⁊ ex fuo amic⁹ fieri meruit. ⁊ Hec i bethania facta fūt trās iordanē: vbi erat iohānes baptizans. Altera aūt die vidit iohes iesum venientē ad se ⁊ ait. Ecce agnus dei: ecce qui tollit pcā mūdi ⁊ Memo sibi arroget ⁊ dicat: q̄ ipe auferet pcā mūdi. Unde iam intēdite: cōtra quos supbos intēdebat dignū iohes. Nōdū erāt nati hereticī: ⁊ iā ostendebat ptra illos. Clamabat tūc a fluuio: ptra quos mō clamat ex euāgelio. Venit ies⁹: ⁊ qd dic ille? Ecce agn⁹ dei. Si agn⁹ dei innocēs: ⁊ iohānes agn⁹. An nō ⁊ ipse innocēs? Sed qs innocēs: quātū innocēs: oēs ex illa traduce veniūt ⁊ illa ꝓpagine, de qua cātat gemēs dauid. Ego in iniq̄tate ꝓcept⁹ sum: ⁊ ꝑtūs mater mea ⁊ vtero me aluit. Sol⁹ g̃ ille agn⁹ q̄ nō sic venit. Nō enī in iniq̄tate ꝓcept⁹ est/q̄ nō de mortalitate ꝓcept⁹ est: nec eū in pctis mater el⁹ in vtero aluit quē ꝓ cōcepit: ꝓ pepit: q̄ fide cōcepit: fide suscepit: q̄ ecce agn⁹ dei. Non hz iste traducē. De adā carnē tūm assūpsit: de adā adā pctm̄ nō assumpsit. Qui nō assumpsit ꝺ nr̄a massa peccatum: ipe est qui tollit nostrum peccatum. Ecce agn⁹ dei: ecce qui tollit peccata mundi. Nostis quia quidam homines dicūt. Aliqū nos tollim⁹ pcā hoīb⁹: q̄ sancti sum⁹ Si enī nō fuerit sctūs q̄ baptizat: qūo tollit pcā alteri? cū sit ipe hō plen⁹ pctō? Cōtra istas diſputatiōes ꝺba nr̄a nō dicam⁹ hūc legam⁹. Ecce agn⁹ dei: ecce q̄ tollit pcā mundi. Nō sit ꝓsumptio hoīb⁹ in hoies: nō transmigret passer in mōtes. In dño cōfidat. Et si leuat oculos suos i mōtes vnde veniet auxiliū eī: intelligat et auxiliū eius a dño q̄ fecit celū ⁊ terrā. Tante excellētie iohānes ⁊ ei. Tu es xps

dicit nō: tu es helias dicit nō: tu es ꝓpheta dicit nō? Quare ergo baptizas. Ecce agn⁹ dei: ecce q̄ tollit pcā mundi. Hic est de quo dixi: post me venit vir q̄ ante me fact⁹ est: q̄ ꝓ me erat. Et post me venit q̄ posteri⁹ nat⁹ est ante me factus: quia ꝓtatus est mihi. Prior me erat: q̄ in ꝓncipio erat v̄bū: ⁊ v̄bū erat apud deū: ⁊ deus erat verbū. ⁊ Et ego nesciebā eum dixit. Sed vt manifestaret ꝓisrael: ꝓpterea veni ego i aq̄ baptizās. Et testimoniū phibuit iohānes dicens: q̄ vidi spm̄ ‡ de celo descēdentē quasi colūbam et māsit sup eū: ⁊ ego nesciebā eū. Sed q̄ me misit baptizare i aqua: ille mihi dixit. Sup quē videris spm̄ descēdentem ⁊ manētē sup eū: hic est q̄ baptizat in spūsancto. Et ego vidi ⁊ testimonium perhibui: q̄ hic est filius dei. ⁊ Intēdat modicū charitas vestra Johannes qm̄ didicit xpm̄: Missus est enī: vt baptizaret in aq̄. Questitum est quare: vt manifestaret israeli dixit. Quid ꝓfuit baptismū iohānis? Fratres mei si ꝓfuit aliq̄d ⁊ modo maneret: ⁊ baptizarent homines in baptismate iohānis: ⁊ sic venirēt ad baptismū xpi. Sed qd ait? Et manifestet israeli: id ē ipi israeli populo israel vt manifestet xps venit baptizare in aq̄. Accepit misteriū baptismatis iohānis in aqua penitētie parare viā dño: nō existens dōs: ac vbi cognit⁹ est dōs supfluo ei via parabat q̄ cognoscētib⁹ se ipe fact⁹ ē via. Itaq̄ nō duraūit diu baptismū iohis. Sed qūo demonstrat⁹ est dōs hūilis: iō accipere baptisma iohis in q̄ baptizaret ipe dōs: et opus erat dño baptizari? Et ego iterrogās ecce respōdeo. Qp⁹ erat dño nasci: opus erat dño crucifigi: op⁹ erat dño mori: opus erat dño sepeliri. Si g̃ tātam suscepit ꝓ nobis humilitatē: baptisma nō erat susceptur⁹. Et qd ꝓfuit quia suscepit baptisma fuit: nisi vt tu nō dedignaueꝛ suscipe baptismū dñi? Intēdat charitas vra. Futurierāt aliq̄ i eccl̄a excellioris gre cathecumini. Fit eni aliqn vt videas cathecuminū abstinētē ab omni cōcubitu: vale facientē seculo: renunciātē omnib⁹ que possidebat: ⁊ distribuentem pauperibus: et cathecumin⁹ est. Instruct⁹ est etiā forte doctrina salutari: supra multos fideles. Timendū est huic ne dicat apō semet: ipm̄ de baptismate sancto quo peccata dimittūtur. Quid plus acceptur⁹ sum? Ecce ego melior sum illo fidele ⁊ illo fidele: cogitās aut fideles aut ꝓiugatos/aut forte idiotas/ aut habētes ⁊ possidētes res suas quas ipe distribuit iam paupib⁹: et meliorē se esse arbitrans q̄ ille q̄ iam baptizat⁹ est dedigneꝛ venire ad baptismū dicēs. Hoc sū acceptur⁹. quod habet ille. Et ꝓponat sibi illos quos ꝓtēnit ⁊ quasi sordeat illi hoc accipe qō acceperunt inferiores: quia iam videt ipse sibi melior: et tū omnia peccata supra illū sunt ⁊ nisi aduenerit ad salutare baptismū vbi pcā soluunt cū oi excellētia sua nō pōt intrare in regnū celoꝝ. Sed vt illā excellētiā imitaret ab baptismū suū vt pcā illi dimitterent venit ipse ad baptisma serui sui: et cū ipse nō haberet qō ei dimitteret: nec qd in illo lauaret suscepit a seruo baptisma ⁊ tanq̄ allocutus est filium supbientē ⁊ excellentē se ac vt dignātē se, forte accipe cū idiotis vñ ei possit salus venire. Et q̄si dicēs. Quātū te extēdis? quātū te extollis: quāta ē excellētia tua: quāta gra tua? maior pōt eē q̄ mea? Si ego veni ad fuū: tu dedigneris venire ad dōm̄? Si ego suscepi baptisma serui: tu dedignaꝛi a dño baptizari? Mā vt nouerītis fratres mei q̄ non ex necessitate alicuius viculi pcti dōs veniebat ad ipm̄ iohānē: sicut dicūt alij euāgeliste cū iohanne. Tu ad me venis: et ego a te debeo baptizari. Et quid, ipse et respondit? Sine modo vt impleatur omnis iusticia. Quid est impleatur omnis iusticia? Dixit veni ꝓ hominibus: baptizari non debeo ꝓ hominibus? Quid est impleat oīs iusticia? Impleat oīs humilitas. Quid ergo? Non erat suscepturus baptisma a bono seruo: q̄ passionem suscepit a seruis malis? Intēdite ergo baptizato dño. Si ꝓpterea baptizauit iohānes vt in eius baptismo dōs ostēderet humilitatem: nemo alius baptizaret baptismate iohānis. Multi autem baptizati sunt baptismo iohānis: baptizatus est ⁊ dōs baptismo iohānis ⁊ cessauit baptismum iohānis. Deinde iā missus est in carcerē iohānes. Deinceps nemo baptizatus iuenit illo baptismate. Si ergo ꝓpterea venit ⁊ iohānes baptizans vt dñi humilitas nobis demonstraretur: vt quia ille suscepit a seruo: nos non dedignaremur suscipere a dño: dōm̄ solum baptizaret. Sed si [illum

Wat.xj.

Wat.iij.

Tractatus quintus.

(Et ego nesciebã eũ. Sz q̃ misit me baptizare iaq̃ ille mihi dixit. Sup quẽ videris spm̃ descẽdẽ tẽ ꝛ manentẽ sup eũ: hic est q̃ baptizat in spũsctõ.

Jcur dñs voluit ad diẽ pmissiõis nr̃e quenire? Prestabit etiã hoc: vt ad ipsã pmissiõis reddi tionẽ quenire possim9. Tũc enĩ ea q̃ dixim9 ꝛ no bis ꝛ vobis vtilia sunt: ilã ab ipo sũt. Que aũt ab homie sunt mẽdacia sunt: sicut ipse dixit dñs nr̃ ihesus xps Qui loquit mẽdaciũ: de suo loquit. Mẽo hz de suo: mẽdaciũ ꝛ pctm̃. Si q̃d aũt hõ hz ✠itatis at q̃ iusticie: ab illo fonte est quẽ debem9 sitire i hoc heremo: vt ꝛ eo q̃si gutt q̃busdã irroratꝰ: ꝛ i hac pegrinatiõe iterim pfolati ne defi ciam9 i via ventre ad ei9 reqem satietatẽq̃ possimus. Sic q̃ q̃ loqtur mẽdaciũ de suo loqtur: q̃ loquit ✠itatẽ de deo loq tur: verax iohãnes: ✠itas xps. Verax iohãnes: sed oia ve rax: a ✠itate verax est. Si q̃ verax iohãnes et verax esse bõ non põt nisi a ✠itate: a q̃ erat verax nisi ab eo q̃ dixit. Ego sum ✠itas? Mõ q̃ posset dicere: aut ✠itas cõtra veracebant verax cõtra ✠itatẽ. Veracẽ ✠itas misit: et ideo verax erat qm̃ a ✠itate missus erat: si ✠itas iohãnẽ miserat: xps eũ mi serat: sed qõ xps cũ pr̃e facit/pr̃ facit: et qõ pr̃ cum xpo fa cit/xps facit: nec seorsum pat aliq̃d facit sine filio: nec seor sum aliq̃d filiꝰ sine pr̃e. Jnseparabilis charitas: inseparabi lis vnitas: inseparabilis maiestas: inseparabilis potestas: scõm hec ✠ba q̃ ipe posuit. Ego ꝛ pr̃ vnũ sum9. Quis ergo misit iohãnẽ? Si dicam9/pr̃ vex dicim9: si dicam9 filiꝰ vex dicim9: manifestꝰ aũt vt dicam9 pr̃ et filiꝰ. Quẽ misit g̃ pr̃ ꝛ filiꝰ vnus de9 misit: q̃ filiꝰ dei dixit: ego ꝛ pr̃ vnũ sumus. Quomõ ergo nesciebat eum a q̃ missus est? Dixit enĩ. Ego nesciebã eũ: sz q̃ me misit baptizare in aqua ipe mihi dixit Interrogo iohãnẽ: q̃ te misit baptizare in aqua: q̃d tibi di xit? Sup quẽ videris spm̃ descẽdẽtẽ sicut colũbã: ꝛ manẽ tẽ sup eũ: ipe est q̃ baptizat i spũ sctõ. Hoc tibi o iohannes dixit q̃ te misit: manifestum est: q̃ hoc. Quis ergo te misit? Forte pr̃? Verus deus pr̃ ꝛ ✠itas dei filiꝰ: si pr̃ sine filio te misit: de9 sine ✠itate te misit. Si ideo aũt verax es q̃ veri tatẽ loq̃ris et ex ✠itate loq̃ris: mõ te misit pr̃ sine filio: sed ũ mul te misit pr̃ ꝛ filiꝰ. Si g̃ ꝛ filiꝰ te misit cũ pr̃e: quõ nescie bas eũ a quo missus es? Quẽ videras in ✠itate ipse temi sit vt agnoscerek in carne ꝛ dixit. Sup quẽ videris spm̃ de scẽdẽtẽ sicut colũbã ꝛ manẽtẽ sup eũ: ipe est q̃ baptizat in spũsctõ. Hoc audtuit iohãnes vt nosset eum quẽ nõ nouer rat: an vt pleni9 nosset quẽ iã nouerat? Si enĩm oĩ ex parte nõ nosset: venienti ad fluuiũ vt baptizarek: nõ diceret. Ego a te debeo baptizari: ꝛ tu venis a me? Nouerat g̃. Quãdo aũt colũba descẽdit/iã baptizato dño: ꝛ ab aq̃ ascẽdẽrat si ille q̃ eũ miserat dixit: sup quẽ videris spm̃ descẽdentẽ ſi cut colũbã ꝛ manẽtẽ sup eũ: ipe est q̃ baptizat in spũsctõ nõ nouerat eũ: sz colũba descẽdẽte cognouit eũ. Columba ✠o tũc descẽdit q̃n dñs ab aq̃ ascẽdit. Tunc aũt cognouerat iohãnes dñm q̃n ad eũ dñs ad aquã veniebat: manife stat nobis q̃ iohãnes ſm aliq̃d nouerat ſm aliq̃d non no uerat dñm. Nisi aũt ꝺ itellexerim9: mẽdax erat. Quo g̃ erit verax agnoscẽs q̃ dixit. Tu ad me venis: ego aũt a te de beo baptizari? Verax ẽ cũ ꝺ dic̃. Et quõ rursũ verax ẽ cũ dic̃. Ego nõ nouerã eũ: sz q̃ misit me baptizare i aq̃ ipe mi hi dixit: sup quẽ videꝛ spm̃ descẽdẽtẽ sic colũbã: ꝛ manẽtẽ sup eũ: ipe est q̃ baptizat i spũsctõ? Jnnotuit p colũba dño nõ et q̃ se nõ nouerat: sz et q̃ i eo aliq̃d nouerat: aliq̃d nõ no uerat. Mostrũ est g̃ q̃rere q̃d in eo iohes nõdũ nouerat: q̃ colũbã didicit. Quare missus ẽ iohes baptizãs: iã meminꝛ me q̃ctũ potui dixisse charitati vr̃e. Si enĩ baptismũ iohe nece ſſariũ erat saluti nr̃e: et mõ debuit exerceri. Mõ enĩ mõ saluanꝛ hoies: aut mõ plures nõ saluanꝛ: aut alia tũc sa lus erat/ꝛ alia mõ. Si mutat9 ẽ xps: mutata ẽ sal9. Si sal9 i xpo ꝛ idẽ ipe ẽ xps: eadẽ nob sal9 ẽ: sz q̃re missus ẽ iohes baptizãs? Oportebat baptizari xpm̃. Quare oportebat baptizari xpm̃? Oportuit nasci xpm̃: q̃ oportuit crucifi gi xpm̃. Si ei viã humilitatis demõstratur9 aduenerat: ꝛ ipm̃ factur9 ipam humilitatẽ viã: i oib9 ab eo ipleda erat. Humilitatẽ auctoritatẽ dare baptismo suo/huic dignus est: vt cognoscerẽt serui sui/quãta alacritate deberent cur

rere ad baptismum dñi: q̃ ipe nõ dedignat9 est suscipere baptismũ serui. Donatũ enĩ erat hoc iohanni: vt ipsius ba ptismũ diceret. Hoc attendat et distinguat/ꝛ nouerit cha ritas vestra. Baptismum q̃ accepit iohãnes: baptismum iohãnis dictũ est: solus tale donũ accepit. Nullus ante illũ suscepit: nulli9 post illũ vt acciperet baptismũ: q̃ baptismũ ipsi9 diceret. Accepit quidem. Non enim a se possit aliq̃d Si enĩ a se q̃s loquitur: mẽdacium de suo loquit. Et vnde accepit: nisi ab ipo dño ihesu xpo? Ab illo vt baptizare pos sit accepit: quẽ postea baptizauit. Nolite mirari. Sic em̃ ꝺ fecit xps in iohãne/ q̃uo quidã fecit in matre. De christo enim dictũ est. Omnia p ipsum facta sunt. Si oĩa p ipsum et maria p ipsum facta est: de qua postea nat9 est xps. Intẽ dat charitas vestra. Quomõ creauit mariã/et creat9 est p mariã: sic dedit baptismũ iohãni/ꝛ baptizat9 est a iohãne. Ad hoc ergo accepit baptismum a iohãne: vt accipiẽs q̃ inferius erat ab iferiore: ad id q̃ superi9 erat hortaretur inferiores. Sed quare nõ solus ipse baptizat9 est a iohãne: si ad hoc missus erat iohannes/p quem baptizaret xps: vt pararet viã dño/id est ipsi xpo? Et hoc iam diximus: sed cõmemoram9 q̃ necessaria sunt psenti questioni. Si solus dñs noster Iesus xps baptizat9 esset baptismate iohannis: tenete q̃ diximus/nõ tantum valeat seculum/vt deleat a cordibus vestris/quod tibi scripsit spiritus dei. Nõ tantũ valeant spine curarũ: vt suffocent semen q̃ seminat in vo bis. Quare enĩ cogimur cadẽ repetere/nisi q̃ de memoria cordis vestri/securi nõ sumus? Si ergo solus dominus ba ptizatus esset baptismate iohannis/non deessent q̃ sic eum haberent/vt putarent baptismũ iohãnis maiorẽ esse/q̃ esse baptisma xpi. Dicerẽt ei. Vsq̃adeo illũ baptisma maius est: vt sol9 xps baptizati meruisset. Ergo vt daretur nobis a dño exẽplum humilitatis/ad percipiendum salutem ba ptismatis. Christus suscepit q̃ ei opus non erat: sed pro pter nos op9 erat. Et rursus ne hoc ipm̃ q̃ accepit a iohã ne xps preponeretur baptismati christi: permissi sunt ꝛ alij baptizari a iohanne: sed qui baptizati sunt a iohanne: non eis sufficit. Baptizati sunt enim baptismo xpi: q̃ nõ baptis mum xpi erat baptismũ iohãnis. Qui accipiũt baptismũ xpi: baptismum iohãnis non querunt. Qui acceperunt ba ptisma iohãnis: baptismum christi: q̃sumerunt. Ergo christo sufficit baptismum iohãnis. Quomõ non sufficeret: q̃n nec ipm̃ erat necessarium? Illi ei nullũ baptismũ erat necessa riũ: sed ad hortãdos nos ad baptisma suũ suscepit baptis mum serui. Et ne ponerek baptismũ serui baptismo dñi: baptizati sunt ali9 baptismate ꝺ serui. Sed q̃ baptizati sũt baptismate ꝺ ful: oportebat vt baptizarenk baptismate dñi q̃ aũt baptizanꝰ baptismate dñi: nõ op9 hũt baptismate cõ serui. Q̃n g̃ accepat iohãnes baptismũ qđ ꝓprie iohãnis dicerek. Dñs aũt iesus xps baptismũ suũ noluit alicui da re nõ vt nẽo baptizarek baptismo dñi: sed vt semp ipe dñs baptizaret: id est ꝛ quos ministri dñi baptizaturi erãt dñs baptizaret non illi. Aliud est enim baptizare p ministeriũ: aliud baptizare p potestatem. Baptisma enĩ tale est q̃lis est ille in cuius potestate datur: nõ qualis est ille per cuius ministerium datur. Tale erat baptismum iohãnis qualis iohãnes. Baptisma iustũ tanq̃ iusti tamen hominis: sed q̃ acceperat a dño tale grattiam ꝛ tantam grattiam: vt dign9 esset preire iudicem et cum digito ostendere et implere vo cem ꝓphetie illius. Vox clamantis in deserto: parate viã dñi. Tale aut̃ baptisma dñi: qualis dñs. Ergo baptisma dñi qualis dñs: ergo baptisma dñi diuinũ: quia dñs deus Potuit aũt dños ies9 xps sibi vellet dare potestatẽ alicui suo suo vt daret baptismũ suũ tãq̃ vice sua trãsferre a se bapti zandi potestatem ꝛ constituere i aliquo seruo suo: ꝛ tantã vim dare baptismate trãslato in seruo: quãtã vim haberet baptisma datũ a dño. Hoc noluit: vt i illo spes esset bapti zatoꝝ/a quo se baptizatos agnoscerẽt. Noluit ergo seruũ ponere spem in seruo. Jdeoq̃ clamabat apl̃s: cum videret homines volẽtes ponere spem in seipo. Nunq̃d paulus ꝓ vo bis crucifixus est: aut in nomine pauli baptizati estis? Ba ptizauit ergo paulus tãq̃ minister: nõ tanq̃ ipsa potestas Baptizauit aut̃ dñs tanq̃ potestas. Intẽdite. Et potuit hãc potestatem seruis dare ꝛ noluit. Si enĩ daret hanc po testatem seruis/id est vt ꝛ ipsorum esset quod domini erat:

tot essent baptismata qđ essent serui: vt quomõ dictum est medio. ℵ: baptisma iohis/sic diceret baptisma petri: baptisma pau Si enim. li/baptisma iacobi/thome/matthei/ bartholomei. Illud enim baptisma iohãnis dictum est: sz forte aliquis existit ꝛ dicit. Proba nobis: q̃ illud baptisma iohãnis dictũ est. Probabo/ipsa ✠itate dicẽte: quãdo interrogauit iudeos Baptisma iohãnis vnde est: de celo/an ex homib9? Ergo Mat. xxj. ne tot baptismata dicerẽtur/quot essent serui/qui baptiza itij. sen. di. bãt accepta potestate a dño/sibi tenuit dñs baptizãdi po v.c.ij.i fi. testatẽ: seruis ministeriũ dedit. Dicit se seruus baptizare: recte dicit/sicut apostol9 dicit. Baptizauit aut̃ ꝛ stephane j. Cor. j. domũ: sed tãq̃ minister. Jdeo si sit malus/ꝛ contingat illi habere ministeriũ/ꝛ si eũ homies nõ nouerunt ꝛ deus eum nouit: pmittit de9 baptizare p eum q̃ sibi tenuit potestatẽ. hoc aut̃ iohãnes nõ nouerat in dño. Quia dñs erat nouerat: q̃ ab ipo debebat baptizari: nouerat ꝛ pfessus est: q̃ ve ritas erat ille/ꝛ ille verax missus a ✠itate ꝺ nouerat. Sed q̃d i eo nõ nouerat: Quia sibi retẽtur? erat baptismat̃ sui potestatẽ/ꝛ nõ eã trãsmissur9/ꝛ trãslatur9 in aliquẽ seruũ. Sed siue baptizaret i misterio fu9 bon9/siue baptizaret i misterio fu9 malus: nesciret ille q̃ baptizarek baptizari: nisi ab illo q̃ sibi tenuit baptizandi potestatẽ. Et vt nouerit is fres: q̃ ꝺ in illo nõ nouerat iohãnes/ꝛ ꝺ didicit p colũbã. Dñm enĩ nouerat: sed eũ baptizãdi sibi potestatẽ retẽturũ ꝛ nulli seruo eã daturũ/nõdum nouerat. Scõm hoc dixit. Et ego nesciebã eũ: et vt nouerities quia hoc tibi didicit: at tendite sequentis. Sed qui misit me baptizare in aqua ipe E mihi dixit. Sup quem videris spm̃ descẽdentẽ sicut colũ bam et manentẽ sup eum: hic est qui baptizat in spũsancto. Quid ipse est: Dñs? Sed iam nouerat dñm. Ergo putate hucusq̃ dixisse iohannẽ: ego nõ nouerã eũ: sed qui me misit baptizare i aqua ipe mihi dixit. Querimus q̃d dixit. Sup quẽ videris spm̃ descendentẽ sicut columbam: ꝛ manẽtem sup eum: ipe est. Sed q̃d ipse est? Quid me voluit p colum bam docere/q̃ me misit: quia ipse erat dñs? Jam noueram a quo missus erã. Jã nouerã eũ: cui dixi. Tu ad me venis baptizari?/ego a te debeo baptizari. Vsq̃adeo g̃ noueram dñm/vt ego ab eo vellẽ baptizari: nõ vt a me ipse baptiza rek. Et tunc mihi dixit. Sine modo: impleat̃ ois iusticia. Pati veni: baptizari nõ veni? Impleat̃ oĩs iusticia ait/ Matthei. mihi deus meus/impleat ois iusticia. Doceam/perferam xxxviij. plenam humilitatẽ. Noui suphẽtes in futuro populo meo nouĩ aliquos in aliqua excellentiori gr̃a futuros homines vt cum viderit idiotas aliquos baptizari/illi q̃ meliores sibi videnꝰ/sine continentia/sine elemosinis/sine doctrina dedignabunk fortasse accipe: q̃ illi inferiores acceperunt Oportet vt sanẽ eos: vt nõ dedignenꝰ ventre ad baptisma dñi: q̃ ego veni ad baptisma serui. Jam ergo hoc nouerat iohãnes: ꝛ motum est dñm. Quid ergo docuit colũba? Quid voluit p colũbam: id est spiritũ sanctum/sic venientẽ doce re/q̃ miserat eum: cũ ait. Sup quẽ videris spm̃ descendẽtẽ sicut colũbam/ꝛ manẽtem super eũ: ipse est. Quis ipse est? Dñs? Mout. Sed nũquid hoc iam nouerat: q̃ dñs ist̃ e ha bẽs baptizandi potestatẽ in illo seruo datur? esset: vt ois q̃ baptizak p seruũ ministeriũ/non imputet seruo sed domĩo? Munq̃d ꝺ iã noueras? Non hoc nouerã ab eo q̃ mihi dixit Sup quem videris spm̃ descendentẽ sicut columbã/ꝛ ma nentẽ sup eũ: ipe est q̃ baptizat in spũsancto. Mõ ait ipe est dñs: nõ ait ipe est xps: nõ ait ipe est iesus: nõ ait ipe est qui nat9 est de virgine maria posteriꝰ te ꝛ prior te: nõ ait hoc. Jam enĩ hoc nouerat iohãnes. Sed q̃d nõ nouerat? Tan tã potestatẽ baptismat̃ ipm̃ dñm habituꝝ nouerat/ q̃ sibi retẽturũ: siue p̃sentẽ in terra: siue absentẽ corpore in celo: et presente maiestate sibi retẽturꝝ baptismat̃ potestatẽ: ne paul9 dice ret baptisma meũ: ne petrus diceret baptisma meũ. Jdeo videte et intẽdite vocẽ apostolorꝝ. Memo apostoloꝝ dixit baptisma meũ. Quãuis vnũ oĩm estet euãgeliũ: tamen iue nies dixisse euãgeliũ meũ: nõ iuenis dixisse baptisma meũ Hoc g̃ didicit iohãnes fratres mei. Q̃ di didicit iohãnes p colũbã: discam9 ꝛ nos. Non enĩ colũba iohãnem docuit et Cant. vj. ecclesiã non docuit: cui ecclesie dictũ est. Una est columba mea. Columba docuit colũbã: nouerit columba: q̃ iohan nes didicit p colũbã. Spũsctũs in specie colũbe descẽdit. Hoc autem q̃ dicebat iohannes p colũbam: quare in co: F

lūba didicit? Oportebat enī vt disceret:ne hoc forte oportebat vt nisi p colūbā disceret. Quid dicam de colūba fres mei? Aut qñ mihi sufficit facultas vel cordis vel lingue dicere quomō volo? Et fortenō dīgne volo qūo dicēdum est: nec sic tñ possum dicere qūo volo:quātominꝰ qūo dicendū est: Ego os melioze audire ḥ vellē nō vobis dicere. Discit Johānes eum quē nouerat:sed in eo discit in quo cū nō nouerat. In quo nouerat nō discit. Et qđ nouerat? Dominū Quid nō nouerat? Potestatē dñici baptismi i nullū homi De ꝓse.di. tiij.baptis mꝰ.xsi.qđ nouerat. nē a dño trāsituraꝝ:iz ministeriū plane trāsituꝝ:potestatē a dño in neminē ministroꝝ:ministeriū ꝛ in bonos ꝛ i malos. Non exhorreat colūba ministeriū maloꝝ respiciat dñi potestatē. Quid tibi facis malus minister: vbi bonꝰ est dñs? Quid te ꝥcipit maliciosus preco:vbi benuolus est iudex? Johannes didicit p columbam hoc. Quid est qđ didicit? Ipse repetat. Ipse mihi dixit iquit. Super quem videris spīm descendentē sicut columbā ꝛ manentē sup eum:hic est qui baptizat in spūsancto. Non ergo te deciptāt/o colūba seductores:q dicunt nos baptizamus. Colūba agnosce qđ docuit colūba. Hic est qui baptizat in spūsancto. Per columbā discitur qz hic est. Et tu eius potestate putas te baptizari cuius misterio baptizaris? Si hoc putas nōdū es in corpore columbe. Non mirādum:qz simplicitatē nō habes. Simplicitas enim maxime p columbam demonstrat Quare p simplicitatem columbe didicit iohānes:hic est q baptizat in spīritu sancto fratres mei:nisi quia columbe nō erant:erāt q ecclesiā dissipauerunt. Accipitres erāt:milui erāt:nō laniat columba:et vides eos inuidiā nobis facere quasi de ꝓsecutionibus quas passi sunt. Corporales qdem passi quasi persecutiones:cum essent flagella dñi manifestē dantis disciplinam ad tempus ne dānet in eternū:si eā nō cognouerint seqz cozrexerint. Illi vero ꝓsequunt ecclesiā qui dolis persequūtur. Illi grauius cozferiunt:qui ligue gladio feriunt. Illi acerbius sanguinē fundūt:q christum quātum in ipsis est in homine occidūt. Perterriti videnꝫ quasi iudicio potestatum. Quid tibi faciat potestas si bo- Roñ. xiij nus es? Si aūt malus es:time potestatē. Nō enim frustra gladiū portat:dicit apostolꝰ. Tuum gladiū noli educere: quo petis xp̄m. Christiane:quid tu ꝓsequeris in xp̄iano? Quid in te ꝓsecutus est iperator? Carnem persecutus est: tu in xp̄ianos spīritum persequeris. Non occidis tu carnē et tñ nec carni parcunt. Et tñ quotquot potuerunt cedendo necauerunt: nec suis nec alienis pepercerunt. Notum est hoc omnibꝰ. Inuidiose est potestas: quia legitima est. Inuidiose facit quia iure facit/sine iudicis facit:quia ꝑter leges facit. Attendat vnusquisq; vestrū fratres mei:qđ ha 6 beat xp̄ianus Quod homo est/cōmune cum multis:quod xp̄ianus est:secernitur a multis:ꝛ plus ad illum ptinet qō xp̄ianus q̄ quod homo. Nam quod christianus/renouat ad imaginē dei a quo homo factꝰ est ad imaginem dei: qō autē homo posset ꝛ malus:posset et paganus: posset et idolatre. Hoc tu ꝓsequeris in xp̄iano: qō melius habet. Hoc ei illi vis auferre:vñ viuit. Viuit em ꝥ aliter ꝥm spīm vite: q corp̄ animat. Viuit aūt ad eternitatē:ꝥm baptisma qō accepit a dño. Hoc illi vis tollere qō accepit a dño. Hoc illi vis tollere vñ viuit. Latrones eos q̄s volūt spoliare sic volūt vt ipi plꝰ habeāt ꝛ illi nihil habeāt. Tu ꝛ tollis huic ꝛ apud te nō erit plꝰ. Nō enī plꝰ tibi fit qz huic tollis. Sed vere hoc faciunt:qō hi q tollunt animam. Et alteri tollūt ꝛ ipsi duos aīas non habēt. Quid ergo? Vis auferre:vnde tibi displicet? Quem vis rebaptizare? Vare non potes qō tā habet:sed facies negare quod habet. Quid acerbius faciebat paganus:ꝓsecutor ecclesie? Exerebātur gladij aduersus martyres:emittebanꝫ bestie/ignes admouebātur. Ut qđ ista? Ut diceret q̄ ista patiebatur: nō sum xp̄ianus. Quid doces eum tu quē vis baptizare:nisi vt primo dicat non sum xp̄ianus? Ad qō aliquando persecutor ꝓferebat flāmam:ad hoc tu producis linguam. Seducendo facis: qō ille occidēdo non fecit. Et quid est quod daturus es:ꝛ cui daturus es? Si tibi verū dicat ꝛ non seductus a te mētiatur:dictumꝰ est habeo. Interrogas. Habes baptisma? Habeo dicit. Quādiu dicit habeo: inquis. nō sum daturꝰ Et noli dare. Quod enim vis dare herere in me nō potes: quia quod accepi auferri a me nō potest. Sed tamen expe

(Caput iij. cremētum dat deus. Cui vero fuerit ſuꝑbus miniſter:cum ſ. ſde.di. diabolo cōputat:ſed non contaminat donum xp̄i. Nō per ꝓ.baptiſ illum fluit pus:est:qō p illum transit liquidū:venit ad ferma. ver. tilē terram. Puta qz ipse lapideus est:qz ex aqua fructum ꝙ.iij. ferre nō pōt. Per lapideū canalē trāsit aqua ad areolas:i dis.xlv. canali lapideo nihil generat:ſz ozt? plurimū fructū affert. Ca.qm me. Spūalis enī virtus sacramēti ita est vt lux:ꝛ ab illuminādis pura ꝛcipitur:ꝛ si p imūdos transeat:nō inquinatur. Sint plane ministri iusti/ꝛ gloriā suā non querāt: sed illi⁹ cuius ministri sunt. Non dicāt baptisma meū est: qz nō est ipsoz. Attende ip̄m iohannē. Ecce iohannes plenus erat spūcto:ꝛ baptisma de celo habebat ne ex hoīb⁹. Et quatinus habebat? Ipse dixit. Parate viam dño. Ubi autē cognit⁹ est dñs:ipse factus est via. Mā iam opus erat baptis: Ad.xix. mate iohānis: quo pararet via dño. Tamē qđ nobis solēt dicere. Ecce post iohannē baptizatū est. Anteqz em bn̄ ista ḟlio tractaret in ecclesia catholica:multi in ea errauerūt et magni ꝛ boni. Sed qz de mēbris colūbe erāt:nō se precidērint:ꝛ factī est in eis qō dixit apl's. Si qđ aliter sapitis hoc quoq; vobis de⁹ reuelauit. Unde illi q se separauerūt indocites facti sunt. Quid ergo solent dicere. Ecce post iohannē baptizatū est. Post hereticos non baptizat:qz qđā ḥ habebāt baptisma iohannis:iussi sunt a paulo baptizari Nō em habebāt baptisma xp̄i. Quid ḡ exaggeras meritū: ꝛ sūl abiectis ifelicitatē hereticoꝝ:Et ego tibi ꝓcedo scelaratores eē hereticos. Sz heretici baptisma xp̄i dederūt qō baptisma nō dedit iohannes. Recurro ad iohannē ꝛ dico. Dic est q baptizat. Si em melioꝛ iohānes q̄ hereticꝰ: qō melioꝛ iohānes q̄ ebriosꝰ? Qō melioꝛ iohānes q̄ homicida? Si post detestiorē baptizare deberemꝰ qz post meliorē baptizarūt apl'i. Quicūq; apud ipos baptizatus fuerit ab ebriosꝰ:nō dico ab homicida:nō dico satellite alicuius scelerati:non dico a raptore rez alienaꝝ:nō dico ab oppressore pupillozū:nō a separatore coniugū:nihil hoz dico:qō scelē est dico:qō quotidianū est dico:qō vocanꝫ oēs dico:ꝛ in ista ciuitate:bn̄ eis dz/alōgemur:bn̄ sit nobis/et tali die festo ianuariaꝝ nō debes ieiunare:ea dico/leuita q̄tidiana ab ebriosꝰ hoie cū baptizat: q̄s ē melioꝛ/iohes an ebriosꝰ? Respōde si potes q ebriosus tuus melioꝛ sit q̄s iohannes. Dunq̄ ḥ audebis. Ergo tu q̄ sobꝛ⁹ es:baptiza post ebriosum tuū. Si em post iohānē baptizauerūt apl'i:q̄ tomagis debet post ebriosum sobꝛ⁹ baptizare? An dicis:in vnitate me cū est ebriosus? Ergo iohānes amic⁹ sponsi: nō erat in vnitate cū sponso? Sed tibi ip̄i dico q̄squis es. Tu es melioꝛ an iohānes? Non audebis dicere:ego sum melioꝛ q̄ iohānes. Ergo post te baptizēt tui: si forte fuerint meliores. Si em post iohānē baptizati est: erubesce qz post te non baptizat. Dictuꝰ es. Sed ego baptismū xp̄i habeo/et doceo Aliq̄ q̄ cognosce iudicē:et noli p̄co supbꝰ esse. Baptisma xp̄i dās:ideo post te non baptizat. Post iohannē ideo baptizatum est:qz baptisma xp̄i non dabat:sed baptisma suū qz sic acceperat vt suū esset. Nō ergo tu melioꝛ q̄ iohānes sed baptisma qō p te dat melius q̄ iohānis. Ipsum enim xp̄i est. Ipse aūt iohis Et qō dabat a paulo:et qō dabat Act.xix. a petro xp̄i est: et qō datū est a iuda xp̄i erat. Dedit iudas ꝛ nō baptizatū est post iudā. Dedit iohannes:et baptizatū est post iohānē:qz si datū est a iuda/ baptismo xp̄i erat: qō aute a iohāne datū est/iohānis erat. Non iudā iohānī:sed baptismū xp̄i etiā p iude manꝰ datum: baptismo iohānis etiā p manus iohānis dato recte preponimus. Et enim dicū est de dño anteq̄ pateret:qz baptizabat plures q̄ iohānes. Deinde subiūctū est. Quāuis ipe nō baptizaret:sed discipuli eius. Ipse:et nō ipse. Ipse potestate:illi ministerio Scriptureē ad baptizādū illi admonebant:potestas baptizādi i xp̄o pmanebat. Ergo baptizābāt discipuli ei⁹:ꝛ ibi adhuc erat iudas inter discipulos ei⁹. Si q̄s ḡ baptizabat iudas nō sunt itez baptizati:ꝛ q̄s baptizauit iohānes:itez baptizati sūt/plane itez:ſz nō iterato baptismo. Quos em baptizauit iohes:iohes baptizauit. Quos aūt baptizauit iudas:xp̄s baptizault. Sic ergo q̄s baptizault ebriosus: q̄s baptizauit homicida:q̄s baptizauit adulter: si baptisma xp̄i erat:xp̄s baptizauit. Non timeo adultez:non ebrio summō homicidā:qz colūbā attendo/ꝓ qua mihi dicitur. Hic est q baptizat. Ceterū fratres mei delirum est dicere/

qz melioris meriti fuit:nō dico iudas:sed quilibet hominū q̄ ille de quo dictum est:in natis mulierum nemo surrexit maioꝛ iohāne baptista. Non ergo huic quisq̄ seruꝰ:sed baptisma dñi etiā ꝓ seruū malū datū/baptismati etiā amici serui preponit. Audi qualis cōmemorat apl's Paulus falsos fratres:in inuidia ꝓdicantes verbū dei. Et qđ de illis dicit? Et in hoc gaudeo:sed congaudebo. Christū enī annunciabāt/per inuidiam quidem:sed tamē xp̄m. Non per qđ:sed quē vide. Per inuidiam tibi ꝓdicāt xp̄s:christum vide:vita ꝓdicatū ꝓ iuditiū. Noli imitari malum ꝓdicatorem:sed imitare bonum qō tibi predicatur. Christus ergo a quibusdam p inuidiam predicabat. Et qđ est inuidere? Nozrēdum malū. Ipso malo quo diabolꝰ deiectꝰ est:ipso delecto :deiecit multos. Maligna pestis:ꝛ habebāt illam quidā xp̄i predicatores: quos tñ predicare pmittit apl'us. Quare? Quia xp̄m ꝓdicabant. Qui autē inuidet:odit. Et qui odit:qđ de illo dicitur:audi apostolum iohānem. Qui odit fratrē suū homicida est. Ecce post iohānē baptizatū j. Joh. iij. est post homicidam non baptizatum est: qz iohānes dedit baptismū suū:homicida dedit baptisma xp̄i. Nō sacramētum tā sanctū est:vt nec homicida ministrāte polluat. Nō respuo iohannē:sed potius credo iohanni. Quid credo iohāni? Qđ didicit p columbā. Quid didicit p columbam? Hic est q baptizat in spūsctō. Jā ergo fratres tenete hoc: ꝛ cordib⁹ vestris infigite. Si enim bodie voluero plenius dicere quare p colūbā: tempus nō sufficit. Quia enim res dicenda ifinuata est iohanni p columbā quā non nouerat in christo iohannes/q̄uis tā nosset xp̄m:exposui quantum arbitror sanctitati vestre. Sed quare hanc ipsam rem p columbā oportuit demonstrari:si breuiter dici posset/dicerem. Sed qz diu dicēdū est ꝛ onerare vos nolo: quomō adiutꝰ sum oratiōibus vestris/vt illud qō ꝓmisi implerem: adiuuate etiā atq; etiā pia intentione/ꝛ votis bonis: ꝛ illud apparebit vobis:quare iohānes qō didicit in dño:qz ipse est qui baptizat in spūsancto:et nulli seruo suo trāsligauit potestatē baptizandi:non debuit dicere nisi per columbam.

Tractatus.vj.

¶Sup quē videris spīm descēdentē ꝛ manētem sup eū hic est q̄ baptizat in spū sancto. Et ego vidi ꝛ testimonium perhibui:qz hic est filius dei. A

Ecor sctitati vestre:timeuram ne frigus hoc frigidos vos ad ꝓuenīēdū faceret. Sed qz ista celebritate et frequentia vestra: spū vos feruere demōstrastis:nō dubito quin etiam oraſtis ꝓ me vt debitum vobis exoluā. Promiseraꝫ enim in nomine xp̄i disserere hodie cū angustia tp̄is tunc ipediret/ ne id posse: mus explicare tractādo:quare deus p colūbe speciē ostendere voluerit spūsanctū. Hoc vt explicetur,illuxit nobis dies hodiernus:ꝛ sentio audiēdi cupiditatem:et pia deuotione celebrius cōgregatos. Expectationem vestrā deus impleat ex ore nro. Amastis enim vt ventretis. Sed amastis. Quid? Si nos/et hoc bene:nā volumꝰ amari a vobis sed nolumꝰ in nobis. Quia ergo in xp̄o vos amamꝰ:in xp̄o nos redamate:ꝛ amor noster ꝓ inuicē gemat ad deū. Ipse enī gemitus columbe est. Si ergo gemitus columbe est qō omnes nouimus. Gemūt autē columbe in amore. Audite qđ dicat apostolus:ꝛ nolite mirari/ qz in colūbe specie vo- Roñ.viij luit demōstrari spūsanctus. Quid enī ozemus sicut oportet inquit nescimus:sed ipse spūs interpellat pro nobis gemitib⁹ ienarrabilib⁹. Quid ergo fratres mei? Hoc dicturi sumus/qz spūs gemit:vbi perfecta et eterna beatitudo est ei cum pre et filio? Spūs enī sanctus deus:sicut dei filius deus:et pater deus. Ter dixi deus:sed non dixi tres deos. Magis enī deꝰ ter:q̄s dij tres:qz pater ꝛ filius ꝛ spūsanctꝰ vnꝰ deꝰ. Hoc optime nostis. Non ḡ spūsctūs in semetipso apud semetipsum in illa trinitate/i illa beatitudine/i illa eternitate subsistentie gemit:sed in nobis gemit:qz gemere nos facit. Nec parua res est:qō nos docet spīritussanctus gemere. Insinuat enim nobis quia peregrinamur ꝛ docet nos in patrīa suspirare:ꝛ ipso desiderio gemimus. Cui bn̄ est in hoc seculo/immo qui putat qō ei bene sit: qui leticia rerū carnaliū:ꝛ abundātia ꝥaliū ꝛ vana felicitate exultat habet vocē cozui. Qor ei cozui clamosa est: nō gemebūda

Qui autē nouit in pressura se esse mortalitatis huius: peregrinari se a domino/nōdum teneri illam perpetuā que nobis promissa est beatitudinem: sed habere illā in spe q̄ habiturus est in re/cū dominꝰ venerit manifestatiōe preclarus qui prius in humilitate venit occultus: q̄ hec nouit: gemit. Et q̄diu p hec gemit bñ gemit. Spūs illum vocuit gemere: ea colūba dicit gemere. Multi enī gemūt in infelicitate terrena: vel quassati dānis/vel egritudie corporis pregrauati/vel carceribꝰ inclusi/vel cathenis colligati/vel fluctibus maris mersi ac iactati: vel aliquibꝰ inimicoꝝ insidijs circūsepti gemūt. Sed nō colūbe gemitu gemūt: non amore dei gemūt: nō spū gemunt. Ideo tales cū ab ipsis pressuris fuerīt liberati: exultāt in gradibus vocibus. Ubi apparet quia columbe sunt: nō colūbe. Ideo merito de area missus est coruus et non est reuersa: missa est colūba et reuersa est.

Illas duas aues misit noe. Habebat ibi corui: habebat t colūbā. Ut trūq; hoc genꝰ: archa illa cōtinebat. Et si archa figurabat ecclesiā: videtis vtiq; q̄ necesse est vt in isto diluuio seculi: vtrūq; genus ptineat ecclīa: t corui t colūbe. Qui sunt corui? Qui sua querūt. Qui colūbe? Qui ea q̄ xpi sunt querūt. Propterea ergo cū mitteret spīm sctm: duobꝰ modis eū ostēdit visibiliter. Per colūbā et p ignem. Per colūbam sup dñm baptizatū: p ignem sup discipulos congregatos. Cū enī ascēdisset dñs in celū post resurrectionē: peractis cū discipulis suis quadraginta diebꝰ impleto die pēthecostes: misit eis spīm sanctū: sicut pmiserat christus. Spūs ergo tūc veniēs ipleuit locū illū: factoq; ꝑmo sonitu tāq; ferret flatus vehemens: sicut in actibus apostoloꝝ legim⁹. Ulse inq̄t illis sunt lingue diuise velut ignis qui t sedit super vnūquēq; eorum: et ceperūt linguis loqui sicut spūs dabat eis pnūciare. Hāc videmus colūbā sup dñm: has liguas diuisas sup discipulos congregatos. Ibi simplicitas: hic feruoꝝ ostēditur. Sunt enim q̄ dicunt simplices et pigri sunt. Vocant simplices: sunt aūt segnes. Nō talis erat stephanꝰ plenus spūsancto. Simplex erat: q̄ nemini nocebat. Feruens erat: q̄ ipios arguebat. Non enī tacuit iudeis: cuius sunt ẋba illa flāmantia. Dura ceruice: t incircūcisi corde t auribꝰ: vos semp restitistis spūsancto. Magnus ipetus: sed colūba sine felle fuit. Nam vt noueritis q̄ sine felle fuit ebat: illi audītis his ẋbis/q̄ corui erant/ad lapides statim aduersus colūbā cucurrerūt. Cepit stephanus lapidari: t q̄ pauloāte fremēs/t feruēs spū tāq; in inimicos ipetū fecerat/t tāq; violentus inuictus erat in verbis ignets atq; flāmātibus/vt audīstis dura ceruice: et in circūcisi corde t auribꝰ: vt q̄ ea verba audiret/putaret stephanū si et liceret/statim illos velle ꝑsumi. Deniētibus in se lapidibꝰ ex manibꝰ eoꝝ/genu flexo ait. Domine: ne statuas illis hoc delictū: ibe erat mittati colūbe. Prior enī illud fecerat magister: super quē descendit colūba. Qui pēdens in cruce ait. Pater ignosce illis: q̄ nesciunt quid faciunt. Ergo ne spiritu sanctificati dolū habeāt: in colūba demonstratū est. Ne simplicitas frigida remaneat: in igne demonstratū est. Nec moueat: q̄ lingue diuise sunt. Distāt enī lingue: ideo diuisis linguis apparuit. Lingue iquit diuise velut ignis: q̄ et insedit sup vnūquēq; eoꝝ. Distāt iter se lingue: sed linguaꝝ distātie: nō sunt scismata. In liguis diuisis noli dissipationē timere: vnitatē cognosce i colūba Sic ergo sic oportebat demōstrari spīm sanctū venīētē sup dñm vt itelligat vnusquisq; si habeat spīm sanctū: simplicē se esse debere sicut colūbā. Habere cum fratribꝰ verā pacē quā significāt oscula colūbaꝝ. Habēt enim oscula t corui. Sed i coruis falsa pax: in columba vera pax. Nō oīs q̄ dicit pax vobiscū: q̄si colūba audiendꝰ est. Un q̄ discernunt oscula coruoꝝ/ab osculis colūbaꝝ? Osculanť corui: sed lanīāt. Alianī inocēs est natura colūbaꝝ. Ubi q̄ lanīatur nō est ẋa i osculis pax. Illi hīt verā pacē: q̄ ecclesiā non laniauerūt. Mā corui de morte pascunt: hoc columba nō hz. De frugibꝰ terre viuit. Innocens eiꝰ victꝰ est. Qō ẋe fres mirādū est i colūba. Sunt passeres breuissimi vel muscas occidūt: nihil hoc columba/nō de morte pascīt. Qui laniauerūt ecclīam: de mortibꝰ pascunt. Potēs est dñs: rogemꝰ vt reuiuiscāt q̄ deuorant ab eis t nō sentiunt. Multi agnoscūt q̄ reuiuiscūt. Mā ad eoꝝ aduentū: q̄tidie gratulamur in noie xpi. Vos enī sic estote simplices/vt sitis prudētes t feruētes: t feruoꝝ vester i liguis sit. Nolite tacere. Ardentib⁹ linguis loquentes: accēdite frigidos. Quid enim fratres mei/q̄s non videat q̄ illi non videāt: nec mirum: quia ide reuerti nolūt sicut cozuus q̄ de archa missus est. Quia enī non videat q̄ illi non vidēt? Et ipsi spūsancto ignati sunt. Ecce colūba descēdit sup dñm: t sup dñm baptizati et apparuit ibi sancta illa t vera trinitas q̄ nobis vna deest. Ascēdit eī dñs ab aqua sicut i euāgelio legim⁹: t ecce aperti sunt celi: t vidit spīm descēdētem velut colūbam et mansit sup eum. Et statim vox consecuta est. Tu es filius me⁹ dilectus: in q̄ mihi bñ cōplacui. Apparuit manifestissima trinitas/pr in voce/fili⁹ in hoie/spūsanctus in colūba In trinitate ista quo missi sunt apli: videamus q̄ videm⁹ Et q̄ mirum est vel q̄ illi nō vidēt. Non enim vere pō vidēt: sed ad id q̄ facies eoꝝ fert/oculos claudūt: Q̄ missi sunt discipuli: in noie pris t filij et spūsancti? Ab illo de quo dictū est. Hic est q̄ baptizat. Dictū est eī ministris: ab eo q̄ sibi tenuit hāc potestatē. Hoc enī in illo vidit iohānes t cognouit q̄ nō nouerat: non q̄ eum nō nouerat filium vel aut eū nō nouerat dñm/aut nō nouerat xpm. Aut ho t hoc nō nouerat: q̄ ipe baptizatur⁹ esset i aqua: t xp̄s in spūsctō Mā t ꝑ nouerat. Sed q̄ non ita vt sibi teneret potestatē t in nullū mīstroꝝ eā trāsferret: hoc est q̄ vidit scit in colūba Per hāc em potestatem: quā xps solus sibi tenuit et in nemīne ministroū trāsfudit: cuius p ministros baptizare dignat⁹ sit: p hāc stat vnitas ecclesie q̄ significat p colūbam. De qua dictū est. Una est colūba mea: vna est mris sue. Si em vt iam dixi fratres mei trāsferretur potestas a dño ad mīstrū/tot baptismata essent/quot mīstri essent: et ita nō staret vnitas baptismi. Intēdite fratres. Antēq; veniret dñs noster tesus xps ad baptismū. Mā post baptismū descēdit colūba i qua cognouit iohānes quidā ꝑpriū/cui dictū est: sup quem videris spīm descēdentem sicut columbam et manentē sup eum ipse est q̄ baptizat in spūsctō: nouerat q̄ ipse baptizat in spūsctō: s q̄ tali ꝑpriētate vt potestas ab eo nō transiret in alterum: cuius eo donāte/hoc ibi didicit Et vnde ꝑbam⁹/q̄ ita et hoc nouerat iohānes: q̄ baptizatur⁹ erat dñs in spūsancto? vt hoc intelligat didicisse in columba/q̄ ita esset baptizaturus dñs in spūsancto/vt ī nemīne aliū hoiem potestas illa transiret: vnde ꝑbam⁹? Columba iā baptizato dño descēdit. Ante aūt q̄ veniret dñs vt baptizaret a iohāne in iordane/dixim⁹ q̄ nouerat eum illis vocibꝰ vbi ait. Tu ad me venis baptizari: ego a te debeo baptizari. Sed ecce dñm nouerat: nouerat filium dei. Unde ꝑbam⁹: q̄ iam nouerat q̄ ipse baptizat in spū sctō Anteq; veniret ad fluuium/cum multi ad iohānē currerēt baptizari: ait illis. Ego quidē baptizo vos in aqua: sed antē post me venit maior me est/cuiꝰ nō sum dignꝰ corrigia calciamēti soluere: ipe vos baptizat in spūsctō t igni. Iam q̄ hoc nouerat. Quid ergo p colūbā didicit ne mēdax poss̄ t iuentre? q̄ auertat a nobis deus opinari: nisi quād ꝑ pietatē in xp̄o talem futuram: vt q̄uis multi ministri baptizaturi essent/siue iusti siue iniusti/nō tribueretur sanctas baptismi: nisi illi sup quē descēdit columba: de quo dictum est. Hic est q̄ baptizat in spūsancto? Petrꝰ baptizet: hic est q̄ baptizat. Paulus baptizet: hic est q̄ baptizat. Judas baptizet. hic est q̄ baptizat. Nam si ꝑ diuersitate meritoꝝ baptisma sanctum est: quia diuersa sunt merita: diuersa erunt baptismata: et tāto quisq; aliquid melꝰ putat accipe: quanto a meliore videt accepisse. Ibi spirituales scitote itelligite fratres mei: boni ptinentes ad columbā: optimantes ad sortē ciuitatis illi? hierusalē: ipsi boni in ecclesia de q̄bꝰ dicit apls. Novit dñs q̄ sunt eius diuersa: gradus sunt: nō oēs paria merita habēt. Sunt alij aliis sanctiores: alij aliis meliores. Quare g̃ si vnꝰ ab illo ẋbi gra tuscepto/baptizetur/alius ab alio inferioris meriti apud deum inferioris gradus inferioris ptinētie/inferioris vite: vnum tamen et par et equale est q̄ acceperunt: nisi quia hic est q̄ baptizat? Quomodo ergo cum baptizat bonus et melior non ideo iste bonum accepit et ille melius. Sed q̄uis bonus et melior fuerint ministri: vnum et equale est q̄ acceperunt/non est melius in illo et inferius in isto. Sic t cum baptizat malus ex aliqua ignorantia ecclesie vel tolerātia aut enim ignorātur mali/aut tolerantur. Toleratur palea

quoūsq; in vltimo ventilet area. Illud q̄ datū est: vnū est t cēteros nec ipar/ꝓpter ipares ministros: sed par t equale ꝓpter hoc est qui baptizat. Ergo dilectissimi videam⁹ q̄d videre illi nolunt. Nō quid nō videāt/sed q̄d se videre doleāt: q̄si claudūt sit cōtra illos: quo missi sunt discipuli: in noie pris t filij t spūssancti vt baptizarēt tāq; ministri. Quo missi sūt: Ite(dixit) baptizate gētes. Audistī fratres quomō venit illa hereditas. Postula a me t dabo tibi gētes hereditatē tuā: t possessionē tuā terminos terre. Audistis quomodo scꝝ ꝑphyon ꝑdit lex: t verbū dñi de hierusalē Ibi enī audierunt discipuli: ite baptizate gētes in noie patris t filij t spūssancti. Intēti facti sum⁹ cū audirem⁹: ite baptizate gētes. In cui⁹ noie. In noie pris t filij t spūssancti. Iste vnus deus q̄ non in nominibus patris t filij t spūssancti Ubi vnū nomen audis/ vn⁹ est dꝰ? Sicut in semine abrae dictū est: et exponit paul⁹ apls. In semine tuo benedicent oēs gentes Nō dixit in seminib⁹ tāq; in multis: sed tanq; in vno: et semine tuo q̄ est xps. Sicut ergo q̄ ibi nō dicit in seminib⁹ docere te voluit apls: q̄ vn⁹ xps. Sic t hic cū dictū est in noie: nō i nominib⁹/quō ibi in semine: nō in seminib⁹ ꝓbat vnus dꝰ pater t filij t spūssanct⁹. Sed ecce inquīūt discipuli ad dñm. Audiuim⁹ in quo noie baptizem⁹: ministros nos fecisti: t dixisti nobis. Ite: baptizate in nomine patris et filij t spūssancti. Quo ibim⁹? Quo. Nō audistis Ad hereditatē meam. Interrogatis quo ibim⁹? Ad id q̄ emi sanguine meo. Quo ergo? Ad gentes Ad gentes inqt. Putemi q̄ dixit: ite baptizate afros: ī noie pris et filij t spūssancti. Deo gras. Soluit dñs q̄stionem: docuit columba. Deo gratias: ad gentes apostoli missi sunt. Si ad gentes: ad oēs linguas. Hoc significauit spiritussanct⁹ diuisus in linguis: vnitas in columba. Hoc lingue diuiduntur: hoc columbe copulat. Lingue gentiū concordarunt: t vna lingua africe discordauit. Quid euidenti⁹ fratres mei: i colūba vnitas in liguis gentiū societas. Aliq̄n enī ꝑ supbiā discordauerūt: et tunc sunt facte lingue ex vna multe. Post diluuiū enī q̄dam supbi boies velut aduersus deū se mūire conātes q̄si aliquid esset excelsius deo/aut aliquid tutū: supbia erexerūt turrim quasi ne diluuio si postea fieret delerentur. Audierant enī t recensuerant: q̄ oīs iniq̄tas erat deleta diluuio. Ab iniquitate tēperari nolebāt/altitudinē turrī ꝫ diluuiū requirebāt: edificauerunt turrim excelsam. Uidit deꝰ supbiā ipsoꝝ: hūc errorē illis immitti iussit vt nō se cognoscerent loquētes. Et facte sunt diuerse lingue de supbis. Si supbia fecit diuersitates linguaꝝ: hūilitas xp̄i congregauit diuersitates linguarū. Jā q̄d illa turris dissociauerat: ecclīa collegit. De vna lingua facte sunt multe. Noli mirari: supbia fecit. De multis linguis fit vna. Noli mirari/charitas fecit: q̄ et si soni diuersi linguarū sunt: in corde vn⁹ deꝰ iuocatur: vna pax custodit. ¶ Unde debuit ergo charissimi de monstrari spīritussanct⁹ vnitatē quādā destignans nisi p columbā: et pacate ecclesie diceret. Una est colūba mea? Unde debuit humilitas nisi p auem simplicē t gementē: nō p aliquā supbā t exaltātē sic corum? Et forte dicēt. Qz q̄ colūba t vna colūba: ꝓter vnā colūbā baptism⁹ esse nō pōt. Ergo si apud te est colūba vt tu es colūba: quādo ad te venio: tu da mihi q̄d non habeo. Scitis hoc ipsoꝝ eē. Ecce modo vobis apparebit: non esse de voce colūbe sz de clamore corui. Mā paulus attendat charitas vra et timete insidias/imo cauete: t excipite ẋba contradicentiū respuenda: non trāsgiuriendā/t visceribus dāda. Facite inde q̄d fecit dñs: q̄ illis obtulerunt amarū potū. Gustauit et respuit. Sic t vos audite t abijcite. Quid enim dicunt? Videamus. Ecce(inquit)tu es colūba. O catholice tibi dictū est. Una est colūba mea: vna mris sue. Tibi certe dictū est: expecta noli me interrogare. Si mihi dictū ē ꝑba primo: si mihi dictū est/ cito volo audire. Inqt. Tibi dictū est. Respondeo voce catholica. Mihi. Ō aūt fres q̄ ore meo soli⁹ sonuit: sonuit vt arbitror t cordib⁹ vrīs: t omnes pariter dixim⁹. Ecclesie catholice dictum est. Preter ipsam columbam(inqt) baptisma non est. Ego qui preter ipsam columbam sum baptizatus: ergo non habeo? Si baptisma non habeo. Quare mihi non das q̄si ad te venio? Et ego interrogo. Interim seq; fremēs? cui dictum est: vna est colūba mea: vna est mris sue. Adhuc q̄rim⁹. Aut mihi dictum est: aut tibi dictum est. Se

questremus: cui dictum sit. Hoc ergo quero: si columba es simplex/innocens sine felle pacata osculis/non scua in vngutbus: quero vtrū ad hui⁹ colūbe mēbra ptineāt. Quarti raptores: subdoli ebriosi: flagitiosi. Mēbra sunt colūbe huius? Absit inquit. Et reuera fres q̄s ꝓ dixerit: vt nihil aliꝰ dicā. Raptores solos si dicā mēbra accipitris pōt esse: non membra colūbe. Milui rapiunt: accipitres rapiūt: corui rapiunt. Colūbe non rapiunt non dilaniant. Ergo raptores nō sūt mēbra colūbe. Nō apō vos fuit vel vn⁹ raptor? Quare manet baptism⁹ quē dedit accipiter non colūba? Quare non baptizastis apud vosmetipsos post raptores t adulteros et ebriosos: post auaros apō vosmetipsos? An isti oēs mēbra colūbe sunt? Sic debonestatis columbā vestram: vt et mēbra vulturina faciatis. Quid ꝫ fres: q̄d dicim⁹? Mali et boni sunt in ecclīa catholica. Ibi aūt soli mali sunt. Sz forte inimico animo hoc dico: t hoc postea reqratur. et ibi certe dicūt q̄ sunt boni et mali. Mā si dixerint solos bonos se habere/credant illis sui. Et subscribo. Nō sunt apō nos dicāt/mīli sancti/iusti/casti/sobrij/non adulteri: nō feneratores: nō fraudatores: nō piuri/nō violēti. Dicāt. Nō eni attēdo liguas ipsoꝝ: sz tm corda ipsoꝝ. Cū aūt noti sint t vob⁹ t suis/sicut et vos et vob⁹ catholica: et illis noti est nec nos eos reprehendamus: nec illi se palpent. Nos fatemur in ecclīa catholica t bonos et malos esse: sed tāq; grana et palea. Aliq̄n q̄ baptizat a grano palea est: t q̄ baptizatur a palea granum est. Alioquin si quis baptizat a grano valet: t q̄ baptizat a palea non valet. Falsum est: hic est qui baptizat. si aūt verū est hic est q̄ baptizat: et q̄ ab illo bat/valet. Et quō columba baptizat. Nō enim malus ille colūba est: aut ad mēbra colūbe ptinet: nec hic pōt dici in catholica: nec apud illos. Si illi dicūt colūbā eē ecclesiā suam. Quid ergo intelligim⁹ fratres mei: qm manifestū et oīb⁹ notum est. Et si nolint conuincunt: q̄ et ibi q̄si dāt mali: nō post illos baptizat: t hic q̄n dant mali: non post illos baptizatur. Colūba non baptizat post corum. Corū q̄re vult baptizare post columbā. ¶ Intendat charitas vestra. Et quare designatū est nescio q̄d p colūbā: vt baptizato dño veniret colūba. i. spūssanctus in specie colūbe et maneret sup eū: cū in aduentu colūbe hoc cognosceret ioannes/ꝓpriam quādā potestatē in dño ad baptizandū: q̄ p hāc ꝓpriā potestatē sicut dixi par ecclīe firmata est. Et pōt fieri vt habeat aliqs baptisma ꝓter colūbā: vt ꝑsit et baptism⁹ ꝓter colūbā: nō pōt. Intendat charitas vestra: et intelligat q̄ dico. Mā t ista circunuentione sepe seducūt fres nostros: q̄ pigri t frigidi sunt. Simus simpliciores/et feruentiores. Ecce inquiunt. Ego accepi: an non accepi? Respondeo accepisti. Si ergo accepi: non est q̄ mihi des. Securꝰ sum ēt testimonio tuo. Et ego q̄dē me dico accepisse. t tu me fateris accepisse. Utriusq; lingua securū me facit. Quid ꝫ mihi ꝑmittis? Quare vis catholicū facere: quando non mihi aliquid datur? es ampli⁹? t me iā accepisse fateris q̄ te habere dicis? Ego aūt q̄si dico veni ad me: dico q̄ non habes tu: qui fateris quia habeo. Quare dicis veni ad me? Docet nos colūba. Respōdet eni de capite dñi t dicit. Baptisma habes: charitatē aūt q̄ ego gemo nō habes. Quid est hoc i: quit baptisma habeo/charitatē non habeo? Sacramentum habeo charitatem nō? Noli clamare: ostende mihi quomō habeat charitatē qui diuidit vnitatē. Ergo inquit habeo baptisma? Habes: sed baptismū illud sine charitate nihil tibi ꝑdest: q̄ sine charitate tu nihil es. Mā baptism⁹ ille ēt in illo qui nihil est: nō est nihil. Baptisma quippe illud aliquid est et magnum est: ꝓpter illū de quo dictum est. Hic est q̄ baptizat. Sed ne putares illud quod magnum est tibi aliquid prodesse posse si non fueris in vnitate: sup baptizatum columba descendit tanq; dicens. Si baptisma habes/ esto in colūba: ne non tibi ꝑsit q̄ habes. Veni ergo ad columbā dicim⁹? non vt incipias habere q̄ non habebas: sed vt prodesse tibi incipiat q̄ habes. Forte enim habebas baptisma ad pernicie: itus si habueris/incipit prodesse ad salutem. Non enim tantum tibi proderat baptisma et non ēt oberat. Et sancta possunt obesse. In bonis enī sancta ad salutem insunt: in malis ad iudicium. Certe enī fratres nouimus quid accipiamus: t vtiq; sanctū est quod accipim⁹ et nemo dicit non est sanctum. Et quid aīt apostolus? Qui

j. Cor.xj. autem manducat et bibit indigne: iudiciū sibi manducat et bibit. Nō ait qz illa res mala est:sz qz ille malus male accipiendo ad iudiciū accipit/bonū qđ accipit. Non enī mala erat buccella:que tradita est iude a dño. Absit. Medicꝰ non daret venenū. Saluteꝫ medicꝰ dedit:sz indigne accipiēdo ad perniciē accedit:qz non paratꝰ accepit. Sic ergo et qui baptizant. ¶ Habeo inqt mihi. Fateor. Habes:observa qđ habes:corpsō qđ habes dānaberis. Quare? Quia rē colūbe preter colūba habes. Si rē colūbe ī colūba habeas: securus habes. Puta te esse militarē. Si caracterē impatoris tui intus habeas:securꝰ militas. Si extra habeas:nō solū tibi ad militiam nō ꝓdest caracter ille:sz ēt ꝓ deserto re punieris. Veni ergo: venit noli dicere/tā habeo/tā sufficit mihi. Veni:colūba te vocat:gemendo te vocat. Ffres mei vobis dico:gemendo vocate/non rixādo. Vocate ozādo:vocate inuitando:vocate ieiunando:in charitate itelligant/qz doletis illos. Nō dubito ffres mei:qz si videant dolorem vestrū/confundenť et reuiuiscent. Veni ḡ veni:noli timere. Time si non venis. Immo nō time sz plange. Veni gaudebis si veneris. Venies qđē in tribulationibꝰ peregrinatōis:sed gaudebis in spe. Veni vbi est colūba: cui dictū est. Una ē colūba mea:vna ē matris sue. Colūbā vnā videt sup caput xpi. Linguas non vides in toto orbe terrarum. Jdē spūs per colūbā:idē ꝛ p linguas: Si ꝓ colūbā idē spūs:ꝛ per linguas idem spiritussanctus: per totum orbē terrarū datꝰ est:a quo te ꝑcidisti vt clames cū coruo/non vt gemas cū colūba. Veni ḡ. Sed sollicitus es forte et dicis. Foris baptizatꝰ sum:timeo ne inde sim reus:qz foris accepi. Jam cepisti cognoscere qđ gemendum sit. Verum dicis qz reus es:nō quia accepisti:sed quia foris accepisti. Tene ergo qđ accepisti:emēda qđ foris accepisti. Accepisti rē colūbe:preter colūbā accepisti. Duo sunt ḡ audis:accepisti et ꝑter columbā accepisti. Qđ accepisti approbo:qz foris accepisti:ī probo. Tene ergo qđ accepisti. Non mutatur sed agnoscit Caracter est regis mei:non ero sacrilegus:corrigo deserto rem/nō imuto caracterez. Volī de baptismate gloriari:qz dico ipm est. Ecce dico ipsum est:tota catholica dicit ipsum est. Aduertit columba:ꝛ agnoscit et gemit quia ipm foris habes. Videt ibi qz agnoscat:videt ibi et qđ corrigat. Jpz est veni. Gloriaris qz ipm est:et non vis venire. Quid ḡ mali ḋ non ptinent ad colūbā:ait tibi colūba. Et mali inter ḋs gemo/ꝛ qui non ptinent ad mēbra mea ꝛ necesse est vt inter illos gemā. Nōne hūt qđ te habere gloriaris? Nonne multi ebriosi habēt baptisma? Nonne multi auari? Nōne multi idolatre:ꝛ qđ est peius furtim? Nonne pagani ad idola eunt:vel ibāt publice? Nūc occulte xpiani sortilegos querunt:mathematicos ꝓsulūt. Et isti hnt baptisma: sed colūba gemit inter coruos. Quid ergo gaudes ḋ habes? Hoc habes:qđ habet et mal9. Habeto humilitatē/charitatē/pacem habeto bonū qđ nondū habes:vt ꝓsit tibi bonū qđ habes. Nam qđ habes. habuit et symon magus. Act9 apostolox testes sunt:ille liber canonicꝰ omni anno in eccl̄ia legēdus. Anniuersaria solēnitate post passionē dñi nostis illuz librū recitari. Ubi scriptum est quō cōuersus sit apls: ꝛ ex secutore ꝑdicator factus. Ubi etiam die pēthecostes missus est spiritussanctus in linguis diuisis:velut ignis. Jbi legim9 multos credidisse in samaria:ꝓ ꝑdicationē philippi. Intelligit aūt siue vnꝰ ex apostolis/siue ex diaconis:qz sepē ibi diaconos legimus ordinatos/ inter ḋs ēt nomen philippi. Per philippi ergo ꝑdicationē crediderūt samarite. Samaria cepit abūdare fidelibus. Jbi erat iste simō magus:ꝓ magicas factiones suas dementauerat ppl̄m vt eū virtutē dei putarent. Cōmotus tamen signis ḋ a philippo fiebāt:ēt ipe credidit. Sed quomodo ipe crediderit:post ꝛora sequēt̄ia demonstrauerūt. Baptizatus est aūt ꝛ symon. Audierunt hoc apostoli qui erant in hierusalez missi Act.viij. sunt ad illos petrꝰ ꝛ ioannes. Jnuenerunt multos baptizatos:ꝛ quia nullus ipsorū adhuc acceperat spm̄ sctm̄: sicut tunc descendebat ad ostendendā significationē gentiū creditura:ꝛ: vt linguis loq̄rent in quos descendebat spiritussanctus:imposuerunt illis manꝰ/orantes pro eis: ꝛ acceperūt spm̄sctm̄. Simō ille ḋ non erat in ecclesia colūba: sed corꝰ qz ea que sua sunt q̄rebat/nō ḋ iesu xpi:vnde in xpianis potentiam magis amauerat q̄ iustitiam/vidit per impositionem manuum apostolox dari spiritūsanctū/non qz ipse dabāt:sed qz ipsis orantibꝰ datus est: et ait apostolis. Quid vultis a me accipere pecunie:vt et per impositionē manuū mearū det spūssanctꝰ? Et ait illi petr9. Pecunia tua tecum sit in perditiōe:qm̄ donū dei putasti pecunia comparādū. Cui dicitur pecunia tua tecū sit in ꝑditione? Ultiq baptizato. Jam baptisma habebat:sed columbe viscerib9 nō berebat. Audi quis nō herebat. Verba ipsa petri apostoli audite. Sequtur enī. Non est tibi pars/neq; sors in hac fide. Jn felle enī amaritudinis video te esse. Colūba fel nō bibit mon habebat:iō sepat9 erat a colūbe viscerib9. Baptisma illi qđ ꝓderat? Volī ḡ de baptismate gloriari qui ex ipso salus tibi sufficiat. Volī irasci:depone fel:veni ad colūbā. Hic tibi proderit qđ foris nō solū non ꝓderat sz ēt oberat. Neq; dicas non venio quia foris sum baptizatus. Ecce incipe habere charitatem:incipe habere fructuz: Inuenitur in te fructus:mittat te columba intro. ¶ Jnuenimus hoc scriptura. Jmputribilibus lignis archa fuerat fabricata. Jmputribilia ligna sancti sunt fideles:pertinētes ad xp̄m. Quō in tēplo lapides viui de quib9 edificat tēplū:homines fideles dicti sunt:sic ligna iputribilia hoīes ꝑmanentes fide. Jn ipsa ergo archa ligna imputribilia erant. Archa enim ecclesia est:ibi baptizat columba. Archa enī in illa in aqua ferebatur. Ligna imputribilia intus erant: baptizata sunt. Jnuenim9 qđā ligna foris baptizata:omnes arbores que erant in mūdo. Ipsa tamen aqua erat/non erat altera. Omnis de celo venerat:ꝛ de abyssis fontiū. Ipsa erat aqua in qua baptizata sunt ligna imputribilia q̄ erant in archa:in qua baptizata sunt ligna foris. Missa est columba. Et primo non inuenit requiē pedib9 suis rediit in archā. Plena enī erāt aqs omnia:ꝛ maluit redire q̄ rebaptizari. Corꝰ aūt ille emissus est anteq; siccaret aqua:rebaptizat redire noluit:mortuꝰ est in his aqs. Auertat deꝰ comissū mortē. Nam quare nōn est reuersus:nisi qz aqs iterfect9 ē? At vero colūba non inueniens requiē pedib9 suis cum ei vndiq; clamaret a qua/veni/veni/hic tingere:quō clamant isti heretici/veni hic habes:non inueniens illa requiē pedibus suis reuersa est ad archā. Et misit illā noe iterū:sicut vos mittit archa vt loquamini illis. Et quid fecit postea colūba? Quia erāt ligna foris baptizata:reportauit ramū de oliua. Nam9 ille et folia ꝛ fructū habebat. Non sint in te sola ꝛba:nō sint in te sola folia:sit fructus:ꝛ redis ad archā nō per teipsum. Columba te reuocat. Demite foris:vt illuc intro reuocetis. Et enim fructus ille olive si discutiatur:inuentes quid erat. Unde hoc ꝓbamus? Quomodo enī oleū a nullo humore ꝑmitur:sz disruptis oīb9 exiit ꝛ supernatauit sic est et charitas. Non pōt ꝑmi in ima:necesse est vt ad sup̄na emicet. Propterea de illa dicit apls. Adhuc supeminentiorē viā vobis demonstro. Quia diximus de oleo qz supereminet:ne forte non de charitate dixit apls:supeminentiorem viam vobis demonstro:audiamus quid sequit. Si linguis hominum loquar ꝛ angelox charitatē autem non habeam factus sum tanq; eramentū sonās:aut cymbalū tinniens. Duo nūc donate exclama. Disertus sum:ꝛ clama doct9 ml̄. Etum disert9? Ēstū doct9? Nunqd linguis angelorum locutus es? Et tamen si linguis angelorum loquereris charitatem non habens:audirem era sonantis/et cymbala tinnientia. Soliditatē aliquā quero:fructū in folijs inuenio. Non sint sola ꝛba: habeāt oliuā:redeāt ad archā. Sed mequites habeo sacramentū:verꝛ dicis. Sacramētum diuinū est. Habes baptisma et ego confiteor. Sed quid dicit ideus apostol9? Si sciero oīa sacramenta ꝛ habuero ꝓphetiam ꝛ omnē fidē ita vt mōtes transferā:ne forte et hoc dicerez credidi:sufficit mihi. Sz qđ dicit iacob9. Et demōes credūt et contremiscūt. Magna est fides:sed nihil prodest si nō habeat charitatē. Confitebātur ꝛ demones xp̄m. Ergo credendo:sed nō diligendo dicebāt. Quid nobis ꝛ tibi fili dei? Idem habebant:charitatē non habebāt:ideo demones erāt. Volī de fide gloriari:adhuc demonib9 cōparādus es. Volī dicere xp̄o dño:mihi et tibi quid est. Unitas enim xp̄i tibi loquitur. Veni:cognosce pacē:redi ad viscera columbe. Foris baptizatus es:habeto fructum:et redi ad archam ꝛ tu. Quid nos queritis si mali sumus? Ut boni sitis. Ideo vos querimus: quia mali estis. Nam si mali non essetis

inuentissem9 vos:non vos q̄rerem9. Qui bonus est/iam inuentus est:qui malus est:adhuc q̄ritur. Ideo vos q̄rimus redite ad archā. Sz iam habeo baptisma. Si omnia sacramenta sciero ꝛ habuero prophetiā ꝛ oēm fidē ita vt mōtes transferā:charitatē aūt non habeā nihil sum. Fructū ibi vi deā:oliua vbi videā:ꝛ reuocaris ad archam. Sed inquit? Ecce nos multa mala patimur. Hec si ꝓ xpo patereminī: non pro honoribus vestris. Audite quid sequit. Jactāt se enim aliq̄ qz elemosinas multas faciunt:vant pauperib9 qz patiuntur molestias:sed pro donato non ꝓ xpo. Videq modo patiaris. Nā si ꝓ donato pateris:ꝓ superbo pateris. Nō es colūba:si ꝓ donato pateris. Non erat ille amic9 spōsi. Nā si amic9 esset sponsi:gloriā spōsi quereret: non suam. Vide amicū sponsi dicentē. Hic est qui baptizat. Ille non erat amicus sponsi:ꝓ quo pateris. Nō habes vestē nuptialē:et si ad conuiuium venisti:foras habes mitti. Immo qz foras missus est:ideo miser es. Redi aliq̄n: et noli gloriari. Audi qđ dicat apostolus. Si distribuero omnia mea paupib9 et tradidero corpus meū vt ardeā:charitatem autē non habeam:nihil sum. Ecce qđ non habes. Si tradidero (inquit) corpꝰ meū vt ardeā:ꝛ vtiq; ꝓ noie christi. Sed qz sunt multi q̄ factanter illud faciunt:non cū charitate:ideo ḡ tradidero corpꝰ meū vt ardeā:charitatē aūt non habeā: nihil mihi prodest. Charitate fecerunt martyres illi q̄ in tē pore ꝑsecutionis passi sunt:charitate fecerunt. Jsti autem de tumore/et de supbia faciūt. Nā cū persecutio desit ꝑsequi ꝑpiunt. Veni ḡ vt habeas charitatē. Sz nos hēm9 martyres. Quos martyres? Nō sunt colūbe:ideo volare conati sunt et de petra ceciderūt. ¶ Dia ḡ ffres mei videtis qz clamant aduersus illos omnes pagine diuine: omnis prophetia:totū euāgeliū:oēs apostolice littere:ois gemit9 cōlumbe:et nondū euigilāt:nondū expergiscuntur. Sed si colūba sum9:gemam9:toleremus:sperem9. Aderit misericordia dei:vt efferueat ignis spiritussancti in simplicitate vrā e venient. Non est desperandum. Orate: predicate:diligite quousq; potens est dñs. Jā ceperunt cognoscere frontē suā Multi cognouerūt:multi erubuerūt. Aderit xp̄s vt cognoscant ꝛ ceteri. Et certe ffres mei vl̄ palea sola ibi remaneat omnia grana colligentur. Quicqđ ibi fructificauit: redeat ad archā per colūbā. Modo deficientes vbiq; quid nobis ꝓponunt:non inuenientes q̄s dicāt? Villas nostras tulerunt:fundos nr̄os tulerunt: pferunt testamenta hominū Ecce vbi gaius eius donauit fundū ecclesie:cui erat faustinus. Cui? epō erat faustinus? Ecclesie. Qui est ecclesie? Ecclesie dixi:cui ꝓerat faustin9. Sed non ecclesie erat faustinus:sed parti ꝓerat. Colūba aūt ecclesia est. Quid clamas? Non deuorabimus villas:columba illas habeat. Queratur q̄ sit colūba:ꝛ ipsa habeat. Nā nostī fratres mei qz ville iste non sunt augustini. Et si vos nō nostis et putatis me gaudere in possessione villaruz. Deus nouit:ipse scit qđ ego de illis villis sentiā:vel qđ tibi sufferā. Nouit gemitus meos:si mihi aliq̄d de colūba impartiri dignatus est. Ecce sunt ville. Quo iure defēdis villas:diuino an hūano? Rādeāt. Diuinū ius ī scripturis hēm9:hūanū ius legib9 regū. Nā qđ possidet: possidet? Nōne qō iure humano? Nā iure diuio. Dñi est terra ꝛ plenitudo eī9. Pauperes ꝛ diuites deus de vno limo fecit:ꝛ pauperes ꝛ diuites vna terra supportat. Jure tamen hūano dicit. Hec villa mea est: hec domus mea:hic seruꝰ meus est. Jure ergo humano:iure imperatorum. Quare? Quia ipsa iura humana ꝓ imperatores ꝛ reges secuti deus tribuit generi humano. Multis legamus leges imperatorum:et ꝑm ipsas agamus de villis? Si iure humano vultis possidere:reticemus leges imperatoruz: videamus si aliq̄d voluerunt ab hereticis possideri. Sz qđ mihi est imperator? Scōm ius ipsi9 possides terrā. Aut tolle iura imperatoꝝ:ꝛ quis audet dicere: mea est illa villa: aut mea est ille seruꝰ: aut domus hec mea est? Si aūt vt teneā tur ista ab hominib9 iura acceperunt regū vultis recitam9 leges vt gaudeatis:qz vel vnum horum habeatis et nō impetris nisi mansuetudini columbe:quia vel ibi vobis per mittitur permanere? Leguntur enim leges manifeste: vbi precepērūt imperatores eos q̄ ꝑter ecclesie catholice ꝑmissionē vsurpāt sibi nomen christianū. nec volunt in pace coherere pactis auctorē: nihil nomine ecclesie audeāt possidere

Sed quid nobis ꝛ imperatoꝝ? Sed iam dixi: de iure humano agitur. Et tñ apls voluit seruiri regib9: voluit honorari reges et dixit. Reges reuertimini. Volī dicere qđ mihi et regi? Quid tibi ḡ et possessioni? Per iura regū possident possessiones. Dixisti: qđ mihi et regi: Volī dicere possessiones tuas: qz ad ipsa iura humana renunciasti quibus possident possessiones. Sed de diuino iure ago. Ait. Ergo euāgeliū recitem9. Videam9 q̄ catholica xp̄i est sup quē venit columba que docuit. Hic est qui baptizat Cum dicat scriptura: vna est columba mea: quō ergo iure diuino possideat qui dicit: ego baptizo: cum dicat columba hic est qui baptizat cum dicat scriptura: vna est columba mea: vna est matris sue? Quare laniastis colūbam? Immo laniastis viscera vestra. Nam vobis laniastī: columba integra perseuerat. Ergo fratres mei si vbiq; non habent: quod dicant: ego dico vobis quid faciant. Veniant ad catholicā ꝛ vobiscū habebunt non solū terrā sed etiam illum qui fecit celum et terram.

Tractatus.vij.

¶ Et ego vidi ꝛ testimoniū perhibui quia hic est filius dei. Altera die iterū stabat Johānes et ex discipulis eī9 duo. Et respiciēs iesum ambulantem dixit. Ecce agn9 dei. Et audierūt eū duo discipuli loquētem. Et secuti sūt iesū. Conuersus aūt iesus ꝛ vidēs eos sequētes se dicit eis. Quid queritis? Qui dixerūt ei: Rabbi qđ dicit interpretatum magister vbi habitas? Dicit eis. Venite et videte: venerūt ꝛ viderūt vbi maneret. Et apd eū māserūt die illo: hora aūt erat quasi decima. Erat aūt Andreas frater symonis petri vn9 ex duob9 q̄ audierat a iohāne. Et secuti fuerant eū. Jnuenit hic primū fratrē suū symonē. Et dicit ei inuenim9 messiam: qđ est interpretatū xp̄s. Et adduxit eū ad iesum: intuitus aūt eum iesus dixit. Tu es Symon filius iohāna: Tu vocaberis cephas: qđ interpretatur Petr9. Jn crastinū voluit exire in galileā. Et inuenit philippū. Et dicit ei iesus: sequere me. Erat aūt Philippus a bethsaida ciuitate Andree et petri: inuenit philipp9 nathanael. Et dicit ei. Quem scripsit moyses ī lege et ꝓphete? Jnuenim9 iesum filiū ioseph a nazareth. Et dixit ei nathanahel a nazareth potest aliq̄d boni esse? Dicit ei philippus: veni et vide. Vidit iesus nathanahel venientem ad se: et dicit de eo. Ecce vere israhelita in quo dol9 nō est. Dicit ei nathanahel. Unde me nosti? Respondit iesus et dixit ei. Priusq; te philippus vocaret cū esses sub ficu vidi te. Respōdit ei nathanahel: et ait. Rabbi tu es filiꝰ dei: tu es rex israel. Respondit iesus et dixit ei. Qz dixi tibi: vidi te sub ficu credis maius his videbitis. Et dicit ei. Amen amen dico vobis: videbitis celū apertum: et angelos dei ascendentes ꝛ descendentes super filium hominis.

Congaudemus frequētie vestre: qz vltraq; spare potuim9: alacriter conuenistis. Hoc est ergo quod nos letificat ꝛ ꝓsolatur in omnib9 laboribꝰ et periculis vite huius amoz vester in deū: ꝛ pium studiū: ꝛ certa spes: ꝛ feruoz spirit9. Audistis cum psalmis legeretur quia inops ꝛ pauper clamat ad deū i hoc seculo. Uox enim est vt sepius audistis et meminisse debetis non vnius hominis: et tamen vnius hominis. Non vnius quia fideles multi. Multa grana inter paleas gementia diffusa toto orbe terrarum. Unꝰ aūt quia membra christi omnes Psalm. lxxxvij.

ac p hoc vnū corp⁹. Iste ḡ vn⁹ populus inops:⁊ paup non nouit gaudere de sc̄o:⁊ doloꝛ ei⁹ int⁹ est:⁊ gaudium ei⁹ intus est:vbi non vidit miū ille q̄ exaudit gementē⁊ coꝛonat sperātē. Letitia seculi vanitas. Cū magna expectatōe sperat vt veniat:⁊ nō pōt teneri cū venerit. Iste enim dies qui let⁹ est:q̄ditis hodie in ista ciuitate:cras vtiq; non erit:nec idē ipi cras hoc erunt/quod hodie sunt. Et transeunt oīa/et euolāt oīa:⁊ sicut fumus vanescūt. Et ve q̄ amant talia. omnis enim alia sequitur q̄ amat. Dis enim caro fenum:⁊ oīs bonoꝛ carnis quasi flos feni. Fenuz aruit: flos decidit: ꝝbū aūt dñi manet ineternum. Ecce q̄ amas si vis manere in eternū. Sz dicere habeas. Unde possum apprehendere verbū dei:Verbū caro factum est et habitauit in nobis. Quapropter fratres charissimi ad iopiā nostrā/et pauptatem nostrā ptineat:⁊ q̄ illos dolem⁹ qui sibi abundare videnf. Gaudium enim ipsoꝝ quasi freneticoꝝ est. Quō autē frenetic⁹ gaudet in insania plerūq; et ridet: et plangit illū qui sanus est. Sic et nos fratres charissimi si reciplam⁹ me dicinā de celo venientē/q⁊ nos oēs frenetici eramus tanq̄ salui facti qui ea que diligebam⁹ nō diligimus: gemim⁹ ad deū de his qui adhuc insani sunt. Potest enim vt ⁊ ipsos saluos faciat. Et opus est vt respiciāt se: et displiceant sibi. Spectari volunt:⁊ spectari se non nouerūt. Nam si ali quantum oculos ad se cōuertant:vident confusionē suam. Quod donec fiat/alia sint studia nostra:alia sint auocamēta animę nostre. Plus valet doloꝛ noster q̄ gaudiū illoꝛū. Quātū pertinet ad numerū fratrū:difficile est vt quisq̄ ex illa celebritate raptus fuerit ex viris. Quantū aūt ad sozorum numeꝝ:contristat nos. Et hoc magis dolendū est:q⁊ non ipse potius ad ecclesiā currūt:quas debuit si nō timoꝛ certe verecūdia de publico reuocare. Uideꝛit hoc q̄ videt et aderit mtsericoꝛdia eius vt saluet omnes. Nos autē qui conuenimus pascamur epulis dei:⁊ lit gaudium nostrum fermo ipsius. Inuitauit enim nos ad euāgelium suū:⁊ ipe cibus noster est:quo nihil dulcius:sed si quis habeat palatum sanum in coꝛde. Bñ enī arbitroꝛ meminisse charitatez vestrā hoc euāgelium lectionib⁹ ꝓgruis ex oꝛdine recitari: et puto vobis non excidisse que iam tractata sunt:maxime recētioꝛa:de ioanne ⁊ de columba. De ioanne scz/q̄d nouū vidicerit in dño per colūbā:qui iam nouerat dñm. Et hoc inuentum est inspirante spiritu dei q̄ iam quidē ioannes nouerat in dño. Sed q̄ ipse dñs ita esset baptizaturus vt baptizandi potestatē a se in neminē transfunderet hoc vidicit per colūbā:qꝛ dictū ei erat:sup quē videris spiritū descendentē velut colūbā et manentem super eum:hic est qui baptizat in spiritu sancto. Quid est:hic est:⁊ Non est alius ⁊ si per aliū. Quare aūt p colūbā:⁊ Multa dicta sunt: nec possum:nec op⁹ est omnia reterere:precipue tamen ꝓpter pacem:qꝛ et ligna que baptizata sunt fozis/qua fructum i eis inuenit columba ad archā attulit. Sicut meminisris colūbam missam a noe de archa q̄ diluuio natabat ⁊ baptismo abluebatur:non mergebat. Cū ergo esset emissa:attulit ramum oliue:Sed non sola folia habebat:habebat et fructū. Itaq; hoc optandū est frib⁹ nostris q̄ fozis baptizātur: vt habeant fructū. Non illos sinit colūba foris nisi ad archaz reduxerit. Fructus aūt est totus charitas. Sine qua nihil est homo:quicq̄d aliud habuerit. Et hoc vberrime ab apo j.Cor.xlij stolo dictum cōmemoꝛauim⁹ ⁊ recensuimus. Ait enim. Si linguis hoim loq̄r et angeloꝝ/charitatē aūt non habeā factus sum velut eramentū sonans aut cymbalum tinniens. Et si habuero oēm scientiam ⁊ sciā omnia sacramēta/⁊ habeam oēm ꝓphetiā/⁊ habuero oēm fidē:fidē aūt quō dixit oēm:vt montes transferam/charitatē aūt non habeā nihil sum. Et si distribuero oīa mea pauperibus et si tradidero coꝛpus meū ita vt ardeā. Charitatem aūt non habeam:nihil mihi prodest. Nullo modo autem possunt dicere se hꝛe charitatē:qui dividunt vnitatē. ¶Hoc dicta sunt sequētia videamus(Perbibuit Joannes testimonium)quia vidit B Quale testimoniū phibuit:quia ipse est filius dei. Oportebat enim vt ille baptizaret:q̄ est filius dei: vnic⁹ nō adoptiuus. Adoptati filij:ministri sunt vnici. Unicus hz potestatem adoptati ministerium. Licet baptizet minister non ꝓtinens ad numerum filioꝝm/qꝛ male viuit ⁊ male agit q̄d nos consolatur:Hic est qui baptizat. (Alters die iterū ista bat ioannes:⁊ ex discipulis eius duo. Et respiciens iesum ambulātē:†dicit. Ecce agnus dei. Utiq; singulariter ille agn⁹. Nā et discipuli dicti sunt agni. Ecce ego mitto vos sicut agnos in medio lupoꝝ. Dicti sunt ⁊ ipsi lumē vos estis lumē mūdi. Sed aliter ille de quo dictū est. Erat lumen vez:q̄ illuminat oēm hoiem venientem in hūc mūdum. Sic et agn⁹ singulariter solus sine macula sine peccato. Non cuius macule abstersē sint:sed cuius macula nulla fuerit. Quid enim quia dicebat ioannes de dño: ecce agn⁹ dei? Ipse ioannes non erat agnus? Nō erat vir sanct⁹? Nō erat amic⁹ sponsi? Ergo singulariter ille: hic est agn⁹ dei: qꝛ singlariter hui⁹ agni sanguine solo hoies redimi potuerunt. Fratres mei si agnoscim⁹ ꝓciū nostrū quia sanguis ē agni:qui sunt illi qui hodie celebrant festū in tabernaculis nescio cui⁹ mulieris. Et q̄s ingrati sunt? Raptū est aurū de aure mulieris:⁊ cucurrit sanguis. Et positū est aurū in trutina:vel i statera:⁊ ꝓponderauit multū de sanguine. Si pondus ad inclinandū aurum habuit sanguis mulieri quale pondus habet ad inclinandum mūdū sanguis agni per quem factus est mūd⁹? Et quidem ille spiritus nescio quis vt premeret pondus:placatus est sanguine. Zmmundi spiritus nouerant venturū iesum ꝓm audierant a angelis:audierāt ex prophetis et sperabant eum venturum. Nam si non sperabāt:vnde clamauerunt: q̄d nobis et tibi est? Uenisti ante tēpus perdere nos:scim⁹ q̄ tu es sanct⁹ dei. Uenturum sciebāt:sed tempus ignoꝛabant. Sed q̄d audistis in psalmo de hierusalem? Quō beneplacitum habuerit deus tui lapides ei⁹:⁊ pulueris ei⁹ miserebuntur. Tu exurgens miserebꝛis syon:qñ venit (inq̄t) tēp⁹ vt misereꝛis ei⁹. Quando venit tēp⁹ vt misereretur dñs? Uenit agnus. Qualis agnus? Quem lupi timent. Qualis agn⁹ est? Qui leonē occisus occidit. Victus est enī diabolus leo:circuibat et rugiens querens quē deuoꝛet. Sanguine agni victus est leo. Ecce spectacula xpianoꝝ:⁊ q̄d est amplius illi oculis carnis vident vanitatē:nos coꝛdis oculis veritatē. Ne putetis fratres q̄d sine spectaclis dimisit nos dñs de⁹ noster. Nam si nulla sunt spectacula:cur hodie cōuenistis? Ecce q̄d diximus vidistis/et exclamastis. Nō exclamaretis nisi vidissetis. Et magnuz est hoc spectare per totū orbē terrarum:victū leonē sanguine agni/educta de dentib⁹ leonum mēbra xp̄i:et adiuncta coꝛpoꝛa xp̄i. Ergo nescio quid fuit le imitatus est quidā spiritus vt sanguine simulachoꝝ fieret vellet:qꝛ nouerat ꝓciolo sanguine quandoq; redimendum esse genus humanum. Fingunt enim spiritꝰ mali vanas quasdā honoꝛis sibimetipis/vt sic decipiant eos q̄s quunq; xp̄m. Usq; a deo fres mei/vt illi ipsi q̄ seducunt pligaturas:per precātationes:ꝓ machinamenta inimici/misceant precantationib⁹ suis nomē xp̄i:qꝛ iā non possunt seducere xp̄ianos/vt dent venenū/addūt mellis aliquid: vt per id quod dulce est/lateat q̄d amaꝛ est et bibatur ad pniciē. Usq; adeo vt ego nouerim aliquo tpe illius paleat sacerdotē solere dicere/⁊ ipe paleat⁹ xp̄ianus est. Et quid hoc fres:nisi qꝛ aliter non possunt seduci xp̄iani? Me q̄rant ergo alibi xp̄m:q̄s vbi vobis voluit predicari xp̄s. Et quod vobis voluit p̄dicari/sic illum tenete/sic in coꝛdib⁹ vestris scribite. Murus est aduersus omnes impetus ⁊ aduersus omnes insidias inimici. Nolite timere: nec tentat ille nisi permissus fueris. Constat illum nihil facere:nisi ꝓmissus fuerit:aut missum. Mittit tanq̄ angelus malus a potestate dominātē:mittit qñ aliq̄d petit. Et hoc fres non fit nisi vt probent iusti:puniantur iniusti. Quid ergo times? Nubula in dño tuo:certꝰ esto/q̄s te non vult pati/ non patietur q̄s te ꝓmerit pati. Flagellū corrigentis est:non pena damnātis. Ad hereditatē sempiternā eruditur:⁊ flagellari dignamur? Fres mei si recusaret q̄sq; puer colapdia:aut flagellis cedi a patre suo:quō diceret fugb⁹ deiperat⁹ ignotus paterne discipline: Et vt q̄d eruditꝰ pater homo/filium hominē:vt possit non perdere tēpoꝛalia que illi acquisiturus que illi collegit:que non vult eū perdere:que ipse qui potuit non potuit in sempiternum tenere. Non docet filium cum quo possideat:sed qui post eū possideat. Fratres mei si filium docet pater successoꝝ:⁊ quē docet ⁊ ipm sibi ꝓ oīa illa transiturum:qꝛ et ille qui monebat transiturus est. Sed vultis eruditat nos pater noster qui nō succeſſurꝰ: ꝙ ad quē

† Alia lit. habet se.
‡ Alia lit. habet et.
† Alia lit. nec̄ liter. punctum

accessuri sum⁹:⁊ cū quo ineternū mansuri in hereditate q̄ non marcescit/nec mutat/nec grandinē nouit: Et ipe here ditas ⁊ ipe pater est. Hunc possidebimus et eruditi nō debem⁹? Sufferam⁹ ḡ eruditionē patris:non qñ nobis volet caput:curramus ad pcātatoꝛes/ad soꝛtilegos/⁊ remedia vanitatis. Fres mei non vos plangā quotidie inuento ista. Et quid facia? Mondū psuadeo xp̄ianis in xp̄o spem eē ponendā? Ecce si cui factū est remediū moziat. Et multi enī cū remediis mortui sunt:⁊ q̄multi sine remediis vixerunt. Qua fronte exit aia ad deū? Perdidit signū xp̄i:accepit signū diaboli. An forte dicet:nō pdidi signū xp̄i. Ergo signū xp̄i cū signo diaboli habuisti. Non vult xp̄s ꝓmunionem: sed solus vult possidere q̄ emit. Tanti emit vt solus possideatur facis et ꝓsortē diaboli:cui te per peccatuz vēdidesti. De duplici coꝛde.qui in coꝛde suo partē faciūt diabolo. Erat⁹ de⁹/qꝛ sit tibi pars diabolo:discedit:⁊ totū diabolus possidebit. Non frustra itaq; apls dicit:neq; detis locū diabolo. Cognoscam⁹ ergo agnū fres:cognoscam⁹ ꝓciū nostrū. Ecce ono de discipulis iohis:qꝛ tal erat ioannes amicus sponsi/non q̄rebat gl̄ā sua:sed testimoniū perhibebat veritati. Nunq̄d voluit apud se remanere discipulos suos vt nō seq̄rent dñm? Magis ipse oñdit discipulis suis quez seq̄rentur. Habebant enim illū tanq̄ agnū. Et ille. Quid me attēditis? Ego non sum agn⁹. Ecce agn⁹ dei: de quo et ꝓpheꝛ dixerat. Ecce agnus dei. Et q̄d nobis pdest agn⁹ dei? Ecce ait qui tollit peccata mundi. Secuti sunt illum duo audito:duo q̄ erant cū ioanne. Uideam⁹ seq̄ntia. Ecce agn⁹ dei:hoc Joannes. | Et audierūt eū duo discipuli loquentē:⁊ secuti sunt iesū. †Conuersus aūt iesus ⁊ vidēs eos seq̄ntes‡dicit eis. Quid q̄ritis? Cui dixerūt. †Rabbi q̄d interpretatur magister. Ubi habitas? | Non sic illū seq̄bant quasi iam inhererent illi. Nā manifestū est q̄s illi inheserūt: q̄de naui eos vocauit. In his enim duob⁹ erat andreas sicut modo audistis. Andreas aūt frater petri erat. Et nouimus in euāgelio q̄ petrū et andreā dñs de naui vocauit di cens. Uenite post me ⁊ faciā vos piscatoꝛes hominum. Et ille tā inheserūt illi vt non recederent. Modo ḡ q̄d illū sequunt? Isti duo:nō q̄si non recessuri sequunt:sed videre voluerunt vbi habitaret:⁊ facere q̄d scriptum est. Timē ostiorum ei⁹ cōculcet ⁊ terat pes tuus:surge ad illū venire assidue terendiri ꝓceptis eius. Q̄dit eis ille vbi maneret:⁊ venerunt et fuerunt cū illo. Et beatum diē duxerunt:q̄s beatam noctē. Quis est q̄ nobis dicat q̄ audierint illi a dño? Edificem⁹ nosmetipsi in coꝛde nro:⁊ faciam⁹ domū q̄ venist ille ⁊ vocet nos:colloquat nobis. Quid q̄ritis? Dixerunt ei. Rabbi:q̄d dicitur interꝑtatū magister:vbi habitas? Dicit eis. Uenite ⁊ videte. †Et venerūt ⁊ viderūt vbi manet:⁊ apud eū mānserūt die illo. Hoza aūt erat quasi decima. | Nihil ne arbitramur ꝓtinuisse ad euangelistā: dicere nobis q̄ta hoza erat? Potest fieri vt nihil ibi nos aīaduerterimihil q̄rere voluerit? Decima erat hoza. Rumeꝛ iste legē significat:qꝛ in decē ꝓceptis data est lex. Uenerat autez tēpus vt implerēt lex p dilectionē:qꝛ a iudeis non poterat impleri p timoꝛē. Unde dñs dicit. Non veni soluere legez sed implere. Merito ergo decima hoza eū secuti sunt ad testimoniū amici sponsi duo isti:⁊ decia hoza audiuit rabbi q̄ interpretatur magister. Si decima hoza rabbi dñs audiuit/⁊ decimus numerus ad legem pertinet: magister legis nō ē nisi datoꝛ legis:qꝛ filⁱ? dedit legē. Nēo dicat q̄ alⁱ? dedit legē:et alⁱ? docet legē. Ipse illā docet q̄ illam dedit. Ipse est magister legis sue:⁊ docet illā. Et mia est in lingua ipsi⁹:ideo misericoꝛditer docet legē:sicut dictū est de sapiētia. Legē aūt et mlam in lingua poꝛtat. Moli timere ne impiere legē non possis:fuge ad misericoꝛdiam. Si multum ē ad te legē implere/vtere pacto illo ⁊ cyꝛographo:vtere ꝓcibus q̄ tibi constituit ⁊ cōposuit iurisperitus celestis. Qui enim habent cām ⁊ volunt supplicari imperatoꝛi:querunt aliquē scholasticū iurisperitū/a quo sibi preces ꝓponātur: ne forte ſ aliter petierint q̄s oꝛtet/non solū non impetrēt q̄ petunt:sed et penā ꝓ beneficio consequantur. Cum ergo quererēt supplicare apostoli/et non inuenirent quō adirēt imperatoꝛē dei:dixerunt xp̄o. Dñe:doce nos oꝛare. Hoc ē iurisperite noster/assessoꝛ dei immo cōsessoꝛ: cōpone nobis ꝓces. Et docuit dñs de libꝛo iuris celestis/docuit quō oꝛa

rent:et in ipso q̄ docuit posuit quandā conditionem. Dimitte nobis debita nostra:sicut et nos dimittim⁹ debitoꝛibus nostris. Si nō ſm legē petieris re⁹ eris. Contremiscis imperatoꝛē fact⁹ re⁹:offer sacrificiū humilitatis:offer sacrificiū mie:dic in ꝓcibus/dimitte mihi quomodo ⁊ ego dimitto. Sed si dicis fac. Quid enim facturus es:quo iturus es/si mentitus fueris in ꝓcibus? Non quomodo dicitur in foro/carebis bñficio rescripti: sed nec rescriptū impetrabis. Juris enī foꝛēsis est vt q̄ in ꝓcibus mentit⁹ fuerit:non illi ꝓsit q̄ ipetrauit. Sed hoc inter hoies: qꝛ potest falli hō potuit falli iperatoꝛ:qñ ꝓces misisti/dixisti enī q̄ volui:⁊ cui dixisti:nescit an vez sit. Dimisit te aduersario tuo conuincendū:vt si ante iudicē conuictus fueris de mēdacio.qꝛ non potuit ille nisi ꝓfitare/nescīes an fueris mentitus:ibi carebis ipso beneficio rescripti/quo pduxisti rescriptū. Deꝰ aūt qꝛ nouit vtrū mentiaris an verum dicas/non facit vt in iudicio tibi nō ꝓsit:sz nec ipetrare te ꝓmittit/qꝛ ausus es mētiri veritati. Quid ḡ factur⁹ es/dic mihi. Impiere legē ex omni parte ita vt in nullo offendas difficile ē. Reat⁹ ḡ certus est/remedio vti non vis. Ecce fratres mei quale remediū posuit deus ꝺ egritudines anime. Quid ḡ? Cum caput tibi dolet:laudamus si euangeliū ad caput tibi posueris ⁊ non alligaturā cucurreris. Ad hoc enim perducta est infirmitas hoim:⁊ ita plāgendi sunt homies qui currunt ad ligaturas:vt gaudeamus qñ videm⁹ hominē in lectulo suo constitutū/lactari febribus ⁊ doloꝛib⁹: nec alicubi spē posuisse/nisi vt sibi euāgeliū ad caput poneret:nō qꝛ ad hoc factū est:sed qꝛ platū est euāgeliū ligaturis. Si ḡ ad caput ponitur vt quiescat doloꝛ capitis:ad coꝛ non ponitur vt saneꝰ a peccatis? Fiat ergo. Quid fiat? Ponatur ad coꝛ:sanetur coꝛ:bonū est. Bonum est vt de salute coꝛpis non satagas:nisi vt a deo illā petas. Si scit tibi ꝓdesse dabit illā:si non tibi dederit non tibi ꝓderit habere illā. Et multi egrotant in lecto innocentes:⁊ si sani fuerint ꝓcedūt ad scelera cōmittenda. Et multis obest sanitas. Latro q̄ ꝓcedit ad faucē occidere hoiez:q̄to meli⁹ illi erat vt egrotaret? Qui nocte surgit ad effodiendū parietē alienū: q̄to illi meli⁹ si febrib⁹ lactarek? Innocēti⁹ egroterat:scelerate sanus est. Rouit ḡ de⁹ q̄d nob expediat:id agam⁹ vt coꝛ nr̄m sanū sit a pctis. Et q̄n forte flagellamur in coꝛpoꝛe:ipz depcamur Rogauit eū paul⁹ apls vt auferret ab eo stimulū carnis/et noluit auferre. Rūquid perturbatus est? Et nūquid cōtristat⁹ dixit se desertū? Magis se dixit nō desertū: qꝛ nō ablatū ē q̄d volebat auferri:vt illa infirmitas sanaret. Hoc enī inuenit in voce medici. Sufficit tibi gr̄a mea: nā virt⁹ in infirmitate ꝓficit. Cū ḡ scis ſi q̄s non vult te sanare de⁹ adhuc tibi expedit flagellari? Cū scis q̄ putre est q̄d secat medic⁹:agens ferrū per putrida? Nonne nouit modū quid faciat:quousq; faciat? Nunq̄d vlulatus ei⁹ q̄ secatur retrahit manus medici artificiose secantis? Ille clamat:ille secat. Crudelis q̄ non audit clamātē:an pot⁹ misericoꝛs qꝛ vuln⁹ ꝓfecit vt sanet egrotū? Hec fres ideo dixi:ne quis queret aliquid ꝓter auxilium dei. Quando forte in aliqua coꝛreptione dñi sum⁹:videte ne peatis: videte ne ab agno recedatis:⁊ a leōe deuoꝛemini. Dixim⁹ q̄ore hoza de cima:seq̄ntia videamus. | Erat †andreas frater symonis petri:vnus de duob⁹ q̄ audierant‡ ab ioanne:⁊ secuti fuerant eū. Inuenit hic†symonem fratrē suum ⁊ dicit ei. Inuenimus messiā:q̄d est interꝑtatū xp̄s. | Messias hebraice: latine vnctus:grece christ⁹ est. Ab vnctione enim dicit xp̄s Chrisma vnctio est grece:ḡ xp̄s vnctus. Ille singulariter vnctus ꝓcipue vnctus:vnde omnes christiani vnguntur Ille ꝓcipue quomodo in psalmo dicit. Audi. Propterea vnxit te de⁹ deus tuus oleo exultationis:ꝓ participibus tuis. Participes enim ei⁹ omnes sancti. Sed ille singulariter sanctus sanctoꝝ:singulariter christ⁹:singulariter vnct⁹. | †Et duxit ad iesū | andreas fratrez suū symonē. | Intuitus aūt eū iesus dixit. Tu es symon filⁱ? ‡ioannis : tu † vocaris cephas q̄d interpretatur petr⁹. | Non magnum qꝛ dñs dixit cuius filius esset iste. Quid magnū dño? Oia nomina sanctoꝝ suoꝝ sciebat:quos ante constitutionem mundi ꝓdestinauit:⁊ miraris qꝛ dixit vni homini:tu es filius illius:⁊ tu vocaberis illud? Magnum qꝛ mutauit ei nomen et fecit de symone petrū. Petrus aūt a petra:petra vero ec

† Alr. aūt.
‡ Alr. a.
† Alr. ꝓmū fratrem.
pś. xliiij.
† Alr. adduxit eū.
‡ Alia lit. Johanna
† Alia lit. vocaberis

ecclesia. Ergo in petri nomine figurata est ecclesia. Et quis securus: nisi q̄ edificat supra petrā: Et q̄d ait ipe dñs: Qui
Mat. vij. audit verba mea hec et facit ea: similabo eū viro prudenti
edificanti supra petram: non cecidit tētationib⁹. Descendit
pluuia aduenerunt flumina: flauerunt uenti / & impegerūt
in domū illā & non cecidit. Fundata enim erat supra petrā
Qui audit verba mea et non facit ea: iā ynusquisq; nostrū
timeat & cauea: similabo eū viro stulto q̄ edificauit domus
suā supra arenā. Descendit pluuia: venerūt flumina: flauerunt uenti: & impegerunt in domū illā: & facta est ruina eius
magna. Quid prodest q̄ intrat ecclesiā: q̄ vult sup arenam
edificare: Audiendo enim et non faciendo: edificat q̄dē: sz
sup arenā. Si ei nihil audit: nihil edificat: si audit edificat.
Si q̄rim⁹ vbi: Si enī audit et facit: supra petrā: si audit et
non facit: sup arenā. Duo sunt gña edificantiū: aut supra petrā: aut supra arenā. Quid g̃ illi qui non audiunt: Securi
sūt: Securos eos dicit: q̄ nihil edificāt. Rudi sūt sub pluuia aſ ventos/añ flumina: cū venerint ista: ante illos tollūt
g̃ domus detiçiant. Ergo vana est securitas: & edificare &
supra petram non edificare. Si audire vis et nō facere edificas: sed ruinam edificas. Cū aūt venit tētatio detiçit domū: & cū ipsa ruina tua te tollit. Si aut̄ non audis nudus
es: illis tētatoib⁹ tuipse retraberis. Audi ergo et ſc. Unū
est remediū. Quanti forte bodie audiendo & non faciendo
rapti sunt fluuio celebritatis huius: Audiendo enim & nō
faciendo: venit fluuius ipsa celebritas anniuersaria: iplet⁹
torrens transitur⁹ est & siccatur⁹: sed ve illi quē tulerit. Il
lud vero nouerit charitas vra: q̄ nisi q̄s et audiat & faciat
non edificat supra petrā: & non ptinet ad nomē tam magnū
q̄ sic cōmendauit dñs. Intentū enim te fecit. Mā si ꝺ ante
petr⁹ vocaret: nō ita videres mysteriū petri & putares casu
eū sic vocari non ꝓuidentia dei: Jō voluit eū aliud prius
vocari: vt ex ipsa cōmutatione nois sacramenti vivacitas
cōmendaretur. ⌊Et in crastinū voluit † dñs iesus exire in
galileā: & inuenit philippū. ‡ Dicit ei. Seq̄re me. Erat aūt
† Alia lit. de ciuitate andree et petri. Et inuenit philipp⁹ † nathana:
nō hz. dñs helē ista vocatus a dño. ⌊Et dixit ei. Quē scripsit moyses &
iesus. prophete. Inuenim⁹ filū ioseph. ⌋Quis filius vicebat: cui
‡ Al'. & dic desponsata erat mater ei⁹: Mā q̄ ea intacta cōcept⁹ & nat⁹
ei iesus. † Alis lit. hz natha: nabel. ‡ Alia. lit. habet ei. † Al'. lit. hz dicit ei philipp⁹. fit: bene nouerūt oēs christiani ex euāgelio. Hoc philippus dixit nathanaeli q̄ dicit et locus. ⌊Nazareth. Et dixit ‡ nathanahel. Nazareth pōt aliq̄d boni esse. ⌋Quid intelligit ffes: non quō aliqui pronunciant. Mā et sic solet ꝓnunciari. Nazareth pōt aliquid boni esse. Sequitur enīs vox philippi † [et dixit. Veni et vide. ⌋Ambas enim ꝓnunciatōes pōt ista vox sequi: siue sic pronuncies tanq̄ cōfirmās nazareth pōt aliq̄d boni esse. Et ille veni et vide: siue sic dubitans et totum interrogās. Nazareth pōt aliquid boni esse. Veni & vide. Siue illo modo: siue isto pronuncietur non repugnant ꝟba seḡntia. Nostrum est ḡrere: q̄d pot⁹ i: telligamus in his ꝟbis. Qualis fuerit nathanahel iste: i: sequētib⁹ ꝓbam⁹. Audite qualis fuerit. Dñs ipse phibet testimoniū. Magn⁹ dñs cognitus est testimonio iohannis. Beatus nathanael cognitus testimonio veritatis. Qz dñs et si testimonio ioannis non cōmendarek: ipse sibi phibuit testimoniū: q̄ sufficit sibi ad testimoniū veritas. Sz q̄ veritatē non poterant capere hoīes: per lucernam ḡrebant veritatem. Et iō iohānes per quē dñs ostenderek missus ē. Audi dñm nathanaeli testimoniuz perhibentem. Et dixit ei nathanahel. Nazareth pōt aliq̄d boni esse? dicit ei philipp⁹. Veni & vide. † Et vidit iesus nathanaelē ‡ venientē ad se & dicit de eo. Ecce vere israelita: in quo dolus nō est. ⌋
† Al'. lit. ñ hz Et. ‡ Al'. lit. hz natha: nabel. magnum testimonium. Hoc nec andree dictū: nec petro dictum: nec philippo: quod dictum est de nathanaele: ecce vere israelita in quo dolus non est. Quid ergo facimus ffes: deberet iste primus esse in apostolis. Non soluz primus nō inuenītur in apostolis: sed nec medi⁹ nec vltim⁹ inter duodecim nathanael: cui testimoniū phibuit filius dei dicens. Ecce vere israelita in quo dolus non est. Querit cā: q̄tum dñs intimat: ꝓhabiliter inuenim⁹. Intellīgere enim debemus nathanahelē eruditū & peritum legis fuisse. Propter ea noluit illū dñs iter discipulos ponere: q̄ idiotas elegit vnde confunderet mundum. Audi aplm dicentem ita. Videte (inquit) vocationem vestram fratres: quia nō multi sa
j. Cor. j. pientes fm carnē: non multi potentes: non multi nobiles: sed
infirma mundi elegit de⁹: vt confundat fortia & ignobilia mundi: et cōtēptibilia elegit deus: & q̄ nō sunt tanq̄ ea q̄ sunt
vt q̄ sunt euacuentur. Si doct⁹ eligerek fortasse ideo se dixeret electū: q̄ doctrina meruit eligi. Dño nostr⁹ ihesus xp̄s
volens supbos frangere cervices: nō q̄siuit p oratorē piscatorē: sed de piscatore lucratus est imperatorem. Magnum
cyprianus orator: sed p̄t⁹ petrus piscator per quem posset
credere: non solū orator sed t̄iperator. Nullus nobilis ꝓmo electus est: nullus doctus: q̄ infirma mundi elegit de⁹,
vt confunderet fortia. Erat aūt iste magnus et sine dolo:
solo nō electus: ne cuiq̄ viderek dñs doctos elegisse. Et ex
ipsa doctrīa legis veniebat q̄ cū audisset a nazareth: scriptus enim erat scripturas & sciebat q̄ inde erat expectandus saluator: q̄ nō facile alij scribe & pharisei nouerant.
Iste ḡ doctissimus legis cū audisset philippū dicentem inuenim⁹ quem scripsit moyses in lege et ꝓphete a nazareth
filiū ioseph. Ille qui optime scripturas nouerat audito nomine a nazareth: erect⁹ est in spē et dixit. A nazareth potē
aliquid boni esse. Jā cetera de ipso videmus. Ecce vere
israelita in quo dolus non est. Quid est in quo dol⁹ nō est?
Forte nō habebat petm: forte nō erat eger: forte illi medic⁹
nō erat necessari⁹? Absit. Nemo sic natus est vt illo medico
non egeret. Quid sibi ḡ vult in quo dolus non est? Aliquid
to intentius q̄ram⁹ apparebit modo in noie dñi. Dolū vē
dñs: et omnis q̄ ꝟba latina intelligit scit q̄ dolus cū ex aliud agitur & aliud fingitur. Intēdat charitas vestra nō
dolus dolor est. Propterea dico q̄ mlti fratres imperitiores latinitatis loquuntur: sic vt dicāt dolus illū torquet p
eo q̄ est dolor. Dolus fraus est: simulatio est. Q̄ aliqs aliquid i corde tegit: & aliud loquit: dolus est: & tanq̄ duo corda habet. Unū quasi signū cordis hz vbi videt veritatem
et alterū signū vbi cōcipit mendaciū. Et vt noueritis hōc
esse dolū: dictū est in psalmis: labia dolosa. Quid est labia dolosa? Sedtur. In corde et corde locuti sunt mala. Quid
est in corde et corde: nisi duplici corde? Si ḡ dolus in illo non erat: sanabilē illū medic⁹ iudicauit non sanum. Quid
est enim san⁹: aliud sanabilis: aliud insanabilis. Qui ergo tat in spe sanabilis erat: q̄ egrotat cū desperatione insanabilis
qui aūt iam san⁹ est non eget medico. Medicus ergo q̄ venerat sanare: vidit istum sanabilē: q̄ dolus in illo non erat.
Quomodo dolus in illo non erat? Si peccator est: fatetur se peccatorē. Si enim peccator est et iustū se dicit: dolus est
in ore ipsi⁹: ergo i nathanahele cōfessionē peccati laudauit
non iudicauit non esse peccatorem. Propteres cū pharisei
qui sibi videbātur iusti / reꝓhenderet dñm q̄ miscebatur
egrotis medic⁹ et dicerent. Ecce cū q̄b⁹ manducat / cū publicanis & peccatorib⁹: respondit medic⁹ freneticis. Nō est
op⁹ sanis medic⁹ sz male habentib⁹: nō veni vocare iustos
sed peccatores. Hoc est dicere. Qz vos iustos dicitis cū istis peccatores: sanos vos iudicatis cū languentes medicū
nam repellitis: non sanitatē tenetis. Qui ille pharisē⁹ q̄ vocauerat dñm ad prandiū: sanus sibi videbat. Ægrota aūt
illa mulier irrupit in domū in q̄ nō erat iuitata: & desiderio
salutis facta impudens accessit: non ad caput dñi: non ad
manus sed ad pedes. Lauit eos lachrimis / tersit capillis
suis oscula ta est eos: vnxit vnguento: pacē fecit cum vetustis oīb⁹ dñi peccatrix. Reꝓhendit ille tanq̄ sanus medicū ille
pharisēus q̄ illic discūbebat: & ait apud se. Hic si esset ꝓphe
ta: sciret q̄ mulier eius pedes tetigisset. Jō aūt suspicabat
eū ignorasse / qz nō illā repulit: q̄si ne immūdis manibus tangeret. Mouerat aūt ille: pmisit se tāgi vt tact⁹ ipse sanaret.
Dñs videns cor pharisei: ꝓposuit similitudinē. Duo debitores erant cuidam feneratori: vnus ei debebat d̄nāria quingētos. Cū nō haberent vñ redderent donauit ābob⁹. Quis eū plus dilexit? Et ille. Credo illū cui
plus donauit. Et conuersus ad mulierē: dixit symoni. Vides istam mulierē? Intrauit in domū tuā: aquam pedibus
meis non dediſti: illa aūt lachrimis lauit pedes meos et capillis suis tersit. Oscula mihi non dediſti: illa aūt non destitit pedes meos osculari. Oleū mihi non dediſti: illa autem vnxit pedes meos vnguento. Propteres dico tibi. Remittuntur ei peccata multa: q̄m dilexit multū. Cui aūt modicū dimittit: modicū diligit. Hoc est dicere. Quia egro

tas sed sanum te putas. Modicū putas tibi dimitti: cū pl⁹ debitor sis. Bene ista q̄ dolus in illa non erat / meruit mediciná. Quid est dolus in illa nō erat? Confitebat peccata
Hoc laudat in nathanahele q̄ dolus in illo nō erat: q̄ multi pharisei q̄ abūdabāt pctis / iustos se dicebāt: et dolum auferebāt per quē sanari non poterant. Videt ḡ iam iustū i q̄
dolus non erat: et ait. Ecce vere israelita: in quo dolus nō
est. ⌊Dicit ei nathanahel. Unde me nosti? † Respōdit ei ie
† Alia lit. hz dicit ei xp̄s. Priusq̄ te philippus vocaret cum esses sub fi:
habet dicit cū tu vidi te ⌋. i. sub arbore fisci. ⌊‡ Rūdit ei & ait nathanahel
a. Rabbi tu es filius dei: tu es rex israel. ⌋Aliqd magnū potuit
‡ Alia lit. habet ei. † Al'. lit. hz dicit ei philipp⁹. nathanahel iste intelligere: in eo q̄ dictū est: cū esses sub fi
sic arbore vidi te: priusq̄ te philippus vocaret. Mā talē vo:
cē gtulit: tu es filius dei: tu es rex israel: qualē tāto post pe
trus q̄ ei dño ait. Beatus es symon bartona / qz nō tibi re
velauit caro & sanguis: sz pater me⁹ qui est in celo. Et tibi
Mat. xvj. noluit petrā: & laudauit firmamentum ecclie in ista fide.
Dicit iam dicit tu es filius dei: tu es rex israel: Unde? Qz dictum est ei: anteq̄ te philippus vocaret cū esses sub ficu vidite. Querēdū est an aliqd significet ista arbor fici. Audite enim fratres mei. Inuenim⁹ arborē fici maledictā q: fo
lia habuit et fructum nō habuit: in origine humani generis
ada & eua cū peccassent: de foliis ficulneis succinctoria sibi
fecerunt. Folia ergo ficulnee intelliguntur petā. Erat aūt
nathanahel sub arbore fici: tanq̄ sub vmbra mortis. Videt
Gen. iij. F. eū dñs / de quo dictū est. Qui sedebāt i vmbra mortis lumē
ortū est eis. Quid ergo dictum est nathanaheli? Dicis mihi. Q nathanael vnde me nosti? Modo iam loqueris mecū
qui vocauit te philippus. Jam quem vocauit per aplm: ad
ecclesiā suā vidit pertinere. O tu ecclesia: o tu israel: in quo
dolus non est. Si es populus in quo dolus nō est / modo iā
cognouisti xp̄m p apostolos: quō nathanahel cognouit xp̄m
per philippū. Sz mia sua ante tevidit q̄z tu eū cognoscere
cum sub peccato iaceres? Nunquid enī nos prius q̄siuim⁹
xp̄m: & non ille nos quesiuit? Nunquid nos venim⁹ egroti
Luc. xv. ad medicū: & nō medicus ad egrotos? Nonne outs illa pie
rat / et relictis nonaginta & nouem pastor quesiuit illā & sic
venit: q̄si let⁹ in hūeris reportauit? Mōne pierat drachma
illa & accendit muller lucernam: & q̄siuit in tota domo sua
donec inuenit? Et cū inuenisset: colletamini mihi ait vicinis suis: q̄m inuent drachmā quam pdideram. Sic et nos si:
cut oues perieram⁹ & sicut dragma pieram⁹. Et sic pastor
inuenit ouē sz q̄siuit ouē. Mulier inuenit dragmā. sed q̄siuit
dragmam. Que est mulier? Caro christi. Que est lucerna?
Parauī lucernam christo meo. Ergo quesiti sumus vt inueniremur: inuenti loquimur. Non supbiamus q̄ anteq̄z i
queremur perieram⁹ si non quereremur? Non ergo nobis
dicant q̄s amamus & volumus lucrari paci ecclesie catholice. Quidnos vultis? Quid nos q̄ritis si peccatores sum⁹
Ideo vos q̄rim⁹ ne pereatis. Querim⁹ quia quesiti sum⁹.
Inuenire vos volum⁹: q̄z inuenti sum⁹. Itaq̄ nathanahel
cū dixisset: vnde me nosti? ait dñs. Priusq̄z te vocaret philippū: cū esses sub ficu vidi te. O tu israelita sine dolo q̄sq̄s
es / o populevluens ex fide: anteq̄z te p aplos meos vocarē:
aut cum esses sub vmbra mortis & tu non videres ego te vi
di. ⌊† Dñs deinde dicit ei. Qz dixi tibi: vidi te sub arbore ‡
fici credis: maius hīs videbis. ⌋Quid hoc maius his? ⌊Et
dixit eis. Amen amen dico vobis. Videbitis † celos aptos
et angelos ‡ ascendentes et descendētes supra filiū hoīs ⌋
Fratres nescio quid maius dixit: q̄z est cum esses sub arbore fici vidi te. Plus enim est quod nos dñs vocatos iustificauit: q̄z q̄d vidit iacētes sub vmbra mortis. Quid ꝓderat
ei ibi remansissemus vbi nos vidit? Munqd non iacerem⁹?
Quid est hoc mai⁹? Q vidim⁹ angelos ascendentes & descendētes sup filiū hoīs. Tamen aliqñ vebis ascēdentib⁹
et descendentib⁹ angelis dixeram. Sed ne obliti fueritis
breuiter dico: tanq̄z commemorans. Pluribus enim dicerem si non cōmemorarē: sed modo insinuarem. Scalas vidit iacob per somniū / et in ipsis scalis vidit angelos ascendentes & descēdentes: et lapidē quē sibi posuerat ad caput
vnxit. Audistis q̄ messias xp̄s est: audistis quia vnct⁹ xp̄s
est. Non enim sic posuit lapidem vnctum vt veniret & adoraret. Alioquī idolatria esset significatio christi. Facta est
ergo significatio quou scq̄z oportuit fieri significationem: et
significatus est christus lapis vnctus: sed nō in idolo. Lapis vnct⁹: lapis quare? Ecce pono in syon lapidē electū p
cium: & qui crediderit i illū nō cōfundek. Quare vnctus?
Quia christus a chrismate. Quid aūt vidit tūc in schalis?
Ascendentes & descendentes angelos. Sic est et ecclesia.
Angeli dei / boni predicatores predicātes christum: hoc est
super filium hois ascendunt et descendunt. Quō ascendūt
quomodo descendunt? Ex vno habem⁹ exēplū. Audi apostolū paulū. Quod in ipso inuenerim⁹: hoc de ceteris veritatis predicatorib⁹ credamus. Vide paulū ascēdētē. Scio
hominez in xp̄o ante annos quattuordeci raptū fuisse vsq̄ j. Cor. v.
ad tertiū celū / siue in corpore / siue extra corpus nescio de⁹
scit: et audiuit ineffabilis verba / q̄ non licet homini loqui.
Ascendentē audistis: descendentē audite. Non potui loq
vobis q̄si spiritualib⁹: sed quasi carnalibus. Quasi paruul
in christo lac vobis potū dedi non escā. Ecce descendit q̄
ascenderat. Quere quo ascenderat? Vsq̄ ad tertiū celum?
Quere q̄ descēderit? Vsq̄ ad lac paruul dādū: Audi qz descendit. Factus sum paruulis (inq̄t) in medio fm tanq̄z si
nutrix foueat filios suos. Videm⁹ & nutrices et matres descendere ad paruulos / & si nouerunt latina verba dicere: ꝺ
curtāt illa & quassant quodāmodo linguā suam / vt possint
de lingua diserta fieri blādimenta puertlia: q̄ si sic dicant.
non audit infans: sed nec ꝓficit infans. Et disertus aliqs
pr̄ si sit tantus orator vt lingua illi⁹ fora concrepent / & tribunalis concutiantur: si habeat paruulū filiū cū ad domū
redierit: exponit forensem eloquentiā quo ascenderat: & lingua puerili descendit ad paruulū. Audi vno loco ꝓm aplz
ascendentem & descendentē in vna fnia. Siue enim mente
excessimus deo: siue tēperantes sumus vobis. Quid est mē j. Cor. v.
te excessim⁹ deo? vt illa videam⁹ q̄ non lz homini loq. Quid
est tēperātes sum⁹ vobis? Munquid iudicaui me aliquid
scire inter vos nisi iesum xp̄m: & hūc crucifixū? Si ipse dñs
ascendit & descendit: manifestū est qz & predicatores ipsius
ascendunt imitatione: descendunt predicatione. Et si aliquanto vos diutius tenuimus: consilij fuit vt oportune ho
re transirent. Arbitramur iam illos peregisse vanitatē suā
Nos aūt ffes q̄m pasti sumus epulis salutaribus / q̄ restant
agamus: vt die ꝺnico solēniter impleamus in gaudijs spiritalib⁹: & cōparem⁹ gaudia veritatis cum gaudijs vanitatis. Et si horrem⁹ / doleamus / si doleam⁹ orem⁹: si oram⁹
exaudimur: si exaudimur / & illos lucramur.

Tractatus.viij.

¶ Et die tertia nuptie facte sunt i chana galilee: et mater iesu ibi: vocat⁹ est aūt et iesus & discipli eius ad nuptias & deficiente vino: dicit mater iesu ad eum. vinum non habēt: & dicit ei iesus: quid mihi et tibi est mulier? nondum venit hora mea.

Miraculū quidē dñi nostri iesu xp̄i q̄ de aqua vinū fecit: non est mirandū eis q̄ nouerunt / q̄z deus fecit. Ipse enī fecit vinū i illo die in nuptijs i sex illis hydrijs quas impleri aqua ꝓcepit: q̄ omni anno facit hoc in vitib⁹. Sicut enim q̄ miserunt ministri in hydrias: in vinū cōuersum est opere dñi: sic et q̄ nubes fundunt / in vinū cōuertit eiusdē operez dñi. Illud aūt non miramur: q̄z oī anno fit. Assiduitate amisit admirationem
Mā cōsiderationē maiorē inuenit: q̄z id q̄ factum est in hydrijs aque. Quis est enim q̄ ꝓsiderat opera dei / q̄b⁹ regit et
āministrat tot⁹ hic mundus: & nō obstupescit obruiturq̄z
miraculis? Si cōsideret vim vn⁹ grauī cuiuslibet seminis magna quidē res est: horror est considerantis: sed q̄ hoīes
in aliud intenti perdiderunt cōsideratione opez dei: q̄ ut
darēt laudē quotidie creatori tanq̄z seruauit sibi de⁹ inusitata q̄dā q̄ faceret: vt tanq̄z dormientes homīes ad se colēdū mirabilibus incitaret. Mortuus resurrexit: mirati sūt
homines. Tot quotidie nascuntur: & nemo miratur. Si cōsideremꝰ ꝓudenti⁹: maiorīs miraculi est esse qui non erat
q̄z reuiuiscere qui erat. Jdē tamē de⁹ pater dñi nostri iesu
xp̄i per verbum suum facit omnia: et regit q̄ creauit. Priora miracula fecit per ꝟbū suum deū apud se: posteriora miracula fecit per ipz ꝟbū sui incarnati & propter nos hoiez factum. Sicut miramur q̄ facta sunt p hoiem iesum: mire:

mur que facta sunt p deū ihesum. Per dñm ihesum facta sunt
celū ⁊ terra/mare/⁊ ois ornatus celi/opulentia terre/fecū:
ditas maris:oia hec q̄ oculis adiacent p ihesum deū facta sūt
et videmus hec:⁊ si est in nobis spūs illi⁹ sic nobis placent
vt artifex laudetur:non vt ad opa conuersi ab artifice auer
tamur:et factē quodāmō ponentes ad ea que fecit: dorsum
ponam⁹ ad artificē q̄ fecit. Et hec q̄dē videm⁹ ⁊ adiacent
oculis. Quid illa q̄ non videm⁹/sicut sunt angeli/virtutes
ptātes/dñationes/omniscz habitator fabrice hui⁹ supcele:
stis nō adiācēs ocīs nr̄is:q̄cz sepe ⁊ angeli q̄s oportuit de
monstrauerunt se hominibus: Nonne de⁹ ⁊ per x̄pm suū. i.
vnicū filiū suū dñm nr̄m ihesum xp̄m fecit hec oia: Quid ips
aīa humana q̄ non videt ⁊ p opa q̄ exhibet in carne:magnā
p̄bet āmirationē būsiderantib⁹. A quo facta est nisi a deo
et per quē facta est nisi per filium dei: Nondū dico de aīa
hois. Cui⁹ vis pecoris aīa quodāmō regit molem suā/sen:
sus oēs exerit/oculos ad videndū/aures ad audiendū:na:
res ad percipiēdū odorē:oris iudiciū ad sapores discernē:
dos:mēbra denicz ipsa ad pagenda officia sua. Runquid
hec corpus et nō aīa.i. habitatrix corporis agit. Nec tñ vī
oculis:⁊ ex his q̄ agit āmirationem mouet. Accedat iā ps̄i:
deratio tua etiā ad animā humanā:cui tribuit de⁹ intelle:
ctum cognoscendi creatorē suū:dinoscendi et distinguēdi
inter bonū ⁊ malū:hoc est inter iustū et iniustū: q̄tā agit p
cor⁹? Attendite vniuersum orbē terrarū ordinatū in ipsa
humana republica q̄b⁹ administrationib⁹: quibus ordini:
bus potestatum:conditionib⁹ ciuitatū:legib⁹ moribus⁹ arti
bus:⁊ totū per aīam gerit:⁊ hec vis aīe non videtur. Cum
subtrahitur corpori/cadauer iacet:cū aūt adest corpori/p:
mo pdit quodāmō putores. Corruptibilis enī est ois caro
in putredines defluit nisi q̄dā cōdimento aīe teneat. Sz ⁊
cōe illi ē cū pecoris aīa. Illa magis mirāda q̄ dixi q̄ ad me
tem ⁊ intellectū ptinent:vbi ēt ad imaginē creatoris sui re
nouat:ad cui⁹ imaginē fact⁹ ē ⁊. Quid erit hec vis aīe cū
⁊ corpus induerit incorruptionem:⁊ mortale hoc induerit
immortalitatē: Si tāta pōt p carnē corruptibilez: quid nō
poterit per cor⁹ spūale post resurrectionem mortuorum:
Hec tñ aīa āmirabilis nature atcz substātie inuisibilis res
est et intelligibilis/⁊ hec tamen p ihesum deum facta est: q̄
Joh.j. ipse est x̄pūs. Sia p ipsum facta sunt/et sine ipso factum est
nihil. Cū g̃ tāta videam⁹ fctā p dñm ihesum: quid miramur
aquā in vinū cōuersam p hoiem ihesum. Neqz enim sic fact⁹
est homo vt pderet q̄b⁹ de⁹ erat. Accessit illi homo:nō amis:
sus est de⁹. Ipse ergo fecit hoc:qui illa oīa: non itaqz mire:
mur q̄ de⁹ fecit:sed amem⁹ q̄ inter nos fecit:⁊ ppter nr̄az
B reparationē fecit. ¶ Aliq̄d enī ⁊ in ipsis factis inuit nobis.
Puto q̄ non sine cā venit ad nuptias. Excepto miraculo/
aliquod ⁊ in ipso facto mysteriū sacramentum latet. Pulse
mus vt aperiat ⁊ de vino iuisibili inebriet nos:q̄ ⁊ nos aq̄
eram⁹:⁊ vinū nos fecit. Sapiētes enī fecit:sapim⁹ enī fidē
ipi⁹ q̄ prius insipientes fuimus. Et forte ad ipam sapiētiā
ptinet:cū honore dei/⁊ cū laude matestatis ei⁹:⁊ cū chari:
tate potentissime mie ei⁹ intelligere q̄d sit in hoc miraculo
Dñs inuitat⁹ ad nuptias venit. Quid mix si in illā domū
ad nuptias venit qui in hunc mundum ad nuptias venit:
Si enim non venit ad nuptias:hic non habet sponsam. Et
Ij. Cor.ij. quid est q̄b aīt apostolus. Aptaui vos vni viro virginē ca:
stā exhibere xp̄o. Quid ē q̄b timet ne x̄gintas spōse x̄pi p
astutias diaboli cor̄pāt: Timeo(inq̄t)ne sicut ꝑpēs euā
seduxit astutia sua:sic ⁊ vre mētes corrumpant a simplici:
tate et castitate q̄ est in xp̄o. Bz g̃ hic spōsam quā redemit
sanguine suo:et cui pignꝰ dedit spm̄ sanctū. Erui⁹ eā de mā
cipatu diaboli:mortu⁹ est ꝑ pp̄ delicta eius:resurrexit pro:
pter iustificationē ei⁹. Quis offerret tāta sponse sue: Offe:
rant hoies q̄libet ornamēta terrarū/aurū/argētū/ lapides
p̄ciosos/eq̄s/mācipia/fundos/p̄dia. Runq̄d aliqs offerret
sanguinē suū: Si enī sanguinē suū spōse dederit: nō erit q̄
ducat vxorē. Dñs aūt securꝰ moriēs dedit sanguinē suū p
ea quā resurgens haberet:quā sibi iā ptinxerat i vtero vir
ginis. Verbū enī sponsus et sponsa caro hūana. Et vtrūcz
vn⁹ filꝰ? dei ⁊ idē filꝰ? hoīs:vbi fact⁹ est caput eccle. Ille
vter⁹ virginis marie thalam⁹ ei⁹ in⁊ pcessit tanqz sponsus
pcedēs de thalamo suo:exultauit vt gigas ad currendam
viā. De thalamo ꝓcedit velut sponsus: ⁊ inuitat⁹ venit ad
nuptias. Certi sacramenti gr̄a videt mr̄em de qua sponsus
pcessit non agnoscere ⁊ dicere illi. Quid mihi ⁊ tibi est mu
lier/nondū venit hora mea. Quid est hoc: Ideo ne venit ad Joh.ij.
nuptias vt doceret mr̄es cōtēni: Vtiqz ad cuius nuptias
venerat:ō ducebat vxorē vt filios procrearet:⁊ ab eis quos
vt ꝓcrearet optabat:vtiqz honorari cupiebat. Ille g̃ vene
rat ad nuptias vt exhonorare matrē:cū ⁊ ppter filios ho:
bendos quib⁹ reddere honorē parētib⁹ imperat deus/ipe
nuptie celebrant⁊ ducunt vxores Procul dubio fres iaret
ibi aliq̄d. Mā tāta res ē vt q̄dā q̄s cauēdos ꝓmonuit. apls
sicut supra cōmemorauim⁹ dicens. Timeo ne sicut serpēs Euāge.xi.
euā seduxit astutia sua sic et vr̄e mētes corrumpant a sim:
plicitate ⁊ castitate q̄ est in xp̄o: derogantes euangelio ⁊ di
centes/q̄ ihesus non sit natus de maria x̄gine in argumētū
sumere conarēt errozis sui vt dicerent. Quō erat mater eī
cui dixit. Quid mihi et tibi est mulier: Rūdendū g̃ est eis
et considerandū q̄re dixerit hoc dñs:ne sibi aliquid aduer
sus sanā fidē insanientes inuenisse videant/ vñ sponse vir
ginis castitas corrūpat. i. vnde fides ecclesie violet. Reue
ra enim fres corrūpit fides eox:q̄ preponūt mendaciū veri
tati. Mā isti q̄ videt sic honorare xp̄z vt negēt eū carnē ha:
buisse:nihil aliud eū quē mendacem p̄dicāt. Qui enī mēda
ciū p̄dicāt in hoib⁹:q̄d ab eis expellunt nisi veritatē: Im:
mittunt dis bolū:⁊ excludūt xp̄m: Immittunt adulter̄: exclu:
dūt sponsum: paranympha scz vel potī leones⁊ serpentes.
Ad hoc enim loquunt vt serpens possideat: xp̄s excludat.
Quō possidet serpēs. Qñ possidet mēdacia: qñ possidet fal:
sitas: serpēs possidet. Qñ possidet x̄tas: xp̄s possidet. Ipse
enī dixit. Ego sum x̄tas. De illo aūt dixit. Et in veritate Joh.viij
nō stetit:q̄ x̄tas non est in eo. Sic est aūt x̄tas xp̄s: vt to:
tum verū accipias in xp̄o. Verū x̄pūs p̄fs/eq̄lis p̄ri: vera
aīa x̄a caro:ver⁹ hō ver⁹ de⁹: vera natiuitas vera passio
mors: vera resurrectio. Si aliq̄d hoz dixeris falsū/ intrat
putredo:de veneno serpentis nascunt x̄mes mendaciorum
nihil itegrū remanebit. Quid est g̃(inq̄t)q̄b aīt dñs. Quid
mihi ⁊ tibi est mulier: Forte in eo q̄b seqūtur ostendit nobis
dñs:quare dixerit. Nondū inquit venit. Sic enī ait:q̄d mi
hi ⁊ tibi est mulier:nōdū venit hora mea. Et hoc cur dictū
sit:requirendū est. Pti⁹ g̃ hinc resistam⁹ hereticis. Quid
dicit serpens veternosus:venenoz insibilator⁊ et mortifer
antiqꝰ? Quid dicit: Nō habuit matrē semiā ihesus. Ga
pbas? Q̄ dixit(inquit)q̄d mihi et tibi est mulier? Quis h̄
narrauit:vt credam⁹ q̄ hoc dixit? Quis hoc narrauit? Ma
pe ioannes euāgelista ait. At ipse ioannes euāgelista dixit E
Erat ibi mater ihesu:nā ita narrauit. ¶ † Elisa die nupcie †Helisa
cte sunt i chana galilee:⁊ erat ibi mater ihesu ‡ Venerat au ‡Maria
tem illuc iuitatus ihesus ad nuptias cum discipulis suis. ¶ vocat ad
Tenemus duas sentētias ab euangelista platas. Erat ibi nuptias
mater ihesu/euāgelista dixit. Quid vtrūcz matri sue ihesus
ipse euāgelista dixit. Et quō dixit respondisse matri sue ie
sum vt primo diceret:ait illi mater ei⁹? Videte fres:ne ad
uersus linguam serpentis/munitam virginitatē cordis ve
beatis. Illic in ipso euangelio eolpso euangelista narrante
dicitur. Erat ibi mater iesu. Et †dixit illi mater ei⁹. Quis †Videte
hoc narrauit? Joannes euangelista. Et quid respōdit ma fres ne
tri ihesus? ¶ Quid mihi ⁊ tibi est mulier. ¶ Quis hoc narrauit
Idem ipse ioannes euangelista. O euangelista fidelissime
et veracissime:tu mihi narras dixisse iesum/quid mihi ⁊ ti:
bi est mulier: cur ei apposuisti matrem quā non agnoscit
Nam tu dixisti quia ibi erat mater iesu:⁊ q̄ dicit ei mater
eius. Cur non potī⁹ dixisti/erat ibi maria:⁊ dixit ei mater
Utrūcz tu narras/et dixit et mater eius:et respondit ei ie:
sus:quid mihi ⁊ tibi est mulier. Quare hoc? Quis vtrūcz
verum est? Illi autem in eo volunt credere euangelistę qō
narrat iesum dixisse matri:quid mihi et tibi mulier:⁊ in eo
nolunt credere euangelistę quod ait:erat ibi mater iesu et
dixit ei mater eius. Quis est aut qui resistit serpēti ⁊ tenet
veritatem? Cuius virginitas cordis nō corrumpitur astu
tia diaboli? Qui vtrūcz verum credit:⁊ quia ibi erat ma
ter iesu:et quia illi respondit matri iesus. Sed ⁊ nondum
intelligit quemadmodum dixerit iesus: quid mihi et tibi
est mulier:interim credat quod dixerit et quod matri dixe
rit. Sit primo pietas in credente:et erit fructus in intelli:
gente. Interrogo vos o fideles christiani. Erat ibi ma

ter Jesu:Respondere erat. Unde scitis? Respōdete: hoc
loquit euangelistā. Quid respondit matri Jesus? Respōde:
re quid mihi ⁊ tibi est mulier:¶ nondū venit hora mea. ¶ Et
hoc vnde scitis? Respōdete:hoc loquit euangelistā. Nullus
vobis corrūpat hanc fidē: si vultis sponso seruare castam
virginitatē. Si aūt queritur a vobis/cur hoc matri respō:
derit:dicat q̄ intelligit. Qui aūt nōdū intelligit/ firmissime
tñ credat ⁊ hoc rūdisse:⁊ tñ matri respōdisse Jesum. Hac
pietate merebit etiā intelligere cur ita respondit: si orādo
pulset nō rīxādo accedet ad ostiū veritatis. Tm̄ caueat ne
dum se putat scire aut erubescit nescire cur ita rūderit:co:
gatur credere aut euangelistā fuisse mentitū q̄ ait: erat ibi
mater iesu:aut ipm xp̄m falsa morte passum ꝓpter delicta
nostra ⁊ falsa cicatrices ostendisse ꝓpter iustificationē no:
stram:falsumq̄ dixisse/ si mā̄seritis in x̄bo meo vere disci:
puli mei estis ⁊ cognoscetis x̄tatē:⁊ x̄tas liberabit vos.
Si eni falsa mater:falsa caro:falsa mors:falsa vulnera pas
sionis:falsē cicatrices resurrectionis:nō veritas credētes
in eū is potī⁹ falsitas liberauit. Immo vero falsitas cedat
veritati:⁊ cōfundant oēs/ q̄ ppterea se volunt videri vera
ces:q̄ xp̄m volunt demōstrare fallacē:⁊ nolūt sibi dici: nō
vobis credim⁹ q̄ mentimini:cū ipsam veritatē dicant esse
mentitā. Quib⁹ tñ si dicamus:vñ nostis dixisse xp̄m quid
mihi ⁊ tibi ē mulier:euāgelio se credidisse respōdent. Cur
ergo nō credūt euāgelio dicēti/ erat ibi mater iesu:⁊ q̄ nobis insi:
nuauit etiā in his nuptijs matrē dñi ipe narrat. Erat illic
circa crucē mater iesu:⁊ ait ies mr̄i sue. Mulier ecce fili⁹ Joh. xix.
tu⁹:⁊ ad discipulū/ecce mater tua. Cōmendat matrē discī
pulo:cōmendat matrē xp̄ianę matre mortuor⁹? ⁊ ante matris
mortē resurrectur⁹? Cōmendat hō hoi hoīem: hoc peperit
maria. Illa hora iā venerat de q̄ tunc dixerat:necdū venit
hora mea. Et tu arbitroz fres rīsum ē hereticis:mathema
ticis rīdeamus. Et tñ vñ conant conuincere:q̄ sub fato
erat iesus:q̄ ipe ait(vt inq̄unt)nondū venit hora mea. Si
ergo dixisset horā nō habeo/exclusisset mathematicos: nō
esset vñ calumniarent. Nūc vero q̄ dixit nōdū venit hora
mea:cōtra ipsi⁹ verba q̄d possum⁹ dicere? Mirū est q̄ ma:
thematici credendo verbis xp̄i/conant puincere xp̄ianos
q̄b sub hora fatali vixerit xp̄s. Credant ergo xp̄o dicenti
potestatē habeo ponēdi aīam meā:⁊ potestatē habeo iterū Joh.x.
sumendi eā. Nemo tollit eā a me/sed ego pono eā a meipso:
⁊ iterū sumo eā:ergo ne ista potestas sub fato est? Ostēdat
hoīem q̄ potestatē habeat q̄n moriat:q̄diu viuat. Si no nō
ostendunt. Credāt ergo deo dicenti:potestatē habeo ponē
di aīam meā ⁊ iterū sumendi eā:⁊ querāt quare sit dictum
nōdū venit hora mea. Nec ideo iā sub fato ponāt cōditorē
celi creatorē atcz ordinatorē siderū:q̄ si esset fatū de sideri
bus:nō poterat eē sub necessitate siderū ꝑditor siderū. Ad:
de q̄ nō solū xp̄s nō habuit q̄b appellas fatū:ꝛ nec tu aut
ego aut ille aut quisq̄ hoīm. Verūtñ seducti seducunt:⁊ p
ponūt fallacias hoibus. Tendūt ad capiendos hoies:⁊ ꝑ
in plateis. Mā q̄ tendūt ad capiēdas feras:vel in siluis at:
q̄z in solitudine id agūt. Qui infeliciter vani sunt hoies q̄b⁹
capiēdis in foro tendit. Numos accipiūt. cū se hoies hoī:
bus vendūt. Intrāt ei ad mathematicū:vt emāt sibi dños
quales mathematico dare placuerit:vel saturnū vel iouē
vel mercurīū vel si q̄d aliud sacrilegi noīs. Intrauit liber
vt nūmis vatis seru⁹ exiret. Immo ꝛo non itraret si liber
esset:sed intrauit quo eū dñs error⁊ dñs cupiditas traxit.
Vñ ⁊ veritas dicit. Qui q̄ facit peccatū seru⁹ est peccati. Joh.viij.
Quare g̃ dixit:nōdū venit hora mea: Magis q̄ i ptāte ha
bebat qñ morerek:nōdū videbat oportunū vt illa ptātevte
rek. Quō nos fres(x̄bi gr̄a)h̄ loqmur. Iā certa hora ē qua
exeam⁹ vt celebrem⁹ sacra: si añ exeam⁹ q̄z opus est nonne
puersi ⁊ ꝓsteri sum⁹? Q̄z g̃ nō facim⁹ nisi qñ oportunū ē
ꝓpter in his agēdis cū ita loqmur:fatū ꝓsideram⁹? Quid
est g̃ nōdū venit hora mea: Añ ego scio oportune me pati:
qñ passio mea vtilis erit nōdū venit ipa hora/tūc volūtate
patiar:vt vtrūcz serues/⁊ nōdū venit hora mea:⁊ ptātē ha
beo ponēdi aīam meā ⁊ iterū sumēdi eā. Venerat g̃:hñs in
ptāte qñ morerek. Mā si añ morerek q̄z discipulos elegisset:
certe ꝓposterū esset. Si esset hō qui nō haberet i potesta:
te horā suā:posset añ mori q̄z discipulos elegisset. Et si for
te moreretur iam electis eruditisq̄z discipulis:pstaretur ei

matrē. Sed ad quandā horā in mysterio nō agnoscit:⁊ ad
quandā horā q̄ nōdū venerat: i mysterio rursus agnoscit.
Tunc em̄ agnouit qñ illud q̄b peperit moriebat:nō em̄ mo
riebat p q̄b fctā erat maria: sed moriebat q̄b factū erat ex
maria. Non moriebat eternitas diuinitatis:sed moriebat
infirmitas carnis. Illud ergo rīdit discernens in fide cre
dentiū:q̄s/per quā venerat. Venit em̄ per matrē feminam
deus ⁊ dñs celi ⁊ terre. Scōm em̄ q̄ dñs mundi:q̄ dñs celi et
terre dñs vtiqz ⁊ marie:fm q̄ creator celi ⁊ terre creator et
marie. Scōm em̄ q̄ dictū est factū ex muliere factū sub le:
ge:fili⁹? marie. Ipse dñs marie: ipse fili⁹ marie:ipse creator
marie:ipse creatus ex maria. Roli mirari:q̄ fili⁹? ⁊ dñs. Si
cut em̄ marie ita ⁊ dauid dict⁹ est filius:et ideo dauid fili⁹
q̄ marie fili⁹. Audi apostolū aperte dicentē: q̄ fact⁹ est ei
ex semine dauid fm carnem. Audi eū ⁊ dñm dauid:dicit ꝺ
ipe dauid. Dixit dñs dño meo:sede ad dexterā meā. Et ip Pſ. cix.
se iesus hoc ꝓposuit iudeis:⁊ eos inde cōuicit. Quō ergo
dauid ⁊ fili⁹? ⁊ dñs: Filius dauid fm carnē/dñs dauid fm
diuinitatē:sic marie fili⁹ fm carnē:dñs marie fz maiestatē
Q̄: ergo nō erat illa mater diuinitatis⁊ p diuinitatē futuꝛ
erat miraculū q̄b petebat:rūdit ei:quid mihi ⁊ tibi est mu:
lier. Sed ne putes q̄ te negē matrē: nondū venit hora mea.
Ibi em̄ te agnoscā:cum pendere in cruce cepit infirmitas
cuius mater es. Probem⁹ si verū est. Qñ passus est dñs si E
cut idē euāgelista dicit:nouerat matrē dñs:⁊ q̄ nobis insi:
nuauit etiā in his nuptijs matrē dñi ipe narrat. Erat illic
circa crucē mater iesu:⁊ ait ies mr̄i sue. Mulier ecce fili⁹ Joh. xix.
tu⁹:⁊ ad discipulū/ecce mater tua. Cōmendat matrē discī
pulo:cōmendat matrē xp̄ianę matre mortuor⁹? ⁊ ante matris
mortē resurrectur⁹? Cōmendat hō hoi hoīem: hoc peperit
maria. Illa hora iā venerat de q̄ tunc dixerat:necdū venit
hora mea. Et tu arbitroz fres rīsum ē hereticis:mathema
ticis rīdeamus. Et tñ vñ conant conuincere:q̄ sub fato
erat iesus:q̄ ipe ait(vt inq̄unt)nondū venit hora mea. Si
ergo dixisset horā nō habeo/exclusisset mathematicos: nō
esset vñ calumniarent. Nūc vero q̄ dixit nōdū venit hora
mea:cōtra ipsi⁹ verba q̄d possum⁹ dicere? Mirū est q̄ ma:
thematici credendo verbis xp̄i/conant puincere xp̄ianos
q̄b sub hora fatali vixerit xp̄s. Credant ergo xp̄o dicenti
potestatē habeo ponēdi aīam meā:⁊ potestatē habeo iterū Joh.x.
sumendi eā. Nemo tollit eā a me/sed ego pono eā a meipso:
⁊ iterū sumo eā:ergo ne ista potestas sub fato est? Ostēdat
hoīem q̄ potestatē habeat q̄n moriat:q̄diu viuat. Si no nō
ostendunt. Credāt ergo deo dicenti:potestatē habeo ponē
di aīam meā ⁊ iterū sumendi eā:⁊ querāt quare sit dictum
nōdū venit hora mea. Nec ideo iā sub fato ponāt cōditorē
celi creatorē atcz ordinatorē siderū:q̄ si esset fatū de sideri
bus:nō poterat eē sub necessitate siderū ꝑditor siderū. Ad:
de q̄ nō solū xp̄s nō habuit q̄b appellas fatū:ꝛ nec tu aut
ego aut ille aut quisq̄ hoīm. Verūtñ seducti seducunt:⁊ p
ponūt fallacias hoibus. Tendūt ad capiendos hoies:⁊ ꝑ
in plateis. Mā q̄ tendūt ad capiēdas feras:vel in siluis at:
q̄z in solitudine id agūt. Qui infeliciter vani sunt hoies q̄b⁹
capiēdis in foro tendit. Numos accipiūt. cū se hoies hoī:
bus vendūt. Intrāt ei ad mathematicū:vt emāt sibi dños
quales mathematico dare placuerit:vel saturnū vel iouē
vel mercurīū vel si q̄d aliud sacrilegi noīs. Intrauit liber
vt nūmis vatis seru⁹ exiret. Immo ꝛo non itraret si liber
esset:sed intrauit quo eū dñs error⁊ dñs cupiditas traxit.
Vñ ⁊ veritas dicit. Qui q̄ facit peccatū seru⁹ est peccati. Joh.viij.
Quare g̃ dixit:nōdū venit hora mea: Magis q̄ i ptāte ha
bebat qñ morerek:nōdū videbat oportunū vt illa ptātevte
rek. Quō nos fres(x̄bi gr̄a)h̄ loqmur. Iā certa hora ē qua
exeam⁹ vt celebrem⁹ sacra: si añ exeam⁹ q̄z opus est nonne
puersi ⁊ ꝓsteri sum⁹? Q̄z g̃ nō facim⁹ nisi qñ oportunū ē
ꝓpter in his agēdis cū ita loqmur:fatū ꝓsideram⁹? Quid
est g̃ nōdū venit hora mea: Añ ego scio oportune me pati:
qñ passio mea vtilis erit nōdū venit ipa hora/tūc volūtate
patiar:vt vtrūcz serues/⁊ nōdū venit hora mea:⁊ ptātē ha
beo ponēdi aīam meā ⁊ iterū sumēdi eā. Venerat g̃:hñs in
ptāte qñ morerek. Mā si añ morerek q̄z discipulos elegisset:
certe ꝓposterū esset. Si esset hō qui nō haberet i potesta:
te horā suā:posset añ mori q̄z discipulos elegisset. Et si for
te moreretur iam electis eruditisq̄z discipulis:pstaretur ei

Universitätsbibliothek Bibliotheca Augustana

ne ipse hoc faceret. At vero q̄ venerat in manu habēs quā-
do tret qñ rediret quouſcq; excurreret cui pateret inferi nō
tm̄ morienti ſed ꝛ reſurgenti: vt nobis oſtēderet ſpem imor
talitatis eccleſie ſue. In capite oſtendit quod mēbra expe
ctare deberent: reſurget etiā in ceteris membris: q̄ reſurre:
xit in capite. Hora ergo nondū venerat: opportunitas non-
dum erat. Vocādi erāt diſcipuli: annūciandū erat regnū
celoꝝ: faciende erāt virtutes. Cōmendāda erat diuinitas
in miraculis: cōmendanda erat humanitas dñi in ipa cō-
paſſione mortalitatis. Ille em̄ ſuriebat q̄ hō erat: pauit
quinq; panib⁹ tot milia q̄ deꝰ erat. Qui dormiebat q̄ ho-
mo erat: ventis ꝛ fluctibus imperabat q̄ deꝰ erat. Hec oīa
cōmendanda erant prius: vt eſſet q̄ ſcriberent euāgeliſte
quod predicaret eccleſie. At vbi tm̄ fecit ☞tum ſufficere ī
dicauit: venit hora nō neceſſitatis ſed voluntatis: nō cōdi
tionis ſed poteſtatis. Quid ergo fratres: q̄ illis ꝛ illis re:
ſpōdimus nihil dicem⁹ quid ſibi velint hydrie: q̄d aqua in
vinum cōuerſa: q̄d architriclin⁹: quid ſpōſus: quid mater
teſu in myſterio: q̄d ipſe nuptie: Dicenda ſunt oīa: ſed one-
randi nō eſtis. Volui quidē in noīe xp̄i ꝛ heſterno die quo
ſolet ſermo deberi charitati veſtre id agere vobiſcū: ſed nō
ſum permiſſus neceſſitatibus quibuſdam ipedientib⁹. Si
ergo placet ſanctitati veſtre hoc quod ad myſterium perti
net huius facti/in craſtinū differamus: ꝛ non onerem⁹ et
noſtram ꝛ veſtrā infirmitatē. Sunt forte hodie multi q̄ p:
pter ſolennitatē diei nō propter audiendū ſermonē conue-
nerunt. Craſtino qui venerint venient auditur⁹: vt nec frau
demus ſtudioſos nec grauemus faſtidioſos.

¶Tractatus.ix.

¶Dicit mater eiꝰ miniſtris. Quodcūq; dixerit
vobis facite: erant aūt ibi lapidee hydrie ſex po-
ſite. ſm̄ purificationē iudeoꝝ. Capientes ſingu-
le metretas binas vel ternas. Dicit eis ieſ⁹. Im-
plete hydrias aq̄. Et ipleuerūt eas vſq; ad ſūmū.

A Mō obſer uat Aug⁹ in hoc tra cta. inte: gram fo: mā tex. ſz plura ver ba trāſilit quedā cō: memorat: ꝛ quedam variat.

Sſit dñs deꝰ noſter vt donet nobis reddere q̄d
promiſim⁹. Heſterno ei die ſi meminit ſanctitas
veſtra cū tēporis includeremur anguſtia ne ſer-
monē inchoatū implerem⁹ in hodiernū diē diſtu
limus: vt ea que in hoc facto euangelice lectiōis myſtice in
ſacramētis poſita eſſent: ipō adiuuāte aperirent. Mō itaq;
opus eſt nobis morari diuti⁹ in cōmendādo dei miraculo.
Ipſe eſt em̄ deꝰ q̄ per vniuerſam creaturā quotidiana mi:
racula facit: q̄ hoibus nō facilitate ſz aſſiduitate viluerūt.
Rara aūt que facta ſunt ab eodē domino: id eſt a verbo p:
pter nos incarnato/maiore ſtupore hoibus attulerūt: non
q̄ maiora erāt q̄ ſunt ea q̄ quotidie i creatura facit: ſed q̄
iſta que quotidie fiunt tanq; naturali curſu peragunt: illa
vero efficacia potentie etiā tanq; preſentis exhibita vidē-
tur oculis hoīm. Dixim⁹ ſicut meminiſtis reſurrexit vn⁹
mortuus obſtupuerūt hoies: cū quotidie naſci q̄ non erāt
nemo mirek. ſic aquā in vinū ouerſam q̄s nō mirek: cū hoc
annis oībus deus in vitibus faciat: Sed q̄ omnia q̄ fecit
dñs ieſus non ſolum valent ad excitanda corda noſtra mi
raculis/ſed etiā ad edificādā doctrinā fidei: ſcrutari nos
oportet q̄d ſibi velint illa oīa: id eſt quid ſignificent. Horū
em̄ oīm ſignificationes ſicut recordamini i diē hodiernū
diſtulimus. Quod dñs inuitatus venerit ad nuptias etiā
excepta myſtica ſignificatione confirmare voluit q̄ ipſe
fecit nuptias. Victuri em̄ erāt de quib⁹ dixit apoſtolus p:
hibentes nubere ꝛ dicentes q̄ malū eſſent nuptie ꝛ q̄ dia-
bolus eas feciſſet: Cum idē dominus dicat in euāgelio in:
terrogatus vtrum liceat homini dimittere vxorē ſuam: ex
qualibet cauſa nō licere: excepta cauſa fornicatōis/in qua
Mat.xix. reſpōſione ſi meminiſtis hoc alt. Quos deus cōiunxit: ho-
mo nō ſeparet. Et qui bñ eruditi ſunt in fide catholica/no
uerūt q̄ deus fecerit nuptias: ꝛ ſicut cōiunctio a deo: ita di
uortiū a diabolo ſit. Sed propteres in cauſa fornicationis
licet vxorem dimittere: q̄ ipſa eſſe vxor prior noluit/que ſi
dem coniugalem marito non ſeruauit. Nec illi qui virgini
tatē deo vouēr: q̄q; ampliore gradū honoris ꝛ ſanctitatis
in eccleſia teneāt/ſine nuptijs ſunt. Nam ꝛ ipi pertinēt ad
nuptias cū tota eccleſia: in quibus nuptijs ſpōſus eſt xp̄s.

Ac per hoc ergo dñs inuitatus venit ad nuptias/vt contu
galis caſtitas firmaret ꝛ oſtenderet ſacramentū nuptiaꝝ
q̄ ꝛ illarū nuptiarū ſponſus perſonā dñi figurabat: cui ſi
ctum eſt/ſeruaſti vinum bonū vſq; adhuc. Bonum em̄ vi
num xp̄s ſeruauit vſq; adhuc: id eſt euangeliū ſuū. Jam ei
incipiam⁹ ipſa ſacramentoꝝ operta detegere quātum ille
donat: in cuius noīe vobis p̄miſimus. Erat prophetia an
tiquis temporib⁹: ꝛ a prophetie diſpēſatione nulla tempo
ra ceſſauerūt. Sed illa prophetia q̄ in illa xp̄s non intelli
gebatur/aqua erat. In aquis em̄ vinum quodāmodo latet.
Dicit apl̄s: quid intelligam⁹ in iſta aqua. Et ſi q̄s in bodier-
num iquit diem q̄diu legitur moyſes idipſum velamē ſu-
per cor eoꝝ poſitum eſt: quod non reuelat⁹ q̄ in chriſto eua
cuatur. Et cum trāſierint inq̄t ad dñm auferetur velamē. ij.Cor.iij
Velamen dicit ad opertionē prophetie: vt non intelligere
tur. Tollitur velamen cū trāſieris ad dñm. ſic tollit intel-
pientia cū trāſieris ad dñm ꝛ quod aqua erat/vinum ſit.
Lege libros oēs propheticos: nō intellecto xp̄o: quid tam
inſipidū ꝛ fatuum inuenies: Intellige ibi chriſtū: non ſolū
ſapit q̄d legis ſed etiam inebriat mutatus mentē a corpore
vt preterita obliuiſcens in ea que ante ſunt extēdaris. Et
go pphetia ab antiquis tēporib⁹ ex quo prorſus currit eo
do naſcentiū in genere humano de chriſto nō tacuit: ſed ac
cultum ibi erat: ad huc ei erat aqua. Vnde pbamus q̄ om
nibus tēporibus ſuperioribꝰ vſq; ad etatē qua vēit/
pphetia de illo nō defuit: Ipſo dño dicente. Cū em̄ reſu- Luc.xi
rexiſſet a mortuis iuenit diſcipulos ſuos dubitātes de ipſo
quē ſecuti erāt. Videbāt em̄ cū mortuū ꝛ nō ſperauerāt eū
reſurrecturū: ꝛ tota ſpes eoꝝ ꝛcidit. Dñs ille latro laudat⁹ Luc.xxiij
ipſo die meruit eſſe in paradiſo: q̄z in cruce cōfeſſus eſt xp̄m: q̄ de illo diſcipuli dubitarūt. ergo inuenit
eos nutātes ꝛ quodāmodo arguētes ſeipſos: q̄z illo redē-
ptionē ſperauerūt. Nolebāt tm̄ eū ſine culpa occiſum⁹ tu
nocentē. Et hoc ipſi poſt reſurrectionē dixerūt. cū quoſdā
eoꝝ triſtes inuenīſſet i via. Tu ſolus pegrinaris ab hierl⁹
ꝛ nō cognouiſtis q̄ facta ſunt i illa his diebꝰ. Ille aūt dixit
eis. Que? Illi vero dixerūt. De ieſu nazareno q̄ fuit pphe
ta potēs in factis ꝛ dictis in cōſpectu dei ꝛ vniuerſi poſtq;
modo hunc tradiderūt ſacerdotes ꝛ principes noſtri i dā
nationē mortis ꝛ cruci eū fixerunt. Nos aūt ſperabam⁹: q̄
ipſe erat q̄ redēpturus eēt iſrael. Et nunc terti⁹ dies agit
hodie: ex q̄ hec facta ſunt. Hec atq; alia cū dixiſſet vnus ex
duob⁹ quos iuenit in via eūtes ad pp̄in quē caſtellū rūdit
ipſe ꝛ ait. O inſenſati ꝛ tardi corde ad credendū: ſup oīa q̄ Luc.xxiij
locuti ſunt pphete. Nōne hec oīa oportebat pati xp̄m in
troire in claritatē ſuā: Et fuit incipiēs a moyſe ꝛ oīb⁹ pro-
phetis: interp̄tās illis in oīb⁹ ſcripturis q̄ de ipo erāt. Ibi
alio loco cū palpari ſe manib⁹ diſcipuloꝝ voluit vt credē
rēt q̄ in eoꝝ pe reſurrexerat: hi ſūt inq̄t ſermōes q̄s locu
ſum ad vos/cū adhuc eſſem vobiſcū: q̄ oportet ipleri oīa
q̄ ſcpta ſunt i lege moyſi ꝛ pphetis ꝛ pſalmis de me. Tunc Luc.xxiij
aperuit illis ſenſū vt intelligerēt ſcpturas: ꝛ dixit illis q̄
ſic ſcriptū ē: ꝛ ſic oportebat pati xp̄s ꝛ reſurgere a mortuis
tertia die: ꝛ p̄dicare in noīe eiꝰ pniam ꝛ remiſſionē peccā
in oēs gentes inciptentes a hierlm. Vis ex euāgelio q̄ cer
te manifeſta ſunt intellectis: patebit illa oīa myſteria que
in iſto miraculo dñi latēt. Videte q̄d ait. Q̄z oportebat i Luc.xxiij
pleri i xp̄o: q̄ de illo ſcripta ſunt. Ubi ſcripta ſunt: In lege
inq̄t ꝛ pphetis ꝛ pſalmis. Nihil ſcpturarū veterū pterm̄i
ſit. Illa erat aq̄. Et tō dicti ſūt illi a dño iſenſati: q̄z eis ad
huc aqua ſapiebat nō vinū. Quō aūt fecit de aqua vinum
Cū aperuit eis ſenſum ꝛ expoſuit eis ſcpturas inciptēs a
moyſe p oēs pphetas: vñ iā inebriati dicebāt. Nonne cor
nr̄m ardēs erat i nobis de ieſu dū loqueret nobis in via et
aperiret nobis ſcripturas? Intellexerūt em̄ xp̄m in his il
bus: in quib⁹ eū nō nouerāt. Mutauit aūt aquā in vinum
dñs nr̄ ieſus xp̄s: ꝛ ſapit q̄d nō ſapiebat: inebriat: q̄d nō ine-
biabat. Si iam iuſſiſſet inde aquā effundi/ꝛ ſic ipe mitte
ret vinum ex occultis creature finib⁹: vnde fecit ꝛ panē q̄d
ſaturauit tot milia: non em̄ quinq; panes habebant quinq;
hoīm ſaturitatem: aut ſaltem duodecim cophinos plenos
ſed omnipotētis dñi quaſi fons panis erat: ſic poſſet ē eſſa
aqua vinū infundere: q̄d ſi feciſſet: videretur ſcripturas
veteres improbaſſe. Cum autē ipſam aquam conuertit in

vinum: oſtēdit nobis q̄d ꝛ ſcriptura vet⁹ ab ipſo eſt. Nam
iuſſu ipſi⁹ implete ſunt hydrie. A dño quidē ille ſcptura:
ſed nihil ſapit ſi nō ibi xp̄s itelligat. Intēdite aūt q̄d ipſe
aut̄ ſcripta ſunt in lege ꝛ pphetis ꝛ pſalmis de me. Mouī
mus aūt legem ex ꝙbus tēporibus marret. i. ab exordio mū
di. In principio fecit deꝰ celū ꝛ terrā: inde vſq; ad hoc tps
q̄d nūc agim⁹/ſexta etas eſt: vt ſepe audiſtis et noſtis. Hā
prima etas ē ab adā vſq; ad noe. ſcḋa a noe vſq; ad abraā.
Sic ꝛ mattheus euāgeliſta p ordinē ſequitur ꝛ diſtiguit.
Tertia ab abraam vſq; ad dauid: quarta a dauid vſq; ad
tranſmigrationē babylonis: quinta a trāſmigratioe baby
lonis vſq; ad iohannē baptiſtā: ſexta inde vſq; ad finē ſecu
li. Propterea ꝛ ſexta die fecit deꝰ hoiem ad imaginē ſuam
q̄z ſexta iſta etate manifeſtat⁹ p euangeliū reformatio men-
tis noſtre: ſm̄ imaginē eiꝰ q̄ creauit nos. Et cōuertit aqua
in vinū: vt iam manifeſtatū xp̄m in lege ꝛ prophetis ſapia-
mus. Ideo [erāt ibi ſex hydrie quas iuſſit ipleri aq̄.] Sex
ergo ille hydrie ſex etates ſignificāt: quib⁹ nō defuit ꝓphe
tia. Illa ergo tpa ſex quaſi articulis diſtributa atq; diſtin
cta: quaſi vaſa eſſent in mania: niſi a xp̄o implerenk. Implete
ſunt pphetie/plene ſunt hydrie: ſed vt aqua i vinū ꝙuerta-
tur/in illa tota prophetia xp̄s intelligit. Quid eſt autē [eos
plebant metretas binas vel ternas.] Myſteriū nobis ma-
xime locutio iſta p̄mendat. Metretas enī dicit menſuras
quaſdā tanq; ſi diceret vnas amphoras: vel ſi quid huiuſ:
modi. Nomē mēſure eſt metreta: ꝛ a mēſura accepit nomē
iſta mēſura. Metrō em̄ menſurā dicunt greci. Inde appel
late metrete. Capiebāt ei metretas binas vt ternas. Quid
dicimus fratres? Si ternas tm̄ diceret nō curreret anim⁹
noſter niſi ad myſteriū trinitatis. Sz forte nec ſic debem⁹
inde cito tā ſenſum nr̄m auertere/q̄z dixit binas vel ternas
q̄ noīato patre ꝛ filio cōſequenter ꝛ ſpiritus ſanct⁹ intelli
gendus eſt. Spiritus enī ſanct⁹ nō eſt patris tantūmodo/
aut filij tantūmodo ſpīrit⁹: ſed patris ꝛ filij ſpūs. Scriptū
eſt ei. Si quis dilexerit mundū. nō eſt ſpirit⁹ patris in illo.
Itē ſcriptū eſt. Si q̄s aūt ſpiritū chriſti nō habet: hic non
eſt eius. Idē aūt ſpiritus ꝛ patris ꝛ filij. Nominato itaq;
patre ꝛ filio/intelligik ꝛ ſpiritus ſanctus: q̄z ſpirit⁹ eſt ꝛ pa
tris ꝛ filij. Cum aūt noīatur pater ꝛ fili⁹: tanq; due metre:
te nominank. Cum aūt ibi intelligik ſpiritus ſanctus/tres
metrete. Ideo non dictū eſt/capiētes capiebant metretas
alie binas alie ternas. Sed ipſe ſex hydrie capiebāt metre:
tas binas vel ternas. Tanq; diceret: ꝛ q̄ſi dico binas. etiā
ſpiritum patris ꝛ filij cum his intelligi volo. Et quādo di:
co ternas: ipam trinitatem manifeſtius enūcio. Quiſquis
itaq; noīat patrem ꝛ filiū: oportet ibi intelligi tanq; charī
tatē inuiſcē patris ꝛ filij q̄d eſt ſpiritus ſanct⁹. Fortaſſis ei
diſcuſſe ſcpture: q̄d nō ſic dico vt hodie dicere poſſim/aut
quaſi aliud inuenīri nō poſſit. Sed tū ſcrutate ſcpture id i
cant q̄ ſpiritus ſanct⁹ charitas eſt. Et ne putetis vile eſſe
charitatē. Quō autē vilis eſt: q̄ſi oīa que dicunk/non vilia:
ſed chara dicunk: Si ergo que non ſunt vilia/chara ſunt:
quid eſt charius ipſa charitate? Sic aūt cōmendak chari:
tas ab apoſtolo vt dicat. Supereminentioꝝ viam vobis
demonſtro. Si linguis hoīm loquar ꝛ angelorum: charita I.Cor.xiij
tem aūt nō habeā: factus ſum vt eramentū ſonās/aut cym
balum tinniens. Et ſi ſciero oīa ſacramēta ꝛ oēm ſcientiā
ꝛ habuero ꝓphetiam ꝛ oēm fidem ita vt montes transferā
charitatem aūt nō habeā: nihil ſum. Et ſi diſtribuero oīa
mea pauperibus/ꝛ tradidero corꝑ meū vt ardeā/charita
tem aūt non habuero: nihil mihi ꝓdeſt. Ista eſt ergo cha:
ritas/q̄ ſi veſſit fruſtra habenk cetera: ſi aſſit/recte habētur
oīa. Tamen charitatē laudans apl̄s paulus copioſiſſime
atq; vberrime: mīn⁹ de illa dixit/quā q̄ aīt breuiter apl̄s I.Joh.iij
Iohannes: cuius eſt hoc euāgeliū. Nec ei dubitauit dicere. Deus
charitas eſt. Scriptū eſt em̄: q̄z charitas dei diffuſa I.Joh.iiij
eſt in cordibus veſtris p ſpiritū ſanctū qui datus eſt nobꝭ.
Quis ergo noīet patrē ꝛ filium: ꝛ nō ibi intelligat charita
tem patris ꝛ filij? Quā cū habere ceperit: ſpiritū ſanctū ha
bebit. Quā ſi nō habuerit: ſine ſpiritu ſctō erit. Et quō cor
pus tuū ſine ſpū q̄ eſt aīa tua ſi fuerit/mortuū eſt: ſic aīa
tua ſine ſpiritu ſctō. i. ſine charitate ſi fuerit/mortua depu-
tabitur. Ergo metretas binas capiebāt hydrie: q̄z in oīm
temporū ꝓphetia pater ꝛ filius predicak: ſed ibi eſt ꝛ ſpi:

ritus ſanct⁹. Ideoq; adiunctū eſt vel ternas. Ego ꝛ pater Joh.x.
inq̄t vnū ſumus. Sed abſit vt deſit ſpūs ſanct⁹: vbi audi:
imus ego ꝛ pater vnū ſum⁹. Tamen q̄z patrem ꝛ filiū no:
minauit: capiebāt hydrie binas metretas. Sz audi vel ter
nas. Jte baptizate gētes: in noīe patris ꝛ filij ꝛ ſpiritꝰ ſan:
cti. Itaq; in eo q̄ dicunk binę: nō expꝛimik ſed intelligik:
in eo vero q̄ dñr vel terne/etiam expꝛimik trinitas. Sed D
eſt ꝛ ali⁹ intellect⁹ nō pretermittendus ꝛ ipm dicam: eligat
quiſq; q̄ placet: nobis: q̄ ſuggerik nō ſubtrahim⁹. Veſta
enī dñi eſt ꝛ nō oportet miniſtrū fraudare cōiuges preſer-
tim ſic eſuritēs vt apparet auditas veſtra. Prophetia q̄
ab antiqs tēporibus diſpenſak: ad ſalutem oīm gentiū per
tinet. Ad ſolum quidem populū iſrael miſſus eſt moyſes. ꝛ
ei ſoli populo per eum lex data eſt: ꝛ ipſi pphete ex ipſo po
pulo fuerunt. Et ipſa diſtributio temporū ſm̄ eundem po:
pulū diſtincta eſt. Unde ꝛ hydrie dicunk (ſm̄ purificatio:
nem iudeoꝝ.) Sed tm̄ quod illa pphetia etiā ceteris genti
bus annunciabak manifeſtū: q̄ quidem xp̄s in ea occult⁹
erat/in quo benedicuntur oēs gentes ſicut promiſſum eſt
abrae dicente dño: in ſemine tuo benedicentur oēs gētes.
Nondū em̄ intelligebak: q̄z nondum aqua fuerat conuerſa
in vinum. Ergo omnibus gentibus diſpenſabak prophetia.
Q̄d vt emineat iocūdius: de ſingulis etatibus/tāq; de ſin-
gulis hydrijs pro tempore quedam cōmemorem⁹. In ipſo
exordio adam ꝛ eua parentes oīm gentium erant non tan-
tummodo iudeoꝝ. Et quicq̄d figurabat in adam de xp̄o:
ad oēs vtiq; gētes pertinebat quib⁹ ſalus eſt i xp̄o. Quid
ergo dicā potiſſimū de aqua prime hydrie: niſi q̄d apl̄s ait
de adam ꝛ eua. Nemo eī me dicit praue intellexiſſe: q̄n itel:
lectum non meū ſed apl̄i profero. Illud ergo vnū ☞tū my
ſterium de xp̄o cōtinet quod cōmemorat apl̄s dicens. Et
erūt duo in carne vna. Sacramentū hoc magnū eſt. Et ne Ephe. v.
quis iſtā magnitudinē ſacramēti in ſingulis quibuſq; hoī
bus vxores habentib⁹ intelligeret: ego aūt dico inq̄t in xp̄o
et in eccleſia q̄d eſt ſacramentū magnum: erūt duo i carne
vna? Cum de adam et eua ſcriptura geneſeos loqueretur:
vnde ventū eſt ad hec verba. Propteres relinquet homo
patrem ꝛ matrē ꝛ adherebit vxori ſue: ꝛ erūt duo in carne
vna. Sic ergo xp̄s adheſit eccl̄ie: vt eēnt duo i carne vna.
Quō reliquit patrē? quomodo matrem reliquit? Patrem
q̄z cum in forma dei eſſet non rapinam arbitratus eſt eē ſe
qualē deo: ſed ſemetipm exinaniuit formā ſerui accipiēs.
Hoc eſt em̄ reliquit patrē: nō q̄z deſeruit ꝛ receſſit a patre:
ſed q̄z nō in ea forma apparuit hoibus in qua equalis ē pa
tri. Quō reliquit matrē? Relinquendo ſynagogā iudeoꝝ
de qua ſm̄ carnē natus eſt: ꝛ inhērēdo eccleſie quā ex oīb⁹
gentibus ꝓgregauit. Ergo ꝑma hydria habebat ꝓphetiā
de chriſto. Sed q̄ſi iſta q̄ loquor ꝑdicabātur in populis ad
huc aqua erat: in vinū mutata nondū erat. Et q̄z illumina
uit per apoſtolū deus vt oſtēderet nobis q̄d ibi q̄rerem⁹ in Gen.ij.
vna ipa ſententia/erūt duo in carne vna: ſacramētū magnū
in xp̄o ꝛ in eccleſia. Jam licet nobis vbiq; xp̄m querere: ꝛ
de oībus hydrijs vinum potare. Dormit adam vt fiat eua
mortuꝰ xp̄o vt fiat eccleſia. Dormienti ade fit eua de latere
mortuo xp̄o lancea pcutīk latus vt profluant ſacramenta/
quib⁹ formek eccl̄ia. Cui nō appareat q̄z in illis tūc factis:
futura figurata ſunt: quādoquidē dicit apl̄s ipm adā for-
mā futuri eſſe? Qui eſt inq̄t forma futuri. Prefigurabant
oīa myſtice. Neq; em̄ vere nō poterat deus vigilanti coſtā
educere feminaq; formare? An forte ne doleret latus q̄ſi
coſta detracta ē ꝓpter ☞ oporteret vt ille dormiret? Quis
eſt q̄ ſic dormiat: vt ei oſſa nō euigilāti euellank? An q̄ deꝰ
euellebat/propterea ☞ non ſentiebat. Poterat ergo ꝛ vi:
gilanti ſine doloꝛe euellere q̄ poterat dormienti: ſed ꝑculdu
bio hydria prima implebak. Prophetia illi⁹ temporis: de
futuro iſto tēpore diſpēſabat. Chriſtus etiam figurat⁹ eſt E
in noe: ꝛ in illa arca orbis terraꝝ. Quare ergo in arca in Gen.vj.
cluſa ſunt oīa animalia: niſi vt ſignarenk oēs gētes. Nō ei de
erat deo rurſus creare oē genus animalium. Q̄ñ enim oīa nō
erant: mōne dixit: producat terra: et ꝑduxit terra? Unde q̄
tūc fecit: inde reficeret. Verbo fecit verbo reficeret/niſi q̄
myſterīū commēdabat ꝛ ſecundā hydriam prophetice diſ-
penſationis implebat: vt per lignum liberarek figura or:
bis terrarū/q̄z in ligno figenda erat vita orbis terraꝝ: Jā

in tertia hydria ipī abrae qō iam cōmemorauī dictū est: i
Gēn.xxvj semine tuo benedicent oēs gentes. Et qs nō videat cuius
habeat figurā vnicus eius: q sibi ad sacrificiū/ quo ipe im
molandus ducebat/ligna portabat? Portauit ei dñs cru
cem suam: sicut euangeliū loquit. Hoc de tertia hydria cō
memorasse sufficeret. Me dauid aūt quid dicam/qō ad oēs
pertinebat ꝓphetia eius/ qī modo audiuimus psalmum.
Et difficile est vt dicaī psalmꝰ in quo hoc non sonet? Sed
certe vt dixī modo cantauimꝰ. Surge deus iudica terrā:
Wat.xxij qm tu hereditabis in oibꝰ gentibus. Et ideo donatiste tā:
qꝫ proiecti de nuptijs: sicut ille homo qui nō habebat vestē
nuptialē: inuitatus est ⁊ venit. Sed proiectus est de nume
ro vocatorū: qui nō habebat vestem ad sponsi gloriā. Qui
eī suam gloriam querit nō christi: non habet vestē nuptia
lem. Non enī volunt consonare voci illiꝰ q amicꝰ erat spon
si: ⁊ ait: hic est qui baptizat. Nec immerito illi qui nō habe
bat vestē nuptialem: hoc per īcrepationem obiectū est qō
non erat. Amice: qd huc venisti? Et sicut ille obmutuit: sic
⁊ isti. Quid enī prodest strepitꝰ oris muto corde? Mouerūt
ꝺppe intus apud semetipsos nō se habere qō dicant. Intꝰ
obmutuerunt: foris ꝑstrepunt. Audiunt velint nolint etiā
apud se cantari. Surge deus iudica terrā: qm tu hereditā
bis in oībus gentibꝰ. Et non cōmunicando oibus gen
tibus: quid aliud quam se exheredatos eē cognoscāt? Qō
ergo dicebam fratres q ad omnes pertinet prophetia/vo
lo eī alium sensum ostendere in eo quod dictū est/capien
tes metretas binas vel ternas: ad oēs inquā gentes perti
net prophetia. Modo cōmemorauimus demonstratum in
adam qui est forma futuri. Quis aūt nesciat qō de illo exor
te sunt oēs gentes: ⁊ in eius vocabulo q̄ttuor litteris quat
tuor orbis terrarū partes ꝑ grecas appellationes demon
strant? Si enī grece dicaī oriens occidens aqlo meridies
sicut eas pleriqꝫ locis sancta scriptura commemorat: in
capitibus verborū inuenis adā. Dicunt eī grece quattuor
memorate mundi partes ανατολη δυσις αρκτος με
σημβρια. Ista quattuor nomia si tanꝫ versus quattuor
subinuice scribas in eorū capitibus/adam legitur. Hoc i
Gen. viij. noe ꝓpter archam figuratū est: in qua erant oīa aīalia que
significabant oēs gentes. Hoc in abraam cui apertius di
Gen.xxvj ctum est. In semine tuo benedicent oēs gentes. Hoc i da
uid: de cuiꝰ psalmis (vt alia omittā) modo cātauimꝰ. Sur
ps. lxxxj. ge deus iudica terrā: qm tu hereditabis in oibus gentibꝰ.
Cui eī deo dicitur surge: nisi qui dormiuit? Surge deꝰ iu
dica terram: tanꝫ diceret. Dormisti iudicatus a terra: sur
F ge vt iudices terrā. Et quo pertinet illa ꝓphetia. Qm tu
Dan.ij. hereditabis inḋt in oibus gentibꝰ? Jam vero in ḋnta eta
te tanꝫ in ḋnta bydria daniel vidit lapidē p̄cisum de mō
te sine manibꝰ/ ⁊ confregisse oīa regna terrarum: ⁊ creuisse
illum lapidē ⁊ factum esse montē magnum: ita vt impleret
vniuersam faciē terre. Quid aperti? fratres mei? lapis de
mōte p̄cidit: ipe est lapis quē reprobauerūt edificantes/ ⁊
factꝰ est in caput anguli. De quo mōte p̄cidit nisi de regno
iudeorū: vnde dñs noster iesus xps ꝑm carnem natus est?
Et p̄cidit sine manibꝰ sine opere humano: q̄ sine ample
xu maritali de virgie exortus est. Mons ille vñ p̄cisus est
nō ipleuerat vniuersam faciē terre. Mō ei tenuerat regnū
iudeoꝝ oēs gentes. At vero regnū xp̄i oēs gētes: ⁊ vniuer
sum orbem terrarū cernimꝰ occupare. Jam ad sextam eta
tē ptinet iohānes baptista/ quo nemo exurrexit maior de
natis mulierū: de quo dictū est: maior qꝫ ꝓpheta. Quō ⁊ ip
Wat.iij. se oñdit q̄ oībus gentibꝰ missus est xps: qñ iudei venerūt
ad eū vt baptizarent. Et ne supbirent de noīe abrae: gene
ratio inquit viperarū quis ostēdit vobis fugere a vētura
ira? Facite ergo fructū dignū penitētie: id ē humiles esto
te. Superbis enī loqbat. Unde aūt erant superbi? De ge
nere carnis nō de fructu imitatiōis p̄fis abrā. Quid eis
ait? Nolite dicere patrē habemꝰ abrā: potens est deus de
lapidibus istis suscitare filios abrae. Lapides dicēs oēs
gentes: nō ꝓpter firmitatē: sicut lapis dictꝰ est quē repro
bauerunt edificātes: sed ꝓpter stoliditatē ⁊ duriciā stul
ticie: q̄ eis quos adorabāt similes facti erant. Adorabant
ei insensata simulachra: pariter insensati. Unde insensati:
Ps. cxiij Qm in psalmo dicitur. Similes illis fiant qui faciunt ea:
et oēs q̄ confidunt in eis. Jdeo cum ceperint hoīes deū ado:
rare quid audiūt? Ut sitis filij patris vestri q̄ in celis est Mat.v
q̄ solem suum facit oriri super bonos ⁊ malos: et pluit sup
iustos ⁊ iniustos. Quapropter si ei sit hō similis qui ē adorat
q̄d est/potēs est deꝰ de lapidibꝰ istis suscitare filios abrae.
Nosipsos interrogem? ⁊ videam? q̄ factū est. Nos enī de
gētibus venim?. De gentibꝰ aūt nō ventrem?: nisi deus de
lapidibꝰ suscitasset filios abrae. Facti sum? filij abrae imi
tando fidē: non nascēdo ꝑ carnē. Sicut enī illi degeneran
do exhered ati: sic nos imitādo adoptati. Ergo ffes ad oēs
gētes ptinebat etiā ista sexta hydria ꝓphetie: ⁊ ideo de oī
bus dictū est: ⌊capiētes metretas binas vel ternas.⌋ Sed
quō ostēdim? oēs gentes ptinere ad binas vel ternas me
tretas? Estimātis enī fuit quodāmodo vt ipsas diceret bi
nas quas dixerat ternas: ad ꝓmendandū scilicet sacramē
tū. Quō sūt bine metrete? Circūcisio ⁊ ꝓputiū. Bos duos
populos scriptura cōmemorat: ⁊ nullū ꝓtermittit hoīm
genus qī dicit circūcisio ⁊ ꝓputiū. Jn duobus istis ut
bus habes oēs gentes. Bine metrete sunt. Bis duobꝰ pa
rietibꝰ de diuerso vententibꝰ ad pacē in seipso faciendam
lapis angularis factꝰ est in christo. Ostēdam? ⁊ ternas me
tretas: in etsdē ipsis oibus gētibꝰ. Tres enī erant filij noe Luc.iij.
per quos reparatū est genus humanū. Unde dñs ait. Si
mile est regnū celoꝝ fermento: qō accepit mulier ⁊ abscon
dit in farine mēsuris tribus: quoadusq; fermentaret totū.
Que est ista mulier/nisi caro dñi? Quod est fermētum nisi
euangelium? Que sunt tres mēsure: nisi omnes gentes pro
pter tres filios noe? Ergo sex hydrie capientes binas vel
ternas metretas/sex sunt etates temporum capientes pro
phetiā pertinentē ad oēs gentes: siue in duobus generib⁹
hoīm/id est iudeis ⁊ grecis/sicut sepe apostolus cōmemo
rat: siue in tribus ꝓpter noe tres filios significatos. Figu
rata est enī ꝓphetia ptingens vsqꝫ ad oēs gētes. Nā in eo
qō pertigit dicta est metreta: sicut dicit apls. Accepimus
mēsuram pertingendi vsqꝫ ad vos. Hentibꝰ enī euangeli
zans hoc ait: mensuram pertingendi ad vos.

Tractatus.x.

Post hoc descēdit capharnaū ipe ⁊ mater ei⁹
⁊ fratres ei⁹ ⁊ discipuli eius: ⁊ ibi mānserunt non
multis diebus. Et prope erat pascha iudeorum:
et ascendit iesus hierosolymā: ⁊ inuenit in tēplo
vendentes boues ⁊ oues ⁊ colūbas. Et nūmula
rios sedentes: ⁊ cū fecisset quasi flagellū de funi
culis omnes eiecit de tēplo: oues quoqꝫ ⁊ boues
⁊ nūmulariorum effudit es: ⁊ mensas subuertit.
et his qui colūbas vendebant dixit. Auferte ista
hinc: ⁊ nolite facere domū patris mei domum ne
gociationis. Recordati sunt vero discipuli eius
q̄ scriptū est. Zelus domus tue comedit me. Re
sponderūt ergo iudei ⁊ dixerūt ei. Qō signū ostē
dis nobis: q̄ hec facis? Respondit iesus ⁊ dixit
eis. Soluite tēplū hoc ⁊ in tribꝰ diebꝰ excitabo il
lud. Dixerūt ergo iudei q̄draginta ⁊ sex ānis edi
ficatū est templū hoc. ⁊ tu i tribꝰ diebꝰ excitabis
illud? Ille aūt dicebat de templo corporis sui.

In psalmo audistis gemitū paupis cui⁹ membra
per totā terrā tribulationes patiunt vsqꝫ in finē
scli. Satis agite ffres mei eē in bis ꝓbatos de his
membris. Nā tribulatio tota translatura est. Ale
gaudentibus veritas dicit. beati lugentes: qm ipsi consō
labuntur. Deus homo factꝰ est. Quid factur? est hō? ꝓpter
quē deꝰ factus est hō? Hec spes cōsoler nos in omni tribu
latione: ⁊ tentatione huius vite. Non em̄ cessat inimicus p
sequi: ⁊ si nō aperte seuit insidijs agit. Quid em̄ agit er sup
iram dolose agebāt. Jnde dictus est leo ⁊ draco. Sed q̄
dicit xp̄s? Et cōculcabis leonē ⁊ draconē. Leo ꝓpter ar
tam irā: draco ꝓpter occultas insidias. Draco eiecit ad
de paradiso. Jdē ipe persecutus est ecclesiā: dicēte petro.
Quia aduersariꝰ vester diabolus sicut leo rugiens circuit
querens quem deuoret. Non tibi seuitiam suam perdicā

se diabolus videat: qñ blanditur: tunc magis cauend? est.
Sed inter has oēs insidias ⁊ eius tentationes: quid facia
mus: nisi qō ibi audiuim?? Ego aūt cū mihi molesti essent
inducbā me cilicio ⁊ humiliabam i ieiunio animam meā.
Est qui exaudiat: me dubitet? ozare. Qui aūt exaudit int?
manet. Non in montē aliquē oculos dirigatis: non faciem
in stellam: aut solē aut lunā leuetis. Non tūc exaudiri vos
arbitremini: qñ super mare oratis: imo detestamini tales
orationes. Munda tm̄ cubiculū cordis: vbi fueris: vbicū:
q̄ oraueris: intus est qui exaudiat: intus in secreto: quē si:
num vocat cum ait. Et oratio mea in sinu meo ꝙuertetur.
Qui te exaudit: non est ꝑeter te. Non longe vadas nec te
extollas: vt quasi attingas ad illū manibꝰ. Magis si te ex
tuleris cades: si te humiliaueris ipe appropinquabit. Hic
oēs deus noster verbū dei: verbum caro factum est filius
patris: filius dei: filius hoīs. Excelsus vt nos faceret: hu:
milis vt nos reficeret: ambulās inter homines: patiēs hu
mana: abscondēs diuina. † ⌊Descēdit⌋ vt dixit euāgelista
⌊in capharnaum: ipe ⁊ mater eius ⁊ fratres eius ⁊ discipu
li.⌋ ‡ ⁊ ibi mānserunt nō multis diebus. ⌊Ecce habz matrem
habet fratres: habet ⁊ discipulos. Jnde fratres: vīm matrē.
Fratres em̄ scriptura nostra non eos solos appellare con
suevit qui nascunt ex eodem viro et femina: aut ex eodem
vtero aut ex eodem patre q̄uis diuersis matribꝰ aut certe
eodē gradu velut cōpatrueles aut cōsobrinos; non solum
hos fratres nouit dicere scriptura nr̄a. Quomodo loquit
sic intelligēda est. Habet linguā suā. Quicūq; hāc linguā
nescit turbat ⁊ dicit. Unde fratres dño? Non ei maria pe
perit. Absit. Jnde cepit dignitas virginū. Illa femia ma
ter esse potuit: mulier esse non potuit. Dicta est aūt mulier
ꝑ femineum sexum: non ꝑ corruptionem integritatis.
Et hoc ex lingua ipsius scripture. Nam ⁊ eua statim fctā
de latere viri sui: nondum contacta a viro suo: nostis quis
mulier appellata sit. Et formauit eam in mulierem. Ergo
vñ fratres cognati marie: de quolibet gradu cognati. Qñ
probamus? Ex ipsa scriptura. Frater abrae dictꝰ est loth:
filiꝰ erat fratris ipsius. Lege ⁊ inuenies: q̄ abrā patruus
erat loth: ⁊ dicti sunt fratres. Unde/nisi q̄ cognati? Item
iacob labam syrum habebat aununculum. Frater ei erat la
bam matris iacob: id est rebecce vtoris ysaac. Lege scri:
pturam ⁊ inuenies quia fratres dicuntur: aununculus ⁊ so:
rotis filius. Qua regula cognita: inuenies omnes consan
guineos marie fratres eē christi. Sed illi discipuli magis
erant fratres. Q: ⁊ illi cognati fratres nō essent/ si discipu
li non essent. Et sine causa fratres: si magistrū non cogno:
scerent fratrem. Nam quodā loco cū ei nunciati essent ma
ter ⁊ fratres ei⁹ foris stātes/ille autem cum discipulis suis
loquebatur ait. Que mihi mater/vel q̄ fratres? Extendēs
manꝰ super discipulos suos dixit. Hi sunt fratres mei. Et
q̄cūq; fecerit voluntatē patris mei qui i celis est: ille mihi
mater ⁊ frater ⁊ soror est: ergo ⁊ maria q̄ fecit volūtatē pa
tris: hoc in ea magnificauit/q̄ fecit voluntatē patris: non
q̄ caro genuit carnē. Intendat charitas vra. Propterea
cum dñs in turba admirabilis videretur faciēs signa ⁊ ꝓ
digia: ⁊ ostendens quid lateret in carne: admirate quedaꝫ
anime dixerunt. Felix venter q̄ te portauit. Et ille. Jmmo
felices qui audiunt verbum dei: ⁊ custodiūt illud. Hoc est
dicere. Et mater mea quam appellatis felicem: inde felix
q̄ verbum dei custodit: non q̄ in illa verbum caro factum
est ⁊ habitauit in nobis: sed q̄ custodit ipsum verbum dei
per quod facta est: ⁊ quod in illa caro factū est. Hoīes non
gaudeant prole temporali: exultent si spiritu tūgunt deo.
Hoc diximus propter id quod ait euangelista: q̄ cum ma
tre sua ⁊ fratribus suis ⁊ discipulis habitauit in capha:
naum paucis diebus. Deinde quid sequitur? Et

Prope erat pascha iudeorum ⁊ ascēdit † hieroso
lymam. ⌊Aliam rem nobis euāgelista narrat: si:
cut se habebat recordatio annūciantis. ⌊Et iue
nit in tēplo ‡ boues ⁊ oues ⁊ columbas ⁊ nūmu:
larios sedentes. Et cū fecisset quasi flagellum † de resticu
lis: omnes eiecit de tēplo. Boues quoqꝫ ⁊ oues ⁊ nūmula:
riorum effudit es: ⁊ mensas subuertit: ⁊ his qui columbas
vendebāt dixit. Auferte ista hinc: ⁊ nolite facere domū pa:
tris mei domum negociationis. ⌊Quid audiuim?? fratres?

Ecce templum illud figura adhuc erat: ⁊ eiecit inde domi
nus omnes qui sua querebant: qui ad nundinas venerant
⁊ que ibi vendebant illi: que opus habebāt homines in sa
crificijs illiꝰ tēporis. Novit enī charitas vestra qō sacri:
ficia illi populo ꝓ eius carnalitate corde adhuc lapideo
talia data sunt quibus teneretur ne i idola defluerent: ⁊ im
molabant tibi sacrificia: boues ⁊ oues ⁊ columbas. Nostis
q̄ legistis. Non ergo magnum peccatū si hoc vendebant
in templo: quod emebatur vt offerretur in tēplo. Et tamē
eiecit inde illos. Quid si ebriosos iueniret: quid faceret do
minus: si vendentes ea que licita sunt ⁊ contra iustitiā nō
sunt? Que enī honeste emuntur: nō illicite vēdunt? Expu
lit tamen: ⁊ non est passus domum orationis fieri domum
negociationis. Si negociationis domus nō debet fieri do
mus dei: potationis debet fieri? Nos autē quando ista di:
cimus stridentibus dentibus suis aduersus nos: ⁊ cōsolat nos
psalmus quē auditis. Striderūt in me dentibꝰ suis. No: ps.xxxvj.
uimus ⁊ nos audire vnde curemur. Et si ingeminātur fla
gella christo/q̄ flagellatur sermo ipsius: congregata sunt
inquit i me flagella ⁊ nescierūt. Flagellatꝰ est flagellis iu
deorum: flagellatur blasphemijs fal sorum xp̄ianoꝝ. Mul: / ſſ
tiplicant flagella domino deo suo ⁊ nesciunt. Faciam? nos
quantū; ipse adiuuat. Ego aūt cum mihi molesti essent in: ps. xxx:
ducbam me cilicio: ⁊ humiliabam in ieiunio aīam meam. iij.
Dicimus tū fratres: non em̄ ⁊ ipse pepercit illis qui flagel
lādus erat ab eis. Prior illos flagellauit: signum quoddā
nobis ostendit q̄ fecit flagellum de resticulis: ⁊ inde indi:
sciplinatos negociationem de dei templo facientes flagel
lauit. Etem̄ vnusquisqꝫ in peccatis suis restem sibi texit: p:
pheta dicit. Ve his qui trahunt peccata sua sicut restē lon Esa.v.
gam. Et quis facit restē longam? Qui peccato addūt pec
catū. Quomodo addunt peccata peccatis? Cum peccata
que facta sunt cooperiunt alijs peccatis. Furtum fecit: ne
inueniatur q̄ fecit/querit mathematicū. Sufficeret furtū
fecisse. Quare vis adiūgere peccatum peccato? Ecce duo
peccata. Cum ad mathematicū prohiberis accedere: blas
phemas episcopum. Ecce tria peccata. Cum audis: mitte
illum foras de ecclesia: dicis duo me ad partē donati. Ec
ce addis quartum. Cresce restis. Time restem. Bonū est
tibi vt hic inde cum flagellar: corrigaris: ne in fine dicaī.
Ligate illi pedes ⁊ manus ⁊ proijcite eum in tenebras ex: Mat.xxij
teriores. Criniculis em̄ peccatorum suorū vnusquisqꝫ cō: puerb. v.
stringitur. Illud dñs dicit: illud alia scriptura dicit. Sed
vtrūqꝫ dominus dicit. De peccatis suis ligantur homines
⁊ mittunt in tenebras exteriores. Qui sunt tamen qui ven
debant boues? Et in figura queramus mysterium facti: q̄ C
sunt qui oues vendunt ⁊ columbas? Ipi sunt qui sua q̄rūt
in ecclia: nō q̄ iesu christi. Uenale habent totū: q̄ nolūt re
dimi. Emi nolunt: ⁊ vendere volūt. Bonū est em̄ eis vt re:
dimant sanguine xp̄i: vt perueniāt ad pacem xp̄i. Quid ei
prodest acquirere in hoc seculo quodlibet tēporale ⁊ tran
sitoriū: siue sit pecunia: siue sit voluptas vētris ⁊ gutturis
siue sit honor i laude humana? Nonne oīa fumus ⁊ vent?.
Nonne oīa transeunt ⁊ currunt? Et ve his q̄ hescrint trā:
euntibus: q̄ simul transeunt. Nonne oīa vt fluuiꝰ preceps
currens in mare? Et ve ei qui crediderit: q̄ i mare trahet
ergo tenere debem? oēs affectus a talibus concupiscētijs.
Fratres mei qui talia querūt: vendunt. Nam ⁊ simon ille Act. viij.
ideo volebat emere spiritum sanctum: q̄ vendere volebat
spiritum sanctū. Et putabat apostolos mercatores tales
esse: quales dñs de templo flagello eiecit. Talis ei ipe erat
⁊ quod vēderet emere volebat. De illis erat qui columbas
vendunt: etem̄ in columba apparuit spiritus sanctus. Qui
ergo vendunt colūbas fratres? Qui dicunt/ nos dam? spi
ritum sanctū? Quare em̄ hoc dicūt: ⁊ quo precio vendūt?
Preciū honoris sui accipiūt. Accipiūt preciū cathedras
tēporales: vt videant ipsi vēdere columbas. Laueāt a fla
gello de resticulis. Columba nō est venalis: gratis dak: q̄
gratia vocak. Jdeo fratres mei quō eos videtis q̄ vendūt
ꝓpolarios. Quisqꝫ qō vendit laudat: quot ꝓposita fece:
rūt. Alterū ꝓpositū hz carthagine ꝑmian?: alterū hz mari
anus: alterū hz in maritania rogat?: alterū hūt in numi
dia illi ⁊ illi: q̄s iā nec noiare sufficim?. Circūit ergo aliqs
emere colūbā. Unusqisqꝫ ad ꝓpositū suū laudat qō vem

dit. Auertatur illi⁹ cor ab omni vendēte: veniat vbi gratꝭ accipitur. Nec sic erubescant fratres: qz per ipas diffensiones suas amaras ⁊ malticiosas cū sibi tribuūt qō non sunt: cū extollunt putantes se aliqd esse cū nihil sint: tot partes de se fecerūt. Sed quid in eis impletū est qō nolūt corrigi: nisi q audistis i psalmo? Eluisi sunt nec ꝓpūcti sunt. Qui ergo boues vendūt? Boues intelligunt: qui nobis scripturas sāctas dispēsauerūt. Boues erāt apostoli: boues erāt
1.Cor.ix. ꝓphete. Tū dicit apostolus. Bouī triturāti os nō infrenabis. Munquid de bobus ptinet ad dōm. An ꝓpter nos dicit? Propter nos enī dicit: qz debet in spe qui arat arare ⁊ triturans in spe participandi. Ergo illi boues reliq̄runt nobis memoriā scripturaꝝ. Non enī de suo dispensauerūt qz gloriam dōi q̄sierunt. Quid em̄ audistis in ipo psalmo:
Ps̄. xxx: iiij. Et dicant semp magnificetur dōs: qui volunt pacem fui eius. Seruus dei/populus dei/ecclesia dei. Qui volunt pacem ecclesie ipsius: magnificent dōm non seruum: et dicāt semper magnificet dōs. Qui dicant: qui volunt pacem serui ei⁹. Ipsius populi ipsius serui. Vox est illa euidēs quā in lamentationib⁹ audistis in psalmo. Et mouebamini cū audiretis qz inde est is: quod cantabatur ab vno: de omnibus cordibus resonabat. Felices: qui se in illis vocib⁹ tan q̄ in speculo cognoscebāt. Qui ergo volunt pacē serui ei⁹ populi ei⁹: pacē vni⁹ illius quā dicit vnicā ⁊ quā vult erui a leone ⁊ de manu canis vnicā meā: q dicūt semper magnificetur dōs: ergo illi boues dōm magnificauerunt non se. Videte bouē magnificantē dōm suū: qz agnouit bos possessorem suū. Attēdite bouē timentē ne deserat possessor bouis ⁊ in boue presumat: quō expauescit eos q volunt ī illo ponere spem. Munqd paul⁹ ꝓ vobis crucifixus est: aut in noīe pauli baptizati estis? Ego dedi/nō ego dedi: gratis ac
1.Cor.iij. cepistis: colūba de celo descēdit. Ego inqt plātaui apollo rigauit: sed de⁹ incrementū dedit. Neq; q plātat est aliqd neq; qui rigat: sed qui incrementū dat de⁹. Et dicāt semp magnificet dōs: qui volūt pacē serui eius. Isti aūt de scripturis ipsis fallunt populos vt accipiāt ab ipsis honores ⁊ laudes ⁊ nō conuertant hoies ad veritatem. Qz vero ipsis scripturis fallunt populos a quib⁹ querūt honores: vēdunt boues ⁊ oues: id est ipsas plebes. Et cui vēdunt nisi diabolo? Rāq; fratres mei si xp̄i vnica eccl'ia est ⁊ vna est: quicqd inde precidit/qs tollit nisi leo rugiens ⁊ circūiens querens quē deuozet? Ille his q precidunt. Rā illa integra permanebit: nouit em̄ dōs q sunt eius. Tamen quātum in ipsis est vendūt boues ⁊ oues vendūt ⁊ colūbas: obseruāt flagellum peccatoꝝ suoꝝ. Certe q̄ aliquid tale patiunt ꝓpter istas iniq̄tates suas: agnoscant qz dōs fecit flagellum de resticulis: ⁊ adhuc admoneat eos vt mutent se/ⁿ non sint
Mat.xxij negociatores. Rā si se nō mutauerint: audiēt in fine. Ligate illi⁹ manꝰ ⁊ pedes: ⁊ proiscite ī tenebras exteriores. Tūc
† Alia lra hꝫ xo ei⁹. dictū est. Zelus dom⁹ tue comedit me. ⌊ Recordati sunt † discipuli ‡ qz zelus domus dei elecit illos de templo dñi. ⌋
‡ Alia lra hꝫ qz scriptū est: zelus dom⁹ tue comedit me. Fratres: vnusquisq; christianus in mēbris xp̄i zelo dom⁹ dei comedatur. Quis comeditur zelo domus dei? Cui oia que forte ibi videt peruersa: satagit emēdari: cupit corrigi non quiescit. Si emendare non potest: tolerat: gemit nō excutitur de area: granum sustinet paleam: vt intret ī horreū Et cum palea fuerit separata: tu ante horreū si granum es noli excuti de area: ne prius ab auibus colligaris: q̄; in horreum congregeris. Aues em̄ celi aerie potestates expectāt aliquid rapere de area: ⁊ non rapiunt nisi qō inde fuerit excussum: ergo zelus domus tue comedit te. Unumquemq; christianū zelus domus dei comedat: in qua domo dei mēbrum est. Non em̄ magis est dom⁹ tua: q̄; dom⁹ vbi habes salutē sempiternā. Domū tuam intras propter requiē temporalem: domū dei intras propter requiē sempiternā. Si ergo in domo tua ne q̄d puersum fiat satagis: in domo dei vbi salus ꝓposita est ⁊ requies sine fine debes patī quātū in te est/si q̄d forte puersum videris? (Verbi gratia.) Vides fratrē currere ad theatrum: prohibe: mone: cōtristare: si zelus domus dei comedit te. Vides alios currere ⁊ inebriari velle/ⁿ hoc velle in locis sanctis qō nusq; decet: p: bibe quos potes/tene quos potes/terre q̄s potes. Quib⁹ potes blandire: noli tamen quiescere. Amic⁹ est: ammonetur leniter. Vxor est: fouerissime refrenetur. Ancilla ē: etiā verberib⁹ compescatur. Fac quicquid potes pro persona quā portas ⁊ perficis/zelus dom⁹ tue comedit me. Si aūt fueris frigidus marcidus ad te solū expectūs ⁊ quasi tibi sufficiens ⁊ dicēs in corde tuo: quid mihi est curare alienos peccata/sufficit mihi anima mea/ipsam integram seruare deo. Eia nō tibi venit in mentem seruus ille qui ab scōdit talentū ⁊ noluit erogare? Munquid causatus est qz perdidit: ⁊ non qz sine lucro seruauit? Sic ergo audite fres mei: vt nō quiescatis. Ego vobis cōsiliū daturus sum. Dicit ille qui int⁹ est: qz ⁊ si p me dederit/ille dat. Mostis q̄d agatis vnusquisq; in domo sua cum inquilino/cum cliente suo: cū maiore cum minore. Quomodo dat deus aditum/quomō aperit ianuā verbo suo. Molite quiescere lucrari christo qui lucrati estis a xp̄o. ⌊ † Dixerūt illi iudei. Quod signū ostendis nobis qz hec facis? ‡ Et dominus. Soluite templum hoc: ⁊ † tribus diēb⁹ excitabo illud? Dixerūt ergo iudei. Quadraginta ⁊ sex annis edificatum est tēplum hoc: ⁊ tu ‡ dicis tribus diēb⁹ † excitabo illud? ⌋ Caro erāt: carnalia sapiebāt. Ille loquebatur spiritualiter. Quis aūt possit intelligere de quo templo dicebat? Sed non multū querimus. Per euāgelistam nobis aperuit: de quo templo diceret. Soluite templū hoc: ⁊ tribus diebus excitabo illud. Quadragīta sex annis edificatum est templū: ⁊ tribus resitabit illud? ‡ ⌊ Dicebat aūt ille euangelista. ⌋ De templo corporis sui. ⌊ Et manifestum est occisum dominū: postea et duum resurrexisse. Hoc modo omnib⁹ nobis notū est. Et si iudeis clausum est quia fores stāt nobis tamen apertum est/quia nouimus: in quem credim⁹. Ipsius templi resolutionē: ⁊ reedificationē: anniuersaria solēnitate celebrauimus. Ad quā vos exhortamur vt ꝓparetis vos si q̄ eſtis cathecumini: vt accipiatis gratiam. Jam nunc temp⁹ est: iam nūc parturiatur qō tunc nascatur: ergo illud nouim⁹ sed forte hoc exigitur a nobis/vtrū habeat aliqs sacramentum quadraginta sex annis edificatum templum. Sunt q̄ dem multa: q̄ hinc dici possunt. Sed quod breuiter dici potest ⁊ facile intelligi: hoc interim dica m⁹ fratres. Ptrim⁹ em̄ iam (ni fallor) besterno die adam vnum hoiem fuisse ⁊ ipsum esse totum gen⁹ humanū. Nam ita diximus si meministis quasi fracti⁹ est ⁊ sparsus colligitur/ⁿ quasi cōstitutus in vnam societatē atq; concordiā spiritualem. Et gemit vnus pauper modo ipe adam sed in christo renouat⁹: qz sine peccato venit adam vt peccatum adam solueret in carne sua: ⁊ vt reintegraret sibi ad imaginē dei adam. Ergo de adā caro christi. Ergo de adā templū quod destruxerunt iudei: ⁊ suscitauit dom⁹ triduo. Resuscitauit et carnē suam. Videte: qz de⁹ erat equalis patri. Fratres mei dicit apostol⁹. Qui eum excitauit a mortuis. De quo dicit de patre. Factus inquit obediens vsq; ad mortē mortem autem crucis: propter qō ⁊ de⁹ illum excitauit a mortuis: ⁊ dedit ei nomen quod est sup omne nomen. Resuscitatus ⁊ exaltatus est dominus. Resuscitauit a mortuis quis: pater. Cui dicit in psalmis: excita me ⁊ reddā illis. Ergo pater eum resuscitauit nō seipe? Quid autem fecit pater sine verbo? Quid aūt facit pater sine vnico filio suo. Nam audi quia ⁊ ipse deus erat. Soluite templum hoc: ⁊ trib⁹ diebus excitabo illud. Nūquid dixit soluite templum qō tri: duo pater me⁹ resuscitet? Sed quomodo cum pater suscitat ⁊ fili⁹ suscitat: sic cum filius suscitat ⁊ pater suscitat: q fili⁹ dixit ego ⁊ pater vnum sum⁹. Quid ergo sibi vult numerus quadragenarius senari⁹. Interim ipse adam quia per totum orbem terrarum est: audistis iam besterno die ⁊ quattuor litteris grecis quattuor verbor̄ grecor̄. Si enī ista verba quattuor scribas subinuicē: id est nomina quattuor partiū mūdi orientis occidētis aquilonis ⁊ meridiani qđ est totus orbis: vnde dicit dominus an quattuor ventis collecturū electos suos cum venerit ad iudiciū. Si ergo facias ista quattuor nomina greca. ανατολη quod ē oriens. Δυσις quod est occidēs. αρκτος qō est septentrio. μεσημβρια quod ē meridies. Anatole dysis: arctos membria: capita verbor̄ adam habent. Quomodo ergo ibi inueniemus quadragenarium senarium numerum: qz carō christi de adam erat. Ad litteras numeros cōputāt greci: quod ⁊ nos facimus. A litteram ipi lingua sua ponit⁹ alpha; ⁊ vocatur α alpha vnum. Vbi aūt in numeris scribunt β beta quod est b ipsorū: vocat in numeris duo. Vbi scribūt γāma: vocatur in numeris ipsorū tria. Vbi scribitur Δ delta: vocat in numeris ipsorū quattuor: ⁊ sic per oēs litteras numeros habēt. M. qō nos dicim⁹ ⁊ illi dicunt μι. Et significat. Dicunt enī μ τεσσαρακοντα. Jam vide tenste littere quē numerū habeāt: ⁊ ibi inuenieris quadraginta sex annis edificatū templū. Habet ei adam: α: alpha quod est vnū. Habet Δ delta qō sunt quattuor: habes dnq; Habet iterū α alpha qō est vnū: habes sex. Habet μι: qō est. xl. habes quadraginta sex. Hec fratres mei etiā ab anteriorib⁹ maiorib⁹ nostris dicta sunt: ⁊ inuētus est iste numerus in litteris. xlvj. Et qz dōs noster iesus christ⁹ de adam corpus accepit: non de adam peccatū traxit: templū corporis inde sumpsit: nō iniquitatē que de templo pellenda est. Ipsam aūt carnē quā traxit de adam/maria enī de adam ⁊ domini caro de maria: iudei crucifixerunt: ⁊ ille resuscitaturus erat ipsam carnē triduo quā illi in cruce erāt occisuri. Illi soluerūt templū quadraginta sex annis edificatū: ille triduo resuscitauit illud. Benedicim⁹ dōm deū nostrum qui ad leticiā spiritalē cōgregauit nos. Simus ī humilitate cordis semper: ⁊ gaudiū nostrum penes ipsum sit. Non de prosperitate aliqua hui⁹ seculi inflemur: sed non erimus felicitatem nostrā non esse nisi cū ista transierint. Modo gaudiū nostrū fratres mei in spe sit: nemo gaudeat quasi in re presenti: ne inhereat ī via. Totum gaudium de spe futura sit: totum desideriū vite eterne sit. Omnia suspiria in christo anhelent. Ille vn⁹ pulcherrimus qui ⁊ fedos vollerit vt pulchros faceret/desideretur. Ad illum vnū curratur illi ingemiscatur et dicant semper magnificetur dominus qui volunt pacem serui eius.

bunt β beta quod est b ipsorū: vocat in numeris duo. Vbi scribūt γāma: vocatur in numeris ipsorū tria. Vbi scribitur Δ delta: vocat in numeris ipsorū quattuor: ⁊ sic per oēs litteras numeros habēt. M. qō nos dicim⁹ ⁊ illi dicunt μι. Et significat. Dicunt enī μ τεσσαρακοντα. Jam vide tenste littere quē numerū habeāt: ⁊ ibi inuenieris quadraginta sex annis edificatū templū. Habet ei adam: α: alpha quod est vnū. Habet Δ delta qō sunt quattuor: habes dnq; Habet iterū α alpha qō est vnū: habes sex. Habet μι: qō est. xl. habes quadraginta sex. Hec fratres mei etiā ab anteriorib⁹ maiorib⁹ nostris dicta sunt: ⁊ inuētus est iste numerus in litteris. xlvj. Et qz dōs noster iesus christ⁹ de adam corpus accepit: non de adam peccatū traxit: templū corporis inde sumpsit: nō iniquitatē que de templo pellenda est. Ipsam aūt carnē quā traxit de adam/maria enī de adam ⁊ domini caro de maria: iudei crucifixerunt: ⁊ ille resuscitaturus erat ipsam carnē triduo quā illi in cruce erāt occisuri. Illi soluerūt templū quadraginta sex annis edificatū: ille triduo resuscitauit illud. Benedicim⁹ dōm deū nostrum qui ad leticiā spiritalē cōgregauit nos. Simus ī humilitate cordis semper: ⁊ gaudiū nostrum penes ipsum sit. Non de prosperitate aliqua hui⁹ seculi inflemur: sed non erimus felicitatem nostrā non esse nisi cū ista transierint. Modo gaudiū nostrū fratres mei in spe sit: nemo gaudeat quasi in re presenti: ne inhereat ī via. Totum gaudium de spe futura sit: totum desideriū vite eterne sit. Omnia suspiria in christo anhelent. Ille vn⁹ pulcherrimus qui ⁊ fedos vollerit vt pulchros faceret/desideretur. Ad illum vnū curratur illi ingemiscatur et dicant semper magnificetur dominus qui volunt pacem serui eius.

Tractatus.xj.

Pertinet ad illa q̄ in ꝓ tractatu dicta sunt ab eodem. Cū aūt esset hierosolimis in pascha in die festo: multi crediderūt in noīe eius videntes signa eius que faciebat. Ipse autē iesus non credebat semetipsum eis eo q̄ ipse nosset oēs: ⁊ qz opus ei non erat. vt q̄s testimoniū phiberet de hoie. Ipse enī sciebat quid esset ī hoie. Erat autē homo ex phariseis nichodemus noie princeps iudeorum hic venit ad iesum nocte ⁊ dixit ei. Rabbi scim⁹ quia a deo venisti magister. Nemo enī pōt hec signa facere q̄ tu facis nisi fuerit de⁹ cū eo. Respondit iesus ⁊ dixit ei. Amē Amē dico tibi nisi q̄s renat⁹ fuerit denuo nō potest videre regnū dei. Dicit ad eū nichodemus quō potest hō nasci cū sit senex? Rūq̄d potest in ventrē matris sue iterato introire ⁊ renasci? Respōdit iesus. Amē Amē dico tibi: nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto: non potest introire in regnum dei.

Oportune nobis dōs pcurauit hodierna die lectionis hui⁹ ordinē. Nam qz ex ordine euāgeliū ꝑm iohannē cōsiderare atq; tractare suscepim⁹: credo q̄ aduertit charitas vestra. Oportune ergo occurrit vt hodie audiretis ex euangelio: qz nisi q̄s renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritu sancto/nō videbit regnū dei. Tēpus ergo ē vt vos exhortemur/qz adhuc estis cathecumini: q̄ sic credidistis in xp̄m vt adhuc vestra peccata portetis. Nullus aūt regnū celoꝝ videbit oneratus peccatis: qz nisi dimissa fuerint nō regnabit cū christo. Dimitti aūt nō possūt/nisi ei qui renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ spiritu sancto. Sed omnia verba que admodū se habeant aduertam⁹: vt hic inuentiant qui pigri sunt/q̄ta sollicitudine festinandū sibi sit ad onus deponendū: qz si ferret aliquā sarcinā grauem aut lapidis aut ligni aut alicui⁹ etiam lucri/si frumentum portarent si vinū si pecuniā: currerent vt deponerent onera: portant sarcinā peccatoꝝ ⁊ pigri sunt currere. Currendum est vt deponatur. Hec ꝑmit sarcina ⁊ mergit. Ecce audistis qz ⌊ cū † esset † dominus iesus christus hierosolymis in pascha in die festo: multi crediderūt in noīe ei⁹ videntes signa ei⁹ que faciebat. ⌋ Multi crediderunt in nomine eius. Et quid sequitur? ⌊ Ipse autem † christ⁹ nō credebat semetipm eis. ⌋ Quid sibi ergo vult? Illi credebant in noīe eius: ⁊ ipse iesus non credebat semetipsum eis. An forte non credebant ei ⁊ fingebāt se credidisse: ⁊ propterea iesus nō credebat semetipsum eis? Sed nō diceret euangelista: multi crediderūt ī noīe eius: nisi verum illis testimoniū diceret. Magna ergo res ⁊ mira res. Credūt homines in christum/ⁿ christus nō se credit hominib⁹: presertim qz fili⁹ dei est. vtiq; volens passus est: ⁊ si nollet/nunq̄ patere tur. Qui si nollet: nec nasceret. Si aūtē hoc solum vellet vt nasceretur tm̄ ⁊ nō moreretur: ⁊ quicquid vellet faceret qz omnipotēs patris fili⁹ oipotens est. Ex ipsis rebus probemus: qz cum voluisset eum tenere discessit ab eis. Loquit euangelium. Et cum voluissent eū de vertice montis precipitare: discessit ab eis ihesus. Et q̄n venerūt ad eum comprehendendū iam venditū a iuda proditore: cum ille putaret in potestate se habere tradere magistrū suū ⁊ dōm suū: ⁊ ibi ostendit dōs voluntate se pati non necessitate. Nā cū eum cōprehendere iudei voluissent: dixit illis. Quē queritis? At illi dixerūt. Jesum nazarenum. Et ille. Ego sum. Jo. xviij. Hac voce audita redierūt retro ⁊ ceciderūt. In eo q̄ eos respondens delexit/ostendit potestatē vt in eo q̄ ab eis cōprehendas est ostenderet voluntatē. Ergo quod passus est misericordie fuit. Traditus em̄ est ꝓpter delicta nostra: et resurrexit ꝓpter iustificationē nostram. Audi verba ipi⁹. Potestatē habeo ponendi aiam meam: ⁊ potestatē habeo iterū sumendi eam. Nemo tollet a me animā meā/sed ego pono illam a meipo ⁊ iterum sumo eā. Cū ergo haberet tā tam potestatem cū eam dictis predicaret: factis ostēderet quid sibi vult qō nō se credebat eis iesus quasi aliqd nolēti nociturus: aut aliquid nolēti facturus: presertim qz iā crediderant in noīe eius: ⁊ de ipsis dicit euangelista: crediderunt in noīe ei⁹: de quibus dicit: ipse aūt iesus nō credebat seipsum eis. Quare? ‡ ⌊ Quod ipe nosset oēs: ⁊ qz opus ei non erat vt quis testimoniū perhiberet de homine. Ipse ei sciebat quid esset ī hoie. ⌋ Plus nouerat artifex quid esset in opere suo: quā ipm opus quid esset in semetipo. Creator hois nouerat quid esset in hoie: quod ipse creatus hō non nouerat. Nonne hoc probam⁹ de petro qz non nouerat qō in ipso esset: quando dixit/tecum ero vsq; ad mortē? Audi qz dōs nouerat: qd esset in homine. Tu mecū vsq; ad mortem. Amē Amē dico tibi: priusq̄ gall⁹ cantet: ter me negabis. Homo ergo nesciebat qd eēt in se: sed creator hois nouerat quid esset in hoie: crediderāt in noīe eius multi: ⁊ ipse iesus nō credebat eis. Quid dicimus fratres? Forte cōsequentia indicabūt nobis. Quid sibi vult mysteriū verborum istorum: qz crediderāt in eum hoies/manifestū est/verum est: nemo dubitat: euangelium loquit: verax euangelista testatur. Item qz ipse iesus nō credebat semetipsum illis. Et hoc manifestū est. ⁊ nullus christian⁹ dubitat qz et hoc euāgelium loquit: ⁊ idem verax euangelista testat. Quare ergo crediderunt illi in noīe eius: ⁊ iesus non credebat semetipsum illis? Sequentia videamus.

‡ Alia lit. habet eo.

Capi.iij.

Erat † homo ex phariseis nichodemus noīe princeps iudeorum. Hic venit ad eū nocte: ⁊ dixit ei: Rabbi. ⌊ Jam hoc nostis: qz rabbi magister dicitur. ⌋ Scim⁹ qz a deo venisti magister. Memo enī potest hec signa facere que tu facis: nisi fuerit deus cū eo. ⌊ Ergo iste nichodem⁹ ex his erat qui crediderant in noīe eius: videtes signa ⁊ prodigia eius que faciebat. Superi⁹ em̄ hoc dixit. Cum aūt esset hierosolymis in pascha in die festo: multi crediderunt in noīe eius. Quare crediderūt in noīe eius? Sequit⁹ dicit: videntes signa ei⁹ que faciebat. Et de nichodemo q̄d dicit? Erat princeps iudeoꝝ nichodemus noīe. Venit ad eum nocte ⁊ ait illi. Rabbi: scimus qz a deo venisti magister. Et iste ergo crediderat in nomie eius. Et ipse vnde crediderat? Memo potest hec signa facere que tu facis: nisi fuerit deus cum eo. Si ergo nichodemus de illis multis erat qui crediderant in noīe eius: tam in isto nichodemo attēdamus: quare iesus nō se credebat eis? ⌊ Respondit iesus ⁊ dixit ei. Amen amen dico tibi: nisi q̄s renatus fuerit denuo nō potest videre regnū dei. ⌋ Ipis ergo se credit iesus: q̄ nati fuerint denuo. Ecce illi crediderāt in eū: ⁊ ies⁹ nō se credebat eis. Tales sunt oēs cathecu-

B † Alia lit. habz aūt.

Univers[illegible] Bibli[illegible]

minī:xp̄i iā credūt in noīe christi:sed iesus nō se credit eis.
Intendat ⁊ intelligat charitas vestra. Si dixerim⁹ cathe
cumino/credis ī christo. Respōdet credo ⁊ signat se. Iam
crucē christi portat in frōte:⁊ nō erubescit ī cruce dn̄i sui.
Ecce credidit in noīe ei⁹. Interrogam⁹ eum. Manducas
carnē filij hoīs ⁊ bibis sanguinē filij hominis? nescit qd di
cim⁹:qr iesus nō se credidit ei. Cū ergo ex eo numero nico
demus esset:venit ad dn̄m sed nocte venit:⁊ hoc forte ad rē
pertinet. Ad dn̄m venit ⁊ nocte venit:ad lucē venit et in te
nebris venit. Renati aūt ex aqua ⁊ spiritu sancto quid au-
diunt ab apostolo? fuistis aliqn̄ tenebre:nūc aūt lux in do-
mino:sicut filij lucis ambulate. Et iterū. Nos aūt q diei su-
mus sobrij sim⁹. Qui ergo renati sūt:noctis fuerūt/ et diei
sunt. Tenebre fuerūt/⁊ lumē sunt. Iā credit se illis iesus:⁊
nō nocte veniūt ad Iesum sicut nicodem⁹:non in tenebris
querūt dn̄ē. Tales em̄ iam etiā profitemur accessit ad illos
iesus: facit ī illis salutē qr ipse dixit. Nisi qs māducauerit
carnē meā ⁊ biberit sanguinē meū:nō habebit in se vitam.
Et qr signū crucis habēt in frōte cathecumini: iā de domo
magna sunt: sed fiant ex seruis filij. Nō eī nihil sunt:q iam
ad domū magnā pertinēt. Qn̄ aūt manna manducauit po-
pulus israel? Cum transisset mare rubrū. Mare aūt rubrū
j. Cor. x. quid significet:audi apostolū. Nolo aūt vos ignorare fra-
tres:qr oēs pr̄es nostri sub nube fuerūt ⁊ oēs mare transie-
runt. Et quid p mare trāsierūt? quasi quereres:secut⁹ ait.
Et oēs in moyse baptizati sunt:in nube ⁊ in mari. Si ergo
figura maris tm̄ valuit:species baptismi q̄ntū valebit? Si
qd gestū est in figura/ traiectū populū ad māna perduxit.
Quid exhibebit xp̄s in veritate baptismi sui traiecto p eū
populo suo? Per baptismū suū traiecit credentes occisis
oībus peccatis tanq̄ hostib⁹ cōsequentib⁹:sicut in illo ma
ri oēs egiptij perierūt. Quo traiecit fratres mei. Quo traie-
cit per baptismū iesus:cui⁹ figurā tūc gerebat moyses q p
mare traijciebat? Quo traijciebat ad māna. Qd est māna
Ego sum inqt panis viuus:q de celo descendi. Māna acci
piunt fideles:iā traiecti per mare rubrū. Quare et p mare
rubrū? Iam mare:quare rubrū? Significabat mare illud
rubrū baptismū xp̄i. Vn̄ rubet baptismus xp̄i? nisi xp̄i san
guine cōsecrat⁹. Quo ergo pducit credētes ⁊ baptizatos?
Ad māna. Ecce dico māna. Notū est qd acceperint iudei/
populus ille israel:notū est qd illis pluisset deus de celo: et
nesciūt cathecumini qd accipiūt christiani. Erubescāt er-
go qr nesciūt. Trāseant p mare rubrū:māducent māna: vt
quō crediderūt in noīe iesu/sic seipsis credat iesus. Ideo i
tendite fratres mei:qd respōdeat iste qui nocte venit ad ie
sum. Quis ad iesum venerit:tn̄ qr nocte venit / adhuc de
tenebris carnis sue loquit:nō itelligit qd audiuit a dn̄o:nō
intelligit quō audiuit a luce que illuminat oēm hominē ve
nientē in hunc mundū. Iam ei dn̄s dixit. Nisi qs renatus
fuerit denuo:nō videbit regnū dei. [Dicit ad eū nicodem⁹
† Alia lra habet renasci. Quō potest homo † nasci cū sit senex.] Spirit⁹ ei loquit:et
ille carnē sapit. Carnē suā sapit:qr carnē xp̄i nondū sapit.
Cū em̄ dixisset dn̄s iesus / nisi qs māducauerit carnē meā
C et biberit sanguinē meū non habebit in se vitā:scandaliza-
ti sunt quidā q eum sequebant ⁊ dixerunt apud semetipsos
Ioh. vj. Durus est hic sermo:⁊ quis pōt eum audire. Putabāt em̄
hoc dicere iesum qd eū possent cōcisum sicut agnū coqre ⁊
māducare: abhorrētes a verbis ei⁹ recesserunt ⁊ amplius
eum nō sunt secuti. Sic euāgelista loquit: ⁊ dn̄s ipse remā-
sit cū duodecim. Et illi ad eum. Dn̄e:ecce illi dimiserūt te.
Et ille. Nunqd ⁊ vos vultis abire? Ostēdere volēs qr ipe
illis erat necessari⁹:nō illi erant xp̄o necessarij. Ne qs terre
at xp̄m quando dicitur vt sit christian⁹: quasi beatior erit
christus:si tu fueris christian⁹. Bonū est tibi vt sis christia
nus. Nā si nō fueris:malum xp̄o nō erit. Audi vocē psalmi
Ps. xv. Dixi dn̄o deus me⁹ es tu : quomodo bonoꝝ meoꝝ nō eges.
Ideo deus me⁹ es tu:qm̄ bonorū meorum nō eges. Si fue-
ris sine deo/minor eris:si fueris cū deo/ maior de⁹ nō erit.
Nō ex te ille maior:sed tu sine illo minor. Cresce ergo in il-
lo:noli te subtrahere vt q̄si ille deficiat. Reficieris si acces-
seris:deficies si recesseris. Integer manet te accedēte:inte
ger te cadēte. Cū ergo dixisset discipulis: nūqd ⁊ vos vul-
tis abire:respōdit petr⁹:petra illa voce omniū. Dn̄e ad quē
ibim⁹? Verba vite eterne habes. Bene sapuit ī ore ipsius

caro domini. Dn̄s aūt exposuit eis ⁊ dixit. Spiritus est q
viuificat:caro aūt non pdest quicq̄. Cū dixisset/nisi quis
māducauerit carnē meam et biberit sanguinē meū nō ha-
bebit in se vitā:ne carnaliter intelligerēt:spirit⁹ est inqt q
viuificat:caro autem nichil prodest. Verba autē que locu-
tus sum vobis: spirit⁹ ⁊ vita sunt. Hunc spiritū ⁊ hanc vi-
tam nō sapiebat iste nicodem⁹:q nocte venerat ad iesum.
Ait ei iesus. Nisi qs renat⁹ fuerit denuo: nō videbit regnū
dei. Et ille carnē suā sapiens/in cuius ore nondū sapiebat
caro xp̄i:quō inquit potest hō nasci cū sit senex? [Nunqd
potest † in vtero matris sue iterum introire ⁊ † nasci?] Nō
nouerat iste nisi vnā natiuitatē ex adam ⁊ eua: ex deo ⁊ ec- [illegible]
clesia nondū nouerat. Nō nouerat nisi eos parentes qui ge
nuerāt ad mortē:nondū nouerat eos parētes q genuerant
ad vitā. Non nouerat nisi eos parētes qui genuerāt succes-
suros: nondū nouerat eos q semp viuentes generāt perman
suros. Cū ergo sint due natiuitates: ille vnā intelligebat.
Una est de terra:alia de celo. Una ē de carne:alia ē de spi-
ritu. Una de mortalitate:alia de eternitate. Una ē de ma-
sculo ⁊ femia:alia de deo ⁊ ecclia. Sed ipse due singule sunt
nec illa pōt repeti nec illa. Recte intellexit nicodem⁹ quā
natiuitatē carnis. Sic ⁊ tu intellige natiuitatē spūs quō
intellexit nicodem⁹ natiuitatē carnis. Quid nicodem⁹
intellexit? Nunqd pōt hō denuo in ventrē matris sue intra-
re ⁊ nasci? Iā natus sum de adā:nō me pōt iterū generare
adā? Sic quicūq tibi dixerit vt spiritualiter itep nascaris
respōde qd dixit nicodem⁹. Nunquid potest hō in ventre
matris sue intrare ⁊ nasci? Iā nat⁹ sum de adā : nō me pōt
iterū generare adā. Iam natus sum de christo: nō me pōt
iterū generare xp̄s? Quomodo vterus nō potest repeti: sic
nec baptismū. Qui nascit de ecclia catholica:tanq̄ de sara [illegible]
nascitur de libera nascit. Qui nascit de heresi/tanq̄ de an
cilla nascit:sed ex semine abraā. Aduertat charitas vestra
ad magnū sacramentū. Testatur de⁹ ⁊ dicit. Ego sum de⁹
abraā ⁊ de⁹ isaac ⁊ de⁹ iacob. Non erāt alij patriarche? nō
erat ante istos sanct⁹ noe q solus ī toto genere humano cū
tota domo sua meruit de diluuio liberari: in quo ⁊ filijs ei⁹
figurata est ecclia? Ligno portāte euadūt diluuiū. Deide
postea magni quos nouim⁹ qs sancta scriptura cōmendat
moyses fidelis in tota domo ei⁹:⁊ illi tres nominant quasi
eū soli promeruerint. Ego sum de⁹ abraā ⁊ de⁹ isaac ⁊ de⁹
iacob. Hoc mihi nomē est in eternū. Sacramentū grande
Potēs est dn̄s:⁊ ora nr̄a aperire ⁊ corda vr̄a vt dicere pos
sim⁹ sicut reuelare dignat⁹ est:⁊ capere possitis/sicut expe
dit vobis. Tres ergo isti patriarche/abraā ysaac et iacob.
Iā nostis filij iacob qr duodecim fuerūt:⁊ inde pp̄ls israel:
qr ipse iacob israel:⁊ popul⁹ israel tribus duodecim:ptinē
tes ad duodeci filios isrl̄. Abraā isaac ⁊ iacob: tres pr̄es et
populus. Tres patres tanq̄ in principio populi. Tres pa
tres a quib⁹ figurabat populus:⁊ pp̄ls ipse prior fuit po
pulus. In pplo ei iudeoꝝ figuratus est popul⁹ christiano-
rum. Ibi figura:hic veritas. Ibi membra:hic corpus di-
cente apostolo. Hec aūt in figura cōtingebāt illis. Vox est
apostoli. Scripta sunt inqt pter nos:in quos fines seculo
rum obuenit. Recurrat nūc anim⁹ vester ad abraā ysaac ⁊ [illegible]
iacob. In istis trib⁹ inuenim⁹ parere liberas/parere ⁊ an
cillas. Inuenim⁹ ibi ⁊ part⁹ liberarū:inuenim⁹ ibi ⁊ part⁹
ancillaꝝ. Ancilla nihil boni significat. Eijce ancillā inqt ⁊
filiū ei⁹:nō em̄ heres erit fili⁹ ancille cū filio libere. Apo-
lus hoc cōmemorat:⁊ in illis duob⁹ filijs abrae dicit apo-
stolus fuisse figurā duoꝝ testamentoꝝ:veteris et noui. Ad
vet⁹ testamentū pertinēt dilectores temporaliū:dilectores
seculi. Ad nouū testamētū dilectores vite eterne. Ideo illa
hierlm̄ in terra/vmbra erat celestis hierusalē [illegible] no-
strum:q est in celo. Et hec apl̄i verba sunt. Et de illa ciui
tate vn̄ peregrinamur:multa nostis multa iā audistis. In
uenim⁹ aūt rē miram in istis partub⁹/idest in istis fetibus
in istis gn̄ationib⁹ liberarū et ancillarū quattuor scilz ge
nera hoim:in quibus scilicet quattuor generib⁹/ cōplet fi-
gura toti⁹ populi futuri xp̄iani:vt nō sit mirum qd in illis
trib⁹ dictū est. Ego sum de⁹ abraā ⁊ de⁹ ysaac ⁊ de⁹ iacob.
In oībus eī xp̄ianis fratres intēdite:aut p malos nascunt
boni:aut p bonos nascunt mali:aut p bonos boni: aut per
malos mali. Amplius istis q̄ttuor generibus non potest ad

inuenire. Que iterū repetam:aduertite retinete ⁊ excutite
corda vestra:nolite pigri esse. Capite ne capiamini. Quo-
modo q̄ttuor genera sunt oīm xp̄ianorū? Aut p bonos na-
scunt boni:aut p malos nascunt mali:aut p bonos mali: aut
p malos boni. Puto qr planū ē. Per bonos boni:si ⁊ q ba
ptizāt boni sunt:⁊ q baptizantur/recte credunt:⁊ in mem-
bris xp̄i recte numerātur. Per malos mali:si ⁊ qui bapti-
zant mali sunt:⁊ q baptizātur duplici corde accedunt ad
deū ⁊ nō tenēt eos mores quos audiūt in ecclesia vt ibi nō
sint palee sed frumētū. Qm̄ em̄ multi sint nouit charitas ve
stra. Per malos boni:aliquādo baptizat adulter:⁊ qui ba
ptizat iustificat. Per bonos mali:aliqn̄ q baptizāt sancti
sunt:q baptizātur:tenere vias dn̄i nolunt. Puto ergo fra
tres notum esse in ecclesia et quotidianis exemplis ea que
dicimus:sed in prioribus nostris patribus ea cōsiderem⁹
qr habuerit ⁊ illi ista q̄ttuor genera. Per bonos boni:ana-
nias paulū baptizauit. Quid p malos mali. Dicit aposto
lus quosdā predicatores euāgelij:quos dicit non caste an
nunciare solere euāgeliū: quos tolerat ī societate xp̄iana
Phil. j. ⁊ dicit. Quid em̄ dū oīno siue p occasionē siue per veritatē
xp̄s annūciet et in hoc gaudeo. Nūqd maliuolus erat: et
de alieno malo gaudebat. Sed qr ⁊ p malos verū predica
bat:⁊ p malorū ora xp̄s pdicabat: si quos isti sui similes
baptizabāt/mali malos baptizabāt. Si quos isti baptiza
bāt tales quales admonet dominus cum dicit:que dicunt
facite:que autē faciunt facere nolite:mali bonos baptiza-
bāt. Boni malos baptizāt: quomō a philippo sctō symon
magus baptizatus est. Nota sunt ergo ista quattuor gene
ra fratres mei. Ecce iterū ea repeto tenete illa/ numerate
illa:aduertite illa:cauete q mala sunt:tenete que bona sūt
Per bonos boni nascuntur:cum per sanctos sancti bapti
zantur. Per malos mali:cū ⁊ qui baptizāt ⁊ q baptizātur
inique et ipie viuūt. Per malos boni:cū mali sunt q bapti
zāt ⁊ boni q baptizātur. Per bonos mali/cū boni sūt q ba
ptizāt/⁊ mali q baptizant. Quō inuenim⁹ ista in trib⁹ istis
nominib⁹:ego sū de⁹ abraā/de⁹ ysaac/⁊ deus iacob? Ancil
las accipiamus in malis:liberas accipiam⁹ in bonis. Pa
riunt libere bonos:sara peperit ysaac. Pariūt ancille ma
los:agar peperit hysmael. Habemus in vno Abraam et il
lud genus cum per bonos boni:⁊ hoc genus cum per ma-
los mali. Per bonos mali vbi figurati sunt? Libera erat
rebecca vxor ysaac:legitime peperit geminos. Unus erat
bonus:alter malus. Habes aperte scripturam dicentē dei
[illegible] voce. Iacob dilexi:esau autē odio habui. Istos duos ge-
nuit rebecca iacob ⁊ esau. Unus inde eligitur:ali⁹ impro-
batur. Unus succedit in hereditatē:alter exheredat. Non
facit populū suū de⁹ de esau:sed facit de iacob. Semē vnū
diuersi q concepti sunt. Uter⁹ vnus:diuersi qui nati sunt.
[illegible] Nūqd nō libera peperit iacob:q libera peperit esau. Lu-
ctabant in vtero matris sue:⁊ dictum est rebecce cum ibi
luctarent. Duo populi sūt in vtero tuo. Duo homines duo
populi. Bonus populus:mal⁹ pp̄ls. Sed tamen ī vno ven
tre luctabātur. Qt̄i mali sunt in ecclesia:⁊ vnus vter⁹ por
tat donec ī fine discernent:⁊ boni aduersus malos clamāt
⁊ mali aduersus bonos reclamāt:⁊ ī vni⁹ visceri⁹ vtriq lu
ctant. Nūqd semp simul erunt? In fine exitur ad lucē de-
clarat natiuitas:q hic ī sacramēto figurat. Et tunc appa
rebit:iacob dilexi:esau aūt odio habui. Iā ḡ inuenimus
fratres ⁊ de bonis bonos:de libera ysaac:⁊ de malis malos
de ācilla hysmael. De bonis malos:esau de rebecca. Et de
malis bonos vbi inuenimus? Restat iacob/ vt ī tribus pa
triarchis/quattuor generū istorū pfectio cōcludatur. Ha-
buit vxores iacob:habuit ⁊ ācillas. Pariūt libere:pariūt
et ancille:⁊ fiunt duodecī filij israel. Si nūeres oēs de qb⁹
nati sūt:nō oēs de liberis:nō oēs de ancillis:sed tn̄ oēs ex
vno semine. Quid ḡ fratres mei? nūqd q nati sunt de ancil
lis nō simul posséderunt terrā pmissiōis cū fratrib⁹ suis?
Inuenim⁹ ibi bonos filios iacob natos de ācillis ⁊ bonos
filios iacob natos de liberis. Nihil illis obfuit natiuitas
de ventris ancillarū qn̄ in patre cognouerūt semen suū:⁊ cō
sequēter regnū cū fratrib⁹ tenuerunt. Quō ergo ī filijs ia
cob nō obfuit illis qui nati sunt de ancillis quo min⁹ tene
rent regnū/⁊ terrā repromissionis cū fratribus ex equo ac
ciperent:nō illis obfuerūt natales ancillarū:sed preualuit

semen paternū. Sic qcūq per malos baptizant: tanq̄ de
ancillis videntur nati/sed tamen quia ex semine verbi dei
quod figuratur in iacob/nō cōtristent:simul hereditatem
cū fratrib⁹ possidebūt. Securus ergo sit qui de semine bo
no nascit:tantum non imitetur ancillā. Si de ancilla na-
scitur:ancillā malā suprbientē non imitetur. Unde enim fi
lij iacob de ancillis nati posséderunt terram promissionis
cū fratrib⁹:hysmael autem de ancilla natus expulsus ē de
hereditate? Unde nisi qr ille supb⁹ erat:illi humiles. Ere-
xit ceruicē ⁊ voluit seducere fratrē suū: ludēs cū illo. Ma-
gnū ibi sacramentū. Ludebant simul hysmael ⁊ ysaac/ vi-
dit illos sara ludentes:⁊ ait abrae. Eijce ancillā ⁊ filiū ei⁹ Gen. xxj.
nō em̄ heres erit fili⁹ ancille cū filio meo ysaac. Et cū con-
tristatus esset abraam:cōfirmauit ei a dn̄o angelus dictū
vxoris eius. Iam hic manifestū est sacramentū:qr nescio
qd futurū parturiebat illa res gesta. Ludentes vidit ⁊ di-
cit. Eijce ancillā ⁊ filiū ei⁹. Quid est h fratres? Quid eniz
mali fecerat hysmael puero ysaac:qr ludebat cū illo? Sed
illa lusio:illusio erat. Illa lusio deceptionem significabat.
Nā magnū sacrm̄:attēdat charitas vestra. Persecutionē
illam vocat apostolus ipam lusionem:ipm lusum persecu-
tionē vocat. Ait em̄. Sed sicut tunc ille qui fm carnē nat⁹ Gal. iiij.
erat persequebat eū qui fm spm̄:ita ⁊ nūc:id est qui fm car
nem nati sunt:persequūtur eos qui fm spm̄ nati sunt. Qui
sūt fm carnē nati? Dilectores mūdi:amatores seculi. Qui
sunt fm spiritū nati? Amatores regni celorum:dilectores
christi:desiderātes vitā eternam:gratis colentes deū. Lu
dunt ⁊ dicit apl̄s persecutionem. Nam postea q̄ dixit hec
verba apostolus:⁊ sicut tūc ille q fm carnem nat⁹ erat per
sequebatur eū qui fm spiritum ita ⁊ nūc:secutus est ⁊ ostē
dit de qua persecutiōe diceret. Sed quid dicit scriptura?
Eijce ancillam ⁊ filiū eius: non em̄ heres erit fili⁹ ancille
cum filio meo ysaac. Queram⁹ vbi hoc dicat scriptura: vt
videam⁹ vtrū aliq̄ psecutio precesserit hysmaelis in ysaac
⁊ inuenimus hoc dictū esse a sara quādo vidit pueros lu-
dētes simul. Quā lusionē dicit scriptura vidisse sarā hāc
persecutionē dicit apl̄s. Plus ergo vos psequūtur q vos
in ludendo seducūt. Ueni veni:baptizare hic:h habes ve-
rum baptismū. Noli ludere:vnus est ver⁹. Ille lusus est:se
duceris:⁊ ista persecutio grauis tibi erit. Meli⁹ tibi erat:
si hysmaelem lucrareris ad regnū. Sed non vult hysmael
qr ludere vult. Tene tu hereditatē patris ⁊ audi. Eijce an
cillā ⁊ filium eius:non em̄ heres erit filius ancille cū filio
meo ysaac. Isti etiā audent dicere quia persecutionem so-
lent pati a catholicis regibus:aut a catholicis principib⁹
qua in psecutione tolerant afflictionē corporis. Si tamen
aliquādo passi sunt aut quomodo passi sunt:ipsi sciāt/ aut
cōueniāt cōscientias suas. Tamē afflictionē corporis pas
si sunt. Persecutio quā faciūt grauior ē. Caue quādo vult
ludere hysmael cum ysaac:quādo tibi blanditur quando
offert alterū baptismū:responde habeo iam baptismū. Si
em̄ ver⁹ est iste baptism⁹:quisquis vult alterū dare: illude
re vult. Caue aīe psecutorem. Nā si a principibus catholi
cis aliqd passa est pars donati aliqn̄/fm corpus passa est:
non fm illusionem spūs. Audite et videte in ipsis veterib⁹
factis:oīa futuraꝝ rerū signa ⁊ iudicia. Inuenitur sara af
flixisse agar ancillam. Sara libera ē. Posteaq̄ supbire ce
pit ancilla:questa est abrae sara ⁊ dixit. Eijce ancillā : ere-
xit aduersum me ceruicē suā. Et quasi ab abraā fieret:de
abraā questa est mulier. Abraā vero qui non ī ācilla libidi
ne vtēdi tenebat sz officio generandi quō sara dederat vn̄
plem susciperet:ait ei. Ecce ancilla tua:vtere ea sicut vis Gen. xvj.
Et afflixit eā grauiter sara ⁊ fugit a facie eius. Ecce libe-
ra afflixit ācillā:⁊ nō illā vocat psecutionē apostolus. Lu
dit fuus cum dn̄o:⁊ psecutionē vocat. Afflictio ista nō vo-
cat psecutio:⁊ lusio illa vocat psecutio. Quid vobis vide-
tur fratres:nōne intelligitis quid significatum sit? Sic er G
go quādo vult deus concitare potestates aduersus here xxiij. q. iiij
ticos/aduersus scismaticos/aduersus exsufflatores chri- Quando.
sti/aduersus blasphematores baptismatis : non mirent:qr
deus cōcitet vt a sara verberetur agar. Cognoscat se agar
ponat ceruicem:qr cum humiliata discederet a domīa sua
occurrit ei angel⁹ ⁊ dixit ei. Quid est agar ācilla sare? Cū
q̄sta esset de domīa sua:qd audiuit ab angelo? Reuertere

ad dominã tuã. Ad hoc ḡ affligit: vt reuertat: atq; vtinã reuertat: quia proles eius sicut filij iacob cum fratribus hereditatẽ tenebit. Mirantur autem: quia cõmouẽtur potestates christiane aduersus detestandos dispẽsatores ecclesie. Mõ ergo mouerentur: ꝛ quomodo redderẽt rationẽ de imperio suo deo? Intendat charitas vestra quid dicã quia pertinet hoc ad reges seculi christianos vt tẽporib9 suis pacatam velit matrẽ suam ecclesiam: vnde spirituali ter nati fuit. Legimus danielis visiones ꝛ gesta prophetica. Tres pueri in igne laudauerũt deum: miratus est nabuchodonosor rex laudantes deũ pueros ꝛ circa eos ignẽ innocentẽ. Et cũ ammiratus esset: quid ait nabuchodonosor rex nõ vel iudeus vel circũcisus ille qui statuam suam erexerat: ꝛ ad eã adorãdã oẽs coegerat/ tamen laudibus triũ puerorum cõmotus: vbi vidit maiestatem dei pẽsentis in igne quid ait? Et ego ꝓponã decretũ oib9 tribub9 ꝛ linguis ⁊ omni terra. Quale decretũ? Quicũq; dixerint blasphemiã in deũ/ sydrac/ mysac/ ꝛ abdenago/ i interitu erũt: ꝛ domus eoꝝ in perditionẽ. Ecce quõ seuit alienigena ne blasphemetur deus israel: qz potuit tres pueros de igne liberare: ꝛ nolunt vt seuiant reges christiani: qz christus exsufflatur: a quo non tres pueri sed orbis terrarũ cum ipis regib9 a gehẽnarũ igne liberãt. Mã tres illi pueri fratres mei liberati sunt ab igne tẽporali: nũqd non ipse deus machabeorũ: qui ꝛ triũ puerorũ? Illos ab igne liberauit: illi in tormentis igneis corpe defecerunt: sed in legitimis mãdatis ei⁹ permãserunt. Illi aperte liberati sunt: illi occulte cozonati sunt. Plus est liberari de flamma gehẽnarum ḡ de fornace potestatis humane. Si ergo nabuchodonosor laudauit ꝛ predicauit et gloriã dedit deo qz liberauit de igne tres pueros: ꝛ tãta gloriã dedit vt decretũ mitteret ꝓ regnũ suũ: qcũq; dixerint blasphemiã in deũ sydrac/ mysac/ ꝛ abdenago in interitu erunt et domus eoꝝ in perditionem: quomodo isti reges non moueãtur qui non tres pueros attendunt liberatos de flamma: sed seipsos liberatos de gehenna quando vident xp̃m a quo liberati sũt exsufflari i christianis: quando audiunt dici christiano: dicte non esse christianũ. Talia facere volunt: ꝛ saltẽ talia pati nolũt. Mã videte qualia faciunt: ꝛ qualia pati patiunk. Occidũt animas/ affligunk in corpore. Sempiternas mortes faciunt: ꝛ tẽporales se perpeti conquerũtur. Et tñ que patiunk: pferunt nobis nescio qs in psecutione suos martyres. Ecce marcellus de petra precipitatus est: ꝛ ecce donatus bagagiensis in puteũ missus est. Quãdo potestates romane talia supplicia decreuerunt: vt precipitarenk homines? Quid aũt rñdẽt nri? Quid sit gestũ nescio. Tamẽ quid tradunt nostri? qz ipsi se precipitauerũt: ꝛ potestates infamauerũt. Recordemur consuetudinẽ potestatum romanorũ: ꝛ videamus cui credendũ sit. Dicunt nostri illos se ꝓcipitasse. Si non sunt ipsi discipuli ipsorum qui se modo de saxis nullo persequente precipitant: non credamus Quid mirum: si fecerunt illi quod solent? Nam potestates romane nunq; talibus supplicijs vse sunt: non enim nõ potuerunt occidere aperte: sed illi qui se mortuos colluerunt: famosiorem mortem non inuenerũt. Postremo qcq̃d illud est: non noui. Et si passa es o ps donati cozpalẽ afflictionẽ ab ecclesia catholica: a sara passa est agar: redi ad dominã tuã. Loc9 q̃d necessari? aliqñ diuti9 nos tenuit: vt textũ totũ euãgelice lectiõis exponere minime valeremus sufficiat interim chatitati vestre fratres: ne hec q̃ dicta sũt dicẽdo alia excludank de cordib9 vr̃is. Hec tenete talia dicite: flãmãtes illuc procedite: accendite frigidos.

Danie. iij

Mõ replicat Aug. in ℔ trac. xv. s. vltima ℞ba tex. i rubrica notata videlicet Amẽ amẽ dico tibi: nisi qs renat9 fuerit ex aq̃ ꝛ spũ sctõ nõ põt introire i regnum dei Sz i trac. seq̃nti circa finẽ ea dẽ ℞ba repet

Tractatus duodecimus.

¶ Quod natum est de carne caro est: et qõ natũ est ex spũ spũs est: nõ mireris quia dixi tibi oportet vos nasci denuo. Spiritus vbi vult spirat: et vocẽ eius audis: sed nescis vnde veniat: aut quo vadat. Sic est omnis qui natus est ex spiritu. Respondit Nycodemus et dixit ei. Quomodo possunt hec fieri? Respondit iesus et dixit ei: tu es magister in israel et hec ignoras? Amen amen dico tibi: quia quod scimus loquimur: et quod vidim9 testamur: ꝛ testimoniũ nostrũ non accipitis. Si terrena dixi vobis ꝛ non creditis: quomodo si dixero vobis celestia credetis? Et nẽo ascẽdit in celum nisi qui descendit de celo: filius hominis qui est in celo. Et sicut moyses exaltauit serpentẽ in deserto: ita exaltari oportet filium hominis: vt omnis qui credit in ipso nõ pereat sed habeat vitam eternam. Sic em̃ dilexit mundum vt filium suum vnigenitum daret: vt oñis qui credit in eũ non pereat: sed habeat vitã eternam. Non enim misit deus filiũ suum in mundũ vt iudicet mundũ: sed vt saluetur mũdus ꝓ ipm. Qui credit in eum nõ iudicatur: qui aũtem non credit iam iudicatus est: quia nõ credidit in nomine vnigeniti filij dei. Hoc est aũtẽ iudiciũ: qz lux venit in mundũ. Et dilexerunt homines magis tenebras q̃ lucẽ: erãt em̃ eorum mala opera. Omnis enim qui male agit odit lucem et nõ venit ad lucem vt non arguank opera eius. Qui autem facit veritatem venit ad lucem vt manifestẽtur opera eius: quia in deo facta sunt.

Ex eo q̃ hesterno die intẽtã fecimus charitatẽ vestrã: intelligimus vos alacri9 ꝛ numerosius conuenisse. Sed interim lectioni euangelice ex odine sermonẽ debitũ reddam9 si placet. Deide audiet charitas vestra de pace ecclie vel q̃d egerim9: vel q̃d adhuc agendũ speremus. Huc aũt tota intẽtio cordis ad euãgeliũ ponak: nẽo em̃ aliũde cogitet. Si em̃ q tot9 adest vir capit: q̃ se ꝓ cogitatiões diuersas diuidit/ mõne ꝛ qõ ecperat fudit? Deminit ãt charitas vra dñco ꝓterito dñs adiuuare dignat9 ẽ: disseruisse de spiritali regeneratione: quã lectionẽ vobis iterũ legi fecim9: vt q̃ tũc non vidistis/ in noĩe xp̃i adiuuãtib9 oronib9 vr̃is ipleam9. Regneratio spiritualis vna est: sicut generatio carnalis vna ⁊ Et qõ nicodem9 dño ait verũ dixit: quia nõ põt homo cũ sit senex redire rursum in vterũ matris sue et nasci. Ille q̃ d̃ cõdixit/ qz hõ cum sit senex hoc nõ põt: q̃si ⁊ si infans esset posset. Dino eni nõ põt siue recens ab vtero siue annosus ad etate redire rursum in materna viscera ꝛ nasci. Sed sicut ad natiuitatẽ carnalẽ valẽt muliebria viscera ad semel pariendũ: sic ad natiuitatẽ spiritualẽ valẽt viscera ecclie vt semel quisq; baptizek. Propterea ne qs forte dicat/ sis ille in heresi natus est: ꝛ iste in scismate nat9 est: amputata sũt oia si meministis q̃ vobis dispũtata sũt de trib9 pñs mũdi q̃rũ de9 dici voluit: nõ qz soli erãt: sed qz in his solis ipsa ẽ integritas significãdi populi futuri. Inuenim9 tñ nati de ancilla ꝛ exheredatũ: natũ de libera heredẽ. Rursum inuenim9 natũ de libera exheredatũ: natũ de ancilla heredẽ. Nat9 de ancilla exheredat9 hysmael: natus de libera ysaac. Nat9 de libera exheredat9 esau: nati de ancillis heredes filij iacob. In illis itaq; trib9 patrib9 ois futuri populi figura ꝓfecta ẽ. Nec imerito de9 iđt. Ego sũ de9 abrae ꝛ de9 ysaac ꝛ de9 iacob. Hoc mihi nomen inq̃t in eternum. Magis meminerim9: q̃d ꝓmissum sit ipsi abrae: hoc ei ꝓmissum ẽ ysaac: ℞ ꝓmissum ẽ ꝛ iacob. Quid inuenimus? semine tuo bñdicenk oẽs gẽtes. Credidit tũc vn9 q̃ nõdã videbat: vidẽt hoies ꝛ excecank. Cõpletũ ẽ in gẽtib9 q̃ ꝓmissũ est vni: et separank a cõione gẽtiũ: q̃ et q̃ impletũ videre nolũt. Sed q̃d illis ꝓdest qz videre nolũt? Videant velint nolint: apta vitas et clausos oculos ferit. Rursum nicodemo q̃ ex eis erat q̃ crediderãt in iesũ: ꝛ ipse iesus nõ se credebat eis. Quibusdã em̃ nõ se credebat: cũ iam in iesum credidissent. Sic habes scptũ. Multi crediderũt in nomine vidẽtes signa q̃ faciebat. Ipe aũt iesus nõ credebat semet ipsũ illis. Mõ ei op9 habebat: vt q̃sq; testimoniũ ꝓhiberet de hoĩe. Ecce tã illi credebãt in iesum: ꝛ ipe iesus nõ se credebat eis. Quare: qz nõdũ erãt renati ex aqua ꝛ spũsctõ. Et hortati sum9 ꝛ hortamur frẽs nr̃os catheciminos. Si enim interroges eos. iã crediderũt in iesum. Sz qz nõdũ renati

eius ⁊ sanguinẽ accipiunt: nõdum se illis credidit Jesus Quid faciant vt se illis credat tesus? Renascãtur ex aq̃ et spũsctõ: ꝓterat ecclesia qõ parturit. Cõcepti sunt: edank i lucẽ: habent vbera q̃b9 nutriank. Non timeant ne nati sufficient: ab vberib9 maternis non recedant. Null9 potest hõ redire in matris viscera ꝛ iterum renasci: sed de ancilla ne scio quis nat9 ẽ. Rũdq̃ tũc qz nati sunt de ancillis: redieft in vterũ liberarũ vt denuo nascerenk? Semen abrãe in hysmael vt possit facere abraam filiũ de ancilla: vxor auctor fuit: natus est ex semine viri: ꝛ nõ utero: sz solo placito vxoris. Rũdq̃ qz de ancilla ideo exheredak? Si ꝓpterea exheredat9 qz de ancilla nat9 est. Nulli ancillarũ filij admittere tur ad hereditatẽ. Filij iacob admissi sunt ad hereditatẽ. Ysmael aũt nõ qz ex ancilla nat9 exheredat9: sed qz superbus mi: sup9 in filium matris: mater ei⁹ magis sara q̃ agar. Illius vter9 accõmodat9 illi9 voluntas accessit. Nõ faceret abraam q̃ sara nollet: magis q̃ ille filt9 sare. Sz qz superbus in fratrem ꝛ sup9 ludẽdo: ludendo qz deludendo. Quid ait sara. Ejice ancillã et filiũ eius: nõ em̃ heres erit filt9 ancille/ cũ filio meo ysaac. Nõ ergo illũ viscera ancille eiecerũt foras: sz ceruix seruilis: et si liber sup9 sit fu9 est. Et q̃ per est male oñe ipsi9 supbie. Itaq; fratres mei: rñdete boi nõ posse rursus nasci hoiem. Quicq̃d iterũ fit/ illusio est: qcq̃d iterz fit/ lusus ẽ. Hysmael ludit foras mittit Biaduertit eos sara ludentes (ait scriptura) ꝛ dixit abrae ejice ancillã ꝛ filiũ ei9. Displicuit sare lusus pueroꝝ: aliq̃d nouũ vidit pueros ludere. Mõe optãt hoc q̃ filios habẽt videre ludentes filios suos? Vidit illa ꝛ ip̃probauit. Nescio q̃d vidit in lusu. Illusionẽ vidit i illo lusu: aiaduertit fui supbiã: displicuit illi: eiecit foras. Nati ḡ de ancillis ad hereditatẽ admittũt iacob: ꝛ nat9 ℔ libera mittit foras esau Nemo em̃ ꝓsumat quia de bonis nascik: nemo ꝓsumat qz ꝓ sanctos baptizak. Qui per sanctos baptizak adhuc caueat ne nõ sit iacob sed esau. Hoc ergo fratres dixerim. Melius est ab hoĩbus sua qnerentib9 ꝛ mũdũ diligẽtibus q̃ significatio est ancille baptizari: ꝛ spũaliter hereditatẽ q̃rere xp̃i: vt sit tã q̃m filius iacob de ancilla quã baptizari ꝓ sanctos ꝛ supbire vt sit esau foras mittẽdus: q̃uis nat9 ex libera. Hec fratres tenete. Non vos palpam9: nulla spes vra i nobis sit. Nec vobis blãdimur nec nobis: vnusquisq; suã sarcinã portat. Nostrũ ẽ dicere ne male iudicemur: vestrum est audire ꝛ in corde audire ne exigak quod vamus Immo qũ exigik/ lucrũ inueniak nõ detrimẽtum ⌊ † Dicit dño nicodemo ⌋ et exponite. ⌊ Amen amẽ dico tibi: nisi q̃s renatus fuerit ex aqua ꝛ spiritu sancto: nõ potest ‡ introire in regnũ dei. ⌋ Tu inquit carnalem generationẽ intellig cũ dicis. Rũdq̃ põt hõ redire in viscera matris sue. Ex aq̃ ⁊ spũsancto oportet vt nascak ꝓpter regnũ dei. Si ꝓpter hereditatẽ pñs hois temporalẽ nascik/ nascatur ex visceribus matris carnalis: si ꝓpter hereditatẽ patris dei sempiternã: nascak ex viscerib9 eccle. Generat ꝓvorem filiũ pater moritur9 iucessurum: generat deus de eccl̃ia filios nõ successuros: sz secũ mãsuros. Et sequit. ⌊ Quod natũ ẽ † de carne caro est: ꝛ qõ natũ ẽ ‡ de spũ: spũs ẽ. Spũaliter ergo nascimur ꝛ i spũ nascimur. Verbo ꝛ sacramẽto adest spũs vt nascamur. Spũs inuisibl̃r adest vñ nascaris: qz ꝛ tu inuisibiliter nasceris. Seq̃tur em̃ et dicit. ⌊ Nõ mireris qz dixi tibi. Oportet vos nasci denuo. Spũs vbi vult spirat ꝛ vocẽ eius audis: sz nescis vñ veniat aut quo vadat. ⌋ Nẽo videt spũ ꝛ quõ audim9 vocẽ spũs? Sonat psalm9: vox est spũs Sonat euãgelium: vox est spũs. Sonat ℞mo diuin9: vox est spũs. Vocẽ ei⁹ audis: ꝛ nescis vñ veniat ꝛ q̃ vadat. Sed si nascar̃ ꝛ tu de spũ: ℔ eris vtile. Qui nõ est adhuc natus de spũ: nõ sciat de te vñ venias ꝛ q̃ eas. Hoc ei secut9 ait. ⌊ Sic est oĩs q̃ nat9 est ex spũ. Rñdit nicodemus ꝛ dixit ei. Quõ põt hec fieri. ⌋ Et reuera carnaliter nõ intelligebat. In illo fiebat q̃ videbat dñs. Vocẽ spũs audiebat: ꝛ nesciebat vñ veniret ꝛ q̃ ibat. ⌊ Rñdit iesus ꝛ dixit † Tu es magister i israel: ꝛ hec ignoras? ⌋ O fratres q̃d putam9 dñs: huic magistro iudeoꝝ: q̃si insultare voluisse? Mouerat dñs q̃d agebat: volebat illũ nasci ex spũ. Nemo ex spũ nascit nisi hũilis fuerit: qz ℔a hũilitas facit nos nasci de spũ: quia ꝓpe est oñs obtritis corde. Ille magisterio inflat9 erat ꝛ alicuius momenti esse videbat: qz doctor erat iudeorum. Depo

Matth. xxvij.

Aug9 hic ꝓterit illũ textum Amẽ amẽ dico tibi: qz q̃ scimus loq̃mur: ꝛ q̃ vidim9 te stamur: et testionilũ nr̃z nõ accipitis.

Joh. iij.

Pbil. iij.

Universidad de Biblioteca

libus ait. Vos autem christi. Si autem christi: ergo semē abrae estis. Quod dixit vnū: hoc dixit oēs nos esse. Ideo in psalmis aliquando plures cantant: vt ostendatur q̄ de pluribus fit vnus: aliqñ vnus cantat: vt ostēdatur q̄d fiat de pluribus. Propterea vnus sanabatur in illa piscina: et quisquis alius descendebat: non sanabatur. Ergo iste vn⁹ cōmēdat vnitatem ecclesie. De illis qui oderunt vnitatem ecclie: et partes sibi faciunt in hominibus: audiāt illū q̄ volebat eos facere vnum in vno. Ad vnū audiant illum dicē: tem. Nolite vos facere multos. Ego plantaui: apollo rigauit: sed de⁹ incremētum dedit. Sz neq; q̄ plātat aliq̄d neq; qui rigat: sed qui incremētū dat deus. Illi dicebant. Ego sum pauli: ego apollo: ego cephe: et ille. Diuisus est xp̄us? In vno estote: vnū estote: vnus estote. Nemo ascēdit in celum: nisi q̄ de celo descendit. Ecce volumus eē tui: dicebāt paulo. Noli sitis pauli: sed eius estote cui⁹ est vobiscū paulus. Descēdit ei: et mortuus est: et ipsa morte liberauit nos a morte. Morte occisus: mortem occidit. Et nostis frēs: q̄ mors ista per diaboli inuidiā intrauit in mundū. Deꝰ mortē nō fecit: scriptura loquit. Nec letatur inq̄t in pditione viuorum. Creauit em̄ vt essent oia. Sed q̄d ibi ait. Inuidia diaboli mors intrauit in orbē terrarū. Ad mortem a diabolo ꝓpinata: nō venit et homo vi adact⁹. Nō ei cogēdi potentiā diabol⁹ habebat: sed persuadendi ꝯfutiam. Si non cōsentires: nihil inuexerat diabolus: cōsentio tua te o hō pdurit ad mortē. A mortali mortales nati: ex mortalibus mortales facti. Ab adā omnes homines mortales Jesus autē filius dei: verbū dei per q̄s facta sūt oia: vnic⁹ cōlis patri mortalis fact⁹ est: q̄ ꝙbū caro factū est et habitauit in nobis. Si q̄ mortē suscepit: et mortē suspēdit i cruce: de ipsa morte liberauit mortales. Q̄ in figura factū est apd̄ antiquos: cōmemorauit illō dns. ⌊Et sicut inq̄t moyses exaltauit serpentē† in heremo: ita exaltari oportet filiū hois: vt ois q̄ credit in ‡ eū nō pereat: sed habeat vitam eternam. ⌋ Magnū sacramentū: et qui legerunt nouerunt. Deinde audiant vel qui non legerunt: vel qui forte lectiōi auditum obliti sūt. Prosternebat i heremo popul⁹ israel mortibus serpētum: flebat magna strages multorum mortuorum: plaga enim dei erat corripientis: et flagellantis vt erudiret. Demonstratum est tibi magnum sacramentū rei future. Ipse dns testat in hac lectione: vt nemo possit aliō interpretari q̄ q̄ ipa veritas de se indicat. Dictum est em̄ ad moysen a dño vt faceret eneum serpētē et exaltaret in ligno in heremo: et admoneret populū israel: vt si quis morsus esset a serpente: illū serpente exaltatum attēderet: et sanctū est. Mordebant hoies: intuebant: sanabant. Quid sūt serpentes mordentes? Pctā de mortalitate carnis. Quis est serpens exaltatus? Mors dñi i cruce. Quia enim a serpente mors: per serpentis effigiem figurata est mors. Mors serpentum letalis: morsus dñi vitalis. Attendit ꝓpēs vt nihil valeat ꝓpēs. Quid est ß? Attēditur mors: vt nihil valeat mors. Sed cui⁹ mors? Mors vite/si dici pōt mors vite: imo quia dici potest: mirabiliter dicitur. Sed nunq̄d non erit dicendum quod fuit faciēdum? Ego dubitem dicere: quod dns p me dignatus est facere? Nōne vita xp̄s? Et tamen mortuus est christus. Sed in morte xp̄i mors mortua est: quia vita mortua occidit mortē: plenitudo vite deglutiuit mortē. Assumpta est mors in christi corpe. Sic et nos dicemus in resurrectione: quādo iam triumphātes cantabimus. Vbi est mors contētio tua? vbi est mors aculeus tuus? Interim modo fratres vt a peccato sanemur: xp̄m crucifixum intueamur: q̄ sicut moyses inquit exaltauit serpentem in heremo: ita exaltari oportet filiū hois vt ois q̄ credit in eū nō pereat: ſz habeat vitā eternā. Quomodo qui intuebant illū serpentē: nō peribant morsibus serpētium: sic q̄ intuentur fide mortē xp̄i: sanantur a morsibus peccatorum. Sed illi sanabantur a morte ad vitam tēporalem: hic autē ait vt habeant vitam. Hoc enim interest inter figuram imaginē: et rem ipsam. Figura prestabat vitā tēporalem: res ipsa cuius illa figura erat prestat vitā eternam. ⌊Nō em̄ misit de⁹ filiū suū vt iudicet mundum: sed vt saluetur mūdus per ipm. ⌋ Ergo ꝯtum in medico est sanare venit egrotum. Ipse se interimit: q̄ precepta medici seruare non vult. Venit saluator ad mundū. Quare saluator

† Alia lra in dcto ‡ Alia lra in ipso.

Prefmitit h ter. Si ei de⁹ dilexit mūdum vsq̄ ſz habeat vitā eternam.

dictus est mundi: misit vt saluet mundū: vt non iudicet mundum? Saluari nō vis ab ipso: ex teipso iudicaberis. Sicut quid ait. ⌊Qui credit in eum non iudicatur. ⌋ Qui aūt non credit quid dicturum speras: nisi iudicatur. ⌊Qui aūt nō ⌊Jam inq̄t iudicatus est ⌋ Nondum apparuit iudicij ista factū est iudiciū. Manet enim dns qui sunt eius: nouit qui permaneant ad coronam: qui permaneant ad flammā. Nouit in area sua triticum suum/nouit et palearn/nouit et segetem: nouit et zizaniam: iam iudicatus est qui nō credit. Quare iudicatus est? ⌊Qz non credit in nomie vnigeniti filij dei. Hoc est aūt iudiciū: q̄ lux venit in mundū et dilexerūt hoies magis tenebras quā lucē. Erant enim eius mala eorū opera. ⌊Quorū opera bona inuenit dns? Nullorū. Omnia enim opera mala inuenit. Quomodo ergo quidam fecerūt veritatē: et venerūt ad lucē? Et hoc ei sequit. ⌊Qui autem facit veritatem venit ad lucem: vt manifestent opera eius q̄ in deo sunt facta. ⌊Quomodo quidam benefecerunt: vt venirent ad lucem: id est christum? Et quomodo quidam dilexerunt tenebras? Si enim oēs peccatores venit: et oēs a peccato sanat. Et serpēs ille a quo figurata est mors dei eos sanat qui morsi fuerant: ꝓpter morsum serpentis erectus est serpens: id est mors dñi ꝓpter mortales hoies quos inuenit inuisos. Quomodo itelligitur q̄ est iudiciū/quia lux venit in mundum: et dilexerunt hoies magis tenebras q̄m lucem: erant em̄ mala opera eor. Quid est hoc? Quorū em̄ erant bona opera. Nōne venisti vt iustifices impios? Sed dilexerūt inq̄t tenebras magis q̄m lucē. Ibi posuit vim. Multi em̄ dilexerunt peccata sua multi confessi sunt peccata sua. Quia qui confitetur peccata sua et accusat peccata sua: iam cum deo facit. Accusat de⁹ peccata tua: et si tu accuses cōtigeris deo. Quasi due res sunt hō et peccator. Quod audis homo/deus fecit: quod audis peccator/ipse homo fecit. Dele quod fecisti: vt deus saluet q̄d fecit. Oportet vt oderis i te opus tuū: et ames in te opꝰ dei. Cū aūt ceperit displicere q̄d fecisti: inde incipunt bona opera tua: quia accusas mala opera tua. Initium operū bonoꝝ: cōfessio est operū malorū. Facis veritatem venis ad lucē. Quid ē facis veritatē? Nō te palpas: non tibi blādiris/nō tibi adularis: non dicas iustus sum/cū istis quus: et incipis facere veritatem. Venis aūt ad lucem vt manifestent opera tua quia in deo sunt facta: quia etsi ipse q̄d tibi displicuit petiū tuū: nō tibi displiceret nisi deus ibi lucere: et eius veritas tibi ostēderet. Sed qui etiam admonitus diligit peccata sua: odit admonentē lucē et fugit eam: vt nō appareant opera eius mala que diligit. Qui autem facit veritatē/accusat in se mala sua: nō sibi parcendo sibi ignoscit vt deus ignoscat: q̄ q̄ vult vt de⁹ ignoscat ip se agnoscit et venit ad lucē. Cui gr̄as agit: q̄ illi quidem i se odisse ostēderit. Dicit deo. Auerte faciē tuā a peccatis meis. Et qua fronte dicit nisi iterum dicat/q̄ faciē meā ego agnosco: et peccatum meum coram me est semper? Sit ante te: quod nonvis esse ante deum. Si autem post te feceris peccatū tuū/retorquet illud tibi de⁹ ante oculos tuos: et tūc retorquet quādo iam penitētie fructus nullus erit. Currite ne tenebre vos comprehendant. Fratres mei euigilate ad salutem vestram: euigilate dū tempus est: nullus retardet a tēplo dei: nullus retardetur ab opere dei: nullus succcetur ab oratione cōtinua: null⁹ a solita deuotiōe frangat. Euigilate cū dies est lucet dies. Christ⁹ est dies qui est ignoscere reis sed agnoscentibus: punire autem ostendentes se et iustos se iactantes et putantes se esse aliquā cum nihil sint. In dilectione autem eius et in misericordia eius qui ambulat: etiā liberatus ab illis letalibus et grandibus peccat⁹ qualia sunt facinora hominum: homicidia furta/adulteria/preter illa que minuta videtur esse peccata lingue aut cogitationū aut imoderationis in rebus cōcessis: facit veritatem cōfessionis et venit ad lucem i operibus bonis. Quomodo minuta plura peccata si negligant occidunt? Minute sunt gutte q̄ flumina iplēt: minute sūt arene. Si multa arena iponat: premit atq; opprimit. Hoc facit sentina neglecta: quod facit fluctus irruēs. Paulatī p sentinā intrat: sed diu intrando et non exhauriendo mergit nauim. Quid est aūt exhaurire nisi bonis operib⁹ agere vt non obruant peccata/gemendo/ieiunando/tribuēdo

ignoscendo. Iter autem huius seculi molestum est plenū tentationibus: in rebus prosperis ne extollat: in rebus aduersis ne frangat. Qui tibi dedit felicitatē hui⁹ seculi ad consolationem tuam dedit: non ad corruptionē. Rursus qui te flagellat in isto seculo: ad emēdationē non ad damnationem facit. Certo patrem eruditētem: ne sentias iudicem punientem. Hec quotidie dicimus vobis: et sepe dicēda sunt: quia bona et salutaria sunt.

Tractatus tredecimus.

Post hec venit Jesus et discipuli ei⁹ in iudeā terram: et illic morabatur cum eis et baptizabat. Erat aūt et Johānes baptizās i Ennon iuxta salim: quia aque multe erant illic et veniebant et baptizabantur. Nondum enim missus fuerat Johānes in carcerē: facta est autē questio ex discipulis Johannis cum iudeis de purificatione: et venerunt ad Johānem et dixerunt ei. Rabbi qui erat tecū trās Iordanē: cui testimoniū perhibuisti. Ecce hic baptizat: et omnes veniunt ad eum. Respōdit Johannes et dixit. Non potest homo accipere quicq̄: nisi fuerit ei datū de celo. Ipsi vos mihi testimonium perhibetis q̄ dixerim non sum ego Christus: sed quia missus sum ante illū. Qui habet sponsam sponsus est: amicus autem sponsi qui stat et audit eum gaudio gaudet ꝓpter vocem sponsi.

Ordo lectionis euangelice ſm Joannē: sicut potestis meminisse qui curam geritis profectus vestri ita sequitur: vt hec que modo lecta est: hodie nobis tractāda ꝓponat. Ab ipso principio vsq̄ in hodiernam lectionem: q̄ supradicta sunt meministis iā esse tractata. Et si forte inde multa estis obliti: certe vt officiū nostrū manet in vestra memoria: que hinc audieritis de baptismo Joannis. Et si non tenetis omnia: audisse vos tamen credo q̄ teneatis que dicta sunt: et iam quare spiritus sanctus in columbe specie apparuerit: et quomō illa nobilissima questio soluta sit: q̄ nescio quid quod non nouerat dixit Joannes in dño per columbā: cum tā eum nosset q̄ veniētē: vt baptizaret ait: ego a te debeo baptizari: et tu venis ad me. Quādo ei dns respōdit: sine mō: vt impleat omnem iusticia. Hūc ergo ad eundē Joannē/cogit nos ordo lectionis reuerti. Ipse est ille qui prophetatus est p esaiam Esaie. xl. clamātis i deserto/parate viam dño: rectas facite semitas eius. Tale testimoniū reddidit dño suo: et q̄ ille dignat⁹ est amico suo. Dñsq̄ ipsius et amicus ipsius phibuit testimonium Joanni. Dixit enim de Joanne. In natis mulierū nō surrexit maior Joāne baptista. Sed quia illi se ꝓposuit: in hoc q̄ plus Joāne de⁹ erat: qui aūt minor est in regno celorū maior ē illo. Minor natiuitate: maior pēne/maior diuinitate/maiestate/claritate tanq̄ i principio erat verbū: et verbū erat apud deū: et deus erat verbum. Sic autem perhibuerat in superioribus⁹ lectionibus Joannes dño testimonium vt filium dei quidem diceret: deū nō diceret nec tā negaret. Tacuerat deū: nō negauerat deū: sed nō omo tacuit deū. Fortassis em̄ inuenimus hoc in hodierna lectione: dixerat filiū dei. Sed dicti sunt et hoies filij dei. Dixerat tāte excellentie illū fuisse: vt nō esset ipe digⁿ corrigiā calciamēti ei⁹ soluere. Jā magnitudo ista multū dat itelligi: cui⁹ nō erat dignus corrigiā calciamēti soluere ille quo nemo surrexerat maior in natis mulierū. Pl⁹ erat oīb⁹ hoīb⁹ et angelis. Nā angelū inuenim⁹ ꝓhibuisse homo illi ad pedes caderet. Cum em̄ quedam in apocalypsi angelus ostenderet Joāni qui scripsit hoc euangelium conterritus magnitudine visiōis Joānes cecidit ad Apo. xix. pedes angeli. Et ille. Surge ne feceris hoc: deū adora. Nā et ego cōseruus tuus sū et fratrū tuorū. Cadere ergo sibi ad pedes hoīm angel⁹ phibuit. Nōne manifestū est q̄ super oēs angelos ē: cui talis hō quo maior nemo surrexit i natis mulierū/dicit indignū se esse soluere corrigiā calciamēti

Tamen aliquid euidentius dicat Joannes: q̄ deus ē dns noster iesus christus. Inuentamus hoc in presenti lectiōe quia et forte de illo cātauimus: regnauit deus sup oēm terram. Contra q̄ surdi sunt: qui putāt eū i africa sola regnare. Nō em̄ nō dictū est de xp̄o: cū dictū est: regnauit super oēm terrā. Quis est em̄ ali⁹ rex noster: nisi dns noster iesus xp̄s? Ipse est rex noster. Et q̄d audistis in ipso psalmo recēti versu modo cātato? ⌊Psallite deo nostro psallite: psallite regi nostro psallite. Quē dixit deū: ipm dixit regem nostrū/psallite deo nostro psallite: psallite regi nostro: psallite intelligenter. Me invna pte velis intelligere cui psallis quomodo rex oīs terre de⁹. Et quō est oīs terre rex: q̄ visus est in vna parte terrarū/in hierosolima/in iudea ambulās inter homines/natus/sugens/crescens/māducās/bibēs/vigilans/dormiens/fatigat⁹ ad puteū sedens/comprehēsus/flagellatus/sputis illitus/spinis coronatus/ligno suspensus/lācea pcussus/mortu⁹/sepult⁹? Quō ergo rex oīs terre? Nō videbatur in loco: caro erat: oculis carneis caro apparebat: in carne mortali maiestas immortalis occultabatur. Et q̄d⁹ oculis maiestas imortalis penetrata cōpage carnis poterat intueri? Est alius oculꝰ: est interior oculus. Nōne ei nullos oculos habebat et thobias: quādo cecus oculis corporeis filio dabat pcepta vite. Ille p̄ris manū teneret vt pedib⁹ ambularet: ille filio consiliū dabat vt viā iustitie teneret. Et hac oculos video/et hac oculos intelligo. Et meliores oculi dantis vite cōsiliū: q̄m oculi tenētis manū. Tales oculos q̄rebat et Jesus quando ait philippo. Tāto tēpore vobiscū sū et cognouistis me? Tales oculos q̄rebat cū ait. Philippe: qui videt me videt et patrē meū. Isti oculi i itelligētis sunt: isti oculi i mēte sūt. Adeo cū dixisset psalmus: quō rex oīs terre de⁹? subiecit statim psallite intelligenter. Quod em̄ deo/psallite deo nro psallite: deū dico regē nostrū. Sed regem nostrū inter homines vidistis: tāq̄m hoiem vidistis: passum crucifixum mortuum Latebat aliquid in illa carne: quod oculis carneis videre non potuistis. Quid illic latebat: psallite intelligēter. Nolite oculis q̄rere: q̄d mēte ꝓspicit. Psallite lingua: q̄ iter vos caro. Sed q̄ ꝙbum caro factum est et habitauit i nob Reddite sonū carni: reddite dño mēt⁹ obtutū. Psallite intelligēter: videtis q̄ ꝙbū caro factū est: et habitauit in nobis. Dicat et Joannes testimoniū. ⌊Post hec venit Iesus et discipuli eius † in iudeam terrā: illic † demorabat cum eis et baptizabat. ⌋ Baptizatus baptizat. Nō i eo baptismo baptizat: quo baptizatus est. Dat baptismū dns baptizat⁹ a seruo: ostēdēs hūilitatis viā et pducēs ad baptismū dñi: hoc est: baptismū suū/ꝓbendo humilitat⁹ exemplum quia ipse non respuit baptismū serui. Et in baptismate fui via ꝓparabatur dño: et baptizatus dns viam se fecit venientibus. Ipsum audiamus. Ego sum via et veritas et vita. Si veritatem queris: viam tene. Nam ipse est via que est veritas. Ipsa est quo is: ipsa est qua is: non per aliud is ad illud non per aliud venis ad xp̄m. Per xp̄m ad xp̄m venis Quō per xp̄m ad christū? Per xp̄m hoiem: ad xp̄m deum. Per verbū caro factū: ad ꝙbū quod in principio erat de⁹ apud deum. Ab eo q̄ manducauit homo: ad illud q̄ quotidie manducant angeli. Sic enim scriptum est. Panē angelorum manducauit homo. Panem celi dedit eis: panē angelorum manducauit homo. Quis est panis angelorū? In principio erat verbū: et verbum erat apud deum: et deus erat verbum. Quomodo panem angelo⁹ manducauit hō? Et verbū caro factū est: et habitauit in nobis. Sed quia dixim⁹ manducare angelos fratres ne putetis morsib⁹ fieri. Nā si h̄ intellexeritis: quasi dilaniatur de⁹ quem māducant angeli. Quis dilaniauit iusticiam? Sed rursum mihi aliquis dicit. Et quis est qui manducat iusticiā. Tū ergo Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiā: q̄m ipsi saturabūtur; Mat. v. Olb⁹ quē māducas p carnē vt reficiaris tu/ille deficit: vt reparet te/cōsumit. Māducat iusticiā: et tu reficeris: et illa integra pseuerat: quō videdo istā lucē corpoream reficiuntur oculi nostri: et res est corporea que videtur oculis corporeis. Multi enim cum fuerint diutius in tenebris: infirmatur acies ipsorum quasi ieiunio lucis fraudati oculi cibo suo. Luce quippe pascūtur: defatigant ieiunio et debilitant: ita vt ipam lucem qua reficiunt videre nō possint. Et

si diutius affuerit:extingunt ⁊ tāq̄ mortui in eis ipa acies lucis. Quid ergo? Quia tot oculi quotidie ista luce pascū tur:minor non fit:et illi reficiunt:sed ipsa integra pmanet Si ꝺ potuit de de luce corporea corporeis oculis exhibe re nō exhibet mūdis cordib⁹ lucem illā infatigabilē/tanq̄ gram/perseuerantem/nulla pte dicētem? Quā lucem. In principio erat verbū:et verbum erat apud deum. Videa pō. xxxv. mus si lux est. Quomodo apud te est fons vite:⁊ in lumine tuo videbimus lumen. In terra aliud est fons: aliud lumē Sitiens ad fontem:⁊ vt puenias ad fontē/ queris lucem Et si dies nō est:accendis lucernā:vt ad fontem pueniās. Fons ille ipse lux est. Sitientib⁹ fons est:ceco lux est. Aperiant oculi vt videāt lucē aperiant fauces cordis vt bibāt fontē. Qꝺ bibis/hoc vides hoc audis:totum tibi fit deus: qꝺ horū que diligis/totū tibi est. Si visibilia attēdas: nec panis est deus:nec aqua est deus:nec lux ista est deus:nec vestis est deus:nec domus est deus. Omnia em̄ hec vtilibi lia sunt et singula sunt. Quod est panis nō hoc est aqua ⁊ quod est vestis non hoc est domus:et quod sunt ista non ꝺ est deus. Visibilia eni sunt:deus tibi totū est. Si esurier panis tibi est:si sitis aqua tibi est:si in tenebris es lumen tibi est:qꝺ incorruptibilis manet:si nudus es, imortalitat vestis tibi est:cum corruptibile ꝺ induerit incorruptionē ⁊ mortale ꝺ induerit imortalitatē. Sia pñt dicta de deo:et nihil digne ꝺ de deo. Nihil latius hac inopia. Queris cō gruū nomē:non inuenis. Queris q̄uomō dicere:oia inue nis. Quid sile agn⁹ ⁊ leo:de xp̄o utrūq; dictū ē. Ecce agn⁹ dei. Quō leo? Dicit leo de tribu iuda. Audiam⁹ ioānem. Baptizabat iesus. Dixim⁹ qꝺ baptizabat iesus. Quō iesus quō dns:quō dei fili⁹ quomō ꝺbū:sed verbū caro factū est

†Alia fra hz ennon. ‡Alia fra hz illic. †Alia fra fuerat io annes.

⌊Erat autem et ioannes baptizans in †enon iuxta salim⌋ Locus qꝺā enon intelligit qꝺ lac⁹ erat ⌊Quia aque multe erant ‡ibi. Et veniebant et baptizabant. Nondum enim missus †erat in carcerem ioannes ⌋ Si meminerit⁊:ecce ite rum dico qꝺ dixi. Quare baptizabat ioannes? Qr oporte bat vt dns baptizarek. Quare oportebat vt dominus ba ptizaretur? Quia multi ptēpturi erant baptismū:eo q̄ lā maiori gratia ꝑditi viderent:cū viderēt alios fideles. Ver bi gratia:coniugatus iam cōtinēter viuēs catheciumin⁹: contēneret coniugatum ⁊ diceret se meliorem:cum ille sit fidelis. Ille catheciumin⁹ potest dicere in corde suo. Quid mihi opus est baptismum accipere vt hoc habeam quod et iste quo iam melior sum? He ergo ceruix ista ꝓcipitaret q̄sdā de meritis suis plurimū elatos:baptizari voluit dns a suo tāq̄ alloq̄ns filios capitales. Quid vos extollitis? quid erigitis? quia habet ille prudētiam/ille doctrinā/ il le castitatē/ille fortitudinē patiētie. Nūqꝺ tm̄ habere po testis q̄tum ego qui vedi? Et tm̄ ego baptizatus sum a ser Mat. iij. uo:vos vedignamini a dño Hoc est vt ipleat oīs iusticia. Sz dicit alīq̄s. Sufficiebat ergo vt baptizaret dominū Io annes. Quid opus erat vt alij baptizarenk a ioanne? Et ꝺ dixim⁹? quia si sol⁹ dns baptizarek a ioanne:nō deesset ista cogitatio hominibus:q̄ meliorem habebat baptismum Io annes q̄ dns. Dicerēt em̄. Videadeo magnum erat baptis mum quod habuit ioannes:vt solus xp̄s illo fuerit dign⁹ baptizari. Ergo vt ostēderetur melius baptismum quod daturus erat dns:et illud tanq̄ serui intelligeretur: illud tāq̄ dñi:baptizat⁹ est dns vt preberet humilitatis exēplū. Nō sol⁹ autē baptizatus est ab eo:ne baptismū ioannis me lius baptismo dñi videret. Ad hoc autem vtam pbuit dns noster iesus xp̄s sicut audistis fratres:ne quis arrogans qꝺ habeat habūdātiā alicui⁹ gratie: ꝺdignaretur bapti zari baptismo dñi. Ettūcūq̄ em̄ cathecumin⁹ proficiat: adhuc sarcinā iniquitatis portat. Nō illi dimittit: nisi cū venerit ad baptismū. Quō nō caruit populus israel popu lo egyptiorum nisi cū veniret ad mare rubrum. Sic ꝑsū ra pctōrū nemo caret nisi cū ad fontem baptismi venerit.

‡Alia fra hz autem.

⌊Facta est ‡ergo questio ex discipulis ioānis cum iudeis de purificatione. ⌋ Baptizabat ioannes: baptizabat xp̄us Woti sunt discipuli ioannis:cōcurrebat ad xp̄m:veniebā tur a ioanne. Qui enim veniebant ad ioannē: mittebat il los ad xp̄m baptizari: non mittebantur ad ioānē q̄ a xp̄o baptizabanꝭ. Turbati sūt discipuli ioannis et cepert que stionem tractare cum iudeis:quomodo solet fieri si intelli gas dixisset iudeos maiorem esse xp̄m: ⁊ ad ei⁹ baptismū ꝺbere cōcurri. Illi nondū intelligentes: defendebant ba ptismū ioannis. Ētum est ad ipsum ioannem vt solueret questionē. Intelligat charitas vestra. Et hic vt illitas ipa humilitatis agnoscitur et ostenditur: vtrū in ipsa questio ne cū errarēt homines: gloriari apō se voluit ioannes. Fo tasse enim dixisset: verum dicitis: recte contenditis baptis mum meum est melius. Nam vt nouerit⁊ quod baptismū meū est melius: ipm xp̄m ego baptizani. Poterat hoc di cere ioannes baptizato christo. Vtrum se si vellet extēde re habebat vbi se extenderet. Sed melꝰ nouerat apō quē se humiliaret. Quem se nouerat nascendo antecedere: illi se voluit confitendo cedere. Salutē suā intelligebat ē christo esse. Jam dixerat superius: nos omnes de plenitudine eius accepimus. Et hoc cōfiteri deū est. Quō enim omnes homines de plenitudie eius accipiunt: nisi ille sit de? Nā ⁊ si ille homo ⁊ non de?: de plenitudine dei accepit ipse mon de?. Si autē omnes homines de plenitudine ei⁹ accipiunt ille est fons: ⁊ illi bibētes. Qui bibunt: ⁊ sitire possunt ⁊ bi bere. Fons nunq̄ sitit: fons seipso non eget. Fonte egēt ho mines ardētes viscerib⁹: aridis faucibus currūt ad fontē vt reficiank. Fons fluit vt reficiat: ita ⁊ dns iesus. Videa mus quid responderit ioannes ⌊ † Venerunt ad ioannem † Matth. et dixerūt ei. Rabbi qui erat tecum trans iordanē cui tu testimoniū perhibuist⁊: ecce ꝺ baptizat: et oēs ‡ currūt ad illum ⌋ Hoc est. Quid dicis: nō sunt prohibēdi vt ad te po tius ueniāt:⁊ ⌊ Respondit ioannes et dixit. Non potest ho mo quicq̄ accipere: nisi ei datū fuerit de celo. ⌋ De qua pu tatis hoc dixisse ioannem? De seipso. Quasi homo accep ait de celo. Intendat charitas vestra. Non pōt homo qcq̄ accipere nisi fuerit ei datum de celo. ⌊ Ipsi vos mihi testi monium perhibetis: quod dixerim † ego non sum christ⁹ ⌋ † Matth. nō ego christ. Tanq̄ dicens. Quid vos fallitis? Nolipsi mihi qui modo ꝓpositi⁊ hāc questionē: qui mihi dixist⁊ rabbi qui erat te cum trans iordanem: cui tu testimonium perhibuist⁊. Vo stis ergo quale testimoniū illi perhibui. Modo dicturꝰ sū nō eē illū: quē dixi esse? Ecce qui aliquid accepi de celo vt aliquid essem inanem me vult⁊ esse vt loquar contra veri tatem. Non potest homo accipere quicq̄ nisi fuerit illi da tum de celo. Ipsi vos mihi testimonium perhibetis quod dixerim. Ego non sum christus. Non es tu christus? Sy quid si maior illo: quia tu illum baptizati. ⌊ ‡ Misit⁊ ‡ Lucē ego. Jpse sum: ille iudex est. Et audi testimoniū multo ve hemētius: multo expressius. Videte quid nobiscū agitur videte quid amare debeamus. Videte quia aliquē homi nē amare pro christo: adulteriū est. Quare hoc dico? Attē damus vocem ioannis. Poterat in illo errari: poterat in ipso putari qui non erat. Respuit a se falsum honorē vt te neat solidā vēritatē. Videte qꝺ dicat christū: quid se. ⌋ Qui habet sponsam sponsus est ⌊ Casti estote: sponsum amate. Quid autem tu es qui nobis dicis: qui habet sponsam ipe sus est. ⌋ Amicus autem spōsi qui stat ⁊ audit eum gaudio gaudet ꝓpter vocem sponsi. ⌋ Aderit dominꝰ pro motu cor dis mei: multo enim gemitu plenum est dicere quod volo Sed obsecro vos p ipm xp̄m: vt quod dicere non potero vos cogitetis Nouit enim dolorē meum. Exprimi fatis di gne nō posse. Multos em̄ adulteros video, q̄ sponsam tan to precio emptam, amatam, fedā vt pulchram afferet: illo em ptore: illo liberatore: illo decoratore: possidere volunt: et id agūt verbis suis vt pro sponso amentur. De illo dictum est ꝺ est q̄ baptizat. Quis huc exit et dicit: ego baptizo? Quis huc exit et dicit: ego qō dedero? hoc est sanctū. Quis hoc pcedit q̄ dicit? Bonū est tibi vt nascaris ex me. Amicus spōsi audiamus: nō adulteros sponsi. Audiam⁹ zelātes nō sibi. Fratres regredimini corde ad vestras domos: car nalia loquor: terrena loquor. Humanū dico, propter infirmi tatem carnis vestre. Multi habetis coniuges: multi habe re vultis: multi ⁊ si nō vultis habuistis: multi qui omnino coniuges habere non vultis. De coniugibus patrū vestro rum nati estis. Nullum cor est quod non ille tāgat affectu Nullus in rebus humanis tam deu⁹ a genere humano est qui quod dico non sentiat. Ponite aliquē pfectū peregre cōmendasse amico suo sponsam suam. Vide queso te chri tus me? es: ne forte me absente, p me alīq̄s ametur. Qualis ergo ille qui custodiens sponsam vel vxorē amici sui: dat q dem operam vt nullus alius amet. Sz si se amari p amico voluerit: ⁊ vti voluerit cōmendata sibi: cū detestādus būa: no generi vniuerso appet. Videat illā aliquāto petulāti⁹ p fenestrā attēdere aut tocari cū aliquo: prohibet tanq̄ ze lās. Videō zelantē sed videam cui: vtrū amico absenti an sibi presenti. Putate hoc dominū nostrū iesum christū fe cisse. Cōmēdauit amico suo sponsam suam: peregre profe ctus est accipere regnū sicut ipse dicit in euāgelio: ⁊ tamē presens est maiestate. Fallak amicus qui trāsmare, pfect⁹ est: ⁊ si fallit: ve illi q̄ fallit. Quid cū fallere deū conatur in tuentē oim corda et oim secreta rimantē? exiitit aliqs be reticus et dicit. Ego vo/ego sanctifico/ego iustifico/ nolo eas ad illā sectā. Bene qꝺē zelat sed vide cui. Nō eas ad idola: bene zelat. Nō ad sortilegos: bñ zelat. Videam⁹ cui zelat. Ego qō vo sanctū est: quia ego vo. Ego quem bapti zo baptizatus est. Quē nō baptizo non est baptizatus. Au dī amicū sponsi: disce zelare amico tuo. Audi vocē illius. Dic et q̄ baptizat. Quare tibi vis arrogare quod tuū nō est. Ulcgādeo absens est qui hic reliqt spōsam suā? Nescis q⁹ ille q̄ a mortuis resurrexit: ad dexterā patris sedet. Si cōcēpserūt eū iudei in ligno pendentē: tu cōtētis in celo se dentē. Nouerit charitas vestra magnū dolorē me pati de hac re. Sed vt dixi. Dimitto cetera cogitationibus vestris Nō em̄ dico si loquar tota die: si plāgā tota die nō sufficio Non dico: si habeā sicut dicit ꝓpheta: fontē lachrymarum sed si conuertar in lachrymas ⁊ lachryme fiam: in linguas q̄ linque fiam: parum est. Redeam⁹? videamus quid dicit iste. Qui habet sponsam sponsus est. Nō est mea spōsa. Et non gaudes in nuptijs? Immo gaudeo ait. Amicus autē sponsi q̄ stat et audit eum: gaudeo gaudet propter vocem spōsi. Nō inquid gaudeo ꝓpter vocem meā: sed propter vo cē sponsi. Gaudeo ego in audiendo. Ille i dicēdo. Ego ei fim illuminād? ille lumē. Ego sum auris: ille verbū. Ego amicus sponsi: qui stat et audit eū. Quare stat? Qr non ca dit. Quare non cadit? Qr humilis est. Vide stantē in soli do. Non sū dign⁹ corrigia calciamēti eius soluere. Bene de humilias: merito nō cadis. Merito stas: merito audis eum: ⁊ gaudio gaudes ꝓpter vocem sponsi. Sic apostol⁹ amicus sponsi zelat: ⁊ ipse non sibi sed sponso. Audi vocem zelantis. Zelo dei vos zelo dixit/non meo. Non mihi sed 2.Cor.xj. zelo dei. Vide quomodo: quē zelas? Ut cui zelas? Despō sui enim vos vni viro virginem castam exhibere christo Quid ergo times? Quare zelas? Timeo i quit ne sicut ser pens seduxit euam astutia sua: sic et vestri sensus corrūpā tur, a castitate que est i christo. Omnis ecclesia virgo appel lata est. Diuisa eē mēbra ecclesie: diuersis donis pollere vi delis atq̄ gaudere. Alij cōiugati/alie ꝓiugate: alij viduā ti vro: ibus vltra nō querūt. Alie viduate marit⁊ vltra nō querunt. Alij integritatē ab ineunte etate conseruāt. Alie virginitatē suā deo deuouerunt. Diuersa sunt munera sz omnes sūt vna virgo est. Ubi est ista virginitas? Nō em̄ i corpore. In corpore paucarū feminarum est Et si dici vir ginitas in viris potest: paucorum virorum sanctitas: inte gritas etiam corporis est in ecclesia: ⁊ honorabilius mem brum est. Alia autē mēbra non in corpore: sed oīa in mente seruant virginitatem Que est virginitas mentis? Inte gra fides/solida spes/sincera charitas. Hanc virginitatē timebat ille: qui zelabat sponsam a serpēte corrumpi. Si cui em̄ mēbrū corporis violatur in quodam loco: sic sedu ctio linguē violat virginitatē cordis. In mente non corrū patur: que nō vult sine causa tenere corporis virginitatē. Quid ergo dicā fratres mei? Et heretici habēt virgines ⁊ multe sunt virgines hereticorum. Videamus si spōsum amant: aut virginitas ista custodiatur. Cui custodiatur? Christo inqt. Videam⁹ si christo: ⁊ nō donato. Videam⁹ cui fuatur ista virginitas. Cito ꝓbare potest⁊. Ecce ostē do sponsum: qui ipse se ostēdit. Perhibet illi testimoniū io annes. Hic est q̄ baptizat. O tu virgo si sponso huic suas virginitatē tuā: quare curris ad eum q̄ dicit: ego baptizo: cū amic⁹ sponsi tui dicat: hic est qui baptizat. Deinde spō sue tuus totū ozbē tenet: q̄re tu in parte corrūperis? Quis Matth. est sponsus? Quō rex oīs terre de?. Ipse spōsus tuus totū tenet: quia totum emit. Vide quāti emerit: vt intelligas qd emerit. Quod precium dedit? Sanguinem fudit. Ubi fudit sanguinē suum? In passione. Nōne sponso suo cantas aut cantare te fingis: qñ emptus est totus oībus. Foderūt ma nus meas ⁊ pedes meos: dinumeraverūt oīa ossa mea. Ip Pō. xxj. sivero cōsideraverūt ⁊ cōsperexerūt me: diuiserūt vestimēta mea: ⁊ sup vestem meā miserūt sortem. Sponsa es: agnosce vestē spōsi tui. Sup quā vestem missa est sors? Interroga euangeliū. Vide cui desponsata sis: vide a quo arras accī pias: interroga euangeliū. Vide qd tibi dicat in passione dñi. Erat ibi tunica. Videamus qualis. Desup texta. De Joh. xix. super texta quid significat nisi charitatē? Desup texta tu nica/quid significat nisi vnitatē? Hāc tunicā attēde: quā nec persecutores christi diuiserunt. Ait em̄ dixerunt inter se. Nō diuidam⁹ eā: sed sortē sup eam mittamus. Ecce vn de auditis psalmū. Uestē psecutores nō cōsiderunt christiani ecclesiā diuidūt. Sed qd dicā fratres? Apte vide mus qd egerit. Ubi em̄ emit: ubi precium dedit. Pro quāto dedit? Si pro africa dedit: nō simus donatiste: ⁊ nō appel lemur donatiste sed christiani: quia christus solā africam emit. Uēt ⁊ hic non soli donatiste: sed non tacuit in com mercio suo qd emerit. Fecit tabulas/deo gratias: nō nos fefellit. Opus est vt audiat illa sponsa ⁊ itelligat ibi cui vo uerit virginitatē. Jbi in psalmo vbi dictū est. Foderūt ma Pō. xxj. nus m̄eas ⁊ pedes meos: dinumeraverūt oīa ossa mea. Ubi passio domini apertissime declarat. Qui psalm⁹ om ni anno legit nouissima hebdomada itēto vniuerso ppło imminente passione christi: ⁊ apud nos ⁊ apō illos psalm⁹ iste legit. Intendite fratres: qd ibi emit. Recitentur tabu le cōmerciales: quid ibi emit audite. Cōmemorabunt ⁊ cō uertent ad dominū vniuersi fines terre. Et adorabūt i cō spectu eius vniuerse familie gentiū: quomodo ipsius est re gnū et ipse ꝺnabit gentiū. Ecce quid emit. Ecce qm̄ deus rex oīs terre est sponsus tuus. Quid ergo apud vos vis ve duci talē diuitē? Agnosce/totū emit: ⁊ tu dicis partem ꝺ babes. O placere spōso. O si corrupta nō loquereris: ⁊ cor F rupta quod pelus est corde nō corpore. Amas hominē pro xp̄o: amas dicentē. Ego baptizo. Amicus sponsi non audis dicentē. Hic est q̄ baptizat. Nō audis dicentē. Qui habet sponsam sponsus est. Ego non habeo sponsam dixit. Sed quid sum? Amicus. Amic⁹ autē spōsi qui stat ⁊ audit eum gaudio gaudet ꝓpter vocē sponsi. Euidēter ergo fratres me nihil ꝓdest istis seruare virginitatē: habere cōtinētiā elemosynā dare. Omnia illa que laudank in ecclesia nihil illis prosunt: quia cōscindūt vnitatē: id est tunicā illā cha ritatis. Quid faciunt? Diserti sūt multi inter illos: magne lingue flumina linguarum: nūqꝺ angelice loquūtur? Au diant amicū sponsi: zelantem sponso nō sibi. Si linguis ho j.cor. xiij. minū loquar ⁊ angelorū: charitatem autem nō habeam fa ctus sum velum eramentū sonans aut cymbalum tynnīēs Sed quid dicūt. Habemus baptismū. Habes sed nō tuū Aliud est habere aliud dominari. Baptismū habes: q̄ ac cepisti vt, baptizatus sis. Accepisti tanq̄ illuminatus: si tamē a te non obtenebratus. Et quādo das: minister das non possessor: preco clamas non iudex. Per preconem loq tur iudex: ⁊ in actis tamen non scribitur/preco dixit/ sz iu dex dixit. Proinde vide si tuum est quod das potestate. Si autem accepisti. Confitere cū amico sponsi. Nō potest homo accipere quicq̄ nisi datum fuerit ei de celo. Cōfite re cum amico spōsi: qui habet sponsam sponsus est. Amic⁹ autem spōsi stat ⁊ audit eum. Sed o si stares ⁊ audires eū ⁊ nō caderes vt audires te. Audiendo em̄ eum: stares ⁊ au dires. Nā loqueris ⁊ tibi caput inflas. Ego inqt ecclesia si sponsa sum: si arras accepi/si precio sanguinis illius re dempta sum: audio vocem sponsi. Et vocem amici sponsi tūc audio: si sponso meo det glorīā non sibi. Dicat amicus Qui sponsam sponsus est. Amicus autē sponsi qui stat ⁊ audit eū: gaudio gaudet propter vocem sponsi. Ecce ha bes sacramēta: ⁊ ego cōcedo. Habes formā: sz sacramentū es devite precisum. Tu formā ostēdis: ego radicem quero De forma fruct⁹ non exit: nisi vbi est radix. Ubi aūt est ra dix? In charitate. Et audi formā sacramētorū. Paul⁹ lo quit. Si sciam inqt oīa sacramēta ⁊ habeā oēz ꝓphetiā et oēz fidē: et quātā fidē? ita vt mōtes trāsferā: charitatē aūt non habeā: nihil sum. Nēo ḡ vobis fabulas vendat: et pō: j.co. xiij.

tius fecit miraculū: z donatus orauit: z respōdit ei de celo. Primo aut fallūtur aut fallūt. Post remo fac illū mō tes trālferre: charitatē aūt inqt nō habeam nihil sum. Vi: deamus vtrū habuerit charitatē. Crederem: si non diuisi set vnitatem. Nā et cōtra istos (vt sic loqr) mirabiliarios: cautū me fecit deus me⁹ dicens. In nouissimis tēporibus Matth. xxiiij. erurgent pseudo pphete facientes signa et prodigia: vt in ducant si fieri potest etiā electos. Ecce predixi vobis. Er go cautos nos fecit sponsus: quia z miraculis decipi non debemus. Aliquādo eīn z desertor terret puinciale: sz vt ip in castris sit z aliquid illi prosit caracter ille in quo signa j.q.j. tenea- tus est hoc attēdit qui terrert z seduct nō vult. Teneam⁹ mus. ēē vnitatem fratres mei. Preterea vnitatē: z qui facit miracu la nihil est. In vnitate erāt populus israel z non faciebāt miracula: preter vnitatem erant magi pharaonis z facie: bant similia moysi. Populus israel vt dixi non faciebant miracula. Qui erāt salui apud deū: qui faciebāt an qui nō faciebāt? Petr⁹ apostol⁹ resuscitauit mortuū: simon ma: gus fecit multa. Erant ibi multi xpiani qui nō poterāt fa cere nec qō faciebat petrus/nec quod faciebat simō. Sed Luce. x. vñ gaudebant: qz nōia eorū erant scripta i celo. Nam z re deuntibus discipulis: dominus noster iesus christus ppt fidem gentiū hoc ait. Dixerūt eīn gloriantes ipsi discipuli Ecce dñe in nomine tuo etiā demonia nobis subiecta sūt Bene quidem confessi sunt: detulerunt honorem nominis christi. Et tamē quid ait eis? Nolite in hoc gloriari qz de monia vobis subiecta sunt. Sed gaudete qz nōia vra scri pta sunt i celo. Petrus demonia exclusit. Nescio que ant: cula vidua/nescio quis homo qlīscūq laic⁹ habens cha: ritatem: tenens integritatem fidei: non facit hoc. Petr⁹ in corpore oculus est. Ille in corpore digitus est: in co ta: men corpore est: in quo et petrus. Et si minus valet digit⁹ cū oculus: non est tamen precisus a corpore. Melius est eē digitū et esse in corpore: cū esse oculum et euelli de corpore Proinde fratres mei nemo vos fallat/nemo vos seducat amate pacē xpi: cū pro vobis crucifixus est cum deus esset Paulus dicit. Neq; qui plantat est aliquid neq; qui rigat sed qui incrementum dat de⁹. Et cū ipse nostrum dicit quia aliqd est. Si dixerimus quia aliqd sum⁹ z nō illi gloriam dederim⁹: adulteri sum⁹: nos amari volum⁹ nō spōsū. Vos christū diligite z nos in illo: in quo z vos a nobis diligimi: ni. Invicem se diligant membra: sed omnia sub capite vi: uant. Doloze quidem fratres mei multa coactus sum dice re et pauca dixi. Lectionem tamen finire non potui. Ade: rit dñs vt oportune finiat. Ho lui enim amplius onerare corda vestra: quevolo vacare gemitibus et orationib⁹ pro his qui adhuc surdi sunt z non intelligunt.

Tractatus.xiiij.

Hoc ergo gaudium meum impletum est: illū oportet crescere me autem minui. Qui desursum venit super oēs est qui est de terra: de terra est/ z de terra loquitur: qui de celo venit super oēs est. Et quod vidit et audiuit hoc testatur: z testi: monium eius nemo accipit. Qui autem acceperit ei⁹ testionū signauit: qz deus verax est. Quem enim misit de⁹ verba dei loquit. Non eīn ad men: suram dat deus spiritum. Pater diligit filium et omnia dedit in manu eius. Qui credit in filiū habet vitā eternā: qui autem incredulus est filio non videbit vitam: sed ira dei manet super eum.

A Lectio ista de sancto euangelio excellentiam di: uinitatis dñi nostri iesu christi et humilitatē ho: minis qui meruit dici amicus sponsi nos docet vt distinguamus quid interfit inter hominē ho: minē: et hominē deū. Qz homo deus dñs noster iesus chri: stus: deus ante omnia secula: et homo in nostro seculo. De us de patre: homo de virgine: vnus tamen atq; idem dñs et saluator iesus christus filius dei deus et homo. Joan: nes vero excellēt gratie missus ante ipsum illuminat⁹ ab Joh. j. illo qui lumen est. De ioāne eīn dictū est. Nō erat ille lumē sed vt testimoniū perhiberet de lumīe: potest quidem dici lumen: z bene dicit z ipse lumē: sed illuminatū non illumi nans. Aliud est enim lumen quod illuminat: z aliud lumē quod illuminat. Nā z oculi nostri lumina dicunt. Et nisi tenebris patent z non vidēt. Lumen autē illuminans a se ipso lumen est: z sibi lumē est: nō indiget alio lumine vt lu cere possit: sed ipso indigent ceteri vt luceant. Confessus e ē ioannes sicut audistis: qz cum discipulos multos faceret iesus: z perferret ad eū velut vt instigaret: quasi invido eīn narrauerūt: ecce ille facit plures discipulos q̄ tu. Ille cōfessus est qd esset: z inde meruit ad ipm pertinere qz non est ausus se dicere qō ē ille. Hoc ergo dixit ioannes: nō po test homo accipere quicq; nisi datū illi fuerit de celo. Er go xps dat: homo accipit. Ipsi vos mihi testimoniū perhi betis quod dixerim ego non sum christus: sz qz missus sum ante illū. Qui habet sponsam sponsus est. Amicus aūt spō si q̄ stat z audit eū: gaudio gaudet propter vocē spōsi. Ha sibi gaudiū fecit de se. Qui ei vult gaudere de se tristē eri: qui aut de eo vult gaudere/semp gaudebit: qz deus sem piternus ē. Vis habere gaudiū sempiternū. Adhere illi q sempiternus est: Talem se dixit dixit ioannes: ppter vocē spōsi gaudet amic⁹ spōsi ait non ppter vocem suā sed stat z audit eū. Siergo cadit: nō audit eum. De illo eīn quod q̄ cecidit dictū est: z inveritate nō stetit: diabolo dictū est q̄ stare debet amic⁹ sponsi z audire. Quid est stare? Per manere in gra ei⁹ quā accepit: z audit vocē ad quam gau: det. Sic erat ioannes: nouerat vnde gaudebat. Nō sibi ar rogabat: qō ipse non erat. Sciebat illuminatum esse: nō il luminatorē. Erat autem lumen verum (ait euāgelista) qō illuminat omnē hominē venientē in hunc mūdū. Si q̄ om Vers. nē: z ipm ioannē: qz z ipse de hoib⁹. Etenī q̄us nēo exur rexit maior in natis mulierū: vnus tamen z ipse ex his qui nati sunt ex mulieribus: muq̄d cōparandus est ei qui quia volult natus est? Et ideo nouo partu: quia nou⁹ nat⁹. Am be eīn generationes domini inusitate sunt: z diuina et hu: mana. Diuina nō habet matrē: humana nō habet patrem. Ergo vnus de ceteris ioannes: sed tamen maioris gratie ita vt in natis mulierū nemo exurrexit maior illo. Tanta testificationē tribuit domino nostro iesu christo: vt illū di cat sponsum: se amicū sponsi: nō dignū tamen soluere corri: gia calciamēti ipsius. Hinc audiuit iā multa charitas ve: stra: quod sequitur videam⁹. Aliquātū eīn spūssum ē ad in: telligendum. Sed quomodo dicit ioannes quia nō potest homo accipere quicq̄/nisi datū illi fuerit de celo: q̄d nō intelleximus rogem⁹ eū qui dat de celo quia boies simus z non possum⁹ accipere quicq̄ nisi ille dederit qui hō non est. Hoc ergo sequit. Et dicit ioannes. [Hoc ergo gaudiū meum impletum est.] Quod est gaudium ipsius? vt gau: deat ad vocem sponsi. Impletum est in me habeo gratiam meā: plus nō mihi assumo: ne z quod accepi amittā. Quod est gaudium. Gaudio gaudet ppter vocem sponsi. Intelli gat ergo homo non se gaudere debere de sapientia sua: sed de sapiētia quā accepit a deo. Nihil plus querat: z nō amit tat quod inuenit. Multi eīn ideo facti sunt insipientes: quia dixerunt se esse sapientes. Arguit illos apostolus: z dicit de ipsis. Quia qō notū est dei ait: manifestū est illis. Deus eīn illis manifestauit. De quibus ingrat⁹ impius audite quid dicat. Deus enim illis manifestauit. Invisibilia enim ei⁹ a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta cōspicia tur: sempiterna quoq; virtus ei⁹ ac diuinitas: vt sint inex: cusabiles. Quare inexcusabiles? quia cognoscētes deum: nō dixit quia nō cognouerunt: sed quia cognoscentes deū nō sicut deū glorificauerūt aut gratias egerūt: sed euanue runt in cogitationib⁹ suis z obscuratū est insipiēs cor eor: Rom. i. Dicētes eīn se esse sapientes stulti facti sūt. Si eīn deum co gnouerūt: sicut cognouerant qz non eos fecerat sapientes nisi de⁹. Nō q̄ sibi tribuerāt: qō a se nō habebāt: sed et a q̄ acceperāt. Nō aūt agēdo gras insipientes facti sunt. Ergo de⁹ qō dederat gt̄ tulit ingrat. Voluit esse D ioannes q̄ D esse voluit. Cōfessus ē accepisse se: et gaudere se dixit ppt vocē spōsi: z ait. Hoc q̄ gaudiū meū ipletū ē. Illū opz cre scere me aūt minui. [Quid ē h̄? Illū opz exaltari: me aūt hūiliari. Quō crescit iesus? Quō crescit de⁹. Perfect⁹ nō crescit. De⁹ autē nec crescit nec minuit. Si ei crescit perfectꝰ nō est. Si minuit: deus nō est. Jesus aūt deus quomō cre: scit? Si ad etatē: qz dignat⁹ est esse hō z fuit puer. Et cum sit verbū dei: infans in pspe tacuit: z cum ipse matrem suā condiderit: ac infantie de matre suxit. Quia creuit ergo ad suse tatē carnis: ideo forte dictū est. Illum autem oportet crescere: me autē minui. Sed quare? Et hoc iohānes. Jo: hānes z iesus qō ad carnem pertinet/coeui erant. Sex mē ses iter se habebāt z pariter creuerāt: z si diutius ante mor tē dñs noster iesus xps vellet hic esse z ipsum iohannē hic secū esse: quomō pariter creuerāt ita pariter senescere pote rāt. Quare aūt illum oportet crescere me aūt minui? Pri: mū tam z dñs triginta annoz erat. Nunquid iuuenis si mo qt tam z triginta annoz sit adhuc crescit? Jam ab ipsa etate ver gere icipit boies z declinare ad graulorē etatē z inde ad senectutē. Sed z si pueri essent ambo/ nō diceret: illū opor: tet crescere me aūt minui. Sz diceret: simꝫ nos oportet cre scere. Nunc aūt triginta annoz ille: triginta z ille. Sex mē ses qui itererāt: nullā distīguūt etatē. Magis illud inue: nit lectio q̄ aspectio. Quid ḡ est: illum oportet crescere me autem minui? Magnū hoc sacramētū: intelligat charitas vra. Anteq̄ veniret dñs iesus: hoies gloriabant de se. Ve: nit ille hō vt minueret hois gloria: z augeretur gloria dei. Etenim venit ille sine peccato: z inuenit oēs cum peccato Si sic venit ille vt dimitteret peccata: deus largitas: homo cōfiteat. Eteni confessio hominis: humilitas hominis: mi seratio dei: altitudo dei. Si ergo venit ille dimittere homi ni peccata sua: agnoscat homo humilitatē suā: z de⁹ faciet mīericordiā suam. Illum oportet crescere me aūt minui: hoc est: illum oportet dare: me aūt accipe. Illum glorifica ri: me autem pteri. Intelligat homo gradum suum z psi teatur deo: et audiat apostolū dicētem homini superbiēti celato z extollere se volēti. Quid autem habes qō nō acce pisti? Si autē accepisti: qd gloriaris quasi non acceperis? Intelligat ergo homo qz accepit qui volebat suum dicere qō non esset eius/et minuatur. Bonū est eni illi vt deus in illo glorificet/ipe in se minuatur: vt in deo augeat. Hec te stimonia z hanc humilitatē etiā passionib⁹ suis significauerūt xps et iohannes. Nam iohānes capite minuit: xps in cru: ce exaltat⁹ est: vt z ibi appareret quid est: illum oportet cre scere me autē minui. Hoc est: illū oportet exaltari: me aūt humiliari. Deinde nat⁹ est xps cum iam inciperēt crescere dies: nat⁹ est iohānes quando ceperūt minui dies. Attesta te est ipsa creatura z ipse passiones: verbis iohannis dicen tis. Illū oportet crescere me aūt minui. Crescat ergo i no: bis gloria dei et minuat gloria nra: vt in deo crescat z nra Hoc eni dicit apostolus: hoc dicit scriptura sctā. Qui glo: riat in dño glorietur. In te vis gloriari: crescere vis. Sed malo tuo male crescis. Qui ergo male crescit: iuste minuit Crescat ergo de⁹ qui semp perfect⁹ est crescat in te. Qto eni magis intelligis deū: z q̄tomagis capis: videt in te cre: scere deus. Inse aūt nō crescit: sed semp pfectus est. Intel ligebas eni heri modicū: intelligis hodie amplius: intelli ges cras multo ampli⁹. Lumen ipm dei crescit in te: ita ve rat de⁹ crescit qui semp perfect⁹ manet. Quēad modum si curarent aliqui⁹ oculi ex pristina cecitate z iciciat videre paululū lucis: z alia die pl⁹ videret: z tertia die ampli⁹ vi: deret illi lux crescere: lux tū pfecta est siue ipe videat siue nō videat Sic est iteriꝰ hō. Proficit q̄dem i deo: z deus in illo videt crescere. Ipse aūt minuit vt a gloria sua decli: dat z in gloriā dei surgat. Et distincte iā z manifeste appa ret quomō audiuim⁹. [Qui desursum vēit sup oēs est.] Qi de quid dicat de christo: quid de se. [Qui est de terra/terra est et de terra loquitur.] Qui de sursum venit supra oēs est christ⁹ est. Qui aut̄ est de terra: terra est et de terra loquit iohānes est. Et ꝺ est totū: iohānes de terra est: et de terra loquit. Totum testimonium qō phibet de christo: de terra loquit. Non voces dei audiunt a iohanne: vbi testimoniū phibet christo. Quomō ergo de terra loquit? Sed de hoie dicebat/totum ad ipsum hominem ptinet: de terra est z de terra loquitur. Si eni aliqua loquit diuīa: illuminat⁹ est a deo. Nam si nō esset illuminatus: terra terram loqueretur. Ergo seorsum est gra dei: seorsum est natura hois. Modo natura hois iterroga. Nascit: crescit: vsitata ista homo di cit. Quid nouit: nisi terrā? De terra humana loquit: huma na nouit: humana sapit. Carnalis carnalē estimat: carnali ter suspicatur. Ecce est tot⁹ homo. Veniat gra dei: illumi net tenebras illi⁹ sicut dicit. Tu illuminabis lucernā meā Pō. xvij. dñe deus meus illumia tenebras meas. Assumat mētē hu: manam: conuertat ad lucem suam: qz icipit iam dicere qō dicit apl's. Non ego autem sed gra dei mecū z viuo autem iā nō ego: viuit vero in me christus. Hoc est: illum oportet crescere/me autē minui. Ego iohannes qō ad iohānē pti: net: de terra est z de terra loquit. Si qd diuinum audisti a iohanne: illuminantis est: non recipientis. [Qui de celo ve nit † supra oēs est: z qō vidit z audiuit hoc ‡ testificat: z te: † Alia lra habet sup stimoniū eius nemo † accipit.] De celo venit supra oēs est ‡ Alia lra hz testat. dñs nr iesus christus: de quo supius dictū est. Nemo ascē dit in celum: nisi q̄ de celo descendit: filius hominis qui est † Alia lra accipit. in celo. Est super omnes: z qō vidit z qō audiunt hoc loqui tur. Habet eni z patrē ipse filius dei: habet z patrem z audi it a patre. Et qō audiuit a patre quid est? Quis hoc ex: plicat: quādo lingua mea quādo cor meū sufficere pōt: vel cor ad intelligendū vel lingua ad pferendum? Quid est q̄ filius audiuit a patre? Forte filius verbum patris audiuit: imo filius verbum pris est. Videtis hic quēadmodū fati: getur oīs conatus humanus. Videtis hic quēadmodū deficiat omnis cōiectura pectoris nostri: et omnis intētio mentis caligātis. Audio dicentē scripturam: qz filius hoc loquit qō audiuit a patre. Et rursum audio dicentem scri pturā: qz ipse filius verbum pris est. In principio erat ver bum: z verbū erat apud deū: et de⁹ erat verbū. Nos loqui: mur verba volātia z trāseūtia. Mox vt sonuerit ex ore tuo verbum tuū: trālit: peragit strepitum suum z trālit in silen tium. Nūquid potest sequi somnū tuū: z tenere vt stet? Co gitatio tā tua pmanet z de ipsa cogitatione permanēte di cis multa verba transeūtia. Quid dicim⁹ fratres mei? de⁹ cum loqret adhibuit vocē: adhibuit sonos: adhibuit sylla bas? Si adhibuit ista: qua līgua locut⁹ est? Hebrea an gre ca an latina? Ibi necessarie lingue: vbi distinctio gētium Ibi aut̄ nemo pōt dicere: illa lingua vel illa lingua locu: tum esse deū. Cor tuum attende quando cōcipis verbū qō dicas. Dicam eni si potuero qō in nobis attendamus: non vnde illud cōprehēdamus. Quando ergo cōcipis verbum qō pferas: rem vis dicere/z ipsa rei cōceptio in corde tuo iam verbū est. Nōdum pcessit sed iam natum est in corde: z manet vt pcedat. Attendis aūt ad quē pcedat: z cū quo loquaris. Si latinus est: vocē latinā queris. Si grecus est attēdis: verba greca meditaris. Si punicus est: attēdis si nosti līguā punicam. Pro diuersitate ergo auditorum di: uersas linguas adhibes vt pferas verbum illud: verbum conceptū. Illud aut̄ qō corde cōceperas: nulla lingua te: nebat. Cum ergo deus loquēs: linguam nō quereret: et ge: nus locutionis nō assumeret: quomō audit⁹ est a filio: cum ipsum filium sit locutus deus? Quomodo eni tu verbū qō loqueris in corde habes z apud te est: z ipa pceptio spirita lis est: nam sicut anima tua spūs est ita z verbum qō cōce: pisti spūs est: nōdum eni accepit sonum vt per syllabas di: uidatur: sed manet in pceptione cordis et in speculo mētis sic deus edidit verbū: hoc est genuit filium. Et tu quidem ex tēpore gignis verbū etiā in corde. Deus sine tēpore ge: nuit filium p quem creauit omnia tpa. Cum ergo verbum dei filius sit: filius aut̄ locutus est nobis non verbū suū: sed verbum pris: se nobis loqui voluit q̄ verbum patris loque bat. Hoc ergo quomō decuit et oportuit: dixit iohannes. Quomodo potuim⁹ nos exposuim⁹. Cui ad cor nōdū pue: nit dign⁹ de tāta re itellect⁹: habz quo se puertat: hz quo se pulset: habz a quo querat: habet a quo petat: hz a quo acci: piat. Qui de celo venit supra oēs est: z qō vidit et audiuit hoc testat: et testimonium eius nemo accepit. Si nemo: vt qd venit? Quorūdā ergo iste nemo est: quidā popul⁹ ppa: rat⁹ ad ira dei dānandus cū diabolo: hoz nemo accepit te stimoniū xpi. Nam si omnino nemo: null⁹ homo. Quid est qō sequit? [Qui aūt accepit testimoniū ei⁹ signauit qz de⁹ verax est.] Certe ergo nemo sicut tuipse dicis: q̄ accipit te stimoniū ei⁹: signauit: qz deus verax est. Rideret fortasse iohānes interrogatus et diceret. Noui qd dixerim/ nemo. Est eni quidā populus nat⁹ ad ira dei: z ad hoc precogni: tus. Qui sint eni crediturī z q̄ nō sint crediturī: nouit deus

Qui sunt pseueraturi in eo quod crediderūt: ⁊ qui sunt la
psuri nouit de⁹:⁊ numerati sunt a deo:omnes futuri i vitā
eternā:⁊ nouit iam illum populū distinctum. Et si ipse no
uit ⁊ pphetas dedit nosse per spīm suum: dedit et iohanni.
Attēdebat ergo iohānes:nō oculo suo. Nam xp̄i ad ipm
pertinet: terra est et de terra loquit: sed in ea spūs gr̄a quā
accepit a deo:vidit quēdā populū impiū infidelem:atten-
dens illum in infidelitate sua ait. Testimonium eius q̄ ve-
nit de celo nemo accepit. Quor nemo:? Eorum qui ad sini-
Mat. xxv stram futuri sunt. Eor q̄bus dicet. Ite in ignem eternum:
q̄ preparat⁹ est diabolo ⁊ angelis ei⁹. Qui ergo accipiunt:?
Illi q̄ ad dexterā futuri sunt:illi quib⁹ dicet. Venite būdi
cti patris mei:pcipite regnū q̄b⁹ paratū est ab origie
mundi. Attendit ergo in spū diuisionem:in genere:autē hu
mano cōmixtionem. Et q̄b⁹ nondū locis separatum est: se-
parauit itellectu/separauit cordis aspectu:⁊ vidit duos po
pulos:fideliū ⁊ infideliū. Attendite infideles ⁊ ait. Qui de
celo venit:super oēs est:et q̄b⁹ vidit ⁊ audiuit hoc testatur.
Et testimoniū ei⁹ nemo accepit. Deinde tulit se a sinistra:
⁊ aspexit ad dexterā:et secut⁹ ait. Qui accepit testimoniū
ei⁹ signauit:q̄ deus verax est. Quid est signauit q̄ de⁹ ve
rax est:? Misi homo mendax est:⁊ de⁹ verax est. Quia nemo
hominū potest dicere q̄b⁹ veritatis est: nisi illuminetur ab
eo q̄ mentiri non potest. De⁹ autē verax:christus autē de⁹.
Vis ꝓbare:? Accipe testimonium eius ⁊ inuenies. Qui em̄
accepit testimonium eius signauit: q̄ de⁹ verax est. Quis
ipse:? Qui de celo venit ⁊ super oēs est. De⁹ verax est. Sed
si nōdum illum intelligis deum:nōdum accepisti testimo-
niū eius. Accipe ⁊ signa. Presumēter intelligis. Definten
ter agnoscis:q̄ deus verax est. ⌊Quem em̄ misit deus:ver-
ba dei loquit.⌋ Ipse est de⁹ verax. Et misit illū de⁹. Deus
misit deum. Jūge ambos:vnus deus. Deus verax missus
a deo. De singulis iterroga:deus ⁊ de ambobus interroga
deus. Sunt nō singuli deus/⁊ ambo dii: sed singuli quisq̄
de⁹ et ambo deus. Tanta em̄ ibi est charitas spūssancti:vt
de singulis cum iterrogat:deus tibi respondeat. De trini-
tate cum interrogat:deus tibi respondeat. Si em̄ spūs ho
minis quādo inheret deo/vnus spiritus est: q̄tomagis fi-
lius adherens patri:simul cum illo deus est:? Audite alter
testimonium. Hostis q̄ multi crediderūt quando oīa que
habebant ad pedes apostolor vēdita posuerunt:vt distri-
bueret vnicuiq̄ sicut op⁹ erat. Et de illa cōgregatiōe san-
ctor quid dicit scriptura:? Erat illis anima vna:⁊ cor vnū
in deum. Si charitas de tot aiab⁹ fecit animā vnam:et de
tot cordib⁹ fecit cor vnū:quāta est charitas inter patrē et
filium:? Maior vtiq̄ potest esse q̄ inter illos homines q̄b⁹
erat cor vnum ⁊ aīa vna. Si ergo multor fratrum cor vnū
ꝓpter charitatē:vna ⁊ multorum fratrū anima ꝓpter cha
ritatē:de⁹ pater et de⁹ filius dicturus est/ q̄ duo sunt. Si
duo vij sunt:nō est summa charitas. Si em̄ hic tāta chari-
tas est vt animā tuam ⁊ animā amici tui vnam animam fa
ciat:quomodo ibi nō est vnus deus pater ⁊ filius. Absit vt
hoc sentiat fides nō ficta. Prorsus q̄tū excellat charitas
illa:hinc intelligite. Multe aie sunt multor hominū ⁊ si se
diligunt vna aīa est. Sed possunt dici multe aie:possunt di
ci ⁊ in hominib⁹: quia nō est tāta conjunctio. Ubi aūt vnū
deū licet dicas:duos aut tres non licet vt dicas. Hinc itibi
cōmēdatur supereminētia ⁊ summitas charitatis:tāta vt
maior esse non possit. Quē em̄ misit deus verba dei loquit.
Hoc vtiq̄ de xp̄o dicebat:vt se ab illo distingueret. Quid
em̄ ipsum iohānē nonne deus misit:? An non ipse dixit:mis
sus sum ante eum:⁊ q̄ me misit baptizare in aqua:? Et de il
lo dictum est. Ecce mitto angelū meum: q̄ preparabit vīā
tuam ante te. Nōne et ipse verba dei loquit:de quo etiā di-
ctum est q̄b⁹ sit amplius q̄ pphet⁹:? Si ergo et ipsum deus
misit ⁊ verba dei loquit:quomodo ad distinctionē de chri
sto:eū dixisse dicimus:quē em̄ misit deus verba dei loqui-
tur. Sed vide q̄d adiūgat. ⌊Non em̄ ad mensurā dat deus
spīm.⌋ Quid est hoc. Non enim ad mensuram dat deus spi-
ritū:? Inuenimus q̄ ad mensuram dat de⁹ spiritum. Audi
Ephe. iiij ap̄m dicentē:ꝓm mensuram donatiōis xp̄i. Hominib⁹ ad
mensuram dat:vnico filio nō dat ad mēsuram. Quomodo
hominib⁹ ad mēsuram:? Alij quidem dat per spīm sermo sa
pientie:alij sermo scientie ꝓm eūdem spīm. Alij fides in eo-
dem spū:alij pphetia:alij discretio spirituum: alij genera
linguar:alij donatio curationū. Nunquid omnes apostoli:
Nunq̄d oēs prophete:? Nunq̄d omnes doctores:? Nun-
quid omnes virtutes:? Nunq̄d oēs dona habent sanitatis:?
Nunq̄d omnes linguis loquunt:? Nunq̄d omnes interpre
tant:? Alib⁹ habet iste:aliud illū. Et q̄b⁹ habet iste/nō habet
ille. Mensura est: diuisio quedam donorū est. Ergo bonis
nib⁹ ad mēsurā dat:et pcordia ibi vnū corp⁹ facit. Quomō
aliud accipit manus vt opet:aliud oculꝰ vt videat: aliud
auris vt audiat: aliud pes vt ambulet. anima tñ vna est q̄
agit omnia:in manu vt opet:in pede vt ambulet:in aure vt
audiat:i oculo vt videat. Sic sūt etiā diuersa dona fidelium
tāq̄ membris ad mēsuram vnicuiq̄ propriam distributa.
Sed xp̄s q̄ dat:nō ad mēsuram accepit. Audi enim adhuc
quid sequit:quia de filio dixerat:nō em̄ ad mensuram dat
de⁹ spiritum.⌊ Pater diligit filium:et omnia dedit in ma-
nu eius. Et adiecit/omnia dedit in manu ei⁹: vt noīes et
hic qua distinctione dictū sit/pater diligit filiū. Quare ei
pater nō diligit iohānem:⁊ tamen non omnia dedit in ma-
nu eius. Pater nō diligit paulum. Et tamen nō omnia de
dit in manu eius. Pater diligit filium:sed quomō pater fi
lium:nō quomodo dñs seruū. Quomodo vnicum: nō quo-
modo adoptatum. Itaq̄ omnia dedit in manu ei⁹. Quid
est omnia:? Ut tātus sit filius quātus est pater. Ad equali-
tatē em̄ sibi genuit eū:cui rapina nō esset in forma dei esse
equalem deo. Pater diligit filiū:et oīa dedit in manu ei⁹.
Ergo cum ad nos pater dignat⁹ est mittere filium:non pa
tem⁹ aliq̄d minus missum q̄ est pater. Pater mittens filiū
se alterutrū misit. Hāq̄ putares adhuc discipuli: q̄ pater
aliq̄d maius est q̄ filius:videtes carnē ⁊ nō itelligetes di-
uinitatē. Dixerūt ei. Dñe ostēde nobis patrē et sufficit no- Jo. xiiij
bis. Tāq̄ si dicerēt:iam nouim⁹ te: benedicimus te q̄ no-
uim⁹ te. Gratias em̄ tibi agim⁹ q̄ ostēdisti te nobis:sed pa
trem nōdū nouim⁹. Propterea cor nostrū ardet et fatuit
ꝓcupiscētia quadam:sancti videāt patris tui qui te misit.
Jām nobis ostēde:⁊ nihil ampli⁹ a te desiderabim⁹. Suf-
ficit em̄ nobis cū ille fuerit demōstrat⁹: quo maior esse nō
potest. Bona ꝓcupiscētia:bonū desiderium: sed parum in
tellect⁹. Attendens em̄ ipse dñs iesus/paruus magna que
rētes/⁊ seipsum magnū inter paruos/paruū inter paruos
ait philippo q̄ hoc dixerat vni ex discipulis. Tāto tpe vo
biscū sum:et nō cognouist̄ me philippe:? Posset hec phi-
lipp⁹ rīdere. Cognouim⁹ te. Sed nunq̄d dixim⁹ tibi ostē
de nobis te:? Te cognouim⁹:sed pfem q̄rim⁹. Subiecit sta
tim. Qui me videt:videt ⁊ pfem. Aut ergo equalis pri mis
sus est:ne eū estimem⁹ ex infirmitate carnis: sed cogitemus
maiestatē indutā carne:nō opīssam carne. Manēs em̄ de⁹
apud pfem:apud boies fact⁹ est homo: vt tu p illū q̄ apud
te fact⁹ est hō fieres talis qualis capit deū. Non em̄ homo
potest cape deū. Videre poterat homo boīem: capere deū
nō poterat. Unde nō poterat capere deū:? q̄ oculū cordis
vnde caperet nō habebat. Erat autē aliq̄d itus sanctum:⁊
aliq̄d foris sanū. Corporis oculos habebat sanos:cordis
habebat sauctos. Fact⁹ est ille hōad corporis oculū:vt cre
dēs in eū q̄ videri corporaliter potuit: curreres ad ēditum
videndū quē spiritualiter videre non poterat. Tanto tpo
re vobiscū sum:et nō cognouistis me philippe:? Qui me vi
det:videt ⁊ patrē. Quare illi nō illū videbant:? Ecce vide-
bāt illū:⁊ pfem non videbāt. Videbāt carnē:sed maiestas
latebat. Quod videbāt discipuli qui amauerunt: viderūt
et iudei qui crucifixerunt. Intus ergo erat totus illuc sic
intus in carne:vt apud patrem maneret. Non em̄ deserit
patrem quādo venit ad carnem. Carnalis cognitio nō ca
pit q̄b⁹ dico. Differat intellectum:et inciptat a fide. Audiat
q̄b⁹ sequit. ⌊Qui credit in filium:habet vitam eternam.
Qui autem incredulus est filio non videbit vitam:sed ira
dei manet super eum.⌋ Nō dixit ira dei veniet ad eum:sed
ira dei manet super eum. Omnes qui nascuntur mortales:
habent secum iram dei. Quā iram dei:? Quam excepit pri
mus homo adam. Si enim peccauit primus homo:et au
diuit:morte morieris/ factus est mortalis ille et cepimus
nasci mortales cū ira dei nati sumus. Venit inde filius non
habēs peccatum ⁊ indutus est carne:indutus mortalitate
⁊ si ille nobiscū cōmunicauit iram dei:nos pigri sum⁹ cum
illo cōmunicare gr̄am dei:? Qui ergo non vult cōmunicare
filio:ira dei manet sup eū. Que ira dei:? De qua dicit apls.
Fuimus enim et nos natura filij ire sicut et ceteri. Omnes Ephes. ij
ergo filij ire:quia de maledicto mortis venientes. Crede in
christū factum ꝓpter te mortalem:vt illum capias immorta
lem. Quando ergo ceperis eius immortalitatem:nec tu eris
mortalis. Timebat:morieberis:moriturus est vt viuas. At-
tulit gratiam dei:abstulit iram dei. Deus bibit mortem:ne
mors biberet hominem.

Tractatus.xv.

Cal iiij. Ut ergo cognouit iesus q̄ audierūt pharisei
q̄ iesus plures discipulos facit ⁊ baptizat q̄ io-
hannes. q̄q̄ iesus non baptizaret sed discipuli
eius: reliquit iudeam et abiit iterū in galileam.
Oportebat autem eum trāsire p samariam. Ve-
nit ergo i ciuitatem samarie q̄dicit sychar iuxta
predium quod dedit iacob ioseph filio suo. Erat
autem ibi fons iacob. Jesus autem fatigatus ex
itinere: sedebat sic supra fōtem: hora autem erat
q̄si sexta. Venit mulier de samaria haurire aquā.
Dicit ei iesus da mihi bibere. Discipuli em̄ eius
abierant in ciuitatem vt cibos emerent. Dicit er
go ei mulier illa samaritana. Quomō tu iudeus
cū sis:bibere a me poscis: que sum mulier sama-
ritana:? Non em̄ coutunt iudei samaritanis. Re-
spondit iesus et dixit ei. Si scires donum dei:et
quis est qui dicit tibi:da mihi bibere:tu forsitan
petisses ab eo:et dedisset tibi aquam viuam. Di-
cit ei mulier. Domine:nec in quo haurias ha-
bes:et puteus altus est. Unde ergo habes aquā
viuam:? Nūquid tu maior es patre nostro iacob
q̄ dedit nobis puteum. Et ipse ex eo bibit:et filij
ei⁹ et pecora eius:? Rndit iesus et dixit ei: omnis
qui bibit ex aqua hac sitiet iterum. Qui autē bi-
berit ex aqua quam ego dabo ei non sitiet in eter
num: sed aqua quam ego dabo ei fiet in eo fons
aque saliētis in vitā eternam. Dicit ad eum mu-
lier. Dñe da mihi hāc aquam vt non sitiam neq̄
veniam huc haurire. Dixit ei iesus. Vade voca
virum tuum:et veni huc. Respondit mulier ⁊ di
xit. Non habeo virū. Dicit ei iesus. Bene dixisti
quia nō habeo virū. Quinq̄ enim viros habuisti.
et nūc quē habes nō est tuus vir:hoc vere dixisti.
Dicit ei mulier. Domine video quia ꝓpheta es
tu. Patres nostri in monte hoc adorauerunt. Et
vos dicitis q̄ hierosolymis est locus vbi adora
re oportet. Dicit ei iesus. Mulier crede mihi: q̄
veniet hora quādo neq̄ in monte hoc neq̄ in hie-
rosolymis adorabitis patrem: vos adoratis q̄d
nescitis:nos adoramus q̄d scim⁹: q̄ salus ex iu-
deis est. Sed venit hora ⁊ nunc est: quando veri
adoratores adorabūt patrē in spiritu ⁊ veritate.
Nam ⁊ pater tales querit qui adorent eū. Spūs
est deus:et eos qui adorāt eū in spiritu ⁊ veritate
oportet adorare. Dicit ei mulier: scio q̄ messias
venit qui dicit christus. Cū ergo venerit:ille no-
bis annunciabit omnia. Dicit ei iesus ego sum
qui loquor tecū. Et continuo venerunt discipuli
eius:et mirabantur quia cum mulier loquebā-
tur. Nemo tamen dixit:quid queris: aut quid lo
queris cum ea. Reliquit ergo hydriam suā mu-
lier ⁊ abiit in ciuitatem:⁊ dicit illis hominibus:
venite et videte hominem qui dixit mihi omnia
quecūq̄ feci. Nunquid ipse est xp̄s:? Exierunt de
ciuitate et veniebant ad eum. Interea rogabant
eum discipuli dicentes. Rabbi manduca. Ille au
tem dixit eis. Ego cibum habeo manducare quē
vos nescitis. Dicebant ergo discipuli adinuicē.
Nūquid aliquis attulit ei māducare:? Dicit eis
iesus. Meus cibus est vt faciam voluntatem ei⁹
qui me misit:vt perficiam opus eius. Nōne vos
dicitis q̄ adhuc quattuor menses sunt et messis
venit:? Ecce dico vobis: leuate oculos vestros et
videte regiones:quia albe sunt iā ad messem. Et
qui metit mercedem accipit et cōgregat fructum
in vitā eternam:vt ⁊ qui seminat simul gaudeat
⁊ q̄ metit. In hoc enim est verbū verum:q̄ alius
est q̄ seminat ⁊ alius est qui metit. Ego misi vos
metere quod vos non laborastis. Alij laborauer-
unt:⁊ vos in labores eorum introistis. Ex ciui-
tate autem illa multi crediderūt in eum samari-
tanorum ꝓpter verbum mulieris testimoniū
perhibentis quia dixit mihi omnia quecūq̄ fe-
ci. Cum venissent ergo ad eum samaritani roga-
uerūt eū vt ibi maneret. Et mānsit ibi duos dies
⁊ multo plures crediderunt ꝓpter sermonē eius
⁊ mulieri dicebant:quia iam nō ꝓpter tuam lo
quelā credimus:ipsi enim audiuimus et scimus
quia hic est vere saluator mundi.

A

Otū est nō rude est aurib⁹ charitatis vestre euā
gelistā iohānem velut aquilam volare altius ca
liginēq̄ terre transcendere:⁊ lucem veritatis fir
mioribus oculis intueri. Multa em̄ iam ex euā-
gelio eius p ministerium nostrum dño adiuuante tractata
sunt. Ex oīdie autem sequitur hec lectio que hodie recita
ta est. Ea que dicturus sum dño donāte sic audituri estis:
vt magis recognoscatis q̄ discatis. Non ideo tamē pigra
debet esse intētio:q̄ nō est cognitio:sed recognitio. Hoc le
ctū est ⁊ hanc lectionē tractādā suscepimus: gestamus in
manibus:q̄b⁹ dñs iesus ad puteum iacob:loq̄batur cum sa
maritana muliere. Dicta em̄ ibi sūt magna mysteria:⁊ ma
gnarū similitudines rerū:pascentes aīam esurientem:refi
cientes languentem. ⌊† Dominus autē hec cum audisset co †al'.lit.vt
gnouisse pharisees q̄b⁹ plures discipulos faceret q̄ iohan- q̄ cogno-
nes et plures baptizaret q̄ iesus non baptizaret sed disci- uit iesꝰ: q̄
puli eius:reliq̄t iudeam ‡terram ⁊ abiit iterū in galileam.⌋ audierūt
Hinc diutius disputādū non est: ne imorantes in manife- pharisei q̄
stis:angustias temporis patiamur ad obscura tractāda ⁊ iesus plꝰs
aperiēda. Utiq̄ dñs si sciret phariseos ita de se cognouis- discipꝰos
se q̄b⁹ plures discipulos faceret et q̄b⁹ plures baptizaret:vt facit ⁊ ba-
hoc eis ad salutem valeret sequēdi eū vt ⁊ ipsi essent disci- ptizat q̄
puli ⁊ ipsi vellēt ab eo baptizari:magis non relinqueret iu iohannes.
deā terrā:sed ꝓpter illos maneret ibi. Quia vero cognouit ‡Al'.Ira
eor sciētiā:simul cognouit ⁊ inuidentiam:q̄ non ꝓpterea nō habet
vidicerunt vt sequerent:sed vt psequerent:abiit inde. Po terram.
terat q̄dē ille et p̄sens ab eis nō tenert si nollet:nō occidi si
nollet:q̄ poterat ⁊ nō nasci si nollet. Sed q̄ i omni re quā
gessit vt homo:hominib⁹ in se credituris prebebat exēplū
q̄ vnusquisq̄ seruus dei nō peccat si recesserit in aliū locū
videns furorem persequentiū se/aut querentium in malum
aīam suam. Videret autē ibi seruus dei peccare si faceret
nisi in faciendo dñs precessisset. Fecit hoc ille magister bo
nus vt doceret:non q̄b⁹ timeret. Forteſſis etiā hoc moueat
cur dictū sit:baptizabat iesus plures q̄ iohānes: et postea
q̄ dictū est baptizabat:subiectū est:q̄q̄ iesus non baptiza
bat sed discipuli. Quid ergo:falsum dictū erat et correctū
est cum additum est q̄q̄ iesus nō baptizabat sed discipuli
eius:An vtrūq̄ verum est:quia iesus baptizabat ⁊ non ba

ptizabat? Baptizabat eñ q ipse mūdabat: nō baptizabat q nō ipe tingebat. Prebebant discipuli ministerium corporis pbebat ille adiutorium maiestatis. Quādo eñ cessaret a baptizando: quando nō cessat a mundando? De quo dictum est ab eodem iohāne: p iohannis baptiste psonā dicētis. Hic est q baptizat. Ergo iesus adhuc baptizabat et quousq; baptizādi sint qui baptizādi sunt: iesus baptizat. Securus hō accedit ad iferiorē ministrū. Habet enī superiorē magistrū. Sed forte ait aliq̄s. Baptizabat q̄dē christus ī spiritu nō in corpore. Quasi vero alterius dono q̄s illius q̄sq̄ ētiā sacramento corporalis et visibilis baptismatis imbuatur. Vis nosse q ipse baptizat: nō solum spū sed etiam aqua. Audi apostolū. Sicut christus iudt dilexit ecclesiam suam ⁊ seipsum tradidit p ea mundans eam lauacro in verbo: vt exhiberet gloriosam ecclesiā non habētem maculam aut rugam: aut aliq̄d huiusmodi. Mundans eā. Unde? Lauacro aque in ꝝbo. Quid est baptismū christi? Lauacrum aque in verbo. Tolle aquam: nō est baptismū. Tolle verbum: ⁊ nō est baptismū. Jam enī his peractis: p que puenit ad collocutionem cum illa muliere videamus Que restāt plena mysteriis: ⁊ grauida sacramētis. ⌊ Oportebat autem inquit eum transire per †samariam. Venit inquit in ciuitatem samarie que dicit sychar: iuxta predium qđ dedit iacob filio suo ioseph. Erat aūt ibi fons iacob. ⌋ Puteus erat. Sed omnis puteus fons: nō omnis fons puteus. Ubi ergo aqua de terra manat et vsui prebet hauriētib⁹ fons dicit. ⌊ Sed si in promptu et superficie sit: fons tm dicitur. Si autem in alto ⁊ pfundo sit: ita puteus vocatur vt fontis nomē nō amittat. ⌋ Jesus †ergo fatigatus ex itinere sedebat: sic ‡super fontem. Hora erat q̄si sexta. ⌋ Jam inciplunt mysteria. Non enim frustra fatigat iesus: nō enī frustra fatigat virtus dei. Non enim frustra fatigatur: per quē fatigati recreantur. Non enī frustra fatigatur: quo deserente fatigamur quo psente firmamur. Fatigatur tamen iesus: et fatigat ab itinere: ⁊ sedet: et iuxta puteum sedet: ⁊ hora sexta fatigatus sedet. Omnia ista innuunt aliq̄d ⁊ indicare volunt aliq̄d: intentos faciunt: vt pulsemus hortantur. Ipse ergo aperiat et nobis ⁊ vobis: q dignatus est ita hortari vt diceret. Pulsate: et aperiēt vobis. Tibi fatigatus est ab itinere iesus. Inuenim⁹ autem virtutem iesum: ⁊ iuenim⁹ infirmū iesum: fortem ⁊ infirmum. Fortem q̄ in principio erat verbū: ⁊ verbū erat apud deum: ⁊ deus erat verbum. hoc erat in principio apud deum. Vis videre: q̄s iste filiꝰ dei fortis sit? Omnia per ipm facta sunt: ⁊ sine ipo factū est nihil. ⁊ sine labore facta sunt. Quid ergo illo fortiꝰ per quem sine labore facta sunt oīa? Infirmum vis nosse? Verbū caro factū est: ⁊ habitauit in nobis. Fortitudo christi te creauit: infirmitas christi te recreauit. Fortitudo christi fecit vt qō non eraf esset: infirmitas christi fecit vt quod erat nō periret. Condidit nos fortitudie sua: q̄fuit nos in firmitate sua. Nutrit ergo ipe infirmos infirmos: tanq̄ gallina pullos suos. Huc enī se similem fecit. Quotiēs volui inquit ad hierusalem: cōgregare filios tuos sub alas tāq̄ gallina pullos suos: et noluisti. Videtis autē fratres: quē: admodum gallina infirmetur in pullis suis. Nulla ei alia auis quod sit mater agnoscit. Videm⁹ nidificare passeres quoslibet ante oculos nostros: hyrundines: ciconias: colūbas quotidie videmus nidificare. Quas nisi quando in nidis videmus: parentes esse non agnoscimus. Gallina vero sic infirmat ī pullis suis: vt etiam si ipsi pulli nō sequant ⁊ filios non videas: matrem tū agnoscas. Ita fit alis demissis plumis hyspida voce rauca: omnibus membris demissa ⁊ abiecta: vt quēadmodum dixi vt si etiam filios non videas: matrē tamen intelligas. Sic ergo infirmus iesus fatigatur ab itinere. Iter ipsius est caro: p nobis assumpta. Quomodo enī iter habet q̄ vbiq̄ est: q nusq̄ deest? Quo it: aut vnde it? Misi q nō ad nos veniret: nisi formā visibilis carnis assumeret? Quia ergo venire ad nos eo mō dignatus est: vt infirma dei assumpta carne apparerent: ipsa carnis assumptio est iter ipsius. Ideo fatigatus ab itinere: q̄d est aliud q̄ fatigat⁹ in carne? Infirmus in carne iesus: sed nolī tu infirmari. In illi? infirmitate tu fortis esto. Quia qō infirmum est dei: fortius est hominib⁹. Sub hac rerū imagine adam q erat forma futuri: prebuit nobis magnum in-

Ephes.v.

† Alia lra hz mediā.

‡ Alia lra hz ergo.

B

† Alia lra hz autem.

‡ Al. litte ra supra.

Luce.xj.

Joh.j.

Matthei. xxiij.

j. Cor.j.

dicium sacramenti: imo deus in illo prebuit. Nam ⁊ adam dormiēs meruit accipere vxorem: ⁊ de costa eius facta est vxor: quomodo christo i cruce dormiēte futura erat ecclesia de latere eius: de latere scilicet dormientis: q ⁊ de latere i cruce pēdētis lācea pcusso sacramēta ecclesiastica quo fluxerunt. Sed quare hoc dicere volui fatres? Quia infirmitas christi nos facit fortes. Magna sibi magno precessit. Potuit deus carnem detrahere homini vnde faceret feminam: ⁊ magis videtur quasi congruere potuisse. Fiebat ei sexus ifirmior: ⁊ magis de carne infirmitas fieri debuit q̄ de osse. Ossa enī in carne firmiora sunt. Nō detraxit carnē vnde faceret mulierē: sed detraxit os. Et detracto osse fuit mata est mulier: ⁊ in locum ossis caro adimpleta est. Potuit p osse os reddere: poterat ad faciendam mulierem non costam sed carnem detrahere. Quid igit significabat? Facta est mulier in costa tanq̄ fortis: factꝰ est adam in carne tāq̄ infirmus. Christus est ⁊ ecclesia. Illiꝰ infirmitas nostra est fortitudo. Quare ergo hora sexta? Quia etate septa sexta. Computa in euangelio tāq̄ vnam horam: vnam etatem ab adam vsq̄ ad noe. Secundam a noe vsq̄ ad abraā. Tertiam ab abraam vsq̄ ad dauid. Quartā a dauid vsq̄ ad transmigrationem babylonis. Quintā a trāsmigratione babylonis vsq̄ ad baptismū iohannis. Inde sexta agitur. Quid miraris? Venit christꝰ: ⁊ humiliādo se venit ad puteum fatigatus venit: q infirmā carnem portauit. Hora sexta: quia etate seculi sexta. Ad puteum: quia ad pfunditatem huius habitationis nostre. Unde dicitur in psalmis. De pfundis clamaui ad te domine. Sedit: vt dixim⁹ humiliatꝰ est. ⌊ Et venit †mulier. ⌋ Forma ecclesie: nō tam †Alia lra iustificate sed iustificāde. Nam hoc ait sermo. Venit igit mulier. narā: inuenit eū: et agitur cum illa. Videamus. Quid videmus? Quare venit mulier ⌊ de samaria haurire aquā. ⌋ Samaritani ad iudeorum gentem non pertinebāt: alienigene fuerūt: q̄uis vicinas terras incolerent. Longum est exigi nem samaritanorū referre: ne nos multa teneant et necessaria nō loquamur. Sufficit ergo vt samaritanos iter alienigenas deputem⁹. Et ne hoc audaci? me arbitremini dixisse q̄s verius. Audite dominum iesum: q̄d dixerit de illo samaritano vno de decem leprosis quos mūdauerat: q̄ solus rediit vt gratias ageret. Nonne decem mūdati sunt? ⁊ nouem vbi sunt? Non erat alius q rediret ⁊ daret gloriam deo: nisi alienigena iste. Pertinet ad imaginem rei. qđ ab alienigenis venit ista mulier: q̄ typū gerebat ecclesie. Scriptura erat ecclesia de gentibus alienigena non de genere iudeorum. Audiamus ergo in illa nos: ⁊ in illa agnoscamus nos: ⁊ in illa gratias deo agamus p nobis. Illa enim figura erat nō veritas: quia ⁊ ipsa premisit figurā ⁊ facta est veritas. Nam credidit in eum: q̄ de illa figurā nobis prestitebat. Venit ergo haurire aquā. Simpliciter venerat haurire aquam: sicut solent vel viri vel femine. ⌊ Dicit ei iesus. Da mihi bibere. Discipuli enim eius abierāt in ciuitatem vt cibos emerēt. Dicit ergo † mulier illa samaritana. Quo †Alia. modo tu cū sis iudeus bibere a me poscis que sum mulier samaritana? Non enī coutūtur iudei samaritanis. ⌋ Videtis alienigenā. Omnino vasculis eorum iudei nō vtebantur: ⁊ q ferebat mulier secum vasculum vnde aquam hauriret: eo mirata est quia iudeus petebat ab ea bibere: quod non solebāt facere iudei. Ille autem q bibere querebat. fidem ipsius mulieris sitiebat. Veniēq̄ audi quis petat bibere. ⌊ Respōdit iesus ⁊ dixit ei. Si scires donum dei et quis est qui dicit tibi da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo ⁊ dedisset tibi aquam viuam. ⌋ Petit bibere ⁊ ꝓmittit bibere. Eget quasi accepturus: ⁊ affluit tāq̄ satiaturus. Si scires iquit donum dei. Donum dei est spiritus sanctus. Sed adhuc mulieri recte loquit: ⁊ paulatim itrat in cor. Forsitan sis iā docet. Quid enī ista hortatione suauius? benignius? Si scires donum dei et scires q̄s est qui dicit tibi da mihi bibere: tu peteres ⁊ daret tibi aquā viuam. Hucusq̄ fuit dit. Uius aqua dicit vulgo illa que de fonte exit. Illa enī que colligit de pluuia in lacunas aut cisternas: aqua viua nō dicitur. Et si de fonte manauerit et in loco aliquo collecta steterit: nec ad se illud vnde manabat admiserit sed irrupto meatu tanq̄ a fontis tramite separata fuerit: non dicit aqua viua. Sed illa aqua viua dicitur: que manans ex

cipitur. Talis aqua erat in illo fonte. Quid ergo promittebat quod petebat. Tamen mulier suspensa ꝓtait. ⌊ Domine neq; in quo haurias habes: ⁊ puteus altꝰ est. ⌋ Videte quo modo intellexerit aquā viuam: aquam scilicet que erat in illo fonte. Tu mihi vis dare aquam viuam ⁊ ego fero vnde hauriam: et tu non fers. Aqua viua hic est: quomodo mihi daturus es? Aliud itelligens ⁊ carnaliter sapiens: quodā modo pulsat: vt aperiat magister. Pulsabat ignorātia nō studio. Adhuc miserād a nōdum instruenda. Dicit aliq̄d cuidā? oīs: de illa aqua viua. Diceret enī mulier. ⌊ Nunquid tu maior es patre nostro iacob q dedit nobis puteum ⁊ ipse ex eo bibit ⁊ filii ei? ⁊ pecora eius? ⌋ De hac aqua viua dare mihi nō potes: quontā hauritorium non habes: forte alium fontem promittis. Patre nro melior potes esse: qui hūc puteum fodit: ⁊ ipse cum suis vsus est eo. Dominus ergo dicat: q̄d dixerit aquā viuam. ⌊ Respondit iesus ⁊ dixit ei. Omnis qui ‡biberit ex hac aqua: sitiet iterum. Qui aūt biberit ex aqua quā ego dabo ei: nō sitiet in eternum. Sed aqua quā ego dabo ei: fiet in eo fons aque salientis in vitā eternam. ⌋ Apertius locut⁹ est dominꝰ fiet in eo fons aque salientis in vitā eternam. Qui biberit de aqua ista nō sitiet in eternum. Quid cuidā? q nō aquā visibilē sed inuisibilem ꝓmittebat? Quod cuidentius quia non carnaliter sed spualiter loquebat? Adhuc tamen illa mulier carnē sapit delectata est nō sitire: et putabat hoc ꝑm carnē ꝓmissum si bi esse a domio. Quod quidē fiet: sed in resurrectione mortuoꝝ. Jam hoc volebat illa. Dederat eñ deus aliquando seruo suo helye: vt p quadraginta dies nec esuriret nec sitiret. Qui hoc potuit dare per quadraginta dies: nō potuit dare semper? Suspirabat enī illa: nolens indigere/nolens laborare assidue venire ad illū fontē: onerari pondere quo indigētia supplerēt: ⁊ finito qō hauserat rursus redire cogebat. Et quotidianus et fuit iste labor: quia indigentia illa refi ciebat nō extinguebatur. Delectata ergo tali munere rogabat vt aquam ei viuam daret. Verūtamen nō preteream⁹: quontā domin⁹ spualiter aliquid ꝓmittit. Quid est q̄ biberit de aqua hac sitiet iterum? Et vex est ꝑm hanc aquam. Et verum est ꝑm qō significabat illa aqua. Et enī aqua ī puteo: voluptas seculi est in ꝓfunditate tenebrosa. Hic eam hauriunt homīes: hydria cupiditatū. Cupiditate ꝓppe proni submittunt vt ad voluptatē haustam de ꝓfundo pueniant: ⁊ fruunt voluptate precedente ⁊ premissa cupiditate. Nam q̄ non premiserit cupiditatem: peruenire non potest ad voluptatē. Pone ergo hydriam cupiditatē et aquā de profundo voluptatem. Cum peruenerit q̄sq̄ ad voluptatē seculi huius: ctb⁹ est: potus est: lauacrū est: spectaculum est: pcubitus est. Nunq̄d nō iterū sitiet? Ergo de hac aqua q̄ biberit iterum inq̄t sitiet. Si autem acceperit a me aquā: non sitiet in eternum. Satiabimur inquit in bonis dom⁹ tue. De qua ergo aqua datur⁹ est: nisi de illa aq̄ de qua dictū est: apud te est fons vite. Nam quomō sitient q̄ inebriabuntur ab vbertate domus tue? Promittebat ergo saginam quādam ⁊ satietatem spūssancti: ⁊ illa nōdum intelligebat. Et nō intelligens: q̄d respōdebat? ⌊ Dixit ad eum mulier. Domie da mihi hāc aquam vt nō sitiam: neq; veniā †huc haurire. Ad laborē indigentia cogebat: ⁊ laborem ifirmitas recusabat. Ut tinā audiret: venite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati estis: et ego vos reficiam. Hoc enī ei dicebat iesus vt tam non laboraret: sed illa nōdū intelligebat. Veniēq̄ volens vt itelligeret. ⌋ Dicit ei iesus. Vade vocā virum tuum ⁊ veni huc. ⌊ Quid est: voca virum tuū ⁊ veni huc? Per virū suū ei volebat aquā illā dare. An q̄ intelligebat: p virum suum eam volebat docere? Forte quomodo ait apostolus de mulieribus: si quid aūt discere volunt domi viros suos iterrogēt. Sed ibi dicit: domi viros suos interrogēt: vbi nō est iesus: qui doceat. Veniēq̄ dicitur mulieribus quas ꝓhibebat apostolus loqui in ecclesia. Cum vero ipse dīs aderat: et ꝑsens ꝑsenti loquebat: q̄d opus erat vt p virum eius et loqueret? Nunquid p virum suum loquebat marie sedenti ad pedes suos et excipienti verbū sui? quādo martha circa multū ministeriū etiā de sororis felicitate occupatissima murmurauit? Ergo fres mei audiamus et intelligamus: qō ait domin⁹ voca virum tuum mulieri. Forte enī ⁊ anime nostre dicit voca virū tuū. Que

D

† Dicit mun.

ram? ⁊ de viro aīe. Cur tā nō ipse dīs vir aīe ver? est? Assit itellect⁹: quo qō dicturi sum⁹ vir capit nisi ab itēl. Adsit ergo itellect⁹ vt capiatur: ⁊ ipse intellectus erit fortasse vir animę. Vides ergo iesus q̄ mulier nō intelligebat. Ideo enim nescis qō dico: q̄ itellectus tuus non adest. Loquor ego ꝑm spm: tu audis ꝑm carnem. Que loquor nec ad voluptatem aurium ptinent/nec ad oculos: nec ad olfactū: nec ad gustū: nec ad tactum. Mente sola capiunt: intellectu solo haurtunt. Ille itellectus nō tibi adest quomodo capis qō dico? Voca virum tuum: psenta intellectū tuū. Quid est enī aiam habere? Non est magnū. Nam ⁊ pecus habet. Unde tu melior? Quia itellectū habes qō pecus nō habet Quid est ergo voca virū tuum? Non me capis: nō me itelligis. De dono dei tibi loquor: tu aūt ꝑm carnē cogitas. Fm carnem sitire non vis: ego spm̄ aliquor. Absens est intellectus tuus: voca virū tuū. Nolite fieri sicut equus ⁊ mulus in quib⁹ non est intellectus. Ergo fratres mei aiam habere et itellectum nō habere: hoc est non adhibere: nec ꝑm in tellectū viuere: bestialis est vita. Est enī in nobis quoddā bestiale quo in carne viuim⁹: sed intellectu regēdū est. Motus enī anime ꝑm carnē se mouētes: ⁊ in delitias carnales īmoderate defluere cupiētis: regit desuper intellect⁹. Qui debet dici vir: q regitur? Procul dubio cum ordinata ⁊ recta est: itellectus animam regit ad ipam aiam ptinens. Non enim aliquid aliud est q̄s aīa. Sed aliquid anime est intellect⁹. Quomodo nō aliq̄d aliud q̄s caro est oculus: sed aliquid carnis est oculꝰ. Cum autē aliquid carnis sit oculus: cetera tamen mēbra carnalia luce perfundi possunt: lucem sentire nō possunt: solus ea oculus ⁊ perfundit et perfruitur. Sic in anima nostra quiddam est qō intellectus vocatur. Hoc ipsum anime quod intellect⁹ ⁊ mens dicit: illuminat luce supiore. Jam superiore illa lux qua mēs illuminatur humana: de? est. Erat enī verum lumē: quod illuminat omnē hominē venientem in hunc mundum. Talis lux ꝓps erat: talis lux cum muliere loquebatur. Et in illa intellectus non aderat qui illa luce illuminaref: nec tantum perfunderef: verūetiam frueretur. Ergo domin⁹ tāq̄ diceret: illustrare volo et nō adest quē. Voca inquit virum tuum: adhibe intellectum per quē docearis: quo regaris. Ergo constitue animā excepto intellectu tanq̄ femīā: in tellectum autē habere tanq̄ virum. Sed iste vir non bene regit femīā suā: nisi cum a superiore regit. Caput eñ mulieris vir: caput autē viri christus. Loqbat caput vir cum femina: et nō erat vir. Et tāq̄ diceret dominus: adhibe caput tuū: vt ille suscipiat caput suū: ergo voca virū tuū ⁊ veni huc: id est adesto presens esto. Velut enī absens es: dum nō itelligis ꝑsentis voce veritatis. Psens esto: sed noli sola: cū viro tuo adesto. Et adhuc illa nōdū aduocato illo viro nō intelligit: adhuc carnem sapit: absens est enī vir ⌊ † Non habeo inqt virum. ⌋ Et domin⁹ sequitur: et mysteria loqtur. Intelligas reuera istam mulierē non habuisse tunc virū: sed vtebat nescio quo non legitimo viro: adultero magis q̄s viro. Et ‡ domin⁹ ei ⌊ Bene dixisti: q̄ non habeo virū. ⌋ Unde ergo tu dixisti voca virū tuum. Et audi q̄ bene nouit dīs non eam habere virū: dicit ei ⁊ cetera. Ne forte putaret ideo dixisse dominum: bene dixisti q̄ non habeo virū: qō hoc a muliere didicerit: nō qō ipse istud diuinitate cognouerit: audi aliquid quod non dixisti. ⌊ Quicq̄ enī viros habuisti: et † istum quem habes non est vir tuus. ⌋ Hoc vere dixisti. ⌊ Iterum cogit de istis quicq̄ viris subtilius aliq̄d perscrutari. Multi quippe intellexerūt non qui dem absurde nec vsq̄quaq̄ ꝓbabiliter: quicq̄ viros mulieris huius: quicq̄ libros moysi. Utebantur eñ eis samaritani: ⁊ sub eadem lege erant. Nam inde illis ⁊ circūcisio inerat. Sed quomō angustat nos qō sequitur: ⁊ nūc quem habes non est vir tuus: videt mihi facilius nos posse accipere q̄nq̄ viros ꝓiores anime: quicq̄ sensus corporis esse. Quando enim quisq̄ nascitur: anteq̄ vti possit mente atq̄ ratione: non regitur nisi sensibus carnis. Anima in puero paruo/quod auditur/quod videtur/quod olet/quod sapit quod tactu sētitur: hoc appetit aut fugit. Appetit q̄cquid mulcet: fugit quicquid offendit. Hos enī q̄nq̄ sensus mulcet voluptas: offendit dolor. Sed ꝑm hos q̄nq̄ sensus tanq̄ q̄nq̄ viros: ptius viuit anima: q istis regit. Quare autem

j. Cor.xj.

† Textus hz ridit ei mulier ⁊ dixit.

E

‡ Textus hz dicit ei iesus.

† Al. nūc.

viri dicti sunt? Quia legitimi. A deo quippe facti: et a deo donati anime. Infirma est adhuc q̄ iſtis quicq̄ sensibus regit: r sub iſtis quicq̄ vir⁊ agit. At vbi venerit ad ānos exercēde rōnis: si eā susceperit optima disciplina r doctrina sapietie: quicq̄ illis viris ad regēdum non succedit/nisi vir ver⁹ legitim⁹ r illis melior: r qui meli⁹ regat r qui ad eternitatē regat: ad eternitatē excolat: ad eternitatem iſtruat Nam isti q̄cq̄ sensus nō ad eternitatē nos regūt: ꝫ ad ista talia vel appetēda vt fugiēda. Vbi vero itellect⁹ sapientia ibut? regere ceperit aīam: scit iam non solum fugere sed r ambulare in equali q̄ oculi ostendūt anime infirme nec tātū canoras voces suauiter audire dissonasq̄ repellere: vel blādis odoribꝰ delectari: putoreſq̄ respuere: aut vulcedine capt: aut amaritudie offendi: aut lentibus mulceri r asperis ledi. Ista enī oia iſtrme aie sunt necessaria. Quid ergo regiminis adhibek p illū intellectū? Mō alba r nigra discreturus est: sed iusta r iiusta/bona r mala: vtilia r iutilia: castitatē r ipudicitiā/hāc r illam: illā vt amet: istam vt vitet: charitatē r odiū: vt diligat charitatē r vitet odiū: in hac vt sit: ī illo vt nō sit. Hic vir q̄cq̄ illis viris i iſta multere nō succeſſerat. Vbi enī nō succedit ille: error dñat. Nam cū ceperit aīa capax esse rationis: aut a sapiēte mente regitur: aut ab errore. Sed error nō regit ꝫ pdit. Post istos ergo q̄cq̄ sensus mulier illa adhuc errabat: r error (i vētila bat. Error aūt iste nō erat legitimus vir ꝫ adulter. Jdeo ei dñs ait. Bene dixisti: q̄ non habeo virum. Quicq̄ enī viros habuisti. Quicq̄ te sensus carnis p̄mo rexerunt: venisti ad etatē vtende rationis nec ad sapiētiam puenisti: ꝫ i errorem icidisti. Ergo post illos quicq̄ viros iste quē habes non est tuus vir. Et q̄d erat si vir nō erat nisi adulter? Loca inq̄t. Loca itaq̄ nō adulterū sed vir⁊ tuum: vt itellectu me capias/non errore de me aliq̄d falsū sapias. Adhuc enī errabat mulier q̄ aquā illam cogitabat: cum iā dñs de spiritusancto loquerek. Quare errabat nisi q̄ adultex nōvir habebat? Tolle ergo istum adulterum q̄ te corrūpit: r voca vir⁊ tuū. Voca et veni: vt itelligas me. ⌊Dicit ei mulier. †Als vi deo quia. Domine † vt video ppheta es tu. ⌊Tūc cepit ventre vir: nō dum plene venit: prophetā dūm putabat. Erat quidem et ppheta. Nā de seipso ait. Non est ppheta sine honore: nisi ī patria sua. Itē de illo dictum est ad moysen. Deutero. xviij. Prophetā eis suscitabo de fratribꝰ eorū: similē tui. Similē scilicz ad formam carnis: non ad eminentiā maiestatis. Ergo iuenimus dñm iesum dictū ppheta. Proinde nō multum errat mulier ista. Video iquit q̄ ppheta es tu. Incipit vocare virum: adulterū excludere: video q̄ ppheta es tu: r icipit querere q̄ illā solet mouere. Contētio q̄ppe fuerat inter samaritanos r iudeos: q̄ iudei in tēplo a salomone edificato adorabāt deū. Samarītani lōge ide posītī non in eo adorabāt. Et iudei meliores se esse iactabāt: q̄ ī tēplo adorabāt deum. Non enī coutūtur iudei samaritanis: q̄ dicebant eis. Quomō vos iactatis r ideo vos meliores nobis esse perhibetis: q̄ templum habetis q̄ nos nō habemus? Nunq̄d patres nostri q̄ deo placuerunt in illo tēplo adorauerūt? Mōne ī mōte isto adorauerūt vbi nos sumus? Melius ergo nos inquīūt in hoc monte deum rogam⁹: vbi patres nostri adorauerunt. Contendebant vtiq̄ ignari q̄ virum nō habentes/illi p templo: illi pro monte inflabantur aduersus iuicē. Dñs tamen modo q̄d docet mulierē: tanq̄ ꝭ cui⁹ vir ceperat p̄sens esse. ⌊Dicit ei tesus. Mulier crede mihi. ⌊Veniet enī ecclesia sicut dictū est in canticis canticoꝝ: veniet et ptransiet. Ab initio fidei veniet vt ptranseat r ptrāsire non potest nisi ab initio fidei. Merito etiam presente viro: audit mulier/crede mihi. Jam enī est in te q̄ credat q̄ presens est vir tuus. Cepisti adesse itellectu quādo me prophetam appellasti. Mulier crede mihi: q̄ nisi crediderītis non itelligetis. Ergo mulier crede mihi: ⌊quia veniet hora: qñ neq̄ in mōte hoc neq̄ in hierosolymis adorabitis patrem. Vos adoratis q̄ nescitis: nos adoram⁹ q̄ scimus: q̄ sal⁹ ex iudeis est. Sed ‡ veniet hora. ⌊Quando? ⌊Et nūc est. ⌊Que ꝫ hora? ⌊Quādo veri adoratores adorabunt patrem: in spū et veritate. ⌊Non in monte isto: non in templo isto: sed in spū et veritate. ⌊Nam r pater tales querit q̄ adorent eum. ⌊Quare pater tales querit qui adorent eū nō in monte nō in templo: sed in spū et veritate? ⌊Spūs est deus. ⌊Si corp⁹ esset de⁹ oportebat eū adorari in mōte q̄ corporeus mons. Oportebat eum adorari in templo: q̄ corporeum est templum. Spūs est deus: ⌊et eos qui adorant eum in spū r veritate oportet adorare. ⌊Audiuim⁹ et manifestum est: foris eramus: itro missi sumus. O si inueni rem dicebas mōte aliquem altum r solitarium. Credo eū q̄ i alto est deus: magis me exaudit in alto. Quia in monte es: propiquum te deo putas/r cito te exaudiri/quasi de primo clamātē. Jn excelsis habitat: sed humilia respicit. Prope est domin⁹. Quibus? Forte altis? Dis qui obtinuerunt cor. Mira res est: r i altis habitat r humilibus propiquat. Humilis respicit: excelsa aūt a lōge cognoscit. Superbos longe videt: eo illis minus propiquat: quo sibi vident altiores. Querebas ergo montem: descēde vt attigas. Si ascēdere vis ascēde: noli mōtē querere. Ascensiones ingt in corde eius. Hoc psalmus dicit: i cōualle ploratiōis. Cōuallis enī humilitatem habet: ergo itus age totū. Et si te queris aliquem locū altū: locum sanctum: itus exhibe et templum deo. Templum enī dei sanctum est: q̄s estis vos. ⌊Expli Jn tēplo vis orare: in te ora. Sed prius esto templum dei q̄ ille in templo suo exaudiet orātem. Veniet ergo hora r nūc est/quādo veri adoratores adorabunt patrem in spū r veritate. Nos adoramus quod scimus: vos adoratis q̄ nescitis: q̄m salus ex iſrael est. Vultrum dedit iudeis. Sed noli istos reprobos accipe. Parietē illum accipe cui adiūctus est alius: vt pacati in lapide angulari q̄ est chr̄s tus copularētur. Vnus enī paries a iudeis: vnus a gentibus. Longe a se isti parietes: sed donec in euāgelio conisti gank. Alienigene autem hospites erant r peregrini a testamento dei. Scōm hoc ergo dictum est: nos adoramus q̄ scimus. Ex persona q̄dem iudeorū dictum est: sed nō oīa iudeorum. Non reprobꝰ iudeorum sed de quibus fuerāt apostoli: quales fuerunt pphete: quales fuerūt illi pphetes sancti/qui omnia sua vendiderunt: r precia rerum suarum ad pedes apostolorū posuerunt. Non enī repulit deus plebem suā quā prescīuit. Audiuit hoc mulier ista r addidit. Jam dudum pphetā dixerat. Vidit talia dicere eum cum quo loquebatur que iam plus essent q̄ prophete: et q̄d respondit videte. ⌊Dicit ei mulier: Scio q̄ messias venit/ dicit chr̄stus. Cum ergo venerit: ille oīa nobis † demonstrabit. ⌊Quid est hoc? Modo inquit de tēplo contēpto contendunt iudei: r nos de monte contendimus. Cum ille venerit et montē contēnet r templum euertet: docebit nos iste omnia vt in spū et veritate nouerimus adorare. Sciebat enim q̄s eam posset docere: sed iam docentem nōdum agnoscebat. Jam ergo digna erat cui manifestaret. Messias aūt vnctus est. vnct⁹ grece chr̄stus est: hebraice messias est. Unde et punice/messe dicit vnge. Cognate quippe sunt lingue iste r vicine: hebraica punica r syra. Ergo vt dicit ei mulier. Scio q̄ messias venit: q̄ dicit chr̄stus. Cum ergo venerit: ille nobis annūciabit omnia. ⌊Dicit ei iesus. Ego sum q̄ loquor tecum. ⌊Vocauit ergo virū suum. Factus est vir ei⁹ caput mulieris: fact⁹ est chr̄stus caput viri Jam mulier ordinat in fide: r regit bene victura. Postea q̄ audiuit hoc: ego sum qui loquor tecum. Jam vltra quid diceret: quādo domin⁹ iesus manifestari se voluit mulieri cui dixerat crede mihi. ⌊Et ptinuo venerūt discipuli eius et mirabantur: quia cum muliere loquebatur. ⌊Quis quam dixit perditam qui venerat querere quod perierat. Hoc ergo illi mirabātur: bonum enī mirabātur: non malum suspicabantur. ⌊Nemo tamen dixit quid queris: aut q̄d loqueris cum ea. Reliquit ergo mulier hydriā suā. ⌊Mulier audito: ego sum q̄ loquor tecum: et recepto in corde christo dimino: q̄d faceret nisi iam hydriam dimitteret r euāgelizare curreret. Profecit cupiditatem: r properauit annūciare veritatem. Discant q̄ volunt euangelizare: et projiciant hydriam ad puteum. Recordamini q̄d superius diximus de hydria: vas erat vnde aqua hauriebatur. Greco nomine appellatur hydria: quomodo grece hydor aqua dicit: ſ si aquarium diceret. Profecit ergo hydriam suam: que ī nō fluxit sed onerī fuit. Audita q̄ppe desiderabat aqua illa fidei: r vt nūciaret chr̄stum onere abiecto. ⌊‡Cucurrit ad ciuitatem r dicit illis hoīb⁹. Venite et videte hominem q̄ dixit mihi omnia quecūq̄ feci. ⌊Pedetentim: ne illi quasi

trascerent r psequerent. Venite r videte hoīem: qui dixit mihi oīa quecūq̄ feci. ⌊Nunq̄d † non ipe est chr̄st⁹? Exierūt † de ciuitate: r veniebant ad eū. † Et rogabant eū discipuli dicētes. Rabbi māduca. ⌊Jerāt enī emere cibos r venerāt. ⌊Ille aūt dixit. † Ego habeo cibum māducare: quē vos nō † scitis. Dicebant ergo discipuli ad inuicē. Nunq̄d aliq̄s attulit ei māducare? ⌊Quid mirū si mulier illa nō intelligebat aquā? Ecce discipuli nō itelligūt escā. Audiuit aūt cogitationes illoꝝ r iam instruit vt magister: nō q̄ cir cūtū sicut r illā cui⁹ adhuc virū requirebat: sed iam aperte. ⌊† Meus inquit cib⁹ est: vt faciam volūtatem eius qui misit me. ⌊‡ Ergo et pot⁹ ipe erat i illa muliere: vt faceret volūtatē eius q̄ miserat eum. Jdeo dicebat: sitio/da mihi bibere. ſ. vt fidē in ea operaret et fidē eius biberet: et eā in corp⁹ suū trajiceret. Corpus enī eius ecclesia: ergo ipe est inquit cib⁹ meus: vt faciam voluntatem eius qui misit me ⌊Nōne vos dicitis q̄ adhuc quattuor mēses sunt: r messis venit? ⌊Jn op⁹ feruebat: r oparios mittere disponebat. vos quattuor menses cōputatis ad messem: ego vobis aliā messem albā r paratā ostendo. ⌊Ecce dico vobis. Leuate oculos vr̄os r videte: † q̄ iam albe sunt regiones ad messem. ⌊Ergo messores missur⁹ est. ⌊‡ Jn hoc enī verbū verum: q̄ alius est q̄ metit: alius est q̄ seminat: vt qui seminat simul gaudeat et q̄ metit. Ego misi vos metere: q̄ vos non laboratis. Alij laborauerāt: r vos in † laborem eorū introistis Quid q̄? Messores misit non seminatores. Quo messores? Vbi iam alij laborauerunt. Nam vbi iā laboratū est vtiq̄ seminatū erat: et q̄ seminatū erat iam maturatū factum erat: falce r triturā desiderabat. Quo ergo erant messores mittendi? Vbi iam ppbete p̄dicauerāt: ipsi enī seminatores. Nam si ipsi nō seminatores: vnde ad illā mulierē puenerat: scio quia messias venit? Jam ista mulier fruct⁹ maturus erat: r erāt albe messes r falcem querebāt. Misi vos quoq̄ metere q̄ nō seminastis. Alij seminauerūt r vos in labores eorum itroistis. Qui laborauerunt? Ipse abraam isaac iacob. Legite labores eorū. Jn omnib⁹ laborib⁹ eorum pphetia chr̄sti: et ideo seminatores. Moyses r ceteri patriarche r omnes pphete: quāta pertulerūt in illo frigore quādo seminabāt. Ergo iā in iudea messis parata erat. Merito ibi tanq̄ matura seges fuit: quādo tot hominū milia: pcta rerum suarū afferebant: et ad pedes apostolorū ponētes expeditis humeris a sarcinis secularib⁹: chr̄stū dominū seq̄bātur. Vere matura messis. Quid inde factū est. De ipsa messe electa sunt pauca grana r seminauerūt orbē terrar: r surget alia messis que ī fine seculi metēda est. De illa messe dicit. Qui seminat in lachrymis ī gaudio metet Ad istā ergo messem: nō a postoli sed angeli mittent. Messores inq̄t āgeli sunt. Jsta ergo messis crescit iter zizaniā: r expectat purgari in fine. Illa vero messis iā matura erat quo pu⁹ missi sunt discipuli: vbi pphete laborauerūt. Sed tū fratres videte quid dictum sit. Simul gaudeat: r qui seminat et q̄ metet. Disparis tēporis labores habuerūt apostoli et pphete: sed gaudio pariter perfruent. Mercedē simul accepturi sunt vitā eternā. ⌊Ex ciuitate aūt illa multi crediderūt in eū samaritani ꝓpter verbū mulieris testimoniū phibentis: q̄ dixit mihi oīa quecūq̄ feci. Cum venissēt † ad eum samaritani rogauerunt vt ‡ apud eos maneret: et mansit ibi duos dies. Et multo plures crediderūt ꝓpter sermonē eius. Et mulieri dicebant: q̄ nō ꝓpter tuā loquelam credim⁹? ipsi enī † nos audiuim⁹ et scim⁹: q̄ hic est vere saluator mundi. ⌊Et hoc ꝓuidium animaduertēdū est: q̄ lectio terminata est. Mulier ꝓma nūciauit r ad mulieris testimoniū crediderūt samaritani: et rogauerūt eū vt apud eos maneret r māsit ibi biduo/r plures crediderī. Et cū credidissent dicebāt mulieri. Nō iam ꝓpter verbū tuum credimus: sed ipi cognouimus r scimus q̄ hic est vere saluator mūdi. Primo p fama: postea p presentiā. Sic agitur hodie cum eis qui foris sunt r nōdum sunt chr̄stiani: chr̄stus nunciatur per chr̄stianos amicos: tāq̄ illa muliere/hoc est ecclesia annūciāte. Ad chr̄stum veniunt: credunt per istam famam: manet apud eos biduo: hoc est dat illis duo precepta charitatis: et multo plures et firmius credunt quomodo vere ipse est saluator mundi.

Tractatus.xvj.

Post duos aūt dies exijt inde r abijt in galileam: ipse enim iesus testimoniū phibuit: quia pphēta in sua patria honorem non habet. Cum ergo venisset in galileam exceperūt eum galilei. Cum omnia vidissent q̄ fecerat hierosolymis in die festo. Et ipsi enim venerāt ad diem festū. Venit ergo iterum in chana galileevbi fecit aquam vinum. Et erat quidam regulus cuius filius infirmabat capharnaum. Hic cū audisset quia Jesus aduenīret a iudea in galileam abijt ad eum: r rogabat eū/vt descenderet r sanaret filiū eius. Incipiebat enim mori. Dixit ergo Jesus ad eū. Nisi signa et prodigia videritis nō creditis. Dicit ad eū regulus. Domine: descende priusq̄ moriatur fili⁹ meus. Dicit ei iesus. Vade fili⁹ tuus viuit. Credidit homo sermoni quem dixit ei Jesus et ibat. Jam aūt eo descēdente serui occurrerūt ei r nunciauerunt dicentes: q̄ fili⁹ eius viueret. Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerit r dixerunt ei quia heri hora septima reliquit eū febris. Cognouit ergo pater quia illa hora erat in qua dixit ei iesus: filius tuus viuit. Et credidit ipse et domus eius tota: hoc iterum secūdum signum fecit iesus cum venisset a iudea in galileam.

A ꝓter: mittit hic text⁹ iste. Post vos aūt dies exijt inde abijt ī galileā. † Al⁹. sua patria.

Odierna euāgelij lectio/hesterne diei sequit lectionem: que ad disputandū nobis ꝓponit. In qua quidē sensus non sunt iuestigatione difficiles: sed digni p̄dicatiōe: digni āmiratione r laudatione. Proinde locū istū euāgelij cū cōmēdatiōe cōmorem⁹: potiusq̄ cū difficultate tractem⁹. Abijt enī iesus post biduū q̄ fecerat in samaria ī galileā: vbi nutrit⁹ erat. Secut⁹ aūt euāgelista ait. ⌊Ipse enī tes⁹ testimoniū phibuit q̄ ppheta in † p̄ria sua honorē nō h̄z. ⌊Nō ꝓpterea post biduū de samaria discessit iesus: q̄ honorē in samaria nō habebat. Nō enī samaria patria ipi⁹ erat ſ galilea. Cū ꝫ istā deseruisset tā cito r ad galileā venisset vbi nutrit⁹ erat sic testat q̄ ppheta ī p̄ria sua honorē nō h̄z. Magis videret attestari potuisse q̄ ppheta in p̄ria sua honorē nō h̄z: si ptēneret pgere ī galileā: r ī samaria remāsisset. Intēdat ergo charitas vr̄a īsinuatū nobis nō modicū sacramētū: suggerēte dño r donāte q̄ loquar. Questionē ppositā cognouistis: solutionē eius exp̄rite. Sed repetam⁹ ppositōem: vt solutionē desiderabilē faciam⁹. Mouet nos cur euangelista dixerit. Ipse enī iesus testioniū phibuit: q̄ ppha ī p̄ria sua honorē nō h̄z. Hoc cōmoti retexamus ꝓba supiora: vt iueniam⁹ cur hoc euāgelista dicere voluerit. Et iueniam⁹ supiora ꝓba ei⁹ ita narrāt: quomō post biduum pfect⁹ est de samaria in galileā. Propter hoc ergo dixisti o euāgelista testimoniū phibuisse iesum: q̄ ppheta i patria sua honorē non haberet: q̄ post biduū relict samariam r ppperauit venire ī galileā. Jmmo vero quasi videor mihi ꝓgruēti⁹ intelligere: q̄ si honorē in patria sua chr̄stus non haberet: nō ad eā relicta samaria festinaret. Sed nisi fallor: imo q̄ vez est r nō fallor: melius ei q̄ ego vidit euāgelista: q̄d diceret: melius me veritatē videbat q̄ eā de pectore dñi bibebat. Ipse est enī iohannes euangelista q̄ inter oēs discipulos sup pectus dñi discūbebat: et quem dñs charitatem debens omnibus tñ pre ceteris diligebat: ergo ille falleret r ego recta sentirē. Jmmo si pie sapio: obedienter audiam q̄ dixit: vt merear sentire q̄ sensit. Accipite itaq̄ charissimi quid hic sentiam sine pretudicio: si vos meli⁹ aliquid senseritis. Magistrum enim vnum omnes habemus: et in vna schola condiscipuli sumus. Hoc ego sentio: et videte si non aut verum est/aut propinquat veritati quod sentio. Jn samaria biduū fecit: r crediderūt in eū samaritani

Tot dies in galilea fecit: ⁊ nō in eū crediderūt galilei. Re
texite vel recolite memoria: hesterni diei ⁊ lectionē ⁊ mo:
nuem. Venit in samaria vbi ꝑmo cū mulier illa predicaue:
rat cum qua ad puteum iacob locut⁹ est magna mysteria:
eo viso samaritani ⁊ audito crediderunt in eum ꝓpter ver
bū mulieris: et firmius crediderunt ꝓpter verbum eius: ⁊
plures crediderūt sicut scriptū ē ibi facto biduo. Quo nu:
mero diez mystice cōmēdat⁹ est duoꝝ numer⁹ preceptoꝝ:
in qb⁹ duob⁹ preceptis tota lex pendet et ꝓphete sicut he:
† Aug⁹ ꝑ terno die cōmēdasse meministis. † Pergit in galileā ⁊ ve
terit hic nit i ciuitatē chana galilee: vbi de aqua vinū fecit. Ibi aūt
textū illū. qū aquā in vinū ꝙuertit/sicut scribit iohānes ipse: credide
Cum ḡ ve rūt in eū discipuli eius: ⁊ vtiq; plena erat dom⁹ turbis con
nisset vsq; uiuātiū. Factū est tam magnū miraculū: ⁊ non in eū credi
vbi fecit derūt nisi discipuli et⁹. Hāc ciuitatē galilee mō repetiuit.
aquā vinū ‡ Ecce q̄dā regulus cuius filī⁹ infirmabat venit ad eū ⁊
Sniaz tñ rogare cepit vt descenderet ad illā ciuitatem vel domum
illi⁹ pontt ei⁹ sanaret filiū ei⁹. Incipiebat enī iquit mori. Qui roga
B bat nō credebat. Quid a me expectas audire? Dīm iterro
‡ Aug. ab ga: q̄d de illo senserit. Rogatus enī talia respōdit. Nisi si
Bloco vsq; gna ⁊ ꝓdigia videritis nō creditis. Arguit hoīem in fide
ad finē hu tepidū/aut frigidū: aut omnino nullius fidei: sed tētare cu
ius. c. non pientē de sanitate filij sui qualis esset xp̄s/⁊ q̄s esset: q̄tum
obſuat in posset. Verba enī rogātis audiuim⁹: cor diffidētis nō vi:
tegrā for: dim⁹. Sed ille, pnunciauit qui ⁊ verba audiuit ⁊ cor inspe
mā ẏbor̄ xit. Deniq; ipe euāgelista testimonio narrationis sue ostē:
text⁹. Sz dit q: nōdum crediderat: q̄ venire ad domū suā dīm cupie
quedā pre bat: ad sanādū filiū eius. Nam postea q̄ ei nunciatū est sa
terit q̄dā num esse filiū eius: ⁊ iuenit ea hora sanatū. Qua hora dīs
variat. dixerat: vade fili⁹ tu⁹ viuit: ⁊ credidit inquit ipe ⁊ domus
eius tota. Si ergo ꝓpterea credidit ipe ⁊ dom⁹ eius tota
q: nunciatū est ei q: filius eius sanus esset: ⁊ cōparauit ho
ram nunciantiū hore ꝓnunciantis: qñ rogabat nōdū cre
debat. Samaritani nullū signū expectauerāt: verbo ei⁹ tā
tūmodo crediderāt. Ciues aūt ei⁹ meruerūt audire: nisi si
gna ⁊ ꝓdigia videritis nō credit⁹. Et ibi tñ facto tāto mi
raculo: nō credidit nisi ipse ⁊ dom⁹ eius. Ad solū sermonē
crediderūt plures samaritani: ad illud miraculū sola illa
dom⁹ credidit vbi factū est. Quid igit fratres: q̄d nobis cō
mēdat dīs? Hāc galilea iudee patria erat dīi: q: ibi nutri
tus est. Hāc vero q: portēdit aliq̄d res illa/nō enī sine cau
sa dicta sunt ꝓdigia/nisi q: aliq̄d portēdūt. Prodigiū em̄
appellatū est q̄si porro dictū q̄ porro dicat/porro signifi:
cet ⁊ aliq̄d futuꝝ esse portēdat. Quia ergo aliquid illa oīa
portēdebāt: aliq̄d illa oīa predicebāt. Faciam⁹ nos mō pa
triam dīi nr̄i iesu xp̄i ſm carnē: non enī patriam habuit in
terra/nisi ſm carnē quā accepit i terra. Faciamus ergo pa
triā dño pp̄m iudeoꝝ. Ecce i patria sua honorē nō habet.
Modo attende iudeoꝝ turbas: attēde iam gentē illam di:
sperſam toto orbe terraꝝ ⁊ euulſam radicibus suis: attēde
Roma.xj ramos fractos/cōcisſos/diſpſos/aridos. Quib⁹ fractis in
seri meruit oleaster. Vide turbam iudeoꝝ: q̄d dicit modo
Quē colitis quē adoratis frater noster erat. Et nos respō
deam⁹: ꝓpheta in patria sua honorē nō habet. Deniq; illi
ambulantē dīm iesum in terra/facientē miracula/cecos il
luminātē/surdis aures aperientē/mutoꝝ ora soluentē/pa
ralyticoꝝ mēbra restrigentē/supra mare ambulantē/ven:
tis ⁊ fluctib⁹ iperantē/mortuos suscitantem/tāta signa vi
derunt factētem: ⁊ vix inde pauci crediderūt. Populo dei
loquor. Tā multi credidim⁹: q̄ signa vidimus? Illud ergo
q̄ factum est tūc: hoc q̄ nunc agit portēdebat. Judei fue
rūt vel sunt ſimiles galileis: non ſimiles illis samaritanis
Euāgelium audiuim⁹: euāgeliū credidim⁹: euāgelio con
senſim⁹: p euāgelium in christum credidimus: nulla signa
vidim⁹: nulla exigimus. Quis enī vnus de duodecim ele
ctis ⁊ sctis tamen israelita fuit de gēte. s. dñi. Thomas ille
q̄ in loca vulnerū digitos mittere cupiebat: sic eum arguit
dīs quomō illum regulū. Huic dixit: nisi signa et ꝓdigia
videritis nō creditis. Illi aūt ē dixit q: vidisti credidisti.
Et ad galileos venerat post samaritanos qui sermoni ei⁹
crediderāt: apō quos nulla miracula fecerat: quos firmos
tn fide secur⁹ cito dimiserat: q: diuinitatis presentia nō di
miserat. Ergo qñ dicebat dīs thome. Veni mitte manum
tuā ⁊ noli esse icredulus sed fidelis: ⁊ cū ille exclamaret ta
ctis vulnex locis ⁊ diceret: dīs meus et deus meus: tunc re
pak ⁊ dr̄ ei. Quia vidisti me credidisti. Quare? Nisi q: pa
pheta ī patria sua honorem nō ha[illegible] vero alienigenis
ꝓpheta iste honorem h[illegible] iquit? Beati qui nō vide:
runt ⁊ crediderunt. [illegible]dicit sum⁹ nos: ⁊ q̄ dīs ante lau
dauit: ⁊ i nobis iplere dignatus est. Viderunt q̄ crucifixe:
runt: palpauerūt: ⁊ sic pauci crediderunt. Nos nō vidim⁹
nō cōtrectauim⁹/audiuim⁹ credim⁹: fiat i nobis: perficiat
in nobis beatitudo quā ꝓmisit: et hic/q: patrie ipsi⁹ predi
ti sum⁹/⁊ in futuro seculo: q: p ramis fractis inserti sum⁹.
Hos enī ramos se fracturus esse mōstrabat ⁊ hūc oleastri
inserturū q̄ncōmot⁹ centurionis fide q̄ ei dixit: non sum di
gnus vt sub tectū meū itres: sed tñ dic: ẏbo ⁊ sanabit puer
me⁹. nā ⁊ ego homo sum sub potestate cōstitut⁹ habēs sub
me milites ⁊ dico huic vade et vadit: ⁊ alio veni ⁊ venit et
seruo meo fac hoc ⁊ facit. Cōuersus ad eos q̄ sequebantur di
xit. Amen dico vobis: non inueni tātā fidē in israel. Quare
nō inuenit tātam fidem in israel? Quia propheta in patria
sua honorē nō habet. Nunq̄d nō ⁊ illi centurioni poterat di
cere dīs q̄ dixit huic regulo: vade puer tu⁹ viuit? Videl:
te vtiq; distinctionem. Regulus iste dīm ad domum suā descen
dere cupiebat: ille centurio indignū se esse dicebat. Illi ve
cebak: ego venio et curabo eum. Huic dictū est: vade filius
tuus viuit. Illi presentiam suam ꝓmittebat: hūc verbo si
nabat. Iste tñ presentiā suam extorquebat: ille se presentia
ei⁹ idignū esse dicebat. Huic successum est elationi: illi ef
fensum est humilitati: tāq̄ huic diceret. Vade filius tu⁹ vi
uit: noli mihi tediū facere: nisi signa ⁊ ꝓdigia videritis nō
creditis. Presentiā meā vis in domo tua: possum ⁊ ẏbo in
bere. Noli tu ve signis credere: cēturio aliēigena credidit
me ẏbo posse facere: et antēq̄ facerem credidit: vos nisi si
gna ⁊ ꝓdigia videritis nō creditis. Ergo si ita est frang
tur supbi rami: humilis inserak oleaster. Maneat ramus
illis pctis: istis recept⁹. Vbi manet radix? In pfarchis.
Et enī patria christi ppl⁹ israel: q: ex eis venit ſm carnem
Sed hui⁹ arboris radix abrāā ẏsaac ⁊ iacob pfarche fan
cti. Et vbi sunt isti? In rege apud deum i honore magno:
vt i abrae sinu/iustus ille pauper post corporis exitū lete:
rer: ⁊ in abrae sinu de longinquo a superbo diuite videret.
Ergo radix manet: radix laudat: ⁊ rami supbi: ⁊ fecidi et
arescere meruerūt. Oleaster aūt humilis illorū precisione
iuenit locū. Audi ergo quēadmodū p̄cidant rami natura
les: quēadmodum inserak oleaster ex ipso cēturionequem
ꝓpter cōparationē hui⁹ reguli cōmemorādū putaui. Dīc
inq̄t dico vobis: nō inuent tantā fidē in israel. Propterea
dico vobis: q: multi ab oriente ⁊ occidente venient. Ecclia
tā terrā occupauerat oleaster. Amara silua: mūd⁹ dicitur.
Sed ꝓpter humilitatē: nō sum dign⁹ vt intres sub tectum
meū: multi ab oriēte ⁊ occidēte venient. Et puto q: venient
quid de illis fiet? Si enī venient iam pcīsi sunt de silua: vbi
inserēdi sunt ne arescant? Et recūbēt inq̄t cum abrahā et
ẏsaac ⁊ iacob. Jn quo ꝙuiuio: ne forte nō inuites ad sup
viuēdū sed ad multum bibēdum: recūbent cum abrahā et
ẏsaac ⁊ iacob. Vbi? In regno inq̄t celorum. Et q̄d erit de
illis qui venerūt de stirpe abrae? Quid fit de ramis oleas
arbor⁹ plena erat? Quid nisi quia precidenk vt illi inserant
Doce quia precidentur. Audi. Filij aūt inquit regni ibunt
in tenebras exteriores. Habeat ergo apud nos honorē pa
pheta: q: nō habuit i patria sua. Non habuit honorē in pa
tria in qua cōdit⁹ est: habeat honorem in patria qua cōdi:
dit. Jn illa enī cōditus est cōditor omniū: cōditus ī illa est
ſm formā serui. Nā ipsam ciuitatē in qua cōdit⁹ est: ipsam
syon: ipsam iudeoꝝ gentē: ipsam hierusalē: ipse cōdidit et
esset apud patrē verbū dei. Omnia enī p ipm facta sunt et
sine ipo factū est nihil. De illo ergo homie de quo et bodie
audiuim⁹: vn⁹ mediator dei ⁊ hominū homo christ⁹ iesus
etiā psalm⁹ prelocutus est dicens. Mater syō dicet homo.
Quid homo mediator dei ⁊ hominū: homo mater syō di
cet. Quare mater syō dicet? Quia ide accepit carnem. Jn
de ẏgo maria de cui⁹ vtero forma serui suscepta est in qua
dignat⁹ est apparere humillimus. Mater syō dicet homo.
Et homo iste qui dicit mater syō: factus est in ea: homo fa
ctus est in ea. Nam de⁹ erat ante eā ⁊ homo factus est ī ea.
Qui homo factus est in ea: ipse fundauit eam altissim⁹ ꝓ

humillim⁹. Homo factus in ea humillimus: q: ẏbū caro fa
ctū est et habitauit in nobis. Ipse fundauit eā altissimus:
q: in principio erat ẏbū: et verbū erat apud deū: ⁊ deus erat
verbū. omnia per ipsum facta sunt. Quia vero cōdidit istā
patriā: hic habeat honorē. Repulit eū patria in qua natus
est: suscipiat eū patria quam regenerauit.

Tractatus.xvij.

Cap. v. Post hec erat dies festus iudeoꝝ: ⁊ ascēdit ie
sus hierosolimā. Est aūt hierosolimis ꝓbatica
piscina q̄ cognominabat hebraice bethsaida q̄n:
q portic⁹ habēs. Jn his iacebat multitudo ma
gna languētiū cecoꝝ claudorū aridorū: expectan:
tium aque motū. Angelus aūt dīi descendebat
ſ tempus in piscinā: et mouebatur aqua. Et qui
prim⁹ descēdisset in piscinā post motionē aq̄ san⁹
fiebat a quacūq; detinebat infirmitate. Erat aūt
quidā hō ibi triginta ⁊ octo annos habēs in infir:
mitate sua. Hūc cū vidisset iesus iacētē: ⁊ cogno:
uisset q: iam multū tēpus hꝫet dicit ei. Vis san⁹
fieri? respōdit ei lāguid⁹. dñe: hoiem nō habeo vt
cū turbata fuerit aq̄ mittat me in piscinā. Dū ve:
nio enī ego: ali⁹ ante me descendit. Dicit ei iesus.
Surge: tolle grabatū tuū et ambula. Et statī sa
nus fact⁹ est hō ille: et sustulit grabatū suū: ⁊ am
bulabat. Erat aūt sabbatū in die illo. Dicebant
ergo iudei illi q̄ sanat⁹ fuerat. Sabbatū ē. Nō li
cet tibi tollere grabatū tuū. Respondit eis. Qui
me sanū fecit ille mihi dixit. Tolle grabatū tuū
et ambula. Jnterrogauerūt ergo eū. Quis est ille
hō qui dixit tibi: tolle grabatū tuū ⁊ ambula? Jes
aūt q̄ sanus fuerat effect⁹ nesciebat q̄s eēt: iesus
enī declinauit a turba cōstituta i loco. Postea in
uenit eū iesus in tēplo: ⁊ dixit illi. Ecce sanus fa
ctus es: iā noli peccare. Ne deteri⁹ tibi aliq̄d con
tingat. Abijt ille hō ⁊ nunciauit iudeis: q: Jesus
esset q̄ fecit eū sanū. ꝓpterea psequebant iudei Je
sum. Quia hec faciebat in sabbato. Jesus aūt re
spōdit eis. Pater me⁹ vsq; mō operat ⁊ ego ope:
ror. Propterea ergo magis q̄rebāt eū iudei iter
ficere. Q: nō solū soluebat sabbatū. Sed ⁊ patrē
suum dicebat deum equalem se faciens deo.

B

Jrū nō ē dz a deo factū miraculū. Mirū eni eēt
si hō fecisset. Magis gaudere q̄ mirari debem⁹:
q: dīs nr̄ et saluator iesus xp̄s hō fact⁹ ē: q̄ q̄ di
uina inter hoies de⁹ fecit. Plus est enim ad salu
tē nr̄am q̄ fact⁹ est ꝓpter hoies: q̄ q̄ fecit inter hoies: et
ex p⁹ eis q̄ vitia sanauit aī arū nr̄a: q̄ q̄ sanauit lāguores
corpoꝝ mortuorum. Sz q: ipsa aīa nec eū nouerat a quo sa
nanda erat: ⁊ oculos habebat in carne vñ facta corporalia
videret nondū habebat sanos in corde vñ deū latentem co
gnoſceret. fecit q̄ videri poterat vt sanarek vñ videri non
poterat. Jngressus ē locū vbi iacebat magna multitudo lā
guētiū/cecoꝝ/claudoꝝ/aridoꝝ. Et cū esset medic⁹ ⁊ aīarū
et corpoꝝ: ⁊ q̄ venisset sanare oēs aīas creditoꝝ. de illis lan
guētib⁹ vnū elegit quē sanaret vt vnitatē significaret. Si:
mediocri corde ⁊ quasi hūano captu ⁊ ingenio cōsiderem⁹
facietē et q̄ ad ptātē ptinet non magnū pfecit: ⁊ q̄ ad be
nignitatē pax fecit. Tot iacebāt ⁊ vn⁹ curat⁹ est: cū posset
vno ẏbo oēs erigere. Quid ḡ intelligendū est nisi q: pote:
stas illa et bonitas illa magis agebat q̄d animē in fact⁹ ei⁹
ꝓ salute sempiterna intelligerent: q̄ ꝓ temporali salute cor
poris mererentur? Corpoꝝ enim sal⁹ q̄ vera expectak a dño
erit in fine in resurrectione mortuoꝝ. Hūc q̄ viuet nō mo
riet: hūc q̄ sanabit nō egrotabit: hūc q̄ satiabit nō esuriet
nec sitiet: hūc q̄ renouabit nō veterescet. Hūc ẏo in illis

factis dñi ⁊ saluatoris nr̄i iesu xp̄i ⁊ cecoꝝ apti oculi / moꝛ:
te clausi sunt ⁊ paralitico⁹ mēbra pstricta / morte dissoluta
sunt: ⁊ q̄d q̄d sanatū ē tpaliter in membris mortalibus / in fi:
ne deficit. Dia ẏo q̄ credidit: ad vitā eternam trānsitū fecit.
Die ẏo crediture cuius peccata dimittere venerat: ad cui⁹
lāguores sanandos se hūiliauerat. De hoc languido sanan
do sanſto: magnū signū dedit. Cui? rei ⁊ cui⁹ signi ꝓfundū
sacramentū: q̄tū dīs donare dignek: attendentib⁹ vobis et
orādo adiuuātib⁹ infirmitatē nostrā: loq̄r vt potero. Quic
quid aūt non possum supplebit in nobis ipse: quo adiuuan
te facto q̄ possū. De hac piscina q̄ q̄nq; porticib⁹ cingebak
in qbus iacebat magna multitudo languētiū / assidue nos
tractasse memini: ⁊ rem dicturus sum quā mecū plures re:
cognoſcant pot⁹ q̄ cognoſcāt. Verū nihil est ab re ēt nota
repetere: vt ⁊ q̄ nō nouerāt instruank: ⁊ q̄ nouerāt ꝓfirmēt.
Proinde tāq̄ nota breuiter pstringenda sunt: nō ociose in
culcāda. Piscina illa ⁊ aq̄ illa: pp̄z mihi vr̄ significasse tu
deoꝝ. Significare enim populos noīe aq̄ⁿ aperte nobis in
dicat apocalipsis tot⁹ vbi et cū ostenderenk aq̄ multe: ⁊ in
terrogasset q̄d essent r̄ſum accepit populos esse. Aqua ḡ il
la. i. pp̄s ille: q̄nq; libris moysi tāq̄ quicq; porticib⁹ claude
batur. Sed illi libri ꝓtendebant languidos nec sanabant.
Lex enim peccatores conuincebat non absoluebat. Jdeo
lra sine gr̄a reos faciebat: q̄s cōfitentes gr̄a liberabat. Nā
hoc dicit apostolus. Si enim data esset lex q̄ posset viuifica Gal.iij.
re: omnino ex lege eēt iusticia. Quare ḡ data est lex? Sequi
tur ⁊ dicit. Sed pclusit de⁹ oīa sub pctō: vt ꝓmissio ex fide
iesu xp̄i daret credentib⁹. Quid euidentius? Nonne verba
hec exposuerunt nobis ⁊ quinq; porticꝰ ⁊ languētiū multi:
tudinē? Quinq; porticꝰ lex est. Quare q̄nq; porticꝰ non sa
nabāt languentes? Q: si data esset lex q̄ posset viuificare: oī
no ex lege eēt iusticia. Quare ḡ ꝓtinebat q̄s non sanabat?
Q: pclusit oīa sub peccato: vt ꝓmissio ex fide iesu xp̄i da
retur credentib⁹. Quid ḡ flebat vt in aqua illa turbata sana
renk: q̄ in porticib⁹ sanari non poterāt? Subito enī videba
tur aq̄ turbata: ⁊ a q̄ turbabat non videbak. Credas āgeli
ca virtute solere fieri: nō tñ sine significāte aliq̄ sacramēto.
Post aquā turbatā mittebat se vn⁹ q̄ poterat: ⁊ sanabat so
lus. Post illū q̄s̄q; se mitteret: frustra faceret. Quid sibi ḡ
hoc vult: nisi q: venit vn⁹ xp̄s ad pp̄m iudeoꝝ: et faciendo
magna: docēdo vtilia: turbauit peccatores: turbauit aquā
ꝑsentia sua ⁊ excitauit ad passionem suā. Sed latēs turba:
uit. Si enim cognouissent: nunq̄ dīm glorie crucifixissent.
Descendere ḡ in aquā turbatā: hoc est humiliter credere i
domini passionē: ibi sanabatur vnus / significās vnitatem
Postea q̄s̄q; veniret / nō sanabatur: q: q̄s̄q; ꝓter vnitatem
fuerit sanari non poterit. Videam⁹ ḡ q̄d voluit significare B
in illo vno quē etiā ipse seruās vnitatis mysteriū: sicut plo
cutus sum: de tot languentib⁹ vnū sanare dignatus est. Jn
uenit in annis ei⁹ numeꝝ quēdā languoris. Triginta et
octo annos habebat in infirmitate. Hic numerus quomo
do magis ad languorē ptineat q̄ ad sanitatē paulo diligē
tius exponēdū est. Jntentos vos volo q̄m aderit de⁹ vt cō
grue loquar: ⁊ sufficiēter audiatis. Quadragenari⁹ nume
rus sacratus nobis in quadā pfectione cōmendat. Rotuz
eē arbitror charitati vestre. Tetrank septiſime diuine scri:
pture: ieiunīū hoc nūero cōsecratū est: dñ nostis. Mā ⁊ moy
ses q̄draginta dieb⁹ ieiunauit: ⁊ helias totidē: ⁊ ipse dīs nr̄
⁊ saluator iesus xp̄s: hūc ieiunij numerū ipleuit. Per moy
sen significat lex: per heliā significak ꝓphetia: p dīm signi:
ficak euāgeliū. Jdeo in illo monte tres apparuerūt: vbi se
discipulis ostendit in claritate vultus et vestis sue. Appa:
ruit enim medi⁹ inter moysen et heliā tanq̄ euangelium te
stimonijs haberet a lege et ꝓphetis. Siue ḡ in lege: siue
in prophetia: siue in euangelio: quadragenarius numerus
in ieiunio commendatur. Jeiunīū aūt magnū et generale De ose. di.
est: abstinere ab iniquitatib⁹ ⁊ voluptatib⁹ seculi. Quid ē v. ieiunīū.
pfectū ieiunīū? Vt abnegātes impietatē ⁊ secularia deside
ria tēperate ⁊ iuste et pie viuam⁹ in ẏ seculo. Huic ieiunio
quā mercedem addit apl⁹? Sequtur ⁊ dicit. Expectātes il
lā beatā spē ⁊ manifestationē gl̄ie beati dei: ⁊ saluatoris no
stri iesu xp̄i. Jn illa spe / cū fuerit de spe facta res: accepturi
sumus mercedem denarij. Jpa enī merces reddit operiſ
in vinea laborantib⁹? Sm euāgeliū q̄ vos credo reminiſci.

Rec̄ enim omnia cōmemorāda sunt tāc̄ rudibus ⁊ impe-
ritis. Denarꝰ q̄ accepit nomen a numero decē redditur: et
conjunctus quadragenario fit quinquagenarius. vnde cū
labore celebrāꝫ quadragesimā aīa pascha. Nā huic tāc̄
salutari labori bonꝰ operis:q̄ ptinet ad quadragenariū nu
merū:addit quietis et falsitatis denariꝰ: vt q̄nquagenariꝰ
fiat. Significauit hoc et ipse dn̄s iesus multo apertius q̄
post resurrectionem:quadraginta diebꝰ conuersatus est i
terra cū discipulis suis quadragesimo aīt die cū ascendis
set in celum:peractis decem diebꝰ misit mercedē spiritus
sancti. Significata sunt ista:⁊ quibusdā significationibus
res ipse preuente sunt. Significatōibꝰ pascimur:vt ad res
ipsas durantes peruenire possimus. Operarij enim sumus
et adhuc in vinea laboramus. Finito die/finito opere mer
ces restituetur. Sed quis operariꝰ perdurat ad p̄cipiendā
mercedē:nisi q̄ pascit ad laborē? Nō eni et tu operario tuo
mercedē solā datur? es. Nō enim afferes illi:vnde vires re
paret. In labore pascis:vtiq̄ cui mercedē daturus es. pīn
de ⁊ nos dn̄s in istis significatōibꝰ laborantes pascit. Nā
si ista intelligendorum sacramentorꝫ leticia subtrahatur a
nobis:desistim⁹ in labore:et non erit qui' pueniet ad merce
dem. Quō g̃ quadragenario numero perficitur opus? Fo-
tasse ideo q̄ lex in decē p̄ceptis data est:et per tc̄um inū:
dum predicanda erat lex:qui totus mundus quattuor par
tibꝰ cōmendat orientē et occidēte:meridie et aquilone. vñ
denarius per quattuor multiplicatꝰ ad q̄dragenariū pue-
nit. vel q̄ per euāgeliū q̄ q̄ttuor libros hꝫ / implēt lex q̄ i
euangelio dictū est:nō veni soluere legē sed adimplere. Si
ue ergo illa:siue ista cā:siue alia aliqua probabilioꝛe q̄ nos
latet/doctores non latet:certum est tamen quadragenario
numero significari quandā p̄fectionem in operibꝰ bonis:q̄
maxime opera bona exercenk in abstinentia quadā ab illi-
citis cupiditatibꝰ seculi:hoc est gñali letitio. Audi ⁊ apl̄z
Rom.xiij Rom.v. dicētem:plenitudo legis charitas. Charitas vñ:. Per gra
tiam dei:per spiritum sanctū. Non enim habem⁹ illam ex
nobis quasi facientes illam nobis. Donū dei est et magnū
donuz:quō charitas dei inquit diffusa est in cordibꝰ nostrꝫ
per spiritum sanctum qui datus est nobis. Charitas g̃ im-
plet legē:⁊ verissime dictum est plenitudo legis charitas.
Queramꝰ hanc charitatē: quēadmodū cōmēdatur a dn̄o.
Memento q̄d ꝓposuerim:numerū trigintaocto annorum i
C illo languido. Solo exponere quare numerꝰ trigesimus ⁊
octauꝰ:lāguoris sit potiꝰ q̄ sanitatis. Ergo vt dicebā cha
ritas implet legē. Ad plenitudinem in omnibꝰ operibꝰ:pti
net quadragenarius numerꝰ. In charitate autem duo pre
cepta nobis ꝓmendant. Intuemini obsecro ⁊ figite memo
rie quod dico ne sitis contemptores x̄bi: ne fiat aīa vestra
via vbi grana iactata non germinent:⁊ ventēt inquit vola
tilia celi ⁊ colligent ea. Percipite ⁊ recōdite cordibꝰ vr̄is.
Charitatis p̄cepta duo sunt a dn̄o cōmēdata. Diliges dn̄z
Wat.xxij deū tuū ex toto corde tuo/et ex tota aīa tua/ ⁊ ex tota mēte
tua. Et diliges ꝓximū tuū sicut teipsum. In his duobus
p̄ceptis tota lex pendet ⁊ ꝓphete. Merito et illa vidua oēs
facultates suas duo minuta:misit in dona dei. Merito et
pro illo languido a latronibus sauciato stabularius duos
nūmos accepit vñ sanet. Merito apō samaritanos biduū
fecit dn̄s:vt eos charitate firmaret. Biario g̃ isto numero
cū aliquid boni significak:maxime bipartita charitas com
mendak. Si g̃ quadragenarius numerꝰ habet pfectionem
legis:et lex non impletur nisi gemino precepto charitatis
Quid miraris q̄ languebat qui quadraginta duo minus
habebat. Videamus proinde tā quo sacramento iste lāgui
dus curetur a dn̄o. Venit enim ipse domin⁹ charitatis do-
ctor charitate plen⁹:breuians sicut de illo predictū ē x̄buz
super terrā ostendit in duobus preceptis charitatis pēde
re legē et prophetas. Inde g̃ pepēdit moyses quadragena
rio suo:inde helias cū suo hūc numerū attulit dn̄s in testi-
monio suo. Curatur iste lāguidus a p̄sente dn̄o:sed prīꝰ dd
ei vicit:⌊Vis sanus fieri?⌋ Respondit ille hoiem se nō ha-
bere a quo in piscinā mittatur. Vere necessariꝰ erat illi hō
ad sanitatē. Sed homo ille qui et deꝰ est. Vnꝰ enim deus:
vnus mediatoꝛ dei et hoiz:homo xp̄s iesus. Venit ergo hō
qui erat necessarius:quare sanitas differretur? ⌊Surge⌋ in
quit ⌊tolle grabatum tuum ⁊ ambula.⌋ Tria dixit. Surge:
tolle grabatum tuū et ambula. Sed surge nō operis impe-
riū fuit:sed operatio sanitatis. Sano aūt duo ꝓcepit:tol
le grabatū tuū et ambula. Rogo vos cur non sufficeret am
bula? Aut certe cur nō sufficeret:surge? Neq̄ enim cū ille
sanus surrexisset:in loco remansisset. Nōne ad hoc surrexit
set vt abisset? Mouet ego me etiam quod duo ꝓcepit:qui
illum tacentem duobus minꝰ inuenit. Tanc̄ enim duo q̄
dam iubēdo:q̄ minꝰ erat impleuit. Quō ergo inuenian⁹
in his duobꝰ vñi iussis:duo illa p̄cepta significata esse cha-
ritatꝫ? Tolle inq̄t grabatū tuū et ābula. Que sunt illa duo
p̄cepta/fratres recolite mecū. Notissima enim esse debēt:
nec modo tm̄ venire in mentem cū cōmemorantur a nobis
sed deleri nūc̄ debēt de cordibꝰ vr̄is. Sēp omnino cogita
te:diligendū deū ⁊ ꝓximū. Deū ex toto corde:ex tota aīa:ex
ex tota mente et ꝓximum tanc̄ teipsum. Dec semper co-
gitanda:hec meditanda:hec retinēda:hec agenda: hec im-
plenda sunt. Dei dilectio prior est ordine p̄ceptiendi:pos-
ximi aūt dilectio prior est ordine faciendi. Neq̄ enim q̄ti
bi p̄ciperet dilectionem istam in duobꝰ p̄ceptis: puto ti
bi cōmendaret ꝓximū et postea deū:sꝫ prīꝰ deū postea ꝓxi
mum. Tu aūt q̄ deū nōdū vides:diligendo ꝓximū ꝓme
reris quē videas. Diligendo purgas oculū ad videndū deū
euidenter ioanne dicente. Si fratrem quē vides nō diligis
deū quem non vides quemodo potes diligere? Ecce dicit
tibi dilige deū. Si dicas mihi:ostende mihi quē diligā: dī
respondebo nisi q̄ ait ipse ioannes? Deū nemo vidit vnq̄.
Et ne te alienum oīno a deo videndo esse arbitreris. Deus
inquit charitas est:⁊ qui manet in charitate tu deo manet ⁊
deꝰ in eo. Dilige ergo ꝓximū ⁊ intuere in te:vnde diligas ꝓ
ximū:ibi videbis vt poteris deū. Incipe ergo diligere pro Ebdo.
ximum:frange esurienti panem tuum: ⁊ egenos sine tecto
induc in domum tuam. Si videris nudum vestit:⁊ domesti
cos seminis tui ne despexeris. Faciens autem ista quid cō
seq̄ris? Tunc erūpet quasi matutina lux tua. Lux tua nō
tu? est. Tibi matutina:q̄ post noctē seculi tibi venit. Nā
ille nec ocik nec occidit:q̄ semp manet. Erit tibi matutin⁹
redeunti:qui tibi occasum fecerat pereūti. Ergo tolle gra
batum tuum/mihi videtur dixisse:dilige ꝓximum tuū. Si
clausum est adhuc et expositione indiget quantū arbitror:
quare in tollendo grabato/dilectio ꝓximi cōmēdetur:
nisi forte hoc nos offendit.quia per grabatū rē quandā hu
manā ⁊ insensatā ꝓxim⁹ cōmendatur. Non irascatur ꝓ
xim⁹:si cōmendak nobis per rē que sine aīa ⁊ sensu est. Ipe
dn̄s et saluatoꝛ noster iesus xp̄s lapis angularis dictus est
vt duos conderet in se. Dictus est ⁊ petra: vnde aqua ꝓflu
xit. Petra aūt erat xp̄s. Quid g̃ miꝛ si petra xp̄s lignū ꝓ
ximꝰ? Non tamen qualecūc̄ lignū/quō nec illa non quelli
cūc̄ petra:sed vnde aq̄ ꝓfluxit sitientib⁹. Nec qualiscunc̄
lapis sed āgularis:q̄ in se copulauit duos parietes e diuer
so venientes. Sic nec qualecūc̄ lignum ꝓximum accepe
ris:sed grabatum portans. Quid g̃ in grabato obsecro te?
Quid nisi q̄ ille lāguidus grabato portabat? Sanat? aūt
grabatum portat. Quid dictum est ab apostolo? Inuicem
onera vestra portate:et sic adimplebitis legez christi. Lex
ergo christi charitas est. Nec charitas implet nisi inuicem
onera nr̄a portemus. Sufferentes inq̄t inuicē in dilectione
studētes seruare vnitatē spiritus in vinculo pacis. Cū ego
languidus/portabat te ꝓximus tuus. Sanus factus cō-
porta ꝓximum tuum. Inuicē onera vestra portate:et sic
adimplebitis legē christi. Sic imples o hō q̄ tibi deerat.
Tolle g̃ grabatū tuum:sed cum tuleris noli remanere in ta-
bula. Noli remanere/diligendo ꝓximū ⁊ curam agendo ꝓ
ximo tuo/iter agis. Quo iter agis? ad dominum deū tuū.
Et ad eū quem diligere debem⁹/ex toto corde/ex tota aīa/
ex tota mente. Ad deum enim nondum peruenim⁹ sed ꝓ
ximuz nobiscum habemus. Porta ergo cum quo ibis
las:vt ad deū peruenias cum quo manere desideras. Tolle
grabatuz tuum et ambula.† Fecit hoc ille: et scandalizati
sunt iudei. Videbant enim hominem die sabbati portare
grabatum suum:nec calumniabantur dn̄o q̄ sanū fecerat
sabbato vt eis responderе posset / quia si cuiusc̄ eorum in
mentū in puteum cecidisset:vtiq̄ die sabbati erueret illud
et saluaret iumentum suum. Non vtiq̄ iam illi obsistebat
q̄ die sabbato sanꝰ factꝰ eēt hō:sed q̄ portabat grabatum

suum. Si sanitas non erat differenda:nunquid ei opus fue
rat iperandū? †⌊ Nōlz tibi inquiunt facere q̄ facis:tolle:
tollis q̄ regrabatū tuū. Ie ille auctoꝛē sanitatꝫ sue obsequebat calū-
dd fe batū tuū et ambula. Jnonne acciperem iussionē:a quo acce
ueram? pera sanitatē? Et illi.⌊ Quis ē ille hō q̄ tibi dixit:tolle gra-
mittit batum tuū et ambula? Sed qui sanꝰ erat factꝰ: nesciebat.⌋
ps. vs: a quo hoc audierat.⌊ Jesus autem Jcum hoc fecisset ⁊ iussis
set. p set:⌊ occlisauerat abeo in turba.⌋ Videte quō ⁊ hoc implea-
tur. Portamus ꝓximū et ambulamus ad deū: sed eū ad
quem ambulamus nondū videm⁹. Jdeo et ille nondū no-
uerat iesum. Sacramentum hoc cōmendatū est:⌋quia in eū
credimus quem nondū videm⁹. Et vt non videamus: de-
clinat in turba. Difficile est in turba videre xp̄m. Solitudo
quedā necessaria est menti nostre:quadam solitudine intē-
tionis videtur deus. Turba strepitum habet: visio ista se-
cretū desiderat. Tolle grabatū tuū / porta portat? ꝓximū
tuum:⁊ ambula vt quenias. Noli iesum q̄rere in turba. Nō
est vnus tanc̄ de turba. Preuenit omnē turbā:prior ascē-
dit de mari piscis ille magnꝰ. et i celis sedet interpellās ꝓ
nobis. Tanc̄ sacerdos magnus vnꝰ intrauit in interiora
velit:turba foris stat. Ambula tu qui portas ꝓximuz tuū:
si oblitus portare q̄ solebas portari. Deniq̄ modo nondū
nosti iesum:nondum vides iesum. Quid postea sequitur?
Quoniam non destitit ille,tollendo grabatum suum et am
bulando:vidit eum postea iesus in templo. In turba nō eū
vidit:in tēplo eū vidit. Dn̄s q̄dē iesus et in turba eū vidit
⁊ in tēplo. Ille aūt languidus in turba iesuz nō agnoscit
i tēplo cognoscit. Peruenit ergo ille ad deū:vidit eū in tē-
plo:vidit eū in loco sacrato/in loco sancto. Et quid ab eo
audit:⌊ Ecce iam factus es sanus noli peccare:ne quid ti-
bi deterius cōtingat.⌋ Nunc ille postea quam vidit iesuz ⁊
cognouit iesum auctoꝛē sanitatis sue/nō fuit piger in euā-
gelizando quem viderat.⌊ Abijt et nunciauit iudeis:quia
iesus esset qui eum sanum fecerat.⌋ Ille annunciabat:et il-
li insaniebāt. Ille salutem suā predicabat:illi salutem suā
non querebāt.⌊ Persequebantur iudei oīm iesum: q̄ hec
faciebat i sabbato.⌋ Quid ergo dn̄s modo respōdit iudeis
audiamus. De sanis factis hominibus sabbato:dixi q̄d so
leat responderе:q̄ iumenta sua non contēnunt sabbato vl
liberando vel alendo:deportato grabato quid respondit?
Manifestū opus corporale factum erat ante oculos iudeo
rum/non sanitas corporis:sed operatio corporis q̄ non vi-
debatur ita necessaria quēadmodum sanitas. Aperte ergo
dominus dicat sacramentum sabbati et signum obseruan
di vnius diei/ad tēpus esse datum iudeis:impletionē vero
ipsam sacramenti in illo venisse.

Ater meus inquit vsq̄ modo opaī:⁊ ego operoꝛ.⌋
Misit in eos magnū tumultum:aduentu dn̄i tur
batur aq̄:sed quid turbat latet. Tamē sanādus
est turbata aqua:eger vnus magnꝰ:passo dn̄o to-
tus mundus. Videamus g̃ responsionē veritatis. Pater
meꝰ vsq̄ modo operatur:et ego operoꝛ. Falsum ergo dixit
scriptura:q̄ deꝰ recēuit ab omnibꝰ operibus suis in die se-
ptimo? Et cōtra hanc scripturā p moysen ministratam/lo
quitur dn̄o iesus:cum ipse dicat iudeis? Si crederetʒ moy
si crederetis vtiq̄ mihi:de me ergo ille scripsit. Videte g̃:
ne aliquid voluit significare moyses q̄ deꝰ requieuit die
septimo. Non enim defecerat deꝰ operando creaturā suam:
et indigebat rede sicut homo. Quomodo defecerat q̄ x̄bo
fecerat? Tamen ⁊ illud verū est quia requieuit deꝰ ab oibꝰ
operibꝰ suis in die septimo:et hoc verū est q̄ ait iesus:pat
meꝰ vsq̄ modo operatur ⁊ ego operoꝛ. Sz quis explicet x̄-
bis/homo hominibus/infirmis infirmis/indoctus disce-
re cupientib⁹? Et forte si quid sapit promere et explicare nō
valens hominib⁹/difficile forte capientib⁹ etiam si explica
ri possit q̄ capiturꝫ Quis inq̄t fratres mei explicet verbis
quomodo deꝰ et quietus operetur et operās quiescat? Ob
secro vos:vt hoc vobis proficientib⁹ differatur. Visio enī
ista tēplum dei querit:sanctum locum querit. Portate pro
ximum et ambulate:ibi eum videbitis vbi verba hominū
non queratis. Hoc forte potius dicere valemus: q̄ et in eo
quod deus die septimo requieuit ipsum dominum et salua
torem nostrum iesum christum qui hec loquebatur et dice

bat pater meꝰ vsq̄ modo operatur et ego operoꝛ: magno sa
cramento significauit:q̄ et dn̄s iesus vtiq̄ deꝰ: ipse est enī
verbū dei:⁊ audistis q̄ in principio erat x̄bū. Et nō q̄lecū-
q̄ verbum/sed deus erat verbum:⁊ omnia per ipsum facta
sunt. Forte significatus est:requieturus in die septimo ab
omnibꝰ operibꝰ suis. Legite enim euangeliū ⁊ videte:quā
ta operatus sit ille. Operatus est salutem nostrā ⁊ in cruce
vt implerentur in eo omnia predicta prophetarū. Coronā-
tus est spinis:suspensus est ligno dixit sitio. Accepit acetū
in spongia vt impleretur q̄ dictum est.et in siti mea pota-
uerūt me aceto. at vbi impleta sunt omnia opera eiꝰ / sexta
sabbati/inclinato capite tradidit spiritum: ⁊ in sepulchro
sabbato requieuit ab omnibus operibus suis. Ergo tanc̄
diceret iudeis:Quid expectatꝫ vt nō operer sabbato? Sab
bati dies vobis ad significationē meā p̄ceptus est. Opa
dei attenditis:ego ibi eram cum fierent:et per me facta sūt
omnia. Ego noui:pater meꝰ vsq̄ modo operatur. Operatꝰ
est pater lucē:sed vt vt fieret lux. Si dixit x̄bo operatus
est. Verbum eius ego eram ego sum:per me factus est mū-
dus in illis operibꝰ:per me regitur mundus in istis operi-
bus. Pater meus et tunc operatus est cum fecit mundum
et vsq̄ nunc operatur cū regit mundum. Ergo et per me fe
cit cum fecit:⁊ per me regit cum regit. Dixit hec. Sed q̄dꝰ
Surdis/q̄cis/claudis/lāguidis/medicū nō agnoscētibꝰ?
et tanc̄ in freneſi mente perdita occidere volentibꝰ. Pro
inde quid secutus euangelista dixit. †⌊ Hinc ergo magis †Alia lit.
querebant eum iudei interficere:q̄ non soluz soluebat sab- ꝓpterea.
batū:sed ⁊ patrem suum dicebat deū.⌋ Non quomodo ocūq̄
sed quid:⌊ Equalem se faciens deo.⌋ Nā oēs dicimus deo.
Pater noster qui es in celis. Legimꝰ et iudeos dixisse: cū
tu sis pater noster. Ergo non hinc trascebantur quia pfem
suum dicebat deum:sed quod longe alio modo q̄ homines
Ecce intelligunt iudei:quod non intelligunt arriani. Ar-
riani quippe inequalem patri filium dicunt ⁊ inde here-
sis pulsat ecclesiam. Ecce ipsi ceci/ipsi interfectores chri-
sti: intellexerunt tamen verba christi. Non eum intellexe-
runt esse christū/ nec eum intellexerūt filium dei: sed tamē
intellexerunt in illis verbis::quia talis commendaretur fi
liꝰ dei q̄ equalis esset deo. Quis erat nesciebāt: talem tamē
predicari agnoscebant:q̄ patrē suum dicebāt deū equalez
se faciens deo. Non ergo erat equalis deo? Non ipse se fa-
ciebat equalem.sed ille illum genuerat equalem deo. Si se
ipse faceret equalem deo caderet per rapinam. Qui enim
se voluit equalē facere deo cum non esset/cecidit:⁊ ex ange
lo factus est diabolus. Et hanc superbiam homini propina-
uit:vnde ipse deiectus est. Nam hoc dixit homini/cui stan-
ti lapsus inuidit:gustate ⁊ eritis sicut dij:id est vsurpatiōe
rapite quod facti non estis:q̄ ⁊ ego rapiendo deiectus sum
Non prodebat:sed hoc suadebat. Christus aūt equalis pa
tri natus erat non factus:natus de substantia patris. Vñ Philll. ij.
illū sic cōmendat apostolus. Qui cū in forma dei esset:non
rapinam arbitratus est eē se equalē deo. Quid est non rapt
nā arbitratus est esse se equalem deo? Non vsurpauit equa
litatem dei:sed erat in ea in qua natus erat. Et nos ad eq̄-
lem deum quomodo peruenirem⁹:semetipsuz exinaniuit
formā serui accipiēs. Non g̃ se exinaniuit amittēs q̄d erat
sed accipiens q̄d non erat. Hanc formam serui ptemnentes
iudei/dominum christum equalem patri intelligere nō po
terant:cui⁹ eū hoc de se dicere minime dubitabant. Et iō
seuiebant/et adhuc tamen eos ille perferebat:et sanitatem
sentientium requirebat.

Tractatus.xviij.

CAmen dico vobis. Nō pōt filiꝰ a se facere q̄cq̄
nisi q̄d viderit patrē facientē. Quecūc̄ enim ille
fecerit hec et filius similiter facit. pater enim dili
git filium ⁊ oia demōstrat ei que ipse facit.

Ioannes euangelista inter consortes ⁊ comparti
cipes alios euangelistas. hoc precipuum donū ⁊ B
proprium accepit a dn̄o/super cuius pect⁹ in cō-
uiuio discumbebat vt per hoc significaret quia se
creta ⁊ altioza de intimo pectoze ei⁹ potabat: vt ea diceret
de filio dei:que paruulorū mētes/fortassis intentas excita-

re possint implere aūt nondū capaces nō possint. Grandiu-
sculis aūt quibusdā mentib⁹ et ad etatē quandam interi⁹
virilē peruententib⁹/dat aliqđ verbis his:quo et exerceāt
t pascantur. Audistis cum legerēt:et vnde sermo iste vene
rit meministis. Hesterno enim die lectum est qđ propterea
volebant iesum iudei interficere:quia non solum soluebat
sabbatuz:sz etiam patrē suum dicebat deū equalē sefaciēs
deo. Quod iudeis displicebat:hoc ipsi patri placebat. Hoc
sine dubio placet etiam his qui honorificant filiū/sicut ho-
norificāt pātrem:qz si illis non placeat displicebunt. Non
enim de⁹ erit maioz quia placet tibi:sed tu minoz/si displi-
cet tibi. Aduersus hanc autem calumniam eozum venien-
tem vel de ignorantia vel de malitia loquitur domin⁹. Nō
omnino quod capiant:sed vnde agitarentur t conturbent
et fortasse vel conturbati medicū querāt. Dicebāt aūt que
scriberent:vt etiam a nobis postea legerentur. Videamuſ
ergo quid in iudeozum cordibus factum sit cum hec audi-
rent:quid in nobis fiat cum hec audimus amplius cogite
mus. Recz enim nate sunt hereses/et quedā dogmata per-
uersitatz illaqueantia animas/et in profundū precipitātia
nisi dum scripture bene intelligerentur non bene:et quod
in eis non bene intelligitur/ettā temere t audacter asserit.
Itaqꝫ charissimi valde caute hec audire debemus ad que
raptenda paruuli sumus/t corde pio et cum trepidore sicut
scriptum est:hanc tenentes regulam sanctitatis/vt qđ fm
fidem qua imbuti sumus intelligere valuerimus: tanqꝫ de
cibo gaudeamus. Quod autem fm sanam fidei regulaz in
telligere non poterimus dubitationem auferamus:intelli-
gentiam differamus. Hoc est etiam si quid sit nescim⁹: bo-
num tamen et verum esse minime dubitemus. Et ego fres
qui suscepi loqui vobis:cogitandus sum a vobis qui susce
perim et que susceperim. Suscepi enim tractanda diuina
homo spiritualia carnalis:eterna mortalis. Etiā a me cha
rissimi lōge sit vana psumptio:si volo sanus in domo dei cō
uersari q̄ est ecclesia dei viui:columna t firmamentum veri
tatis. Pro modulo meo capio:quod vobis appono. Ubi
aperitur/pascor vobiscum:vbi claudit̄/pulso vobiscum.
Commoti sunt ergo iudei et indignati sūt. Merito quidē
quod audebat homo equalem se facere deo. Sz ideo imme-
rito quia in homine non intelligebant deū. Carnem vide-
bant:deum nesciebant. Habitaculum cernebant/habitato
rem ignorabant. Caro enim illa templum erat. deus inha-
bitat intus. Non ergo iesus carnem equabat patri:non for
mam serui domino comparabat. Non quod factum est pro
pter nos:sz quod erat quando fecit nos. Quis nāq; sit xps
catholicis loquor nostis:qz bene credidistis. Non verbum
tantum/nec caro tantum:sed verbum caro factū est et ha-
bitauit in nobis. Recensete de verbo qđ nostis. In princi-
pio erat verbum:et verbum erat apud deū:t de⁹ erat x̄bū.
Hic equalitas cum patre. Sed verbum caro factum est:et
habitauit in in nobis:hac carne maior est pater. Ita pater
et equalis t maior:equalis verbo maior carne. Equalis ei
per quē fecit nos:maior eo qui factus est propter nos. Ad
hanc regulā sanam catholicā/quā precipue nosse debem⁹?/
quā tenere qui nostis a qua prorsus fides vestra labi nō dz
que in illis hominū argumentis extorquenda est:corda vro
dirigamus ea que intelligimus:t que forte non intelligim⁹
dirigenda ad hanc regulā quandoqꝫ differamus cum ido
nei fuerimus. Rogamus ergo equalem patri filium dei: qz
nouimus in principio deum x̄bū. Quid ergo iudei volebāt
interficere? Quia non solum soluebat sabbatum/sed et pa-
trem suum dicebat deum equalem se faciens deo:videntes
carnem non videntes verbum. Loquak ergo t contra eos
verbum per carnem:et interior habitator sonet per habita
culū/suū:vt q̄ potest noverit quis intus habitet. Quid ergo
eis dicit? ⌊Respōdit itaqꝫ iesus t dixit eis: Icōmotis quod
equalem se faceret deo.⌋ Amen amen dico vobis:non pōt fi
lius a se facere quidq̄/nisi quod viderit patrem facientē.⌋
Ad hec quid responderunt iudei:scriptum non est:t fortasse
tacuerunt: Quidam tamen qui christianos se haberi vo-
lunt/non tacent:et quodāmodo ex his verbis conciputnt
quedam dicenda contra nos: Que continenda non sunt et
propternos. Arriani quippe heretici dicentes nō p carnē
sz an carnem filiū q̄ suscepit carnē minorē esse q̄ pater est/
et non esse substantie ei⁹ cuius pater est: capiunt ex his ver
bis ansam calūnie t respondent nobis. Videtis quia dix
iesus cū animaduerteret iudeos ex hoc moueri quod patri
deo equalem se faceret/et talia verba subiunxit vt se equa-
lem non esse monstraret. Mouebantur enim iudei aūt ad
uersus christum quia equalem se factebat deo:et volēs eoz
corrigere ab hoc motu christus et eisdem monstrare filium
non esse equalem patri:id est equalem deo: ait quasi dicēs.
Quid irascimini/quid indignamini? Non sum equalis qz
non potest filius a se facere quicq̄ nisi qđ viderit patrem
facientem. Qui enī non pōt inquiunt facere a se quicq̄ nisi
quod viderit patrē facientez: vtiq; minor est non equalis.
In hac regula cordis sui distorta t prava/hereticī audiat
nos nondum obiurgantes:sed adhuc quasi grātes: t expli-
cet nobis quod sentit. Puto enim o quisquis ille est:facia
mus eum tanqꝫ presentem adesse. Teneo nobiscuz: quia in
principio erat verbum? Teneo inquit. Et quis verbū erat
apud deū. Et hoc inquit teneo. Sequere ergo et hoc fortē Joh.
tene:quia deus erat verbum. Et hoc inquit teneo. Sed il-
le de⁹ maior:ille deus minor. Jam nescio quid paganū re-
dolet:cū christiano loqui me arbitrabar. Si est de⁹ maior
et deus minor:duos deos colimus non vnum deum. Quare
inqt/et tu non duos deos dicis equales sibi. Hoc ego nō
dico. Equalitatem enim istam sic intelligo:vt ibi intelligā
et iam individuam charitatem/t si individuam charitatē
perfectam vnitatem. Si enim charitas quā misit homini-
bus deus/de multis hominum cordibus fecit cor vnum et
multas hominum animas fecit animā vnā sicut de credēn
tib⁹ sesecz inuicem diligentibus scriptū est in actibus apo
stolozum/erat illis anima vna et cor vnum in deum. Si ergo
anima mea:et anima tua cū idem sapimus nosce diligi-
mus/fit anima vna q̄tomagis pater deus et filius deus in
fonte dilectionis deus vnus est? Verū ad hec verba quib⁹
commotum est cor tuum:intende et recole mecū/qđ de ver
bo requirebamus. Si iam tenemus de⁹ erat verbum:ideo
illud quia cum dixisset/hoc erat in principio apud deū:
continuo subiecit euangelista. Omnia per ipsum facta sunt
et sine ipso factum est nihil. Nūc te querendo exagitemūc
te contra me moueo:et te contra te interpello. Tene tenā
memoriter ista de verbo. Quia deus erat x̄bū:t omnia per
ipsum facta sunt. Audi ia x̄ba q̄b⁹ cōmotus es vt minoez
diceres filium. Nempe quia dixit/nō potest filius a se face-
re quicq̄ nisi quod viderit patrem facientē. Jta inqꝫ. Ex-
pone mihi paululum. Sic quātum opinor intelligis. Quo-
modo quedā facit pater:filius aūt attendit quemadmodū
facit pater:vt possit t ipse ea facere que viderit patrē facie-
tem. Duos quasi fabros constituisti:ita patrem t filium vt
etiam magistrum t discipulum. Quomodo solēt patres fa-
bri/docere filios suos artē suam. Ecce descendo inter ad
carnalem sensum tuū:interim ita cogito vt tu. Videamus
si cogitatio hec nostra inueniet exitum secūdum illa q̄ hac
de verbo pariter locuti sumus/pariterq; sentim⁹/qz de⁹ ver-
bum:et omnia p ipsum facta sunt. Pone ergo patrem tāq;
fabrū quedā opera facientē:filium aūt tanqꝫ discipulum/
non potest facere quicq̄ nisi qđ viderit patrem facientem.
Intendit enim quodāmodo in manus patris:vt quō ei vi
derit fabricare/sic et ipse tale aliquid fabricet in operibus
suis. Sed pater iste omnia illa q̄ facit t vult vt attendat et
fili⁹:et talia et ipse faciet per quem facit. Eya: nūc est vt af
fis sententie tue priori quam mecū recēsuisti: mecūq; tenā
sti:qz in principio verbum et apud deum verbum:et deus
verbū:et omnia per ipsum facta sunt. Tu ergo cum mecū
tenueris:qz per verbū facta sunt omnia/rursum carnali fi
gura et pueruli motu facis tibi in animo deū facientem t
bum attendentem:vt cum fecerit deus/faciat t x̄bū. Quid
enim fecit deus preter verbū? Si enim facit non omnia per
verbum facta sunt. Perdidisti quod tenebas. Si aūt ōia
p verbū facta sunt:corrige qđ male intelligebas. Fecit pa-
trem et non fecit nisi per verbū. Quomodo attendit verbū vt vi
deat patrem facientem sine verbo:qđ similiter faciat x̄bū.
Utcunq; fecit pater per verbū fecit:aut falsum est/omnia
per ipsum facta sunt. Sed verum est:omnia per ipsum fa-
cta sunt. Parū fortasse tibi videbatur:t sine ipso factū est
nihil. Recede ergo ab ista carnis prudētia:t q̄rebam⁹ qui

ad modū dictum sit/non potest filiꝰ a se facere q̄cq̄ nisi qđ
viderit patrem facientē. Queram⁹?: si digni sum⁹ qui appre
hendamus. Fateor enim magna res est/ardua omnino: vi-
dere facientē patrem p filium:nō singula opera facientē pa-
trē t filio:sed qūlibet op⁹ patre per filiū:vt nulla opera fiāt
vel a patre sine filio:vel a filio sine patre:qz omnia per ipm
facta sunt:t sine ipso factum est nihil. Quibus in fundamē
tum fidei firmissime constitutis:iam quale est videre:quia
nō potest filius a se facere quicq̄ nisi qđ viderit patrem fa-
cientem. Queris(vt opinor)nosse filium facientem:q̄re pri
us nosse filium videntem. Certe enim ait:nō potest filius a
se facere quicq̄:nisi q̄ viderit patrem faciētem. Intēde qđ
dixit:nisi qđ viderit patrē facientē. Precedit visio: et seqt̄
effectio. Videt enim vt faciat. Tu quid q̄ris iam nosse quo
modo faciat:dum nondum scias quomodo videat. Quid
curris ad id qđ posteri⁹ est:relicto qđ prius est? Videntez
se dixit et facientem:non facientem et videntem: quia non
potest a se facere quicq̄ nisi quod viderit patrem facientē.
Dic vt explicē tibi quomodo faciat? Tu explica mihi quo
modo videat. Si hoc explicare non potes nec ego illud. Si
hoc percipere nōdum es idoneus:nec ego illud. Uterq; er-
go nostrum querat / vterq; pulset: vt vterq; accipere me-
reatur. Quid quasi doctus calumniaris indocto? Ego ad
faciendum/tu ad videndum. Ambo indocti a magistro q̄-
ramus:nō in schola ei⁹ pueriliter litigemus. Tamē simul
iam vidicum⁹:quia omnia per ipsum facta sunt. Ergo ma-
nifestū est quia non alia facit pater:alia filiꝰ. Sed omnia fa-
cit pater per filiū:quia omnia per verbum facta sunt. Jam
quomodo faciat de⁹ quis nouit? Non dico quomodo fece-
rit mundum:sed quomodo fecerit oculum tuū:cui carnali-
ter inherens: visibilia inuisibilibus cōparas. Talia enim
de deo cogitas: qualia his oculis videre consuesti. Si au-
tem istis oculis videri possit de⁹:nō diceret. Beati mundo
corde:qz ipsi deū videbunt. Ergo habes oculū corporis ad
videndū fabrū:sed nondū habes oculū cordis ad videndū
deū. Ideo qđ soles videre in fabro:transferre vis in deum.
Pone in terra terrena:sursum cor. Quid ergo fratres cha
rissimi? Explicaturi sumus nos qđ interrogauim⁹?/quomo
do videat verbuz:quō pater videatur a verbo. Quid sit vi
dere verbi? Non sum tam audax:tā temerarius vt explicare
pollicear me vobis. Utcunq; suspicor modulū vestrum:no-
ui tamen meū. Si ergo placet nō diutius immoremur:per-
curramus lectionē t videamus verbis domini turbari cor
de carnalia:me in eo qđ tenent:remaneāt. Extorqueak tāq̄
puerile iudicrū nescio quid quo se male auocāt vt possint
inferi vtiliora grādiozib⁹?: vt possint proficere qui repebāt
in terra. Surge:q̄re/suspira:anhela desiderio: et ad clausa
pulsa. Si autem nondū desideramus:nondū inhiamus:nō
dum suspiramus:margaritas quibuscūq; proiecturi sum⁹
aut margaritas quales cūq; nosipsi inuenturi sumus? No-
uerim ergo charissimi desiderium in corde vestro. Moxes
perducunt ad intelligentiam. Sen⁹ vite pducet ad genus
vite. Alia vita terrena:alia vita celestis. Alia vita pecoruz:
alia vita hominū:alia vita angelorū. Uita pecoꝝ:terrenis
voluptatib⁹ estuat:sola terrena conquirit: in ea prona atq;
pecora est. Uita angelorꝫ sola celestis. Uita hominum me-
dia est inter angelos et pecoꝝ. Si viuit homo fm carnem
pecorib⁹ cōparatur. Si viuit fm spiritum :angelis sociat.
Quando fm spiritum vivis quere etiā in ipsa angelica vi
ta:vtrum paruus an grandis sis. Si enim adhuc paruꝰes:
dicunt tibi angeli/cresce. Nos panem manducamus:tu la-
cte nutrire lacte fidei vt peruenias ad fidem spei. Si autē
inbiatur sordidis voluptatib⁹:si adhuc fraudes cogitant:
si mendatia non vitantur:si mendatia periurijs cumulant
tam immundum cor audet dicere: explica mihi quomodo
videt verbum. Etiam si possim:etiaz si iam videā? Poxo
est si forte ego non sum in his moribus:t tamē ab ista vi
ne longe sum:quantum ille qui nondum isto supno deside-
rio rapitur:terrenis desideriis pregrauatur? Multū inter-
est inter aduersantē t desiderantē. Et iterū multū interest
inter desiderantem et fruentem. Uluis vt pecora:aduersa
ria gell fruūtur. Tu aūt si nō vinis vt pecora:tā nō aduer
seri. desiderās aliqđ t nō capis. Inchoasti ipso desiderio
vitā ꝑfectoꝝ. Crescat in te t ꝑficiatur in te. Et capias hoc

Universidad de Sevilla Biblioteca

nō a me:sed ab illo:qui et me fecit et te. Tamen non vtcūq;
nos dimisit dñs qui voluit intelligi. Q: in eo qđ dixit:non
pōt filius a se facere quicq̄ nisi quod viderit patrē faciētē/
non alia opera pater facit que videat filius / t alia filiꝰ cū
viderit patrem facientem:sed eadem opera ipse et pater et
filius. Secut⁹ enim ait.⌊Quecūq; †ille fecerit:hec et filius † Alia lit.
similiter facit.⌋ Non cū ille fecerit:alia filius similiter facit babet enī.
sed quecunq; ille fecerit/hec et filius similiter facit:si hec fa
cit filius que facit pater:per filium facit pater. Si per filiū
facit que facit pater:non alia pater alia filius facit: sed
eadē opera sunt patris t filij. Et quomodo eadez facit t fi
lius:t eadem t similiter? Ne forte eadē sed dissimiliter. Ea
dem inquit:t similiter. Et quō possit eadē non similiter:ac
cipite exēplū:quod puto ad vos non sit grande. Cū scribi-
mus litteras facit eas primo cor nostrum:t deinde manus
nostre. Certe enī oēs acclamastis:nisi qz cognouistis? Cer
tum est qđ dixi:t manifestū omnibus nobis. Littere fiunt
primo a corde:deinde a corpore nostro. Man⁹ seruit iperāti
cordi:eas dez litteras facit et cor t man⁹. Numqd alias cor
alias manus? Nō aliud est cor:aliud est manus. Easdem
quidē facit manus:sed non similiter. Cor enim nostrū facit
eas intelligibiliter:man⁹ autem visibiliter. Ecce quō fiūt
eadē et dissimiliter. Unde parū fuit domino dicere:quecū-
q; pater fecerit hec et filius facit :nisi adderet et similiter.
Quid si enī hoc modo intelligeres/quomodo quecūq; cor
facit hec t man⁹ facit:sed non similiter. Hic vero addidit
hec et filiꝰ similiter facit. Si t hec facit t similiter facit: ex
pergiscere:stringatur iudeus credat christianus. Cōuica-
tur arrianus heretic⁹:ecce filius est patri filius. ⌊Pater enī di- ſ
ligit filiū:t omnia demonstrat ei que ipse facit.⌋ Ecce est il
lud:demonstrat:cui? vtiq; quasi videnti. Redim⁹ ad id qđ
explicare nō possumus:quō verbum videat. Ecce hō fact⁹
est per verbum. Sed homo habet oculos/habet aures: ha-
bet manus:diuersa membra in corpore. Per oculos potest
videre:per aures pōt audire:per manum operari. Diuersa
mēbra/diuersa mēbroꝝ officia:non potest illud membrum
quod potest alterū. Tamen ꝑpter corporis vnitatē/ocul⁹
et sibi t auri videt:t auris sibi t oculo audit. Numquid ta
le aliquid in verbo arbitrandū est esse:quomodo omnia p
ipsum? Et dixit scriptura in psalmo. Intelligite qui ipsi pē Pē.xciij
tes estis in ppō:o stulti aliqñ sapite. Qui plantauit aurez/
non audiet:aut qui finxit oculū non cōsiderat? Si ergo fin
xit oculū verbum:si plantauit aurem verbum: quis omnia
per verbum non possumus dicere:non audit verbum:nō vi
det verbum:ne obiurget nos psalmus et dicat / stulti aliqñ
sapite. Itaqꝫ si audit verbum et videt verbum:audit filius
et videt filius. Numquid tamen et in ipso diuersis locis q̄-
siturī sum⁹ oculos t aures? Aliunde audit/aliunde videt:
t auris eius non potest quod oculus et oculus non potest/
quod potest auris? An totus ille visus est:t totus auditus
Forte ita:immo nō forte:sed vere ita:dum tamen et ipz ei⁹
videre:et ipsum ei⁹ audire:longe alio modo q̄ nostruz sit.
Et videre et audire simul in x̄bo est:nec aliud ibi est audi
re:aliud videre:sed auditus visus:t visus audit⁹. Et nos
q̄ aliter audim⁹:aliter videm⁹:hoc vnde nouim⁹? Redim⁹
forte ad nos:si non sumus ꝓuaricatores:quibus dictum ē.
Redite preuaricatores ad cor. Redite ad cor. Quid itis a Esa. xlvj.
vobis:t paritis ex vobis:qđ itis in solitudinis vias? Erra
tis vagādo. Redite. Quo:Ad dominum. Cito est. Primo
redi ad cor tuum Exultate vagaris forte. Tepsum nō no
sti:et q̄ris a quo factus es? Redi redi ad cor:tolle te a cor-
pore. Corpus tuum habitatio tua est. Cor tuum sentit etiā
per corpus tuum. Sed corpus tuum nō qđ cor tuū. Dimitte
te et corp⁹ tuū:t redi ad cor tuū. In corpore tuo inueniebas
alibi oculos:alibi aures:in corde tuo nūquid hoc inuenies?
an in corde non habes aures? De quib⁹ enim dñs dicebat.
Qui habet aures audiendi audiat. An in corde nō habes Ephe.j.
oculos? Unde dicit apostolus. Illuminatos oculos cordis
vestri. Redi ad cor:vide ibi quid sentias forte de deo quia
ibi est imago dei. In interiore homine habitat christus: in
interiore homie renouaris ad imaginē dei: in imagine sua
cognosce auctorem ei⁹. Uide quemadmodum omnes cor-
poris sensus:cordi intro nūcient id qđ senserint foris. Ui-
de q̄ multos ministros habeat / vnus interior operator: et

quid apud se etiā sine his ministris agat. Renunciant oculi cordi alba et nigra: renunciant aures eidem cordi canora et dissona. Renunciant nares eidē cordi odora et putentia. Renunciat gustus eidē cordi amara et dulcia. Renunciat tactus eidem cordi lenia et aspera. Renūciat sibi ipz cor iusta et iniusta. Cor tuum et videt et audit: et cetera sensibilia dijudicat: et quo non aspirat corporis sensus iusta et iniusta: mala et bona discernit. Ostēde mihi oculos: aures nares cordis tui. Diuersa sunt q̄ ad cor tuum referuntur: et diuersa ibi membra non inueniuntur. in carne tua alibi audis: alibi vides: in corde tuo ibi audis vbi vides. Si ꝟ imago: quanto potentiꝰ ille cuius imago? Ergo et audit filius et videt filius. Et ipsa visio et auditio filius. Et hoc est illi audire qđ esse profecto et hoc videre quod esse. Tibi non ꝟ est videre quod esse: q̄ et si per das visum/potes esse: et si per das auditum potes esse. Putamus ne pulsauimus? Erectum est aliqđ in nobis qđ vel tenuit suspicemur: vñ lumē veniat nobis. Puto fratres: q̄ cū loquimur ista: et cū meditamur exercemus nos. Et cū exercemus nos in ipsis: et rursus quasi inflectimur pondere nostro ad ista cōsueta: tales sumus quales lippientes cū producuntur ad videndū lumen: si forte antes visum omnino non habebāt: et incipiunt eūdē visum per diligentiā medicoꝝ vtcūq; replicare. Et cum probare vult medicꝰ ēgtum salutis eis accesserit: tentat eis ostendere qđ videre desiderabant et nō poterant cū ceci essent et redeunte tam vtcūq; acie oculorum ꝓducuntur ad lucē. Et cum viderint fulgorem in ipso reuerberant quodāmodo: et respondent medico demonstranti. Jam iā vidi: sed videre non possum. Quid ergo facit medicus? Reuocat ad solita et addit collyriū: vt ad illud qđ visum est et videri non pōt: desidertum nutriat: et ex ipso desiderio curetur plenius: et si qua mordatia reparande sanitati adhibētur: fortiter ferat: vt amore illius lucis accensus dicat sibi. Qñ erit vt illud firmis oculis videā quod sauciis infirmis q̄ non potui? Urget medicū: et rogat vt curet. Ergo fres si tale aliquid factū est in cordib⁹ vestris: si vtcūq; erexistis cor vestrum ad videndū verbū: et ipsi? luce reuerberati ad solita recidistis. Rogate medicū vt adhibeat collyria mordacia precepta iusticie. Est quod videas: sed non est vnde videas. Non mihi antes credebas q̄ est qđ videas: et duce quadam rationis adductus es: propinquasti. intēdisti palpasti: refugisti. Scis certe esse quod videas: scis idoneū nō te esse q̄ videas. Ergo curare. Que sunt collyria? Noli mētiri: noli piurare: noli adulterari: noli furari: noli fraudare Sed consueti et cum aliquo dolore et consuetudie reuocaris: hoc est qđ mordet sz sanat. Mā dico tibi liberi⁹ ex timore et meo et tuo. Si curari restiteris et esse idoneus ad ꝓfuēdū hac luce negligeris: valitudine oculorū tuoꝝ tenebras amabis: et amādo tenebras in tenebris remanebis: et remanendo in tenebris etiam in tenebras exteriores ꝓficeris. Ibi erit flet⁹ et stridor dentiū. Si nihil ante faciebat amor lucis: faciat timor doloris. Sufficienter me loquutū arbitror et lectionē tñ euāgelicā non finiui. Si dicā reliqua: one rabo vos: et timeo ne ēt qđ hausti est: effundatur. Sufficiāt ḡ ista charitati vre. Debitores sumus/non nunc sed semp q̄diu viuimus: q̄ ꝓpter vos viuim⁹. Merūtamē vitam nostrā istam infirmā: laboriosam: periculosam in hoc mundo consolamini bene viuendo: nolite nos cōtristari et atterere malis moribꝰ vestris. Cū enim offenditur mala vita vra si refugiamus a vobis: et seperemus nos a vobis: et ad vos non accedamus. Nonne conqremini et dicetis: et si languebamus curaretis: et si infirmabamur visitaretis? Ecce curamus ecce visitamur: sed non nobis fiat quō audistis ab apostolo. Timeo ne sine causa laborauerim in vos.

Tractatus.xix.

¶Non potest filiꝰ a se facere quicq̄ nisi qđ viderit patrem facientē. Quecūq; enim ille fecerit hec et filius similiter facit. Pater enim diligit filiuꝫ et omnia demōstrat ei que ipse facit et maiora his demonstrabit ei opa: vt vos miremini. Sicut enī pater suscitat mortuos et viuificat: sic et filius q̄s vult viuificat. Neq; enim pater iudicat quemq̄. Sed omne iudicium dedit filio: vt omnes honorificent filium sicut honorificāt patrem. Qui nō honorificat filium nō honorificat patrem qui misit illum. Amen Amen dico vobis. Quia qui verbum meum audit et credit eum qui misit me habet vitam eternam. Et in iudicium non venit sed transiet a morte in vitam. Amen amen dico vobi Quia venit hora et nunc est quando mortui audient vocem filij dei: et qui audierint viuent. Sicut enim pater habet vitam in semetipso: et potestatem dedit ei et iudicium facere: quia filius hominis est: nolite mirari hoc. Quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem filij dei: et ꝓcedent q̄ bona fecerunt in resurrectionem vite: q̄ vero mala egerunt in resurrectionem iudicij. Non possum ego a meipso facere quicq̄. Sicut audio iudico: et iudicium meū iustum est. Quia non quero voluntatē meam: sed voluntatē eius qui misit me.

SErmone pristino quantum nostrum mouit affectū et intelligendi pauptatē: locuti sum⁹ ex occasione ꝟbox euangelicoꝝ vbi scriptū est: non pōt filiꝰ a se facere quicq̄ nisi quod viderit patrem facientē. Quid sit videre filij/hoc est videre verbū: q̄ filius verbuꝫ: et quia per verbū facta sunt omnia. Quomodo possit intelligi qđ videt vilius p̄mo patrē facientē: tunc demū et ipe faciat que facta conspexerit: cū pater nihil nisi q̄ illū fecerit. Qia enim per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil. Nō tamen explicatum aliqđ dixim⁹: q̄ nec explicatum aliquid intellexim⁹. Aliquando enim sermo deficit: vbi etiā intellectus proficit/ēgtomagis sermo patitur defectionē: q̄n intellect⁹ nō habet perfectionē. Nūc itaq; ipse dñs donat: breuiter ꝓcurram⁹ lectionē: et vel hodie explemus debitum pensum. Si qđ forte remāserit: vel tēporis virīū: retractabimus si potuerimus quantum et a nobis vt virium retractabimus si potuerimus quantum et a nobis et apud vos fieri potest. Quid sit videre ꝟbi: demonstrari verbo non potest. Omnia quippe dicta sunt hic. Que si intelligantur ꝑm humanū sensum carnaliter: nihil aliud nō facit aīa plena fantasmatis: nisi q̄ sđā imagines velut ducrum hoīm p̄rīs et filij: vniꝰ ostendentis alterius videntisque vniꝰ loquentis: alteriꝰ audientis: que omnia idola cordis sunt. Que si iā delecta sunt de templis suis ēgtomagis deuicienda sunt de cordibus christianis. ¶Non pōt inquit filius a se facere quicq̄: nisi qđ viderit patrem facientē. Videt ergo hoc: tenete hoc: vō tñ non amittatis qđ in ipsius euangelij exordio tenuistis: q̄ in principio erat verbū et verbum erat apud deū: et deꝰ erat ꝟbū: et precipue q̄ omnia per ipsum facta sunt. Quod nunc enim audistis contingite illi auditui et vtrūq; concorde in cordib⁹ vestris. Sic itaq; non potest filius a se facere quicq̄ nisi qđ viderit patrē facientē: et ut pater ea q̄ facit non faciat nisi per filiū: q̄ ei⁹ est verbū. Et in principio erat verbū: et verbū erat apud deū: et deꝰ erat verbum: quia omnia per ipsum facta sunt. ¶Quecūq; enim ille fecerit hec et filius similiter facit. ¶Non alia sed hec non dissimiliter sz similiter. ¶Pater enim diligit filium: et omnia demōstrat ei q̄ ipse facit. ¶Ad hoc qđ supra dixit: nisi qđ viderit patrem facientē: videt pertinere: et qđ omnia demonstrat ei que ipse facit. Sed si pater demōstrat que facit: filius potest facere nisi pater demonstrauerit. Pater quippe demonstrare non potest nisi fecerit consequens erit vt ad q̄ filiū faciat oīa p̄r. Porro si fixū atq; incōcussum tenemus q̄ p filiū oīa pater facit: anteq̄ facit demonstrat filio vt filius demōstrata faciat/que demōstrata iam facta sunt: utiq̄d ꝓculdubio pater sine filio facit. Sed non facit pater aliqđ sine filio: q̄ filius dei verbū est: et omnia p ipz fcā sūt. Remanet ergo fortasse: vt q̄ pater factur⁹ est: demonstret faciendā: vt per filiū sint facta. Nam si illum ea facit q̄ pater facta demonstret: non vtiq; per [illegible]

non possent nisi facta: facere filius non posset nisi monstrata fuerint. Ergo sine filio facta? Sz verū est omnia p ipsuꝫ facta sunt. Ergo anteq̄ facta monstrata sunt. Sz hoc dicimus differendū ee: quo redeūdū sit: pcursa lectione si vt diximus aliquid vel tēporis vel virium nobis remanserit: ad ea que distulimus retractanda. Amplius audite difficilia. ¶Et maiora his inquit demonstrabit ei opera: † ita vt vos miremini. ¶Maiora his Quib⁹ maiora? Facile occurrit q̄ modo audistis curatiōibus languoꝝ corporaliū. De isto enim qui triginta et octo annis habebat infirmitatem et christi verbo sanatus est: nata est hui⁹ occasio tota ꝟmonis. Et propter hoc dñs dicere potuit/maiora his demonstrabit ei opera: vt vos miremini. Sūt enim opa maiora q̄s ista: et demōstrabit ea pater filio. non demonstrauit ei tanq̄ de preterito: sed demonstrabit de futuro: hoc est demonstratur⁹ est. Rursus difficilis orīt questio. Est enim aliqđ apud patrem/quod adhuc latebat filiū: quādo ista filiꝰ loq̄batur. Si eni demōstrabit: hoc est demōstratur? est/nōdū demonstrauit: et filio tunc demōstraturus est qñ et istis. Sequitur enim ita: vt vos miremini. Et hoc difficile est videre: quō tanq̄ tēporaliter filio coeterno aliquid demonstret eternus pater: omnia sciēti q̄ sunt apud patrem. Que sunt tamē illa maiora. Hoc enim forte facile est intelligere. ¶Sicut enim pater inq̄t suscitat mortuos et viuificat: sic et filius quos vult viuificat. ¶Maiora enim sunt opera mortuos suscitare q̄ liguidos sanare. Sed resuscitat pater mortuos et viuificat: sic et filius quos vult viuificat. Alius ergo pater alius filius: sed oīa p ipsum. Ipsos itaq; filius quos et pater: q̄ nō alia: nec aliter: sz hec et filiꝰ similiter facit. Ita plane intelligendū est: et ita tenendū. Sz mementote q̄ filius quos vult viuificat. Tenete hic ergo non solum potestatem filij: verūetiā voluntatē. Et filius quos vult viuificat: et pater quos vult viuificat: et ipsos filiꝰ quos et pater: ac per ꝟ eadem patris ac filij potestas est et voluntas. Quid est ergo qđ sequtur. ¶Neq; enim pater iudicat quēq̄. Iz iudiciū oīne dedit filio: vtoēs honorificēt filiū sicut honorificāt patrē. ¶Quod ita subiūxit tanq̄ rationē reddens superioris sniē. Multū mouet. Intenti estote. Filius quos vult viuificat: pater quos vult viuificat. Filiꝰ suscitat mortuos: sicut pater suscitat mortuos. Neq; enī pater iudicat quēq̄. Si in iudicio suscitādi sunt mortui quō pater suscitat mortuos si nō iudicat quēq̄? Oīne quippe iudiciū dedit filio. In illo qp: pe iudicio suscitant mortui et resurgunt: alij ad vitā eternā alij ad penam. Quod totum si filius facit/ pater aūt iō non facit: q̄ pater non iudicat quēq̄: sed omne iudicium dedit filio: dōtrariū videbitur ei qđ dictum est. Sicut pater suscitat mortuos et viuificat: sic et filius quos vult viuificat. Simul ergo suscitāt. Si simul suscitant simul viuificāt: simul q̄ iudicāt. Quō itaq; verū est: neq; enī pater iudicat quēq̄: sed iudicium omne dedit filio? Moueāt interi ꝓpositque tiones: pōt abit dñs vt solute delectēt. Ita est fratres. Dis questio nisi intentū fecerit ꝓpositan non letificabit exposita Sequat q̄ ipe dñs: ne forte in his q̄ subiecit aptat se aliquā tum. Subtexit enim nubilo lucē sūā: et difficile est aqle more volare sup oēm nebulā qua tegit omnis terra: et videre verbū vīt sincerissimā lucē. Ne forte q̄ caloze radioꝝ suoꝝ offuscetur caligine nostrā et aliquātū se in consequentib⁹ aperire dignet: dilatis istis: seqntia videamus. ¶Qui nō honorificat filiū non honorificat patrē q̄ misit illum. ¶Hoc vex ē et plane est. Omne quippe iudiciū dedit filio sicut supra dixit vt oēs honorificent filiū sicut honorificāt patrē. Quid si inueniuntur qui patrē honorificāt et non honorificant filiū? Nō pōt inq̄t fieri qui non honorificant filium: nō honorificāt patrem qui misit illum. Nō pōt ergo dicere aliqs. Ego patrē honorificabā: q̄ filiū non nouerā. Et si nōdū filiū honorificabas nec patrē honorificabas. Quid est enim honorificare ꝑm: nisi qđ habeat filiū? Aliud est enim cū tibi cōmendat deus q̄ deꝰ est: et aliud est cū tibi cōmendatur deus: q̄ p̄r. Cū tibi q̄ deꝰ est cōmendat: creator tibi cōmendat: omnipotēs tibi cōmendatur. Spiritus quidē summꝰ eternus et mutabilis tibi cōmendatur. Incommutabilis tibi cōmendatur. Cum vero tibi quia pater est cōmendatur nihil tibi aliud q̄ et filius cōmendatur. Quia pater dici nō potest: si filium nō habet: sicut nec filius si patrē non habet.

Sed forte quidē patrē honorifices tāq̄ maiorē filium vero tanq̄ minorē: vt dicas mihi honorifico patrē: scio enim qđ habeat filiū: et nō erro in patris noie/nō eniz patrē intellgo sine filio/honorifico tamē et filium tanq̄ miorem. Corrigit te ipse filiꝰ et reuocat te dicens: vt oēs honorificent filium: non inferius sed sicut honorificāt patrē. Qui ergo nō honorificant filium nō honorificant patrem qui misit illū. Ego inquis maiorem honorē volo dare patri: minorē filio Ibi tollis honorē patri: vbi minorem das filio. Quid eniz aliud tibi videt ita sentienti: nisi quia pater equalem sibi filium generare/aut noluit aut nō potuit? Si noluit: inuidit si non potuit deficit. Non ergo vides q̄ ita sentiendo vbi maiorē honorē vis dare patri: ibi es ptumeliosus in patrē? Proinde sic honorifica filium / quomodo honorificas patrē: si vis honorificare et patrem et filium. ¶Amen Amē dico vobis. quia qui verbū meū audit et credit ei qui misit me habet vitam eternam. Et in iudicium non venit: sed † transijt a morte in vitam. ¶Nō nunc transit: sed iam trāsijt a morte in vitā. Et hoc attendite qui verbū meū audit: et non dixit et credit mihi: sed credit ei qui me misit. Verbuz ergo filij audiat vt patri credat. Quare verbum audit tuū et credit alteri? Nonne cū verbum alicuius audimus: eidē verbū ꝓferenti creditmus: loquenti nobis fidem accommodamus? Quid ergo voluit dicere qui verbū meum audit et credit ei qui misit me: nisi quia verbum eius est in me? Et quid est audit verbum meū: nisi audit me? Qui credit mihi: credit ei qui misit me: quia cū illi credit/verbo ei⁹ credit. Cū aūt verbo ei⁹ credit/mihi credit: q̄ verbū ꝑris ego sum. Par ergo in scripturis et omnia dispositis nequaq̄ rixantis. Tu ubijcelitem cordis tui: intellige concordiā scripturarū. Nunqđ contraria sibi diceret veritas? Qui audit inquit verbū meū et credit ei qui misit me habet vitam eternam: et in iudicium non venit: sed transit a morte ad vitaz. Meministis qđ superius posueramus: quia sicut pater suscitat mortuos et viuificat: sic et filius quos vult viuificat. Incipit iam aperire se loqui de resurrectione mortuoꝝ: et ecce iam resurgunt mortui. Qui enim verbum meum audit et credit ei qui misit me habet vitam eternam. et in iudiciū non venit ꝓbota q̄ resurrexit: sed trāsijt inq̄t a morte ad vitam: nullo dubitante vtiq; resurrexit. Nō eni trāsiret de morte ad vitam: nisi primo eēt in morte et non esset i vita. Cū aūt transierit/erit in vita et nō erit in morte. Mortuus ergo erat et reuixit perierat et inuentꝰ est. Fit per inde iā quedā resurrectio: et transeunt homines a morte quadaz ad quandā vitā. A morte infidelitatis ad vitā fidei: a morte falsitatiz ad vitam veritatis. A morte iniquitatis ad vitā iusticie. Est ergo et ista quedā resurrectio mortuoꝝ. Aptat illā pieni⁹: et diluceſcat nobis vt cepit. ¶Amē amen dico vobis: q̄ venit hora et nunc est. Jnos expectamus in finē resurrectionē mortuoꝝ: nā ita credimus: immo non expectam⁹. Sz plane expectare debem⁹. Neq; enim falsum credimus in fine mortuos resurrecturos. Cū ergo vellet dñs ihesus insinuare nobis quandā resurrectionē mortuoꝝ/ aſi resurrectionem mortuoꝝ. Nō sicut lazari vel filij illius vidue: vel filie archisynagogi q̄ resurrexerūt morituri: nā et ipoꝝ mortuoꝝ quedā resurrectio facta est: aſi resurrectionez mortuorum. Sed sicut hic dicit ꝟ inq̄t vitam eternā: et in iudiciū nō venit: sz trāsit a morte ad vitā. Ad quā vitā? Ad eternā. Non aūt sicut corp⁹ lazari. Trāsit eni et ille a morte sepulchri ad vitā hoīm: sz non eternā: iteq̄ moritur. Resurrecturi aūt in fine seculi mortui: in vitam eternā transibunt. Cū ergo vellet dñs iesus christus magister celestis: verbū ꝑris et veritas demonstrare nobis quandam resurrectionem i vitam eternam/ante resurrectionem mortuorum in eternā vitā. Venit hora inquit. Tu proculdubio imbutus fide resurrectionem carnis expectabas: horā illā finis seculi diē iudicij: quā ne i isto loco expectares addidit et nūc est. Nō ergo dicit venit hora. Nō dicit de illa hora nouissima vbi i iussu et voce archangeli: et in tuba dei dñs ipse descendet ē celo et mortui in christo resurgent primi: deinde nos qui vivimus viuentes qui reliqui sumus/simul rapiemur cum illis in nubibus obuiā christo in aera: et ita semp cū dño erimus. Et veniet hora illa sed non est nunc. Hora vero ista q̄ sit. Aduertite. Quid i ea fit: Quid nisi resurrectio mortuo-

† Alia lit. habet ita.

† Alia lit. transiet.

rū: Vt q̄ resurgunt: in eternū viuant: Hoc erit ꝛ nouissima hora. Quid ergo: Quomodo intelligim⁹ duas istas resurrectiones: Nunq̄d forte q̄ nunc resurgunt/tunc non resurgent: vt alioꝝ fiāt tunc resurrectio aliorum nūc: Nō est ita. Nā ista resurrectione si recte credidimus resurreximus: ꝛ nosipsi qui iam resurrexim⁹/alteram in fine resurrectionē expectamus. Sed et nunc in eternā vitā resurreximus: si i fide ipsa perseueranter manem⁹. Et tunc ineternā vitā resurgemus q̄n angelis coequabimur. Ipse ergo distinguat ipse aperiat quod loqui ausi sum⁹. Quō fiat resurrectio añ resurrectionem: Non aliorum: ꝛ aliorum: sed eorumdē: nec talis qualis Lazari: sed in vitam eternā. Aperiet plane. Audite diuicescentem magistrum et illabentem cordibus nostris solē nostrū. Non quē desiderāt oculi carnales: ſz cui estuāt aperiri oculi cordis. Ipm ergo audiam⁹. Amē amē dico vobis: q̄ venit hora ꝛ nunc est q̄n mortui audiēt vocē filij dei. Jā nos si intelligeremus viuentes eos: q̄n nisi viuerent audire nō possent: non inquit quia viuunt audiunt: sed audiendo reuiuiscunt. Audient: ꝛ qui audierint viuent. Quis est ergo audient: nisi obaudient: Quantū enī pertinet ad auris auditum: non omnes qui audient/viuent. Multi enī audiūt et non credunt. Audiendo et non credendo non obaudiūt Non obaudiendo/non viuent. Itaq̄ hic qui audiēt: nihil est aliud q̄ qui obaudient. Qui ergo obaudierint viuent. Certi sunt securi sunt viuēt. Predicatur xp̄s v̄bū dei filij⁹ dei: per quē facta sunt omnia/certe dispensationis gratia: assumpta carne natus ex virgine: infans in carne: iuuenis i carne: patiens in carne: moriens in carne: resurgens in carne: ascēdens in carne/ ꝓmittens resurrectionē carni/ꝓmittens resurrectionē menti: menti ante carnē/carni post mentem. Qui audit et obaudit viuet. Qui aūt audit ꝛ nō obaudit: id est qui audit ꝛ contēnit/audit ꝛ non credit nō viuet Quare non viuet: Quia non audit. Quid est nō audit: Nō obaudit. Ergo qui audierint viuent. Attende nunc quid direramus differendum: vt nunc si fieri potuerit aperiat. Subiecit continuo de hac ipsa resurrectione. ⌊ Sicut enīz pater habet vitam in semetipso: sic dedit et filio vitam habere in semetipso. ⌋ Quid est habet vitaz pater in semetipso: Non alibi habet vitam nisi in semetipso. Viuere q̄ppe snū in illo est ꝛ non altunde. Et non altenum est: non quasi mutat vitā/nec quasi particeps sit vite: ei⁹ vite q̄ nō est q̄ ipe ſz hz vitā in semetipso: vt ipsa vita sibi sit ipse. Si potuero adhuc modicū q̄d inde dicere exemplis propositis ad ītelligentiam vestrā informādā/dño adiuuāte potuero: et pietate intentionis vestre. Vtuit de⁹: viuit ꝛ anima. Sed vita dei immutabilis est: vita anime mutabilis est. Deus nec ꝓficit nec deficit: sed est ipse semp in se est vita vt est. Non aliter nūc/nō aliter postea/aliter antea. Anime vero vita/valde aliter atq̄ aliter. Viuebat stulta: viuit sapiēs: viuebat iniq̄: viuit iusta. Nunc meminit nūc obliuiscitur. Nunc discit nunc discere pōt. Nunc perdit q̄ dicerat: nūc recipit q̄ amiserat. Mutabilis vita anime. Et cum viuit aīa in iniq̄tate/mors ei⁹ est. Cum aūt fit iusta: fit particeps alt⁹ vite: que non est q̄ ipsa. Erigendo se quippe ad deū ꝛ iherendo deo: ex illo iustificat. Dictum est enim credēti in eū q̄ iustificat impiū: deputatur fides ei⁹ ad iusticiā. Deficiēdo ab illa sit iniqua: pficiendo ad illū fit iusta. Nōne videtur tibi quasi aliq̄d frigidū: illi admotū feruescere: remotū ab igne torpescere: Nonne videt tibi q̄dā tenebrosum admotū luci clarescere: remotū a luce nigrescere: Tale quid dā est aīa: nō tale aliquid de⁹. Pōt et homo dicere habere se lucē nunc in oculis suis. Dicāt ergo quasi quadā voce ꝓpria oculi tui si possunt. Habemus lucē in nobisipsis. Contra dicitur/non ꝓprie dicitis: habere vos lucē in vobisipsis Habetis lucem sed in celo. Habetis lucē si forte nox est: ſz in luna/in lucernis: nō i vobisipsis. Nā clausi amittitis: q̄ aperti percipitis. Nō in vobisipsis habetis lucē. Sole occidente: tenete lucez si potestis. Nox est ꝛ in lute nocturno perfruimini. Subducta lucerna: tenete lucē. Cū vero subducta lucerna in tenebris remaneatis/nō lucē i vobisipsis habetis. Hoc est ergo habere lucē in semetipso: nō indigere lucē ex altero. Ecce vbi si q̄s itelligat/ostēdit filiū equalē pater: vbi ait. ⌊ Sicut habet pater vitā i semetipso: sic dedit et filio vitā habere in semetipso. ⌋ vt hoc solum intersit inter patrem et filiū: q̄ pater habet vitā in semetipso quam nemo ei dedit. Filius aūt habet vitā in semetipso quam pr̄ dedit. Sed ēt hic oritur aliq̄d nubilū discutiendum. Non deficiamus/ intenti simus: pascua menti sunt /nō fastidiamus vt viuamus. Ecce inquis fateris ipse/quod vitam filio pater dedit: vt habeat eā quidē in semetipso sicut pater habet vitā in semetipso. Nō indigens ille: non indigeat et iste: vt sit ille vita sit ꝛ iste: ꝛ vtrūq̄ coniunctū vna vita /nō due: q̄ vn⁹ de⁹/non duo dij: ꝛ hoc ipsum sit esse vitam. Quō ergo dedit filio vitā pater. Non sic quasi ante fuerit filius sine vita: ataq̄ vt viueret a patre accepit vitā. Hā si hoc ēt non haberet vitam in semetipso. Ecce de anima loquebar. Est aīa et si non sit sapiens: ꝛ si non sit iusta aīa est: ꝛ si non sit pia: aīa est. Aliud est esse animā/aliud vero esse sapientē/esse iustā esse piam. Est ergo aliquid q̄ nondum est sapiēs/nondum iusta nondū pia: non tamen nihil est/non tñ nulla vita est. Hā ex operib⁹ quibusdā suis ostendit se vitam: si non se ostendit sapientē/piam iustam. Nisi enī viueret: corpus non moueret pedib⁹ gressum: manib⁹ opus/oculis intuitum/auris⁹ auditū/non aperiret os ad vocem: linguaz ad distinctionem vocū non moueret. Vis itaq̄ operib⁹ viuere se ostendit: et esse aliquid q̄ est corpore melius. Si nil quid his operib⁹/sapientem/piam/iustam se ostēdit/ Nec ambulāt: operant: vident: audiunt: loquuntur ꝛ fluit: impij et iniusti: Cū vero se erigit ad aliq̄d q̄ ipsa nō est et quod supra ipsam est ꝛ a quo ipsa est: percipit sapientiā/iusticiam/pietatē/sine quib⁹ nō esset/mortua erat nec vitā habebat qua ipsa viueret: sed qua corpus viuificaret. Aliud est enim in anima: vnde corpus viuificatur: aliud vnde ipa viuificatur. Melius quippe est q̄ corp⁹. Sed melī⁹ q̄ ipa/est de⁹. Est ergo ipsa etiā si sit insipiens iniusta ꝛ impia: vita corporis Quia vero vita eius est de⁹: q̄n cum ipsa est in corpore/prestat illi vigorē/decorē/nobilitatem/officia membrorū: sic cum vita ei⁹ de⁹ in ipsa est: prestat illi sapientiam pietatē/iusticiā charitatem. Aliud est ergo q̄ pstatur corpori de anima: aliud q̄ pstatur anime de deo. Viuificat ē viuificat. Mortua viuificat: sed ipsa non viuificatur. Sciente itaq̄ verbo et infuso audientib⁹ factisq̄ illis nō solum audientib⁹: sed etiam obedientib⁹/resurget alta a morte sua ad vitā suā: hoc est ab iniquitate: ab insipientia: ab impietate ad deū suū/qui est illi sapientia: iusticia: charitas. Resurget ad illū illumietur ab illo. Accedite inq̄t ad deū. Et quid nobis erit: Et illuminamini. Si ergo accedendo illuiaminī et recedēdo tenebraminī: nō erat in vobis lumē vestrū sed in deo vro. Accedite vt resurgat⌋. Si recesseritis moriemini. Si q̄ accedendo viuit⌋: recedendo morieminī non erat in vobis vita vestra. Ipa ē enī vita vra que est huius vestra. Q̄m apud te est fons vite: ꝛ in lumine tuo videbim⁹ lumen. Nō q̄ sicut aīa aliquid aliud est anteq̄ illuminaret et fit melius cū illuīat participatione melioris: ita ꝛ filius dei: filius dei: aliquid aliud erat anteq̄ acciperet vitam/vt participando habeat vitā: sed vitā hz in semetipso: ac p hoc ipse est ipsa vita. Quid q̄ ait dedit filio vitā hr̄e i semetipso Breuiter dixerim: genuit filiū. Neq̄ enim erat sine vita et accepit vitā: sed nascendo vita est. Pater vita est nō natus do: filij⁹ vita est nascēdo. Pr̄ de nullo patre: filius⁹ de deo pr̄. Pater q̄ est a nullo ē. Nō aūt pr̄ est: ppter filiū ē. Filius⁹ et q̄ filij⁹ est ꝓpt patrē est: et q̄ est a patre est. Et hoc q̄ dixit vitā dedit filio vt hr̄et eā in semetipso: tāq̄ diceret. Pater q̄ est vita i semetipso: genuit filiū q̄ ēt vita in semetipso Pro eo ei q̄ genuit voluit itelligi dedit tāq̄: si cuiq̄ dicerem⁹: dit tibi de⁹ cē. Cui dedit: Si alicui tā q̄ntēn dedit esse: nō ei dedit esse q̄ erat añq̄ et daret q̄ posset accipe. Cū q̄ audis dedit tibi cē: nō eras q̄ acciperes: ꝛ creādo accepisti vt cēs. Dedit structor domui huic vt cēt: ſz q̄d ei dedit Vt dom⁹ eēt. Cui dedit: Huic domui. Quid ei dedit: Vt domus esset. Quō potuit dare domui vt domus esset: Et ei si domus erat: cui daret vt dom⁹ esset: q̄n iam domus erat Quid q̄ ē q̄ dedit ei vt dom⁹ eēt: Fecit ei vt dom⁹ eēt. Quid q̄ filio dedit: Dedit ei vt filij⁹ eēt: genuit vt vita eēt: q̄ ē dedit

habere ei vitā in semetipso vt esset vita/non egens vita: ne participando intelligat habere vitā. Si enī participando haberet vitā non in semetipso: posset et amittendo esse sine vita: hoc in filio ne accipias: ne cogites: ne credas. Manet ergo pater vita: manet ꝛ filij⁹ vita. Pater vita in semetipso non a filio: filij⁹ vita in semetipso sed a patre. A patre genitus vt esset vita i semetipso: pater vero nō genitus vita in semetipso: nec minorē filiū genuit qui crescēdo fieret equalis. Non enī ad sui perfectionē aduitus est tēpore: per quē perfectū creata sunt tempora. Ante oia tempora/patri coeternus est. Non enī vnq̄ pater sine filio. Eternus aūt pater est: ergo coeternus ꝛ filius. Quid tu aīa: Mortua eras amiseras vitā: audi patrē: per filiū surge: recipe vitā vt in eo recipias vitā quā non habes in te/ q̄ habet vitam in semetipso. Iustificat ergo te pater ꝛ filius: ꝛ agit prima resurrectio/qñ resurgis ad participandā vitā/quod tu non es: ꝛ participando efficieris viuens. Resurge a morte tua ad vitam tuā/qui est deus tuus: ꝛ trāsi a morte in vitam eternam. Habet enī vitam eternam pater in semetipso. Nam sicut pater suscitat mortuos ꝛ viuificat: sic ꝛ filius quos vel let viuificaret. Quid ergo de illa resurrectiōe corpis: Nā ꝛ isti qui audiūt ꝛ viuunt: vnde nisi audiendo viuūt. Amicus enī sponsi stat ꝛ audit cum/et gaudio gaudet propter vocem sponsi/non propter vocem suam: hoc est participādo non existendo audiunt ꝛ viuunt. Et oēs qui audiūt viuunt: quia oēs qui obediunt viuūt. Dic aliquid dñe etiā de resurrectione carnis. Fuerunt enī qui ea negarent ꝛ dicerent: q̄ ista sola est resurrectio que fit per fidem. Cui⁹ resurrectionis modo dñs fecit cōmemorationē ꝛ inflammauit nos: quia quidam mortui audiunt vocem filij dei et viuent. Non eorum qui audierint alij morientur/ alij viuēt: sed oēs qui audierint viuent: q̄ oēs qui obedierint viuēt. Ecce vidimus resurrectionē mentis: non ergo amittam⁹ de fide resurrectionē carnis. Et nisi tu domine iesu diceres eam: quem opponemus contradictoribus: Omnes enim secte que se aliqua religione hominib⁹ insercre presumpserunt: non negauerūt istam mentium resurrectionē: ne dicere tur eis. Si nō resurgit anima: quare mihi loq̄ris: Quid in me facere vis: Si nō facis, ex deteriore meliorem: quare loqueris: Si non facis ex iniquo iustum: quare loqueris: Si autem facis ex iniquo iustū: ꝛ ex impio pium: ꝛ ex stulto sapientem: fateris resurgere animam meam: si tibi obtē perauero/si tibi credidero. Volentes ergo sibi credi oēs q̄ instituerūt alicuius etiam false religionis sectam: negare istam mentium resurrectionē non potuerūt. Omnes de ista consenserūt. Sed multi carnis resurrectionem negauerunt: dixerūt in fide iam factam esse resurrectionem. Talibus resistit apostolus dicens. Ex quibus est hymeneus ꝛ filetus: q̄ circa veritatē oberrauerunt: dicētes resurrectionem iam factam esse: ꝛ fidem quorūdam subuerterūt. Jam factam esse resurrectionem dicebant. Sed eo modo vt alta non sperarēt: ꝛ reprehendebant homines qui sperabant resurrectionem carnis: velut iā resurrectio que ꝓmissa erat credendo implerēt in mente. Reprehēdit eos apostolus. Cur eos reprehendit: Nonne hoc docebāt quomodo dñs loquebat: Venit hora ꝛ nunc est quādo mortui audiēt vocem filij dei: ꝛ qui audierint viuēt. Sed de vita mentiū loquor adhuc. Ait tibi Jesus. Mōdū loquor de vita corporū sed loquor de vita vite corpor: id est de vita animarum: in quibus est vita corpor. Nam scio esse corpora in monumētis iacētia/scio ꝛ corpora vestra in monumētis futura. Nō dum de illa resurrectione loquor. De ista loquor/de ista resurgite: ne ad penam in illa resurgatis. Sz vt noueritis q̄ de illa loquor: quid addo: ⌊ Sicut enī habet pater vitam i semetipso: sic dedit et filio habere vitā in semetipso: ⌋ Hec vita quod pater est/ quod filius est: ad q̄d pertinet: ad animam/an ad corpus: Non enim vitam illam sapientie sentit corpus: sed mēs rationalis. Nam nec omnis anima potest sentire sapientiam. Habet enim ꝛ pecus animā: sed pecoris anima non potest sentire sapiētiam. Ergo anima humana potest sentire istam vitam quā habet pater in semetipso: ꝛ dedit filio vitam habere in semetipso: quia illud ē verum lumen quod illuminat non omnem animam: sed oēm hominē venientem in hunc mundum. Cum enim ipsi men-

ti loquor audiat: id est obediat ꝛ viuat. Noli itaq̄ domine tacere de resurrectione carnis/ ne nō eam credāt homines ꝛ remaneamus nos argumētatores/nō predicatores. Ergo sicut habet pater vitam in semetipso: sic dedit ꝛ filio habere vitam in semetipso. Intelligant qui audiūt: credāt vt intelligāt: obediant vt viuāt. Audiant ad huc aliud/ne hic finttam esse resurrectionem putent. ⌊ Et dedit ei potestatē et iudicium facere. ⌋ Quis dedit: Pater. Cui dedit: filio. Cui enim dedit habere vitam in semetipso: ꝛ potestatē dedit ei ꝛ iudicium facere. ⌊ quia filius hominis est. ⌋ Jste ei christus ꝛ filius dei: ꝛ filius hominis est. Jn pncipio erat verbum: ꝛ verbum erat apud deū: ꝛ deus erat verbū. Hoc erat in principio apud deum. Ecce quomō dedit ei vitam habere in semetipso. Sed q̄ verbum caro factum est ꝛ habitauit in nobis: ex virgine Maria homo fact⁹/filij⁹ hominis est. Proinde q̄ filius hominis est: quid accepit: Potestatem ꝛ iudicium facere. Quod iudicium: Jn fine seculi: ꝛ ibi erit resurrectio mortuoz: sed corpoꝝ. Animas ergo suscitat deus/per christum filium dei: corpora suscitat de⁹ per eundem christū filiū hominis. Dedit ei potestatē. Hāc potestatem non haberet nisi acciperet: ꝛ esset homo sine potestate. Sed ipe est filius hominis/qui ꝛ filius dei. Herendo enī in vnitatē persone filius hominis/filio dei: facta est vna persona/eadēq̄ filij⁹ dei qui ꝛ filij⁹ hominis. Quid autem propter quid habeat dinoscēdum est. Filius hominis habet animā: habet corpus. Filius tamen dei quod est verbum dei: habz hominē tanq̄ animā corpus. Sicut anima habens corpus nō facit duas personas sed vnū hominem: sic verbū habens hoiem: nō facit duas personas sed vnum xp̄m: Quid est homo: Anima rationalis habens corpus. Quid est christus: Verbū dei habens hoiem. Videō de q̄ bus rebus loquar: ꝛ quis loquar: ꝛ quib⁹ loquar. Nūc audite de resurrectione corpoꝝ non me sed dñm locuturū: ꝓpter eos q̄ resurrexerūt surgendo a morte/inherendo vite. Cui vite: Que non nouit mortē. Quare non nouit mortē: Q̄ nescit mutabilitatem. Quare nescit mutabilitatē. Q̄ vita est in semetipo. Et potestatē dedit ei ꝛ iudicū facere quia filius hominis est. Quod iudicium et quale iudiciū: ⌊ Nolite mirari hoc ⌋ quia dixi dedit ei potestatē ꝛ iudiciū facere. ⌊ Quia venit hora ⌋ non addidit: ꝛ nunc est. Ergo horam quandam vult insinuare: in fine seculi. Hora autem nunc est vt resurgāt mortui: hora erit in fine seculi vt resurgant mortui. Sed resurgant nūc in mēte: tūc in carne. Resurgant nunc in mente per verbū dei filium dei: resurgent tunc in carne per verbum carnem factū filiū homis. Neq̄ enim ad iudiciū vinozum ꝛ mortuoꝝ pater ipse venturus est: nec tñ recedit a filio pater. Quomodo ergo non ipe veturus est: Quia non ipse videbitur in iudicio. Videbūt in quem pupugerūt. Forma illa erit iudex que steterit sub iudice: illa iudicabit que iudicata est. ⌊ Judicata enī iniq̄: iudicabit iuste. ⌋ Veniet ergo forma serui: ꝛ ipa apparebit. Et ei forma dei: quomodo appareat iustis ꝛ iniustis: Nam si iudictum non fieret nisi inter solos iustos: appareret tāq̄ iustis forma dei. Quia vero iudiciū futurū est iustorum ꝛ iniquorum/nec licet vt iniq̄ videant deū. Beati em̄ mūdo corde: q̄ ipsi deū videbūt. Talis apparebit iudex qualis videri possit/ ꝛ ab eis quos coronatur⁹ est: ꝛ ab eis quos dānaturus est. Forma ergo serui videbit: occulta erit forma dei. Occultus erit in seruo filij⁹ dei ꝛ apparebit filius hoīs q̄ potestatē dedit ei ꝛ iudiciū facere q̄ filij⁹ hoīs est. Et q̄ ipe sol⁹ apparebit i forma serui: pater aūt nō apparebit q̄ nō est indut⁹ forma serui. Jdeo superi⁹ ait. Pater nō iudicat quēq̄: sed oē iudiciū dedit filio. Bene ergo dilatā ē: vt ipse esset expositor q̄ ppositor. Superi⁹ enim occultū erat: nunc autē vt arbitror manifestū est: q̄ dedit ei potestatē ꝛ iudiciū facere: q̄ pater nō iudicat quēq̄: sed oē iudiciū dedit filio. Q̄ iudiciū per illā formā futurū est quā nō habet pater. Et quale iudiciū: Nolite mirari hoc: q̄ venit hora: non ea q̄ nūc est vt resurgāt aie: sed q̄ futura est vt resurgāt corpora. Expressi⁹ hoc dicat vt calūniam heretic⁹ negator resurrectionis corporis nō inueniat: quāq̄ iā intellect⁹ euicerat. Cū superius dictū esset: venit hora: addidit et nunc est. Modo aūt venit hora: ꝛ non addidit: ꝛ nūc est. Tamen omnes aufas/omnes clausculas cāslumitarum: omnes no

Jo. j.

Jo. j.

Mat. v.

dos laquecozum:aperta veritate disrumpat. Molite mirari
hoc:qz venit hora [in qua omnes qui in monumētis sunt.]
¶Quid euidentius/qđ expressius:Corpora sunt in monu
mentis:anime non sunt in monumētis:nec iustoz̄/nec ini:
quoz̄. Justi anima in sinu abrahe fuit:iniqua anima apud
inferos torquebat. In monumētis nec in illa nec illa. Su:
pertus qñ atr venit hora z nunc est:obsecro intendite. Ro:
gat fratres qz ad panē ventris cū labore perueniāt: q̄ toma
gis ad pānē mentis. Cum labore statis z auditis:sed nos
cum maiore stam⁹ et loquimur. Si laboramus ꝓpter nos
cōlaborare non debetis ꝓpter eosdem vos. Superius ḡ
cum diceret venit hora:adderet z nunc est: quid subiecit:
Qñ mortui audient vocem filij dei:z qui audierint viuēt.
Non dixit omnes mortui audient:z qui audierint viuent.
Mortuos em̄ iniquos volebat intelligi. Et nunquid oēs
iniqui obaudiūt euāgelio? Aperte dicit apostolus:sed nō
oēs obaudiunt euangelio. Tamen qui audiunt viuent: qz
oēs qui obaudiūt euangelio transcunt ad vitam eternam
per fidē. Non tamen oēs obaudiunt z hoc nūc est. At vero
in fine oēs qui sunt i monumētis:hoc est:iusti z iniusti [au
†Alia lit. dient vocem † eius z procedent.]Quomodo noluit dicere
filij dei. et viuent? Omnes enim procedent:sed non omnes viuent.
In eo quippe quod supra dixit:z qui audierit viuēt:in ip:
sa auditiōe vitam eternā intelligi voluit z beatā: quā non
oēs habebunt qui de monumentis ꝓcedent. Jam ergo ex
cōmemoratione monumētoz̄: z expressione ꝓcessionis de
monumentis:aperte intelligim⁹ corpoz̄ resurrectionē Au
dient oēs vocem eius et ꝓcedent. Et vbi iudicium: si oēs
audient z oēs ꝓcedēt? Si oēs audient z omnes procedēt:
quasi totum confusum est:nihil video discretum. Certe ac
cepisti potestatem iudicādi:quia filius hominis es. Ecce
aderis in iudicio resurgent corpora:de ipso iudicio dic ali
quid:hoc est:de discretione malorum z bonoz̄. Et hoc au
‡Al.li.bo dī. [Qui ‡ bene fecerūt in resurrectionē vite † q̄ male ege
na. L rūt in resurrectionē iudicij.]Superi⁹ cum de resurrectio:
†Alia lit. ne mentium z animarū loqueretur:mundū fecit discretio:
ꝓmala. nem. Sed oēs qui audient viuent:quia obaudiēdo viuēt.
At vero resurgendo z ꝓcedendo de monumētis: nō omes
ad vitā eternā ibunt:sed q̄ bene fecerunt. Qui autem male
ad iudicium. Hic em̄ iudicium ꝓpena posuit:z erit dire:
ptio non qualis modo est. Nam z modo separamur:nō lo:
cis sed moribus/affectionibus/desiderijs/fide/spe/chari:
tate. Simul em̄ cum iniquis viuimus:sed non vna vita est
oim. In occulto diriminmur/in occulto separamur:quomo
do grana in aera:non quomodo grana in horreo. Et sepa:
rantur grana in aera z miscētur. Separātur cū a palea ex
poltantur:miscenī/quia nōdum ventilantur. Tūc aperta
erit separatio/sicut mozum sic z vite. Sicut sapientie ita z
corpoz̄. Sunt qui bene fecerūt viuere cum angelis dei:q̄
male egerūt:torqueri cum diabolo z angelis ei⁹:z transiet
forma serui. Ad hoc certe presentauerat vt faceret iudiciū:
post iudiciū perget hinc: ducet secum corpus cui caput ē
z offeret regnum deo. Tūc plane videbitur forma dei que
nō potuit videri ab iniquis:quorum visiōi forma serui ex:
hibenda erat. Dicit z alibi sic:ibunt isti in cōbustionē eter
nam de quibusdam sinistris:iusti autem i vitam eternam.
De qua alio loco dicit. Hec est autē vita eterna:vt cogno:
scant te vnū verū deū/z quem misisti Jesum christū. Tūc
ibi apparebit:qui cum in forma dei esset/nō rapinam arbi:
tratus est esse se equalem deo. Tunc se ostendet:quomodo
Joh.xliij se dilectozibus suis ostēsurum ꝓmisit. Qui em̄ diligit me
(ait) mandata mea custodit:z qui diligit me diliget a pa:
tre meo/z ego diligam eum:z ostendam meipsum illi. Qui
bus loquebatur presens eis erat. Sed forma serui videbāt
formā autem dei non videbāt. Per lumentum ad stabulū
ducebant curandi:sed sanati videbunt/qz ostendā (inqt)
meipsum illis. Quomodo ostēditur equalis patri/cum di
cit philippo:qui me videt/videt z patrem meum. [Nō pos
sum ego a meipso facere quicq̄:sicut audio iudico et iudi:
cium meum iustum est.]Et quia dicturi illi eram⁹ si tu iu
dicabis/z pater non iudicabit quia omne iudicium dedit
filio:non ergo ꝓm patrem iudicabis:adiecit. Non possum
ego a meipso facere quicq̄:sed sicut audio iudico/et iudi:
cium meū iustum est. [Quia non quero voluntatem meam
sed voluntatem eius qui misit me.]Certe filius quos vult
viuificat:non querit voluntatem suam:sed voluntatē eius
qui misit illum. Non meam:non ꝓpriā. Non meam/nō si
lij hominis. Non meam que resistat deo. Faciunt enim ho
mines voluntatem suam/non dei:quādo faciunt quod vo:
lunt non quod iubet deus. Quando aūt faciūt quod volūt
vt tamen sequant voluntatem dei: non faciunt voluntatem
suam q̄uis qđ volunt faciāt. Moles fac quod iuberis:atq;
ita z hoc facias quod vis:z nō voluntatē tuam facies sed
iubentis. Quid ergo sicut audio iudico? Audit filius z de
monstrat et pater. Et videt filius patrem facientē. Et illa
distuleramus paulo enucleatius ꝓ viribus pertractare:
si tēpus nobis peracta lectione z vires remāserint. Si vi
cam me posse loqui adhuc:forte z vos audire iam non po:
testis. Item forte auiditate audiēdi dicitis possum⁹. De
lius est ergo vt ego infirmitatem meā fatear/qui iam fati:
gatus loqui non possum:q̄ vt vobis iam bene satiatis ad:
huc infundā quod non bene digeratis. Proinde huius ꝓ
missionis quā ad hodiernū tempus si supereſſet dilatiōi
tenete me adiuuāte dño in crastinum debitorem.

Tractatus.xx.

¶Amen amen dico vobis. Non potest filius a
se facere quicq̄:nisi quod viderit patrem facien:
tem. Quecumq̄ enim ille fecerit hec et filius si:
militer facit.

VErba domini nostri Jesu christi maxie que Jo
hannes cōmemorat euangelista:qui nō sine cau
sa super pectus dñi discumbebat/nisi vt secreta
altioris sapientie eius ebiberet: et quod amādo
biberat:euangelizando ructaret ita secreta sunt et profun
da intelligentie:vt oēs turbent qui peruerso sunt corde:et
oēs exerceant qui recto sunt corde. Proinde animaduer
tat charitas vestra:ad hec pauca que lecta sunt. Videam⁹
si quomodo possumus donante z adiuuāte ipso qui verba
sua nobis voluit recitari:q̄ tunc audita atq; cōscripta sunt
vt modo legerentur: quid sibi velit quod audistis dicere.
[Amen amen dico vobis nō potest filius a se facere quicq̄
nisi quod viderit patrem facientē. Quecūq; enim pater fa
cit:hec eadem z filius facit similiter.]Unde autem natus
sit sermo iste:cōmemorandi est⁹ ꝓpter superiora lectio
nis:vbi curauerat dominus quēdam inter illos/qui q̄q
porticib⁹ piscine illi⁹ salomonis iacebat:cui dixerat. Tol
le grabatum tuum:z vade in domum tuam. Hoc aūt fece:
rat sabbatis. Unde perturbati iudei calumniabant: quā:
si euersorem z preuaricatorem legis. Tūc eis dixerat. Pa
ter meus vsq; modo operatur:z ego operoz. Illi em̄ carna
liter sapiētes:sabbati obseruationem putabāt dñm post la
borem fabricati mūdi vsq; ad hunc diem quasi dormiresse
ꝓptere a sanctificasse illum diem:ex quo cepit velut a la:
boribus requiescere. Est autem sacramentum sabbati an
tiquis patrib⁹ nostris preceptū/qđ nos christiani spiritua
liter obseruamus:vt ab omni seruili opere:id est ab oi pec
cato:quia dñs dixit. Omnis qui facit peccatū seru⁹ est ꝑ
cati:abstineamus nos:z habeamus quietē in corde nostro
id est trāquillitatem spiritualem. Et q̄uis i hoc seculo id
conemur:ad eam tamen requiem perfectam non peruenia
mus:nisi cum de hac vita exierim⁹. Sed ideo dictū est de
requieuisse:quia iam creatura nulla ꝓdebat post q̄s pe:
fecta sunt omnia. Quietem vero ꝓpterea appellauit scri
ptura:vt nos ammoneret post bona opa quietuoz. Sic et
scriptū habemus in genesi. Et fecit deus oia bona valde:et
requieuit de⁹ die septimo. Et tu hō cum attēdis ipm post
bona opera requieuisse:non tibi speres requiem/nisi cū bo
na fueris operatus. Et quēadmodum deus postea q̄ fecit
hominem ad imaginem z similitudinem suā sexto die/z in
illo perfecit omnia opera sua bona valde: requiit septimo
die:sic z tibi requiem non speres nisi cum redieris ad simi:
litudinem dei in quā factus es:quā peccādo pdidisti. Nō
em̄ dñs laborasse dicendus est:q̄ iussit z facta sunt. Quis e
qui post tantam operis facilitatē quasi post laborē velit re
discere? Si iussit:z aliqđ ei resistit z nō est factū/z vt fieret
laborauit:merito dicat post laborē requiuisse. Sic ho e i ipo

Gen.i. lib:o geneseos legamus. Dixit deus:fiat lux:z facta est lux
dixit deus:fiat firmamentum:z factum est firmamentum:
z cetera in verbo eius continuo facta. Cui rei attestatur et
Ps.xxxij. psalmus dicens. Ipse dixit et facta sunt/ipse mandauit et
creata sunt:quomodo post mūdū factū/requiē quasi vt cef
saret requirebat:qui in iubēdo nūq̄ laborauerat? Ergo il:
la mystica sunt:z ꝓpterea ita posita vt nobis requiē spere
mus post hāc vitā:si bona opera fecerim⁹. Jdeo dñs retun
dens impudentiā z errorē iudeoz̄ z ostendens eos non re:
ete sapere de deo:ait illis scandalizantib⁹/qđ sabbato ope
rabatur hominū sanitatē. Pater meus vsq; modo operat
z ego operor. Molite ergo putare quia sabbato ita recedit
pater meus/vt ex illo non operet:sed sicut ipe nunc operat
operoz z ego. Sed sicut pater sine labore:sic z filius sine la:
bore. Dixit deus z facta sunt: dixit christus languēti/tolle
grabatū tuū et vade in domū tuam:z factū est. Catholica
autē fides habet q̄ patris z filij opera inseparabilia sunt.
¶Hoc est qđ volo si possum loqui charitati vestre. Sz ſm
illa verba dñi:qui potest capere capiat:qui aūt capere non
potest/nō mihi ascribat:sed tarditati sue:et cōuertat se ad
illum qui cor aperit vt infundat quod donat. Postremo z
si quisq̄ ꝓpterea non intellerit/qz non a me sic dictū est vt
dici debuit:ignoscat humane fragilitati z supplicet diuie
bonitati. Habem⁹ em̄ intus magistrū christum:q̄cqđ p au
rem vestrā z os meū capere nō potueritis:in corde vestro
ad eū cōuertimini:q̄ z me docet qđ loquor:z vobis quēad:
modum dignar distribuit/qui nouit qđ det/z cui det:ade:
rit petenti/aperiet pulsanti:et si forte non dederit:nemo se
dicat desertum. Forte enī aliquid dare differt:sed neminē
esurientē relinq̄t. Si em̄ nō dat ad horā:exercet querētem
non cōtemnit petentē. Videte ergo z attendite quid velim
dicere:z si forte nō possim:catholica fides hoc habet firma
ta spiritu dñi in sanctis et⁹ cōtra oēm hereticā prauitatē:
q̄ patris z filij opera inseparabilia sunt. Quid est qđ dixi?
Quomodo ipse pater z filius inseparabiles sunt: sic z opera
patris z filij inseparabilia sunt. Quomō pater z filius inse
parabiles sunt? Qui ipe dixit. Ego et pater vnum sum⁹:qz
pater z filius nō sunt duo dij sed vnus deus:verbū z cui⁹ est
verbū vnus z vnicus de⁹: vnus pater z filius charitate cō:
plexi/vnusq; charitatis spūs eoz̄:vt fiat trinitas pater z fi
lius z spiritussanctus. Non ḡ tm patris z filij:sed et spiri:
tussācti sicut equalitas z inseparabilitas personarum: ita
etiā opa inseparabilia sunt? Adhuc planius dicā: quid sit
opera inseparabilia sunt. Nō dicit catholica fides:qz fecit
deus pater aliquid/z fecit filius aliquid aliud:sed qđ fecit
pater/z filius fecit/z spiritussanctus fecit. Per verbū enim
facta sunt oia. Quando dixit et facta sunt:per verbū facta
sunt:per christū facta sunt. In principio em̄ erat verbū/et
verbū erat apud deū/z deus erat verbū: oia per ipsum fa:
cta sunt. Si oia per ipsum facta sunt:dixit deus fiat lux/et
facta est lux:in verbo fecit:per verbū fecit. Ecce ergo nunc
audiuim⁹ euangeliū cum rideret stomachantibus iude:
is:qz nō solum soluebat sabbatum sed z patrē suū dicebat
deū:equalem se faciēs deo. Sic em̄ scriptum est in superio:
ri capitulo. Cū ergo tali eoz̄ errāti indignationi dei filius
z veritas respōderet ait. [Amen amen dico vobis non pōt
filius a se facere quicq̄:nisi quod viderit patrem facientē.]
Tanq̄ diceret. Quid scandalizati estis quia patrem meū
dixi deū:qz equalem me facio deo? Ita sum equalis:vt il:
le me genuerit. Ita sum equalis:vt nō ille a me:sed ego ab
illo sim. Hoc em̄ intelligit in his verbis:nō potest a se filius
facere quicq̄ nisi quod viderit patrem facientem: hoc est:
quicqđ filius habet vt faciat/a patre habet vt faciat. Qua
re habet a patre vt faciat? Qz a patre habet vt filius sit:qz a
patre habet vt possit:qz a patre habet vt sit. Filio em̄ hoc ē
esse quod posse. Homini non ita est:ex comparatiōe huma
ne infirmitatis/longe infra iacentis. Et cūcta corda sustol:
lite. Et ne forte aliquis nostrum tāgat secretum z quasi co
ruscatione magne lucis horrescens:sapiat aliquid ne insi:
piens remaneat:non tamen se totū sapere putet ne supbiat
et quod sapuit amittat. Homo aliud est quod est: aliud qđ
potest. Aliquādo em̄ z est homo et non potest qđ vult. Ali:
quādo aūt sic est homo vt possit quod vult. Jtaq; aliud est
esse ipsius:aliud posse ipsius. Si enim hoc esset esse ipsius/
qđ est posse ipsius:cū vellet posset. Deus autē cui nō est alia
substantia vt sit/z alia potestas vt possit: sed cōsubstātiale
illi est quicqđ eius est/ z quicquid est:qz deus est: non alio
modo est/et alio potest:sed esse et posse simul habet/
quia velle z facere simul habet. Quia ergo potentia filij de
patre est/ideo z substantia filij de patre est:z qz substantia
filij de patre/ideo potentia filij de patre est. Nō alia poten
tia est in filio z alia substantia:sed ipsa est potētia que sub:
stantia:substantia vt sit:potentia vt possit. Ergo quia filius
de patre est:ideo dixit. Non potest a se filius facere quicq̄:
qz non est filius a se/ideo non potest a se. Videt em̄ quasi
minorē se fecisse cū dixit. Nō potest filius a se facere quicq̄:
nisi quod viderit patrē facientē. Hic erigit ceruicem here
tica vanitas:eoz̄ scz qui dicunt filiū minorem esse q̄ pater
minoris potestatis/possibilitatis:non intelligentes myste
rium verborum christi. Attēdat autē charitas vestra:z vi:
dete quēadmodum i carnali suo intellectu modo turbent
in ipsis verbis christi. Hoc aūt pauloante ꝓ locut⁹ sum:
quia oia peruersa corda perturbat:sicut pia corda exercet
verbū dei:maxime qđ per iohannem euāgelistam dicitur.
Alta em̄ per illū dicuntur:non qualiacunq̄/non que facile
intelligant. ¶Ecce iam hereticus si forte audit verba ista
erigit ⁊ dicit nobis Ecce minor est filius q̄ pater. Ecce D
audi verba filij qui dicit:non potest filius a se facere quicq̄;
nisi quod viderit patrem facientē. Expecta quēadmodū
scriptum est. Esto mansuetus ad audiendū verbū vt intel Eccī.v.
ligas. Puta em̄ me conturbatum esse his verbis/qui dico
equalem potestatē maiestatēq; esse patris z filij:cum audi
ui:nō potest filius a se facere quicq̄:nisi qđ viderit patrem
facientem. Turbatus his verbis quero abs te: qui iā tibi
videris intellexisse. Nouim⁹ in euāgelio filium ambulasse
super mare:vbi patrē vidit ambulasse super mare? Hic iā mat.xiiij.
ille turbatur. Bene ergo qđ itellexeras:z simul queram⁹.
Quid ergo facim⁹? Verba dñi audiuimus:non potest filius
a se facere quicq̄/nisi qđ viderit patrem facientem. Ambu
lauit ipse super mare: pater nunq̄ ambulauit super mare.
Certe non facit filius quicq̄: nisi qđ viderit patrē facien:
tem. Redi ergo mecū ad id qđ dicebam:ne forte sic intelli:
gendum sit vt de questione ambo exeamus. Nam ego ſm
fidem catholicam video quomodo exeam sine offensione/
sine scandalo. Tu aūt circulus fuis:queris qua exeas. Qua
intraueras vide. Forte nō intelleristi q̄ hoc quod dixi:qua
intraueras vide:ipsum audi dicentē. Ego sum ianua. Nō
sine causa ergo queris qua exeas/z non inuenis:nisi qz per
ianuam nō intrasti:sed per maceriam cecidisti. Ergo quē:
admodum potes a ruina tua collige te et intra p ianuā: vt
sine offensione intres:z sine erroze exeas. Per christum ve
ni:nec ex corde tuo afferas quod dicas:sed quod ille osten:
dit:hoc loquere. Ecce fides catholica quēadmodū exit de
ista propositione. Ambulauit filius super mare. Pedes car
nis fluctibus imposuit:caro ambulabat: diuinitas guber:
nabat. Qñ ergo caro ambulabat z diuinitas gubernabat:
pater absens erat? Si absens erat:quomodo ipse filius di:
cit:pater autem in me manēs ipe facit opera sua? Si ergo Joh.xliij
pater in filio manens ipe facit opa sua: ambulatio illa car
nis super mare:a patre fiebat: p filiū fiebat. Ergo illa am:
bulatio opus est patris z filij inseparabile: vtrūq; ibi ope:
rantem video. Nec pater filium deseruit:nec filius a patre
discessit. Jtaq; quicquid facit filius:nō facit sine patre: qz
quicquid facit pater nō facit sine filio. Exitum est hinc:vi
dete quia recte nos dicimus inseparabilia eē opera patris
et filij z spiritussancti. ¶Nam quomodo tu intelligis:ecce E
fecit deus lucem z vidit filius patrem facientem lucem:ſm
carnalem intellectum tuū: qz ideo vis minorem intelligere:
qz dixit:non potest filius a se facere quicq̄:nisi quod viderit
patrem facientem. Fecit deus pater lucē. Quā aliā fecit fi: Genes.j.
lius. Fecit de⁹ pater firmamentū celū inter aquas et aqs:
vidit eū filius ſm intelligentiā tuam tardam z grossam:qz
vidit filius patrē facientē firmamentū z dixit. Non potest
filius a se facere quicq̄:nisi quod viderit patrem facientē.
Da mihi alterū firmamentū:an tu amisisti fundamentum.
Superedificati autē supra fundamentum apostolorum et
ꝓphetarum:ipso summo lapide angulari existētes xp̄o iesu
pacantur in christo:nec contendunt z errant in hereſi. In:

telligim⁹ ergo lucem factā a deo patre: sed p filiū. Omnia ergo per ipsum facta sunt: ⁊ sine ipso factum est nihil. Excute intelligentiam tuam: nec intelligentiā vocādam/sed plane stulticiā. De⁹ pater fecit mūdum. Quem fecit filius alterū mundū? Da mihi mundū filij. Iste in quo sum⁹/cuius est? Dic nobis: a quo fact⁹ est? Si dixerī a filio: errasti a patre. Si dixeris a patre nō a filio: respōdebit tibi euāgelium. Et mūdus per eū factus est: ⁊ mūdus eū non cognouit. Agnosce ergo eū per quē factus est mundus/⁊ nolī esse inter illos qui eū non receperūt: qui eum qui fecit mūdum non cognouerunt. Inseparabilia ergo opera patris ⁊ filij. Sed hoc est: nō potest filius a se quicq̄ facere: qđ esset si diceret/non est filius a se. Etēm si filius est/natus est: si nat⁹ est/ab illo est de quo natus est. Sed tamē equalem sibi genuit. Non enim defuit aliquid generāti. Aut tempus quesiuit vt generaret qui genuit coeternū: aut matrē quesiuit vt generaret: qui de se ꝓtulit verbū: aut pater generās etate precesserat filiū vt minorē filiū generaret. Et forte dicit aliquis: qr per multa secula in senectute sua de⁹ suscepit filium. Sicut pater sine senectute: sic filius sine incremēto. Nec ille senuit/nec ille crcuit: sed equalis equalem genuit eternus eternū. Quomodo (inqt) aliquis eternus eternū? Quomodo flāma tēpozalis generat lucē tēpozalē? Locus est aūt flamma generās lucē quā generat: nec precedit tempore flamma generās lucem generatam. Sed ex quo incipit flāma: ex illo icipit lux. Da mihi flāmam sine luce: ⁊ do tibi deū patrē sine filio. Hoc est ergo/non potest filius a se facere quicq̄ nisi qđ viderit patrem facientē: qr videre filiū/hoc est natū eē de patre. Non alia visio eius: ⁊ alia substantia eius: nec alia potentia ei⁹/ali substātia eius. Totū quod est de patre est. Totum qđ potest: de patre est: qm̄ qđ potest ⁊ est/hoc vnum est/⁊ de patre totū est. ¶ Sequitur ⁊ ipse in verbis suis ⁊ male intelligētes cōturbat: vt ad rectum intellectū reuocet errantes. Cū dixisset: non potest filius a se facere q̄cq̄: nisi qđ viderit patrē facientē: ne forte carnalis subreperet intellect⁹ vt auerteret mentē ⁊ faceret sibi homo quasi duos fabros/vnum magistrum/alterū discipulum quasi attendentem magistrū: verbi gratia: faciē tem archam/vt quomodo ille fecit archam/faciet ⁊ iste alteram archā ꝑm visionē quā inspexit in magistro operāte. Sed ne tale aliq̄d sibi duplicaret i illa simplici diuinitate intellectus carnalis: secutus ait. ⌊ Quecūq̄ em̄ pater facit: hec † eadem et filius facit similiter. ⌋ Non em̄ ait quecūq̄ facit pater facit ⁊ filius alia similia: sed quecūq̄ pater facit hec eadē ⁊ filius facit similiter. Que ille/hec ⁊ ipse. Mundū pater/mūdum filius: mūdum spiritussanctus. Si tres dij tres mundi. Si vnus deus pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus vnus mūdus fact⁹ est a patre/p filiū in spiritusancto. Hec ergo facit filius que facit ⁊ pater: ⁊ nō dissimiliter facit: et hec facit ⁊ similiter facit. Jam dixerat hec facit: quare addidit similiter facit? Ne alius prauus intellect⁹ vel error i aīa nasceret. Videt em̄ hominis opus: animus est in hoīe ⁊ corpus. Animus imperat corpori: sed multū interest iter corpus ⁊ animū. Corpus visibile est: anim⁹ inuisibilis. Inter potētiā virtutēq̄ animi: ⁊ cuiuslibet licet celestis corporis multū interest. Imperat tamen animus corpori suo et facit corpus: ⁊ qđ videt animus facere/hoc facit et corp⁹. Videtur ergo corpus hoc idē facere qđ anim⁹: sed non similiter. Quomodo hoc idē facit sed nō similiter facit. Animus verbū apud se habet lingue: et ꝓfert verbum qđ facit animus. Fecit anim⁹/fecit ⁊ lingua: fecit dūs corporis/fecit ⁊ seruus. Sed vt faceret seru⁹: a dño accepit vt faceret ⁊ iubēte dño fecit. Hoc idem ab vtroq̄ factū est. Sed nunquid similiter? Quomodo nō similiter aut aliq̄s? Ecce verbum quod fecit animus meus/manet in me: qđ fecit lingua mea: percusso aere transijt: ⁊ non est. Cū dixeris verbum in animo tuo/⁊ sonuerit per linguā tuā. Redi ad animū tuū: et vide quia ibi est verbum qđ fecisti. Nunq̄d sicut mansit in animo tuo: māsit i lingua tua? Quod sonuit per linguā tuam: fecit lingua sonans: fecit anim⁹ cogitās. Sed quod sonuit lingua/trāsijt: qđ cogitauit anim⁹/permanet. Hoc ergo fecit corpus qđ fecit animus: sed non similiter. Fecit enim anim⁹ que tenet anim⁹: fecit enim lingua qđ sonat et per aerem aurem verberat. Nunq̄d sequeris syllabas et facis vt manēāt? Non ergo sic pater ⁊ filius: sed hec eadē facit: ⁊ similiter facit. Si fecit de⁹ celū qđ manet: hoc fecit filius celū qđ manet. Si fecit pater hoiem q̄ mortē: eundē fecit hoiem q̄ morit. Quecūq̄ fecit p̄ instātia: hec fecit ⁊ filius instātia/qr similiter fecit: ⁊ q̄cumq̄ fecit pater tpalia: hec eadem fecit filius temporalia: qr non solū ipse fecit: sed ⁊ similiter fecit. Pater em̄ fecit per filiū: qr per verbū fecit pater oīa. ¶ Quere in patre ⁊ filio separationē: non inuenies. Sed si assurrexisti: tunc inuenies. Si aliquid supra mentē tuam tetigisti: tunc nō inuenies. Nam si ibi veritas que sibi errans animus facit: cū imaginib⁹ tuis loquēris: nō cum verbo dei. Faliunt te imagines tue: transcende corpus ⁊ sape animū: transcende ⁊ animū ⁊ sape deum: nō tangis deum nisi ⁊ animū transieris: q̄ tominus tāgis: si i carne manseris? Illi em̄ qui sapiunt carnē: q̄cq̄ longe sunt a sapiendo quod deus est: quia non ibi essent etiam si animū saperent. Recedit homo multū a deo quādo sapit carnaliter: ⁊ multū interest inter carnem ⁊ animum: plus tamen interest inter animū ⁊ deum. Tu si in animo es in medio es: si infra attendis: corpus est: si supra attendis: deus est. Attolle te a corpore: transi etiā te. Vide enim quod dixit ꝓphēmus: ⁊ ammoneris quēadmodum sapiendus sit deus. Facte sunt (inquit) lachrymē mee panes die ac nocte: cū dicitur mihi quotidie vbi est deus tuus. Tanq̄ pagani dicēt. Ecce vij nostri: deus vester vbi est? Osidunt em̄ illi qđ videtur: nos colimus quod non videtur. Et cui ostendam⁹ ē hominī qui non habet vnde videat. Nam vtiq̄ si ipi deos suos vident oculis: habemus ⁊ nos alios oculos: vnde videamus deū nostrū. Ipsi oculi mundandi sunt: vt videamus dūm nostrum. Beati em̄ mundo corde: quia ipsi deū videbunt. Ergo cum se conturbatū dixisset cum dicitur illi quotidie vbi est deus tuus: hec meditat⁹ sum (inquit) qn dicitur mihi quotidie vbi est de⁹ tuus. Et quasi volēs ea prehendere dūm suum: hec meditatus sum (inquit) et effudi super me aiam meam. Vt ergo attigerem deum meum de quo mihi dicebatur: vbi est de⁹ tuus/nō effudi aiam meam super carnē meam: sed super me. Transcēdi me vt illi tāgerem. Ille em̄ est super me qui fecit me. Nemo eum attingit: nisi qui se transierit. Cogita corpus: mortale est, terrenum est: fragile est: corruptibile est. Abijce. Sed forte corpo tempozalis est. Alia corpora cogita: celestia corpora cogita: maiora meliora: splendida sunt. Attende: ⁊ ipsa velut fulgura voluunt ab oriēte ad occidentē: non stant: vident oculis non solū ab homine sed etiā a pecore. Transi ⁊ ipsa. Et quomodo inquies transeo celestia corpora: cum ambulo in terra? Non carne trāsis: sed mente. Abijce ⁊ ipsa. Magnis luceāt/corpora sunt: q̄tus de celo fulgeāt corpa sunt. Veni: qm̄ forte nō te putas habere quo eas cū considerāsti ista oīa: ⁊ vltra celestia corpora quo iturus sum indicet qđ mēte trāsiturus sum? Cōsiderasti ista omnia? Cōsiderauī inquis. Unde cōsiderasti? Ihe cōsiderator apparet. Ipse em̄ consideratoz istorum oīm discriminatoz/distinctoz quod āmodo appensoz in libra sapiētie: anim⁹ est. Sine vo bio melioz est animus quo ista oīa cogitasti: q̄ ista oīa que cogitasti. Animus ergo iste: spiritus est nō corpus. Trāsi ⁊ ipsum. Cōpara corpora ipsi animo primo: vt videas que transeas. Cōpara illū carni. Absit: nec digneris cōparare. Cōpara illū fulgori solis/lune/stellarū/maioz fulgor est animi. Primo celeritatē animi ipsius vide. Vide si non sementio: scintilla est animi cogitantis: q̄ spledoz solis imitatis. Solem orientē tu vides animo: motus ipius q̄ tardē est ad animū tuum. Cito tu potuisti cogitare qđ facturus est sol q̄ ille facturus est: ab ortu ad occidentē ventur⁹ est. Jam ex alia parte cras oriē. Ubi hoc fecit cogitatio tua adhuc ille tardē est: ⁊ tu oīa peragrasti. Magna ergo res est animus. Sed quomodo dico transi ⁊ ipsum? Quis ipse animus mutabilis est: cuius melioz sit omni corpore. Modo nouit: modo nō nouit: modo obliuiscit: modo recordat: modo vult: modo non vult: modo peccat: modo iustus est. Transi ergo oēm mutabilitatē: non solum oē quod videt sed ⁊ omne qđ mutatur. Transisti em̄ carnem que videtur. Transi celū/solem/lunam/stellas q̄: trāsi ⁊ oē qđ mutatur. Jā em̄ istis trāsactis veneras ad animū tuū: sed ⁊ ibi time nisi mutabilitatē animi tui. Nunquid mutabilis es vere

Transi ergo ⁊ aīm tuā: effunde super te aīam tuā vt cōtingas deū: de quo tibi dicit: vbi est de⁹ tuus. Ne putes te aliquid facturū qđ nō possit. Hoc fecit ipe Joannes euā geliſta. Transcendit carnē/transcēdit terrā quā calcauit. transcēdit maria q̄ videbat/transcendit aerē vbi alites volitant: transcēdit solem: trāscendit lunā: transcēdit stellas: transcēdit oēs spiritus qui non vident: trāscendit mentē suam: ipam rationē animi sui. Transcēdens ista oīa super se effundēs aiam suā/quo peruenit? Quid vidit? In ꝓncipio erat verbū: ⁊ verbū erat apud deū. Si q̄ separationem non vides in luce: quid separationē queris in opere. Vide deū/vide verbū eius. Inhere verbo dicenti: qr ipse dicens nō fallit: dicit sed splendoze sapientie fulget. Hoc est videre/qđ dictū est de sapiētia ipsius: cādoz est lucis eterne. Attende candoze solis: in celo est/⁊ expandit candoze per terras oēs/per maria oīa: ⁊ vtiq̄ corporalis lux est. Si separas candoze solis a sole: separa verbū a patre. De sole loquor. Lucerne vna flammula tenuis q̄ vno flatu possit extingui: spargit lucē suā super cuncta q̄ subiacēt: vides lucē sparsam a flāmula generatā: emissionē vides: separationē non vides. Intelligite fratres charissimi patrē ⁊ filiū ⁊ spiritū sanctū inseparabiliter sibi coherere: trinitatē hāc vnū deum ⁊ oīa opera vni⁹ dei: hec esse patris/hec esse filij/hec esse spiritussancti. Cetera que sequuntur que pertinent ad sermonē ipsius dñi nostri Jesu xpi in euangelio: qm̄ ⁊ crastino die sermo debetur vobis: adestote vt audiatis.

Tractatus. xxj.

¶ Pater enim diligit filium. Et oīa demōstrat ei que ipse facit. Et maiora his demonstrabit ei opera: vt vos miremini. Sicut em̄ pater suscitat mortuos ⁊ viuificat: sic et filius quos vult viuificat. Neq̄ em̄ pater iudicat q̄cq̄: sed oīe iudicium dedit filio: vt omnes honorificēt filium: sicut honorificāt patrem. Qui non honorificat filium: non honorificat patrem qui misit illum.

Esterno die ꝯtum dūs donare dignat⁹ est: quapotuim⁹ facultate tractauim⁹/⁊ qua potuimus capacitate intellexim⁹: quomodo inseparabilia sunt opera patris ⁊ filij: nec alia facit pater/alia filius: sed oīa pater facit per filiū tanq̄ per verbum suum/de quo scriptū est. Oīa per ipm facta sunt ⁊ sine ipso factū est nihil. Seqntia verba hodie videam⁹/⁊ ab eodē dño et⁹ misericordiam et deprecemur ⁊ speremus: vt primum si dignum ipe iudicat intelligam⁹ quod verū est. Si aūt nō potuerimus: nō eamus in illud qđ falsum est. Melius est em̄ nescire q̄ errare: sed scire est meli⁹ q̄ nescire. Itaq̄ ab oīa conari debem⁹ vt sciam⁹: si potuerim⁹ deo gratias: si autē non potuerim⁹ interim puenire ac venire ad veritatē: non eamus ad falsitatē. Qui em̄ sum⁹ ⁊ quid tractem⁹ cōsiderare debem⁹. Boies sum⁹ carnē portantes in hac vita ambulantes: et si tā de semine verbi dei renati/tamē tra in xpo innouati: vt nondū penitus ab adam expoliati. Qđ em̄ nām mortale ⁊ corruptibile aggrauat aīam: et adam esse apparet ⁊ manifestū est: qđ aūt nostrū spirituale subleuat aīam de dono dei ⁊ mia eius qui vnicum suum misit cōmunicare nobis cū mortē nām et ducere nos ad īmortalitatē suā. Huc habemus magistrū vt nō peccem⁹: ⁊ defensoze si peccauerimus ⁊ ꝓfessi atq̄ cōuersi fuerim⁹: ⁊ interpellatoze p nobis si qđ boni a dño desideraverimus: ⁊ datoze cū patre qui deus vn⁹ est pater ⁊ filius. Sed loquebaī ista homo hominibus: de⁹ occult⁹/homo manifestus/ vt manifestos hominos faceret deos: ⁊ filij dei fact⁹ filius hominis vt hoīm filios faceret filios dei. Qua hoc arte sapiētie sue faciat: in et⁹ vobis agnoscim⁹. Loquik em̄ paruulis paruus/sed ipse ita paru⁹ vt ⁊ magn⁹: nos aūt parui/sed in illo magni. Loquik em̄ tāq̄ fons fouēs: ⁊ nutriens lactātes ⁊ amādo crescentes. Dixerat nō potest filius a se facere quicq̄: nisi quod viderit patrē facientē. Intellexim⁹ aūt qr non seorsum aliquid pater facit: qđ cū viderit aliquid filius faciat ⁊ ipse aliquid tale inspecto opere patris sui. Sed id qđ dixerat: nō potest filius a se facere quicq̄ nisi qđ viderit patrē facientem/qz de patre est totus filius: ⁊ tota substantia et potentia eius ex illo est qui genuit eū. Modo aūt cū dixisset et se hec facere similiter que facit pater: vt non intelligam⁹ alia facere patrem/alia filiū: sed simili potentia facere filiū eadem ipsa que pater facit/cum pater facit per filiū: secutus ait quod hodie lectū audiuim⁹. ⌊ Pater em̄ diligit filium ⁊ omnia demōstrat ei que ipse facit. ⌋ Rursus mortalis cogitatio perturbat. Demōstrat pater filio que ipse facit. Ergo ait aliqs. Seorsum pater facit: vt possit filius videre qđ facit. Rursus occurrit humane cogitationi tāq̄ artifices duo: velut si faber doceat filiū suū artem suā/⁊ demōstrat ei quicqd facit: vt possit etiā ipse facere quod videritpatrē facientē. Omnia (inqt) demōstrat ei que ipe facit. Cū ergo pater facit filius non facit: vt possit videre filius qđ pater facit. Certe oīa ꝓ ipm facta sunt ⁊ sine ipso factū est nihil. Hinc videam⁹ quēadmodū pater demōstrat filio qđ facit cum pater nihil faciat nisi quod per filium facit. Quid fecit pater? Mundum. Ita ne factum mundum demonstrauit filio: vt ipe tale aliqd faceret? Detur ergo mundus nobis quē fecit filius. Sed ⁊ omnia per ipm facta sunt/⁊ sine ipso factū est nihil. Et mūdus per ipm fact⁹ est. Si factus per eū est mūdus/omnia per ipsum facta sunt. Et nihil facit pater qđ non per filium faciat. Vbi demōstrat filio pater qđ facit: nisi in ipso filio per quē facit? Quis em̄ locus vbi demōstretur op⁹ patris filio quasi extra faciat ⁊ extra sedeat: ⁊ filius attendat manū patris quēadmodū faciat? Vbi est illa inseparabilis trinitas? Ubi est verbū de quo dictū est: qđ ipse est virtus ⁊ sapiētia dei? Ubi quod de ipsa sapiētia dicit? Candoz est ei lucis eterne? Ubi qđ de illa iterum dicit/ attingit a fine vsq̄ ad finē fortiter/⁊ disponit oīa suauiter? Si quid facit pater: per filium facit. Si p sapientiam suā ⁊ virtutem suam facit: non extra illi oūdit quod videat: sed i ipo illi ostēdit quod faciat. Quid videt pater: vel potius quid videt filius in patre vt faciat? Et ipe possum forte dicere: sed da iam qui possit capere: aut forte possum cogitare nec dicere: aut forte nec cogitare. Excedit em̄ nos illa diuinitas tanq̄ deus hominē: tāq̄ immortalis mortales: tāq̄ eternus tēpozales. Inspiret ⁊ donet de fonte illo vite: nūc aliquid irrozare dignetur ⁊ stillare in istim nostram: ne in hac beremo arescamus. Dicam⁹ ei dñe cui didicimus dicere pater. Audemus em̄ hoc quia ipe voluit vt auderemus/si tamen sic viuamus vt non nobis dicat si dūs sum: vbi est honoz meus. Dicamus ergo illi. Pater noster. Cui dicim⁹ pater noster? Patri xpi. Qui ergo patri christi dicit pater noster/ qđ dicit christo nisi frater noster? Non tū sicut xpi pater: ita ⁊ noster pater. Nūq̄ em̄ christus ita nos coniunxit: vt nullā distinctionē faceret inter nos ⁊ se. Ille em̄ filius equalis patri ille eternus cū patre: patriq̄ coetern⁹. Nos aūt facti per filium: adoptati p vnicum. Proinde nunq̄ auditū est de ore dñi nostri Jesu xpi cum ad discipulos loqueret dixisse illū de deo summo patre suo/pater noster: sed aut pater meus dixit/aut pater vester: vsq̄ adeo vt quodam loco poneret hec duo. Vado ad deū meū (inqt) ⁊ deū vestrū. Quare non dixit deum nostrum? Et patrem meū dixit ⁊ patrē vestrum. Nō dixit nostrum. Sic iungit vt distinguat: sic distinguit vt non seiūgat. Unū nos vult eē in se: vnū autem patrem ⁊ se. ¶ Vtrūcq̄ ergo intelligam⁹/⁊ ꝯtucūq̄ videamus: etiā cum angelis equati fuerim⁹: non videbimus sicut videt filij. Nos em̄ et qñ non videmus: sumus aliquid. Quid aliud sumus quando non videmus nisi nō videntes sumus? Tamē velut non videntes: ⁊ vt videamus conuertimus nos ad deū quem videamus: et fit in nobis visio que non erat quando nos tamen eramus. Est em̄ homo nō videns ⁊ idē ipe cum viderit dicit homo videns. Nō ergo hoc est illi videre qđ esse hominem. Nā si hoc illi esset videre qđ esse hominem: nunq̄ esset homo nisi videns. Cū vero est homo nō vidēs: ⁊ querit videre quod non videt: est qui querat: est qui se cōuertat vt videat. Et cū se bene conuerterit ⁊ viderit: fit homo videns q̄ prius erat hō non videns. Videre ergo accedit illi: ⁊ recedit ab illo. Accedit illi cū se conuerterit: recedit ab illo cū se auerterit. Nunq̄d ita filij? Absit. Nūq̄ fuit filius non videns: postea factus est videns? Sed videre patrē hoc illi est esse filiū. Nos em̄ aduertēdo ad pctm̄ amittimus illuminationē: ⁊ conuertendo nos ad deum percipi

Wat. vj.

Joh. xx.

mus illuminationē. Aliud est enī lumen quo illuminamur aliud nos ꝙ illuminamur. Lumē aūt ipsum quo illumina mur nec auertīt a se:nec pdit lucere qz lux est. Sic ergo de mōstrat pater oīa ꝙ facit filio:vt in patre sit oīa filius. Mi dēdo enī natus est:z nascēdo videt. Sed nō aliqñ nō erat natus z postea natus est:sicut nō aliqñ non vidit/z postea vidit:sed ī eo qō est illi videre:in eo est illi esse:in eo est illi natū esse:in eo est illi permanere:ī eo est illi nō mutart:in eo est ilit sine iitio z sine fine perlistere. Nō ergo carnaliter ac cipiamus qz pater facit opus z demōstrat filio:z viderit fi lius opus qō pater facit:z facit illud ī alio loco aut de alia materia. Oia em̄ p ipm̄ facta sunt/z sine ipso factū ē nihil. Verbū patris est filius:nihil dixit de⁹ qō nō dixit in filio. Dicēdo em̄ filio qō factur⁹ erat pater per filiū:ipm̄ filium genuit per quē faceret oīa. ⌊Et maiora †hoz demōstrabit ei operavt vos miremini. ⌋Rursus hic turbat. Et quis est qui digne pscrutat hoc tm̄ secretū? Sed iam quō nobis lo qui dignatus est:ipse aperiat. Necz em̄ vellet dicere qō nol let itelligi. Qz dicere dignat⁹ ē sine dubio excitauit audiē tiam. Nunqd quē excitauit vt audiret:excitatum deseret? Dixim⁹ vt potuimus nō tēporaliter scire filiū/z nec aliud esse filij visionē/z aliud ipm̄ filiū:sed ipam visionē/z ipam scientiā vel sapientiā patris esse filiū:eāz sapientiā z eāvī sionem eternā esse ab eterno/z ei a quo est coeternā, nec ibi per tps aliqd variari/nec aliqd nasci quod nō erat:nec ali qd perire qō erat. Dixim⁹ hec vt potuim⁹. Quid ergo hic modo facit tps:vt diceret:maiora his demōstrabit ei ope ra. Idē demōstraturus est:hoc est demōstrabit. Aliud est demōstrauit:aliud est demōstrabit. Demōstrauit de pteri to dicimus:demōstrabit demōstraturū dicim⁹. Quid ergo ꝟ agim⁹ ffres. Ecce quē dixeram⁹ patri coeternū/nihil in illo variari p tps:nihil moueri p spacia vel momentoz vel locorū/manere semp cū patre:videntē patrē z videndo ex istentē. Rursus nobis tēpora nominās:demōstrabit et inqt his maiora. Ergo demonstratur⁹ est aliquid filio qō non nouit filī⁹? Quid ergo faciem⁹? Quō ꝟ intelligim⁹? Ecce dñs noster iesus xps sursum erat:deorsum est. Qñ sursum erat? Qñ dixit ꝙcumqz facit pater:hec eadē z filius facit si militer. Qñ modo deorsum? Maiora his demonstrabit ei opera. O dñe iesu xpe saluator noster verbū dei p qō facta sunt oīa:qd tibi pater demōstratur⁹ est quod adhuc nesc⁹? Quid te latet patris? Quid te latet ī patre:quē nō latet pa ter. Que opera tibi maiora demōstratur⁹ est? aut ꝙbus ope ribus maiora sunt ꝙ demōstratur⁹ est? Cū ei dixit maiora his:debem⁹ prius intelligere quib⁹ maiora. Recordemur vnde sermo iste ꝓcessit:qñ curat⁹ est ille/ꝙ triginta z octo annos habebat in infirmitate:z iussit eū saluū tollere gra batū suū z ire in domū suā. Hinc enī iudei cōmoti cū qb⁹ loquebat/loquebat verbis z tacebat intellectu. Quodam modo iuuebat intelligentib⁹/celabat trascētib⁹. Hinc ḡ cū essent cōmoti iudei qz hoc sabbato dñs faceret:dederūt occasionē sermoni huic. Non ḡ sic audism⁹ hec tāz obli ti ꝙ supra dicta sunt:sed respiciam⁹ illū languidū trigita z octo annoz subito factū sanū: ammirātib⁹ iudeis z trasē tib⁹. Querebāt tenebras magis de sabbato:qz lumē de mi raculo. His ergo indignātib⁹ loquēs ait ℞:maiora his de mōstrabit ei opera. His maiora. Quibus:? Qō vidistis ho minē factū sanū:cui⁹ languor duranerat vsqz ad triginta z octo annos. His maiora pr̄ demonstratur⁹ est filio. ¶Que sunt maiora? Sequit z dicit. ⌊Sicut enī pater suscitat mor tuos z viuificat:sic z filī⁹ qs vult viuificat. ⌋ Plane maiora sunt ista. Valde ei plus est vt resurgat mortu⁹:qz vt pusle scat egrot⁹. Maiora sunt ista. Sed qñ ea pr̄ demōstratur⁹ est filio? Nescit em̄ ea filius:z ille ꝙ loquebak non nouerat mortuos suscitare? Adhuc hēbat discere resuscitare mor tuos/p quē facta sunt oīa:ꝙ fecit vt viuerem⁹/ꝙ nō eram⁹? Adhuc hēbat discere vt resuscitaremur? Quid est qō vult dicere? Nescēdit em̄ ad nos:z ꝙ pauloante loqbatur vt de⁹ cepit loq vt hō. Ipse est tū homo ꝙ de⁹/qz de⁹ fact⁹ est hō: sed fact⁹ qō nō erat/nō amittēs qō erat. Ergo accessit hō vt esset hō ꝙ erat de⁹:nō iā vt hō esset/z nō esset de⁹. Audia mus ergo eū z factū:ꝙ audiebam⁹ conditorē. Cōditorē qz verbū in principio. Factū qz natū ex virgine maria. Cōdi torem ante abraā/ante adam/ante terrā/ante celū/añ oīa corporalia et spiritalia. Factū aūt ex semīe abrae/ex tribu iuda/ex virgine israelitica. Si ergo nouim⁹ hunc ꝙ nobis loquit z deū z hoīem: intelligam⁹ verba dei z hois. Aliqñ em̄ talia nobis dicit que pertineāt ad maiestatē:aliqñ que pertineāt ad humilitatē. Ipse em̄ rex excelsus ꝙ humilis: vt nos humiles faciat excelsos. Quid ergo ait? Demōstra bit mihi pater his maiora:vt vos miremini. Ergo nō est demōstraturus nō illi. Cū ergo nobis sit demōstratur⁹ pa ter:ppterea dixit vt vos miremini. Exposuit ei qō voluit dicere:demōstrabit mihi pater. Quare nō dixit demōstra bit vobis pater:sed demōstrabit filio? Quia et nos mēbra sum⁹ filij. Et nos mēbra tāz qō discim⁹ ipse dicit quodā modo in mēbris suis. Quō discit ī nobis? Quō patit in no bis. Unde scim⁹ qz patit in nobis:vnde ꝓbamus? Ex illa voce de celo. Saule saule ꝙd me ꝑsequeris? Nonne ipe est qui iudex in fine seculi residebit. Et iustos ad dexterā po nens:iniquos aūt ad sinistrā dicturus est. Venite benedi cti patris mei ꝓcipite regnum. Esuriut em̄ z dedistis mihi māducare. Cuncti illi respōderint:dñe qñ te vidim⁹ esurien tem. Dictur⁹ est eis. Cū vni ex minimis meis dedistis/mi hi dedistis. Quid ergo dixit/cū vni ex minimis meis dedi stis mihi dedistis:z nūc interrogek a nobis et dicam⁹ illi. Dñe qñ eris discens/cū tu doceas oīa? Statim em̄ nobis in fide nostra respōdebit. Cū vn⁹ ex minimis discit:ego di sco. Ergo gratulemur z agam⁹ gras:nō solū nos xpianos factos esse:sed xpm̄. Intelligitis ffres gr̄am dei super nos: capitis. Admiramini:gaudete:xpi facti sum⁹. Si et caput ille est:nos mēbra:totus hō ille z nos. Hoc est qō apls di cit paul⁹/vt vltra iā nō sim⁹ paruuli. Lactati z circūdati oī vento doctrine. Superi⁹ aūt dixerat:donec occurram⁹ oēs in vnitatē fidei:in agnitionē filij dei in virū pfectū:in mensurā etatis plenitudinis xpi. Plenitudo ergo xpi ca put z mēbra. Quid est caput z mēbra? Christus z ecclesia. Arrogemus em̄ nobis hoc superbe:nīi ipse dignet hoc p mittere:ꝙ per apm̄ eundem dicit. Vos aūt estis corp⁹ xpi z mēbra. Cum ergo ostendit pater mēbris xpi/xpo ondit. Fit quodda miraculū magnum sed tñ verū. Ostendit xpo qō nouerat xps:z ostendit xpo p xpm̄. Res mira est z ma gna est. Sed scriptura sic loquit. Cōtradicturi sum⁹ diui nis eloquijs:z nō pot⁹ intellecturi:z ex ipsius dono ei qui donauit gratias acturi? Quid est qō dixi:demonstrat xpo per xpm̄? Demonstrat mēbris per caput. Ecce vide illud in te. Pone te clausis oculis velle aliqd tollere. Nescit ma nus quo eat:z vtiqz manus tua mēbrū tuū est nō enī a cor pore tuo separata est. Aperi oculos videt etiā manus quo eat:demōstrāte capite:membrū secutū est. Si ergo in te po tuit inueniri tale aliqd vt corpus tuū ostēderet corpi tuo/ z p corpus tuū demonstrat aliqd corpi tuo:noli mirari qz dictū est:demonstrat xpo per xpm̄. Demonstrat em̄ caput/ vt mēbra videant:z docet caput vt membra discant. Sīl tñ bō caput z mēbra. Voluit se separare sed vigmat⁹ est ag glutinari. Longe a nobis erat:z multū longe. Quid tā lōge:qz conditū z conditor? Quid tam longeqz de⁹ et homo. Quid tam lōge:qz iustitia z iniqtas? Quid tā lōge:qz eter nitas z mortalitas? Ecce qz longe erat verbum in princi pio:deus apud deum per quem facta sunt omnia. ¶Quo modo ergo factus est ꝓpe:vt eēt qō nos z nos i illo? Ver bū caro factū est:z habitauit in nobis. Hoc ḡ est nobis de monstrare:hoc demōstrauit discipulis suis:ꝙ eū i car ne viderūt. Quid est hoc? Sicut pater suscitat mortuos z viuificat: ⌊sic z filī⁹ quos vult viuificat. ⌋ Alius ne pr̄alij⁹ filius? Certe oīa per ipm̄ facta sunt. Quid dicim⁹ fratres mei? Lazarū suscitauit xps:quē mortuū suscitauit pater: vt videret christus quēadmodū lazarū suscitaret? An qz resuscitauit lazarū christus:non eū resuscitauit pater? Et sine patre fecit filius solus? Legite ipsam lectionem et vi dete quia patrem ibi inuocat vt resurgat lazarus. Sicut homo inuocat patrem:sic deus facit cum patre. Ergo et lazarus qō resurrexit:z a patre z a filio suscitat⁹ est in uno z gratia spiritus sancti:et illud mirabile opus trinitatis fe cit. Non ergo sic intelligam⁹:sicut ergo pater suscitat mor tuos et viuificat:sic et filius quos vult viuificat: vt alios, a patre resuscitari et viuificari:alios a filio excitemur? sed eosdem quos pater suscitat et viuificat: ipsos et filius suscitat z viuificat:ꝙ oīa p ipsum facta sunt:z sine ipo factū est nihil. Et vt ostēderet habere se ꝙuis a patre da tum̄ th patris potestatē/ideo ait. Sic z filī⁹ quos vult viui ficat. Et vt ostenderet ibi voluntatē suā:z ne ꝙs diceret/su scitat pater mortuos p filiū: sed ille tanqz potens/iste tāz ex alicna potestate tāz minister facit aliqd sicut angelus potestatē significauit vbi ait. Sic z filius quos vult viuifi cat. Nō em̄ vult pater aliud ꝙz filius:sed sicut illis vna sub stātia/sic vna volūtas est. Et ꝙ sunt isti mortui quos viui ficat pater z filius? An ipsi sunt de quib⁹ diximus/lazarus vel filius illi⁹ vidue:vel filia archisinagogi? Nouimus em̄ istos a xpo dño nro suscitatos. Aliud aliqd nobis vult insi nuare:resurrectionē scz mortuoz quā oēs expectamus nō illā quā quidā habuerunt vt crederēt ceteri. Resurrexit ei lazarus moriturus:resurgem⁹ nos semp cum xpo victuri. Talē resurrectionē pater fecit an filī⁹? Immo vere pater per filiū. Ergo filius in patre:z pater in filio. ¶Unde ꝓba: mus:qz de ista dicit resurrectione? Cū dixisset:sicut em̄ pa ter suscitat mortuos z viuificat/sic z filī⁹ qs vult viuificat ne intelligerem⁹ mortuoz resurrectionē quā facit ad mira culū nō ad vitā eternā:secutus ait. ⌊Necz em̄ pater iudicat quēq̄:sed iudiciū oē dedit filio. ⌋Quid ℞ est? De mortuoz resurrectione dicebat:qz sicut pater suscitat mortuos z vi uificat:sic z filī⁹ quos vult viuificat. Unde cōtinuo tāz ra tionē subiecit de iudicio dicēs:necz ei pater iudicat quēq̄ sed oē iudiciū dedit filio:nisi qz de illa resurrectiōe diterat mortuoz ꝙ futura est in iudicio. Pauloante putabam⁹ ali qd facere patrē qō nō facit filī⁹:qñ dicebat. Pater diligit filiū z oīa demonstrat ei ꝙ ipse facit. Tanqz pater factebat: z filius videbat. Sic erat subrepens mēti nr̄e intellect⁹ car nalis:qñ pater faceret qō filius nō faceret:filī⁹ aūt videret patrē demonstrantē qō fieret a patre. Ergo velut pater fa ciebat:qō filius nō faciebat. Modo iā videm⁹ aliqd facere filiū:qō nō facit pater. Quō nos versat z mentē nostrā per tractat:huc atqz illuc ducit vno carnis loco remanere nō si nit vt ꝛando exerceat/exercēdo mūdet:mūdādo capaces reddat:capaces factos ipleat. Quid de nobis faciūt verba hec:Quid loqbak? Quid loquit? Paulo añ dicebat:quia demōstrat filio pater ꝙd facit. Videbā qñ pater faciētē filiū expectātē. Modo rursus video filiū facientē:patrē va cantē. Nō em̄ pater (inqt) iudicat quēq̄:sed oē iudiciū de dit filio. Si ergo filius iudicatur⁹ est:pater vacabit z non iudicabit? Quid est hoc? Quid itelligā dñe? Quid dicis ꝙ verbum dei es:hō sum. Dicis qz pater nō iudicat quēq̄: iz oē iudiciū dedit filio. Lego alio loco te dicentē. Ego non iudico quēq̄:est ꝙ ꝙrat z iudicet. De quo dicis/est qui que rat z iudicet nisi de patre? Ille querit iniurias tuas:ille iu dicat de iniurijs tuis. Quo hic pater nō iudicat quēq̄:sed oē iudiciū dedit filio. Interrogem⁹ z petrū: audiam⁹ eum loquentē in epla sua. Christ⁹ ꝓ nobis passus est (inqt) relī quēs nobis exēplū: vt sequmur vestigia ei⁹:qui pctm̄ non fe cit/nec dolus inuētus est i ore ei⁹. Qui cū malediceret:non maledicebat. Cū iniurtā acciperet nō minabat:sed ꝓmēda bat illi ꝙ iuste iudicat. Quō verū ē qz pater nō iudicat quē q̄:sed omne iudiciū dedit filio? Turbamur hic:turbati de iudem⁹:desudantes purgemur. Conemur vt cūqz donante ipso:penetrare alta secreta verboz istoz. Temere fortasse facim⁹:qz discutere z scrutari volum⁹ verba dei. Et quare dicta sunt/nisi vt sciank? Quare sonuerūt:nisi vt audiank? Quare audita sunt:nisi vt itelligank? Cōfortet ergo nos z donet nobis aliqd ḡtum ipse dignak:z si nōdū penetram⁹ ad fontē/de riuo bibam⁹. Ecce ipse Joānes nobis tāz ri ual⁹ emanauit. Perduxit ad nos de alto verbū. Humilia uit/z quodāmodo strauit/vt nō horream⁹ altū:sed acceda mus ad humilē. ¶Dino est quidā intellect⁹ verus/fortis/ si quō eū tenere possum⁹:qz pater non iudicat quēq̄:sed oē iudiciū dedit filio. Hoc ei dictū est:qz hoīb⁹ in iudico non apparebit nisi filius. Pater occultus erit:filius manifest⁹ In quo erit filius manifest⁹? In forma qua ascēdit. Nā in forma dei cū patre occultus est:in forma serui hoībus ma nifestus. Nō ergo pater iudicat quēq̄:sed in manifesto oē iudiciū dedit filio. Hoc em̄ dictū est qz hoībus in iudicio nō apparebit nisi filī⁹:sed manifesto. In quo manifesto iu dicio/filius iudicabit:qz ipe iudicādis apparebit. Euidē tius nobis ostēdit scriptura:qz ipse apparebit. Quadrage simo die post resurrectionē suā ascendit in celū/videntib⁹ discipulis suis:z vox illis angelica viri(inqt)galilei/quid statis aspicientes in celū? Iste ꝙ assumpt⁹ est a vobis in ce lum:sic veniet quēadmodū vidistis eum euntem in celum. Quomodo eū videbant ire? In carne quā tetigerūt/quam palpauerūt:cui⁹ etiā cicatrices tāgendo sibi ꝓbauerūt:in illo corpore ī quo cū eis itrauit et exiuit p q̄draginta dies manifestās se eis in veritate/nō in aliqua falsitate/nō phā tasmate/nō vmbra/nō spiritu:ſz quēadmodū ipe dixit non fallens. Palpate z videte:qz spūs carnē z ossa nō habet si cut me videtis habere. Est quidē illud iā corpus dignū ce lesti habitatione/nō subiacēs mortī:nō mutabile p etates. Nō em̄ sicut ad illā etatē ab infantia creuerat:sic ab etate que inuētus erat vergit in senectutē. Manet sicut ascēdit: vēturus ad eos ꝙb⁹ anteqz veniat:verbū suū voluit ꝓdica re. Sic enī veniet in forma humana. Hāc videbūt z impij videbūt z ad dexterā positi:videbunt ad sinistrā separati sicut scriptū est. Videbūt in quē pupugerūt. Si videbūt ī quē pupugerūt:corpus ipm̄ videbūt:qō lancea pcusserūt. Lancea nō pcutit verbū. Jn hoc ei impij videre potuerūt qō z vulnerare potuerūt. Latentē deū in corpore nō vide bunt:pos iudiciū videbitur ab his q̄ ad dexteram erunt. Hoc est ergo qō ait:pr̄ nō iudicat quēq̄ sed oē iudiciū de dit filio:qz manifest⁹ ad iudiciū veniet filī⁹ in humano cor pore apparēs hoibus:dicēs dextris. Venite bēdicti pris mei ꝓcipite regnū:dicens sinistris. Ite in ignē eternū ꝙ pa ratus est diabolo z angelis ei⁹. Ecce videbit forma hois a pijs z impijs:a iustis z ab iniustis:a fidelibus z ab infide libus:a gaudētib⁹ z a plangētib⁹:a cōfīsis z confusis. Ec ce videbit cū visa fuerit illa forma in iudicio z fuerit pera ctū iudiciū:vbi victū est. Pater nō iudicat quēq̄ sed oīe iudiciū dedit filio:ob hoc qz filius apparebit in iudicio:in forma quā ex nobj suscepit. ¶Quid postea futurum est qñ videbit forma dei:quā sitiunt oēs fideles:qñ videbit illud qō erat in principio verbū de⁹ apud deū per qō facta sunt oīa:qñ videbit illa forma dei de qua dicit apls. Cū in for ma dei esset:nō rapinā arbitrat⁹ est eē equalē deo? Magna em̄ illa forma vbi equalitas patris z filij cognoscit inestha bilis/incōprehēsibilis:maxie paruulis. Qñ videbit? Ec ce ad dexterā sunt iusti:ad sinistrā sunt iusti. Oēs pariter hoies vident filiū hoīs:vident qui punctus est:vident qui crucifixus est:vident humiliatū:videt natū ex virgine:vi det agnū de tribu iuda/verbū deū apud deū. Qñ videbūt ipse erit z tunc:sed forma serui apparebit. Forma serui ser uis demonstrabit:forma dei filijs seruabit. Fiant ergo ser ui filij ꝙ sunt ad dexterā:eant in eternā hereditatē/olim p missam/quā nō videntes martyres crediderūt:p cui⁹ pro missione sanguinē sine dubitatiōe fuderūt. Eāt illuc z vi deant ibi. Qñ illuc ibunt? Dicat ipse dñs. Sic ibunt illi in cōbustionē eternā: iusti autem in vitā eternam. Ecce vitā eternam nomiauit. Nunqd hoc nobis dixit/qz ibi videbi mus z cognoscemus patrē z filiū? Quid si viuem⁹ i eternū sed illū patrē z filiū nō videbim⁹? Audi alio loco vbi vitā eternam noiauit:z expressit qd sit vita eterna. Volt timere non te fallo:nō sine causa ꝓmisi dilectoribꝰ meis dicens:ꝙ habet mādata mea et seruat ea:ille est qui diligit me. Et ꝙ me diligit:diliget a patre meo: z ego diligā eum z manife stabo meipsum illi. Respōdeam⁹ dño:z dicam⁹. Quid dñe deus noster magnū:quid magnū nobis demonstrat⁹ es teipsum? Quid em̄? Et iudeis te demōstrasti? Nōne te vi derunt:z qui crucifixerūt? Sed demōstrabis te in iudicio cū stabim⁹ ad dexterā tuā. Nunqd z illi qui ad sinistrā sta bunt non te videbūt? Quid est qō demōstrabis nobis teip sum? Nūc em̄ nō te videbim⁹ cū loqueris? Respōde. Et de mōstrabo meipsum in forma dei:videtis modo i forma ser ui. Nō te fraudabo o homo fidelis:crede qz videbis:amas z non vides: amoz ipe te pducet vt videas ama:perseuera in amādo. Nō fraudabo(inqt) amorē tuū:ꝙ mundaui cor tuū. Ut quid em̄ mūdaui cor tuū:nisi vt deus a te possit vi deri? Beati em̄ mundo corde:qz ipsi deū videbunt. Sed ℞ (inquit) seruus tanqz cum domino disputans:non expressi sti cum dixisti:ibunt iusti in vitam eternam:nō dixisti ibūt vt videant me in forma dei:videant patrem cui equalis

Alia lit. bis.

Matt.

Zach.xij

Joh. xix.

Mat.xxv

Joh.xiiij

sum. Alibi attende q̄d dixit. Nec est aūt vita eterna: vt cognoscant te vnū verū deū: & quē misisti iesum christum. Et modo ergo post cōmemoratū iudiciū q̄d oē dedit filio pater non iudicans quēq̄/quid futurꝫ est: Quid sequit. ⌊Ut oēs honorificent filiū: sicut honorificant patrē. ⌋ Modo honorificāt patrem: & cōtemnit filī?: filius em̄ videbat vt seruus: pater honorificabat vt deus. Apparebit & filius equalis patri: vt oēs honorificent filiū sicut honorificant patrē. Modo ergo hoc habem⁹ in fide. Nec dicat iudeus patrē honorifico: quid mihi est cū filio? Respōdeat illi. ⌊Qui nō honorificat filiū: nō honorificat patrē: ⌋ Mentiris oīno: filium blasphemas & patri facis iniuriā. Pater ei filiū misit: tu cōtēnis quē misit. Quomodo honorificas mittentē: qui blasphemas missum? Ecce (inq̄t) aliquis missus est: & maior est pater q̄ misit. Recede a carne: vet⁹ homo suggerit vetustati: tu in nouo agnosce nouitatē. Nouus tibi/seculo antiquus/per petu⁹/etern⁹: reuocet ad ꝺ intellectum. Minor est filius: q̄ missus dictus est filius. Missionem audio nō separationē. Sed hic inquit. Videm⁹ in reb⁹ humanis q̄ maior est q̄ mittit: q̄m ille q̄ mittit. Sed res humane fallunt hoīem: res diuīe purgant. Noli attēdere ad res hūanas vbi maior videt q̄ mittit/& minor q̄ mittit: quāq̄ & ipe res humane dicūt cōtra testimoniū: velut verbi gratia. Si q̄s vxorē vellet petere & p se non posset: amicū maiorē mittit q̄ ei petat. Et sunt multa in quib⁹ ipse maior eligit: qui mittat a minore. Quid ergo calumniā vis facere: q̄ ille mist/ille missus est? Sol radiū mittit & nō separat: luna splēdorē mittit & nō separat: lucerna lumē fundit & nō separat. Video ibi missionē: & nullā video separationē. Mā si de rebus humanis queris exempla/o hereticā vanitas: quāq̄ sicut pauloante dixi & ipe res humane in quibusdā exēplis coarguunt & vincūt te: tñ attende q̄m sit aliud in reb⁹ humanis: vñ vis ducere exēpla ad res diuinas. Homo q̄ mittit manet ipe: & pergit ille q̄ mittit. Mundū pergit homo cum eo quē mittit: Pater aūt qui misit filiū/nō recessit a filio.

Joh. xvj. Ipsum oīm audi dicentē. Ecce venit hora vt vnusq̄sq̄ discēdat ad sua & me solū relinquetis: sed nō solus sum/q̄ pater mecū est. Quomodo eū misit cū quo venit? Quomodo eū misit: a quo nō recessit? Alio loco dixit. Pater aūt in me manēs facit opera sua. Ecce i illo est/ecce operant: nō recessit a misso mittens: q̄ missus & mittens vnū sunt.

Tractatus.xxij.

¶Amen amen dico vobis. Quia q̄ verbum meū audit:: et credit ei qui misit me habet vitā eternā et in iudiciū nō venit: sed transiet a morte in vitā Amen amen dico vobis: quia venit hora et nunc est. Quādo mortui audiēt vocē filij dei: & qui audierint viuēt. Sicut em̄ pater habet vitam in semetipso: sic dedit & filio habere vitā in semetipso Et potestatē dedit ei & iudiciū facere: quia filius hominis est. Nolite mirari hoc. Quia venit hora in qua oēs q̄ in monumētis sunt audient vocē filij dei. Et procedent q̄ bona fecerunt in resurrectionem vite: qui vero mala egerūt in resurrectionē iudicij. Non possum ego a meipso facere q̄cq̄. Sicut audio iudico: & iudiciū meū iustum est. Q̄ non quero voluntatem meam/ sed voluntatem eius qui misit me.

A Vidius tertiani & hesterni diei sermones reddit: tos vbis: sequit hodierna euangelica lectio: quā ex ordine ptractem⁹ nō p ei⁹ dignitate sed p viribus nostris: q̄ & vos nō p mūdantis fōtis largitate sed p vestro modulo capitis. Et nos nō tm̄ dicim⁹ i aures vestras q̄tum ipe fons manat: sed q̄tum capere possumus q̄ in vestros sensus traijciam⁹: abūdanti⁹ operāte ipso in cordibus vestris q̄ nobis in auribꝫ vestris. Res ei magna tractat & nō a magnis imo multū a paruis: spem tñ et fiduciā dat nobis/ q̄ magn⁹ ꝓpter nos fact⁹ est paruus. Si em̄ ab illo nō exhortaremur/ nec inuitaremur ad eū intelligendū: si desereret nos tanq̄ ꝓtēptibiles: q̄ caperem⁹ possum⁹ diuinitatē ipsi⁹: si nō caperet in se mortalitatē nostram & pueniret ad nos vt loq̄retur nob⁹ euāgelia. Et q̄ in nobis abiectū & minimū est voluit cōmunicare nobiscū. Putam⁹ cū noluisse nobis dare magnū suū: q̄ suscepit parvum nostrū? Hec dixi ne quis vel nos reprehēdat tāta tractātes q̄si multū audaces: vel de se desperet q̄ posit capere dono dei q̄ illi dignatus est loq̄ filius dei. Ergo loquit nobis dignat⁹ est: debem⁹ credere q̄ voluit vt itelligam⁹. Sed si non possum⁹/ꝑstat intellectū rogatus: qui verbū prestitit nō rogatus. Ecce que verbꝫ ista secreta sunt: attendite. ⌊Amen amen dico vobis: q̄ q̄ verbū meū audit & credit et qui misit me habz vitā eternā. ⌋ Ad vitā certe eternā oēs tendim⁹. Et tamen dico vobis: q̄ ꝙ verbū meū audit & credit ei q̄ misit me habz vitā eternā. Nunquid ergo audire vos voluit verbū suū: & itelligere noluit? Quādoquidem si in audiēdo & credendo vita eterna est: multomagis in intelligendo. Sed gradus pietatis fides/fidei fructꝰ intellectus vt perueniam⁹ ad vitā eternā/ vbi nō nobis legat euangeliū: sed ille qui nobis modo euāgelij ꝺispēsauit: remotis oibus lectionib⁹ & paginis & voce lectoris & tractatoris/appareat oibus suis purgato corde assistentib⁹: & in corpore mortali tā nunc̄ mortur⁹: mūdans eos & illuminans: videtes & viuentes: in principio erat verbū: & verbū erat apud deū. Hūc ergo quē quesiuim⁹ attendam⁹? & q̄ audiuim⁹ cogitem⁹. Deus est em̄ xp̄s: & cū bobus loquit capi se vult: faciat capaces/videri se vult: aperiat oculos.

¶Non tamē sine causa loquit nobis: nisi q̄ verū est q̄ ꝓmittit nobis. Verba mea (inquit) q̄ audit & credit ei q̄ misit habet vitā eternam. ⌊ † vt in iudiciū nō ‡ veniat: ⌋ † transeat a morte ad vitā. ⌊ Ubi: q̄n venimus de morte ad vitam: vt nō in iudiciū veniam⁹. In hac vita transim⁹ a morte ad vitā. In hac vita que nondū est vita: hinc transimus a morte ad vitā. Quis est ille trāsit? Qui audit ꝺa mea dixit: & credit ei q̄ misit me. Seruas ista: & credis & transis. Et est qui stando trāsit? Plane est. Stat em̄ corpe: transit mente. Ubi erat/vnde trāsiret? Et quo trāsit? A morte ad vitā. Vide vnū hoīem stātem: in q̄ agat totū hoc q̄ dicit. Stat/audit: forte nō credebat: audiēdo credit. Paulum te non credebat: modo credit: quasi de regiōe infidelitatis ad regionē fidei trāsitū fecit: motu cordis nō motu corporis. Motu in melius: q̄ iterū q̄ deserunt fidem mouent in deterius. Ecce in hac vita que sicut dixi nondum est vita transit a morte ad vitā: vt in iudiciū nō veniat. Quare aīe dixi q̄ nondum est vita? Si vita esset ista non diceret vita cuīdā. Si vis ventre ad vitā: serua mādata. Non el⁹ ait illi si vis venire ad vitā eternā: nō addidit eternā: sed tenit dixit vitā. Hec vita nominada est: q̄ nō est vera vita. Que est vera vita: nisi q̄ est eterna vita? Audi ap̄m dicentē ad Timotheū. Precipe diuitib⁹ huj⁹ seculi non ingbe spe/neq̄ sperare in incerto diuitiarū: sed in deo viuo: q̄ prestat nobis oīa abundanter ad fruendū: bene faciāt diuites in operib⁹ bonis: facile tribuant cōmunicēt: vt q̄d hoc: Thesaurizēt sibi fundamentū bonū in futurū: vt apprehēdant verā vitā. Profecto ista in qua erāt: falsa vita est. Mā vt quid velis apprehēdere verā: si tā tenes vanā?

¶Si aūt apprehēdenda est vera: migrandū est a falsa. Et qua migrandū? Quo? Audi/crede: & transiti facis de morte ad vitā: & in iudiciū nō venis. Quid est hoc: q̄ iudicij nō venies? Et q̄sq̄ melior erit paulo apostolo q̄ air. Oportet nos exhiberi oēs ante tribunal christi: vt illic recipiat vnusquisq̄ q̄ per corp⁹ gessit/siue bonū/siue malū. Paulꝰ dicit: oportet nos exhiberi oēs ante tribunal xp̄i: & tu tibi audes ꝓmittere/q̄ in iudiciū nō venies. Abis (inquis) ve ego mihi hoc ꝓmittere audeā: sed credo ꝓmittēti. Salvator loquit: veritas pollicet: ipe dixit mihi. Qui audit ꝺa mea & credit ei qui misit me: habet vitā eternā. Et trāsitū facit de morte in vitā/& in iudiciū nō venit. Ergo audiui verba dñi mei: credidi. Jā infidelis cū essem: factus sum fidelis sicut ipse monuit: trāsij a morte ad vitā: ad iudiciū non venio: nō ꝓsumptione mea sed ipsi⁹ ꝓmissione. Paulus aūt cōtra xp̄m loquit: seruus cōtra dñm: discipul⁹ contra magistrū: hō cōtra deū: vt cū dñs dicat/quis q̄ audiat & credit/transit a morte ad vitā & in iudiciū non veniet/

cat apostol⁹. Oportet nos oēs exhiberi ante tribunal xp̄i? aut si ad iudiciū nō veniat: quid ad tribunal exhibet? Nec scio quomodo intelligā. Reuelat ergo dñs deus noster et per scripturas suas ammonet nos dicens quot modis intelligat q̄s dicit in iudiciū. Hoc tot & vt attēdatis. Aliqñ iudiciū discriminatio dicit. Scōm illū modum quo dicit iudicium discriminatio: oportet nos omnes exhiberi ante tribunal christi: vt illic recipiat homo que per corpus gesit sive bonū sive malū. Ipsa est ei discriminatio: vt bonis bona: malis mala distribuant. Nam si iudiciū semp in malo acciperet & ꝺiceret psalm⁹. Judica me deꝰ. Audit forte aliquis dicentem. Judica me deus & mirat. Solet enim homo dicere: ignoscat mihi deus: parce mihi deus. Quis est qui dicat: iudica me deus? Et aliquādo in psalmo verſus ipse in vna psalmate ponitur: qui prebeat a lectore & respondeatur a populo. Nūc forte alicui cor percutitur & timet cātare deo & dicere iudica me deꝰ. Et tñ cantat pp⁹s credens nec putat se male optare q̄ dicit a diuina lectiōe & parū intelligit: credit aliq̄d boni esse quod cantat. Et tamē et ipse psalmus nō dimisit hoīem sine intellectu. Secutus em̄ obis posteriorib⁹ ostēdit quale iudiciū diceret: q̄ nō est dānatiōis sed discretiōis. Ait em̄. Judica me deꝰ Quid est iudica me deꝰ? Et discerne cām meā a gente nō sancta. Ergo ꝑm ꝺ iudiciū discretiōis: oportet nos oēs exhibere ante tribunal christi. Scōm iudiciū aūt damnationis: q̄ audit ꝺa mea inq̄t et credit et qui misit me habz vitam eternam: & in iudiciū nō venit sed transitum facit a morte ad vitā. Quid est in iudiciū nō venit? In dānationē nō venit. Probemus de scripturꝫ q̄ dictū est iudiciū vbi pena intelligit: q̄cq̄ et in hac ipsa lectiōe paulo post audietis ipm ꝺ iudicij nō positū nisi p dānatione & pro pena. Cam apls dicit quodam loco scribēs ad eos qui corpus quod fideles norunt: male tractabāt: & ꝓpter quod male tractabāt corripiebant flagello dñi. Ait ei illis. Propterea multi in vobis infirmi & egroti dormiunt sufficien ter. Multi em̄ ꝓpterea etiā moriebant. Et secutus es. Si em̄ nosipsos iudicarem⁹? a domino non iudicaremur: hoc est si nosipsos corriperem⁹ a dño non corriperemur. Cum iudicamur aūt a dño corripimur: ne cū hoc mūdo damnemur. Sūt q̄ ꝑm penā qui iudicant hic: vt parcat illis ibi. Sūt ꝺ⁹ petꝰ ꝺ⁹: vt abūdāti⁹ torqueant ibi. Sūt aūt ꝺ⁹ distribuūt ipse pene sine flagello pene: si flagello domini correcti nō fuerint: vt cum hic contempserint patrem verberā tem hi sentiant iudicē puniente. Ergo ē iudiciū quo missus est deus: id est filiꝰ dei i fine diabolum & angelos ei⁹ & omnes infideles & impios cū eo. Ad hoc iudicium nō venit qui modo credens trāsitum facit a morte ad vitā. Et enim ne putares credendo te nō morituꝝ ꝑm carnē et accipiendo carnaliter diceres tibi. Dñe me⁹ mihi dixit. Qui audit ꝺa mea et credit ei qui misit me trāsiet a morte ad vitam. Ergo ego credidi: nō sum moritur⁹. Scias te mortem quam debes supplicio adā psoluturū. Accepit enim ille in quo tūc oēs fuim⁹: morte morieris: nec potes euadere istam diuinā: sed cum persolueris mortē veteris hominis: suscipies vitā eternā nouī hoīs: & trāsitum facies a morte ad vitam. Modo interim fac transitum vite. Que est vita ma? Fides. Justus ex fide viuit. Infideles inq̄t mortui sūt. Ide ꝺ⁹ dñs ait. Dimitte mortuos: vt sepeliāt mortuos suos. Ergo et in hac vita sunt mortui: sunt viui: & quasi oēs viuūt. Qui sūt mortui? Qui non crediderūt. Qui sūt viui? Qui crediderūt. Quid dicitur mortuis ab apostolo? Surge qui dormis. Sed somnū dixit nō mortem. Audi sequentia. Surge q̄ dormis: & exurge a mortuis. Et quasi dicerem: quo ibo? Et illuminabit te xp̄s. Jam cum te credentē illuminauerit xp̄s: trāsitū facis a morte ad vitā. Mane in eo q̄ mānsisti: nō venies ad iudiciū. Exponit illud em̄ ipe et sequit. ⌊Amen amen dico vobis: Jne forte q̄ dixit: trāsit a morte ad vitā: intelligamus hoc in futura resurrectione: ostendere volens quomodo trāsit q̄ credit: & ꝺ est transire de morte ad vitam: transire ad infidelitate ad fidem: ab iniustitia ad iusticiam: a superbia ad humilitatem: ab odio ad charitatem. Nūc autem amen amen dico vobis ⌊ q̄ venit hora & nūc est ⌋ Quid euidenti⁹? Jam certe aperuit q̄ ꝺ vicebat: q̄ modo sit quo nos christus horter. Veniet hora q̄ hora et nūc est. ⌊ Cū mortui audient vocem filij dei et qui audierint viuent. ⌋ Jam de his mortuis locuti sumus. Quid putam⁹ fratres mei. In ista turba q̄ me audit: nulli sunt ne mortui? Qui em̄ credūt & ꝑm veram fidem agunt: viuunt et mortui non sunt: qui aūt vel nō credūt: vel sicut demones credunt: trementes & male viuētes: filium dei cōfitētes: et charitatē nō habētes: mortui potius deputādi sūt. Et tñ agit adhuc hora ista. Nō em̄ hora de qua locut⁹ est dñs vna erit hora de duodecim horis vnius diei. Ex q̄ locutus est vsq̄ ad hoc tp̄s & vsq̄ ad finē seculi: ipsa vna hora agit: de qua dicit in ep̄la sua ioannes. Filioli: nouissima hora est. Ergo nūc est. Qui vult viuat: q̄ mortuus erat vt viuat: audiat vocē filij dei qui mortuus iacebat: surgat & viuat. Clamauit dñs ad sepulchū laxari: & quatriduanus mortuus resurrexit. Qui putebat in auras ꝓcessit: sepult⁹ erat: lapis suppositꝰ erat. Vox saluatoris irrupit duriciā lapidis: & cor tuū ita durū est vt nōdū illa vox diuina te rūpat. Surge in corde tuo: pcede de sepulchro tuo etenim mortuus in corde tuo tanq̄ i sepulchro iacebas: et tāq̄ sapo male consuetudinis grauaris. Surge et ꝓcede. Et crede et confitere. Qui em̄ credit/surrexit/qui confitetur processit. Quare ꝓcessisse dicimus ꝓfitentē? Quia nisi ꝓfiteretur: occult⁹ erat. Cū aūt ꝓfiteret: procedit de tenebris ad lucem. Et cum ꝓfessus fuerit: quid dicetur ministris? Quod dictum est ad funus lazari. Soluite illum: & sinite abire. Quomodo dictum est ministris apostolis. Que solueritis in terra: soluta erunt et in celo. Venit hora & nunc est quādo mortui audiēt vocē filij dei: & qui audierint viuēt. Cū viuēt? De vita. De q̄ vita? De christo. Cū ꝑbam⁹ q̄ de vita ꝓcedit. Ego sū lux et via & vita & vita. Ambularevis. Ego sū via. Falli nō vis: ego sum veritas. Mori nō vis ego sū vita hoc dicit tibi saluator tuus: non est q̄ eas nisi ad me. Non est qua eas nisi per me. Nunc ergo ista hora agitur hoc et agitur plane: et omnino non cessat. Surgunt homines qui mortui erant: transibunt ad vitam: ad vocem filij dei viuūt de illo persecuerantes in fide ipsi⁹. Habet em̄ filiꝰ vitam vnde viuāt credētes hz. Et quomodo habz? Sicut habet pater. Audi ipsum dicentē. ⌊ Sicut em̄ pater habet vitā in semetipso sic dedit et filio vitā habere i semetipso. ⌋ Fratres vt potero dicam. Hec sūt enim illa verba que paruū intellectū perturbāt. Quare addidit in semetipso? Sufficeret em̄ vt diceret/sicut em̄ pater habet vitam: sic dedit & filio habere vitā. Addidit in semetipso. Habet em̄ in semetipso pater vitā: hz & filiꝰ in semetipso. Aliquid intelligere nos voluit: in eo q̄ ait in semetipso. Et ꝺ secretū i ꝺbo ꝺ clausū est: pulsek vt aperiat. O dñe q̄d est q̄ dixisti? In semetipso quare addidisti? Et em̄ paul⁹ apls quē videre fecisti nō habebat vitā? Habebat inquit ꝙtum hoīes mortui vt reuiuiscant & adverbū tuū credendo transeant. Cū transierint non in te habebūt vitam? Habebunt. A te ego paulo ante dixi. Qui audit ꝺa mea credit ei q̄ me misit: habz vitam eternā. Ergo illi qui in te credūt habent vitā: & nō dixisti in semetipsis. Cū aūt de patre loquereris dixisti: sic pater habet vitā in semetipso. Rursus cū de te loquereris dixisti: sic & filio dedit habere vitam i semetipso. Sicut habet sic dedit habere. Ubi habet? In semetipso. Paulꝰ vbi hz? Nō in semetipso sed in xp̄o. Tu fidelis vbi habes? Nō in temetipso: sed in xp̄o. Videamus si ꝺ dicit apostol⁹. Si vno autē iam nō ego: viuit vero in me xp̄s. Vita nostra tāq̄ nostra. Jdeo de voluntate propria nostra: non erit nisi mala: peccatrix: iniqua. Vita vero bona: de deo i nobis ē non a nobis. Christus aūt in semetipso habet vitam sicut pater: q̄ verbū dei nō modo male viuit: & modo bñ viuit. Homo aūt mō male: modo bene. Qui male viuebat: i vita sua erat: qui bene viuit/ad vitā christi trāsit. Particeps factꝰ vite: nō eras q̄ accepisti: & eras qui acciperes. Filius autem dei non quasi primo fuit sine vita: & accepit vitam. Si em̄ sic illam acciperet: nō eam haberet in semetipso. Quid est em̄ in semetipso? Et ipsa vita ipe ēet. Adhuc aliq̄d plenius fortasse dicā. Lucerna quisq̄ accendit: exempli gra lucerna illa ꝙtū pertinet ad flāmulā que ibi lucet. Ignis ille habet lucē i semetipso: oculi autem tui qui lucerna absente iacebāt et nihil videbāt/iam ipsi habebant lucem: sz nō i semetipsis. Proinde si se a lucerna auerterit/tenebrā

tur. Si se cōuerterint illuminant. At vero ille ignis ḡdiu est lucet: si volueris illi lucem tollere: sicut et ipm extinguis. Nā sine luce nō pōt remanere. Sed lux christ⁹ inextinguibilis et coeternus patri: semp cadēs: semp lucens: semp feruens. Nā si nō ferueret nūqd diceret in psalmo: nec est q̄ se ab cōdit a calore ei⁹. Tu autē in pctō tuo frigid⁹ eras cōuertaris vt ferueſcas. Si recesseris: frigeſcis. In peccato tuo tenebr⁹osus eras: conuerteris vt illumineris: si auerteris te/obſcuraberis. Proinde qui i tenebris eras: cū illuminaris nō eris lumen ḡtis sis in lumine. Alt em apostolus. Fuistis em aliq̄n tenebre: nūc aūt lux in dño. Cū dixisset nūc aūt lux: addidit in dño. In te ergo tenebre: lux in dño. Lux quare? Qz participatiōe lucis illius es. Si aūt a luce qua illuminaris recesseris ad tenebras tuas redis Nō sic xps nō sic verbū dei: sed quomō? Sicut habet pater vitam in semetipso: sic dedit filio habere vitā in semetipso vt nō participatione viuat: sed incōmutabiliter viuat: z oīno ipse vita sit: sic dedit et filio habere vitam. Sicut habz sic dedit. Quid interest? Qz ille dedit: iste accepit. Nunqd tam erat quādo accepit? Nūqd intelligim⁹ xpm aliquādo fuisse sine luce: cū ipse sit sapiētia patris de qua dictū ē: cādor est lucis eterne: Ergo qō ꝺr dedit filio: tale est ac si diceret genuit filiū. Generando enim dedit. Quomō em dedit vt esset: sic dedit vt vita esset: z sic dedit vt in semetipō vita esset. Et quid est in semetipso vita esse? Nō aliūde vita indigeret sed ipse eēt plenitudo vite vnde credētes alij viuerent oum viuerent. Dedit ergo illi habere vitam i semetipso: dedit ei tanḡ verbo suo: tāḡ ei q̄ i principio erat ꝓbū z verbū erat apō deū. Deinde qz homo fact⁹ q̄d illi dedit? Et potestatē dedit ei iudiciū facere: † qm fili⁹ hominis est. Secundū qō fili⁹ est deus: sicut habet pater vitam in semetipso: sic et dedit filio vitam habere in semetipso: secundū aūt quod filius hois est potestatē dedit ei iudiciū faciēdi. Hoc est qō hesterno die exposui charitati vre quia in iudicio homo videbit: de⁹ aūt nō videbit: sed post iudiciū videbit ab his qui vicerint in iudicio. Ab impijs aūt nō videbitur deus. Qz ergo homo videbitur i iudicio forma illa q̄ sic veniet sicut a scēdit: ideo supra dixerat. Pater nō iudicat quēḡ: sed omne iudiciū ꝺdit filio. Hoc etiā in isto loco repetit cum dicit. Et potestatem dedit ei iudiciū faciēdi: qm fili⁹ hominis est. Tanḡ diceres tu. Potestatē dedit ei iudiciū faciendi. Quare? Quādo nō habuit istam potestatē iudicij: Quando in principio erat verbū et ꝓbū erat apud deū z deus erat verbū: quādo oīa per ipm facta sunt: nunqd non habebat potestatē iudiciū faciēdi: Sed ſm hoc dico potestatē dedit ei iudiciū faciēdi: q̄ fili⁹ hominis est. Sed ſm hoc accepit potestatē iudicādi: quia fili⁹ hominis est. Nam ſm qō dei fili⁹ est: semp habuit hanc potestatem. Accepit qui resuscitatus est: accepit q̄ nat⁹ ē: accepit qui crucifixus est. Qui fuit in morte: est i vita. Verbum dei nunḡ in morte: semp in vita. Jam ergo de resurrectione forte aliquis nostrum dicebat. Ecce resurrexim⁹ qui audit xpm: qui credit z trāsit de morte ad vitā et in iudicium nō veniet. Venit hora z nūc est: vt q̄ audit vocē filij dei viuat: mortuus erat: audiuit: ecce resurgit. Quid est qō dicitur postea resurrectio futura carnis: et resurrectio corpoz mortuorum? Parce tibi noli precipitare sentētiā ne pgas post illā. Est quidē ista resurrectio q̄ fit nūc: mortui erant infideles: mortui erant inquit viuūt iusti: trāseūt a morte infidelitatis/ad vitam fidei. Sz noli inde credere nullā futurā postea resurrectionē corporis: crede futuram z resurrectionē corporis. Audi em quid sequat: post omnē datā resurrectionē istam q̄ fit per fidē: ne quis putaret istā solā esse: et incideret in illam desperationem z errorem hominū qui peruertebant altoriū sensus: dicētes resurrectionem iam factam esse: de quibus dicit apostol⁹: et fidē quorūdam peruertunt: credo enim quia talia verba illis dicebāt. Ecce dñs vbi ait. Et q̄ credit i me transit a morte ad vitā. Jā facta est resurrectio in oīb⁹ fidelibus q̄ fuerāt in fideles quō altera dicit resurrectio? Gratias deo nostro: fulsit nutantes: dirigit hesitantes: cōfirmat dubitātes. Audi q̄d sequit: qz nō habes vnde tibi facias caliginē mortis Si credidisti: totum crede. Quid totum inquis credo. Audi quod dicit. Nolite mirari hoc quia

†Alia lra quia.

venit hora in qua omnes qui in monumētis sunt audient vocē filij dei. Quid hoc mirabile? Nō dixit nūc est. In illa resurrectione fidei quid dixit? Venit hora z nunc est. In ista resurrectione qz cōmēdat futurā corporū mortuorū veniet hora dixit: nō dixit nūc est: qz in fine seculi veritura est. Et vnde inquis mihi. pbas: qz de ipsa resurrectione dixit? Si patienter audias: tuipse tibi modo probabis. Requamur ergo. Nolite mirari hoc qz venit hora. Jā qua oēs qui in monumētis sunt audient vocem filij dei z pcedent. Quid euidentius ista resurrectione? Jā oudum non dixerat qui in monumētis sunt: sed mortui audient vocem filij dei: et qui audierint viuent. Nō dicitur alij viuēt/alij bonank: qz oēs q̄ credūt viuēt. De monumētis aūtē q̄d dixit? Omnes qui sunt in monumētis audient vocē filij eius z procedent: non dixit audient: z viuent. Si em male vigerant z iacebant in monumentis: ad mortē resurgent nō ad vitam Ergo videam⁹ q̄d pcedūt: licet pauloante mortui audiēdo z credēdo viuebāt. Nō ibi facta est discretio: nō dictum est audient mortui vocem filij dei z cum audierint: alij viuēt alij dānātur: ſz omnes q̄ audierint viuēt: quia qui credunt viuēt. Qui habēt charitatē viuent: z nemo moriet. De monumētis aūtē audiēt vocem | z pcedent. Quo. | Qui † hoc ne fecerūt † ad resurrectionē vite: qui ‡ male fecerunt ad resurrectionē iudicij. | Hoc est iudiciū: pena illa de q̄ paulo ante dixerat. Qui credit in me transiet a morte ad vitā: i iudiciū nō veniet. | Nō possū ego a me † facere dcḡ. Sicut audio iudico: z iudiciū meū iustum ē. | Si sicut audio iudicas: a quo audis? Si a patre/certe pater nō iudicat quēḡ sed oē iudiciū dedit filio. Qñ tu quod dmō preco patris vt qō audis dicas. Quod audio hoc dico: quia quod ē pater hoc sum. Dicere enim meum esse est: quia verbum patris ſm Hoc ei tibi dicit xps. Inde de tuo q̄d ē: sicut audio ita iudico: nisi sicut sum? Quō enī audit christ⁹? Fratres quaramus rogo vos. Audit christus a patre? Quomō illi dicit pater? Utiḡ si dicit illi: verba ad illum facit. Omnia enī qui aliq̄d alicui dicit: nō dicit. Quomō pater filio dicit: qñ fili⁹ verbum patris est? Quicqd autem nobis pater dicit: verbo suo dicit: verbum patris filij est: ipso verbo quo alio verbo dicit? Unus est deus/vnū verbum habet in vno verbo omnia ꝓtinet. Quid est ergo sicut audio ita iudico Sicut de patre sum: ita iudico. Ergo iudiciū meum iustū est: verum est. Nam si nihil facis ex te o vbi es iesu: quomodo sentiunt carnales/si nihil facis ex te? Quomodo paulo ante dixisti: sic z filius quos vult viuificat: modo dicit ex me facio nihil? Sz quid cōmendat filius: nisi qz de patre est? Quid est de patre? Nō esse de se. Sz non est de se filius. Et de se esset: fili⁹ nō esset: ſz filius de patre est. Pater vt sit nō est de filio: filius vt sit de patre est: equalis est patri. Sz tamen ille de illo: non ille de isto. | Qz non quero voluntatem meā ſz volūtatem ei⁹ q̄ misit me. | Filij vnic⁹ dicit: nō quero voluntatē meā: z homines volunt facere volūtatem suam. Ille tm̄ se humiliat qui equalis est patri z tantū se extollit qui in imo iacet: z nisi ei manus porrigat nō surgit. Faciamus ergo voluntatē patris/voluntatē filij/voluntatē spiritus sancti: qz trinitatis huius vna volūtas/vna potestas/vna maiestas est. Ideo tamen dicit filius: nō veni facere voluntatē meā/ſz volūtatē ei⁹ q̄ misit me: qz xps nō est de se ſ de patre suo est. Quod autē habuit vt homo appareret: de creatura assumpsit quam ipse formauit.

Tractatus.xxiij.

¶Si ego testimonium perhibeo de me: testimoniū meū nō est verū. Alt⁹ est qui testimonium perhibet de me. Et scio qz verū est testimoniū ei⁹ qō perhibet de me. Vos misistis ad ioannem: et testimonium perhibuit veritati. Ego autē non ab homine testimoniū accipio. Sed hec dico vt vos salui sitis. Ille erat lucerna ardēs et lucēs. Vos autem voluistis ad horam exultare in luce eius. Ego autem habeo testimonium maius ioanne. Opera enim que dedit mihi pater vt perficiam ea: ipsa opera que ego facio testimonium perhibent de me: quia pater misit me: et q̄ misit me pater ipse testimonium perhibuit de me: nec vocē eius vnq̄ audistis: nec speciem eius vidistis. Et verbum eius non habetis in vobis manēs: quia quē misit ille huic vos creditis. Scrutamini scripturas: qz vos putatis i ipsis vitam eternam habere. Et ille sunt que testimonium perhibent de me: z nō vultis venire ad me vt vitam habeatis. Claritatem ab hominibus non accipio: sed cognoui vos: qz dilectionem dei non habetis in vobis. Ego veni in nomine patris mei: z non accepistis me. Si alius venerit in noie suo illum accipietis. Quomodo vos potestis credere qui gloriam ab inuicē accipitis. Et gloriam que a solo deo est non queritis? Nolite putare quia ego accusaturus sum vos apud patrem. Est qui accusat vos. Moyses in quo vos speratis. Si em crederetis/ Moysi: crederetis forsitan z mihi. De me em ille scripsit. Si autem illius litteris non creditis: quomodo meis verbis credetis?

Modam loco in euangelio dñs ait prudentē auditorē verbi sui: sil'em esse debere homini qui vult edificare fodit alt⁹ vonec perueniat ad fundamentū stabilitatis petre/vt ibi secur⁹ ꝓstruat qō fabricat/aduersus impetū fluminis vt cum venerit repercutiūt poti? firmitate edificij cḡ ipius su ruinā faciat illi vomui. Putem? scripturam dei tanḡ agrū esse: vbi volumus aliquid edificare. Nō sim⁹ pigri/nec superficie cōtenti. Fodiamus altius donec pueniam⁹ ad petram. Petra autē erat christus. Hodierna lectio de testimonio dñi nobis locuta est: qz nō habet necessariū ab hoīb⁹ testimoniū sed habeat maiu⁹ cḡ sūt hoies atq̄ idē testimoniū dixit q̄d sit opera inq̄t q̄ ego facio: testimoniū phibēt de me. | Deinde adiunxit | Et testimoniū phibet de me q̄ misit me pat | Ipse quoq̄ opera que facit: a patre se accepisse dicit. Testimoniū ergo phibent opera: testimoniū perhibet pater. Nullū ne testimoniū perhibuit ioannes? Perhibuit plane sed tanḡ lucerna: non ad factendos amicos sed ad cōfundendos inimicos. Jam enim antea predictū erat a pso patris/paraut lucernā xpō meo: inimicos ei? induā cōfusione: sup ipsum autem efflorebit sanctificatio mea. Esto tanḡ in nocte positus. Attendistis in lucernā z miras⁹es lucernā: z exultasti ad lumē lucerne. Sz illa lucerna dicit esse solē in quo exultare debeas: z q̄uis ardeat i nocte: diē te iubet expectare. Nō ergo qz illi⁹ hoīs testioniū non erat opus. nā vt q̄d mitteret si non erat opus? Sed ne in lucerna remaneat homo/vt lumē lucerne sufficere sibi arbitretur iō dñs nec lucernā illā supflua dicit fuisse/nec tamē te dicit in lucerna debere remanere. Dicit alib testioniū scripture dei/ibi vtiq̄ de⁹ perhibuit testioniū filio suo: et in illa scriptura iudei spem posuerant in lege scz dei: ministrata sibi per moysen famulū dei. | Scrutamini inquit † scptura in qvos putatis vitā eternā habere ‡ ipsa testimonium phibet de me: z nō vultis venire ad me vt vitam habeatis. | Quid vos putatis hīe in scriptura? Vitā eternā. Ipsam i terrogate cui phibet testimoniū: et itelligite q̄ sit vita eterna. Et qz ꝓpter moysen videbant repudiare xpm tāḡ ad aduersariū institutis/ꝓceptisq̄ moysi: rursus eosdē ipse conuincit tanḡ de alia lucerna. Omnes em hoīes lucerne: qz accendi possunt et extingui. Et lucerne quidē sapiūt/lucent/z spiritu feruent. Nam z si ardebāt et extincte sūt: et putent. Permāserūt em fui dei lucerne bone/ex oleo misericordie illi⁹ non ex viribus suis. Gratia quippe dei gratuita illa: oleum lucernarū est. Plus em illis oīb⁹ laborauit qui q̄dā lucerna: z ne vrib⁹ suis arderet videret adiunxit Nō aūtē ego sed gratia dei mecū. Omnis ergo prophetia ante dñi aduētū lucerna est. De qua petr⁹ apostol⁹. Habemus certiorē ꝓpheticū sermonē: cui benefacitis intendentes/quē ad modū lucerne lucē in obscuro loco donec dies

Universidad de Sevilla Biblioteca

bent de me: quia pater misit me: et q̄ misit me pater ipse testimonium perhibuit de me: nec vocē eius vnq̄ audistis: nec speciem eius vidistis. Et verbum eius non habetis in vobis manēs: quia quē misit ille huic vos creditis. Scrutamini scripturas: qz vos putatis i ipsis vitam eternam habere. Et ille sunt que testimonium perhibent de me: z nō vultis venire ad me vt vitam habeatis. Claritatem ab hominibus non accipio: sed cognoui vos: qz dilectionem dei non habetis in vobis. Ego veni in nomine patris mei: z non accepistis me. Si alius venerit in noie suo illum accipietis. Quomodo vos potestis credere qui gloriam ab inuicē accipitis. Et gloriam que a solo deo est non queritis? Nolite putare quia ego accusaturus sum vos apud patrem. Est qui accusat vos. Moyses in quo vos speratis. Si em crederetis/ Moysi: crederetis forsitan z mihi. De me em ille scripsit. Si autem illius litteris non creditis: quomodo meis verbis credetis?

Modam loco in euangelio dñs ait prudentē auditorē verbi sui: sil'em esse debere homini qui vult edificare fodit alt⁹ vonec perueniat ad fundamentū stabilitatis petre/vt ibi secur⁹ ꝓstruat qō fabricat/aduersus impetū fluminis vt cum venerit repercutiūt poti? firmitate edificij cḡ ipius su ruinā faciat illi vomui. Putem? scripturam dei tanḡ agrū esse: vbi volumus aliquid edificare. Nō sim⁹ pigri/nec superficie cōtenti. Fodiamus altius donec pueniam⁹ ad petram. Petra autē erat christus. Hodierna lectio de testimonio dñi nobis locuta est: qz nō habet necessariū ab hoīb⁹ testioniū sed habeat maiu⁹ cḡ sūt hoies atq̄ idē testioniū dixit q̄d sit opera inq̄t q̄ ego facio: testioniū phibēt de me. | Deinde adiunxit | Et testimoniū phibet de me q̄ misit me pat | Ipse quoq̄ opera que facit: a patre se accepisse dicit. Testimoniū ergo phibent opera: testimoniū perhibet pater. Nullū ne testimoniū perhibuit ioannes? Perhibuit plane sed tanḡ lucerna: non ad factendos amicos sed ad cōfundendos inimicos. Jam enim antea predictū erat a pso patris/paraut lucernā xpō meo: inimicos ei? induā cōfusione: sup ipsum autem efflorebit sanctificatio mea. Esto tanḡ in nocte positus. Attendistis in lucernā z miras⁹es lucernā: z exultasti ad lumē lucerne. Sz illa lucerna dicit esse solē in quo exultare debeas: z q̄uis ardeat i nocte: diē te iubet expectare. Nō ergo qz illi⁹ hoīs testioniū non erat opus. nā vt q̄d mitteret si non erat opus? Sed ne in lucerna remaneat homo/vt lumē lucerne sufficere sibi arbitretur iō dñs nec lucernā illā supflua dicit fuisse/nec tamē te dicit in lucerna debere remanere. Dicit alib testioniū scripture dei/ibi vtiq̄ de⁹ perhibuit testioniū filio suo: et in illa scriptura iudei spem posuerant in lege scz dei: ministrata sibi per moysen famulū dei. | Scrutamini inquit † scptura in qvos putatis vitā eternā habere ‡ ipsa testimonium phibet de me: z nō vultis venire ad me vt vitam habeatis. | Quid vos putatis hīe in scriptura? Vitā eternā. Ipsam i terrogate cui phibet testimoniū: et itelligite q̄ sit vita eterna. Et qz ꝓpter moysen videbant repudiare xpm tāḡ ad aduersariū institutis/ꝓceptisq̄ moysi: rursus eosdē ipse conuincit tanḡ de alia lucerna. Omnes em hoīes lucerne: qz accendi possunt et extingui. Et lucerne quidē sapiūt/lucent/z spiritu feruent. Nam z si ardebāt et extincte sūt: et putent. Permāserūt em fui dei lucerne bone/ex oleo misericordie illi⁹ non ex viribus suis. Gratia quippe dei gratuita illa: oleum lucernarū est. Plus em illis oīb⁹ laborauit qui q̄dā lucerna: z ne vrib⁹ suis arderet videret adiunxit Nō aūtē ego sed gratia dei mecū. Omnis ergo prophetia ante dñi aduētū lucerna est. De qua petr⁹ apostol⁹. Habemus certiorē ꝓpheticū sermonē: cui benefacitis intendentes/quē ad modū lucerne lucē in obscuro loco donec dies luceſcat: z luciferoriat in cordibus vestris. Lucerne itaq̄ ꝓphete: z oīs ꝓphetia vna magna lucerna. Quid apostoli? Nō lucerne etiā ipsi? Plane lucerne. Sol? em ille nō lucerna. Nō em accendit et extinguit: qz sicut pater habz vitam i semetipso: sic dedit filio habere vitam in semetipso. Lucerne ergo et apostoli: et gratias agunt qz et accenſe/lumine veritatis sunt: z feruēt spiritu charitatis: z suppetit illis oleū gratie dei. Si nō eēnt lucerne: nō diceret illis dñs vos estis lumen mūdi. Nam postea bñ dixit vos estis lux mūdi: ostēdit ne tale lumē se putarēt quale dictū est. Erat lumen verum: qō illuminat omnē hominē venientem in hūc mundū. Cūc autē hoc de dño dictū est: cū a ioanne distingueret. De ioanne quippe baptista dictū erat: non erat ille lumē: sed vt testimoniū phiberet de lumine. Et ne diceres quō lumen nō erat de quo xps dicit/qz lucerna erat in cōparatione alterius luminis nō erat lumen. Erat eni verū lumē qō illuminat omnē hominē venientē in hunc mūdū Ergo cū et discipulis diceret: vos estis lumen mundi ne sibi aliq̄d tributū putarent/qō de solo xpō intelligendū eēt z ita lucerne vento supbie extingueren̄: cum dixisset: vos estis lumen mundi: cōtinuo subiūxit. Nō potest ciuitas abscondi supra montē posita: neq̄ accendūt lucernā z ponūt eam sub modio sed sup̄ cādelabrū: vt luceat oībus q̄ in domo sunt. Gz q̄d si aplos nō dixit lucernā/sed accēsores lucerne quam poneret super candelabrum? Audi qz ipsis dixit. Sic luceat inquit lumen vestrum cozā hoibus: vt videntes bona opera vra glorificēt nō vos sed patrē vestrum q̄ in celis est. Ergo z moyses perhibuit testimoniū xpō: z ioannes phibuit testimonium xpō: z ceteri ꝓphete z apostoli phibuerūt testimoniū xpō. His oīb⁹ testimoniis ꝓponit testimoniū operū suoū: qz z per illos nō nisi deus perhibuit testioniū filio. Sz phibet alio modo de⁹ testioniū filio suo Per xpm filiū suum: indicat de⁹ filiū: indicat se p filium. Ad hūc si potuerit homo peruenire nec lucernis indigebit: z vere fodiēdo alti⁹ edificiū perducet ad petram. Facilis est ergo fratres hodierna lectio: sed ꝓpter hesternū debitū Scio enim quid distulerim/nō ablulerim: z dominus dignatus est donare: etiā hodie loqui ad vos. Recordamini quid reposcere debeatis: si forte aliquomō seruata pietate et salubri humilitate extendamus nos nō aduersus deū: sz ad deū: z leuem? ad eū animā nostrā: effundentes eā super nos: sicut ille in psalmo cui dicebat vbi est de⁹ tuus: hec inquit meditat⁹ sum: z effudit sup me animā meā. Leuemus q̄ animā nostrā ad deū nō ꝺ deū/qz et ꝺ dictū est: ad te oīe leuaui animā meā. Et leuem⁹ adiuuāte ipso qz grauis est Ulñ aūt grauis est? Qz corp⁹ qō corrūpit aggrauat aiam z deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Ne forte possimus sensum nostrū a multi colligere ad vnū z euulsum a multis leuare ad vnum. Quod quidem nō poterimus vt dixi/nisi adiuuet ille qui ad se vult leuari aias nras z ꝓtinguam? ex aliqua parte/quomodo verbum dei vnic⁹ pater coetern⁹ z coequalis patri nō faciat nisi qō viderit patrē facientē: cū tñ pr ipe nō faciat aliq̄d nisi p filiū videntē. Ui dek mihi quō dñs iesus i ꝺ loco magnū q̄dā insinuare volēs nitētis/z infundere capacibus incapaces autē excitare ad studiū/vt nōdū intelligētes/bene viuēdo capaces fiant. Insinuauit nobis animā humanā z mentē rationalē que ineſt homini: nō ineſt pecori: non vegetari: nō beatificari: nō illuminari: nisi ab ipsa substātia dei: eāq̄ aiam facere aliq̄d p corp⁹ z de corpore: atq̄ hīe subiectum corp⁹ z p corpora alia mulceri posse sēsus corporis vel offendi: z ꝓpter ꝺ id est ꝓpter consortiū quoddā aie z corpis i hac vita atq̄ cōplexū: delectari aiam lenitis: vl' incōtristari offensis corporis sensib⁹: beatitudinē tñ ei⁹ qua fit beata ipsa ipsa aia/nō fieri nisi participatione illius vite semp vive: incōmutabilis eterneq̄ substātie q̄ deus est: vt quomodo aia q̄ inferior deo est: id quod ipsa inferius est: ꝺ est corpus facit viuere: sic eādē animā nō faciat beate viuere: nisi quod ipsa aia est superi⁹. Supior em aia q̄ corpus: et superior q̄ aia deus. Anima vt prestet aliquid inferiori: pstat illi a superiore. Seruiat dño suo: ne conculcet a seruo suo. Hec est fratres mei religio xpiana q̄ pdicat per totū mundū horrentib⁹ inimicis z vbi vincunt murmurātibus: vbi prevalent seuientib⁹. Hec est religio christiana vt colat vn⁹

deus:non multi dis:qz nō facit animā beatā nisi vnus deus
Participatione dei fit beata:nō participatiōe sancte ani-
me fit beata infirma anima:nec participatiōe āgeli fit bea
ta sancta anima:sed si querit beata esse infirma anima:que
rat vnde beata sit sancta anima. Nō em beatus efficeris ex
angelo tu:sed vnde angelus inde et tu. His premissis atq;
firmissime cōstitutis/animā rationalē nō beatificari nisi
a deo:corpus nō vegetari nisi per animā:atq; eē quādam
C medietatē inter deū z corpus et animā. Intendite ergo z
recolite nō hodiernā de qua sufficiēter locuti sumus:sz he
lternā lectionē:quā ecce triduo iam ꝓsam⁹ atq; tractam⁹z
prouiribus fodiamus/donec ad petrā pueniam⁹. Verbū
christus et verbū dei christus apud deum. Verbum xp̄us
z de⁹ ꝺbū christ⁹:z de⁹ et verbū vn⁹ de⁹. Illuc perge anima
contēptis ceteris:vel etiā trāscensis. Illuc perge:nihil po
tentius ista creatura que mens dicit rationalis:nihil hac
creatura sublimius. Quicqd supra istam est:creator ē. Di-
cebam aūt qz ꝺbū christ⁹:z verbū dei christ⁹:et deus ꝺbū
christus: sed nō tantū verbum xp̄s:qz verbum caro factū
Phil. ij. est et habitauit in nobis. Ergo z verbū et caro xp̄s. Cū em
i forma dei esset:nō rapinā arbitrat⁹ est esse se equalem deo
et quid nos in imo qui nō poteram⁹ infirmi et humi repen
tes attingere deū? Nūqd reliquēdi eram⁹? Absit. Semet
ipsum exinaniuit formā serui accipiēs:nō ergo formā dei
amittēs. Fact⁹ est homo q erat de⁹:accipiēdo qd non erat
amittēdo qd erat. Ita factus est homo deus. Ibi habes
aliqd ꝓpter infirmitatē tuā:ibi habes aliqd ꝓpt pfectio-
nem tuā. Erigat te xp̄s per id qd homo est:ducat te ad id
qd de⁹z hō est:ꝓducat te ad id qd de⁹ iesus est. Et tota pre
dicatio dispensatioq; per iesum hec est fratres z alia nō ē
vt resurgāt sic:resurgant et corpora. Utrūq; quippe mor-
tiij. sē. di. tuū erat corpus ex infirmitate/anima ex iniqtate. Resur-
xlviij. ca. get aīa ab iniquitate p id qd de⁹ est. Resurget corp⁹ a cor-
Et sicut. ruptione per id qd hō ē. Anime resurgūt per substātiā dei:
corpora p dispēsatiōe humanā. Qz vtrūq; mortuum erat
resurgat vtrūq;. Quid vtrūq;? Anima et corp⁹. Per quid
ergo anima:nisi per dīm iesum xp̄m? Per quid corpus ni
si p boiem eūdē xp̄m? Erat em et in xpo anima humana/
tota aīa:nō irrationale tm anime: sed etiā rationale quod
mens dicit. Fuerūt ei quidam hereticī:z pulsi sūt ab eccle
sia:qui putarēt nō habere mentē rationalē corpus christi:
sed quasi animā beluinā:excepta quippe rationali mētevi
ta beluina est. Sz qz expulsi sūt et a veritate expulsi sūt ac
cipe totū xp̄m verbū/mentē rationalem:z carnem. Hoc to
tū xp̄s est. Resurgat aīa tua ab iniquitate per id qd de⁹est
resurgat corpus tuū a corruptione per id quod homo est.
D Proinde charissimi audite magnā lectionis hui⁹ q̄tū mi
hi videt ꝓfunditatē:et videte quēadmodū loquat hic xp̄s
nihil aliud q̄ quarevenerit xp̄us:vt resurgant aīe ab iniq
tate. Resurgāt corpora a corruptione. Jam dixi aīe p qd
resurgāt:p ipam substātiā dei. Corpora per quid resurgāt
Resumit ꝺ augu. te p dispēsatiōe humanā dīi nostri iesu xp̄i. ⌊ Amen amē di-
xtū in su- co vobis:nō potest a se filius facere q̄cq; nisi qd viderit pa
periorib⁹ trem facientē. Quecūq; em ille fecerit hec et filius similit
iij. tra- facit: ⌊celum: terram:mare:que in celo: que in terra:que in
ctatib⁹ ex mari: visibilia inuisibila:animalia i terris:frutecta i agris
positū ad natātia in aq̄s:in aere volātia:in celo lucētia. Preter hec
huc āpli⁹ omnia angelos:virtutes:sedes:dominationes:principat⁹:
et aliter il potestates. Omnia per ipsum facta sunt. Nunqd fecit om-
lum expo- nia hec deus pater z demonstrauit ea facta filio:vt z ipe fa-
nēdo. ceret alterū mundū bis oibus plenū? Non vtiq;. Sed qd
Quecūq; em ille fecerit hec et nō alia:sed hec z fili⁹:nec dis
similiter sed similiter facit. ⌊ Pater em diligit filiū:et oīa
demōstrat ei q ipse facit. ⌋ Demōstrat pater filio vt aīe susci
tent qz per patrē z filiū aīe suscitant:nec possunt viuere ant
me:nisi earū vita sit de⁹. Si ergo non possūt viuere anime
nisi earū vita sit de⁹ sicut ipse sunt vita corpoum:qō demō
strat pater filio:id est qō facit per filiū facit. Non faciendo
demonstrat pater filio:sed demonstrādo facit per filium.
Videt em fili⁹ patrē demonstrantē anteq; aliqd fiat:et ex
demōstratiōe p̄is et visione filij:fit quod fit a patre per fi-
liū. Sic aīe suscitant si potuerint videre istam vnitatis cō
iunctionē:patrē demonstrantē filiū videntē:et per patris
demōstrationē:et filij visionē fieri creaturā: atq; id fieri p

tet. Utiq; in veteri⁹ mortui erāt de q̄bus dicit. Sine mor
tui sepeliant mortuos suos:z exurge qui dormis:et exur-
ge a mortuis z illuminabit te xp̄s. Et de hac lectione quā
do mortui audiēt:z qui audierint viuēt:in veteri⁹ mortui
erāt nō reuiuiscāt. Reuiuiscēdo moriunt in meli⁹:qz et re-
uiuiscendo nō erūt qō erāt. Nō esse autē quod erant mors
est. Sz forte si in meli⁹ ē:nō appellak mors. Appellauit aūt
illā mortē ap̄s. Si autē mortui estis cū xp̄o ab elementis
huius mūdi:qd adhuc velut viuētes de hoc mūdo decerni
tis. Et iterū. Mortui ei estis:z vita vestra abscondita ē cū
xp̄o i deo. Mori nos vult vt viuamus:qz vixim⁹ vt morere
mur. Quicqd ergo z a meliore in deterius:z a deteriore in
meli⁹ mortē nō est de⁹:qz neq; in meli⁹ ire potest sūma bo-
nitas:neq; i veteri⁹ vera eternitas. Vera aūt eternitas est:
vbi tēporale nihil est. Erat aūt modo hoc:z mō illud. Jaz
xp̄s admissum est:eternū nō est. Nāvt noueritis:qz non sic
de⁹ immortalis quō anima:certe immortalis est anima. Quid
ergo est qō ait ap̄s:de deo qui solus habet immortalitatē
nisi qz hoc aperte dixit? Solus habet incōmutabilitatem
qz sol habet verā eternitatē. Ergo ibi nulla mutabilitas.
F Agnosce in te aliqd qō volo dicere intus:int⁹ in te:nō in te
q̄ corpore tuo. Nā z ibi pōt dici in te. Jn te est em sanitas
inte q̄libet etas:sed ꝑm corpus. Jn te est man⁹:pes tuus.
Sed aliū est in te intus:aliud in te tāq; in veste tua. Sz re-
linque foris vestē tuā z carnem tuā. Descende in te adi se
cretariū tuū:mentē tuā:z ibi vide qō volo dicere si potue-
ris. Si em tuipse a te lōge es:deo ꝓpinquare vnde potes?
Dicebā de deo:z intellecturū te arbitrabar. De anima di-
co:de te dico intelligе:ibi te ꝓbabo. Nō em valde longo p:
go in exempla:quādo de mēte tua volo aliquā similitudi-
nē dare ad deū tuū:qz vtiq; nō in corpore sz in ipsa mēte fa
c⁹ est hō ad imaginē dei. Jn similitudine sua deum quera
mus i imagine sua deū agnoscam⁹. Jbi itus si potuerim⁹
inuenīam⁹ qō dicim⁹:quō demonstret pater filio:z filius
videat quod demōstrat pater:anteq; fiat aliquid a patre p
filium. Sed cum dixero et intellexeris:nec sic putes iā illō
aliqd tale eē:vt fues ibi pictatē quam volo a te seruari. Et
precipue moneo:id est:vt si nō vales cōprehendere deus qd
sit parū nō tibi putes esse scire quid non sit. Ecce in mēte
tua video aliqua duo:memoriā tuā z cogitationem tuam:
id est quasi aciem quādam z obtutū anime tue. Uides ali
quid z per oculos ꝓcipis z cōmēdas memorie:et ibi est in-
tus quod memorie cōmendasti in abdito recōditū quasi i
horreo:quasi in thesauro:quasi in secretario quodā z pene
trali interiore. Cogitas aliūde:intētio tua alibi est. Illud
qō vidisti in memoria tua est:z non videk a te:qz cogitatio
tua in aliō intēdit. Modo ꝓbo:sciētib⁹ loquor. Carthagi
nem nomino. Ecce modo intus quicqd eā nostis: vidistis
carthaginē. Nūqd tot sunt carthagines:quod animevre?
Si vidistis per nomē hoc p quattuor has syllabas nota:
tas vobis:erumpētes ex ore meo. Tacte sūt aures vestre/
factus est sensus aīe per corpus:z ab alia intentione refle:
xus est animꝰ ad id qd ibi erat z vidit carthaginē. Nunqd
tūcest ibi carthago facta? Quis iam ibi erat:sed latebat
Quare latebat? Qz animꝰ tuus in aliud attendebat. Cum
hoc reflexa est cogitatio tua ad id qō erat in memoria:inde
formata ē z visio quedā animi facta est. Antea nō erat visio
sed erat memoria. Reflexa cogitatiōe ad memoriā facta est
visio. Demōstrauit q̄ memoria tua cogitationi tue cartha
ginē z qō in illa erat anteq; intēderes/cōuerse ad se inten
tioni cogitatiōis ostēdit. Ecce facta est a memoria demō-
stratio:facta est in cogitatione visio:z nulla verba i medio
cu currerūt:nullū ex corpe signū datū est:nec innuisti/nec
reciprisisti:nec sonuisti:z tamē cogitatio vidit qō memoria
demonstrauit:z cui demōstrauit. Et iusdem autē substātie
est z q demōstrauit:z cui demōstrauit. Sed carthaginē vt
haberet memoria tua:p oculos hausta est imago hec. Vidi-
sti em qō in memoria reconderes. Sic arborē quā meministi
vidisti. Sic montē:sic fluuiū:sic amici faciē:sic inimici:sic
patris:matris:fratris:sororis filij:vicini:sic litterarum in
codice conscriptarum:sic ipsius codicis sic huius basilice
oia ita vidisti z visa quia iam erant memorie cōmendasti:
tanqz posuisti illic que vidisti cogitādo cū velles:etiā cū
ab illis corporis oculis affuissent. Vidisti enim carthagi-

nē cū esses carthagine:accepit speciē p oculos anima tua.
Hec species recondita est in memoria tua:z ruasti aliqd i
tus homo apud carthaginē cōstitut⁹: quod posses apō te
videre etiā cū ibi non esses. Hec oīa foris sec⁹ accepisti.
Pater demōstrat filio:nō accepit extrīsecus. Jntus totū
agitur qz nihil creaturarū esset extrinsecus:nisi hoc pat fe
cisset extrinsec⁹ per filiū. Creatura oīs a deo facta est. An
teq; fieret nō erat. Nō ergo facta visa est z retēta memori-
ter vt eā pater filio tanqz memoria cogitationi mōstraret:
sed faciendā pater mōstrauit:faciendā filius vidit:z eā pa
ter demōstrando fecit qz per filiū videt fecit. Et iō move
re nō debet qz dictū est:nisi qō viderit patrē facientē:nō vi
ctū est demonstrantē. Per hoc em significatū est id eē pa-
tri facere quod est demōstrare:vt ex hoc itelligak per filiū
videntē omnia facere:nec illa demōstratio:nec illa visio tē
poralis est. Qz em p filiū fiunt oīa tpa:nō vtiq; aliquo tem
pore possent ei demōstrari faciendā. Sic autē demōstratio
patris filij visionē gignit:quēadmodū pater filiū gignit.
Demōstratio q̄ppe generat visionē:nō visio demonstratio
nē. Quod si puri⁹z pfecti⁹ intueri valerem⁹:fortasse iueni-
remus:nec aliud esse patrē:aliud filiū:aliud eius visionem
Sed si vix hoc cepimus:vix explicare potuerim⁹: quomō
memoria quod cepit extrīsecus ostēdat cogitationi quā
tomin⁹ cōpere aut explicare potuim⁹:quō pater de⁹ demō-
strat filio:qō non habet aliūde:vel qō nō est aliud q̄ ipse.
Paruuli sum⁹:loquor vob⁹ quid nō sit deus:nō ostēdo qd
sit. Ergo vt capiam⁹ qd sit:quid faciem⁹? Nunqd a me nisi
quid per me poteritis? Dicā hoc paruulis:z vobis z mihi.
Est per quē possim⁹. Modo cātauim⁹:modo audiuimus
Jacta in deum curā tuā:z ipse te enutriet. Jdeo em nō po-
tes o homo:qz paruulus es. Si paruulus es:nutriēdus es
Mutrit⁹ grādis eris:z qō paruulus nō poteras:grādis vi
debis. Sed vt nutriar/iacta in deū curam tuam:z ipse te
enutriet. Modo ergo percurram⁹ vtrūque q restāt:z vide-
te ꝺ cōmēdaui quomodo de⁹ insinuet. ⌊ Pater diligit fi-
liū z oīa demōstrat ei q ipe facit. ⌋ Ipe suscitat aīas: sed per
filiū:vt fruank anime suscitate substantia dei:ꝺ est patris z
filij. ⌊ Et maiora his demōstrabit ei opa. ⌋ Quib⁹ maiora?
Sanitatib⁹ corporū. Jam z antea tractaum⁹:nec īmora-
ri debem⁹. Maiora est cū resurrectio corporis in eternū:q̄
hec que ad tps facta est i illo languido sanitas corpis. Et
maiora his demōstrabit ei opera. ⌊ vt vos miremini. ⌋ De:
mōstrabit q̄ tēporaliter. Ergo quasi homini facto i tpe
qui verbū deus nō est fact⁹:per quē omnia facta sunt tem-
pora:sed homo factus est in tpe. Apparet quo cōsule:q̄ die
cōceptū de spiritu sancto:virgo maria peperit xp̄m. Ergo
homo fact⁹ est in tpe: per quē deum facta sūt tpa. Jō tāq;
i tpe demōstrabit ei opera maiora:id est resurrectionē cor-
porū vt vos miremini factam p filiū resurrectionem cor-
porū. Deinde redit ad illā resurrectionē animarū. ⌊ Sic ei
pater suscitat mortuos z viuificat sic z filius quos vult vi-
uificat ⌋ Sed si spīs viuificat pater:viuificat filius:quos
vult pater:quos vult fili⁹? sz ipsos pater quos fili⁹? qz oīa
per ipm facta sunt. Sicut em pater suscitat mortuos z viui
ficat:sic et filius quos vult viuificat. De resurrectione aīa-
rū dictū est ꝺ. Quid de resurrectione corporū? Redit z di-
cit. ⌊ Neq; em pater iudicat quēq;:sz omne iudicium dedit
filio ⌋ Resurrectio aīarū sit p substantiā patris z filij: eter-
nā z incōmutabilē. Resurrectio vero corporū sit p dispen
satiōe humanitatis filij tēporalem: nō patri coeternam.
Jō cū memorasset iudiciū vbi fieret resurrectio corporum
Nō em p̄ indt iudicat quēq;:sed omne iudiciū dedit filio
De resurrectiōe aūt aīarū:sicut pater suscitat mortuos et
viuificat/sic et filius quos vult viuificat. Illud ergo simul
pater et filius:hoc autē de resurrectione corporū:nō iudi-
cat p̄ quēq;:sed oē iudiciū dedit filio. ⌊ vt oēs honorificēt
filiū:sicut honorificāt patrē ⌋ Hoc redditū est resurrectiōi
animarū:vt omnes honorificēt filium. Quomodo? Sicut
honorificāt patrē. Aīarū em resurrectionē: sic operatur fi-
lius quomodo pater:sic viuificat filius: quomodo pater.
Ergo in aīarū resurrectione omnes honorificēt filiū:sicut
honorificāt:patrē Quid de honorificatione ꝓpter resurre
ctionem corporis? ⌊ Qui nō honorificat filium:nō honorifi
cat patrē qui misit illū. ⌋ Nō dixit sic:sz honorificat z hono

rificat. Honorat eñ homo xp̄us: sed non sicut pater deus. Quare? Qz ſm hoc dixit. Pater maior me est. Qñ aūt honorificat filiꝰ sicut honorificat pater? Cū i principio erat verbū t verbū erat apud deū: t oīa per ipm facta sunt. Et ideo in hac honorificatione scīa qd ait? Qui nō honorificat filiū: nec honorificat patrē qui misit illū. Non est missus filius: nisi qz fact⁹ est homo. ⁊ Amen amen dico vobis. ⁊ Itez redit ad resurrectionē animarū vt assidue dicētē capiam⁹ qz velut volantē sermonē seq nō poteram⁹: ecce imorat⁹ nobiscum sermo dei: ecce quasi habitat cū infirmitatib⁹ nr̄is redit rursus ad cōmēdationē resurrectionis aīarū. Amen amē dico vobis: ⁊ qz qui verbū meū audit t credit ei q me misit habet vitam eternam: ⁊ sed tanq̄ ex patre. Quia qui v̄bū meū audit t credit ei q misit me: ex patre habz vitam eternā: credēdo in illū q misit illū. ⁊ t in iudiciū nō venit: ſz trāsit a morte ad vitā. ⁊ Sed ex patre viuificat cui credit. Quid tu? Non viuificas? Elide qz t filius quos vult viuificat. ⁊ Amen amen dico vobis: qz venit hora qñ mortui audient vocē filij dei: t qui audierint viuent. ⁊ Hic non dixit credent ei qui misit me t ideo viuent: sed audiendo vocem filij dei: qui audierint: hoc est: obaudierint filio dei viuent. Ergo et ex patre viuent cū credent patri: et ex filio viuent cū audient vocē filij dei. Quare et ex patre viuent: t ex filio viuēt? ⁊ Sicut ei hz pater vitam i semetipso: sic dedit filio habere vitā in semetipso. ⁊ Impleuit de resurrectiōe aīarū restat euidēti⁹ dicere de resurrectiōe corporum. ⁊ et potestatem dedit ei t iudiciū facere: ⁊ nō solū aīas per fidem et sapientiam suscitare: sed et iudiciū facere. Quare aūt hec? ⁊ Quia filius hominis est. ⁊ Facit ergo aliqd pater per filiū hominis: qđ nō facit ex substātia sua cui equalis est filiꝰ? sicut ipsum nasci: sicut ipsum cructifigi: sicut ipsum mori: sicut ipm resurgere: nō eñ aliquid horū patri cōtigit. Sic t resurrectionē corpoꝝ. Mā resurrectionē aīarum ex substātia sua pater: p substātā filij qua illi equalis est: animē qp̄ fiunt participes illius incōmutabilis lucis non corpora. Resurrectionē aūt corpoꝝ: pater per filiū hominis? Et ptātē eñ dedit ei et iudiciū facere qz filiꝰ hois est. Sm illud qđ supra dixit: neq; eñ p̄ iudicat quēq̄? Et vt ostēdat qz de resurrectiōe corporis hoc dixit ⁊ nolite mirari ꝑ qz veniet hora: ⁊ non nūc est sed veniet hora: ⁊ in qua oēs q i monumentis sunt ⁊ Jā hoc et hesterno die satiatissime audistis ⁊ Audiēt vocem eius t procedēt. ⁊ Et vbi? In iudiciū ⁊ qui bene fecerūt in resurrectionē vite: q male egerūt in resurrectionē iudicij. ⁊ Et tu hoc facis sol⁹ o dñe qz omne iudiciū filio pater dedit: t nō iudicat quēq̄? Ego inq̄t facio Sed quō facis? ⁊ Non possum a me facere quicq̄: sed sicut audio iudico t iudiciū meū iustū est. ⁊ Cū diceret de resurrectione animarū: nō dicebat audio sed video. Audio eñ tanq̄ precipientis patris imperiū. Jam ergo sicut homo sicut quo patior est mater/iam ex forma serui/nō ex forma dei sicut audio iudico: t iudiciū meū iustū ē. Qñ ē iudiciū iustū hominis? Fratres mei attendite ⁊ qz nō quero voluntatem meam: sed voluntatem eius qui misit me. ⁊

Tractatus.xxiiij.

La.vj. ¶Post hec abijt iesus trās mare galilee: quod est tiberiadis t sequebat eū multitudo magna qz videbāt signa que faciebat super his qui infirmabant. Subijt ergo in mōtem iesus et ibi sedebat cum discipulis suis. Erat aūt proximū pascha: dies festus iudeorum. Cum subleuasset ergo oculos iesus t vidisset quia multitudo maxima venit ad eum: dicit ad philippū. Unde ememus panes vt manducent hi? Hoc aūt dicebat tentans eū. Ipse eñ sciebat quid esset facturus. Respōdit ei philippus. Ducentorū denariorum panes non sufficiunt eis: vt vnusquisq̄ modicū quid accipiat. Dicit ei vnꝰ ex discipulis eiꝰ. Andreas frater Simonis petri. Est puer vnꝰ hic qui hz quinq̄ panes ordeaceos t duos pisces. Sed hec quid sunt inter tantos? Dicit ergo iesus. Facite homines discumbere. Erat autem fenū multum in loco. Discubuerunt ergo viri numero ꝛ quinq̄ milia. Accepit ergo iesus panes et cum gratias egisset distribuit discumbētibus: similiter t ex piscibus quātum volebant: vt autem impleti sunt dixit discipulis suis. Colligite que superauerūt fragmēta ne pereāt. Collegerūt ergo t impleuerunt duodeci cophinos fragmētorum ex quinq̄ panibus ordeaceis que superfuerunt his qui manducauerant. Illi ergo homines cum vidissent q̄ fecerat signum dicebant. Qz hic est vere ꝓpheta qui venturus est in mundum.

¶Jracula que fecit dñs noster iesus xp̄s sunt qdē diuina opera: t ad intelligēdū deū de visibilib⁹ ammonēt humanā mentē. Qz enim ille non ē talis substantie que videri oculis possit: t miracula ei⁹ qb⁹ totū mūdū regit vniuersāq; creaturā: āministrat assiduitate viluerūt ita vt pene nemo dignet attēdere opera dei mira t stupēda in quolibet seminis grano/ſm ipſz suā misericordiā fuauit sibi quedā que faceret opportuno tempe preter vsitatū cursū ordinēq; nature: vt non maiora ſz insolita videndo stuperent: qb⁹ quotidiana viluerāt. Ma⁹ ius eñ miraculū est gubernaculū toti⁹ mūdi: q̄ saturatio quinq̄ milliū hominū de quinq̄ panib⁹: t tā hec nemo mirat. Illud mirant homines: nō qz maius est: ſz qz rarū est. Quis eñ t nūc pascit vniuersū mūdū: nisi ille qui de paucis granis segetes creat? Fecit ḡ quō deꝰ? Qñ enim multiplicat de paucis granis segetes: inde i manib⁹ suis multiplicauit quinq̄ panes. Potestas eñ erat i manib⁹ christi. Panes aūt illi quinq̄ quasi semina erant: nō qdem tenra mādata sed ab eo q̄ terrā fecit multiplicata. Hoc q̄ dico tū: est sensib⁹ quo erigeret mēs: t exhibitū oculis/vbi exerceat intellect⁹: vt mulsibilē deū p visibilia opa miraremur: t erecti ad fidē et purgati p fidem: etiā ipsū inuisibiliter videre cuperem⁹: quē de reb⁹ visibilib⁹ inuisibiliter nosceremus. Nec tā sufficit hec intueri in miraculis xp̄i. Interrogemus tpa miracula: qd nobis loquātur de xp̄o: habētia intelligaṅ linguā suā. Mā qz ipse xp̄s verbū dei ē: et factū v̄bi: v̄bū nobis ē. Hoc miraculū sicut audiam⁹ q̄ magnū est q̄ram⁹ etiā q̄ ꝓfundū sit. Mō tm̄ ei⁹ superficie delectemur: sed etiā altitudinē pscrutemur. Habet eñ aliqd i⁹ tus: hoc qđ miramur foꝛ. Videmus expectauim⁹ magnū quiddā: p̄clarū quiddā: et oīno diuinum: quod fieri nisi a deo non possit. Laudauim⁹ de facto factorē. Sz quēadmō dū si ſras pulchras alicubi inſpicerem⁹ nō nobis sufficeret laudare scriptoris articulum quō eas partes/equales decoraſq; fecit: nisi etiā legerim⁹ qđ nobis per illas ſdicuerit. Jta factū hoc q̄ tm̄ inspicit: delectat pulchritudine facti/vt admiraret artificē. Qui aūt intelligit quasi legit Aliter eñ videt pictura: aliter vident littere. Picturā cū videris: hoc est totū vidisse laudasse. Litteras cū videris nō est totū: quō cōmoneris t legere. Et tem̄ dicis. Cū videris ſras: si forte non eas nosti legere. Quid putamus eē qđ hic scriptū est? Interrogas quid sit. cum iā videas aliqd. Aliud tibi demōstatur⁹ est: a quo q̄ris agnoscere q̄ vidi⁹ sti. Alios ille oculos hz: alios tu. Mōne similiter apices videtis? Sz nō similiter signa cognoscitis. Tu ergo videres t laudas: ille videt t laudat: legit et intelligit. Qz ḡ vidim⁹ qz laudauim⁹: legam⁹ t intelligam⁹. Dñs in mōte. Multo magis intelligamus: qz dñs i mōte: v̄bū est in alto. Videndō nō q̄si humiliter iacet: qđ i alto mōte factū est. Nec mirent pretereundū est: sed suspiciēdū. Turbas vidit exsurgentes agnouit: mīs paulū: non solū p bonitate: verūtā p potestate. Quid eñ sola pdesset bonitas: vbi non erat panis vñ turba esuriens pasceren⁹? Misi bonitati adesset potestas: ieiuna illa turba t esuriēs remaneret. Venit q̄ t discipuli q̄ erāt cū dño i fame: t ipi turbas volebāt pascere vt nō remanerēt ianes: ſz vñ pascerēt ū hēbāt. Jnterrogauit dñs vñ eme renṫ panes: ad turbas pascēdas. Et ait scp̄tura. ⁊ Hoc aūt dicebat tētās eū: ⁊ discipulū scz philippū qđ interrogauerat. ⁊ Ipse aūt sciebat qđ esset factur⁹. ⁊ Cū ergo bono ētu, rā

bat: quid nisi ignorantiā discipuli demōstrabat? Et forte i demōstratiōe ignorātie discipuli aliqd significauit. Apparebit ḡ cū ipm sacramētū de q̄nq; panib⁹ ceperit nobis loquit: t quid significet indicare. Jbi eñ videbim⁹ q̄re dñs in ꝺ facto ignorātiā discipuli voluit interrogādo qđ sciebat ostēdere. Mā interrogam⁹ aliq̄n qđ nescim⁹: audire volētes vt discam⁹. Aliq̄n interrogam⁹ qđ scim⁹ t scire volētes vtrū ille sciat quē interrogam⁹. Utrūq; ꝺ nouerat dñs t qđ interrogabat scīebat: t qđ esset factur⁹ ipse nouerat: t hoc nescire philippū sciebat similiter. Quare ita q̄ iterrogabat: nisi qz illi⁹ ignorātiā demōstrabat? Et hoc quare fecerit: vt dixi postea intelligem⁹. ⁊ Andreas ait. Est ꝺ puer qui habet quinq̄ panes: t duos pisces sed hec quid sunt ad tantos? ⁊ Cū dixisset philippus interrogatus. cc. denariorum: panes non sufficere: quibus tanta illa turba refician⁹: erat ibi qdā puer portans quinq̄ panes ordeaceos: et duos pisces. ⁊ Et ait iesus. Facite hoies discūbere. Erat aūt ibi fenū multū: t discubuerūt † fere quinq; milia hoiz Accepit aūt dñs iesus panes: gratias egit: tussit frangi panes: ꝓponi ante discūbentes. ⁊ Fracti sunt panes: positi ante discūbētes: nō iā q̄nq; panes sed qđ adtecerat q̄ creauerat qđ auctū erat: t de piscib⁹ q̄tū sufficiebat. ⁊ Parū est turbā illā fuisse satiatā: et iā fragmēta receperūt. Et ipsa colligi iussit ne perirent. ⁊ Et ipleuerāt. xij. cophinos fragmētorū. ⁊ Breuiter vt curram⁹: q̄nq; panes intelligunt. v. libri moysi: merito nō triticei ſz ordeacei: qz ad vet⁹ testamētum ptinēt. Mostis aūt ordeū ita creatū: vt ad medullam ei⁹ vir puentat: vestit eñ eadē medulla tegmine palee: t ipsa palea tenax et inherens vt cū labore exuat. Talis ē ſra veteris testamēti: vestita tegmintib⁹ carnaliū sacramētoꝝ Sz si ad ei⁹ medullā puentat: pascit t satiat. Herebat ergo qđā. v. panes et duos pisces. Si q̄ram⁹ qs fuerit puer iste iste forte pp̄s israel erat. Sensu puerili portabat: nec mandūcabat. Illa enim q̄ portabat clausa onerabant: apta pascebāt. Duo aūt pisces videtur nobis significare duas illas in veteri testamēto sublimes psonas q̄ yngebant ad populū sanctificādū t regēdū: sacerdotis t regis. Et ipe venit i mysterio aliqn: q̄ p illas significat. Celit aliqn q̄ p me dulla ordei occultabat. Venit ipe vn⁹ vtrāq; psonā i se portās sacerdotis t regī. Sacerdot⁹ qđ victimā q̄ seipz obtulit p nobis deo. Regis qz regimur ab eo: t aperiuntur q̄ clausa portabant. Ofas illi: ꝓpleuit p se qđ pvet⁹ testamētū promittebat: t frāgi tussit panes. Frāgēdo multiplicati sunt. Mibil veri⁹. Quinq; eñ libri moysi: q̄ multos libros cū exponunt tāq̄ frāgēdo: id est disserēdo fecerūt. Sed i illo oꝛ deo ignorātia pmi pp̄i tegebat: de q̄ dictū est. Mēdu legitur moyses: velamē sup cor⁹ eoꝝ positū est. Mōdū eñ ablatū erat velamē: qz nōdū venerat xp̄s. Mōdū velū tēplī fuerat illo in cruce pendēte cōcissum. Qz ḡ ignorātia populi erat in lege: ꝓpterea illa dñi tētatio: ignorātiā discipuli demōstrabat. Mihil igit vacat oīa innuūt: sed intellectoꝛ requirūt: nā et ipe nūer⁹ pasti pp̄i: pp̄z significabat sub lege ꝓstitutū. Cur ei q̄nq; milia erant: nisi qz sub lege erant? Que lex q̄nq; libris moysi explicat. Qñ et q̄nq; illis portic⁹ laguidi, pdebant: nō sanabant. Ille aūt ibi curauit lā guidū: q̄ et ꝺ turbas de q̄nq; panib⁹ pauit. Mā et sup fenum discūbebant. Carnal⁹ ḡ sapiebāt: t in carnalib⁹ desecbant Qis ei caro fenū. Que sūt aūt illa fragmēta: nisi q̄ pp̄s nō potuit mādūcare? Intelligaṅ ḡ quedā secretiora intelligētie: q̄ multitudo non pōt capere. Quid ḡ restat nisi vt secretiora itelligētie q̄ nō pōt cape multitudo: illis credaṅ q̄ idonei sūt t alios docere: sīc erāt apli: vñ. xij. cophini impleti sūt. Factū est ꝺ mirabiliter qz magnū: factū ē vtiliter/ qz ſpūaliter factū est. Qui tūc viderūt ammirati sūt. Nos aūt nō miramur cū audim⁹. Factū ē ei vt illi viderēt: sc̄ptū ē aūt vt nos audirem⁹. Qđ i illis oculi valuerūt: ꝺ i nobis fides. Cernim⁹ q̄ppe aīo: qđ oculis nō potuim⁹. Et prelatum illis: quō de nobis dictū est. Beati qui nō vidēt t crediderūt. Addo aūt: qz forte intellexim⁹ qđ illa turba nō intellexit. Et vere nos pasti sumus: q̄ ad medullā ordei puenire potuim⁹. Deinq; hoies illi q̄ videret: ꝺ qđ putauerūt? ⁊ Illi i: qz hoies cū vidissēt qđ fecerat signū dicebant: qz ꝺ est vere ꝓpheta ⁊ Adhuc forte iō xp̄m ꝓpheta putabāt: qz sup fenū discūbebāt. Erat aūt ille dñs ꝓpheta⁹ rū: sctificato⁹ ꝓpheta⁹ rū: ſz et ꝓpheta. Mā t moysi dictū est Suscitabo eis ꝓpheta sicut tui. Sicut ꝛz carnē: nō ꝛz manifestatē. Et de ipo xp̄o illā vñi, pmissionē hꝛe itellectū apte in actib⁹ apl⁹oꝝ exponit t legit: t ipe dñs de se ait. Non est ꝓpheta sine honore: nisi in patria sua. Prophēta dñs: t verbū dei dñs: t nulli⁹ ꝓpheta sine ✠bo dei ꝓphetat. Cū ꝓphetis ✠bū dei: t ꝓphete ✠bū dei. Meruerunt ꝓza tpa ꝓphetas afflatos t ipletos ✠bo dei/meruimus nos ꝓpheta ipm ✠bū dei. Sic aūt ꝓpheta xp̄s et dñs ꝓphetarū: sicut angelus xp̄s t dñs angeloꝝ. Mā et ipse dict⁹ ē magni ꝓsilij angel⁹. Merūtū alibi qđ dicit ꝓpheta: Qz nō legat⁹ neq; āgelus ſz ipse veniens saluos faciet eos: id est: ad saluos eos faciēdos: nō mittet legatū nō mittet angelū: sed veniet ipse. Quis veniet? Ipse angel⁹. Certe nō per angelū nisi qz ipse sic angel⁹ vt etiā dñs angeloꝝ. Etenī angeli latine: nūcij sūt. Si christ⁹ nihil annūciaret: angelus non diceretur. Si christus nihil ꝓphetaret: ꝓpheta non diceret. Exortatus est nos ad fidem t ad capescendam vitam eternam: aliqđ pñs annūciat aliquid futurum ꝓdixit. Ex eo quod ꝓsens nunciauit angelus erat: ex eo qđ futurum predixit ꝓpheta erat: ex eo quod verbum de caro factum est: t angelorum et ꝓphetarum dominus erat.

Deut. xviij.

Tractatus.xxv.

¶Jesus ergo cū cognouisset qz vēturi eēnt vt raperent eū et facerēt eū regē: fugit iterū in montē ipse sol⁹: vt aūt sero factū est: descēderūt discipuli ei⁹ ad mare. Et cū ascēdissent nauī venerūt trās mare i capharnaū et tenebre iā facte crāt: t nō venerat ad eos iesus. Mare aūt vēto flante exurgebat. Cū remigassent ergo q̄si stadia viginti q̄nq; aut triginta: videt iesū ambulātē sup mare t proximū nauī fieri: t timuerūt. Ille aūt dixit eis ego sū nolite timere: voluerūt ergo accipe eū in nauī t statī nauis fuit ad terrā i quā ibāt. Alta die turba q̄ stabat trās mare vidit qz nauicula alia non erat ibi nisi vna: t qz nō itrossset cū discipulis suis iesus i nauī: ſz soli discipuli ei⁹ abissēt. Alie ✠o superuenerunt naues a tyberiade iuxta locū vbi manducauerāt panē: grās agētes deo. Cū ergo vidiſ set turba qz iesꝰ nō eēt ibi neq; discipuli ei⁹ ascēderūt i nauiculas: t venerūt capharnaū q̄rētes iesum Et cū iuenissent eū trās mare dixerūt ei. Rabbi qñ huc vēisti. Rñdit eis iesus t dixit. Amē amen dico vobis q̄ritis me nō qz vidisti signa: sed quia māducast⁹ ex panib⁹ t saturati estis: operamini nō cibū q̄ perit: ſz q̄ pmanet in vitā eternā quē filius hois dabit vobis. Huc ei pr̄ signauit deus: dixerunt ergo ad eū qđ faciem⁹ vt opemur opera dei? Rñdit iesus t dixit eis. Hoc est opus dei vt credatis i eū quē misit ille. Dixerunt ergo ei qđ ergo tu facis signum vt videam⁹ t credam⁹ tibi? Quid operaris? Pres nr̄i māducauerūt māna i deserto: sicut scriptū est. Panē de celo dedit eis mā ducare. Dixit ergo eis iesus. Amē amen dico vobis nō moyses dedit vobis panē de celo: ſz pater me⁹ dat vobis panē de celo verū. Panis ei dei ē q̄ de celo discēdit: t dat vitā mūdo. Dixerūt ergo ad eū. Dñe ſp da nobis panē hunc. Dixit aūt eis iesus: ego sum panis vite: q̄ venit ad me non esuriet: t q̄ credit in me nō sitiet vnq̄. Sz dixit vobis qz et vidistis me t nō credidistis. Oē qđ dat mihi pater ad me vēiet: et eū q̄ venit ad me nō eijciā foras: qz descēdi de celo nō vt faciā volūtatē meam

sed voluntatem eius qui misit me. Hec enim voluntas eius qui misit me patris: vt omne quod dedit mihi non perdam ex eo sed resuscitem illũ in nouissimo die. Hec est enim voluntas patris mei qui misit me vt oĩis qui videt filium ⁊ credit in eum habeat vitam eternam: et ego resuscitabo eum in nouissimo die.

A

Eternã ex euangelio lectionẽ: ista est hodierna q̃ sequit: vñ hodiern⁹ ꝓmo debeꝫ. Facto illo miraculo vbi quinq; milia hoĩm de quinq; panib⁹ pauit iesus: cũ ãmirate essent turbe ⁊ eũ magnũ ꝓphetã dicerent q̃venit in mũdũ: sequit hoc. Jesus g̃ cũ vidisset ⁊ q̃ venerãt vt raperẽt eũ ⁊ facerẽt eũ regem fugit iterũ in montẽ ipse solus. Jam ergo intelligi q̃ dñs cũ sederet in monte cum discipulis suis: et videret turbas ad se venientes descenderat de monte: ⁊ circa inferiora loca turbas pauerat. Nam quomodo fieri potest vt rursus illuc fugeret: nisi ante de monte descenderet? Significatur ergo aliquid q̃ dñs de alto descendit ad pascẽdas turbas: pauit ⁊ ascendit. Quare autem ascendit cum cognouisset q̃ eum vellent rapere et regem facere? Quid enim? Non erat rex: qui timebat fieri rex? Erant omnino. Hec talis rex q̃ ab hominib⁹ fieret sed talis rex qui hominib⁹ regnum daret. Nunq̃d forte hic aliquid significat nobis iesus: cuius verba facta sunt? Ergo in hoc q̃ voluerunt eũ rapere ⁊ regem facere: ⁊ propter hoc fugit in montẽ ipse solus: hoc in illo factum tacet. Nihil loquitur/nihil significat? An forte hoc erat rapere eum preuenire velle tẽpus regni eius? Etenim venerat modo: non tam regnare quomodo regnaturus est/ in eo q̃ dicim⁹/ adueniat regnũ tuum. Semper q̃dẽ ille cũ patre regnat ꝑm q̃ est fili⁹ dei/ verbũ dei verbũ q̃ facta sunt oĩa. Prędixerũt aũt ꝓphete regnũ ei⁹ etiã ꝑm id q̃ est fact⁹ xp̃us: ⁊ fecit fideles suos xp̃ianos. Erit em̃ regnũ xp̃ianoꝝ q̃ modo colligit: q̃ mõ cõparat: q̃ mõ emit sanguine xp̃i. Erit aliq̃n manifestũ regnũ ei⁹ quãdo apta erit caritas sanctoꝝ post iudiciũ ab eo factũ: q̃ iudiciũ supra ipse dixit: q̃ filius hois factur⁹ sit. Deq̃ etiã apls dixit: cũ tradiderit regnũ deo et pri. Vñ etiã ipe ait Venite benedicti patris met ꝓcipite regnũ: q̃ vob̃ parat̃ est ab initio mũdi. Discipuli aũt et turbe credẽtes in eũ putauerũt illũ sic venisse vt etiã regnaret. Hoc est velle rapere ⁊ regẽ facere: ꝓuenire velle tẽpus eius: q̃ ipse apud se occultabat vt oportune ꝓderet: vt oportune in fine seculi declararet. Nã vt noueritꝭ q̃ regẽ eũ volebãt facere: id est añuentire: ⁊ iã hr̃e manifestũ christi regnũ/ quẽ primo oportebat iudicari ⁊ deinde iudicare: vbi crucifixus est: ⁊ illi q̃ in eũ sperabãt spẽ resurrectionis ei⁹ ꝓdiderãt resurgens a mortuis inuent inde duos cũ desperatiõe sibi sermocinãtes ⁊ cũ gemitu q̃ gesta fuerãt colloquẽtes: ⁊ apparens eis velut incognit⁹: cũ oculi eoꝝ tenerent ne ab eis agnoscerẽtur: sermonẽ tractãtib⁹ miscuit: illiq; narrãtes ei vñ ꝓmoci narent dixerũt: q̃ ille magn⁹ ꝓpheta in factis et dictis ocisus eẽt a ꝓncipib⁹ sacerdotũ: ⁊ nos inquiunt sperabam⁹ q̃ ipse esset redẽptio israel. Recte sperabaꝫ/ verũ sperabatis: i illo est redẽptio israel. Sed q̃d festinaꝫ? Rapevultis Illũ etiã indicabant nobis hũc sensũ: q̃ cũ eũ quererent discipuli de fine dixerũt ei. Si ꝑ in tpe repsentabis: ⁊ q̃n regnũ israel? Jã em̃ eẽ cupiebãt: nã volebãt: ꝑ est rape ⁊ regẽ facere. Sed ait discipulis: q̃ adhuc sol⁹ ascẽsur⁹ erat. Mõ intḋ ẽ vestrũ scire tpa vel mometa: q̃ pater posuit i sua ptãte Sz accipietꝭ ꝟtutẽ ex alto spũsanctũ supueniẽtẽ i vos: et eritis mihi testes i hierlm ⁊ in omni iudea ⁊ samaria: ⁊ vsq; ad fines terre. Multis vt iã exhibeã regnũ: prius colligam q̃ exhibeã. Altitudinẽ amatis ⁊ altitudinẽ adipiscimini sed p̃ hũilitatẽ me sequimini. Sic de illo etiã p̃dictũ est: ⁊ cõgregatio populoꝝ circũdabit te: ⁊ ꝓpter hãc in altũ regredere id est vt circũdet te cõgregatio ꝓpꝛoꝝ: vt multos colligas: regredere in altũ. Sic fecit: pauit et ascẽdit. Quare autẽ dictũ est fugit? Neq; enim vere si nollet teneretur: si nollet capeꝛ: q̃ si nollet nec agnoscereꝫ. Nã vt noueritis ꝑ mystice factũ nõ ex necessitate ꝟz ex significãte dispositiõe: modo in consequẽti videbitis: q̃ eis secũdo turbis q̃ eum querebãt apparuit: ⁊ cũ eis loquens multa eis dixit: multa de pane celesti disputauit. Rõne cum ipsis de pane disputãs erat: a qb⁹ne teneret̃ aufugerat? Non g̃ tunc poterat agere vt nõ ab eis cõprehenderet̃: quẽadmodũ postea q̃ cum eis loquebatur? Aliquid ergo significauit fugiendo. Quid ẽ ergo fugit? Nõ potuit itelligi altitudo ei⁹. Quic quid em̃ nõ intellexeris: fugit me dicis. Ergo fugit iterũ in montẽ: ⁊ ipse sol⁹. Primogenit⁹ a mortuis ascẽdẽs super oẽs celos ⁊ interpellans ꝓ nobis. Interea illo sursum posito solo sacerdote magno qui intrauit in interiora velit/ fortis populo cõstituto. Hũc em̃ sacerdos ille in lege veteri significabat qui hoc semel i anno faciebat. Illo g̃ sursũ posito: discipuli in nauicula q̃d patiebant? Nã illo in altitudine constituto: nauicula illa ecclesiã significabat. Si non hoc prio in ecclia intelligim⁹: q̃d illa nauicula patiebatur nõ erant illa significãtia sed simpliciter trãseuntia. Si autem videm⁹ exprimi in ecclia veritatẽ illaꝝ significationũm manifestũ q̃ facta christi genera sũt locutionũ. Ut autem sero factũ est inq̃t: descẽderũt discipuli ei⁹ ad mare. Et cũ ascẽdissent † nauiculã venerũt trans mare i capharnaum. Cito dixit finitũ q̃d postea factũ est. Venerũt trans mare in capharnaũ: ⁊ redit vt exponat quẽadmodũ venerũt: q̃ p stagnũ nauigãtes trãsierũt: ⁊ dum nauigarent ad eũ locum cum quo eos venisse iam dixit: recapitulando exponit q̃d acciderit. Tenebre iam facte erant: ⁊ non venerat ad illos iesus. Merito tenebre: q̃ lux nõ venerat. Tenebre tam facte erãt: ⁊ nõ venerat ad eos iesus. Quãtum accedit finis mũdi: crescunt errores: crebrescunt terrores: crescit iniquitas: crescit infidelitas. Lux veniq; que charitas apud iohannẽ ipm euangelistã satis aperteq; mõstrat: ita vt dicret. Qui odit fratrẽ suũ in tenebris ẽ: creberrime extinguitur. Crescunt tre ⁊ tenebre odiozũ fraternoꝝ quotidie crescunt ⁊ nõdũ venit iesus. Vñ apparet q̃ crescit: Quando abũdauit iniquitas refrigescet charitas multoꝝ. Crescit tenebre: ⁊ nõdũ venit iesus. Crescẽtib⁹ tenebris refrigescẽte charitate/ abũdãte iniquitate: ipsi fluct⁹ nauẽ turbãtes Tẽpestates et vẽti: clamores sũt maledictoꝝ. Inde charitas refrigescit: inde fluct⁹ augent̃: et turbatur nauis. Vẽto magno flãte mare exurgebat. Tenebre crescebãt intelligẽtia minuebaꝫ: iniquitas ãgebat. Cũ remigasset ergo quasi stadia viginti q̃nq; aut triginta. Interea ambulabant: promonebant: nec venti illi ⁊ tempestates et fluctus ⁊ tenebre id agebant: vt vel nauis non ꝓmoueret vel soluta mergeret̃: sed inter illa oĩa mala ibat. Ecce q̃ abũdauit iniquitas ⁊ refrigescit charitas multoꝝ/ crescit fluctus/ augent̃ tenebre/ fluctus vẽtus: sed tamen nauis ambulat. Qui enim pseuerauerit vsq; i finẽ: hic saluus erit. Nec ipse stadioꝝ numer⁹ cõtẽnẽdus est. Neq; enim vere poterit nihil significare q̃d dictũ est/ cũ remigassent stadia viginti q̃nq; aut triginta: tũc ad eos venit iesus. Sufficeret aut xxv. aut. xxx. maxime q̃ estimãtis erat nõ affirmãtis. Nã quid periclitarer veritas i estimãte si diceret stadia ferme triginta aut stadia ferme viginti quinq; si ex viginti q̃nq; fecit triginta. Queram⁹ numerũ vigesimũ quintũ: vñ potit vnde fiunt? De q̃nario. Quinarius ille numerus ad legem pertinet. Ipsi sunt quinq; libri moysi: ipsi sunt quinq; pentateuchus: ille lãguidos ꝓtinctes: ipi quinq; panes/ q̃nq; milia hoĩz pascẽtes. Ergo lege significat numer⁹ vicesimus octauus. Quomodo q̃nq; p quinq;: id. est: quinquies quini: facit vigintiquinq;/ quadratũ quinariũ. Sed huic legi adiũcta euangelio veniret deerat ꝑfectio. Perfectio autẽ in senario numero cõprehendit̃: ꝓpterea sex diebꝰ de⁹ mundũ ꝑfecit q̃nq; ipa per sex multiplicent̃: vt lex p euãgeliũ ad impletũ vt fiant sexies quini: triginta. Ad eos ergo qui implet legi venit iesus. Et venit. Quomodo? Calcãs fluctus/ eos tumores mundi sub pedib⁹ habẽs: oẽs celsitudines seculi premens. Hoc agit ꝓtum addit tẽpori: et ꝓtũ accedit ecclesiæ culi. Augent̃ in isto mundo tribulatiões: augent̃ malaugentur contritiones: exaggerantur hec omnia. Jesus trãsit calcans fluctus: ⁊ tũ tãte sunt tribulationes vt etiã ipi qui crediderunt in iesum ⁊ qui conant pseuerare in finẽ exp̃uescãt ne deficiãt. Christo fluctu calcãte seculi ambitiõe ⁊ altitudines depumente: exp̃auescit christianus. Nonne hec illi predicta sunt? Merito et iesu i fluctibus symbolice

timuerũt. Quomodo christiani q̃ius habẽtes spem i futuro seculo: quando viderint deprimi altitudinẽ seculi humanam: pleriq; conturbantur de contritione rerum humanarum. Aperiunt euangelium/ aperiũt scripturas diuinas ⁊ inueniũt ibi ista omnia predicta: quia hoc dominus facit. Deprimit celsitudines seculi vt ab humilibus glorificetur. De quorum altitudine predictũ est: ciuitates firmissimas destruxo/ et inimici defecerunt framee i finem et ciuitates destructi. Quid ergo timetis christiani? † Christ⁹ loquitur. Ego sũ: nolite timere. Quid hec exp̃auescit? Quid timetis? Ego ista p̃dixi ego facio/ necesse est vt fiant. Ego sum: nolite timere. Voluerunt ergo accipere in nauim. Agnoscentes et gaudentes secuti facti. Et statim fuit nauis ad terram qua ibant. Factus est finis ad terrã: de humido ad solidum: de turbato ad firmum: de itinere ad finẽ. Altera die turba que stabat trans mare (vnde illi venerant) vidit quia nauicula alia non erat ibi nisi vna: ⁊ quia non introisset cum discipulis suis † in nauem: sed soli discipuli eius abiissent alie vero superuenerũt naues a tyberiade iuxta locum vbi manducauerunt panem gratias agente dño. Cum ergo vidisset turba quia iesus nõ esset ibi neq; discipuli eius. Ascenderunt in nauiculas et venerunt capharnaum/ querentes iesum. Insinuatum tamen est illis tam magnum miraculum. Viderũt enim q̃ discipuli soli ascendissent in nauim/ et quia alia nauis non ibi erat. Venerũt autem inde ⁊ naues iuxta locum illum vbi manducauerũt panes: in quibus eum turbe secute sunt cũ discipulis suis. Ergo non ascẽderat: alia nauis illic nouerat. Unde subito trans mare factus est iesus: nisi quia super mare ambulauit vt miraculum monstraret? Et cum inuentissent eum turbe. Ecce repsentat se turbis: a qbus se rapi timuerat et in montem fugerat. Omnino cõfirmat et insinuat nobis in mysterio dicta esse illa omnia: et facta in magno sacramento vt aliquid significarent. Ecce est ille qui in montem fugerat turbas: nonne cum ipsis turbis loquitur? Modo teneant modo regem faciant. Et cum in uenissent eum [trans mare dicunt ei. Rabbi quando huc venisti? Ille post miraculi sacramentum et sermonem infert: vt si fieri potest qui pasti sunt/ pascantur: ⁊ quorum satiauit panib⁹ ventres/ satiet et sermonibus mentes. Sed si capiũt: ⁊ si non capiunt: sumatur q̃d capiunt ne fragmenta pereant. Loquatur ergo et audiamus. Respondit Jesus et dixit. Amen amen dico vobis: queritis me: non quia vidistis signa: sed quia manducastis ex panibus meis. † Propter carnem me queritis: non propter spiritum. Nec multi non querunt iesum: nisi vt illis faciat bene ꝑm tẽpus illius negotium habet: quorit intercessionem clericorum. Alius premitur a potentiore: fugit ad ecclesiam. Alius p se vult interuenire apud eum apud quem parum valet. Ille scilicet ille. Impletur quotidie talibus ecclesia. Vix quereturꝫ iesus propter iesum. Queritis me: non quia vidistis signa: sed quia manducastis ex panibus. Operamini cibum non cibum qui perit: sed qui permanet in vitam eternam. Queritis me propter me. Seipsum charissimi dominus insinuat istum cibum: quod in sequentibus illucescit: quem filius hominis dabit vobis. Expectabas credo iterum panes mãducare iterum discũbere/ iterum saginari: sed dixerat cibum nõ qui perit sed q̃ permanet in vitam eternam. Quomodo dictum fuerat mlieri illi samaritane. Si scires quis est qui petit a te bibere: tu forsitan postulasses ab eo: ⁊ daret tibi aquam viuam. Cum illa diceret: vnde tibi quandoquidem non habes hauritorium ⁊ puteus altus est: samaritane respõdit. Si scires qui a te petit bibere/ tu petisses ab eo et daret tibi aquam viuam vnde qui biberit amplius nõ sitit. Nam de hac aqua qui biberit sitiet iterũ. Et gausa est illa ⁊ volunt accipere quasi nõ passura sitim corporis q̃ labore hauriendi fatigabat: et sic inter huiusmodi sermocinationes peruenit ad potũ spiritualem. Omnino isto modo et hic. Nõ ergo cibũ operamini non qui perit sed qui permanet in vitam eternam: quẽ filius hominis dabit vobis. Hunc enim pater signauit deus. Jstũ filiũ hominis nolite sic accipere quasi alios filios hominum de quibus dictum est. Filij autem hominum in protectione alarum tuarum spe-

rabunt. Iste filius hominis sequestrat⁹ quadã gratia spiritus ⁊ ꝑm carnẽ fili⁹ hominis excepto a numero hominũ fili⁹ hominis est. Iste et fili⁹ hominis ⁊ filius dei est. Iste homo etiã deus est. Alio loco interrogans discipulos ait: Quẽ dicũt esse homines filiũ hominis? Et illi. Alij iohannem/ alij helyam/ alij hieremiã/ aut vnũ ex ꝓphetis. Et ille. Vos vero quẽ me dicitis esse? Respondit petrus. Tu es christ⁹ fili⁹ dei viui. Ille dixit se filiũ hominis: ⁊ petrus eũ dixit filiũ dei viui. Optime ille cõmemorabat q̃ miseri corditer exhibuerat. Ille cõmemorabat q̃ in claritate q̃ manebat. Verbũ dei cõmendabat humilitatem suã: homo agnoscit claritatem domini sui. Et reuera fratres: puto q̃ iustũ est. Humiliauit se ꝓpter nos: glorificem⁹ illũ nos. Non enim fili⁹ hominis ꝓpter se est: sed ꝓpter nos. Ergo fili⁹ hominis erat illo modo: cũ verbũ caro factũ est et habitauit in nobis. Ideo enim hũc deus pater signauit. Signare quid est nisi ꝓpriũ aliq̃d ponere? Hoc est enim signare: imponere aliquid q̃ non confundatur cũ ceteris. Signare est signũ rei ponere. Cuicũq; rei ponis signum: ideo ponis signũ ne cõfusa cũ aliis a te non possit agnosci. Pater ergo eũ signauit. Quid ẽ signauit? Ꝓpriũ quid: dã dedit ne ceteris comparet hominibus. Ideo de illo dictũ est. Unxit te deus de⁹ tu⁹ oleo exultationis: pre participib⁹ tuis. Ergo signare q̃d est? Exceptũ habere: hoc est pre participib⁹ tuis. Itaq; nolite inquit me contẽnere: q̃ filius sum hominis: ⁊ querite a me cibum qui nõ perit: sed permanet in vitã eternã. Sic enim filius hominis sum: vt nõ sim vn⁹ ex vobis. Sic sum filius hominis vt pater de⁹ me signaret. Quid est signare? Ꝓpriũ aliquid mihi daret: quo nõ confunderer cum genere humano: sed per me liberaretur genus humanum. Dixerũt ergo ad eum. Quid faciemus: vt operemur opa dei. Dixerat enim illis. Operamini escam nõ que perit sed que permanet in vitam eternam. Quid faciem⁹ inquiunt? Quid obseruãdo hoc preceptum iplere poterim⁹. Respondit iesus et dixit eis. Hoc est opus dei vt credatis in cũ quẽ misit ille. Hoc est ergo manducare cibum nõ qui perit: sed qui permanet in vitam eternã. Vt quid paras dentes ⁊ ventrem? Crede ⁊ manducasti. Discernit quidem ab operib⁹ fides: sicut apostolus dicit iustificari hominem per fidem sine operibus legis/ et sunt opera que videtur bona sine fide christi ⁊ non sunt bona: quia non referũtur ad eũ finem ex quo sunt bona. Finis enim legis christ⁹ ad iusticiam omni credẽti. Ideo noluit discernere ab opere fidẽ: sed ipsam fidem dixit esse op⁹ dei. Ipsa est enim que per dilectionẽ operatur. Hec dixit: hoc est opus vestrũ/ sed hoc est opus dei/ vt credatis in eũ quẽ misit ille: vt qui gloriatur in domino gloriet. Quia ergo inuitabat eos ad fidem: illi adhuc querebant signa quibus crederent. Vide si non iudei signa petũt. Dixerũt ergo ei Quod ergo tu facis signũ: vt videam⁹ et credam⁹ tibi: q̃d operaris? Parũ ne erat: q̃ de q̃nq; panib⁹ pasti sũt? Sciebant hoc quidẽ: sed huic cibo mãna de celo preferebant. Dominꝰ autem iesus talem se dicebat: vt se moysi preponeret. Non enim ausus est moyses dicere q̃ daret cibũ non q̃ perit: sed qui permanet in vitam eternã. Aliq̃d plus iste p̃mittebat q̃m moyses. Per moysen quippe promittebat regnũ ⁊ terra fluẽs lac et mel/ tẽporalis pax/ abũdantia filiorum/ salus corporis ⁊ cetera omnia/ tẽporalia quidem/ i figura tamen spiritualia: quia veteri homini in veteri testamento ꝓmittebant. Attẽdebant ergo promissa p moysen/ attendebant ꝓmissa per christũ. Ille plenũ ventrẽ promittebat in terra: sed cibo qui perijt: iste promittebat cibũ nõ qui perit/ sed qui permanet in vitam eternam. Attẽdebat eũ plus promittentẽ: ⁊ quasi nondũ videbãt maiora facientem. Attẽdebant itaq; qualia fecisset moyses: et adhuc aliqua maiora volebãt fieri ab eo q̃ tam magna promittebat. Quid inquiũt facis vt credamus tibi? Et vt noueritis q̃ miracula illa huic miraculo comparabant. Et ideo quasi minora ista iudicabãt que faciebat iesus. Patres enim nostri inquiũt: mãna mãducauerũt in deserto. Sed quid est mãna? Forte cõtẽnitis. Sicut scriptum est † dedit illis mãna manducare. Per moysen patres nostri panẽ de celo acceperunt: et nõ est dictum eis a moyse. Operamini cibum qui non perit. Tu promittis cibum qui non perit: sed

E

De ꝑfe. di. iij. vt qd. iij. sen. di. x. c. a. j.

Roma. iiij

Roma. x.

† Al's panẽ de celo dedit eis mãducare.

qui pmanet in vitam eternam: et nō talis operaris qualis moyses. Panes ordeaceos ille nō dedit: sed māna de celo.
Dixit ergo eis Iesus. Amen amen dico vobis: non moyses
†Al. dat. dedit vobis panē de celo: ſz pater me⁹ † dedit vobis panē
‡Textus hz verum. de celo†. Qer⁹ enī panis est qui de celo descēdit: ꝛ dat vitam mūdo. Qerus ergo ille panis q̄ dat vitā mūdo: ꝛ ipe cibus est de quo pauloante locut⁹ sum: operamini cibū qui nō perit: ſz q̄ pmanet in vitā eternam. Ergo et illud māna hūc significabat: ꝛ illa oīa ſigna mea erant. Signa mea videritis: q̄ significabatur contēnitis. Non ergo moyses dedit panē de celo. Deus dat panē. Sed quem panem? Forte māna? Nō. Sed panem quē significabat māna: ipsum scz dōm Iesum. Pater meus dat vobis panē verū. Panis enī dei est q̄ descēdit de celo: ꝛ dat vitā mūdo. Dixerunt ergo ad eū: dne da nobis semp panem hunc. Quomodo mulier illa samaritana cui dictum est: q̄ biberit de hac aq̄ nō sitiet vnq̄: otinuo illa fm corpus acciptēs/sed tamen carere indigētia volens/da mihi inq̄t domine de hac aqua: ssc ꝛ isti domine da nobis panem hūc qui nos reficiat nec deficiat.
Dixit aūt eis Iesus. Ego sum panis vite: q̄ venit ad me nō
† esuriet: ꝛ q̄ credit in me non sitiet † vnq̄. Qui venit ad me
†Al. in ex- hoc est q̄ aīt et qui credit in me: et quod dixit non esuriet:
num. hoc intelligendū est ꝛ nō sitiet vnq̄. Utroq̄ illa signifikat eterna satietas: vbi nulla est egestas. Panē de celo deside ratis: ante vos habetis ꝛ nō māducatis. Sed dixi vobis: quia ꝛ vidistis me ꝛ non credidistis. Sed nō ideo ego popul⁹ pdidi. Nunquid enim infidelitas vestra fidem dei euacuauit? Vide enim q̄ sequit. Omne q̄ dat mihi pater ad me veniet: ꝛ eum qui venit ad me nō ejciam foras.
Quale est intus illud: vnde nō exttur foras? Magnū pene trale: et dulce secretū. Bon⁹ enī de⁹ israel: rectis corde. Qui aūt inq̄t illi
Wat. xxv gaudiū dñi tui? Et eum q̄ veniet ad me non ejiciam foras.
Quia descēdi de celo non vt faciā voluntatem meam: sed eius q̄ misit me. Ideo ergo eum q̄ veniet ad te non ejicias foras: quia descendisti de celo non facere voluntatem tuā: sed voluntatem eius q̄ te misit? Magnū sacramētū. Obsecro vos simul pulsem⁹: exeat ad nos aliquid quod nos pascat: fm q̄ nos delectauit. Magnum illud et dulce secretū. Qui veniet ad me attēde. Attēde ꝛ appēde. Qui venit ad me nō ejiciam foras. Ergo q̄ veniet inq̄t non ejiciā foras. Quare? Quia descēdi de celo: nō vt faciā voluntatē meam sed voluntatē eius q̄ misit me. Ipsa est ergo causa quare nō ejicias eū foras q̄ venit ad te: quia non voluntatem tuam facere descēdisti de celo: sed voluntatē eius q̄ te misit? Ipsa Quid ergo q̄rimus vtrū ipsa sit? Ipsa est: ipse loquit. Qui venerit ad me non ejiciā foras. Et q̄si q̄reres quare? Quia nō veni facere voluntatē meā sed voluntatem eius q̄ misit me. Timeo ne foras ꝓterea exierit anima a deo/ quia superba erat: timo nō dubito. Scriptum est enim. Initiū oīs
6 peccati ſupbia: et initium superbe hominis apostatare a
Eccli.x. deo. Scriptum est: firmum est: verū est. Deinde quid de superbo dicitur mortali/accincto pānis/carnis pregrauato pōdere/corruptibili corpore/ꝛ tñ extollenti se/ꝛ obliuiscenti q̄ pelle vestit⁹ sit? Quid et dicit scriptura? Quid supbit
Eccli.x. terra ꝛ cinis? Quid supbit? Dicat quid supbit? Quomō in vita sua placuit ītima sua. Quid est placuit nisi porro iecit? Hoc est exire foras. Et enī intrare itro/appetere ītima est: proijcere intima/foras exire est. Intima proiecit superb⁹: ītima appetit humilis. Superbia ejcimur: humilitate regredimur. Caput omniū morboꝝ ſupbia: quia caput oīm peccatoꝝ ſupbia. Medicus quādo egritudinem discutit/ si curet q̄ p aliquam causam factum est: ꝛ ipam causam p quā factū est non curet: ad tempus videtur mederi. Causa manente morbus repetitur. Verbi gra: apertius hoc dicā. Humor in corpore scabiē vel vlcera gignit in corpore: fit magna febris ꝛ non paruus dolor. Exhibenf quedā medicamēta que scabiē cōpescant: ꝛ feruorem illū vlceris sedāt ꝛ adhibētur ꝛ proficiūt. Vides hominem q̄ fuit vlcerosus ꝛ scabiosus sanatū. Sed quia humor ille nō electus est: rursus ad vlcus redit. Cognoscēs hoc medic⁹ purgat humorem: detrahit causam: ꝛ nulla erūt vlcera. Unde ergo abū-
dat iniq̄tas? Per ſuperbiam. Cura ſupbiam et nulla erit iniq̄tas. Et ergo causa omniū morborum curaretur id est superbia: descēdit ꝛ humilis factus est filius dei. Quid ſuperbis homo? Filius dei ꝓpter te humilis factus est. Puderet te forte ſimitari hoiem humilē: saltē imitare humilē deū. Venit filius dei in hoīe: et humilis factus est. Accipitur tibi vt sis humilis: nō tibi precipitur vt ex homine fias pecus. Ille deus factus est hō: tu hō cognosce quia es hō. Tota humilitas tua est: vt cognoscas te. Ergo q̄ humilitatē docet de⁹: dixit non veni facere volūtatē meā sed eius volūtatem q̄ misit me. Hec enī cōmendatio humilitatis est. Supbia q̄ppe facit voluntatem ſuā: humilitas facit voluntatem dei. Ideo q̄ ad me venerit: non ejiciam foras.
Quare? Quia non veni facere voluntatē meā: sed volūtatē ei⁹ q̄ misit me. Humilis veni: hūilitatē doccre veni. Qui ad me venit: icorporat mihi. Qui ad me venit: hūilis fit. Qui mihi adheret humilis erit: q̄ nō facit volūtatē ſuā sed dei. Et ideo non ejiciet foras: q̄ cū ſupb⁹ esset: electⁿ est foras.
Vide illa iterioza cōmēdari in psalmo. Filij aūt boīm in ꝓtectiōe alaꝝ tuaꝝ ſpabūt. Vide q̄d sit ire itro: vide q̄d sit ad illi⁹ ꝓtectionē pfugere: vide q̄d sit etiā ſub ala pēs currere? Flagellat eīm oēm filium quē recipit. Filij aūt bominū in tegmine alaꝝ tuaꝝ ſpabūt. Et q̄d erit? Inebriabūtur ab vbertate dom⁹ tue. Cum miseris itro: ītrantes gaudiū dñi ſui inebriabūtur ab vbertate domus tue: ꝛ torrēte voluptat⁹ tue potabis eos: quo apō te est fons vite nō foris extra te: sed intus apud te: ꝛ in lumine tuo videbim⁹ lumen. Prætēde mīam tuā scientib⁹ te: ꝛ iusticiā tuam diſ q̄ recto sunt corde. Qui sequunf volūtatē dñi sui nō querentes sua ſz q̄ iesu xp̄i: ipi sunt recti corde: ipsis nō cōmouent pedes. Bon⁹ enī de⁹ israel: rectis corde. Mei aūt inq̄t ille pene cōmoti sunt pedes. Quare? Quia zelaui in peccātibus pacem pctoꝝ intuēs. Ergo q̄b⁹ bonus est deus: nisi rectis corde. Nam mihi toto corde displicuit deus. Quare displicuit? Quia dedit felicitatem malis. Et ideo nutarūt mihi pedes q̄si sine cā seruissem deo. Ideo q̄ mei pene commoti sunt pedes q̄ nō fui rect⁹ corde. Quid est q̄ rectus corde? Sequēs voluntatē dei. Felix est ille: laborat ille. Ille male viuit ꝛ felix est: ille iuste viuit ꝛ laborat. Nō idigneſ iuste viuēs ꝛ laborās: int⁹ habet q̄b felix ille nō habet. Nō ergo tristetur/non maceretur/nō deficiat. Felix ille/habet aut ipe in archa: iste deū in psciētia. Compara nūc aurū ꝛ deū archā ꝛ psciētiā. Ille illō habet q̄b perit: ꝛ ibi habet vnde perit. Iste deū habet ꝛ eū q̄ perire nō pōt: ꝛ ibi habet vnde auferri nō pōt: sed si sit rectus corde. Tunc eīm intrat ꝛ nō exit. Ideo ille dicebat: q̄io apud te est fons vite: ꝛ nō apō nos. Ideo ītrare debem⁹ vt viuam⁹: nō q̄si nobis ſufficere vt peream⁹. Nō quasi de nro velle satiari vt aresc⁹: sed os ad ipm fontē ponere: vbi aqua non deficit. Quia volui ſuo ꝓſilio viuere adam: ꝛ lapſus est p eum q̄ ante ceciderat p ſupbiam: q̄ et calicem ipsius ſuperbie propinauit. Quia ergo apud te est fons vite ꝛ in lumine tuo videbim⁹ lumen intus bibamus itus videamus. Quare enī inde exiſi esse Audi quare. Nō veniat mihi pes ſuperbie. Ergo ille exijt cui venit pes ſuperbie. Ostēdit quia ideo exijt. Et manus peccatoꝝ nō moueat me ꝓpter pedem ſupbie. Quare hoc dicis? Ibi ceciderunt oēs qui operātur iniquitatem. Ubi ceciderūt? In ipsa ſuperbia expulſi ſunt nec potuerūt ſtare. Si ergo ſuperbia expulit eos qui nō potuerūt ſtare: humilitas intromittit qui possunt in perpetuum ſtare. Ideo etenim ille qui dixit: exultabūt ossa humiliata: predixit tuo dabis exultatiōem ꝛ leticiam. Quid est auditui meo? Audiendo te felix sum. De voce tua felix sum. Intus bibēdo felix sum. Ideo nō cado: ideo exultabūt ossa humiliata: ideo amicus ſponſi ſtat ꝛ audit eū: ideo ſtat qui audit. De iterioze fonte bibit: ideo ſtat. Illi q̄ noluerūt de iterioze fonte bibere: ideo ceciderunt ꝛ expulſi ſunt nec potuerūt ſtare. Doctor itaq; humilitatis venit: non facere voluntatē ſuam: ſed voluntatem eius qui misit illum. Veniamus ad eum/intremus ad eum/incorporemur ei/ vt nec nos faciamus voluntatē nostrā: ſed volūtatem dei: et nō nos ejiciet foras quia mēbra eius sum⁹: quia caput nostrū esse voluit docēdo humilitatē. Ad extremū ipsum audite cōclusionē. Venite ad me q̄ laboratis et onerati estis. Tollite iugum

meū ſup vos et discite a me q̄: mitis sum ꝛ humilis corde. Et cū hoc didiceritſ: iuenietſ requem aīab⁹ vr̄is/vnde nō ejiciamini foras. Quia descēdi de celo: nō vt faciā volūtatē meā/sed voluntatē ei⁹ q̄ misit me. Humilitatē doceo ad hoc venire nō pōt nisi humilis. Nō mittit foras nisi ſupbia q̄o nō erit foras q̄ fuat humilitatē: ꝛ nō labit a vitate. Dicta sunt q̄tū dict potuerūt de absc̄dito ſensu ffes. Satf eni ō latet ſensus ꝛ nescio vtrū ꝓgruis vbis a me sit deprō ptus ꝛ excult⁹: q̄re ideo nō ejiciat foras q̄ venit ad illū: q̄ non venit facere volūtatē ſuā sed volūtatē eius q̄ misit eū. Hec est aūt inq̄t volūtas eius q̄ misit me patris: vt omne q̄ dedit mihi nō pdam ex eo. Ipse illi datus est q̄ ſeruat humilitatē: hoc accepit. Qui nō ſeruat humilitatē: hoc est a magistro humilitatis. Ut omne q̄ dedit mihi nō perdā ex eo. Sic non est volūtas in conſpectu patris vestri: vt pereat vnus de pusillis istis. De tumentib⁹ potest perire/de pusillis nihil perit. Quia nisi fueritis sicut pusillus iste nō intrabitis in regnū celorū. Omne q̄ dedit mihi pater non
†Textus hz dūm ex eo. | † resuſcitabo illū in nouissimo die. Videte quēadmodū et hic geminā illā resurrectionē diliniet. Qui venit ad me modo resurgit humilis fact⁹ in mēbris meis: sed ꝛ resuſcitabo eū i nouissimo die fm carnē. Hec est enī voluntas patris mei q̄ misit mē: vt omnis q̄ videt filium ꝛ credit in eū habeat vitā eternā: ꝛ ego resuſcitabo eū in nouissimo die. Superius dixit q̄ audit: hū meū ꝛ credit ei q̄ misit me: modo autē: q̄ videt filiū et credit in eū. Nō dixit videt filiū: et credit in ꝑem. Hoc est eīm credere in filiū q̄ ꝛ in ꝑem. Quia sicut habet ꝑ vitā in semetipso: sic dedit et filio vitā habere in semetipso: vt omnis q̄ videt filium ꝛ credit in eū habeat vitā eternā. Credēdo ꝛ transeundo ad vitam: tanq̄ prima illa resurrectione: et quia non est sola: ꝛ resuſcitabo ego eum inquit in nouissimo die.

Tractatus.xxvj.

Murmurabāt iudei die illo q̄ dixisset. Ego sum panis viuus q̄ de celo descēdi. Et dicebant: nōne hic est filius ioseph cui⁹ nos nouim⁹ patrē et matrem quomodo ergo dicit hic: quia de celo descēdi? Respōdit ergo iesus ꝛ dixit eis. Nolite murmurare inuicem. Nemo potest venire ad me nisi pater q̄ misit me traxerit eū: et ego resuſcitabo eum in nouissimo die. Est scriptū in ꝓphetis. Et erunt omnes docibiles dei: ois qui audiuit a pre ꝛ didicit venit ad me. Non quia patrem vidit q̄q̄ nisi is qui est a deo hic videt patrē. Amē amen dico vobis: q̄ credit in me habet vitā eternam. Ego sum panis vite: patres vestri manducauerunt māna in deserto ꝛ mortui sunt. Hic est panis de celo descendens: vt si quis ex ipso manducauerit non moriatur. Ego sum panis viuus q̄ de celo descēdi. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternū. Et panis quē ego dabo caro mea est pro mūdi vita. Litigabant ergo iudei ad inuicē dicētes. Quomodo p̄ōt hic nobis carnem ſuā dare ad manducandum. Dixit ergo eis Iesus. Amen amen dico vobis nisi manducaueritis carnem filij hois ꝛ biberitis eius sanguinem nō habebitis vitā in vobis. Qui manducat meā carnē ꝛ bibit meū ſanguinē habet vitā eternam: ꝛ ego resuſcitabo eum in nouissimo die. Caro eīm mea vere est cib⁹: ꝛ ſanguis meus vere est potus. Qui māducat meā carnē et bibit meū ſanguinē in me manet et ego in illo. Sicut misit me viuēs pater ꝛ ego viuo ꝓpter patrem: ꝛ qui manducat me et ipse viuet ꝓpter me: hic est panis q̄ de celo descendit. Non sicut manducauerunt patres ve-

stri māna et mortui sunt. Qui manducat hūc panem viuet in eternum: hec dixit in ſynagoga docens in Capharnaum.

A Um dñs noster iesus christ⁹ sicut i euāgelio cū legeret audiuimus panē se esse dixisset q̄ de celo descēdit. † | Murmurauerunt iudei ꝛ dixerunt. Nonne hic est iesus filius ioseph: cui⁹ nos nouimus patrē ꝛ matrē. Quomō q̄ hic dicit q̄ descendit de celo? | Isti a pane de celo lōge erāt/nec eū esurire nouerant. Fauces cordis lāguidas habebāt: aurib⁹ aptis surdi erāt videbāt et ceci stabāt. Panis q̄ppe iste interioris hois q̄rit esurīē. Qui alio loco dicit. Beati q̄ esuriūt et sitiūt iusticiā q̄m ipi saturabunf. Justicia xo nobis cē xp̄m: paulus apostol⁹ dicit. Ac p hoc q̄ esurit hūc panē: esuriat iusticiā. Sz iusticia q̄ de celo descēdit: iusticia quā dat de⁹ nō quā sibi facit homo. Si enī nullā sibi homo faceret iusticiā: nō diceret idē apostol⁹ de iudeis. Ignorātes eīm dei iusticia ꝛ suā volētes ꝓstituere: iusticie dei non sunt subiecti. Inde erāt isti q̄ panē de celo descendentē non intelligebant: quia sua iusticia saturati: iusticiam dei nō esuriebāt. Quid est hoc: iusticia dei ꝛ iusticia hominis? Justicia dei hic dicitur: nō qua iustus est deus: sed quā dat homini deus: vt iustus sit homo p deum. Que aūt erat illoꝝ iusticia qui de suis vir⁹ p̄esumebant: et quasi impletores legis seipsos ex sua virtute dicebant? Nemo iplet legem nisi adiuuerit gratia id est panis q̄ de celo descendit. Legis enim plenitudo: cōpendio(vt ait apl's)charitas est: charitas non nummi: sed dei. Charitas nō terre/nō celi/sed eius q̄ fecit celum et terrā. Unde ista charitas hominī? Ipsum audiamus. Charitas inq̄t dei diffusa est in cordibus nostris: per spiritū sanctum qui datus est nobis. Naturus ergo dñs spūs sanctū dixit se panē q̄ de celo descendit: hortās vt credam⁹ in eū. Credere eīm in eū: hoc est māducare panem viuū. Qui credit in eum manducat: inuisibiliter sagitatur: q̄ ꝛ inuisibiliter renascit. Infans ītus est: nou⁹ int⁹ est. Ubi nouellat: ibi satiat. Quid ergo talibus murmurantibus. | Respōdit iesus. Nolite murmurare inuicē. | Tāq̄ dicēs. Scio q̄re nō esurīatis: ꝛ istū panē nō itelligat⁹ neq; q̄ratis. Nolite murmurare inuicē. | Nemo pōt venire ad me nisi pr̄ q̄ misit me traxerit eū. | Magna gr̄e cōmēdatio. Nemo venit nisi tractus. Quē trahat ꝛ quē nō trahat: q̄re illū trahat/ꝛ illū nō trahat. Noli velle iudicare si nō vis errare. Semel accipe ꝛ itellige. Nō traher⁹: oza vt trahar⁹. Quid ℔ dicim⁹ ffes? Si trahimur ad xp̄m: ergo inuiti credim⁹. Ergo violētia adhibet: nō volūtas excitat? Intrare q̄s̄q̄ ecclesiā potest nolēs: accedere ad altare pōt nolēs: accipe pōt sacramētū nolēs: credere non pōt nisi volēs. Si corpore crederet: ficret i nolētib⁹. Sed nō corpore credit ad iusticiā. Apl's audi dicētē. Corde credit ad iusticiā. Et q̄d sequit? Ore aūt cōfessio fit ad salutē. De radice cordis surgit ista confessio Aliq̄n audis pfitētē: ꝛ nescis ardētē. Vocas pfitētē: et nescis credētē. Sz nec debes vocare pfitētē: quē iudicas nō credentē. Hoc est eīm pfiteri dicere q̄d habes in corde. Si aūt aliud in corde habes: aliud dicis: loqueris nō pfiteris. Cū ergo in xp̄m corde credat: q̄d nemo vtiq; facit inuit⁹. Qui aūt trahit: tāq̄ iuit⁹ cogit videt: quo istā soluim⁹ questionē. Nemo venit ad me: nisi pr̄ q̄ me misit traxerit eum. Si trahit aliq̄s: iuit⁹ venit. Si iuit⁹ venit nec credit: si nō credit nec venit. Nō eīm ad xp̄m ambulādo currim⁹/ſz credēdo nec motu corporis: sed volūtate cordis accedimus. Ideo illa mulier q̄ fimbriā tetigit magis tetigit q̄ turba q̄ p̄essit. Jō dñs dixit q̄s me tetigit: ꝛ mirātes discipuli dixerūt. Turba te cōprimit: et dicis q̄s me tetigit. Et ille repetiuit. Tetigit me aliq̄s. Illa tāgit: turba premit. Quid est tetigit nisi credidit? Unde ꝛ mulieri post resurrectionē dixit volēti se mittere ad pedes ei⁹. Noli me tāgere: nōdū enī ascendi ad p̄rem. Quod vides: hoc solū me esse putas. Noli me tāgere q̄d est? Hoc me solū esse putas: q̄d tibi appareo. Noli me sic credere: hoc est noli me tāgere. Nōdum eīm ascēdi ad p̄rem meū. Tibi nōdū ascendi: nā inde nūq̄ recessi. Interea non tāgebat stātem: et quomodo tangeret ad patrem ascendentem? Sic tamen sic se tāgi voluit: si tāgit ab eis a quib⁹ bene tangitur: ascendēs ad patrem: ma-

A
† Hec est tnia text⁹ verbis paruper mutatis. Wat. v.
Roma. x.
Roma. v.
De pse. di. ij. credere tuj. sen. ix. ca. j. circa princi.
B
ij. sen. li. ij. di. xxvj. c. non est tū.
Roma. x.
Luce. viij
Luc. viij.
Joh. xx.

Cnens cum pr̄e:equalis pr̄i. Inde ꝛ hic si aduertis:nemove
nit ad me nisi quē pater attraxerit. Moli te cogitare iuitū
trahi. Trahit animus et amore. Nec timere debemus ne
ab hominibus q̄ verba perpendūt:ꝛ a rebus maxime diui-
nis intelligēdis longe remoti sunt:in hoc scripturarū san-
ctarum euāgelico verbo:forsitan reprehendamur:et dicat
nobis. Quōmō voluntate credo si trahor? Ego dico. Pa-
rū est volūtate:etiā voluptate traheris. Quid est trahi vo-
lūtate? Deleetare in dño ꝛ dabit tibi petitiones cordis tui
Est q̄dā voluptas cordis:cui panis dulcis est ille celestis
Porro si poete dicere licuit:trahit sua quēq; voluptas:nō
necessitas sed voluptas:nō obligatio sed delectatio:quāto
fortius nos dicere debem⁹ trahi boiem ad xp̄m q̄ delectat
veritate/delectat beatitudine:delectat iusticia/ delectat
sempiterna vita qđ totū christus est? An vero habent cor-
poris sensus voluptates suas:ꝛ animus deserit a voluptā-
tib⁹ suis? Si animus non habet voluptates suas: vnde di
Pō.xxxv cit? Filij aut̄ hominū sub tegmine alaꝝ tuarū sperabunt
inebriabunt ab vbertate domus tue ꝛ torrente voluptatis
delitiaꝝ tuaꝝ potabis eos:quomodo apud te est fons vite
ꝛ i lumine tuo videbimus lumen. Da amantem:ꝛ sentit qđ
dico. Da desiderātem/da feruentē/da in ista solitudine pe
regrinātem atq; sitientē/et fontē eterne patrie suspirantē/
da talem:et scit q̄d dicam. Si aūt frigido loquor:nescit q̄d
loquor? Tales erāt isti qui inuicem murmurabāt. Pater
inq̄t quem traxerit:venit ad me. Quid est aūt pater quem
traxerit:cū ipe christus trahat? Quare voluit dicere pater
quē traxerit? Si trahendi sum⁹:ab illo trahamur cui dicit
quedam que diligit. Post odorem vnguētorum tuoꝝ cur-
remus. Sed q̄d itelligi voluit aduertamus fratres:ꝛ quā-
D tū possum⁹ captam⁹. Trahit pater ad filiū eos q̄ pperes
credūt in filium:quia eum cogitant patrem habere deum.
Deus enim pater equalē sibi genuit filium: et qui cogitat
atq; in fide sua sentit et ruminat equalē esse patri eū i quē
credidit:ipsum trahit pater ad filiū. Arrius credidit crea
turam non eum traxit pater: qz non cōsiderat patrem qui
filiū non credit equalem. Quid dicis o arrie:quid dicis he
retice:q̄d loqueris. Quid est xp̄s? Non inquit deus verus
sed quē fecit deus verus. Mō te traxit pater. Mō itellexisti
patrem cuius filiū negas. Aliud cogitas: nō est ipse filius.
Nec a pr̄e traheris nec ad filiū. Aliud est enim filius: aliū
qđ tu dicis. Fotinus dicit. Homo solus est christus: nō est
ꝛ deus. Qui sic credit:nō pater eum trahit. Quē traxit pr̄?
Wat. xvj Tu es inq̄t xp̄s filius dei viui: nō sicut ꝓpheta/ non sicut
Iohānes/nō sicut aliquis magnus iustus:sed sicut vnicus
sicut equalis. Tu es christus fili⁹ dei viui ait. Vide qz tra
ctus est:ꝛ a patre tract⁹ est. Et dns q̄d? Beatus es symon
bariona qz nō tibi reuelauit caro ꝛ sanguis:sed pater me⁹
q̄ in celis est. Ista est reuelatio:ista est attractio. Ramū vi
ridē ostēdis oui et trahis illam. Huces puero demōstrant
et trahitur:et qđ currit trahitur. Emando trahitur sine le
sione corporis trahit:cordis viculo trahitur. Si ergo ista
que inter delitias ꝛ voluptates terrenas reuelantur amā-
tibus trahūt:quomodo vex est:trahit sua quēq; voluptas
nō trahit reuelatus xp̄s a pr̄e? Quid ei fortius desiderat
aīa q̄ veritatem? Quo auidas fauces habere debet/vnde
optare/vt sanū sit intus palatū vera iudicandi: nisi vt mā
ducet et bibat/sapiētiam/iusticiam/veritatem/eternitatē
Ubi autem hoc ibi melius:verius ibi/plentius ibi. Mā hic
facilius possum⁹ esurire ꝛ hoc si bonam spem habemus:q̄
Wat.v saturari. Beati enim inq̄t q̄ esuriūt et sitiūt iusticiam:sed
E hic. Qñ saturabunt:q̄ ibi. Ideo cū dixisset:nemovenit ad
me nisi pr̄ q̄ misit me traxerit eum. Quid subiecit. Et ego
resuscitabo eū i nouissimo die. Reddo illi qđ amat. Red
do qđ sperat. Videbit:qđ adhuc nō videdo credidit. Mā
ducabit quod esurijt:saturabit eo quod sitit. Ubi? In re-
surrectiōe mortuoꝝ/quia ego resuscitabo eū in nouissimo
die. Scriptum est enī in ꝓphetis. Et erūt omnes docibi-
les dei. Quare hoc dixi. Audei:pr̄ vos non vocuit:quo-
modo potestis me agnoscere. Omnes regni illi⁹ homines
docibiles dei erūt:non ab hominibus audiēt. Et si ab ho-
minib⁹ audiunt:tamen quod intelligūt/intus datur/itus
chorusc at/intus reuelatur. Quid faciūt homines fortasse?
annūciātes. Quid facio modo ego cum loquor. Strepitū
verboꝝ ingero auribus vestris. Nisi ergo reuelet ille qui
int⁹ est:qđ dico aut quid loquor? Exterior cultor arboris
interior est creator. Qui plātat ꝛ qui rigat:extrinsec⁹ ope-
ratur. Hoc facim⁹ nos. Sed nec̄ qui plātat est aliq̄d nec̄ I. Cor.iij.
q̄ rigat:sed q̄ incrementum dat deus. Hoc est erūt omnes
docibiles dei. Qui omnes? Omnis qui audiuit a patre ꝛ
didicit venit ad me. Videte quomō trahit pater. Docendo
delectat:non necessitatem imponēdo. Ecce quomō tra
hit:erūt omnes docibiles dei. Trahere dei est. Omnis qui
audiuit a patre ꝛ didicit:venit ad me. Trahere enī dei est.
Quid igit fratres? Si omnis qui audiuit a patre ꝛ didicit
ipse venit ad xp̄m:christus nihil hic docuit. Quid qđ pa-
trem magistrum homines non viderūt:filium viderūt? Fi
lius docebat:sed pater docebat. Ego cū homo sim quē do-
ceo? Quem fratres nisi eum q̄ audit verbum meū. Si ego
cum homo sim illum doceo q̄ audit verbum meum: illum
docet pater qui audit verbum et⁹. Si illum docet pater q̄
audit verbū eius. Quere qđ sit christus ꝛ inuenies verbū
eius. In p̄cipio erat verbū. Non in principio fecit deus
verbū:quomodo in principio fecit deus celum et terram.
Ecce qz non est creatura. Discere trahi ad filium a patre do
ceat te pater:audi verbū et⁹. Quod verbū inquies audio?
In p̄ncipio erat verbum. Non factum est sed erat verbū
erat apud deum:ꝛ deus erat verbum. Quomodo hominis
in carne ꝓstituti audiāt tale verbum? Quia verbum caro
factum est:ꝛ habitauit in nobis. Exponit hoc ꝛ ipe et osté-
dit nobis qđ dixerit:qui audiuit a patre ꝛ didicit vēit ad
me. Continuo subiecit qđ cogitare possemus. Non quia
patrem vidit quisq̄ nisi is qui est a deo hic vidit patrem
Quid est qđ ait:ego vidi patrem:vos nō vidistis patrem:
ꝛ tamen nō venitis ad me nisi trahamini a patre. Quid est
autem nobis trahi a pr̄e:nisi discere a patre? Quid est di-
scere a pr̄e:nisi audire a patre? Quid est audire a pr̄e nisi
audire verbum pr̄is:id est me. Me forte ergo cum dico vo
bis:omnis q̄ audiuit a patre et didicit dicatis apud vos:
sed nunq̄ vidim⁹ patrem quomodo ergo discere potuim⁹
a patre? A metipso audite. Non qz patrem vidit quisq̄:sed
q̄ est a deo hic vidit patrem. Ego noui patrem:ab illo sum
Sed quomodo verbum ab illo cuius est verbum:nō qđ so
nat et transit sed qđ manet cum dicēte attrahit audientem
admoneat qđ sequitur. Amen amē dico vobis qui credit
in me habet vitā eternā. Reuelare se voluit qđ esset. Nam
cōpendio dicere potuit:q̄ credit in me/ habet me. Ipse enī
christus verus deus est ꝛ vita eterna. Quid est autē habere
me? Habere vitā eternā:vita eterna morte assumpsit:vita
eterna mori voluit. Sed de tuo nō de suo. Accepit a te vt
moreret ꝓ te. Ab hominibus enī carnem assumpsit:sed nō
more hominum. Nam patrem habēs in celo: matrē elegit
in terra:ꝛ illic natus sine matre:ꝛ hic sine patre. Assumpsit
ergo vita mortem:vt vita occideret mortem. Nam q̄ in me
credit inquit habet vitam eternam. Non qđ patet sed qđ
latet. Vita enī eterna verbum in principio erat apud deū
ꝛ deus erat verbum:ꝛ vita erat lux hominū. Ipse vita eter
na:dedit et carni suscipere vitā eternam. Mori voluit:sed
die tertio resurrexit. Interverbū suscipiēs ꝛ carnem resur
gentem:moras media consumpta est. Ego sum inq̄t panis
vite. Et vnde illi supbiebāt? Patres vri inq̄t manduca
uerunt in deserto mānā:ꝛ mortui sunt. Quid est vnde sup
bitis? Manducauerūt mānā ꝛ mortui sunt. Quare mādu
cauerunt ꝛ mortui sunt? Quia qđ videbant credebant qđ
nō videbant non intelligebant. Ideo patres vestri quia fi
miles estis illoꝝ. Nam quātum ptinet fratres mei ad mo
tem istā visibilem et corporalem:nunc̄d nos non morimur
qui māducamus panem de celo descēdentē. Sic sunt mā
tui et illi quēadmodum ꝛ nos sumus moritur:quāto aūt
net vt dixi/ad mortē huius corporis visibilē atq; carnalē.
Quātū aūt ptinet ad illā mortē de qua terret dns qz mor
tui sunt pres istoꝝ. Manducauit mānā ꝛ moyse:māduca
uit mānā ꝛ aaron:māducauit mānā ꝛ finees: māducaue
ibi multi q̄ dño placuerūt:ꝛ mortui nō sunt. Quare? Quia
visibilē cibū spiritalit itellexerūt:spiritalit esurierūt:spiri
talit gustauerūt vt spiritalit satiarent. Mā ꝛ nos bodie ac
cepim⁹ visibilē cibū. Sed aliud est sacramētū:aliud est vir
sacramenti. Qñ multi de altari accipiūt ꝛ moriūtur:et nec
plēdo moriuntur. Unde dicit ap̄s. Judiciū sibi māducat
ꝛ bibit. Mō eni bucella dñica venenū fuit iude ꝛ tñ accepit
ꝛ cum accepit in eum inimicus itrauit. Non quia malū ac
cepit:sed qz bonū male mal⁹ accepit. Videte ergo fratres
panem celestē spiritaliter māducate:innocētiam ad altare
apportate. Peccata ꝛ si sunt quotidiana vel nō sint morti
fera:antēq; ad altare accedatis attēdite quod dicatis. Di
mitte nobis debita nostra:sicut et nos dimittim⁹ debitori
bus nostris. Si dimittis dimittet tibi. Secur⁹ accede:pa
nis non venenū est. Sed vide si dimittis. Nam si nō dimit
tis/mentiris:ꝛ ei mētiris quē non fallis:mētiri deo potes:
deum fallere nō potes. Mouit ille quid agat:intus te videt
int? te examinat/intus inspicit/int? iudicat/intus aut dā
nat aut coronat. Patres ergo isto:id est mali patres ma
lorum:infideles patres infidelium:murmuratores:patres
murmuratoꝝ. Nam de nulla re magis dñm offendisse ille
16 populus dictus est:q̄ cōtra deū murmurando. Ideo ꝛ do
min⁹ volens ostendere eos talium filios:hinc ad eos cepit
Quid murmuratis inuicē murmuratores/ filij murmura
tores? Patres vestri māna māducauerunt:ꝛ mortui sunt
Non quia malū erat māna:sed quia male manducauerūt.
Hic est panis q̄ de celo descēdit. Hūc panē significauit
māna:hunc panē significauit altare dei. Sacramenta illa
fuerunt:in signis diuersa sunt:sed i re q̄ significatur paria
I. Cor.x. sunt. Apostolum audi. Nolo eī vos inq̄t ignorare fratres
quia patres nostri oēs sub nube fuerunt et oēs mare trāsie
runt:ꝛ omnes p moysen baptizati sunt in nube ꝛ in mari:et
omnes eādē escā spiritualem māducauerūt. Spiritualem
vtiq; eādem. Nam corporalem alteram: qz illi māna/nos
aliud:spūalem vero quā nos:sed patres nostri/non patres
illoꝝ quib⁹ nos similes sumus:non quibus illi similes fue
runt. Et adiungit. Et omnes eīdē potū spiritalē biberūt
Aliud illi/aliud nos/sed specie visibili qđē:tamen hoc idē
De pse.di. significāte virtute spirituali. Quomodo enī eīdem potū?
ij.q. Habebāt inquit de spirituali sequēte petra. Petra aūt erat
xp̄s. Inde panis:inde pot⁹. Petra christus i signo:verus
xp̄s verbo ꝛ carne. Et quomodo biberūt? Percussa est
petra de virga bis. Femina pcussio duo ligna crucis signi
ficat. Hic est ergo panis q̄ de celo descēdit: vt si qs man-
ducauerit ex ipo nō moriat. Sed q̄ pertinet ad virtutē sa
cramēti:nō qui pertinet ad visibile sacramētum. Qui man
ducat intus nō foris:qui māducat in corde nō qui premit
dente. Ego sum panis viuus q̄ de celo descendi. De celo
descendit et mānā. Sed māna vmbra erat:iste veritas est.
Si quis manducauerit ex hoc panevivet in eternum. Et
panis quem ego dabo caro mea est ꝓ mūdi vita. Hoc qñ
caperet caro:qđ dixit panē carnem? Vocatur caro qđ non
capit caro. Et ideo magis nō capit caro qz vocatur caro.
Hoc eni exhorruerunt:hoc ad se multum esse dixerūt: hoc
eni non posse fieri putauerūt. Caro mea est inquit ꝓ mūdi
vita. Norūt fideles corpus xp̄i:si corpus xp̄i nō negligant
esse. Fiāt corpus xp̄i: si volūt viuere de spiritu xp̄i. De spū
christi nō viuit:nisi sit corpus xp̄i. Intelligite fratres mei
qđ dixerim. Homo es:et spiritum habes et corpus habes
Spiritum dico que aīa vocatur:qua constat qđ homo est.
Constat eni ex anima ꝛ corpore. Habes itaq; spiritū iuisi-
bilem:corpus visibile. Dic mihi quid ex quo viuat? Spiri
tus tuus viuit ex corpore tuo:an corpus tuum ex spū tuo?
Respondet oīs q̄ viuit. Qui aūt hoc nō potest respōdere:
nescio si viuit. Quid respōdet omnis q̄ viuit? Corp⁹ vtiq;
meū viuit de spiritu meo. Vis ergo et tu viuere de spiritu
xp̄i in corpore esto xp̄i. Nunquid enim corpus meum viuit
de spū tuo? Meum viuit de spiritu meo:et tuum de spiritu
tuo. Nō potest viuere corpus xp̄i nisi de spiritu christi. In
de est qđ exponens nobis apostolus paulus: hunc panem.
Unus panis inq̄t:vnum corp⁹ multi sum⁹. O sacramentū
pietatis/o signū vnitatis/o viculum charitatis. Qui vult
viuere habet vbi viuat:habet vñ viuat. Accedat/credat i:
corpetur vt viuificet. Non abhorreat a compage mem-
brorum qđ resecari mereatur:non sit distortus de quo eru
bescat. Sit pulchrum/ sit aptum/ sit sanū/ hereat corpori:
viuat deo de deo. Nunc laborat i terra:vt postea regnet in
celo. Litigabāt ergo iudei ad inuicem dicētes. Quomo:
do potest hic carnē suā nobis dare ad māducandum. Ni:
tigabant vtiq; ad inuicem:quoniam panem concordie non
intelligebāt:nec sumere volebant. Nam q̄ māducāt talem
panem/nō litigant ad inuicem quomodo vnus panis vnū
corpus multi sumus. Et p hūc facit deus vnius modi ha-
bitare in domo. Quod aūt ad inuicem litigabāt ꝛ ōrunt
quomodo possit dominus carnem suam dare ad māduca-
dum:nō statim audiūt sed adhuc eis dicitur. Amen amē
dico vobis:nisi māducaueritis carnem filij hois et biberi
tis eius sanguinē:nō habebitis vitā in vobis. Quomodo
qu:dem dē ait qm modus sit māducādi istum panem
ignoratis. Verūtamen nisi māducaueritis carnē filij ho-
minis ꝛ biberitis eius sanguinē:nō habebitis vitam i vo:
bis. Hoc non vtiq; cadaueribus sed viuētibus loquebat.
Unde ne istā vitā itelligētes et de hac re litigarēt:secut⁹
adiūxit. Qui manducat meā carnē ꝛ bibit meū sanguinē
habet vitā eternam. Hanc ergo nō habet q̄ istum panem
nō māducat:nec istū sanguinē bibit. Nam temporalē vitā
sine illo habere homies possunt: eternam vero omnino nō
possunt. Qui ergo nō māducat eius carnem:nec bibit eius
sanguinem nō habet in se vitā:ꝛ qui manducat eius carnē
et bibit eius sanguinem habet vitā eternā. Ad vtrūq; aūt
respōdit qđ dixit eternā. Non ita est in hac esca quā susten
tāde huius corporis vite causa sumimus/ nam qui eā non
sumpserit nō viuet:nec tamē q̄ eam sumpserit viuet. Fieri
eni potest:vt senio vel morbo vel aliquo casu/ plurimi et q̄
eā sumpserit moriatur. In hoc vero cibo et potu id est cor
pore ꝛ sanguīe domini nō ita est. Nam et qui eam nō sumit
non habet vitam:ꝛ q̄ eam sumit habet vitā:ꝛ hāc vtiq; eter
nā. Hunc itaq; cibū ꝛ potum/societatē vult itelligi corpo
ris et membrorū suorum quod est sancta ecclesia in prede:
stinatis ꝛ vocatis/ꝛ iustificatis/ꝛ glorificatis sanctis et fi
delib⁹ eius. Quoꝝ primum iam factum est:id est predesti
natio:secūdum ꝛ tertium ꝛ factum est/ꝛ fit/ꝛ fiet:id est vo
catio ꝛ iustificatio. Quartum vero nūc in spe est. In re aūt
futuꝝ est:id est glorificatio. Cui⁹ rei sacramētū: id est vni:
tatis corporis ꝛ sanguis xp̄i/alicubi quotidie/alicubi cer
tis iteruallis dieꝝ in dominica mēsa ꝓparat ꝛ de mensa
dominica sumit. Quibusdam ad vitā:quibusdā ad exitiū.
Res vero ipsa cui⁹ ꝛ sacramētū est/omni homini ad vitā:
nulli ad exitiū: q̄cūq; eius particeps fuerit. Ne autem pu- De pse.di.
tarent sic in isto cibo ꝛ potu ꝓmitti vitam eternam/vt qui ij.q.
eā sumerent:iam nec corpore morerētur: huic cogitationi dignatus est occurrere. Nam cum dixisset q̄ māducat meā
carnem ꝛ bibit meū sanguinem habet vitā eternā/cōtinuo
subiecit et dixit. Et ego resuscitabo eū in nouissimo die.
Ut habeat interim ꝑm spūm vitā eternā i requie q̄ sanctoꝝ
spūs suscipit. Quod aūt ad corpus attinet nec caro eius
vita eterna fraudetur:sed in resurrectione mortuoꝝ in no
uissimo die. Caro enī mea inquit vere est cibus:ꝛ sanguis
meus vere est potus. Cum enī cibo ꝛ potu id appetāt ho-
mines vt neq; esuriāt neq; sitiāt:hoc veraciter non ꝓstat
nisi iste cibus et potus:q̄ eos a quib⁹ sumitur immortales
et incorruptibiles facit:id est societas ipsa sanctorum:vbi
pax erit ꝛ vnitas plena atq; perfecta. Propterea quippe si
cut etiā ante nos hoc intellexerūt homines dei: domin⁹ no
ster iesus christus corpus ꝛ sanguinē suum in eis rebus cō
mēdauit:que ad vnum aliqđ redigūtur ex multis. Māq;
aliud in vnum ex multis granis cōficitur ꝛ constat. Aliud
in vnū ex multis acinis confluit. Denīq; iam exponit quo-
modo id fiat qđ loquit:et quid sit manducare corpus eius
ꝛ sanguinem eius bibere. Qui māducat meam carnem et
bibit meū sanguinē:in me manet et ego in illo. Hoc est er
go māducare illā escam ꝛ illū bibere potum: in christo ma-
nere ꝛ illū manētem in se habere. Ac per hoc qui nō manet
in christo ꝛ in quo nō manet christus:procul dubio nec mā:
ducat spiritualiter carnem eius:nec bibit eius sanguinem
licet carnaliter ꝛ visibiliter premat dentibus sacramētum De pse.di.
corporis ꝛ sanguinis christi:sed magis tāte rei sacramētū ij.q. discor
ad iudicium sibi māducat ꝛ bibit:quia immūdus ꝓsum dat.
psit ad christi accedere sacramenta:que aliquis non digne
sumit:nisi qui mūdus est:de quibus dicitur. Beati mundo Wat.v.
corde:quoniam ipsi deum videbunt. Sicut inq̄t misit me
viuens pater ꝛ ego viuo ꝓpter patrem:et qui manducat
me ꝛ ipse viuet ꝓpter me. Non ait sicut māduco patrem:

Universidad de Sevilla Biblioteca

ꝛ ego viuo ꝓpter pfem:ꝛ q̄ māducat me ꝛ ipse viuet ꝓpter me. Non em filius participatione patris fit melior qui est nat⁹ equalis:sicut participatiōe filij p vnitatem corporis eius et sanguinis:qō illa manducatio potatioq; significat nos efficimur meliores. Viuit⁹ ergo nos ꝓpter ipm manducātes eum:id est ipsum accipiētes eternā vitam quā nō habeam⁹ ex nobis:viuit aūt ipse ꝓpter patrem missus ab eo:qz semetipm exinanituit factus obediens vsq; ad mortē crucis. Sicm fm id accipimus viuo ꝓpter patrem:quod alibi ait pater maior me est. Sicut et nos viuimus ꝓpter ipsum q̄ maior est nobis:hoc ex eo qō missus est factū est. Missio q̄ppe ei⁹ exinanitio suimetipsius est/ꝛ forme serui is acceptio. Qō recte ītelligitur seruata etiam filij cū pre equalitate nature. Maior enī est pr̄ homie filio:sed equalē habet deū filium: cum idē sit ꝛ de⁹ ꝛ homo: dei filius ꝛ hominis filius vnus xp̄s. In qua sentētia si recte accipiunt hec verba:ita dixit. Sicut me misit viuēs pater ꝛ ego viuo ꝓpter patrem: ꝛ qui māducat me ꝛ ipse viuet ꝓpter me. Ac si diceret. Ut ego viuā ꝓpter pfem:id est ad illū tanq; ad maiorē referā vitā meā:exinanitio mea fecit in qua me misit. Ut aūt quisq; viuat ꝓpter me:participatio facit qua manducat me. Ego itaq; humilist⁹ viuo ꝓpter patrē ille erectus viuit ꝓpter me. Si aūt ita dictū est viuo ꝓpter patrem/ qz ipse de illo nō ille de ipo est: sine ē trimēto equalitatis dictū est:nec tamen dicendo ꝛ q̄ manducat me ipse viuet ꝓpter me/eādem suā ꝛ nostrā equalitatē signifi: cauit:sed gratiam mediatoris ostendit. ¶Hic est panis qui de celo descēdit:¶vt illum māducādo viuamus: qz eternā vitā ex nobis habere nō possumus. ¶Non sicut inquit mā: ducauerūt pres vestri māna ꝛ mortui sunt. Qui māducat hūc panem viuet in eternum. ¶Qz ergo illi mortui sunt:ita vult ītelligi vt nō viuāt in eternum. Nam tēporaliter et hi profecto moriuntur q̄ christum māducāt sed viuūt in eternum:quia christus est vita eterna.

¶Tractatus.xxvij.

¶Multi ergo audientes ex discipulis eius dixerunt. Durus est hic sermo ꝛ q̄s potest eum audire? Sciēs aūt iesus apud semetipsum qz murmurarent de hoc discipuli ei⁹ dixit eis. ¶Hoc vos scādalizat? Si ergo videritis filium hois ascendentē vbi erat prius? Spiritus est qui viuificat caro non ꝓdest quicq̄. verba q̄ ego locutus sum vobis spiritus et vita sunt. Sed sunt quidam ex vobis qui non credunt. Sciebat enim ab initio iesus qui essent non credētes: ꝛ quis traditurus esset eum. Et dicebat propterea dixi vobis: quia nemo potest venire ad me nisi fuerit ei datum a pr̄e meo. Et hoc multi discipulorum eius abierunt retro:etiā non cum illo ambulabant. Dixit ergo iesus ad duodecim. Munquid ꝛ vos vultis abire? Respōdit ergo ei symon petrus. Domine ad quē ibimus? verba vite eterne habes. Et nos credimus ꝛ cognouimus qz tu es christus filius dei. Respondit Jesus: nonne ego vos duodecim elegi? et ex vobis vnus diabol⁹ est. Dicebat aūt de iuda Symonis scariotis. Hic enim erat traditurus eum cum esset vnus ex duodecim.

¶Verba dñi ex euāgelio q̄ fmonē p̄stinū p̄sequun: tur audituim⁹. Hinc sermo debet aurib⁹ et men: tib⁹ vris: et hodierna die nō ꝑportunus est. Est enim de corpore dñi: qō dicebat se dare mandu: cādū ꝓpter eternā vitā. Exposuit aūt modū attributiōis hui⁹ et dont sui qūo daret carnē suā māducare dicēs. Qui māducat carnē meā ꝛ bibit sāguinē meū:ī me manet ꝛ ego ī illo. Signū qz māducauit ꝛ bibit ꝺ est:si manet ꝛ manet. Si habitat et inhabitat:si heret nō deserat. Hoc ergo nos docuit ꝛ āmonuit mysticis verbis:vt simus ī eius corpore sub ipō capite ī mēbris ei⁹ edētes carnē ei⁹:nō relinquētes vnitatē ei⁹. Sed q̄ aderāt:plures nō itelligēdo scādalizati sunt. Nō em cogitabāt hec audiēdo nisi carnē qō ipi erāt. Apl's aūt dicit:ꝛ vez dicit. Sapere fm carnem mors est. Carnem dat nobis suā dñs manducare:ꝛ sapere fm carnē mors est. Cū de carne sua dicat:qz ibi est vita eterna: ergo nec carnē debem⁹ sapē fm carnē:sicut in his ✠bis. ¶Multi itaq; audiētes ¶nō ex inimicis: ¶sed ex discipulis suis discē: rūt. Durus est hic sermo:ꝛ q̄s potest eum audire. ¶Si dicti pulī durū habuerunt istū sermonē q̄d inimici? Et tamē sic dicendo oportebat:vt diceret qō non ab omnibus intelligeret. Sic dicendo cretū dei ītētos debet facere:nō aduersos. Illi autem cito visa defecerūt. Talia loquēte dño iesu xp̄o:nō crediderunt alli: q̄d magnū dicētē et verbis illis aliquā gr̄am cooperiente sed put voluerūt ita ītellexerūt:et morte boīm:qz potuerat iesus aut hoc disponebat iesus:carnē qua idutū erat. Mō: veluti cōcisam distribuere credētib⁹ ī se. Dur⁹ est inquiūt hic sermo/q̄s potest eum audire? ¶Sciēs aūt iesus apud semetipm qz murmurabāt de hoc discipuli eius. ¶Sic ei apud se ista dixerūt:vt ab illo nō audirent: sed ille qui eos nouerat in seipsis audiēs apud semetipm. ¶Respōdēs ait: hoc vos scādalizat:¶qz dixi carnem meā do vobis manducare? sāguinē meū bibere? Hoc vos nēpe scādalizat. Si ergo videritis filiū hominis ascendentem:vbi erat prius? ¶Quid est h̄? Hinc soluit illos q̄s nouerat:hinc aperuit vt fuerāt scādalizati:hinc plane si intelligerent. Illi enim putabāt eū erogaturū corpus suū:ille aūt dixit se ascēsurū in celū vtiq; integrū. Cum videritis filiū hominis ascēdētē vbi erat prius? Certe vel tūc videbitis quia nō eo modo quo putatis erogat corp⁹ suum:certe vel tūc ītelligetis qz gratia eius nō ꝓsumit mortibus. Et ait. ¶Spūs est q̄ vivificat ca: ro non prodest quicq̄. ¶Hoc antecq̄ exponitur vt vba do: nat illud non negligenter pretereūdum est q̄d ait. Si ergo videritis filium hois ascēdētem vbi erat prius. Filius ei esset questio si ita dixisset:si videritis filiū dei ascēdentem vbi erat prius? Cum vero filiū hois dixit ascēdētē vbi erat prius? nunq̄d filius hois in celo erat prius q̄ in terra esse cepit? Hic quidē dixit vbi erat prius? quasi tūc nō ibi esset: quādo hec loquebat. Alio aūt loco ait. Nemo ascēdit in celū nisi q̄ de celo descēdit filius hominis q̄ est in celo. Non dixit erat sed filius inq̄t hominis qui est in celo. In terra loquebatur ꝛ in celo se esse dicebat. Et nō ita dixit. Nemo ascēdit in ce lum nisi q̄ de celo descendit:filius hominis qui est in celo. Quo pertinet nisi vt intelligamus q̄ etiā p̄stino sermo ne commēdaui charitati vestre:vnam personam esse xp̄i deū ꝛ hominē nō duas:ne fides nostra non sit trinitas: sed quaternitas. Christus ergo vnus est/verbū/anima ꝛ caro vnus christus filius dei ꝛ filius hois/vnus christus filius dei semp:filius hominis ex tempore. Tamē vnus xp̄s hic vnitatem p̄sone in celo erat quando ī terra loquebat. Sic erat filius hominis in celo: quēadmodū filius dei erat in terra. Filius dei in terra in susceptā carne:filij⁹ hominis in celo in vnitate persone. Quid est ergo q̄ adiūgit:spūs est qui viuificat:caro nō prodest quicq̄? Dicam⁹ ei. Patitur enim nos non cōtradicentes:sed nosse cupiētes. O domine magister bone: quomodo caro nō ꝓdest q̄cq̄: cum tu dixeris:nisi q̄s manducauerit carnem meam ꝛ biberit sangui: nem meum nō habebit in se vitam? An vita nō ꝓdest q̄cq̄: et propter quid sumus q̄s sumus:nisi vt habeamus vitam eternam:quā tua carne ꝓmittis? Quid est ergo non ꝓdest quicq̄? Caro nō ꝓdest q̄cq̄: sed quomō illi intellexerunt? Carnē q̄ppe sic intellexerūt/quō in cadauere vēdita aut in macello vēdit:nō quomō spū vegetat. ¶Proinde sic dicit est:caro nō prodest q̄cq̄:quomodo dictū est/sciētia inflat. Jam ergo debemus odisse sciētiā? Absit. Et q̄d est sciētia inflat? Sola sine charitate. Ideo adiūxit:charitas aūt ficat. Adde ergo sciētie charitatē:ꝛ vtilis erit sciētia nō p se:sed p charitatē. Sic etiam nūc caro non prodest quicq̄: sed sola caro. Accedat spiritus ad carnem:quomodo accē dit charitas ad scientiam:ꝛ ꝓdest plurimum. Nam si caro nihil ꝓdesset/verbū caro nō fieret vt inhabitaret in nobis

Sicp carnē nobis multum ꝓfuit xp̄s:quomodo caro nihil ꝓdest? Sz p carnem spūs aliquid p salute nr̄a egit. Caro vas fuit. Qō habebat attende:non qō erat. Apostoli missi sunt. Munq̄d caro ipsorū nihil nobis ꝓfuit? Si caro apo stoloz nobis ꝓfuit:caro vīt poterat nihil prodesse? Unde enim ad nos sonus verbi:nisi p vocē carnis? Unde stilus? Unde scriptio? Ista oīa opa carnis sunt:sed agitāte spū tanq; organū suū. Spūs ergo est q̄ viuificat:caro nō ꝓdest quicq̄. Sicut illi intellexerūt carnē:non sic ego vo ad mā: ducandū carnem meā. Proinde ¶verba inquit que ego lo cut⁹ sum vobis spūs ꝛ vita sunt. ¶Diximus enī fratres hoc vīm cōmēdasse in manducatione carnis sue ꝛ potione san guinis sui:vt in illo maneam⁹ ꝛ ipse in nobis. Maneamus aūt in illo:cū sumus mēbra eius:manet aūt ipse in nobis: cū sum⁹ templū eius. Ut aūt simus membra eius:vnitas nō cōpaginat. Ut cōpaginet vnitas:q̄ facit mihi charitas Et charitas dei vnde? apostolū interroga. Charitas inq̄t dei diffusa est in cordibus nostris:p spm̄ sanctum q̄ datus est nobis. Ergo spūs est q̄ viuificat. Spiritꝰ enī facit viua mēbra. Nec viua mēbra spūs facit: nisi que in corpore qō vegetat ipse spūs iuenerit. Nam spūs qui est in te/o homo qui cōstas vt homo sis: nunq̄d viuificat membrū qō sepa: ratum iuenerit a carne tua? Spiritum tuū dico aiam tuā. Anima tua nō viuificat nisi mēbra q̄ sunt ī carne tua. Unū si tollas:iam non viuificatur ex aīa tua:qz vnitati corporis tui nō copulat. Hec dicūtur vt amemus vnitatē:ꝛ timea: mus separationē. Nihil enim sic debet formidare xp̄ianus q̄s separari a corpore xp̄i. Si enī separat a corpore xp̄i:non est mēbrū eius. Si non est mēbrū eius non vegetat spū ei⁹. Quisquis aūt inq̄t apostolus spm̄ xp̄i non habet:hic nō est eius. Spūs ergo est q̄ viuificat:caro autē nō ꝓdest quicq̄ Verba que ego locut⁹ sum vobis:spūs et vita sunt. Quid est spūs ꝛ vita sunt? Spiritualiter ītelligēda sunt. Intelle ctū spualiter? Spūs et vita sunt. Intellexisti carnaliter? Etiam sic illa spūs ꝛ vita sunt:sed tibi non sunt. Sed sunt quidam (inquit) in vobis qui non credūt. ¶Non dixit:sunt q̄dā in vobis qui nō intelligūt: sed causam dixit quare nō intelligāt. Sunt enī quidā in vobis qui non credūt:ꝛ ideo non intelligūt quia non credūt. ¶Prophetā enim dixit:nisi crediderit̄is non intelligetis. ¶Per fidem copulamur: p in tellectum viuificamur. ¶Prius hereamus p fidem:vt sit q̄ viuificet p intellectum. Nam q̄ non heret/resistit: q̄ resistit nō credit. Nam q̄ resistit:quomō viuificat? Aduersari⁹ est radio lucis quo penetrādus est:nō auertit acie sed claudit mentē. Sunt ergo q̄dā qui non credunt. Credāt ꝛ aperiāt aperiant et illuminabūtur. ¶Sciebat enim ab initio iesus q̄ essent credentes:et quis traditurus esset eum. Ibi enim erat ¶iudas. Nam q̄dā scandalizati sunt. Ille aūt mansit ad instīdiādū nō ad intelligēdum. Et qz ideo manserat:nō de illo tacuit dñs. Non illum expressit sed nec siluit. vt oēs timeret/q̄ius vnus periret. Sed postea qz dixit et distin: xit credētes a nō credētib⁹:expressit causam quare nō cre: dant. ¶Propterea dixi vobis (inq̄t) qz nemo potest venire ad me nisi fuerit ei datū a pr̄e meo. ¶Ergo ꝛ credere datur nobis. Non enī nihil est credere. Si autem magnū aliq̄d est gaudes qz credidisti:fz nolli extolli. Quid ei habes q̄ nō accepisti? ¶Ex hoc multi ✝discipuli eius abierūt retro: et iā nō cū illo ✝ambulauerūt. ¶Alij abierūt retro: sed post sathanā/non post xp̄m. Nam aliqui dñs xp̄s petrum appel lauit sathanā:magis qz volebat p̄cedere dñm suum ꝛ con: silium dare ne moreret̄ ille q̄ venerat vt moreret̄:ne nos in eternū moreremur:ꝛ ait illi. Redi post me sathanas. Nō em sapis que dei sunt/sed que hoīs sunt. Non enī illū reppu lit retro ire post sathanā ꝛ appellauit sathanā: fz fecit post se ire:vt nō esset sathanas ambulando post dñm. Isti aūt sic redierūt retro: quomō de quibusdā feminis dicit apl's. Quedā puerse sunt retro post sathanā ꝛ vlterius cū illo nō ambulauerunt. Ecce precisi a corpore vitam pdiderūt:qz fonte in corpore nō fuerūt. Inter nō credētes ꝛ ipsi deputā di sunt:quis discipuli dicerent. Abierunt retro:nō pauci/ sed multi. Hoc factū est ad ꝓsolationē:quomodo aliqñ cō: tingit vt dicat homo vez et qō dicit non capiatur:atq; illi qui audīt scādalizentur ꝛ discedant. ¶Penitet aūt hoīem fecisse qō verū est. Dicit aūt apud se homo. Non debui sic dicere:non hoc dicere debui. Ecce domino contigit. Dixit et pdidit multos:remansit ad paucos. Sed non turbabat ipse quia ab initio nouerat:ꝛ qui credentes essent/ꝛ qui nō credētes. Nos si nobis contingat perturbamur:solatiū in domino iueniamus. Et tamen caute verba dicamus: ea q̄ ille ad paucos q̄ remanserant. ¶Dixit ergo iesus ad duode cim:id est illis duodecim qui remanserūt. ¶Munq̄d ꝛ vos inquit vultis ✝ire? Nō discessit nec iudas. Sed quare ma nebat? Domino tā apparebat:nobis postea manifestatus est. ¶Respōdit petrus ꝓ omnibus vnus pro multis: vnitas ꝓ vniuersis. ¶Respōdit ergo ei symon petrus: dñe ad quē ibim⁹? ¶Repellis nos a te:da nobis alterū te. Si a te rece: dimus:ad quē ibim⁹? ¶Verba vite eterne habes. ¶Videte quēadmodū petrus dante deo recreante spūsctō ītellexit. Unde nisi qz credidit? Verba vite eterne habes. Etiam enim eternā habes in ministratione corporis et sanguinis tui:ꝛ nos credidimus ꝛ cognouimus. Non cognouimus'ꝛ credidimus: sed credidimus et cognouimus. Credidim⁹ enī vt cognoscerem⁹. Nam si prius cognoscere deinde credere vellemus:nec cognoscere:nec credere valeremus. Quid credim⁹ ꝛ q̄d cognouimus? Quia. ¶Tu es christ⁹ fi li⁹ dei viui:¶id est qz ipsa vita eterna tu es:ꝛ nō das in car ne ꝛ sanguie tuo nisi qō es. ¶Et ergo domin⁹ iesus. Nōne ego vos duodecim elegi:ꝛ vn⁹ ex vobis diabol⁹ est? ¶Ego vndecim elegi diceret/an eligit et diabolus ꝛ in electis est diabolus? Electi in laude solēt dici. An elect⁹ est ꝛ iste:de quo nolēte ꝛ nescīente magnū aliquid boni fieret? Hoc est ꝓprium dei:ꝓtrariū iniquis. Sicut em iniqui male vtunt bonis operibus dei:sic ꝑtra deus bene vtitur malis operi: bus iniquorū. Qz bonū est mēbra corporis ita esse: quēad: modum disponi nō possunt nisi ab artifice deo. Pertulātia tamē quā male vtitur oculis:fallacia quā male vtit lingua. Falsus testis nōne linguā suam ꝛ aīam suā prius trucidat et alterꝫ ledere se perempto conat. Male vtitur lingua:nec ideo malū est lingua. Opus est dei lingua/sed bono opere dei/male vtit illa nequitia. Quomodo vtuntur q̄ pedibus currūt ad scelera. Quomodo vtunt manibus homicidio:et illis adiacētibus foris ꝛ intus bonis creaturis dei. Qz male vtuntur mali auro iudicia corrūpūt:innocētes oppримūt. Luce ista mali male vtunt. Male viuēdo em̄ et lam ipsam lucem quā videt ad ministeriū sceler⁹ suoꝝ vsurpant. Jeus vt faciat aliq̄d mali mal⁹/lucere sibi vult ne offendat:q̄ iā intus offendit ꝛ cecidit. Qō timet in corpore:iam incurrit in corde. Omnibus ergo bonis dei ne p singula currere lō: gum sit male vtit malus:cōtra malis hominum malorum: bñ vtit bonus. Et q̄d tā bonū q̄ vnus deus? Quando oq̄dē ipse dñs dixit/nemo bon⁹ nisi vn⁹ deus? Quanto ergo ille melior:tāto meli⁹ vtit et malis nostris. Quid iuda peius? Inter oēs adherētes magro inter duodecim: loculi illi cō missi sūt:ꝛ dispēsatio paupex distributa. Ingrat⁹ tāto be: neficio/honori tāto/accepit pecuniā:pdidit iusticiā. Tra didit vitā mortuus quē vt discipulus secutus/vt inimic⁹ psecut⁹ est. Et totū hoc malū iude:q̄ malo eius bñ vsus est dñs. Tradi se ptulit:vt redimeret nos. Ecce malum iude in bono ꝓuersum est. Sathanas quātos martyres psecut⁹ est. Si sathanas psequēdo cessaret:hodie tā glorioſam co: ronā sancti laurētij nō celebraremus? Si ergo ipsius dia: boli malis operib⁹ bene vtitur deus: qō facit malus mala vtēdo sibi nocet/nō bōitati dei ꝓtradicit. Artifex illo vtit ꝛ magnus artifex. Si illo vti nō posset:nec eum esse ꝓmitte ret. Ergo vn⁹ ex vobis diabolus est ait:cum ego vos duo: decim elegerim. ¶Potest et sic ītelligi quod ait/duodecim elegi:quia sacratus est numerus. Non enī quia perijt ide vnus ideo illius numeri bonor demptus est. Nam in locū pereūtis alius subrogatus est. Mansit numerus consecra tus/numerus duodenarius:quia per vniuersum mūdum/ hoc est per quattuor cardines mūdi/trinitatem fuerāt an: nunciaturi:ideo ꝛ quaterni. Si ergo exterminauit iudas/ nō duodenarium numerum violauit. Ipse deseruit prece: ptorem:nam de⁹ illi apposuit successorē. Hoc totū qō dñs de carne et de sanguine suo locutus est:et qō in eius distri butiōis gr̄a/vitā nobis ꝓmisit eternā:ꝛ qō hinc voluit in telligi manducatores et potatores carnis ꝛ sanguinis sui vt in illo maneāt:ꝛ ipe in illis:et qō nō intellexerūt qui nō

crediderūt:et qđ spiritalia carnaliter sapiēdo scandalizati sunt:et q eis scandalizatis ꝛ percūtib⁹:cōsolatio dominica affuit discipulis q remanserant:ad quos probandos inter rogauit. Munđ ꝛ vos vultis ire/vt responsio pmansionis eoꝝ inoteſceret ꝛ nobis:nam ꝛ ille nouerat quta manebāt. Hoc g totū ad hoc nobis valeat dilectissimi vt carnē xpi ꝛ sanguinē xpi non edamus tantū in sacramēto qđ ꝛmulti mali:sed vsq ad spūs participationem manducem⁹ et bibamus/vt in dñi corpore tanq̄ mēbra maneamus: vt eius spū vegetemur:ꝛ nō scandalizemur etiā si multi modo nobiscum māducāt ꝛ bibunt tpaliter sacramenta:q habebūt in fine eterna tormēta. Modo enī corp⁹ xpi mixtū est tāq̄ area:sz nouit dñs q sunt eius. Si tu nosti quid trituras qꝛ ibi est latens massa:nec consumit trituratio qđ purgatura est ventilatio. Certi sumus fratres/quia omnes q sum⁹ in corpore dñi et manem⁹ in illo: vt ꝛ ipse maneat in nobis:in hoc seculo necesse habem⁹ vsq in finē:inter malos viuere. Non inter illos dico malos q blasphemāt xpm. Raro enī tam inuenīt̄ur q lingua blasphemant: sed multi qui vita. Necesse est ergo vt inter illos vsq in finē viuam⁹. Sed qđ est qđ ait. Qui manet in me et ego in illo? Quid nisi quod martyres audiebant: q pseuerauerit vsq in finē: hic salu⁹ erit? Quomō māsit ī illo sanct⁹ laurēti⁹:cuius hodie festū die celebramus? Mansit vsq ad tētationē:mansit vsq ad tyrānicā interrogationē:mansit vsq ad acerrimā cōminationē:māsit vsq ad peremptionē. Parū est vsq ad immanem excruciationē māsit. Non enī occisus est cito:sed cruciat⁹ est in igne. Diu viuere pmissus est:imo nō diu viuere pmissus est:sed tarde mori cōpulsus est. In illa ergo lōga morte in illis tormētis q bene manducauerat ꝛ bñ biberat tāq̄ illo esca saginatus ꝛ illo calice ebriat⁹ tormēta nō sentit. Ubi enim erat q dixit:spūs est qui viuificat. Caro enim ardebat:sed spūs aīam vegetabat. Nō cessit:ꝛ i regnū successit. Dixerat aūt illi sixtus martyr sanct⁹ cuius die q̄nto ab hinc retro die celebrauim⁹. Noli merere fili. Episcop⁹ enī erat ille:iste dyacon⁹. Noli merere inquit: sequeris me post triduū. Triduū aūt dixit mediū iter die passiōis sctī sixti:ꝛ die hodiernū passiōis sctī laurētij:triduū est mediū O cōsolatio. Nō ait:noli merere fili/desinet psecutio/ꝛ salvus eris:sed noli merere/quo ego pcedo tu seq̄ris:nec psecutio tua differt. Triduū mediū erit:et mecum eris. Accepit oraculū:vicit diabolum: peruenit ad triūphum.

Tractatus.xxviij.

¶ Post hec autem ambulabat iesus in galileā: non enim volebat in iudeā ambulare: quia querebant eū iudei interficere. Erat aūt in proximo dies festus iudeorū scenophegia. Dixerūt autē ad eum fratres eius. Transi hinc et vade in iudeam: vt ꝛ discipuli tui videant opera tua que facis. Nemo quippe in occulto aliq̄d facit: et querit ipse in palā esse. Si hec facis manifesta teipm mūdo. Neq̄ enim fratres eius credebant in eum Dixit ergo eis iesus. Tempus meū nondū adue nit: tempus autē vestrum semper est paratū. Nō potest mundus odisse vos. Me autē odit qꝛ ego testimoniū perhibeo de illo: quia opera ei⁹ mala sunt. Vos ascendite ad diē festum hūc. Ego non ascēdam ad diē festum istum: quia meum tēpus nōdum impletum est. Hec cū dixisset ipse māsit in galilea: vt autē ascenderunt fratres eius: tunc et ipse ascēdit ad diem festum non manifeste sed quasi in occulto. Judei ergo querebant eū in die festo: ꝛ dicebāt. Ubi est ille? Et murmur multus de eo erat in turba. Quidam enim dicebant quia bonus est: alij autē dicebant non: sed seducit turbas. Nemo tamē palam loquebatur de illo propter metum iudeorum.

In isto euangelij capl̄o fratres dñs noster iesus xp̄s fm hoiem se plurimū cōmēdauit fidei nre. Eteni semp hoc agit dict⁹ ꝛ factis suis vt ꝛ deꝰ credat ꝛ hō. Deus q̄ nos fecit: homo q̄ nos querebat. Deꝰ cū pre semp: homo nobiscū ex tpe. Non enim quereret quē fecerat: nisi ipse q̄ fecerat fieri voluisset. Recp hoc mementote ꝛ de cordib⁹ vris nolite dimittere: sic est xp̄s hoiem factū/vt nō desisteret deus esse. Manens deus accepit hoiem: q̄ fecit hoiem. Quādo ergo latuit vt hō nō potētiā pdidisse putād? est: sz exēplū ifirmitati pbuisse. Ille enī qui voluit detēt? ē: qui voluit occisus ē. Sz qđo futura erāt mēbra ei⁹: id est fideles ei? q̄ nō haberēt illā potestatē quā habebat ipse deꝰ nr̄: qđ latebat: qđ se tāq̄ ne occideret occultabat/hoc indicabat factura esse mēbra sua ī dñe vlq̄ mēbris suis ipse erat. Nō em̄ xp̄s ī capite ꝛ nō ī corpore? xp̄s tot⁹ ī capite ꝛ ī corpore. Qđ ergo mēbra eius tpe. Qđ aūt tpe nō continuo mēbra ei⁹: nam si non ipse essent mēbra eius/nō diceret saulo: qđ me psequeris. Non enim saulus ipsum sed mēbra eius: id est fideles eius in terra psequebatur. Voluit tñ dicere sctōs meos/ seruos meos/ postremo honorabili⁹ fratres meos sed me: hoc est mēbra mea q̄ ego sum caput. His predictis puto nos ī hoc capitulo qđ modo lectū est nō esse laboraturos. Sepe enī significatum est in capite qđ futurum erat in corpore. ⌊ Post hec inquit. Ambulabat iesus in galileam: nō enim volebat in iudeam ambulare: quia querebāt eū iudei interficere. ⌋ Hoc est qđ dixi: infirmitati nostre ptebebat exemplū. Non tpse pdiderat potestatē: sed nostram ꝓsolabatur fragilitatem. Fuerat enī erat vt dixi: vt aliquis fidelis eius absconderet se ne a psecutoribus inueniretur. Et ne illi pro crimine obiceret latibulum pcessit in capite: qđ in membro confirmaretur. Sic enī dictū est. Nolebat ambulare in iudeā q̄ querebāt eū iudei occidere. Quasi nō possit christus et ambulare inter iudeos ꝛ nō occidi a iudeis. Hanc enim potentiam qđ voluit demōstrauit. Nam cū eū tam pssurū tenere vellēt aīt illis. Quē queritis? Responderūt: iesum. Et ille. Ego sum: non se occultans sed manifestans. Ad eam tamen manifestationē illi nō substiterunt: sed recedētes retro ceciderunt. Et tamen quia pati venerat/surrexerunt ꝛ tenuerūt ad iudicē adduxerūt et occiderūt. Sed quid fecerūt? Dō aīt quedā scriptura: terra tradita est ī manus impi? caro data est ī potestatē iudeis. Et hoc ppterea vt quasi sacrificius cōscinderet vnde nostrū precium manaret. ⌊ Erat aūt in primo dies festus iudeorū scenophegia. ⌋ Quid sit scenophegia: scripturas q̄ legerunt nouerunt. Faciebant vt festo tabernacula ad similitudinem tabernaculoꝝ quib⁹ habitauerūt cum ex egypto educti peregrinarentur in deserto. Iste erat dies fest⁹ et magna solēnitas. Celebrabāt hoc iudei velut reminiscentes būficia dominī: qui occiderī erāt dominū. Hoc ergo die festo qꝛ plures erāt dies festi. Sic enī appellabatur apud iudeos dies festus vt nō esset dies vn⁹ sed plures. † ⌊ Locuti sunt fratres ei⁹ ad dominū nostrū. ⌋ Fratres eius sic accipite sicut nostis. Non est notum est qđ auditis. Consanguinei virginis marie fratres domini dicebant. Erat enim ꝓsuetudinis scripturarū/ꝛ ꝓpellare fratres quoslibet ꝓsanguineos ꝛ cognationis pinquos: ꝛ extra vsum nostrum: nō quo more nos loquimur nam q̄s dicat fratrem auunculū? filiū sororis? Scriptura tamen etiā huiusmodi cognationis fratres appellant. Nā abraā ꝛ loth fratres sunt dicti: cū esset abraā patruus loth Et laban et iacob fratres sunt dicti: cū esset auūculus laban iacob. Cū ergo auditis fratres domini/marie cogitate cōsanguinitatē: nō iterū parientis villam ꝓpaginem. Sicut enī in sepulchro vbi positū est corp⁹ domini nec antea nec postea mortu⁹ iacuit: sic vterus marie nec antea nec postea q̄cq̄ mortale cōcepit. Diximus fratres qui fuerint: audiamus qđ dixerint. ⌊ Transi hinc et vade in iudeam: vt et discipuli tui videant opa tua q̄ tu facis. ⌋ Opera vbi discipulos nō latebāt: sed istos latebāt. Isti ei fratres: id est pāguinei xp̄m cōsanguineū habere potuerūt: credere aūt ei? ipsa ꝓpinq̄tate fastidierūt. Dictū est in euāgelio: nō enim hoc nos audem⁹ opinari: modo auditis: addūt et mendi. ⌊ Nemo† enim in occulto quid facit ꝛ querit in palam esse Si hec ‡ facis: manifestas temetipsum mūdo ⌋ et continuo

¶ Neq̄ enim fres eius credebāt in eū. ⌊ Quare in eū nō credebāt: Quia humanā gloriā req̄rebāt. Nā ꝛ qđ eū vident monere fratres: glorie ipsius consulunt/facis mirabilia: noteſce. i. appare omnib⁹: vt laudari possis ab omnib⁹. Loquebat caro carnī: sz caro sine deo/carni cum deo. Loquebatur enim prudentia carnis: verbo qđ caro factu? est ꝛ habitauit in nobis. Quid ad hec dñs? ⌋ Dicit g̃ eis iesus. Tēpus meū nondū venit: tp̄s aūt vr̄m semp est paratū. ⌊ Quid est hoc? Modū venerat tp̄s xp̄i? Quare ergo xp̄s venerat: si temp⁹ eius nondū venerat? Nonne audiuim⁹ apl̄m dicentem. Cū aūt venit plenitudo tēporis: misit deꝰ filiū suū. Si ī plenitudine tēporis missus est: q̄n debuit missus est: q̄n oportuit venit Quid ergo est tp̄s meū nondū venit? Intelligite fratres quo ait⁹ illi loquebantur qui quasi fratrē suū monere videbant. Dabant ei consiliū cōsequende glorie vt iuti seculariter et terreno affectu monentes/ne esset ignobilis ꝛ latitaret. Quod ergo ait dñs: tp̄s meū nondū venit: illis respōdit q ei cōsiliū de gloria dabant. Tēp⁹ glorie mee nondū venit. Videte q̄, pfundum sit/ de gloria illi ammonebāt: sed ille voluit altitudinem humilitate precedere: et ad ipsam celsitudinē per humilitatē viam sternere. Nam ꝛ illi discipuli vtiq̄ gl̄iā req̄rebāt q volebāt sedere: vnus ad dexteram ei⁹/et alter ad sinistrā. Attendebāt quo et nō videbāt q̄ via dñs eos vt ordinate venirent ad patriam reuocauit ad vitā. Excelsa est enī patria: humilis via. Patria est vita xp̄i: via passio xp̄i. Qui recusat viā: quid querit patriā? Denīq̄ et illis hoc rndit: querentib⁹ altitudinez. Potestis bibere calicē quē ego bibitur⁹ sum? Ecce q̄ venit ad celsitudinē quā dēsideraī. Calicē qppe cōmēorabat hūilitatis atq̄ passionis. Ergo et hic: tp̄s meū nondū venit: tp̄s aūt vestrū. i. mundi gloria semp est paratū: hoc est tp̄s ō q̄ in prophetia loquit xp̄s. i. corp⁹ xp̄i. Cum accepero tēpus ego iusticiā iudicabo. Modo enī non est tēpus iudicādi: sz iniquos tolerādi. Ferat igit modo corp⁹ xp̄i: ꝛ toleret iniquitatem male viuentium: habeat tamen iusticiā modo: añq̄ habeat iudicium. Per iusticiā enim peruenit ad iudiciū. Tolerātib⁹ quippe membris iniqtatē seculi huius: qđ scriptura sctā dicit ī psalmo? Nō repellit deꝰ plebē suā. Laborat quidē plebs ei⁹ inter indignos/ inter iniquos/ iter blasphemātes/ inter murmurantes/ detrahētes/ insectantes: ꝛ illiceat perimentes. Laborat quidē: sz non repellit dñs plebē suā/et hereditatē suā non derelinquet q̄adusq̄ iusticia q̄ modo est in sanctis eius cōuertatur in iudiciū: cū ip̄lebit qđ eis dictū ē. Sedebit⁹ sup duodecī sedes iudicātes duodecim trib⁹ israel. Habebat iusticiā apl̄s: sed nondum illō iudiciū de quo dicit. Nescit⁹ qꝛ āgelos iudicaturi sumus. Sit ergo modo tēpus iuste viuendi postea erit tēpus eos q̄ male vixerunt iudicandi. Quousq̄ iusticia (inquit) conuertatur in iudiciū: Erit t̄p̄s iudicij de q̄ dixit: tēpus meū nondum venit. Erit tēp⁹ glorie: vt q̄ venit in humilitate veniet in altitudie. Qui venit iudicādus: veniet iudicatur. Qui venit occidi a mortuis: veniet iudicare de viuis et mortuis. Deꝰ (inq̄t psalm⁹) manifestꝰ veniet: deꝰ noster ꝛ nō silebit. Quid est manifestus veniet? Quia venit occult⁹ tūc nō silebit. Nā q̄n venit occult⁹/ sicut ouis ad immolandum ductus est: ꝛ sicut agn⁹ coram tondente se non aperuit os suū. Veniet et nō silebit. Tacuit inq̄t: nūq̄d semp tacebo? Modo aūt q̄d necessariū est eis q̄ habent iusticiā qđ in illo ip̄o psalmo seq̄t. Quoadusq̄ iusticia conuertat in iudiciū. Et q̄ habēt eā? Dēs qui recti sunt corde. ¶ Queritis fortasse q̄ sint recti corde. Illos inuenim⁹ in scriptura rectos corde? mala seculi tollerant ꝛ nō accusant deū. Videte fres. Rare cū est ista quam loquor. Nescio quo enim modo q̄n euenit homini aliq̄d mali: deū currit accusare q̄ dz se. Quando bonū aliq̄d agis/te laudas. Q̄n mali aliq̄d pateris deū accusas. Hoc est cor tortuū nō rectū. Ab ista distortione et pauitate si corrigaris: cōuertis in cōtrarium qđ faciebas. Antea enī qđ faciebas? Laudabas te in bonis dei/accusabas deū ī malis tuis: cōuerso corde ꝛ directo laudabō deū ī bonis tuis: accusabis te in malis tuis. Isti sunt recto corde. Denīq̄ ille nondum recto cui displicebat felicitas malorum et labor bonoꝝ ait correctus. Q̄ bonus deus israēl rectis corde: mei aūt q̄n non eram rectus corde/pene commoti sunt pedes: paulomin⁹ effusi sunt egressus mei. Quare?

Quia zelaui in peccatores/bus: pacē peccatoꝝ videns. Vidi (inq̄t) malos felices: et displicuit mihi deꝰ. Hoc enim volebat/pacē peccatorum intuens: vt non pmitteret deꝰ malos esse felices. Intelligat hō: munđ⁹ hoc pmittit deꝰ. Sz ideo malus felix putat: qꝛ qđ sit felicitas ignoratur. Sim⁹ g̃ recti corde. Tēp⁹ enī glorie nostre nondum venit. Dicit amatorib⁹ huius seculi quales erant fratres dñi: tēpus vestrū semp adest paratum. Tēpus nostrum nondū venit. Audemus enī hoc dicere et nos q̄n corp⁹ dñi nr̄i sumus: q̄n mēbra ei⁹ sumus: q̄n caput nostrū gratanter agnoscimus. Dicam⁹ prosus: quō ,ppt nos ꝛ tpe hoc dignat⁹ est dicere. Q̄n nobis insultāt amatores huius seculi: dicam⁹ eis. ,Temp⁹ vestrū semp adest paratū: tp̄s aūt nostrū nondū venit. Nobis enim vita apl̄s. Mortui enī estis: et vita vestra abscōdita est cū xp̄o in deo. Q̄n veniet tēp⁹ nostrū? Cū xp̄s (inq̄t) apparuerit vita vestra: tunc et vos apparebitis cum ipso ī gloria. Quid deinde addit? ⌊ Non pōt mūdus odisse vos. ⌋ Quid est hoc nisi non pōt mundus odisse amatores suos testes falsos suos? Bona enim dicit; q̄ mala sunt: ꝛ mala que bona sunt. ⌊ Me aūt odit qꝛ testimoniū ego phibeo de illo: qꝛ opera eius mala sunt. Vos ascendite ad diē festū hunc. ⌋ Quid est hūc? Ubi gloriā humanā queritis. Quid est hūc? Ubi exīdere vultis carnalia gaudia: non eterna cogitare ⌊ Ego nō † ascendo ad diē festū hūc: qꝛ meū tēp⁹ nondū impletū est. ⌋ In die festo hoc gloriam vos humanā req̄ritis. Meū ‡ o t̄p̄s. i. glorie mee nondum venit. Ipse erit dies festus me⁹ non diebus istis pcurrens ꝛ tranlēs: sed pmanēs in eternū. Ipsa erit festiuitas gaudiū sine fine: eternitas sine laboze: serenitas sine nube. ⌊ Hec cum dixisset ipe māsit in galilea. ¶ Ut aūt ascēderunt fres ei⁹ tunc et ipse ascēdit ad diē festū: nō manifeste sz quasi in occulto. ⌋ Ideo non ad diē festū hūc: qꝛ nō gloriari tēpozaliter sed aliqđ docere salubriter/ corrigere hoies: de die festo eterno āmonere: amorē ab hoc seculo auertere ꝛ in deū puertere cupiebat. Quid est autem q̄ q̄si latenter ascendit ad diem festū? Non vacat et hoc ab intellectu. Videt mihi fres ēt hinc qđ quasi latēter ascēdit: aliq̄d significare voluit̄ nā cōsequntia docebūt: sic ēt ascendisse meditato die festo. i. meditatis illis diebus: vt ēt palā doceret. Sed quasi latenter dixit: ne se ostēderet hominib⁹. Nō vacat qđ latenter ascendit xp̄s ad diez festū qꝛ ipse latebat in illo die festo. Adhuc etiā ego qđ dixi in latibulo est. Manifestet ergo. Tollat velū: ꝛ appeat qđ erat secretum. Dia q̄ dicta sunt antiquo populo israel in multiplici scriptura sancte legis q̄ agerēt: siue in sacrificijs/ siue in sacerdotijs/siue in diebꝰ festis ꝛ omnino in quibuslibet reb⁹ qb⁹ deū colebāt: q̄cūq̄ illis dicta ꝛ precepta sunt/ vmbre fuerunt futuroꝝ: Quoꝝ futuroꝝ? Que implent in xp̄o. Unde dicit apostolus. Quotquot enim ꝓmissiones dei sūt in illo etiā. i. in xp̄o implete sunt. Deinde dicit in alio loco. Omnia in figura contingebāt illis: scripta sunt aūt ꝓpt nos in q̄s fines seculoꝝ deuenerūt. Dixit et alibi. Finis enī legis xp̄s est. Ite alio loco. Nemo vos iudicet in cibo: aut in potu: aut in parte diei festi: aut neomenie/aut sabbatorū qđ est vmbra futuroꝝ. Si ergo oia illa vmbra fuerunt futuroꝝ: ꝛ scenophegia vmbra erat futuroꝝ. Hic ergo dies fest⁹ queram⁹ cui⁹ futuri vmbra erat? Expositi quid erat sceno phegia: celebratio erat tabernaculoꝝ ꝓpteres qꝛ populus de egypto liberatus: tendens per desertum ad terram ꝓmissiōis: in tabernaculis habitauit. Quid sit animaduertamus: et nos erimus nos inq̄ qui membra xp̄i sumus. Si sumus illo sūt dignāte sumus non nobis, pmerentibus. Attendamus ergo nos fratres. Educti sumus de egypto vbi diabolo tanq̄ pharaoni seruiebam⁹: vbi lutes opera in terrenis desideriis agebamus: et in eis multum laborauimus. Eteni nobis xp̄s quasi lateres facientibus clamauit. Venite ad me omnes qui laboratis. Hinc educti p baptismū tāq̄ p mare rubrū: ō rubrū qꝛ xp̄i sanguine cōsecratus mortuis omnib⁹ inimicis nr̄is qui nos insectabantur. i. dilectis oīb⁹ peccatis nostris in desertuꝫ traiecti sum⁹. Modo ergo anteq̄ ad patriā promissiōis: id est eternum regnū veniamus: in deserto in tabernaculis sum⁹. Qui ista agnoscunt: in tabernaculis sunt. Futurum enim erat vt quidaꝫ hoc agnoscerent. Ille enim est in tabernaculis: qui se esse ī mundo intelligit peregrinū. Ille se intelligit peregrinantē

qui se videt patrie suspirantē. Cū aūt corp⁹ xp̄i est in tabernaculis: xp̄s est in tabernaculis. Sed tūc nō cuidēter ſz latenter. Adhuc enim vmbra lucē obscurabat. Tenente luce vmbra remota est. Christ⁹ erat in occulto: in scenophegia xp̄s erat: sed latens xp̄s. Modo iam cū manifesta sunt ilta: agnoscimus nos iter agere in heremo. Si enim agnoscim⁹ in heremo sumus. Quid est in heremo? In deserto: q̄re i deserto? Qz in isto mundo vbi stitutur in via inaquosa. Sed sitiamus vt saturemur. Beati enī q̄ esuriūt et sitiunt iusticiā qm ipſi saturabuntur. Et sitis nostra de petra impletur in heremo. Petra enim erat xp̄s: et virga percussa est: vt aut manaret/bis pcussa est: qz duo ligna sunt crucis. Omnia ꝯ hec que fiebāt in figura: manifestantur in nobis. Et nō vacat q̄d de dño dictum est: ascendit ad die festum: non manifeste: ſz tāq̄ in occulto. Figura enim erat ipſz in occulto: qz i ipso die festo xp̄s latebat. Qz ipse dies festus/xp̄i mēbra peregrinatura significabat. ⌊ Judei ꝯ q̄rebāt eū die festo ⌋ añq̄ ascenderet. Patriarches enim fratres ascenderunt et non tūc ascendit ille qñ illi putabāt et volebāt: vt etiam hoc impleret q̄d ait, non ad hunc: id est ad quē vultis primum vel secundū die. Ascēdit aūt postea vt euāgeliū loquitur mediā te die festo. i. cū iam illius diei festi tot dies pteriissent quot remāsissent. Ipsam enim festiuitatē ꝯtum intellig̃dū est: dieb⁹ plurimis celebrabant. ⌊ Dicebāt ergo: vbi est ille? Et murmur † multū de eo erat in turba. ⌋ Unde murmur? De cōtentione. Que fuit ptentio? ⌊ Quidā enī dicebāt qz bonus est: alij aūt non sed seducit turbas. ⌋ De oib⁹ seruis ei⁹ hoc dr modo: quicūq̄ eminuerit in aliqua gratis spirituali pfectu. Alij dicunt qz bon⁹ est: alij nō: sed seducit turbas: vñ hoc? Qz vita nostra abscōdita est cū xp̄o in deo. Jdeo lz dicere hoib⁹ per hiemē: mortua est ista arbor: verbi gra. Arbor fici/arbor pirī et hmōi pomoꝝ similis est aride: et q̄dā hīes est non apparet. Estas probat: iudicium. pbat. Estas nostra: reuelatio xp̄i est. Deus manifeste veniet: de⁹ noster et non silebit. Ignis ante eū preibit. Iste ignis inflāmabit inimicos ei⁹. Aridas arbores: ignis cōprehendet: et cādit aride apparebūt: qñ eis dicetur. Esuriui: et nō dedistis mihi manducare. In alia vero parte: hoc est in dextera: apparebit fecunditas fructuū/dignitasq̄ folioꝝ/viriditas eternitas eis erit. Illis ergo tanq̄ aridis dicet. Ite in ignem eternū. Ecce enim securis ad radicē arborū posita est. Omis ergo arbor q̄ non facit fructū: excidet et in ignē mittet. Dicāt ꝯ de te si pficis in christo: dicāt hoies seducit turbas. De ipso toto corpore xp̄i ḃ dr. Cogita corp⁹ xp̄i adhuc in mūdo: cogita corp⁹ xp̄i adhuc in area: vide quemadmodū blasphemet a palea. Simul quidē triturant: sed palee cōculcātur: frumentū purgat. Quod dictū est ꝯ de dño/valet ad cōsolationē: de quocūq̄ hoc dictū fuerit christiano. ⌊ Mēo tamen palā loquebat de illo, pter metū iudeoꝝ ⌋ Sed q̄ non loquebantur de illo, pter metum iudeoꝝ? Qui dicebant bonus est: non qui dicebant seducit turbas. Qui dicebant seducit turbas: ſonitus eoꝝ apparebat tāq̄ aridoꝝ foliorū. Seducit turbas clari⁹ ſonabāt. Bonus est pressi⁹ ſusurrabāt. Modo aūt fratres q̄uis nōdū venerit illa glia xp̄i q̄ nos eternos factura est: modo tamen ita crescit eccla eius ita eā dignatus est p cūcta diffundere: vt iam ſusurrantes seducit turbas: et clarius personet bonus est.

Wat.v.

Tractatus.xxix.

Jam aūt die festo mediante ascendit iesus in templū et docebat. Et mirabant iudei dicentes quomō hic litteras scit: cū non didicerit. Rndit eis iesus et dixit. Mea doctrina non est mea: sed eius qui misit me. Si quis voluerit voluntatem eius facere cognoscet de doctrina vtrū ex deo sit an ego a meipso loquar. Qui a semetipso loq̄tur gloriā propriā querit: qui aūt q̄rit gloriam eius q̄ misit eū. Hic verax est et iusticia in illo non est.

A

Quod sequit de euangelio et hodie lectum est cō ſequēter et nos videam⁹: et qđ dñs donauerit hīc dicam⁹. Hesterno die hucusq̄ lectum erat / qz ſz non videssent dñm iesum in templo p die festū: loq̄bantur tamen de illo. Et alij dicebāt bonus est/alij aūt nō: sed seducit turbas. Dictū enī hoc est ad coꝝ solatiū: q̄ postea q̄dcātes ꝟbū dei: futuri erāt vt seductores et veraces. Si enim seducere decipere est: nec xp̄s seductor nec apostoli ei⁹: nec q̄sq̄ seductor dr esse xp̄ian⁹. Si aūt seducere alia de aliquē ad aliud persuadendo ducere est: querendum est vnde et q̄: Si a malo ad bonum: bon⁹ seductor est. Si a bono ad malū: mal⁹ seductor est. In hac ꝯ parte quo seducūt hoies de malo ad bonū: vtinā oēs seductores et vocemur r simus. ⌊ † Ascendit ergo postea dñs ad die festum: medio die festo et docebat: r mirabantur iudei dicentes. Quō hic litteras scit cū non didicerit? ⌋ Ille q̄ latebat docebat: r palam loquebat/et non tenebat: Illud enī vt lateret erat cau sa expēdi: hoc potestatis. Sed cū docuerit: mirabāt iudei. ta: vt ad Oēs quidē ꝯtum arbitror mirabantur: sed non oēs cōuer tebant. Et vnde ammiratio? Quia multi nouerant vbi natus fuerit quēadmodū fuerit educat⁹. Rndit eis et videritis litteras discentē. Audiebāt aūt de lege disputantem/legis testimonis pferētē: q̄ nemo possit pferre nisi legisset: nemo legeret nisi litteras didicisset. Et ideo mirabant. Qz aūt ammiratio: magistro facta est insinuande alius veritatis occasio. Ex eorum qppe ammiratiōe r verbis/dixit dñs. p̄sidū aliqđ: r diligenti⁹ inspici et discuti dignū. Propter qđ istam facio charitatē vestrā: non solum ad audiendū pro vobis sed etiā ad orandū p nobis. Quid ꝯ dñs rndit eis ammirantib⁹ quō sciret lras qs non didicerat? ⌊ Mea (inquit) doctrina non est mea: sed eius qui misit me. ⌋ Hec est enim pfunditas pma. Videtur enim paucis ꝟbis quasi ſrta loquutus. Non enim ait: ista doctrina non est mea: sed mea doctrina non est mea. Si non tua: quō tua? Si tua: quō non tua. Tu ei dicis vtrūq̄: et mea doctrina et nō mea. Rā si dixisset/ista doctrina non est mea: nulla eēt q̄stio. Nunc vero fres pmitus intendite q̄stionem: et sic ordie expectate solutionem. Rā qui non videt q̄stione que proponitur: quō intelligit qđ exponit? Hoc est ꝯ in questione qđ ait: mea nō mea. Hoc videf esse contrariū/quō mea: quomodo non mea. Si ergo intueamur diligenter quod ipse in exordio dixit sanctus euangelista. In principio erat verbū/ r ꝟbū erat apd deū: et de⁹ erat verbū: inde pendet huius solutio q̄stionis. Que est doctrina patris nisi verbū patris? Ipse ergo xp̄s doctrina patris. Si ꝟbū patris. Sed quia ꝟbū nō pōt esse nullius sed alicuius? Sua doctrinā dixit scipsum et non sua: qz patris est ꝟbū. Quid enim tam tuum q̄si tu? Et q̄d tam non tuum q̄si tu? Si alicuius est quod es: ꝟbum ergo r de⁹ est: r doctrine stabilis ꝟbū est: non sanabilis per syllabas r volatilis: sed manentis cū patre. Ad quam conuertamur manentē: sonis transeuntib⁹ āmonitī. Non enī nos ita admonet q̄ trāsit: vt ad transitoria nos vocet. Ita āmonemur vt diligamus deū. Totū hoc qđ dixi syllabe fuerunt/pcussum aerē ꝟberauerunt: vt ad ſensum vestrū aurīū pueniret. Sonando transierunt: nō tamē illud qđ vos āmonuit transire dz: qz ille quē vos diligere āmonui non transit. Et cū transeuntib⁹ syllabis āmoniti/conuersi ad eū fuerimus: nec vos trāsibitis: sed cum manēte manebitis. Hoc est nostrū in doctrina/altū r eternū qđ manet: qđ vocat omnia q̄ tēpoz aliter trāseunt: qñ bene significant nec mendaciter proferunt. Dia qppe signa q̄ pferim⁹: sonis aliq̄d significāt qđ non est ſonus. Non enim due breues syllabe deus est: r duas breues syllabas colimus: r duas breues syllabas adoram⁹? et ad duas breues syllabas puenire desideramus: quę pene ante desinunt ſonare q̄ ceperunt: nec in eis secunde locus est nisi prima transierit. Manet ꝯ aliq̄d magnum qđ dicit deus q̄uis non maneat son⁹ cū dicitur deus. Sic intendite doctrinā xp̄i: r puenietis ad verbū dei. Cū aūt puenerit ad ꝟbū dei: intendite de⁹ erat verbū: r videbitis verum dictum esse/mea doctrina. Intendite ēt cui⁹ est ꝟbū et videbitis recte dictū eē/non est mea. Breuiter ꝯ dico charitati vestre. Hoc videf mihi dixisse dñs iesus xp̄s: mea doctrina non est mea: ac si diceret. Ego nō sum a meipso. Quis enī filium patri dicamus et credamus equalem: nec villa in eis esse nature vel substantie distantiā/nec inter genitū et ꝯ generatum aliq̄ō interfuisse tēporis interuallū: tamen hoc seruato et custodito ista dixim⁹: qđ ille pater est/ille filius Pater aūt non est: si nō habeat filium: r filius nō est si nō ha

Joh.vij. B

Tractatus.xxx.

Mōne moyses dedit vobis legē: r nemo ex vobis facit legē. Quid me q̄ritis interficere? Rndit turba et dixit. Demoniū habes: quis te q̄rit interficere? Rndit iesus et dixit eis. Unum op⁹ feci et oēs miramini. pterea moyses dedit vobis circuncisionem. Non quia ex moyse est sed ex patrib⁹. Et in sabbato circunciditis hominē. Si circuncisionem accipit homo in sabbato vt nō sol uat lex moysi mihi idignamini: quia totū hoiem sanū feci in sabbato. nolite iudicare p̄m faciem: ſz iustum iudicium iudicate.

A

Euāgelij sctī lectionē de qua pridē charitati vre locuti sum⁹: ista q̄ modo lecta est hodierna pcēt dñm loquētē audiebāt: r discipuli r iudei. Veritatē loquentē audiebāt: r veraces et r mēdaces. Charitatem loquentem audiebant: r amici et inimici. Bonum loquentem audiebāt: et boni et mali. Illi audiebant: sed ille discernebat. Et quib⁹ sermo prodesset et profuturꝰ eēt: videbat et preuidebat. Jn illis enim q̄ tunc erant videbat: in nobis qui futuri eram⁹ preuidebat. Nos itaq̄ sic audiamus euāgeliū: quasi pſentē dñm. Nec dicamus o illi felices qui eū videre potuerunt: qz multi in eis qui viderunt r occiderūt: multi aūt in nobis qui non viderunt r credide runt. Qđ enim pciosum sonabat de ore dñi: et propter nos scriptū est et nobis seruatū est: r propter nos recitat: r ppt posteros recitabitur: r donec seculum finiatur. Sur ſz est dñs: ſz ēt ḃ est veritas dñs. Corp⁹ enī dñi i q̄ resurrexit: vno loco esse potest. Veritas ei⁹ vbiq̄ diffusa est. Dñm ergo audiam⁹: et qđ ipse donauerit de verbis ei⁹ et nos dicamus.

⌊ Mōne moyses inquit: dedit vobis legem? Et nemo ex vobis facit legē. Quid me queritis interficere: qz nemo ex vobis facit legem. Nam si legē faceretis: in ipsius litteris xp̄z cognosceritis: r presentē nō occideretis. Et illi rescpōderunt. ⌊ Rndit enī turba. † ⌋ Rndit q̄si turba nō pertinētia ad ordinē: ſz ad pturbationē. Denīq̄ turba turbata: videte quid rescpōderit? ⌊ Demoniū habes: quis te querit † occidere? ⌋ Quasi non peius fuit dicere: demoniū habes q̄ eum occidere. Et quippe dictum est q̄ demoniū haberet: qui demōes expellebat. Quid possit aliud dicere turba turbata: videte quid rescpōderit. Turba turbata est. Ubi? A veritate. Turbā lippitudinis: turbauit claritas lucis. Oculi enim nō habentes sanitatem: non possunt ferre luminis claritatē. Dñs aūt non plane turbatur: sed in ſua veritate tranq̄llus / non reddidit malū p malo: nec maledictū p maledicto. Quib⁹ si diceret: demonium habet⁊ vos: verū ita q̄ diceret. Nō enī talia illi veritati dicerēt: nisi eos falsitas diaboli irritaret. ¶ Quid ergo rescpondit audiamus tranquille et trāsquillū bibamus. ⌊ Unū op⁹ feci: r omnes miramini. ⌋ Tāq̄ dicēs. Quid si omnia opera mea videritis? Ipsius enim opera erant que in mundo videbāt: et ipsum qui fecit omnia non videbāt. Fecit vnā rē r turbati sunt: qz saluus fecit dominē

B

† Alia lit. r dixit ei.

† Alia lit. iterficere.

sabbato. Quasi vero si ḳsḳ egrot⁹ sabbato sinceraret: ali⁹ illū sanū fecisset ḳ ille qui eos scandalizauit: qz vnū hoiem saluū fecit sabbato. Quis enim alius alios saluos fecit ḳ ipsa salus: qui illā salutē quā dedit huic homini dat et tumentis? Salus enim corporalis erat. Salus carnis ꝛ reparatur ꝛ moritur. Et cū reparatur/mors differtur nō aufertur. Tamen ffes ēt ipsa salus a dño est: per quēlibet detur. Quocūq; curánte ꝛ ministrante ipartiatur: ab illo datur a quo est omnis salus. Cui dicitur in in psalmo. Boies ꝛ tumenta saluos facies dñe: sicut multiplicasti miam tuā de⁹. Quia enim de⁹ est/multiplicat miam suā: puenit etiā ad salutē carnis humane: peruenit etiā ad salutē mutorū animaliū. Sed qui dat salutem carnis hominib⁹ iumētisq; cōmunem: nunqd nulla salus est quam seruat hominib⁹? Est certe alia que non solū cōis est hominibus et tumentis: sed nec ipsis hoib⁹ cōis est bonis et malis. Deniq; cum ibi de ista salute dixisset quā cōiter accipiunt pecora et boies, pter illā salutem quā sperare debent homines/secutus adiunxit. Filij aūt hominum sub tegmine alarum tuarū sperabunt. Inebriabuntur ab vbertate domus tue: et torrēte voluptatis tue potabis eos. Quō apud te est fons vite: ꝛ in lumine tuo videbimus lumen. Hec est salus que ad bonos ptinet quos appellauit filios boiz: cū supra dixisset, Boies et tumenta saluos facies dñe. Quid enim? Illi hōmines nō erant filij hominum: vt cū dixisset homines: sequeretur ꝛ diceret. Filij aūt hominum in tegmīe alarum tuarum sperabunt? Quasi aliud erant homines: ꝛ aliud filij hominum.

C ¶ Mō tamen arbitroz sine aliqua significatione distinctionis hoc dixisse spiritum sanctum. Homines ad primū adā: filij hominum ad christū. Forte enim homines ptinent ad primū hominem: filij aūt hominum pertinent ad filium hominis. Vnū opus feci: ꝛ oēs miramini: ꝛ continuo iungit. ⌊ Propterea moyses dedit vobis circuncisionem. ⌋ Nō fecerum est vt acciperetis circuncisionem a moyse: ⌊non qz ex moyse est sed ex patrib⁹. ⌋ Abraam ḳppe prim⁹ accepit circūcisionē a dño: ⌊ꝛ in sabbato circuncidit is. ⌋ ꝛ Cōuicit vos moyses. In lege accepistis: vt circūcidatis octauo die. Accepistis in lege: vt vacetis septimo die. Si octau⁹ dies illi⁹ ḳ nat⁹ē occurrerit ad diē septimū: dd facietis? Vacabit ⌊ vt seruetis sabbatū: an circūcidetis vt impleatis sacramentū diei octaui. Sed noui inquit quid facitis. Circunciditis hominē. Quare? Quia circūcisio pertiet ad aliquod signaculum salutis: et non debent homines sabbato vacare a salute: ergo nec mihi irascimini: qui saluū fecit totū hominez sabbato. ⌊ Si circūcisionē inquit accipit homo in sabbato vt nō soluatur lex moysi ꝛ aliquid enī p moysen in illa cōstitutione circūcisionis: saluberiter institutum est: mihi operanti salutē in sabbato quare indignamini? Forte eni illa circūcisio iḟm dñm significabat: cui isti curāti ꝛ sananti in sabbato. ⌊ Si circūcisionē inquit accipit homo in sabbato vt nō soluatur lex moysi ꝛ aliquid enī p moysen in illa cōstitutione circūcisionis: saluberiter institutum est: mihi operanti salutē in sabbato quare indignamini? Forte eni illa circūcisio iḟm dñm significabat: cui isti curāti ꝛ sananti in sabbato. Jussa est enī adhiberi octauo die circūcisio. Et ḋd est circuncisio: nisi carnis expoliatio? Significat ḡ ista circūcisio expoliationē a corde cupiditatuz carnaliū. Nō ergo sine cā data est: ꝛ in eo mēbro iussa fieri: qm̄ p illō mēbrum procreatur creatura mortaliuz: ꝛ p vnū hoiem mors sicut per vnū hominē resurrectio mortuoꝝ: ꝛ per vnū hoiez peccatum intrauit in mundum: ꝛ per peccatū mors. Jdeo quisq; cū preputio nascitur: qz omnis homo cum vitio propaginis nascitur: et non mundat de⁹ siue a vitio cū quo nascimur: siue a vitijs que male viuendo addimus: nisi p cultellum petrinū. i. dñm iesum xp̄m. Petra enim erat christ⁹. Cultellis enim petrinis circūcidebāt: et petre nomine xp̄z figurabant: et presentem non agnoscebāt: sed insuper eum occidere cupiebāt. Quare aūt octauo die: nisi quia post septimū sabbati dñs die dnico resurrexit? Ergo resurrectio xp̄i ḳ facta est tertio ḋdez die passionis sed octauo die ī diebus hebdomadis: ipsa nos circuncidit. Audi circuncisos vera petra: apostolo admonente. Que surſum sunt querite: nō que sup terrā. Circūcisio loquit. Resurrexit xp̄s abstulit vobis desideria carnalia: abstulit cōcupiscētias malas: abstulit supfluū cū quo nati eratis: ꝛ multo pcius ḳ male viuendo addideratis. Circūcisi per petrā: quare ad huc sapitis terram? Et ad extremū quia legē dedit moyses et circuncidit is hominem sabbato: intellige hoc significari op⁹ bonū quod ego feci totum hominem saluum sabbato: qz et curat⁹ est vt sanus esset in corpore: et credidit vt sanus est in anima. ⌊ Nolite iudicare † personaliter. sed rectum iudicium iudicate. ⌋ Quid est hoc? Modo qz p legē moysi circuncidit is sabbato: non irascimini moysi: et qz ego die sabbati saluū feci hominem irascimini mihi. Personaliter iudicatis: veritatē attendite. Ego non me prefero moysi/aut eñs: qui erat et ipsius moysi dñs. Sic attendite quō homines nos vnos tāḡ ambos boies. Judicate inter nos: sed verū iudiciū iudicate. Nolite me honozare: et honoratum illum damnare: sed illo intellecto me honozate. Hoc enīz eis alio loco dixit: si crederetis moysi/crederetis vtiq; et mihi. De me enī ille scripsit. Sz hoc loco noluit dicere: tāḡ se ꝛ moyse ante illos cōstitutis. Propter legē moysi circūcidit qz etiā sabbatum occurrerit: et ego sanitatum faciē darū dū et etiā nō vultis vt exhibeā p sabbatū: Quia dñs circuncisionis et dñs sabbati: salutis est auctor. Et seruilia opera ꝓhibiti estis facere sabbato: si vere itelligatis seruilia opa non peccatis. Quis enim facit peccatum: seruus est peccati. Joh. viij. Runqd seruile op⁹ est hominē sanare sabbato? Vanducatis et bibitis: vt aliquid dicā ex ammonitione dñi nostri ihu xp̄i ex verbis ei⁹. Vtiq; quare manducatis et bibitis in sabbato: nisi qz pertinet ad salutē qđ facitis? Per ꝺ oēs ditis opera salutis/non eē vllo modo die sabbati omittenda. Ergo nolite personaliter iudicare: sed rectum iudicū iudicate. Attendite me quō hominē: attēdite moysen quō hominez. Si ḟm veritatem iudicetis: neq; moysen neq; me cōdēnabitis. Et veritate cognita/me cognoscetis qz ego sū veritas. Hoc vitiū fratres qđ dñs notauit hoc loco euadere in hoc seculo magni laboris est: non personaliter iudicare sed rectum iudicium retinere. Ammonuit quidē dñs iudeos: sed monuit et nos. Illos cōuincit ꝛ nos instruxit. Illos redarguit: nos exacuit. Non putemus hoc nobis non ideo dictum: qz tunc ibi non fuimus. Scriptum est/legitur cum recitaretur audituimus. Sed tanḡ iudeis dictum est diuitū⁹. Non nos ponam⁹ post nos: et quasi intueamur in quos reprehēsos: et ipsi nos factamus qđ in nobis veritas ipsa reḟendat. Judei quidē personaliter iudicabant. Sz ideo non pertinent ad nouū testm̄: ideo non habent in ꝓpio regnū celoz: ideo non iungunt sanctorum societati angelorum. Terrena ḡrebāt a dño. Terra enim ꝓmissionis/victoria ab inimicis/fecūditas parienti/multiplicatio filioꝝ abundantia fructuum: q̄ illis omnia a deo quidē vero ꝛ hoc no/tamen vt carnalibus ꝓmissa sunt. Omnia hec fecerunt illis vetus testamentum. Quid est vetus testamētū? Quasi hereditas pertinens ad hominem veterem. Nos innouati sum⁹ hō nou⁹ facti sumus: qz et ille hō nou⁹ venit. Quid tam nouū q̄ nasci de virgine? Qz ergo non erat quod in illo innouaret ꝓceptum: qz nullum habebat peccatum: nou⁹ partus est natus. In illo partus nouus: in nobis homo nouus. Quid est homo nouus? A vetustate innouatus. Ad quā rem innouatus? Ad desideranda celestia: ad concupiscenda sempiterna: ad patriam que surſum est/que hostem non timet desiderandā. Ubi non perdimus amicum: nō timem⁹ inimicū: vbi viuem⁹ cū bono affectu sine defectu: vbi nēo nascitur qz nemo morit vbi nemo tam ꝑficit ꝛ nēo deficit: vbi non esuritur et nō sitit⁹: sed sattietas est immortalitas et cibus veritas. Hec habentes ꝓmissa et ad nouum testamentū ptinentes et noue hereditatis facti heredes et ipsi⁹ dñi coheredes: aliā spē valde habemus. Non psonaliter iudicemus: sed rectū iudicium teneamus. Quis est qui nō iudicat personaliter? q̄ diligit equaliter. Dilectio equalis facit non acceptari personas. Nam cū homines diuerso modo pro suis gradibus honoramus: tunc timendum est ne personas accipiamus. Sed qñ inter duos iudicamus: ꝛ aliqñ inter necessarios. Fit nonnūq; iudiciū inter patrem ꝛ filiū. Queritur pater de malo filio: aut ḡritur filius de duro pre. Seruasmus honorificentiā que debetur patri a filio que de ficit a filio. Non equamus filiū patri in honore iz ꝓpemus si bonam cām habet. Filium equamus patri in veritate: et sic tribuimus honozem debitum: vt non perdat equalitas meritum. Jta verbis dñi proficimus: ꝛ vt proficiamus gratia illius adiuuamur.

Dicebāt ergo quidā ex hierosolymis. Nonne hic est quem q̄runt interficere. Ecce palā loquit ꝛ nihil ei dicūt: nunqd vere cognouerunt principes quia hic est christus: sed hunc scimus vñ sit. Christus aūt cum venerit nemo scit vnde sit. Clamabat ergo iesus in templo docens ꝛ dicens: Et me scitis et vnde sim scitis. Et a meipso non veni: sz est verus qui misit me quez vos nescitis: ego scio eum. Et si dixero quia nescio eum: ero similis vobis mendax: sed scio eum quia ab ipso sum: ꝛ ipse me misit. Querebant ergo eum apprehendere et nemo misit in illum manus: quia nondum venerat hoza eius. De turba aūt multi crediderunt in eum et dicebant. Christus cum venerit nunquid plura signa faciet ḡ que hic facit. Audierūt pharisei turbā murmurantem de illo hec. Et miserūt principes et pharisei ministros vt apprehenderunt iesum. Dixit ergo eis iesus. Adhuc modicū tempus vobiscum sum. Et vado ad eum qui me misit. Queritis me et non inuenietis. Et vbi ego sum vos non potestis venire. Dixerūt ergo iudei ad semetipsos. Quo hic iturus est quia non inueniemus eum? Nunquid in dispersionem gentiuz itur⁹ est et docturus gentes? Quis est hic sermo quem dixit queretis me ꝛ non inuenietis. Et vbi sum ego vos non potestis venire.

Eminet charitas vestra pristinis sermonibus et lectū esse in euāgelio/et a nobis vt potuimus disputatum: ḳ dñs iesus iō velut occulte ascēdit ad diē festū non qz timebat ne teneret: sed vt significaret etiam in ipso die festo ḳ celebrabat a iudeis se occultari: suū esse mysteriuz. Hodierna ergo lectione apparuit potestas que putabatur timiditas. Loquebat eni palā in die festo: ita vt mirarentur turbe et dicerēt qđ audiuim⁹ cū lectio legeret. ⌊ † Nōne hic ē quē q̄rebāt interficere. Et ecce palā loqtur: ꝛ nihil illi dicunt. Nūqd vere cognouerunt principes qz hic est xp̄s? ⌋ Qui nouerant qua seuitia q̄rebant: mirabant qua potentia non tenebatur. Deinde nō plene intelligētes illi⁹ potentiā/putauerunt principū esse scientiā qō ipli cognouerant eūdē ee xp̄m. Jō pepcerunt ei: quē tantopere occidendū quesierunt. Deinde illi ipsi apud semetipsos ḋ dixerāt: nunqd cognouerunt principes quia hic est christus: fecerunt questionē/qua eis videretur ḳ non ipse esset christus. Adiungentes enim dixerunt. ⌊ Sz istū nouimus vnde sit: christ⁹ aūt cū venerit nemo scit vñ sit. ⌋ Non enim inaniter opinio nata est. Si considerem⁹ scripturas inueniem⁹ fres: quō sancte scripture dixerint de christo qm̄ ex semine dauid vocabitur. Ergo ꝓdixerunt vnde sit. Rursus si locum natiuitatis eius q̄ram⁹/tanḡ inde sit vbi nat⁹ est: nec hoc latebat iudeos propter scripturas q̄ ista ꝓdixerāt. Mā eē cum visa stella magi q̄rent adozare: venerunt ad herodem et dixerunt quid quererent et quid vellent. Ille aūt cōuocatis eis qui legem sciebāt: quesiuit ab eis vbi christ⁹ nasceretur. Illi dixerunt. Jn bethleē iude. Et testimoniū etiam ꝓphetic̄ protulerunt. Si ergo prophete ꝓdixerant et locū vnde erat ozigo carnis ei⁹: locū vbi eū pepit mater ei⁹: vnde nata est ista opinio apud iudeos quaz modo audiuimus/christ⁹ cū venerit nemo scit vnde sit: nisi qz vtrūq; predicauerāt et prenunciauerant scripture. Scōz hominē ꝓdixerunt scripture vnde esset: ḟm deū latebat impios et querebat ꝓios. Ad hoc enim ꝛ isti dixerunt: christus cum venerit nemo scit vnde sit: quia hanc illis opinionem generauerat quod per esaiam dictum est. Generationem autem eius quis enarrabit? Deniq; et ipse dominus ad vtrūq; rñdit et qz nouerant eū vnde esset/et quia non nouerant vt ad testē ꝓphetie sancte q̄ de illo ante predicta est/ꝛ ḟm humanitatem infirmitatis: ꝛ ḟm diuinitatem maiestatis. Audi te ergo verbū dñi fratres. Videte quēadmoduz ꝓfirmauit eis qđ dixerūt: christus cum venerit nemo scit vñ sit. ⌊ Clamabat ergo docens in templo iesus. Et me scitis et vnde sim scitis: ꝛ a meipso non veni sed est ver⁹ qui me misit quē vos nescitis. ⌋ Hoc est dicere ꝛ me scitis: ꝛ me nescit⁹. Hoc est dicere et vñ sim scitis: ꝛ vnde sim nescitis. Und sim scitis/iesus a nazareth: cui⁹ ēt parentes nostis. Solus enim in hac cā latebat virginis partus: cui tñ testis erat marit⁹? Ipse enīz hoc poterat fideliter indicare: qui possit maritaliter et zelare. Hoc ergo excepto virginis partu: totum nouerant in iesu qđ ad hominem pertinet. Facies ipsi⁹ nota erat: patria ipsius nota erat: genus ipsius notum erat: vbi natus est sciebat. Recte ergo dixit et me nostis: ꝛ vnde sim scitis ḟm carnem et effigiem hominis quā gerebat. Scōm aūt diuinitatem et a meipso non veni: sed ver⁹ est ḳ me misit quē vos non scitis: Sed vt eum sciatis: credite in eū quē misit et scietis. Deū enim nemo vidit vnq̄: nisi vnigenitus filius qui est in sinu patris: ipse enarrabit. Et patrem non cognoscit nisi filius: ꝛ cui voluerit fili⁹ revelare. Deniq; cū dixisset: sed est verus ḳ misit me quem vos nō scitis vt ostenderet eis vnde possent scire qđ nesciebant/subiecit. ⌊ Ego scio eum. ⌋ Ergo a me queratis vt sciatis eum. Quare aūt scio eū? ⌊ † Quia ab ipso sum: et ipse me misit. ⌋ Magnifice vtrūq; mōstrauit. Ab ipso inquit sum: quia filius de patre. Et quicquid est filius: de illo est cuius est filius. Jdeo dñz iesuz dicimus de deo: patrē non dicimus deū de deo sed tm deū. Et dicimus dñm iesum lumen de lumine: patrem non dicimus lumen de lumine/sed tantum lumen. Ad hoc ḡ ptinet quod dixit: ab ipso sum. Quod aūt videtis me in carne/ipe me misit. Ubi audis ipse me misit: noli itelligere natura dissimilitudinem: sed generantis auctoritatē. ⌊ Quere bant ergo eū apprehendere et nemo misit in illum manus: quia nondū † venit hoza eius. ⌋ Hoc est qz nolebat. Quid ē enim nondum venit hoza eius. Mō enim dñs sub fato natus est. Hoc nec de te credēdum est: q̄tominus de illo per quem factus es? Si tua hoza voluntas est illius: illi⁹ hoza que est nisi voluntas sua? Non ergo hozam dixit qua cogeretur mori: sed qua dignaretur occidi. Tempus enim expectabat quo moreretur: qz et tempus expectare voluit q̄ nasceretur. De hoc apostolus loquens ait. Cū aūt venit plenitudo temporis: misit de⁹ filium suum. Jdeo multi dicūt. Quare non ante venit christus? Quibus respondend ū est quia nondum venit plenitudo tēporis: moderante illo per quē fctā sunt tēpora. Sciebat enim qñ venire deberet. Primo per multā seriem temporuꝫ ꝛ annorum predicendus fuit Non enim aliquid parum venturum fuit: diu fuerat predicādus semp tenendus. Qđ to maioz iudez veniebat: tanto ꝑ conū lōgioz series precedebat. Deniq; vbi venit plenitudo tēporis venit et ille ḳ nos liberaret a tēpore. Liberati enī a tēpore: venturi sumus ad eternitatem illam vbi nō ē tempus. Hec dicitur tbi quādo veniet hoza. Dies est enim sempitern⁹: qui nec preceditur hesterno: nec excluditur crastino. Jn hoc aūt seculo voluuntur dies: et alij transeunt/et alij veniunt/nullus manet. Et momenta ḋb⁹ loquimur inuicē se expellunt. Hec stat prima silliaba vt sanare possit secunda. Ex quo loquimur aliquātum senuimus: ꝛ sine vlla dubitatione senioz sum modo q̄ mane. Jta nihil stat nihil fixū manet in tempore. Amare ita q̄ debemus per quē fctā sunt tempora vt liberemur a tēpore ꝛ figamur in eternitate vbi iam nulla est mutabilitas tempoꝝ. Magna igitur mia dñi nr̄i iesu xp̄i/factū ee eū ꝓpter nos in tempore per quem facta sunt tempora: factū ee inter omnis: per quē facta sunt omnia: factuz esse quod fecit. Factus est enim quod fecerat Factus est enim homo qui dominem fecerat: ne periret qđ fecerat. Scōm hanc dispensationē iam venerat hoza natiuitatis: et natus erat. Sed nondum venerat hoza passiōis: ideo nondum passus erat. Deniq; vt noueritis non necessitatem sed potestatem morientis/propter nonnullos hoc ioquor: qui cum audierint nondum venit hoza ei⁹/edificant ad credēda facta eius ꝛ fiunt corda eorum fatua. Et ergo noueritis potestatem morientis: ipsam passionem recolite. Crucifixum intuimini. Dixit in ligno pēdens. Sitio. Illi hoc audito/in arundine per spongiā obtulerūt ei acetū in cruce. Accepit ꝛ ait. Perfectū est: et inclinato capite tradi

† Preter mittit hic ter. Et si dixero vs. q̄s sed scio eum.

† Alia lit. venerat.

Joh. xix.

dit spiritū. Videtis potestatē mortēdi: q hoc expectabat volens donec oia cōplerenf q de illo predicta fuerant: ante mortē futurā. Dixerat enī prophera. Dederunt in escā meā fel: et in siti mea potauerūt me aceto. Expectabat vt hec oia complerenf. Posteaq cōpleta sunt dixit: perfectū est. Et abiecessit potestate: quia non venerat necessitate. Jdeo qdā plus mirati sunt istam potestatem mortendi: q potentiaz miracula faciēntis. Ventum est enim ad crucem vt corpora deponerenf de ligno: qn sabbatum illu scebat. Et inuenti sunt latrones viuentes. Supplicū qppe crucis ideo durius erat q diutius cruciabat: et ocs cruciixi longa morte necabant. Illi aūt ne remanerent in ligno/crurib⁹ fractj coacti sunt mori: et possent inde deponi. Dñs autē inuent⁹ est mortuus: et admirati sunt omnes. Et qui cū viuum contempserunt/mortuū sic mirati sunt: vt dicerent quidā. Vere filius dei est hic. Unde est illud fratres/vbi ait queretis: ego sum: et illi retro redeūtes omnes ceciderūt. Erat ergo in illo potestas summa. Nec hora cogebatur mori/ sz hora expectabat qua oportune fieret voluntas: non qua inuite impleretur necessitas. Be turba autem multi crediderunt in eū. Humiles et pauperes saluos faciebat dñs. Principes insanebant: et ideo medicū non solū non agnoscebāt: sed etiā occidere cupiebāt. Erat quedā tu oa que suam egritudinem cito vidit: a illius medicinam sine dilatione cognoscebat. Videte quid sibi dixerit turba ipsa cōmota miraculis. Qunqd xps cū venerit plura signa † factur⁹ est? Utiq; ii duo non erunt hic est. Crediderūt ergo in eū dicentes ista. † Principes vero illi audita multitudinis fide et eo murmure quo xps glificabatur. Miserūt ministros vt apprehenderent eū. Quem apprehenderent adhuc nolentē? Quia ergo non porcant apprehendere nolentē: missi sunt vt audirent docentē. Quid docentē? Dicit ergo iesus. Adhuc modicū tēpus vobiscū sum. Ō modo vultis facere/facturi estis/sed nō modo: q adhuc modicū temp⁹ vobiscū sum. Et tunc vado ad eū q me misit. Im plere debeo dispensatione meā: a sic peruenire ad passionē meā. Queritis me et non inuenietis: et vbi sum ego: vos nō potestis venire. Sic iam resurrectionem suam predixit.

Moluerunt enim agnoscere presentē: a postea ḡsierūt cum viderent in eū multitudinē tā credentem. Magna enim signa facta sunt: etiā cū dñs resurrexit a ascendit in celum. Tūc per discipulos facta sunt magna: sed ille per illos qui et per seipm. Ipse quippe illis dixerat: sine me nihil potestis facere. Quando claudus ille qui sedebat ad portā ad vocē petri surrexit/et suis pedib⁹ ambulauit vt hoīes mirarent sic eos allocutus est petrus: q non in sua potestate ista fecit: sed in virtute illi⁹ quem ipsi occiderunt. Multi cōpuncti dixerunt. Quid facturi⁹? Uiderūt eni se ingenti crimine impietatis astrictos: qñ illū occiderūt quē venerari a adorare debuerunt a hoc putabāt esse inexpiabile. Magnū eni facinus erat: cui⁹ consideratio illos faceret desperare. Sz non debebant desperare: p qb⁹ in cruce pendens dñs est dignat⁹ orare: Dixerat enim/pater ignosce illis: q nesciunt quid faciunt. Videbat quosdā suos inter multos alienos illis iam petebat veniā a quib⁹ adhuc acciptebat iniuriā. Non enim attendebat qō ab ipsis moriebatur: sz q̄ p ipis moriebat. Multū est qō illis cōcessum est: a ab ipsis et pro ipsis: vt nemo de sui peccati dimissione desperet / qñ illi veniam meruerunt qui occiderunt christū. Mortu⁹ est xps pro nobis: sed nunqd a nobis? At vo illi viderunt xpm suo scelere morientē: et crediderunt in xpm suis scelerib⁹ ignoscentē. Quouscq biberent sanguinē quē fuderant: de sua salute desperauerunt. Ergo hoc dixit. Queritis me et nō inuenietis: a vbi sum ego vos non potestis venire. Quia q̄situri illum erant post resurrectionē cōpuncti: nec dixit vbi ero: sz vbi sum. Sēp eni ibi erat xps: q fuerat rediturꝰ. Sic enim venit vt non recederet. vnde alio loco ait. Nemo ascēdit in celū/nisi q descendit de celo. filius hoīs q est in celo. Non dixit qui fuit in celo. In terra loquebatur: a in celo se eē dicebat. Sic venit vt inde non abscenderet. Sic rediit: vt nō nos derelinq̄ret. Quid miramini? De⁹ hoc facit. Homo eni sz corp⁹ in loco est/et de loco migrat. Et cū ad alīū locū venerit: in eo loco vnde venit non est. De⁹ aūt ē implet oia: a vbiq; totus est: nō scōm spacia tenetur locis. Erat tamen christus sz visibilem carnem in terra. Jdeo ait. Vbi ego sum vos non potestis venire. Nec dixit non poteritis: sed non potestis. tales enim tunc erant/qui nō possent. Ut vt sciatis nō hoc ad desperationē dictum: discipulis suis dixit tale aliqd: q ego vado vos non potestis venire: cū illis ozans dixerit/pr volo vt vbi ego sum a ipsi sint mecū. Deniq; hoc petro exposuit: a ait illi. Quo ego vado non potes me sequi modo. Seqūris aūt postea. Dixerunt ergo iudei/nō ad ipsum/sz ad semetipsos. Quo hic turꝰ est q nō inuentem⁹ eū? Numqd in dispersionē gentiū iturus est aut docturus gentes? Non enim sciebāt quid dixerūt: sed q ille voluit/prophetauerunt. Iturus enim erat dñs ad gentes: non presentia corporis sui: sed tamen pedib⁹ suis. Aut erant pedes eius? Quos pedes cōculcare volebat persequendo saulus: quādo ei caput clamabat. Saule saule quid me perseqūris? Quis est hic sermo qué dixit. Queritis me nō inuenietis: a vbi ego sum vos non potestis venire? Unde hoc dixit dñs nescierunt: a tñ aliqd qō futurū erat/nescientes pronunciauerunt. Dixit enim hoc dñs: q locū (si tamē dicendus est locꝰ). i. sinū p̄ris vnde nunq̄ discesserat unigenitus filius: non illi nouerant. Nec cogitare idonei erant vbi erat christus? vnde non recessit xps: quo redditurꝰ erat xps vbi manebat xps. Unde hoc cordi humano cogitare aut lingue explicare. Hoc ergo illi nullo modo intellexerunt: et tamen ex hac occasione salutem nostrā predixerunt q iturus esset ad dispersionem gentiū: a impleturꝰ qō legebat et nō intelligebant. Populus quē non cognouī seruiuit mihi: in obauditu auris obaudiuit mihi. Illi non audierunt in qn oculis fuit: illi audierūt in quo⁊ auribus sonuit. Filius enī ecclie nature de gentib⁹: typum gerebat mulier que fluxus sanguinis patiebat: tangebat et non videbat: nesciebat et sanabatur. Figura quippe erat: qō dñs interrogauit. Quis me tetigit? Quasi ignorans ignorata sanauit. Sic fecit et gentib⁹. Non eū didicimus in carne: a meruimus carnem ei⁹ manducare/et in carne ei⁹ membra esse. Quare? Ut simus ad nos. Quos? Precones suos/discipulos suos/seruos suos/redēptos suos quos creauit: sed qn et redemit fratres suos. Totū parū dixi: mēbra sua semetipsum. Misit enim ad nos mēbra sua: et fecit nos membra sua. Tamen fm̄ ipe ciē corporis quā iudei viderunt et cōtrēpserunt: non apud nos fuit xps. Et et hoc de illo dictū erat: sicut apostolus dicit. Dico enim christum ministrum fuisse circuncisionis propter veritatē dei ad confirmandas promissiones patrū. Ad illos debuit ventre a quoz patrib⁹/et quorum patrib⁹ ē promissus. Jdeo et ipse sic ait. Non sum missus nisi ad oues q perierant domus israel. Sed quid dicit apostolus in scripti? Gentes aūt sup mia glorificare deū. Quid et ipse dñs? Habeo alias oues: q non sunt ex hoc ouili. Qui dixerat nō sum missus nisi ad oues que perierant domꝰ israel: quō by alias ad quas non est missus: nisi quia significauit per presentiam corporis alē non se missum exhibere nisi solis iudeis qui viderunt a occiderunt: a multi tamen inde et antea et postea crediderunt? Messis prima de cruce vētilata est: vt esset semen vnde alia messis consurgeret. Huc vero cum fama euāgelij a bono ei⁹ odore excitati/credunt fideles eius per omnes gentes: erit expectatio gentiū quando veniet q iam venit: qñ ab omnib⁹ videbitur qui tunc a quibusdam visus non est: a quibusdā visus est: qñ veniat iudicaturus qui venit iudicandus: quando veniat discreturus qui venit vt discerneretur. Non eni ab impijs christus est discretus sed cum impijs iudicatus. De illo enim dictum est: inter iniquos reputatus est. Latro eius sit: christus damnat⁹ est: accepit indulgentiam criminosus: damnat⁹ est qui omnia crimina confitentium relaxauit. Tamen et ipsa crux illa tendas: tribunal fuit. In medio enim iudice cōstitutorum latro qui credidit liberatus: alter qui insultauit damnatus est. Jam significabat quod facturus est de viuis a mortuis: alios positurus ad dexteram: alios ad sinistram. Nihil ergo medium erit. Similis ille latro futuris ad sinistra similis alter futuris ad dexteram iudicabatur et iudicius minsbatur.

Tractatus.xxxij.

¶ In nouissimo aūt die magno festiuitatis sue

bat iesus et clamabat dicēs. Si quis sitit veniat ad me a bibat. Qui credit i me sicut dicit scriptura flumina de ventre eius fluent aque viue. Hoc autem dixit de spiritu quē accepturi erant credētes in eū. Nōdum enim erat spiritus datus quia iesus nondum erat glorificatus.

After dissentiones et dubitationes iudeorum de domino iesu christo/inter cetera que dixit quib⁹ alij confunderenf alij docerentur. ¶ Nouissimo festiuitatis die illius/tunc enim ista agebantur: que appellabatur scenophegia: id est tabernaculorū cōstructio: de qua festiuitate iā ante meminit charitas vestra fuisse dictum: vocat dñs iesus xps a hoc non vtcūq; loquēdo se dixerim: vocat dñs iesus xps a hoc non vtcūq; loquēdo sed clamādo: vt qui sitit veniat ad eum. Si sitimus veniamus et non pedib⁹ sed affectibus: nec migrando sed amando veniamus. Qō fm interiorem hominem et qui amat migrat. Et aliud est migrare corpore aliō corde. Migrat corpore: qui motu corporis mutat locū. Migrat corde: qui motu cordis mutat affectū. Si aliud amas aliud amabas nō ibi es vbi eras. Clamat ergo nobis dñs. Stabat enim et clamabat. Si qs sitit veniat ad me et bibat. Qui credit in me sicut scriptum est: flumina de ventre ei⁹ fluent aque viue. Quid hoc est a qñ euāgelista exposuit: immorari nō debem⁹. Unde enim dixerit dñs: si quis sitit veniat ad me et bibat: et qui credit in me flumina de ventre eius fluent aq̄ viue: cōsequenter exposuit euangelista dicens. Hoc autez dixit de spiritu quē accepturi erant credentes in eum. Nō dum enim erat spiritus datus: q iesus nondū erat glorificatus. Est ergo sitis interior a venter interior: quia est hō interior. Et ille quidē homo interior inuisibilis: exterior autem visibilis. Sed melior interior qō exterior. Et q̄ nō vt hoc plus amatur. Constat enim plus amari hominem interiorē qō exteriorē. Si hoc ꝓstat? vnusquisq; in seipso ꝓbet. Quis enim qui male viuūt animos suos corpori addicāt viuere tamen volunt: q̄ nō est nisi anim⁹. Magisq; seipos iudicāt q regūt: qō illa q regūtur. Regūt enim animi regūt corpora. Gaudet vnusquisq; voluptate: a capit de corpore voluptatem. Sed separa animum/nihil restat in corpore q̄ gaudeat: a si de corpore gaudet/animus gaudet. Si gaudet de domo sua: de se non debet gaudere. Et si hz animus vnde delectet extrinsec⁹: sine delitijs manet intrinsecus. Omnino ꝓstat plus amare hominem aīaz suam qō corpus suum. Sz a in alio homine plus amat homo animā qō corpus. Quid enim amatur in amico: vbi est amor sincerior et castior? Quid amatur in amico: anim⁹ an corp⁹? Si fides amatur: anim⁹ amatur. Si benuolentia amat: benuolentie sedes animus est. Si hoc amas in altero q et ipe amat te/animū amas. Quia non caro sed animus amat. Jō eniz amas: quia te amat. Quere vnde te amet: et vides q̄d amas? Plus ergo amatur et non videt. Aliqd etiam volo dicere vbi magis appareat dilectioni vestre qō amet anim⁹: et quēadmodū corpori prepōatur. Illi ipsi lasciui amatores qui pulchritudine corporū delectant/a forma membrorum accendunt: tunc amant ampli⁹ qñ amant. Mā si amet a sentiet q odio habet: magis irascit qō diligit. Quare magis irascit qō diligit? Qz non ei reddit qō impendit. Si q̄ ipsi corpz amatores redamari se volūt: a hoc magis eos delectat si amentur: quales sunt amatores animoz? Et si magni sūt amatores animoz: quales sunt amatores dei: qui pulchros animos facit? Sicut enim anim⁹ facit decus in corpore: sic de⁹ in animo. Non enim facit corpori vnde ametur nisi anima. Qui cū migrauerit. cadauer horrescis. Et qn̄ cum pulchra illa mēbra dilexeris: sepelire festinas. Dec⁹ q̄ corporis animus. Dec⁹ animi de⁹. ¶ Clamat ergo deus vt veniamus a bibamus si intus sitiamus et dicit. Quia cum biberimus flumina aque viue fluent de ventre nostro. Uēter interioris hominis: conscientia cordis est. Bibito ergo isto liquore reuiuiscit purgata conscientia. Et hauriens fontē habebit. Etiā ipsa fons erit. Quid est fons/et quid ē fluuius qui manat de ventre interioris hominis? Benuolētia qua vult consulere proximo. Si enim putet quia quod bibit soli sufficere: non fluit aqua viua de ventre ei⁹ si aūt primo festinat consulere: ideo non siccat quia manat. Videbimus nunc quid sit qō bibunt qui credūt in domino. Quia vtiq; christiani sumus: et si credimus bibim⁹. Et vnusquisq; in seipso debet agnoscere si bibit: et si viuit ex eo qō bibit: Non enim nos deserit fons: si non deseram⁹ fontem. Exposuit euangelista vt dixi/vnde dominus clamasset: ad qualem potum inuitasset: et quid bibentibus promisisset dicēs. Hoc autem dicebat de spiritu quē accepturi erant credentes in eum. Nondum enim erat spiritus datus: quia iesus nondū erat glorificat⁹. Quem dicit spiritū: nisi sanctum spiritum? Nam vnusquisq; homo habet in se proprium spiritum: de quo loquebar cum animū cōmendarem. Anim⁹ enim cuiusq; proprius est spiritus eius. De q̄ dicit paul⁹ apls. Quis enīz scit hominū que sunt hominis nisi spiritus q in ipso est. Deinde adiunxit. Sic et q̄ dei sūt nemo scit nisi spirit⁹ dei. Nostra nemo scit: nisi spiritus nostēr. Nō enim nou quid cogitas: aut tu quid cogito. Ipsa enim sunt propria nostra que interius cogitamus: et cogitationum vnius cuiusq; hominis ipsius spiritus testis est. Sic et que dei sunt nemo scit nisi spiritus dei. Nos cū spiritu nostro: deus cum suo. Ita tamē vt deus cū suo spiritu sciat etiam quid agatur in nobis: nos aūt sine eius spiritu scire non possumus quid agatur in deo. Deus autem scit i nobis: et quod ipsi nescimus in nobis. Nam infirmitatem suam petrus nesciebat quando a domino quod ter esset negatur⁹ audiebat/et eger se nesciebat: medicus egrum sciebat. Sunt ergo quedam que deus nouit in nobis: nescientibus nobis. Tamē q̄tū ad homines pertinet/nemo sic se nouit: quomodo ipse homo. Alius nescit quid in illo agatur: sed spiritus eius nouit. Accepto aūt spiritu dei: discimus et quid agatur in deo. Non totum: quia non accepimus totum. De pignore multa nouim⁹. Pign⁹ enim accepimus: et huius pignoris plenitudo postea dabitur. Interi in hac peregrinatione pignus nos cōsolatur: quia qui nos dignatus est oppignerare: multum paratus est dare. Si talis est arra: quid est cuius est arra? ¶ Sed quid est quod ait. Non erat spiritus datus: quia iesus nondum erat glorificatus? In euidenti est intellectus. Nō enim non erat spiritus dei qui erat apud deum? Sed nondum erat in eis qui crediderant in iesum. Ita enim disposuit dominus iesus/non eis dare spiritum istum de quo loquimur nisi post resurrectionē suam: et hoc non sine causa. Et forte si quaramus/ānuet vt inueniamus. Et si pulsemus/aperiet vt intremus. Pietas pulsat non manus: q̄q̄ pulsat a manus: si ab operibus mie non cesset manus. Que igitur causa est: cur dominus iesus christus statuerit non nisi cum esset glorificatus dare spm̄ sanctum? Quod anteq̄ dicamus vt possumus: prius querē dum est ne quem forte moueat quomodo nondum erat spiritus in hominibus sanctis: cum de ipso domino recēs nato legatur in euangelio/quod eum in spiritu sancto agnouerit symeon. Agnouit ēt anna vidua prophetissa: agnouit Joānes ipse qui eum baptizauit. Impletus spiritu sancto Zacharias multa dixit. Spiritum sanctum ipsa maria vt dominum cōciperet accepit. Multa enim indicia precedētia de spiritu sancto habemus: anteq̄ dominus glorificaretur resurrectione carnis sue. Non enim aliū spiritū etiam prophete habuerunt: qui christum venturum prenunciauerunt. Sed modus quidā futurus erat dationis huius: q̄ omnino antea non apparuerat. De ipso hic dicitur. Nuscq̄ enim legim⁹ antea congregatos homines accepto spiritu sancto: linguis omnium gentium locutos fuisse. Per resurrectionem aūt suam primum quando apparuit discipulis suis: dixit illis. Accipite spiritum sanctum. De hoc ergo dictum est. Non erat spiritus datus: quia iesus nōdum erat glorificatus. Et insufflauit in faciem eorū/qui flatu primū hominem quem fecit viuificauit: et de limo erexit: quo flatu animā membris dedit: significās eū se esse qui insufflauit in faciem eorum vt a luto exurgerent: a lutets operibus renunciarent. Tunc primum post resurrectionem suam dñs quam dicit euangelista glorificationem: dedit spiritum sanctum. Deinde cōmoratus cum eis quadraginta diebus: vt liber actuum apostolorum demonstrat: ipsis videntibus/a videndo deducentibus ascendit in celum. Ibi peractis decem diebus: die pēthecostes misit desuper spiritum sanctū.

Actuū. ij. Quo sicut dixi qui fuerant in vno loco congregati accepto ipleti:omniū gentiū linguis locuti sunt. Quid ego fratres quia modō q̄ baptizatur in christo et credit in christum nō loquitur omnium gentium linguis: non est credendus accepisse spiritum sanctum? Absit vt ista pfidia tentetur cor nostrū. Certi/sumus omnem hominē accipere. Sz quantū vas fidei attulerit ad fontē:tantū implet. Cum ergo et modo accipiatur:dixerit aliquis. Quare nemo loqtur linguis omnium gentium? Quia tam ipsa ecclesia linguis omniuz gentium loquitur? Antea in vna gente erat ecclesia: vbi omniū linguis loquebantur. Loquēdo linguis omnium significabat futurum:vt crescendo p gentes loqueretur linguis omnium gentiū. In hac ecclia q̄ non est:nec modo accipit spiritum sanctū. Precisus enim et diuisus ab vnitate membrorum/que vnitas linguis omnium loquitur:renunciet sibi. Non habet. Rā si habet:det signum quod tunc dabatur. Quid est det signū quod tunc dabatur? Loquatur omnib⁹ linguis. Respondet mihi. Quid enim tu loqueris omnibus linguis? Loquor plane. Quis omnis lingua mea ē: id est ei⁹ corporis cuius membrū sum. Diffusa ecclesia per gentes:loquitur omnib⁹ linguis. Ecclesia corpus est christi. In hoc corpore mēbrū es. Cū ergo membrū sis eius corporis q̄ loquitur omnibus linguis:crede te loqui omnib⁹ linguis. Unitas enim membrorum charitate cōpōdat:et ipsa vnitas loquitur quomodo tunc vnus homo loquebat. Accipimus ergo et nos spiritum sanctum si amamus ecclesiā:si vnitate cōpaginamur:sic catholico nomīe et fide gaudemus. Credamus fratres:q̄tuz q̄sq̄ amat ecclesiā christi: tantum habet spiritum sanctum. Datus est enim spiritus/ sicut apostolus dicit:ad manifestationem. Quam manife-
1. Cor. xij statione?: Sicut ipse idem dicit/quia alij datur per spiritum sermo sapientie:alij sermo scientie sm eūdē spiritum: alij fides in eodē spiritu:alij donatio curationū in vno spiritu:alij operatio virtutum in eodē spiritu. Multa eni dātur ad manifestationem: sed tu forsitan eorum omnium q̄ dixi nihil habes. Si amas nō nihil habes. Si eni amas vnitatē:ēt tibi hz quisq̄s in illa habet aliq̄d. Tolle inuidiam et tuū est quod habeo. Tollā inuidiā:et meū est q̄ habes. Liuor separat:sanitas iungit. Oculus solus videt in corpore. Sed nunq̄d soli sibi oculus videt? Et manui videt/et pedi videt:et ceteris mēbris videt. Nō enim si aliquis ictus in pedē veniat:auertit se oculus inde vt non precaueat. Rursus sola manus operatur in corpore:sed nunq̄d sibi soli operatur? Et oculo opaē. Rā si ictus aliquis veniens nō est in manū:sed tm̄ in factē:nunq̄d dicit manus non moueo q̄ non tendit ad me? Sic pes ambulādo omnib⁹ mēbris militat. Mēbra cetera tacent:et lingua omnib⁹ loquitur. Habemus ergo spiritum sanctum:si amam⁹ ecclesiā. Amam⁹ aūt:si in ei⁹ cōpage et charitate constitimus. Rā ipse ap̄s cum dixisset diuersa dona dari diuersis hominib⁹ tanq̄ officia quorūq̄ membrorum:adhuc(inquit) supeminentiorē viā nobis demonstro. Et cepit loqui de charitate. Prepositum eam linguis hominum et angelorum:prepositum miraculis fidei:prepositum scientie et prophetie:prepositum etiam illam magno operi misericordie/quo sua que possidet distribuit quisq̄ pauperib⁹. Et ad extremum prepositum etiā corporis passionib⁹. His omnib⁹ tam magnis reb⁹ prepositum charitatem. Ipsam habeto et cuncta habebis. Quia sine illa nihil proderit quicquid habere potuerī. ¶ Quis vero ad spiritum sanctum pertinet charitas de qua loq̄mur. Questio enim modo in euangelio de spiritu sancto retractatur: audi apostolum dicentem. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum qui dat⁹ est nobis. Quare ḡ dominus spiritū cuius maxima beneficia sunt i nobis:q̄ charitas dei p ip̄m diffusa est in cordib⁹ nr̄is: post resurrectionem suā dare voluit? Quid significauit? Ut in resurrectione nr̄a charitas flagret/et ab amore seculi separetur vt tota currat in deū. Hic enim nascimur et morimur: hoc nō amemus. Charitate migrem⁹:charitate sursum habitem⁹ charitate illa qua diligimus deum. Nihil aliud in hac vita nr̄e pegrinationis meditemur:nisi q̄ et hic non semp erim⁹ et ibi nobis locū bene viuēdo preparabimus:vñ nunq̄ migremus. Dñs enim nr̄ ihesus postea q̄ resurrexit tā non moritur:mors illi vltra(sicut ap̄s dicit)non dñabit. Ecce q̄ amem⁹ si viuimus si in ipsum credim⁹ qui resurrexit:et dabit nobis non quod hic amant homines/qui dē non amāt aut tāto plus amant q̄to illū minus amant. Tāto aūt hoc min⁹ amāt:q̄to illū plus amant. Sed videam⁹ q̄d nobis p̄ misit. Non diuitias terrenas et tēporales:non honores et potestates in seculo isto. Videtis eni oīa hec dari et bonis malis:ne magnipēdantur a bonis. Nō ipsam postremo corporis sanitatē:non q̄ ipse illā non dat: sed q̄ vt videtis et pecorib⁹ dat:non vitam longā. Quid est enim longū q̄d aliquādo finit? Nō p magno nobis credentib⁹ p̄misit longeuitatē/aut decrepitā senectutē quā omnes optāt antequā veniat:omnes de illa cū venerit murmurant. Nō pulchritudinem corporis:quam vel corporis morbus/ vel ipsa senectus q̄ optatur/extermiat. Quit eē pulcher vult eē senex. Ista duo desideris subjnuitē cōcordare non possunt. Si senex eris pulcher nō eris. Dū senect⁹ venerit pulchritudo fugiet. Et in vno habitare no pōt: vigor pulchritudinis et gemit senectutis. Oia ḡ ista non nobis p̄misit qui dixit. Qui credit in me veniat et bibat:et flumina de vētre eius fluent aq̄ viue. Vitā eternā p̄misit vbi nihil timeamus/vbi non conturbemur:vñ nō migrem⁹: vbi nō moriamur:vbi nec decessor plāgit:nec successor speret. Qui ḡ tale ē qđ nobis p̄misit amātib⁹/et p spūssancti charitatē feruētib⁹:nō ipsius sph̄m voluit dare nisi cū eēt glificat⁹:vt i suo corpore oñderet vitas quā modo nō habem⁹:sed in resurrectione speramus.

Tractatus.xxxiij.

Ex illa ergo turba. Cum audisset hos sermones ei⁹ dicebāt. Hic est vere pphēta:alij dicebāt. Hic est christ⁹. Quidā aūt dicebāt:nūq̄d a galilea venit xp̄s? Nōne scriptura dicit:q̄z ex semine dauid et ō bethleē castello vbi erat dauid vēit xp̄s? Dissentio itaq̄ facta est in turba p̄pter eum. Quidā aūt ex ipsis volebāt ap̄hendere eum: sed nēo misit super eum manus. Venerunt ergo ministri ad pontifices et pharisēos et dixer̄t eis illi. Quare non adduxistis eum? Responderūt ministri. Nunq̄ sic locutus est homo sicut hic homo. Responderunt ergo eis pharisei. Nunquid et vos seducti estis? nunquid ex p̄cipibus aliquis credidit in eū:aut ex pharisēis: sed turba hec que non nouit legem maledicti sunt. Dixit nichodem⁹ ad eos ille qui venit ad eū nocte:q̄ vn⁹ erat ex ipsis. Nunquid lex nostra iudicat hominem nisi prius audierit ab ipso:et cognouerit quid faciat? Rñderunt et dixerunt ei. Nunq̄d et tu galile⁹ es? Scrutare scripturas et vide q̄z a galilea propheta non surgit. Et reuersi sunt vnusquisq̄ in domum suā. Jesus autem perrexit in montem oliueti: et diluculo iterū venit in tēplū/et ois populus venit ad eū et sedēs docebat eos. Adducunt aūt scribe et pharisei mulierē deph̄ēsam in adulterio:et statuerunt eā in medio/et dixerūt ei. Magister. Hec mulier modo deprehensa est in adulterio: in lege autem moyses mandauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis? Hoc autem dicebant tēptantes eum vt possent accusare eū. Jesus aūt inclinans se deorsum digito scribebat in terra. Cum ergo perseuerarent interrogantes eum:erexit se et dixit eis. Qui sine peccato est vestrum primus in illam lapidem mittat. Et iterum se inclinās scribebat in terra. Audientes autem hec vnus post vnum exibant incipientes a senioribus. Et remansit iesus solus. Et mulier in medio stans

Ps. lxxxj. Ego dixi dij estis et filij excelsi omnes. Tu autem sicut homines moriemini et sicut vnus de principibus cadetis. Exurge deus iudica terram: quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus. Ps. lxxxvij. Domine deus salutis mee in die clamaui et nocte coram te. Intret in conspectu tuo oratio mea. Inclina aurem tuam ad precem meam. Quoniam repleta est malis anima mea: et vita mea infernum appropiauit. Estimatus sum cum descendentibus in lacum: factus sum sicut homo sine adiutorio inter mortuos liber. Sicut vulnerati dormientes in sepulchris quorum non es memor amplius: et ipsi de manu tua repulsi sunt. Posuerunt me in lacu inferiori: in tenebrosis et in umbra mortis. Super me confirmatus est furor tuus: et omnes fluctus tuos induxisti super me. Longe fecisti notos meos a me: posuerunt me abominationem sibi. Traditus sum et non egrediebar. Oculi mei languerunt prae inopia. Clamaui ad te domine tota die: expandi ad te manus meas. Numquid mortuis facies mirabilia aut medici suscitabunt et confitebuntur tibi? Numquid narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam et veritatem tuam in perditione? Numquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua et iustitia tua in terra oblivionis? Et ego ad te domine clamaui: et mane oratio mea preueniet te. Ut quid domine repellis orationem meam: auertis faciem tuam a me? Pauper sum ego et in laboribus meis a iuuentute mea: exaltatus autem humiliatus sum et conturbatus. In me transierunt iræ tue: et terrores tui conturbauerunt me. Circumdederunt me sicut aqua tota die: circuierunt me simul. Elongasti a me amicum et proximum: et notos meos a miseria. Ps. xcj. Bonum est confiteri domino: et psallere nomini tuo altissime. Ad annuntiandum mane misericordiam tuam: et veritatem tuam per noctem. In decachordo psalterio: cum cantico in cithara. Quia delectasti me domine in factura tua: et in operibus manuum tuarum exultabo. Quam magnificata sunt opera tua domine: nimis profunde facte sunt cogitationes tue. Vir insipiens non cognoscet: et stultus non intelliget hec. Cum exorti fuerint peccatores sicut fenum: et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem. Ut intereant in seculum seculi: tu autem altissimus in eternum domine. Quia ecce inimici tui domine quia ecce inimici tui peribunt: et dispergentur omnes qui operantur iniquitatem. Et exaltabitur sicut unicornis cornu meum: et senectus mea in misericordia uberi. Et despexit oculus meus inimicos meos: et insurgentium in me malignantium audiet auris mea. Ps. xcij. Dominus regnauit decorem induit: induit dominus fortitudinem et precinxit se. Etenim firmauit orbem terre qui non commouebitur. Parata sedes tua ex tunc: a seculo tu es. Eleuauerunt flumina domine: eleuauerunt flumina vocem suam. Eleuauerunt flumina fluctus suos a uocibus aquarum multarum. Mirabiles elationes maris: mirabilis in altis dominus. Testimonia tua credibilia facta sunt nimis: domum tuam decet sanctitudo domine in longitudinem dierum. Ps. xciij. Deus ultionum dominus deus ultionum libere egit. Exaltare qui iudicas terram: redde retributionem superbis. Usquequo peccatores domine: usquequo peccatores gloriabuntur. Effabuntur et loquentur iniquitatem: dicent omnes qui operantur iniquitatem. Populum tuum domine humiliauerunt: et hereditatem tuam uexauerunt. Viduam et aduenam interfecerunt: et pupillos occiderunt. Et dixerunt non uidebit dominus: neque intelliget deus iacob. Intelligite insipientes in populo: et stulti aliquando sapite. Qui plantauit aurem non audiet: aut qui finxit oculum non considerat? Qui corripit gentes non arguet: qui docet hominem scientiam? Dominus scit cogitationes hominum quoniam uanæ sunt. Beatus homo quem tu erudieris domine: et de lege tua docueris eum. Ut mitiges ei a diebus malis: donec fodiatur peccatori fouea. Quia non repellet dominus plebem suam: et hereditatem suam non derelinquet. Donec iustitia conuertatur in iudicium: et qui iuxta illam omnes qui recto sunt corde. Quis consurget mihi aduersus malignantes: aut quis stabit mecum aduersus operantes iniquitatem? Nisi quia dominus adiutor meus fuit: paulominus habitasset in inferno anima mea. Si dicebam motus est pes meus: misericordia tua domine adiuuabat me. Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo: consolationes tue letificauerunt animam meam. Numquid adherebit tibi sedes iniquitatis: que fingit laborem in precepto? Captabunt in animam iusti: et sanguinem innocentem condemnabunt. Et factus est mihi dominus in refugium: et deus meus in adiutorium spei mee. Et reddet illis iniquitatem ipsorum: et in malitia eorum disperdet eos dominus deus noster. Ps. xciv. Venite exultemus domino: iubilemus deo salutari nostro. Preoccupemus faciem eius in confessione: et in psalmis iubilemus ei. Quoniam deus magnus dominus: et rex magnus super omnem terram. Quia non repellet dominus plebem suam: quia in manu eius sunt omnes fines terre. Et altitudines montium ipse conspicit. Quoniam ipsius est mare et ipse fecit illud: et aridam fundauerunt manus eius. Venite adoremus et procidamus ante deum: ploremus coram domino qui fecit nos. Quia ipse est dominus deus noster: nos autem populus eius et oues pascue eius. Hodie si uocem eius audieritis nolite obdurare corda uestra sicut in exacerbatione secundum diem temptationis in deserto. Ubi temptauerunt patres uestri: temptauerunt me probauerunt et uiderunt opera mea. Quadraginta annis proximus fui generationi huic: et dixi semper hi errant corde. Et ipsi non cognouerunt uias meas: quibus iuraui in ira mea si introibunt in requiem meam. Ps. xcv. Cantate domino canticum nouum: cantate domino omnis terra. Cantate domino et benedicite nomini eius. Annuntiate de die in diem salutare eius. Narrate inter gentes gloriam eius: in omnibus populis mirabilia eius. Quoniam magnus dominus et laudabilis nimis: terribilis est super omnes deos. Quoniam omnes dii gentium demonia: dominus autem celos fecit. Confessio et pulchritudo in conspectu eius: sanctimonia et magnificentia in sanctificatione eius. Afferte domino patrie gentium afferte domino gloriam et honorem: afferte domino gloriam nomini eius. Tollite hostias et introite in atria eius: adorate dominum in aula sancta eius. Commoueat a facie eius omnis terra: dicite in gentibus quia dominus regnauit. Etenim firmauit orbem terre qui non commouebitur: iudicabit populos in equitate. Letentur celi et exultet terra: commoueatur mare et plenitudo eius. Gaudebunt campi et omnia que in eis sunt: tunc exultabunt omnia ligna siluarum. A facie domini quia uenit: quia uenit iudicare terram. Iudicabit orbem terre in iustitia: et populos in ueritate sua. Ps. xcvj. Dominus regnauit exultet terra: letentur insule multe. Nubes et caligo in circuitu eius: iustitia et iudicium correctio sedis eius. Ignis ante ipsum precedet: et inflammabit in circuitu inimicos eius. Illuxerunt fulgura eius orbi terre: uidit et commota est terra. Montes sicut cera fluxerunt a facie domini: a facie domini omnis terra. Annuntiauerunt celi iustitiam eius: et uiderunt omnes populi gloriam eius. Confundantur omnes qui adorant sculptilia et qui gloriantur in simulacris suis. Adorate eum omnes angeli eius: audiuit et letata est sion. Et exultauerunt filie iudee propter iudicia tua domine: quoniam tu dominus altissimus super omnem terram. Nimis exaltatus es super omnes deos tuos. Qui diligitis dominum odite malum: custodit dominus animas sanctorum suorum. De manu peccatoris liberabit eos: lux orta est iusto et rectis corde letitia. Letamini iusti in domino et confitemini memorie sanctificationis eius. Ps. xcvij. Cantate domino canticum nouum: quia mirabilia fecit. Saluauit sibi dextera eius et brachium sanctum eius. Notum fecit dominus salutare suum: ante conspectum gentium reuelauit iustitiam suam. Recordatus est misericordie sue et ueritatis sue domui israel. Uiderunt omnes fines terre salutare dei nostri: iubilate deo omnis terra. Cantate et exultate et psallite. Psallite domino in cithara in cithara et uoce psalmi: in tubis ductilibus et uoce tube cornee. Iubilate in conspectu regis domini: moueatur mare et plenitudo eius orbis terrarum et qui habitant in eo. Flumina plaudent manu simul: montes exultabunt a conspectu domini quoniam uenit iudicare terram. Iudicabit orbem terre in equitate: et populos in iustitia. Ps. xcviij. Dominus regnauit irascantur populi: qui sedet super cherubin mouetur terra. Dominus in sion magnus et excelsus est super omnes populos. Confiteantur nomini tuo magno quoniam terribile et sanctum est: et honor regis iudicium diligit. Tu parasti directiones: iudicium et iustitiam in iacob tu fecisti. Exaltate dominum deum nostrum et adorate scabellum pedum eius quia sanctum est. Moyses et aaron in sacerdotibus eius: et samuel inter eos qui inuocant nomen eius. Inuocabant dominum et ipse exaudiebat eos: in columna nubis loquebatur ad eos. Custodiebant testimonia eius et precepta que dedit illis. Deus noster tu exaudiebas eos: deus propitius fuisti eis et ulciscens in omnes adinuentiones eorum. Exaltate dominum deum nostrum et adorate in monte sancto eius: quia sanctus dominus deus noster. Ps. xcix. Jubilate deo omnis terra: seruite domino in letitia. Introite in conspectu eius in exultatione: scitote quoniam dominus ipse est deus. Ipse fecit nos et non ipsi nos: populus eius et oues pascue eius. Introite portas eius in confessione: atria eius in hymnis confitemini illi. Laudate nomen eius quoniam suauis est dominus: in eternum misericordia eius et usque in generationem et generationem ueritas eius. Ps. c. Misericordiam et iudicium cantabo tibi domine: psallam et intelligam in uia immaculata. Quando uenies ad me: ambulabam in innocentia cordis mei in medio domus mee. Non proponebam ante oculos meos rem iniustam: facientes preuaricationes odiui. Non adhesit mihi cor peruersum: declinantem a me malignum non cognoscebam. Detrahentem secreto proximo suo hunc persequebar. Superbo oculo et insatiabili corde cum hoc non edebam. Oculi mei ad fideles terre ut sedeant mecum: ambulans in uia immaculata hic michi ministrabat. Non habitabit in medio domus mee qui facit superbiam: qui loquitur iniqua non direxit in conspectu oculorum meorum. In matutino interficiebam omnes peccatores terre: ut disperderem de ciuitate domini omnes operantes iniquitatem. Ps. ci. Domine exaudi orationem meam: et clamor meus ad te ueniat. Non auertas faciem tuam a me: in quacumque die tribulor inclina ad me aurem tuam. In quacumque die inuocauero te uelociter exaudi me. Quia defecerunt sicut fumus dies mei: et ossa mea sicut cremium arserunt. Percussus sicut fenum et aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panem meum. A uoce gemitus mei adhesit os meum carni mee. Similis factus sum pellicano solitudinis: factus sum sicut nicticorax in domicilio. Uigilauit et factus sum sicut passer solitarius in tecto. Tota die exprobrabant mihi inimici mei: et qui laudabant me aduersum me iurabant. Quia cinerem tanquam panem manducabam: et potum meum cum fletu miscebam. A facie ire et indignationis tue: quia eleuans allisisti me. Dies mei sicut umbra declinauerunt: et ego sicut fenum arui. Tu autem domine in eternum permanes: et memoriale tuum in generationem et generationem. Tu exurgens misereberis sion: quia tempus miserendi eius quia uenit tempus. Quoniam placuerunt seruis tuis lapides eius: et terre eius miserebuntur. Et timebunt gentes nomen tuum domine: et omnes reges terre gloriam tuam. Quia edificauit dominus sion: et uidebitur in gloria sua. Respexit in orationem humilium: et non sprenit precem eorum. Scribantur hec in generatione altera: et populus qui creabitur laudabit dominum. Quia prospexit de excelso sancto suo: dominus de celo in terram aspexit. Ut audiret gemitus compeditorum: ut solueret filios interemptorum. Ut annuntient in sion nomen domini: et laudem eius in hierusalem. In conueniendo populos in unum: et reges ut seruiant domino. Respondit ei de uia uirtutis sue: paucitatem dierum meorum nuntia mihi. Ne reuoces me in dimidio dierum meorum: in generationem et generationem anni tui. Initio tu domine terram fundasti: et opera manuum tuarum sunt celi. Ipsi peribunt tu autem permanes: et omnes sicut uestimentum ueterascent. Et sicut opertorium mutabis eos et mutabuntur: tu autem idem ipse es et anni tui non deficient. Filii seruorum tuorum habitabunt: et semen eorum in seculum dirigetur. Ps. ciij. Benedic anima mea domino: et omnia que intra me sunt nomini sancto eius. Benedic anima mea domino: et noli obliuisci omnes retributiones eius. Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat omnes infirmitates tuas. Qui redimit de interitu uitam tuam: qui coronat te in misericordia et miserationibus. Qui replet in bonis desiderium tuum: renouabitur ut aquile iuuentus tua. Faciens misericordias dominus: et iudicium omnibus iniuriam patientibus. Notas fecit uias suas moysi: filiis israel uoluntates suas. Miserator et misericors dominus: patiens et multum misericors. Non in perpetuum irascetur: nec in eternum comminabitur. Non secundum peccata nostra fecit nobis: nec secundum iniquitates nostras retribuit nobis. Quoniam secundum altitudinem celi a terra: confortata est misericordia eius super timentes eum. Quantum distat ortus ab occasu: longe fecit a nobis iniquitates nostras. Quomodo miseretur pater filiorum: misertus est dominus timentibus eum. Quoniam ipse cognouit figmentum nostrum: recordatus est quia pulis sumus. Homo sicut fenum dies eius: tanquam flos agri sic efflorebit. Quoniam spiritus pertransibit in illo et non subsistet: et non cognoscet amplius locum suum. Misericordia autem domini ab eterno et usque in eternum super timentes eum. Et iustitia illius in filios filiorum: his qui custodiunt testamentum eius. Et memores sunt mandatorum ipsius ad faciendum ea. Dominus in celo parauit sedem suam: et regnum ipsius omnium dominabitur. Benedicite domino omnes angeli eius: potentes uirtute facientes uerbum illius ad audiendam uocem sermonum eius. Benedicite domino omnes uirtutes eius: ministri eius qui facitis uoluntatem eius. Benedicite domino omnia opera eius: in omni loco dominationis eius benedic anima mea domino. Ps. ciij. Benedic anima mea domino: domine deus meus magnificatus es uehementer. Confessionem et decorem induisti: amictus lumine sicut uestimento. Extendens celum sicut pellem: qui tegis aquis superiora eius. Qui ponis nubem ascensum tuum: qui ambulas super pennas uentorum. Qui facis angelos tuos spiritus: et ministros tuos ignem urentem. Qui fundasti terram super stabilitatem suam: non inclinabitur in seculum seculi. Abyssus sicut uestimentum amictus eius: super montes stabunt aque. Ab increpatione tua fugient: a uoce tonitrui tui formidabunt. Ascendunt montes et descendunt campi in locum quem fundasti eis. Terminum posuisti quem non transgredientur: neque conuertentur operire terram. Qui emittis fontes in conuallibus: inter medium montium pertransibunt aque. Potabunt omnes bestie agri: exspectabunt onagri in siti sua. Super ea uolucres celi habitabunt: de medio petrarum dabunt uocem. Rigans montes de superioribus suis: de fructu operum tuorum satiabitur terra. Producens fenum iumentis: et herbam seruituti hominum. Ut educas panem de terra: et uinum letificet cor hominis. Ut exhilaret faciem in oleo: et panis cor hominis confirmet. Saturabuntur ligna campi: et cedri libani quas plantauit. Illic passeres nidificabunt: domus herodii dux est eorum. Montes excelsi cerui: petra refugium herinaciis. Fecit lunam in tempora: sol cognouit occasum suum. Posuisti tenebras et facta est nox: in ipsa pertransibunt omnes bestie silue. Catuli leonum rugientes ut rapiant: et querant a deo escam sibi. Ortus est sol et congregati sunt: et in cubilibus suis collocabuntur. Exibit homo ad opus suum: et ad operationem suam usque ad uesperum. Quam magnificata sunt opera tua domine: omnia in sapientia fecisti. Impleta est terra possessione tua: hoc mare magnum et spatiosum manibus. Illic reptilia quorum non est numerus: animalia pusilla cum magnis. Illic naues pertransibunt: draco iste quem formasti ad illudendum ei. Omnia a te expectant: ut des escam illis in tempore. Dante te illis colligent: aperiente te manum tuam omnia implebuntur bonitate. Auertente autem te faciem turbabuntur: auferes spiritum eorum et deficient et in pulueres suos reuertentur. Emittes spiritum tuum et creabuntur: et renouabis faciem terre. Sit gloria domini in seculum: letabitur dominus in operibus suis. Qui respicit terram et facit eam tremere: qui tangit montes et fumigant. Cantabo domino in uita mea: psallam deo meo quamdiu sum. Dulcis sit ei eloquium meum: ego uero delectabor in domino. Deficiant peccatores a terra et iniqui: ita ut non sint benedic anima mea domino. Ps. civ. Confitemini domino et inuocate nomen eius: annuntiate inter gentes opera eius. Cantate ei et psallite ei: narrate omnia mirabilia eius. Laudamini in nomine sancto eius: letetur cor querentium dominum. Querite dominum et confirmamini: querite faciem eius semper. Memores estote mirabilium eius quorum fecit: prodigia eius et iudicia oris eius. Semen abraham seruus eius: filii iacob electi eius. Ipse dominus deus noster: in uniuersa terra iudicia eius. Memor fuit in seculum testamenti sui: uerbi quod mandauit in mille generationes. Quod disposuit ad abraham: et iuramenti sui ad isaac. Et statuit illud iacob in preceptum: et israel in testamentum eternum. Dicens tibi dabo terram chanaan: funiculum hereditatis uestre. Cum essent numero breui: pauci et incolas in ea. Et pertransierunt de gente in gentem: et de regno ad populum alterum. Non dimisit homines nocere eis: et increpauit pro eis reges. Nolite tangere christos meos: et in prophetis meis nolite malignari. Et uocauit famem super terram: omne firmamentum panis contriuit. Misit ante illos uirum in seruum uenundatus est ioseph. Humiliauerunt in compedibus pedes eius: ferrum pertransiit animam eius. Donec ueniret uerbum eius: eloquium domini inflammauit eum. Misit rex et dimisit eum: princeps populorum et dimisit eum. Constituit eum dominum domus sue: et principem omnis possessionis sue. Ut erudiret principes eius sicut semetipsum: et senes eius prudentiam docere. Et intrauit israel in egyptum: et iacob accola fuit in terra cham. Et auxit populum suum nimis: et firmauit eum super inimicos eius. Conuertit cor eorum ut odirent populum eius: et dolum fecerunt in seruos eius. Misit moysen seruum suum: et aaron quem elegit ipsum. Posuit in eis uerba signorum suorum: et prodigiorum in terra cham. Misit tenebras et obscurauit: et non exacerbauerunt sermones suos. Conuertit aquas eorum in sanguinem: et occidit pisces eorum. Dedit terra eorum ranas: in penetralibus regum ipsorum. Dixit et uenit cynomia: et sciniphes in omnibus finibus eorum. Posuit pluuias eorum grandinem: ignem comburentem in terra ipsorum. Et percussit uineam eorum et ficulneam eorum: et contriuit lignum finium eorum. Dixit et uenit locusta et bruchus cuius non erat numerus: et comedit omne fenum in terra eorum. Et deuorauit omnem herbam in terra eorum: et deuorauit fructum terre eorum. Et percussit omne primogenitum in terra eorum: primitias omnis laboris eorum. Et eduxit eos cum argento et auro: et non erat infirmus in tribubus eorum. Lętata est egyptus in profectione eorum: quia inuasit pauor eos super eos. Expandit nubem in protectionem eorum: et ignem ut luceret eis per noctem. Petierunt et uenit coturnix: et panem celi saturauit eos. Dirupit petram et fluxerunt aque: abierunt in sicco flumina. Quoniam memor fuit uerbi sancti sui: quod habuit ad abraham puerum suum. Et eduxit populum suum in exultatione: et electos suos in letitia. Et dedit illis regiones gentium: et labores populorum possederunt. Ut custodiant iustificationes suas: et legem eius requirant. Ps. civ. Confitemini domino et inuocate nomen eius: annuntiate inter gentes opera eius. Cantate ei et psallite ei: narrate omnia mirabilia eius. Laudamini in nomine sancto eius: letetur cor querentium dominum. Querite dominum et confirmamini: querite faciem eius semper. Memores estote mirabilium eius quorum fecit: prodigia eius et iudicia oris eius. Semen abraham seruus eius: filii iacob electi eius. Ipse dominus deus noster: in uniuersa terra iudicia eius. Memor fuit in seculum testamenti sui: uerbi quod mandauit in mille generationes. Quod disposuit ad abraham: et iuramenti sui ad isaac. Et statuit illud iacob in preceptum: et israel in testamentum eternum. Dicens tibi dabo terram chanaan: funiculum hereditatis uestre. Cum essent numero breui: pauci et incolas in ea. Et pertransierunt de gente in gentem: et de regno ad populum alterum. Non dimisit homines nocere eis: et increpauit pro eis reges. Nolite tangere christos meos: et in prophetis meis nolite malignari. Et uocauit famem super terram: omne firmamentum panis contriuit. Misit ante illos uirum in seruum uenundatus est ioseph. Humiliauerunt in compedibus pedes eius: ferrum pertransiit animam eius. Donec ueniret uerbum eius: eloquium domini inflammauit eum. Misit rex et dimisit eum: princeps populorum et dimisit eum. Constituit eum dominum domus sue: et principem omnis possessionis sue. Ut erudiret principes eius sicut semetipsum: et senes eius prudentiam docere. Et intrauit israel in egyptum: et iacob accola fuit in terra cham. Et auxit populum suum nimis: et firmauit eum super inimicos eius. Conuertit cor eorum ut odirent populum eius: et dolum fecerunt in seruos eius. Misit moysen seruum suum: et aaron quem elegit ipsum. Posuit in eis uerba signorum suorum: et prodigiorum in terra cham. Misit tenebras et obscurauit: et non exacerbauerunt sermones suos. Conuertit aquas eorum in sanguinem: et occidit pisces eorum. Dedit terra eorum ranas: in penetralibus regum ipsorum. Dixit et uenit cynomia: et sciniphes in omnibus finibus eorum. Posuit pluuias eorum grandinem: ignem comburentem in terra ipsorum. Et percussit uineam eorum et ficulneam eorum: et contriuit lignum finium eorum. Dixit et uenit locusta et bruchus cuius non erat numerus: et comedit omne fenum in terra eorum. Et deuorauit omnem herbam in terra eorum: et deuorauit fructum terre eorum. Et percussit omne primogenitum in terra eorum: primitias omnis laboris eorum. Et eduxit eos cum argento et auro: et non erat infirmus in tribubus eorum. Lętata est egyptus in profectione eorum: quia inuasit pauor eos super eos. Expandit nubem in protectionem eorum: et ignem ut luceret eis per noctem. Petierunt et uenit coturnix: et panem celi saturauit eos. Dirupit petram et fluxerunt aque: abierunt in sicco flumina. Quoniam memor fuit uerbi sancti sui: quod habuit ad abraham puerum suum. Et eduxit populum suum in exultatione: et electos suos in letitia. Et dedit illis regiones gentium: et labores populorum possederunt. Ut custodiant iustificationes suas: et legem eius requirant.

A quo te forte vānari timuisti: qr in me peccatū nō inuenisti. Nec ego te condēnabo. Quid est domine? Faues ergo peccatis? Non plane. Ita attende qđ sequitur. ⌊Gade de inceptis tam noli peccare.⌋ Ergo t dns damnauit: sed peccatum non hominem. Nam si peccatorum fautor eēt diceret/nec ego te condēnabo: vade t viue vt vis: de mea libe-
ratione esto secura: ego ōnēs peccaueris te ab oīi pena etiā gehenne t inferni terroribus liberabo. Non hoc dixit. Intendant ergo qui amant in domino mansuetudinē: t timeant veritatē. Eteni dulcis t rectus dominus. Ama
ps. xxiiij. quod dulcis est: time quod rectus est. Tanq̄ māsuetus dixit tacuit: sed tanq̄ iustus/nūquid semper tacebo? Miseri-
cors t miserator dominus. Ita plane. Adhuc adde lōganimis. Adde adhuc t misericors. Sed time quod ē in nouissimo t verax. Quod eī modo sustinet peccātes: iudicatu-
rus est contēnentes. An diuitias longanimitatis t māsuetudinis eius contemnis? Ignoras qr patientia dei ad pe-
Rom. ij. nitētiam te adducit? Tu autem fm durticiam cordis tui t cor impenitens: thesaurizas tibi iram in die ire t ruelatio-
nis iusti iudicij dei: q reddet vnicuiq; fm opera sua. Mansuetus dominus/longanimis dominus/misericors domi-
nus: sed t iustus dominus/t verax dominus/largitur tibi spacium correctionis: sed tu plus amas dilationē ēmendationē. Malus fuisti heri: hodie bonus esto. Et hodiernum diem in malicia peregisti: vel cras mutare. Sēper ex-
pectas: t de misericordia dei tibi plurimū polliceris. Qua si ille qui tibi per patientiam promisit indulgentiā: promiserit tibi etiam prolixiorem vitā. Unde scis qđ pariat crastinus dies? Recte dicis in corde tuo: quando me correxero: deus mihi oīa peccata mea dimittet. Negare nō possumus: q correctis atq; conuersis indulgentiam deus promisit. Nam in quo propheta mihi legis qr promisit correcto indulgētiam. Non mihi legis qr promisit iumēta longā vitam. Et vtroq; igit homines periclitantur: t sperando t desperando. Contrarijs rebus/contrarijs affectionib⁹. Sperando qui decipitur? qui dicit. Bon⁹ est deus: misericors est deus: faciam quod mihi placet quodlibet: larē habenas cupiditatibus meis impleā desideria aīe mee. Quare hoc? Qr misericors est deus: bonus est deus: mansuetus deus: spe isti periclitant. Desperatione autem/qui cum inciderint in grauis peccata: putantes sibi non posse iā ignosci penitentibus: et statuētes se ad vānationem sine dubio destinatos: dicunt apud semetipsos. Jam vānandi sum⁹: quare non quod volumus facimus? Animo gladiatoq;/ferro destinatorum: ideo molesti sunt desperati. Jam eī qđ timeant non habent: t vehemēter timēdi sunt. Istos desperatio necat: spes illos. Inter spem t desperationē fluctuat animus. Metuēdum est ne te occidat spes: t cum multum speras de misericordia/incidas in iudiciū. Metuendū est rursus ne te occidat desperatio: t cū putas iā tibi nō ignosci que grauia cōmisisti: non agas penitentiam t incurras in iudicem sapientiā que dicit: t ego vestre perditioni ridebo. Quid ergo agit dom⁹ cum periclitantibus vtroq; morbo. Illis q spe periclitant: hoc dicit. Me tardes conuerti ad dominum: neq; differas de die in diem. Subito eī veniet ira illius: t i tempore vindicte disperdet te. Illis q
Ecci. v. Ezech. xviij. desperatione periclitant quid dicit? In quacumq; die iniquus conuersus fuerit: omnes iniquitates eī⁹ obliuiscar. Propter illos ergo qui desperatione periclitantur: propositum est indulgentie portū. Propter illos q spe periclitant et dilationibus illuduntur: fecit diem mortis incertum: quādo veniat vltimus dies nescis. Ingratus es qr hodiernū habes: in quo corrigaris? Sic ergo dixit ad istā mulierē: nec ego te cōdēnabo. Sed facta secura de preterito/caue futura: nec ego te condēnabo. Deleui quod commisisti observa quod precepi vt inuenias quod promisi.

Tractatus.xxxiiij.

ITerum ergo locut⁹ est eis Jesus dicēs. Ego sum lux mūdi qui sequitur me nō ambulat in tenebris: sed habebit lumen vite.

Quod modo audiuimus t intenti accepim⁹ cum sanctum euangelium legeretur: nō dubito q omnes etiam intelligere conati sumus: et quisq; nostrum de re tā magna quelecta est: p suo modulo cepit qđ potuit: t posito pane verbi: nemo est q se queratur nihil gustasse. Sed interim non dubito: qr difficile quisq; est qui totum intellexerit. Tamen etiam si est qui omnia verba domini nostri Jesu christi modo ex euāgelio recitata satis intelligat: toleret ministerium nostrum: quousq; si possumus illo adiuuante tractādo faciam⁹. vt vel oēs vel multi intelligant quod se pauci intellexisse letant: quod ait domin⁹: ⌊Ego sum lux mundi.⌋ Clarū puto esse eis qui habēt oculos: vnde huius lucis participes fiant. Qui aūt nō habent oculos nisi in sola carne: mirātur quod dictū est a domino Jesu christo. Ego sum lux mūdi. Et forte nō dicit q dicat apud semetipsum. Nunquid forte domin⁹ christus est sol iste: qui ortu t occasu peragat diem? Non eī defuerunt heretici qui ista senserūt. Manichei solem istū oculis carnis visibilem: expositum t publicum non tātum hominib⁹ sed etiam pecoribus ad videndum: christum dominum esse putauerūt. Sed catholice ecclesie recta fides improbat talem comentū: t diabolicam doctrinam esse cognoscit. Nō solū agnoscit credēdo: sed in quib⁹ potest conuincit etiā disputando. Improbem⁹ itaq; huiusmodi errorē: quem sancta ab initio anathematizauit ecclesia. Non arbitremur dīm Jesum christū hunc esse solem quē videmus oriri ab oriente: occidere in occidente. Cui⁹ cursui nox succedit: cui⁹ radij nube vmbrantur: q certo de loco in locum motione cōmigrat. Nō est hoc dns christus. Non est domin⁹ christus sol factus: sed per quem sol factus est. Omnia eī per ipm facta sunt t sine ipo factum est nihil. Est ergo lux que fecit hanc lucem. Hanc amemus. hanc intelligere cupiam⁹: ipsam sitiamus: vt ad ipsam lucem aliquādo veniamus: t in illa ita viuamus: vt nunq; oīno moriamur. Ista eī lux est: de qua prophetia olim premissa ita psalmo cecinit. Domines t iumēta saluabis domine: sicut multiplicata ē misericordia tua deus. Psalmi sācti ista verba sunt. Aduertite quid de tali luce antiquus sanctq; hominū dei sermo pmiserit. Homines inquit t iumenta saluos facies domine sicut multiplicata est misericordia tua de⁹. Quomodo eī deus es? t habes multiplicem mīam: peruenit eadē multiplicitas misericordie tue non solum ad hoies quos creasti ad imaginem tuam: sed etiam ad pecora que hominib⁹ subdidisti. A quo enim salus hominis: ab illo salus t pecoris. Nō erubescas hoc sentire de domino deo tuo? Immo presumas t fidas t caueas ne aliter sentias. Qui saluū facit te: ipse saluum facit equum tuū: ipse ouem tuam. Ad minima omnino veniamus: ipse gallinam tuam. Domini est salus: t ista deus saluat. Mouet te/iterrogas: miror qđ dubitas. Dedignabitur saluare: qui dignatus ē creare? Dei est salus. Angelorum hominum pecorū: domini est salus. Sicut nemo est a seipso ita nemo salu⁹ ē a seipso. Prolde verissime psalm⁹ atq; optime ait: hoies et iumenta saluos facies dne. Quare? Sicut multiplicata ē misericordia tua deus. Tu eī es deus: tu creasti: tu saluas: tu dedisti esse tu das sanum eē. Si ergo sicut multiplicata est misericordia dei/ab illo hoies t iumenta saluant: nōne homines habet aliquid aliud quod eis deus prestet creator: qđ iumentis nō pstet? Nulla ne discretio est inter animal factū ad imaginem dei: t animal subditū imagini dei? Est plane. Propter salutem istam cōmunem nobiscum animātibus muriter est quod nobis prestet deus: illis aūt non prestet. Quid est hoc? Sequere in eodem psalmo. Filij autem hoim sub tegmine alarum tuarum sperabunt. Habētes modo salutem cōmunem cum pecoribus suis: filij hominum sub tegmine alarum tuarum sperabunt. Aliam habent salutē in re: alia in spe. Salus ista que in presenti est: hominib⁹ pecoribusq; cōmunis est. Sed est alia quam sperant hoies t accipiunt qui sperant/non accipiunt q desperant. Filij aūt hominū sub tegmine inquit alarū tuarum sperabunt. Qui aūt perseuerant sperant: a te proteguntur ne de spe a diabolo deiciantur: sub tegmine alarum tuarū sperabunt. Qui ergo sperabunt/qđ sperabūt nisi q pecora non habebūt? Inebriabunt ab vbertate dom⁹ tue t torrēte voluptatis tue potabis eos. Quale vinū est: vñ inebriari laudabile ē? Quale nū est? Qđ nō turbat sed dirigit mētē. Qualeuīū est? Qđ facit ppetuo sanū nō inebriādo facit insanū. Inebriabunt

Unde? Ab vbertate dom⁹ tue t torrēte voluptatis tue potabis eos. Unde? Quonīā apud te est fons vite. Ipse fons vite ambulabat i terra. Ipse dicebat: q sitit venīat ad me. Ecce fons. Sed nos de lumine loqui ceperam⁹ t proposuram ex euangelio questionē de lumine tractabam⁹. Lecta est eī nobis dicente dño. Ego sum lux mundi. Unde questione quis carnaliter sapiens solem istum intelligendum putaret. Venimus inde ad psalmū. Quo psiderato: inuenimus interim dīm fontem vite. Bibe t viue. Apud te inest fons vite: ideo sub vmbraculo alarum tuarum sperabūt filij hominum/inebriari isto fonte querentes. Sed de lumine dicebamus: sequere ergo. Nam prophetā cū diceret: apud te est fons vite: secutus adiūxit t in lumine tuo videbim⁹ lumen: deū de deo: lumen de lumine. Per hoc lumen factū est solis lumen. Et lumē qđ fecit solem: sub quo fecit t nos factū est sub sole. pter nos. Factum est inq; propter nos: sub sole lumen quod fecit solē. Nolt contēnere nubem carnis. Nube tegitur/non vt obscurēt sed vt temperetur. Loquens ergo per nubem carnis lumē indeficiēs: lumen scīē tie: lumen sapiētie: ait hominibus. Ego sum lux mundi: ⌊q
† Illa lit. ambulat. sequitur me nō † ambulabit in tenebris: sed habebit lumē vite.⌋ Quomō te abstulit ab oculis carnis: t reuocauit ad oculos cordis? Non eī sufficit dicere: qui me sequitur nō ambulabit in tenebris sed habebit lumē: addidit eī vite. Sicut tibi dictū est/quomodo apud te est fons vite. Videte itaq; fratres mei: quomodo verba domini cum illi⁹ psalmi veritate concordent: t tbi lumen positū est cum fonte vitex: a dño dictū est: lumen vite. In istis autem vsibus corporalibus aliud est lumen: aliud fons. Fontē fauces gruntlumen oculi. Quando sitimus: querimus fontē. Quādo in tenebris sumus: querim⁹ lumen. Et si forte nocte sitirtiam⁹ lumen accendim⁹ vt ad fontē veniamus. Non est sic apud deum. Dō lumen est: hoc est fons. Qui tibi lucet vt videas ipe tibi manat vt bibas. Videtis ergo fratres mei: videtis si intus videtis: quale hoc lumen est: de quo domin⁹ dicit: qui me sequitur nō ambulabit in tenebris. Sequere istum solem: videamus si non ambulabis in tenebris. Ecce oriēdocebit a te. Ille cursu suo ad occidentē pgit: tibi forte ad orientē profectio est. Misi tu in contrariam partē pergas: non qua ille tendit: sequendo cum profecto errabis: p oriēte occidentē tenebis. Tu eum in terra si sequaris errabis. Tanta si eum in mari sequatur errabit. Postremo videt tibi sequendū esse solem: t tendis etiam ipse ad occidentē quo t ille tendit. Videamus cum occiderit: si non ambulabimus in tenebris. Vide quēadmodum t si noluerī eū deserere tu: ipe te deseret: seruitut⁹ sue necessitate pagēs dīc.
D Dominus aūt noster Jesus christ⁹ interim t cum per carnis nubem non omnibus apparebat: p sapientie potestatē omnia tenebat. Deus tuus vbiq; totus est. Si nō ab illo facias cū summunq; a te ipse facit occasum. Qui ergo me inquit sequit non ambulabit i tenebris: sed habebit lumē vite. Quod pmisit/futuri temporis verbo posuit. Non eī ait habet: sed habebit lumen vite. Nō ait tamen qui sequetur me: sed qui sequitur me. In eo quod facere debem⁹/plenus tempus posuit. Quod aūt pmisit faciētibus: futuri temporis verbo signauit. Qui sequitur habebit. Modo seqtur
1 Cor. v. post habebit. Modo sequitur per fidem post habebit p speciem. Sēdiu eī sumus in corpore sit apostolus: peregrinamur a dño. Per fidem eī ambulamus non per speciē. Quando per speciem? Cum habuerimus lumen vite: cum
Ps. v. ad illam visionem venerimus: quando nox ista transierit. De illo quippe die qui exorturus est dictū est. Mane astabo tibi t contēplabor. Quid est mane? Trāfacta nocte seculi huius: trāsactis erroribus tentationum: superato illo leone qui nocte rugiēs circūit quem deuozet querēs. Mane astabo tibi t videbo. Nuncvero quid putamus fratres
Psal. vi. huic tēpori cōgruere: nisi quod rursus in psalmo dicitur? Lauabo per singulas noctes lectū meū: lachrymis meis
Psalmo xxxvij. stratum meum rigabo. Per singulas noctes inqt flebo in deserto lucis ardebo. Videt dominus desiderū meum. Quomodo dicit illi alter psalmus. Ante te est oīe desiderium meum: t gemit⁹ me⁹ a te nō est absconditus. Desideras aurum: videri potest. Querens eī aurum: manifestus
Prouer. xxv. hominibus. Desideras frumentum/interrogas q ba-
beat: t cupiēs peruenire ad id quod desideras: indicas te. Desideras deum: quis videt nisi deus? A quo cī petis deū sicut panem: sicut aquam: sicut aurum: sicut argentū: sicut frumentum? A quo petis deū nisi a deo? Ipse petitur a seipso: qui promittit seipsum. Extēdat aīa cupiditatē suam: t sinu capatiore querat comprehendere: quod oculꝰ nō vidit nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit. Desideri rari potest/ꝓcupisci potest/suspirari potest/in illud potest digne cogitari t verbis explicari nō potest. Ergo fratres mei quod dns breuiter ait. Ego sum lux mundi: qui me sequit nō ambulabit in tenebris: sed habebit lumē vite. Quibus verbis aliud est qđ tacuit: aliud qđ promisit. Faciam⁹ qđ iussit: ne ipudenti fronte cōsiderem⁹ quod promisit: ne dicat nobis in iudicio suo. Fecisti eī quod iussi: vt petas quod pmisi? Quid ergo iussisti dne deus noster? Dicet tibi. Vt sequereris me. Consilium vite petisti. Cuius vitę? nisi de qua dictum est: apud te est fōs vite. Audiuit quidā vade vende omnia que habes t da pauperibus t habebis thesaurum in celo t veni sequere me: tristis abscessit: nō est secutus. Quesiuit magistrū bonum: interpellauit doctorē t contēpsit docentem. Tristis abscessit: ligatus cupiditatibus suis. Tristis abscessit: habens grandē sarcinam auri
Luc. xv. cle super humeros suos. Laborabat/estuabat: et q ab illo sarcinam deponere voluit: non est sequendus putatus: sed deserēdus. Postea vero q dns per euangelium clamauit venite ad me oīes qui laboratis t onerati estis t ego vos reficiam. Tollite iugum meum super vos t discite a me qr mitis sum t humilis corde: q̄ multi fecerunt audito euangelio/qđ ex ore ipsi⁹ audito diues ille non fecit. Ergo modo faciamus: sequamur dominū: sic quamus compedes: quibus impedimur sequi. Et q̄s idone⁹ soluere tales nodos: nisi ille aduuet cui dictū est: dirupisti vincula mea? De q̄
Psal. cxv. alius psalmus dicit. Domin⁹ soluet cōpeditos: dominus eriget elisos. Et quid sequuntur soluti t erecti nisi lumen a quo audiunt/ego sum lux mūdi: qui me sequit nō ambulabit in tenebris? Qr dominus illumiat cecos. Illuminamur ergo modo fratres: habentes collyrium fidei. Precessit eī ei⁹ saliua cum terra: vnde iungeretur qui cecus est natus. Et nos de adā ceci nati sumus: illo illumināte op⁹ habem⁹. Misceuit saliuam in terra/verbum caro factū est: t habitauit in nobis. Misceuit saliuam cum terra: ideo predictū est: veritas de terra orta est. Ipse autē dixit: ego sum via veritas t vita. Veritate perfruemur cum videbim⁹ facie ad faciem: qr t hoc promittitur nobis. Nam quis auderet sperare: quod deus non dignatus esset vel polliceri vel dare? Videbim⁹ facie ad faciem: apostol⁹ dicit. Nunc scio
1 Cor. xiij ex parte/nūc in enigmate per speculū tunc autem facie ad faciem. Et Joannes apostol⁹ in epistola sua. Dilectissimi nunc filij dei sumus: t nōdum apparuit quid erimus. Scimus quia cū apparuerit/similes ei erim⁹: quomodo videbimus eum sicuti est. Hec est magna pmissio. Si amas sequere. Amo inquis. Sed qua sequor? Si dixisset tibi dns
Joh. xiiij deus tuus/ego sum veritas t vita: desiderans veritatem: concupiscens vitam: viam qua ad hec peruenire posses: profecto quereres t diceres tibi. Magna res veritas: magna res vita: si eēt quomodo illuc perueniret anima mea. Quere qua? Audi eum dicentē primo: ego sum via. Anteq̄ diceret quo: premisit qua. Ego sum inquit via. Quo via. Et veritas t vita. Primo dixit qua venias: postea dixit quo venias. Ego sum via ego sum veritas: ego sum vita. Manens apud patrē: veritas t vita. Induens se carne: factus est via. Non tibi dicit labora querendo viā: vt quenias ad veritatem t vitā. Non hoc tibi dicit. Piger surge: via ipa ad te venit: t te de somno dormientē excitauit. Si tamē excitauit: surge t ambula. Forte conaris ambulare: t non potes qr dolent pedes. Unde dolent pedes? An iubente auaricia per aspera cucurrerūt? Sed dei verbū sanauit t claudos. Ecce inde sanos habeo pedes: sed ipsam viā non video. Illuminauit t cecos. Hoc totum per fidē: q̄diu peregrinamur a domino manētes in corpore. Cum autem per ambulauerimus viam t ad ipsam patriam peruenerimus quid erit nobis letius? Quid erit nobis beatius. Qr nihil pacatius: nihil eī aduersus hominem rebellabit. Mūcvero fratres difficile sine rixa sumus. Ad concordiam qui-

dem vocati sumus: iubemur pacē habere inter nos: ad hoc conandū est oibusq; nitendum viribus: vt aliqñ perueniamus ad perfectissimā pacem. Modo aūt litigam⁹ plerūq; cū eis: quib⁹ ꝓsulēre volumus. Ille errat: tu vis ducere ad vitā. Resistit pagan⁹. Disputas cōtra errores idolo⁹ z de monstro⁹. Resistit heretic⁹. Disputas ꝫ alias doctrinas demonio⁹. Malus catholic⁹ nō vult bñ viuere. Corripis ēt interiorē fratrē tuū: tecum manet in domo et pācitas vias querit. Estuas quō illud corrigas: vt de illo bonā rationē dño ambozū reddas. Quante vndiq; rixarū necessitates: Plerūq; homo tedio affectus dicit apō semetipm. Quid mihi est pati cōtradictores: pati eos q reddūt mala pro bonis. Ego volo cōsulere: illi volunt perire. Consummo vitā meā litigādo: pacē non habeo. Inimicos isup facio quos amicos habere deberē: si benuolentiam consulentis attenderēt. Quid mihi est ista perpetī: redeā ad me: mecum ero deum meū inuocabo. Redi ad teipm: ibi inuenies rixam. Si cepisti deum sequt: ibi iuenis rixā. Quā rixam inquis
Roñ. vij. inuenio: Caro cōcupiscit aduersus spiritū: z spiritus aduersus carnē. Ecce tuipse es: ecce tu solus es: ecce tecū es: ecce aliū nullū hominem pateris. Sed vides aliam legem in mēbris tuis repugnantem legi mentis tue: z captiuantē te in lege peccati que est in mēbris tuis. Exclama ergo z a rixa interiore clama ad deū: vt tibi pacificet te. Miser ego homo: qs me liberabit de corpore mortis hui⁹? Gratia dei per Jesum christum dominū nostrum: qz qui me iquit sequitur non ambulabit in tenebris sed habebit lumen vite. Finita tota rixa/immortalitas consequetur q nouissima inimica destruet mors. Et qualis pax erit? Oportet corruptibile hoc induere incorruptionem: z mortale hoc induere immortalitatē. Quo vt veniamus qz tūc erit in re: nūc sequa-
Joh. viij. mur in spe eum qui dixit. Ego sum lux mundi: q me sequit̄ non ambulabit in tenebris/sed habebit lumen vite.

Tractatus. xxxv.

Dixerūt ergo ei pharisei tu de teipso testimoniū perhibes testimoniū tuū non est verū. Respōdit Jesus z dixit eis et si ego testimonium perhibeo de meipso verum est testimonium meū quia scio vnde veni et quo vado vos autem nescitis vnde venio aut quo vado.

A

E verbis dñi nr̄i Jesu xp̄i vbi ait. Ego sum lux mūdi/qui me sequitur nō ambulabit in tenebris: sed habebit lumen vite: hesterno die qui affuistis diu disputatum esse meministis. Et si adhuc velimus de illo lumine disputare diu loqui possum⁹. Nam nō possum⁹ explicare cōpendio. Itaq; fratres mei sequamur christum lumen mūdi: ne ambulem⁹ in tenebris. Tenebre metuende sunt morū: nō oculorum. Et si oculoꝝ non exteriorum sed interiorū. Unde discernitur nō albū z nigrum sed iustum z iniustū. Cum hec ergo dixisset domin⁹ noster
†Textus hz dixerūt ḡ ei pharisei. Jesus christus. † ⌊ Rūderūt iudei Tu de teipso testimonium ‡ dicis: testimonium tuum nō est verū. ⌋ Anteq; veniret dñs noster Jesus christ⁹: multas ante se lucernas ꝓphetias accēdit z misit. De his etiā erat Joannes baptista: cui tam magnū ip̄m lumen quod est dominus christus
‡Alia lit. perhibes. perhibuit testimonium: quale nulli hominum. Ait em. Inter natis mulierū: nō surrexit maior Joanne baptista. Hic tamen quo nemo erat maior in natis mulierum: dicit de dño
Joban. j. Jesu xp̄o. Ego quidē baptizo vos in aqua. Qui autem venit fortior me est: cui⁹ nō sum dignus calciamentū soluere. Videte quēadmodū se lucerna diei submittat. Lucerna
Joh. v. vero ipsum Joannem fuisse dñs ipse testatur. Ille erat inquit lucerna ardens z lucens: z vos voluistis ad horā exultare in lumine eius. Quando aūt dixerunt iudei dño: dic nobis in qua potestate ista facis: sciens dominus qz Joannem baptistā ꝓ magno habebāt z q⁹ ipse quē ꝓ magno habebāt/ eis de domino testimoniū perhibuisset respōdit eis. Interrogabo z ego vos vnū sermonē dicite mihi. Baptismū Joannis vnde est de celo an ex hominib⁹? Turbati illi intra semetipsos cogitabant qz si dicerēt ab homini-
bus: lapidari possent a turba: que Joannē ꝓphetā esse credebant. Si dicerent de celo: respōderet eis. Ille quē cōfi-
temini de celo habuisse prophetiam mihi testimoniū phibuit: z ab illo auditis i qua ego ista factā potestate. Elidebant ergo quodlibet horū respondissent in laqueos se casuros: et dixerunt. Nescimus. Et domin⁹ eis. Nec ego dico vobis: in qua potestate ista facio. Non vobis dico qđ sciō: Mat. xxi.
qz non vultis fateri qđ scitis. Justissime vtiq; repulit: confusi abscesserūt. Et impletū est quod in psalmo per ꝓphetam dicit de⁹ pater: paraui lucernā christo meo: id est ipm̄ ꝓ. cxxxi.
Joannem. Inimicos eius induā confusione: super ipsum autē efflorebit sāctificatio mea. Habebat ergo dñs Jesus christus testimoniū prophetarum ante se premissorum: proconum iudicem precedētium. Habebat testimoniū a Joanne: sed ipse maius testimonium erat qđ sibi perhibebat. Illi autem infirmis oculis lucernas querebant: q; dū ferre non poterant. Nā Joannes idēipse apostolus cui⁹ euāgelium in manibus habem⁹: in ipsius euangelij fut capite ait de Joāne. Erat homo missus a deo: cui nomē erat Jo- Joban. j.
annes. Hic venit vt testimoniū phiberet de lumine vt omnes crederent per eū. Non erat ille lumē: sed vt testimoniū perhiberet de lumine. Erat lumen verū: qđ illuminat omnem hominē venientem in hunc mūdum. Si omnem: ergo z Joannē. Unde dicit z ipse Joannes. Nos omnes de ple- Ephe. iij.
nitudine ei⁹ accepim⁹. Discernite ergo ista vt ꝓficiat mēs vestra in fide christi. Ne semper infantes sitis vbera ḡrentes z a cibo solido resiliētes. Debetis apud matrem ictām ecclesiā xp̄i nutriri z ablactari: z ad escas solidiores accedere mente nō ventre. Hoc ergo discerni te: aliud esse lumē quod illumiatur: aliud quod illuminat. Nā z oculi nostri lumina dicuntur: z vnusquisq; ita iurat tangēs oculos super lumina sua: sic viuāt lumina mea. Ultima iuratio est. Que lumia si lumina sunt: desit lumē in cubiculo tuo clauso/pateant z luceāt tibi. Non vtiq; possunt. Quomodo ergo ista in facie que habemus z lumina nuncupam⁹ z quando sana sunt z quando patent/indigēt extrinsecus adiutorio luminis: quo ablato z nō illato/ sana sunt/apta sūt: nec tamen vident: sic mens nostra que est oculus animemū veritatis lumine radiet z ab illo qui illuminat nec illuminat mirabiliter illustret: nec ad sapientiā nec ad iustitiam peterit peruenire. Ipsa est em̄ vita nostra iuste viuere. Cum modo aūt non offendit in via: cui non lucet lumen? Ac per hoc in tali via videre opus est: in tali via videre magnū z. Nam thobias in facie oculos clausos habebat/ z filius patri magnū dabat: pater filio viā precipiendo monstrabat. Respōderūt ergo iudei. Tu de te testimoniū dicis. Testimonium tuum non est verū. Videam⁹ quid audiāt: audiamus z nos: sed non sicut illi. Illi contēnentes: nos credentes. Illi occidere christū volentes: nos per christum viuere cupientes. Interim ista distantia distinguat aures mētesq; nostras: et audiamus quid respōderit dño iudeis.
⌊ Respondit iesus z dixit eis. Et si ego † de me testimoniū perhibeo verum est testimoniū meum. Qz scio vnde veni † Mss. de me.
z quo vado ⌋ Lumen z alta demonstrat z spiritum. Accendis lucernam (verbi gratia) vt queras tunicam: z ꝓstat tibi ardens lucerna vt inuenias tunicam. Quid accēdis lucernam: vt videas ardentem lucernā? Lucerna quippe ardens/idonea est z alia q̄ tenebris operiebantur nudare: z seipsam tuis oculis demōstrare. Sic z domin⁹ christus/ z inter fideles suos z inimicos iudeos/ tanq; inter lucernā z tenebras distinguebat: tāq; inter illos quos radio fidei perfundebat/ z illos quoꝝ clausos oculos circūfundebat. Nā etiam sol iste: z videntis faciem illustrat z ceci. Ambo pariter stantes z facie ad solem habentes illustrantur in carne sed non ambo illuminant in acie. Videt ille: sed illeno videt. Ambobus sol presens est: sed ꝓsente sole vnus abest. Sic z sapientia dei verbum dei dño Jesus christ⁹ vbiq; ꝓsens est: quia vbiq; est veritas: vbiq; est sapientia. Intelligit qs in oriente iustitiā: intelligit ali⁹ in occidēte iustitia. Nunqd alia est iustitia quā ille intelligit: alia quā ille? Sed paratī sunt corpore: z in vno habent acies mentiū suarum. Quā video iustitiam hic constitui? si iustitia est: ipsam videt iustus nescio quot mānsionibus a me carne seiūctus. Et ī illi⁹ iustitie luce ꝓfūct⁹. Ergo testimoniū sibi ꝓhibet ille. Se aperit sanos oculos: z sibi ipa testis ēt cognoscat lux. Sq̄d agim⁹ de infidelib⁹? Nunqd illis nō est pi-

sens z illis: sed quibus eam videant: oculos non habēt; corJohn. j. dis. Audi de illis ex euāgelio ipso prolatam sententiā. Et lux lucet in tenebris: z tenebre eā non cōprehenderunt. Ergo ait dñs et verum ait. Et si ego de me testimoniū perhibeo: verum est testimonium meū. Qz scio vnde veni et quo vado. Patrem volebat intelligi: patri gloriā dabat filius. Equalis glorificat eum a quo est missus: cōtū debet homo glorificare eū a quo est creatus? Scio em̄ vnde veni z quo
D vado. Iste qui in presentia vobis loquit̄/ habet qđ non deseruit: sed tamen venit. Non em̄ venīdo inde discessit: aut recēdo nos reliquit. Quid miramini? Deꝰ est: non potest hoc fieri/sed ab hoie/nō potest hoc fieri/ab ipso sole. Quādo pergit ad occidentē/deserit orientē: z donec oriatur⁹ redeat ad orientem/nō est in oriente. Dñs aūt noster Jesus christus z venit z ibi est: z redijt z hic est. Audi ip̄m euāgeJoh. j. liū alio loco dicētē: z si potes cape: si nō potes crede. Deū inquit nemo vidit vnq; nisi vnigenit⁹ filiꝰ q est in sinu patris/ipse enarrauit. Non dixit fuit in sinu patris: quasi recēdo deseruerit sinū patris. Sic loqbatur: z ibi se eē dicebat. Qui z hinc discessur⁹ qđ dixit? Ecce ego vobiscū sum
Matth. vltimo. oibus diebꝰ vsq; ad cōsumationē seculi. Ergo verū ē testimoniū luminis siue se ostdat siue alia. Qz sine lumie nō potes videre lumē: z sine lumine non potes videre quodlibet aliud qđ non est lumen: Si idoneum est lumē ad demō strāda ea que non sunt lumina: nunquid in se deficit. Nunquid se nō aperit sine q̄ alia patere nō possunt? Locut⁹ est ꝓpheta verū: sed vnde haberet nisi de fonte hauriret? Locutus est Joannes verū: sed vnde locutus est/ipsum interroga. Nos inquit de plenitudine ei⁹ accepimus. Ergo ido neus est dñs noster Jesus xp̄s: q̄ sibi phibebat testimoniū. Sed plane fratres mei: in nocte huius seculi audiamus z ꝓphetiam intente. Modo enim ad fragilitatē nostram nocturnasq; cordis nostri intimas tenebras: humilis voluit venire domin⁹ noster. Homo venit contēnēdus et donandus: venit negandus z ꝓfitend⁹. Contēnendus z negandus a iudeis: honorādus et confitēdus a nobis. Judicādus iniuste: iudicaturus iuste. Talis ergo venit vt oporteret et lucernā testimoniū perhibere. Aliquid opꝰ erat vt Joannes tanq; lucerna phiberet testimoniū dei: si dies ip̄e ab infirmitate nostra posset videri? Sed non poteramus.
E Infirmus fact⁹ est infirmis: per infirmitatem sanauit infirmitatem. Per mortalē carnē carnis abstulit mortē. De corpore suo collyrium fecit luminibus nostris. Qz ergo dominus venit z in nocte seculi adhuc sumus: oportet vt z ꝓphetias audiamus. Nam de prophetis conuincimus contradicētes paganos. Quid est christus dicit pagan⁹? Cui respondemus. Quem prenunciauerunt prophete. Et ille. Qui prophete? Recitamus E saiam/Danielē/Hieremiā/ alios sanctos prophetas: dicimus ḡlonge ante illū venerint ḡto tempore aduētum eius precesserint. Hoc ergo respondem⁹. Preuenerunt eū ꝓphete: predixerūt eū esse venturum. Respondet aliquis eorum. Qui prophete? Nos recitam⁹: q nobis quotidie recitantur. Et ille. Qui sunt hi ꝓphete? Nos respōdemus. Qui z predixerūt ea: q̄ fieri videmus. Et ille. Nos inqt vobis ista finxistis. Dixistis ea fieri: et quasi ventura q̄ predicta sunt essent: in libris quibus voluistis ꝓscripsistis. Sic ꝓtra inimicos paganos: occurrit nobis aliorū testimoniū inimicorum. Proferimus contra iudeos: z respōdemus. Nempe z vos z illi/ fidei nostre estis inimici: ideo sparsi sunt p gentes vt alios ex aljs
Eph. iij. ḡuincamus inimicis. Codex E Isaie ꝓferatur a iudeis: videam⁹ si non ibi lego. Sicut ouis ad immolādum ductus ē: et sicut agnus coram tondēte fuit sine voce: sic nō aperuit os suum. In humilitate iudicium eius sublatū est. Liuore eius sanati sumus. Omnes vt oues errauimus: z ipse tradit⁹ ē
Isai. xxi. ꝓ peccatis nostris. Ecce lucerna vna. Alia ꝓferatur. Psalmus aperiat: et iam inde ꝓdicta passio xp̄i recitetur. Fode runt manus meas et pedes meos: dinumerauerūt omnia ossa mea. Ipsi vero cōsiderauerunt me: diuiserunt oia vestimenta mea: et super vestimentum meum miserunt sortem. Apud te laus mea: in ecclesia magna cōfitebor tibi. Cōme morabunt z cōuertent̄ ad dominū vniuersi fines terre. Et adorabunt in cōspectu eius vniuerse patrie gentium: quia domini est regnum z ipse dominabit gentium. Erubescat vnus inimicus: q̄ codicē ministrabat alius inimic⁹. Sed ecce de codicibus prolatis/ab vno inimico alterum vicit: z ipse qui mihi codicē ꝓtulit nō relinquatur. Ab illo ꝓferatur: vnde et ipse vincatur. Lego alium prophetam: z inuenio dominū loquentem ad iudeos. Non est mihi voluntas Malac. j.
in vobis dicit dominus/ nec acciptā sacrificiū de manib⁹ vestris: quomodo ab ortu solis vsq; ad occasum sacrificiū mundū offert nomini meo. Non venis iudee ad sacrificiū mundū: Conuinco te imundum. Ecce z lucerne perhibet testimoniū dicī ꝓpter infirmitatem nostram: q̄ dicī claritatē tolerare z videre nō possumus. Nam z nobis̄ christiani: in comparatione quidem infidelium lux tam sum⁹. Unde dicit apostol⁹. Fuistis enim aliq̄n tenebre nunc aūt lux in domio: sicut filij lucis ambulate. Et alibi dixit. Nox ꝓcessit dies autem appropinquabit: abijciamus ergo opera tenebrarū et induamur arma lucis: sic vt in die honeste ambulemus. Tamen q̄ in comparatione illius lucis ad quā F
venturi sumus/adhuc nox est etiam dies in quo sum⁹: audi ꝑetrū apostolū. Delatam dicit dño christo vocē de magnifica potestate. Tu es filiꝰ meus dilect⁹: in quo bñ com- Mat. xiij.
placui. Hanc vocē inqt nos de celo audiuimus delatam: cū essemus cū illo in mōte sancto. Sed q̄ nos nō bī fuim⁹ z istam vocem de celo tunc non audiuimus: sit ad nos ipe petrus. Et habemus certiorem propheticum sermonem. ij. Pet. j.
Preuidens enim dominus Jesus christ⁹ impios quosdā futuros qui miraculis eius calūniarentur magicis artib⁹ ea tribuēdo: prophetas ante ꝓmisit. Nunqd enim si magerat et magicis artibus fecit vt coleretur: et mortuus magus erat anteq; nat⁹? Prophetas audi o bō mortue z vermescendo calūniose. Prophetas audi/lege/ audi q̄ ante dñm venerunt. Habemus (inqt apostolus ꝑetr⁹) certiorem propheticū sermonem cui benefacitis attēdētes sicut lucerne i obscuro loco: donec dies lucescat et lucifer oriat in cordibus vestris. Quādo ergo domin⁹ Jesus christus venerit: z sicut dicit apostol⁹ etiā Paulus: illuminauerit occulta tenebrarū z manifestauerit cogitatiōes cordis vt laus sit vnicuiq; a deo: tūc presente tali die lucerne nō erūt necessarie. Nō legetur nobis prophetia: non aperiet̄ codex apostoli: non requiretur testimoniū Joannis: nō ipso indi gebimus euāgelio. Ergo oēs scripture tollēt̄ de medio que nobis in huius seculi nocte tanq; lucerne accēdebant ne in tenebris remaneremus. Ablatis omnibus sublatis/ne quasi nobis luceant indigentibus/ z ipsis hominib⁹ dei q̄ quos hec ministrata sunt/ nobiscū lumē illud verū clarum q̄ videntibus: remotis ergo his adiumētis qđ videbim⁹? Unde pascetur mens nostra? Unde obtutus ille letabit? vnde erit illud gaudiū: quod nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascēdit? Quid videbimus? Obsecro vos amate mecū: currite credēdo mecum: patriam supernā desiderem⁹: superne patrie suspiremus: peregrinos nos esse hic sentiamus. Quid tūc videbim⁹? dicat nūc euāgelium. In principio erat verbū: z verbum erat apud deū Joh. j.
z deus erat verbū. Unde tibi ros insp̄sus est ad fontem venies: vnde radius p obliqua z p anfractuosa tibi ad cor tenebrosum missus est/ nudam ipsam lucē videbis: cui vidende ferendeq; mundaris. Dilectissimi qđ z hesterno cōmemorauī: Joannes ipse dicit. Filij dei sum⁹: et nondum apparuit quid erim⁹. Scimus q̄ cum apparuerit similes ei erim⁹: quomodo videbim⁹ eū sicuti est. Sentio vestros
Sapiē. j. affect⁹ attolli mecū in superna: sed corpus qđ corrūpit̄ aggrauat aiam: z deprimit terrena habitatio sensum multa cogitantē. Depositurus sum z ego codicem istum: discessuri estis z vos quisq; ad sua. Bene nobis fuit in luce ꝓmuni bene gauisi sumus: bene exultauim⁹: sed cū ab inuicem recedimus/ab illo non recedamus.

Tractatus. xxxvj.

Vos ꝓm carnē iudicatis ego nō iudico quēq; et si iudico ego iudiciū meum verū est quia solus non sum/ sed ego et qui misit me pater: et in lege vestra scriptum est quia duorum hominum testimonium verum est. Ego sum qui testimoniū perhibeo de meipso et testimonium perhibet de me

qui misit me pater.

A IN quattuor euãgelijs vel potiꝰ quattuor libris vnius euangelij: sanctus Joannes apostolus nõ immerito ſm intelligẽtiam spiritualẽ aquile cõparatus: altiꝰ multoq; sublimius alijs tribꝰ erexit predicationem suã/ & in eius erectiõe etiã corda nostra erigi voluit. Nam ceteri tres euangeliste tanq; cũ homine dño in terra ambulabant: de diuinitate eiꝰ pauca dixerunt. istum aũt quasi pigueritꝫ in terra ambulare: sicut ipso exordio sui sermõis intonuit: erexit se non solũ sup terram & super omnem ambitum aeris & celi: sed super oẽm etiam exercitum angelorum: omnemq; constitutionẽ inuisibiliũ potestatũ: & peruenit ad eũ per quẽ facta sunt omnia/ dicẽdo.

Joh. j. In principio erat verbum: & verbum erat apud deũ: & deꝰ erat verbũ. Hoc erat in principio apud deũ. Oẽia per ipsum facta sunt: & sine ipso factũ est. Huic tante sublimitati principij: etiã cetera cõgrua ꝓdicauit: & de dñi diuinitate quomodo nullꝰ alius est locutꝰ. Hoc ructabat: qõ biberat. Non em̃ sine causa de illo in isto euãgelio narratur: qz et in cõuiuio super pectus dñi discumbebat. De illo ergo pectore in secreto bibebat. Sed qõ in secreto bibit/ in manifesto eructauit. Vt peruenirent ad oẽs gentes nõ solũ incarnatio filij deiꝰ: passio & resurrectio: sed etiã qõ erat ante incarnationem: vnicus patri: verbũ patris: coeternus generãti: equalis ei a quo missus est: sed in ipsa missione minor factꝰ quo maior esset pater. Quicqd ergo humiliter positum auditꝫ de dño Jesu xpo: suscipite carnis dispensationem. Cogitate qualis factꝰ est ꝓpter nos nõ qualis erat vt faceret nos. Quicquid autem sublime & supra oẽs creaturas excellit atq; diuinũ & patri equale atq; coeternũ de illo audieritis in euangelio poni vel legeritis: scitote vos hoc legere qõ ad formã dei pertinet nõ quod ad formã serui. Qz si istã regulam tenueritis qui capere potestis: non aũt omnes capere potestis sed oẽs credere debetis. Si ergo hãc regulam tenueritis aduersus calumnias tenebrarũ hereticarũq; tãq; in lumine ambulãtes securi pugnabitꝫ. Non em̃ defuerũt q; sola euangelica testimonia legendo sectarent̃ que de humilitate xpi posita sunt: q; aduersus ea testimonia q; de diuinitate eiꝰ locuta sunt surdi fuerunt. Jdeo surdi vt male verbosi. Itẽ quidã illa sola attẽdentes q; de dñi sublimitate dicta sunt. etiam ipsi miam eius qua homo factus est ꝓpter nos & si legerunt non crediderũt: & ab hoibus inducts atq; falsa esse putauerunt: contendentes deum tantummodo fuisse dominũ nostrum christum: non etiam hoiem. Alij sic: alij sic: vtriq; i errore. Catholica aũt fides ex vtroq; verum tenens qõ tenet: & predicãs quod credit: et deum xp̃m intellexit: & hoiem credidit. Vtrũq; em̃ scriptũ est: & vtrũq; verum est. Si deum tãtum dixeris christum: medicinã negas qua sanatus es. Si hominẽ tantum dixeris christum: potentiã negas qua creatꝰ es. Vtrũq; igit̃ tene aia fidelis & cor catholicũ/ vtrũq; tene: vtrũq; crede: vtrũq; fideliter confitere. Et deus xps est: et homo christus. Qualis deus christus: equalis patri: vnus cum patre. Qualis hõ xps: De virgine natus trahens de hoie mortalitatẽ: nõ trahẽs iniquitatem. Ysti ergo iudet videbãt hoiem: nec intelligebant nec credebãt deũ. Atq; inter cetera auditis iam quẽ admodum ei dixerunt. Tu de teipso testimoniũ dicis: testimonium tuũ non est verũ. Auditis etiã quid ille respõderit: cum hesterno die lectũ esset: & ꝓ nostris viribꝰ disputatum. Hodie verba eiꝰ hec locuta sunt: [vos ſm carnẽ iudicatis.] Jdeo inq̃t mihi dicitis: tu de te testimoniũ dicis: testimoniũ tuum nõ est verũ: qz ſm carnem iudicatis qz deũ non intelligitis: & hominem videtis: & hominem persequẽdo/ deũ latentẽ offenditis: ergo ſm carnẽ iudicatis. Jdeo vobis arrogans videor: qz ego testimoniũ perhibeo. Omnis em̃ homo qñ de se perhibere vult testimoniũ laudabile: arrogans & superbus videtur. Jdeo scriptum est. Non te laudet os tuum: sed laudet te os proximi tui. Sed hoc homini dictũ est: infirmi em̃ sumus & apud infirmos loquimur: verũ dicere & mentiri possumus: & si verũ dicere debemus & mentiri tñ possumus cum volumus. Lux mẽtiri nõ potest. Absit vt in lucis diuine splendore: tenebre mẽdacij reperiantur. Loquebatur ille tanq; lux: loquebatur tanq; veritas: sed lux in tenebris lucebat & tenebre eam non comprehenderunt. Jdeo ſm carnem iudicabãt. Vos inq̃t ſm carnem iudicatis: ego nõ iudico quẽq;.] Non ergo iudicat quemq; domin⁹ Jesus christus: Nõne ipe est quẽ confitemur resurrexisse tertia die: ascẽdisse in celum: ibi sedere ad dexteram patris: inde esse vẽturũ ad iudicãdos vivos & mortuos: Nõne ipa est fides nostra de qua dicit apostolus: corde creditur ad iustitiã: ore aut̃ confessio fit ad salutem: Ergo quando ista confitemur: contra dominũ loquimur: Nos dicimus venturũ iudicem viuorũ et mortuorũ: ipse aũt dicit/ ego non iudico quemq;: id est modo: sicut dicit alio loco: ego nõ veni vt iudicem mundũ sed vt saluum faciam mundũ: non iudicium suũ negando sed differẽdo. Aut certe qz dixerat: vos ſm carnem iudicatis: ita subtulit: ego non iudico quẽq; vt subaudias/ ſm carnem. Nullus ergo nobis contra fidem quã tenem⁹ & annũciamus de dilecte christo scrupulus dubitatiõis in corde remaneat. Venit christus sed primo saluare postea iudicare: eos iudicãdo in penã q; saluari noluerũt: eos perducendo ad vitã qui credendo salutẽ non respuerunt. Prima ergo dispensatio domini nostri Jesu xpi medicinalis est nõ iudicialis. Nã si primo venisset iudicaturus: neminẽ inuenisset cui data iusticie redderet. Qz ergo vidit oẽs peccatores & oino neminem esse immunẽ a morte peccati: prius erat eis̃ mia proroganda: & post exercendũ iudicium. Qz de illo cãtauerat psalmus. Misericordiã & iudicium cantabo tibi dñe. Nam em̃ iudicium ait & misericordiã. Nam si primo esset iudicio nulla esset misericordia. Sed ꝑmo misericordia: postea iudicium. Que est primo misericordia: Creator hois/ homo esse dignat⁹ est: factus est qõ fecerat: ne periret qõ fecerat. Quid huic misericordie addi põt: Et tñ addidit. Parũ fuit ei hoiem fieri: sed etiam ab hoibus reprobari. Parum fuit reprobari/ & exhonorari. Parũ erat exhonorari/ et occidi. Sed hoc parum est/ morte crucis: Nam & cui? obedientiam vsq; ad mortem factã cõmendaret apostolus ꝓpter illi fuit dicere: factus obediens vsq; ad mortẽ: mors autem qualemcũq; mortẽ: sed addidit/ mortem aut̃ crucis. Illa morte peius nihil fuit: inter oia genera mortiũ. Denig; vbi dolores acerrimi exagitant: cruciatus vocat/ a cruce nola tus. Pendentes em̃ in ligno crucifixi: clauis ad lignũ perdibus manibusq; cõfigi: producta morte necabantur. Nõ em̃ crucifigi hoc erat occidi/ sed diu viuebat in cruce. Nã qz longior vita eligebatur sed quia mors ipsa grauedebatur: ne dolor citius finiretur. Mori voluit pro nobis: parti dicimus crucifigi dignatꝰ est: vsq; ad mortem crucis obediens factꝰ. Elegit extremum et pessimum genꝰ mortiũ: omnem fuerat ablaturus mortẽ. De morte pessima: occidit omnem mortem. Pessima em̃ erat non intelligentibus deis: nam a dño electa erat. Ipsam em̃ crucem suam signũ habiturus erat: ipsam crucem de dyabolo superato tanq; tropheum in frontib⁹ fidelium positurꝰ: vt diceret apostolus. Mihi aut̃ absit gloriari: nisi in cruce domini nri Jesu christi: per quẽ mihi mũdus crucifixus est et ego mũdo. Nihil erat tunc i carne intollerabili⁹: nihil est nũc in fronte gloriosius. Quid seruat fideli suo: qui talẽ honorẽ odit in supplicio suo: Deniq; modo in penis reoꝝ non est apud romanos. Ubi em̃ dñi crux honorata est: putatũ est qõ et reꝰ honorarẽt si crucifigeretur. Qui ergo ideo venit neminem iudicauit: & mala passus est. Pertulit iniustum iudiciũ vt ageret iustum. Sed in eo quod pertulit iniustũ: misericordie fuit. Deniq; ita humilis factꝰ est: vt perueniret ad crucem: distulit quidem potentiã: sed publicauit misericordiã. Unde distulit potentiã: Quia de cruce noluit descendere: q; potuit de sepulchro resurgere. Unde publicauit misericordiam: Qz pendens in cruce dixit. Pater ignosce illis: qz ne sciunt quid faciunt. Siue ergo ꝓpter hoc quia non venerat iudicare mundum/ sed saluare mũdum/ dixit: ergo non quemq; iudico: siue quẽadmodum cõmemorauit quomodo dixerat/ vos ſm carnẽ iudicatis: addidit: ergo nõ iudico quemq;: vt intelligamus xp̃m non ſm carnem iudicare sicut ab hoibus iudicatus est. Nam vt agnoscatis iam & iudicem christũ: audite quod sequitur. [Et si iudico ego iudicium meũ verum est.] Ecce babes & iudicẽ. Sed agnosce saluatorem: ne fẽtas iudicem. Quare autem dixit iudicium suum verum esse: [Qz solus inquit non sum sed ego & qui misit me pater.] Dixi vobis fratres: qz iohannes iste euãgelista sanctus multum alte volat. Vix est eum mente comprehendere. Mysterium aũt altius volantis: opus est vt cõmemorem charitati vestre. Et apud ezechielem prophetã in apocalipsi ipsius iohannis cuius est hoc euangelium cõmemoratur animal quadrupes habẽs quattuor ꝓfundas: hominis: vituli: leonis: aqle. Qui ante nos scriptura sanctaꝝ mysteria tractauerũt: plerisq; in hoc animali: vel potiꝰ in his aialibus quattuor euãgelistas intellexerũt. Leonẽ pro rege positũ: quomodo videtur leo rex esse quodãmodo bestiarũ ꝓpter potentiã & terribilem fortitudinẽ. Hec persona tributa est matthẽo: qz in generationib⁹ dñi/ regum serie ꝓsecutus est: quẽadmodum esset domin⁹ per stirpem regiã de semie dauid regis. Lucas aũt quomodo cepit a sacerdotio zacharie sacerdotis/ factẽs mentionem patris iohannis baptiste: vitulo deputatus est qz magna victima vitulus erat in sacrificijs sacerdotũ. Marco homo ꝓpter meritũ assignatus est: qz neq; de regia potestate aliq̃d dixit: neq; de sacerdotali cepit: sed tantum ab hoie christo exorsus est. Et omnes ꝓpe de terrenis: id est de his q; in terra gessit domin⁹ noster Jesus christus nõ recesserũt. De diuinitate eiꝰ perpauca locuti sunt tãq; in terra cũ illo ambulantes. Restat aquila ipse est iohannes sublimiũ ꝓdicatorũ: & lucis interne atq; eterne firis oculis contẽplator. Dicunt eni & pulli aquilarũ a parẽtibꝰ sic probari: patris scilicet vngue suspẽdi & radijs solis opponi: qui firme cõtẽplatus fuerit filius agnoscit. Si acie palpitauerit: tãq; adulterinꝰ ab vngue dimittit. Jam ergo videte q; sublimia loqui debuit: qui est aquile cõparatus. Et tñ etiã nos humiliter repetẽs: infirmi & vix vllius momenti inter homines: audemus tractare ista & ista exponere. Et putamus nos aut ea posse cũ cogitamus aut capi dũ dicim⁹. Quare ista dixi? Forte ei post hec verba quisq; mihi iuste dicat: pone ergo codicẽ. quod excedit mensurã tuam: q̃d sumis in manũ tuã/ quid ei cõmittis linguã tuã? Ad hoc respondeo. Multi heretici abundãt: & ad hoc eos deus abundare ꝑmisit ne simplicte nutriamur: & in bruta infantia remaneam⁹. Qz em̃ nõ intellexerũt quomodo ꝓmendarẽt diuinitas christi sapuerũt sicut voluerunt. Non aut̃ recte sapiendo: fidelibus catholicis questiones molestissimas intulerunt. Cepe runt exagitare & fluctuare corda fidelium. Jam tunc necessitas facta est spiritualib⁹ viris q; aliquid ſm diuinitatẽ dñi nostri Jesu christi nõ solũ legerant in euangelio: sed etiã intellexerant: vt contra arma diaboli christi arma proferrẽt: & de christi diuinitate aduersus falsos fallacesq; doctores quantũ possent viribus apertissima cõflictatiõe pugnarẽt: ne cum ipsi tacerẽt: alij pertrent. Quicumq; em̃ senserũt dominum nostrum tesum christum aut diuerse substantie esse q; pater est: aut tantũ esse christum solũ vt ipse sit pater/ ipse sit filius/ ipse sit spiritussanctus: quicũq; etiam sentire voluerunt hominẽ fuisse solũ: nõ deum factum hominem: aut ita deum vt in sua diuinitate mutabilẽ: aut ita deum vt nõ hominem: a fide naufragauerunt & de portu ecclesie processerunt: ne inquietudine sua naues secũ positas frãgerẽt. Que res coegit vt etiã nos minimi & quantũ ad nos pertinet prorsus indigni/ ꝙtum aũt ad illius misericordiã in ali quo dispensatorũ eius numero constituti: non vobis tacemus qõ aut intelligatis mecũq; gaudeatis: aut si ita intelligere nondũ valetis: credẽdo securi in portu maneatis. Dicã ergo capiat q; potest: credat q; non potest. Tamẽ dicam qõ ali domin⁹: vos ſm carnem iudicatis ego non iudico quẽ q; aut modo aut ſm carnẽ. Sed & si ego iudico: iudicium meũ verum est. Quare iudiciũ meum verũ est? Quia solus nõ sum inquit: sed ego & qui misit me pater. Quid ergo domine tesu? Si solus esses falsum esset iudiciũ tuum: & ideo verum iudicas quia solus nõ es: sed tu & qui te misit pater. Quid respõsurus sum: ipse respondeat. Verũ est inquit iudicium meum. Quare? qz solus nõ sum: sed ego & qui misit me pater mecũ est. Si tecũ est: quomodo te misit? Et temisit: & tecum est. Jta ne & missus nõ recessisti: ita ne & ad nos venisti: & ibi mansisti? Quomodo istud creditur: quomodo capitur? Ad hec duo respõdeo. Quomodo capit: recte dicis. Quomodo credit: nõ recte dicis. Immo ideo bene creditur: qz non cito capitur. Nam si cito caperetur: nõ opus erat vt crederet qz videretur. Jdeo credis quia nõ capis. Sed credẽdo sis idoneus vt capias. Nam si nõ credis: nũq; capies: qz minus idoneus remanebis. Fides ergo mundat te: vt intellect⁹ impleat te. Verũ est inq̃t iudiciũ meũ: qz solus non sum: sed ego & qui misit me pater. Ergo domine deꝰ noster Jesu christe: missio tua: incarnatio tua est. Sic video: sic intelligo. Postremo sic credo: ne arrogãtie sit videre tu: vt intelligo. Prorsus & hẽ est dñs noster Jesus christꝰ Immo hic erat ſm carnẽ: modo hic est ſm diuinitatẽ: & cũ patre erat & a patre nõ recesserat. Quod ergo dicit missus venisse ad nos: incarnatio ipsius cõmendatur: qz pater nõ est incarnatꝰ. Nam sabelliani dicti sunt quidam heretici qui vocantur et patripassiani: qui dicunt ipsum patrẽ passum fuisse. Noli tu catholice. Si em̃ fuer⁹ patripassianus: non eris sanus. Ergo intellige missionẽ filij nominatã/ in carnationẽ filij. Patrem autem incarnatũ esse nõ credas. Sed & a filio incarnato patrẽ recessisse nõ credas. Ille carnem portabat: ille aũt cum filio erat. Si i celo pater: in terra fili⁹: quomodo pater cũ filio erat? Qz et pater & filiꝰ vbi q; erant. Non em̃ in celo sic est deus: vt non sit in terra. Audi illũ qui volebat fugere iudicũ dei: & nõ inueniebat qua. Quo ibo inquit a spiritu tuo: & a facie tua q̃ fugiã: Si ascẽdero in celum tu ibi es. De terra erat questio: audi quod sequitur. Si descẽdero in infernũ ades. Si ergo & in infernũ dicitur q; assit: quid rerũ remanet vbi non sit? Qz em̃ dei est apud prophetam. Celũ & terrã ego impleo. Ubi q; ergo est: qui nullo claudit loco. Noli ab illo auerti & recũ est. Si vis ad eũ peruenire: noli piger esse amare. Non em̃ pedib⁹ sed affectibus curris: vno loco manẽs venis/ si credis & dilegis. Ergo vbi q; est. Si vbi q; est: quomõ cum filio nõ est. Ita ne cũ filio nõ est: qui si credis & tecum est? Unde ergo verum est iudiciũ eius: nisi qz ver⁹ est filius? Hoc em̃ dixit Et si iudico verũ est iudiciũ meum: qz solus non sum: sed ego & qui misit me pater. Tãq; diceret. Verum est iudiciũ meum: qz filius dei sum. Unde probas: qz filius dei es? Qz solus non sum: sed ego et qui misit me pater. Erubesce sabelliane. Audis filium: audis patrem. Pater pater est. Filius filius est. Non dixit ego sum pater & ego ipse sum filiꝰ sed solus non sum inquit. Quare solus non es? Quia mecũ est pater. Ego sum: & qui me misit pater. Audis ego sum et qui me misit. Ne perdas personam: distingue psonae/ distingue intelligentiam noli separare perfidia: ne iterũ quasi fugiens caribdim in scillã incurras. Horabat em̃ te gurges impietatis sabellianorũ: vt diceres ipsum esse prem qui est filiꝰ. Modo didicisti/ solus nõ sum: sed ego et qui misit me pater. Agnoscis quia pater pater est: & filius filiꝰ est. Bene agnoscis: sed noli dicere: pater maior est: filiꝰ minor est. Noli dicere pater aurum est: filius argentũ est. Una substãtia est: vna diuinitas: vna coeternitas: pfecta equalitas: dissimilitudo nulla. Nam si tantũmodo alterum crediderit̃ eũ xp̃m: non eum qui pater est: et in aliquo tamen distantẽ ſm naturã eẽ putaueris: a caribdi q̃dẽ euasisti: ſz in scilleis scopulis naufragasti. In medio nauiga: vtrũq; piculosum latus euita. Pater pater est: filiꝰ filiꝰ est. Jam dic⁹ pater pater est: filius filiꝰ est: bene periculũ absorbẽtis gurgitis euasisti. Quid vis ire in alterã partẽ: vt dicas aliud est pater: filius aliud? Alius est recte dicis: aliud non recte. Aliꝰ em̃ filius: qz non est ipse qui pater: & alius pater qz non est ipse qui filius. Non tñ aliud sed hoc ipsum est & pater et filius. Quid est hoc ipsum est? Unus deus est. Audisti qz nõ sum solus: ſz ego & qui misit me pater. Audi quomodo credas patrem & filiũ. Audi ipsum filiũ: ego & pater vnum sum⁹. Non dixit pater ego sum: aut ego & pater vnũ est. Sed cũ dicit: ego & pater vnum sum⁹: vtrũq; audi/ & vnum et sumus: & a caribdi & a scilla liberaberis. In duob⁹ istis verbis q̃ dixit vnũ: liberat te ab ario: quod dixit sum⁹: liberat te a sabellio. Si vnum: non ergo diuersum. Si sum⁹: ergo & pater & filius. Sumus em̃ non diceret de vno: sed vnum non diceret de diuersis. Ergo ideo verum est inquit iudiciũ meũ breuiter vt audias: qz filius dei sum. Sed sic tibi psuadeo inquit qz filius dei sum vt intelligas quia mecũ est pater. Nõ sic sũ filiꝰ: vt ipm deseruerim. Nõ ita hic sum vt cũ ipo non sim: non its ibi ille est vt mecũ nõ sit. Formam serui ac-

Psalmo. cxxxviij.

Hieremi. xxiij.

Joh. x.

Prouer. xxvij.

cept:sed formā dei non amisi. Solus ergo inqt nō sum:sed
ego ⁊ qui misit me pater. Dixerat de iudicio:de testimonio
vult dicere.⁊ In lege inqt vestra scriptū est:qz duorum ho
minum testimoniū verū est. Ego sum qui testimoniū per:
hibeo de metipso:⁊ testimonium perhibet de me ꝙ misit me
pater.⁊ Exposuit illis ⁊ legē:si ingrati non essent. Magna
em q̄stio est fatres mei: et valde mihi videtur in mysterio
res esse constituta:vbi deus dixit: in ore duorū vel triū te:
stium stabit omne verbū. Veritas querit per duos testes:
Ita plane:sic se habet humani generis cōsuetudo. Sed tñ
Dañ. xiij. fieri potest:vt ⁊ duo mentiant. Susanna casta duob⁹ falsis
Wa. xxvj testibus vrgebatur. Munqd qz duo erant: ideo falsi testes
non erant:De duob⁹ dicim⁹ aut de trib⁹:vniuersus popu:
lus mentitus est contra xp̄m. Si ergo popul⁹ constans ex
magna hoim multitudine/falsus testis inuent⁹ est:qūo ac:
cipiendum est/in ore duorum vel trium testiū stabit omne
verbū:nisi qz hoc modo per mysteriū trinitas cōmendata
est. In qua est ꝑpetua stabilitas veritatis:Quis habere bo
nā causam:habeto duos vel tres testes: patrē ⁊ filiū ⁊ spi:
ritū sanctū. Denicz qñ susanna casta femina fidelisq̄ con:
tunx/duob⁹ falsis testibus vrgebat:trinitas illi in cōscien:
tia atq̄ occulto suffragabat. Illa trinitas de occultovnū
testem danielē excitauit:⁊ duos cōuicit. Ergo q̄ lege ve:
stra scriptum est duorum hominū testimoniū verū esse: ac:
cipite nostrum testimoniū ne sentiatis iudiciū. Ego enim
inqt nō iudico quēq̄:sed testimoniū perhibeo de me. Dif:
fero iudicium:non differo testimoniū. Eligam⁹ nobis fra:
tres contra linguas hoim:contra infirmas suspitiones ge
neris humani/deū iudicem:deū testem. Non em̄ dedigna:
tur testis esse qui iudex est:aut promouet cū sit iudex:quō
qui testis est:ipse iudex erit. Quare ipe testis:Qz non que
rit alium vnde cognoscat qui sit. Quare ipe iudex:Qz ipe
habet potestatē mortificandi ⁊ viuificandi:dānandi ⁊ ab:
soluendi:in gehennā precipitandi ⁊ in celos leuādi:diabo
lo cōiungendi ⁊ cū angelis coronādi. Cū ergo ipse habeat
hanc potestatem:iudex est. Qz vero vt te cognoscat non q̄:
rit aliū testem.qui tūc iudicabit te modo videt te. Non est
vnde illū fallaq:cū ceperit iudicare. Non em̄ adhibes ti
bi aliquos falsos testes:q̄ iudicem illū posset circūuenire.
Quando ceperit iudicare de⁹: hoc tibi dicet. Qñ contem:
nebas ego videbam:⁊ quando nō credebas/sententiā meā
non frustrabā: differebā nō auferebā. Noluisti audire qđ
precepi:senties qđ predixi. Si aūt audisses que precepi/nō
mala senties que predixi:sed bona percipies q̄ promisi. Re
aliquem sane moueat qđ ait:verū est iudiciū meū qz solus
Joh.v. nō sum sed ego ⁊ qui misit me pater:cū alibi dixerit: pater
non iudicat quēq̄:sed omne iudicium dedit filio. Jam in
eisdem verbis euangelij disputauimus ⁊ nūc admonem⁹
non hoc ideo dictū qz pater non erit cū filio iudicante:sed
quomodo bonis ⁊ malis in iudicio solus filius apparebit
in ea forma in qua passus est ⁊ resurrexit ⁊ ascēdit in celū.
Actuū.j. Discipulis q̄ppe tunc aspicientib⁹ ascendentē vox angelica
sonuit sic veniet qđadmodū vidistis eū euntē in celū:
id est in forma hois in qua iudicat⁹ est iudicabit:vt etiam
Joh. xix. illud prophetic ū impleat:videbunt in quē pupugerūt. Cū
vero eūtibus tustis in vitam eternā videbim⁹ eū sicuti est:
non erit illud iudiciū vtiorum ⁊ mortuorū: sed premiū tā:
tummodo viuorū. Item ne moueat qđ ait:in lege vra scrī:
ptum est: qz duorū hoim testimonium verum est. Et ideo
quisq̄ existimet nō fuisse illam legem dei: quia nō dictū est
in lege dei:sciat ita dictū esse in lege vestra: tanq̄ diceret q̄
vobis est data. A quo nisi a deo:Sicut dicimus:panez no:
strum quotidianum:⁊ tū dicimus:da nobis hodie.

Tractatus.xxxvij.

Dicebāt ergo eiVbi nā est pater tu⁹. Respōdit
Iesus neq̄ me scitis: neq̄ patrē meū. Si me sciretis
forsitā ⁊ patrē meū sciretis. Hec verba locut⁹ est
Iesus in gazophilatio docēs in tēplo ⁊ nemo ap=
prehēdit eū qz necdū venerat hora eius.

Quod in sancto euangelio breuiter dictū:non bre
uiter oportet exponi vt qđ audiūt intelligāt. Ver
ba ei pauca dominus dixit sed magna sunt. Non nume:
ro estimanda sed pōdere:nec ideo contēnenda quia pauca
sed ideo querēda qz magna. Qui affuistis hesterno die au
distis: vt potuimus disputauim⁹ ex eo qđ ait dñs: vos fm
carnem iudicatis:ego non iudico quemq̄. Sed ⁊ instudico
ego iudiciū meum verū est:qz solus non sum: sed ego ⁊ qui
misit me pater. In lege vestra scriptū est: qz duorum hoim
testimoniū verum est. Ego sum q̄ testimoniū perhibeo de
me:⁊ testimoniū perhibet q̄ me misit pater. Ex his verbis
hesterno vt dixi die/redditus est sermo aurib⁹ ⁊ mentibus
vestris. Hec cū dominus dixisset:illi qui audierāt:vos fm
carnem iudicatis:manifestauerunt quod audierāt. Reſpō
derunt em̄ dño loquēti de deo patre suo ⁊ dixerūt. ⁊ Vbi
est pater tuus:⁊ Patrē xp̄i carnaliter acceperūt:qz verba
christi fm carnem iudicauerūt. Erat autem qui loquebat
in aperto caro:in occulto verbum.hō manifestus:deus oc:
cultus. Videbant indumentū:⁊ contēnebant indutū. Cō
tēnebant:qz nesciebāt. Nesciebāt:qz nō videbant. Non vi
debant qz ceci erāt. Ceci erant:qz nō credebant. Videam⁹
ergo:⁊ ad hec dñs quid respōdit. Ubi est inquiunt pa:
ter tuus:audium⁹ enī te dicere:solus non sum:sed ego ⁊ q̄
me misit pater. Nos solū te videm⁹:patrē tuum tecū nō vi:
demus. Quō te dicis solū nō esse:sed cū patre tuo esse: Aut
ostende nobis tecum esse patrē tuum.⁊ Et dñs.⁊ Munqd ⁊ Philippe
me videtis:vt patrem ostendam vobis:Hoc enī sequitur: Pascha
hoc suis verbis ipse respōdit:quorum verborum expositio Judeo.
nem nos ante premisimus. Videte enī quid dixerit.⁊ Nec
me scitis:neq̄ patrem meum. Si me scirētis: forsitan ⁊ pa
trem meum sciretis.⁊ Dicitis ergo vbi est pater tuus:quasi
tam me sciatis:quasi totum hoc sim qō videtis. Ergo quia
me non nostis: ideo vobis patrē meū nō ostendo. Me dīs:
pe hominē putatis:ideo patrem meum hoiem queritis: q
fm carnem iudicatis. Qz ergo fm quod videtis aliud sum
⁊ aliud fm qō nō videtis:patrē autē meum loquor: occul:
occultū:prius est vt me noueritis: tunc ⁊ patrē meū scietis
Si enī me sciretis:⁊ patrē meum forsitan sciretis. Ille qui B
omnia scit qñ dixit forsitan:nō dubitat sed increpat. Item
de enī quomodo increpatiue dicatur ipsum forsitan:qđ vi
detur esse verbū dubitationis. Sed dubitatiōis verbū est
qñ dicitur ab homine:ideo dubitante qz nesciēte. Cum ve
ro dicitur a deo verbū dubitationis:cū deum nihil vtiq; la
teat:illa dubitatiōe arguit:ifidelitas nō opinat diuinitas.
Homines ei de his rebus quas certas habent aliqñ incre
patiue dubitant:id est verbū dubitatiōis ponunt:cum eos
de non dubitent. Velut si indigneris seruo tuo ⁊ dicas.
Tēnis me:considera:forsitan dñs tuus sum. Hinc ⁊ apostō
lus ad quosdā contēptores suos loquēs ait. Puto autem ⁊Cant.
qz ⁊ ego spiritū dei habeo. Qui dicit puto:dubitare videt.
Sed ille increpabat nō dubitabat. Et ipse dñs christ⁹ alio
loco increpās infidelitatē futurā generis humani:cum ve
nerit inquit filius hois putas inueniet fidē in terra? Jam Lucē
quantū existimo itellexistis quomodo sit positū fortitan
quis verborū appēsor ⁊ sillabarū examinator velut latine
loqui sciēs/reprehēdat verbū quod dixit dei verbum ⁊ re
prehendēdo dei verbum:non eloquēs sed mut⁹ remanet.
Quis em̄ sic loquit quō loquit verbū qđ erat in principio
apd deū? Volt verba ista cōsiderare:⁊ ex his verbis affec Mar.
tis illud verbū metiri velle qđ de⁹ est. Audis em̄ verbum ⁊
contēnis. Audi deū ⁊ time. In principio erat verbū. Cū re Jouni.
uocas ad vsū sermocinationis tue:⁊ dicis apud te. Quid ē
verbū? Quid magnū est verbū? Sonat ⁊ transit. Verbum
to aere aurē percutit:postea non erit. Audi ad huc. Verbū
erat apud deū. Manebat:nō sonādo trāsibat. Ad huc fortis
cotēnis: De⁹ erat verbū. Apud te ipsum obō cū est in cor
de tuo verbū:aliud est q̄ son⁹. Sed verbū quod est apud te
vt transeat ad me:sonū quasi vehiculū querit. Assumit se
sonū imponit se quodāmodo in vehiculū: transcurrit aere
venit ad me nō recedit a te. Sonus aūt vt veniret ad me re
cessit a te:nec perstitit apud me. Verbū ei qđ erat in cor
de tuo:nūqd sono pretereūte preterijt. Quod cogitabas dixi
sti? Sed vt ad me perueniret qđ apud te latebat:sillabas
sonuisti Son⁹ sillabarū perduxit ad aurē meā cogitatio
nem tuā. Per aurē meā descēdit in cor meū cogitatio tua
sonus medi⁹ transuolauit. Verbū vero illud qđ assumpsit
sonū: anteqū sonares erat apud te:qz sonuisti/ est apud me

⁊ non recessit a te. Hoc attēde quisq̄s es examinator sonor
Verbū dei cōtemnis:quia verbum hominis non cōprehē:
dis. Scit ꝙ oia per quē facta sunt oia:⁊ tamen dubitando
increpat. Si me scirētis:forsitan ⁊ patrē meū scirētis. In:
crepat infideles. Nam talem sententiam dixit discipulis
suis. Sed ibi nō est verbū dubitationis/quia nō fuit causa
increpāde ifidelitatis. Nam quomodo dixit iudeis: si me
scirētis forsitan ⁊ patrē meū sciretis:dixit ⁊ discipulis suis
quādo eum philippus interrogauit imo postulauit et ait/
dīe ostende nobis patrē ⁊ sufficit nobis. Quare diceret ⁊
ipe. Tā nouim⁹/ apparuisti nobis/ videmus te/ digna:
tus es eligere nos:secuti sum⁹ te/mirabilia tua vidimus/
verba salutis audium⁹ ꝓcepta susc ipim⁹/ promissa speramus
multū nobis cōferre presentia tua ipse dignatus es. Sed
tū cū te nouerimus qz patrē nondū nouim⁹:inflammamur
desiderio illius videndi quē nondū nouimus. Ac per ħ qz
te nouim⁹ sed non nobis sufficit donec ⁊ patrē nouerim⁹
ostende nobis patrē ⁊ sufficit nobis. Et dñs: vt scirent nō
se nosse quod se putabāt tam nosse:tāto tpe vobiscum sum:
Joh.xiiij. ⁊ me nescitis? Philippe qui me videt/videt ⁊ patrē meum
Munqd habet ista sententia verū dubitatiōis? Munqd di:
cit:qui me videt forsitan videt et patrē. Quare? Qz fidelis
audiebat non fidei persecutor:ideo non erat dñs increpa:
tor sed doctor. Qui me videt videt et patrē meū. Et hic si
me scirētis ⁊ patrē sciretis. Tollam⁹ verbū quo norata est in
fidelitas audientiū:⁊ ipsa sententia est. Jā hesterno die cō
mēdauim⁹ charitatē vestrē:⁊ diximus sententias ioannis
euangeliste quibus nobis narrat quod a dño didicit: nec
discutiendas fuisse si fieri posset:nisi hereticorum cōmēta
cōpellerent. Breuiter ergo hesterno die insinuauim⁹ chari
tati vestre esse hereticos qui vocant patripassiani vl' a suo
auctore sabelliani. Hi dicunt ipm esse patrē qui est filiⁿ:no
mina diuersa vnam vero esse personā. Cū vult pater est in:
quiunt/cum vult filius:tamen vnus est. Iterum sunt alij
hereticiq̄ vocant arriani. Cōfitent quidē vnicum patris
filiū dīm nr̄m iesum xp̄m. Illum patrē filij:istum filiū pa:
tris. Eum qui pater est non esse filium:eū qui filius est non
esse patrem. Cōfitentur generationē sed negāt equalitatē.
Hoc id est catholica fides veniens de doctrina apostolo:
rum:plantata in nobis/per seriem successoris accepta/sa:
ua ad posteros trāsmittenda:inter vtroq; id ē iter vtrūq;
errore tenui veritatē. In errore sabellianorū vn⁹ est solus
ipse pater qui filius. In errore arrianorū altus est qdē pa:
ter alⁱ filiⁿ:sed ipse filiⁿ non solum alius sed etiā aliud est.
Tu in medio qd? Exclusisti sabellianū:exclude ⁊ arrianū
Pater pater est/filiⁿ filiⁿ est/alius non aliⁿ. Quia ego ⁊ pa
ter inquit vnū sumus. Sicut etiā hesterno die ex tum potui
cōmendaui. Cum audit sumus:absc edat confusus sabel:
lianus. Cū audit vnū:absc edat confusus arrianus. Guber
net catholicus inter vtrūq; fidei sue nauigium:qūo iam ca
sendū est in vtroq; naufragiū. Dic ergo tu quod dicit eua
gelia:ego et pater vnū sum⁹. Non ergo diuersum quia vnū
tion vnus qz sumus. Paulo ante dixit:iudiciū meum verū
est:qz solus nō sū sed ego ⁊ qui misit me pater. Tanq̄ dice:
ret. Ideo iudiciū meū est verū/qz filius dei sum:qz verum
loquor:qz ipse xp̄itas ego sum. Isti carnaliter intelligētes
dixerunt. Ubi est pater tu⁹? Modo audi arriane:neq; me
scitis neq; patrē meū. Quia si me sciretis forsitan et patrē
meum sciretis. Quid est si me sciretis ⁊ patrem meum sci:
retis:nisi ego et pater vnū sum⁹? Quādo vides aliquē ali:
cui similem :intendat charitas vestra/quotidiana locutio
est:non sit vobis arduū quod esse aduertitis vsitatū. Quā
do ergo vides aliquē alicui simile ⁊ nosti tu cui similis
sit admiras dicis. Quomodo iste homo similis est illi ho:
mini? Hoc nō diceres:nisi duo essent. Dic ille qui eū igno:
rat cui tu istū similē dicis. Ita ne inqt similis est. Et tu ad
eū. Quid enī? Tu illū nō nosti? At ille. Nō noui inqt. Jā
tu vt illū quē nescit ei notū facias:ex presente quē cernit re
spondes et dicis. Hunc vidisti:illū vidisti. Nōvtiq; quia ħ
dixisti:vnū esse asseuerasti ⁊ duos negasti:sed propter simi
litudinem tale dedisti responsum. Jstū nosti ⁊ illum no:
me inqt sciretis ⁊ patrē meū sciretis. Non qz pater est filiⁿ
sed quia patri similis est filiⁿ. Erubescat arrianⁿ. Gratias
dño qz ipse arrianⁿ recessit ab errore sabelliano:⁊ nō est pa
tripassianus. Nō dicit ipsum patrē indutum carne venisse
ad homines/ipsum eē passum/ipsum resurrexisse/⁊ quodā
modo ad se ascendisse. Hoc non dicit. Agnoscit mecū pīez
patrē esse:⁊ filiū filiū esse. Sed o frater cuasisti illō naufra
giū:quare tendis in alterū? Si pater pater est:filiⁿ filiⁿ est.
Quare dicis simile:quare diuersum:quare aliā substātiā
Si dissimilis esset:nūquid diceret discipulis suis: qui me Joh.xiiij
videt videt ⁊ patrē? Nūqd diceret iudeis:si me scīretis et
patrē meū scīretis? Unde hoc verū esset:nisi ⁊ illud verum
ego et pater vnū sum⁹? ⁊ Hec xp̄a locut⁹ est in gazophilatio E
docēs in templo.⁊ Magna fiducia sine timore. Non enim
paterer ꝙ nollet:qui nec nasceret si nollet. Denicz quod se:
quitur:⁊ nēo apprehēdit eum:qz nōdū venerat hora ei⁹.⁊
Hoc itē nōnulli cū audiūt / sub fato fuisse dīm christum
credunt et dicunt. Ecce xp̄us habebat fatū. Si ei cor tuum
non esset fatuū:non crederes fatū. Si fatū sicut nōnulli in
tellexerunt/a fando dictū est:id est a loquēdo:verbum dei
quomodo habet fatum:qñ in ipso xp̄o oia sunt q̄ dicta sūt
Non em̄ aliquid de⁹ cōstituit:qđ ante nesciuit. In xp̄o ip: Joh.j.
sius erat quod factum est. Mundus factus est:⁊ factus est
⁊ ibi erat. Quomodo ⁊ factus est ⁊ ibi erat. Quia domus
quā edificat instructor prius in arte erat. Et ibi meli⁹ erat
sine/vetustate/sine ruina. Tamē vt ostendat artē/fabricat
domum ⁊ ꝓcessit quodāmō domus ex domo. Et si domus
ruat:ars manet. Ita apud dei xp̄m erant oia q̄ cōdita sūt.
Quia oia in sapientia fecit de⁹:⁊ cūcta nota fecit. Nō ei qz
fecit didicit:sed quia nouerat fecit. Nobis qz facta sunt no
ta sunt. Illi nisi nota essent facta non essēt. Precessit ergo
xp̄m. Et qđ ante xp̄m dei? Nihil oīno. Nā si esset aliquid
ante nō dictū esset:in ꝓncipio erat verbū:sed in principio Joh.j.
factū est verbū. Denicz de mundo quid ait moyses? In pn
cipio fecit deus celum et terram. Fecit quod non erat. Si
ergo fecit qđ nō erat:ante quid erat? In principio erat ver Gen.j.
bū. Et vnde celum ⁊ terra? Oia per ipsum facta sunt. Tu
ergo ponis xp̄m sub fato. Ubi sunt fata? In celo inquis:in
ordine et conuersatiōib⁹ syderū. Quomodo ergo fatū hz
ꝙ quē factū est celū et sydera:cū tua volūtas si recte sapies
trāscēdat ⁊ sydera? Anqz nosti xp̄i carnē fuisse sub celo:iō
putas ⁊ potestatem christi subditam celo? Audi stulte:nō:
dum venerat hora eius. Non quia cogeretur mori/sz quia
dignaretur occidi. Mouerat enim ipe quando deberet mo
ri. Intēdit omnia que predicta sunt de illo:⁊ expectabat
finiri oia q̄ ꝓdicta sunt ante eius passionē futura:vt cū im
pleta essent:tūc veniret passio dispositionis ordine:non fa:
tali necessitate. Denicz audite vt ꝓbetis. Inter cetera que F
de illo ꝓphetata sunt scriptū est et ħ. Dederūt in escā meā
fel:et in siti mea potauerūt me aceto. Quō facta sint/i euā
gelio nouimus. Prius dederunt fel:accepit:gustauit ⁊ de
spuit. Postea in cruce pendens:vt omnia predicta cōple:
rentur ait. Sitio. Acceperūt spongiā aceto plenā:in arūdi
ne ligauerūt ⁊ admouerūt pēdenti. Accepit ille ⁊ ait. Per Joh. xix.
fectū est. Quid est pfectū est? Impleta sunt oia q̄ ante pas
sionem meā fuerant ꝓphetata. Ergo adhuc qđ hic facio?
Denicz posteaq̄ dixit pfectū est:inclinato capite tradidit
spiritum. Munqd illi latrones iuxta confixi/quādo volue
runt expirauerūt? Tenebant vinculis carnis:qz nō erant
creatores carnis. Clauis confixi/diu cruciabantur:qz in:
firmitati nō dominabant. Dominus autem quādo voluit
carnem in vtero virginali accepit. Quādo voluit ad homi
nes ꝓcessit:q̄diu voluit iter homines vixit:q̄diu voluit
a carne discessit. Hoc est potestatis non necessitatis. Hāc
ergo horam ille expectabat non fatalē sed oportunā et vo:
luntariam:vt prius omnia complerētur que ante passionē
ipsius ꝓpleri oportebat. Nam quomodo sub fati necessita
te positus erat:qui alio loco dixit:potestatē habeo ponēdi Joh.x.
animā meā:⁊ potestatē habeo iterū sumendi eam? Nemo
tollet eam a me:sed egoipse pono eam a me:⁊ iterum sumo
eam. Ostendit hanc potestatem quando eum iudei quere:
bant. Quē queritis inquit? Et illi iesum. Et ille. Ego sū
Qua voce audita:redierunt retro et ceciderunt. Dicit ali
quis. Si hec in illo potestas erat:quare cum iudei insulta
rēt pēdēti et dicerēt/si filiⁿ dei est descēdat de cruce/nō de
scēdit:vt eis suā potestatē descendēdo monstraret? Quia

patiētiam docebat:ideo potentiā differebat. Si enim cō:motus ad eorū verba descenderet:victus consiliorum do:loze putaretur. Pro:sus non descendit:fixus permānsit:qñ voluit abscessurus. Mā quid ei magnū fuit de cruce descē:dere:qui potuit de sepulchro resurgere? Intelligamus er:go nos quibus hoc ministratū est/potentiā dñi nostri iesu xpi occultām tunc manifestā fuisse in iudicio:de quo di:cētū est. Pōs manifest⁹ veniet:de⁹ noster ⁊ non silebit. Quid Pōs.xlix. est manifest⁹ veniet? Qz venit occultus veniet manifestus de⁹ noster:hoc est xpus:⁊ non silebit. Quid est non silebit? Quia primo siluit. Ubi siluit? Qñ iudicat? ē. Ut etiā boc impleretur:qđ ⁊ prophetа prędixerat. Sicut ouis ad īmo landum ductus est:⁊ sicut agnus coram tondente se sine voce:sic non aperuit os suū. Sic ḡ pati nollet/ nō pateret. Si non pateretur:sanguis ille nō funderetur. Si sanguis ille nō funderetur:mūdus non redimeretur. Agam⁹ itaq; gr̄as ⁊ pt̄āti diuinitatis:⁊ miserationi infirmitatis eius ⁊ de occulta potētia quā iudei nō nouerāt vnde illis modo dictū est: neq; me nostis neq; patrē meū:⁊ de carne susce:pta quā iudei nō nouerāt et ei⁹ patriā sciebāt. Unde illis alio loco dixit:⁊ me scitis ⁊ vnde sim sitis. Utrūq; noueri:mus in christo:⁊ vnde equalis est patri:⁊ vnde illo maio:r ē Joh.xiiij pater. Illud verbum est/illud caro/illud deus est/illō ho:mo. Sed vnus christus de⁹ et homo.

Tractatus.xxxviij.

Dixit ergo iterū eis iesus. Ego vado:⁊ quere:tis me:⁊ in pctō vr̄o moriemini? Quo ego vado vos nō potestis venire. Dicebāt ergo iudei. Num quid interficiet semetipsum: quia dicit quo ego vado vos non potestis venire? Et dicebat eis: vos deorsum estis ego de supernis sum: vos de mundo hoc estis:ego non sū de hoc mundo. Dixi ergo vobis:qz moriemini in peccatis vestris. Si em̄ nō crediderit:is qz ego sum:moriemini in peccato vestro. Dicebāt ergo ei. Tu quis es? Dixit ei iesus. Principiū:qui et loquor vobis.

A Lectio sancti euangelij que precessit hodie:nā ita concluſa erat:qz locut⁹ est docēe in gazophilatio dñs qđ voluit ⁊ q̄ audistis:⁊ nemo apprehēdit eū: quia nōdū venerat hora ei⁹. Hinc disputatū est dñico die:quod ipse donare dignat⁹ est. Intimauim⁹ cha:ritati vestre quare dictū sit:nōdū venit hora eius:ne positū xp̄s sub aliqua necessitate fatali: vlla impietas auderet im probe suspicari. Nōdū em̄ venerat hora qua ex ordine suo ꝑm ea que prędicta sunt de illo: nō mori cogeret⁹ inuitus ſz occideret parat⁹. Modo aūt de ipsa passione sua que posi:ta erat nō in ei⁹ necessitate sed potestate. ⌊ † Locut⁹ est iu: † Textus hz dixit ḡ eis iterū ihesus. deis dicens. Ego vado. ⌊ Christo em̄ dño mos profectio fuit/illo vnde venerat:⁊ vnde nō discesserat. Ego ingt ⌊ va:do ⁊ q̄rit⁹ me ⌊ nō desiderio ſz odio. Mā illū postea q̄ abscef sit ab oculis hominū inquisierūt:et q̄ oderāt ⁊ q̄ amabant Illi pſequēdo:illi hr̄e cupiēdo. In psalmis ait ipse dñs p Pōs.xlj. prophetā. Periit fuga a me:⁊ nō est q̄ requiret animā meā Psalm. Et iterū ait alio psalmo. Cōfundant̄ et reuereant̄ requirē xxxix. tes animā meā. Culpauit q̄ nō requirerent:vānauit requē:tes. Bonū est em̄ querere animā christi:sed quō eā quesie:rūt discipuli. Et malū est querere animā christi:ſz quō eā iudei q̄sierūt. Illi em̄ vt haberēt:illi vt perderent. Denicq; isti qz sic querebāt more malo/corde puerso/qđ secut⁹ ad iunxit:Queritis me:⁊ ne putetis qz bene me queritis: ⌊ in peccato vestro moriemini? ⌊ Hoc est xp̄m male querere:in peccato suo mori. ⌊ Hoc est illum odisse: per quem posset so:lum saluus esse. Cū em̄ hoīes quoq; spes in deo est/ non de:beant mala reddere nec pro malis reddebāt illi mala pro bonis. Pronunciauit ergo illis dñs dixitq; inīam presci⁹ qđ ī suo pctō morerenť. Deinde adiūxit. ⌊ Quo ego vado: vos nō potestis venire. ⌊ Hoc ⁊ dñs discipulis suis alio lo Joh.xiij. co dixit nec tñ eis dixit:in pctō vr̄o moriemini. Quid aūt dixit? Ubi ⁊ ipse. Quo ego vado:vos non potestis venire. Nō abstulit spem:sed prędixit dilationē. Qñ ei ꝑ discipul⁹ dñs loquebat:tūc nō poterāt venire quo ille ibat:sed post:

ea venturi erant. Isti aūt nūq̄ qđ⁹ ꝑscius dixit:in peccato vr̄o moriemini. His auditis ꝓbis quō solēt carnes cogitā tes:⁊ ꝑm carnē iudicātes:⁊ totū carnaliter audientes atq; sapientes dixerūt. ⌊ Nūq̄d interficiet semetipsum:qz dixit q̄ ego vado vos nō potestis venire. ⌊ Stulta verba ⁊ oīno in sipiētie plena. Quid em̄:nō poterāt illo venire quo ille pe:xisset:si interficeret semetipz. Nūq̄d ipse nō erāt moriturꝰ Quid est ḡ nūq̄d interficiet semetipm qz dixit:quo ego vā dovos nō potestis venire. Si de morte hominis diceretꝰ homo nō morit̄ur? Ergo quo ego vado dixit:nō cum itur ad mortem:sed quo ibat ipse post mortem. Illi itaq; nō in:telligentes:ista responderunt. Et dns ad eos qui terrā sa: piebant qđ ait:⌊ Et dicebat eis. Vos deorsum estis:ideo terrā sapitis:qz sicut serpentes terrā māducatis. Quid est terrā māducat⁹? Terrenis pascimini/terrenis delectami:ni:terrenis inhiatis:sursum corda nō habetis. Vos decor:sum estis. ⌊ Ego de supnis sum:vos de mundo ꝑ estis:ego nō sum de ꝑ mūdo. ⌊ Quō em̄ erat de mūdo:per quē factus est mūd⁹? Dēs de mūdo post mūdū:qz pri⁹ mūd⁹ et sic bo:mo de mūdo. Pri⁹ aūt xpus/deinde mūd⁹. Quō ante mū:dū xp̄s:ante xp̄m nihil? Quia in ꝓncipio erat ꝙ oīa ꝑ ipz facta sunt. Si ergo erat ille de supnis:de q̄bus supnis? De aere? Absit. Ibi ⁊ aues volitāt. De celo quod videm⁹? Et hoc absit. Ibi et stelle ⁊ sol ⁊ luna circumeūt. De angē:lis? neq; hoc intelligatis. Per illū ⁊ angeli facti sūt ꝑ quē oīa facta sunt. De quibus ergo supnis xp̄s? Ab ipso patre Nihil illo deo supi⁹ qui verbū genuit eq̄le sibi coeternum sibi:vnigenitū sine tpe:ꝑ quā cōderet tpa. Sic ergo accipe xp̄m de supnis/vt excedas cogitatione tua omne quod fa ctum est:vniuersam oīno creaturā/omne corp⁹ omnē con:ditū spm:omnē rem q̄uomodo mutabilem. Totum exce:dē. Sicut excessit ioannes:vt cōtingeret in principio erat ꝓbū:⁊ verbū erat apud deū:⁊ deus erat verbum. Ego ḡ in:quit de supnis sum. Vos de hoc mūdo estis:ego non sum de hoc mūdo. ⌊ Dixi ergo vobis:quia moriemini ī pcctis vestris. ⌊ Expositi nobis fratres quid itelligi voluerit vos de hoc mundo estis:qz peccatores erant:qz iniq erant: qz infideles erant:qz terrena sapiebant. Nam quid vobis videt de sanctis apostolis? Etū intererat inter iudeos ⁊ apostolos? q̄tum inter tenebras ⁊ lucem? q̄tū inter fidē ⁊ infidelitatē? q̄tum inter pietatem ⁊ impietatē? q̄tum inter spem ⁊ desperationē? q̄tū inter charitatē et cupiditatem. Multū ḡ intererat. Quid ergo qz tm̄ intererat apostoli de mundo nō erāt? Si cogites quō nati sint ⁊ vnde veneriņt: qz oēs ex adā venerant:de hoc mundo erant. Sz dā eis ait ipse dns? Ego vos de hoc mūdo elegi. Qui ergo de mūdo erant/facti sunt nō de mūdo:et pertinere ceperunt ad eū ꝙ quē fact⁹ est mūd⁹. Isti aūt remāserūt eē de mūdo: qđ⁹ di:ctū ē:moriemini in peccat⁹ vestris. Nēo ḡ dicat fratres de hoc mundo nō sum Quisquis es homo:de hoc mundo es. Sed venit ad te qui fecit mundū:⁊ liberauit te de hoc mū:do. Si delectat te mūdus:semp vis esse immūd⁹. Si aūt tam non te delectat hic mūdus:tam tu es mundus. Uerū tamē si ꝑ aliquā infirmitatē adhuc te delectat mūdus:de:bitet in te qui mūdat⁹ ⁊ eris mūdus:si aūt fueris mundus nō remanebis in mūdo:nec audies qđ audierūt iudei mo riemini in peccatis vestris. Omnes em̄ cū pctō nati sum⁹. Dēs viuēdo ad id qđ nati eram⁹:addidimus: magis de mundo facti sumus q̄ tunc quādo de parēt⁹ nostris na ti sumus. Et vbi essem⁹? Si ille non veniret:qui nos habebat oīno peccatum vt solueret omne pctm̄? In qđ iudei quia nō credebāt merito audierūt:moriemini in peccatis vr̄is. Quia non habere pctm̄ nullo modo potuistis qui cū pec cato nati estis. Sed tamē si in me inquit crediderit is cum peccato quidē nati estis:sed in peccato vestro mouturi nō estis. Tota ergo infelicitas iudeorū ipsa erat: nō peccatū habere sed in peccat⁹ mori. Hoc est qđ debet fugere omnis christianus. Propter hoc ad baptismū curritur:ppter ḡ egritudinem vel aliunde periclitantur sibi desiderant sib uenire:ppter hoc etiā fugens paruulus a matre pijs mat bus ad ecclesiā ferr̄:ne sine baptismo exeat⁊ in peccato ꝙ nutus est moriatur. Infelicissima ꝑditio misera fons illoꝝ qui de ore veridico audierūt:in peccatis vestris moriemi: ni. Qñ tñ hoc eis cōtingat exponit. ⌊ Si enī non crediderit

tis: † moriemini in peccatis ✠ vestris. ⌊ Credo fratres ī illa † Certe debent q̄ multitudine ꝙ dñm audiebat et eos fuisse q̄ crediturꝰ erāt q̄ sine dubio ꝓ Quasi aūt in omnes processerat seueriſſima illa sententia: ꝓ in peccato vestro moriemini:ac ꝑ hoc ī illis qui crediturꝰ erant ſpes erat ablata. Illi seuiebant:illi timebant:imo nō timebāt sed etiā desperabāt. Reuocauit eos in spē:adiun xit em̄. Si nō crediderit is qz ego sum:moriemini in pecca:tis vr̄is. Ergo si crediderit⁹ qz ego sū:nō moriemini ī pec:catis vr̄is. Reddita est spes desperantib⁹:excitatio facta est dormientibus:cordibus euigilauerūt inde plurimi:cre:diderunt sicut euangelij ipsius ꝓsequētia testatur. Erant em̄ illic mēbra xp̄i:q̄ nōdū adheserant corpi xp̄i. Et in illo populo a quo crucifix⁹ est:a quo ī ligno suspēsus est a quo pedēs irrisus est:a q̄ lācea vulnerat⁹ est:a quo felle ⁊ aceto potat⁹ est:erāt mēbra xp̄i ꝑ q̄b⁹ dixit. Pater ignosce illis: qz nescīūt quid factunt. Quid aūt cōuerso nō ignoscitur: si fusus xp̄i sanguis ignoscitur? Quis homicida desperet: si in spem redditus est a quo etiā xps occisus ē. Crediderit inde multi:donatus est eis sanguis xp̄i:vt magis eū bibe:rē q̄ liberarent̄ q̄ rei de illo effuso tenerent̄. Quis despet? Et ſi in cruce latro saluat⁹ ē ante paululū homicida post paululū accusatus/puict⁹/dānat⁹/suspēs⁹/liberatus. No li mirari:vbi cōuict⁹ ibi dānat⁹:ſz ibi liberat⁹ vbi mutat⁹. In hoc ergo populo cui dominus loquebatur erant qui in peccato suo fuerant moriturꝰ:erāt etiam qui in ipsum qui loquebatur fuerant crediturꝰ:⁊ ab omni peccato liberan:di. Tamē ꝑ attēde qđ ait dns xps. Si nō crediderit⁹ qz ego sum:moriemini in peccatis vr̄is. Quid est ſi nō credi:derit⁹ qz ego sum? Ego sum? Quid? Nihil addidit. Et qz nihil addidit:multū est qđ cōmēdauit. Expectabat em̄ vt diceret quid eē:nec tū dixit. Quid expectabať vt diceret? Fortemſi crediderit⁹ quia ego sum christ⁹:nisi credide:ritis quia ego sum dei filius: nisi crediderit⁹ qz ego sum verbum patris:nisi crediderit⁹ qz ego sum cōditor mun:di:nisi crediderit⁹ qz ego sum hominis formator et refor:mator:creator ⁊ recreator:factor ⁊ refactor. Nisi hoc credi deritis qz ego sum:moriemini in peccatis vestris. Multū Exo.iiij. ē quod ait ipse ego sum. Qz sic dixerat dns moysi. Ego sū qui sū. Quis digne eloquatur:quid sit sum. Mittebat de⁹ per angelum suum ſuū suum moysen ad liberandū ex egy pto populū suū. Legistis qđ audistis ⁊ nostis. Commemo ro tibi:mittebat tremente/ercusante ſz obedientem. Cū ergo excusaret ait deo quē loqui in angelo intelligebat. Si dixe rit mihi populꝰ:qđ est de⁹ q̄ misit te:qđ dicā eis? Et dns ad Exo.iiij. eum. Ego sum q̄ sum. Et repetiuit. Dices filijs israel. Qui est misit me ad vos. Non ait ⁊ ibi ego sum de⁹/aut ego mū di fabricator/aut ego sum oīm rex creator/aut ego sū ipsi⁹ populi liberandi ꝓpagator:sed hoc tantum:ego sum qui sū ⁊ dices filijs israel qui est. Non addidit:qui est de⁹ vester: qui est deus patrū vestrorum:sed tantum hoc dixit qui est misit me ad vos. Forte multū erat ⁊ ad ipm moysen/ sicut multū est ⁊ ad nos:⁊ multo magis ad nos intelligere quid dictū sit/ego sum qui sum:et q̄ est misit me ad vos. Et ſi for te caperet moyses illi ad q̄s mittebat qñ caperēt? Distulit ḡ dns qđ capebō nō posset:⁊ addidit qđ capere posset. Ad illum em̄ ait. Ego sum de⁹ abrahā ⁊ de⁹ ysaac:⁊ de⁹ iacob. Hoc potes capere. Mā ego sum q̄ sum/q̄ mens pōt capere? Quid ergo nos? Audebimus ne aliq̄d dicere ex hoc qđ di ctū est:ego sum q̄ sum. Uel pot⁹ ex hoc qđ dñm dicere au:distis/nisi crediderit⁹ qz ego sum:moriemini ī pctis vr̄is Irane his ꝓbis meis tātillis ⁊ pene nullis audebo dispu:tare q̄ sit quod ait dns xps:nisi crediderit⁹ qz ego sum? Audebo ipm dñm interrogare:audite me interrogantem pot⁹ q̄ disputantē. Magis querentem q̄ presumētē. Po:tius discēte q̄ docentē:⁊ certe in me vel ꝑ me etiam vos in terrogate. Presto est etiā ipse dns q̄ vbiq; est. Audiat iter rogandi affectū ⁊ intelligēdi prestet effectū. Mā et ego qui buꝰbis et forte aliq̄d capio/pducere possum quod capio ad corda vestra? Quisnam sufficit son⁹? q̄ suppetit eloquē:tie:que vires intelligēdi? q̄ facultas ꝓferēdi? Dicam ergo Dicit. mihi dño nostro iesu xp̄o:dicā ⁊ audiet me. Credo ꝓsentē: oīno non dubito. Ipe em̄ dixit. Ecce ego vobiscū sum: vsq; ad cōsummationē seculi. O dne deus noster:qđ est qđ aisti ni ſi crediderit⁹ qz ego sum? Quid enim nō est eorū que fecit:

sti:nūq̄d celum non est? nūq̄d terra nō est? Nunquid non sunt ea q̄ in terra ⁊ in celo sunt? Nūquid homo ipse cui lo queris nō est? Nūquid angelus quē mittis nō est? Si oīa sunt hec que per te facta sunt:quid est quod tibi ꝓnūq̄d dā tenuisti ipsum eē:qđ alijs non dedisti vt tu solus esses. Mā quō audio ego sum qui sum:quasi alia nō sint? Et quō Exo.iiij audio nisi crediderit⁹ quia ego sum? Illi non erant qui audiebant? Et ſi peccatores erant:homines erant. Quid ergo facio? Quid sit ꝑm esse dicat cordi:intus dicat: int⁹ loquat. Homo interior audiat:mens capiat vere eē:est em̄ semp eodē modo esse. Res em̄ q̄libet oīno q̄si cepi disputa:re ⁊ destiti q̄rere:forte quod audiui volo loq̄:auditui meo det exultationē ⁊ vestro cui loquor. Res em̄ quelibet ꝓ:fius qualicūq; excellentia si mutabilis est:non vere est. Nō enim est ibi verum esse:vbi est ⁊ non esse. Quicqd enim mu tari potest:mutatū nō est quod erat. Si non est quod erat/ mors quedā ibi facta ē. Peremptū est aliquid ibi qđ erat ⁊ non est. Migredo mortua est in capite albescentis senis. Pulchritudo mortua est in corpe festi ⁊ incurui senis:mor tue sunt vires in corpore languentis: mortua est statio in corpore ambulātis:mortua est ambulatio in corpore stātī: mortua est ambulatio ⁊ statio in corpore iacentis: mortua est locutio i lingua tacētis. Quicqd mutat ⁊ ē qđ nō erat: videō ibi quādā vitā in eo qđ est:⁊ mortē in eo quod fuit. Denicq; mortuo cū dicit⁹:vbi est homo ille? Respōdetur fuit. Ueritas q̄ vere es. Mā in oīb⁹ actionib⁹ et mortib⁹ no strīs ⁊ in omni prorsus agitatione creature duo tempora inuenio:preteritum et futurum. Presens quero:nihil stat Qđ dixi nō est:qđ dictur⁹ sum nondū est. Qđ vixi iam non est:qđ victurus sum nondū est. Preteritū et futurum inue nio in omni motu rerum. Inveritate q̄ manet:ꝓteritū ⁊ fu turū nō inuenio ſz solū presens:⁊ ꝑ incorruptibiliter quod ī creatura nō ē. Discute rez mutatiōes:inuenies fuit ⁊ erit Cogita deū:inuenies est. Ubi fuit et erit esse nō possit. Ut ergo ⁊ tu sis:trāscende tempus. Sed qđ trāscender viriꝰ suis? Leuet illuc illeq̄ patri dixit. Uolo vt vbi ego sum et ipſi sint mecū. Hoc itaq; promittens ne moriamur in pec:catis nr̄is:nihil aliud dns ihesus xp̄s mihi videť his verbꝫ dixisse nisi crediderit⁹ qz ego sū. Prorsus nihil aliud mi hi videtur his ꝓbis dixisse q̄ hoc:nisi crediderit⁹ qz de⁹ ego sum:moriemini in peccatis vestris. Bene deo gratias quia dixit:nisi crediderit⁹ non dixit:nisi ceperit⁹. Quis em̄ hoc capiat? Aut vere qz ausus sum dicere et visi eē tis in telligere:aliquid de tanta ineffabilitate cepistis? Si ergo non capis: fides te liberat. Ideo ⁊ dns nō ait:nisi ceperit⁊ quia ego sum:ſz qđ poterant dixit. Nisi crediderit⁹ quia ego sum:moriemini in peccatis vr̄is. Et illi semp terrena sapiētes ⁊ sēp ꝑm carnē audiētes ⁊ respōdētes: ⌊ qđ ei di:xerunt? Tu quis es? ⌊ Nō enim cū dixisti nisi crediderit⁹ † Alīs dī:cebāt ḡ ei quia ego sum:addidisti quid esses. Quis es vt credam⁹? ✠ ‡ Alīs dic ⌊ Et ille. Principiū ⌊ Ecce qđ est esse:principiū mutari non eis ihesus. pōt. Principiū in se manet:⁊ innouat oīa. Principium est: cui dictū est. Tu aūt idē ipse es:⁊ anni tui non deficient. Principiū ait:⌊ q̄ loq̄r vobis. ⌊ Principium me credite ne moriamini in peccatis vr̄is. Tanq̄ em̄ in eo qđ dixerunt tu qđ es? Nihil aliud dixerunt q̄ qđ te esse credim⁹. Rñdit. Principiū:id est:ꝓncipiū me credite. In greco nāq; elo quio discernit:qđ nō pōt in latino. Apud grecos em̄ femi:ni generis est principiū. Sicut apud nos lex generis femi nini est:q̄ apud illos est masculini. Sicut sapientia ⁊ apud nos ⁊ apud illos:generis femini est. Cōsuetudo locutiōis ideo ꝓ diuersas linguas variat genera vocabulorum:qz in ipsis rebus nō inuenī sexū. Nō enī sapientia vere femia ē cū xp̄s sit dei sapiētia:⁊ xp̄s appellet genere masculino sa:pientia femino. Cū ergo diceret iudei tu qs es. Ille qui sciebat eē ibi quosdam crediturꝰ ⁊ inde dixisse/tu qs es: vt scirent quid illū credere deberent:respondit:principiū. Nō tanq̄ diceret principiū sum:sed tanq̄ diceret:ꝓncipiū me credite. Qđ in sermone greco vt dixi euidēter apparet vbi femini generis ē ꝓncipiū. Uelut si vellet dicere se eē veritatē:⁊ dicētib⁹ tu qs es:respōderit veritatē:cū videre tur ad id quod dictū est tu qs es:respondere debuisse:veri tas:id est:veritas sum. Sz altius respōdit:cū videret eos ita dixisse tu quis es/ac si dicerent. Qñ abs te audiuim⁹?

nisi crediderit; qr ego sum: quid te esse credimus? Ad hoc
respondit: principiū. Tanq̄ diceret. Principiū me credi-
te. Et addidit: q̄ et loquor vobis: id est: qr humilis ppt vos
factus ad ista verba descendit. Nā si principiū sicuti ē ita
maneret apud patrē z nō acciperet formā serui z hō loque
rek hoib⁹/quō ei crederēt: cum infirma corda intelligibile
v̄bū sine voce sensibili audire nō possint. Ergo inq̄t credi-
te me esse principiū: qr vt credatis non solum sum sed z lo-
quor vobis. Sz de hac re iam multum est loq vobis. Pla-
ceat itaq̄ charitati vestre: vt quod restat/illo adiuuāte ser
uemus crastino reddituri.

Tractatus.xxxix.

Multa habeo de vobis loqui z iudicare: sed
qui me misit verax ē: z ego que audiui ab eo hec
loquor in mundo. Et non cognouerunt: quia pa-
trem eius dicebat deum.

A Verba dñi nr̄i Iesu x̄pi que habuit cuz iudeis ita
moderās loquelā suam vt ceci non viderēt et fi-
deles oculos aperirēt: q̄ hodie de sancto euāge-
lio recitata sunt: ista sunt. ¶ Dicebāt ergo iudei.
Tu q̄s es? Qz dixerat supra dñs: nisi crediderit is qr ego
sum/morieimini in peccatis vestris: Ad h̄ ḡ illi: tu quis es.
veluti querētes nosse in quē deberēt credere: ne in suo pec
cato morerent. ¶ Respōdit ¶ dicētib⁹ tu q̄s es? z c. Prin-
cipiū: q̄ z loquor vobis. ¶ Si se vidit dñs eē principiū queri
pōt vtrū z pater principiū sit: Si em̄ fili⁹ principium est q̄
habet patrē: quāto facili⁹ intelligēdus est deus pater esse
principiū q̄ habet quidē filiū cui pater sit: sz nō habet de q̄
sit: Fili⁹ em̄ patris est fili⁹: z patri vtiq̄ filij pater est. Sed
de⁹ de deo fili⁹? Qz: lumē de lumīe fili⁹? Qr. Pater dicit lumē
sz nō de lumine. Pater ? Qr de⁹ sz nō de deo. Si ergo de⁹ de
deo: lumen de lumine principium est: q̄to facili⁹ intelligit
principiū: lumē de quo lumē: z de⁹ de quo de⁹? Videt itaq̄
absurdū charissimi vt filiū dicam⁹ p̄ncipiū: et patrē p̄nci-
piū nō dicam⁹. Sz q̄d agem⁹? Nūq̄d duo erūt principia.
Cauēdū est hoc dicere. Quid ḡ? Et si pater principiū: z fi-
li⁹ principiū: quō nō duo principia? Quō dicim⁹ patrē deū
z filiū deū/nec tñ dicim⁹ duos deos. Nephas est dicere
duos deos: nephas est dicere tres deos: et tñ q̄ pater est
nō est fili⁹: q̄ fili⁹ est nō est pater. Spūs aūt sctūs p̄ris et fi-
lij spūs: nec pater est nec fili⁹. Cuius ḡ sicut aures catholi
ce sūt erudite in gremio matris eccl̄e: nec ille q̄ est p̄ sit fi-
li⁹ nec ille q̄ ē fili⁹ sit p̄: nec spūsctūs p̄ris z filij sit/vl̄ fili⁹
vel p̄ tres deos tñ eē nō dicim⁹: cuius de singulis si q̄ratur
necesse est de q̄libz iterrogati fuerim⁹: deū esse fateamur.
Et absurda ista vident hoib⁹ solita trahētib⁹ ad insolita
visibilia ad inuisibilia: creaturā pparātib⁹ creatori. Inter
rogāt em̄ nos aliq̄ infideles z dicūt. Patrē quē dicitis.
Respōdem⁹ deū. Filiū quē dicitis/deū dicitis? Responde-
mus deū. Spūsanctū quē dicitis/deū dicitis? Respōde-
mus deū. Ego inquūt p̄ z fili⁹ z spūssanct⁹ tres sunt dij?
Respōdem⁹: nō. Turbant: qr nō illuminant. Qz clausum
habēt: qr clauē fidei nō habent. Nos ḡ fratres fide p̄ceden
te q̄ sanat oculos cordis nr̄i/q̄ intelligim⁹ sine obscurita-
te capiam⁹ q̄ non intelligim⁹ sine dubitatiōe credam⁹. A
fūdamēto fidei nō recedam⁹: vt ad culmē pfectiōis venia
mus. De⁹ est pater: de⁹ est fili⁹: de⁹ est spūssanct⁹. Et tñ pat
nō est q̄ fili⁹: nec fili⁹ est qui pater: nec spūssanct⁹ p̄ris z filij
spūs: aut p̄ ē aut fili⁹. Trinitas vn⁹ de⁹: trinitas vna eter
nitas: vna ptās: vna maiestas. Tres psone sed nō tres dij.
Nūc mihi calūniator rñdeat. Quid ḡ tres? Si em̄ tres ait
opz dicas q̄d tres? Respondeo. Pater z fili⁹ et spūssanct⁹.
Ecce inq̄t tres dixisti: sz q̄d tres exprime: imo tu numera.
Nā eg o cōpleo tres: cū dico pater z filius z spūssanct⁹. Jd
em̄ q̄ pater ad se est/de⁹ est: q̄ ad filiū est/pater est. Q̄ fi
lius ad semp̄m/de⁹ est: q̄ ad patrē est/filius est. Jsta q̄ dico
potestis de filitudinib⁹ agnoscere quotidianis. Homo et
alter homo: si ille sit p̄ ille fili⁹: q̄ hō ē ad semp̄m est: quod
pater est ad filiū est: z fili⁹ q̄ hō est ad semp̄m est: q̄ aūt fi-
lius est ad patrē est. Pater em̄ nomē ē dictū ad aliquid: z
fili⁹ ad aliq̄d. Sz isti duo hoies sūt. At ?o pater de⁹ ad ali-
q̄d ē p̄: id ē ad filiū. Et fili⁹ de⁹ ad aliq̄d ē fili⁹: id ē ad pa
trē. Sz nō q̄o illi duo hoies sūt: sic isti duo dij. Quare boc
nō ita est ibi? Qz illud aliō: hoc aūt aliō ē: q illa duo nitas
ē: hec hūanitas. Est ibi aliq̄d ineffabile: q̄ ?bis explicari
nō possit vt et nūer⁹ sit/z nūer⁹ nō sit. Videte ei si nō q̄ ap
paret nūer⁹: p̄ z fili⁹ z spūssanct⁹ trinitas. Si tres/q̄d tres
Deiē nūer⁹. Ita de⁹ nec recedit a nūero nec capit nūero.
Qz tres sunt/tāq̄ ē nūer⁹. Si q̄ris q̄ tres: non est nūerus.
Dū dictū est. Magn⁹ dñs de⁹ nr̄ z magna ?ti⁹ ei⁹: et sapien-
tie ei⁹ nō ē nūer⁹. Vbi cogitare ceperis incipis numerare.
Vbi numeraueris: q̄d numeraueris nō potes respondere
Pater pater est: fili⁹ fili⁹ est: spūssanct⁹ spūssanct⁹ ē. Quid
sunt isti tres p̄ z fili⁹ z spūssanct⁹. Non tres dij: Nō.
tres oipotētes? Nō. Nō tres mūdi creatores? Non. Ergo
op⁹ p̄: op⁹ plane. Ergo z fili⁹ nō oipotēs: z fili⁹ op⁹ pla-
ne. Ergo spūssanct⁹ nō oipotēs? Et ipe op⁹. Tres q̄ oipo-
tētes? Nō: sz vn⁹ op⁹. Hoc solū nūerū insinuat q̄ ad inuā
cē sunt: nō q̄ ad se sūt. Qz em̄ de⁹ p̄ ad se est de⁹ simul cum
filio et spūsancto: nō sunt tres dij. Qz ad se ē op⁹ simul cū
filio z spūsancto: nō sūt tres oipotētes. Qr ?o non ad se est
pater sz ad filiū: nec fili⁹ ad se sz ad patrē: nec spūssanctus
ad se i eo q̄ d⁹ spūs p̄ris z filij: nō ē q̄d dicā tres: nisi p̄ter
z filiū z spm̄sanctū vnū deum: vnū oipotentē. Ergo vnum
principiū. Accipite aliq̄d de scripturis sanct⁹: vnde h̄ q̄ dī
vtcūq̄ capiat⁹. Postea q̄ dñs noster Iesus x̄pc resurrexit:
z cū voluit ascēdit in celū: decē dieb⁹ illic ipletis misit in-
de spm̄sanctū. Quo impleti q̄ aderant in cōclaui vna: olim
gētiū linguis ceperūt loqui. Miraculo ergo exterriti oēs inter
fectores cōpūcti doluerūt: dolētes mutati sunt: mutati cre
diderūt. Accesserūt corpori dñi: id est nūero fideliū tria mi
lia hoīm. Jtē alto facto q̄dā miraculo accesserūt alia quinq̄
milia facta ē plebs vna nō pauca: in q̄ oēs accepto spūsctō
quo amor spiritualis accensus est charitate ipsa z feruore
spūs in vnū redacti: ceperūt in ipsa societate vnitate vende
re oīa que habebāt z precia ponere ad pedes apostoloum:
vt distribuerēt vnicuiq̄ prout cuiq̄ opus erat. Et hoc de
illis scriptura dicit: q̄ erat eis aīa vna z cor vnū in deū. At-
tendite ergo fratres z h̄ agnoscite mystēriū trinitatis: quō
dicam⁹ z p̄ est z fili⁹ ē z spūssanct⁹ ē: z tñ vn⁹ de⁹ est. Ecce
illi tot milia erant. z cor vnū erant. Ecce tot milia erant et
vna aīa erant. Sz vbi? In deo. Et ?tomagis ipse de⁹? Hā
quid erro i ?bo qñ dico duos hoies duas aīas: aut tres ho
mines tres aīas: aut multos homines multas aīas? Re
ctevtiq̄ dico. Accedāt ad deū: z vna aīa est olim. Si accedē
tes ad deū multe aīe per charitatem vna aīa ex multa co
da vnum cor: q̄d agit ipse fons charitatis in patre et filio:
nōne ibi magis trinitas vn⁹ est de⁹? Inde em̄ nobis charis
tas venit: de ipso spūsancto: sicut dicit apostol⁹. Charitas
dei diffusa est in cordib⁹ nr̄is p spm̄sanctū q̄ datus est nobis
Si ergo charitas dei diffusa est i cordib⁹ nr̄is p spm̄sanctū
qui datus est nobis: z multas aīas facit vna anima: z multa
corda facit vnū cor. Qr tomagis pater z filij z spūssanctus
de⁹ vn⁹: lumē vnū: vnūq̄ p̄ncipiū? Audiam⁹ ḡ principium
quod loquitur nobis. ¶ Multa inq̄t habeo loqui de vobis
z iudicare. ¶ Meminist⁹ q̄ō ait: ego non iudico quēq̄. Ecce
modo dicit: multa habeo de vobis loq z iudicare. Sz aliud
est non iudico: aliud habeo iudicare. Non iudico dixit ad-
p̄sens. Venerat em̄ vt saluaret mūdū: nō vt iudicaret mun
dū. Q̄ō aūt dicit. Multa habeo de vobis loqui z iudicare:
iudiciū futurū dicit. Jdeo ei ascēdit vt veniat iudicare vi
uos z mortuos. Nō iust⁹ iudicabit: q̄ qui iniuste iudica
tus est. Multa inq̄t habeo de vobis loq z iudicare. Sz qui
misit me verax est. ¶ Videte quēadmodū patri per gloriā
equalis fili⁹. Exēplū em̄ nobis prebet: z tanq̄ i cordibus
nostris loquitur. O homo fidelis: si euangeliū meū audis
dicit tibi dñs de⁹ tuus Ubi ego in principio verbū deus
apd deum/equalis patri coeternus gignēti do gloriam et
cuius sum filius: quomodo tu superbus es aduersus eum
cuius tuus es. Multa habeo inquit de vobis loqui z iudi
care: sz qui me misit verax est. Tāq̄ diceret. Jdeo verum
iudico: quia filius veracis veritas sum. Pater verax: filius
veritas. Quid putamus esse amplius? Cogitemus si pos
sumus q̄d est ampli⁹ verax an veritas? De q̄busdā q̄ramus
Plus homo an pietas: sed plus est ipsa pietas. Plus enī
a pietate: non pietas a pio. Potest enim esse pietas: et ille
le qui pius erat factus est impius: ipse perdidit pietatem/

B

C

pietati nihil abstulit. Quid itē pulcher z pulchritudo: pl⁹
est pulchritudo q̄ pulcher. Pulchritudo ei facit pulchrū:
nō pulcher fecit pulchritudinē. Last⁹ z castitas: Castitas
plane plus est q̄ castus. Si enim castitas non esset: vñ esset
iste castus nō haberet: si aūt noluerit esse castus: castitas
integra perseuerat. Si ergo plus pietas q̄ pi⁹/pl⁹ pulchri-
tudo q̄ pulcher/pl⁹ castitas q̄ castus: nunquid dicturi su
mus pl⁹ veritas q̄ verax: Si hoc dixerim⁹: fillum incipie-
mus dicere patre maiorē. Ait ei apertissime ipe dñs. Ego
sum vis et veritas z vita. Ergo si fili⁹ veritas: pater quid:
nisi quod ait ipsa veritas/qui me misit verax est. Fili⁹ veri
tas: pater verax. Quid plus sit quero: sed equalitatē inue-
nio. Verax em̄ pater nō ab ea veritate verax est cui⁹ partē
cepit: sed quā totā genuit. Video plant⁹ eē dicendū: z certe
nevos diu teneā hodie bucusq̄ tractet. Cum finiero quod
volo dicere: adiuuāte deo ?mo claudā. Hoc ideo dixi: vt
intentos vos facerem. Omnis anima quomodo res est mu
tabilis: z q̄uis magna creatura: tamē creatura est. Quis
corpori melior: tū facta. Sis ergo aīa quomodo mutabilis
est: hoc est modo credit: modo nō credit: modo vult: modo
non vult. Modo adultera est: modo casta: modo bona: mō
mala: mutabilis est. De⁹ aūt hoc est q̄ō est: ideo proprium
nomē sibi tenuit: ego sum qui sum. Hoc z filius: dicēdo nisi
crediderit is qr ego sum. Ad hoc ptinet z tu q̄s es? Princi-
pium. Denios igitur incōmutabilis est: aīa mutabilis. Quā
do capit aīma ex deo vnde sit bona: particip̄ādo fit bona:
quō tuus ocul⁹ pticip̄ādo videt. Nam lumine subtracto
non videt: cui⁹ particeps factus videt. Qz ergo aīa partici
p̄ādo fit bona: si mutata ceperit esse mala: bonitas manet
cuius erat particeps bona. Bonitatis ei cuiusdā pticeps
facta est cū bona esset: q̄ mutata in pelus/integra bonitas
pmanet. Si recedat aīa z mala fiat: nō minuitur bonitas.
Si reuertat z bona fiat: nō crescit bonas. Fact⁹ est oculus
tuus particeps lucis huius z vides. Clausus est/hāc lucē
nō minuisti. Apertus ē/hāc lucē nō auxisti. Hac data simi
litudine fratres intelligite: quia si pia est anima: est pietas
apud deū cuius sit particeps aīa. Si est casta aīa/est casti
tas apud deū cuius ē particeps aīa. Si bona est aīa: est bo-
nitas apud deum cui⁹ est pticeps aīma. Si est verax aīa est
veritas apud deū: cui⁹ est particeps aīa Cui⁹ partiteps si nō
fuerit anima: omnis hō mēdax. Si oīs hō mēdax: null⁹ ho-
mo de suo est verax. Pater aūt verax de suo est verax/quia
genuit veritatē. Aliud est verax ē homo iste q̄ iam pcepit ve
ritatē: aliud est verax deus q̄ genuit veritatē. Ecce quomo
do verax est de⁹: nō pticipādo sz generādo ?titatē. Video
vos intellexisse z gaudeo. Sufficiat vobis hodie: cetera qñ
dño placuerit sicut donauerit exponemus.

Tractatus.xl.

Dixit ergo eis Iesus. Cum exaltaueritis filium
hominis tūc cognoscetis qr ego sum: z a meipso
facio nihil: sed sicut docuit me pater hec loquor
Et qui me misit mecum est: z nō reliquit me solū
qr ego q̄ placita sunt ei facio semper. Hec illo lo-
quente: multi crediderunt in eum

A Se sancto euangelio ?m ioānē quod gestare nos
videtis in manib⁹ iam multa audiuit charitas
vestra que deo donāte sicut potuimus disputaut
imus. Cōmēdantes vobis maxime istum euange
listam de dñi diuinitate ?m quam equalis ē patri fili⁹ vni-
cus dei/loqui elegisse: z ppterea aqle cōparatū. Nulla qp-
pe auis volare alti? perhibet. Proinde que ex ordīe subse
quitur: sicut ea dñs tractare donauerit intētissime audite
Locuti sumus vobis de precedenti lectiōe insinuātes qūo
intelligatur pater verax: fili⁹ veritas. Cū aūt dixisset dñs
Iesus: verax est q̄ me misit. † ¶ Nō intellexerunt iudei quod
de patre illis diceret: z ait illis ¶ quomō cum legeretur au-
ditis. ¶ Cum exaltaueritis filium hominis tunc cognosce
tis quia ego sum z a meipso facio nihil: sed sicut docuit me
pater hec loquor. ¶ Quid est hoc? Nihil cui aliud videtur
dixisse? misi eos post passionem suam cognituros quis esset
Et coluldubio ḡ videbat ibi aliquos q̄s ipse nouerat/quos
ipse cum ceteris sanctis suis ante cōstitutionem mūdi pre
sciendo elegerat: post passionē suā esse credituros. Jpi sūt
illi quos assidue cōmendauimus: z ad imitationē cum ma
gna exhortatione ponimus. Misso enim desuper spiritu Act.ij.
sancto post dñi passionē z resurrectionē z ascensionem/ cū
miracula fierent in eius noīe quē tanq̄ mortuū persequen
tes iudei cōtēpserant cōpūcti sunt corde. Et qui seuiētes
occiderūt: mutati crediderūt. Et quē sanguinē seuiendo
fuderūt: credēdo biberūt illa tria milia: z illa quinq̄ milia
iudeor⁹: q̄s ibi videbat qñ dicebat. Cū exaltaueritis filiuz
hominis tūc cognoscetis qr ego sum. Tāq̄ dicēs. Differo
cognitionē vestrā: vt ipleā passionē meā. Q̄ dicēdo cogno
scetis qui sum: non qr oēs tūc erant crediturī ex his q̄ au-
diebā id est post passionē dñi. Nam paulopost dicit: hec eo
loquente multi crediderunt in eum. Et nondū exaltatus
erat fili⁹ hoīs. Exaltationē quippe diē passiōis nō gloriſi
cationis: crucis non celi: qr z ibi exaltat⁹ est qñ pependit in
ligno. Sz illa exaltatio humiliatio fuit. Tūc enim factus
est obediens vsq̄ ad mortem: mortem autem crucis. Hoc
oportebat impleri per eorū manus qui postea fuerant cre-
diturī: quibus dixit: cū exaltaueritis filiū hominis: tūc co
gnoscetis qr ego sum. Quare hoc: nisi vt nemo desperaret i
quocūq̄ scelere male sibi conscius quando videbat eis do
nari homicidiū qui occiderant christum? Hos ergo in il-
la turba agnoscēs dñs dixit. Cū exaltaueritis filiū hoīs: B
tūc cognoscetis qr ego sū. Jā nostis q̄d sit sum: nec assidue
repetendū est: ne pariat res tanta fastidiū. Recolite illō/
ego sum qui sum z qui est misit me: z agnoscetis quid dictū Exo.iij.
sit: tūc scietis qr ego sum. Sz z pater est z spiritussanctus
est: ad ipsum eē ptinet tota trinitas. Sz quia dñs sicut fili⁹
loquebat: ne forte in eo quod dixit/tūc cognoscetis qr ego
sum: subintraret error sabellianorū: hoc est patripassianor
quem vobis errorem cōmendaut non tenendum: sed cauen
dum: eorū scilicet qui dixerunt: ipse est pater: ipse est filius
duo sunt noīa: sed res vna. Propter istū ergo cauendū er
rorem cum dixisset dñs: tunc cognoscetis quia ego sum ne
ipse intelligeretur pater: ?tinuo subiunxit. ¶ Et a meipso
facio nihil. Sz sicut docuit me pater hec loquor. ¶ Jā gau-
dere ceperat sabellian⁹/errozis sui occasione cōperta. Sta
tim vt se tanq̄ in obscuro extulit: sequētis sententie luce cō
fusus est. Putaueras cū eē patrē qr dixit ego sum: audi qr
fili⁹ est: a meipso facio nihil. Quid est: a meipso facio nihil
A meipso nō sum. Fili⁹ enim de patre ē de⁹. Pater autem
nō est de filio de⁹. Fili⁹ est de⁹ de deo. Pater autē de⁹ sed
non de deo. Fili⁹ est lumen de lumīe. Pater aūt lumen sed
non de lumine. Filius est/sed est de quo est. Pater aūt est:
sed non est de quo est. Quod ḡ addidit: sicut docuit me pa C
ter hec loquor: nemini vestrum obrepat cogitatio carnalis
fratres mei. Nō ei pōt hūana īfirmitas cogitare nisi quod
consueuit facere vel audire. Nolite ergo vobis quasi duos
homines ante oculos ponere: vnū patrē alterū filium: z lo-
quētē patrē ad filium: sicut facis qñ ?ba aliqua dicis filio
tuo monens eum et instruens eū quo modo loquat: vt que
cūq̄ audiuit a te cōmēdet memorie. Cū commendauerit
memorie: pferat z lingua: distinguat personas: inferat au-
rib⁹ alienis q̄ō percepit i suis. Nolite ita cogitare ne i cor
de vestro idola fabricetis/z humanā formā/humanorum
laniamenta membrorum: figurā carnis hūane: sēsus ilsos
conspicuos: staturam motusq̄ corporis: linguę officiū: di
stinctiones sonorū. Nolile in illa trinitate cogitare nisi q̄
ptinet ad formā fui quā accepit vnigenit⁹ fili⁹ cū verbum
caro factū est vt habitaret in nobis. Jbi non te prohibeo Joh.j.
humana infirmitas cogitare quod nostī. Timo etiam cōpel-
lo. Si fides in te vera est talem christū cogita: sed ex Ma-
ria virgine nō de deo patre. Talem cogita: infans fuit: cre-
uit vt hō: ambulauit vt homo: esuriuit sitiuit vt homo: dor
miuit vt homo: passus postremo vt homo: suspēsus i ligno
occisus sepult⁹ vt hō: in eadē forma resurrexit: in eadē for-
ma ante oculos discipulorū ascēdit in celū: in eadē forma
vēturus est ad iudiciū. Angelorū em̄ vox est in euangelio ex
pressa: sic venient quō eū videtis euntē in celū. Q̄ ergo de
forma fui cogitas in christo: humanā effigiē cogita si est i
te fides. Quādo autem cogitas in principio erat verbū: et
?bū erat apud deū: z deus erat verbū: pereat de corde tuo
oīs hūana figuratio: pellat de cogitationib⁹ tuis quicqd

sine corporeo terminā: dcd loci spacio cōtinet ve ꝯtali: bet mole diffundit: de corde tuo figmentū tale dispereat. Cogita si potes pulchritudinē sapientie: occurrat tibi pul chritudo iusticie. Forma est: Statura est: Color ē? Nihil horū est: t tamē est. Nā si nō eēt: nō amaret nec merito lau daret: nec amata nec laudata corde moribusq; teneretur. Nūcvo fiunt boues sapiētes: vnde fierent nisi esset sapien tia? Porro aūt o homo si sapientiā tuā videre carnis ocu lis non potes: nec tali imaginatiōe cogitare qualia corpo ralia cogitant sapientie dei audes ingerere humanam cor poris formā. Quid ergo dicim⁹ fratres? Quō locut⁹ ē pa ter filio? Quō fili⁹ ait: sicut docuit me pater hec loquor: lo cut⁹ est illi: qñ docuit pater filiū ꝟba fecit: quō tu qñ doces filiū tuū ꝟba facis? Quomodo facis verba verbo? Quever ba multa fierent vnico verbo: verbū em̄ patris aurem ha buit ad os patris? Carnalia sunt ista. Pereāt de cordib⁹ vestris. Hoc em̄ dico: ecce si intellexistis qđ ego dixi: ego certe locutus sum: t mea ꝟba fonuerūt: soniq; aures pepu lerunt t p sensus audit⁹ vestri: ad cor iniam pduxerūt. Si intellexistis/facite aliquē audisse latine ligue audisse hoiez tm̄modo audisse nec tū intellexisse quod dixi. Ētū ad stre pitum pertinet emissum ex ore meo sic ei⁹ ille particeps fac⁹ est q nō intellexit: quō t vos. Cū sonum audiuit eedem syllabe aures ei⁹ pcusserunt: sed in corde ipsius nichil genue runt. Quare? Qr nō intellexit. Vos aūt si intellexistis vī intellexistis? Ego ad aurē sonui: nūqd ego in cor lumē ac cendi? Proculdubio si verū est quod dixi t hoc verbū non solū audistis: verūetiā intellexistis: due res ibi facte sunt/ discernite illas: audit⁹ et intellect⁹. Auditus per me fact⁹ est: intellect⁹ p quē? Ego ad aurē dixi: vt audiretis: ad cor vestrum q̄s dixit vt intelligeretis? Sine dubio aliq̄s t ad cor vestrū aliqđ dixit: vt nō solū strepitus iste verborū per cuteret auem vestram: sed etiā in cor vestrū aliquid descen deret veritatis. Dixit aliq̄s t ad cor vestrum. sed non eum videtis. Si intellexistis fratres: dictum est t cordi vestro. Mun⁹ dei est intelligentia. Quis hoc dixit in corde vestro pſ. cxviij si intellexistis? Cui dixit psalmus: da mihi intellectū vt di scam mandata tua. Verbi gra: episcopus locut⁹ est. Quid locutus est aliq̄s ait? Respondes quid locut⁹ sit: t addis: verum dixit. Tunc alius qui non itellexit. Quid dixit in quit? Aut quid est quod laudas? Ambo me audierūt: am bob⁹ ego dixi: sed vni ipsorū deus dixit. Si parua magnis pparare cōcedit: quomō nos ad eum quid sumus? Tamē nescio qd incorporaliter et spiritualiter facit in nobis de⁹ qō nec son⁹ est qui aurē percutiat: nec color qui oculis di scernat: nec odor est q narib⁹ capiat: nec sapor q faucibus iudicet: nec durū nec molle qō tāgendo sentiat: t tamē ali quid est qō sentire facile est: explicare impossibile est Si er go deus vt dicere ceperam loquitur i cordib⁹ nostris sine sono: quō loq̄t filio suo sū? Sic ḡ fratres sic cogitate ꝯtū potestis vt dixi: licet parua magnis modo aliquo cōpara re: sic cogitate. Incorporaliter pater locut⁹ est filio: qr incor poraliter pater genuit filiū: nec eū sic docuit quasi idoctū genuerit: sed hoc est eū docuisse qđ est scientē genuisse: et ꝟ est docuit me pater: quod est sciētē me genuit pater. Si em̄ qō pauci intelligūt simplex est natura veritatis: hoc est fi: lio esse qō nosse. Ab illo ergo habet vt nouerit a quo habet vt sit: nō vt pri⁹ ab illo esset t ab illo postea nosset: sed quē: admodū illi gignēdo dedit vt eēt: sic gignēdo dedit vt nos set. Qr simplici vt dictū est nature veritatis esse t nosse: nō est aliō atq; aliud sed hoc ipm̄. Dixit ergo ista iudeis t ad didit: t qui me misit mecū est. Jam hoc t ante dixerat: sed rē magnā assidue cōmendat: misit me t mecū est. Si ergo tecū est, o dñe: nō vnus ab alio missus est: sed ambo venisti Et tamen cū ambo simul sint: vnus missus est: alter misit. Quomodo missio incarnatio est: t ipsa incarnatio filij tm̄ est t nō patris. Misit itaq; pater filiū: sed nō recessit a filio. hieremie. Nō em̄ quo misit filiū: nō ibi erat pater. Ubi em̄ non est q xxiij. fecit oīa: vbi nō est t q dixit: celū t terrā ego impleo? Sed forte pater vbiq; est: t fili⁹ nō vbiq; ē. Euāgelistā audi. Jn ꝟ mūdo erat: t mūdus p eū fact⁹ est: Ergo inqt q misit me cuius auctoritate tāq; paterna incarnatus sum/ mecū est nō me reliquit. Quare nō me reliquit? Et non me reliquit inquit solum: quia ego que placita sunt ei facio sēp. Ipsa est equalitas semp: nō ex quodā initio t desinendo/ sed sine initio: sine fine: nec em̄ generatio non habet initiū temporis quia per genitum facta sunt tpa. Hec illo loquente multi crediderūt in eū. Utinā t me loquente multi qui aliud sūt piebāt intelligant: t credant in eum. Quidā em̄ forsitan sūt in ista multitudine arriani: nō audeo suspicari eē sabellia nos q ipm̄ patrē dicunt eē q filius est. Heresis quippe ista nimis antiqua est: t paulatim euicerata. Arrianor⁹ aūt ad huc videt habere aliquā motionē q̄si cadaueris putrescen tis aut certe vt multū quasi hominis sāa egentis: oportet inde reliquos liberari/ sicut inde multi liberati sunt. Et q dē ista ciuitas eos nō habebat: sz postea q̄ multi peregri ni aduenēr̄t: nōnulli t ipi venerūt. Ecce hec, qđo loquēte multi iudei crediderūt in eū. Ecce t me loqnte arriani cre dāt: nō in me sz mecū i eo. Dicebat ḡ dñs ad eos q̄ credi derant in eum iudeos. Si vos māseritis in verbo ✠ meo. ✠ Mane didit. ✠ Et ille mā sit. Jdeo māseritis qr ītiati estis qr t ibi esse cepistis. Si man seritis: hoc est in fide q̄ in vobis esse credētibus cepit: quo peruenistis? Vide quale initiū: quo pducit. Jmasti funda mentū: culmen attende/ t ex ista humilitate alta cellitudi nem quere. Fides em̄ humilitatē habet: cognitio t imor talitas t eternitas nō hz būilitatē sed cellitudinē: erectio nē t nullā defectionē: eternā stabilitatē: nullā ab inimico expugnationē: nullū ꝟficiēdi timorē. Magnū ē q̄ incipis fide: sed cōtemnit fundamentū. Solet etiā in edificiō ab E peritis cōtemni. Fossa fit grandis/ lapides quoquomodo passim mittunt: nulla ibi expolitto/ nulla pulchritudo ap paret: quō nec in arboris radice apparet aliqua pulchritu do: totum tm̄ q̄d te delectat in arbore: de radice surrexit Si vides radicē t non delectaris: vides arborē t miraris Stulte q miraris: inde surrexit quo nō delectaris. Parū aliquid videt fides credētiū: nō habes stateram vnde ap pendas. Audi ergo quo pueniat: t vide quāta sit: sicut t ipe dñs in alio loco dicit. Si habueritis fidē sicut granū sy Mat. napis. Quid humilius: q̄d vehemēti⁹? q̄d minuti⁹ q̄d ferul tius? Ergo t vos ait si manseritis in verbo meo in quo cre didistis: quo pducemini? Vere discipuli mei eritis. Et quid nobis prodest? Et cognoscetis veritatem. Quid p mittit credētib⁹ fratres. Et cognoscetis ꝟitatē. Quid em̄ nō illā cognouerāt: qm̄ dñs loquebat? Si nō cognouerant: quō crediderūt? Mō q̄ cognouerūt crediderunt: sed vt co gnoscerent crediderūt. Credimus enim vt cognoscamus: nō cognoscim⁹ vt credamus. Quod em̄ cogniturī sum⁹ nec oculus vidit/ nec auris audiuit/ nec in cor hominis ascēdit Quid est em̄ fides: nisi credere: quod nō vides? Fides q̄ est qō nō vides credere: veritas qō credidisti videre: sicut ipse quodā loco ait. Jdeo dñs p⁹ius ad faciendā fidē ambula uit in terra. Homo erat: humilis factus est: ab oīb⁹ vide batur nec ab oībus cōgnoscebat: a multis reprobabat: a tur ba occidebat: a paucis dolebat: sed tamē nec ab eis a q̄b⁹ dolebat: nondū sicut erat cognoscebat. Totum hoc quasi initiū est lintamentorum fidei: t structure future. Qō oēs ipse attendēs quodā loco ait. Qui diligit me mādata mea custodit. Et qui diligit me diliget a patre meo: t ego dili gam eū t ostēdam meipm̄ illi. Quem qui audiebant vtiq; sā videbāt: eis tm̄ si diligebant: videndū se promittebat. Sic et hic cognoscetis veritatem. Quid em̄: qō dixisti non est veritas? Veritas ē. Sed adhuc credit nōdū videt. Si ma neatur in eo quod credit: peruenit ad id quod videat. Jo de ioānes ipse sanctus euangelista in epistola sua/ dilectis simi inqt filij dei sumus: sz nōdū apparuit qđ erim⁹. Jā fi mus t aliquid erimus. Quid plus erimus q̄ sum⁹? Audi. Nondum apparuit qđ erimus scimus: quia cum apparue rit similes ei erim⁹. Unde? Qm̄ videbim⁹ eū sicuti est. Ma gna promissio: sed merces est fidei. Queritis mercedē op precedat. Si credis: mercedē exige fidei. Si aūt nō credis fidei mercedē qua frōte queris. Si ergo māseritis in verbo meo: vere discipuli mei eritis: vt cōpleminī ipsam veritā tem sicuti est: nō per ꝟba sonantia sz per lucem, spiēdem cū signauerit nos qō legit in psalmo. Signatū est sup nos lumen vult⁹ tui dñe. Moneta dei sumus: nūm⁹ a thesauro aberrauim⁹ errore: detritū est qō in nobis fuerat impositū venit q reformet qr ipse formauerat. Querit t ipse nummū suum: sicut cesar nummū suū. Jdeo ait. Reddite cesari q

cesaris sūt: t deo que dei sunt. Cesari nūmos/ deo vosipos: 6 Cūc ergo exprimet veritas in nobis. Quid dicam charī tatiue stre? O si cor esset qualitercūq; suspirans in illā inef fabilem gloriā: o si peregrinationem nostrā in gemitu sen tirem⁹ t seculū non amaremus: t ad eum qui nos vocauit pia mente ppetuo pulsaremus. Desiderū sūm̄ cordis ē. La piemus: si desiderū ꝯtū possumus extendamus. Hoc no: bisscum agit scriptura diuina: hoc congregatio populoꝝ ꝟ celebratio sacramentorū: hoc baptismus sanctus: hoc can tics laudis dei: hoc ipsa nostra disputatio: vt hoc desideri um nō solū seminet t germinet: verūetiā in modū tante ca pacitat⁹ augeat: vt idoneū sit sumere qō oculus non vidit nec auris audiuit: nec in cor hois ascendit. Sed amate me (Con.) cū: Nō amat multū nūmū q̄ amat deū. Et ego palpaui in firmitatē: nō ausus sum dicere nō amat nūmū: sed nō mul tū amat nūmū: q̄si amādus sit nūmus sed nō multum. Si deū digne amemus: nūmos oīno non amabimus. Erit ti bi nūmus instrumētū peregrinationis/ nō irritamētū cu piditatis: quo vtar⁹ ad necessitatem: nō quo fruaris ad de lectationem. Deum ama si aliquid in te egit: quod audisse te laudas: vtere mundo: nō te capiat mūd⁹ q̄ intrasti Pter agis: exiturus veniſt non remansurus. Pter agis: stabulū est hec vita: vtere nūmo quō viator in stabulo vtik mēsa ca lice/ vrceo/ lectulo/ vimissurus non permāsurus. Si tales fueritis: erigite cor si potestis t audite me. Si tales fueri tis ad ei⁹ pmissa venietis. Nō em̄ multū est ad vos: qr ma gna est magnus ei⁹ q̄ vos vocauit. Vocauit: inuocet vicak illi. Vocasti nos: inuocam⁹ te. Ecce audiuim⁹ vocantem: audite inuocantes. Perduc quo promisisti/ perfice quod inchoasti: noli deserere muntera tua/ noli vserere agrū tuū germina tua intrent in horreū tuū. Abūdant tempestates in mūdo: sed maior est qui fecit mūdum: abundant tētatio nes: sed non deficit qui in illo spem ponit i quo defect⁹ nul lus est. Ad hoc hortatus sūt ista fratres: qr libertas de qua loquit domin⁹ noster Jesus christus non hui⁹ temporis est Audete quid adiūxit. Vere discipuli mei eritis t cognosce tis veritatem: [t veritas liberabit vos.] Quid ē liberabit vos? Liberos vos faciet. Deniq; iudei carnales t ſm car nē ambulātes/ nō hi qui crediderant: sed in illa turba q̄ nō crediderāt iniuriam sibi factā putauerūt: qr dixit eis: ve ritas liberabit vos. Jndignati sūt seruos se esse significa tos t vere sui erant: et exponit illis q̄ sit seruitus: t q̄ sit fu tura libertas quā ipe pmittit. Sed de hac libertate t de il la fuitute nimis longū est vt hodie disputem⁹.

Tractatus.xlj.

Dicebat ergo iesus ad eos qui crediderāt ei iudeos. Si vos māseritis in sermone meo: vere discipuli mei eritis: t cognoscetis veritatem: et veritas liberabit vos. Respondērūt ei. Semen abrae sumus: t nemini seruiuim⁹ vnq̄. Quomo do tu dicis liberi eritis? respōdit eis iesus. Amē amen dico vobis: qr ois q̄ facit peccatum seruus est peccati. Seruus autem non manet in domo eternum: filius manet ineternum. Si ergo vos filius liberauerit: vere liberi eritis.

Quod lectionē pristinā sequit t de sancto euāge lio hodie nobis recitatū ē tūc dixisti dicere quō multū tā dixeram: t de libertate in qua nos voca uit gra saluatoris nō pretereūter neq; negligen ter fuerat disserēdū. Hinc hodie dño adiuuāte statuim⁹ lo qui vobis. Quib⁹ em̄ loquebat dñs Jesus xps/ iudei erant ex magna q̄dē parte inimici: sed etiā amici ex q̄dā pte tam facti et futuri. Nā q̄sdam ibi videbat: sicuti iam diximus: qui post passionem fuerant crediturī. Dos intuens dixe rat: Cum exaltaueritis filiū hominis: tunc cognoscetis qr ego sum. Erant ibi etiam q̄ hec loquēte illo continuo cre diderūt: ipsis locut⁹ est qō audiuim⁹ hodie. Dicebat ergo Jesus ad eos q̄ crediderant ei iudeos. Si manseritis i ver bo meo vere discipuli mei eritis] Manēdo eritis. Qr enim nisi credētes estis: manēdo videtes eritis. Jō sequitur [et cognoscetis ꝟitatē] Veritas incōmutabilis est ꝟitas pa: nis est: mētes reficit nec deficit. Mutat vescēte: non ipa in vescēte mutat. Ipsa est ꝟitas ꝟbū dei: de⁹ apud deū vnigeni⁹ filius? Hec est ꝟitas carne induta est propter nos vt de maria virgine nasceret t ipleret pphetia. Veritas de ter ra orta est. Hec q̄ ꝟitas cū iudeis loqueret latebat i car ne. Latebat aūt nō vt negaret sed vt differret. Differret vt in carne pateret. Jn carne aūt pateret vt caro peccati re dimeret. Stās itaq; cōspicuus ſm infirmitatē carnis dñs noster iesus christus et ſm maiestatis diuinitatē occul⁹ dixit ad eos qui et cum hec loquerēt crediderant. Si mā seritis in ꝟbo meo: vere discipuli mei eritis. Qui enim pse uerauerit vsq; in finē: hic saluus erit. Et cognoscetis veri tatē que modo vos latet t loquit vobis: [t veritas libera bit vos. [Hoc ꝟbū dñs ad libertatē posuit: liberabit vos. Nihil est em̄ aliud propie liberat: nisi liberum facit. Quo modo saluat/ nihil ē aliō q̄ saluū facit: quō sanat/ nihil est aliud q̄ sanū facit. Ditat: nihil est aliō q̄ diuitem facit: sic liberat nihil est aliud q̄ liberū facit. Hoc i ꝟbo grecia pla ni⁹ est. Nā in latina cōsuetudine plerūq; dicim⁹ hominem liberari q̄ ad libertatē nō pertinet sed tantū ad salutem. Sicut qui sq̄ dicit liberari ab infirmitate: vsitate dicit nō tū pprie. Sic aūt posuit dñs hoc verbum vt diceret et ve ritas liberabit vos: vt in greca lingua nemo dubitet eū de libertate dixisse. Denique et iudei sic intellexerūt t rñderūt ei. Monſli qui iam crediderāt: sz illi q̄ in turba erant non dum credētes. [Responderunt ei. Semen abrae sumus: t B nemini seruiuimus vnq̄ quomodo tu dicis liberi eritis?] Non aūt dixerat dñs/ liberi eritis: sz veritas liberabit vos Jn quo tm̄ verbo illi: qr sicut dixi patet in greco: non intel lexerunt nisi libertatē: t extulerūt se qō semē essent abrae t dixerunt. Semen abrae sumus et nemini seruiuimus vnq̄ quomodo tu dicis liberi eritis? O pellis inflata nō est ista magnitudo sed tumor. Et hoc ipsum ſm huius temporis libertatē quomodo verū dixistis: nemini seruiuimus vnq̄ Joseph nō est venūdatus? Prophete sancti in captiuita tem nō sunt ducti? Deinde nōne ipse ille est popul⁹ qui in egypto lateres faciebat: t regibus duris non saltē in auro et argēto sz in luto seruiebat? Si nemini seruistis vnq̄: o in grati quid est qō assidue vobis imputat deus q̄ vos de do mo seruitutis liberauit? An forte patres vestri seruierunt vos autem qui loquimini nemini vnq̄ seruistis? Quō ergo soluebatis iā tributa romanis? Tm̄ et ipsi veritati laqueū quasi captionis ꝓposuistis vt diceretis. Licet reddere tri mat.xxij. butū cesari: vt si dixisset licet: teneretis eum q̄si male optas set liberati seminis abrae. Si aūt diceret nō licet/ calūnia remini apud reges terre: qō phiberet regib⁹ tributa psol ui. Merito plato nūmo victi est sz: et captiōtyre vosipsi est z respondere cōpulsi. Ubi em̄ vobis cū dictū est. Reddite ce sari q̄ cesaris sunt: t deo q̄ dei sunt: cū vos ipsi respōdissetis q̄ nūmus haberet imaginē cesar⁹. Quia sicut querit cesar in nūmo imaginē suam: sic de⁹ querit in homine suā. Hec ergo respondit iudeis. Mouet enim me fratres hoīm vana supbia: qui etiā de ipsa quā carnaliter intelligebant sua li bertate mentiti sunt dicentes: nemini seruiuim⁹ vnq̄. Dñs autē quid eis responderit: hoc poti⁹ et intenti⁹ audiamus ne et nosipsi serui inueniamur. [Respondit enī eis Jesus. Amen amē dico vobis: quia omnis qui facit peccatū: fu⁹ ē peccati.] Seruus est: sed vtinā hoīs et nō peccati. Quis nō sub his ꝟbis cōtremiscat? Prestet nobis dominus noster iesus xps: id est et mihi et vobis: vt p sentētia loq̄r de hac libertate appetēda t de illa fuitute vitanda. Amen amen dico vobis veritas dicit: et quale est oīm̄ dei nostri diceret Amen amen dico vobis? Multū cōmendat: qō ita pronun ciat. Quodammodo si dici phas est iurato eius est: amen amen dico vobis. Amen quippe interpretatur verum. Et tm̄ nō est interpretatum: cum potuisset dici verū dicovobis Nec grecus hoc interpres ausus est facere nec latin⁹. Nā hoc verbum quod est amen nec grecum est nec latinū: sed hebreū. Sic manſit: non est interpretatum vt honorem ha beret velamēto secreti. Nō vt esset negatum: sed ne vilesce ret nudatum. Nec semel tamē sed bis a dño dictū est: amē amen dico vobis. Jam quātum hoc cmendatū sit: ex ipa geminatiōe cognoscite. Quid est ergo cōmēdatū? Verum verū dico vobis. Veritas dicit. Que vtiq; et si non diceret

Universidad de Sevilla Biblioteca

C verum dico: mentiri omnino nō posset. Tamen cōmendat tamen inculcat: dormientes quodāmodo excitat: intentos facit: contēni nō vult. Quid dicit. Amen amen dico vobis qz oīs qui facit peccatū seruus est peccati. O miserabilis seruitus. Plerūqz hoīes cū dños malos patiunt: venales se putāt: nō querentes dñm non habere sed saltem mutare. Seruus peccati q̄d faciat: Quem īterpellet: Apud quem se venalem petat: Deinde seruus hoīs aliqñ sui dñi durīs īperijs fatigatus fugiendo requieſcit. Seruꝰ peccati quo fugit? Secū se trahit quocūqz fugerit. Non fugit ipsam mala cōsciētia: nō est quo eat: sequit se immo non recedit a se. Peccatū eñ qō facit intꝰ est. Fecit petm: et aliquā corporalē caperet voluptatē. Oluptas trālit: peccatum manet. Preterit qō delectabat: remālit qō pūgat. Mala seruitus. Aliqñ fugiunt homines ad ecclesiam z plerūqz eos patimur tanq̄ indisciplinatos: volētes carere diuinis qui nolūt carere petis. Aliqñ etiā illicito iugo et īprobo subiecti fugiūt ad ecclesiā: qz retinētur ingenui ad seruitutē z īterpellat eps. Et nisi curet operam impendere ne ingenuitas opprimat: īmisericors deputat. Ad christum oēs fugiamus: contra peccatum veū liberatorem īterpellamus. Genales nos petamus: vt eius sanguine redimamur. Dicit ei
Esa.lij. dñs: grat̄ venūdati estis: z sine argēto redimemini. Sine precio: sed vestro: quta meo. Hoc dñs dicit. Ipse em̄ preciū dedit: nō argentū: sed sanguinē suū. Mā nos et seruit et egeni remāseram⁹. Liberat g̃ ab hac fuitute solꝰ dñs. Qui illam non habuit: ipse de illa liberat. Solus ei in hac carne venit sine peccato. Nam quos videtis in manibus matrū paruulos ferri: nōdū ambulāt et iam sunt compediti. Traxerunt enim de adam qō soluak a christo. Pertinet etiam ad ipsos cū baptizank ista gr̃a quā dñs pollicet. Qz de pec-
D ij.Cori.v. cato solus liberare potest q̄ vēit sine petō: et factꝰ est sacrificium pro peccato. Audistis enī cū apl's legeret: pro xpo inquit legatione fūgimur: tāq̄ deo exhortante p nos. Obsecramus pro xpo: id est tanq̄ vos xps obsecret. Quid? recōciliamini deo. Si exhortatur et obsecrat apl's vt recōciliemur deo: inimici eramꝰ deo. Memo em̄ recōciliak nisi ex inimicitijs. Inimicos autē nos nō natura: sed peccata fecerūt. Ad̄ inimici illius: inde serui peccati. Nō habet deꝰ liberos inimicos: necesse est serui sint: z serui remanebunt nisi ab illo liberenk: cui peccādo inimici esse voluerūt. Obsecramꝰ ergo iquit p xpo: reconciliamini deo. Quō aūt recōciliamur: nisi soluak qō inter nos et ipm separat. Ait em̄ ppheta. Nō grauauit aurē ne audiant: sed peccata vestra separāt inter vos z deū: qz g̃ nō recōciliamur nisi ablato
f.Tbi.ij quod in medio est et posito qō in medio sit. Est em̄ medīū separans: sed cōtra est mediator reconcilians. Medīū separans est petm̄: mediator recōciliās est dñs Iesus xpus: vnꝰ em̄ pe⁹ et vnꝰ mediator dei et hoīm homo christꝰ Iesus Ut g̃ tollak maceria separās qō est petm̄ venit ille mediator: et factus est sacrificiū sacerdos ipse. Et qz sacrificiū factus est pro peccato offerens seipm in holocaustum in cruce passionis sue: sequit apl's z dicit. Cum dixisset obsecramus: p xpo recōciliamini deo: quasi diceremus: quō poterimꝰ recōciliari. Eū inquit: id est ipm xpm: q̄ non nouerat
tij.Cori.v. petm̄ peccatū p nobis fecit: vt nos simus iustitia dei i ipo
Ro.viij. Eūipm inquit xpm deū q̄ nō nouerat petm̄. Venit enim i carne b̄ est in similitudine carnis peccati: non tū in carne peccati nō bis vllū oīno petm̄: z iō factꝰ est verū sacrificiū p peccato: qz nullū habebat ipe petm̄. Sed forte de sensu meo dixi: qz peccatū sacrificiū est pro petō. Qui legerunt agnoscāt: q̄ nō legerunt/nō sint pigri: nō sint inq̄ pigri ad
†Act.iudicandum. legēdū: vt veraces sint ad †intelligendū. Cū de sacrificijs em̄ preciperet deꝰ offerendis p petō: in quibꝰ sacrificijs nō erat expiatio peccatorū sed vmbra futurorū: eadem ipsa sacrificia easdē ipsas hostias: easdem ipsas victimas: eadē ipsa animalia quē admouebantur mactāda pro peccatis in quorum sanguine sanguis ille figurabatur/ peccata lex
Leui.j. appellat. Usq̄adeo vt in quibusdam locis scriptum sit ita vt sacerdotes īmolaturi ponerēt manꝰ suas sup caput peccati: id est sup caput victime īmolāde pro peccato. Tale g̃ peccatum id est sacrificiū pro petō factus est dominus no-
E Psalm. lxxxvij. ster Iesus christꝰ qui non nouerat peccatū. Merito liberat ab hac seruitute peccati ille qui dicit in psalmis. Factꝰ sū tanq̄ homo sine adiutorio: inter mortuos liber. Solus em̄ liber: qz nō habebat peccatum. Ipse enim dicit in euangelio. Eccevenit princeps huiꝰ mūdi: diabolū significans venturum in iudeis persecutorib⁹. Ecce inquit venit z in me nihil inueniet. Non quomodo in eis quos occidit etiā iustos/ inuenit qualecūqz peccatum/ī me nihil inuenit. Et tanq̄ et diceretur: si nihil in te inuenīet: quare te occidere Subiecit z ait. Sed vt sciant omnes: quia voluntatem patris mei facio: surgite eamus hinc. Nō inquit mortem mei peccati necessitate persoluo: sed in eo quod mortē volūtem patris mei facio: plusqz ibi facio q̄ patior quia si nolle nec passus essem. Habes illum alio loco dicentem. Potestatem habeo ponēdi animam meam: z potestatem habeo iterum sumendi eam. Eccevere inter mortuos liber. Cum ergo omīs qui facit peccatum seruus sit peccati: q̄ sit spes nobis libertatis audite. Seruus autē (inq̄t) nō manet in domo in eternū. Ecclesia est dom⁹: Fuus peccator est. Iam tamen multi in ecclesiā peccatores. Nō ergo dixit: seruꝰ nō est in domo: sed non manet in domo in eternū. Si ergo nalus ibi seruus erit: q̄s ibi erit: Cū em̄ rex iustus sederit in throno sicut scriptura loquitur: quis gloriabitur castū se habere cor: aut q̄s gloriabitur mundū se esse a petō: Vel tū nos terruit ofratres mei dicēdo: seruus nō manet in domo in eternū. Additit autē et dicit. Filius autē manet in eternū. Ergo solus in domo sua erit christus: nullꝰ pōpulus cohabitabit. Cui habet caput: si nō erit corpus: An forte totum hoc filius caput z corpus. Nō em̄ sine causa: terruit z spem dedit. Terruit ne peccatū amaremus. Spē dedit ne de peccati solutione diffideremꝰ. Omnis (inq̄t) q̄ facit petm̄: seruus est peccati. Seruus autem nō manet domo in eternum. Que ergo nobis spes est: qui nō sumus sine peccato: Audi spem tuam: filius manet in eternum. Si ergo filiꝰ vos liberauerit: tunc vere liberi eritis. Hec spes nostra est fratres vt a libero liberemur: z liberādo seruos nos faciat. Serui enim eramus cupiditatis: liberati sumus efficimur charitatis. Hoc et apl's dicit. Vos autem fratres in libertatem vocati estis: tantum ne libertatem in occasionē carnis detꝰ: sed per charitatem fuite inuicē. Nō q̄ dicat christianus liber sū: in libertatem vocatus sum. Seruus eram sed redemptus sum z ipsa redemptione liberefectus sum. Faciam quod volo: nemo me prohibeat a voluntate mea si liber sum. Sed si ista voluntate peccatum facis seruus es peccati. Noli ergo libertate abuti ad libere peccādū: sed vtere ad nō peccādū. Erit em̄ volūtas tua libera si fuerit pia. Eris liber si fuerit Duꝰ: liber peccati/ seruus iustitie/ dicēte apostolo. Cū serui essetis peccati: liberi eratis iustitie. Nunc aūt liberati a petō: serui autem facti deo habetis fructū vestrū i sanctificationem: finē vero vitā eternam. Hoc conemur vt id agamus: prima libertas est carere criminib⁹. Intēdite fratres mei intēdite: me forte posse sim perducere vobis ad sensum et qualis modo sit ista futura sit ista libertas. Quēlibet valde iustum discutias hac vita: q̄is iam sit dignus iusti vocabulo non est tamē sine peccato. Audi ipsum sanctum ioannem cuius et hoc euangelium est: in epistola sua dicentem. Si dixerimꝰ quia peccatum non habemus nosmetipsos decipimꝰ: z veritas in nobis non est. Solus hoc dicere potuit in matuis liber: de solo dici potuit qui nō nouerat peccatum/ de solo dici potuit: etenim expertꝰ ē oīa fm similitudinem sine peccato. Solꝰ dicere potuit: ecce veniet princeps mūdi z in me nihil inueniet. Quēcūqz aliū licet iustū discusseris/ non omnimodo est sine peccato. Nec qualis erat Job cui dominus tale testimonium perhibebat/ vt diabolus inuideret z postularet tentandum/ tentans superaretur/ ille probaretur. Ideo autem ille probatus est non quia latebat deum coronandus: sed vt ignoresceret hominibus imitandus Etiam ipse Job qui dicit: Quis enim mundus? Nec infans: cuius est vnius diei vita super terrā. Sed plane multi iusti dicti sunt sine querela: quod intelligitur sine criminē. Nulla enim querela iusta est de his in rebus hominis qui non habent crimen. Crimen autem est peccatum grue: accusatione et damnatione dignissimum. Non ergo dequedam peccata damnat: quedā iustificat z laudat. Nulla laudat sed odit oīa. Quomodo odit medicꝰ egritudinem

egroti z id agit curādo vt egritudo pellatur eger leuet: sic deꝰ gr̃a sua hoc in nobis agit vt peccatū p̄summak nō liberetur. Sed quādo p̄sumitur inquies? Si minuk quare nō p̄simitur? Minuk aūt in vita pficiētium: qō in vita cōsumk pfectoz. Prima est ergo libertas: carere criminibus.
Ideo z apostol⁹ paulus qñ elegit ordinādos vel presbyteros vel dyaconos/ et q̄cūqz ordinandus est ad prepositurā ecclesie non ait: si q̄s sine peccato est. hoc em̄ si diceret: oīs homo reprobarek: nullus ordinarek. Sed ait: si q̄s sine crimine est sicuti est homicidiū: adulteriū: aliqua īmundicia: fornicationes: furtū: fraus: sacrilegiū et cetera hutusmodi Cum ceperit ea nō habere homo: debet aūt nō habere oīs christianus: homo incipit caput erigere ad libertatē. Sed ista incboata est nō perfecta libertas? Quare inq̄t aliquis nō est perfecta libertas? Quia video aliam legem in membris meis repugnātem legi mentis mee. Non enī quod volo hoc ago: sed qō odi illud facio. Caro inq̄t cōcupiscit aduersus spm̄: z spūs aduersus carnem: vt non ea que vultis illa faciatis. Ex parte libertas: ex parte seruit⁹: Nōdū totam nōdum pura: nōdum plena libertas: qz nōdū plena eternitas. Habem⁹ em̄ ex parte ifirmitatē: ex parte accepimus libertatē. Quicqd peccatum est: a nobis antea deletū est i baptismo. Mundā qz deleta est tota iniquitas: nulla remānsit infirmitas? Si nō remāsisset. sine peccato hic viuerem⁹ Quis aūt audeat hoc dicere nisi supb⁹? nisi misericordis liberatoris idign⁹? nisi qui seipsum vult decipere: et i quo veritas nō est? Ergo ex eo qō remansit aliqd ifirmitatis. audeo dicere. Ex qua parte seruim⁹ deo liberi sumus: ex q̄ parte seruim⁹ legi peccati: adhuc serui sum⁹. Nā dicit apostolus quod dicere ceperamus: cōdelector legi dei fm interiorē hoīem. Ecce vnde liberi: vnde p̄delectamur legi dei Libertas em̄ delectat. Nā q̄diu timore facis qō iustū est nō de⁹te delectat: q̄diu adhuc seru⁹ facis nō te delectat. Delectet te: et liber es. Noli timere penā: sed ama iusticiā. Nondum potes amare iusticiā time vel penā: vt puenias ad amandā iusticiā. Ergo iā ille ex parte superiore liberū se esse sentiebat: vnde dicebat: p̄delector legi dei fm interiorē hominem. Delectat me lex: delectat me qō iubet lex: delectat me ipsa iusticia. Video aliā legē in mēbris meis: hec est que remansit ifirmitas: repugnantē legi mentis mee: et captiuantem me in lege peccati que est i mēbris meis. Et ex hac parte sentit captiuitatē: vbi nō est impleta iusticia. Nā vbi p̄delectat legi dei: nō captiu⁹ sz legis amic⁹ est. Et ideo liber qñ amic⁹. Quid ergo ex eo qō restat: Quid nisi respiciam⁹ ad illū q̄ dixit: si vos filius liberauerit tunc vere liberi eritis: Denicz z ipse q̄ loquebat ad illum respexit.
Infelix ego homo: q̄s me liberabit inq̄t de corpore mortis huius: Gratia dei p Iesum xpm dñm nostrū. Ergo si vos filius liberauerit: tunc vere liberi eritis. Denicz ita concluſit Ipse ego mēte seruio legi dei: carne aūt legi peti. Ipse ego inq̄t. Non em̄ duo sum⁹ iter nos p̄trarij de diuersis pnciplis venientes: sed ipse ego mente seruio legi dei: carne aūt legi peti: q̄diu languor obluctat saluti. Sed si carne seruio legi peccati: fac qō ait ipse apostolus. Nō ergo regnet peccatū in vestro mortali corpore ad obediēdū desideriis eius neq̄ exhibeatis mēbra vestra arma iniquitatis peccato. Non ait nō sit: sed nō regnet. Q̄diu viuis petm̄ necesse est esse in mēbris tuis: saltem illi regnum auferak. Non fiat qō iubet. Surgit ira: noli dare ire linguā ad maledicēdū. Noli dare ire manū aut pedē ad feriēdū. Nō surgeret ista ira irratiōabilis: nisi petm̄ esset in membris. Sed tolle illi regnū: nō habeat arma vnde contra te pugnet. Discet etiā nō surgere: cum arma nō ceperit inuenire. Non exhibeatis mēbra vestra arma iniquitatis peccato: sed iduite arma iustitie: alioquin toti captiui eritis z nō erit dicere/ mēte seruio legi dei. Mens em̄ si teneat arma: membra nō mouenk in ministerium furētis peccati. Teneat arcem imperator interior: quia sub maiore imperatore tuuādus assistit. Frenet iram: coerceat cōcupiscētiam. Ineſt tamen qō frenetur ineſt qō coerceatur: ineſt quod teneatur. Quid autem volebat ille iustus mente seruiens legi dei: nisi vt oīmō nō esset qō frenarek? Et hoc debet conari omnis qui tendit ad pfectionem: vt z ipsa concupiscētia cui non danr ad obediendū mēbra quotidie in proficiente minuat. Delle inqt adis

cet mihi pficere autem bonum non inueniō. Quid dixit nō mihi adiacet facere bonum? Si hoc dixisset: spes nulla esset. Non ait: non mihi adiacet facere: sed non mihi adiacet pficere. Que est enim pfectio boni: nisi p̄summatio et finis mali? Que est aūt p̄summatio mali: nisi qō lex dicit nō
Rom.vij. cupisces? Omnino nō cupiscere pfectio boni est: qz cum p̄summatio mali est. Hoc dicebat ille: pficere bonum non mihi adiacet: quia non poterat facere vt non cōcupisceret. Faciebat tantū vt concupiscentiā refrenaret: vt cōcupiscētie mēbra ad satellitium non preberet. Pficere ergo inquit bonum non mihi adiacet. Non possum implere qō dictum est non cōcupisces. Quid ergo opus est vt impleas/
Ecc.xviij post concupiscentias tuas nō eas. Hoc age interim q̄diu sunt illicite concupiscentie in carne tua post concupiscentias tuas non eas. Mane in seruitute dei: in libertate christi: mente serut legi dei tui. Nolito donare concupiscentijs tuis vires: sequēdo eas: vires eis addis. Dando eis vires: quomodo vincis quādo cōtra te inimicos nutris viribus tuis? Que igitur libertas plena atqz perfecta est in illo dominō iesu qui dixit: si vos filius liberauerit tunc vere liberi eritis. Quādo plena z pfecta libertas erit? Quando nulle inimicitie: quando nouissima inimica destruetur mors.
j.Cor.xv. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem: z mortale hoc induere immortalitatem. Cum autem mortale hoc induerit immortalitatem: tūc fiet sermo qui scriptꝰ est. Absorpta est mors in victoria. Ubi est mors contētio
Gala.v. tua? Quid est vbi est mors contētio tua? Caro concupiscit aduersus spm̄: et spūs aduersus carnē. Sed q̄n peccati caro vigebat: vbi est mors contētio tua. Jam viuem⁹? tā non
ij.Cor.v. moriemur i illo q̄ pro nobis mortuus est et resurrexit. Ut qui viuunt iam tam nō sibi viuant: sed ei qui pro ipsis mortuꝰ est et resurrexit. Precemur medicū sauci: portemur i stabulū curādi. Ille est em̄ q̄ pmittit sanitatem: qui miser
Luce.x. tus est i via semiuiuo a latronib⁹ derelicto: ifudit oleum z vinū: curauit vulnera z leuauit in iumētū: pduxit in stabulum: stabulo cōmēdauit. Cui stabulario? Forte illi qui dixit: p christo legatione fungimur. Dedit etiā duos nūmos qui impēderent saucio curādo. Forte ipsa sunt duo precepta in quib⁹ tota lex pēdet z ppbete. Ergo fratres z ecclesia hoc tēpore in qua saucius sanatur: stabulū est viatoris. Sed ipsi ecclesie sursum est hereditas possessoris.

Tractatus.xlij.

C Scio qz filij abrae estis: sed queritis me iterficere: qz sermo me⁹ nō capit in vobis. Ego qō vidi apud patrē loquor: et vos q̄ vidistis apud patrē vestrū facitis. Respondērūt z dixerūt ei. Pater noster abraā est. Dixit eis iesus. Si filij abrae estis opera abrae facite. Nūc autem queritis me interficere: hoiem qui veritatem vobis locutus sum: quam audiui a deo. Hoc abraam non fecit. Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt itaqz ei. Nos ex fornicatione nō sumus nati. vnum patrem habemus deum. Dixit ergo eis Jesus. Si deus pater vester esset: diligeretis vtiqz me. Ego enī ex deo processi z veni. Neqz enim a meipso venī: sed ille me misit: quare loquelam meā non cognoscitis? Quia non potestis audire sermonem meum: vos ex patre diabolo estis: z desideria patris vestri facere vultis. Ille homicida erat ab initio: et in veritate nō steterit: qz nō est veritas in eo. Cum loquitur mendacium ex propriis loquitur quia mendax est et pater eius. Ego autem quia veritatem dico: non creditis mihi. Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatē dico quare vos non creditis mihi? Qui ex deo est verba dei audit. Propterea vos non auditis: quia ex deo non estis.

A Rom. viij

Omin⁹ noster etiā in forma serui nō seruus: sed forma etiā fuit dñs: fuit q̄ppe illa carnis forma seruilis ꝫ q̄uis eēt similitudo carnis pcti nō erat caro pcti. Libtatē ꝑmisit credētib⁹ i se. Judei aūt q̄ de sua libertate supbiētes dedignati sunt fieri libe ri: cum essent serui pcti. Jdeo aūt se liberos esse dixerūt: q̄ semen erāt abrae. Quid ergo eis respondit ad hec dñs: bo dierna lectio cum recitaret audiuim⁹. ⌊Scio īquit q̄ filij abrae estis: ꝫ queritis me itерficere q̄ sermo me⁹ nō capit in vobis.⌋ Agnosco vos inq̄t filij abrae estis: ꝫ queritis me itерficere. Agnosco carnis origīnē nō cordis fidem. Filij abrae estis: sed ſm carnē: ideo īquit queritis me occidere. Sermo eñ me⁹ nō capit i vobis. Si sermo me⁹ caperet ca peret. Si caperemini itra rethia fidei tāq̄ pisces cōclude remini. Quid est ergo nō capit i vobis? Nō capit cor vr̄m q̄ nō recipit a corde vestro. Sic eñ est sermo dei: ⁊ sic esse debet fidelib⁹ tāq̄ pisci ham⁹. Tunc capit q̄n capit: nec fit iniuria illis q̄ capiunt. Ad salutē quippe nō ad pernicie ca

Mat. iiij. piunt. Q̄u dñs discipulis suis ait. Venite post me et faciā vos piscatores hominū. Non ergo illi erāt tales: ⁊ tamē fi lij abrae erant: filij hois dei: homies iniqui. Trahebāt enī carnis gen⁹: sed degeneres facti erāt nō imitādo fidē illi⁹ cuius filij erāt. Audistis certe dñm dicentem. Scio q̄ filij abrae estis. Audite q̄d dicat postea. ⌊Ego q̄ vidi apd pa trē meū loquor. Et vos q̄ vidistis apd ꝑrem vr̄m facitis.⌋ Jā dixerat scio q̄ filij abrae estis. Quid aūt faciūt q̄ eis dixit q̄ritis me occidere: hoc apud abraam nunq̄ viderūt Dñs autē ꝑrem deū voluit intelligi cum dixit: q̄ vidi apud ꝑrem meū loquor. Veritatē vidi ⁊ veritatē loquor: q̄ veritas sum. Si eñ dñs veritatē loquit quā vidit apud patrē servi dit ⁊ se loquit: q̄ ipe est verit as patris quā vidit apud pa trem. Ipse est eñ verbū q̄ verbū erat apud deum. Jlli er go malum q̄ faciūt q̄ dñs obiurgat ⁊ corripit: vbi vide rūt? Apud ꝑrem suū. Cū audierim⁹ in ꝓsequentibus aper tius dictum q̄s sit eor pater: tūc intelligemus qualis vide rint apud talē patrē. Adhuc enī nō nominat patrem ipor Paulo supius abraā cōmemorauit: sed carnis origine nō vite similitudine. Dictur⁹ est alterū ꝑrem illor qui nec ge nuit nec creauit vt hoies essent: sed tū filij erāt eius inq̄tū mali erāt: nō inq̄tum homies erant. Jn quo imitati nō q̄

B creati. ⌊Respōderūt ⁊ dixerūt ei. Pater noster abraā est.⌋ Quasi dicerent q̄d dictur⁹ es tu ptra abraam. Aut si aliq̄d potes audere reprehēdere abraam. Nō q⁹ domin⁹ non aude bat reprehēdere abraam: sed talis erat abraam qui nō repre hēderet a dño sed poti⁹ laudaret. Tamen isti videbant eū ꝓuocare vt aliq̄d mali diceret de abraam: ⁊ esset occasio fa ciēdi q̄ cogitabant. Pater noster abraam est. Audiamus quomō eis rñderit dñs cū illor dānatiōe laudās abraam. ⌊Dicit eis iesus. Si filij abrae estis: opa abrae facite. Nūc autē q̄ritis me itерficere: hoiem q̄ veritatē vobis locutus sum quā audiui a deo: hoc abraam nō fecit.⌋ Ecce ille lau dat⁹: illi dānati. Abraam nō erat homicida. Nō dico inq̄t ego dñs sum abrae. Q̄d si diceret/vex diceret. Nam dixit alio loco. Ante abraā ego sum: tūc eum illi lapidare volue rūt. Nō dixit hoc. Jnterim q̄d videtis/q̄d aspicit⁹/q̄d me solū putatis: homo sum. Hoiem dicentē vobis q̄d audiuit a deo: q̄re vultis occidere nisi q̄ non estis filij abrae? Et tū supius ait. Scio q̄ filij abrae estis. Nō negat eoꝝ origine sed facta condēnat. Caro eor ex illo erat: sed vita nō erat. Nos aūt charissimi: nunq̄d ex genere venim⁹ abrae: aut vl lo mō abraā pater noster fuit ſm carnē? Origine de carne eius caro iudeor ducit: nō caro christianor. Nos de aliis gētib⁹ venimus ⁊ tū imitādo abrae fidem filij facti sumus

Gala. iij. Audi ap̄lm. Abrae dicte sunt ꝓmissiones ⁊ semini ei⁹. Nō dicit inq̄t ⁊ seminib⁹ quasi in multis: sed tanq̄ in vno et se mini tuo q̄ est x̄ps. Si aūt vos x̄pi: ergo semē abrae estis: ſm ꝓmissionē heredes. Nos ergo facti sum⁹ semen abrae gratia dei: nō de carne abrae. Fecit illi coheredes de⁹. Jl:

Roma. xj los exheredauit: istos adoptauit. Et de arbore illa oliue cui⁹ radix est i ꝑfarchis: ramos naturales supbos ampu tauit olastrū humilē inseruit. Jdeo cum venirēt ad iohā

Mat. iij. nē baptizandi iudei erupit in illos ⁊ ait illis. Generatio vi perarū: maxime q̄ppe de altitudine originis gl̄iabant. Jl: le aūt generatione eos dixit viperar: non solum hominum sed viperar. Dominū formā videbat: sed venenū agnosce bat. Generāt tamen mūdandi: q⁹cūq̄ baptizādi. Et ait il lis. Generatio viperarū q̄s vobis ostendet fugere a ventu ra tra? Facite ergo fruct⁹ dignos penitētie: et nolite dicere ītra vosipsos: ꝑrem habem⁹ abraā. Potens est eñ deus de lapidib⁹ istis suscitare filios abraē. Si fruct⁹ dignos peni tētie nō feceritis: nolite vobis de illa stirpe blādiri: potēs est ⁊ vos dānare ⁊ abraam filijs nō fraudare. Habet enim vnde excitet filios abrae. Fiēt filij: qui fidē fuerāt imitati. Potēs est de⁹ de lapidib⁹ istis suscitare filios abrae. Nos sum⁹. Jn parentib⁹ nr̄is lapides eram⁹ quādo ꝓ deo lapi des colebam⁹. De talib⁹ lapidib⁹ familiā deus fecit abrae Quid se ergo extollit ianis ⁊ vana iactātia? Filij abrae glo riari iam desinant. Audierūt q̄d audire debuerūt. Si filij abrae estis/ factis ꝓbate non verbis. Queritis me occide re hoiem iterim: nō dico filiū dei: nō dico deū: nō dico ver bum: q⁹ nō monit verbū. Hoc dico q̄d videt⁹: q⁹ ⁊ q̄d vide tis potestis occidere: et q̄d nō videt⁹ offendere. Hoc ergo abraā nō fecit. Nos facitis opa ꝑris vestri: et adhuc nō di cit q⁹ is est iste pater eorum. Modo illi q̄d respondērūt Ceperūt eñ vtcūq̄ cognoscere non de carnis generatōe deū loqui sed de vite institutione: et q⁹ consuetudo scriptu rarū est quas legebāt fornicatiōē spiritualiter appellare cum dijs multis ⁊ falsis aīa tanq̄ ꝑstituta subiscit: ad hoc respondērūt. ⌊Dixerūt itaq⁹ ei. Nos ex fornicatione nō su mus nati: vnū ꝑrem habem⁹ deū.⌋ Jam viluit abraā. Re pulsi eñ sunt quomō repelli debuerūt ore veridico: q⁹ talis erat abraā: cui⁹ facta nō imitabant: et de illius genere glo riabant: ⁊ mutauerunt responsionē credo dicētes apud se metipos. Quotiēsc̄unq̄ nomiauerim⁹ abraā: dictur⁹ est no bis. Quare nō imitamini eū: de cui⁹ gñe gloriamini? Nos sanctū iustū innocentē tm̄ virū imitari nō possum⁹: deum dicam⁹ ꝑrem nostrū: videam⁹ q̄d nobis dictur⁹ est. Prot sus falsitas iuenit q̄d diceret: vt nō inueniret veritas quid responderet? Audiam⁹ quid dicāt: audiam⁹ quid audiāt. Unū inquiunt ꝑrem habem⁹ deum ⌊Dixit ergo eis iesus Si de⁹ pater vester esset: diligeretis vtiq⁹ me. Ego enī ex deo ꝓcessi ⁊ veni. Neq⁹ eñ a meipso veni: sed ille me misit.⌋ Dicitis deū ꝑrem: agnoscite me vel fratrē. Verūtā ergo itelligētib⁹ cor ⁊ illud tetigit q̄d solet dicere. Nō a meipso veni: sed ille me misit. A deo ꝓcessi ⁊ veni. Memētote q̄d soleam⁹ dicere ab illo venit ⁊ a q̄ venit cū illo venit. Christi ergo missio est icarnatio. Quod vero de deo ꝓcessit verbū eterna ꝓcessio est. Non habet tēpus: p quē factum est tem pus. Nemo dicat in corde suo: anteq̄ esset verbum quomō erat deus? Nunq̄ dicas anteq̄ esset verbū deī: nunq̄ deus sine x̄bo fuit: q⁹ verbū est manens nō transiens: deus nō so nus: p q̄ factum est celum ⁊ terra: nō q̄ ꝑteriit cum bea q̄ facta sunt sup terrā: ergo ab illo ꝓcessit vt deus vt equa lis vt filius vnicus: vt verbū ꝑris ⁊ venit ad nos: q⁹ verbū caro factū est vt habitaret in nobis. Aduētus eius humā nitas ei⁹/māsio ei⁹/diuinitas ei⁹. Diuinitas ei⁹ quo innat humanitas ei⁹ qua imus: nisi nobis fieret qua irem⁹/nisi ad illū manentē puenirem⁹. ⌊Quare inq̄t loquelā meā nō cognoscit⁹? Quia nō potestis audire sermonē meū.⌋ Jdeo nō poterāt cognoscere: q⁹ nō poterāt audire. Sed vnde au dire nō poterat: nisi q⁹ corrigi credendo nolebant? Et hoc vnde? ⌊Vos ex ꝑre diabolo estis.⌋ Q̄diu ꝑrem cōmemo ratis: q̄diu ꝑres mutatis/modo abraā/modo deū? Audi te a filio dei cuius sitis filij. A ꝑre diabolo estis. Sic ifa uenda est heresis manicheorum que dicit esse quādā natu ram mali ⁊ quādā gentem tenebrarū cum principib⁹ suis que ausa est pugnare ptra deum. Illū vero deum ne vide laret gens aduersa/regnū eius misisse contra eam tanq̄ vi scera sua principes de luce sua eāq̄ gentem fuisse debella tā. vnde diabolus originem ducit. Hinc dicit ducere ori ginē carnem nostrā: ⁊ ſm hoc putant dictum a dño/vos ex patre diabolo estis: q⁹ essent illi velut natura mali docen tes origine de gente contraria tenebrarum. Sic errant: sic excecantur: sic seipsos faciunt gentem tenebrarū credēdo q⁹ falsum est contra eum a quo creati sunt. Bona est enim omnis natura: sed vitiata hominis est natura per volunta tē malā. Quod fecit deus non potest esse malum si ipse bo mo non sit sibi malus. Sed plane creator creatur est. Creā

tura creatura est. Equari creatura nō pōt creatori. Discer nite eum q̄ fecit: ab eo quod fecit. Equari non potest fabro scānū: equari nō potest colūna structori. Et tamē faber si scānū fecit: lignū ipse nō creauit. Dñs aūt deus nr̄ q⁹ oīpo tēs est ⁊ x̄bo fecit q⁹ fecit: oīa que fecit nō habuit vnde fa ceret ⁊ tū fecit. Facta sunt eñ q⁹ voluit: facta sūt q⁹ dixit: ꝫ facta factori cōparari nō possunt. Queris quid cōpares: fi liū vnicū agnosce. Tū ē iudei filij diaboli? Jmitādo non nasci endo. Audite scripture sctē ꝓsuetudinē. Prophēta di cit ad ipsos iudeos: ꝑ tuus amorreus: ⁊ mater tua cethea Amorrei gēs erat quedā vnde originē iudei nō ducebant. Cethei ⁊ ipi gētē suā habebāt: oīno aliena a genere iudeo rum. Sed q⁹ erant ipij amorrei ⁊ cethei: iudei aūt imitati sunt impietates illor: inuenerunt sibi parētes nō de quib⁹ nascerent ꝫ quoꝝ mores sectātes pariter dānarent. Que ritis aūt fortasse vnde ipse diabol⁹? Jnde vtiq⁹ vī ⁊ ceteri āgeli. Sed ⁊ ceteri āgeli i sua obedientia pstiterūt: ille iobe diēdo ⁊ supbiendo lapsus est angelus: ⁊ fact⁹ est diabolus Sed mō audite q̄d dicat dñs. Clos inq̄t de patre diabolo estis: ⌊et desideria ꝑris vr̄i vultis facere.⌋ Ecce vnde filij ei⁹ q⁹ talia desiderat: nō q⁹ de illo nati estis. Que sunt illi⁹ desideria: ⌊Ille homicida erat ab initio.⌋ Ecce q̄ est desi deria ꝑris vestri facere vultis. Queritis me occidere: homi nē qui veritatē vobis dico. Et ille iuidit homini: ⁊ occidit hoiem. Diabol⁹ eñ cū inuideret homini: serpēte indut⁹ lo cut⁹ est mulieri: ⁊ de muliere venenauit ⁊ vir. Mortui sūt diabolū audiēdo. Que nō audissent: si dñm audire voluis sent. Posit⁹ eñ hō iter eū q̄ creauit ⁊ eū q̄ lapsus est: obtē perare debuit creatori non deceptori. Ergo ille homicida erat ab initio. Videte gen⁹ homicidij fres. Homicida ēt diabol⁹. Nō gladio armat⁹: nō ferro accinct⁹ ad hoiem ve nit: verbū malū semiauit ⁊ occidit. Noli ergo putare te nō esse homicidam: q̄n fratri tuo mala psuades. Si fratri tuo mala persuades occidis. Et vt scias q⁹ occidis: audi psal mū. Filij hoim dētes eor arma ⁊ sagitte: ⁊ lingua eorū gla dius acut⁹. Clos g̃ desideria ꝑris vestri vult⁹ facere: ideo se quitis i carnē q⁹ nō potestis in metē. Ille homicida erat ab initio: vtiq⁹ in ꝓmo hoīe. Ex illo ille homicida: ex quo po tuit fieri homicidiū. Ex illo potuit fieri homicidium: ex q̄ factus est hō. Non eni posset occidi hō: nisi ꝓius fieret hō. Homicida ergo ille ab initio: ⁊ vñ homicida? ⌊et in verita te nō stetit.⌋ Ergo in veritate fuit: sed nō stādo cecidit. Et q̄re i veritate nō stetit? ⌊Quia veritas nō est i eo.⌋ Nō quomō i ꝓpositō est veritas vt x̄ps ipe sit veritas. Si ergo iste i ve ritate stetisset: in x̄po stetisset. Sed in veritate non stetit: q⁹ veritas nō est in eo. ⌊Cum loquit mēdaciū ex ꝓprijs loq: tur: q⁹ mēdax est ⁊ ꝑ eius.⌋ Quid est hoc? Audistis verba euāgelij itēti accepistis. Ecce repetovt agnoscatis q̄d exi gat. De diabolo dñs ea dicebat: que de diabolo dicit a do: mino debuerāt. Ille homicida erat ab initio. Vex est. Nā primū hominē occidit ⁊ in veritate nō stetit: q⁹ de veritate lapsus est. Cum loq̄tur mēdaciū: vtiq⁹ ipe diabol⁹ de pro: prijs loquit/q⁹ mendax est ⁊ ꝑ eius. Jn his verbis quidā ꝑrem diabolum hr̄e putauerunt: et quesierunt q̄s effet dia: boli pater. Sicvero detestabilis error manicheor inuenit adhuc q̄ deciperet ī peritos. Solēt eñ dicere. Putas dia: bol⁹ āgel⁹ fuit ⁊ lapsus est. Ab illo cepit pctm̄ sicut dicitis Pater eius q̄s erat? Nos ptra. Quis eñ nostrū aliquādo dixit diabolum hr̄e ꝑrem? Et illi ptra. Dñs dicit: euange: liū loquit de diabolo dicens. Ait ille homicida erat ab ini tio ⁊ in veritate nō stetit: q⁹ veritas nō est in eo Cum loquit mēdaciū: ex ꝓprijs loquit: q⁹ mēdax est et ꝑ eius. Audi intelligē: nō te lōge mitto: in ipsis verbis itellige. Diabolū dñs dixit ꝑrem mēdacij. Quid est hoc? Audi quid sit. Re: plica mō ipa verba ⁊ intellige. Non ois eñ q̄ mentit pater mēdacij sui est. Si eñ ab alio mēdaciū accepisti et dixisti tu quidē mētitus es proferēdo mēdaciū: sed ꝑ menda: cij ipsius nō es q⁹ ab altero accepisti mēdaciū. Diabol⁹ au tem a seipso mēdax fuit. Mendaciū suum ipse genuit q⁹ a nemine audiuit. Quomō de⁹ pater genuit filiū veritatē: sic diabol⁹ lapsus genuit q̄si filiū mēdacium. ⌊His auditis replica nunc ⁊ recole verba dñi mens catholica: q̄d audie: ris aduerte: q̄d dicat attēde. Ille quis? Diabolus homici da erat ab initio. Agnoscim⁹/occidit adā et in veritate nō

stetit. Agnoscim⁹ q⁹ de veritate lapsus est: q⁹ veritas in eo nō est. Vex est q⁹ recedēdo a veritate nō hz veritatē. Cum loqui tur mēdaciū de ꝓprijs loquit: nō aliūde accepit vñ loqua tur. Cū loquit mendaciū de ꝓprijs loquit: q⁹ mēdax est et ꝑ etus. Et mēdax est: ⁊ ꝑ mēdacij. Mā tu forte mēdax es q⁹ mēdaciū loqueris: ꝫ nō es ꝑ ei⁹. Si eñ q̄d dicis a dia: bolo accepisti ⁊ diabolo credidisti: mendax es: ꝑ menda: cij nō es. Ille ⁊o q⁹ nō aliūde accepit mendaciū/ quo men dacio tāq̄ veneno serpēs hominē occideret/pater est men dacij: sicut deus pater est veritatis. Recedite a ꝑre mēda cij: currite ad ꝑrem veritatis. Amplectimini veritatē: vt ac: cipiat⁹ libertatē. Illi aūt iudei apud ꝑrem suū viderāt q̄d loq̄bant. Quid/nisi mēdaciū? Dñs aūt apud patrem suum vidit q̄d loq̄rer. Quid/nisi ſetipm. Quid/nisi verbū patris: Quid nisi veritatē ꝑris eternā: et patri coeternā? Ille ergo homicida erat ab initio ⁊ i veritate nō stetit: q⁹ veritas nō est in eo. Cum loquit mēdaciū: de ꝓprijs loquit: q⁹ mēdax est. Et nō solū mendax est: ꝫ ⁊ ꝑ eius: id est ipsius menda cij q̄ loquit pater est: q⁹ ipse genuit mēdaciū suum. ⌊Ego aūt q⁹ veritatē dico: nō creditⁱ mihi. Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatē dico: quare non creditis mihi?⌋ Pensate fres charissimi māsuetudinem dei: relaxare pctā venerat et dicebat. Quis ex vobis arguet me de pctō? Nō dedignat⁹ ex ratiōe ostendere se pctōr nō esse: q̄ ex virtute diuinitatis poterat peccatores iustificare. Quis ex vobis arguet me de pctō: quo ego arguo ⁊ vos et patrē vr̄m? Si veritatē dico q̄re vos nō creditis mihi: nisi q⁹ filij diaboli estis? Valde terribile est q̄n subdidit. ⌊Qui est ex deo: ver ba dei audit. Propterea vos nō auditis: q⁹ ex deo nō estis.⌋ Jtex nolite attēdere naturā ꝫ vitiū. Sic sunt isti ex deo ⁊ nō sūt ex deo. Natura ex deo: vitio nō ex deo. Obsecro vos attēdite: in euāgelio habetis vnde sanemini ptra errores venenosos et nepharios hereticor: quo ⁊ de his x̄bis solēt manichei dicere. Ecce q⁹ due nature sūt: vna bōa et altera mala. Dñs dicit. Quid dic⁹ dñs? Propterea vos nō auditⁱ q⁹ ex deo nō estis. Dicit dñs hec. Quid g̃ inq̄t tu ad ista di cis? Audi q̄ dicā. Et ex deo sunt: ⁊ ex deo nō sunt. Natura ex deo sunt: vitio nō sunt ex deo. Natura eñ bona q̄ ex deo est/peccauit volūtate credēdo q⁹ diabol⁹ psuasit: et vitia ta est. Jdeo medicum q̄rit: q⁹ sana non est. Ecce q⁹ dico si ꝑfectibile tibi videt vt ex deo sint ⁊ ex deo non sint: audi q⁹ nō est ipostibile. Sic sunt ex deo ⁊ nō sunt ex deo: quo ⁊ filij abrae sunt ⁊ nō sunt filij abrae. Sic habet⁹: nō est q⁹ dicat⁹ Jpm dñm audi: ipe illis dixit. Scio q⁹ filij abrae est⁹. Nū: quid dñs mētiret? Absit. Ergo vex est q⁹ dixit dñs. Vex est. ergo q⁹ illi abrae filij erāt: vex est. Audi ipm negātem q̄ dixit: filij abrae estis: ipe illos negauit filios abrae. Si fi lij abrae estis: facta abrae facite. Nunc q̄ritis me occidere hoiem q̄ veritatē vobis dico quā audiui a deo: hoc abraā nō fecit. Clos facitis opa ꝑris vr̄i: id ē diaboli. Quomō er go et filij abrae erant: ⁊ filij abrae nō erant? Utrūq⁹ in illis ostēdit. Et filij abrae erāt ꝓpter originē carnis: ⁊ nō erant filij abrae ꝓpter vitium diabolice psuasiōis. Sic ⁊ dñm et deū nr̄m attēdite: ex illo erāt ⁊ ex illo nō erant. Quō ex illo erāt? Quia ipe creauit hoiem: de q̄ nati erāt. Quomō ex il: lo erāt? Quia ipe est ꝓditor nature: ipe est creator carnis ⁊ aie. Quomō ergo ex illo nō erāt? Quia vitiosa seipsis fa cti erāt: ex illo nō erant: q⁹ imitādo diabolum: filij diaboli facti erāt. Venit ergo dñs de⁹ ad hominē peccatorē. Duo noīa audisti: ⁊ hoiem ⁊ peccatorē. Dō homo est: ex deo est. Dō pctō est: nō est ex deo. A natura vitiū secernat. Agno scat natura: vnde creator laudet. Agnoscat vitium: ꝓpter q⁹ medicus inuocetur. Quod ergo ait dominus: qui est ex deo verba dei audit: ꝓpterea vos nō auditis: q⁹ ex deo nō estis: nō naturaꝫ merita discreuit: aut ꝓeter suam aīam ⁊ carnē aliquā naturā i hoībus que peccato vitiata nō esset iuenit. Sed quomō p̄sciebat qui fuerant crediturⁱ/ipos dixit ex deo: quomō regenerationis adoptiōe renascerētur ex deo. Ad hos ptinet: q̄ est ex deo verba dei audit. Quod vero seq̄tur: ꝓpterea vos nō auditis: q⁹ ex deo nō estis: eis dictum est q̄ nō solū peccato vitiosi erāt: nā hoc malum cō mune erat oībus: sed etiā precogniti q⁹ nō fuerāt creditu: ri ea fide qua sola possent a peccator obligatione liberari. Quapropter p̄sciebat illos quib⁹ talis dicebat in eo pmā:

suros qō ex dyabolo erant:id est in suis peccatis atq; impietate morituros in qua et similes erāt: nec vēturos ad regenerationem in qua essent filij dei. hoc est ex deo nati: a quo erāt boies creati. Scōm hāc pdestinationē locut⁹ est dñs Non qō aliquē hoiem iuenerit:q; vel sm regenerationē:iā esset ex deo:vel sm naturā iam non esset ex deo.

Tractatus.xliij.

¶ Respondērūt ergo iudei ⁊ dixerunt ei. Nonne bene dicim⁹ nos: qr samaritan⁹ es tu ⁊ demoniū habes? Respondit iesus. Ego demonium nō habeo:sed honorifico patrem meū ⁊ vos inhonorastis me. Ego autē nō quero gloriā meam: est qui querat et iudicet. Amen amē dico vobis: si quis sermonē meū seruauerit mortē nō videbit in eternū. Dixerūt ergo iudei. Nunc cognouim⁹ qr demonium habes. Abrāā mortu⁹ est ⁊ pphete ⁊ tu dicis si q̄s sermonē meū seruauerit non gustabit mortē in eternum? Nunq̄d tu maior es patre nostro abraam qui mortuus est? et pphete mortui sunt. Quē teipm facis? Respondit iesus. Si ego glorifico meipm gloria mea nihil est. Est pater meus qui glorificat me quē vos dicitis:qr deus noster est:⁊ nō cognouistis eū. Ego aūt noui eū:⁊ si dixero qr non scio eū:ero similis vobis mēdax sed scio eū et sermonē eius seruo. Abrāā pater vester exultauit vt videret diē meū: et vidit ⁊ gauisus est. Dixerūt ergo iudei ad eum. Quinquagita annos nondū habes et abraam vidisti? Dixit eis iesus. Amen amen dico vobis: anteq̄ abrāā fieret ego sum. Tulerunt ergo lapides vt iacerēt in eū. Jesus autē abscondit se ⁊ exiuit de templo

a IN ista lectione sancti euangelij q̄ hodie recitata est:a potētia diſcim⁹ patiētiā. Quid em̄ sum⁹ fui ad dñm pctōres ad iustū:creatura ad creatorē. Tamē quomō si q̄d mali sum⁹/a nobis sum⁹ ita quicquid boni sum⁹:ab illo et p illū sum⁹. Et nihil sic querit hō:qūo potētia. Habes dñm xp̄m magnā potētiā. Sed prius eius imitet patiētiā:vt puenias ad potētiam. Quis nostrum patiēter audiret:si alicui diceretur: demoniū habes? Qō dictū est ei q̄ non solū hoies saluabat: sed etiā demonib⁹ iperabat. Hoc cū dixissent iudei. ⌊ Nonne bene dicim⁹ nos:qr samaritan⁹ es:⁊ demoniū habes. ⌋ Duox duox sibi obiectox vnū negauit ⁊ altex nō negauit. ⌊ Respondit eni ⁊ ait. Ego demoniū nō habeo: ⌋ nō dixit samaritan⁹ nō sum:⁊ vtiq; duo fuerūt obiecta. Quis maledictū maledicto nō reddiderit:q̄uis quittū nō quittio refutauerit:pertinuit tū ad eū negare vnā rē/alteram nō negare. Nō frustra fratres. Samaritan⁹ em̄ iterpretat custos. Nouerat se illem̄ esse custodē. Nō enī dormit neq; dormitat q̄ custodit
Pſa.cxx. pſa.cxxvj. israel. Et nisi dñs custodierit ciuitatē:i vanū vigilabūt q̄ custodiunt eā. Est ergo ille custos noster: q̄ creator noster Nō enī ptinuit ad eū vt redimeremur: ⁊ nō ptineret ad eū vt seruaremur? Deniq; vt pleni⁹ noueritⁱ mysteriū gr̄e se samaritanū negare nō debuit:parabolā illā notissimā attēdite:vbi hō quidā descēdebat ab hierusalem in hiericho ⁊
Luce.x. incidit in latrones: q̄ eū grauiter vulnerātes semiuiuū in via reliquerūt. Trāsiit q̄dā sacerdos neglexit eum: trānsiit leuites ⁊ ipe ptertijt. Transiit quidā samaritan⁹ ipe est custos noster:ipse accessit ad sautiū:ipse ip̄edit misericordia etiā se ꝑstitit primū quē nō deputauit alienum. Ad hoc ergo solū qō demoniū nō haberet:nō autē se samaritanū non esse respōdit. Deide post tale cōuitium/hoc solum dixit de gloria sua. ⌊ Sed honorifico ⌋ inq̄t ⌊ patrē meum:⁊ vos inhonorastis me. ⌋ Hoc est/ego me nō honorifico ne vobis arrogās videar:habeo quē honorificē. Sed si vos agnoscerēt sic ego honorifico patrē sic et vos honorificaretⁱ me. Ego
b facio qō debeo. vos facitis qō nō debetis. ⌊ Ego aūt inquit nō quero gloriā meā:est q̄ querat ⁊ iudicet. ⌋ Quē vult intelligi nisi patrē? Quomō ergo alio loco dicit. pr̄ nō iudicat quēq; sed oēm iudiciū dedit filio:⁊ hic dicit: nō quero gloriā meā:est q̄ querat ⁊ iudicet? Si ergo iudicat pr̄:quomō nō iudicat quēq;:sed omne iudiciū dedit filio? Hōc q̄stionē vt soluam⁹ attēdite. Simili locutiōe solut potest. Scripturā habes:de⁹ neminē tētat. Et itex scriptum habes:tētat vos dñs de⁹ vester:vt sciat si diligitis eū. Nempe questio est. Videtis em̄ quomō deus neminē tētat:et quomō tētat vos dñs de⁹ vester:vt sciat si diligitⁱ eū? Jtē scriptum est. Timor nō est i charitate:sz pfecta charitas foras mittit timorē. Et alio loco scriptū est. Timor dñi castⁱ pmanēs in scām seculi. Et ipa q̄stio est. Quomō enim pfecta charitas foras mittit timorē:si timor dñi castⁱ pmanet i seculū seculi? Intelligim⁹ ergo duas esse tētationes: vnā que decipit alteram q̄ pbat. Scōm eam q̄ decipit de⁹ neminem tētat. Scōm eam q̄ probat/tētat vos dñs deus vester vt sciat si diligitis eū. Sed itex ⁊ hic alia nascit q̄stio. Quomō tētat vt sciat quē latere nihil pōt anteq̄ tētet? Non ergo de⁹ nescit:sz dictū est vt sciat qō ē vt scire vos faciat. Locutiones tales ⁊ in sermonib⁹ nr̄is sunt:⁊ in auctoritb⁹ eloquētie reperiunt. De sermone nostro aliq̄d dicam. Fossa cecā dicit nō qr oculos pdit sz qr latēdo nō videntes facit. Aliq̄d ⁊ de illis auctoritb⁹ dicā. Tristes lupinos ait q̄dā:hoc est amaros:nō qr ipsi sunt tristes sz qr gustanti tristāt: q̄ est tristes facit. Sunt ergo ⁊ in scripturis locutiones eiusmodi. Sed in talib⁹ q̄stionib⁹ cognoscēdis laborāt:in soluēdis talib⁹ q̄stiōib⁹ nō laborāt. Ergo tētat vos dñs de⁹ vester:vt sciat Quid est vt sciat? Vt scire vos faciat si diligitⁱ eū. Job iebat se sz deū nō latebat. Admisit tētatorē:⁊ fecit eū sui cognitorē. Quid de duob⁹ timorib⁹? Est timor filius:et est timor castⁱ. Est timor ne patiaris penā:est ali⁹ timor ne amittas iusticiā. Timor ille ne patiaris penā seruilis est. Quid magnū est timere penā? Hoc ⁊ neqssim⁹ seru⁹:hoc ⁊ crudelissimus latro. Nō est magnū timere penā:sz magnū est amare iusticiā. Qui q̄ amat iusticiā nihil timet. Timet plane nō ne icidat in penā/sz ne amittat iusticiā. Fratres mei credite ⁊ cōijcite ex eo qō amatⁱ. Amat aliqs vxm pecuniā. Potas iuenio aliquē q̄ nō amat: Ex hoc tū ipso qō amat:tenet:ligat qō dico. Timet dānū. Quare timet dānū? Quia pecuniā diligit. Vtū amat pecuniā:tm timet ne pdat pecuniā. Ergo iuenit aliqs amator iusticie:q̄ pl⁹ in corde dñi ptimescat:q̄ pl⁹ timeat expoliari iusticia:q̄ tu pecunia. Jste est timor castⁱ:ipe pmanet i seculū seculi. Nō eū tollit charitas nec foras mittit:sz magis cōplectit ⁊ comitē tenet:illi possidet. Vt enim⁹ ei ad deū vt videam⁹ facie ad faciē. Jbi timor castⁱ nos fuat:timor ei ille nō pturbat sz firmat:sicut mulier adultera ne vir ei⁹ vēiat:timet ⁊ casta nevir ei⁹ absedat. Ergo sm aliā tētationē de⁹ neminē tētat. Scōz aliā ẋo tētat vos dñs de⁹ vr̄. Et sm aliū timorē timor nō est i charitate sz pfecta charitas foras mittit timorē. Scōm ẋo aliū timorē timor dñi castⁱ pmanēs in seculū seculi. Sic ⁊ hoc loco sm altex iudiciū pr̄ nō iudicat quēq; sz oē iudiciū dedit filio:sm ẋo alterū iudiciū ego inq̄t nō q̄ro gloriā meā:est q̄ querat ⁊ iudicet. Et de isto ẋbo q̄stio ista soluat Habes in euāgelio cōmēoratū penale iudiciū:q̄ nō credit tā iudicat? est. Et alio loco. Veniet hora qñ hi q̄ sunt i monumētⁱ audiēt vocē ei⁹:⁊ pcedēt q̄ bona fecerūt in resurrectionē vite:q̄ male egerūt in resurrectionē iudicij. Videte quēadmodū iudiciū p̄ dānatiōe ⁊ pena posuit:⁊ tñ si semp iudiciū p̄ dānatiōe accipet:nunq̄d audirem⁹ i psalmo dica me de⁹? Jbi iudiciū sm afflictionē:hic iudiciū sm discretionē positū est. Quo sm discretionē? Quo expōit ipse q̄ ait. Judica me de⁹. Lege em̄ ⁊ vide qō sequit. Quid est iudica me de⁹ ⁊ discerne cām meā inq̄t de gēte nō scta. Qā ergo dictum est iudica me de⁹ ⁊ discerne causam meam de gente nō scta. Scōm hoc ait modo dñs ꝑ. Ego non q̄ro gloriā meā:est q̄ q̄rat et iudicet. Quo est q̄ q̄rat et iudicet? Est pr̄ me⁹ q̄ gloriā meā a vra gl̄ia discernat ⁊ sepet. Nos em̄ sm ꝺ scām gl̄iamini. Ego nō sm hoc scām gl̄iam dico. Pater glorifica me ea gl̄ia quā habui apud te. Qteq; mūd⁹ esset. Quid est ea gl̄ia? Ab humana iflatiōe discreta. Scōm hoc iudicat pr̄. Quid est iudicat? Discernit. Quid discernit? Gloriā filij sui a gl̄ia hoim. Quis tāo dicta cū

pſ.xliij. virgit te de⁹ de⁹ tuus oleo exultatiōis tue pre participib⁹ tuis. Non em̄ qr hō fact⁹ est:iā cōparādus est nobis. Nos boies cum peccato:ille sine pctō. Nos boies trahentes de uā ⁊ mortē et delictū:ille de virgine carnē mortalē:nullā iniqtatē. Denicq; nos nec qr volum⁹ nati sumus:nec q̄diu volum⁹ viuim⁹:nec qūo volum⁹ morimur. Ille anteq̄ nasceret elegit de qua nasceret:natus fecit vt a magis adoraret. Creuit infans ⁊ miraculis se deū ostēdebat: ⁊ ifirmitate hominē pferebat. Postremo elegit ⁊ genus mortis. hoc est vt in cruce pēderet:⁊ ipsam crucē in cordibus fideliū fi geret:vt dicat christian⁹. Mihi aūt absit gl̄iari: nisi in cruce dñi nostri iesu xp̄i. In ipsa cruce quādo voluit corp⁹ dimisit ⁊ absc̄essit i ipo sepulchro q̄diu voluit iacuit:quādo voluit tanq̄ de lecto surrexit. Ergo ffes sm ipsam formā serui.nam illud q̄s digne loquit.in principio erat verbum ⁊ verbū erat apud deū:⁊ deus erat verbū. Scōm ipsam in quā formā serui multū interest iter gloriā christi:et gloriā omniū ceterorū. De ipsa gloria dicebat: qñ q̄ demonium baberet audiebat. Ego nō quero gloriā meā: est q̄ querat ⁊ iudicet. Tu aūt de te dñe q̄d dicis? ⌊ Amen amē dico vobis. Si q̄s sermonem meū seruauerit:mortē nō videbit in eternū. ⌋ Nos inq̄t dicitis demoniū habes: ego vos ad vitā voco:seruate sermonē meū:et nō morīemini. Illi audiebāt mortē nō videbit in eternū: qui sermonē meū seruauerit et ira scebank:qr iā mortui erāt illa morte q̄ vitāda erat ⌊ Dixerūt ergo iudei. Nūc cognouim⁹ qr demoniū habes. Abraam mortuus est et pphete:⁊ tu dicis si q̄s sermonem meū seruauerit mortē nō gustabit in eternū. ⌋ Videte locutiōes scripturax:mortē nō videbit:id est gustabit. Mortē videbit:mortē gustabit. Quis videt? Quis gustat? Quos oculos habet hō vt videat quādo morīt? Quādo ventēdo mors ipsos oculos claudit ne aliq̄d videāt? Quomō dicit non videbit mortē? Jtē q̄ palato/q̄b⁹ fauctib⁹ mors gustatur:vt q̄d saptat dinoscat? Qñ totū sensum tollit. q̄d in palato remanebit? Sed videbis dictū est et gustabit: pro eo q̄ est explē. Nec dñs:parū est si dicā:morītur? morīturus loq̄batur et dñi exitⁱ mortis sicut loquit psalm⁹. Cū ergo et morīturis loqueret⁹ morītur? loqueret:q̄d sibi vult qō ait. Qui sm̄onē meū seruauerit mortē nō videbit i eternū? Nisi qr videbat dñs aliā mortē de q̄ nos liberare venerat. Mortē secundā:mortē eternā:mortē gehennarū: mortē dānatiōis cū diabolo ⁊ angelis ei⁹ ipa est vera mors. Nā ista migratio est. Quid est ista mors? Relictio corporis:depositio sarcine grauis. Sed si alia sarcina nō portetur q̄ hō i gehēnā ꝓcipitet. De ipa q̄ morte dñs dixit:mortē non videbit in eternū:q̄ sermonē meū seruauerit. Nō expauescam? illā mortē:sz illā timeam⁹. Qō est ista grauius:multi perDeute.iij. uerse timēdo istā/incidūt in illā. Dictū est aliquib⁹:adorate idola qō sī nō fecerit⁹ interficiemini. Aut quēadmodū illenabuchodonosor rex dixit:si nō feceritis mittemini i caminū ignis ardēt. Multi timuerūt ⁊ adorauerūt:nolentes mori mortui sunt. Timēdo mortē que nō euadit: iciderūt in mortē quā euadere oīno feliciter possent si istam que nō euadit ifeliciter nō timerēt. Mat⁹ es hō:morītur⁹ es. Quabiis vt nō moriar⁹? Quid facies vt nō morīaris? vt dñs tu⁹ necessitate morītur⁹ consolarek qui volūtate mori dignat⁹ est. Qñ vides xp̄m mortuū dedignar⁹ mori? Ergo cū moritur⁹ es:qua euadas nō habes. Hodie sit: cras sit:futurū est:debitū est:reddēdū est. Quid ergo ait hō timēs: fugiēs occultat se ne iueniat ab inimico? Nunq̄d agit vt nō moriatur:sz vt paulo seri⁹ moriat:nō accipit debiti securitatē sz postulat dilationē. Vtūlibet diu differat:vēiet qō differtur. Illā mortē timeam⁹ quā timuerunt tres viri qñ dixerunt regi. Potens est de⁹ etiā de ista flāma liberare nos:⁊ si ibi nō fuit timor illi⁹ mort⁹ quā modo dñs cōminat quā do dixerūt. Sed ⁊ si noluerit apte liberare:potest i occulto coronare. Qñ ⁊ ipse dñs factur⁹ martyres ⁊ caput martyrum futurus est. Nolīte timere eos q̄ occidunt corpus ⁊ postea nō hñt qō faciāt. Quomō non hñt qō faciāt? Quid si eē occiderint corp⁹ bestijs lacerādū ⁊ diripiēdū alitib⁹ Quid migrauit. Jnest corpus:sz nullus est sensus:habitatio facet/habitator abscessit. Ergo postea nō habēt qō faciāt. Non sentiēti enī nihil faciūt. Sed eū timete q̄ habet potestatē ⁊ corpus ⁊ aiam occidere in gehennā ignis. Ecce de qua morte loquebat cū diceret: qui sermonē meū seruauerit mortē nō videbit i eternū. Seruem⁹ ergo fratres sermonē ipsius in fide puēturi ad speciē: cum acceperim⁹ plenissimā libertatē. Jsti aūt id dignātes mortui ⁊ morti sempiterne predestinati:respōdebāt cōuicioſe ⁊ dicebāt. Modo cognouim⁹:qr demoniū habes. Abrāā mortuus est et pphete Sed ista morte quā dñs vult intelligi:nec abrāā mortuus est nec pphete. Illi em̄ mortui sunt ⁊ viuūt:isti viuebāt et mortui erāt. Nā respondēs quodā loco saduceis mouentibus questionē de resurrectiōe:hoc ait ipse dñs. De resurrectione aūt mortuox nō legistis:quomō ait dñs de rubo ad moysen:Ego sum de⁹ abraam ⁊ deus ysaac ⁊ deus iacob: Mat.xxij Non est deus mortuox sed viuox. Si ergo illi viuūt:laborem⁹ sic viuere:⁊ cū illis viuere cū mortui fuerim⁹. ⌊ †Quē teipm facis jinquiūt vt dicas mortē nō videbit in eternū q̄ sermonē meū seruauerit:cū scias ⁊ abrāā mortuū et pphetas: ⌊ Respōdit iesus. Si ego glorifico metipm:gloria mea nihil est. Est pater meus q̄ glorificat me. ⌋ Hoc ait propter illud qō dixerūt:quē teipm facis. Refert eni gloriā suā ad patrē suū de quo est ⁊ q̄ de⁹ est. Aliqñ arriani:et de isto verbo calūniātur fidei nr̄e ⁊ dicūt. Ecce maior est pater quia vtiq; glorificat filiū. Heretice nō legisti ipm filiū dicentē: qō glorificet patrē suū: Sed ⁊ ille filiū glorificat:⁊ filiⁱ⁹ patrē glorificat. Pone pernicie:agnosce equalitatē: corrige puersitatē. Est ergo inq̄t pr̄ me⁹ qui glorificat me: ⌊ quem vos dicitis qr de⁹ noster est et nō cognouistis eū. ⌋ Videte fratres mei quēadmodū ostendat ipm deū patrē esse xp̄i:q̄ annunciat⁹ est tudeis. Propterea dico: quia rursus q̄dā heretici dicūt deū annūciatū i veteri testamēto nō esse patrē christi:sed nescio quē principē maiox angelorū. Manichei sunt q̄ ista dicūt:marcionite sunt q̄ ista dicūt. Sunt et alij fortassis heretici quos cōmemorare vel non op⁹ est vel a me oēs recoli in ꝑsenti nō possunt. Non defuerunt tū qui hoc dicerēt. Jtaq; attēdite vt habeatis q̄d dicatis ⁊ otra ipsos. Eū dicit prem sūū dñs iesus xp̄s quem illi dicebant deū suū ⁊ nō cognouerūt. Si em̄ ipm cognouissent:ei⁹ filiū recepissent. ⌊ Ego aūt ⌋ inquit. ⌊ noui eū. ⌋ Sm carnē iudicātib⁹ potuit ⁊ hic arrogās videri qr dixit:ego noui eū. Sed videte q̄d sequat. ⌊ Si dixero qr nō †nouī eū:ero similis vo †Al. scio. bis mēdax. ⌋ Ergo arrogātia nō ita caueat:vt veritas reli quebat. ⌊ Sed scio eū:⁊ sermonē ei⁹ seruo. ⌋ Sermonē pr̄is tāq̄ filius loquebat:⁊ ipse erat verbum pr̄is qō boibus loquat. ⌊ Abrāā pater vester exultauit vt videret diē meum: ⁊ vidit ⁊ gauisus est. ⌋ Magnū testimoniū phibet abrae/semen abrae/creator abrae. Abrāā exultauit inq̄t vt videret diē meū:vidit. Nō timuit: sz exultauit vt videret diē meū. Erat eni ī illo charitas:q̄ foras mittit timorē. Nō ait exultauit qr vidit:sz exultauit vt videret. Credēs vtiq; exultauit sperādo:vt videret intelligēdo ⁊ vidit Et q̄d potuit pl⁹ dicere vel q̄d debuit pl⁹ dicere dñs iesus xp̄s? Et vidit inquit ⁊ gauisus est. Quis explicat boc gaudiū ffre mei? Si gauisi sunt illi q̄bus de⁹ oculos carnis aperuit: quale gaudiū fuit videntib⁹ corda lucē ineffabilē:verbū manēs:splendorē pijs mētib⁹ refulgentē: sapientiā indeficientem: apud pr̄em manētē deū: ⁊ aliqñ in carne veturū: nec de pr̄is gremio recessurū? Totū hoc vidit abrāā. Nā qō ait:diē meū: incertū pōt esse vnde dixerit:vtrū diē dñi ꝑ talem quo erat vētur⁹ i carne:an diē dñi q̄ nescit ortū nescit occasum. Sz 6 ego nō dubito pr̄em abrāā totum scisse. Et vbi fuentā? An sufficere nobis debz testimoniū dñi nr̄i iesu xp̄i? Putem⁹ nō fuentre non posse:qr forte difficile est quomō manifestū sit qō abrāā exultauit vt videret diē christi:et vidit et gauisus est. Et si nos non inuenimus:nunq̄d mētiri veritas possit. Credam⁹ veritati:et de abrae meritis minime dubitem⁹. Tamen audite vnū locū:qui mihi interim occurrit. Pater abraam quando misit sernū suū vt peteret vxorem filio suo ysaac: hoc eū sacramēto cōtrinxit: vt filiū qō tubebak impleret et sciret etiā ipse q̄d faceret. Magna em̄ res agebat:qñ abrae semini promittebat. Pōe manū sub femore meo Genesis. et iura mihi p deū celi. Quid vult de⁹ celi ad femur abrae xxiiij.

Jā itelligit sacramētū. Per femur gen⁹. Ergo qđ futt il-
la turatio: nisi qz significabat de gñe abrae vētuz in carne
deū celi: Stulti reprehendūt abrāā qz dixit mitte manū sub
femore meo. Qui reprehendūt carnem xp̄i reprehēdunt factū
abrae. Nos aūt fres si agnoscim⁹ carnē xp̄i venerāda: illō
femur nō ptēnam⁹. Sed i ppbetia victū accipiam⁹. Et enī
ppbeta erat abrāā. Cui? ppbeta? Seminis sui z oñi sui.
Semē suū significauit: dicēdo mitte manū subfemore meo
Dñm suū significauit addēdo: z iura mihi p deū celi. ⌊ Jra
†Textus hz dixerūt ☩iudei rūderūt et. Quinqgīta ānos nōdū habes: z abrāā
ḡ iudei vidisti? Et ☩oñs. Amē amē dico vobis anteq̄ abrāā fieret
ad eum. ego sum ⌋ Appēde ẏba: z cognosce mysterīū. Anteq̄ abrāā
†Textus fieret. Intellige fieret ad hūanā naturā: sum vo ad diuinā
habz dixit ptinere substātiā. Fieret: qz creatura erat abrāā. Nō dixit
eis iesus. anteq̄ abrāā esset ego sum: sed anteq̄ abrāā fieret. Qui ni-
Genes.j. si p me nō fieret. Ego sum. Neq̄ hoc dixit: anteq̄ abraam
fieret/ego fact⁹ sum. Jn principio em̄ fecit de⁹ celū z terrā.
Nam in ꝓncipio erat verbū. Anteq̄ fieret abrāā ego sum.
Agnoscite creatorē: discernite creaturā. Qui loq̄bat semē
abrae fact⁹ erat: z vt abrāā fieret ante abrāā ipe erat. Hinc
ī velut abrae aptissimo cōultio cōmoti sunt acri⁹: blasphe
masse qppe illis visus est dñs xp̄s qñ dixit: anteq̄ abraam
fieret ego sum. ⌊ Tulerūt ḡ lapides vt iacerent in eū. ⌋ Tā
ta duricia q̄ curreret nisi ad similes ⌊ Jesus aūt ⌋ tanq̄ ho-
mo: tāq̄ in forma serui: tanq̄ humilis: tanq̄ pauper us: tāq̄
moriturus: tāq̄ nos suo sanguine redēpturus: nō tāq̄ ille
q̄ est: nec tāq̄ in principio verbū et verbū apud deum. Nā
cū illi lapides tollerent vt mitterēt in eū: quid magnū erat
vt eos continuo debiscens terra absorberet z ꝓ lapidib⁹
feros inuenirēt? Non erat magnū deo. Sed magis erat cō
mēdāda patiētia: q̄ exercenda potētia. ⌊ Abscondit se er-
go ab eis: ⌋ ne lapidarēt. Tanq̄ homo a lapidib⁹ fugit: sed
ve illis a quorum lapideis cordibus deus fugit.

Tractatus.xliiij.

Capi.ix. ¶ Et ꝓteriens iesus vidit hominē cecum a na-
tiuitate. Et iterrogauerūt eū discipuli ei⁹. Rab-
bi quis peccauit hic aut parētes ei⁹: vt cecus na
sceret? Respondit iesus. Neq̄ hic peccauit neq̄
parētes eius: sed vt manifestētur opa dei in illo.
Me oportet opari opera ei⁹ qui misit me donec
dies est. venit nox: qñ nemo pōt operari. Q̄diu
sum in mundo: lux sum mūdi. ⌊ Hoc cum dixisset
expuit in terrā z fecit lutū ex sputo: z liniuit lu
tū sup oculos ei⁹: et dixit ei: vade laua in natato
ria syloe: qđ interptat missus. Abijt ergo et lauit
z venit videns. Jtaq̄ vicini z q̄ viderāt eū ꝓius
qz mendic⁹ erat dicebant. Nonne hic est qui sede
bat z mēdicabat? Alij dicebāt qz hic est: alij autē
nequaq̄. Sed similis est eius. Jlle vero dicebat
qz ego sū. Dicebāt ergo ei. Quomō apti sunt tibi
oculi? Respondit. Jlle homo qui dicit Jesus lu-
tū fecit: et vnxit oculos meos. Et dixit mihi va-
de ad natatoriā syloe z laua z abijs: z laui z video
Et dixerunt ei. Ubi est ille? Ait nescio: adducūt
eum ad phariseos q̄ cecus fuerat. Erat autē sab-
batum qñ lutum fecit iesus z aperuit oculos ei⁹.
Jtez ergo interrogabāt eū pharisei quomodo vi-
disset. Jlle autē dixit. Lutū mihi posuit sup ocu-
los: et laui et video. Dicebant ergo ex phariseis
q̄dā. Non est hic homo a deo: q̄ sabbatum non cu
stodit. Alij aūt dicebāt. Quomō pōt homo pec-
cator hec signa facere? Et scisma erat inter eos.
Dicunt ergo ceco iterū. Tu quid dicis de eo qui
aperuit oculos tuos? Jlle autē dixit: qz ꝓpheta
est. Non crediderūt ergo iudei de illo qz cec⁹ fuis
set z vidisset: donec vocauerūt parētes ei⁹ qui vi
derat: z interrogauerunt eos dicentes. Dic est fi-
li⁹ vester: quē vos dicitis: qz cec⁹ nat⁹ est: quomō
ergo nūc videt? Respōderūt eis parētes eius et
dixerunt. Scim⁹ qz hic est fili⁹ noster: et qz cecus
natus est. quomō autem nūc videat nescim⁹ aut
quis eius aperuit oculos nos nescimus: ipm in-
terrogate. Etatē habet: ipse de se loquat. Hec di
xerūt parētes eius: qz timebāt iudeos. Jam enī
ꝓspirauerāt iudei vt si q̄s eum ꝓfiteret esse xp̄m
extra synagogam fieret. Propterea parētes ei⁹
dixerūt qz etatē habet ipm interrogate. Vocaue-
runt ergo rursum hoiem qui fuerat cecus z dixe
runt ei. Da gloriam deo. Nos scim⁹ qz hic homo
peccator est. Dixit ergo ille. Si peccator ē nescio:
vnum scio qz cecus cum essem modo video. Di-
xerunt ergo illi. Quid fecit tibi? Quomodo ape
ruit tibi oculos? Respōdit eis: dixi vobis iam: z
audistis quid iterꝫ vultis audire? Nunq̄d z vos
vultis discipuli eius fieri? Maledixerūt ergo ei
z dixerunt. Tu discipul⁹ illi⁹ sis: nos aūt moysi
discipuli sumus. Nos scim⁹ qz moysi locutus est
deus: hunc aūt nescimus vnde sit. Respondit il
le homo: z dixit eis. Jn hoc enim mirabile est: qz
vos nescitis vnde sit z aperuit meos oculos. Scī-
mus aūt qz peccatores de⁹ nō audit: sed si quis
dei cultor est z voluntatem eius facit: hunc exau
dit. A seculo non est auditum: qz q̄s aperuit ocu
los ceci nati: nisi esset hic a deo non poterat face-
re quicq̄. Respōderunt et dixerunt ei. Jn pecca-
tis natus es totus: et tu doces nos? Et eiecerūt
eum foras. Audiuit iesus qz eiecerunt eū foras:
et cū inuenisset eum dixit ei. Tu credis in filium
dei? Respondit ille et dixit. Quis est dñe vt cre-
dam in eum? Et dixit ei iesus. Et vidisti eum: et
qui loquitur tecum ipe est. At ille ait. Credo do-
mine z procidens adorauit eum: et dixit ei iesus.
Jn iudicium ego in hunc mundū veni: vt q̄ nō vi
dent videant: et q̄ vidēt ceci fiant. Et audierunt
quidam ex phariseis qui cum ipso erant: et dixe-
runt ei. Nunquid z nos ceci sumus? Dixit eis ie
sus. Si ceci essetis nō haberetis pcm̄. Nunc ve-
ro dicitis qz videm⁹: peccatum vestrum manet.

¶ Se homine quē dñs Jesus illuminauit q̄ cec⁹ na
tus fuit ꝓlixa lectio recitata est. Quā si virtu-
tem pertractare conemur ꝓ sui dignitate sicut
valem⁹ singula considerantes: nō sufficit dies.
Proinde peto et admoneo charitatē vestrā: vt in his que
aperta sunt: sermonē nostrū non requiratis. Nam nimis lō
gū erit in singulis imorari. Breuiter ergo ceci huius illumi
nati cōmendo mysteriū. Ea qppe que fecit dominus noster
iesus christ⁹: stupēda atq̄ miranda z opa z ẏba sunt. Opa
qz facta sunt: ẏba qz signa sunt. Si ergo qđ significat hoc
qđ factum est cogitemus: gen⁹ humanū est ille cecus. Hec
enī cecitas ꝓtigit in primo homīe ꝓ pcm̄ de quo oēs origi
nē duxim⁹: non solum mortis sed etiam iniquitatis. Si enī
cecitas est infidelitas/z illuminatio fides: quē fidē quem
do venit xp̄s inuenit. Quādoquidē apostol⁹ natus in gen
te ꝓphetaꝝ dicit. Fuim⁹ z nos aliquādo natura filij ire: fi
cut z ceteri. Si filij ire: filij vindicte: filij pene: filij gehēne.
Quomodo natura: nisi qz peccante primo homine vitiū ꝓ
natura inoleuit? Si vitium ꝓ natura inoleuit: fm̄ meritum

eis homo cec⁹ nat⁹ est. Si enī videt: nō opus habet ductō-
re. Si op⁹ habet ductore z illuminatore/cecus est. Ergo a
natiuitate venit dñs. Quid fecit? Magnū mysterīū cōme-
dauit. ⌊ Expuit in terrā: de saliua sua lutū fecit: qz verbū
caro factū est: ⌋ et inūxit oculos ceci. ⌊ Jnunctus erat z nō-
dū videbat. ⌋ Misit illū ad piscinā que vocat syloe. ⌊ Per-
tinuit aūt ad euāgelistā cōmēdare nobis nomen hui⁹ pisci
ne z ait: ⌋ qđ interptat missus. ⌊ Jam q̄ sit missus agnoscitis
Misit enī ille fuisset missus nemo nr̄m eēt ab inīq̄tate dimis
sus. Lauit ḡ oculos in ea piscina q̄ interpretat missus: ba-
ptizat⁹ est in xp̄o. Si ergo qñ cum i semetipo quodāmodo
baptizauit: tunc illuminauit: quando inūxit fortasse cathe
cuminū fecit. Potest qđē alīt atq̄ alīt tanti sacramēti ex-
poni pfunditas z ptractari: sed hoc sufficiat charitati vre
Audistis grande mysteriū. Interroga hoiem. Christian⁹
es? Rūdet tibi. Non sum. Si paganus es aut iudeus? Si
aūt dixerit nō sum. Adhuc queris ab eo. Catheczumin⁹ an
fidelis? Si respōderit tibi catheczumin⁹: inunctus est: non-
dū lotus. Sed vnde inūct⁹ quere? Et respōdet. Quere ab
illo in quē credat: cuius quo catheczumin⁹ est: dicit in xp̄m
Ecce mō loquor z fidelib⁹ z catheczuminis. Quod dixi de
sputo z luto qz verbū caro factū est/et hoc catheczumini au
dīūt: sed nō eis sufficit ad qō inuncti sunt: festinēt ad laua
crū si lumē inquirunt. Jam ergo ꝓpter quasdā in hac ipa
lectiōe q̄stiones: verba dñi z ipsius vniuerse lectionis per
curram⁹: potiꝰ q̄ tractem⁹. ⌊ † Exiens iesus vidit hominē
cecū: ⌋ nō vtcūq̄ cecū ⌊ sz a natiuitate. Et iterrogauerūt eū
discipuli ei⁹. Rabbi. ⌋ Scit⁹ rabbi: qz magr̄ est. Magistrū
appellabant: qz discere desiderabant. Questionē qppe dño
ꝓposuerūt: tāq̄ magistro. ⌊ Quis peccauit? Hic: an paren
tes ei⁹: vt cecus nasceret? Respōdit iesus. Neq̄ hic pecca
uit neq̄ parētes eius: vt cec⁹ nasceret. ⌋ Quid est qđ dixit?
Si null⁹ homo sine pcō: nunqđ parētes hui⁹ cecī sine pec
cato erant? Nunq̄d ipe vel sine peccato originali nat⁹ erat
vel vtiq̄ nihil addiderat? An quia oculos clausos habe
bat: cōcupiscentie minime vigilabat? Quāta multa cōmit
tūt cecī: a quo malo abstinēt? Mens mala etiā clausis ocu
lis nō poterat videre sz nouerat cogitare: et forte ꝓcupisce
re aliqđ qđ cecus non posset implere: sed in corde iudicari
a cordis pscrutatore. Si erga z parētes ei⁹ habuerūt pcm̄
z ille habuit pcm̄: q̄re dñs dixit: neq̄ hic peccauit neq̄ pa
rētes eius: nisi ad rem de qua iterrogat⁹ est vt cecus nasce
ret. Habebāt em̄ peccatū parentes eius: sed nō ipso pecca
to factū est vt cecus nasceret? Si ergo nō peccato factū est
parētū vt cec⁹ nasceret: quare cecus nat⁹ est? Audi magi-
strū docentē. Querit credentē: vt faciat intelligentē. Ipse
causam dicit: quare ille cecus sit nat⁹. ⌊ Neq̄ inqt hic pec-
cauit neq̄ parētes ei⁹: sed vt manifestēt opa † dei in illo ⌋
Deide qđ sequtur: ⌊ We oportet operari opera eius qui mi-
sit me. ⌋ Ecce est ille missus: in quo facie lauit cecus. Et vi
dete qđ dixerit. We oportet operari opa eius qui misit me.
⌊ Donec dies est. ⌋ Demēt⁹ qñ ouniuersam gloriā illi dat
de quo est: qz ille ẏs filiū q̄ de illo sit ipse non habet de quo
sit. Sed q̄re dixisti oñe donec dies est? Audi quare. ⌊ Ve-
niet nox: qñ nemo potest operari. ⌋ Nec tu dñe. Jta ne tm̄ va-
lebit nox illa vt nec tu possis in ea operari cuius op⁹ nox est?
Puto enī dñe iesu imo nō puto sz credo atq̄ ꝓfirmo te ibi
fulsisse dixit de⁹: fiat lux et facta est lux. Si enī ẏbo fecit/
p te fecit: et ideo dictū est. Dia p ipm facta sunt: et sine ipso
factū est nihil. Diuisit de⁹ inter lucē z tenebras: lucē voca-
uit die: et tenebras noctē. Que est illa nox: q̄ cū venerit ne-
mo poterit operari? Audi quid sit dies: z tunc intelliges que
sit nox. Unde sum⁹ auditurī qñā sit dies iste? Ipse dicat.
⌊ Q̄diu in hoc mūdo sum: lux sum mundi. ⌋ Ecce ipe dies
est. Lauat oculos cecus in die: vt videat die. Q̄diu inqt
in mūdo sum: lux sum mūdi. Ergo nescio que nox erit qñ
ibi ipa nō erit: ideo nemo poterit operari. Restat inquirere
fratres mei: patienter accipite inquirētem me. Vobiscum
ero: vobiscū fuentiā a quo ero. Cōstat expssum ac definitū
die cōmemorasse dñm ☩ loco setpm: id est lumē mundi. Er
go opak ipse: q̄diu est in hoc mūdo. Putam⁹ eum fratres
fuisse die tūc: z modo nō hic esse. Si ergo hoc putam⁹: iam
ergo post ascensum dñi facta est nox ista metuēda: vbi nēo
posit operari. Si post ascēsum dñi facta est nox ista vñ apo-
stoli tanta opati sunt? Nunqđ ista nox erat: quādo spūssan
ctus veniens z omnes q̄ in vno loco erāt ad implens: dedit
eis loq̄ omnū gētiū linguis? Nunqđ nox erat quādo clau
dus ille ad verbū petri saluus effect⁹ est imo ad verbū oñi
habitantis in petro? Nunqđ nox erat quādo transeuntib⁹
discipulis egri cū lectulis ponebant: vt vel vmbra trāscu-
tiū tangerent. Dñs aūt cum hic esset neminē transīes vm
bra sua saluū fecit: sed ipse discipulis dixerat: maiora hoc
facietis. Dixerat qđē dominus: maiora hoc facietis. Sed
nō se extollat caro z sanguis. Audiat dicētem. Sine me ni
hil potestis facere. Quid igit? Quid dicem⁹? De nocte ista?
Quādo erit: quādo nemo poterit opari? Nox ista impio⁹
erit: nox ista eoꝝ erit quibus in fine dicet. Jte in ignē eter
nū q̄ parat⁹ est diabolo et angelis eius. Sed nox dicta est:
nō flāma: nō ignis? Audi qz z nox est. De quodam seruo di
cit. Ligate illi manꝰ z pedes: z proijcite eū in tenebras ex-
teriores. Operet ergo hō dū viuit: ne illa nocte ꝓueniat
vbi nemo possit opari. Modo est vt operet fides p dilectio
nem: et si modo opamur. Hic est dies: hic est christus. Au-
di, pmittēte: z ne arbitreris absentē. Ipse dixit. Ecce ego
vobiscū sum. Q̄diu non sit in nobis sollicitudo q̄ viuim⁹?
Si fieri posset: de hac etiā voce posteros q̄ futuri sunt secu
rissimos facerem⁹. Ecce inqt ego vobiscū sum omnib⁹ die
bus: vsq̄ ad consummationē seculi. Dies iste q̄ circuitu so
lis hui⁹ ꝑdimplet/ paucas horas habet. Dies ꝓsentie xp̄i:
vsq̄ in cōsummationē seculi extendit. Post resurrectionē
vero viuoꝝ et mortuoꝝ cū positis ad dexterā dixerit. Ve-
nite benedicti patris mei ꝓcipite regnū: positis autē ad si-
nistrā dixerit. Jte in ignē eternū qui parat⁹ est diabolo et
angelis ei⁹: ibi erit nox: ibi nemo pōt operari sed recipe qđ
operat⁹ est. Aliud est tēpus operationis: aliud receptiōis.
Reddet em̄ dñs vnicuiq̄ ꝓm opa sua: cū viuis et mortuis
sic factur⁹ est. Erit em̄ tūc nox valida: q̄ inuoluat impios.
Sed z modo oīs infidelis quādo morit illa nocte suscipit
z nō est vt illic aliqđ operet. Jn illa nocte diues ardebat: z
stillā aque de digito pauperis requirebat. Dolebat: ange-
bat: fatebatur nec ei subueniebat: et conat⁹ est benefacere.
Ait eni abrae. Pater abrāā mitte lazarū ad fratres meos
vt dicat illis qđ hic agit: ne et ipsi veniant in hūc locū toꝝ-
mētoꝝ. O infelix quādo viuebas: tunc erat tempus operā-
di. Modo iā in nocte es: in qua nemo possit operari. ⌊ Hec
cū dixisset: expuit in terrā z fecit lutū ex sputo: et liniuit lu
tū sup oculos eius z dixit ei. Vade et laua in natatoria sy
loe: qđ interptat missus. Abijt ergo z lauit: z venit videns ⌋
Hec qz manifesta sunt transeam⁹. ⌊ Jtaq̄ vicini z qui † vi
debant eum ꝓius qz mendicus erat dicebāt. Nōne hic est
qui ‡mēdicabat? Alij dicebāt qz hic est: alij neq̄q̄ sed sili⁹
est ei. ⌋ Aperti oculi vultū mutauerāt ⌊ Jlle † dicebat: quia
ego sum. ⌋ Nox grata: ne dānarer ingrata. ⌊ Dicebant ergo
ei. Quomodo apti sunt oculi tui? Respōdit ille homo q̄ di
cit iesus lutū fecit z vnxit oculos meos: z dixit mihi. Va-
de ad natatoriā syloe z laua: z abij z lauī z video. ⌋ Ecce an-
nūciator fact⁹ est gr̄e: ecce euāgelizat: cōfitetur videſ. Le
cus ille cōfitebatur z coꝝ impiorū frangebatur: qz nō habe
bāt in corde qđ iam ille habebat in facie. ⌊ Dixerūt ei. Ubi
est ille q̄ aperuit tibi oculos? Ait. Nescio. ⌋ In his verbis
animus ipsius adhuc inunct⁹? imo erat: mōdū videns. Sic
ponam⁹ fratres tāq̄ illā vnctionē in animo habuerit: pre-
dicat z nescit quē predicat. ⌊ Adducunt eū ad phariseos q̄
cecus fuerat. Erat autē sabbatum quādo lutū fecit iesus:
z aperuit oculos eius. Jtez ergo interrogabāt eum phari
sei: quomō vidisset. Jlle autem dixit eis. Lutū posuit mi-
hi sup oculos meos: z laui z video. Dicebant ergo ex pha-
riseis quidam. ⌋ Non oēs sed quidam. Jam enī inungeba-
tur quidam. Quid ergo dicebant: nec videntes nec inūcti.
⌊ Non est hic homo a deo: qui sabbatū non custodit. ⌋ Ipse
poti⁹ custodiebat: q̄ sine pctō erat. Sabbatū em̄ spūale hoc
est: nō habere pcm̄. Deniq̄ fratres hoc admonet de⁹: quā-
do cōmēdat sabbatū. Omne opus seruile nō facietis. Hec
sunt verba dei: cōmēdātis sabbatū. Omne opus seruile nō
facietis in eo. Jam superiores lectiones interrogate qđ sit
opus seruile: z dñm audite. Omnis q̄ facit pccatū: seruus
est peccati. Sed isti nec videntes vt dixi nec inuncti sabba
tū carnaliter obſuabāt: spūaliter violabāt. ⌊ Alij dicebāt

Capi.ix. † Al. qui
tunc.
B

Gal.i.
Joh.

Quō pōt hō pctōr hec signa facere:⁊ Ecce sūt inūcti. ⁊ Et scisma erat iter eos. ⁊ Dies ille diutius erat iter lucē ⁊ tenebras:⁊ Dicūt ḡ ceco itex. Tu qd dicis de eo q aperuit tibi oculos:⁊ Quid de illo sentis:Quid existimas:Quid iudicas:Qucrebāt quēadmodū homini calūniarent:vt de synagoga repellerēt:sed a xpo inuenirēt. Sed ille constāter qō sentiebat exprīsit. ⁊ Ait enim.Quia ppheta est.⁊ Adhuc qdē inunctus in corde nōdum deū pfitēt:nec mentitur tñ.

Wat. xliij Ipse enī dns de semetipo ait. Nō est ppheta sine honore: nisi i patria sua. ⁊ Nō crediderūt ergo iudei de illo qz cecꝰ fuisset ⁊ vidisset:donec vocauerunt parētes eius qui viderat:⁊ id est qui cecus fuerat ⁊ viderat. ⁊ Et interrogauerūt eos dicētes.Hic est filius vester:quē vos dicitis qz cecus natus est.Quomō autē nūc videt:⁊ Responderūt eis parētes eiꝰ ⁊ dixerunt.Scimꝰ qz hic est filius noster ⁊ qz cecus natꝰ est:quomō aūt nūc videat nescimꝰ:aut qs eiꝰ aperuit oculos nos nescimꝰ. Et dixerūt. Ipsum interrogate etatē habet:ipse de se loquat. ⁊ Scimꝰ qz filius quidē nr̄ est. Sz iuste cogeremur loq pro infante:si ipse pro se loqui nō posset. Olim loq̄batur:modo videt.Cecum a natiuitate nouimus:loquētē olim scimꝰ:videtē modo videmꝰ. Ipsum interrogate vt instruamini.Quid nobis calūniaminiꝫ⁊ Hec dixerūt parētes eiꝰ:qz timebāt iudeos. Jam enī conspirauerant iudei:vt si qs eū confiteret xpm extra synagogam fieret. ⁊ Jā nō erat malū fieri extra synagogā. Illi expellebāt sz xpōs excipiebat. ⁊ Propterea parētes eiꝰ dixerūt qz etatē habet:ipm interrogate. Vocauerūt ergo rursum hoiem q fuerat cecus:et dixerunt ei. Da glozā deo. ⁊ Quid est da gloziam deo? Nega qō accepisti:hoc plane nō est gloziam deo dare:sz deū potiꝰ blasphemare. Da iquīt glozā deo. ⁊ Nos scimus:qz hic homo peccator est. Dixit ergo ille. Si peccator est nescio:vnū scio:qz cecꝰ cū essem mō video. Dixerūt ergo illi. Quid fecit tibi? Quō aperuit oculos tuos? ⁊ Et ille tā stomachās aduersus duritiā iudeorū ⁊ ex ceco videns:non ferens cecos. ⁊ Rndit eis. Dixi iam vobis:⁊ audistis.Quid itex vultis audire:Numqd ⁊ vos vultis discipuli eiꝰ fieri:⁊ Quid est nūquid ⁊ vos: nisi qz ego iam sum nunqd ⁊ vos vultis:Jam video:sz nō iuideo. ⁊ Maledixerūt ei ⁊ dixerūt. Tu discipulus eius sis. ⁊ Tale maledictū sup nos:⁊ sup filios nostros. Maledictū enī est si cor viscutias non si verba ppēdas. ⁊ Nos aūt moysi discipuli sumꝰ. Nos scimꝰ qz moysi locutus est deus: istum aūt nescimus vnde sit. ⁊ Utinā sciretis:si sciretis qz moysi locutꝰ est deꝰ sciretis qz p moysen predicatus est deus.Habetis enī dūm

Joh.v. dicentē. Si crederetis moysi:crederetis ⁊ mihi. De me enī ille scripsit. Jta ne seqmini seruū:⁊ dns sum ponitis contra dominū. Sed nec seruū seqmini. Nam per illū ad dūm ueremini. ⁊ Respōdit ille homo ⁊ dixit eis. In hoc mirabile est qz vos nescitis vñ sit:et aperuit oculos meos. Scimꝰ aūt:qz peccatores deꝰ non exaudit. Sed si quis dei cultor est ⁊ volūtatē eius facit:hūc exaudit. ⁊ Adhuc inūctus loq tur. Nam et pcōres exaudit deꝰ. Si enī pcōres deus non exaudiret:frustra ille publicanꝰ oculos i terrā demittēs ⁊

Lu.xviij. pectus suū pcutiēs diceret.Deus ppicius esto mihi pecatori. Et ista pfessio meruit iustificationē:quomō iste cecus illuminationē. ⁊ A seculo nō est auditū qm̄ qs aperuit oculos ceci nati. Misi esset hic a deo:non poterat facere qcq̄. ⁊ Libere:cōstāter ⁊ veraciter. Hec enim q̄ a deo facta sunt: a quo fierēt nisi a dño:Aut quādo a discipulis talia fierēt nisi i eis dns habitaret. ⁊ Respōderūt ⁊ dixerūt ei. In pec catis natꝰ es totꝰ. ⁊ Totꝰ qd est.Cum clausis oculis.Sed q aperuit oculos:saluat ⁊ totum. Ipse dabit ad dexteram resurrectionē:q i facie dedit illuminationē. In pctis totꝰ natus es:⁊ et tu doces nos:⁊ Et eiecerunt eum foras. ⁊ Ipsi illū magistrū fecerūt:ipi vt discerēt totiēs interrogauerūt ⁊ ingrati docētē proiecerunt. Sed qō dixi iam dudum fratres:illi pellunt:excipit dns. Magis enim qz expulsus est: xpian⁹ factꝰ est. ⁊ Audiuit dns qz eiecerūt eū foras:⁊ cū inuenisset eū dixit ei. Tu credis in filiū dei:⁊ Modo laudat facie cozdis. ⁊ Respōdit ille ⁊ ait: ⁊ qsi adhuc inūctꝰ. ⁊ Quis est domie:vt credā in eum:⁊ Et dixit ei iesus. Et vidisti eū ⁊ qui loquitur tecū ipe est. ⁊ Illsus est ille:iste lauās facie in siloe/qō iterpretatur missus. Venitq; iam facie lota cozdis et mūdata pscientia:agnoscēs cum non filium hominis tātum qō ante crediderat:sed iam filium dei q carnē susceperat. ⁊ Ait. Credo dne. ⁊ Parū est credo/vis videre quale credat:⁊ Et pcidens adorauit eū. Et dixit ei iesus. ⁊ Modo dies ille est inter lucem ⁊ tenebras discernēs. ⁊ In iudiciū ego in hūc mūdum veni vt qui nō videt videat:⁊ q vident ceci fiāt. ⁊ Quid est hoc dne? Magnam qstionē fecisti:tolle vires nras vt possim⁹ itelligere qō dixisti Venisti vt q nō videt videat. Recte qz lumē es:recte quia dies es:recte qz de tenebris liberas. Hoc ois sīa accipit. ois itelligit. Quid est ꝟ qō sequit:⁊ q videt ceci fiāt:Ergo ne qz venisti:ceci fiūt q videbant:Audi qd sequit:et forta sis itelliges. Cōmoti sunt ḡ xbis istis. ⁊ Quidam ex phariseis:et dixerūt ei. Numqd ⁊ nos ceci sumꝰ? ⁊ Audi tā qd est qō mouebat:⁊ q videt ceci fiāt. ⁊ Dixit eis iesus. Si ceci esset⁊ nō haberet⁊ pctm̄:⁊ nūc sit cecitas ipa pctm̄. Si ceci essetis:id est si vos cecos aduerteretꝫ:si vos cecos diceretis ⁊ ad medicū curreretꝫ:si ḡ ita ceci esset⁊ nō haberet⁊ pctm̄ qō veni ego auferre pctm̄. ⁊ Hūc ꝟo dicit⁊ qz videm⁹ pctm̄ vestrū manet. ⁊ Quare:Quia dicēdo videm⁹/medicū nō q̄rit:i cecitate vra remanet. ⁊ Hoc est ḡ qō pauloāte nō itelligeram⁹ qō ait:ego veni vt q nō videt videant. Quid est vt q nō videt videat:Qui se nō videre pfitent:⁊ medicū q̄rūt vt videāt ⁊ qui videt ceci fiāt. Quid est q videt ceci fiant⁊ Qui se putāt videre ⁊ medicū nō querūt:et in sua cecitate pmanēt. Ergo istam discretionē vocauit iudicium cū ait: in iudiciū veni in hūc mūdū:quo discernit causam credentium ⁊ cōfitētiū a superbis se videre putantib⁹:⁊ ideo gratuitus excecatis. Tāq̄ dixerit ei peccator confitēs et medi cum querēs:iudica me deus ⁊ discerne causam meā de gēte nō sancta:illoꝝ scilicet:qui dicūt:videmus ⁊ eorum peccatū manet. Non aūt illud iudiciū tā itulit mūdo:quo de viuis ⁊ mortuis i fine seculi iudicabit. Scōm hoc enī dixerat:ego nō iudico quēq̄:qm̄ ꝓtius venit nō vt iudicet mūdum:sed vt saluetur mundus per ipsum.

Tractatus.xlv.

CAmē amē dico vobis:q̄ nō intrat p ostium in ouile ouiū:sed ascēdit aliūde:ille fur est ⁊ latro:q̄ autē itrat p ostiū pastor est ouiū. Huic ostiarius aperit:⁊ oues vocē eiꝰ audiūt:⁊ ꝓprias oues vocat nominatim:⁊ educit eas. Et cū ꝓprias oues emiserit ante eas vadit:⁊ oues illū sequuntur qz sciūt vocē eiꝰ. alienū aūt nō sequunt sz fugiūt ab eo:qz nō nouerūt vocē alienoꝝ. Hoc puerbiū dixit eis iesus. Illi aūt nō cognouerunt qd loqrēt eis. Dixit ergo eis itex iesus. Amē amen dico vobis:qz ego sum ostiū ouiū oēs quotquot venerūt fures sunt et latrones:sed nō audierūt eos oues. Ego sum ostiū. Per me si qs itroierit saluabit⁊ ingredietur⁊ egredietur:et pascua inueniet. Fur non venit nisi vt furetur ⁊ mactet ⁊ perdat. Ego veni vt vitam habeant:et abundantius habeant.

Joh.vij. Joh.viij.

Joh.x.

Joh.xiij.

E illuminato illo qui cecus natus est:sermo audiudeos dñi exortus est. Huic itaq̄ lectioni hodiernā esse ꝓtextā/scire debuit⁊ cōmoneri charitas vra. Cum enī dominꝰ diuisset:in iudiciū enim ego veni in hūc mūdum/vt q non vident videant⁊ q vident ceci fiant/qō eo tēpore quando lectum est vt potuimus exposuimus: quidā ex phariseis dixerunt. Numqd et nos ceci sumꝰ?:Quibꝰ respōdit dns. Si ceci essetis:non haberetis peccatū. Nunc aūt dicitis/qz videmꝰ.peccatū vestrū manet. His verbis subiūxit ea que hodie cū recitaretur/audiuimꝰ. ⁊ Amen amen dico vobis:q̄ nō intrat p ostiū in ouile ouiū:sed ascendit aliūde:ille fur est et latro. ⁊ Propter illoꝝ ergo vanam ⁊ superbā cōtumaciā:dominus iesus ista contexuit:in qbꝰ salubriter nos si aduertamus admonuit. Multi enī sunt q fm quādam⁊ te huius consuetudinem dicūtur boni homines: boni viri bone femine:innocentes/⁊ quasi obseruātes ea que in lege precepta sunt:deferentes honorē parentibꝰ suis/nō mechātes/non homicidiū ppetrantes/non furtū facientes/nō falsum testimoniū aduersus quēq̄ phibētes:⁊ cetera q̄ in lege mandata sunt/velut obseruantes:christiani non sunt/⁊ plurīq̄ se iactant quō isti. Numqd et nos ceci sumꝰ? Quia vero ista omnia que faciunt et nesciunt ad quē finem referant inaniter faciunt. Dominus de grege suo et de ostio qua intratur ad ouile:similitudinem proposuit i hodierna lectione. Dicāt ergo pagani. Bene viuim⁹. Si per ostium non intrās/quid prodest eis vñ gloriāt. Ad hoc enim dz vnicuiq̄ pdesse viuere:vt detur illi semper viuere. Nam cui nō dat semp viuere:quid pdest bene viuere? Quia nec bene viuere dicendi sunt:qui finem bñ viuendi vel cecitate nesciunt vel inflatione cōtēnunt. Non est aūt cuiq̄ spes vera ⁊ certa semp viuēdi/nisi agnoscat vitā qō est christus:⁊ per ianuā itret⁊ ouile. Querunt ergo plerīq̄ tales homines etiam persuadere hominib⁹ vt bñ viuant et christiani non sint. Peream⁹ partem volunt ascendere/rapere et occidere:non vt pastor conseruare atq̄ saluare. Fuerunt ergo quid ā philosophi de virtutib⁹ et vitijs/subtilia multa tractātes/diuidentes/definientes/ratiocinationes acutissimas concludētes/libros implentes/suā sapientiā buccis crepantibus vē tilātes:qui etiā dicere auderent hominib⁹:nos sequimini: sectam nostrā tenete/si vultis beate viuere. Sz non intrant per ostium:perdere volebāt/mactare et occidere. Quid de istis dicā:Ecce ipsi phariseī legebant ⁊ in eo qō legebant/ christum sonabant:venturū sperabāt/et presentē non agnoscebāt. Jactabant se etiaz ipsi inter videntes/hoc est inter sapientes:et negabant xpm:⁊ non intrabāt per ostium. Ergo et ipsi si quos forte seducerent:mactandos ⁊ occidēdos non liberandos seducerent. Et hos dimittam⁹:videam⁹ illos si forte ipsi intrāt p ostiū:qui ipsius christi noīe gloriātur. Innumerabiles enim sunt qui se videntes non solum factant:sed a christo illuminatos videri volunt. Sunt aūt heretici. Forte ipsi per ianuam intrauerunt? Absit. Sabellius dicit. Qui filius est:ipse est pater. Sed filius non est pr Non intrat per ostiū/qui filium dicit patrem. Arrianus dicit. Aliud est pater aliud est filius. Recte diceret si diceret alius/non aliud. Quando enim dicit aliud:ei cōtradicit a quo audit:ego et pater vnū sumus. Nec ipse ergo per ostiū intrat. Predicat enim christū qualē sibi fingit:non qualē veritas dicit. Nomen habes:rem non habes. Alicuiꝰ rei nomen est xps. Tene ipsam rem:si vis pdesse tibi nomē. Aliꝰ nescio vnde sit/sicut Fotin⁹. Christꝰ homo est inquit deus non est. Nec ipse intrat per hostiū:qz christus homo et deꝰ est. Et qd opus est multa percurrere:⁊ multa vana hereseū enumerare. Hoc tenete:ouile christi esse catholicā ecclesiā. Quicūq̄ vult intrare ad ouile/per ostium intret:christū verum predicet:non solum xpm verū predicet: sed christi gloriam querat non suā. Nā multi querendo gloriā suā:oues christi sparserunt potius quā congregauerūt. Humilis est enim ianua christus dns. Qui intrat per hāc ianuam/oportet humilē esse vt sano capite possit intrare. Qui autem se non humiliat sed extollit:per maceriaz vult ascēdere. Qui aūt per maceriam ascendit:ideo exaltatur vt cadat. Tecte tamen adhuc loquitur dns ie sus:nōdum intelligitur. Nominat ostium/nominat ouile/nominat oues/ꝓmendat hec omnia:sed nondum exponit. Legamus ergo qz ventur⁹ est ad ea ꝟba/in quib⁹ nobis aliqua q̄ dicit dignetur exponere ex quorum expositione dabit nobis fortasse etiam illa q̄ nō exposuit itelligere. Pascit enim manifestis:exercet obscuris. Qui non intrat per ostiū in ouile ouiū sed ascēdit aliūde:vemisero qz casurus est. Sit ergo humilis:p ostium intret:plano pede ventat/et non offendat. Ille inquit fur est et latro/q̄ oues suas vult dicere oues alienas/ad hoc suas: id est furto ablatas:vt non saluet sed vt occidat. Ergo fur est:qz qō altenum est suum dicit:latro qz et quod est furat⁹ occidit. ⁊ Qui autem intrat per ostiū pastor est ouiū. Huic ostiarius aperit. ⁊ De ostiario isto tunc queramus:qñ ab ipso domino audierimus:quod sit ostium:et qui sit pastor. ⁊ Et oues vocem eius audiunt:vt ꝓprias oues vocat noīati. ⁊ Habet enim nomina eorum scripta in libro vite. Ꝓprias oues vocat nominatim. Hinc dicit apostolus. Nouit dns

qui sunt eius. ⁊ Et adducit eas:et cum ꝓprias oues emiserit ante eas vadit:et oues illum sequunt:quia sciūt vocē eius. Alienum autem non sequuntur:sed fugiunt ab eo:qz non nouerunt vocem alienorum. ⁊ Recta sunt ꝟba hec/plena questionibus:grauida sacramentis. Sequamur ergo ⁊ audiamus magistrū ex his obscuris aliquid aperientem: et per id quod aperit/nos forte intrare facientem. ⁊ Hoc puerbiū dixit illis iesus:illi aūt non cognouerunt qd loqrēt eis. ⁊ Forte nec nos. Quid ergo interest inter illos et nos antecēsita ꝟba agnoscamus et nos? Quia nos pulsamus vt aperiatur nobis:illi aūt christum negādo nolebant intrare seruādi:sed foris remanere pdēdi. Qō ergo nos audim⁹ hec pie:qō ātecēsita illa intelligamus:credimus vera esse atq̄ diuina:magna ab istis diuersitate distamus. Cum enī duo audiunt ꝟba euangelij:vn⁹ impius/alter pius:⁊ talia sunt vt forte ambo non intelligant:vnus dicit nihil dixit/ alius dicit verū dixit:⁊ bonum est qō dixit:sed nos non intelligimus. Jste quia credit tā pulsat/et dign⁹ est cui aperiatur si pulsare perstat:ille vero adhuc audiat:nisi crediderit⁊ non intelligetis. Quare ista cōmendo? Quia etiam cū ꝟba hec obscura sicut possuz exposuero:aut qz valde sunt abdita vel ego eorum non apprehendere intelligentiā:vel explicādi qō intelligo non habeo facultatem:vel tam fuerit q̄sq̄ tardus vt ēt exponentē nō seqtur:non de se desperet maneat in fide:ambulet in via:audiat apostolū dicentē:⁊ si qd aliter sapitis:hoc quoq̄ vobis deꝰ reuelabit:vez tamen in quod peruenim⁹:in eo ambulemus. Inciplamus ḡ audire exponentem quem audiuimus proponētē. ⁊ Dixit ergo iterum eis iesus. Amē amen dico vobis: quia ego sum ostium ouiū. ⁊ Ecce ipsum ostiū qō clausum posuerat aperuit. Ipe est ostiū. Agnouimus/intremus/vt nos itrasse gaudeam⁹. ⁊ Omnes quotquot venerūt fures sunt ⁊ latrones. ⁊ Quid est hoc domine: omnes quotquot venerunt? Quid enim? Tu non inuenisti? Sed intellige. Oēs quotquot venerūt dixit vtiq̄ preter me. Recolamus ergo. Ante aduentum ipsiꝰ venerunt prophete:numqd fures et latrones fuerunt? Absit. Non preter illum venerunt:quia cum illo venerūt. Mentus precones mittebat:sed eoꝝ corda quos miserat possidebat. Quis nosse quia cū illo venerunt? Qui est ipse semp: carnem quippe accepit ex tempore. Quid est ergo semper? In principio erat verbū. Cū illo ergo venerūt: qui cum ꝟbo dei venerūt:ego sum inquit via et veritas ⁊ vita. Si ipe est veritas/cum illo venerunt q veraces fuerunt. Quotqt ergo preter illū:fures sunt et latrones:id est ad furandum et occidendū. ⁊ Sed non audierūt eos oues. ⁊ Maior hec q̄stio est:non audierunt eos oues. Ante aduentū domini nostri iesu christi:quo humilis venit in carne: precesserunt iusti:sic in eum credentes venturum:quō nos credimus in eū qui venit. Tempora variata sunt:non fides:quia et ipsa ꝟba pro tempore variantur:cū varie declinant. Alium sonuz habet ventur⁹ est:aliū sonū habet venit. Mutatus est sonꝰ ventur⁹ est et venit. Eadem tamen fides vtroq̄ cōiungit: et eos qui venturū esse:et eos qui eū venisse crediderūt. Diuersis qdē tēporib⁹:sz vtroq̄ p vnū fidei ostiū:hoc est per christum videmus ingressos. Nos credim⁹ dñm iesum xpm natum ex virgine:venisse in carne:passum esse/resurrexisse/ in celū ascendisse. Totum hoc sicut verba auditis preteriti temporis/implctum esse iam credimus. In eꝰ sunt fidei societate nobiscū et illi patres qui crediderunt de virgine nasciturum/passurum/resurrecturum/ in celum ascēsurū. Illos enim ostendit apostolus:vbi ait. Habentes aūt eūdem spiritum fidei sicut scriptū est. Credidi propter quod locutus sum:⁊ nos credim⁹ ꝓpter quod et loquimur. Propheta dixit. Credidi ꝓpter qō locutus sum:apostolus dicit et nos credimus propter quod et loquimur. Ut scias autē q vna sit fides:audi dicētē. Habētes eūdē spiritum fidei ⁊ nos credim⁹. Sic et alio loco. Nolo enim vos inquit ignorare fratres:qz patres nostri omnes sub nube fuerūt. ⁊ oēs mare transierunt:⁊ omnes in moyse baptizati sunt in nube et in mari:et oēs eandē escā spiritualem manducauerunt: et omnes eūdez potum spiritualem biberunt. Mare rubrū: significat baptismum. Moyses ductor per mare rubrum significat christum. Populus transiens significat fideles. Moxs egyptioꝝ:significat abolitionē peccatoꝝ. In signis

Joh.x. Joh.xiij. Esa.vij. ij.Cor.iiij Psā.cxv. j.Cor.x. Ibidem. Phil.iij.

diuersis eadē fides:sic in signis diuersis quomodo in verb
diuersis:qꝛ verba sonos mutant ꝑ tēpora:ꝛ vtiq͂ nihil aliud
sunt verba q̄ signa. Significando enim ṽba sunt. Tolle si:
gnificationem verbo strepitus inanis est. Significata sunt
ergo omnia. Nunq̄d non eadem credebāt:per quos hec si:
gna ministrabanṫ/per quos eadem que credimus prophe:
tata ꝓnunciabanṫ? Utiq͂ credebāt. Sed illi ventura esse:
nos aūt venisse. Ideo aūt sic ait. Eūdē potū spiritualē bi:
berunt. Si spiritualē eūdē:nā corporalē non eūdem. Quid
enim illi bibebanṫ? Bibebāt enim de spirituali sequente pe
tra:petra aūt erat christus. Uidete ergo:fide manēte/signa va
riata. Ibi petra christus:nobis christus quod in altari dei
ponitur. Et illi pro magno sacramento eiusdē christi bibe:
runt aquam profluentem de petra: nos quid bibamus no:
runt fideles. Si speciē visibilem intendas:aliud est. Si in:
telligibilē significationē/eūdē potum spiritualem biberūt
Quotquot ergo illo tēpore crediderunt vel abrae vel ysaac
vel iacob/vel moysi/ vel alijs patriarchis : alijsq͂ ꝓphetis
christum prenunciantibus:oues erant:ꝛ christum audierūt.
Nōn alienā vocē:sed ipsius audierunt. Iudex fuerat in ꝑ:
cone:qꝛ et qñ iudex loquiṫ per preconē:exceptor nō facit:ꝑ:
co non dixit:sed iudex dixit. Alij sunt ergo quos nō audie:
runt oues:in quibus non erat vox xp̄i:errantes/falsa dicē:
tes/inania garrientes/ vana fingentes/miseros seducētes
Quid est ergo qđ dixi? Maior hec questio est. Quid habet
obscurū:ꝛ ad intelligendū difficile? Audite obsecro. Ecce
E dñs ipse iesus christus venit:predicauit. Utiq͂ multomagis
vox pastoris erat:expressa ipso ore pastoris. Si enim per ꝓ:
phetas vox pastoris erat:q̄to magis vocem pastoris profe
rebat lingua ipsa pastoris? Non omnes audierūt. Sed qđ
putam⁹? Qui audierunt oues erunt? Ecce audiuit iudas
et lupus erat. Seq̄baṫ:sed pelle ouina tectus:pastori isidia
batur. Aliq̄ vero eoꝝ qui christū crucifixerunt : non audie:
bant et oues erant. Ipsos enim videbat in turba qñ dice:
bat. Cū exaltaueritis filium hominis: tunc cognoscetis qꝛ
ego sum. Quomodo ista soluitur q̄stio? Audiunt non oues
et non audiunt oues. Sequuntur vocē pastoris quidā lupi
et ei quedā contradicunt oues:postremo pastorē occidunt
oues. Soluitur questio. Respondit enim aliquis et dicit.
Sed quando non audiebāt oues nondū erāt:tūc lupi erāt.
Uox audita eos mutauit:ꝛ ex lupis oues fecit. Qñ autem
facte sunt oues audierunt:et pastorē inuenerunt:pastorēq͂
secute sunt. Pastoris promissa sperauerunt qꝛ iussa fecerūt.
Soluta est vtcūq͂ ista q̄stio:ꝛ cuiq͂ forte sufficiat. Me aūt
adhuc mouet:ꝛ quid me moueat communico vobiscum:vt
quodāmodo querens vobiscum reuelante illo vobiscū me:
rear īuenire. Quid ergo me moueat accipite? Per ezechie:
Ezech. lem prophetā dominus obiurgat pastores:et dicit inter ce:
xxxiiij. tera de ouib⁹. Errantem ouem non reuocastis. Et errantē
dicit et ouem appellat. Si quando errabat ouis erat : cui⁹
vocem vt erraret audiebat? Proculdubio enim non erra:
ret:si vocem pastoris audiret. Sed ideo errauit quia vocē
audiuit alieni:vocē furis et latrōis audiuit. Certe latronū
voces non audiuit oues. Qui venerunt inquit/ et intelligi
mus preter me:id est qui venerunt preter me/ fures sunt et
latrones:et non audierunt eos oues. Domine si non audie:
runt eos oues:quomodo errant oues/si oues non audiunt
nisi te? Tu autem veritas es. Quisq͂s veritatem audit: nō
vtiq͂ erat. Illi aūt errant:ꝛ oues appellantur. Nam si in er
Joh.xiiij rore ipso oues nō appellarentur:nō diceret per ezechielē ꝓ
phetā. Errantē ouē non reuocastis. Quomō ꝛ errat:ꝛ ouis
es? Uocē alieni audiuit? Certe non audierunt eos oues.
Deinde modo multi colliguṫ ad ouile christi:ꝛ ex hereticis
fiunt catholici. A furib⁹ tolluntur:pastori redduntur. Et
alieni quando murmurant:tedium patiuntur ad reuocan:
tem:et non intelligunt iugulantē:verūtamen etiam cum re
nitentes venerunt que oues sunt:agnoscunt vocē pastoris
et se venisse letanṫ:et errasse erubescunt. Quando ergo in il
lo errore tanq̄ in veritate gloriabantur:ꝛ vtiq͂ non audie
bant vocē pastoris:ꝛ alienum ideo sequebantur: oues erāt
an non erant? Si oues erant:quomō alienos oues audiūt?
Si oues non erant:quare obiurgantur illi quibus dicitur:
errantem ouem non reuocastis. Ipsis etiam iam factis ca:
tholicis christianis/bone spei fidelibus : aliqū mala cōtin:
gunt:seducuntur in errorē:et post errorem reuocātur. Qui
seducti sunt in errorē et rebaptizati sunt:aut post ouilis do
minici societatem rursus in errorem pristinū reuoluti sunt
oues erāt an nō erāt? Utiq͂ catholici erāt. Si catholici fi:
deles erāt oues erāt. Si oues erāt:quōvocē alieni audire po
tuerunt:cum dñs dicat / non audierunt eos oues? Audisti
fratres altitudinem questionis. Dico ergo. Nouit domin⁹
F qui sunt eius. Nouit prescitos:nouit predestinatos. De illo
quippe dicitur:quos autem presciuit et predestinauit con:
formes fieri imaginis filij sui:vt sit primogenitus in multis Roma.viij.
fratrib⁹. Quos autē predestinauit:ipsos et vocauit. Et quos
vocauit:ipsos et iustificauit quos autem iustificauit:ipsos
et glorificauit. Si deus pro nobis:quis contra nos. Adde
adhuc:qui proprio filio suo non pepercit:sed pro nobis om
nibus tradidit eum : quomodo etiam non cum illo omnia Roma.
nobis donauit? Sed quibus? Nobis prescitis:et predesti
tis/iustificatis/glorificatis:de quib⁹ sequiṫ. Quis accusa:
bit aduersus electos dei? Nouit domin⁹ qui sunt eius:ipse
sunt oues. Aliquando se ipe nesciunt:sed pastor nouit eas.
Scdm istam predestinationem:ſm istam dei prescientiam
ſm electionem ouiū:ante constitutionem mūdi. Scdm istā
ergo prescientiam dei:et predestinationē: q̄ multe oues fo:
ris:q̄ multi lupis intus. Et q̄ multe oues intus:q̄ multi
lupi foris. Quid est qđ dixi. Q̄ multe oues foris? Q̄ mul:
ti modo luxurianṫ:casti futuri. Q̄ multi blasphemāt xp̄o
credituri in christum. Q̄ multi se inebriant:futuri sobrij.
Q̄ multi rapiunt res alienas donaturi suas : verūtamen
modo vocem alienā audiunt:alienos sequuntur. Item q̄
multi intus laudant/blasphematuri. Casti sunt/fornicatu
ri. Sobrij sunt/se vino posteat sepulturi. Stāt casuri: nō
sunt oues. De predestinatis enim loquimur. De his loqui:
mur quos nouit dñs qui sunt eius. Et tamen ipsi q̄diu re
cte sapiunt:christi vocem audiunt. Ecce audiunt ipsi:non
audiunt illi:et tamen ſm predestinationem non oues isti/
oues illi. Adhuc manet questio que mihi iterim nūc videṫ
ita posse dissolui. Est aliq̄ vox ē iq̄ vox aliqua pastoris q̄
oues non audiunt alienos:in qua non oues audiūt christū.
Que est ista vox? Qui perseuerauerit vsq͂ in finem: hic sal:
uus erit. Hanc vocem non negligit proprius.nō audit alie
nus. Nam et ille hoc ei predicat:vt pseueret apud ipm vsq͂
in finem. Sed non apud eū perseuerando non audit hanc
vocem. Uenit ad christum:audit alia/ et alia verba:illa ꝛ il
la:omnia vera:sana omnia:inter que omnia est et illa vox:q
perseuerauerit vsq͂ in finem hic saluus erit:istaꝫ qui audie
rit ouis est. Sed audiebat illam nescio quis: ꝛ vellipuit/re
friguit/audiuit alienam. Si predestinatus est: ad tempus
errauit:ineternum non perijt:redit vt audiat quod neglexe
rit:faciat quod audiuit. Si enim de his est qui predestina:
ti sunt:ꝛ errorē ipsius deus presciuit:et conuersionem futu
ram. Si aberrauit:redit vt audiat illam vocem pastoris:
sequatur dicentem:qui perseuerauerit vsq͂ in finem:hic sal
uus erit. Bona vox fratres/vera/pastoralis: ipsa est vox sa
lutis in tabernaculis iustorum. Nam facile est audire xp̄m:
facile est laudare euangelium:facile est acclamare disputa
tori. Perseuerare vsq͂ in finem:hoc est ouium vocem pasto
ris audientium. Tentatio accidit: perseuera vsq͂ in finem
quia tentatio non perseuerat vsq͂ in finem. Usq͂ in quē fi:
nem perseuerabis? Quousq͂ finies viam. Q̄diu enim non G
audis christum aduersarius tuus est in ista via : hoc est in
ista mortali vita. Sed quid dicit. Concorda cum aduersa: Mat.v.
rio tuo cito:dū es cum eo in via. Audisti/credidisti/concor
dasti. Si aduersaberis cōcorda:si tibi ꝓstitum est concor:
dare. Si aduersabaris concorda:noli vlteri⁹ litigare. Q̄
enim finiatur via nescis:sed tamen scit ille. Scit ille si ouis
es:ꝛ si perseuerauerit vsq͂ in finem saluus eris. Ac per hoc
istam vocē non contemnunt sui:non audiunt alieni. Ut po
tui vt ipse donauit profundam multum questionem:aut ex
posui vobis:aut tractaui vobiscū. Si q̄ min⁹ intellexerunt
maneat pietas et reuelabitur veritas. Qui aūt intellexerunt
non se extollant quasi celeriores super tardiores:ne extolle
do se exorbitent:et facilius perueniant tardiores. Omnes
autem pducat cui dicim⁹. Deduc me dñe in via tua. ꝛ am Psal.
bulabo in veritate tua. Per hoc ergo quod exposuit vocē
nus:quia ipse est ostium:intremus ad ea que proposuimus

exposuit. Et pastor quidē q̄ſnam sit:q̄uis non dixerit i ista
lectione que hodie recitata est:tamen in ea que seq̄tur aper
tissime dicit. Ego sum pastor bon⁹. Qđ ꝛ si non diceret:quē
alium preter ipsum intelligere deberem⁹ in eis verbis vbi
ait. Qui intrat per ostium/pastor est ouium/huic ostiarius
aperit:et oues eius vocē audiūt:ꝛ proprias oues vocat no
minatim et educit eas:et cum proprias oues emiserit:ante
eas vadit ꝛ oues eum sequunṫ quia sciūt vocē eius? Quis
enim alius oues proprias vocat nominatim : ꝛ educit eas
hinc ad vitam eternam:nisi qui nouit nomina ꝓdestinatoꝝ
Unde ait discipulis suis. Gaudete:quia nomia vestra scri:
Luce.x. pta sunt in celo. Hinc enim vocat eas nominatim. Et quis
alius eas emittet:nisi qui earum peccata dimittit : vt eum
sequi duris liberate vinculis possint? Et quis eas precessit
quo eum sequātur:nisi q̄ surgens a mortuis iam non moriṫ.
Ro.vi. et mors ei vltra non dominabitur? Et cum hic conspicuus
Joh.xvij. esset in carne ait. Pater quos dedisti mihi volo vt vbi ego
sum:et ipsi sint mecū. Uñ illud qđ ait. [Ego sum ostium:p
me si quis introierit saluabitur:ꝛ ingredietur ꝛ egredietur
D et pascua inueniet.] In hoc euidenter ostendit:non solū pa
storem sed etiam oues intrare per ostium. Sed quid est in
gredietur ꝛ egredietur et pascua inueniet? Ingredi q̄ppe
in ecclesiā per ostiū christum valde bonum est:exire autem
de ecclesia:sicut ait iste ipse ioannes euangelista in episto:
j.Joh.ij. la sua:ex nobis exierunt:sꝫ non erant ex nobis:non est vtiq͂
bonum. Talis ḡ egressus nō posset a bono pastore laudari
vt diceret ꝛ ingredietur et egrediеṫ:ꝛ pascua inueniet. Est
ergo aliquis non solū ingressus verūetiam egressus bonus
per ostium bonū qđ est christus. Sed quid sit iste laudabil'
et beatus egressus? Possem quidem dicere ingredi nos qñ
interius aliquid cogitamus:egredi autem quando exteri⁹
Ephe.iij. aliquid operamur. Et quoniā sicut dicit apostolus: per fi:
dem habitat christus in cordib⁹ nostris : ingredi per chri:
stum esse ſm ipsam fidem cogitare : egredi autem per xp̄m
Psal.ciij. ſm ipsam fidem etiam foris.i.coraꝫ hominibus operari vñ
Mat.v. et in psalmo legitur. Exiet homo ad opus suum. et ipse do:
minus dicit. Luceant opera vestra coram hominibus. Sꝫ
plus me delectat:quod ipsa veritas tanq̄ pastor bonus : et
ideo bonus doctor quodāmodo nos admonuit queadmo:
dum intelligere debeamus:qđ ait:ingredietur et egrediеṫ
et pascua inueniet:consecutus adiunxit. [Fur nō venit ni:
si vt furetur ꝛ mactet et perdat:ego veni vt vitā habeant et
abundantius habeant:] videtur enim mihi dixisse vt vitam
habeant ingredientes:et abundantius habeant egredien:
tes. Non autem potest quisq͂ per ostium. id est per christuꝫ
egredi ad vitam eternam que erit et specie:nisi ꝑ ipsū ostiū
hoc est per eundem christum in ecclesiam eius que est oui:
Gal.v. le eius intrauerit ad vitam temporalem que est in fide. Iđ
ait:ego veni vt vitam habeant:hoc est fidē que per dilectio
Rom.j. nem operatur. Per quam fideꝫ in ouile ingrediuntur vt vi
Aba.ij. uant:quia iustus ex fide viuit: ꝛ habundantius habeant q̄
perseuerando vsq͂ in finem per illud ostum:id est per fideꝫ
christi egrediuntur:quoniam veri fideles moriūtur: ꝛ abū
dantius habebunt vitam/veniendo quo pastor ille ꝓcessit:
vbi nūq͂ deinde moriantur. Quis ergo et hic in ipso ouili
non desint pascua : quoniam ad vtrūq͂ possimus intellige:
re quod dictum est et pascua inueniet:id est et ad ingressuꝫ
et ad egressum:tamen tunc vera pascua inuenient vbi satu:
Mat.v. rentur qui esuriunt et sitiunt iusticiam:qualia pascua inue
Luc.xxiij. nit cui dictum est:hodie mecū eris in paradiso. Quomodo
autem ipse sit ostiū ipse pastor:vt per seipsum quodāmodo
etiam ipse ingredi et egredi intelligatur:et quisnā sit ostia:
rius:longum est hodie querere:et differendo sicut ipse do:
nauerit explicare.

Tractatus.xlvj.

¶Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animā
suam dat pro ouibus suis. Mercennarius auteꝫ
et qui non est pastor cuius non sunt oues proprie
videt lupum venientem et dimittit oues ꝛ fugit:
et lupus rapit et dispergit oues. Mercennarius
autem fugit/quia mercennarius est:et non perti:
net ad eum de ouibus.

Loquens dominus iesus ouib⁹ suis ꝛ presentib⁹ A
et futuris:que tunc aderāt que erant ibi iā oues
ei⁹:erantq͂ que future erant eius oues:item ꝓsen
tib⁹ ꝛ futuris/et illis et nobis: ꝛ quotquot etiam
post nos fuerint oues ei⁹:quis ad eas missus esset ostendit.
Omnes ergo audiunt vocem pastoris sui dicētis:[Ego sū
pastor bonus.] Non adderet bonus:nisi essent pastores ma
li. Sed pastores mali ipsi sunt fures ꝛ latrones:aut certe vt
multum mercennarij. Omnes enim hic personas quas po:
suit requirere/ distinguere nosse debem⁹. Aperuit enim iaꝫ
duas res dñs:quas q̄dāmodo clausas proposuerat. Iā sci
mus quia ostium ipse est:scimus qꝛ pastor ipse est. Fures ꝛ
latrones q̄ sint:in hesterna lectione patefactum est. Hodie
autem audiuim⁹ mercennariū:audiuimus et lupum : heri
nominatus est et ostiarius. In bonis ergo ostiū est ꝛ ostia:
rius pastor et ouis. In malis fures et latrōes/mercēnarij/
lupus. Ostium dominum christū accipimus:ipsum pastorē
ipsum ostiariuꝫ. Quia enim hec duo ipse exposuit: ostiariū
nobis reliquit querendū. Et quid ait de ostiario? Huic in
quit ostiari⁹ aperit. Cui aperit? Pastori. Quid aperit pa:
stori? Ostium. Et quis est ipsum ostium? Ipse pastor. Nū:
quid si dñs christus non exposuisset:nō ipse dixisset : ego sū
pastor ꝛ ego sum ostium:auderet quisq͂ nostrum dicere qđ
ipse christus sit et pastor et ostium. Si enim diceret ego sū
pastor et non diceret ego sum ostium:quesituri eramus q̄s
esset ostium:et forte aliud putantes ante ostium remansuri
gratis illius et misericordia nobis exposuit pastorem:ipm
dixit:exposuit ostium:seipsum dixit/ ostiarium querenduꝫ
nobis reliquit. Quem nos dicturi sumus ostiarium? Quē:
libet inuentremus. Cauendum est ne maior existimetur q̄
ipsum ostium:quia ostiarius in domibus hominum maior
est ostio. Ostiarius enim ostio/non ostiuꝫ preponitur ostia:
rio:qꝛ ostiarius ostium/non ostiuꝫ custodit ostiarium. Nō
audeo dicere aliquem ostiariū maioreꝫ. Audiui enim iam
quid sit ostium. Non me latet:non sum dimissus coniectu:
re mee:non mihi humana est relaxata suspitio. Deus dixit
veritas dixit: mutari non potest quod immutabilis dixit.
Dicam ergo in huius profunditate questionis : quid mihi
videtur . Eligat vnusquisq͂ quod placet : pie tamen sen:
tiat sicut scriptum est. Sentite de dño in bonitate:ꝛ in sim: Sapiē.j.
plicitate cordis querite illum. Ostiarium forte ipsum dñm
debemus accipere. Multo sunt enim inter se diuersa in re: B
bus humanis/pastor et ostium/q̄ ostiarius et ostium : ꝛ tñ
dñs et pastorem se dixit:et ostium. Cur ergo non intelliga:
mus ipsum ꝛ ostiariū? Si enim cōsideremus proprietates
dominus christus nec pastor est sicut consueuimus nosse ꝛ
videre pastores/nec ostium est:non enim eū faber fecit. Si
autem ſm aliquam similitudinem ꝛ ostium et pastor est:au
deo dicere et ouis est. Quis nempe sub pastore est. Tamen
ille ꝛ pastor est et ouis. Ubi est pastor? Ecce hic habes:lege
euangelium ego sum pastor bonus. Ubi est ouis? Interro
ga prophetam. Sicut ouis ad immolandū ductus est. Ubi Esa.xxiij.
est agnus? Interroga amicum sponsi. Ecce agnus dei: ec: Joh.j.
ce qui tollit peccata mundi. Adhuc aliquid ſm istas simi:
litudines mirabilius sum dicturus. Et agnus enim ꝛ ouis
et pastor:inter se amica sunt. Contra leones autem a pasto
ribus oues custodiri solent:ꝛ tamen de xp̄o cū sit ouis ꝛ pa
stor legim⁹ dictū:vicit leo đ tribu iuda. Hec omnia fres ſꝫ Apoca.v.
similitudines accipite:non ſm proprietates. Solemus vi:
dere pastores sedere supra petram:ꝛ inde commissa sibi pe:
cora custodire. Utiq͂ melior pastor q̄ petra/super quam se
det pastor:ꝛ tamen christus/ꝛ pastor/ꝛ petra. Totum h̄ ſm
similitudinem. Proprietatem autem si queras a me: in ꝓn Joh.j.
cipio erat verbum:et verbum erat apud deuꝫ : et deus erat
verbum. Si queras a me proprietatem:filius vnicus de pa
tre in eternū ab eterno genitus:equalis gignenti : per queꝫ
facta sunt omnia:cum patre icōmutabilis:ꝛ accepta forma
hominis non mutatus:ex incarnatione homo:filius homi:
nis et filius dei. Hoc totum quod dixi: non similitudo sed
res est. Non ergo pigeat nos fratres ſm quasdam similitu
dines ipsum accipere ostium:ipsum ostiariū? Quid est enī
ostium? Quo intramus. Quis est ostiarius? Qui aperit.
Quis ergo se aperit nisi qui seipsum exponit? Ecce domi:
nus dixerat ostium:non intellexeramus. Quādo non intel

lerimus clausum erat: qui aperuit ipse est ostiarius. Nulla est ergo necessitas aliquid aliud querere: nulla necessitas: sed fortasse est voluntas. Si est voluntas: noli exorbitare. Noli a trinitate discedere. Si personam aliquam queris ostiarij: spiritus sanctus occurrat. Non enim vedignabit ostiarius esse spiritus sanctus quando ipsum ostiuz esse dignatus est filius. Vide ostiariu: forte spiritū sanctū. Ipe
Joh. xvij domin⁹ discipulis suis de spiritu sancto dicit. Ipsevos docebit omnem veritatem. Ostium quid est? Christus. Quid est christus? Veritas. Quis aperit ostium: nisi q̄ docet oēm
L veritatem? De mercenario aūt quid dicimus? Non in bonis hic cōmemoratus est. | Pastor bonus ait: animā suam dat pro ouib⁹ suis. Mercenarius aūt ꝛ qui non est pastor cuius non sunt oues proprie videt lupum venientem et dimittit oues et fugit: et lupus rapit ꝛ dispergit oues. | Non hic bonā personam mercennarius gerit: et tamen in aliquo vtilis est. Nec mercennarius diceretur: nisi acciperet a cō: ducente mercedem. Quis est ergo iste mercennarius: ꝛ cui pabilis et necessarius? Hinc vero fratres luceat nobis ipe
Lor.iij. dñs vt et mercennarios intelligamus/ꝛ mercennarij non simus. Quis est ergo iste mercennarius? Sunt quidaz eccle sie prepositi quib⁹ paul⁹ apostolus dicit: sua q̄rentes non q̄ iesu christi. Quid est sua querentes? Non christum gratis diligentes: non deū propter deū querentes: tēporalia cōmoda sectantes/lucris inhiātes: honores ab hominibus appetentes. Hec quando amant a preposito ꝛ propter hoc seruitur deo: quisq̄s est talis mercennarius est: inter filios se nō
Wat.vj. computet. De talibus enim et dominus dicit. Amen amen
Phil.ij. dico vobis: perceperunt mercedē suam. Audi de timotheo sancto quid dicat apostolus paulus. Spero autem in dño iesu timotheū cito me mittere vobis: vt et ego bono animo sim: cum cognouero q̄ circa vos sint. Neminez enim habeo tam vnanimē/qui germane de vobis sollicitus sit: oēs enim sua q̄runt non q̄ iesu christi. Inter mercennarios pastor ingemuit. Quesiuit aliquem qui sinceriter diligeret gregem christi: et circa se in eis qui cum illo eo tempore fuerant nō inuenit. Non enim in ecclesia christi tunc preter paulū apostolum et thimotheum nemo erat qui germane de grege sollicitus esset: sed contigerat vt eo tempore quo timotheum misit: circa se alium de filijs non haberet: sed soli mercēnarij cum illo essent: sua querentes non que iesu christi. Et tamen ipse germane de grege sollicitus: maluit filiū mittere: et inter mercennarios remanere. Inuenimus ꝛ mercennarios. Non eos discutit nisi dominus: qui cor inspicit ipe di
Wat.vij. scutit. Tamen aliquando intelliguntur a nobis. Non enim fructus vidit ipse dñs etiam de lupis: ex fructibus eorū cognoscetis eos. Multos interrogant tentationes: ꝛ tunc apparent cogitationes: multi autem latent. Habet ouile dñi ꝓpositos: ꝛ filios et mercennarios: Prepositi aūt q̄ filij sūt: pastores sunt. Si pastores sunt: quomodo vnus pastor: nisi quia sunt illi oēs vnius membra pastoris: cuius sunt oues
Esa.lij. proprie? Nam et ipsi membra sunt ipsius vnius ouis: quia
D sicut ouis ad immolandū ductus est. Audito autem quia ꝛ mercennarij necessarij sunt. Multi quippe in ecclesia cōmoda terrena sectantes christum tamen predicant: et per eos vox christi auditur: et sequuntur oues non mercennarium sed vocem pastoris per mercennarium. Audite mercennarios: ab ipso domino demonstratos. Scribe inq̄t et pharisei cathedrā moysi sedent: que dicūt facite que aūt faciunt
mat.xxiij. facere nolite. Quid aliud dixit: nisi per mercennarios vocē pastoris audite? Sedendo enim cathedram moysi: legem dei docent: ergo per illos deus docet. Sua vero illi si velint docere: nolite audire/nolite facere. Certe enim tales sua q̄runt non que iesu christi. Nullus tamen mercennarius ausus est dicere ppō christi: tua quere non q̄ iesu christi. Qui eni male facit: non predicat de cathedra christi: inde ledit vnde male facit: non vnde bona dicit. Botrū carpe: spinaz caue. Bene quia intellexistis: sed propter tardiores dicam hoc idem planius. Quod modo dixit botrū carpe / spinam
Wat. vij. caue: cum dominus dicat: nunquid colligunt de spinis vuā aut de tribulis ficus? Verum est omnino: et etiam verum ego dixi botrū carpe/spinam caue: quia botrus aliquando de radice vitis exortus pedet in sepe: crescit palmes: inseritur spinis: ꝛ portat fructum spina non suum. Nō enim spinam vitis attulit: sed spinis palmes icubuit. Noli interrogare nisi radices. Quere radicē spine extra inuenies a vite. Quere origīē vue: vitis hāc ptulit ex radice. Cathedra q̄ moysi/vitis erat: phariseoꝝ mores/spine erāt. Doctrina vero per malos: palmes in sepe. Botruz inter spinas cautelege: ne dum queris fructum/laceres manuz. Et cum audis bona dicentem: ne imiteris mala facientem. Que dicunt tu cite/legite vuas/que autez faciunt facienti nolite: cauete spinas. Etiam per mercennarios vocē pastoris audite. Sed nolite esse mercennarij: cum sitis membra pastoris. Ipse aut paulus apostolus sanctus qui dixit: neminez habeo q̄ tam germane de vobis sollicitus sit: omnes enim sua q̄runt non que iesu christi: alio loco inter mercennarios filios⁹ distinguens/videte quid dixerit. Quidā p inuidiā et contentionē quidam vero et per bonam voluntatem christum p̄dicant: quidā ex charitate: scientes quia in defensione euāgelij positus sum: quidam vero et per contumaciā christum annunciant: non caste existimantes tribulationem suscitari vinculis meis. Isti mercennarij erāt: paulo apostolo inuidebāt. Quare inuidebāt: nisi quia temporalia requirebant? Sed quid adiungit attēdite. Quid enim? Cum omnimo sincere
Phil.i. occasione siue veritate christ⁹ annuncietur: et in hoc gaudeo sed et gaudebo. Veritas est christ⁹/veritas a mercenario occasione annunciet: veritas a filijs veritate annūciet. Si filij eterna hēreditatē ꝑis patiēter expectāt. Mercennarij ē pozalē mercedē conducētes: festināter exoptāt. Vbi bona gloria cui mercēnarios inuidere video minuar: ꝛ tame per linguas mercennariorum ꝛ filiorū diuina christi gla diffametur: cum siue occasione siue veritate christus annūcietur. Vidimus qui sit etiam mercennarius. Quia cū vi
pus nisi diabolus? Et quid dictum est de mercēnario? Cū viderit lupum venientem fugit: quia non sunt eius oues p prie/nec ei cura est de ouib⁹. Nunquid talis erat apostol⁹ paulus? Absit. Nunquid talis petrus? Absit. Nunquid tales ceteri apostoli: excepto iuda filio ꝑditionis? Absit. Pastores ergo illi? Plane pastores. Et vnde vnus pastor? Si dixi pastores/qz mēbra pastoris illo capite gaudebāt: sub illo capite cōcordabant/vno spiritu ī vnius corporis cōpage viuebant/ac per hoc omnes ad vnum pastorem pertinebant. Si ergo pastores non mercennarij: quare fugebāt ꝙ persecutionem patiebantur? Exponе nobis. Q̄ dominus vi
di in epistola fugientem paulum: per murum in sporta submissus est: vt manus persequētis euaderet. Nō ergo illi erā fuit de ouib⁹: quas lupo venīēte deserebat? Fugit plane sed eas pastor in celo sedenti orationibus commendabat. Se autem vtilitati earum fugiendo seruabat: sicut quodā loco ait. Manere in carne necessariuz duxi ꝓpter vos. Ab ipso nāq̄ pastore: omnes audierant. Si vos p̄secuti fuerint in vna ciuitate: fugite in aliam. Hanc nobis questionē dominus dignetur exponere. Domīe tu dixisti eis quos fideles pastores esse vtiq̄ volebas: quos tua mēbra esse formabas: si vos p̄secuti fuerint fugite. Inturiā ergo illis facis quando reprehendis mercennarios: qui vident lupum venientem et fugiūt. Rogamus iudices nobis: quid habeat altitudo questionis. Pulsemus: aderit qui aperiet scripturius ostij q̄ est ipse. Quis est mercennarius. Qui videns lupum et fugit: qui sua querit non que iesu christi. Peccatū non libere audet redarguere. Ecce nescio q̄s peccauit/increpandus est: excōicādus est. Sed excō
uiter peccauit/increpandus est: excōicādus est. Sed excōmunicatus inimicus erit: insidiabitur: nocebit cum potuerit. Jam ille qui sua querit nō que iesu christi ne perdat q̄ sectatur humane amicitie commoditatem: et inimicitiarū humanarum incurrat molestiam tacet non corripit. Ecce lupus oui guttur apprehendit: diabolus fideli adulterium persuasit. Tu taces non increpas. O mercennarie: lupū venientem vidisti et fugisti. Respondet forte et dicet. Ecce ego sum nō fugi. Fugisti: quis tacuisti? Tacuisti: quia timuisti. Fuga animi timor est. Corpore stetisti: spiritu fugisti. Q̄ ille non faciebat q̄ dicebat: ꝛ si corpore absens sum: spiritu vobiscum sū. Quomodo enim spiritu fugiebat: q̄ etiam corpore absens fornicatores litteris arguebat. Affectiōes enim motus animoꝝ sunt. Letitia animi diffusio. Tristitia animi contractio. Cupiditas animi progressio. Timor animi fuga est. Diffunderis enim animo/cum delectaris, Con
traheris animo/cū molestaris. Progrederis animo: cū appetis. Fugis animo cum metuis. Ecce vnde ille mercenarius vlso lupo dicitur fugere. Quare? | Quia nō est ei cura de ouibus. | Quare nō est ei cura de ouibus? | Qz mercēnari⁹ est? | Quid est mercenarij? ē? Temporalē mercedez querit: ꝛ in domo ineternum non manebit. Sūt adhuc hec querenda et discutienda vobiscum: sed onerare vos nō est consilij. Dominica enim cybaria cū seruis ministramus: in pascuis dominicis oues pascim⁹ ꝛ simul pascimur. Sicut non est negandum quod necessarium est: sic nō est coz infirmum pabuli multitudine pregrauandū. Non sit ergo molestum charitati vestre: quia omnia que hic adhuc discutiē da arbitroz/hodie non discutio: sed iterū nobis in nomine domini diebus reddēdi sermonis/eadem lectio recitabit: et diligenter illo adiuuante tractabitur.

Tractatus.xlvij.

Ego sum pastor bonus ꝛ cognosco oues meas et cognoscunt me mee. Sicut nouit me pater: et ego agnosco patrez ꝛ animā meā pono pro ouib⁹ meis. Et alias oues habeo que nō sunt ex hoc ouili: et illas oportet me adducere et vocem meā audient: ꝛ fiet vnum ouile ꝛ vnus pastor: propterea me pater diligit: quia ego pono animā meā ꝛ iterū sumā eā. Nemo tollit eam a me: sed ego pono eaz a meipso. Potestatem habeo ponendi eam ꝛ potestatem habeo iterum sumendi eam hoc mādatum accepi a patre meo. Dissentio iterum facta ē inter iudeos propter sermones hos dicebant aūt multi ex ipsis. Demonium habet ꝛ insanit: q̄d eū auditis? Alij dicebant hec verba non sunt demonium habentis. Nunquid demonium potest ceco rum oculos aperire?

Qui sermonem domini dei nostri non solum libenter sed etiam diligenter audistis promissiōis nostre ꝓculdubio meministis. Ipa q̄ppe lectio euāgelica et hodie lecta est: que lecta fuerat ꝓxio dominico die. Propterea quoniam in quibusdam necessitatibus immorati: non potuimus omnia discutere: que vestris sensibus debebam⁹. Proinde que iam dicta atq̄ tractata sunt hodie non querim⁹: ne adhuc eadem repetendo/ad illa que nondum dicta sunt peruenire minime ꝓmittamur. Nostis iam in nomine domini qui sit bonus pastor ꝛ quem admodum pastores boni: mēbra sint eius/et ideo pastor sit vnus. Nostis qui sit mercennarius ferendus: quis lupus ꝛ fures ꝛ latrones cauēdi: q̄ sint oues/qō sit ostiū quo et oues ingrediūt: et pastor quomodo sit intelligendus ostiarius. Nostis etiā quoniā qui ſquis nō p ostiū intrauerit/fur est ꝛ latro. nec venit nisi vt furet et occidat et perdat. Hec oīa dicta: sufficienter quātum existimo ptractata sunt. Hodie debemus dicere quantū adiuuat domin⁹: quoniam ipse ie
sus x̄ps saluator noster/et pastorē se esse dixit et ostiū ꝛ pastorem bonum dixit intrare per ostium. Quō ipse per se ipz intrat? Si eni nemo pastor bonus est/nisi q̄ per ostiū itrat/ ꝛ ipe est ꝓcipue pastor bon⁹: et ipse est ostiū itelligere nō possum nisi et ipsum p se ipsum ad oues suas intrare / et vocez suā illis dare vt sequantur eū: easq̄ intrantes et exeuntes pascua inuenire/qō est vita eterna. Cito ergo dico. Ego q̄: rens intrare ad vos: id est ad coz vestrum x̄pm predico. Si aliud predicem: per aliam partem conabor ascēdere Christus itaq̄ mihi ianua est ad vos/p x̄pm intro non ad partes vestros: sed ad corda vestra. Quid est p x̄pz intro? x̄pz in me libenter audistis. Quare x̄pz in me libenter audistis? Qui oues christi estis/sanguine christi cōparate estis: agno
B. pr. Cant. 6. Ego sū pastor bon⁹ animā suam ponit ꝓ ouibus: nō ipse vn⁹ fecit: fletis preciū vestrū qō nō ad me pertinet: sed per me predicatur. Ille quippe emit: q̄ pretiosum sanguinē fudit. Precio suo sanguis est illius sine peccato. Fecit tū ipse ēt suoz sanguinem pretiosum: pro quibus dedit sanguinis pciū. Nā si suoz sanguinē nō faceret pciosum/non diceret/ pretiosa in conspectu domini mors sanctorum eius. Itaq̄ etiā qō ait

et tamen si illi qui fecerunt mēbra eius sunt/idem ipse vn⁹ hoc fecit. Ipse enim potuit facere sine illis/ipsi sine illo vñ potuerūt: cum ipse dixit: sine me nihil potestis facere? Hic autem ostendim⁹ quod et alij fecerunt: qz ipse apostolus ioannes q̄ hoc quod audistis: euangelium predicauit in epistola sua dixit. Sicut pro nobis animā suā posuit: sic ꝛ nos debem⁹ animas p fratrib⁹ ponere. Debemus dixit: debitores nos fecit qui ꝓmus exhibuit. Jdeo quodā loco scriptū est. Si federis cenare ad mensam potentis sapienter intelli
Prouer. xxiij. lige que apponuntur tibi ꝛ mitte manum tuā: sciēs quia talia te oportet preparare. Mensa potentis q̄ sit nostis: vbi ē corpus et sanguis christi. Qui accedit ad talem mensam: ꝑ paret talia. Et quid est preparet talia? Quomodo ipse pro nobis animā suam posuit: sic et nos debem⁹ ad edificandā plebē: ad asserendā fidem animas p fratrib⁹ ponere. Jdeo petro quem facere volebat pastorem bonum/non in ipso pe
Joh. xxj. tro sed in corpore suo ait. Petre amas me? Pasce oues meas. Hoc semel/hoc iterum/hoc tertio: vsq̄ ad eius tristiciā Et cum tantū interrogasset dominus: quantum interrogādum est indicauit: vt ter confiteatur qui ter negauerat: ꝛ ei suas oues pascendas tertio cōmendasset: ait illi. Cū iunior esses cingebas te ꝛ ambulabas vbi volebas: cū aūt senuer extendes manus tuas: ꝛ alter te cinget ꝛ ducet quo tu non vis. Et exposuit euāgelista quid domin⁹ dixerit. Hoc aūt inquit dixit: significāt qua morte clarificaturus esset deum Ad hoc ergo pertinet pasce oues meas: vt ponas animam tuam pro ouib⁹ meis. Jaz illud quod ait. | Sicut nouit me pater: ꝛ ego agnosco patrē | Quis nescit hoc? Ipse enim agnoscit patrem p se: nos per illum. Qz ipse per se cognoscit/ B
nouimus: qz et nos per illum etiam hoc nouimus: quia ꝛ B
Joh. j. per illum nouim⁹. Ipse enim dixit. Deū nemo vidit vnq̄ nisi vnigenit⁹ fili⁹ qui est in sinu patris: ipse enarrauit. Ergo et nos per ipsum quibus enarrauit. Jt em alibi ait. Wat.xj. Nemo nouit filium nisi pater. Neq̄ patrez quis nouit nisi filius et cui voluerit filius reuelare. Sicut ergo ipse p se nouit patrem: nos aūt per illū nouim⁹ patrem: sic intrat in ouile per semetipsum et nos per ipsum. Ostiū dicebamus p x̄pm nos habere ad vos. Quare? Quia christū predicam⁹. Nos x̄pz predicamus: et ideo intramus per ostium. Christus autem christum predicat: quia seipsum predicat ꝛ ideo pastor per seipsum intrat. Lumen cum alia monstrat que videntur in lumine: nunquid aliquo alio indiget vt monstretur? Lumen ergo ꝛ alia demōstrat et seipsum. Quecūq̄ intelligim⁹ intellectu intelligimus. Et ipm intellectuz vnde nisi intellectu itelligim⁹? Nūq̄d sic oculo carnis ꝛ alia vides ꝛ ipz? Quis enim videant homines ocīs suis: non tamen videt oculos suos. Oculo carnis alia videt: se non pōt. Intellect⁹ autem et alia intelligit: et seipsum. Quomodo intellect⁹ videt se: sic et x̄pz predicat se. Si predicat se et predicando intrat ad te: per se intrat ad te et ad patrem. Ipse est ostium quia non est qua veniatur ad patrem nisi per ipsum. Unus f. Thim. ij
enim de⁹ et vn⁹ mediator dei ꝛ hominum: homo x̄ps iesus. Verbo multa dicuntur. Hec ipsa que dixi: vtiq̄ verbo dixi. Si velim dicere et ipsum verbum: vnde dico nisi verbo? Ac per hoc per verbum et alia dicuntur que non sunt. Nō verbum: et ipsum verbum dici nō potest nisi per verbū. Adiuuāte dño exemplis habūdauim⁹. Tenete ergo quō dñs iesus x̄ps et ostiū sit ꝛ pastor: Ostiū pandendo se: pastor intrādo se. Et qdē fres qō pastor est: dedit et membris suis. Nam et petrus pastor et paulus pastor: ꝛ ceteri apostoli pastores et boni epi pastores. Ostiū vero nemo nostrū se dicit. Hoc sibi ipe propium tenuit: q̄ intrant oues. Deniq̄ paulus boni pastoris implebat offm qui christuz predicabat: quia per ostiū intrabat. At vbi oues indisciplinate ceperunt facere scismata et alia ostia sibi ponere/non qua intrarent vt congregarent: sz qua errarent vt diuiderent dicentes. alij ego f. Cor. j.
sum pauli: alij ego sum cephe: alij ego apollo: alij ego x̄pi: ex pauescens ad eos q̄ dixerunt ego sum pauli: tanq̄ clamans ad oues: misere qua itis/non sum ostium. Nunq̄d paulus i
quit ꝓ vobis crucifix⁹ est? Aut ī noīe pauli baptizati est? Qui vero dicebāt/ego sum x̄pi/inuenerūt ostium. De vno aūt ouili et vno pastore: iam quidem assidue soletis audire Multū enim cōmendauimus vnū ouile predicantes vnitatem: vt per x̄pm omnes oues ingrederētur: ꝛ donatū nulla

L Text⁹ et aiam meā pono pro ouib⁹ meis

sequeretur: verūtamen vnde hoc propīe dixerit domin⁹ ad ipsos: satis apparet. Loqbatur enī apud iudeos missus autem fuerat ad ipsos iudeos: non ppter quosdā imanī odio pertinaces et perseuerantes in tenebris: sed propter quosdam in ipsa gēte quas dicit oues suas: de qb⁹ dicit: nō sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel. Nouerat etiam eas in turba furentium et preuidebat in pace credētium. Quid est ergo non sum missus nisi ad oues q̄ perierunt domus israel: nisi q̄ presentiā suā corporalem nō exhibuit nisi populo israel. Ad gentes non perrexit ipse sed misit: ad pp̄m vero israel ⁊ misit ⁊ venit ipse: vt qui contenebāt manus iudicū sumerent q̄ et presentia est illis exhibita. Ipse dns ibi fuit: ibi matrē elegit: ibi cōcepit: ibi natus est: ibi sanguinem fundere voluit: ibi sunt vestigia eius: modo adorātur vbi nouissime stetit. vnde ascendit ad celum. Ad gentes autem misit. Sed forte aliq̄ arbitrantur q̄n non ipse ad nos venit sed misit ad nos: non nos audisse vocem ipsius ꝫ vocem eoꝝ quos misit. Absit. Pellatur ista cogitatio de cordib⁹ vestris/et in his quos misit ipse erat: ipsum paulū audi quem misit. Ad gētes enim precipue paulū misit apostolum. Et ait ipse paulus terrens nō de se sed de illo. An vultis accipere experimentum eius qui in me loquit christus. Audite ⁊ ipsum dīm: ⌊et alias oues habeo ⌋id est in gētib⁹. ⌊que nō sunt de hoc ouili: ⌋id est de populo israel. ⌊oportet me et illas adducere. ⌋ Ergo per suos nō per alteros adducit: adhuc audi. ⌊Et vocē meā audient. ⌋ Ecce ⁊ per suos ipse loqtur ⁊ per suos ꝺs mittit vox ei⁹ audit ⌊vt sit vnū ouile et vn⁹ pastor. ⌋De duob⁹ istis gregib⁹ tanq̄ duob⁹ parietib⁹: factus est lapis angularis. Ergo et ostiū est et lapis āgularis: oīa p similitudinē: nihil horū pprie. Jā enim dixi et cōmēdaui vehementer: et qui capiunt sapiunt immo qui sapiūt capiūt: ⁊ q̄ nondū intellectu sapiunt/fide tenēt q̄ō i telligere nondū possunt. Per similitudines christ⁹ multa est q̄ per proprietatē non est. Per similitudinem et petra ē christus et ostiū est christus: et lapis āgularis est xp̄s/⁊ pastor est christus: ⁊ agnus est christus et leo est christus. Ex multa p similitudines et alia: que cōmemorare longum est. Si aūt proprietates discutias rerū quas videre consuesti. Nec petra est q̄ durus ⁊ sine sensu non est: nec ostiū quia faber eū non fecit: nec lapis angularis est: quia nō est ab structore cōpositus: nec pastor est q̄ custos ouiū quadrupedū non est: nec leo est quia fera non est: nec agnus est quia pec⁹ non est. Omnia ergo ista per similitudinem. Quid ergo p̄prie? In principio erat verbū: ⁊ verbum erat apud: ⁊ deus erat verbū. Quid de homine qui apparuit? Et verbum caro factum est et habitauit in nob⁹. Audi ⁊ cetera. ⌊Propter ea me pater diligit ⌋inquit: ⌊q̄ ego pono animā meā: vt iterū sumā eaz. ⌋Quid ait? propterea me pater diligit: q̄ morior vt resurgam. Cū magno enim pondere dictū est ego: q̄ ego pono inq̄t animā meā. Ego pono. Quid est ego pono? Ego inquit illam pono. Non glorientur iudei. Seuire potuerūt potestatem habere non potuerunt. Seuiant quantum possunt: si ego noluero animam meam ponere: quid seuiēdo facturi sunt? Una responsione pstrati sunt: q̄n eis dictum est quem queritis? dixerunt/iesum. Et ait eis. Ego sum. Redierūt retro/et ceciderunt in terrā. Qui ceciderunt ad vnā vocē christi morituri: q̄d facient sub voce iudicaturi. Ego inq̄ pono animā meam: vt iterum sumā eam. Non glorientur iudei q̄n qui prevaluerint. Ipse posuit animā suam. Ego dormiui dicit. Nostis psalmū. Ego dormiui ⁊ somnum cepi ⁊ exsurrexi: quoniam dns suscipiet me. Modo psalmus ipse lectus est: modo audiuimus. Ego dormiui ⁊ somnū cepi: ⁊ surrexi: q̄n dom⁹ suscepit me. Quid est ego dormiui? Quia volui dormiui. Quid est dormiui? Mortuus sū. Nō ne dormiuit: qui quando voluit de sepulchro tanq̄ de lecto surrexit? Sed amat dare gloriā pri: vt nos edificet gl̄iam dare creatori. Nam q̄ addidit exsurrexi: q̄n dom⁹ suscipiet me: putatis hic quasi virtutem ei⁹ defecisse: vt per potestatem suā mori potuerit: ⁊ per potestatē suā resurgere nō potuerit? Sic enim videntur sonare verba: non intentius intellecta. Ego dormiui: id est q̄ volui dormiui: et exsurrexi. Quare? Quia oīs suscipiet me. Quid enim? Tu a teipo resurgere non valeres. Si enim non valeres: non diceres. ⌊Potestatem habeo ponendi animam meā et potestatem habeo iterū sumendi † eam. ⌋ Audi alio loco in euangelio: † Lucas
quia non solum pater suscitauit filium: sed etiam filꝰ scripsit.
Soluite inqt templum hoc: ⁊ in triduo suscitabo illud. Et iterum
euangelista: hoc autē inquit dicebat de templo corporis sui. sed ipse
Hoc enim suscitabatur q̄ moriebatur. Nam verbum non
est mortuū: anima illa non est mortua. Si nec tua mortuus: neque
domini moreretur? Unde scio inq̄s si mea non mouit. Ate
non occidatur: et non moritur. Quomodo inquis ego possū Joh.x.
occidere animā meā? Et alia peccata iteri taceō: de quo
mentitur occidit animā. Quomodo inquis securus sū: q̄
non moritur? Ipsum dominum audi: dantem seruo securitatem. Solite timere eos qui occidunt corpus et postea nō Mat.x.
habent quid faciant. Sed plane quid ait? cum timete qui
habent potestatem corpus et animā occidere in gehennam.
Ecce quia moritur: ecce quia non moritur. Quid est mori
ipsius? Quid est mori carni tue? Mori carni tue: est amittere vitam suam: mori aīe tue est amittere vitā suā. Vita carnis tue anima tua/vita anime tue deꝰ tuus. Quomodo mo
ritur caro amissa anima que vita est ei⁹? sic moritur anima
amisso deo qui vita est eius. Certe ergo immortalis est alias. Libro
Plane immortalis est: quia viuit et mortua est. Quod enī
de vidua delitiosa dicit apostolus: de anima etiam si ocum
suū amiserit dici potest: viuēs mortua est. Quō ergo ponit
animā suam dns? Fratres q̄ramus hoc paulo attētius: nō
nos artat hora que solet: die dominico vacet nobis: hoc iu
crentur qui ad verbum dei etiam die hodierna conueniūt.
Pono inquit animā meā. Quis ponit? Quis ponit? Christus. Quid est christus? Verbū et homo: nec sic hō vt sola
caro: Sed quia homo cōstat ex carne ⁊ anima: totus est homo in christo. Non enim partem deteriorem susceperat: et
partem meliorem deseruisset. Et pars quippe hominis melior est anima q̄ corpus. Quia ergo totus hō in christo: q̄d
est christus? Verbū inq̄ et homo. Quid est verbum et hō? Verbum: anima: caro. Tenete hoc: quia non debuerunt hereretici et in ista sententia: pulsi quidem iam olim a veritate
catholica: sed tamen vt fures ⁊ latrones non intrantes per
ostiū: insidiari ouili non desinunt. Apollinaristeheretici dicti sunt: quia ausi sunt dogmatisare quod christꝰ nō sit nisi
verbū et caro: ⁊ animā humanam non eum assumpsisse contendunt. Nam et aliqui eoꝝ fuisse in christo animā negare
non potuerunt. Videte absurditatem et insaniam nō ferendam. Animā irrationalem eū habere voluerunt: rationalē
negauerunt. Dederunt illi animā pecoris: subtraxerūt animam hominis. Sed illi abstulerunt christo rationē non tenendo rationē. Absit hoc a nobis in fide catholica nutriti
atq̄ fundatis. Ex hac ergo occasione admonuerim charitatē vestrā: vt quomodo superioribꝰ lectionibꝰ satis vos instruxim⁹: aduersus sabellianos et arrianos. Sabellianos
q̄ dicūt ipse est pater q̄ filiꝰ/ arrianos q̄ dicunt aliud est pater aliud est filiꝰ: quasi non sint eiusdē substantie pater et filius.
Instruxim⁹ ēt quantum meministis et quantū meminisse
debetis contra hereticos fotinianos: qui solū hominē xp̄m
esse dixerūt. Contra manicheos qui solum sine homine deū
ex hac occasione de anima instruamus vos: et contra apollinaristas: qui dicunt dominum nostrū iesum christum nō
habuisse animā humanā: id est animā rationalē. animā intelligētē: animā inq̄ in qua distamus a pecore quod homines sumus. Quomodo ergo hic dixit dominus: potestatem
habeo ponendi animā meam? Quis ponit animā: ⁊ iterum
sumit eam? Christus ex eo q̄ verbū est: ponit animā ⁊ iterum eā iterum. An ex eo q̄ anima humana est ipsa se ponit
et iterum ipsa se sumit. An ex eo q̄ caro est: caro animā ponit: et iterū sumit? Tria proposui: omnis pertractemus ꝺ
eligam⁹ q̄ conueniat regule veritatis. Si enim dixerim
q̄ verbū dei posuit animā suā/⁊ iteruz sumpsit eam: metuendum est ne subintret praua cogitatio: et dicatur nobis. Ergo aliquando anima illa separata est a verbo: et aliquādo
verbū illud ex quo suscepit animā illam fuit sine aīa. Videte enim fuisse sine aīa hūana verbū: sed cū in principio erat verbū Joh.i.
et verbum erat apud deum: et deus erat verbum. Ex quo
enim verbum caro factum est vt habitaret in nobis: ex quo
ptus est a verbo homo: id est totus homo anima et caro: q̄d
fecit passio: quid fecit mors: nisi corpus ab anima separauit? Anima vero a verbo nō separauit. Si enim mortuꝰ est

dns imo q̄ mortuꝰ est dns: mortuꝰ est enī pro nobis in cruce sine dubio caro ipsiꝰ expirauit aīam. Ad tēpus enim exiuū anima deseruit carnē: sed redeūte anima resurrecturā
A verbo aūt anima separatam esse non dico. Latronis aie
dixit: hodie mecū eris in paradiso. Fidelem latronis aiam
non deserebat: et deserebat suam? Absit. Sed illius vt dns
custodiuit: suā vero inseparabiliter habuit. Si aūt dixerim⁹
quia ipse se aīa posuit: et iterum ipsa se sumpsit: absurd issimus sensus est. Non enim que a verbo non erat separata: a
seipso poterat separari. Dicamus ergo et quod verum est: ⁊
quod facile intelligi pōt. Ecce homo quilibet non constās
ex verbo et anima et carne: ꝫ ex anima et carne. De isto homine interrogem⁹. Quō ponat animā suā quicūq̄ homo:
an forte nullus homo ponit animā suā? Potes mihi dicere
nullus homo habet potestatem ponere animā suā et iteruz
sumere eā? Ponere aūt animā suā nisi posset homo: non diceret ioannes apl's. Sicut xp̄s animā suā pro nobis posuit
sic et nos debemus animas pro fratribus ponere. Ergo et Joh.iij.
nobis licet: si et nos impleamur virtute ipsius: q̄ sine illo nihil facere possum⁹: possum⁹ ponere p frīb⁹ animas nostras
Qñ martyr q̄libet sanct⁹ posuit p frīb⁹ aīam suā: q̄s posuit
et quā posuit? Hoc si intellexerimus: ibi videm⁹ quēadmodum a xp̄o dictum sit: potestatē habeo ponendi aīam meā.
Qhō parat⁹ es a xp̄o mori? Paratus inquit. Dicā ꝫ alijs
verbis. Paratus es p xp̄o animam tuā ponere? Et ad ista
hēba sic mihi respondet. Parat⁹ sum: quō mihi respōderat
cū dicerē: paratus es mori. Hoc ergo est ponere animā q̄ō
est mori. Sed p quo? Ubi est certamē? Qēs enim homines
q̄ moriuntur ponunt animā: sed nō oēs p xp̄o ponunt. Et
nemo hz ptātē sumere q̄ posuerit: christꝰ aūt ⁊ p nobis posuit: ⁊ q̄n voluit posuit: et q̄n voluit sumpsit. Ponere ḡ aīaz
mortē est. Sic et apl's petrus dño dixit. Animā meam pro te Joh.xiij.
ponā. i. p te moriar. Carni hoc tribue. Caro ponit animam xiij.ca.
suā: et caro iteruz sumit eā: non tamen sua potestate caro: ꝫ
ptāte inhabitantis carnem. Caro ergo ponit animā suā ex
trādo. Unde ipm dīm in cruce. Scio dixit: illi q̄ aderant:
fixerūt spōgiā in aceto alligauerūt harūdini/ ⁊ apposuerūt
ori ei⁹. Quod cū accepisset ait. Perfectuz est. Quid est pfectum est? Impleta sunt oīa q̄ ante mortē futura de me fue- Joh.xix.
runt ppbetata: q̄ et potestatē habebat q̄n vellet ponēdi animā suā. Postea q̄ dixit pfectū est: quid ait cuāgelista? Et
incliato capite tradidit spiritū. Hoc est ponere aiam. Nō
dic attēdat charitas vestra. Inclinato capite tradidit spiritū. Quis tradidit? Quem tradidit? Spm tradidit: caro
illam tradidit. Quid est caro illū tradidit? Caro illū emisit: caro illū expirauit. Ideo vt expirare extra ſpz fieri: quō
est ejulare extra solū fieri exorbitare/extra orbita fieri: sic
expirare extra spiritū fieri: q̄ spūs aīa ē. Cū ergo exit aīa a
carne: ⁊ remanet caro sine aīa: tunc homo ponere aiam dr.
Nā xp̄s aiam posuit: Qñ verbū voluit. Principatus enim
in verbo erat: ibi potestas erat q̄n poneret caro animā: ⁊ q̄n
sumeret. Si ḡ caro aiam posuit: quō xp̄s aiam posuit? Nō
ens caro christi? Ita plane ⁊ caro xp̄s: ⁊ aīa xp̄s: ⁊ verbū xp̄s
nec tñ tria hec tres christi: sed vnus xp̄s. Hominē interroga: ⁊ de teipso fac gradū ad ea q̄ supra te sunt: ⁊ si nondū intelligenda saltē credenda. Quō est enim vnus hō aīa ⁊ caro: quemadmodū vn⁹ christꝰ verbū et hō: videte quid dixerim: et itelligite. Aīa ⁊ corpus due res sunt: sed vnus homo. Verbū et
hō due res sunt: sed vn⁹ xp̄s. Ergo de hoīe q̄re. Ubi est paulus apl's: Nō si q̄s respondeat/in reqe cum xp̄o: verū dicit.
Ita si q̄s nūdeat/rome in sepulchro: et tpe verū dicit. Illud
mihi de aīa: ꝫ de ei⁹ carne respondit. Nec tamen ideo duos
dicim⁹ apl̄os paulos: vnū q̄ recesit in xp̄o: aliū q̄ posit? ē
in sepulchro: quis apostolū paulū dicamus viuere in xp̄o:
cūdē: ꝫ apostolū paulū dicam⁹ mortuū iacere in sepulchro.
Dicitur aliquis: dicimus bon⁹ hō: fidel⁹ hō: i pace est cū domino: ⁊ cōtinuo eam⁹ ad exeq̄as ipsi⁹ ⁊ sepelitamus illū: eū
sepulturus es quē tā dixeras in pace esse cū deo: cū aliud sit
aīa q̄ mori aliter viget. aliud corp⁹ q̄ cōruptibiliter iacet
Sed ex quo consortiū carnis ⁊ aie hois nomē accipit: ita et
singlz atq̄ sepatū: vtrūlibet eoꝝ nomē hois tenuit. Nemo
ergo titubet q̄n audit dīm dixisse: pono animā meā ⁊ iterū
sumo ea: ponit eā caro: sed ex ptāte verbi: sumit eā caro sed
ex potestate verbi. Et ipse dns christus dict⁹ est sola caro.

Quō ḡt ꝓbas? Audeo dicere/⁊ sola caro xp̄i dict⁹ est xp̄s.
Credim⁹ certe nō i solū deū patrē: sed et in iesum xp̄m filiū
ei⁹ vnicū dominū nostrū. Modo totū dixi: in iesum xp̄m filium ei⁹ vnicū dominū nr̄m. Totū ibi itellige: ⁊ verbū ⁊ aiaz
et carnem. Sed vtiq̄ confiteris etiam illud q̄ habet eadē
fides: in eū xp̄m te credere q̄ crucifixus est et sepultus. Ergo ēt sepultū xp̄m eē non negas: et tamen sola caro sepulta
est. Si enim erat ibi aīa/non erat mortuꝰ. Si aūt vera mors
erat ⁊ eius vera sit resurrectio: sine aīa fuerat i sepulchro: ⁊
tñ sepult⁹ est xp̄s. Ergo xp̄s erat ēt sine aīa caro: q̄ non est
sepulta nisi caro. Dīsce ḅ ēt in apostolicis ꝛbis. Hoc sētite Phil.ij.
inquit in vobis: q̄ō et in christo iesu: qui cū in forma dei eēt
non rapinā arbitratus est eē se eq̄lē deo. Quis nisi xp̄s iesꝰ
ḡtū attinet ad id q̄ō ē ꝛbū: de⁹ apud deū. Unde autem q̄ō
sequitur. Sed semetipm exinaniuit formam serui accipiēs
in similitudinē hoīm factus ⁊ habitu inuēt⁹ vt hō. Et ḅ ꝺs
nisi idē ipe xp̄s iesus? Sed hic iam oīa sunt: et verbū in forma dei q̄ accepit formā fui: ⁊ aīa et caro in forma serui: que
accepta est a forma dei: hūiliauit semetipsum fact⁹ obediēs
vsq̄ ad mortē: iam i morte sola caro est a iudeis occisa. Si
enī discipl's dixit. Nolite timere eos q̄ occidūt corp⁹: aīaz Mat.x.
aūt non pñt occidere: nūquid in ipso potuerūt plusq̄ corp⁹
occidere? Et tñ carne occisa: xp̄s occisus ē Ita cū caro animam posuit: xp̄s aiam posuit: ⁊ cū caro vt resurgeret aīam
sumpsit: xp̄s animā sumpsit. Hec tñ potestate carnis hoc factū est: ꝫ ei⁹ q̄ ⁊ aīam et carnē vbi hec adiplerēt assumpsit.
⌊Hoc inquit mandatum accepi a patre meo. ⌋ Verbū non
a verbo accepit mandatū: sed in verbo vnigenito pr̄is ē oē
mandatū. Cū aūt dicitur filius a patre accipe q̄ō substantialiter habet: quō dictū est. Sicut hz pat vitā in semetipo: Joh.v.
sic dedit filio habere vitam in semetipso: cū filiꝰ ipe sit vita.
Nō potestas minuitur: ꝫ gnatio ei⁹ oñdit: q̄n pater nō q̄si
ei filio q̄ imperfectus est natus aliquid addidit: sed et quē
pfectū genuit: oīa gignendo dedit. Ita illi dedit suā eq̄litatē: quē nō genuit inequalem. Sed hoc loq̄nte oño q̄n lux Joh.j.
lucebat in tenebris: ⁊ tenebre eā non comprehendebāt: ⌊dissentio iterū facta est inter iudeos ppter sermones hos. Dicebāt aūt multi ex ipsis. Demoniū habet ⁊ insanit. Quid eū
auditis? ⌋ Iste fuerunt dēsissime tenebre. ⌊Alij dicebāt: hec
verba nō sunt demoniū habētis. Numqd demonium potest
cecoꝝ oculos aperire? ⌋ Jā istoꝝ oculi ceperant aperiri.

Tractatus.xlviij.

¶ Facta sunt aūt encenia i hierosolimis: et hyēs
erat. Et ābulabat iesus i tēplo i porticu salomōis
Circūdederūt ergo eū iudei: ⁊ dicebāt ei. Quousq̄ aīam nr̄am tollis. Si tu es xp̄s: dic nob⌋ palaz.
Rñdit eis iesus: loq̄r vobis et nō creditis. Opa q̄
ego facio i noīe pr̄is mei: hec testimoniū phibēt ō
me: ꝫ vos nō credit⌋: q̄r nō est⌋ ex ouib⁹ meis. Oues
mee vocē meā audiūt: ⁊ ego cognosco eas ⁊ sequūtur me: ⁊ ego vitā eēnā do eis: ⁊ nō pibūt ieēnū: et
nō rapiet eas quisq̄ de manu mea. Pr̄ me⁹ q̄ō dedit mihi mai⁹ oīb⁹ ē: ⁊ nemo pōt rapere de manu
pr̄is mei. Ego et pr̄ vnū sum⁹: sustulerūt lapides
iudei vt lapidarēt eū. Rñdit eis iesus. Multa bona opa oñdi vobis ex pr̄e meo. Propt̄ q̄ō eoꝝ op⁹
me lapidat⌋. Rñdeft ei iudei. De bono ope nō lapidam⁹ te: ꝫ de blasphemia: ⁊ q̄r tu hō cū sis: facis teipm deū. Rñdit eis iesus. Nōne scriptū ē in lege vr̄a q̄r ego dixi dij estis. Si illos dixit deos ad
quos ſmo dei factus est ⁊ nō pōt solui scriptura
quē pr̄ sanctificauit ⁊ misit i mūdū vos dicitis q̄r
blasphemas q̄r dixi filiꝰ dei sū. Si non facio opa
pr̄is mei: nolite credere mihi. Si aūtē facio: et si
mihi nō vultis credere: operib⁹ credite: vt cognoscatis ⁊ credatis q̄r i me est pr̄: ⁊ ego i pr̄e. Quere-
bāt ergo eū apprehēdere: et exiuit de manib⁹ eo-

rū et abijt iterū transiordanē in eū locū vbi erat ioannes baptizās primū:et māsit illic. Et multi venerunt ad eū et dicebāt:qz ioānes quidē signū fecit nullū. Omia aūt q̄cūq; dixit ioannes de hoc vera erant:et multi crediderunt in eum.

B Quod iam cōmendauit dilectioni vestre:stabiliter meminisse debetis sanctum ioānē euāgelistā nolle nos semp lacte nutriri:sed solido cibo vesci. q̄s q̄s aūt ad sumēdū solidū cibū ꝛbi det adhuc minus idoneꝰ ē:lacte fidei nutriat:z qđ itelligere nō ꝑt:credere non cūctet. Fides enī meritū ē:itellectꝰ pmiū. In ipsola bore itētiōis desudat acies mētis nr̄e:vt ponat scrdiculas nebule mētis hūane:z serenet ad verbū dei. Nō g̃ recusēt labor si adest amor. Nosti enim qm̄ q̄ amat non laborat. Quis enī labor nō amātibꝰ grauis est. Si tantos labores cū auaris portat cupiditas:nobis cū non portet charitas? Euāgelīū intēdite. ⌊Facta sunt encenia i hierosolimis. ⌋Encenia festiuitas erat dedicationis tēpli. Grece enī cenō ɔr nouū. Quicūq; nouū aliq̄d fuerit dedicatū:cenia vocāt. Jā z vsq; hz ɔ ꝛbū. Si q̄s noua tunica induatur:encenia re ɔr. Illū enī dicē q̄ tēplū dedicatū est:iudei solēniter celebrabāt. Ipse dies festus agebat:cū ea q̄lecta sunt locutꝰ est dñs. ⌊Hyēs erat:z ābulabat ihesus in tēplo in porticu salomonis. Circūdederūt ergo eū iudei:et dixerunt ei. Quousq; aīam nr̄am tollis? Si tu es x̄ps dic nobis palā. ⌋Nō veritatē desiderābāt:sed calūniā pparabāt. Hyēs erat z frigidi erant. Ad illum enī diuinū ignē accedere pigri erant. Si accedere est credere. Qui credit/accedit:q̄ negat/recedit. Nō mouetur aīa pedibꝰ sz affectibꝰ. Friguerant diligendi charitate: et ardebant noscēdi cupiditate:longe aberant z ibi erāt. Nō accedebāt credēdo z pmebāt pseūdo:q̄rebāt audire a domino ego sū x̄ps:z fortasse de x̄po fz hoiez sapiebāt. Prēdi esuēt enī ꝓpbete x̄pm:sz diuinitatē x̄pi z ī ꝓpbetis z in ipo euāgelio:nec hereticī itelligūt:q̄ tom inꝺi iudei q̄d tuelamē ē sup coz eoz? Denīq; quodā loco scīēs dñs iesus eos de x̄po ſm hoiem sapere:nō fz deū. Scōm id qđ hō erat: nō
Mat.xxij ſm id qđ deꝰ ē et ſumpto hoie pmanebat:ait illis. Quid vobis videt de x̄po? Cuiꝰ filiꝰ sit? Responderunt fz opinationem suā. Dauid. Sic enim legerunt z hoc solum tenebant: quia diuinitatē eiꝰ legebāt:sed non intelligebāt. Dñs autē vt eos suspenderet ad querendā etus diuinitatē cuius cōtēnebāt infirmitatē respondit eis. Quō g̃ dauid in spiritu
Pſ.cix. dicit eū dñm dicens. Dixit dñs dño meo sede a dextris meis:donec ponā inimicos tuos sub pedibꝰ tuis? Si ergo dauid in spiritu dicit eū dñm:quō filius eius est? Non negauit sed interrogauit:ne quis hoc cū audierit putet: qđ dñs iesus negauerit se filiū esse dauid. Filiū dauid dñs iesus si se negaret:cecos sic eum inuocantes nō illūinaret. Trāsiebat enim aliquando:et duo ceci sedentes iuxta viā clamauerunt. Miserere nostri fili dauid. Qua voce audita misertus est:stetit et sanauit. Lumen dedit:q̄ nomen agnouit
Rom.j. Dicit z apostolus paul9. Qui factus est ei ex semine dauid
ij.Thi.ij. ſm carnē. Et ad timotheū. Memor esto iesum christum resurrexisse a mortuis ex semine dauid ex euāgelium meum. Quia de semine dauid originem maria ꝛgo ducebat:idem
B dñs de semie dauid erat. Hoc pro magno iudei a christo q̄rebāt:vt si diceret ego sum christus:fz qđ illi solū sapiebāt de semine dauid calumniarent qđ sibi arrogaret regiā potestatē. Plus est qđ eis respondit. Illi de filio dauid volebant calūniari:ille filiū dei se esse respondit. Et quō? Audite. ⌊Rūdit eis iesus. Loq̄r vobis:z nō creditis. Opera que ego facio in nole patris mei:hec testimonium phibēt de me. Sed vos nō creditis:q̄ non estis ex ouibꝰ meis. ⌋Jā supra dixi cistis q̄ sint oues:estote oues. Oues credēdo sunt:oues pastoꝛē sequēdo sunt oues redēptoꝛē nō cōtēnēdo sūt:oues per ostiū intrando sunt:oues exeūdo z pascua inuenīendo sunt:oues eterna pfruēdo sunt. Quō ergo istis dixit nō estis ex ouibus meis? Quia videbat eos ad sempiternū interitū ꝓdestinatos/non ad vitā eternā sui sanguinis pretio cōparatos. ⌊Oues mee vocem meā audiunt:et cognosco eas z sequuntur me:et ego vitam eternā do eis. ⌋Ecce sunt pascua Si recolitis / superius dixerat:z ingrediet z egrediet/z pascua inuentet. Ingressi sum9 credendo/egredimur mortēdo Sed quō p ostiū fidei ingressi sumus. Sic fideles de corpe exeam9. Sic eni per istud ostiuz egredimur:vt pascua inuenire possim9. Bona pascua vita eterna dicit. Ibi nulla deba aresciť:totū viret/totū viget. Solet q̄dā herba dici sēpviua. Est herba q̄ semp ɔr viuere:ibi solū viuere inuenitur. Vitā eternā inq̄t dabo eis:ouibus meis. Eos calumnias ꝓpterea q̄ritis:qz de vita pſenti cogitatis. ⌊Et non gībāt in eternū:⌋subaudis/tanq̄ eis dixerit. Vos phāditis leternum:qz non estis ex ouibꝰ meis. ⌊Non rapiet eas quisquas de manu mea. ⌋Intēti9 accipite. ⌊Pater me9 qđ dedit mihi:maiꝰ est oibꝰ. ⌋Quid pōt lupꝰ? Quid pt fur rapere? Nō pdūt nisi ad interitū pdestinatos. De illis aūt ouibus de quibꝰ dicit apls. Novit dñs q̄ sunt eiꝰ:et q̄s presciuit ipsos et pdestinauit:quos aūt pdestinauit:ipsos z vocauit: q̄s aūt vocauit illos et iustificauit:q̄s aūt iustificauit:ipsos et glorificauit. De ouibꝰ istis nec lupꝰ rapit:nec fur tollit:nec latro interficit. Securꝰ est de numero earū q̄ peis nouit q dedit:z ꝺ est qđ ait nō rapiet eas q̄sq̄ de manu mea. Et ite ad pfem. Pr̄ me9 qđ dedit mihi:maiꝰ est oibꝰ. Quid dedit filio pr̄ maiꝰ oibꝰ:nisi vt ipse ille esset vnigenit9 filiꝰ? Quid est g̃ qđ dedit:z ia erat cui daret:an gignēdo dedit. Ia non erat cui daret vt filiꝰ eēt:aliq̄n erat:z filiꝰ n̄ erat. Absit vt aliq̄n dñs xp̄s fuerit et filiꝰ n̄ fuerit. De nob ꝺ dici pt. aliq̄s filiꝰ hoiz eramus:filiꝰ dei non eramus. Nos eni filios dei gñs recit:illū natura q̄ non natus est. Et nō est vt dicas:nō erat aliq̄s natꝰ erat. Nūq̄s eni nō natꝰ erat:q̄ patri coeternꝰ erat. Qui sapit capiat:q̄ nō capit credat:nutriat et capiet. Verbū dei semp cū pr̄e:et semp ꝛbū:z qz ꝛbū tō filiꝰ. Sēp g̃ filiꝰ et semp eēlis. Non ei crescēdo:fz nascēdo eēlis est. Dicit scper natꝰ est de pr̄e filiꝰ de deo de?:de eterno coeternꝰ. Pat aūt nō ꝺ filio de?:filiꝰ de pr̄e de?. Jdeo pater filio gignēdo dedit vt deꝰ eēt. Gignēdo dedit vt sibi coeternꝰ eēt. Gignēdo dedit vt eēlis eēt. Hoc est qđ matius est omnib9 quō vita filiꝰ/z habēs vitā filiꝰ/qđ hz hoc est. Tu aliud es/aliud habes. (Verbi gratia) Habes sapiētiā. Numqd tu es ipsa sapientia? Denīq; qz nō es tu ipse qđ habes:si amiseris qđ habes/reddis vt non habeas. Et aliq̄n resumis:aliq̄n amittq̄ oculꝰ nr̄ nō in seipso ht̄ iseparabiliter lucē capit z capit claudi? et amittit. Nō sic est deꝰ dei filiꝰ:nō sic est ꝛbū pris nō sic est ꝛbū qđ nō sanādo trāsit:sed nascendo manet. Sic hz sapientiā:vt ipse sit sapiētia/faciatq̄ sapientes. Sic hz vitam:vt sit ipse vita:faciatq̄ viuentes. Hoc ē qđ matꝰ ē oibꝰ Attēdit iohes ipe euāgelista celū et trā volēs dicere de filio dei. Attendit z transcendit. Cogitauit supra celū/milia exercit9 angelorꝫ/cogitauit z trāscēdit vniuersa. Sicut ad la nubes:sic sua mēte creaturā/trāscēdit magna olā: pdidit ad illud qđ maius ē oibꝰ/z dixit. In pcipio erat ꝛbū. Si qz ille cui9 ē ꝛbū nō est de ꝛbo/ꝛbū aūt de illo cui9 est ꝛbū tō ait. Qđ dedit mihi pr̄ maiꝰ ē oibꝰ.i. vt sim ꝛbū et vt sim vnigenit9 filiꝰ ei9/vt sim splendoꝛ luciꝺ ei9 mai9 est olbus. Jdeo nēo rapit inq̄t oues meas de manu mea. ⌊Nō potest rape de manu pr̄is mei. ⌋De manu mea: z de manu patris mei. Quid ē ɔ:nemo rapit de manu mea:z nemo rapit ɔ manu pr̄is mei? Utrū vna man9 est pr̄is et filij:an forte ipse filius man9 est pr̄is sui? Si manū intelligam9 pr̄is/ vna est pr̄is et filij potestas:q̄ vna est diuinitas. Si aūt manū ītelligam9 sicut dictū est ꝓ ꝓpbetā. Et brachiū dñi cui revelatum est:man9 patris ipse est filius. Quod non ita dictū est tanq̄ deꝰ habeat humanā formā z quasi corporis mēbra:q̄ qđ ꝓ tpm facta sunt oia. Nā solēt z boies dicere man9 suas esse alios hoies:p q̄s faciūt qđ volūt. Aliq̄n et tpm ep9 hominis/manus hois ɔr/qđ fit per manus:sicut ɔr q̄dq; agnoscere manū suā:cū id qđ scripsit agnoscit. Cum ergo multis modis etiam hominis dicatur manus q̄ ꝓpie manū ɔ in sui corporis mēbris:quātomagis non vno modo intelligendum est cū legit man9 dei cui forma corporis nulla est? Ne per hoc melius hoc loco manum patris z filij intelligimus potestatē pris z filij. Me forte cū hic manū pris ipm filiū dicentis acceperim9 : incipiat carnal cogitatio ēt ipm filij q̄rere filiū:quē sibi credat x̄pi manū. Ergo nemo rapit de manu pris mei:ɔ est nemo rapit mihi. Sz ne forte adhuc etrubescat audi qđ sequt. ⌊Ego et pr̄ vnū sum9. ⌋Hucusq; iudei tolerare potuerūt. Audierūt:ego et pater vnū sum9/z nō gtulerūt more suo vuri ad lapides cucurrerūt. Tulerūt lapides:vt lapidarēt eū. Dñs q̄ nō patiebat qđ nolebat pati: et nō est pass9 ntiā qđ volebat pati:adhuc eos lapidare cupientes alloquit. ⌊Sustulerūt lapides iudei:vt lapidarēt illū. Rūdit eis Jesꝰ z dixit. Multa bona opa ostēdi vob ex pr̄e meo:propter qđ eoꝝ opꝰ me lapidatis? ⌋Et illi rūderunt. De bono opere nō lapidam9 te:sz de blasphemia:z qz tu hō cū sis facis teipm deū. ⌊Ad illud ɔ rūderūt qđ dixerat. Ego z pr̄ vnū sum9. Ecce iudei itellexerūt:qđ nō itelligūt arriani. Jdeo ei tract sunt qm̄ senserūt nō posse dici:ego z pr̄ vnū sum9:ni si vbi eēlitas est pris z filij. Dñs aūt videte qđ rūderit tardis. Vidit eos nō ferre splēdoꝛē veritatis:z eos tēperauit in ꝛbis. ⌊Nōne scriptū est i lege vra ⌋.i. nobis data ⌊qz ego dixi dij estis? ⌋Deus dicit p ꝓpbetā in psalmo hoibꝰ. Ego dixi dij estis. Et legē appellauit dñs q̄aliter oēs illas scripturas:q̄uis alibi specialiter dicat legē/a ꝓphetis eā distinguēs:sicut est lex z ꝓphete vsq; ad Joannē. Et in his duobꝰ pceptis tota lex pēdet z ꝓphete. Aliq̄n aūt i tria distribuit calde scripturas. Ubi ait. Oportebat ipleri oia q̄ scripta sunt in lege z ꝓphetis z psalmis de me. Nunc vero psalmos et lā legis noīe nūcupauit. Ubi scptū est. Ego dixi dij estis. ⌊Si illos dixit deos ad q̄s sermo dei factꝰ est z nō pt solui scptura:quē pr̄ sctificauit z misit in mūdū:vos dicitis q̄ blasphemas:qz dixi filiꝰ dei sū:⌋Si sermo dei factus est ad hoies vt dicerent dij:ipm ꝛbū dei qđ est apud deū/quō nō est deꝰ? Si p sermonē dei fūt hoies dij:si ꝑticipādo fūt dij:vñ pticipāt/nō est deus? Si calefacti quodā mō igne salutari dij efficiunt:vñ calefūt nō est deꝰ? Si lūna illūinata dij sunt:lumē qđ illumiat nō est deꝰ? Accedis ad lumē z illuiaris:z iter filios dei nūeraris. Si recedis a lumie obscuraris:z in tenebris cōputaris. Illud tū lumē nec accedit ad se/qz nō recedit a se. Si g̃ vos deos facit sermo dei:quō nō est deꝰ ꝛbū dei? Pr̄ g̃ sctificauit filiū suū:z misit in mūdū. Forte aliqs dicat. Si pr̄ eū sctificauit:ergo aliq̄n nō erat scrūs? Sic sctificauit:quō genuit. Ut ei sctūs esset gignēdo ei dedit:q̄ sctm eū genuit. Nā si qđ sctificat ante nō erat sanctū:quō dicim9 deo pr̄i/sanctificet nomen tuū:⌊Si non facio opa patris mei:nolite mihi credere. Si aūt facio:z si mihi nō vult] credere opib9 credite:vt cognoscatis z credatis:qz in me est pr̄ z ego i illo. ⌋Nō sic dicit filiꝰ/in me ē pr̄ z ego in illo:quō pōt hoies dicere. Si ei bene cogitem9 in deo sum9:z si bñ viuam9 deꝰ i nobis est:fideles participātes ei9 gr̃am/illūinati abipo in illo sum9 z ipe in nobis. Sed nō sic vnigenit9 filiꝰ. Ille in pr̄e:z pr̄i illo:tāq̄ equalis in eo cui ē eēlis. Denīq; nos aliq̄n possum9 dicere in deo sum9 z deꝰ in nobis:ego z deꝰ vnū sum9. Numqd possumus dicere? In deo es:qz deꝰ continet te. Deꝰ est in te:qz templū dei factꝰ es. Sz nūqd qz in deo es z deꝰ est in te:pocres dicere/q̄ me videt deū videt:quō vnigenit9 dixit/q̄ me videt:videt z patrē. Et ego z pr̄ vnū sum9? Agnosce ꝓpriū deū:z mun9 serui. Propriū dñi est eēlitas pris. Mun9 aūt est pticipatio saluatoris ⌊Querebāt ergo eū apphēdere.⌋ Quia apphēderēt:sz credēdo z intelligēdo:nō seuiēdo et occidendo. Nā mō ffes mei qñ talia loquoꝝ infirmꝰ fortis: paruꝰ magna/fragilis solida/z vos tāq̄ ex eadē massa vñ sum z ego ipe q̄ vobis loq̄r:sīl oēs apphēdere volum9 xp̄s. Quid est apphēdere? Intellexisti/apphēdisti:sed nō sic in deo Tu apphendisti vt habeas:illi apprehēdere volebāt: vt nō haberēt. Et qz sic volebāt apphendere:qđ eis fecit? ⌊Exijt de manibꝰ eoꝝ.⌋ Nō eū apphenderūt:qz man9 fidei nō habuerūt. Verbū caro factū ē:sz nō erat verbo magnū efficere carnē suā de manibꝰ carnis. Mēte ꝛbū apphēdere hoc est xp̄m recte apphēdere. ⌊Et abijt iterꝫ trās iordanē: in eū locū vbi erat Joānes baptizās primū:z mansit ibi. Et multi venerūt ad eū:z dicebāt:qz Joannes qđē signū fecit nullū. ⌋Meministis vobis dictū de Joāne:qz lucerna erat z dict testionū phibebat. Quid g̃ isti apud se dixerūt. Joannes signū fecit nullū? Nullū i̇q̄unt miraculū ostidit Joānes. Nō demōia fugauit. Nō expulit febrē:nō cecos illuia uit:nō mortuos suscitauit:nō tot milia hoīm de diuq̄ vel sepē paniꝰ pault:nō supra mare ambulauit. Nō vētis z fluctibꝰ ipauit:nihil horꝫ fecit Joānes. Et totū qđ dicebat hute testionū phibebat. Per lucernā venīam? ad diē. Joannes nullū signū fecit. ⌊Ola aūt q̄cūq; dixit Joannes de hoc vera erāt. ⌋Ecce qđ apphenderūt. Non q̄o iudei volebāt apphendere discedentē:apphenderūt illi permanētē. Deniq; quid sequit. ⌊Et multi crediderūt in eum.⌋

Tractatus.xlix.

Capi.xj. Erat aūt q̄dā lāgues lazarꝰ a bethania: de castello marie z marthe sororꝫ eiꝰ. Maria autē erat q̄ vnxit dñm vnguēto:z exterſit pedes eiꝰ capillis suis cuiꝰ ff lazarꝰ infirmabat. Miserūt ergo sorores eiꝰ ad deū dicētes. Dñe:ecce quē amas infirmat. Audiēs aūt iesꝰ dixit eis. Infirmitas hec nō est ad mortē sed ꝓ gla dei. vt glorificet filiꝰ dei p eā. Diligebat aūt iesꝰ martha/ et sororē eiꝰ mariā z lazarū vt ergo audiuit qz infirmabat. Tunc q̄dē māsit in eodē loco duobꝰ dieb9. Deinde post hec dicit discipulis suis. Eam9 in iudeā iterū. Dicūt ei discipuli. Rabbi:nūc q̄rebāt te iudei lapidare: z iterū vadis illuc. Rūdit iesꝰ. Nōne duodeci sūt horе diei? Si q̄s ābulauerit in die nō offendit:qz lucē huiꝰ mūdi videt. Si aūt ābulauerit in nocte offēdit:q̄ lux nō est in eo. Hec ait z post hec dicit eis. Lazarꝰ amicꝰ nr̄ dormit: sed vado vt a sōno exsuscitē eū. Dixerūt ergo discipuli eius. Dñe:si dormit salu9 erit. Dixerat aūt iesꝰ de morte eiꝰ:illi aūt putauerūt qz de dormitiōe somni diceret. Tūc ergo iesꝰ dixit eis manifeste. Lazarꝰ mortuꝰ est:z gaudeo ꝓpter vos vt credatis qm̄ nō eram ibi:sz eam9 ad eū. Dixit ergo ei thomas q̄ dr didimus ad cōdiscipulos. Eam9 z nos: et moriamur cū eo. Venit itaq; iesꝰ:z inuenit eū q̄tuor dies iā in monumēto habentē. Erat autē bethania iuxta hierosolymā q̄si stadijs q̄ndecim. Multi āt ex iudeis venerāt ad martha z mariā vt ꝓsolarent eas de fre suo. Martha ergo vt audiuit qz iesus venit occurrit illi:maria aūt domi sedebat. Dixit ergo martha ad iesū. Dñe si fuisses hic ff me9 nō fuisset mortu9. Sz z nūc scio: qz q̄cūq; poposceris a deo dabit tibi deꝰ. Dicit illi iesꝰ. Resurget ff tu9. Dic ei martha. Scio qz resurget in resurrectiōe in nouissimo die. Dicit ei iesꝰ. Ego sū resurrectio z vita q̄ credit i me ēt si mortu9 fuerit viuet:z oīs q̄ viuit z credit i me nō morietꝫ in eternū. Credis hoc. Ait illi. Utiq; dñe. Ego credidi qz tu es xp̄s filiꝰ dei q̄ in hūc mūdū venisti. Et cū hec dixisset abijt z vocauit mariā sororē suā silētio dicens. Magr adest z vocat te. Illa vt audiuit surgit cito: et venit ad eū. Nōdū ei venerat iesꝰ in castellū sed erat adhuc in illo loco vbi occurrerat ei martha. Judei ergo q̄ erāt cū ea i domo z ꝓsolabant eā cū vidissēt mariā qz cito surrexit z exijt: secuti sunt eā dicētes:qz vadit ad monumētū vt ploret ibi. Maria ergo cū venisset vbi erat iesꝰ:videns eū cecidit ad pedes eiꝰ z dixit ei. Dñe si fuisses hic n̄ fuisset mortuꝰ ff me9. Jesꝰ ergo vt vidit eā plorātē/z iudeos q̄ venerāt cū ea plorātes ifremuit spū z turbauit seipz z dixit. Ubi posuisti eū? Dicūt ei. dñe veni z vide. Et lachrymatꝰ ē iesꝰ. Dixerūt ergo iudei. Ecce quō amabat eū. Quidā āt ex ipis dixerūt Nō poterat hic q̄ aperuit oculos ceci nati facere vt hic nō moreret. Jesus ergo rursum fremēs in se-

metipso venit ad monumētū. Erat aūt spelunca: ⁊ lapis supposit⁹ erat ei. Ait iesꝰ. Tollite lapidē. Dicit ei martha soror eiꝰ ą mortuꝰ fuerat. Dñe iā fetet: ātriduanꝰ enī est. Dicit ei iesꝰ. Nōne dixi tibi: qm̄ si crediderīs videbis gloriā dei? Tulerūt ergo lapidē. Jesꝰ aūt eleuatis sursum oculis dixit. Pater grās ago tibi qm̄ audisti me. Ego āt sciebā qz semp me audis: sed ꝓpter pplm̄ q̄ circūstat dixi: vt credant qz tu me misisti. Hec cum dixisset voce magna clamauit. Lazare veni foras. Et statim ꝓdijt ą fuerat mortuꝰ ligatꝰ manꝰ ⁊ pedes institis: ⁊ facies illi⁹ sudario erat ligata. Dixit eis iesus. Soluite eū ⁊ sinite abire. Multi ergo ex iudeis ą venerāt ad mariā ⁊ marthā ⁊ viderāt q̄ fecit crediderūt in eū. Quidā aūt ex ipsis abierūt ad phariseos: ⁊ dixerūt eis q̄ fecit iesꝰ. Collegerunt ergo pōtifices ⁊ pharisei ꝯcilū/⁊ dicebāt. Quid facimꝰ. Qz hic hō mlta signa facit. Si dimittimꝰ eū sic oēs credēt in eū. Et venīt romani⁹ et tollēt nr̄m locū ⁊ gentē. Unꝰ aūt ex ipis cayphas noie cū esset pōtifex anni illiꝰ: dixit eis. Vos nescitis ą̄cq̄ nec cogitatis: qz expedit vobis vt vnus moriat hō ꝓ pplo: ⁊ nō tota gens peat. Hoc aūt a semetipo nō dixit: sed cū esset pōtifex anni illiꝰ prophetauit: qz iesus moriturꝰ erat ꝓ gente. Et non tm̄ ꝓ gēte: sed vt filios dei ą erāt dispsi congregaret in vnū. Ab illo ergo die cogitauerūt vt interficerēt eū. Jesꝰ ergo iā nō in palā ābulabat apud iudeos sed abijt in regionē iuxta desertū i ciuitatē q̄ dicit effrem ⁊ ibi mozabat cū discipulis suis.

A Ⓟ Rter oīa miracula q̄ fecit dñs nr̄ Jesꝰ xp̄s: lazari resurrectio ꝓcipue ꝓdicat. Sz si attendam⁹ q̄s fecerit: delectari debem⁹ potiꝰ q̄m mirari. Ille suscitauit hoiem: q̄ fecit hoiem. Ipe est ei vnicꝰ patris: ꝑ quē sicut nostis fctā sunt oīa. Si ḡ ꝑ illū fctā sūt oīa q̄d mirū est si resurrexit vnꝰ p illū: cū tot ātidie nascāt ꝑ illū? Plus est hoies creare: q̄ resuscitare Dignat⁹ est tñ et
Joh.xxj. creare ⁊ resuscitare. Creare oēs: resuscitare q̄sdam. Nā cū multa fecisset dñs Jesꝰ: nō oīa scpta sūt: sicut idē ipe sctūs euāgelista testat: multa dñm xp̄m ⁊ dixisse ⁊ fecisse q̄ scpta nō sunt. Electa sūt aūt q̄ scriberent: q̄ saluti credētiū sufficere videbant. Audistis ei: qz dñs Jesꝰ mortuū suscitauit. Sufficit tibi vt scias: qz si vellet oēs mortuos suscitare. Et ꝑ q̄dē sibi ad finē scīt refusauit. Nā quē audistis magno miraclo ātriduanū mortuū suscitasse de sepulchro: veniet
Joh.v. hora: in ipe ait qn̄ oēs q̄ sūt in monumētis audiēt vocē ei⁹ ⁊ ꝓcedēt. Resuscitauit putētē: ꝛ tñ in cadauere putēte: ad huc erat forma mēbroꝝ. Ille in nouissio die ad vnā vocē: cineres est redactur⁹ in carnē. Sz oportebat vt mō aliq̄ face ret q̄b⁹ datis velut sue ⁊tuti idicijs: credam⁹ in eū: ⁊ ad illā resurrectiōꝫ ꝓparemur: q̄ erit ad vitā ñ ad iudiciū. Ita q̄ppe ait. Ⓒ veniet hora: qn̄ oēs q̄ in monumētis sunt audiēt vocē ei⁹: ⁊ ꝓcedēt q̄ bona fecerīt ad resurrectionē vite: q̄ mala egerīt ad resurrectiōꝫ iudicij. ¶ Tres tñ a dño resuscitatos mortuos: in euāgelio legim⁹. Et forte non frustra. Dñi q̄ppe fctā: nō sunt tm̄mō fctā ꝛ signa. Si ḡ sunt signa: ꝑter id qđ mira sūt aliq̄d ꝓfecto significāt. Quoꝝ factoꝝ signi
B ficatione inuenire aliquāto ē opōsius: q̄ ea legere vel audire. Admirātes audiebam⁹: tā magni miracli spectaculo añ nros oculos ꝓstituto: cū euāgeliū legerēt quēadmodū reuixerit lazarꝰ. Si attēdamus mirabiliora opa xp̄i: oīs q̄ credit resurgit. Si attēdam⁹ oēs ⁊ itelligam⁹ detestabiliores mortes: oīs q̄ peccat morīt. Sz mortē carnis oīs hō timet: mortē aīe pauci. Ꝓ morte carnis q̄ sine dubio q̄nq̄ vētura est curāt oēs ne veniat: ide est qđ laborāt. Laborat ne moriat hō moritur?: ⁊ nō laborat ne peccet hō in eternū victur?: ⁊ cū laborat ne moriat: sine cā laborat. Jā ei agit vt multū moꝛs differat: nō vt euadat. Si āt peccare nolit: nō laborabit ⁊ viuet in eternū. O si possem⁹ excitare boies mortuos: ⁊ cū ipis pariter excitari: vt tales essem⁹ amatores vite pmanētis: ꝗles sūt hoies amatores vite fugientis. Quid nō facit hō sub mort̄ piculo cōstitut⁹? Gladio ipendēte ceruicib⁹ pdicēt hoies q̄cq̄d sibi vñ viuerēt reseruabāt. Quis ñ ꝓtinuo pdidit ne peruerē? Et poss pditionē fortasse pcuss⁹ ē. Quis ñ vt viueret ꝓtinuo pdere voluit vt viueret: eligēs vitā mēdicātē quā celerē mortē? Cui dictū est/nauiga ne moriaris: ⁊ distulit? Cui dictū est: labora ne moriaris: ⁊ piger fuit? Leuis deꝰ iubet vt i eternū viuam⁹ ⁊ obedire negligim⁹. Nō tibi deꝰ dicit: pde q̄cq̄d hēs vt viuam⁹ exiguo tpe i laboꝛe sollicit⁹? iz da paupi vñ hēs vt viuas semp sine laboꝛe secur⁹. Accusāt nos amatores vite ꝛ pzalis: quā nec cū volūt nec quādiu volūt hūt: ⁊ nos imitē nō accusam⁹: tā pigri/ tā tepidi/ ad capessēdā vitā eternā. Quā si voluerim⁹ hēbim⁹: cū habuerim⁹ ñ amittem⁹. Nec aūt mortē quā timem⁹: etiā si noluerim⁹ hēbim⁹. Si ḡ oēs magna sua grā ⁊ magna sua mia aīas suscitat ne moriant ineternū: hī intelligim⁹ tres illos mortuos q̄s i corpib⁹ suscitauit. aliq̄d significare: ⁊ figurare de resurrectiōb⁹ aiaꝝ q̄ fiūt ꝑ fidē. Resuscitauit filiā archisinagogi adhuc in domo iacētē. Resuscitauit iuuenē filiū vidue: extra portā ciuitatis elatū. Resuscitauit lazarū sepultū ātriduanū. Jtueat q̄sq̄ aiam suā: si peccat/ morīt. Petm mors est aie. Sz aliq̄s in cogitatiōe peccat. Delectauit qđ malū est/ assisti/ peccasti: ꝓsentio illa occidit te. Sz int⁹ est mors: qz cogitatū malū nōdū ꝓcessit ad factū. Talē aiam suscitare et significās dñs: resuscitauit illā puellā q̄ nōdum erat foras elata: iz qz i domo mortua iacebat: q̄si petm latebat. Si ie nō solū male delectatiōi ꝓsensisti: iz ēt ipm malū fecisti: q̄si mortuū tuū extra portā tulisti. Jā foris es: ⁊ mortu⁹ es. Tū ⁊ ipz dñs resuscitauit: ⁊ reddidit vidue mīm suū. Si peccasti/ penitet te/ ⁊ resuscitet te dñs: ⁊ reddet te ecclesie mīi tue. Certi⁹ mortu⁹/ lazar⁹ est. Gen⁹ mortis inuenerūt ꝓsuetudo appellat. Aliud ē ei peccare: aliud peccādi cō suetudinē facere. Qui peccat ⁊ ꝓtinuo corrigit cito resuscitat: qz nōdū est ꝑplicat⁹/ ꝓsuetudine nō est sepult⁹. Qui aūt peccare ꝓsueuit: sepult⁹ ē. Et bñ de illo dr̄/ fetet. Jnciperit habere pessimā famā: tā q̄ odorē teterrimū. Tales sūt oēs assueti scelerib⁹: qđtis mortib⁹. Dicis ei: noli facere. Nō audit: quē terra sic ꝓmit: ⁊ tabe corrupt: ⁊ mole cōtinuāt nis ꝓgrauat: nec ad ipz tñ resuscitādū minor fuit vere ꝓpl. Mouim⁹/ videm⁹ q̄tidie/ videm⁹ hoies pessima ꝓsuetudine ꝓmutata viuere meli⁹: q̄ viuāt q̄ repbē debāt. Detestabant hoiem. Ecce ipa soror lazari si tñ ipa est q̄ pedes dñi vnguēto ⁊ tersit capillis suis q̄s lauerat lachrymis: melī⁹ suscitata ē q̄ fr̄ ei⁹. De magna male ꝓsuetudine mole liberata. Erat ei famosa peccatrix: ⁊ de illa dictū est. Dimittunt ei pcā multa: qm̄ dilexit multū. Videm⁹ multos/ nouim⁹ multos: nemo despet: nemo de se ꝓsumat: ⁊ desperet malū ē/ ⁊ de se ꝓsumere. Sic noli desperare: vt diligas q̄ de beas ꝓsumere. Ergo dñs ⁊ lazarū suscitauit. Audistis q̄d. q̄d significet lazari resurrectio. Legam⁹ itaq; iā ⁊ q̄m mihi i hac lectiōe manifesta sūt: expositione i singlis nō grauā: vt necessaria ptractem⁹. Erat aūt q̄dā ībgues lazar⁹ a bethania: ꝺ castello marie ⁊ marthe sororꝫ. Jn supiori lectione meministis q̄ dñs exies de manib⁹ eoꝝ q̄ lapidare uoluerāt: discessit trās iordanē: vbi Joannes baptizabat. Jbi ḡ dño ꝓstituto infirmabat⁹ bethania lazar⁹: q̄ castelli erat primū hierosolymis. Maria aūt erat: q̄ vnxit dñm vnguēto: ⁊ extersit pedes eius capillis suis cui⁹ frat̄ lazar⁹ infirmabat. Miserūt ḡ sorores eius ad eū dicētes. Jā intelligamus q̄ miserūt: vbi erat Jesꝰ q̄m absēs erat trās iordanē. Miserūt ad dñm nūciantes q̄ egrotabat fr̄ eoꝝ: ut si dignū ret veniret: ⁊ eū ab egritudine liberaret. Ille distulit venire: vt possit rsuscitare. Quid ḡ nūciauerūt sorores eius? Dñe ecce quē amas infirmat. Jā dixerūt veni. Amāti ei tm̄mō nūciandū fuit. Nō auste sunt dicere veni ⁊ sana: nō auste dicere ibi iube: ⁊ ꝑ fiet. Cur ei nō ⁊ iste: si fides illis centurionis inde laudat? Ait ei. Nō sum dign⁹ vt itres sub rectum meū: sed tm̄ dic ꝛbo: ⁊ sanabit puer me⁹. Nihil hoc ille: sed tm̄mō: dñe ecce quē amas infirmat. Sufficit ei vt nouerit

em amas ⁊ deseris. Dicit aliquis. Quomodo per lazarum peccato: significabatur: ⁊ a domio sic amabatur? Audiat eum dicentē. Non eī veni vocare iustos: sed peccatores. Si eī peccatores deus non amaret: de celo ad terram nō descenderet. Audiens aūt Jesus: dixit eis. Jnfirmitas hec nō est ad mortē: sed ꝓ gloria dei: vt glorificet filiꝰ dei. Talis glorificatio ipsius nō ipsum auxit: sed nobis ꝓfuit. Hoc est ergo quod ait. Non est ad mortem: qz ⁊ ipsa mors non erat ad mortem: sed potius ad miraculum: quo facto crederent homines in christum: ⁊ vitarēt veram mortem. Sane videte: quēadmodum tā ex obliquo dñs deum se dixit: ꝓpter quosdam qui negāt filium deū esse. Nam sunt hereticī qui hoc negant qđ filius dei nō sit deus. Ecce audiant. Jnfirmitas hec (inquit) non est ad mortē: sed ꝓ gloria dei. Qua gloria? Cuius dei? Audi quod sequit: vt glorificetur filius dei. Jnfirmitas ergo hec nō est ad mortem sed pro gloria dei: vt glorificetur filius dei per eam. Per quam? Per illam infirmitatem. Diligebat aūt dominus Jesus martham ⁊ sororem eius mariam ⁊ lazarū. Ille lāguēs: ille tristis: omnes dilecti: sed diligebat eos ⁊ languēs: tium saluator: immo etiam mortuoꝝ suscitator: ⁊ tristium cōsolator. Ut ergo audiuit quia infirmabatur: tunc qđē mansit in eodē loco duobus diebus. Nunciauerunt ergo illi: mansit illic ille. Tādiu tēpus ductum est: quousq; quatriduum compleretur. Nō frustra: nisi qz forte: immo quia certe ⁊ ipe numerus dierum intimat aliquod sacramentū. Deinde post hec dicit discipulis suis. Eam⁹ in iudeā iterum/ vbi pene fuerat lapidatus. Qui propterea inde discessisse videbatur: ne lapidaretur. Discessit eī vt homo: sed i redeundo quasi oblitus infirmitatem: ostendit potestatē. Eamus (inquit) in iudeam. Dentq; hoc dicto: videte quēadmodū discipuli territi fuerint. Dicūt ei discipuli. Rabbi. Nūc querebāt te iudei lapidare: ⁊ iterum vadis illuc? Respōdit Jesus. Nōne duodecim sunt hore diei? Quid sibi vult ista respōsio? Illi dixerūt. Modo te lapidare volebant iudei: ⁊ iterū illuc vadis vt te lapident. Et dominꝰ. Nōne duodecim hore sunt diei? Si quis ambulauerit in die non offendit: quia lucem huius mūdi videt. Si autem ambulauerit in nocte offendit: qz lux non est in eo. De die quidem locutus est: sed in nostra intelligētia quasi adhuc nox est. Jnuocemus diem vt expellat noctem ⁊ cor lumine illustret. Quid eī dñs dicere voluit? Ⓔtum mihi videtur ētum sublucet altitudo ꝓfunditasq; sentētie: redarguere voluit illorum dubitationē: ⁊ infidelitatem. Voluerūt eī consilium dare dño ne moꝛeretur: qui venerat moꝛi ne ipsi moꝛerent. Sic etiam quodam alio loco: petrus sanctus diligens dominū: sed adhuc nō plene intelligēs cur venisset timuit ne moꝛeretur: ⁊ vite displicuit: id est ipsi dño. Nam cū indicaret discipulis qđ eēt hierosolymis passurus a iudeis: respōdit petrus inter ceteros ⁊ ait. Absit a te domine propitius tibi ego: nō fiet illud. Et ꝓtinuo dñs. Redi post me sathanas: non eī sapis que dei sunt: sed que hominum. Et paulo ante confitens dñm laudauerat. Beatus es symon bariona: qz nō tibi reuelauit caro et sanguis: sed pater meus qui in celis est. Cui dixerat beatꝰ es: illi dicit redi retro me sathanas: qz beatus a se nō erat. Sed vnde? Quia non tibi reuelauit caro ⁊ sanguis: sed pater meus qui in celis est. Ecce vnde beatus es non de tuo: sed de meo. Non quia pater ego: sed quia omnia que habet pater mea sunt. Si beatus est ille petrus de ipsius domini sathanas de cuius? Jbi dicit. Rationem quippe reddidit beatitudinis cū diceret. Nō caro ⁊ sanguis tibi reuelauit hoc: sed pater meus q̄ in celis est. Hec est causa beatitudinis tue. Qđ vero dixit/ redi post me sathanas: audi etiā huius rei causam. Non eī sapis que dei sunt: sed que sunt hominis. Nemo ergo se palpet: de suo sathanas ē: de dei beatus est. Quid est eī de suo: nisi de peccato suo? Tolle peccatum qđ est tuum: iusticia (inquit) de meo est. Quid ei habes qđ nō accepisti? Cum ergo vellent dare consiliū homines deo: discipuit magistro: seruꝰ dño: egroti medico: corripuit eos ⁊ ait. Nōne duodecim hore sunt diei? Si quis ambulauerit in die nō offendit. Ne sequimini si nō vultis offendere. Nolite mihi consiliū dare: quos a me cōsiliū oportet accipere. Quo ergo pertinet: nōne duodecim hore sunt

diei? Quia vt diem se esse ostenderet: duodecim discipulos elegit. Si ego sum (inquit) dies et vos hore: nunquid hore diei cōsilium dant? Hore diem sequuntur non dies horas. Si ergo illi hore: quid ibi iudas? Et ipe inter duodecim horas: qui si hora erat: lucebat. Sed dominꝰ in hoc verbo nō ipsum iudam: sed successorē ipsius ꝓuidebat. Juda enim cadente: successit matthias: ⁊ duodenarius numerus mansit. Non ergo frustra duodecim discipulos elegit dominꝰ nisi qz ipse spiritualis est dies. Sequantur ergo hore diem predicent hore diem/ hore illustrent a die: hore illuminent a die: ⁊ per horarū predicationem credat mūdus in diem. ¶ Hoc ergo ait de compendio. We sequimini: si non vultis offendere. ⁊ Et post hec dicit eis. Lazarus amicus noster dormit: sed vado vt a somno excitem eum. Verum dixit: sororibus mortuus erat: domino dormiebat. Hoibus mortuus erat: qui eum suscitare nō poterant. Nā dominꝰ tanta eum felicitate excitabat de sepulchro: quāta tu nō excitas dormientem de lecto. Ergo fm potentiam suam dixit dormientem: quia ⁊ alij mortui dicti sunt i scripturis sepe dormientes: sicut apostolus dicit. De dormiētibus autem Thes.iiij. nolo vos ignorare fratres: vt nō cōtristemini sicut ⁊ ceteri qui spem non habent. Jdeo ⁊ ipos dormientes appellauit qz resurrecturos prenunciauit. Dormit ergo omīs mortuꝰ et bonus ⁊ malus. Sed quomodo interest in ipsis qui quotidie dormiunt ⁊ exurgūt: quid ꝺſq; videat in somnis: alij sentiunt leta somnia: alij torquētia ita vt euigilās dormire timeat ne ad ipsa iterum redeat: sic vnusquisq; hoīm cum causa sua dormit/ cum causa sua surgit: ⁊ interest quali custodia quisq; recipiat/ ad iudicem postea ꝓducēdus. Nā ⁊ receptiones in custodia pro meritis causarū adhibētur. Alios iubentur custodire lictores/ humano ⁊ miti officio atq; ciuili. Alij traduntꝰ optionibus: alij mittunt i carcerē ⁊ in ipso carcere non omnes sed ꝓ meritis causaꝝ/ in ima carceris contrudunt. Sicut ergo diuerse custodie agētiū in officio: sic diuerse custodie mortuoꝝ/ et diuersa merita resurgentium. Receptus est pauper: receptus est ⁊ diues. Luce.xvj Sed ille in sinu abrae: ille vbi sitiret ⁊ guttā nō inueniret. Habent ergo oēs anime: vt ex hac occasione instruā charitatem vestram: habent oēs anime cum de seculo exierint diuersas receptiones suas: habent gaudiū bonꝝ: ⁊ mali tormenta. Sed cū facta fuerit resurrectio ꝛ bonorum gaudiū iiij.se.dss. amplius erit: ⁊ malorꝝ tormenta grauiora: quādo cum corpore torquebunt. Recepti sunt in pace sancti patriarche/ pphete/ apostoli/ martyres/ boni fideles: omnes tñ adhuc in fine recepturi sunt quod ꝓmisit deus. Promissa eī est resurrectio etiam carnis/ mortis consummatio/ vita eterna cum angelis: hoc oēs simul accepturi sumus. Nam requiem que continuo post mortem datꝰ: si ea dignꝰ est: tunc accipit quisq; cū moritur. Priores acceperūt patriarche/ videte ex quo requieuerūt. Posteriores pphete/ recentes apostoli/ multo recētiores sancti martyres: quotidie boni fideles. Et alij in ista requie tam diu sunt: alij nō tam diu: alij paucioꝛibus annis: alij recenti tempore. Cum vero ab hoc somno euigilabunt: simul oēs quod ꝓmissum est accepturi sunt. Lazarus amicus noster dormit: sed vado vt a somno excitem eum. Dixerunt ergo discipuli. Quomō intellexerunt: sic responderunt. Domine si dormit salutes erit. Solet eī esse somnus egrotantiū: salutis indicium. Dixerat autem Jesus de morte ei⁹: illi autem putauerūt qđ de dormitiōe somni diceret. Tūc ergo dixit eis Jesus manifeste. Subobscure ei dixerat dormit. Ait ergo manifeste. Lazarus mortuus est: ⁊ gaudeo ꝓpter vos vt credatis quia non eram ibi. Sed scio qz mortuus est. Eger eī non mortuus fuerat nunciatus. Sed quid lateret eum qui creauerat: et ad cuius manus anima morientis exierat? Hoc est quod ait: Gaudeo ꝓpter vos vt credatis qz non ibi eram: vt iam inciperent admirari: quia dominꝰ potuit dicere mortuū: quod nec viderat/ nec audierat. Ubi sane meminisse debemus: quod adhuc etiam ipozum discipulorum qui in eū crediderant miraculis edificabatur fides. Non vt ea ą nō erat esse inciperet: sed vt ea ą iam esse ceperat/ cresceret: q̄uis tali verbo vsus sit: q̄si tūc credere inciperet. Non enim ait. Gaudeo ꝓpter vos vt fides vestra augeatur/ siue firmetur: sed ꝛit vt credatis. Quod intelli-

gendū est: vt amplio robustiusq credatis. ⌊Sed eamus ad cū. Dixit ergo thomas q dicit dīm⁹ ad pdiscipulos. Eamus ⁊ nos: ⁊ moriamur cū illo. Venit itaq Jesꝰ ⁊ inuenit eū quattuor dies tā in monumēto habentē. ⌊De quattuor dieb⁹ multa quidē dici possunt: sicut se habēt obscura scripturaꝝ: q̄ p diuersitate intelligētiū multos sensus pariūt. Dicam⁹ ⁊ nos: quid nobis videat significare mortu⁹ quatriduanus. Quomodo em̄ in illo ceco intelligimus quodā modo humanum gen⁹: sic forte ⁊ in isto mortuo: multos intellecturi sumus. Diuersis ei modis vna res significari potest. Homo quando nascitur: iam cū morte nascitur: q⁹ de
Rom. v. adam peccatū trahit. Unde dicit apostolus. Per vnū hominem peccatū intrauit in mundū/ ⁊ per peccatum mors: et ita oēs homines pertransijt: in quo oēs peccauerūt. Ecce habes vnū diem mortis: q̄ homo trahit de mortis ꝓpagine. Deīde crescit: incipit accedere ad rationales annos vt legē sapiat naturalē: quā oēs habent in corde fixā.
Tho.iiij. Q̄ tibi nō vis: alij ne feceris. Nunqd hoc de paganis dicitur: ⁊ non in natura ipsa quodāmodo legitur? Fortū vis pati? Utiq nō vis. Ecce lex in corde tuo. Quod nō vis pati: facere noli. Et hanc legē transgrediuntur homines. Ecce alter dies mortis. Data est lex etiam diuinitus: p famu-
Exo. xx. lum dei moysen. Dictū est illic. Non occides/nō mechaberis/non falsum testimoniū dices/honora patrē ⁊ matrem/ non cōcupisces rem proximi tui. Ecce lex scripta est: ⁊ ipa
Mat.iij. contēnitur. Ecce tertius dies mortis. Quid restat: Venit ⁊ euangeliū: predicatur regnū celorum: diffamatur vbiq christus: minatur gehenna/vita promittitur eterna: et ipa contemnitur. Transgrediunt homines euāgelium. Ecce quartus dies mortis. Merito iam fetet. Nunqd et talibus
Text⁹ hz Erat aūt bethania iuxta hierosolymā q̄si stadijs q̄ndecim. neganda est misericordia? Absit. Et iam ad tales domin⁹ excitandos: nō dedignatur accedere. ⌊Multi autem ex iudeis venerant ad martha ⁊ mariam: vt consolarentur eas de fratre suo. Martha ergo vt audiuit: quia dñs venit: occurrit illi. Maria aūt domi sedebat. ¶Dixit ergo martha ad Jesum. Dñe si fuisses hic: frater me⁹ non fuisset mortu⁹: sed et nunc scio: q⁹ quecumq poposceris a deo: dabit tibi deus. ⌊Dicit illi Jesus. Resurget frater tuus. ⌊Hoc ambiguum fuit. Nō ei dixit. Modo resuscito fratrem tuum: sed resurget frater tu⁹. ⌊Dicit ei martha. Scio q⁹ resurget in resurrectione in nouissimo die. ⌊De illa resurrectione secura sum: de hac incerta sum. ⌊Dicit ei Jesus. Ego sum resurrectio ⁊ vita. ⌊Dicꝫ resurget frater me⁹ in nouissimo die. Verum dicis. Sed ꝑ quem tunc resurget: potest ⁊ modo: q⁹ ego sum (inquit) resurrectio et vita. Audite fratres: audite quid dicat. Certe tota expectatio erat circūstantium: vt reutuisceret lazar⁹ vnus mortuus quatriduanus. Audiamus ⁊ resurgamus.
Ephe.v. Q̄ multi sunt in hoc populo: quos ꝑmit consuetudinis moles. Forte audiunt me quidam: quibus dicitur. Nolite inebriari vino in quo est luxurie. Dicunt. Non possumus. Forte audiunt me aliqui immūdi: lasciuijs ⁊ flagitijs inq̄nati: quibus dicitur. Nolite hoc facere ne pereatis. Et respondent. Non possumus tolli a cōsuetudine nostra. O domine: istos resuscita. Ego sum (inquit) resurrectio ⁊ vita. Ideo resurrectio/quia vita. ⌊Qui credit in me: etiā si mortuus fuerit viuet. Et oīs q̄ viuit ⁊ credit in me: nō morietꝫ in eternū. ⌊Quid est hoc: qui credit i me etiam si mortuus fuerit viuet: sicut lazarus mortuus est viuet? Quia non est deus mortuoꝝ sed viuorum. De olim mortuis patribus: ꝟ
Mat.xxij est de abraam: ⁊ ysaac: ⁊ iacob: tale resp̄sum iudeis dedit. Ego sum deus abraam/et deus ysaac/et deus iacob. Non est deus mortuoꝝ: sed viuorum. Omnes em̄ illi viuunt. Tre de ergo: ⁊ si mortuus fueris viues. Si autem non credis: ⁊ cum viuis mortuus es. ℙrobemus ⁊ hoc: quia si non cre-
Mat.viij dis ⁊ viuis: mortuus es. Quidam dñs differenti sequi eū ⁊ dicēti: cum prius sepelire patrem meū: sine (inq̄t) mortuos sepelire mortuos suos: tu veni seq̄re me. Erat ibi mortuus sepeliēdus: erant ibi ⁊ mortui: mortuū sepulturi. Ille mortuus in carne: illi in anima. Unde mors in anima? Q⁹ non est fides. Unde mors in corpore? Quia non est ibi anima. Ergo aie tue anima fides est. Qui credit in me inquit: etiā si mortuus fuerit ī carne/viuet in anima: donec resurgat ⁊ caro nūq̄ postea mortura: hoc est q̄ credit in me: licet moriatur viuet. Et oīs qui viuit in carne ⁊ credit i me: ⁊ si moriatur ad tempus ꝓpter mortem carnis: nō morietur in eternum ꝓpter vitam spiritus et immortalitatē resurrectionis. ¶Hoc est q̄ ait. Et omnis qui viuit ⁊ credit i me: nō morietur in eternum. ⌊Credis hoc? Ait illi. Utiq dñe. Ego credidi: quia tu es christus filius dei: q̄ in hunc mundum venisti. ⌊Quando hoc credidisti? Credidi q⁹ tu es resurrectio: credidi q⁹ tu es vita. Credidi: quia qui credit in te ⁊ si moriatur viuet: ⁊ qui viuit ⁊ credit in te non morietꝫ in eternum. ⌊Et cum hec dixisset abijt ⁊ vocauit Mariam sororem suam silentio dicens. Magister adest: ⁊ vocat te. ⌊Aduertendum est: quēadmodū suppressam vocem silentiū nūcupauit. Nam quomodo siluit que dixit: magister adest ⁊ vocat te? Aduertendū etiam quemadmodū euangelista non dixerit: vbi vel quādo vel quomodo mariam dominꝰ vocauerit: vt hoc in verbis marthe potius intelligeret narationis breuitate seruata. ⌊Illa vt audiuit: surgit cito et venit ad eū. Nōdum em̄ venerat Jesus i castellū: sed erat adhuc in illo loco: vbi occurrerat ei martha. Judei igit q̄ erant cum illa in domo ⁊ consolabātur eam: cum vidissent mariam quia cito surrexit ⁊ exijt: secuti sunt eam dicētes: q⁹ vadit ad monumentum vt plozet ibi. ⌊Quare pertinuit hoc ad euangelistā narrare? Ut videamus q̄ occasio fecerit: vt plures ibi essent quando lazarus resuscitat⁹ est. Putantes em̄ iudei ꝓpterea illam festinare vt dolozis sui solatium lachrymis quereret: seculi sunt eam: vt tam grāde miraculum quatriduani mortui resurgentis testes plurimos inueniret. ⌊Maria aūt cum venisset vbi Jesus erat vidēs eum cecidit ad pedes eius ⁊ dixit ei. Domine si fuisses hic frater meus non esset mortuus. Jesus ergo vt vidit eā plorantem ⁊ iudeos qui cum illa erant plorantes: fremuit spiritu ⁊ turbauit semetipsum: ⁊ dixit. Ubi posuistis eū? Ue scio quid nobis insinuauit fremendo spiritu ⁊ turbādo ipsum. Quis em̄ eū posset nisi seipsum ipse turbare. Itaq̄ fratres mei: primo hic attendite potestatem: ⁊ sic inquirite significationē. Turbaris tu nolens: turbatus est christus quia voluit. Ejuriuit Jesus: verū est/sed quia voluit. Demiuit Jesus: verū est sed q⁹ voluit. Contribat⁹ est Jesus: verum est/sed quia voluit. Mortu⁹ est Jesus: verum est/sq̄ quia voluit. In illius potestate erat: sic vel sic affici vel nō affici. Uerbum em̄ animā suscepit ⁊ carnem: totius hominis sibi coaptans: in persone vnitate naturam. Nam ⁊ anima apostoli verbo illustrata est. Anima petri ꝑbo illustrata est. Anima pauli/⁊ aliorum apostolorum: sanctorū prophetarum verbo illustrate sunt animē: ꝟ de nulla victū ē. Verbum caro factum est: de nulla victum est. Ego ⁊ pater vnum sumus. Anima ⁊ caro christi cum verbo deitas persona est/vnus christus est: ac per hoc vbi summa potestas ⁊m voluntatis nutū tractatur infirmitas. Hoc est turbauit semetipm. Dixi potestatem: attēdite significationē. Magnus reus est/quem mortis quatriduanū ⁊ illa significat sepultura. Quid est ergo q̄ turbat semetipsum christus nisi vt significet tibi quomodo turbari tu debeas: cū tanta mole peccati grauaris ⁊ ꝓmeris: Attendisti em̄ terribilis te reum: cōputasti tibi. Illud feci ⁊ pepercit mihi deus illud commisi ⁊ distulit me. Euangelium audiui: ⁊ cōtempsi. Baptizatus sum: ⁊ iterum ab eadē reuolui⁹ sum. Q̄d facio quo eo: vñ vado? Quando ista dicis: iam fremet ꝑ se quia fides fremit. In voce frementis apparet ꝑs resurgentis: si ipsa fides est intus: ibi est christus fremens. Sit des in nobis: christus in nobis. Quid em̄ aliud ait apostolus habitare christum per fidem in cordib⁹ vestris? Ergo fides tua de christo: christus est in corde tuo. Hinc est illō q̄ dormiebat in nauī: ⁊ cum periclitarentur discipuli tam iminente naufragio accesserūt ad eum: ⁊ excitauerunt eū. Surrexit christus: imperauit ventis ⁊ fluctibus: ⁊ facta est tranquillitas magna. Sic ⁊ tu: intrant venti cor tuum: vtq̄ naufgas: vbi hanc vitam tanq̄ procellosum ⁊ periculosum pelagus transis: intrant venti: mouent fluctus tumbant nauem. Qui sunt venti? Audisti conuicium iracundi

conuitium ventus est: iracundia fluctus est. Periclitaris dispōnis respondere/dispōnis maledictum ꝓ maledicto reddere: iam nauis propinquat naufragio. Excita christū dormientem. Ideo em̄ fluctuas ⁊ mala ꝓ malis reddere ꝓparas: q⁹ christus dormit in nauī. In corde em̄ tuo somnus christi: obliuio fidei. Nam si excitas christum id est recolas fidem: quid tibi dicit tanq̄ vigilans christus in corde tuo: Ego audiui: demonium habes: ⁊ ꝓ eis orauī. Audit dominus ⁊ patitur: audit seruus ⁊ indignatur. Sed vi dicare vis. Quid em̄? Ecce iam sum vindicat⁹: Cum hec tibi loquitur fides tua: quasi imperatur vētis ⁊ fluctibus ⁊ fit tranquillitas magna. Quomodo ergo hoc est excitare x̄m in nauī/ excitare fidem: sic in corde hominis quem p̄mit magna moles ⁊ consuetudo peccati/in corde hominis transgressoris etiā sancti euangelij cōtemptoris ⁊ penarū eternarū. Fremat christus: increpet se homo. Audi adhuc.
2 ¶Fleuit christus: fleat se homo. Quare enim fleuit christ⁹: nisi q⁹ flere hoiem docuit. Quare fremuit ⁊ turbauit semet ipsum: nisi quia fides hominis sibi merito displicentis: fremere quodāmodo debet in accusatione malorum operum vt violētie penitendi cedat cōsuetudo peccādi? ⌊Et dixit: vbi posuistis eum? ⌊Scisti q⁹ mortuus sit: ⁊ vbi sit sepult⁹ ignoras? Et ista significatio est: q⁹ sic perditum hominem quasi nescit deus. Nō ausus sum dicere nescit. Quid enim ille nescit? Sed quasi nescit. Unde hoc ꝓbam⁹? Dominū audi dicturū ī iudicio. Nō noui vos: discedite a me. Quid est non noui vos? Non vos video in luce mea. Non vos video in illa iustitia quā noui. Sic ⁊ hic tanq̄ nescies talem peccatorē dixit: vbi posuistis eum? Talis est vox dei in paradiso postea q̄ homo peccauit. Adam vbi es. ⌊Dicunt ei. Domine veni ⁊ vide. ⌊Quid est vide? Miserere. Videt em̄ oīs qui miseretur: vnde illi dicit. Vide humilitatem meā ⁊ laborem meum: ⁊ dimitte omnia peccata mea. ⌊Et lachrymat⁹ est Jesus. Dixerūt ergo iudei. Ecce quomodo amabat eum. ⌊Quid est amabat eū? Nō vent vocare iustos: sed peccatores in penitētiam. ⌊Quidā autem dixerūt ex ipsis. Non poterat hic qui aperuit oculos ceci facere vt ⁊ hic nō moreretur? ⌊Qui noluit facere vt non moreret: plus est q̄ facturus est vt mortu⁹ suscitetur. ⌊Jesus aūt rursus fremens in semetipso: venit ad monumentū. ⌊Fremet ⁊ in tempus in semetipso: venit ad monumentū. ⌊Erat aūt spelunca: et lapis superpositus erat ei. ⌊Mortuus sub lapide: reus sub lege. Scitis em̄ q⁹ lex que data est iudeis: in lapide scripta est. Oēs aūt rei sub lege sunt: bene viuētes in lege sunt. Justo lex posita non est. Quid est ergo lapidem removere? Gratiā predicare. Apostolus em̄ ℙaul⁹ ministrū se dicit noui testamenti: nō littere sed spiritu. Nam lra (inquit) occidit: spūs aūt viuificat. Littera (inq̄t) occidens quasi lapis est premēs. ⌊Remouete † ⌊inq̄t ⌊lapidē⌋ remouete legis pondus: gratiā predicate. Si em̄ data esset lex q̄ posset viuificare: oīno ex lege esset iustitia: sed conclusit oīa scriptura sub peccato: vt ꝓmissio ex fide Jesu christi daretur credētib⁹. Ergo remouete lapidē. ⌊Dicit ei martha: soror ei⁹ q̄ mortu⁹ fuerat. Dñe iam fetet: quatriduan⁹ eni est. Dicit ei Jesus. Nōne tibi dixi: q⁹ si crediderīs videbꝭ gloriam dei? ⌊Quid est videbis gloriā dei? Quia ⁊ putentem: ⁊ quatriduanū resuscitat. Omnes em̄ peccauerūt: et egent gloria dei. Et vbi abundauit pctm̄: superabundauit ⁊ gratia. ⌊Tulerūt ergo lapidē. Jesus aūt eleuatis sursum oculis dixit. Pater gr̄as ago tibi: q̄m audisti me. Ego autem sciebā q⁹ semper me audis: sed ꝓpter populum qui circūstat dixi vt credant q⁹ tu me misisti. Hec cum dixisset: voce magna clamauit. ⌊Fremuit/lachrymat⁹ est/ voce magna clamauit. Q̄ difficile surgit: quē moles male ꝓsuetudinis premit. Sed tamē surgit: occulta gratia intus viuificatur surgit post vocē magnū. Quid est factū? Uoce magna clamauit. ⌊Lazare veni foras/⁊ statim prodijt q̄ fuerat mortuus ligatus manus ⁊ pedes institis: ⁊ facies illi⁹ sudario erat ligata. ⌊Quomodo processit ligatis pedib⁹ miraris: ⁊ non miraris q⁹ surrexit quatriduan⁹? In vtroq potētia domini erat: non vires mortui. ℙrocessit ⁊ adhuc ligatus est: adhuc inuolutus: tñ iam foras processit. Quid significat: Nō contemnis: mortuus iaces. Et si tanta quāta dixi

contemnis: sepultus iaces. Nō confiteris: procedis. Quid est em̄ procedere: nisi ab occultis/velut ereundo te manifestare? Sed vt cōfitearis: deus facit magna voce clamādo id est magna gratia vocando. Ideo em̄ processisset mortuus adhuc ligatus confitens ⁊ adhuc reus: vt solueretur peccata eius: ministris hoc ⌊dixit dñs: Soluite illū/ ⁊ sinite abire. ⌊Quid est soluite ⁊ sinite abire? Que solueritis ī terra soluta erunt in celo. ⌊Multi ergo ex iudeis qui venerāt ad mariam/⁊ viderūt que fecit Jesus: crediderūt in eum. Mat.xxvj. Quidam autem ex ipsis abierūt ad phariseos: et dixerunt eis que fecit Jesus. ⌊Non oēs ex iudeis qui conuenerāt ad Mariam crediderūt: sed tñ multi. Quidam vero ex eis siue ex iudeis qui conuenerant: siue ex eis qui crediderāt: abierūt ad phariseos ⁊ dixerūt eis que fecit Jesus: siue an nunciando vt ⁊ ipsi crederent: siue potius prodēdo vt seuirent. Sed quomodolibet ⁊ a quibuslibet: ad phariseos ista perlata sunt. ⌊Collegerunt pōtifices ⁊ pharisei concilīū ⁊ dicebant. Quid facimus? ⌊Hec tamen dicebant credam⁹. ¶Plus em̄ perditi homines cogitabant quomodo nocerēt vt perderent q̄ quomodo sibi consulerēt ne perirēt. Et tamen timebant/⁊ quasi consulebant. Dicebant enim. Quid faciemus? ⌊Quia hic homo multa signa facit. Si dimittimus eum sic: oēs credēt in eum: ⁊ venient romani/ ⁊ tollēt nostrum locum ⁊ gentem. ⌊Temporalia perdere timuerūt ⁊ vitam eternam non cogitauerūt: ac sic vtrūq̄ amiserūt. Nam et romani post domini passionem et glorificationem tulerunt eis ⁊ locum ⁊ gētem: expugnando et transferēdo. Et illud eos sequitur quod alibi dictum est. Filli autem re Mat. viij. gni hui⁹ ibūt in tenebras exteriores. Hoc aūt timuerūt ne si omnes in christum crederent nemo remaneret qui ad uersus romanos/ciuitatē dei templūq̄ defēderet: quoniā contra ipsum templum ⁊ contra suas paternas leges/doctrinam christi esse sentiebant. ⌊Unus autem ex ipsis cayphas: cum esset pontifex anni illius: dixit eis. Uos nescitis quicq̄ nec cogitatis: q⁹ expedit vobis vt vnus moriatur homo ꝓ populo: ⁊ non tota gens pereat. Hoc aūt a semet ipso non dixit: sed cum esset pontifex anni illius prophetauit. ⌊Hic docemur: etiam homines malos prophetie spiritu futura predicere. Quod tñ euāgelista diuino tribuit sacramēto: quia pontifex fuit: id est summus sacerdos. Potest autem mouere quomodo dicatur pōtifex anni illi⁹: cū deus vnum ꝓstituerit summū sacerdotem: cui mortuo vn⁹ succederet. Sed intelligendum est/per ambitiones ⁊ cōtentiones inter iudeos postea constitutum vt plures essent: et per annos singulos vicib⁹ ministrarent. Nā ⁊ de Zacharia hoc dicitur. Factum est autem cū sacerdotio fungerēt. Luce.j. Zacharias in ordine vicis sue ante deū: ꝟm consuetudinē sacerdotij sorte exijt vt incēsum poneret: ingressus in templum domini. Hinc apparet plures eos fuisse: ⁊ vices suas habuisse. Nam incensum non licebat ponere nisi summo sacerdoti: ⁊ forte etiam vnum annum plures administrabāt quibus alio anno alij succedebant: ex quibus sorte exibat quis vt incensum poneret. Quid est ergo quod prophetauit cayphas ⌊quia Jesus moritur⁹ erat ꝓ gente? Et non tantum ꝓ gente: sed vt filios dei qui erant dispersi cōgregaret in vnum. ⌊Hoc euangelista addidit. Nam cayphas de sola gente iudeorum prophetauit: in qua erant oues de quibus ipse ait dominus. Non sum missus: nisi ad oues q̄ Mat.xv. perierunt domus israel. Sed nouerat euāgelista esse alias oues que non erāt de hoc ouili/quas oportebat adduci vt Joban.x. esset vnum ouile ⁊ vnus pastor. Hec autem ꝟm predestinationem dicta sunt. Nam neq̄ oues eius: nec filij dei adhuc erant: qui nec dum crediderāt. ⌊Ab illo ergo die cogitauerunt vt interficerent eum. Jesus ergo iam nō in palam ambulabat apud iudeos: sed abijt in regionem iuxta desertū in ciuitatē que dicit effrem: ⁊ ibi morabat cum discipulis suis. ⌊Non q⁹ potentia eius defecerat: in qua vtiq̄ si vellet ⁊ palam iudeis cōuersaret/⁊ nihil ei facerēt: sed in hoīs infirmitate viuendi exemplū discipulis mōstrabat. In quo apparet nō esse pctm̄: si fideles ei⁹ q̄ sunt mēbra ei⁹/oculis persequentiū se subtraherēt: ⁊ furorē sceleratoꝝ latēdo potius deuitarent: cū se offerendo magis accederent.

Ca.xij. ¶ Proximum autē erat pascha iudeorū: ⁊ ascenderūt multi hierosolymā de regione ante pascha vt sanctificarent seipsos. Querebāt ergo Jesum ⁊ colloquebantur ad inuicem in templo stantes. Quid putatis q̄ non venit ad diem festū istum? Dederant autē pontifices ⁊ pharisei mādatum: vt si quis cognouerit vbi sit indicet: vt apprehendant eum. Jesus ergo ante sex dies pasche venit bethaniā vbi lazarus fuerat mortuus quē suscitauit Jesus. Fecerūt autem ei cenā ibi et martha ministrabat: lazarus vero vnus erat ex discūbentibus cum eo. Maria ergo accepit librā vnguenti nardi pistici p̄ciosi ⁊ vnxit pedes Jesu: ⁊ extersit pedes eius capillis suis: ⁊ domus impleta est ex odore vnguenti. Dixit ergo vnus ex discipulis eius iudas scariotis qui erat eum traditur⁹. Quare hoc vnguentum non venijt trecentis denarijs ⁊ datū est egenis? Dixit autem hoc nō q̄ de egenis pertinebat ad eum: sed q̄ fur erat: ⁊ loculos habens ea que mittebantur portabat. Dixit ergo Jesus. Sine illam: vt in diem sepulture mee seruet illud. Pauperes enim semper habetis vobiscum: me autem non semper habebitis. Cognouit ergo turba multa ex iudeis q̄ illic est ⁊ venerunt non propter Jesum tātum: sed vt lazarum viderent quem suscitauit a mortuis. Cogitauerunt autē principes sacerdotum vt ⁊ lazarum interficerent: q̄ multi propter illū abibant ex iudeis ⁊ credebant in Jesum.

A ESternam lectionē sancti euāgelij de qua locuturi sum⁹ qō dñs dedit: hodierna sequit: de qua locuturi sum⁹ qō dñs dabit. Quedā in scripturis tam manifesta sunt: vt poti⁹ auditorē q̄ expositorem desiderent. In eis nos imorari non oportet. vt necessarijs in quibus immorandū est: tempus sufficiat. ¶ Proximum ergo erat pascha iudeorū. ¶ Illum diem festum iudei cruentū habere dñi sanguine voluerūt. Illo die festo occisus est agn⁹: qui nobis eūdem die festum suo sanguine consecrauit. Cōsiliū erat inter iudeos de occidēdo Jesu. Ille qui de celo venerat pati: p̄propinquare voluit loco passiōis: q̄ imminebat hora passionis. ¶ Ascenderūt ergo multi hierosolymam de regione ante pascha: vt sanctificarēt seipsos. ¶ Hoc faciebant iudei ſm preceptū domini per sanctū moysen in lege mandatum: vt die festo quo pascha erat / omnes vndiq̄ p̄uenirent: ⁊ illi⁹ diei celebratione sanctificarētur Exo.xij. Sed illa celebratio vmbra erat futuri. Quid est vmbra futuri? Prophetia xp̄i venturi: prophetia p̄o nobis illa die passuri: vt transiret vmbra / ⁊ lux ventret: vt transiret significatio et veritas teneret. Habebant ergo iudei pascha in vmbra: nos in luce. Quid em̄ opus erat vt dñs eis precipere⁊ per ip̄m festum diem ouem occiderent: nisi q̄ ille erat de quo prophetatū est: sicut ouis ad immolandū ductus est? Esaie.liij Exo.xij. Sanguine occisi pecoris iudeorū postes signati sunt. Sanguine christi frontes nostre signant: ⁊ illa signatio q̄ erat significatio data est ab oibus signatis exterminatorem p̄habere. Signū christi a nobis repellit exterminatorē: si cor nostrū recipiat saluatorem. Quare hoc dixi? Quia multi postes habent signatos: ⁊ int⁹ nō manet habitator. Agitatores facile habent in fronte signū christi: ⁊ corde non recipiunt verbū xp̄i. Ideo dixi fratres q̄ repeto: signum christi a nobis repellit exterminatorem: si cor nostrū habeat xp̄m habitatorē. Hec dixi: ne quis forte cogitaret q̄d sibi vellēt ista festa iudeorū. Venit ergo Jesus tā⁹ ad victimā: vt verum pascha nos haberem⁹: cū eius passionem tanq̄ ouis immolationē celebrarem⁹. ¶ Querebant ergo Jesum ¶ sz male. Beati em̄ q̄ querūt Jesum: sed bene. Illi q̄rebāt Jesum vt nec ipi haberēt eū / nec nos: sed ab ipsis abscedentem ⁊ scepimus nos. Reprehendunt qui queruntur laudant q̄ que runt. Animus em̄ querētis aut laudē inuenit: aut dānationem. Habes ei ⁊ in psalmis. Cōfundant ⁊ reuerant: qui q̄rūt aiam meā. Isti sunt q̄ male querebāt. Alto aūt loco vocit. Perijt fuga a me: ⁊ non est q̄ requirat aiam meā. Culpant q̄ querebant: culpant qui nō querebant. Ergo q̄ram⁹ xp̄m vt habeamus: queramus vt teneamus: sed vt nō occidamus. Nam ⁊ illi nō ideo q̄rebant vt tenerent: sed vt cito non haberēt. Querebāt ergo: ¶ ⁊ loquebant inter se. Quid putatis: q̄ non venit ad diē festū? Dederūt aūt pontifices ⁊ pharisei mādatū: vt si quis cognouerit vbi sit indicet vt apprehendāt eū. ¶ Nos indicem⁹ modo iudeis vbi sit xp̄s: vtinā velint audire ⁊ apprehendere. Quicūq̄ sunt ex semine illorū q̄ dederāt mandatū: vt indicarēt eis vbi esset xp̄s veniant ergo ad ecclesiā / audiant vbi sit xp̄s / et apprehendant eū. A nobis audiant: ⁊ ex euangelio audiāt. Occisus est a parētib⁹ eor: sepultus est: resurrexit: a discipulis agnitus: ante oculos eor ascēdit in celū: ibi sedet ad dexteram patris. Qui iudicatus est. ventur⁹ est iudex. Audiant et teneant. Respondet. Quē tenebo? Absentem. Quomodo in celum manū mittam: vt ibi sedentē teneam? Fidem mitte: ⁊ tenuisti. Parētes tui tenuerunt carne: tu tene corde: qm̄ christus absens ettā p̄sens est. Nisi p̄sens esset a nobis ipsis teneri non posset. Sed qm̄ verum est quod ait. Ecce ego vobiscum sum vsq̄ ad cōsummationē seculi. Et abiit ⁊ hic est: ⁊ rediit / ⁊ nos nō deseruit. Corpus em̄ suum intulit celo: maiestatē non abstulit mundo. ¶ Jesus ḡ ante sex dies pasche venit bethaniam: vbi fuerat lazarus mortuus quem suscitauit Jesus. Fecerunt aūt ei ibi cenā: ⁊ martha ministrabat. Lazarus vero vnus erat ex discūbentibus. ¶ Ne putarent homines fantasma esse factū q̄ mortuus resurrexit: vnus erat ex recumbētibus: viuebat / loquebatur: epulabatur: veritas ostendebat: infidelitas iudeor cōsumebatur. Discūbebat ḡ Jesus cum lazaro ⁊ ceteris. Ministrabat martha vna ex sororibus lazari [maria ꝛo] altera soror lazari [accepit libram vnguenti nardi pistici pretiosi ⁊ vnxit pedes Jesu ⁊ extersit capillis suis pedes ei⁹: et domus impleta est ex odore vnguenti. ¶ Factum audiimus mysteriū requiramus. Quecūq̄ anima fidelis vis ee cum maria: vnge pedes dñi pretioso vnguento. Unguentum illud iustitia fuit: ideo libra fuit. Erat aūt vnguentū nardi pistici pretiosi. Ō ait pistici: locum aliquē credere debemus vnde hoc erat vnguentum pretiosum. Nec tū hoc vocat: ⁊ sacramento optime consonat. Pistis grece: fides dicit. Querebas operari iustitiam. Justus ex fide viuit. Mage pedes Jesu bene viuendo: dominica sectare vestigia: pillis terge. Si habes superflua de pauperibus: et domini pedes tersisti. Capilli em̄ superflua corporis vident. Habes quod agas de superfluis tuis. Tibi superflua sunt: sed dñi pedib⁹ necessaria sunt. Forte in terra domini pedes indigent. De quib⁹ em̄ nisi de membris suis in fine dicturus est. Cū vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis: Superflua vestra impedistis: sed pedib⁹ meis obsecuti estis. Domus autem impleta odore: mundus impletus est fama bona. Nam odor bon⁹ fama bona est. Qui male viuunt ⁊ christiani vocant: iniuriam christo faciunt: de qualibus dictū est: q̄ per eos nomen dñi blasphematur. Si p̄tales nomen dei blasphemat: per bonos nomē dñi laudat. Audi apm. Christi bonus odor sumus inq̄t in oi loco. Dicitur ⁊ in canticis canticoꝝ. Oleum effusum nomen tuum. Ad apostolum reuoca intentionē. Christi (inquit) bonus odor sum⁹ in oi loco: ⁊ in his qui salui fiunt / et in his q̄ pereunt. Illis sumus odor vite in vitā: aliis odor mortis in mortē. Et ad hec quis idoneus? Occasionē nobis p̄bet p̄sens lectio sancti eu āgelij de odore isto ita loqui / vt ⁊ a nobis sufficiter dicatur: ⁊ a vobis diligenter audiat: apostolo tpe tis vacente. Et ad hec quis idone⁹? Ergo vt inde nos conemur loqui: nunquid idonei sumus: aut vos audire hec idonei estis? Hec audire vos quidem idonei estis: nos quidē idonei non sumus: sed idoneus est ille qui per nos dignetur dicere: quod vobis p̄osit audire. Ecce apostolus bonus odor est sicut dicit ipse: sed ipse odor: aliis est odor vite in vitam: aliis autem odor mortis in mortem: tanquā bon⁹ odor. Nunq̄d em̄ ait: alijs sum⁹ bonus odor ad vitā: alijs malus odor ad mortem? Bonum odorem se dixit non malum: et eundem bonum odorem alijs ad vitam dixit: alijs ad mortem. Felices qui bono odore viuunt. Quid autem infelicius illis qui bono odore moriuntur? Et quis est ait aliquis quē bonus odor occidit? Hoc est quod ait apostolus. Et ad hec quis idoneus? Quomodo ea facit deus mitis modis vt bono odore / ⁊ boni viuant: et mali moriātur: quomodo sit: ip̄tum dominus inspirare dignat ostendam. Nam fortasse ibi latet aliqua intellectus: qui a me non pōt penetrari. Tamen quouisq̄ penetrare potero / vobis nō denegari paulū apl̄m bene agentē / bene viuentē / iustificatum verbo predicantē / opere demōstrantē / doctorē mirabilem / fidelē dispensatorē: fama vsq̄quaq̄ disseminabat: quadam diligebāt: quidā inuidebāt. Nam ipe quodā loco ait de quibusdā: q̄ nō caste sed per inuidiā xp̄m annunciarēt existimātes (inquit) tribulationē suscitare vinculis meis. Sed quid ait? Sive occasione / sive veritate xp̄s annuncietur. Annuncient qui me amant: annūcient q̄ mihi inuidēt. Ille bono odore viuēt: ⁊ illi bono odore morient. Tamen vtrisq̄ predicantib⁹ nomen xp̄i annunciet: odore optimo mundus impleat. Amasti bene agentē: vixisti bono odore. Inuidisti bene agenti: mortuus es bono odore. Nunq̄d q̄ mori voluisti: ideo odorem illū malū esse fecisti. Nolī inuidere: ⁊ non occidet te bonus odor. Denicq̄ audi ⁊ hic ex vnguēto isto quomodo alijs erat odor bon⁹ i vitā: alijs odor bon⁹ in mortē. Postea q̄ hoc fecit religiosa maria ad dñi obsequiū: cōtinuo ¶ vnus ex discipulis el⁹ iudas scariotis qui eū erat traditur⁹ dixit. Quare hoc vnguentū nō venijt trecētis denarijs ⁊ datum est egenis? ¶ Vae tibi miser: bon⁹ odor occidit tc. Quare em̄ hoc dixerit: euāgelista sanctus aperuit. Putarem⁹ aūt ⁊ nos si mēs ipsius nobis p̄ euangelium nō p̄oderet: pauperū cura hoc illū dicere potuisse. Non ita est. Sed quid? Audi testē veracem. ¶ Dixit autem hoc: non q̄ de egenis pertinebat ad illum: sed q̄ fur erat et loculos habens. Et ea q̄ mittebant portabat. ¶ Portabat an exportabat? Sz ministerio portabat: furto exportabat. Ecce audite q̄ iudas iste non tūc peruersus factus est: q̄n a iudeis corrupt⁹ dñm tradidit. Plerīq̄ ei incurioſi euāgelij / existimant tunc periſſe iudam: q̄n accepit a iudeis pecuniam vt dñm traderet. Non tunc periit. Jam fur erat / ⁊ dñm perditus sequebatur: q̄ nō corde sed corpore dñm sequebatur. Duodenarium numerū apostolorū iplebat apostolicā beatitudinē non habebat. Ad imaginē fuerat duodecimus. Quo iuda decidēte ⁊ matthia succedente: ⁊ suppleta est apostolica veritas: ⁊ numeri permānsit integritas. Quid ergo voluit dñs noster Jesus christ⁹ fratres mei admonere ecclesiā suam: q̄n vnum perditum inter duodecim habere voluit: nisi vt malos tolleremus: ne corpus xp̄i diuidamus? Ecce inter sanctos est iudas: ecce fur est iudas. Et ne cōtemnas: fur sacrilegus: non qualiscūq̄ fur. Fur loculorū: sed dominicorū: loculor: sed sacrorum. Si crimina discernunt in furo / qualiscūq̄ furti: ⁊ peculatus. ¶ Peculatus em̄ dicit furtū de re publica: ⁊ non sic iudicat furtū rei priuate quomodo publice: quāto vehementius iudicādus est fur sacrilegus q̄ ausus fuerit vndecūq̄ tollere: hoc est ⁊ de ecclesia tollere. Qui aliq̄d de ecclesia furat: iude perdito comparatur. Talis erat iste iudas: ⁊ tū cū sanctis discipulis vndecim intrabat ⁊ exibat. Ad ipam dñicam cenam pariter accessit: cōuersari cū eis potuit: eos inq̄nare nō potuit. De vno pane ⁊ petrus ⁊ iudas accepit: ⁊ tū que para fideli cū infidele? ¶ Petrus em̄ accepit ad vitā: iudas ad mortem. Quomodo em̄ ille odor bon⁹: sic ille cibus bonus. Sicut ergo odor bonus / ita ⁊ cib⁹ bonus: bonos viuificat: malos mortificat. Qui em̄ māducauerit indigne: iudiciū sibi mādacat ⁊ bibit. Judiciū sibi: nō tibi. Si iudiciū sibi non tibi: tolera malū bon⁹: vt venias ad p̄mia bonorū: ne mittaris in penā malor. Exemplum dñi accipe conuersantis in terra. Quare habuit loculos cui angeli ministrauerūt? Nisi q̄ ecclesia ipsius loculos suos habitura erat? Quare furem admisit: nisi vt ei⁹ ecclesia fures patiēter toleret. Sed ille qui p̄fuerat de loculis pecuniā tollere: nō dubitauit accepta pecunia ip̄m dñm vendere. Videamus q̄d ad ista dñs respōdeat. Videte fratres. Nō illi ait / ppter furta tua dicis ista. Furem nouerat: ⁊ prodere nolebat: sed poti⁹ tolerabat: ⁊ ad perferēdos malos in ecclesia nobis exemplū patiētie demōstrabat. ¶ Dixit ergo ei Jesus. Sine illā vt i diem sepulture mee seruet illud. ¶ Mortuꝰ se denūctauit. Sed quid est qō sequitur: ¶ pauperes ei semper habebitis vobiscū: me aūt nō semp habebitis? ¶ Intelligimus quid est: pauperes semper habebitis. Qō dixit: verū est. Qm̄ ecclesia sine pauperib⁹? Me autem nō semper habebitis: q̄d sibi vult. Quomodo intelligendū est: me autem nō semper habebitis? Nolite expauescere: iude dictum est. Quare ergo non dixit: habebis sed habebitis? Quia nō vnus est iudas. Judas malus corpus malor significat: quomodo petrus corpus bonor: corpus ecclesie: immo corpus ecclesie: sed in bonis. Nam ſi in petro non esset ecclesie sacramentū non ei diceret dñs. Tibi dabo claues regni celorum. Quecūq̄ solueris in terra: soluta erunt ⁊ in celo: ⁊ quecūq̄ ligaueris in terra: ligata erūt et in celo. Si hoc petro tantū dictum est nō facit hoc ecclesia. Si aūt ⁊ in ecclesia fit: vt q̄ in terra ligantur in celo ligentur: ⁊ que soluuntur in terra soluātur in celo / quia cum excōmunicat ecclesia: in celo ligatur excōmuncat⁹: cū reconciliat ab ecclesia: in celo soluitur reconciliatus. Si hoc ergo in ecclesia fit: petrus quādo claues accepit ecclesiā sanctam sanctificauit. Si in petri pers̄a significati sunt i ecclesia boni: in iude persona significati sunt in ecclesia mali. Ipsis dictum est. We aūt non semper habebitis. Quid est em̄ non semper: ⁊ quid est semper? Si bonus es: si ad corpus christi pertines quod sanctificat petrus: habes christum ⁊ in p̄senti: ⁊ in futuro. In presenti per fidem: in presenti per signū christi: in p̄senti per baptismatis sacramentum: in presenti per altaris cibum ⁊ potum. Habes christū in p̄senti: sed habebis semper: q̄ cū hinc exieris / ad illum venies qui dixit latroni. Hodie mecum eris in paradiso. Si aūt male versaris: videris habere in presenti xp̄m: q̄ intras ecclesiam: signas te signo christi: baptisaris baptismo christi: miſces te membris christi: accedis ad altare christi: in p̄senti habes christum: sed male viuendo nō semp habebis. ¶ Potest ⁊ sic intelligi. Pauperes semper habebitis vobiscum: me autē non semper habebitis. Acciptant ⁊ hoc boni: sed nō sint sollicīti. Loquebatur enim de presentis corporis sui. Nam ſm maiestatē suam: ſm prouidentiam: ſm ineffabilem ⁊ inuisibilem gratiam implet quod ab eo dictum est. Ecce ego vobiscū sum omnibus dieb⁹: vsq̄ ad consummationē seculi. Scōm carnem vero quā verbū assumpsit: scōm id q̄ de virgine nat⁹ est: scōm id q̄ a iudeis cōprehensus est: q̄ ligno cōfixus: quod de cruce depositus: quod linteis inuolutus: quod in sepulchro conditus: q̄ in resurrectione manifestatus: non semper habebitis me vobiscum. Quare? Quoniam cōuersatus est ſm corporis presentiā quadraginta diebus cum discipulis suis: ⁊ eis deducentibus: videndo non sequēdo ascendit in celū: ⁊ non est hic. Ibi em̄ sedet ad dexterā patris ⁊ hic est. Non em̄ recessit presentia maiestatis. Aliter. Scōm presentiam maiestatis semper habemus christum: ſm presentiam carnis: recte dictum est discipulis: me autē nō semper habebitis. Habuit em̄ illum ecclesia ſm presentiam carnis paucis diebus. Modo fide tenet: oculis nō videt. Ergo si ita dictum est: me autē non semper habebitis: questio sicut arbitror iam nulla est: que duobus modis soluta est. Cetera que pauca remanēt audiam⁹. ¶ Cognouit ergo multa turba ex iudeis quia illic est: ⁊ venerūt non propter Jesum tm̄: sed vt lazarū viderēt quē suscitauit Jesus a mortuis. ¶ Curiositas eos adduxit: non charitas. Venerunt ⁊ viderunt: audite mirabile. ¶ Insilium vanitatis. Tolso lazaro resuscitato: q̄ tantū miraculū domini tanta erat euidētia diffamatū: tanta manifestatione declaratū: vt nō possint vel occultare quod factū est vel negare: quod inuenerunt videte. ¶ Cogitauerūt autē principes sacerdotum vt ⁊ lazarum interficerent: q̄ multi propter illum abibant ex iudeis: et credebāt i Jesum. ¶ O stulta cogitatio: ⁊ ceca sentcia. Dominus christus qui suscitare potuit mortuum: non possit occisum? Qm̄ lazaro inferebatis necem: nūquid auferebatis domino potestatem? Si aliud vobis videtur mortuꝰ / aliud occisus: ecce dñs vtrūq̄ fecit: ⁊ lazarū mortuum: ⁊ seipsum suscitauit occisum.

Expositio diui Augustini In euāgeliū scd̄m Johānē.

Tractatus.lj.

¶In crastinū autē turba multa que venerat ad diem festum cū audissent qz venit Jesus hierosolymam acceperunt ramos palmaꝝ ꝛ processerūt obuiā ei ꝛ clamabāt osanna. Benedictus qui venit in noie dñi rex israel. Et inuenit Jesus asellū ꝛ sedit super eū sicut scriptū est. Noli timere filia syon: ecce rex tuus venit sedens sup pullū asine. Hec nō cognouerunt discipuli eius primū. Sed quādo glorificat⁹ est Jesus tūc recordati sunt qz hec erant scripta de eo: ꝛ hec fecerūt ei. Testimonium ergo perhibebat turba q̄ erat cū eo quādo lazarum vocauit de monumento: ꝛ suscitauit eū a mortuis. Propterea et obuiam venit ei turba: qz audierunt cum fecisse hoc signum. Pharisei ergo dixerunt ad semetipsos. Videtis qz nichil ꝓficimus. Ecce mundus tot⁹ post eū abijt. Erāt autem quidam gentiles ex his qui ascenderāt vt adorarent in die festo. Hi ergo accesserūt ad philippū q̄ erat a bethsaida galilee: ꝛ rogabant eum dicētes. Dñe volum⁹ Jesum videre. Venit philipp⁹: ꝛ dicit andree. Andreas rursum ꝛ philippus dixerūt Jesu. Jesus autē respōdit eis dicens. Venit hora vt clarificetur filius hominis. Amen amen dico vobis: nisi granū frumenti cadens in terrā mortuū fuerit: ipm solum manet: si aūt mortuū fuerit multū fructū affert. Qui amat aiam suam perdet eā. Et qui odit animam suam in hoc mundo: in vitam eternam custodit eā. Si quis mihi ministrat: me sequat: ꝛ vbi sum ego: illic ꝛ minister meus erit. Si q̄s mihi ministrauerit: honorificabit eum pater meus.

A Postea q̄ dñs quatriduanū mortuū resuscitauit: stupentib⁹ iudeis: ꝛ aliis eoꝝ videndo credentibus: aliis inuidēdo pereūtibus ꝓpter odorē bonum q̄ est aliis ad vitā/ aliis ad mortē: postea q̄ discubuit in domo cū recūbente lazaro q̄ fuerat mortu⁹ resuscitatus: post vnguentū diffusum sup pedes eius: vñ domus odore impleta est: posteaq̄ vanā seuitiam/et stultissimum/ ꝛ demētissimū scelus: iudei etiā de occidēdo lazaro corde perdito cōceperunt: de quibus oibus vt potuim⁹ q̄ dñs dedit superiorib⁹ sermonib⁹ locuti sum⁹: nūc intēdat charitas vestra aū dñi passionē quantus fructus apparuerit ꝓdicationis ei⁹: et quātus grex ouiū ex his q̄ perierant dom⁹ israel/ vocē pastoris audierit. Sic em̄ loquit euāgelium: q̄ modo cū recitarek audistis. ¶In crastinū aūt turba multa q̄ venerat ad diem festū cū audissent qz venit Jesus hierosolymā acceperūt ramos palmarū: et ꝓcesserunt obuiam ei: ꝛ clamabāt. Osanna: benedictus q̄ venit i noie dñi: rex israel. ¶Rami palmarū laudes sunt significātes victoriam: qua erat dñs mortem moriēdo superatur⁹: et tropheo crucis de diabolo mortis ꝓncipe triūphatur⁹. Vox autē obsecrātis est osanna: sicut nōnulli dicunt q̄ hebream linguā nouerūt: magis affectū indicans q̄ rem aliquam significās: sicut sunt in lingua latina quas interiectiōes vocant: velut cū dolentes dicimus heu: vel cū delectamur va dicimus: vel cū miramur dicimus/o rem magnā. Tūc em̄ nihil significat: nisi mirantis affectū. Nō ideo credēdū est ita esse: qz neq; grecus neq; latin⁹ hoc interp̄tari potuit sicut illud: qui dixerit fratri suo racha. Nā ꝛ hec interiectio esse perhibetur/affectū indignātis oñdens. Benedict⁹ autem qui venit in noie dñi rex israel: sic potius accipiendū est: vt in nomine dñi/in noie dei patris itelligat: q̄uis possit intelligi etiā in noie suo: qz ꝛ ipse dñs est. Unde et alibi scriptū est. Pluit dñs a dño. Sed verba ei⁹ melius nostrū dirigunt intellectū: qui ait. Ego veni in noie patris mei/ ꝛ non suscepistis me: alius veniet in noie suo: hūc suscipietis. Humilitatis em̄ magister est christ⁹: qz humiliauit semetipsum factus obediens vsq; ad mortē: mortem aūt crucis. Non itaq; omittit diuinitatē: quādo nos docet humilitatem. In illa est patri equalis: in hac nobis similis. Per q̄ patri est equalis: nos vt essem⁹ creauit. Per q̄ nobis est similis: ne perirem⁹ redemit. Has ei laudes turba dicebat. Osanna: benedict⁹ qui venit in nomie dñi: rex israel. Quā crucē mentis/inuidētia principū iudeorum perpeti portenderat: q̄ regem suum xp̄m tanta multitudo clamabat? Sed quid fuit dño regē esse israel? Quid magnū fuit regi seculorum fieri hoim? Non em̄ rex israel christus ad exigendū tributū: vel exercitum ferro armandū/ hostesq; visibiliter debellādos: sed rex israel: q̄ mentes regat: q̄ ineternū cōsulat: q̄ in regnū celoꝝ credentes/ sperātes/ amantesq; perducat. Dei ergo filius equalis patri: verbū per quod facta sunt oīa: q̄ rex esse voluit israel: dignatio est non ꝓmotio. Miserationis indiciū est: non potestatis augmētum. Qui em̄ appellatus est in terra rex iudeoꝝ: in celis est dñs angelorum. ¶Et inuenit Jesus asellū: ꝛ sedit super eū. Sicut scriptū est. Nam quēadmodū sit factū/apud alios euāgelistas plenissime legitur. Adhibetur autē huic factopopheticum testimoniū: vt appareret q̄ maligni principes iudeorum eū nō intelligebāt: in quo implebant que legebāt. Inuenit ergo Jesus asellū ꝛ sedit sup eū sicut scriptū est. Noli timere filia syon. Ecce rex tuus venit: sedēs sup pullum asine. ¶In illo ergo populo erat filia syon: ipsa est ecclesia: que syon in illo inq̄ populo reprobo ꝛ ceco erat. Et filia syon cui dicerē. Noli timere: ecce rex tu⁹ venit sedēs super pullū asine. Hec filia syō cui diuinit⁹ ista dicunt. In illis erat oui⁹ q̄ que vocem pastoris audiebant: in illa erat multitudine que dñm venientē tanta deuotione laudabat tanto agmine deducebat. Et dictum est: noli timere: cuius agnosce q̄ a te laudat: ꝛ noli trepidare cū patiꝰ: q̄ ille sanguis fundit per quē tuum delictū deleat: ꝛ vita reddatur. Sed pullū asine in quo nemo sederat: hoc em̄ apud euāgelistas inuenik/ intelligim⁹ populū gentiū qui legē dei non acceperat. Asinam vero qz vtrūq; iumentū dño adductum est: plebē eius que veniebat ex populo israel: non indomitā plane: sed que ꝓsepe dñi agnouit. ¶Hec nō cognouerūt discipuli eius primū: sed quando glorificat⁹ est Jesus. ¶Id est q̄n virtutē sue resurrectionis ostendit: ¶tūc recordati sunt qz hec scripta erant de eo ꝛ hec fecerunt ei. Id est nō alia cerunt ei: q̄ illa que erant scripta de eo. Recolentes ꝛppter scripturam que ante passionē vel in passione dñi cōpleta sunt: ibi ꝛ hoc inuenerūt q̄ scd̄m eloquia prophetarū in pullo asine sederat. ¶Testimoniū ergo perhibebat turba q̄ erat cum eo q̄n lazarū vocauit de monumento ꝛ suscitauit eū a mortuis: ꝛppterea ꝛ obuiam venit ei turba: qz audierūt eū hoc fecisse signū. Pharisei ergo dixerunt ad semetipsos videtis qz nihil ꝓficim⁹. Ecce mūdus tot⁹ post eū abijt. ¶Turba turbauit turbā. Quid aūt iudes ceca turba? quis post eū vadit mūdus: per quē fact⁹ est mūdus? ¶Erāt autē gentiles quidā ex his qui ascenderāt vt adorarent in die festo. Hi ergo accesserūt ad philippū q̄ erat a bethsaida galilee: et rogabant eū dicentes. Dñe: volum⁹ Jesum videre. Venit philipp⁹/ ꝛ dicit andree. Andreas rursum ꝛ philippus † dicūt iesu. ¶Audiamus q̄d dñs ad ista respondeat. † Ecce volunt eū iudei occidere: gētiles videre? Sed etiā illi ex iudeis erant q̄ clamabāt. Benedictus qui venit in nomie dñi: rex israel. Ecce illi ex circūcisione/illi ex preputio venerāt. Et fuerunt quasi duo parietes de diuerso venientes: ꝛ in vnā fidē christi quasi osculo cōcurrentes. Audiam⁹ ergo vocē lapidis angularis. ¶Jesus aūt Jinquit ¶respōdit eis dicēs. Venit hora vt ‡ glorificet filiꝰ hominis. ¶Hic quisq; forsitan putet ideo se dixisse glorificatū: qz gentiles eum volebāt videre. Nō ita est. Sed videbat ipsos gētibus credituros: qz sicut dicit resurrectionē suā in oibus gētibus creditur⁹: qz sicut dicit apostolus. Cecitas ex parte in israel facta est: donec plenitudo gentiū intraret. Ex occasione igit̄ istoꝝ gentiliū qui eū videre cupiebant: annunciat futurā plenitudinē gentiū ꝛ promittit iam iāq; adesse hozā glorificationis suequam factā in celis gētes fuerāt crediture. Unde predictum est. Exaltare super celos de⁹: et super oēm terram gloria tua.

Hec est gentium plenitudo: de qua dicit apl's. Cecitas ex parte i israel facta est: donec plenitudo gētiū intraret. Sz sicut hinc glorificationis: oportuit vt precederet humilitas passionis: ideo secut⁹ adiūxit. ¶Amen amen dico vobis nisi granū frumēti cadēs i terram mortuū fuerit: ipsum solum manet. Si aūt mortuū fuerit: multū fructū affert. ¶Se aūt ipm̄ Jesus dicebat. Ipse erat granū mortificādū ꝛ multiplicandum: mortificandum in infidelitate iudeoꝝ: multiplicādū in fide omniū populorum. Jā vero exhortans ad passionis sue sectanda vestigia ¶Qui amat ināt animā suā perdet eā. ¶Quod duobus modis itelligi pōt. Qui amat p dilectiōē eā. ¶Quod duobus modis itelligi pōt. Qui amat p mortē timere pro xp̄o. Item alio modo. Qui amat animam suam: perdet eā. Noli amare ne pdas: noli amare in hac vita ne perdas in eterna vita. Hoc aūt qō posteri⁹ dixi: magis videt euāgelic⁹ sensus. Sequit ei. ¶Et q̄ odit animā suam in hoc mundo: in vitam eternā custodit eā. ¶Ergo quod supra dictum est: qui amat: subiteligit in hoc mūdo: in vitā ipse itaq; perdet. Qui aūt odit/ vtiq; in hoc mūdo: in vitā eternā ipse custodit eā. Magna et mira sentētia: quēadmodū sit hominis i animā suā amor vt pereat odiū ne pereat. Si male amaueris tunc odisti: si bene oderis tunc amasti. Felices qui oderūt custodiēdo: ne perdāt amādo. Sed vide ne tibi subrepat vt ipsum velis interimere: sic itelligē do q̄ debes odisse in hoc mūdo animā tuā. Hinc em̄ q̄dā malignat atq; peruersi hoies ꝛ in seipsis crudeliores: ꝛ sceleratiores homicide: flāmis se donāt: aquis se ꝓfocant precipitio se collidunt et pereunt. Hoc xp̄s non docuit: immo etiā diabolo precipitiū suggerēti respōdit. Redi retro satanas. Scriptū est. Nō tētabis dñm deū tuū. Petro aūt dixit significans qua morte clarificaturus erat deū. Cū esses iunior cingebas te ꝛ ambulabas quo volebas: cum aūt senueris alter te cinget: et feret quo tu nōvis. Ubi satis expressit non a seipso sed ab alio debere occidi: q̄ vestigia sequit xp̄i. Cū ergo causę articulus venerit. vt hec conditio ꝓponat: aut faciendū esse contra dei preceptū: aut ex hac vita emigrandū: quoꝝ vuoꝝ homo si cogat alterum eligere cōmināte mortē ꝓsecutore: ibi eligat deo dilecto emori/ quā offenso viuere: ibi oderit in hoc mūdo animā suam vt in vitā eternā custodiat eam eā. ¶Si quis mihi ministrat: me sequatur. ¶Quid est me sequatur: nisi me imitet? Christus em̄ ꝓ nobis passus est/ ait apostol⁹ petr⁹: relinquens nobis exemplū: vt sequamur vestigia ei⁹. Ecce q̄d dictum est quis mihi ministrat me sequat. Quo fructu? Qua mercede? Quo ꝓmio: ¶Et vbi sum inquit ego: illic ꝛ minister meus erit. ¶Gratis amek: vt operis quo ministrat illi ꝑcium sit esse cū illo. Ubi em̄ bene erit sine illo: aut quādo esse male poterit cū illo? Audi euidēti⁹? ¶Et si q̄s mihi ministrauerit: honorificabit eū pater me⁹. ¶Quo honore/ nisi vt sit cū filio ei⁹? Quod em̄ supius ait: vbi ego sum illic ꝛ minister meus erit hoc intelligik expositum cum dicit: honorificabit eum pater meus. Nā quē maiorē honorem accipere poterit adoptatus: quā vt sit vbi est vnic⁹? Nō equalis fact⁹ diuinitati: sed ꝓsocij⁹ eternitati. Quid sit autē ministrare christo cui operi merces tanta ꝓponit: hoc poti⁹ debem⁹ inquirere. Si enim hoc putauerimus esse christo ministrare: ea que sunt corpori necessaria ꝓparare: aut cenanti cibū coquere vel apponere: vt poculū dare potūq; miscere: fecerit hoc illi qui potuerūt eū in corpore habere ꝓsentem: sicut martha ꝛ maria: q̄n et lazarus vn⁹ erat ex discūbētib⁹. Sz eo modo christo etiam iudas perditus ministrauit. Nam et loculos ipse habebat: ꝛ q̄uis ex eis que mittebant furaretur: per illum tamen etiam necessaria parabantur. Hic est illuc quod cum ei diceret domin⁹: quod facis fac celerius: arbitrati sunt quidā q̄ eum iusserit ꝓpter diem festum necessaria ꝓparare: vt indigentibus aliq̄d dare. Nullo modo igit̄ de huiscemodi ministris diceret domin⁹: vbi sum ego ibi ꝛ minister meus erit: ꝛ si quis mihi ministrauerit honorificabit eum pater meus: quoniā iudā talia ministrantē: reprobatū pot⁹ q̄ honoratū videmus. Sed q̄d ergo alibi q̄rim⁹ quid sit ministrare christo: ꝛ nō potius in istis ipse ꝛbis agnoscim⁹? Cū em̄ dixit si q̄s mihi ministrat me sequatur: hoc itelligi voluit ac si diceret. Si quis me non sequitur: non mihi ministrat. Ministrant ergo iesu christo: qui nō sua querunt: sz que iesu christi. Hoc est em̄ me sequatur: vias ābulet meas non suas: sicut alibi scriptū est. Qui se dicit in christo manere: debet sicut ābulauit ille: ꝛ ipse ambulare. Debz etiā si pertigit seruitēti pane de mia facere non de iactantia: nō aliud ibi querere q̄z opus bonum: nesciente sinistra quid faciat dextera: id est vt alienet intentio cupiditatis ab opere charitatis. Qui sic ministrat: christo ministrat: rectēq; illi dicet: cū vni ex minimis meis fecist⁹ mihi fecistis: nec tātū ea q̄ ad miseri cordiā ptinēt corporalē: sed oia bona opera ꝓpter xp̄m facta. Tunc enim erunt bona: qm̄ filius legis xp̄s ad iustitiā oī credenti. Minister est xp̄i vsq; ad illō opus magne charitatis: q̄ est animā suā pro fratrib⁹ ponere: hoc est ei ꝛ pro christo ponere: qz ꝛ hoc ꝓpter sua mēbra dicturus est cū ꝓ istis fecistis ꝓ me fecist⁹. De tali quippe opere etiam se ministrum facere ꝛ appellare dignat⁹ est: vbi ait. Sicut filius hominis non venit ministrari sed ministrare ꝛ animā suam ponere pro multis. Hinc est ergo vnusquisq; ministri christi: vnde est et minister christus. Sic ministrantem christo honorificabit pater eius honore illo magno vt sit cum filio ei⁹: nec vnq; deficiat felicitas ei⁹. Cum ergo auditis fratres dñm dicētē: vbi ego sū illic ꝛ minister me⁹ erit: nolite tantūmodo bonos episcopos ꝛ clericos quārere etiā vos pro modulo vestro ministrate xp̄o: bene viuēdo elemosynas faciendo: nomen doctrinaq; ei⁹ quibus potueritis predicando: vt vnusq̄sq; etiā paterfamilias: hoc noie agnoscat paternū affectū suefamilie se debere pro christo ꝛ vita eterna. Suos oēs admoneat: doceat: hortet: corripiat: impendat benuolentiam: exerceat disciplinā. Ita in domo sua ecclesiasticum ꝛ quodāmodo episcopale ꝛplebit officiū: ministrans christo vt in eternū sit cum ipso. Nā et illā maximā passiōis ministrationem: multi ex vestro numero ministroꝝ: multi nō episcopi neq; clerici: iuuenes et virgines: senes cum iunioribus. Multi ꝓiugati ꝛ ꝓiugate multi patres matresq; familias christo ministrātes: etiam animas suas in eius martyrio posuerunt: ꝛ honorificante patre coronas gloriosissimas receperunt.

Tractatus.lij.

¶Nunc aīa mea turbata est. Et quid dicā? Pater saluifica me ex hac hora. Sed propterea veni in horam hanc. Pater clarifica nomen tuū. Venit ergo vox de celo. Et clarificaui: ꝛ iterū clarificabo. Turba ergo q̄ stabat ꝛ audiebat dicebat tonitruum factum esse. Alij aūt dicebāt. Angelus ei locutus est. Respōdit iesus ꝛ dixit ei. Non ꝓpter me hec vox venit: sed ꝓpter vos. Nūc iudiciū est mūdi: nunc ꝓnceps huius mundi eijcietur foras. Et ego si exaltat⁹ fuero a terra: oia trahā ad meipsum. Hoc aūt dicebat significās qua morte esset moriturus. Respondit ei turba. Nos audiuimus ex lege: qz xp̄s manet ineternū. Et quomodo tu dicis oportet exaltari filiuz hominis? Et quis est iste filius hominis? Dixit ergo eis iesus. Adhuc modicum lumen in vobis est. Ambulate duz lucem habetis vt non tenebre vos comprehendāt. Et qui ambulat in tenebris nescit quo vadat. Dum lucem habetis credite in lucem vt filij lucis sitis. Hec locutus est iesus: ꝛ abijt ꝛ abscondit se ab eis.

A Postq̄ dñs iesus christus verbis lectionis hesterne ministros suos vt seipsum sequerenk hortat⁹ est cū ita predixisset passionez suā: quod nisi granū frumenti cadens in terrā mortuū fuerit: solū manet: si aūt mortuū fuerit/ multū fructū affert: vbi excitauit eos qui eum ad regnū celoꝝ sequi vellent: vt animā suā odissent in hoc mundo: si eā in vitam eternā custodire cogitarent: ad nostrā rursus infirmitatē suum temperauit affectum: ꝛ ait vnde lectio cepit hodierna. ¶Nūc aīa mea

Phil.ij. j. Joh.ij. Mat.v Mat.xxij Roñ.x. Mat.xx.

¶

turbata est ¶Unde turbata est oīe aīa tua? Nempe paulo ante dixisti: qui odit aīmā suam in ħ mūdo: in vitam eternā custodit eam. Ergo ne aīa tua q in hoc mundo amaℓ ideo turbaℓ veniente hora qua ex hoc mundo egrediatur? Quis hoc de aīa oīi audeat affirmare? Sed nos in sextā: stulit: nos in se suscepit: caput nostrū mēbrorū suorū susce:
Joh. xj. pit affectū: r ideo ab aliquo non est turbatū: sed sicut de il: lo dictū est cū lazarū suscitaret: turbauit semetipsum opor tebat enī vt vnus mediator dei r hominū homo christus ie sus: sicut nos excitauit ad summa: ita nobis cōpateret ad
S. trac. lij. infima. Audi superius dicentē. Venit hora vt glorificetur fi lius hominis. Si mortificatū fuerit granū: multum fructū affert. Audio: qui odit aīmā suā in hoc mundo: in vitam eternā custodit eā: nec pmittor tm̄odo mirari: sed iubeor imitari deinde sequētibus verbis. Si quis mihi ministrat me sequaℓ: et vbi sum ego ibi et minister meus erit: mundū ptēnere accēdor: r in ꝓspectu meo nihil ē vili? vite hui? tot? quātūlibet fuerit plix? vapor presentis vite: pre amore eter nozū tēpoz alia mihi cuncta vilescunt. Et rursus ipsum do minū meū qui me illis verbis ab infirmitate mea raputt ad infirmitatē suā: audio dicentē. Nūc aīma mea turbata est Quid ē hoc? Quō sequi iubes animā meā: si turbari video animam tuā? Quō sufferā: qō graue tanta firmitas sentit. Quale fūdamētum querā: si pera succumbit? Sed videor mihi audire in cogitatione mea respondentem mihi domi nū meū r quodāmodo dicentē: magis sequeris quia sic me interpono. Audisti ad te vocē fortitudinis mee. Audi i me vocē infirmitatis tue. Vires suggero vt curras: nec repri mo quod acceleras: sed trāsfero in me quo trepidas: r sub sterno qua transeas. O oīe mediator deus supra nos: ho: mo ꝓpter nos: agnosco miam tuam. Nā quod tu tant? tue charitatis voluntate turbaris: multos in corpore tuo q sue infirmitatis necessitate turbauī: ne desperādo pereant ꝑso laris. Venit ergo homo qui sequi vult: audiat quo sequaℓ. Ac cessit forte hora terribilis: ꝓponit optio: aut facīēde iniqta tis: aut subeunde passiōis. Turbaℓ anima infirma: ꝓpter quam sponte turbata est anima inuicta. Prepone tue vo: luntati voluntatē dei. Attende enī quid deinde subiungat creator tuus r magister tuus q te fecit: r vt te doceret factꝰ est r ipse qō fecit. Homo enī factꝰ est: qui hominē fecit: sed deꝰ incōmutabilis māsit r hominē in melioꝰ cōmutauit. Au
B di ergo qd deinde subiūgat. Cū hec dixisset: nūc aīma mea turbata est: | r quid dicam: iquit pater saluifica me ex hac hora: sed ꝓpterea veni in hāc horā: pater clarifica nomen tuum ¶Docuit te: quid cogites: docuit quid dicas: quē in: uoces: in quo speres: cuius voluntatē certam atq; diuinā tue volūtati humane infirmeq; preponas. Nō ideo tibi vt:
Wat. iiij. deaℓ ex alto deficere: qr te vult ab imo proficere. Nā et ten tari dignatꝰ est a diabolo: a quo vtiq; si nollet non tentare tur: quēadmodū si nollet nō pateretꝰ. Et ea respondit dia: bolo q tu in tētationibus debeas respōdere. Et ille qdē tē tatus est sed nō periclitatꝰ: vt doceret te in tētatione peri: clitantē tētatori respōdere: et post tentatorē nō ire: sed de
Wat. xij. periculo tētationis exire. Sicut aūt hic dixit: nūc aīa mea turbata est: ita etiā vbi dicit: r istis ē aīa mea vsq; ad mor tē: r pater si fieri potest transeat a me calix iste: ostendit ho minis susceptī infirmitatem: vt doceat sic cōtristatū r con turbatū: qō sequiℓ dicere. Verūtū non qō ego volo: sed qō tu vis pater. Sic enī hō ab humanis in diuina dirigiℓ: cuꝫ volūtati hūmane volūtas diuina ꝓponiℓ. Quid est aūt cla rifica tuū nomē: nisi in sua passione r resurrectione? Quid est ḡ aliō: nisi vt pater clarificet filiū: qui clarificat suū no: men etiā in simtlib⁹ passiōib⁹ seruozū, suozū? Si scriptum
Joh. xxj. est de petro: qō ideo de illo dixerat dīus: alter te cinget r fe: ret quo tu nō vis: qr significare voluit qua morte clarifica turꝰ esset deū. Ergo et in illo deꝰ clarificabat nomē suū qr sic etiā i membris suis clarificat xp̄m. | Venit ergo vox de celo. Et clarificaui: r iterū clarificabo. | Et clarificaui an teq; faceret mundū: r iterū clarificabo cum resurget a mor tuis: r ascēdet in celum. Et aliter intelligi pōt. Et clarifi: caui cū de virgine natus est: cum virtutes operatus est: cū celo indice per stellā a magis adoratus est: cum a sanctis spiritusancto plenis agnitus est: cū descēdēte spiritu i spe: cie colūbe declaratus: cū voce de celo sonante monstratus:
cum in monte transfiguratus: cū miracula multa fecisset multos sanauit atq; mūdauit: cū de pauciss̄imis paulo ra: tam multitudinē pauit: cū ventis r fluctib⁹ imperauisset: mortuos suscitauit: r iterū clarificabo cum resurget a mor tuis cū mozs eī vltra nō dñabit: cū exaltabit sup celos oē: et sup oēm terrā gloria eī. | Turba ergo q̄ stabat r audie: rat dicebat tonitruū factū esse: alij dicebāt angel⁹ ei locu: tus est. Respōdit iesus r dixit. Nō ꝓpter me hec voz venit sed ꝓptervos. | Hic ostendit illa voce nō sibi indicatū qō ig: sciebat: sed eis qb⁹ indicari oportebat. Sicut aūt illa voz nō ꝓpter eū: sꝫ ꝓpter illos diuinitate facta est: sic aīa eius nō ꝓpter eū: sꝫ ꝓpter alios voluntate turbata est. Atrocia cetera. | Nūc inquit iudiciū est mūdi. | Quid ergo expecta dū est in fine seculi? Sed in fine qō expectaℓ iudicium erit iudicandoꝝ viuoꝝ r mortuoꝝ: iudiciū erit premioꝝ pe narūq; eternarū. Quale ergo nūc iudiciū est? Ja in supio: ribus lectionibus ꝯtum potui cōmonui charitatē vestrā: vt dici etiā iudiciū nō dānationis sed discretiōis. Nā scptū est. Judica me deus r discerne causam meā de gēte nō sanc: cta. Multa aūt sunt iudicia dei. Unde dicit in psalmo. Ju dicia tua abyssus multa. Dicit etiā apostolus. O altitudo diuitiarum sapientie r scientie dei: q̄ inscrutabilia sūt iu: dicia eius. Ex quibus iudicijs etiā hoc est qō dic ait dīus nunc iudiciū est mundi: seruato illo iudicio in fine vbi ma: uissime viui r mortui iudicandi sunt. Possīdebat ergo dia bolus genus humanū: r reos suppliciozū tenebat cyrogra pho peccatozū. Dominabaℓ in cordib⁹ infidelitū ad creatu: ram colendā deserto creatore: deceptos capti uosq; petrahe bat. Per christi aūt fidē que morte eius et resurrectione firmata est: per eius sanguinē qui in remissionē fusus ē pec catozū: milia credentiū a dominatu liberauit diaboli: chri: sti corpori copulauit: et sub tanto capite vno eius spiritu fi: delia mēbra vegetauit. Hoc vocabat iudiciū: hāc discretio nē: hāc a suis redēptis diaboli expulsionē. Venit attende qd dicat. Quasi q̄rem⁹ qd eēt qō ait. Nūc iudiciū est mun: di: secut⁹ exposuit. Ait em̄ | Nūc princeps hui⁹ mūdi eicietur foras | Audiuim⁹ ḡle dixerit esse iudiciū. Nō ꝯ illud quod in fine vēturū est vbi viui et mortui iudicandi sunt. Ibi: ad dexterā alijs ad sinistram separat: sed iudiciū quo ꝓ: ceps huius mūdi eijcietur foras. Quomō ergo intus est? Et quo eum eijciendū dixit foras? Nunquid nā in mūdo erat: et extra mundū missus est foras? Si enim de illo iudi: cio diceret quod in fine venturū est: posse aliquis opinari ignē eternū quo mittēdus est diabolus r angeli eī et oēs qui sunt ex parte eius non natura sed vitio. Nō qz creatꝰ aut genuit: sed qz psuasit r tenuit. Posset ergo aliquis opi nari illū ignē eternū extra mūdū esse: et hoc ē dictū eijci: tur foras. Quod vero ait. Nūc iudicium est mundi: et expe nens quid dixerit. Nūc inqt princeps huius mūdi eijcie foras: hoc intelligēdū est: qō nūc fit: nō qō tm̄ post futurum est in nouissimo die. Preuidebat ergo dīus qō sciebat post passionē r glorificationē suā: per vniuersum mundum mul tos populos creditur os: in quoꝝ cordib⁹ diabolus intru erat: cui qñ ex fide renunciant/ eijcit foras. Sed dicta alijs. Mundi de cordib⁹ patriarcharū et ꝓphetarū veterū ia: storū nō electus est foras: Electꝰ ē plane. Quomodo ergo dictū est: nūc eijcietur foras? Quomodo putamus: nisi q hoc quod in hominib⁹ paucissimis factū est: nūc in multis mul gnisq; populis: iam mox futurū esse ꝑdictū est? Sic e quod dictū est. Spūs autē nōdū erat datꝰ: qr iesus nondū fuerat glorificatꝰ: potest simile habere questionem et simi lem solutionē. Nō ei sine spiritusancto futurꝰ ꝓnūciaret ꝓphete. Aut nō etiā dominū infantem in spiritusancto sy meon senex et anima vidua cognouerunt: r zacharias cū sabeth: qui de illo nondum nato sed tam concepto tantꝰ spiritūsanctū predixerūt. Sed spiritus nondū erat datus id est illa habundantia gratie spiritualis: qua congregati linguis oīm loquerenℓ: ac si in linguis oīm gentiū futura ꝓnūciarel ecclesia: qua gratia spirituqli populi congregā: tur: qua lōge lateq; peccata dimitterenℓ: r milla mala nō recōciliarenℓ. Quid ergo: ait quispiam: qr diabolus ne: dētū cordib⁹ eijcit foras? Jam fideliū neminem tētat: lo vero tentare non cessat. Sed aliud est intrinsecus regnare aliud forinsecus oppugnare. Nam et mun
tem aliquādo hoſt oppugnat: nec expugnat. Et si aliqua cōmemoraℓ lorica et scutum fidei. Et si aliqñ vulnerant: adest qui sanat: qz sicut pugnātib⁹ dictum est. Hec scribo vobis: vt nō peccetis. Jta q vulneranℓ: quod sequiℓ audiūt Et si quis peccauerit: aduocatū habem⁹ apud patrē iesū christū iustū: et ipe est ꝓpitiatio peccatozū nostrozū. Quid enī oram⁹ cū dicimus: dimitte nobis debita nostra: nisi vt vulnera nostra sanent? Et quid aliud petim⁹ cum dicim⁹ ne nos inferes in tētationē: nisi vt ille qui insidiaℓ vl certat extrinsecus: nulla irrūpat ex parte: nulla nos fraude: nulla nos possit ꝛtute superare? Utūlibet tamē aduersum nos erigat machinas: quādo nō tenet locū cordis vbi fides ha bitat: eiectus est foras. Sed nisi dīus custodierit ciuitatē: r: uanā vigilabit q custodit eā. Nolite ḡ devobi ipsis ꝑsume rere non vultis foras eiectū diabolū intro iterū reuocare. Nbi aūt vt diabolū mūdi ꝓncipē ita dictū existimem⁹ vt cū celo et terre dominari posse credam⁹. Sed mūd⁹ appel: latur in malis hoib⁹: qui toto orbe terrarū diffusi sunt si: cut appellaℓ dom⁹ in his a qbus habitatur. Scōm qō dici tur totus terrarū orbe diffusi sunt. Unde dicit apostolus. Deus erat in christo: mūdū recōciliās sibi. Hi sunt ex quo rū cordib⁹ ꝓnceps hui⁹ mundi eijcieℓ foras. Cum ergo di: xisset. Nūc princeps huius mūdi eijcietur foras: et ego inqt si exaltatꝰ fuero a terra oīa trahaī ¶post me. Supra dixe rat dīus vt audistis cū euāgeliū legeretur: omnia trahaī post me. Que omnia? Nisi ex quibus ille eijciℓ foras? Nō aūt dixit oēs: sed oīa. Non em̄ oīm est fides. Nō itaq; ħ ad vniuersitatē hominū retulit: sed ad creature integritatē id est ipm̄ r aīmā r corpus: r illud qō intelligim⁹: r illud quod vidim⁹: r illud qō visibiles r ꝓrectabiles sum⁹. Qui em̄ dixit: capillus capitis vestri nō peribit oīa trahit post se. Aut si oīa ipsi homines intelligendi sunt. Oīa predesti: nata ad salutē possumus dicere: ex quib⁹ oibus aīt nihil es se periturū: cum supra de su is ouib⁹ loqueretur. Aut certe oīa hominū genera siue in linguis oibus: siue i etatibus: siue in gradib⁹ honorū oibus: siue in artiū licitarum r uti liū professionibus omnib⁹: r quicqd aliud dici potest ꝑm in numerabiles differentias quib⁹ inter se ꝓpter sola pecca: ta boies distant ab excelsissimis vsq; ad humillimos. A re gnisq; ad mēdicū: oīa inquit trahā post me: vt sint caput eorum r illi mēbra mea. Sed si exaltatꝰ inquit fuero a ter ra hoc est cū exaltatꝰ fuero. Nō em̄ dubitat futurū esse: qō venit implere. Hoc referℓ ad illud quod superi⁹ aīt. Si aūt mortuū fuerit granū: multū fructū affert. Nam exaltatio: nem suā: qd alibi dixit: quā in cruce passionem? Quod r ip: se euangelista non tacuit: subiūgit etei r aīt. | Hoc aūt dice bat: significans qua morte esset moriturus. Respondit ei turba. Nos audiuim⁹ ex lege: quia christus manet in eter num. Et quomodo tu dicis oꝑ exaltari filiū hominis? Et quis est iste filius hominis? | Memoriter tenuerūt qō dīs dicebat assidue se esse filiū homis. Nam hoc loco non ait: si exaltatꝰ fuerit a terra filius hois: sed supertus dixerat: qō heterno die lectū atq; tractatū est: quādo nūciati sunt gē: tiles illi qui eū videre cupiebāt: venit hora vt glorificetur filiꝰ hominis. Hoc itaq; isti animo retinētes: et quod nunc aīt: si exaltatꝰ fuero a terra: mortem crucis intelligentes: quesierūt ab illo r dixerūt. Nos audiuim⁹ ex lege: quia chri stus manet in eternū. Et quomodo tu dicis oportet exalta ri filiū hominis? Quis est iste filius hominis? Si em̄ christꝰ est inquiunt manet in eternū. Si manet in eternum quomo do exaltabitur a terra: id est quomodo crucis passione mo rietur? Hoc em̄ eū dixisse intelligebāt: quod facere cogita bant. Nō ergo eis verborū istoꝝ obscuritatē aperuit ihs sapientia: sed stimulata conscientia. | Dixit ergo eis iesꝰ Adhuc modicum lumen in vobis est. | Hinc ergo est quod intelligitis: qr xp̄s manet in eternū. | Ergo ambulate dum lucē habetis: vt nō tenebre vos cōprehendant. | Ambulate: accedite: totū intelligite: r moriturū xp̄m r victurū ineter:

num r sanguinem fusurum que redimat: r ascensurum in sublimia quo perducat. Tenebre autē vos cōprehendāt si eo modo crediderit is christi eternitatē: vt neget | i eo mor: tis humilitatē. | Et q ambulat i tenebris: nescit quo vadat | Sic pōt offendere in lapidē offensiōis r petrā scādali: qō fuit dīus cecis iudeis: sicut credētib⁹ lapis que reprobaue: pō. cxvij. runt edificātes: factus est in caput anguli. Hinc dedigna: ti sunt credere in xp̄m: qz eozū ipietas ꝓtempsit moztuum risit occisum. Et ipsa erat mors grani multiplicandi: et ex altatio trahentis post se omnia. | Dum lucē inquit habetis credite in lucē: vt filij lucis sitis. | Cum aliquid veri audi: tu habetis: credite in veritatē: vt renascamini in veritatem | Hec locutꝰ est iesus: r abijt: r absc̄dit se ab eis. | Non ab eis q credere r diligere ceperant: non ab eis qui cū ramis palmarū r laudib⁹ obuiā venerāt: sed ab eis q videbant et inuidebāt: qz nec videbāt: sed in lapidē illū cecitate offēde: bāt. Cū aūt absc̄dit se iesus ab eis: qui eum occidere cu: piebant: qō sepe ꝓpter obliuionē cōmonēdi estis nostre infirmitati consuluit: non sue potestati derogauit.

Tractatus.liij.

Cum autem tāta signa fecisset coram eis: non credebant in eum: vt sermo esaie impleret quem dixit. Domie quis credidit auditui nostro: r bra chium dōmini cui reuelatum est? Propterea nō poterant credere: quia iterum dixit esaias. Ex: cecauit oculos eozū r indurauit coz eorum vt nō videant oculis et intelligant corde et conuertan tur et sanem eos. Hec dixit esaias quando vidit gloriam eius et locutus est de eo. Verūtamen et ex principibus multi crediderunt in eum: sed pro pter phariseos non confitebātur: vt de synagoga nō ejcerentur. Dilexerunt enim gloriam homi: num: magis q̄ gloriam dei.

A

Renūciata dīus xp̄s passiōe tua r morte fructuo sa in exaltatione sancte crucis vbi dixit se oīa tracturū esse post se: cū intellexissent iudei: quod de sua morte dixisset: r ꝓpositset eis questionē quō diceret se esse moriturū: cum ex lege audierint qō chri stus manet in eternū: hortatꝰ est eos vt dū adhuc modicum lumen in eis esset quo xp̄m eternū esse didicissent: ambula: rent: vt totum discerent: ne comprehenderenℓ a tenebris. Et cū hec esset locutꝰ: absc̄dit se ab eis. Hec in superiori: bus dīctis lectionib⁹ vbi hec didicistis. Deinde tulit euan gelista: vñ hodiernū capitulū recitatū est et ait. | Cū autem tanta signa fecisset coram eis nō credebāt in eū: vt ꝛmo esaie ꝓphete ipleret quē dixit. Domine quis credidit auditui nostro: r brachium domini cui reuelatum est? | Ubi satis Esa. liij. ostendit brachium dīi ipsum filium dei nuncupatum nō qō deus pater figura determineℓ carnis humane: brachiū domini filiꝰ dicitur: qō oīa per ipsum facta sunt: eiq; filiꝰ non tanq̄ mēbrū corporis hereat: sed quia omnia p ipsum facta sunt: ideo brachiū domini dictum est. Sicut enī tu: um brachium per quod operaris: sic dei brachium dictum est eius verbum: quia per verbum operatꝰ est mundū. Cur
Joh. j. enim homo vt aliquid brachium operetur extendit: nisi qr non continuo fit quod dixerit? Si autem tanta potestate ꝓualeret: vt sine vllo motu corporis sui quod diceret fieret brachiū eius verbum eius esset: quia verbum nō est cogita bile vel sonabile. Sed dominus iesus vnigenitus dei pris filius: sicut non est paterni corporis mēbrum: ita nō est co: gitabile vel sonabile ac trāsitoziū verbū: quia cum omnia per ipsum facta sunt: dei verbū erat. Cū ergo audiuim⁹ bra chiū dei patris esse dei filium: nō nobis obstrepat cōsuetu: do carnalis: sed ḡ tū illo donante possumus: virtutem dei r sapientiā cogitem⁹: per quā facta sunt oīa. Tale quip: pe brachiū nec porrectū extendit: nec collectū cōtrahitur. Non est em̄ ipse q̄ pater sed vnū sunt ipse r pater r equalis patri: vbiq; totus est sicut pater: ne aliqua pateat occasio detestabili errozi eozum qui dicunt solum esse patrem: sed pro diuersitate causarum ipsum dici filium ipm̄ dici spm̄

sanctū:t in his vbis audent dicere. Ecce videtis q̄ sol⁹ē pater ſi brachiū ei⁹est filī:nō em̄ vne sed vna psona est ho: mo et brachiū ei⁹:non intelligentes neq; aduertentes quo modo verba de rebus alijs ad res alias transferantur pro pter aliquā similitudinē etiā in locutionibus quotidianis de visibilib⁹ et notissimis rebus:quāto magis vt nobis in effabilia qualitercūq; dicank:que dici sicuti sunt omnino nō possunt. Mā et hō alterū hominē per quē solet agere q̄ d̄ agit/brachiū suum appellat:et ſi ei auferatur dolens di cit brachiū p̄didi: t ei qui abstulerit dicit:brachiū meum mihi abstulisti. Intelligant ergo quomodo dictus sit filī⁹ patris brachiū per q̄ pater operatus est omnia:ne non ꝫ intelligendo et in sui erroris tenebris permanēdo:similes sint iudeis ipsis:de q̄b⁹ dictū est:t brachium domini cui re uelatum est. Hic occurrit altera questio. De qua quidem vt cōpetent aliquid disputetur:et omnes eius latebrosiſſi: mi sinus pscrutent et excutiank vt dignū est:nec mearū vi rium esse arbitror:nec angustiarū temporis:nec vestre capa: citatis. Cū q; trāsire ad alia vestra expectatione non sint: mur:nullī aliquid inde dicamus:accipite quod poterim⁹ t vbi vestre expectationi non suffecerim⁹:ab illo incremen: tum poscite qui nos plantare posuit t rigare:q; sicut dicit
j. Cor.iij. apostolus:neq; qui plantat est aliquid neq; qui rigat:sed q̄ incrementū dat de⁹. Quidam ergo inter se musitāt:t vbi posſūt aliquando proclamant:t turbulenta dilectiōe cō: tendūt dicentes. Quid fecerūt iudei vel que culpa eor fuit ſi necesse fuit vt sermo esaie ꝓphete impleretur quem dixit domīe quis credidit auditui nostro t brachiū domini cui reuelatū est? Quib⁹ respondem⁹ deū prescīū futurorum/ p prophetam predixisse infidelitatem iudeorum: predixisse tamen non fecisse. Non enim propterea quēq; deus ad pec candum cogit:q; futura hominū peccata iam nouit. Ipſo rū enim prescīuit peccata nō sua:nō cuiusq; alteri⁹ sed ipo rū. Quapropter ſi ea que ille prescīuit ipsorum non sūt ip: sorū:nō vere ille prescīuit. Sed q; illi⁹ pscientia falli nō po test:sine dubio non alij sed ipſi peccant:quos de⁹ peccato: res esse prescīuit. Fecerūt ergo peccatū iudei q̄b⁹ eos nō cō: pulit facere: cui peccatū nō placet:sed facturos esse predi: xit quem nihil latet. Et ideo ſi non malū sed bonū facere voluissent non ꝓhiberenk:t hoc facturi preuiderenk ab eo qui nouit quid sit quisq; facturus:et quid et sit pro ei⁹ ope re redditurus. Sed que sequūtur euāgelij verba pl⁹ urgēt t profundiorē faciūt q̄stionē. Adiūgit etenī et dicit. [Pro
Esaie.vj. pterea nō poterant credere:q; iterū dicit esaias. Excecā: uit oculos eorū et indurauit cor eor:vt nō videāt oculis t intelligāt corde:t cōuertank t sanem illos.] Dicitur ei no: bis. Si nō potuerūt credere:quod peccarū est hominis nō facientis q̄b nō pōt facere? Si aūt nō credēdo peccauerūt potuerūt ergo credere t non fecerūt. Si ergo nō potuerūt: quomodo dicit euangelij/ propterea non poterant crede: re:q; iterū dicit esaias/excecauit oculos eorū t indurauit cor eorū vt quod est grauius ad deū referatur causa q̄ non crediderūt quādoquidē ipse excecauit oculos eorum t in durauit cor eorū. Nō em̄ saltē hoc de diabolo dicitur ſz de deo:quid ipsa prophetica scriptura testatur. Mā ſi arbitre mur hoc dictū de diabolo q excecauit oculos eorum t cor indurauit:laborandū est quomodo illorum culpam q̄ nō crediderūt posſimus ostendere de quibus dicitur.non po: terant credere. Deinde quid respōdebimus de alio ꝓphe: ta ipsi⁹ testimonio quod posuit paulus apostolus dicens:
Rom.xj. Q̄ō querebat israel hoc nō est consecutus:electio aut̄ con secuta est:ceteri vero excecati sunt:sicut scriptum est dedit illis de⁹ spiritū cōpunctionis:oculos vt nō videant et au: res vt nō audiant vsq; in hodiernū diem. Audistis fratres mei propositā questionem:nempe q̄ profunda sit cernitis Sed respōdem⁹ vt posſumus. Nō poterant credere q̄ hoc esaias propheta predixit. Hoc aūt ꝓpheta predixit:quia deus hoc futurū esse pscīuit. Quare autem nō poterant ſi a me querat:cito respondeo:q; nolebāt:? Malam quippe eo: rum voluntatem puidit de⁹:t per ꝓphetam prenunciauit ille cui abscōdi futura nō posſūt. Sed aliā causam inquis dicit ꝓpheta:non voluntatis eorum. Quā causam dicit ꝓ: pheta:? Quia dedit illis de⁹ spiritum compunctionis:ocu: los vt non videāt:t aures vt non audiant:t excecauit ocu: los eorum:t indurauit cor eorū. Etiā hoc eorū voluntate meruisse respondeo. Sic em̄ excecat:sic obdurat de⁹ deserē do t nō adiuuādo:quod occulto iudicio facere potest nullq̄ non potest. Hoc omnino pietas religiosorum inconcussum debebat inuiolatūq; seruare:sicut apostolus dicit:cū eam dem ipsam tractaret difficillimā questionē. Quid ergo di: cem⁹ inq̄t? Nūq̄d iniquitas est apud deū? Absit. Si ergo absit vt sit iniquitas apud deū siue quando adiuuat:siue ricoxditer facit:siue quando non adiuuat/iuste facit:q; om nia non temeritate sed iudicio facit. Porro ſi iudicia sa: ctorū iusta sūt:q̄ tomagis sanctificantis et iustificātis dei Rom.xj.
Justa ergo sūt:sed occulta. Ideo cū questiones hutusmo: di in mediū venerint:quare ali⁹ sic:alij autem sic:quare ille deo deserente excecet:ille deo adiuuante illuminet:non no bis iudiciū de iudicio tanti iudicis vsurpemus:sed cōtē: miscentes exclamem⁹ cū apostolo. O altitudo diuitiarum Rom.xj.
sapientie t scientie dei: q̄ inscrutabilia sūt iudicia eius t inuestigabiles vie ei⁹. Unde dictum est in psalmo. Judi pſ.xxxv.
cia tua abyssus multa. Non ergo me fratres ad hanc pene trādam altitudinem/ad hanc abyssum discutiēdam:ad in scrutabilia perscrutanda:expectatio vestre charitatis im pingat. Agnosco modulū meū:sentire mihi videor etiam modulū vestrū. Alliciti⁹ est hoc incremētis meis:t forti⁹ vi rib⁹ meis:puto q; t vestris. Simul q̄ audiam⁹ admonentē scripturā atq; dicentē. Altiora te ne quesieris:et fortiora te Eccl.iij.
ne perscrutatus fueris:nō quia ista negata sūt nobis cum de⁹ magister dicat. Mihi est occultum:q̄b non reuelabitur Matt.
Sed ſi in quod peruenim⁹ in eo ambulam⁹ sicut dicit a po: stol⁹:non solū q̄b nescim⁹ t scire debem⁹:sed etiam ſi quid Philip.iij.
aliter sapim⁹:id quoq; nobis de⁹ revelabit. Peruenimus Galat.v.
autem in viam fidei:hāc perseverantissime tenem⁹. Ipſe perducit ad cubiculū regis:in quo sūt omnes thesauri ſa pientie t scientie absc̄diti. Non em̄ ipse vōs iesus christ⁹ suis illis magnis t precipue electis discipulis inuidebat quādo eis dicebat. Multa habeo vobis dicere:sed non po Joh.xvj.
testis illa portare modo. Ambulādi est:pficiendū est:cre: scēdū est:vt sint corda nostra capacia earū rerū quas capere re modo nō possum⁹. Quod ſi nos vltimus dies proficien: tes inuenerit:ibi discemus q̄b hic nō potuim⁹. Si quis au tem istam questionem liquidius et melius nouit se posse t cōfidit exponere:absit vt non sim paratior discere q̄ docē re tm̄ ne audiat quisq; liberū arbitriū sic defendere:vt no Matt.vj.
bis oratione q̄ dicim⁹ ne nos inferas in tentationem:cone tur auferre:rursus ne quisq; neget voluntatis arbitrium t audeat excusare peccatum. Sed audiamus dominū t ꝓce: plentē t opitulantem t iubentē quid facere debeam⁹ t ad iuuantem vt implere possimus. Nam t quosdam nimia sue volūtat⁹ fiducia extulit in superbiam:t quosdā nimia sue volūtatis diffidētia dejecit in negligētiā. Illi dicūt:vt q̄d rogam⁹ deū ne vincamur tentatione: q̄b ſi nostra est pote: state. Isti dicūt:vt q̄d conemur bene viuere:quod in dei est potestate. O domine:o pater qui es in celis:ne nos inferas Luc.xj.
in quamlibet istarum tentationum sed libera nos a malo. Audiamus dominū dicentem. Rogaui pro te petrene deficiat fides tua. Nec sic existimemus fidem nostram esse in libero arbitrio:vt diuino nō egeat adiutorio. Audiam⁹ et euangelistam dicentē:dedit eis potestatem filios dei fieri. Joh.j.
Me oīno existimem⁹ in nostra potestate nō esse quod credi mus:verūtn in vtroq; illi⁹ bñficia cognoscam⁹. Nam t aqua de sūt gratie q; data est potestas:t orandum ne succumbat Gal.v.
infirmitas. Ipsa est fides:que per dilectionem operatur: Rom.v.
sicut eius mēsuram dominus cuiq; partitus est:vt q̄ glo: riatur:non in seipso sed in domino glorietur. Nō itaq; mi rum est quia non poterant credere:quorum voluntas sic fu perba erat:vt ignorantes dei iusticiam:suam vellent cōsti tuere. Sicut dicit de illis apostolus. Justicie dei non sunt Rom.x.
subiecti. Qui enī nō ex fide sed tanq̄ ex operib⁹ tumuerunt ipso suo tumore cecati offenderūt in lapidem offensionis. Rom.ix.
Sic aūt dictū est:nō poterāt:vbi intelligendū est quod no lebāt:quēadmodū dictū est de dño deo nostro:si non credi dim⁹ ille fidelis permanet:negare seipsum non potest. Be omnipotente dictum est:non potest. Sicut ergo q̄ domi: nus negare seipsum non potest:laus est volūtatis dictus ita q̄b illi nō poterant credere:culpa est volūtatis dictus

Ecce dico t ego:q; tā supbe sapiūt vt sue volūtatis virib⁹ tantū existiment esse tribuendū:vt negent sibi esse necessa: rium diuinū adiutoriū ad bene viuendū:nō posſunt crede re in xp̄m. Nō em̄ aliq̄d prosunt syllabe nominis christi:et sacramenta christi:vbi resistitur fidei xp̄i. Fides aūt xp̄i t sacramenta:est credere in eum qui iustificat impium. Cre dere in mediatorem: sine quo interposito nō recōciliamur deo. Credere in saluatorē qui venit quod perierat querere atq; saluare. Credere in eum qui dixit: sine me nihil pote: stis facere. Aut ergo ignorans dei iusticiā qua iustificatur impi⁹:suam vult cōstituere qua conuincak superb⁹ in hāc nō potest credere. Hinc t illi non poterant credere:non q̄ mutari in melius homines nō posſūt:ſz q̄diu talia sapiūt nō posſūt credere. Hinc excecank t indurank:q; negādo di uinū adiutoriū nō adiuuank. Hoc de iudeis qui excecati t indurati sunt de⁹ prescīuit:atq; in ei⁹ spiritu ꝓpheta pdi: xit. Q̄d vero addidit:[t conuertank t sanē eos/ vtrum sub audiendū sit:non id est nō cōuertank:connexa desuper sen: tentia vbi dictū est:vt non videant oculis t intelligāt cor: de:q; t hic vtiq; dictum est vt non intelligant. Et ipsa em̄ conuersio de illi⁹ gratia est cui dicit:deus virtutū conuer: te nos. An forte t hoc de supne medicine misericordie fa: ctū intelligēdū est vt quoniā supbe t peruerse voluntatis erant:t sua iusticiam cōstituere volebant:ad hoc deserēre rur vt excecarentur:ad hoc excecarenk vt offenderent i la: pidem offensionis:t impletur facies eorū ignominia atq; ita humiliati quererēt gloriā domini t non suam:qua ilia: tur supb⁹:ſz iusticiam dei qua iustificatur impius? Hoc ei multis eorum profectū in bonū:qui de suo scelere compun: cti in christum postea crediderunt:pro quibus t ipe orare rat dicēs. Pater ignosce illis:q; nesciūt quid faciunt. De qua eorum ignorantia t apostolus dicit. Testimonium il: lis perhibeo:quia zelum dei habent:sed non ſm scientiam: Luc.xxiij.
Hac.ij.
Hac.xxij.
Tāc etenī hoc subiūgit:atq; ait:ignorātes em̄ dei iusticiā f t suā volētes cōstituere:iusticie dei nō sunt subiecti. [Hec dixit esaias:quando vidit gloriā ei⁹:t locutus est de eo.] Esa.vj.
Joh.xij.
Quid viderit esaias. Et hoc quomō ad dominū christum pineat in libro ei⁹ legendum t intelligendū est. Vidit em̄ nō sicuti est sed modo quod ā significattuo: sicut prophete visio fuerat informanda. Mā vidit t moyses:t tamē ei quē videbat dicebat. Si inuenī gratiam ante te:ostende mihi temetipm̄ manifeste vt videā te:quia non videbat sicuti ē. Exod.xxxiij.
Quando autem nobis hoc futurum sit:idem iste sanctus io annes euangelista i epistola sua dicit. Dilectissimi filij dei i.Joh.iij.
sumus:t nondum apparuit quod erimus. Scimus q; cū apparuerit similes ei erimus:quoniā videbim⁹ eū sicuti ē Poterat dicere quoniam videbimus eum:t non addere/ sicuti est. Sed quia sciebat a quibusdam patribus et pro: phetis visum sed non sicuti est:ideo cum dixisset/ videbi: mus eū:addidit/sicuti est. Memo em̄ vos fallat fratres eo rum qui dicūt inuisibilem patrem:t visibilem filium. Hic enim hoc asserunt qui putāt eum esse creaturam:nec intel: ligunt ſm quod dictum est:ego t pater vnū sumus. Proꝛ: sus in forma dei in qua equalis est patri:etiam filius invi: sibilis est. Ut autem ab hominibus videretur/formam ser Joh.x.
vi accepit:t in similitudinem hominum factus/ visibilis factus est. O tendit ergo se etiam anteq̄ susciperet carnē occultis hominū sicut voluit in subiecta sibi creatura:non si cuti est. Videmus corda per fidem:vt illi ineffabili:t vt ita dicam:inuisibili visioni preparemur. Beati enim mun: do corde: qm̄ ipsi deum videbunt. [Verūtamē t ex princi: pib⁹ multi crediderūt in eum:sed propter pharisēos nō cō: fitebantur:vt de synagoga non ejicerentur. Dilexerunt em̄ gloriā hominū: magis q̄ gloriam dei. [Videte quēadmo: dum notauerit euāgelista:t improbauerit quosdam quos tamen in eum credidisse dixit:qui in hoc ingressu fidei ſi p ficerent:amorem quoq; humane gloie proficiendo supe: rarent quam superauerat apostolus dicens. Mihi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi:p quē mihi mundus crucifixus est t ego mundo. Ad hoc enim t ipse dominus crucem suam vbi eum dementia superbe impietatis irrisit:in eorum qui in illum crederent frontib⁹ figit vbi est quodammodo sedes verecundie:vt de nomine eius fides nō erubescat:t magis dei gloriā quā hoīm diligat

Tractatus.liij.

C Jesus autem clamauit et dixit. Qui credit in me nō credit in me:sed in eū qui misit me. Et qui videt me:videt eum qui misit me. Ego lux i mūdum veni:vt omnis qui credit in me in tenebris nō maneat. Et ſi q̄s audierit verba mea t non custodierit:ego nō iudico eū. Nō enim veni vt iudi cem mundū:sed vt saluificem mundū. Qui spernit me:t non accipit verba mea:habet qui iudi: cet eū. Sermo quē locut⁹ sum:ille iudicabit eum i nouissimo die. Quia ego ex meipso non sum lo: cutus:sed qui misit me pater ipse mihi mādatū dedit:quid dicam et quid loquar. Et scio q; mā: datum ei⁹ vita eterna est. Que ergo ego loquor:ſi cut dixit mihi pater sic loquor. A

Sequente domino nostro iesu christo apud iude: os t tanta miraculorū signa facīēte:q̄dam credi: derūt predestinati invitā eternā quos etiam vo: cauit oues suas:quidā vero non crediderūt nec poterant credere:eo quod occulto nec tamen iniusto iudi: cio dei fuerant excecati t indurati:deserente illo qui super bis resistit: humilib⁹ aūt dat gratiam. Eorum autem qui Jaco.iij
crediderūt:alij ysq̄adeo confitebank:vt palmarum ramis acceptis venienti occurrerent:in eadem laudis confessiōe letātes. Alij vero ex principib⁹ nō audebāt cōfiteri vt de ſi nagoga nō ejicerenk:quos notauit euāgelista dicens:quod dilexerūt gloriā hominū magis q̄ gloriā dei. Eorum etiā qui nō crediderūt:alij erant postea crediturī: quos preui: debat vbi ait. Cum exaltaueritis filiū hominis:tunc agno Joh.viij.
scetis q; ego sum. Alij vo in eadē infirmitate māsurī: quo rū imitatrix est etiā ista gens iudeorū:que postmodum de bellata ad testimoniū ꝓphetie que de christo scripta est/in toto pene orbe dilpersa est. His ista se habentibus t sua tā propinquāte passiōe:[iesus clamauit et dixit.] Vnde lectio cepit hodierna. [Qui credit in me non credit in me ſz in eū qui misit me. Et qui videt me:videt eū q̄ misit me.] Jā di: Joh. vij.
xerat quod ā loco. Mea doctrina non est mea:ſz eius q̄ mi: S. tracta.
sit me. Ubi intellexim⁹ eū doctrinam suam dixisse verbum xxix.
patris q̄b est ipse:et hoc significasse:dicendo mea doctrina nō est mea ſz eius qui me misit:quod a seipso ipse nō esset ſz haberet a quo esset. De⁹ enī de deo:filī⁹ patris. Pater aūt nō deus de deo:ſz deus pater filij. Nūc aūt quod aīt q̄ cre: dit in me nō credit in me sed in eum qui misit me quemo: do intellecturi sumus:nisi q; homo apparebat hominibus cum lateret deus? Et ne putarent hoc cum esse tātūmodo q̄b videbant:talem ac tantū se volens credi:qualis et quan tus est pater:qui credit in me inquit/nō credit in me:id est in hoc quod videt:ſz in eum qui misit me: id est in patrem. Sz q̄ credit in patrē:necesse est eū credat eē patrē. Qui au tē credit eū patrē:necesse est vt credat eum habere filium. Ac per hoc q̄ credit in patrē:necesse est vt credat in filium. Sz nec quisq̄ hoc credat de vnigenito filio q̄b de his qui dicti sunt filij dei ſm gratiā nō naturā:sicut ait euangeli: sta dedit eis potestatē filios dei fieri:vnde t illō est quod Joh.j.
ipse dñs cōmemorauit in lege dictum:ego dixi dij estis et ps.lxxxj.
filij excelsi omnes:propterea dixit:qui credit in me:nō cre: dit in me:ne totum quod de christo creditur:ſm hominem crederetur. Ille ergo inquit:credit i me qui nō credit i me ſm id q̄b me videt:ſz in eum qui me misit:vt cū credit i pa: trem:credat eū habere filiū sibi equalem:t tūc vere credat in me. Nam ſi putauerit eum non habere nisi filios ſm gra tiam qui sunt eius vtiq; creatura:non verbum ſz facta per verbum:nec habere filium equalem sibi atq; coeternū sē: per natū:pariter incōmutabilem:ex nullo dissimilem atq; imparem:non credit in patrem qui eum misit: quia nō est hoc pater qui eum misit. Et ideo cum dixisset/qui credit i me:nō credit in me sed in eum q̄ misit me:ne putaret sic vo luisse patrem intelligi tanq̄ patrē multorū filiorū per gra: tiam regeneratorū:nō vnici verbi equalis sibi:cōtinuo sub iecit. [Et qui videt me:videt eū qui misit me.] Nūquid ait B

qui videt me:non videt me:sed eum qui misit me. Sicut di
xerat:qui credit in me:non credit in me:sz in eū q̄ misit me
Illud nāq; dixit:me sicut videbat crederet tantūmodo fi-
lius hominis. Hoc autē dixit: vt patri crederet equalis.
Qui credit in me inquit:non credit in ß quod videt me:sed
credit in eū qui misit me. Aut cum credit in patrē qui sibi
equalem genuit me:nō quomodo me videt:sed sic credat i
me:quomodo in eum qui misit me. Sic; adeo enī nihil di-
Lu.vj. stat inter eūm vt me:z qui me videt: videat eum q̄ me misit
Apostolos suos certe ipse dns christus misit: quod eorum
etiam nomē indicat. Nam sicut grece angeli:latine nuncij
vocant:ita grece apostoli:latine missi appellant. Nunq; tñ
alios apostolorum dicere auderet:qui credit in me nō cre
dit in me sed i eum qui misit me. Omnino enim nō diceret
Rom.iiij. qui credit in me:credimus eñ apostolo:sz non credimus ī
apostolū. Nō enī ap'lus iustificat impium. Credenti eñ in
eū qui iustificat impiū:deputatur fides eius ad iusticiam.
Posset dicere apostol⁹:qui recipit me recipit eū q̄ me mi-
sit:vel qui audit me:audit eū qui me misit. Hoc eñ eis ipe
Mat.x. dns ait: q̄ vos recipit me recipit:z qui recipit'me recipit
eum qui me misit:qz dns honorat i suo:z pater in filio:sed
pater tanq; in filio:dominus tanq; in seruo. Filius autem
Joh.xiiij dite. Et quod nūc ait:qui credit in me:nō credit in me sed
in eum q̄ misit me:non a se abstulit fidem credendi:is;sz no-
luit in forma serui remanere credentē:qñ cū q̄sq; credit in
patrem qui eum misit: profecto credit i filium sine quo pa
trem non esse cognoscit:z ita credit vt credat equalē: qm
sequit:et qui videt me:videt eū qui me misit. Attende cete
ra. Ego lux in mūdū veni:vt oīs qui credit in me in tene-
Mat.v. bris non maneat Dixit quodā loco discipulis suis. Vos
estis lux mūdi. Non potest ciuitas abscondi supra mōtem
constituta. Neq; accendunt lucernam et ponunt eam sub
modio:sed supra cādelabrū:vt luceat omnib⁹ qui in domo
sunt. Sic luceat lumen vestrum coram hominib⁹ vt videant
opera vestra bona:et glorificēt patrē vestrū q̄ in celis ē. Nō
tñ eis dixit:vos lux ventūris in mundum vt omnis qui cre-
dit in vos in tenebris nō maneat. Husq; hoc legi posse con-
firmo. Lumina ergo sunt omnes sancti:sed credendo ab eo
illuminantur:a quo si recesserit:tenebrabitur. Lumen au-
tem illud q̄ illuminat/a se recedere nō potest: qz incōmu-
tabile oīno est. Credim⁹ ergo lumini illuminato:sicut pro-
phete:sicut apostolo. Sed ideo illi credim⁹ vt non in ipsū
credam⁹ qō illuminat:sz cū illo credam⁹ in illud lumen a
quo illuminat:vt z nos illuminemur/nō ab illo:sed cū illo
a quo ille. Cū autē dicit:vt oīs q̄ credit in me in tenebris
non maneat:satis manifestat oēs se in tenebris inuenisse.
Sed ne in eis tenebris maneant in quibus inuenti sunt:de
bēt credere in lucem que venit in hūc mundū:qz per illam
C factus est mundus. Et si quis audierit inq̄t ✠ba mea z cu
stodierit:ego non iudico eum. Memētote q̄ vos audisse i
superioribus lectionibus nouit:z qui obliti forte estis reco-
lite:z qui nō affuistis sed adestis:audite quomodo dicit fi
Joh.v. lius:ego nō iudico eū cū dicat alio loco:pater non iudicat
quēq;:sz omne iudiciū dedit filio:mihi qz intelligendum est
modo nō iudico eū:Quare nō iudicat modo:Attende q̄d
sequitur. Nō ei veni: inquit:vt iudicē mūdū:sed vt salui
ficem mundū: id est vt saluum faciam mundum. Hūc er-
go est tempus misericordie:postea erit iudicij:qz misericor
Pō.c. dia inq̄t z iudiciū cantabo tibi domine. Sed de ipso etiam
futuro nouissimo iudicio videte quid dicat. Qui spernit
me z non accipit verba mea:habet qui iudicet eum. Ser-
mo que locut⁹ sum:ille iudicabit eū in nouissimo die. Nō
ait q̄ spernit me z nō accipit ✠ba mea: ego nō iudico eū in
nouissimo die. Hoc eñ si dixisset:non video quomō posset
nō esse cōtrarij illi sententie vbi ait:pater nō iudicat quēq;
sz omne iudicium dedit filio. Cū vero dixit:qui spernit me
z nō accipit ✠ba mea habet qui iudicet eum: expectātib⁹
autē quisnā ille esset:secut⁹ adiunxit:sermo quē locut⁹ sum
ille iudicabit eum in nouissimo die:satis manifestauit seip
sum iudicaturum in nouissimo die. Seipsum quippe locu
tus est:seipsum annunciauit:seipsum tanuam posuit:quia
Rom.ij. ipse ad oues pastor intraret. Aliter itaq; iudicabunt q̄ nō
audierūt:aliter q̄ audierūt z cōtēpserunt. Qui enim sine le
ge peccauerūt (ait apostolus) sine lege z peribūt:z qui in le
ge peccauerunt:per legem iudicabunt. Quia ego inquit:
ex meipso nō sum locut⁹. Ideo se dicit non locutū ex ipso
qz non est ex seipso. Jam hoc sepe dixim⁹:tam hoc tanq;
notissimū nō docere sed admonere debem⁹. Sed qui mi-
sit me pater ipse mihi mandatū dedit:quid dicam et quid
loquar. Non laboraremus:si cum eis non loqui sciremus
cum quibus superiora locuti sumus:z cum eisdē nō oblī
sed qui audierūt memoria retinētib⁹. Nunc vero quia for-
tasse aliqui assunt q̄ nō audierunt:et q̄s sunt similes q̄ obli
ti sunt quod audierunt:propter illos perferant motus ne-
stras qui audita meminerūt. Quomodo dat mandatum
pater vnico filio? Quo verbo loquitur verbo:cum sit ipse fi
lius vnigenit⁹ verbū? Nūquid per angelū: cum per ipsum
creati sunt angeli? Nunquid per nubē: que quando sonuit
ad filiū/nō propter ipsum sonuit quod alibi dicit etiā ipse
sed ppter alios quos oportebat ita audire? Nunq̄d per so
nū labijs emissum qui non habet corpus? An aliquo loco
interuallo filij a patre separat: vt sit inter illos aer medi⁹
quo pcusso vox fiat z ad aurē veniat? Absit: vt talia de illa
incorporea z ineffabili substātia suspicemur. Filij vnicus
est verbū patris: z sapiētia patris: in illa sunt oīa mandata
patris. Neq; eñ patris mandatū filij aliquādo nesciebat:
vt eū necesse esset ex tpe habere quod antea non habebat.
Ita eñ a pfe quod habet accepit: vt nascēdo acceperit: ne
scendo/non patus sine vita existendo: quia et pater habet
vitam:z quod habet est:nec accepit tamen:quia non ex ali-
quo est. Filius autem accepit vitam dante patre a quo est:
z ipe quod habet est. Habet enim vitam z vita est. Ipsū su
di loquentem. Sicut habet inquit pater vitam in semetip: Joh.v.
so sic dedit z filio vitā habere in semetipso. Nunq̄d existen
ti z nō habēti dedit. Sz eo dedit quo genuit q̄ vitā genuit
z vita genuit vitā:z qz parē genuit:nō imparē genuit vitā:
ideo dictū est. Sicut habet ipse vitā in semetipso:sic dedit
z filio vitam habere in semetipso. Vitā dedit:quis gigna-
do vitam q̄d dedit nisi esse vitā? Et qz eterna est ipsa nati-
uitas. Nūq; nō fuit filius q̄ vita:nūq; nō fuit filius line vita.
Et sicut est natiuitas eterna:sic est qui natus est vita eter
Ita z mandatum nō quod filius nō habebat pater dedit:
sed sicut dixi / in sapientia patris quod est verbum patris
oia mandata sunt patris. Dicit autē mandatū datū: quia
non est a seipso cui dicitur datum. Et hoc est dare filio si
ne quo nunq; filius fuit:quod est gignere filiū qui nūq; nō
fuit. Sequit aūt. Et scio qz māndatū eius vita eterna est.
Si ergo vita eterna est ipse filius:z vita eterna est mādatū
patris:quid aliud dictū est/q̄s ego sum mādatum patris?
Proinde et id quod adiungit et dicit. Que ego loquor si
cut dixit mihi pater sic loquor. Non accipiamus dixit mi
hi:quasi pater verba locutus sit vnico verbo:aut egerat dei
✠bis:dei verbū. Dixit ergo pater filio:sicut dedit vitā filio
non q̄ nesciebat vel non habebat: sed quo ipse filius erat
Quid est autem. Sicut dixit mihi pater sic loquor:mihi ver
bum loquor? Ita ille dixit vt verax:ita ipse loquitur vt ver
ritas. Verax autem genuit veritatem. Quid ergo iam dice
ret veritati? Nō enī ipfecta erat veritas cui verum aliquid
adderet. Dixit ergo veritati:qz genuit veritatē. Pastor ip
sa veritas sic loquit vt ei dictū est:sed intelligentibus quos
docet vt nata est. Ut autem crederent homines quod intē
ligere nondū valent:ex ore carnis verba sonuerunt z abie
runt. Trāsuolātes soni strepuerunt peractis motibus tem
porū suorū. Sed res ipse quarum signa sunt soni: transeu
quodāmodo in eorū memoriam qui audierūt:etiā ad nos
per litteras que visibilia signa sunt pervenerunt. Non sic
loquitur veritas. Intelligentibus mēth⁹ intus loquitur
sine sono instruit:intelligibili luce perfundit. Qui ergo pō
in ea credere nativitatis eius eternitatem:ipe illam sic ac
dit loquētem:sicut ei dixit pater quod loqueretur. Excita
uit nos ad magnū desiderium interiorus dulcedinis fuesq;
credendo capimus:ambulando crescimus:proficiēdo ma
bulamus:vt peruenire possimus.

Tractatus.lv.

C Ante diem festum pasche sciens iesus qz venit

eius hora vt transeat ex hoc mundo ad patrem:
cum dilexisset suos qui erant in mundo: in finē
dilexit eos. Et cena facta:cum diabolus iam mi
sisset in cor vt traderet eum iudas simonis scā-
riothis:sciens quia omnia dedit ei pater in ma-
nus et qz a deo exiuit z ad deū vadit: surgit a ce
na et ponit vestimenta sua:et cum accepisset lin-
theum precinxit se. Deinde misit aquam in pel-
uim:et cepit lauare pedes discipulorum et exter
gere lintheo quo erat precinct⁹.

1 C Ena dominī ſm ioannē adiuuante ipso debitis
est explicanda tractatibus:z vt nobis posse do-
nauerit explanāda. Ante diē autē festū pasche
sciens iesus quia venit hora eius vt transeat ex
hoc mūdo ad patrem:cum dilexisset suos qui erāt in mun
do:in finem dilexit eos Pascha autē fratres nō sicut qui
dam existimāt grecū nomē est:sed hebreum. Opportunissi
me tñ occurrit/in hoc nomine quedā cōgruētia vtrarūq;
linguarū. Quia enim passio grece πασχα dicitur:ideo pa
scha passio putata est: velut ß nomine a passiōe sic appella
tum est. In sua vero lingua:ß est hebrea:pascha transitus
dictū ppterea:qz tunc primū pascha celebrauit popul⁹ dei
ex egypto fugientes rubrum mare trāsierūt. Hunc er- Exo.xiij
go figura illa ppbetica i ✠state completa est:cū sicut ouis
ad immolādum ducitur christus:cuius sanguine illitis po-
stibus nostris.i.cuius signo crucis signatis frontibus no-
stris:a perditione huius seculi tanq; a captiuitate vel in-
temptione egyptia liberamur:z agimus saluberrimum
trāsitum:cū a diabolo trāsim⁹ ad christum:z ab isto insta-
bili seculo ad eius fundatissimū regnum. Ideo quippe ad
deū pmanentē trāsimus ne cū mūdo trāseunte trāseam⁹
De hac nobis collata gratia deum laudans apostolus di- Col.i.
cit. Qui eruit nos de potestate tenebrarum z transtulit in
regnum filij charitatis sue. Hoc itaq; nomen id est pascha
quod latine vt dixit trāsitus nūcupat: velut interpretans
nobis beatus euangelista: ante diē inquit festum pasche
sciens iesus quia venit hora eius vt transeat ex hoc mūdo
ad patrē. Ecce pascha ecce trāsitus. Unde et quo? De ß
sz mūdo ad patrē. Spes mēbris in capite data est: quod
esset in illo transeunte sine dubio securura. Quid q̄ ifide
les z ab hoc capite atq; ab eius corpore alieni? Nonne et
ipsi transeunt:qz nō pmanent? Trāseunt plane et ipsi. Sz
aliō est trāsire de mūdo:aliō est trāsire cū mundo:aliō ad
patrem aliō ad hostē. Nā z egyptij transierunt: non enim
psequendo manserunt. Nō tñ transierūt p mare ad regnū
sed in mari ad interitum. Sciens ergo iesus quia venit ho
ra eius:vt transeat ex hoc mundo ad patrē. Cū dilexisset
suos qui erant in mundo in finem dilexit eos Utiq; vt et
ipsi de ß mūdo vbi erant/ad suū caput quod hinc trāsisset
eius dilectione transirent. Quid est em̄ in finē nisi in xp̄m? Rom.x.
Finis em̄ legis christus ait apostolus ad iusticiam omni
credenti. Finis perficiens:non interficiēs. Finis quousq; 1Cor.v.
camus:non vbi peream⁹. Sic omnino intelligēdū est: pas
cha nostrum immolatus est christus. Ipse est finis noster
in illum est transitus noster. Nam video posse ista verba
euangelica quodā humano modo etiā sic accipi:tāq; vsq;
ad mortē christus dilexerit suos:vt hoc videat esse in finē
dilexit eos. Humana est hec sententia:nō diuina. Neq; em
nos hucusq; ille dilexit:q̄ semp z sine fine nos diligit. Ab- 1Cor.xv.
sit vt dilectionē mortē finierit:q̄ nō est morte finit⁹. Etiam
post mortem quinq; fratres suos dilexit dives ille supbus
atq; impius:z vsq; ad mortem nos dilexisse putandus est
christus? Absit charissimi. Nequaq; ille nos diligēdo vsq;
ad mortem veniret:si dilectionem nostrā morte finiret:nisi
forte ita sit intelligendum/in finē dilexit eos vsq; ad mor- Joh.xv.
tem dilexit eos: quia tātū dilexit:vt mozeret pro eis. Hoc
enim testatur dicens. Maiorem hac charitatem nemo ha-
bet q̄ vt animā suā ponat quis pro amicis suis. Ita sane
nō probibemus intelligi in finem dilexit: vsq; ad mortem
dilexit:id est vsq; ad mortem illum dilectio ipsa perduxit
Et cena inquit facta:cum diabolus iam misisset in cor vt

traderet eum iudas simonis scariothis:sciens quia omnia
dedit ei pater in manus:z quia adeo † exiit et ad deum va- †Al.exi
dit surgit a cena:z ponit vestimenta sua. Et cū accepisset uit.
lintheum precinxit se. Deinde ‡mittit aquā in peluim:z ce ‡Al.mi-
pit lauare pedes discipulorum:z extergere lintheo q̄ erat sit.
precinctus. Nō ita debem⁹ intelligere cenā factā: veluti C
tam consumptam atq; transactam. Adhuc enī cenabat cū
dns surrexit z pedes lauit discipulis suis. Nā postea recu
buit:z buccellā suo traditori postea dedit vtiq; cena nōdū
finita: hoc ē dum adhuc panis eēt i mensa. Cena ergo fa-
cta dictum est/tam parata z ad cōiuantium mensā sūq;
perducta. Quod autem ait. Cum diabolus iam misisset ī
cor vt traderet eum iudas simonis scharioth. Si queris
quid missum sit in cor iude: hoc vtiq; vt traderet eū. Mis-
sio ista spiritualis suggestio est. Non fit per aurem sed per
cogitationem:ac per hoc nō corporaliter sed spiritualiter
Neq; enim spirituale quod dicit: semp in laude accipien
dum est. Nouit apostolus quedam spiritualia nequitie in Ephe.vj.
celestibus:aduersus que nobis colluctationem esse testat
Nō aūt essent maligna etiam spiritualia: si non essent etiā
malignī spiritus. A spiritu em̄ spiritualia nominant. Sed
quomodo ista fiant vt diabolice suggestiones immittātur:z
humanis cogitationibus misceātur:vt eas tanq; suas de-
putet homo: vnde scit homo? Nec dubitandum est etiam
bonas suggestiones a bono spiritu ita latēter ac spiritua-
liter fieri. Sed interest quibus nā earum mēs būana plē-
tiat diuino auxilio:vel deserta per meritū:vel adiuta per
gratiā. Factū ergo tā fuerat in corde iude per immissionē
diabolicā vt traderet discipulus magistrum:sed quem nō
didicerat deū. Jam talis venerat ad putuium explorator
pastoris/ insidiator saluatoris:vēditor redemptoris:tam
talis venerat z videbat:z tollerabatur:et se ignorari arbi-
trabatur:qz ī eo quē volebat fallere fallebatur. At ille isto
ipso corde intus inspecto nesciēte:sciēter vtebat. Sciens
qz oīa dedit ei pater in manus. Ergo et ipsum traditorē.
Nā si eum in manibus non haberet:non vtiq; illo vteretur
vtvellet. Proinde iam traditor traditus erat ei quem tra
dere cupiebat:atq; ita malum tradēdo faciebat:vt de illo
tradito bonū fieret quod nesciebat. Sciebat: em̄ dns quid
faceret p amicis:qui patienter vtebat inimicis. Ac sic oīa
dederat pater in manus eius:z in vsum mala:z in effectū
bona. Sciens etiam qz a deo exiuit et ad deū vadit. Nec
deū cum inde exiret: nec nos deserens cū rediret. Nec er-
go sciens:/surgit a cena:z ponit vestimenta sua. Et cum ac
cepisset lintheū: precinxit se. Deinde misit aquam in peluī
z cepit lauare pedes discipulorū:z extergere lintheo q̄ erat
precinctus. Debemus charissimi sensū euangeliste diligē D
ter attendere. Locutur⁹ quippe de tanta domini humili-
tate: pri⁹ eius celsitudinem voluit cōmēdare. Ad hoc per
tinet quod ait:sciens qz omnia dedit ei pater in manus et
quia a deo exijt z ad deum vadit. Cum illi ergo omnia pa
ter dedisset in manus:ille discipulorū nō manus sed pedes
lauit. Et cum se sciret a deo exisse z ad deū pergere: nō do-
mini dei sed hominis serui impleuit officiū. Ad hoc autē
pertinet quod etiā de traditore ipsi⁹ quia iam talis vene-
rat:qui nec ab illo ignorabatur:p eloqui voluit vt hoc quo-
qz ad maximū cumulū humilitatis accederet:quod etiam
illi nō dedignat⁹ est pedes lauare: cuius man⁹ iam prēui-
debat i scerere. Quid autem mirum si surrexit a cena z po
suit vestimenta sua:qui cum in forma dei esset semetipsum
exinaniuit? Et quid mirū ū precinxit se litheo: qui formā Phil.ij.
serui accipiens habitu inuentus est vt homo? Quid mirū
si misit aquam in peluim vnde lauaret pedes discipulorū
qui terram sanguine fudit:quo immūdicia dilueret pec-
catorū? Quid mirū si lintheo quo erat precict⁹ pedes ds
lauerat tersit:qui carne qua erat indut⁹ euangelistarū ve-
stigia confirmauit? Et lintheo quidē vt se precingeret:po
suit vestimenta sua que habebat. Ut autem formam serui
acciperet quando semetipsū exinanuit:nō quod habebat
deposuit:sed quod nō habebat accepit. Crucifigendus sa-
ne suis expoliatus est vestimētis:z mortuus inuolut⁹ est
lintheis:z tota illa ei⁹ passio/nostra purgatio est. Passur⁹
igitur exitia: p̄misit obsequia:non solū eis:pro quib⁹ erat
subiturus mortē:sed etiam illi qui eum fuerat traditurus

ad mortem. Tanta est quippe humane hūilitatis vtilitas vt eam suo cōmēdaret exēplo etiam diuina sublimitas qz
Luce. ix. homo iugbus in eternum periret: nisi eum deus humilis inuenire. Venit enim filius hominis quere: z saluū face: re qđ perierat. Perierat autem superbiam deceptoris se: cutus ergo humilitatem redemptoris sequatur inuentus.

Tractatus.lvj.

Venit ergo ad simonem petrum. Et dicit ei petrus. Domine tu mihi lauas pedes? Respon= dit iesus z dixit eis. Qđ ego facio tu nescis mo= do scies autem postea. Dicit ei petrus non laua= bis mihi pedes in eternum? Respondit ei iesus si non lauero te non habebis partem mecum. Di cit ei simon petrus: domine non tantum pedes meos sed et manus et caput. Dicit ei iesus. Qui lotus est non indiget nisi vt pedes lauet: sed est mundus totus.

A Cum lauaret pedes discipulorū dñs. Venit ad simonē petrum: z dicit ei petrus. Dñe: tu mihi la uas pedes? Quis enim nō expauesceret lauari sibi pedes a dei filio? Quis itaqz mag̃e fuisset audacie contradicere seruū dño: hominem deo. Tamen ꝑ petrus facere maluit: qz perpeti vt sibi pedes lauarentur a domino z deo. Nec putare debemus ꝑ petrum inter cete: ros formidasse atqz recusasse: cum id alij ante ipsum liben ter vel equanimiter sibi fieri ꝓmisissent. Facilius quippe sic accipiuntur ista verba euangelij: quta cum dictum es: set: cepit lauare pedes discipulorum et extergere lintheo q̃ erat precinctus: deinde subiunctū est: venit ergo ad simo: nem petrū: quasi aliquibus iam lauisset/z post eos venisset ad primum. Quis enim nesciat primum apostolorum esse beatissimū petrū? Sed non ita intelligendū est quod post alios ad illum venerit: sed quod ab illo ceperit. Quādo ergo pedes discipulorum lauare cepit venit ad eum a quo cepit id est ad petrum. Et tunc petrus quod etiā quilibet eoz̄ expauisset: expauit atqz ait. Domīe tu mihi lauas pe: des? Tu mihi. Quid est tu? Quid est mihi? Cogitāda sunt potius q̃ dicenda: ne forte quod ex his verbis aliquatenꝰ dignū cōcipit alia: nō explicet lingua. Sz rñdit iesus et di xit eis. Quod ego facio tu nescis modo: scies autem post ea. Nec tamen ille dominici facti altitudine exterritus p mittit fieri quod cur fieret ignorabat. Sed vsqz ad suos pe des humilē xp̃m adhuc non vult videre: non potest sustine: re. Non lauabis mihi (inquit) pedes in eternū. Quid est in eternū? Nunq̃ hoc feram: nunq̃ patiar: nunq̃ sinā. Hoc quippe in eternum non fit: quod nunq̃ fit. Cum saluato egrū reluctantem de ipsius salutis periculo exterrēs. Si non lauero te: inquit: nō habebis partem mecum. Ita di: ctum est si non lauero te: cum de solis pedibus agerēt quo modo dici assolet/ calcas me: quādo sola planta calcatur. At ille amore z timore perturbatus z plꝰ expauescens chri stum sibi negari q̃ vsqz ad suos pedes humiliari. Domīe ait: non tantum pedes meos sed et manus z caput. Quan doquidem sic minaris lauanda tibi membra mea: non so: lum tibi ima non subtrahо verū etiā prima substerno. He mihi neges capiendam tecū partem. Dicit ei iesus. Qui lotus est: nō habet opus nisi pedes lauare: sed est mūdꝰ to: tus. Hic moueatur fortassis qs z dicat. Immo si mundus est totus qđ ei opus est vel pedes lauare? Dñs autem no: uerat qđ dicebat etiā si nr̄a infirmitas ei⁹ secreta nō pene: trat. Verūtamē q̃ tum nos erudire z ex lege sua docere di gnatur: pro captu meo pro modulo meo: aliquid etiā ego de huius questionis profunditate illo adiuuante respon: deam: ac primū ipsam locutionem non sibi esse cōtrariam facillime ostendam. Quis em̄ non ita rectissime loqui pos: sit: mundus es totus preter pedes? Elegantius autē loq̃: tur si dicit: mundꝰ es totꝰ? nisi pedes: quod tantūdē valet. Hoc ergo ait dominus: non habet opus nisi pedes lauare sed est mundus totꝰ. Totus vtiq̃ preter pedes: vel nisi pe: des quos habet opus lauare. Sed quid est hoc? Quid si: bi vult/quid? Hic necessarium est vt quer amus. Domin⁹ dicit veritas loquitur: quod opꝰ habet pedes lauare etiā ille qui locus est. Quid fratres met quid putatis nisi qz bo mo in sancto quidem baptismo totus abluitur non preter pedes sed totꝰ omnino. Verūtamē cum in rebꝰ humanis postea viuit: vtiq̃ terra calcatur. Ipsi igitur humani af: fectus sine quibus i hac mortalitate nisi viuitur: quasi pe: des sunt vbi ex humanis rebus afficimur: et sic afficimur vt si dixerimus quia peccatū nō habemus nosipsos decipi: mus z veritas i nobis nō est. Quotidie igitur pedes lauat nobis: qui iterpellat pro nobis. Et quotidie nos opus ha bemus vt pedes lauemus: id est vias spiritualiū gressuum dirigam⁹. In ipsa oratiōe dominica confitemur cum dici: mus. Dimitte nobis debita nostra: sicut z nos dimittimus debitoribus nostris. Si enim confiteamur sicut scriptum est peccata nostra: pfecto ille q̃ lauit pedes discipulorꝫ suo rum/fidelis est z iustus qui dimittat nobis pctā nostra et mundet nos ab omni peccato: id est vsqz ad pedes quibus conuersamur i terra. Proinde ecclesia quam mūdat xp̃s lauacro aque in verbo: nō solū in illis est sine macula z ru: ga: qui post lauacrum regenerationis continuo ex huius vite contagione tolluntur: nec calcant terram vt opus ha: beant pedes lauare: verūetiā in his quib⁹ istam misericor: diā prebens dñs fecit eos de seculo isto lotis etam pedib⁹ emigrare. In his autē qui hic demorātur: etiam si munda sit: quoniam iuste viuunt: opus tamen habēt pedes lauare: quoniam sine peccato vtiq̃ non sunt. Propter hoc dicit i cantico canticorum. Laui pedes meos: quomodo inquina bo illos? Dicitur eñ hoc cum cogitur ad christū venire et terrā calcare conuenit. Alia questio rursus exoritur. Non ne christus sursum est? Nōne ascendit in celum et sedet ad dexteram patris? Nōne apostolus ad nos clamat et dicit: Si ergo resurrexistis cū christo/ que sursum sunt querite vbi xp̃s est i dextera dei sedens: que sursum sunt sapite nō que super terram. Quomodo ergo vt ad christum eam⁹ ter ram calcare compellimur: cum potius nobis sursum eos habendum sit ad dominū: vt cum illo esse possimus? Videl: tis fratres hodierni tēporis angustias: istā coartare que stionem. Quod et si vos forte minus videtis: ego vtiq̃ vi deo quāte disputationes indigeat. Unde peto vt eā potiꝰ suspendi q̃ vel negligentiꝰ vel angustius pertractari non fraudata: sz dilatata expectatiōe patiamini. Aderit ei do: minus qui nos debitores facit: vt faciat etiā redditores.

Tractatus.lvij. De eadem lectione.

B Non immemor mei debiti z iam reddendi tempꝰ agnosco. Donet vnde reddā/qui donauit vt de beam. Donauit enim dilectionem de qua dictū est. Memini quic q̃ debeatis: nisi vt inuicem di: ligatis. Donet etiam sermonem quē video me debere dile: ctis. Expectationē vestram ad hoc nempe dilatā: et ex plicarem sicut possem/quēadmodū etiam per terrā veni: tur ad christum: cum potiꝰ iubeamur que sursum sūt quere re non q̃ super terrā. Sursum enim christus est sedens ad dexteram patris. Sz profecto z hic est propter quod z sur: lo in terra seutēti dicit. Saule saule quid me persequeris. Ut autem hoc querendum suscipere mus: id tractabatur quod dñs pedes discipulis lauit: cum iam ipsi discipuli lo ti essent: nec opꝰ haberent nisi pedes lauare. Ubi vilum est intelligēdū qđ baptismo quidem homo totꝰ abluitur: sed dum isto postea viuit in seculo/ humanis affectib⁹ terrans velut pedibus calcans: ipsa scilicet conuersatione vite hu: ius ꝓtrahit vnde dicat: dimitte nobis debita nr̄a. Ac sic eti am inde mūdat ab eo qui pedes lauit discipulis suis nec desinit interpellare pro nobis. Hinc occurrerūt ex cantico canticorum ecclesie verba dicētis. Laui pedes meos quo modo inquinabo eos. Cum vellet ire z aperire ei qui vene: rat ad eam et pulsauerat: sibiq̃ aperire popposcerat ille ipe: ciosus forma pre filijs hominū. Hinc questio nata est quā coartare noluimꝰ angustijs tpis: ideoq̃ dissulimus: quo ad modo ecclesia timeat inquinare pedes dum pergit ad chri stum: quos baptismate lauerat christi. Sic ei ait. Ego dor mio: z cor meū vigilat. Vox fratruel⁹ mei pulsat ad tamen deinde dicit etiam ipse. Aperi mihi sozor mea: prima mea colūba mea: pfecta mea: qz caput meum repletum est roze crines mei guttis noctis. Et respōdit illa. Exui me tuni ca mea quomō induam eam? Laui pedes meos: quomō in quinabo illos? O admirabile sacramentū z grande myste rium. Ergo ne timet inquinare pedes ventendo ad eū qui lauit suorum discipulorū pedes? Timet certe quia per ter: ram venit ad eum qui etiam in terra est: quia suos hic ꝑsti tutos nō deserit. An non ipse ait. Ecce ego vobiscum sum vsqz ad consummationē seculi? An non ipe ait. Videbitis celos apertos z angelos dei ascendentes z descendētes ad filiū hominis? Si ascendunt ad eum/ pterea quia sursum est: quomodo ad eum descendūt si etiam non hic est? Dicit ergo ecclesia. Laui pedes meos: quomodo iquinabo eos? In his hoc dicit q̃ predicant christū et aperiūt illi hostiū vt habitet per fidē in cordib⁹ hominum. In eis hoc dicit cum deliberāt vtrum ministerium tale suscipiāt cui se mi: nus idoneos existimāt: vt sine culpa ipleant ne forte alijs predicātes/ipsi reprobi fiant. Tutius enim veritas audi: tur q̃ predicatur: quoniam cum auditur/ humilitas custo dit. Cum autem predicatur/ vix nō subrepit cuiuis homi: num quantulacūq̃ iactantia: in qua vtiq̃ inquinētur pe: des. Ergo vt apostolus Iacobus dixit: sit oīs homo velox ad audiēdum: tardus autem ad loquendum. Dicit z alius homo dei. Auditui meo dabis gaudium z leticiam: z exul tabunt ossa humiliata. Hoc est qđ dixit: cum veritas audi: tur/ humilitas custodit. Dicit et alius. Amicus sūt sponsi stat et audit eum: et gaudio gaudet propter vocem sponsi. Fruamur auditu: sine strepitu nobis loquente intrinsecꝰ veritate: q̃ etiam cum foris secus insonat per legentem per annūciantem/per predicantem/ per disputantem/per precipiētem/per consolātem/per exhortantem/per ipsum etiam cātantem atqz psallantem: ipsi qui hec agunt: inquie: nare pedes suos timeāt: cum placere hominibus subrepen te amore humane laudis affectāt. Ceterum qui eos audit libenter z pie: non habet locum iactandi se in laborib⁹ alie nis: et nō inflatis ossibus humiliatis: gaudio gaudet pro: pter vocem dominice veritatis. Proinde in eis qui liben: ter z humiliter audire nouerunt: z vitā quietam in studijs dulcibus z salubribus agūt: catholica delicietur ecclesia z dicat. Ego dormio: z cor meum vigilat. Quid est ego dor: mio: et cor meū vigilat: nisi ita quiescovt audiam? Otium meum non impenditur nutriende desidie: sed percipiende sapientie. Ego dormio: z cor meum vigilat: vaco et video: quoniā tu es dominus: quia sapientiam scribo in tempore ociꝰ: et q̃ minoratur actu ipse pereꝑpiet eam. Ego dormio: et cor meum vigilat. Ego requiesco a negociosis actib⁹: et animus meus diuinis se intēdit affectib⁹. Sed in his qui sto modo suauiter z humiliter requiescunt: dū ociose oble ctat ecclesia: ecce pulsat ille q̃ ait. Que dico vobis in tene: bris dicite in lumine: et quod in aure auditis predicate su per tecta. Vox ergo eius pulsat ad tanuam: et dicit. Aperi mihi sozor mea/ prima mea/ columba mea/ perfecta mea/ quia caput meum repletum est roze: z crines mei guttis no ctis. Velut si diceret. Tu vacas: z cōtra me hostium clau: sum est. Tu studes octo paucoꝝ et abūdante iniquitate refrigescit charitas multorum. Vox quippe iniquitatis est. Nos vero eius z gutte: hi sunt qui frigescunt z cadunt z fa ciūt refrigescere caput christi: hoc est vt non ametur deus/ caput enim christi deus. Sed portantur in crimib⁹: id est i sacramētis visibilibus tolerātur: cū nequaq̃ interiora sen sus attingūt. Pulsat ergo vt excutiat quietē sanctis ocio: sos: et clamat. Aperi mihi de sanguine meo sozor mea: de ac cessu meo prima mea/ de spiritu meo columba mea/ de ser mone meo quē plenius ex ocio didicisti perfecta mea. Ape ri mihi: predica me. Ad eos quippe q̃ clauserūt contra me: quomodo intrabo sine aperiente? Quomodo enim audiēt sine predicante? Hinc fit vt etiam hi qui amant ocium stu diorū bonorum: et nolunt perpeti laboriosarum molestias actionum: eo q̃ minus id oneos ad hec ministranda/ et sine reprehensione agenda se sentiunt: mallent si fieri posset san ctos apostolos z predicatores veritatis antiquos excitari aduersus abūdantiā iniquitatis: quia feruor friguit charis tatis. Sed in eis qui iam de corpore exierunt: et carnis in: dumēto expoliati sunt: neq̃ eñ ab ea separati sunt: respon deat ecclesia. Exui me tunica mea: quomodo induā eam? Recipietur quidem illa tunica z i eis qui iam exuti sunt/ rursus vestietur carne ecclesia: nō tamen nunc quando fer uefactendi sunt frigidi/sed tunc quando resurrecturi sunt mortui. Passa ergo difficultatem ꝓpter inopiam predica torum et recolēs illa sua membra sana sermonibus/sancta moribus: sed iā exuta corporibus: ingemit z dicit ecclesie. Exui me tunica mea: quomodo induam eam? Mēbra illa mea que christo aperire euangelizando excellentissime po tuerunt: quomodo ad corpora quib⁹ exuta sunt redire nūc possunt? Deinde respiciens ad eos q̃ predicare et populos acq̃rere ac regere: ac si christo aperire vtcūq̃ possunt: sed in his difficultatib⁹ actionum peccare metuūt: laui iquit pedes meos: quomō inquabo illos? Quisquis enim in ver Jaco.iij. bo non offendit: hic pfectus est vir. Et quis est perfectus? Quis est qui nō offendit in tanta abundantia iniquitatis: tanto frigore charitatis? Laui pedes meos: quomodo in: quinabo eos? Quādoquidem lego et audio. Nolite multi magistri fieri fratres: quoniā maius iudiciū sumitis. In multis enim offendimus oēs. Laui pedes meos: quomo: do inquinabo eos. Sed ecce surgo z aperio/ xp̃e laua eos. Dimitte nobis debita nostra: quoniam nō est extincta cha Mat.vj. ritas nr̄a: qz z nos dimittimus debitoribus nostris. Quan do te audiuimus exultāt tecū in celestibus ossa humiliata Psalm.l. Sed qñdo te predicamus: terrā calcamus vt tibi aperia mus. Et ideo si reprehēdimur perturbamur: si laudamur: inflamur. Laua pedes nostros ante mūdatos: sed cum ad aperiendum tibi per terrā pergimus inquinatos. Hec vo bis hodie satis sint dilectissimi. Si qd secus q̃ oportuit di cētes fortassis offendimus: vel laudibus vestris immode: ratius q̃ oportuit elevati sumus: impetrate mūdationem pedibus nostris deo placentibus orationibus vestris.

Tractatus.lviij.

Et vos mundi estis sed non omnes. Sciebat enim quisnam esset qui traderet eum: propterea dixit. Non estis mūdi omnes. Postq̃ ergo lauit pedes eorum: et accepit vestimēta sua: cum recu: buisset iterum dixit eis. Scitis quid fecerim vo bis: vos vocatis me magister z dñe: et bene dici: tis. Sum eteni. Si ergo ego laui pedes vestros domin⁹ et magister: z vos debetis alter alterius lauare pedes: exēplum enim dedi vobis: vt quē: admodum ego feci vobis: ita et vos faciatis.

A Am illa verba sancti euāgelij vbi dns lauās pe: des discipulis suis ait. Qui lotꝰ est semel nō ha: bet necessitatē nisi pedes lauare: sed est mundus totus: dilectioni vestre vt domin⁹ donare digna tus est exposuim⁹. Hunc qđ sequitur videamus. Et vos inquit mundi estis: sed nō omnes. Hoc quid sit ne quere: rem⁹: ipse euangelista patefecit adiungens. Sciebat enim quisnam esset qui traderet eum: propterea dixit. Nō estis mūdi omnes. Quid hoc apertius? Proinde ad sequētia transeam⁹. Postq̃ ergo lauit pedes eorum et accepit ve stimēta sua: cum recubuisset iterum dixit eis. Scitis quid fecerim vobis? Huc ē vt beato petro reddat illa ꝓmissio Dilatum enim fuerat: quando expauescenti z dicēti: nō la: uabis mihi pedes in eternū: respōsum est ei. Quod ego fa cio tu nescis modo: scies autē postea. Ecce est ipm postea: tam tempus est vt dicatur qđ pauloante dilatum est. Me: mor itaqz dominus se ꝓmisisse iādudum sciētiam facti sui tam inopinati/tam mirabilis/tam expauescēdi: et nisi ipe vehemēter terruisset nullo mō sinēdi vt magister nō tantū ipsoꝝ sed angelorꝫ z dns non tātum ipsorum sed rerū oīm/ lauaret pedes discipulorū et seruorum suorum. Huius er: go tanti facti qm̄ promiserat scientiam dicens. Scies aūt postea: qđ sit qđ fecit docere nunc incipit. Vos inqt voca tis me magister z dñe: z bñ dicitis. Sum etem̄. Bene dici tis qz vez dicit. Sum qppe qđ dicit. Homini ꝓceptū est: Prouer. nō te laudet os tuū: sz laudet te os ꝓpri tui. Periculosū xxvij. est em̄ sibi placere: cui cauēdum est supbire. Ille autem q̃ super oīa est: q̃ tūcūq̃ se laudet nō se extollit excelsus: nec

Universitätsbibliothek

potest recte dici arrogans deus. Nobis nāq; expedit eum nosse non illi nec eū qui sic̄q; cognoscit si non se indicet ipe q̄ nouit. Si ergo non se laudādo quasi arrogantiā vitare voluerit: nobis sapiētiam denegauit. Et magistrum quidem q̄ se esse dicit nemo reprehenderet/etiam q̄ eum nihil esse aliud c̄q; hominem crederet: qm̄ id pfitetur quod ⁊ ipsi homines in cuiuslibet artibus vsq; adeo sine arrogātia profitentur: vt pfessores vocentur. Quod vero dominum ⁊ ipse se dicit discipulorum suorum: cum sint illi etiam ſm̄ seculū ingenui: c̄ha ferat in homine? Sed deus loquitur. Nulla est hic elatio tāte celsitudinis: nullum mendacium veritatis: nobis subiacere illi vtile est celsitudini: nobis seruire vtile est et veritati. Quod se dīm dicit nō ille vitiū est: sed nobis beneficiū. Cuiusdā secularis auctoris verba laudātur: q̄ dixit. Cum oīs arrogantia odiosa est: tamen illa ingenij ⁊ eloquentie multo molestissima. Et tamen idēipse cum de sua eloquētia loqueretur: diceret inquit perfectam si ita iudicarē: nec in veritate crimē arrogātie pertimescerem. Si igit̄ ille homo eloquentissimus in veritate arrogātiam nō timeret: quomodo arrogantiā ipsa veritas timet. Dicat se dominum qui dominus est: dicat se verum qui veritas est. Nonne dicam ego q̄ vtile est: dum tacet ille q̄ est? Beatissim⁹ paulus nō vtiq; vnigenit⁹ dei filius: sed vnigeniti dei filij seruus et apostolus: nō veritas sed particeps veritatis: ait libere ⁊ pstāter. Et si voluero gloriari nō ero insipiēs: veritatem enim dico. Neq; enim in scipso sed in ipsa veritate q̄ superior est ipso: et humiliter ⁊ veraciter gloriet: quoniam ⁊ ipse precepit: vt q̄ gloriatur in domino gloriet. Ita ne nō timeret ⁊ insipiētiam si gloriari vellet amator sapiētie: ⁊ in gloria sua timeret insipientiam ipsa sapiētia? Non timuit arrogātiam qui dixit. In domino laudabitur anima mea. Et in laude sua timeret arrogātiam potestas dominī: in quo laudatur aīa serui. Vos iquit vocatis me magister et dñe: et bene dicitis. Sum etenim. Ideo bene dicitis: quia sum. Nam si nō essem quod dicitis: male diceretis etiam si me laudaretis. Quomodo ergo negaret veritas/quod dicūt discipuli veritatis? Quomodo quod dicunt qui didicerunt negaret ipse vnde didicerunt. Quomodo fons negat q̄ bibens predicat? Quomodo lux occultat: q̄ vidēs indicat. ⁊ Si ergo (inquit) ego laui pedes vestros domin⁹ ⁊ magister: debetis ⁊ vos alter alterius lauare pedes. Exemplū enim dedi vobis: vt quēadmodum ego feci vobis: ita et vos faciatis. ⁊ Hoc est beate petre q̄ nesciebas: quādo fieri nō sinebas. Hoc tibi postea sciendū ſm̄ misit: quando vt sineres terruit: te magister tuus: ⁊ dominus tuus lauās pedes tuos. Didicim⁹ fratres humilitatē ab excelso: faciamus inuicem humiles q̄ humiliter fecit excelsus. Magna est cōmendatio humilitatis: ⁊ faciunt sibi hoc inuicem fratres etiā opere ipso visibili: cum se inuicē hospitio recipiunt. Est enim apud plerosq; consuetudo huius humilitatis vsq; ad factū: quo cernat expressa. Unde ⁊ apostolus cum viduam bene meritam cōmendaret: si hospitio inq̄t recepit: si sanctorū pedes lauit. Et apud sanctos vbiq; hec consuetudo non est: q̄ manu non facīt: corde facit: si in illorū numero sunt quib⁹ dicitur in hymno beatorū trium puerorum. Benedicite sancti ⁊ humiles corde domino. Multo autē est melius et sine controuersia verius vt etiam manib⁹ fiat: nec dedignetur q̄ fecit xp̄s: facere christianus. Cum enī ad pedes fratris inclinat̄ corpus: etiā in corde ipso vel excitatur: vel si tam inerat cōfirmat ipsius humilitatis affectus. Sed excepto isto morali intellectu ita nos huius dñici facti altitudinē cōmendasse meminim⁹: q̄ lauando pedes iam totorum atq; mundorum discipulorū significauerit dñs pper humanos q̄b⁹ in terra versamur affectus. Etūlibet profecerim⁹ in apprehensione iustitie: sciamus nos sine peccato nō esse: q̄ subinde abluit interpellādo pro nobis cū oīam⁹ patrem q̄ in celis est vt debita nostra dimittat nobis: sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nostris. Quomodo ergo ad hūc intellectū poterit ptinere hoc q̄ ipse postea vocuit: vbi sui facti exposuit rationē dicens? Si ego laui vros pedes dñs et magister: debetis et vos alter alterius lauare pedes. Exēplū enī dedi vobis: vt quēadmodum ego feci vobis: ita ⁊ vos faciatis. Nūquid possumus dicere q̄ etiā frater fratrem a delicti poterit cōtagione mūdare? Immo vero id etiam nos esse admonitos in hui⁹ dominici operis altitudine nouerim⁹: vt confessi inuicem delicta nostra oremus pro nobis sicut et christus interpellat̄ pro nobis. Audiamus apostolū iacobū hoc ipsum euidentissime precipientem ⁊ dicentem. Confitemini inuicem delicta vestra ⁊ orate pro vobis: quia et hoc dominus nobis dedit exemplum. Si enim ille q̄ nullum peccatum nec habet: nec habuit: nec habebit orat p peccatis nostris: c̄tomagis nos inuicem p peccatis nostris orare debemus? Et si dimittit nobis ille cui nō habemus quod dimittamus: c̄tomagis dimittere nobis debem⁹ inuicem qui sine peccato hic viuere nō valemus? Quid enim videt in hac altitudine sacramēti domin⁹ significare/cum dicit: exēplū enim dedi vobis: vt quēadmodum ego feci vobis: ita et vos faciatis: nisi q̄ apertissime dicit apostolus. Donātes vobismetipsis si quis aduersus aliquem habet querelam: sicut ⁊ dominus donauit vobis: ita et vos inuicem. Itaq; nobis delicta donemus et p nostris delictis inuicē oremus: atq; ita quodāmodo inuicem pedes nostros lauemus. Nostrū est donāte ipso ministerium charitatis et humilitatis adhibere: illius est exaudire ac nos ab omni peccatoꝝ contaminatione mundare per christum et in christo vt quod alijs etiam dimittimus: hoc est in terra soluim⁹/ soluatur et in celo.

Tractatus.lix.

¶ Amen amen dico vobis: non est seruus maior domino suo. Neq; apostolus maior eo qui misit illum. Si hec scitis beati eritis si feceritis ea: nō de omnibus vobis dico/ ego scio quos elegerim sed vt adimpleat scriptura. Qui mānducat mecū panem leuabit contra me calcaneū suum. Amodo dico vobis priusq; fiat: vt cum factum fuerit credatis: quia ego sum. Amen amen dico vobis qui accipit si quem misero: me accipit: qui autem me accipit: accipit cum qui me misit.

¶ Audiuimus sanctū euāgelium loquēte domino atq; dicente. ⁊ Amen amen dico vobis: nō est seruus maior domino suo: neq; apostolus maior eo qui misit illū. Si hec scitis: beati eritis si feceritis ea. ⁊ Hoc ideo dixit: quia lauerat discipulorū pedes magister humilitatis ⁊ verbo et exemplo. Sed poterim⁹ ea q̄ sunt operosius differenda ipso adiuuāte differre/si non in eis qua manifesta sunt imoremur. Cum ergo hec dominus premisisset adiunxit. ⁊ Non de oībus vobis dico. Ego scio quos elegerim: sed vt † impleat scriptura: q̄ manducat panem meum leuabit ‡ sup me calcaneum suum. ⁊ Hoc quid est aliud: nisi conculcabit me. Notum est de quo loquat⁹ das ille traditor eius attingitur. Ergo ipsum nō elegerat/ vnde ab eis quos elegit isto sermone secernit. Qui ergo de eo inquit: beati eritis si feceritis ea: nō de omnibus vobis dico. Est inter vos q̄ nō erit beatus: neq; facit ea. Et ego scio quos elegerim. Quos nisi eos qui beati erūt faciendo que precepit ac facīdo monstrauit: qui efficere beatos potest? Nō est igit̄ traditor iudas electus. Quid est ergo q̄ alio loco dicit. Nonne ego vos duodecim elegi: ⁊ vnus ex vobis diabolus est? An ⁊ ipse ad aliquid est electus ad q̄d vtiq; erat necessarius. Nō autem ad beatitudinem de qua modo ait. Beati eritis si feceritis ea? Hoc non de omnibus dicit. Scit enim quos ad societatē beatitudinis huius elegerit. Non est ex eis iste q̄ panem eius sic edebat: vt super eum leuaret calcaneum. Illi manducabāt panem dominī ille panem domini cōtra dominum: illi vitam/ille penam. Qui enim mānducat indigne (ait apostolus) iudicium sibi manducat. ⁊ Amodo inq̄t dico vobis priusq; fiat vt cum factū fuerit credatis quia ego sum. ⁊ Id est ego sum de quo illa scriptura precessit: vbi dictū est. Qui mānducat panem meum leuabit super me calcaneum suum. Deinde sequit⁹ dicit. ⁊ Amen amen dico vobis: qui accipit si quem misero me accipit. Qui aūt me accipit: accipit cū q̄ me misit. ⁊ Ne distare voluit ītelligi iter eū quē mittit ⁊ seipm̄: q̄tū iter seipsum et patrem deū. Hoc si isto modo acceperimus: scio quos gradus (q̄d absit) arrianoꝝ more faciemus. Illi quippe cū audiunt hec eu angelica verba seu legūt: statim ad illos gradus sui dogmatis currunt: quib⁹ no ascendūt ad vitā sed precipitātur ad mortē. Continuo q̄ppe dicūt. Ergo apostolus filij dixtat a filio: cuius dixerit. Qui accipit si quē misero me accipit. Tātū dixtat ⁊ filij a pre: cuius dixerit: q̄ aūt me accipit: accipit eū q̄ me misit. Sed si hoc dicis oblit⁹ es heretice grad⁹ tuos. Si em̄ tāto interuallo ꝑpter hec dīi ꝛba filiū a pre c̄tum ap̄lm distiguis a filio: vbi ponitur? es spūsctm̄? Excidit ne tibi? Vis cum ponere solere post filiū? Erit ipse inter apostolū ⁊ filiū. Et multo ampli⁹ distabit filij? ab ap̄lo c̄q; pater a filio. An forte vt inter filiū ⁊ ap̄lm atq; iter pr̄em ⁊ filiū maneat parib⁹ iter vallis ista distinctio: equalis erit spūsanct⁹ filio. Sed nec hoc vult⁹. Vbi ergo eū posituri estis. Si c̄ta filiū pr̄i: tāta ap̄lm filio discretione supponit⁹? Cohibete itaq; vestre p̄sumptiōis audaciā: et in his verbis nolite querere c̄tam pot⁹ dicentē. Ego ⁊ pater vnū sumus. Ubi veritas vobis inter genitorē ⁊ vnigenitū nullā distātie suspitionē relict vbi grad⁹ vestros christ⁹ elisit: vbi scalas vestras petra cōfregit. Sed hereticoꝝ calūnia refutata: quonā modo nos accepturi sum⁹ hec dūcta ꝛba: qui accipit si quē misero me accipit: q̄ aūt me accipit: accipit eum q̄ me misit. Si em̄ voluerim⁹ intelligere ideo dictū: q̄ me accipit: accipit eum q̄ me misit: q̄ vni⁹ nature sint pater ⁊ filij? cōsequens videbitur ex eoꝝdē verboꝝ regula qua dictū est: q̄ accipit si quē misero me accipit: vt vnius nature sit filij⁹ et ap̄li. Posset q̄dē nō icōuenīēter ⁊ hoc itelligi: quō gemīe est ille gygas substātie: q̄ exultauit ad currēdā viā. Verbū ei caro factū est: hoc est de? hō fact⁹ est. Proīde ita dixisse posset videri q̄ accipit si quē misero me accipit ſm̄ hoiem: q̄ autē me ſm̄ deū accipit: accipit eū q̄ me misit. Sed cū ista dicebat: non ab illo nature vnitas: sed in eo q̄ mittit mittētis cōmendabat auctoritas. Sic itaq; eum q̄ missus est vnusquisq; accipiat: vt in illo cū q̄ misit attēdat. Et ideo attendas xp̄m in petro: iuentes discipuli p̄ceptorē. Si aūt attēdas p̄rem in filio: iuentes vnigenit⁹ genitorē: ac sic in eo q̄ missus est sine vllo accipis erroꝛe mittētē. Ea q̄ sequunt in euāgelio: non sunt tpis breuitate coartanda. Et ideo sermo iste fratres charissimi velut outū sanctaꝝ cib⁹ si sufficit salubriter capiatur: si exiguus est desiderabilius ruminetur.

Tractatus.lx.

¶ Cum hec dixisset Jesus: turbatus est spiritu. Et protestatus est et dixit. Amen amen dico vobis: quia vnus ex vobis tradet me.

¶ On parua fratres ex euāgelio beati iohānis nobis ꝓponīt̄ ist̄io: vbi ait. ⁊ Cū hoc dixisset iesus turbat⁹ est spū: ⁊ ptestat⁹ est ⁊ dixit. Amen amē dico vobis: q̄ vn⁹ ex vobis tradet me. ⁊ Hinc ne turbat⁹ est iesus non carne sed spū: q̄ dictur⁹ fuerat vn⁹ ex vobis tradet me? Nunq̄d nā illi hoc tūc p̄mū venit in mentē vt tūc p̄mū et subito reuelatū est: eūq; repētina tāti mali nouitate turbauit. Nōne hic pauloāte loq̄bat dicēs: q̄ mānducat panē meū: leuabit sup me calcaneū. Nōne etiā tā superi⁹ dixerat: ⁊ vos mūdi estis sed nō oēs? Ubi euāgelista fabūrit: sciebat em̄ q̄nā esset q̄ traderet eū. Quē iā ⁊ ante significauerat dicēs. Nōne ego vos duodecim elegi: ⁊ vn⁹ ex vobis diabol⁹ est? Quid est ergo q̄ nūc turbat⁹ est spū cū ptestat⁹ est ⁊ dixit. Amen amen dico vobis: q̄ vnus ex vobis tradet me. An q̄ eū iā fuerat exp̄ssur⁹? vt nō lateret i ceteris: q̄ discerneret a ceteris? Ideo turbat⁹ est spū. Et q̄ ipe traditor iā fuerat exitur⁹ vt iudeos q̄b⁹ dñs ab eo traderet adduceret: turbauit eum iminēs passio ⁊ piculū proprium ⁊ traditoris ipēdēs man⁹: cui⁹ fuerat p̄coḡnit⁹ animꝰ? Tale q̄ppe est hoc q̄ iesus turbat⁹ est spū: quale etiā illud q̄ ait. Nunc aīa mea turbata est: et q̄d dicā? Pater salua me ex hora hac: sed ꝓpterea veni in horā hāc. Sicut ḡ tūc ei⁹ aīa turbata est hora ꝓpinquāte passiōis: ita etiam nūc ei⁹ futuro iuda atq; vēturo ⁊ ꝓpinquāte tāto scelere traditoris turbatus est spū. Turbat⁹ est ergo potestatē habēs ponendi aīam suā ⁊ potestatē habēs iterū sumēdi eā? Turbatur tā ingēs potestas: turbat petre firmitas: an poti⁹ in eo nostra turbatur infirmitas? Ita vero nihil indignum credant serui de domino suo: sed cognoscāt se mēbra in capite suo. Qui mortuus est pro nobis: prius turbatus est idēipe pro nobis. Qui ergo potestate mortuus est: potestate turbatus est. Qui trāsfigurauit corp⁹ humilitatis nostre cōforme corpori glorie sue: trāsfigurauit etiam in se affectum infirmitatis nostre: cōpatiēs nobis affectu aie sue. Proinde q̄ turbat magnus/fortis/certus inuictus/nō ei timeamus quasi deficiat: nō perit sed nos querit. Nos iquā nos oīno sic querit: nosipsos in illius pturbatione videam⁹? vt q̄ turbamur nō desperatiōe pream⁹. Quādo turbat qui nō turbaretur nisi volens: eū consolatur q̄ turbat et nolēs. Pereāt arguūtia philosophoꝝ: q̄ negāt sapiētem cadere perturbationes animorū. Stultā fecit de⁹ sapientiā hui⁹? 1.Cor.i. mūdi: ⁊ dīs nouit cogitatiōes hoīm q̄m vane sunt. Turbe 1j.Thi.iij. tur plane animus xp̄ianus: nō miseria sed mia. Timeat ne pereat hoies xp̄o: ptristet̄ cū perit aliquis xp̄o: ꝓcupiscat acquirere hoies xp̄o: letetur cum acquiruntur hoies xp̄o/ timeat ne et sibi pereat ⁊ xp̄o: ptristet peregrinari se a xp̄o cōcupiscat regnare se cum xp̄o: letet dū sperat se regnatuꝝ esse cum xp̄o. Iste sunt certe quattuor quas perturbatōes vocāt: timoꝛ et tristicia: amoꝛ ⁊ leticia. Habeant eas iustis de causis animi xp̄iani: nec philosophoꝝ stoicoꝝ vel quorūcūq; similiū consentiat erroꝛi: q̄ profecto q̄ēadmodum vanitat̄ existimāt veritatē: sicut stupoꝛē deputāt sanitatē ignorātes sic hoīs animū q̄ēadmodū corporis mēbrum B desperati⁹ egrotare q̄ns dolorīs amiserit sensum. Sed dicit aliqs. Nunqd animus xp̄iani debet etiā morte ipēdēte turbari. Ubi est enī q̄d ait ap̄l's cōcupiscentiam se habere dissolui ⁊ esse cū xp̄o. Si illud q̄d cōcupiscit pōt eū turbare Phil.j. cū venerit? Facile est q̄dē istis ad hec respōdere: q̄ ⁊ ipam leticiā pturbationē vocāt. Quis em̄ ꝓpterea morte imminente turbat: q̄ morte imminēte letatur. Sed hoc inquūt gaudiū nō leticia nominānda est. Quid est hoc nisi eadem res sentis: ⁊ rex noīa velle mutare? Uex nos sacris lr̄is ac cōmodemus auditū: ⁊ ſm̄ ipsas potius ꝓfectus ipōne dīno adiuuāte soluamus. Hec q̄n̄ scriptū est: cū hec dixtisset turbat⁹ est spū: dicam⁹ eū leticia fuisse turbatū ne verbis suis Matthei. nos ipe ꝓiicat: vbi dicit: tristis est aīa mea vsq; ad mortē. xxvj. Tale aliq̄d etiā hic itelligēdū est: q̄n suo tradītore iā tunc solo exituro ⁊ cū suis socijs ꝓtinuo redituro: iesus turbat⁹ est spū. Firmissimi q̄dē sunt xp̄iani: si q̄ sunt q̄ nequaq̄ morte iminēte turbant. Sed nunqd xp̄o firmiores? Quis hoc insanissim⁹ dixerit? Quid est ḡ q̄ ille turbat⁹ est: nisi quia infirm⁹ in suo corpore hoc est in sua ecclesia/sue infirmitatis volūtaria similitudine ꝓsolat⁹ est: vt sī q̄ suoꝝ adhuc morte iminēte turbant: in spū ipsum intueantur: ne hocipso se putātes reprobos peiore desperatiōis morte ꝛorbeant. Etū itaq; bonū de participatiōe diuinitatis ei⁹ spectare et sperare debem⁹: cui⁹ nos ⁊ pturbatio tranquillat ⁊ infirmitas firmat. Siue ergo isto loco ꝓpter tpm iudā pereūtē miserādo turbat⁹ est: siue sua morte ꝓpinquāte turbat⁹ est: non est tū vllo modo dubitādū: nō cū animi infirmitate sed potestate turbatū: ne nobis desperatio salutis oriat: q̄n nō potestate sed infirmitate turbamur. Carnis q̄ppe ille gerebat infirmitatē: q̄ infirmitas resurrectiōe ꝓsumpta est. Sed qui nō solum hō verūetiā de⁹ erat ieffabili distātia vniuersum gen⁹ humanū animi fortitudīe supabat. Non ergo aliquo est cogēte turbat⁹: sed turbauit semetipm: q̄d de illo euidēter exp̄ssum est q̄n lazaꝝ suscitauit. Nam ibi scriptū est q̄d turbauerit semetipm: vt hoc itelligat ⁊ vbi nō scriptum legit. Et tū cū legim⁹ fuisse turbatū: affectum q̄ppe humanū q̄n̄ oportuit in se indicauit: in seipso potestatem cōmouit q̄ hominem totum potestate suscepit.

Tractatus.lxj.

¶ Aspiciebāt ergo ad inuicem discipuli hesitantes: de quo diceret. Erat ergo recūbens vnus ex discipulis eius in sinu iesu: quem diligebat iesus innuit ergo huic symon petr⁹: ⁊ dixit ei. Quis est de quo dicitur. Itaq; cum recubuisset ille supra pectus iesu dicit ei. Domine quis est. Respondit iesus. Ille est cui ego intinctū panem porrexero

Et cū intinxisset panem dedit iude symonis scariothis. Et post bucellā introiuit in eū sathanas.

A

DOc euāgelij capitulū fratres ita nobis exponendum ī hac lectione ꝓpositum est: vt iam etiam de traditore domini per panem tinctū eiq; porrectū satis euidēter expresso aliquid dicere deberemus. Et de illo quidem qđ eum iam demonstraturus iesus turbatus est spiritu: ꝓterito sermone disserui. Sed fortassis qđ ibi non dixi: etiam hoc nobis dominus significare sua perturbatione dignatus est. Qđ scz falsos fratres
S.tra.lx.s. Wat.xxij. ⁊ oēs agri illa zizania: ita necesse est vsq; ad messis tēpus iter frumenta tolerari: vt qñ ex eis aliqua separari etiā ante messem vrgēs causa cōpellit fieri sine ecclesie ꝑturbatione nō possit. Hanc ꝑturbationē sctōr suoꝝ ꝑ scismaticos ⁊ hereticos futurā quodāmodo ꝑnūciās dns ꝑfigurauit in seipo: cū exituro iuda hoīe malo et cōmixtionē frumēti in qua diu fuerat tolerat? separatiōe aptissima relictura: turbat? est nō carne sed spū. Spirituales em̄ eius in hutusmodi scādalis nō quersitate sed charitate turbant: ne forte in separatione aliquoꝝ zizaniorū simul aliquod eradicetur ⁊ triticum. Turbatus itaq; est iesus spiritu: et protestat? est et dixit. Amen amen dico vobis: quia vn? ex vobis tradet me. Vn? ex vobis: vn? numero non merito: vn? specie non virtute. Commixtione corporali nō vinculo spirituali: carnis adūctione: non cordis socius vnitate. Proinde non q̄ ex vobis est: sed qui ex vobis exiturus est. Nam quomodo erit verum qđ protestatus est dominus ⁊ dixit: vnus ex vobis: si vez est quod ait idēipse in epistola sua cuius est hoc euangelium: ex nobis exierunt: sed non erāt ex nobis: nam si fuissent ex nobis mansissent vtiq; nobiscū? Non erat igitur ex illis iudas. Mansisset em̄ cum illis: si esset cum illis
j. Joh.ij. Quid est ergo vn? ex vobis tradet me: nisi vnus ex vobis exitur? est qui me tradet? Quia et ille ait. Si fuissent ex nobis: māsissent vtiq; nobiscū. Jam dixerat ex nobis exierūt ac ꝑ hoc vtrūq; verū est/et ex nobis ⁊ nō ex nobis. Scōm aliud ex nobis: ſm aliud non ex nobis. Scōm cōmunionē sacramentoꝝ ex nobis: ſm suorum propīetatem criminū non ex nobis. ⁊ Aspiciebāt ergo ad inuicē discipuli hesitātes de quo diceret. ⁊ Sic quippe in eis erat erga magistrū suū pia charitas: vt tñ eos humana alterū de altero stimularet infirmitas. Nota quidem sibi erat cuiusq; conscientia. Verūtamen qs primi erat ignota: ita sibi singulis quisq; erat cert?: vt incerti essent ⁊ in ceteris singuli/et i singulis
B ceteri. ⁊ Erat ergo recūbens vn? ex discipulis eius in sinu iesu: quem diligebat iesus. ⁊ Qui dixerat: in sinu: paulo post ait vbi dicit supra pect? iesu: ipse est iohānes cuius est hoc euangeliū: sicut postea manifestat. Erat enim eoꝝ hec consuetudo q̄ sacras litteras nobis ministrauerūt vt quando ab aliquo eorum diuina narrabat hystoria: cum ad scīm veniret/tāq; de alto loqueretur: ⁊ sic se insereret ordini narrationis suę: tanq; rex gestarum scriptor: nō tanq; suū ꝑsonā
Wat.ix. predicator. Nam ⁊ hoc sanctus matheus fecit: Qui cū in textu narrationis suę veniſſet ad scīm: vidit ind̄ in telo neo sedentem quēdam publicanum nomine matthēum: et ait illi. Sequere me. Non ait vidit me: ⁊ dixit mihi. Hoc fecit ⁊ beatus moyses: ita de seipso tāq; de alio cūcta narraExo.vij. uit ⁊ ait. Dixit dominus ad moysen. Inusitatius apostol? paul? non in hystoria vbi rerum gestarum suscipitur expliij.Cor.xij cāda narratio: sed in epistola hoc fecit. Nā vtiq; de seipso ait. Scio hominē in christo ante annos quattuordecim: sive in corpore sive extra corpus nescio deus scit: raptum huiusmodi vsq; ad tertiū celū. Quo circa qđ etiam hic beat? euangelista non ait. Eram recumbens in sinu iesu: sed ait. Erat recumbēs vnus ex discipulis: nostrorum auctorum cōsuetudinem agnoscamus potius q̄ miremur. Quid em̄ deperit veritati: quando ⁊ res ipsa dicitur: et modo quodā dicendi iactantia deuitatur? Hoc quippe narrabat: qđ ad ei? laudem maximam pertinebat. Quid est autem quē diJoh.xiij. ligebat iesus? quasi alios non diligeret: de quibus idēipse
Joh.xv. iohānes supertius ait. Jn finē dilexit eos? Et ipe dns. Maiorem hac charitatē nemo habet: q̄ vt animā suā ponat ꝑ amicis suis. Et quis enumeret omnia diuinarum testimonia paginarū: quib? dominus iesus non illius neq; eorum qui tūc erāt tantū: sed etiam post futurorum membrorum suorum ⁊ totius ecclesie sue dilector ostēditur. Sed profecto latet hic aliquid ⁊ pertinet ad sinum: in quo recūbebat q̄ ista dicebat. ꝑ sinum quippe quid significatur aliud q̄ secretū? Sed ali? est opportunior locus: vbi nobis dominus aliqđ donet de hoc secreto q̄tum sufficiat dicere. ⁊ Jnnuit ergo symon petr?: et dicit ei. ⁊ Notāda locutio est: dici aliquid non sonādo sed tantūmodo innuēdo. Innuit inq̄t Supra. et dicit: vtiq; innuendo dicit. Si enim cogitando aliqđ ut cik sicut scriptura loquit: dixerūt apud semetipos: q̄tomagis innuendo vbi iam foras aliquibus signis promitur qđ fuerat corde conceptū? Quid ergo dixit innuendo? Quid nisi qđ sequitur. ⁊ Quis est de quo dicit. ⁊ Hec verba petr? innuit: quia nō sono vocis sed motu corporis dixit. ⁊ Itaq; cū recubuisset ille supra pect? iesu. ⁊ Hic est vtiq; pectoris sinus sapiēter secretum. ⁊ Dicit ei. Domine qs est? Respondit iesus. Ille est cui ego intīctū panē porrexero. Et cum intinxisset panē: dedit iude symonis scariotbis. Et post† panem: tūc introiuit in illum sathanas. ⁊ Expressius est traditor: nudate sunt latebre tenebrarum. Bonum est qđ accepit: sed malo suo accepit: quia male bonum mal? accepit. Verum de isto pane tincto qui porrectus est fictor: debis que sequūtur multa dicenda sunt: quib? necessariū est plus temporis q̄ nunc habemus iam in istius fine sermonis.

† Textus bucell.

Tractatus.lxij.

¶Et cum intinxisset panem dedit iude symonis scariothis. Et post bucellam introiuit in eum sathanas. Et dicit ei Jesus: quod facis fac citius. Hoc autem nemo sciuit discumbentium ad quid dixerit ei. Quidam enim putabāt quia loculos habebat iudas q̄ dixisset ei iesus. Eme ea q̄ op̄ sunt nobis ad diem festū: aut egenis vt aliquid daret. Cum ergo accepisset ille bucellam exiuit cōtinuo erat autem nox. Cum ergo exisset dixit iesus: nunc clarificatus est filius hominis.

A

ECio fratres charissimi moueri posse nonnullos siue pios vt requirāt: siue ipios vt reprehendāt q̄s postea q̄ panē tinctum traditori suo dom̄in? dedit/intrauit i illum sathanas. Sic enim scriptū est. ⁊ Et cū intinxisset panē dedit iude symonis scariotbis ⁊ post panem tūc introiuit in illum sathanas. ⁊ Dicit enim. Jta ne hoc meruit panis christi pozrect? de mensa christi: vt post illum intraret inimicus discipulū sathanas? Quibus respondem? hinc nos potius doceri: q̄ sit cauendum male accipere bonum. Multum quippe iteresī nō quid accipiat sed quis accipiat: nec quale sit qđ datur: sed qualis sit ipse cui dat. Nam ⁊ bona obsunt/et mala prosunt: sicut fuerint quibus dātur. Peccatū inquit apostolus vt apparet peccatū: per bonum mihi operatum est mortem. Ecce per bonum factum est malum: dum male accipitur bonū. Jtēq; ipse ait. Jn magnitudine reuelationū mearum ne extollar datus est mihi stimulus carnis mee angelus sathane q̄ me colaphizet: propter quod ter dominum rogaui vt auferret eum a me ⁊ dixit mihi. Sufficit tibi gratia mea: nam virtus in ifirmitate perficitur. Ecce per malum factum est bonū: dū bene accipitur malum. Quid ergo miraris si datus est iude panis christi per quē manciparetur diabolo: cum videas ecōtrario datum paulo angelū diaboli per quē perficeretur in christo. Jta et malo bonum obfuit: et malum bono profuit. Recordamini vnde sit scriptum. Quicūq; manducauerit panem aut biberit calicem dominī indigne reus erit corporis ⁊ sanguinis domini. Et de his erat sermo cū hoc apostolus diceret. Qui domini corpus velut alium cibum quēlibet indiscrete negligēterq; sumebant. Sic ergo si corripitur qui non diiudicat: hoc est non discernit a ceteris cibis dominicum corpus: quomodo non dānatur qui ad eius mensam fingens amicum accedit inimicus? Sic ne prehensione tāgit negligentia conuiuantis: qua pena percutitur vēditor inuitantis? Quid erat autem panis traditori datus: nisi demōstratio cuius gratie fuisset ingratus? Jntrauit aūt sathanas post hunc panem in dū traditorē. vt sibi iā traditū plenius possideret: in quē pri? intrauerat vt deciperet. Neq; enī non in illo erat quando perrexit ad iudeos: ⁊ de pcio tradēdi dñi pact? est cū hec aptissime lu-
Luc.xxij. cas euangelista ⁊ testet ⁊ dicat. Jntrauit aūt sathanas in iudam qui cognominabatur scariothi vnum de duodecim: et abijt ⁊ locutus est cū principib? sacerdotū. Ecce vbi ostendit q̄ iam intrauerat sathanas in iudam. Prius ergo intrauerat ī mittēdo in eo ci? cogitationē qua traderet ꝑm talis em̄ iam venerat ad cenandū. Nunc aut̄ post panem intrauit in eū: nō ad hoc vt alienū tēptaret: sed vt proprium posset. Non aut̄ vt putant quidā negligenter legētes
B tūc iudas corpus ꝑi accepit. Jntelligendum est enim qđ tam omnib? eis distribuerat dns sacramētum corporis et sanguinis sui: vbi ⁊ ipse iudas erat. Sicut sctūs lucas eui
Mat.xj. dētissime narrat. Ac deide ad hoc vētū ē vbi ſm narratiōnē iohannis apertissime dns per bucellā tinctam atq; porrectam suū exprimit traditorē: fortassis ꝑ panis tinctionē illius significās fictionem. Non enim omnia que tinguntur abluūtur: sed vt inficiant nōnulla tinguntur. Si aut̄ bonū aliqđ hic significat tinctio: idem bonū ingratum non īmerito est secuta dānatio. Adhuc tamē iuda posseſſo nō a dominō ſz a diabolo: cū homini īgrato itrasset panis ī vētre hostis in mentē: adhuc inquā fāti mali tam corde cōcepti plenus restabat effectus: cuius tam precesserat dānandus affect?. Itaq; cū domin? panis vluus panē mortuo tradidisset: ⁊ panem tradēdo panis traditorē ostendisset: ⁊ qđ facis (inquit) fac citius. ⁊ Non precepit facinus: sed predixit iude malū nobis bonū. Quid em̄ iuda petius? Et quid nobis meli? q̄s tradit? christus ab illo: vtilis aduersus illum ꝓnobis ꝓter illum. Quod facis fac citius. O verbum libētius parati ad passionem/q̄s iratī ad vindictā. O verbū nō fam penam exprimens ꝓditorie/ q̄s mercem significās redēptoris. Dixit enim. Quod facis: fac citius. Non tam in pernicie perfidi seuiēdo q̄s ad salutem fideliū festinādo quia traditus est ꝓpter delicta nostra: et dilexit ecclesiam
Gala.ij. ⁊ semetipsum tradidit pro ea. Unde ⁊ de seipso dicit apls. Qui dilexit me: ⁊ tradidit seipsum pro me. Nisi ergo se traderet christus: nemo traderet christū. Quid habet iudas/ nisi peccatum? Neq; enim in tradendo christo salutem nostram cogitauit ꝓpter quā tradit? est christus: sed cogitauit pecunie lucrū/et inuenit anime detrimentum. Accepit mercedem quā voluit: sed nolēti est data quā meruit. Tradidit iudas christū: tradidit christus scipsum. Jlle agebat negocium sue venditionis: iste nostre redēptionis. Quod facis fac citius: nō quia tu potes sed quia hoc vult qui oīs potest. ⁊ Hoc autem nemo sciuit discūbentium ad quid dixerit ei. Quidā em̄ putabant quia loculos habebat iudas
†intellect. quod †dixit ei iesus: eme ea q̄ opus sunt nobis ad diē festū aut egenis vt aliquid daret. ⁊ Habebat ergo et domin? loculos: ⁊ a fidelib? oblata conseruans: et suoꝝ necessitatib?
Mat.vj. et alijs indigentibus tribuebat. Tunc primū ecclesiastice pecunie forma est instituta: vbi intelligeremus quod precepit non cogitrandū esse de crastino: non ad hoc fuisse preceptum/vt nihil pecunie seruet a sanctis. Sed ne deo ꝓ ista
I Thi.v ⁊ Tes. ba. ca. xij. erudiat: et ꝓpter inopie timorem iusticia deseratur. Nam ⁊ apostolus imposterum prouidens ait. Si quis fidelis habet viduas sufficienter tribuat eis vt non grauet ecclesia: quo veris viduis sufficere possit. ⁊ Cū ergo accepisset† buccellam ‡exijt continuo. Erat aut̄ nox: ⁊ ipse q̄ exiuit erat
Pl.xviij nox. ⁊ Cum ergo exisset nox ait iesus. Nūc clarificat? est filius dominis. ⁊ Dies ergo diei eructat verbum: id est Christus discipulis fidelib?: vt audirēt eum ⁊ amarēt sequēdo. Et nox nocti annūciat sciētiam: id est Judas iudeis infidelib?: vt venirent ad eum et apprehenderent persequēdo. Sed tā hinc in sermone dñi q̄ fact? est ad pios antēq; tenetur ab impijs/intentio flagitatur auditor: ⁊ ideo eū precipitare non debet sed differre potius disputator.

† exijt.

Tractatus.lxiij.

¶Nunc clarificatus est filius hominis: et deus clarificatus est in eo. Si deus clarificatus est in eo/et deus clarificauit eum in semetipso: et continuo clarificabit eum.

A

REdemus mētis obtutu: et adiuuāte domino deū requiram?. Diuini cantici vox est. Querite deū et viuet aia vestra. Queramus inuentēdum queram? inuētū. Ut inuentēdus queraſ/occult? est: vt inuēt? q̄raſ/imēsus est. Vñ alibi dr. Querite faciem
Ysa.lv. Ps.cxiij. ei? semp. Satiat em̄ querētē inq̄tū capit ⁊ inuentē capacioꝝ facit: vt rursus q̄rat iplere vbi pl? capere ceperit. Nō q̄ ita dictū est: q̄rite faciē ei? semp: quēadmodū de q̄busdā: semp discētes et ad sciētiā veritatis nūq; puenientes: Iz poti?
ij. Thi.iij Tit.j. sic ille ait. Cū ꝑsumauerit hō tūc icipit: donec ad illā vitā Ecc.xviij veniam? vbi sic ipleamur vt capaciores nō efficiamur: qr ita pfecti erim? vt tā nō ꝑficiam?. Tūc em̄ ostēdet nobis q̄ sufficit nobis. Hic aūt semp q̄ram?: ⁊ fruct? inuētōis nō sit finis inquisitionis. Neq; enim ꝓpterea non semp: quia hic tantū: sed ideo hic semp dicim? esse querendū: ne aliqñ hic putemus ab inquisitione cessandū. Nam ⁊ de quib? dic-
Thimo. tū est: semp discentes et ad veritatis scientiā nunq; peruevbi.s. niētes. Hic sunt vtiq; semp discentes. Cū vero de hac vita exierint: iam nō erūt discentes: sed errozis sui mercedē accipiētes. Sic em̄ dictum est: semp discētes et ad veritatis scientiam nūq; peruenientes. Tanq; diceretur. Semp ambulantes: ⁊ nūq; ad viā peruenientes. Nos autem semper ambulem? in via: donec eo veniamus quo ducit via: nusq; in ea remaneamus: donec ꝑducat vbi maneam?. Atq; ita ⁊ quer&do tēdimus ⁊ inueniendo ad aliquid peruenim?: ⁊ ad id quod restat querēdo ⁊ inuentēdo transim? quousq; ibi fiat finis querēdi vbi ꝑfectioni non superet intētio ꝑfi
B ciēdi. Hec prelocutio dilectissimi intētā fecerit charitatē vestram ad istū dñi sermonē quē ad discipulos habuit ante passionē. Profund? est em̄: ⁊ vtiq; vbi multū laboraturus est disputator nō remissus debz cē auditor. Quid ergo ait dns postea q̄ iudas exijt vt citi? faceret qđ erat factur? ℞ est dñm traditur? ⁊ Quid ait dies cū exisset nos? Quid ait redēptor cū exisset vēditor? ⁊ Nūc (inqt) clarificat? est filius hois. ⁊ Quare nūc. Nunqd qr exijt q̄ tradit? Quia imminent q̄ teneāt ⁊ occidāt? Jta ne nūc clarificat? est: qr ꝑpe est vt hūiliet apli? q̄ iā ipedit vt alligef: vt iudicef: vt ꝑdānef: vt irrideaf: vt crucifigaf: vt iterimaf. Hec ne est clarificatio: an poti? hūiliatio? Hōne qñ miracl'a faciebat ait tñ de illo iste ipe iohes. Spūs nō erat dat?: qr iesus nōdū erat glori-
Joh.vij. ficat?. Tūc ḡ nōdū erat glorificat?: cū mortuos suscitaret Et nūc est glorificat?: cū mortuis ꝑpiquaret? Rondū erat glorificat? facies diuīa: ⁊ glorificat? ē passur? hūana? Virū: ſ ℔ de? ille magr significabat ⁊ docebat his ℔ Alti? est ꝑscrutandū altissimi dictū: q̄ se aliquantū manifestat vt inuentam?: ⁊ iterū occultat vt inquiramus: ⁊ de inuētis ad inuentēda tāq; passibus imitamur. Videbo hic aliquid qđ ꝑfiguret magnū aliq̄d. Exijt iudas: et clarificat? est iesus Exijt filij? perditionis: ⁊ clarificat? est filij? hois. Jlle ꝙpe erierat ꝓpt quē dictū erat eis: ⁊ vos mūdi estis: Iz nō oēs.
Joh.xiij. Exeūte itaq; immūdo/oēs mūdi remanserūt: ⁊ cū suo mūdatore māserūt. Tale aliqđ erit cū vict? a xp̄o trāsierit ℔ mūdus: et nemo in populo xp̄i remanebit immūdus: cū zizaniis a tritico separatj iusti fulgebūt sicut sol in regno patris eoꝝ. Hoc futuꝝ ꝓuidēs dns ⁊ nūc significatū esse cōtēMat.xiij. stās discedente iuda tāq; zizaniis separatis/remanentib? tāq; tritico aplis sctis. Nunc inqt clarificat? est filij? hois. Tāq; diceret. Ecce i illa clarificatiōe mea qđ erit vbi malor null? erit: vbi bonorū null? perit? Sic aūt nō est dictū Mat.xiij. Nūc significata est clarificatio filij hominis: sed dictū est. Nūc clarificatus est filius hois: quēadmodū nō est dictū petra significabat xp̄m: sed petra erat xp̄s. Nec dictū est/ bonum semē significabat filios regni: aut zizania significabat filios malign?: sed dictū est/bonū semen: hi sunt filij regni: zizania aūt filij malign?. Sicut ḡ solet loqui scriptura res significātes: tāq; illas q̄ significant appellās: ita locutus est dns dicēs: nūc clarificat? est filius hois: postea q̄ separato inde nedſſimo ⁊ secū remanentib? sctis significata est glorificatio ei? qñ separatj iniqs manebit in eternitate
C cū sctis. Cū aūt dixisset: nūc clarificat? est filius hois adiunxit: ⁊ et de? clarificat? est in eo. Jpsa est em̄ clarificatio filij hois vt deus clarificetur in eo. Si enī nō ipse in seipso sed deus in illo clarificat: tūc illū deus in se clarificat. Dentq; tanq; ista exponēs: adiūgit ⁊ dixit. ⁊ Si deus clarificatus

est in eo:ꝛ deꝰ clarificauit eū in semetipso.| Hoc est si deus clarificatꝰ est in eo: qꝛ non venit facere volūtatē suam: sed volūtatem eius qui misit illum:ꝛ deus clarificauit eum in semetipso vt natura humana in qua est filiꝰ hoīs q̄ a verbo eterno suscepta est etiā i mortali eternitate dominet. | Et continuo(inquit)clarificabit eū |resurrectionem scz suam nō sicut nostrā in fine seculi sed cōtinuo futurā hac attestatiōe predicens. Ipsa est em̄ clarificatio de qua euangelista iā gō dixerāt pauloante cōmemorauit: quia ꝓpterea nōdū Joh.vij. spūs datus erat:illo itaq; nouo mō in eis quibus fuerat eo modo post resurrectionem credētibus dādus: qꝛ iesus nōdum fuerat clarificatꝰ:id est nondū fuerat mortalitas immortalitate vestita:ꝛ in eternā virtutē tēporalis infirmitas cōmutata. Potest ꝛ de ista clarificatiōe dictū videri:nunc clarificatus est filius hominis:vt quod ait nūc: non ad imminētē passionē sed ad vicinā resurrectionē pertinere credat:tanq; fuerit factum gō erat tam proxime iam futurū. Hodie dilectioni vestre ista sufficerint: cū donauerit dñs de consequentibus postea disseremus.

Tractatus.lxiij.

¶Filioli adhuc modicum vobiscum sum. Queretis me ꝛ sicut dixi iudeis. Quo ego vado vos non potestis venire:et vobis dico modo.

A Duertēda est charissimi dominicorū ꝛbo:rum ordinata connexio. Cum enim superius dixisset postea q̄ iudas egressus est ꝛ ab illis sctōr; etiam corporali cōuersatiōe seiūctus est. Nunc clarificatus est filius hominis ꝛ deus clarificatus est in eo:quod siue futurū regnū significās dixit quando mali separabuntur a bonis:siue gō eius resurrectio tunc futura esset:id est differēda non esset:sicut in fluem seculi nostra differtur:ac deīde addidisset. Si deus clarificatus est in eo:ꝛ deus clarificauit eum in semetipso: et cōtinuo clarificabit eum:gō sine vlla ābiguitate de sua resurrectione ꝓtinuo futura testatꝰ est:adiecit ꝛ ait. | Filioli adhuc modicū vobiscū sū. | Ne putarent ergo gō sic eū clarificaturus esset deus:vt nō eis iūgeret vlterī? ea conuersatiōe qua in terra est: adhuc modicū inquit vobiscū sum:tāq; diceret. Cōtinuo quidem resurrectione clarificabor:nō tn̄ ꝓtinuo ascensurꝰ in celū. Sed adhuc modicū vobiscū sum. Sicut enī scriptū est in Act.j. actibꝰ apostolorꝫ. Fecit cū eis post resurrectionē q̄dragināta dies intrās ꝛ exiēs ꝛ manducans ꝛ bibēs:non q̄dem habēs esurīēdi ac sitiēdi egestatē:sed vsq; ad istā carnis insinuans veritatē:que cibādi ac potandi iam nō habebat necessitatē:sed potestatē. Dos ergo quadraginta dies significauit dicēdo.adhuc modicū vobiscū sum: an aliq̄d aliud? Pōt em̄ ꝛ sic intelligi:adhuc modicū vobiscū sum. Adhuc sicut vos in hac infirmitate carnis etiā ipse sum/donec scz moreretur atq; resurgeret:qꝛ postea q̄ resurrexit cum illis q̄dē fuit dieb? vt dictū est quadragita exhibitione corporalis p̄sentie:sz nō cū illis fuit p̄sortio infirmitatis humane. Est ꝛ aliter diuīa p̄sentia sensibꝰ ignota mortalibꝰ:de qua Matthei. idē dicit. Ecce ego vobiscū sum:vsq; ad ꝓsummationē scī. xxviij. Hoc certe nō est adhuc modicū vobiscū sum. Non em̄ modicū est vsq; ad ꝓsummationē scī. Aut si hoc modicū est. volat em̄ etas ꝛ i oculis dei mille anni sicut dies vnus:aut sicut vigilia in nocte:nō tn̄ hoc significare voluisse credendus est nūc:qñquidē secutꝰ adiunxit. | Queretis me ꝛ sicut dixi iudeis:quo ego vado: vos nō potestis venire. | Utiq; post hoc modicum queretis me. Nunquid post cōsummationē seculi quo ipse vadit venire non poterunt? Et vbi est gō aliquando post in hocipso sermone dicturus est: pater Joh.xvij. volo vt vbi ego sum ꝛ ipi sint mecū. Nō ergo de illa sua cū suis p̄sentia qua cū illis est vsq; ad cōsummationem seculi nunc locutus est vbi ait:adhuc modicū vobiscum sum:sed vel de infirmitate mortali qua cū illis erat vsq; ad passionē suam:aut de p̄sentia corporali qua cum illis futurus erat vsq; ad ascensionem suam. Quodlibet horum ds eligat:cū fide nō litigat. Ne cui autem videat abhorrere iste sensus a vero quo dicim? dominū mortalis carnis cōmunionem in qua cū discipulis vsq; ad passionem fuit significare potuisse dicēdo:adhuc modicum vobiscum sum:apud alium quoq; euāgelistā post resurrectionem verba eius attendat vbi ait. Hec locutꝰ sum vobis:cū adhuc essem vobiscum. Quasi tūc non erat cum ipsis simul assistentibꝰ videntibꝰ tangentibꝰ:colloquentibꝰ? Quid est ergo cū adhuc essem vobiscū:nisi cū adhuc essem in carne mortali:in qua estis ꝛ vos. Tunc enim q̄dem in eadē carne resuscitatus erat:sed cū illis in eadem mortalitate tam non erat. Quapropter si cuti ibi iam immortalitate carnis indutꝰ veraciter ait:cū adhuc essem vobiscū:vbi nihil aliud intelligere possumus nisi cum adhuc essem in carnis mortalitate vobiscum:ita ꝛ hic nō absurde dixisse intelligit:adhuc modicum vobiscū sum:tanq; diceret:adhuc modicū sicut vos estis mortalis sum ego. Ergo sequētia videam?. Queretis me ꝛ sicut dixi iudeis:quo ego vado:vos nō potestis venire:ꝛ vobis dico mō:hoc est mō non potestis venire. Judeis autem cum hoc diceret:nō addidit modo. Jūsti itaq; venire nō poterāt tūc quo ille ibat:sed poterāt postea. Nam hoc apostolo petro aptissime paulopost ait. Cum enī dixisset ille:dñe quo Joh.xiij. vadis. Respōdit ei. Quo ego vado nō potes me mō sequi: sequeris autem postea. Sed hoc q̄d sit non negligenter est ꝓtereūdū. Quo em̄ seq̄ tūc non poterant discipuli dñm sed postea poterant? Si dixerim? ad mortē hoī nato qꝛ tuenit tēpus quo ad moriēdū nō sit idoneus q̄libet talis est in corpore corruptibili hoīm sors vt nō sit in ea facilitor vita q̄ mors? Nō igit adhuc min? idonei erāt seq̄ dñm ad mortē:sed min? idonei erāt seq̄ dñm ad vitā q̄ nō hz mortē. Illo q̄ppe ibat dñs vt resurgēs a mortuis iā nō moreretur:et mors ei vltra nō dñaret. Moriturū quippe dñm ꝓ iustificatione quomō iā fuerāt secuturi adhuc martyria nō maturi? Aut ipse dñs ad imortalitatē carnis quomō iā fuerant secuturi quādolibet moriturī:sz i fine scī resurrecturi? Aut itaq; dñm ad sinū pris nec relictuꝫ eos vnde nec recessit cum venisset ad eos:quomodo iam fuerāt secuturi: cum esse nemo possit in illa felicitate nisi perfectus in charitate. Idcoq; docens quomō idonei esse possint pergere quo ille antecedebat:mandatū inqt nouū do vobis vt diligatis inuicem. Hi sunt gressus q̄bus sequendus est christꝰ:sed de his sermo vberior/in aliud tempus est differendus.

Tractatus.lxv.

¶Mandatum nouū do vobis vt diligatis inuicem sicut dilexi vos:vt ꝛ vos diligatis inuicem. In hoc cognoscēt oīes quia discipuli mei estis: si dilectionem habueritis ad inuicem.

Dominus iesus mādatū nouū se discipulis suis dare testat:vt diligant inuicē. | Mādatū(inqt) nouū do vobis:vt diligatis inuicē. | Nōne iā erat hoc mādatū in antiqua dei lege: vbi scriptū est. Diliges proximū tuū tāq; teipsum? Cur ergo nouū appellat a dño:gō tā vetus esse cōuincitur? An ideo est mādatū nouū:qꝛ exuto vetere induit nos dominē nouū? Innouat q̄ppe audiētē vel potiꝰ obedientē non eis sed ista dilectio quā dñs mādat:ꝛ vt a carnali dilectiōe distingueret:addit. | sicut dilexi vos. | Nam diligūt iuicē mariti ꝛ vxores: parētes ꝛ filij ꝛ quecūq; alia inter se hoīes necessitudo humana deuinxerit:vt taceamus de dilectiōe culpabili atq; dānabili:qua diligūt iuicē adulteri ꝛ adultere:lo cōtatores ꝛ meretrices:ꝛ quoscūq; alios nō humana necessitudo sed humane vite noxia turpitudo p̄iūgit. Mādatū ergo nouū dedit nobis xp̄s vt diligam? inuicē:sicut ꝛ ipe dilexit nos. Dilectio ista nos inouat vt simus homines noui: heredes testamēti noui:cātatores cāntici noui. Hec dilectio fratres charissimi antiquos etiā tūc iustos:tūc patriarchas ꝛ prophetas:sicut postea beatos aplos innouauit:ipsa ꝛ nūc inouat gētes:ꝛ ex vniuerso gne humano q̄ diffundit toto orbe terraꝝ facit ꝛ colligit pplm nouū: corp? noue nuptie li dei vnigeniti sponse:de qua dicitur in cātico canticoꝝ. Que est ista q̄ ascendit dealbata:vtiq; dealbata quia innouata:vnde/nisi mādato nouo? Propter q̄ pro inuicē licita sunt membra in ea:et si patitur vnum membrum cōpatiūtur omnia membra. Et si glorificatur vnū membrū congaudent omnia membra. Audiūt enim atq; custodiūt mādatum nouum do vobis:vt diligatis inuicem: nō sicut se diligunt qui corrūpūt:nec sicut se diligunt homines qui bonꝰ sunt:sed sicut se diligūt qñ dij sunt:ꝛ filij altissimi oēs:vt sint filij eius vnici fratres:ea dilectione inuicem diligentes qua ipse dilexit eos:pducturus eos ad illum finē q̄ sufficiat eis: vbi satietur in bonis desiderium eoꝝ. Tūc enim aliquid desiderio nō deerit:quando omnia in oibus deꝰ erit. Talis finis nō habet finē. Nemo ibi morit̄:quo nemo puenit/nisi huic seculo moriatur: nō morte omnium qua corp? ab anima deseritur:sed morte electoꝝ qua etiam cum in carne mortali adhuc manet cor surdum ponit. De quali morte dicebat apostolus. Mortui em̄ estis:ꝛ vita vestra abscōdita est cum christo in deo. Huic fortasse dictum est:valida est sicut mors dilectio. Hac em̄ dilectione fit vt in isto adhuc corruptibili corpore p̄stituti/moriamur huic seculo:ꝛ vita nostra abscōdatur cum christo ꝛ deo. Immo ipsa dilectio est mors nostra seculo:ꝛ vita cum deo. Si enī mors est qñ de corpore anima exit. quomō nō est mors qñ de mūdo amor noster exit. Valida est ergo sicut mors dilectio. Quid ea validius:qua vincit mundus? Nolite itaq; fratres mei putare in hoc gō ait dñs:mādatum nouum do vobis vt vos inuicem diligatis:illud maius ꝓtermissum esse mandatū:quo ꝓcipitur vt diligamus dñm deū nostrū ex toto corde:ex tota anima: et ex tota mēte. Tāq; enī hoc ꝓtermisso videret dictum vt diligam? inuicem:velut hoc ad illud alterꝫ nō ptineat quo dictum est:diliges ꝓximum tuū tanq; teipsum. In his enim duobus preceptis inquit/ tota lex pendet et ppete. Sed bene intelligētibus vtriusq; inuenit in singulis. Nam ꝛ q̄ diligit deum/non eum potest contēnere p̄cipientem vt diligat proximū: et q̄ sancte ac spūaliter diligit ꝓximū:quid in eo diligit nisi deū? Ipsa est dilectio ab omni mundana dilectione discreta: quā distinguendo addidit dñs/sicut dilexi vos. Quid enim nisi deum dilexit in nobis? Non gō habebamus sed vt habere mus:vt perducat nos sicut paulo ste dixit: vbi sit deus oīs in oibus. Sic enim medicus recte dicitur egros diligere. Et q̄d in eis nisi salutem diligit:quā cupit vtiq; reuocare nō morbum quē venit expellere? Sic ergo ꝛ nos inuicē diligam?:vt quantum possum? inuicem ad habendum in nobis deū cura dilectionis attrahamur. Hanc dilectionē nobis donat ipse q̄ ait. Sic dilexi vos: | vt ꝛ vos diligatis inuicē. | Ad hoc ergo nos dilexit:vt ꝛ nos diligamus inuicē. Hoc nobis ꝓferēs diligendo nos: vt mutus dilectione cōstringamur iter nos:et tam dulci vinculo cōnexis mēbris corp? tanti capitis simus. | Jn hoc cognoscēt(inquit)oēs q̄ mei estis discipuli:si dilectionē habueritis ad inuicem | Tāq; diceret. Alia munera mea habent vobiscū etiam nō mei:nō solum naturā/vitam/sensum/rationem:ꝛ eā salutē quā hominibus pecoribus q̄ communis est: verūetiam lin- Lucxvij guas:sacramēta:ꝓphetiam:scientiā: fidem: distributionē rerū suarū pauperibus et traditionem corporis sui vt ardeāt:sed quoniā charitatem non habent vt cymbala cōcre pāt:nihil sunt:nihil illis ꝓdest. Non ergo in illis q̄ntis bonis muneribꝰ meis q̄ habere possunt etiā nō discipuli mei: sed in hoc cognoscēt omnes quia mei estis discipuli si dile Cant.viij ctionē habueritis ad inuicem. O sponsa christi:pulchra in ter mulieres:o dealbata ascendens et incumbens super fra Cant.vij. truclem tuum:quoniā cuius lumine illustraris vt cādeas: eꝰ adiutorio fulciris ne cadas. O q̄ bene cantatur tibi in Cant.viij illo cantico cāticoꝝ velut epithalamio tuo:quia charitas in delicijs tuis. Ipsa non pdit cum impijs animam tuam: ipsa discernit causam tuā:et sicut mors valida est:ꝛ in delicijs tuis est. O mirandi generis mors est/cui parum fuit non esse in penis:nisi esset insuper in delicijs? Sed hic iam sermo iste claudatur: ab alio exordio tractanda sunt que sequuntur.

Tractatus.lxvj.

Dicit ei Symon petrus. Domine quo vadis. Respondit iesus. Quo ego vado non potes me modo sequi:sequeris autem postea. Dicit ei Petrus. Quare non possum te sequi modo? Animā meam pro te ponam. Respondit ei iesus. Animā tuam pro me pones. Amen amen dico tibi: non cantabit gallus donec ter me neges.

A Dicit ei Symon petrus. Domine quo vadis? | Sic vtiq; hoc dixit magistro discipulus ꝛ domio seruus:tanq; sequi paratus. Propterea q̄ppe dominus q̄ eius animum vidit quare hoc iterrogauerit:sic ei |respondit. † Quo ego vado † Al. ies⁹. nō potes me modo sequi. | Tanq; diceret. Propter q̄ interrogas:nō potes me modo sequi. Non ait:non potes:sed nō potes modo. Dilationem intulit non spē tulit:et eādem spem quā non tulit sed potius dedit/sequēti voce firmauit addēdo atq; dicendo. | Sequeris autē postea. | Quid festinas petre? Rōdū te suo spiritu fiducialiter petra:noli ex tollit p̄sumēdo:non potes mō. Uolt deiici desperando: sequeris postea. Sed adhuc † ille q̄d dicit? | Quare te nō possum seq † Lex. hs modo? Animam meā pro te ponam. | Quid in animo eius esset cupiditatis videbat:q̄d virium non videbat. Uolun- dicit ei pe trus. tatem suam iactabat īfirmus: sed iſpiciebat valitudinem medicus. Iſte ꝓmittebat:ille prenoscebat. Qui nesciebat audiebat:qui p̄sciebat docebat. Etum sibi assumpserat petrus intuēdo quid vellet:ignorādo quid posset. Etum sibi assumpserat vt cum veniſſet dominus animā suam ponere ꝓ amicis suis: ac per hoc et pro ipso ille hoc domino offerre cōfideret:et nōdum pro se posita anima christi:animam suam polliceretur posituꝝ esse ꝓ christo. | Respōdit ergo iesus. Animam tuam ꝓ me pones? | Ita ne facias ꝓ me qō ego nondum feci pro te? Animam tuam pro me pones? Preire potes:qui sequi nō potes? Quid tātum p̄sumis? Quid de te sentis? Quid esse te credis? Audi q̄d sis. | Amē amen dico tibi: nō cantabit gall? donec ter me neges. | Ecce quomō tibi cito apparebis:q̄ magna loqueris et te parvulum nescis. Qui mihi promittis mortem tuam:ter negabis vitā tuā. Qui etiā putas mori posse ꝓ me:priꝰ viue ꝓ te. Nam timēdo mortem carnis tue:mortem dabis anime xj.q.iij.nō tue. Quāta enim vita est confiteri christum:tanta mors est solum. negare christum. Jn apostolus petrus sicut eum quidā fa B uore puerso excusare nituntur christum non negauit:quia interrogatus ab ancilla hominem se nescire respōdit:sicut Matthei. alij euangeliste ꝓtestātur expressi? Quasi vero qui hoīem xxvj. christū negat/non christum negat:ꝛ hoc in eo negat qō factus est ꝓpter nos:ne periret qō fecerat nos. Ergo qui ita cōfitetur christū deū vt hominem neget/non pro illo mortuus est christus:quia ſm hominē mortuꝰ est christꝰ. Qui negat hoīem christū:non reconciliabitur per mediatorem deo. Unus enim deus:et vnus mediator dei ꝛ hominū ho- j. Thi.ij. mo christus iesus. Qui negat hominē christū nō iustificat quia sicut per inobedientiā vniꝰ hominis peccatores constituti sunt multi:ita ꝛ per inobedientiā vniꝰ hominis iusti constituentur multi. Qui negat hominē christū:non resur- Roma. v. get in resurrectionē vite:quia ꝓ hominē mors et ꝓ hominē resurrectio mortuorū. Sicut enim in adā omnes moriun- j. Cor.xv. tur:ita ꝛ in christo omnes viuificabūtur. Per quid autem caput est ecclesie nisi ꝓ hominē? Quod verbū caro factum Joh.j. est:id est dei p̄ris vnigenitꝰ deus homo factꝰ est. Quomō est igit in corpore xp̄i:q̄ negat hoīem xp̄m? Qui enī caput negat:quomō est mēbrū? Sed q̄d multis īmorōr:cum ipse dñs abstulerit oēs humane argumētatiōis ambages? Nō enī ait/nō cātabit gallus donec hoīem neges/aut sicut loq familiariore cum hoīb? dignatiōe ꝓsueuit/nō cātabit gallus donec filiū hominis ter neges. sed ait:donec me ter neges. Quid est me:nisi qō erat. Et quid nisi xp̄s erat? Quic quid ergo eiꝰ negauit ipm negauit. Christū negauit: dñm deū suū negauit:qꝛ ille cōdiscipul? eius thomas qñ exclamauit:dñs meꝰ ꝛ deꝰ meꝰ:nō ꝯbū sed carnē tetigit nō icorporeā dei naturā sed hoīs corp? curiosis manib? cōtrectauit. Hoīem itaq; tetigit:ꝛ tū deū cognouit. Si ergo qō iste tetigit:hoc petrꝰ negauit: qō iste exclamauit hoc petrꝰ offendit. Non cantabit gallus:donec ter me neges. Dicas licet/nescio hominē:dicas licet; hō nescio q̄d dicis: dicas licet:nō sum ex discipulis eiꝰ:me negabis. Si quid dubitare nephas est:xp̄s hoc dixit:verūq; predixit: ꝓculdubio petrus christum negauit. Non accusemus christū cum defendimus petrū. Peccatū agnoscat infirmitas:nā mendaciū nō habet veritas. Agnouit q̄ppe peccatum suū infirmitas Matthei. petri/prorsus agnouit:et ꝯtum mali christum negādo cō xxvj.

miserit plorādo mōstrauit. Ipe suos redarguit defēsores ꝛ vnde eos cōuincat:producit lachrymas testes. Necꝫ nos cum ista discim⁹ primum apostolorū accusare delectat:sed hanc intuendo admoneri nos oportet: ne homo quisꝫ de humanis viris fidat. Nam quid aliō pertinuit ad doctorem saluatorēꝫ nostrum:nisi vt nobis nequaꝫ de se quēꝫ ꝓsumere debere:in ipso primo apostolorum demonstraret exemplo? In anima itaꝫ petri cōtigit qō offerebat in corpore:hoc tamen pro dño qō temere presumebat precessit/ sed aliter ꝫputabat. Nāꝫ ante mortē ꝛ resurrectionē dñi et mortuus est negādo:ꝛ reuixit plorādo. Sed mortu⁹ est qz supbe ipse ꝓsumpsit:reuixit aūt qz benigne ille respexit.

Tractatus.lxvij.

Cap.xiiij

NOn turbetur cor vestrum. Creditis in deum et in me credite in domo patris mei mansiones multe sunt. Si quo minus dixissem vobis qz vado parare vobis locum. Et si abiero et preparauero vobis locum iterū venio et accipiā vos ad meipsum vt vbi sum ego ct vos sitis et quo ego vado scitis et viam scitis.

A

†Ter. hz Et ait discipulis suis.

ERigenda est nobis fratres ad deū mater ītētio vt verba sancti euāgelij que modo in nostris auribus sonuerunt:etiā mente capere vtꝫ possimus. †⁊ Aut enī dñs ihesus. Non turbek cor vrm. Creditis in deū:ꝛ in me credite. ⁊ Ne mortem tāꝫ homines timerēt et ideo turbarētur cōsolatur eos:etiā se deum esse ꝓtestans. Creditis inqt in deū:ꝛ in me credite. Cōsequens est enim:vt si in deū creditis ꝛ in me credere debeatis. Qō nō esset cōsequēs:si christus nō esset deus. Creditis in deū ꝛ in eū credite cui natura est nō rapina esse equalē deo. Semetipsum exinanuit:nō tamen formā dei amittēs: sed formā serui accipiēs. Mortem metuit is huic forme serui nō turbek cor vestrum:suscitabit illā forma dei. Sed quid est qō sequitur. ⁊ In domo pris mei māsiones multe sunt ⁊ nisi quia et ipsi metuebāt? Unde audire debuerunt:nō turbek cor vestrum. Quis enim eoꝝ non metueret: cum petro dictum esset fidēliori atꝫ promptiori: non cantabit gall⁹ donec ter me neges? Tāꝫ ergo essent ab illo periturī:merito turbabant. Sed cū audiuit:in domo patris mei mansiones multe sunt: ⁊ si quo min⁹ dixissem vobis quia vado parare vobis locū: ⁊ a perturbatione recreantur:certi ac fidētes etiā post pictā tētationū/se apud deū cū xpo esse māsuros:qz et si ali⁹ est alio fortior:ali⁹ alio sapiētior:alius alio iustior:ali⁹ alio sanctior:i domo pris mei māsiones multe sunt. Nullus eoꝝ alienabitur ab illa domo:vbi māsionem

Infra tracta.lxviij. Mat.xx.

ꝓ suo ꝺſqꝫ acceptur⁹ est merito. Denari⁹ ꝺdem ille equalis est oib⁹:quē paterfamilias eis ꝺ operati sunt i vinea iubet dari omnib⁹:nō in eo discernens qui minus ꝛ qui amplius laborarūt. Quo vtiꝫ denario vita significatur eterna:vbi amplius alio nemo viuit:qm viuēdi nō est diuersa in eternitate mensura. Sed multe mansiones:diuersas meritorū in vna vita eterna significant dignitates. Alia est em̄ glia

j.Cor.xv. solis:alia glia lune:alia gloria stellarū. Stella em̄ ab stella differt in glia:sic ꝛ resurrectio mortuoꝝ. Tāꝫ stelle sancti diuersas mansiones:diuersas claritates: tāꝫ i celo sortiū tur in regno:sed ꝓpter vnum denariū nullus separak a re-

Ubi.ꝛ. gno. Atꝫ ita de⁹ erit oia i omnibus: vt qm̄ deus charitas est:ꝓ charitatē fiat vt qō habent singuli:cōmune sit oibus Sic enim ꝺſqꝫ etiam ipe habet:cum amat in altero:qō ipe non habet. Non erit itaꝫ aliqua inuidia iparis claritatis

B qm̄ regnabit in oib⁹ vnitas charitatis. Proinde respuēdi sunt a corde xpiano:qui putāt ideo dictū multas esse mansiones:qz extra regnum celoꝝ erit aliqd: vbi maneāt beati innocētes: qui sine baptismo ex hac vita emigrarūt: quia sine illo in regnū celoꝝ ītrare non poterunt. Hec fides nō est fides:qm̄ nō est vera ꝛ catholica fides. Ita ne tāde stulti hoies ꝛ carnalibus cogitationibus excecati:cum reprobādi essetis:si mansionem nō dico petri ꝛ pauli vel cuiuslibet apostolorū:sed cuiuscūꝫ paruuli baptizati a regno celoꝝ separaretis:nō vos putatis esse reprobādos ꝙ domum dei pris inde separatis? Nō em̄ ait dñs:in vniuerso mūdo aut i vniuersa creatura:aut i vita vel btitudie sempiterna māsiones multe sunt:sed in domo inquit patris mei māsiones multe sunt. Nonne ista est domus: vbi edificationē habemus ex deo domū non manufactā eternā in celis? Nōne ista est domus de qua cantamus domino. Beati qui habitāt in domo tua:in secula seculoꝝ laudabunt te? Ergo ne vos nō domū cuiuscūꝫ baptizatis fratris: sed domum ipius dei patris cui oēs fratres dicimus. Pater noster qui es in celis:a regno separare celorū:aut eam sic diuidere audebitis:vt alique mansiones eius sint in regno celorum:alique autē extra regnum celorum? Absit vt qui volunt habitare in regno celorū:in hac stulticia velint habitare vobiscum. Absit iquā vt cū omnis domus regnātium filiorum nō sit alibi nisi in regno ipsius:regie dom⁹ pars aliqua nō sit in regno. ⁊ Et si abiero(inqt) et ꝓparauero vobis locum:iterū venio et accipiā vos ad meipsum:vt vbi sum ego ꝛ vos sitis. Et quo ego vado scitis:ꝛ viam scitis. ⁊ O domine ihesu quomodo vadis parare locum si tam multe māsiones sunt in domo pris tui vbi tecum habitabūt tui? Aut si accipis eos ad teipsum:quomodo iterū venis ꝙ non recedis? Ita charissimi breuiter explicare conemur:quantum videt hodierno satis esse sermoni:coartata vtiꝫ nō clarebūt: ꝛ erit ipa breuitas altera obscuritas. Proinde hoc debitum differam⁹:quod oportunius vobis paterfamilias nostro largiente reddamus.

Tractat⁹.lxviij.de eadem lectione.

B

DEberi vobis fratres charissimi tāꝫ esse reddendum qō distuleramus agnoscimus: quomodo intelligi possit non esse inter se ista duo contraria/ qō cum dixisset dominus. ⁊ In domo patris mei mansiones multe sunt:si quo min⁹ dixissem vobis qz vado parare vobis locū. ⁊ Ubi sat⁹ oſtēdit ideo se hoc illis dixisse:qz iam ibi sunt mansiones multe:et non est opus aliqua ꝓparare. Rursus dicit. ⁊ Et si abiero ꝛ preparauero vobis locum:iterum veniam ꝛ accipiam vos ad meipsum:vt vbi ego sum et vos sitis. ⁊ Quomodo vadit et parat locū/ si ibi multe māsiones sunt? Si quo min⁹ dixissem vado parare. Aut si adhuc parādus est:cur nō merito dixisset: vado parare? Aut ille mansiones ꝛ sunt ꝛ parande sunt? Si quo minus enim essent:dixisset vado parare: ꝛ tamē qz ita sunt vt parāde sint:nō eas vadit parare:sicut sunt. Sed si abierit et parauerit sicut future sunt:iterum veniēs accipiet suos ad seipsum:vt vbi est ipse:sint ꝛ ipsi. Quomodo ergo mansiones in domo patris nō alie sed ipse:et sine dubio iā sunt sicut parāde non sunt:et nōdum sunt: sicut parande sunt? Quomō ergo putam⁹? nisi quomō etiā ꝓpheta ꝺicar dei qz fecit que futura sunt? Nō enim ait qui facturus est que futura sunt:sed ꝙ fecit que futura sunt. Ergo ꝛ fecit ea:fiatur? est ea. Nam neꝫ facta sunt:si ipse non fecit:neꝫ futura sunt:si ipe nō fecerit. Fecit ergo ea predestinando:factus est operādo:sicut discipulos quando elegerit satis indicat euāgelist⁹:tūc vtiꝫ quādo eos vocauit. Et tamen ait apostolus. Elegit nos ante mūdi cōstitutionem: predestinādo vtiꝫ nō vocando. Quos autem predestinauit:illos ꝛ vocauit. Elegit predestinando ante mundi cōstitutionē elegit vocando ante mundi consummationem. Sic ergo mansiones preparauit ꝛ preparat:nec alias sed quas ꝓparat has ꝓparat/ꝙ fecit que futura sunt. Quas ꝓparauit predestinando preparat operādo. Jam ergo sunt in predestinatione. Si quo minus dixisset ibo ꝛ preparabo:id est predestinabo. Sed quia nōdum sunt in operatiōe:et si abiero ꝺquit et ꝓparauero vobis locum:iterum veniam et accipiā vos ad meipsum. Parat autem quodāmodo mansiones māsionib⁹ parando mansores. Quippe cum dixerit in domo patris mei mansiones multe sunt:quid putabimus esse domum dei:nisi templum dei? Quod autem sit iterum dicit apostolus:et respōdeat. Templum enim dei sanctū est:quod estis vos. Hoc est etiam regnum dei: qō filius tradituus est patri. Unde dicit idē apostolus. Initiū christi⁹ primus ꝙ sunt xpi in ꝑsentia ei⁹? deide finis: cū tradiderit regnum deo ꝛ pri:id est quos redemit sanguine suo. tradiderit patri plādo etiam patri suo. Hoc est regnum celorū de quo dicitur. Simile est regnū celoꝝ homini seminānti bonū semen in agro suo. Bonū aūt semen:hi sunt filij regni. Qui et si male ꝓmixta zizania mittet i fine rex ipe ageles suos ꝛ colli-

Joan

Mat. x.

Deut.

Epist.

ii.Cor.v.

Mat.v.

Rom.v.

Epist.

Mat.xx.

Joan

Joan

gent de regno ei⁹ oia scādala. Tūc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris sui. Regnum fulgebit in regno:cū regno venerit regnū:qō nunc ozamus et dicim⁹. Veniat regnū tuū. Nūc ergo iam regnū vocatur:sed adhuc conuocak. Si enī regnuꝫ non vocaret: colligent de regno etus omnia scandala nō diceret. Sed nondū regnat hoc regnū. Proide sic iā est regnū:vt cū de illo collecta fuerūt oia scādala: tūc queniat ad regnū:vt nō solū regni nomē sed ēt regnādi habeat potestatē. Huic quippe regno ad dexterā stanti in fine dicet. Venite benedicti patris mei percipite regnū. i. qui regnāsti eratis ꝛ nō regnabatis:venite regnate:vt qō in spe fuistis etiā in re esse possitis. Hec ergo dom⁹ dei:hoc templum dei:hoc regnū dei. Regnūꝫ celorū adhuc edificak: adhuc fabricatur:adhuc parak:adhuc cōgregak. In illo erūt mansiones:sicut eas adhuc parat dñs. In illo iam sunt sicut ꝑ destinauit etiā dñs. ⁊ Sz ꝺd est qō vt ꝓpararet abijt: cū ꝑfectos ipsos ꝓparet. Qō non faciet si reliquerit? Agnoscō dñe vt possum. Mimirum illud significas qz vt parētur ille māsiones:viuere dz iust⁹ ex fide. Aut enī a/dño peregrinantur:opus būt ex fide viuere:qz per hanc ad speciē contēplandam parantur. Beati enim mūdo corde: qz ipsi deum videbunt:et fide mundat corda eorum. Illud in euāgelio: hoc in apostolorū actib⁹ legit. Fides aūt qus eorū qui deū visuri sunt ꝙdiu peregrinank/corda mundātur:qō non videt credit. Nam si vides non est fides. Credenti colligitur meritū:videnti reddit premiū. Eat ergo dñs ꝛ paret locū: earne videak:lateat vt credatur. Tūc enim locꝰ paratur:si ex fide viuak. Credit⁹ desiderek:vt desideratꝰ habeak. Desiderium dilectionis:ꝓparatio est mansionis. Ita dñe para qō paras. Nos enim tibi paras:ꝛ te nobis paras: qm̄ locuꝫ paras/ꝛ tibi in nobis/et in te nobis:tu enī dixisti. Manete in me ꝛ ego in vobis. Et tū quisꝫ fuerit particeps tui: ali⁹ minus.alius amplius. Sed hec erit diuersitas premiorum ꝓ diuersitate meritorum. Hec erit multitudo mansionū ꝓ disparilitate māsionū:sed tamen omniuꝫ in eternitate viuorum ꝛ sine fine beatoꝝ. Quid est qō vadis? Quid est qꝛ venis? Si te bñ intelligo:nec vñ vadis:nec vñ venis recedis. Gradis latendo:venis apparendo. Sed nisi maneas regendo vt ꝑficiam⁹ bene viuendo:quō parabitur locus vbi possimus manere perfruendo? Hec de xpis que recitata sunt ꝛ ageliciis/satis dicta sunt:quouisꝫ ait dñs: iterū venio et accipiā vos ad meipsum. Quid autē sit qō sequitur: vt vbi ego sum ꝛ vos sitis. ⁊ ꝛ quo ego vado scit⁊ ꝛ viā scitis ⁊ post interrogationem ꝙ sequtur a discipulis factā tanꝫ ꝓ eos et noo interrogem⁹ meli⁹ audiem⁹?:oportunitusꝫ tractabim⁹.

Tractatus.lxix.

Dicit ei thomas. Dñe nescimus quo vadis. et quomodo possum⁹ viā scire? Dicit ei iesus. Ego sum via ꝛ veritas ꝛ vita. Nemo venit ad patrē nisi per me.

2

NUnc est dilectissimi vt ꝙtū valem⁹ intelligam⁹ dñi verbis dñi posteriozib⁹ priora ex consequentib⁹ ꝓcedentia:in eo qō audistis apostolo thome iterrogāti eē responsum. Dixerat enim supius dñs cū de māsionib⁹ loquerek:quas et esse dixit in domo patris sui,ꝛ ire se vt ꝓpararet eas:vbi intellexim⁹ ꝛ esse iā mansiones ipsas in predestinatione ꝛ preparari eas cum eorum ꝙ ibi māsuri sunt ꝓ fidē corda mundātur:qm̄ ipsa dei domus ipsi sunt. Et ꝺd est aliud manere i domo dei ꝙ esse in ꝓ'o debet:id ꝓ's est in deo ꝛ deus in eo? Hoc vt prepararet dñs ablijt:vt credēdo in eū qui non videt ea que in specie futura est:nūc ꝓ fidē māsio preparet. Propter hoc ergo dixerat. ⁊ Et si abiero et preparauero vobis locum: iterū venio et accipiaꝫ vos ad meipsum:vt vbi ego sum ꝛ vos sitis:ꝛ ꝙ ego vado scitis:ꝛ viam scitis. ⁊ Ad hec ⁊ dicit ei thomas. Domine nescimus quo vadis:ꝛ quomodo possum⁹? viā scire? ⁊ Utrūꝫ illos dñs dixerat scire: vtrūꝫ dixit iste nescire: et locum quo itur/et viā qua itur. Sed nescit ille mentiri. Ergo isti sciebant:sed se scire nesciebant. Conuincat eos dñs tam scire.quod se putant adhuc vsq nescire. ⁊ Dicit ei iesus Ego sum via et veritas ꝛ vita. ⁊ Quid est [illegible]res? Ecce audiuim⁹ discipulū interrogantē:audiuim⁹ magistrum do-

centē:ꝛ nōdū capim⁹?:ēt post vocē sonantem sniam latitātē Sed quid non possumus capere? Runꝺ poterāt ei dicere apostoli ei⁹ cum quib⁹ loquebatur:nescimus te? Proinde si eū sciebant et via ipse est:viam sciebant. Si eū sciebant ꝛ veritas ipse est:veritatem sciebant. Si eum sciebant ꝛ vita ipse est/vitam sciebāt. Ecce scire conuicti sunt qō se scire nesciebāt. ¶ Quid igitur ꝛ nos in isto sermone non cepim⁹? Quid putatis fratres mei:nisi qz dixit. Et quo vado scit⁊ ꝛ viam scitis? Ecce cognouimus quod sciebant viam:quia sciebāt ipsum ꝙ est via. Sed via est qua itur: nunqd via est et quo itur. Utrūꝫ autē illos dixerat scire:ꝛ quo vadit et viā. Opus ꝙ erat vt diceret ego sum via: vt ostenderet eos ꝙ eū scirent viā scire:quā putauerant se nescire. Quid autē opus erat vt diceret. Ego sum via et veritas ꝛ vita:cū via cognita qua iret/restaret nosse quo iret:nisi qz ibat ad veritatem/ibat ad vitā? Ibat ergo ad seipsum:per seipsum. Et nos quo imus nisi ad ipsum? Et ꝙ im⁹ nisi per ipsum? Ipe igitur ad seipsum ꝑ seipsum:nos ad ipsum per ipsuꝫ:immo vero et ad patrem et ipse et nos. Nā et de seipso alibi dicit. Ad patrē vado. Et hoc loco ꝓpter nos ⁊ nemo ⁊ inqt ⁊ venit ad patrem:nisi per me. ⁊ Ac per hoc et ipse per seipm ꝛ ad se ipsum et ad patrem:et nos per ipsum et ad ipsum / ꝛ ad patrem. Quis hec capit nisi qui spiritualiter sapit? Et ꝙtum est qō h̄ capit:etiaꝫ ꝙ spiritualiter sapit? Fratres mei:ꝺd a me ista vobis vultis exponi? Cogitate ꝙ excelsa sint. Videtis quid sim:video quid sitis. In omnibus nobis corꝰ qō corrūpitur aggrauat animam:ꝛ deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantē. Putamus ne ꝛ possumus dicere. Ad te leuaui animā meā qui habitas in celis? Sed sub tanto pondere vbi ingemiscimus grauati:quomodo leuabo animā meam:nisi mecū leuet qui posuit pro me suaz? Dicā ego ꝙ possum:capiat vestrū ꝙ potest. Quo donante dico:eo donante capit qui capit:ꝛ eo donante credit qui nondum capit. Nisi enim crediderit⁊ inquit prophetꝰ:non intelligetis. Dic mihi dñe me⁹:ꝺd dicā seruis tuis conseruis meis? Thomas apostolus vt te interrogaret habuit teā se:nec tamen intelligeret te:nisi haberet in se. Ego interrogo te:quia te scio esse super me. Interrogo aūt inquātū possum sup me effundere animā meā: vbi non sonantē et tamē docentē audiā te. Dic mihi obsecro:quomodo vadis ad te? Runꝺ nam vt venires ad nos / reliqueras te: maxime qz nō a teipso venisti sed pater te misit? Scio quidē qō te exinaniſti:sed qz formā serui accepisti:non quia formā dei vel ad quam redires dimisisti:vel quam reciperes amisisti. Et tamen venisti:et non solum vsqꝫ ad carnales oculos: verūetiam vsqꝫ ad manus hominum peruenisti. Quomodo nisi in carne? Per hanc venisti manens vbi eras. Per hanc redisti non relinquens quo veneras. Si ergo per hāc venisti et redisti:per hanc procul dubio non solum nobis es ꝙ venturꝰ ad te:verumetiā tibi qua venires ꝛ redires via fuisti. Cū vero ad vitā qō es ipse isti:eandem profecto carnē tuā de morte ad vitam adduxisti. Aliud quippe dei verbum est aliud homo. Sed verbum caro factum est:id est homo. Nō itaꝫ alia xbi:alia est hominis persona: qm̄ vtrūꝫ est xps vna persona. Ac per hoc quemadmodū caro cum mortua est:christus mortuus est:et cum caro sepulta est:christus sepultus est:sic enim corde credimus ad iusticiam:sic ore cōfessionem facimus ad salutem. Ita cum caro a morte venit ad vitam:christus venit ad vitam. Et quia verbū dei xps est:christus est vita. Ita miro quodā ꝛ ineffabili modo qui nunqꝫ dimisit vel amisit seipsum venit ad seipsuꝫ. Generat autē vt dictum est per carnem deus ad homines:veritas ad mendaces. Deus enim verax:omnis autem homo mendax Cū itaqꝫ ab hominib⁹ abstulit atqꝫ illuc vbi nemo mentit carnem suam leuauit idem ipse:quia verbum caro factum est:per semetipsum id est per carnem/ad veritatez quod est ipse remeauit. Quam quidem veritatem:ꝙuis inter mēdaces/et in morte seruauit. Aliqñ enim christus fuit mortuus sed nūqꝫ fuit falsus. Accipite ꝙuis diuersum et longe impar exēplū:tamen vtcūqꝫ ad intelligendū deū ex his que ꝓpi⁹ subiecta sunt deo. Ecce ego ipse ꝙtum attinet ad animum meum:cū hoc sim qō estis et vos. Si taceo apud meipsum:si autem loquor vobis qō intelligatis: quodammodo ad vos ꝓcedo nec me relinquo. Sed et ad vos accedo:ꝛ nō

Joan. vi.

Joan. xvi.

Joan. j.

Joan. viij.

Esaie. vij

Rom. x.

Pō. cxv.

recedo vnde ꝓcedo. Cū aūt tacuero quodāmodo ad me re
deo: et quodāmodo vobiscū maneo si tenueritis qđ audistis
in sermone quē dico. Si hoc pōt imago quaz fecit de⁹: quid
potest non a deo facta sed ex deo nata imago dei deus/cui⁹
Roñ.vj. illud per quod ad nos egressus est: z in quo a nobis regres-
sus est corpus: nō sicut me⁹ elapsus est sonus sed manet ibi
vbi tam non moritur: et mors ei vltra nō dominabit. Mul-
ta de his euangelicis verbis adhuc dici fortasse poterant z
debebāt: sed non sunt corda vestra spiritualibus cibis quā
libet suauibus onerāda: maxime quia spiritus promptus
est: caro autem infirma.

Tractatus.lxx.

¶ Si cognouissetis me z patrē meū vtiqz cogno-
uissetis. Et amodo cognoscetis eū z vidistis eū.
Dicit ei philippus. Domine ostende nobis pfez:
et sufficit nobis. Dicit ei ihesus. Tāto tempore vo
biscū sum: et non cognouistis me. Philippe qui
videt me videt et patrem: quomodo tu dicis ostē
de nobis patrem. Non credis quia ego in patre/
et pater in me est.

B Verba sancti euangelij ffes ita recte intelligūtur
si cū superioribus reperiuntur habere cōcordiā.
Conuenire enim debent precedentia consequen-
tib⁹: qñ veritas loquit. Superi⁹ dixerat dñs. Et
si abiero z preparauero vobis locū: iterū venio z accipiam
vos ad meipsum: vt vbi ego sum et vos sitis. Deinde addi-
derat. Et q̄ ego vado scitis z viā scitis. Nihilqz aliud ostē-
dit esse qđ dixit: nisi qz ipsum sciebāt. Quid ergo eēt ire ad
seipsum per seipsum: qđ etiam discipulis pstat vt eant ad
ipsum per ipsum: vt potuimus pristino sermōe tam dixim⁹
Quod itaqz ait/vt vbi ego sum et vos sitis: vbi erant futu-
ri nisi in ipso: Ac per hoc est ēt ipse in seipso: z iō ibi illi vbi
et ipse: id est in ipso. Ipse est igitur vita eterna in qua futu-
ri sumus cū acceperit nos ad se: z ipsa vita eterna qđ ipse ē
Joh.v. in ipso est: vt vbi est ipse et nos simus: hoc est in ipo. Sicut
enim pater habet vitam in semetipso: et vtiqz non aliud est
vita quam habet nisi qđ est ipse qui banc habet. Si dedit
filio habere vitā in semetipso: cū ipse sit eadē vita quā ha-
bet in semetipso. Nunqd aūt nos vita qđ est ipe hoc erim⁹:
Joh.j. cū in illa vita hoc est in ipso eē ceperim⁹? Non vtiqz qz ipe
existendo vita habet vitā: et ipse est qđ hz: z qđ vita est i ipo
ipse est in seipso: nos autem non ipsa vita sed ipsi⁹ vite par-
ticipes sumus: atqz ita ibi erimus vt in nobisipsis non qđ
ipse est esse possimus sed nosipsi non vita/ipsum habeamus
vitam qui seipsum habet vitam: eo qđ ipse sit vita. Deniqz
ipse et in seipso est immutabiliter/et in patre inseparabilit.
Nos vero cum in nobisipsis esse voluissem⁹ ad nosipsos tur
Pōñ.vj. bati sumus. Unde illa vox est? Ad meipsum turbata est ani
ma mea: atqz in deterius cōmutari: neqz id qđ fuim⁹ perma
nere potuimus. Cum aūt per ipsum venim⁹ ad patrez sicut
ait. Nemo venit ad patrem nisi per me manētes in illo: nec
G a patre nos quisqz poterit separare nec ab illo. ¶ Connectēs
itaqz consequētia pcedentib⁹. | Si cognouissetis me (inqt)
z patrez meum vtiqz cognouissetis. | Hoc est qđ ait. Nemo
venit ad patrem nisi per me. Deinde subiūgit. | Et amodo
cognoscetis eum et vidistis eum. | Sed philippus vnus ex
apostolis qui audierit non intelligens. | Domine (inquit)
ostende nobis patrem et sufficit nobis. | Cui dñs. | Tanto
(inquit) tempore vobiscū sum et non cognouistis me: Phi
S. tracta. lippe qui videt me: videt et patrem. | Ecce increpat q̄ tāto
lxix. tempore cum ipsis erat: et non cognoscebatur. Nonne ipse
dixerat: et quo ego vado scitis: et viam scitis. Et se nescire
dicentes/eos hec scire conuicerat: addendo atqz dicendo.
Ego sum via et veritas et vita. Quomodo nunc dicit. Tā
to tempore vobiscū sum et non cognouistis me: cū profecto
et quo iret et viam scirent/nō ob aliud nisi qđ ipsum vtiqz
scirent? Sed facile ista soluitur q̄stio si dicamus q̄ eum ali
qui eorum sciebant/aliqui nesciebant atqz in his qui ne-
sciebant et philippus erat: vt quod ait /z quo vado scitis
viam scitis: illis dixisse intelligatur qui sciebant non phi-
lippo cui dictum est. Tanto tempore vobiscum sum et nō
cognouistis me philippe. Vis ergo qui filium tam nouerant etiam illud de patre dictum est. Et amodo cognoscetis eū z vidistis eum. Dictum est enim propter omnimodam similitudinem que illi cum patre est: vt ideo amodo dicere tur nosse patrem: quia nouerant similem filium. Ergo iam sciebant filium: et si non omnes: certe quidam eorum quib⁹ dicitur. Et quo vado scitis/z viam scitis. Ipse est enī via. Sed patrem nesciebant: ideo audiunt. Si cognouissetis me: z patrem meum cognouissetis. Si me vtiqz et illum. Ali⁹ enim ego sum: alius ille. Sed ne putarent dissimilem et amodo (inquit) cognoscetis eum: z vidistis enim. C Sider C
runt enim ei similem filiū: sed admonendi fuerant talem et
etiam patrem quē nondum videbant: qualis est filius quē
videbāt. Et ad hoc valet qđ postea philippo dicitur. | Qui
videt me videt et patrem. | Non q̄ ipse esset et pater z filius
qđ in sabellianis qui vocant etiā patripassiani/catholica
fides dānat: sed q̄ tam similes sunt pater et filius vt qui vnū
nouerit: ambos nouerit. Solemus enim de similimis duo-
bus ita loqui eis qui vnū illoz vident: et qualis est ille? vo-
lunt nosse vt dicamus. Vidistis illum. Illum vidistis. Sic
ergo dictum est. Qui me videt/videt et patrem: nō vtiqz
ipse sit pater qui filius: sed qđ a patris similitudine in nul-
lo prorsus discrepet filius. Nam nisi duo essent pater z filius
non dictum esse. Si cognouissetis me: et patrez meū cogno
uissetis. Utiqz enim: quia nemo (inquit) venit ad patrē nisi
per me. Si cognouistis me et patrem meū cognoscetis: ego
ego per quem venitur ad patrem: perducā vos ad eum vt
ipsum etiam cognoscatis. Sed quoniaz illi sum omnino si-
millimus/amodo cognoscetis eum cum cognoscitis me et
vidistis eum si oculis cordis vidistis me. Quid ergo ē qđ
dicis philippe: ostende nobis patrem et sufficit nobis? Tā
to (inquit) tempore vobiscum sum: z non cognouistis me
Philippe qui videt me: videt et patrem. Quod si a te nul-
tum est hoc videre: saltē quod non vides hoc crede. | Quo-
modo enim dicis (inquit) ostende nobis patrem z | Si me
vidisti qui omnimodo similis sum: vidisti illum cum simi-
lis sum. Quod si videre non potes: non saltem credis quia
ego in patre z pater in me est. Poterat hic dicere philipp⁹
Video quidem te et credo te similimum esse patri. Sed
nunquid arguendus et obiurgandus est: qui cum similem
videt/ettam illum cui similis est vult videre? Similē qđ
nouit: sed adhuc alterum sine altero nouit. Nō mihi sufficit:
nisi et illum cui est iste similis nouerim. Ostende itaqz nob
patrem/et sufficit nobis. Sed ideo magister discipulos ar-
guebat: quoniam cor postulantis videbat. Tanqz enim me
lior esset pater q̄ filius: ita philippus patrez nosse cupiebat
et ideo nec filiū sciebat quo melius esse aliquid crederet.
Ad hūc sensum corrigendū dictum est. Qui videt me videt
et patrem: quomodo tu dicis/ostende nobis patrez? Video
quomodo tu dicas. Non alterum queris videre similem
illum putas esse meliorem. | Non credis: quia ego in patre
et pater in me est? | Cur in similibus distantiam cupis cer
nere? Cur inseparabiles separatim desideras nosse? Deni-
que non ad solum philippum: sed ad eos pluraliter loquitur
que non sunt in angustias coartanda vt adiuuante illo di-
ligentius exponantur.

Tractatus.lxxj.

¶ Verba que ego loquor vobis a meipso non lo
quor. Pater autē in me manens ipse facit opera.
Non creditis quia ego in patre et pater in me est.
Alioquin propter opera ipsa credite. Amen amē
dico vobis qui credit in me opera que ego facio z
ipse faciet: z maiora hoz faciet: quia ego ad patrem
vado. Et quotcūqz petieritis patrem in nomine
meo hoc faciā vt glorificetur pater i filio. Si quid
petieritis me in nomine meo hoc faciā.

Audite aurib⁹ accipite mentib⁹ dilectissimi. Lo
quentib⁹ quidem nobis sed ipso docente qui non
recedit a nobis. Domin⁹ dicit quod modo ēt in
gebatur audistis. | Verba q̄ ego loquor: vobis
meipso non loquor. Pater autem in me manens: ipse facit

opera. | Ergo et verba opera sunt? Plane ita est. Nam p:
fecto qui proximū loquendo edificat: bonū opus operatur.
Sed quid est a meipso non loquor: nisi a meipso nō sum q̄
loquor? Et quippe tribuit quod facit: de quo est ipse qui fa
cit. Pater enim de⁹ nō est ō aliquo: filiⁿ aūt deus est quidē
patri equalis sed de patre deo. Ideo ille de⁹ sed non de deo
et lumen sed non de lumine: iste vero de⁹ de deo: lumē de lu-
mine. Nam in his duabus sententijs. Una qua dictum est/
non a meipso loquor. Alia qua dictuz est: pater autem ī me
manēs ipse facit opera: singulas tenentes diuersi nobis ad
uersantur heretici: qui non ex vna parte sed in cōtraria co:
nantes a via veritatis exorbitant. Arriani quippe dicunt.
Ecce inequalis est patri filius: a seipo non loquitur. Dicūt
sabelliani cōtra: id est patripassiani. Ecce qui pater est: ipe
et filius. Quid enim est pater in me manens ipse facit opa:
nisi in me maneo ego qui facio? Cōtraria dicitis sed nō eo
modo sicut est falsum contrarium vero: sed sicut sunt inter
se duo falsa contraria/errando in diuersa itis: in medio est
via quam relinquitis. Inter vosipsos longioze interuallo
separati estis: q̄ ab ipsa via cuius desertozes estis. Vos hic
vos autem illinc huc venite: alteri ad alteros transire noli
te sed hinc atqz illinc ad nos venlendo inuicem vos inuent
te. Sabelliani agnoscite quē pretermittitis. Arriani cōte
quē subditis: z in via vera nobiscum ambulabitis. Est enī
q̄ inuicē ex vobis alteri ex alteris admoneri vtriqz debea-
tis. Audi sabelliane. vsqz adeo non ipse pater sed alter est fi
lius: vt cū arrianus inequalē asserat patri. Audi arriane.
Usqz a deo filius equalis est patri: vt sabellianus cūdē esse
dicat et patrē. Tu adde quem tollis: tu adimple quem mi-
nuis: z nobiscuz ambo pōsistitis: quia nec tu tollis nec tu mi-
nuis eum: qui et alter est a patre vt conuincas sabellianum
Joh.x. et equalis est patri vt conuincas arrianum. Utrisqz enim
clamat ego et pater vnum sumus. Quod ait vnum/audiāt
arriani. Q3 ait sum⁹: audiāt sabelliani: et nec ille equalem:
nec illi alteruz negādo sint vani. Si ergo qm̄ dixit. Verba
que ego loquor vobis a meipso non loquor: ꝓpterea putat
vsqz adeo imparis potestatis: vt non qđ ipse vult faciat: au
Joh.v. diatur qđ dixit. Sicut pater suscitat mortuos et viuificat:
sic et filius quos vult viuificat. Item si quoniaz dixit. Pa
ter in me manens ipse facit opera: propteres putatur non
all⁹ esse pater alius ipse: audiat qđ dixit. Quecūqz pater fa
cit hec z filiⁿ similiter facit: et intelligatur non bis vn⁹: sed
duo vnū. Uerū quia sic equalis est alter alteri: vt tamen al-
ter sit ex altero: ideo non loquit a semetipso: quia non est a
seipso. Et ideo pater in illo manens facit opera ipse: qz per
D quem et cū quo facit non est nisi ab ipso. ¶ Deniqz adiungit
et dicit. | Non creditis qz ego in patre: z pr̄ in me est? Alio:
quin propter opera ipsa credite. | Antea solus philipp⁹ ar-
guebatur: nunc autem non ibi eū solū fuisse qui esset arguē-
dus ostendit. Propter opera (inquit) ipsa credite: qz ego ī
patre et pater in me est. Neqz enim si separati essemus/inse
parabiliter operari vlla ratione possemus. Sed quid est q̄
sequitur. | Amē amen dico vobis: qui credit in me opera q̄
ego facio et ipse faciet: et maiora horum faciet: quia ego va-
do ad patrem/et † quecūqz petieritis in nomie meo hoc fa-
ciam: vt glorificetur pater in filio. Si quid petieritis ‡ i no
mine meo hoc faciam. | Ergo et illa maiora opera: seipsum
facturum esse promisit. Non se extollat seruus supra domi-
num: nec discipulus supra magistruz. Maiora q̄ ipse facit
dicit eos esse facturos: sed in eis vel per eos se faciente non
ipis tanqz ex seipsis. Et q̄ppe cantatur in psalmo. Diligaz
te dñe virtus mea. Sed q̄ sunt tandem ista maiora? An for-
te q̄ egros ipsis transeuntib⁹ etiam eorum vmbra sanabat
Maius est enim vt sanet vmbra q̄ fimbria. Illud per se fe-
cit hoc per ipsos: sed tamen vtrūqz ipe. Uerūtamen qñ ista
dicebat/verboz suorum opera commendabat. Sic enīz di
cerat. Verba que ego loquor vobis: a meipso non loquor.
Pater autem in me manēs: ipse facit opera. Que opera tūc
dicebat: nisi verba que loquebatur? Audiebāt z credebāt
illi: eorūdem verborum fructus erat fides illorum. Uerū
tamen euangelizantibus discipulis non tam pauci q̄ illi
erant: sed gentes etiā crediderūt. Hec sunt sine dubitatiōe
maiora. Nec tamē ait: maiora horū facietis vt solos aposto
los ea putaremus esse facturos. Si q̄ credit in me (inquit)
opera que ego facio et ipse faciet: et maiora horum faciet.
Ita ne quicūqz credit in christum facit que christ⁹ vel ma-
iora q̄ christus? Non pretereunt ista tractāda sunt nec de-
bent festinatione precipitari: sed ea cogit concludēdus iā
sermo iste differri.

¶ Tractatus.lxxij. De eadem lectione.

A Quid sibi velit z quomodo accipiendus sit qđ do
min⁹ ait. | Qui credit in me opera que ego facio
et ipse faciet | non est facile comprehēdere. Et cū
hoc ad intelligendum difficillimum sit: adiecit
aliud difficilius. | Et maiora horū faciet. | Quid est hoc?
Qui faceret opera que christus fecit non inueniebam⁹: qui
etiam maiora faciat inuenturi sum⁹? Sed dixeram⁹ ꝓmōe Actuū.v.
pristino quia maius fuit vmbre sue trāsitu quod discipuli
fecerunt q̄ fimbrie sue tactu qđ ipse domin⁹ fecit sanari lā- Ma.xliij.
guentes: et qz plures apostolis q̄ ipso per os proprium pre
dicante domino crediderunt vt hec videretur opera intel- Joh.xliij.
ligenda esse maiora. Non quo maioz esset magistro discipu
lus/vel domino seruus: vel adoptat⁹ vnigenito / vel homo
deo: sed q̄ per illos ipse dignaretur eadem maiora facere: q̄ Joh.xv.
dicit illis alio loco. Sine me nihil potestis facere. Ipse q̄p
pe vt alia omittam que sunt innumerabilia: sine ipis fecit
eos: sine ipsis fecit hunc mundum. Et quia homo etiaz ipe
fieri dignatus est: sine ipsis fecit z seipsum. Quid autem il-
li sine ipo: nisi peccatum? Veniqz a hic id qđ de hac re pote-
rat nos mouere: mox abstulit. Cū enim dixisset. Qui credit
in me opera que ego facio et ipse faciet: et maiora horum fa
ciet: continuo secutus ad iūxit. | Quia ego ad patrem vado
et † quecunqz petieritis ‡ in nomine meo hoc faciam. | Qui † Al. qđ-
dixerat facier: post ait faciam: tanqz diceret. Non vobis im cūqz.
possibile hoc videatur. Non enim poterit esse maioz me qui ‡ Al. pfez
credit in me: sed ego sum facturus et tunc maioza q̄ nunc.
Maiora per eum qui credit in me: q̄ preter eū per me. Ego
tamen ipse preter eum: ego ipse per eum. Sed quando pre-
ter eum non faciet ipse: quando autem per eum q̄ius non
per semetipsum: faciet et ipse. Pozro autem maiora facere
per eum q̄ preter eum: non est defectio sed dignatio. Quid Pō.cxv.
enim retribuant serui domino: pro omnibus que retribuit
eis. Quandoquidem inter cetera bona etiam hoc eis dona
re dignatus est: vt maiora faceret per illos q̄ preter illos: War.xix.
Nonne ab oze illius diues ille tristis abscessit: qui vite eter
ne consilium quesiuit. Addidit/ablecit: et tamen posites qđ
ab illo auditum non fecit vnus: fecerunt multi cū loquerer
per discipulos magister bonus: contemptibilis ei quem di
uitem per seipsum monuit: amabilis eis quos ex diuitib⁹
pauperes per discipulos pauperes fecit. Ecce maiora fecit
predicatus a credentibus q̄ locutus audientibus. ¶ Ve- B
ruz hoc adhuc mouet: quod hec maiora per apostolos fecit
Non autez ipsos tantum significans ait. Opera que ego fa-
cio et vos facietis: z maiora horum facietis: sed omnes ad
suam familiam pertinentes intelligi volens. Qui credit in
me (inquit) opera que ego facio et ipse faciet: et maiora ho-
rum faciet. Si ergo qui credit faciet: non credit vtiqz q̄ nō
faciet: sicuti est. Qui diligit me mandata mea custodit. vn- Infratra.
de profecto qui non custodit nō diligit. Itē alio loco. Qui lxxiiij.
audit (inquit) verba mea hec et facit ea: similabo euz viro Mat.vij.
prudenti qui edificauit domum suam supra petram. Qui
ergo non est similis huic viro prudenti: procul dubio aut ꝛ:
ba hec audit z non facit: aut omnino nec audit. Qui credit j. Joh.xj.
(inquit) in me: licet moriatur viuet. Qui ergo non viuet: nō
vtiqz credit. Tale etiam hoc est: qui credit in me faciet: nō
vtiqz credit qui non faciet. Quid est hoc fratres? Rūquid
inter credentes in christum/non est computandus qui non
fecerit opera maiora q̄ christus? Durum est absurdum est
ferri non potest: non tolleratur nisi intelligatur. Apostolus
igitur audiamus. Credenti (inquit) in eum qui iustificat Roñ.iiij.
impium deputatur fides eius ad iustitiam. In hoc opere
faciamus opera christi. Quia et ipsum credere in christo
opus est christi. Hoc operatur in nobis: non vtiqz sine no-
bis. Audi ergo iam et intellige. Qui credit in me: opera
que ego facio et ipse faciet. Prius ego facio: deinde z ipse
faciet: quia facio vt faciat. Que opera nisi vt ex impio iust⁹
fiat. ¶ Et maiora horum faciet. Quorum obsecro? Nunqd C

nam omnium operum christi maiora facit:qui cum timore et tremore suam ipsius salutem operatur? Quod vtiq; in illo:sed non sine illo christus operatur. Prorsus maius hoc esse dixerim q̄ est celum et terra. et quecunq; cernuntur in celo et in terra. Et celum enim et terra transibit. Predesti natorum autem:id est eorum quos presciit salus ⁊ iustificatio permanebit. In illis tantum opera dei: in his autē etiā est imago dei. Sed et in celis:sedes:dominationes: principatus:potestates:archāgeli:angeli:opera sunt christi. Nūquid etiā his operibus maiora facit:qui operāte in se christo cooperatur salutem eternam ac tustificationem suam. Non hic audeo precipitare sententiam. Intelligat qui potest:iudicet qui potest:vtrum maius sit iustos creare q̄ impios iustificare. Certe enim si equalis est vtrūq; potentie: hoc maioris est misericordie. Hoc est enim magnum pietatis sacramentum quod manifestatum est in carne iustificatum est in spiritu:apparuit angelis:predicatum est in gētibus:creditum est in mundo:assumptum est in gloria. Sed omnia opera christi intelligere vbi ait. Maiora horum faciet:nulla nos necessitas cogit. Horum enim forsitan dixit que in illa hora faciebat. Tunc enim verba fidei faciebat:⁊ de his operibus fuerat prelocutus dicens. Verba que ego loquor vobis:a meipso non loquor. Pater autez in me manens:ipse facit opera. Tunc igitur verba eius erāt opera eius:⁊ vtiq; minus est verba iusticie predicare: quod fecit preter nos/q̄ impios iustificare qō ita facit in nobis vt faciamus et nos. Restat inquirere quomodo accipiendū sit. ⌊Quodcunq; petieritis patrē in nomine meo hoc faciam.⌋ Propter multa enim que petunt fideles eius nec accipiūt nec parua hinc exoritur questio. Sed quoniam sermo iste iam claudendus est:et considerande rei atq; tractande tribuatur saltem parua dilatio.

Tractatus.lxxiij.

¶Quia ego vado ad patrem et quodcūq; petieritis patrem in nomine meo hoc faciam:vt glorificet pater in filio. Si quid petieritis me in nomine meo:hoc faciam.

A Hanam spē dñs suis ꝓmisit sperantibus dicens. ⌊Quia ego ad patrem vado:⁊ quodcūq; petieritis in nomine meo hoc faciaz.⌋ Sic q̄ perrexit ad patrem vt non relinqueret indigentes: sed exaudiret petentes. Sed quid est/quodcūq; petieritis:cum videamus plerūq; fideles eius petere et non accipere? An forte ꝓpterea quia male petunt? Hā hoc exprobrauit apostolus Jaco.iij. Jacobus dicēs. Petitis et non accipitis eo qō male petatis:vt in cōcupiscentijs vestris insumatis. Male ergo vsurus eo qō vult accipere:deo potius miserante non accipit. Proinde si hoc ab illo petitur vñ homo ledatur exaudit?: magis metuendū est/ne quod posset nō dare ꝓpiti? det iratus. An non vidimus israelitas malo suo impetrasse: quod Num.xj. culpabili concupiscentia petierunt? Cōcupierant enī carnibus vesci:quibus plucbatur manna de celo. Fastidiebāt quippe qō habebant:⁊ qō non habebant impudenter petebant. quasi non melius peterent non vt cibus qui deerat in decenti desiderio prestaret:sed vt ille qui aderat fanato fastidio sumeretur. Quando enim nos delectant mala et non delectant bona:rogare debemus potius deū vt delectēt bona q̄ vt concedantur mala. Non q̄ malū est carne vesci:cū j. Thi.iiij de hac re loquens apostolus dicat. Omnis creatura dei bona est/et nihil abijciendū qō cū gratiarū actione accipitur Sed q̄ sicut idem ipse ait. Malū est homini qui per offen- Ro.xiiij. sionem manducat. Et si per hominis offensionē quātomagis dei? Cuius in israelitis nō parua erat offensio:repudiare qō dabat sapientia et petere id qō inhiabat cōcupiscentia:cuius illi nec peterent:sed q̄ deerat murmurarent:q̄ vt scitremus non dei creaturā eē culpabilem:sed inobedientiaz cōtumacem et inordinatam cupiditatem non propter porcum:sed ꝓpter pomū mortem primus homo inuenit:⁊ esau Gen.iij. primatus suos non propter gallinam sed propter lenticulā Gen.xxv. perdidit. Quomodo ergo intelligendū est quodcūq; petieritis hoc faciam:si de? aliqua petentib? fidelibus etiam cōsulendo non facit? ¶An forte solis apostolis hoc dictum de

B bem? accipere? Absit. Unde enim ad hoc venit vt diceret quod superius dixerat. Qui credit in me opera que ego facio/et ipse faciet:et maiora horū faciet. De qua re iam ꝑtino sermone tractauimus:et ne quisq̄ hoc sibi tribueret: vt etiam illa opera maiora a seipso facere ostenderet: adiecit atq; ait. Et ego ad patrē vado:⁊ quocūq; petieritis in nole meo: hoc faciam. Nūquid in eū soli apostoli crediderunt? Ad eos itaq; loquebatur dicendo. Qui credit in me in eum quibus eo donante etiam nos sumus:qui vtiq; non quodcūq; petimus accipimus. Ipsos quoq; beatissimos si cogitem? apostolos inuenimus eū qui plus omnibus laborauit:non aūt ipse:sed gratia dei cum ipso / ter dominū rogasse vt abeo discederet angelus sathane:nec tū qō rogauerat accepit se. Quid dicimus charissimi? Putabimus ne hoc ꝓmissis ij.Cor.xij vbi ait. Quodcūq; petitis hoc faciam: nec apostolis fuisse ab illo completū? Et cui tandem qō promittit implenit: si apostolos suos in sua ꝓmissione fraudauit? Euigila igitur homo fidelis:et vigilanter audi qō illic positum est: in nomine meo. Ipsum enim quodcūq; non ait petieritis vt cūq;:sed in nomie meo. Quis promisit ergo tam magnum beneficium? Qui vocatur vtiq; christus iesus. Christus siguificat regem:iesus significat saluatorem. Non itaq; nos saluos faciet quicūq; rex:sed rex saluator. Ac p hoc q̄dūq; petimus aduersus vtilitatem salutis:non petimus in nole saluatoris:et tamen ipse saluator est non solum quando scit quod petimus/verūetiam quando non facit: quoniam quod videt peti contra salutem/non faciendo potius se exhibet saluatorem. Nouit enim medic? quid pro sua:quid 5 suam salutem poscat egrotus:et ideo cōtraria poscētis nō facit voluntatem vt faciat sanitatem. Quapropter quidoq; volum? vt faciat quodcūq; petimus non vtiq; sed in nomine eius:hoc est in nomine saluatoris petamus. Nō ergo contra nostram salutē petamus. Quod si fecerit:non vt saluator facit quod est nomen fidelibus eius. Est q̄ppe impijs et dānator:qui dignat fidelibus esse saluator. Qui ergo credit in eū quodcūq; petierit in eo nomine quod est illis qui credunt in eū/hoc facit:quoniam hoc sicut saluator facit. Si autem qui in eum credit aliquid per ignorantiam contra suam salutem petit nō in nomine saluatoris petit:q̄ saluator eius non erit si q̄ eius salutem impedit fecerit. Sic tūc expedit potius:vt non faciendo ꝓpter qō innocatur faciat quod vocatur. ¶ Propterea non solū saluator:sed etiā magister bonus vt faciat quodcūq; petierimus:in ipsa oratione quam nobis dedit docuit quid petamus:vt etiam sic intelligamus non petere nos in nomine magistri quod petimus ꝓpter regulam ipsius magisterij. Sane q̄dā ꝓ tuo in nomie eius petamus:id est ꝓm saluatorem et ꝓm magistrum petamus:non tunc quando petimus facit:sed tamen facit. Mecq; enim quia ⁊ illud petimus vt veniat regnum dei:propterea non facit quod petimus:q̄ non statim cū illo in eternitate regnam?. Differtur enī q̄ petim?:non negat. Verū tamen orantes tanq̄ seminantes non deficiam?:tēpore enī proprio metemus ⁊ simul petamus quando bene petim? vt non faciat qō non bene petim?:q̄ ⁊ ad hoc ptinet qō in eadem oratione dominica dicim?. Ne nos inferas in tētationem. Mecq; enim parua est tētatio:si contra tuā sit ēt̄a tua postulati. Non aūt negāter audiendū est qō dñs ne q̄dq; eum putaret qō se promisit facere petentib:sine patre eē facturū. cū dixisset quodcūq; petieritis in nomīe meo hoc faciam:continuo subiecit⌊vt glorificetur pater i filio. Si q̄d petieritis in nomine meo hoc faciā.⌋ Nullo modo igitur filius facit:quādo quidem vt in illo pater glorificetur propterea facit. Facit ergo pater in filio vt filius Joh.xij. glorificetur in patre. Et facit filius in patre:vt pater glorificetur in filio:quoniam vnum sunt pater et filius.

Tractatus.lxxiiij.

¶Si diligitis me mandata mea seruate. Et ego rogabo patrem ⁊ aliū paraclitum dabit vobis vt maneat vobiscū in eternum spiritū veritatis quē mundus non potest accipere:quia non videt eum nec scit eum: vos autē cognoscetis eum q: apud vos manebit:et in vobis erit.

C

D

E

F

Tractatus.lxxv.

¶Non relinquam vos orphanos veniaz ad vos adhuc modicum. Et mundus me iam non videt. Vos autem videtis me quia ego viuo et vos viuetis. In illo die vos cognoscetis q: ego suz i patre meo:⁊ vos in me/et ego in vobis. Qui habet mandata mea ⁊ seruat ea:ille est qui diligit me. Qui autē diligit me diliget a patre meo. Et ego diligam eum:et manifestabo ei meipsum.

A Post promissionē spiritussancti ne quisq̄ putaret q̄ ita eum dominus daturus fuerit velut ꝑ seipo vt non et ipse cum eo fuisset venturus: adiecit atq; ait. ⌊Non relinquam vos orphanos: veniam ad vos.⌋ Orphani pupilli sunt. Illud enim grecum eiusdē rei nomē est:hoc latinum. Nam et in psalmo vbi legimus. Tu illo tu eris adiutor:grecus habet orphano. Meus er- Psō.ix. os filius dei suo patri adoptauerit filios:⁊ eundem pa-

1 Joh.i. Joh.iij. Thi.iij. Luce.iij. Rom.ij. j.Cor.xij Joh.iij. Rom.viij

trem nos voluerit habere per gratiam/qui eius pater est p naturam:tamen etiā ipse circa nos paternum affectuz quo dāmodo demonstrat:cum dicit. Non relinquaz vos orphanos veniam ad vos. Hinc ē q etiam spōsi filios nos appellat vbi ait. Veniet hora vt auferatur ab eis sponsus:z tunc ieiunabunt filij sponsi. Quis autem sponsus nisi dominus christus? Deinde sequitur et dicit. ⌊ Adhuc modicum et mundus me iam non videt. ⌋ Quid enim. Tunc eū videbat mundus quando quidem mundi nomine vult intelligi eos de quibus supius locutus est dicēs de spiritu sancto quem mūdus accipe nō potest:q nō videt eū/neq cognoscit eū: Videbat eū plane mundus carneis oculis in carne conspicuum:nō aūt videbat q in carne ꝛbū latebat. Videbat hominem:non videbat deū:videbat indumētū: non videbat ī dutum. Sed quō post resurrectionez etiam ipsam carnem suam quam non solum videndam:verūetiam contrectāda suis voluit demonstrare:non suis subtrahere: fortasse hinc intelligendum est esse dictum/adhuc modicum et mundus me iam nō videt. ⌊ Vos autem videbitis me:quia ego viuo et vos viuetis. ⌋ Quid est q ego viuo z vos viuetis? Cur ō presenti se dixit viuere:illos autem de futuro esse victuros: nisi quia vitam etiam carnis vtiq resurgentis q̄lis in ipso precedebat/et illis est pollicitus secuturam? Et quia tpi? mox futura erat resurrectio:presentis posuit temporis verbum propter significandam celeritatem:illorū aūt q̄m quoniam secuti differtur in finem:non ait viuitis sed viuetis. Duas ergo resurrectiones suam scz mox futuram z nostrā in seculi fine venturam duobus verbis presentis temporis et futuri eleganter breuiterq pmisit. Qz ego(inqt)viuo et vos viuetis:q venit ideo z nos viuem?:per hominē quippe mors/et per hominem resurrectio mortuoū. Sicut enim ī adam oēs moriūtur:ita et in christo oēs viuificabūtur:q̄m nemo ad mortem nisi per illum:nemo ad vitam nisi p xpm. Quia nobis viximus mortui sumus:q viuit ipse viuemus nos. Mortui sumus illi:quando vixim⁹ nobis. Quia ꝛo mortuus est ille pro nobis:et sibi viuit et nobis. Quia enim viuit ille:et nos viuemus. Nam sicut per nos mortem habere potuimus:non sic et vitam per nos habere possum⁹. ⌊ In illo die(inquit)vos cognoscetis:quia ego sum ī patre meo et vos in me et ego in vobis. ⌋ In quo die:nisi de quo ait et vos viuetis? Tunc enim erit:vt possimus videre qō credimus. Mā et nunc est in nobis:et nos in illo. Sed hoc nunc credimus:tunc ēt cognoscemus q̄uis z nunc credendo nouerim⁹:sed tūc contēplādo noscem⁹. Quādiu enim sumus ī corpore quale nūc est:id est corruptibili qō aggrauat aiam peregrinamur a dño:per fidem enim ambulamus non per speciē. Tunc ergo per speciem quoniam videbimus eum sicuti est. Mā si etiam nunc christus in nobis non esset:non diceret apostolus. Si autē christus in nobis:corpus quidem mortuum est ꝓpter peccatum:spiritus aūt vita est propter iusticiam. Quia vero et nos etiā nunc in illo sumus: satis oñdit vbi dicit. Ego sum vitis:vos palmites. In illo ergo die qñ viuem⁹ ea vita qua mors absorbebitur cognoscem⁹ q̄ ipse in patre et nos in ipso et ipse in nobis:qz tunc pficiet hoc ipsum qō et nūc inchoatū est iam per ipsum:vt sit in nobis z nos in ipso. ⌊ Qui habet(inquit)mādata mea et fuat ea:ille est q diligit me. ⌋ Qui habet in memoria:et fuat in vita. Qui habet in sermōib⁹?:z seruat in moribus. Qui habet audiendo:z seruat faciendo:aut q habet faciendo:z seruat perseuerando. Ipse est(inquit)qui diligit me. Opere est demonstrāda dilectio:ne sit infructuosa nominis appellatio. ⌊ Et qui diligit me(inqt)diligetur a patre meo et ego diligam eum z manifestabo ei meipsum. ⌋ Quid est diligam tā q̄ tunc dilecturus sit z nunc nō diligat? Absit. Quomodo enim nos pater sine filio:aut filiꝰ sine patre diligeret? Quo modo cum inseparabiliter operētur:separabiliter diligūt? Sz ad hoc dixit diligā eū:ad qō sequit/z māifestabo ei me: ipsum. Diligam z manifestabo:id est ad hoc diligam vt manifestem. Nunc enim ad hoc dilexit vt credamus et māda tum fidei teneamus: tūc ad hoc diliget vt videamus et ipa visione mercedem fidei capiamus:quia et nos nunc diligimus credendo quod non videmus:tunc autem diligimus videndo quod creditmus.

Wat.ix. Infratra. lxxvj. Tracta. lxxiij. j.Cor.xv. Sap̄.ix. j. Joh.j. Rom.viij Joh.xv.

Tractatus.lxxvj.

¶ Dicit ei iudas nō ille scariothis. Dñe quid factum est:quia manifestaturus es nobis teipm et non mundo? Respondit iesus et dixit ei. Si quis diligit me sermonē meum seruabit. Et pater meꝰ diliget eum et ad eū veniemus et mansionē apud eum faciemus. Qui non diligit me sermones meos non seruat. Et sermonem quem audistis nō est meus:sed eius qui misit me patris.

Interrogantibꝰ discipulis et eis magistro respondente iesu:etiā nos tanq̄z cum illis discimus: q̄ sanctū euāgelium vel legimus vel audimus. Ergo dixerat dñs:adhuc modicum et mūdus me iam non vide:vos aūt videbitis me:interrogauit enim de ipso. ⌊ Judas non ille ⌋ traditor eius qui ⌊ scariothis ⌋ cognominatus est:sed cuius z epla inter scripturas canonicas legitur. ⌊ Domine:quid factum est:quia nobis manifestaturꝰ es teipsum et non mundo? ⌋ Simus cū ipsis tanq̄z interrogantes discipuli:cōmunēq magistrū audiamus z nos. Judas enim sanctꝰ non immundus nec insectator domini:sed sectator:cām quesiuit quare se non mundo sed suis manifestaturus esset iesus:quare adhuc modicum et mundus me videret eum:ipsi autem viderent eū. ⌊ Respondit iesus et dixit ei. Si quis diligit me sermonē meū ꝟabit:z pater meꝰ diliget eū:z ad eū veniem⁹ et mansionem apud eū faciem⁹. Qui nō diligit me:sermōes meos nō seruat ⌋ Ecce expositis est causa quare se suis manifestaturus est non alienis:quoꝰ mundi nomine appellat:et ipsa est causa q̄ dñi diligant / illi non diligant. Ipsa causa est:de qua facer insonat psalmus. Judica me deꝰ:z discerne causam meam de gente non sancta. Qui enim diligunt:quia diligunt eliguntur. Qui vero non diligunt:si linguis hominum loquantur et angelorum:fiāt eramentum sonās et cymbalum tinniens. Et si habuerint pphetiā z sciverint omnia sacramēta z oēm sciētiā/z habuerint oēm fidē vt montes transferant nihil sunt. Et si distribuerint oēm substantiā suam / z tradiderint corpus suū vt ardeant nihil eis prodest. Dilectio sanctos discernit a mūdo que facit vnanimes habitare in domo:in qua facit pater et filius mansionem qui donāt et ipsam dilectionem: quibus donāt in fine ēt ipsam suam manifestationem. De discipls magistrū interrogabat:vt non solū illi q tunc audiebant per os eius:sed etiā nos per euangelium eius hoc nosse possem⁹. Quesierat enim de christi manifestatiōe:z audiit de dilectione atq mansione. Est ergo quedā dei manifestatio interior quā prorsus impij non nouerūt dō dei patris et spiritussancti manifestatio nulla est: Filij vero potuit eē sed in carne:q̄ nec talis est qualis illa:nec sēp illis adest pōt qualiscūq sit sed ad modicum temp⁹:et hoc ad inditiū non ad gaudium:ad supplicium non ad premiū. Hāc ergo est vt intelligam⁹ q̄tum aperire ille dignatur quō dictum sit:adhuc modicum et mundus me iā non videt: vos aūt videbitis me. Verum est quidem q post paululum etiā corpus suum in quo poterant eum et impij videre / oculis eorum fuerat subtracturus:quandoquidē post resurrectionem nemo eum vidit illorum: sed quomodo dictum est stantibus angelis/sic ventet quemadmodum videbitis eum euntem in celum:nec aliud credimus q̄ eum in eodem corpore ad iudicium viuorum et mortuoꝝ esse vēturꝰ. Procul dubio tūc eum videbit mūdus:quo nomie significant filios regno eius alieni. Ac per hoc longe melius intelligitur illo iam tempus significare voluisse in eo qō ait. Adhuc modicum z mundus me iam non videt:qñ in fine seculi auferet ab oculis dānatorum:vt illi eum decetero videāt apud q̄s diligentes eum/facit pater atq ipse mansionem. Modicum autem dixit:quia et id qō prolixum videtur hominibꝰ:hoc uissimum est ante oculos dei. De hoc ꝓpe modico ille ipse Johānes:filioli iquit nouissima hora est. Me quis porro existimet patrem tantummodo et filiū sine spiritussancto apd dilectores suos facere mansionem: recolat quod superius de spiritussancto dictum est. Quem mundus non potest accipere:quia non videt eum nec scit eum: vos autem cognoscetis eū quia apud vos manebit et in vobis erit. Ecce fecit in sanctis cum patre et filio sanctus etiam spiritus mus.

Tractatus.lxxvij.

¶ Hec locutus sum vobis apud vos manens paraclitus aūt spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo ille vos docebit omnia: et suggeret vobis oia quecūq dixero vobis:pacem relinquo vobis: pacem meā do vobis: non quomodo mundus dat ego do vobis.

In precedentī lectione sancti euāgelij quam seqr ista que modo recitata est:dñs iesus dixerat se et patrē ad dilectores suos esse vēturos:z apud eos mansionē esse facturos. Jam vero et superius dixerat de spiritusancto. Vos aūt cognoscetis eum:qz apud vos manebit et in vobis erit. Unde intellexim⁹ in sanctā tanq̄z in templo suo simul manere trinitatem deum. Nunc autem dixit. ⌊ Hec locutus sum vobis:apud vos manens. ⌋ Illa itaq mansio alia est quam promisit futuram:hec vero alia quam presentem esse testatur. Illa spiritualis et atq intrinsecus mentibus redditur: hec corporalis foris secus oculis atq auribꝰ exhibetur. Illa inceternum beatificat liberatos:hec in tempore visitat liberandos. Sedz illam dominus a suis dilectoribus non recedit: sm hanc it et redit. Hec(inquit)locutus sum vobis apud vos manēs vtiq p̄sentia corporali qua cum illis visibilis loquebatur. ⌊ Paraclitus autem(inquit)spiritussanctus quem mittet pater in nomine meo:ille vos docebit omnia et † commemorabit vobis omnia quecūq dixero vobis. ⌋ Nunquid nam dicit filius et docet spiritus sanctus:v dicente filio verba capiamus:docente autem spiritu sancto eadem verba intelligamus. Quasi dicat filius sine spiritusancto/ aut spiritussanctus doceat sine filio: aut vero non et filius doceat:z spiritus sanctus dicat. Et cum deus aliquid dicit et docet: trinitas ipsa dicat et doceat? Sed quoniam trinitas est:oportebat eius singulas insinuare personas. eāq nos distincte audire inseparabiliter intelligere. Audi patrem dicentem vbi legis. Dominus dixit ad me filius meus es tu. Audi et docentem vbi legis. Omnis qui audiuit a patre et didicit venit ad me. Filium vero dicentem modo audisti. De se ꝺp peait. Quecūq dixero vobis. Quem et si docētem vis nosse magistrum recole. Unus est(inquit)magister vester christus. Spiritum porro sanctum quem modo audisti docentem vbi dictum est. Ipse vos docebit omnia:audi etiam docentem:vbi legis in actibus apostolorum beato Petro di-

xisse spiritumsanctū:vade cum illis:quia ego misi eos. Omnis igitur et dicit z docet trinitas. Sed nisi etiam sigillari commendaretur:eam nullo modo humana capere vtcūq possit infirmitas. Cum ergo omnino sit inseparabilis:nūq trinitas esse sciretur:si semper inseparabiliter diceretur. Mā et cum dicimus patrem et filium et spiritum sanctum:non eos vtiq dicimus simul:cum ipsi nō possint esse nisi simul. ¶ Quod vero addidit commemorabit vobis:intelligere debemus etiam quod iubemur non obliuisci saluberrimos monitus ad gratiam pertinere:quam nobis commemorat spiritus. ⌊ Pacem(inquit)relinquo vobis:pacē meam do vobis. ⌋ Hoc aūt est qō legimus apud prophetam:pacē super pacem:Pacē nobis reliquit iturus:pacē suā nobis dabit in fine venturus. Pacē nobis reliquit in hoc seculo:pacem suam nobis dabit in futuro seculo. Pacē nobis reliqt in qua manentes hostem vincimus:pacē suaz nobis dabit quādo sine hoste regnabimus. Pacē relinquit nobis vt ēt hic inuicem diligamus:pacē suā nobis dabit vbi nunq̄z dissentire possimus. Pacē relinquit nobis ne ō occultis nīis inuicem iudicemus cum in hoc sumus mundo: pacem suā dabit nobis cum manifestabit cogitationes cordis:et tunc laus erit vnicuiq a deo. In illo tamen atq ab illo nobis est pax:siue quam nobis relinquit iturus ad patrē:siue quā nobis dabit nos perductur⁹ ad patrem. Qui autem nobis relinquit ascendēs a nobis:nisi seipsum dum non recedit a nobis? Ipse est enim pax nostra:qui fecit vtraq vnū. Pax ergo ipse nobis est:et cū credimus quia est:et cū videmus eum sicuti est. Si enim q̄diu sumus in corpore corruptibili qō aggrauat animā:cum per fidem ambulamus non per speciem/non deserit peregrinantes a se:quanto magis cum ad ipsam speciem venerimus non implebit ex se. ¶ Sed qd est quod vbi ait/pacem relinquo vobis:non addidit meam vbi vero ait:pacem do vobis:ibi dixit meam? Utrum subaudiendū est meam z vbi dictum nō est:quia postea dictus est:potest referri ad vtrūq etiam quod semel dictū est? An forte et hic aliquid latet qō petēdum est z querendum z ad qō pulsantibus aperiendū? Quid si enim pacem suā eā voluit intelligi:qualē habet ipse? Pax vero ista quam nobis relinquit in hoc seculo/nostra est potius dicenda q̄ ipsius. illi quippe nihil repugnat in seipso:qui nullum habet oīno peccatū. Nos autem talem pacem nūc habemus:in qua ad huc dicamus:dimitte nobis debita nostra. Est ergo nobis pax aliqua:quoniam condelectamur legi dei sm interiorē hominem sed non est plena:qz videmus aliam legē in membris nostris repugnantem legi mētis nostre. Itemq inter nosipsos est pax nobis:qua inuicē nobis credimus qō inuicem diligamus. Sed nec ipsa plena est: quia cogitationes cordis nr̄i inuicē nō videmus:z quedā de nobis q̄ nō sunt ī nobis:vel in melius inuicem:vel in deteri? opinamur. Itaq ista etiā si ab illo nobis relicta est:pax nostra est. Misi em ab illo:non haberemus z talem:sed ipse non habet talē. Si tenuerimus vsq in finem qualem accepimus: qualem habet habebimus:vbi nihil nobis repugnet ex nobis:et nihil nos inuicem lateat in cordibus nostris. Hec ignoto ista dñi verba etiam si accipi posse: vt eiusdem domini sententie repetitio videatur. Pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis:vt quod dixerat pacem:hoc repetiuit dicens: do vobis. Ut volet quisq accipiat:me tamē delectat. Credo et vos fratres mei dilectissimi sic tenere istam pacē vbi aduersarium concorditer vincimus:vt desideremus pacē vbi aduersarium non habebimus. Qō vero dominus adiunxit atq ait. ⌊ Non quomodo mundus dat do vobis. ⌋ Quid est aliud nisi non quomodo homines dant q diligūt mundum ita do vobis. Qui propterea dant sibi pacem vt sine molestia littium atq bellorum non deo sed amico suo mundo perfruantur:z quando iustis dant pacē:vt non eos persequantur:pax non potest esse vera:vbi non est vera concordia:quia dissuncta sunt corda. Quomodo enim consors dicitur qui sortem iungit:ita ille concors dicendus est qui corda iungit. Nos ergo charissimi quibus christus pacem relinquit et pacem suam nobis dat non sicut mundus sed sicut ille per quem factus est mundus:vt concordes simus iungamus inuicem corda:et cor vnum sursum habeamus: ne corrumpatur in terra.

Tractatus.lxxviij.

CNon turbetur cor vestrum neq; formidet. Audistis quia ego dixi vobis: vado et venio ad vos. Si diligeretis me gauderetis vtiq; quia vado ad patrem: quia pater maior me est.

A

VAtcepimus fratres ✠ba dominī dicentis ad discipulos suos. ⌊Non turbetur cor vestrum neq; formidet. Audistis quia ego dixi vobis vado et venio ad vos. Si diligeretis me gauderetis vtiq; quia vado ad patrez: quia pater maior me est.⌋ Hinc ergo turbari et formidare poterat cor illorum quod ibat ab eis q̄uis venturus ad eos: ne forsitan gregem lupus hoc interuallo luaderet pastoris absentia. Sed a quib⁹ homo abscedebat deus non recedebat: et idem ipse christus homo ⁊ deus. Ergo et ibat per id quod homo erat: et manebat per id quod deus erat. Ibat per id quod vno loco erat: manebat per id quod vbiq; erat. Cur itaq; turbaretur et formidaret cor: quando ita deserebat oculos vt non desereret cor? Quis deus etiam qui nullo continetur loco discedat ab eorū cordibus qui eum relinquunt moribus non pedibus: ⁊ veniat ad eos qui conuertuntur ad eum non facie sed fide⁊ accedunt ad eum mente non carne. Vt autem intelligerent ſm id quod homo erat eum dixisse: vado et venio ad vos: adiecit atq; ait. ⌊Si diligeretis me gauderetis vtiq; quia ad patrem vado: quia pater maior me est.⌋ Per quod ergo filius non est equalis patri: per hoc iturus erat ad patrem: a quo venturus est viuos et mortuos iudicare. Per illud autem in quo equalis est gignēti vnigenitus nūq; recedit a patre: sed cum illo est vbiq; tot⁹ pari diuinitate quam nullius cōtinet locus. Cum enim in forma dei esset sicut apostolus loquitur. Non rapinam arbitratus est esse equalis deo. Quo modo enim rapina posset esse natura: que non erat vsurpata sed nata. Semetipsum autem exinaniuit: formam serui accipiens: non ergo amittens illam: accipiēs istam: eo modo se exinaniēs quo hic minor apparebat q̄ apud patrem manebat. Forma quippe serui accessit: non forma dei recessit. Hec est assumpta: non illa consumpta. Propter hanc dicit Pater maior me est: propter illam vero. Ego et pater vnū sumus. ¶Hoc attendat arrianus: ⁊ hac attēctione sit sanus: ne contentione sit vanus: aut quod est peius insanus. Hec est enim forma serui in qua dei filius minor est non patre solo sed etiam spiritusancto: neq; id tantum sed etiam seipso: quia idem ipse in forma dei maior est seipso. Nec enī homo christus non dicitur filius dei: quod etiā sola caro eius in sepulchro meruit appellari. Nam quid aliud cōfitemur cū dicimus credere nos vnigenitum dei filiū: qui sub pontio pilato crucifixus est et sepultus. Et quid eius nisi caro sepulta est sine anima? Ac per hoc cum credimus in dei filiū qui sepultus est: profecto filium dei dicimus et carnem que sola sepulta est. Ipse ergo x̄ps fili⁹ dei equalis patri in forma dei: quia semetipsum exinaniuit non formā dei amittēs sed formam serui accipiens/maior est ⁊ seipso: quia maior ē forma dei que amissa non est q̄ serui que accepta est. Quid itaq; mirum vel quid indignum: si ſm hanc formā serui loquens ait dei filius. Pater maior me est: ſm dei formam loquens ait idem ipse dei filius. Ego et pater vnum sumus Num sunt enim ſs id quod deus erat verbum: ⁊ maior est pater ſm id quod verbum caro factum est. Dicam etiam q̄ arriani et eunominiani negare non possunt. Secundum hanc formam serui puer christus etiam parentibus suis minor erat: quando paruus matoribus sicut scriptum est subditus erat. Quid igitur heretice cum christus deus sit ⁊ homo loquitur vt homo etiam calumniaris deo? Ille in se naturam commendat humanam: tu in illo audes deformare diuinam? Infidelis/ingrate: ideo ne tu minuis eum qui fecit te: quia dicit ille quid factus sit propter te? Equalis enim patri filius per quem factus est homo: vt minor esset patre factus est homo: quid nisi fieret quid esset homo? Dicat plane dominus et magister noster. Si diligeretis me: gauderetis vtiq; quia vado ad patrem: quia pater maior me est. ¶Cum discipulis audismus verba doctoris: non cū alienis sequamur astutiam deceptoris. Agnoscamus genitam substantiaz christi diuinam scilicet qua equalis est patri: humanam qua maior est pater. Utrūq; autem simul nō duo sed vn⁹ est christus: ne sit quaternitas nō trinitas dē. Sicut enī vnus est homo anima rationalis et caro/sic vn⁹ christus deus et homo. Ac per hoc christus est deus: anima rationalis et caro. Christum in his omnibus: christum in singulis confitemur. Quis est ergo per quem factus est mūdus: Christus iesus: sed in forma dei. Quis est sub pontio pilato crucifixus: Christ⁹ iesus: sed in forma serui. Idem de singulis quibus homo constat. Quis non est derelictus in inferno? Christus iesus: sed in anima sola. Quis resurrexit in tertio die. cturus triduo iacuit in sepulchro? Christus iesus: ſs in carne sola. Dicitur ergo ⁊ in his singulis christus. Verum hoc omnia non duo vel tres/sed vnus est christus. Ideo ergo dixit. Si diligeretis me gauderetis vtiq; quia vado ad patrem: quia nature humane gratulandum est: eo quod sic assumpta est a verbo vnigenito vt immortalis constitueretur in celo: atq; ita fieret terra sublimis/vt incorruptibilis puluis sederet ad dexteram patris. Hoc enim modo sentirū dixit ad patrem. Nam profecto ad illum ibat qui cum illo erat. Sed hoc erat ire ad eum et recedere a nobis: mutare atq; immortale facere quod mortale susceperat ex nobis et leuare in celum per quod fit in terra pro nobis. Quis non de hinc gaudeat: qui sic diligit christum: vt et suam naturā tam immortalez gratuletur in christo: atq; id se speret futurum esse per dominū x̄pm: qui cum patre ⁊ spiritusanctoꝛ uit et regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

Tractatus.lxxix.

CEt nunc dixi vobis priusq; fiat: vt cum factū fuerit credatis. Jam non multa loquar vobiscum venit enim princeps mundi huius: et in me non habet quicq̄. Sed vt cognoscat mundus quia diligo patrem: ⁊ sicut mandatum dedit mihi pater sic facio: surgite eamus hinc.

II

Dominus⁊ saluatoꝛ noster iesus christus: dixerat discipulis suis. Si diligeretis me gauderetis vtiq; quia vado ad patrem: quia pater maior me est quod ex forma serui eum dixisse non ex forma dei in qua equalis est patri/nouit fides que religiosis et mentibus fixa: non calumniosis et dementib⁹ ficta. Deinde subiunxit. ⌊Et nunc dixi vobis priusq; fiat: vt cum factum fuerit credatis.⌋ Quid est hoc: cū magis homo credere debeat anteq; fiat id quod credendum est? Hec est enim laus fidei si quod creditur non videtur. Nam quid magnum est id credi quod videtur. Scōm illā eiusdem dñi sententiam quando discipulum arguit dicens. Quia vidisti me credidisti: beati qui non vident et credunt? Et nescio: vtrū credere dicendus est quisq; quod videt. Nam ipsa fides in epistola que scribitur ad hebreos: ita est diffinita. Est autē fides sperandarum substantia et conuinctio rerum que non videtur. Quapropter si fides est rerum q̄ creditur: eadēq; fides earum rerum est que non videntur: quid sibi vult q̄ dominus ait. Et nunc dixi vobis priusq; fiat vt cum factū fuerit credatis? Nonne potius dicendum fuit. Et nunc dixi vobis priusq; fiat vt credatis: quod cū factum fuerit videatis? Nam ⁊ ille cui dictum est. Quia vidisti credidisti: non hoc credidit quod vidit: ſz aliud vidit/aliud credidit. Vidit enīz hominē: credidit deū. Cernebat quippe atq; tegebat carnem viuentem quam viderat morientem: credebat deum in carne ipsa latentem. Credebat ergo mente quē non videbat: per hoc quod sensibus corporis apparebat. Sed et si dicūtur credi que videntur: sicut dicit vnusquisq; oculis suis se credidisse: non tamē ipsa est que in nobis edificatur fides: sed ex rebus q̄ videntur agitur in nobis: vt ea credantur que non videntur. Quocirca dilectissimi vnde nunc mihi sermo est quod dominus ait. Et nunc dixi vobis priusq; fiat vt cum factum fuerit credatis. Illud vtiq; dicit/cum factum fuerit: q̄ eum visuri erant post mortem vi

uentem ⁊ ad patrem ascendentem. Quo viso illud fuerant crediturī/q̄ ipe esset christus fili⁹ dei viui: qui potuit hoc facere cum predixisset: et predicere anteq̄ faceret. Creditur autem hoc non fide noua sed aucta/aut certe cum mortuus esset defecta: cum resurrexisset refecta. Neq; em̄ cum dei filium nō ⁊ ante credebant: sed cum in illo factum esset quod ante predixit: fides illa que tunc quando illis loquebatur fuit parua: et cum moreret pene tam nulla: et reuixit et creuit. Deinde quod dicit. ⌊Jam non multa loquar vobiscum. Venit enim princeps mūdi huius.⌋ Quis nisi diabolus? ⌊Et in me non habet quicq̄:⌋ nullum omnino scilicet peccatum. Sic em̄ ostendit nō creaturarum sed peccatorum principem diabolum: quos nunc nomine mundi huius appellat. Et quotiēscūq; mūdi nomē in mala significatione ponitur: non ostendit nisi mūdi istius amatores. De quibus alibi scriptum est. Quicumq; voluerit amicus esse seculi huius: inimicus dei constituetur. Absit ergo vt sic intelligatur diabolus princeps mundi: tanq̄ gerat vniuersi mundi: id est celi ⁊ terre atq; omnium que in eis sunt principatum: de quali mundo dictum est cum de christo verbo ferme esset: ⁊ mūdus per eum factus est. Vniuersus itaq; mundus a summis celis vsq; ad infimam terram creatori est subditus non desertori: redemptori nō interemptori: liberatori non captiuatori: doctori non deceptori. Quemadmodum autem sit intelligendus princeps mūdi diabolus euidētius aperuit paulus apostolus. Qui cum dixisset/nō est nobis colluctatio aduersus carnem ⁊ sanguinem: id est aduersus homines: subiecit atq; ait: sed aduersus p̄ncipes ⁊ potestates ⁊ rectores mundi tenebrarum harum. Sequēti enim verbo exposuit quid dixisset mundi: cum subiecit/ tenebrarum harū: ne quisq; mundi nomīe intelligeret vniuersam creaturam: cuius nullo modo sunt rectores angeli desertores. Tenebrarum inquit harum: id est mūdi istius amatorum. Ex quibus tamen electi sunt non per suum meritum: sed per dei gratiam: quib⁹ dicit. Fuistis em̄ aliquando tenebre: nunc autem lux in domino. Omnes em̄ fuerūt sub rectoribus tenebrarum harum id est hominum impiorum tanq̄ tenebre sub tenebris: sed gratias deo qui eruit nos/sicut dicit idem apostolus: de potestate tenebrarum: ⁊ transtulit in regnum filij charitatis sue. In quo princeps huius mundi/hoc est tenebrarum harū: non habebat quicq̄: quia neq; cum peccato deus venerat/nec eius carnē de peccati propagine virgo pepererat. Et tanq̄ ei diceretur: cur ergo moreris si nō habes peccatū cui debeatur mortis supplicium: continuo subiecit. ⌊Sed vt cognoscat mundus quia diligo patrem: ⁊ sicut mandatum dedit mihi pater sic facio. Surgite eamus hinc.⌋ Discumbēs enim discipulis loquebatur. Eamus autem dixit: quo nisi ad illū locum vnde fuerat tradendus ad mortem: qui nullum habebat meritum mortis: sed habebat vt moreretur mandatum patris. Tanq̄ ille de quo predictū erat: que nō rapui tunc exoluebam: mortem sine debito solutur⁹: ⁊ nos a morte debita redempturus. Rapuerat autem adam peccatuz quando manum in arboꝛem p̄sumptione deceptus extēdit: vt incōmunicabile nomen inconcesse diuinitatis inuaderet: quam filio dei natura contulerat non rapina.

Tractatus.lxxx.

CEgo sum vitis vera et pater me⁹ agricola est omnem palmitē in me nō ferentem fructum tollet eum: et omnem qui fert fructum purgabit eū vt fructum plus afferat. Jam vos mundi estis p̄pter sermonem quem locutus sum vobis.

II

Iste locus euangelicus fratres vbi se dicit dominus vitē ⁊ discipulos suos palmites: ſm hoc dicit quod est caput ecclesie: nos quoq; membra eius: mediatoꝛ dei ⁊ hominum homo x̄ps iesus. Unꝰ quippe nature sunt vitis ⁊ palmites. Propter quod cū esset deus cuius nature non sumus: factꝰ est homo: vt in illo esset vitis humana natura: cuius ⁊ nos homines palmites esse possumus? Quid ergo est. ⌊Ego sum vitis vera.⌋ Nunquid vt adderet vera/hoc ad eam vitem retulit: vnde ista simili-

tudo translata est? Sic enim dicitur vitis per similitudinē non per proprietatem: quēadmodum dicitur ouis: agnus: leo: petra: lapis angularis ⁊ cetera huiusmodi que magis ipsa sunt vera: ex quibus dicuntur iste similitudines non proprietates. Sed cum dicit/ego sum vitis vera: ab illa se vtiq; discernit cui dicitur. Quomodo conuersa es in amaritudinem vitis aliene? Nam quo pacto est vitis vera que expectata est vt faceret vuam fecit sūt spinas? Ego sum in quit vitis vera: ⌊⁊ pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet eum: et omnem qui fert fructum purgabit eum: vt fructum plus afferat.⌋ Nunquid vnum sunt agricola ⁊ vitis. Secundum hoc ergo vitis christus: ſm quod ait: pater maior me est. Secundum autem id quod ait: ego ⁊ pater vnum sumus et ipse agricola est: nec talis quales sunt qui extrinsecus operando exhibent ministerium: sed talis vt det etiam intrinsecus incrementum. Nam neq; qui plantat est aliquid neq; qui rigat: sed qui incrementum dat deus. Sed vtiq; deus est christus quia deus erat verbum. Unde ipse ⁊ pater vnum sunt: et ſi verbum caro factum est quod non erat manet quod erat. Deniq; cum de patre tāq̄ de agricola dixisset/ quod infructuosos palmites tollat/fructuosos aūt purget vt plus afferant fructum: continuo etiam seipsum mundatorem palmitum ostendens: ⌊iam vos (inquit) mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis.⌋ Ecce ⁊ ipse mundator est palmitum/quod est agricole non vitis officium: qui etiam palmites operarios suos fecit. Nam ⁊ si non dant incrementum impediunt tamen aliquod adiumentum. Sed non de suo: quia sine me inquit nihil potestis facere. Audi etiam ipsos confitentes. Quid autem est apollo? Quid autem paulus? Ministri per quos credidistis et vnicuiq; sicut dominus dedit. Ego plantaui: apollo rigauit. Et hoc ergo sicut vnicuiq; dominus dedit. Non itaq; de suo. Jam vero quod sequitur: sed deus incrementum dedit/ non per illos sed per seipsum facit. Excedit hoc humanam humilitatem: excedit angelicam sublimitatem/nec omnino pertinet nisi ad agricolam trinitatem. Jam vos mūdi estis: mūdi scilicet atq; mandandi. Neq; enim nisi mundi essent: fructum ferre potuissēt. Et tamē omnem qui fert fructū: purgat agricola: vt fructum plus afferat. Fert fructum q̄ mūdus est: atq; vt plus afferat purgatur adhuc. Quis em̄ est in hac vita sic mundus: vt non sit magis magisq; mundandus? Ubi si dixerimus quia peccatum nō habemus: nosip sos seducimus/⁊ veritas in nobis non est. Si autem confessi fuerimus peccata nostra: fidelis est ⁊ iustus qui dimittet nobis peccata ⁊ mundet nos ab omni iniquitate. Mundet itaq; mundos hoc est fructuosos: vt tanto sint fructuosiores quanto fuerint mundiores. Jam vos mundi estis: propter verbū quod locutus sum vobis. Quare non ait: mundi estis propter baptismum quo loti estis: sed ait: propter verbum quod locutus sum vobis: nisi quia et in aqua verbum mundat. Detrahe verbum: ⁊ quid est aqua nisi aqua? Accedit verbum ad elementum et fit sacramentum: etiam ipsum tanq̄ visibile verbum. Nam et hoc vtiq; dixerat: quando pedes discipulis. Qui lotus est non indiget nisi vt pedes lauet: sed est mundus totus. Unde ista tanta virtus aque vt corpus tangat et cor abluat: nisi faciente verbo? Non quia dicitur: sed quia creditur. Nam ⁊ in ipso verbo: aliud est sonus transiens: aliud virtus manēs. Hoc est verbum fidei quod predicamus ait apostolus: quia si confessus fueris in ore tuo: quia dominus est iesus: ⁊ crediderīs in corde tuo quia deus illū suscitauit a mortuis: salu⁹ eris. Corde enim creditur ad iusticiam: ore aūt confessio fit ad salutē. Unde in actibus apostolorum legimus. Fide mundans corda eoꝝ. Et in epistola sua beat⁹ petrus: sic ⁊ vos inquit baptisma saluos facit non carnis depositio sordiū: sed conscientie bone interrogatio/hoc est verbū fidei quod predicamus: quo sine dubio vt mundare possit cōsecratur et baptismus. Christus quippe nobiscum vitis: cum patre agricola: dilexit ecclesiam: ⁊ seipsum tradidit pro ea. Lege apostolum ⁊ vide quid adiungat: vt eā sanctificaret inquit mundans eā lauacro aque in verbo. Mundatio igitur neq; fluxoꝝ labili tribueretur elemento: nisi adderetur in verbo. Hoc verbum fidei tantum valet in ecclesia dei: vt

Esaie.liij
Joh.j.
Apoca.v.
Ephe.ij.
j.Cor.j.
Esaie.v.
Joh.xiiij
Joh.ix.
j.Cor.iij.
Johan.x.
Johan.j.
Deu.vi.
Joh.xiij.
Roñ.x.
Actu.xv.
j.Pet.iij.
Ephe.v.

per ipsum credentem/offerentem/benedicentem/tingentẽ etiam tantillum mundet infantem: q̃uis nondum valentẽ corde credere ad iustitiam: ⁊ ore confiteri ad salutem. Totum hoc fit per verbum: de quo dñs ait. Jam vos mundi estis: propter verbum quod locutus sum vobis.

Tractatus.lxxxj.

¶ Manete in me ⁊ ego i vobis: sicut palmes nõ potest ferre fructum a semetipso nisi mãserit in vite sic nec vos nisi in me manseritis. Ego sum vitis vos palmites q̃ manet in me ⁊ ego in eo. Hic fert fructum multum quia sine me nihil potestis facere: si quis in me non manserit mittetur foras sicut palmes ⁊ arescet: ⁊ colligent eum ⁊ in ignẽ mittent ⁊ ardet. si manseritis in me ⁊ verba mea in vobis manserint quodcumq; volueritis petetis et fiet vobis.

A Vitem se dixit eẽ Jesus ⁊ discipulos suos palmites: ⁊ agricolam patrem. Unde iam pridẽ sicut potuimus disputatum est. In hac autẽ lectione cũ adhuc de seipso qui est vitis ⁊ de suis palmitibus/hoc est discipulis loqueretur: [manete (inquit) in me et ego i vobis.] Nõ eo modo illi in ipso/sicut ipse i illis. Utrũq; autem ꝓdest nõ ipsi sed illis. Ita quippe in vite sunt palmites: vt viti nõ conferãt: sed inde accipiant vnde viuãt. Ita vero vitis est in palmitib⁹: vt vitale alimẽtum subministret eis nõ sumat ab eis. Ac ꝑ hoc ⁊ manentẽ in se habere christum ⁊ manere in christo: discipulis prodest vtrũq; non christo. Nam preciso palmite/potest de viua radice alius pullulare. Qui aũt precisus est: sine radice nõ põt viuere. Deniq; adiungit ⁊ dicit. [Sicut palmes non põt ferre fructũ a semetipso nisi mãserit in vite: sic nec vos nisi in me mãseritis.] Magna gratie commendatio fratres mei: corda ĩstruit humilium: ora obstruit superborum. Ecce si cui audent respõdeant: qui ignorantes dei iustitiã ⁊ suam
Rom.x. volentes cõstituere/iustitie dei nõ sunt subiecti. Ecce cui
ij.Thi.iij respondeant sibi placentes: ⁊ ad bona opera facienda deũ sibi necessarium nõ putantes. Nonne huic resistunt veritati/homines mente corrupti: reprobi circa fidem/qui respõdent ⁊ loquuntur iniquitatẽ dicẽtes: A deo habemus qđ homines sumus: a nobisipsis aũt quod iusti sumus. Quid dicitis quid vosipsos decipitis non assertores sed precipitatores liberi arbitrij: ex alto elationis: per inania presumptionis in profunda submersi: Nẽpe vox vestra est: qđ homo ex semetipso facit iustitiam/hoc est altum elationis vestre: sed veritas contradicit ⁊ dicit. Palmes nõ potest ferre fructũ a semetipso: nisi mãserit in vite. Ite nunc per abrupta ⁊ nõ habentes vbi figamini: ventosa loquacitate iactamini. Hec sunt inania p̃sumptionis vestre. Sed q̃d vos sequatur videte: ⁊ si est in vobis vllus sensus horrete. Qui enim a semetipso se fructum existimat ferre: in vite non est. Qui in vite non est: in christo non est. Qui in christo nõ est
B christianus nõ est. Hec sunt profunda submersionis vestre etiam atq; etiam cõsiderate: quid adhuc veritas adiũgat et dicat. [Ego sum (inquit) vitis: vos palmites. Qui manet in me ⁊ ego i eo: hic fert fructum multum/quia sine me: nihil potestis facere.] Ne quisq; putaret saltẽ paruum aliquem fructum posse a semetipso palmitem ferre: cum dixisset/hic fert fructum multum/non ait qꝛ sine me parum potestis facere: sed nihil potestis facere. Siue ergo parũ siue multũ: sine illo fieri non potest: sine quo nihil fieri potest: qꝛ ⁊ si parum attulerit palmes: cum purgat agricola vt pl⁹ afferat. Tamen nisi in vite manserit ⁊ vixerit de radice: q̃tũlibet fructũ a semetipso non potest ferre. Quis autẽ christus vitis non esset nisi homo esset: tñ istam gratiam palmitibus nõ preberet nisi etiam deus esset. Uerum qꝛ ita sine ista gratia non potest viui vt et mors in potestate sit liberi arbitrij: [si quis in me (inquit) nõ mãserit/mittetur foras sicut palmes ⁊ arescet/⁊ colligent eum et in ignem mittẽt ⁊ ardet.] Ligna itaq; vitis tanto sunt contemptibiliora si in vite nõ manserint: q̃to gloriosiora si manserint. Deniq; sicut de his etiam per ezechielem prophetam dominus dicit/precisa nullis agricolarum vsibus ꝓsunt: nullis fabrilib⁹ operib⁹ deputantur. Unum de duob⁹ palmiti congruit: aut vitis/aut ignis. Ezech.xv. Si in vite nõ est: in igne erit: vt ergo in igne nõ sit: in vite sit. [Si mãseritis in me (inquit) ⁊ verba mea in vobis mãserint quodcũq; volueritis petetis et fiet vobis.] Manendo quippe in christo q̃d velle possunt: nisi quod conuenit christo: Quid velle possunt manẽdo in saluatore: nisi quod nõ alienũ est a salute: Aliud quippe volumus quia sumus in christo: ⁊ aliud volumus qꝛ sumus adhuc in hoc seculo. De mansione nãq; hui⁹ seculi nobis aliquando subrepit/vt hoc petam⁹ quod nobis non expedire nescimus. Sed absit vt fiat nobis si manemus in christo q̃ non facit quãdo petimus/nisi quod expedit nobis. Manentes ergo in eo cum verba ei⁹ in nobis manent quodcũq; voluerimus petim⁹ ⁊ fiet nobis: qꝛ si petimus ⁊ non fiet, non hoc petimus quod habet mansio in eo: nec quod habent verba ei⁹ que manent in nobis: sed quod habet infirmitas ⁊ cupiditas carnis q̃ non est in eo: ⁊ in qua non manẽt verba ei⁹. Nam vtiq; ad verba ei⁹ pertinet oratio illa quã docuit: vbi dicim⁹. Pater noster qui es in celis. Mat.vj. Ab hui⁹ orationis verbis ⁊ sensibus non recedamus petitionibus nostris: ⁊ quicquid petierimus fiet nobis. Tunc eñ dicenda sunt verba eius in nobis manere/quando facimus que precepit et diligim⁹ que promisit. Quando autem verba eius manent in memoria nec inueniuntur in vita: nõ computatur palmes in vite: qꝛ vitam non attrahit a radice. Ad hãc differẽtiam valet quod scriptum est. Et memoria retinẽtib⁹ mandata eius/vt faciant ea. Psal.ciij. Multi eñ memoria retinẽt ⁊ contemnunt vel etiã derident ⁊ oppugnant ea. In his verba christi non manent: qꝛ tangunt ⁊ quodammodo non coherent. Et ideo illis nõ erunt in beneficium: sed in testimonium: ⁊ quia sic insunt eis vt non maneant in eis: ad hoc tenentur ab eis vt iudicentur ex eis.

Tractatus.lxxxij.

¶ In hoc clarificatus est pater meus vt fructũ plurimum afferatis et efficiamini mei discipuli. Sicut dilexit me pater ⁊ ego dilexi vos. Manete in dilectione mea si precepta mea seruaueritis manebitis in dilectione mea. Sicut et ego patris mei precepta seruaui ⁊ maneo in eius dilectione.

B Magis magisq; saluator gratiã qua saluamur discipulis loquẽdo cõmendans: [in hoc (inq̃t) clarificatus est pater meus vt fructũ plurimum afferatis ⁊ efficiamini mei discipuli.] Siue glorificatus siue clarificatus dicatur: ex vno greco verbo vtrũq; translatũ est: qđ est δοξαλογέω. Doxa eñ q̃ grece dicitur latine gloria est. Quod ideo ꝯmemorãdũ existimaui: quia dicit apostolus. Si abraam ex operib⁹ iustificatus est: habet gloriã sed nõ ad deum. Ro.iiij. Hoc est ad deum gloria qua glorificatur non homo sed de⁹/si non ex operib⁹ sed ex fide iustificatur: vt ex deo illi sit quod etiam bene operatur: q̃m palmes sicut iam superius dixi: non potest ferre fructum a semetipso. Si eñ in hoc clarificat⁹ est deus pater vt fructũ plurimum afferamus ⁊ efficiamur christi discipuli: nõ hoc glorie nostre tribuamus tanq̃ ex nobisipsis habeamus: ei⁹ est eñ hec gratia: ⁊ ideo in hoc non nostra sed eius est gloria. Unde ⁊ alibi cum dixisset: sic luceat lumen vestrum coram hominibus vt videãt opera vestra bona: Mat.v. ne a semetipsis putarent esse bona opera sua: mox addidit: ⁊ glorificẽt patrem vestrum qui in celis est. In hoc enim glorificatur pater vt fructum plurimũ afferamus et efficiamur christi discipuli. A quo efficimur/nisi ab illo cuius misericordia preuenit nos: Ephe.ij. Ipsius eñ figmentum sumus: creati in christo Jesu i operib⁹ bonis. [Sicut dilexit me pater (inq̃t) ⁊ ego dilexi vos: manete in dilectione mea.] Ecce vñ sunt nobis opera bona. Nam vnde nobis essent: nisi qꝛ fides per dilectionem operatur: Gala.v. Unde autẽ diligeremus nisi prius diligeremur: Apertissime hoc in epistola sua idem iste euãgelista dixit. j.Joh.iiij. Nos diligamus deum: quoniã ipse prior dilexit nos. Quod autem ait/sicut dilexit me pater et ego dilexi vos: non equalitatem nature ostendit nostre ⁊ sue sicut est patris ⁊ ipsius: sed gratiam qua mediator dei ⁊ hominum
j.Thi.ij est homo christus Jesus. Mediator quippe mõstratur cũ dicit: sicut dilexit me pater: ⁊ ego dilexi vos. Nam pr̃ vtiq; diligit ⁊ nos sed in ipso: qꝛ in hoc glorificatur pater vt fructum afferamus in vite/hoc est in filio: ⁊ efficiamur ei⁹ discipuli. Manete inquit in dilectiõe mea. Quomodo manebim⁹: Audi quid sequitur. [Si precepta mea (inquit) seruaueritis: manebitis in dilectiõe mea.] Dilectio facit p̃cepta
B seruare: an precepta seruata faciunt dilectionem: Sed q̃s ambigat: q̃ dilectio precedit: Unde eni precepta seruet nõ habet/qui non diligit. Quod ergo ait: si precepta mea seruaueritis manebitis in dilectione mea/ostẽdit nõ vnde dilectio generetur sed vnde monstretur. Tanq̃ diceret. Nolite vos putare manere in dilectione mea: si nõ seruaueritis p̃cepta mea. Si ei seruaueritis manebitis/hoc est. Hinc apparebit quod in dilectione mea manebitis: si p̃cepta mea seruaueritis. Nemo se fallat dicẽdo quod eũ diligat: si ei⁹ p̃cepta non seruat. Nam intantũ eum diligimus: inq̃tum eius precepta seruamus. Inq̃tum autem minus seruam⁹ minus diligimus. Quis qđ ait: manete in dilectione mea non apparet quã dixerit dilectionem: vtrum qua eũ diligimus an qua ipse diligit nos. Sed ex verbo superiore dinoscitur. Dixerat quippe: ⁊ ego dilexi vos/cui verbo continuo subiunxit: manete i dilectiõe mea. Illa ẽ qua dilexit nos. Quid est ergo manete in dilectione mea/nisi manete i gratia mea: Et quid est si p̃cepta mea seruaueritis manebitis in dilectione mea: nisi ex hoc scietis q̃ in dilectiõe mea qua vos diligo manebitis si precepta mea seruabitis: Non ergo vt nos diligat prius ei⁹ p̃cepta seruamus: sed nisi nos diligat precepta ei⁹ seruare non possumus. Hec est gratia que humilib⁹ patet: superbos latet. Sed q̃d illud est quod adiũgit: [sicut ⁊ ego patris mei precepta seruaui ⁊ maneo in eius dilectione:] Utiq; etiã hic hanc dilectionẽ patris intelligi voluit: qua eum diligit pater. Ita quippe dixerat sicut dilexit me pr̃ ⁊ ego dilexi vos/atq; his v̾bis illa subiunxit: manete in dilectiõe mea: illa ꝓculdubio qua dilexi vos. Ergo quod ait etiam de patre: maneo in ei⁹ dilectiõe: illa scilicet accipienda est: qua dilexit eum pater. Sed nũquid ⁊ hic gratia intelligenda est qua pater diligit filiũ: sicut etiã gratia est qua nos diligit fili⁹ cum simus nos filij gratia non natura: vnigenitus autẽ natura nõ gratia: An hoc etiam in ipso filio ad hominẽ referẽdum est: Ita sane. Nam dicendo: sicut dilexit me pater/⁊ ego dilexi vos: gratiam mediatoris ostendit. Mediator autẽ dei ⁊ hominum non inq̃tũ de⁹ sed inq̃tum homo est christus Jesus. Et ꝑ
Luce.ij. fecto s̃m id quod homo est de illo legitur: ⁊ Jes⁹ ꝓficiebat sapientia ⁊ etate ⁊ gratia apud deum ⁊ homines. Scđm hoc igitur recte possum⁹ dicere q̃ cum ad naturam dei nõ pertineat natura humana ad personam tamen vnigeniti filij dei per gratiam pertinet humana natura: ⁊ tantam gratiã vt nulla sit maior: nulla prorsus equalis. Nec enim illam susceptionem hominis vlla merita precesserũt: sed ab illa susceptione merita ei⁹ cuncta ceperunt. Manet ergo filius in dilectione qua eũ dilexit pater: ⁊ ideo seruat p̃cepta ei⁹. Quid est eñ ⁊ ille homo: nisi q̃ deus susceptor est ei⁹: De⁹ eñ erat verbum vnigenitus gignenti coeternus sed vt mediator daretur nobis: per ineffabilem gratiam verbum caro factum est ⁊ habitauit in nobis.

Tractatus.lxxxiij.

¶ Hec locutus sum vobis: vt gaudium meum in vobis sit et gaudium vestrum impleatur hoc est preceptum meum vt diligatis inuicem sicut dilexi vos.

A Audistis charissimi dominũ dicẽtem discipulis suis. [Hec locutus sum vobis/vt gaudium meũ in vobis sit: ⁊ gaudiũ vestrũ impleatur.] Quod est gaudium christi in nobis/nisi quo dignatur gaudere de nobis: Et quod est gaudiũ nostrum quod dicit i-
Joh.xiij. plendũ: nisi eius habere consortiũ: Propter quod Petro dixerat. Si non lauero te: non habebis partẽ mecum. Gau-
Ephe.j. dium ergo ei⁹ in nobis: gratia est quã prestitit nobis: ⁊ ipse est gaudiũ nostrum. Sed de hac ille etiã ex eternitate gaudebat: quando nos elegit ante cõstitutionem mundi. Nec recte possumus dicere q̃ gaudium eius plenum non erat. Non eñ deus imperfecte aliq̃n gaudebat: sed illud ei⁹ gaudium in nobis non erat: qꝛ nec nos in quib⁹ esse posset iam eramus: nec q̃n esse cepimus cum illo esse cepimus. In ipso autem semper erat: qui nos suos futuros certissima sue prescientie veritate gaudebat. Proinde gaudium tam ipse ꝑfectum de nobis habebat/quando nos presciendo ⁊ predestinando gaudebat. Nec eñ vllus in illo eius gaudio motus esse poterat/ne forte non fieret: quod se facturũ esse presciebat. Sed nec cum id facere cepit quod se facturũ esse presciuit/gaudium eius quo beatus est creuit: alioq̃n beatior fact⁹ est: quia nos fecit. Absit hoc fratres: dei beatitudo qꝛ nec minor fuerat sine nobis: nec fit maior ex nobis. Gaudium igitur eius de salute nostra: quod in illo semper fuit cum presciuit ⁊ p̃destinauit nos: cepit esse in nobis q̃n vocauit nos/et hoc gaudium merito nostrum dicim⁹: quo ⁊ nos beati futuri sumus. Sed hoc gaudium nostrum crescit ⁊ proficit: ⁊ ad suam perfectionem perseuerãdo pertendit. Ergo inchoatur in fide renascẽtium/implebitur in p̃mio resurgentium. Ecce vnde dictum existimo. Hec locutus sum vobis/vt gaudium meum in vobis sit: ⁊ gaudium vestrum impleatur. In vobis sit meũ: impleatur vestrum. Semper eñ erat meum plenum/⁊ anteq̃ vocaremini: cum vocandi a me presciremini. Sed fit ⁊ in vobis cum hoc efficiamini quod presciui de vobis: impleatur autem vestrũ qꝛ beati eritis quod nondum estis/sicut creati estis qui nõdum fuistis. [Hoc est inquit p̃ceptum meum: vt diligatis inuicem sicut dilexi vos.] B
Siue dicatur p̃ceptum siue mãdatum: ex vno verbo greco vtrũq; interpretatur quod est ἐντολή. Jam vero istam sentẽtiam ⁊ ante dixerat: de qua me vobis vt potui disputasse meminisse debetis. Ibi enim s̃.tracta.
sic ait. Mandatum nouum do vobis vt diligatis inuicem lxv.
sicut dilexi vos/vt et vos diligatis inuicem. Huius itaq; mãdati repetitio commendatio est: nisi q̃ ibi mãdatum inquit nouum do vobis/hic autem/hoc est inquit mandatũ meũ. Ibi tanq̃ nõ fuerit ante tale mandatũ: hic tanq̃ non sit aliud eius mandatũ. Sed ibi dictum est nouum: ne i vetustate nostra perseueremus: hic dictum est meum/ne contemnendũ putaremus. Qꝛ autem hic ita dixit/hoc est mãdatum meum/velut nõ sit aliud/quid putam⁹ fratres mei. Nunquid nam solum eius de ista dilectione mãdatum est: qua diligimus inuicẽ: Nonne est ⁊ aliud maius: vt diligamus deum: Aut vero de sola nobis dilectione mãdauit: vt alia non requiram⁹: Tria tamen cõmendat apostolus dicens. Manẽt aũt fides/spes/charitas/tria hec: maior aũt j.Cor.xiij
hoꝝ charitas. Et si in charitate hoc est in dilectione cõcluduntur duo illa p̃cepta: maior tñ dicta est eẽ sola. De fide igr̃ nobis q̃ multa mãdata sunt: q̃ multa de spe: Quis potest cuncta colligere: Quis enumerãdo sufficere: Sed intuea-
mur quod ait idem apostolus/plenitudo legis charitas. Rom.xiij
Ubi ergo charitas est: q̃d est quod possit deesse: Ubi autẽ iij.sen.di.
non est/quid est quod possit prodesse: Demon credit nec di- xxxvj.c.j.
ligit: nemo diligit qui nõ credit. Frustra quidem sed tñ po- Jacobi.j.
test sperare veniam qui non diligit: nemo aũt potest desperare qui diligit. Itaq; vbi dilectio est/ibi necessario fides ⁊ spes: ⁊ vbi dilectio ꝓximi: ibi necessario dilectio dei. Qui eñ non diligit deũ quomodo diligit proximũ tanq̃ seipm
quando quidem non diligit ⁊ seipsum: Est quippe impi⁹ Ps.x.
⁊ iniquus. Qui autem diligit iniquitatẽ: non plane diligit sed odit animam suam. Hoc ergo preceptũ domini teneamus vt nos i̾uicem diligamus/⁊ quicquid aliud precepit faciamus: q̃m quicquid est aliud hic habemus. Discernitur quippe ista dilectio ab illa dilectione: qua se inuicem diligunt homines: sicut homines. Nam vt discerneretur/adiunctum esse: sicut dilexi vos. Ut quid eñ diligit nos xp̃s: nisi vt regnare possimus cum christo: Ad hoc ergo et nos inuicem diligamus vt dilectionem nostram discernamus a ceteris: qui non ad hoc se inuicem diligunt quia nec diligunt. Qui autem se propter habendum deum diligunt: ipsi se diligunt. Ergo vt se diligant: deũ diligant. Non est hec dilectio in omnibus hominibus. Pauci se propterea diligunt/vt sit deus omnia in omnibus.

Tractatus.lxxxiiij.

¶ Maiorem hac dilectionẽ nemo habet vt ani-

mam suam ponat quis pro amicis suis.

A

In dilectionē dilectionis qua nos inuicē diligere debemus fratres charissimi: definiuit dns dicēs. Maiorē hac dilectionē nemo habet: q̄ vt aīam suā ponat q̄s p amicis suis. ⁊ Ut ergo supertus diceret: hoc est mandatū meū vt diligatis inuicē sicut dilexi vos: quib⁹ verbis addidit q̄ nunc audistis: maiorē hac dilectionē nemo habet: q̄ vt aiam suā ponat quis pro amicis suis: sit ex hoc cōsequēs q̄ idem ipse euangelista Joānes in epistola sua dicit: vt quēadmodū christus p nobis aiam suam posuit: sic ⁊ nos debemus pro fratrib⁹ animas ponere: diligentes vtiq; inuicē sicut ipse dilexit nos: qui p nobis aiam suam posuit. Mimirū hoc est q̄ legitur in prouerbijs salomonis. Si sederis cenare ad mensam potētis: considerās intellige q̄ apponunt tibi ⁊ sic mitte manū tuā sciens q̄ talia oportet te preparare. Nam q̄ mensa est potētis: nisi vnde sumitur corpus et sanguis ei⁹ qui aīmā suā posuit p nobis? Et quid est ad eā sedere: nisi humiliter accedere? Et quid est cōsiderare ⁊ intelligere q̄ apponuntur tibi: nisi digne tantā gratiā cogitare? Et q̄d est sic mittere manū vt scias q̄ talia te oportet preparare: nisi q̄ iam dixi: q̄ sicut pro nobis aiam suam posuit: sic ⁊ nos debemus animas p fratribus ponere? Sic em̄ ait apostol⁹ Petrus. Christus p nobis passus est relinquēs nobis exemplū: vt sequamur vestigia ei⁹. Hoc est talia pparare. Hoc sti martyres arsēti dilectione fecerūt quoz si non inaniter memorias celebram⁹ atq; in cōuiuio quo ⁊ ipsi saturati sunt ad mensam dni accedimus: oportet vt quemadmodum ipsi ⁊ nos talia preparemus. Ideo quippe ad ipsam mēsam non sic eos cōmemoram⁹: quemadmodū alios q̄in pace requiescūt vt etiā p eis ozem⁹: sed magis vt ozēt ipsi p nobis vt eoz vestigijs adhereamus: q̄ impleuerunt ipsi charitatē qua dns dixit nō posse esse maiorē. Talia em̄ suis fratrib⁹ exhibuerunt: qualia de dni mensa pariter acceperunt. Ne q̄ hoc ita dictū est: quasi propterea dño christo pares esse possim⁹: si p illo vsq; ad sanguinē martyriū durerim⁹. Illi potestatē habuit ponendi aiam suam/⁊ iterū sumēdi eā: nos autē nec quantū volumus viuimus: ⁊ morimur etiā si nolum⁹. Ille mortēs mox in se occidit mortē: nos ei⁹ morte liberamur a morte. Illi⁹ caro non vidit corruptionē: nostra post corruptionē in fine seculi: p illū induetur incorruptione. Ille nobis nō indiguit vt nos saluos faceret: nos si ne illo nihil possum⁹ facere. Ille se nobis palmitib⁹ pbuit vitē: nos habere pter illū nō possum⁹ vitā. Postremo et si fratres pro fratrib⁹ moriant: tñ in fraternoz̄ peccatorū remissionē nulli⁹ sanguis martyris fundit: quod fecit ille p nobis. Neq; in hoc quid imitaremur/ sed q̄d gratularemur cōtulit nobis. Quatenus ergo martyres p fratribus sanguinē suū fuderūt: hacten⁹ talia exhibuerūt: qualia de mensa dominica peceperunt. In ceteris eorum q̄ dixi q̄ius nec omnia que dicere potui: martyr christi longe impar est christo. Quod si quisq; se non dico potērie christi sed innocentie cōparabit: nō dicā ⁊ aliena se putando sanare sed suum saltem nullū habere peccatum: etiam sic audiōr est q̄ ratio salutis exposcit: multū est ad illū non capit tñ. Q̄ ⁊ bene quidē ista prouerbioz̄ sententia commonet: que continuo subiūgit atq; dicit. Q̄ si auidior es: noli cōcupiscere cibos eius. Satius est em̄ vt nihil inde sumas: q̄ vt tibi plus q̄ oportet assumas. Hec em̄ inquit vitā habent fallacem: hoc est hypocrisim. Dicendo enī se sine peccato esse: iustum nō potest exhibere sed fingere. Ideo dictū est. Hec ei habent vitam fallacem. Unus est solus: q̄ et carnē hois habere: ⁊ peccatū potuit nō habere. Merito q̄ sequr nobis precipitur: ⁊ tali verbo atq; prouerbio humana infirmitas conuenitur eiq; dicitur. Noli extēdere te cū sis pauper cōtra diuitem. Viues em̄ qui nec hereditario nec propio vnq; debito obnoxi⁹? ⁊ ipse iust⁹ est: ⁊ alios iustificat christ⁹. Noli cōtra cum te extēdere: intantū pauper vt remissionis peccatoz̄ um appareas quotidianus in oratione mēdicus. Tuo aūt consilio inquit abstine te: vñ nisi a presumptione fallaci? Ille quippe q̄ nō tantum est homo sed etiam de⁹: ideo nusq; reus. Si enim direxeris oculum tuum ad illum nusq; parebit. Oculum tuū: oculū videlicet humanū: quo cernis humana/ si direxeris ad illū nusq; parebit: quia videri non potest/ quēadmodū videre tu putes. Parauit ei sibi pennas sicut aquile et vadit in domū ppositi sui. vnde ad nos vtiq; venit/ nec tales qualis venit inuenit. Diligamus ergo inuicem sicut ⁊ christ⁹ dilexit nos: ⁊t tradidit semetipsum p nobis. Maiorē q̄ppe hac dilectionē nemo h⁊: vt aiam suā ponat q̄s p amicis suis. Eumq; sic imitemur pia obediētia: vt ei nos ꝑparare nulla ꝑsumam⁹ audacia.

Joh.iij.

Prouer. xiij.

Joh.xv.

Luce.vj.

Mat.xxv

Joh.iij. Rō.viij. Rom.xj.

Pet.iij.

Mat.xxv

Joh.viij.

Tractatus.lxxxv.

Vos amici mei estis. si feceritis que precipio vobis iam non dico vos seruos q̄ seruus nescit quid faciat dominus eius.

B

Cum dns Jesus cōmendasset charitatem quam exhibuit nobis moziendo p nobis atq; dixisset: maiorem hac dilectionem nemo habet vt animā suam ponat quis p amicis suis: ⁊ vos inq̄t ⁊ amici mei estis/ si feceritis que ego ꝑcipio vobis. ⁊ Magna dignatio cum seru⁹ bon⁹ esse non possit/ nisi precepta domini sui fecerit. Hinc amicos suos voluit intelligi: vñ serui boni possunt probari. Sed vt dixi ista dignatio est: vt dns q̄s nouit seruos suos/ dignetur dicere amicos suos. Nam vt sciatis ad seruorum officium pertinere ꝑcepta domini sui facere: alio loco seruos vtiq; obiurgat dicēs. Quid aūt vocatis me domine domine: ⁊ nō facitis que dico? Cum ergo dicitis inquit domine: iussa facīēdo quid dicatis ostēdite. Nōne seruo obedienti ipe dictu⁹ est? Euge serue bone: q̄ in paucis fuisti fidelis/ supra multa te ꝑstituā: intra i gaudium domini tui. Potest igitur esse seruus ⁊ amicus: q̄ seruus est bonus. Sed quod sequit attēdamus. ⁊ Jam nō dicam vos seruos: q̄ seruus nescit quid faciat domin⁹ ei⁹. ⁊ Quomodo ergo intellecturi sumus ⁊ seruū et amicum esse seruum bonum: cū dicat iam nō dicā vos seruos/ q̄ seruus nescit quid faciat dns eius? Ita nomen cōstituit amicit: vt auferat serui/ non vt in vno vtrūq; maneat: sed vt alterum altero decidēte succedat. Quid est hoc? Ita ne cū ꝑcepta domini fecerim⁹ serui non erim⁹. Ita ne tunc serui non erimus quando boni serui fuerimus. Et quis cōtradicere potest veritati que ait: iam nō dicā vos seruos? Et cur hoc dixerit docet. Quia seruus inquit nescit: quid faciat domin⁹ eius. Nūquid nam seruo bono ⁊ probato dns eius nō etiā secreta sua cōmittit? Quid est ergo quod ait: seruus nescit quid faciat dns eius? Verum esto: nescit quid faciat. Nam quid nescit etiam q̄d ꝑcipiat? Nam ⁊ si hoc nescit: quomodo seruit? Aut quomodo seru⁹ est: q̄ nō seruit? Et tñ dns loquitur. Vos amici mei estis: si feceritis q̄ ego precipio vobis. Jam non dicā vos seruos. O rem mirabilē: cum seruire non possum⁹ nisi precepta domini fecerimus: quomodo precepta faciendo serui non erimus? Si seruus nō ero precepta faciendo: ⁊ nisi precepta fecero seruire nō potero ergo seruēdo seru⁹ nō ero? Intelligam⁹ fratres intelligam⁹ ⁊ hoc in nobis dns faciat vt intelligamus: faciat etiam vt intellecta faciam⁹. Hoc aūt si scim⁹/ profecto scimus q̄ facit dns: q̄ nosipsos tales non facit nisi dominus: ⁊ per hoc ad eius amicitiā pertinem⁹. Sicut em̄ duo sunt timores q̄ faciūt duo genera timentiū: sic due sūt seruitutes: q̄ faciūt duo genera seruiētiū. Est timor q̄ ꝑfecta charitas foras mittit: ⁊ est alius timor casṫ⁹ pmanēs in seculū seculi. Illi timorē q̄ nō est in charitate: attēdebat ap⁹us cum dicebat. Non em̄ accepistis spiritū seruitutis: iterū in timore. Illi aūt timorē castum attēdebat: cū dicebat. Noli altū sapere: sed time. In illo timore quē foras charitas mittit: ei⁹ est seruit⁹ simul foras cū ipo timore mittēda. Utrūq; ei⁹ dixit apostolus: hoc est seruitutē ⁊ timorē dicēdo. Non em̄ accepistis spiritū seruitutis iterū in timore. Ad hāc ꝑfectē seruum pertinentē intuebat ⁊ dns dicēs. Jā non dicā vos seruos: q̄ seruus nescit q̄d faciat dns ei⁹. Non vtiq; ille seruus pertinēs ad timorē castū: cui dicit: euge serue bone ⁊ intra in gaudiū dni tui. Sed ille seru⁹ pertinens ad timorē foras a charitate mittēdū: ō q̄ alibi dicit. Seru⁹ nō manet i domo in eternū filius aūt manet i eternū. Q̄m itaq; dedit nobis potestatē filios dei fieri vt nō serui ⁊ filij sim⁹/ at miro q̄dā ⁊ ineffabili sed tñ vero modo serui non serui esse possumus: serui scilicet timore casto: ad quē pertinet seruus intrās in gaudium domini sui: non serui autem timorē foras mittē-

Joh.xvj. Jacob.iij. Rō.viij. Joh.iij. Mat.xxv

Tractatus.lxxxvj. Capitulū.xv. Fo.ccxv.

do: ad quem pertinet seruus nō manēs in domo in eternū. Ut autem tales serui non serui simus: dnm facere scimus. Hoc aūt seruus ille nescit: qui nescit quid faciat dominus eius. Et cum aliquid boni facit sic extollitur quasi hoc ipe faciat non dominus eius: ⁊ in se nō in domino gloriatur cū seipse deceperit: q̄ sic gloriatur quasi non acceperit. Nos autē charissimi vt amici domini esse possimus: quid noster dominus faciat sciam⁹. Non solum enim homines: verum etiā iustos ipse facit nos ⁊ non ipsi nos. Et vt hoc sciamus quis nisi ipse facit? Non em̄ spiritum huius mundi accepimus sed spiritū qui ex deo est: vt sciam⁹ que a deo donata sunt nobis. Ab ipo quicquid boni est/ donat vt sciatur. Ergo q̄ ⁊ hoc bonum est ab ipso vtiq; donat vt sciatur a quo bonū omne donetur: vt omnino de omnibus bonis qui gloriatur in domino gloriet̄ur. Quod vero sequitur. ⁊ vos aūt dixi amicos: q̄ omnia quecūq; audiui a patre meo nota feci vobis ⁊ ita est profundum: vt nullo modo sit isto sermone coartandum: sed in alium differendum.

1 Cor.j.

1 Cor.ij.

Tractatus.lxxxvj.

Vos autem dixi amicos quia omnia quecūq; audiui a patre meo nota feci vobis. Nō vos me elegistis sed ego elegi vos: ⁊ posui vos vt eatis et fructum afferatis et fructus vester maneat: vt quodcumq; petieritis patrē in nomine meo det vobis.

A

Merito queritur quomodo accipiendū sit: q̄d ait dominus. ⁊ Vos autem dixi amicos: q̄ oīa quecūq; audiui a patre meo: nota feci vobis. ⁊ Quis autē audeat affirmare vel credere vllum hoīm scire omnia quecūq; a patre audiuit vnigenitus filius: quādo nec hoc quidē ⁊ſq; capit quomodo a patre audiat vllū verbum: cum ipe sit patris vnicum verbū? Quid est q̄d alīo post in hoc ipso tñ sermone: quem post cenam ante passionem ad discipulos habuit: multa inquit habeo vobis dicere sed nō potestⁿ illa portare modo? Quo igit pacto intellecturi sum⁹ oīa eum nota fecisse discipulis: quecūq; audiuit a patre: cum propterea quedam multa nō dicat: q̄ scit eos modo portare non posse? Sed nimirum q̄d facturus est fecisse se dicit: qui ea que futura sunt fecit. Sicut em̄ dicit per prophetam: foderunt manus meas ⁊ pedes: nec ait. fossuri sunt velut ꝑterita dicens: et ea tñ futura predicens. Ita ⁊ hoc loco ait: omnia se nota fecisse discipulis q̄ se nouit nota esse facturū in illa plenitudine scīētie de qua dicit apostolus. Cum aūt venerit quod perfectum est: quod ex parte est euacuabit. Ibi quippe dicit nūc scio ex parte: tūc autem cognoscam sicut ⁊ cognitus sum et nūc per speculū in enigmate: tūc autem facie ad faciem. Nam ⁊ ipe apostolus saluos nos dicit esse factos per lauacrū regenerationis qui tamē alio loco: spe inquit salui facti sumus. Spes aūt que videtur nō est spes. Quod em̄ videt quis: quid sperat. Si autem quod non videm⁹ speramus: per patientiam exspectamus. Unde etiam ei⁹ coapostol⁹ Petrus: in quē modo inquit non videntes creditis: quem cū videritis exultabitis gaudio ienarrabili ⁊ honorato ꝑcipiētes mercedē fidei salutem animarū vestrarū. Si ergo nunc tempus est fidei: salus autem animarū merces fidei. Quis dubitet in fide que per dilectionē operatur: peragendum diē vltimū atq; in fine diei recipiendā esse mercedem: non solū redemptionem corporis nostri de qua dicit apostolus Paul⁹: verum etiam salutem animarū nostrarū: de qua dicit apostolus petr⁹? Utriusq; ei rei felicitas: isto tpe atq; in ista mortalitate in spe potius habetur: q̄ in re tenetur. Verum hoc interest: q̄ exterior noster homo: id est corpus adhuc corrūpit interior autem: id est anima iam renouat̄ de die in diē. Itaq; sicut immortalitatem carnis ⁊ salutem animarū futurā expectam⁹ q̄ius iā pignore accepto salui facti esse dicamur: ita omnium noticiam quecūq; vnigenitus audiuit a patre futuram sperare debem⁹: q̄ius hoc iam se fecisse dixerit christus. ⁊ Nō vos me elegistis ⁊ inq̄t: ⁊ sed ego vos elegi. ⁊ Hec est illa ineffabilis gratia. Quid em̄ eramus quādo christū nondum elegeramus: ⁊ ideo non diligebamus? Nam qui cum nō eligit: q uomodo diligit? Nunq̄d iam in nobis erat quod in psalmo canit: elegi abiectus esse in domo domini: magis q̄ habitare in tabernaculis pcōz̄um? Non vtiq;. Quid ergo eram⁹: nisi iniqui ⁊ pditi? Neq; em̄ iam credideram⁹ in eum: vt eligeret nos. Nam si iā credētes elegit: electos elegit. Cur ergo diceret: nō vos me elegistis: nisi q̄ misericordia ei⁹ preuenit nos. Hic certe vacat vana illoz̄ ratiocinatio/ qui prescientiā dei defendunt cōtra gratiam dei: ⁊ ideo dicunt nos electos ante mūdi constitutionē/ q̄ prescibit nos deus futuros bonos: nō seipm nos facturū bonos. Nō hoc dicit qui dicit. Nō vos me elegistis: q̄m si propterea nos elegisset q̄ bonos futuros esse nos prescierat: simul etiam prescisset q̄ cum nos fuissem⁹ prius electuri. Non enim aliter esse possemus boni: nisi forte dicendus est bonus qui non eligit bonum. Quid ergo eligit in non bonis? Non em̄ electi sunt quia boni fuerunt: qui boni non essent nisi electi essent. Alioquin gratia iā nō est gratia: si prescisse contēdimus merita. Hec quippe electio gratia est: de qua dicit apostolus. Sic ergo ⁊ in hoc tē pore reliq̄e per electionem gratie dei salue facte sunt. Unde subiungit. Si aūt gratia: iam non ex operibus: alioquī gratia iam nō est gra. Audi ingrate: ingrate audi. Nō vos me elegistis: sed ego elegi vos. Nō est vt dicas ideo electⁿ sum: q̄ iam credebam. Si enim credebas in eum: iam elegeras tūm. Sed audi. Non vos me elegistis. Nō est vt dicas: anteq̄ crederem iam bona operabar: ideo electⁿ sum. Quid em̄ est boni operis ante fidem: cum dicat apostolus: omne quod non est ex fide peccatū est? Quid ergo dicturi sumus audiendo non vos me elegistis: nisi q̄ mali eram⁹ et electi sumus: vt boni per gratiam nos eligentis essem⁹? Non est em̄ gratia: si preceserunt merita. Est aūt gratia. Hec igitur nō inuenit: sed efficit merita. Et videte charissimi: quemadmodum non eligat bonos: sed quod elegit faciat bonos. Ego inquit elegi vos. ⁊ posui vos: vt eatis et fructū afferatis: ⁊ fructus vester maneat. ⁊ Nōne iste est fructus de quo iam dixerat: sine me nihil potestis facere? Elegit ergo ⁊ posuit vt eamus ⁊ fructum afferamus. Nullum itaq; fructum vnde nos elegit habebam⁹. Ut eatis inquit ⁊ fructum afferatis. Imus vt afferamus ⁊ ipse est vis qua imus: in qua nos posuit vt eamus. Proinde in omnib⁹ misericordia eius preuenit nos. Et fructus inquit vester maneat: ⁊ vt quodcūq; petieritis patrē in nomine meo det vobis. ⁊ Maneat ergo dilectio: ipsa est em̄ fruct⁹ noster. Que dilectio nunc est in desiderio nondum in saturitate: et ipso desiderio quodcumq; petierimus in nomīe vnigeniti filij dat nobis pater. Quod autem accipere saluandis non expedit nobis: non exist imemus nos petere in nomine saluatoris: sed hoc petimus in nomine saluatoris: quod pertinet ad rationem salutis.

Pō.lxxxj

Pō.lvij

Ephe.j.

Rom.xj.

Pō.xlviij.

Tractatus.lxxxvij.

Hec mādo vobis vt diligatis inuicem: si mūdus vos odit: scitote quia me priorē vobis odio habuit. Si de mūdo fuisset is mundus quod suum erat diligeret. Quia vero de mundo nō estis sed ego elegi vos de mundo: propterea odit vos mundus.

A

In lectione euangelica q̄ hanc antecedit: dixerat dns. Non vos me elegistis: sed ego elegi vos et posui vos vt eatis ⁊ fructum afferatis ⁊ fructus vester maneat: vt quodcūq; petieritis patrem in nōie meo vet vobis. De quibus verbis iam nos q̄d dns dedit: disseruisse meministis. Hic aūt dicit sequenti. scilicet lectione quā modo cum recitarek audistis. ⁊ Hec mādo vobis: vt diligatis inuicē. ⁊ Ac per hoc itelligere debem⁹ hūc esse fructū nostrū de quo ait: ego vos elegi vt eatis ⁊ fructū afferatis: et fructus vester maneat. Et q̄d adiunxit: vt q̄cūq; petieritis patrem in nōie meo det vobis. Tunc itaq; dabit nobis si diligamus inuicē: cum hoc ipm ipse dederit nobis qui nos elegit non habentes fructum: q̄ non eū nos elegeramus: ⁊ posuit nos vt fructū afferam⁹? hoc est inuicē diligam⁹. Quem fructū sine illo afferre non possum⁹: sicut palmites facere sine vite nihil possunt. Charitas q̄ est fructus nostr: quā definit apostolus: de corde puro ⁊ cōscien-

Joh.xvj. Joh.xv. Mat.xxv Joh.viij.

Pō.xxj.

1 Cor.xiij

Tit.iij.

Rō.viij.

1 Pet.j.

Gal.v.

Pō.lxxxiij.

Joh.xv.

Mat.xxv

Joh.viij.

S. tractā. lxxxj.

j. Thim.j.

tia bona ⁊ fide nō ficta. Hac diligim⁹ inuicem: hac diligi-
mus deum. Neq; em̄ vera dilectione diligeremus inuicem
nisi diligentes deum. Diligit em̄ vnusquisq; proximū tāq;
Wat.xxij ipsum: si diligit deū. Nam si nō diligit deū/ non diligit se
ipsum. In his ei/ duobus preceptis charitatis: tota lex pen
det ⁊ prophete. Hic est fruct⁹ noster. De fructu itaq; nobis
mandans: hec mādo inquit vobis vt diligatis inuicē. Vñ
Gal.v. ⁊ apostolus paulus: cum contra opera carnis cōmendare
fructum spiritus vellet: a capite hoc posuit. Fruct⁹ inquit
spūs charitas est. Ac deinde cetera tanq; ex isto capite ex-
orta ⁊ religata cōtexuit: que sunt gaudiū/ pax/ longanimi-
tas/ benignitas/ bonitas/ fides/ mansuetudo/ cōtinētia/ ca
stitas. Qui autem bene gaudet: qui bonū non diligit vnde
gaudet? Quis pacē veram nisi cū illo potest habere quem
veraciter diligit. Quis est longanimis i bono opere pseue
ranter manendo: nisi ferueat diligendo? Quis est benign⁹
nisi diligat cui opitulat? Quis bonus: nisi diligēdo efficia
tur? Quis saluberiter fidelis: nisi ea fide que per dilectionē
Gal.v. operatur? Quis vtiliter māsuetus: cui nō dilectio modere
tur? Quis ab eo ptinet vnde turpetur: nisi diligat vnde ho
nestatur? Merito itaq; magister bon⁹ dilectionem sic sepe
cōmendat tanq; sola precipienda sit: sine qua nō possūt .p.
desse cetera bona: ⁊ que nō potest habert sine ceteris bonis
quibus homo efficitur bon⁹. Pro hac autē dilectione: pa-
tienter debem⁹ etiam mūdi odia sustinere. Necesse est em̄
B vt nos oderit: quos cernit nolle qđ diligit. Sed plurimum
nos de seipo domin⁹ consolatur: qui cum dixisset: hec man-
do vobis vt diligatis inuicem: adiecit atq; ait. ⌊Si mūd⁹
vos odit: scitote qm̄ me priorem vobis odio habuit. ⌋ Cur
ergo se mēbrum supra verticē extollit? Recusas esse in cor
pore: si nō vis oditū mūdi sustinere cum capite. ⌊Si de mū-
do⌋ inquit ⌊esset⁹: mundus quod suū erat diligeret. ⌋ Mnt-
uer se vtiq; hoc dicit ecclesie quā plerūq; etiā ipsam mūdi
ij.Cor.v. nomine appellat: sicut est illud. De⁹ erat in christo: mundū
Joh. iij. reconcilians sibi. Tremq; illud. Nō venit fil⁹ hominis vt
iudicet mundū: sed vt saluetur mūdus per ipm. Et in epi-
j. Joh.iij. stola sua Joannes ait. Aduocatū habem⁹ ad patrē Jesum
christum iustum: ⁊ ipe propitiatio est peccatorum nostro⁹
non tantum nostrorum sed etiam totius mūdi. Tot⁹ ergo
mūdus ecclesia est: ⁊ totus mūdus odit ecclām. Mūdus
igitur odit mundū: inimicus reconciliatū: dānatus salua-
tum: inquinatus mundatū. Sed iste mundus quem de⁹ in
christo reconciliat sibi ⁊ qui per christum saluatur/ ⁊ cui p
christum pctm̄ omne donatur: de mūdo electus est inimi-
co: dānato: cōtaminato. Ex eadē quippe massa que tota in
adam perijt: fiunt vasa misericordie: in quibus est mūdus
Rom.ix. pertinens ad reconciliationē: quam mundus odit ex eadē
massa pertinēs ad vasa ire: que perfecta sunt ad pditionē.
Deniq; cū dixisset: Si de mundo essetis: mūdus quod suum
erat diligeret: continuo subiecit. ⌊Quia vero de mūdo nō
estis sed ego elegi vos de mūdo: .pterea odit vos mūd⁹. ⌋
Ergo ⁊ ipsi inde erāt: vnde vt nō essent: electi sunt inde nō
meritis suis quorum nulla bona p̄esserant opera: non na-
tura que tota fuerat per liberum arbitriū in ipa radice vi-
ciata. Sed gratuita hoc est vera gratia. Qui em̄ de mūdo
Rom.xj. mundū elegit: fecit quod eligeret non inuenit: qz reliquit p
electionem gratie salue facte sunt. Si autem gratia inquit
iam nō ex operibus. Alioqui gratia: iam nō est gratia. Si
autē querak quomodo se diligat mundus perditionis: qui
odit mundū redēptionis: diligit se vtiq; falsa dilectiōe nō
Psal.x. vera. Proide falso se diligit: ⁊ vere odit. Qui enim diligit
iniquitatē odit animam suam. Sed diligere se dicitur. qm̄
iniquitatē qua iniquus est diligit: ⁊ rursus odisse se dicit:
qm̄ quod ei nocet hoc diligit. Odit ergo i se naturam: dili-
git vitium. Odit quod fact⁹ est per dei bonitatem: diligit
quod in eo factum est per liberā voluntatē. Vnde nos quo
q; illum diligere ⁊ prohibemur si recte intelligim⁹ ⁊ iube-
mur/ prohibemur. scilicz vbi nobis dicitur/ nolite diligere
Joh.ij. mūdum: iubemur autem vbi nobis dicitur: diligite inimi-
Luce. vj. cos vestros. Ipsi sunt mūdus q̄ nos odit. Ergo ⁊ prohibe-
mur diligere in illo quod ipse diligit i seipso: ⁊ iubemur di-
ligere in illo qō ipse odit i seipo: dei scz opificiū et diuersas
bonitatis sue consolationes. Vitiū quippe in illo diligere
.phibemur: iubemur q; diligere naturā: cū ipse in se diligat
vitium/ oderitq; naturā: vt nos eum et diligamus ⁊ oderi-
mus recte/ cum se ipse diligat oderitq; peruerse.

Tractatus.lxxxviij.

CDemētote sermonis mei: quem ego dixi vo-
bis non est seruus maior domino suo si me perse-
cuti sunt: ⁊ vos persequētur. Si sermonem meū
seruauerunt: ⁊ vestrum seruabunt. Sed hec om-
nia facient vobis propter nomen meum quia ne
sciunt eum qui misit me.

Exhortans dñs seruos suos ad mundi odia per
ferenda patienter: nullum eis malus ⁊ melius q̄
de seipso proponit exemplū: quoniam sicut dicit
apostolus petr⁹. Christus .p nobis passus est re
linquens nobis exemplū vt sequamur vestigia ei⁹. Quod
vtiq; si facim⁹ ipso adiuuāte facimus qui dixit: sine me ni-
hil potestis facere. Deniq; iam dixerat: si odit vos mūdus
scitote q; me priorē vobis odio habuit/ ⁊ nunc in eo qō am
distis cū legeretur euangeliū. ⌊Mementote⌋ inquit ⌊sermo-
nis mei quem ego dixi vobis. Non est seruus maior domi-
no suo. Si me persecuti sunt: ⁊ vos persequentur. Si mo-
nem meum seruauerūt: ⁊ vestrum seruabūt. ⌋ Dicendo aūt
non est seruus maior domino suo. Nonne cuidēter ostēdit
quēadmodū intelligere debeam⁹ qō superius dixerat: iam
non dico vos seruos. Ecce em̄ eos seruos dicit. Nunquid
est aliud: non est seru⁹ maior dño suo: si me persecuti sunt ⁊
vos persequent⁹? Manifestum est igitur illum seruum/ qui
nō manet in domo in eternum: illum pertinētē ad timorē
quem foras charitas mittit/ esse intelligendū vbi dictū est
iam non dico vos seruos. Hic autē vbi dicitur: non est ser-
uus maior domino suo: si me persecuti sunt ⁊ vos persequē
tur/ illum significari seruum pertinētem ad timorē castū q̄
permanet i seculum seculi. Hic em̄ seruus est auditurus.
Euge serue bone: intra i gaudiū domini tui. ⌊Sed hec⌋ in-
quit ⌊omnia facient vobis propter nomē meum: qz nesciūt
eum qui misit me. ⌋ Que omia facient nisi que dixit? Odio
habebunt scilicet ⁊ persequētur sermone meo: contemnent:
qm̄ si sermonem non seruarent eorum nec tū odissent eos
neq; persequerētur: vel etiam si odissent nec tū persequerē-
tur: non omnia facerent. Hec autem omnia facient vobis
propter nomen meum: quid est aliud dicere q̄ me in vobis
odio habebunt: me in vobis persequentur: ⁊ sermonem ve-
strum quia meus est ideo non seruabunt? Hec em̄ omnia fa
cient vobis propter nomen meum: nō vestrum sed meum?
Tanto igitur miseriores qui propter hoc nomē ista faciūt
q̄to beatiores qui propter hoc nomē ista patiūtur: sicut ip
se alio loco dicit. Beati qui persecutionem patiunt̄ propter
iustitiam. Hoc est em̄ propter me vel propter nomen meū:
qz sicut apostolus docet. Fact⁹ est sapientia a deo et iusti-
tia ⁊ sanctificatio et redemptio: vt quēadmodū scriptum
est: qui gloriatur in domio gloriet. Faciūt quippe ista ma-
li malis sed non propter iustitiam: ⁊ ideo miseri vtiq; q̄
faciunt ⁊ qui patiunt. Faciunt ⁊ mali bonis: vbi ⁊ si nō fa-
ciunt isti propter iustitiam/ tamen illi propter iustitiā pa-
tiuntur. Sed dicit aliquis. Si mali quādo persequunt̄ bo
nos propter nomen xpi/ propter iustitiā boni patiunt̄ pro
fecto propter iustitiā hoc eis mali faciunt. Quod si ita est:
ergo ⁊ quando boni malos propter iustitiam persequunt̄:
.ppter iustitiam etiam mali patiuntur. Si em̄ possunt ma-
li persecutionem facere bonis propter nomē christi: cur nō
possunt mali persecutionem pati a bonis .ppter nomē ppe
Et quid est propter nomen christi: nisi propter iustitiam?
Nam si non propter quod boni faciūt propter hoc mali pa
tiuntur qz faciunt boni propter iustitiam: patiūtur mali p
pter iiustitiam. Nec mali ergo propter hoc possunt facere
propter qō boni patiunt: qz faciūt mali propter iniustitia
patiuntur boni propter iustitiam. Quomō ergo erit verū
hec omnia facient vobis propter nomen meum: cū illi non
propter nomen xpi faciant: id est nō .ppter iustitiam sed .p
pter iniquitatē suā. Hec questio ita soluit. Si eo modo in
telligam⁹ dictū/ hec omnia facient vobis .ppter nomē meū:
vt totū referatur ad iustos: tanq; dictum sit/ hec omnia pa
tiemini ab eis propter nomē meū: vt hoc sit facient vobis

quod est patiemini ab eis. Si aūt .ppter nomen meū sic ac
cipitur: tanq; diceret: .ppter nomē meū quod in vobis ode
runt: ita pōt accipi ⁊ .ppter iustitiā quā in vobis oderunt.
Ac per hoc ⁊ boni cū persecutionē faciunt malis: possit re-
cte dici ⁊ .ppter iustitiam facere quā diligendo psequūtur
malos/ ⁊ .ppter iniquitatē quā oderunt in ipis malis. Ita
ergo ⁊ ipi mali possunt dici pati ⁊ .ppter iniquitatē que in
illis punitur: et .ppter iustitiā que in eorū pena exercetur.
Item queri potest si etiā mali faciunt psecutionem malis
sicut impij reges ⁊ iudices cū essent persecutores pior⁹ vti
q; ⁊ homicidas ⁊ adulteros ⁊ quoscq; maleficos q̄s contra
leges publicas fecisse cognoscerent puniebāt: quomodo in
telligendū est qō ait dñs: si de mundo essetis: mundus qō
suum erat diligeret? Neq; em̄ quos punit diligit mūdus a
quo videmus supradicta scelerum genera plerūq; puniri:
nisi qz mundus est in eis a quibus talia scelera vel puniūt
vel patiunt: ⁊ mundus est in eis a q̄b⁹ talia scelera diligun
tur. Mundus itaq; ille qui intelligitur in malis atq; ipsis
et odit qđ suum est/ ex ea parte hoīm qua sceleratis nocet/
⁊ diligit quod suū est ex ea parte hominū qua eisdem ipsis
sceleratis fauet. Ergo hec oīa facient vobis .ppter nomen
meum vel ita dictū est propter quod vos patimini: vel ita
.ppter quod ipsi faciunt: qz ⁊ hoc in vobis dū psequūtur
oderunt. Et addidit: ⌊qz nesciunt eum qui misit me. ⌋ Hoc
Et in eam sciēttiam dictū intelligendū est: de qua ⁊ alibi scri-
ptum est. Scire autem te sensus est cōsummatus. Hac q̄p-
Gal.vj. scientia qua sciunt patrē a quo missus est xp̄s nullo mō
cos persequuntur quos colligit christus: quia ⁊ ipsi cū eis
colliguntur a christo.

Tractatus.lxxxix.

CSi non venissem ⁊ locutus fuissem eis pecca-
tum non haberent. Nunc aūt excusationē nō ha-
bent de pctō suo. Qui me odit ⁊ patrē meū odit.

Superi⁹ dixerat dñs ad discipulos suos. Si me
persecuti sunt ⁊ vos persequētur. Si sermonem
meum seruauerunt: ⁊ vestrū seruabunt. Sed hec
oia facient vobis .ppter nomē meū: qz nesciunt
eum qui misit me. De quibus aūt hoc dixerit si queramus:
inuenimus eum ad hec verba venisse ab eo qō dixerat. Si
mundus vos odit: scitote qz me priorē vobis odio habuit.
Nunc vero qō addidit. ⌊Si non venissem ⁊ locut⁹ eis fuis
sem peccatū nō haberent: ⌋ iudeos ostendit expressius. De
bis ergo ⁊ illa dicebat. Nā hoc indicat verbor⁹ ipsa conte-
xio. De his ergo dicit. Si non venissem ⁊ locut⁹ eis fuissem
pctm̄ nō haberēt/ de q̄b⁹ dicebat. Si me p̄secuti sunt ⁊ vos
persequent. Si sermonem meū seruauerunt: ⁊ vestrū serua
būt. Sed hec omnia facient vobis propter nomen meū: qz
nesciunt eum qui misit me. His em̄ verbis: ⁊ ista subiūgit.
Si non venissem ⁊ locut⁹ eis fuissem/ peccatū nō haberent.
Judei ergo p̄secuti sunt xp̄m: quod euidentissime idicat
euāgelium. Judeis locutus est christus: nō aliis gentib⁹.
In eis ergo voluit intelligi mundū qui odit christum ⁊ di
scipulos eius: immo vero non eos solos/ sed hos quoq; ad
eundē mundū pertinere monstrauit. Quid est ergo/ si non
venissem ⁊ locutus eis fuissem/ peccatū nō haberēt? Nun-
quid sine peccato erant iudei/ anteq; christ⁹ ad eos in car-
ne venisset? Quis hoc vel stultissim⁹ dixerit? Sed magnū
quoddam peccatū nō omne peccatū/ quasi sub generali no
mine vult intelligi. Hoc est em̄ peccatū quo tenent cuncta
peccata/ quod vnusquisq; si non habeat dimittuntur ei cū-
cta peccata. Hoc est aūt/ qz non crediderūt in christum/ q̄
propterea venit vt credak in eum. Hoc peccatum si non ve
nisset/ non vtiq; haberent. Aduentus quippe eius quantū
credentibus salutaris/ tantū non credentibus exitialis fa
ctus est: tanq; ⁊ ipe caput ⁊ ꝓnceps apostolor⁹ qō de se ipsi
dicerunt exiterit/ quibusdā quidē odor vite in vitam: qui
busdam odor mortis in mortē. Sed quod adiūxit atq; ait.
⌊Nunc aūt excusationem nō habēt de peccato suo. ⌋ potest
mouere querentes/ vtrū hi ad quos non venit xp̄s nec lo-
cutus est eis: habeant excusationem de peccato suo. Si em̄
non habēt/ cur hic dictū est propterea istos non habere/ qz
venit ⁊ locutus est eis? Si aūt habent: vtrum ad hoc ha-
beant vt a penis alienent: an vt mitius puniant? Ad hec in
quisita pro meo captu/ dño donante respondeo/ habere il-
los excusationē non de omni peccato suo/ sed de hoc pctō
quo in christum nō crediderunt: ad quos nō venit ⁊ quib⁹
non est locut⁹. Sed nō in eo sunt numero hi ad quos in di-
scipulis venit: ⁊ quibus p discipulos est locut⁹/ qō ⁊ nunc
facit. Nam per ecclesiam suam venit ad gētes: et per eccle-
siam loquitur gentibus. Ad hoc em̄ pertinet quod ait: qui Wat.x.
vos recipit me recipit: ⁊ qui vos spernit me spernit. An vul lj.Lo.xiij
tis (inquit apostolus paulus) experimentū accipere ei⁹ q̄
in me loquit xp̄s? Restat inquirere: vtrū hi q̄ prius q̄s xp̄s
veniret in ecclesiam ad gentes/ ⁊ prius q̄s euangelium eius
audirent: vitre huius fine preuenti sunt seu puniūtur: pos-
sunt habere hanc excusationē? Possunt plane: sed nō ideo
possunt effugere damnationē. Quicumq; em̄ sine lege pec- Rom. ij.
cauerunt: sine lege peribunt. et quicūq; in lege peccauerūt
per legem iudicabuntur. Que quidē apostoli verba qm̄ id
quod ait: peribunt/ terribilius sonat q̄s quod ait: iudicabū
tur: non solum nihil adiuuare hanc excusationem videtur
ostendere: verūetiam plus grauare. Qui em̄ se qz nō audie
runt excusabunt: sine lege peribūt. Sed vtrum hi qui cum
audierunt contempserunt vel etiā resiterunt/ nec tm̄ con-
tradicendo sed ⁊ cos a quibus audierunt odijs p̄sequēdo
in eis deputandi sunt de quibus aliquid leui⁹ videk sonuis
se: quod dictū est: per legem iudicabūtur: merito queritur. E
Sed si aliud est perire sine lege: aliū iudicari per legem: et
illud est grauius/ hoc aūt leuius: proculdubio nō sunt isti
in hac pena leuioze ponēdi: qui neq; i lege peccauerūt: sed
omnino legē xp̄i accipere noluerunt: ⁊ eam quātū ad ipos
attinet omnino nullam esse voluerunt. Illi autem peccant
in lege qui sunt in lege: id est qui eam suscipiūt: eāq; sanctā Rom.vij.
⁊ mandatū sanctum ⁊ iustum ⁊ bonum fatenk: sed infirmi-
tate nō implent quod ab ea rectissime precipi dubitare nō
possunt. Nā sunt qui aliquo modo forsitan possunt ab eorū
qui sine lege sunt perditione discerni: si tamen qō apostol⁹
ait: per legē iudicabunk sic accipiēdū est: tanq; diceret/ nō
peribunt: quod mirum est. Neq; enī de infidelibus ⁊ fideli-
bus erat sermo vt hoc diceret: sed de gentibus et iudeis: q̄
certe vtriq; nisi in eo saluatore saluētur qui venit quere
re quod perierat: ad perditionē sine dubio pertinebūt: q̄uis
dici possit: alios grauī⁹: alios leuius perituros: id est alios
grauioze: alios leuioze penas in sua perditiōe passuros.
Ille ei perire deo dicitur qui sq̄is ab illa beatitudie quā
dat sanctis suis per suppliciū seperek. Tanta aūt est sup-
pliciorum: q̄ta diuersitas peccatoꝝ: que quomodo sese ha-
beat/ alti⁹ iudicat sapiētia diuina q̄s p̄iectura scrutak aut
effatur humana. Iste certe ad quos venit ⁊ quib⁹ locutus
est christus: nō habet aliud de magno infidelitatis peccato illā
excusationē: qua possint dicere: non vidim⁹ nō audiuim⁹.
Siue non acceptaretur ista excusatio ab illo cui⁹ inscruta
bilia sunt iudicia: siue acceptaret: ⁊ si non vt ab oīi dāna-
tione liberarenk: certe vt aliquāto leuius dānarenk. ⌊Qui
me odit. ⌋ inquit ⌊⁊ patrem meum odit. ⌋ Hic nobis fortasse
dicak. Quis pōt odisse quē nescit. Et vtiq; anteq; diceret:
si non venissem ⁊ locutus eis fuissem: peccatū nō haberent: Ioh.xxv.
dixerat discipulis suis. Hec facient vobis: qz nesciūt eum vtij. c.
qui misit me. Quomodo ergo nescierunt ⁊ oderunt? Si ei
non quod est ipse sed nescio quid aliud de illo opinant nō
vtiq; ipsum sed illud inuenīunt odisse quod fingūt: aut er-
rando potius suspicank. Et tū nisi possent homines odisse
quod nesciunt: nō veritas vtiq; dixisset qō eius patrem ⁊
nesciunt ⁊ oderunt. Sed quomodo id fieri possit si adiuua
te domino per nos demonstrari potest: quia hec disputatio
est tam claudenda a nunc nō potest.

Tractatus.xc.

CQui me odit et patrem meum odit. A

Audistis dñm dicentem. ⌊Qui me odit ⁊ patrem
meum odit: ⌋ qui superi⁹ dixit. hec facient vobis:
quia nesciunt eū qui misit me. Nō itaq; dissimu-
landa nascitur questio: quō possūt odisse quē ne-
sciunt. Si em̄ nō qō ipe est/ sed nescio quid aliud eū suspi-
cantur aut credunt ⁊ hoc oderūt: vtiq; non ipsum oderūt/
sed qō sua mēdaci suspitiōe vel vana credulitate pcipiūt.
Si aūt quod est hoc de illo sentiunt: quō eum nescire dicū:

tur? Et de hoibus quidē fieri potest: vt eos sepe quos nunc̄ vidimus diligamus. Ac per hoc nec illud ecōtrario impossibile est: vt eos quos nūc̄ vidim⁹ oderim⁹. Fama q̄pe de aliquo sermocināte seu bene seu male fit non imerito vt amemus vel oderim⁹ ignotū. Sed si fama sit vera: quomodo est de quo vera dicim⁹ vicend⁹ ignot⁹? An q̄ ei⁹ faciem non vidimus? Quam cū t ipse non videat: nulli tñ pōt notior esse q̄ sibi. Non igit in ei⁹ facie corpozali nobis intimatur cuiusc̄ noticia. Sed tunc nobis ad cognitionē paret: qñ eius mozes t vita non latent. Alioquin nec seipm nosse quisq̄ potest: q̄ videre facie suam nō potest. Sed vtiq̄ tanto certius q̄ notus est alijs ipse se nouit: q̄nto certi⁹ interiore conspectu potest videre qō sapit / videre quod cupit / videre quod viuit. Que cū aperiuntur t nobis: tūc vere fit cognit⁹ nobis. Hec itaq̄ qm plerūq̄ ad nos de absentibus vel etiam mortuis siue fama siue litteris pferuntur. Hinc fit vt sepe quos nunc̄ facie corpozis vidim⁹ / non tamen quos oīno nescimus vel oderim⁹ hoīes vel amemus. Sed plerūq̄ i eis nostra credulitas fallitur: qz nōnunq̄ et hystoria t multomagis fama mentit. Pertinet ad nos ne pernicīosa opīnione fallamur / vt qz nō possumus hominū indagari conscīētiam: de ipsis reb⁹ habeam⁹ verā certāq̄ sententiā: hoc est vt si ille vel ille homo vtrū sit ipudic⁹ pudicus ve nescimus / oderim⁹ tñ impudicitiā / et pudicitiam diligamus. Et si illū vel illum iniustū esse iustū ve nescim⁹ amemus tñ iustitiā / t iniustitiam detestemur: nō quas nobis ipsis errādo cōfingim⁹ sed quas fideliter hanc appetēdam illāq̄ vitandam in dei veritate cōspicim⁹: vt cū de ipsis rebus qō appetendū est appetimus / qō deuitandū est deuitamus: ignoscatur nobis qō de occultis hoīm aliquā do: immo assidue nō vera sentimus. Hoc em̄ ad humanam tēptationē ptinere arbitroz / sine qua duci ista nō potest vita

j. Cor. x. ita vt apls diceret. Tēptatio nō vos apphendat nisi humana. Quid eni tam humanū q̄ non posse inspicere coz humanum: t ideo nō eius latebras pscrutari. Sed plerūq̄ aliud

B quam id quod ibi agitur suspicari: Hoc q̄ et in his rerū tenebris humana q̄ / hoc est cogitationū alienaq̄ t si suspitiones intelligere nō possumus qz homines sumus: iudicia tñ

j. Cor. iiij id est definitas firmasq̄ sententias cōtinere debemus: nec ante tēpus dc̄ iudicare donec veniat dñs q illuminet abscondita tenebrarū t manifestet cogitatiōes cordis t tunc laus erit vnicuiq̄ a deo. Si ergo non errak in rebus vt recta sit improbatio vitioz / virtutūq̄ pbatio: pfecto si erratur in hoibus venialis est humana tentatio. Per has aūt humanozum cordiū tenebras res multū miranda t multū volenda contingit: vt eū nonnunq̄ quem iniustū putam⁹ t tñ iustus est / t iustitiā in eo nescientes quē diligim⁹ deuitemus / auersemur: a nostro prohibeamus accessu / cōmunē cum illo vitam victūq̄ habere nolimus. eūq̄ etiam cauere: cadauer alterius reddit vite. Quis pter danielē inter ora inclusoz̄ secū leoni

fol. 177 esurientiū virtit innocuus? Quis preter tres viros ananiā azariam / misaelē in flāmis ardētibus t nō vrētib⁹ deambulauit illesus? Pretereo cetera: qm̄ hec satis ee arbitroz quib⁹ demonstrek t alios sanctos quedā opera mirāda fecisse q̄ nemo ali⁹ fecit. Sed qui tā multa vitia t mala voluntudines vexationesq̄ mortalū tanta pāte sanaret: nullus omnino legik antiquoz / vt em̄ taceamus quos tūc occurrebāt saluos singulos fecit: marcus euāgelista dam loco ait. Vespere aūt facto cū occidisset sol / afferebāt ad eū omnes male habētes t demonia habētes: t erat omnis ciuitas ad ianuā congregata: t curauit multos qui ve xabant varijs languoribus: t demonia multa eijciebat. Ja aūt cū memorasset matthe⁹: etiā testimonium prophete cū addidit dicēs: vt adimplerek qō dictum est per esaiam prophetā dicentē. Ipse infirmitates nras accepit et egritudines portauit. Item alio loco dicit marc⁹. Et quocūq̄ introibat i vicos vel in villas aut in ciuitates: in plateis ponebant infirmos: t deprecabant eū vt vel fimbriā vestimenti eius tangerēt: t quotquot tangebāt eū salui fiebāt. Nec nemo alius fecit in eis. Sic em̄ intelligendū est q̄ ait: et eis non inter eos vel cozā eis: sed prorsus in eis q̄ sanauit eos. Hec q̄ppe intelligi voluit que nō solū faceret admirationem. verūetiam manifestā conferret salutē: p quib⁹ beneficijs vtiq̄ amoze non odium retribuere debuerunt. Dis

neſciunt t cū illā oderunt profecto t eū de quo nata est nullo odisse non possunt. Ac per hoc qz veritatē qua iudicāte dēnantur de patre deo natā nescīūt: vtiq̄ etiam in ipsum t ne sciunt t oderunt. O miseros hoīes: qui cū esse volunt malī nolūt esse veritatē qua damnant mali. Nolunt em̄ eam esse q̄ est cum ipsi debeant nullo modo esse quod sunt: vt ipsa manente mutent: ne ipsa iudicante damnentur.

Tractatus.xcj.

¶Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit: peccatum non haberent. Nunc autem et vi derunt t oderūt t me t patrem meum: sed vt adimpleatur sermo qui in lege eorum scriptus est: quia odio habuerunt me gratis.

Ierat dñs. Qui me odit t patrem meum odit. Utiq̄ em̄ qui odit veritatē: necesse est oderit t a quo / veritas nata est. Unde etiā quantū datū est locuti sumus. Deinde addidit vñ nobis nunc loquendū est. | Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit: peccatum non haberent: | pctm̄ illud scilicet magnū de quo superius ait. Si nō venissem t locut⁹ eis fuissem: peccatū non haberēt. Hoc est pctm̄: q̄ in eum loquentē t operantem nō crediderūt: nec̄ em̄ nullum habebant peccatū: anteq̄ loqueretur eis et operaret in eis. Sed hoc peccatū q̄ in eū non crediderunt ideo sic cōmemorat / q̄ ipse pcs tenenk t cetera. Hoc em̄ si nō haberēt et in eum crederent: dimitterenk t cetera. Sed q̄d est hoc q̄ cū dixisset. Si opa nō fecissem i eis: mox addidit | q̄ nemo alius fecit: | Nulla quippe in operibus christi videnk esse maiora q̄ suscitatio mortuoz / quod scim⁹ et iam antiquos fecisse pphetas. Fecit hoc etiā helias: fecit heliseus t cum i hac carne viueret t cum in suo monumento sepult⁹ iaceret. Nam quidā portantes mortuū cum irruentib⁹ hostib⁹ eo refugissent: ibi posuissent / cōtinuo resurrexit. Fecit tñ aliqua christus que nemo alius fecit: q̄ quinq̄ milia hominū de quinque quattuoz milia de septē panib⁹ pauit: q̄ supa aquas ambulauit / t petro vt hoc faceret pstitit: q aquā mutauit i vinū: q̄ aperuit oculos ceci nati: t alia multa q̄ commemorare longū est. Sed respondek nobis t alios fecisse que ipe non fecit: t que nemo ali⁹ fecit. Quis em̄ nisi moyses egyptios plagis tot tantisq̄ percussit: diuiso mari ppm̄ trāsiit. Manna de celo esurientib⁹ impetrauit: aquā de petra sitientibus fudit? Quis nisi iesu naue populo trāsituro iordanis fluta diuisit: t currentē solē emissa ad deū oratione trenauit et stetit. Quis preter samson ppter suam sitim maxilla mortui asini exundāte satiat⁹ est? Quis pter helyā curru igneo alta subuect⁹ est? Quis preter helisei (quod paulo antec memorau) sepulto suo cadauere: cadauer alterius reddidit vite. Quis pter danielē inter ora inclusoz̄ secū leoni esurientiū virtit innocuus? Quis preter tres viros ananiā azariam / misaelē in flāmis ardētibus t nō vrētib⁹ deambulauit illesus? Pretereo cetera: qm̄ hec satis ee arbitroz quib⁹ demonstrek t alios sanctos quedā opera mirāda fecisse q̄ nemo ali⁹ fecit. Sed qui tā multa vitia t mala voluntudines vexationesq̄ mortalū tanta pāte sanaret: nullus omnino legik antiquoz / vt em̄ taceamus quos tūc occurrebāt saluos singulos fecit: marcus euāgelista dam loco ait. Vespere aūt facto cū occidisset sol / afferebāt ad eū omnes male habētes t demonia habētes: t erat omnis ciuitas ad ianuā congregata: t curauit multos qui vexabant varijs languoribus: t demonia multa eijciebat. Ja aūt cū memorasset matthe⁹: etiā testimonium prophete cū addidit dicēs: vt adimplerek qō dictum est per esaiam prophetā dicentē. Ipse infirmitates nras accepit et egritudines portauit. Item alio loco dicit marc⁹. Et quocūq̄ introibat i vicos vel in villas aut in ciuitates: in plateis ponebant infirmos: t deprecabant eū vt vel fimbriā vestimenti eius tangerēt: t quotquot tangebāt eū salui fiebāt. Nec nemo alius fecit in eis. Sic em̄ intelligendū est q̄ ait: et eis non inter eos vel cozā eis: sed prorsus in eis q̄ sanauit eos. Hec q̄ppe intelligi voluit que nō solū faceret admirationem. verūetiam manifestā conferret salutē: p quib⁹ beneficijs vtiq̄ amoze non odium retribuere debuerunt. Dis

quidem ceteroz̄ miracula supat quod est natus ex virgie matrisq̄ integritatē solus potuit nec cōcept⁹ violare nec natus. Sed hoc ne cozā eis factū est: nec in eis. Ad cognoscendā quippe huius miraculi veritatē: non cōmuni cū eis aspectu: sed discreto ab eis discipulatu apostoli puenerūt Jam vero illud q̄ die tertia in carne in q̄ occisus fuerat de sepulchro se reddidit viuū: t nunc̄ deinde moritur? cū illa ascēdit in celum: superat etiā cūcta que fecit. Sz neq̄ hoc factū est in iudeis neq̄ cozā eis. Et nōdū hoc fecerat quādo dicebat. Si opera nō fecissem in eis q̄ nemo alius fecit. Nimirū ergo sunt illa: q̄ in eozū valitudinib⁹ tāta mirabilia solus. Nemo ergo alius fecit quecūq̄ opera in eis fecit: qm̄ q̄sq̄ alius homo aliq̄d eozum fecit: ipso faciē t fecit. Hec aūt ipse non illis facientib⁹ fecit.

Tractatus.xcij.

¶Cū aūt venerit paraclyt⁹ quē ego mittam vobis a patre spīm veritatis q̄ a patre pcedit: ille testimoniū phibebit de me: t vos testimoniū perhibebitis q̄ ab initio mecum estis.

Dominus iesus in sermone quē locut⁹ est discipulis suis post cenam primus passioni: tanq̄ iturus et relicturus eos presentia corpozali cū oībus aūt suis vsq̄ in consummatione seculi futurus presentia spirituali: exhortatus est eos ad pferēdas pcecutiones impiozū quos mūdi noīe nūcupauit. Ex q̄ tñ mūdo etiā ipsos discipulos se elegisse dixit: vt scirent dei gra esse quod sunt: suis aūt exvitijs fuisse quod fuerūt. Dein de pcecutores t ipsoz̄ iudeos euidenter expressit / vt omnino appareret etiā ipsos mūdi dānabil' appellatione cōclusos: q̄ psequūtur sanctos. Cūq̄ de illis diceret qō ignorarēt eū a quo missus est: t tñ odissent et patrē et filiū boc est t eū qui missus est: t eum a quo missus est: de quib⁹ omnibus in alijs pmonib⁹ iam disseruimus: ad hoc puenit vbi ait: vt adimpleat pmo qui in lege eorū scriptus est: qz odio habuerūt me gratis. Deinde tanq̄ cōsequēter adiunxit vnde modo diſputare suscepimus. | Cū aūt venerit paraclytus quē ego mittā vobis a patre spīm veritatis qui a patre pcedit ille testimoniū phibebit de me: t vos testimoniū phibebitis qz ab initio mecū estis. | Quid hoc ptinet ad illud quod dixerat: nūc aūt t viderūt et oderūt t me et patrē meū: sed vt impleat pmo qui scriptus est in lege eorū quia odio habuerūt me gratis. An qz paraclyt⁹ q̄n venit spūs veritatis: eos qui viderūt et oderūt testimonio manifestatione conuincit? Immo vero etiā aliquos ex illis qui viderūt t adhuc oderāt: ad fidē q̄ue per dilectionē operatur sui manifestatione cōuertit. Hoc vt ita itelligam⁹: ita factū esse recolim⁹. Venit em̄ die penthecostes spūs sanct⁹ in centū viginti homines cōgregatos in quib⁹ t apli oēs erant q̄ illo adimpleti cū linguis oīm gentiū loquerentur plures ex his q̄ aderāt tanto miraculo stupefacti quādoq̄ dem viderūt loquēte petro tā magnū atq̄ diuinū testimoni pbeti de xpo: vt ille q̄ occisus ab eis inter mortuos deputabak resurrexisse et viuere probarek ppūcti corde cōuersi sunt: t tanti sanguinis tam impie atq̄ immaniter fusi indulgentiā perceperunt: ipso redempti sanguine quem fuderāt. Christi em̄ sanguis sic in remissionē peccatorum omniū fusus est: vt ipsum etiā peccatū posset dolere quo fusus est. Hoc ergo intuēs dñs dicebat: odio habuerunt me gratis. Cū aūt venerit paraclyt⁹: ille testimoniū phibebit de me. Tāq̄ diceret. Odio me habuerūt: t occiderūt videntes. Sed tale de me paraclytus testimoniū phibebit vt eos faciat in me credere non videntes. | Et vos (inquit) testimoniū phibebitis: q̄ ab initio mecū estis. | Perhibebit spūs sanct⁹: phibebitis t vos. Qz em̄ ab initio mecū estis: potestis predicare quod nostis: quod vt modo non sciatis: illius spūs plenitudo nondū adest vobis. Ille q̄ testimoniū phibebit de me: t vos testimoniū phibebitis. Habit em̄ vobis fiduciam testimoniū phibendi charitas dei diffusa in cordib⁹ vr̄is: per spīritū sanctū qui datus est vobis. Que vtiq̄ petro adhuc defuit: qñ mulieris ancille interrogatiōe perterritus: nō potuit verū testimoniū phibere: sed cōtra suā pollicitationē timore magno cōpulsus est ter negare. Timor aūt iste nō est in charitate: sed pfecta charitas foras mittit timorē. Deniq̄ ante passionē dñi fuit is timor ei⁹ interrogat⁹ est a femina fuit utis: post resurrectionē domini liberalis et⁹ amor ab ipso principe libertatis: t ideo ibi turbabatur: h trāq̄llabat. Ibi quē dilexerat negabat: hic quē negauerat diligebat. Sed adhuc etiā tunc amor ipse infirmus fuerat t angustus: donec eum roboraret t dilataret spīritus sanctus. Qui posteaq̄ illi est abūdantia gratie largioris infusus: sic ad phibēdum de xpo testimoniū quōdā et⁹ frigid⁹ pect⁹ accendit: atq̄ illa pri⁹ trepida q̄ veritatē suppresserāt ora reserauit: vt cū oēs in q̄s venerat spīritus sanctus linguis omniū gentiū loquerent iudeorum circūstantibus turbis: solus ad testimoniū de xpo perhibēdum pre ceteris promptior emicaret: eiusq̄ interfectores de illi⁹ resurrectione confunderet. Si quē delectat tam suauiter sanctum tale spectaculū intueri: actus apostoloz̄um legat: ibi beatum petrū quē negantem voluerat: stupeat predicantē Jbilinguā illā videat ad fiduciam a diffidentia t ad libertatē a seruitute trāslatā: tot linguas inimicoz̄ conuertere ad xpi cōfessionē: quarū nō valēdo vnā ferre: versa fuerat i negationē. Quid plura? Tātus in illo fulgor gratie tanta spūssancti plenitudo apparebat: tāta de oze predicātis pretiosissime veritatis pondera pcedebant: vt ingentis multitudinis aduersarios interfectores xpi iudeos faceret prostratos ad illo paratos mori a q̄bus cum illo formidabat occidi. Hoc fecit spūssanct⁹ tunc missus ante pmissus. ista dñs magna atq̄ mirāda sua beneficia puidebat qñ dicebat. Et videbit t oderūt t me t patrem meū: vt adimpleat pmo qui in lege eorū scriptus est: qz odio habuerūt me gratis. Cum autem venerit paraclytus quē ego mittā vobis a patre spīritum veritatis q̄ a patre pcedit: ille testimoniū phibebit de me: t vos testimoniū phibebitis. Ille quippe testimonium perhibens t testes fortissimos faciens: abstulit xpi amicis timorem: t inimicorum odiū cōuertit in amorem.

Tractat⁹.xciij.

¶Hec locutus sum vobis vt non scandalizemini Absq̄ sinagogis faciēt vos: sed venit hora vt omnis qui interficit vos arbitretur obsequiū se prestare deo. Et hec facient vobis quia non nouerunt patrem neq̄ me. Sed hec locutus sum vobis vt cum venerit hora eorum reminiscamini qz ego dixi vobis.

His que precedunt hoc euangelij capitulum dñs discipulos suos ad inimicozum odia pferenda pfirmās suo pparauit exēplo: vt eū imitando fierēt fortiozes: addens et pmittēs eis q̄ ventur⁹ esset spūssanct⁹ q̄ de illo testionū phiberet: t adijciēs q̄ ipsi fierēt testes ei⁹: h vtiq̄ in eis operāte spūsctō. Sic em̄ ait. Ille testionū phibebit de me: t vos testionium phibebit. Utiq̄ qz ille phibebit et vos phibebit. Ille in cordibus vr̄is: vos in vocib⁹ vr̄is. Ille inspirādo: vos sonando vt possit impleri. In omnē terrā exiuit son⁹ eoz̄. Parum quippe fuerat eos ad hortari exēplo suo nisi impleret spūs sancto. Deniq̄ apls petr⁹ cū iā hba eius audisset vbi dixerat. Mō est fuus maior dño suo: si me psecuti sunt et vos psequenk: t hoc in illo tam videret impleri: in quo patiēdiam

domini sui si exẽplo sufficeret debuit imitari: succubuit ꝛ negauit:nõ vtiq; ferens qõ illũ ferre cernebat. Cũ vo accepit vonũ spũssancti quẽ negauerat predicault: ꝛ quẽ confiteri timuerat nõ timuit ꝓfiteri. Prius em exẽplo quidem fuerat edoctus:vt quod fieri cõuenerat nosset: sed nõdum fuerat virtute fult? vt qõ nouerat faceret:instruct? erat vt staret:is nõ erat firmat? ne caderet. Quod postea q̃s p spm sanctũ factũ est annũciauit vsq; ad mortẽ: quẽ negauerat timens mortẽ. Jdeo dñs in hoc cõsequẽti capitulo de quo nũc vobis loquẽdũ est. ⌊Hec inquit locutus sum vobis:vt
ps. cxviij nõ scãdalizemini⌋Canit q̃ppe in psalmo. Pax multa diligentibus legẽ tuã dñe: ꝛ nõ est illis scãdalũ. Merito itaq; promisso spiritu sancto quo in eis operãte fierẽt testes eius subiũxit:hec locut? sum vobis vt nõ scãdalizemini. Cũ eĩ
Roñ.v. charitas dei diffundit in cordib? nostris p spiritũ sanctũ qui datus est nobis:fit pax multa diligẽtibus legem dei:et nõ sit eis scãdalũ. Deinde q̃ passuri esset:iã exprimens ait.
†Al. absq; synagogis. † ⌊Extra synagogas facient vos.⌋ Quid autem mali erat apostolis expelli de synagogis iudaicis? quasi nõ ide fuerant se separaturi:etiã si eos null? expelleret? Sed nimirũ hoc volut denũciare:qz iudei xpm nõ fuerant recepturi:a quo isti nõ fuerant recepturi. Et ideo futurũ erat vt eos mitterent cũ illo ab eis q̃ esse nolẽt in illo:hi q̃ esse non possent sine illo. Mã pfecto qz nõ erat vllus alius ppls dei q̃ illud semẽ abrae: si agnoscerẽt ꝛ reciperẽt xpm tanq; rami naturales in oliua pmanerent:nec alie fierent ecclie xpi: alie synagoge iudeozũ: eedem quippe essent: ũ in eodẽ esse voluissent. Quod qz noluerũt:qd restabat:nisi vt remanentes extra xpm :extra synagogas facerent eos qui non relinquerẽt xpm? Accepto quippe spiritu sancto testes eius effecti non vtiq; vt tales essent de quibus dicit: multi princi-
Joh.xij. pes iudeozũ crediderũt i eũ:sed ꝓpter metũ iudeozũ ne repellerent de synagogis: nõ audebãt cõfiteri eũ. Dilexerũt eĩ gloriã hoim magis q̃s dei. Crediderũt ḡ in eũ: sed non
Joh.v. sic quõ eos volebat credere q̃ dicebat. Quõ potestis credere gloriã ab inuicẽ expectãtes: ꝛ gloriã q̃ a solo deo est non querẽtes? Discipulis ergo sic in eũ credẽtibus vt impleti
Roñ.x. sũt sancto:hoc est dono gratie dei nõ sint de numero eozũ q̃ ignorãtes dei iusticiã:ꝛ suã volẽtes cõstituere: iusticie dei non sunt subiecti:nec de illozũ de quib? dictũ est: dilexerũt gloriã hominũ magis q̃s dei:illa ꝓgruit ꝓphetia q̃ de ipsis
Psalm. lxxxvlij. inuenit impleta. Dñe in lumine vultus tui ambulabũt:ꝛ i nomine tuo exultabũt tota die ꝛ in tua iusticia exaltabunt
Roñ.x. q̃m gloria virtutis eoz tu es. Merito eis dicit extra synagogas facient vos:illi scz qui zelum dei habent: sed nõ fm scientiã. Propter quod ignorãtes dei iusticiã ꝛ suã volentes cõstituere eos expellũt q̃ non in sua sed in dei iusticia exaltabunt:nec expulsi ab oib? erubescũt:q̃m gloria virtutis eozũ ipse est. Deniq; cũ hoc eis dixisset adiecit. ⌊Sz venit hora vt omnis qui interficit vos arbitret obsequium
B se prestare deo. ꝛ hec facient vobis: qz non cognouerũt patrem neq; me. ⌊Hoc est nõ crediderũt deũ nec eius filium cui se in vobis occidendis prestare ꝛ arbitrant obsequium Que verba dñs ita subiunxit:tanq; ex hoc consolaret suos qui de synagogis iudaicis expellerent. Prenũcians em q̃ mala essent ꝓ ei? testimonio ppessuri: extra synagogas inquit facient vos:nec ait:ꝛ venit hora vt ois q̃ interficit vos arbitret obsequiũ se prestare deo. Quid ergo ait? Sed venit hora:quẽadmodũ diceret:si aliqd boni post ista mala p̃dicaret. Quid ẽ ibi ergo vult extra synagogas facient vos. Sed venit hora. Tanq; hoc dicturus fuisset. Separabunt quidẽ illi vos:sed ego vos colligã. Aut separabũt qdẽ illi vos:sed venit hora leticie vestre. Quid ḡ ibi facit hoc ꝛbũ qõ ait sed venit hora: quasi cõsolationẽ eis ꝓmitteret post tribulationẽ: cũ magis dicere debuisse videat indicatiuo modo:ꝛ venit hora? Sed non ait ꝛ venit:cũ tribulationem sup tribulationẽ: non cõsolationẽ post tribulationẽ ventura illis esse ꝓdiceret. An forte sic eos illa de synagogis separatio fuerat turbatura:vt mori mallent q̃s in hac vita sine iudeoꝝ ꝓgregationib? immorari? Absit vt sic turbarentur q̃ dei nõ hoim gloriã reqrebant. Quid est ergo extra synagogas facient vos sed venit hora : cuz potius dicere debuisse videat et venit hora:vt ois qui interficit vos arbitretur obsequium se prestare deo. Neq; em saltem dictum est sed venit hora vt interficiant vos:quasi vt eis mors pro cõsolatione illius separationis accideret. Sed venit hora inquit vt ois q̃ interficit vos arbitret obsequiũ se ꝓstare deo. Prorsus nõ mihi videt aliud significare voluisse:nisi vt intelligerẽt atq; gauderẽt tã multos se xpo acq̃sturos cum de iudeozũ cõgregationib? pellerent vt eos quid nõ iuficerent pellere sed nõ sinerẽt viuere:ne oẽs ad nomen christi sua predicatione conuerterẽt ꝛ ab obseruatione iudaismi tanq; diuine veritatis aduerterent. Hoc em de iudeis dictũ debem? accipere:de qb? dixerat:extra synagogas facient vos. Mã testes:id est martyres xpi etiã ii occisi sunt a gẽtilib?:nõ tñ illi arbitrati sunt deo sed diis suis falsis obsequium se prestare cũ hec facerent. Judeozũ aut̃ eis qui occidit ꝑdicatores xpi deo se putauit ꝓstare obsequiũ credens q̃ deserẽt deum israel quicũq; cõuerterent ad deũ xpm:vt em ꝛ ipm xpm occiderẽt:ista rõne cõmoti sũt. Mã eozũ de hac re etiã verba cõscripta sunt. Videtis qz totus mũdus postea abijt? Si dimiserim? eũ viuere: venient romani ꝛ tollent nobis ꝛ locum ꝛ gentem. Et quid caypha dixit. Expedit vt vnus homo moriat̃ ꝓ populo ꝛ nõ tota gens pereat. Et in hoc ergo sermone suo discipulos suos erexit:exẽplo q̃b? dixerat. Si me psecuti sunt:ꝛ vos persequẽtur:vt quẽadmodũ illũ occidẽdo deo se prestitisse obsequium putauerũt:sic etiã illos. Jste itaq; sensus est in his verbis extra synagogas facient vos. Sed nolite solitudinẽ formidare. Sepati q̃ppe a cõgregatione eozũ tã multos in noie meo cõgregabitis:vt illi metuẽtes ne templum qd erat apud eos ꝛ oĩa legis veteris sacramẽta deserant interficient vos: sic fundentes sanguinẽ vestrũ vt deo se prestare arbitrent obsequiũ. Ecce est illud qd de his dicit apls. Zelum dei habẽt sed nõ fm scientiã: obsequiũ se putãt prestare deo iterficiẽdo famulos dei. O error horrẽd?. Jte ne vt placeas deo: percutis placentem deo? Et templum dei viuum te feriẽte ꝓsternitur: ne dei templum lapidem deseratur? O execrabilis cecitas. Sz ex parte in israel facta est vt plenitudo gẽtium intraret:ex parte inq̃ facta est nõ ex toto. Nõ em oẽs sz aliqui ex ramis facti sũt: vt inserer-
tur oleaster. Nam spũsancto implẽte discipulos xpi cũ linguis oĩm gentiũ loquerẽtur:cũ p eos diuina miracula frequentarent ꝛ diuina eloquia spargerent:etiam occisus ita dilect? est xps:vt ei? discipuli expulsi a cõgregationib? iudeozum: ex ipsis quoq; iudeis ingẽtem multitudinem congregarẽt:ꝛ nullam solitudinẽ formidarẽt. Hinc ergo accẽsi ceteri reprobi ꝛ ceci zelum dei habẽtes sed non fm scientiam ꝛ obsequium se ꝓstare deo credẽtes: occidebant eos. Sed ꝓ illis occisus colligebat eos: qui de his futuris anteq; occiderẽt instruxerat eos: ne ignaros atq; imparatos animos mala inopinata ꝛ improuisa tuto cito transirent turbarẽt/sed ꝓcognita ꝛ patiẽter accepta/ad bona sempiterna pducerẽt. Hãc em fuisse causam vt hec eis prenũciaret:etiã ipse demõstrauit adiungẽs. ⌊Sed hec locutus sũ vobis:vt cum venerit hora eozũ reminiscamini qz ego dixi vobis.⌋ Hora eozũ/hora tenebrosa/hora nocturna. Sed in die mãdauit dñs misericordiam suam:ꝛ in nocte declarauit:quando nox iudeozũ separatum a se diem christianorum nulla confusione fuscauit:ꝛ quando carnem occidere potuit fidem tenebrare non potuit.

Tractatus.xciiij.

¶ Hec aũt vobis ab initio nõ dixi: qz vobiscum erã ꝛ nũc vado ad eũ qui misit me ꝛ nemo ex vobis interrogat me quo vadis: sed qz hec locutus sum vobis tristicia impleuit cor vestrum sed ego veritatẽ dico vobis. Expedit vobis vt ego vadam. Si em nõ abiero paraclytus non veniet ad vos. Si aũt abiero mittã eũ ad vos: ꝛ cum venerit:ille arguet mundũ de peccato: ꝛ de iusticia et de iudicio. De peccato quidem qz nõ crediderũt in me. De iusticia vero qz ad patrẽ vado ꝛ iam nõ videbitis me. De iudicio autem quia princeps huius mundi iam iudicatus est.

Mat.v. Mar.xiij
Cum dñs iesus predixisset discipulis suis persecutiones quas passuri fuerãt post ei? absessum subiũxit atq; ait. ⌊Hec aũt ab initio nõ dixi vobis qz vobiscũ eram. Nũc aũt vado ad eum qui misit me.⌋ Ubi primũ videndũ est: vtrũ eis futuras nõ predixerit ante passiones. Sed alij tres euãgeliste satis eum predixisse ista demonstrãt anteq; ventũ esset ad cenã: quã peracta fm Johannẽ/ista locutus est vbi ait. Hec aũt vobis ab initio nõ dixi:qz vobiscum eram. An forte hinc ista
Joh.xiij. solutur questio: qz ꝛ illi eũ narrant passioni ꝓximum fuisse cũ hec diceret? Nõ ergo ab initio qñ cũ illis erat: qz iam discessurus ląc ad patrez perrecturus hec dixit. Et ideo etiã fm illos euangelistas verũ est qõ hic dictũ est: hec autem vobis ab initio nõ dixi. Sed quid agim? de fide euangelij fm Mattheũ qui hec eis a dño nõ solum cum iam pasca esset cũ discipulis cenatur? imminẽte passione: veruz e ab initio denunciata esse cõmemorat:vbi primũ noiatim duodecim exprimunt apostoli: ꝛ ad opera diuina mittuntur: Quid sibi ergo vult qõ hic ait:hec aũt vobis ab initio nõ dixi qz vobiscũ eram: nisi qz ea que hic dicit de spũsancto q̃ sit vẽturus ad eos ꝛ testimoniũ phibiturus qñ mala illis passuri sunt. Hec ab initio eis nõ dixit: qz cũ ipsis erat
Joh.xiij. Consolator: ergo ille vel aduocatus:vtrũq; em interpretat qõ est grece paraclyt?:xpo abscendẽte fuerat necessarius:ꝛ ideo de illo non dixerat ab initio qñ cũ illis erat:qz ei? presentia cõsolabant. Absessurus aũt oportebat vt diceret illum esse venturũ:per quẽ futurũ erat vt charitate diffusa in
Rom.v. cordib? suis verbũ dei cũ fiducia predicarent:ꝛ illo intrinsecus apud eos testimoniũ phibente de xpo: ipsi quoq; testimonium phiberent:neq; scãdalizarent cũ inimici iudei
Luce. xxij.c. absq; synagogis facerẽt eos ꝛ interficerẽt arbitrates obsequium se prestare deo: qñ charitas oĩa tolerat q̃ diffundẽbat in cordib? eozũ per spiritũ sancti donũ. Hinc ergo ille tot? ꝛ sensus:qz factur? eos erat martyres suos:id est testes suos ꝓ spũsanctũ:vt illo in eis operãte ꝓsecutionuz quecũq; aspera tolerarẽt: nec frigesceret a charitate predicandi:illo diuino igne succensi. Hec ergo inquit locut? sum vobis:vt cũ venerit hora eozum reminiscamini qz ego dixi vobis. Hec scz locut? sum vobis:non tantũ qz passuri estis ista:sed qz cũ venerit paraclyt? ille testimonium phibebit
B de me:ne ista timendo taceatis. Unde fiet vt etiã vos testimonium phibeatis. Hec aũt vobis ab initio nõ dixi: quia vobiscũ eram. Et ego vos cõsolabar: mea corporali presentia exhibita humanis sensibus vestris quã paruuli capere poteratis. ⌊Nunc aũt vado ad eũ qui me misit ꝛ nemo (inquit) ex vobis interrogat me quo vadis.⌋ Significat sic se iturum vt nullus interrogaret: qõ palam fieri visu corporis cernerent. Nam superius interrogauerant eũ quo esset iturus:ꝛ respõderat eis se iturũ quo ipsi tunc venire nõ possent. Nunc vero ita se ꝓmittit iturũ:vt nullus eozũ quo vadit interroget. Nubes em suscepit eum qñ ascẽdit ab eis:ꝛ euntẽ in celum non verbis quesierũt sed oculis deduxerũt ⌊Sed qz hec locutus sum vobis (inquit) tristicia implebit cor vestrũ.⌋ Videbat vtiq; qd illa sua verba in eozũ cordibus agerẽt:spirituale quippe nõdum interius habẽtes cõsolationẽ: quã ꝓ spũsancti fuerãt habituri id qõ exterius in xpo videbant amittere metuebant:ꝛ qz se amissuros esse illum vera denũciantẽ dubitare non poterant: cõtristabat humanus affectus:qz carnalis desolabat aspectus. Mouerat autẽ ille qd eis potius expediret: qz visus interior ipse
C est vtiq; melior:quo eos cõsolaturus fuerat spũssanct?: nõ cernẽtiũ corporib? ingestur? corp? humanum:sed seipsum credẽtiũ pectorib? infusurus. Deniq; adiungit ⌊Sed ego veritatẽ dico vobis:expedit vobis vt ego vadã. Si em nõ abiero paraclyt? non veniet ad vos:si aũt abiero mittã eũ ad vos.⌋ Tanq; diceret. Expedit vobis vt hec forma serui auferat a vobis:caro qdẽ factũ verbũ habito in vob̃. Sz nolo me carnaliter adhuc diligatis:ꝛ isto lacte cõtẽti sem-
per infantes esse cupiatis:expedit vobis vt ego vadã:si em nõ abiero:paraclyt? nõ veniet ad vos. Si alimenta tenera quib? vos alui nõ subtraxero:solidũ cibũ nõ esurietis. Si carni carnaliter beseritis:capaces spũs nõ eritis. Haz qd em ii nõ abiero paraclyt? nõ veniet ad vos:si aũt abiero mittam eũ ad vos. Nunquid hic posit? eũ nõ poterat mittere?

Quis hoc dixerit? Neq; em vbi ille erat iste inde recesserat ꝛ sic venerat a patre vt nõ maneret i patre. Postremo quõ eũ etiã hic cõstitut? nõ poterat mittere quẽ scimus sup eũ baptizatũ venisse atq; mãsisse: immo vero a quo scimus eũ nũq̃ separabilẽ fuisse? Quid est ergo si nõ abiero paraclytus nõ veniet ad vos:nisi nõ potestis capere spiritũ: q̃diu fm carnẽ persistitis nosse xpm? Unde ille inquit: qui iã ceperat spm. Et si noueram? iudt fm carnẽ xpm:sed nũc iam nouimus. Etiã ipsam quippe carnẽ xpi nõ fm carnez nouit:qui verbũ carnẽ factũ spiritualiter nouit. Hoc nimirum significare voluit: magister bonus dicendo si em non abiero paraclyt? non venict ad vos:si aũt abiero mittã eũ ad vos. Christo aũt discedẽte corporaliter: nõ solum spũs: sanctus:sed ꝛ pater ꝛ filius illis affuit spiritualiter. Nam si ab eis sic absessit xps vt ꝓ illo non cũ illo in eis esset spiritussanctus:vbi est eius ꝓmissio dicẽtis:ecce ego vobiscũ sum vsq; ad ꝓsummationẽ seculi:ꝛ venient? ad eũ ego ꝛ pater ꝛ mãsionẽ apud eũ faciemus:cũ ꝛ spiritũ sanctũ ita se ꝓ miserit esse missurũ vt cum eis esset inseternuz. Ac p hoc cũ ex carnalibus vel animalib? essent spirituales futuri ꝓfecto ꝛ patrẽ ꝛ filiũ ꝛ spiritũ sanctũ capacius fuerãt habituri. Jn nullo ergo credẽdus est esse pater sine filio ꝛ spiritu sancto:aut sine patre ꝛ filio spũssanct?:aut pater ꝛ spũssanctus sine filio:sed vbi eozũ qlibet vn?:ibi trinitas deus vn?
Act.j. Oportebat aũt ita insinuari trinitatẽ: vt ẽ̃uis nulla esset diuersitas substãtiarũ: sigillatim tñ cõmẽdaret distinctio psonarũ:vbi eis q̃ recte intelligũt:nunq̃ videri põt separatio naturarũ. Quod aũt sequit. ⌊Et cũ venerit ille arguet mundum de peccato:ꝛ de iusticia:ꝛ de iudicio. De peccato quidem qz non crediderũt in me. De iusticia vero qz ad patrẽ vado ꝛ iam nõ videbitis me. De iudicio aũt qz ꝑnceps huius mũdi iudicatus est.⌋ Tanq; solum sit peccatũ non credere in xpm:ꝛ tanq; ipsa sit iusticia nõ videre christum et tanq; ipsum sit iudicium:quod ꝑnceps huius mũdi:hoc est diabolus iudicat? est valde latebrosũ est nec isto sermone coartãdum: ne fiat obscurius breuitate; sed alio potius quantum dñs adiuuerit explicandum.

Tractatus.xcv.

¶ De eadem lectione.

A Promittens dñs missurũ se spiritũsanctum: ⌊cũ venerit (inquit) ille arguet mundũ de peccato/ꝛ de iusticia/ꝛ de iudicio.⌋ Quid est hoc? Nunqd nam dñs xps non arguit mundũ de peccato cuz ait. Si non venissem ꝛ locut? eis fuissem peccatũ non haberent. Nunc aũt excusationẽ nõ habẽt de peccato suo? Sed ne quis forte dicat hoc ad iudeos ꝓprie pertinere non ad mundum. Nõne alio loco inquit. Si de mũdo essetis mundus quod suũ erat diligeret? Nunquid nõ arguit de iusticia vbi ait:pater iuste mũdus te non cognouit? Nunquid non arguit de iudicio vbi se ait sinistris esse dicturũ: ite in ignẽ eternũ qui parat? est diabolo ꝛ angelis eius? Et multa alia reperiunt̃ in sancto euãgelio: vbi de his xps arguit mundum. Quid est ergo:tanq; proprie tribuit hoc spiritui sancto? An forte qz christus in iudeozũ gente tantum locutus est mundum non videtur arguisse: vt ille intelligatur argui qui audit arguentem? Spiritus aũt sanctus in discipulis eius toto orbe diffusis: non vnam gentem intelligitur arguisse sed mũdum. Mã hoc illis ait ascensurus in celum. Nõ est vestrum nosse tempora vel momẽta que pater posuit i sua potestate: sed accipietis virtutem spiritus sancti supuenientis in vos:ꝛ eritis mihi testes i hierusalẽ et in tota iudea:et in samaria/ꝛ vsq; ad fines terre. Hoc est arguere mundũ. Si quis audeat dicere quod per discipulos christi arguet mundum spiritussanct?: et non arguat ipse xpus? Cum clamet aplus. An vultis accipere experimentũ ei? q̃ in me loquit̃ xps? Quos itaq; arguit spũssanctus: arguit vtiq; ꝛ christus. Sed q̃tum mihi videtur qz per spiritũ sanctũ diffundenda erat charitas in cordibus eozũ que foras mittit timorem/quo impediri possint ne arguere mundũ qui persecutionibus fremebat auderẽt: propterea dixit:ille arguet mũdũ: tanq; diceret. ille diffũdet in cordibus vestris charitatem: sic em timore depulso:arguendi habebitis libertatẽ. Sepe aũt diximus in sepa-

bilia opera esse trinitatis:sed sigillatim commendandas fuisse psonas:vt non solum sine separatione verūetiā sine confusione vnitas intelligatur t trinitas. Exponit deinde quid dixerit de peccato/t de iustitia t de iudicio. ⁊ De peccato dāē(inq̄t)q̄ nō crediderūt in me ⁊ Hoc enim peccatum quasi solum sit pre ceteris posuit:q̄ hoc manente cetera detinentur:t hoc discedēte cetera remittunt. ⁊ De iustitia vero(inquit)q̄ ad patrē vado:t iam nō videbitis me. ⁊ Sic primo videndum est:si recte quisq̄ arguit de peccato quomodo recte arguitur t de iusticia. Munquid si arguēdus est peccator ꝓpterea q̄ peccator est:arguendū putauit q̄sq̄ t iustū:propterea q̄ iustus est? Absit. Nā et si aliquādo iustus argutur:ideo recte arguitur:quia scriptum est Eccl.vij. Non est iustus in terra:qui faciat bonū t non peccet. Quo circa etiam cum iustus arguitur de peccato arguitur non de iustitia:q̄m t in illo quod legimus diuinit⁹ dictū: noli effici iust⁹ multū:nō est notata iustitia sapientis:ſ3 ſuphia ꝓsumētis. Qui ergo fit multū iustus:ipso nimio fit iniustus. Multū em̄ se facit iustū:qui dicit se non habere pctm̄ aut qui se putat nō gratia dei sed sua volūtate sufficiēte ef fici iustū:nec recte viuendo iustus est:sed poti⁹ inflat⁹ putādo se esse q̄ nō est. Quo pacto igitur mūdus arguēdus est de iustitia:nisi de iusticia credētiū? Arguitur itaq̄ de peccato quia in christū nō credit:t arguitur de iustitia eor q̄ credūt. Ipsa quippe fidelīū cōparatio:infidelium est vituperatio. Hoc et ipsa expositio satis indicat. Quid⁹ enim aperire quid dixerit:de iusticia vero inquit q̄ ad patrem vado t iā nō videbitis me. Non ait:t iā nō videbūt me de quibus dixerat:q̄ nō credūt in me:sed peccatum quid vacaret exponens:de illis locutus est dicens:quia nō credūt in me. Exponens autem quam dixerit iusticiam de quart dixit mundus arguitur:ad ipsos quibus loquebatur se cōuertit atq̄ ait. Quia ad patrem vado et iā non videbitis me. Quapropter mund⁹ de peccato quidem suo:de iusticia Ephe.v. vero arguit aliena:sicut arguūtur de lumine tenebre. Dia C enim que arguunt ait apostolus:a lumine manifestantur. Ētū em̄ malum sit eorum qui nō credunt:nō solū p seipsum. verūetiā ex bono pōt eorū apparere qui credunt. Et q̄n ista vox infidelium esse consueuit:quomodo credimus quod non vidim⁹. Ideo credētiū iusticiā sic oportuit diffiJob.xx. nirī:q̄ ad patrē vado t iā nō videbitis me. Beati enim q̄ non vident t credunt. Nam et qui viderunt christum non in eo laudata est fides eorū q̄ credebāt quod videbāt:id ē filiū hoīs:sed quia credebāt quod non videbāt:id est filiū Rom.j. dei. Cū vero et ipsa forma serui subtracta eor esset aspectibus:tum vero ex omni parte impletum est:iustus ex fide viHeb.xij. uit. Est eni fides(sicut in epla q̄ ad hebreos est diffinitur) ſperandarū substantia t conuictio rerū que nō vident. Sz q̄d est iā nō videbitis me? Non ei ait:ad patrē vado:t non videbitis me. Ut temporis interuallum quo non videbatur significasse intelligeretur:siue breue siue longū:tamen vtiq̄ terminatum. Sed dicendo iam nō videbitis me:vt nunq̄ de cetero visuros eos xp̄m veritas ꝓnunciauit? Hec ne iustitia est nūq̄ xp̄m videre t in eū tamē credere: cū ꝓptera laudet fides ex qua iustus viuit:q̄m credit quē j.Cor.xv. modo non videt xp̄m:se aliquando esse visurū? Postremo ſm hanc iustitiā nūq̄d dicturi sumus paulum apostolum nō fuisse iustū:confitentē se xp̄m vidisse post ascensionē ei⁹ in celum:de quo vtiq̄ iam tpe dixerat:iā nō videbitis me. Act.vij. Munquid ſm hanc iusticiam iustus nō erat gloriosissim⁹ stephanus:qui cum lapidaretur ait:ecce video celum apertum:et filium hominis stātem ad dexterā dei? Quid ergo est ad patrem vado:t iam non videbitis me:nisi quomodo sum cum vobiscum sum? Tunc em̄ adhuc erat mortalis in similitudine carnis peccati:qui esurire poterat atq̄ sitire fatigari atq̄ dormire. Hunc ergo christum: id est talem christum cū transisset de hoc mundo ad patrem non erant iam visuri:et ipsa est iusticia fidei de qua dicit apostolus. ij.Cor.v. Et si noueramus xp̄m ſm carnem:sed nunc iam non nouimus. Erit itaq̄ inq̄t vestra iustitia qua mundus arguet:q̄ vado ad patrē t iam nō videbitis me:quō in eū quē non videbitis credetis in me:t quādo me videbitis quod tunc ero:nō videbitis me quod sum vobiscum modo:non videbitis me humilē sed excelsum:non videbitis mortalem:sed sempiternum:nō videbitis iudicandū sed iudicaturum:de hac fide vestra:id est iustitia vestra:anguet spiritusctūs incredulū mundū. Arguet etiā:de iudicio:quia princeps D huj⁹ mūdi iudicat⁹ est. Quis est ille nisi de quo ait alio loco:ecce venit princeps mundi t in me nihil inuenit:id est Joh.xiij. nihil iuris sui:nihil q̄ ad eū ptineat:nullum scilicet omni no peccatū. Per ꝟ em̄ est diabol⁹ princeps mundi:nō eni celi t terre t omniū que in eis sunt est dyabolus princeps qua significatione intelligit mundus vbi dictum est t mūJoh.j. dus per eum factus est. Sed mundi est diabolus princeps de quo mundo ibi continuo subiungit atq̄ ait:t mundus eum non cognouit:hoc est homines infideles:quibus toto orbe terrarum mundus est plenus. Inter quos gemit fidelis mundus:quē de mūdo elegit per quē factus est mūJoh.xiij. dus de quo ipse dicit. Non venit filius hominis vt iudicet mūdum:sed vt saluetur mūd⁹ per ipsum. Mūdus eo iudicāte vānatur:mūdus eo subueniēte saluat:quoniam sicut Ephe.v. arbor folijs t pomis:sic area paleis et frumētis:ita fidelibus t fidelib⁹ plen⁹ est mūdus. Princeps est ergo mundi huius:hoc est princeps tenebrarum barum:hoc est infidelium de quibus eruitur mundus quibus dicit/fuistis aliquando tenebre:nūc aūt lux in dño. Princeps mundi huius de quo alibi dicit. Nunc princeps mundi huius miſ⁹ Ephe.v. est foras:vtiq̄ iudicat⁹ est:q̄m iudicio ignis eterni irreuocabiliter destinat⁹ est. Et de hoc itaq̄ iudicio quo ꝓncepsJoh.xij. iudicatus est mūdi:arguitur a spiritu sancto mūdus quo niam cum suo principe iudicatur: quem superb⁹ atq̄ ipe imitatur. Si em̄ deus sicut dicit apostolus petrus:peccatib⁹ angelis non pepercit:sed carceribus caliginis infer-ij.Pet.ij. retrudens tradidit in iudicio puniendos seruari:quomodo nō a spū sancto de hoc iudicio mundus arguit? quādo in spū sancto hec loquit apostolus? Credant itaq̄ homines in christū ne arguant de peccato infidelitatis suo quo peccata oīa detinētur. Transeant in numerum fidelium ne arguantur de iustitia eorum:quos iustificatos non imitātur. Caueant futurum iudicium /ne cū mūdi principe damnētur quē iudicatū imitant. Et em̄ ne sibi existimet parci superbia dura mortalium:de superborum supplicio terēda est angelorum.

Tractatus.xcvj

¶ Adhuc multa habeo vobis dicere:sed nō potestis portare modo. Cū autem venerit ille spūs veritatis docebit vos omnē veritatem.

IN isto sancti euangelij capitulo vbi dñs ait discipulis suis. ⁊ Adhuc multa habeo vobis dicere sed non potestis portare modo. Quis⁹ querēdum illō occurrit quomodo superi⁹ dixerit omnia q̄ audiui a patre meo nota feci vobis:t ꝟ dicat:adhuc multa habeo vobis dicere:sed non potestis portare modo. Verū illō quo dixerit:q̄ nōdū fecerat tanq̄ fecerit/sicut ea que futura sūt deū fecisse ꝓpheta testatur dicēs:qui fecit que futura sūt:iam cū ipsa verba tractarem⁹:vt potuimus exposuimus. Nunc ergo que ista sint que apostoli tunc portare non poterant:vultis forsitan scire. Sed quis nostrum audeat eorum se dicere tam capacem:que illi capere non valebāt? Ac per ꝟ nec a me expectanda sunt vt dicantur q̄ forte nō caperē si mihi ab alio dicerent:nec vos ea portare possetis:etiā si ego tant⁹ essem vt a me ista que vobis alitro ra sint auditetis. Et fieri quidē potest vt sint in vobis aliqui ad ea capienda tam idonei:que alij capere nōdum valent:t si non omnia de quibus magister ille de⁹ docebat ad huc multa habeo vobis dicere:tamē eorū forsitan nōnulla Joh.xvj. Sed que nam sint ista que ipse non dixit:temerarium est velle ꝓsumere t dicere. Nam t mozi pro christo nondum erāt idonei tunc apostoli quib⁹ dicebat:non potestis me scire qui modo. Unde ꝓim⁹ eorū petr⁹:qui hoc iam se posse putasumpserat:aliud expert⁹ est q̄ putabat. Et tamē postea et viri et mulieres/pueri t puelle/iuuenes t virgines/senes cum iunioribus/innumerabiles martyrio coronati sunt t posse inuente sunt oues:quod tunc quando ista dominus loquebatur:nondum poterant portare pasti oues. Munq̄ ergo debuit illis ouib⁹ dici in illo tentatiōis articulo q̄ certare vsq̄ ad mortē pro veritate oportebat; t pro christo nomine vel doctrina sanguinem fundere? Munquid inq̄ debuit eis dici: quis vestrum audeat idoneū martyrio se putare:cui petrus idoneus nondum fuerat quando eū os ad os ipse dominus instruebat? Sic itaq̄ dixerit aliquis non debere dici populis christianis audire cupientib⁹:q̄ sint de quibus dñs tunc dicebat:adhuc multa habeo vobis dicere:sed non potestis portare modo:si apostoli nondum poterāt:multo minus vos potestis:quia forte sic multi possunt audire:quod tunc nondum poterat petrus:sic multi possunt martyrio coronari:quod tunc nondum poterat petrus:presertim iam misso spiritusancto qui tunc nondum erat missus:de quo continuo subiungit atq̄ ait. ⁊ Cum autem venerit ille spiritus veritatis docebit vos omnem veri B tatem. ⁊ Sic vtiq̄ demonstrans illos ideo que habebat dicere portare non posse:quia nondum ad eos venerat spiritussanctus. Ecce concedamus vt ita sit:multos ea modo portare posse iam misso spiritussancto:que tunc eo nōdum misso non poterant portare discipuli. Munquid ideo scim⁹ que sint que dicere noluit:que tunc scitemus si ab eo dicta legeremus vel audiremus? Aliud est enim scire vtrū a nobis vel a vobis portari possint:aliud autem scire que sint si ne portari possint siue non possint. Que cum ipe tacuerit: ḡs nostrū dicat ista vel illa sunt? Aut si dicere audeat:vñ probat? Quis enim est tam vanus aut temerarius:qui cū dixerit etiam vera quibus voluerit que voluerit:sine vllo testimonio diuino affirmet ea esse que tunc domin⁹ dicere noluit? Quis hoc nostrum faciat t non maximā culpam temeritat⁊ incurrat:in quo nec prophetica nec apostolica excellit auctoritas? Nam profecto si eorum aliquid legissemus in libris canonica auctoritate firmat⁊/qui post ascēsionem domini scripti sunt:parum fuerat hoc legisse:nisi illic id etiam legeretur hoc ex eis esse que tunc dominus noluit discipulis dicere/quia non poterant illa portare: tanq̄ si verbi gratia/ego dicerem illud quod legimus in huius euangelij capite. In principio erat verbum:et verJoh.j. bū erat apud deum:t deus erat verbum:hoc erat in principio apud deum:t alia que sequūtur:q̄m postea scripta sūt: nec ea dominū ieſum dixisse narratum est:cum hic esset in carne:sed hec vnus ex apostolis eius ipso ac spiritu eius sibi reuelante cōscripsit:ex his esse que noluit tunc dominus dicere:q̄ ea discipuli portare non poterant:quis me audiat tam temere ista dicentem? Si autē vbi hoc legim⁹ ibi hoc etiam legerem⁹ q̄s nō tāto apostolo crederet. Sed id quoq̄ mihi videt absurdissime dici/ea tunc non potuisse portare discipulos: que ve inuisibilibus t altissimis rebus inuenimus i apostolicis litteris que postmodū scpte sunt nec ea dominū quādo cum illis visibiliter erat dixisse narratur:cur enim ea tūc forte non poterant que nunc i eorū libris:quis non legat:q̄s nō ferat:etiam si nō intelligat ⁋ Nulla quidē homines infideles in scripturis sanctis t nō intelligūt cū legunt vel audiunt:t lecta vel audita ferre non possunt:sicut pagani quod per eum qui crucifix⁹ est factus est mūdus:sicut iudei q̄ filiꝰ dei sit:q̄ eo modo q̄ ipsi celebrant sabbatum soluit. Sicut sabelliani:quia trinitas est pater et filius et spiritussanctus:sicut arriani:quia equalis est patri filiꝰ:et patri ac filio spiritussanctus:sicut fotiniani:q̄ non homo tātū similis nobis: sed etiam deus eo patri equalis est. Sicut manichei q̄ xp̄s Jesus p quē liberati sum⁹ nasci in carne t ve carne vignat⁹ est. Et cetE ri omnes puersarū ac diuersarū sectarum homines/vtiq̄ ferre non possunt:quicquid in scripturis sanctis et in fide catholica reperitur/quod contra eorum proferatur errores/sicut nos ferre non possumus sacrilegas eorum vanitates et insanias mendaces? Quid est enim ferre non posse nisi equo animo non habere? Sed omnia que post ascēsionē domini canonica veritate atq̄ auctoritate conscpta sunt:q̄s fidelis vel etiā cathecumin⁹ anteq̄ spiritum sanctum baptizat⁹ acciplat:non equo animo legit atq̄ audit: etiā si nondum sicut oportet itelligit? Quomodo ergo aliquid eorum que post ascensionem domini scripta sunt non potient ferre discipuli: etiam nōdum sibi misso spiritu sancto/cū omnia nunc ferant cathecumini nondum accepto spiritusancto. Quia et si non eis fideli ū sacramenta pro-

¶ De eadem lectione.

duntur non ideo fit q̄ ea ferre nō possunt:sed vt ab eis tanto ardentius concupiscātur:quanto eis honorabilius occultantur. Quapropter charissimi non a nobis expectetis audire/que tunc noluit dñs discipulis dicere/quia nondū poterant illa portare:sed potius in charitate ꝓficite:q̄ difRom.v. funditur in cordib⁹ vestris p spiritū sanctū qui dat⁊ est nobis:vt spiritu feruentes:t spiritualia diligentes:spirituale lucē/spirituale q̄ vocē quā carnales homies ferre non possunt/non aliquo signo corporalibus oculis apparēte/ nec aliquo sono corporalibus auribus instrepente sed interiore conspectu t auditu nosse possitis. Nō enim diligitur q̄ penitus ignoratur:sed cum diligitur quod ex quātulacūq̄ parte cognoscitur:ipsa efficitur dilectione vt melius t plenius cognoscatur. Si ergo in charitate ꝓficiatis quā diffundit in cordibus spiritussanctus:docebit vos omnem veritatem:vel sicut alij codices habent:deducet vos in omni veritate. Unde dictum⁊ est. Deduc me domine in via tua t pſ.lxxxv ambulabo in veritate tua. Sic fiat vt non a doctoribus exterioribus illa discatis que noluit dño tunc dicere:ſz sitis omnes docibiles dei:vt ea ipsa q̄ p lectiones atq̄ ꝓmones extrinsecus adhibitos didicistis t credidistis de natura dei non corporea:nec loco aliquo inclusa:nec per finita spacia locorum/quasi mole distenta:sed vbiq̄ tota et perfecta t infinita:sine nitoribus colorum:sine figuris liniamentorum:sine notis litterarum:sine serie syllabarum ipsa mente conspicere valeatis. Ecce dixi aliquid quod forte inde sit/t tamen accepistis:t non solum ferre nō potuistis:verū etiam libēter audistis. Sed si ille magister interior:qui cū adhuc discipulis exteri⁹ loquerer ait. Adhuc multa habeo vobis dicere:sed non potestis portare modo: vellet nobis id quod de incorporea dei natura dixi:intrinsecus ita dicere:sicut sanctis angelis dicit qui semper vident faciē patris:nōdum ea portare possemus. Proinde quod ait. ⁊ Docebit vos omnem veritatem:⁊ vel deducet vos in omni veri B tate:non arbitror in hac vita in cuiusq̄ mēte posse comperi. Quis enim viuens in hoc corpore quod corrumpitur et aggrauat animā:possit omnē cognoscere veritatem/ cum dicat apostolus ex parte scimus. Sed quia per spiritū sanj.Cor.xiij ctum fit. Unde nunc pignus accepimus:vt ad ipsam q̄q̄ plenitudinem veniamus:de qua idem dicit apostol⁹. Tūc autem facie ad faciem:t nunc scio ex parte:tunc autem cognoscam sicut t cognitus sum:non quod in hac tantum vita sed totum quod vsq̄ ad illam perfectionem futurū est/ nobis dominus promisit per charitatem spiritus dicens Docebit vos omnem veritatem:vel deducet vos in omni veritate. Que cum ita sint: dilectissimi moneo vos in charitate christi vt seductores caueatis impuros t obscene turpitudinis sectas. De quibus ait apostolus. Que autez Ephe.v. occulte fiunt ab ipsis:turpe est t dicere:ne cum horrendas immundicias docere ceperit:quas humane aures qualescūq̄ sint portare non possunt: dicant ipsa esse que domin⁹ ait:adhuc multa habeo vobis dicere sed non potestis portare modo:et per spiritum sanctum asserāt fieri:vt possint illa immunda t nefanda portari. Alia sunt mala que portare non potest q̄liscūq̄ pudor human⁹:t alia sunt bona q̄ portare nō pōt paruus sensus humanus. Ista sunt in corporibus impudicis/illa remota sunt a corporibus vniuersis hoc i pura carne committitur:illud pura mente videre nitur. Renouamini ergo spiritu mētis vestre:t intelligite que sit voluntas dei quod bonum et beneplacitum et perfectum:vt in charitate radicati t fundati possitis comprehēdere cum omnibus sanctis que sit longitudo/latitudo/altitudo/t profundum/cognoscere etiam supereminētē scientie charitatem christi:vt impleamini in omnem plenitudinem dei. Ista enim modo vos docebit spiritussanctus omnem veritatem:cum magis magisq̄ diffundet in cordibus vestris charitatem.

Tractatus.xcvij.

¶ De eadem lectione.

A Spiritussanct⁹ quem promisit dominus se discipulis suis cē missurum: qui eos doceret omnem veritatem: quā tunc quando cum eis loquebat portare non poterāt. De quo spiritu sancto sicut
1j.Cor. v. dicit apostolus. Nūc pign⁹ accepimus/quo verbo intelligeremus eius plenitudinē nobis in vita alia reseruari. Ipse ergo spūssanctus & nunc docet fideles quāta quisq; pōt capere: & spiritualia eorum pectora desiderio maiore succēdit: si quisq; in ea charitate proficiat: qua & diligat cognita & cognoscenda desideret: ita vt ea quoq; ipsa que nūc quo
j.Cor.ij. modocūq; cognoscit: nondū se scire sciat: sicut scienda sūt in ea vita: quam nec ocul⁹ vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit. Quo sciendi modo si nunc ea vellet interior magister dicere: id est nostre mēti aperire atq; mōstrare: humana infirmitas portare nō posset. Unde me vestra dilectio meminit iam locutū: cum sancti euāgelij verba tractaremus: vbi dūs ait. [Adhuc multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo.] Non vt in his domini verbis nescio que secreta nimis abdita suspicemur: q̄ cum dici a docēte nō possint: portari a discente nō possint: sed ea ipsa que doctrina religionis in quorūlibet hominū notitia legimus & scribimus/audimus & dicimus: si vellet eo modo nobis christus dicere sicut dicit angelis sanctis in seipso vnigenito verbo/patri coeterno: quinam portare homies possent: etiam si iam essent spirituales quales ad huc apostoli non fuerunt quando ista eis dominus dixit/ qualesq; postea venīēte sancto spiritu facti sunt. Rāvtiq; quicqd de creatura sciri potest minus est ipso creatore: q̄ sūmus & verus & imutabilis est deus. Et quis eum tacet. vbi non a legentibus/disputantibus/quirentibus/respōdentib⁹/laudantib⁹/cantantib⁹/ q̄quomodo sermocinantibus/postremo ab ipsis etiam blasphemantibus nominatur? Et cum eum nemo taceat: quis est qui cum si cut intelligendus est capiat: cum de ozibus & auribus hominū nō recedat. Quis est cuius acies ad eū mētis accedat? Quis est qui eum trinitatē esse sciſſet nisi ipse sic innotescere voluisset? Et quis hominū iam istam fileat trinitatē? Et tamen quis hominū sicut angeli sapiat trinitatem? Ea ipsa ergo que de dei eternitate/veritate/sanctitate/ī promptu et palam sine cessatione dicunt: ab alijs bene/ab alijs male intelliguntur: immo ab alijs ītelliguntur: ab alijs nō intelligū
tur. Qui enim male intelligit/nō itelligit. Ab eis ipsis autem a quibus bene intelliguntur. Ab alijs minus: ab alijs amplius mentis viuacitate cernuntur: & a nullo hominum sicut ab angelis capiuntur. In ipsa ergo mente/hoc est in interiore homine quodāmodo crescitur: non solū vt ad cibum a lacte transeatur. Uerūetiā vt amplius atq; amplio cibus ipse sumatur. Non autem crescitur speciosa mole sz intelligētia luminosa/quia et ipse cibus intelligibilis lux est: vt ergo crescatis eumq; capiatis: & quātomagis crescitis: tanto magis magisq; capiatis: non ab eo doctore q̄ve-
B strīs auribus sonat/hoc est forinsecus operādo plantat et rigat: sed ab eo qui dat incrementum/petere ac sperare debetis. ¶ Proinde sicut pterito sermōe commonui/ cauete maxime qui paruuli estis: & adhuc alimentis lacteis indigetis: ne hominibus sub hac occasione deceptis ac deceptoribus (quia dūs ait. Adhuc multa habeo vobis dicere sed non potestis portare modo) aurem curiosam prebeat ad incognita scienda: cū mētes inualidas habeatis ad vera & falsa diiudicāda: maxime ppter obscenissimas turpitudines: quas docuit vanitas/animas instabiles atq; carnales: ad hoc deo sinente vt eius vbiq; sint tremēda iudicia/& in comparatione ipure nequitie dulcescat purissima disciplina: atq; illi det honorē: timorem autem vel pudorē sibi qui in illa mala vel illo regente non cecidit: vel illo inde leuante surrexit. Cauete timendo & orando ne irruat ī illud enigma salomōis: vbi mulier insipiēs & audax iops
puer.ix. panis effecta: vocat ptereūtes dicēs. Panes occultos libenter attingite: et aque furtiue dulcedinē. Hec enim mulier vanitas est impiorum: cum sint insipiētissimi: aliqd se scire opinātium: sicut de ista muliere dictum est/inopes panis efficit. Que cum sit iops panis: promittit panes: id est cū sit ignara veritatis: promittit sciētiam veritatis: occultos tamen panes promittit: quos tamen dicit libenter attingi: & aque furtiue dulcedinem: vt ea scilicet libentius et dulcius audiantur & agantur que palam i ecclesia dici credq; prohibentur. Ipsa quippe occultatione condunt quo dāmodo nefarij doctores sua venena curiosis: vt tō se existimēt aliquid discere magnū: quia merent habere secretū & suaui⁹ hauriāt insipiētiā quā putant scientiā/cuius probibitam quodāmō furank audaciā. Hinc & nefarios ritus suis hominibus sacrilega curiositate deceptis vel decipiēdis: magicarum artium doctrina commendat. Hinc ille illicite diuinationes inspectis pecudum visceribus occisorum autvocibus & volatibus auium aut signis multiformibus demoniorum: insurrant auribus hominum pernitiosorū: per colloquia perditorum. Propter hec illicita atq; punienda secreta: mulier illa non solum insipiens: verum audax etiā nuncupatur: sed hec non solum a seipsa: verum audax etiā nūcupak. Sed hec non solum a seipsa: verum et a nomine nostre religionis aliena sūt quandoquidem mulier hec insipiens & audax sub christiano vocabulo tot sectas hereses condidit/ tot nephandas fabulas finxit: vt iam tales quales in theatris: siue cantank siue saltantur sue inimica scurrilitate ridentur: & nō quasdam tales quales aduersus deum fingere potuisse: sic illam dolem⁹ insipientiam: vt miremur audaciam. Omnes autē insipientissimi heretici q̄ se christianos vocari volūt: audatias figmētorum suorum quas maxime exhoret sensus human⁹ hac occasione euangelice sententie colorare conant. Ubi domin⁹ ait. Adhuc multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo: quasi hec ipsa sint que tūc discipuli portare nō poterāt: & ea docuerit spiritussanctus: que palā docere atq; predicare quātalibet feratur audatis spiritꝰ eru-
besit immundus. Hos apostolus in spiritusancto preuidens ait. Erit enim tempus quo sanam doctrinam non sustinebūt/sed sm desideria sua magistros sibi coacerualbūt pruritus auribus. Et a veritate quidem auditum auertentes: ad fabulas autem conuertentur. Illa ei secreti furtiq; commemoratio que dicit/panes occultos libenter attingite & aque furtiue dulcedinem: pruritum facit audientibus in auribus spiritualiter fornicātibus: sicut pruritu quodā libidinis etiam in carne corrumpitur integritas castitatis. Audite itaq; apostolum talia preuidentem: & vitanda salubriter admonentem. Prophanas inquit &vo- j.Tim.vi.
uitates deuita. Multum enim pficiunt ad impietatē j.Tim.ij.
et sermo eorū sicut cancer serpit. Et non ait verborū vanitates: sed addidit prophanas. Sunt enim et doctrine religionis congruentes verborum vanitates: sicut ipsum nomen christianorū quādo dici ceperat sicut scriptū est. In Act.xj.
antiochia enim ꝑmū post ascensionē domini appellati sūt discipuli christiani: sicut legitur in actib⁹ apostolorum. et xenodochia & monasteria postea sunt appellata nouis nominibus. Res tamen ipse & ante nomina sua erant: & religionis veritate firmank: que etiam contra improbos defenduntur. Aduersus impietatem quoq; arrianorum hereticorū/nouū nomē patris homousyon condiderunt/sed non Joān.x.
rem nouam tali nomie signauerūt. Hoc enim vocab homousyon q̄d est ego & pater vnum sumus: vnius videlicet eiusdēq; substātie. Nā si eis nouitas pphana esset: nec a domino diceret: mandatū nouū do vobis. Nec testamentum appellaretur nouū: nec cantaretur vniuersa tibi canticum nouum. Sed prophane sunt verborum nouitates/ vbi dicit Ecclia.
mulier insipiens & audax. Panes occultos libenter attingite: & aque furtiue dulcedinem. Ab hac pollicitatione fal- j.Tim.vi.
se scientie: prohibet etiam illo loco apostolus vbi dicit. O thimothee depositū custodi: deuitās ꝑphanas vocum nouitates: & cōtradictiones falsi nominis scientie: quam quidam promittentes circa fidem exciderunt. Ribil enim ille amant isti q̄ scientiam promittere: & fidem rerum veraq; quas credere paruuli precipiuntur veluti imperitiam deridere. Dicit aliquis. Nihil ne spirituales viri habēt i doctrina: quod carnalibus taceant: & spiritualibus eloquantur? Si respondero non habent: cōtinuo mihi dicet: ecce epi- j.Cor.iij.
stola ad corinthios apli pauli. Non potui vobis loqui q̄si spiritualib⁹ sed quasi carnalib⁹: quasi parvulis in christo lac vobis potum dedi nō escam: nondum enim poterat-

sed nec adhuc quidem potestis: adhuc em estis carnales.
Et illud. Sapientiam loquimur inter perfectos. Et illud Spiritalibus spiritalia cōparantes: animalis autē homo nō percipit que sunt spiritus dei: stultitia enī est illi. Hoc totum quale sit: me rursus propter hec verba apostoli, ppha nis vocum nouitatibus secreta querātur: et ea que debet castorum spiritus corpusq; vitare/ dicatur carnalis sustinere non posse: fmone alio si dūs donauerit disputandum est: vt iam istum aliquando claudamus.

Tractatus.xcviij.

De eadem lectione.

A Ex verbis dūi nostri vbi dicit [Adhuc multa habeo vobis dicere: sed nō potestis portare modo] Exortam difficilem questionem me recolo distulisse vt inde ociosius tractaretur: quia illum modus cōpetens cōpellebat finire sermonem. Nūc ergo quoniam tempus est promissa reddēdi/pertractetur vt dominus ipse donauerit: qui cordi nostro vt proponeretur igesit. Hec est autem questio. Utrum spirituales homines habeant aliquid in doctrina: quod carnalibus taceant & spiritualibus dicant. Quia si dixerimus nō habent: respōdebitur nobis. Quid est ergo q̄d dicebat apostolus scribens ad Corinthios. Nō potui vobis loqui quasi spiritualib⁹ sed quasi carnalib⁹: quasi paruulis in christo lac vobis potum dedi nō escā? Nōdum enim poteratis: sed nec adhuc quidem potestis: adhuc em estis carnales. Si autem dixemus habēt: timendū & cauendū est ne sub hac occasione in occultis nefaria doceant: & spiritualiū nomine velut ea q̄ carnales capere nō possunt: nō solū excusatione dealbāda: verūetiam predicatione laudanda videantur. Primum ergo scire debet charitas vestra q̄ ipse christus crucifixus est: quo velut lacte paruulos aluisse se dicit apostolus. Ip sa vera caro eius in qua facta est vera mors eius/& vulnera vera confixi sanguinisq; excussi: non eo modo a carnalib⁹ quo ab spiritualibus cogitak: & illis est lac/isti scibus est quia & si non audiūt amplius: intelligūt amplius. Non em equaliter mente percipitur: etiam quod in fide pariter ab vtriſq; recipitur. Ita fit vt predicatus ab apostolis christus crucifixus et iudeis esset scandalum & gentibus stultitia: & ipsis vocatis iudeis & grecis dei virtus & dei sapiētia. Sed carnalibus paruulus id tantum credēdo tenētibus: spiritualibus autem capacioribus id etiā intelligendo cernētib⁹. Illis ergo tanq̄ lacte⁹ potus/istis tanq̄ solidus cibus nō q̄ hoc illi aliter in populis: isti aliter in cubiculis cognouerūt. Sed quod eodē modo vtriq; cum palam diceretur audiebant: pro suo modo quiq; capiebant.
B Chiem christus propterea sit crucifix⁹: vt in remissiōe peccatorum sanguinē funderet: qua eius vnigentti passiōe divina gratia commendatur: vt nemo in homine glorietur: quomodo intelligebāt christum crucifixum qui adhuc dicebant. Ego sum pauli? Nunqsid quomodo ipse Paul⁹ qui dicebat. Mihi autē absit gloriari nisi in cruce dñi nostri iesu christi? De ipso itaq; christo crucifixo et ipse cibū p̄ sua capacitate sumebat: & illos lacte pro eorū infirmitate nutriebat. Deniq; illa que scripsit ad Corinthios aliter vtiq; ab ipsis paruulis: aliter a capacioribus posse intelligi scieme ait. Si q̄s est inter vos propheta aut spiritualis agnoscat que scribo vobis: quia domini est mandatū. Si quis autē ignorat ignorabitur. Solidam profecto voluit esse scientiam spiritualiū: vbi non sola fides accōmodaret sed certa cognitio teneret. Ac per hoc illi ea ipsa credebāt: que spirituales insuper agnoscebāt. Ignorabitur aūt ait qui ignorat: quia nondū ei reuelatū est: vt q̄ credit sciat. Quod cum fit in hominis mente/ipse dicit agnosci a deo: quia deus illum agnoscentem facit: sicut alibi ait. Nūc autem cognoscentes deum immo cogniti a deo. Neq; em tūc cognouerat eos de⁹: precognitos & electos ante mūdi constitutionem: sed tunc eos seipsum cognoscere fecerat. Hoc igit ꝑnit⁹ cognito q̄ ea ipsa que simul audiūt spirituales atq; carnales p̄ suo modulo quiq; capiunt: illi vt paruuli isti vt maiores: illi vt lactis alimentū: isti vt cibi solidamē tum. Nulla videt esse necessitas: vt aliqua secreta doctrine

taceant & abscondant fidelibus paruulis/ seorsum dicenda maioribus: hoc est intelligentioribus: & hoc ideo faciendum puterur: quia dixit apostolus. Non potui vobis loq quasi spiritualibus: sed quasi carnalibus. Hoc ipsum em j.Cor.ij.
quod nō iudicauit se scire in eis nisi iesum christum & hūc crucifixum: ipsis nō potuit loqui quasi spiritualibus: sed quasi carnalibus: quia id sicut spirituales capere non valebant. Quicūq; aūt spirituales inter eos erant: id est quod illi tanq̄ carnales audiebāt: spirituali ipsi ītellectu capiebāt: vt sic intelligak q̄d ait: nō potui vobis loqui quasi spiritualibus sed quasi carnalibus: ac si diceret. Non potuistis quasi spirituales: sed quasi carnales capere q̄d loquebar. Animalis enī homo: id est qui sm hominem sapit (ani- j.Cor.ij.
malis dictus ab anima: carnalis a carne/quia ex anima et carne constat totus homo.) Nō percipit que sunt spiritus dei id est: quid gratie credētib⁹ crux conferat christi: et putat hoc illa cruce actum esse tantūmodo vt nobis vsq; ad mortem ꝑueritate certantibus/imitandum preberet exēplum. Nam si scirent huiusmodi homines qui nolunt esse nisi homies quēadmodum christus crucifixus fact⁹ sit nobis sapiētia a deo: et iusticia & sanctificatio: & redemptio: vt quēadmodū scriptū est: qui gloriak in domino gloriet: j.Corin.j.
proculdubio nō gloriarenk in homine nec carnaliter dicerent. Ego quidem sum pauli/ego autē apollo/egovero cephe/sed spiritualiter/ego sum christi. Uerum illud adhuc C
questionem facit: quod in epistola ad hebreos legit. Cum Heb.v.
iam deberetis ipsi esse doctores: iterū doctrina indigetis que sint elementa sermonū dei: & facti estis opus habentes lacte/nō solido cibo. Omnis em qui lactat inexpertus est verborū iustitie: infans est enim. Perfectorum est autē solidus cibus eorum qui per habitum exercitatos habēt sensus ad separandum bonum a malo. Hic em videmus tāq̄ diffinitū esse quem pfectorum dicit solidum cibum: et hoc esse illud quod ad corinthios scriptum est. Sapientiā loq̄ j.Cor.ij.
mur inter pfectos. Quos autem pfectos voluerit hoc loco itelligi: subiecit atq; ait. Qui per habitum exercitatos habent sensus: ad separandum bonum a malo. Hoc ergo qui inualida et inexercitata mēte nō possūt: profecto nisi fidei quodam lacte teneank: et vt inuisibilia que non vident: et intelligibilia que nondū intelligūt credāt: facile ad vanas & sacrilegas fabulas ꝑmissione scientie ducuntur: vt & bonum & malum nō nisi corporalibus imaginibus cogitent: & ipsum deum non nisi aliquod esse corpus existimēt: & malum non nisi substantiam putare non possunt cum sit poti⁹ ab immutabili substantia mutabilium substātiarum q̄dā defectus: quas fecit ex nihilo ipsa immutabilis et summa substantia qui est deus. Quod profecto quisquis non solū credit: verūetiam exercitatis interioribus animi sensibus intelligit/percipit/nouit/non est iam metuendum ne seducatur ab eis qui malum putando esse substantiam quā nō fecit deus: mutabilem substantiam faciunt ipsum deum sicut manichei: vl si que alie pestes ita decipiunt: sed mente adhuc paruulos quos dicit apostolus carnales: lacte nutriendos. Omnis de hac re sermo quo agitur vt non solum credatur verūetiā intelligak: sciaturq; quod dicitur percipere talia nō valētibus onerosus est: facili iusq; illos premit q̄ pascit. Ex quo fit: vt spirituales ista carnalibus nō omnimodo taceant propter catholicam fidem que omnibus predicanda est: nec tamen sic differant/vt volentes ea pdu
cere ad intelligentiam nō capacem: facil⁹ fastidiri faciāt in veritate sermonem: quam in sermone percipi veritatē. Propterea dicit scribens ad colocēses. Et si corpore ab- Colo.ij.
sens sum: spiritu vobiscum sum: gaudens & videns ordinationem vestram: & id quod deest fidei vestre in christo. Et ad Thessalonicenses. Nocte ac die inquit abundantius j.Thes.iij
orantes vt videamus faciem vestram: et suppleamus q̄ desunt fidei vestre. Intelligendi sunt vtiq; ita primū cathezizati vt lacte alerentur non solido cibo: cui⁹ lactis ad hebreos commemoratur vbertas/eis quos volebat cibi soliditate iam pascere. Propter quod ait. Ideoq; remittētes Heb.vj.
initij christi verbum: in consummationem respiciamus. Non iterum iactentes fundamentum penitentie ab operibus mortuis: & fidei in deum: lauacri doctrīe/impositiōis

manuū:resurrectiōis etiam mortuorum et iudicij eterni. Necesse lactis vbertas siue quo non viuunt qui iam quidē ratione vtuntur vt possint credere:sed bonum a malo non credendo tantum:verūetiā intelligendo quod pertinet ad solidum cibum separare non possunt. Quod autem in lactis commemoratione posuit et doctrinam:ipsa est que p symbolum traditur ꝛ orationem dominicam. Sed huic lacti abstitit vt sit contrarius cibus rerum spiritualium firma intelligentia capiendus. Qui collossensibus et thessalonicensib⁹ defuit ꝛ supplendus fuit. Quādo enim supplet qđ defuit:non improbatur quod fuit. Nam et ipsis que sumimus alimentis:vsq; adeo non est lacti contrarius solidus cibus:vt ipse lactescat:quo possit esse aptus infantibus ad quos per matris vel nutricis peruenit carnem: sicut fecit etiam mater ipsa sapientia:que cum sit in excelsis angelorū solid⁹ cibus:dignata est quodāmodo lactescere paruulos cum verbum caro factum est ꝛ habitauit in nobis. Sed ip se homo christus qui vera carne/vera cruce /vera morte/ vera resurrectione/sincerum lac dicitur paruulorum:cum bene a spiritualibus capitur:inuenitur dominus angelorū. Proinde nec sic paruuli sunt lactandi:vt semper nō intelligant deum christum:nec sic ablactandi/ vt deserant hominem christum. Quod alio modo idipsum ita dici potest Nec sic lactandi sunt/vt creatorem nunq̄ intelligant christum:nec sic ablactandi/vt mediatorem vnq̄ deserāt christum. In hoc quippe non conuenit huic rei similitudo materni lactis et solidi cibi:sed potius fundamenti:qz ꝛ puer quando ablactatur vt ab alimentis infantie iam recedat: inter solidos cibos non repetit verba que suggebat:christ⁹ autem crucifixus/ꝛ lac suggentibus:ꝛ cibus est proficientibus. Fundamenti vero est ideo aptior similitudo:quia vt perficiatur quod struitur/additur edificium:nō subtrahitur fundamētum. Que cum ita sint:o quicūq; estis/qui sine dubio multi estis paruuli in christo/ proficite ad solidum cibum:mentib⁹ non vestris:proficite ad separandum bonum a malo:ꝛ magis magisq; inherete mediatori:per quem liberamini a malo:quod non est a vobis loco separādum: sed in vobis potius est sanandum. Quisquis autem vobis dixerit:nolite credere verum hominem christū:aut non a vero deo corpus cuiuslibet hominis vel cuiuslibet animantis creatum/aut non a vero deo vetus testamentum datum:et si quid huiusmodi:hec enim vobis pri⁹ideo non dicebantur:quando lacte nutriebamini:quo vera capienda cor nondum habebatis idoneum:non vobis iste cibum preparat sed venenum. Propter quod beat⁹ apostolus eos alloquens qui tam videbantur esse perfecti: cum quid sit inperfectum ipse dixisset. Quicūq; ergo inquit perfecti sumus hoc sapiamus:et si quid aliter sapitis: hoc q̄q; vobis deus reuelabit. Et ne forte incurrerent in seductores qui eos vellent a fide auertere promittendo scientiā veritatis:ꝛ hoc putarēt esse quod dixit apostol⁹/id quoq; vobis deus reuelabit:cōtinuo subiunxit. Verūtamen in qđ peruenimus:in eo ambulemus. Si quid ergo intellexeris quod non sit contra regulam catholice fidei ad quam vel vtiam que te ducat ad patriam peruenisti:ꝛ sic intellexeris vt inde dubitare omnino ne debeas adde edificium noli tamen relinquere fundamentum. Sic debēt maiores docere aliquid paruulos:vt omniū dominū christū:ꝛ seipsis longe maiores prophetas ꝛ apostolos non dicant aliquid fuisse mentitos. Non autem solum vaniloquos ꝛ mētis seductores fabulosa et falsa garrientes et in eis vanitatibus velut alteram scientiam promittentes contra regulam fidei quam catholicam,suscepistis cauere debetis:verūetiā ipsos qui de ipsa diuine immutabilitate nature vel incorporea creatura siue creaturis aliter disputāt et qđ dicunt omnino documentis atq; rationibus certissimis p bant:ꝛ tamen ab vno dei et hominum mediatore conantur auertere:tanq̄ pestem insidiosiorem ceteris fugite. Tales enim sunt de quibus dicit apostol⁹:qz cognoscentes deum non sicut deum glorificauerunt. Quid enim prodest habere intelligentiam veram de immutabili bono:et qui nō tenet per quē liberetur a malo? Propteres ammonitio beatissimi apostoli de vestris cordib⁹ nō recedat. Si quis vobis euāgelizauerit preter qđ accepistis:anathema sit. Nō ait plusq̄ accepistis. Sed preter quod accepistis. Nam si illud diceret:sibi ipsi preiudicaret:qui cupiebat venire ad thessalonicenses:vt suppleret que illorum fidei defuerant. Sed qui supplet:quod minus erat addit:nō quod inerat tollit. Qui autē preter greditur regulam fidei nō accedit ad viā:sed recedit de via. Quod itaq; ait dominus:adhuc multa habeo vobis dicere:sed non potestis portare modo:addi cieda illis fuerant que nesciebat:non que didicerant euertenda. Et ille quidem sicut in pristino sermone iam exposuit:potuit hoc ita dicere:quia illa ipsa que docuerat si vellet eis sic aperire vt in illo concipiuntur ab angelis:hoc firmitas humana in qua adhuc erant ferre nō posset. Spiritualis autem homo quilibet potest alterum hominē docere quod nouit:si proficiendo capacior factus spiritu sanctus:in quo et ipse doctor aliquid amplius addiscere potuit vt sint ambo docibiles deo:quanq̄ et inter ipsos spirituales sunt vtiq; alijs alij capaciores atq; meliores:ita vt quidam illorum ad ea peruenire que non licet homini loqui. Qua occasione vani quidam apocalypsim pauli quam sana non recipit ecclesia/nescio quibus fabulis plenam stultissima presumptione finxerunt: dicentes hōc eū sevnde dixerat raptum se fuisse in tertium celum/ꝛ illic audisse ineffabilia verba:que non licet homini loqui. Et cūq; istorum tollerabilis esset audatia:si se audisse dicisset que adhuc non licet homini loqui:cum dixerit que nō licet homini loqui:istis qui hec audeant impudenter ꝛ infeliciter loqui. Sed iam istum sermonem hoc fine concludam: per quem vos esse cupio sapientes quidem in bono:integros autem a malo.

Tractatus.xcix.

¶Non enim loquetur a semetipso sed quecūq; audiet loquetur. Et que ventura sunt annunciabit vobis ille me clarificabit:quia de meo accipiet et annūciabit vobis. Omnia quecūq; habet pater mea sunt:propterea dixi quia de meo accipiet ꝛ annūciabit vobis.

Quid est quod dñs ait de spiritusancto:cum eum venturum esse promitteret:ꝛ docturum discipulos eius omnem veritatem:vel eos deducturum in omni veritate. ¶Non enim loquetur a semetipso:sed quecūq; audiet loquetur? ¶Simile est hoc ei quod de semetipso dixit. Non possum a metipso facere quicq̄ sicut audio iudico. Sed illud cum exponeremus/fm hoc nem posse accipi dictmus:vt obedientiā suā qua factus ⁊ obediens vsq; ad mortē crucis: prenūctasse filius videret et iudiciū futurū quovivos et mortuos iudicabit:qz hoc q id factur⁹ est quod filius hominis est:propter quod dixit:peter non iudicat quenq̄:sed omne iudiciū dedit filio: qz in iudicio non forma dei qua equalis est patri nec ab impijs videri potest:sed forma hominis apparebit:qua minorat⁹ est etiā modico minus ab angelis: cuius iam in claritate nō in pristina sit humilitate vēturus cōspicuus tamē futurus:ꝛ bonis et malis. Hinc ait et illud. Et potestatem dedit ei iudicium facere:quoniam filius hominis est. In qbꝰ verbis eius manifestatur:nec eā formā presentandam ei iudicio in qua cum esset:non rapinā arbitratus est ēē se equalem deo:sed illā qua cum semetipm exinaniuit formā serui accipiēs in qua vt detur etiam adfaciendum iudicium obedientiā suā commēdasse:cum dixit. Non possum facere a metipso quicq̄ sicut audio iudico. Adam nāq; per cuius vnius hominis inobedientiam peccatores constituti sunt multi:nō sicut audiuit iudicauit: quia quod audiuit preuaricatus est:a semetipso fecit malum quod fecit: qz nō dei voluntatem q̄ suam fecit. Iste autem per cuius vnius hominis obedientiam iusti cōstituuntur multi:non solū obediendo fuit vsq;

ad mortem crucis in qua est viuus iudicat⁹ a mortuis:sed obedientem se futurū ,pmittens in ipso quoq; iudicio quo est de viuis iudicaturus et mortuis: non possum inqt a me ipso facere quicq̄ sicut audio iudico. Sed nunqd de spiritusancto qđ dictum est:non enim loquetur a semetipso:sed quecūq; audiet loquet:fm hominem vel fm assumptiōem cuiuscq̄ creature dictū esse audebim⁹ opinari? Sol⁹ quippe in trinitate filius formā serui accepit: que forma illi ad vnitatē persone coaptata est:id est vt filius dei et filij⁹ hominis vnus sit Jesus christ⁹:ne non trinitas sed quaternitas predicet:quod absit a nobis. Propter quam personam profecto vnam ex duab⁹ substantijs diuina humanaq; cōstantem aliquando fm id quod domin⁹ est loquitur: vt est illud qđ ait:ego ꝛ pater vnum sumus:aliquando fm id qđ homo est/sicuti est illud:quoniā pater maior me est:fm qđ accepimus esse ab eo dictū:et hoc vnde nunc disputo:non possum a meipso facere q̄cq̄:sicut audio iudico. In persona vero spūssancti quomodo id accipiamus quod ait. Nō enim loquet a semetipso:sed quecūq; audiet loquetur:cum ineo non sit alia diuinitatis/alia humanitatis: vel alteri⁹ creature cuiuscūq; substātia: magna exoritur difficultas. Illud enim quod sicut columba spūssanctus apparuit specie corporali:visio fuit ad horam facta atq; transacta:sicut etiā quādo super discipulos venit:vise sunt illis lingue dūse velut ignis:q etiam insedit super vnūquēq; eorū. Qui ergo dicit colūbā ad vnitatem persone spiritusancto fuisse connectam: vt ex illa et deo qz spiritussanctus deus est/ vna spiritussancti persona constaret:ꝛ hoc etiā de illo igne cōpellitur dicere: vt intelligat nihil horum debere se dicere: Ista enim q̄ de substantia dei quoquomodo vt op⁹ erat significanda corporeis hominū sensib⁹ sese intulerūt atq; trāslerūt:ad horā diuinitus facta sunt de creatura seruiente non de ipsa dominante natura:que in se manens qđ vult mouet:ꝛ qđ vult immutabilis mutat. Sicut etiam vox illa de nube aures vtiq; attigit corporales:eūq; sensum corporis q̄ vocatur audit⁹:nec tamen illo modo credendū est verbū dei quod est vnigenitus filius/ quomodo verbū dicit syllabis sonisq; finitri:qz nec omnes simul sonare possunt cū sermo sit:sed tanq̄ nascentes morientib⁹ ordine suo sonit quicūq; succedunt:vt totum quod loquimur nouissima syllaba compleat. Absit vt sic loquatur pater ad filiū:hoc est deus ad verbū suum deum. Sed hoc eorum est capere quantū ab homine capi potest: ad qs non hec pertinet sed solidus cibus. Cum igit spiritussanctus nulla susceptione hominis sit homo fact⁹:nulla susceptione angeli sit angel⁹ fact⁹:nulla susceptione cuiuscq̄ creature creatura sit fact⁹ quomodo de illo intelligendū est quod domin⁹ ait: nō enim loquetur a semetipso:sed quecūq; audiet loquetur? Ardua questionimis ardua. Ipse assit spiritus:vt saltem sicut eā cogitare possumus:sic eloqui possim⁹:sic ad intelligentiā vestrā pro mei moduli facultate pueniat. Petius itaq; nos se debetis et intelligere potestis:credere autem q intellige re nōdum potestis:in ea substantia que deus est:non quasi p corporis molem sensus locis propijs distributos: sicut in carne mortali quotūcūq; animaliū alibi est visus:alibi auditus/alibi gustus/alibi olfactus:per totū autem tactus. Absit hoc credere in illa incorporea immutabilicq; natura Audire ergo tbi et videre:id ipm est. Dicitur et olfactus in deo.vnde dicit apls. Sicut ꝛ christus dilexit nos:et tradidit semetipsum ,p nobis oblationem ꝛ hostiam deo in odorem suauitatis. Et gustus intelligi potest fm qđ deus et odit amaricantes et nec frigidos nec calidos sed tepidos euomit ex ore suo. Et iesus xps. Meus cibus est vt faciam voluntatem eius q̄ me misit. Est etiam tactus ille diuin⁹. vnde dicit sponsa de sponso. Sinistra ei⁹ sub caput meo:et dextera eius complectit me. Nō sunt hec in deo per diuersa corporis loca. Cum enim dicit scire:tbi sunt omnia/ꝛ videre/et audire/ꝛ olfacere/ꝛ gustare/ꝛ tangere/sine vlla ei⁹ mutatione substātie:sine vlla mole q̄ in alia parte maior in alia minor:etiā i sentib⁹ puerili pectore cogitat:quādo de⁹ sic cogitat. Nec mireris quod ineffabilis dei scientia quā nouit omnia/,p varios humane locutionis modos omniū eorum corporaliū sensuum nominibus nuncupatur:cum et ipsa mens nostra:hoc est homo interior: cui vniformiter

scienti per hos quinq̄ velut nūcios corporis diuersa nunciant:quādo imutabilē veritatem intelligit:eligit:diligit: Et lumen videt de quo dicit. Erat lumen verum. Et verbum audit de quo dicit. In principio erat verbū. Et odorem capit: de quo dicit. Post odorem vnguentorum tuorū currimus. Et fontem bibit:de quo dicitur. Apud te est fons vite. Et tactu fruit:de quo dicit. Mihi autem adherere deo bonum est. Nec aliud atq; aliud: sed vna intelligentia tot sensuum nominib⁹ nūcupat. Cum ergo de spiritusancto dicit non enim loquetur a semetipso:sed quecūq; audiet loquetur:multomagis ibi simplex natura vbi verissime simplex est:vel intelligenda est vel credenda: que longe lateq; naturam nostre mentis excedit. Mutabilis qppe est mens nostra que percipit discendo qđ nesciebat:ꝛ amittit dediscendo qđ sciebat:et veri similitudine fallit:vt pro vero approbet falsum:ꝛ obscuritate sua quasi qbusdam tenebris impedit ne peruenīat ad verū. Et ideo non est ista substātia verissime simplex/cui non hoc est esse quod nosse potest eni esse nec nosse. At quid illa diuina nō potest:quia id qđ habet est:ac per hoc non sic habet scientiam vt aliud illi sit sciētia qua scit:aliud essentia qua est:sed vtrūq; vnū est. Nec vtrūq; dicendum est:quod simpliciter vnum est:sicut habet pater vitam in semetipso:nec aliud est ipse q̄ vita que in ipso est:ꝛ dedit filio habere vitā in semetipso:hoc est genuit filium q̄ et ipse vita esset. Sic itaq; debemus accipere qđ de spiritusancto dictū est: non enim loquetur a semetipso:sed quecūq; audiet loquetur:vt intelligamus non eū esse a semetipso. Pater quippe filio de alio nō est. nā et filius de patre natus est:ꝛ spiritussanct⁹ de patre procedit. Pater autem nec natus est de alio:nec ꝓcedit. Nec ideo sane aliqua disparilitas i summa illa trinitate cogitationi occurrat humane. Nam et filius ei de quo nat⁹ est/et spiritussanct⁹ ei de quo procedit equalis est. Quid autem illic iterest inter procedere ꝛ nasci:ꝛ longū est querēdo disserere:ꝛ temerarium disseruerīs diffinire:quia hoc est menti vtcūq; comprehendere: et si quid mens forte inde comprehenderit/lingue difficillimum est explicare: quantuslibet ēsit doctor:quātuslibet adsit auditor. Non ergo loquetur a semetipo quia nō est a semetipso: sed quecūq; audiet loquetur. Ab illo audiet:a quo ꝓcedit. Audire illi scire est scire vero esse:sicut superius disputatum est. Quia ergo nō est a semetipso sed ab illo a quo procedit:a quo illi est essentia ab illo scientia:ab illo igit audientia:qđ nihil est aliud q̄ scientia. Nec moueat qđ verbum futuri temporis positum est:nō enim dictum est/quecūq; audiuit/ aut quecūq; audit:sed quecunq; audiet loquetur. Illa quippe audientia sempiterna est: quia sempiterna est sciētia. In eo autē quod sempiternū est sine initio ꝛ sine fine:cuiuslibet temporis verbum ponat:siue preteriti: siue presentis:siue futuri: non mēdaciter ponitur. Quis enim natura illa imutabilis et ineffabilis non reciptat/fuit et erit sed tātum est:ipsa enim veraciter est quia mutari nō potest:et ideo illi tm̄ conuenerat dicere:ego sum q̄ sum:et dices filijs israel q̄ est misit me ad vos. Tamen propter mutabilitatem temporū in qb⁹ versat nostra mortalitas ꝛ nostra mutabilitas: nō mēdaciter dicim⁹:et fuit et erit et est. Fuit in preteritis seculis:est in presentib⁹:erit in futuris. Fuit quia nūq̄ defuit: erit qz nūq̄ deerit:est qz semper est. Neq; enim velut q̄ iam non sit cū preteritis occidit:aut cum presentib⁹ velut qui non manet labitur: aut cū futuris velut q̄ nō fuerat oritur. Proinde cum fm volumina temporū locutio humana variat:q̄ per nulla deesse potuit:aut pōt: aut poterit:tēpora vero de illo dicūtur:cuiuslibet temporis verba. Semper itaq; audit spiritussanct⁹:qz semper scit. Ergo ꝛ sciuit ꝛ scit ꝛ sciet:ac per hoc ꝛ audiuit:ꝛ audit ꝛ audiet: qz sicut iam dixim⁹ hoc est illi audire qđ scire:ꝛ scire illi hoc est qđ esse. Ab illo igit audiuit:audit audiet a quo est:ab illo est a quo procedit. Hic alīqs forsitan ḡrat:vtrum ꝛ a filio procedat spiritussanctus. Filius enim solius patris est filius ꝛ pater solius filij est pater. Spiritus autem sanctus non est vnius eorum spiritus sed amborum. Habes ipsum dominum dicentem. Non enim vos estis qui loquimini:sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. Habes et apostolum. Misit de⁹ inquit spiritum filij sui in corda nostra.

Ephe. iiij Runquid duo sunt alius patris alius filij? Absit. Unum enim corpus ait cum significaret ecclesiā mox addidit/ et vnus spiritus. Et vide quomodo illic impleat trinitatem. Sicut vocati estis inquit in vna spe vocatiōis vestre Unus dominus. Hic vtiq; christum intelligi voluit. Restat vt etiam patrem nominet. Sequitur. Ergo vna fides: vnum baptisma: vnus deus et pater omniū: qui super omnes ⁊ per omnia et in omnibus nobis. Cum ergo sicut vn⁹ pater et vnus dominus: id est filius: ita sit ⁊ vnus spiritus: profecto amborum est: sicut ipse christus iesus dixit. Spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. Et dicit apostol⁹. Missit de⁹ spiritum filij sui in corda nostra. Habes et alio
Rom. viij loco eūdem apostolum dicentem. Si autem spiritus eius qui suscitauit iesum a mortuis habitat i nobis. Hic vtiq; spiritum patris intelligi voluit: de quo tamen alio loco dicit. Quisquis autem spiritum christi nō habet: hic non est eius. Et multa alia sunt testimonia: quibus hoc euidenter ostenditur: et patris ⁊ filij ipsum esse spiritum: qui in trinitate dicitur spiritussanctus. Nec ob aliud existimo ipsum vocari proprie spiritum: cum etiam si de singulis interrogemur: nō possimus nisi patrem ⁊ filium spiritum dicere:
Joh. iiij. quoniam spiritus est deus: id est non corpus est deus sed spiritus. Quod ergo communiter vocantur et singuli hoc proprie vocari oportuit eum qui nō est vnus eorum sed in quo communitas apparet amborum. Cur ergo non credamus quod etiam de filio procedat spiritussanctus: cum filij quoq; ipse sit spirit⁹? Si enim nō ab eo procederet: non post resurrectionem se representans discipulis suis insufJoh. xx. flans diceret: accipite spiritumsanctum. Quid enim aliud significauit illa insufflatio: nisi quod procedat spiritussanctus et de ipso? Ad hoc pertinet etiam illud quod de mu-
Luce. viij liere que fluxum sanguinis patiebatur ait. Tetigit me aliquis: ego enim sensi de me virtutem exisse. Nam virtus nomine appellari etiam spiritūsanctum ⁊ eo loco clarum est: vbi angelus dicenti marie: quomodo fiet istud quoniā vi-
Luce. j. rum non cognosco: respōdit. Spiritussanctus superueniet in te: et virtus altissimi obumbrabit tibi. Et ipe dominus
Lu. xxiiij promittēs eum discipulis ait. Vos sedete in ciuitate: quo-
Actuū. j. adusq; induamini virtute ex alto. Et iterū. Accipietis inquit virtutem spiritussancti superuenientem in vos: et eritis mihi testes. De hac virtute credendus est dicere euangelista. Virtus de illo exibat et sanabat omnes. Si ergo ⁊ de patre et de filio procedit spiritussanctus: cur filij⁹ dixit de patre procedit? Cur putas: nisi quēadmodum ad eum solet referre: et quod ipsius est de quo et ipse est? Unde il-
Joh. vij. lud est quod ait. Mea doctrina non est mea: sed ei⁹ qui misit me. Si igitur intelligat hic eius doctrina quam tamen dixit non suā sed patris: quantomagis illic intelligendus est et de ipso procedere spiritussanctus: vbi sic ait. De patre procedit: vt non diceret/de me non procedit? A quo autem habet filij⁹ vt sit deus: est enim de deo deus: ab illo habet vtiq; vt etiam de illo procedat spiritussanctus: ac per hoc spiritussanctus vt etiam de filio procedat sicut procedit de patre: ab ipo habet patre. Hic vtcūq; etiam illud intelligitur quantum a talib⁹ quales nos sumus intelligi potest: cur non dicatur natus esse sed potius procedere spiritussanctus: quoniam si et ipe filius diceretur: amboꝝ vtiq; filius diceretur: quod absurdissimū est. Filius quippe nullus est duorum: nisi patris et matris: amborum vtiq; filius diceretur. Absit autem vt inter deum patrem ⁊ deum filiū tale aliquid suspicemur: quia nec filius hominum simul et ex patre et ex matre procedit: sed cum in matre procedit: ex patre/non tunc procedit et ex matre et cum in hac luce procedit ex matre: non tūc procedit ex patre. Spiritus autem sanctus non de patre procedit in filium et de filio procedit ad sanctificandam creaturam: sed simul de vtroq; procedit: cuius hoc filio pater dederit: vtquemadmodum de se: ita de illo quoq; procedat. Necq; enim possumus dicere qō non sit vita spiritus: cum vita sit pater: vita sit filius ac per hoc sicut pater cum habeat vitam in semetipso dedit et filio habere vitam in semetipso: sic ei dedit vitam ꝓcedere de illo: sicut procedit et de seipso. Sequitur autem verba domini dicentis. ⌊Et que ventura sunt annūciabit vobis. Ille me clarificabit: quia de meo accipiet et annunciabit vobis. Omnia quecunq; habet pater mea sunt: propterea dixi quia de meo accipiet: et annunciabit vobis.⌋ Sed quia ista tam prolixa sunt: in alium sunt differenda sermonem.

Tractatus.c.

De eadem lectione.

CUm promitteret dominus venturum spiritum A
sanctum/docebit vos inquit omnem veritatem: vel qō in nonnullis codicibus legitur: deducet vos in omni veritate. Non enim loquetur a semetipso: sed quecūq; audiet loquetur. De quibus euangelicis verbis tam qō donauit dominus disputauimus: nūc ea que sequūtur attendite. ⌊Et que ventura sunt inquit annunciabit vobis.⌋ Necq enim hic quoniam planum est immorādum. Nihil enim habet questionis: cuius a nobis expositio flagitetur. Sed quod adiungit. ⌊Ille me clarificabit quia de meo accipiet et annūciabit vobis.⌋ Non negligenter est transeundum. Quod enim ait/ille me clarificabit potest intelligi quia diffundendo in cordibus credentium charitatem spiritualesq; faciēdo: declarauit eis quo modo filius patri esset equalis quem ꝑm carnem prius tantūmodo nouerant: ⁊ hominem sicut homines cogitabant. vel certe quia per ipsam charitatem fiducia repleti/et timore depulso annūciauerunt hominibus christum: ac si fama eius diffusa est in toto orbe terrarum: vt sic diceret: ille me clarificabit: tanq; diceret: ille vobis auferet timorem/et dabit amorem: quo me ardentius predicantes gloria mea per totum mundum dabitis odorem: commendabitis bonorem. Quod enim facturi fuerāt in spiritusancto hoc eidem spiritum dixit esse facturū: quale est etiam illud. Non Matth. x.
enim vos estis qui loquimini: sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. Verbum quippe grecum quod est δοξαζι. Alius clarificabit: alius glorificabit: latini interpretes in sua quisq; translatione posuerunt: quoniam ipsa que grece dicitur δοξα: vnde dictum est verbum δοξαζι: et claritas interpretatur et gloria. Gloria nāq; fit quisq; clarus: et claritate gloriosus: ac per hoc quod vtroq; verbo significatur idipsum est. Sicut autem definierunt antiqui latine lingue clarissimi auctores. Gloria est frequens de Dñ
aliquo fama cum laude. Quecunq; est in hoc mundo facta de christo: non christo credenda est magnum aliquid contulisse sed mundo. Bonum enim laudare: non laudatos sed laudantibus prodest. Est autem etiam falsa gloria quando laudantes erroze fallūtur: siue in rebus siue in hominibus: siue in vtrisq;. Nam in rebus fallitur quando putant id bonum esse quod malum est. In hominib⁹ autem quando putant eum bonū esse qui malus est. In vtrisq; vtiq; quando et id quod est vitium virt⁹ putatur: et ipse ꝓpter hoc laudatur non habet quod putatur: siue sit bonus siue sit malus. Donare quippe res suas hilarionibus: vitiū est immane: non virtus. Et scitis de talib⁹ q̄ sit frequens fama cum laude: quia sicut scriptū est. Laudatur pecca- Pſal.
tor in desideriis anime sue: ⁊ qui iniqua gerit benedicitur. B
Hic laudatores non falluntur in hominibus sed in rebus: Malum est enim quod bonum esse creditur. Illi autem qui hoc malo largitionis vitiosi sunt: tales vtiq; sunt: quales eos hi ꝙ laudant non suspicantur esse sed cernunt. Postro si se quisq; iustum fingat et nō sit sed totum quicqd coram hominibus laudabiliter agere videtur: non agat propter deum/hoc est propter veram iusticiam: sed solum querat ⁊ diligat ab hominibus gloriam. Illi autem apud quos frequens est eius fama cum laude: non cum patent nisi propter deum laudabiliter viuere: non falluntur in reiecd fallūtur in homine. Quod enim bonum esse creduntur est bonum: sed quem bonum esse creduntur non est bonus. Quod si putetur (verbi gratia) bonum artium peritia magicarum et dū quisq; patriam liberasse eisdem quas omnino nesciit artib⁹ creditur: frequentem cum laude famam que gloria definita est apud homines ipsos consequat: erit in vtroq; qui laudāt: ⁊ in re scilicet/quia id quod malum est bonum putant: et in homine/ quia non est quod putant. Quapropter falsa est in his tribus generibus gloria. Cum aut de-

aliquo per deum et propter deum iusto: hoc est veraciter iusto causa iusticie/frequens est fama: cum laude vera quidem gloria est non tamen ea credendum est beatificari iustum sed laudantibus gratulandum est: quia recte laudicant: et diligunt iustum. Quantomagis ergo domin⁹ christus non sibi sed eis profuit gloria sua quibus profuit morte sua? Sed non est vera eius apud hereticos gloria: apud quos tamen frequētem famam videtur habere cum laude. Non est hec vera gloria qz in vtroq; fallūtur. Nam et bonum putant esse quod bonum non est: et christum putant esse quod christus non est. Unigenitum enim filium equalem non esse gignēti: non est bonum. Unigenitum dei filium hominem tantum esse non deum/nō est bonum. Veritatis carnem non esse veram carnem non est bonum. Horum trium que dixi. primum sentiūt arriani: secundum fotinitani: tertium manichei. Sed quia et eorum nihil est bonum: et christus nihil est eorum: in vtroq; falluntur: nec dant veram gloriam christo: cuius apud vos esse videatur cum laude frequens fama de christo. Et omnes prorsus hereti
ci quos commemorare nimis longum est: qui de christo non recte sentiunt: ideo errant/ quia et de bonis rebus ac malis non verum sentiunt. Pagani etiam quoniam sunt christi plurimi laudatores: et ipsi in vtroq; falluntur: qui non ſm veritatem dei sed potius ſm suam suspitionem dicunt eum fuisse hominem magnum. Christianos quippe velut imperitos vituperāt: christum autem velut magum laudant: ac si produnt quod amant. Christum vero non amant: quoniam quod non erat christus hoc amāt. Ideo in vtroq; fallūtur: quia et magum esse malum est: et magus non fuit christus quia bonus est. Quapropter de his nihil hoc loco dicendum est qui Christum vituperant atq; blasphemant/quia de gloria eius loquuntur: qua est glorificatus in mundo: non enim glorificauit spiritussanctus vera gloria nisi in ecclesia sancta catholica. Alibi enī: id est vel apud hereticos: vel apud quosdam paganos/vera eius in terris gloria non potest esse: ⁊ vbi videtur esse frequens de illo fama cum laude. Vera ergo eius gloria in ecclesia ca-
Pſ. cvij. tholica/sicut a prophetа cantatur. Exaltare super celos deus: et super omnem terram gloria tua. Quia itaq; post eius exaltationem venturus erat spiritussanctus et eū glorificaturus: hoc facer psalmus hoc ipse vingenitus promisit futurum quod videmus impletum. Quod autem ait. ⌊De meo accipiet et annūciabit vobis⌋ catholicis audite auribus: catholicis percipite mentibus. Non enim propterea sicut quidam heretici putauerūt minor est filio spiritussanctus: quasi filius accipiat a patre: ⁊ spiritussanct⁹ a filio: quibusdam graditus naturarum. Absit hoc credere. Absit hoc dicere: absit a christianis cordibus cogitare. Denicq; continuo soluit ipse questionem: et cur hoc dixerit explanauit. ⌊Omnia inquit quecunq; habet pater mea sūt: propterea dixi: qz de meo accipiet et annunciabit vobis.⌋ Quid vultis amplius? Ergo a patre accepit spiritussanctus/vnde accepit filius: quia in hac trinitate de patre natus est filius: de patre procedit spiritussanct⁹. Qui autem de nullo natus sit de nullo procedit pater solus est. Quomodo autem dixerit filius vnigenitus: omnia quecunq; ha-
Luc. xv. bet pater mea sunt: quia vtiq; non sic quemadmodum dictum est illi filio non vnigenito/ sed ex duobus maiori: tu mecum es semper: et omnia mea tua sunt: eo loco si dominus voluerit diligēti consideratione tractabitur vbi dicit patri vnigenitus: et mea omnia tua sunt: ⁊ tua mea sunt: vt hic iste sermo claudatur: quoniam que sequūtur aliud poscunt quo discernatur exordium.

Tractatus.cj.

CModicum et iam non videbitis me: ⁊ iterum modicum ⁊ videbitis me quia vado ad patrem. Dixerunt ergo ex discipulis eius adinuicem. Quid est hoc quod dicit nobis modicum et non videbitis me: et iterum modicum et videbitis me quia vado ad patrem? Dicebant ergo quid est hoc quod dicit: modicum nescimus quid loquitur. ⌊Cognouit autem Jesus: quia volebant eum interrogare et dixit eis: De hoc queritis inter vos quia dixi modicum et non videbitis me ⁊ iterum modicum ⁊ videbitis me. Amen amen dico vobis: quia plorabitis et flebitis vos: mundus autem gaudebit: vos autem contristabimini: sed tristicia vestra vertetur in gaudium. Mulier cum parit tristiciam habet: quia venit hora eius. Cum autem peperit puerum iam non meminit pressure propter gaudium: quia natus est homo in mundum. Et vos igitur nunc quidem tristiciam habetis/iterum autem videbo vos: et gaudebit cor vestrum. Et gaudium vestrum nemo tollet a vobis: ⁊ in illo die me non rogabitis quicq;.

DEc domini verba vbi ait. ⌊Modicum ⁊ iam nō videbitis me: et iterum modicum et videbitis me: quia vado ad patrem:⌋ ita obscura erant discipulis anteq; id quod dicit impletum esset: vt querentes inter se quid esset quod diceret/ omnino se fateretur nescire. Sequitur enim euangelium. ⌊Dixerunt ergo ex discipulis eius adinuicem. Quid est hoc quod dicit nobis modicum et non videbitis me: et iterum modicum ⁊ videbitis me/quia vado ad patrē? Dicebant ergo. Quid est hoc quod dicit modicum? Nescimus quid loquitur.⌋ Hoc enim est quod eos mouebat: quia dixit modicum et non videbitis me. Nam in precedentibus quia non dixerat modicum: sed dixerat ad patrem vado/et iam non videbitis me: tanq; aperte illis visus est locutus: nec inter se de hoc aliquid quesierunt. Nunc ergo qō illis tunc obscurum fuit: ⁊ mox manifestum est: iam nobis vtiq; manifestatum est. Post paululum enim passus est et non viderunt eum: rursus post paululum resurrexit: et viderūt eum. Illud autem quod ait/et iam non videbitis me quia isto verbo id iam intelligi voluit quod eum vlterius non viderēt: ibi exposuimus quomodo accipiendum sit vbi dixit. De iu- ō. tracta.
sticia arguet mundum spiritussanctus: quia ad patrem vado/et iam non videbitis me: quia scilicet mortalem christum vlterius non viderūt. ⌊Cognouit autem ieſus⌋ sicut sequens euangelista dicit: ⌊quia volebant eum interrogare: et dixit eis. De hoc queritis inter vos/quia dixi modicum et non videbitis me: et iterum modicum et videbitis me. Amen amen dico vobis: quia plorabitis ⁊ flebitis vos mūdus autem gaudebit/vos autem contristabimini: sed tristicia vestra vertetur in gaudiū.⌋ Et hoc sic accipi potest: quia contristari sunt discipuli de morte domini: ⁊ confestim de resurrectione letati. Mundus autem quo nomine significati sunt inimici a quib⁹ christus occisus est: tunc vtiq; letati sunt occiso christo quando sunt discipuli cōtristati. Mundi quippe nomine malicia potest mundi huius intelligi: id est hominum mundi huius amicorum. Unde Jacob⁹ apostolus in epistola sua dicit. Quicunq; voluerit Jaco. iiij.
amicus esse huius seculi inimicus dei cōstituitur. Quib⁹ inimicitijs dei factum est: vt nec eius vnigenito parceretur. Deinde subiungit ⁊ dicit. ⌊Mulier cum† parturit: tri- †al. parit
sticiā habet: quia venit hora eius. Cum autem peperit puerum iam non meminit pressure propter gaudium: quia natus est homo in mundum. Et vos igitur nunc quidem tristiciam habetis: iterū autem venio ad vos ⁊ gaudebit cor vestrum: et gaudium vestrū nemo tollet a vobis.⌋ Nec ista similitudo ad intelligēdum videtur esse difficilis: quoniā comparatio eius in promptu est eodem ipo exponente cur dicta sit. Parturitio quippe tristicie: partus autem gaudio comparatur. Quod tūc magis esse consueuit: quando non puella sed puer nascitur. Quod vero ait. gaudium vestrum nemo tollet a vobis: quia gaudium ipsorum ipse est ieſus: significatum est quod ait apostolus. Christus resur- Roms. vj
gens a mortuis iam non moritur: et mors ei vltra non dominabitur. Hucusq; in isto exangelij capitulo vnde hodie disputauim⁹: velut facili intellectui omnia currerūt acrior

Universidad de

B necessario est in his que sequuntur intētio. Quid est enim
qđ ait.[Et ĩ illo die me nō rogabitis quicq̄?] Hoc verbū
quod est rogare:nō solum petere verūetiam interrogare si
gnificat. Et grecū euangeliū vnde hoc translatum est:tale
verbū quod vtrūq̄ possit intelligi: vt hec ambiguitas nec
inde soluat:quāq̄ et si solueret nō ideo nulla questio rema
neret. Dn̄m eteni xp̄m postq̄ resurrexit:et iterrogatū legi
Act.j. mus ꝛ rogatū. Nam interrogat⁹ est a discipulis ascensur⁹
in celū:quando presentaret:et quando regnum esset israel.
Act.vij. Cum vero iam esset in celo: rogatus est a stephano vt spm̄
hui⁹ acciperet. Et q̄s audeat vel cogitare vel dicere in ce
lo sedentē xp̄m rogandū non esse:et in terra manentē roga
tū fuisse. Rogandū non esse īmortalē:rogari debuisse mor
talem? Immo charissimi rogem⁹ eū vt nōdum questionis
hui⁹ ipse dissoluat:lucendo in cordib⁹ nostris ad videnda
que dicit. Puto em̄ qđ ait iterū autem videbo vos et gau
debit cor vestrū ꝛ gaudium vestrū nemo tollet a vobis:nō
ad illud tempus esse referendū quo resurrexit:eisq̄ suā car
nē cernēdā tāgēdāq̄ mōstrauit: sed potius ad illud vnde
iam dixerat:q̄ diligit me,diligetur a patre meo: et ego dili
Lu.xxiiij gam eū et manifestabo ip̄m illi. Iam quippe resurrexerat
Joh.xiiij iā se illis in carne mōstrauerat:iam sedebat ad dexterā pa
tris:quando dicebat idēipse apostolus iohānes cuius est
j.Joh.iij. hoc euangeliū in epistola sua. Dilectissimi nunc filij dei su
mus:et nondum apparuit qđ erimus. Scimus q̄ cum ap
paruerit similes ei erim⁹:quoniam videbim⁹ eū sicuti est.
Infra tra Ista visio nō vite hui⁹ est sed future: nō tēporalis sed eter
cta.cv. ne. Hec est autem vita eterna dicēte ip̄a vita:vt cognoscāt
te,inq̄t vnum verū deum et quem misisti iesum christū. De
j.Cor.xiij hac visione et cognitione dicit apostolus. Videm⁹ nunc p
speculū in enigmate:tūc autem facie ad faciem. Nunc scio
ex parte:tunc autem cognoscam sicut ꝛ cognit⁹ sum. Nūc
toti⁹ laboris sui fructum ecclesia parturit gemēdo:paritu
ra letādo. Nūc parturit desiderādo tūc paritura cernēdo
Nūc parturit orando:tūc paritura laudādo. Et ideo ma
sculum q̄m ad istum fructū contēplationis cūcta officia
referūtur actionis. Solus est em̄ liber quoniā ꝓpter se ap
petit et nō refert ad aliud. Huic seruit actio. Ad hūc enim
refert quicq̄d bene agit:quia propter hūc agit. ipse autem
nō ꝓpter aliud sed propter semetipsum tenetur ꝛ habetur
Ibi enī finis q̄ sufficit nobis. Etern⁹ igit erit. Neq̄ enim
nobis sufficit finis:nisi cui⁹ null⁹ est finis. Hoc ispiratum
Joh.xiiij erat philippo:quando dicebat. Dn̄e ostēde nobis patrem:
ꝛ sufficit nobis. In qua ostēsione se promisit ꝛ fili⁹ dicens.
C Non credis q̄ ego in patre:et pater in me est. De hoc itaq̄
qđ sufficit nobis rectissime audimus:gaudiū vestrum ne
mo tollet a vobis. De his etiam q̄ superi⁹ dicta sunt: meli⁹
existimo itelligi. Modicum ꝛ iam nō videbitis me:ꝛ iterū
modicū ꝛ videbitis me. Modicū est enim hoc totū spaciū
quo presens peruolat seculum. Unde dicit idēipse euange
j.Joh.ij. lista ĩ ep̄la sua. Nouissima hora est. Ideo nāq̄ addidit: q̄
vado ad patrem quod ad priorem sententiam referendum
est:vbi ait.modicū et iam nō videbitis me: nō ad posterio
rem vbi ait:et iterū modicū et videbitis me. Eundo quip
pe ad patrem facturus erat vt eū non viderent. Ac per hoc
non ideo dictū est:quia fuerat moriturus et donec resurge
ret ab eorū conspectibus recessurus:sed qđ esset iturus ad
patrem. Quod fecit postea quā resurrexit:ꝛ cū eis quadra
Act.j. ginta dies conuersatus ascendit in celū. Illis ergo ait.mo
dicum ꝛ iam nō videbitis me:qui eum corporaliter tūc vi
debant quādo iturus erat ad patrē:et eū deinceps morta
lem visuri nō erāt qualem cū ista loqueret videbāt. Quod
Matthei. vero addidit:ꝛ iter modicū et videbitis me: vniuerse pro
xxviij. misit eccl'ie sicut vniuerse ꝓmisit eccl'ie:ecce ego vobiscum
sum vsq̄ ad ꝯsummationē seculi. Non tardat domin⁹ pro
missum:modicū ꝛ videbimus eum: vbi iam nihil rogemus
nihil interrogem⁹:q̄ nihil desiderandum remanebit:nihil
querendū latebit. Hoc modicum longum nobis videt:q̄m
adhuc agit:cum finitum fuerit:tūc sentiemus q̄modicum
fuerit. Non ergo sit gaudiū nostrum quale habet mūdus:
de quo dictum est: mūdus autem gaudebit. Nec tamen in
hui⁹ desiderij parturitione sine gaudio tristes sumus: sed
Rom.xij. sicut ait apostol⁹:spe gaudētes:in tribulatione patientes:
quia ꝛ ip̄a parturiens cui cōparati sumus plus gaudet de
mox futura ꝓle q̄ tristis est de presenti labore. Sed huius
sermonis iste sit finis. Habēt em̄ questionē molestissimam
sequentia:nec breuitate artanda sunt vt possint cōmodius
si dominus voluerit explicari.

Tractatus.cij.

Amen amē dico vobis. Si quid petieritis pa
trem in nomine meo dabit vobis. vsq̄ modo non
petistis quicq̄ in nomie meo: petite ꝛ accipietis
vt gaudium vestrum sit plenum. Hec in prouer
bijs locutus sum vobis: venit hora cum iam nō
in prouerbijs loquar vobis:sed palam de patre
annūciabo vobis:illo die in noīe meo petetis. et
non dico vobis:q̄ ego rogabo patrem de vobis.
Ipse enim pater amat vos:quia vos me amastis.
Et credidistis quia a deo exiui. Exiui a patre et
veni in mundum. Iterum relinquo mundum et
vado ad patrem.

Domini verba nunc ista tractanda sunt. [Amen B
amen dico vobis: si quid petieritis patrē in no
mine meo dabit vobis.] Iam dictum est in su
perioribus huius dominici sermonis partibus
propter eos qui nonnulla petunt a patre in christi nomine
nec accipiunt: non petitur in nomine saluatoris quicquid
petitur contra rationem salutis. Non enim solum littera
rum ac syllabarum sed quod sonus ipse significat: et quod
eo sono recte ac veraciter intelligitur hoc accipiendus est
dicere cum dicit: in nomine meo. Unde qui hoc sentit de
christo quod non est de vnico dei filio sentiendum: non pe
tit in eius nomine: etiam si non taceat litteris ac syllabis
christum:quoniam in eius nomie petit quem cogitat cum
petit. Qui vero quod est de illo sentiendum sentit: ipse in
eius nomine petit ꝛ accipit quod petit:si non contra suam
salutem sempiternam petit:accipit autem quādo debet ac
cipere. Quedam enim non negantur: sed vt congruo den
tur tempore differuntur. Ita sane intelligendum est quod
ait:dabit vobis:vt ea beneficia significata sciātur his ver
bis:que ad eos qui petunt proprie pertinent. Exaudiun
tur quippe omnes sancti pro seipsis:non autem pro omni
bus exaudiuntur vel pro amicis vel inimicis suis vel qui
buslibet alijs:quia non vtcūq̄ dictum est dabit/ sed dabit
vobis. [Usq̄ modo inquit non petistis quicq̄ in nomine
meo. Petite et accipietis:vt gaudiū vestrum sit plenum.]
Hoc quod dicit gaudium plenum profecto nō carnale sed
spirituale gaudium est: et quando tantum erit vt aliquid
ei iam non sit addendum: proculdubio tunc erit plenum.
Quicquid ergo petitur quod pertineat ad hoc gaudiū cō
sequendum:hoc est in nomine christi petēdum si diuinam
intelligimus gratiam:si vere beatā poscimus vitam:quic
quid autem aliud petitur nihil petitur:nō quia nulla om
nino res est:sed quia in tante rei comparatione quicquid aliud
cōcupiscitur:nihil est. Neq̄ enim prorsus nulla res est ho
mo de quo ait apostolus. Qui se putat aliquid esse:cum ni Gala.vi.
hil sit. In comparatione quippe spiritualis hominis qui
scit gratia dei se esse qđ est:quisquis vana p̄sumit nihil est.
Sic ergo etiam recte intelligi potest. Amen amen dico vo
bis:si quid petieritis patrē in nomine meo dabit vobis vt
hoc quod ait.si quid:nō quodlibet ītelligatur:sed aliquid
quod in beate vite cōparatione nihil sit. Et quod sequitur
vsq̄ modo non petistis quicq̄ in nomine meo:duobus mo
dis intelligi potest:vel quia nō in nomine meo petistis: qđ
nomen nō sicut cognoscendū est cognouistis:vel non peti
stis quicq̄:quoniam in cōparatione rei quā petere debui
stis pro nihilo habendum est qđ petistis. Ut igitur in eius
nomine non nihil:sed gaudiū plenū petant:quoniam si ali
quid aliud petunt:idem aliq̄d nihil est:exhortatur dicens
petite et accipietis:vt gaudium vestrū plenū sit:id est hoc
in nomine meo petite/vt gaudium vestrum plenum sit/et
accipietis. Isto enim bono in petendo perseuerantes:san
ctos suos nequaq̄ misericordia diuina fraudauit. [Hec ĩ B
quit in ꝓuerbijs locutus sum vobis. Uenit hora cum iam
non in ꝓuerbijs loquar vobis:sed palam de patre meo an
nūciabo vobis.] Possem dicere hāc de q̄ loquit horā:futu
rā oportere scīm itelligi:vbi videbim⁹ palā qđ beat⁹ paul⁹
dicit:facie ad faciē:vt qđ ait:hec in ꝓuerbijs locutus sum
j.Cor.xiij vobis:hoc sit qđ ab eodem apostolo dictū est: videm⁹ nūc
per speculū in enigmate. Annūciabo autem vobis q̄ per fi
liū pater videbit:iuxta illud qđ alibi ait. Neq̄ patrem q̄s
cognoscet nisi fili⁹:ꝛ cui voluerit fili⁹ reuelare. Sꝫ istū sen
sum videt īpedire qđ sequit. [† Illo die in nomine meo pe
tetis.] In futuro em̄ seculo cū ꝑuenerim⁹ ad regnū vbi si
miles ei erim⁹ q̄m videbimus eū sicuti est:quid petituri su
mus quādo satiabit in nobis desideriū nostrū? Unde ꝛ in
alio psalmo legit. Saciabor: cū manifestabit glīa tua. Pe
titio nāq̄ alicui⁹ est indigētie:que ibi nulla erit vbi hec sa
cietas erit. Relinquitur itaq̄ q̄tum sapere valeo/vt itelli
gat iesus discipulos suos de carnalibus vel aialib⁹:se spi
rituales ꝓmisisse facturū:q̄uis nondum tales quales eri
mus quādo spirituale etiam corp⁹ habebimus:sed qualis
erat q̄ dicebat. Sapientiam loq̄mur inter ꝑfectos:et nō po
j.Cor.ij. tui vobis loq̄ quasi spiritalib⁹ sed quasi carnalib⁹. Et non
spiritū huius mūdi accepim⁹:sed spiritum q̄ ex deo est: vt
sciam⁹ q̄ a deo donata sunt nobis que ꝛ loquimur:nō in sa
pientie humane doctis verbis:sed docti spiritu spūalibus
spiritualia cōparantes. Animalis autē homo non ꝑcipit q̄
sunt spiritus dei. Non itaq̄ ꝑcipiēs que sunt spirit⁹ dei ho
mo animalis sic audit q̄cūq̄ audit de dei natura: vt aliud
q̄ corp⁹ cogitare non possit:quālibet amplissimū vel īmen
sum:quālibet lucidū ac speciosum corpus tamen: ideo pro
uerbia illi sunt quecūq̄ dicta sapiētie/de incorporea imu
tabiliq̄ substātia. Non qđ ea tanq̄ prouerbia deputat:sed
quia sic cogitat quomodo qui ꝓuerbia solent audire neq̄
intelligere. Cum vero spūalis ceperit omnia diiudicare:ip̄e
autē a nemine diiudicari:etiā si in hac vita adhuc velut p
speculū ex parte ꝑspicit:tamē nō vllo corporis sensu:nō vl
la imaginaria cogitatione que capit aut fingit qualiūcūq̄
similitudines corporū:sed mentis certissima intelligentia
deū intelligit non corpus esse sed spiritū. Ita palam de pa
tre annunciante filio vt eiusdem substātie conspiciat ꝛ ip̄e
qui annūciat:tūc in eius nomine petūt qui petunt: quādo
in sono eius nominis nō aliud q̄ res ip̄a est: que hoc noīe
vocat:intelligūt:nec animi vanitate vel infirmitate cōfin
gūt:tāq̄ in alio loco patrem in alio filiū ante patrē stātem
et ꝓ nobis rogātem:spacia sua quecq̄ ambor occupantib⁹
mobilib⁹:ꝛ verbū ad eū cui⁹ est verbū facere verba pro no
bis:iteruallo iterposito inter os loquentis ꝛ auriculas au
dientis:ꝛ alia talia que sibi animales:id est que carnales in
cordibus fabricant. Quicq̄d em̄ tale spūalib⁹ de deo cogi
tātib⁹ ex corpor ꝯsuetudine occurrit negādo atq̄ respuē
do tanq̄ iportunas muscas ab interiorib⁹ oculis abigunt
ꝛ sinceritati ei⁹ lucis acq̄escūt:qua teste ac iudice has ip̄as
imagines corpor suis iternis aspectibus irruentes falsas
omino esse conuincūt. Hi possunt vtcūq̄ cogitare dominum
nostrū iesum xp̄m inquantū homo est pro nobis interpella
Hebr.vij re patrem:inquātū aūt de⁹ est/nos exaudire cum patre:qđ
eū significasse arbitror vbi ait. [Et non dico vobis:q̄ ego
rogabo patrē de vobis.] Ad hoc q̄ppe intuēdū quomodo
nō rogat patrē fili⁹ sed simul exaudiūt rogantes pater ꝛ fi
li⁹ nō nisi spiritualib⁹ oculis mētis ascendit. [Ipse enim
pr̄ inquit amat vos q̄ vos me amastis.] Ideo amat ille q̄
j.Joh.iiij. nos amam⁹ an poti⁹ q̄ ille amat ideo nos amam⁹. Ex epi
stola sua euāgelista idēipse respondeat. Nos diligim⁹ in
quit:q̄ prior ip̄e dilexit nos. Hinc ergo factū est vt diliga
mus:q̄ dilecti sum⁹. Prorsus donū dei est diligere deum:
q̄ ip̄se vt diligeret dedit:q̄ non dilectus dilexit. Displicē
tes amati sum⁹:vt esset in nobis vnde placerem⁹. Non em̄
amarem⁹ filium nisi amarem⁹ et patrem. Amat nos pater
Rom.v. q̄ nos amam⁹ filium:cū a patre ꝛ filio acceperim⁹ vt et pa
trem ꝛ filiū amemus. Diffundit enī charitatem in cordib⁹
nostris amborū spiritus:per quem spiritū et patrem ama
mus ꝛ filiū/ꝛ quem spiritū amamus cū patre et filio. Amo
rem itaq̄ nostrum pium quo colim⁹ deū fecit deus:ꝛ vidit
q̄ bonum est. Ideo q̄ppe amauit ip̄se qđ fecit. Sed in no
bis non faceret qđ amaret:nisi anteq̄ id faceret nos ama
ret. [Et credidistis inq̄t q̄ a deo exiui. Exiui a patre:ꝛ ve
ni in mundū. Iterū relinquo mūdum:ꝛ vado ad patrem.]
Plane crediaim⁹. Neq̄ enī ꝓpterea debet incredibile vi
deri:q̄ sic ad mūdum veniēs exijt a patre vt non desereret
patrē:ꝛ sic vadit ad patrē relicto mūdo vt nō deserat mun
dū. Exijt enim a patre:q̄ de patre est. In mundū venit:q̄
mūdo suū corp⁹ ostendit qđ de virgine assumpsit. Reliq̄t
mundū corporali discessione:perrexit ad patrē hois ascen
sione:nec mundū deseruit presentie gubernatione.

Tractatus.ciij.

Dicunt ei discipuli eius. Ecce nunc palam lo
queris:et ꝓuerbiū nullum dicis. Nunc scim⁹ q̄
scis omnia:et non opus est tibi vt quis te iterro
get. In hoc credimus: q̄ a deo existi. Respondit
eis iesus. Modo creditis? Ecce venit hora et iā
venit vt dispergamini vnusquisq̄ in ꝓpria:ꝛ me
solū relinquatis:et tamē non sum solus:q̄ pater
mecum est. Hec locutus sum vobis vt in me pa
cem habeatis:in mūdo pressuram habebitis:sed
confidite:ego vici mundum.

Quales erant discipuli christi quādo cū eis ante B
passionem loq̄bat magna cū paruis:sed sic opor
tebat vt magna dicerent ꝛ paruis: q̄ nōdū acce
pto spūsancto quemadmodū eū post eius resur
ctionem vel ipso insufflante vel desup veniēte acceperunt
humana magis q̄ diuina sapiebāt:multis indicijs p totū
euangelium declarat. vnde et hoc est qđ in ista lectione di
xerit. Ait em̄ euāgelista. [Dicūt discipuli eius. Ecce nūc
palā loqueris:ꝛ prouerbiū nullū dicis. Nunc scim⁹ quia † †Al. scis.
nosti omnia:ꝛ nō op⁹ est tibi vt quis te interroget. In hoc
credim⁹:q̄ a deo existi.] Ipse domin⁹ pauloante dixerat. S.trac.cij.
Hec in prouerbijs locut⁹ sum vobis:venit hora cū iam nō
ī prouerbijs loquar vobis. Quomodo ergo isti dicūt ecce
nunc palam loqueris:ꝛ prouerbiū nullū dicis? Nunq̄d ho
ra iam venerat:qua nō iam in prouerbijs se promiserat lo
cuturum? Prorsus qđ nōdum illa hora venisset continua
tio verbor eius ostendit:que ita sese habet. Hec in prouer
bijs inq̄t locutus sum vobis:venit hora cū iam non in pro
uerbijs loquar vobis:sꝫ palā de patre meo annūciabo vo
bis. Illo die in nomine meo petetis. Et non dico vobis:q̄
ego rogabo patrem de vobis. Ipse enī pater amat vos: q̄
vos me amastis et credidistis:q̄ a deo exiui. Exiui a p̄re
ꝛ veni in mūdum. Iterū relinquo mundum:et vado ad pa
trem. Cum per hec omnia verba adhuc illam ꝓmittat ho
rā qua non iam in prouerbijs loquit: sed palā de patre an
nūciauit eis:in qua hora dicit eos ī suo nomine petituros
nec se patrem de illis rogaturum: eo q̄ ip̄e pater amat eos
quia ipsi amauerūt xp̄m et crediderunt quod a patre exie
rit ꝛ venerit in mundū:iterū relicturus mūdum et iturus
ad patrem:cum ergo adhuc ꝓmittatur hora illa in qua si
ne ꝓuerbijs locuturus est: cur isti dicunt: ecce nūc palam
loqueris ꝛ prouerbium nullū dicis:nisi q̄ que scit ipse non
intelligentib⁹ esse prouerbia:illi vsq̄adeo nō intelligūt vt
nec saltem nō se intelligere intelligāt? Paruuli em̄ erāt:et
nondum spūaliter diiudicabant: que de rebus non ad cor
pus sed ad spiritū pertinentib⁹ audiebant. Denīq̄ de ipsa
eorū etate adhuc s̄m interiorem hominē parua et infirma
eos admonēs. [Respōdit eis iesus. Modo creditis. Ecce
venit hora/ꝛ iā venit:vt dispergamini vnusquisq̄ ī ꝓpria
et me solū relinquatis. Et non sum solus: quia pater mecū
est.] Pauloante dixerat:relinquo mūdū et vado ad p̄rem Trac.cij.
nunc dicit pater mecum est. Quis vadit ad eum q̄ cum illo ca.in fine.
est? Sed hoc ītelligēti est verbū:nō intelligēti ꝓuerbiū:sic
tn̄ quomō a paruulis nō intelligit ꝛ vtcūq̄ sugit:ꝛ eis etiā
si non prebet q̄ nōdū eū capiūt solidū cibum: lacteum non
denegat alimentum. Ex hoc alimento est qđ sciebant eum
nosse omnia: nec opus ei esse vt eum q̄s interroget. Quod
quidē cur dixerit:queri potest. Uidetur enim potius fuisse
dicendū:non opus est tibi vt quēq̄ interroges:nō vt q̄s te
interroget. Dixerunt q̄ppe:scimus q̄ nosti omnia: et vtiq̄
q̄ nouit omnia magis a nesciētibus interrogari solet vt in
terrogantes audiant qđ volūt ab eo qui nouit oīa:nō ipse

interroget:tanc̄ volens aliq̄d scire qui nouit oia. Quid si bi ergo vult q̄ ei quem sciebāt nosse omnia cum dicere debuisse videant:nō opus est tibi vt quēc̄ iterroges:dicēdū potius putauerūt:non opus est tibi vt quis te interroget? Quid q̄ vtrūc̄ legim⁹ factū:et interrogasse scz dñm ꝛ interrogatū fuisse? Sed hoc cito soluit:q̄ hoc nō ei sed illis poti⁹ opus erat quos interrogabat:vel a quib⁹ interrogabatur. Nec̄ em̄ aliquos ille iterrogabat vt ab eis aliquid disceret:sed eos potius vt doceret q̄ interrogabāt eum volentes ab eo aliq̄d discere. Illis ꝓfecto id opus erat vt scirent aliqua ab illo q̄ nouerat omnia. Mirū ergo,ppterea ei opus non erat vt cum quis interrogaret:q̄m nos quādo interrogamur ab eis qui volūt aliq̄d a nobis scire:ex ipsis iterrogationib⁹ eorū cognoscim⁹ q̄d velint discere. Opus est ergo nobis ab eis interrogari quos docere aliq̄d volumus:vt inquisitiones eox quibus respondendū est nouerimus. Illt aūt ne id quidem op⁹ erat qui oia nouerat:nec op⁹ habebat quod ab eo quisq̄ scire vellet per eius cognoscere interrogationē:q̄ prius q̄c̄ iterrogaret:interrogaturi nouerat volūtatē. Sed ideo se patiebat interrogari:vt vel eis q̄ tunc aderant vel qui hec siue dicta fuerant audituri: siue scripta lecturi quales essent a q̄b⁹ interrogabat ostenderet:eoq̄ modo nossem⁹ vel quib⁹ nō circūuenirek fraudi bus vel quib⁹ apud eū ꝓficeret accessib⁹. Ꝓreuidere aūt cogitationes hoim: ꝛ ideo non op⁹ habere vt eum quis interrogaret magnū deo nō erat:sed magnū pariter erat q̄ ei dicebant:in hoc credimus q̄a deo existi. Multo autem malus erat ad qđ itelligēdū eos volebat extēdi ꝛ crescere quod cum illi dixissent verū dixissent/a deo existi:ait ille pater mecū est:ne sic a patre filiū cogitarēt exisse vt putarent etiā recessisse. Deinde sermonē istū magnū prolixūc̄ concludens:⌊hec inquit locut⁹ sum vobis:vt in me pacem habeatis. In mūdo pressurā habebitis:sed confidite: ego vici mūdū.⌋ Illud initiū fuerat habitura ista pressura: de quo supertius vt eos ostenderet paruulos q̄b⁹ adhuc nō intelligentib⁹ ꝛ aliud ꝓ alto sentientib⁹ ꝓuerbia quodāmodo essent q̄ cū magna ꝛ diuina dixisset:ait. Modo creditis Ecce venit hora ꝛ iā venit:vt dispergamini vnusquisq̄ in ꝓpria. Ecce initiū pressure:sed non eo modo pseueraturc. Quod eni adiūrit et me solū relinquatis:nō vult eos tales esse in consequēti pressura:quā post eius a scensionē in mūdo fuerāt habituri vt relinquāt eū:sed vt in illo pacem habeāt pmanentes in eo. Non em̄ quādo cōprehensus est tantūmodo carne sua eius carnē:verūetiā mēte reliquerūt fidem. Ad hoc ptinet q̄d ait. Modo creditis. Ecce venit hora vt dispergamini in ꝓpria:ꝛ me solū relinquatis. Tanc̄ diceret. Tunc ita pturbabimini:vt etiā q̄d modo creditis relinquatis. Venerūt em̄ ad tātā desperationē ꝛ sue pristi ne fidei(vt ita dixerim)mortē c̄ta apparuit ī illo cleopha qui post eius resurrectionē cū illo se loqui nesciens:ꝛ quid Lu.xxiiij ei contigerit narrans. Nos inquit sperabamus q̄d ipse fuerat redemptur⁹ israel. Ecce quomodo eū reliquerāt: desperendo etiam ipsam fidem qua in eum credideràt. In ea vero pressura quā post eius glorificatiōem accepto spū sancto pertulerūt:nō eum reliquerunt:et c̄tuis fugerent de ciuitate in ciuitatē ab ipso non refugerūt: sed vt habentes pressuram in mūdo:in illo pacē tenerent:nō ab ipso refugerūt:sed ipm refugiū potius habuerunt. Dato quippe illis spūsancto factum est in eis q̄d nūc dictum est eis. Confidite:q̄ ego vici mundū. Considerunt et vicerūt. In quo nisi ī illo:? Nō enī vicisset ille mūdus si membra eius vinceret j.Cor.xv. mūdus. Unde ait apostolus. Gratias deo q̄ dat nobis victoriā:cōtinuoc̄ subiecit. Per dominū nostrū iesum xp̄m qui dixerat suis. Confidite: ego vici mundum.

Tractatus.cxiij.

Cap.xvij. ¶Hec locut⁹ est iesus:ꝛ subleuatis oculis in celum dixit. Pater venit hora:clarifica filium tuū vt ꝛ filius tuus clarificet te.

A ATte ista que nūc sumus adiuuante domino tractaturi:dixerat iesus. Hec locut⁹ sum vobis:vt in me pacem habeatis. Que non recentior paulo superius ab eo dicta: sed omnia debem⁹ accipere:siue quecūc̄ illis locut⁹ est ex quo eos cepit habere discipulos:siue certe ex quo post cens exorsus est hunc admirabilem,pli x̄ūc̄ sermonem. Talem q̄ppe cōmemorauit causam cur eis sit locut⁹:vt ad eum finem rectissime referātur vel omnia que locut⁹ est eis:vel ea maxime que dixit tam ꝓ eis moriturus:tanc̄ verba nouissima:postea q̄ de cōsulto sancto ille q̄ eū fuerat traditurus egressus est. Hanc ergo cōmēdauit causam sermonis sui vt in illo pacē haberēt ꝓpter quod totum agitur:q̄d christiani sumus. Hec etiam pax finem temporis nō habet:et omnis pie nostre inētionis actionisq̄ finis ipsa erit. Ꝓpter hāc sacramētis eī imbuimur:ꝓpter hanc mirabilib⁹ ei⁹ operib⁹ et sermonib⁹ erudimur ꝓpter hanc spirit⁹ eius pignus accepim⁹ ꝓpter hanc credim⁹ in eū et speram⁹:ꝛ eius amore quantū donat accēdimur. Hac pace in pressuris omnib⁹ consolamur:hac a pressuris omnib⁹ liberamur:ꝓpter hanc oēs tribulatiōem fortiter sustinem⁹:vt in hac feliciter sine vlla tribulatione regnem⁹. Merito ad eum clausit verba q̄ pax intelligētib⁹ discipulis erant ꝓuerbia:intellecturiores q̄b eis dedisset promissum spiritūsanctū: de quo superius ait. Hec locutus sum vobis:apud vos manens. Paraclit⁹ autem spūssanctus quē mittet pater in nomine meo:ille vos Jo.xiiij docebit oia:et suggeret vobis omnia q̄cūc̄ dixero vobis. et xvj. Hec nimirū futura fuerat illa hora: qua se ꝓmiserat nō ī ꝓuerbijs locuturū:sed palam de patre annunciaturū. Eadē quippe illius verba reuelante spūsancto:intelligentib⁹ iam nō erāt futura,puerbia. Nec̄ enim loquēte in eox cordibus spūsancto:taciturus erat vnigenit⁹ filius qui oīxit in ea hora palam se illis de patre annūciaturum:q̄b eis vtiq̄ iam intelligētib⁹ nō esset ꝓuerbiū. Sed hoc quoq̄ ipm quomodo simul loquant in suox spiritualium cordibus ꝛ dei filius ꝛ spūssanct⁹:immo ipsa trinitas que ineffabiliter operat:intelligentib⁹ est verbum: non intelligentib⁹ aūt ꝓuerbium. Cum ergo dixisset ꝓpter quid oīs sit locut⁹:vt in illo scilicet pacē haberēt:in mūdo habebitis pressurā:exortatus q̄c̄ fuisset vt confiderent q̄ ipse vicit mūdum eo qui erāt ad illos sermone finito. deinde ad patrem verba direxit:ꝛ orare iā cepit. Sic em̄ euāgelista sequit oēs. ⌊Hec locut⁹ est iesus:ꝛ subleuatis oculis in celū dixit Pater venit hora:clarifica filiū tuū.⌋ Poterat dūs noster vnigenit⁹ ꝛ coetern⁹ patri in forma serui:ꝛ ex forma serui si hoc op⁹ esset orare silētio. Sed ita se patri exhibere voluit precatorē. vt meminisset se esse doctorē. Proinde quā fecit orationē ꝓ nobis:notā fecit ꝛ nobis: q̄m tanti magistri nō solum ad ipos sermocinatio:sed etiā ꝓ ipsis ad patrē oratio disci pulorum esset edificatio:ꝛ si illorum qui hec dicta aderāt auditurī:ꝓfecto ꝛ nostra qui fueramus conscripta lecturi. Quapropter hoc q̄d ait:pater venit hora:clarifica filiū tuū:ostendit omne tempus:et quid quādo faceret vel fieri sineret ab illo esse dispositū qui tempoī subditus non est:q̄m que futura erāt per singula tpa in dei sapientia causas efficientes habēt:in qua nulla sūt tempora. Non ergo credatur hec hora fato vrgēte venisse:sed deo potius ordināte:nec ei sidera necessitas x̄pi connexuit passionē. Nihil em̄ vt sidera mori cogerēt syderum conditorem. Nō irasc̄ christum tempus vt moreret impegit:sed tempus christus quo moreret elegit: q̄ etiam tempus quo de virgine natus est cū patre constituit de quo sine tēpore natus est. Sm quā verā sanc̄ doctrinā etiā paulus apostolus. Cū autem venit inq̄t plenitudo tpis misit deus filium suum. Et deus ꝓ ꝓphetā. Tempore ait accepto exaudiui te:et in die salutis adiuui te. Et rursus apostol⁹. Ecce nūc temp⁹ acceptabile:ecce nunc dies salutis. Dicat ergo pater venit hora:ei patre disposuit omnes horas:tāc̄ dicens. Pater q̄d propter homies ꝛ apud homies ad me clarificandō simul cōstituim⁹ venit hora:clarifica filium tuū: vt filius tuus clarificet te. Clarificatū a patre filiū nōnulli accipiūt in hoc q̄d ei non pepercit:sed ꝓ nobis omnib⁹ tradidit eū. Sed si passione clarificat⁹ dicit:c̄tomagis resurrectiōe? Nam in passione magis ei⁹ humilitas c̄ claritas cōmēdat:ipso attestante q̄ dicit. Humiliauit semetipsum: factus obediens vsq̄ ad mortē:mortē autem crucis. Deinde sequit:ꝛ de ea clarificatione tam dicit. Propter q̄ ꝛ deus illū exaltauit ꝛ donauit ei nomen q̄ est sup omne nomen: vt in nomine ihu omne genu flectat:celestiū terrestriū et infernorū:et oīs

lingua cōfiteatur q: dns iesus christus in gloria est dei patris. Hec est glorificatio domini nostri iesu xp̄i: que ab eis resurrectione sumpsit exordium. Humilitas ergo ei⁹ incipit in sermone apti ab eo loco vbi ait. Semetipsum exinanivit formā serui accipiens:ꝛ quenit vsq̄ ad mortē crucis Claritas vero eius incipit ab eo loco vbi ait. Ꝓpter q̄d et deus exaltauit eū:ꝛ peruenit q̄d in gloria est dei patris. Nam ꝛ ipm nomen si inspiciātur codices greci ex qua lingua epistole apostolice translate sunt in latinum q̄d hic legitur gloria ibi legitur Δοξα Unde verbū deriuatū est in greco vt diceret Δοξασων:quod interpres latinus ait clarificā:cū posset etiam glorifica dicere q̄d tantūdem valet. Et ideo posset etiam in apostoli epistola vbi est gloria claritas poni:q̄d si fieret/tantūdem valeret. Ut autē non recedat a verbox sonis:quēad modum a claritate clarificatio sic a glia glorificatio deriuat. Ut ergo mediator dei et hominū homo christus iesus resurrectiōe clarificaret vel glorificaret:prī humiliat⁹ est passione. Non em̄ a mortuis resurrexisset:si mortu⁹ nō fuisset. Humilitas claritat⁹ est me ritū:claritas humilitatis est premium:sed hoc factū est in forma serui. In forma vero dei semp fuit semper erat clara:immo non fuit quasi iam non sit: nec erit quasi nōdum sit. Sed sine initio:sine fine semp est claritas. Quod ergo ait:pater venit hora clarifica filiū tuum:sic intelligendum est tāq̄ dixerit. Venit hora seminande humilitatis:fructū nō differas claritatis. Sed quid sibi vult quod sequtur⌊vt filius tuus clarificet te.⌋ Nunquid etiā deus pater humilitatem pertulit carnis siue passionis: ex qua illum clarificari oporteret? Quomodo igitur eum clarificaturus erat filius cuius claritas sempiterna:nec ex forma humana potuit videri minor:nec in diuina posset esse ampliox. Sz istā quēstionem in hūc sermonem nolo coartare: aut hinc eum facere longiorem.

Tractatus.cv.

¶Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis: vt omne quod dedisti ei det eis vitam eternam:hec est autem vita eterna vt cognoscāt te solum verū deum: et quē misisti iesum christum. Ego te clarificaui sup terram:opus consummaui: quod dedisti mihi vt faciam:ꝛ nunc clarifica me tu pater apud temetipsum claritate quam habui ꝓius q̄m mundus esset apud te.

A SOlificatū a patre filiū sm formam serui quam p̄ susceperat a mortuis et ad sua dexterā collocauit:res ipsa indicat ꝛ null⁹ ambigit x̄pianus. Sed q̄m nō tantū dixit: pater clarifica filiū tuū sed addidit etiā.⌊vt filius tuus clarificet te.⌋ merito queritur/quomodo patrem clarificauerit filī? cum sempiterna claritas p̄is nec diminuta fuerit i forma humana:nec augeri potuerit in sua pfectione diuina:sed in seipsa claritas p̄is nec minui nec augeri potest. Apud homines aūt proculdubio minor erat:quādo in iudea tātūmodo de⁹ notus erat. Rotundū a solis ortu vsq̄ ad occasum laudabāt pueri nomē dñi. Hoc autē q: per euāgeliū christi factū est vt per filiū pater innotesceret gentib⁹:profecto patrem clarificauit ꝛ filī?. Si autē tantūmodo mortu⁹ fuisset filī? nec resurrexisset:proculdubio nec a patre clarificat⁹ esset nec patrē clarificasset. Nunc aūt resurrectione clarificat⁹ a patre:resurrectiōis sue predicatione clarificat patrē. Hoc quippe apperit ordo ipse verbox. Clarifica inq̄t filium tuum:vt filius tu⁹ clarificet te. Tāc̄ diceret. Resuscita me vt inotescas toto orbi p me. Deinde magis magisq̄ pandens quo modo clarificet patrē filī?. ⌊sicut dedisti iquit ei potestatē omnis carnis:vt omne q̄d dedisti ei det eis vitā eternam.⌋ Omnē carnē dixit omnē hominē a parte totū significans: quā admodū rursus a parte superiore significat⁹ est homo totus:vbi ait apostolus. Omnis aia potestatib⁹ sublimioribus subdita sit. Quid em̄ dixit omnis aia: nisi ois homo? Et hoc aūt q̄d potestas christo a patre data est omnis caro nis:sm hoiem intelligēdum est. Nam sm deū oia p ipsum facta sunt:ꝛ in ipso cōdita sunt oia in celo et in terra/visibilia et inuisibilia. Sicut ergo dedisti ei potestatē (inq̄t) oīs carnis:ita te glorificet filī? tu?:id est notum te faciet omni carni quā dedisti ei. Sic enim dedisti:vt ome q̄d dedisti ei det eis vitā eternā.⌊Hec est aūt inq̄t vita eterna:vt cognoscant te solum verū deū:ꝛ quem misisti iesum xp̄m.⌋ Dedoxox est:vt te ꝛ quē misisti iesum xp̄m cognoscāt solū verū deū. Consequēter em̄ ꝛ spīritussanct⁹ intelligit:q: spīritus est p̄is ꝛ filij:tanc̄ charitas substantialis ꝛ consubstātialis amborū:quoniam nō duo dij pater et filius: nec tres dij pater ꝛ filius ꝛ spūssanctus:sed ipa trinitas vnus solus verus de⁹. Hec idem tñ pater qui filī?: nec idem filius qui pater:nec idē spūssanct⁹ qui pater ꝛ filius: q̄m tres sunt pater ꝛ filī? ꝛ spūssanctus:sed ipa trinitas vn⁹ est deus. Si ergo eo modo te glorificat filī? sicut dedisti ei potestatē oīs carnis:et sicut dedisti vt omne q̄d dedisti ei det eis vitam eternā:ꝛ hec est vita eterna vt cognoscāt te. Sic te igit filī? glorificet: vt oīb⁹ quos dedisti ei te cognitum facit. Ꝓorro si cognitio dei est vita eterna:tātomagis viuere tēdim⁹ c̄tomagis in hac cognitiōe ꝓficim⁹. Non autē morietur in vita eterna. Tunc ergo dei cognitio pfecta erit:q̄n nulla mors erit. Sūma dei tūc clarificatio:q: summa gloria:que gece dicitur Δοξα. Unde dictum est Δοξασων: quod latini quidā interpretati sunt clarifica/quidā glorifica: a veterib⁹ autē gloria qua glorioſi homines dicunt:ita est diffinita. Gloria est frequēs de aliquo fama cū laude. Ut si homo laudat cum fame credit:quomō deus laudabit:quando ipse videbit? Ꝓpter quod scriptū est. Beati qui habitāt in domo tua:in secula seculoꝝ laudabūt te. Ibi erit dei sine fine laudatio: vbi erit dei plēa cognitio:ꝛ q: pleua cognitio ideo sūma clarificatio vel glorificatio. Sed p̄t? hic clarificat de⁹ oum annunciat? hominib⁹ innotescit:et p fidem credētiū predicat. Ꝓpter q̄d dicit.⌊Ego te clarificaui sup terram:opus consummaui q̄d dedisti mihi vt faciā.⌋ Non ait:iusisti:sed dedisti vbi cōmēdatur euidens gratia. Quid em̄ habet q̄d nō accepit etiā in vnigenito bumana natura? An nō accepit vt nihil mali sed bona faceret oīa:quando in vnitatem p̄sone suscepta est a verbo per q̄d facta sunt oīa? Sed quomodo ꝓsummauit opus quod accepit vt faciat:cū restet adhuc passionis experimētum:vbi martyrib⁹ suis maxime prebuit q̄d sequerent exēplū. Unde ait apostolus petrus. Christ⁹ passus est pro nobis relinquens nobis exēplū vt sequamur vestigia eius:nisi q: consummasse dicit q̄d se consummaturo esse certissime nouit. Sicut longe ante in ꝓphetia preteriti tēporis vsus est verbis quando post annos plurimos futuꝝ fuerat q̄d dicebat. Foderūt inquit manus meas et pedes meos/dinumeraueruntoia ossa mea. Non ait fodient et dinumerabunt. Et in hoc ipso euangelio:oia iquit:que audiui a patre meo nota feci vobis: q̄d⁹ ait postea:adhuc multa habeo vobis dicere:sz nō potestis portare modo. Qui em̄ certis ꝛ immutabilib⁹ causis omnia futura predestinauit:q̄d factur⁹ est fecit. Hā et ꝓphetā dictum de illo est. Qui fecit que futura sunt.

Scōm hoc etiam q̄d sequtur dicit. ⌊Et nūc clarifica me tu p̄ apud temetipm:claritate quā habui ꝓius q̄m mūd⁹ † esset apud te.⌋ Nam supra dixerat. Pater venit hora clarifica filium tuū:vt et filius tuus clarificet te. In quo verboꝝ ordine ostēderat p̄i⁹ a patre clarificandum filiū: vt p̄em clarificaret ꝛ filī?. Modo autē dixit:ego te clarificaui sup terrā:opus consummaui quod dedisti mihi vt faciā:ꝛ nūc clarifica me: tanc̄ prior ipse patrem clarificauerit:a quo deinde vt clarificet exposcit. Ergo intelligēdū est vtroq̄ verbo superius vsum sm id q̄d futurū erat:eoꝝ ordine q̄d futurū erat:clarifica filiū vt te clarificet filius: modo vero vsum fuisse verbo preteriti tpis:de re futura vbi ait. Ego te clarificaui super terrā:opus consummaui quod dedisti mihi vt faciam. Deinde dicēdo:ꝛ nūc clarifica me tu pater apud temetipm quasi posterius esse clarificandus a patre quē prius ipse clarificauerat:qd ostendit nisi superius vbi ait/ego te clarificaui sup terrā:ita locutū se fuisse tāc̄ fecisset q̄d factur⁹ esset. hic aūt poposcisse vt pater faceret p q̄d illud filius facturus esset:id est vt p̄ clarificaret filium:p quam filij clarificationem etiam filius clarificaturus esset patrem. Deniq̄ si de re que futura erat ponamus etiam futuri temporis verbum:vbi pro tempore futuro posuit ipse

Coloſ.j.

B

j.Cor.xiiij

pū.lxxxiij

j. Pet.ij.

ꝛ.xvj.ca.ꝛ tracta.

lxxxvj.a.

ꝛ.xvj.b.et tracta.

xcvj.a.

C

†al. fieret

preteritū nulla sententie remanebit obscuritas: velut si diceret. Ego te clarificabo sup terrā: opus consummabo qđ dediſti mihi vt factā. Et nūc clarifica me tu pater apud te metipſum. Nempe ita planum est: sicut illud vbi ait: clarifica filiū tuū: vt filiꝰ tuus clarificet te: z ipsa est omnino sententia: nisi qz hic dictus est eiusdē clarificationis modus: ibi autē tacitus tāc illud ipsō exponeretur eis quos poterat permouere: quomodo pater filiū: et maxime quomodo pſem clarificaret z filius. Dicēdo em̄ clarificari a se pſem sup terram: se autem a patre apud eūdem patrem: modum profecto vtriuſc clarificationis ostendit. Ipse quippe patrē clarificauit super terrā eū gentibꝰ predicādo: pater vero ipm apud semetipsum ad suā dexterā collocando. Sed ideo postea de clarificando pſe vbi ait: ego te clarificaui: verbum preteriti temporis ponere maluit: vt mōstraret in predestinatione iam factum: z p iā facto habēdum qđ certissime fuerat futurū: id est vt a patre apud patrē glorificatus: patrem super terrā glorificaret z filius. Sed hāc pdestinationem in sua clarificatione manifestius aperuit: qua eum clarificauit pater in eo quod adiūxit: [clarifica quam habui priuſc mūdus † esset apud te.] Ordo verborum est quam habui apud te priuſc mūdus esset. Ad hoc valet qđ ait: z nūc clarifica me: hoc est sicut tūc ita et nūc. Sicut tūc predestinatione: ita z nūc perfectione: fac in mundo quod apud te iam fuerat ante mūdum: fac in suo tēpore qđ ante omnia tempora statuisti. Hoc quidā sic intelligendum putarunt: tāc natura humana que suscepta est a verbo cōuertere in verbum: et homo mutaretur in deum: immo si dilligentius qđ opinati sunt cogitemus: homo periret in deo. Non enī ſc̄s ex ista mutatione hominis vel duplicari dei verbū dicturꝰ est vel augeri: vt aut duo sint quod vnū fuit aut amplꝰ sit quod minus fuit. Porro si natura humana in verbū mutata atc̄ conuersa verbū dei ꝯtum erat et qđ erat hoc erit vbi est homo si nō perit? Sed ad hāc opinionem quā veritati prorsus non video cōuenire: nihil nos vget: si filio dicente: z nūc clarifica me tu pr̄ apud temetipm claritate quam habui priuſc mundus esset apud te: intelligam̄ predestinationē claritatis humane que in illo est nature: ex mortali immortalis apud patrem future: et hoc iā predestinando factū fuisse antec̄ mundus esset: qđ in mundo etiā suo tempore fieret. Si enī de nobis dixit apostolus sicut elegit nos in ipso ante mūdi constitutionē: cur abhorrere putak a vero: si tunc pater caput nostrum glorificauit quādo nos in ipso vt membra eius essemus elegit? Sic em̄ nos electi quomodo ipse clarificatus: quia priuſc mūdus esset nec nos eram̄ nec ipe mediator dei z hoim̄ hō xp̄s iesus. Sed ille qui per ipsum inc̄tū verbū eius est etiam q futura sunt fecit: z vocat ea q nō sunt tāc sint: profecto ſm id qđ mediator dei z hominū homo est ante mundi constitutionem pro nobis deus pater glorificauit ipm: si tūc elegit etiā nos in ipso. Quid em̄ dicit apostolus? Scimus autem quoniam diligentibꝰ deum omnia cooperant in bonū his qui ſm propositū vocati sunt. Quos enim prescīuit et pdestinauit cōformes fieri imaginis filij ei⁹: vt sit pmogenitus in multis fratribus. Quos aūt predestinauit illos z vocauit: nisi forte ipm pdestinatū dicere formidabim⁹/ qz de nobis tantū vt efficiamur cōformes imaginis eius hoc dixisse videtur apostolꝰ. Quasi vero quiſc̄ regulam fidei fideliter intuens filium dei negaturus est predestinatum: qui eū negare hominē nō potest? Recte quippe dicitur nō predestinatꝰ ſm id qđ est verbū dei de⁹ apud deū: vt quid em̄ predestinaretur cum iam esset quod erat sine initio sine termino sempiternꝰ? Illud em̄ predestinatū erat qđ nōdū erat: vt sic suo tēpore fieret: quēadmodū ante omnia tēpora pdestinatū erat vt fieret. Quisquis igit dei filiū predestinatū negat: hūc eūdem filium hominis negat. Sed propter contēctiosos etiā hinc audiam⁹ apostolū in suaꝫ exordio litteraꝫ. Nam z in pma epistolarū eius q est ad romanos: z ipsi⁹ epistole pncipiū est vbi legitur. Paulꝰ seruus iesu christi vocatꝰ apostolus segregatꝰ in euāgeliū dei qđ ante promiserat p prophetas suos in scripturis sanctis de filio suo q factꝰ est ei ex semine dauid ſm carnē: q predestinatꝰ est filius dei in virtute ſm spm̄ sanctificationis ex resurrectiōe mortuoꝝ. Scdm hāc ergo predestinationē etiā clarificatꝰ est autec̄ mūdꝰ esset: vt esset claritas eius ex resurrectione mortuoꝝ: apud patrē ad cuius dexterā sedet. Cum ergo videret illius pdestinate sue clarificationis vnisse iam tēpus: vt et nunc fieret in redditione qđ fuerat in predestinatione iam factum: ozauit dicens. Et nūc clarifica me tu pater apd temetipm claritate quā habui priuſc mūdus esset apud te. Tanc̄ dicerēt. Claritatē quā habui apud te: id est illā claritatē quā habui apud te in predestinatione tua: iā tēpus est vt apud te habeam etiam vitam in dextera tua. Sed qm̄ nos diu tenuit hui⁹ discussio questionis: alio que sequūtur sermone tractata sunt.

Tractatus.cvj.

¶ Manifestaui nomen tuum hominibus: quos dediſti mihi de mūdo. Tui erant et mihi eos dediſti z sermonem tuū seruauerunt. Nunc cognouerunt: quia omnia que dediſti mihi abs te sunt. Quia verba que dediſti mihi dedi eis: et ipſi acceperunt et cognouerunt vere qz a te exiui et crediderunt quia tu me miſiſti.

In his vbis dominꝰ sicut ipse donauerit sermone isto disputaturi sum⁹ que ita se habent. [Manifestaui nomen tuū hoibus: quos dediſti mihi de mūdo.] Quod si de his tantum dicit discipulis cum quib⁹ cenauit: z ad quos antec̄ ozare tuc̄perat tā multa locutus est: non pertinet hoc ad illam clarificationē siue vt alij interpretati sunt glorificationem: de qua superius loquebatur: que filius clarificat vel glorificat patrē. Quāta est eiū vel qualis gloria: duodecim vel vndecim potiꝰ innotuisse mortalibus? Si autem quod ait/ manifestaui nomen tuū hominib⁹ quos dediſti mihi de mūdo: ostis hic itelligi voluit etiam qui in eū fuerant crediturꝰ ad eī magnā que futura erat ex omnib⁹ gentibus ecclesiā pertinentib⁹ de qua in psalmo canit in ecclesia magna confitebor tibi: est plane ista clarificatio qua filiꝰ clarificat patrē cum eius nomen notū facit oib⁹ gentib⁹: z tā multis generationib⁹ hoim. Et tale est hoc qđ ait: manifestaui nomē tuū hominib⁹ quos dediſti mihi de mundo: quale illud qđ paulo ante dixerat: ego te clarificaui sup terrā: p tpe futuro z illic z hic pteritū ponens: sicut q̄ sciret pdestinatū esse vt id fieret: et ideo feciſse se dicēs qđ erat sine vlla dubitatione factur⁹. Sed de illis q̄bꝰ erant discipuli eius: non de oib⁹ q in illū fuerāt crediturꝰ eū dixisse qđ dixit/ manifestaui nomen tuū hominibus quos dediſti mihi de mundo: ex quo sequuntur credibilius esse demonstrant. Cū enim hoc dixisset adiunxit. [Tui erant: et mihi eos dediſti: et sermonem tuū seruauerunt. Nunc cognouerūt qz omnia q dediſti mihi abs te sunt verba q̄ dediſti mihi dedi eis: et ipſi acceperunt z cognouerunt vere: qz a te exiui z crediderūt et tu me miſiſti.] Quāc̄ et hec omnia de futuris omnibus fidelibus dici potuerūt specie perfecta cum adhuc essent futura: sed vt de his solis quos tunc habebat discipulis hoc loqui intelligatur: illud magis vrget quod paulo post ait: cum essem cū eis ego seruabā eos in nomine tuo. Quos dediſti mihi custodiui et nemo ex his perijt nisi filius perditionis: vt scriptura adimpleatur: iudam ſignificans q̄ tradidit eum. Ex isto quippe duodenario numero apostolorꝫ perijt. Deinde subiungit. Nūc autē ad te venio: vnde manifestum est eum de corporali sua dixisse presentia: cum essem cū eis ego seruabā eos: veluti iā cum eis ea presentia nō esset. Eo modo em̄ significare voluit ascēsionem suam mox futurā: de qua dixit. Nunc aūt a te venio: iturus vtiq; ad dexterā patris vnde vēturꝰ est ad viuos z mortuos iudicandos: presentia itidē corporali ſm fidei regulā ſinc̄ doctrinā. Nam presentia spirituali cum eis erat vtiq; venturus post ascensionē suā: z cū tota ecclesia sua in hoc mundo vsq; in cōsummationē seculi. Non itaq; recte intelligitur de quib⁹ dixerit: cum essem cū eis ego seruabam illos: nisi hi quos in se credētes seruare iā ceperat presentia corporali: et quos relicturus fuerat absentia corporali: et quos relicturus fuerat absentia corporali: et cū patre seruaret presentia spūali: post vero adūgit z certos suos: vbi dicit. Non p his autē rogo tantū: sed z p his q crediturꝰ sunt p verbū eoꝝ in me. Vbi manifestꝰ est

quod non de omnibus ad eū pertinētib⁹ superius loquebatur. ab eo loco vbi ait: manifestaui nomen tuum hominib⁹ quos dediſti mihi: sed de his tantū q eum cū illa diceret audiebant. Vb ipso itaq; orationis eius exordio vbi subleuatis oculis in celū dixit: pater venit hora clarifica filium tuum vt filiꝰ tuus clarificet te: vsq; ad illud quod paulo post ait: et nunc clarifica me tu pater apud temetipsum claritate quā habui priuſc mūdus esset apud te: omnes suos volebat intelligi: qb⁹ notū faciendo patrem clarificat eum. Cū enim dixisset vt filiꝰ tuus clarificet te: mox quēadmodū id fieret demonstrauit dicens. Sicut dediſti ei potestatē oīs carnis: vt omnes quod dediſti ei det eis vitam eternā. Hec est vita eterna: vt cognoscant te solum verū deum: et quem miſiſti iesum christum. Non enim potest cognitione hominum clarificari pater: niſi z ille cognoscatur per quem glorificatur: id est per quē populis inotescit. Hec est glorificatio patris que nō circa solos illos apostolos facta est: ſz circa omnes homines fit qb⁹ in suis mēbris caput est christꝰ. Nec enim de solis apostolis potest itelligi: sicut dediſti ei potestatem omnis carnis vt omne qđ dediſti ei det eis vitā eternā: sed vtiq; de omnib⁹ quib⁹ in eū credentib⁹ vita eterna datur. Jam nunc ergo videam⁹: quid de illis a quibus tūc audiebatur discipulis suis dicat. Manifestaui inquit nomen tuū hominib⁹ quos dediſti mihi. Nō ergo nouerāt dei nomē cū essent iudei? Et vbi est quod legit. Notꝰ in iudea de⁹: in israel magnū nomē eius? Ergo manifestaui nomen tuum hominibus istis quos dediſti mihi de mundo q me audiūt hec dicentē: nō illud nomē tuū quo vocaris de⁹: sed illud quo vocaris pater meus: qđ nomen manifestari ſm ipsius filij manifestatione nō posset. Nā qđ de⁹ dicit vniuerse creature: z oīb⁹ gentib⁹ antec̄ in christū crederēt/ nō omni modo esse potuit hoc nomen ignotum. Hec est enim vis vere diuinitatis: vt creature rationali iā rationi venienti nō omnino ac penitus possit abscondi. Exceptis enim paucis in quib⁹ natura nimiū deprauata est: vniuersum genus humanū deū mūdi hui⁹ fatet auctorē. In hoc ergo quod fecit hūc mūdū celo terraq; cōspicuū: z antec̄ imbuerentur i fide christi: not⁹ omnib⁹ gentib⁹ de⁹. In hoc aūt qđ non est in iniurijs suis et cū dijs falsis colendus: not⁹ in iudea de⁹. In hoc vero quod pater est hutus christi per quē tollit peccata mundi: hoc nomen ei⁹ prius occultū omnib⁹: nunc manifestauit eis quos dedit ei pater ipse de mundo. Sed quomodo manifestauit si nondū venit hora: de qua superius dixerat qđ veniret hora cū iam non in prouerbijs inquit loquar vobis: sed palā de patre meo annūciabo vobis. An vero annūciatio manifesta putabitur i prouerbijs? Cur ergo dictum est palā ānūciabo vobis: nisi qz i puerbijs nō est palam. Qđ aūt in prouerbijs occultatur sed verbis manifestatur: p oculdubio palā dicitur. Quō ergo manifestauit: qđ nondū palā dixit? Proinde sic intelligendum est pro tēpore futuro preteritū positū: quēadmodū illud: omnia que audiui a patre meo nota feci vobis. Quod nondū fecerat sed loquebatur quasi fecisset: qđ immobiliter esse prefixum sciebat vt faceret. Quid est aut€ [quos dediſti mihi de mūdo?] Dictū est enim de illis qđ non essent de mūdo: sed hoc illis regeneratio prestitit non generatio. Quid est etiam qđ sequitur: [tui erant z mihi eos dediſti:] An aliquando erant patris: quando non erant vniuersi filij eius: et habuit aliqñ pater aliquid sine filio? Absit. Verūtamen habuit aliquid aliquando deus filius: quod nondū habuit idēipe homo fieret. quia nondū erat homo factus ex matre: quādo tamen habebat vniuersa cū patre. Quapropter qđ dixit/ tui erāt: non inde se separauit de⁹ filiꝰ sine quo nihil vnq̄ pater habuit. Sed solet ei tribuere omne qđ pōt: a quo est ipse q pōt. A quo enim habet vt sit/ ab illo habet vt possit: z simul vtrū ea semper habuit: quia nunq̄ fuit et non potuit. Quo circa quicqđ potuit pater/ semper cum illo filius potuit: quoniā ille qui nūq̄ fuit et non potuit: nunq̄ sine patre fuit: nūq̄ sine illo pater fuit. Ac per hoc sicut pater eternꝰ omnipotēs: ita filiꝰ coeternꝰ omnipotens. Jd enim potius verbū e verbo interpretatur: ſi proprie volumus dicere qđ a grecis dicit παντα χρος: quod nostri non sic interpretarētur: vt ol potens dicerent: cū sit παντα κρατος omnitenēs: nisi tm dum valere sentirent. Quid ergo vnq̄ habere potuit eternꝰ omnitenens qđ non simul habuerit coeternus omnitenēs? Quod vtiq; ait: et mihi eos dediſti: hominē se accepisse hāc potestatem vt eos haberet ostendit: quoniam qui semp omnipotens fuit: non semp homo fuit. Quādoc̄ cum patri potius tribuisse videatur: vt ab illo eos acceperit: qm̄ ex ipso est quicqđ est de quo est: etiam ipe sibi eos dedit: hoc est cū patre deus christus homini christo: qđ cū patre non est homines dedit. Deniq; qui hoc loco dicit: tui erant z mihi eos dediſti: iam superius eisdem discipulis dixerat: ego vos ē mundo elegi. Cōteratur hic carnalis cogitatio atc̄ dispereat. De mundo sibi a patre dicit filius datos homines: quibus alio loco dicit. Ego vos de mūdo elegi. Quos deus filius de mundo elegit cū patre: id€ipse homo fiꝰ de mūdo eos accepit a patre. Non enim pater illos filio dedisset: nisi elegisset. Ac per hoc filius sicut non inde separauit patrem quando dixit: ego vos de mundo elegi: qm̄ simul eos elegit et pater: sic non inde separauit et se quando dixit: tui erant quia et ipsius filij pariter erant. Nūc aūt homo idem ipse filius accepit eos qui non erant ipsius: quia et formā serui accepit de⁹ id€: que nō erat ipsius. Sequitur ac dicit. [Et sermonem tuū seruauerunt. Nūc cognouerunt qz omnia q dediſti mihi abs te sunt: id est cognouerūt abs te sunt. Simul enim pater dedit omnia: cum genuit qui haberet oīa.] Quia verba (inquit) q̄ dediſti mihi dedi eis: z ipſi acceperunt: id est intellexerunt atq; tenuerunt. Tūc enim verbū accipitur: quando mēte percipitur. [Et cognouerunt (id€) vere quia a te exiui: z crediderunt quia tu me miſiſti:] z hic subaudiendū est vere. Quod enim dixit cognouerunt vere exponere voluit adiungendo: et crediderūt. Hoc itaq; crediderunt vere: qđ cognouerūt vere: id€ est enim a te exiui: qđ est tu me miſiſti. Cū ergo dixisset cognouerunt vere: ne q̄s putaret istā cognitionem tāc per speciem factam non per fidem exponendo addidit: z crediderunt: vt subaudiamus vere: et intelligam⁹ hoc dictum esse cognouerunt vere: qđ ē crediderunt vere. Non eo modo quem significauit paulo ante cū dixit. Modo creditis. Venit hora et iam venit: vt dispergamini vnusquisq; in propria: et me solum relinquatis. Sed crediderūt vere: id est quomodo credendum est ī: cōcusse: firme stabiliter: fortiter: nō iam in propria redituri et xp̄m relicturi. Adhuc ergo discipuli nō erant tales quales eos dicit verbis preteriti pōsis quasi iam nō essent: p: nuncias quales futuri essent: accepto scilicet spiritu sancto qui eos sicut promissum est doceret oīa: quē priuſc̄ acciperent: quomodo seruauerūt ei⁹ sermonē: quod de illis q̄si fecerint dixit: quando primus eoꝝ ter eum negauit: cū ex ore eius audisset qđ futurū esset homini qui eū coīa hominib⁹ negauisset? Dedit ergo eis verba sicut dixit: que dedit ei pater. Sed quādo illa nō foris in auribus sed intus in cordibus spiritualiter acceperunt: tunc vere acceperūt: z tūc vere cognouerunt: vere aūt cognouerunt: qz vere crediderūt. Ipſi autem filio quomodo pater ea verba dederit: quibus verbis homo poterit explicare. Facilloꝫ sane q̄stio videt: ſi ſm id qđ filius est hominis accepisse a patre illa verba creditur: quāc̄ natus ex virgine: quando et quomodo ea didicerit quis enarrabit: quādo etiā ipſam q̄ de virgine facta ē generationem eius quis enarrabit? Si vero ſm id qđ est ō patre genitus patriq; coeternus accepisse a patre ista ꝺba cogitatur: nihil ibi tēporis cogitetur quasi prius fuerit qui ea non habuerit atq; vt haberet q̄ non habebat acceperit: quoniam quicqđ de⁹ pater deo filio dedit gignendo dedit: ita enim dedit filio pater sine quibus filius esse non posset: sicut et dedit vt esset. Nam quomodo aliter verba daret alicui: in quo ineffabiliter dixit omnia? Sed iam que sequūtur alio sunt expectanda sermone.

Tractatus.cvij.

¶ Ego pro eis rogo non p mundo rogo: sed pro his quos dediſti mihi qz tui sunt. Et mea omnia tua sunt z tua mea sunt: et clarificatus sum in eis et iā nō sū in mūdo: z hi in mundo sunt et ego ad te venio. Pater sc̄tē: serua eos in nomie tuo quos dediſti mihi vt sint vnū sicut et nos. Cū essem cū eis ego seruabā eos in nomine tuo. Quos dediſti

mihi ego custodiui et nemo ex eis perijt nisi filiꝰ perditionis vt scriptura impleatur. Nūc autē ad te venio:et hec loquor in mundo vt habeant gaudium meum impletum in semetipsis.

A

Cum de his quos tā discipulos habebat dominꝰ loqꝛet ad patrem inter alia etiā dixit hoc. ⌊Ego pro eis rogo:non pro mundo rogo:sed pro his qꝫs dediſti mihi.⌋ Mūdū vult modo intelligi qui viuunt ſm cōcupiſcentiam mundi:et non ſunt in ea ſorte gratie vt ab illo eligantur ex mundo. Non itaqꝫ pro mundo ſꝫ pro his quos ei pater dedit rogare ſe dicit. Per hoc enim quod eos illi pater iam dedit factum eſt vt non pertineant ad eum mundū pro quo non rogat. Deinde ſubiūgit: ⌊quia tui ſunt.⌋ neqꝫ enim qꝛ pater eos filio dedit:amiſit ipſe quos dedit:cum adhuc filius ſequatur et dicat. ⌊Et mea omnia tua ſunt:ꝛ tua mea ſunt.⌋ Ubi ſatis apparet quomodo vnigeniti filij ſint oīa q̄ ſunt patris:per hoc vtiqꝫ qꝛ ēt ipſe deus eſt:et de patre patri eſt natus equalis:non quomodo dictū eſt vni ex duobꝰ filijs maioꝛi ſcilicet: tu mecū es ſemper et omnia mea tua ſunt. Illud enī dictū eſt de his oīnbꝰ creaturis que infra creaturam rationalē ſunt:que vtiqꝫ ſubdūtur eccleſie:in qua vniuerſa eccleſia et illi duo intelligunt filij maioꝛ et minoꝛ:cum omnibus angelis ſanctis quibus erimus equales in regno chriſti et dei. Hoc autē ꝙꝛa dictū eſt:ꝛ mea omnia tua ſunt:et tua mea:vt hic ſit etiā ipſa creatura rationalis:q̄ non niſi deo ſubdit vt et q̄ infra illā ſūt cūcta ſubdank. Hec ergo cū ſit dei patris:non ſimul eſſet et filij niſi patri eſſet eēqlis. De ipſa quippe ait cū diceret: non pro mundo rogo ſed pro his quos dediſti mihi: qꝛ tui ſunt ꝛ mea omnia tua ſunt ꝛ tua mea. Nec phas ē vt ſancti de quibus hec locutꝰ eſt cutuſqꝫ ſint:niſi eius a quo creati et ſanctificati ſunt. Ac per hoc et oīa q̄ ipſoꝝ ſunt:ne eſſe ē vt eius ſint cuius et ipſi ſunt. Ergo cū et patris et filij ſint: equales eos eſſe demonſtrat quoꝫ equaliter ſunt. Illud autem qō ait cū de ſpiritu ſancto loqueretur:oīa que habet pater mea ſunt:propterea dixi qꝛ de meo accipiet ꝛ annunciabit vobis. De his dixit q̄ ad ipſam patris pertinēt diuinitatē:in quibꝰ illi eſt equalis omnia que habet habendo. Neqꝫ enim ſpiritusſanctus de creatura que patri eſt ſubdita et filio fuerat accepturus quod ait:de meo accipiet/ ſed vtiqꝫ de patre de quo procedit ſpiritus:de quo eſt natus et filiꝰ. ⌊Et clarificatꝰ ſum(inquit)in eis.⌋ Nūc ſuam clarificatiōnē tāqꝫ facta ſit dicit cū adhuc eſſet futura. Supiꝰ autem a patre poſcebat vt fieret. Sed vtrū ipſa ſit clarificatio de qua dixerat:et nūc clarifica me tu pater apud temetipſm claritate quā habui priuſqꝫ mūdus eſſet apud te:vtiqꝫ reqrendū eſt. Si enī apud te:quomodo in eis. An cū hoc ipſuꝫ innoteſcit eis:ac per ipſos omnibꝰ q̄ credūt eis teſtibus ſuis: Poſſumꝰ plane intelligere ſic dixiſſe dominum de apoſtolis qō clarificatus ſit in eis. Dicēdo enim eſſe iam fctm: oſtendit iam fuiſſe predeſtinatum et certū haberi voluit qō eſſet futurum. ⌊Et iā(inquit)non ſum in mūdo:et hi in mūdo ſunt.⌋ Si horā priuſquā illā qua loqbat attēdas:vtiqꝫ adhuc in mundo erant:et ipſe ſcilicet ꝛ illi de quibꝰ hec dicebat. Non enim ſm ꝓuectū cordis et vite id accipere poſſumus vel debemus:vt illi adhuc eſſe propteres dicantur ī hoc mundo qō mundana adhuc ſapient:ille autem iam nō eſſe in mundo ſapiendo diuina. Poſitum eſt hic enim ✠bū vnum:qō nos ita intelligere omnino non ſinat:quia nō ait: et non ſum in mundo/ſed iam non ſum in mundo:per hoc oſtendens fuiſſe ſe in mūdo/iam non eſſe. Nunquid ego faſ eſt vt eum credamus aliquā do mundana ſapuiſſe:ꝛ ab hoc erroꝛe liberatū iam non illa ſapere: Quis tam impio ſenſu ſe induerit. Reſtat igitur vt ſm id quod ipſe etiam in mundo priuſ erat:in mundo ſe dixerit iam non eſſe:profecto preſentia corpoꝛi mundo ſcilicet abſentiam ſuam iam cito futuram:illoꝝ autem tardius per hoc oſtendens q̄ ſe iam nō hic eſſe:illos aūt hic eſſe dixit:cum et ipſe hic ꝛ illi adhuc eſſent. Sic enim eſt locutus homo congruens hominibus:vt nos loquendi ſeſe habet et humanus vſus. An nō quotidie dicimꝰ/iam non eſt:de aliquo quantotius abituro: Et maxime hoc de moꝛituris ſolet dici:q̄ꝫ ꝛ ipſe dominus tanqꝫ preuidens quid lecturos moueri poſſit adiecit:ꝛ ego ad te

B

venio:⌊ſic exponēs quod āmodo cur dixerit/iam nō ſum in mūdo. Cōmendat ergo eos patri quos corpoꝛali abſentia relicturus eſt dicens.⌋ Pater ſancte:ſerua eos in nomine tuo quos dediſti mihi.⌋ Nēpe ſicut homo deū rogat pro diſcipulis ſuis quos accepit a deo. Sed attendeq̄ ſequatur. ⌊Ut ſint(inquit)vnū ſicut et nos.⌋ Non ait vt nobiſcū ſint vnū:aut minus vnū ipſi et nos:ſicut vnū ſumus nos:ſed ait vt ſint vnū ſicut et nos. Ipſi vtiqꝫ in natura ſua ſint vnum: ſicut et nos in noſtra vnum ſumus. Quod proculdubio verum non diceret:niſi ſm hoc diceret quod eiuſdem nature deꝰ eſt cui et pater:ſm qō alibi dixit:ego ꝛ pater vnū ſumꝰ non ſm id quod etiam homo eſt:nam ſm hoc/pater maior me eſt dixit. Sꝫ qñ vna eademqꝫ perſona eſt deus et homo intelligimus hominem in eo quod rogat intelligimus aliū deū in eo quod vnū ſunt et ipſe et ille quē rogat. Sed eſt ad huc in conſequentibus locus:vbi de hac re diligentius diputandum eſt. Hic autem ſequitur. ⌊Cum eſſem cum eis ego ſeruabam eos in nomine tuo.⌋ Me inquit veniente ad te ſerua eos in nomine tuo:in quo eos quando cum eis erā et ipſe ſeruabā. In nomine patris ſeruabat diſcipulos ſuos filius homo/cū eis humana preſentia conſtitutus. Sed etiam pater in nomine filij ſeruabat:quos in nomie filij petentes exaudiebat. His quippe idem filius dixerat. Amen amen dico vobis:ſi quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Neqꝫ hoc tam carnaliter debemus accipere velut viciſſim nos ſeruēt pater ꝛ filius:amboꝝ in nobis cuſtodiendis alternante cuſtodia:quaſi ſuccedat alius quando diſceſſerit alius. Simul enim nos cuſtodiunt pater ꝛ filius et ſpiritus ſanctus:qꝛ vnus eſt verus beatus deus. Scriptura nos non leuat niſi deſcendat ad nos: ſicut verbū caro factum deſcendit vt leuaret:non cecidit vt iaceret. De deſcendentē cognouimꝰ:cum leuāte ſurgamus:ꝛ intelligamus cum ita loquiꝫ perſonas eū diſtinguere non ſeparare naturas. Quando ergo ſeruabat diſcipulos ſuos filiꝰ pōtia corpoꝛali:non expectabat pater ad cuſtodiēdū ſuccedere filio diſcedēte/ſed eos ambo ſeruabant poteꝛia ſpiritu ſancto:et quando ab eis abſtulit filius preſentiam corpoꝛalē tenuit cū patre cuſtodiam ſpiritualem/quis et cuſtodiendos quando filiꝰ homo accepit:cuſtodie paterne non eos abſtulit/et cū pater filio cuſtodiendos dedit/non dedit ſine ipſo cui dedit: ſed dedit homini filio nō ſine deo eodēq̄ ipſo vtiqꝫ filio. Sequtur ergo filius et dicit. ⌊Quos dediſti mihi cuſtodiui:ꝛ nemo ex his perijt/niſi filiꝰ pditionis/vt ſcriptura impleatur.⌋ Filius perditionis dictus eſt traditor ipſe perditioni predeſtinatus ſm ſcripturam que de illo in pſalmo centeſimo octauo maxime prophetatur. ⌊Nunc autē (inquid)ad te venio:et hec loquor in mūdo vt habeāt gaudium meū impletum in ſemetipſis.⌋ Ecce i mūdo ſe loqui dicit/qui paulo ante dixerat/iam non ſum in mundo. Sed cur dixerit ibi expoſuimꝰ:immo ipſum id expoſuiſſe docuimꝰ. Ergo et quia nondū abierat hic adhuc erat qꝛ moꝛ fuerat abiturus/hic quod āmodo iam non erat. Quod ſit autem hoc gaudium de quo ait/vt habeant gaudiuꝫ meum impletum in ſemetipſis/iam ſupius expreſſum eſt vbi ait: vt ſint vnum ſicut ꝛ nos. Hoc gaudium ſuum:id eſt a ſe in eos collatum in eis dicit implendum propter qō locutū ſe dixit in mundo. Hec eſt pax illa et beatitudo in futuro ſeculo/propter quam conſequendam temperanter et iuſte et pie viuendum eſt in hoc ſeculo.

Tractatus.cviij.

Ego dedi eis ſermonem tuum:ꝛ mundus eos odio habuit quia non ſunt de mundo ſicut et ego non ſum de mundo. Nō rogo vt tollas eos de mūdo:ſed vt ſerues eos a malo de mundo nō ſunt ſicut et ego non ſum de mundo:ſanctifica eos in veritate ſermo tuus veritas eſt: ſicut tu me miſiſti i mundum:et ego miſi eos in mundum et pro eis ego ſanctifico meipſum:vt ſint et ipſi ſanctificati in veritate.

Loquens adhuc dominus ad patrem ꝛ oranspro diſcipulis ſuis dicit.⌊Ego dedi eis ſermonē tuū et mundus eos odio habuit.⌋ Nondum id exprē

fuerant paſſiōibus ſuis q̄ illos poſtea ſunt ſecute. Sed more ſuo dicit iſta:verbis preteriti tēporis futura prenūciās. Deinde cām ſubijciens cur eos oderit mundus:⌊quia non ſunt(inquit)de mundo:ſicut et ego nō ſum de mūdo.⌋ Hoc eis regeneratione collatū eſt. Nam generatione de mundo erant:propter quod iā eis dixerat/ego vos de mundo elegi Donatum eſt ergo eis vt ſicut ipſe nec ipſi eſſent de mundo eos ipſo liberante de mundo. Ipſe autem de mūdo nunqꝫ fuit/qꝛ etiā ſm formā ſerui de ſpiritu ſancto ipſe natus eſt: de quo illi renati. Nam ſi propterea illi iam non de mundo quia renati ſunt de ſpiritu ſancto:ꝓpterea ille nunqꝫ de mūdo quia natus eſt de ſpiritu ſancto.⌊Non rogo(inquit)vt tollas eos de mundo:ſed vt ſerues eos a malo.⌋ Adhuc enī neceſſariū habebant q̄uis iā non eſſent de mundo: cē tamē in mundo. Repetit eandē ſententiam.⌊De mundo(inquit) non ſunt/ſicut et ego non ſum de mūdo: ſanctifica eos in veritate.⌋ Sic enim ſeruanꝫ ex malo/ quod ſuperiꝰ orauit vt fieret. Queri autem poteſt quomodo de mūdo iam nō erāt ſi ſanctificati in veritate nondū erant:aut ſi iam erant/cur poſcat vt ſint. An quia et in veritate ſanctificati in eadem proficiūt ſanctitate ſiuntqꝫ ſanctiores: Neqꝫ hoc ſine adiutorio gratie dei/ſed illo eoꝝ ſanctificante profectum q̄ ſanctificauit inceptum. Unde et apls dicit. Qui in vobis opꝰ bonum cepit perficiet vſqꝫ in diem chriſti teſu. Sanctificātur itaqꝫ in veritate heredes teſtamenti noui:cuius veritatis vmbre fuerunt ſanctificationes veteris teſtamenti/et cū ſanctificanꝫ in veritate: vtiqꝫ ſanctificantur in chriſto qui veraciter dixit. Ego ſum via veritas et vita. Itē quādo ait/veritas liberabit vos/paulopoſt exponens quid dixerit:ſi vos inqt filius liberauerit/tunc vere liberi eritis: vt oſtēderet hoc ſe prius dixiſſe veritatem qō poſtmodū filium. Quid ergo aliud et hoc loco dixit:ſanctifica eos in veritate/niſi ſanctifica eos in me. Deniqꝫ ſequit:ꝛ hoc aperti inſinuare nō deſinit.⌊Sermo(inqt)tu veritas eſt.⌋ Quid aliud dixit/q̄ ego veritas ſum. Grecū quippe euangelium logos habet/quod etiā ibi legitur vbi dictum eſt. In principio erat verbum/et verbum erat apud deū:et deus erat ✠bum. Et vtiqꝫ verbū ipſum nouimus vnigenitum dei filiū quod caro factum eſt ꝛ habitauit in nobis. Unde ꝛ hic potuit poni:et in quibuſdā codicibus poſitum eſt verbū tuū veritas eſt:ſicut in quibuſdā codicibus etiam ibi ſcriptuꝫ eſt:in principio erat ſermo. In greco autem ſine vlla varietate:ꝛ ibi et hic logos eſt. Sanctificati itaqꝫ pater in veritate:id in verbo ſuo in vnigenito ſuo ſuos heredes eiuſqꝫ coheredes. Sed nūc adhuc de apoſtolis loquitur. Nam ſecutus adiungit.⌊Sicut me miſiſti in mūdum:et ego miſi eos in mūdū.⌋ Quos miſit niſi apoſtolos ſuos: Nam et ipſum nomen apoſtoloꝝ quoniam grecū eſt:nihil niſi miſſus ſignificat in latino. Miſit q̄ deus filium ſuū nō in carne peccati ſed in ſimilitudine carnis peccati. Et miſit filiꝰ ei eos q̄ſ natos in carne peccati/ſanctificauit a labe peccati. Sed quoniam per hoc quod mediator dei et hominū homo chriſtus ieſus factus eſt caput eccleſie / illi ſunt membra eius: ideo ait quod ſequitur:⌊ꝛ ego pro eis ſanctifico meipſuꝫ.⌋ Quid eſt enim ꝛ pro eis ego ſanctifico meipſum:niſi eos in meipſo ſanctifica cum et ipſi ſint ego: Quoniam de quibꝰ hoc ait vt dixi membra ſunt eius/vnus eſt chriſtus caput et corpus docente apoſtolo atqꝫ dicēte de ſemine abrae. Si autem vos chriſti/ergo ſemen abrae eſtis. Cum dixiſſet ſuperius/non dicit et ſeminibus tanqꝫ in multis:ſed tanqꝫ in vno et ſemini tuo quod eſt chriſtus. Si ergo ſemen abrae ē eſt chriſtus:quid aliud dictum eſt quibus dictum eſt: ergo ſemē abrae eſtis/niſi ergo chriſti eſtis: Inde eſt qō alioloco idem ipſe apoſtolus ait. Nunc gaudeo in paſſionib⁹ pro vobis:ꝛ adimpleo ea que deſunt preſſurarum chriſti in carne mea. Non dixit preſſurarum mearum ſed chriſti qꝛ mēbrum erat chriſti:ꝛ in perſecutionibus ſuis quales chriſtū in ſuo toto corpoꝛe pati oportebat:etiam ipſe preſſuras eiꝰ pro ſua portione adimplebat. Quod vt etiā hoc loco certū ſit:attende ſequētia. Cū enim dixiſſet/et pro eis ego ſanctifico meipſum:vt intelligeremus hoc eum dixiſſe quod eos ſanctificaret in ſe:ipſe mox addidit:⌊vt ſint et ipſi ſanctificati in veritate.⌋ Quod quid eſt aliud q̄ in me: ſm id qō veritas eſt verbū illud in principio deus:in quo et ipſe filius

hominis ſanctificatus eſt ab initio creationis ſue:quando verbum factum eſt caro:qꝛ vna perſona facta eſt verbum ꝛ homo/tūc ergo ſanctificauit ſe in ſe:hoc eſt ſe hominem in ſe ✠bo. Sed quia vnus eſt chriſtꝰ ✠bū et homo ſanctificās hominem in verbo:propter ſua vero membra:ꝛ pro eis inqt ego:id eſt quod proſit etiam ipſis qꝛ ꝛ ipſi ſunt ego:ſicut profuit mihi in me quia homo ſum ſine ipſis. Et ego ſanctifico meipſum:hoc eſt ipſos in me:tanqꝫ meipſum ſanctifico ego quoniam in me etiam ipſi ſunt ego:vt ſint ipſi ſanctificati ī veritate. Quid eſt ꝛ ipſi/niſi quēadmodum ego in veritate quod ipſe ſum ego: Deinde iam non ſolum de apoſtolis:ſed etiam de ſuis ceteris membris incipit dicere:quod donante ipſo alio ſermone tractandum eſt.

Tractatus.cix.

Non pro his rogo tantū ſed ꝛ pro eis qui credituri ſunt per verbum eoꝝ in me.

A

Dominus ieſus iam ſua propinquitate paſſiōe cū ozaſſet ꝓ diſcipulis ſuis quos et apoſtolos nominauit/cum quibꝰ cenauerat vltimā cenā: de qua traditoꝛeꝫ per buccellā manifeſtatus exierat/et cum quibus poſt eius egreſſum anteqꝫ pro eis ozaret/multa iam fuerat locutꝰ:adiungit et ceteros qui in eum fuerāt crediturī/et ait ad patrē.⌊Non pro his autem rogo tātū:⌋ id eſt pro diſcipulis q̄ cū illo tūc erant:⌊ſed et pro eis(inqt) qui credituri ſunt per verbum eoꝝ in me.⌋ Ubi oēs nō intelligi voluit:nō ſolum qui tunc erant in carne:ſed etiam qui futuri erant. Quot quot enim poſtea crediderunt in eū per verbum apoſtoloꝝ ſine dubio crediderunt:ꝛ donec veniat crediturī ſunt. Ipſis enim dixerat. Et vos teſtimoniū perhibebitis:quia ab initio mecum eſtis. Et per eos euangelium miniſtratum eſt ꝛ anteqꝫ ſcriberetur. Et vtiqꝫ q̄ſqs in chriſtum credit/euangelio credit. Non itaqꝫ intātum intelligendi ſunt quos ait credituros in ſe per verbum eoꝝ qui ipſos in carne viuerent apoſtolos audierꝰt. Sed et poſt obitum eorum ꝛ nos longe poſt nati per verbum eoꝝ credimus in chriſtum:quoniam ipſi qui cum illo tunc fuerant quod ab illo audierunt ceteris predicauerunt atqꝫ ita verbum eoꝝ vt etiam nos crederemus ad nos vſqꝫ peruenit vbicūqꝫ eſt eius eccleſia/et peruenturum eſt ad poſteros q̄ cūqꝫ vbicūqꝫ in eum crediturī ſunt poſtea. Poteſt itaqꝫ videri ieſus in hac oratione non oraſſe pro quibuſdam ſuis: niſi diligenter ſcrutemur in eadem oratione verba eiꝰ. Si enim pro eis prius orauit ſicut iam oſtendimus qui cum illo tunc erant:poſtea vero etiam pro eis qui per verbum eorum in illum fuerant crediturī/poteſt dici non oraſſe pro illis q̄ neqꝫ tūc erāt cū illo qñ iſta dicebat: neqꝫ ꝓ verbum eorum poſtea/ſed in eum ſiue per ipſoꝝ ſiue quomodolibet:tamen ante crediderant. Nunquid enim cū illo tunc erat nathanahel: Nunquid toſeph ille ab arimathia qui corpꝰ eiꝰ a pilato petiꝰt:quē iam diſcipulum eius fuiſſe ille ipſe ioannes euangeliſta teſtatur. Nunquid maria mater eiuſ alie femine:quas eius diſcipulas in euangelio iam tūc fuiſſe dicimus: Nunquid cum illo tunc erant de quibus ſepe dicit idem in euangeliſta:multi crediderunt in eum: Nā unde erat multitudo illa eoꝝ qui cum ramis partim precedebant:partim ſequebantur inſidentem tumento dicētes: benedictus qui venit in nomine domini:et cum eis pueri ō quibus ipſe ait fuiſſe predictum:ex oze infantium et lactantium perfeciſti laudem: Unde quingenti fratres quibus ſimul poſt reſurrectionem non apparuiſſet/niſi in eū ante crediditent: Unde illi centum et nouem qui cum iſtis vndecim centum et viginti erant:quando ſimul congregati poſt eiꝰ aſcenſum expectauerunt ꝛ acceperunt promiſſum ſpiritum ſanctum. Unde erant iſti omnes:niſi ex illis de quibus dictum eſt:multi crediderunt in eum: Non ergo pro eis tūc ſaluatoꝛ orauit:quoniam pro eis orauit qui cū illo tūc erāt et pro aliis qui per verbū eoꝝ in eum non iam crediderant ſed fuerant crediturī. Iſti autē nec cū illo tunc erant: er in eū tam ante crediderant. Omitto dicere de ſymeōe ſene qui infantulū credidit:de anna prophetiſſa/de zacharia et elizabet qui eum prophetauerūt anteqꝫ de virgine naſceretur/de filio eorum ioanne precurſoꝛe eius amico ſponſi. quieū et in ſpiritu ſancto agnouit ꝛ abſentem predicauit:ꝛ

B

Universidad de Sevilla Biblioteca

aliis agnoscendum cū presens esset ostendit. Hos omitto quoniam respōderi potest orandū pro talibus mortuis nō fuisse: cū magnis suis meritis hinc abierāt: et recepti dicebāt. Hoc enim et de antiquis iustis similiter respondeā. Quis enim eorū a dānatione totius masse perditionis quae per vnū hominem facta est saluus esse potuisset/ nisi in vnū mediatorem dei et hominū in carne venturum reuelāte spiritu sancto credidisset? Sed nunqd ei pro apostolis orādū fuit: et pro tam multis qui in hac vita adhuc erant nec cum illo tunc erant: et ante tam crediderant orandum non fuit? Quis hoc dixerit? Intelligendum est igitur qō nondum in eum sic crediderant quō in se credi volebat: quando quidē
Mat.xvj. et ipse petrus cui consentiens et dicenti: tu es christus filius dei viui: tam magnum testimonium perhibuerat/ magis eū mori nolebat quam mortuum resurrecturum esse credebat vnde mox ab eo appellatus ē sathanas. Fideliores itaq; reperiuntur qui defuncti iam fuerant et resurrecturum xpm reuelante spiritu non vtiq; dubitabant/ qm illi qui cū crediderunt ipsum redempturum israel visa eius morte spem totam quam de illo habuerant perdiderūt. Nihil itaq; melius credimus qm post eius resurrectionem impartito spiritu sancto edoctis et cōfirmatis apostolis eisq; in ecclesia primitus doctoribus cōstitutis/per eorū verbū sic alios credidisse quē admodum in christū credi oportebat: id est vt fidem resurrectionis eius tenerent: ac per hoc illos omnes qui tam in eum credidisse videbantur ad eorū numerum pertinuisse pro quibus orabat dicens. Non pro his aūt rogo tantum/
C sed et pro his qui crediturī sunt per verbū eorum in me. Sed restat nobis ad istam questionem adhuc soluēdam beatus
Lu.xxiij. apostolus paulus: et latro ille crudelis in scelere/ fidelis in cruce. Paulus quippe apostolus non ab hominib⁹ neq; per hominem: sed per iesum christū se dicit factum apostolum: et de ipso suo euangelio loquens ait. Neq; enī ego ab homi-
Gal.j. ne accepi illud neq; didici: sed per reuelationē iesu christi. Quomodo igitur erat in eis de quibus dictū est: crediturī sunt per verbum eorū in me? Latro vero ille tunc credidit: quādo in eis doctoribus fides qua fuerat qualiscūq; defecit. Nec ipse itaq; per eorū verbū credidit in christū iesum: et tamen sic credidit: vt quem viderat crucifixū: confiteret non solum resurrecturū verūetiam regnaturum dicendo. Memento mei cū veneris in regnū tuū. Proinde relinquitur: vt si dominus iesus hac oratione pro suis omnib⁹ qui cūq; in hac vita que tentatio est super terram: vel tūc erant vel futuri erant: orasse credēdus est: sic intelligamus quod dictum est per verbū eorū vt ipsum verbū eorū verbū fidei quod predicauerūt in mundo hoc significatū esse credam⁹ Dictum aūt esse verbū eorū quoniam ab ipsis est primitus ac precipue predicatum. Jam enī ab ipsis predicabatur in terra: quando per reuelationem iesu christi ipsum verbum eorū paulus accepit. Unde et contulit cū eis euangelium/
Gal.ij. ne forte in vacū cucurrisset aut curreret / et dextras ei dederunt/ qz in illo cuius non per eos illi datū: tamen verbū suū quod iam predicabant et in quo fundati fuerant inuenerunt. De quo verbo resurrectionis christi idē dicit apo-
j.Cor.xv. stolus. Siue ego siue illi: sic predicauim⁹/ et sic credidistis.
Rom.x. Et iterū. Hoc est inquit verbum fidei qō predicamus: qz si confessus fueris in ore tuo qz dns est iesus: et credideris in corde tuo qz deus illū suscitauit a mortuis: salu⁹eris. Et in
Act.xiij. actib⁹ apostolorū hoc legitur/ quod in christo deus diffinierit fidem omnib⁹/ suscitans eū a mortuis. Hoc verbū fidei qui principaliter ac primit⁹ per apostolos qui ei cohesērāt predicatum est: ideo verbū eorū dictū est. Neq; enim pro-
j.Thes.ij. pterea non est verbū dei qz dictū est verbū eorū / cum dicet idem apostolus: thessalonicenses excepisse a se non est verbum hominum: sed sicut est inquit vere verbū dei. Ideo ergo dei: qz deus id donauit. Eorū verbū vero dictū est: quia hoc predicandum illis deus primit⁹ ac precipue cōmendauit. Ac per hoc etiam ille latro in sua fide verbū eorū habebat quod eorū propterea dictū erat / quoniam predicandū ad eorū officium primitus ac precipue pertinebat. Denicq; cum murmur factū esset de ministerio mensarum a viduis grecorum anteq; paulus credidisset in christum: respondeerunt apostoli qui domino ante cohesērant. Non est bonum
Act.vj. nos relinquere verbū dei: et ministrare mensis. Tunc ordinandos diaconos prouiderunt ne ipsi a predicandi verbi auocarentur officio: vnde merito dictum est verbum eorum quod est verbum fidei: per quod omnes in christum vndecq; id audierint crediderunt/ vel audituri et crediturī sunt. Ergo illa oratione pro omnibus quos redemit: siue tūc in carne viuētes siue postea futuros redemptor noster orauit cum rogans pro apostolis qui cum illo tunc erant: adiunxit etiam illos qui per eorum verbum in eum fuerant crediturī. Quid aūt adiūctis illis deinde dicat: alia est disputatione tractandum.

Tractatus.cx.

¶Ut omnes vnuz sint sicut tu pater in me et ego in te vt et ipsi in nobis vnum sint: vt credat mundus qz tu me misisti. Et ego claritatē quā tu dedisti mihi dedi eis: vt sint vnū sicut et nos vnum sumus. Ego in eis et tu in me vt sint consummati in vnum: et cognoscat mundus qz tu me misisti et dilexisti eos sicut et me dilexisti.

Cum domin⁹ iesus orasset p discipulis suis quos tūc secum habebat atq; adiunxisset suos alios dicens. Non pro his aūt rogo tantum: sed et pro eis qui crediturī sunt per verbum eorum in me: velut quereremus/ quid vel quare pro illis rogaret/ cōtinuo subintulit dicens. ¶Ut omnes vnum sint: sicut tu pater in me et ego in te: vt et ipsi in nobis vnum sint. ¶ Et superius cū adhuc p solis discipulis quos secū habebat oraret: pater sancte inq̄t serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi vt sint vnum sicut et nos. Hoc ergo nūc etiam et pro nobis rogauit quod tūc pro illis: vt omnes/ hoc est et nos et illi vnū simus. Ubi diligēter aduertēdum est nō dixisse dominū vt omnes vnum simus: sed vt omnes vnum sint: sicut tu pater in me ego in te: subintelligitur vnum sumus. Quod apertius ostenditur postea: qz et prius dixerat de discipulis qui cū illo erāt vt sint vnum sicut et nos. Quāobrem ita est pater in filio et filius in patre: vt vnū sint qz vnius substantie sunt. Nos vero esse quidem in eis possumus / vnū tamen eius esse nos possumus: qz vnius substantie nos et ipsi non sumus: unquātum filius cū patre deus est. Nam inquantū homo est: eiusdem substantie est cuius et nos sumus. Sed nūc illud potius voluit cōmendare quod alio loco sit: ego et pater vnū sum⁹ Ubi eandem patris et suam significauit esse naturam. Accepto hoc et cū in nobis sunt pater et filius vel etiam spiritus sanct⁹ non debem⁹ eos putare nature vni⁹ esse nobiscū. Sic itaq; sunt in nobis vel nos in illis: vt illi vnū sint in natura sua: nos vnū in nostra. Sunt quippe ipsi in nobis/ tanq̄ deus in templo suo. Sumus aūt nos in illis tanq̄ creatura in creatore suo. Deinde cū dixisset / vt et ipsi in nobis vnū sint adiunxit. ¶Ut mūdus credat: qz tu me misisti. Quid est hoc? Nunquid nam tūc creditur⁹ est mūdus quando in patre et filio vnū omnes erimus? Nonne ista est pax illa perpetua et potius fidei merces qm fides? Unū enim erimus: non vt credamus: sed qz credidimus. Sed et si in hac vita propter ipsam pmunem fidem/ omnes qui vnum creditimus vnū sumus iuxta illud apostoli / omnes enī vos vnū estis in christo iesu: etiam si non credamus: sed qz credidimus vnū simus. Quid est ergo omnes vnū sint vt mūdus credat? Ipsi quippe omnes mūdus est credens. Neq; enim alij sunt qui vnum erūt: et alius est mūdus propterea crediturus qz illi vnum erunt: cum procul dubio de his dicat: vt omnes vnū sint: de quib⁹ dixerat/ non pro his tantū rogo: sed et pro eis qui crediturī sunt per verbum eorū in me/ continuo subiungens: vt omnes vnū sint. Isti aūt omnes quid est: nisi mundus: non hostilis vtiq; sed fidelis? Nam ecce qui dixerat/ non pro mūdo rogo: pro mūdo rogat vt credat: quoniam et mūdus de quo scriptū est. Ne cū mūdo dānemur. Pro illo mūdo non rogat neq; em quo sit predestinatus ignorat. Et est mundus de quo scriptum est. Non em venit filius vt iudicet mūdum sed vt saluet mūdus per ipsum. Unde et apostolus. Deus inquit erat in christo: mūdū reconcilians sibi Pro isto mūdo rogat dicēs: vt mūdus credat: quia tu me misisti. Per hanc em fidem mundus reconciliatur deo cū credit in christū q̄ est missus a deo. Quomodo ergo intelligitur sum⁹ qō ait: vt et ipsi in nobis vnū sint: vt credat mūdus: quia tu me misisti: nisi quia nō in eo causam posuit vt credat mūdus quia illi vnum sunt: tanq̄ ideo credat mundus qō est esse vnum videt: cū ipse mūdus sint omnes qui credendo vnum fiunt. Sed orando dixit vt mūdus credat sicut orādo dixit vt omnes vnū sint. Orando dixit: vt et ipsi in nobis vnū sint. Hoc est enim omnes vnū sint: qō est mūdus credat: quoniam credēdo vnum fiunt: profecto vnum qui cum natura essent vnum: dissentiendo ab vno non erant vnū. Denicq; si verbū qō ait rogo: tertio subaudiamus vel potius qō plenius fiat vbicq; ponam⁹ / erit huius expositio manifestior. Rogo vt omnes vnum sint: sicut tu pater in me: et ego in te. Rogo vt et ipsi in nobis vnum sint: rogo vt mūdus credat quia tu me misisti. Ideo quippe addit qō dixit in nobis: vt quod vnū efficimur fidelissima charitate: gratie dei nouerimus tribuendū esse nō nobis: sicut apostolus cum dixisset: fuistis aliquando tenebre: nunc aūt lux inquit: et ne sibi hoc tribuerent adiecit/ in domino. Dei de saluatore noster rogando patrem: se hominem demonstrabat/ nunc demonstrans et seipsum quoniam cum patre deus est facere qō rogat [et ego(inq̄t) claritatē quā dedisti mihi dedi illis. ¶Quā claritatē/ nisi immortalitatem: quā natura humana in illo fuerat acceptura? Nā nec ipse adhuc acceperat eam: sed more suo ꝓpter immobilitatē predestinationis: preteriti temporis verbis futura significat: qō nūc clarificandus/ hoc est suscitandus a patre/ et ipse sit nos ad eā claritatē suscitaturus in fine. Simile est hoc et qō alibi dicit. Sicut pater suscitat mortuos et viuificat: sic et filius qs vult viuificat. Et quos: nisi eosdem quos pater. Quecūq; enim pater facit: non alia sed hec et filius/ nec aliter sed similiter facit. Ac per hoc suscitauit et seipsum etiam ipse. Nam vnde est: soluite templū hoc inquit: et in triduo resuscitabo illud? Proide immortalitatis claritatē qua sibi a patre data dicit: etiam se sibi dedisse intelligendus est et si non dicit. Ideo quippe sepius solum patrē facere dicit qō et ipse facit cū patre: vt quicqd est/ ei tribuat de q̄ est. Sed et aliquādo etiam tacito patre se dicit facere qō ipse facit cum patre vt intelligamus ita filium nō esse a patris opere separādū quando se tacito patre dicit aliquid operari: quēadmodum nec pater ab opere filij separat: quando ipso tacito filio operari dicitur quod nihilominus pariter operantur. Cū g̃ taceat filius in opere patris operationem suā/ humilitatem cōmēdat vt sit nobis salubrior. Cū vero vicissim in opere suo tacet operationē patris/ paritatē suā cōmendat: ne credatur inferior. Isto modo igitur et hoc loco nec se facit alienū a patris opere: cuius dixerit claritatē quaz dedisti mihi qz et ipse dedit eā sibi/ nec patrem facit alienū ab opere suo: cuius dixerit: dedi eis: quia et pater illā dedit eis. Inseparabilia nāq; sunt opera non solū patris et filij: verūetiā spiritus sancti. Sicut aūt ex eo qō patrem pro suis omnibus rogauit: hoc fieri voluit vt omnes vnū sint: ita ex hoc etiam suo beneficio quod ait: claritatem quā dedisti mihi dedi eis id fieri nihilominus voluit. Nam continuo subiecit. ¶Ut sint vnum: sicut et nos vnum sumus. ¶Deinde addidit: ¶ego in eis et tu in me: vt sint consummati in vnū. ¶Ubi se mediatorem inter deum et hominem breuiter intimauit. Neq; enī hoc ita dictum est tanq̄ pater non sit in nobis: aut nos in patre non simus: cū et alio loco dixerit: veniem⁹ ad eum et mānsionē apud eū faciem⁹: et hic pauloante non dixerit: ego in eis et tu in me: qō dixit modo: aut ipsi in me et ego in te. Sz tu in me ego in te/ et ipsi in nobis. Quod ergo nūc ait: ego in eis et tu in me/ ita dictum est ex persona mediatoris: sicut illud quod apostolus ait: vos christi: christus vero dei. Ubi vero addidit: vt sint consummati in vnū: ostendit eo pducī reconciliationem que fit per mediatorem: vt perfecta beatitudine cui iam nihil possit adijci perfruamur. Unde id qō sequitur: ¶vt cognoscat mundus quia tu me misisti: ¶nō sic accipiendū puto tanq̄ iterum / vt credat mundus. Aliquando enim et cognoscere pro eo qō est credere ponit: vt est quod ait aliquanto superius/ et cognouerunt vere: qz a te exiui: et crediderūt qz tu me misisti. Hoc dixit posteri⁹ crediderunt/ qō prius dixerat cognouerunt. Sed hic quandoquidem de consummatione loquitur: talis ē intelligenda cognitio qualis erit per speciem: non qualis nunc est per fidem. Nam videtur oīdo esse seruatus in eo quod paulo ante dixit: vt credat mūd⁹: hic autem vt cognoscat mundus. Ubi enī quis dixerit / vt omnes vnū sint: et in nobis vnum sint/ non ait tamen/ sint cōsummati in vnum: atq; ita subnexuit: vt credat mundus quia tu me misisti. Hic vero vt sint inquit cōsummati in vnū: ac deinde non addidit vt credat mundus: sed vt cognoscat mūdus qz tu me misisti. Quidū enim credimus qō nō videm⁹/ nōdū sumus ita cōsummati quēadmodū erim⁹ cum meruerimus videre qō credimus. Rectissime igit ibi ait vt credat mundus/ hic vt cognoscat mundus: tamē et ibi et hic: quia tu misisti: vt nouerim⁹ quātum pertinet ad patris et filij inseparabilē charitatem: hoc nos modo credere quod tendim⁹ credendo cognoscere. Si aūt diceret vt cognoscant quia tu me misisti: tantumdē valeret quantum hoc qō ait/ vt cognoscat mund⁹. Ipsi sunt enim mundus non permanēs inimicus: qualis est mūdus dānationi predestinatus: sed ex inimico amicus effect⁹ pter quem de⁹ erat in christo mūdū recōcilians sibi. Ideo dixi ego in eis: et tu in me. Tanq̄ diceret. Ego in eis ad hoc misisti me: et tu in me: mundū recōciliās tibi per me. Propt ea sequitur etiam illud quod ait. ¶Et dilexisti eos: sicut et me dilexisti. ¶In filio quippe nos pater diligit: quia in ipo nos elegit ante constitutionē mundi. Qui enim diligit vnigenitū: profecto diligit et mēbra ei⁹ que adoptauit in eum et per eū/ nec ideo pares sumus vnigenito filio per quem creati et reconciliati sumus: quia dictum est dilexisti eos sicut et me. Neq; enim semp equalitatem significat qui dicit: sicut illud ita et illud: sed aliquando tantū quia est illud est et illud/ aut qz est illud vt sit et illud. Quis enim dixerit eo pro sus modo in mundū a christo apostolos missos quomodo ē ipse missus a patre? Ut enim alias taceā differentias quas commemorare longū est: missi sunt certe illi cū iam homines essent: missus est autem ipse vt homo esset: et tamen superius ait: sicut me misit in mundū: ego misi eos in mundū. Tanq̄ diceret. Quia misisti me misi eos ita et hoc loco: dilexisti eos inquit sicut et me dilexisti. Quod nihil aliud est qm dilexisti eos quia et me dilexisti. Non enim membra filij non diligeret qui diligit filiū: aut alia causa est diligēdi mēbra ei⁹ nisi quia diligit eum: sed diligit filium fm diuinitatem: qz genuit illum equalem sibi. Diligit eū etiam fm id quod homo est: qz ipsum vnigenitū verbū caro factum est: et ppter verbū est et caro. Ubi caro. Nos autē diligit quomodo sumus eius membra quem diligit: et hoc vt essemus propter ꝟ nos dilexit anteq̄ essem⁹. Quapropter incōprehensibilis ē dilectio qua diligit de⁹: neq; mutabilis. Non enim ex quo et reconciliati sumus per sanguinem filij eius nos cepit diligere sed ante mundi constitutionem dilexit nos: vt cū ei⁹ vnigenito etiam nos filij et⁹ essemus: priusq̄ omnino aliqd essemus. Quod ergo reconciliati sumus deo per mortem filij ei⁹: nō sic audiatur: non sic accipiatur: quasi ideo nos reconciliauerit ei filius⁹/ vt iam inciperet amare quos oderat sicut recōciliatur inimicus inimico vt deinde sint amici: et inuicem diligant qui oderant inuicem. Sed iā nos diligenti recōciliati sumus ei: cū quo propter peccatum inimicitias habebamus. Quod vtrū verū dicam/ attestatur apostolus
Rom.v. Cōmēdat inquit dilectionem suā deus in nobis: quoniā cū adhuc peccatores essemus xps pro nobis mortuus est. Habebat itaq; illam erga nos charitatez etiam cum inimicitias aduersum eū exercentes operaremur iniquitatem et tamen ei verissime dictum est: odisti dne omnes qui operantur iniquitatem. Proinde miro et diuino modo: et qm nos
Ps̄.v. oderat diligebat. Oderat enim nos quales ipse nō fecerat: et quia iniquitas nostra opus ei⁹ non omni ex parte cōsumpserat/ nouerat simul in vnoquoq; nostrū et odisse qō fecerāmus et amare qō fecerat. Et hoc quidem in omnib⁹ intelligi pōt de illo cui veraciter dicitur. Nihil odisti eorū q̄ fecisti. Non enim quodcūq; odisset esse voluisset: aut omnino esset qō oīpotens esse noluisset: nisi et in eo qō odit eēt etiā qō amaret. Merito quippe odit: et velut a regula sue artis alienū improbat vitiū. Amat tamen suum etiā in vitiosis: vel sanationis beneficiū/ vel dānationis iudicium: ita et deus nihil odit eorum que fecit naturarum enim non vitiorum conditor
Sapiē.xj. mala que odit ipse non fecit: et de malis eisdem vel sanādo ea per miam: vel ordinando per iudicium bona sunt ipsa

que fecit. Cũ igitur eorũ q̃ fecit nihil oderit: qs digne eloq̃ possit quãtũ diligat membra vnigeniti sui et quãto ampli⁹ ipsum vnigenitũ in quo condita sunt omnia visibilia et in: uisibilia: que in suis generibus ordinata ordinatissime dili git? Membra quippe vnigeniti: ad angelorum sanctorum eq̃ litatẽ gratie sue largitate perduxit: vnigenit⁹ autem cum sit dñs omniũ: procul dubio est dñs angelorum. Natura q̃ deus est non angelis sed et patri potius equalis. Gratia ve ro qua homo est: quodãmodo nõ excedit excellẽtiã cuiusli: bet angeli: cũ sit vna persona carnis et verbi? Eq̃ non de: sint qui etiam nos angelis preferãt: q: pro nobis inquit nõ pro angelis mortuus est christus: id quod est aliud q̃ de im pietate velle gloriari? Etenim xps sicut ait ap̃s: iuxta tẽ: pus pro impijs mortuus est. Hic ergo nõ meritum nostrũ: sed dei misericordia commendatur. Nam quale est ideo se velle laudari: q: vitio suo tam detestabiliter egrotauit: vt non possit aliter q̃ medici morte sanari? Mõ est hec nostro rum gloria meritorũ: sed medicina morboꝝ. An ideo nos preferimus angelis: quia cũ et angeli peccauerint: nihil eis tale vt sanarentur impensum est: quasi aliquid eis vel pax fuerit impensum et nobis ampli⁹? Quod si et hoc factum es set: adhuc queri posset: vtrũ ideo fuisset factum q̃ stetera: mus excellentius: an q̃ desperatius iacebam⁹? Cum vero nouerim⁹ bonorum omniũ creatorem reparandis angelis malis nihil gratie contulisse/cur non potius intelligimus q̃ tãto dãnabiliores eorum iudicata sit culpa/q̃to ex: rat natu ra sublimior? Tãto enim minus q̃ nos peccare debuerũt: quanto meliores nobis fuerũt. Mũc aũt in offendẽdo crea: tore/tanto execrabili⁹ bñficio eius ingrati extiterunt: quã to beneficentius sunt creati. Nec eis satis fuit desertores es se illi⁹: nisi z nostri fierent deceptores. Hoc itaq̃ nobis ma: gnum bonum conferet qui dilexit nos sicut dilexit christũ: vt propter ipsum cuius membra nos esse voluit: equales ã: gelis sanctis simus: quib⁹z natura inferiores conditi sum⁹ et peccato indigniores facti: qui eorum fieri qualescunq̃ so cij deberemus.

Tractatus.crj.

¶ Pater quos dedisti mihi: volo vt vbi sum ego et illi sint mecum/vt videant claritatem meã quã dedisti mihi: quia dilexisti me ante constitutionẽ mundi. Pater iuste mũdus te non cognouit/ ego autem te cognoui/ et hi cognouerunt quia tu me misisti/ et notum feci eis nomen tuum et notum faciam/ vt dilectio qua dilexisti me in ipsis sit et ego in ipsis.

A

AM magnam spẽ dñs iesus suos erigit: qua maior omnino esse non possit. Audite z estote in spe gau dentes propter quod vita ista non amãda sed to: leranda sit: vt esse possitis in ei⁹ tribulatiõe patiẽ tes. Audite inq̃: z quo spes vestra leuek attendite. Christ⁹ iesus dicit: filius dei vnigenitus qui patri coeternus et eq̃: lis est dicit: qui propter nos homo factus est/sed sicut omis homo mendax non factus est dicit/via/vita/veritas dicit: qui mundum vicit de his quibus vicit: dicit. Adite credite sperate/desiderate q̃ dicit. ⌊ Pater (inquit) quos dedisti mihi: volo vt vbi ego sum et illi sint mecũ. ⌋ Qui sunt isti q̃s ait a patre datos sibi? Mõne illi de q̃bus alio loco dicit: ne: mo venit ad me nisi pater q̃ misit me traxerit eũ? Jam quo modo ea que fieri dicit a patre: faciat z ipse cũ patre: si quid in hoc euangelio profecimus noutmus. Ipsi sunt ergo q̃s a patre accepit: quos et ipse elegit de mundo atq̃ eligit vt iam non sint de mundo sicut non est et ipse de mũdo: vt sint tamen etiam ipsi mundus credens et cognoscens q̃ christ⁹ a deo patre sit missus: vt mundus ex mundo liberarek: ne mũdus deo recõciliandus cũ mundo inimicissimo dãnare: tur. Sic enim ait in huius orationis exordio: dedit ei pote: statẽ omnis carnis: id est omnis hominis: vt omne q̃ dedi sti ei det eis vitam eternam: vbi ostendit potestatem se q̃dẽ omis hominis accepisse vt liberet quos voluerit: dãnet q̃s voluerit: qui viuos z mortuos iudicabit: sed eos sibi eẽ da: tos q̃bus omnibus det vitam eternam. Sic enim ait: vt om

B

ne q̃ dedisti ei det eis vitam eternã. Proinde non ei dati sunt quib⁹ vitam non dabit eternã: q̃uis et ipsorũ potestas data sit cui potestas data est omnis carnis: id est omnis ho minis. Jta mundus recõciliat⁹ ex inimico liberabitur nõ do: cum in illũ exerit potestatem suam vt eũ in mortem mit tat eternam. Hunc autem facit suum: cui vitam donat eter nam. Quapropter omnibus prorsus ouibus suis bonus pa stor: oib⁹ mẽbris suis magnũ caput ꝓmisit ꝺ ꝓmtũ / vt vbi ipse est et nos cũ illo sim⁹. Nec poterit nisi fieri q̃ omnipo tenti patri se velle dixit omnipotens filius. Jbi est enim et spiritus sanctus pariter eternus pariter deus: spiritus vn⁹ duorũ et substantia voluntatis ambo⁹um. Nã illud q̃ di: xisse legitur ꝓpinquante passione: verum non q̃ ego volo ſʒ q̃ tu vis pater: quasi alia patris alia filij sit voluntas aut fuerit: son⁹ est nostre infirmitatis q̃ tus fidelis quã in se cu put nostrũ transfigurauit: quãdo etiam peccata nra portau uit. Una vero esse patris z filij voluntatem: quorũ etiã spũs vn⁹ est: quo adiuncto cognoscimus trinitate/ z si intelligere nõdũ ꝓmittit infirmitas: credat pietas. Sed q̃n quib⁹ pro miserat: z q̃ firma sit ipsa promissio: pro sermonis breuitate tam dixim⁹/ hoc ipsum quantum valemus quid sit quod ti gnak ꝓmittere videam⁹. Quos dedisti mihi inquit: volovt vbi ego sum et ipsi sint mecũ. Quãtũ attinet ad creaturam in qua factus est ex semine dauid ſm carnẽ nec ipse adhuc erat vbi futurus erat. Sed eo modo dicere potuit vbi ego sum: quo intelligeremus q̃ cito fuerat ascensurus in celũ: vt iã ibi esse se diceret vbi fuerat mox futurus. Potuit z il lo mõ quo ante iam dixerat loquens ad nichodemũ: nemo ascendit in celũ nisi qui descendit de celo: filius hominis qui est in celo. Nã et ibi non dixit erit/sed est propter vnitatem ꝑsone: in qua z deus homo est: z homo de⁹. Jn celo ergo nos futuros esse ꝓmisit. Illa enim forma serui leuata ẽ q̃ susꝑ psit ex virgine et ad patris dexteram collata ꝓpter spẽ tãti hui⁹ boni. Et ap̃s ait. Deus aũt qui dives est in mia ꝓpt multã charitatẽ qua dilexit nos: z cũ essem⁹ mortui pecca tis conuiuificauit nos in xpo: cui⁹ gra sumus salui facti et simul excitauit et simul sedere fecit in celestibus in xpo Je: su. Hoc ergo põt intelligi dixisse dominum: vt vbi ego sum et illi sint mecũ. Et ipe quidẽ de se dixit q̃ ibi tã esset. De nobis autem velle se dixit vt essemus ibi cũ illo/ nõ q̃ iam essemus ostendit. Apostolus aũt q̃ dominus velle se dixit vt fieret/ tanq̃ factum fuerit est locutus. Nõ enim attem platur⁹ est nos z in celestib⁹ sedere factur⁹: sed expectauit e se dere in celestib⁹ fecit: q: nõ inaniter sed fideliter iã deputat factum: q̃ futuruz esse non dubitat. Quod vero attinet ad formã dei in qua equalis est patri: si ſm eam velim⁹ intelli gere quod dictum est: volo vt vbi ego sum z illi sint mecum abscedat ab animo omnis imaginũ corporalium cogitatio quicqd menti occurrerit/longũ/latũ/crassum/ qualibet lu ce corporea coloratum: per quelibet locoꝝ spacia vel finita vel infinita diffusum. Ab his omnib⁹ quãtũ põt acie fue rit templationis vel intentionis auertat: et non inquiratur eũ lis patri filius vbi sit: q̃m nemo inuenit vbi non sit. Sed q̃ vult querere/querat pot⁹ vt cum illo sit: non vbiq̃ sicut il le sed vbicũq̃ esse potuerit. Qui enim homini penaliter pẽ denti: z salubriter confitenti ait: hodie mecũ eris in paradi so: ſm id q̃ homo erat: aia ei⁹ ipso die futura fuerat in infer no: caro in sepulchro. Scõm aũt id q̃ de⁹ erat/ vbiq̃ z pa radiso erat: z ideo latrõis anima a ꝑtinis facinorib⁹ absol luta/z illius munere iã beata: cũ⁹ vbiq̃ sicut ille esse non poterat: tamẽ etiam ipso die cũ illo in paradiso poterat: vi ille qui vbiq̃ semper est non recesserat. Propterea nimirũ non ei satis fuit dicere: volo vt vbi ego sum z illi sint: sed ad didit mecũ. Esse cum illo enim magnum bonum est. Nam et miseri esse possunt vbi est ille: q̃m quicũq̃ vbicũq̃ fuerit est et ille. Sed beati soli sunt cũ illo q: beati esse non potest nisi ex illo. An nõ deo veraciter dictum est: si ascendero i ce lum tu ibi es: z si descẽdero ad infernũ ades? Aut vero ubi stus non est vel sapientia/q̃ attingit vbiq̃ ꝓpter suam mũ diciam? Sed lux lucet in tenebris: nec eã tenebre compre: hendũt. Ac per hoc vt de re visibili q̃uis lõge dissimile q̃e cũq̃ sumam⁹ exẽplum: sicut cec⁹ etiã si ibi sit vbi lux est non est tamen ipse cum luce: sed absens est a presentia: ita in fidelis atq̃ impius aut etiam si fidelis et pius nondum

C

tamen ad intuendũ lumen sapientie idoneus / etiam si esse nusq̃ possit vbi non sit et christus: non est tamen ipse cum christo dũ tat ꝑ speciẽ. Nam hominem pie fidelẽ nõ est dubitãdũ cũ christo esse per fidẽ. Propter quod dicit. Qui non est mecũ aduersus me est. Sed cũ patri deo dicebat: q̃s dedisti mihi volo vt vbi ego sum et ipsi sint mecũ: de specie illa omnino dicebat in qua videbimus eum sicuti est. Me modo serenissimum sensum nubilosa contradictione ptur: bet: consequentia perhibeant testimonium precedentibus verbis. Nempe cum dixisset/volo vt vbi ego sum et ipsi sint mecum/continuo secutus adiunxit. ⌊ Vt videant claritatem meam quam dedisti mihi quia dilexisti me ante constitutionem mundi. ⌋ Vt videant dixit non vt credant. Fidei merces est ista non fides. Si enim fides ad hebetes in epi: stola recte diffinita est: conuictio rerum que non videntur/ cur non merces fidei definiatur visio rerũ que credite spe: rabant? Cum viderimus enim claritatem quam dedit pa ter filio: etiam si eã dici hoc loco intelligamus / non quam pater equali filio gignens eum dedit: sed quam facto homi ni filio dedit et post mortem crucis: quando ergo videbi: mus illam filij claritatem: profecto tunc fiet iudicium vi uorum atq̃ mortuorum. Tunc tolletur impius vt non vi: deat claritatem dei. Qui nisi illam qua deus est? Beati eni mundo corde: quoniam ipsi deum videbunt. Nec mũdi cor de sunt impij propterea non videbunt. Tunc ibunt ipsi in supplicium eternum. Sic enim tolletur impius ne videat claritatem dei: iusti aut̃ ibunt in vitam eternam. Et que est vita eterna? Vt cognoscãt inquit te solum verum deum et quem misisti iesum christum. Nõ vtiq̃ sicut eũ cognouer runt/qui licet non mundi cordes tamen in forma serui cla: rificata iudicantem videre potuerunt. Sed sicut cognoscẽ dus est a mundis corde solus verus deus: cum patre et spi: ritu sancto filius: quia ipsa trinitas est solus verus deus. Si ergo ſm id quod filius dei deus est patri equalis atq̃ coeternus: accipiamus hoc dictum/volo vt vbi ego sum et ipsi sint mecum: in patre cum christo erimus. Sed ille sicut ille nos sicut nos vbicũq̃ corpore fuerimus. Si enim loca dicenda sunt et quib⁹ non corpora continentur: et locus est cuiq̃ rei vbi est: locus christi eternus vbi semper est/ipse pa ter est et locus patris filius est: quia ego inquit in patre/et pater in me est. Et in hac oratione/ sicut tu pater inquit in me et ego in te. Et locus interea noster ipsi sunt/quia sequi tur: vt et ipsi in nobis vnum sint. Et nos locus dei sumus/ quoniam templum eius sumus/sicut orat pro nobis q̃ mor tuus est pro nobis: viuitq̃ pro nobis vt in ipsis vnum sim⁹: quia factus est in pace locus eius/et habitatio eius in syõ: que nos sumus. Sed quis idoneus loca ista vel q̃ sunt in lo cis istis sine spaciosis capacitatibus z sine corporeis moli bus cogitare? Non parum tamen proficitur/si saltem quic quid tale oculo cordis occurrit/negatur: reputur: impro: batur. Et lux quedam in qua ista neganda respuenda/ im: probanda cernuntur/sicut potuerit cogitatur: et q̃n sit cer ta cognoscitur et amatur: vt ide surgatur atq̃ ad interiora tendatur. Que cum penetrare mens inualida z minus q̃n il la sunt pura nequiuerit/non sine amoris gemitu z desiderij lachrimis inde pellatur: z patienter ferat q̃d iu fidem mũdet atq̃ vt illic habitare valeat sanctis moribus preparetur. Quomodo ergo non erimus cum christo vbi est: quando in patre cum illo erimus in quo est. Recq̃ hinc apostolus no: bis q̃uis nondum rem tenentibus: sed tamen spem geren: tibus tacuit. Ait enim. Si resurrexistis cum christo que sursum sunt querite vbi christus est in dextera dei sedens/ que sursum sunt sapite nõ que super terram. Mortui enim estis inquit: et vita vestra abscondita est cum christo in deo. Ecce interim fide ac spe vita nostra vbi christus est cum il lo est: quia cũ christo in deo est. Ecce velut iam factum. est q̃ dixit vt fieret dicẽs: volo vt vbi ego sum z ipsi sint me: cum. Sed nunc per fidem: quando autem fiet per speciem? Cum christus inquit apparuerit vita vestra: tũc et vos ap: parebitis cum ipso in gloria. Tunc apparebimus q̃ tunc erimus: q: tũc apparebit non inaniter nos id credidisse ac sperasse anteq̃ essem⁹. Faciat hoc filius qui cum dixisset vt videant claritatẽ meã quã dedisti mihi / cõtinuo subiũxit: ⌊ q: dilexisti me añ constitutionem mundi. ⌋ Jn illo enĩ dile

xit et nos ante constitutionem mundi: z tunc predestinauit q̃ in fine facturus est mundi. ⌊ Pater (inquit) iuste: mũd⁹ te non cognouit: ⌋ q: iustus es: ideo te non cognouit. Mũd⁹ quippe ille vanationi predestinatus merito non cognouit/ mundus vero quem christus reconciliauit sibi / nõ merito sed gratia cognouit. Quid est enim eum cognoscere: nisi vi tam eternã: quam mundo vanato vtiq̃ non dedit recõcilia to dedit? Propterea vtiq̃ mundus te non cognouit qui iu stus es. Nec et meritis ei⁹ vt te non cognosceret tribuisti: et propterea mundus recõciliatus cognouit q: misericors es z vt cognosceret non eius merito sed gra subuenisti. De: niq̃ sequitur. ⌊ Ego aũt te cognoui. ⌋ Ipe fons gratie ẽ de⁹ natura/homo aũt de spiritu sancto z virgine ineffabili gra: tia. Deniq̃ propter ipsum quia gratia dei p iesum christ⁹ dominum nostrum: ⌊ et hi cognouerunt (inquit) quia tu me misisti. ⌋ Ipse est mundus recõciliatus. Sed quia tu me mi sisti. ideo cognouerunt. Ergo gratia cognouerũt. ⌊ Et no: tum feci eis (inquit) nomen tuum: z notum faciam. ⌋ Motũ feci per fidem/notum faciam per speciem. Notum feci cum fine peregrinantibus notum faciam sine fine regnantibus. ⌊ Vt dilectio (inquit) qua dilexisti me in ipsis sit: z ego in ip sis. ⌋ Non est visitata locutio: dilectio q̃ dilexisti me in ipsis sit z ego in ipsis: visitate quippe diceretur dilectio qua dile xisti me. De greco quidẽ ista translata sunt. Sed sunt simi: les et latine sicut dicimus/fidelem seruitutem seruiuit: strẽ nuam militiam militauit/cum dici debuisse videatur/ fide li seruitute seruiuit: strennua militia militauit. Qualis au: tem ista locutio est: dilectio qua dilexisti me: tali et aposto: lus vsus est. Bonum certamen certaui: non ait: bono certa mine. q̃ visitatius etiam rectius q̃ diceretur. Quomodo au tem dilectio qua dilexit pater filium est et in nobis: nisi q: membra eius sumus/et in illo diligimur cum ipe diligitur totus: id est caput et corpus: Jdeo subiunxit z ego in ipis tanq̃ diceret: quoniam ego sum in ipsis. Aliter enim est in nobis tanq̃ in templo suo: aliter aut̃ quia et nos ipse sum⁹ cum ſʒ id q̃ vt caput nostrum esset bono factus est: corp⁹ eius sumus. Finita est saluatoris oratio: incipit passio. Er go et iste sermo finiat: vt de passione q̃ ipe vouauerit alijs sermonibus disputetur.

Tractatus.crij.

¶ Hec cum dixisset iesus. Egressus est cum discipulis suis trans torrentem cedron vbi erat ortus in quẽ introiuit ipse z discipuli eius. Sciebat au tem et iudas qui tradebat eum locũ quia frequen ter iesus conuenerat illuc cum discipulis suis. Ju das ergo cum accepisset cohortem a pontificib⁹ z phariseis ministros venit illuc cũ laternis et fa cibus et armis. Jesus itaq̃ sciens omnia que ven tura erant super eum: processit et dixit eis. Quẽ queritis? Responderunt ei. Jesum nazarenũ. Di cit eis iesus. Ego sum. Stabat autem et iudas q̃ tradebat eũ cũ ipsis. Vt ergo dixit eis iesus ego sum: abierunt retrorsum z ceciderũt in terrã. Jte: rum ergo interrogauit eos. Quem queritis? Jlli autem dixerunt. Jesum nazarenum. Respõdit ie sus. Dixi vobis quia ego sum. Si ergo me queri: tis: sinite hos abire. Vt impleretur sermo quem dixit/quia quos dedisti mihi / non perdidi ex eis quẽq̃. Symon ergo petrus habẽs gladium edu: xit eũ / et percussit pontificis seruum: et abscidit eius auriculam dexteram. Erat autem nomẽ ser: uo malch⁹. Dixit ergo iesus petro. Mitte gladiũ tuum in vaginam. Calicem quẽ dedit mihi pater non bibam illum? Cohors ergo z tribunus z mi nistri iudeorum comprehenderunt iesum: et liga: uerunt eum.

A Erminato magno prolixoq; sermone quē post ce-
nam dñs fundendo pro nobis proximo sanguine
ad discipulos habuit qui cum illo tunc erāt: ad-
uncta oratione quā direxit ad patrem: deinceps
eius passionem Johannes euāgelista sic exposuit est. ⌊Hec
cum dixisset Iesus egressus est cū discipulis suis trans tor-
rentem cedron/ vbi erat ortus in quē introiuit ipse ⁊ disci-
puli eius. Sciebat autē et Iudas qui tradebat eum locum
quia frequenter Iesus conuenerat illuc cū discipulis suis.⌋
Hoc quod fiarrat egressum dominum cum discipulis suis
in hortum/non continuo factum est cum eius illa finita es-
set oratio de cuius verbis ait: hec cum dixisset Iesus. Sed
alia q̄dā sunt interposita/que ab isto ptermissa: apud alios
euangelistas legūtur: sicut apud hunc inueniuntur multa
que illi similiter in sua narratione tacuerūt. Quomodo au-
tem inter se omnes conueniant: ne veritati que per alium p
mitur ab alio repugnetur/ quisquis nosse desiderat/ non in
his sermonib⁹ sed in aliis laboriosis litteris querat/ nec stā-
do et audiendo: sed potius sedendo et legendo: vel legenti
aurem mentemq; intentissimam prebendo illa condiscat.
Credat tamen antēq; sciat: siue id etiā scire in hac vita pos-
sit: siue per aliqua impedimenta non possit nihil: ab aliquo
euangelista esse scriptum: quantum ad hos attinet quos in
auctoritatem canonicam recepit ecclesia: quod vel ipsi⁹ vl
alterius non minus veracti narrationi possit esse contrariū.
Nunc itaq; huius beati Ioannis narrationem quam suscē-
pimus tractandam: sine aliorum comparatione videamus
in eis que manifesta sunt non immorantes: vt hoc vbi op⁹
est causa poscēte faciamus. Non ergo sic accipiam⁹ qō ait:
hec cum dixisset Iesus egressus est cum discipulis suis trās
torrentem cedron vbi erat ortus: in quem introist ipse et di-
scipuli eius tanq̄ continuo post illa verba in illum hortuz
fuerit ingressus: sed ad hoc valeat quod dictuz est: hec cum
dixisset Iesum: vt non eum ante optinemur ingressum q̄ illa
verba finiret. ⌊Sciebat autem (inquit) et Iudas qui trade-
bat eum locum.⌋ Quo verborum est? Sciebat locum qui
tradebat eum: ⌊quia frequenter (inquit) Iesus conuene-
rat illuc cum discipulis.⌋ Ubi ergo lupus omnia pelle con-
tectus: et inter oues alto patrisfamilias consilio toleratus
didicit: vbi ad tempus exiguum dispergeret gregē: insidijs
appetendo pastorem. ⌊Judas ergo (inquit) cum accepisset
cohortem et a principibus et phariseis ministros: venit il-
luc cum laternis et facibus et armis.⌋ Cohors non iudeo-
rum sed militum fuit. A preside itaq; intelligatur accepta
tanq̄ ad tenendum reum. Seruato ordie legitime potesta-
tis: vt nullus tenentib⁹ auderet obsistere: q̄q̄ et manus tā
ta fuerit congregata: et sic armata veniebat vt vel terreret
vel etiam repugnaret: si quisq̄ christum defendere auderet
Ita quippe eius abscondebatur potestas ⁊ obtundebatur
infirmitas: vt hec inimicis necessaria viderentur aduersus
eum in quē nihil valuisset nisi quod ipe voluisset: bene vtēs
bonus malis et faciens bona de malis ad faciēdos bonos
ex malis ⁊ discernendo a malis. ⌊Jesus itaq; (sicut euan-
gelista secutus adiungit:) sciens omnia que ventura erant
B †Al'.Quē super eum: processit et dixit eis. †Quid queritis? Respon-
derunt ei. Jesum nazarenū. Dixit eis Iesus. Ego sum. Sta-
‡Al's tra debat. bat autem et iudas qui ‡ tradidit eum cum ipsis. Ut ergo
dixit eis Ego sum: abierunt retrorsum et ceciderunt in ter-
ram.⌋ Ubi nunc militum cohors et ministri principum et
phariseorum? Ubi terror et munimen armatorum? Nēpe
vna vox dicentis ego sum: tantam turbam odijs ferocem/
armisq; terribilem sine telo vllo percussit: repulit: strauit.
Deus enim latebat in carne et sempiternus dies ita mem-
bris occultabatur humanis: vt laternis ⁊ facibus quereretur occidendus a tenebris. Ego sum dicit: et impios dele-
cit. Quid iudicaturus faciet: qui iudicandus hoc fecit?
Quid regnaturus poterit: qui moriturus hoc potuit? Et
nunc vbiq; per euangelium/ego sum dicit christus: et a iu-
deis expectatur antichristus/vt retro redeant ⁊ in terram
cadant: quoniam deserentes celestia/terrena desiderant.
Certe ad comprehendendum Iesum persecutores cum tra-
ditore venerunt: quem querebant inuenerunt. Audierunt
ego sum quare non comprehenderunt sed abierunt retro ⁊
ceciderūt: nisi quia hoc voluit qui potuit quicquid voluit?
Verum si nunq̄ se ab eis pmitteret apprehendi: tion quidē
illi facerent propter quod venerant: sed nec ipse faceret pro
pter quod venerat. Cum quippe illi occidēdum quererēt
seuiendo: sed querebat nos et ipse moriendo. Proinde qi
tenere volentibus nec valentibus ostendit potestatem suā
tam teneant eum vt faciat de nescientibus voluntatem fu-
am.⌋ Iterum ergo eos interrogauit. †Quid queritis? Ji-
li autem dixerunt. Jesum nazarenum. Respōdit Iesus. Dī-
xi vobis: quia ego sum. Si ergo me queritis: sinite hos abi-
rexit impleretur sermo quez dixit. Quia quos dedisti mihi
non perdidi ex eis quēq̄.⌋ Si me inquit queritis sinite hos
abire. Inimicos videt: et hoc faciunt quod iubet. Sinunt
hos abire: quos non vult perire. Nunquid autem nō erant
postea moriturī? Cur ergo si tunc morerentur perderet eos
nisi quia nondum sic in eum credebat: quomodo credunt q
cūq; non pereunt? ⌊Simon ergo petrus habēs gladiū edu-
xit eum et percussit seruum † principis/⁊ abscidit eius au- † Al'pon
riculam dextram. Erat autem nomē seruo malchus.⌋ So- tifícis.
lus hic euangelista etiam nomē huius serui expressit: sicut
Lucas solus qō eius auriculam dominus tetigerit ⁊ sana-
uerit eam. Walch⁹ interpretatur regnaturus. Quid ergo
auris pro domino amputata ⁊ a domino sanata significat:
nisi auditum amputata vetustate renouatum/ vt sit in no-
uitate spiritus: et non in vetustate littere. Quod cui prestī-
tum fuerit a christo/quis dubitet regnaturum esse cū xpo?
Quod autem seruus dictus est: ⁊ hoc ad illam pertinet vete
statem/que in seruitutem generat quod est agar. Sed cum
accessit sanitas figurata est et libertas. Factum tamen pe-
tri dominus improbauit ⁊ progredi vltra prohibuit dicēs.
⌊Mitte gladium tuum in vaginam. Calicem quem dedit
mihi pater nō vis vt bibā illum?⌋ Jn suo quippe facto ille
discipulus magistrum defendere voluit: non qō faciēdum
est cogitauit. Et ille igitur ad patientiam commendus
fuit et hoc ad intelligentiam conscribēdū. Quod autem a
patre sibi dicit datum calicem passiōis: pfecto illud est qō
ait apostolus. Si de⁹ pro nobis q̄s contra nos. Qui filio p
pro non pepercit: sed pro nobis omnib⁹ tradidit eū? Unde
auctor calicis huius est etiam ipse qui bibit: unde idē apo-
stolus iterum dicit/ xps dilexit nos ⁊ tradidit semetipsum
pro nobis oblationem et ostiam deo in odorem suauitatis.
⌊Cohors autem ⁊ tribunus et ministri iudeorum: compu-
henderunt iesum et ligauerunt eum.⌋ Comprehenderunt
ad quem non accesserunt: quoniam dies ille: ille vero tene-
bre permanserunt/nec audierūt/ accedite ad eum ⁊ illumi-
namini. Si enim sic accederent/non eum manibus occidē-
dum sed reciptendum corde comprehenderent. Nunc aūt
quando eum illo modo comprehenderunt: tunc ab illo lon-
gius recesserunt/et ligauerunt eum a quo solui potī⁹ velle
debuerunt: ⁊ erant fortassis in eis qui tunc impoluerit chri-
sto vincula sua: atq; ab eo postea liberati dixerunt. Dirupi-
sti vincula mea. Hec hodie satis sint: tractabuntur deo vo-
lente sermone alio que sequuntur.

Tractatus.cxiij.

¶ Et adduxerunt eū ad annā primum. Erat enī
socer cayphe qui erat pontifex anni illius. Erat
autem caypbas qui consilium dederat iudeis: qz
expedit vnum hominez mori pro populo. Sequē
batur autem iesum symon petrus et alius discī-
pulus. Discipulus autem ille erat notus pontifi-
ci/et introiuit cum iesu in atrium pontificis/ pe-
trus autem stabat ad ostium foris. Exiit ergo
discipulus alius qui erat notus pontifici et dixit
ostiarie et introduxit petrum. Dicit ergo petro
ancilla ostiaria. Nunquid et tu ex discipulis es
hominis istius? Dicit ille. Non sum. Stabant
autē serui et ministri ad prunas quia frigus erat
et calefaciebant se. Erat autem cum eis et petrus
stans et calefaciens se. Pontifex ergo interroga
uit iesum de discipulis suis et de doctrina eius.

Respondit ei Jesus. Ego palam locutus sum
mundo/ego semper docui in synagoga et in tem-
plo quo omnes iudei cōueniunt: et in occulto lo-
cutus sum nihil. Quid me interrogas: interroga
eos qui audierunt quid locutus sim ipsis? Ecce
hi sciunt que dixerim ego. ⌊Hec autem cum di-
xisset: vnus assistens ministrorum dedit alapam
Jesu dicens. Sic respondes pontifici? Respon-
dit ei Jesus. Si male locutus sum testimoniū p
hibe de malo: si autem bene: quid me cedis?⌋ Et
misit eum annas ligatum ad caypham pontifi-
cem. Erat autem simon petrus stans et calefaci-
ens se. Dixerunt ergo ei. Nunquid et tu ex disci-
pulis eius es? Negauit ille et dixit. Non sum.
Dicit ei vnus ex seruis pontificis cognatus ei⁹
cuius abscidit petrus auriculam. Nonne ego te
vidi in horto cum illo? Iterum ergo negauit pe
trus. Et statim gallus cantauit.

B Epōc. v. Postea qō persecutores tradente iuda comprehē-
sum dominum ligauerūt qui dilexit nos ⁊ tradi-
dit semetipsum pro nobis ⁊ cui pater non peper-
cit: sed pro nobis omnibus tradidit eum: vt intel-
ligatur iudas non laudabilis vtilitate traditionis huius:
sed sceleris voluntate damnabilis ⌊adduxerūt eum⌋ sicut
Joannes euangelista narrat ⌊ad annam primū⌋ nec tacet
causam cur ita factum sit. ⌊Erat ei (inquit) socer cayphe:
qui erat pontifex anni illius. Erat autē (inquit) cayphas:
†Glacde qui consilium † dedit iudeis: quia expedit vnum hominē
ni. ing. mori pro populo.⌋ Merito ⁊ matthеus cum id breuiꝰ nar-
Dur.xxii rare voluisset: cum ad caypham ductum fuisse commemo-
rat: quia ⁊ ad annam prius ideo ductus est qō socer ei⁹ fue
rit. Ubi intelligendum est hoc eundem caypham fieri vo-
luisse.⌊Sequebatur autem (inquit) Jesum simon petr⁹ et
alius discipulus.⌋ Quisnam iste sit discipulus non temere
Iohc.c affirmandum est quia tacetur. Soletautem se idem Joan
nes significare ita ⁊ addere: quem diligebat Jes⁹. Fortas-
sis ergo ⁊ hic ipse est: quisquis tamen sit: sequentia videa-
mus.⌊Discipulus autem ille (inquit) erat notus pontifici:
⁊ introiuit cum Jesu i atrium pōtificis. Petrus autē sta-
bat ad hostium foris. Exiit ergo alius discipulus qui erat
notus pontifici: ⁊ dixit hostiarie: ⁊ introduxit petrum. Di-
cit ergo petro ancilla hostiaria. Nūquid ⁊ tu ex discipulis
es hominis istius? Dicit ille. Non sum.⌋ Ecce columna fir
missima ad vnius aure impulsum tota cōtremuit. Ubi est
illa promittentis audacia/ ⁊ de se plurimum presumentis.
Ubi sunt verba illa quādo ait: quare nō possum te sequi mo-
do: animam meam p te ponā? Hoccine est sequi magistrū
senegare discipulum? Siccine p domino anima ponitur
vt hoc ne fiat vox ancillule formidetur? Sed quid mirū si
deus vera predixit: homo autem falsa psumpsit? Sane in
Matth. ista que iam cepta est negatione apostoli petri: debem⁹ ad
tertre non solum ab eo negari christum qui dicit eum nō
esse christum: sed ab illo etiam qui cum sit negat se esse chri
stianum. Dominus enī non ait petro/ discipulum meum te
negabis: sed me negabis. Negauit ergo ipsum: cum se ne-
gauit eius esse discipulū. Quid autem aliud isto modo q̄
Iohc.xi. se negauit esse christianum? Quis ei discipuli christi non
dum appellarentur hoc nomine: post ascensionem quippe
eius in anthiochia primū ceperūt appellari discipuli xpia
ni. Jam tamen erat res ipsa illo postea vocabulo nuncu-
panda. Jam erant discipuli qui postea appellati sunt chri
stiani: ⁊ hoc commune nomen sicut cōmunem etiam fidem
ad posteros transmiserunt. Qui ergo se christi negauit esse
discipulum: ipam rem negauit: cuius nomē est vocari chri
stianum. Et multi postea non dico seneset anus in quib⁹
brutue vite societas facilius potuit mortem pro christi con
fessione contemnere: nec solum iuuentus vtriusq; sexus: de
quo etate conuenienter videtur exigi fortitudo: sed etiam
pueri puellecq; potuerunt ⁊ innumerabilis societas sancto
rum martyrum in regnum celorum fortiter et violenter in-
trare: quod tunc iste non potuit qui claues regni eius acce
pit. Ecce vnde dictum est/ sinite hos abire: quando se pro
nobis tradidit qui suo sanguine nos redemit: vt implere-
tur sermo quem dixit. Quia quos dedisti mihi: non perdi-
di ex eis quemq̄. Utiq; enim petrus si negato christo hinc
S.tracta. iret: quid aliud q̄ periret. ⌊Stabāt autem serui ⁊ ministri
xij b. ad prunas qz frigus erat: ⁊ calefaciebant se.⌋ Non hyems
B erat: ⁊ tamē frigus erat: quia solet etiam equinoctio verno
aliquando contingere. ⌊Erat autem cum eis ⁊ petrus stās
et calefaciēs se.⌋ Pontifex ergo interrogauit Jesum de di-
scipulis eius/⁊ de doctrina eius. Respōdit ei Jesus. Ego
palam locutus sum mūdo: ego semper docui in synagogis
⁊ in templo quo omnes iudei conueniunt: ⁊ in occulto locu
tus sum nihil. Quid me interrogas? Interroga eos q̄ au-
dierunt quid locutus sim ipsis: ecce hi sciunt que dixerim
ego.⌋ Non preterecunda nascitur questio quomodo dixerit
domin⁹ Jesus/ ego palam locutus sum mūdo: et maxime
illud quod ait: in occulto locutus sum nihil. Nonne in hoc
ipso recentiore sermone quem post cenam discipulis est lo-
cutus ait illis: hec in prouerbijs locutus sum vobis: venit
hora cum iam non in prouerbijs loquar vobis: sed palam
de patre meo annunciabo vobis? Si ergo ipsis coniūctio-
ribus discipulis suis non loquebatur palam: sed horam p
mittebat quando palam fuerat locuturus: quomodo palā
locutus est mundo? Deinde illisipsis sicut aliorum quoq;
euangelistarum testatur auctoritas: in eorū comparatio-
ne qui discipuli eius non erant: multo vtiq; manifestius lo
quebatur: quando cum solis erat remotus a turbis. Tunc
sensum eis ⁊ parabolas aperiebat: quas clausas pferebat
ad alios. Quid est ergo in occulto locutus sum nihil. Sed
intelligendum est ita eum dixisse palam locutus sum mū-
do: ac si dixisset: multi me audierunt. Ipsum autem palam
modo quodam erat palam: modo autem quodam non erat
palam. Palam quippe erat: qz multi audiebant: ⁊ rursum
non erat palam: quia non intelligebant. Et quod seorsum
discipulis loquebatur: non in occulto vtiq; loquebatur.
Quis namq; in occulto loquitur qui coram tot hominib⁹
loquitur: cum scriptum sit. In ore duorum vel triū testium Deu.xvij.
stabit omne verbū: presertim si hoc loquitur paucis: quod
per eos vult innotescere ⁊ multis: sicut ipse dominus ait il
lis quos adhuc paucos habebat. Quod dico vobis in te- Mat.x.
nebris dicite in lumine: ⁊ quod in aure auditis: p̄dicate su
per tecta. Ergo ⁊ hoc ipsum quod ab eo dici videbatur oc
culte: quodammodo non dicebatur in occulto: quia nō ita
dicebatur vt ab eis quib⁹ dictum fuerat taceretur: sed ita
potius vt vsq; quaq; predicaretur. Sic ergo dici potest ali
quid ⁊ palam simul ⁊ non palam: vel in occulto simul ⁊ nō
in occulto: quomodo dictum est: vt videntes videant: ⁊ nō
videant. Quomodo em̄ videant: nisi quia palam non in oc-
culto? Et quomodo idem ipsi rursus non videant: nisi qz
non palam sed in occulto? Ea tamen ipsa que audierant ⁊
non intellexerant: talia erant vt nō possent iuste ac veraci-
ter criminari. Et quotiensumq; interrogando tentarunt
vt inuenirent vnde et accusarent eum sic eis respondit: vt
omnes eorum retunderentur dolī: ⁊ calumnie frustrarent.
Ideo dicebat/ quid me interrogas: interroga eos qui au-
dierunt quid locutus sim ipsis: ecce hi sciūt quid dixerim
ego.⌋ Hec autem cum dixisset vnus assistens ministrorum C
dedit alapam Jesu dicens. Sic respondes pontifici? Re-
spondit ei Jesus. Si male locut⁹ sum testimonium perhi-
be de malo: si autem bene quid me cedis?⌋ Quid ista respō
sione verius: mansuetius: iustius? Eius est enim de quo p
phetica vox precesserat. Intēde prospere procede ⁊ regna: pſ.xliij.
propter veritatem ⁊ mansuetudinem ⁊ iustitiam. Si cogi-
temus quis acceperit alapam: nonne vellemus eū qui per-
cussit aut celesti igne consumi: aut terra dehiscente sorberi
aut correptū demonio volutari: aut aliqua hmōi q̄libet pe
na: vel etiā grauiore puniri? Quid ei hoc p potētia iubere
nō potuisset p quē factus est mūdus: nisi patientiā nos do-
cere maluisset qua vincit mūdus? Forte hic dicit aliquis.
Cur non fecit quod ipse pcepit? Percutienti em̄ non sic re
spondere: sed maxillam debuit alteram pbere. Quid qō et Mat. v.

veraciter mansuete iusteq; respondit: ⁊ non solum alteram maxillam iterum percussuro: sed totum corpus figendum preparauit in ligno. Et hinc potius demōstrauit: quod demonstrandum fuit: sua scz magna illa precepta patiētie: nō ostentatione corporis sed cordis preparatione facienda. Fieri enim potest vt alteram maxillam visibiliter prebeat homo: ⁊ iratus. Quanto ergo melius ⁊ respondet vera placatus: ⁊ ad perfectēda grauiora/tranquillo animo sit paratus. Beatus est enim qui in oīb⁹ que iniusta pro iustitia patitur: potest veraciter dicere. Paratum cor meū de⁹ paratum cor meum. Hinc fit quippe quod sequitur. Cātabo ⁊ psalmum dicam domino. Quod paulus ⁊ barnabas: etiam in vinculis durissimis facere potuerūt. Sed ad narrationis euangelice sequentia redeamus. ⌊Et misit eū annas ligatum ad caypham pontificem. ⌋ Ad illum em̄ sicut matthe⁹ dicit ab initio ducebatur: quoniam ipe erat illius anni princeps sacerdotum. Alternos quippe intelligendi sunt agere solere annos ambo pontifices id est principes sacerdotum qui erant illo tēpore annas ⁊ cayphas. Quos et lucas euangelista commemorat: narrans quo tēpore ceperit dn̄s a precursore Joanne predicare regnum celorū: ⁊ congregare discipulos. Sic em̄ dicit. Sub principib⁹ sacerdotum anna ⁊ caypha: factum est verbum domini super Joānem zacharie filium in deserto/ ⁊ cetera. Proinde isti ambo pontifices vicissim suos annos agebāt. Et erat tunc annus cayphe quando passus est christus. Jdē em̄ Matthеum cum comprehensus esset/ ad eum duct⁹ est: sed pri⁹ ad annam em̄ Joannem venerunt cum illo: non quia collega sed quia socer eius erat. Et credendum est em̄ voluntate cayphe id esse factum: vel etiam dom⁹ eorum ita fuisse positas vt non deberet annas a transeuntibus preteriri. Sed cum dixisset euangelista quod eum ligatū miserit annas ad caypham: reuertus est ad locum narrationis vbi reliquerat petrum: vt explicaret quod ī domo anne de trina eius negatione contigerat. ⌊Erat aut̄ inquit simon petr⁹ stans ⁊ calefaciens se. ⌋ Hoc recapitulat quod ante iam dixerat. Deide que secuta sunt iungit. ⌊Dixerūt ergo ei. Nūquid ⁊ tu ex discipulis eius es? Negauit ille/ et dixit. Non sum. ⌋ Jam semel negauerat ad ancille vocem: ⁊ ecce iterū eodem timore perterritus negauit. Deinde vt tertia negatio perficeretur ⁊ verbum domini predicentis impleretur. ⌊Dicit ei vnus ex seruis pontificis cognatus eius cui⁹ abscidit petrus auriculam. Nonne ego te vidi in horto cum illo? Iterum ergo negauit petr⁹: ⁊ statim gallus cātauit. ⌋ Ecce medici completa est predictio: egroti cōuicta p̄sumptio. Non em̄ factum est quod iste dixerat: animā meam ponam. sed factum est quod ille predixerat ter me negabis. Sed trina petri negatione completa. tam ⁊ iste sermo compleatur: vt deinceps que de dn̄o apud pontiū pilatum presidem gesta sunt/ ab alio consideremus exordio.

Ps. lvj.

Wa. xxvj

Luce. iij.

Wa. xxvj vbi. ℣. a.

℣. xliij.

Tractatus. cxiiij.

¶Adducunt ergo Jesum ad caypham in pretorium. Erat autem mane et ipsi non introierūt in pretorium vt non contaminarentur sed māducarent pascha. Exiuit ergo pilat⁹ ad eos foras ⁊ dixit. Quā accusationem affertis aduersus hominem hunc? Responderunt et dixerunt ei. Si non esset hic malefactor non tibi tradidissemus eum. Dixit ergo eis pilatus. Accipite eum vos et ſm legem vestram iudicate eum. Dixerunt ergo iudei. Nobis non licet interficere quemq̄ vt sermo Jesu impleretur quem dixit: significās qua morte esset moriturus.

A

De cū domino vel de domino nr̄o Jesu christo apud pōtium pilatum presidem gesta sunt. quātum Joannes euāgelista indicat/ deinde videamus. Redit em̄ ad locum narrationis sue vbi eā reliquerat vt explicaret petri negationem. Jam quippe dixerat/ ⁊ misit eum annas ligatum ad caypham pontificem atq; inde regressus euangelista vbi dimiserat petrū calefacientem se ad ignem in atrio: posteq̄ totam eius negationē que ter facta est terminauit: iterū pcurrit ad ordinē hystorie. ⌊Adducunt ergo Jesum inq̄t a caypha in ptoriū. ⌋ Ad caypham quippe ab anna collega ⁊ socero ei⁹ dixerat missum. Sed si ad caypham: cur in pretoriū. Quod nihil aliū vult intelligi: q̄ vbi preses pilatus habitabat. Aut igit̄ ali qua vigēte causa de domo anne quo ad audiendū Jesum ambo conuenerant: cayphas perrexerat ad ptoriū p̄sidis ⁊ socero suo Jesum reliquerat audiendū: aut in domo cyphe pretoriū pilatus acceperat: ⁊ tanta domus erat: vt socius habitantē dn̄m suum: seorsum iudicem ferret. ⌊Erat autem mane. ⁊ ipsi jid est. qui ducebāt Jesū ⌊nō introierūt in pretorium ⌋ hoc est in eam partem domus quam pilatus tenebat. si ipsa erat domus cayphe. Cur autem nō introierunt in pretorium/ exponens causam: ⌊vt non contaminarentur inquit sed vt manducarent pascha. ⌋ Dies agiebant azymorum: quibus diebus contaminatio illis erat in alienigene habitaculum itroire. O impia ⁊ stulta cecitas. Habitaculo videlicet contaminarent̄ alieno: ⁊ non contaminarentur scelere proprio? Alienigene iudicis pretorio contaminari timebant: ⁊ fratris innocentis sanguine fundere non timebant: vt hoc solum interim dicā vbi scuā malorū conscientia tenebantur. Nam q̄ etiā dn̄s erat qui eos impietate ducebatur ad mortem/ ⁊ vite dator occidebatur non eorum conscientie sed ignorantie deputetur. ⌊Exiuit ergo pilatus ad eos foras ⁊ dixit. Quam accusationē affertis aduersus hominem hunc? Responderūt ⁊ dixerunt ei. Si non esset hic malefactor: non tibi tradidissemus eum. ⌋ Interrogentur atq; respondeant ab immūdis spiritib⁹ liberati/ sanati languidi/ leprosi mundati/ surdi audientes/ mutti loquentes/ ceci videntes/ mortui resurgētes. ⁊ quod oīa superat/ stulti sapiētes: vtrum sit malefactor Jesus. Sed ista dicebant de quibus per prophetam iam ipse predixerat. Retribuebant mihi mala pro bonis. ⌊Dixit ergo eis pilatus. Accipite eum vos: ⁊ ſm legem vestram iudicate eum. Dixerūt ergo ei iudei. Nobis non licet interficere quemq̄. ⌋ Quid est q̄ loquitur insana credulitas. An non interficiebant quem interficiendū offerebāt. An forte crux non interficit? Sic desipiunt qui non sectant: sed infectantur sapientiam? Quid est autem. Nobis non licet interficere quēq̄? Si malefactor est: cur non licet? Mōne lex eis precepit: ne malefactoribus presertim qualem istum putabāt a suo deo seductoribus parcant? Sed intelligendū est eos dixisse nō sibi licere interficere quemq̄: ppter festi diei sanctitatem quem celebrare tam ceperāt: propter quem de ingressu pretorij etiam contaminari metuebāt. Ita ne obdurastis falsi jsraelite? Ita ne omnem sēsum nimia malicia perdidistis: vt ideo vos a sanguine innocētis impollutos esse credatis: quia eum fundendum alteri tradidistis? Nā quid ⁊ pilatus illum qui potestati eius a vobis ingerit occidendus: suis est manib⁹ occisurus? Si nō cum voluistis occidi: si non insidiati estis: si non vobis tradendum pecunia comparastis: si non comprehendistis/ vinxistis/ adduxistis/ odistis: si non occidendum manib⁹ obtulistis: vocibus popposcistis: non eum a vobis interfectum esse tactate. Si autem illis omnibus vestris precedentibus factis etiā crucifige crucifige clamastis: audite q̄d contra vos ppheta clamat. Filij hominū dētes eorum arma ⁊ sagitte: et lingua eorum machera acuta. Ecce quibus armis: quibus sagittis: qua machera iustum interfecistis: quando vobis interficere quēq̄ non licere dixistis. Hinc est q̄d ad cōprehendendum Jesum cum sacerdotū non venissent principes sed misissent: lucas tamē euāgelista in eodem narrationis suę loco ait. Dixit aūt ad eos qui venerāt ad se principes sacerdotum ⁊ magistratus templi ⁊ seniores. Quasi ad latronē existis: ⁊ cetera. Sicut ergo principes sacerdotum nō per seipsos sed per eos quos miserant ad comprehēdendū Jesum: quid aliud q̄ ipsi in sue iussionis potestate venerunt: sic oēs qui crucifigēdum Jesum impijs vocibus clamauerunt: non quidem per seipsos eum: sed tamen ipsi per illum qui eorum clamore ad hoc nephas impulsus ē occiderūt. Ō vero Joānes euāgelista subiūgit ⌊vt ſmo iesu ipleret quē dixit: significās q̄ morte esset moriturus. ⌋ Si morte crucis hic velim⁹ accipere: tanq̄ ideo dixerint iudei. Nobis nō li-

Mat. xxvij. ℣. d.

Deu. xxi. ℣. xxiij. B

Psa. xxxiij

Luce. xxij.

Tractatus. cxv.

cet interficere; quēq̄: q⁹ interfici aliud est: aliud crucifigi. non/ video quomodo id possit consequēter intelligi: cū hoc ad pilati verba respōderint quib⁹ eis dixerat. Accipite eū vos: ⁊ ſm legem vestram iudicate eum. Nūquid ergo eum non poterāt accipere: ⁊ ipsi eum crucifigere. Si per tale genus supplicij interfectionē cuiuscq̄ vitare cupiebāt? Quis autem non videat q̄ sit absurdū eis licere quēq̄ crucifige re: quibus non licet quēq̄ interficere: Quid quod ipse dn̄s eandem mortem suam: id est mortem crucis: etiam interfectionem vocat: sicut legim⁹ apud marcū vbi ait. Ecce ascēdimus hierosolimam: ⁊ filius hominis tradet principibus sacerdotum ⁊ scribis: ⁊ damnabunt eum morte: et tradēt eū gentibus ⁊ illudent ei: ⁊ conspuent eū: et flagellabunt eum: et interficiēt eum: ⁊ tertia die resurget. Mimirum ergo ista dicendo significauit dominus qua esset morte moriturꝰ: nō q̄ hic mortem crucis vellet intelligi: sed q̄ eum iudei fuissent gentibus tradituri: hoc est romanis. Nam pilatus romanus erat: eumq̄ in iudeam romani presidem miserant. Vt ergo iste sermo iesu impleretur: id est vt eum sibi traditum gentes interficerent: q̄ iesus futurum esse predixerat ideo pilatus qui iudex romanus erat: cum vellet eum reddere iudeis vt ſm legem suam iudicarent eum: noluerūt eū accipere dicentes. Nobis non licet interficere quēq̄. Ac si impletus est sermo iesu quem de sua morte predixit vt eus a iudeis traditum interficerēt gentes: minore scelere q̄ iudei qui se isto modo ab eius interfectione velut alienos facere voluerunt: non vt eorum innocentia sed vt dementia monstraretur.

Marci. x.

Tractatus. cxv.

¶Introiuit ergo iterum in pretorium pilatus ⁊ vocauit iesum/ et dixit ei. Tu es rex iudeorum? Respōdit iesus: a temetipso hoc dicis/ an alij tibi dixerunt de me? Respondit pilatus: nunquid ego iudeus sum: gens tua et pontifices tradiderunt te mihi. Quid fecisti? Respōdit Jesus. Regnum meū non est de hoc mūdo. Si ex hoc mundo esset regnum meū ministri mei vtiq̄ decertarent vt nō traderer iudeis: nunc autē regnū meū nō est hinc. Dixit itaq̄ pylatus. Ergo rex es tu? Respōdit Jesus. Tu dicis: q⁹ rex sum ego. Ego in hoc natus sum et ad hoc veni in mundum: vt testimonium perhibeam veritati. Omnis qui est ex veritate audit vocem meam. Dicit ei pilatus: quid est veritas? Et cum hoc dixisset iterū exiuit ad iudeos: ⁊ dixit eis. Ego nullam inuenio in eo causam: est autem cōsuetudo vobis vt vnum dimittā vobis in pascha: vultis ergo dimittā vobis regem iudeorū. Clamauerūt rursum omnes dicentes. Non hunc: sed barrabam. Erat autem barrabas latro.

B

Quid pilat⁹ dixerit christo: quid ve pilato ille responderit: isto sermone cōsiderandū atq; tractādum est. Cum enī dictum esset iudeis. Accipite eum vos ⁊ ſm legem vestram iudicate eum: atq; cum illi respondissent. Nobis non licet occidere quemq̄. ⌊Introiuit ergo iterum ī pretorium pilatus: ⁊ vocauit Jesum: ⁊ dixit ei. Tu es rex iudeorum? Et respōdit Jesus. A temetipso hoc dicis: an alij tibi dixerunt de me? ⌋ Sciebat vtiq̄ dominus: ⁊ quod ipse interrogauit: ⁊ quid illi responsurus fuit. Sed tamen dici voluit: nō vt ipe nesciret: sed vt scriberetur quod nos voluit vt sciremus. ⌊Respōdit ei pilatus. Nunqd ego iudeus sum. Gens tua ⁊ pontifices tradiderunt te mihi. Quid fecisti? Respōdit Jesus. Regnū meū nō est de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset regnum meum: ministri mei ✝ decertarent vt non traderer iudeis. Nunc autem regnum meum nō est hinc. Hoc est quod bonus magister scire nos voluit. Sed prius nobis demōstrāda fuerat vana hoīm de regno eius opinio: siue gentium/

✝ M. vti

siue iudeorū: a quibus id pylatus audierat: quasi ppterea morte fuisset plectēdus quod illicitum affectauerit regnū vel quoniam solent regnaturis inuidere regnantes: ⁊ vide licet cauendum erat: ne eius regnum siue romanis siue iudeis esset aduersum. Poterat autem dominus quod ait. Regnum meum non est de mundo hoc et cetera. ad primā interrogationem presidis respondere: vbi ei dixit. Tu es rex iudeorum: sed cum vicissim interrogans vtrum hoc a semetipso diceret: an audisset ab alijs: illo respondēte ostēdere voluit hoc sibi apud illum fuisse a iudeis velut crimē obiectum: patefaciens nobis cogitatiōes hominum quas ipse nouerat quia vane sunt: eisq; post responsionem pilati etiam iudeis ⁊ gentibus opportunius aptiusq; respōdens. Regnum meum non est de hoc mundo. Quod si interrogati pilato cōtinuo respondisset: non etiā iudeis sed solis gētibus hoc de se opinantib⁹ respondisse videretur. Nunc ergo quoniam respondit pilatus. Nūquid ego iudeus sum: Gens tua ⁊ pontifices tradiderunt te mihi: abstulit a se suspitionē qua possit putari a semetipso dixisse: q⁹ Jesum regem dixerat esse iudeorū: id se a iudeis audisse demōstrās. Deinde dicendo/ quid fecisti: satis ostendit illud ei pro crimine obiectum. Tanq̄ diceret. Si regem te negas quid fecisti vt tradereris mihi? Quasi mirū non esset si puniēdus iudici traderetur: qui se diceret regem. Si aut̄ hoc nō diceret: querēdum ab illo esset: quid aliud forte fecisset vnde tradi iudici dign⁹ esset: ¶Audite ergo iudei ⁊ gentes. Audi circūcisio: audi preputium: audite oīa regna terrena. Non impedio dominationē vestram in hoc mundo: regnū meum non est de hoc mundo. Nolite metuere metu vanissimo quo herodes ille maior cum christus nat⁹ nunciaretur expauit: ⁊ tot infantes vt ad eum mors peruenire nt occidit: timēdo magis q̄ irascēdo crudelior. Regnū (inquit) meū non est de hoc mūdo. Quid vultis amplius? Venite ad regnum quod nō est de hoc mundo: venite credendo: ⁊ nolite seuire metuendo. Dicit quidem in prophetis de deo patre. Ego autem constitutus sum rex ab eo: super syon montem sanctum eius. Sed syon illa: ⁊ mons ille: nō est de hoc mūdo. Quod est em̄ eius regnum nisi credentes in eum: q̄bus dicit. De mundo non estis: sicut ⁊ ego non sum de mundo: q̄uis eos esse velit in mūdo: propter quod de illis dixit ad patrem. Non rogo vt tollas eos de mundo: sed vt serues eos a malo. Unde ⁊ hic non ait. Regnum meum non est in hoc mundo: sed non est de hoc mūdo. Et cum hoc ꝓbaret dicēs. Si ex hoc mundo esset regnum meum: ministri vtiq̄ mei decertarent vt nō traderer iudeis: non ait. Nunc autē regnum meū non est hic: sed non est hinc. Hoc est em̄ regnū eius vsq; in finem seculi: habēs inter se commixta zizania vsq; ad messem. Messis enim finis est seculi: quando messores venient: id est angeli: ⁊ colligent de regno eius omnia scandala: quod vtiq̄ non fieret si regnum eius nō esset hic. Sed tū non est hinc: quia peregrinatur in mundo. Regno suo quippe dicit. De mundo non estis: sed ego vos elegi de mundo. Erant ergo de mundo: q̄n regnum eius non erant sed ad mundi principē pertinebāt. De mūdo est ergo quic quid hominum a vero quidē deo creatum: sed ex adam vitiata atq; damnata stirpe generatum est. Factum est autē regnū: non tam de mundo/ quicquid inde in christo regeneratum est. Sic em̄ nos deus eruit de potestate tenebrarū: ⁊ trāstulit in regnū filij claritatis sue. De quo regno dicit. Regnum meū non est de hoc mundo: vel regnum meū non est hinc. ⌊Dixit itaq̄ ei pilatus. Ergo rex es tu? Respōdit Jesus. Tu dicis: q⁹ rex sum ego. ⌋ Nō q⁹ regē se timuit confiteri: sed tu dicis: ita libratum est vt neq; se regem neget. Rex est em̄ cuius regnum nō est de hoc mūdo: neq; regem talem se esse fatetur: cuius regnum putetur esse de hoc mūdo. Talem q̄ppe ille sentiebat q̄ dixerat. Ergo rex es tu? cui responsum est: tu dicis quia rex sum ego. Dictum est ei tu dicis: ac si dictum eēt: carnalis carnaliter dicis. ¶Deinde ait. ⌊Ego in hoc natus sum ⁊ ad hoc veni in mundum: vt testimonium perhibeam veritati. ⌋ Non est producēda hui⁹ ꝓnominis syllaba q̄ ait in hoc nat⁹ sum: tāq̄ dixerit in hac renat⁹ sum: sed corripēda tāq̄ dixerit ad hāc rē natus sum: vel ad hoc natus sum: sicut ait: ad hoc veni in mūdū. In greco nāq; euāgelio nihil est hui⁹ locutionis ambi

Mat. ij.

Psal. ij.

℣. viij. c.

℣. xvij. d.

Wat. xiij

℣. xv. c.

Col. j.

C

guum:vnde manifestū est eū temporalē natiuitatē suā hic cōmemorasse:qua incarnatus venit in mundū: nō illam si-
ne initio qua deus erat:per quē pater cōdidit mundū. In
hoc ergo se dixit natum:id est ꝓpter hoc natū/ & ad hoc ve-
nisse in mundū: vtiqꝫ nascēdo de virgine:vt testimoniū per
hibeat veritati. Sed qz non oim est fides. adiūxit atqꝫ ait.
⁊ Dis qui est ex veritate:audit vocem meam.⁊ Audit vtiqꝫ
interioribus auribꝰ: id est obaudit me voci:quod tm̄dem
valeret:si diceret/credit mihi. Cum itaqꝫ christus testimo
nium perhibeat veritati: ꝓfecto testimoniū perhibet sibi.
supra.x. Eius quippe vox est. Ego sum veritas. Et alio loco. Ego
S.viij.c. testimonium perhibeo de me. Ō vero ait. Omnis q̄ est ex
veritate audit vocem meā: gratiam ꝓmendauit:qua scōm
Rom.viij ꝓpositum vocat. De quo proposito dicit apostolus. Sci
mus qm̄ diligentibus deum oīa cooperantur in bonum
his qui scōm propositū dei vocati sunt: ꝓpositū scilicet vo
cantis nō vocatoꝝ. Ō alibi apertius ita positū est. Cōla-
boro euāgelio scōm virtutem dei saluos nos faciētis & vo-
cantis vocatione sua sancta/nō m̄m opera nr̄a sed m̄m suuꝫ
ꝓpositum & gr̄am. Nam si naturam cogitemus in q̄ crea
ti sumus/cū omnes veritas creauerit/ quis nō est ex ꝟitate.
Sed non omnes sunt quibus vt audiant veritatē:hoc ē vt
obediant veritati & credāt in veritatē/ex ipsa veritate pre
statur nullis ꝑcuidubio precedentibꝰ meritis:ne gr̄a non
sit gratia. Si em̄ dixisset:oīs qui audit meam voluntatē
ex veritate est:ideo dictus ex veritate putaret quīā obtem
perat veritati. Non autē hoc ait sed ait:oīs q̄ est ex verita-
te/audit meam vocē. Ac per hoc nō ideo est ex ꝟitate qz
eius audit vocē: sed ideo audit:qz ex veritate est: id est qz
hoc illi donum ex veritate collatū est. Ō quid est aliud q̄ꝫ
donante christo credit in christū: ⁊ Dixit ei pilatꝰ. Quid ē
veritas:⁊ Nec expectauit audire respōsum: ⁊ sed cum hoc
dixisset iterū exiuit ad iudeos & dixit eis. Ego nullā inue-
nio in eo causam. Est aūt ꝓsuetudo vobis: vt vnū dimittā
vobis in pasca. Vultis ergo dimittā vobis regē iudeoꝝ:⁊
Credo cum dixisset pilatus quid est veritas: in mētem illi
venisse ꝓtinuo ꝓsuetudinē iudeorū qua solebat eis dimitti
vnus in pasca:& ideo nō expectauit vt respōderet ei Jesus
quid esset veritas:ne mora fieret cū recoluisset morem quo
posset eis per pasca dimitti:qō eum valde voluisse manife-
stum est. Quelli tamē ex eius corde nō potuit Jesum regē
esse iudeorū: tanq̄ hoc ibi sicut̄ titulo ipsa veritas fixerit
de qua q̄d esset interrogauit. Sed hoc audito⁊ clamauerūt
rursum oēs dicētes. Non hūc sed barrabam. Erat aūt bar
rabas latro.⁊ Non reprehēdimus o iudei qō per pasca libe
ratis nocentē:sed qō occidistis innocētem. Quod tamē ni-
si fieret/verū pasca nō fieret. Sed vmbra veritat⁊ a iudeis
errantibꝰ tenebat:& mirabili dispēsatione diuine sapientie
per homines fallaces eiusdē vmbre veritas implebat:qz vt
verum pasca fieret x̄ps velut ouis immolabat. Hinc ea se-
quuntur que iniuriosa x̄po pilatus & cohors eius ingessit:
sed alia disputatione tractanda sunt.

Tractatus.cxvj.

Ca.xix. ¶Tunc ergo apprehēdit pilatus iesum & flagel-
lauit:& milites plectētes coronā de spinis impo-
suerunt capiti eius:& veste purpurea circundede
runt eum:& veniebant ad eū/& dicebant. Aue rex
iudeorū. Et dabāt ei alapas. Exiuit iterū pilatꝰ
foras:& dicit eis. Ecce adduco vobis eum foras
vt cognoscatis qz in eo nullam inuenio causam.
Exiuit ergo iesus portans spineam coronam: et
purpureum vestimentum:& dicit eis. Ecce homo
¶Cū ergo vidissent eū pōtifices & ministri: clama-
bant dicentes. Crucifige crucifige eu⁊. Dicit eis
pilatus. Accipite eū vos & crucifigite. Ego enim
non inuenio in eo causam. Respōderunt ei iudei.
Nos legem habemus:& m̄m legem debet mori:qz
filium dei se fecit. Cū ergo audisset pilatus hunc
sermonē:magis timuit. Et ingressus est in ꝓtoriū iterū:& dicit ad iesu⁊. Unde es tu? Jesus au
tem respōsum nō dedit ei. Dicit ergo ei pilatus.
Mihi non loqueris? Nescis quia potestatem ha
beo crucifigere te: & potestatem habeo dimittere
te? Respōdit iesus. Non haberes potestatem ad-
uersum me vllam:nisi tibi esset datū desuper: pro
pterea qui me tradidit tibi maius peccatū habet
Et exinde querebat pilatꝰ dimittere eum. Judei
aūt clamabant dicētes. Si hūc dimittis: non es
amicus cesaris. Omnis em̄ qui se regem facit cō-
tradicit cesari. Pilatꝰ ergo cum audisset hos ser
mones adduxit foras iesum: & sedit ꝑ tribunali
in loco qui dicitur licostratos: hebraice aūt gaba
tha. Erat aūt parasceue pasche hora quasi sexta.
Et dicit iudeis. Ecce rex v̄r. Illi autē clamabant
Tolle tolle:crucifige eū. Dixit eis pilatus. Regē
vestrum crucifigam. Respōderūt pōtifices. Nō
habemus regem nisi cesarem. Tunc ergo tradi-
dit eis illum vt crucifigeretur.

¶Cum iudei clamassent non iesum sibi a pilato di-
mitti velle per pasca:sed barrabā latronē. nō sal-
uatorē sed interfectorē: nō datorē vite sed ādem
ptorē.⁊ Tūc apprehēdit pilatus iesum & flagella
uit.⁊ Hoc pilatus non ob aliud fecisse credendus est:nisi vt
eius iniurijs iudei satiati sufficere sibi existimarent:& vsq
ad eiꝰ mortē seuire desisterēt. Ad hoc pertinet qō idem pre
ses cohortē suā etiā ꝑmisit facere que sequūtur: aut fortasis
& iussit:ꝙuis hoc euāgelista tacuerit. Dixit em̄ q̄d dein-
de fecerint milites:pilatū tamē id iussisse nō dixit.⁊ Et mi
lites(inq̄t) plectētes coronā de spinis iposuerūt capiti eiꝰ.
et veste purpurea circūdederūt eū:& veniebant ad eū & dō
cebant. Aue rex iudeorū. Et dabāt ei alapas.⁊ Sic imple
bant q̄ de se prędixerat x̄ps. Sic martyres ꝑfici habent
tur ad oīa q̄ ꝑsecutores libuisset facere perferēda. Sic pa
lisper occultata tremēda potētia: cōmēdabat ꝓlixitās
da patientia. Sic regnū qō de hoc mūdo non erat: superbū
mundū nō atrocitate pugnādi:sed patiēdi humilitate vin-
cebat. Sic illud granū multiplicādū seminabat horribili
cōtumelia:vt mirabili pullularet in gloria.⁊ Exijt iterū pi
latus foras:& dicit eis. Ecce adduco eū foras:vt cognosca
tis qz in eo nullā causam inuenio. Exijt ergo iesus portās
spineam coronā & purpureū vestimētū. Et dicit eis. Ecce
homo.⁊ Nic apparet non ignorāte pilato hec a militibꝰ fa
cta:siue iusserit ea/siue permiserit:illa scilicet causa quā fu
ꝑa dixim⁹:vt hec eius ludibria inimici libētissime biberēt
et vlterius sanguinē non stitirēt. Egredit ad eos iesus por
tans spineam coronā & purpureū vestimētū: nō clarus im-
perio sed plenus opprobrio. Et dicit eis. Ecce homo. Si
regi inuidetis:tam parcite qz deiectū videtis. Flagellatus
est:spinis coronat⁹ est:ludibrioſa veste amictus est:amaris
cōuiciꝭ illusus est:alapis cesus est:feruet ignominia:frige
scat inuidia:sed non frigescit:inardescit potius & increscit.
⁊ Cū ergo vidissent eū pōtifices & ministri clamabāt dicen
tes Crucifige crucifige eū. Dicit eis pilatꝰ. Accipite eum
vos & crucifigite. Ego enim nō inuenio in eo causam. Re-
sponderūt ei iudei Nos legem habemus:& m̄m legem debet
mori: quia filium dei se fecit.⁊ Ecce altera mater inuidia.
Parua quippe illa videbatur velut affectate illicito aut
regie potestatis:& tamen neutrū sibi iesus mēdaciter vsur
pauit:sed vtrūq̄ verum est. Et vnigenitus dei filius:& rex
ab eo cōstitutꝰ sup syon montē sanctū eius:& vtrūq̄ nūc de
mōstraret:nisi q̄to erat potētior tāto mallet esse patiens
⁊ Cū ergo audisset pilatus hoc † verbū magis timuit:et in
gressus est prętoriū iterū & dicit ad iesum. Unde es tu? Je-
sus aūt respōsum nō dedit ei.⁊ Hoc silentiū dn̄i nostri iesu
x̄pi non semel factū collatis omnium euangelistarū narra-
tionibus reperit:& apud principes sacerdotū & apud hero
dem:quo cū sicut Lucas indicat miserat pilatꝰ audiendū
& apud ipsum pilatū: vt nō frustra de illo noberis precesse

rit:sicut agnus coram tondēte se sine voce: sic nō aperuit os
suū:tunc vtiqꝫ q̄n interrogātibus nō respondit. Quis em̄
quibusdā interrogationibꝰ sepe respondentit: tm̄ ꝓpter illa
in quibꝰ noluit respōdere ad hoc data est de agno similitu-
do:vt in suo silentio nō reꝰ sed innocens haberet. Cū ergo
iudicaret vbicūq̄ nō aperuit os suū sicut agnꝰ nō aperuit
id est nō sicut male sibi cōscius qui de peccatis ꝓuincebat
suis:sed sicut mā suetus qui ꝓ peccatis īnolebat alienis.
⁊ Dicit ergo ei pilatꝰ. Mihi non loq̄ris? Nescis q̄ potesta
tem habeo crucifigere te:et potestatē habeo dimittere te?
Respondit Jesus. Non haberes aduersum me ptātē vllā
nisi tibi datū cēt desuper. Ꝓpterea qui me tradidit tibi:
maius peccatum habet.⁊ Ecce respōdit:et tm̄ vbicūq̄ non
respōdit:nō sicut reus siue dolosus:sed sicut agnus:hoc est
sicut simplex atqꝫ innocēs nō aperuit os suū. Proindevbi
nō respōdebat sicut ouis silebat: vbi respondebat sicut pa
stor docebat. Discam⁹ ergo qō dixit qō & per apl'm docuit:
qz nō est potestas nisi a deo. Et qz plus peccat qui potesta-
ti innocentē occidendū liuore tradit:q̄ꝫ potestas ipsa si eū
timore alterius maioris potestatis occidit. Talē q̄ppe pi-
lato deus dederat potestatē:vt etiam esset sub cesaris pote
state. Quapropter nō haberes(inquit)aduersum me pote-
statē vllam:id est quantulācūq̄ habes:nisi hoc tibi ꝑ quidē
tibi esset datū desuper. Sed qm̄ scio q̄tum sit:nō em̄ tantū
est vt tibi oīmodo liberū sit. Ꝓpterea qui tradidit me ti
bi:maius peccatū habet. Ille quippe me tue potestati tra-
didit inuidēdo:tu vero eandē potestatē i me exercitur⁹ es
metuendo. Nec timendo quidē ꝑsertim innocentē homo
bolem debet occidere:& tm̄ id zelando facere multo magis
malū est q̄ timendo. Et ideo non ait verax magister/q̄ me
tradidit tibi ipse habet peccatū tanq̄ ille non haberet:sed
ait maius habet peccatū vt etiā se habere intelligeret. Ne
q̄ em̄ ꝓpteream illud nullū est: qz hoc maius est.⁊ Exinde
querebat pilatus dimittere eū.⁊ Quid est hoc quod dictū
est exinde? Quasi antea nō querebat? Lege superiora & in
uentes iam vndū cum ardere dimittere Jesū. Exide itaqꝫ
intelligendū est ꝓpter hoc:id est ex hac causa ne haberet
peccatū occidendo innocentē sibi traditū:ꝙuis min⁹ pec-
cans q̄ꝫ iudei qui eū illi tradiderant occidendū. Exinde q̄
id est ideo ne hoc peccatum faceret:nō nunc ꝓmū: sed ab
initio querebat eū dimittere.⁊ Judei autē clamabāt dicē-
tes. Si hūc dimittis:non es amicus cesaris. Omnis em̄ qui
se regem facit cōtradicit cesari.⁊ Maiorem timorē se inge-
rere putauerunt pilato terrēdo de cesare vt occideret chri
stum:q̄ꝫ superius vbi direrunt. Nos legem habem⁹ & m̄m
legem debz mori:quia filiū dei se fecit. Eorū legē quippe il
le nō timuit vt occideret:sed magis filiū dei timuit ne occi
deret. Nūc vero nō sic potuit ꝓtemnere cesarē auctorē po-
testatis sue:quēadmodū legem gētis aliene. Adhuc tamē
euāgelista sequit & dicit.⁊ Pilatus autē cum audisset hos
sermones:adduxit foras Jesum:& sedit ꝑ tribunali i loco
qui dicit licostratos/hebraice autē gabatha. Erat aūt pa-
rasceue pasce hora q̄si sexta.⁊ Qua hora sit dn̄s crucifixus
ꝑpter euāgeliste alteri⁹ testimoniū qui dixit. Erat autem
hora tertia & crucifixerunt eū: quonīā magna disceptatio
solet ꝓboriri:cum ad ipm̄ locū vbi crucifixus narrat ventū
fuerit:vt potuerim⁹ si dn̄s voluerit disserem⁹. Cum ꝙ pro
tribunali sedisset pilatꝰ⁊ dixit iudeis. Ecce rex vester. Illi
autē clamabant. Tolle tolle:crucifige eū. Dixit eis pilatꝰ.
Regem v̄m crucifigam:⁊ Adhuc terrorē quē de cesare in-
gesserāt superare conat:de ignominia eoꝝ volēs eos fran-
gere dicendo. Regem v̄m crucifigā? quos de ignominia
christi mitigare nō potuit:sed timore mox vincit.⁊ Respō-
derunt pōtifices. Non habemus regē nisi cesarem. Tūc ꝙ
tradidit eis illum vt crucifigeret.⁊ Apertissime quippe cō-
tra cesarem venire videret:si regem se non habere nisi cesa
rem ꝓfitentibus/alium regem vellet intelligere dimitten-
dum impunitū: quē ꝓpter hos ausus et tradiderāt occi-
dendū. Tradidit ergo eis illū vt crucifigeret. Sed nūqd
aliud & ante cupiebat quādo dicebat:accipite eū vos:& cru
cifigite. Vel etiā superius/ accipite eū vos & m̄m legem ve-
stram iudicate eū? Cur aūt illi tātopere noluerūt dicētes.
Nobis nō licet interficere quēq̄:& oīni modo instantes vt
nō ab eis sed a ꝑside occideret. Et ideo eū occidēdum ac-
cipere recusantes:si nūc eum acciꝑūt occidendū? Aut si ꝙ
non fit:cur dictū est:tūc ergo tradidit eis illū vt crucifige-
retur? An aliquid interest? Plane interest. Non est em̄ dic-
tum:tūc ergo tradidit eis illū vt crucifigerēt eū:ſz vt cru
cifigeretur.i. vt iudicio ac potestate ꝑsidis crucifigerēt.
Sed ideo illis traditū dixit euāgelista:vt eos crimine im-
plicatos a quo alieni esse conabant ostenderet. Non em̄ fa-
ceret hoc pilatus:nīſ vt id quod eos cupere cernebat iple-
ret. Ō autē sequit.⁊ Susceperūt aūt Jesum et eduxerūt⁊ s.xix.d.
potest ad milites iam referri: apparitores ꝑsidis. Nam
postea euidētius dicit:milites ergo cum crucifixissent eū.
Quis euangelista etiā si totū iudeis tribuit/ merito facit.
Ipsi enim susceperunt qō auidissime flagitauerūt:& ipsi fe
cerunt quicquid vt fieret extorserūt. Sed hec sequētia alio
sermone iam tractanda sunt.

Tractatus.cxvij.

¶Susceperūt autē iesū:& eduxerūt eū. Et baiu-
lans sibi crucē:exiuit i eum qui dicit caluarie lo-
cū:hebraice golgotha:vbi eū crucifixerunt:et cū
eo alios duos hinc et hinc:medium autē Jesum.
Scripsit autem & titulū pilatus/ et posuit super
crucē. Erat aūt scriptū. Jesus nazarenus rex iu-
deorū. ¶Hunc ergo titulū multi legerūt iudeorū:
qz ꝓpe ciuitatem erat locus vbi crucifixꝰ est Je-
sus. Et erat scriptū hebraice/grece/et latine. Di-
cebant ergo pilato pontifices iudeoꝝ. Noli scri-
bere rex iudeorum:sed quia ipse dixit rex sum iu
deorum. Rndit pilatus:quod scripsi scripsi.

A

Adicante atqꝫ vānante pilato pro tribunali do-
minū Jesum christū hora quasi sexta ⁊ susceper
† et eduxerūt: ‡ & baiulans sibi crucē exijt in eū †Alia lit.
qui dicit caluarie locū: hebraice autē golgotha/ sūt iesum
vbi crucifixerūt eū.⁊ Quid est ergo qō marcus euāgelista ‡ Al'.eum
dicit. Erat autē hora tertia & crucifixerunt eū: nisi qz hora War.xv.
tertia crucifixꝰ est dn̄s linguis iudeoꝝ:hora sexta manib⁹
militum: vt intelligam⁹ horam quintā iam fuisse transactā
& aliquid de sexta ceptum quādo sedit ꝑ tribunali pilatꝰ:
que dicta est a Joanne hora quasi sexta. Et cū duceret vt
in ligno cū duobꝰ latronibus cōfigeretur:& iuxta eius cru-
cem gererētur q̄ gesta narrant/hora sexta integra comple-
retur:ex qua hora vsqꝫ ad nonā sole obscurato/tenebras fa
ctas trīū euangelistarum. matthei/marci/& luce ꝓtestatur
auctoritas. Sed qm̄ iudei facinꝰ interfecti christi a se i ro- Matthei.
manos:id est in pilatū & eius milites trāsferre conati sunt: xxvij.
ꝓpterea marcꝰ supprimit ea hora qua christꝰ a militibꝰ cru War.xv.
cifixus est que agi sexta iam ceperat:tertiā potiꝰ hora esse Lu.xxiij.
recordatus expressit:qua hora intelligunt apud pilatū cla
mare potuisse:crucifige crucifige:vt non illi tantū repiant
crucifixisse Jesum:id ē milites qui eū ligno sexta hora su-
spenderūt:verūetiam iudei qui vt crucifigerēt hora tertia
clamauerunt. Est & alia hui⁹ solutio questionis: vt nō hic
accipiat hora sexta diei:qz nec Joānes ait. Erat aūt hora s.tracta.
diei quasi sexta:sed ait/erat aūt parasceue pasce hora qua- cxvj.c.
si sexta. Parasceue aūt latine ꝓparatio est. Sed istover-
bo greco libētius vtuntur iudei in huiusmodi obſuation
bus:etiā qui magis latine q̄ꝫ grece loquunt. Erat aūt pre-
paratio pasce. Pasca vero nr̄m sicut dicit apostolus:imo-
latus est christus. Cui⁹ pasce ꝓparatione si ab hora noctis j.Cor.v.
nona cōputemus:tūc eni vident principes sacerdotū pro-
nunciasse immolationē dn̄i dicētes. Reus est mortis/ cum
adhuc in domo pontificis audirēt vnde ꝓgruenter accipit
inde cepisse ꝓparationē veri pasce cuius vmbra erat pa-
sca iudeoꝝ:id est immolationis christi/ex quo⁹ sacerdoti-
bus ꝓnūciatus est immoland⁹: ꝓfecto ab ea noctis hora q̄
tunc nona fuisse conijcitur vsqꝫ ad horā diei tertiam q̄ cru
cifixum esse christū/marcus euāgelista testat: sex hore sūt:
tres nocturne:& tres diurne. Unde in hac parasceue pasce
id est ꝓparatione immolationis x̄pi q̄ ab hora noctꝫ nona ce
perat/q̄si sexta agebat hora.i. pacta q̄nta tā sexta currere
cepat q̄n pilatꝰ tribunal ascēdit. Adhuc ei erat ipa ꝓpara
tio q̄ ab hora noctꝫ nona ceperat donec fieret q̄ ꝓparabat

xpi immolatio: que facta est hora tertia fm marcũ/non preparationis sed diei: eadẽq; sexta nõ diei sed preparatiõis. Sex vtiq; horis a noctis nona vsq; ad diei tertiam computatis: harum duarum solutionũ istius difficilis questiõis eligat quisq; quã volet. Melius aũt quid eligat iudicabit qui de cõsensu euangelistaꝝ que opositissime disputata sunt legerit. Q̃ si et alie solutiones ei potuerint inueniri: cum latius euãgelice veritatis constãtia defendi ab aduersus calũnias infidelis atq; impie vanitatis. Hũc ad narrationẽ Joãnis euangeliste post ista breuiter tractata redeamus.

Susceperũt aũt (inq̃t) Jesũ z eduxerũt: z baiulãs sibi crucem exijt in eũ qui dicit caluarie locũ/hebraice golgotha: vbi crucifixerũt eũ. Erat ergo ad locũ vbi fuerat crucifigẽdus: portãs crucẽ suã Jesus grãde spectaculũ. Sed si spectat impietas/grãde ludibriũ. Si pietas: grãde mysteriũ. Si spectet impietas: grande ignominie documẽtũ. Si pietas: grãde fidei munimentũ. Si spectet impietas: ridet regẽ p virga regni lignũ: sui portare supplicij. Si pietas: videt regẽ baiulantẽ lignum ad semetipsum figendũ: qõ fixurus fuerat etiã in frontib⁹ regũ: in eo spernẽdus oculis impiorũ: in quo erant gloriatura corda sanctoꝝ. Dicturo eñ paulo. Mihi aũt absit gloriari nisi in cruce dñi nostri Jesu christi: ipsam crucem suam suo gestans humero cõmendabat: z lucerne arsure q̃ sub modio ponenda nõ erat/cãdela bũ ferebat. Baiulans ergo sibi crucẽ exijt in eũ qui dicit caluarie locũ hebraice golgotha: vbi eũ crucifixerũt: z cũ eo alios duos hinc z hinc: mediũ aũt Jesum. Jsti duo latrones erant sicut alioꝝ euãgelistaꝝ narratione didicim⁹ cũ quib⁹ crucifixus et inter quos fixus est christ⁹. De quo premissa dixerat pphetia. Et inter iniquos deputatus est. Scripsit aũt et titulũ pilatus: z posuit super crucẽ. Erat aũt scriptũ. Jesus nazarenꝰ rex iudeoꝝ. Hunc ergo titulũ multi legerũt iudeoꝝ: q̃ ppe civitas erat locus vbi crucifix⁹ est Jesus. Et erat scriptũ hebraice/grece/z latine: Rex iudeorum. Ge quippe tres lingue ibi pre ceteris eminebãt. Hebrea ppter iudeos in dei lege gloriãtes. Greca propter gentiũ sapientes. Latina ppter romanos: multis ac pene oibus tã tũc gentib⁹ imperãtes. Dicebãt ergo pilato põtifices iudeorũ. Noli scribere rex iudeorũ: sed q̃ ipse dixit rex sum iudeorũ. Respõdit pilatus. Q̃d scripsi scripsi. Jneffabilẽ vim diuine operationis: etiã in cordibus ignoratium. Nõne occulta vox quedã pilato int⁹ quodam si dici potest clamoso silentio psonabat: qõ tãto ante in psalmoꝝ litteris pphetatũ est? Ne corrũpas tituli inscriptionẽ. Ecce tituli inscriptionẽ nõ corrũpit: qõ scripsit scripsit. Sed etiã pontifices qui hoc corrũpi volebant: qd dicebant? Noli scribere (inq̃unt) rex iudeoꝝ: sed quia ipse dixit: rex sum iudeorũ. Quid loquimini insani: quid fieri ꝓtradictis: qõ mutare nullo pacto potestis? Nunqd enĩ ppterea nõ erit verũ: q̃ Jesus ait: rex sum iudeoꝝ? Si corrũpi non potest qõ pilatus scripsit: corrũpi potest qõ veritas dixit: sed iudeorũ tantũ rex est christus an z gentiũ? Jmmo et gentiũ. Cũ enim dixisset in pphetia. Ego aũt ꝓstitutus sum rex ab eo super syon montẽ sctm eius predicans preceptũ ei⁹: ne ppter montẽ syon solis iudeis eum regẽ quisq; diceret cõstitutũ: ptinuo subiecit. Dñs dixit ad me filius meus es tu: ego hodie genui te. Postula a me z dabo tibi gẽtes hereditatem tuã: z possessionẽ tuã terminos terre. Vnde z ipse iam per os ppriũ loquens apud iudeos. Habeo (inq̃t) alias oues que nõ sunt de hoc ouili: oportet me z ipsas adducere z vocẽ meam audiẽt: z fiet vnus grex z vn⁹ pastor. Cur ergo magnũ volum⁹ intelligi i hoc titulo sacramentũ in quo scriptũ erat rex iudeoꝝ: si rex est christus z gentiũ? Quia scz oleaster factus est particeps pinguedinis olee: nõ olea particeps fcta est amaritudinis oleastri. Mã in eo qõ de christo veraciter scriptũ est in titulo rex iudeoꝝ: q̃ sunt intelligendi iudei: nisi semen abrae filij ꝓmissionis: q̃ sunt etiam filij dei? Ẽm nõ qui filij carnis ait apostolus hi filij dei: sed qui filij ꝓmissionis deputant⁹ in semine. Et gentes erant quib⁹ dicebat. Si aũt vos christi: ergo abrae semen estis: fm ꝓmissionem heredes. Rex ergo iudeorũ christus sed iudeorũ circũcisione cordis: spiritu nõ littera. Quorũ laus nõ ex hominib⁹ sed ex deo est: pertinentiũ ad hierusalem liberam matrẽ nostram eternã in celis: saram spũalem ancillam z filium eius de domo libertatis eficientẽ. Ideo eñ pilatus qõ scripsit scripsit: quia dñs qõ dixit dixit.

Tractatus.cxviij.

Milites ergo cum crucifixissent eũ acceperũt vestimenta eius z fecerunt quattuor partes vnicuiq; militi partem z tunicam. Erat autem tunica inconsutilis desuper cõtexta per totum. Dixerũt ergo ad inuicem. Non scindam⁹ eam sed sortiamur de illa cuius sit vt scriptura impleret dicens. Partiti sunt vestimenta mea sibi: et in vestem meam miserunt sortem.

Hec que gesta sunt iuxta crucẽ dñi cũ iam crucifixus esset: isto ẽptum dñs adiuuat sermone tractemus. Milites ergo cũ crucifixissent eũ: acceperũt vestimẽta ei⁹ z fecerũt quattuor partes: vnicuiq; militi partẽ z tunicã. Erat aũt tunica inconsutilis: desuper cõtexta per totũ. Dixerũt ergo ad inuicem. Non scindamus eã sed sortiamur de illa cui⁹ sit vt scptura ꝓ: impleatur dicens. Partiti sunt vestimenta mea sibi: et in vestem meã miserunt sortẽ. Factũ est qõ voluerũt iudei: non ipli sed milites q̃ parebat pilato iudicãte ipso crucifixerũt Jesum. Et tamen si volũtates: si insidias: si operã: si traditionem. postremo si extoꝝ quẽtes clamores coꝝ cogitem⁹ magis vtiq; iudei crucifixerũt Jesum. Sed de partitiõe z sortitione vestimentoꝝ ei⁹ nõ est ptereũter loquendũ. Quis enim oẽs euangeliste quattuor hui⁹ rei memineri: ceteri tũ breuius ẽptum Joãnes: sed clause illi: iste vero apertissime. Mã matthe⁹ ait. Postq̃ aũt crucifixerũt eũ: diuiserũt vestimenta eius sortẽ mittẽtes. Marcus. Et crucifigẽtes eũ diuiserũt vestimẽta eius mittẽtes sortẽ sup eis quis quid tolleret. Lucas. Diuidẽtes vero vestimẽta ei⁹: miserũt sortes. Joannes aũt et quot partes de vestimentis eius fecerunt dixit: id est quattuor: vt singulas tollerent. Hũ apparet quattuor milites fuisse: q̃ in eo crucifigẽdo ꝓfidi parurũt. Manifeste q̃ppe ait. Milites ergo cũ crucifixissent eũ acceperũt vestimenta eius/z fecerũt quattuor partes: vnicuiq; militi partẽ/z tunicã: subaudiendũ est acceperũt: vt iste sit sensus. Acceperũt vestimenta eius z fecerũt quattuor partes: vnicuiq; militi partẽ: acceperũt z tunicã. Et sic locutus est vt de ceteris vestimẽtis nullã sortẽ missam esse videam⁹: sed de tunica quã simul cũ ceteris acceperũt sed non similiter diuiserũt. De hac ei sequit exponens. Erat autẽ tunica inconsutilis: desuper ptexta per totũ. Cur autem de illa sortẽ miserunt narrans: dixerũt (inquit) ergo ad inuicem. Non scindam⁹ eã: sed sortiamur de illa cuius sit. Apparet itaq; i aliis vestib⁹ equales eos habuisse partes: vt sortiri necesse non fuerit. In illa vero vna nõ eos habere potuisse singulas partes: nisi scinderet z pannos eius inutiliter tollerẽt: qõ ne facerẽt ad vnũ eam peruenire sortitione maluerũt. Hui⁹ euãgeliste narrationi ꝓsonat etiã ppheticũ testimoniũ: qõ z ipse cõtinuo subiũgens ut scriptura (inq̃t) impleret dicens. Partiti sunt vestimẽta mea sibi: z in vestem meã miserũt sortẽ. Non eñ ait sortiti sed partiti sunt: nec ait sortiẽtes partiti sunt: sed i ceteris vestimentis sortem oĩno non nominãs. Postea dixit/z in veste meam miserũt sortem: ppter illã reliquam tunicã. Ge qua re dicam qõ ipse donauerit: cũ pzi⁹ eam que oblatri potest tanq̃ euãgeliste inter se discrepẽt calumniam propulsauero: demonstrãs nullius ceterorum verba narrationi Joãnis esse cõtraria. Matthe⁹ enim dicendo. Diuiserunt vestimenta eius sortem mittẽtes: ad totam diuisionem vestimẽtorum voluit intelligi etiam illã tunicam pertinere: de qua sortem miserunt: q̃ vtiq; omnes vestes diuidendo in quib⁹ et illa fuit: de ipsa sortiti sunt. Tale est etiam qõ ait Lucas: diuidentes vestimenta eius miserũt sortes. Diuidentes enim venerũt ad tunicam de qua est facta sortitio: vt inter eos vniuersa vestimentoꝝ eius diuisio compleret. Quid aũt interest vtrũ dicat: diuidẽtes miserũt sortes: qõ ait lucas: an diuiserũt sortẽ mittẽtes qõ ait matthe⁹: nisi q̃ lucas dicẽdo sortes pluralẽ ꝓ singulari nũero posuit: que locutio in scripturis sanctis insolita non est: quis nominũ

ll codices sortẽ reperient habere nõ sortes? Marcus itaq; solus videt aliquã intulisse questionẽ. Dicendo eñ mittentes sortem sup eis qd tolleret: tanq̃ sup oibus vestimentis non sup sola tunica sors missa sit locut⁹ videt. Sed hic etiã breuitas obscuritatẽ facit. Sic eñ dictũ est mittẽtes sortẽ super eis: ac si diceret: mittentes sortẽ cũ diuiderent: qõ est factũ est. Omniũ quippe vestimentoꝝ eius diuisio cõpleta non esset nisi sorte claruisset: qs etiaz illam tunicã tolleret: vt sic cõtentio diuidentiũ finiret / vel nulla potius oriret. Quod ergo ait: quis qd tolleret: quãdo quidẽ hoc sorti deputat: non ad omnia q̃ diuisa sunt vestimenta referendum est. Sors eñ missa est qõ illam tunicã tolleret: de qua quoniam narrare ptermisit qualis fuerit: z quẽadmodũ equalibus factis partib⁹ sola remãserit: q̃ ne conscinderet ventret in sortẽ: p eo posituz est quod ait. Quis quid tolleret. i. quis eã tolleret: tanq̃ si totũ ita diceret. Diuiserũt vestimẽta eius mittentes sortẽ super eis: quis tunicã que partib⁹ equalib⁹ supfuerat tolleret. Querat forte aliquis quid significet in tot partes vestimẽtoꝝ facta diuisio: z de tunica illa sortitio. Quatripartita vestis dñi iesu xpi: quatriparti tam figurauit eius ecclesiaz: toto scz qui quattuor partib⁹ cõstat terrarũ orbe diffusam: z oibus eius sdẽ partib⁹ equaliter. i. cõcorditer distributam. Propter qõ alibi dicit missurum se angelos suos: vt colligat electos ei⁹ a quattuor ventis. Quod qd est: nisi a quattuor partib⁹ mũdi: oriente: occidente: aquilone: z meridie? Tunica vero illa sortita oĩm ptum significat vnitatẽ: q̃ charitatis vinculo cõtinetur. De charitate aũt locutur⁹ apls. Supereminentiorẽ (inq̃t) viã vobis demõstro. Et alio loco ait. Cognoscere etiã supemminentem scientie charitatẽ xpi. Jtẽq; alij. Sup omnia aũt hec charitatẽ: q̃ est vinculũ perfectionis. Si ergo charitas z supereminentiorẽ habet viã: z supeminet scientie: z super oĩa precepta est: merito vestis qua significat desuper cõtexta perhibet. Jncõsutilis aũt ne aliquãdo dissuat: et ad vnũ peruenit quia in vnũ oẽs colligit: sicut in apostolis cũ esset etiã ipe numer⁹ duodenarius. i. quadripartitus interDur.xvj. nos: et oẽs essent interrogati solus petrus respõdit/tu es christ⁹ filius dei viui: z ei dicit. Tibi dabo claues regni celorũ: tanq̃ ligandi et soluẽdi solus acceperit ptãtem: cũ et illud vnus pro oibus dixerit: z hoc cũ oĩbus tanq̃ personam gerẽs ipsi⁹ vnitatis acceperit. Jdeo vnus ꝓmitt⁹: quia vnitas est in oibus. Vnde et hic cum dixisset/desuper cõtexta: addidit per totũ. Q̃d si referam⁹ ad id qõ significat/nemo eius est expers qui pertinere ad totũ inueniatur a q̃ toto sicut greca indicat lingua/catholica vocat ecclesia. In sorte aũt quid nisi vel gratia cõmendata est? Sic quippe in vno ad oẽs peruenit: cũ sors quoq; oibus placuit: quia et dei gratia in vnitate ad oẽs puenit: et cũ sors mittitur: nõ persone vel cuiusq; meriti: sed occulto indicio dei creditur. Nec ideo ilta nõ aliquid boni significasse ds dixerit: quia per malos facta sunt: nõ. s. per eos qui christũ secuti sed q̃ sunt psecuti. Quid eñ de ipa cruce dicturi sumus: q̃ certe similiter ab inimicis atq; impijs christo facta et impacta est? Et tamen ea significari recte intelligit qõ ait apls: que sit latitudo/lõgitudo/z altitudo/z pfundum. Lata est q̃ppe in trãsuerso ligno quo extẽdũt pedes manus: et significat opera bona in latitudie charitatis. Lõga est a trãsuerso ligno vsq; ad terrã vbi dorsũ pedesq; figunt et significat perseuerantiã in lõgitudine tpis vsq; in finẽ. Alta est in cacumine qõ p transuersum lignũ sursũ versum excedit: z significat supernũ finẽ quo cũcta opera referunt q̃n cuncta que latitudine ac longitudine bñ ac pseueranter fiũt: ppter altitudinẽ diuinoꝝ faciẽda sunt premioꝝ. Profunda est i ea parte qua in terrã figit: ibi quippe et occulta est nec videri potest. Sed cũcta eius apparẽtia z eminẽtia inde ꝓsurgunt: sicut bona nostra de pfunditate gratie dei que ꝓuehẽdi ac dinidicari nõ potest vniuersa procedunt. Sed z si crux xpi hoc solũ significet qõ ait apls. Qui aũt Jesu xpi sunt/carnẽ suã crucifixerũt cũ passionib⁹ z cõcupiscentijs: q̃ magnũ bonũ est? Nec tamẽ facit hoc nisi con cupiscẽs aduersus carnẽ spũs bonus: cũ illã crucẽ christi fecerit inimicus. i. spũs malus. Postremo quid est qõ oẽs nouerũt signũ christi: nisi crux christi? Q̃d signũ nisi adhibeatur: siue frontib⁹ credentiũ: siue ipsi aque qua regenerã tur/siue oleo quo chrysmatevngunt/siue sacrificio q̃ alunt nihil eoꝝ rite perficit. Quomodo ergo p ld quod male faciunt nihil boni significat: quando per crucẽ christi quã fecerũt mali in celebratione sacramentoꝝ ei⁹ bonũ nobis omne signatur? Sed hec hacten⁹: que aute sequunt alis vt de⁹ opitulabitur differenda videbimus.

Tractatus.cxix.

Et milites quidem hec fecerũt. Stabant aũt iuxta crucẽ iesu mater eius z sozor matris ei⁹ maria cleophe z maria magdalene. Cũ vidisset ergo iesus matrẽ z discipulum stãtem quem diligebat dicit matri sue. Mulier ecce fili⁹ tu⁹. Deinde dicit discipulo ecce mater tua: z ex illa hora accepit eam discipulus in suam. Postea sciẽs iesus quia oĩa cõsũmata sunt vt cõsũmaret scriptura dicit sitio: vas ergo erat positũ aceto plenũ: illi aũt spõgiam plenã aceto ysopo circũponentes: obtulerunt ori eius: cũ aute accepisset iesus acetũ dixit. Consummatũ est: z inclinato capite tradidit spm.

Crucifixo dño postea q̃ diuisio vestimẽtoꝝ eius et iam ꝓte missa cõpleta est: q̃ deinde narrat Joannes euangelista videam⁹. Milites quidẽ (inq̃t) hec fecerũt. Stabãt aũt iuxta crucẽ Jesu matrem eius z sozor matris ei⁹ maria cleophe: z maria magdalene. Cũ vidisset ergo Jesus matrẽ et discipulũ stãtem quẽ diligebat: dicit matri sue. Mulier: ecce filius tu⁹. Deinde dicit discipulo. Ecce mater tua. Et ex illa hora: accepit eam discipul⁹ in † sua. Hec nimiꝝ est illa hora: de qua Jesus aquã puerſur⁹ in vinũ: dixerat matri. Quid mihi z tibi est mulier. Nodum venit hora mea: Hãc itaq; horam predixerat q̃ tunc nondũ venerat in qua deberet agnosci a matre mox turus: de qua fuerat moztaliter natus. Tunc q̃ diuina factur⁹: non diuinitatis sed infirmitatis matrẽ velut incognitã repellebat. Nũc aũt humana iam patiens ex qua fuerat factus hõ/affectu cõmendabat humano. Tunc eñ qui martã creauerat innotescebat in xtute: nũc vero qõ maria pepererat pdebat in cruce. Mozalis igit infinuat locus: facit qõ faciendũ ammonet: z exẽplo suo suos ministros instruit preceptoz bonus vt a filijs pijs impedak cura parẽtibus: tanq̃ lignũ illud vbi erãt fixa mẽbra mortẽtis: etiã cathedra fuerit magistri docẽtis. Ex hac sana doctrina didiscerat paulus apostol⁹ qõ docebat quãdo dicebat. Si quis aũtẽ suis z maxime domesticis nõ ꝓuidet: fidem negauit: z est infideli deterior. Quid autem tam cuiq; domesticũ q̃ parentes filijs/aut parentib⁹ filij? Vnde? itaq; saluberrimi preceptꝰ ipe magister sanctoꝝ de seipo constituebat exemplũ/quãdo nõ vt famule de⁹ quã creauerat et regebat: sed vt matri homo de qua creat⁹ fuerat z quã relinquebat/alterũ ꝓ se quod amodo filiũ ꝓuideret. Nam cur hoc fecerit: qõ sequit indicat. Ait eñ euangelista. Ex illa hora accepit eã discipul⁹ in sua. De seipso dicẽs. Sic q̃pe memorare solet qõ eum diligebat Jesus: q̃ vtiq; oẽs sed ipm pre ceteris z familiarius diligebat: ita vt in conuiuio super pectus suũ discumbere faceret: credo vt isti⁹ euã gelij qõ per eũ fuerat predicatur⁹/ diuinã excellentiã hoc modo altius cmendaret. Sed in que sua Joãnes matrem dñi accepit? Mecq; enim nõ ex eis erat qui dixerũt ei. Ecce nos dimisimus oĩa z secuti sumus te. Sed ibi quoq; audierat. Quicũq; ista dimiserit ꝓpter me: accipiet i hoc seculo centies tantũ. Habebat ergo discipul⁹ cẽtupliciter plura q̃ dimiserat: in que susciperet eius matrẽ qui hec illi donauerat. Sed in ea societate beatus Joãnes receperat cẽtuplum: vbi nemo dicebat aliquid suũ: sed erãt illis oĩa cõmunia: sicut in apostoloꝝ actibus scriptũ est. Sic eñ apostoli erant quasi nihil habẽtes: z omnia possidentes. Quomodo ergo matrẽ magistri z dñi sui discipulus et famul⁹ accepit i sua: vbi aliqd suũ nemo dicebat? An q̃ paulo post in eodẽ libro legit. Quotquot ei possessores ꝓdioꝝ vel domoꝝ erãt vẽdẽtes afferebãt ꝓcia eoꝝ z ponebãt ad pedes aploꝝ. distribuebat aũt vnicuiq; put cuiq; opꝰ erat: tãteligẽ

dum est sic distributũ fuisse huic discipulo qõ opus erat: vt illic et tã beate marie tanq̃ matris eius portio poneretur: Magist̃r sic debem⁹ accipere qõ dictũ est ex illa hora suscepit eam discipulus in sua: vt ad eius curã quicquid ei esset necessariũ pertineret: suscepit ergo eã in sua nõ predia que nulla ꝓpria possidebat: sed officia que ꝓpria dispẽsatione exequẽda curabat. Deinde subiungit. ¶ Postea sciẽs iesus q̃ omnia ꝑsummata sunt: vt consummarek scriptura: dicit Sitio. Vas ergo positũ erat aceto plenũ. Illi aũt spongiã plenam aceto hysopo circũponentes: obtulerunt ori eius. C Cũ ergo accepisset iesus acetũ dixit. Consummatũ est. Et inclinato capite: tradidit spiritũ. ¶ Quis potest que fecit ita disponere: quomodo disposuit homo iste qui passus est: j. Thi. iij. Sed homo mediator dei ⁊ hominũ: homo de quo predictũ legitur: ⁊ homo est ⁊ quis cognoscet eũ. Quomodo hoies ꝑ quos hec fiebãt videbãt hominẽ sed nõ agnoscebãt deum. Homo nãq̃ apparebat qui deus latebat. Patiebatur hec oĩa qui apparebat: ⁊ idem ipse disponebat hec oĩa qui latebat. Vidit ergo q̃ consummata sunt omnia que oportebat vt fierent antեq̃ acciperet acetũ ⁊ traderet spm̃: atq̃ vt hoc etiã consummarek qõ scriptura predixerat: ⁊ in siti mea potauerũt me aceto: sitio inquit. Tanq̃ diceret. Hoc minus feciſtis: date quod estis. Judei quippe ipſi erãt acetũ degenerantes a vino patriarcharũ ⁊ ꝓphetarũ: ⁊ tanq̃ de pleno vase/de iniqtate mũdi huius impleti: cor habẽtes velut spongiã cauernosis quodãmõ atq̃ tortuosis latibulis fraudulentũ. Hysopũ aũt cui circũposuerũt spongiam aceto plenã: qm̃ herba est humilis ⁊ pectus purgat: ipsius christi humilitatem cõgruenter accipim⁹: quã circũdederunt ⁊ se circũuentisse putauerũt. Unde est illud in psalmo Psalm. j. Aſperges me hysopo ⁊ mundabor. Christi nãq̃ humilita- Phil. ij. te mũdamur: q̃ nisi humiliasset semetipsum fact⁹ obediens vsq̃ ad mortẽ crucis: non vtiq̃ sanguis eius in peccatorũ remissionem: hoc est in nostrã mũdationẽ fuisset effusus. Hec moueat quomodo spõgia ori eius potuit admouer: qui in cruce fuerat exaltat⁹ a terra. Sicut eñ apud alios euangelistas legit qõ hic prętermisit in arũdine est factũ: vt in spõgia talis potus ad crucis sublimia leuarek. Per arũdines vero scriptura significabat: q̃ implebatur hoc facto. Sicut eñ lingua dicit vel greca/vel latina/vel alia q̃libet sonũ significans q̃ lingua promit: sic arũdo dici potest littera que arũdine scribit. Sed sonos significantis vocis humane vsitatissime dicimus linguas: scripturas vero arũdinem dici quo minus est vsitatũ: eo magis est mystice figuratũ. Faciebat ista popul⁹ impius: patiebat ista misericors xp̃s. Qui faciebat: qd faceret nesciebat. Qui patiebat aũt non solum quid fieret: sed ⁊ cur fieret sciebat: verũetiã de malefacientibus bene ipe faciebat. ¶ Cum ergo accepisset iesus acetũ: dixit. Consummatũ est. ¶ Quid nisi quod ꝓphetta tanto ante tempore predixerat? Deinde q̃ nichil remanserat qõ ante cr̃ moreret fieri adhuc oporteret tanq̃ ille qui potestatem habebat ponendi animam suam ⁊ iterũ sumendi eam: peractis omnib⁹ que vt peragerenk expectabat: inclinato capite tradidit spiritũ. Quis ita dormit quando voluerit: sicut iesus mortu⁹ est quando voluit? Quis ita vestem deponit quando voluerit: sicut se carne exuit q̃n voluit? Quis ita cum voluerit abit: quomodo cum voluit obiit? Quanta speranda vel timenda potestas est iudicantis: si apparuit tanta morientis.

Tractatus.cxx.

¶ Judei ergo q̃n parasceue erat vt nõ remanerent in cruce corpora sabbato. (Erat eñ magnus dies ille sabbati) rogauerũt pylatũ vt frãgerent eorum crura ⁊ tollerent. Venerunt ergo milites et primi quidem fregerũt crura: ⁊ alteri⁹ qui crucifixus est cum eo. Ad iesum aũt cum venissent vt viderũt eum iam mortuũ nõ fregerũt eius crura sed vnus militũ lãcea latus eius aperuit: ⁊ cõtinuo exiuit sanguis ⁊ aqua. Et qui vidit testimonium perhibuit ⁊ verũ est testimonium eius. Et ille scit quia vera dicit: vt ⁊ vos credatis. Facta sunt eñ hec vt scriptura impleret. Os non cõminuetis ex eo. Et iterũ alia scriptura dicit. Videbunt in quem transfixerunt. Post hec aũt rogauit pylatũ Joseph ab arimathia eo qõ esset discipulus iesu. Occultus aũt ꝓpter metum iudeorum: vt tolleret corpus iesu. Et permisit pylatus Venit ergo ⁊ tulit corpus iesu. Venit aũt ⁊ nicodemus qui venerat ad iesum nocte primũ ferens mixturã mirrhe ⁊ aloes quasi libras cẽtũ. Acceperunt ergo corpus iesu: ⁊ ligauerunt eũ linteis cũ aromatib⁹ sicut mos est iudeis sepelire. Erat aũt in loco vbi crucifixus est ortus/ ⁊ in orto monumentũ nouũ in quo nondũ quisq̃ positus erat. Ibi ergo ꝓpter parasceuẽ iudeoꝝ qz iuxta erat monumẽtũ posuerũt iesum. Una aũt sabbati maria magdalene venit mane cũ adhuc tenebre essẽt ad monumentũ. Et vidit lapidẽ sublatũ a monumento. Cucurrit ergo ⁊ venit ad simonẽ petrũ: ⁊ ad alium discipulũ quẽ amabat iesus ⁊ dicit illis tulerunt dñm de monumẽto: ⁊ nescimus vbi posuerunt eũ. Exijt ergo petrus ⁊ ille alius discipulus ⁊ venerũt ad monumentũ. Currebãt aũt duo simul ⁊ ali⁹ ille discipul⁹ ꝑcucurrit citius petro: et venit primus ad monumẽtũ. Et cũ se inclinasset vidit posita linteamina: non tamen introiuit. Venit ergo simon Petrus sequens eũ: ⁊ introiuit in monumentũ: ⁊ vidit linteamina posita ⁊ sudarium qõ fuerat super caput eius. Non cũ linteaminibus positus/ sed separatim inuolutum in vnum locũ. Tunc ergo introiuit ⁊ ille discipulus qui venerat primus ad monumentũ. Et vidit et credidit. Nondum eñ sciebant scripturam: quia oporteret eum a mortuis resurgere.

Ostea q̃ dñs iesus peractis omnib⁹ q̃ ante suam mortẽ peragi oportere prescisset: quando voluit tradidit spiritũ: q̃ deinde secuta sunt euãgelista narrãte videamus. ¶ Judei ergo (inquit) q̃n parasceue erat: vt non remanerent in cruce corpora sabbato: erat eñ magnus dies ille sabbati: rogauerũt pylatũ vt frãgerentur eorũ crura ⁊ tollerent. ¶ Non crura tollerent/ sed hi quibus ideo frãgebant vt morerent: ⁊ auferrent de ligno ne pendentes in crucib⁹ magnũ diem festũ sui diurni cruciatus horroꝛe fedarent. ¶ Venerũt ergo milites: ⁊ primi quidem fregerũt crura: ⁊ alterius qui crucifixus est cũ eo. Ad iesum aũt cũ venissent vt viderũt eũ iam mortuũ non fregerunt ei⁹ crura. Sed vnus militũ lancea lat⁹ eius aperuit: et continuo exiuit sanguis ⁊ aqua. ¶ Diligenti verbo euangelista vsus est: vt non diceret Lat⁹ eius percussit aut vulnerauit: aut quid aliud sed aperuit: vt illic quod ĩmodo vulnerate hostium panderet: vnde sacramẽta ecclesie manarent sine quib⁹ ad vitam que vera vita est non intrat. Ille sanguis in remissionẽ fusus est pctorum. Aqua illa salutare temperat poculum: hec ⁊ lauacrũ prestat ⁊ potũ. Hoc prenuntiabat qõ noe in latere arche ostiũ facere iussus est: quo intrarent animalia q̃ non erant diluuio pritura: quib⁹ prefigurabat ecclesia. Propter hoc ꝑma mulier facta est de latere viri dormientis: ⁊ appellata est vita materq̃ viuorum. Magnũ quippe significauit bonũ ante magnũ ꝑuaricationis malum. In habitu iacentis ⁊ dormientis/ hic secundus adam inclinato capite in cruce dormiuit: ⁊ vnde ei formaretur cõiux qõ de latere dormientis efluxit. O mors vnde mortui reuiuiscũt: qd isto sanguine mũdius? Quid valere isto salubrius? ¶ Et q̃ vidit (inquit) testimoniũ phibuit et verũ est testimoniũ ei⁹: ⁊ ille scit quia vera dicit: vt ⁊ vos credatis. ¶ Non dixit: vt ⁊ vos sciatis: sed vt credatis. Scit enĩ qui vidit: cuius credat testimonio qui non vidit. Magis aũt ad fidem credere pertinet q̃ videre. Nã quid est aliõ credere q̃ fidẽ accõmodare? ¶ Facta sunt enĩ hec inq̃t vt scriptura impleret. Os nõ cõminuetis ex eo. Et iterum alia scriptura dicit. Videbunt in quẽ trãsfixerũt. ¶ Quo testimonia de scripturis reddidit singulis rebus: q̃s factas fuisse narrauit. Nam quia dixerat: ad iesum autem cũ venissent: vt viderũt eũ iam mortuũ nõ fregerũt eius crura: ad hoc ꝓtinet testimoniũ: os non cõminuetis ex eo. Quod ꝓceptum est eis qui celebrare pascha iussi sunt ouis immolatione: id veteri lege q̃ dominice passionis vmbra precesserat: vnde pascha nostrum immolatus est christus. De quo et esaias prophęta prędixerat. Sicut ouis ad immolandum ductus est. Item quia subiũxerat dicens: ſz vnus militũ lãcea latus eius aperuit: ad hoc ꝓtinet alterum testimoniũ: videbunt in quem trãsfixerũt: vbi promissus est christus: in ea qua crucifixus est carne venturus. ¶ Post hec aũt rogauit pylatum ioseph ab arimathia: eo qõ esset discipulus iesu occultus autem ꝓpter metum iudeorũ: vt tolleret corpus iesu. Et ꝑmisit pylat⁹. Venit ergo ⁊ tulit corpus iesu. Venit autem ⁊ nichodemus qui venerat ad iesum nocte primum ferens mixturam mirrhe ⁊ aloes quasi libras centum. ¶ Non ita distinguendum est vt dicam⁹ primum ferens mixturam myrrhe: sed vt quod dictum est primũ ad superiorem sensum ꝓtineat. Venerat eñ nichodemus ad iesum nocte primũ: quod idem ioãnes in prioribꝰ euangelijs sui partibus manifestat. Hic ergo intelligendũ est ad iesum non tunc solum: sed tunc primum venisse nichodemũ: venisse autem postea vt fieret audiendo discipulus: qõ certe modo i reuelatiõe corporis beatissimi stephani fere oĩb⁹ gentibus declaratur. ¶ Acceperũt ergo corpus iesu ⁊ ligauerunt illud linteis cũ aromatib⁹ sicut mos est iudeis sepelire. ¶ Nõ mihi videtur euangelista frustra dicere voluisse: sicut mos est iudeis sepelire. Ita ꝙpe (nisi forꝛ) admonuit in huiusmodi officijs q̃ mortuis exhibenk: morem cuiusq̃ gentis esse seruandũ. ¶ Erat autem i loco vbi crucifixus est hortus ⁊ in horto monumentũ nouũ: in quo nondũ quisquã positus erat. ¶ Sicut ĩ marie virginis vtero nemo ante illum: nemo post illum cõcept⁹ est: ita i ꝺ monumẽto nemo ante illum: nẽo post illũ sepult⁹ est. ¶ Ibi ergo ꝓpter parasceuem iudeorum quia iuxta erat monumentum posuerunt iesum. ¶ Acceleratam vult intelligi sepulturã ne aduesperascet: quãdo iam ꝓpter parasceuẽ quã cenam purã iudei latine vsitatius apud nos vocant facere tale aliq̃d nõ licebat. ¶ Una aũt sabbati maria magdalene venit mane cũ adhuc tenebre essent a monumẽtum et vidit lapidẽ sublatũ a monumẽto ¶ Una sabbati est quẽ iam dĩe dominicũ ꝓpter domini resurrectionẽ mos christianus appellat: quem matthęus solus in euãgelistis primam sabbati nominauit. ¶ Cucurrit ergo et venit ad simonẽ petrũ: ⁊ ad alĩũ discipulũ quẽ † diligebat iesus: ⁊ dĩt eis Tulerũt dominũ de monumẽto: ⁊ nescio vbi posuerũt eũ ¶ Nonnulli codices etiam greci habent. Tulerunt dominũ meum: quod videri dictum potest propensiore charitatis vel famulatus affectu: sed hoc in pluribus codicibus q̃s in promptu habuimus non inuenimus. ¶ Exijt ergo petr⁹ et ille alius discipulus: et venerunt ad monumentum. Currebant autem duo simul: et ille alius discipulus precucurrit citi⁹ petro: et venit prim⁹ ad monumentum. ¶ Aduertẽda hic et cõmẽdanda est recapitulatio: quomodo reditum est ad id quod fuerat prętermissum: et tanq̃ si hoc sequeretur adiunctũ est. Cum enim iam dixisset venerũt ad monumẽtũ: regressus est vt narraret quomodo venerũt atq̃ ait. currebãt autem duo simul ⁊ cetera: vbi ostendit quod precurrens ad monumentam prior venerit alius ille discipulus: quem seipsum significat: sed tanq̃ de alio more sancte scripture cũcta narrat. ¶ Et cũ se inclinasset inq̃t: vidit posita linteamina: non tamẽ introiuit. Venit ergo simon petrus sequens eum: ⁊ introiit i monumentũ: et vidit linteamina posita et sudariũ qõ fuerat sup caput eius nõ cũ linteaminibꝰ positũ: ſz separatim inuolutũ in vnũ locũ ¶ Putamus ne nihil ista significant? Nequaq̃ ꝺ putauerim: sed ad alia festinamus: in quibus imorari questionis vl' obscuritatis alicuius necessitate cõpellimur. Nam ista que per

seipsa manifesta sunt: quid singula etiam significent: quere re sancte quidem delicie sunt: sed ociosorũ quod non sum⁹ nos. ¶ Tũc ergo introijt ⁊ ille discipulus: qui venerat prim⁹ ad monumẽtũ. ¶ Uterq̃ venit: et posterior intrauit. Neq̃ ꝺ vtiq̃ vacat: sed mihi ad ista non vacat. ¶ Et vidit inquit et credidit. ¶ Hic nõnulli parũ attẽdẽtes putãt hoc ioannem credidisse quod iesus resurrexit: sed quod sequitur in hoc indicat. Quid sibi enim vult quod statim adiũxit? ¶ Nondũ eñ sciebant scripturã: q̃ oportebat eũ a mortuis resurgere. ¶ Nõ ergo eũ credidit resurrexisse quẽ nesciebat oportere resurgere. Quid ergo vidit? Quid credidit? Vidit scz inane monumẽtũ: ⁊ credidit quod dixerat mulier eum de monumento esse sublatum. Nondum enim sciebant scripturam q̃ oporteret eum a mortuis resurgere. Et ideo quando id ab ipso dño audiebãt: q̃uis apertissime diceretur cõ suetudine audiendi ab illo parabolas non intelligebãt: et aliquid aliud eum significare credebant. Sz ea que sequũtur in sermonem alium differamus.

Tractat⁹.cxxj.

¶ Abierunt ergo discipuli iterũ ad semetipsos Maria autem stabat ad monumentum foris plorans: dum ergo fleret inclinauit se ⁊ ꝑspexit in monumentum: ⁊ vidit duos angelos in albis sedentes: vnũ ad caput ⁊ vnum ad pedes vbi positum fuerat corpus Jesu. Dicunt ei illi: mulier quid plorꝰ? Dicit eis quia tulerũt dominum meum et nescio vbi posuerunt eum. Hec cum dixisset conuersa est retrorsum: et vidit iesum stãtẽ ⁊ non sciebat q̃ iesus est. Dicit ei iesus: mulier quid plorꝰ. Quem queris? Illa existimans q̃ hortulanus esset dicit ei. Domine si tu sustulisti eum dicito mihi vbi posuisti eũ: ⁊ ego eum tollã Dicit ei ies⁹ Maria. Cõuersa illa dicit ei. Rabboni quod dicitur magister. Dicit ei Jesus noli me tangere: nondum enim ascendi ad patrem meum vade autem ad fratres meos et dic eis. Ascendo ad patrem meum et patrem vestrũ deũ meum et deum vestrum. Venit maria Magdalene annũcians discipulis quia vidit dominum: et hec dixit mihi. Cũ ergo sero esset die illo vna sabbatorum et fores essent clause vbi erant discipuli congregati ꝓpter metum iudeorum. Venit iesus ⁊ stetit in medio et dixit eis. Pax vobis. Et cum hec dixisset ostendit eis manus ⁊ latus. Gauisi sunt ergo discipuli viso domino. Dixit ergo eis iterũ. Pax vobis: sicut misit me pater et ego mittovos: hec cum dixisset insufflauit Et dicit eis accipite spiritum sanctum. Quorũ remiseritis peccata remittuntur eis. Et quorum retinueritis retenta sunt. Thomas autem vnus ex duodecim qui dicitur didimus non erat cum eis quando venit iesus. Dixerunt ergo ei alij discipuli. Vidimus dominum. Ille aũt dixit eis Nisi videro in manibus eius fixuram clauorum et mittam digitum meum in locum clauorum et mittam manum meam in latus eius nõ credam. Et post dies octo iterum erant discipuli eius intus et thomas cum eis. Venit iesus ianuis clausis et stetit i medio et dixit eis. Pax vobis. Deinde dicit Thome: infer digitum tuum huc et vide manus meas et affer manũ tuam ⁊ mitte in latus meum et noli eẽ incredulus sed fidelis. Re-

spondit Thomas et dixit ei. Dominus meus et deus meus. Dixit ei iesus. Quia vidisti me thoma credidisti: beati qui nō viderūt et crediderūt

A

Sblatum esse dominum de monumēto discipulis petro et ioanni nūciauerat maria magdalene quo illi venientes inuenerunt fola lintheamina quib⁹ corpus fuerat iuolutū. Et quid aliud crediderunt: nisi q illa dixerat: quod etiam ipsa crediderat: ⁊ Abierunt ergo iterū ad semetipsos discipuli ⁊id est vbi habitabant: ⁊ vnde ad monumentū cucurrerant ⁊ Maria autem stabat ad monumentum foris plorans. ⁊ Mīris enim recedentibus infirmiorem sexum in eodem loco fortior figebat affectus: ⁊ oculi qui dominū quesierant et non inuenerāt: lachrymis tam vacabāt amplius dolētes qō fuerat de monumento sublatus: cp̄ quod fuerat in ligno occisus: quoniā magistri tanti cuius eis vita subtracta fuerat nec memoria remanebat. Tenebat itaq; ad monumētū tā dolor iste mulierem. ⁊ Cū ergo fleret: inclinauit se ⁊ pspexit in monumentum. ⁊ Cū hoc fecerit nescio: non em̄ nesciebat nō ibi esse tam quem querebat: quādo quidē inde sublatū discipulis ipsa nunciauerat: et illi ad monumētū venerāt ⁊ nō solum intuēdo: sed etiam intrando corpus dñi quesierant: nec inuenerant. Quid sibi ergo vult quod ista cum fleret rursum i monumētum inclinata pspexit. Utq; quod nimium dolebat: nec suis nec illorum oculis facile putabat esse credendum: an potiꝰ diuino instinctu in animo eius effectum est vt pspiceret? Prospexit em̄ ⁊ vidit duos angelos in albis sedētes: vnū ad caput: et vnum ad pedes vbi positum erat corpus iesu. ⁊ Quid est quod vnus ad caput ⁊ ad pedes alter sedebat? An qm̄ q; grece angeli dicunt: latine sunt nūcij: isto modo christi euangelium velut a capite vsq; ad pedes ab initio vsq; in finem significabant esse nūciandum ⁊ Dicunt ei illi. Mulier quid ploras? Dixit eis. Quia tulerunt dominū meū: ⁊ nescio vbi posuerunt eum. ⁊ Angeli lachrymas prohibebant: vbi quid aliō cp̄ futurum quodāmodo gaudiū nunciabant. Ita enim dixerāt. Quid ploras? Ac si dicerēt. Nolī plorare. Ad illa eos putās interrogasse nesciētes: causas prodidit lachrymaꝝ ⁊ Quia tulerūt inquit dominū meū ⁊ Dominum suū vocās corpus exanime domini sui: a toto partem significans: sicut omnes confitemur iesum christum filium dei vnicum dominū nostrū: quod vtiq; simul est ⁊ verbū et anima ⁊ caro: crucifixum tamen ⁊ sepultum: cum sola eius sepulta sit caro. ⁊ Et nescio inquit vbi posuerūt eū. ⁊ Hec erat cā maior doloris: q; nesciebat quo iret ad consolandum dolorez Sed hora iam venerat: vt id quod nunciatū quodāmodo fuerat ab angelis fiere prohibentibus: gaudiū succederet fletibus ⁊ Deniq; cum hec dixisset conuersa est retrorsū: vidit iesum stantem: et non sciebat quia iesus est. Dicit ei iesus. Mulier quid ploras? Quem queris? Illa existimans q; hortulan⁹ esset: dicit ei. Domine si tu sustulisti eū: dicito mihi vbi posuisti eum: et ego eum tollā. Dicit ei iesus. Maria. Conuersa illa dicit ei. Rabboni quod dicit magister ⁊ Memo calumniet mulieri: quod hortulanum dixerit dominum: et iesum magistrum. Ibi enim rogabat: hic agnoscebat. Ibi honorabat hominē a quo beneficium postulabat hic recolebat doctorē a quo discernere humana et diuina discebat. Appellabat dominū cuius ancilla non erat vt peum veniret ad dominū cui⁹ ancilla erat. Aliter ergo dominum dixit. Sustulerunt dominū meum: aliter autē: domine si tu sustulisti eum. Nam et prophete appellauerunt dominos eos qui homines erant: sed aliter illū de quo scriptum est. Dominus nomē ei. Sed ista multer q̄ iam fuerat cōuersa retrorsum vt videret iesum: quādo eū putauit esse hortulanū ⁊ cū illo vtiq; loquebat. Quomodo rursus conuersa dicitur: vt ei diceret/rabboni: nisi quia tunc cōuersa corpore qō nō erat putauit: nūc corde puersa qō erat agnouit? ⁊ Dicit ei iesus. Nolī me tangere: nōdum enim ascēdi ad patrem meum. Vade autem ad fratres meos ⁊ dic eis. Ascendo ad patrem meum ⁊ patrem vestrum: deū meū et deum vestrum. ⁊ Est i his verbis quod breuiter quidē sed tamen attentius pertractare debemus. Iesus quippe mulierem que illum magistrū agnouit et appellauit. cum hec

Psalm. lxxxiij.

B

ei responderet fidem docebat: ⁊ hortulanus ille in ei⁹ corde tanq̄ in horto suo granū synaps seminabat. Quia est q̄ noli me tangere? Et tanq̄ huius phibitionis causa quererek. Adiūxit. Nōdū em̄ ascēdi ad patrē meum. Quid est hoc? Si stans in terra nō tāgitur: sedens in celo quomodo ab hominib⁹ tangek? Qui certe anteq̄ ascenderet discipulis se tāgēdum obtulit dicēs: sicut lucas euāgelista testat. Palpate ⁊ videte quia spiritus carnē et ossa non habet sicut me videtis habere: vel quando dixit discipulo thome infer digitum tuum huc ⁊ vide manus meas ⁊ affer manū tuam ⁊ mitte in latus meū. Quis autem tam sit absurdus vt dicat eum a discipulis quidem anteq̄ ad patrem ascendisset voluisse se tāgi: a mulieribus autem noluisse nisi cū ascendisset ad patrem? Sed nec sic qui vellet desipere sinerek. Leguntur em̄ etiā femine post resurrectionem anteq̄ ad patrē ascēderet tetigisse iesum: i quibus erat etiam ipsa maria magdalena narrāte matheo qō occurrerit illis iesus dicens. Auete. Ille autem accesserunt inquit ⁊ tenuerunt pedes eius: et adorauerunt eum. Hoc a ioāne preter missum est: sed a matheo verū dictuz est. Restat g̃ vt aliq̄ in his ꝓbis lateat sacramētū: quod siue inueniam⁹ siue inuenire minime valeam⁹: inesse tamē nullo modo dubitare debemus. Aut ergo sic dictum est: noli me tangere nōdum enim ascendi ad patrem meum: vt in illa femina figuraretur ecclesia de gentbus que in christum non credidit nisi cū ascēdisset ad patrē: aut sic in se credi voluit iesus: hoc est sic se spiritualiter tangi quod ipse et pater vnū sunt. Eius quippe intimis sensibus quodāmodo ascēdit ad patrē: q̄ sic in eo profecerit vt patri agnoscat equalem. Aliter nō recte tangit. i. aliter non recte in eum creditur. Poterat aūt sic credere maria vt eū putaret imparē patri: q̄d vtiq; phibek cū ei dicit: noli me tāgere. i. noli i me sic credere quēad modū adhuc sapis. Noli tuum sensum hucusq; pertēdere qō pro te factus sum: nec trāsire ad illō q̄ facta es. Quō ei non carnaliter adhuc in eum credebat: quem sicut hominem flebat. Nōdum ei ascendi inquit ad patrem meū. Ibi me tāgis: quādo me crediderīs patri nō iparem deū. Vade autem ad fratres meos ⁊ dic eis. Ascendo ad patrem meū ⁊ patrē vestrū. Aliter g̃ meū aliter vestrū. Natura meum: gratia vestrū. Et deum meū ⁊ deū vestrū. Neq; hic dixit deum nostrum. Ergo et hic aliter meum: aliter vestrum. Deū meum sub quo et ego homo sum: deū vestrum inter quos ⁊ ipsum mediator sum ⁊ Venit maria magdalene annuncians discipulis: q̄ vidi dominum et hec dixit mihi. Cū esset ergo sero die illo vna sabbatorū et fores essent clause vbi erāt discipuli congregati propter metū iudeorū: venit iesus ⁊ stetit in medio et dixit eis. Pax vobis. Et cū hoc dixisset ostendit eis man⁹ et latus ⁊ Gauisi sūt ergo discipuli viso domino. Dixit ergo eis iterū. Pax vobis. ⁊ Iteratio cōfirmatio est. Ipse quippe dat q̄ pphetā pmissam pacem sup pacem. ⁊ Sicut misit me pater: inquit: ⁊ ego mitto vos. ⁊ Equalem patri filium nouimus sed hic verba mediatoris agnoscim⁹. Meditū quippe se ostendit dicendo. Ille me: ⁊ ego vos. ⁊ Hec autem cum dixisset: insufflauit et dicit eis. Accipite spiritum sanctū. ⁊ Insufflando significauit spiritum sanctum nō patris solū esse spm̄: sed et suū. ⁊ Quorum remiseritis (inquit) peccata dimittuntur eis: et quorum retinueritis retenta sunt. ⁊ Ecclesie charitas que per spiritū sanctū diffundit in cordib⁹ nostris participum suorum peccata dimittit. Eor autem qui nō sunt eis participes tenet. Ideo postea cp̄ dixit accipite spiritum sanctum: hoc cōtinuo de peccatorum remissione ac detentione subiecit. ⁊ Thomas autem vn⁹ ex duodecim qui dicitur didimus nō erat cū eis quādo venit iesus. Dixerūt ergo ei alij discipuli. Vidimus dominū. Ille autem dixit eis. Misi videro in manibus eius fixurā clauorum: et mittā digitum meū in locum clauorum: et mittā manum meam in latus ei⁹ nō credam. Et post dies octo iterū erant discipuli eius intus et thomas cū eis. Venit ie

C

sus ianuis clausis: ⁊ stetit i medio ⁊ dixit eis. Pax vobis. Deinde dicit thome. Infer digitū tuū huc ⁊ vide manus meas: ⁊ affer manū tuam ⁊ mitte in latus meū: ⁊ noli esse incredulus sed fidelis. Respōdit thomas ⁊ dixit. Dominus meus ⁊ deus meus. ⁊ Videbat tangebatq; hominem ⁊ confitebatur deū quē nō videbat neq; tangebat: sed per hoc q̄ videbat atq; tangebat: illud tam remota dubitatione credebat. ⁊ Dicit ei iesus: Quia vidisti me: credidisti. ⁊ Mō ait tetigisti me sed vidisti me: quoniam generalis quodammodo sensus est visus. Nam ⁊ per alios quattuor sensus nomiari solet: velut cū dicim⁹ audi ⁊ vide cp̄ bene sonet: olfac ⁊ vide cp̄ bene oleat: gusta ⁊ vide cp̄ bene sapiat: tange ⁊ vide cp̄ bene caleat. Ubiq; sonuit vide: cum visus ꝓprie non negetur ad oculos pertinere. Unde ⁊ hic ipse dominus. Infer inquit digitū tuum huc: ⁊ vide man⁹ meas. Quid aliō ait cp̄ tāge ⁊ vide? Nec tamen oculos ille habebat in digito. Ergo siue intuendo siue etiā tāgēdo: q̄ vidisti me inquit credidisti: cuius dicī possit non ausum fuisse discipulū tāgere: cū se offerret ille tangendū. Non enim scriptum est: ⁊ tetigit thomas. Sed siue aspiciendo tantū siue etiā tangendo viderit ⁊ crediderit: illud quod sequitur/magis gentium fidē predicat atq; cōmendat. ⁊ Beati qui non viderunt et crediderunt. ⁊ Preteriti temporis vsus est verbis: tāq̄ ille qui quod erat futurū in sua nouerat predestinatione iaz factum. Sed iam sermo iste a prolixitate cohibendus est Donabit dominus: vt de his que restant alias disputem⁹.

Tractatus.cxxij.

Multa quidem et alia signa fecit iesus in cōspectu discipulorum suorum que non sunt scripta in libro hoc. Hec autem scripta sunt vt credatis quia iesus est christus filius dei. Et vt credētes vitam habeatis in nomine eius. Postea manifestauit se iterū iesus ad mare tyberiadis manifestauit autem sic. Erāt simul Simon petrus et Thomas qui dicitur didimus: et Nathanael qui erat a cana galilee: et filij zebedei ⁊ alij ex discipulis eius duo. Dixit eis Simon petrus. Vado piscari. Dicūt ei. Venim⁹ ⁊ nos tecū. Et exierūt ⁊ ascēderūt in nauī ⁊ illa nocte nihil prēdiderūt. Mane aūt facto stetit Jesus in littore nō tamen cognouerunt discipuli quia iesus est. Dicit ergo eis Jesus: Pueri nunquid pulmentarium habetis? Responderunt ei: non. Dicit eis. Mittite in dextram nauigij rethe ⁊ inuenietis. Miserunt ergo: et iam non valebant illud trahere pre multitudine piscium. Dicit ergo discipulus ille quem diligebat iesus Petro. Dominus est. Simon Petrus cum audisset quia domin⁹ ē tunica succinxit se. Erat enim nudus ⁊ misit se in mare. Alij aūt discipuli nauigio venerunt non eni longe erāt a terra sed quasi cubitis ducētis trahentes rethe piscium. Ut ergo descenderunt in terram viderunt pānas positas ⁊ piscem super positum et panem. Dicit eis iesus. Afferte de piscibus quos prendidistis nūc. Ascendit Simon petrus ⁊ traxit rethe in terram plenum magnis piscibus. Centumquinquagintatribus. Et cum tanti essent non est scissum rethe.

Lap. xxj.

Post narrationē rei geste in qua thomas discipulus oblatis sibi tangendis in christi carne vulnerū locis vidit q̄ credere nolebat ⁊ credidit: inkponit hec euangelista iohannes ⁊ dicit. ⁊ Multa qdē ⁊ alia signa fecit iesus in conspectu discipulorū suorū

H

que nō sunt scripta in libro hoc. Hec aūt scripta sūt vt credatis: q̄ iesus est ✝christus filius dei: ⁊ vt credentes vitam habeatis in nomine eius. ⁊ Hoc capitulū velut liber huius indicat finem. Sed narrat hic deinde qđammodū se manifestauerit dñs ad mare tyberiadis: et in captura piscium cōmendauerit ecclesie sacramentū: qualis futura est vltia resurrectio mortuorū. Ad hoc itaq; cōmēdandum valere arbitror: quod tanq̄ finis interpositus est libri quod esset etiā secuture narrationis quasi premiū: quod ei quodāmodo faceret eminentiorem locum. Que narratio incipit ita: ⁊ Postea manifestauit se iteruz iesus ad mare tyberiadis: manifestauit aūt sic. Erant simul simon petrus ⁊ thomas qui dicit didimus ⁊ nathanael qui erat a galilea et filij zebedei: ⁊ alij ex discipulis ei⁹ duo. Dixit eis Simon petrus Vado piscari. Dicunt ei. Venimus ⁊ nos tecum. ⁊ Queri solet de hac piscatione discipulorum: cur redierint petrus et filij zebedei ad id quod fuerunt priusq̄ a domino vocarētur erāt em̄ piscatores quādo eis dixit. Venite post me: et factam vos fieri piscatores dominū. Tunc eum quippe illi secuti sunt vt magisterio eius relictis omnib⁹ adherēt: intantū vt cū ab eo diues ille tristis abscederet cui ipse dixerat. Vade vende que habes ⁊ da pauperib⁹: et habebis thesaurum in celo: ⁊ veni sequere me diceret ei petrus. Ecce nos dimisimus omnia ⁊ secuti sum⁹ te. Quid g̃ est quod nunc quasi apostolatu relicto fiūt quod fuerūt: et quod dimiserant repetūt: tanq̄ obliti quod audierant. Memo mittens manum super aratrum ⁊ respiciens retro aptus est regno celorum? Quod si fecissent defuncto iesu priusq̄ resurrexisset a mortuis. Quod quidem non poterant quoniā dies quo crucifixus est tot⁹ eos tenebat attonit⁹ vsq; ad eius sepulturā que ante vesperū facta est. Sequens autem dies erat sabbati: quādo eis morem patriū seruantibus operari vtiq; nō licebat. Tertio vero die domin⁹ resurrexit: eosq; reuocauit ad spem quam de illo non habere iam ceperant Cū si tunc fecissent putarem⁹ eos illa que animos eorum occupauerat desperatione fecisse. Nunc vero post eum sibi de sepulchro redditum viuum. Post oblatā suis oculis et manibus non solum videndā verūetiā tangendā atq; palpandam redituue carnis euidentissimam veritatem post inspecta vulnerū loca: vsq; ad apostoli thome cōfessionē q̄ se alit⁹ creditur⁹ non esse predixerat. Post acceptū eius in sufflatione spiritū sanctū. Post verba in suas aures eius ore prolata. Sicut misit me pater et ego mitto vos. Quorum remiseritis peccata remittuntur eis: et quorum retinueritis retenta sunt: subito fiunt sicut fuerunt: non hominum sed piscium piscatores. His ergo quos mouet respondendum est: nō eos fuisse phibitos arte sua licita scilicet atq; concessa victū necessariuz querere sui apostolatus integritate fuata: si quando vnde viuerent aliud non haberēt. Nisi forte quispiam putare audebit aut dicere apostolum paulum nō ptinuisse ad eorū perfectionem q̄ relictis omnib⁹ christū secuti sunt: quoniā ne quēq̄ eor grauaret quibus euāgelū predicabat: suū victū suis manibus trāsigebat. Ubi magis impletum est quod ait: plus omnib⁹ illis laborauī. Et adiunxit/non aūt ego: sed gratia dei mecum: vt hoc quoq; appareat dei gratie deputandum: q̄d et animo ⁊ corpore poterat vsq; adeo plus illis omnibus laborare: vt neq; cessaret ab euangelio predicando: neq; tamen ex euangelio sicut illi sustentaret hanc vitam. cū id p tot gentes in quibus christi nomen nō fuerat ꝓphetatum multo lati⁹ atq; fertili⁹ seminaret. Ubi ostendit ex euāgelio viuendi: hoc est victū habendi/non necessitatē apostolis impositam: sed potestatem datam. Quam potestatē cōmemorat idem apostolus dicens. Si nos vobis spiritualia seminauim⁹: magnū est si vestra carnalia metam⁹? Si alij potest⁹ atis vestre participes sunt nō magis nos? Sed non sumus inqt vsi hac potestate. Et paulopost. Qui altario seruiunt inqt altario cōpartiunt. Sic ⁊ domin⁹ ordinauit his qui euangelium annunciant de euāgelio viuere. Ego autem nullius horum vsus sum. Satis igitur apertū est non imperatū sed in potestate apostolis positū vt aliunde non viuerent nisi ex euangelio: ⁊ ab eis quib⁹ euāgeliū predicādo spiritualia seminabant carnalia meterēt: hoc est carnis huius sustentaculū sumerēt: et tāq̄ milites chri-

mat. vbi. s. j. Cor. iiij. j. Cor. xv.

Mat. iiij.

Mat. xix

Luce. ix.

j. Cor. ix.

E

Universidad de Sevilla Biblioteca

fti/stipendiū debitū acciperent: sicut a prouincialibus xpi. Unde idem ipe miles egregius paulo superius de hac re vbi supra dixerat. Quis militat suis stipendijs vnq̄? Quod tamē ip se faciebat: q̄ plus illis oīb⁹ laborauit. Si ergo beat⁹ paulus vt ea potestate quā ꝓfecto cum ceteris euangelij predicatoribus habebat: non cum ceteris uteretur: ꝛ suo stipēdio militaret: ne gentes a nomine christi penit⁹ alienas doctrina eius quasi venalis offenderet: aliter educat⁹ artem quam non nouerat didicit: vt cum suis manibus trāsigitur doctor nullus grauaret auditor: q̄tomagis beatus Petrus q̄ tā piscator fuerat quod nouerat fecit: si ad presens illud tempus aliud vnde viueret nō inuenit? Sed respondebit quispiam. Et cur non inuenit cum oīs promiserit dicens. Querite primū regnū dei: ꝛ iustictam eius: ꝛ hec omnia apponentur vobis. Prosuis etiā sic dominus q̄ꝫ misit impleuit. Nam quis alius pisces qui caperent appositt: qui non ob aliud credendus est eis ingessisse penuriā qua compellerent tre piscatum: nisi dispositum volēs exhibere miraculū: vt simul et predicatores euāgelij sui pasceret: et ipsum euangelium tanto sacramento quod erat de numero piscium cōmēdaturus augeret? De qua re etiam nos quod ipse opposuerit dicere iam debem⁹. Dicit ergo Simon petrus. Vado piscari. Dicunt et qui cum illo erāt Venimus et nos tecum. ⌊Et exierunt ꝛ ascēderunt in naui: ꝛ illa nocte nihil prēdiderūt. Mane aūt tam facto: stetit iesus in littore: non tamen cognouerunt discipuli q̄ iesus est. Dicit ergo eis iesus. Puer. Nūquid pulmētariū habetis? Respōderūt. Non: dicit eis. Mittite in dexterā nauigij rethe: et inuenietis. Miserunt ergo: et iam non valebant illud trahere † a multitudine piscium. Dicit ḡ discipulus ille quem diligebat iesus petro. Dñs est. Simon petrus cum audisset: quia dñs est tunica succinxit se: erat ēm nudus: et misit se in mare. Alij aūt discipuli nauigio venerunt. Non ēm longe erant a terra: sed quasi cubitis ducēt⌋ trahentes rethe piscium. Et ergo descenderūt in terrā: vi- Infra tracta. cxx: iij. a. derunt prunas positas et piscem superpositum et panem. Dicit eis iesus. Afferte de piscibus quos prēdidistis nunc Ascendit simon petrus ꝛ traxit rethe in terrā plenum magnis piscib⁹: centum quinquagintatribus. Et cum tāti essent: non est scissum rethe. ⌊Hoc est magnū sacramentū in magno iohannis euangelio: et vt vehementius cōmendaretur loco vltimo scriptum. Quod ergo septē discipuli fuerunt i ista piscatione. Petrus et iohannes et nathanael ꝛ duo filij zebedei: ꝛ alij ex discipulis eius duo quorū nomina tacent: isti duo septenario numero finem significant tēporis. Uniuersum quippe septem diebus voluit tps. Ad hoc ptinet q̄ manefacto iesus stetit in littore. Qz etiam littus finis est maris: et ideo finem significat seculi. Eundez finem seculi ostendit et quod petrus rethe traxit in terrā: War. xiij hoc est in littus. Quod ipse dominus aperuit: vbi alio quodam loco de sagena in mare missa similitudinē dedit: et eā trahunt inquit ad littus. Quod littus quid esset exponēs ait. Sic erit in consummatione seculi. Sed illa verbi ē: nō rei geste parabola. Re aūt gesta sicut hoc loco ḡliter in seculi fine futura sit: ita dominus alia piscatione significauit ecclām: qualiter nunc sit. Quod autē illō fecit in initio ꝓdicationis sue: hoc vero post resurrectionē suā/ hinc ostendit illam captura piscū: bonos ꝛ malos significare quos nūc habet ecclesia. Istam vero tātūmodo bonos quos habebit in eternum: cōpleta in fine huius seculi resurrectiōe mortuorum. Deniq̄ ibi iesus non sicut hic in littore stabat quādo iussit pisces capi. Sed ascendens in vnam nauim q̄ erat simonis: rogauit eum vt a terra reduceret pusillū: et in ea sedēs docebat turbas. Qz cessauit autē loq̄: dixit ad simonē. Duc in altum: et laxate rethia vestra in capturam Et illic quod captum est piscium in nauiculis fuit: non sicut hic rethe extrazerūt in terrā. Dis signis et si qua alia poterūt reperiri: ibi ecclesia in hoc seculo: ꝟ vero in fine seculi figurata est. Ideo illō aī: hoc aūt post resurrectionez dñi factū est: q̄ ibi nos christus significauit vocatos: hic resuscitatos. Ibi rethia nō mittunk in dexterā: ne solos significens bonos: nec in sinistram/ne solos malos: sed indifferenter laxate inquit rethia vestra in capturam: vt permixtos intelligam⁹ bonos ꝛ malos: hic autē inquit mittite in dexteram nauigij rethe: vt significaret eos qui stabunt ad dexteram solos bonos. Ibi rethe propter significanda scissmata rumpebat: hic vero quonīā tūc tā in illa summa pacis sanctorum nulla erunt scissmata: pertinuit ad euangelistam dicere: ꝛ cū tanti essent: id est tam magni/ non est scissum rethe: tanq̄ illud respiceret vbi scissum est: ꝛ illi⁹ multi comparatione commendaret hoc bonum. Ibi capta est multitudo piscū tāta vt ipleta duo nauigia mergerentur id est in submersionē premerentur. Non enim mersa sunt: sed tū periclitata. Unde ēm existunt in ecclesia tanta que gemimus: nisi cum tāte multitudini obsisti nō potest: q̄ ad submergendā ꝓpemodū disciplinam intrat cum moribus suis a sanctorū itinere penitus alienis? Dic autem miseret rethe in dexterā partē: ꝛ iam nō valebant illud trahere pre multitudine piscū. Quid est iam non valebāt illud trahere: nisi q̄ illi qui ptinent ad resurrectionē vite: id est ad dexteram et intra christiani nominis rethia defunguntk. Nō nisi in littore: id est in fine seculi cum resurrexerint apprebūt? Ideo nō valuerūt sic trahere rethia vt in nauē refī derent quos ceperant pisces: sicut de illis oīb⁹ factum est: q̄b⁹ rethe disruptū ꝛ nauicule presse sunt. Habet aūt illos dextros ecclesia post finem vite hui⁹ in sommo pacis velut in profundo latentes: donec ad littus rethe perueniat quo trahebak: quasi a cubitis ducentis. Quod autem illic duabus nauiculis propter circuncisionem ꝛ preputiū: hoc illo loco ducentis cubitis exisstimo figuratū: propter vtriusq̄ generis electos ꝛ circūcisionis et preputij: tanq̄ centū ad centum: quia in summa centenarij numerus ad dexteram transit. Postremo in illa piscatione numerus piscū non exprimit: tanq̄ illud ibi fiat quod predictū est per prophetam. Annūciaui ꝛ locutus sum: multiplicati sunt super nu merū. Dic vero non sunt aliqui sup numerū: sed certus est numerus: cētūquinq̄gintatres. Cui⁹ numeri ratio domio adiuuāte reddēda est. Si ēm numerū constituam⁹ qui legem significet: quid erūt nisi decem? Decalogū quippe legis: id est decem notissima illa precepta vigilo dei duab⁹ lapideis tabulis primū fuisse conscripta: certissimū nobis est. Sed lex quando nō adiuuat gratia prevaricatores facit: ꝛ tantūmodo in littera est. Propter hoc enim magnifice ait apostolus. Littera occidit: spiritus autem viuificat. Accedat ergo ad litteram spirit⁹: ne occidat littera quem viuificat spūs: sed vt operemur precepta legis nouitāt⁹ nostris sed munere saluatoris. Cū aūt accedit ad legem gratia: id est ad litterā spiritus: quod āmodo denario numero additur septenari⁹. Isto quippe numero: id est septenario significari spiritum sanctum: aduertēda litterarum sacrarū documenta testantur. Nempe enim sanctitas vel sanctificatio ad sanctum ꝓpie pertinet spiritū. Unde cum scriptum sit: ꝛ filius spiritus sit quonīā deus spiritus: ꝛ pater sanctus ꝛ filius sanctus sit: proprio tamē nomine omnium spiritus vocatur spiritussanctus. Ubi ergo primū in lege sonuit sanctificatio: nisi in die septimo? Non enim sanctificauit de⁹ die primū in quo fecit lucem: aut secundū in quo firmamētū: aut tertiū in quo discreuit mare a terra et terra herbā lignūq̄ ꝓduxit: aut quartum in quo sidera sunt creata: aut quītum in quo animalia que in aqs viuūt ꝛ in aere volitant: aut sextū in quo terrestria animalia ꝛ ipse homo: sed sanctificauit diem septimum: in quo requiuit ab operib⁹ suis. Cōueniēter igit septenario numero significatur spiritussanctus. Es saias etiā ꝓpheta: requiescet inquit in eo spirit⁹ dei: eūq̄ deinceps commendās ope vel numero septenario: spiritus inquit sapientie et intellectus spiritus consilij ꝛ fortitudinis: spiritus scientie et pietatis ꝛ implebit illum spiritus timoris dei. Quid in apocalipsi? Nōne septē spiritus dei dicunk: cū sit vnus atq̄ idem spiritus: diuidens propria vnicuiq̄ prout vult. Sed operatio septenaria vnius spiritus sic appellata est ab eodem spiritu qui scribenti affuit: vt septem spiritus dicerentur. Qz itaq̄ legis denario spiritussanct⁹ per septenarium numerū accedit: fiunt decē ꝛ septē: qui numerus ab vno vsq̄ ad seipm ꝓputatis oīb⁹ crescens: ad centūquinquagintatres peruenit ad vnum ēm si adijcias duo: fiunt vtiq̄ tres. Si adijcias tres et quattuor: fiunt decem. Deinde si adijcias omnes numeros qui sequuntur vsq̄ ad decem ꝛ septem

ad supradictū numerum summa perducitur. id est: si ad decem quo ab vno vsq̄ ad quattuor peruenerās addas q̄nq̄ fiunt quindecim. Dis addas sex/ ꝛ fiunt vigintivnum his addas septem ꝛ fiunt vigintiocto: his addas octo ꝛ nouez et decem: ꝛ fiunt quinquagintaquinq̄. His addas vndecī ꝛ duodecim ꝛ tredecim: ꝛ fiunt nonaginta vnū: his rursum quattuordecim ꝛ quindecim ꝛ sedeci: ꝛ fiūt centūtriginta: ser. Huic numero adde illum q̄ restat de quo agit: id est decem ꝛ septē ꝛ piscū numer⁹ ille cōplebit. Nō ergo tātūmodo cētū quinquagintatres sancti ad vitam resurrecturi significant eternā: sed milia sanctorū ad gratiā spiritus pertinentiū qua gratia cum lege dei tanq̄ cū aduersario concordak vt viuificante spiritu littera nō occidat. Sed quod per litterā iubek spiritu adiuuāte cōpleak: ꝛ si quid minus fit remittak. Omnes ergo ad istā gratiam pertinentes hoc numero figurank: hoc est figurati significātur. Qui numerus ter habet etiam quinquagenarium numerum: ꝛ insup ipla tria ꝓpter mysterium trinitatis. Quinquagenari⁹ autem multiplicatis septem per septem ꝛ vnius adiectiōe cōpletur. Nā septies/septem fiunt quadragitanouē. Un⁹ autem addit: vt eo significet vnū esse qui per septem propter operationem septenariam demonstratur: ꝛ nouimus spiritum sanctum post ascensionez domini quinquagesimo die missum: quem discipuli iussi sunt expectare pmissum. Non igit frustra dicti sunt hi pisces ꝛ tot ꝛ tanti: id est: ꝛ cētum quinquaginta tres/ ꝛ magni. Sic ēm scriptū est. Et traxit rethe in terrā plenū magnis piscib⁹: cētūquinquagintatribus. Cum ēm dixisset dominus. Non veni soluere legē sed implere: quod utiq̄ spiritum per quē lex posset impleri tanq̄ septē additurus ad decē pauccissimis verbis interpositis ait. Qui ergo soluerit vnum de mandatis istis minimis ꝛ docuerit sic homines minimus vocabitur in regno celorum. Qui autē fecerit ꝛ docuerit: magn⁹ vocabit in regno celorum. Iste ergo poterit pertinere ad numerum piscū magnorū. Minimus aūt ille q̄ soluit factis quod docet verbis: in tali ecclesia potest esse qualem significat piscium prima illa captura habentē bonos ꝛ malos: quia et ipsa dicitur regnū celoꝝ. Propter qō ait. Simile ē regnū celorum sagene misse in mare: ꝛ ex omni genere piscū congregāti. Ubi vult intelligi etiam bonos et malos: quos dicit in littore: id est in fine seculi separādos. Deniq̄ vt ostēderet illos minimos reprobos esse qui docent bona loquēdo: que soluunt male viuendo: nec quasi minimos in vita eterna futuros sed omnino ibi non futuros: cū dixisset minimus vocabitur in regno celorum: cōtinuo subiecit. Dico ēm vobis: q̄ nisi abūdauerit iustīcia vestra plus q̄ scribarū ꝛ phariseoꝝ: nō intrabitis in regnū celoꝝ. Illi sunt certe scribe ꝛ pharisei qui cathedram moysi sedēt: et de quib⁹ ait. Que dicunt facite: que aūt faciūt facere nolite. Dicunt ēm ꝛ non faciunt. Docent sermonibus quod soluūt moribus? Consequēs est ergo: vt qui minimus est in regno celorum qualis nunc est ecclesia: non intret in regnum celoꝝ: quia sic tunc erit ecclesia: quonīā docēdo quod soluit ad eorum societatem qui faciunt quod docēt nō pertinebit. Et ideo non erit in numero piscīū magnorum: quonīā qui fecerit ꝛ docuerit: magnus vocabitur in regno celorū. Et quia hic magnus erat: ideo ibi erit vbi minimus ille non erit vsq̄ adeo quippe ibi magni erūt: vt q̄ minor ibi est/ maior sit eo quo hic nemo maior est. Sed tamen q̄ hic magni sunt: id ē: q̄ in regno celorū vbi sagena congregat bonos ꝛ malos: facient bona que docent: ipsi erunt in illa regni celorū eterni tate maiores: quos isti ad dexterā et ad resurrectionem vite pertinentes indicant pisces. Sequit de prādio dñi cum illis septē discipulis: ꝛ de his q̄ post prandium locutus est: ac de ipsius euāgelij termino vt deus quod donauerit disseramus: sed hoc non est isto sermone coartandum.

Tractatus.cxxiij.

Dicit eis iesus. Venite prandete. Et nemo audebat discumbentium interrogare eum: tu quis es: Scientes quia dñs est. Et venit iesus et accepit panem ꝛ dabat eis: ꝛ piscē similiter. Hoc iam tertio manifestatus est iesus discipulis suis cum resurrexisset a mortuis. Cum ergo prādissent: dixit Simon petro iesus. Simon iohānis diligis me plus his? Dicit ei. Etiā domine tu scis quia amo te. Dicit ei Pasce agnos meos. Dicit ei iterum Simon iohannis. Diligis me? Ait illi. Etiam domine tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos. Dicit ei ꝛtio Simō iohānis amas me: contristatus est petrus: quia dixit ei tertio: amas me. ꝛ dicit ei. Domie tu omnia scis: tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce oues meas. Amen amen dico tibi: cum esses iunior cingebas te. Et ambulabas vbi volebas. Cum autem senueris extendes manus tuas ꝛ alius te cinget et ducet quo tu non vis: hoc autem dixit significans qua morte clarificaturus esset deum.

Hoc ergo tertio dñs post resurrectionez manifestauit se discipulis suis: beati iohānis apostoli euāgelium terminatur. In quo tam pertractauim⁹ vt valuimus partem priorem: vsq̄ ad eum locum vbi narratum est captos fuisse pisces centumquinquaginta tres a discipulis quibus se demonstrauit: et cum magni essent rethia non esse rupta. Deinde que sequuntur cōsideranda sunt: ꝛ q̄tum adiuuat dñs sicut res postulare videbitur differenda. Peracta quippe illa piscatiōe ⌊dicit eis iesus. Venite prandete. Et nemo audebat discumbentiū interrogare eum tu q̄s es: scientes quia dñs est. ⌋ Si ergo sciebant: quid opus erat vt interrogarent? Si autem non opus erat: quare dictum est/ non audebant/ quasi opus esset sed timoze aliquo non auderent? Sensus ergo hic est. Tanta erat euidentia veritatis qua iesus illis discipulis apparebat: vt eorū non solū negare sed nec dubitare q̄dez vllus auderet: q̄n si q̄s dubitaret: vtiq̄ interrogare deberet. Sic ergo dictū est: nemo audebat eum interrogare tu q̄s es: ac si diceret. Nemo audebat dubitare q̄ ipse esset ⌊Et venit iesus ꝛ accepit panē ꝛ † dat eis: ꝛ piscem similiter. ⌋ Ecce dictum est etiā q̄d prandarent. De quo prandio aliquid suaue ac salubre dicem⁹ ꝛ nos: si pascat ꝛ nos. Superius narratum est: quod isti discipuli quando descenderunt in terrā: viderunt prunas positas: ꝛ piscem suppositū ꝛ panē. Ubi nō est intelligendū etiam superpositum panē fuisse prunis: sed tantum subaudiendum viderunt. Quod verbū si repetamus eo loco vbi subaudiendū est: ita totū dici potest. Viderūt prunas positas ꝛ piscem suppositum ꝛ viderūt panē. Uel ita potius: viderunt prunas positas ꝛ piscem suppositū: viderunt ꝛ panē. Jubente etiā dño attulerūt ꝛ de piscib⁹ quos ipsi ceperant: q̄ eos fecisse q̄tus a narrante iohanne non esset expressum: tñ dñm iussisse non tacitū est. Ait ēm. Afferte de piscib⁹ quos prēdidistis nūc. Et vtiq̄ iubēte illo. eos nō fecisse quis credat? Hinc ergo fecit prandiū dñs illis septem discipulis suis: de pisce scz quē prunis suppositum viderant. hunc adiungens ex illis quos ceperant: ꝛ de pane quem nihilomin⁹ eos vidisse naratum est. Piscis assus: christus est passus. Ipse est et panis viuus q̄ de celo descendit. Huic cōcorporatk ecclia ad participandā beatitudinē sempiternā. Propter qō dictū est/ afferte de piscib⁹ quos prēdidistis nunc/ vt omnes qui hanc spem gerimus p illū septenarū numerū discipulorū per quem potest hoc loco nostra vniuersitas intelligi figurata: tanto sacramento nos communicare nossemus: et eidē beatitudini sociari. Hoc dñi prādium est cum discipulis suis: ad qō iohānes euangelij sui cum haberet de christo: alia multa que diceret magna vt existimo ex rerū magnarū contemplattone concludit. Hic ēm ecclesia qualis in solis bonis futura est significak per captura centūquinquagitatriū piscīū: ꝛ eis q̄ hec credūt: sperant. diligūt: participatio tante beatitudinis ꝓhoc prandiū demonstratur ⌊Hoc iam tertio (inq̄t) manifestat⁹ est iesus discipulis suis: cum resurrexisset a mortuis jq̄ non ad ipsas demōstrationes sed ad dies referre debem⁹? id est primo die cū resur-

† Al. dabat. ℞. tracta. cxxij. c.

rexit:et post dies octo quando discipulus thomas vidit et credidit:et hodie quando ℔ de piscib⁹ fecit. Post quot aūt dies id fecerit dictū nō est. Mā ipso primo die nō est visus semel sicut euāgelistarū omniū testimonia collata demōstrāt. Sed sicut dictū est ſm dies numerande sint manifestationes eius vt ista sit tertia. Prima quippe habēda est eademq; vna propter vnum diem:quotiēscūq; se et quibuscūq; piacuit quo resurrexerit ostendit. Secūda post dies octo:et hec tertia:et deinde quottēs:voluit vsq; ad diē quando euāgelistā quo ascendit in celū:cuius nō scripta sint omnia.

Infra tracta. cxx. iij.

Cum ergo prādidissent:dicit simoni petro. Simon ioannis:diligis me plus his? Dicit ei. Etiam domine:tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos. Dicit ei iterum Simon ioānis diligis me? Ait illi. Etiam domine tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos. Dicit ei † tertio Simon ioannis amas me? Contristatus est petrus: quia dixit ei tertio amas me:et dicit ei. Domine tu oia ‡ scis:tu scis q; amo te. Dicit ei. Pasce oues meas. Amē amē dico tibi:cum esses iunior:cingebas te et ambulabas vbi volebas cum autem senueris extendes manus tuas:et alius te cinget et ducet quo tu non vis. Hoc autem dixit:significans q; morte clarificaturus esset deum. Hunc inuenit exitum illegator et amator:presumendo elatus negando prostrat⁹: flendo purgatus:confitendo probatus:patiendo coronat⁹ hunc inuenit exitum:vt pro eius nomine perfecta dilectio ne moreret:cū quo se moriturum puersa festinatione pmiserat:faciat eius resurrectione firmat⁹:quod imature polliceb atur infirmus. Hoc em̄ oportebat vt pri⁹ christus pro petri salute:deinde petrus pro christi ꝓdicatiōe moreret? Preposterū fuit quod audere ceperat humana temeritas cum istum disposuisset ordinē veritas. Animā suam se positurum pro christo petrus putabat:p liberatore liberandus:cum christus venisset animā suā positurus ꝓ suis omnibus in quibus erat et petrus. Quod ecce iam factum est Nunc tam firmitas cordis ad suscipiendam mortem pro nomine dñi vera ipso donante sumatur:non falsa nobis errantibus ꝑsumatur. Nunc est vt vite huius non metuam⁹ interitum:q; resurgente dño vite alteri⁹ ꝑcessit exemplum Nūc est petre vt mortem non timeas:quia viuit quem mortuū dolebas:et quē ꝓ nobis morti carnali amore phibebas Ausus es preuenire doctorem:formidasti eius persecutorē iam precto pro te fuso/nunc est vt sequaris redemptorem: et sequaris omnino vsq; ad mortē crucis. Verba eius audisti:quem tā veracē ꝓbasti. Passurū te ipse predixerat qui te predixerat negaturū. Sed pri⁹ dñs qd sciebat interrogat nec semel sed iterum ac tertio vtrū petr⁹ cum diligat: nec ali⁹ totiēs audit a petro q̄ se diligi: nec ali⁹ totiens pmēdat petro:q̄ suas oues pasci. Reddit negatiōi trine trina confessio:ne min⁹ amori lingua seruiat q̄ timori:et pl⁹ vocis elicuisse videat mors iminēs q̄ vita presens. Sit amoris officiū pascere dominicum gregem si fuit timoris indiciū negare pastorem Qui hoc animo pascūt oues christi: vt suas velint esse nō christi: ſz cōiunct amare non xp̄m vel gloriandi vel dominandi vel acquirendi cupiditate nō obediendi et subueniēdi et deo placendi charitate. Contra hos ergo vigilat totiēs inculcata ista vox christi:quos apostolus gemit sua querere non que iesu xp̄i. Nam quid est aliud diligis me pasce oues meas:q̄ si diceret/si me diligis nō te pascere cogita sed oues meas:et sicut meas pasce nō sicut tuas:gloriā meam in eis quere nō tuam. Dominiū meū nō tuū. Lucra mea non tua:ne sis in eox societate qui pertinent ad tempora periculosa seipsos amantes:et cetera que huic malorū initio ꝓnectunt. Cū em̄ dixisset apostolus:erunt em̄ homines seipsos amantes:secutus adiunxit. Amatores pecunie/elati/ supbi/blasphemi/parentib⁹ nō obedientes/ingrati/sceleſti/irreligiosi/ sine affectiōe/detractores/incōtinētes/imites:sine benignitate: pditores: procaces:cecati:voluptatum amatores magis q̄ dei habētes speciem pietatis:virtutē autem eius abnegātes. Hec omnia mala ab eo veluti fonte manantia:quod primum posuit seipsos amantes. Merito dicitur petro diligis me:et respōdit amo te:eiq; refertur pasce agnos meos:et hoc iterū hoc tertio. Ubi etiam demonstratur vnum atq; idem esse amorem et dilectionē. Mā etiam dñs nouissime non ait diligis me:sed amas me. Non ergo nos sed ipsum amemus et in pascendis ouibus eius ea que sunt eius:non ea que sūt nostra queram⁹. Nescio ei quo inexplicabili modo quisq; seipsum non deum amat:nō se amat et qui sibi deum non amat:ipe se amat. Qui enī nō pōt viuere de se moritur vtiq; amando se. Non ergo se amat q̄ nevinat se amat. Cūho ille diligit de quo viuit:nō se diligendo magis diligit:qui propterea se non diligit vt eū diligat de quo viuit. Non sint ergo seipsos amantes qui pascunt oues christi nec tanq̄ suas sed tanq̄ ipsius eas pascant:et velint ex illius lucra cōquirere sicut amatores pecunie:vel eis dominari sicut elati:vel gloriari de honoribus q̄s ab eis sumūt sicut supbi:vel intantū ꝓgredi vt etiam hereses faciant ficut blasphemi:nec cedant sanctis patrib⁹ sicut parentib⁹ non obedientes:et eis qui illos corrigere volunt quia pereā nolūt:mala pro bonis reddant sicut ingrati:interficiant alias et suas et alienas sicut scelesti:materna ecclesie viscera dissipent sicut irreligiosi:non ꝓpatiant infirmia sicut sine affectione:famā sanctorū maculare conētur sicut detractores:cupiditates pessimas non refrenēt sicut incōtinentes exerceant lites sicut imites:nesciāt subuenire sicut sine benignitate:indicēt inimicis piorum que occultāda cognouerant sicut ꝓditores:humanam verecūdiā inuerecunda exagitatione perturbent sicut procaces:nō intelligāt neq; q̄ loquūtur neq; de quibus affirmant sicut cecati:letitias carnales spiritualib⁹ gaudijs anteponant sicut voluptatū amatores magis q̄ dei. Hec enim atq; hmōi vitia siquem homini accedant omnia:siue his alia illis alia dominētur ex illa radice quod amodo pullulant:cum sunt boies seipsos amantes. Quod vitiū maxime cauendū est eis qui pascunt oues christi:ne sua querant sed q̄ iesu christi:et i eius cupiditatū suarū cōferāt pro quibus sanguis fusus est christi. Cuius amor in eo qui pascit oues ei⁹ in tam magnū ꝺz spiritualē crescere ardorē:vt vincat etiam mortis naturalem timorē quo mori nolum⁹:et quādo cum christo viuere volumus. Nam et apostolus paulus dicit se habere cōcupiscētiam dissolui et esse cum christo:ingemiscit tamē grauatus et nōvult spoliari sed supuestiri:vt absorbeatur mortalis vita. Et huic dñs dilectori suo. Cum senueris (inquit) extendes manus tuas:et alius te cinget et ducet quo tu non vis. Hoc autem ei dixit:significās qua morte clarificaturus esset deum. Extendes inquit manus tuas:hoc est crucifigeris. Ad hoc aūt vt venias ali⁹ te cinget:et ducet non quo vis sed quo non vis:prius dixit quod fieret:et deinde quō fieret. Non enim crucifixus:sed vtiq; crucifigendus quo nollet est ductus. Nam crucifix⁹ nō quo nolebat abiit sed potius quo volebat. Solutus quippe a corpore: volebat eē cū xp̄o:sed si fieri posset ꝑter mortis molestiā vitam cōcupiscebat eternā. Ad quā molestiam nolens ductus est sed ab ea volens eductus est. Nolens ad eam venit sed volens eam vicit:et reliquit hunc infirmitatis affectum quo nemo vult mori vsq; adeo naturalēvt eum beato petro nec senectus auferre potuerit:cui dictū est/cum senueris ducēris quo non vis. Ꝓpter nos consolandos etiam in se figurauit ipse saluator dicens:pater si fieri potest transeat a me calix iste. Qui vtiq; mori venerat nec habebat mortis necessitatem sed voluntatem:potestate posituras animam suam et rursus eam potestate sumpt⁹. Sed molestia quantacūq; si mortis dz eā vincerevis amor:quo amat ille qui cū sit vita nostra:etiā mortē voluit ꝑferre pro nobis. Nam si nulla esset mortis vel parua molestia: non esset tam magna martyrum gloria. Sed si pastor bonus qui posuit animam suam ꝓ ouibus suis ex ipsis ouibus tam multos sibi martyres fecit quātomagis debent vtiq; ad mortem pauoritate certare:et vtiq; ad sanguinē aduersus peccatū quib⁹ oues ipsas pascendas:hoc est docendas regendasq; committit? Ac per hec precedente passionis ei⁹ exemplo cōsidet magis debere imitando pastori herere pastorem cum multe etiam imitate sunt oues:sub quo pastore vno i grege vno et pastores ipsi sunt oues. Omnes quippe sicut suas oues ꝓ quibus est omnibus passus:quig et ipse pro omnibus pateretur:ouis est factus.

Et cum hoc dixisset dicit ei sequere me. Conuersus petrus vidit illū discipulū quē diligebat iesus sequētē q̄ et recubuit i cena sup pect⁹ ei⁹ et dixit. Dñe q̄s est qui tradet te. Hunc ergo cū vidisset petr⁹ dicit iesu. Dñe? hic aūt quid? dicit ei iesus. Sic eū volo manere donec veniā. Quid ad te tu me sequere. Exiuit ergo sermo iste inter fratres quia discipulus ille non moritur. Et nō dixit iesus non moritur: sed sic eum volo manere donec veniā q̄d ad te. Hic est discipulus ille q̄ testimonium perhibet de his. Et scripsit hec. Et scimus quia verū est testimoniū ei⁹. Sunt aūt q̄ alia multa q̄ fecit iesus que si scribātur per singula: nec ipsum arbitror mūdū capere posse eos qui scribendi sunt libros.

Non parua questio est/cur apostolo petro quando se tertio manifestauit discipulis dixerit ies⁹ sequere me:de apostolo aūt ioanne: sic eum volo manere donec veniā q̄d ad te. Huic questioni q̄tū dns ipse donauerit:siue pertractande siue soluēde:ser monem nouissimum huius operis impēdimus. Cum ergo ꝓnūciasset dñs petro qua morte clarificaturus esset deum. dicit ei. Sequere me. Conuersus petrus vidit illum discipulum quem diligebat iesus sequentē:qui et recubuit i cena super pectus eius:et dixit:dñe q̄s est q̄ tradet te. Hunc ergo cū vidisset petrus:dicit iesu. Domine hic autem quid Dicit ei iesus. Sic eum volo manere donec veniā quid ad te? Tu me sequere. Exijt ergo ſmo iste inter fratres quia discipulus ille non moritur:et non dixit ei iesus nō morit: sed sic eum volo manere donec veniam quid ad te. Ecce quousq; in hoc euāgelio extendit questio: que sua profunditate nō mediocriter mentē scrutantis exercet. Cur em̄ dixit petro sequere me nec dicit ceteris qui simul aderant Et profecto eum sicut magistrum discipuli sequebantur. Sed si ad passionē intelligendū est:nunquid solus ꝓ christiana veritate passus est petrus? Nōne ibi erat in illis septem alius filius zebedei frater ioannis:qui post ei⁹ ascensionē ab herode manifestat occisus? Verū aliquis dixerit q̄m iacobus nō est crucifixus:merito dictū est petro sequere me:q̄ nō solū mortē sed etiā mortē crucis sicut christ⁹ expertus est. Sit hoc si nihil aliud quod sit cōuenētius poterit inuenīri. Cur ergo de ioanne dictum est:sic eum volo manere donec veniam quid ad te. Et repetitū est/tu me sequere? Tanq̄ ille ideo nō sequerek:quoniā eū manere voluit donec veniat. Quis facile aliud dictū esse credat q̄ qđ fratres crediderant q̄ tunc aderant:eo qđ scz nō esset discipulus ille moriturus:sed donec iesus veniret ille maneret invita? Sed hanc opinionē ioannes ipse abstulit: non hoc dixisse dñm aperta cōtradictione declarans. Cur enī subiungeret:nō dixit iesus non moritur:nisi ne hominū cordib⁹ qđ falsū fuerat inhereret? Sed cui placet adhuc resistat et dicat vez esse quod ait ioannes non dixisse dominum qđ discipulus ille nō moritur sed hoc tamen significatum eē talib⁹ ꝟbis qualia cū dixisse narrauit:et asserat apostolum ioannem viuere:atq; in illo sepulchro eius qđ est apō ephesum dormire eū poti? q̄ mortuum iacere contendat. Assumat in argumentum quod illic terra sensim scatere et quasi ebullire perhibet:atq; hoc ei⁹ anhelitu fieri siue cōstanter siue pertinaciter asseueret. Non em̄ possunt deesse q̄ credant:si non desunt qui etiam moysen asserant viuere:quia scriptū est ei⁹ sepulchrū nō inueniri:et apparuit cū dño in mōte vbi et helias fuit:quē mortuū legim⁹ nō esse ſz raptū Quasi moysi corpus nō potuerit alicubi sic absc̄di:vt prius homines lateret vbi esset:atq; inde ad horam diuinit⁹ excitari quando cū xp̄o helias et ipse sunt visi:sicut ad horam multa sanctoꝝ corpora surrexerunt qñ passus est xp̄s et post ei⁹ resurrectionē apparuerūt multis i sancta (sicut scriptū est) ciuitate. Sed tamen vt dicere ceperā si quidā moysen mortuū negant quē scriptura ipsa licet sepulchrū ei⁹ nusq̄ inuenīri legim⁹:mortuū tñ esse sinevlla ambiguitate testatur:q̄tomagis ioānes ex istorū occasione verborum vbi dns ait: sic eū volo manere donec venio/credit/ viuus dormire sub terra? Quem tradūt etiā quod i q̄busdā scripturis q̄uis apocriphis reperit qñ sibi fieri iussit sepulchrū/incolumē fuisse presentē:eoq; effosso et diligentissime preparato:ibi eū se tanq̄ in lectulo collocasse:statimq; eū esse defunctū. Et aūt isti putant qui hec ꝟba dñi sic intelligūt nō defunctū sed defuncto similē cubasse:et cum mortuus putaret sepultum fuisse dormientē et donec christ⁹ veniat sic manere:suamq; vitam sceaturigine puluer/ iudicare:q̄ puluis credit vt ab imo ad supficiē tumuli ascendat/ flatu quiescentis impelli:huic opinioni superuacaneū existimo reluctari. Viderint em̄ qui locū sciunt vtrū hoc ibi faciat vel patiat terra qđ dicit q̄ et reuera non a leuib⁹ hominibus id audiuimus. Interī cedamus opinioni quam certis documentis refellere nonvalemus ne rursus aliud qđ a nobis q̄rat exurgat. Cur sup humatū mortuum ipsa hum⁹ quodāmodo viuere ac spirare videat? Sed nūquid hinc tanta soluit questio:si magno miraculo q̄ta potest facere oipotēs q̄diu viuū corpus i sopore sub terra ē donec veniat terminus seculi. Quinimo fit amplior et difficilior cur discipulo iesus quē diligebat pre ceteris intantū vt super pect⁹ eius discumbere mereret pro magno munere lōgum in corpore donauerit somnū cum beatū petrū p īgentem martyrij gloriā ab onere ipsius corporis soluerit:eiq; concesserit:q̄ apostolus paulus se concupisse dixit et scripsit:dissolui et esse cum christo. Si autem quod magis creditur:ideo sanctus ioannes ait:non dixisse dñm nō moriē ne illis ꝟbis que dixit hoc voluisse itelligi putaretur: corpusq; eius in sepulchro eius exanime sicut aliorū mortuoꝝ iacet:restat vt sivere ibi sit quod sparsit fama de terra:que subinde ablata succrescit aut ideo fiat vt eo modo cōmendet ꝑciosa mors ei⁹ quā neq̄q̄ pmēdat martyriū:nō enim eū ꝓ fide christi psecutor occidit:aut ꝓpter aliqđ aliō qđ nos latet. Manet tamen questio cur dixerit dñs de hmōi: ne moriturο:sic eum volo manere donec veniā. Illud etiā in his duob⁹ apostolis petro et ioanne quem non moueat ad ḡrendū: cur ioannē plus dilexerit dñs:cum ipsum dñs plus dilexerit petrus? Ubicūq; em̄ se cōmemorat ioānes vt nomīe suo tacito ipse posset intelligi:hoc addit quod eū diligebat iesus q̄si solū diligeret: vt ꝺ signo discerneretur a ceteris quos vtiq; oēs diligebat. Quid ergo nisi ampli⁹ se dilectū cū hoc diceret volebat itelligi:quod absit vt mēdaciter diceret? Quod autem maius dare potuit iesus maiozis erga eum sue dilectionis indicium: quam vt homo cum ceteris condiscipulis suis socius tante salutis: sol⁹ tamē discubuerit sup pect⁹ saluatoris? Nozo quod apostolus petrus plus alijs dilexerit christū:possūt quidē documenta multa ꝓferri: sed vt longe in alia non eamus:i ipsius tertie manifestationis dñi: paulo superiore lectiōe q̄ ista ꝑcedit:satis euidēter apparet:vbi interrogās eum dixit. Diligis me plus his? Dō vtiq; sciebat et tñ interrogabat:vt etiā nos q̄ legimus euāgeliū:amorē petri erga dñm et illo interrogāte et isto rñdente nossem⁹. Quod autem in eo qđ ait petr⁹ amo te:non addidit/plus his: hoc rñdit qđ de seipso sciebat. Nō em̄ ꝺtum ab alio quolibet diligerek scire poterat:qui cor alteri⁹ videre non poterat. Sed tñ supiozib⁹ ꝟbis dicēdo:etiā dñe tu scis q̄ amo te:satis et ipse declarauit scientē:dñm interrogasse quod interrogauit. Sciebat igit dñs nō solū qđ diligeret:verūetiā qđ plus illis eū diligeret petr⁹. Et tñ sl ꝓponam⁹ querētes q̄s duorū sit melior:vtrū qui plus an qui min⁹ diligit xp̄m: q̄s dubitabit respōdere:eū qui plus diligit esse meliorē? Jtē si ꝓponam⁹ quis duorū sit melior vtrū qui min⁹ aut qui pl⁹ diligit xp̄s. Eū qui pl⁹ diligit a christo meliorē proculdubio respōdebim⁹. In illa ergo compatione quā pri⁹ posuit petrus ioanni:in hac vero altera ioannes anteponitur petro. Proinde tertia sic ꝓponim⁹. Quis est duorū discipulorū melior qui min⁹ q̄ condiscipulus ei⁹ diligit christū et plus q̄ cōdiscipul⁹ ei⁹ diligit a xp̄o:an ille quē min⁹ q̄ cō discipulū ei⁹ diligit xp̄s:cū pl⁹ ipse q̄ suus condiscipulus diligat xp̄m? Hic plane cunctat respōsio:et augeat questio Etū aūt ipse sapio meliorē qui plus diligit xp̄m:felicior vero quē plus diligit xp̄s facile respondere:si tustitiā

Expositio diui Augustini in euāgeliū scōm Joānē.

liberatoris nostri minus eum diligentis a quo plus diligi
tur et cū plus a quo min⁹ diligit quēadmodū defenderem
puderē. Agrediar igitur in el⁹ manifesta misericordia cu-
tus est occulta iustitia: de soluenda questione tam ingenti
pviribꝰ q̄s ipse donauerit disputare. Excusq̄ enim ppo-
sita est nō exposita. Exponēde vero el⁹ hoc sit exordiū: vt
meminerim⁹ in hoc corruptibili corpe q̄s aggrauat aīam
vita nos misera viuere. Sed q̄ tiā redēpti p mediatorē su-
mus⁊ spiritū sanctū pign⁹ acceppimus: beatā vitā in spe ha
Rom.viij bem⁹: et si re ipsa nōdū tenem⁹. Spes autē q̄ videt non est
spes. Quod em̄ videt q̄s q̄d sperat? Si autē q̄ nō videm⁹
speram⁹: per patiētiā expectamus. In malis aūt que q̄sq̄
Job. vij. patit: nō in bonis q̄b⁹ fruit: opus est patiētia. Hanc itaq̄
Wat.v. vitā de qua scriptū est: nūqd nō tētatio est vita humana su
per terrā/in qua quotidie clamam⁹ ad dominū: libera nos
a malo: cogit homo tolerare etiā remissis peccatis: q̄uis
vt in eā veniret miserātis pmū fuerit causa peccati. Produ
ctio⁹ est em̄ pena q̄ culpa: ne parua putaret culpa: si cū illa
finiret⁊ pena. Ac per hoc vel ad demōstrationē debite mi-
serie: vel ad emēdationem labilis vite: vl̄ ad exercitationē
necessarie patientie: tempo⁹aliter hominē detinet pena et
am quem iam ad dānationē sempiternā reū nō detinet cul
pa. Hec est istoꝝ dierū q̄s in hac mortalitate agimus malos
q̄uis in ea diligamus videre dies bonos. Flenda quidē ſ
Job. xiij. nō reprehēdēda cōditio. Venit em̄ de ira dei tusta: de qua
scriptura loquens. Homo inq̄t nat⁹ ex muliere breuis vite
⁊ plen⁹ ire: cū ira dei non sit vt hoīs. id est perturbatio conci
Psalm. tati animi: ſ trāquilla iusti suppliciꝫ stitutio. In hac ira
lxxvj. sua de⁹ nō cōtinēs: sicut scriptū est miserationes suas/ pter
alia solatia miserorū que generi humano ꝓbere nō cessat:
in plenitudine tpis q̄ ipse sciebat hoc esse faciendū: misit fi-
lium suū vnigenitū p quē creauit vniuersa vt manēs deus
fieret homo: ⁊ esset mediator dei ⁊ hominū homo xp̄s iesus
in quē credentes p lauachrū regnationis: soluto reatu oīs
peccatorū: ⁊ originalis videlicet quod generatio trahit cō
tra quā maxime regeneratio est instituta: ⁊ ceterorū q̄ ma
le agēdo ꝫcta sunt liberarent⁊ a dānatiōe ppetua: ⁊ viuerēt
in fide ⁊ spe ⁊ charitate: peregrinātes i hoc seculo atq̄ i el⁹
tētationib⁹ labortosis ⁊ periculosis: cōsolatiōibus aūt dei
⁊ corporalib⁹ ⁊ spūalib⁹ ambularēt ad cōspectū el⁹ vīā te
nētes q̄b⁹ eis fact⁹ est xp̄s. Et q̄ in ipsa quoq̄ via ambulā-
tes nō fūt sine pctis q̄ de hui⁹ vite infirmitate surrepūt: de
dit elemosynarū remedia salutaria: quib⁹ eoꝝ adiuuaret
ozatio: vbi eos dicere docuit. Dimitte nobis debita nr̄a: ſi-
D cut et nos dimittimus debitorib⁹ nostris. Hoc agit eccl̄ia
spe btā i hac vita erūnosa: cui⁹ eccl̄ie petr⁹ apl̄s ꝓpter apl̄a
tus sui primatū: gerebat figurata generalitate psonā. Q̄b
em̄ ad tp̄m ꝓtinet: natura vn⁹ hō erat: gr̄a vnus chri
Wat. xvj stian⁹: abūdātiore gratia vn⁹ idēq̄ prim⁹ apl̄s. Sed q̄n ei
dictū est: tibi dabo claues regni celoꝝ. Et q̄cūq̄ ligaue-
ris sup terrā erit ligatū ⁊ in celis: ⁊ quodcūq̄ solueris sup
terrā erit solutū ⁊ i celis: vniuersam significabat eccl̄iā: q̄
i ꝺ seculo diuersis tētatiōib⁹ velut imbrib⁹ fluminib⁹ tem
Wat.xvij pestatibusq̄ q̄tit⁊ nō cadit: q̄n fundata est sup petrā: vñ ⁊
petr⁹ nomē accepit: nō em̄ a petro petra: ſ petr⁹ a petra: ſi-
vbi supra cut nō xp̄s a xp̄iano ſ xp̄ianus a xp̄o vocat. Ideo quippe
ait dñs: sup hāc petrā edificabo eccl̄iā meā: q̄r dixerat pe
trus tu es xp̄s filiꝰ dei viui. Sup hāc g̃ inq̄t petrā quā con
j.Corin.x j. Cor.iij. fessus es: edificabo eccl̄iā meā. Petra em̄ erat xp̄us: sup
q̄ fundamentū etiā ipse edificat⁹ ē petrus. Fundamentū
q̄ppe aliꝰ nemo pōt ponere pter id q̄ positū ē: q̄ est xp̄us
ihesus. Eccl̄ia g̃ q̄ fundat in xp̄o: claues ab eo regni celoꝝ
accepit in petro id est: potestatē ligandi soluēdiq̄ peccata
Q̄b em̄ est p ꝓprietatē in xp̄o eccl̄ia: hoc est p significatio-
nem petrus in petra. Qua significatione intellexit xp̄s pe
tra: petrus eccl̄ia. Hec igit eccl̄ia quā significabat petrus
q̄diu degit in malis: amādo et sequendo xp̄m liberatur a
malis. Magis autē sequit in eis q̄ certant ꝓ veritate vsq̄
ad mortē. Sed vniuersitati ūr: sequere me: p qua vniuersi-
j. Pe.ij. tate passus ē xp̄s. Qui q̄ dicit idē petr⁹. Christus pro nobis
passus ē relinquēs nobis exēplū vt sequamur vestigia ei⁹
Ecce ꝓpter q̄s et dictū est. Seq̄re me. Et si autem alia vita
imortalis q̄ nō est in malis: ibi facie ad faciem videbimus
quod hic p speculū ⁊ in enigmate videt: quando multū in
conspicienda veritate ꝓficit. Duas itaq̄ vitas sibi diuisit
tus p̄dicatas⁊ cōmēdatas nouit eccl̄ia: quarū est vna in ſ
de altera in spē. Una in tpe pegrinatiōis: altera in eter-
nitate mānsionis. Una in laboze: altera in requie. Una in fi
altera in patria. Una in opere actionis: altera in mercede
contēplatiōis. Una declinat a malo⁊ facit bonum: altera
nullū hz a quo declinet malū: ⁊ magnū habet quo perfrua-
tur bono. Una cum hoste pugnat: altera sine hoste regnat
Una fortis est i aduersis: altera nihil sentit aduersi. Una
carnales libidines frenat: altera spūtualiꝫ delectationi-
bus vacat. Una est vincendi cura sollicita: altera victorie
pace secura. Una in tētationiꝫ adiuuat: altera sincvila tē
tatione in ipo adiutore letat. Una subuenit indigenti: alte
ra ibi ēbi nullū inuenit indigētē. Una aliena petā vt sua
sibi ignoscank ignoscit: altera nec patit q̄ ignoscat: nec fa-
cit q̄ sibi poscat ignosci. Una flagellat malis ne extollat
in bonis: altera tāta plenitudine gratie caret ol malo vt ſi
ne vlla tētatiōe supbie cobereat summo bono. Una bona
⁊ mala discernit: altera q̄ bōa sunt cernit. Ergo vna bona
est ſ adhuc misera: altera melior et beata. Ista significate
est p apl̄m petrū: illa p ioannē. Tota h̄ agit ista vīq̄ i hui⁹
seculi finē: ⁊ illic inuenit finē: differt illa cōpleta post hui⁹
seculi finē: sed i futuro seculo non habet finē. Ideo de huic
seq̄re me: de illo aūt sic eū volo manere donec veniā q̄d ad
te: tu me seq̄re. Quid ei ē h̄. Ētū sapio ētū caplo quid est
hoc nisi tu me seq̄re: per imitationē pserēdo tpalia mala: il-
le maneat donec sempiterna vento reddituras bona: Ds
apertius ita dici potest. Perfecta me sequatur actio/ mos
mata mee passionis exēplo: inchoata vero contēplatio ma-
neat donec venio/ pficienda cū venero. Sequit em̄ christum
pueniēs vsq̄ ad mortē plenitudo patientie: manet autem
donec veniat christus tunc manifestanda plenitudo scien
tie. Hic quippe tollerank mala huius mūdi in terra morte
tūi: ibi videbunk bona dñi in terra viuentiū. Quod em̄ ait.
[Sic eū volo manere donec veniā] nō sic intelligēdum est
q̄si dixerit: remanere vel manere sed expectare: quoniā q̄
p eū significat nō vtiq̄ nūc sed cum venerit christus imple
bit. Quid aūt p hūc significat cui dictū est. [Tu me sequere
re]nisi nūc agak: nō pueniet ad illud quod expectatur. In
hac autē actiua vita q̄tomagis xp̄m diligimus: tanto fa-
cilius liberamur a malo. Et ipe nos minus diligit quales
nūc sum⁹ et hinc ideo liberat ne semp tales simus. Ibi ve-
ro ampli⁹ nos diliglt: q̄n q̄ ei displiceat et quod a nobis
auferat non habebim⁹: nec ob aliud nos ꝺ diligit: nisi vt sa
net⁊ trāsferat ab his q̄ nō diligit. Hic q̄ min⁹ vbi non vult
remaneam⁹: ibi amplius quo vult transeamus: ⁊ vnde non
vult peream⁹. Amet q̄ cū petr⁹ vt ab ista mortalitate libe
remur: amek ab eo ioannes vt in illa imortalitate fuemur.
Sed ista ratione illud ostendit: cur amplius ioannē q̄ pe
trū amauerit xp̄s: nō cur ampli⁹ petrus q̄ ioānes amaue
rit xp̄m. Neq̄ em̄ si pl⁹ nos diligit xp̄s in futuro seculo bi
cū illo sine fine viuem⁹ q̄s in isto vnde eruimur: vt illic sēp
simus ꝓpterea nos tūc eū minus dilecturi sum⁹ q̄n melio
res erimus: cum meliores vtiq̄ nisi amplius eū diligendo
nullo modo esse possumus. Cur ergo ioannes minus eum
diligebat q̄ petr⁹: si eā vītā significabat in q̄ multo am-
pli⁹ diligēd⁹: nisi ꝓpterea dictū est: volo eū manere: id est
expectare donec veniā: q̄n⁊ tp̄m amorem q̄ tūc multo am-
plior erit nōdum habem⁹ sed futurū expectam⁹: vt cū ipse
venerit habeamus: Mā sicut in epistola sua idem dicit io- j. Joh.ij
annes apl̄us. Nōdū apparuit q̄d erim⁹: scim⁹ q̄n cū appa-
ruerit similes ei erim⁹ q̄n videbim⁹ eū sicuti est. Tūc g̃ am
pli⁹ q̄d videm⁹ diligem⁹. Tpe aūt dñs illam que futura est
vitam nostram qualis in nobis futura sit sciēs predestina
tione plus amat: vt ad eā nos amando p ducat. Quocirca
q̄n vniuersitas dñi mia ⁊ veritas: miseriā nostrā ꝑsentem
nouim⁹ q̄ sentimus. Et tō miaz dñi quā nobis de miseria
liberādis exhibuit vehemētius plus amam⁹: eāq̄ q̄tidie ma
xime p pctōz remissiōe possim⁹ ⁊ habem⁹. Hoc p petrum ſi
gnificatū est plus amātē ſ min⁹ amatū: q̄ min⁹ nos amat
xp̄us miseros q̄s beatos. Meritat⁊ aūt ꝓpter contēplationē qualis
tūc futura est min⁹ amam⁹: q̄ nōdū nouim⁹ nec habemus
Hec ergo p ioannē significata est min⁹ amātē atq̄ ſō ad
ipam ⁊ ad el⁹ i nobis amorē q̄lis ei debet ipleḡ donec ve-

Diui Aug. de tpe. Dñica. j. Aduē. Ser. j. Fo. ccxxxvij.

niat dñs expectātē ſ pl⁹ amatū q̄: id q̄d p illū figuratū est
hoc efficit btñ. Nemo tñ istos insignes apostolos separet
Et in eo quod significabat petrus ambo erāt: ⁊ in eo q̄d ſi
gnificabat iohānes ambo futuri erāt. Significando seque
bat iste: manebat ille. Credēdo autem ambo mala presen-
tia huius miserie tolerabant. Ambo futura bona illi⁹ beati
tudinis expectabāt: nec ipsi soli sed vniuersa hoc facit scta
eccl̄ia sponsa xp̄i: ab illis tētationibus eruenda in illa fe
licitate seruāda. Quas duas vitas petrus⁊ iohānes figu-
rauerūt singuli singulas. Verum et in hac tēporaliter am-
bulauerūt ambo per fidem: ⁊ illa ineternum fruētur ambo
per speciem. Omnibus igitur sanctis ad christi corp⁹ inse
parabiliter pertinentib⁹ ꝓpter huius vite procellosissime
gubernaculū ad liganda⁊ soluenda peccata/ claues regni
celorum primus apostolorum petrus accepit: eisdēq̄ om-
nibus sanctis propter vite illius secretissime quietissimū
sinum sup pectus christi iohannes euangelista discubuit:
quoniā nec iste sol⁹ sed vniuersa eccl̄esia ligat soluitq̄ pec
cata: nec ille in pricipio verbū deū apud deum et cetera de
christi diuinitate: et de toti⁹ diuinitatis trinitate atq̄ vni
tate sublime que in illo regno facie ad faciē contēplanda/
nūc autē donec veniat dñs in speculo atq̄ in enigmate cō-
tuēda sunt: que predicāda ructaret de fonte dñici pectoris
solus bibit: sed ipse domin⁹ ipsum euāgelium pro sua cuiusq̄
capacitate oībus suis bibēdum toto terraꝝ orbe diffundit
Sunt qui senserunt et hi quidem nō contēptibiles sacri elo
quij tractatores a christo iohānē apostolū ꝓpterea plus
amatum q̄ neq̄ vxorem duxerit: et ab ineunte pueritia ca
stissim⁹ vixerit. Hoc quidē in scripturis canonicis non cui
dēter apparet: verūtamen id quoq̄ multū adiuuat ꝓgruē-
tiam huiusce sentētie q̄ illa vita p eum significata est vbi
nō erūt nuptie. [Hic est discipulus ille q̄ testimonium phi
bet de his et scripsit hec: ⁊ scimus quia verū est testimoniū
eius. Sunt autē (inquit)⁊ alia multa que fecit ihesus: que si
scribātur p singula: nec ipsum arbitror mundū capere eos
qui scribēdi sunt libros.] Non spacio locorum credēdum
est mundū capere nō posse que in eo scribi si possent scripta
non ferret/ sed capacitate legentium cōprehēdi fortasse nō
possent: q̄uis salua rerum fide/ plerūq̄ verba excedere vi-
deātur fidem: q̄ nō fit quando aliquid q̄ erat obscurum
vel dubiū causa⁊ ratiōe reddita exponit: sed quādo id q̄
apertū est vel augetur vel extenuatur: nec tamen a tramite
significande veritatis errak: q̄n sic verba rem que indicak
excedūt vt voluntas loquentis nec fallentis appareat: q̄ no-
uit quouscq̄ credak: a quo vltra q̄s credēdum est vel minu-
tur loquēdo aliquid vel augetur. Hunc loquendi modum
greco sermone: non solum grecarum verūetiam latinarum
liter magistri hyperbolen vocāt. Qui modus sicut hoc lo-
co ita in nōnullis aliis diuinis litteris inuenitur vt est. Po
fuerūt in celum os suum: et verticē capilli perambulandū
in delictis suis: ⁊ multa huiuscemodi q̄ scripturis sctis nō
desunt: sicut alij tropi hoc est locutionū modi: de q̄bus ope
rosius disputarem: nisi euangelista terminante euāgelium
suum: etiam ipse cōpellerer meum terminare sermonem.

Diui Aurelij Augustini hipponensis episcopi: expositio in euangelium ſm Johannem feli-
citer explicit.

Diui Aurelij Augustini Hipponēsis episcopi Opus sermonū de tpe ſm dominicas alioſq̄
dies quibus apte conueniunt ordinate distincto
rum: Feliciter incipit.

Dñica prima Aduentus dñi saluatoris. Ser-
mo vnicus. Demonstrans quibus sordibus de-
beam⁹ carere ⁊ quib⁹ fulgere virtutib⁹ ad digne
celebrādū natalicū diem xp̄i saluatoris nostri.

Sermo. j. A

Ppropinquāte tā sacratissima solēnitate q̄ saluator noster iter hoies nasci misericor-diter voluit: fratres charissimi at tēti⁹ ꝑsiderate: qualiter oporteat nos in aduētu tāte potētie ꝑparari: vt regē⁊ dñm nr̄m letī atq̄ gau dētes cū gloria et laudib⁹ mereamur suscipere: ⁊ in conspectu eius inter cet⁹ felices sanctoꝝ gratulādo exultare: magis q̄s ab eo ꝓpter feditatē nostrā repulsi inter peccatores eternam ꝓfusionē mereri. Et ideo rogo et moneo vt quātū possum⁹ cū dei adiutorio laborem⁹: vt i illo die cū sincera ⁊ pura cō sciētia ⁊ mūdo corde ⁊ casto corpore ad altare dñi possim⁹ accedere: et corp⁹ ⁊ sanguinē eius non ad iudiciū: sed ad re mediū aīe nr̄e mereamur accipe. In christi em̄ corpore vi- Joh. vj. ta nr̄a consistit: sicut ipse dixit. Nisi māducaueritis carnē filij hoīs ⁊ biberitis eius sanguinē: nō habebitis vītā in vobis. Mutet q̄ vītā: q̄ vult accipere vītā. Nam si non mutet vītā ad iudiciū accipiet vītā: ⁊ magis ex ipsa corrūpit q̄s sanet: magis occiditur q̄s viuificetur. Sic enim dicit apostolus. j. Cor.xj. Qui manducat corp⁹ dñi ⁊ bibit sanguinē eius indigne: iu dicium sibi māducat et bibit. Et licet nos oī tēpore bonis opib⁹ ornatos ac splēdidos esse cōueniat: precipue tamen i die natalis dñi: sicut i euāgelio ipe dixit: luccre debēt ho- Matth.v. minib⁹ opa vestra. Cōsideranda q̄so fratres q̄s aliqs hō po-tēs aut nobilis natalē aut suū aut filij sui celebrare desi derat ꝯto studio añ ꝑles dies q̄cq̄d i domo sua sordidū inue nerit ordiat emūdari: q̄cq̄d ieptū ⁊ icōgruū ꝑpiciq̄cq̄d vtile ⁊ necessariū ꝓcipit exhiberi. Dom⁹ etiā si obscura fuerit de albak: paulmēta scopis mundank: ⁊ diuersis respsa floribꝰ adornāt. Quicq̄d etiā ad leticie aīe ⁊ corpis delitias ꝓtict oī sollicitudie puidek. Ut q̄d ista fratres charissimi: nisi vt dies natalicī⁹ cū gaudio celebrēk hoīs moriturī? Si ergo tāta ꝑparas⁊ natalitio tuo aut filij tui: ꝯta ⁊ q̄lia ꝑparare debes suscepturꝰ natalē dñi tui? Si talia ꝑparas moritu- ro: q̄lia ꝑparare debes ekno? Quicq̄d g̃ nō vis iuenīri i do- mo tua: ꝯtū potes labora vt nō iueniat de⁹ i aīa tua. Certe si te rex terren⁹ aut q̄cūq̄ ꝑfamilias ad suū natalicū inui taret: qualib⁹ vestimētis studueris ornatus incedere q̄s no uis vel nitidis: q̄s splēdidis: quoꝝ nec vetustas nec vilitas nec aliā fetidas oculos inuitātis offenderet. Tali g̃ studio iquātū ꝑuales xp̄o auxiliāte ꝓtēde: vt diuersis ⁊tutū orna mēt⁊ aīa tua cōposita: simplicitat⁊ gēmis ⁊ sobrietatis flo- ribꝰ adornata ad solēnitatē regis eterni: id est ad natalem dñi saluatoris cū secura ꝑscientia ꝓcedat: castitate nitida charitate splēdida: elemosynis candida. Xp̄s em̄ dñs si te ita cōpositū natalicū suū celebrare cognouerit: ipe p se ve nire⁊ aīani tuā nō solū visitare: ſ etiā redescere: ⁊ i ꝓtetū in illa vignabit habitare: sic scriptū ē. Et habitabo i illis ij. Cor.vj ⁊ iambulabo. Et itez. Ecce sto ad ostiū⁊ pulso: si q̄s surre Apoca.iij xerit⁊ aperuerit mihi: intrabo ad illū⁊ cenabo cū illo: ⁊ ille mecū. Ē felix ē illa aīa q̄ vītā suā ita deo auxiliāte studue E rit gubernare: vt xp̄m hospitē⁊ habitatorē mereak exclpe Sic ecōtrario q̄s ifelix ē illa cōsciētia: tota lachrymaꝝ fōte lugēda: q̄ se ita malis opib⁹ cruciault: vt i ea xp̄s nō rede- scere: ſ diabol⁹ iciplat dñari. Talis em̄ aīa si medicamētū penitētie nō cito subuenerit: a luce relinq̄t: a tenebris occu pak: vacuak dulcedie: ꝛplek amaritudine: a morte inuadit: a vita repudiak. Nō tñ de dñi pietate diffidat q̄ talis ē: nec mortifera desperatiōe frangat: sed magis ad penitentiam cito fugiat⁊ dū adhuc noua sunt⁊ calent pctōz suoꝝ vul- nera: sic sibi adhibeat medicamenta salubria: q̄ medicus

nr̃ oḃs ē:ꝛ sic ꝓsecuit plagas nr̃as curare: vt nec cicatricũ
vestigiũ post ipi⁹ medicamia remãcat. Jõ etiã ab oi iḡna
mẽto añ et⁹ natalẽ mlt̃j dieb⁹ abstiere debet̃j. Quotiẽscũq;
aut natalẽ dñi:aut reliq̃s solẽnitates celebrare diſponitis:
ebrietatẽ ãte oĩa fugite:iracũdie q̃si bestie crudelissime re-
pugnate:odiũ velut venenũ mortifer̃ de corde vr̃o repellite
Et tãta sit i vob charitas q̃ nõ solũ vsq; ad amicos:ſz etiã
vsq; ad ipos ꝙenĩat iimicos:vt securi possit̃ dicere i ora-
tione dñica. Dimitte nob debita nr̃a sic ꝛ nos dimittim⁹ de-
bitorib⁹ nr̃is. Mã q̃ se scit vl̃ vnũ hoiem odio hr̃e: nescio si
ad altare dñi securꝰ possit accedere:cũ ꝑcipue btus Johes
euãgelista tribuĩr clamet ꝛ dicat. Qui frem suũ odit:homi-
cida ẽ. Mã vr̃m ẽ iudicare:vtrũ homicida ãteq; penitẽtiã
agat:ꝑsumere debeat eucharistiam accipe. Addit etiã ad-
hc sctũs iohes ꝛ clamat dicẽs. Qui fratr̃ suũ odit i tene-
bris ẽ:ꝛ i tenebris ãbulat:ꝛ nescit q̃ vadat: qm̃ tenebre ob-
triſ ẽ:ꝛ i tenebris ãbulat:ꝛ nescit q̃ vadat: qm̃ tenebre ob-
cecauerũt oc̃los ei⁹. Et itez. Qis inq̃t q̃ frem suũ nõ diligit:
manet i morte. Et itez. Si q̃s dixerit qr diligo deũ:ꝛ frem
suũ odit:mẽdax est. Qui em̃ nõ diligit frem suũ quẽ videt:
deũ quẽ nõ videt:qõ põt diligere: Qui cũq; ḡ odiũ vl̃ ira:
cũdiã fuat i corde:ꝛ sub tali tonitruo nec terret nec expgi:
scit:nõ dormiẽs ſz mortuꝰ ẽ ẽ credẽd⁹ ẽ. Hec ḡ ffes charissi-
mi q̃dẽ cogitates:q̃ boni sunt cũ dei gr̃a ꝓtẽdãt ꝑseuera
re in optĩ⁹ bonis:qr nõ q̃ cepit:ſz q̃ ꝑseuerauerit vsq; i finẽ
hic salu⁹ erit. Qui ẽ so se ad elemosynã tardos:ꝛ ad iracun
diã promptos:ꝛ ad exercendã luxuriã ꝓcipites ẽ cogno-
scũt:auxiliãte dño festinẽt se a malis eruere:vt q̃ bona sunt
mereanr̃ iplere:vt cũ dies iudicij venerit: nõ cũ ipijs:ſz cũ
iustis ꝛ misericordib⁹ ꝙuenire ad eterna ꝑmia mereantur:
prestãte dño nr̃o ihesu xp̃o:qui cum patre ꝛ spũsancto vi-
uit ꝛ regnat in ſcula ſculorum. Amen.

Wat.vj.

j.Joh.iij.

j.Jo.xiiij

Wat.xxij

B Psalm. lxxxiiij.

Dñica scda aduentus dñi. Sermo vnicus. In quo pene idẽ qõ in ꝓcedẽti sermõe admonemur ad spiritales xp̃i ꝛ ecclesie nuptias inuitamur:ꝛ ad seruãdũ castitatẽ mẽtis ꝛ corporis:necnõ offi-cia pietatis studiose exercendum adhortamur.

Sermo.ij A

Sanctã ꝛ desiderabilẽ:gloriosam ac singularẽ so-
lẽnitatẽ:ḃ est natiuitatẽ dñi saluatoris ffres dile
ctissimi deuotione fidelissima suscepturi:totj vi-
rib⁹ nos debem⁹ cũ ipi⁹ ad iustoriũ ꝓparare:ꝛ oc̃s
latebras aie nr̃e diligent aspicere:ne forte sit i nobis aliq̃
pctm̃ absc̃ditũ:qõ ꝛ pscientiã nr̃am ꝙfundat ac mordeat/ꝛ
oc̃los diuie maiestatj offendat. Mã ſz xp̃s dñs nr̃ post pas-
sionẽ resurrexerit:ꝛ i celũ ascenderit:ꝑsiderat tũ vt credim⁹
ꝛ diligent attẽdit:q̃lit̃ se vnusq̃sq; ꝛuoꝝ ei⁹ sine auaricia:si
ne ira:sine ſpbia atq; luxuria ad celebrãdã ei⁹ natiuitatẽ
studeat ꝓpare atq; cõponere:ꝛ ſm qõ vnusquisq; ornatũ bo-
nis moꝛib⁹ viderit:ita illi gr̃am sue mie dispensabit. Si ei
videri charitatj luce vestitũ:iusticie vel mie margaritj or
natũ:castũ:hũilẽ:mitẽ corde:benignũ ꝛ sobriũ si talẽ agno-
uerit corp⁹ ꝛ sãguinẽ suũ ei nõ ad iudicitũ:ſz ad remediũ p
sacerdotũ suoꝝ misteriũ dispẽsabit. Si ẽ aliquẽ viderit
adulterꝝ/ebriosũ,cupidũ ꝛ ſpbũ:timeo ne ḃ illi dicat:qõ i
euãgelio dñs ipe dixit. Amice:qõ huc itrasti nõ hns vestẽ
nuptialẽ: Et qõ dñs auertat fiat illis qõ sequit. Ligate il
li manꝰ ꝛ pedes ꝛ ꝓjcite i tenebras exteriores:vbi ẽ flet⁹ ꝛ
stridor dẽtiũ. Ecce q̃lẽ sniam in die iudicij excipiet: q̃ sine
remedio penitẽtie ad festiuitatẽ dñi vitioꝝ sordib⁹ inq̃nat⁹
accesserit. In natale ei dñi ffres dilectissimi quasi i nuptijs
spiritalib⁹ sponse sue eccl̃ie xp̃s adiũct⁹ est. Tũc ꝛitas de
terra ortꝛa est:tũc iusticia de celo ꝓspexit:tũc ꝓcessit spõsus
de thalamo suo:hoc est ꝛbũ dei de vtero ꝛgiali. Processit
em̃ cum spõsa sua eccl̃ia:id est humanã carnẽ suscepit. Ad
istas ḡ tã sctas nuptias iuitati ꝛ ad ꝙuitũ ꝓfis ꝛ filij ꝛ spi
ritussancti itraturi:videte q̃lib⁹ idumẽt̃j debeam⁹ ornari. Et
ideo mũdem⁹ cõtũ possum⁹ cũ dei adiutorio corda simul ꝛ
corꝓa nr̃a:vt celestis ille iuitator nihil in nobis sordidũ:
nihil fedũ:nihil obscurꝝ:nihil oculis suis deꝑhẽdat idignũ
Hec ḡ fratres dilectissimi nõ trãsitorie:ſz cũ igẽti tremore
debem⁹ attẽdere. Jnuitati enim sum⁹ ad nuptias:vbi nos
ipi si bñ agim⁹ spõse erim⁹. Cogitem⁹ ad q̃les nuptias:ꝑ-
derem⁹ ad q̃lẽ spõsum:vel ad q̃le ꝙuitũ iuitati sum⁹. Jn

uitati em̃ sum⁹ ad mẽsam: vbi nõ iuenit cib⁹ boim:sed pũ
nis ponit ãgelꝰ. Et ideo videam⁹ ne forte int⁹ in aia vr̃a
deberem⁹ bonoꝝ opeꝝ margarit̃j ornarit̃ibi apparere:ꝛ ve
tioꝝ pãnis veterib⁹ inuoluti. Et q̃n eos q̃ boni sunt i oculis
dei castitas reddet cãdidos:tũc eos q̃ malꝰ sunt reddat lu
xuria sordidatos. Et ideo q̃tiẽscũq; aut dies natalis dñi:
aut reliq̃ festiuitates aduciũt:sicut frequent̃ ad monitate
plures dies:nõ solũ ab ifelici ꝓcubitu ꝓ sorꝛtio:ſz etiã a ꝓ-
pt̃is vxorib⁹ abstinete:ab oi iracũdia vos alt̃enos efficite
pcta ꝑterita ꝑ elemosynã ꝛ penitẽtiã redimant:ꝛ nullũ bo-
minẽ odiũ i corde teneat. Sõ solebat vanitas ꝑ gulã pde-
re:icipiat iusticia ꝑ miam pauꝑib⁹ erogare. Sic luxuria vt
gula dissipauit i mũdo:pietas repõat i celo. Et iz hoc expe
diat vt semp elemosynas facere debeam⁹:ꝓcipue tũ i sctis
solẽnitatib⁹ ſm vires nr̃as abũdãt⁹ erogem⁹:pauperes ãte
oĩa frequẽti⁹ ad ꝙuitũ reuocem⁹. Nõ em̃ est iustũ vt i sctã
solẽnitate i ppõo xp̃iano ad vnũ dñm ptinẽte:alij iebrieni-
alij famis pictꝰ crucient. Et nos ꝛ ois ppl̃s vn⁹ dñi sersi
sum⁹:vno ꝓcio redẽpti sum⁹:pari ꝙditõe in hũc mũdũ in-
trauim⁹:simili ctiã exitu migraturi sum⁹. Et si bñ agimus
ad vnũ btitudinẽ pariter veniem⁹. Et q̃re pauꝑ tc̃o no ca
piat cibũ:q̃ tecũ acceptur⁹ est regnũ: Quare pauꝑ nõ acci-
piat vel veterẽ tunicã:q̃ tecũ receptur⁹ est in eternalitatj ta-
la:Quare pauꝑ nõ mereat panẽ tuũ:q̃ tecũ meruit accipe
baptismi sacramẽtũ: Cur idigꝰ est accipe reliq̃as cibor̃
tuoꝝ:q̃ tecũ ad ꝙuitũ iuitat⁹ est angelꝰ: Audite fratres
audite nõ meũ ſz dñi cõe ꝓceptũ. Sic enim sit in euãgelio.
Cũ facis prãdiũ aut cenã:noli iuitare diuites q̃ te itez iui
tẽt:ꝛ fiat tibi retributio:ſz voca pauꝑes ꝛ claudos:ꝛ beat⁹
eris:qr nõ hñt vũ retribuãt tibi:retribuet aũt tibi i retribu
tiõe iustoꝝ. Sed dicit aliq̃s. Ergo amicos aut parẽtes nõ
debeo ad ꝙuitũ reuocare? Rogãdi sũt ꝛ parẽtes ꝛ vicini:
ſz rari⁹ rogãdi sunt. Et nõ nimis sumptuosa ꝛ deliciosa:ſz
tã parca ꝛ sobria vel honesta illis debẽt ꝙuiuia ꝓparari:vt
remaneat vũ possint pauꝑes refici:vũ possit aliq̃d indigen
tib⁹ erogari: vt cũ dies iudicij venerit:nõ cũ ipijs q̃ nunc
pa upes despiciunt audiamus. Discedite a me maledicti i
ignẽ eternũ:ſz cũ iustis ꝛ misericordib⁹ audire mereamur.
Venite bñdicti ꝑris mei:ꝓcipite regnũ: qr esurui et dedi-
stis mihi manducare:sitiui ꝛ dedistis mibi bibere. Simul
etiam nobis illa vox desiderabilis dirigat. Euge serue bo
ne ꝛ fidelis:qr sup pauca fuisti fidelis:sup multa te ponam
itra in gaudiũ dñi tui. Sed vt hec q̃ suggessim⁹ semp̃ vr̃e
charitatj tenacius ihereat:breuiter q̃ dicta sunt iteramus
Hoc em̃ admonuimus fratres:vt qr natalis dñi imminet:
tãq; ad nuptiale et celeste ꝙuitũ ab oi iuxuria alienitate bo
nis operib⁹ adoꝛnati nos ꝑ xp̃i adiutoriũ ꝓparem⁹ elemo
synas pauꝑibus erogemus:iracũdiã vel odiũ velut vene-
nũ de cordibus nr̃is respuamus. Castitatẽ fideliter cõser
uate:ad ꝙuitũ vr̃a frequentius pauꝑes reuocate:ad vigi
lias maturius surgite:in ecclesia stãtes:aut orate aut psal-
lite:vbi ociosa aut secularia nec ipsi proferte:ꝛ eos q̃ ꝑlo
re voluerint castigate. Pacẽ cũ omnib⁹ custodite:ꝛ quos
discordes agnoscitis:ad ꝓcordiã reuocate. Nec si fideliter
xp̃o adiuuãte voluerit̃is implere:ꝛ in hoc seculo ad altare
dñi cũ secura pscietia poteritis accedere:ꝛ i futuro ad eter
nã beatitudinẽ feliciter ꝙuenire:prestante dño nr̃o ihesu
xp̃o:qui viuit ꝛ regnat in secula seculorum. Amen.

Dominica proxima ante festũ natiuitatis do mini saluatoris de vnitate trinitatis et incarna-tione verbi. Sermo.j.

Ser.iij. A

Deut.vi. pũ.crdiũ.

Egimus sctũ Moysen populo dei ꝓcepta dare
vbi dixit. Audi israel dñs de⁹ tu⁹:deus vnus est.
Nõ põt eẽ maior: nõ põt eẽ mior:ꝛ nõ põt nũera
ri:dicẽte dauid ꝓpha. Magn⁹ dñs nr̃ et magna
ꝛt⁹ ei⁹:ꝛ sapiẽtie ei⁹ nõ est nũer⁹. Optie nostis ille fratres
charissimi:q̃ corde fortiꝰ tenet̃j catholicã ꝛitatẽ: audite ti
breuit̃:qõ adiuuãte dño ꝓposui explanãdũ. Deꝰ vn⁹ est ꝑ-
deꝰ vn⁹ ẽ filiꝰ:deꝰ vn⁹ ẽ ſpũsctũs. Nõ tres dij:ſz vn⁹ ẽ deꝰ.
Trin⁹ i vocabulis:vn⁹ i deitate subsũtie: ſz dicit nobis he-
retic⁹. Ergo si vnũ sũt:oẽs sũt icarnati:nõ ad solũ xp̃m ꝑ-
net caro. Nec̃e aliud ẽ aia:aliud rõ:ꝛ tũ i aia est rõ:ꝛ vna est
aia. Sed aliud aia agit:aliud ratio. Aia viuit:rõ sapit. Et

ad aiam ꝑtiet vita:ad rõnẽ ꝑtinet sapiẽtia. Et cũ vnũ sint
aia sola suscipit vitã:rõ sola suscipit sapiẽtiã:ꝛ tũ nec aia si
ne rõne:nec rõ sine aia. Sic ꝛ ꝑ ꝛ filiꝰ? ſz vnũ sint:ꝛ vn⁹ de⁹
licet nõ recedat ab aia. Ecce aliud. Jn sole calor ꝛ splẽdor i
vno radio sũt:ſz calor̃ ericcat:splẽdor illũiat. Aliud suscipit
calor:aliud splẽdor. Et iz calor et splẽdor ab iuicẽ nõ queãt
separari:suscipit splẽdor illuiationẽ nõ feruorẽ:suscipit ca
lor feruorẽ nõ illuiationẽ. Aliud simul:aliud singulares agũt
et tũ ab iuicẽ nõ separanr̃. Sic ꝛ filiꝰ? suscepit carnẽ ꝛ nõ de
seruit ꝑrem:nec se diuisit a ꝑre. Suscepit iquã filiꝰ carnẽ i
ꝓpetate:ſz tũ ꝛ ꝑ ꝛ spũsctus nõ defuit maiestate. Jn diui
nitate eq̃litas:i carne sola filij ꝓprietas:nõ aũt ab eo ꝑis
aut spũscti recessit aliq̃n diuitas. Cũ ḡ vna sit deitas:vna
sit diuinitas:ipleuit q̃dẽ carnẽ xp̃i ꝛ ꝑ et spũsctus:ſz ma-
iestate nõ suscepitõe. Qis scire qr cũ eo fuit ꝛ ꝑ:Non sum
inq̃t dñs iesus xp̃s sol⁹:ſz ꝑ mecũ est. Audi ꝛ de spũsctõ:qz
cũ eo erat. Euãgelista refert. Qz iesꝰ plen⁹ spũsctõ regressꝰ
est ab iordane. Ecce sic sol⁹ iesꝰ xp̃s suscepit carnẽ:ꝛ tũ ꝛ ꝑ
ꝛ spũsctus nõ defuit maiestate. Sicut celũ ꝛ terrã iplet ꝑ:
iplet ꝛ spũsctus. Carnẽ ipi deserere nõ potuerũt:qñ i diui
nitatis vnitate mãserũt. Adhuc citharã respice:vt musicũ
melos sonis vulcib⁹ reddat:tria parit adesse videtur:ars/
man⁹ ꝛ chorda:ꝛ tũ vn⁹ son⁹ audit. Ars dictat:man⁹ tãgit
resonat chorda. Tria parit operanr̃:ſz sola chorda ꝓsonat
q̃ audiaꝰ. Nec ars nec man⁹ sonũ reddũt:ſe ea cũ chorda
parit opanr̃. Sic nec ꝑ nec spũsctus suscepert carnẽ:ꝛ tũ
cũ filio parit opanr̃. Sonũ sola chorda excutit:carnẽ sol⁹
xp̃s accepit. Spatio ꝛ trib⁹ ꝓstat:ſz q̃ũ ad solã ptinet chor
dã soni redditio:sic ptinet ad xp̃m solũ carnis hũane susce
ptio. Ecõtra iude⁹ ꝫ naturã inq̃t parere nõ potuit. Et
detestãd⁹ mãiche⁹. Si caro erat:nõ eẽ nõ potuit. Si nõ
pepit:phãtasma fuit. Utrisq; rñdẽdũ ẽ. Proferã de histo-
ria veterj testamẽti necessariũ exẽplũ ꝫ iudeũ:qũ sonuit i
aurib⁹ nr̃is manifestissimã ꝛitatẽ. Dñs moysi sctõ ꝓcepit:
de singulis tribub⁹ ꝛgas afferri. Allate sunt duodeci ꝛge
iter q̃s etiã vna erat q̃ aaron fuerat sacerdotꝰ. Posite sunt
a sctõ moyse i tabernacl̃o testionij. Virga aũt aarõ post al
tez diẽ iuenit subito ꝓduisse flores ꝛ frõdes:ꝛ ꝓpisse nu-
ces. Delectat ḃ mysteriũ cũ charitate vr̃a ꝫ pfidiã iudaicã
pmiscere:vbi marie figura iteruit sacramẽti. Virga ecce
ꝓtulit qũ ante nõ habuit:nõ radicata plãtatiõe:nõ defossa
sarculo:nõ aiata succo:nec fecũdata semiario: et tũ cũ illic
ꝓcisẽt vnluer̃sa natura:ꝓtulit ꝛga q̃ nec semie sugge
ri potuit nec radice. Virga ḡ potuit ꝫ naturã nuces seduce
re:ꝛgo nõ potuit ꝫ nature iura dei filiũ gr̃iare? Dicat igit̃
mihi iude⁹ icredul⁹?:quẽadmodũ arida ꝛga florꝰit ꝛ fron
duit:ꝛ nuces ꝓtulit:ꝛ ego dicã illi quẽadmodũ ꝛgo ꝓcepit
ꝛ peperit. Sz ꝓfecto iude⁹ nec ꝓceptũ poterit ꝛge explica
renec ꝛgis ptũ. Uẽiat ad ecclesiã:expõat illi vt agnoscat
ꝛge ordinẽ officij naturalis. Virgo pegit tpa pariẽdi ꝛgo
aũt nõ habuit tpa germinãdi. Virgo habuit tpa pariendi
virga aũt alio die q̃ natura nõ habuit ꝓtulit. Illa em̃ de
cursis nouẽ mẽsib⁹ pepit:virga alia die q̃ natura non ha-
buit germinauit. Virginẽ dicẽ iude⁹ parere natura nõ patit
Deꝰ em̃ q̃ in nũer⁹ mirabile signũ ostẽdit ꝫ naturã vt asina
loq̃ret:ipe mirabili⁹ facere voluit vt xp̃s de ꝛgie nasceret.
Audiat ꝛ versutus ille maniche⁹ aliud sacramẽtũ. Solis
radi⁹ specular penetrat:ꝛ soliditatẽ eius insensibili subtili
tate ptrãsit:ꝛ talis videt itrisec⁹:q̃lis extra ꝛ extrinsecus.
Itaq; fratres nec cũ igredit violat:nec cũ egredit dissipat
qz ad ingressum ꝛ regressum ei⁹ specular integrũ ꝑseuerat.
Specular ḡ nõ rũpit radi⁹ solis:itegritatẽ virginis igres-
sus aut regressꝰ nũq̃d vitiare potuit deitatj? Sz q̃d viteri⁹
imoꝛ? Audiat xp̃ianus qõ non vult audire iude⁹ aut ma
nicheus:vt ḃ ꝓficiat i fide redẽpt⁹?:ꝛ ille deficiat indurat⁹
Virga illa vñ agebam⁹ aarõ:ꝛgo maria fuit:q̃ nobis xp̃m
ꝛex sacerdotẽ ꝓcepit ꝛ pepit. Me q̃ dauid cecinit. Tu es sa
cerdos i eternũ ſm ordinẽ melchisedech. Superiori nãq;
ꝛbu iã dixerat. Virgã virtutis tue emittet deus ex ſyõ. Et
Esaias ꝓpheta aptiꝰ mariã sanctã designat dicẽs. Exiet
ꝛga de radice iesse:ꝛ flos de radice eiꝰ ascendet:ꝛ requiescet
sup eũ spũs dñi:spũs sapiẽtie ꝛ itellect⁹. Sõ q̃ hec ꝛga nu-
ces ꝓduxit:imago dñici corꝓris fuit. Nux em̃ trina ꝫ in

suo corꝓre substãtie vnionẽ:corij:testã ꝛ nucleũ. Jn corio
caro:i testa ossa:ã nucleo iteriꝰ aia ꝓparat. Jn corio nuc
carnẽ significat saluator̃:q̃ habuit i se a spũsctẽ vl̃ amaritu
dinẽ passiõis. Jn nucleo iteriorẽ declarat dulcedinẽ deita
tis:q̃ tribuit pastũ ꝛ lumis submistrat offm. Jn testa lignũ
iterserẽs crucẽ:qõ nõ discreuit id qõ forꝛ ꝛ it⁹ fuit:ſz q̃ ter-
rena ꝛ celestia fuerũt mediatorꝛ ligni iterpositõe sociauit Coloꝑ.j.
dicẽte btõ apl̃o. Quia tpe ꝑ sãguinẽ crucis sue pacificauit
oĩa q̃ in celis sunt ꝛ q̃ i terris:cui est gl̃ia i scl̃a scl̃oꝝ. Amẽ.

Jn vigilia natiuitatj dñi. De fide mediatoris ꝓtra hereticos gẽtiles atq; paganos sermo incõ parabilis dignitatj:i quo ꝓuocad ꝓbãdũ xp̃i di-uinitatẽ: firmissima sctõꝝ patrũ:ꝓphetarũ sybil lay ꝛ rex nature testimonia asserunt:deide error Arrij circa ꝓsonã spirituſsancti arguit:tãdẽ vero ad ꝓquirẽdã futurã gloriã inuitamur. Sermo.j.

Ser.iiij. A Capi.j.

Vter ꝑsuras atq; agustias ꝑtis tpis ꝛ nr̃e offi
cia fultut̃j cogimur dilectissimi nõ tacere: cũ po
tiꝰ expediat flere magis q̃ aliq̃d dicere: verũtñ
ne q̃d min⁹ lucri arce dñice accedẽs dicak nobis
Serue nequã ꝛ piger tu erogares pecũlã meã:ꝛ ego vẽiẽs Mat.xxv.
cũ vsuris exigerẽ eã:peto charitatẽ vestrã vt q̃ ipe ꝑ fami
lias ꝓ nob⁹ ministrauerit:libenter accipe dignemini
Apli pauli ẽba sunt. Nox ꝓcessit dies aũt appropiquauit. Rom. xiij
Deponentes ḃ opa tenebraꝝ induite arma lucis. Expulsa
itaq; nocte caligie effugatisq; tenebris pctoꝝ:radi⁹ veri lu
minis fulgeat i cordib⁹ vr̃is. Exigit em̃ a nobis rõ huius
tãte ogregatiõis ꝛ noctꝰ trãsacte:vob reddere rõnẽ:et isti⁹
diei de tãto sacramẽto ꝓcepto verã sẽpiternãq; demõstrare
salutẽ. Si em̃ dilectissimi opa tenebraꝝ trãsacte noctꝰ cõsi-
derem⁹?:ꝛ q̃d egerim⁹ dño donãte explicare voluerim⁹?:iue
niem⁹ nos i nocte:nõ opa noctis ſz diei pegisse. Neq; enim
delectatiõe somni sopitos sensus nr̃os agnouim⁹?: neq; va-
nis ꝓbãtasmatib⁹ aias nr̃as illusas:nec ipa corꝓa nr̃a stra
mẽtoꝝ calore depssa i alto sopore reges iclinauit:ſz vigilã-
do:orãdo:psallẽdo/ꝫ aduersarũ diaboli dimicãdo:ꝛ ma-
gnã lucẽ infusam cordibus nr̃is sensim⁹?:ꝛ i nocte opa diei
pegim⁹. Quid em̃ egim⁹ in hac nocte? Captoꝝ captiuauit
mus. Quid egim⁹ i hac nocte? Tenebras diaboliças a cor
dib⁹ vr̃is excussim⁹?:lumẽ veꝝ hauriẽdũ eẽ demõstrauim⁹
Quid em̃ actũ est i hac nocte? Veniẽs ẽba fortitudo alliga
uit fortẽ vt vasa ei⁹ dom⁹ eripiat. Quid actũ est i hac nocte
Extirpata ẽ ſpbia:itroducta ẽ hũilitas. Quid actũ est in
hac nocte? Princeps oim vitioꝝ expulſ⁹ ẽ:fons oim bonorũ
susceꝓt⁹ est. Gldet̃j dilectissimi q̃ bona habeat̃ ꝓparata:et
ex q̃ onere vel ex q̃bus sarcinis pctoꝝ releuamini ab isto q̃
vos vocat vt suscipiat̃j iugũ ei⁹ suaue:et sarcinã eius leuẽ
Deponẽtes itaq; opa tenebraꝝ:indulte vos arma lucis
Quid sit ḃ ex ẽbis symboli qõ mõ accepistis: vob exposi-
tũ ẽ cognoscẽ. Quid est deponere opa tenebraꝝ:nisi renũ
ciare diaboli põpis/ꝛ agelis eius? Et q̃d est. Induite vos B Capi.ij.
arma lucis:nisi credite in deũ ꝑrem oipotẽtẽ. Pri⁹ tñ dile
ctissimi discutiam⁹ q̃ sit vel q̃d sit diabolus vel q̃ sint põpe
eius: q̃b⁹ renũciãtes opa deponim⁹? tũc demũ de
deo ꝑre oipotẽte q̃ est ẽba lux xp̃tũ ipse donauerit charitati Joh. viij.
vr̃e dicem⁹. Quid est diabol⁹?:Angel⁹ ꝑ supbiã separat⁹ a
deo:q̃ in ꝛitate nõ stetit:auctor mendacij:a semetipo dece-
ꝑt⁹:altez decipe ꝓpiuit. Jste aduersari⁹:effect⁹ aduersa
ri⁹ hũani gñis:iudex mort̃j:supbie istitutor:radix malicie
sceler̃ caput:ꝓceps oim vitioꝝ: ꝓsuasor etiã turpitũ cogi-
tationũ. Hic dũ illũ ꝓmũ hoiem a deo factũ adã ſz patrẽ De pe. dis.
oim nr̃m intuerẽt videretq; hoiem rẽ limo terre ad imagi iij. ꝓceps.
nẽ del factũ:pudicitia ornatũ:ꝛtãs deꝑdita cõpolitũ:charita-
te circũdatũ:imortalitate vestitũ:emul⁹ atq; iuid⁹ ꝫ homi
nẽ terrenũ accepisse:qõ ipe dũ eẽt ãgel⁹ ꝑ supbiã cognosci-
tur amisisse:iuidit statim isatiabilis homicida: eosq; nr̃os
ꝓmos parẽtes illis donis ac tãtis bonis expoliauit ĩsup ꝛ
peremit. Mãq; dilectissimi cũ tãta bona hoi diabol⁹ abstu
lisset:pudicitiã:ꝓtinentiã:charitatẽ:imortalitatẽ: eũq; tur
pẽ ac nudũ reddidisset:obsitũ suis pãnis deridens eũ: suo
dño obstrinxit: atq; ex illo vinculo oẽm ꝓle etus sibimet
obligauit. Turpes enim pãnos suscepit adã/qñ a diabolo

Universidad de Deusto

C Capi. iij. expoliat⁹ pudicitia:accīct⁹ ē ipudicitia:amissa tēperātia itēperās effect⁹ ē:pdita charitate:mal⁹ iuēt⁹ est:expoliat⁹ īmortalitate:morti ppinat⁹ est. Quid pdidit ꝛ qđ accepit: Ad ħ ei p turpissimos pānos suos posteros obligauit. Renūciem⁹ huic dānose hereditati:pupilli effectī sum⁹:ātēq exactor vētiat tā pessime hereditati renūciem⁹. Si qs itaq; huic hereditati in q̄ sunt pāni diaboli:pōpe scz:ꝛ āgelis ei⁹ renūciare neglexerit cū iudex venerit:sicut euāgeliū loqf.

Wat.v. Tradet debitor exactori: exactor aūt debitorē in carcerē trudet. Amē dico vobis ait dñs:nō exies ide vōec reddas nouissimū q̄drātē. Omne itaq; gen⁹ hūanū tāq; pauperē ꝛ

Pō. ix. pupillū cōmēdat scptura diuīa dicēs deo. Tibi derelict⁹ ē paup:pupillo tu eris adiutor. eiusq; aduersariū diabolū demōstrās secut⁹ adiūxit. Cōterēs brachiū pctōris ꝛ malignī. Assit itaq; aliq̄s pius hō ꝛ aliquā miaz huic pupillo ꝛ paupi exhibeat. Ferocē em̄ atq; callidū aduersariū patif/ ꝛ ħ pupill⁹ i causa sua defecit:qm̄ eū su⁹ aduersari⁹ prauis actib⁹ obligauit. Adhibeam⁹ huic pupillo idoneos defensores:et aplor tāq; iurisp̄itor celestiū ei patrocinia subtrahā gem⁹. Quid ē agēdū apō tales p tali? Apud vos itaq; petre/paule/iohes:ceteriq; scti p̄siliarij veri iudicf amici:sū me potestatf cām exponim⁹. Vē optīe nostis hui⁹ paupis et pupilli generf scz hūani q̄ ex pīno chyrographo debitor iuēt⁹ ē reus:atq; obstrict⁹ ab aduersario detinet: nō ē aliō quēadmodū huic subuentat nisi ex vro p̄silio. Quid itaq; i ħ negocio serenitati vre videat p hui⁹ miserī libertate ex cōi tractatu vtinā p eo dignā mihi pferte sentētiā. Et vos enī astrīxerat hec obligatio nisi vob gra xpi subuēiret. Liberati libtate p̄siliū qđ a iudice accepistī pmitte:vt ħ seq̄t q̄ captiu⁹ detinet atq; ex mala fuitute p vraz defessionē ad verā pueiat libtatē:hoc est vox oīm qđ fecim⁹ faciat. Quid obsecro factur⁹ est:ꝛ Renūciet diabolo pōpis ꝛ angelis ei⁹.

D Capi. iiij. Hec illa dānosa hereditas cui renūciare pellimur. Videtis quā sniam ptulerūt nr̄i defensores. Vigilet itaq; vnus dſq; ne nō ex toto renūciās post pfessionē apud eū diabol⁹ suos pānos recognoscat:ꝛ icipiat semp reus detinerī: quē xp̄s voluit sua gra liberare. Nec sibi male blādiant q̄ post gram acceptā corrigi nolūt:atq; rursus ad illas suas p̄stinas redeāt volūtates. Expectat em̄ dies iudicij: aderit ille eḋſſim⁹ iudex q̄ nullī⁹ potēt psonā acciplet:cui⁹ palatiū

ij. Cor. v. auro vel argēto nemo corrūpet. Astabūt oēs aīe vt referat vnaq̄q; p̄m ea q̄ p corp⁹ gessit siue bonū siue malū. Presto em̄ erit aduersari⁹ diabol⁹:recitabunt ħba pfessionis nr̄e. Et si talis fuerit dſq; vt debitor ex hac vita migret: exultabit ille aduersari⁹ i pspectu serenissimi iudicf supiorē se ēē declamās. Agenscz talē cām apud talē iudicē. Equissime

Psalm. lxxxviij. inq̄t iudex iudica. Justicia ꝛ iudicium pparatio sedis tue Judica meū esse q̄ tu⁹ esse noluit:me⁹ est: mecū dānād⁹ est Post renūciatoēz vt qđ iuasit pānos meos:Quid apō eū ipudicitia faciebat cui ipe renūciauerat:Quid intēperantia:qđ auaricia:qđ ira:qđ supbia:qđ cetera mea: Postremo eḋſſime fugitētē a me:pfugientē ad te: postea cum meis q̄b⁹ renūciauerat apphēdī:iuasorē detinui. In ipa q̄dāmō mea possessiōe apphēsus ē. Quid em̄ in circo faciebat:atq; ibi furias:lites:iſanas voces:inanesq; victorias: cū tā a se alten⁹ sibimet videbat: Quid i theatro renūciator turpiū voluptatū: Quid i amphitheatro:crudelitates suas ocīis

Roma. ij. suis ituēdo: Thesaurizauit sibi irā i die ire. Hec oīa mea post renūciationē iuasit:me⁹ ē voluit ꝛ mea ꝓcupuit. Judica iudica eḋſſime:qm̄ quē tu idignat⁹ es tāto ꝓcio liberare:ipe mihi se postmodū voluit obligare. Poterit ne os aptre is q̄ post pfessionē suā tal' inuēit: vt iuste diabolo abdicat: Videte q̄d agitf filij mei:ffes mei: qđo hanc pfessionē vram custodiatis. Cōtestamur vobis tp̄m iudicē oēsq; ptates celestes:ꝛ nos audīt admonētes ꝛ vos excipiūt p:

ij. Cor. vj. fitētes:ne iuacuū gram accipiatis:sed corde integro: tota ħtute:pfecta fide renūciātes atq; spnētes tā dānosam diaboli hereditatē ne pupilli vel paupes remaneatf. Credite in deū p̄m oīpotentē mutātes p̄m:mutate hereditatē.

E Capi. v. Quis ē ille p̄ oīpotēs: Patrē q̄dē oīm quē credim⁹ oīm nr̄m:atq; tot⁹ mūdi cognoscim⁹ eē p gram:sz ꝛ ppriū ei⁹ filiū ḡrim⁹ p subsātiā:qm̄ ꝛ ātēq ab illo mūd⁹ foꝛmaret p̄ erat:eratq; et vtiq; filī⁹ ex ipo cū ipo:ħ qđ ipe:sz nō ipe:qm̄ ille p̄ hic filī⁹:qm̄ omps p̄:oīpotēt filiū genuit de se talē q̄lē se nouit:vt tot⁹ maneret i se ꝛ eēt p̄ filij ꝛ filī⁹ p̄is:de ex deo:dies ex die: lumē de lumine:non tn̄ duo dij: aut duo dies:aut duo luminaria: sed vn⁹ de⁹:vn⁹ dies: vnū lumen. Non capis videdo:itellige credēdo:munda oculum cordis īmo potius ipsa lux quā desideras videre:mundet cor tuū vt sit a pctōr tenebris mūdatū. Bti em̄ ait dñs mūdo cor: de:qr ipi deū videbūt. Ecce extēde aciē ocli cordis ꝛ vide ꝛ aures cordis accōmoda ꝛ audi. P̄ em̄ ꝛ filī⁹ duo sonāf; sz cū ipe fili⁹ dicit. Ego i p̄re ꝛ p̄ in me est. Verbū em̄ p̄is est filī⁹. Pater aūt nūq̄ fuit sine ħbo. Ōm̄ in ꝓncipio erat ħbū:ꝛ ħbū erat apud deū:ꝛ de⁹ erat ħbū:hoc erat in principio apud deū. Hoc ergo verbū filī⁹ cū est i p̄re:ꝛ p̄ in filio suo ħbo suo. Non ergo duo dij:sz vn⁹ de⁹. Dies ex die duo videnf significare dies:sz cū tpe filī⁹ i euāgelio dīc iudeis. Abrāa p̄ vester exultauit vt videret diē meū:ꝛ vidit et letat⁹ est. Abrāa aūt tres viros vidēs sub quercu māmbrē tres appellauit dños:sz vnū appellauit dñz: tāq; tres dies vnū. Unde ipe dñs i euāgelio:vnū volēs itelligi dīc p̄em ꝛ filiū. Philippo requirēti p̄em tāq; alterꝫ diēq; tā filiū debat dīc:ostēdes q̄ oc'o ḡrere deberet videre dei vnitatē: qr oculū carnis fixerat i hūanitatē. Philippe inq̄t q̄ me videt:videt ꝛ p̄em. Ego em̄ ꝛ p̄ nō duo dies:sed vn⁹. Si potes cape:cape sempiternū diē. Lumē de lumīe duo fouare videnf luminaria:sz absit a nobis ne nos erroꝛ manicheorꝫ pphēdat:q tm̄ solē existimāt eē xp̄m:sz nos solē iusticie credim⁹ verbū p̄is inseparabile:equale cū p̄re manētē e oībus cū illo disponētē:p̄em p filiū oīa facientē: fabricā mūdi p ħbū suū cōstruētē: filiū ad nos ventētē nec p̄em deserētē: semp cū illo:nusq̄ vsq̄ esse sine illo: illuminātēt de se ꝛ de illo splendētē:radiātē:cozuscātē:nō duo lumīaria:sed vnū lumē. Ego em̄ ait ꝛ p̄ vnū sum⁹. Dehīc ħbo vnigēito ait ꝓpheta Dauid. Semel locut⁹ ē de⁹: duo hec audiui. Quo semel locut⁹ ē de⁹ ꝛ scdo sonuit: nisi q̄ ħbū itrāsgressibile ꝓcedēs de corde p̄is suscepit carnē vt eēt hō ex vro mixto venit ꝛ mālit:ad nos venit a p̄re nō recessit. Ecce p hoc qđ semel locut⁹ est de⁹:surrexit oīs fabrica nr̄a:p hoc qđ scdo sonuit:factus est pax nr̄a vt solueret inimicitias i carne sua. Hoc ħbū:ħ lumē nō respiciēs arrian⁹ audet dicere filiū minozē:quē nos p̄fitemur eḋſē:ꝛ iſana ꝓtumacia vult de ħbo in corde p̄is manēte disputare:cū seipm nō valeat itellige re. Insane heretice p̄i⁹ redi ad te:cōsidera te totū si potes pphēdere te:ꝛ tūc disputa de illo q̄ fecit te. Vide ēt nō altū sapiebat sz i simplicitate cordis deū nosse q̄rebat/ille būlī dauid:q̄i vno lapide supbā frōtē dejecit Golie. Vide ēt nō altē sapiebat:p̄sideravit em̄ qđ in seipo ageret:p̄sideravit apud se:īspexit fabricā:discussit se it⁹ qđ eēt.et ex p̄te istā tā pulchrā molē gubernaret:atq; i vasculo luteo q̄ habitaret aīa plena tāt⁹ thesaur⁹ sapiētie:ꝛ scīētie ꝛ prudētie vbi illic eēnt tāta tā ꝓciosa tā grādia:q̄ loca aīe obtinerēt: in q̄ null⁹ est loc⁹:atq; ex vno fōte quomō ꝓcederēt singule ħtutes sine diminutiōe ꝛ exēūt ꝛ pfundēt. Videt hec ꝓsiderauit hec:voluit nec valuit ꝓphēdere se:ꝛ exclamauit deo dicēs. Mirificata est scīa tua ex me: ihualuit nō potero ad illā. Hoc fuit dicere:qñ te possum pphēdere tā magnā meiꝑm non valeo explicare extremū ꝛ parū: Vide ꝛ aliū humilē reqrētē modulū sue ifirmitatis ꝛ non excedentē fi perbos ad hūilitatē iclinātē. Harenā inq̄t maris ꝛ pluuie guttas ꝛ dies scīcqs dinumerauit: Altitudinē celie latitudinē terre:ꝛ pfunditatē abyssī q̄s mēsus est: Sapiētia dei ꝓcedētē oīa q̄s inuestigauit: Ecce ppheta dicit: imo ipe dñs q̄ loqbat p ppheta:q̄ sapientia dei null⁹ inuestigauit: Christ⁹ est em̄ dei virt⁹ ꝛ dei sapiētia: null⁹ em̄ diuinitatē potuit iuestigare sapientiā:qr p̄m id qđ filī⁹ nat⁹ est de p̄re sine alīq̄ mre:natiuitatē ei⁹ q̄s enarrabit: Dic mihi deretice qui audes dicere q̄ minoz sit dei sapientia: dic mihi altitudo celi quanta sit:latitudo terre:profundum abyssi. Numera si potes pluuie guttas/harenam maris/dies seculi/ tuos etiā numera capillos. Ōm̄ oēs capilli capitis vri numerati sunt. Demōstra mihi atq; explica parua ista ifiēra:ꝛ tūc tibi credā posse te iuestigare supiora. Sed non potes:nō vales:spūs dei te puincat q̄ vos hereticos ante pdit. Qui em̄ ista que superius dixim⁹:conscripserūt atq; senserunt:spiritu agebantur veritatis non erroꝛis. Tu autem heretice cū hec nō vales explicare: audes de ipsa que inuestigari nō pōt dei sapientia disputare:ꝛ magn⁹ videri

Matth. nibi:q̄ disputas nullo altercāte tecū:nullo iudice p̄sidēte. Et dum suffragat tps erroꝛi tuo:existimas te aliq̄d esse cū

Ioh. viij. fis nihil:ꝛ seductus multos seducere cupis:alios pecunia: alios potētia:tales tibi ꝓgregas quos plurimū tecū simul perdas. Non est tibi labor hic vtilis ad salutē sed poti⁹ ad pernicie. Talia em̄ docendo:imo nō docēdo sed poti⁹ blasphemando:non cuilibet potēti:sed ipsi deo patri:in et⁹ filio facere demōstraris iniuriā. Maioz est pater:minoz est filī⁹: melioz est p̄:inferior filius. Has cōtumelias nec hō q̄libet sapiens libēter accipiat:q̄ filiū meliorē seipo aut patrē habere ptēdit. Unde etiā illud dictū ꝓphetcū. Letat⁹ est p̄ in filio sapiēte:in vita sua viuit:ꝛ in obitu nō est ꝓtristatus Mortu⁹ ei est pater ꝛ tanḡ nō sit mortuus. Quare non est mortu⁹? Similē em̄ reliq̄t ꝓ se. Ecce ꝓpheta dicit:sapiētē filiū hois esse similem p̄i:ꝛ tu heretice audes dicere ipam sapiētiā dei filiū p̄i ee dissimilē. Prophet⁹ dicit:mortuū hoiem p̄rem in eo q̄ filiū similē reliq̄t viuere i filio:ꝛ tu audes ipam sempiternā vitā:qđ est dei filī⁹:separare ab illo q̄ mortē patre? Et qđ inquit facturus sum? Ipse dixit

Mat. xxvj. Pater maioz me ē. Qr nō intelligis ideo tibi male sonat qđ dixit. Nam ipse dixit:imo ꝛ ꝓfirmauit. Prozsus ipe dixit. Pater maioz me est:ipse filius dixit. Unde qñ hoc dixit:in suscꝑtione hūane nature posit? hoc dixit. Tūc dixit. Pater maioz me ē:qñ dixit. Tristis est aīa mea vsq̄ ad mortē Tūc dixit:p̄ maioz me ē:qñ fleuit:qñ lassat⁹ ē:qñ esuriuit: qñ sitiuit. Tunc dixit:p̄ maioz me est: qñ ꝛ dicit scriptura minoratū paulomin⁹ ab angelis. Nunq̄d etiā iſana supbia ista irreuerēs ꝓgredit vestra vt verbū dei manēs apud patrē audeatis dicere i illa diuinitate āgelis esse minozē? Si nō audes heretice ħ dicere:serua hos grad⁹ ꝛ periet error tuus. Filī⁹ apud p̄em:eḋſis cū p̄re:qñ sempiterni⁹? cū sempiterno/semp manēs cū sempitno:manet eḋſis missus ꝛ venīēs:in suscꝑtione hois minoz nō solum p̄re: verūetiā angelis:eḋſis i forma dei:minoz forma serui. Equalis cū p̄re creās angelos:eḋſis cū p̄re hoies facīēs:eḋſis cū p̄re nouā ꝓstituēs mūdū: minoz p̄re ꝑditū reparās mūdū. Equalis cū p̄re vltā largitēs eternā:minoz p̄re mortē suscipiēs nr̄am

I Capi. xx. Dunc itaq; filiū credim⁹ i suscꝑtiōe hois minozē: in diuinitate p̄i eḋſē factū:sicut apl's dicit: ex semīe dauid quem ħgo maria de spūsctō ꝓcipiēs:ꝛ i cui⁹ vtero ħbū carnē suscepit:nobis fact⁹ est mediator hō tot⁹ et de⁹: verbū:aīa et caro vnus xp̄s. Hoc qppe nobis etiā ordo hui? sacramēti declarat:q̄ postea q̄ credim⁹ in deum p̄em oīpotētē. Credim⁹ ꝛ i iesum xp̄m filiū ei⁹ ꝓceptū de spūsctō natū ex ħgine maria. Et hec natiuitas ꝓturbat oēm cogitationem humanā:qm̄ virt⁹ est eā opata diuia. Nam qñ admittit rō nre ḡiationis vt ħbo ꝓcipies:ħgo post partū pmanēs:fili⁹ videatur:integritas inuiolata seruet? Et hoc nō pōt implere qlibet nat⁹ hō:ille aūt potuit:qr nō erat sol⁹ hō:sz de⁹ et hō q̄ pterea voluit nasci hō:qr perierat ois hō. Primū itaq; miraculū magnū hui⁹? mediatoris ac singlare fuit:q̄ sic natus est:vt ille q̄ venīebat mltos docere facere miracula:qr ipe p se ꝛ p illos faciebat: haberet tn̄ aliq̄d ꝓpium q̄ nihil vsurpauerat alienū. Sol⁹ em̄ de ħgie nat⁹ est:qr solus sine ampleru viri ꝛ femine de spūsctō ꝓcept⁹ est: sol? sine corruꝓtione ipleuit vtez matris:qr sol? p nobis sup celos ascendit vt sederet ad dexterā p̄is. Acceperūt ab illo discipuli vt facerēt multa ꝛ magna miracula:ꝛ fecerūt: nec tn̄ q̄spiā predicat aut credit de ħgie nat⁹:aut de spūsctō cōceptus: nisi ille vn⁹ q̄ creator tēpoꝛ iuēt⁹:in tpe est etiā ipse creat⁹ suscipiēs quā integrā formauerat hūanā naturā:vt p ipam quodāmō redēptoꝛ nr̄am repararet ruinā. Et hic dei filī⁹ ꝛ hois filī⁹. Dei filius de corde p̄is:hois filī⁹ ex vtero matris. Idēipe vn⁹ xp̄s q̄ ꝓcessit ex vtero ħgiali tāq; spōsus de thalamo suo. Jn q̄ vtero spiritales nuptie celebrate:de⁹ ꝓuct⁹ est carni:ꝛ caro adhesit deo vt eēt vn⁹ xp̄s ꝛ tot⁹ hō Dic q̄ ꝓcedēs velut sponsus de thalamo suo. Ad cui⁹ nuptias cōmota vniuersa exultare visa ē creatura. Hāc ħgē

Psal. xviij. chorus ex his nuptijs pacē designat hoib⁹ bone volūtatis:qr q̄ erat dei filius:fact⁹ est hois filī⁹:suscipiēs qđ nō erat:mō amittēs qđ erat. His nuptijs celi nouā stellā:nouū atq; splēdidū lumē illo ipo spōso operāte ꝓducūt vt lumē vez sedētib⁹ in vmbra mortis nūciarēt natū:ꝛ velut in lingua sua laudarēt hūc spōsum ꝓcedētē quē sciebāt ad ħ suscepisse hoiem mortalē vt faceret imortalē. Ad hūc spōsum magi ab extremo terre venīūt vocati:munera offerūt:ifantē natū necdū qđē vidētes sz stella indice regē adorare cupiētes. Ex his nuptijs regis nati:turbat herodes:ꝓturbati iudei:ꝛ regē toti? creature nō intelligētes: q̄rit herodes quē audit regē natū ifantē ꝑdere: ne illo crescēte posset regnum amittere. Judei nolentes hr̄e dei filiū regē:vbi xp̄s nascerf:herodi ꝓdūt:atq; de vnius ifantis nece vtroq; voluntas astrīgīt. Postq̄ em̄ herodes iudeis narrātibus didicit vbi xp̄s occidēdus posset iuenirī: vocans ad se magos:tp̄s ab eis req̄siuit stelle:missosq; i bethleē ait. Jte diligēter q̄rite de puero:vt ꝛ ego veniēs adorē eū. Labia dolosa:qđ i ore ꝛ corde loqr⁹ mala? Aliud em̄ habz tua lingua aliud clamat p̄scītia. Deipm decipis talia cogitādo. Erras fallerꝫ ꝛ fallis. Frustra i malovigilat falsitas:nō a te si cut de te iquirīt ħitas. Ecce audīt magi: aliud qđē fozis dicētē:sed nescīt te it? aliud cogitātē:ꝛ pgit ita vt ampli? ad te nō reuertent. Jlle em̄ eos admonebat q̄ sapiētia tua deridēs:ħ magos facere ꝓcepit qđ rex iusserat ver?: nō qđ sub dolo p̄suaserat falsus. Per alīa inq̄t euāgelista vtā regressī sunt i regionē suā. Qui ex cū te a magis deluīsum, sensīsses herodes:voluisti oēs ifantes hr̄e illi? ꝑdere:vt vnū quē ḡrebas possis occidere. Sed ille spōsus nr̄ q̄ ꝓcessit de thalamo suo:vt ex ore ifantiū ꝛ lactātiū pficeret laudē: sinit ipere volūtatē tuā:vt etas q̄ligua ꝓpria xp̄m non poterat p̄fiteri:te mōtio mortis sue:ꝛ crudelitas imanis demōstrarēt tua:ꝛ ad nuptias celestis spōsi ifātū ꝓgregaret turba. Dic herodes si te xp̄s ideo offendit:qr ei? magis ānūctā tib⁹ audisti regnū:Quid te offenderūt hi q̄ tecū aduersus xp̄m sentiebāt ꝓcipes iudeoꝝ:quoz filios iterfecisti ipos magī atrocissima pena i suis filijs afflixisti. Mā xp̄m minime iuenire potuisti. Sz qđ tecū diuti? agā: ipos ꝓueniā iu deos q̄ dū ifātē xp̄m noluerūt agnoscere: filios suos p illo cōpulsi sunt amittere:ħs qđē occidit mortiq; ꝓpinauit herodes vī amic?. Sed his imortalitatē efnāq; vitā donauit xp̄s:quē vestrū etiā nūc dicitis iimicū. Vos iquā cōuenio o iudei:q̄ vsq̄ i hodiernū diē negastis filiū dei. Nonne vox vra illa ē qñ eū videbat⁹ miracla facientē: atq; tētātes dicebat⁹:q̄ vsq̄ alas nr̄as suspēdis:

L Capi. xj. Si tu es xp̄s:dic nobi⁹ palā Joh. x. Jlle aūt ad p̄sideratiōe miraculoꝝ vos mittebat dicēs Opa q̄ ego facio ipa testionīū de me phībēt: vt xp̄o testionīū dicerēt nō ħba sz facta. Vos aūt nō agnoscētes saluatorē q̄ opabat salutē i medio vre hr̄e:adiciētes i malo aist⁹ Tu de teipo testionīū dicis:testionīū tuū nō est vez. Sed ad hec ille q̄d vobis respōderit aduertere noluistis. Nōne scriptū est i lege vra:q̄ duoꝝ hoim vez sit testimoniū. Pre uaricatores legis itēdite legē. Testimoniū q̄rit⁹ de xp̄o:et i lege vra scriptū est: q̄ duoꝝ hoim testionīū vez sit. Procedāt de lege vra:nō tm̄ duo:sed etiā plures testes xp̄i:ꝛ cōuincant auditores legis nec factores. Dic esaia testimoniū xp̄o. Ecce inq̄t ħgo i vtero ꝓcipiet ꝛ pariet filiū:ꝛ vocabis nomē ei? emanuel:qđ est interꝓtatū nobiscū de⁹. Accedat ꝛ ali? testis. Dic ꝛ tu hieremia testionīū xp̄o. Hic est iquit de⁹ nr̄ ꝛ nō estimabit ali? absq; illo:q̄ iuenit oēm viā scientie:ꝛ dedit eā Jacob puero suo:ꝛ isrl dilecto suo. Post hec in terris visus est:ꝛ cū hoib⁹ conuersat⁹ est. Ecce duo testes idonei ex lege vra:ex quoꝝ testionio nō sunt ꝓpcta corda vra. Sz alij atq; alij ex lege xp̄i testes itroducāt vt frōtes durissime inimicoꝝ pteranf. Qeiat ꝛ ille daniel sctūs:iuuenis qđē etate:senioꝛ ħo sciētia ac mānsuetudine:quicat oēs falsos testes. Sicut cōuicit senioꝛes ipudicos: ita suo testimonio xp̄i conterat inimicos. Dic sctē daniel:dic de xp̄o qđ nosti. Cū venerit inq̄t sctūsctōꝝ cessabit vnctio. Quare illo

Daniel. ix pīte cui isultātes dicebat⁹. Tu de te testionīū dic⁹:testimoniū tuū nō est vez:cessabit vnctio vra:nisi q̄ ipe est q̄ venerat sctūsctōꝝ: Si vt vos dicit⁹ nōdū venit: sz expectat vt veniat sctūsctōꝝ:demōstrate vnctionē. Si aūt qđ vez est cessauit vnctio vra:agnoscite venisse sctmsctōꝝ. Ipe est ei ꝛ lapis absc'sus ille de monte sine manib⁹ ꝓcidentīū:id est xp̄s nat⁹ de ħgie sine manib⁹ cōplectētiū:q̄ tantū creuit:vt mons magn⁹ fieret:ꝛ ipleret vniuersam faciē ꝛre. De q̄ mon te dicit ꝓpheta. Venite ascēdam⁹ ad mōtē dñi. Et de quo

Esaie. ij. Dauid dicit. Mons dei:mōs vberrim⁹:vt qđ suspicamini

Psa. lxxxv.

Wat.xvj. mōtes incaſeatos:mōtē in quo placuit deo habitare in eo:
Cum enim ipe dñs xps diſcipulos ſuos interrogaret quē
dicerēt eſſe hoies filiū hois. Reſponderūt. Alij helyā: alij
hieremiā/aut vnū ex pphetis. Et ille. Vt qd ſuſpicamini
mōtes icaſeatos:mōtē in quo placuit deo habitare i ipſo:
Hunc cognouit petrus dicēs. Tu es xps filius dei. Agno
uit montē:z aſcendit in montē. Teſtimoniū dixit veritati:
z dilectus eſt a veritate. Supra petrā fundatus eſt petrus
vt mortē ſuſciperet illū amādo:quē ter negauerat timēdo
R Ca. xliij. Dic et tu moyſes legiſdator:dux populi iſrael teſtimoniū
Deu.xvilj xpo. Prophetā vobis excitabit deus de fratrib⁹ veſtris.
Dis aia q̄ nō audierit pphetā illū:extermiabit de populo
ſuo. Prophetā aūt dicit xp̄s: ipm audi in euāgelio xp̄m.
Wat.xiij. Non eſt inquit pphet̄a ſine honore niſi in patria ſua. Acce
dat aūt dauid ſanctus teſtis fidelis:ex cui⁹ ſemine ꝓceſſit
ipe:cui lex z pphete teſtimoniū dicunt:dicat z ipe teſtimo
Pſ.vij. niū xpo. Adorabūt inqt eum oēs reges terre:oēs gentes
ſeruiēt illi. Cui ſeruiēt? Dic cui fuiēt? Dis audire cui ſer:
Pſ.cix. uiēt? Dixit dñs dño meo:ſede ad dexteram meā. donec po:
nam inimicos tuos ſcabellū pedū tuoꝝ. Et exp̄ſſi⁹ atq̄ no
Pſ.lj. minatim. Quare inqt tumultuate ſunt gētes: z populi me:
ditati ſunt inania? Aſtiterūt reges terre z principes cōue:
nerūt in vnū:aduerſus dñm et aduerſus xp̄m ei⁹. Accedat
Abac.iij. et alius teſtis. Dic z tu Abachuc teſtimoniū xpo. Domine
inqt audiui auditū tuū z timui:conſideraui opa tua z expa
ui. Que opa det iſte miratus expauit? Runquid fabricam
mūdi iſte miratus expauit? Abſit. Sed audi qd expauit?
In medio inqt duum aialiū innoteſceris. Opera tua de⁹.
Verbū caro factū eſt. In medio duum aialiū cognoſceris
Quī quouſq̄ deſcēdiſti: expaueſcere me feciſti:qz verbū p
Eſaie.j. quod facta ſunt oīa:in preſepe iaciſti. Agnouit poſſeſſorē
bos ſuū:z aſinus preſepe dñi ſui. In medio duum aialiū co:
Lu.xxiij. gnoſcer. Quid eſt i medio duū aialiū cognoſceris niſi aut
Wat.xvij in medio duū teſtamētoꝝ:aut in medio duoꝝ latronū:aut
in medio moyſi z helye cū eo in mōte ſermocinātiū: Ambu
Joh.j. lauit inquit verbū:z exiuit in cāpis. Verbū caro factū eſt z
Baruc.iij habitauit inobis. Hoc z hieremias ait. Poſt hec in terris
viſus eſt:z cū hoib⁹ querſat⁹ eſt. Ecce quō ꝓuenīt ſibi te:
ſtes veritatis:ecce quō quinciit filios falſitatis. Sufficiūt
vobis iſta o iudei. An adhuc ad vram pfuſionē ex lege z ex
gēte veſtra alios itroducem⁹ teſtes: vt illi teſtimoniū phi:
Joh. viij. beāt:cui perdita mēte inſultantes dicebatis. Tu de teipſo
teſtioniū phibes:teſtioniū tuū nō eſt verū? Dō ſi velim ex
O lege et ex pphetis oīa q̄ de xpo dicta ſunt colligere:facili⁹
Ca.xiij. me tps q̄ copia deſerit. Verūtamē ſenem illū ex gēte vra
natū:ſz i erroꝛe veſtro nō relictū. Symeon ſanctū in medio
introducā:q̄ meruit decrepit⁹ teneri i hac luce:quoadusq̄
videret verā lucē. Quē quidem iam etas cōpellebat tre:ſz
Luce.iij. expectabat ſuſcipe quē ſciebat ventre. Cū iſte ſenex admo
nit⁹ eſſet a ſancto ſpū q nō ante mozeretur q̄ videret xp̄m
dei natū:quē cognoſcēs venit ad tēplū. Vbi ꝛo eū portari
manib⁹ matris vidit:z diuinā ifantiā pia ſenect⁹ agnouit
tulit ifantē in manib⁹ ſuis. Ille quidē xp̄m ferebat:ſz xps
ſenē regebat. Regebat q̄ portabat: ne ille ante ꝓmiſſum a
corpore ſolueret. Quid tū dixerit: quem tū cōfeſſus fuerit:
aduertite ītimici:nō xp̄i ſed vr̄i. Bñdicēs deū exclamauit
Luce.j. senex z dixit. Nūc dimittis dñe ſeruū tuū ſm verbū tuum
i pace:qz viderūt oculi mei ſalutare tuū. Illi etiā parentes
Johānis Zacharias z helizabeth: iuuenes ſteriles:i ſene
cta ſecūdi:dicāt etiā ipſi teſtimoniū xpo. Dicāt de xpo qd
ſentiāt:z teſtē idoneū xpo nutriā t. Aiūt enim ſuo paruulo
nato. Tu puer ppheta altiſſimi vocaberis:preibis ei ante
facie dñi parare vias ei⁹. Ipſiq̄ matri z ꝑginī Helizabeth
ait. Vnde mihi vt veniat mater dñi mei ad me? Ecce enī
vt facta eſt vox exultatiōis tue in aurib⁹ meis: exultauit i
gaudio ifans i vtero meo. Intelligēs em iohes matrē dñi
ſui veniſſe ad ſuā mrem iter ipas āguſtias vteri adhuc po
ſit⁹:motu ſalutauit quē voce non poterat. Qui poſtea ipſe
Iohānes ꝑcurſor z amic⁹:humilis z fideliſſim⁹ ſeru⁹:teſtis
idone⁹ fact⁹: tāto maior in natis mulier:q̄to exiſtimabat
Luce.iij. eē qō nō erat. Chriſtū em eū eē iudei credebāt:ſz ille non ſe
eſſe clamabat dicēs. Quē me ſuſpicamini eē nō ſum ego:ſz
ecce vēit poſt me:cui⁹ pedib⁹ nō ſū ego dign⁹ ſoluere corri:
giā calciamēti ei⁹. O fidelis teſtis z amice veri ſpōſi: quā:
to te humiliauiſſes ſi ad corrigiā calciamenti eius ſolum:
dam dignum te eſſe diciſſes. Sed dum hoc non te dignum
dicis:iudeis falſis teſtibus contradicis. Et hec a te dicta
ſunt anteq̄ xp̄m videres:qui cum a te ipſe venit excellior e
humilis iplende diſpenſationis ſue gratia vt a te baptiza:
ret:qui nullū habebat omnino peccatum: quid reſpōderis
quē cognoueris:quale teſtimoniū ꝓtuleris: audiāt inimi:
ci q audire nolūt. Ecce(inquit)agnus dei:ecce q tollit pec Joh.j.
cata mūdi. Et adiecit. Tu ad me venis baptizaris? Ego a
te debeo baptizari. Agnouit ſeruus dñm:agnouit pcī ori
ginalis vinculis obligatus ab omni nexu peccati liberum
Agnouit ꝑco iudicē:agnouit creatura creatorem:agnouit
paranymphus ſpōſum. Nam z hec vox Johānis eſt. Qui Joh.iij.
habet ſpōſam ſpōſus eſt. Amic⁹ aūtē ſpōſi ſtat et audit eū P
z gaudio gaudet ꝓpter vocē ſponſi. Sufficiunt vobis illa Ca.xxx.
o iudei:ſufficiūt vobis tanti teſtes z teſtimonia ex lege ve
ſtra z ex gēte veſtra. An adhuc impudentia nimia audebi
tis dicere:q̄ alteri⁹ gētis vel nationis hoies chriſto debe:
rent teſtimoniū phibere? Sed ſi hoc dicitis: reſpōdet ꝗdā
ille vobis. Non ſum miſſus:niſi ad oues q̄ perierunt dom⁹ Matt.xv.
iſrael. Sed ſicut vos in actib⁹ apoſtolor̄ increpat Paul⁹ Act.xiij.
Vobis ꝓmū oportuerat annūciari verbū dei: ſed q̄ expe:
liſtis illud:nec vos dignos vite eterne iudicaſtis. Ecce in
quit cōuertim⁹ nos ad gētes. Demonſtremus etiā nos ex
gētib⁹ teſtimoniū chriſto fuiſſe ꝓlatum: quoniam veritas
nō tacuit clamando etiā p linguas inimicoꝝ ſuoꝝ. Nonne Virgil.
q̄ſi poeta ille facundiſſimus inter ſua carmina. Iam nova
ꝓgenies celo dimittitur alto dicebat:chriſto teſtimonium
phibebat? In dubiū hoc venit:niſi alios ex gentibus ido
neos teſtes pluraq̄ dicentes in mediū introducam. Illi
regem q̄ veſtrā ſuperbiā captiuādo perdomuit. Nabucho
donoſor regē ſcilicet babylonis non ꝓtermittā. Dicnabu
chodonoſor q̄d in fornace quo tres viros iuſtos iuſte inſi
ſeris:dic dic quid tibi fuerit reuelatū? Nonne inquit tres vi Dani.iij
ros miſi⁹ in fornacē ligatos? Et aiūt ei. Vere rex. Ecce
inquit ego video quattuor viros ſolutos deambulantes in
medio ignis:z corruptio nulla eſt in eis:z aſpectus quarti
ſimilis eſt filio dei. O alienigena:vnde tibi hoc? Quis tibi
annunciauit filiū dei? Que lex:quis prophet⁹ annūciauit
tibi filiū dei? Mondum quidē mūdo naſcitur: z ſimilitudo
naſcētis a te cognoſcit. Vnde tibi hoc? Quis tibi illud an
nūciauit: niſi quia ſic te diuinus ignis int⁹ illuminauit: vt
cū illic apud te captiui tenerētur inimici iudei/ſic viderēt Dani.vij
teſtimoniū filio dei? Sed q̄ in ore duoꝝ vel trium teſtium Joh. viij.
ſtat omne verbū. Sicut ipſe dominus confirmat veſtra cō
tumacia. In lege inquit veſtra ſcriptū eſt:q̄ duoꝝ hominū
teſtimoniū verū ſit. Etiam ex gentib⁹ tertius teſtis inter
ducatur: vt teſtimonium veritatis omni ex parte roboret. S
Quid Sybilla vaticinando etiā de xpo clamauerit in me: Ca.xxj.
dium ꝓferamus: vt ex vno lapide vtrosq̄ frontes percu:
tiantur: iudeorū ſcz atq̄ paganorum: atq̄ ſuo gladio (ſicut
Solias) xp̄i oēs percutiātur ītimici. Audite quid dixerit. j. Ma. xvij
Judicij ſignum: tellus ſudore madeſcet.
E celo rex aduenīet per ſecla futurus
Scilicet in carne preſens: vt iudicet orbem.
Unde deum cernent incredulus atq̄ fidelis
Celſum cum ſanctis: cui iam termino in ipſo.
Sic anime cum carne aderunt quas iudicat ipſe.
Cum tacet incultus denſis in vepribus orbis.
Reiſcient ſimulacra viri: cunctam quoq̄ gazam.
Exuret terras ignis potumq̄ polumq̄
Inquirens: tetri portas effringet auerni.
Sanctorum ſed enim cuncte lux libera carni
Tradetur: fontes eternaq̄ flamma cremabit.
Occultos actus retegens: tunc quiſq̄ loquetur
Secreta: atq̄ deus reſerabit pectora luci.
Tunc erit et luctus: ſtridebunt dentibus omnes.
Eripitur ſolis iubar: et chorus interit aſtris
Voluetur celum: lunaris ſplendor obibit
Deiſciet colles: valles extollet ab imo.
Non erit in rebus hominum ſublime vel altum.
Jam equantur campis montes et cerula ponti.
Omnia ceſſabunt: tellus confracta peribit.
Sic pariter fontes torrentur: fluminaq̄ igni.

Et tuba tunc ſonitum triſtem demittet ab alto
Debe:gemens facinus miſerum variiſq̄ labores:
Tartareumq̄ chaos monſtrabit terra debiſcens.
Et coram hic domino reges ſiſtentur ad vnum.
Precidet e celo:ignis̄q̄ et ſulphuris amnis.
Hec de chriſti natiuitate/paſſione/z reſurrectione atq̄
Hec ſecundo ei⁹ aduentu ita dicta ſunt:vt ſi qs in greco capita
dorum verſuum diſcernere voluerit:inueniet ΙΗΣΟΥΣ Χρι
ΣΤΟΣ ΘΕΟΥΣΩΤΗΡ. Id eſt Jeſus Chriſtus filius dei
ſaluator. Quod et in latinum tranſlatis eiſdem verſib⁹ ap
paret:preter q̄ grecarū litterarum proprietas nō adeo po
tuit obſeruari. Alios ꝟſus ſibillinos chriſti paſſionē aper:
tius demonſtrantes intentiſſime audiamus.
In manus iniquas et infidelium poſtea veniet.
Dabunt deo alapas manibus incestis.
Et oribus immundis expuent ſaliuas venenoſas.
Dabit autem in verbera omnino innocens dorſum.
Et colaphos accipiens tacebit: ne quis agnoſcat
Quod verbum et vnde venit: vt mortuis loquatur
Et coronam portabit ſpineam.
In cibum autem fel: et i ſitim acetum dederunt
In hoſpitalitatis hanc monſtrabant menſam.
Ipſa enim ſtulta: deum tuum non cognouiſti
Ludentem mortalibus mentibus: ſed et ſpinis
Coronaſti corona: horridumq̄ fel miſcuiſti
Templi vero velum ſcindetur: et die
Medio: nox tenebroſa nimis tribus horis.
Et mortuis fatum finiet trium dierum: ſomno ſuſcepto
Et tunc a mortis regreſſus in lucem venit.
Primus reſurrectionis initium reuocatus oſtendit.
R Ca.xxj. C Credo iam vos o inimici iudei tātis teſtibus ita obru:
tos cōfutatoſq̄ eſſe ipſa veritate: vt nihil vltra repugnare
nihil ōrere debeatis. Qui et ſi ipſa veritate cui nimia inſi:
pientia vel potius amentia: cum omnia noſſetis que de chri
ſto eſſent dicta atq̄ conſcripta: inuerecūda etiam fronte di
Joh.viij. cebatis. Tu de teipo teſtimoniū dicis: teſtimonium tuum
nō eſt verum. Verūtamen vt diuine maieſtatis veritas lu
ceſcat: ſupra tot teſtiū ꝑclaros voces vniuerſa creatu
ra teſtimoniū dixiſſe vniuerſa ꝓclamat. Nōne celum
teſtimoniū dixit: quādo nouū ſydus in noua hominis pro:
genie velut lingua et digito quo potuit natum deum homi
nem gētibus demonſtrauit? Nonne mare teſtimonium di:
xit: quādo oblitus quodammodo natura ſui liquidus hu:
mor ſoliditate ſuſcepta ſui domini portauit ipreſſa: vt im:
pleretur illud quod dictum eſt. In mari enim via tua: et ſe
mite tue in aquis multis: quādo eleuatū ſeruum chriſti ſu
pra ſe captētem: vt demonſtraret quantum intereſſet inter
creaturā et creatorem: lymphis vnda petrum abſorbuiſſet
niſi dom⁹ rex mergenti petro manum porrexiſſet? Nōne
terra teſtimonium dixit: quando eius conſperſa ſaliua ex
taceci nati oculos inungens: lumen nō videnti reſtituit: z
fabrica quod min⁹ habuit e limo terre artifex reparauit: q̄
totum boiem de terra ante formauit? Nonne inferna chri:
ſto teſtimoniū perhibuerunt: quando vita ſua perdita La
zarū quem diſſoluendum acceperant integrum per quatri
duum reſeruauerunt: vt incolumen redderent cū vocē dñi
ſui iubētis audirēt? Quid in ipa ei⁹ paſſiōe actū ſit? Nōne
cōtra veſtrā impudētiā ferocēq̄ amentiā ipam quod āmō
publicā lucem teſtem citabo: ſicut putabatis: homo tantū
a vobis interficiebat chriſtus? Et ſi tātum eſſet vobis
parcere debuiſtis: vt man⁹ vras alienas redderetis a ſan:
guine innocentis. Que cecitas infuſa eſt in cordib⁹ veſtris
vt nec illa tāta terreret medio die ſolis obſcuritas: et inter
ei⁹ radios claros amputata lux: nox recondit in diem: im:
mo nox vſurpauit in diem: nec curſum ordinis ſeruauit: et
obtenebrat celū: luget terra: velum tēpli cōſcinditur: petre
ſcinduntur: inferna reſerantur: oīs pene creatura expaue:
ſcit mortē chriſti. Nec tamen in his tātis aperti ſunt oculi
Matt.j. veſtri? O iudei: demones q̄ veſtra corda poſſederunt dixe:
Joh.viij. runt. Scim⁹ qui ſcis: qd veniſti ante tempus perdere nos:
S et vos dixiſtis. Tu de teipſo teſtimoniū dicis: teſtimonium
Cap.xxj. tuū non eſt verum. Sed non intelligētes actiones veſtras
egiſtis cauſas veſtras. Denicq̄ nre ſaluti militabat veſtra
malicia. Ille enim q̄ ad hoc venerat vt pro nobis moreret
inſanas voces. Crucifige crucifige clamātiū vt homo non Lu. xxiij.
expauit: quia vt de⁹ ante eas preuidit. Mtum laboraſtis Matthei.
vt diſcipulum iudam pecunia corrūperetis: et a malo veu: xxvj.
ditore alij emptores chriſtū nō poſſidendum comparetis:
nūdinas malas agentes anime veſtre quando fundebatis
precium ſalutis noſtre. Mtum laboraſtis vt iudicem a ve Matthei.
ſtro ſcelere manus lauātem calūnijs ceſaris nomine oppo xxvij.
ſito opprimeretis vt id impleret qō fieri voluebatis: quā
laboraſtis vt chriſtus occideret/z latro dimitteretur: quā
tum laboraſtis vt chriſt⁹ cōtumeliam pateretur: ſpinis co
ronaret: in ligno ſuſpēderetur: lancea perforaretur: q̄tum
clamaſtis: q̄tum ſudaſtis: q̄tum laboraſtis: ſed omnis iſte
labor veſter fruct⁹ eſt noſter. Denicq̄ a vobis chriſtus occi
dit/nobis reſurgit/a vobis in ligno ſuſpenditur: clauis cō
fixus in cruce detinetur: et a ducib⁹ noſtris diſcipulis ſuis
in medio eorū clauſis ianuis inuenitur. Pecunia milites
corrūpendo chriſti reſurrectionē oppimere voluiſtis. Et
ecce eius reſurrectio toto mundo iam celebrat: et qō dedi:
ſtis tā perdidiſtis. Implere non potuiſtis quod voluiſtis
audite iā quod audire non vultis. Die tertio a mortuis re
ſurgens: aſſumptus in celū: ſedet ad dexterā patris: diſper
ſit vos p nos vniuerſas terras: vt vbiq̄ prophetias de ei⁹
natiuitate/paſſiōe: quecūq̄ dicta ſunt vos perferatis: atq̄
lucernā legis tanq̄ lignes candelabra ſenſu carentia gēti
bus miniſtretis. Nō propterea factū eſſe cognoſcite: ne gen
tes hec oīa que aguntur dum predicatur a nobis dicerent
fuiſſe cōfict̄. Hanc etiā ipſam veſtram diſperſionem fuiſſe
predictam. Dauid ꝓpheta declarat dicens. Ne occideris Pſ. lviij
eos nequādo obliuiſcant legem tuam: ſed diſperge eos in
virtute tua. Diſperſio hec ergo veſtra teſtimoniū perhibet
xpo cui dixiſtis. Tu de te teſtimonium dicis: teſtimonium Joh. viij.
tuum non eſt verū. vbi ex veſtro teſtimonio inimicorum
alij inimici confundātur: qui chriſtum magicis artibus fe
ciſſe dicūt quecūq̄ fecit miracula. Nam z hoc q̄ mortuus
colitur magice potentie deputanda eſſe contēdūt: proferte
codices ꝓpheticos. O iudei chriſti inimici/vt ex ipſis alij
pagani cōuincātur inimici: ꝓphetas anteq̄ longe naſcere
tur ante ſe ꝓmiſit: qui omnia que ſupertus diximus predi:
xerūt. Hinc iam iudicate que recta ſapitis: nunquid ſi ma
gicis artib⁹ fecit vt coleretur vt mortuus: magos miſerat
anteq̄ natus? Cōfundimini: corrigimini qui talia de chri:
ſto vel ſentitis/vel creditis/vel dicit. Cōfundimini z vos
iudei qui lucernam legis in manib⁹ habentes: alijs lumen
prebetis: z vos in ſanctis intendere non curaſtis: ſed expe:
ctatis quidem z vos vt veniat qui venturus eſt. Et veniet
ſed nō ſicut vultis veniet: veniet excelſus ille q̄ a vobis in
terfect⁹ eſt: nullius criminis reus: manifeſtus veniet deus
z videbitis iudicātem quē contempſiſtis miracula facien:
tem. Qualis erit tūc z veſtra conſcientia: cum vobis ille nul
lam iam exhibet patientiam: qz vos inuenit in anima mor: ¶
tuos/qui venturus eſt iudicare viuos et mortuos. Credi: Ca.xix.
mus in ſpiritū ſanctū/quē nos credimus deū: equalem pa:
tri z filio manētem in patre z filio: regnātem cum patre z fi
lio: trinitas vna et tertia in vnitate perſona ſpirituſſanct⁹:
qui operat oīa in omnibus. Hunc z arriani ble ſphemant:
patri filioq̄ eſſe minorem: hunc eorū errorem ille euangeli:
ſta reuocat dicēs. Si quis dixerit verbum in filium remit Wat.xij.
tet illi: ſi quis dixerit verbum in ſpiritū ſanctum nō remit:
tet illi nec in iſto/nec i futuro ſeculo. Quid eſt arriane quo
ꝓgreſſa fuerit īmanitas tua: dicis xp̄ū in filiū hoīs: qz ſm
diuinitatē filiū dei aſſeris eſſe minorē: dicis verbum in ſpi
ritū ſctm i ipa illa idiuidua vnitate etiā filio eē minorē: di:
cēdo tale xp̄ū de xpo: tale xp̄ū de ſpū ſcto: nō remittuntur
nec hic/nec in futuro ſc̄lo pctā tua: et tu rebaptizādo polli:
ceris dimittere aliena. Donū ſpū ſcti agnoſcim⁹ eſſe remiſ:
ſionē oīm pctoꝝ ſuffragāte nobis ipa veritate q̄ poſt reſur
rectionē ſuam ait diſcipulis ſuis. Accipite ſpm ſctm: ſi cui Joh.xx.
remiſeritis peccata: remittunt illi. Nos aūt ſacrilego auſu
qb⁹ tā xp̄i dono z ſpūſſancti p baptiſmū z originalia z pro:
pria cūcta dimiſit omnino peccata: in iam baptizatis exuf
flatis xp̄m: reſpuiſtis ſpm ſctm: z renatū nō abluere ſed ſor:
didare: nō liberare ſed obligare: non viuificare ſed mortifi
care contēdiſtis. Nec mirū ſi has ruinas quotidie fabrica
tis: qui petrā integrā xp̄m in fundamēto habere noluiſtis

Universidad de Biblio

qui a vestro errore separat veritatʒ filios quos sic fouet vt nutriat:nō sic vt tu blādīcēdo decipiat vt occidat. Apud ca
La.xx. tholicā fidē dilectissimi noueritʒ tñ eē verā fidē: germanā pacē:ppetuā salutē. Nō em i āgulo ēʒ vbiqʒ tota ē. Si qs ab ea discesserit atqʒ i hereticoꝝ errore se tradiderit:vt fu-
gitiuʒ fu⁹ iudicabit:nō vt filiʒ adoptiu⁹:nec ad vitā eternā re
surget ʒ poti⁹ ad dānationē:qm bonis malisqʒ ꝓmittit re-
j.Cor.xv. surrectio. Oēs qdē resurgem⁹ sed apls:ʒ nō oēs imutabi-
mur. Et qd ꝓdesset fres mei resurgere ꝛ non imutari. Qui em i illa vita nō fuerit imutat⁹:a iusto iudice iuenitur esse dānat⁹. Dānat⁹ aūt eternā non ꝓsequit vitā:q de aduersa-
rio diabolo victricem nō valuit accipe palmā. Quid enim ꝓdest dilectimi q vel illis vicuiis i idoloꝝ cultu iberere:
que diabol⁹ ꝛ iuste hereticoꝝ caput nō decenterqʒ possidet
Qui vult ad eternā vitā puentre: cōtra oēs diaboli laqos
X debet fortiter iutigilare. Nā em qlis cuiusqʒ hic est vita:ita
La.xxj. iuenief in illa. Quātū aūt distat iter hāc ꝛ illā: debet nosse
charitas vra. Hic falsitas:ibi ✠tas. Hic pturbatio:illic fi
da possessio. Hic pessima amaritudo:illic sēpiterna dilectio.
Hic piculosa elatio:illic ē securа exultatio:hic timeꝰ ne q
erat amic⁹ efficiaf subito inimic⁹:illic semp manet amic⁹
qz null⁹ illuc admittit inimic⁹. Hic qcqd est bonū timeꝰ ne
pereat:illic qcqd acceperʒ ab illo fuaberis q fecit vt ne tu
j.Cor.xv. trāseas:ꝛ qō acceperʒ nō amittas. Hic mors:ibi vita. Hic
oia q creauit de⁹:illic ipe ꝓ oib⁹ ꝛ in oib⁹ de⁹:ꝛ q digna di
cunf:si tñ aliq dicunf. Non em sufficit humana lingua lau
j.Cor.ij. dare qō sensus mortalitū non valet cōprehēdere. Neniem⁹
illuc fres:vñ ꝛ ibi videbim⁹ qō oculꝰ ꝟ nō vidit. Ibi audie
mus qō auris hic nō audiuit. Ibi itelligem⁹ q cor huma-
nū ꝓcrehēdere hic nō valebit:videtes audiētesqʒ exultabi
j.Petri.j. mus ienarrabili gaudio. Et qle gaudiū ē vbi null⁹ timor
erit? Quale gaudiū erit cū te videreʒ esse sociū āgeloꝝ:par-
ticipē regni celoꝝ:regnare cū rege:nihil cōcupiscendo oia
possidere:sine auaricia diutē:sine pecunia administrantē
sine successore iudicātē:sine metu barbaroꝝ regnātem:sine
Y morte eterna vita viuētē? Sed vt ad istā veniam⁹ viā tutiʒ
La.xxij. simā q illuc ducit nō amittam⁹. Que est via:xps ex toto:ex
capite:ex corpore. Et capite qlis filiʒ i manēte mancꝰ: ex
corpore miꝰ vtā ✠vt gigas velocit trāsiēs:caput ꝛ corpꝰ
xps ꝛ ecclia. Nec ab illo separem⁹ aliq̄d aliud de illo:sicut
hereticī credēdo:nec ab ista prauis nr̄is moꝛib⁹ declinādo
Hec est mater vera:pia mater ꝛ casta:itrinsec⁹ sui viri ꝛ di
gnitate ornata:nō fornisec⁹ mēdacio fallēte turpiter colo-
rata. Non nos ab ista matre ꝛ nomē pfictū seducat alienū:
vbi nos ecclesie ꝛ spēs aliena decipiat. Spōsa nō est q virū
suū nō cognoscit:turpis est q tāti viri speciē suis fermōib⁹
fuscare cōtendit. Fruſtratū ecclesie nomē imposuit iudeo.
spelūca subdola? decipiēs:qz decepta iudeo qdē q
captes formā tuā sub specie aliena:quid te opponis:qd tm
te eroꝛnas:qd sub fimbrias tuas expandis:q te cōtra verā
spōsam eqre ꝓtēdis:nō te respicit sponsus qz nō est sponsa:
ʒ pulchrā te dicis esse:ꝛ de auro atqʒ oꝛnamētis plurimis
gl̄iaris:rūdet tibi sponsus. Forma pre filiʒ hoim species
fornicarie facta est tibi:irreuerēs facta es in oib⁹. Nā ſi di
xeris:qre:rūdet:qz sub specie cōponis te ꝛ mētiris spōsum
tuū esse me:spēs fornicarie facta est tibi: irreuerēs facta es
in oib⁹:nō sicut patrē appellās me ꝛ principē virginitatis
tue. Verba sunt xpi ꝓ ꝓphetā. Si ego essem ꝓiceps virgi
nitatis tue:seruares itegritatē sic tuā:sicut itegrā seruaui
matrē meā. Quia q nec ꝓncipē ✠ginitatʒ tue:nec patrē:nec
agnoscis eqlē:nec ego te agnosco virginē:noli te ampli⁹ ia
ctare esse qō nō es:agnosce turpitudinē tuā. Non es igitur
sponsa:qz nō es itegra. Fruſtra enim illū sponsum voces q
nō est tu⁹. Turpē enim viduā non accepit xps. Redi:redi:
redi:repudiata redi:pfusa redi: fpētinis fraudib⁹ violata
redi:non diuinitate celesti cōpōsita:ʒ humanis assertōib⁹
recōuēta redi:fallere temetipam potes. Mouit em ille quā
ḡrat:agnoscit em quā vocat:semp em viuit mater noueꝛa
qd te si supponis non potes excludere pulchrā. Nam cum
turpis sis ancilla:spēs fornicarie facta est tibi. Non em ser
uas vni viro fidē:q catholicā nō tenes vnitatē. Ille est spō
sus matrē ḡrit verā:q pie filios suos nutriat: nō turpē que
alienos fraudulenf occidat. Vide q sit hic mr̄ ✠a:q adhuc
tolerat suos filios pfectātē:toleratqʒ patiētiam:exhibet sui
spōsi si expectat auras libertatʒ vt vindicet ab eo et⁹ homi
litas:qm eā viri sui ꝛ obtinet charitas. Ipse est em q viuit
ꝛ regnat cū deo pre ꝛ cū spūsancto in secula seculoꝝ. Amē.

¶ In eadē vigilia sermo secund⁹ habetur supra
ad fratres in heremo. Sermo. xix. fo. xx.

¶ In festo natiuitatis saluatoris nostri iesu xpi.
Sermo.j. eternā et tēporalē natiuitatē distinguēs
et vtriusqʒ laudes eximias: sed precipue diuini
verbi preconia eleganter complectens.

Sermo. x

SAluator noster nat⁹ de pre sine die ꝓ quē factus
est oīs dies: voluit i terra habere natalē hūc diē
quē hodie celebramus. Quisquis in die miraris
eternū mirare poti⁹ ante omnē diem manētem:
omnem diē creantē:in die nascentē a malicia dei liberātē.
Adhuc mirare. Que peperit ꝛ mʒ ꝛ ✠go est. Que peperit et
ifans ꝛ ✠bū est. Merito celi locuti sūt angeli gratulati pa-
stores letati:magi imitati:reges turbati:paruuli coronati.
Lacta mater cibū nr̄m:lacta panē de celo venientē:ꝛ in pse
pe positū velut ꝓcoꝝ cibaria iumētoꝝ. Illic eū cognouit
bos possessoꝛ suū: et asin⁹ ꝓsepe dñi sui. Circūcisio sez ꝛ
ꝓputiū coherēdo lapidi angulari:quoꝝ ꝓmicie fuerūt pa-
stores ꝛ magi. Lacta eū q talē fecit te:vt ipe fieret in teq ti
bi ꝛ mun⁹ fecūditatis attulit cōcept⁹: ꝛ decus virginitatʒ
nō abstulit nat⁹: q sibi ꝓuʒ nasceret: ꝛ vtez de q nasceret:
ꝛ diē q nascerē elegit. Et ipse cōditāt qō elegit: vt ille die
ꝓcederet de thalamo suo q mortalib⁹ oculis posset videri:
ꝛ augmēto lucis annue se lucē mentiū venisse testari. Pro
phete cecinerūt ꝓditorē celi ꝛ terre in terra cū boib⁹ furuꝝ
angel⁹ annūciauit creatorē carnis:ex spūo in carne vēturū
Salutauit iohes ex vtero i vtero saluatorē. Symeō senex
deū agnouit ifantē. Anna vidua ✠ginē matrē. Hec sunt te
stimonia natiuitatis tue dñe iesu anteq tibi fluctʒ subditi
nerent calcāti: cederet imperāti: anteq vētus te iubente si
luisset: mortuus te vocāte vixisset: sol te mortē palliātē:
fra te resurgēte tremuisset: celū te ascēdēte patuisset: ārēq
ista ꝛ alia mirabilia tā tuuenilis tui corporis etate fecisses
Adhuc i manib⁹ mr̄is portabaris: ꝛ tā dñs orbis agnosce-
baris. Ipse puer paruul⁹ ex semie israel: ꝛ ipe nobilēs de⁹ Esa.vij.
emanuel. Que est illa nr̄a gnatio saluatoris q gignenti pri B
coetern⁹ est: qñ hāc gnationē ex ✠gie mūdus expauit quā
pia fides agnouit ꝛ tenuit: infidelitas autē irritit: superbia ru
muit superata? Quenam est illa gnatio: qz in ꝓncipio erat Joh.j.
verbū: et verbū erat apud deū: ꝛ de⁹ erat verbū? Sed qō est
hoc ✠bū: qō dicturꝰ antea nō silebat: quo dicto nō siluit q
dicebat: qō est ✠bū sine tpe: ꝓ qō facta sunt tota? Verbū qō initio
labia mul⁹ aput ceptū clausit vel finitū. Verbū qō initiū
nō habet ex ore loquētiū: et aperuit ora muto. Verbū qō
liguis gētiū disertis nō fit: ꝛ liguas ifantiū disertas facit.
Quenā est illa gnatio: cui pater mortēdo nō cedit qz nō ei
viuēdo ꝓcedit? Segregata ab oibus locoꝝ tēporūq; inter
uallis: ab oi distētione spacioꝝ: quā vel in dieb⁹: vel in cor- C
poꝛib⁹ sentire ꝓsueuim⁹. Leuemus ad eū quātū ipso aduꝛ
uante aiam nostrā possum⁹: si quo mō capere valeamus ꝛ na
tū non ꝓuentētē q gignit ꝛ gignētē nō subsequētē q gignit
patrē et filiū: nec pariter pres: nec pariter filios: et pariter
eternos. Nō vtrūq; generātē: nec vtrūq; nascētē: sed alterū
sine altero nō viuētē. Et patrē sempiternū genuisset filiʒ
sempiternū natū esse. Cogitem⁹ si valem⁹: si nō valem⁹ ere Act.xvij.
dam⁹. Nō est qō hic dicere volum⁹: ʒ tū nō lōge positū est
ab vno quoq; nr̄m. In illo em viuim⁹: mouemur ꝛ sumus.
Trāscēdam⁹ carnē nr̄am in q parētes ante filios viuūt qz
vt filios possent generare creuerūt: et filiis creſcētib⁹ ip̄i de
nescūt. Rondū natis filijs parētes vixerūt: qz ꝛ parentib⁹
mortuis filij victuri sunt. Trāscēdam⁹ ꝛ alias nr̄as partes
ꝛ ipse aliqd cogitādo qō secū habet scīedo: ʒ pīt amittere
obliuiscēdo: qz ꝛ nō habebāt antea nascēdo. Tacta corpo- Job.j.
ralia ꝛ tpalia ꝛ mutabilia trāscēdam⁹: vt videam⁹ sup oia
ꝓ quē facta sunt oia. Ascēsus nr̄i cordis est: qz ꝛ illō q ascen
dim⁹ ꝓpe est. Lōge aūt ab illo sum⁹: inquātū dissimiles su-
mus. Ascendit ergo ad eū sua filiitudo quā in nobis fecit e
refecit: quā nōdū pfecte palpitat i firmus a spectus: ꝛ ieſa-
bilē candorē lucis eterne non potest intueri. Cui⁹ ergo fil

Ebic.iiij Joan.j. gorem mentis acies nondū capit: generationem eius quis enarrabit? Sed verbū caro factū est: et habitauit in nobis.
D Hanc ergo generationem cuius hodiernum celebram⁹ diē hanc in qua dignat⁹ est venire per israel: ꝛ fieri emanuel no biscum de⁹ in carnis infirmitate: non nobiscū in cordis ini quitate: accedens ad nos ꝓ id qō assumpsit ex nostro ꝛ libe rans nos ꝓ id qō manſit in suo. Visitauit qppe dñs seruos suos ꝓ mortalem infirmitatē. Hanc ergo generationem cu: tus vtcūq; capax est humana fragilitas: non illā que sine tē pore manet: sine matre super omnia: sed istā que in tempore facta est sine patre inter omnia. Hunc virginis filium ꝛ vir ginū sponsū: de incorrupta matre nascentē ꝛ incorruptibili veritate fetantē: laudem⁹: amem⁹: adoremus: vt in ei⁹ mise ricordia de astutia diaboli fisi triūphemus. Diabolus ad nos decipiendos corrupta femina mente surrepsit. Christ⁹ ad nos liberandos incorrupta femina etiaʒ carne processit qui est benedictus in secula seculoꝝ. Amen.

¶ In eodem festo. Sermo.ij. In quo probatur sa
cre scripture testimōijs q in xpo est duplex natu-
ra diuina et humana: et subiunguntur bñdictiones
pariter et maledictōes bñ et male de sctā trinita
te et personarum pluralitate sentientium.

Ser.vj. E IN principio erat verbū: ꝛ verbū erat apud deū: ꝛ
deus erat verbū. Qui in principio erat itra se cō-
cludit omne principiū. Ex matre vero initiū sū-
Ebic.vij ꝓsit: sicut legim⁹ p Esaiam. Ecce virgo in vtero
accipiet et pariet filiū: et vocabitur nomen ei⁹ emanuel: qō
Joan.j. est interpretatum nobiscū de⁹. i. latēs in humana fragilita-
te maiestas. Sicut in ioanne euangelista legimus. Et ver-
Ezechiel. bum caro factum est et habitauit in nobis. i. in fragilitate
xxxiij. corporis nr̄i. Ite de marie virginis generatione. Et porta
erat clausa et non est aperta. Tanqʒ si interrogarek cur ap
ta nō esset: adiecit. Quia dñs trāsiuit per eā. Porta clausa:
id est signaculū pudoris immaculate carnis integritas. Nō
enim est violata partu: q magis est sanctificata ꝓceptu. Ite
de christi gemina dei hominisqʒ substantia. Et erunt (ait)
duo i carne vna. i. de⁹ ꝛ hō vn⁹ xps. Nō apls de xpo ꝛ eccla
i. de xpi corpore ꝓcepit intelligi: sicut ait. Et erunt duo in
carne vna. Ego aūt dico in xpo et in ecclesia. Nō aperte ex
posuit ad Romanos. Patres nostri ex quib⁹ xps ʒ carnē
Asserunt hominis: cōsequenter asserit proprietatem dei di-
cens. Qui est super omnia de⁹ benedictus in secula. Tā per
fecta hic filij enim ētia declarat: vt dici de patre maiora nō
possint. Nā si initiū haberet nō esset super omnia: sed inter
oia q ꝓditione facture intra initiū cōtinentur. Sed xps
qui eqlis est patri: nulla tēporis: nulla etatis lege cōcludit.
Euidēter et ad Philippenses apls duas xpi natiuitates/
et duas substantias ꝓdicat dicens. Qui cū in forma dei eēt
formā serui accepit. Quib⁹ regulis plena sunt volumia no-
ui ꝛ veteris testamenti. Similiter ꝛ Job ꝓdicat eximi⁹ ꝓ-
phetaꝛ. Et in carne mea videbo deum. Qō vō illo tpe ꝓphe
tauit: qñ xpi deitas habitu nre carnis induta est. ¶ Qz ergo
vt ꝓfati sum⁹. Verbū caro fctm est: ꝛ duos eē ꝓstat hoiez ꝛ
deū in carne vna: modo hō loquit patri: modo de⁹: mō visi
bilis ex matre: modo iuisibilis ex parte. Da ✠ba hois. Ipe
in euāgelio dicit. Filiʒ hois non hʒ vbi caput suū reclinet.
ostendat hic pauper filiʒ hois diuitias suas in gl̄ia diuini-
tatis. Sia (inqt) q pater hʒ: mea sunt. Nū dicit: omnia nihil
hic reliquit qō minus haberet a patre. Sia. i. vni⁹ deitatis
potentiam: substātiā: maiestatē. Quis eū minorē dicere nō
tremiscat: q se patri gnaliter ꝓ omnia veridicus testis exe
quat sicut de eo euāgelista ꝓnunciat. Ideo volebant eū lu
det interficere: qz prem suū dicebat deū: eqlē se facies deo.
Et ad philippenses. Nō rapinā arbitratus est esse se equa-
lem deo. i. equalitatem diuinitatis quā rebellis angelus a s
sumere voluit per rapinam: xps possedit ꝓ naturā. Ergo
credas ei: cū se i hois substātia ꝓfitef equalē. Loquatur fi
liʒ hois. Pr̄ (inqt) maior me est. Loqr̄ filiʒ dei. Ego et pa
uū sum⁹. Quasi homo esurit: quasi de⁹ dnqʒ milis esurien
tū dnqʒ panib⁹ obsecro creature sue eratiat. Quasi hō i cru
ce pēdet: qñ in paradisum de cruce latronē gestis ꝓ omnez
mundū loquētib⁹ introducit dicens. Amen dico tibi: hodie
mecū eris in paradiso. Quo tēpore corpꝰ dñi i tumulo fuit
aīa in inferno: diuinitas in paradiso: in celo ꝛ vbiqʒ intra se
omnia supeminens sue maiestatis immensitate cōplectēs.
Scōm hominem minor dicitur: qñ cōprehendit: flagellat:
crucifigit: mozit: sepelit. Scōm deū ꝓ virtutē resurrectōis
in celestia sublimat. Quasi hō suscepta morte qñ deus sup
morte. Scōm hāc regulā modo pauper ē: modo diues: mo-
do minor: modo eqlis: mō dñs: mō seruus. Tūc ergo minor
credatur pre: qñ angeloꝝ cōditor paulominus ab angelis
minorat: sicut in octauo psalmo legim⁹. Minorasti eū pau- Ps. viij
lomin⁹ ab āgelis. Tūc ergo patre minor dicat: qñ serui for Phi.ij.
mā suscepisse ꝓscribit: qñ et matre iunior inuenit: qñ ipse ō
se in vicesimoꝛmo psalmo dicit. Foderunt man⁹ meas ꝛ pe Ps. xxj.
des meos: dinumerauerunt oia ossa mea. Qz aūt minor pa
tre ꝑm carnē ꝛ ꝑm boiem nūcupet: innumeris scripturarū
testimonijs declaratur. De ei⁹ diuinitate ita ad Titū apls Titū.ij.
dicit. Apparuit gratia dei saluatoris nostri. Et iterū expe-
ctātes beatā spē: ꝛ aduētū gl̄ie magni dei ꝛ saluatoris nr̄i ie
su xpi. Immane ptaculū ē vt ꝓ ifidelis hominis blasphemi
as minor esse dicat: quē magnū deū ipsa ✠tas ꝓfitef. Nā ꝛ
Thomas apls in euāgelio Joannis vbi post resurrectōez
corpus hois crucifixi ꝓ clauoꝝ signa cognouit: deū q intra
hominē latebat apt̄ca ꝛ euāgelica auctoritate cōfessus est:
ita dicēs. Dñs me⁹ ꝛ de⁹ me⁹. Si fides assit: aperta est ratio Joan. xx
qua xps nunc minor: nūc equalis patri sacris voluminib⁹
asseratur: sicut ipse de se dicit. Ego primus et nouissimus. Apoca.j.
Indubitanter agnosce q ꝓtorem nō potest habere q ꝑm⁹
est. Ite Ego sum alpha et o. Et sicut alpha litterā nulla ꝑ Apo.xxij
cedit: ita et filiū dei nulli secūdū ꝓstat esse: qz de⁹ est. Quid C
rīdebimus eis q spiritum sanctū aut minorem dicunt: aut
(qō scelerati⁹ est) ministerialem magis q̄ deū abrupta ipie
tate ꝓnūciant? Quō creatura ōr: q dñi creatoꝛ ex maria cō
probat: sicut legim⁹. Cōcept⁹ ō spūsctō: nat⁹ ex maria ✠gi- Luce.j.
ne? Christ⁹ enī nō de subſtātia spiritussancti: ʒ de potētia:
nec ḡnatōe: ʒ iussione ꝛ bñdictione cōceptus est. Et sicut a
pre ita etiā a spiritusancto ad redēptionē nre malitie destia
tus est: ipso de se per Esatā loquente. Misit me pater ꝛ spi-
ritus ei⁹. Si spiritussanctus minor credit: quō se filiʒ sicut
a pre: ita et a spūsancto missum esse testat? Spūssanct⁹ ipse esa. xlviij
locut⁹ est in apls: ipse efferbuit i in ꝓphetis: dicēte dō apls
Petro in epla sua. Nō (inqt) ex hoīb⁹ aliata est ꝓphetia: ʒ .ij. Pet.j
spiritusctō inspirati locuti sunt sancti dei homines. Et sal-
uator in Matthēo ita ait ad discipulos suos. Non vos estʒ Mat.x.
q loqmini sed spūssanct⁹. Silr ꝛ Dauid plen⁹ spiritusancto
qs ꝓ eū loqrek: manifestꝰ voce denūciat dicēs. Audiā qd lo Psalm.
quatur in me dñs de⁹. Hec est inquā via lucis: cuius in cō lxxxiiij.
fessiōe aperiſ ostiū salutʒ. Itaqʒ q in hāc pfessionē ḡrediūr
beatitudinem et⁹ adipiscuntur. Beatitudo ei qui confitek
deū patrē ꝛ filiū ꝛ spm sctm. Beatitudo ei q cōfitek solū deū
prem ꝛ filiū ꝛ sctm spm. Beatitudo ei q ꝓfitek vnū oīpoten
tē deū patrē et filiū et sctm spm. Beatitudo ei q ꝓfitek vnū D
summū deū patrē ꝛ filiū ꝛ sctm spm. Beatitudo ei q ꝓfitek
vnū deū prem ꝛ filiū ꝛ sctm spiritū sempiternum esse. Beati
tudo ei qui confitek indiuisam substantiā eē prīs ꝛ filij ꝛ sā
cti spūs. Beatitudo ei q nihil addiderit vel minuerit i vni-
tate nature patris et filij ꝛ sancti spūs. Beatitudo ei q ꝓfi-
tek oia bona fctā fuisse a patre ꝛ filio ꝛ sancto spū. Bītudo
ei q cōfitek vnā eqlitatē i sēpitna plenitudine deitatʒ eē pa
tris ꝛ filij et sctī spūs. Beatitudo ei q ꝑm singula noīa trini
tatis id est prīs ꝛ filij ꝛ sancti spūs ꝓprias tm personas di
stictas esse ꝓfitef. Nō oportuit nos ondere eis q̄s edent vie
sue fruct⁹: maledictiones oim male credētiū: sicut scriptū ē
Maledict⁹ ois q non obaudierit ✠ba libri hui⁹: vt faciat Deutero.
ea in corde suo. Maledictus q prīs ꝛ filij et sancti spiritus xxvij.
vnā sempiternā substātiā esse nō confitek. Maledict⁹ q ꝑm
tres ꝓsonas tres diuisas substātias esse ꝓfitef. Maledict⁹
qui tria principia eoꝝ esse cōfitek. Maledict⁹ q solū verū
deū patrē: ꝛ vnicū verū deū filiū: ꝛ vnicū verū deū sanctū
spm nō ꝓfitek. Maledict⁹ q vnicū nomen in deitate trinita-
tis esse nō ꝓfitef. Maledict⁹ q indiuisam deitatē patris et
filij ꝛ sancti spūs nō ꝓfitek. Maledict⁹ q ꝓpria noīa perso-
narum tres deos: aut tres dños: aut tres spūs ꝓfitek. Male
dictus q ꝑm singulas ꝓsonas trina noīa tm distincta prīs
et filij ꝛ sancti spūs nō ꝓfitek. Maledict⁹ q vnā ꝓsonā eoꝝ

esse ꝓfitek. Waledict⁹ q̄ quẽ patrẽ dicit:hũc eundẽ ꝛ filium esse designat. Waledict⁹ q̄ patrẽ natũ:aut incarnatum aut passum esse cõfitek. Waledictus q̄ inenarrabiliter filiũ ꝛ ve renatũ de substãtia ꝑis esse nõ ꝓfitetur. Waledictus qui hãc natiuitatẽ factã vel creatã vel cõditam esse confitetur Waledict⁹ q̄ verũ filiũ dei ex voluntate tm̃ dicit esse:ꝛ non poti⁹ de natiuitate. Waledict⁹ q̄ dicit:erat tempus qñ non erat fili⁹. Waledictus q̄ hanc natiuitatẽ ex nullis extãtib⁹ nõ cõfitek:qđ greci ἐξ οὐκ ὀντων appellant. Waledict⁹ q̄ diuinitatẽ filij dei dicit initiũ habere de tempore:ortum ex nihilo:nomen quasi adoptiõis ex altero. Waledict⁹ q̄ vnum de vno:filiũ de patre generatũ non cõfitek. Waledictus qui impassibiliter filiũ natũ de patre non cõfitek. Waledict⁹ q̄ dicit fuit aliq̄n pater sine filio. Waledict⁹ q̄ non cõfitek añ oẽ principiũ vel initiũ semp fuisse filiũ cũ patre. Waledict⁹ qui imortalem deitatem filij dei nõ confitek. Waledictus q̄ de sempiterno filio dicit:nõ erat añq̄ de maria nasceret.

6 Waledictus qui vnitam deitatẽ ꝑis ꝛ filij et sancti spirit⁹ ex charitate concordie tm̃ esse ꝓfitek:et non magis ꝑ hãc ipsã vnitam diuinitatẽ. Waledict⁹ q̄ vnitã deitatẽ i tres has psonas esse nõ cõfitek. Waledict⁹ q̄ aduersus vigorem censure diuine scripture hũc deũ verum spm̃ paraclytũ. aut filiũ ꝑis vl̃ certe facturã vsurpat debere ꝓfiteri. Waledict⁹ q̄ filiũ dei verũ et hoiem vex de maria virgine nup natũ ꝑ nr̃a salute nõ ꝓfitek. Waledict⁹ q̄ filiũ dei hoiem ꝑ nr̃a salute ꝓfitek. Waledict⁹ q̄ deũ dei filiũ sẽpiternũ de assũptiõe hois per hoc principiũ habere assignat. Waledict⁹ q̄ deitatem eius passam esse cõfitetur. Waledict⁹ qui incõparabilem deitatẽ trinitatis ꝓprie ad hominis lineamenta esse cõfitek:dum scriptum inueniam⁹. Quia nõ sit illi similis q̄ deus in celo sursum et in terra deorsum.

¶ In eodem festo. Sermo.iij. In quo qualiter in natiuitate dñi debemus deo vouere et reddere a peccatis abstinendo:splendide deducit.

Ser.vij. A Rogo vos fres charissimi:vt libentꝫ aiã sermones quos dñs dabit suscipiatis in hac dulcissima die in qua compunctio etiã infidelibus venit in qua mia tangitur impi⁹:veniam sperat compũct⁹:reditum non desperat captiuus:remediũ desiderat vulneratus in qua nascitur agnus:q̄ tollit peccata mundi. In cui⁹ Joh.j. natiuitate q̄ cõsciẽtiam purã hz dulci⁹ gaudet:q̄ miserã attẽti⁹ timet. Qui bon⁹ est affectuose orat:q̄ peccator deuotissime supplicat. Dulcis dies:vere dulcis:ꝛ cunctis penitentib⁹ veniã portans. Promitto vobis filioli ꝛ cert⁹ sum:qr̃ i hac die si q̄s ex corde penituerit:ꝛ ad vomitũ peccati reuersus non fuerit:quodcũq̄ petierit dabit ei:tm̃ in fide non dubitet:delectationem non repetat. Hodie totius mundi peB catum tollit:ꝛ peccator desperat:Sed videte qualis debet esse penitẽtia:qr̃ multi assidue se dicunt esse peccatores:ꝛ tm̃ adhuc illos delectat peccare. Professio est:non emendatio Accusat aiã:nõ sanat. Pronũciat offensa non tollit. Penitentiã certã nõ facit:nisi odiũ peccati ꝛ amor dei. Nñ sic penites vt tibi amarus sapiat in animo q̄ ante dulce fuit in vita:et q̄ te prius oblectabat in corpore:ipm̃ te cructat in Psalm. l. mente. Jam tunc bene ingemisc̃is ad deum et dicis. Tibi soli peccaui:et malũ coram te feci. Bene tibi soli peccasti: qa nullus hoiꝫ sine peccato:ꝛ iõ tibi soli peccasti:qr̃ nullus est sine pctõ. Da dñe miam misero:q̄ tãdiu pepcisti criminoso. Inclinet ad remediũ hũilitas penitentis:quẽ ꝑmouere nõ potuit diuturnitas peccatoris. Dic illi i fletu cordis:aspice ad infelicẽ pietas immensa:respice crudelẽ misericordia publica. Desperat⁹ ad oipotẽtẽ vẽto:vulnerat⁹ ad medicũ curro:serua pietatẽ manuetudinis:q̄ tãdiu suspendisti gladiũ vltionis:dele numerositatẽ criminũ multitudine miseC ricordiarũ. Ista est filioli vera penitentia:qñ sic puertit q̄s vt non reuertat:qñ sic penitet vt nõ repetat. Sane videam⁹ aliq̄ vestrũ formas ꝛ virtutẽ animoꝝ exercẽtes:q̄ in ista die x̃ba mea ꝑ sua salutie sic audiant vt viriliter mollia vitia abijciant tanq̃ q̄ pugnat. Reuera forti⁹ pugnat: q̄ cõtra se pugnat. Aperiãt aures suas ad ꝓcepta x̃pi:q̄ fortasse patiẽtur hucusq̃ ad audienda ludibria. Apiant oculos suos ad nitorẽ:q̄ hucusq̃ ad ignominiã patuerũt. Lõpugat penitẽtis criminũ:quos hucusq̃ trãspũxit delectatio voluptatũ.

Erigat adiũcta virt⁹ quẽ vitia ꝓstrauerũt. Aperiãt medicamẽto nares suas:qb⁹ illis fetent cõsuetudo peccati. Aperiat ille oculos cordis vobis:q̄ hodie ꝓpter nos dignat⁹ ꝛ nasci:vt videatis illud quod putatur dulce modo saris esse in brcuitate tẽpor:q̄ amarũ erit in ignẽ eternum:q̄ grauis et ꝑpetua pena puniẽda erit brcuitas delectationis. Delectatio occidit ꝛ preterijt:vulnerauit et transiuit:miserũ fecit et abijt:infelicẽ reddidit et reliq̄t. Nñ spectosus est aiã nitor q̄ felix cõsciẽtia bonis operib⁹ plena. Si beatũ se credit q̄ b̃ possidet qđ dimissur⁹ est post mortẽ q̄ secur⁹ est q̄ illud ꝑ miũ sperat qđ nũq̄ amissur⁹ est ꝑ eternitatẽ. Si poena est q̄ mũdo iperat: q̄ beat⁹ q̄ deũ in ꝓscientia portat. Et ideo dulcissimi filij cõcupiscite mũdicia cordis:habete dilectionem det ex ꝓmi: Pcccatores dimittite ꝛ dimittet vobis. Luc.vi. D Justi non peccetis:vt ꝑmaneat x̃ps in vobis. Que cum ita sint:videt mihi charissimi vt nascenti dño ꝛ redẽptori nr̃o Pſ.lxxv vota ꝑmittamus hodie ꝛ reddamus:sicut scriptuꝫ est. Bouete ꝛ reddite dño deo vr̃o. Nos dulciter et cõsidenter voueam⁹:ille dabit possibilitatem vt reddere possimus. Nos tñ q̄cq̄d illi ꝑmittim⁹:de illo sperem⁹. Et fortasse interrogatis me q̄d debeatis hodie vouere ꝛ reddere. Sunt enĩ maiti q̄ vouẽt:alius pallã:ali⁹ oleũ:ali⁹ cerã ad luminaria noctis:ali⁹ vt vinũ nõ bibat ꝑ aliq̄t annos:ali⁹ vt ieiunia certo tẽpore faciat:ali⁹ vt carnes non comedat. Non est istud votũ optimũ nec perfectum Adhuc melius volo. Nõ eligat de⁹ nec speciẽ tuã:nec oleũ tuũ nec ieiuniũ tuũ:ſz hoc qđ te hodie redemit:ipsum offer:hoc est animã tuã. Ers̃ intergeS mẽ:qũo aiaz meã quã ipse habet i potestate offerã? Et ego respondeo tibi:quõ Moyb⁹ sanctis:cogitationib⁹ castis opib⁹ fructuosis. Auertendo a malo:et cõuertendo ad bonũ. Nãdo vitiũ:amãdo deũ:diligendo ꝓximũ:ipẽdendo miaz miserꝫ:qr̃ ꝛ nosipsi miseri fuim⁹ añq̄ redimeremur Dimittendo illis q̄ in nobis peccãt:qr̃ ꝛ nos oẽs sub peccato fuim⁹. Superbiã calcando qr̃ ꝑ superbiã ꝓim⁹ hõ deiect⁹ est. Abijciendo inuidiã:qr̃ per inuidiã decepit diabolus genus humanũ. Que cũ ita sint:erigite aiãs vr̃as:ꝛ nullus sit siue liber:siue seru⁹:siue ingenu⁹:q̄ nõ hodie deo votũ offerat simul et reddat:qr̃ nimis misꝫ ẽ vt deo aliq̄d nõ offeramus de nostro:q̄ aiam suã ꝓ nobis posuit:ꝛ ꝓpter nos cũ esset eter⁹ carnẽ suscepit. Hũc itaq̄ q̄cũq̄ trã cõtra alterũ tenet:tm̃ ꝑpt amorẽ dei dimittat:et obtulit votũ. Si q̄s cõsueuit iã longa diuturnitate in luxuria volutari:resipiscat aliq̃n:et excutiat sordes suas ꝑ cõfessionem:ꝛ clamet deo de suo i oratiõe secreti⁹ ad dñm. Pijssime dñe:misericordissime de⁹:sufficiat mihi qđ hucusq̄ peccaui:q̄ ꝓpositũ est toribus carnis mee satisfeci:iã nũc te inspirãte vouco mea nequtia mea conuersurũ. Cũ hec fecerit et iste obtulit votũ. Si itex inuidia tenet fres:ꝛ felicitate illi⁹ aut actione prospera nõ delectat qđ est pctm̃ vsq̄ ad mortẽ: ꝑmittat et ipe in corde suo meditaturus se potius actibus bonis q̄ liuorem cum habiturum. Et cũ fecerit:ꝛ ipse obtulit votũ. Si quis vero sibi conscius est de homicidio:indicet sibijpse i corde suo penitentiã:et vindicet in seipsam maiã conscientiam:ꝛ statuat sibi añ deũ cruciatũ penitẽtie ꝛ ꝑpacitũ: ꝛ plenũ aim veneno quẽ añ ꝑfusio sanguis ꝓrimi sauciauit:ꝛ cruciet per abstinẽtiã ꝛ hũilitatẽ:ꝛ cõicare nullaten⁹ ꝑsumat:vt nõ deꝑplicit se infelix dãnet:dũ in corde criminũ horroribꝰ pleno sacratissimũ corꝑ⁹ dñi piculose ꝑsumit accipe. Quod si q̄s se talem agnoscit:ꝛ hec fecerit ꝛ ipse offert votum. Si quis forte vt assolet detrahere semp consueuit:ꝛ alioꝝ actiones obloq̄ nec suas respicere:voueat hodie deo i corde suo detrahere. Hucusq̄ de alijs dixi:me nõ inspexi:ego erã miserior ceteris alios miseros existimabã:ꝛ iõ nunc sufficit quod peccauit lingua mea:amodo emendare delibero. Ecce q̄ hec facit et fert votũ. Si q̄s crudelẽ se sentit misericordiã animi vouet deo. Si q̄s ſpbũ:voueat humilitatez. Si q̄s vino nimiũ est dedit⁹? sobrietatẽ voueat. Si q̄s sentit suo peccauit:veniam petat:ꝛ si ille non sapuerit petere:ille tamen dimittat Et cũ hec oĩa feceritis charissimi:offertis deo votũ placitũ et q̃ſi remuneratis x̃pm. Et post hec veniet vobis b̃dictio et vota vestra offerunt añ tribunal x̃pi. Et sicut dixit saluator Monumentũ vestrũ non accipiet obliuionẽ. Et vicem de vobis. Ecce populus me⁹ quem acquisiui sanguine meo saturauit me votis:impleuit me oramentis. Ego ero eis q̃ dominent:ꝛ vt vos seruiatis. Bene seruite ꝓpter deũ q̄ de bono seruitio mercedẽ habebitis. Si boni fueritꝫ:meliores eritis dominis malis:q̄ apud deũ aĩa vniuscuiusq̄ non est discernenda nobilitate sed opemec genere ſz actõe. Jõ nũc ad oẽs mihi ſmo fuit:q̄ x̃ps ꝓ oib⁹ moꝛtu⁹ est. Et ideo seruate q̄ dixi:vt de vobis fructũ habeã:ꝛ vos oẽs in celestib⁹ hoꝛreis vbi frumenta ꝓgreganda sunt misericors dñs itro Ij. Cor.v. mittat:qui viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

¶ In eodem festo. Sermo.iiij. In quo dicit hui⁹ noue natiuitatis signũ oli ꝓphetatũ fuisse filiũ=q̄s dei factum filiũ hominis suscipiẽs qõ non erat et manens quod erat:et cetera plura.

Ser. vij. A Odie fratres dilectissimi celebramus dñice natiuitatis diẽ. i. dñi nostri iesu x̃pi:q̄ cũ eq̃lẽ trinitatem cũ patre possideat:q̄ cũ celũ/terrã/ ac maria ꝛ omnia q̄ in eis sunt pari cũ patre virtute firmauerit in nouissimis ꝑ hoiẽ homo nasci ex homĩe dignat⁹ est:sic nostrã suscipiendo naturã vt nõ ꝑmutaret suã. Permanẽte eñ integro diuinitatis statu:assumpsit hominẽ dei filius nec amisit qđ erat ſz sociauit sibi qđ in ipso añ nõ fuerat. Inuisibilis q̃ ſz visibilẽ suscepit homĩnẽ:imortalis mortalẽ:impassibilis passibilẽ:et vt totum breuiꝫ ꝓprehendã:de⁹ hoiem. Quicqđ q̃ infirmitatis legimus in x̃po. i. q̄ esuriuit/q̄ doluit/q̄ etiã mortẽ ꝑ peccatis nr̃is sustinuit:suscepto hoc ꝓ salute nr̃a homini deputem⁹ salua illi⁹ qđ suscepit. i. verbi dei reuerẽtia:q̄ ita humanitatem diuinitati sue iunxit:vt eã post passionẽ impassibilẽ faciat:non añ vt fieret qđ cogitari scelus est: diuinitas ipsa passibilis. Nã et si in dei filio ex diuinitate ꝛ hũanitate vna B persona est:cũ tñ audis natũ ex hoiẽ dei filiũ:noli cõem hũc ibi credere natiuitatis exortũ:quo ex opere ꝓtulit qđ qđẽ a deo est cõstitutũ vt humanitas propageť. Aliter inq̃ ibi fuit humanitatis exortus lõge a nr̃a natiuitate diuersus. Nã et si in eadẽ qua nos naturaliter sum⁹ veritate carnis natus est x̃ps:non tamen in eo quo nos more ꝓceptus et natus est de piugio. i. vnde ceteri exorti sum⁹:licet oẽs ꝓcreẽtur homines. Nã et mirabiliter procreatus est. Legitima illa cõmixtio hominis homini qdem:licet iuxta diuinam auctoritatem culpa non vacet:non tñ etiã gl̃iosa ẽ. In x̃pi vero natiuitate sine cõmixtione ꝓpagatio oĩ prorsus gl̃ia ꝛ honore cumulat. Dñs itaq̄ nr̃ ihesus x̃ps ab ordie natiuitatis excepto:hõ ver⁹ ꝓcreat⁹ ex virgine est:eodẽq̄ oipotentie signo ꝓcept⁹ ꝛ nat⁹:x̃gine habuit matrẽ cũ portarek in vtero x̃ginis:ꝛ cũ ex vtero funderet. Nec tñ ista natiuitas ꝓtulit dãnauit ſz potẽtiã diuinitat⁹ honorauit. Oli huius C noue fecũditatis signũ. Esaias ꝓpheta ꝑdixerat. Jõ (idt) dabit dñs ipse vobis signũ. Ecce virgo in vtero ꝓcipiet et Esa. vij. pariet filiũ:ꝛ vocabit nomẽ ei⁹ emanuel. Q̃ signatissime ꝺ x̃po dño nostro ẽ ꝓphetatũ. Emanuel enĩ interꝑtat nobiscũ de⁹. Ergo saluator noster ab effectu rerũ ẽt hoc nomẽ accepit vt vocarek nobiscũ de⁹ ẽ. Et ipse tũc de⁹ cũ oib⁹ nobis esse dignatus est:qñ suscepit hanc carnẽ:vt ꝑ hominẽ q̄ visibilis erat de⁹ q̄ invisibilis est conuersari viderek in terris. Sic enĩ hieremias prophetа ꝓmiserat dicẽs. Hic ẽ de⁹ nr̃: Baruch. iij. et nõ estimabit⁹ alius ad eũ. Sic adiuenit oẽm viã disciplinẽ et tradidit illã Iacob puero suo:ꝛ ⁊sr̃l dilecto suo. Post hec in terris visus est ꝛ cũ hominib⁹ ꝑuersat⁹ est. Qñ ꝛ ipe dñs ad discipl'os suos in euãgelio dicit. Tãto tpe vobiscũ Joh. xliij sum ꝛ nõ cognouistis me. Qui videt me videt et patrẽ meũ et reliq̄ q̄ sequunt. Talia enim dei filius ꝑ assumptũ hoiem opera faciebat:vt ex ipsa opeꝝ claritate ꝛ patris simul et filij diuinitas noscereť. Qõ si diligẽter respiciamus ad cãm ꝓpter quã dñs totũ hoc sacramentũ suscepti hois ꝛplere vt gnat⁹ est:tũc vere obtinebim⁹ nobis illud ꝛpletũ ẽ ꝓpheticũ. Duplex enim principaliter cã est ob quã dei filiꝰ fact⁹ D est filiꝰ hoiꝭ. Una est vt ꝛz hoiem oĩs patiendo ꝓ nobis:a pctõr nos vinculis liberaret. Sic eni Esaias ꝓpheta ꝑdi- Esa. liij. xerat. Hic pcta nostra portauit:ꝛ ꝓ nobis dolet. Et rursus Ipse aũt vulnerat⁹ est ꝓpter iniquitates nostras ꝛ infirmatus est ꝓpter peccata nostra. Eruditio pacis nr̃e in eo. Liuore eni ei⁹ nos sanati sumus. Altera vero causa ẽ oñice passiõis:vt nos quos sanguine suo redemit a vitijs atq̄ criminib⁹:non solũ doctrine auxilio ꝛ gr̃e:sed etiam exemplo

suo ad studiū sanctitatis accẽderet ne nos vt mõ ꝓcipitẽtẽ
dñz sz ẽt exẽplo suo ad virtutũ fastigia ꝓuocãtẽ: matore ala
critate seq̃remur: ꝛ iustissimũ dñm ac piũ pfez: fz sniã beati
petri: filij imitatione colerem⁹. Sic enim beat⁹ petrus ait.
1. Pet. ij. Christus passus est ꝓ nobis: vobis relinquens exẽplum vt
seq̃mini vestigia ei⁹: q̃ peccatũ nõ fecit: nec dol⁹ inuẽt⁹ est in
ore ei⁹. Qui cũ malediceret nõ maledicebat: cũ pateret nõ
cõminabat. Tradebat aũt iudicãti se iniuste: q̃ pctã nostra
ipe ptulit in corpore suo sup lignũ: vt peccatis mortui iusti
tie viuamus. Prestet aũt dñs nr ihesus xps ꝛ gra ei⁹ adiuti
ad vestigia ei⁹ seq̃nda ꝓperetis: et peccatis oĩb⁹ ac vitijs
mortificati: ad sola viuatis opera iusticie exercenda: gras
agẽtes patri deo cui est gloria et iperiũ: ꝛ dño nro ihesu xpo
et spiritusancto in secula seculorum. Amen.

¶ In eodẽ festo. Sermo. v. In quo dicit q̃ xpi na
tiuitas innouat species incipientis seculi: etiam
q̃ nascẽdo non decedebat vt matri ꝓiceret virgi
nitatem qui nobis afferebat salutem.

Ser. ix. A
Gen. j.
Gen. iij.
Gen. ij.
Luce. j.
Hie. xxxj.
Luce. j.

Regimus et fideliter retinem⁹ q̃ sub ipso princi
pio nascẽte mũdi i primo hoĩe fecerit nos de⁹ ad
imaginẽ ꝛ similitudinẽ suã. Ecce i hac die mutata
vice fact⁹ ẽ de⁹ ad imaginẽ ꝛ similitudinẽ nr̃am.
In ꝑmis ꝺ suis meliora ꝓtulit. In secũdis de nr̃is iferiora
suscepit. Per interdicte arboris gustũ ꝑmi hois incauta
fragilitas tẽtauit appetere abitiõe dãnabili dñi sui diuini
tatẽ: psuadẽte diabolo et dicente. Si de ligno hoc gustaue
ritis: aperient oculi vestri: ꝛ eritis sicut dij. Jdeoq̃ agnosca
mus pij patris admirabilẽ bonitatẽ. Homo solliciterãte ini
mico: de⁹ eẽ voluit ꝑ suphiã: ꝛ de⁹ hõ fact⁹ est ꝑ miaz. Jnno
uak in nob q̃dãmõ ꝑ xpi diuinitatẽ species illi⁹ antiq̃ ꝛ ici:
ptẽtis seculi: q̃si ꝑm⁹ ad ã de limi materia figurak. Ecce ẽt
nũc scõs adã q̃si de intacta ac rudi terra virginis de carne
formak. Ecce inq̃ iterũ cessantibus nature legib⁹: nou⁹ hõ
in nouã vitã solo deo operante pficit. Promittit ẽ fili⁹ vir
gini ꝑ visitationẽ spiritussancti. Qui nõ mirũ si sine corru
ptione nascit: q̃ de sanctificatione suscipit. Nõ enĩ decebat
vt qui nobis afferebat salutẽ: soli mri ꝓriperet dignitatem
Spũs (iq̃t) sctũs supueniet in te. Dignũ plane erat: vt rega
li onustãda ptu pri⁹ celesti regis sanctificarek igressu. Tñ
dñm ꝛ saluatorẽ nr̃m nõ tõ simplicẽ hoĩem credamus: q̃ ex
hoĩe nasci videm⁹. Fas non est vt nõ de⁹ credak: cui decen
suro ad terras a deo habitaculũ ꝓparak. Diuia itaq̃ ope
rãte potẽtia credẽtis viscera fecũdãk: et i ligno mortali vi
te arbor insertur: et portans in se oĩa ẽt⁹ ab infirmitate por
tak: ꝛ q̃ terra/mari/celoq̃ nõ capik: intra vnius corpusculi
mẽbra suscipik. De creatura sua creator oĩm ꝓcreak: ꝛ de ri
uulo suo fons magn⁹ exorik. Radix oĩz de virgulto suo na
scik: ꝛ vitis ꝛa palmitis sui fructus efficik. Adest ecce exo
ptatissimus dies: gra geminata resplendẽs: cãdore q̃dẽ cõ
sueti luis illustrat⁹: sed ꝓcipue radiãt⁹ veri fulgore cozusc⁹
O dies oĩm nouitas: lucrũ luc⁹/ ꝛ dispendiũ cecitatis
in quo etern⁹ sol de sũma altitudine claritatis ꝑne descen
dẽs: vulue virginal' aditũ reserauit: et tot⁹ mũdi caliginẽ
fulgida cozuscatiõe repulsit. Ducite fideles xpi festiuissima
gaudia: res nobis hodie pfecta est noua q̃ oliz fuerat repro
missa: vt sine virginis detrimento pudoris filium lactarẽt
vbera genitricis. Hec illa ẽ nouitas Hieremie ꝓphete va:
ticinio nũciata. Faciet (inq̃t) dñs nouũ sup terrã. Et quasi
quãdã lucernã hui⁹ obscuritat' accedẽs: ꝓtinuo subiecit.
Femia circũdabit virũ. Hoc est (iq̃t) nouũ q̃ sup terrã di
co oĩz eẽ facturũ: q̃ femia circũdabit virũ. Aduertite ffres
ꝛ me poti⁹ vro intellectu ꝑcedite. Femina (iq̃t) circũdabit
virũ. O femina sup feminas bñdicta: q̃ ꝛ virũ nõ cognouit:
et virũ in vtero circũdedit: q̃ pcubitu carnali nõ tãgik: ꝛ tñ
carnea ple de spiritali semine ꝛtulak. Circũdat maria vir
ãgelo fidẽ ꝺãdo: q̃ eua pdidit viz serpẽti psẽtẽdo. Faciet
(inq̃t) dñs nouũ sup terrã. Et igit exhibẽde huius noulta:
tis xps aduenit: celestis ad virginẽ ꝓmittit nũci⁹. Salutat
ãgel⁹ puellã viri salutatõis ignarã terrek virgo nouitate ꝛ
boz. Ad quã ãgel⁹. Ne timeas (iq̃t) maria: iueniſti ei gras
apud dñm. Ne (inq̃t) ad ꝓspectũ meũ mr̃ dñi mei terrearis:
ego cõceptionis tue minister aduenĩ: ipse me misit ad te q̃ ẽ
nascitur⁹ ex te. Jpse tibi ꝑ me annunciat gaudium: cui pla
cuit in vtero tuo cũ hũana natura mysticũ sortare ꝓuisũ.
Jnueniſti gratiã apud dñm. Ecce cõcipies ꝛ paries filiũ:
nõ cuiuslibet meriti hominẽ: sz totiⁿ mundi saluatorẽ. Ne i
quit timeas. Abijce abs te oẽm metũ seculi: q̃ ꝓceptura es
gaudiũ mũdi. Reuolue maria ꝓphetic̃a lectionẽ. Recẽ enĩ
te scientia diuinoꝝ põt ꝓterire libroꝝ: q̃ ipam plenitudinẽ
paritura est ꝓphetaꝝ. Recole in libro Esaie ꝓphete xpine
quã legisti: ꝛ gaude q̃ tu esse meruisti. Tu ibi ꝑsignata es Esa. vij.
xpo: tu ecce cõcipies in vtero: nõ ꝺ viro sz de spiritu sancto
et guida ers: ꝛ incorrupta manebis. Paries filiũ: et ꝛginita Luce. j.
tis non patieris detrimẽtũ. At illa. Ecce (inq̃t) ancilla dñi B Pũ. xviij
fiat mihi fm verbũ tuũ. Mox igit angel⁹ virginis accepto
ꝑsensu celestis regiõis accolas repetiuit. Et ecce subito se
cretũ xpis ineffabil' potẽtia penetrauit. Intrat artifex mũ
di ãgustias vẽtr̃i hũani: efficit guida mr̃ intacta: ꝛ ecce tan
q̃ sponsus de thalamo: maria xps ꝓcedit ex utero. Occulta
tur in mẽbris infantis potẽtia matestatis: de⁹ pẽdet ad vbe
ra genitricis. Pãnoꝝ vilitũ sqlore ꝓtegit: durissimi suffert
ꝑsepis angustias: et totũ misericors humiliter patit: dñus
mũdus qui perierat liberaret. Obtã ifãtia ꝑ quã nr̃i gnia
vita est reparata. O gratissimi delectabilesq̃ vagitꝰ: ꝑo
strid oꝝ dentiũ eternosq̃ plorat⁹ euasim⁹. O felices pẽsi
q̃b⁹ peccatoꝝ sordes extersimus. O ꝓsepe splendidũ: i q̃ nõ
solũ tacuit fenũ aialiũ: sz cib⁹ inuẽt⁹ ẽ ãgeloꝝ. Lacta maria
creatorẽ tuũ: lacta panẽ celi: ꝓciũ mundi. Postremo tu illi
vt mr̃ tpalẽ ministrat substãtiã: vt ipe nobis et tibi vna cũ
ꝑre ꝛ spũsctõ vitã tribuat sẽpiternã. Ob ipe ꝑtare dignek: q̃
cũ patrẽ ꝛ spũ sctõ viuit et gl'iat de⁹: ꝑ oĩa scla scl'oꝝ. Amẽ.

¶ In eodẽ festo. Sermo. vj. In quo dicit q̃ hu⁹
diei gaudia nullus dignis laudib⁹ predicare po
test. Exponit etiã illud euangelicũ: et vocabis no
men eius emanuel.

Ber. x. A

Tãs tantaꝝ rex verboꝝq̃ copia istruct⁹ exilitat
q̃ hui⁹ diei gr̃am dignis possit laudib⁹ ꝓdicare
Tñ si hmõi nullus est: nõ erubescim⁹ et si nobis
nitidioꝝ dicendi facũdia desit: vl' mediocri tumẽ
ꝑmone ptũ sacre ꝛginis: ꝛ ortũ dñici corporis differẽtes co
nabimur explicare. Natal' ẽ q̃ hodie saluatoris charissimi
in q̃ lumẽ additũ mũdo est: ꝛ imortalitas q̃ ꝓ peccatũ perie
rat mortalibus reddita est. Natalis est hodie saluatoris: ꝺ
quo angel⁹ pastoribꝰ dicit. Natus est hodie vobis saluator
de quo ꝛ prophet⁹ dicit. Filij dat⁹ ẽ nobis: puer nat⁹ est no
bis. Nascit q̃ quẽ regẽ gẽtiũ ali⁹, ꝓphet⁹ testat' et nascitur
ex virgine sicut scriptũ est. Ecce virgo concipiet et pariet
filiũ: et vocab nomẽ ei⁹ emanuel: qõ interptat⁹ est ex nobis
ca lingua in latinũ trãslata nobiscũ de⁹. Predicam⁹ hodie
natũ de ꝛgine saluatorẽ: ꝛ infantẽ in ꝑsepio positũ cũ vigi
lãtib⁹ pastoribꝰ moniti ab ãgelis adoremus. Exhibeam⁹
fidẽ ẽtib⁹: reuerentiã sanctis testib⁹: ꝓbeam⁹ et hymnis
cognoscẽti ꝛ ãne dñm ꝑfitenti: ꝛ ioãni baptizãti: ꝛ ioãnis
purgationi: ꝛ sctõspũ descendenti: ꝛ celis aptis: ꝛ patri te
stimoniũ phibẽti: ꝛ ꝛgini ꝑmanẽti: ꝛ stelle fulgẽti: ꝛ colũbe
descẽdẽti: ꝛ ipi dño oẽm tẽtationẽ diabolꝰ superãt. Hodie
q̃ pepit ꝛgo: q̃ deo filios faceret: q̃ fniam ꝑuaricatõis exstin
deret: penã mortis eriperet: et vitã ꝓpetuã credentib⁹ con
donaret. Portauit in utero filiũ mat⁹: oĩb⁹ q̃ fut' aũ nutri
menta matoꝝ: ꝛ hinc fudit forma fut in terris: quẽ babẽt an
geli iperatorẽ i celis. Peperit filiũ mr̃: a q̃ ipa nutriret po
ti⁹ q̃ nutriret. Mortali aluo imortalẽ suscepit hospitẽ: ꝛa
terrestri hospitio celestẽ virgo iperatorẽ suscepit. Ceꝺ ẽgi
nitas desinit eẽ ia mort⁹ ãcilla: q̃ illũ intra se gestat i mẽ
te/quẽ maria portauit in ventre. Nulli ꝛginitas seruauit
succũbit q̃ illũ diligit q̃ hũano generi attulit libertatẽ. Ce
lestis ꝓpago germinabat i utero: ꝛ in eximio ptu ꝛginis vi
scera cozuscabãt. Hũanis gressib⁹ portabat ꝑicula deitã
ca: et in ãgusto pudoris cubiculo eũ quẽ celi nõ capiũt ira
ꝛgo portabat incluſuz: ꝛ peperit eũ: nõ q̃ nascẽdo polluerit
paritẽ: sz q̃ a pollutiõe sctm velauaret. Setã credidit scis
ꝓcepit: sanctioꝛ efficik post ptũ. Exiit aũt ipse ꝛginis ꝑ
li⁹ q̃ erat sponsus. Jpse genit⁹: q̃ erat genitor. Illic fuit pa
ranympha credulitas. paranymph⁹ archãgel⁹. Dic ꝑsilit
et ipe quẽ pepit xps sponsus: quẽ spũsancti copulauit. Ga
briel angelus nũciauit: ãgeloꝝ exercitus decãtauit: celes

Lucis: no nume: nãlis ocii: nis sermo num hui⁹ operis. ¶

fulgida demõstrauit. Fecit guidã virgi nẽ ipse q̃ erat nasci
tur⁹ ex ꝛgine: Expauit in partu suo mr̃: de⁹ ꝑ ãgelũ loq̃bak
ꝛ ꝛgo aurib⁹ ipignabak. Audiat ois etas qõ nũq̃ audiuit.
Virgo partu suo nupsit: ꝛginitatẽ dũ pareret duplicauit: ꝛ
filiũ quẽ genuit adorauit. Cesset ois solliciturdo: xps nobꝭ
ꝛa securitas aduenit. Cesset ois infirmitas: hodie saluator
apparuit. Cessent bella: desinent lites: hodie pax ꝛa ꝺ celo
descẽdit. Cesset ois amaritudo: hodie ꝑ totũ mũdũ melli:
flut sct̃ sunt celi. Fuglat mos: q̃ vita nob hodie de celo ẽ
data. Hodie sup trã canũt ãgeli: letãt archãgeli: gl'iant pro
phete: inuitãt scti: turbãt mali: gratulant bonⁱ: vlsũ ceci re
cipiunt: auditũ surdi: claudi gressũ: leprosi mũdant: tristes
letificãt: infirmi sanant: ꝛ mortui resuscitant. Sol⁹ diabo:
lus ꝛ oĩa cũ eo demonia ꝛtremiscũt: q̃ restaurak gen⁹ hũa:
nũ ꝑ interitũ diaboli. Xps vob hodie redẽptor apparuit.
Pabat q̃ virtutẽ dñi: ordo nascendi: cõcepit ꝛgo: virilis
ignara cõfortij. Jmplet vter⁹: nullo hũano pollut⁹ ãplexu:
Hide miraculũ mris dñici corpis: ꝛgo ꝓcipit: ꝛgo guida:
ꝛgo cũ pturit: ꝛgo p⁹ ptũ. Preclara q̃ illa ꝛginitas: ꝛ glo:
riosa fecũditas: ẽt⁹ mũdi nascik: et nullus pariẽdi est gemi
tus. Vacuak vter⁹: ifãs excipik: nec tñ ꝛginitas violak. Fas
enĩ erat: vt dño ex ꝛgine fz carnẽ nascẽte meritũ cresceret
castitatis: ne p ei⁹ aduentũ violaret integritas: q̃ veniebat
sanare corrupta. Nascik q̃ puer: ponik i ꝑsepio. Hec sũt enĩ
dñi ꝓma cunabula: nec regnator celi has dedignak ãgustu
stias. Stat maria et matrẽ seleta mirak: ꝛ de spũsctõ ꝓtu:
lisse se gaudet: nec ꝺa pepit inupta terrek: sz q̃ genuerit cũ
exultatiõe mirak. Rã cũ seculo debit⁹ saluatoris ꝓpera:
ret aduent⁹: ad mariã ꝛginẽ venit spiritussanct⁹: vt fuerat
ab ãgelo añ ꝓdictũ dicẽte. Spũsctus veniet sup te: et ꝛtus
altissimi obũbrabit tibi. Jõq̃ ꝛ qõ nascek ex te sctm voca:
bit fili⁹ dei. Recte ẽ q̃ in ei⁹ aduẽtu celestia veneramur: quẽ
de celo venisse manifeste cognoscim⁹: quẽ natũ ꝓ nr̃a salute
dei ꝑte ꝛ spũsctõ ꝛtute ꝓpim⁹. Mlt⁹ enĩ añ nũciabant indi
cijs: noua celo vẽtura ꝓgenies. Vides q̃ charissime saluta:
tois ortũ dei eẽ ꝛtutẽ: cũ de eo ꝓphe non taceant: ꝛ spũsan
et⁹ fateak. Quid ꝓclari⁹ stellenũcio: Quid magoꝝ manife:
sta ꝓfessio: Quid ꝓphaꝝ tã sũis: ꝛ tã ꝓtinuata snia: Ubiq̃
nor⁹ ẽ dñs: vbiq̃ nat⁹ ex ꝛgine nũciat. Et qm̃ eũ fm carnẽ
natũ ex ꝛgine dixim⁹: nũc ea q̃ spiritualit sentire possumus
dicam⁹. Videam⁹ q̃ q̃ ẽ illa ꝛgo tã sctã ad quã spũsct⁹
venire dignat⁹ est: q̃ tã speciosa q̃ dñs elegit spõsam: q̃ tam
copiosa: cui⁹ gnationẽ cũct⁹ oꝛb excipiat: q̃ tã casta vt possit
ꝛgo eẽ p⁹ ptũ. Rõne i figura marie: typũ videm⁹ eẽ sancte
ecclie: Ad hãc vtiq̃ sctus descẽdit spũs: huic ẽt⁹ obũbra:
uit altissimi: hic potẽs ꝛtute xps egredik. Hec est imacula
ta cõcubitu: fecũda ptu: ꝛgo ꝛ casta ꝑpetuo. Hec ꝓcipit nõ
viro sz spũ: hec parit nõ dolore sz gaudio: hec nutrit nõ vbe:
re corporis sz lacte doctoris. Hec ẽ igit spõsa xpi et gentiũ
magistra: q̃ se plenã mirak/ ꝛ fetãletak. Jn hac q̃ die qua sa
uator nascit: splẽdoꝛ luc⁹ augek: tenebrarũ caligo minuik.
In hac die lux celestis credẽtib⁹ reddit: ꝛ in ecta nocte dia
bolica figmẽta dãnak. In hac die lux crescit ex luie: ꝛtutũ
ẽt⁹ attollit. Ghia ecclesiat⁹ erigit: reparationẽ suã dño sz car
nẽ nascẽte mũdus ãplectit. Plena sit ẽ q̃ dici but⁹ festiuitas
in qua de⁹ nostri memoꝛ terrena visitare dignat⁹ est ꝛ amis
sam mortalib⁹ lucẽ aduentus sui claritate restituit: q̃ ipse
est splẽdoꝛ et gloria eterna: dñs noster iesus christus: cui est
honoꝛ et gloria in secula seculorum. Amen.

¶ In eodẽ festo. Ser. vij. In q̃ dicit q̃ sicut non
poterat nisi caro ẽ carne nasci: ita non poterat dei
caro de femineo vtero nisi sine gnante prodire.

Ber. xj. B

Ram aduentu dñico ffres kr̃mi solut⁹ est oĩs pr̃ne pre
uaricatõis met⁹: quẽ diaboli dudũ fraudibus in
currit circũuẽta mortalitas. Adest enim nob celi
treq̃ iudex: q̃ rescisso chirographo delictoꝝ: rea:
tis ãtiq̃ a nr̃is ceruicib⁹ soluẽs: meroꝛẽ mũdi ecta libertate
letificet. Adest rex ille mãsuet⁹: q̃ ꝑ spacia totⁱ oꝛbis cele:
stis iusticie gressib⁹ incedẽs: supbitẽ furent' inimici cõte:
rat tyrannidẽ. Hodie nãq̃ ꝓturitẽte maria nat⁹ est nob dei fi
li⁹: vt germane carnis nr̃e ꝓceptiõe ꝓduct⁹. creato a se hoi
et pietatẽ pr̃nã ꝛ fraternũ largiret affectum. Et nat⁹ sane
abtacta est femia: vt eũ pariter et hoiem testaret part⁹ hu
man⁹ ꝛ deũ ꝑ baret eterna ꝛginitas. Nam sicut nõ poterat
nisi caro de carne nasci: ita nõ poterat dei caro de femineo
vtero nisi sine gnante ꝓdire. Ꝓpter q̃ ait ãgel⁹ brissime ma
rie. Spũsanct⁹ supueniet in te: ꝛ virt⁹ altissimi obũbrabit
tibi: ꝛ q̃ nascek ex te sctm vocabitur filius dei. Spũs (iq̃t) B Luce. j.
sctus supueniet in te. Jccirco tibi ff ꝛtutẽ sctꝰ spũs angeli
c⁹ fmo ꝓtexit: ne cõlecturꝭ carnal' ꝺisputatiõis hebetatus:
celeste tibi ipe mysteriũ terrena argumẽtatõe ꝓfidas. Aut
non putas eũ nouũ puerũ i aluo ꝛginis potuisse formare: q̃ cũ
primũ ꝓderet hoĩem: nec semẽ pris: nec viscera mr̃na q̃siuit
Dic itaq̃ q̃cq̃ es supne dispensationis arbiter ꝛ discussoꝛ
q̃ tibi vr̃ ẽt⁹ enĩtior: ptũ dedisse ꝛginꝭ: aut pfectũ hoiez
creasse de kra: Prim⁹ enĩ hõ: vt ait apls: ẽ kra terren⁹: scõs j. Cor. xv.
hõ de celo celest⁹. Si ꝛ natura eẽ ꝓtendis q̃ ꝛ mysterio redẽ
ptiõis nr̃e sine viro puella asserik ꝓcepisse: cui⁹ q̃so nature ẽ
q̃ in parente gnis nr̃i caro sine carne formata est: Que est
ista rõ: imo q̃ ceca ꝓtelo: vt nõ credak de⁹ facere hoiez pos
se de femia: quẽ credit de puluere fecisse: Si oipotẽtis o hõ ¶
tali i negocio eẽ ꝑspicis volũtatẽ: de opere cur retractas:
Dia enĩ (sic legit) dño q̃ vult fecit in celo et in terra. Et si Psalm.
sollicit⁹ pscruter⁹: ꝑt hũc legit imũ hũane ꝓceptõis vsũ tres cxxxiiij.
valde mirabiles nascẽdi species operatã repies trinitatẽ.
Et ꝓma ẽ q̃dẽ q̃ adã figurat⁹ ex limo est. Scõa q̃ mier fo: Gen. ij.
mata de masculo. Tertia q̃ et celest⁹ ẽ q̃ xps ꝓcessit ex ꝛgi
ne. Quid hoz non nouũ: q̃d hoz nõ mirabile: q̃d hoz si non
fidẽ seq̃atur: idfitio poterit hũane applecti. Qz aũt mystico
hoc cõceptu visitare mundũ suũ dei dignat⁹ est fili⁹: nr̃e ꝺ
salutis necessitas flagitabat: nimiq̃ vt celestis tãdẽ gnatio
repararet: q̃d natiuitas krena ꝓdiderat. Sz fortassis hũc q̃ B
nat⁹ ꝓdicak ex femina: vũ vilib⁹ obuoluit pãnis: vũ iacere
ꝓtẽ⁹ ẽ in ꝑsepi: deũ lachrymosis vagitib⁹ ꝓcrepat: vũ mak:
nis lactak vberib⁹ deũ eẽ diffidis. Jmmo p ista ff aduerte
eũ ꝛ vt hoiem ifirma ꝑ infirmis ptulisse: ꝛ vt deũ potẽtiam
exercuisse celestẽ. Hic nãq̃ q̃ fordẽtib⁹ circũdak pannis: re
gijs p chaldeos muneribus honorak. Hic q̃ ꝑsepi hũl'ia: Mat. iij.
cet: luie nouu syderis cozuscat i celo. Hic q̃ vagit⁹ reddit in
fantie: angelici exercit⁹ vocib⁹ collaudak. Hic q̃ femieo la
cte nutrik: mlta hoiz milia paruissimo pane satiauit. Quid Mar. xiiij.
illud adijcia. q̃ deũ illũ ꝛ verũ dei eẽ filiũ resurgẽs a moꝛ:
tuis lazar⁹ ꝓbat: recepto luie cec⁹ annunciat: venerandis
ei⁹ calcata vestigijs maris vnda testak: ꝛ q̃ ꝑcellit hec oĩa
resultãs e celo vox pr̃na ꝑfirmat: Propter q̃ dilectissimi
tã magnũ ꝺ natiuitatis dñice sacr̃m: dignis vocib⁹: honore
mus. Diligam⁹ ꝑ oĩb⁹ castitatẽ: q̃ vt placere hanc sibi xps
oñderet: pudicitiã vteri ꝛginalis elegit. Sectemur mĩam:
q̃ pietatis est q̃ saluamur. Justicia sollicite teneamus: q̃
ad hoc vnigenit⁹ dei effici dignat⁹ est hõ vt veritatẽ predi
cãs: vniuersam mundi facie dãnata iniquitate purgaret.

¶ In eodẽ festo. Sermo. viij. In quo duas xpi na
tiuitates esse dicit: vnã visibilẽ alterã vero inuisi
bilem: vtrãq̃ tamen mirabilem.

Ser. xij. A

Lij⁹ dei idẽq̃ filij⁹ hois dño nr̃ ihesus xps: sine ma
tre de pre nat⁹: creauit oĩa dic: sine pre de matre
nat⁹ ꝑsecrauit hũc die: diuina natiuitate iuisibil'
hũana visibil': vtrãq̃ mirabil'. Proinde q̃ de illo
ꝓpha ꝓdixit. Gnationẽ ei⁹ q̃s enarrabit: De q̃ poti⁹ dictũ Esa. liij.
sit iudicare difficile est: vtrũ de illa vbi nũq̃ nat⁹ coeknum
bz patrẽ: an de ista vbi aliq̃n nat⁹ ? q̃ vt fieret tã fecerat ma:
trẽ: vtrũ de illa vbi semp nat⁹ est q̃ semp erat: Quis ei enar
rabit quõ natũ sit lumẽ de lumie: ꝛ vnũ lumẽ vtrũq̃ sit: quõ
nat⁹ sit de⁹ de deo: nec deoꝛ numer⁹ ? creuerit: quõ velut ꝺ re
trãsacta dicak q̃d nat⁹ est: cũ tẽpus i illa natiuitate nec trã:
sierit q̃ ꝓterita eẽt: nec ꝑcesserit q̃ futura esset: nec ꝑsens fue
rit q̃si adhuc fieret ꝛ pfecta nõ eẽt: Hãc ẽ gnationẽ q̃s enar:
rabit: cũ id qõ enarrandũ ẽ supra tpa maneat: sermo autem
enarrãtis i tpe trãseat: Jstã q̃s ex ꝛgine gnationẽ q̃s enar:
rabit: cui⁹ cõcept⁹ in carne non carnaliter fact⁹: cui⁹ ortus
ex carne vbertatẽ nutrienti attulit: integritatẽ parienti nõ
abstulit: q̃alibz itaq̃ eaꝝ: sue vtrãq̃ gnationẽ ei⁹ q̃s enar
rabit: Hic est dñs de⁹ nr̃: hic est mediator dei ꝛ hoim: hõ sal
uator nr̃: q̃ nat⁹ de patre creauit ꝛ mr̃em: creat⁹ de mre glo B
rificauit ꝛ patrẽ. Sine femineo ptu vnic⁹ pr̃i: sine virili cõ j. Thim. ij
plexu vnic⁹ matri. Hic est speciosus forma ꝑ filijs hoiz: sctẽ
fili⁹ marie: sctẽ spõsus eccle: quã sue genitrici filem reddi Pro. xlviij

Universidad de Navarra Biblioteca

li. Cor. xj. Gal. iiij. dit: nã ꝛ nob eã mfem fecit: et ꝓginẽ sibi custodiuit. Ad hãc ꝙppe dicit apls. Aptaui vos vni viro: ꝓginẽ castã exhibere xpo. De q̃ rursus dicit. Mſez nr̃am nõ ãcillã sz liberã: cui? multi filij deserte magis q̃ ei? q̃ hz virũ. Est g̃ ꝛ ecclesie sicut marie ꝓpetua itegritas: ꝛ incorrupta fecũditas. Nõ ei illa meruit in carne: hec fuauit in mẽte: nisi q̃ illa peperit vnũ: hec parit multos ꝓgregandos i vnũ ꝙ vnũ. Hic ẽ g̃ dies q̃ venit in mundũ ꝙ quẽ fact? est mundus: q̃ carne fact? ẽ pns: ꝓtute nũq̃ absens: qr in hoc mundo erat ꝛ ĩ sua vẽit.

Joh. j. In mũdo erat: sed mundũ latebat: qr lux lucebat i tenebris ꝛ eã tenebre nõ ꝙhẽdebãt. Venit g̃ i carne: carnis vitia mũ datur?. Venit medicina i terrã: vñ curaret iteriores ocl'os

Ephe. v. nr̃os: q̃s exteriꝰ nr̃a excecauerat terra: vt eis sanatis q̃ fuimus antea tenebre: lux efficiamur in dño: ꝛ nõ iam lux in te

Pſa. xviij nebris luceat pns absentib? sz appareat certa cernentib?. Ad hoc sp̃ſus ꝓcessit de thalamo suo: exultauit vt gygas ad currẽdã viã: speciosus vt sponsus: fortis vt gygas: amabilis et terribilis: seuer? ꝛ seren?: pulcher bonis: asper mal'. Manens in sinu pr̃is: ipleuit vtez matris. Jn q̃ thalamo id est virginis vtero: natura diuina sibi copulauit hũanã. Vbi ꝟbũ caro fctm̃ ꝓ nob ꝛ a mſe ꝓcedẽs: vbi hitem? ꝓparat nob. Hũc g̃ die leti solẽniter celebrem?: ꝛ etnũ die ꝓ eũ q̃ nob ekn? i tpe natus est fideliter exoptem?: iesum christũ dñm nr̃m: q̃ viuit et regnat ꝙ omnia secula seculoꝝ. Amẽ.

¶ In eodem festo. Sermo. ix. Jn quo dicit ꝙ natus est homo de? vt liberaret hõ re?: ideꝯ filiũ dei factum hominem vt homo fieret deus.

Ser. xlij. A

Omin? nr̃ iesus xp̃s ffes kr̃ĩ: q̃ in eknũ est cũcto rũ creator: hodie ꝺ mſe nascẽdo fact? ẽ nobis saluator. Nat? ẽ nob hodie i tpe ꝙ volũtatẽ: vt nos ꝺducat ad pr̃is eknitatẽ. Fact? est deus hõ: vt hõ

ps̃. lxxxvij. fieret de?: vt panẽ ãgelo⁹ mãducaret hõ: dñs angelo⁹ ho-

Esa. xlv. die fact? ẽ hõ. Hodie impleta est ꝓphetia illa q̃ dicit. Rorate celi desup: ꝛ nubes pluãt iustũ: apiat̃ kra ꝛ germiet saluatorẽ. Fact? est igit̃ q̃ fecerat: vt inuenirek̃ q̃ pierat. Sic ei in

ps̃. cxvij. psalmis ꝙfitet. Pziusꝯ bũliarer: ego peccaui. Et ite

Gen. iij. Erraui sicut ouis q̃ pierat. Peccauit hõ ꝛ fact? ẽ re?: nat?

Luce. ij. est hõ de? vt liberaret re?. Nõ igit̃ cecidit: sz de? descendit. Cecidit hõ mirabilit̃: descẽdit de? mirificoꝛdit. Cecidit hõ ꝙ superbiã: descẽdit de? cũ gra. Sic nãq̃ mr̃ dñi ab ãgelo au-

Luce. j. B diuit. Aue gra plena dñs tecũ. Qui nat? est ꝓmo sine mſe i celis: hodie nat? est sine pr̃e in terr̃. O miracula: o ꝓdigia fres kr̃ĩ: nature tura mutant̃ i hoie. De? nascit̃: ꝟgo sine viro ꝛ gignit̃ nescia: ꝛmo dei maritat. Simul fctã est mr̃ ꝛ ꝟgo: mr̃ fctã: sz incorrupta: ꝟgo hns filiũ nesciẽs virũ: semp clausa: sz nõ infecũda. Sol? ei sine pctõ est nat?: quẽ sine viri ꝓplexu nõ ocupiscẽtia carnis: sed obedientia genuit mẽtis. Virgo ꝓcepit: sola vulneri nostro medicinã parere potuit: q̃ nõ ex peccati vulnere germẽ pie ꝓlis emisit. O mira ꝛ inexq̃sita ꝓpago: o noua ꝛ inaudita ꝓmixtio. De? q̃ est ꝛ q̃ erat: fit creator creatura. Qui ĩmẽsus est capit̃: diuites ꝑfi tuẽs paup efficit̃: incorꝓe? carne vestit̃: ꝛmo crasscit̃: vꝰ

Luce. ij. inuliibit̃: palpat ipalpabil': ꝓhendit icõphẽsibil': mortalis occidit. Quẽ celũ ꝛ tra bñdicit̃: ĩ ꝓpio ãgusto collocatur.

Deb. xiij. Nũerat in seculo: q̃ est añ secla. Xp̃s iesus heri ꝛ hodie: idẽ ipe ꝛ in scla. Heri dixit ꝓpter mortalitatẽ: hodie ꝓpt eknitatẽ. Merito hodie locuti sunt celi: gtulati sunt ãgeli: pastores iocũdati: magi iuitati: reges turbati: martyres coronati demões effugati. Jgit̃ cũ gaudio dicam? ſãcte ꝟgini marie mr̃i dñi nr̃i iesu xp̃i: dicam? ꝛ nõ ꝑfundamur. Lacta mr̃ xp̃m: ꝛ dñm nr̃m et cibũ. Lacta panẽ ꝺ celo venientẽ: ꝛ in ꝑsepi positũ velut pꝛoꝛ cibaria iumẽtoꝝ. Jllic em̃ coꝛuit bos possessoꝛe suũ: ꝛ asin? ꝑsepe dñi sui. Circũcisio. s. ꝛ ꝓputiũ coherẽdo lapidi ãgulari: q̃ñ ꝓmittie fuerũt pastores et magi.

Esa. j. Lacta eũ q̃ talẽ fecit te vt ipse fieret in te: q̃ tibi ꝛ mun? fecũditat̃ attulit ꝓcept?: ꝛ donũ ꝟginitat̃ nõ abstulit nat?: q̃ sibi añq̃ nasceret ꝛ vtez de q̃ nasceret: ꝛ ciuitatẽ i q̃ nasceret ꝛ diem i q̃ nasceret elegit: q̃ ꝛ ipe ꝓdidit qõ elegit. Sic nãq̃

ps̃. lxxxvj oliꝯ ꝓdictũ ẽ. Mr̃ ſyõ dicẽ hõ: ꝛ hõ fact? est i ea: ꝛ ipe fundauit D eam altissimus. O cõpotẽtia nascẽt̃: o magnificẽtia de celo ad terrã descendentis: adhuc in vtero portabat: ꝛ ex vtero mr̃is a ioãne baptista salutabat. Tũc ille symeon senex fa-

Luce. ij. mosus: annosus: ꝓbat?: coꝛõat?: tũc cognouit: tũc adoꝛauit tũc dixit. Nũc dñe dimittis ſuũ tuũ i pace: qr̃ viderũt oculi mei salutare tuũ. Differebat exire de seculo: vt videret natum ꝓ quẽ cõditũ est seculũ. Agnouit infantẽ senex: fuerat in puero puer. Jmnouat? in erate: q̃ plen? erat pietate. Spiritu meo senex ferebat xp̃m infantẽ: xp̃s regebat sꝝ meontis senectutẽ. Dictũ ei fuerat a dño: qõ nõ gustaret mortẽ nisi videret xp̃m deũ natũ. Nat? ẽ xp̃s: ꝛ ipletũ est desiderũ sentium mũdi ipsi? senectute. Jpse ad senẽ hoiem ventr?: q̃ mũdũ ingeratũ iuenit. Jn isto q̃dẽ seculo diu esse nolebat: ꝛ xp̃m ꝺ scl'o videre cupiebat: cantãs cũ ꝓpheta et dicens. Sitiendo nobis dñe mĩam tuã: ꝛ salutare tuũ da nobis. Deniq̃ vt no ueritis ita esse: audisti? leticiã cõcludit dicens: Nũc dimittis seruũ tuũ in pace: qr̃ viderũt oculi mei salutare tuũ. Prophetæ cecinerũt cõditoꝛẽ celi et terre in terra cũ boibus futurus. Angelus nunciauit creatoꝛẽ carnis ꝛ ſpũs in carne vẽturũ. Salutauit toãnes ex vtero in vtero saluatoꝛẽ. Symeon senex deũ agnouit infantẽ. Anna vidua ꝟginẽ mſez. Hec ſtestimõia natiuitat̃ tue dñe iesu: ãteq̃ tibi sterneret fiuct? maris: cãpi cederent ipeãti: anteq̃ vẽtus te iubẽte siluisset mot? te vocãte resurrexisset: sol te moriẽte palluisset: terra te resurgẽte tremuisset: celũ te ascẽdẽte patuisset. Hãc in manib? matris portabat̃: ꝛ iã dñs orbis agnoscebat. Vbiq̃ ei xp̃s dñs ei pl'cher occurrebat. Pulcher ĩ cel' pulcher in terris: pulcher in pr̃e ꝟbũ: pulcher in mr̃e caro ꝛ ꝟbũ. Pulcher in vtero ꝟginis: vbi nõ amisit diuinitatẽ cum suscepit humanitatẽ. Qr̃ cũ hic esset: cũ manib? portaretur: locuti sunt celi: gauisi sunt angeli: magos stella direxit: adorat? est in ꝑsepio. Pulcher ergo xp̃s in miraculi: flagellis

Apo. xvij. in ſmõib?: ĩ ꝟberib? pulcher nõ curãs mortẽ: ꝛ mortuos suscitãs. Pulcher in ligno: pulcher in celo: pulcher ꝛ i sepulchro. Quis igit̃ ffes kr̃ĩ nõ admirẽt: non adoret ꝑnũ ꝛ no

Apo. xxij. uissimũ: initium ꝛ finẽ: a. ꝛ ω: Quis inquã nõ adoret ꝓ quẽ aspirauit dies: effugate sunt vmbre? Natus est impator vt ablueret pctoꝛ. Sic eni scriptũ est. Jnfirma mundi elegit

j. Cor. j. deꝰ vt cõfundat fortia. ¶ Dñs eni iesus xp̃s ꝓ carnẽ quã suscepit tribuit nobis magnã spẽ: magnã cõsolationẽ: magnã gtiã. Nat? ẽ qõ nõ noueram?: lact? est a matre: surrit qõ noueram?. Mercatus est a nobis qõ hic abũdarat̃ nasci ꝛ mori. Resurgere ꝛ i eternũ viuere nõ hic erat. Jnuenit hic vilesmerces terrenas: et terrestrib? attulit peregrinas ꝛ celestes.

Ecclus. xlij. Si expaueſc̃ o q̃s̃s es auditoꝛ mortẽ xp̃i: ams resurrectionẽ xp̃i. Multi q̃dẽ ꝓtẽpserẽt humilẽ xp̃m: ꝛ nõ puenerũt vsq̃ ad altitudinem xp̃i. Qui aũt adoꝛauerũt hũilẽ: inuenerũt ex celsum. Audiũt iudei et dicunt. Noster est xp̃s. O iudei ceci: si vestrũ agnouissetis: q̃re occidissetis? Dñs q̃dẽ suscepit circũcisionẽ: ablatur? ipaz circũcisionẽ. Suscepit vmbrã: datur? lucẽ. Suscepit figurã: impletur? ꝟitatẽ. Jpse q̃dẽ volẽ legẽ dedit: sz in q̃ fuit Helise? q̃ñ resuscitauit mortuũ filiũ

iiij. reg. iij. cuiusdã religiosi: in ea figura data est lex. Hoc factũ ẽ. Ma-

Luce. iij. ciat? est helisei mortuus infans: dedit seruo suo baculũ: et ait illi. Vade (inq̃t) et pone baculũ sup puꝛ ꝛ reuiuiscet. Ne cepit fu? baculũ: posuit sup puꝛ ꝛ nõ resurrexit. Propter ea iudei legẽ accipere potuerunt: bibere illã non potuerũt. O tu iudee: audi legẽ mutatã si vis mutari. Si nõ vis mutari: in vetustate habes pãnari. Noli amare veterẽ tuniclã pr̃ tu?. crucifixit xp̃m: tu odisti. Jlle manu: tu corde: abortacin? ipleſt̃. Displiceat tibi q̃ fecit pater tu?. Audi q̃d dicẽ dñs tu?. Pater (inq̃t) in me manens: ipe mihi mãdatum dedit q̃d dicã ꝛ q̃d loquar: ꝛ scio q̃ mandatũ eius vita eterna est. Si mãdatũ pr̃is vita ekna est: si ꝟbũ pr̃is est vita ekna q̃ loq̃bak̃ erat vita eterna. Nõ g̃ fecit aliq̃d a se: qr̃ non est a se. Sz a q̃ est: A patre. Pr̃ em̃ de? sed nõ de deo: filiꝰ aũt de? ſ deo. Jõ filiꝰ q̃ de deo genitus est: et semp filius sine initio genit? ꝛ tñ gẽit?. Et quõ hoc itelligat audite. Expectatis a me: audite prophetam per me. Generationem eius quis enarrabit? Multa diximus de eius generatione: sed ea que de matre est. Ceterum quõ natus est de patre in celo. Quis põt explicare? Quis põt enarrare vel inuestigare? Teneamus nos ad istã hũanã natiuitatẽ: p quã nob deꝰ dõauit gtiã. Gra inq̃ donata: non merces est reddita. Qui creauit sanat: p ipam leuat ruentẽ: p ipsam curat egrotantem: p ipsam coꝛonat vincẽtẽ. Jpse ẽ fides: ipse est veritas. Hoc est xp̃i ane fidei fundamentũ: q̃ vn? hõ per quẽ ruina: ali? hõ xp̃s p quẽ structura. Cecidit q̃ nõ mãsit: erigit q̃ nõ cecidit. Ruit ille q̃ dimisit manẽtẽ: manẽs xp̃s i patre descẽdit ad iacentẽ. Jpse puer paruulus ex femine israel: ꝛ ipe nobilis de? emanuel. Que est illa nr̃i gnatio saluatoris: q̃ gignenti patri coetern? est: qñ hanc generationẽ ex virgine mundus expauit: quã pia fides agnouit ꝛ tenuit: infidelitas aũt irrisit: superbia tumuit supata? Quenã est illa generatio: qua in principio erat verbũ: ꝛ ꝟbũ erat apud deũ: ꝛ de? erat ꝟbũ? Vel qõ est hoc ꝟbũ qõ dictur? antea nõ silebat: q̃ dicto non siluit q̃ dicebat? Qõ est ꝟbũ sine tẽpoꝛe: p qõ facta sunt tpa ꝟbũ qõ labia nulli? aperuit ceptũ: vel clausit finitũ ꝟbũ qõ intitũ nõ hz exoꝛe loq̃ntiũ ꝛ aperuit oꝛa mutoꝝ: verbũ qõ liguis gẽtiũ disertis nõ fit: ꝛ linguas infantiũ disertas facẽ. Quenã est illa generatio cui pr̃ moziendo non cedit: qr̃ non eũ viuendo ꝓcedit: aliens ab oib? locoꝛ tẽpoꝛibq̃ interual-

Ps. xviij. lis: ab omni distentione spacioꝝ: quã vel in dieb?/vel in coꝛ poꝛib? sentire ꝓsueuim?? Leuem? ad cũ q̃ñ tũ ipso adiuuante possum? aiam nostrã: sine quo mõ capeꝛe valeam?: ꝛ natum nõ ꝓueniẽtẽ q̃ gignit: ꝛ gignẽtẽ nõ subsequẽtẽ q̃ gignit pr̃es ꝛ filiũ: nec parit pr̃es: nec pariter filios: ꝛ pariter eknos nõ vtrũq̃ generantẽ: nec vtrũq̃ nascentẽ: sed alterũ sine altero non viuẽtẽ: et pr̃em semiternũ genuisse: ꝛ filiũ sẽpiternũ natũ eẽ. Cogitem? ſi valem?: si nõ valem? credamus. Non est qõ hic dicere volum?: sed tñ nõ lõge positũ est ab vno q̃s nostrũ. Jn illo ei viuim?: mouemur ꝛ sum?. Trãscẽdam? carnẽ nr̃am in q̃ parentes ante filios viuũt: qr̃ vt filios possent generare creuerũt ꝛ filijs crescẽtib? iã senescũt. Nondũ natis filijs parentes virerũt: qr̃ ꝛ parẽtib? mortuis filij victuri sunt. Trãscẽdam? ꝛ aias nr̃as: pariunt ꝛ ipse aliq̃d cogitãdo q̃ secũ hũt sciẽdo: sz pũt amittere obliuiscẽdo: qr̃ nõ habebant antea nascendo. Cũcta corꝓoralia et tẽporalia ꝛ

Job. j. mutabilia trãscẽdam?: vt videam? sup oꝛa: p quẽ fctã sunt oꝛa. Ascẽsus nr̃ i coꝛde ẽ: qr̃ ꝛ illo q̃ ascẽdim? ꝓpe est. Lõge aũt ab illo sum?: inq̃tũ dissimiles sum?. Ascẽdit g̃ ad eũ sua similitudo quã in nobis fecit ꝛ refecit: quã nõdũ ꝓfecte

Ps. lxiij. palpitat infirm? aspect?: ꝛ ieffabilẽ cãdoꝛẽ lucis eterne nõ põt itueri. Cui? g̃ fulgoꝛẽ mentis acies nõdũ capit: gnatio nẽ el? q̃s enarrabit? Sed ꝟbũ caro factũ est et habitauit in nobis. Hãc g̃ gnationẽ cui? hodiernũ celebram? diẽ: hanc iqua dignat? est venire per israel: et fieri emanuel nobisc̃ deus in carnis infirmitate: non nobisc̃ in coꝛdis initate: accedẽs ad nos p id qõ assumpsit ex nostro: et liberãs nos p id qõ mãsit i suo. Disitauit ꝙppe dñs suos suos p mortalem infirmitatẽ. Hãc g̃ gnationẽ cui? vtcũq̃ capaꝛ est hũa na fragilitas: nõ illã q̃ sine tpe manet: sine mſe sup oꝛa: sed istã q̃ in tpe fctã est sine pr̃e inter oꝛa. Hũc ꝟginis filium ꝛ ꝟginũ sponsum: de incoꝛrupta mſe nascẽtẽ: et incoꝛruptibilitatẽ fetantẽ laudem?: amemus: adoꝛem? : vt in ei? mĩa de astutia diaboli fiſi triũphem?. Gentiam? ad eũ credendo pficiam? gras agẽdo: agnoscamus pseuerando. Gentiam? ad illũ: ꝛ inter nos cõcoꝛdem?. Quare de ei? natiuitate litigamus? An vt medico vocãte non audiamus? O infelix infirmitas: venit ad egrotũ medic?: et litib? vacat egroto? Celebrem? g̃ natalẽ nõ humane deuotionis: sed diuine dignationis: non infirmitatis sed eternitatis: non formationis sz reformationis dñi nr̃i iesu xp̃i: qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat in secula seculoꝝ. Amen.

¶ In eodem festo. Sermo. x. Jn quo dicit carnez xp̃i muscipulã fuisse diaboli.

Ser. xliij. B

Fratres dilectissimi: hodie dies illuxit i quo xp̃s ex virgine carnẽ suscepit. Vtilitatis induere voluit formã: vt a peccatis liberaret aias nostras. Trãsgressio illius ꝑmi hoĩs totũ decepat mũdũ: vt nullũ eẽt salutis remediũ: nisi xp̃s aduenireꝛ e celo. Gaudebat teterrim? draco: q̃ venenũ ꝓparauerat homini nouo Sed ad hoc descendit xp̃s in vterum ꝟginis: vt exinde humana susciperet mẽbra q̃ traderet cruci/et mortẽ iduceret antiquo draconi. Visus enim fuerat diabolus consilio malo: vt p serpentẽ mulieri loq̃retur: ꝛ diabol? nõ agnosceret. Sed hic q̃ de celo descendit ad nihilũ redegit illũ: vt deus dei filiꝰ hũanũ susciꝑet coꝛpus tẽdens et laqueũ mortis: vt ꝓ visionem videlicet carnis q̃si ad hominem solum tẽtatoꝛ accederet: et deũ penit? ignoraret. Videbat carnẽ sed ignorabat dñi maiestatẽ: cernebat infirmitatẽ: et nõ videbat deitatẽ. Remãsit confusus diabolus: dũ in hoie apparuit dñs

Ioh. iij. Sic a deo patre de? descendit: vnde nũq̃ discessit. In terr̃ erat ꝛ celos non deserebat: sicut ipse dñs ait. Nemo ascẽdit in celum nisi qui de celo descẽdit: filiꝰ hoĩs q̃ est in celo. In terris vt hõ loq̃bat hoĩb?: ꝛ i celo esse fatebat vt de?. Et deitas non minoꝛat cũ infirmitas assumitur: ꝛ illud qõ nõ erat accepit: ꝛ de? mãsit qõ ab initio fuit. Nõ eni hõ fuit nobis ꝓfuit: sibi nihil minuit. Exinaniuit plenitudinẽ deitatis

Phil. ij. B formã suscepit humilitatis: ꝛ patri manẽs eq̃lis. Talis est: q̃lis virgo de toto sez mũdo: q̃ tñ haberet meritũ vt dei filiũ in semetipsam susciꝑeret: ꝛ post partũ oĩmodo virgo ꝓmaneret. Aue (inq̃t) maria gra plena: dñs tecũ: bñdicta tu iter

Luce. j. mulieres. Qr̃ ecce ꝺcipies ꝛ paries filiũ: ꝛ vocabis nomẽ eꝰ iesum. Ipse eni saluũ faciet ꝑplm suũ a peccatis eoꝝ. Virginitatis iura seruabis: filium habebis: ꝛ nomen virginis non amittes. Tanta est eni diuina illa potẽtia: vt ꝛ matrem reddat fecundã: ꝛ ꝟginitatẽ seruet illesam. Jdeo bñdicta inter mulieres: qr̃ ex spiritu sancto ꝺcipies: vbi nõ est carnalis marit?: sed diuia dinoscit̃ ꝟtus. Lactabis ifantẽ ꝓpriũ: creatoꝛi succũ ꝓrigis lactis: ꝛ cibis celestib? satiaꝛ. Pãnis inuolutis puez: q̃ tibi immortale cõdonauit indumentũ. Jn ꝓsepio ponis infantilia mẽbra: q̃ celestẽ tibi ꝓparauit mensam. Sic q̃ nutricie causa debent circa puerũ celebremus: vt q̃ ipse ꝓmisit sanctis suis: ꝛ tu ipsa libenti? ꝓseq̃ris. Quid multa? Exulta virgo de tanto ꝓmisso: nuncius discessit angelicus: ꝛ ventris hospitium ingredit̃ deus qui viuit et regnat in secula seculoꝝ. Amen.

¶ In eodẽ festo. Sermo. xj. Jn quo dicit ꝙ christus erat deꝰ occult? et hõ manifestus. Marie ẽt integritatẽ i partu potius creuisse q̃ decreuisse.

Ser. xv. A

Natiuitas dñi nostri iesu xp̃i: totũ mũdũ noua aduent? sui hodie luce ꝓfudit. Hodie de celo deus descẽdit ad hoiem: vt in celis hominẽ ꝓpareret ascẽsum. Hodie accipim? natũ dei virginis filiũ

Gen. iij. oĩm credẽtiũ salutoꝛẽ. Deꝰ de patre: homo de matre: deus occult?: hõ manifestus. Et q̃ñ diabolus ꝙ serpentẽ eue locutus ꝙ eue aures mũdo itulit mortẽ: de? ꝓ ãgelũ ad mariã ꝓtulit ꝟbũ: ꝛ cũctis seculis vitam effudit. Angelus sermonẽ

Luce. j. ejecit: et xp̃m virgo concepit? O coniũctio sine sordibus facta: vbi marit? sermo est: ꝛ vꝰ auricula. Hoc splendoꝛe cõcipit̃ dei filiꝰ: hac munditia generat. Nulla fieri potuit gratuedo ꝺcipienti: nulla tristicia parturienti. Qui eni venerat triste letificare seculũ vẽtris nõ ꝛtristauit hospitiũ. De celis medic? transiens ꝓ ꝟginẽ: post transitũ suũ illesam fecit ꝟginẽ ꝑmanere. Qui ei dirupta coꝛpoꝝ mẽbra i alijs poterat integrare tãgẽdo: q̃tomagis in sua matre qõ inuenit i tegrũ nõ potuit violare nascẽdo? Creuit eñ ei? ptu integritas coꝛporis potius q̃ decreuit: ꝛ ꝟginitas ãpliata ẽ poti? q̃ fugata. Jn angusti coꝛporis mẽbꝛo sustinuit: q̃cq̃d sustinẽt celi. Plena sunt viscera: ꝛ nullum nouit virginis sc̃ia. Cũ esset grauida: salubri leuitate plaudebat. Lumen enim qõ intra se habebat: ꝑpondus habere non poterant. Facta est maria fenestra celi: qr̃ ꝓ ipam de? vex fudit seculis lumen. Fcta ẽ maria scala celest̃: qr̃ ꝓ ipsaz de? descẽdit ad terras vt ꝓ ipsam hoies ascẽdere mereant ad celos. Jpsis eni licebit ascẽdere illuc: q̃ deũ crediderint ad terras ꝓ ꝟginẽ mariã descẽdisse. Fcta ẽ maria restauratio feminaꝝ: qr̃ ꝓ ipaz a ruina ꝑme maledictois ꝓbãt eẽ subtracte. Tria deniq̃ mala eue: a trib? bonis marie ꝑbantur excluſa. Mã eue dictum est. Jn dolozib? et in tristitia paries: ꝛ ad virũ tuus sa-

Gen. iij. tio tus: ꝛ ipe dñabitur tui. Trib? g̃ his malis se subiugant femine que mariã non sequunt: dolozi: tristitie: fuituti. Maria aũt a ꝺco q̃ pclarissimis trib? hoĩs sublimẽt auscultatione angelice: bñdictionis diuine: ꝛ plenitudinis g̃tie. Sic eni eã legitur salutasse. Aue maria gra plena bñdicta tu inter mulieres.

Luce. j. Cũ dixit Aue: salutationẽ illi celestẽ exhibuit. Cũ dixit Gratia plena: ostendit ex integro irã exclusam ꝑme fuiſe: ꝛ plenã bñdictionis gram restitutam. Cũ dixit Benedicta tu inter mulieres: virginitatis eius bñdictũ fructũ expressit: vt ex eo bñdicta dicaꝛ inter mulieres: q̃cũq̃ pseuerauerit virgo. Maledicta enim eua fuerat quã nũc credim? ꝑ mariã ad benedictionẽ gr̃e remeasse. Veniant virgines ad virginẽ et letamini. Ꝑonite maledictiones huaricatois ꝛ benedictionẽ restaurationis assumite. Ꝑtoijcite dolores quos eua per serpentẽ accepit: ꝛ quos p angelum maria suscepit honores assumite. Pellite tristiciã ꝺcipietes: gemit? parturientes abijcite: vt solus vobis iste vir

ginis filiꝰ oñet. Venite virgines ad virginẽ: venite ꝓcipiẽtes ad cõcipiẽtẽ: venite parientes ad parturiẽtẽ: venite mꝛes ad matrẽ: venite lactantes ad lactantẽ: venite iuuẽcule ad iuuenculã. Jo cẽs istos cursus nature virgo maria in dño nostro iesu xpo suscepit: vt oib⁹ ad se ꝓfugientibus feminis subueniret. Et sic restauraret oẽ gen⁹ femineꝝ ad se ventẽ tiũ noua eus seruando virginitatẽ: sicut oẽ genus virorum adã nou⁹ recuperat dñs iesus xpꝰ: q̃ cũ patre et spiritu sancto viuit et regnat de⁹: per oĩa secula seculorũ. Amen.

A Ser. xvj.

¶ In eodẽ festo. Ser. xij. Jn quo dicit ꝙ plus est miranda mia nascentis q̃ modus nascendi.

HOdie ẏitas de terra orta est: xpꝰ de carne natꝰ ẽ. Gaudete soleniter: et sempiterniꝰ die hodierno q̃s admoniti cogitate: ecꝛna dona spe firmissima ꝓcupiscite: filij dei esse accepta potestate ꝓsumite. Propter nos tpalis effect⁹ est tẽporum effector: ꝓpter nos in carne apparuit mundi cõditor: propter nos creatus est creator. Quid adhuc mortales mortalib⁹ reb⁹ oblectamini: et fugitiuam vitam si fieri posset tenere conamini? Spes longe clarior effulsit in terris: vt terrenis vita ꝓmitteretur in celis. Hoc vt crederet: res incredibilior ꝓrogata ẽ. Deoꝰ factur⁹ q̃ homes erãt: hõ fact⁹ est q̃ de⁹ erat: nec amittens qõ erat: fieri voluit ipe qõ fecerat. Ipse fecit qõ eẽt qꝛ homiez deo addidit: nõ deũ in hoie ꝑdidit. Miramur ẏginis ptũ: et nouũ ipm nascẽdi modũ incredulis ꝑsuadere conamur: qõ in vtero non seminato germen ꝓfluxit: ẽa cõpleꝛu carnis viscera immunia filiũ hois ꝓtulerꝰ: cui⁹ p̃ez dominẽ nõ tulerũt: qõ ẏginitatis itegritas t in cõceptu clausa: t in partu incoꝛrupta ꝑmãsit. Sed plus est miranda misericordia: q̃ ille q̃ sic nasci potuit: nasci voluit. Erat enĩ tã vnicus patri. q̃ vnice natus est matri: t ipse factus est in matre: q̃ sibi fecerat matrẽ: sempiternꝰ cũ patre: hodiernus ex matre. Post matrẽ de mꝛe fact⁹ est: añ oĩa de pꝛe non fctũs est: sine quo pꝛ nũq̃ fuit: sine quo mꝛ nũq̃ fuisset. Exultate Exultate virgines xpi: cõsoꝛs vestra est mꝛ xpi. Christum parere non potuistis: sed ꝓpter xpm parere noluistis. Qui nõ ex vob nat⁹ est vob nat⁹ ẽ. Veruntamen si vbi ei⁹ meminerit⁹ sicut meminisse debetis: estis etiam matres ei⁹: q̃ voluntatẽ facitis pꝛis eius. Ipse enim dixit. Quicũq̃ facit volũtatem patris mei: ipe mihi frater et soꝛoꝛ et mater est. Exultate vidue xpi: q̃ fecũdã fecit virginitatẽ: illi vouistis continẽtie castitatẽ. Exulta ẽt castitas nuptialis: oẽs fideliꝰ viuẽtes cũ cõiugib⁹ vestris: qõ amisistis in coꝛpoꝛe: in coꝛde seruate. Vbi tã non põt esse a cõcubitu caro itegra: sit in fide ẏgo cõscientia ꝑm quã ẏgo est oĩs ecclesia. Jn maria xpm pia ẏginitas peperit: in anna xpm viduitas paruum grandeua cognouit: in elizabet xpo coniugalis castitas: t anilis fecũditas militauit. Oẽs gradus fideliũ mẽbroꝝ capiti cõtuleꝰt: qõ ipsius gratie cõferre potuerũt. Proĩde qꝛ ẏtas t pax t iusticia xpꝰ ẽ: hũc fide ꝓcipite optib⁹ edite: vt qõ egit vter⁹ marie in carne xpi: agat coꝛ vestrũ in lege xpi. Quõ autẽ non ad partũ virginis pertinetis: q̃n xpi mẽbra estis? Caput vestrum peperit maria: vos ecclesia. Mã ipsa quoq̃ et mater et virgo est: mater viscerib⁹ charitatis: ẏgo integritate fidei. Pietatis populos partꝰ: sed eius mẽbra sunt cuius ipa est coꝛpus t coniunx: etiam in hoc similitudinez gerens illius virginis: qꝛ et in multis mꝛ est vnitatis. Oẽs ita q̃ vnanimes: castis mentib⁹ et affectibus sctis diẽ natalis dñi celebꝛemus: quo die sicut istum sermonem ozsi sum⁹ veritas de terra orta est. Jam enim et qõ in eodem psalmo sequit factũ est. Mã cũ ille ẽ terra oꝛt⁹ est. ẽ de caꝛne nat⁹ est q̃ de celo vẽit t sup oẽs est: ꝓculdubio cũ ascẽdit ad pꝛez ẽt iusticia ẽ celo ꝓsperxit. Hãc ei iusticiã verbis suis ipe cõmendat: in promittendo spiritum sanctum. Ipse (inquit) arguet mundum de peccato: t de iusticia: t de iudicio. De peccato quidem: qꝛ non crediderunt in me. De iusticia vero: quia ad patrẽ vado: t iam non videbitis me. Hec est iusticia que de celo ꝓsperxit. A summo enĩ celo egressio eius et occursus eius vsq̃ ad summũ ei⁹. Ne q̃sq̃ cõtemneret veritatem: qꝛ de terra orta est: cũ sicut sponsus ꝓcessit de thalamo suo. i. ẽ vtero virginali: vbi verbũ dei creature hũane quodã ineffabili cõiugio copulatũ est. Ne hoc ergo q̃sq̃ cõtemneret: t q̃uis mirabiliter natum: t dictis/factisq̃ mirabilem: tñ ꝓpter similitudinem carnis peccati nihil ãplius

B Ser. xvij. Luc. ij.

xp̃z q̃ hoiem crederet: cũ dictum esset. Tanq̃ sponsus ꝓcedens de thalamo suo: exultauit vt gygas ad currendã viã. Cõtinuo subiũctũ est. A summo celo egressio eius. Qõ ẏ audis. Veritas de terra orta est: dignatio est: nõ cõditio: misericordia est/nõ miseria. Veritas vt de terra oꝛꝛet ẽ celo descendit: sponsus vt ẽ thalamo ꝓcederet: a summo celo egressio ei⁹. Jnde est q̃ hodie nat⁹ est: quo die minoꝛ dies nullus in terris a quo tamen incrementa dies sumunt. Qui ergo ictu nat⁹ est t nos erexit minimũ elegit diẽ. Sed vñ lux crescit: ipo suo tali aduẽtu: nos ẽt tacit⁹ tanq̃ sonitu magni clamoris exhortãs: vt q̃ paup ꝓpter nos fact⁹ est: in illo diuites essemus. Qui ꝓpter nos formã serui accepit: in illo libertatem accipiamus. Qui ꝓpter nos de terra oꝛt⁹ est: in illo celum possideam⁹. Per dñm nostrũ iesum christum: equi vnit et regnat per omnia secula seculorum. Amen.

B Ser. xvij. Luc. ij.

¶ In eodẽ festo. Sermo. xiij. Jn quo dicit ꝙ deus suscepit hominem in se vt nos deũ suscipiamus.

NAtiuitatẽ dñi nostri iesu xpi ꝑm carnẽ: ita cuncta aplista aptissime demonstrans ait: vt ostenderet cũ ex spiritu sancto t maria ẏgine natũ ꝓpt̃ beretrix astutiã: q̃ negãt deũ hoiez suscepisse. Sz tõ domin⁹ nr̃ ẏgineũ sibi requisiuit hospitiũ habitandi: vt nobis ostenderet in casto coꝛpoꝛe deũ portare debere. Ad ẽ enim de⁹ hoiem suscipit in se: vt est nos deũ suscipiamus in nobis sicut ipse dicit. Manete in me et ego in vobis. Sacrũ t celeste mysteriũ in natiuitate dñi. Cõcepit ẏgo añ̃ spõsum haberet: parit añ̃ nubat: t qõ ad laudẽ ꝓtinet nobis dñi: et mater t ẏgo cepit esse post partũ. Virgo enĩ ꝓcepit ẏgo peperit: ẏgo post partum illibata ꝑmãsit. Quem cũ portaret timuit: cũ pareret adoꝛauit: quẽ cũ peperisset: mꝛoꝛ erat mr̃ q̃ filiꝰ. Grande nobis mysterium: diuina maiestas in ãde figura premisit. Sicut enim de⁹ nr̃ cũ ꝓmũ adã facere vellet: nõ ex cõiũctione viri aut mulieris hoiem vt esset effect⁹: sed accipiens terrã: inde hoiem diuina q̃ã arte formauit: ita ut ne viri coniunctione deũ in ẏginali aluo incoꝛporari dispẽsauit. Ergo si tũc licuit hoiem sine hoie nasci: cur nõ licuit hoiez sine hoie ẏ mariã ẏginẽ ꝓcreari. Q̃m sicut adã ex terra ẏgine figurat⁹ ẽ: ita et xpꝰ ex virgine nat⁹ agnoscit. Jbi tũc fuit⁹ dei de terra viuũ hoiem surgere fecit ad vitã: hic mũdũ spũssanctus de maria ẏgine xpm hoiez figuraturus in quo de⁹ ad reparationẽ hoiẽ habitaret. Adã enim ibi tunc nascit⁹ hic renouat t resuscitat in xpo. Fuit similis reparatio quõ fuit et hoiẽ creatio. Veniq̃ sicut tũc i aluo terre saluatoꝛ ade mẽbra cõposuit: sic etiã nunc in ẏginis aluo xpꝰ sua mẽbra ꝓposuit. Q grãdis patiẽtia saluatoris: expectat nasci sua mẽbra qui fecit. Sz iõ ille voluit nasci: vt nos iterũ viuerem⁹. De⁹ latebat i hoie: bũiliata est virt⁹ et pietas augeret: t qõ ad laudẽ noĩs ei⁹ ptinet: visa est ꝓtãs minuere q̃ possit. Humiliauit se vt hõ: nec horruit de⁹ hoiez induere quẽ ad suã patrisq̃ imaginẽ figurauit: vñ libens dei filius voluit ẖ eẽ qõ fecit. Mã iõ de⁹ nr̃ filiũ suũ misit ad hominẽ liberãdũ: vt cui dixerat. Faciam⁹ hoiem: ipe ẽt liberator eẽt q̃ fuerat et creator. Sed quare de⁹ nr̃ nasci ẽdo p ẏginẽ nos sic voluit reformare ad vitã: vt qꝛ p mulierẽ i hãc mũdũ mors intrauit: sal⁹ ꝑ ẏginẽ redderet. Veniq̃ et qñ ꝓtertia die ab inferis resurrexit: ꝑmũ mulieres p ãgelũ adoãtes occurrunt: qb⁹ iõ iubet resurrectionẽ aplis nunciarent hoi ostẽderet. Ecce p quã cecidistis in mortẽ ꝑ ipam vobꝭ resurrectio mortuoꝝ nunciat. Mulier enim qꝛ ꝓtoi gustauerat ꝓtoꝛ ẽt resurrectionem vidisse monstrat: vt ne perpetui reat⁹ apud viros opprobriũ sustineret: qꝛ q culpã nobis trãsfuderat trãsfudit t gr̃am. Veniq̃ dñs nr̃ iõ ꝓ casta ẏginis mẽbra venit ad terras: vt ostenderet deũ castitatis esse auctorem. Ergo sicuti de⁹ nr̃ nos suscepit in se: ita t ocũ nos suscipiamus in nobis. Portemus ergo t nos deum in casto coꝛpoꝛe: quẽ ẏginis casta mẽbra portauerunt. Christus enim magister est castitatis: t iõ q̃ castitatem nõ habet: portare xpm non potest. Sed et nos fratres charissimi qui deo credimus: vt semper christum in coꝛde nostro portare possimus: castos ac puros nos exhibeam⁹ ab omni peccato vt christ⁹ habitare possit in nobis. Qui enim christũ non habet se/christianus non põt dici. Nec enim ita se ex tollere debet vnusq̃sq̃: vt christianũ se nõe dicat tantum: t factis inimicum ostendat. Quomõ est xpianus: qui contra christi pre-

Matthei. xxviij.

cepta ventre cõtẽdit? Sed vos q̃ deo seruitis t ei⁹ ꝓcepta custoditis/potes est vobis concedere vitã eternã: q̃ cũ patre t spũ sctõ viuit t regnat in secula seculoꝝ. Amen.

¶ In eodem festo. Sermo. xiij. Jn quo dicit ꝙ maria regnum tenet virginitatis quia regem genuit castitatis eamq̃ factam esse fenestram celi.

CAstissimum marie virginis vterũ: spõsi virginis clausum vẽtris cubiculũ: filij ẏginis signaculũ merito plenissime collaudarẽ/ si messem meterez quẽ nõ seminarẽ. Veniq̃ sic apls dicit. Quecũq̃ seminauerit hõ: hec t metet. Verũ est: oĩno verũ est: hec oẽm lectiõe cuãgelij ait. Meto inq̃t vbi non seminauit: t colligo vbi nõ sparsi. Dicat sol? bodie nat⁹ ex virgine filiꝰ marie. Meto vbi nõ seminauit: t colligo vbi nõ sparsi. Dicat t maria. Et ego te filiũ generaui: t virginitatẽ meã nõ violaui. Regnũ teneo virginitatis: t regẽ genui castitatis. Ingredientẽ t egredientẽ habui in palatio vẽtris filiũ imperatoris t de manib⁹ meis nõ amisi clauẽ regni pudoris. Porta facta sum celi: ianua fctã sũ filio dei. Illa porta facta clausa quã in visiõe diuina. Ezechiel vidit ꝓpheta: de qua in me dicit ꝓphetizãs. Vidi portã i domo dñi clausã: t dixit ad me angel⁹. Porta hec quã vides nõ apiet: t hõ nõ trãsit p eã: t clausa erit i eternũ. Sz mirabilior ꝓphetie adipletio. Quid est porta in domo dñi clausa: nisi qꝛ maria semp erit intacta? Et q̃d est hõ nõ trãsit p eã: nisi qꝛ ioseph nõ cognouit eã? Et q̃d est q̃ dñs solus intrat t egrediet̃ p eã: nisi q̃ spũs sanctus ip̃regnauit eã? Et q̃d est clausa erit i eternũ: nisi qꝛ erit maria virgo añ partũ: virgo i partu: virgo post partũ? Dicat q̃ maria. Porta fctã sum celi: ianua fctã sum filio dei. Illi facta sum ianua clausa: q̃ post suã resurrectionẽ ingressus est ꝓstia clausa: q̃ egressus est paru⁹ ad suos crucifixores: ad discipulos añ suos clauso cenaculo ostij ingressus est claustra. Qui nat⁹ de vẽtre meo: me matrẽ dimisit itactã. Adipleuit ventrẽ meũ diuinitate: t vterũ meũ nõ euacuauit castitate. Exiuit de vẽtre meo gigãteo cursu magnific⁹: t vẽter me⁹ nõ est pudore vacuat⁹: nec in conceptione inuẽta sum sine pudore: nec i parturitiõe inuẽta sũ cũ dolore. O mira t laudabilis inter feminas: in qua ab angelo salutat ẏginitas: sola ip̃regnata nec vitiata: exonerata nec vacuata: qꝛ sic ẽ ab angelo salutata. Aue maria gr̃a plena: dñs tecũ. Felix vmbilic⁹ castitat̃: quẽ amplex⁹ non tetigit maritalis. Cõsidero ꝓceptũ tuũ btã virgo: t expauesco. Intueoꝛ partũ t contremisco: adoꝛo filiũ tuũ t reuisco. Enarra obsecro mi: quõ meruisti dici mr̃ dñi: t sponsa filio dei? Dõ rogo i dica mihi: si tñ colloquẽti tecũ ignoscẽ mihi. Ignoscein̄q̃ mihi qõ audeã seruꝰ vtinã vel bonꝰ t nõ etiã mutilus t malꝰ seruꝰ: t ideo malꝰ seruꝰ: qꝛ nõ tecũ tremoze loquoꝛ vt seruꝰ: ignosce q̃ mihi qõ audeã cũ spõsa dñi mei fabulari: t tñ indica mihi qõ poterit dei filiꝰ p te generari. Audite fratres: audite mariã nobiscũ loquẽtẽ carne absentẽ: spiritu ꝓsentẽ: verecũdia virginitatis vultũ auertentẽ a colloquoꝛe: t indicãte quõ impregnata sit a creatoꝛe. Erã inq̃t maria in domo mea puella iudea: ex semine dauid regi generata: adulta fctã sum: t despõsata sũ cõiugi: t placui alteri/ nõ interueniẽte adulterio: sz intercedente spiritu sancto. Despõsata sum hoi iudeo t placui dño mino deo. Despõsauit me vir iudeus/ t amauit me christus deus. Ignoꝛauit quidẽ spõsus me⁹ ioseph q̃ me amasset de⁹ me⁹/ t putauit q̃ adulterio ip̃regnaꝛ cẽt vẽter meus. Mã iguaro ioseph sponso meo venit ad me quidã magnus ẏginis ꝓparanymphus/ nõ ꝓtiarcha primus aut ꝓphet̃a egregius: sz gabriel ille archãgel⁹: facie rutilãs: veste coruscãs ingressu mirabili: aspectu terribili: visitauit t ꝓturbauit me salutauit et grauidauit: dixitq̃ mihi. Aue gr̃a plena: dñs tecũ. Dñs inquit tecũ: sed plusq̃ mecũ. Jn me autẽ licet sit dñs memetipm creauit dñs/ per te aũt genit⁹ est dñs. Ita est dñs tecũ: vt sit in coꝛde tuo: sit in vtero tuo: ad impleat mẽtem tuã: ad impleat carnẽ tuã/ ꝓcedat formosus de vtero tuo: tanq̃ sponsus de thalamo suo: egrediatur rex de cubiculo suo/ ꝓcedat ꝓnceps ex aula regali: ita vt ẏginitatẽ tuã non faciat violari. Dixitq̃ ri. Quõ fiet istud: vt ego grauesc̃ã pudico t immunissimo marito: q̃n virũ penitus nõ cognosco? Despõsata sum homini iusto: si cũ illo nõ con-

Luce. j. F

Deu. xxiij.

Mat. j.

Deut. ix. Exo. xvj.

uenero: vñ erit qõ generabo? Sed si ꝓt fieri vt ꝓcipiã intacta t generẽ clausa: idica modũ/ t paratũ iuenies coꝛ meũ. Dibus ei modis exopto me ego deo meo vt habeã ꝓlẽ: t nõ perdã pudoꝛẽ. Refert angelus. Gabriel modũ ꝓceptionis: qõ in verbo fieret saluatoꝛis: t ita ait ad eã. O inq̃t maria ẏgo dei/ spõsa dei/ dilecta dei/ famula dei/ mater dei: si hunc a me modũ reḡis qõ virgo cõcipias: t parias: t post partũ virgo ꝑmaneas: vel quõ fiat in te q̃ fecit te: audi me t ne pturberis. Spũs sctũs supueniet in te: t virt⁹ altissimi obũbꝛabit tibi. Jta ei te virt⁹ altissimi obũbꝛabit vt nec esũ patiar/ libidinis: t mr̃ sis creatoꝛis. Rescit iterea ioseph marie spõsus: q̃d cũ maria ageret angelus: subitoq̃ ioseph ituitu familiari t licẽtia maritali/ aspicit mariã cõtugẽ suã. Vidit eã gressib⁹ grauari: intellexit marie vterũ grauidari. Turbat ioseph hõ iustus/ q̃ mariã nunq̃ de tẽplo dñi accepat t nõdũ cognouerat: t grauidã sentiebat: et quã nõ meruerat i cõiugij honorẽ: tã haberet in cõfusionẽ: secũq̃ diu estuãs disputat dicẽs. Vñ ꝑ cõtigit qõ euenit? Nõ cognoui/ nõ nouĩ/ nõ tetigi/ nõ violaui/ nõ grauidaui. Heu heu q̃d cõtigit: q̃d putas euenit: ꝑ quẽ maria sic cecidit/ quẽ sibi plusq̃ me adulãtẽ iuenit? Ego ei cũ licẽtiã haberẽ maritalẽ: añ thoꝛ nuptiarũ puellarẽ nõ vexaui pudoꝛẽ. Timui multũq̃ ptimui: qõ i illo moysitico libꝛo legi sentẽtiale vbũ perscripti⁹ cum legeret audiui. Qꝛ quecũq̃ virgo paterna domũ fedauerit adulterio: morieda lapidib⁹ subiacebit. Similꝛ z vir q̃ pudoꝛis vestimẽtũ pri nõ detulerit: coꝛãq̃ testib⁹ replicauerit: pudoꝛisq̃ signaculũ nõ demõstrauerit: moꝛiẽd⁹ z ipe cũ virgine erit. Utroq̃ ẏ libidinarios hac moyses sinia ferire voluit: si⁹q̃ adulteros pire mãdauit. Sic nãq̃ ait. Auferte opꝓbriũ de domo israel: t ois q̃ audierit timebit: t nõ agit ipie. Hãc moysi sentẽtiã ꝓcauebã: ipamq̃ luxuriã in meo coꝛpe refrenabã: maxime qꝛ dauid filiũ me eẽ sciebã: t regali me fũctũ sacerdotio ꝓnoscebã. Sz q̃m nihil mixẽ: nihil nouũ: nihil occultũ: nihil absc̃sũ q̃ nõ reuelabit: t occultũ q̃ nõ i publico veniat: i vbi regis filia: recolo hystoriã. Dauid rex vxie cethei mulierẽ audacia extulit regali: nec cũ timoꝛe terruit parẽtalis. Quid ẽ factã? q̃d agã? Anxioꝛ: gemo: doleo: curro: cõsiliũ q̃ro: nec penit⁹ iuenio. Prodo adulteriũ/ aut taceo pp opprobriũ? Si ꝓdidero: adulteriũ q̃dẽ nõ ꝓtẽto: sed neuũ crudelitat̃ incurro qꝛ ꝑm iniam: lapidãdã eẽ cognosco. Si tacuero malũ ꝓtẽto: t cũ adulter⁹ portioẽz meã ꝓpono. Q̃m ẽ tacere malũ ẽ: adulteriũ ꝓdere pei? ẽ: ne p me fiat homicidiũ: dimittã eã ꝓtuglo. Cogitauit inq̃t sic euãgelij oꝛ: occẽre dimittere mariã ꝓtugẽ suã. Cogitauit q̃d eẽt rea de adultio: cũ iã eẽt deteriꝰ i mẽte but? Jusꝑitiõis mala ꝓceptio. Sz nõ timeat maria dauid illi⁹ magni regis filia q̃m sic i dauid veniã ꝓtulit ꝑmo ꝓphetic⁹: sic mariã liberat angelus saluatoꝛis. Veniat mr̃ dñi casta: in qua nõ fuit virilis appetitꝰ sed spũsctũs: quã nõ violauit ioseph vir iudeus: sed solus ip̃regnauit opꝰ de⁹: q̃ nõ cõmixta est nec ioseph spõsa: nec cognita viro: sed soli oipotẽti deo. Jnuoca virgo sctã deũ tuũ: dauid patrẽ tuũ: non illũ dauid adulterio fuscatũ z vxie cethei homicidio diuulgatũ: sed illũ vico dauid foꝛti manu ꝓliatũ: diu cũ diabolo aitercatũ. Mittat de celo ãgelũ suũ/ z visitet in sõnis spõsũ tuũ. Suspẽdat iudiciũ moyses suũ: ne ioseph vidicet adulteriũ tuũ. Parat itaq̃ ioseph aim i tpe: q̃ maria possit occẽre dimittere. Ecce iterũ ẏginis ille paranymph⁹: nõ hõ sed gabriel angel⁹ ille cõspicu⁹: celi cursoꝛ eq̃ssimus: medio noctis libramine dicit ad ioseph in visiõe. Joseph fili dauid cur tm̃ tribularis: q̃d multũ cõtristaris: cur in somno cogitãdo desudas: q̃re vigilãdo tristis ãbulas: cur de maria malã tibi igeris suspitionẽ: cũ ipsa tibi gñatura sit saluatoꝛẽ? Auferzelotipie aim ex ea. Jpse ei est dñs q̃ ip̃regnauit eã. Jdeo tristis est aĩa tua: qꝛ q̃cũq̃ legisti in ꝓphetis/ nõ intellexisti in maria. Hinc ẽ oĩs tristicia tua/ q̃m ꝓsꝑa tua nondũ cognoueris t grauidã senseris: nec aliud i ea nisi adulteriũ suspicaris. Joseph fili dauid/ nat⁹ nõ solũ ex gñe sacerdotali: verũ etiã ex regali/ filiꝰ ꝓphetarũ: socius scribarũ. Ille de⁹ q̃ scripsit mirabilia i lege sua: ipe fecit mirabilia in cõiuge tua. Quid aũt sunt mirabilia/ nisi q̃ hoib⁹ sunt ipossibilia? Mirabilia ẏ dei in lege nõ legisti: q̃ si etiã legisti: q̃re nõ itelligisti? Ipsa lex quã q̃tidie legis sine graphio scpta ẽ i tabulis lapideis. Lege t intellige q̃ dixẽ in beremo terra p:

Ber. i. Bibl. in fine.

Ro. viij

Wa. xij.

Psalm. lxxxiiij.

Joh. xvj.

Psalm. lxxxiiij.

Psa. xviij

Mu.xvij. duxerit:cui⁹ semē in terra aratoꝛ null⁹ induxit. Virga etiā aaroꝛ:āntᵉ siccata plurimis sine aq̄ reuixit:in tēplo floruit: nuces pduxit:q̄s clausa sub tecto pduxit. Ergo q̄ scpsit lapideas tabulas sine stilo ferreo:ipe grauidauit mariā spū sc̄o:t q̄ pduxit pāces i heremo sine aratōe:ipe impgnauit virgine sine coꝛruptiōe:t q̄ fecit virgā sine hūoꝛe folia germinare:ipe fecit filiā dauid sine semie gnare. Postremo fili

Esaie.vij dauid ioseph fili⁹ pphetarū:legisti Esaiā eximiū pphetarū q̄d pixerit:quēadmodū scripserit. Ecce vgo i vtero accipiet t pariet filiū:t vocabūt nomen ei⁹ emanuel. Q̄d ḡ legisti i libris tuis:aspice i maria oculis tuis:vt digne dicas

ps.xlvij. cāticū dauid pfis tui. Sicut audiuim⁹:ita t vidim⁹ i ciuitate dñi virtutū:in ciuitate dei nr̄i. Aspice ḡ mariā cōiugē tuā:sp de ea securᵉ t in nullo sis sollicit⁹:q; q̄ natū ē in ei⁹ vtero/nō vocabit fili⁹ iudei:sz vocabit fili⁹ dei. Habe ḡ ioseph cū maria ꝓiuge tua cōem vginitatē mēboꝝ:q; de virgineis mēbris virt⁹ nascit angeloꝝ. Sit maria spōsa xp̄i i carne sua vginitate pdata:sis aūt t tu pr̄ xp̄i cura castitat; t honoꝛtficētia vgnitat;: vt de vgineis mēbris genitricis sc̄is xp̄lanis nulla sit zelotypia. Magnū merituꝫ vginitat; fres. Virginitas marie āgeli salutatōe ē ipgnata:t pgnās marie vginitas de vtero i vtero ē salutata:t generās virgi

Luce.j. nitas marie ab āgelis ē hodie collaudata:t lactās vginitas marie p stellā de celo ē idicata:t magoꝝ mūerib⁹ ē honoꝛata. Gaude itaq; ioseph nimiūq; gaude vginitati marie:q̄ solus meruisti virginalē affectū possidere. Gaudi;:q; p meritū virginitat; ita sepat⁹ es a cōcubitu vꝛoris:vt pr̄ dicaris saluatoris:q̄ viuit t regnat in secula scl̄oꝝ. Amen.

Wat.iij.

¶ In eodē festo. Ser.xv. In quo dicit q̄ xp̄s est deus t hō nō cōfusione nature sed vnitate pſone.

Ser.xix. A

Audeam⁹ ffes:letent t exultēt gentes. Istū diē nobis nō sol iste visibilis:sz creatoꝛ ipi⁹ iuisibilis pfecrauit/qñ eū p nob; visibilē factū:a q̄ iuisibili t ipa creata ē viscerib⁹ fecūdis t genitalibus integris vgo mr̄ effudit. Cōcipiēs vgo:pariēs vgo:virgo ḡuida/virgo feta/virgo ppetua. Quid miraris hec hō: Deū sic nasci oportuit:qñ eē dignat⁹ ē hō. Talē fecit illā q̄ est fact⁹ ex illa. Aliāq; fieret ei erat:t q; opꝰ erat: fieri potuit manēs q̄ erat. Fecit sibi matrē cū eēt apō pr̄ez:t cū fieret ex mr̄e māsit in pr̄e. Quō deᵛ eē desisteret cū hō esse cepit:q genitrici sue pstitit ne desisteret vgo eē cū pepit: Proīde cū vbū caro fctm ē/nō vbū in carnē pereūdo cessit:sz caro vbo ne ipa piret accessit:vt q̄ēadmodū hō ē aia t caro sic eēt xp̄s deᵛ t hō:idē deᵛ q̄ hō:t q̄ deᵛ idē hō/nō pfusiōe nature:sed vnitate pſone. Deniq; fili⁹ dei generāti coetern⁹ sēp ex pr̄e:idē fili⁹ hoīs eē cepit ex vgie:ac sic t filij diuinitati ē addita hūanitas:t tñ nō est pſonarū fctā ḡternitas:sz per

B manet trinitas. Nō ḡ nob subrepat q̄rūdā snia min⁹ attento rū in regulā fidei:t i scripturaꝝ oꝛsecula diuinaꝝ. Dicūt ei Qui fili⁹ ē hoīs fact⁹ est fili⁹ dei/ q̄ no fili⁹ ē dei: nō ē fact⁹ hoīs. Hoc vt dicerēt q̄ verū est attēderūt: sz verū eloq nō valuerūt. Quid ei attēderūt nisi q; hūana natura potuit i meli⁹ mutari:i deteri⁹ diuina aūt nō potuit: Hoc vez ē:sz ēt sic. i. neq̄q̄ i deteri⁹ diuinitate mutata: vbū t̄ caro fctm

Johan. j. est. Neq; ei ait euāgelista. Caro vbū fctā ē:sz ait:vbū caro fctm est. Verbū aūt deᵛ:q; deᵛ erat vbū. Et q̄d caro nisi hō

Wa.xxvj Nō ei sine aīa in xp̄o hoīs caro. Tū ait. Tristis ē aia mea vsq; ad mortē. Si ḡ vbū deᵛ:t hō caro/q̄d ē aliō vbū fctm est caro:nisi q̄ deᵛ erat fact⁹ est hō: Ac p̄ hō erat dei fili⁹ factus ē hoīs fili⁹. Assūptiōe inferioris:nō versione potioris.

C Accipiēdo ipe q̄ nō erat:nō amittēdo q̄ erat. Nā quō in regl̄a fidei pfiteremur credere nos i filiū dei q̄ nat⁹ ē ex virgine maria:si nō fili⁹ dei sed fili⁹ hoīs nat⁹ ē ex virgine maria:Quis ei xp̄ianus neget ex illa femia filiū hoīs natū:sz

Johan. j. tñ deū hoiem factū: et ita hoiem deū factū: Deus eñ erat verbū:t verbo caro factū est. Cōfitendū est igit eū q̄ filius dei erat:vt de vgine maria nasceret assūpta forma serui fi-

Joh.xiiij liū hoīs factū:q̄ erat manēt:q̄ nō erat assumentē. Esse

Joh.x. incipientē quo minoꝝ est patre:t sp manentē in eo quo vnū sunt ipse t pr̄. Nā si ille qui sp est dei filius nō est ipse fact⁹

Phil.ij. hoīs fili⁹:quō de illo dicit apostolus. Qui cuꝫ in forma dei esset nō rapinā arbitrat⁹ est esse se equalē deo:sed semetipꝫ exinaniuit formā serui accipiens in similitudinē hominū factus:t habitu inuentus vt hō: Neq; eñ alius sed ipse in forma dei equalis patri/q̄ est vtiq; vnigenit⁹ dei fili⁹ semet ipsum exinaniuit in similitudinē hoīm fact⁹. Nec alᵗ sed idē ipse in forma dei equalis patri: humiliauit nō aliū sed semetipsum/factus obediēs vsq; ad mortē:mortē aūt crucis. Nō totū non fecit dei filius:nisi in ea forma q̄ est hoīs. Itē si ille qui semp est dei filius/nō est ipse fact⁹ hoīs fili⁹: quō dicit apostolus ad Romanos. Segregatus in euāgelium dei:qđ ante ꝓmiserat p ꝓphetas suos in scripturis

D Rom.i. sanctis de filio suo/ q̄ fact⁹ est ei ex semie dauid ſm carnē: Ecce fili⁹ dei qđ vtiq; semp erat:fact⁹ est ex semine dauid ſm carnē quod nō erat. Itē si ille qui est dei fili⁹ nō est ipse factus fili⁹ hoīs/quō misit deus filiū suū factū ex muliere. Gala.iiij. Quo noie ſm hebreā linguā non virgineū decus negatur: sed femineus sexus ostenditur. Quis eñ a patre est missus nisi vnigenitus dei fili⁹: Quō ergo ex muliere fact⁹: nisi q; idē ipse qui erat apud patrē dei fili⁹: missus fact⁹ est hoīs fi lius. De patre nat⁹ sine tēporis die:de matre natus hodie. Ita eñ diem quē creauit in quo crearet elegit: sicut fact⁹ est de matre quā fecit. Nam t ipse dies a quo dei incepa tu cremētū lucis accipit dies: opꝰ xp̄i significat:in q̄ interior hō noster renouat de die in diē. Eterno ꝺppe creatori i tpe creato ille dies debuit eē natalis/ cui creatura ꝓgruerit tē poralis/cui honoꝛ t ꝑfectio p infinita secula scl̄oꝝ. Amen.

¶ In eodē festo. Ser.xvj. In quo dicit q̄ quattuoꝛ natiuitates valde mirabiles opatus est deus.

Ser.xx. A Gell.iij.

Hodiernus dies ad habendā spem vite eternē gnū contulit gaudiū generi humano. Peim⁹ ei hō quo cadente oēs cecidimus: cuius ruina est mortalitas nostra:non est nat⁹ sed fact⁹:pr̄e nullo:nulla matre: sed deo operāte. Hec est hoīs ꝓma cōditio adā de terra. Secūda cōditio est hoīs:qua creauit femiā de latere viri. Tertia cōditio est hoīs:qua creauit femiā de latere viri. Tertia cōditio est hoīs:qua natus est homo ex viro et femina. Quarta cōditio est dei hoīs:qua nat⁹ est christus sine viro de femina. In istis q̄ttuoꝛ cōditionibus vna sola nobis vsitata est:cetere tres nō sunt in oculis carneis:sed in fide coꝛdis. De terra factū hoiem sine patre et mr̄e nouim⁹/nūq̄ vidim⁹/ lecta t audita credim⁹. Tertia illa vsitata est nobis ipsa q̄tidiana. De cōplexu maris & femine q̄tidie nascunt hoīes. Jā ergo erat vna sine viro t femina:tā erat tertia de viro t femia:quarta restabat sine viro de femina. Sz ista quarta liberauit tres. Prima t scḋa ruer̄t:tertiā de ruina gnauerūt/in quarta salutē inuenerē. B Luce.ij. Exultēt virgines:vgo pepit xp̄m. Nihil in ea qđ vouerūt Luce.j. putēt exterminatū/māsit virgo post partū. Exultēt vidue infantē xp̄m vidua. Anna cognouit. Exultēt cōiugatoꝝ scīturū oīm Jesū xp̄m belizabet maritata ꝓbetauit. Filius gradus ptermissus est;de quo nō bñret testimoniū salus oim. Nūqd ei sole virgines ad regnū celoꝝ ꝓcesserūt: Per ueniūt t vidue. Magni meriti fuit illa vidua sancta anna q̄ a virginitate sua septē ānis vixerat cū viro suo. Qui defuncto vsq; ad senilē etatē puenerat t senectute sācta expectabat ifantā saluatoris:vt paruū videret ānosa:paruā agnoscer et anicula:t trantē i mūdū saluatorē videret iturū. Et in masculino sexu tria ipa gña ꝓmēdata sūt. Ipse xp̄s puer nat⁹ ē:exultēt pueri:ptinentiā vouētes puero. Ipsho C Luce.ij. integritatē pueritie ꝓsecrauit:q̄ sue mr̄i fecūditatē attulit virginitatē nō abstulit. Simeō ille senex diu vixerat:cui? etas ꝓparat anne:t audierat rhisum q̄ nō esset visur⁹ mortē nisi pus videret xp̄m dñi. Intelligite fres q̄tū desiderium habebāt antiq̄ scti videdi xp̄m. Sciebāt illū esse venturū: oēs q̄ pie viuebāt dicebāt. Si ḡ me iueniat illa natiuitas. Si q̄ credo i scpturis: videā oculis meis. Et vt nouerit is q̄tū desideriū bēbant scti q̄ nouerāt ꝓ scpturas xp̄ianę Eccle.vij pturā:sicut audistⁱ cū Esaias legerēt. Ecce vgo accipiet i vtero t pariet filiū:t vocabitis nomē ei⁹ emanuel. Emanuel qđ sit euāgelii nobis aput dicēs: qđ interpꝛat nobiscū deᵛ. Nō tibi ḡ vile sit q̄cūq; infidelis aīa:nō tibi videat ipossibile vt vgo peret:vgo pariēs pmaneret. Intelligat nō tū deū t nō miraris virginis partū. Vt ḡ nouerītis antiqs sctōs t iustos optasse videre qđ pceſſū ē huic seni symeoni dñs nr̄ ipe iesꝰ xp̄s ad discipulos suos loq̄ns ait. Multi iu Mat.xiij. sti t ꝓphete voluerūt videre q̄ vos videtis t nō viderūt: audire q̄ auditⁱ t nō audierūt. Multū senex iste fuit ad audiendū serus:sed ad videdū maturus. Non expectauit ut

Sancta: mādata: sit ordis sermōis hui⁹ fragia. xp̄s audiret loq̄ntē/qm̄ agnouit ifātē. Et ꝺ illi ꝓcessū erat

D decrepito:q̄si desiderāti t suspirāti t dicēti q̄tidie in oro nib⁹ suis. Q̄n vētet: Q̄n nascit: Q̄n videbo: Putas dura bo: Putas ꝺ me iuenies: Putas isti oculi videbūt ꝓ quē cordis oculi reuelabunt: Dicebat ista i oꝛonib⁹ suis:t pro desiderio suo accepit rñsum: q̄ nō gustaret mortē nisi ꝑius videret xp̄m dñi. Erat eū maria mr̄ ei⁹ infantē: vidit ille t agnouit. Vbi nouerat q̄ agnouit: An int⁹ē reuelat⁹ q̄ filius ē nat⁹: Vidit t agnouit. Agnouit symeō infātē tacēte:t occidēt iudei iuuenē mirabilia factētē. Cū ḡ cognouisset:accepit i vlnas suas:ꝺ ē in brachia sua āplexat⁹ ē eū.

Sap.viij Portabat a q̄ portabat. Ipe ei ē xp̄s sapiētia dei:attigēs a fine vsq; ad finē fortiter/t disponēs oia suauit. Quāt⁹ vbi erat t q̄s magn⁹:q̄s paru⁹ fact⁹ erat. Paru⁹ factus/paruos ꝛrebat. Quid ē paruos q̄rebat: Nō supbos sed hūiles colligebat. In psepi dignat⁹ est pont vt eēt pioꝝ cibaria iumētoꝝ. Accepit eū symeō i brachia sua t dixit. Nūc dimittis dñe seruū tuū in pace. Dimitt; in pace:q; video pacē. Quā re ḡ dimitt; i pace: Q; viderūt oculi mei salutare tuū. Salutare dei:dñs iesꝰ xp̄s. Annūciate diē:ex die salutare ei⁹.

E Habetis ḡ pueri puerū iesū:scti senes senē symeonē. Si ät christi vt t cōiugat⁹ aliqs vir testimoniū dño phibeat. Q̄ charitā cōsiderate. Nemo ḡ q̄rat aliꝺ fres mei charissimi fideles:aut vgo:aut vidua:aut ꝓiugata:aut puer:aut ptinēs aut vꝛoraꝫ:dcḋ plē q̄s voluerit:nō inuenit q̄dā modū ad xp̄m ptineat. Nō inuenim⁹ testionū phibuisse xp̄o adulteros:fornicatoꝛes:īmūdos. Et vt a talib⁹ ei testionū phiberet:ipe pstitit:ipe donauit. Nō ei q̄scp̄s sctūs virib⁹ suis. Exultemus ḡ charissimi: ab hodierno die crescūt dies. Crede in xp̄m t crescat i te deᵛ. Credidisti:ichoat⁹ ē deus. Credidisti:nat⁹ ē xp̄s in coꝛde tuo. Sed nūḋ xp̄s nat⁹ sic remāsit: Creuit:ad iuuētutē puenit:sz i senectutē nō decl nauit. Crescat ḡ t fides tua:robur iueniat:vetustatē nesciat Sic ptinebis ad xp̄m filiū dei:in ꝓincipio verbū apud deum. Verbū deū:sed verbū caro factū est:vt habitaret in nobis. Maiestas ibi latebat:vbi īfirmitas apparebat. In manꝰ suas symeō infirmitatē accepit:sed matestatē intus agnouit. Nemo cōtēnat natū/ si vult eē renatus. Ad illum ꝓmuit ꝓpē nos nasci ad nos ꝓtinet in illo renasci:q̄ venit in hunc mūdum pctōres saluos facere: Jesus xp̄s dñs nr̄ cui est honoꝛ t imperium in secula seculoꝝ. Amen.

¶ In eodem festo. Sermo.xvij. In quo exponit illud qđ canit de saluatoꝛe nostro tā naro. Puer natus est nobis ꝛc. qđ ad longum declarat.

Ser.xxj. B Esaie.

Hodie puer nat⁹ est nob:hodie fili⁹ dat⁹ ē nobis. Puer inq̄t sz teneritudine mēboꝝ iualid⁹:sz in culpabili gñatione ꝑclar⁹. Hodierna eñ natiuitas genitricē īnocētie:puritas declarat aucroꝛē hodie fili⁹ datus est nobis. Nūc nob est dat⁹:q̄ est añ secula nat⁹. Dat⁹ in ptu vginis:fili⁹ de substātia genitoꝛ;. Cū igr seruilē cām ꝓ ostiū fidei spat⁹ quōdā dñator itraret:rubuit inulata vginitas. Nec pessulū pudoꝛ; infregit:t i sacris viscerib⁹ radi⁹ eterne claritaꝛ; effulsit. Letet ḡ oīe mūdi

Dan.ij. hui⁹ exiliū:exultet seculū paulo ante captiuū. Misit deᵛ filiū suū q̄ naturā terreat:moriat t vīcat. Terruit nāq; hero dē nat⁹:vicit diabolū īnocēs crucifix⁹. Cela dñe sub pelle carnis aīm tuā:habitū matestaꝛ; paulisp occulta. Dege in vtero vginis/egredere t ꝓgredere ex tēctorio sacre virginis. Aperat ꝺ me muscipulā:vbi totā liberas creaturā. Sz tāti hui⁹ cōcept⁹ ac ptus/t cām t miraculū ptractem⁹. Ut igr vitioꝝ sordib⁹ absolut⁹ doꝛibil⁹ squalesceret mūd⁹:ab origine iā in padiso captiu⁹/femia cā fuit. Sic etem scptū est. A muliere initiū fctm est pcti:t ꝑ illā oēs moꝛimur. Et apō paul⁹. Vir inq̄t seduct⁹ nō est:mulier aūt seducta in

I Tim.ij. puaricatiōe fcta est. Per hanc ḡ mund⁹ erūnabili fuitute depssus sub iugo diabolī anxta colla submiserat. A q̄ ei ds deuict⁹ est. huic t seru⁹ addict⁹ ē. Soluta igit clemētoꝛ fe-

Esaie.xxvij. derata ꝓpage:diluuiū hoīez deleuit: crimē delere ñ potuit Isaac stertilis nō vginis filiꝰ/crucis meruit signa portare. Appbēdi meruit/vincīri meruit/nō tñ aliqd mūdo ꝓtulisset si potuisset occidi. Moyses aḋs purificādū agmen solū mō eripit iudaicū/ñ totū liberat mūdū:extermiat egyptū nō pctm. Regē pharaonē freto hiāte subduxit:nō diabolū cū suis legionib⁹ pnecauit. Dauid i inīcis tib⁹ se fak eē ꝓce-

ptū/nec ipe ḡ mūdi potuit auferre pctm. Cū p pleraq; igr ſm gyrātū rotas mūdiale curriculū voluere⁊/ neq; quis: piā mederet:t igraueſcēttib⁹ culpis ruine ꝓcipit; ictu t fremitu totī oꝛbis mēbra puluescerēt t nēo succurreret: ad feminā cā reuertit:t oꝛigo ꝓ origine detrūcat. Origo pcti: p genitricē xp̄i. Prosapies ipterat;:p ꝓsapiē pietat;. Stirps mort;:p stirpē vite pcutit. hacten⁹ cāz nūc aptos obtut⁹ miraculis reuelem⁹. Xp̄m vgo pepit/mutat natura/delet et culpa. Precisū ē illū eue ifelicitat; elogiū. In tristitia pa-

Luce.j. ries filios:q; ista i letitia dñz pturuit. Illa ei luxit:ista reluxit. Illa lachꝛymas/ista gaudiū i vētre portauit:q; illa pctōrē:ista edidit inocentē. Xp̄s semlauit nō luxus/deᵛ seuit ſ marit⁹. Virgo gcuit:q; vgo ꝓcepit. Inuiolata pepit q; i ꝓceptu libido nō fuit. Utroḋq; miraculū:t sine coꝛruptione grauida:t in ptu vgo puerpa. Matrimoniū in fide: part⁹ i vgine. Gabriel ille hoꝛ spōsaliū ēternūci⁹ fuit. Quid

Luce.j. dixerit:qđ audierit referat. Aue inq̄t gr̄a plēa:dñs tecū. A salutatiōe icipit q̄ salutē in ligua portauit. Sileat nūc a feminis/sileat coꝛtuosi ꝓphetis male suadibilis sibil⁹:ad matrē dñi nr̄i angel⁹ est locut⁹. Aue inq̄t gr̄a plena:dñs tecū. Gr̄a refert ꝓ culpa/plena ꝺz nō vacua. Implet⁹ est ḡ gr̄a: t cuacuata ē culpa. Hoc mō t ipa venerabit vgo nr̄a i suo cātico plauſit. Esurientes ipleuit bonis:t diuites dimisit inanes. Aue inq̄t gr̄a plena:dñs tecū. Tecū i coꝛde/tecū i vētre/tecū i auxilio. Gratulare vgo:xp̄s rex e celo suo: venit i vterū. Ex sinu pr̄is in vtez dignat⁹ descēdere mīe:sed nec regionē suā matestas infinita deseruit/nec eū virginal⁹ aula dñ accepit icluſit. Fides a terra i celū erecta ē. Huic xp̄s insedit t p ipam in tēplū pudoꝛ; itrauit. Bñdicta tu i mulieribus:q̄ vitā t viris t mulieribus ꝓpesti. Ede culpabilis femie tnutolabilē virū: ac sic t femiā saluabis t virū. Eua mr̄ gñis nr̄i penā itulit mūdo:genitrix dñi nr̄i salutē t femie gessit t viro. Auctrix pcti maledicta:auctrix meriti bñdicta. Ita eñ ad eā celestis nūcius inḋt. Bñdicta tu in mulieribus. Gñe sexuali oēs appellant eḋ cōiter mulieres:sed sunt etiā incoꝛrupta virginitate pudoꝛis ꝓpetate dist̄ates. Illa occidēdo offuit/ista viuificādo pfuit. Percussit illa:at ista sanauit. Pro inobedietia ei obedietia cōmutat:t fides ꝓ pfidia recōpēsat. Plaudat iterū oganis maria:t inter veloces articulos tympana ocrepēt. Excludat cāt⁹ digit;:pariat xp̄m ludētib⁹ psalmis. Cōcināt letātes choꝛi:t alternātib⁹ mōis dulcisona carmina misceank. Musicū maria iter iuuēculas melos exerceat:q; ore xp̄i plectris sc̄i spūs modulātibus pturiuit. Interea iudea q̄ ipa tympanū crudelitat; aptabat:t xp̄m in ligno tēdebat. Post q̄ eñ sceleris errabūda man⁹ incōposit; numeris discrepauit/ pfectim barbar⁹ ille fragoꝛ truculēti stridoꝛ; infremuit. Crucifige/crucifige. Recipꝛocato igr oie ḋ crimi

Lu.xxiij. Exo.xv. nosa egypt⁹ ferirēt/tympanū marie nr̄e pulsatū xp̄i elidit t sue ligue pulsabulo puerpa nr̄a letos sui oris cātus effudit. Audiam⁹ igr quēadmodū tympāistria nr̄a cātauerit. Magnificat aīa mea dñm. Et exultauit spūs me⁹ i deo sa-

E Luce.j. lutari meo. Q; respexit hūilitatē ancille sue:ecce enī ex hoc btāz me dicēt oēs gñatiōes. Q; fecit mihi magna q̄ potēs est. Cā igit inualescēt; errati miraculū noui partus efficit t eue plāctū marie cāt⁹ excluſit. Deniq; post illū bñdictibus salutatiōis t ꝓsagiū t triūphū/tacita secū virgo ment; altercatione ꝓfligit/q̄lis eēt ista salutatio. Nūcius interi celeſt; exequit. Ne timeas maria iueniſti gr̄az añ deū. Ecce ꝓcipies filiū t vocabi; nomē ei⁹ Jesū. At illa vū sciscitatur modū/audit auctoꝛē sobolꝰ deū. Quō inḋt fiet istꝺ q̄n virū nō cognosco: Spūs inḋt sanct⁹ supueniet in te:t virt⁹ altissimi obūbrabit tibi. Jō q̄ nascet ex te sc̄tm:vocabit filiꝰ dei. Expēdat nūc fides splēdētis vteri pulchꝛa tētoria: obūbret virtus:spūs sibilet naturali caloꝛe depulso/tenuis virginē aura refoueat:t fluente refrigerio spiramētis celestibus ventilet:aluus virginalis seris verecūdie coꝛonet. Flāmeus ibi roſe fulgoꝛ anhelet: albens liliū cādicet mollis viola rutilet:purpurei spargantur floꝛes:t vario nitoꝛe depictus xp̄i thalam⁹ exoꝛnet. Rūde iam virgo sacra. Ut tam ḋ tricas mūdo: Assensum tuū angelus pstolat: inde

F Luce.j. est q̄ nūci⁹ iste moꝛat. Jā audisti. Spūs sc̄tus supueniet in te:t virt⁹ altissimi obūbrabit tibi:vt ꝓle gignas:t virginitatē nō pdas. Janua celi quondā per ad ā clausa iā sonuit:q; ipam nūci⁹ iste ꝓcessit. Ne⁹ in porta est:angelū quē

mozar⁹ expectat. O btā Maria seculū oē captiuū tuū dep̄ cat⁹ assēsum: te deo mūdus sue fidei obsidē facit: p te parē: tū suoꝝ iniurias abstergi depcat. Ihe p̄or q offēsus ē misit claustrū qđ iniq̄tas nr̄a celo ifixerat reseruauit. Est nobꝫ adit⁹ si assēsus tu⁹ fuerit pmodat⁹. Et nob succurris ⁊ tibi qz nob pena succussit: ⁊ tibi nuptias filio suo ī tuo thalamo p̄ pparabit. De⁹ ī tpis spōsalib⁹ gaudijs relaxat q̄cđ eū offēderat mūđ⁹. O tu ągele tāti regis nūcie: et secreti diuini legate: q ex palatio ipatorie maiestat⁹ indulgētiā reddis crimiosis: vitā mortuis: ⁊ pacē sacrā attulisti captiuis vrgē virginē nō de dei munere diffidētē: sz de muneris magnitudīe cogitātē. Faue ptibus seculi/pscius secretoꝝ ceꝫ: letabūt socij tui/si negociū iuuer⁹ mūdi. Nos a vfo p̄sortio ipietat⁹ mucro diuisit: pvos de reditu nr̄o tractat. Inspice squalētē nr̄i carcer⁹ miserta: ⁊ loq̄re festin⁹ ad mariā. Q sq̄đ mozaris o virgo nūciū festinātē. Intuere deū i celi me vestibulo sustinētē: rūde verbū ⁊ suscipe filiū. Da fidē ⁊ sentī virtutē. Pande sin⁹ roseos virgo ppetua: fides tua mō aut apit celū aut claudit. Ecce inq̄t ācilla dñi. Intro: eat rex ī cubiculū suū. Fiat mihi fm̄ v̄bū tuū. Nec mora reuertit nūci⁹: ⁊ nuptialē thzonū ingredit rp̄s. Accipit stolā carnis ī thalamo v̄gis: itra thesaur⁹ maiestat⁹ sacculū carnis cessit. Diuinitati spōsat hō: pmīū accipit caro. Procedit rp̄s q̄si spōsus de thalamo suo: cū p̄sagio nuptiaꝝ exijt ad cāpū scī: cucurrit sicut gigas exultādo p viā: puenit vsq̄ ad crucē trophetū: ⁊ ibi firmauit a sćēdēdo p̄ lignū: vbi cō fētiret altenātē insupplicijs creaturā pmertio pietat⁹ se p̄ stuge bdit ad penā. Tradidit q̄q carbūculatā sui sāguis gēmā: ⁊ copulauit sibi ppetuo iure matronā. Aptauit (inq̄t apl⁹) vosvni viro v̄gīnē castā exhibere. Ecce nūc q fuerat feta fctā ē ācilla: qz vidit vitā suā ī ligno pēdētē: ⁊ nō credidit liberātē. Gaudeam⁹ g̃ frēs ī pmertio dei ⁊ hoīs: spōsi ⁊ spōse rp̄i ⁊ eccl̄e/saluatoris ⁊ v̄gis q vū despōsarek fabro: celi nupsit architecto. Veneremur rp̄z ī p̄sepi: q q̄drifarii mūđi repleuit ī fide. Adorem⁹ pānos ifātie: ex q̄b⁹ fctā sūt ēplastra nature. Honorate pastores q̄ pmi mysteriū ab angelis didicēr⁹. Plaudam⁹ cūcti cū celestib⁹ angelis officijsq̄ dīnis: ⁊ celi ⁊ terre pacē bōe volūtat⁹ hoīb⁹ nūciem⁹. Date gl̄iam ī excelsis deo: redēpti credite datā pacē eē captiuis. Estote hoīes bone volūtat⁹: vt mereamini pmīū libertatis: ipso donāte q̄ viuit ⁊ regnat in scl̄a scl̄oꝝ. Amen.

¶ In eodem festo. Sermo. xviij. In quo dicit natiuitatē saluatoris humilitatis esse instrumentū pietat⁹ mysteriū: ⁊ eterne spei mānifestū remediū.

Ser. xxij. A

VEnerāda natiuitas saluator⁹: q nat⁹ ī carne ē: humilitatis est instrumētū pietat⁹ mysteriū ⁊ eterne spei remediū manifestū. Hac die ē nat⁹ ex v̄gine mr̄e: q añ scl̄a etern⁹ est genit⁹ ex deo p̄re. In illa natiuitate ex ipa scibili nascit genitore ex ista icorrupta natus est v̄gine. Illā sol⁹ p̄ scīuit ipe q genuit: hāc in se sola v̄go ⁊ mr̄ intemerata cognouit/q vīz ī pciplēdo nō ptulit. In p̄re ipassibilitas: ī mr̄e icorruptibilitat. In p̄re ppetua diuinitas/in mr̄e ekna v̄gnitas. Sic em̄ ad eā dñs loq̄tur p pphetā. Et despōsabo te mihi ī eternū. Sēp g̃ v̄go est q̄ sp̄ spōsa est: ⁊ q vocabulo spōse nō caruit: in eknā v̄go pmā sit. Et despōsabo te inq̄t mihi ī eternū: qz q̄ spōsa eterna v̄ eterna v̄go p̄bat. Ex p̄re inuisibil⁹/ex mr̄e visibiliter. Et incōpabiliter ex p̄re atq̄ icōpabiliter ex mr̄e: qz icorrupti, biliter ī illa natiuitate p̄ez deū hz sine hoīe mr̄e: ī ista matrē hz v̄gīnē: hz hoīem nō hz p̄rem. In illo coetern⁹ ⁊ p̄ris ⁊ coetern⁹ auctor⁹: ī ista fili⁹ est v̄gnis ⁊ auctor ē mr̄is. Ipe ei formauit vtez q̄ descēdit ī vtez: exiuit de vtero ⁊ nō corrupit vtez/vt q̄ deū p̄rem hz ī celis: v̄gīnē matrē h̄ret ī terris. In illo sine tpe genit⁹: ī ista ī fine tēpoꝝ nat⁹. in illo nascit sine fine: ī ista scipit sine semie. In illo sine initio gn̄ātiōis: ī ista sub ꝺditione leg⁹ ⁊ carnis. In illa inuisibil⁹ de⁹ ī ista visibilis hō p corp⁹: qz v̄bū caro factū est ⁊ habitauit in nobis. In illo ipassibilis/in ista mortalis. In illo excelsissim⁹: in ista subiect⁹. Subiect⁹ sīc̄dē iuuenis passiōis ⁊ mortis: mort⁹ āt crucis. Sz p hec oīa ē gl̄iosus ī celis: q victor in oīb⁹ inuenit in terris. Elegit sibi in q̄ nascerek die q fecit oēm die: ⁊ nō sine gr̄a platiōis ceteris est dieb⁹ habēd⁹ hic dies: in q̄ de⁹ ī hoīez docek fuisse pmot⁹. Deniq̄ ex hodierno dies accepit īcremētū: ⁊ augmēta sumit cursus sui: q elect⁹ ad gloriā dei nascik. Cōcept⁹ ē ci eq̄n octio vernoꝝ natus ē solstitio hiberno. Et q̄ die ē p̄cept⁹ in vtero v̄ginis ipa resurrexit ab iferis cū gl̄ia passiōis. Et in p̄ceptu fīs ei natiuitate ei⁹ dies accepit īcremētū: ⁊ nascēte vera luce in cis ⁊ diei augmētat offm̄. Aduertite iterea ffres: aduertite dñicū sacr̄m. In natiuitate ei⁹ dies p̄ficit: ī passiōe deficit: qz a sexta hora tenebre facte sunt p totā terrā vsq̄ ad horā nonā. Et q̄ ī minutū ē in passiōe: ąpliatū est ī resurrectiōe. Ecce est illō. Dies diei eructat v̄bū: ⁊ nox nocti idicat sciētiā. Dies natiuitat⁹ diei passiōis: ⁊ dies passiōis diei resurrectōis. Nox natiuitat⁹ nocti passiōis: ⁊ nox passiōis nocti resurrectiōis annūciat v̄bū. Illic natū: h̄ passū. In illa angelox gaudij/in ista toti⁹ mūđi luctū: sz tñ oīm in resurrectiōe triūphū: qz ī vespe abūdabit flet⁹: ⁊ ad matutinū letīcia. Vespe passiōis: q̄n sēq̄bat eū mlt̄itudo pplī: ⁊ mulieres lamētabanꝫ ⁊ plāgebāt. Matutinū resurrectōis: q̄ mulieres cū gaudio a monūmto currebāt: ꝺ discipli cū gaudio ad monūmtū festinabāt. Elegit g̃ hūc die sibi ad natiuitatē: nobis ad felicitatē. Sibi ad obsequm̄: nobis ad gaudiū. Sic ei pastorib⁹ angel⁹ p̄dicauit. Ecce inq̄t annūcio vob⁹ gaudiū: q̄d erit vniuersē ḱe. Quare? Q: nat⁹ est vobis hodie saluator q̄ ē rp̄s dñs: vt merito a nob hodie cātādū fīt. Hic ē dies quē fecit dñs: gaudeam⁹ ⁊ letemur ī eo. Crescit ecce dies cū ortu nascētis: ⁊ lucratiuo puēctu vī successib⁹ mometoꝝ: noctis q̄ ī minuto curriculo defectionē sētit⁹ opa tenebraꝝ. Die ei ekno nascēte augmtū debuit dies? palis accipe. Nō vt dies aliq̄d nascēti pferret: sz vt ex nascēte dies p̄rogatiuā īcremēti vel felicitat⁹ acq̄reret: ⁊ fieret toti mūdo festiu⁹ in q̄ ver⁹ de⁹ hō nat⁹ est ī carne pfect⁹. Dies g̃ hūtus natiuitat⁹ schola: hūilitat⁹ ē officina: patīcie mass? ūtis agonia. Primū q̄ voluit ī mēsus ⁊ ops dei filius cuius incapabilis potētia ⁊ incōp̄hēsibilis magnitudo celū fīt ac mūdū ptinet/ambit/ąplectit/excedit: tāta se angusta ⁊ subtilitate p̄here: vt intra vtez v̄ginis clausus: z q̄ bētat in maiestate ppetmeret: ⁊ qđ erat in v̄tute celaret: tāt⁹q̄ se hūilitate deponeret: vt fili⁹ hoīs eē vellet⁹ dei fil⁹ nūq̄ ēs cessaret. Sz p̄ nō nisi de⁹ posset. Intra magnitudīnē ei⁹ se occultasse cū potēs sit: nō hūane ifirmitat⁹ sz diuine v̄tutis est. Memo ei hoīz se pōt absc̄dere aut celare qđ nascit: qz quā iussit in oīb⁹ natura mortalis: nō pōt tū dcō filū deorogare qđ nat⁹ est. De⁹ aūt nr̄ in eo potētiā mālestat⁹ aquit cū se intra termios hūane ifirmitat⁹ absc̄dit: vt oipotentē se in p̄ maxime sacrameto mōstraret: q̄ ptāti fue subijceret id qđ p potestatē nature celestis oi subiectōe liberū pmaneret. Ratus ei de⁹ ex deo p̄re hō eē voluit: sed id qđ deus añ natus est nō amisit. Ita ei esse hō voluit: ⁊ ideo qđ hoīs fuit nō in ea q̄ nat⁹ est ꝺditione pmāsit. Suscepit ei ex matria v̄gine hoīem vez qđ p resurrectiōis gl̄iam leuauit in celū. Hūilitas g̃ rp̄i sublimitas ē corp̄is nr̄i: qz cū hūiliat dñs exaltat⁹ est hō: ⁊ ita exaltat⁹ est seru⁹ vt in dño sit ēt ret ipe qđ dñs. Hoc btissim⁹ paul⁹ ꝓbat dicēs. Qui trāsgurauit corp⁹ hūilitatis nr̄e conforme corpi glorie sue: fm operationē vt posset sbijcere sibi oīa. Et iterū. Qui cū i forā dei ꝓstitut⁹ eēt: nō rapinā arbitrat⁹ est eē se eq̄lē deo sed semetip̄m exinaniuit formā serui accipiēs: in similitudīe hoīs cōstitutus: ⁊ habitu inuentus vt hō: humiliauit se vsq̄ ad mortem: mortem aūt crucis. Propter qđ ⁊ deus illū exaltauit: ⁊ donauit ei nomen quod est super omne nomen.

¶ In eodē festo. Sermo. xix. In quo dicit salutorem nostrum natum esse de patris immortalitate ⁊ matris virginitate.

Ser. xxij. A

AUdite filij lucis adoptati in regno dei ffres charissimi: audite ⁊ exultate iusti i dño: vt vos recto p̄ossit dicere laudatio. Audite qđ ia nost⁹: recoli te qđ audisti⁹/amate qđ credit⁹: ꝓdicate qđ amatis/sīc anniuersariū celebrat⁹ huc diē: sic huic diei debitū expectate fmonē. Nat⁹ est rp̄s: de⁹ de p̄re/hō ō mr̄e. Deptris imortalitate: de mr̄is v̄ginitate. De p̄re sine matre: de matre sine p̄re. De p̄re sine tpe: de matre sine semie. De p̄re pncipiū vite: de mr̄e finis mort⁹. De p̄re ordinās oēs diēs de mr̄e p̄scrās istū diē. Premisit ei hoīem Joānē q̄ tunc nasc̄ere cū dies icipet minuī: ⁊ nat⁹ est ipe cū dies icepit crescere/vt ex ō p̄figurarek qđ ait idē Joannes. Illū oportet crescere/me aūt minui. Debz ei vita hūana in se deficientia

Matu. ta est de ter: ris ordis firmam̄ti pal⁹ equis. B

Luce. ij.

Joban. j. C

Col. iij. ij. Cor. viij

Pā. xxv. Job. xiij

i. Cor. xiij

i. Joh. v. Col. ij. Pā. xxv. Job. xiij Pā. xxij. Job. x. Job. xiij Pā. xxv Pā. xxij. Job. xiij

D i. Cor. ij.

ij. Cor. v.

Pā. xxv. Pā. xxij.

Luce. ij. Joban. j.

Sermo. xiiij. B

Luce. ij.

Luce. j.

xp̄o reficere: vt q̄ viuit tā nō sibi viuat: sz ei q̄ p oīb⁹ mortu⁹ ē ⁊ resurrexit. Et dicat vnusq̄sq̄ nr̄m qđ dicit apl⁹. Viuo aūt iā nō ego: viuit v̄o in me xp̄s. Illū oportet crescere: me aūtem minui. Laudāt eū ꝺdigne oēs angeli ei⁹ q̄r̄ū cl̄b⁹ eterna viuisti: cui⁹ eternitate sp viuūt/cui⁹ bonitate semp beate viuū. Illi cū ꝺdigne laudāt deū apud deū: ⁊ dāt gloriā in excelsis deo. Nos aūt plebs ei⁹ ⁊ oues manuū ei⁹/p modulo firmitat⁹ nr̄e pacē p bonā volūtatē r̄cōciliatī mer̄amur. Ipsoꝝ ei angeloꝝ v̄a ⁊ hodierna vox ē: quā nato nobis saluatore erultādo fudert. Gl̄ia in excelsis deo: ⁊ in terra pax hoīb⁹ bone volūtatis. Laudāt g̃ illi cōpetēter: laudem⁹ et nos obedi ēter. Sūt illi nūci⁹: ⁊ nos pecora ei⁹. Im pleuit i celo mēsam ipsoꝝ: ipleuit in terra p̄sepe nr̄m. Plenitudo mēse ipsoꝝ ē: qz i pncipio erat v̄bū: et v̄bū erat apud deū: ⁊ deus erat v̄bū. Plenitudo p̄sepis nr̄i ē: qz v̄bū caro factū ē: ⁊ habitauit i nobis. Et ei panē angelox mādūcaret bōcreator angeloꝝ fact⁹ ē hō. Illi fruēdo: nos petēdo. Illi capiēdo: nos q̄rēdo. Illi intrādo: nos pulsādo. Quis em̄ hoīm oēs thesauros sapiētie ⁊ sciētie nouerit in xp̄o occultos: atq̄ in pauptate carnis ei⁹ absc̄ditos? Q: ꝓpter nos paup fact⁹ ē cū diues eēt: vt illi⁹ pauptate ditaremur. Cū ei mortalitatē assumeret/mortēq̄ cōsumeret/i pauptate se ondit: sz diuitias dilatas pmisit: ū ablatas amisit. Q mulꝫ ta multitudo dulcedis ei⁹: quā absc̄dit timētib⁹ se: p̄fectꝫ aūt sperātib⁹ i se? Ex pte ei scim⁹/donec veniat qđ p̄fectū ē. Cui capiēdo vt idonei p̄staremur: ille eq̄lis p̄ri in forma dei: in forā sui fact⁹ silis nobis: reformat nos ad similitudīnē dei: ⁊ fact⁹ fili⁹ hoīs vnic⁹ fili⁹ dei: multos filios hoīm facit filios dei/⁊ nutritos suos p visibilē formā serui p̄ficit libe ros ad videndā formā dei. Filij em̄ dei sum⁹: ⁊ nōdū appuit qđ erim⁹. Et scim⁹ qm̄ cū appuerit similes ei erim⁹: qm̄ videbim⁹ eū sicuti ē. Mā q̄ sūt illi sapiētie sciētieq̄ thesauri: q̄ ille diuitie diuie: nisi q̄ sufficiūt nob⁹? Et q̄ illa mlt̄itudo dulcedinis nisi q̄ satiat nos? Q: dicet q nobis patrē/et sufficiet nobi. Et ī q̄dā psalmo q̄dā ex nobis vl̄ in nob⁹ vl̄ p nob ait illi. Satiabor dū manifestabit gl̄ia tua. Ipe aūt ē p̄ vnū sūt: ⁊ q̄m videt/videt ⁊ patrē. Ergo dñs v̄tutū: ipe ē rex gl̄ie. Q uertēs nos: oīdet facie suā ⁊ salui erim⁹? ⁊ satiabimur ⁊ sufficiet nob. Dicat itaq̄ illi cor nr̄m. Q uesiui vultū tuū: vultū tuū dñe requīram: ne auertas vultū tuū a me. Et rideat ipi corde nr̄o. Qui diligit me: mādata mea custodit. ⁊ q diligit me diliget a p̄re meo: ⁊ ego diligā eū: ⁊ oīdā meip sum illi. Videbāt eū ockis vtiq̄ illi q̄b⁹ dicebat: ⁊ sonū vocis ei⁹ auris audiebāt: ⁊ hūano corde hoīem cogitabāt: sz q̄s ocul⁹ nō vidit: nec aur⁹ audiuit/nec in cor hoīs ascēdit eūdē ipm̄ se pmittebat oīdere diligētib⁹ se. Q donec fiat donec oīdat nobꝫ q̄s sufficiat nob⁹: donec eū fontē vite potem⁹ ⁊ sitiemur: ⁊ sitim⁹ iustitiā: forme dei pulchritudinē iefabil⁹ ardore desiderem⁹/forme sui natalē deuoto obsequio celebrem⁹. Rōdū contēplari possum⁹ q̄s genit⁹ est ante luciferū a p̄re: freq̄ntem⁹ q̄s nocturnis hor⁹ ēnat⁹ ex virgīe. Rōdū capim⁹ q̄s añ solē pmanet nomē ei⁹: agnoscam⁹ ī lo le positū tabernaculū ei⁹. Rōdū ꝺtuemur vnicū pmanētē ī p̄re suo: r̄coꝛdemur sponsū, pcedētē ō thalamo suo. Rōdū idonei sum⁹ puulo p̄ris nr̄i: agnoscam⁹ p̄sepe dñi nostri.

¶ In eodē festo. Sermo. xx. In quo dicit q nat⁹ est dominus non sibi sed nobis. Cur etiam peregrinus ⁊ non in diuersorio natus sit.

QUot hodie a me possit ffres charissimi mat̄estas natiuitat⁹ dñice ꝓdicari: p vos mihi a dño facultas est ipe trāda: q̄ten⁹ ipe v̄bū in ore suo ꝓstituat sacerdoti: nec nr̄i oris dedignet effm̄ q nr̄e carnis hodie dignat⁹ est iire cōmerciū. Nō em̄ ffres ineffabile diuine gnātiōis ꝓdim⁹? apire mysteriū: sz nr̄e salut⁹ magnū et mirabile gest⁹? gaudiū nūciare: sicut dīt ągel⁹. Ecce annūcio vob⁹ gaudiū magnū qđ erit oīi popl⁹. Nullū hodie ffres cōcept⁹: nullū terreat part⁹. Ubi em̄ v̄ginitas p̄cepit/ integritas parit: dei ē virt⁹ cōscia/nō voluptas. Audi ągelū dicentē. Spūs sanct⁹ supueniet i te: ⁊ virt⁹ altissimi obūbrabit tibi. Hodie ffres nō ichoat deitas: sz hūanitas ichoatur: hodie nat⁹ est nō sibi xp̄s: sed mihi. Accedite g̃ ad eū

Ser. xxv. A

Col. j.

Mat. v.

Johan. j.

B

Esaie. xl.

Esaie. lilj

Luce. ij.

qđ ꝓ te factꝰ est deꝰ: doctrinā tandē humilitatis agnosce:
etiā nōdū loq̄nte doctore. Tu quondā in ꝑadiso tā facūdꝰ
Geñ.ij. fuisti: vt omni aīe viue noīa iponeres: ꝓpter te aūt creator
tuꝰ ifās iacebat/⁊ noīe suo nec matrē vocabat. Tu i latissi:
mo fructuosorū nemoꝝ ꝑdio te ꝑdidisti obediētiā negligē
do: ille obediēs in angustissimū diuersoriū mortalis venit
vt mortuū q̄reret moriēdo. Tu cū esses hō/deus esse volui
sti vt perires: ille cū esset deus: hō esse voluit: vt qđ perierat
inueniret. Tm̄ te ꝓssit hūana supbia: vt te nō posset subleua:
D re nisi diuina grā. Celebremꝰ ergo cū gaudio diē q̄ peperit
maria xp̄m: ⁊ cōiugata cōiugij creatorē: ⁊ virgo virginum
principē: ⁊ data marito ⁊ mater nō de marito: sꝫ castior q̄
si de marito. Virgo añ coniugiū: virgo in cōiugio: virgo ꝑ
gnās: virgo lactās: sctē q̄ppe matri oīpotēs filiꝰ nullo mō
virginitatē natꝰ abstulit: quā nascitꝰ elegit. Bona est ei
fecūditas in ꝯiugio: sed melior integritas i sctimonio. Hō
igiꝶ xp̄s q̄ vtrūq; ꝓstare posset vt deꝰ: nūq; sic daret matri
bonū qđ cōiuges diligūt: vt auferret meliꝰ ꝓpter qđ virgi
nes matres esse ꝯtēnūt. Virgo itaq; sancta ecclīa celebrat
ij.Cor.x. hodie virginis partū: cui dicit aplīs. Aptaui vos vni viro
virginē castā exhibere xp̄o. Vide castā virginem in tot po
pulis vtriusq; sexus: in tot nō solū pueris et ꝟginibꝰ/verū
etiā cōiugatis patribꝰ matribusq;. Deniq; quā virginē ca:
stam/nisi in fidei: spei: charitatis integritate ⁊ virginitate?
Proinde xp̄s ecclesiā facturꝰ in corde: prius mariā serua:
uit in corpe. Humano quippe cōiugio sponso femina tradi
tur/vt virgo iā nō sit. Ecclesia vero virgo nō esse posset: ni
si sponsum cui traderetur filium virginis inuenisset.

¶ In eodem festo. Sermo.xxij. In quo dicit q̄ filius manens apud patrem in diuinitate suscepit naturam infirmam in humanitate.

Ser.xxvj A Anniuersaria dñi icarnatio et vr̄e fraternitatis tā
frequēs cōgregatio: exigit a nobis debitū sermo
nis offm̄. Itaq; fr̄es affectu pio: corde deuoto ia
nuā dñi pulsemꝰ/vt ⁊ nob tribuat fiduciā vtilia
dicēdi: ⁊ vr̄as charitatē fructu audiēdi adiuuet. Itaq; nos
humiliemꝰ: q2 saluator ⁊ mgr̄ hūilitatis dñs nr̄ Iesus xp̄s
virginis filiꝰ/ꝟginū spōsus/ꝟginali vtero corꝑaliter ē na:
tus: ꝟgiali ꝯnubio spiritalr̄ ꝯiugatꝰ. Hodie itaq; nasci di:
gnatꝰ est ꝑ quē facta sūt oīa/ manēs qđ est: exhibēs tibi qđ
es. Manēs apđ patrē in diuinitate suscepit nr̄am īfirmita
tē i hūanitate. Duas nāq; natiuitates dñi accipimꝰ: vnā di
uinā/alterā hūanā: tm̄ vtrāq; mirabilē. Illā sine mr̄e: istam
sine pr̄e. Illā eternā vt crearet tꝑales/hāc tꝑalē vt ꝓstaret
Johan.j. eternā. Ille ei de q̄ dicit Ioannes euāgelista. q̄ in ꝑncipio
erat verbū: ⁊ ꝟbū erat apud deū/ ⁊ deꝰ erat verbū: et q2 oīa
ꝑ ip̄m facta sunt: ⁊ sine ip̄o factū est nihil/qđ factū ē: ille tā:
tꝰ/ille i forma dei eq̄lis pr̄i/ille sine tꝑe fabricator tēpoꝝ: il
le ex nullo sclo añ oīa secula: iudex seculi factꝰ est tā paruꝰ
vt de femina nascereꝶ: sed māsit tā magnꝰ vt a pr̄e nō sepa:
reꝶ. Prebētes ei obsequiū ⁊ testīoniū tāq; lucerne vēturo
diei oēs ꝓphete ꝓnunciātes: ⁊ añ ip̄m nascēdo venerāt post
B credēdo adheserūt. Oportebat ei vt ꝓnunciareꝶ vēturꝰ: fa:
cturꝰ miracula/ q̄bꝰ miraculis bñ intelligētibꝰ appareret
hō paruꝰ ad ꝑuos: sꝫ hūilis ad supbos. Paruitatē suā do:
cēs hoīez vt se agnosceret ⁊ paruū: ne nō grādescēdo se cre:
deret magnū. Est ei supbia: ñ magnitudo sꝫ tumor. Qđ āt
tumet videꝶ magnū: sꝫ nō est sanū. Vt aūt gnīs hūani istū
tumorē sanaret ip̄e medicꝰ: ip̄a medicia nō solū medicamē
tū adhibēs apparuit iter hoīes hō. offerēs hoīez vidētibꝰ
deū seruās credētibꝰ Aspectꝰ ei hūilitatis eiꝰ/ sanauit infir
mos. Contēplatio diuinitatis eiꝰ/q̄rit īfirmos. Et dū erant
hoīes q̄ deū viderēt in hoīe nec tm̄ spē suā ponerēt i hoīe q̄
seq̄ nō dꝫ/deꝰ seq̄ndꝰ erat q̄ videri nō poterat. Vt ḡ exhibe:
reꝶ in hoīe: ⁊ q̄ ab hoīe videreꝶ: ⁊ quē hō seq̄reꝶ: deꝰ factꝰ est
C hō: aliqđ te magnū credere debes. Sꝫ q2 ꝟbū caro fctm̄ ē
⁊ habitauit i nobis/eadē sapiētia q̄ de deo genita ē: digna:
Ecci.xx: ta est etiā iter hoīes creari: q̄ ꝑtinet illđ. Dñs creauit me i
iiij. ꝑncipio viarū suarū. Est em̄ eius ꝑncipiū caput ecclīe: qđ
est xp̄s. Hoiem ꝑ quē viuēdi exēplū vobis dareꝶ: h̄ est via
certa q̄ ꝑueniremꝰ ad deū. Nō em̄ redire potuimꝰ nisi hūili
tate q̄ supbia lapsi sumꝰ/sicut dictū est prime nr̄e creature.
Geñ.iij. Gustate ⁊ eritis sicut dij. Huiꝰ igiꝶ hūilitatis exēplū.i. vic

querēdū fuit. Ip̄e reparator nr̄ in seip̄o demōstrare digna
tus ē: q̄ nō rapinā arbitratꝰ est eē se equalē deo: sꝫ semetip̄ȝ Phil.ij.
exinaniuit formā ꝟui accipiēs: vt creareꝶ hō i ꝑncipio via
rū eiꝰ: ꝟbū ꝑ qđ creata sunt oīa. Quapropter vnigenitꝰ ⁊ ꝓ
mogenitus dñs nr̄/diuinarū scripturarū auctē predicaꝶ.
Vnigenitꝰ de pr̄e: ꝓmogenitꝰ a mortuis. Quapropꝶ ẽm id
qđ vnigenitꝰ est: fr̄es nō hꝫ. Fratres tm̄ vocare dignatꝰ est
oēs q̄ post eiꝰ ⁊ ꝑ eiꝰ primatū in grā nascimur ꝑ adoptionē
filioꝝ/sicut aplīca disciplīa ꝯmēdat. Naturalis ḡ filiꝰ ẽm
id qđ primogenitꝰ est frater: de ip̄a patris substātia vnicꝰ
natꝰ est: id existēs qđ pater est: deꝰ de deo: lumē de lumine.
Nos aūt nō lumen naturaliter sumꝰ: sed ab illo lumie illu
minamur: vt sapiētia lucere possimꝰ in scla scloꝝ. Amen.

¶ In eodē festo. Sermo.xxiij. In quo dicit q̄ filius natꝰ est de pr̄is imortalitate: de matris virginitate. de patre sine matre: de matre sine patre. de patre sine tempore: de matre sine semine.

L Audē dñi loqueꝶ os meū. Eiꝰ dñi ꝑ quē fctā sūt Sermo. xxvij. A
oīa: ⁊ q̄ factꝰ est inter oīa. Qui est pr̄is reuelator
matris creator. Filiꝰ dei de pr̄e sine mr̄e: filiꝰ ho
minis de matre sine pr̄e. Magnus dies angeloꝝ
paruꝰ in die hoīm. Verbū dei añ oīa tꝑa: verbū caro opor Ioh.j.
tuno tꝑe. Cōditor solis/conditꝰ sub sole. Cuncta scla ordi
nās de sinu pr̄is: hodiernū diē ꝯsecrās de vtero mr̄is. Ibi
manēs: hic ꝓcedēs. Effector celi ⁊ terre/sub celo exortꝰ in
terra. Ineffabiliter sapiēs/sapiēter infās. Mūdū iplēs in
ꝓsepio iacēs. Sydera regēs: vbera lābēs. Ita magnꝰ i for
ma dei: breuis i forā ꝟui: vt nec ista breuitate magnitudo
illa minuereꝶ/nec illa magnitudine ista breuitas ꝓmereꝶ.
Neq; ei qñ mēbra hūana suscepit opa diuia deseruit nec at Sap. viij
tigere a fine vsq; ad finē fortiter ⁊ disponere oīa suauiter de
stitit. Qñ īfirmitate carnis idutꝰ: virginali vtero receptꝰ ē
nō inclusus: vt nec angelis subtraheret sapiētie cibꝰ: ⁊ nos ps. xxxiij.
gustaremꝰ q̄ suauis ē dñs. Quid h̄ miramur ḋ ꝟbo dei cū B
ꝟmo iste quē ꝓmimꝰ ita liber sensibꝰ ifluat: vt eū ⁊ recipiat
⁊ nō icludat auditor? Nā nisi recipereꝶ neminē instrueret.
Si icludereꝶ/ad alios nō veniret. Et vtiq; ꝟmo iste ꝟbis sil
labisq; diuidiꝶ/nec tm̄ ex eo tāq; ex cibo vētris singlas ꝑti
culas tollitis: sꝫ oēs totū auditis: totū singuli capitis. Nec ti
memꝰ dū loq̄mur/ne totū audiēdo vnꝰ absumat: ne alij pos
sit hr̄e qđ sumat: sꝫ ita vos attētos esse volumꝰ/ nulliꝰ aurē
mētēq; fraudātes: vt ⁊ totū singli audiatis: ⁊ totū ad audiē
dū ceteris reliq̄tis. Neq; h̄ fit alīnis tꝑibꝰ: vt cū ꝟmo q̄ dꝫ ad
te ꝑmo itrauerit: exeat a te vt ad aliū possit itrare: sꝫ sil ad
oēs venit: ⁊ totꝰ ad singlos ꝑuenit. Et si totꝰ memorie teneri
voluisset: sic ad totū audiēdū oēs venistis: ita cū toto singli
redireꝶis: q̄tomagis ꝟbū dei ꝑ qđ fctā sūt oīa: ⁊ qđ in se ma
nēs inouat oīa: qđ nec locis ꝯcludiꝶ: nec tꝑibꝰ tēdiꝶ: nec mo
ris breuibꝰ lōgisq; variaꝶ: nec vocibꝰ texiꝶ: nec silentio ter
minaꝶ: q̄tomagis h̄ tm̄ ⁊ tale ꝟbū potuit mr̄is vterū assūpto
corꝑe fecūdare: ⁊ ḋ sinu pr̄is ñ emigrare. Hic ad oculos ho
nos exire: iñ mētes āgelicas illustrare. Hic ad terras ꝓcede
re ide celos extēdere. Hic hō fieri: ide hoīes facere. Nō q̄
credat dei filiū coeternū ⁊ coeq̄lē pueriū ⁊ cōmutatū ei in
hoīs filiū: sꝫ potiꝰ credamꝰ ⁊ nō cōsūpta diuīa ⁊ ꝑfecte assū
pta hūana subā manētē dei filiū: factū hoīs filiū. Neq; em̄ Ioh.j.
q2 dictū ē. Deꝰ erat ꝟbū: ⁊ ꝟbū caro factū ē: sic ꝟbū caro fa
ctū est vt esse desineret deꝰ: qñ in ip̄a carne qđ ꝟbū caro fa
ctū est: emanuel natū est nobiscū deꝰ. Sicut ꝟbū qđ corde
gestamꝰ fit vox cū id ore ꝓferimꝰ: nec tm̄ illud in hāc cōmu
taꝶ: sꝫ illo itegro ista in q̄ ꝓcedat assumiꝶ: vt ⁊ intꝰ maneat
qđ itelligaꝶ: ⁊ foris sonet qđ audiaꝶ/hoc idē tm̄ ꝓferꝶ i sono
qđ añ sonuerat in silētio: atq; ita ꝟbū cū fit vox nō mutaꝶ i
voce: sꝫ manēs i mētis luce: ⁊ assūpta carnis voce ꝓcedit ad
audiētē: ⁊ nō ḋserit cogitātē. Nō cū ip̄a vox i silētio cogi
taꝶ: q̄ vl grece ē: vel latine: vel ligue alteriꝰ cuiuslibꝫ: sed cū
añ oēm liguarū diuersitatē res ip̄a q̄ dicēda ē adhuc in cu
bili cordis q̄dāmō nuda ē itelligētis: q̄ vt inde ꝓcedat loq̄n
tis voce vestiꝶ. Verūtm̄ vtrūq; h̄ ⁊ qđ cogitaꝶ itelligēdo
qđ sonat audiēdo mutabile atq; dissile est. Neq; illđ mane ps. cxviij
bit cū oblitꝰ fueris: neq; hoc cū silueris. Verbū aūt dñi ma
net i eternū: ⁊ incōmutabiliter manet. Et cū carnē assūpsit
ex tēpore: vt ad temporalē vitā nostrā ꝓcederet nō in car

ne amisit eternitatē: sed etiā carni ꝓstitit imortalitatē: ita
ps. xviij. ipse tāq; spōsus ꝓcedens de thalamo suo: exultauit vt gi
Phil. ij. gas ad currendā viam. Qui cū in forma dei eēt/nō rapinā
arbitratꝰ est esse se equalē deo: sed vt propter nos fieret qđ
nō erat/semetip̄m exinaniuit/non formā dei ꝑdens: sed for
mam serui accipiēs: ⁊ per hāc in similitudinē hoīm factus
nec ꝓpria substātia: sed habitu inuētus vt hō. Hoc ei totū
qđ sumꝰ vel in anima vel in corpore/nostra natura est: illiꝰ
habitꝰ. Nos nisi hoc essemꝰ: nō essemus. Ille si hoc nō esset
esset vtiq; deꝰ. Et cū hoc esset/cepit qđ nō erat/hō factꝰ per
manens deus: vt nō vnū horū sed vtrūq; verissime diceret.
Joh. xiiij Et ꝓpter qđ hō factus est. Quoniā pater maior me est: et
Joh. x. propter qđ permāsit deus. Ego et pater vnū sumꝰ. Nam si
E verbū in carnē: hoc est deꝰ in hominē mutatus cōuertereꝶ:
nō esset verū: nisi. Pater maior me est: q2 homine maior est
deꝰ. Illud aūt falsum esset. Ego ⁊ pater vnū sumꝰ: sed vnū
sumꝰ: q2 nō sunt vnū deus ⁊ homo. Sed forsitā posset dice
re: ego ⁊ pater vnū fuimꝰ. Quod em̄ erat ⁊ esse destitit: non
est vtiq; sed fuit. Nunc aūt ⁊ ꝓpter verā formā serui quam
accepat verū dixit. Pater maior me ē: ⁊ ꝓpter verā formā
dei in q̄ ꝑmanebit verū dixit. Ego ⁊ pr̄ vnū sumꝰ. Exinani
uit ergo se apud hoīes: nō ita factus qđ non erat vt nō esset
quod erat: sed occultans qđ erat ⁊ demonstrans qđ factus
erat. Proinde q2 virgo cōcepit ⁊ peperit filiū ꝓpter mani:
festam serui formā puer natus est nobis. Q2 vero dei ꝟbū
quod manet in eternū/caro factū est vt habitaret in nobis
ꝓpter dei formā latētē sꝫ manentē/sicut nūciauit. Gabriel
vocamus nomen eiꝰ emanuel. Factꝰ est ei homo ꝑmanens
deus: vt ⁊ filius hoīs recte voceꝶ nobiscū deus. Non alter
deus: nō alter homo. Exultet in credētibꝰ mūdus/ quibus
saluādis venit ꝑ quē factꝰ est mūdus. Conditor marie: na
tus ex maria. Filius dauid dñs dauid. Semen abrae: q̄ est
ante abraā. Factor terre/factꝰ in terra. Creator celi: creatꝰ
sub celo. Ipse est dies quē fecit dñs: et dies cordis nostri:
ipse est dñs. Ambulemus in lumine eiꝰ: exultemꝰ ⁊ iocūde:
mur in eo: qui viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ. Amen.

¶ In eodē festo de eo qđ scriptū est i euāgelio sꝫ Ioannē. In mūdo erat ⁊ mundꝰ ꝑ ip̄m factꝰ ē ⁊c. Sermo.xxiiij. In quo duas natiuitates hoīs eē ostendit vnā videlicet carnalē aliā vero spiritalē.

Sermo. xxiij. E T christus fratres in mundo erat: ⁊ mūdus ꝑ ip
sum factꝰ est: ⁊ mūdus eū nō cognouit. Qui mun
A dus per eū factꝰ est: q̄ mundus eū non cognouit?
Joh. j. Non em̄ mūdus q̄ per eū factꝰ est: ip̄e eum cogno
uit. Quis est mūdus q̄ per eū factꝰ est? Celū et terra. Quō
eum nō cognouit mundus: qñ in eiꝰ passione sol obscuratꝰ
est? Quō eum terra nō cognouit: qñ pendente illo in cruce
cōtremuit? Sed mūdus eum nō cognouit: cuiꝰ ꝑnceps est
Joh. xiiij ille de quo dictū est. Ecce venit ꝑnceps mūdi huiꝰ: ⁊ in me
nihil inuenit. Hoīes mali mundus vocanꝶ. Inde accepe:
runt nomē ex eo qđ amant. Amando deū efficiunꝶ dij: ergo
ij.Cor.v. amando mundum: mundus dicunꝶ. Sed deus erat in xp̄o
mundū reconcilians sibi. Mūdus ergo eum nō cognouit.
Nunquid oēs? In sua ꝓpria venit: ⁊ sui eū nō receperunt.
In sua? Omnia ipsius: sed propria ipsius dicunꝶ: vnde ma
ter eius erat vnde carnē conceperat/ ad quos aductus sui
precones ante ꝓmiserat: quibus legē dederat/quos de egy
Joh. viij. pti seruitute liberauerat/quoꝝ patrē carnalē elegit abraā
Joh. j. quia verū dixit. Ante abraā ego sum. Nec sic dixit. Anteq̄
abraam fieret ego sum. In principio erat verbū/non factū
B erat. Ergo in propria venit ⁊ sui eū non receperunt. Quot
Mat. xxi. quod aūt receperunt eum? Vtiq; ibi aplī qui eū receperūt
ibi illi qui ante iumentū ramos ferebant ⁊ precedebāt ⁊ se:
q̄banꝶ: ⁊ vestimenta sua sternebant: ⁊ magna voce dicebāt.
Luc. xix. Osanna filio dauid benedictus qui venit in noīe dñi. Tūc
pharisei dixerūt illi. Cōpesce pueros ne tibi ista clament.
Et ille. Si isti tacebunt: lapides clamabūt. Quid lapides
nisi qui colūt lapides? Si paruuli pueri tacebūt: maiores
⁊ minores gētes clamabūt. Qui lapides: nisi lapides de q̄:
Joh. j. bus dicit ipse Ioannes. Qui venit vt testimoniū perhibe:
Mat. iij. ret de lumine? Cum em̄ videret ipsos iudeos superbire de
genere abrae: ait illis. Generatio viperarū. Illi seducebāt
filios abrae. Potēs est em̄ deus de lapidibꝰ istis suscitare

filios abrae. Quos ꝓuidebat in spū: de illis dicebat. Nos
siquidē ꝓuidebat. Potens est em̄ deꝰ de lapidibꝰ istis su:
scitare filios abrae. De quibꝰ lapidibꝰ inq̄t. Si isti tacebūt
lapides clamabūt. Modo audistis ⁊ clamastis. Impletū
est lapides clamabūt: de gētibꝰ em̄ venimꝰ in parētibꝰ no:
stris/lapides adorauimꝰ. Ideo canes dicti sumus. Recor
damini quid audierit mulier illa q̄ clamabat post dñm: q2
erat chananea: idoloꝝ cultrix: ancilla demoniorū. Quid di
xit Iesꝰ? Nō est bonū tollere panē filioꝝ ⁊ mittere canibꝰ. Mat.xv.
Nunq̄d auertistis queadmodū canes lapides vnctos lin:
gūt: sic sunt oēs simulachroꝝ cultores? Sed venit nobis gra
tia. Quotquot aūt receperunt eū dedit eis potestatē filios Johan.j.
dei fieri. Ecce habetis modo natos: dedit eis ꝑtātē filios
dei fieri. Quibꝰ dedit? His q̄ credunt in noīe eius. Et quō
filij dei fiūt? Qui nō ex sāguinibꝰ neq; ex volūtate viri: nec
ex volūtate carnis sꝫ ex deo nati sunt? Intendite ḡ: isti ex C
deo nati sunt: accepta ꝑtāte vt filij dei fierent. Ex deo nati
sunt: non ex sanguinibꝰ: qualis est ꝓma natiuitas/q̄lis est
natiuitas misera veniēs ex miserijs. Sed q̄ ex deo nati sūt
q̄d erant? Vnde ꝓmū nati erāt ex sanguinibꝰ mixti sangui
nibus ⁊ masculi ⁊ femine: ꝯmixtione carnis masculi ⁊ femi
ne. Inde nati erāt. Modo vñ? Ex deo nati sūt. Prima na
tiuitas ex masculo ⁊ femia. Scđa natiuitas ex deo ⁊ eccle:
sia. Ecce ex deo nati sunt. Vñ factū est vt habitaret in no:
bis. Magna mutatio: ille factꝰ caro: iste spūs. Quid est h̄?
Qualis d[illegible]natio fratres mei? Et erigite aīm ad sperāda
⁊ capiēda potiora/nolite adiscere cupiditatibꝰ secularibꝰ.
Precio empti estis: ꝓpter vos verbū caro factū est: ꝓpter
vos q̄ erat filius dei factꝰ est filius hoīs: vt qui eratis filij
hominū efficeremini filij dei. Quid erat ille/ qui factꝰ est?
Qui eratis vos? Quid facti estis? Erat ille filiꝰ dei qui fa:
ctus est filiꝰ hoīs. Eratis vos filij hoim q̄ estis filij dei fa:
cti. Cōmunicauit nobiscū mala ⁊ daturꝰ ē nobis bona. Sꝫ
ille ipse q̄ fa ctꝰ est filiꝰ hoīs distat a nobis. Nos filij hoim
ꝑ cōcupiscētiā carnis/ille filiꝰ hoīs per fidē virginis. Ma:
ter cuiuslibet hoīs cōcubuit ⁊ cōcepit. Vnusq̄sq; autē natꝰ
de hoīe pr̄e suo: ⁊ de homine matre sua. Christus autē natꝰ
de spū sctō ⁊ maria virgine. Ad nos accessit: sꝫ a se nō mul:
tum recessit: imo a se qđ deꝰ ē nunq̄ recessit: sed addidit qđ
erat nature nr̄e. Accessit ei qđ nō erat ñ amisit qđ erat. Fa
ctus est filiꝰ hoīs: sed nō cessauit esse filiꝰ dei: ꝑ h̄ mediator
i medio. Quid ē in medio? Nec sursū: nec deorsū? Quō nec
sursū nec deorsū? Nec sursū: q2 caro est: nec deorsum: q2 nō
peccator: sed tm̄ inq̄tum deꝰ semꝑ sursum. Nō em̄ sic venit
ad nos vt dimitteret patrē: cū quo viuit ⁊ regnat deꝰ.

¶ Itē in eodē festo aliꝰ sermo de eodē: q̄ habeꝶ supra iter sermones de Verbis dñi.xxxix.fo.lviij.
¶ Itē in eodē festo. Homelia de eo qđ scriptū est in euāgelio sꝫ Ioannē. In principio erat verbū ⁊c. q̄ habeꝶ.s. in expositione doctoris.fo.cxxxvij.
¶ Item in eodē festo de eodē habeꝶ sermo supra inter sermones de Verbis dñi.xxxviij.fo.lvj.
¶ Item in eodem festo alius sermo factꝰ ad fratres in heremo: qui habetur supra inter sermōes ad eosdem.xx.fo.ix.

¶ In festo Epiphanie dñi et per octauas eius. Sermo.j. In quo specialiter ostēdit quō magorum tria munera fidem trinitatis habuerunt.

P Roxime fr̄es charissimi eiusmodi redēptionis Ser.xxix
nr̄e celebrauimꝰ sacramentū: q̄ deꝰ hoīem cū in: A
firmitatibꝰ iduit. Hodie ꝟo illud colimꝰ: q̄ se in
hoīem deꝰ virtutibꝰ declarauit: ꝑ eo q̄ in hac die
siue celo stella ortꝰ sui nūciū ꝓbuit: siue q̄ in chana galilee i Mat.ij.
ꝯuiuio nuptiali aquā in vinū ꝯuertit: siue q̄ i iordanis vn: Joh.ij.
dis aq̄s ad reparationē hūani gnīs suo baptismo cōsecra: Mat.iij.
uit: siue q̄ de q̄nq; panibꝰ q̄nq; milia hoim satiauit: i quoli: Mat.xiiij
bet horū salutis nr̄e mysteria ꝯtineꝶ ⁊ gaudia. Nobis em̄
ex virgine natꝰ est: qđ stella mōstrauit. Nobis ex baptismo
lauacrum concessum est: qđ in iordanis alueo cōsecrauit.
Nos quoq; meliꝰ esse mutandos operis miraculo permō:
strauit: quādo aquas in vina cōuertit. Et ideo fratres cha

rissimi in omni actu nostro stellam fidei ꝓparemus:z in custodia puritatis christi baptismū celebremus: q̄ hec christi regeneratio nr̃e fidei cōfirmatio est. Insinuauit enī nobis muneris sui beneficiū per secūde natiuitatis exemplū
B et quod facere voluit:prior ipe fecit. Legim⁹ iudeos diuersa sub lege habuisse baptismata:ꝫ nullū ex his contra ꝓuricationis malū generalem potuit ꝓferre medicinā. Et tō pro absolutione tot⁹ mūdi indigebant regnationis aqua celitus sanctificari. Et q̄ per vniuersū mundū sacramētū baptismi hūano generi op⁹ erat:oībus aquis bñdictionez dedit:qñ in iordanis alueū vnica ac singulari pietate descendit. Tunc em̄ christū dñm non tam lauit vnda q̄ lota est. Tibi ergo nascendo xp̃s aduenit/ tibi viuendo militauit:tibi moriendo cōfixit. Quē vides pro te mortuū: pro te intellige baptizatū. Talis oīno etiā ante baptismū fuit:et ideo p̄cursor ei⁹ atq̄ baptista: ita eū cū ad se baptizandus
Mat.iij. veniret alloquitur. Dñe:ego a te debeo baptizari:et tu venis ad me:Quid euidenti⁹ de christi nōdū baptizati puritate:q̄d fortī⁹. Ego a te debeo baptizari:id est q̄ fons es innocētie z plenitudo iustitie:q̄ nullo ī digēs dare scis: nesc̄ accipere:Ego inq̄t a te debeo baptizari:q̄ te cū exhibes z in te possides puritat̄ munera et baptismatis sacramenta et q̄ ego dabo te largiente per gr̃am/tu obtines p̄ naturā.
C Attactu mēbra tinguntur:z fluēta ditant. Vitalē gratiā nō corpus ex flumine:sed flumē mutuat ex corpe. Descendere in se fontē suū felix vnda mirat/sub vno mōte remedia eterna concipies z noua deū regenerationis fecūditate parturies:q̄ accepat hoc reddes/z q̄ nō habebat accipies. Inter hec mirū esset q̄ se dominus serui subdidit benedictiōi:nisi z cruci se subdidisset z morti. Et ille quidē ꝑcium sibi esse hoiem ꝓcij ipius dignitate pdocuit:vt hinc quoq̄ intelligam⁹ q̄s grādes apud se estimet de⁹ noster humanorū criminū causas:ꝓpter quas nō angelū/ nō archāgelū:sed deū misit ad terras. Q̄z grauis sit peccati z q̄s dura cōditio:pdit remedij magnitudo. Quāta maloꝝ discussio erit q̄ dānabunt/sollicitudo indicat q̄ redimunt. Omni ergo diligētia atq̄ vigilātia caueam⁹ ne vulneret diabolus q̄ sanauit deus:ne per ꝓsensum corꝺis/ per flagitium corporis seruitutē quā debem⁹ dño/magis exhibere ꝓbemur inimico. Et quidē si quis violent⁹ ac ꝓpotens aliq̄d de facultate nostra ac ꝓprietate rapuisset/nonne dignū sūmo odio ducerem⁹? Nonne merito tanq̄ hostē detestaremur? Cur peccando diabolo ꝓsentiem⁹/ qui nobis nō substātiā vult auferre sed vitā non terrā fraudare sed celū: nō fines angustę possessionis:ꝫ infinita spacia eternitat̄? Inter hec o hō si dignitatē facture tue/si pietatē circa te domini tui volueris estimare de ꝑcio/poteris non dubitare de regno. Ipsi em̄ magi q̄ ad illa celestis pueri venerāda cunabula
E stelle inditio peruenerūt:q̄d aliud expresserunt in illis muneribus:nisi fidē nostrā? In eo enim q̄ tria offerunt:trinitas intelligitur. In eo ℞ q̄ tres sunt:z singuli singula oferunt/i trinitate vnitas declarat. Per aurum rex oñdit deus in thure dinoscit. Per mirrhā que ꝓdiendis est apta corꝓribꝰ:sepultura crucifigendi hominis predicat. Scōm hec charissimi:nos quoq̄ personā magorū spiritalib⁹ imitemur obsequijs. In p̄mis tādiu queramus xp̃m: donec illum inuenire mereamur. Ducatū nobis ꝓbeat velut stella celi lux fidei. Hec nobis illū ostendat/ non tā in presepi vagientē:sed in sūma celi arce dominantē. Nec⁊ matris gremio ꝭ in solio patris adorandū. Nec vlteri⁹ in humanitate iudicandū:sed ad iudiciū cū maiestate vēturū. Sit qua si trīū munerū trinitatis pfctā confessio/credatur a nobis vna diuinitas sine ꝓfusionis separatione distincta:pater z filius z spūs sanctus vn⁹ de⁹. Credank tres psone:sed non tres substātie. Quantū autē ad celestis nature ordinē ptinet:in patre z filio z spiritu sancto ita pfitenda est vna diuinitas vt nec singularis putet̄ i trinitate psona:nec triplex ī vnitate substātia:ꝫ ita assignet pluralitas vnitati/ne trinitati subtrahat equalitas. Et licz intromittat̄ ī vna diuinitate numerositas/nō sit tñ recipiēda diuersitas. Ita ergo fidei iū corꝺib⁹ disponēdus est dei cultus:vt nō admittatur vel ī vnitate sepatio/vel ī trinitate pmixtio. Proxima em̄ ab hac die fratres charissimi sacri natalis die nat⁹
F est dom̄in⁹:nunc baptizatus. Tūc nos genuit ad vitā:nūc regenerauit ad salutem. Tunc adam suscepit perditionis abluit peccatorē. Venit ergo ad baptismū/sicut scripū est. Sed q̄d abluit: qui mūdus erat? Vtiq̄ vt mūd⁹ abluerat immundos. Illū ergo currētes aq̄ tūc infundebāt:sed peccata nr̃a secū portabāt. De illo gutte baptismatis fluebāt: sed nostra in guttis crimia fluebāt. O miseri cordia simul z potentia dei:nec cū eramus in mūdo:r tā abluebamur in baptismo. Mūdati in illo sum⁹ anteqū nati. Nā ipī fuerāt baptismatis ratio:vt aq̄ q̄ purgature nos erāt ab illo aq̄ purgarent. Et cum ascēdisset:inquit scriptura: de aqua: vidit apertos celos. Nunquid tūc ei celū apertum fuerat:cuius oculi celorū interiora cernebant? Sed ideo celū aperit:vt mysterium baptismatis in hoc declaret:qz q̄ homo de baptismo egredit/tūc ei tanqa regni celestis aperit. Illud vero quale est q̄ magi venīūt ad deū natum: immo ducunt⁹ positū in presepio vident/nec apud sensus eorū humilitas natiuitat̄ reuerētiam diuinitatis iminuit. Adorāt corpus ribus:honorāt munerib⁹/ venerantur officijs. Oculis hominem vident:z deū obsequijs confitent. Videbant em̄ in eo qui nat⁹ fuerat plus esse quod aie hoim̄ q̄ oculi preuiderint:z. Dominus qui tūc corporaliter nat⁹ fuerat:p ipm omnia nata erant. Videbatur quidem in presepio:sed dominabat in celo. Intra corpusculū erat:sed intra se ota cōtinebat. Natus quidē ex matre fuerat: sed matrem suā ipe creauerat. Et ideo se magi humiliabāt: q̄ famulari ultra cernebant. Deū em̄ esse cognouerant cui celestia seruiebāt. Et idcirco ēt ipsa eor munera diuino mysterio plena erāt. Aurū nāq̄ vt audistis z thus z myrrhā obtulerūt. Tripli cīū ergo munerū numero/ triplex significatio cōtinet. Ture obtulerūt deo honorē:in auro regiā dignitatē:z myrrha corpis sepulturā. Offeram⁹ ergo z nos dilectissimi fratres sincera z sancta munera deo nostro/ castitatē/fidē/patientiā/charitatē/ mētes humiles/ ꝓbos mores/ atq̄ deo inhabitare condignas. Hec sunt em̄ placita deo donaq̄ grata munera:que illi quidē offerunt: sed offerentibus p̄ sunt. Nullo em̄ ille munere eget: sed hoc illi mun⁹ optimi est:vt causas habeat munerādi. Nihil a nobis exigit⁊ amplius petit nisi salutem nostrā. Omnia em̄ sibi prestaria nobis purat:si ita nos egerim⁹ vt nobis ab illo cuncta prestenk:auxiliante ipo domino nostro Jesu christo qui vivit et regnat in secula seculorum. Amen.

C In eodem festo. Sermo.ij. In quo dicit q̄ nascētis nobilitas in virginitate parietis fuit/z nobilitas parientis in diuinitate nascentis.

TO partū virginis adorādū magi ab oriēte venerunt. Hūc diē hodie celebram⁹:huic debitā solēnitatem sermonēq̄ ꝓsoluim⁹. Illis dies ille primū illuxit:annuersaria nobis festiuitate redit. Illi crāt primitie gentiū:nos populi gentiū. Nobis hoc lingua nūciauit apostoloꝝ:stella illis tūc̄ lingua celoꝝ:z nobis idē apostoli tūc̄ alij celi enarrauerē gloriam dei. Cur em̄ nō agnoscamus eos celos:qui facti sunt sedes dei? Et cut scriptū est. Anima iusti:sedes sapiētie. Per hos ergo celos ille celorū fabricator z habitator:ītonuit:quo tonitruo mūdus tremuit:z ecce iam credit. Magnū sacramētū. In presepi tūc iacebat:z magos ab oriente ducebat. Abscōdebatur in stabulo:z agnoscebat in celo:vt agnit⁹ in celo manifestaret ī stabulo:z appellaret epiphanis dies illa:q̄ ista tine manifestatio dici potest:simul eius celsitudinē humilitatemq̄ cōmendans:vt qui in aperto celo signis sydereis monstrabat:in angusto diuersorio quesit? inueniret inualidus infantib⁹ mēbris:inuolut⁹ infantilib⁹ pānis/adoraret a magis:timeret a malis. Timuit enī eū rex herodes etiā sibi magis nūciantib⁹:cū adhuc quereret parualiq̄ cognouerāt celo teste iam natū. Quid erit tribunal iudicātis q̄ sup̄ bos reges cunabula terrebāt infantis? Quāto cōsultius reges nō sicut herodes interficere querāt:sed sicut magi poti⁹ adorare delectenk:tā p̄sertim eū qui z ipam mortem quā cupiebat inimicus iferre:etiā ꝓpio inimicis ab inimicis sustinuit/eā in suo corpore occisus occidit. Pie ei meant reges ad patris dexterā iam sedentē:quē rex iste timuit adhuc matris vbera labentē. Audiāt quod scriptū ē Et nunc reges intelligite:eruditmini qui iudicatis terram

Seruite dño in timore:z exultate ei cū tremore. Ille enim rex/tor impiorū regū z rector ꝓcorū:nō ita natus est vt reges nascunt in seculo:qz z ille natus est cuius regnum nō est de hoc seculo. Nobilitas fuit nascētis in ꝯginitate parietis:z nobilitas parientis in diuinitate nascētis. Deniq̄ cū tā multi tam nati atq̄ defuncti essent reges iudeorū:nū dā quēq̄ eoꝝ adorandū magi q̄sierunt? Quia nec quemq̄ eorū celo loquēte didicerūt. Merītamē q̄ pretereundum non est:hec magorū illuminatio magnū testimoniū cecitatis extitit iudeorū. In terra eorū isti requirebāt: q̄ illi in sua nō agnoscebāt. Apud eos isti infantem inuenerūt quē illi apud se negauerūt. In his terris de longinquo isti peregrini puerū xp̃m nōdū ꝛba promētē adorauerūt: vbi ciues illi inuentē miracula facientē crucifixerūt. Isti in mēbris paruis deū adorauerūt:illi in magnis factis nec tāq̄ boi pepcerunt:q̄si plus fuerit videre nouā stellam in eius natiuitate fulgentē:q̄ solem eius in morte lugentē. Jā vo quod eadē stella q̄ magos pduxit ad locū vbi erat cū matre virgine deus ifans:q̄ vtiq̄ poterat eos z ad ipam pducere ciuitatē:se tū subtraxit:nec eis ꝓsus apparuit donec de ciuitate in q̄ xp̃s nasceret idē ipsi interrogent iudeī:vt ipi ea fīm diuine scripture testimoniū noīarent ipi dicerēt
Mich.v. Bethleē nō es minima in principibus iuda:ex te em̄ exiet dux q̄ regat populū meū israel. Quid aliū hic significauit diuina ꝓuidentia:nisi apud iudeos solas diuinas ifas rem̄suras:q̄b⁹ gētes instruerent:illi excecarent:quas portarent nō ad adiutoriū salutis sue:sed ad testimoniū salutis nr̃e? Nā hodieq̄ cū p̄missas ꝓphetias ve xp̃i ꝓferimus: iam rerū ꝓpletarū luce declaratas:si forte pagani quos lucrari volumus dixerint nō eas tāto añ pdictas:sed post rerū euentū:vt hec que facta sunt ꝓphetas putarentur a nobis esse cōfictas:iudeorū codices recitamus:vt tollat⁊ dubitatio paganorū:q̄ tam in magis illis figurabank:quos iudei de ciuitate in q̄ natus est xp̃s diuinis eloquijs instruebant:z eū ipsi nec requirebant:nec agnoscebāt. Nunc ergo
Luc. charissimi gratie filij z heredes videte vocationē vestram
Ephe.ij. z manifestato iudeis z gentibus xp̃o tāq̄ angulari lapidi pseuerātissima dilectione cohorete. Manifestus enim est ī ipīs cunabulis infantie sue his q̄ prope z his q̄ lōge erāt iudeis in pastorū ꝓpinquitate:gentib⁹ in magorū lōginquitate. Illi ipso die quo nat⁹ est:isti ad eum hodie aduenisse credūtur. Manifestat⁹ ergo est nec illis doctis nec istis in stis. Preualet nāq̄ imperitia in rusticitate pastorū:z ipietas in sacrilegijs magoꝝ. Utroq̄ sibi lapis ille angular⁊ applicuit:quippe qui venit stulta mūdi eligere vt cōfunderet sapientes:z nō vocare iustos sed peccatores:vt nullus magnus superbiret:nullus infirmus desperaret. Tū scribe z pharisei:dum nimis docti z nimis iusti sibi videntur: cuius nascentis ciuitatem ostenderūt ꝓphetica eloquia recitantes:hunc reprobauerunt edificantes. Sed quia factus est in caput anguli et q̄ natus ostendit passus impiet. Huic nos ibercamus cū alio pariete habente reliq̄as israel:que p electionem gratie salue facte sunt. Eos em̄ parietes illi prefigurabant de ꝓximo cōiungendos: vt z nos quorū ex lōginquo vocationē magorū significabat adunatos:tam non peregrini z inq̄lini:sed ciues sanctorum et domestici dei maneam⁹ coedificati sup fundamētū apostolorū z ꝓphetarū:ipso summo angulari lapide existente xp̃o Jesu:qui fecit vtraq̄ vnū:z in vno amemus vnitatem:z ad colligendos ramos qui etiam de oleastro inserti per superbiam fracti heretici facti sunt: q̄m potēs est deus iterū inserere illos:habeamus z infatigabilem charitatem ipo adiuante qui viuit z regnat ꝑ oīa secula seculorū. Amen.

C In eodem. Sermo. iij. In quo dicit q̄ ad natiuitates nil valet stellarū positio: fatūq̄ nil esse.

Ante paucissimos dies natalē diem dñi celebrauimus:hodierno aūt die manifestationē q̄ manifestari gētib⁹ cepit:solēnitate non minus debita celebramus. Illo die natū pastores iudei viderūt:hodie magi ab oriēte venientes adorauerunt. Mat⁹ ꝺp: pe fuerat lapis ille angularis:par duoꝝ parietū:ex circūcisione et preputio:nō ex parua diuersitate veniētiū vt in illis ꝑ specularet q̄ fact⁹ est pax nr̃a:et fecit vtraq̄ vnum. Hoc in pastoribꝰ iudeorū z magis gentiū ꝓsignatū ē. Inde cepit q̄ ī vniuerso mūdo fructificaret z crescere. Nos itaq̄ duos dies natiuitatis z manifestationis dñi nr̃i spiritali letitia gratissimos habeam⁹. Judei pastores ad eum angelo nūciante:gētiles magi stella demōstrāte perducti sunt. Hec stella vanas cōputatiōes astrologorū z diuinatiōes
B ꝓfundit cū stellarū adoratoribꝰ creatorē celi z terre adorā dū pot⁹ demōstrauit. Nā ipse nouā stellā declarauit nat⁹ q̄ antiquā solē obscurauit occisus. Illa luce inchoata ē fides gētiū:illis tenebris accusata est ꝓfidia iudeorū. Quid erat illa stella q̄ nec vnq̄ antea inter sydera apparuit:nec postea demōstrāda pmāsit? Quid erat nisi mirifica līgua celi q̄ narret gloriā dei:q̄ inusitatū ꝯginis partū inusitato ꝓsalm. fulgore clamaret:cui nō postea apparēti euangelium toto xviij. orbe succederet? Quid venīēs magi venientes dixerūt Ubi Mat.ij. est q̄ nat⁹ est rex iudeorū? Quid est h̄? Nōne tū multi ātea reges erant iudeoꝝ? Quid tātopere aliene gentis regē nosse:z adorare cuplerūt? Vidimus ei inquīūt stellā ei⁹ī orīē te z venim⁹ adorare eū. Hūc̄ boc tanta deuotione requirent:tāto pietatis affectu desiderārēt: nisi eū agnoscerent regē iudeorū q̄ rex est etiā seculorū. Hinc et pilatus nōnul Joh. xix. la vtiq̄ aura veritatis afflatus ē:qñ in ei⁹ passiōe titulum scripsit. Rex iudeorū:quē iudei conati sunt mendosi emēdare. Quibus ille respōdit. Quod scripsi scripsi:quia pdictū erat in psalmo. Tituli iscriptionē ne corrūpas. Aduertamus itaq̄ magnū hoc z mirabile sacramētū. Magi ex
C gentibus crāt:ipse etiā pylat⁹ ex gētib⁹. Illi stellā viderūt in celo:ille titulū fixit ligno:vtriq̄ tū nō regē gentū sed iudeorum:vel querebāt:vel agnoscebāt. Judei vo ipsi nec stellam secuti sunt:nec titulo cōsenserūt. Jā igit ꝓsignabak:quod postea ipse dñs dixit. Multi ab oriente z occidē Mat.viij teveniēt z recūbēt cū abrāā z ysaac/z iacob in regno celorum:filij aut̄ regni ibūt in tenebras exteriores. Nā magi ab oriente:pylat⁹ ab occidente venerat. Unde illi orienti: h̄ est nasceti:ille aūt occideti:h̄ est moriēti attestabank regi iudeorū:vt cum abraam/z ysaac/z iacob:ex quib⁹ iudei ducebāt originē recūberent in regno celorū:nō ex eis pogati p carnē sed eis inserti p fidē:vt ille de q̄ apl's loquit
Rom.xj. oliue iserēdus tā premōstrarēt oleaster. Propterea q̄ppe non rex gentiū sed iudeorū ab eis dē gentib⁹:vel querebat vel agnoscebak:qz oleaster ad oliuā:non ad oleastrū oliua volebat. Rami tū frāgendi:h̄ est infideles iudei et magis inquirentib⁹ vbi xp̃s nasceret in bethleem iude respondebant:et pylato exprobrāte q̄ regem suum crucifigi vellēt pertinacissime seuiebāt. Itaq̄ magi adorauerūt iudeis ostendētib⁹ locū xp̃i nascētis:qz in scriptura quā iudei accepe
Matth. rūt xp̃s cognoscim⁹. Pylat⁹ manus lauit iudeis exigenti: xxvij. bus morte xp̃i patiēt̄:qz sanguinē quē iudei fuderūt pctā diluim⁹. Sz de testionio pylati ꝙ titulū i quo scripsit regē iudeorū eē xp̃m:ali⁹ est disserēdi locus q̄ passionis est tps. Hūc q̄ attinet ad manifestationē xp̃i nati: de cuius manifestationis die q̄ greco vocabulo epiphania noīak:q̄ manifestari cepit gētib⁹ cū eū magi adorauerunt: que restant
Mat.ij. pauca dicamus. Nā etiā atq̄ etiā cōsiderare delectat:quē admodū magis querētib⁹ vbi xp̃s nasceret:iudei respon
D derunt:in bethleem iude:nec tñ ad eū ipsi venerūt:sed eis abscedētibus magos ad eū locum in q̄ infans erat eadem stella pduxit:vt ostēderet q̄ z ciuitatē poterat demonstrare:sz ad h̄ se aliquātulū subtraxerat:vt iudei possent interrogari. Ad h̄ sunt aūt interrogati iudei: vt demōstraretur eos nō ad suā:sed ad gentiū salutē z agnitionē testimonia diuina portare. Propter hoc enim illa gēs regno suo pulsa est z dispsa ꝑ terras:vt ei⁹ fidei cui⁹ inimici fūt vbiq̄ testes fieri cogerent. Peritō quippe ēplo:sacrificio:sacerdotio ipsoq̄ regno:i paucis veteribus sacramētis nomen genusq̄ custodiūt:ne pmixti gētibus sine discretiōe dispsi reant:z testimoniū veritatis amittāt:velut cayn acciplēte signū vt eū nullus occidat:qui fratrē iustū invidus z supbus occidit. Hoc nimirū etiā ī cinquagesimo octauo psalmo nō incōgruenter intelligi pōt:vbi xp̃s ex ꝑsona sui corꝓris loquit̄ z dicit. Deus me⁹ demōstrauit mihi de inimi
Ps. lviij. cis meis:ne occideris eos:nequando obliuiscanf legis tue In eis quippe inimicis fidei christiane demonstratur gentibus quomō ꝓphetat⁹ est xp̃us:ne forte cū vidissent tanta

manifestatione impleri ꝓphetias: putarent easdẽ scripturas xp̃ianis esse cõfictas: vt de christo predicta putarentur q̃ ꝓpleta cernuntur. Proferunt ergo codices a iudeis atq; ita deus demõstrat nobis inimicis nr̃is: quos iõ non occidit hoc est de terris nõ penit⁹ pdidit: ne obliuiscerent legem ipsius: quã ꝓterea legẽdo et q̃dã eius q̃uis carnaliter obseruãdo meminerint: vt sibi sumant iudiciũ: nobis prebeãt testimoniũ: ipso dño nostro adiuuãte: qui viuit et regnat deus per omnia sẽcla seculorum. Amen.

¶ In eodẽ festo. Sermo. iiij. In quo dicit q̃ ecclesia cõstat ex circũcisione et ꝓputio quasi ex duob⁹ parietibus: ipso summo angulari lapide christo complectente. ⁊ cetera.

Sermo. xxxij. A

HOdierni dici p vniuersum mundũ noua solẽnitas q̃d nobis afferat festiuitatis: q̃d ve anniuersaria repetitione commemoret: et anniuersario q̃q; sermone tp̃us admonet vt loquamur. Epiphania q̃ppe: latine manifestatio dici põt. Hac enim die magi dñm nr̃m adorasse phibẽtur: stella sc̃z apparente cõmoniti et precedente pducti. Eo quippe die quo natus est: illi stellam in oriente viderũt: et quẽ natũ indicauerit agnouerũt. Ex illo igit̃ die ad hũc diẽ occurrerũt: herodẽ regẽ nũcio terruerũt. Judeis ex ꝓphetica scriptura respondentibus bethleẽ ciuitatem vbi dñs nat⁹ fuerat inuenerũt. Ad ipm dñm stella eadẽ ducẽte venerũt: demõstratũ adorauerunt/ aurũ/thus/⁊ myrrhã obtulerũt: alio itinere redierũt. Manifestatus est quidẽ v die ipso natiuitatis sue dñs pastoribus ab angelo admonitis: quo etiã die p stellã illis ẽ lõge in oriẽte nũciatus: sed i isto die ab eis est adoratus. Suscipite g̃ deuotissime istũ diẽ celebrãdũ vniuersa ecclesia gẽtiũ: q; ⁊ illi magi q̃d iã fuerunt nisi primitie gentiũ? Israelite pastores: magi gẽtiles. Illi ꝓpe: isti longe: vtriq; tñ ad angularẽ lapidẽ cucurrerũt. Gentes quippe sicut ap̃us dicit: euãgelizauit pacẽ nobis q̃ eramus longe: et pacẽ his q̃ ꝓpe. Ipse est em̃ pax nr̃a q̃ fecit vtraq; vnũ: ⁊ duos condidit in se: in vnũ nouũ hominẽ faciẽs pacem: et commutauit vtrosq; in vno corpore deo interficiens inimicitias: i semet ipso. Merito istũ diẽ nunc; nobis cũ hereticis donatiste celebrare voluerũt: q; nec vnitatẽ amãt: nec oriẽtali ecclesie vbi apparuit illa stella cõlcant: nos autẽ manifestationẽ dñi ⁊ saluatoris nostri iesu xp̃i: q̃ ꝓmittas gentiũ delibauit: i vnitate gẽtium celebramus. Huc em̃ puer ꝓtius q̃s sciret vocare patrẽ aut matrẽ: sicut de illo fuerat ꝓphetatum: accepit x̃tutẽ damasci: ⁊ spolia samarie: id ẽ anteq; p hũanã carnẽ hũana x̃ba ꝓferret: accepit x̃tutẽ damasci: illius sc̃z vñ da masc⁹ ꝓsumebat. In diuitijs q̃ppe ciuitas illa fm sc̃m florens alitq; ꝓsumpserat. In diuitijs aũt ꝓcipat⁹ auro deferk: q̃s xp̃o magi suppliciter obtulerũt. Spolia x̃o samarie idẽ i ꝓsi erãt: q; eam incolebãt. Samaria nãq; ꝓ ydolatria posita est. Illic em̃ ꝓpe israel auersus a dño: ad ydola colẽda cõuersus ẽ. Debellaturus sc̃z christus gladio sp̃ritali: ꝓ vniuersũ orbẽ regnũ diaboli: hec ꝓtia puer spolia ydolatrie dñationi detraxit: vt ad se adorandũ magos cõuersos a pestẽ illi⁹ supstitionis auerteret: ⁊ in hac terra nõdũ loquẽs per linguã loq̃rek de celo p stellã: vt et q̃s esset ⁊ q̃ ꝓpter q̃s venisset: nõ voce carnis sz x̃tute x̃bi q̃s caro factũ ẽ demõstraret. Hoc em̃ x̃bũ q̃s in ꝓncipio erat de⁹ apud deũ tã etiã caro factũ vt habitaret in nobis: ⁊ ad nos veneret ⁊ apud patrẽ manebat: surs̃ũ angelos nõ deserẽs ⁊ deorsum ad se homines p angelos colligẽs: ⁊ celestibus habitatoribus fm x̃bũ incõmutabili x̃titate fulgebat: ⁊ ꝓpter angustum diuersoriũ i ꝓsepe iacebat. Ab ipso in celo demõstrabat stella: ⁊ ipm adorãdũ demõstrabat i ẽra. Et tũ infãs tã potẽs tã magn⁹: tã paruul⁹ ꝓpter inimicitias herodis i egyptũ portãtib⁹ parẽtib⁹ fugit: ita nõdũ fmonẽ sz factis iam suis mẽbris loq̃ns: ⁊ tacit⁹ dicẽs. Si vos ꝓsecuti fuerint in vna ciuitate: fugite i alã. Mortalẽ q̃ppe carnem in q̃ nos ꝓfiguraret ⁊ gerebat: in q̃ erat etiã ꝓ nobis oportuno tpe moritur⁹. Hũ a magis illis non solũ aurum bonorãdus et thus adorãd⁹: verũetiã myrrhã sepeliẽd⁹ acceperat. Quales etiã fuissẽt ꝓ ei⁹ noie morituri: q̃s innocentes: q̃s hũiles: ostendit in paruulis quos herodes occidit. Hã ex q̃b⁹ lex tota pẽdet ⁊ ꝓphete: et illũ nũerũ ꝓceptorum significauit

Ephes. ij

Esa. viij.

Wat. xxij

bimat⁹ illorũ. Jã vero quẽ nõ fecit intẽtũ: q̃d sibi velit q̃ magorũ ingressitio vbi x̃ps nasceret iudee de scꝑtura responderũt: ⁊ ipsi cũ eis nõ adorauerũt: Mõne hoc videm⁹ etiã nunc: q̃n ex ipsis sacramentis q̃b⁹ eoz duritia subdit⁹ nihil aliud q̃s x̃ps in quẽ nolũt credere ostẽdit? Mõne ꝙ q̃s occidũt oues i pascha ⁊ mãducãt: gẽtib⁹ x̃pm demõstrãt? quẽ cũ eis ipsi nõ adorãt? Mã illo ẽle est q̃d sepe de testimonijs ꝓpheticis: q̃b⁹ x̃ps ꝓnũciat⁹ est: q̃busq; hoĩb⁹ dubitãtibus: ne forte a christianis illa conscripta sint: nõ adhuc futura: sed facta ad iudeorũ codices ꝓuocamus: vt aios dubitatiõ confirmemus? Mõne em̃ tunc x̃pm iudei ostendunt gẽtibus: quẽ nolũt adorare cũ gẽtibus? Nos ergo charissimi quorũ erãt illi magi primitie: nos hereditas x̃pi ⁊ termini⁹ terre ꝓ q̃s cecitas ex parte in israel facta est: vt plenitudo gẽtiũ itraret: cognito dño ⁊ saluatore nr̃o tota x̃pi⁹ ꝓpter nos consolãdos tũc iacuit in angustio diuersorio: nũc ꝓpter sublimãdos sedet in celo: sic cũ assumẽtibus in hac terra: in hac regione carnis nostre: vt nõ q̃ veniamus redeamus: nec ꝑtis nr̃e cõuersationis vestigia repetamus. Hoc est enim q̃d et illi magi: non q̃ venerũt redierũt. Ita mutata ẽ ⁊ nobis celi enarrauerũt gloriã dei: ⁊ nos ad x̃pi adorãdũ fulgẽs ex euãgelio veritas tãq; de celo stella perduxit: ⁊ nos ꝓphetiã in gẽte iudaica celebratã tãq; iudicium iudeorũ nõ nobiscũ pgẽtiũ fideli aure ꝓcipimus ⁊ nos ⁊ regem ⁊ sacerdotem ⁊ pro nobis mortuũ x̃pm agnoscentes atq; laudãtes: tã i auro ⁊ thure ⁊ myrrha honorauim⁹? superest vt eũ euãgelizãtes nouã viã carpamus: non qua venimus redeamus: adiuuãte domino nostro iesu x̃po qui viuit ⁊ regnat in secula seculorum. Amen.

¶ In eodem festo. Sermo. v. In quo dicit q̃ innocẽtes ꝓ christo occisi primitie sunt martyrum ⁊ rum etiam in nobis habitet deus.

Matt. ij. Luce. ij. Ephes. ij

Matt. x. ij. retrac. lix.

Wat. ij

Wat. x

Wat. ij

Wat. xxiij

CAusam dilectissimi ⁊ rationẽ solẽnitatis hodierne sepe vobis ⁊ euãgelica narratio: ⁊ obsuete cõsuetudo patefecit: nec necesse est ita nũc q̃ iter saluatoris nr̃i hũana ꝓmordia sũt gesta replicari: vt de splẽdore noui syderis: de magis magoriq; muneribus de seuitia herodis et de interfectione infantiũ differamus: cũ sic nostris ⁊ in stelle fulgore dei gr̃a: ⁊ i tribulatione gẽtiũ ⁊ i rege ipso crudelitas paganorũ: ⁊ i occisione infantiũ: cũctorũ martyrũ forma ꝓfecerit. Sz q̃ si sacratissimo die reddendũ expectationi vre ẽ sacerdotalis fmõis offm̃: nitamur vt possumus adiuuãte spũ dei: eo p intelligẽtie semitas puenire: vt cognoscam⁹ sacramentũ ꝓtis fidei ad oĩa fideliũ tpa ꝓtinere: nec vllo modo habeat insolubilis q̃s in dispensationũ ordie adorat antiquũ. Quis q̃ omnia x̃piana nihil indignũ debeat de filij dei maiestate sentire: ⁊ trãsceãs incipientis fidei rudimenta: oporteat vilia quẽq; ad sublimiora ꝓficere: necesse est tũ infirmitate mẽs hũane: dũ verũ hoiem accepit x̃pm: de ipa nature nr̃e communiõe trepidare: ne p inuitia vl̃ incremẽta corporis ad agnitionẽ vni⁹cũ ꝓfe deitat⁹ difficulter accedere. Sy bi inter caligãtes cogitatiões: radi⁹ supne lucis resulserit: celestia fidei mozas: splẽdor x̃itat⁹ obtũpat: vt cor liberũ ⁊ avisibilib⁹ absolutũ: lumẽ intelligẽtie tãq; lucẽ stella sequat q̃ sicut ap̃s ait. Dñs iesꝰ x̃ps in glia dei ꝓfis ẽ: vt quẽ venerabat in cunis hũiliter iacentẽ: ipm sine differẽtia adoret cũ patre regnãtẽ. Hec aũt manifestatio ostenditur: hesitãtiũ nebulas dissoluit atq; ita fac̃ innotescere deo filiũ vt de ꝑ q̃s idẽ est ẽt hois fili⁹? nihil patiant obscuri ad ꝓtis festi ptinet dignitatẽ: ⁊ vera ẽ infantia saluatoris declaratio deitat⁹: q̃n carnis sensus ab diuinis ad diuina trãsferk: vt q̃s deprimũt experimenta infirmitatis: erigant signa virtutũ: q̃ tali auxilio: ⁊ natura nr̃a indigebat ⁊ causa: vt reparare hũanũ gen⁹ nec sine maiestate posset humilitas: nec sine humilitate maiest as. Jã vero cũ in linguloq; fideliũ ꝓfectib⁹: diutinoq; elucet custodia mãdatoꝝ: ipse turq; q̃ victũ ẽ. Sic luceat lux vra coram hoĩb⁹: vt videãt opa vra bona: ⁊ magnificẽt ꝓtrem vrm q̃ i celis ẽ. Quis illic nõ ꝓtem itelligat deitatẽ: vbi verã vidit apparere carnẽ? Quevtiq; sine deo nulla est nec ꝓtatẽ obtinet stabilẽ si spũ sui vegetur auctoris. Dicẽte em̃ discipulis suis ꝓbet Sine me nihil potestis facere: dubiũ nõ est: bonũ q̃s bõa age-

Sumitur in nullo ecclesiastico officio

tem ex deo habere: ⁊ effectũ operis: ⁊ initiũ volũtatis. Hũ ⁊ apls coptolissimus fideliũ cohortator. Cũ timore inq̃t ⁊ tremore vestrã salutẽ operamini. De⁹ est em̃ q̃ operat in vobis velle ⁊ operari ꝓ bona voluntate. Et hec satis causa ẽ tremẽdi atq; metuẽdi: ne ipsis operib⁹ pietatis elati: deserant ope gr̃e: ⁊ remanẽat in infirmitate nature. Qui aũt experiri cupit: an in ipso de⁹ habitet de q̃ ꝛ. Mirabilis de⁹ in sanctis suis: sincero examine cordis sui interiora discutiat: ⁊ sagaciter querat q̃ humilitate repugnet superbie: q̃ benivolẽtia obluctẽt iuidie: q̃s nõ capiat adulãtiũ liguis q̃s bonis delectẽt alienis: an ꝓ malo nõ cupiat malũ red derem alitq; multas obliuisci iniurias: q̃s imaginẽ ⁊ simi- sui ꝓditor⁹ amittere: q̃ oẽs ad cognitionẽ sui gñs donis: pluit sup iustos ⁊ iniustos: ⁊ solẽ suum oriri facit sup bonos ⁊ malos: ac ne i multis laboret sollicite discretiõis inspectio: ipam matrẽ x̃tutũ oĩs charitatẽ i secreti sue mẽti; inq̃rat: ⁊ si eã dilectionẽ dei ⁊ ꝓximi toto intẽto: corde reppererit: ita vt etiã inimicis suis cadẽ velit tribui q̃ sibi optat ipẽdi. Quisq̃s hmõi ẽ: deũ ⁊ rectorẽ ⁊ habitatorẽ sui esse nõ dubitet: quẽ tãto magnificẽtius recipit: q̃ tomagis nõ i se sz i dño gloriat: qm̃ q̃b⁹ ꝛ. Regnum dei intra vos est: ipsi etiã agunt illi? spũ: cui? regunt iperio Scꝛtes igit̃ dilectissimi q̃ charitas de⁹ est: q̃ operat oia in oĩb⁹: sectamini charitatẽ: ita vt invnũ caste dilectionis affectũ vniuersoꝝ fideliũ corda cõcurrãt. Trãseũtia vos ⁊ vana nõ occupẽt: cõstãti desiderio ad ea q̃ semp sunt mãsura tẽdamus. Sacr̃m em̃ ꝓtis festi oportet in nobis esse ꝓpetuũ: q̃ vtiq; sine fine celebrabit: si in oibus actib⁹ nostris dñs christus appareat: qui viuit ⁊ regnat cum patre ⁊ spiritu sancto in secula seculorũ. Amen.

¶ In eodẽ festo. Sermo. vj. In quo dicit q̃ iudei sunt mendaces a se: ⁊ veraces ꝓtra se: q; alijs vite fontem ostẽdũt et ipsi in siccitate moriuntur

Sermo. vj. A

MAper celebrauimus die q̃ ex iudeis dñs nat⁹ est hodie celebram⁹ q̃ a gentib⁹ adorat⁹ est qm̃ sal⁹ ex iudeis: sed hec sal⁹ vsq; ad fines terre. Hã et illo die pastores adorauerũt/ hodie magi. Illis angeli/ istis aũt stella nũctauit. Utriq; de celo dicit: cũ rege celi i terra videruntur: vt eẽt gl̃ia in excelsis deo/ ⁊ in terra pax hoĩb⁹ bõe volũtatis. Ipse est ei⁹ pax nr̃a: q̃ fecit vtraq; vnũ. Jã h̃ isaias nat⁹ atq; annũciat⁹ oñdit lapis ille angularis: iã in ipso ꝓmordio natiuitatis apparuit. Duos ex diuerso parietes i se copl̃are iam cepit/ pastores a iudea: magos ab oriẽte ꝓducẽs: vt duos cõderet i se i vnũ hominem nouũ facies pacẽ/ pacẽ his q̃ longe: ⁊ pacẽ his q̃ ꝓpe. Jõcp illi⁹ die de ꝓrio venietes: isti hodie de longinq̃ puenientes/ duos dies celebrãdos poster⁹ signauerũt: vnã tũ lucẽ mundi vtriq; viderũt. Sz hodie de istis loquẽdũ ẽ/ q̃s de remot⁹ terr⁹ fides duxit ad x̃pm. Veneꝛt em̃ ⁊ q̃sierunt eũ dicẽtes. Ubi ẽ q̃ nat⁹ ẽ rex iudeorũ? Vidim⁹ em̃ stellã ei⁹ i oriẽte/ ⁊ venim⁹ adorare eũ. Annũciãt ⁊ interrogãt/ credũt ⁊ q̃rũt: tãq; significantes eos q̃ ambulãt ꝓ fidẽ ⁊ desiderãt speciẽ. Mõne alij reges iudeoꝝ tã totiẽs i iudea nati erãt? Quid ẽ q̃d iste ab alienigenis i celo agnoscit̃: in terra que rit̃: in alto fulget i hũili latet? Jn oriente magi videꝛt stellã: ⁊ iudea natũ itellexerũt regẽ. Quis ei iste rex tã puus tã magn⁹/ nõdũ i terris loquẽs: tã in celo edicta ꝓponẽs? Uerũtn̄ ꝓpter nos q̃b⁹ de scripturis suis sanctis inotescere voluit/ ipos ẽt magos q̃b⁹ tã clarũ signũ i celo dederat ⁊ q̃rũ cordib⁹ se insinuatũ eẽ reuelauerat: ꝓphis tũ suis de se credere voluit. Querẽdo ei ciuitatẽ i q̃ nat⁹ erat q̃ videre ⁊ adorare cupiebãt/ necesse habuerũt pcũctari ꝓncipes iudeorũ: vt illi de sctã scꝛtura quã i oze nõ in corde gerebãt isideles fidelib⁹ de gr̃a dei rũderẽt. Mẽdaces a se: veraces ꝛ se. Quãtũ em̃ erat vt illis q̃rẽtib⁹ x̃pm comites fierẽt/ cũ ab eis audissent: q̃ visa stella ei⁹ venerit eũ adorare cupiẽtes/ ipi eos ad bethleẽ iude quã de libris diuinis indicauerãt ducerent/ pariter viderent: pariter adorarẽt? Hũc x̃o alijs demõstrato volte fõte: ipi sũt mortui siccitate factiq; sũt eis tãq; lapides a miliario: q̃ viatorib⁹ ambulãtib⁹ aliq̃d oñderũt: sz ipsi solidi atq; imobiles remãserunt Magi q̃rebãt vt iueniret/ herodes q̃rebat vt ꝑderet. Jude: ciuitatẽ nasc̃r⁹ legebãt: tp̃us ventẽtis nõ intelligebãt.

Inter magoꝝ ptiũ amorẽ ⁊ herodis crudelẽ timorẽ illi eua nuert bethleẽ demõstrãtes. Christũ aũt q̃ ibi nat⁹ nõ nũc q̃ntũ sz vtiq; postes negaturi: nec nũc infantẽ sz loq̃ntẽ postea negaturi. Felix pot⁹ ifãtũ ignorantia q̃s herodes ꝑsecut⁹ ẽ territ⁹: q̃s istoꝝ sciẽtia q̃s ꝓfuluit ꝑturbat⁹. Illi ꝓ x̃po potuerũt pati: quẽ nõdũ poterũt ꝓfiteri. Isti docent⁹ nõ secuti sunt veritatẽ: cuius nasc̃tis potuerũt nosse ciuitatẽ. Magos sane ad ipm ꝓpe locũ vbi dei x̃bũ infãs erat illa stella ꝓduxit. Hic iã erubescat ſtultitia sacrilega: ⁊ q̃: dã(vt sic dicã) idocta doctrina: q̃ lõ putat x̃ps sub stellaꝛ decreto eẽ natũ: qꝛ sc̃ptũ ẽ i euãgelio/ qñ nat⁹ ẽ stellã eius magos in oriẽte vidisse. Nõ verũ nõ esset: nec si hoies sub decreto eius modi nascerent: q̃ nõ sicut dei filij? ꝓpria volũtate: sed nature mortalis cõditiõe nascunt. Nunc aũtẽ tm abhorret a vero substellato fato natũ esse christum: vt nullos hoies ita nasci credat q̃s recte credit i x̃ps. Sz de genituris hoim vant hoies loquãk q̃d ilipiẽt opinant: negẽt volũtatẽ q̃ peccãt: cõfingãt necessitatẽ q̃ pcã defendant. Perditos mores p q̃s i terra ab hoĩb⁹ detestant: i celo ẽt figere conent: ⁊ a syderibus manere mentiant. Uideat tũ vnusq̃sq; eoꝝ quẽadmodũ non vitã sz familiã suã q̃licũq; ptãte regẽdã putet: q̃nãdẽ ista sẽtiẽdo suos suos in omno peccãtes x̃berare nõ sinit: nisi pri⁹ deos suos i celo radiãtes blasphemare cogãt. Christũ tũ isti nec fm suas vanissimas ꝓfecturas: ⁊ nõ sane fatidicos: sed plane fallidicos libros iõ putẽt sub stellaꝛũ decreto eẽ natũ: qꝛ eo nato stellã magi i oriẽte viderũt. Hic ei ꝓti⁹ x̃ps non sub dñatu ei⁹ sz dñs eius apparuit: qꝛ illa nõ i celo sydereas vias tenuit sz hoĩb⁹ q̃rẽtib⁹ x̃pm viã vsq; ad locũ i q̃ nat⁹ fuerat demõstrauit. Hũ nõ ipsa x̃pm fecit mirabiliter viuere: sz ipaz fec x̃ps mirabilit apparere. Hec ipsa x̃pi mirabilia decreuit sed ipam x̃ps iter sua mirabilia demõstrauit. Jpe ei nat⁹ ex matre de celo terre nouũ sydus ostẽdit: q̃ nat⁹ ex pre celũ trãq; formauit. Eo nascẽte lux nous ẽ i stella ꝛeuelata: q̃ moriẽte lux ãtiq̃ ẽ in sole velata. Eo nascẽte superi nouo honore clarueruꝛũt: q̃ moriẽte iferi nouo timore tremueꝛũt: q̃ resurgẽte discipli nouo amore exarseꝛũt: q̃ ascẽdẽte celi nouo obsequio patuerũt. Celebrem⁹ q̃ deuota solẽnitate ⁊: hũc diẽ q̃ cognitũ x̃pm magi ex gẽtib⁹ adorauerunt: sicut celebrauim⁹ illũ diẽ q̃ natũ x̃pm pastores ex iudea viderunt: Jpse enĩ dñs deus nr̃ q̃ elegit apostolos ex iudea pastores: per quos cõgregaret: saluãdos etiã ex gẽtib⁹ peccatores.

¶ In eodẽ festo. Sermo. vij. In quo dicit q̃ iudei portãt christianis lr̃as diuinas: nõ in adiutoriũ salutis sue: sed ad testimoniũ salutis nostre.

Sermo. xxxv. B

Mat. ij. Ephe. ij. Luce. ij. Mat. ij.

OMini ⁊ saluatoris nr̃i iesu x̃pi aduẽt⁹ i carne/ i ipso de x̃gine rudi ei⁹ ex ortu manifestari gẽtib⁹ cepit: cũ ad cũ adorandũ magi ab oriẽte venerunt Hic dies soleñissim⁹ debita sanctitate est factus ecclesie: maxie q̃ creuit ex gẽtib⁹ et angulari lapide alterũ parietẽ structura vberiore cõpegit: vt illi pax nr̃a faceret vtraq; vnũ: ex circũsione ⁊ ꝓputio cõdẽs ecclesiã. Hũ ⁊ lapis angularis dict⁹ est tanq̃ in se copulãs ex diuersitate venientes: vt cõmutaret vtrosq; i vno corpe deo: sũt ꝓphetica et euãgelica ⁊ ap̃lica doctria testat. Mato itaq; dño ex x̃gie quẽ die nuperrime celebrauim⁹: pastores: admoniti ab ãgelis fm Lucã euãgelistã ad ifãt⁹ x̃bi ꝓsepe venerunt Pastores aũt illi israelite fuerũt. Ecce ꝓsignat⁹ evn⁹ paries ⁊ angularẽ lapidẽ de circũcisione ꝓcurrẽs. Paucis dieb⁹ inde trãsactis: hodie magi ab oriẽte venisse credũt ⁊ illi⁹ puuli magnitudinẽ cognouisse q̃s matthe⁹ euãgelista cõmemorat. Ecce ali⁹ paries ex ꝓputi⁹ desperatioe cõcurrẽs nos ꝓprie figurauit ⁊ diẽ nobis festũ familiari letitia geminauit. Jn celo ei⁹ videtes ignotissimã stellã non añ paucos dies sz añ ferme bieniũ: sic inq̃rẽti herodi patefecerũt. Hũ a bimtau ⁊ ifra fm x̃ps vt sc̃ptũ ẽ q̃s inq̃sierat a magis. Hãc stellã sicut itelligik admirati: cui? ẽt eẽt ꝓsequẽti reuelatioe nosse meruerũt: reges videlz iudeorũ: eoq̃ nato cũ ad ꝑ ei⁹ gr̃a coguissẽt: ad eũ adorãdũ hodie occurrere potuerũt. Nõ vtiq; rex iudeorũ q̃lis esse illic solebat hũc tã magnũ honorẽ longinq̃ alienigene ⁊ ab eodẽ regno ꝓfugi⁹ exnei a se ꝺberi arbitrabãt sz tm natũ eũ didiscerãt i q̃ adorãdo se salutẽ q̃ fm deũ ẽ ꝓsecuturos mime dubitarẽt

Regē ei etas erat saltē cui adulatio hūana futret:si sub po
pitce fella regali:nō ō mēbris purpura: nō de capite diade
ma fulgebat:nō pōpa famulātiū:nō terror exercit⁹:nō glo
riosorū fama pliorū hos ad cū vtros ex remotis terris cū
tāto voto supplicatiōis attraxerat. Jacebat ī psepe puer
ortu recēs:exigu⁹ corpe:contēptibili pauptate:ꝙ magnum
aliqd latebat ī paruo ō illi hoies pmitie gētiū nō tra por
tāte ꝙ celo narrāte didicerāt:q tā ex longinq tā supplices
venieb̄at:r qō itucdo nō videbāt pmereri adorādo cupie
bāt. Regi a qdā austri venerat a finib⁹ terre audire sapiē
tiā salomonis:nec illa regni ei⁹ sublimitate ꝙ mēt̄ luce cō
mota ē. Merūtū ierat ī salomone doctria:q ꝑbis ei⁹ lōgissi
me ac latissime diffamatis ad discēdum potuit studiosos
aios excitare: pinde illa nō latentē deū ꝙ loqntē hoiez nō
adorare venerat ꝙ audire. Hic aūt q donauerat illā sapiē
tiā salomoni:r erat ỳt⁹ ac sapiētia dei ifirmitate carnis in
dut⁹:adhuc p pusillā etatē tacebat ī kris:ēt p amplissimā
maiestatē clarebat ī ceł. Quid times herodes: Quid ma
ligna mēte turbar[s]: Si salutē tuā ꝙpias:ille nat⁹ ē p quē
regnū dei videas. Quid seuis: Quid occidis ifātes: Quid
etatē tanortā noxi⁹ insectaris: A gladio regis huius nēo
erit crudelitate ꝙ pietate secur⁹. Detestāda q regis hero
dis insania:ꝙ magis mirāda iudeorū stultitia:ppē qs iu
dicādos dispositiōe diuina se a cōspectu magoꝝ pm q̄rē
tiū parūper illa stella subtraxit. Apparuit nāq; ỳt locū ī q
puer fuerat demōstraret. Poterat vtiq; inde rex etā ciuita
tis existere:ꝙ q ī beethleē iude pm scerek:ō libris sctis
interrogati iudei pferre debuerūt:parati ad legēdū: ecci
ad intelligendū: durt ad credendū. Hos ergo nos in vetu
state littere dimittamus:et ex eorū adiuti codicibus ado
randum christum cū illis alientgenis agnoscamus.

¶ Itē in eodē festo ali⁹ sermo ad fratres in hereme
mo: q̄ habetur supra sermone. xliij. fo. xx. col. ij.

¶ Dñica infra octauas Epiphanie dñi de ba
ptismo xpi. Sermo. j. In quo dicit q xps bapti
satus est eo die post multos annos quo natus:r
q baptismo christi aque sunt purificate.

Sermo. xxxvj. A

Mtelligere possum⁹ fratres carissimi q̄tā gram
xpo dño debeamus:q vota votis acumulat:gau
dia gaudijs multiplicat. Ecce ei adhuc exulta
mus xpm dñm natū:ēt eū letamur p salutē hū
ni generis baptizatū. Hecdū ert⁹ ē ei⁹ expleta festiuitas:et
iā baptismat[s] ei⁹ ē celebrāda solēnitas. Qui nat⁹ ē hoib⁹
r iā renascit sacramēt[s]. Hodie ei[s] post multa annoꝝ cur
ricula cōsecrat⁹ ē in iordane. Ita q̄ disposuit domin⁹ vt vo
tis vota sublūgeret:b ē ivno codēq; tpe et ederet p xpm hū
nē r p mysteriū gigneret:esset q; cōtinuata festiuitas carnis
natiuitas:atq; baptismat[s]:vt quēadmodū tūc eum mira
mur incorrupta matre pgenitū:ita r nunc suscipiam⁹ illū
pura vnda submersū:r glorieмur in vtroq; sctō:q̄ filiū ge
nuit mater r casta ē:r q̄ xpm vnda lauit et sctā ē. Mā sicut
post partū glorificata ē marie castificatio:ita post baptis
mū aq ē purificatō pprobata nisi qō pene maiori mūere q̄
maria vnda ditata est. Illa ei sibi tm̄ meruit castitatē:ista
nobis ptulit sctificationē. Illa meruit ne peccaret:ista vt
petā purgaret. Illa ppria delicta a se repudiat:ista ī se p
dei grāz aliena pdonat. Illi ē collata hūanitas:isti dōata
fecūditas. Illa vnū pcreauit r pura ē:ista gnauit plures
r hūgo ē. Illa pter xpm nescit aliū filiū:ista cū xpo mr ē po
pulorū. Ataq; hodie alter ē qdāmō saluatoris. Mā ijsdē
eū signis:ijsdē miracul⁹ cogn̄scim⁹ genitū:ꝙ nūc maioze my
sterio baptizatū. Dentq; spūssctūs q tūc illi ivtero affuit:
mō eū igurgite circūfulsit. Qui tūc martā castificauit:nūc
fluēta sctifica. Pat⁹ q tūc obūbrauit ỳ hūte:nūc clamat ī
voce:r q̄ti maturioze cōcilio q tūc vmbra pstitit natiuitati
mō testioniū phibet hūtati. Dit ei de⁹. Hic ē filiꝰ me⁹ dile
ct⁹:ī q mihi pplacui. Preclarior plane ē scōa q̄ pma nati
uitas. Illa ei sine teste filētio xpm genuit:ista cū diuinita
tis pfessiōe dñz baptizauit. Ab illa se ioseph q̄ pater puta
bat excusat:i hac se pr q nō credebat i sinuat. Ibi laborat
suspitiōib⁹ mr̄:qr pfessiōi deerat pater:ꝙ honorat genitrix
qr diuinitas filiū ptestat. Honoratior inq; scōa q̄ pma na
tiuitas. Si q̄dē pr ꝙ de⁹ maiestat[s] iscribit:illic ioseph arti
fex estimat. Et ī vtraq; dñs p spūssctū r nat⁹ sit r baptiz
zat⁹:tū honoratior ē q̄ de celis clamat: q̄ q ī kris laborat. Mat. xiij.
Joseph q̄ faber ī kris pr putabat cē dñi saluator[:nec ab
ope de⁹ q̄ ꝺe ē pr dñi nr̄i ihesu xpi excludit. Nam ē ꝺ ipse fa
ber. Jpe ei ē artifex:q̄ hui⁹ mūdi machinā:nō solū mirabi
li:ī ēt ineffabili potētia fabricauit. Tanq; sapiēs architec
t⁹ celū sublimitate suspēdit:rā molle fūdauit:maria cal
cul⁹ alligauit. Jpe artifex q ī nr̄is mozib⁹ pcidit superflua
ops vtilia q̄ꝝ ꝓfuat. Jpe ē artifex cui⁹ securi ad radicem Mat.iij.
nr̄am posita iohes baptista cōminat: vt ois arbor q̄ non
mā iuste discretiōis excesserit:excisa radicitus tradat ig
dio. Que aūt mēsurā vitat[s] habuerit:celesti fabri
tek. Hodie g̃ baptizat dñs ī iordane. Quale ē ꝺ
vbi ꝑz ē fonte ille q mergit:vbi dū suscepti aq̄ diuinit⁹ nō
sordib⁹ ificīk sz bñdictiōib⁹ honorat. Quale inq; saluato
ris ē baptismū:i q purgant pti⁹ fluēta q̄ purgant? Nouo
em̄ sctificatiōis gne xpm nō tā lauit vnda q̄ lota ē. Mā ex
q saluator ī aq̄ se merſit:ex eo oiz gurgitū tract⁹ cūctoꝝ q̄
fōtiū venas mysterio baptismat[s] piscrauit. Et q̄sq; ibi in
noie dñi baptizari voluerit:ñ tā illū mūdi aq̄ diluat q̄ xpi
vnda purificat. Saluator aūt tō baptizari voluit:ū vt fidē
mūdicīā acq̄reret:sz vt nob̄ fluēta mundaret. Interea ma
gozū btā legatio pducta ad sacra cunabula radio desuper
currēte mirat:iudeā pcedit ethiopia pcti exuēda nigredi
ne r fidei induēda cādore. Et stupēda dignatiōter ape
xus genitricis icludit:q celū terrāq; pplectit. In sinu ma
tris latet:q regnū pfis excedit. Per simplex offis: sipli
le reuelat archanū. Hūanitas cernit:r diuinitas adorat.
Exhibēt aurū:th⁹:r myrrhā:pl⁹ī mysteriis q̄ in pscīcijs
offerēt[s]. In auri munere regia dignitas:ī thur[e] vapore di
uina maiestas:ī myrrhe specie sepelienda demōstrat hūani
tas:ac sic trinitatē oblationū nūer⁹ loq̄t:vnitatē devotio
vna testat. Per ꝺ g̃ puigili intētiōe cordis celū sp studea
mus aspicere:et ad xpm cupim⁹ puenire. Dirigat g̃ nobis
semitas vite:pfecta stella iusticie:q̄ dixit. Mō apparebis i exo. xxiij.
ꝓspectu meo vacuus. Offeram⁹ ei aurū fidei:pictatis aro
mata casstitat[s] holocausta. Spiritalē quoq; myrrham ha
bemus ī nobis que ita aias nr̄as condiat vt illesas a peti
corruptione custodiat:quod ipse prestare digneturqui vi
uit et regnat per omnia secula sc̄lorum. Amen.

¶ In eadem dominica. Sermo. ij. In quo dicit
q baptismus Joannis non crimina commissa
deleuit sed emendauit errantes.

Sermo. xxxvj. B

Licet fratres dilectissimi de solenn tate diei hu
ius veterū sit diuersa traditio:vna tñ scē deuo
tiōis ē fides. Et q̄q; nonulli hodie dñm nr̄m Je
sum xpm stella ducēte veniēt⁹ ab oriēte magos
estimēt adoratū. Alij aūt asserāt eum aq̄s ivina mutasse.
Quidā vo baptizatū illū a iohe pfirment. In oib⁹ vel filiꝰ Matt.iij. Joha.i.
credik:in oib⁹ ē vera festiuitas. Mā qō magis vtiq; gētib⁹
r adorare dñm r munera offerre pcedik:gētiū ē pfigurata
vocatio. Qō aq̄ xo trāsformank in vinū:reli gliōis nr̄e desi
gnat archanū. Qō vero fluētis iordanis baptizatur iesus
aque nostro baptismati consecrant. Oportet itaq; charis
simi:vt aliq̄ nunc de ipso baptismate sanctitati vestre pur
dōs donauerit pferamus:vt simul et hūlitate saluatoris
nr̄i:r mysteriorū gloriā cognoscatis. Predicabat in des
to Joannes baptismū penitentie populo:in remissionem
peccatorū:nō quo crimina cōmissa deleret:sed quo emēda
ret errātes. Mā remissio pctoꝝ xpi gr̄e fuabat. Cōstuebat
g̃ ad iordanē ōsiderio lauacri diuersoꝝ copiosissima mul
titudo:q̄rū erat trāscelerati act⁹:vita tā perdita vt eos ve
nerabilis baptista vipereo semini cōpararet. Inter hmōi
hoies ille ỳtutū celestiū dns ille q respicit terrā r facit eā
tremere:xps iesus nō dedignat hūilis et q̄et⁹ ad fluuli ius
baptismū pperare. Sz qd mirū de mā suetudie si se ppe
manib⁹ inclinauit q se ab inimicis suis passus ē crucifigi
Quo pperante ad fluuiū:talē iohes circūstātibus turbis
erupit in vocē. Ecce agn⁹ dei:ecce q tollit pcā mūdi. Ꝺ ei
dicere. Cessate iā:cessate a baptismo meo quo penitētia in
cepit. Ecce baptista p quē crimina dimittunt⁹ definite vi
teri⁹a cōseruo vro baptizari velle:presens est dns omnium

Primo: de natiuit. dñi. nisi aliud
ad hunc sermo. al. huius operis.

nostrū q̄ baptizat ad vitā. Illū seqmini:illi credite:ab illo
lauacrū salutis tota mente supplices postulate:a q̄ et ego
ipe baptista vester cupio baptizari. Nō renuit q̄dē iesus te
stimonitū voc[i] hui⁹:sz q̄ p ordinē vellet vniuersa cōplere ni
bilomin⁹ baptizari se expedit a iohāne:r a baptista deuo:
tus baptizandi sui potēcia tremefact⁹ ait. Ego a te debeo
baptizari r tu venis ad me:id ē:qm ego creatura sū tu crea
tor. Ego fluus tu dns. Ego figura:tu veritas. At iesus ait.
Sine modo. Sic em̄ decet nos iplere oēm iustitiā:id ē dd
nūc ista cōmemoras:ppositū suscepi hūilitatis:iplēdū ē:
Tūc ille q̄ pmere formidabat:velociter paruit pcipiēt[s]
iperio. Baptizat g̃ iesus nō sibi: sed nob⁹. Baptizat vt nō
purificet aq̄s. sz vt aq̄s ipse sanctificet. Baptizat nou⁹ ho:
mo: nouū baptismatis pstituat sacramētū. Aperti sūt in
quit ei celi. Et timo vt in celestib⁹ eēt miraculū de his que
gerebant ī terris:sicut ait scriptura. Jn quē ꝓcupiscūt an
geli pspicere. Quō em̄ poterāt nō mirari ỳtutes celorum
dnationes:cherubin r seraphin:cū viderēt oēm sabaoth
in fluuio a ioanne baptizari: Ut aūt ioānis testatio etiā
celesti testimonio confirmet:vidit spūssctū corpali specie
q̄si colūbā descendētē r manentē sup iesum. Audit r patrē
dicentē. Hic ē filiꝰ me⁹ dilect⁹:ī q̄ mihi pplacui bene. Ad
uertite dilectissimi fratres q̄ta nob⁹ ī baptismate dñi nr̄i
iesu xpi patefacta sit gr̄a:q̄ subtili sacro trinitas se homi
ni reuelauit. Pater em̄ audit in voce:filiꝰ manifestat ī ho
mine:spūssctūs dinoscit in colūba. Et mirifico aūt myste
rio dns nr̄ ies⁹ xps vel tactu corporis sui:vel trāsitu glorie
sue oēm ad momētum creaturā sanctificat:viuificat r illu
strat. Aq̄s em̄ cōsecrat dū baptizat:terrā sanctificat:dū se
pelitur:mortuos suscitat dum resurgit:celestia glorificat
dum ascendit ad celum et sedet ad dexteram patris.

¶ In eadem dominica de Trinitate et colūba.
Sermo. iij. In quo dicit q fidem catholicā om
nes hō maxime predicatores populi addiscāt:
pastorēq; esse non posse qui pane vite gregem si
bi creditum pascere nescit.

Sermo. xxxviij. B

Amuis fratres ī hui⁹ exilij erūnosa cecitatem
p originalis pcti iustissima pena a gaudio bea
te felicitat[s] defecti sim⁹:ñ tñ ita inde pcīsi atq;
abrupti sum⁹:vt nō ēt in istis mutabilib⁹ eterni
tatē vitatē:beatitudinē:q̄rere vel desiderare ignorem⁹. Qō
ex eo pspicuū ē:q nec mozi:nec falli:nec miseri eē volūtatē
habem⁹. Qui ex ꝺ naturali instinctu beatos esse velleq est
oibus sz diuerso mō in animis singulorū beatitudinis ap
petitus fiat. Quidā em̄ beatum existimāt esse regno potiri
terreno alij diuitijs abūdare:alij honorib⁹ exaltari. Quī
dā vero laudib⁹ celebres eē gaudēt:alij voluptatib⁹ ihiāt
carnalib⁹. Sed nequaq̄ ī hui⁹ vite volubilitate vera inue
niri poterit beatitudo. Quocirca tota sctā series scriptu
rarū nos a terrenis ad celestia erigi adhortat:vbi vera et
semplna est beatitudo ad quā nisi p fidē catholice pacis
cooperāte charitate dei r ꝓximi neminē puenire posse cer
tissimū ē. Deniq; ad verā beatitudinē puenire volētib⁹ pri
mo oiz fides necessaria ē:sicut aplica docet auctitas dicēs
Sine fide ipossibile ē placere deo. Cōstat g̃ neminē ad ve Heb.xj.
rā puenire posse btitudinē:nisi deo placeat:r deo neminē
posse placere nisi p fidē. Fides nāq; ē bonoꝝ oiz fundame
tū Fides ē hūane salut[s] initiū. Sine hac nēo ad filiorum
dei sorte pōt puenire:qr sine ipa nec ī ꝺ seculo quisq; iu
stificatiōnis exequik gr̄az:nec i futuro vitā possidebit eter
nā. Et si q̄s ꝺ nō ambulauerit p fidē:nō puenīet ad speciē ī.Cor.v.
beate vitionis dñi nr̄i ihesu xpi. Proinde oīs aia rōnalis
etate cōgrua discat fidē catholicā:maxīe populi ꝺdicato:
res xpiani:r eccl̄arū dei doctores vt possint veritati ꝺdi:
cētibus resistere r catholicā amātibus pacē pdesse. Quō
ei docet q̄s q̄ nō didicerit: vel q̄liter pastor eē poterit si
pane vite gregē sibi pmissū pascere ignorat: Mō erubescat
discere nesciēs qō ignorat:nec sciēs tardus sit docere qō
nouit. Sciat vterq; suo dño accepte pecunie rōnē se reddi
turū. Tūc desiderabilē fidelis suus audiat vocē dñi dicē
tis. Euge fue bone r fidelis:qr sup pauca fuisti fidelis:su
pra multa te cōstituā:intra ī gaudiū dñi tui. Oīs itaq; scri
ptura veteris ac noui testamenti dñs inspirata si catholi
ce intelligik:ꝺ insinuat:q̄ pater r filiꝰ r spiritussanct⁹ vn⁹
sit de⁹ eiusdē substātie:vnius q̄ essentie:atq; inseparabilis
in diuinitate vnitas. Ideoq; nō sūt tres diī:sed vn⁹ de⁹:pr
r filiꝰ r spūssanct⁹. Quis pr filiū genuerit et tō filiꝰ nō sit
q̄ pr ē:filiꝰ q̄ a pre sit genit⁹:r tō pr nō sit q̄ filiꝰ ē:spūssctūs
nec pater sit nec filiꝰ sed tm̄ prīs r filij spūs:patri r filio ēt
ipse coequalis r ad trinitatis ptinēs vnitatem. Et hec tri
nitas vnus deus est ex q̄ oia:p quē oia:r in quo oia:beato
paulo attestāte vbi ait. Qm̄ ex ipso et p ipm r ī ipso sūt oīa Rom.xj.
ipsi gloria in secula seculoꝝ amē. Teneam⁹ igit firmissime j.sen.dist.ij
patrē r filiū r spūssctū vnū esse naturaliter deū:neq; tñ pa ca.omnes
trē ipm esse q̄ filiꝰ ē:nec filiū ipm esse qui pater est:nec spūs
sanctū ipm esse q̄ pater ē aut filiꝰ. Una ē em̄ prīs r filij et ꝺ
spūssancti essentia:in q̄ nō est aliud pater:aliꝺ filiꝰ aliꝺ spi
ritussctūs:q̄uis pſōaliter ali⁹ sit pr̄:ali⁹ filiꝰ:ali⁹ spūssct⁹
Qō nobis maxime in ipo sanctarū scripturarum initio de
mōstrat:vbi de⁹ dicit. Faciam⁹ hoiem ad imaginē r simi: Gen.j.
litudinē nr̄az. Cū ei singulari nūero dicit. Imaginē:ostē: j.sen.dist.ij
dit vnā naturā ēē:ad cui⁹ imaginē hō fiebat nō vnā ēē per ca.propo:
sonā. Si em̄ illa vna essentia patris r filij:r spūssancti vna namus.
esset psona:nō diceret ad imaginē nostrā:sz ad imaginem
meā:nec dixisset:faciam⁹ sed faciā. Si ꝺo in illis trib⁹ pso:
nis tres essent credēde vel intelligēde substātie:nō diceret
ad imaginē sz ad imagines nr̄as. Sed ad vnā imaginem
vni⁹ de⁹ hō fact⁹ ē:vt vna sctē trinitatis essētialiter diui:
nitas inmanaret. Hāc quoq; trinitatē psonarū atq; vnita:
tē nature ppha Esaias reuelatā sibi nō tacuit: cū se dicit Esa.vj.
seraphin vidisse clamātia. Sctūs sctūs sanctus dñs de⁹ sa
baoth. Ubi ꝓfus in eo qō ē ter sctūs:pōnarū trinitatē:
ī eo vo qō semel ē:dñs de⁹ sabaoth:diuine nature cogno:
scim⁹ vnitatē. Plane g̃ r absq; oi dubitatiōe credēdū est
patrē r filiū r spūssctū vnū eē deū oipotētē eternū: incom
mutabilē:r singul⁹ horū de⁹:r simul oēs vnus r singulus
dsq; horū plena r pfecta eterna substātia:r simul oēs vna
substātia. Qr dcq̄d est pater q̄ de⁹ est:q̄ substātia est:q̄ eter
nitas est:ꝺ filiꝰ:hoc spūssanct⁹. Jta etiā dcq̄d est filius in
eo qō de⁹ est:quo substantia est:quo eternitas est:ꝺ pater
hoc spūssanct⁹ ē. Et dcq̄d est spūssanct⁹ in eo qō de⁹ est q̄
substātia ē:quo eternitas est hoc pater est r filius. Una g̃
in trib⁹ diuinitas:vna essentia:vna oipotētia:r dcq̄d sub:
stātialiter pōt dici de deo:si forte de solo pre interrogatus
fueris quid sit pater:r Responde:deus. Interrogat⁹ de fi:
lio. Responde de⁹. Interrogat⁹ de spiritusancto. Respon
de de⁹. Si interrogat⁹ fueris simul de pre et filio r spūsan
cto:nō deos:sed deū rūdevnū:oipotentē: incōmutabilem. F
Scīdū est vero q̄ qdā de deo substantialiē dicunt:vt de⁹
est magn⁹:ops:r dcq̄d ad se ꝺr:id est subst̄ātiā diuinitatis
significās. Quedā vo relatiue dicunt:vt pater ad filium:
filiꝰ ad patrē:r spūssanct⁹ relatiue ad patrē r filiū ad se au
tem siue pater siue filius siue spiritussanctus ꝺr.| Jtaq; pa
ter eo qō de⁹ ē hocipso substatia est:qr eiusdē substātie pro
culdubio et filiꝰ de⁹ et spūssanct⁹ deus. At vero deus eo q̄
pater est relatiue ꝺr:qr non substātie nomen est:sed refertur
ad filiū deū esse. Nec ita dicim⁹ filiū patrē ēē:sicut dicim⁹
deū ēē:qr de⁹ substātialiter ꝺr:pr̄ vero r filiꝰ r spūssanctus
relatiue dicit. Sicut em̄ relatiue pr̄ et filiꝰ dicunt:ita r spi
ritussanct⁹ ad patrē r filiū quodāmō relatiue ꝺr: qr prīs
et filij spūs est. Sed ipsa relatio spiritussancti non ita reci
proca rōne ꝑuerti poterit sicut pater et filius. Mā pater fi:
lij pater ꝺr r filiꝰ prīs filiꝰ ꝺr:spūs vero sanctus vniformi
ter ꝺr ad patrē r filiū:qr prīs r filij spiritus est. Dicim⁹ em̄
spiritūsanctū spm patris:sed nō vicissim dicimus patrem v.de Tri:
spūssancti:ne filiꝰ ei⁹ intelligat spiritussanct⁹. Jtē dicim⁹ nitate.c.x
spm̄ sctm̄ spiritū filij:sz nō dicim⁹ filiū spiritussancti ne pa
ter ei⁹ intelligat spūssanct⁹. Dicik et idē spūs donū dei:qr
donator est de⁹ doni sui. Jn q̄b⁹ noibus circūferri potest
vicissim relationis regula:vt si dicamus donator doni:et
donū donatoris:qr in his vocabulis potuit inuenirī vsita:
ta huic cathegorice q̄ dicik ad aliq̄d circūlatio. Ergo ꝺ
donū dei:id est spūssctus q̄ de patre et filio equaliter pce
dit:ineffabilis quedam patris filijq; cōmunio ē. Et ideo
fortasse sic appellatur:qr patri filioq; pōt eadē appellatio
conuenire. Nam hoc ipse ꝓprie dicit quod illi cōmuniter
dicūtur:qr et pater spūs et filius spūs recte dicitur. Ergo

vt nōbus tactis q̄ separati vtriq; psone ꝓueniūt vtriusq; cōmunio ꝓprie significet: vocat spūssanctus: q̄ est tertia i sancta trinitate psona patri ⁊ filio per oīa equalis: coeternus etcō substantialis. Et hec trinitas vn⁹ est de⁹ sol⁹: bonus: magn⁹: eternus: oēs: ipse sibi vnitas: deitas: magnitudo: bonitas: oīpotētia: et q̄cūq; ad se substātialr dr. Nō ita i relatiuis vocabulis intelligendū est vel dicēdū: q; dicī nō pt pr̄ sibi pater: vel filius sibi fili⁹: vel spiritussanctus sibi spūssanctus: sed hec relatiua vocabula ad aliam ꝓcul dubio psonā referri debent. Quicūq; ergo ad se dicunt pater ⁊ filius: nō dicit alter sine altero: id est q̄cūq; dicunt q̄ substantiā eorū ostendat simul dicunt. Si hec ita sunt: iā ergo nec pater est deus sine filio: nec filius deus sine patre id est: non ita dicitur deus pater quasi filius nō sit de⁹: nec filius ita dicit deus quasi pater nō sit de⁹. sed ambo simul deus: etiā ⁊ vn⁹ deus. Quo circa q̄cūq; fm substātiā vl' eknitatē de eis dici pōt: ambo simul sunt: et quod de filio dicāt de⁹ de deo: lumen de lumine: ambo simul lumē: sed nō pater deus de deo: nec lumen de lumine: sed filius deus de deo: ⁊ lumē de lumine: ambo tn̄ simul ⁊ semper vnus de⁹ ⁊ vnū lumē. Sic etiā de aliis appellationib⁹ q̄ fm sustātiā dicunt id ē q̄ simul ambo sunt dici dz: vt oēs: magnus: bonus: etern⁹ ⁊c. q̄ ad se dicunt. Nō si ita est hoc solū de eis dici non pōt illud de illo q̄ simul ambo nō sunt: sicut ꝑbū de ꝑbo dici non pōt: q; non simul ambo verbū sed solus filius: nec imago de imagine: q; non simul ambo imago sed solus filius imago: nec filius de filio: quia nō simul ambo filius: nec pater de patre: quia non simul ambo pater. Et ideo q̄ euāgelista ait. Et verbū erat apud deū: multū est vt sic intelligat: verbū quod solus est filius erat apud deū q̄ nō solus est pater: sed pater ⁊ fili⁹ simul deus. Jn q̄ pfecte: intelligit q; nō ꝑcessit genitor illū q̄ genuit. Et quod ipse in euangelio ait. Ego ⁊ pater vnū sumus. Unū sumus em̄: id est q̄ ille: hoc et ego fm essentiā non fm relatiuum. Quod dicimus lumen: de lumine: nō duo lumina intelligēda sunt vel separatio luminis: sed intelligēdū est q; filius effulgētia eterna luminis ē eterni: sicut imago sempiterne substātie sempiterna est imago. Exēplī gr̄a. Si queris q̄d sit abraam iurta substātiā. Rūdet: hō. Si q̄ris de abraam cur pater sit. Relatiue respōdet: q; filium habet ysaac. Si queris de ysaac cur sit filius. Relatiue respōdet q; patrē hz abraam. Dis vero relatio ad altq̄d aliud refert. Et hec regula relationis in psonis sancte trinitatis intelligēda ē. Si ergo interrogat⁹ fuer⁹ de deo: cur dicat pater. Relatiue respōde: q; hz filium. Jta etiā de filio respōde relatiue tō esse filiū q; habet patrē. Si ergo dictū de deo tibi fuerit quō pater hoc est q̄ filius: aut filius ꝑ est q̄ pater: ⁊ Rūde fm substantiā hoc est filius quod pater: ꝑ pater q̄ fili⁹ q; vn⁹ est de⁹ ⁊ vna substātia pater ⁊ filius. Ad se em̄ deus substātialiter dr. Ad patrē filius: vel filiⁿ ad patrē relatiue dicit. Juxta psone ꝓprietatē non est pater q̄ fili⁹: nec filius qui pater iurta substantie vnitatē hoc pater q̄ fili⁹: id est de⁹ vn⁹ oēs. Quicūq; ergo ad seipm dicitur deus et de singulis personis dicit de patre ⁊ filio et spiritusancto ⁊ simul de ipa trinitate nō pluraliter sed singulariter dicē dū est: qm̄ q̄ppe nō aliud est deo esse et magnū esse: vl' aliud esse vel aliud bonū esse: sed hoc idē est illi esse ⁊ magnū esse ⁊ bonū esse: ꝓpterea sicut non dicimus tres deos nec tres essētias: sic nō dicimus tres magnitudines: nec tres bonitates: sed vnū deū: vnā essentiā: ⁊ vnā magnitudinē et vnā bonitatē. Absq; oī scz dubitatiōe credi necessariū est q; pater plen⁹ de⁹ et pfectus est: fili⁹ plen⁹ et perfect⁹ ē de⁹: spiritussanctus plenus et pfectus est deus: nō tn̄ tres dij pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus: sed vnus de⁹ plen⁹ et pfect⁹. Nec altq̄d matus tres simul dici pater ⁊ fili⁹ ⁊ spūssctūs q̄ vn⁹ q̄libet vel pater vel filius: vel spūssanct⁹: q; eadē natura ē in vna quaq; psona simul dicta q̄ est in trib⁹ psonis simul noīatis. Nō ita dicimus in hoīb⁹ fieri posse. Abraam plen⁹ homo: ysaac plen⁹ hō: Iacob plen⁹ homo: ⁊ hi oēs vnius substātie q̄tum ad humanā ptinet naturam: nō tn̄ hi tres vnus homo: sed tres omnimodis hoīes: et aliquid malus in trib⁹ cognoscitur q̄ i quolibet vno eorū. Item abraam vnus homo: non tn̄ tres persone in eo: sicut in vno deo tres psone plene ⁊ pfecte. Sed vna psona in abraam sicut i vno solet hoīe esse. Jn deo autē nihil q̄dē fm accidēs ꝺr: q; nihil in eo mutabile est: nec tamen omne quod de deo dicit fm substātiā ꝺr: vt in superioribus dictimus. Quis enim dicit pater ad filiū: filius ad patrē fm ad aliq̄d: non est tn̄ accidens pr̄i patrē esse: nec filio filium esse: q; ille semper pater: et ille semp filⁱ: q; eternitas et incōmutabilitas negat alicui? accidētis in deo instabilitatē: q; omne accidēs fm tp̄s vel esse vel nō esse pōt vel potuit vel etiā poterit: q; pr̄ nūq; nō pater: filiⁱ nūq; nō filius: nec cepit vnq; pat esse pr̄: nec filius esse filiⁱ. Q; si aliq̄n cepisset pr̄ esse pater: vel filiⁱ esse filiⁱ: vel desineret esse q̄ erat: fm accidens diceret pater vel filius. Si ꝺo q̄ ꝺr pater ad seipm diceretur non ad filiū: ⁊ q̄ ꝺr filiⁱ ad seipm diceret nō ad patrē fm substantiā diceret. Sed pater nō ꝺr pr̄ nisi ex eo q̄ ē filius et filius nō dicit filius nisi ex eo q̄ habet patrē. Non q̄ fz substantiā vt dictū est in priorib⁹: q; non quisq; eorum ad seipm sed ad se inuicē atq; ad alterutrū ista dicunt. Neq; fm accidens: q; et q̄ ꝺr pater et filius: eternū atq; incommutabile est eis. Quis em̄ ali⁹ sit pater: alius filius: nō ē tn̄ diuersa substātia patris ⁊ filij: q; hec non fm substantiā dicuntur sed fm relatiū: quod tn̄ relatiuum non est accidens: q; nō est mutabile. Cū itaq; tāt⁹ solus est pr̄ vel sol⁹ filius vel solus spūssanct⁹: quātus est simul pr̄ et filiⁱ ⁊ spiritussanct⁹: nullo modo triplex dicēdus est de⁹: q; nō est q̄ crescat illa pfectio summe trinitatis. Perfectus autem sue pater siue filius siue spūssanctus: et pfect⁹ deus pater ⁊ filiⁱ ⁊ spūssanctus: ideo trinitas potius q̄ triplex dicēda est: habēt singule in trinitate psone aliq̄d ꝓprīū q̄ inseparabile equalitate aliquā i se ostēdāt ꝓcedātē. Pater sol⁹ pater: ⁊ filiⁱ solus filius: et spiritussanctⁱ sol⁹ spiritussctⁱ. Et pater ꝑ hz ꝓprīū: q̄ ex oīb⁹ q̄ sunt solus est: q; ab alio nō est: ac p hoc solus est in paternitatis psona: nō in diuinitatis essentia. Unigenit⁹ vero dei filiⁱ hoc hz ꝓprīū q̄ ex solo id consubstātialiter: id est patre: et coessentialiter sol⁹ genitus est: ⁊ in hoc psone sue ꝓpriet⁹. Spūssanctus autē ꝑ habet ꝓprīū q; ex patre ⁊ filio eqliter ꝓcedit: et est ambozū spūs eiusdēq; substātie et eternitatis cū pr̄e ⁊ filio Sed hec tria vere etiā tria sunt ineffabiliter: q̄ tria et essētialiter tria habētia ꝓprietates suas. Et hec tria vnū tre reunū: ⁊ hoc vnū tres: sed nō tres patres: nec tres filij: nec tres spūssancti: sed tres persone. Unus pater: vnus filius: vn⁹ spūssanct⁹: et hi tres: id est pater ⁊ filiⁱ ⁊ spūssctūs vnū sūt i natura oīpotētia ⁊ eternitate. Sz ꝺ etiā atq; etiā fr: miter tenēdū est: nihil in sancta trinitate ad se dictū pluri li numero eē dicēdū: q; simpler illa diuinitatis sūme natura singlari nūero dicit dz nō plurali: ac ideo nō tres deos nec tres oīpotentes: nec tres bonos: nec tres magnos: nec tres essētias i deo dicere fas ē. Cū ei pſoālr aliⁿ sit pr̄ali⁹ filiⁿ: ali⁹ spūssctūs: his tn̄ vnū ē nature nomē q̄ ꝺr de⁹ vl' substātia vel essentia vel oīpotētia: vel alia multa q̄ substātialiter nō relatiue de deo dicunt. Jndubitāter siquidem credere debem⁹ ipam sanctā trinitatem esse inseparabilis substātie: essentie: inseparabilitq; opari q̄cquid a singulis psonis legim⁹ operatū eē. Cuius em̄ certissimū sit patrem esse solū q̄ dixit. Hic est filiⁱ me⁹ dilect⁹ i quo mihi bene cō placui. Et filiū eē solū sup quē illa vox soli⁹ pr̄i sonuit: q; in iordane fm ioannē baptizat⁹ est: id ē vnigenit⁹ deus qui carnē solus accepit: et spm̄ scm̄ patris ⁊ filij solū esse qui i specie columbe sup eū baptizatū alcrēdē ē de aqua descendit: ⁊ q̄nq̄gesima die post resurrectionē xp̄i fideles i vno loco positos in linguarū ignearū visione aduenīes repleuit Illā tn̄ verissime vocē q̄ sol⁹ locut⁹ est deus pater et illam carnē q̄ sol⁹ hō fact⁹ ē vnigenit⁹ deus: et illā colūbā in cuius specie spiritussanctus sup xp̄m descendit: illasq; linguas igneas in q̄rū visione fideles in vno loco cōstitutos repleuit: opa eē totī⁹ sancte trinitatis: id est vnī⁹ dei q̄ fecit i celis: ⁊ i terra visibilia ⁊ inuisibilia verissime credēdū ē. Deus ergo p imēsitatē nature sue totā creaturā suā ⁊ ipleт ⁊ cōtinet: ac p ꝺ totū: q̄cūq; est implet pater: totum filius totum spiritussanct⁹: q; pater ⁊ filiⁱ ⁊ spiritussanct⁹ naturaliter vn⁹ est deus. Jnseparabilis ergo nature vnitas non pōt sepārabiles habere psonas. Hoc vero sūme diuinitatis atq; in diuidue vnitatis natura q̄ est sola vbiq; tota: sicut vbiq; in seperabilē hz vnitatē nature vel operis sic: separationem

nō pōt accipe psonarū. Noīanq̄ q̄dē ille psone aliq̄n singule: sed ita se voluit ipa de⁹ trinitas inseparabilē ostēdere i psonis: vt nullū ibi nomē sit in q̄libet psona q̄ ad aliā fm relationis regulam non referat. Sicut pater ad filiū: vl' filiⁱ ad patrē: vel spūssanct⁹ ad patrē ⁊ filium verissime refertur. Ⱥ vero noīa q̄ substantiā vel potētiā: vel essentiā dei significāt. Uel q̄cquid ꝓprie ad se dicitur deus oībus psonis eqliter cōuenit: vt de⁹ magn⁹: bon⁹: eternus: oēs: ꝛ oīa que naturaliter de deo dicunt. Nō est ergo aliquod naturē nomen q̄ sic pr̄i ꝓuenire possit vt aut filio: aut spūi sancto cōuenire nō queat. De⁹ em̄ pater naturaliter est de⁹: cēqliter ⁊ filiⁱ ⁊ spūssanctus. Jdcirco in separabilis est sancta trinitas in psonis sensu intelligēda: cuius i voce sepabilitas habeāt noīa: q; pluralē numerū in nature noīb⁹ nullaten⁹ recipit. Jn ꝺ ostēdit psonas nō posse diuidi in sancta trinitate: q; cuiuslibet persone nomē semp ad alterū recipit psonā. Si patrē dicis filiū ostēdis: si filiū nomias patrem pdicas: si spm̄ scm̄ appellas alicui? esse spm̄: necesse est intelligas id est patris ⁊ filij. Et hoc regulariter tenere debemus q; oīs nature noīa vel essentie: sicut in vna psona singulariter sic etiā semp i trib⁹ singulari noie dici debēt. Si q̄s vo min⁹ est in talib⁹ exercitat⁹ mysterijs sūme trinitatis votis agat apud deū vt intelligat q̄ dei sunt: nō mecū querelis q; ea scripsi q̄ in sanctorū dictis doctorū legebā. Scien dū vero est q; p oīa idē ē patrē dicere ⁊ ingenitū: q; ⁊ filiū nō genuisset nisi phiberet eū dici ingenitū: q; dū dicit ige nit⁹: nō q̄ sit fz q̄ nō sit ille de q̄ dicis ingenitus significatur. Pater itaq; fm affirmationē: ingenit⁹ fm negationē dicit. Negat itaq; eū esse genitū de quo hoc ꝺr: nec tamen aliq̄d eū genuisse significat dum dicit ingenitus. Patrem itaq; dū dicim⁹: significamus eū filiū genuisse: q; filiⁱ ꝓprie de eo genitus dicit: q; patrē habet qui eū genuit. Sed nō iter patrē ⁊ filiū diuisio vel scissio: q; alter in altero est. Sicut in euāgelio legim⁹ ipm̄ dñm dicentem. Ego in patre ⁊ pater in me est. Unus ab vno genit⁹: pfectus a pfecto Plenitudo diuinitatis in vtroq; nihil differēs alter ab altero: q; vita a viuente est filius a patre: sicut ipse ait. Sicut pater habet vitā in semetipso: sic talē filium genuit q̄ vitā haberet in semetipso. Spūs siquidē sanctus nec ingenit⁹ nec genit⁹ alicubi dicit. Me si ingenit⁹ diceret sicut pater duo patres in sancta trinitate intelligerent. Aut si genit⁹ diceret sicut filiⁱ: duo itidē filij in eadē estimarent eē sancta trinitate. Sed tm̄mō ꝓcedere de patre ⁊ filio salua fide dicēdus est. Qui cū nō de patre ꝓcedit i filiū ⁊ de filio ꝓcedit ad sanctificandā creaturā: sicut q̄dā male ittelligētes: credēdum eē putabāt: sed simul de vtroq; ꝓcedit: quia pater talē genuit filiū: vt quēad modū de se: ita ⁊ de illo q̄s ꝓcedat spūssctūs. Decē sūt genera locutiōis: q̄bus homines suos sensus solēt iter se ꝓferre. Nō de illis dico quas grāmatici ptes oīonis vocāt: fz de illis q̄s philosophi grece cathegorias: latine predicamēta appellare solēt. Que q̄dem sic noīant. Substātia: q̄litas: quātitas: ad aliq̄d: q̄ gen⁹ locutiōis relatiuū ꝺr. Item habit⁹: sit⁹: tp̄s: loc⁹: facere pati. Hec sūt igit causē locutiōis nr̄e. Aut ei de suba cuilibet rei loquimur: vel de quātitate: id est magnitudine aut ēt de q̄litate: in q̄ gene locutiōis bonos dicimus q̄ boni sunt. Aut ꝺo ad aliq̄d: id est dum ꝓsone quelibet inter se ꝓferunt: vt dñs nō ꝺr nisi ꝺuus intelligat: nec iterū ꝺu⁹ nisi rēspiciat ad dñm. Jtē de habitu animi vel corꝑis aut de situ in q̄ considerabit stare: sedere: facere. De loco ⁊ tpe id est q̄d in quo loco vl' tpe fiat. Jtē q̄s q̄d factat vl' patiat sepe loq̄la nr̄a ostēdit. Hi s q̄ oīb⁹ modis solet sancta scriptura de deo loqui: sed aliter ꝓprie: aliter trāslatiue aliter relatiue. Ꝓprie deus dicit substātia vna: summa: ineffabilis: que semp idem ē q̄ est: q; nihil ei accedēs vl' recedēs inesse potērit: q̄ semp est: q; semp imutabilis. Jtem deus magnus dicit: nō autē magnitudine: nisi q̄ ipse magn⁹ est et immēsus. Ea igitur magnitudine magnus est q; ipse ea dem est magnitudo: ⁊ ea bonitate: bonus que ipse est. Nec deo aliud est esse: aliud magnū esse: aliud bonū esse: fz eo q̄ magnus: nec tres bonos de deo dicere fas est. Quod autē facere dr: de deo verissime dicitur: p quē oīa facta sūt q̄ sūt dño dicēte. Pater me⁹ vsq; modo operatur ⁊ ego operor

Hec q̄ppe in p̄dicamētis supra noīatis de deo dicunt si tn̄ ꝓprie de illo aliq̄d dici ꝛe hoīs pōt. Relatiue aūt de deo dicit pater ⁊ filius ⁊ spūssanct⁹: sicut supra abundanter docuimus. Situs vero ⁊ habitus ⁊ loca ⁊ tēpora ⁊ pati nō ꝓ ꝓprie sed translatiue per similitudines dicunt i deo. Nam ⁊ sedere sup cherubin dicit: quod ad sitū. Et abyssus tāq̄ vestimentū amict⁹ eius: qđ ad habitū. Et anni nō deficiēt qđ ad tp̄s. Et si ascēdero ad celū tu illic es: qđ ad locū ptinet. Dr ⁊ de deo. Penitet me hominē fecisse: vel etiā. Laboraui sustinēs. Neq; em̄ aliq̄d de⁹ patīr ꝛtū ad eius substātiā ptinet: q; de⁹ ē: q; incōmutabilis ⁊ impassibilis substātia est: nū alie oēs substātie capiūt accidētia q̄b⁹ in eis fiat vel magna vel quātacūq; mutatio: deo autem eius mōi eliq̄d accidere non pōt: ꝛ iō sola est incōmutabilis substātia vel essentia q̄ de⁹ est: cui ꝓfecto ipm̄ esse vī essētia noīata est maxime ac verissime cōpetit. Cui soli optime id congruit nomen q̄ greci dicunt on: latini ē: sicut apls ait. Nō ē in illo est. Jā vero sublimitas huiⁿ tam arduе otīputationis respirare aliquātulū dictāte ad monet vt liberiori sensu ea q̄ deīceps dicēda sunt i gredi⁊ explanare. Dis itaq; sctōz auctoritas librorū hoc nobiscū agit vt recte de deo credam⁹ eūq; tota animi intētiōe amem⁹. Sed acies mentis hūane inualida est ad aspiciēdā diuine maiestatis excellētissimā lucē nisi iustitie fidei ⁊ dilectiōis diuia donāte gr̄a illustret splēdore: q̄ ꝓpter diuina votis oīb⁹ postulāda est gr̄a vt mūdek ocul⁹ cordis ad videndū q̄ ꝓprie trinitas sit vn⁹ si sol⁹ ⁊ ver⁹ de⁹: et q̄ recte pater ⁊ filius ⁊ spiritussctūs vni⁹ etiā sdēq; substātie vel essentie dicat credat intelligat. Ad hui⁹ sacratissime beatitudinis visionē nēo nisi p fidē mūdato corde attingere poterit: dicēte ipsa veritate. Beati mundo corde q̄m ipsi deū v. debūt. Hec vero visio nō carnalib⁹ estimāda ē: oculis cerni posse: sed puremētis intuitu considerāda fm q̄ sanctispūs gratia nostre mētis acīē illustrare dignabit. Eorū igit que sunt vel fuerunt vel futura sunt: cā est deus: et eorū dator est ⁊ creator: ⁊ nō est dicere hoc est ipm̄ q̄b⁹ vt essēt dedit: nec alicui creature partē sue substātie dedit: ⁊ cū ipse sit imutabilis imutabilia sine sui mutabilitate creauit. Jdeo i illo hymno laudabili: que pacta cena mystica corā discipulis i laudem patris dei filius decātauit: nō dixit de fidelibus suis vt vnū sint nobiscū: sed vt vnū sint in nobis: q; diuersa substantia est creator ⁊ creature. Nec etiam dixit. Ego et ipsi vnū: q̄bus q̄d q̄ ecclesie caput est ⁊ corꝑ⁹ ei⁹ ē eccl̄ia possit dicere. Ego ⁊ ipsi nō vnū: fz vn⁹: q; caput ⁊ corꝑ⁹ vn⁹ est ꝓpus. Sed diuinitatē suā cōsubstātialē patri ostēdēs ait. Et sint vnū. Sult ergo eē suos vnū: sed in ipso: quia i seipsis non possunt nō dissociari ab inuicē p diuersas voluntates. Cum em̄ sit sancta trinitas vn⁹ ⁊ sol⁹ in substātia: sol⁹ in personis tria: q̄dā cū multa voluit eē nō illud esse ea volut q̄b⁹ ille ipe est dū ea q̄ voluit esse originē hāt. Illi siq̄dē sine origine ē eē deū supra oēm existētia: supra omnem vitā: supra oēm intelligentiā credim⁹ esse. Et ille est summa existētia: sūma intelligētia: summa vita: a quo oīs vita oīs intelligētia et oīs existētia. Est em̄ idē ipm̄ est et potentia ⁊ substātia ⁊ diuinitas: ⁊ hec oīa vnū. Et hoc vnū simpler de⁹ et filio doctor egregius beatus ꝑ Paulus apīus dicit. Cum eēt in forma dei nō rapinā arbitrat⁹ est esse se eqlem deo. Proīde meli⁹ eē videt eqlitatē de diuinis dicere psonis q̄ similitudinē: q̄q̄ vtrūq; inueniat quia vna quelibz substantia fm q̄b⁹ substātia est: non est alia vt sit similis ad aliā. Nec em̄ in sancta trinitate substātia substātie similis est: sed vna ⁊ ipsa eadem substantia est: nō est alia pr̄is ⁊ filij et spiritussancti: nec sūt tres substātie sīles: sed vna triū eqliter: nec pater filio prior: nec filius pr̄e posterior: sic arriant voluerī. Nā abraam ⁊ ysaac ⁊ ysaac ⁊ vnius sint substantie fm humanitatē: ⁊ abraam prior ē tēpore ⁊ ysaac posterior q̄uis sint similes substātie: ⁊ illa similitudo substātie i filio posterior est tpe: quod impium est in deo credere aliq̄d prius esse vel posteri⁹: quia non ex tempore deus cepit esse pater: sed sicut semper deus: ita semper pater semper habens filium quē semel genuit ex sua equalē sibi natura. Addunt quoq; dialetici q̄ omne simile receptibile possit esse dissimilitudinis: sicut duo homines q̄uis similis sint substantie dissimiles possunt eē moribus: iō non possunt, per oīa eq̄

tes dici ⁊ sunt due substantie i eis diuise: vnusquisq; i sua substantia plenus homo: in patre vero ⁊ filio ⁊ spiritu sancto non est similis substantia sed vna equalis per omnia ⁊ ομοούσιον id est vnius substantie: non ὁμοιον id est similis substantie: sicut heretici voluerunt.

¶ Itẽ in eadẽ dñica alius sermo: qui habet inter sermones de ẋbis domini. lxiij. fo. lxx. co. ij.

¶ Dñica pria post octauas festi Epiphanie de charitate. Sermo. j. In quo dicit q̃ charitatẽ tenere debemus et in ea inueniemus oẽm sciẽtiam

Sermo. xxxix. A Rom. xiij

Templũq; dei esse quisq; in quo est charitas.

Iuinarũ scripturarũ multiplicẽ abundantiam latissimãq; doctrinã fratres charissimi sine vllo errore ꝓprehendit: ⁊ sine vllo labore custodit cuius cor plenũ est charitate: dicente apl̃o. Plenitudo legis est charitas. Et in alio loco. Finis inq̃t legis est charitas. Et iterũ dicit. Finis ꝓcepti ẽ charitas de corde puro ⁊ cõsciẽtia bona ⁊ fide nõ ficta. Si ergo nõ vacat oẽs paginas scripturaꝝ reuoluere: tene charitatẽ: ⁊ in ea inuenies oẽm sciẽtiã. Quis est aũt finis ꝓcepti: nisi precepti adimpletio: nisi legis plenitudo? Dõ ergo ibi dixit. Plenitudo legis est charitas: ꝙ etiã ꝙ dixit. Finis ꝓcepti ẽ charitas. Nec dubitari vllo mõ pt: q̃ tẽplũ dei sit hoc: quo habitat charitas. Dicit em̃ et ioannes. Deus charitas est. Nec em̃ dicẽtes apostoli. Nobis charitas excellentiã commendãt. Nõ vtiq; aliud nisi qđ comederũt: eructuare potuerunt. Ipse quoq; dñs pascẽs eos verbo ẋitatis: qđ est ipse panis viuus q̃ de celo descẽdit. Mandatũ inq̃t nouũ do vobis: vt diligatis inuicẽ. Et iterũ. In hoc scient oẽs q̃ discipuli mei estis: si vos inuicẽ dilexeritis. Ille em̃ q̃ venit p crucis irrisionẽ carnis perimere corruptionẽ ⁊ vetustatẽ vinculũ mortis nr̃e sue mort̃ nouitate dissoluere: mãdato nouo fecit hoiem nouũ. Res em̃ vetus erat vt hõ moreret. Nõ ne semp valeret in hoie: res noua facta est vt de? moreret. Sz q: i carne mortu? est nõ in diuinitate p sempiternã vitã diuinitatis: nõ ꝓmisit esse sempiternũ iteritum carnis. Itaq; sicut dicit apl̃s: mortu? est ꝓpter delicta nr̃a: ⁊ resurrexit ꝓpter iustificationẽ nr̃ã. Qui q̃ mortis vetustatẽ attulit vite nouitatẽ: ipe ẽ vet? pctm̃ vis extingue: mãdato nouo extingue cupiditatẽ ⁊ amplectere charitatẽ. Sicut em̃ radix oĩm malorum est cupiditas: ita ⁊ radix omniũ bonorũ est charitas. Totam magnitudinem ⁊ latitudinẽ diuinorũ eloquiorũ secura possidet charitas: q̃ deum ꝓtinũq; diligim?. Docet em̃ nos vnus celestis magister: ⁊ dicit. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aĩa tua: ⁊ diliges ꝓximũ tuũ sicut teipm̃. In his duobus preceptis vniuersa lex pendet et ꝓphete. Si nũc q̃ nõ vacat oẽs paginas sanctas perscrutari: omnia volumina ꝑmonũ euoluere: scripturarũ secreta penetrare: tene charitatẽ vbi pendẽt oĩa: ibi tenebis et iã qđ ibi nõ vidiciſti. Si em̃ nosti charitatẽ: aliq̃ nosti vnde ⁊ illud pendet qđ forte nõ nosti: ⁊ i eo qđ i scripturis nõ intelligis. Charitas patet in diuinis ꝑmonibus: qui charitatem tenet in moribꝰ. Quapropter fratres sectamini charitatẽ dulce ac salubre vinculũ mẽtiũ: sine qua diues paup est: ⁊ cũ q̃ paup diues est. Hec i aduersitatibus tolerat: in ꝓsperitatibꝰ tẽperat: i duris passiõibꝰ fortis: in bonis operibꝰ hilaris: in tẽtatiõe tutissima: in hospitalitate latissima: inter veros fratres letissima inter falsos patiẽtissima. In abel sacrificio grata: i noe per diluuiũ secura: in abrae pegrinatiõibꝰ mãsuetissima i tribꝰ pueris iugulãdis ignes innocenter expectat: in machabeis seuos ignes fortiter tolerat. Casta in susanna erga virũ: in anna post virũ: in maria ꝑter virũ. Libera in paulo ad arguẽdũ: humilis in petro ad obediẽdũ: huiana i christianis ad ꝑsitẽdũ: diuina i xpo ad ignoscẽdũ. Sz qđ ego de charitate maius aut vberi? possũ dicere: q̃ qđ per os apl̃i laudes ei? intonat dñs: supeminẽtẽ viã demõstrantis atq; docẽtis. Si linguis hoim loq̃r ⁊ angelorũ: charitatem aut nõ habeã: fact? sũ velut eramẽtũ sonãs: aut cymbalũ tynnies? Et si habuero ꝓphetã: ⁊ nouerim mysteria oĩa: et oẽm sciẽtiã: ⁊ habuero oẽm fidẽ ita vt mõtes transferã: charitatẽ aũt nõ habeã: nichil sũ. Et si donauero oĩa facultates meas ⁊ si distribuero oĩa mea pauplib? ⁊ si tradidero corp? meũ vt ardeã: charitatẽ nõ habeã: nichil mihi ꝓdesset. Charitas magnanima ẽ: benigna ẽ. Charitas nõ emulat: nõ agit ꝓperã. Nõ inflat: non deboneſtat: non q̃rit q̃ sua sunt. Nõ irritat: nõ cogitat malũ: nõ gaudet sup iniq̃tatẽ: cõgaudet aũt ẋitati. Oĩa tolerat: oĩa credit: oĩa spe- rat: oĩa suffert: charitas nunq̃ cadit. Quanta est ista alap sal?: sciẽtie solidamentũ: fidei fruct?: diuitie paupertũ: vite mozientiũ? Quid tã magnanimũ q̃ ꝓ ipis mort. Quid tã benignũ q̃ inimicos diligere? Sola est q̃ felicitas aliena nõ ꝑmit: q: nõ emulat. Sola est quã felicitas sua nõ extollit: q: nõ flat. Sola est quã ꝓsciẽtia mala nõ pungit: q: non agit ꝓperã. Inter opprobria secura est: inter odia bñica ẽ Inter iras placita est iter iſidias inocẽs. Inter inq̃tates gemẽs i ẋitate respiras. Quid illa forti? nõ ad retribuendas sz ad nõ curãdas iniurias? Quid illa facili? nouitate sz ẋitate? Mã iõ tolerat oĩa i pñti vita: q: credit oĩa de futura vita: ⁊ suffert oĩa q̃ h̃ irrogank: q: sperat oĩa que ibi ꝓmittunt: merito nunq̃ cadit. Ergo sectamini charitatẽ ⁊ eã sancte cogitãtes afferte fructus iustitie. Et quod vberius q̃ ego dicere potut: vos inueneritis i eius laudibus: appareat in vestris moribus. Oportet ergo vt senilis fmo non solum non sit grauis: sed etiam breuis.

¶ In eadẽ dñica de eo q̃ xp̃s trib? modis i scripturis intelligat: christi etiam diuinitatẽ ꝓbat p testimonia scripturarum. Sermo. ij.

Dmin? nr̃ ihesus xp̃s (q̃tũ q̃ adiuuerit re potuim? scripturas scz paginas sctãs) trib? modis notat: qñ ꝓdicat: siue p legẽ ⁊ ꝓphas: siue p epl̃as apl̃oꝝ cas: siue per fidẽ rerũ gestarũ: qs in euãgelio cognoscimus. Primꝰ mod? est fm deũ et diuinitatẽ illi? pri coequalẽ atq; coeternã: añ assumptionẽ carnis. Bit mod? est cũ assumpta carne tã idẽ de? q̃ hõ: ⁊ idẽ hoc mod? de? fm quẽdã sue excellẽtie ꝓpietatẽ q̃ nõ ceteris coequat hoibꝰ sed ẽ mediator: ⁊ caput ecclesie ex legit: ⁊ intelligit. Tert? mod? est q̃dãmõ tot? xp̃s i plenitudie ecclie: id est caput ⁊ corpus: fm plenitudinẽ cuiusdã pfecti virt: in q̃ vtro singuli mẽbra sum?. Quod credẽtib? ꝓdicat: ⁊ prudentib? agnoscibile offert. Nõ oĩa testionia scꝑturarũ tam multa angusto tpe siue recolere siue explicare possum? q̃b? oĩa tria illa genera ꝓbem?: sz tñ nõ oĩa possum? ꝙb? oĩa tria illa q̃busdã ꝓmemoratis testimonijs: cetera q̃ cõmemorare nõ sinimur ꝓpter angustias tpis p vosꝑsos iã obseruare in scripturis ⁊ inuenire possitis. Ad primũ q̃ modũ insinuãdi dñi nr̃i ihesu xp̃i saluatoris vnici filij dei p quẽ facta sũt oĩa: ꝓtinet illud qđ nobilissimũ ⁊ preclarissimũ est in euangelio fm Joanẽ. In ꝓncipio erat ẋbũ: ⁊ verbum erat apud deum: ⁊ deus erat verbum: hoc erat in ꝓncipio apud deũ: oĩa ꝑ ipm facta sũt: ⁊ sine ipso factũ est nichil. Q̃ factũ est in illo vita erat. Et vita erat lux hoim: ⁊ lux in tenebris lucet: ⁊ tenebre eã nõ ꝓprehenderũt. Mirãda ⁊ stupẽda ẋba hec: pulsq; intelligant amplectẽda sunt. Panꝭ cibo istam ad oẽs tñ pueniret cib?: sz nõ ad oẽs totus cib? apponeret oti vro. Si q̃s qđã cib? ⁊ pot? ẋbozũ nũc apponit auribꝰ vris: ⁊ tñ totũ ad oẽs puenit. An forte cũ loquor: alius sibi tollit vnã sillabã: ali? alterã: aut ali? vnũ ẋbũ: ali? aliter ver bũ: Si ita est tot ẋba dictur? sũ: q̃t hoies video: vt ad oẽs puenirẽt vel ẋba singula. Et facile quidem plura dico: q̃ sunt homines: ⁊ omnia ad omnes puenirẽt. Verbum ergo hominis non diuiditur per sillabas vt omnes audiant: et verbũ dei per fruſtra concidit vt vbiq; sit? Nõdũ hec fratres sonantia atq; transeuntia verba illi incõmutabiliter ꝓmanẽti ẋbo vlla ex pte cõparãda arbitramur? But ego q: hec dix?: ꝓparaui? Sed quoq;mõ insinuare vobis volui: vt de? q̃ exhibet i corꝑalib? reb? valeat vob? ad credenda ea q̃ nõdũ videt̃ de spiritalib? ẋbis. Sz iã ad meliora trahem?. Mãẋba sonãt: ⁊ abeũt. De spiritalib? cogitationibꝰ insticiã cogitate. Cogitãs iustitiã ꝓstitut? i scꝛipturis: ⁊ ꝓphetis occidẽtalib?: cogitãs iustitiã ꝓstitut? i oriẽte: vn̄ fit vt ille totã iustitiã cogitet: ⁊ ille nõ totã videat: ⁊ ille totã: Mã q̃ videt iustitiã sz quã gerat aliq̃d: ipse iuste gerit. Videt inq̃t fortis. Q̃ videt intus. si nichil sibi ꝑsto est? Qui ipe in pte posit? ẽ: ad cãdẽ ptẽ nõ puẽlet alter? cogitatio. Cũ aũt idẽ videas mẽte tu ꝑ posit? qđ videt ille tã lõge posit? ⁊ to tũ tibi luceat: totũ illi videat: q: ea q̃ diuia ⁊ icorporea sũt vbiq; sũt tota: crede ẋbũ totũ i pre: totũ i vtero. Crede em̃ ꝙ de ẋbo dei: q̃ est de? apd deũ. Sz audi iã alia ĩsinuationẽ aliũ modũ ĩsinuãdi ꝓpn quẽ scriptura ꝓdicat. Ea em̃ q̃ dixerat. Verbũ inq̃t caro factũ est: ⁊ habitauit i nob. Nã q̃ dixerat. In ꝓncipio erat ẋbũ: ⁊ verbum erat apud deũ: ⁊ deus erat ẋbũ: hoc erat in ꝓncipio apud deũ. Oĩa ꝑ ipm facta sũt: et sine ipso factũ ẽ nichil: fruſtra nob diuinitatẽ ẋbi ꝓdicaret si ẋbi hũanitatẽ taceret. Et em̃ illũ videas: hic mecũ agit: vt purget ad illũ ꝓtẽplãdũ ĩfirmitati meę ꝓpe subuenit. Suscipiẽdo de natura hũana ipam naturã hũanã: fact? ẽ hõ. Venit cũ iumẽto carnis ad eũ q̃ iacebat i via vulnerat?: vt paruã fidẽ nr̃am i carnatiõis sue sacramẽto ifozmaret atq; nutriret: faccretq; serenũ intellectũ ad videndũ qđ nũq̃ amisit q̃ id qđ suscepit. Esse em̃ cepit hõ: esse non destitit de?. Ergo hec est ꝓdicatio dñi nr̃i iesu xp̃i fm qđ mediator est: fm qđ caput ẽ ecclie: qđ de? hõ ẽ: ⁊ hõ de? ẽ: cũ dicat iohãnes. Et ẋbũ caro factũ ẽ: ⁊ habitault i nob. Audite iã vtrũq; i illo notissimo capl̃o pauli apl̃i. Qui cũ i forma dei eẽt inq̃t: nõ rapinã arbitrat? est eẽ eq̃lis deo. Hoc est i ꝓncipio erat verbũ: ⁊ verbũ erat apd deũ: ⁊ de? erat ẋbũ. Quo apl̃s dixit. Nõ rapinã arbitrat? est eẽ eq̃lis deo: si nõ eq̃lis deo? Si aũt pr̃ de?: ille nõ de?: quo eq̃lis? Ubi q̃ ille ait. Deus erat ẋbũ: ibi iste nõ rapinã arbitrat? est eẽ eq̃lis deo. Et vbi ille: ẋbũ caro factũ ẽ ⁊ habitauit i nob: ibi ipse: sz semetipm exinaniuit formã ꝑ accipiẽs: attẽdite: ꝙ hoc q̃ qđ hõ fact? est: ꝙ ꝑ qđ ẋbũ caro factũ est ⁊ habitauit i nobis: ꝙ ꝑ semetipm exinaniuit formã ꝑ accipiẽs. Quid ei exinaniuit? Nõ vt amitteret diuinitatẽ: sz vt indueret humanitatẽ: apparẽs hoib? qđ nõ erat ãteq; hõ esset. Sic apparẽdo se exinaniuit. i. resedãs dignitatẽ maiestat̃: ⁊ offerẽs carnẽ idumẽtũ hũanitatis. Per id ergo qđ semetipm exinaniuit formã serut accipiẽs: formã dei nõ accipiẽs. De forma em̃ dei cum diceret: nõ dixit accepit: sz cũ in forma dei eẽt ꝓstitut? nõ rapinã arbitrat? est eẽ eq̃lis deo. Ad formã aũt ꝑ fut vbi vẽtũ est. Formã inq̃t ꝑ fut accipiẽs: ꝓ hoc q̃ mediator ⁊ caput est ecclie: ꝓ quẽ recõciliamur deo ꝑ sacramẽtũ hũilitat̃ ⁊ passiõis ⁊ resurrectiõis: ⁊ ascẽsiõis ⁊ iudicij futuri: vt duo illa audiant cũ semel locut? fit de?. Ubi duo audiunk? Ubi reddet vni cuiq; fm opa sua. Hoc q̃ tenẽtes: nolite q̃stiões mirari hominũ q̃ serpũt sicut cãcer: quẽadmodũ dixit apl̃s: sz custodite aures vras ⁊ ẋgitatẽ mẽt̃: vre tãq; desponsati ab amico ꝑsõi vni viro ẋgine castã exhibere xp̃o. Virginitas em̃ vra i mẽte: ẋgitas corꝑis i paucis ecclie. Virgitas mentis oib? fidelib? eẽ dz. Hãc ẋgitatẽ vult serpẽs corrũpere: de q̃ idẽ apl̃s dicit. Desponsaui vos vni viro ẋgini castã exhibere xp̃o. Et timeo ne sic cuã astucia sua serpẽs decepit: sic quoq; ⁊ vr̃i sensus corrũpank ⁊ excidãt a castitate q̃ est i xp̃o ihesu. Uestri inq̃t sẽsus. i. vestre mẽtes. Nã ꝙ magꝭ ꝓpriũ est. Sensꝰ em̃ itelligunk hui? corꝑis: videlicet: audiẽdi: odorãdi: gustãdi: tãgendi. Mẽtes nr̃as timuit corrũpi apl̃s: vbi est fidei ẋgitas. Modo pge. Ria ẋgitatẽ tua serua: fecũdãda postea in amplexũ sponsi tui. Sepite q̃ vt scripũ est: aures vras splntis. Turbauit fres ifirmos ecclie q̃ rio arrianoꝝ: sz in dñi mia supault catholica fides. Nõ ei defuit ille ecclĩa ihã: ⁊ si ad tp̃s turbauit eã: ob ꝙ turbauit vt sep supplicaret ei a q̃ in solida petra ꝓfirmaret: ⁊ adhuc mustat serpẽs et nõ tacet. Querit pollicitatiõe quadã scie delicere de paradiso ecclie: quẽ nõ ꝓmittat redire ad illum paradisum vñ pri? hõ deiect? est. Intẽdite fres. Nõ gestũ est illo paradiso: ꝙ geritur i ecclĩa. Nemo vos seducat ab illo paradiso. Sufficit q̃ illinc lapsi sumus: vel expti corrigamur. Ipse est serpẽs q̃ semp suggerit iicitatẽ: impletatẽ. Ipse aliq̃n ꝓmittit ipunitatẽ: quẽadmodũ ⁊ ibi ꝓmisit dices. Nunq̃d morte moziemini? Ipse talia suggerit: vt mõ male viuãt q̃tãi. Nunq̃d oẽs inq̃t pditur? est de?? Nũq̃d oẽs vãnatur? est de?? Ille dicit vãnabo: ignoscã eis qui se mutauerit. Mutẽt facta sua muto minas meas. Ipe ẽ q̃ murmurat: ⁊ musitat: ⁊ dicit. Ecce vbi scꝛtũ est. Pr̃ maior me est: ⁊ tu illũ dicis eq̃lẽ pr̃i? Accipio qđ dicis. Et vtrũq; accipio qđ dicis. Sz vtrũq; accipio: q: vtrũq; lego. Quare

in vnũ accipis ⁊ vnũ nõ vis? Nã mecũ vtrũq; legisti. Ecce pr̃ maior me est: accipio nõ a te: sz ab euãgelio: ⁊ tu esse filiũ eq̃lẽ deo pr̃i: accipe ab apl̃o. Cõiunge vtrũq; vtrũq; pcordet: q: q̃ locut? est ꝙ Joh̃em i euãgelio: ipe locut? est ꝙ paulũ i epl̃a. Nõ pot ipe secũ discordare: sz tu pcordia scripturaꝝ nõ vis itelligere cũ amas ipe litigare. Sz ex euãgelio inq̃t ꝓbo. Pr̃ maior me est. Et ego ex euãgelio ꝓbo. Ego et pr̃ vnũ sum?. Quo vtrũq; vez est? Quo nos docet apl̃s. Ego ⁊ pr̃ vnũ sum?? Qui cũ in forma dei eẽt: nõ rapinã arbitrat? est eẽ equalis deo. Audi. Pr̃ maior me est. Sed semetipm exinaniuit formã ꝑ accipiẽs. Ecce ego ostendo q̃re maior est: tu ostende in quo eq̃lis nõ est. Utrũq; enim legim?. Minor est pr̃e inq̃tũ filius? hois ẽ. Eq̃lis patri inq̃tũ filius? dei: q: de? erat ẋbũ. mediator: ⁊ de? ⁊ hõ. De? eq̃lis pr̃i: hõ minor est pr̃e. Est g̃ ⁊ eq̃lis ⁊ minor. Equalis i forma dei minor i forma ꝑ fui. Tu g̃ dic: vñ eq̃lis ⁊ minor: Nunq̃d alia pte eq̃lis: ⁊ alia pte minor. Ecce accepta susceptiõe carnis: ostẽde mihi eq̃lẽ ⁊ minorẽ. Mi demõstratur? es volo videre Attẽdite ipletatẽ stolidã carnẽ sape: quõ scriptũ est. Sapere fm carnẽ mors est. Hic siste. Seq̃stro adhuc: ⁊ nondũ loquor de icarnatiõe dñi nr̃i iesu xp̃i vnici filij: sed tãq; nõdũ factũ sit qđ tã factũ est. Attẽdo tecũ. In ꝓncipio erat ẋbũ ⁊ ẋbũ erat apd deũ: ⁊ de? erat ẋbũ: hoc erat in ꝓncipio apd deũ. Attẽdo tecũ. Qui cũ in forma dei esset: nõ rapinã arbitrat? est eẽ equalis deo. Ubi mihi ostẽde ⁊ minorẽ. Quid dicturꝰ es? Diuisur? es deũ ꝙ q̃litates. i. ꝙ q̃sdã affectiões corꝑales vel aiales i q̃b? aliq̃ atq; aliꝰ est ꝙ sentim?? Naturalit dicere q̃dẽ possum: sz vtrũ sit vt ⁊ vos itelligatis: de? videritꝭ ergo vt dicere ceperã ante susceptionẽ carnis: ãteq; ẋbũ caro fieret ⁊ habitaret i nob: ostẽde minorẽ: ostẽde eq̃lẽ. Nũq̃d alius ⁊ alius de?: vt ex alia pte sit minor illo filius? ⁊ ex alia pte illo eq̃lis? Velut sic dicamus. Corꝑa sunt q̃dã Possis mihi dicere. Equalis est in lõgitudie: sz minor est i roboꝛe. Plerũq; em̃ duo corꝑa talia occurrunt: vt statura lõgitudis eq̃lia sint: roboꝛe aũt vnũ sit min?: alter? maꝰ ergo talia q̃si corꝑa cogitaturi sum? deũ et filiũ ei?? Cogitaturi sum? eũ q̃ tot? i maria fuit: tot? apd pfem: totus i carne: tot? sup ãgelos? Auertat de? istas cogitatiões a cordib? xp̃ianoꝝ. Itẽ forte ita cogitabis vt dicas ⁊ roboꝛe et lõgitudie eq̃les: sz corꝑa diſpares sũt. Si bi color nisi in corꝑib?? Ibi aũt lux sapiẽtie: ostẽde mihi colorem iusticie. Si ista colorẽ nõ hãt: tu illa de deo noli dicere: si pudor? colorẽ haberes? Quid g̃ dictur? es? Potestate eq̃les sunt sz minor filius? prudẽtia. Intuit? est de?: si minor prudẽtie potestatẽ dedit eq̃lẽ. Si prudẽtia eq̃les sũt sz minor ẽ filius? potestatẽ: iuxta? est de? qz eq̃li prudẽtie potestatẽ dedit minorẽ. In deo aũt oẽ qđ dicit idipm est. Neq; em̃ i deo aliꝰ ptãs ⁊ aliꝰ prudẽtia: ⁊ aliud fortitudo: ⁊ aliud iusticia: aut aliꝰ castitas. Quicqđ hoꝛ de deo dicis: neq; aliud ⁊ aliud itelligit: et nichil digne dicit: qz hec aĩæ sunt q̃s illa lux ꝓfundit q̃dãmõ: ⁊ p suis q̃litatib? afficit: quõ cũ ozit corꝑib? lux ista visibilis: si auferat vn? ẽ corꝑib? oib? color q̃ potiꝰ dicẽd? est null? color. Nũ aũt illata illustrauerit corꝑa q̃sq; ipa vni? modi sit: ꝙ diuersis tñ corꝑib? qualitatib? diuerso eos nitoꝛe aspgit: ergo aĩæ sunt iste affectiões: q̃ bñ sunt affecte ab illa luce q̃ nõ afficit: ⁊ formate ab illa. q̃ nõ formak. Tñ ista de deo dicim? ffes: qz nõ iudim? meli? qđ dicam?. Dico iustũ deũ: qz i ẋbis hũanis nichil meli? qđ dicam? iuuenio. Nã est ille vltra iusticiã. Dicim? i scripturꝭ. Just? dñs ⁊ iusticias dilexit. Sz ibi dicit ⁊ penitere deũ. Ibi dicit et nescire deũ. Quis nõ exhoꝛreat. Nescit de?. Penitet de?? Ideo tñ ⁊ ad ista ẋba saluberiter scꝛiptura descẽdit: q̃ et tu exhoꝛres: ne illa que magna putas digne dicta arbitreris: atq; ita si q̃as qđ q̃ de deo digne dicit: aliq̃s fortassis tibi rñdeat ⁊ dicat: qz iust? est. Ali? aũt iusto meli? itelligẽs etiã hoc ẋbũ dicat superari ab illius excellẽtia ⁊ idigne de illo etiã hoc dicit: q̃uis ꝓgruẽter fm humanã capacitatẽ dicatur: vt ille cũ de scripturis ꝓbare voluerit: qz scꝛiptum est Justus dñs: recte illi rñdeꝛ in eisdem scripturis positũ eẽ: qz penitet deum vt quomõ illud nõ accipit fm ꝓsuetudinẽ loquẽtium sicut solẽt hoies penitere: sic ⁊ illud qđ dicit: iustus supereminẽtie ipsi? non cõpetere intelligat: q̃uis hoc scꝛiptura bene posuerit: vt per qualiacũq; verba gradati animus ad id qđ dici non potest peraducat. Justũ quidem

Rom. xiij. j. Thim. j. Joh. xiij Joh. vj. Joh. xiij. Daniel. iij ij. Mach. vij. Danie. xiij Luce. ij. j. Cor. xiij Mat. xxij B C D E F Joh. j. Phil. ij. Gen. xxij. Gen. vij. Gen. xij. Sermo. xl. A Phil. ij. Joh. x. Joh. j. j. Timo. ij B Rom. viij Joh. j. Phil. ij. Gen. vj. Pẽ. x. xv. de Ch. uitate dei ca. xxv.

deū dic⁹: ꝫ intellige aliqđ vltra iusticiā ꝗ soles ⁊ de hoīe cogitare. Sz sc̄pture iustū dixerūt: ppter ea ⁊ pēitētē dixerūt ⁊ nescitētē: qđ tā nō vis dicere. Quo ḡ illa ꝗ tā exhorres itelligis ppt infirmitatē tuā dicta: sic ⁊ ista ꝗ magnipēdis p aliq̄ firmitate validiore dicta sunt. Qui aūt ista trāscederit: ⁊ de deo ꝗtū hoi pceđit digne cogitare cepit: ꝛueniet silētiū ineffabile cordis voce laudādū. Ergo fres qz ꝑ est i dño ℞t⁹ qđ iusticia: ꝺ cđd de illo dixer⁹: ꝑ idē dic⁹: cū tñ nihil digne dicas: nō potes dicere eq̄lē eē pr̄i filiū p iusticiā ⁊ nō eē eq̄lē p ℞tutē: aut eq̄lē p ℞tutē: ⁊ nō eq̄lē p sciam: qz ex vna re aliq̄ eq̄lis ē: ex oi re eq̄lis ē: qz oīa ꝺ ibi dic⁹ idē sūt: ⁊ idē valēt. Sufficit ḡ qz dicere nō potes quo sit eq̄lis fili⁹ pr̄i: nisi videri⁹ diuersitates q̄sdā in substātia dei. Quas cū videri⁹: foras te mittit ℞tas: nec accedis ad illō sanctuariū dei vbi sincerissime videt. Cū aūt nō possis eq̄lē dicere ex alia ꝑte eq̄lē: qz nō sūt in deo ꝑtes vt possis dicere ex alia cū eē eq̄lē ex alia minorē: qz nō sunt i deo q̄litates: ꝑm deū nō potes dicere eq̄lē: nisi oīmō eq̄lē. vnde ḡ potes dicere minorē: nisi qz formā fui accepit: Itaq; fres hec aduertite. Si i scriptur⁹ regulā quādā accepit⁹ oīa vob lux ipsa mōstrabit: Sic vbi ꝛ iueneritꝭ ꝑm qđ dictū ē eq̄lē filiū pr̄i: ꝑm diuitatē accipite. Sed̄m formā ℞o fui assūptā: minorē accipite: ꝑm qđ dictū est. Ego sū q̄ sū. Et ꝑm qđ dictū ē. Ego sū de⁹ abraā: et de⁹ ysaac: ⁊ de⁹ iacob. Sic tenebit⁹: ⁊ qđ i et⁹ natura ē: ⁊ qđ i et⁹ mia. Arbitror satis eē dictū de illo etiā mō: q⁹ dñs nr̄ iesus xp̄s saluator nr̄ caput eccl̄ie mediator factus p ꝗē recōciliamur deo de⁹ ⁊ hō ilinuat in sc̄ptur⁹. Tertiomod⁹ est qūo tot⁹ xp̄s ꝑm eccl̄esiā. i. caput ⁊ corp⁹ ꝓdicet. Et teni caput ⁊ corp⁹ vn⁹ xp̄s: nō qz sine corpore nō est integer: sed qz et no bis cū iteger eē dignat⁹ ē: ꝺ ⁊ sine nob sēp est iteger: nō solū in eo qđ ℞bū ē vnigenit⁹ fili⁹ eq̄lis pr̄i: ꝗ z i ipo hoīe qđ suscepit: ⁊ cū ꝗ simul de⁹ ⁊ hō est. Verūtn fres qūo corp⁹ ei⁹ nos sim⁹ ⁊ nobiscū vn⁹ xp̄s: Vbi iueim⁹ ꝫ: qz vn⁹ ē xp̄s caput ⁊ corp⁹: id est corpus cū capite suo: spōsa cū spōso suo: Quasi singularit̄ loqt̄ apō esaīa. Certe vn⁹ idē qui loqt̄. Et vide dete qđ ait. Velut spōso alligauit mihi mitrā: ⁊ velut spōsā induit me ornamēto: vt spōl⁹ ⁊ spōsa. Cū dicit spōsū ꝑm caput: spōsā ꝑm corp⁹: duo vident: ⁊ vn⁹ ē. Alioqn quo mēbra xp̄i sum⁹. Apl̄o aptissime dicēte. Vos estis corp⁹ xp̄i ⁊ mēbra: Mēbra xp̄i ⁊ corp⁹ sum⁹ oēs sil̄. nō ꝺ ꝫ loco tm̄ sum⁹ ꝫ p vniuersam frām: nec ꝺ tm̄ ꝫ ꝑe. Sz ꝺ dicā: Ex abel iusto vsq; i finē scli ꝗdiu generāt ⁊ generant hoīes ꝺsqs iustorū p hāc vitā trāsitū fac: ꝺcđd nūc. i. nō i loco ꝫ i hac vita: ꝺc: ꝺd post nascētiū futuꝝ est: totū ꝫ vnū corpus xp̄i. Singuli aūt mēbra xp̄i. Si ḡ oēs corp⁹: singuli mēbra: est vtiq; caput cui⁹ ꝫ sit corp⁹. Et ipe est inq̄t caput corporis eccl̄ie p̄mogenitus: ipe p̄matū tenēs. Et ⁊ de illo ait etiā q̄ semp caput oīs p̄ncipat⁹ ⁊ potestat⁹ sit: adiūgit ista eccl̄ia ꝗ nūc pegrina est illi celesti eccl̄ie vbi angelos ciues habem⁹: qz eq̄les nos futuros post resurrectionē corpoꝝ ipudent nob arrogarem⁹: nisi ℞itas p̄mitteret dicēs. Erūt eq̄les ag̃elis dei: ⁊ fit vna eccl̄ia: ciuitas regꝭ magni. Sic ḡ aliq̄ in sc̄ptur⁹ insinuat xp̄s: vt itelligas ℞bū eq̄lē pr̄i. Sic aliq̄n vt itelligas mediatorē: qđ ℞bū caro factū est vt habitaret i nobis: cū ille vnigenit⁹ p quem facta sunt oīa: nō rapinā arbitrat⁹ est eē eq̄lis deo: ꝫ semetipm exinanituit formā fui accipiēs: fact⁹ obediēs vsq; ad mortē: mortē aūt crucꝭ. sic autē aliq̄n vt itelligas caput ⁊ corp⁹: exponētē ipo apl̄o aptissime qđ dictū est de viro ⁊ vxore i Geneſi. Erūt inq̄t duo i carne vna. Videte ipm exponētē: vt nō plecturꝭ nr̄is aliqđ ausi dicere videamur. Erūt em̄ inq̄t duo in carne vna: ⁊ addidit. Sacramētū ꝺ magnū est. Et ne adhuc putaret ꝺsq; i viro eē ⁊ vxore ꝑm naturalē vtriusq; sex⁹ copulationē corporaleq; mixturā. Ego aūt dico inq̄t in xp̄o ⁊ eccl̄ia. ꝑm ꝺ ergo q⁹ i xp̄o ⁊ eccl̄ia accipiꝭ qđ dictū est. Erunt duo i carne vna: nō iā duo ꝫ vna caro est. Et qūo sponsus ⁊ spōsa: sic caput ⁊ corpus: qz caput mulieris vir. Siue ḡ dicā caput ⁊ corp⁹: siue dicā sponsus ⁊ spōsa: vnū itelligite. Ideoq; idē apl̄s cū esset adhuc saul⁹ audiuit. Saule saule ꝺd me pseq̄ris: qm̄ corp⁹ capiti adiūgit. Et cū iā xp̄i ꝺdicator pateret ab altis ꝺ pſecutor ipe fecerat. Vt supplēā inqđ que desunt ꝑssuraꝝ xp̄i i carne mea: ad ꝑssuras xp̄i ostēdēs ptinere id qđ patiebar. Qđ nō pōt itelligi ꝑm caput qđ iam in celo nihil tale patiꝭ ꝫ ꝑm corp⁹. i. eccl̄esiā. Qđ corp⁹ cū suo capite vn⁹ xp̄s est. Exhibete ergo vos dignū corp⁹ tali capiti. dignā spōsam tali spōso. Nō pōt hr̄e caput illud nisi ꝺdignū corp⁹. Nec ille vir tār⁹ nisi ꝺdignā ducit vxorē: vt exhiberet sibi inqt gl̄iosam eccl̄esiā: nō habentē maculā: aut rugā aut aliq̄d eiusmodi. Hec est spōsa xp̄i: nō hr̄e maculā aut rugā. Nō vis hr̄e maculā: fac qđ scriptum est. Laauamini: mūdi estote: auferte neqtias de cordibus vr̄is. Nō vis hr̄e rugā: extēdere i crucē. Nō em̄ tm̄ op⁹ est vt lauer⁹: ꝫ etiā extendaris: vt sis sine macula aut ruga. Per lauacrū em̄ auferunt pctā. Per extensionē fit desiderū futuri sell. ppt qđ xp̄s crucifix⁹ est. Audi ipm paulū totū. Nō inqt ex operib⁹ iusticie ꝗ nos fecim⁹: ꝫ ꝑm suā miam saluos nos fec̄ p lauacrū regnatiōis. Audi eūdē extēsum. Ea inqt ꝗ retro sunt oblit⁹: in ea ꝗ ante sunt extēsus: ꝑm itēdone sequor ad palmā supne vocatiōis dei in xp̄o ihesu dño nr̄o: cui est onis honor ⁊ gloria in secula seculorum. Amen.

¶ Dominica secunda post octa. festi Epiphanie de nuptijs factis in chana Galilee. Sermo. j. In quo principaliter loquitur de nuptijs spiritualibus christi et ecclesie.

Omini et saluatoris nr̄i virt⁹ fratres charissimi presenti lectiōe euidenter ostendit: cum mirabilia eius nō obscuritate verboꝝ sed eloquij puritate narrātur. Denicq; euāgelista ita mysterij interna custodit: vt rē gestā fido sermone designet. Sic enim ait. Vocatus est dñs iesus ad nuptias ⁊ mr̄ ei⁹. Nec dedignatus est ouersationē hoīm: ꝺ vsum carnis excepat. Nec sc̄laria instituta ꝓtēpsit: qui ad hec venerat corrigenda. Interfuit nuptijs vt ꝓcordie iura firmaret. interfuit nuptijs ⁊ comessationes nō renuit nuptias: vt psalmos ⁊ tympana ad dei p̄is gl̄iaz ꝑdicādā ꝓcitaret: vt p̄ honoratē filie ⁊ a p̄re filij⁹ nosceret. Erat inqt mr̄ ei⁹ ibi. Et libēt maria ad has nuptias venit: in ꝗbus dei mirabilia cōprobat. Et nū diuina suggestione suggeret defectū. Nunquid latere deum poterat: ꝺd in ea domo in qua erat gereret? Sed nō ignorās rex de⁹ rñdit. Quid mihi ⁊ tibi est mulier? Nōdū venit hora mea. Hac rñsiōe iterim debemus aduertere qđ de nuptiali vino pars aliqua adhuc forte resederat. Ideo nōdū erat dñi plena hora ℞tutis: ne miscere magis elementa q̄ mutare videret. Sed ait. Nondū venit hora mea: vt ita sint dei mirabilia manifesta: vt nec argumēto valeat minicus: nec ꝑsidia iudeus insimulet. Et dicit maria ministris Quecūq; dixerit vobis facite. Qz bū mr̄ dñica credulitate suadet ministris vt nō desint vina prādentib⁹. Quecūq; dixerit facite. Intelligim⁹ iā esse mysteriū: cū dei mādata se nosse sollicite mr̄ hortat. Bit dñs iesus ad ministros. Implete hydrias aq̄. Et cum ipleſſent: ait. Haurite nūc ⁊ ferte architriclino. Qđ cū pnceps architriclinij accepisset: hausit ⁊ intellexit vina illata posteri⁹ eē sublimia. Et cū nesciret qđ dñs fecisset: spōso ait. Quid tā sero meliora ꝓfero vinu: cū hec ꝓma esse debuerāt? Videm⁹ ergo cōuenire mysteriū: qđ saluator dicit. Nōdū venit hora mea: ⁊ cū accubat principeps architriclinij tarditatē spōsi: videam⁹ attēti ordinis huj⁹ q̄ euāgelista designat apta mysteria. Videam⁹ q̄ sint nuptie: q̄ mistri: q̄ pnceps architriclinij: q̄ sponsus: quomodo ad nuptias de⁹: quō maria: vñ ex aq̄ vinū: q̄re posites mete q̄re deus i hora differre voluerit. Equidē nulla sunt apud credētiū mētes occulta mysteria. Nihil enim⁹ fallit: ꝺ deū fidelit̄ ꝓfiteſ. Nā q̄ scit saluatoris aduētū vite nr̄e cē remediū: facile ℞tutis eius miam pura ℞titate cognoscit. Vocat saluator ad nuptias: hoc est eccl̄e vota ꝑfectus inuocat. Venit cū discipulis suis: id est in hoc loco turba sanctoꝝ. quid dici apt⁹ pōt? Mirabilia dei maria mr̄ expectat hoc est ℞tutē xp̄i expectat eccl̄esia: a ꝓpinquare cōpellit. Mr̄ em̄ maria. Ecce vina deficiunt: id est quare popul⁹ iā non inuent remedium? Maria deum ꝓbare festinat: vinum ecclesia optat excipe: vt fiat ex nuptiali prādio ꝙritale cōuiuiū. Dicit em̄. Quid mihi ⁊ tibi est mulier? Nunqd mulier dicit mariā: ꝺ virgo post partum iuēta est? Sed ecclesiā ꝗ nō solū mulier ꝫ etiā meretrix nūcupat: ꝗ errāte ꝑm ⁊ p eū ⁊ lubricā etatē lasciuū tanq̄ ꝑstitutā susceperit ꝑm ⁊ quasi docta mater adornat. Nōdū venit iquit hora mea: hoc est passiōis tēpus supn̄. Nōdū venit hora mea: nōdū

ipſs credidit: nōdū iudeus isequit. Adhuc habet diabol⁹ vnde letet: adhuc triūpbi mei palma non ꝑdit: adhuc locū crucis pſecutur⁹ ignorat: ac neccū iudas mētiē. Nōdū venit hora mea. Sūt prius ꝙ purgenk in sc̄lo: z sic vita ꝑficit ⁊ ꝑfecta ꝓficit. Dixit maria ministris. Facite ꝙcūq; tusserit: hoc est obtēperate doctori: ministris mādat ecclesia. Qui sunt ministri: nisi officia leuitaꝝ q̄ dei mysterijs sunt deputata? Imꝑtor hydrie aq̄: hoc est vacuate nuptiali vino: id est potu sordido: fontis puritate supplenk: ⁊ bñdictione dñi in saporem vini vertunk: vt ex aqua spūs potum ꝙ tā prādētibus defecerat reputaret. Aquā in vinū ꝙertit: humane fragilitati virt⁹ auget. Pr̄iceps architriclin⁹ vinū melius ꝓbat hoc est dñici vigoris saporē humana corda senserūt. Nā ꝙ primū vinū meli⁹? iudicauit: pr̄im⁹ et credidit. Qđ vinū est qđ optimum iudicat: qđ architriclin⁹ pr̄iceps querit? sero ꝓbatū: nisi sanguis dñice passiōis: Hoc est em̄ qđ deus in hora suspēdit: hoc est qđ mistri suscipiūt: hoc est qđ credūt: qđ designāt: hoc est qđ seruat sponsus: hoc est qđ pnceps architriclinij ꝙ fidei p̄mus est venerat. Aduertam⁹ ergo attēto corde nos sāctas scripturas audire debere: vt celestē doctrinā fida credulitate possim⁹ agnoscere ⁊ ab oi mundi hui⁹ ꝺpedimēto liberari: ipso adiuuāte: qui viuit ⁊ regnat in secula seculorum. Amen.

¶ In eadem dominica de charitate ⁊ eius excellentia. Sermo. ij.

Qđtū nos fres dilectissimi charitas vr̄a ꝺsiderat ex meis animis recognosco. Et licet vos humilitatē meā assidue videre velitis: tū ego si possem fieri frequēti⁹ de ꝙspectu vr̄o ⁊ vr̄o ⁊ meo vel ꝺsiderio satiari. Sed patient tolerare debem⁹: qđ iplere ꝓ tēpor⁹ ncessitate nō possum⁹. Sed licet corporaliter nos ꝓpter mītas necessitates videre nō valem⁹: charitate tñ et sctō amore vsi pariter sum⁹. Pro qua re nihil nocet corporis separatio: vbi est animoꝝ ℞a ⁊ sincera ꝓtectio. Charitas em̄ ipa ℞a est ꝙ corporaliꝫ separatos cōsueuit spiritaliꝫ copulare atq; ꝓtegere. Duo enim ꝙ se sctō amore diligunt etiā si vn⁹ sit i oriēte ali⁹ in occidēte: ita in charitate cōglutināte iūgunk: vt nūq; ab iuicē separent. Audi apl̄m dicentē laudē vere ⁊ itegre charitat⁹. Sic em̄ ait. Si linguis hominū loq̄r et ag̃elor⁹: charitatē aūt nō habeā nihil mihi ꝓdeſt. Et post pauca addidit dicēs. Charitas patiēs est: benigna est. Et licet sufficienter ꝓconia ei⁹? plen⁹ spūsctō pauſus apl̄s ꝺdicauerit: tñ qz sancta charitas dulce est ac salubre vinculū mētiū: etiā nos paruuli ꝑm modulū nostrū: de illa q̄tū possum⁹ cōquiram⁹. Magne sunt diuitie charitatis charissimi: sine q̄ diues paup est: ⁊ cum qua paup diues est. Nā diues si charitatē non habeat: ꝺd habet? Quālibet grādis substātia sit: sine charitate ianis ⁊ vacua ē. Charitas etiā si de rentis facultatib⁹ nihil habeat: plena est. Tñ quālibet aliqs copiosas diuitias habeat: si charitas i illo nō fuerit: nihil boni ex illis facere poterit: sine q̄ vera ⁊ celestiū ℞tutū matre magistra ꝺd facere debeat: ⁊ qñ vel quātū dare debeat oīno nō nouit: ⁊ iō q̄tū pōt elaborat vt habeat charitatē: vt habeat lucē: vt habeat oleum. Charitas oleo cōparat. Nā qūo oleū oīb⁹ humorib⁹ supius esse cognoscimus: ita charitas oīb⁹ virtutib⁹ sublimior cōprobat. Nā si aliqs habeat ifinitas diuitias: et nō habeat charitatē sic est qūo habeat plures lucernas ⁊ mītas lāpades pigueditinē nō habētes. Lucerna vel lāpas sine oleo accēsa fumare pōt de iracūdia: fumare de superbia: fetere ꝺ auaricia: sine charitate penit⁹ nō pōt lucē habere. Charitas si i te fuerit qualibet tibi sit grādis substātia: nouit ꝺd de illa agere debeat. Ipsa scit optime cui vel q̄tū porrigat: ꝺd tribuat: ꝺd reseruet. Ipsa itelligit q̄tū aīe reseruet in celo: et q̄tū corpori seruet i mundo. Satis bona ordinatrix est fres: bñ nouit cōgregare i estate qđ possit hyeme hr̄e: ꝺ est scit ꝓuidere ꝙ elemosynā in hoc sc̄lo: qđ inueniat in futuro. Habete charitatē fres: qz sine illa q̄cđ aliud boni fuerit: nihil esse poterit. Vera charitatē habete fres. Que est ℞a charitas? Qui sic diligit omnē hoīem: quō seipm. Est ℞a charitas q̄ nō solū vsq; ad amicos: ꝫ etiā vsq; ad ipos puēlt iimicos. Nemo se circūueniat fres. Qui istā charitatē nō habuerit deū videre nō poterit: nec audire merebit. Venite bñdicti ꝑcipite regnū. Certe videt⁹ qđ i lectōe euāgelica: mihil aliud dñs noīauerit ꝺ vniuersis ℞tutib⁹? nisi solā elemosynā q̄ cū charitate opat. De ramis tacuit: radicē tm̄ nō noīauit ita dicēs. Venite bñdicti ꝑcipite regnū. Esuriui em̄ ⁊ dedist⁹ mihi māducare. Et iterꝭ ipe dñs. Verūtn date elemosynā: ⁊ ecce oīa mūda sūt vobis. Qis hō q̄ charitatē vult hr̄e i futuro sc̄lo: faciat illā sibi patronā in hō mūdo: vt illā ꝓpitiā habeat i eternū. Nā quō arbor quālibet pulchra sit ⁊ fructifera nō pōt viuere sine radice: sic q̄libet bona opa pseuerare nō poterūt sine charitate. Ipa ē em̄ de q̄ apl̄s dic̄. In charitate radicati ⁊ fūdati. Talē ḡ charitatē habeam⁹ fres: vt oēs hoīes toto corde amare possim⁹. Si totū gen⁹ hūanū sic diligꝭ qūo tenō remāsit ianua vñ pctm̄ intret in te. Oēs adit? vn diabol⁹ ad aiam igredit claudis: si tot⁹ hoīes sic teipm dilexerꝭ. Et reuera fres qūo pōt fieri vt aliqs alteri hoi malū faciat: si illū sic seipm dilexerit? Dilige ḡ ⁊ ꝺcđ voluerit fac. Ama ex toto corde tuo: et qđ voluerꝭ exerce i ꝓximo tuo. Si irascer⁹ dulce est: qz de charitate ꝓcedit. Si corripis suaue ē. Si castigas etiā et flagellas: acceptabile ē. Quare ꝑ fres? Qz ver⁹ amor ē qñ corripis ⁊ castigas: qñ etiā de eccl̄ia foras ꝓicis: amaritudo videt⁹ feutre i ore: ꝫ dulcedo fuat i corde. Nec frem q̄si inimicū odio habeas: ꝫ pctm̄ velut morbū pseqre. Ecōtrario fūt ꝙ sub falsa adulatiōe dulcedinē solēt i ore ꝓferre: ⁊ dolū vel amaritudinē in corde fuare. Vos aūt fres dilectissimi verā charitatē tenētes: q̄ falsā fugite: audite apl̄m dicētē. Charitas de corde puro ⁊ pscia bōa ⁊ fide nō ficta. Ergo fres qñ de charitate loquor tacere nō possū. Quare ꝑ? Qz sat⁹ dulc⁹ ē charitas. Qui illā hz qđ dico itelligit: ꝺ ℞o nō hz: forsitā me irridet ⁊ despic̄. Quare irridet? Qz q̄ dulc⁹ sit charitas nō gustauit Gustat ḡ ⁊ videat q̄ suauis est dñs. De⁹ charitas ē. Quid dulci⁹ deo? Fres: ꝺ nescit audiat ꝓphetā dicētē qđ paulo ante suggessi. Gustate ⁊ videte q̄ suauis ē dñs. O q̄ felix ⁊ btā est aīa ꝙ charitatē i se hr̄e merek. Charitas fres sitiēti pot⁹ ē: esurienti cib⁹? i amaritudie posit⁹ dulcedo: i tristicia ꝑstitutis ℞a ⁊ grata ꝓsolatio: fluctuātib⁹ portꝰ? errātiū via pegrinātib⁹ pr̄ia. Hāc ḡ fres tenete: hāc tota auiditate diligite. Si amatores estis: amate charitatē. Si fortes vicite cupiditatē. Si pegrini: desiderate pr̄ia. Ipsa vos ḡ charitas si illā tenere voluerit⁹ ⁊ gubernat in hoc seculo: et pducit ad regnū: ꝑstante dño nr̄o ꝙ viuit ⁊ regnat in secula.

¶ In eadem dnica de ℞bis apl̄i vbi ait. Non qđ volo bonū hoc facio: sed qđ nolo malū hoc ago. Sermo. iij. In quo dicit q⁹ bona valde: licet oīa dicantur: tñ bono summo cōparata vilescunt.

Lectio diuīa ꝺ de apl̄i pauli epl̄a recitat: q̄tenus cūq; legit timēdū est: ne male itellecta det hoīb⁹ q̄rētib⁹ occasionē. Procliues sūt ꝺppe hoīes ad peccādū: ⁊ vix se tenēt. Ubi ḡ audierit apl̄m dicētē. Nō ei qđ volo facio bonū: ꝫ qđ odi malū ꝺ ago: agūt malū: et q̄si displiceres sibi qz agūt malū: putāt se apl̄o esse fres ꝺ dixit. Nō em̄ qđ volo facio bonū: ꝫ qđ nolo malū ꝺ ago. Nōnūq; em̄ legim⁹: ⁊ nūc nob igerit necessitatē disputādi: ne hoīes male sumētes salubre cibū ℞tāt i venenū. Sic ḡ itēdat charitas vr̄a: donec qđ dñs donauerit dicā vob: ⁊ vbi me forte laborare videritꝭ i difficultate alicui⁹ obscuritat⁹: adiuuet⁹ me affectu pietat⁹. Oportet igit vt ℞tutū sensus ex itimo dicētis metiak affectu ⁊ ꝺd btūs apl̄s dixerit bonū: ꝺd ve cōparatiōe eius ꝓnciauerit malū: nō nuda si gnificatiōe ℞bo: ꝫ eodē quo ille discutiam⁹ intuitu: itelle ctu quoq; ei⁹ ꝑm dignitatē ꝓnunciātes: ac meritū pscrutemur. Cūc em̄ sentētias deo ispirāte ꝓlatas: ꝑm ꝓpositū ac volūtatē ei⁹ cōprehēdere poterim⁹ cū eo ⁊ ꝺb⁹ ꝓmulgate sunt statū ac meritū ꝓcedentes: nō ℞bo ꝫ exprimēt⁹ parē iduerim⁹ affectū: ꝓ cui⁹ q̄litate sine dubio vl̄ ꝓcipiunk vnuersi sensus: vl̄ suie ꝑserunt. Qđobrē ꝺd sit ꝓncipalit̄ bonū qđ apl̄s nō potuerit ꝑficere cū vellet: diligēti⁹ indagem⁹. Multa em̄ nouim⁹ bōa: q̄ btm apl̄m oēsq; illi⁹ meriti viros ⁊ habuisse ꝓ naturā: ⁊ acq̄sisse ꝙ gr̄am negare nō possumus Est em̄ bōa castitas: laudabil⁹ ꝓtinētia: mirāda prudētia: larga būanitas: circūspecta sobrietas: modesta tēperātia. pia mia: sctā iusticia: q̄ oīa i apl̄o paulo eiusq; cōsortib⁹ ita plena atq; ꝑfecta fuisse nō dubiū est: vt ℞tutū poti⁹ q̄ ℞bo

Universidad de

rum magisterio ab eis religio doceret. Quid qđ iugi eccle
siarū oim cura: ac peruigili sollicitudine semp exusti sunt
Quātū hoc misericordie bonū: quāta pfectio est pro scāda
lizātib⁹ vri: cū infirmātib⁹ firmari: Cum ergo tātis apls
abūdauerit bonis: qđ illud est boni cuius pfectione care
rit nō poterim⁹ agnoscere nisi in illū quo ipe locut⁹ est pfe
cerim⁹ affectū: Dēs itaq; q̄ dixim⁹ eū habuisse virtutes
Wat.xiij. q̄uis velut gēme splēdidissime atq; pciose sint: tñ si pclaro
illi atq; pciuo margarito qđ ille euāgelic⁹ negociator inq
rēs: inuersis que possidet vēditis cōparare desiderat con
ferank: ita eoz meritū reuilescit atq; ptēnik: vt eis sine cun
ctatiōe distractis: vni⁹ tm̄ boni possessio locupleter bonoz
D inumerabiliū vēditoz. Quid ḡ est vnū qđ illis tātis tāq;
inumeris bonis tā incōparabiliter pponak: vt spretis abie
ctisq; oib⁹ solū debeat possidere: Mimiq; illa pars optima
cui⁹ magnificētiā ac ppetuitatē cū relicto susceptiōis atq;
humanitatis officio maria preelegisset: ita pdicatur a dño
Luce.x. Martha martha sollicita es: & turbarʒ erga pluria. Pau
cis vero op⁹ est: aut etiā vno. Maria bonā partē elegit: que
nō auferet ab ea. Una ergo et sola est ptēplatio dei: cui me
rito oīa iustificationū merita: vniuersa virtutū studia post
ponūtur. Et illa q̄dē oīa q̄ in apostolo paulo fulciss⁹ predi
cim⁹: nō solū bona & vtilia: verūetiā magna atq; preclara.
Sed sicut verbi gratia stāni metallū qđ alicui⁹ vtilitatʒ &
gratie putabak: sit argenti contēplatione vilissimū. Et rur
sum auri cōparatione meritū eu anesciat argēti. Quoq;
tp̄m gēmaz collatione contēnit. Et ipsarum nihilominus
q̄uis insigniū multitudo gēmaz: vni⁹ margarite cādore iu
perak. Ita illa oīa merita scītitatis: q̄uis nō solū in presen
ti bona et vtilia sint: verūetiam bonum eternitatis acq̄rāt
tamen si diuie cōtēplationis meritis conferank: villa atq;
E vt ita dixerim vēdibilia cēsebunk. Et vt hāc eādē cōpara
tionē etiā scripturaz pfirmet auctoritas: nonne de vniuer
Gen.j. sis q̄ a deo creata sūt gñaliʒ scriptura dicit. Et ecce oīa q̄ fe
Eccs.iij. cit de⁹ bōa valde. Et itez. Vniuersa q̄ fecit de⁹ bona i tpe
suo: Hec igit q̄ in pītī nō solū bona simplicit: verūetiā cū
additamēto valde bona pnunciank. Sūt em̄ reuera i hoc
mūdo cōmoratib⁹ nobis: aut ad vsū vite: aut ad corporis
medicinā: aut ad altiqua cām ignote nob vtilitatʒ accōmo
Roma.j. da: vl certe i eo etiā valde bōa: q̄ factū nos iudibilia dei a
creatura mūdi: p ea q̄ facta sūt intellecta pspicere: sempiter
nā quoq; virtutē ei⁹ ac diuinitatē ex tāta tāq; ordiata mo
litiōe fabrice mūdialis & oim q̄ i ea sūt subsistētia ptēplari
Hec tñ oīa nec boni nomē tenebūt: si futuro illi sc̄o cōpa
renk: vbi nulla bonoz imutatio: nulla est vere btitudis for
esaie.xxx. mīdāda corruptio. Cui⁹ mūdi ita btitudo describit. Erit
lux lune sicut lux solis: et lux solis septēplicit sic lux septē
diez. Magna igit hec et pclara ituitu atq; mirifica si futu
ris ex fide repromissiōib⁹ cōferank: cōtinuo vanitas appa
Ps̄.cj. rebūt: dicēte dauid. Oia sicut vestimētū veterascēt: & sicut
optoziū mutabis eos & mutabunk: tu aūt idē ipe es: & anni
tui non deficiēt. Ergo qz nihil est p semetipm stabile: nihil
imutabile: nihil bonū nisi deitas sola: oēs vero creature vt
btitudinē eternitatʒ vel imutabilitatis obtineāt: nō hoc p
suā naturā sz p creatorʒ sui participationē & graz psequēt
F tenere meritū bonitatʒ creatoz suo collata nō possunt. Qđ
si etiā manifestiozib⁹ adhuc testimonijs hui⁹ sñie rōnē vo
luerim⁹ astruere: nōne mīta pnūciari bona i euāgelio lege
rim⁹: & arboze bonā & thesauz bonū: Mā et bonū hoīem et
Mat.xij. bonū suū: qz nō pōt inqt arbor bona malos fructⁿ facere: &
Mat.xxv bon⁹ hō de bono thesauro cordis sui pfert bona: & euge ser
ue bone & fidel. Et vtiq; hos oēs pm se bonos eē cū nō du
Lu.xvij. bitū sit si respiciam⁹ ad bonitatē dei: null⁹ eoz pnūciak bo
nus: dicēte dño. Nemo bon⁹: nisi spūs de⁹. Cui⁹ ituitu etiā
ipsi apli q̄ electiōis merito bonitatē gñis hūani mult⁹ ex
cesserāt modis: mali esse dicunk a dño: ad eos ita loquente.
Mat.vij. Si ḡ vos cū sitʒ mali nostʒ bona data dare filijs vīs: q̄to
G magʒ pr̄ vester q̄ i celis est dabit bona petētib⁹ se? Veniq;
sicut bonitas nr̄a supne bōitatʒ ituitu i malicia vertit ita
etiā iusticia nr̄a diuie collata iusticie: pāno mēstruate vni
Esa.lxiij. uersa iusticia nr̄a silis deputak: dicente Esaia pphēta. Si
tj. Retra. cut pānus mēstruate vniuerse iusticie nr̄e. Et vt aliqđ ad
xxiij. huc euidēti⁹ iferam⁹: legis q̄z tpi⁹ pcepta vitalia q̄ dicunk
Gal.iij. ordiata p angelos in manu mediatoris: & de qua idē apls.

Jtaq; lex inqt sctā & mandatum sanctum & iustū & bonū: Rom.vij.
pfectioni euāgelice conferanf: minime bona diuino pnun
ciank oraculo. Ait em̄. Et dedit eis pcepta nō bona: & iusti Ezech.xx
cias in qb⁹ nō viuent in eis. Apostol⁹ quoq; ita noui iuris
ne testamēti gloriā legis affirmat obtūdi: vt cū euangelici
cōparatiōe fulgoris nec glorificatā esse pnūciet dicēs. Nā ij.Cor.iij
nec gl'iosum est id qđ glorificatū est ppt excellentē gloriā.
Quā cōparationē etiā in parte ptraria: id est i pctōz meri
tis cōpēsandis scriptura pseruat: vt eos q̄ multoties pec
cauerit impioz collatione iustificet dicēs. Justificato eō Wisre.iij.
doma ex te. Et itez. Quid em̄ peccauit soroz tua sodoma:
& iustificauit aiaz suā auersatrix isrl. pparatiōe peccatrici
tude: Jta igit & vniuersaz merita virtutū q̄ supius cōpre
hēdi: cū p se bona atq; pciosa sint: tñ theorice claritatis cō
paratiōe fuscank. Multū etenī sanctos q̄uis bonoz opez
terrenis tñ studijs occupatos: a cōtēplatiōe summi illius
boni retrahunt ac retardant.

¶ Item in eadem dominica Homelia de eo qđ scriptum est in euāgelio pm Johannem. Nuptie facte sunt cē. que habek in expositione doctoris tractatu. viij. fo. cxlviij. col. ij.

¶ Jtē in eadē dñica alius sermo de eodē q̄ habek inter sermones de Verbis dñi. xlj. fo. lix. col. j.

¶ Dominica tertia post octā. festi Epiphanie domini de charitate. Sermo. j. In quo dicit q̄ charitas est dulce vinculum mentium cum qua pauper diues est & sine ea diues pauper est.

Si charitati vre possem⁹ frequēti⁹ pītari fratres Ser.xliij
charissimi: xp̄o adiuuāte de sanctaz scripturaz A
copiosis fontib⁹: et si nō abūdātes riuulos: certe
vel qualescūq; guttulas poteram⁹ sctis aiabus
vris infundere: vt vberrima atq; fructifera cordis vri ter
ra accepta xbi dei pluuia: copiosam messem bonoz operū Mat.xiij
germinaret: vt veniēs dns i agro cordis vri: nō solū tricesi
mū sed sexagesimū & cētesimū fructū se iuenire cōgaudeat
qb⁹ fructib⁹ horreū pparet in celo: nō incēdium in inferno
Sed qz multis occupationib⁹ impedimur: humilitatē no
stra vobis pm desideriū vr̄m repītare nō possumus. Aliqđ
breue et satis magnū deo donāte isinuare vobis volo: in q̄
breuitate si diligenk attēdit: potest qđ ale vre pueniat in
nire. Quid ergo est illud breue & ita magnū vt possit generi B
humano sufficere? Apls dicit. Finis pcepti ē charitas de j.Thim.j
corde puro & psciētia bona & fide nō ficta. Attēdite fratres
qđ in xbis breuitas: & qđ in reb⁹ magnificētia poterit inue
nirī: q̄ charitas de corde puro & psciētia bona et fide nō fi
cta? Jsta breuitas & vt teneak mēoriter ē suauis: & vt cuius
dā fideli⁹ dulcis. Quid dulci⁹ fratres charissimi? Qui ne
scit: gustet & videat. Quid ḡ gustare debet q̄ vult vt illi sui j.Petr.ij
cedo sapiat charitaz? Audite fratres apl'm dicētē: de⁹ cha
ritas est. Quid dulci⁹ fratres? Qui nescit: audiat psimilia Ps̄.xxxiij
dicētē. Gustate et videte q̄m suauis est dns. De⁹ em̄ charī
tas ē. Qui hz charitatē de⁹ i illo manet: & ipe i deo. Si cha
ritatē habes: deū habes. Quid hz dives si charitatē nō ha
bet? Paup si charitatē hēat: qđ nō hz? Tu forte putas q̄ il
le sit dives cui⁹ archa plena est auro: & ille nō sit dives cuī
psciā plena ē deo. Nō ita est fres. Ille xe dives ē videt in
qđ de⁹ habitare dignak. Quid em̄ de scripturis potest igno
rare: si te charitas: hoc est de⁹ cepit possidere? Quid em̄ de C
bonis opib⁹ nō potest iplere: si fontē bonoz operū meruit
in corde potare? Quē aduersariū timebis: si regē dei in te
hre meruerisʒ Tenete ḡ & custodite fres dilectissimi dulce
ac salubre viculū charitatʒ. Sed āte oia vērā charitatē te
nete: nō illā q̄ fīn̄ pmittit oze & nō seruak in corde: sz illā que
sic ex oze pferk vt tñ in corde iugiter teneak: vt ipleak in vo Ephe.iij.
bis illud qđ apls dicit. In charitate radicati atq; fundati. j.Cor.
Radix em̄ oīm bonoz est charitas: sicut et radix oīm mali
noz cupiditas. Sicut in charitate nihil vnq̄ mali ita in cu
piditate nihil vnq̄ boni poterit inuenirī. Jste due radices
fres dilectissimi i duob⁹ agris a duob⁹ plāt̄ agricolis.
Una in cordib⁹ bonoz plātat xp̄s: alia in cordib⁹ malorū
plātat diabol⁹. Hec de charitatis radice nasci aliqđ mali

nec de radice cupiditatis aliqđ boni. Non em̄ mētit xitas
que in euangelio cū de istis duab⁹ radicibus loquerek: ita
definiuit dicēs. Arbor bona: fructus bonos facit. Et itez. Mat.vij.
Non pōt arbor bona fruct⁹ malos facere: neq; arbor mala
fructⁿ bonos facere. Hec sentētia nō est mea fratres sz dñi. D
Tanta ergo sit in vobis abūdātia charitatis: q̄ nō solum
vsq; ad amicos: sed etiā vsq; ad ipsos pueniat amicos. Et
ideo qz audistis & laudē charitatʒ & vituperatiōe cupidi
tatis: attēdat vnusquisq; & cōsideret agrū cordis sui: & qui
in se charitatē viderit: gaudeat: & tota cordis vigilātia ger
mina in se sctā custodiat. Qui vero in agro cordis sui qua
lēcūq; stirpem cupiditatis inspexerit: xp̄o adiuuāte extir
pet cupiditatē et plātet charitatē. Mā q̄diu hoc facere no
luerit: fructⁿ bonos afferre nō poterit. Et cū bonos fructⁿ
nō attulerit: dicit de ipo xp̄s dñs celi & fre: arbor q̄ nō facit
fructū bonū: excidek & in ignē mittek. Si te nō delectat dul
ces fructⁿ charitatʒ afferre: vel spinis peccatoz tuoz ignē Dan.iij.
nō debes metuere: Omnis iquit arbor q̄ nō facit fructū bo
nū excidek & in ignē mittek. Quādiu radicē nō mutauerʒ fru E
ctus legitimos afferre non poteris: & sine cā qđ bonū est p
mittis in oze: qz hoc iplere nō potes q̄diu radix bonitatis
nō tenek in corde. Jstas ḡ duas radices sic supra dixi: duo
agricole plātare cōsueuerūt. Una plātat xp̄s in cordib⁹ fi
delium: altera plātat diabolus in pectoribⁿ supboꝝ: ac sic
una plātak in celo. altera in iferno. Sed dicit aliquis: si in
cordib⁹ fideliū plātak: vtiq; fideles adhuc in mūdo esse vi
dent. Quomō em̄ radix illa in celo plantak? Vis scire quo
modo? Quia corda fideliū celū sunt: qz in celo q̄tidie erigū
tur: dicēte sacerdote. Sursum corda: securi respondēt. Ha Psal.iij.
bem⁹ ad dñm. Et apls dicit. Nostra aūt conuersatio in celis
est. Si ergo fideliū conuersatio i celis est: qz vera charitas in
illis est: radix charitatis in celo plātata est. Ecōtrario ra
dix cupiditatis que in cordib⁹ superboz est: qz semp terrā
cupiūt: terrā sapiūt: terrā diligūt: et oēm spem suā in terra
cōstituūt: in iferno plātata est. Et licet hec ita sint: attamē
nec peccatores debēt desperare: nec humiles iusti i aliquo
quasi de suis meritis supbire: qz & iusti si de se pīsumpserit
cito perdūt radicem charitatis: & pctōres si ad penitentiā
cōuertunk cuulsa cupiditate: cito plātā recipiūt charitatʒ.
Et ideo q̄ boni sunt custodiāt qđ dei munere perceperūt &
q̄ mali sunt studeāt reparare qđ infeliciter pdiderunt. Ne
mo se ad illud tēp⁹ reseruet: & tunc penitētiā vel charitatis
vulcedinē retinere contēdat quādo ceperit oc hac luce mi
grare. Nō se ad hoc reseruēt vt quādoq; i senectute ad pe
nitētie medicamēta pfugiāt: qz nesciunt quid supuentura
pariat dies. Qua fīōte salutē suā in tpe senectutis dissimu
lat: cū vnius diei spacio certʒ esse nō possit? Et ideo si mor
tē timere nolum⁹: semp parati esse debemus: vt cū nos dñs
de hoc seculo iusserit vocari: cū secura psciētia nō cū despe
ratione sed cū gaudio ante pspectū iudicis veniam⁹: et ibi
felīciter audire possim⁹. Euge serue bone et fidelis: qz sup Luce.xix
pauca fuisti fidelis: sup multa te constituā: intra in gaudiū
dñi tui. Ad qđ gaudiū nos dñs p̄ sua pietate pducat: q̄ vi
uit & regnat per cuncta secula seculorum. Amen.

¶ In eadē dñica de eo quod apostolus dicit. Nō enim qđ volo facio bonū: sed qđ nolo malū hoc ago. Sermo. ij. in quo dicit q̄ bellum continuum in hac vita est: et quando victoria.

Ectio diuia q̄ de apostoli pauli epla recitata ē: Rom.vij.
quotiēscūq; legit timendū est ne male intellecta
det hoib⁹ querēti⁹ occasionē. Proclines quip
pe sunt hoies ad peccādū et vix se tenēt. Ubi er- Luc.vij.
go audierit apl'm dicentē. Nō em̄ qđ volo facio bonū: sz qđ
odi malū hoc ago: agūt malū: & qsi displicētes sibi qz agūt
malū: putāt se apl'o esse similes q̄ dixit. Non em̄ qđ volo fa
cio bonū: sz qđ nolo malū hoc ago. Nōnūq; em̄ legit: & nūc
nobis igerit necessitatē disputādi: ne homies male sumen
tes salubrē cibū vertāt in venenū. Sic ergo itendat chari
tas vr̄a: donec qđ dns donauerit dicā vobis: et vbi me for
te laborare viderit; i difficultate alicui⁹ obscuritatʒ adiu
uetis me affectu pietatis. Prius ergo recolite qđ deo ppi
tio solet is audire: vitā iusti in isto adhuc corpore bellū esse
nōdū triūphū. Huius aut̄ belli qsi erit triumphus? Jdeo
apostol⁹ dixit: et voces belli & voces triumphi. Voces bel
li mō audituim⁹. Nō em̄ qđ volo ago: sz qđ odi illud facio.
Si aut̄ qđ odi illud facio: psentio legi qm̄ bona est. Velle
adiacet mihi: pficere aut̄ bonū nō iuenio. Video aūt aliā
legē in mēbris meis repugnātē legi mētis mee: & captiuan
tē me in lege pcti que est in mēbris meis. Quādo audis ca
ptiuātē: bellū nō agnoscis? Vox ergo triūphi nōdū est: sed
qz futura est: vocet idē apls dicēs. Oportet corruptibile ḥ j.Cor.xv.
induere icorruptionē: & mortale hoc induere imortalitatē
Cū aut̄ corruptibile hoc iduerit icorruptibile: & mortale
ḥ iduerit imortalitatē: tūc erit vox triūphi. Tūc fiet ſmo q̄
scriptⁿ est. Absorpta est mors i victoria. Dicāt triūphātes.
Ubi ē mors ptētio tua? Dicim⁹ ḡ qñq; & ipm qñq; nō erit
lōge. Non em̄ tm̄ remanet de seculo: quātum iā exptū est.
Hoc igit nunc dicim⁹. Modo aut̄ in isto bello ne male in
telligentib⁹ lectio ista tuba sit hostis nō nostra vnde ille in
citet non vnde vincak: aduertite obsecro fratres met: & qui
certatis certate. Qui em̄ nōdū certatis: nō estis intellectu
ri qđ dico. Qui iā certatʒ: itellecturi estis. Vox mea i aper
to: vestra erit in silētio. Primus illud recolite qđ scripsit ad C
Galathas: vñ bñ hoc possit exponi. Dit em̄ fidelib⁹ loquēs
baptizatis loquēs quib⁹ vtiq; in sancto lauacro oīa fuerāt
dimissa peccata. Eis tū loquēs: sz pugnātib⁹ loquens ait.
Dico aut̄. Spū ambulate: et concupiscentias carnis ne pfe- Gal.v.
ceritis. Nō dixit: ne feceritis: sed ne pficeritʒ. Quare hoc?
Sequit & dicit. Caro em̄ concupiscit aduersus spm̄: spūs au
tē aduersus carnē. Hec em̄ inuicem aduersant: vt non ea q̄
vultis faciatis. Qđ si spū ducemini: nō adhuc estis sub le
ge: vtiq; sz sub gra. Si spiritu ducimini. Quid est duci spi
ritu? Spiritu dei psentire iubēti: nō carni concupiscēti. Tñ
concupiscit & resistit & vult aliqđ & non vis tu. Perseuera: vt
nolis tu. Desideriū tuū tñ tale eē debet ad deū: vt nō sit ipa
concupiscentia cui resistas. Audete qđ dixerim. Desiderium
inquā tuū tale esse debet ad deū: vt oino nō sit ipsa cōcupi
scentia cui resistere oporteat. Resistis em̄: et nō consentien
do vicis: sz meli⁹ est hostē nō habere q̄ vincere. Hostis iste
aliqñ nō erit. Refer animū ad vocē triumphi: & vide si erit
Ubi est mors ptētio tua? Non erit. Ubi est mors aculeus j.Cor.xv
tu? Queres locū ei? & nō inuenies. Nō em̄ hec q̄ maxime D
debetis audire: nō enim hec quasi alia natura est: sicut isa
niunt manichei. Laguoz noster est: vitiū nr̄m est. Nō sepa
ratū alibi erit: sz sanatū nusq; erit. Ergo cōcupiscētias car Gal.v.
nis ne pfeceritis. Melius qdem erat implere qđ lex dixit.
Ne cōcupiscas. Plenitudo est ista xtutis: pfectio iusticie Rom.xiij.
palma victorie: ne concupiscas. Hoc qz mō impleri non pōt:
vel illud impleak qđ sctā scriptura intēdit. Et post concu- Eccē.xviij
piscentias tuas non eas: meli⁹ est & hr̄e. Esto tibi sm̄: no
li post eas ire. Nolūt post te ire: noli post eas ire. Si velint
post te ire nō erunt: qz ptra mētē tuā nō rebellabūt. Rebel
lāt / rebella / pugnāt / pugna / expugnāt / expugna. Hoc solū
videte ne vincāt. Ecce aliqđ inde ponā vnde cetera intelli
gatʒ. Hostis esse hoies sobrios pauciores sunt: sz sunt. Ho- E
stis esse et ebrios: abundāt. Baptizat⁹ est sobri⁹: quātū pti
net ad ebrietatē: nō habet cū q̄ pugnet: hz alias concupiscen
tias cum qđ pugnet. Sed vt de ceteris itelligatis: vnius
tm̄mō hostis certamen in medio ostituam⁹. Baptizat⁹ est
& ebriosus. Audiuit & cum timore audiuit iter cetera mala
qbus hoib⁹ male viuētib⁹ itercludit regnum dei: cōmemo
ratā eē & ebrietatē: qz vbi dictū est. Neq; fornicatores neq;
idolis seruientes / neq; adulteri / neq; molles / neq; masculoꝝ
cōcubitores / neq; fures: ibi additum est / neq; ebriosi regnū
dei possidebunt. Audiuit & timuit. Baptizatus est: dimissa
sunt illi oīa qđ⁹ inebriat⁹ est. Restat aduersaria psuetudo
Ergo habet cū qua pugnet renat⁹. Preterita en ei⁹ vitia
oīa dimissa sunt ei / obseruet / vigilet / pugnet ne eligi iebrie
tur. Surgit ergo illa concupiscētia potādi / titillat animū: in
gerit fauctibus siccitatē: insidiat sentibus: vult etiā ipm si
pōt fieri penetrare murū: adire iclusum: trahere captiuum
pugnat: repugna. Si & tpa nō eēt. Si psuetudine vite hu
ius accessit: bona psuetudine morigeretur: tu tātum noli ei
satisfacere: noli eam cedendo satiare: sed resistēdo necare.
Tamen quādiu est: hostis est. Si ei non consentias & nūq;
inebrieris: minor & minor erit quotidie. Nam sunt vires il
lius subiectio tua. Si enim ei cesseris et inebriatus fueris:

das et vires. Nunquid contra me et non cōtra te? Ego de loco superiore moneo: dico: predico. Quid ergo mali futurū sit ebriosis: ante denūcio. Non est qđ dicas. Non audiui. Non est qđ dicas. Exigit de⁹ animā meā de manu illi⁹ q̄ mihi tacuit. Sed laboras: qz tibi validū aduersarīū malā ꝓsuetudie ipse feciſti. Non laborasti vt nutrires eū: labora vt vincas eū. Et ſi min⁹ idoneus es aduersus eū roga deū tū ſi te nō vicerit: q̄uis ipa tua mala ꝓsuetudo luctata ſit tecū. Si te nō vicerit: feciſti qđ ait apl's paul⁹. Concupi
Gala.v. f ſcētias carnis ne pfeceritis. Facta eſt ꝓpiſcētia titillando: ſed nō eſt pfecta ꝓſentiēdo potādo. Qđ dixi de ebrietate/hoc de oīb⁹ vitijs: de oīb⁹ cupiditatib⁹ intelligas. Cū aliqđ⁹ em̄ nati ſum⁹: aliquas ꝓſuetudine fecim⁹. Nam propterillas cū q̄bus nati ſum⁹: baptizanf infantes: vt ſoluantur a reata ꝓpaginis male quā habuerūt. Cōſuetudini ergo ſemp repugnādū eſt: qz ipſa cōcupiſcētia cū qua natti ſumus ſiniri nō pōt q̄diu viuim⁹. Quotidie minui pōt: finiri nō pōt. Per illā dictū eſt hoc noſtrū mortis corp⁹. De ipſa
Rom. vij. dicit apl's. Con delector em̄ legi dei ſm interiorem hoīem. Video aūt aliā legē in mēbris meis repugnantē legi mentis mee: z captiuātē me in lege peccati q̄ eſt i mēbris meis. Tunc nata eſt iſta lex: qñ trāſgreſſa eſt ꝑma lex. Tūc nata eſt inquit iſta lex: quādo cōtempta eſt z trāſgreſſa ꝑma lex.
Gen. iij. Rom. vij. Que eſt ꝑma lex? Quā in paradiſo accepit hō. Nonne nudi erāt: z nō cōfundebātur? Quare nudi erāt: z nō cōfundebātur: niſi qz nōdū erat lex i mēbris repugnās legi mētis? Fecit homo factū puniēdū: z iuenit motū pudendū. Man ducauerūt ꝓtra interdictū: z apti ſunt oculi amboꝝ. Quid em̄? Prius i paradiſo clauſis vel cecis oculis oberrabāt?
Gen. iij. Abſit. Nā adā vnde noīa ipoſuit volatilib⁹ z beſtijs: quādo ad eū cuncta aialia adducta ſunt: qđ⁹ nomina imponebat ſi nō videbat? Deinde dictū eſt. Vidit mulier lignū: qz placet oculis ad videndū. Ergo oc'los aptos habebāt z nudi erāt: z nō ꝓfundebātur. Aperti ſunt autem oculi coꝝ ad aliqđ qđ nūq̄ ſenſerāt: qđ in motu ſui corporis nūq̄ expauerāt. Aperti ſunt ad intuendū: non ad videndū. Et qz ſenſerunt pudendū: curauerūt tegendū. Conſuerūt inqt folia ficulnea: z fecerūt ſibi ſuccīctoria. Qđ texerūt: ibi ſenſerūt. Ecce vnde trahit origiale pctm: ecce vnde nemo naſcitur ſine peccato: ecce ꝓpter qđ dñs nō ſic ꝓcipi voluit: quē virgo cōcepit. Soluit illud: q̄ venit ſine illo. Soluit illud: qui nō venit ex illo. Vnde vn⁹ et vn⁹? Vnus ad mortē: vn⁹ ad vitā. Homo prim⁹ ad mortē. Homo ſecūdus ad vitā. Sz
G quare ad mortē ille hō? Quia tm̄ hō. Quare ad vitā iſte ho
Rom. vij. mo? Quia de⁹ z hō. Non ergo qđ vult agit apoſtol⁹: qz vult nō cōcupiſcere: z tm̄ ꝓcupiſcit: ſō nō qđ vult agit. Nūqđ illa ꝓcupiſcētia mala trahebat apl'm ſubiugatū ad ꝓcupiſcēdū ad fornicationē? Abſit. Non aſcēdāt tales cogitatiōes i cor noſtrū. Luctabat: nō ſubiugabatur. Sed qz nolebat z hoc hr̄e cōtra qđ luctaref: ideo dicebat. Non qđ volo ago. Concupiſcere nolo z ꝓcupiſco. Nō ergo qđ volo ago: ſz tm̄
Gala.v. ꝓcupiſcētie nō ꝓſentio. Non em̄ aliter diceret. Concupiſcētias carnis ne pfeceritiſ: ſi eas ipe pficeret. Sz cōſtituit tibi ante oculos pugnā ſuā ne timeres tuā. Si em̄ hoc nō dixiſſet beat⁹ apl's: qñ videres moueri ꝓpiſcētiā in membris tuis cui tu nō conſentires: tñ cum eā moueri videres forſi tan deſpares de te z diceres. Si ad deū ptinerē: ſic nō mo-
Rom. vij. uerer. Vide apl'm pugnātē: et noli te facere deſperātē. Video aliā legem inqt in mēbris meis: repugnātē legi mētis mee. Et qz nolo vt repugnet: caro em̄ mea eſt: ego ipe ſum: pars mea em̄: nō qđ volo ago ſz qđ odi malū ꝟ ago: qz ꝓpiſco. Qđ ꝑ bonū ago: qz ꝓpiſcētie male non conſentio. Ago bonū z nō ꝑficio bonū. Et ꝓpiſcētia hoſtis mea agit malū et nō ꝑficit malū. Quō ago bonū: z nō ꝑficio bonū? Ago bonū cū male ꝓpiſcentie nō conſentio: ſz nō ꝑficio bonū vt oīno nō ꝓpiſcā. Rurſus q̄ z hoſtis me⁹ qđo agit malū: z nō ꝑficit malū? Agit malū: qz mouet deſideriū malū. Non ꝑficit malū: qz me nō trahit ad malū. Et in iſto bello eſt tota vita ſctōꝝ. Jā qđ dicā de imundis q̄ nec'pugnāt? Sub-
Ꝫ iugati ptrahunt: qz libēter ſequunt. Hec inquā eſt pugna ſctōꝝ: et i hoc bello ſemp hō ꝓlitat quouſq̄ moriat. Sed in fine: id eſt i triūpho illi⁹ victorie quid dicitur: immo qđ
j.Cor.xv. dixit apl's tā ꝓmeditās triūphum? Tunc fiet ſermo q̄ ſcriptus eſt. Abſorpta eſt mors in victoria. Vbi eſt mors ꝓpter

tio tua? Vbi tri⁹phātiū. Vbi eſt mors aculeus tu⁹? Aculeus aūt mortiſ eſt pctm: cui⁹ punctiōe facta eſt mors. Peccatū q̄ſi ſcorp⁹ eſt. Pupugit nos: et mortui ſum⁹. Sed qđ dicit. Vbi eſt mors acule⁹ tu⁹? quo aculeo facta eſt mors q̄ feciſti. Nō ergo dicit. Vbi ē mors acule⁹ tu⁹: vtiq̄ nō erit: qz pctm̄ nō erit. Acule⁹ aūt mortiſ eſt pctm̄. Contra pctm̄ data eſt lex. Quomō virt⁹ pcti lex? Subintrauit vt abūdaret
Rom.v. delictū. Quomō hoc? Quia fuit ante legē hō pctōr: data lege atq̄ trāſgreſſa: factꝰ eſt z preuaricator. Pctō tenebātur oēs rei: lege data plus ꝙ uaricatiōe facti ſunt rei. Sibi ſpes niſi qđ ſeq̄tur. Vbi abūdauit peccatum: ſup abūdauit gratia? Ideo z iſte miles et quodāmō in iſto bello exercitatiſſim⁹ q̄ exercitat⁹? vt eēt z dux: cū laboraret in hoc bello cōtra hoſtē et diceret. Video aliā legē in mēbris meis repugnātem legi mētis mee: et captiuātem me in lege peccati q̄
Rom.vij. eſt in mēbris meis: legē ſedā: legē miſerā: vulnꝰ: tabernaculū
j.Cor.v guoꝝ ſubiunxit. Miſer ego hō q̄s me liberabit de corpore mortiſ huiꝰ? Et gemēti ſubuēnit⁹ eſt. Quomō ſubuenit⁹ eſt? Gratia dei ꝑ ieſum xp̄m dñm noſtrū. Quādo corpus habebis vbi nulla ꝓpiſcētia remanebit? Cū mortale ꝺ induerit imortalitatē z icorruptionē? z dicet mortī. Vbi eſt ſtimulus tuus? Et nō erit. Vbi eſt mors acule⁹ tu⁹? Et nullꝰ erit
Rom.vij. Modo qđ? Audi igit̄ur. Egoipſe mēte ſeruio legi dei: carne autē lege pcti. Mente ſeruio legi dei: non conſentiēdo. Carne autē legi pcti: concupiſcendo. Et mente legi dei: et carne legi pcti. Et hac delector: z ibi cōcupiſco: ſed non vi coꝝ. Titillat: inſidiat: pulſat: trahere conat. Miſer ego hō q̄s me liberabit de corpore mortiſ huiꝰ? Nolo ſempvincere ſz aliq̄n volo ad pacē venire. Nūc ergo fratres tenete iſtā modū. Mēte ſeruite legi dei: carne legi pcti: ſz ex neceſſitate q̄ ꝓpiſcit: nō q̄ conſentit. Aliq̄n iſta ꝓpiſcētia ſic illidiat ſctis: vt faciat dormitēt⁹ q̄s nō poteſt vigilantibus. Vnde oēs acclamaſtis: niſi quia oēs agnouiſtis? Pudet hic imorari: ſed non pigeat inde deum precari.

¶ Item in eadem dñica Homelia de eo qđ ſcriptū eſt in euangelio ſm Matthēū. Cum deſcendiſſet ieſus de mōte ſecute ſūt eum turbe tē. que habek in ope de queſtiōib⁹ euāgelioꝝ. lib.ij.cap.

¶ Dominica quarta poſt octa. feſti. Epiphanie. De quattuor ſpeciebus vel virtutibus charitatis: dicit etiā qđ archa noe figurabat. Sermo.j.

OEſideriū charitatis vre a nobis exigit debitum
Ser.ꝑs. ij ſmonis officiū. Sed tāta ſunt q̄ terrē z reuocāt animū nr̄m vt ſi⁹ velim⁹ parere deſiderio vro nō ſit ſine piculo noſtro. Primū q̄ inuentis loq̄ coꝝ preſentib⁹ ſenib⁹: deinde temerariū eſſe arbitror loqui velle impitia inter eos q̄s roborauit antiq̄ doctrina. Opta bā ergo ſilētio preterire: et illū locū tutiſſimū eligere: audire poti⁹ q̄ aliqđ dicere. Sed qđ facio? Inſtat veſter amor reuocat noſter pudor: cogit ſactoꝝ patrū iuſſio: a quib⁹ ſi velim obſecrās venia petere dicens. Ignoſcite pres ignoſcite: parcite nr̄e verecundie: parcite nr̄e etat⁹: magie cū recolā vobis fuiſſe ꝓceptū. Loqmini ſeniores: decet em̄ vos
Ser.xxxij. ipi ſctā charitate q̄ ꝑualet: rūdebūt mihi. Loqre inuenis delectat em̄ nos. Quib⁹ ſi repetā: ſcti pres qđ loquar. Rursum mihi rūdebūt. Oō a nobis ſepe audiſti. Memēto filii qz ab ifātia ſacras l'as didiciſti. Sz nec ſic vobis excuſare eē potero: quoꝝ corda ita iſta me ſua voce pulſabāt. Quid metuis ꝓferre xp̄m? Si etas reuocat: paulus: timotheo iu-
j.Tim.iij. ueni ꝓcipiebat dicēs. Nemo adoleſcētiā tuā ptēnat. Puer dica xp̄m. Si ſmo deeſt: pete z accipies. Non em̄ vos eſtis q̄ loqmini: ſed qđ donaꝝ vobis: hoc miniſtratur nobis. Quis coartat? āguſtijs: quo me ꝓferā niſi ad ſctā veſtigia charitatiſ? eāq̄ deꝑcer vt donet mihi aliqđ dignum de ſe dicere: quo z meū ſuppleā miniſterium: z vro ſatiſfacā deſiderio
Ꝫ Inter ceteras xp̄tutes ei⁹ quas cōmemorat apl's paulus
j.Cor.xiij charitas nō emulat: nō agit ꝓperam: nō irritat: nō cogitat malū: et cetera: in vltimo quattuor ei⁹ xp̄tutes breuit cōpre-
hēdit dicēs. Omnis tolerat: oīa credit: oīa ſperat: oīa ſuſtinet charitas nūq̄ excidit. Ex his igit̄ qttuor xp̄tutib⁹ ſcte charitatis loq̄ potuit ſctitati vre: delectatq̄ ꝓmiſſ inuen quēadmodū velut qttuor cardines orbis p...

ſederit mundū. Requiram⁹ igitur ſi placet aliquotū exempta ſanctoꝝ eoꝝ ſcilicet qui his virtutib⁹ ſancte charitatiſ poſſeſſi ſunt: et eis ſingulis ita ſingula tribuam⁹: vt oēs in oibus eſſe noſcamus. Om̄ omnis qui pie tolerat: recte credit: z omnis q recte credit: aliquid ſperat: z qui ſperat ſuſtinet: ne ab ſpe cadat. Sed tā qui nā iſti ſint videamus: quoꝝ fidem inquātum deſup adiuuamur aſſequi valeam⁹. Qui⁹ tus charitatis que omnia tolerat: eminuit in ſancto noe: q̄ oīa credit: in ſancto abraam que oīa ſperat: in patribus noſtris: id eſt in populo iſrael: vnde ipe noſter exort⁹ eſt dñs: que omnis ſuſtinet: in ipſo capite noſtro dño ieſu xp̄o q̄ eſt vera charitas: que nūq̄ cadit. Nec ceteros ſanctos ab his virtutib⁹ veſtra charitas deputet alienos: quos ꝓ breuita te ꝓtermiſſos eſſe cognoſcite: vt tamen certiſſime noueritis oēs eſſe in chriſto: et in oib⁹ xp̄m. Sed tā videam⁹ quēadmodū ſanctus noe poſſederit vel poſſeſſus ſit virtute charitatiſ q̄ oīa tolerat. Predixit ei de⁹: q̄ iniq̄tate hominum creſcente dilnuio perderet mūdū. Statim ille admonit? ꝓfugit ad lignū: z poſt cā-
Gen.vj. poꝝ amenoꝝ faciē anguſtijs ſe recluſit arce: tolerat celi fremitū: ſonitū aquarum: fragorem nymboꝝ. Et poſt iſta oīa q̄ ſolet gaudere ꝓſortio hominū: ſoci⁹ quodāmodo efficit ſerpentū ac ferarū. Nec expaueſcit vir iſte: q̄ cū eo ſint fere i archa: imo ibi agnoſcit ordinē ſuū feritas: qz ſe cognouit humilitas. Et iubēti homini obediūt: qz hoiem ſuperiori dño obediſſe cognoſcunt. Oſtēſum eſt in noe qđ adam preceptū contēnendo pdiderit: z demonſtratū eſt poſſe hoies beſtijs etiā dominari ſi ſubdāt obedientiā conditori. Expectat z tolerat ſanct⁹ iſte finē dilnuij: nec ātēq̄ fintak cauſa ferarū archa relinq̄tur. Tolerat bonus mala: z donec in fine etiā corpore ſeparenf int⁹ manēs corde nō corpore ſeparat. Si qua es aia q̄ cupis poſſidere virtutē charitatis q̄ omnia tolerat: relinque mundū: confuge ad crucis lignū nō metuas ꝓcellas z turbines huius dilnuij: nō mergeris ſi ligno portaberis: nouit gubernare q̄ dignatus eſt creare tantū aſſit virt⁹ charitatis que oīa tolerat. Nulla reſte abarce ſoliditate euellat. Permane bonus: et tolera malos
Deli⁹ em̄ eſt vt it⁹ poſit⁹ ꝓpter bonos toleres malos: q̄s foras exiēs z pereūs: z bonos relinq̄s et malos. Si ergo ſunt tecū fere: id eſt ſi ſunt tecū in eccl'ia praua docētes: falſa ſentiētes hereticī vl' ſciſmatici: aut etiā ipi mali catholici more ferar⁹ aias deuorare q̄rētib⁹: tolerenf vſq̄ ad finem ſeculi tāq̄ finē diluuij. Rugtār: licet fremāt dētibus: atq̄ ipſam archā cōfringere conenf non expaueſcas: finito diluuio illas rapiet inanis ac ſpinoſa ſilua: te fertilis ſuſcipiet terra
Dat.xxv 6ab.vij. Poſt finē ſeculi: ipij rapiētur ad tenebras exteriores: vbi eſt fletꝰ z ſtridor dentiū: pios ſuſcipiet terra viuētiū. Nam z ipe ſctūs noe poſt finē diluuij obtulit ſacrificiū deo: ſz de animalib⁹ mundis nō de imūdis. Simul em̄ z mūda z imūda aialia in archa natare potuerūt: ſed mala ad ſacrificiū deī nō puenerūt. Sed iā hinc aliq̄n tranſeamus: vt cetera ſcrutari valeam⁹. Procedat i medio ſanct⁹ ille abraā z ſuo nos doceat exēplo poſſidere virtutem charitatis que oīa credit: q̄ nō eſt cunctat⁹ ad vnā vocationem reliquere patriā: ſedē: domū: familiā: omnia relinquunf vt dño placi-
Gen.xij. pareat. Exi inquit ei de⁹ de cognatione tua: et de domo tua: z veni in terrā quācūq̄ tibi oſtēdero. Nec apud ſe iſte ſanctus cogitauit aut dixit. Quo eā: cui me cōmittā: in quā terrā vadā: ſz ſtatim audit: ſurgit: currit: feſtinat: accelerat: terrā ꝓmiſſam nō videt: ſed credēdo eā firmiter retinet: ambulat recto ittnere: nec ab errātib⁹ veſtigijs alibi q̄
Gen.xij. debuit declinauit: qz q̄ eum ad ignotā terram mittebat: nō dimittebat: nec eū ipe fefellit. Reddit merces credenti: ad terrā peruenit: dilatat: multiplicat: ex paupere efficitur dives: ex ignobili potēs: ditat omnib⁹ bonis. Et in illo ipletur qđ dñs in euāgelio ſuis diſcipulis promiſit dicens. Si q̄s dimiſerit domū: aut agrū: aut parentes cauſa nominis
Mat.xix. mei: in hac vita centuplum accipiet: z in futuro ſeculo vitā conſequet eternā. Cumulatur adhuc huius fidei merces: z ſem ꝓmittit filī⁹. Adeſt virt⁹ charitatis que oīa credit: audit: exultat: ampli⁹ diligit: ſuſcipit filiū ex ꝓluge ſterili quā ſpe pariēdi deſtitutam ſterilitas etaſq̄ iam fecerat: atq̄ in illo bñdictionē oim gētiū ꝓmiſſam firmiſſime tenet. Sed adhuc eſt charitas ꝑbat: probatiq̄ cōmēdat: z quēadmo-
dum nihil deo ꝓferat poſteris monſtrat. Vocat eū dñs de celo dicēs. Abraam abraā. Et ille tanq̄ ſeruus obediens. Ecce aſſum ait. Et dñs. Accipe filiū tuū illū quem diligis
Gen. xxij. z yſaac: z vade in terrā excelſam z offeres eū holocauſtum i vnū montiū quē tibi dixero. Nec hac quidem iuſſione turbat aut frāgitur ſeruus fidelis. Adeſt ei virtus charitatis q̄ omnia credit: furgit: domū pergit: aſinā ſternit: ligna concidit: gladiū z ignē ſumit: puer ſimul adducit z pergit ad locū. Tūc item⁹ fact⁹ yſaac: prem iterrogat dicens. Pat ait. Et ille. Quid eſt fili? Et filius. Ecce ait ignis z ligna: vbi eſt ouis quā imolatur⁹ eo ad holocauſtū? Et pater reſpondit. Deus ꝓuidebit ſibi ouem ad ſacrificium fili. Vagnū hic z grande video ſacramētū. Aliud abraā corde geſtabat: aliud filio ꝓmittebat. Sed nec'q̄ ꝓmittebat fi liū fallebant: nec'q̄ aliqua infirmitas coꝝ eius a ꝓpoſito imutauerat. Quid' plurib⁹? Pergit viam: videt locum de longe: z ſtatuens pueros ſuos ibi: eis talia verba ꝓfert dicēs. Sedete hic cum aſina: ego aūt z puer ibim⁹ vſq̄ illuc: et cū adoꝛauerim⁹: reuertemur ad vos. O ſcte abraam q̄d eſt qđ dicis: cū aliud tibi de puero agēdū ſit? Nunq̄d aut te aut tuos fallis? Nō inqt: ſed qđ ꝓphetice vel dico vel gero virtus charitatis in me manēs q̄ oīa credit z facit z dicit. Audio em̄ eā ſine ſtrepitu vocis int⁹ ad coꝝ loquentē z dicētē mihi. Tu q̄dē licet reſurrecturū eredens: pleno et perfecto voto puerū ducas imolādum: filius tuus in iſto ſacrificio non crem⁹: qz reſurrectio filio vel ſeruat. Meritoꝰ hui⁹ viri fidē cōmemorās Jacob⁹ apoſtolus ait. Credidit abraā
Jacobi.ij deo: z deputatū eſt illi ad iuſticiā: z amic⁹ dei appellat⁹ eſt. Amicos vt nouim⁹ coniunctio animoꝝ facit. Vnde quidā ſapiēs hui⁹ mūdi ait. Idē velle atq̄ idē nolle: ea demū firma amicitia eſt. Ergo amicos vt nouim⁹ cōiūctio animorū facit. Quēadmodū iſte ſanct⁹ animū cōiunxerit deo: vt ei⁹ amicus appellaref: vultis noſſe? Sicut enī deus pater
Rom.viij vnico ſuo filio nō pepercit: ſed ꝓ nobis omnib⁹ tradidit illum. Ita z iſte vnico filio nō pepercit: ſed tulit⁹ vt imolaref et q̄ dederat eum: deuoto corde obtulit eū. Sed que ſequūtur videam⁹? Delectat em̄ nos adiuuante dño deo nr̄o hui⁹ hiſtorie plenā vobis reddere notionē. Poſtq̄ relictis
G pueris ad locū ſacrificij pater cū filio venit: aram cōſtruit
Gen. xxij. ligna cōponit: manus filio ligat: ꝓponit eum in arā ſupra ligna: deponit humana paterne pietatis indicia: iduit ſacerdotis dirā ꝓſtātiā: educit gladiū vt perimat filiū. Quid vidētis fratres chariſſimi? Nihil hic ſentim⁹ hūanū: q̄ totū cognoſcim⁹ diuinū. Sed z ille fili⁹ q̄ pauloante ouē requirebat: ſub igēti ſilentio talia ferri in ſe ſentiebat. Et ita pa-
Eſa.liij. tiens inuenit: tāq̄ iam ille eſſet qui ſicut quis ad imolādū duct⁹ eſt: z tanq̄ agnus coꝝ tōdēte ſe ſine voce: ſic nō aperit os ſuū. O et tu ſancte yſaac: indica nobis ūlenti ſi hui⁹ tā grande ſecretū. Aperiōate nihil in te fieri ſentiebas: z a patre arietē requirebas: nūc aūt manib⁹ ligaris: in ara imponer'ſ: ligno quodāmodo ſuſpēderis: z modo taces? Taceo inqt. Dic quare obſecro vt noverim⁹. Multis noſſe ait: quare modo taceo? Quia figurā illi⁹ geſto: qui volūtate ponit animā ſuā: non neceſſitate. In hoc tā grandi myſtico fidei ſacramēto z abraā ſanctus apparuit ꝑbat⁹: z filius in preſenti eſt liberat⁹: in quo xp̄s eſt prenunciat⁹. Si qua es anH
ma: que cupis ſeq̄ veſtigia fidei patris noſtri abraam: exi
Gen.xij. de terra tua z de cognatione tua: relinq̄ pīm tuū: et domū patris tui: id eſt fideliter renūcia diabolo: pompis z angelis ei⁹: z ſequere viā rectā: que te perducat ad terrā in qua diteſcas z emineas: t̄ efficiar'ſ ſoci⁹ abraā. Sed nō iſta oīa feceris: ſi virt⁹ charitatis q̄ oīa credit eſt in te: adhuc tēbit te et ꝓbatā coronabit te: z expetit a te ſacrificiū dilecti
Prouer. xxiij. tui. Quid a te expetit? Qđ abraā illi dictū eſt. Da mihi vnī cū dilectū filiū tnū. Tibi dic̄ ſapiētis. Da mihi fili coꝛ tuū. Ipe e dilect⁹ vnic⁹. Quid metuis offerre coꝛ tuū? Offer ſacrificiū: cōtritionē cordis dño deo tuo: z dic ei cū ꝓpheta.
Pſalm.l. Holocauſtis nō delectaberis. Sacrificiū deo ſpūs contribulat⁹: coꝛ cōtritū z humiliatū deus nō ſpernit. Nihil metuas tali ſacrificio oblato: z tibi acceptū erit: z qđ obtuleraſ integrum ꝓmanebit. Alia virtutē charitatis: q̄ oīa ſperat:
I placet ipicere. Hāc ſupl⁹ plebi iſrl'z ꝓfīb⁹ nr̄is aſſignaſſe cognoſcim⁹. Eius nāq̄ virtutis vox eſt in verſu illo' ꝓphetico. In te ſperauerunt pres nr̄i: ſperauerunt et liberaſti
Pſ. xxj.

Exo. iij. eos. Et ipsi ex egypto fugere iubent: ira eis lac ⁊ mel fluēs
Exo. xvij pmittit. Per mare rubrū trāseunt: ad heremū veniūt: ducebat eos spes charitat⁹: vt discerēt deū amare gratis. Reddit eis bis merces fidei. Non em̄ potest nō reddere qui se di-
Exo. xvj. gnat facere debitorē. Post heremum mella de petra suxe-
ps̄. lxxvij. runt: panem celi manducauerūt: non sunt priuati a desiderio suo. Quod sperauerūt: terrā etiā pmissionis acceperūt
Exurgat aia q̄ huius charitatis virtute cōprehensa est ef-
fugiat ex egypto: id est ex hui⁹ seculi desiderio: pergat ad
mare rubrū: scilicet christi baptismū: ideo rubrū: q⁹ christi
sanguine purpuratū. Persequātur hostes: petā cū suo auctore diabolo: tāq egyptij cum suo rege pharaone seuiant
sequant fugiētes. Quid metuis? Egis ad aquā seuiāt. Ingredieris tu: ingredient et illi post te: sed aqua cōuersa: illis
erit i perniciem: tibi proficiet ad salutem. Illos obruet: te
abluet: illos dānabit: te liberabit. Post hec suscipies mel
j. Cor. x. de petra: q̄ sitim tuā saties. Petra em̄ erat xp̄s: ex cui⁹ pre-
Joh. vj. cepti tāq ex fontib⁹ dulcedinis satieris. Sustabis ⁊ panē illū scilicet q̄ dixit. Ego sum panis viuus q̄ de celo descen-
ps̄. xxxiij. di. Sustabis et videbis q̄m suauis est dñs. Et si in te emi-
net virt⁹ charitatis que omnia sperat: per heremum te ne-
cesse est trāsire: id est vtaris hoc mūdo tanq̄ non vtēs. Et
in hac vita: peregrinū te noueris esse: si terrā pmissiōis cupis itrare. Hec terra est de qua ꝓpheta cantat ⁊ dicit. Cre-
Ps̄. xxvj do videre bona dñi in terra viuētiū. Ultima virtus chart
R tatis restat: que oia sustinet et nunq̄ cadit. Hanc ipsi capi-
j. Cor. xiij ti nr̄o dño iesu xp̄o: cōuenire nouim⁹. Ideo in vltimo: q̄m
Roma. x. finis legis xp̄s est. Quanta autē ipse ꝓ nobis sustulerit: pu-
to charitatē vestrā ignorare nō posse. Tamē exinde aliq̄d
Joh. j. dicā: si tamen de tāto aliq̄d digne dicā. Prius illud quod
deus homo: q⁹ verbū caro factū est: q⁹ multa bona fecit et
mala ppessus est: quod mortuos suscitauit et mortuus est:
q⁹ singularis illa patiētia ptulit diabolum tēptatorē: discipulū traditorē: q⁹ ipm iudā puniēs ostēderet traditorē ptu-
lit furē: et iuste experimentū vinculoꝝ crucis ac mortis: labi-
bijs ei⁹ dolosis nō negauit osculū pacis. In ipa aūt morte
q̄ta sustinuit: ptulit odiorū flāmas: ministroꝝ pessimi cor-
dis liguas. Clamauerūt iudei. Crucifige crucifige: ⁊ ne ret
remanerēt iudei: innocēs ab eis crucifixus est filius dei. Ad
crucem ducit: expalmat qui est vera palma victorie. Spi-
nis coronat: qui spinas peccatorū venit cōfringere. Ligat
q̄ soluit cōpeditos. Ligno suspendit: qui erigit elisos. Ace-
to potat fons vite: disciplina cedit: sal⁹ vulnerat: vita mo-
rit: occidit ad tēp⁹ vita vt i ꝑpetuo a vita occideret mors
Quia hic iudei i hac morte xp̄i exultauerūt q̄si victores et
cū terrenū et caduci regnum timuerūt ꝑdere: regem celi ⁊
terre nō dubitauerūt occidere. Sed nec sicut putauerūt vi-
ctores extiterunt. Si em̄ vicerūt: regnum quomodo perdi-
L derūt? Quomō nūc vsq̄ serui remanserunt? Ista nāq̄ cau-
Joh. xj. sa est qua ab eis christus occisus est. Dixerūt apud se prin-
cipes iudeoꝝ: vt euāgelista narrat. Videtis inquiūt q⁹ to-
tus mūdus post eū abijt: si dimiserim⁹ eum viuere: veniēt
romani: ⁊ tollēt nobis locū et gētem. Et christū occiderūt
locū ⁊ regnū gentēq̄ perdiderūt. Quid vobis ꝓfuit o insa-
ni iudei q⁹ tantum scelus cōmisistis? Nunquid q⁹ xp̄o dño
vt deceat seruire noluistis: ideo eius dñio caruistis? Dū il-
li seruiunt reges: q⁹ vos seruitis facti estis mali serui bo-
noꝝ seruoꝝ christi. Per ipsos contexit contumaciā vestrā
ꝑ ipsos dissipat consilia vestra: ꝑ ipsos retribuet scelera in
capita vra. Ipse aūt domin⁹ quē vos iteremistis: nō vos
Joh. viij. seruos sed liberos esse cupiebat quando dicebat. Si vos fi-
li⁹ liberauerit: tūc vere liberi eritis. Vos autem deū dñm
⁊ regē ⁊ ipsam verā libertatē nō solū repudiastis: verūetiā
Joh. xix. necare cupiētes clamastis. Nō habem⁹ regē nisi solū cesa-
rē. Sed ne in hoc q̄dē gloriemini q⁹ xp̄m occidistis: actum
est de vobis potius ⁊ nescitis. Audite ipm dñm dicētem ꝑ
Ps̄. iij. ꝓphetā. Ego dormiui ⁊ somnū cepi. Somū appellās mor-
tem a vobis illatā. Ceterū qualis mors potuit esse triduā-
Ps̄. xl. na: maxime illius q̄ per eūdē prophetā alio loco dicit. nun-
quid q̄ dormit nō adiiciet vt resurgat? Ego inquit dormi
Joh. x. ui. Ego q̄ potestatem habeo ponēdi animā meā. Ego dor-
miui: nō quia seuistis: nō q⁹ insanistis. Ego impleui q⁹ vo-
lui: vos aūt in scelere remansistis. Quis exigit tāta de deo
nostro fratres ꝑ nostra salute ac redemptiōe nisi charitas

que nūq̄ cadit? O charitas q̄ magnas vires habes: de ce- j. Ioa. iiij
lo deū depositi. O chara sanitas: o sancta ac vera charitas: que tāta es in terris: quāta eris sanctitas i celis. Que
tātū potes in hac pugna mortalitatis ad hūc sollicita: quā
tum poteris in illa perfecta pace secura. Euigila itaq̄ ois
anima christiana: ⁊ si in te eminet virt⁹ charitatis que ois
sustinet: domini tui imitare vestigia. Christus em̄ (ait apo- j. Petri. ij
stolus petrus) ꝑ nobis passus est: relinquēs vobis exēplū
vt sequamini vestigia ei⁹. Et si ille ꝓpter te de celesti sede
ad terrena descēdit: tu propter te fuge terrena: appete celestia. Si dulcis est mūdus: dulcior est christus. Si amarus
est mundus: omnia ꝑ te sustinuit christus. Via tibi factus
est ipse saluator. Surge ābula: pigrescere noli: habes quo.
Sed forte queris quo. Vides em̄ viā et queris quo ducat
hec ipsa via? Ad veritatē ⁊ ad vitā ducit. Si amas veritatem: si amas vitā: et cupis ad veritatē ⁊ ad vitam venire:
via noli errare. Video inq̄s viā: ⁊ cupio ambulare: sed ama- Mat. vij.
ra est: aspera est. Arta enim ⁊ angusta via q̄ ducit ad vitam
Christus trāsiuit: sed adhuc aspera est? Caput transiuit: membra dubitant? Sed christus inquis de⁹ et homo: ego
autē homo. Tot milia martyrum trāsierunt: et adhuc tibi
aspera est? Transierunt senes: transierunt iuuenes: transierūt pueri: puelle trāsierunt: viam quam time bas: tritam ti
bi fecerunt. Ambula ergo viam: securus ambula. Quid est
metuis in hac vita? Mortem? Et mortem times: qui ad vitam curris. Si bonus es: bene i hac vita curris: mors tibi
ianua erit: que te representet: nō que auferat vite. Ambula
ergo viā: immo ipse qui ꝓpter te factus est via: ipse te du- Joh. xiij
cet ꝑ seipsum ad seipsum. Ipse enim est via: veritas ⁊ vita
Dic ergo dño deo tuo. Quia fidelis ⁊ pia: dic securus dicet Psalm.
cū ꝓpheta veraciter exclama. Deduc dñe me in via tua: et cxxvij.
ambulabo in veritate tua. Tunc ad te securꝰ puenias: si ipse nē vsq̄ tua gra nō deserat. Hec fratres dilectissimi q̄ dono ipsi⁹ charitatis dicta sunt sctitati ⁊ charitati vestre: ita de
reāt cordib⁹ ⁊ sensibus vestris: vt eadem ipa charitas fructum in vobis inueniat operis: non folia laudis. Amen.

¶ In eadem dominica de eo q⁹ apostolus dicit. Delector eni legi dei ſm interiorem hominem ⁊c. Sermo. ij. In quo declarat quomō bonum quis agit et non perficit bonum: exponitq̄ illud genesis: pane tuo vesceris in sudore vultus tui.

Ber. xlvij B

Cum ergo semetipos quotidie sentiāt sct̄i: terre- Rom. vij.
ne cogitatiōis pōdere ꝓgrauatos ab illa mētis sublimitate decidere: ⁊ inuitos imo vero etiā nescientes in legē peccati mortisq̄ traducis: atq̄ vt
cetera prętermittā illis saltē q̄ superius cōprehendi bona
q̄dē ac iustis: sed tñ terrenis a cōspectu dei operib⁹ auocari: habent ꝓfecto pro quibus ad deum iugiter ingemiscia
habēt ꝑ quib⁹ in veritate humiliati atq̄ compūctiōne ver
bis tātūmodo: sed affectu semetipsos ꝓnuncient peccatores: et veniā ꝑ omnib⁹ que quotidie supati fragilitate cur
nis incurrūt a gratia dñi iugiter postulātes: veras penitē
tie lachrymas indesinēter effundūt: dppe q̄ videāt his dem
ipsis se pro quib⁹ continuo dolore vexati sunt: etiā vsq̄ ad
deū iugiter ingemiscant est enim⁹ inuolutos: et ita ꝑpas suppli
catiōes suas offerre se sine cogitationum anxietate nō pos
se. Experti igit̄ se humanis viribꝰ deficere ā fidē obsistēs
te carnis sarcina nō posse ꝓtigere: neq̄ illi ꝑcipuo flāmas
bono: ſm cordis sui desiderū posse contingi: sed abeā in
tuitu captiuos ad mūdana traduci: ad grām dei q̄ impios
iustificat conuolātes: cum apostolo ꝓclamant. Infelix ego
homo: q⁹ me liberabit de corpore mortis hui⁹? Gratia dei
ꝑ christū iesum dñm nr̄m. Sentiūt em̄ se bonū illud q⁹ volunt nō posse perficere: sed illud q⁹ nolunt quodq̄ oderāt
malū: id est cogitationū motus ⁊ curā corporalis rei fem
per icidere: ⁊ cōdelectari: quidē legi dei ſm interiorē hominem: qui visibilia vniuersa trāscendēs: conat deo soli seruire. Sed vident aliā legē in mēbris suis: id est in natura
humane cōditionis inserta: que repugnat legi mentis eoꝝ
ptrahit sensum violēta lege peccati: cōpellens scilicet eos
relicto illo ꝓncipali bono terrena cogitatōe submitti. Que
q̄uis necessaria atq̄ corpori vtilis videat: cū ꝓfectus q̄

religiose cuiusꝓiam necessitatis impenditur: cōparatiōe tñ
illius boni q⁹ sanctoꝝ oim oblectat intuitū: mala vtiq̄ ab
eis ac fugienda decernit: q̄ per eā quoquo modo vel ad mo
dicum tēpus ab illius perfecte beatitudinis gaudio retra
buntur. Vere enim lex peccati est: quā humano generi prevaricatio sui indurit auctoris/ꝑ illi⁹ noxā in quem lata est
equissimi iudicis illa sentētia. Maledicta terra in operib⁹
tuis: spinas et tribulos germinabit tibi: ⁊ in sudore vultus
tui edes panē tuū. Hec inq̄s est lex mēbris oim inserta mortalitati: que repugnat legi mentis nostre: eāq̄ a diuino arcet
intuitu q̄ maledicta terra in operib⁹ nostris post agnitionē
christi reuocare nō debuit. Abhorret si q̄dē ab illo iusticie ⁊ pietatis auctore: quicq̄d bonitati eq̄tatiq̄ contrarij est. Vanū em̄ fuerat si cōcesse libertatis beneficiū reuocasset/ iniuriam si liberū hominē potētia sua opprimēs atq̄ captiuās:
libertatis accepte priuilegiū exequi nō siniret: cuius salutē in futura tūc secula reseruauit: vt recto ordine cōpleret
statuti ꝓpis plenitudo. Oportebat em̄ ei⁹ sobolē tādiu sub
uida cōditione durare: quousq̄ eādē originalibus vinculis libertatem: in antiquū libertatis statuꝝ: prioris domini
gratia ꝑcio sanguinis reformaret: quā pietatis institutu potuit etiā tūc saluare/ sed noluit: q⁹ eū decreti sui irrūpere sationē eq̄tas non sinebat. Vis nosse causam vēditōis tue?
Audi ipsum redemptorē tuū per Esaiam prophetā apertissime pclamantē. Quis est iste liber repudij matris vre:
quo dimisi eā? Aut q̄s est creditor me⁹ cui vēdidi vos? Ecce in iniquitatibus vrīs venditi estis: et in scelerib⁹ vrīs dimisi mrem vestrā. Vis ēt euidenter agnoscere cur te iugo
seruitutis addictū redimere potentie sue virtute noluerit?
Audi quid ad supiora q⁹ eisdē famulis cām volūtarie vēditionis reprobat: adiecerit. Munda abhominata et paruula facta est manus mea: vt non possim redimere/ aut non est
in me virtus ad liberandū? Sed quid huic potētissime misericordie ei⁹ semp obstiterit: idē ꝓpheta demōstrat. Ecce
inqt̄ nō est abbreuiata man⁹ dñi vt saluare neāt: neq̄ aggrauata est auris ei⁹ vt non exaudiat: sed iniquitates vre diuisērint vos ⁊ deū vestrū/ pctā vra absōderūt facie⁹ a vo-
bis ne exaudiret. Vt ergo carnales nos fecit: ⁊ spinis ac tribulis cōdenauit illa ꝓma dei maledictio: nosq̄ ita iniq̄ pr̄ nr̄ cōmertio venūdedit: vt bonū q⁹ volum⁹ agere neq̄am⁹: dum diuisi a memoria summi dei: ea que humane fragilitatis sunt cogitare cōpellimur: dū puritatis amore flagrātes
incētiuis naturalib⁹ q̄ penit⁹ ignorare velimus: etiā inuiti
plerūq̄ cōpungimur. Scim⁹ q⁹ nō habitat in carne nostra Rom. vij.
bonū. i. hui⁹ quā dixim⁹ theorie atq̄ puritatis perpetua iugisq̄ trāquillitas: sed factū est istō pessimū ac lugubre diuortiū: vt cū mente legi dei seruire velimus: nunq̄. s. volētes a
claritate diuina dimouere ꝓspectū: tñ carnalibus tenebris
circūfusi: quadā lege pcti ab eo q⁹ bonū nouim⁹ cogamur
auelli. s. ad curas cogitationesq̄ frenas: ab illa mētis celsitudine decidētes: ad quas nos lex peccati. i. illa sñia dei nō
immerito cōdēnauit quā primus delictor excepit. Et inde
est q⁹ btūs apls cū aptissime fateat ineuitabili se vī oēs sā
ctos peccati huius necessitate ꝓstringi/ tamen neminē eoꝝ
ob hoc esse dānādū audēter enūciat dicēs. Nihil ergo nūc
dānationis est his q̄ sunt in xp̄o iesu. Lex eni spūs vite in Rom. viij
xp̄o iesu: liberauit me a lege peccati ⁊ mortis. i. quotidiana
gra xp̄i: oēs sanctos suos ab hac lege peccati ⁊ mort⁹ i quā
iugiter vel nolentes cogunt incurrere: cū remissiōe debitorum suorum a domino precantur absolui.

¶ Itē in eadem dominica Homelia de eo q⁹ scriptum est in euangelio ſm Matthēū. Simile ē regnum cęlorꝝ homini qui seminauit bonū semē ⁊c. que habetur in opere de questionibus euangeliorum. libro. j. ca. xj.

¶ Dominica quinta post octauas festi Epiphanie de eo q⁹ scriptū est in euangelio ſc̄z Matthēū Confiteor tibi pater ⁊c. Sermo. j. In quo dicit ꝙ quando deum laudamus tanq̄ eum qui sine peccato est predicamus: declarat etiā quomodo diabolus dicatur princeps mundi et rector tenebrarum harum.

Sermo. xlviij. A Wat. xj.

Sanctū euangeliū cū legerēt fratres: audiuimus
dñm iesum exultasse in spiritu: ⁊ dixisse. Cōfiteor
tibi pr̄ dñe celi et terre: q⁹ abscondisti hec a sapiē
tib⁹ ⁊ prudētib⁹: ⁊ reuelasti ea paruulis. Hucusq̄ interim verba dñi. Si digne: si diligēter: si q⁹ ꝑmū est pie
ꝓsiderem⁹/ inuenimus primit⁹/ nō semp cū in scripturis legimus cōfessionem debere nos intelligere vocē peccatoris.
Maxime aūt hoc dicēdum fuit: ⁊ hinc admonēda charitas
vestra: q⁹ mox vt hoc ꝟbū sonuit vox lectoris/ secut⁹ est etiā
sonus tonitruis pctōris vīs: audito. s. q⁹ dñs ait. Cōfiteor tibi pat. In hocipso q⁹ sonuit ꝓfiteor: pectora tutudisti. Tūdere aūt pectus q̄d est: nisi arguere q⁹ latet in pectore: ⁊ eui
dēti pctō occultū castigare pctm̄? Quare ꝟ fecisti? nisi q⁹ au
disti. Confiteor tibi pater: Confiteor audisti: q⁹ confitet nō attendisti. Nūc ergo audiētes. Si ꝓfiteor xp̄s dixit a
q̄ lōge est omne peccatū/ nō soli⁹ est cōfiteri pctōris: ⁊ ēt ali
quando laudatoris. Confitemur ergo siue laudātes deū: siue accusantes nosmetipsos. Pis ē vtraq̄ ꝓfessio: siue cū te
rephēdis q̄ non es sine peccato: siue cū illū laudas q̄ nō pōt
hre pctm̄. Si aūt bñ cogitem⁹? rephēsio tua laus ipsius est.
Quare eni iam confiteris in accusatione peccati: in accusatōe tui ipsius? Quare ꝓfiteris? Vt ex mortuo fact⁹ eo viu⁹.
Scriptura q̄ppe ait. A mortuo q̄si q⁹ nō sit perit ꝓfessio. Si Eccl. xvij
pit a mortuo ꝓfessio: q̄ ꝓfitet viuit. Et sic peccatū ꝓfitet viti q̄ a morte reuixit. Si pctī ꝓfessor reuixit a morte q̄s illū suscitauit? Null⁹ mortu⁹ ē sui ipsi⁹ suscitator. Ille sol⁹ se potuit suscitare: q̄ mortua carne nō mortu⁹ est. Etenī hoc suscitault q⁹ mortuū fuit. Ille suscitabat: q̄ viuebat in se. In
carne aūt suscitanda mortu⁹ fuerat. Nō eni pr̄ filiū sol⁹ suscitault: de q̄ dictū ē ab apło. Propter q⁹ ve⁹ eū exaltauit: Phil. ij.
sed etiā dñs seipz. s. corp⁹ suū suscitauit. Vis dicit. Soluite tēplū hoc: ⁊ in triduo suscitabo illud. Mortu⁹ est aūt peccator: maxie ille q̄ moles cōsuetudinis ꝓmit: quasi sepultus Lazar⁹. Putrū eni erat quia mortu⁹: et sepultus. Quis
quis igit̄ male ꝓsuetudinis/ male vite. s. terrenarū cupiditatum mole ꝓmit: ita vt in illo tā factū sit: sicut in q̄dā psalmo

Pō. xlij. mirabiliter ō. Dixit stulꝰ in corde suo non est deꝰ. Fit talꝫ
et. liij. iiij. ō quali dictū est. A mortuo velut qui non sit perit cōfessio.
sen. distin. Quis cū susciterauit/nisi qui remoto lapide clamauit dicēs.
xvij. c. j. Lazare pdi foras. Quid ē aūt foras pdire nisi qō occultū
erat foras pdire? Aut pfitek foras pdit/foras aūt prodire
non posset nisi viueret: viuere non posset nisi resuscitatꝰ eēt
Ergo in pfessiōe sui accusatio: dedit laudatio est. Dicit ḡ ali-
qs. Quid pdest eccl'ia si tā cōfessor voce vñica resuscitatus
pdit. Quid pdest eccl'ia pfitent: cui dñs ait. Que solueri:
tis in terra: soluta erūt ī celo? Ipm lazarū attēde: cū vicu
lis pdit. Jā viuebat cōfitēdo: sed nōdū liber ābulabat vī
Wa. xvlij culis irretit. Quid ḡ facit eccl'a cui dictū est. Que solueri
Joh. xj. tis in terra soluta erūt: nisi qō dñs ait cōtinuo ad discipulos.
Soluite illū ꝛ sinite abire. Siue ḡ nos accusem⁹/siue deus
laudem⁹: semp illi gr̄as agere studeam⁹: a q̄ gr̄a ḡtis datur
cuicūq; dat. Bis ergo deū laudam⁹: si pie nos accusemus
deūq; laudem⁹. Quando deū laudam⁹ tanḡ eū q̄ sine pctō
est pdicamus. Q̄n aūt nosmetipos accusam⁹ et p quē resur
rexim⁹ gr̄iā dam⁹. Hoc si fecerim⁹ nullā occasionē iuenīet
inimicꝰ: q̄ nos circūueniat ante iudicē. Cū enim tuipse tue
ris accusatorꝫ et dñs liberatorꝫ: qd erit ille nisi calūniatorꝫ
B Merito ille hinc sibi tutelā pudit aduersus inimicos nō
consp̄icuos/carnem et sanguinē miserandā potius q̄ cauē
dā: ꝫ aduersus illos inimicos ℨ ds aplūs nos hortat vt ar
Ephe. vj. memur. Nō est nobis colluctatio aduersus carnē ꝛ sangui
nem. i. aduersus hoīes q̄s videtis scuire in nos. Q̄a fa sunt
Joh. xlij. alius vtitur organa sunt/ali⁹ tangit. Jmmisit se q̄ quit dia
bolus ī cor iude vt traderet eū dñm. Aut aliquis. Quid ḡ ego
Ephe. iiij fect? Audi aplm. Neq; detis locū diabolo. Tu male volū
ti locū dedisti: intrauit: possedit: vtit. Si locū non dares nō
Ephe. vj. posside ret. Ergo nos admonēs ait. Nō est nobis collucta:
tio aduersus carnē ꝛ sanguinē: sed aduersus pncipes ꝛ po
testates. Posset q̄s putare/aduersus reges ꝛc: aduersus
potentes seculi. Quare? Ipsi nō caro et sanguis? Semel di
ctū ē. Nō aduersus carne ꝛ sanguinē. Auertere ab oī hoīe.
Qui ḡ restāt inimici? Aduersus pncipes ꝛ ptātes spiritalꝫ
nequitie: rectores mundi/q̄si plus dedit diabolo ꝛ angel'is⁹.
Plus dedit: q̄s rectores mūdi appellauit. Sz ne male intel
ligas: exponit q̄d sit mundus cuiꝰ sunt illi rectores. Recto:
res mūdi tenebrarū hax. Quid ē mūd⁹? tenebrax hax/q̄buꝫ
est rector? Delictorib⁹ suis ꝛ infidelib⁹ plen⁹ ē mūd⁹. Hos
appellat aplꝰ tenebras. Hax rectores diabolꝰ ꝛ ageli eius
Ephe. v. De tenebre nō naturales sunt: nō incōmutabiles sunt. Mu
tāt ꝛ lux efficiūt: credēdo illuminant: qō cū in eis
factū fuerit/audiēt. Fuistis enī aliq̄n tenebre: nūc aūt lux ī
j. Cor. iiij dño. Nā q̄n tenebre in te non in dño. Jterū q̄n lux: non in te
sed in dño. Quid enī habes qō nō accepisti? Et ḡ sunt inui
sibiles inimici: inuisibiliter sunt expugnādi. Quippe hostē
vt sibilē vicis fertēdo: inuisibilē vincis credēdo. Visibilis
est hostis hō: visibile est ꝛ ferire. Jnuisibilis ē hostis diabolꝰ
iuisibile ē ꝛ credere: ergo ē pugna inuisibilis aduersus iui:
sibiles inimicos. Ab his enī inimicis quō se tutū dicit q̄dā
Hoc enim ceperā dicere: ꝛ necesse habebā de istis inimicis
aliquāto cū mora tractare. Jam ergo cognitis inimicis: vt
Pō. xvij. deam⁹ tutelā laudās iuocabo dñm: ꝛ ab inimicis meis sal
uus ero. Habes q̄d agas. Laudās inuoca: sed dñz laudās
iuoca. Si enī te laudauerīs/ab inimicis tuis saluꝰ nō eris.
Laudās inuoca dñm: ꝛ ab inimicis tuis saluꝰ eris. Qz qō
Pō. xlix. ait ipse dñs. Sacrificiū laudis honorificabit me: ꝛ ibi via ē
vbi oñdā tibi salutare meū. Vbi via? In sacrificio laudis.
Boli pedē ex hāc viā mittere: in via esto. Boli a via recede
re: a laude dñi/nec vnguē: nedū pedē. Si enī volueris ab hac
via deuiare: ꝛ p dño te laudare: nō eris saluꝰ ab illis inimi
Psalm. cxxxix. cis: q̄ de ipsis dictū est. Jurta semitā scādala posuerūt mi
Quicqd ḡ putauerī boni hr̄e te abs te/deuiasti a laude dei
Gal. vj. Quid tā miraris si te seduxit inimicus: quando tuipsi? se:
C ductor es? Audi aplm. Qui enī putat se eē aliq̄d cū nihil sit
Wat. xj. ipe se seducit. Dñz ḡ attēde pfitēte. cōfitere tibi pr̄ dñe celi
ꝛ tre. Cōfitere tibi: laudo te. Laudo te: nō accuso me. Qua:
tū aūt pt̄inet ad ipsi? hoīs susceptionē: tota gr̄a/singularis
gr̄a/pfecta gratia. Quid meruit hō ille q̄ xp̄o est si tollas ḡ:
tiā: ꝛ tantā gr̄am qua vnū oportebat esse xp̄m et ipsum esse
quē nouim⁹? Tolle istā gratiā: q̄d est xp̄s nisi homo? Quid
nisi qō tu? Suscepit animam: suscepit et corpus: suscepit
plenū hominē cooptatā sibi vnā facit dñs cū seruo pconā:
Quāta est ista gr̄a? Christꝰ in celo: xp̄s in terra: xp̄s simul i
celo et in terra/nec duo xp̄i: sed idē xp̄s in celo ꝛ ī terra: xp̄s
apud patrē: xp̄s in vtero virginis/xp̄s in cruce: xp̄s apud i
feros subuenīens q̄busdā. Eo aūt ipso die xp̄s in paradiso
cū latrone pfitēte. Et tibi q̄d latro meruit nisi qz illā vīā te
nuit. vbi ostendit salutare suum: a qua tibi pes non excate
Jn eo enim qō se accusauit deū laudauit: ꝛ vitam sibi bea:
tā fecit. Presumpsit q̄dē ō dño: et ait illi. Dñe memēto mei Pā. xlix.
dū veneris in regnū tuū. Cōsiderabat enim factorꝫ suos ꝛ Lu. xxiij.
pro magno habebat si eī vel i fine parcerēt. Dñs aūt ptinus
cū ille diceret. Memento mei. Sz q̄n. Cū veneris in regnū
tuū. Amen dico tibi: inq̄t: hodie mecū eris in paradiso. Mi
fericordia obtulit: qō misēria distulit. Audi ḡ dñm cōfitēte
Confiteor tibi pr̄: dñe celi et terre. Quid pfiteor? Jn quo te Dan. xj.
laudo: Hec enī pfessio: vt dixi laudē hz. Qz absconditi hec
a sapientib⁹ ꝛ prudētib⁹: ꝛ reuelasti ea paruulis. Quid ē ꝛ
frēs: A trario sensu itelligite. Absc̄oditi hec ingta sapiē:
tib⁹ et prudētib⁹: et nō dixit: reuelasti ea stultis ꝛ imprudē
tib⁹: sed dixit. Absconditi a sapientib⁹ et prudentib⁹: ꝛ re:
uelasti ea paruulis. Sapientib⁹ et prudentib⁹ irridendis/
arrogantib⁹ falso grandibus vere aūt tumentib⁹ opposuit
non sapientes/non prudentes: sed paruulos. Qui sunt pau:
li? Humiles. Ergo absc̄oditi hec a sapientib⁹ et prudenti
bus. Noīe sapientiū ꝛ prudentiū sugbos intelligi posse ipe
exposuit cū ait. Reuelasti ea puul'. Ergo absc̄oditi nō pa
uulis. Quid ē puul'? Nō humilib⁹. Quid est nō humilibus
nisi supbis? Hec via dñi aut non erat: aut latebat vt reuela
rēt nobis. Unde dñs exultauit: nisi qz reuelatum est paru
lis? Debem⁹ esse paruuli. Nā si volucrim⁹ esse magni quasi
sapientes et prudētes: non vobis illud reuelat. Qui sūt ma Rom. j.
gni? Sapiētes et prudentes: dicētes se sapientes: stulti facti
sunt: Habes remediū a cōtrario. Si dicendo te sapiēt̄ stul
tus fact⁹es; dic te stultū ꝛ sapiens eris. Sed dic: dic sed int⁹
dic: qz sic ē vt dicis. Si dicis: noli cozā hoīb⁹ dicere: ꝛ cozā
deo nō dicere. Prorsus q̄d ad teipsum pt̄inet q̄d ad tua te
nebrosus es. Quid est enī aliud eē stultū: nisi eē tenebrosꝰ
in corde? Denīq; de illis sic ait. Dicētes se eē sapiētes: stulti
facti sunt. Antēq; hoc diceret q̄d rursum? Et obscuratū est Pā. xvij.
illiꝰ cor eoꝝ. Dic: qz tu tibi lumē nō es. Et mīrū: oculos
es: lumē nō es. Quid pdest patens ac sanus oculꝰ si lumē de
sit? Ergo dic a te tibi lumē nō esse: ꝛ clama q̄d dictū est. Lu
illumia bis lucerna mea dñe. Lumie tuo dñe illumia bis te Pā. xvij.
nebras meas. Wee enī nihil nisi tenebre: tu aūt lumē fugās
tenebras: illumīnās me: nō a me mihi lumē existēs: ꝫ lumē
nō pticipās nisi in te. Sic ioannes amic⁹ sponsi xp̄i: putaba: Joh. j.
tur lumē. Nō erat ille lumē: sed vt testimoniū phiberet de lu
mine. Q̄d aūt erat lumen: erat lumen verū. Quid est verū? Wat. j.
Q̄d illuminat oēm hoīem. Si vex lumē est q̄d illuiat oēm
hoīem: ḡ audi et ioannē recte dicētē: recte pfitētē. Nos aūt
de plenitudine eī⁹ accepim⁹. Vide si aliud dixit: q̄m tu illu Wat. j.
minabis lucernā meā dñe. Denīq; iā illuminat⁹ testimoniū
phibebat. Propt cecos lucerna diei testimoniū phibebat. Joh. v.
Vide qm̄ lucerna est. Quos inq̄t misistis ad ioānem: volui
stis exultare ad horā in lumine eī⁹. Ille erat lucerna ardēs
ꝛ lucēs. Ille lucerna: ℨ est res illuminata: accēsa vt luceret
q̄ accendi pōt ꝛ extingui. Sed vt non extinguat: ventū sup Mat. xj.
bie nō patiat. Ergo pfiteor tibi pr̄ dñe celi et terre: qz absc̄o
disti hec a sapientib⁹ ꝛ prudentib⁹ lumē se putantib⁹ ꝛ tene
bre erant. Et pro eo q̄ tenebre erant ꝛ lumen se putabāt: nec
illuminare potuerūt. illi aūt qui tenebre erāt et tenebras se
esse pfitebant: paruuli erāt et nō magni/humiles erāt et nō
supbi. Recte ergo dicebant. Tu illuiabis lucerna mea dñe. Pā. xvij.
Si agnoscebāt: dñm laudabāt: a via salutari nō recedebāt
Laudantes dñm inuocabāt: ꝛ ab inimicis suis salui erant
Postremo aperit celeste mysterium: qō si placuerit deo: vt D
paruulis magī q̄ prudētib⁹ isti? mūdi gr̄az suā reuelaret. j. Cor.
Q̄ aplꝰ paulus stilo plenīore digessit dicens. Nōne stulta Wat. xj.
fecit deꝰ sapiētiā hui⁹ mūdi? Nā q̄n dei sapientiam non co
gnouit ℨ mūd⁹ p sapiētiā/placuit deo p stultitiā pdicatio
nis saluos facere credētes. Ait ergo. Ita pr̄: q̄m sic fuit pla
citū ante te. Celestiū enim verboꝝ archana atq; frutes: sa
pientib⁹ absconduntꝰ et paruulis reuelātur. Paruulis ma
litis nō sensu: sapiētib⁹ vero stultitie plumptione nō pudē
tic causis. Factiq; huiꝰ ecclatē dñs pr̄ne volūtatis iudicio
pfirmat: vt q̄ dedignant paruuli in deū fieri: stulti deīceps
in sapientia sua fiant. Videsq; terribilis in cōsiliis domi:
nus. Discę vere hūilitatis exēpla/nec temere discutias sup
ne dispensationis cōsilia. Cū enim itulisset vtriq; scilicet
q̄ alijs aduēt⁹ sui sacramenta reuelauerit: ab alijs vero ab
sconderit: nō mor rōnē reddidit: sed sic deo placitum dixit
hoc ostendens manifeste: qz iniustū esse non pōt q̄ placuit
iusto. Ac ne q̄d in illo min⁹ q̄n q̄ ī deo est estimarēt: statim
subdidit. Oīa mi tradita sunt a patre meo. Pulcherrimus
cōnectit de fide loc⁹: qñ oīa sibi tradita dicit a pr̄e suo. Cū
oīa legis/oipotentē agnoscis/non decolozē/non negauerē
patris cū tradita legis: filiū cōfiteris/cui per naturā oīnis
vnius substantie iura sunt pzopria: nō dono collata per gra
tiā. Tradita aūt sibi dicit oīa/nō celū et terrā vel cetera q̄
ipse cōdidit ac fecit elementa: sed ℨ q̄ per filium accessū hīt
ad pr̄ez ꝛ añ rebelles: deū postea per fidē sentire ceperunt.
Mi ꝛ alio loco dicit. Oīne q̄ dat mihi pater ad me veniet. Joh. vj.
Et nemo nouit filiū nisi pater: neq; patrē quis nouit nisi fi: Mat. xj.
li⁹: et cui voluerit filiꝰ reuelare. Cū diceret Remo nouit fi:
lium nisi pr̄: non dixit: ꝛ cui voluerit pater reuelare: quēad
modū cū dixerit. Nemo nouit patrē nisi filius addidit. Et
cui voluerit filiꝰ reuelare. Q̄d nō ita intelligendū est q̄si a
nullo possit cognosci nisi a solo patre. Pater aūt non soluz
a filio sed etiam ab eis quib⁹ reuelauerit filius. Sic enim
potius dictum est vt intelligamus et patrem ꝛ ipsum filiuz
p filiū reuelari: qz ipe est mentis nostre lumen: vt q̄d postea
intulit. Et cui voluerit filiꝰ reuelare nō prem tm̄ sed etiā fi
liū accipias: ad totū enīz q̄d dixit illatū est. Verbo enī suo
sep̄ declarat. Verbū enim nō solū id q̄d p ℣bū declaratur
sed etiam seipsum declarat. Ut scias aūt: qz sicut filiꝰ pr̄em
q̄b⁹ vult reuelat ipsum: audi dicētē ipsum dñm ī eisum cum
Dan. xvj. laudaret petrū q̄ eū filiū dei esse pfessus sit. Beat⁹ es simō
E barīona: qz caro ꝛ sanguis non reuelauit tibi: sed pat meus
Dan. xj. q̄ ē in celis. Audiam⁹ ergo eū q̄ seq̄t et dicit. Venite ad me
omnes q̄ laboratis ꝛ onerati estis. Utrum quibusdā videt
fres charissimi cū audiūt dominū dicētem. Venite ad me
oēs q̄ laboratis ꝛ onerati estis: ꝛ ego reficiā vos. Tollite iu
gum meū sup vos ꝛ discite: qz mitis sum et hūilis corde: et
inuenietis requiē animab⁹ vestris. Jugum enim meū sua:
ne est: et on⁹ meū leue. Et nō considerant eos qui iugū ipm
intrepida ceruice subierunt ꝛ illā sarcinam mā suetissimis
humeris acceperūt: tantis agitari et exerceri difficultati:
bus hui⁹ seculi: vt non a laboīb⁹ ad quietē: sed a quiete ad
Tit. iij. laborē vocati videant: cū apl's dicat. Oēs qui volūt pie vi:
uere in xp̄o ie su: persecutionem patient. Ait ergo aliquis.
Mat. xj. Quō iugū ei? suaue est et sarcina leuis: quādo quidem illō
iugū ꝛ sarcinā ferre nihil est aliud q̄n pie viuere in xp̄o? Et
quō ō? Venite ad me omnes qui laboratis ꝛ onerati est⁹: ꝛ
ego reficiā vos: et non potius ō. Venite qui vacatis vt la
boretis? Nā et vacātes inuenit quos cōduxit in vineam vt
I. Cor. vj. ferret estū diei. Et sub illo iugo leui ꝛ sarcia leui: audiam⁹
apostolū dicentē. In oīb⁹ cōmendantes nosmetipsos sicut
I. Cor. vj. dei ministros: ī multa patientia: in tribulationib⁹: in neces
sitatib⁹: in angustijs: in plagis ꝛc. Et alio loco ī eadē epla.
I. Cor. xj. Audeis quinq̄es quadrageuas vna min⁹ accepi: ter virgī
cesus sum semel lapidatus sum: ter naufragiū feci: nocte et
die in pfundo maris fui: ꝛ cetera pericula q̄ numerari q̄dā
possunt sed tolerari nisi spū sancto iuuāte non possūt. Oīa ḡ
I. Cor. iij. illa q̄ cōmemozauit aspera ꝛ ḡuta: frequenti? et abundātiuꝰ
sustinebat: sed pfecto aderat ei spiritus sanct⁹: q̄ ī exteriozis
hoīs corruptiōe interiozē renouaret de die in diem: ꝛ gusta
ta rede spiritali in affluētia delitiaꝝ dei: in spe future beati
tudinis oīa pūtia deliniret: aspera et grauia oīa releuaret.
Ecce q̄n suaue iugū xp̄i portabat et q̄n leue sarcinā vt oīnia
illa q̄ suplus enūerata dura ꝛ īmana oīs auditor horresc̄it/
leue tribulationē diceret: intuens interiozibus ꝛ fidelibus
oculis q̄to pcio tēpozaliū emēda sit futura vita: non pati
§ labores eternos impio⁹: ꝛ sine vlla sollicitudine pfrui eter
na felicitate iustoꝝ. Secari et vri se hoīes patiunt: vt dolo
res nō eterni: sed aliq̄to diuturniozis vlceris acriozꝝ dolo
rū pcio redimant: i laguida ꝛ incerta vacatiōis breuissime
atq; vitia vita. Jmmanissimis bellis miles atteritur: pluri
bus fortasse ānis in laboīb⁹ inq̄et⁹: q̄n in ocio q̄tur⁹. Qui
bus tēpestatib⁹ et pcellis: q̄n horribili ꝛ tremende seuitie ce
li ꝛ marī iportuni sunt mercatores: vt diuitias vētosas ac
quirāt: maiozib⁹ q̄n q̄b⁹ acq̄sturi sunt periculis ꝛ tēpestati
bus plenas. Quos estus: q̄ frigoz⁹/q̄ picula ab equis / a fos:
sis/a pcipitijs/a fluminib⁹: a ferīs pferunt venatores? Que
laborē esuriēdi ꝛ sitiēdi: quātas vilissimi ꝛ sordidissimi cibi
et potus angustias vt bestiā capiant? Et interdū nec ipsi⁹
bestie carnes: ppter quā hec tanta sustinent epulis necessa:
rie. Q̄n q̄n et si aper ceruusq; capiaꝫ/magis suaue sit venāt̄
aīo qz capt⁹ ē: q̄n comedētis palato qz coctus est. Quāt̄ cru
ciatib⁹ ppe quotidianaꝝ plagarū tenera pueroꝝ etas sub:
dit? Quātis ēt scholis vigiliarū ꝛ abstīnētie molestijs ex:
ercenī: nō ppter discendā sapientiam: ꝫ ppter opes hono:
resq; vanitat̄: vt nūeros ꝛ l'as ꝛ dissertas fallatias eloq; di:
scāt? Sed in his oīb⁹ q̄ hec non amāt: eadē grauia patiūt.
Qui vero amāt eadē q̄dē: sed non grauia patiēdi tur. Oīa
enī seua ꝛ immania pzorsus facilis: ꝛ ppe nulla efficit amoz
Quāto ḡ certi⁹ ac facili? ad verā beatitudinē charitas facꝰ
q̄ ad misēriā quātū potuit cupiditas fecit. Q̄n facile tole:
rat q̄libet aduersitas tpalis: vt eterna pena vitet: eterna re
quies cōpareī. Non immerito ille vas electionis cum ingē
ti leticia dixit. Non sunt condigne passiones hui⁹ tēpozis Rom. viij
ad futurā gloriā: que revelabitur ī nobis. Ecce vnde iugū
illud suave est ꝛ sarcina leuis. Et si angusta est pauciseli:
gētib⁹: facilis tñ oīb⁹ diligentib⁹. Dicit psalmista. Propt Pō. xvj.
verba labioꝝ tuoꝝ: ego custodiui vias duras. Sed q̄ dura
sunt labentib⁹: eisdē ipsis mitescūt amantib⁹: ppt q̄ ita
diuine pietatis dispēsatiōe actū est vt interior homo qui re ij. Co. iiij
nouat de die in diē non adhuc sub lege posit⁹: ꝫ ita sub gr̄a
exonerat⁹ sarcinis inumerabiliū obseruationū: q̄ erat re:
uera gue iugū: sed dure ceruici conuenienter impositū: fact
litatē simplicis fidei: ꝛ bone spei: ꝛ sctē charitat̄: quicquid
molestiaꝝ exteriozi homini forinsec⁹ intulisset: ille pncps Joh. xij.
q̄ missus est foras: interiozē gaudio leue fieret. Nihil enī tā
facile est bone voluntati q̄n ipsa sibi: et hec sufficit deo. Quā
tūlibet ḡ seuiat iste mūd⁹: verissime āgeli nato ī carne dño
clamauerūt. Gl'ia in excelsis deo: et in terra pax hominibus Luce. ij.
bone volūtatis. Qz q̄ nat⁹ erat suaue iugū ei⁹ est et sarcina Mat. xj.
leuis: Sicut dicit apl's. Fidelis deꝰ q̄ non sinit tētare nos j. Cor. x.
super id q̄ possumus ferre: sed facit cū tentatiōe etiā exitū
vt possimus sustinere. Conuersi ad dñm deū patrem omni:
potētē puro corde: ei incōtū pōt paruitas nr̄a: magnas atq;
veras gratias agamus: pcantes toto animo singulare mā
suetudinē ei?: vt preces nostras in beneplacito suo exaudi:
re dignet. Jnimicū quoq; a nostris actibus et cogitationi
bus sua virtute expellat: nobis multiplicet fidē: mentē gu:
berner: spiritales cogitationes cōcedat: ꝛ ad bītudinē suā
perducat per iesum christum dominum nostrum filium su:
um q̄ cū eo viuit et regnat in vnitate spiritus sancti deus p
omnia secula secula seculorum. Amen.

¶ In eadē dominica de iusticia que ex lege: et ea q̄ ex fide est. Et quomodo diabolus princeps sit mundi ex traduce peccati. et de perfectione in pfecta et eternitate futura. Sermo. ij.

Ser. xlix. A

Quine lectiones oēs ita sibi pnectunt tanḡ vna sit lectio: qz oēs ex vno ore pcedunt. Multa oza
sunt ministeriū sermonis gerētiū: sed vnū est os
ministros implētis. Audiuim⁹ apostolicā lectio
Phil. iij. nē et forte aliquē moueat q̄d ibi scriptū est. Scōm iusticiā
que ex lege ē: q̄ fuerim sine q̄rela. Que mihi lucra fuer̄: hec
ppter xp̄m vāna esse duxi. Deinde secut⁹ ait. Nō solū vāna
sed etiā stercora existimaui eē: vt xp̄m lucrifaciā: ꝛ inueniar
in illo nō habēs meā iusticiā q̄ ex lege est: ꝫ iusticiā que est
ex fide iesu christi. Quō enim stercora existimat vānaq; p̄m
iusticiam q̄ ex lege est conuersari sine querela? Quis enim
legē dedit? Nōne ipse legē p̄misit qui postea reis legis cuz
indulgētia venit? Sz his eū credimus venisse cū indulgen
tia q̄s reos lex tenebat. Nunqd autē lex reos tenebat eos:
q̄ p̄m iusticiā q̄ ex lege est conuersati sunt sine q̄rela? Si ḡ i:
dulgētiā ꝛ veniam peccatoꝝ reis legis attulit dñs: non at:
tulit paulo apl'o qui dicit sine q̄rela se in lege cōuersatum?
Sz ipsum audiamus alio loco. Non ex operib⁹ inq̄t q̄ nos Titū. iij.
fecim⁹: sed p̄m suam misericordiā saluos nos fecit p laua:

j. Tim. j. chrũ regenerationis. Et itex. Qui pri⁹ fuit blasphemus ⁊ p: secutor et iniuriosus: sed miam cõsecut⁹ sum. Hac se constituit cõuersatũ in lege sine q̃rela: ac talẽ se confitẽt fuisse peccatorẽ: vt oĩs pctõr ꝓterea de se non desperet / q̃ paul⁹ meruit indulgentiã. Videte fres ⁊ vim sermõis hui⁹ intuemini: quõ paul⁹ apl̃s dãna existiat ⁊ stercora vbi sine q̃rela dixit se cõuersatum fuisse. Hac impletor legis: hac reue legis vno cod̃q; tẽpore: ante baptismũ ante gratiam. Sed nõ sine cã dãna esse dicit: ne subintrent cogitationes nocte: hoc ideo dixisse apostolũ paulũ: qõ ali⁹ dederit legẽ: ali⁹ euãgeliũ: sicut manicheus mente peruersa sentit: et reliqui hereti ci qui dixerũt aliũ datorẽ fuisse legis q̃ data est per moysen aliũ aũt largitorẽ euãgelice gre. Illũ q̃dẽ deũ malũ: illũ verum deũ bonum. Quid miramur fratres in obscuritate legis tanq̃ in clausis ostijs caliginẽ passi sunt: qz nõ pietate pulsauerunt. Inuenim⁹ aliquando eundem paulũ aptissime dicere legẽ bonam esse. Quã tamen ideo datam dicit eẽ vt abũdaret peccatũ. Et iõ abũdasse pctiñ vt supabũdaret gr̃a. Presumebãt enim hoies de viribus suis et faciendo q̃cq; sibi licere arbitrabant: peccabãt in legẽ dei occultã. Unde ista lex manifesta ꝓmẽgata est eis q̃ omnino sibi rei esse non videbantur. Data est illis lex nõ q̃ sanaret sed que egrotantes ꝓbaret. Lex ꝓcucurrit ãte medicũ vt se egrotus q̃ se sanũ putabat inueniret egrotũ: z vixit. Non cõcupisces. Et qz ante legẽ ꝓuaricatio nondum erat. Ubi enim non est inquit lex nec ꝓuaricatio: antea sine lege peccabat. Data vo lege postea q̃ peccatũ est: ãpli⁹ peccati est: qz cũ ꝓuaricatione peccatũ est. Inuenit se hõ vinci cupiditatib⁹ suis: quas mala cõsuetudine aduersum se nutriebat: q̃ et cũ vinculo et obligatione peccati ex adã fuerat propagatus. Unde dicit apostolus. Fuim⁹ et nos aliq̃n natura filij ire. Joh. xv. Inde est q̃ nec vni⁹ diei infantem mundũ dicit a pctõ / non er eo q̃ cõmisit: sed ex eo q̃ traxit. Audi psalmũ iteriora dicentẽ: et peccatoꝝ nostroꝝ secreta canentẽ. Ex ꝓsona enĩ generis humani dicitur xp̃o. Tibi soli peccaui ⁊ malũ cor̃ã te feci. Nõ ex ꝓsona vni⁹ dauid hoc dicit: sed ex adã ꝓsona: de quo gen⁹ hũanũ. Audi enĩ psalmũ. Tibi iquit soli peccaui ⁊ malum cor̃am te feci vt iustificeris in ſmõib⁹ tuis: xp̃o ꝺ. Cũ hoc intelligim⁹? Audi q̃ sequitur. Et vincas cũ iudicaris. Nõ est iudicat⁹ de⁹ p̃ nõ est iudicat⁹ spũs sanct⁹: non inuenimus nisi solũ filiũ in ista carne: quã de nr̃a massa suscipe dignat⁹ est iudicatũ. Nõ ex nodo ꝓcupiscentie hoĩs et femine virgo credidit: xp̃o ꝓcepit: xp̃o pepit: ⁊ xp̃o pmã sit: Et iõ ꝺ vincas cum iudicaris. Judicatus est enĩ ⁊ vicit: qz sine peccato iudicat⁹ est. Patientie fuit sustinere iudiciũ: nõ reat⁹. Multi innocẽtes iudicant: sed in ipsis causis quas agunt. Nã de reliquo peccato nõ carẽt: qz sicut añ hoies factũ / sic añ deũ cogitationis peccatũ est. Factũ tuũ cor̃ã oculis dei cogitatio tua est. Testis facti est ipse iudex accusatrix facti ipsa cõscientia. Ergo ille vere innocens iudicandus est: ⁊ ideo vicit. Solus enim vicit: non de iudice põtio pilati neq; de iudeis seuientibus: sed de ipso diabolo q̃ oĩa nr̃a pctã rimatur diligentia inuidentie. Et quid ait dñs ihesus de ipso diabolo: Ecce venit ꝓnceps mundi hui⁹. Jo. xiiij. Jã sepe victũ est charitati vr̃e mũdũ istũ appellari pctores Et q̃re pctores noie mundi appellant: qz dilectione mundi inhabitãt mũdũ. Qui enĩ nõ diligũt mũdũ: nõ habitant in eo q̃ non diligunt. Nr̃a inq̃t ꝓuersatio in celis est. Si g̃ q̃ diligit deũ i celo habitat cũ deo: q̃ diligunt mũdũ in mũdo cũ ꝓncipe habitat mundi. Oẽs itaq; dilectores mũdi ipi sunt mũdus: habitatores mundi: non carne q̃ oẽs iusti: sz aĩo q̃ soli peccatores q̃b⁹ ꝓnceps est diabol⁹: quõ ꝺ dom⁹ habitatores dom⁹. Scõz quã sniam dicim⁹ malã domũ eẽ marmoratã: ⁊ bonã domũ eẽ fumigatã. Inuenis domũ fumosaz quã boni habitãt: et dicis bona domus. Inuenis domũ marmoratã et laqueatã quã possident iniq: ⁊ dicis mala dom⁹: domũ appellãs nõ parietes et receptacula corꝑ sed ipsos habitatores. Sic mũdũ appellauit scriptura habitatores mundi ꝓ concupiscentiã dilectionis / nõ ꝓ ꝓuersatione corꝑis. Ergo ecce inq̃t venit ꝓnceps mũdi: ⁊ in me nihil inuenit. In solo ipo nihil inuenit diabolus. Et tanq̃ diceret ei. Quare g̃ morer̃? Jbi seqũtur: sz vt sciãt oẽs: qz volũtatẽ p̃ris mei facio: surgite eam⁹ hic. Surgite ⁊ it ad passionẽ. Quare? Qz volũtatẽ p̃ris mei facio. Propter hanc g̃ singularẽ innocẽtiam ait psalm⁹. Tibi soli peccaui ⁊ malũ cor̃ã te feci: vt iustificeris in sermonib⁹ tuis et vincas cum iudicaris: qz nihil mali in te inuenit. Quare aũt i te incurrit genus humanũ? Qz seqũt dicit. Ego enim in iniquitatib⁹ cõceptus sum et in peccatis peperit me mater mea. Dicit ꝺ dauid. Quere vn⁹ natus sit dauid: inuenies de legitima ꝓuge: de nullo adulterio. Scõm quã g̃ ꝓpaginẽ dicit. In iniq̃tate cõcept⁹ sũ: nisi qz est ibi q̃dã de mortis ꝓpagine quod secũ trahit oĩs q̃ ex cõiũctione viri ⁊ femine nascit. Habẽs g̃ vnu sq̃z cõcupiscẽtiã: attẽdat legẽ dicẽtẽ. Nõ cupisces inuenit in se qõ illa ꝓhibet ⁊ fit reus legis. Inuenies aũt in se cui subditus est: iciplat iã dicere. Cõdelector legi dei ſm interiorẽ hoiem. Video aũt aliã legẽ in mẽbris meis repugnãtẽ legi mentis mee et captiuãtẽ me in lege peccati q̃ est i mẽbris meis: cognouit se egrotũ: ipse at medicũ. Infelix ego hõ: q̃s me liberabit de corꝑe mortis hui⁹? Rudent medic⁹. Gr̃a dei ꝑ iesum xp̃m dñm nr̃m. Gr̃a dei: non merita tua. Quare g̃ te dixisti in lege cũ iustitia sine q̃rela persatũ: Attendite. Sine q̃rela dixit hoim. Est enĩ q̃dã iustitia quã põt hõ implere vt nullus hoim q̃rat de hoc. Dicit. Non cõcupisces alienũ. Tu si non rapueris alienũ: nulla q̃ rela erit hoim. Ergo aliq̃n cõcupiscis et non rapis. Sz sententia dei supra te est: qz ꝓcupiscis. Re⁹ eo legis: sed in oculatoris legis. Sine q̃rela viuitur. Quare q̃ ista dãna? Quare ista stercora? Cõstrictior est aliquãto nodus ille: sed soluet q̃ soluet. Hoc aũt nõ ego sol⁹ ꝓia subiectiõe: sed oĩs pia intentione mercamur. Quicq̃d factebãt iudei vñ hoies nõ q̃rerent ⁊ eẽt ipsius ꝓpitiatio ex lege sine q̃rela / sibi tribuebant: ⁊ ipam iustitiã ſm legẽ virib⁹ suis assignabãt: implere nõ poterãt: sed in tantũ faciebãt in q̃tũ poterãt sibi tribuendo / nec ꝺ ꝓte iplebãt. Hoc g̃ dicit legẽ iplere: hoc est nõ concupiscere. Quis g̃ ꝺ q̃ viuit põt? Adiuuet nos psalmus: qui modo cantat⁹ est. Exaudi me dñe in tua iustitia: hoc est nõ in mea. Si diceret Exaudi me in iustitia mea: tanq̃ meritum vocaret. Vocat quidẽ et in nonnullis locis ⁊ suã iustitiã: sz sic meli⁹ discernit: qz ⁊ suã q̃n dicit: data dicq̃ dicim⁹. Panẽ nr̃z q̃tidianũ da nobis hodie. Quõ nr̃m? Quõ da? Ergo hic distincti⁹ loq̃ns ait. Exaudi me i tua iustitia. Et seq̃t. Et non intres in iudiciũ cũ seruo tuo. Quidẽ Nõ intres i iudiciũ cũ seruo tuo? Non stes mecũ in iudicio eq̃dẽ do a me oĩa q̃ ꝓcepisti: ⁊ oĩa q̃ iussisti. Nã me iuentes rapi in iudiciũ itraueris mecũ. Opus est g̃ inq̃t mihi mia tua potius q̃m liq̃dissimo iudicio tuo. Quare g̃: ne intres in iudiciũ cum seruo tuo? Seqũt et dicit. Qz nõ iustificabitur in cõspectu tuo oĩs viuens. Seru⁹ enĩ sum. Quare mecũ stas in iudicio? Misericordia dñi vtar. Quare? Qm̃ non iustificabit⁹ in conspectu tuo oĩs viuens. Quid dixit? Ediuiviatur in hac vita: nemo iustificat⁹ est: sed in cõspectu dei. Nõ frustra addit. In cõspectu tuo: nisi qz potest esse iustificari aliq̃s in cõspectu hoim: vt ⁊ illud impleat. Scõz iusticia q̃ ex lege est: q̃ sine q̃rela in cõspectu fuerim hominũ. Referat in cõspectu dei. Nõ iustificabit⁹ in cõspectu tuo oĩs viuẽs. Quid g̃ facturi sum⁹? Clamem⁹ ifelix ego hõ: q̃s me liberabit de corꝑe mortis hui⁹? Clamem⁹. Me itres in iudiciũ cũ suo tuo. Gratia dei per iesum chr̃istum dñm nr̃m. Hoc g̃ psalmũ audiuim⁹: hoc apostolũ audiuimus: Qz cũ fuerit illa iusticia ſm quam viuunt angeli: cũ fuerit illa iusticia vbi nulla erit concupiscentia / tam vnusquisq; meritatur se quid est modo: et quid erit tunc: ⁊ inueniet in comparatione illi⁹ iusticie: ista dãna esse ⁊ stercora. Quisq̃s aũt putat se modo iplere iusticiã ⁊ cũ vixerit bene atq; innocenter ꝑ ꝓbabilitatẽ existimationis hũane in via remãsit / nõ desiderat meli⁹? q̃ implesse se putat: maximeq; sibi tribuẽs erit superb⁹. Et melior est peccator hũilis q̃ iust⁹ supb⁹. Jõ ait. Et inuentar in illo nõ hãs meã iusticiã q̃ ex lege est: sicut in dei putabãt: sed iusticiã q̃ ex fide est in chr̃isto iesu. Deide secut⁹ ait. Si q̃ modo occurrã in resurrectione mortuoꝝ Jbi se credidit ipleturũ eẽ iusticiam. i. plenã se habiturum iusticiã. In cõparatione resurrectiõis illi⁹: stercr̃ ẽ vota vt ta quã gerim⁹. Adhuc apostolũ audiui aptius dicentẽ. Si quo modo occurrã in resurrectionẽ iustorũ: nõ qz iã accepe. rim / aut iam ꝑfect⁹ sim. Et cõtexuit deinde. Fres ego me nõ arbitroꝝ apꝑhendisse. Quõ ꝓparat iusticiã iusticie. Salutẽ saluti: fidẽ ſpeciei: pegrinationez ciuitati? Attẽdite quõ

Psalm. l. B

Rom. v.

Rom. vij.

Rom. viij.

Ephe. ij.

C

Psalm. l.

Watthei. xxvij.

D

Phil. iij.

E

Psalm.

Deu. vj.

Phil. iij.

F

Psalm.

Joh. xiiij.

boc ipleat: fratres ego me nõ arbitroꝝ apprehendisse. Unũ aut̃. Quid vnum nisi ex fide viuere / spe salutis eterne: vbi erit plena ⁊ ꝑfecta iusticia? In cuius ꝓparatione dãna sũt ꝙ̃ trãsitura sunt et stercora q̃ reprobanda sunt. Quid ergo? Unũ aũt: q̃ retro sunt oblitus: in ea q̃ añ sunt extensus: ſm intentionem sequor ad palmã supne vocationis dei in xp̃o iesu. Et ad eos q̃ de sua possent ꝑsumere. Quotq̃t ergo perfecti sumus: hoc sapiam⁹. Jã dudum dixerat se imꝑfectum: nũc aũt perfectum. Quare nisi qz ipsa est perfectio hoĩs: inuenisse se non esse perfectum? Quotquot aũt perfecti: hoc sapiam⁹. Et si q̃d forte aliter sapitis: id quoq; vobis de⁹ revelauit: id ẽ vt si vos in aliq̃ ꝑfectu animi iustificatos ꝓbatis: legendo scripturas: ⁊ inueniendo q̃ sit vera et ꝑfecta iusticia inuentatis vos reos: ⁊ desiderio futurorũ dãnetis ꝑtia: viuatis ex fide et spe ⁊ charitate: ⁊ intelligatis qz q̃d aut buc creditis nondũ videtis. q̃d adhuc speratis: nõdũ tenetis: q̃d adhuc desideratis nondũ ipletis. Et si talis est charitas pegrinantiũ: qualis erit videntiũ? Ergo ille q̃ docebat dei iusticiã et non ꝙstituebat suã: clamabat de psalmo. Exaudi me in tua iusticia. Et nõ intres i iudiciũ cũ seruo tuo q̃m nõ iustificabitur in conspectu tuo oĩs viuẽs. Scõz hãc vitã õi moysi. Memo faciẽ dei vidit et vixit. Non ei viuendum est hac vita vt illã faciẽ videam⁹. Moriẽdũ est mũdo: vt deo in sempiternũ viuamus. Tũc non peccabimus: nõ solum factis: sed nec cõcupiscentijs: cũ illã faciẽ viderim⁹ q̃ vincit omnes ꝓcupiscentias. Tã enĩ dulcis est ffes mei tã pulchra vt illa visa nihil altõ possit delectari. Satietas erit insatiabilis: nullũ fastidiũ: semp esuriemus: semp saturi erimus. Audi ipsas duas sententias de scriptura. Qui bibit me: dicit sapiẽtia: adhuc sitiet: ⁊ q̃ edit me adhuc esuriet: sz ne putes quia ibi erit indigentia et fames. Audi dñm. Qui biberit de hac aqua non sitiet in eternum. Sed dicis. Quãdo erit? Q̃ndoq; erit tamen. Expecta dñm: sustine dñm virilit age: et cõfortet cor tuũ. Rursũq̃ dicit. Sustine dñm vi: sunt? Intẽde ab adã vsq; ad hodiernũ diẽ quot secula euoluta sũt ⁊ ecce iã nõ sũt. Pauci dies remanẽt q̃dãmõ. Sic enim dicendũ est q̃ remanet in ꝓparatione transactoꝝ seculorum. Exhortemur in inuicẽ. Exhortet nos ille qui venit ad nos: q̃ cucurrit vitã et dixit. Seq̃mini. Qui ascendit ꝓior in celũ: vt caput de sublimioꝝ subueniat ceteris mẽbris i terra laborantib⁹. Qui dixit de celo. Saule saule q̃d me perseq̃ris? Ergo nemo desperet. Reddetur nobis in fine quod promissum est. Jbi implebitur illa iusticia. Audistis et euãgeliũ istis lectionib⁹ cõcordare. Voluntas inq̃t p̃ris est: vt oĩa q̃ mihi dedit nõ pereãt: sz habeãt vitã eternã: ⁊ ego resuscitabo eos i nouissimo die. Scitis ꝑmo die: nos nouissimo die. Primus dies ad caput ecclesie. Dies enĩ nr̃ domin⁹ xp̃s: non facit occasum. Nouissimus dies erit finis seculi. Nolo dicas q̃n iste erit. Generi humano lõge erit: vnicuiq; hoim prope erit: qz nouissimus dies est cuiusq; dies mortis. Eteni hinc cũ exieris recipieris ꝑ meritis: ⁊ resurges ad recipienda q̃ egisti. Tũc de⁹ coronabit nõ tam merita tua q̃m dona sua. Quicq̃d tibi donauit: si seruasti cognoscit. Totum ergo fres desiderio nostro non sit nisi ad vitã eternã. Nemo sibi placeat q̃si q̃ hic iuste vixerit: ⁊ cõparet se illis q̃ male viuũt ſm ꝓbariseũ qui se iustificabat: qui nõ audierat apl̃z. Nõ qz iã accepim: aut iã ꝑfect⁹ sz. Ergo nõ acceperat adhuc boc qõ desiderabat. Pignus acceperat: sic dixit. Qui dedit pign⁹ spiritum nobis. Cuius rei pign⁹ erat: ad hoc puenire cupiebat. Participatio q̃dam sed distat. Aliter modo ꝓticipamur: aliter tunc participabimur. Modo ꝑ fidẽ / per spẽ in eodem spiritu: tũc aũt ſpecies erit: res erit. Jdẽ aũt spirit⁹? idẽ de⁹? eadem plenitudo. Qui clamat absentib⁹? exhibebit ꝑsentib⁹. qui vocat pegrinos: nutriet et alet in patria. Ita nobis fact⁹ est chr̃istus: ⁊ desperamus nos puenturos? Dis ista finiri non potes: corrũpi non põt: nec pluuia nec diluuijs: nec a latronib⁹ obsideri. Ambula secur⁹ in xp̃o: ambula ne offendas: ne cadas. Nec retro respicias: ne ivia remeneas: ne a via fredas. Ista oĩa precaue tantũ: et peruenisti. Cũ pueneris: tunc tã gloriare ex hoc. Nolite te. Nã qui se laudat deũ non laudat: sed se a deo auertit. Quõ qui vult recedere ab igne: ignis calidus remanet: sed ille frigescit quomodo q̃ vult recedere a lumine: si recesserit: lumen in se lucidũ remanet: sed ille tenebrat

Non recedamus a caloꝛe spiritꝰ: a lumine veritatis. Uocẽ modo audiuimus: tũc aũt facie ad faciẽ videbimus. Nemo sibi placeat / nemo alicui insultet. Omnes sicvelimus ꝓficere: vt non inuideam⁹ ꝓficientib⁹: non insultemus deficientib⁹: ⁊ erit in nobis cũ gaudio impletũ qõ promissum est in euangelio. Et ego suscitabo eos in nouissimo die. j. Cor. xiij. Joh. vj.

Dominica in septuagesima de lapsu mundi et auaritia. Sermo. j.

Sermo. l. A

Omnis hõ in tribulatione cõstitut⁹ aliq̃ et in sua causa deficiens: pudẽtẽ aliquẽ querit a quo cõsilium accipiat: et nozit quid agat. Existimem⁹ ergo vniuersum mundũ quasi eẽ hoiem vnũ. Euadere mala querit / et facere bona piget: ac ꝑ hoc crebrescẽtibus tribulationib⁹ suis in sua cã deficiẽs: quẽ potest ad accipiendũ cõsiliũ prudẽtiorem inuentre q̃ xp̃m? Certe meliorẽ inueniat: ⁊ qõ vult agat? Si aũt nõ hz vbi meliorem inueniat: ad hunc inuentat quẽ vbiq; inuenit: consulat: accipiat ꝓsiliũ: seruet mãdatũ bonũ: euadat magnũ malũ. Presentia enĩ mala tẽporalia / q̃ multũ hoies exhorrent: sub quibus plurimũ murmurant: ⁊ murmurando offendunt emendatorẽ: ne inueniãt saluatorẽ. Presentia ergo mala sine dubio transitoria sunt: aut ꝑ nos trãseũt: aut nos ꝑ illa transimus: aut transeunt nobis viuentib⁹: aut dimittuntur nobis morientib⁹. Nõ est in tribulatione magnũ: qõ tẽpore breue est. Utiq̃s cogitas crastinũ diẽ: nõ reuocas hesternũ diẽ. Minus die peredio / hesterno erit et crastino. Uerũtamẽ si curis tantis hoies estuãt ad euadẽdas tẽporales ⁊ transcurrentes vel potiꝰ transuolãtes tribulationes / q̃d est cogitandũ vt hõ euadat manentes ⁊ sine fine durãtes? Dura cã est vita mortalis. Quid ẽ aliud hic nasci / nisi ingredi laboriosam viam? De labore futuro nr̃o: testis est ipse fletus infantis. Ab ipso molesto cõuiuio nemo est excusatus. Bibẽdum fuit: qõ propinauit adã. Facti quidẽ sumus manibus veritatis: sed ꝓpter peccatũ ꝓiecti i dies vanitatis. Facti sum⁹ ad imaginẽ dei: sed detriuimus eã transgressione peccati. Jõ psalm⁹ nos admõet: quõ fcti fuerim⁹: ⁊ quo pucnerim⁹. Ait enĩ. Uerũtamen in imagine dei ambulet hõ. Ecce qõ factus est. Quo puenit? Audi qõ seq̃tur. Tamen vane conturbatur oĩs hõ. In imagine ambulat veritatis: ⁊ cõturbatur in ꝑsillo vanitatis. Denicq; vide cõturbationem eius: vide ⁊ tanq̃ in speculo dispice tibi. Uerũtamen inq̃t in imagine dei ambulet hõ: ⁊ tõ magna res ẽ hõ: tñ vane cõturbabit. Et q̃si q̃reremus: vnde rogo te: vnde vane conturbabit? Thesaurizat inq̃t ⁊ ignorat cui cõgregat ea. Ecce ille hõ. i. vniuersũ gen⁹ hũanũ: quasi vnus homo qui in causa sua defecit / consiliũ pditum: de via sane mẽtis errauit: thesaurizat: et nescit cui cõgreget ea. Quid dementi⁹? Quid infelici⁹? Certe enĩ sibi? Non. Quare sibi non? Qz moritur? est qz breuis vita hominis est: qz thesaurus durat: ⁊ cito transit qui cõgregat Jdeo miseratus hominem in imagine dei ambulãtem / vera fatentem / vana sectantẽ. Uane iq̃t cõturbabitur. Uoleo thesaurizat ⁊ ignorat cui congreget ea. Sibi ea? Non. Qz moritꝰ hõ: ꝑdurante thesauro. Cõsiliũ habes: da ⁊ mihi. Nõ habes consilium quod mihi des: nec tu ergo tenes. Proinde si ambo nõ habem⁹ / ambo q̃ram⁹ / ambo accipiam⁹? / simbo tractemus. Cõturbat: thesaurizat: cogitat: laborat: curꝰ iuigilat. Per diẽ vexaris laboribꝰ: per noctẽ agitaꝰ timoribus. Ut sacellus tuus impleatur nũmis anima tua febricitat curis. Uideo: doleo: conturbaris: et sicut dicit qui fallere nescit: vane conturbaris. Thesaurizas enim vt bene proueniat quicquid agis. Ut damna taceamus: vt tanta pericula ⁊ in singulis lucris singulas mortes (Mortes dico nõ corꝑoꝝ sz malaꝝ cogitationũ) vt accedat aurũ / perit fides vt fortis vestiaris / int⁹ expoliaris: vt ista omittam⁹: vt alia taceamus: vt aduersa pretereamus: prospera sola cogitem⁹ Ecce thesaurizas / ecce vndiq; lucra cõfluũt: ⁊ more fontiũ nummi currunt. Ubiq; ardet inopia / vbiq; fluit copia. Nõ audisti. Diuitie si affluant ne apponatis cor? Ecce acquiris: non infructuose conturbaris / tamen vane conturbaris Quare inq̃s vane ꝙturbor. Ecce saccos ipleo parietes mei vix capiũt qõ acq̃ro. Quare vane cõturbor? Thesaurizas ⁊ ignoras cui ea ꝓgreges. Aut si scis cui: obsecro dic ⁊ mihi Audiã te cui. Si nõ vane ꝙturbaris: dic cui thesaurizas? Mihi inq̃s. Hoc audes dicere moritur⁹? Filijs meis inq̃s

Psalm. xxxviij. B

Psalm. xxxviij. C

Psalm. xxxviij. D

Psalm. lxj. E

Hoc audes dicere de morituris: Magna pietas/thesaurizat pater filijs: immo magna vanitas: thesaurizat moritur⁹ morituris. Si propterea qz moritur⁹ dimittis: qđ colligis? Hec cã et filiorum successuri sunt non pmansuri. Omitto dicere qualib⁹ filijs: ne forte qđ congregauit auaritia perdat luxuria. Alt⁹ fluendo pdit: qđ tu laborando congregasti. Sed omitto hoc. Forte erunt boni filij luxuriosi nõ ẽt: seruabunt qđ dimisisti: augebũt qđ seruasti/nõ perdent qđ cõgregasti. Filij tui tecũ sunt pariter vani si hoc faciunt: si te patrẽ in hoc imitantur. Illis dico qz tibi dicebã. Fillo tuo dico. Cui seruas illi dico. Thesaurizas: et nescis cui cõgreges ea. Sicut enim tu nescisti: sic et ille nescit. Si in illo vanitas pmãsit/nũqđ ad ipsum defecit veritas? Omitto dicere: qz forte dũ viuis thesaurizas furi. Una nocte venit: et tot dieb⁹ ac noctib⁹ cõgregatũ paratũ inuenit. Thesaurizas forte latroni/forte pdoni. Nolo amplius dicere: ne pmemorem et refricẽ ppessos dolores. Qz multa que congregauit inanis vanitas: parata inuenit hostilis crudelitas. Nõ est enim meũ optare: sed omnũ est timere. Auertat hoc deus. Sufficiant flagella ipsi⁹. Omnes orem⁹: auertat hoc deus. Parcat de⁹ nobis quẽ rogamus. Sed si dicas dbus quid respondem⁹? Tu ergo o hõ:o omnis homo: tu qui vane thesaurizas: vnde mihi respondes tractanti tecũ: et tecũ querẽti consilliũ in cã oim? Dicebas eni et respondebas. Thesaurizo filio meo: filijs meis/posteris meis. Dixi: quanta sint et in ipsis filijs metuenda. Sed omitto penaliter victuros filios sicut optat inimicus: sic viuant vt optat pr̃ q̃ multi in casus inciderũt. Dixi/cõmẽorauit: horruisti et nõ correxisti Quid enim respõsur⁹ es: nisi hoc dicas: forte nõ? Et ego sic sum locut⁹. Forte inq̃ furi/forte latroni forte pdoni. Nõ dixi certe: sed forte. Inter forte fiet/forte nõ fiet. Nescis ergo quid fiet. Vane pturbaris. Vides q̃ verũ dixerit veritas: q̃ maniter cõturbet vanitas. Audisti tandem: aliquãdo sapuisti: qz hoc ipsum cũ dicis forte filijs meis/nõ aũt audes dicere certus sum: quia filijs meis: nescis cui cõgreges ea.

Ergo vt video: vt ante dicebã: defecisti in causa tua: nõ inuenis qđ mihi respondeas: sed nec ego qđ tibi. Ambo itaq̃ queramus/ambo psiliũ petamus. Habemus copiam nõ sapientis sed ipsius sapientie. Audiamus ambo christum tudeis scandalũ: gentib⁹ autem stultitiam: ipsis aũt vocatis tudeis et grecis christum dei virtutẽ et dei sapientiã. Quid paras munimenta diuitijs tuis? Audi virtutem: nihil fortius. Quid paras argumenta diuitijs tuis? Audi sapiẽtiã dei: nihil prudenti⁹. Forte enim cũ dixero scãdalizaberis. Judeus eris: qz ips tudeis scãdaluz. Forte cũ dixero stultum tibi videbitur. Gentilis eris: qz ips gentib⁹ stulticia Christianus es/vocatus es. Qocatis autem tudeis et grecis christus dei virtus est et dei sapientia. Nolite cõtristari cũ dixero. Nolite scãdalizari: nolite velutt insipiẽtie mee ore torto insultare. Audiamus. Quod enim dicturus sum: christus dixit. Cõtẽtis pconẽ/time iudicẽ. Quid ergo ego dicã? Jam me prope modũ paulo ante euangelij lector hac cura liberauit. Non ergo lego sed lecta recolo. Consiliũ q̃: rebas in cã tua deficiens: vide qđ dicat fons recti pisilij: fõs vnde quicquid imples venenum non times. Nolite vobis condere thesauros in terra: vbi tinea et comestura exterminat: et vbi fures effodiunt et furantur: sed thesaurizate vobis thesauros in celo quo fur nõ accedit neq̃ tinea corrumpit. Ubi enim est thesaur⁹ tuus: ibi erit et cor tuũ. Quid expectas ampli⁹? Res aperta est. Consiliũ patet: sed cupiditas latet: immo nõ latet: sed ẽt ipsa qđ pelius est patet. Nõ enim cessat rapina grassari: nõ enim cessat fraudare auaritia: non enim cessat periurare malitia. Totũ vt quid? Ut thesaurizẽt. Et vbi ponã? In terra. Recte qđẽ a terra in terram. Homini enim a quo nobis dixi laborẽ fuisse propinatũ dictum est peccãti. Terra es: et in terrã ibis. Merito thesaurus in terra: qz cor in terra. Ubi est ergo qđ habem⁹ ad deũ Volete q̃ intellexistis: corrigimini si voluistis. Qdiu vultis laudare et nõ facere? Verũ est: nihil veri⁹. Fiat ergo qđ verũ est. Unũ deũ laudamus et non mutamur: vt non etiã in hoc vane cõturbemur. Ergo nolite vobis cõdere thesaurum in terra: siue experti quõ pereat qđ in terra recondit: siue non expti sed ex alteris metuentes experiri. Quẽ non corrigunt verba: corrigant experimẽta. Non surgitur/nõ p ceditur: nisi vt vna voce dicatur ab omnib⁹. Me nobis ruit mundus. Si ruit: quare non migras? Si tibi architect⁹ diceret tu ruiturã domũ tuã: nonne prius migrares q̃ murmurares? Structor mundi tibi dicit ruiturũ mũdũ et non credis? Audi vocẽ pdicẽtis: audi psiliũ cõmonentis? Qor pte dicentis est. Et celũ et terra transibũt. Qor cõmonentis ẽ. Nolite vobis condere thesaurũ in terra. Ergo si creditis pdicẽti/si nõ cõtẽnitis cõmonentẽ: fiat quod dicit. Nõ est ille te fallit q̃ tale cõsilium dedit. Non perdes qđ dedisti si sequeris qđ misisti. Consiltum ergo do. Da pauperib⁹ et habebis thesaurum in celo. Non sine thesauro remanebis: si quod habes in terra sollicitus: habebis in celo secur⁹. Dligra ergo. Consilium do seruandi non perdendi. Habebis i quit thesaurũ in celo: et veni sequere me: vt ducã te ad thesaurum tuum. Non est hoc dispendium: sed compendium. Cur silent homines? Audiant vel experti qđ timeãr: facilẽ vnde non timeant: migrent in celũ. Frumentũ penis in terra: venit amic⁹ tu⁹ qui nouit frumentum et terre naturã: docet tuã imperitiã: dicit tibi. Quid fecisti? Frumentũ in terra in inferiorib⁹ posuisti. Humidus locus est: putrescit qđ posuisti: perdes laborem tuum. Respondes. Quid ergo faciã? Migra inquit in suptora. Audis ergo amicum cõsiliantem de frumento tuo: et cõtẽnis deũ consilium vanẽ de corde tuo? Frumentũ tuũ times ponere in terra et cor tuũ pdis in terra. Ecce domin⁹ de⁹ tuus dat tibi consiliũ de corde tuo. Ubi enim inquit fuerit thesaurus tuus: illic erit et cor tuum. Leua inquit cor in celo: ne putrescat in terra. Cõsilium est ei⁹ qui te vult seruare non perdere. Si ergo ita fiquomodo penitet eos qui non fecerũt. Modo quid sibi dicunt? In celo haberem⁹: qđ in terra perdidimus. Inualit hostis domum: nunqđ inuaderet celũ? Occidet seruum custodẽ: nũqđ occideret dñm fuatorẽ: q̃ fur non accedat: neq̃ tines corrũpit? Qz multi dicũt. Ubi haberem⁹: ibi nostros thesauros recõderem⁹: q̃ eos securi post paululũ recipimur Quare non audiuimus dñm nr̃m: Quare cõtẽpsimus pfez monentẽ: et hostẽ sensim⁹ inuadentẽ? Ergo si cõsilium est q̃ non simus pigri in tã bono consilio: et si migranda sint que habemus: in eum locum transferamus vnde ea non perdamus. Quid sunt pauperes db⁹ dam⁹: nisi laturarij nostri q̃ que in celum de terra migramus? Da laturario tuo dum ad celum portat qđ das. Quomodo inqs ad celum portat? Et video quia manducando consumit. Prorsus non tenedo: sed mãducãdo transportat. An excidit tibi? Venite benedicti: percipite regnũ. Esuriui enim et dedisti mihi mãducare. Et cũ vni ex minimis meis feciste mihi feciste. Si aũte mẽdicãtẽ non contẽpsisti: attende ad quẽ peruenerit qđ dedisti. Cum vni inquit ex minimis meis feciste: mihi feciste. Christ⁹ accepit qđ dedisti. Ille accepit: q̃ tibi vnde ea res dedit. Ille accepit: q̃ in fine tibi seipsum dabit. Nam et hoc fratres aliquando cõmonui charitatem vestram: qđ me fateor in scriptura dei plurimũ mouet: et sepius debeo commouere. Rogo vos vt cogitetis qđ ait ipse dñs noster iesus christus in fine seculi cũ venerit ad iudicium congregatus se omnes gẽtes in cõspectu suo: et diuisurum homines ab ipsis: alios ad dexterã: et ad sinistrã alios positurũ: dextris q̃ dicturum. Venite benedicti patris mei percipite regnũ quod vobis paratũ est ab origine mundi. Sinistris autem Ite in ignem eternũ qui paratus est diabolo et angelis eius. Quere causas vel tante mercedis: vel tanti supplicij: percipite regnũ: et ite in ignẽ eternũ. Quare isti peepturi regnũ? Esuriui enim et dedistis mihi manducare. Quare isti truri in ignẽ eternũ: Esuriui enĩ et non dedistis mihi mãducare. Quid est hoc rogo? Videro de his q̃ pcepturi sũt regnũ qz dederũt tanq̃ boni et fideles christiani: verba dñi nõ contemnentes: et cum fiducia promissa sperantes fecerunt hoc: quia si nõ fecissent: vite ipsorum bene sterilitas istam vitiis conuenisset. Forte enĩ casti erant: nõ fraudatores: nõ ebriosi: abstinentes se ab operibus malis. Si hoc non adderent: steriles remanerent. Fecissent enim. Declina a malo: nõ fecissent. Et hac bonum. Verũtamen etiam ipsis non ait. Elonite percipite regnũ: caste enim vixistis/nulli fraudẽ fecistis/neminẽ pauperẽ oppressistis: limitẽ nullius tuastis: nemine iurando fefellistis. Non dixit hec: sed percipite regnũ quia esuriui et dedistis mihi manducare. Quanto hoc ce-

ducare? Parũ ẽ itaq̃ recedere a pctis: si pterita curare neglexeris: sicut scriptum est. Fili peccasti: ne adiicias iterũ. Et ne hoc solo securũ se esse putaret. Et de pristinis inquit deprecare vt tibi dimittant. Sed quid proderit deprecari si te nõ dignum feceris exaudiri: nõ faciendo fructus dignos penitentie vt tanq̃ sterilis arbor excidaris et i ignẽ mitteris? Si ergo exaudiri vultis cũ deprecamini pro peccatis vestris. Dimittite et dimittetur vobis.

¶ Ite in eadẽ dñica Homelia de eo qđ scriptum est in euãgelio ſm Mattheũ. Simile est regnũ celorũ homini patrifamilias q̃ exijt pmo mane ꝛc. que inserta est in sermõe. lix. de ẋbis dñi: inter. B. et. F. fo. lxviij. col. iij. in principio.

¶ Ite in eadẽ dominica alius sermo de epistola. Non sic pugno ꝛc. qui habetur inter sermones de verbis apostoli. xix. fo. lxxxix. col. iiij.

¶ Dñica i sexagesima. De vocatõe Abrae. Egredere de terra tua ꝛc. declarat etiam quomodo malorum pater est diabolus. Sermo. j.

Quando cũ diuina lectio legeretur audiuimus dñm beato Abrae dicẽte. Egredere de terra tua: et de cognatione tua: et de domo patris tui. Dia eni fratres charissimi: q̃ in veteri testõ pscripta sunt: notũ testamenti typum et imaginẽ pretulerũt: sicut apls dicit Omnia eni in figura cõtingebãt illis. Scripta sunt autẽ p nos: in qs fines seculorũ obuenerũt. Si q̃ ppt nos scripta sunt: qđ tũc in abrã corporaliter legim⁹ factũ: spiritaliter in nobis videbim⁹ ipletũ. Egredere inqt dñs de terra tua: et de cognatione tua: et de domo patris tui. Hec oĩa fratres p sacrõ baptismi in nobis et credimus et sentim⁹ ipleri. Terra nostra caro nr̃a est. Et dñs de terra nostra egredimur. q̃ carnales cõsuetudines deserentes: xpi vestigijs inherem⁹. Quasi nõ tibi videt feliciter de terra sua. i. de scipo egredi: q̃ de supbo efficit hũil: patiẽs ex iracũdo: casti⁹ ex luxurioso: larg⁹ ex cupido: benign⁹ ex iniudo/placid⁹ ex cruẽto? Vere fratres feliciter ẽ terra sua egredit: q̃ p vel amore taliter pmutatur. Veniq̃ etiã in collocutione ꝓuata ita loqui consueuimus: vt si aliq̃s malus homo subito bona opa ceperit exercere: dicam⁹ de illo. Exijt iste de se. Et ẋe bñ ẽ se exisse dicit. Egredere inqt dñe de terra tua. Terra nr̃a. i. caro nr̃a añ baptismũ terra morientiũ fuit: p baptismũ facta est terra viuentiũ: Ipsa est illa terra de qua psalmista pme morat dicens. Credo videre bona dñi in terra viuentium. Terra viuentiũ ẽ nõ mortẽtiũ. i. virtutũ nõ vitioꝝ: vt dixi: p baptismũ facti sum⁹/si tũ post acceptũ baptismũ ad vitioꝝ non reuertimur volutabrũ: si postea q̃ terra viuentiũ facti sum⁹: opa morti obnoxia et luxuriosa ñ faciamus. Et vent inqt dñs in trã quã mõstrauero tibi. Tũc eni ad terrã quã dñs ostẽdit cũ gaudio venient⁹: si prius ẽ terra nr̃a. i. de carne nr̃a: ipso adiuuãte: vitia et pcta repellim⁹. Egredere inqt et de cognatiõe tua. Cognatio ista vitia intelligũt atq̃ pecata: q̃ nobiscũ quodãmodo et ex pte nascũt et ab infantia malis mot⁹ adduntur nutriunt. De cognatiõe q̃ nr̃a egredimur: q̃n per gr̃az baptismi oĩb⁹ peccatis et vitijs vacuamur ita tñ vt postea cũ dei adiutorio q̃tũ possumus laboremus vt expulsis vitijs virtutibus repleamur. Nã si p baptismũ malis oĩb⁹ vacuati desides esse volum⁹ et ignaui: timeo ne impleat illud in nobis qđ in euãgelio scriptum est. Cũ exierit spirit⁹ imũdus ab hoie: vadit p loca arida et q̃rit requiez et non inuenit. Postea reuertus si inuenerit domũ vacuã: adducit secũ alios septem spũs nequiores se: et ingressi habitant ibi: et ẽt hois illi⁹ posterior⁹ peiora priorib⁹. Ita q̃ ẽ cognationem nr̃a. i. de pctis et vitijs exeamus: vt nũq̃ ad hec mala postea velut canis ad vomitum redire velimus. Egredere inqt et de domo pris tui. Et ẽ knĩ spiritaliter debem⁹ accipere. Pater nr̃ ante gratiã xpi: diabolus fuit. De ipo dns in euãgelio iudeos arguit dicẽs. Vos ex pre diabolo est et desideria pris vri facere vultis. Patrẽ ergo hoiz dixit diabolum/non ex ipso nascendo: sed ipsi⁹ neqcia imitando/nõ q̃ ex ipso potuerint nasci: sed q̃ eũ volucrint imitari. Nam q̃ pri⁹ pater noster diabol⁹ fuerit: ex pona dei loquẽtis ad

Ps. xliij

ecclesiam: psalmista cõmemorat dicens. Audi filia et vide et obliuiscere populũ tuũ: et domũ ptis tui. Cõsiderate fratres qd dixerit. Audi ĩgt filia. Qui dicit. Audi filia: pater vtiq; est. Et cũ dicit. Obliuiscere populum tuum ⁊ domũ patris tui: patrẽ vtiq; admonet relinquendũ. Inuitamur ḡ a deo patre: vt beata et felici cõmutatione ꝑm diabolũ relinquam⁹. Bñ diabolũ ꝑm relinquimus: si deo auxilliante calliditatẽ et neq̃tias illi⁹ vitare semp vł fugere studeamus. Hec ergo omnia fratres: id est vt exẽplo beati abrae ꝺ terra nostra cõuersatione vtiq; carnali possimus exire: ⁊ cognationẽ nostrã: vitia videlicet ⁊ peccata relinq̃re: et de domo diaboli patris effugere: nõ nr̃is viribꝰ: sz xpi gra donãte meruim⁹. Et ideo q̃tũ possum⁹ cũ ipsius adiutorio laborem⁹: ne itex ad ꝓsortũ vel amicitias diaboli: aut ad vitia vel ad carnales cõcupiscentias redeamus: ꝓpter illud qd scriptum est. Jam sanus factus es: nolit peccare ne qd tibi deteri⁹ ꝓtingat: sed abrae fidẽ potius imitando: ⁊ bona iugiter opera faciendo: non solũ ad ventã: sed etiã ad ꝓsortũ vel amicitiã dei peruenire possim⁹. Sedet illud ffes charissimi qõ de hac eadẽ re dñs locutus est ad moysen: cũ grãdi metu ⁊ tremore ꝓsiderare dẽm⁹. Sic ei ait. Cũ tradiderit vob dñs terrã chananeox: cauete ne vnq̃ cũ habitatoribꝰ terre illi⁹ iungat⁊ amicitias: q̃ vob ꝓtin⁹ sint ĩ ruinã. Cũ ei pgrãm baptismi a nobis oĩa crimina vel pcta expulsa esse credam⁹: si postea cũ ipsis vitijs ⁊ peccatis amicitias iũgimus: vũ eis ad cupiditatẽ vel luxuriã psentim⁹/ sine dubio eox amicitia nob efficit in ruinã. Et iõ quantũ possim⁹ cũ dei adiutorio ꝓ salute aĩe laborem⁹: ⁊ agro cordis nr̃i quẽ pcta vel crimina possederant: ꝛtutes intromittere festinemus: vt in nobis ipleat illud qõ btũs ysaac in typo xpi bñdicẽs filiũ suũ dixit. Ecce odor filij mei: sicut odor agri pleni cui benedixit dñs: qõ ipe ꝑstare dignet: cui honor ⁊ ipe: riũ cũ ꝑre et spiritu sancto in secula seculorũ. Amen.

Ps. xliij. E

Ex. xx. B

Jn li. l. homeliaruz. homelia. xxxviij. a.

B

Deut. vij.

Joh. v.

E

Gen. xxvij

¶ Jtẽ in eadẽ dñica Homelia de eo qõ scriptum est in euangelio ꝑm Matthеũ. Exijt q̃ semiat ⁊c. que habet. li. j. q̃stionum euangeliorũ. ca. x. ⁊. xij.

¶ Feria quarta post dominicã i sexagesima. De charitate ⁊ dilectõe dei ⁊ õ ceco illũinato. Ser. j.

Ser. iij. B

DE charitate nobis pauloante apls loq̃bat: cum ei⁹ epla legeret: ⁊ eã nobis sic ꝑmendabat vt itelligerem⁹ cetera oĩa q̃uis magna dei dona/ sine illa nihil ꝓdesse. Vbi aũt ipsa est: sola esse non põt. Et nos ḡ vestre charitati sermonẽ de charitate reddam⁹. Charitas alia est diuina: alia est hũana: alia est hũana licita: alia illicita. De his ḡ trib⁹ charitatib⁹ vel dilectionib⁹/ duo ẽ noĩa hz apud latios: q̃ grece αγαπη dicit: qõ dñs donauerit dicã. Hec ḡ ꝑma est distributio mea: q̃ dixi aliã hũanã aliã diuinã esse charitatẽ. Sadẽq; hũanã in duo distribuit: q̃ alia sit licita: alia illicita. Pri⁹ ḡ loq̃r de hũana licita q̃ non reꝑhenditur. Deinde de humana illicita q̃ dãnatur. Tertio de diuina q̃ nos ꝓducit ad regnũ. Ut ḡ breuit ĩsinuẽ: licita ẽ hũana charitas q̃ vxor diligit: illicita q̃ meretrix vł vxor aliena. Jn foro ei ⁊ plateis magis licita charitas diligit q̃s meretrix. Jn domo dei: i tẽplo dei: in ciuitate xpi: i corpore xpi ẽt meretricis amor ad gehẽnas amãtes ꝓducit. Licitã ḡ charitatẽ habere hũana ẽ: sz vt dixi licita est: nõ solũ aũt ita licita ẽ vt ocedat: sz ita licita ẽ vt si defuerit reꝑhẽdat. Liceat vob hũana charitate diligere ꝓiuges diligere filios: diligere amicos vr̃os: diligere ciues vr̃os. Oĩa enĩ ista noĩa bñt necessitudis vicꝫ ⁊ glutẽ q̃dammõ charitat⁊. Sz videt⁊ istã charitatẽ eẽ posse ⁊ ipioꝝ. i. paganox iudeox hereticox. Quis enĩ eox nõ amat vxorẽ/ filios: frẽs: vicinos: affines: amicos ⁊c. Hec ḡ hũana est. Si ḡ tali q̃lẽq; crudelitate efferat vt pdat ẽt hũanũ dilectõis affectũ: ⁊ nõ amet filios suos: ⁊ non amet cõiugẽ suã/ nec iter hoies nũerãdus est. Nõ enĩ laudãdus ẽ q̃ amat filios suos: sz dãnãdus ẽ q̃ nõ amat filios. Adhuc enĩ videat cũ qb⁹ oz ei cẽ dilectio ista cõis. Amat filios: ⁊ fere amant filios. Amant filios aspides: amãt filios tigrides: amãt filios leones. Nulla enĩ bestia est q̃ non filijs suis blande murmuret. Nã cũ terreat hoies puulos fouet. Fremit leo in filios vt nẽo trãseat Jntrat i spelũcã vbi hz filios suos: oẽm rabiẽ feritat⁊ expo:

nit. Foris eã ponit: cũ ipsa nõ ingredit. Ergo q̃ nõ amat filios suos: ẽt leõe peior est: hũana sunt ista ⁊ licita sunt. Illicitũ amorẽ cauete. Mẽbra xpi est⁊: corp⁹ xpi estis. Audite apl̃m ⁊ terremini. Nõ potuit ei ĝui⁹ dicere: nõ potuit vehementi⁹/ nõ potuit acrius deterrere xpianos ab amore fornicationũ/ nisi vbi dixit. Tollẽs ḡ mẽbra xpi: faciã mẽbra meretricis? Et aũt hoc diceret supi⁹ ait. Nescit⁊ q̃ adheret meretrici vnũ corp⁹ est? Et testimoniũ de scriptura vedit q̃ scriptũ est. Erũt duo in carne vna. Dictũ ẽ eni ꝺ diuinit⁊ de viro et vxore vbi licet: vbi cõcessum est: vbi honestũ ẽ: nõ vbi turpe/ nõ vbi illicitũ/ nõ vbi oĩ rõne dãnabile. Sicut autẽ vna fiat caro i pmixtõe licita viri ⁊ vxoris/ sic vna fit caro i pmixtõe illicita meretricis ⁊ amatoris. Cũ ḡ vna fit caro/ illud te terreat/ illud exhorreat qõ addidit. Tollens ḡ mẽbra xpi. Ppter illud cherubim⁊ attẽde. Mẽbra xpi nolit alteroĩ: in te attende mẽbra xpi q̃ ẽpt⁹ es sanguine xpi. Tollens ḡ mẽbra xpi: faciã mẽbra meretricis? Hoc q̃ nõ vult deo horret. Prorsus prorsus obsecro vos fres mei. Excepo nam⁹ qõ nõ ẽ/ pmisisse deũ talib⁹ ipunitatẽ et dixisse. Sit talia fecerit miserebor eox/ nõ eos dãnabo. Faciamus hoc dixisse deũ. Etiã pmissa ipũitate tollit q̃sq; mẽbra xpi: ⁊ facit ã mẽbra meretricis? Nõ facit si est ibi tertia diuina dilectio. Etenĩ tres dilectiones cõmemorant: de trib⁹ me qõ dñs varet dicturũ eẽ pmiſſ. Delicata hũana: de illicita humana: de illa excellenti atq; diuina. Interrogemus diuinam charitatem ⁊ ponam⁹ ante illam duas humanas charitates ⁊ dicamus ei. Ecce licita charitas humana q̃ vxor diligit ⁊ filij alieq; necessitudines seculares. Ecce alia illicita q̃ diligit meretrix: qua diligit ancilla aliena: qua diligit aliena filia non petita: nõ pmissa q̃ diligit vxor aliena. Due ante te sunt charitates: cũ qua istarũ vis manere? Qui dicit manere cũ illa humana licita: cũ illa hũana illicita non manet. Nemo tibi dicat: ambas habeo. Si ãbas habes admittendo ad te dilectionẽ meretricis: iniuriã facis matrone ⁊ ibi habitat diuine charitati. Puto enim q̃ si bõ cõiugatus es: ⁊ diligas meretricẽ: non mittis meretricem in domũ tuã vt habitet cũ matrona tua. Non vsq; a deo progrederis. Tenebras ḡris: latebras ḡris/ turpitudinem nõ ꝓfiteris. Sz ⁊ qui non bñt vxores ⁊ sunt q̃si meretricũ licẽtiã amatores: iõ dixi quasi: q̃ ⁊ ipi dãnent si tã fuerint fideles: puto q̃ ⁊ adolescens nõdũ bñs vxorẽ si diligat meretricem nõ eam facit habitare cũ sorore sua: nõ eã facit habitare cũ matre sua: ne iniuriã faciat hũane pudicitie: ne offendat oculus sanguinis sui. Si ergo non facis habitare meretricem quã diligis cũ matre tua: cũ sorore tua: ne sicut dixi offẽdat deo? sãguis tui: facis hĩrare in corde tuo dilectionẽ meretricis cũ dilectõe dei: ⁊ offẽdis deo? sanguis xpi? Amate deũ: nihil meli⁹ iuenitis. Amatis argẽtũ: q̃ meli⁹ est argẽto. Amatis pomento. Amatis plus aurũ: q̃ meli⁹ est aurũ. Amatis plus lapides ꝓciosos: q̃ ⁊ auri ꝓcioli supant. Amatis postremo istã lucẽ quã dimittere formidat ois q̃ mortẽ timet. Amaꝛ inq̃ istã lucẽ/ quõ eã amore q̃dã ingenti desiderabat q̃ post iesum clamabat. Miserere mei fili dauid. Clamabat cecus xpo transeũte. Metuebat enĩ ne trãsiret: et non saluaret. Et quãtũ clamabat: vt turba ꝓhibẽte nõ taceret: vicit ꝺdictorem/ tenuit salutorẽ/ obstrepentib⁹ turbis et clamare ꝓhibẽtib⁹ stetit ihesus. Vocauit eũ ⁊ dixit ei. Quid vis tibi fieri? Dñe: vt videã inquit. Respice/ fides tua te saluum fecit. Amate xpm: desiderate lumen qõ est christus. Si desiderauit ille lumẽ corporis: quãto pl⁹ lumẽ cordis desiderare debetis. Ad eũ non vocib⁹ sed mozib⁹ clamemus. Diuamus bene/ mundũ cõtẽnamus. Nihil nobis sit omne qõ transit. Reꝑhenduntur sunt nos q̃ sic vixerimus q̃dã dilectores nr̃i hoies sc̃lares amãtes terrã: sapiẽtes puluerẽ: nihil de celo ducẽtes: aures liberas corde nare carpẽtes Reꝑhenduntur sit nos. pcẽdubitatq; dicturi si viderit nos ista hũana ista terrena cõtemnere. Quid pateris? Quid insanis? Turbe illa est ꝓtradicens ne cecus clamet: ⁊ aliquanti christiani sunt q̃ prohibent viuere xpiane: q̃ ⁊ illa turba que cũ christo ambulabat ⁊ vociferantẽ hominẽ ad xpm ac lucem desiderantẽ ab ipi⁹ xpi bũficio ꝓhibebat: sũt tales xpiani. Sz vicam⁹ illos: viuam⁹ bñ ⁊ ipa vita sit vox nr̃a ad xpm/ stabit q̃ stat. Nã ⁊ ibi magnũ mysteriũ est. Transiẽs erat ille q̃ illuminabat. Q̃ sanauit stetit. Transit⁹ xpi ut ẽtoz nos faciat ad

Deuteronomij viij. B

Matth. xxv. Marci. v. Luce. xviij.

Jacob. ij

Sermo. liij. Dñica i quinquagesima. Ser. j. et. ij. Fo. cclxj.

Romanis. xij. Ad ephesios. v. Ad hebreos. xiij.

clamandũ. Quis est trãsit⁹ xpi? Quicqd ꝓ nobis tẽporaliter pertulit: transit⁹ eius est. Natus est transit. Mũquid adhuc nascit? Creuit: transit. Mũquid adhuc crescit? Surrexit mũqd adhuc fugit? Manducauit ⁊ bibit. Mũquid adhuc mortuus est? Postremo ꝓfessus est: vinct⁹ est: verberat⁹ est: spinis coronatus est alapis cesus est: sputis illit⁹: ligno suspẽsus: occisus: lãcea percussus: sepult⁹: resurrexit. Adhuc trãsit. Ascẽdit i celũ/ sedet ad dexterã patris. Stetit. Clama q̃tũ potes: modo te illũinat. Nã in eo ipso qõ verbũ erat apud deũ: vtiq; stabat: q̃ non mutabat. Et deꝰ erat verbũ: ⁊ verbũ caro factũ est. Caro per trãsitũ multa fecit: ⁊ passa est. Verbum stetit. Jpso verbo cor illuminat: q̃ ipso verbo caro quã suscepit honorat. Tolle verbum: qd est caro? Hoc est qõ tus. Caro aũt xpi vt honorẽ: verbũ caro factũ est: ⁊ habitauit in nobis. Clamem⁹ ergo ⁊ bñ viuam⁹. Amate filios vr̃os: amate cõiuges vestras: ⁊ si seculariter. Nã ꝑm carnẽ amare debetis: vt ꝑm deũ illis cõsulatis: ⁊ nõ in eis nisi xpm diligatis: ⁊ oderitis in vestris si xpm habere noluerint. Jpsa enĩ est charitas illa diuina. Nã qd eis ꝓderit trãsitoria ⁊ mortalis charitas vestra? Tamẽ q̃ ⁊ humanit⁊ diligis vxorẽ: sed plus dilige xpm. Nõ dico vt nõ diligas patrẽ: nõ dico vt non diligas filios: sed plus dilige xpm. Audi illũ dicentem: ne mea putes ista verba. Qui amat patrem aut mr̃em plus q̃ me: nõ est me digꝰ. Q̃ audis. Non est me dignus non times? De quo dixit. Non est me dignus: nõ est cũ illo. Qui cũ illo non erit: vbi erit? Si nõ amas cũ illo esse: time sine illo esse. Quare times sine illo esse: q̃ cum diabolo eris si cũ xpo nõ fueris. Et vbi erit diabolus? Audi ipsum christum. Jte in ignẽ eternũ: qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius. Si igne celi nõ accenderis: ignẽ time gehennarũ. Si nõ amas esse iter angelos dei: time eẽ inter angelos diaboli. Si nõ amas esse in regno: time esse in camino ignis ardẽtis inextinguibilis sempiterni. Vincat in te pius timor: ⁊ erit amor. Timor pedagogus sit. Non ipse in te remaneat: sed te ad charitatem quasi ad magistrum perducat.

Deut. x.

Deut. xxx

¶ Jtem in eadem feria alius sermo de Epistola dici. Quẽ diligit dñs castigat ⁊c. qui habẽt in libro. lxxxiij. questionũ. questione. lxxxij.

¶ Jtem in eadẽ feria Homelia de eo qõ scriptũ est in euãgelio ꝑm Matthеũ. Omne peccatum et blasphemia remittet hoibus ⁊c. que habẽt inter sermones de Verbis dñi. ser. xj. fo. xl. col. iij.

¶ Dominica in quinquagesima De fide: spe: et charitate. Sermo. j.

Ser. iij. B

Gal. v.

i Cor. iij.

Matth. Marci. j.

Deut. xxj.

Deu. xj.

B

Jacob. ij

QUicũq; eñ christianũ nomen tenet: et quicumq; sacramẽtis diuinis est imbutus fres charissimi necesse est vt religionis christiane rationẽ sciat: ⁊ fidei veritatẽ agnoscat: ei⁹ q̃q; fidei q̃ vt apls ait per dilectionẽ operatur: q̃ in psenti confortat ac roborat credẽtes: ⁊ in futuro perducit ad dei contẽplationẽ. Tam tria quedã ꝓposuit anime nostre necessaria beat⁹ ⁊ egregi⁹ gentiũ doctor dicẽs. Nũc aũt manẽt fides: spes: charitas: tria hec. Maior aũt horũ est charitas. Primũ ergo fides catholica christiano necessaria est: q̃ in ipsa diuidunt filij dei a filijs diaboli: filij lucis a filijs tenebrarũ: per ipam renascimur in baptismate: ⁊ salutẽ eternã impetramus. sicut scriptum est. Qui crediderit ⁊ baptizat⁹ fuerit: saluus erit. Hec porta est vite: hec ianua regni. Per ipsam discit veritatis scientia: ⁊ pcipit cognitio diuinitatis: q̃ ipsam gratiã dei inuenim⁹. Aliter aũt deo placere nõ possum⁹: q̃ sine fide impossibile est placere deo. Vere eñ beatus est q̃ ⁊ recte credẽdo bene viuit: ⁊ bene viuẽdo fidem rectam custodit. Jgit sicut otiosa est fides sine opibus bonis: ita nihil ꝓficiunt opera bona sine fide recta. Unde beat⁹ Jacob⁹ apls dixit. Quid ꝓderit fratres mei si fidẽ se dicat quis habere opera aũt non habeat? Numquid poterit fides saluare eũ? Fides sine operibus otiosa est. Sicut eñ corpus sine spũ emortuũ est: ita et fides sine operib⁹ mortua est. Fidem añ oĩa fratres mei rectã ⁊ immaculatã habere cõtendite: et ꝑm apostolice institutionis normã: symbolũ a sanctis patrib⁹ cõstitutũ memoriter tenete: ⁊ religiose viuentes obseruare studete. Hereticox dogmata pestifera fugite: maleficorũ ⁊ incantatorũ venena mortifera horrescite: diuinorũ ⁊ sortilegorũ nefandas traditiones q̃ cum demonib⁹ societatẽ habẽt penit⁹ respuite: vt nihil aliud q̃m qõ catholica fides laudat: amat: predicat in mente/ siue in ꝓfessione/ seu moribus teneatis. Post hanc ergo fidẽ: spem firmam habere discite q̃ aĩm nostrũ ad inutilibilia trahit: ⁊ intentionẽ nostrã in celestia ⁊ eterna inserit: ⁊ quodãmodo nexibus insolubilibus ligat: q̃ nõ decipit: sed fideliter obsequẽtes ad eternã beatitudinẽ perducit. Nemo igit q̃uis ingenti peccatorũ pondere premat: de bonitate diuine pietatis desperare debet: sed ꝛspe certe misericordie illius indulgẽtiam sibi quotidianis deprecari lachrymis: quã recte sperare possunt si ab ctione praui operis cessabunt. Jdeo nõ ꝓpter spem venie perseuerãter peccare debem⁹: neq; q̃ deus iuste peccata punit: veniam desperare debem⁹: vt neq; cũ fiducia peccemus: neq; rursus peccata desperemus: sed vtroq; periculo euitatorꝰ a malo declinemus: ⁊ de pietate dei veniam speremus. Similiter ⁊ in oĩm tribulationũ angustia: spe ad solacia superne pietatis currendũ est: q̃ in illo solo omnis spes ⁊ salus sine dubio cõsistit: dicente ꝓpheta. Jn deo salutare meũ ⁊ gloria mea: deus auxilij mei: et spes mea in deo est. Cũ eñ fidẽ rectam ⁊ spem firmã vobis fratres persuadem⁹ habere: hoc maxime hortamur vt charitatem in vobis habere ⁊ opere ostẽdere per oĩa satagatis. Per ipsam enĩ ⁊ cum ipa beatitudinẽ verã habituros vos esse sciatis: q̃ sine hac nemo videbit deum. Hec aũt ideo maior fide ⁊ spe ab apostolo esse narrat: q̃ ceteris recedentib⁹ ipsa sola ꝑmanebit. Fidei ei succedit spes: ⁊ spei beatitudo: charitati aũt nõ trãsmutatio: sz sola restat ꝓfectio. Hec oĩm ars est virtutũ: hec ꝑmissio regni: hec premiũ summũ est sanctoꝝ in celo: q̃ ĩ perẽni gaudio nihil gratius: nihil dulcius habent sancti perfecto amore dei. Quẽ q̃ ꝑsentẽ videt: suauius diligit: ⁊ dulcius fruunt ipo bono. Oportet vos scire fratres: q̃ in oĩbus preceptis dei charitas obtinet principatũ: sine cuius ꝓfectiõe nihil deo placere posse Paulus apls testat: q̃ nec martyrium: nec seculi ꝺtemptũ: nec elemosynarũ largitionem sine charitatis officio quicq; ꝑficere posse oñdit. Unde et ipse dñs a quodã scriba interrogat⁹: qõ esset mãdatũ maximũ respõdit. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aĩa tua: ⁊ ex tota mẽte tua. Addidit quoq; Scõm simile ẽ huic. Diliges ꝓximũ tuũ sicut teipsum. Jn his duob⁹ mãdatis tota lex pẽdet ⁊ pphete. Nõ vero ait. Ex toto corde ⁊ tota aĩa: ⁊ tota mente. i. toto intellectu: tota volũtate: et ex oĩ memoria deũ esse diligẽdũ. Dei vero dilectio in obseruatione mãdatoꝝ eius tota cõsistit: sicut alibi ait. Si quis diligit me: sermões meos seruat. Unde ipa veritas alibi ait. Jn hoc cognoscẽt oẽs q̃ mei estis discipuli: si dilectionem habueritis ad inuicẽ. Item apls. Plenitudo legis est dilectio. Item Joannes euãgelista. Hoc (inq̃t) mãdatũ habemus a deo: vt q̃ diligit deũ: diligat ⁊ ꝓximũ. Si forte quilibet q̃rat: q̃s sit ꝓximus: sciat oẽm christianũ recte ꝓximũ dici: q̃ omnes in baptismo filij dei sanctificamur vt fres simus spiritaliter i charitate ꝑfecta. Mobiliorꝰ est generatio spiritalis q̃ carnalis: de qua in euangelio ipsa veritas ait. Nisi q̃s renat⁹ fuerit exq̃ ⁊ spũ sc̃to: non potest introire in regnũ dei. Qui aũt taliter intelligẽs ꝓximũ diligit: sine dubio charitatẽ verã in semetipso tenebit. Hec igit fres diligenter ꝓsiderate: vt cũ fide ⁊ dilectõe vestrã opemini semper salutẽ: habẽtes spem firmã: q̃ ꝺqd boni i ꝑsona agitis: in futuro ab illo inestimabiliter remunerabimini: q̃ auctor ⁊ protector est nostre salutis: Jesus christ⁹ dominꝰ noster/ qui cum patre et spiritu sancto viuit ⁊ regnat.

Ps. xxxij. E

j. Cor. xiij

Joh. xiiij

Joh. xiij. Rom. xiij

j. Joh. iiij F

Joh. iij.

¶ Jn eadem dominica de vacca: ariete: vel capra triũ annoꝝ: turture quoq; ⁊ columba. Sermo. ij. in quo trinitatis mysteriũ figuraliter ostendit.

Ser. iiij. A

Gen. xv.

AUdiuim⁹ fratres charissimi scripturã dicentẽ. Locutus est dñs ad Abraam dicẽs. Sume mihi vaccã trienne ⁊ capram trimã: ⁊ arietẽ annoꝝ trium turturẽ quoq; ⁊ columbã. Qui tollens vniuersa hec: diuisit ea p mediũ: ⁊ vtra q̃q; ptes cõtra se altrinsec⁹ posuit. Aues aũt nõ diuisit. Descenderuntq; volucres sup cadauera: ⁊ abigebat eas Abrã. Cũq; sol occũberet: sopor irruit sup abram: ⁊ horror magn⁹ et tenebrosus inuasit eum.

Cum ḡ occubuisset sol: facta est caligo tenebrosa: et appuit clibanꝰ fumans: ꝛ lāpas ignis trāsiens inter diuisiones illas. Quid ḡ significēt ista fratres: breuiter ꝯtū dñs dedexit: charitatē aurib⁹ vestre cupim⁹ intimare. Beatꝰ abrahā pater multarū gentiū a dño dict⁹ est. Oēs em̄ gentes que in xp̄m credūt ꝛ crediture sunt: filij sunt abrahe: imitādo fidem: nō nascēdo p carnē. Mā sicut iudei per infidelitatē degeneres facti ex filijs abrahe filij diaboli: ꝛ pgentes vipere: rū sunt in euāgelio appellati: ita ecōtrario oēs gētes dū in xp̄m fideliter credūt: abrahe filij effici meruerūt. Vacca ḡ triennis ꝛ aries annozū triū: et capra triennis: ꝛ turtur vel colūba: figurā oīm gentiū pretulerūt. Dicta sunt autē trib annozū: q⁹ oēs gētes in trinitatis erāt mysterīū crediture. Et q⁹ tota ecclīa catholica nō solū habet spiritales: sed habet ēt ꝛ carnales: ꝗuis nōnulli i trinitatē se credere dicāt carnales tū sunt: q⁹ crimina et peccata vitare dissimulant. Q⁹ ergo cū carnalib⁹ sunt ēt spiritales: ideo turtur ꝛ colūba sunt addite. In turture ꝛ colūba: spiritales possūt significari: vt in illis trib⁹ aialibus carnales intelligi. Ergo diligenter attēdite: q⁹ illa tria aialia diuisse in duas partes dicit abrahā: ꝛ cōtra se inuicē posuisse. Aues scriptura (inquit) nō diuisit. Quare hoc fres: Q⁹ i eccl'ia catholica carnales diuidunt: spiritales oīno nō diuidunt. Et sicut dicit scriptura: ꝓtra se inuicē preparant. Quare carnales ꝛ diuisi ꝛ contra se positi sunt: Q⁹ oēs luxuriosi ꝛ amatores mūdi: contra se inuicē diuisiones ꝛ scandala habere non desinūt. Isti ergo diuidunt: q⁹ sibi inuicē aduersant: aues autem. i. spiritales nō diuidunt. Quare spiritales nō diuidūtur: Q⁹ est illis cor vnū ꝛ aia vna in deū. Est in illis vnum velle ac nolle. Illis em̄ ḡs supra dixim⁹ auib⁹: similes sunt turturi scz vel colūbe. In turture castitas: i colūba simplicitas designat. Oēs ei in ecclesia catholica deū timentes: ꝛ casti simpliceſq; esse signant: ꝛ cū psalmista dicere possūt. Quis dabit mihi pēnas sicut colūbe: ꝛ volabo et requescā: Et iterum. Turtur inuenit sibi nidum vbi reponat pullos suos. Et q̄n carnales q̄ diuidi possunt: grauib⁹ vitioz cōpedibus premunt in mundo: spiritales diuersarū virtutū pēnis eleuant in altū: ꝛ duab⁹ velut alis: duobus scz precepтis: diligēdo deū ꝛ ꝓximū: erigunt in celum: ꝛ cū apl'o dicere possunt. Nostra aūt ꝗuersatio in celis est. Et quotiēs sacerdos dixerit. Sursum corda: securi ꝛ fideliter dicūt se habere ad deū: q⁹ valde pauci ꝛ rari i ecclesia fiducialiter ꝛ cū veritate dicere possunt. Jdeo ḡ aues abrahā nō diuisit: q⁹ spiritales quib⁹ sicut dixi est cor vnū ꝛ aia vna: diuidi ꝛ a dei vel a ꝓximi amore separari nō possūt: sed cū apostolo clamāt. Quis nos sepabit a charitate xp̄i: Tribulatio: an angustia: an psecutio: Et cetera q̄ sequūt vsq; ad id quod dictū est. Neq; creatura alia poterit nos separare a charitate dei: que est in christo iesu dño nostro. Spiritales ergo: nec tormentis separantur a christo: carnales vero interdū etiā ociosis fabulis separantur. Illos non separat/ nec crudelis gladius: illos vero separat carnalis affectus. Spiritales nec dura frangunt: carnales etiam blanda corrumpūt. Diuisit ergo abrahā illa animalia in duas partes aues autē nō diuisit. Cū autē occubuisset: sol: sopor (iquit) irruit super abraham: ꝛ horror magn⁹ ꝛ tenebrosus nimis: ꝛ apparuit clibanꝰ ardēs ꝛ fumās: ꝛ lampas ignis trāsiēs inter diuisiones illas. Videte fres q̄d ignis iste inter diuisiones illas trāsiēs dicit. Turturē quoq; ꝛ colūbā tetigisse nō legit. Q⁹espera illa: finē mūdi significauit. Animalia illa sicut iam dixim⁹: typū oīm gētiū in christo credentiū prætulerunt. Que tñ gentes (sicut iam dictū est) quia in se nō solum carnales: sed etiā spiritales: idest non solum bonos: sz etiam malos habent: ideo animalia illa diuisa sunt: ꝛ ignis transiuit p ea: Fm illud q̄ dicit apl's. Dies em̄ dñi declarabit: q⁹ in igne reuelabitur. Clibanus ille ardens ꝛ fumans ꝛ lampas ignis: diē iudicij figurauit. Et ideo super beatū abraham timor ꝛ horror tenebrosus incubuit. Unde itelligimus q⁹ si in die iudicij iustus vix saluabit: peccator ꝛ impius vbi parebūt: Clibanꝰ ergo ardens ꝛ fumās significauit diē iudicij. Diē inq̄ iudicij in quo erit fletus ꝛ stridor dentiū: in quo erit vlulatus ꝛ lamentatio ꝛ tarda penitētia q̄n mouebunt fundamenta montiū: ꝛ ardebit terra vsq; ad iferos deorsum: q̄n sicut dicit beatꝰ Petrus. Celi ardentes soluent: elemēta ignis ardore tabescēt: q̄n sicut dñs ipe in euāgelio dicit. Etiā virtutes celoz cōmouebunt: q̄n sol obscurabit: q̄n ꝛ luna nō dabit lumen suū: ꝛ stelle cadēt de celo. Ubi se tūc impij videbūt: Ubi adulteri: vbi ebriosi: vbi maledici se recognoscēt: Ubi amatores luxurie: vbi rapaces: vbi supbi ꝛ iuidi apparebūt: Quid infelices ꝙ sua defensiōe dicturi sunt: quos totiēs admonitos: ꝛ tñ iparatos dies ille repererit: Cum ad illā archangeli tubā oñi buccina clariozē: totus simul ceperit mugire mūdus: cū sicut dicit ꝓpheta. Venerit dñs ponere orbem terre desertum: ꝛ peccatores pdere ex eo: q̄n sicut dicit scriptura. Peccatores ꝛ impij mittent in stagnū ignis: ꝛ fumus tormentorum illoz ascendet in secula seculoz. Aut tunc tremor: que caligo: que tenebre criminosos quosq; negligentes ac tepidos occupabūt: Me ergo ꝛ nos in istū veniam⁹ cruciatū: anime expergiscamur dū cognitōnē dñi nostri tanq̄ boni serui ꝛ vtiles requiram⁹: vt cū dies ille iudicij quē clibanꝰ ille ardens ꝛ fumans significauit: tremend⁹ ꝛ nimium etiā bonis expauescēdus aduenerit: non cū mortalibus quos illa aialia figurabant: d̄p diuersas voluptatum contentiones diuidi possunt: flāmis virtutibus crucietur in inferno: sed simplicitatē columbe ꝛ castitatē turturis preferētes: spiritalib⁹ virtutū pennis eleuemur in celū fm illū q̄ ait apl's. Simul (inq̄t) rapiemur in nubib⁹ obuiam xp̄o in aera: ꝛ sic semper cū dño erimus: prestante domino nostro Jesu christo: cui est honoꝛ ꝛ gloria cum patre ꝛ spiritu sancto in secula seculoꝛum. Amen.

¶Item in eadem dñica Homelia de eo q̄ scriptum est in euangelio fm Matthēū. Et ecce duo ceci sedentes ꝛc. q̄ habēt inter sermones de Verbis dñi. ser. xvij. fo. xl vj. co. iij.

¶Feria. iiij. in capite Jeiunij. Jn quo principaliter intendit de Jeunio: ꝛ quomodo Jeiunium et saturitas differant. Sermo. j.

Ecce fratres charissimi: deo ꝓpitio tps q̄dragesime venit: et ideo rogo dilectissimi: vt dies illos corpoꝛib⁹ salubres ꝛ anime medicinales ita cum dei adiutoꝛio sancte ac spiritaliter celebrem⁹: vt obseruatio sancte quadragesime non nobis iudicium pariat sed profectū. Si em̄ negligenter agimus: si nos minus occupationibus implicam⁹: si castitatem seruare nolum⁹: si ieiunijs ꝛ vigilijs et oratiōibus nō insistimus: si scripturas diuinas aut ipsi non legimus: aut legentes alios nō libenter audimus: ipsa nobis medicamenta conuertunt in vulnera: ꝛ inde habebimus iudicium: vñ potuimus habere remediū. Et ideo rogo vos fratres charissimi ad vigilias maturius surgite: ad tertiā: ad sextam: ad nonam: ante omnia conuenite. Nullus se a sancto opere subtrahat: si quem infirmitas: aut publica vtilitas: aut forte certa et grandis necessitas tenuerit occupatū. Nec solū vobis sufficiat q̄ in ecclesia diuinas lectiones auditis: sed etiam in domibus vestris aut ipsi legite: aut alios legentes rechrite ꝛ libēter audite. Recolite fratres sententiā dñi nr̄i qua dicit. Si totū mundū lucreꝝ hō: anime aūt sue detrimentum patiaꝝ: quid̄ prodabit cōmutatione ꝙ aia sua: Et illud aūo ita memoꝛiter retinete: ꝛ tugiter expaueſcite quod scriptū est. Impedimēta mūdi fecerūt eos miseros. Sic ḡ te occupabis in domo tua: vt non negligas aiam tuā. Ad extremū si amplius non: vel tñ labora ꝙ aia tua: ꝛtum pro carne tua laborare te cōsideras. Et ideo fratres charissimi nolite vos ligere mundū: neq; ea q̄ in eo sunt: q⁹ mūdus transit ꝛ cōcupiscentia eius. Quid aūt ꝓmanet i hoie: nisi q̄d quisq; aut legendo/aut oꝛando/aut bona opa faciendo pro alie salute in thesauro sciētie sue recōdiderit: Infelix em̄ voluptas infelicioꝛ cupiditas atq; luxuria: per trāsitoꝛia dulcedine preparāt sempiternā amaritudinē. Abstinentia ✠ vigilie oꝛationes atq; ieiunij: p breuissimas angustias perducūt ad paradisi delitias: q⁹ nō mentit veritas q̄ in euāgelio dicit. Arta ꝛ angusta via est q̄ ducit ad vitā: ꝛ pauci sunt q̄ ingrediūtur eam. Nec per latā viam diu gaudet: nec p angustā et asperam lōgo tēpoꝛe laboraꝝ: q⁹ ꝛ illi post breue tēpus accipiūt vitā eternā: ꝛ illi post paruū gaudiū pariunt sine fine supplicij. Et ideo fres charissimi i istis quadraginta dieb⁹ quasi totius anni: cibaris animę nr̄e ieiunādo: legendo: vel oꝛādo ꝙuidere debemus. Mā licet p totū annū deo ꝓpitio lectiones diuinas frequēter ꝛ fideliter audiatis: in istis tñ dieb⁹ de pelago ꝛ fluctib⁹ mundi hui⁹ quasi ad portū q̄dragesime cōfugientes: debem⁹ redescere: ꝛ lectiones diuinas in exceptoꝛio cordis nostri cū silentio ꝛ pace suscipere: vt deo ꝓpicio ꝙ amoꝛe vite eterne vacātes: quicq̄d in nauicula aie nr̄e p totū annū multis tēpestatib⁹. i. pctoꝝ fluctib⁹: aut fractū: aut dissolutū aliq̄d: aut corruptū: aut ꝙditum est: oi sollicitudine in istis dieb⁹ reparare studeam⁹ atq; componere. Et q⁹ nos necesse est dū adhuc in isto coꝛpusculo sum⁹: pcellas ꝛ turbines seculi isti⁹ sustinere: quoꝛ tiensq̄ nos aut p tēpestates durissimas auertere: aut p voluptates mollissimas decipere voluerit inimicus: semp nos adiuuante deo: contra se inueniat ꝓparatos. Q⁹ iteꝝ rogo vt occupatiōes seculi hui⁹ in istis dieb⁹ sancte q̄dragesime si nō potestis abscidere: studeatis vel ex parte aliq̄ tēperare: vt ꝓciso dño ꝛ gloriosissimo fructu hoc seculō fugientes: subtrahatis aliq̄s horas occupatiōi terrene: in q̄bus deo vacare possitis. Mā iste mūdus aut ridet nos: aut ridef a nobis: aut acq̄escim⁹ ꝛ despicimur: aut cōtēnimus: vt eterna ꝓmia cōsequamur. Ac si aut cōtemnit⁹ ꝛ despicit mundū: aut acquiescis ꝛ ꝓmeris vel calcaris a mūdo. Sed melī⁹ est vt calces mūdū: ꝛ calcato eo gradū tibi facias p quē in sublime cōscēdas. Hec em̄ fratres charissimi q̄ p salute cōmuni de vestra obseqūentia presumētes suggerimus: si fm vr̄am cōsuetudinē ꝛ libēter auditis/ꝛ fideliter ꝛplere cōmēditis: ꝛ pascha cū gaudio celebrabitis: ꝛ ad vitā eternam feliciter venietis. Dō ipse ꝓstare dignef: qui cū patre ꝛ spiritu sancto viuit ꝛ regnat in secula seculoꝛ. Amen.

¶Eodem die. Sermo. ij. Jn quo dicit q⁹ ieiunij quadragesimale vitam presentez significat: sicut dies pasche eternam beatitudinem; quidq̄ dies quadragesime significent.

Omin⁹ ꝛ saluatoꝛ nr̄ ꝙliter ad eū post multas negligētias venire debeam⁹ fratres charissimi: per ꝓphetā nos hoꝛtat ꝛ admonet dicens. Venite adoremꝰ ꝛ ꝓcidam⁹ ante dñm: ꝛ plorem⁹ coram dño q̄ fecit nos. Et iterū. Cōuertimini ad me i toto corde vestro: in ieiunio ꝛ fletu/ꝛ planctu. Dies em̄ sancte quadragesime fratres charissimi si diligēter attēdim⁹: vitā seculi presentis significāt: sicut ꝛ dies pasche eternā beatitudinē prefigurāt. Et quomodo in q̄dragesima quasi tristitiā habem⁹: vt in pascha oꝛdine legitimo gaudeam⁹: sic et in hoc seculo q̄dtu viuimus pniam agere debemus: vt in futuro possim⁹ peccatoꝝ indulgētiā accipere: ꝛ ad eterna gaudia puenire. Sed ita debet vnuq̄sq; ꝓ suis criminib⁹ suspirare: lachrymas fundere: elemosynas dare: vt deo auxiliante ꝯdū venit semp crimina ipa coneſ effugere. Sicut ei sine minutis pctis nullus vnq̄ aut fuit/aut esse poterit: ita sine capitalib⁹ criminib⁹ donāte ꝛ auxiliante deo oīmodis esse possum⁹ ꝛ debem⁹. Et vt hec obtinere possim⁹: si nos alio tēpoꝛe impedimēta mūdi detinēt obligatos: vel in dieb⁹ sancte q̄dragesime: in dū lege sicut scriptū est: die noctuq; meditemur ꝛ ita coꝛ nostrū diuine legis dulcedine repleam⁹: vt in nobis nullū locū virtutib⁹ vacuū: quē obtinere possint vitia relinquam⁹. Sicut ei tpe messium vel vindemiarum vnde caro nostra possit sustētari colligit: ita in dieb⁹ q̄dragesime q̄si in spiritali vindemiarū vel messiū tēpoꝛe: vñ aia nostra in eternū possit viuere cōgreget. Q⁹ sicut negligens q̄sq; si oportuno tēpoꝛe nihil collegerit: ꝓ totū anni spaciū fame toꝛquebit: ita q̄ hoc tēpoꝛe spiritale triticum ꝛ celeste mustū ieiunādo: legendo: oꝛādo in hoꝛreis anime sue: putdere ꝛ ogregare neglexerit: in eternū durissimā sitim: ꝛ crudelem inopiā sustinebit. Certissime scitote fratres charissimi: q⁹ qualis ē caro q̄ post multos dies percipit cibū talis est aia que assidue nō pascit verbo dei. Et q⁹ modo caro per famē ꝛ inopiā tenuis ꝛ sicca velut quodā simulachꝝ efficit: ita ꝛ anima si verbi dei cibo nō pascitur: arida ꝛ inutilis ꝛ ad nullū opus bonum cōgrua inuenit. Considerate fratres: ꝛ si horrea ꝛ cellaria nostra ānis singulis replem⁹ vnde vno anno cibū habeat caro nostra: putas quantū debemus recōdere vnde in eternū sustentetur aia nostra: Et ideo fratres vel istis paucis dieb⁹ recedant impedimenta mundi: q⁹ fm q̄ scriptū est: multos negligētes miseros faciunt. Recedat carnalis leticia: recedāt venenis plena mūdi huius blādimenta. Carnis gaudiū minuatur: vt anime lucra spiritalia preparenf; ꝓpter illud q̄ scriptū ē. Ve vobis qui ridetis nunc: q⁹ lugebitis ꝛ flebitis. Et illud. Beati qui lugent: q̄m ipsi cōsolabunt. Tempus quod nobis furiosus tabule ludus solebat auferre: lectio diuina incipiat occupare. Ociosis fabulis: ꝛ mordacib⁹ iocis ꝛ detractiōibus venenatis: colloq̄a de scripturis sctā succedāt. Horarū spaciis in q̄b⁹ solebam⁹ sine vllo lucro aīe detineri: visitent infirmi: recḡrant in carcere ꝓstituti: peregrini suscipiāt: ꝛ discordes ad concordiā reuocent. Hec si facim⁹ fratres: inde nob⁹ parare possum⁹ medicamēta: vnde nobis vulnera feceram⁹. Ante oīa in diebus ieiunioꝝ quod solebamus prandere: pauperib⁹ erogem⁹: ne forte alīs sibi sumptuosas cenas: ꝛ exquisitis sapoꝛibus epulas studeat ꝓparare: ꝛ corpi suo magis cōmutasse q̄ subtraxisse ciboꝛū abundātiam videat. Nihil ꝓdest tota die longū duxisse ieiunū: si postea ciboꝝ suauitate vel nimietate anima obruat. Illicomens repleta toꝛpescit: ꝛ irrigata coꝛporis nostri terra: spinas tribulinū germinabit. Sit ḡ tēperatus cib⁹: ꝛ nunq̄ nimium vēter replet⁹. Et pl⁹ semp de cibo cordis q̄s de cibo coꝛporis cogitem⁹: q⁹ intus in hoīe interioꝛe facti sum⁹ ad imaginē dei: in carne aūt de limo terre sum⁹ formati. Et videte fratres si iustū ē vt caro nr̄a de terra fctā interdū bis in die ꝯsumat cibū: ꝛ aia in qua imago dei ē vix post plures dies accipiat dei ✠bū: cū tñ expediat nobis: vt ampli⁹ dei imaginē in nobis q̄s nostrā carnē honozare debeam⁹. Aut em̄ de sola carne cogitant: bestijs ꝛ pecoꝛib⁹ similes sunt: ꝛ q̄ ita agūt: tā in se dei imaginē cōtriuerūt. Caro ergo velut ancilla gubernet: ꝛ anias tāq̄ dña legitima reficiat. Nam si aliter factū fuerit: si non agnoscim⁹ nos ad imaginē dei factos: ꝛ plus de carne q̄s de aīa cogitam⁹: timeo ne nos spirt tussetūs p ꝓphetā arguat dicēs. Et homo cū in honore esset nō intellexit: cōparat⁹ est iumentis insipiētib⁹/ꝛ similis fact⁹ est illis. Lectiones diuinas ꝛ in ecclesia sicut consuestis audite: ꝛ i domib⁹ vestris relegite. Si aliq̄s ita fuerit occupat⁹: vt ante refectionē scripture diuine nō possit i sistere: non eū pigeat in cōuiuiolo suo aliq̄d de diuinis scripturis relegere: vt q̄d caro pascit cibo: sic reficiat aīa dei verbo: vt totus homo. i. ꝛ exteriοr ꝛ interioꝛ: de sancto ꝛ salubri cōuiuio satiat⁹ exurgat. Mā si sola caro reficit: ꝛ anias dei verbo nō pascit: ācilla satiat: ꝛ dña fame toꝛquet. Et q̄ sit iniustū: sanctitas vestra non pōt ignoꝛare. Et ideo sicut iā dixi: lectiones diuinas illo desiderio legere ꝛ audire debetis: vt de ipsis in domib⁹ vestris: ꝛ alibi vbicūq; fuerit⁹ etiā loqui ꝛ alios docere possitis: vt verbū dei velut mūda animalia cogitatione assidua ruminantes vtilē succū. i. spiritalē sensum ꝛ vobis sumere ꝛ alīs deo auxiliante ꝓpinare possitis: vt in vobis impleaf illō q̄ scriptū est. Et calix tu⁹ inebriās q̄s preclarus est. Implētes illud q̄ beatꝰ apl's hoꝛtat ꝛ admonet dicēs. Siue māducatis ꝛ bibitis: siue aliud q̄d facit⁹: oīa ad dei gloriā facite. Si infirmitas nō prohibet: quotidie ieiunate: ad vigilias alacri ꝛ feruēti deuotione cōsurgite: ꝓpter illud q̄ scriptū est. Be noctevigilat spūs me⁹ ad te deus. Et iterum. Ad te oꝛabo dñe mane: ꝛ exaudies vocē meā. Et iterū. Media nocte surgebam ad cōfitendū nomini tuo dñe. Ad q̄ rem etiā dñs ꝛ saluaꝛ noster in euāgelio hoꝛtaf ꝛ admonet dicēs. Vigilate et oꝛate: ne intretis in tentatiōnē: q⁹ ipe ꝓstare dignef: cui est honoꝛ ꝛ ꝑperiū cū pfe ꝛ spūsctō in secula seculoꝛ. Amen.

¶Item de Jeiunio alius sermo fact⁹ ad fratres in heremo: q̄ habef inter sermones ad eosdez. ser. xxiij. ꝛ xxiiij. ꝛ xxv. fo. x. col. iiij.

¶Item eodem die Homelia de eo q̄ scriptum est in euāgelio ꝟz Matthēū. Cū ieiunatis: nolite ꝛc. que habetur libro secundo de sermone domini in monte. ca. xiij.

¶Feria q̄nta post dñicam in Quinq̄gesima de penitentia: parūq; esse dicit peccatorem penitere nisi penitentiam egerit. Sermo. j.

Gen. xvij. Joh. viij. Mat. iij. B

C Gen. xv.

Act. iiij.

Ps. lxiij. Psalm. lxxxij.

Mat. xxij Phil. iij.

Gen. xv. Act. iiij. Rō. viij.

D Gen. xv.

j. Cor. iij.

j. Pe. iij. Mat. vij

ij. Pet. iij

Ber. lv. B

ps. lxxxij.

Jobel. ij.

C

Ber. lvj. B

ps. xxxiij.

Luce. vj. Mat. v. D

ps. xlviij. E

ps. xxiij.

j. Cor. x.

ps. v. ps. cxviij.

Ser.lvij. A

SEpe aduertim⁹ dilectissimi fratres nonnullos ex vobis cōmunionē ecclesiasticā declinare: ꝛ ꝫ intelligo fieri ex cōscientia grauiū atq; ingētiū peccatoꝝ. Q̄ñ admoneo vos dilectissimi: qđ prauus est hoc in salubri cōsilio duplicat: qꝛ hoies ista facientes: et delectoꝝ sarcinā cumulāt: ꝛ mun⁹ eterne salutis amittunt. ſHoc ē ei reatū congregare: ꝛ remediū deuitare. Ergo vos dilectissimi fres hortoꝛ atq; ꝓmoneo: vt ſi q̄s ex vobis cōscius criminū suoꝝ indignū se cōmunione ecclesiastica putat: dignum se eē faciat. Dicitis. quō aliq̄s dignū se facere possit. Quō nisi vt erroꝛes pristinos relinq̄t ꝛ pniam petat: vt qui criminū suoꝝ sorde pollut⁹ē: ex homologesis † satisfactio ne mūdet. Nec illud seruet vt in extremo vite sue tpe tunc pniam petat: qñ iā agere nō possit. Inutilis est ei dilectissimi ista psuasio. Parū est peccatoꝛē penitere: nisi penitētiā pegerit. Ad emendāda em̄ crimina voꝛ penitētis sola non sufficit. Nā in satisfactiōe ingentiū peccatoꝝ nō verba tm̄ sed opera querunt. Nam quidē etiā i extremis penitētia: qꝛ nō pōt venegari: sed auctores tm̄ esse non possumus q̄ q̄sic petierit mereatur absolui. Quō em̄ agit penitētiā lapsus: Quō agit penitentiā in extremis vite finib⁹ pstitut⁹? Quō penitentiā agere possit: q̄ nulla iā ꝑ se opera satisfactionis operari potest? Et ideo penitētia q̄ ab infirmo petit: infirma est. Penitētia q̄ a moriēte tm̄ petit: timeo ne ipa moriatur. Et ideo dilectissimi quicūq; iuenire vult miam dei: sanus agat pniam in hoc seculo: vt san⁹ esse valeat futuro.

† id est cōfessionis. B

¶Eodem die De penitentia. Sermo. lj. In quo quid sit penitentia: quando etiam sit penitēdum specialiter declarat.

Ser.lviij. A

ROgo vos fres charissimi: vt si forte aliq̄s ex vobis vt se habz humana fragilitas callidit ate diaboli superat⁹: ꝛ capitalibus criminib⁹ inuolut⁹: fm qđ apls ait. Templū dei in se violādo destruerit: de dei mia nō desperet: sed cito de malo iniq̄tatis sue consurgat: ne consuetudine peccandi in ipsis se ruinis suis sepeliat. Non em̄ qui peccauerit: sed q̄ in peccatis perseuerauerit: odibilis ꝛ abominabilis deo erit. Nam vt de indulgentia diuina nemo diffidat: dñs nos per prophetā velut pater pissimus consolat⁹ dicēs. Nolo mortē peccatoꝛis: sed vt conuertat ꝛ viuat. Et illud. Impietas impij nō nocebit ei: in quacūq; die conuersus fuerit ab impietate sua. Sed ista tam magna mia tunc nobis prodest: si non tardamus cōuerti ad dñm: nec crimina criminibus superadditmus. Denicq; etiā in ipsis vulneribus/vel fracturis coꝛporū: infirmitates cognoscere possumus aiarū. Si em̄ alicui pes frangat aut man⁹: cū labore solet ad pristinū officium reuocari. Si vero scdo ꝛ tertio ꝛ adhuc frequētius i eodē loco membra ipa frangant: potest intelligere charitas vra cū quātis doloꝛib⁹ vulnera ipsa curanda sunt: ꝛ tm̄ post longas ꝛ multas tribulationes vix erit añq̄ ad pristinū statū mēbra ipa valeant reuocari. Similis ratio in aiarū fracturis/seu vulnerib⁹ esse credenda est. Si semel aliq̄s vel scdo peccauerit: ꝛ sine aliq̄ dissimulatiōe ad penitentie medicamenta confugerit: pristinā incolumitatē sine aliqua moza/ ꝛ forsitan sine aliqua feditate reciplet. Si vero pctis pctā ceperint addi: ꝛ aiarum vulnera magis tegēdo/ vel defendēdo putrescere: q̄ pfitendo ꝛ penitēdo curari: timēdū est: ne impleat illud qđ apls dixit. An ignoras qꝛ benignitas dei ad penitentiā te adducit? Tu aūt fm̄ duriciam coꝛdis tui ꝛ coꝛ ipenitēs thesaurizas tibi irā in die ire ꝛ reuelationis iusti iudicij dei. Sed forte cogitat aliq̄s tam grauia se admisisse peccata: vt iam dei misericoꝛdiā ꝓmereri nō possit. Absit hoc a sensib⁹ oīm peccatoꝝ. O homo quicūq; illā petōrū multitudinē attēdis: cur ꝛ oīpotentiā celesti⁹ medici nō attēdis? Cū ei deus velit misereri q̄: bonus est: ꝛ pos sit qꝛ oīpotens est: ipse ꝓtra se diuine pietatis ianuam claudit: q̄ deum sibi misereri aut non velle/aut non posse credit eumq; aut bonū/aut oīpotētē esse diffidit. Nemo ergo nec post centū peccata: nec post mille crimina de misericoꝛdia diuina desperet. Sic tm̄ non desperet: vt sine vlla mora deū sibi repropitiari festinet: ne forte si cōsuetudinē peccādi fecerit: etiā si velit de diaboli laqueis liberari nō possit. Dauid em̄ qui ꝛ rex ꝛ ꝓpheta diuino munere fieri meruit: post tantam gratiā ita preuētus est: vt nō solū adulteriū cōmitteret: sed etiā homicidiū ꝓpetraret: nec tm̄ sc̄d hoc refusuit vt in senectute sua ad penitētie medicamēta cōfugeret sed stati cilicio ꝑstrat⁹: cōsperſus cinere cū ingenti rugitu ꝛ gemitu penitentiā agēs: ipleuit illud qđ ipse in psalmis dixerat. Lauabo p̄ singulas noctes lectū meū: lachrymis meis stratū meū rigabo. Et iterꝝ. Cinerē sicut panē mādu cabā: ꝛ potū meū cū fletu miscebā. Et qꝛ penitentiā agere mortifera securitate nō distulit: cito i se dei misericoꝛdiā ita reuocauit: vt nō solū regnū nō amitteret: sed etiā sacti ſpūs donū recipere mereret. Sed forte est aliq̄s q̄ dicat. Ego in militia posit⁹ sum: vxoꝛē habeo: ꝛ ideo penitētiā agere quo modo possum? Quasi nos q̄ pniam quādam⁹ hoc dicam⁹: vt vnusquisq; magꝝ sibi capillos studeat auferre/ ꝛ nō peccata dimittere: ꝛ vestimenta potius euellat q̄ mores. Aut hac dissimulatione decipere se magis q̄ excusare conabat tendat: qꝛ regem dauid nec honoꝛ regni: nec dignitas vestimenti ad pniam agendam potuit impedire. Achab quoq; rex sacrilegus: de quo scꝝptura dicit: q̄ nō fuerit alt⁹ talis q̄ venūdat⁹ sit vt faceret malū cōtra dñm: postea q̄ depraua tus ab vxoꝛe. Jezabel abominabilis deo fact⁹ est: ꝛ terfecto ꝛ lapidato nabothiezrahelita: cū vineā ei⁹ vellet inuadere castigat⁹ a sancto helia: scissis vestib⁹ cilicio indutus est: ꝛ inclinato capite pniam egit. Ꝓo qua re statim sermo dei ad heliā fact⁹ est dicēs. Nōne vidisti humiliatū achab coram me? Qꝛ (inq̄t) hūiliat⁹ē mei causa: non inducā in diebus ei⁹ malū. Considerate fratres: qꝛ ꝛ ipse qualibet sacrilegus: nō reseruauit vt post lōga tēpoꝛa penitētiam ageret sed statim sacrificiū cōtriti ꝛ hūiliati coꝛdis deo offerre nō distulit. Qui vtiq; si postea i illa humilitate quā ceperat p durasset: nūq; ab illo det mia discessisset. Manasses quoq; rex sicut in scripturis legimus: tam sacrilegus ꝛ impius fuit: sicut de illo scriptū est: vt totā hierusalē oīi iniq̄tate repleuerit: ꝛ tm̄ post hec in captiuitatē ductus/ ꝛ in carcerē missus: cum grandi humilitate pniam agens: ita gratiā dei obtinuit vt mererē inter dei amicos postmodū numerari. Meretrix quoq; illa que pedes dñi lachrymis lauit ꝛ capillis suis extersit: vbi celestē medicū vēisse cognouit: vltro se ingessit in domū vbi rogata nō fuerat: ꝛ q̄ prius frōtosa erat ad perditionē: postea frontosior facta est ad salutem: ꝛ ideo audire meruit qđ ei oīa fuerint petā dimissa. Nec ipsa se ad hoc reseruauit vt in fine vite sue penitentiā ageret: sed dū adhuc peccare poterat: sic deo inspirante voluit peccata deserere: vt illam de adulterijs suis nō necessitas subtraheret sed volūtas. Multos adhuc in scripturis diuinis poteram⁹ inuenire: q̄ post infinita crimina penitētiam agentes in se dei miam prouocauerint: ꝛ nō solum ad priorē sed etiā ad meliorē statum redierint. Sed qꝛ longū est ire p singl'os: isti quattuor quos nominauim⁹ satis abūdeq; sufficiunt: vt agnoscam⁹ qđ dñs noster q̄ ꝛ dauid post tam graue petm̄ indulsit: ꝛ achab sacrilego regi peperit: ꝛ manassem post innumerabilia peccata penitētiā agentē inter amicos suos reputauit: ꝛ meretrici q̄ lachrymis pedes rigauerat: ꝛ capillis suis terserat totū indulsit. Qui ei istis tantis ac talibus peccatoꝛib⁹ venīā dedit: paratus est ꝛ nobis si in vitate cōuertimur nō solū peccata dimittere: sed etiā eternā beatitudinē dare. Hec ergo cogitātes fres charissimi: q̄tum possum⁹ cū dei adiutoꝛio laborem⁹ ne nobis aliqua crimina vel capitalia peccata subrepāt. Si ꝛo in hoc malo fuerit aliq̄s diabolica calliditate prostratus: priusq̄ crimina ipsa p cōsuetudinē pualescāt: remediū habeat in die necessitat⁹ acq̄rat: ꝛ cū igēti rugitu ꝛ gemitu dei sibi recōciliari cōtendat. Nec erubescat pniam agere: qui non erubuit penitēdā cōmittere: sed cito in se bonis operibus contendat dei imaginē reparare: vt inter filios merear agnosci a patre: ne ab illa eterna beatitudine excluſus: ꝛ a cōuiuio nuptiali ꝓiectus: ligatis manib⁹ ꝛ pedib⁹ ꝓiciatur in tenebras exteriores: vbi est fletus ꝛ stridoꝛ dentium: sed magis medicamētis penitentie humilitatis vel cōpunctionis ad sanitatē pristinā reuocatus: ꝛ bonoꝝ operum margaritis ornatus audire mereat. Euge serue bone ꝛ fidelis: intra in gaudium domini. Amen.

Matt.xvij.

¶Item in eadē feria Homelia de eo qđ scripꝝ

Nota: mendacia: de oblis sermonū dñi⁹ pris.

est in euāgelio fm Mattheū. Cū oratis: non eritis sicut hypocrite tristes ꝛc. que habet libro .ij. de sermone dñi in monte.ca.iiij.ꝛ.v.

¶Item in eadē feria alia Homelia de eo qđ scriptum est in euāgelio fm Mattheū. Cum introisset iesus capharnaum ꝛc. que habetur inter sermones de Verbis dñi.ser.vj.fo.xxxvij.col.iij.

¶Feria.vj.post dñicam in quinquagesima: de eo qđ scriptū est in euangelio fm Mattheum. Audistis quia dictū est. Diliges primū tuum ꝛc. Sermo. j. In quo dicit q̄ nemo se excusare potest q̄n habeat dilectionē: et q̄ inimicus diligendus est non vt inimicus sed vt homo.

Ser.lix. A

SIquidē esse aliquē in phariseoꝝ iustitia q̄ ad legem pertinet: hinc intelligit q̄ multi hoies eos etiā a quib⁹ diligunt oderūt: sicut luxuriosi filij parētes coercitoꝛes luxurie sue. Ascendit q̄ altquem gradū q̄ proximū diligit: q̄uis adhuc oderit inimicū ei⁹ aut iperio q̄ venit legē iplere nō soluere: pficiet benignitatē ꝛ benignitatē cū eā vsq; ad inimici dilectionē pduxerit. Nā ille gradus q̄uis nōnullis sit tā paruus: est tm̄ vt cū publicanis possit esse cōmunis. Nec quod in lege dictū est. Oderis inimicū tuū: voꝛ iubētis iusto est accipiēda: sed p̄mittēris infirmo. Sic aūt diligēdus est inimicus: nō inq̄tū inimic⁹: sed inq̄tum hō est: vt et hoc velis puenire qđ tibi id est vt ad regnū correct⁹/reuocatusq; pueniat. Proxim⁹ est aūt oīs hō. Oēs p̄xim⁹ sumus cōditione terrene natiuitatis ꝛ mortalitatis: ꝛ etiā spe celestis hereditatis: qꝛ nescimus q̄s qđ futur⁹ sit: qm̄ aut iude⁹/aut hereticꝰ/aut paganus: forte em̄ p̄ pniam dei cōuertet ad deū: ꝛ inter sctos primū locū habere merebit. Qđ in lege dñs non inimicos: sed inimicū precipit odiri: vt q̄ spiritales erant in lege solū dia bolū odio haberēt: cui⁹ odiū xp̄s nō venit soluere: sed adiplere. Ego aūt dico vobis. Diligite inimicos vestros: bñfacite illis q̄ oderūt vos. Multi p̄cepta dei: sua ibecillitate nō sanctoꝝ virib⁹: est imātes: putāt esse ipossibilia que p̄cepta sunt: ꝛ dicūt sufficere ꝛrutib⁹ nō odiſse inimicos: ceterū dilexisse plus p̄cepi q̄ humana natura pattak. Sciēdum est q̄ xp̄m nō ipossibilia p̄cepere: ſz pfecta q̄ dauid fecit in saul et absalon. Stephan⁹ quoq; martyꝛ p inimicis se lapidātib⁹ deprecat⁹ est: ꝛ paul⁹ anathema esse cupit p persecutoꝛib⁹ suis. Hec aūt tes⁹ ꝛ docuit ꝛ fecit dicēs. Pater ignosce illis.

Matt.v. Jn reliq̄s opib⁹ bonis interdū potest aliq̄s qualēcūq; excusationē p̄tendere: habēda xo dilectiōe null⁹ se poterit excusare. Potest mihi aliq̄s dicere: non possū ieiunare: nūq̄d potest dicere: nō possum amare? Potest dicere p̄pter infirmitatē coꝛporis mei nō possum a vino ꝛ carnib⁹ abstinere: nunq̄d pōt dicere: non possū diligere? Potest aliq̄s dicere ꝛginitatē nō possū seruare: pōt dicere nō posse res totas vendere ꝛ paup⁹ erogare? Nūquid pōt dicere: nō possum diligere inimicos? Nō ei ibi aut pedes laborāt currēdo: aut aures audiēdo: aut manus operādo laſſant: vt nos p tpam excusationē laborare conemur. Nō nobis ꝺr. Jte ad orientē ꝛ q̄rite charitatē: nauigate ad occidentē: ꝛ inuenietis di lectionē. Jnt⁹ in coꝛde nro ē: vbi redire iubemur dicēte p̄pheta. Redite p̄uaricatoꝛes ad coꝛ. Nō ei i lōginq̄s regionib⁹ inuenit q̄ a nobis petit. Et orate p̄ persequentib⁹ ꝛ calūniantib⁹ vos. Quid aliud p inimicis orandū est: nisi hoc qđ ait apls. Vt det illis deꝰ pniam ꝛ resipiscāt a diaboli laqueis a q̄ capti tenent. Sed hic merito mouet: quō huic p̄cepto dñi nō sic aduersum: qđ ꝛ in ꝓphetis inueniunt multe iprecationes aduersus inimicos: q̄ maledictiōes putant: sicuti est illud. Fiat mēsa eoꝝ coꝛa ipis in laqueū: ꝛ cetera q̄ ibi dicunt. Et Joānes apls ait. Qui scit frem suū peccare petm̄ nō ad mortē: petat ꝛ dabit ei vita peccanti non ad mortē. Est petm̄ ad mortē: nō p illo dico vt roget q̄s. Ubi ꝑmo videndū: qꝛ ꝓphete p iprecatione q̄d esset futurū cecinerūt: nō optātis voto sed spū p̄uidētis: q̄ maxime solēt figura iprecāt⁹ futura p̄dicere: sicut futura p̄teriti tpis: ea q̄ ventura erant sepe cecinerūt. Deinde in apli verbis intelligendū esse quosdā fratres p quib⁹ nō oꝛare nobis p̄cipit: cū dñs ꝛ pro p̄secutoꝛib⁹ nr̄is nos oꝛare iubeat. Que solui q̄stio nō pōt: nisi fateamur esse aliqua peccata i fratrib⁹ inmicoꝝ p̄secutione grauiora. Fratres aūt ꝛpianos significart: multis diuinarū scripturaꝝ documētis probari pōt. Peccatū ergo fratris ad mortē puto esse: cu post agnitionē dei p gr̄am dñi nr̄i Iesu xp̄i quisq; oppugnat fraternitatē: ꝛ aduersus ipam gratiā qua recōciliat⁹ est deo: inuidentie facib⁹ agitat. Petm̄ aūt nō ad mortem est: si quisq; non amoꝛe ad fratrē alienauerit: sed officia fraternitati debita per infirmitatē aliquā animi nō exhibuerit. Quapropter ꝛ dñs in cruce ait. Pater ignosce illis: qꝛ nesciunt qđ faciūt. Lu.xxiij. Modū ei gr̄a spūsancti ptcipes facti: societatē scte fraternitatis inierāt. Et beat⁹ stephan⁹ in actib⁹ apl'oꝝ oꝛat p eis a quib⁹ lapidat: qꝛ nondū xp̄o crediderant: neq; aduersus illā cōmunē gratiā dimicabāt. Apls vero paulus proterea eredo nō oꝛat p alexādro: qꝛ frater erat ꝛ ad mortē: id est q̄ in fraternitatē inuidētia oppugnando peccauerat. Pro his aūt q̄ nō obtuperant amoꝛē: sed timoꝛe succubuerant oꝛat vt eis ignoscat. Sic ei dixit. Alexāder erari⁹ multa mala mihi oīndit: reddet illi ocus fm opa illius quē ꝛ tu deuita. Valde em̄ restitit sermonib⁹ nr̄is. Deinde subiūgit p quib⁹ oꝛat ita dicēs. Jn prima mea defensione nemo mihi affuit: sed oēs me dereliq̄runt: nō illis imputet. Et nota q̄ apls nō ait reddat: sed reddet illi deus fm opera ei⁹: qđ verbū ꝓnunciātis est: nō imprecātis: sicut de illa hypocrisi iudeoꝝ est dictū: cui euersionē immittere cernebat. Percutiet te dꝰ paries dealbate. Querit aūt quō huic precepto quo nobis iubet. Orate p̄ psequentib⁹ ꝛ calūniantibus vos: illud nō est contrariū: qđ in Apocalypsi legi: martyres oꝛare deū vt vindictā? Sed hoc quēpiam mouere nō oportet. Quis ei audeat affirmare cū illi sancti cādidati se vindicare petierūt: vtrū cōtra ipsos hoies an ꝓtra regnū peccati petierint? Nā ipa est sincera ꝛ plena iustitie ꝛ misericoꝛdie vindicta martyrū: vt euertat regnū peccati: q̄ regnāte tanta perpessi sunt. Ad cui⁹ euersionē nititur apls dicēs. Nō ergo regnet peccatū i vestro mortali coꝛpoꝛe. Destruit aūt et euertitur petī regnū: ptim correctiōe hoim vt caro spūi subijciat: partī depauatiōe pseuerantiū in pctō: vt ita oꝛdinent vt iustis cū xp̄o regnantib⁹ molesti esse non possint. Quis g̃ quicūq; sctōs: nō talē sua vindictā a dño esse deꝑcatos? Qꝛ aūt ꝓsequēter positū est. Vt sitis filij p̄ris vr̄i q̄ in celis est: ex illa regula intelligendū est: q̄ Joānes dicit. Dedit eis ptātē filios dei fieri. Qui? em̄ naturaliter filij dei q̄ nescit oīno peccare nos potestate accepta efficimur filij: in q̄tū ea q̄ ab illo p̄cipiunt implemus. Q̄ñ aptica disciplina adoptionē appellat: q̄ in eternā hereditatē vocamur: vt coheredes xp̄i esse possim⁹. Filij g̃ efficimur regenerātiōe spiritali vt adoptemur regnū in dei: nō tā q̄ alieni: sed tā q̄ ab illo facti ꝛ cōditi. Itaq; nō ait facite ista q̄ estis filij: sed facite vt sitis filij p̄ris vr̄i. Nos aūt cū patimur inimicos ꝺ clamare debem⁹. Pater ignosce illis. Frenetici ei sunt: a q̄ rio spū possidenk: vt nos psequant: et maioꝛē p̄secutionē a diabolo patiunk. Aut solē suum oꝛiri facit sup bonos ꝛ malos: ꝛ pluit sup iustos ꝛ iniustos. Scriptū ē. Oriet timētib⁹ vobis nomē dñi sol iustitie: vt etiā pluuia accipias irrigationē doctrine veritatis: qꝛ ꝛ bonis ꝛ malis appuit: bonis ꝛ malis euāgelizat⁹ē xp̄s. Siue istū solē mauis accipe non solū hoim: ſz etiā pecoꝛ coꝛpis oculis patū: et ista pluuia qua fruct⁹ gignunk q̄ ad refectionē coꝛpis vati sunt: qđ p̄babili⁹ intelligi existimoꝛ: vt ille sol spiritalis n̄ oziat nisi bonis ꝛ sanctis: qꝛ hoc ipm est qđ plāgit inq̄ ꝛ illo libro q̄ sapiētia salomonis iscribit. Et sol nō oꝛt⁹ est nobis: ꝛ illa spiritalis pluuia nō irriget nisi bonos: qꝛ malos significabat vinea de q̄ dictū ē. Mādabo nubib⁹ meis ne pluant sup eā imbꝛē. Si ei diligitis eos q̄ vos diligūt: quā mercedem habebitſ? Filios ꝛ parētes amat latro: amat ꝛ leo: amat ꝛ draco: amāt ꝛ vsi: amāt ꝛ lupi. Si ei amātes nō diligimus filios vl parētes: peiores leonib⁹/vl supradictis bestijs sum⁹? Si vero amātib⁹ vicem reddimus: adhuc nihil ab istis bestijs distare videmur. Nōne ꝛ publicani ꝺ faciunt? Publicani sunt q̄ sectant lucra ꝛ exigunt vectigalia per negationes/ ꝛ fraudes/ ꝛ furta/ sceleraq; ꝛ piuria. Et si salutaueritis fres vestros tm̄ q̄d ampli⁹ facitis? Nōne ꝛ ethnici ꝺ faciūt? Ethnici ex greco i latinū iterptant gētiles. Ethnos

Matt.v. Apo.vj. Matt.v. Sap.v. Esaie.v. Matt.v. Rom.vj. Matt.v. Johan.j. Rō.viij. Lu.xxiij. Matt.v. Wala.iiij Matt.v. Gbl.ē.

em̃ grece gens dicit. Si ergo (inq̃t) etiã pc̃ores publicani ethnici erga dilectores suos natura duce nouũt esse bñfici: quãtomagis vos quib⁹ vt grad⁹ pfessionis eximior: ita cura necesse est sit veritat⁹ vberior: latiori sinu dilectionis amplecti debetis ⁊ non amantes? Mã diligere inimicos deus pcipit. Et petulãtes humanarũ mẽtiũ mot⁹ publice charitatis frãgit affectu: nõ solũ irã ab vltione depellẽs: sed etiã in amore mitigãs iniuriosi: q̃ gentiũ est amantes amare: ⁊ cõmune ẽ diligere diligẽtes. Plus diligẽdi sunt inimici q̃ amici. Qui em̃ inimici sunt corpi aduersant ⁊ aĩe pparant eterna pmia: qr q̃ carnalia nr̃a ⁊ terrena rapiũt: celestia nobis ⁊ spiritalia cõgregãt. Nõne magis diligẽdus est q̃ odiendus: q̃ nobis dat eternas opes? Amici vero carnis nr̃e nobis suadia suadere cõtẽdũt q̃ aĩe nr̃e pparãt eternã mortẽ. Estote g̃ vos pfecti sicut ⁊ pr̃ vr̃ celestis pfect⁹ ẽ. Quis aũt hec facit: nisi plene pfecteq; miserico⁹? Quovno psilio miseria deuitak: opitulante illo q̃ ait. Misericordiã magis volo q̃ sacrificiũ. Perfectio nãq; mic q̃ plurimũ aĩe laboranti cõsulit: vltra dilectionẽ inimicorũ porrigi nõ potest.

Ose. vj.

Ma. vj.

Idcoq; sic cõcludit. Estote vos pfecti: sicut ⁊ pater vester pfectus est. Ita tũ vt deus intelligak pfect⁹ tãq; de⁹: ⁊ aĩa pfecta tãq; aĩa. Attẽdite ne tustitiã vestrã factis coram hominib⁹ vt videamini ab eis: alioq̃n mercedẽ nõ habebitis apud patrẽ vestrũ q̃ i celis est. Cauete (inq̃t) iusticiã vr̃am facere coram hoibus. i. hoc aĩo iuste viuere ⁊ tibi pstituere bonũ vestrũ vt vos videãt hoies. Aliq̃n mercedem nõ habebitis apũ patrẽ vestrũ q̃ in celis est: nõ si ab hoĩb⁹ videamini sed si ꝓterea iuste viuatis vt ab hoibus videamini. Mã ⁊ apls dicit. Si adhuc hoĩb⁹ placerẽ xp̃i seruus nõ essem: cũ alio loco dicat. Sicut ⁊ ego oĩbus p oĩa placeo. Oẽm curã rerũ pscntiũ ammouet ⁊ attẽtos tm̃ esse in spe futuri iubet: neq; sectari vel hoĩm fauorem ostẽtatione bonitatis / vel iactantiã religionis ofonis publice copia: q̃ intra cõscientiã fidei fructũ boni operis ptinẽdũ: qr hũana laudis cõsectatio eã tm̃ quã ab hoibus expectat mercedem sit receptura.

Gal. j. j. Cor. x.

Mat. vij.

Ma. vj.

Iustitia nõ aliud est q̃ nõ peccare: nõ peccare aũt legis pcepta seruare. Preceptor autẽ obseruatio duplici genere cõtinet: vt nihil eor q̃ phibent facias: ⁊ oĩa q̃ iubent implere cõtendas. Hoc est ei q̃ psalmista dicit. Recede a malo ⁊ fac bonũ. Si a malo recesseris: ⁊ nõ feceris bonũ: trãsgressor es legis: q̃ nõ tm̃ in malor actuũ abominatiõe: sed i bonorũ pfectione cõplet. Neq; hoc solũ tibi pcipit vt vestituz suis nõ spolies indumẽtis: sed vt spoliatos opias tuis. Cũ ergo facis elemosynã: noli tuba canere añ te: sicut hypocrite faciũt in synagogis ⁊ vicis vt honorificentur ab hoibus: Hypocrita greco sermõe sit̃ator interpretat: q̃ cũ int⁹ mal⁹ sit: bonũ se palã oñdit. Hypo em̃ falsum: crisin vo iudiciuz sonat. Nomẽ aũt hypocrite trãslatũ est a specie eorũ q̃ spectaculis tecta facie incedũt: distinguẽtes vultũ ceruleo: nigro: linthea gipsata ⁊ vario colore distincta: nonũq; colla ⁊ manus creta pungẽtes: vt ad pſone colorẽ puenirẽt: ⁊ populũ vũ in ludis agerẽt fallerẽt modo in specie viri: modo in forma femie ⁊ reliq̃s pstigijs. Que species argumẽti trãslata est in his q̃ falso indicũt vultu: ⁊ simulãt q̃ nõ sunt. Sz hypocriseoz maculã nõ habere: aut paucorũ / aut nullorũ est. Mã q̃cũq; vult se videri: q̃ nõ est: hypocrita est. Qui tuba canit faciẽs elemosynã: hypocrita est. Qui in synagogis et in platearũ angulis orat vt videak ab hoibus: hypocrita ẽ. Qui ieiunãs demolit faciẽ: vt vẽtris inanitatẽ demõstret i vultu: ⁊ hic hypocrita est. Ex q̃b⁹ oĩbus itelligit hypocritas esse: q̃ faciũt quodlibet vt ab hoĩb⁹ glorificenk. Mihi videk ⁊ ille hypocrita esse q̃ dicit fratri suo. Dimitte vt tollã festucã de oculo tuo ꝓpter gloriã hoc facere: vt ipse esse iustus videak. Unde ei a dño dicit. Hypocrita eijce pri⁹ trabem de oculo tuo. Nõ itaq; ẋtus: sed causa ẋtutis apũ deũ mercedẽ habet. Et si a recta semita paululũ deuiauer: nõ interest vtrũ ad dexterã vadas an ad sinistrã: cũ verũ iter nõ amiseris. Signãter aũt dicit. Recepunt mercedẽ suã: ꝺ est non dei sed suã. Laudati em̃ sunt ab hoĩb⁹: quorũ causa exercuere ẋtutes. Te aũt facient⁹ elemosynã: nesciat sinistra tua q̃d faciat dextera. In dextera intelligit amor dei: in sinistra vanitas vel cupiditas mũdi. Si humana laude dederis elemosynã: totũ est sinistra. Si ẋo ꝓ remissiõe peccatorũ: totũ ꝺextera facit. Quid est ergo. Nesciat sinistra q̃d faciat dextera: nisi q̃ facit dei amor nõ corrũpat inanitas vel cupiditas mũdi? Mã si hoc aliq̃s fz̃ litterã implerí posse credit q̃d faciet? Si em̃ man⁹ dextera doluerit: nũq̃d de sinistra elemosynã dare nõ debet? In supioribꝰ. Cauete (inquit) ne iustitiã vestrã faciatis coram hoĩb⁹: vbi iusticiã gñaliter notauit: deinde particulariter exequit. Est etenim pars aliq̃ iusticie opus q̃ ꝓ elemosynã fit: ⁊ ideo connectit dicẽdo. Cũ ergo facis elemosynã: noli tuba canere ante te. Ad ꝺ respicit q̃ superi⁹ att. Cauete facere iustitiã vestrã coram hoĩb⁹ vt sz videamini ab eis. Q̃ aũt sequit. Amẽ dico vobis: pceperũt mercedẽ suã: ad illud respicit q̃ supra posuit. Alioq̃n mercedẽ nõ habebitis apud patrẽ vestrum qui in celis est. Deinde sequit. Te autẽ faciente elemosynã Cũ dicit. Te aũt: quid aliud dicit: q̃ non q̃d illi? Quid q̃ mihi iubet. Te igitur (inq̃t) faciẽte elemosynã: nesciat sinistra tua q̃d faciat dextera tua. Ergo illi sic faciũt vt sciat sinistra eor q̃d faciat dextra. Q̃ igit̃ in illis culpatũ est: hoc tu facere vetaris: In eis aũt ꝺ culpatũ est q̃ ita faciunt vt laudes hoĩm q̃rãt. Quapropter nihil pseqñtiue sinistra vt dek significare q̃ ipaz delectationẽ laudis. Dextera aũt significat itẽtionẽ implẽdi pcepta diuina. Nesciat q̃ sinistra q̃d faciat dextera. i. nõ se misceat pscitie tue laudis humane appetitio: cũ in elemosyna faciẽda diuinũ pceptũ cõtendis iplere: vt sit elemosyna tua in abscõso. Quid ẽ in abscõso: nisi in ipa bona cõscientia q̃ oculis humanis demõstrari nõ potest nec ꝺbis aperiri? Multi foras faciunt elemosynã ⁊ int⁹ non faciũt: q̃ vel ambitione / vel aliqua ꝑtis rei gña misericordes volũt videri. Et pater tu⁹ q̃ videt in abscõso reddet tibi. Rectissime oĩno ⁊ verissime. Si em̃ premiũ abeo expectas q̃ cõscientie ispector est: sufficiat tibi ad ꝓmerẽdũ deũ ipa cõscientia. Et cũ oratis non eritis sicut hypocrite q̃ amãt in synagogis ⁊ in angulis platearũ stãtes orare: vt videanк ab hoĩb⁹. Neq; hic ab hoibus videri netas est sed ideo hec agere vt videaris ⁊ fruct⁹ i eis expectes placẽdi hoĩb⁹. Platee ppetue ac latiores ciuitatũ vie sunt ꝓpter ate lingue grece a latitudie nolate. Platon ei latũ dicit. Amẽ dico vobis pceperũt mercedẽ suã. Et hic ostendit dñs id se ꝓhibere vt ea merces appetat q̃ gaudẽt stulti cũ laudanк ab hoĩb⁹. Tu aũt cũ oraꝺis: intra in cubiculum ⁊ clauso ostio ora patrẽ in abscõso. Cubiculũ q̃ nolat non occultã domũ oñdit: sz cordis nr̃i secretũ. hic psalmista dicit. Que dicitis i cordib⁹ vr̃is ⁊ in cubilib⁹ vr̃is pungimini. Et claudẽtes ostia: orate (inq̃t) ad patrẽ vr̃m in abscondito. Parũ est intrare i cubicula si ostiũ pateat iportunis: q̃ q̃ ostiũ ea q̃ foris sunt ipzobe se imergũt / et iteriora nr̃a aperiũt. Foris aũt dicim⁹ esse oĩa tpalia ⁊ visibilia: que per ostiũ. i. carnalẽ sensum in cogitationes nr̃as penetrãt: ⁊ turbe vanoz fantasmatũ orãtib⁹ obstrepũt. Claudẽdũ ergo ostiũ. i. carnali sensui resistẽdũ: vt oro spiritalis dirigat ad patrẽ q̃ fit i ĩtimo cordis vbi orat pr̃ i abscõso. Qui ẋo vult oronẽ suã volare ad deũ: faciat illi duas alas. i. elemosynã ⁊ ieiuniũ ⁊ ascẽdat celeriter ⁊ exaudiet. Et pr̃ tu⁹ q̃ videt i abscõso reddet tibi. Et hoc tali clausula terminandũ fuit. Non em̃ monet nũc vt ozem? sed quomodo ozem⁹: neq; vt superius vt elemosynã faciamus: sed quo animo faciamus qm̃ de corde mundando pcipit q̃ non mundat nisi simplex intẽtio: in eternã vitã solo ⁊ puro amore sapientie.

Matt. vj.

Ser. ij. B

Mat. vij.

Ma. vj.

¶ In eadẽ feria: de eo q̃ scriptũ est in euangelio fm̃ Mattheum. Nesciat sinistra tua q̃d faciat dextera tua &c. Sermo. ij. In quo q̃d manus sit dextera / quid ve sinistra succincte declarat.

Euãgelica lectio fratres kmi q̃ nobis modo recitata est: videk mihi q̃ fm̃ litterã nõ possit intelligi ⁊ ideo deo auxiliãte rectam⁹ q̃liter ad eã spiritalem sensum puenire possimus. Sic em̃ ait dñs. Attendite ne iusticiã vestrã faciatis coram hoibus: vt videamini ab eis. Et iterũ. Cũ facis elemosynã nesciat sinistra tua q̃d faciat dextera tua: vt sit elemosyna tua in abscõso. Quo hoc fm̃ lr̃am accipe possum⁹: cum ipse dñs iterũ dicat. Sic luceat lux vr̃a coram hoĩb⁹ vt videãt vr̃a bona opera: ⁊ glorificent patrẽ vr̃m q̃ in celis est. Quõ hic dicit. Nesciat sinistra tua q̃d faciat dextra tua: cũ alibi dicat. Sic luceat lux

Mat. vj.

Mat. vj.

Mat. vj.

Mat. vj.

Luce. lj.

Esa. xlvj.

Joh. iij.

Rom. xj.

Mat. j.

j. Pet. ij.

vestra coram hoĩb⁹ vt videãt opa vr̃a bona? Diligẽter attendite ffes: ⁊ itellectũ diuine sc̃pture hũiliter ⁊ sapienter recipite. Nõ em̃ sibi ipe dñs in euãgelica lectiõe cõtrarius esse potest. Mã q̃ elemosynã ⁊ occulte fieri ipe dixit / ⁊ publice ipe admonuit vt sibi pcepta ei⁹ nõ videank esse cõtraria: intellectũ sobriũ q̃rit. Aut ei ideo facit elemosynã vt ab hoibus se laudari desideret: etiã si occulte fecerit: publice facit q̃ laudẽ ab hoĩb⁹ q̃rit. Qui vero elemosynã ꝓ solo amore dei facit: vt ad op⁹ bonũ illũ reliq̃ imitenk: ⁊ nõ ipse sed dñs collaudek: etiã si publice faciat elemosynã absc̃se facit q̃ ꝓ elemosyna illa nõ hoc q̃ videk: sed q̃ nõ videk deside: rat: nec ab hoĩb⁹ laudẽ sed mercedẽ a deo optat accipere. Hoc etiã ⁊ de ieiunio debem⁹ accipere. Cũ em̃ ipse dñs dicat. Unge caput tuũ ⁊ faciẽ tuã laua ne videaris ieiunans hoĩb⁹. Ergo ꝺ xp̃i ꝑcepta facim⁹ q̃ publice ieiuniũ indicim⁹: ⁊ videte toto pp̃o piter cũ tpo ieiunam⁹? Et in hoc sensu optz intelligi vt nemo pro laude hũana sed ꝓ pctoz idulgẽtia / vel ꝓ mia diuina ieiunet: ⁊ vnusq̃sq; interroget conscientia sua: ⁊ si ꝓ solo deo facit elemosynã secur⁹ ⁊ publice faciat: vt q̃cũq; viderint imitenk. Mã ⁊ illud q̃ dicit dñs. Nesciat sinistra tua q̃d faciat dextera tua: ad ꝺ q̃ supra dixim⁹ ptinere cognoscik. In dextera enĩ intelligik amor dei: in sinistra vanitas vel cupiditas mũdi. Si ꝓ laude hũana dederis elemosynã: totũ sinistra facit: dextera oĩno nihil facit. Si ẋo ꝓ remissione pctoz ⁊ amore vite eterne elemosynã dederis: totũ dextera facit. Quid est q̃. Nesciat sinistra tua q̃d faciat dextera tua: nisi q̃ faciat amor dei: nõ corrũpat ꝑ vanitas vel cupiditas mũdi? Mã si q̃ aliq̃s fz̃ litterã ipleri posse credit: q̃d faciet si ei man⁹ dextera dolue rit? Nunq̃d de sinistra elemosynã dare nõ põt? Aut si vult captiuũ redimere: quõ aut facculũ soluere / aut archã aperire poterit: si sinistra manũ dextere sue nõ ĩtexerit? Aut si peregrinũ optat excipe ⁊ fm̃ ꝑceptũ dñi sc̃tũ pedes alue: re: nõ video quõ hoc nesciẽte sinistra manu possit ipleri. Ad hoc ptinet etiã illud q̃ dixit. Cũ oratis nolite in angulis platearũ orare: sed intra (inq̃t) i cubiculũ tuũ: ⁊ clauso ostio ora patrẽ tuũ in abscondito. Ecce ipsi bñ agnoscitis: qr nõ hoc semp fm lr̃am poterit adipleri. Mã ⁊ nosipsi ⁊ tot⁹ populꝰ nõ solũ in cubiculis nr̃is oram⁹: sed etiã publice ad ecclesiã conuenim⁹: et simul cũ oĩ populo genua flectim⁹. Et nunq̃d hec facietes ꝓceptis xp̃i cõtrarij sum⁹? q̃ dixit: vt in cubiculis clauso hostio orare debeam⁹? Nõ ita est. Uñ ẽt ⁊ ite sent⁹ superiori sniecõuenies est. Qualiter g̃ hoc itelligi debeat attẽde. Si q̃ oras deũ ⁊ hoc ab illo petis q̃ videk publice ⁊ aperto hostio orare: qr ꝺ a deo vis accipe q̃ videtur. Si ẋo ꝓ idulgẽtia pctoz ⁊ ꝓ vita eterna volueris supplicare. et si publice orauer⁹ clauso hostio oras: qr nõ petis q̃ videk: sed q̃ nõ videk: Que ei videnk tpalia sunt: q̃ aũt nõ videk eterna sunt. Si tpalia q̃ris: sicut tã dixi publice ⁊ aperto ostio oras: si etna q̃ris: secreta est oro tua: qr nõ q̃ videnk: sed q̃ nõ videnk optas accipere. Qui g̃ illa q̃ nõ videtur in ẋitate q̃sierit: ⁊ illa q̃ videnk deo remunerãte pcipiet qui nõ mẽtik q̃ dicit. Querite primũ regnũ dei ⁊ iusticia eius ⁊ hec oĩa adiscienk vobis. Nec ꝺ sic dicim⁹ fres vt ꝓ rebus tpalibus deum nõ oremus. i. ꝓ sanitate corporũ: aut pro pace ipm: aut ꝓ abundãtia fructuũ. Debem⁹ et ista a deo petere: sed sebo ⁊ tertio loco: vt ꝑmas partes in oi intentione nr̃e oronis amor aie ⁊ desiderii vite ekne obtineat. Orem⁹ g̃ ꝓ corpore: sed sine vlla cõpatiõe empli⁹ ꝓ aĩa supplicemus. Et iõ kmi quoties vobis ista euãgelica lectio legit: ordie quo supra suggessim⁹ itellectũ ei⁹ debet⁹ accipe: vt siue in elemosynis / siue in ieiunijs / seu in oronib⁹ / siue in dextera / vel in sinistra hoc seruare studeam⁹: vt q̃cq̃d agim⁹ non ꝓ vanitate / vel cupiditate sc̃i: sed ꝓ amore ekne btitudinis faciam⁹. Q̃ ipe pstare dignek q̃ cũ pre ⁊ spũsctõ viuit ⁊ regt.

¶ Eodem die. Sermo. iij. In quo dicit q̃ amare amãtes se cõmune est et naturale: diligẽtes autẽ nr̃os bonos aut diligentes se arguũtur: vt vero diligamus inimicos xp̃s nobis exemplũ prebuit.

Scio ⁊ credo charitatẽ vestrã sapiẽter intelligere nõ esse sine cã q̃ vos de vera ⁊ perfecta charitate tam freq̃nter admoneo. Hoc ei ideo facio: q̃ ad oĩm pctoz vulnera nullũ medicamẽtũ tã salubre et tã efficax esse cognosco. Addik ⁊ hoc q̃ cũ tã magnũ sit vere ⁊ pfecte charitatis remediũ: nulli⁹ tñ iuenit q̃ eã cũ dei adiutorio nõ possit habere. In reliq̃s aũt oĩb⁹ bonis interdũ põt aliq̃s qualẽcũq; excusatiõe pretẽdere: in habenda ẋo dilectione null⁹ se poterit excusare. Potest mihi dicere aliq̃s: nõ possũ ieiunare: nũquid põt dicere: nõ possum amare? Potest dicere ꝓpter infirmitatẽ corporis mei non possũ a vino vel a carnib⁹ abstinere: nũq̃d potest dicere: nõ possum diligere? Potest q̃s dicere se ẋginitatẽ nõ posse seruare. Potest dicere nõ posse res totas vẽdere ac paupibus erogare: nũq̃d põt dicere: nõ possum inimicos meos diligere: ⁊ eis q̃ in me peccauerũt indulgere? Nemo se circũuentat fres charissimi: qr de⁹ neminẽ fallit. Cũ em̃ multa sint q̃ ꝓpter fragilitatẽ hũanã corporaliter iplere nõ possum⁹: charitatẽ tñ in corde nr̃o deo inspirãte si i ẋitate voluerim⁹ sine aliqua dubitatiõe habere poterimus. Multa em̃ sunt q̃ de horreo: canabovel cellario aliquotiẽs ꝓferre nõ possumus de thesauro vero cordis nimis fedũ ⁊ turpe est si aliquã excusationẽ ptẽdere videmur. Nõ em̃ ibi aut pedes laborãt currẽdo: aut oculi videndo: aures audiẽdo: aut man⁹ opando lassank: vt nos ꝓ ipsam fatigationem excusare conemur. Nõ nobis dicit. Ite ad orientẽ q̃rite charitatẽ: nauigate ad occidẽtẽ ⁊ iuuentutis dilectionẽ. Int⁹ i corde nr̃o est vñ nos iracũdia excludere solet: ⁊ redire iubemur: dicẽte propheta. Redite preuaricatores ad cor. Nõ em̃ sicut tã dixit: in lõginqꝰ regionib⁹ iuenik: q̃d a nobis dño petit: int⁹ ad cor nr̃m̃ nos mittit. In nobis em̃ ponit q̃d requirit: vbi tota charitas ꝑfecto in animi bonitate vel volũtate cõsistit: de qua volũtate angeli pastorib⁹ clamauerũt. Pax i terra hominib⁹ bone volũtat⁹. Et ideo qr nulla nobis aĩ tribunal xp̃i excusatio poterit esse: cũ dei adiutorio totis virib⁹ laborem⁹ vt in aĩs nr̃is plus ꝺualeat bonitas q̃ malicia: pl⁹ patiẽtia q̃ iracũdia: plus benignitas q̃ inuidia: plus humilitas q̃ superbia. Et vt totũ breui sermone cõcludã: sic totum cor nr̃m obtineat charitatis vulcedo: vt in nobis locũ habere nõ possit odij amaritudo. Sed dicit aliq̃s: nulla rõne possum inimicos meos diligere. In oĩbus sc̃ripturis de⁹ tibi dicit: qr potes. Tu ecõtrario rñdes: nõ posse. Considera nũc vtrũ tibi an deo vebeat credi? Et ideo qr ẋitas mẽtiri nõ põtiã vanas excusationes suas relinquat humana fragilitas: qr nec ꝑ possibile aliq̃d potuit imperare: qr iust⁹ est. Nec dãnatur⁹ est hoiem ꝓ eo q̃ nõ potuit vitare q̃ pius ẽ Quid tergiuersamur incassum? Memo em̃ ẽ tum possum⁹ meli⁹ nouit q̃ q̃ nobis ipm̃ posse donauit. Tot viri: tot mulieres: clerici: pueri: tãte ⁊ tã delicate puelle flãmas ⁊ ignes ⁊ bestias cẽnimiter pertulerũt: ⁊ nos stultor hoĩm cõuitia dicim⁹ tolerare nõ posse: q̃ nobis malozũ hoĩm nec̃tia infe: runt: si possum⁹ etiã vsq; ad mortẽ illoz nr̃as iniurias vindicam⁹. Unde nescio q̃ fronte / vel qua conscientia cũ oibus sanctis i eterna beatitudine partẽ habere desideram⁹: quorũ exẽpla sed in rebus minimis non acquiescim⁹. Sed sunt alĩq̃ qui testimonio diuine scripture iracũdie sue estimant suffragari. Dicũt ei. Amat anima mea amãtẽ se. Et vũ auctoritatẽ diuinã male itelligũt: de medicamẽtis sibi vulnera faciũt. Qualiter aũt hoc ⁊ debeat ⁊ possit intelligi: attendat charitas vestra. Amat (inq̃t) aĩa mea amantẽ se. Licet et de oĩb⁹ littera sentiri ⁊ debeat ⁊ possit: tñ certius de deo intelligendũ est: qr null⁹ nos meli⁹ q̃ ipse diligit. Mã si boni tñmodo amãdi sunt: q̃d dicemus de deo nr̃o de quo scriptũ est. Sic de⁹ dilexit mundũ vt filiũ suũ vnicum daret: Quid em̃ boni fecerat mũdus vt illũ sic dilexerit de⁹? Oẽs em̃ hoies nõ solũ malos sed etiã ipios ⁊ originali pctõ mortuos in aĩa xp̃s inuenit. Et tñ etiã cũ tales essemus dilexit nos ⁊ tradidit semetipm̃ ꝓ nobis: ⁊ ꝓ hoc amauit etiã non amantes: sicut ⁊ paul⁹ apls dicit. Xp̃s ꝓ impijs moztu⁹ est ac sic ꝓ ineffabili pietate vniuerso humano generi hoc exẽplũ dedit dicẽs. Discite a me qr mitis sum ⁊ humilis corde Uñ ⁊ beat⁹ petrus apls in epistola sua similiter pcipit dicens. Christus (inq̃t) passus est ꝓ nobis relinquens vobis exẽplũ vt seq̃mini vestigia ei⁹. Q̃ exẽplũ dñi secururi sumus. Nũquid vt mortuos suscitem⁹? Nũquid vt supra mare pedib⁹ ambulem⁹? Non vtiq; sed vt sim⁹ mites ⁊ humiles corde: ⁊ nõ solũ amicos: sz etiã inimicos toto aĩo diligamus. Et seq̃mini vestigia ei⁹. Dixit ꝺ etiã beat⁹ euãgelista

j.Joh.ij. Joannes. Qui dicit se in xpo manere: debet quo ⁊ ille ambulauit: ⁊ ipe ambulare. Quo em xps in cruce fixus erat: ⁊
Lu.xxiij. tu p vitā charitatis currebat dicēs. Pater ignosce illis q̄ nesciūt q̄d faciūt. Et nos ergo cū patimur ab inimicꝫ hoc clamare debem⁹: q̄ nesciūt q̄d faciūt. Frenetici em sunt et a cōtrario spu possidenf: vt ⁊ nos psequanf: maiorē psecutionē a diabolo patiunf: ⁊ ideo magis vt liberent q̄s dam:
Act. vij. nent orare debem⁹. Sic fecit beatus Stephanus q̄ gloriosissime p̄mus xpi vestigia est secutus. Cū em duris saxoꝝ imbrib⁹ cederet: stans orauit pro inimicis suis ⁊ positis in terra genib⁹ totis viri⁹ clamauit ⁊ dixit. Dñe ne statuas illis h̄ peccatū. Si ergo putam⁹ nos nō posse imitari dñm nostrū: imitemur talē cōseruū nostrū. Imitemur q̄ppe bes
Wat.v. tū Jacobū q̄ cū a iudeis lapidaret: flexis genib⁹ p ipis p secutoꝛib⁹ supplicauit. Dñs quoq̄ in euāgelio vt inimicos diligere debeam⁹ nō dedit consiliū sed p̄ceptū. Cōsiliū dat vt virginitas conseruet: vt a vino ⁊ a carnalib⁹ abstineat: vt vēdant oīa ⁊ pauperibus erogent. Preceptū vero dat vt iustitia custodiat: vt
Wat.xix. oīs homo diuertat a malo ⁊ faciat bonū. Deniq̄ de virgi-
Wat.iij. nitate dicit. Qui pōt capere capiat. De iustitia ꝙo non ꝺi. Qui potest facere faciat: sed oīs arboꝛ q̄ non facit fructum
Wat.v. bonū excidet ⁊ in ignē mittet. Cōsiliū q̄ libēter audierit ⁊ fecerit: maiorē habebit glorīā. Preceptū q̄ nō impleuerit: nisi penitentia subuenerit euadere penā nō poterit. Sic ei p̄cepit dñs. Diligite inimicos vestros: benefacite his q̄ oderunt vos. Et oꝛate p psecutoꝛib⁹ vestris ⁊ maledicētibus
℈ vobis. Et si q̄ras: quā mercedē accipies? Audi q̄ sequit. Vt sitis filij patris vestri. Aduertite q̄ si inimicos nō diligimus: filij dei esse non possum⁹. Et qua fronte dicimus in
Wat. vj. oīone. Pater noster q̄ es in celis: sāctificet nomē tuū: Aut qua cōsciētia dicere poterim⁹. Dimitte nobis debita nr̄a sicut ⁊ nos dimittim⁹? Sed dicit aliq̄s. Ego audiā scp̄turam dicentē. Amat aīa mea amantē se. Amas amātes te filios ⁊ parentes: amat ⁊ latro: amat et draco: amant et lupi: amāt ⁊ vrsi. Si em amātes nō diligam⁹: si filios vel parentes desp̄icim⁹: peiores leonib⁹ ⁊ supradictis bestijs existere videmur. Sic ⁊ ipe dñs dicit. Si em diligitis eos q̄ vos
Wat.v. diligūt: quā mercedē habebitis? Nōne ⁊ publicani hoc faciūt? Et si salutauerittis fratres vestros tm̄: q̄d amplꝰ facitis? Nōne ⁊ ethnici hoc faciūt? Qui ergo solos amicos diligunt: sicut ⁊ ipi videtis: ad huc in hac parte publicanis ⁊
Matthei. gētib⁹ ⁊ bestijs similes sunt. Vt ergo superiores sim⁹ ⁊ gē-
xviij. tib⁹ ⁊ bestijs etiā inimicos ⁊ aduersarios diligam⁹. Et timeamus illud q̄ dns in euāgelio dicit. Serue male oē debitū dimisi tibi q̄m rogasti me: nōne oportuit ⁊ te misereri ꝓserui tuo: sicut ⁊ ego tui miserꝰ sum? Et q̄d postea. Tradidit eū toꝛtoꝛib⁹ donec redderet vniuersum debitū. Sic (inq̄t dns) pater me⁹ celestis faciet vobis: si nō dimiseritis vnusquisq̄ fratri suo de coꝛdib⁹ vestris. Et iterū ipse dns
Joh.xiij. ait. In hoc cognoscēt oēs q̄ mei discipuli estis: si vos inui-
Jacobi.ij cē diligatis. Et iterū. Qui vniuersam legē cōpleuit offendat aūt in vno fact⁹ est oīm reus. Quid est hoc vnū: nisi q̄ supra dixim⁹. Mandatū nouū do vobis vt vos inuicē diligatis? Quid inq̄t est hoc vnū: nisi illud q̄ apls dicit. Dis
Joh.xiij. lex in vno sermone ꝓplet. Diliges ꝓximū tuū sicut teip̄m.
Gal.v. Sed ne forte aliq̄s dicat locū hunc nō sic debere intelligi. Audiat de hoc mādato iterū apl̄s sublimi voce clamātē.
j.Cor.xiij Et si tradidero coꝛpus meū vt ardeat: charitatē aūt nō habeam: nihil mihi ꝓdest. Ipsa est vera ⁊ germana charitas q̄ non solū vsq̄ ad amicos: sed etiā vsq̄ ad ipsos puenit inimicos. Sicut dns noster tantā circa gen⁹ humanū cognoscit habere charitatē: vt nō solū supra bonos sed etiā supra
Wat. v. malos pluuiā dare: ⁊ solē suū quotidie oꝛiri cōcedat. Etiā illud aī oia cū grandi reuerētia ⁊ timoꝛe recolere ⁊ retinere debem⁹: q̄d dns in euāgelio dixit. Si dimiseritis (inq̄t) hoibus peccata eoꝝ: dimittet ⁊ vobis pater vester celestis
Wat. vj. peccata vestra. Si non dimiseritis: nec pater vester celestꝭ dimittet debita vestra. In potestate nostra positū est qualiter in die iudicij iudicemur. Unde nescio q̄ fronte indulgentiā peccatoꝝ suoꝝ ante tribunal xpi obtinere poterit:
Rom.xij. q̄ deo p̄cipiēte inimicis suis veniā dare nō acq̄escit. Apostolus etiam predicat dicēs. Memini malū ꝓ malo reddentes. Benedicite psequētib⁹ vos: būdicite ⁊ nolite maledicere. Et iterum. Noli vinci a malo: sed vince i bono malū. Et iterū. Nō reddētes maledictū ꝓ maledicto: sed cōtrario bñdicētes. Beat⁹ quoq̄ euangelista Joannes q̄ supra pect⁹ dñi in cena recubuit: in epistola sua ita nos admonet dicens. Qui odit fratrē suū homicida est. Et scitis q̄ omis homicida nō habet in se vitā eternā. Et iterū. Qui dicit se in lumine manere ⁊ fratrē suū odit. in tenebris est: ⁊ in tenebris ambulat: ⁊ nescit quo vadat: q̄ tenebre obcecauerunt oculos ei⁹. Hoc loco fratrē oēm hoiem debemus accipere. Dicit etiā ipe beat⁹ Joannes. Si q̄s dixerit: diligo deū et fratrē suū odit: mēdax est. Qui em nō diligit fratrē suū q̄m videt: deū q̄m nō videt quomodo potest diligere? Sz etiā si iubetis sufficiūt ista. Sunt em innumerabilia tā in nouo q̄m in veteri testamēto: q̄ causam de q̄ loq̄mur validissimis testimonijs cōfirmare longū ē: ⁊ nūc oīa charitatis vestre aurib⁹ nō intimenf. Mā in sanctis aliabus etiā parua pro magnis accipiunf: q̄ ⁊ reuera cui pauca nō sufficiunt: magnus nō prosunt: plura ꝓdesse nihil poterunt. Hos aūt fratres charissimi cōsiderantes: q̄ oīs lex vno sermone impletur in nobis. i. diliges ꝓximū tuū sicut teipsum: non solum amicos sed etiā inimicos diligite: q̄ dūq̄ hoc implere nolunt: reliqua illis opera bona ꝓdesse nō poterunt. Et ideo ita oībus inimicis vestris dimittite vt cū secura conscientia possitis in oratiōe dicere. Dimitte nobis debita nostra: sicut ⁊ nos dimittimus debitoꝛibus nostris.

℈ In eodē die alius sermo q̄ habet inter sermones de Verbis dñi. ij. fo. xxxv. col. iiij.

℈ Item eodē die alius sermo de Epistola dicit: qui habet in libro Quinquaginta homeliarum. homelia. vij. fo. cxv. col. j. ⁊ xviij. fo. cxx. col. j.

℈ Sabbato post dñicā in quinquagesima. Sermo. j. In quo dicit q̄ elemosyna sine ieiunio sufficit non valenti ieiunare: sed ieiunium sine elemosyna omnino nullum est bonum.

Ser.lxij. A
ROgo vos fratres charissimi ⁊ admoneo vt illo legitimo ac sacratissimo tpe exceptis vsticis diebus nullus prandere p̄sumat: nisi forte ille qui ieiunare infirmitas nō p̄mittit: q̄ alijs diebꝰ ieiunare remediū est aut p̄miū: in quadragesima ꝙ ieiunare pctm̄ est. Alio tpe q̄ ieiunat accipiet indulgētiā in quadragesima q̄ nō ieiunat sentiet penā: ⁊ tñ q̄ ieiunare nō poterit: secretꝰ sibi soli: aut si est alꝰ infirm⁹ cū ipo ta domo sua p̄paret q̄ accipiat: ⁊ illos q̄ ieiunare p̄ualēt ad p̄dium nō inuitet: q̄ si hoc fecerit: nō solū ve sed etiā boies possunt intelligere illū nō ꝓ infirmitate nō posse: sed ꝓ gula ieiunare nō velle. Sufficiat illi q̄ ipe ieiunare nō potest: ⁊ magis cū gemitu ⁊ suspirio ⁊ animi dolore mandūcet ꝓ eo q̄ alijs ieiunātibus ille abstinere nō potest. Qđ opus est vnicuiq̄ infirmo: secreti⁹ aut sibi solꝰ aut cū alio simili ter infirmo faciat ꝓparari: q̄ non ei oportet vt aliquē sanctꝰ roget ad p̄dā: ne sibi etiā de alterius gula augeat pctm̄. Pro eo tñ q̄ nō pōt ieiunare: ampliꝰ debet erogare pauperibus: vt pctā q̄ nō potest ieiunādo curare: possit in elemosynis vādo redimere. Bonū est ieiunare fratres: sed melius est elemosynā dare. Si aliq̄s vtrūq̄ potest: duo sunt bona. Si vero nō potest: melius est elemosynā dare. Si possibilitas nō fuerat ieiunādi: elemosyna sufficit sibi sine ieiunio. ieiunio vero sine elemosyna oīno non sufficit. Ergo si aliquis ieiunare nō potest: elemosyna sine ieiunio bonū ē. Si vero p̄ualet ieiunio cū elemosyna: duplex bonū est. Ieiunio vero sine elemosyna nullū bonū est: nisi forte ita sit aliquis pauper: vt nō habeat oīno q̄d tribuat. Ille ergo q̄ nō habuerit vnde tribuat: sufficit voluntas bona ꝓ illud q̄ scriptū est. Gloria in excelsis deo: ⁊ in terra pax hoibus bone voluntatis. Sed q̄s erit q̄ se possit excusare: cū etiā pro calice aq̄ frigide mercedē se dño redditurū p̄mittat? Et quare frigide dixit? Me forte se posset aliq̄s pauꝑ de lignorū penuria excusare: aut certe dicere se vas aliud vbi aquā calefaceret non hr̄e. Deniq̄ ⁊ ꝓ beatū ꝓphetā fres charissimi dñs ita hoꝛtatur ⁊ admonet elemosynam fieri: vt pauper nullus pauper sit q̄ se valeat excusare. Si cē sit. Dic ei

Mutata: ne nimis crudi: offirmo ad bonum operis.
B
Wat.xxv
Serm. sup. B Col.iij. j.Cor.vj.
ieiuniū q̄ elegi dicit dns. Frāge esurienti panē tuū. Non dixit vt integrū daret cū forte paup ille aliū non haberet: sz frāge inq̄t h̄ est dicere. Etiā si tāta pauptas tibi ēvt nō habeas nisi vnū panem: ex ipo tñ frāge ⁊ paupi tribue. Et egenum inq̄t ac sine tecto induc in domū tuā. Si aliq̄s ita paup ē vt nō habeat vñ tribuat paupi cibū: vel ivno angulo dom⁹ sue pegrino ꝓparet lectulum. Quid nos ad hec dicturi sum⁹ fratres: vel quā excusationē hr̄e poterim⁹? qui amplas ⁊ spaciosas dom⁹ habētes vix aliq̄n dignamur recipere pegrinū: ignorātes immonō credētes q̄ in oībus pegrinis xps excipit: sicut ipse dicit. Hospes fui ⁊ suscepistis me: ⁊ q̄diu vni ex minimis istis fecistis: mihi fecistis: Laboriosum ⁊ fastidiosum nobis ē in paupib⁹ recipe xp̄z in patriā nostrā: timeo ne nobis illevicē reddat i celo ⁊ nō nos reciplat i beatitudinē tuā. Cōtēnim⁹ illum i mūdo: timeo ne nos ille iterū ꝓtenat in celo ꝼm illud q̄ ipe dixit. Esuriui ⁊ nō dedistꝭ mihi māducare: hospes fui: ⁊ non accepistis me. Et q̄diu non fecistis vni ex minimis istis: nec mihi fecistis. Et q̄ post hec fratres seq̄t: auertat de⁹ a nobis. Hoc em postea addidit dicēs. Discedite a me maledicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē diabolo ⁊ angelis eius. Hec q̄ fratres nō trāsitorie nec solis coꝛporis audiam⁹ auris⁹: sz fideliter audiētes ēt vt alij tenēat ⁊ ipleāt ꝺbo pariter et exēplo doceam⁹: ꝑstāte dño nr̄o iesu xp̄o: q̄ cū p̄re ⁊ spiritu sancto viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ. Amen.

℈ Eodem die de necessitate ieiunij cum mititur et largitate. Sermo. ij.

MOstolica dilectissimi doctrina nos admonet: vt deponentes veterē hoiem cum actib⁹ suis: de die in diē sancta ꝙersatiōe renouemur. Si em tēplū dei sum⁹: ⁊ mentū nr̄arū spūssctūs habitaoꝛ est dicēte apl̄o. Nos em estis tēplum dei viui: multa nobis vigilātia laborādū est: vt coꝛdis nr̄i receptaculū tanto hospite nō sit indignū. Et sicut in domib⁹ manufactꝰ laudabili diligētia ꝓuidēdū est vt si q̄d aut infusione ibi ium aut turbine ꝓcellarū: vel ipsa fuerit antiq̄tate coꝛruptum: cita in integrū cura restituat: ita iugi oportet sollicitudie ꝓcaueri ne q̄d in nr̄is animis in cōpositū: ne q̄d inueniat imūdū. Quis edificiū nostrū sine ope sui nō subsistat artificis: nec fabrica nr̄a possit esse incolumis nisi ei ꝓtectio ꝓfuerit cōditoris: tñ q̄ rōnabiles lapides sum⁹ ⁊ viua materies: sic nos auctoris nr̄i exterruit manus: vt cū opifice suo ēt is q̄ reparat operet. Gratie dei igit obedientia se humana nō subtrahat: nec ab illo bono sine q̄ nō pōt bona eē deficiat: aut si q̄d sibi ipossibile aut arduū i mādatoꝝ effectib⁹ experit: nō in se remaneat: sz ad adiuuātē recurrat: q̄ lō ꝓceptū dat vt excitet deūderiū: et ꝓstet auxiliū dicente ꝙpha. Jacta cogitatū tuū i dño: ⁊ ipse te enutriet. An for te q̄sq̄ tā insolēter supbit: ⁊ ita se illesum: ita imaculatū eē ꝓsumit vt nulli? tā renouatiōis indigeat? Fallit ꝓ? ista ꝓsuasiōe: ⁊ nimia vanitate veterascit: q̄ iter tēptatiōes istiꝰ vite ab oi se vulnere credit imune. Plena sunt oīa pericu-
B lis: plena laqueis: incitant cupiditates: icidiant illecebre blādiunt lucra: dāna deterrent. Amare sūt obloquētiū lingue: nec semp veracia sūt oꝛa laudātiū. Inde seuit odium dic decipit mēdax officiū: vt facili⁹ sit vitare diſcoꝛdē quā declinare fallacē. In ipis aūt ✠tutib⁹ obtinēdis tā dubi⁹ modus ē: ⁊ tā icerta discretio est: vt si q̄s inter bonoꝝ malorūq̄ ꝓfinia subtilissimi discriminis poterit ꝙare mēsuras: difficile sit vt bene sibi cōsciam. pbitatē obtrectātiū lingua nō moꝛdeat: ⁊ iniquoꝝ euadat opprobria: cui amica est iusticia. Jā cū ad ipas rerū tēporaliū varietates cōgitatio hūana cōuertit: quāte se opponūt caligines: quātī pauarū opinionū oboꝛiunt errores: vt de obiectu ꝛiozū sumat materia q̄relarū. Mā licet oīm fidelium coꝛda nō dubitent nullis mundi huius partib⁹: nullisq̄ temporib⁹ ꝓuidentiā abesse diuinā: nec de stellarū ptāte que nulla ē secularū negotioꝝ pendere ꝙuect⁹ sed eq̄ssimo ⁊ clementissimo sūmi regio arbitrio cuncta disponi: q̄m sicut scp̄tū est. Universe vie dñi mia ⁊ veritas: tñ cū q̄dā nō ꝼm desideria
F nostra ꝓcedūt: et sub humani erroꝛe iudicij superior ē plerūq̄ iniqui causa q̄ iusti: vicinū nimis atq̄ cōtiguū est vt etiā magnos aīos ista cōcutiāt: ⁊ in aliquod illicite causa tionis murmur impellāt. Sicq̄ de istis varietatibus etiam excellētissim⁹ ꝓpha dauid vsq̄ ad periculū se turbatū profiteaf ⁊ dicat. Pedes aūt pene moti sūt pedes: pene effusi sūt gressus mei: q̄ ꝛelaui in peccatoꝛib⁹: pacē peccatoꝝ vidēs. Unde q̄ paucoꝝ est tā solida foꝛtitudo: vt nulla in equitatū perturbatiōe quatiaf: ⁊ multos fideliū nō aduersa tātū sed etiā secūda coꝛrūpāt: sanādis vulneribꝰ q̄b⁹ humana infirmitas sauciat diligēs est adhibēda curatio. Ideo em de periculis q̄bus mūdus hic plen⁹ est quedā breuiter pcurrit: vt dicēte scriptura. Quis gloriabit castū se habere coꝛ: aut mūdū se esse a peccato? Oēs sibi intelligant delictoꝛū indulgentiā ⁊ reparatiōis necessariā eē medicinam Oñ autē dilectissimi ad remedia diuina apti? recurrimus D q̄ cū ipsa nobis sacramenta redemptionis nostre temporū lege reseraf? Que vt dignius celebremus saluberrime nos q̄draginta dierū ieiunio ꝓparemus. Nō em hi tātū q̄ per mortis christi resurrectionisq̄ mysteriū in nouā vitaz baptismo sunt regenerāte vēturi: sed etiā oēs populi renatoꝝ vtiliter ⁊ necessitarie p̄sidiū sibi hui⁹ sanctificationis assumunt: illi vt que nondū habēt accipiāt: isti vt acceptā custodiant: dicēte apl̄o. Qui stat videat ne cadat. Nemo tāta est firmitate suffultus vt de stabilitate sua debeat eē secur⁹. Otamur igit dilectissimi saluberrimi tp̄is venerabilib⁹ institutis: ⁊ sollicitiori cura coꝛdis nostri speculatores. Ut libet enī caste ⁊ sobrie mortalis hec vita ducif: quo q̄ tñ puluere terrene cōuersationis aspergit: et nitoꝛ mentiū ad dei imaginē cōditarū nō ita fumo totꝰ vanitatꝭ alien⁹ est vt nulla possit foꝛde fuscari: ⁊ non semp indigeat expoliri. Oñ si etiam cautissimis animis necessarium est: q̄to illis amplius est expetendū: q̄ tota foꝛte anni spacia aut securi⁹ aut negligēti⁹ trāsierūt? Quos charitate debita ꝓmonem⁹: vt nō iō sibimet blādiant: q̄ nobis cō sciētie singulorū patere nō pñt: cū oculos dei simul vniuersa cernētis non abdita locoꝝ: nō parietū septa secludant: nec solū ei acta ⁊ cogitata: vez ⁊ agēda ⁊ cogitāda sint cognita. Ista vera sciētia summi iudicꝭ: iste est tremēd⁹ aspect⁹ cui puū est omne solidū: ⁊ aptū oē secretū: cui obscura claret: muta respōdent: silentiū cōfitef: et sine voce mēs loquif. Nemo patiētiā bonitatis dei de peccatoꝝ suoꝝ impunitate cōtēnat: nec ideo illū estimet nō offensum: q̄ nec dū est exptus iratū. Non sunt longe moꝛtalis vite inducie nec diuturna est licētia insipiētiū voluptatū i ꝛrenarū doloꝛe trāsitura penarū: si dū iustitia suspēdit: penitētie medicina nō q̄rit. Cōfugiam⁹ q̄ ad psentē vbiq̄ miam dei: et F vt sanctū pascha dñi digna obseruantia celebrēt: cunctoꝝ se fidelium coꝛda sanctificēt. Witescat seuitia: māsuescat tracūdia: remittāt sibi oēs culpas iuicē suas: nec exactoꝛ sit vindicte qui petitoꝛ est venie. Dicētes ei. Dimitte nob Mat.vj. dñe debita nr̄a sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoꝛib⁹ nr̄is: duris simis nos vinculis alligam⁹: nisi q̄ ꝓfitemur impleamus Oñ si oꝛontib⁹ hui⁹ sacratissimū pactū nō tota sui ꝺditiōe fuatū est: nūc saltē cōsciētia sua vnusq̄sq̄ cognoscat ⁊ alienis ignoscēdo delictis: abolitionē suoꝝ obtineat pctoꝝ Dicēte nāq̄ dño. Si dimiseritꝭ hoib⁹ pctā eoꝝ: dimittet ⁊ vbi supra vobis pr̄ vester q̄ in celis ē. Nō longe est ab vno q̄q̄ q̄ poscit: cū de benignitate supplicis sniā pendeat iudicātis: q̄ humanarū pcū misericoꝛs ⁊ iust⁹ auditoꝛ equitati sue de nostra lenitate p̄scribit: vt nō haberet ⁊ eos ius seueritatꝭ: quos nō inuenisset cupidos vltōis. Clemētes aūt ⁊ mites G animos: ēt largitas decet. Nihil em digni⁹ est q̄m vt homo sui auctoris sit imitatoꝛ: ⁊ ꝼm modū ꝓprie facultatis diuini sit opis executoꝛ. Nā cū alunf esuriētes: vestiunf nudi: fouenif infirmi: nōne auxilijs dñi man⁹ explet mistri: et benignitas sui mun⁹ ē dñi? Qui cū ad affect⁹ mie sue adiutoꝛe nō egeat: ita sua' oipotētia tēperauit: vt laboꝛibus hoim p homies subuentret. Et merito deo gratie referunf de pietatis officij: cui? opa videnf in famulis. Propter q̄ ipe dñs discipulis suis ait. Sic luceat lumē vestrū coꝛam hoMat. v. minibus vt videāt opa vr̄a bona: ⁊ magnificēt patrem vestrum qui in celis est: per xp̄m dñm nostrū. Amen.

℈ Item eodē die Homelia de eo quod scriptum est in euangelio ꝼm Mattheū. Et dimissa turba ascēdit in montē solus oꝛare ⁊c. que habetur in

L

ter sermones de Uerbis domini. xiij. et. xiiij. fo. xliij. colū. iiij.

¶ Dominica prima in quadragesima. De mysterio ieiunij quadragesimalis: fructu et modo. Sermo. j.

Sermo. lxiiij. Omne vite nr̄e tp̄s: stadium quoddam debem⁹ pu
tare ꝟtutū ⁊ ad celeste brauiū tota ꝟtute conten
B dere. Sed hoc p̄cipue in quadragesime diebus
implendū ē: q̃ abstinētia ac ieiunijs dedicati: tā
tū nobis ad virtutē animi cōferūt: q̃tū ⁊ de corpore volu-
ptatē deceperūt. Est aūt legitim⁹ numer⁹ iste ieiunij ⁊ q̃
Exodi. xxxiiij. in sctis celebrat̃ exēplis. Moyses legē acceptur⁹ a deo q̃-
dragīta dies ac noctes absq; cibo potuq; trāsegit: ⁊ ad su
iij. re. xix. scipiendā dñi volūtatē ieiunus preparat⁹ est. Helias post
q̃draginta dieꝝ ieiunia curru igneo ad sup̄na celorū de h̃
Mat. iiij. mūdo trāslatus est. Ipe q̃q; dñs ac saluator noster q̃dra-
ginta dieb⁹ ieiunās de diaboli tētatōib⁹ triūphauit: vt ad
predicationē euāgelij iam victor accederet. Merito vero
etiā nos hūc dierū numerū custodire d̃bem⁹ ieiunijs quē
per talia exēpla legim⁹ consecratū. Celebremus ergo hos
dies cū omni alacritate mētis et gaudio ⁊ eos oībus epu
B lis ⁊ corporalibus delicijs p̄feram⁹. In his em̄ p̄cipue die
bus adiplēdā dñi voluntatē accendimur: q̄m maxime per
abstinētiā voluptas carnis extinguit̃. Tūc em̄ ad dñm et
ad ei⁹ futura ꝓmissa tota mēs purior faciēda festinat cū
nulla crapula: nulla cibi ac potus sacietate crassat̃. Unde
Luce. xxj. ⁊ saluator i euāgelio dixit. Attēdite itaq; vobis ne grauē
tur corda vr̄a in crapula ⁊ ebrietate ⁊ in cogitatiōib⁹ secu-
larib⁹ ⁊ sup̄ueniat in vos dies illa repētina: tāq; laque⁹ em̄
C sup̄ueniet vniuerso mūdo: ⁊ nemo effugiet. Sz et illa ē i q̃-
gragesime dieb⁹ grādis vtilitas qd̄ etiā dū a licitis absti-
nemus: magis ac magis admonemur illicita vitare. Qui
enim abstinem⁹ nos a carnalib⁹ q̃b⁹ alijs diebus vti licet.
Qui nos abstinem⁹ a vino q̃ moderate vti licet. Qui ergo
ista vitam⁹ q̃ aliq̄n licēt: i primis pctā fugiam⁹: que oīno
nūq; licent. Itaq; volum⁹ bene ieiunare a cibis: ante oīa
ieiunem⁹ ⁊ a vitijs. Quid em̄ ꝓdest vacuare corp⁹ ab escis
⁊ animā replere pctis? Quid em̄ ꝓdest pallidū eē ieiunijs
si odio ⁊ inuidia liuescas? Quid ei ꝓdest vinū non bibere
⁊ iracūdie veneno inebriari? Quid ꝓdest abstinere a car-
nib⁹ ad edendū creatis: ⁊ malignis obtrectatiōib⁹ fratrū
mēbra lacerare? Quid ꝓdest si abstineam⁹ ab his q̃ aliq̄n
licent: ⁊ faciam⁹ illa q̃ nunq; licet? De⁹ em̄ illos honorat ⁊
diligit q̃ illicita fugiūt. Sic ergo vt dixi ieiunem⁹ a cibis
multomagis ieiunemus a vicijs: vt sanctorū morum vber
tate saturemur: vt et in futuro mereamur ipsorum operū
Mat. v. retributione satiari. Sicut i euāgelio legim⁹. Beati q̃ esu
D riunt ⁊ sitiūt iusticiā: q̄m ipsi saturabunt̃. Illā em̄ ꝯpensa
tionē magis eligere debem⁹ vt cibis q̃b⁹ nos abstinemus
eos pauperib⁹ ac debilib⁹ largiamur: s̄m illud qd̄ scriptū
est. Beati q̃ cōtēti sunt esurire vt alibi reficiant̃. Satis deo
acceptū est mun⁹ q̄n indigēs saturat̃: quādo nudus vestit̃
q̄n ira nō ꝑficit̃: ⁊ iracūdie tp̄s nō reseruat̃ q̄n malum pro
Rom. xij. malo non reddit̃. Tūc grata sūt deo nostro ieiunia: si illi q̃
necessitate ieiunāt reficiant̃ a nobis. Tunc illam dñi sen-
Mat. xxv tentiam audire merebimur. Amen dico vobis: q̃diu feci-
stis vni ex minimis istis: mihi fecistis. O benignissimū dñz
ad edomādā hoim auariciā: qui sibi dari dicit: qd̄ vl' mi-
nimo pauperi donatū fuerit. Uobis aūt fratres p̄stet dñi
misericordia: vt ei ieiunijs ⁊ elemosinis in bonis operib⁹
seruiatis: vt ad eternā ⁊ verā vitā vos perducat: ip̄e qui vi
uit et regnat in secula seculorum. Amen.

¶ In eadem Dominica de ieiunio et eius effectibus. Sermo. ij.

Ser. lxv. A Dest nobis venerabile et medicinale tp̄s q̃dra
gesime charissimi p qd̄ ieiunātes peccatorū no-
strorū vulnera curare debem⁹. Quātum sit ḡ bo
nū ieiunij: breui sermone exēplis addit̃ dissera-
Exodi. xxiiij. mus. Moyses primus quadraginta dieb⁹ ac noctib⁹ cum
ieiunasset: legē dñi accipere meruit: p quā pp̄l's ip̄eraret.
Impetrauerat vni⁹ hoīs ieiunia: quod toti⁹ pp̄li saturitas
d̃sperauerat. Aduertam⁹ ergo quāta sit iter ieiuniū ⁊ satu
ritatē distātia iter ventrē vacuū ⁊ pulmones epulis estuā-
tes. Moyses ergo q͛ ieiunauit dñz vidit: pp̄l's q͛ māduca-
uit ⁊ bibit idola fabricatus est. Sz q̃d de moyse et israeli-
Exodi. xxxij. tica multitudine loq̄r? Princeps ille hūani generis adā
q̃diu ieiunauit s̄uās mādatū: in paradiso fuit. Ubi s̄o co
Gen. iij. medit: eiectus est de paradiso. Et qui in paradiso deiꝰgo
fuerat: eiect⁹ de paradiso cognouit vxorē. Semp em̄ iūcta
Gen. iiij. est saturitati lasciuia. Uicina sibi sunt venter et genitalia
xxxv. dist. ⁊ p mēbrorū ordie ordo vitiorū intelligitur. Eiecit ḡ nos
venter. d paradiso cib⁹: reducat esuries: reducat ieiuniū. Dixim⁹
xliiij. dist. ḡ q̃d sanct⁹ Moyses meruit ieiuuādo: deinde ⁊ cunctos
cum assi videam⁹. Sācto helie ieiunāti etiā elemēta famulata sūt.
D Hic deniq; trib⁹ annis ⁊ sex mēsibus celū clausit. Ad cui⁹
iij. reg. xvij. vocē etiā sup̄nū descēdit incendiū. Et cū eū iezabel regia
velleret occidere: ⁊ fessus sub arbore frondosa iaceret in so-
Jacobi. v. litudine: angel⁹ ad eū mittit̃ ⁊ dicit ei. Sume paululū pa
iij. reg. j. nis ⁊ aq̃. Uidete quāta sit dei clemētia erga ieiunātes cha
iij. re. xix. rissimi. Nō sufficiebat q͛ angelū ad ieiunātē dñs mitteret
q̃ eū vt cibū sumeret iuberet: sed etiā p̄cepit: vt longius fu
giat ꝑsequentē. Ait ergo. Sume paululū panis ⁊ aq̃. Qua
draginta em̄ dierū ieiunio prectur⁹ erat p desertū vsq; ad
montē sina. Nūq̃d em̄ dñs q̃ celū ⁊ terrā fecerat: cuius oīs
est creatura: nō potuit in heremo p angelū prandiū mitte-
re: sicut danieli i lacū leonū p abachuc misit? Sed sciebat
de⁹ ꝓphetā suū tentātē diabolū aliter sup̄are nō posse: i ie-
iunijs erudit⁹ insidiātis inimici tētamenta repelleret. Da
Daniel. iiij. et. v. niel q̃q; ille futurorū gnar⁹: ⁊ aduēt⁹ dñi ꝯscius: et euersio
nis hierusalē manifestissim⁹ p̄dicator: ⁊ ō vir desideriorū ap
pellat⁹ ē: q͛ panē desiderij nō comedit: ⁊ potū ꝯcupiscētie
C nō bibit: q͛ magis xp̄z q̃ epulas desiderabat. Ioānes q̃q;
Mat. iij. precursor dñi locustis in heremo ⁊ agresti melle nutrit̃:
non animaliū carnib⁹ nō volucrū suauitatib⁹ pascit̃. Po
terat vtiq; iuxta iordanē positus pisciū sibi exhibere deli
cias: sz pnīam p̄dicatur⁹ rigorē ieiunijs exēplo suo magis
Mat. xvij. d̃buit ⁊ factis ostēdere q̃ voce. In euāgelio q̃q; cū q̃dā de
mōe plen⁹ dño fuisset oblat⁹: quē apostoli curare nequiue
rāt: interrogātes audiūt a dño istiusmōi gen⁹ nō posse eij-
ci nisi orōnib⁹ ⁊ ieiunijs. Uidete ḡ charissimi quāta sit ie
iuniorū virt⁹: vt id facere ieiunia valeāt: qd̄ apl'i nequiuerāt
Omitto cetera: sed vnusq̃sq; cōsideret quāta sit inter ieiu-
niū ⁊ saturitatē distātia: iter vētrē vacuū ⁊ refertū: iter ru
bentē faciē ⁊ ora pallētia: inter os ieiunum ⁊ labia crapu-
D la dissoluta: inter oppressum epulis ⁊ inedie tenuitate vigi
De cōse. dist. v. Nō lantē. Nō dico ebdomadas: non duplicata: nō multiplica
dico. ta ieiunia: sz vel singulos dies absq; ciborū nimietate trāsi
eamus. Cessent lauachra: vina vel carnes: nō qd̄ creaturā
dei iudicem⁹ esse dānādam: sed qui toto anno nobis viui-
m⁹ saltē vl' paucos dies viuam⁹ ⁊ dño. Sed ieiunia nr̄a ve
plena sint ⁊ suffarta: misericordie pinguedine saginent̃: de
mus esurientib⁹ prādiū nr̄z. Ne putes ieiunia sola suffice
re ad sanāda vulnera peccatorū: in medicamēto elemosy-
ne recreent̃. Ieiuniū ergo tuū te castiget: sz letificet alteꝝ
et ita fructuose erūt angustie tue: si alteri latitudinē p̄stet.
Sic ieiuna vt in alio manducante prādidisse te gaudeas.
ij. Cor. ix. Hilarē em̄ datorē diligit de⁹. Nam māducante paupe de
bonis tuis: prandet xp̄s q̃ se in paupere esurire testatur.

¶ In eadem Dominica De confessione peccatorum. Sermo. iij.

Sermo. lxvj. A Ortat̃ nos sepi⁹ sctā scp̄tura ad medicamēta fu
gere cōfessionis: nō q͛ de⁹ indigeat cōfessiōe no
stra cui oīa presto sunt q̃ cogitam⁹: loq̄mur aut
agimus: sed nos aliter salui fieri nō possum⁹ ni
si cōfiteamur penitētes qd̄ iniq̃ gessim⁹ negligēter. Qui se
ip̄m accusat in pctis suis: huic diabol⁹ nō hz iterum accu
Jacob. v. sare i die iudicij: si tn̄ ꝯfitēs penitēdo deleat que fecit: nec
iterū renouet q̃ egit. Cōfitemini: dicit Jacob⁹ apl's alter
utrū pctā vr̄a: ⁊ orate ꝓ inuicē vt saluemini. Iterū beatus
Prouer. xxviij. apl's. Ore aūt cōfessio fit ad salutē. Sed et salomō de ꝯfes
siōe pctōꝝ dicit: Qui abscōdit scelera sua nō dirigēt. Qui
aūt ꝯfessus fuerit ⁊ reliq̃rit ea: miam cōsequet̃. Magnum
est salutis medicamentū nō iterare que impie gessim⁹: nec
j. Joan. j. priorū cicatrices vulnerū resauciare. Sicut aūt dicit Jo
annes euāgelista. Si cōfiteamur peccata nr̄a: fidel' est de⁹

Nota: [illegible] et iustus vt remittat nobis pctā nr̄a: ⁊ emūdet nos ab omi
iniq̃tate. Sic̃ ⁊ Psalmista ait. Dixi ꝯfitebor aduersū me
iniusticiā meā dño: ⁊ tu remisisti ipietatē peccati mei. Ui-
uēs ꝯfiteat̃ pctōr q̃ fecit: q͛ nō est fructuosa cōfessio apd̄ i
feros: nec penitētia ad salutē ꝓficiēs. Ecce nūc tp̄s salutis
Ecce nūc tp̄s acceptabile deo. Tp̄s est nūc remissiōis pe
B nitētib⁹: sed tp̄s erit post mortē vindicationis negligenti
bus cōfiteri scelera sua. Oēs em̄ ipij amarā hn̄t in tormen
tis penitētiā: sed nō ꝓficit eis ad remissionē: sed ꝯscientia
torquet ad augmētū penarū quas patiunt̃. Potuerūt em̄
sibi p cōfessionē p̄cauere tormētoꝝ imanitatē ⁊ neglexerūt
ita sicut foris flāmis: ita it⁹ cōsciētia ꝓp̄a torquent̃. Quō
pōt medic⁹ vuln⁹ sanare qd̄ egrotus ostendere erubescit?
De⁹ ꝯfessionē nostrā desiderat vt iustā habeat cognoscēdi
cām. Qui peccata sua occultat ⁊ erubescit salubriter ꝯfite
C ri: deū quē iudicē habebit: habebit ⁊ vltorē. Optime se iu-
dicet hō i hac vita ne iudicet̃ a deo dānatione ꝑpetua. Du
plicē habere dz̄ fletū in pnīa omnis peccator. Siue q͛ per
negligētiā bonū nō fecit: seu p audatiā malum ꝑpetrauit.
Qd̄ em̄ oportuit nō gessit: ⁊ qd̄ nō oportuit egit. Confessio
iustificat: cōfessio veniā pctis donat: omnis spes venie i cō
fessione cōsistit. Cōfessio opus est misericordie: salus egro
ti vnicū est viribus nostris medicamentū cū pnīa. Cui⁹
Mat. iiij. ipse saluator in euāgelio virtutē ostēdit dicēs. Penitētiā
Mat. iij. agite: appropinquabit em̄ regnū celorū. Et ioannes bapti
sta. Facite fructus dignos penitētie. Fruct⁹ dign⁹ est pe-
nitētie: trāsacta flere peccata: et eadē iterū nō agere sicut
Eccli. v. scriptū est. Ne adijcias peccatū sup peccatū. Lauamini:
Esaie j. dicit dñs p Esaiā ꝓphetā: ⁊ mūdi estote. Lauat̃ itaq; et
mūdus est q̃ ⁊ p̄terita plāgit ⁊ iterū nō admittit. Lauat̃
⁊ nō est mūd⁹ q̃ plāgit qd̄ gessit nec deserit: sed post lachry
mas flēda hec q̃ fleuerat repetit. De his btūs petr⁹ terribi
ij. Pe. ij. liter ait. Canis reuersus ad vomitū suū. Fili peccasti: dic
Eccli. xxj. scriptura sancta: ne adijcias iterū: sz de pristinis dep̄care
D vt dimittant̃ tibi. Penitētia vera nō annoꝝ numero cēse
Mat. xxvj tur: sed amaritudine animi. Uñ btūs petr⁹: mox a dño in-
dulgētiā recepit: q͛ amarissime fleuit trine negatiōis cul-
pā. Pnīa q̃uis sit exigui tp̄is si intima cordis amaritu-
dine agit̃: nō despicit̃ apd̄ iudicē iustū deū: q̃ cordis secre
ta considerat. Nō em̄ lōgitudinem tp̄is tm̄ requirit deus
q̃tum affectū sinceritatis penitētis pensat. Qui em̄ i xp̄z
tota mente cōfidit: etiā si multis cōmoriatur peccatis: fi-
des sua viuet in eternū. Sicut ipse dñs in euangelio dicit
Joan. xj. Ego sum resurrectio ⁊ vita. Qui credit in me etiā si mor-
tuus fuerit viuet. Et oīs q̃ viuit ⁊ credit in me nō moriet̃
ieternū. De morte aīe dixit: que ꝓpter pctōrū egritudies
euenit illi. De⁹ in natura misericors est: parat⁹ ē saluare
j. Thi. ij. Ezech. xviij. p miam quos nō inuenit saluare p iustitiā. Qui vult oēs
hoīes saluos fieri: ⁊ neminē perire. Qui p ꝓphetā ait. In
quacūq; die ꝯuersus fuerit pctōr: vita viuet ⁊ nō morietur
Quis q̃sq; sit pctōr ⁊ ipius: si ad penitentiā ꝯuertit̃: cōse
qui p miam veniā nō dubitet. In hoc seculo penitentiā fa
ciētib⁹ dei misericordia subuenit. In futuro aūt penitētia
nō proficit: sed rationē nostrorū operū reddituri sumus.
In hac vita tantum penitentie patet libertas: post mortē
nulla correctionis est licentia.

¶ Feria scd̄a post primā dñicā i quadragesima De extremo iudicio cogitādo. Sermo. j.

Sermo. lxvij. A Rogo vos fratres charissimi ⁊ cū grādi hūilita-
te admoneo: vt mihi null⁹ vobis succēseat: aut
forte incōgruū me sup̄fluūq; iudicet: quare vob
tam frequenter tremendū ⁊ vtiliter expauescen
dū diē iudicij insinuare ꝯtēdo. Si q̃s enim est cui forte in
Ezech. iij. hac parte displiceā: cōsideret periculū meū: ⁊ audiat dñm
per ꝓphetā sacerdoti terribiliter cōminātē: Si nō annun
Ezech. xxxiij. claueris iniquo iniquitatē suā: sanguinē ei⁹ de manu tua
requirā. Et iterū. Clama iq̄t ne cesses: quasi tuba exalta
B vocē tuā: et annūcia pp̄lo meo scelera eoꝝ. Sz forte aliq̃s
dicit. Quare nobis tā dura assidue p̄dicāt? Qz meli⁹ est h̃
paruā amaritudinē sustinere ⁊ postea ad eternā dulcedi-
nē ꝑuenire: q̃ h̃ hr̃e falsū gaudiū: ⁊ illic sustinere sine fine
Luc. vj. supplicīū. Audite fratres nō me sed dñm in euāgelio dicē
tē. Beati q̃ lugēt: qm̄ ipsi cōsolabunt̃. Et ve vobis qui ride
Luce. vj. tis nūc: q͛ lugebitis ⁊ flebitis. Et h̃ attēdite fratres: quia
oēs carnales medici quotiēs ad eos q̃ in corpore egrota-
re vident̃ veniūt: oīa q̃ eis delectabilia eē videbant̃ abscin
dūt: ⁊ qd̄ dulce est ad integrū interdicūt. Aliq̃tiēs etiam
frigidū accipe nō ꝑmittūt: iterdū ⁊ amarissimas potiōes
bibere cogūt: ⁊ asperrimis ferramētis eoꝝ vulnera freq̄n-
ter icidūt. Hoc ḡ qd̄ ꝓ sanitate corporū carnales medici
faciūt ꝓ aīarū salute spiritales medici exercere contēdūt
Hec ego cogitās fratres charissimi ⁊ tam ꝓ mea q̃ ꝓ ve-
stra salute rationē me redditurū eē āte tribunal eterni iu-
dicis nō ignorās: eligo aspera q̃dē: sed salubria vobis me
dicamēta ingerere: vt vobiscū postea in angelorū cōsortio
ꝑpetua merear icolumitate gaudere. Et hec q̃dē nō ideo
C suggero qd̄ vos admonitiōes nostras senserim non liben-
ter accipere: sed q͛ me necesse ē ⁊ ꝓ vr̄a ⁊ ꝓ mea salute fre-
quētius predicare: studeo vr̄os aīos ⁊ ad timēdū iudiciū
⁊ ad desiderādū premiū excitare: vt exceptoria sancti pe-
ctoris vestri ad recōdēdā spiritalē vindemiā sicut sēp fe-
cistis: auxiliāte dño fideliter p̄paretis. Quotiēs vobis du-
rū aliq̃d p̄dicam⁹: nō h̃ ideo dicim⁹ qd̄ a vobis tale aliq̃d
fieri suspicemur: sed ideo iterū illa q̃ nō facitis denūciam⁹
v illa in q̃b⁹ forte p̄uenti fueritis: sanare possim⁹. Solet ei
fieri: vt dū maiora timent̃: miora celeri⁹ caueant̃. Quō em̄
tiriaca bibit̃ ne corporibus possint preualere venena: h̃ au
stera predicatione gerit̃: vnde animarū p̄parent̃ antidota
D Certū ōmes charissimi: q̄ si semp beneficia dei nostri q̃ no
bis nullis p̄cedentib⁹ meritis nostris collata sunt assidue
cogitam⁹: peccata nostra nobis aut nō domināt̃: aut si for
te surrepserint cito p penitētiā corrigunt̃. Quis em̄ vl' mē
te cōcipe: nō dicam ꝟbis possit exponere: quāta circa nos
sint dei nr̄i bn̄ficia? Fecit em̄ nos cū nō essem⁹: reparauit
nos postea cū perissemus. Mortē suscepit: p̄cioso nos san-
guine liberauit ad inferna descēdit: de faucib⁹ nos eterne
mortis eripuit: celorū nobis etiā p̄mia ꝓmisit. Hec omīa
fratres dilectissimi pio ⁊ benigno aīmo cogitātes: q̃tum
possumus cū ipsi⁹ adiutorio beneficijs suis vicē repēdere
festinem⁹. Nō reddam⁹ mala p bonis: sed q̃tum possum⁹
voluntati illi⁹ obtēperare fideliter studeam⁹: totis virib⁹
innitētes vt precepta ipsi⁹ magis nobis pariāt de seq̄cita
te remediū q̃ de trāsgressiōe iudiciū. Nā q̃d faciem⁹ cha-
E rissimi i illo metuēdo iudicij die: cum tremēte mūdo dñs
p̄cinētibus angelorū buccinis i illo maiestatis sue throno
circūdat⁹ celestis militie luce ꝯsederit: ibiq; d̃ tre gremio
⁊ ātiq̃ puluere suscitato hūano genere: astāte testiōio cō-
sciētie singulorū: positis i ꝯspectu pctōꝝ penis iustoꝝ pre
mijs: rōnē vite cepit postulare: ⁊ pl⁹ iā iust⁹ q̃ misericors
seueritatis iudicis ꝯtēpte mie reos ceperit accusare ⁊ dice-
re. Ego te o homo de limo manib⁹ meis feci: ego terrenis
artub⁹ infudi sp̄m: ego tibi imaginē nostrā similitudinēq;
cōferre dignat⁹ sum: ego te inter paradisi delicias colloca
ui: tu vitalia mādata ꝯtēnēs: deceptorē sequi q̃ deum ma
luisti? Cū expulsus de paradiso iure peccati mortis vincu
lis tenereris: ꝟginalē vterū sine dispēdio virginitatis partē
dus introiui: in p̄sepio expositus ⁊ pānis obuolut⁹ iacui
infantie cōtumelias humanosq; dolores q̃b⁹ tibi similis
fierē ad hoc scz vt te mihi similē facerē pertuli: irridētiū
palmas ⁊ sputa suscepi: acetū cū felle bibi: flagellis cesus:
vepřib⁹ coronat⁹: cruci affixus: vulnere perfossus: vt tu eri
pereris morti: animā in tormētis dimisi? En clauorum ve
stigia q̃b⁹ affixus pepēdi. En ꝑfossum vulnerib⁹ lat⁹. Su-
scepi dolores tuos: vt tibi gloriā darē. Suscepi mortē tuā
vt in eternū viueres. Conditus iacui in sepulchro: vt tu re
gnares i celo. Cur quod ꝓ te pertuli ꝑdidisti? Cur ingra
te redēptionis tue munera renuisti? Non te ego de morte
mea q̃ro: redde mihi vitā tuā pro q̃ meā dedi. Redde mi-
hi vitā tuā: quā vulnerib⁹ pctōrū indesinēter occidis. Cur
habitaculū qd̄ mihi i te sacrauerā luxurie sordib⁹ pollui
sti? Cur corp⁹ meū illecebraꝝ turpitudīe maculasti? Cur
me grauiore criminū tuorū cruce q̃ illa in q̃ quōdā pepē-
derā affixisti? Grauior em̄ apud me pctōrū tuoꝝ crux ē in
q̃ inuit⁹ pēdeo: q̃ illa in q̃ tui misert⁹ mortē tuā occisurus
ascēdi. Cū essē ipassibilis ꝓ te pati dignat⁹ sū: sz tu despe-
xisti in hoīe deū: in infirmo salutē: in via reditū: in iudice
veniā: i cruce vitā: i supplicijs medicinā. Et quia post oīa

mala tua ad medicamẽta penitẽtie pfugere noluisti: ab au-
F ditu malo nõ mereberʒ liberari. Qui tũc erit stridor dẽtiũ
cũ sanctorũ multitudine ad dexterã regis:ꝛ ad gloriam se
gregata:peccati pplꝰ ī pfundo tartari sinevlla miseratio
nis acvenie spe demersus:excluditꝛ te tenebris suis a beata
pſ.xviij. sanctorũ luce vlcerit:ꝛ in pfundi sinũ sine fine descẽdens
vrgente os suũ puteo:eterna supplicia ꝛ ppetuã morte nõ
morituꝰ aspexerit:ꝛ frustra aũt a paupere quẽ ī hac vita
Luce.xvj desperitꝰ miam postulabit:frustra extremũ lazari digitum
quo ardẽs refrigerek ardẽtibꝰ labijs rogabit apponi. Ꝛ
vellet miser cũ pauperũ gloriã viderit durʒ quõdã paup
tatis subiacuisse laboribꝰ:ꝛ in illa vita q̃ cũ vita moreren
mala portasse:ne ad illa eterna mererek supplicia puenire
G Ut ergo hec tã dura ꝛ tã terribilia ante illũ tribunal eter
ni iudicꝫ audire nõ mereamur:dũ adhuc licet ꝛ cũ dei ad
tutorio in ptãte nr̃a est considerem⁹ cõsciẽtias nr̃as:et si
aliqua crimina vel pctã capitalia necdũ elemosynis ꝛ ora
tiõibus purgata nobis adhuc dñari cognoscim⁹:portum
penitẽtie deuictis pctõrũ fluctibꝰ xpo iuuãte festinemus
intrare. Et si qd ī nauicula aĩe nostre multis tẽpestatibꝰ
ptõrũ aut p supbiã fractũ:aut p auariciã ruptũ: aut p lu-
xuriã resolutũ esse cognoscim⁹:cõponere vel reparare bo-
nis operibus festinem⁹. Studeam⁹iugiter vitiorũ exhau
rire sentinã. Nõ em̃ nocẽt pctã pterita:si nõ placẽt pſentia
Sicut em̃ nulli iustorũ sufficit iustitia sua si non pseuera
uerit vsq̃ in fin̄:ita nulli pctõrum nocere poterũ iniq̃tas
sua si añ̃ de corpe discedat:ad elemosynarũ remedia vel
B ad penitẽtie medicamẽta cõfugerit. Sed qꝛ qñ vel q̃ hora
de hoc seculo raptamur scire nõ possum⁹:sine vlla dilatio-
ne vel mora de sinistra fugere festinem⁹ ad dexterã. Nõ sa
nitatiꝫ nõ etati credẽdũ est. Nõ in remediũ salutis sue sem
per tardãdus est:q̃vite sue semp incertus est:qꝛ q̃ nos secu
Eze.xviij ros fecit dicẽdo. Peccatoꝛ in q̃ die quersus fuerit:oẽs ini
quitates illiꝰ obliuioni tradunt:ipse etiã nos etiã cautos
Eccle.v. esse volubit dicẽs. Nolite tardare cõuerti ad dñm:nec diffe
ratis de die in diẽ. Sed forte qñ gñaliter oẽs ad penitẽtiã
puocamus: aliqs intra se cogitet dicẽs. Ego iuuenis hõ
vxorẽ hñs: quõ possum aut capillos minuere: aut habitũ
religionis assumere? Nec nos hoc dicim⁹ fratres charissi
mi:nõ ꝟ pdicam⁹ vt iuuenes q̃ cõiugia hñe videnk habitũ
mi:nõ ꝟ pdicam⁹ vt iuuenes q̃ cõiugia hñe videnk habitũ
magis q̃ mores habeant pmutare. Quid em̃ homini vxo-
rem habenti nocet:si mores pditos voluerit ad opa bona
vel honesta puertere:si pctõrũ suoꝝ vulnera elemosynis:ie
iunijs ꝛ oratiõibꝰ ad sanitatẽ pristinã studeat reuocare?
Vera em̃ puersio sine vestimẽtorũ cõmutatiõe sufficit sibi
Vestimẽta ꝟo religiosa sine bonis operibꝰ non solũ reme
dium hñe nõ poterũt:sed etiã iustũ del iudiciũ sustinebunt.
Cõuertamur g̃ ad meliora:dum ī nr̃a sint ptãte remedia.
Hic extinguam⁹ mortẽ mortẽdo peccatꝫ:hic vitã vite me
ritꝫ acquiram⁹:prestãte dño nr̃o Ihesu xpo:cui est honor et
imperiũ cũ patre ꝛ spũsancto in secula seculorũ. Amen.

¶Feria tertia post primã dominicã in quadragesima:de beato Abraam. Sermo.j. In quo exponitur quomodo abraam credidit deo ꝛ reputatum est illi ad iusticiam.

Sermo. lxviij. A Geñ.xv. Geñ.xlj. B
CRedidit abraam deo:ꝛ deputatũ ẽ illi ad iusti-
ciã. Ecce sine opere iustificak ex fine:ꝛ dcḋ il-
li legali posset obſuatiõe cõferri:totum creduli
tas sola donauit. Ipse sibi fuerat lex q̃ legẽ non
acceperat:natura tñ dcḋ legis fuerat obſuabat. Abraã
pater nr̃ radicẽ fidei nominisq̃ xpiani habebat: q̃ cum ex
pprietate genuina ad incerta atq̃ pegrina iuberek exire:
tota deuotione cõpleuit. Cui ī re tã dura nulla dubitatio
fuit:sed sñaz dei tãẽ q̃ optare videret accepit. Exi inq̃t
dños de terra tua:ꝛ de cognatione tua:ꝛ veni in terrã quã
monstrauero tibi? Nouũ pbationis genus: habẽti pprias
exilia indicere peregrina:ingerere laborẽ itinerꝫ quiescẽ
ti:impare penuriã possidẽti ꝛ tãtarũ facultatũ dño:neces-
sitatẽ iponere pegrinãdi. Libẽter tñ fides accepit: dcḋ
arduũ videbat incredulis. Cui nõ est magis dulce ppriũ
tugurioꝝ q̃ palatia peregrina:ꝛ volũtaria casa q̃ digesta
pretoria? Leue cuiq̃ non est dimittere ppriaꝫ sectari alie
na incerta:dimittere qõ scias:querere qõ ignoras. Quis
em̃ ppria sine dolore ꝟseruit:aut sine lachrymis derelicꝫ?
Cui nõ est durũ illos cõscios nataliũ parietes:dulcia illa
limina atq̃ amabilẽ larẽ:quẽ ꝛ parẽtũ memoria:et ipsũ in
fantie rudimẽta cõmẽdant:vbi cunabula illa noui ꝛ mox
oriẽtis hominis famula bankꝫ:vbi secura alludẽs infantia
inter lucẽ pmozdia aut pueriles anni simplicitate felices
ḋs sibi inter lasciuos atq̃ ipsi⁹ etatis lusus vernaculo ge-
nuina sola necessitas exhibebat? Inter hec q̃ tã blãda:tã
dulcia:q̃ oĩ fuerãt difficultate relinq̃nda. Exi ait de terra
tua. Quis ẖ sine fidei virib⁹ libẽter audiret? Leui⁹ pba-
rek:si vel nomẽ loci q̃ perrexisset audiret. Proficiscit per-
gitꝫ socia:scz credulitate:cõiuge comite it securꝰ:it fretus
pmissum sibi fidei laborib⁹ exactur⁹ plꝰ sperãs de incerto
q̃ fuerat securus de ppto. Jt g̃ p deſtas solitudines:per
inuias sedes:p nature secreta:vbi hois vestigiũ necdũ ru
dis terra cognouerat:ꝛ iter oĩa illa q̃ dei impio derelique
rat:nõ tugurioꝝ:nõ casa:sed inter ipa cãporũ siluescẽtiũ for
midolosa secreta hospes tãtũmõ celi terreq̃ nullum suffu
giũ quo diuerteret inueniebat. Excepit tñ abrahã pegri-
nũ quercus arbor hũana:q̃ ventẽtẽ abrahã atq̃ estiuo so-
le decoctũ amenitatis sue vmbraculo refouerek:cui⁹ sine
scẽtis nemoris comata luxuries in estiuum tps diẽ ꝛ ven
tis salis vaporiferos radios ramoꝝ frequẽtia suspẽdebat
vt dcḋ iniuria tpis irrogabat:oẽ auferret ꝛ ramoꝝ ꝛ fo
liorũ densitas. Ingredit ergo lucũ arboris abrahã:sub q̃
cõstruit q̃lecũq̃ suffugiũ:angustiũ q̃dẽ hominiꝫ sufficiẽs
malestati. Dignũ tñ deo palatiũ fides deuota pingebat:in
quo fuisset maiestas supna prãsura. Cũ ergo illic posit⁹ cu
riosis oculis celũ intẽtaret:ecce subito in triũ virorꝫ pſõa
maiestas incorporea descẽdit. Accurrit,pperat:man⁹ sup-
plices tendit:ꝛ trãseũtiũ genua osculat. Dñe ait si inueni
gratiã coram te:ne transieris puerũ tuũ. Videtꝫ abrahã tri
bus occurrit ꝛ vnũ adorat. Trina vnitas:ꝛ vna trinitas.
Sumak aq̃:laueṅk pedes vr̃i ꝛ refrigerate sub arbore iste
ꝛ afferã panẽ ꝛ mãducabitis:ꝛ postea trãsibitis inviã ve-
strã. Et dixerũt el. Facvt dixisti. Seruat sp ī bonis teno-
rẽ sui pfecta iustitia:offert pegrinis hospitiũ q̃ nõ bꝫ tectũ
ꝛ cũ sit omni domicilio viduatus:domicilii q̃ necessitas
ꝓcurabat exhibuit trãseuntibus. Et licet illa minora fue
rint q̃ offerebank:locorũ angustijs magnitudinẽ dederut
fides:q̃ otẽnt nõ meruit a deo. Diuertũt ad arboris hospi-
tiũ:qõ abrahã deo iã fecerat dignũ. Interea cõspergit il-
mtiago:fiunt engrisie:mactatur ꝛ vitul⁹. Et si illis diuini
tas nõ eguit:iustitia tñ qõ optabat ipendit. Ecce ad bũa
nã mẽsã celestis sublimitas recũbebat:cibus capit:prãli-
tak ꝛ cõtubernali colloquio iter hoiez ꝛ deũ familiaria ver
ba miscenk. Et qꝛ apud deũ ifructuosa hospitalitas ẽ nõ
potuit:statim pretiũ mercedis accepit. Dat filiꝰ senectut
posteritas desperãti:accepit senect⁹ qõ mĩme potuit hñe
iuuent⁹. Ad hoc inḋt tps veniã:ꝛ erit sare filiꝰ. Cumq̃ se
niles ãni ꝛ emortua sare viscera hoc posse fieri denegarẽt
dedit tñ diuine promissioni credulitas fidẽ. Patre inḋt
multarũ gẽtiũ posuit te. Replet⁹ est bonis:qꝛ qõ ei pmisit
ipleuit. Ecce in ipso vite margine senectutis nondũ pla-
tis legibusq̃ recitatꝫ:asserim⁹ abrahã q̃ fuerat religiosus
ꝛ q̃ fuerat in cultura iustioꝝ:fuerit in credulitate pbatus:
Ecce em̃ senex ille maritꝰ:q̃ cũ adhuc vnũ nõ habebatin
vno tñ de⁹ inumerabiles pmittebat. Ecce exhaustꝰ viscer
rib⁹ dixit de⁹ ad abrahã. Suspice in celũ ꝛ numera stellas
sic erit semẽ tuũ. Et credidit abrahã deo:ꝛ deputatũ illi
ad iusticiã. Defecerũt sare venire muliebria:qꝛ tã lassa dese
cerãt mẽbra. Totũ corp⁹ sulcak in rugas: fit gata frõte et
exhausta senectute. Deficiẽte sanguine iventis tristis sene
ct⁹ delassak:ſz diuino iudicio etatis feruos accẽdit. Mesue
re facit diuina, pmissio matrẽ:quã etas nõ fecerat genera
re. Accepit gẽtrix nomẽ qõ ei sterilitas tpis subtraxerat
Lõge deficiẽtib⁹ mẽbris ysaac concipit:subito inanes ac
marcescẽtes vene rediuiuo sãguie ferbuerũt:ꝛ emortua se
ni viscera calefacto sãguie vaporata vsq̃ ad partũ iduma
sũt calorib⁹ aĩata. Juuenilis etas incaluit:ꝛ calefacto san
guie vaporauit. Fit an⁹ feta fit senex fluida:crescit vẽter g
dies singl'os:ꝛ pualescẽte partu tumescẽtꝫ vteri capax fi
nus extẽdit. Fit sarcina ꝛ desiderat⁹ affectus exvilescit⁹
lassis:on⁹ nimiũ exoptata posteritas. Portabat vtꝝ gra-

Nota: no mine: ratio ordi nis sermo nũ huius operis.
uem talis mater:que inanis ambulare vix posset. Sz quia credulitatis fuerãt que acceperat:defecta viscera fides va lidioꝛ animabat. Marcidẽ mamme q̃si vacuos folles sub ducti fuct detrimẽta lassauerãt:lacte ei fontis vbertate tẽ dunk. Fit mater in pectore:fit mater in partu:fit inq̃ ma ter q̃ auia fuerat p etatẽ. Dedit fides vetustis nouorũ vi sceribus ignes. Sic y saac credulitate nascik:vt eozum fi des in progenie enarretur in secula. Amen.

¶Feria quarta post primã dominicam in quadragesima:de Jeiunio: cataclysmo et arca Noe: Sermo.j.

Sermo. lxx. B
AOs sancte q̃dragesime dies fratres charissimi
debemus oĩ cũ veneratione susc̃ipere:neclõgio-
rem munerꝰ hũ⁹ tpis fastidire:qꝛ quãto plures
dies sunt iciunij:tanto maioꝛ est causa remedij
Quãto plꝛioꝛ abstinẽtie cursus: tãto redẽptio copiosioꝛ
ẽ salutis. Quãto austerioꝛ cura vulnerũ:tãto medicina est
salubrioꝛ peccatorũ. Deꝰ em̃ q̃ est nr̃arũ medicꝰ aĩarũ:con
gruẽs tps isstituit:qõ et iustis satꝫ sit ad adorãdũ:ꝛ pctõr
bꝰ sufficiat ad rogãdũ. Illi requiẽ postulãtes:hi venia de
precãtes. Cõgruẽs em̃ tps ẽ q̃dragesime nec breue est ad
eorãdũ:nec longũ est ad pmerẽdũ. Quadraginta ei diez
iciunij:quinis iquitas pctõr exorari põt:ꝛ quãtauis se-
ueritas iudicis mitigari. Illi lõgũ ꝛ fastidiosum forte sit
tps:q̃ nec oĩat de culpa:nec sperat de venia. Desperatio ei
nec confiteri de scelere:nec indulgẽtiã nouit sperare de iu
dice. Setus igit̃ ꝛ salutaris q̃dragesime cursus est:quo ad
ducik ad misericordiã pctõr per pniam:iustus ad requiẽ.
Dies em̃ dieb⁹ solito amplꝰ ꝛ diuinitas miseretur ꝛ delin
quẽtia depeak ꝛ iustitia ꝓmerek. Patent em̃ oĩa:ꝛ celi ad
indulgẽtiã:ꝛ peccatoꝛ ad cõfitendũ:ꝛ lingua ad postulan
dũ. Saluarisinquã ꝛ mystic⁹ est q̃dragenari⁹ numerus
Gen.vij. Mã pmũ cũ mũdi faciẽ iquitas hoim possideret:tot diez
curriculo de⁹ effulis de celo imbrib⁹: vniuersã terrã dilu-
uio supfudit. Quides g̃ tã illo tpe mysteriũ in figura dispo-
situ. Mã sicut tunc q̃dragintа dieb⁹ pluit ad purgãdũ mũ-
dũ ita ꝛ nũc q̃dragẽta dieb⁹ miserek ad hoiem purificãdũ
q̃q̃ ꝛ illius tpis oluuiũ mia dicenda est:quo iniq̃tas op
pressa est:ꝛ iustitia cõseruata. Ꝟo misericordia em̃ factũ
est:vt ꝛ iusti euaderẽt:ꝛ iniqui ampliꝰ nõ peccarent. Ꝟo
misericordia plane vidim⁹ illud fuisse diluuiũ:quo veluti
baptismo quodã totiꝰ ẽ mũdi facies innouata:scz vt q̃ per
ditoꝛũ hominũ scelere sordebat ad crimina beati Noe ha
bitatione floreret ad gratiã:ꝛ q̃ iniquitatis erat purgato
riũ:tũc mõ fieret domiciliũ sanctitatis. Diluuiũ inq̃ illõ
bui⁹ nostri fuit siliꝫtudo baptismatis. Hoc em̃ tũc gestũ ẽ
qõ nũc agiḋ:hoc est vt exuberãtib⁹ aquarũ fontib⁹ pericli
tarenk vitia:iusticia sola regnaret:mergerenk i pfundum
pctã:sanctitas vicina celo portarek. Modo em̃ sicut dixi
ꝟ qõ nũc agiḋ i eccl'a ꝛ sicut Noe archa submersis oĩb⁹
vitijs pctõꝛ:ita baptismatꝫ fõte celo vicina portat eccl'a:
ꝛ delectis oĩm supstitionib⁹ idoloꝛũ:fides regnat in terris:
q̃ de saluatoris archa ꝓcedit. Sanctũ g̃ ꝛ sacratũ q̃drage
sime tps est:quod statim ab initio cepit inter iustos ꝛ iiu-
stos discernere:bonos a malis quodam iudicio separari.
Qõ q̃dẽ silr fteri ettã in hac nr̃a q̃dragesime observatiõe
ꝑspicimus. Mã p hos q̃draginta dies separank mali a bo
nis:hoc est luxuriosus a casto: a teluno intẽperãs a xpia-
no gentilis. Separak inquã mal⁹a bono:hoc est pctõr a iu
sto:diabolus a sancto:heretic⁹ a fideli. Relictis enim his
oib⁹ ad similitudinẽ diluuij tancẽ in naufragio seculi:sola
ad instar arce illi⁹ i altũ cũ suis ẋtutib⁹ eleuak eccl'a. Mã
ꝛ nos ꝛ si pctõres:ad imitationẽ sancti Noe annũciamus
vobis mundi futurũ esse excidiũ:ꝛ illos tantũmõ dicim⁹
periculis eua suros:q̃s triplex archa iter se gremio fligio
nis incluserit. Triplex em̃ archa ẽ eccl'a:q̃ trinitatis ꝑti
cipat sacramẽtũ. Mã cũ dicit scriptura. Bicameratã ꝛ trica
meratã eã fuisse vtiq̃ demõstrat tripliciter diuinitatꝫ illã
gram eẽ distinctã Annũciam⁹ igit̃ sicut noe mũdi futurũ
eẽ naufragiũ:ꝛ ad hãc domũ pfugere oẽs hoies admone
mus. Et sic noe filios suos i archa recepit:ita ꝛ nos filios
nr̃os optem⁹ in ista archa suscipe. Quisq̃ em̃ i hac domo
vult habitare nobiscũ:nr̃ est filiꝰ. Sed dicit aliq̃s: scti noe
pdicatiõis vocẽ i scpturꝫ minime eẽ descptã. Audi igit̃.
Noe ꝛ si tacebat voce:opere loquebatur:silebat lingua:fa
bricatiõe clamabat. Mã vtiq̃ cũ oparek op⁹ nouũ ꝛ nulli
aliq̃ ptũ:admonebat cũctos nouis piculis:nous taber-
nacula ꝓparari. Loq̃bak g̃ ope:ꝛ dicebat illõ cuangelicũ
dñi dictũ. Si mihi nõ creditꝫ:opib⁹ credite:ꝛ credẽdo pi- Joh.x.
culũ euadere poteritꝫ:pstãte dño nr̃o Ihesu xpo q̃ viuit ꝛ re
gnat cũ patre ꝛ spũsancto in secula seculorũ. Amen.

¶Item eodem die de Jeiunio alius sino factꝰ ad fratres in heremo:qui inter sermones ad eosdem habetur.xxv.fo.xj.co.j

¶Item eodem die Homelia de euangelio dicit: que habetur de questionibus euangeliorum libro.j.capi.vij.et.ix.

¶Feria quinta post primã dominicam in quadragesima: de tribus viris qui beato Abrahe apparuerunt. Sermo.j.

Ser.lxx. A
IRequẽter admonui charitatem vram frẽs dilectissimi:vt his lectiõib⁹ q̃ dieb⁹ istꝫ i eccl'a recitãf:nõ ꝟ tm̃ attẽdere vbeam⁹ qõ ex littera sona-
re cognoscim⁹:ſz remoto velamine littere viuifi
cante spm fideliter reqram⁹. Sic em̃ dicit apostolus. Lra ij.Cor.iij.
occidit, ꝙs autem viuificat. Dentq̃ infelices iudei ꝛ pl⁹ j.Retrac.
infelices heretici:dũ solũ lrã aspiciunt sonũ:quasi corpus xiij.
sine anima:ita sine viuificãte spũ mortui remãserũt. Nos j.Cori.x.
audiam⁹ ap'm dicentẽ. Hec hec oĩa i figura ptigebãt illis B
scripta sunt aũt ꝓpter nos. Videam⁹ g̃ qd sit quod modo Ge.xviij.
cũ diuina lectio legerek audiuimus. Ihesus est inḋt deus
abrae cũ sederet ad ostiũ tabernaculi sui ad illicẽ mãbre.
Ecce inḋt tres viri astiterũt sup eũ:ꝛ exijt in occursũ ei?
Attendite fratres ꝛ videte qualiter deus apparuit abrae: Geñ.xix.
ꝛ qliter apparuit loth. Ad abrahã tres veniũt ꝛ stat super
eũ:ad loth duo veniũt ꝛ sedẽt i platea. Videte fratres:si ñ
dispẽsatiõe sactispũs ꝓ meritꝫ res gerunt. Item loth lõ-
ge inferioꝛ erat abrahã. Misi ei inferioꝛ fuisset:a beato abrae
separari nõ meruisset:nec ei sodomoꝛũ habitatio placuis-
set. Veniũt g̃ ad abraham tres viri in meridie venerũt ad
loth duo ꝛ vespere veniũt. Nõ em̃ sustinebat meridiane lu
cẽ magnitudinẽ loth:abrahã ꝟo poterat plenũ fulgorẽ lu-
cis excipe. Nũc videam⁹ qliter abrahã:ꝛ qliter loth susce- C
perũt venientes. Prosupsit abrahã:ꝛ occurrit obuiã eis et
cũ occurrisset:fcitiat ad tabernaculũ:ꝛ dixit ad vxorẽ suã Ge.xviij.
Festia inḋt ꝛ cõsperge tres mẽsuras similaginis:ꝛ fac sub
cinericios panes:qõ grece engriphias vr:occultos videlz
ꝛ absc̃ditos idicas panes. Ipse aũt abrahã ad armẽtum
cucurrit:ꝛ accepit vitulũ. Qualẽ vitulũ? Forte q̃ potuit ꝟ-
mꝰ occurrere non ita ẽ:ſz vitulũ bonũ ꝛ tenerũ. Tulit g̃ vi
tulũ:ꝛ dedit puero. Puer inḋt festia facere eũ. Videte fra
tres:attẽdite q̃ feruẽti aio hospites debeatꝫ excipe. Ecce
ipe abrahã currit:vxor festinat:puer accelerat. Nullꝰ est pi-
ger i domo sapiẽtis. Ecce eq̃lia sũt abrahe ꝛ sare hospita-
litatꝫ officia. Loth ꝟo excepit q̃dẽ:ſz duos tm̃ ꝛ non inte-
grã trinitatẽ nec i meridie:sed ad vespẽ. Et q̃d eis appo Geñ.xix.
suit? Coxit inḋt azima:ꝛ comederũt. Et qꝛ meritꝫ multo:
inferioꝛ erat:abrahã:nec vitulũ saginatũ habuit:nec i trib⁹
mẽsurꝫ similaginis mysteriũ trinitatꝫ aguit. Attamẽ qvꝛ
g̃ qõ potuit benigno aio obtulit:ꝟ pditõe sodomoꝛũ libe-
rari ꝓmeruit. Attẽdite frẽs qꝛ ẽt ꝛ loth dũ hospites nõ re-
pellit:ãgelos excipe meruit. Ecce hospitalẽ domũ angeli
ingrediũt clause hospitib⁹ dom⁹ flãmis sulphureis ꝓcre-
mank. Veneṙt g̃ tres viri ad abrahã:ꝛ steterũt sup eũ. Hoc D
iꝑm videte:q̃re sit q̃ sup eũ veniũt:ñ ꝺ eũ. Subiecerat sevo
lutati deiꝛ tõ sup eũ stare ꝺr de⁹. Astiterũt inḋt sup eũ nõ
ꝺ eũ ad repellẽdũ:ſz sup eũ ad ptegẽdũ. Tres viros susce
pit:trib⁹ mẽsuris panes apponit. Quare ẖ frẽs:nisi qꝛ my
steriũ trinitatis intelligit? Apponit ꝛ vitulũ: q̃ vitul⁹ non
est durus sed tener. Et q̃d tã tenerũ:q̃d tã bonũ:q̃s ẽ ille q̃
se ꝓ nobis hũiliauit vsq̃ ad mortẽ? Ipe est ille vitul⁹ sa-
ginatꝰ quẽ ꝓ recepto penitẽte filio iugulat pater. Sic em̃ Luce.xv.
dilexit de⁹ mũdũ:vt filiũ suũ vnigenitũ daret. Trib⁹ g̃ oc Joh.iij.
currit abrahã ꝛ vnũ adorat. Jn eo aũt q̃ tres vidit:sic ia Ge.xviij.

dictū est:trinitatis mysteriū intellexit. Q; aūt q̄si vnū ad
orauit:in trib⁹ psonis vnū deū ee cognouit. Ad vnū loquit
dicēs. Declina ad puerū tuū. Adest ēt q̄si ad hoies loq̄ns
E Accipiā inḋt aquā:r lauēt pedes vr̄i. Discite frēs a beato
abrahā:hospites libēter excipere:pedes eorū cū humilita
te r pietate abluere. Lauate inḋt sētōr pegrinātiū pedes
ne forte in illis remaneat puluis:quē ad iudiciū vestrum
possint de pedib⁹ suis excutere. Sic em̄ in euāgelio dixit
Wat.x. Qui nō suscepit vos:exeūtes excutite puluerē de pedib⁹
vr̄is. Amen dico vobis:tolerabilī⁹ erit terre sodomorū in
die iudicij:q̄ illi ciuitati. Hoc ḡ puldebat i spū abrahā:r
ideo volebat p̄uenire r lauare pedes ne q̄d forte puluer̄is
resideret:qō ad testionīū incredulitat̄ excussū posset i die
iudij reseruari. Propterea ḡ dixit sapiēs abrahā. Accipiā
aquā:r lauent pedes vr̄i. Diligenter hec audite frēs q̄
hospitalitatē exercere nō vultis:q̄ hospitē velut hostē ex:
cipitis. Ecce beat⁹ abrahā dū hoies feruēter excipet:ipm
deū suscipe hospitalitatis ptēplatione ꝓmeruit. Hoc ēt i
Wat.xxv euāgelio xp̄us p̄rmauit dicens. Hospes fui r suscepistis
me. Molite ḡ negligere pegrinos: ne forte quem nō excepi
F stis ipe sit xp̄s. Ubi tū factū sit hoc? Ad ilicē mābre: qō in
latina ligua interpretat visio siue pspicacia. Uides q̄is sit
loc⁹ i q̄ dns pōt hr̄e p̄uisū? Delectauit em̄ eū visio r pspi:
Joh. viij cacia abrahe. Erat em̄ mūd⁹ corde:vt posset deum videre
Jn tali ergo loco r in tali corde:pōt dns hr̄e cōuiuiū. De
uita visōe dns i euāgelio locut⁹ est ad iudeos dic⁹. Abra:
ham exultauit vt videret diē meū:vidit r gauisus est. Diē
inḋt meū vidit:q̄ mysterū trinitat̄ agnouit. Vidit patrē
diē:filiū diē:spūsctū diē:r in his trib⁹ vnū diē:sicut et pr
de⁹:r filius de⁹:r spūsctūs de⁹:r hi tres vn⁹ de⁹. Nā r sigil:
latim singule q̄q; psone plen⁹ de⁹:r tote tres simul vn⁹ de⁹
Nā r illis trib⁹ mēsur̄ similaginis:ꝓpter vnitatē subsā
tie non cōgrue pater r filius r spūssanct⁹ intelligit. Dō tū r
alio mō pōt accipi:vt sarā intelligam⁹ eccl'iā:tres mensu:
ras similagis fidē:spem r charitatē. In his em̄ trib⁹ vir̄tu:
tib⁹:vniuerse fruct⁹ ptinēt eccl'ie. Qui hec tria i se merue
G rit hr̄e:securꝰ pōt ad puluiū cordis sui totā trinitatē exci
Ge. xviij. pere. Post hec dixit dns ad abrahā. Clamor sodomorū et
gomorre ascēdit ad me:descēdi ergo vt videre:si ꝓmo qui
venit ad me opere pleat:an nō ei ita vt sciā. Hec scriptu
re sunt ꝟba videam⁹ q̄d i his itelligi dignū sit. Descēdit in
quit vt videre. Q̄n ad abrāā responsa reddūt:nō dicit de:
scēdere de⁹ sz supra ipz astare:nūc aūt q; pctōz causa agit
descēdere ō: deus. Uide ne ascēsionē r descēsionē localē
sentias. Indignum est hoc de incorporea et vbiq; tota sen
tire substātia. Sz descēdere ō: de⁹:q̄n curā humane fragi
Phil.ij. litatis hr̄e dignat. Q̄ō speciali⁹ de dño ac saluatore nostro
Ge. xviij. sentire debemus:q̄ semetipm exinaniuit:serui formā accī:
H piens. Sz videam⁹ q̄d est q̄ dicit. Descēdi vt videre: vt;
sermo q̄ ad me puenit ope cōplet⁹ sit:an non est ita vt sciā
Solēt em̄ nos hinc ipugnare pagani:r marime imūditissi:
mi manichei dicētes. Ecce nesciebat de⁹ legi:q̄d ageretur
in sodomis. Nos em̄ sano intellectu respōdem⁹ r dicim⁹:
ij. Thi. ij q̄ aliter ō: de⁹ nosse iustos aliter nouerit pctores. Denicꝫ
Wat.vij. de iustis q̄d dicit? Nouit dns qui sunt eius. De peccatoꝝ:
j.co.xiiij. bus quid dicitur? Discedite a me oēs qui operamini iniq
tatē:q; nō noui vos. Et iterū paulus apl's. Si q̄s est dns:
I telligit que dico:qui autē agnoscat ignorabit. Quid ē g.
Nescio? Non noui vos:non vos agnosco in regula mea:nō
in vobis recognosco imaginē meā. Cognoscit in vobis iu
sticia mea q̄ puntat:r nō cognoscit mia q̄ coronet ac sic
quorum act⁹ indigni deo sunt:indigni etiā noticia dei di:
cūtur. Descēdi ergo vt videā:nō vt ego q̄d agūt sciā:sed vt
ipsos scientia mea dignos efficiā:si quos iporū inuenīam
iustos:si quos iuentā penitētes:si quos tales quos debeā
scire. Denicꝫ q; null⁹ q̄ penitere:nullus q̄ cōuerterē iue:
tus est ꝓter loth:ipe sol⁹ cognoscit:ipe sol⁹ de incēdio libe
ratur. Nos vero fratres dem⁹ operā:r tales cuz dei adiuto
rio laboremus vt digni habeamur noticia dei: vt nos et
agnoscere dignetur et scire:p̄stante dño nr̄o iesu. x̄c.

¶ Item eodē die alius sermo factus ad fratres
in heremo:qui inter sermones ad eosdem habe:
tur.xlvj.fo.xxj.col.iiij.

¶ Jtē eodē die Homelia de eo q̄ scriptū est in
euāgelio ſm Johannē. Dicebat iesus ad eos qui
crediderunt ex iudeis x̄c. q̄ habet in expositione
doctoris. Tractatu.xlj.fo.clxxxviij.col.j.

¶ Jtē eodē die alia Homelia de eodē:q̄ hr̄ inter
sermones de ꝟbis dñi.xlviij.fo.lxj.col.iij.

¶ Feria sexta post primā dñicam in quadrages
ima. De immolatione Jsaac. Ser.j. Jn quo dicit
quomodo Jsaac in eo typum christi habuit.

Lectio illa frēs charissimi in qua beat⁹ abrahā Serm.
ysaac filiū suū i holocaustū legit obtulisse:ꝺ in lxxj.
ordine suo dieb⁹ q̄dragesime nō recitat:q; sicut B
ipsi nostis i vigilijs pasche ꝓpter sacramētum
dnice passiōis reseruat. Et q; tūc nō est i spacio:vt ea
possit aliq̄d dici. Hūc si iubet expositionē el⁹ sz q̄s ea pre
nostrī ispirāte dño tractauerit:charitatis vr̄e auriḃ⁹ quā
tum possumus breuiter intimem⁹. Dixit ergo dns ad abra Gen.xxij.
ham. Tolle filiū tuū quē diligis ysaac:r offeres eū mihi i
holocaustū sup vnū mōtiū quē mōstrauero tibi. At ille sur
gēs strauit asinā:r tulit secū duos pueros:r ysaac filiū suū
r puenit ad locū quē et ostenderat dns die tertia. Abrahā B
et q̄n ysaac filiū suū obtulit typum habuit dei p̄ris. Jsaac
ꝺo typū gessit dñi saluatoris. Dō aūt ad locū immolatiōis
die tertia puenit:mysteriū trinitat̄ itelligit. Nā q̄ dies
tertī⁹ in sacramēto vr̄i mysterio accipi debeat trinitat̄:fre
quēter i voluminib⁹ sacris inuenīt:sicut i exodo. Etā inḋt Exo.vj.
triū dierū ibim⁹ i desertū. Et iterū q̄n ad mōtē syna vēnī
est:dictū est ppl'o. Sctificamini r estote parati i die tertiū Exo.xix.
Et tosue trāsitur⁹ iordanē:vt in die tertia ppl's parat⁹ sit Josue.j.
admonuit. Et dns die tertio resurrexit. Hoc ideo dixim⁹ Matth.
q; btūs abrahā die tertio venit ad locū: quē ei ostenderat xxviij.
dns. Duo pueri ꝺs cū asina abrahā remanere iussit:typū
habuerūt populi iudeoz:q̄ p eo q̄ in x̄po nō erāt creditu
ri:lō ad locū vbi immolādus erat:ascēdere vel puentre non
poterant. Asina illa significauit synagogā:aries ꝺo ille q̄
iter spinas comḃ⁹ tenebat:r ipe typū dñi habuisse videt
Mā r x̄p̄us q̄si comḃ⁹ iter spinas hēbat:q̄n ad crucis co: mat.xxvij
nua clauoꝝ ꝓfictiōe pēdebat. Q̄ ꝺo ysaac ipe sibi ad lmo C
lādū ligna detulit:r in ꝟ x̄p̄m dñi figuram ait:q̄ ad locū pas:
siōis crucē suā ipe portauit. De q̄ mysterio multoꝝ dicta
fuerat⁹ ꝓpheta. Et crit inḋt ꝓncipat⁹ eī⁹ sup hūerū eius
Tūc ei x̄p̄s ꝓncipatū sup hūerū ei⁹ habuit:q̄n crucē suam Esa.ix.
admirabili būilitate portauit. Nō icōgrue crux x̄pi signi
ficat ꝓncipatū. Nā p ipam r diabol⁹ vicit:et tot⁹ mūd⁹ ad
x̄pi noticiā vel gr̄az reuocat. Denicꝫ sic r paul⁹ dic̄ cū de Phil.ij.
passione dñi loq̄ret. Fact⁹ inḋt obediēs p̄r̄i vsq; ad mortē:
mortē aūt crucis:ꝑ q̄ et de⁹ illū exaltauit:r donauit illi
nomē q̄ ē sup oē nomē. Hoc iō diximus frēs:vt agnosce
ret charitas vr̄a q̄ ꝓncipat⁹ x̄pi de q̄ scptū ē. Et erit ꝓnci Esa.ix.
pat⁹ sup hūerū ei⁹:non sit aliꝺ nisi crux ei⁹:r iō lectio ipa D
in pascha legit q̄si isaac ver⁹:cui⁹ typū gerebat filius abrae
ꝑ gñe|hūano patibulo crucī affigit. Legit etiā i ipa lectī:
one q̄ venīēs btūs abrahā cū filio suo viderit locū a longe Gen.xxij.
r dixerit ad pueros. Sedete ḃ cū asina:ego r puer ꝓficisce
mur:r cum adorauerim⁹:reuertemur ad vos. Quare pue:
ris q̄ figurā habuerūt iudeoz ō:. Sedete hic cum asina:
Nōne asinā illā sedere fecit frēs charissimi:Sz iō ō:. Se:
dete cū asina q; iudeoz ppl's q̄ i x̄p̄m creditur⁹ nō erat:ita
re nō poterat:sz vt debit⁹ r velut pctōr lāguid⁹ q̄ baculū cru
cis despexerat:i frā casur⁹ erat. Dixit ḡ abrahā btūs. Se:
dete ḃ cū asina ego r puer ꝓficiscemur⁹ cū adorauerim⁹
reuertemur ad vos. Quid ē q̄ dicis btē abrahā? Ad imo
lādū filiū vadis:r dic̄ cū filio reuertert̄:? Si ea in holocau
stū obtulert̄ vtiq; tecū redire poterit. Potuit rñdere btūs
abrahā. Uerū dico r offero filiū:r cū filio reuertar ad vos
Tāta ē fides mea:vt credā q̄ ille q̄ mihi eū ō mr̄is sterili
vtero dignat⁹ ē dare:possit ēt eū mortuū suscitare:r tōvcp
dico:q; cū adorauerim⁹ reuertemur ad vos. Q̄ aūt aries
occīs⁹ ē:r isaac nō ē occīs⁹:iō factū est:q; isaac figura r ꝟi
tas nō erat i ipo desīgtū ē q̄ postea i x̄po ꝓpletū ē. Uide
te deū cū hoib⁹ magna pietate certāte. Abrahā mortale ꝑ
liū nō morituꝝ obtulit deo:r de⁹ immortale filiū ꝓ hoibus

Mundus: hoc nume: rabile est: ideo ei sermo ad hūius operis.

traditit mortī. Pōt tū r de btō isaac:r de illo ariete ēt sic
itelligi:vt i btō isaac significata sit diuitas:i ariete hūani
tas x̄pi:r q; in passiōe nō diuitas crucifixa credit:ideo nō
isaac sz aries īmolat. Dei ei filius vel vnigenit⁹ offert:r x̄pi
tis ꝓmogenit⁹ īmolat. Audite aliud sacramētū frēs cha:
rissimi. Hieronymus ꝓbyter scpsit ab antiqs et senioṫb⁹
iudeis se certissime coguisse:q; ibi īmolat⁹ sit isaac vbi post
ea x̄p̄s crucifix⁹ ē. Denicꝫ ab eo loco vñ btūs abrahā iussus
est ꝓficisci:tertio die ad locū vbi x̄p̄s crucifixus ē pueīt.
Etiā ꝺ antiquor⁹ relatiōe refert:q; r adā ꝓtim⁹ hō in ipso
loco vbi crux fixa ē:fuerit aliq̄n sepult⁹:r iō caluarie locū
dictū esse:q; caput hūani gñis ibi ō: esse sepultū. Et vere
frēs nō incōgrue credit:q; ibi erectus sit medic⁹:vbi iace
bat egrot⁹. Et dignū erat vt vbi occiderat hūana supbia
ibi se inclinaret diuina mia. Et sanguis ille ꝓcios⁹ ēt coꝛ
poraliter puluerē antiq̄ pctōr̄ nō dignat stillādo ꝓtigere
redemisse credat. Hec ei frēs charissimi sz q̄ potuim⁹ di
uersis scripturarū voluminib⁹:p aime nr̄e ꝓfectu collegi
mus:r charitat̄ cōtēplatiōe suggessim⁹. Vos ꝺo auxiliā:
te dño:dū freq̄nti⁹ scpturas diuinas relegitis:si diligēter at
tēditis:credo q; etiā meliorē expositionē inuenire possit̄
Rogo vos frēs:vt q̄cūq; aut filiū aut ꝟnaculū suū bapti:
zari desiderat:iā nūc eū eccl'ie offerre nō differat:q; nō est
tutū vt res q̄ tā magna tā ꝓclara credit:negligenter aut
tardius q̄ expedit requirat. Timeo em̄ ne aliq̄ mulieres
iō tardi⁹ fantulos suos offerāt:q; cū ipsis ad vigilias veni
re dissimulant. Certissime em̄ credim⁹ q; q̄ statī incipiēte
quadragesima:eos qui baptizandi sunt offerre voluerint:
r cum ipsis ad vigilias feliciter venerint:r filij eorū legiti
mo ordine accipiēt baptismi sacramentū:r ipsi acq̄rent i:
dulgentiā pctōr̄:p̄stante dño nr̄o iesu x̄p̄o r̄c.

¶ Jn eadē feria de tēptatiōe Abrahe a deo. Ser:
mo.ij. Jn quo dicit q; abrahā non dubitauit cre
dere quādo ei filius ꝓmittebat: ideo non trepi:
dauit quando exigebatur offerre.

Gene. lxxj. 8

Notissima pietas p̄ris nr̄i abrahe reddita est no
bis i memoriā p recētē lectionē:r est q̄dē ita mi
rabile vt nullū coꝛ arbitrādū sit tā obliuiosū vt
inde aliq̄n elabi possit. Uerūtn nescio quō q̄tiēs:
cūq; legit:q̄si tūc fiat ita afficit mētes audiētiū. Magna
fides:magna pietas:nō solū i deū:sz etiā in ipm vnicū filiū
cui nihil mali credidit esse p̄r̄:q̄q̄d de illo iusserat q̄ crea:
uit. Pr̄ em̄ filij sui poterat abrahā ſm opationem carnis
Gal.iiij. nō aūt creatoꝛ r cōditoꝛ ſm opationē materiatis? Et q̄dē
sicut dicit apl's. Nō ſm carnē nat⁹ est isaac abrahe:sed ex
promissiōe:non q; cū carne nō erat opat⁹:sz q; de summa
eū desperatiōe suscepat. Et nisi adesset ꝓmittēs de⁹ nihil
tā sener de viscerib⁹ anicule cōiugis sperare audebat po:
steritatis. Sed credidit nāsciturū:r nō plangit moriturū
Ei⁹ dertera eligit ad sacrificiū vt morerek:cui⁹ coꝛ erectū
ē ad fidē vt nascerek. Nō trepidauit abrahā credere q̄si p
mittebatur:nō trepidauit offerre q̄n exigebat:nec fuit reli
gio credētis ꝓraria deuotiōi obtēperātis. Hoc dico:nō
q; sibi dixit abrahā. De⁹ mihi locut⁹ ē q̄n. ꝓmisit filiū. Cre:
didit q; mihi datur⁹ eē de⁹ posteritatē. Et qualē posteri:
tatem? Ut diceret mihi. In isaac vocabit tibi semē. Et ne
forte sic vocaretur mihi semē i isaac vt āte me me⁹ filius⁹
rerek. In semine tuo inḋt bñdicenk oēs gētes. Ipe ḡ mihi
loq̄ns ꝓmisit filiū:r ipe exigit vt occidā? Nō fecit sibi que
stionē q̄si de cōtrarijs r sibi aduersantibus ꝟbis dei ꝓmit
tētis filiū nasciturū:r postea dicētī. Occide mihi filiū tuū
sed erat i corde ei⁹ semp fides incōcussa r nullo mō defici:
ens. Cogitauit em̄ abrahā deū q̄ dedit vt ille de senib⁹ na:
sceret q̄ nō erat:posse etiā de morte repare. Ampli⁹ ei ē q̄
tā fecerat de⁹ cū q̄ nō erat post tantā desperationē videbat
sibi datū filiū. Et si hūanā firmitatē consulas:ipossibile.
Adiecit itaq; q̄z ad fidē:nō credidit aliq̄d ipossibile eē cre
atoꝛi:q̄ quēadmodū crediderat:filium suscepit. Credidit
postea tubēti deo:tā in se suscepto filio ꝓbauerat deū. Cre
didit susceptur⁹ filiū:credidit occisur⁹. Ubiq; fidelis:nus
q̄ crudel. Sino pdurit filiū ad locū victime:armauit et
dertera cultro. Attēdis q̄s feriat:r quē feriat attēde q̄s iu
beat. Pi⁹ ḡ abrahā obtēpando. Quid de⁹ in iubēdo? Non:
ne forte ifirmis (nō dicā sacrilegis) animis ipse displiceat
q̄ iubeat? Sz si placet q̄ obtēpabat:quō displicet qui iube:
bat? Q̄z si abrahā bñ fecit obtēpando:multomeli⁹ r lōge
meli⁹ icōpabili mō de⁹ i iubēdo. Fortasse sacramētū q̄rit.
Nō ei frustra hoc de⁹ iuberet:aut carnal'r accipiēdū ē:q̄
lectū fortasse nōnullo⁹ min⁹ itelligētiū corda commouit
Tētauit inḋt de⁹ abrahā. Sic ḡ ignar⁹ ē de⁹ rerū:sic nesci Gen.xxij.
us cordis hūani:vt tētādo hoiem iueniat? Absit. Sed vt
ipe hō se iueniat. Primo itaq; frēs ꝓpter illos q̄ aduersā
tur legis veter̄ scripture sctē:q; nōnulli ñ itelligētes citi⁹
volūt exagitare q̄ nō itelligūt:q̄ q̄rere vt intelligāt:r nō
fiūt hūiles iq̄sitoꝛes:sz supbi calūniatoꝛes. Propter hos
ḡ q̄ euāgeliū volūt accipe r legē veterē respuere:putātes
i via del posse esse:r recte vno pede ābulare:q̄n nō sūt scri
be eruditi i regno del q̄ pferūt ō thesauro suo noua r vete Wat. xiij
ra. Propter hos ḡ tales ne q̄ forte hic lateant aut r si hic
nō sunt:habeāt q̄ assunt q̄d talib⁹ rñdeāt. Breuiter soluēda
est ista q̄stio. Dicim⁹ talib⁹. Euāgeliū accipit⁹ legē nō ac:
cipitis. Nos aūt dicim⁹ eūdū esse euāgelij misericordissi
mū largitoꝛē:q̄ extitit et iaz legis terribilis latoꝛ. Lege ei
terruit:euāgelio puersos sanauit:q̄s vt puerteret lege ter
ruerat. Jmpatoꝛ dedit legē:r multa ꝓmissa sunt ꝓtra legē
Lex quā dedit ipatoꝛ:nō nouerat nisi punire peccantes.
Restabat ḡ vt ad soluēda delicta eoꝝ ipe cū iudigētia ve
ntret q̄ legē ꝓmiserat. Sed q̄d dicit puersū coꝛ q; dicit se
accipe euāgeliū:legē ꝺo respuere? Quare respuit? Q̄z scri D
ptū el⁹ nōt. Tētauit deus abrahā. Ego deū colā q̄ tentat
Christū cole. quē habes i euāgelio. Ipe reuocat te ad itel
ligēdā legē. Sz q; nō trāsierūt ad x̄pm i suo fātasmata re:
māserūt. Nō em̄ colūt x̄pm q̄ltis p̄dicat ex euāgelio: sz q̄lē
ipsi sibi fīnxerūt. Propterea sup velamē stultitie sue natu
ralis:addūt alterum velamē puerse opiniōis. Et q̄n p vu
plex velamē poterit videri q̄ lucet i euāgelio? Displicz ti:
bi tētās de⁹:displiceat tibi tētās x̄p̄us. Sz cū placuerit ti
bi tētās x̄p̄s:placeat tibi tētās de⁹. Et x̄p̄s ei filius⁹ del de⁹
r cū p̄re x̄p̄s vn⁹ de⁹. Ubi igit̄ legim⁹ tētatē x̄p̄m: Euāge
liū loq̄t. Ait ei philippo. Habētes panes:date illis mādu: Joh.vj.
care. Et sequit euāgelista. Hoc aūt dicebat tētās eū. Ipe
em̄ sciebat q̄d esset factur⁹. Refer nūc aīm ad deū tētātē
abrahā. Hoc em̄ dicebat r de⁹ tētās abrahā. Ipe em̄ scie:
bat q̄d esset factur⁹. Agnoscit tētator de⁹:agnicit tentatoꝛ
x̄p̄s:corrigat tētatoꝛ heretic⁹. Nō ei sic tētat heretic⁹ quō
tētat de⁹. De⁹ ei tētat vt aperiat hoi. Heretic⁹ tētat vt deū
sibi claudat. Ergo nouerit charitas vr̄a tētationē del nō E
id agere vt ipe aliq̄d coḡscat q̄ āte nesciebat:sz vt illo tē:
tāte:id est iterrogāte:q̄ ē in hoie occultū ꝓdat. Nō em̄
sibi hō ita not⁹ est vt creatori. Nec sic eger sibi not⁹ est vt
medico. Egrotat hō:ipe patit:medic⁹ nō patit:r ab illo q̄
nō patit expectat audire q̄ patit. Jdeo i psalmo clamat
hō. Ab occultis meis mūda me ōne:q̄ sūt i hoie occulta ipi pō. xviij.
hoi i q̄ sūt et nō ꝓcedūt:neq; aperiunk neq; inueniunt nisi
in tentationib⁹. Si de⁹ cessat tētare:magist̄ cessat docere
Sz deus tētat vt doceat:diabol⁹ tētat vt decipiat. Cui tñ F
nisi ille q̄ tētat dederit locū:inanis r irrideḋus repellitur
Jō apl's. Neq; detis ait locū dyabolo. Dāt aūt locū hoies Ephe.iiij
diabolo ex cōcupiscētijs suis. Nō eī vidēt diabolū hoies
cū quo pugnāt:sz facile hūt remediū. Seipos iteri⁹ vicāt
r de illo foꝛ triūphāt. Quare hoc dicim⁹? Q̄z nescit se hō
nisi in tentatiōe discat se. Cū aūt didicerit se:nō se negligat
si em̄ se negligebat latentē nō se negligat notū sibi. Quid
ergo dicimus fratres? Et si sciebat se abraham:nos nō no
uerāmus abraham. Aut sibi aut certe nobis ꝓdend⁹ erat
Sibi:vt sciret vnde gratias ageret. Nobis:vt sciremus vl'
q̄d a dño depcarek:vel q̄d in hoie imitaremur. Quid ergo
nos docet abraham? Ut breuiter dicam:vt deo nō ꝓponā
mus q̄d vat de⁹:interi ad iſam rerū gestaꝝ anteq; tractek
latebra sacramēti:id est q̄d lateat in hoc mysterio q̄ iussus
est abrahā occidere vnicū filiū. Ergo nec illō quod tibi p
magno pstat de⁹:ꝓponas illi q̄ pstitit. Et cū volueris tibi
subtrahere nō tibi vilescat:q; gratis amādus est de⁹. Dō
enī dulci⁹a deo ꝓmiū:q̄ ipse de⁹? Ergo impleta abraham G
deuotionis obediētia audit a deo. Nūc cognou q̄n tu ti: Gen.xxij.
mes deū. Dō ita intelligit:eo q̄d abrahā fecerit de⁹ vt sibi
innotesceret:sicut q̄n loquit ꝓpheta. Christianis loquoꝛ

Universidad de

vel pficientib9 i schola dei:nō sunt rudia nec noua q̄ dico sed vre scitati nobilcū vsitatissima ⁊ manifestissima. Si ppheta loquitur:qđ dr:dixit deꝰ. Plane dicimus. Dicimus etiā. Dixit ppheta. Et vtrūq recte dicim9:⁊ vtrūq in auctoritate iuenim9. Et apostoli sic intellexerūt ppheras vt dicerēt. Dixit deꝰ. Et alio loco. Dixit Esaias. Utq verum est:q⁊ vtrūq iuenim9 i scripturis. Soluat mihi xpianus q̄stionē qua modo ppoſui:⁊ soluat sibi qđ paulo ante ppoſui. Quo:Q:qđ hō dicit de dono dei:deus dicit: Wat. x. fm illū. Nō ei vos estis q̄ loquimini ⁊ cetera. Et iterū. Ecce ego paul9 loquor vobis. Et iterū. Chriſt9 q̄ i me loquit ij. cor. xiij Ergo istā regulā frēs trāsferte ad illū qđ aliq̄n tortuosū videbat:⁊ rectum erit. Illū ḡ oēs intueamur:vt esurientes ij.co. viij. alias nr̄as ipse pascat:q̄ esurituit ppter nos:q̄ panp fact9 ē Ps. cxiij. cū diues eēt:vt ipsi9 pauptate nos ditaremur. Oportune ad eū pauloante cātauim9. Oia a te expectāt:vt des illis escā in tpe oportuno. Si oia:oēs. Si oēs ⁊ nos. Non ergo si q̄d boni in fmone daturi sum9 nos dabim9:sed ille a quo oēs accepim9:q⁊ oēs ad eū expectam9. Tēp9 est deꝰ. Sed factam9 qđ dixit vt deꝰ:id est expectem9 ad eū Ihc corde intueamur:q⁊ sicut oculi corporis ⁊ aures ad nos:ita oculi cordis ⁊ aures ad illum. Patēti aure cordis audite sacramētū magnū. Oia quidē sacramēta diuinarū scripturarū vtiq magna atq diuina sunt. Sūt tū insignioza magisq̄ pcipua q̄ maxime intētos nos desiderāt:et q̄ pre ceteris lapsos edificāt:satiāt esurientes:q̄ nō ita satiet vt fastidiant:sed sit satietas fastidio. Pellēs inopiā:nō assumēs pceptū. Quē nō moueat iussus immolari vnic9 filiꝰ ei a q̄ pmissus est. Et maxime res ita gesta vt audiuimus intē: tos aios facit ad q̄rendū exponi sacramentū. Ante oia tū frēs hoc in noie dñi ⁊ admonem9 q̄tū possumus:et pcipimus vt qñ auditꝭ exponi sacramentum scpture narrātis q̄ gesta sūt:pti9 illud qđ lectū est credat:ſ sic gestū quō lectū est:ne subtracto fundamēto rei geste q̄si in aere q̄rat̄ edifi Gen.xv.⁊ care. Abrahā pr̄ nr̄ hō erat illis tpib9 fidelis:credēs deo Gal.iij. iustificat9 ex fide:sicut scriptura dicit ⁊ vetus et noua. Su Gen. xxj. scepit filiū de sara vxore tā in senectute vtriſq pstitut:ex magna despatione:sed fm hoiem. Quid aūt de deo desperandū:cui difficile nihil est:Qui sic facit magna: quō parua. Sic suscitat mortuos: quō creat vinos. Si pictor eadem arte facit murē qua elephantē:diuersa opa:ſz ars vna Psalm. cxlviij. quātomagis deꝰ:q̄ dixit:et facta sūt:mādauit ⁊ creata sūt Quid difficile facit q̄ verbo facit:Qua facilitate creauit angelos vltra celos:ea facilitate lumiaria i celis:ea facilitate pisces in mari:ea facilitate arbores ⁊ aialia in terra: ea facilitate magna q̄ parua. Cui ḡ cūcta facillimū fuit facere de nihilo:mirādū est q⁊ credit senib9 filiū: Tales ergo illos vtros vel illos boies habebat deꝰ:⁊ illo tēpore tales fecerat pcones filio vēturo:vt nō solū in his q̄ dicebāt sed etiam in his q̄ faciebāt:vel in his q̄ accidebant xp̄us q̄rat:xp̄s inuenīat. Quicqd scriptura dicit de abrahā ⁊ factū est:⁊ ppheta est sicut apl̄s quodā loco dicit. Scriptū Gal.iiij. est q⁊ abrahā duos filios habuit:vnū de ancilla/⁊ alterū de libera. Que sunt i allegoria. Hec ergo sūt duo testamenta J Gen.xxj. Jā ipudēter dicim9 q⁊ Jsaac et nat9 est abrahe:⁊ aliqđ significauit:sic et imolare filiū iussꝰ obtēperat deo: pduxit Gen.xxij. ad locū:puenit triduo:dimittit duos puos suos cū iumento pgit ipe q̄ deꝰ pceperat:leuat lignū in altare:leuat filiū super lignū. Asc̄ veniat filiꝰ ad locū sacrificij:portat lignū q̄ leuādus ē. Deinde cū ia pene feriret:sonat vox vt parcat ⁊ nō tā sine sacrificio:⁊ sine sanguine fuso recedit. Appa: ret aries i vepre inhereſ cornib9:imolat:pagit sacrificiū vbi supra peracto sacrificio:dr ad abrahā. Facio semē tuum sicut stellas celi:et harenā maris. Et obtinebit semen tuū ciuitates aduersariorū. Et benedicent in semine tuo oēs gentes terre:eo q⁊ exaudisti vocē meā. Unde ḡ qñ factū ē:⁊ qñ cōmemoratio sit facti ipsius. Quādo dicit ille aries. Fodepsl. xxj. runt manus meas ⁊ pedes meos:⁊ cetera. Quādo pactus est illud in psalmo sacrificiū:tunc in ipso psalmo dictū est: Cōmemorabunt:⁊ cōuertent ad dñm vniuersi fines terre ⁊ adorabūt in ꝓspectu ei9 vniuerse patrie gētiū. Qm ipsi9 est regnū:⁊ ipse dñabit gentiū:si cōmemorabunt dictum est:presignatū est aliquādo quod fieri iam videm9. Videamus ergo quomodo impletū sit:⁊ vnde impletū:quo prece

dente sacrificio impletū quod dictū est abrae: In semine Gen.xxij. tuo benedicēt oēs gētes. Felices oēs gētes:que illud nō audierunt:⁊ nunc legētes crediderunt:qđ credidit ille q̄ audiuit. Credidit enī abrahā deo:⁊ reputatum est illi ad Jacobj. tustitiam:⁊ amicus dei appellat9 est. Quod credidit deo: intus in corde:in sola fide est. Q⁊ aūt immolandū ouem si lium:quod intrepidus dexterā armauit:q⁊ iam feriret nisi voce teneret:magna fides est vtiq⁊ magnū opus:et ipm opus laudauit deus vt diceret. Qm erauditi vocē meā. Quare ergo apostolus paulus ait. Arbitramur iustificari hominem per fidem sine operibus legis. Et alio loco di Rom. iij. cit. Et fides que per dilectionē operatur. Per quam adi- Gal.v. pisci credimus salutem eternam. Amen.

¶Item eodem die alius sermo fact9 ad fratres in heremo:qui inter sermones ad cosdem habet xl.fo.xviij.col.iij.

¶Itē eodē die Homelia de eo quo scriptū est in euāgelio fm Johannem. Erat dies festus iudeorum. Et ascēdit iesus hierosolymam ⁊c. que habetur i expositione doctoris. Tractatu. xvij. folio. clxj.co.j.

¶Sabbato post primā dominicā in quadragesima De Abraham et immolatione Jsaac.

Sermo. j.

QUi pcepti gen9 est hominī legē scelerisve rei religiosum habere si impiū voluerit perpetrare Sermo. lxxiij. Abrahā si paricidiū fecerit:iust9 est. Si non fecerit:indeuot9 est. Quid sit ḡ qđ nunq̄ deum nisi pietate placam9:Cupit sibi vota offerri:nō crudelis coli: Ecce inter pietatē pris ⁊ deuotionē dei:filiū est q̄dē sceꝰ occidere:ſz deū sceleriſ nō audire. In angusto posita est pfecta iustitia. Parricidiū iuberis vt facias:tuis te manibus orbatur9. Qui d hoc est:Imperat parricidiū:q̄ pbi- B Gen. xxij. bet homicidiū. Jubet inq̄t filiū victimare: solatiū pene senectutis:⁊ vnicū pignus posteritatis. Qui quāto serior tanto dulcior:quāto sol9 aut vnicus:tāto charior ⁊ dilect9 In vtroq̄ senes:crande ꝓlis desperatio retinebat:vtpote posset tpus quod natura fraudauerat: etas in sene patre sterilitas in anicula matre. Jam ei sara actus sue vultue perdiderat:⁊ senē patrem vis generādi lassauerat:quia fructum sterilis nō habebat. Ecce subito frigēs vulua materna nō istinctu libidinis:sed fomite vtutis icaluit redituo successu floze iuuentutis. Merētis iam arēt9 corpus viruerunt marcida mēbra:⁊ annose etatis tabe pallentia pueritie ruboze viruerūt:⁊ in succido tpore veterascēs tā corp9 nō tanq̄ concubitus ſz pmissio vegetabat. Canitia togatum caput albebat:et rugas suas vulua iuentre tēdebat. Tumebat vterus grauide:tremebat gressus i pollice. Gestabat onus tū/vterū:que corp9 iam nō regebat iceruū Rouissimis annis feta ⁊ fessa mulier q̄ non nouerat i iuuentute cōcipe discit in senectute lactare. Discite cōfugatiua care effectū seminis vbi nō fuerit munus auctoꝛ:ipo dicente. Priusq̄ te formarē in vtero noui te. Accipe inq̄t filium Hebre. xj. tuū:⁊ offer mihi illū in vnū de montib9 quē demōstrauero C tibi. Senex pr̄ ⁊ vnici mat:noui parentes ⁊ veteres gentio Gen.xxij. res:ad tam acerbū non mouenť imperiū. Hilaris accingebatur:qui nec timorem facinoris formidauit:nec impiere qđ iussus est degener animus dubitauit. Spes illa futura tot gentiū paterna manu iubet occidi. Deuotus pater eo voto suscepit parricidiū q̄ fuscepat filiū:nec refert verū impendat aut pdat:dum quoquo modo quod acceperat reddat. O domine ptissime quē scis patri dilectū:quid imperas victimādū:Nunc nuper senem sterilem fecundasti ⁊ tam cito qđ donaueras repetisti:Ubi est quod sentibus prestitisti:Ergo iratus potes ledere:sicut ꝓpicius impleras orbitatem:Absit a nobis ista incredulitas. Deus pro nobis filium suum iussit occidi:nō nostros mactari. Jdeo iubet filiū occidere:vt manifestet mundo qui iam nouerat deo. Nam quomodo innocentis desiderat sanguinem qui reum damnat pro sanguine:Demonstrare cunctis hominibus deuotionem voluit:qui parricidium vt fieret im

perauit. Paret illico imperijs:ꝓceptis obtemperat:pergit percussor parat9:immo filius cum pre pficiscitur morituros:atq̄ vtinam tunc modo morituros:nō insuper et pris gladio obituros. Generūt ergo ad locū qđ dixerat deus ambo pariter:ara cōstruunt sacerdotes:ligna are imponit filiū alligauit:⁊ extento gladio:angelus ne percutias puerū exclamauit:oculis respice ⁊ vide arietē i vepre. Videte fratres Abrahā patrētia fortem:deuotione constantem:non cū aliq̄ fera luctātē:sed cū natura pugnantē. Deuotio vicebat:percute. Pietas clamabat:parce. Illa reuocabat:ista prouocabat. Filius tūc moriturus tacebat:erigit dexterā feriturus:et locum quo libēs percutiebat aucupat. Parce inquit abrahā. Qui iusserat vt feriret:modo vociferatur vt parceret. Sciebat enī ꝓbatum patrem:et in deuotione ferentem gladiū temperare:⁊ filiū non perimere:sed nec crenare. Parce inq̄t deuote pat:parricida sine crimine parce. Tuum sacrificium qđ parauerās itēdi:ego qđ iusserā vt obtulisses accepi. In voto probaui:quod i facto renui. Acceptaui votū:nec repuli sacrificiū. Laudo fidem:nec reprobo pietatem:nec tibi patior iferri orbitatem. Perfecta sunt omnia:⁊ salua sunt vniuersa. Uincit innocens hostia ne offerentis deuotio putaret se minus aliquid exhibere:si impatiētia dolozis victima calcitraret. Ecce spiritali pre sagio meū preueniſti consiliū. Quod enim paraui pro toto mundo:tu tā deliberasti in filio tuo. Qđ in vnigenito meo dispositū:tu in tuo vnico pfeciſti. Unde benedicentur in te omnes gentes. Amen.

¶Item eodem die alius sermo: qui habetur inter sermones de xbis apl̄i. xxvij. fol. xciiij. col. ij.

¶Item eodem die Homelia de eo qđ scriptum Dut. xv. est in euangelio fm Mattheum. Et post dies sex assumpsit Jesus petrū ⁊ Jacobum ⁊c. que habetur de questionibus euangeliorum. li.j. ca. xviij.

¶Dominica secunda Jn quadragesima de eo quod scriptum est in euāgelio fm Mattheum. Egressus Jesus de Genezareth secessit i partes tyri et sydonis ⁊c. Sermo. j. Jn quo dicit q⁊ ecclesiam sibi ex gentibus deus desponsauit repudiata synagoga prefiguratum fuit.

Sermo. lxxiiij. ij

Chananea ista mulier q̄ heri nobis lectiō euāgelica cōmēdata est:ꝓbet nobis humilitatē exēplū ⁊ pietatis viā:ab humilitate in alta surgere ostēdit. Erat autē sicut patet nō de ꝓpō israel vnde patriarche:vnde ꝓphete:vnde parētes dñi nostri tesu xp̄i fm carnē:vnde ipa virgo maria q̄ peperit xp̄m. Non ergo Mat.xv. ex isto populo erat hec mulier:sed erat ex gētib9. Nā sicut audiuim9 secessit dñs in partes tyri et sidonis:et inde mulier chananea de finib9 illis egressa est. Petebat bñficium inſātissime curāde filie sue:que male a demonio vexabat. Tyrus ⁊ sidon non erāt ciuitates populi israel sed gentiū q̄uis vicine illi populo. Clamabat ergo autda impetrādi bñficij fortiter q⁊ pulsabat:et dissimulabat ab eo:nō vt mia negaret:sed vt desiderū accēderet:nec solū vt desiderium accēderet:ſz sicut ante dixi:vt humilitas cōmēdaret. Clamabat ergo dño non audiēte:sed qđ factur9 erat in silentio disponēte. Discipuli rogauerūt ꝓ illa dñm:⁊ dixerunt. Dimitte illā:q⁊ clamat post nos. Et ille. Non sum missus:nisi ad oues q̄ perierūt domus israel. Hic verborum iſtor ostit questio:vnde nos ad oulle christi de gētib9 venimus:si nō est missus nisi ad oues que perierūt dom9 israel. Quid sibi vult hutus secreti tā alta dispēsatio: vt cum domin9 sciret quare venerit:vtiq⁊ vt ecclesiam haberet in oibus gentib9 nō se missum dixerit nisi ad oues q̄ perierūt domus israel. Intelligim9 ergo presentiam corporis sui:natiuitatē suā: exhibitionem miraculoꝝ virtutēq̄ resurrectiōis in illo populo eum ostēdere debuisse:ita fuisse dispositum: sic ab initio cōmendatum:hoc predictum:hoc impletum:q⁊ xp̄s Iesus/ad gētē iudeorū venire debuit videndus: occidendus: et lucrādus eos inde quos ante prescīuit. Non enī dānata illa plebs est:ſz vētilata. Ubi erat palee multitudo:ibi granorū occulta dignitas. Ubi qđ incenderetur:ibi vnde horreum repleretur. Nam vnde apl̄i nisi inde:Unde petrus: Unde ceteri:Unde ipse paul9:pmo saulus:Hoc est pmo superb9:postea humilis. Nam quando saul9:a saule nomē deriuatū erat. Saul autem rex superbus:in regno autē dauid humilem psequebatur. Quādo ergo saulus qui postea paulus:tunc vtiq⁊ superb9:tunc persecutor innocētum:tūc vastator ecclesie. Acceperat enim lras veluti zelo synago: Act.ix. ge ardens et insequens xp̄ianum nomen:a sacerdotib9:vt exhiberet quoscūq̄ iuenisset xp̄ianos ad luenda supplicia Cum pergit:cū anhelat cedes:cū sitit sanguinē:celesti xp̄i voce pstrat9 est persecutor:erectus est predicator. Impletur in illo qđ scriptum est in ꝓpheta. Ego percutiam:⁊ ego Deutero. sanabo. Hoc enim percutit deꝰ quod se in homine extollit xxxij. aduersus deum. Non est ipius medicus que tumorē ferit: qui putredinē secat aut vrit. Dolorem ingerit: sed vt pducat ad sanitatem. Molestus est:sed nisi esset:vtilis nō esset. Prostrauit ergo chriſt9 vna voce saulum:erexit Paulū hoc est pstrauit superbum:erexit humilem. Nam que fuit ratio mutādi sibi nominis:vt cum saulus antea vocaretur postea se Paulum dici vellet:nisi q⁊ sault nomē in se agnouit cum pleq̄retur fuisse supbie:Elegit ergo humilie nomen vt paulus:hoc est minimus vocaretur. Paulum enī minimū est. Paulū:nihil aliud est q̄ minimū vel paruum De quo nomine iam glorians humilitatēq̄ cōmēdans. Ego inq̄t sum minimus apostolorū. Unde ergo vnde iste j. Cor. xv. nisi ex populo iudeorum:Inde illi apostoli:ide Paulus: D inde quos cōmendat idem paulus:qui viderint dominum post resurrectionem. Dicit enī eum visum ferme a quingē- Ubi. s. tis fratrib9 simul:ex quibus plures manēt vsq̄ adhuc:qui dā autem dormierūt. Ex illo autem populo etiam illi qui Act. ij. cum petrus loqueretur cōmendās passionem:resurrectionem:diuinitatem christi:accepto spiritu sancto:quādo illi omnes in quos venit spūssanctus linguis omnium gentiū sunt locuti:cōpuncti spiritu ḡ audiebāt ex populo iudeoꝝ quesierūt cōsiliū salutis sue:intelligētes se reos sanguinis xp̄i:qđ eū ipsi crucifixerūt:ipsi occiderūt:in cuius nomine occisi a se viderēt tāta miracula fieri:viderēt spūssancti ꝓsentiā. Querentes ḡ psiliū:rūsum acceperūt. Agite penitentiā Ubi. s. ⁊ baptizet vnus quiſq̄ vestrū i nomine dñi nr̄i iesu xp̄i:vt mittent vobis pcta vra. Quis desperet sibi donanda pcta quādo crimen occisi christi reis donabatur:Cōuersi sunt ex ipso populo iudeorū. Conuersi sunt:baptizati sunt. Ad De pse. di. mensam dñi accesserūt:et sanguinem quem seuientes fuderunt:credentes biberunt. Quēadmodum autē sint cōuersi ij. tūc cis. q̄ plane atq̄ perfecte indicāt actus apostoloꝝ. Nam oīa q̄ Act. iiij. possidebāt vendiderunt atq̄ precia rerū suarum ad pedes E apostoloꝝ posuerūt. Et distribuebat vnicuiq̄ sicut opus cuiq̄ erat. Et nemo dicebat aliqđ ꝓpriū:sed erāt illis oia cōmunia. Et erat illis sicut scriptū est:aia vna ⁊ cor vnū in Mat. xv. deū. Ecce oues de qb9 dixit. Non sum missus nisi ad oues Lu. xxiij. q̄ perierunt dom9 israel. Illis enim exhibuit presentiā suā ꝓ illis in se seuientib9 crucifixus orabat oues. Pater ignosce illis q⁊ nesciūt quid faciūt. Intelligebat medic9 frenēticos mente pdita medicū occidentes:⁊ occidēdo medicū nescientes ibi medicamētum faciētes. De dño enim occiso oīes nos curati sumus:illius sanguine redēpti: pane illi9 corporis a fame liberati. Hanc presentiā xp̄s iudeis exhibuit. Hoc ergo ait. Nō sum missus nisi ad oues q̄ perierūt domus israel: vt illis presentiā sui corporis exhiberet; nō in oues quas habebat in gentibus contēneret ⁊ preteriret. Ad gentes enī ipse non venit:sed discipulos misit. Et illic impletū est quod ꝓpheta dixit. Populus quē nō cognouī Pō. xvij. seruiuit mihi. Audite q̄ alta: q̄ eui dēs:q̄ expſa ꝓphetia. Populus quē non cognouī:ad est cui presentiam meā non exhibui:seruiuit mihi. Quomodo:Sequit. In auditu auris obaudiuit mihi. Hoc est nō videndo:sed audiendo credidit. Jdeo gētiū maior laus. Illi enim viderūt ⁊ occiderūt:gentes audierūt et crediderūt. Ad gētes aūt vocādas ⁊ congregādas:vt impleretur qđ modo cantauimus. Con Pō. cv. grega nos de gentib9 vt confiteamur nomini tuo:⁊ gloriemur in laude tua. Jlle Paulus apostolus missus est minimus:ille factus magnus:non p se:sed per eum quem persequebatur. Missus est ad gentes:ex latrone pastor:ex lupo Act. ix. ouis. Missus est ad gētes ille apostol9 minim9:⁊ multū la: j. Cor. xv.

borauit in gentib⁹: et p eū gentes crediderūt. Testes sunt
Luc.vij. ei⁹ epistole. Habes hoc i euāgelio sacratissime figuratum.
Filia archisynagogi q̄dā defuncta erat: pater ei⁹ rogabat
dñm vt iret ad eā:egrā reliquerat:r in periculo constitutā.
Vbat dñs ad visitādā r sanādā egrā: iterea mortua nūcia-
ta ē:r dictū est pī puelle. Mortua ē:nolt vexare magistrū.
Dñs aūt qui sciebat se posse mortuos suscitare:nō abstulit
Ubi.ſ. spē despato:r ait pī. Noli timere:tm crede. Pergebat ad
puellā:atq; in itinere inter turbas qūo potuit coartauit se
quedā mulier q̄ fluxū sanguinis patiebat et diuturno illo
languore in medicos frustra oīa q̄ habebat īpēderat. Ubi
fimbriā vestimenti ei⁹ tetigit:sanata est. Et dñs. Quis me
tetigit? Admirātes discipuli q̄ nesciebāt q̄d esset factum:r
videbāt eū a turbis cōprimi:r de vna que leuiter tetigerat
fuisse sollicitum:riderunt. Turba te premit:r dicis:q̄s me
tetigit? Et ille. Tetigit me aliq̄s. Mā isti premunt:illa teti
git. Coz⁹ ergo xp̄i multi molestē premūt:pauci salubriter
tāgūt. Tetigit me inquit aliq̄s. Ego em̄ sensi de me virtutē
exisse. At vbi vidit illa nō se latuisse:puoluta est āte pedes
ei⁹ r pfessa est q̄d eēt factū. Post hec perrexit:puellā; quo
tētebat:r puellā filiā archisynagogi inuentā mortuā susci
tauit. Factū quidem est:r ita vt narrat impletū:sed tamen
ettā tpa q̄ a dño facta fūt aliq̄d significātis erāt: q̄si xba si
dici pōt visibilia r aliq̄d significantia. Ob maxie apparet
in eo qō pter tpa poma quesiuit in arbore:r q̄ non inuenit
6 arbori maledicēs aridā fecit. Hoc factū nisi figuratū acci
piat stultum inuenit:primo quesisse poma in illa arbore qñ
tps nō erat vt essent in vlla arbore:deinde si pomor ibi tps
esset:nō habere poma q̄ culpa arboris esset? Sed q̄ signifi-
cabat q̄rere se nō solū folia:sed etiā fructū:id est non solum
xba sed et facta hoīm:arefactendo vbi sola folia inuenit:si-
gnificauit eor penā qui loqui bona possunt:facere bona no
lunt. Sic ergo et hic. Mā vtiq; mysteriū est. Presciuis oīm
dicit. Quis me tetigit: fit imperito similis creator:r iterro
gat nō solum q̄ hoc sciebat:sed etiam q̄ cetera psciebat. Ali
quid est vtiq; qō nobis significāte mysterio loquitur xp̄s.
b Filia illa archisynagogi significabat pp̄lm iudeor r mor-
tuor:pter quem venerat xp̄s:q̄ dixit. Non sum missus ni
si ad oues que perierūt dom⁹ israel. Illa vero mulier que
fluxum sanguinis patiebat:ecclesiā figurat ex gentib⁹:ad
quam xp̄s per p̄sentiā corporis non erat missus. Ad illam
ibat:illi⁹ salutē intendebat. Hec intercurrit tāgit fimbriā
q̄si nescientis:id est sanat tanq̄ absente. Dicit ille. Quis me
Pō.xvij. tetigit:q̄si diceret. Non noui hunc populū. Populus quē
Luc. viij. nō cognoui seruiuit mihi. Tetigit me aliq̄s. Ego em̄ sensi
virtutē de me exisse:id est euāgelīū missum totū orbē impe-
uisse. Tāgit aūt fimbria exigua pars vestimēti r extrema.
Fac vestē xp̄i paulū. Quasi fimbria ibi apls paul⁹ erat:b
est extrem⁹ et minimus. Nam vtriq; de se dicit. Ego sum
j.Cor.xv. minim⁹ apostoloz. Nam post oēs vocat⁹ est: post oēs cre-
Mat.xv. didit:plus oīb⁹ sanauit. Non erat missus dñs:nisi ad oues
Pō.xvij. q̄ perierāt dom⁹ israel. Sed quia r populus quē nō cogno
uerat fultur⁹ erat:ī obauditu auris obauditur⁹ erat. Nec
Joh.x. de illo tacuit ibi pstitut⁹. Ait em̄ quod ā loco idē dñs. Ha-
beo alias oues q̄ nō sunt de b ouili: oportet me r has addu
cere:vt sit vn⁹ grex r vn⁹ pastor. Inde mulier ista erat:ideo
Mat.xv. nō cōtenebat sed differebatur. Nō sum inqt missus nisi ad
J oues q̄ perierūt dom⁹ israel. Et illa clamādo instabat:pse
uerabat:pulsabat:tanq̄ iam audisset. Pete r accipe:qre r
iuenies:pulsa et aperiet tibi. Instititpulsauit. Nam r dñs
Mat.vij. qñ dixit hec xba. Petite et accipietis: qrite et inuenietis.
pulsate et apiet vobis. Supra dixerat. Nolite sanctū dare
canib⁹:nec pieceritis margaritas vestras ante porcos:ne
forte cōculcent eas pedib⁹ suis:et canes cōuersi dirūpant
vos:id est post ptēptū margaritaz vestrarū ettam molesti
sint vobis. Nolite ergo illis ptīcere q̄ contēnunt. Et vñ di
scernim⁹?tanq̄ responderent:qui sint porci: qui sint canes
hoc in ista muliere demonstratū est. Mā illi mulieri instāti
respōdit hoc. Non est bonū tollere panē filioz r mittere ca
nib⁹. Canis es:vna es ex gentib⁹:idola adoras. Quid aūt
Mat.xv. tam familiare canib⁹ q̄ lapides lingere? Non est ergo bo-
nū panē filiorum tollere r mittere canib⁹. Illa si recederet
post hec verba:canis accesserat:canis absesserat. Sed pul
sando:homo factus est ex cane. Institit enim petendo:r ex
ipso veluti conuitio humilitatē ostēdit:mīsericordiā inpe
trauit. Neq; enim cōmota est aut succensuit q̄ canis appel
lata fuerit:petēs beneficium:rogans misericordiā;sed ut
Ita dñe. Dixi me canem:plane canis sum. Agnosco nomē
meū. Et veritas loquit:sed non ideo non a beneficio repel
lēda sum. Prozsus canis:ſz r canes edūt de micis que ca-
dunt de mensa dominorū suorū. Modicū quoddā exiguū
bñficiū desidero:nō mensam inuado sed micas quero. Mi-
dete quēadmodū humilitas cōmendata est. Canem illam
dñs dixerat. Non dixit:nō sum:sed dixit: sum. Et domin⁹
cōtinuo:q: se agnouit canē. O mulier magna est fides tua: Mat.xv.
fiat tibi sicut petisti. Tu te cognouisti canē:ego te iā agno
sco hoīem. O mulier magna est fides tua. Petisti:quesisti:
pulsasti. Accipe:inueni:apertatur tibi. Videte fratres quē
admodū in hac muliere que chananea erat:id est q̄ de gen-
tib⁹ veniebat:et typū hoc est figurā ecclesie gerebat:mayr
me humilitas cōmēdata est. Et enim gēs iudea vt ab euā-
gelio repelleret superbia ista est q̄ legē accipere meruisset
q̄ de ipsa gente patriarche,pcesserint:prophete extiterint:
moyses dei seruus miracula magna q̄ audituim⁹ in psalmo
in egypto fecerit:p mare rubrū aquis recedētib⁹ populum
duxerit:legē acceperit:quā ipī populo dederit. Erat vide
extolleretur gēs iudea:r p ipsam superbiā factū est vt xp̄o
nollet humiliari auctori humilitatis:repulsori tumoris:me
dico deo:q̄ propter hoc cū deus esset homo fact⁹ est: vt se bō
hominem cognosceret. Magna medicina sī superbiā nō curat:quid eā curet nescio. Deus est et fit homo.
Seposuit diuinitatē: id est quodāmodo sequestrat: hoc est
occultat qō suū erat: qō apparet acceperat. Fit ille homo
cum sit deus:r nō se agnoscit homo hoīem: id est nō se mor-
talē agnoscit: nō se agnoscit fragilē: nō se agnoscit egrotū
vt q̄rat vel egrot⁹ medicum:sed qō est periculosius sanus
sibi videt. Ergo propter hoc ille populus non accessit:id est
propter superbiā. Et dicti sunt ex arbore olee: hoc est de illo
populo a pīarchis creato:fracti rami naturales: id est in-
dei merito steriles spū supbie:r in illa olea isertus est oles
ster. Oleaster populus ex gentib⁹. Sic dicit apostolus qō Rom.xj.
oleaster isert⁹ sit in olea:rami aūt naturales fracti sit. Illi
fracti propter superbiā:isertus oleaster propter humilitatem
Hāc humilitatē ostēdit mulier dicēs. Ita dñe:canis sum
micas desidero. In hac humilitate etiam centurio ille pis-
cuit:q̄ cum desideraret puerz suum a domino curari:et dñs
diceret. Ego veniā r curabo eū. Respōdit ille. Domine nō Mat.viij.
sum dign⁹ vt sub tectū meū intres:sed tantū dic verbo r sa
nabit puer meus. Non sum dignus qui sub tectum meum
intres. Tecto nō recipiebat:corde recipiebat. Quāto humi-
lior:tāto capacior:tāto plenior. Colles em̄ aquā repellunt:
valles implebūtur. Quid vei de:quid ad hoc dñs postea q̄
dixit. Non sum dignus q̄ sub tectū meū intres: ad eos q̄ re-
quebātur? Amen dico vobis:non inueni tātā fidē in israel
id est in illo populo ad quē vent nō iueni tātā fidē. Tantā
qd est? Tā magnā. Unde magnā? De minimo:id est de hu
militate grandē. Non inueni tātā fidem similē grano sina
pis:quāto minutiori tanto feruētiori. Inserebat ergo oba
oleastrū in oliua. Hic hoc faciebat qñ dicebat. Amē dico
vobis:nō inueni tātā fidē in israel. Deniq; vide qō sequit. Mat.viij.
Ideo dico vobis:quia nō inueni tātā fidem in israel:id est
tātam cū fide humilitatem. Ideo dico vobis:q: multi ab
oriente r occidente venīūt:r recūbent cum abrāā et ysaac:
et iacob in regno celoz. Recūbent inquit requiescent. Nō
em̄ debem⁹ illic carnales epulas cogitare: aut aliq̄d tale i
illo pcupiscere:vt nō vitia mutem⁹ virtut:b⁹:ſz vitia subda
mus. Aliud est em̄ desiderare regnum celoz propter sapien
tiam et vitā eternam:aliud propter felicitatem terrenam:
quasi illic habeamus eam opulentiozem atq; maiozem. Si
diuitem te in illo regno futurū puta:cupiditatē nō amputas sed mutas:r tū diues eris:r nō nisi illic diues eris. Mā
hic indigentia tua colligit plurima. Quare multū habent
diuites? Quia multum indigent. Maioz indigentia:quasi
maiozes comparat facultates. Illic ipa indigentia morte
tur. Tunc vere diues eris:quando nullius indigens eris.
Non tu diues:et angelus pauper: qui non habet lumen:
ta:et rhedas et familias. Quare? Quia non indiget. Quis
quanto fortior:tanto minus indignus. Ergo ibi diuitie

r vere diuitie. Epulas terre huius non ibi cogites. Epule
em̄ terre hui⁹ medicamēta q̄tidiana sūt: egritudini cuidā
nfe cū qua nascimur necessaria sūt. Egritudinē ista sentit
dſz cū hora refectēdi transierit. Uis videre q̄ta egritudo
sit ista:vt tā acuta febris septē dieb⁹ nocet? Rete sanum
putes. Sanitas:immortalitas erit:mā hec lōga egritudo est:
q: q̄tidianis medicamēt fulcis morbū tuū. Sanū tibi esse
videſ? Detrahe medicamēta:r vide q̄d potes. Mā ex quo
nascimur:necesse est vt moriamur. Morb⁹ hic necesse est vt
ad mortē pducat. Certe medici q̄si egros ispiciūt b dicūt.
Verbi gra:hydropic⁹ est iste:morit. Hic morb⁹ nō pōt cu
rari. Elephātiosus est:nec morb⁹ iste curari pōt. Ptisic⁹
est:q̄s b curat? Necesse est vt pereat:necesse est vt moriat.
Ecce iā dixit medic⁹ ptisic⁹ est nō pōt nisi mortaſ:et tamē
aliquando r hydropicus non inde moritur:et elephantio
sus:nō inde moritur:r ptisicus nō inde moritur:et necesse
est vt quisquis natus fuerit ide moriatur. Morit ide
nō potest aliter. Hoc r medicus r iperitus pnūciat: sed et
sī tardius moritur:nūquid ideo nō moritur? Quādo ergo
vera sanitas:nisi quādo vera immortalitas? Si ergo vera
imortalitas:nulla corruptio:nulla defectio:q̄d illic alimen
tis op⁹ erit? Ergo cūaudis. Recumbent cū abrāā r ysaac
r iacob in regno celoz:id est inserūtur in oliua. Mutus em̄
oliue radices sunt:abraam/ysaac r iacob. Filij aūt requi
boc est iudei i credulitibunt in tenebras exteriores. Prect
dētur rami naturales:vt iseratur oleaster. Sed vnde rami
naturales p̄cidi meruerūt:nisi superbia? Unde oleaster in
Dut.xv. seri:nisi humilitate. Unde et ista mulier dixit. Ita dñe:nā
et canes edūt de micis q̄ cadunt de mensa dominoz suoz.
Et ide audit. O mulier:magna est fides tua. Sic r ille cen
Dut.viij turio. Nō sum dign⁹ vt sub tectū meū itres. Amen dico vo
bis:nō inueni tātam fidē in israel. Discam⁹ vt teneam⁹ hu
militatem. Si nōdū habemus discamus. Si habemus nō
amittamus. Si nōdū habemus: habeamus vt inseramur
Si iam habemus teneamus ne precidamur.

¶Item de eodē alia Homelia: que habetur de questionibus euangeliozum. lib.j.ca.xviij.

¶Feria secūda post scdam dominicam in qua-
dragesima de puero Abraam qui missus est ad
Rebeccam. Sermo.j. In quo dicit q̄ Abrāā erat
prophetie spiritu plenus et nouit de semine suo
christum nasciturum ideo nō per carnale femur
sed per deum viuum iuramentum exigebat.

Bar.xxv. Dauloante cū diuīa lectio legeretur:audiuim⁹ q̄
Genesis beatus abrāā vocauerit puerum sūū:r dixerit ei.
viij. Pone manū tuā sub femur mei et adiurēte p
deū celi r terre:vt nō accipias vxōē filio meo de
filiab⁹ regiōis hui⁹. Et q̄ ille obediēs posuerit manū sub
femore r iurauerit ei. Hec em̄ oia fratres q̄ in testamēto ve
teri recitant:si tm̄ fm̄ lr̄am voluerim⁹ accipe:aut paruum
aut nullū lucrū aīe conſcīmur. Quid em̄ nobis pdest q̄ ad
ecclesiā ad audiēdū dei vbū fideliter puenim⁹? si nobis di
cat q̄ abraam miserit puerz suū: vt de regiōe lōginqua ad-
duceret vxōē filio suo:cū r i illis regionib⁹ hoc frequēter
Leui.x. videam⁹ fieri? Mos ho fratres sequētes btm̄ ap̄lm paulū:
credam⁹ q: oia q̄ scripta sunt tudeis i figura ptigebāt:no-
bis aūt i veritate cōpleta sunt. Dixit q̄ abrāā ad puerz suū
Mitte manū tuam sub femur meū:r iura p deū celi r terre
Quid est b fres? Sic dixit btūs abrāā. Mitte manū tuam
sub femur meū:tāq̄ diceret:mitte manū tuā ad altare:aut
diceret:mitte manū tuā ad archā testamēti:aut extēde ma
nū ad tēplū dei:r iura mihi. Femur tāgebat:r p deū celi et
tre iurabat. Nō em̄ errabat btūs abrāā qñ b fieri iperabat
sed q: pphetie spū replet⁹:mouerat de semie suo xp̄m ceti r
terre dñm nasciturz. Ideo qñ su⁹ su⁹ femur illi⁹ ptingebat
nō p carnale mēbra:sz p deū viuū r verz iuramēta pstabat:
q: abrāā genuit ysaac:ysaac genuit iacob: iacob genuit iu
Dauid. de dā:de cui⁹ semie xp̄s dñs nat⁹ est. Et stetit iuxta fontem:r
Genesis dixit i corde suo. Dñe de⁹ dñi mei: si fecisti miam cum dño
viij. meo:ecce sto ad puteū:et puella q̄ venerit hauire aquā:si
ei dixero. Da mihi bibere:r illa rnderit mihi. Et tu bibe:r
camelis tuis hauriā aquā:ipa est quā preparasti dño meo
ysaac. Recdū puer i corde suo xba cōpleuerat:r ecce appa
ruit rebecca habēs hydriā in scapula. Et dixit ad eā puer
Da mihi bibere. At illa cito deposuit hydriā r dixit. Et tu
bibe dñe:r camelis tuis hauriā aquā. Et cū interrogasset
cui⁹ eēt filia:respōdit ei:q̄ filia esset batuelis et sororbabā.
Et incuruauit se hō r adorauit deū:eo q̄ agnouerat q̄ ipsi
essent parētes dñi sui abrae:r ptulit in aures eius ornādam
facie suā:r armillas posuit i manib⁹ ei⁹. At illa vadēs nū-
ciauit parētib⁹ suis. Qui exeuntes bñdixerunt deū:r cum
gaudio r honore susceperūt puerz abrae. At ille locut⁹ ē ad
eos de rebecca:vt eā daret dño suo ysaac. Illi aūt dixerūt.
Uocemus puelle:et queram⁹ illius voluntatē. Cuiz vocata
eēt dixerūt ad eā. Uis ire cū hoīe isto. At illa rndēs dixit.
Uadā. Nunc fratres charissimi:quātū possumus:breuiter
quid ista significēt: videamus. Beatus abrāā q̄ puerū di-
rigebat vt acciperet vxōē filio suo:typū habebat dei pris
sicut r qñ eū i holocausto obtulit: dei pris imaginē figura-
bat:puer aūt ei⁹: verbū pphetic⁹ designabat. Misit ergo
abrāā puerū suū in regionem longinquā: vt inde acciperet
vxōē filio suo: q: miserat de⁹ pr̄ pphetium verbū q̄ vni-
uersam terrā vt q̄reret ecclesiā catholicā: spōsam vnigeni-
to suo. Et quomō p puerū abrae beato ysaac sponsa adduc-
cit:ita q̄ verbū pphetic⁹:ecclesia gentiū ad verū sponsum
xp̄m de lōginquis regionibus inuitatur. Ubi tū iueniur
sponsa illa:q̄ xp̄o sociāda erat? Ubi nisi ad aquā? Quę est
charissimi. Nisi ecclesia ad aquā baptismi veniſſet: xp̄o so-
ciata nō esset. Rebecca ergo abrae puerū inuenit ad puteū
r ecclesia inuenit xp̄m ad baptismi sacramētum. Quid tū
post hec factū est? Protulit puer i aures aureas:et dextra
lia aurea:r dedit ea rebecce. In illis inaurib⁹ aureis signi
ficabantur verba diuina: in illis armillis aureis: opa sctā
q̄ in manib⁹ opa designant. Videamus quomō hec dede-
rit xp̄o eccle. Puer ergo obtulit inaures aureas ad ornā
dā faciem rebecce: et xp̄s verba diuina margaritis oibus
p̄ciosior⁹ dedit ecclesie. Et armillas posuit in manib⁹ re-
becce: r xp̄s dedit opera sctā i man⁹ ecclesie. Considerate
fratres charissimi:et gaudete et deo gr̄as agite: q: q̄ in il-
lis figuratū est:in nobis xp̄o donāte ipletū est. Et quomō
rebecca nec iaures habere potuit:nec armillas in manib⁹:
nisi ysaac p seruum suū trāsmitteret:ita et ecclesia nec xba
diuīa in auribus:nec opera sctā habere potuisset i manib⁹
nisi hec illi xp̄s p suam gratiam r per suos ap̄los ptulisset.
Q̄ aūt interrogata puella a parentib⁹:vtrū vellet ire cū
puero. Respōdit. Uado. Aperte hoc in eccl̄ia videm⁹ im:
pleri. Ubi iterrogat volūtas rebecce:hic requiritur volun
tas eccl̄ie. Rebecce dr. Uis ire cum hoie isto. Et rndet va
do. Eccl̄ie dr. Credis i xp̄m. Et rndet:credo. Rebecca nō
duceret ad ysaac nisi diceret volo: nec eccl̄ia xp̄o iungeret
nisi diceret credo. Accepit g̃ puer rebeccā xerhibuit ysaac
Uideam⁹tū vbiēū iuenerit. Inuēlt eū ad puteū iuramēti
Uidete fratres. Puer ysaac rebeccā ad puteū iuenit:r ite
rum tpm ysaac rebecca ad puteū inuenit. Uerum est. Nec
christ⁹ eccl̄iam nec eccl̄ia xp̄m inuenit:nisi ad baptismi sa
cramētū. Exierat g̃ (sicut dic̄ scriptura) btūs ysaac ad ve-
spez i agrū ad meditādū. Ager ille mūdi figurā habebat.
Exierat ysaac i agrū:q: xp̄s vēturꝰ erat i mūdū. Ysaac ad
vespez dicit:xp̄s i fine mūdi. Ysaac g̃ ad meditādū in agrū
pcessit:q: xp̄s i mūdū pugnaturꝰ extra diabolū venit vt eū
vinceret iuste dū ab eo occiderek iniuste: vt mortēdo mortē
destrueret:r resurgēdo vitā credentib⁹ cōdonaret. Et qūo
ysaac corporalit rebecca:sic xp̄o spiritalit tūgeret ecclesia
accipiēs i pīti pciosam arrā sanguinē spōsi sui:acceptura
dotē postmodū regni sui. Quā rē btūs petr⁹ ap̄ls cuidēter j. Petri.j.
annūciat dicēs. Non em̄ inqt redēpti estis auro et argēto
ſz pcioso sanguie tāq̄ agni imaculati. Accepit g̃ ysaac re-
becca r intromisit eā in tabernaculū mīs suc:accepit xp̄s
ecclesiā r eā in loco pstituit synagoge. Per infidelitatē em̄
synagoga a deo separata r mortua est: r per fidem ecclesia
xp̄o vlicta et viuificata est. Accepit ergo ysaac rebeccā et
intm̄ dilexit vt doloremq̄ ex morte mīs acciderat tēpera
ret. Moz⁹ em̄ sare in infidelitatē significat synagoge. Morit
ergo sara et in loco eius rebecca ducit:synagoga repudia-
tur vt introducatur ecclesia. Accepit ergo ysaac rebeccam
r intātū dilexit vt tristiciā q̄ de mīs morte acciderat tem

perareť: accepit xp̃s eccl̃iã ꝛ intãtum dilexit vt dolorem
qui de p̃ditione matris synagoge acciderat amore ecclesie
mitigaret. Nam sicut infidelitas synagoge xp̃o tristiciã fe
cit: ita illi fides ecclesie leticiã generauit. Et quomõ p ma
liciã synagoge vnã gentẽ iudeorum nec ipsam tamen totã
perdidit: ita totum mũdum p fidem ecclesie xp̃s dominus
acquisiuit. Et q̃t de nobis fratres charissimi sponsam sibi
spiritaliẽ xp̃s dñs p̃parauit: quã etiam sicut dixi sanguĩe
pretioso redemit: ita ip̃o adiuuãte vnusquisq; beneficia in se
munere diuino collata nõ solũ custodiat sed etiã augere cõ:
tẽdat: vt nihil in eum aut p luxuriam sordidum: aut per su
perbiã tumidũ: aut per iracũdiam cõbustum: aut per au
riciã obscurũ: aut per iuidiam vipereo veneno percussum
Ds.xliiij apparear: q; iustũ est vt sponsus ille speciosus forma p̃ filijs hoim: nihil in nobis de supradictis peccatis inueniat q̃ũ
oculos sue maiestatis offendat: cui est honor et imperiũ cũ
patre ꝛ spiritu sancto in secula seculorum. Amen.

¶ Jtẽ eodẽ die Homelia de eoq̃ scriptum est i
Joh. viij. euangelio s̃m Johannem. Ego vado et queritis
me ꝛc̃. que habetur in expositione doctoris. Tra-
ctatu.xxxviij.fo.clxxxv.col.iij.

¶ Feria tertia post scãm dñicã in q̃dragesima.
De elemosynis faciendis. Sermo.j.

Ser.lxxvj A SJ homo p̃ricã fuã originem noscat: aut dignita:
tẽ in se cumulatam itelligat: aut iudiciũ destina
tum sollicito timore ppẽdat: inueniet q̃d primo
ꝓtoplastus amiserit: quid postmodum xp̃i mia
contulerit: q̃d futuro iudicio destinauit: vt hec primo solli
cita cura pertractãs primordia recenseat: presentia teneat
eccl̃i. xxix. futura sollicito timore ptimescat. Claude inquit sapientia
elemosynã in sinu pauperis: ꝛ ipsa pro te orabit. Facile em̃
curatur vulnerib⁹ peccatoꝝ q̃ necessitatem curauerit pau
peꝛ: ꝛ miam accipiet q̃. primo pietatis nõ denegat officia.
Deniq; q̃ dare precipitur: gaudeat q; non ea sorte natus sit
vt idigeat. Sufficit ad gloriã dãtis: q; alterius miseria in
paupere locuples donando exhibeat: q; mia fenerat deum: q;
pascat in paupere xp̃m: q; p alterius inopiam peccatorum
Luc. xvj. accipiet indulgentiã. Obiurgatis dñi vox est. Si in alieno
mãmona fideles non fuistis: q̃d vestrũ est q̃s dabit vobis:
Talem enim se exhibere q̃s pauperi debet: qualẽ sibi alĩ
B exhiberi vellet si pauper ip̃e fuisset. Ceterum dispẽdiũ ma
gnũ est: si deũ de dei dono ꝓmereri nolueris: aut cum tibi
dñs ad B dederit vt dispenses: ei⁹ delegata nõ fues. Semp
eni sua dñs tibi dispensanda iterim cõmendauit: de re sua
pauperibus te dare precepit: Cui dantis iussa cõtẽnis: cur
pactum destituis: Cur dominum iubentem dare non au-
dis. Facile enim poterit pecuniam acceptã amittere q̃ q̃ũ
Luce. vj. accepit i luc̃ noluerit erogare. Estote misericordes sicut
ꝛ pater vester celestis miser⁹ est vestri. Similitudiné pa:
tris: act⁹ indicẽt sobolis. Similitudo operis: similitudiné
indicet generis. Actus nomẽ ꝓfirmet: vt nomẽ gen⁹ demõ
stret. Quod cõtulit pater filĩ⁹ seruet: vt ꝛ filio pater ꝓmissa
premia representet. Patrimoniũ quod habes: si operaris
tuũ est: si cessas alienũ est. Pecunia q̃ seruat: casib⁹ seruit.
Que i mia reseruat premiũ futurum acq̃rit. Quid vereris
Prouer. xix. xp̃o cõmittere: q̃ũ a latronibus vix poteris reseruare: Aut
dat i quit pauperi nõ egebit. Diuidis p̃imoniũ tuũ heredi
ꝛ xp̃s est idignus de tuo aliq̃d tecum tollere: aliqua tecum
in futura secula deportare. Quid heredi suas: quo si vtat
ignoras: Quid substantiã cumulas: quã fortassis ingrato
relinquis: Forsitan illi prestabis: quicq̃d mie causa de ei⁹
portione detraxeris. Quare fac primo q̃ũ iubeť: vt possis
accipere quod ꝓmittitur. Non potest vsuras accipere: qui
dominũ noluerit fenerare. Qui dat i quit pauperi⁹: deum
fenerat. Nec enim potest diutna ꝓmissa percipere: qui pre
cepta celestia noluerit obseruare.

¶ Jtem eodem die alius sermo de eodem qui ha
betur in libro Quinquaginta Homeliarũ.xviij.
fo.crx.col.j.ꝛ.xlviij.fo.cxxxiij.col.iiij.

¶ Jtem eodem die Homelia de eo q̃ scriptum
est in euangelio s̃m Matthеum. Locutus est ie-
sus ad turbas ꝛ ad discipulos suos dicens. Su- Matthe. xxiij.
per cathedram Moysi ꝛc̃. que inserta est in ser-
mone de verbis domini.xlix.littera.D.et sequen
tibus.fo.lxiij.col.iij.

¶ Feria quarta post scãm dñicã in quadragesi
ma. De causa ieiunij: loco ac tempore. Sermo.j.

Ser. lxxvij A SJ bñ retinet fraternitas vra: p̃dicauimus: q̃ sin
ctã q̃dragesimã abstinendo ip̃e dño ꝓcrarit: et
tot diez ꝛ noctiũ curriculo cibũ oino nõ capie:
vnũ ac solidũ ieiunij tp̃s effecerit. Tot totũ non
obꝛuare sacrilegiũ est: ex pte aũt violare pctm̃ est. Hoc cũ
fecit cã salut⁹ nr̃e: vt rẽ vtilẽ non solũ doceret ꝓbis sed etiã
exẽplis istrueret: vt eiusdẽ vestigijs q̃b⁹ ad fidẽ gradimur
ad abstinẽtiã gradiamur. Sed videamus q̃ cã exciterit vt
ieiunia sibi saluato ꝛidiceret ꝛ ip̃e p̃m⁹ bon⁹ bõani generi
medic⁹ ieiunaret. Bon⁹ eĩ medic⁹ poculũ q̃ egro datur⁹ ẽ
ip̃e p̃i⁹ gustat: vt peritiã artĩ sue ante ip̃i se demõstret: vt
expimẽtũ eger accipiẽs secur⁹ sit de poculo: securior de sa-
lute. Deinde q̃ loco hoc ip̃m tp̃s ieiunij ꝓcurarit. Dicit em̃ B Matth.
euãgelista abstinuisse dñm quadraginta dieb⁹ ꝛ noctib⁹ m̃ Gen.ij.
deserto. Arbitror ita q̃s cãm hãc esse ieiunij: vt q; p̃m⁹ adã
in paradiso p̃stitutus p intẽperantiam gule gloriã inmorta
litatis amiserat: eãdem immortalitatẽ scõs adam xp̃s per
abstinẽtiã repararet. Et quia cõtra mãdatũ dei gustãdo de
interdicta arbore pctiũ mortis incidera: nũc s̃m mãdatũ
dñi inclamans vite iusticiã mereret. Hoc enim egit saluator
vt etsdẽ vestigijs q̃bus admissa fuerant delicta purgẽtur:
hoc est q; hõ mãducando deliq̃rat: corrigat abstinẽdo: vel
q; epulãdo mulierẽ cognouerat: nũc eãdẽ ieiunãdo despi-
ciat. Bdã em̃ euam nõ nisi intẽperãtia ꝓcãte cognouit.
Qdiu aũt mãsit i illis tẽperata parcitas: mãsit ꝛ ipolluta
v̈ginitas. Et q̃diu ieiunauerũt ab iterdict⁹ epulis tãdiu
ꝛ a pudẽdis ieiunauerũt pctis. Fames em̃ amica v̈ginita
tis est: inimica lasciuie: saturitas vero castitatẽ ꝓditi: nutrit
illecebrã. Jgit sicut dixi: hoc egit dñs: vt his p̃iudicijs q̃
bus hõ obnoxius pctis fuerat liberaret. Propterea nãq;
p oia s̃m similitudinẽ ade nasci voluit vt s̃m similitudinẽ ade p
oia hoia pctã dissoluer et. Bdã em̃ de ẽa v̈gie nat⁹ ẽt ꝑs
õ maria v̈gie ꝓcreat⁹. Illi⁹ m̃nũ solũ necdũ rastris scisi
fuerat: illi⁹ maternũ secretũ nũq̃ ꝓcupiscẽtia violatũ. Bdã
dei manib⁹ plasmat de lymo: xp̃s dei spũ formať in vtero.
Jgit ortũ deo p̃ce: vtero q; v̈gie vtik mr̃e: vtero, sicut euãge-
lista dicit: filĩ⁹ dei est: ꝛ adã creatura est: dei filĩ⁹ xp̃s vera
substãtia. Hoc ergo agit dñs sicut adam scõs: vt q̃ũ puer
hõ mãducãdo pdiderat: hic alter ieiunãdo reciptat: ac le
gẽ in paradiso abstinentie datã in deserto custodiat. Scie
bat em̃ ꝑceptũ dei nõ vnĩ⁹ loci legẽ esse: sed mũdi. Non em̃
iteresť diuinitatis mãdatũ: vtrũ domi an i agro custodias
cũ vbiq; sit q̃ precepit. Jn deserto itaq; saluato⁹ iplet man
datũ dei: vt ibi adã seruaret errãtẽ: vbi fuerat de paradiso
possessiõe ꝓiect⁹. Bdã em̃ expulsus de paradiso culti mũ:
di deserta sustinuit. Jn deserto ergo p̃mũ hoĩ sal⁹ refun
dik: vbi desunt epule: vbi desunt delitie: vbi q̃ũ est olim ma-
laꝛ causa deest ꝛ mulier. Poterat em̃ adã inter illas para
disi delitias icõcussus stare: si eua ibidẽ cũ diabolicis insi-
diis nõ fuisset. Cõueniẽs ergo est desertũ saluti: vbi nõ est
eua q̃ psuadeat: non est mulier q̃ blandiat. Videte rẽ mirã Ebre.
Jn paradiso cũ adã diabolus decertat: in deserto cũ xp̃o Matth.
diabol⁹ dimicat. Ubiq; insidiat hoĩ: vbiq; cõgredit. Sed
vbi mulierẽ inuenit vincit: vbi mulierẽ nõ inuenit victus
abscedit. Formã igit dedit nobis deus i hoc facto: vt ieiu-
nioꝝ tpe tãq; deserto habitatores abstineamus epulis volu-
ptatũ: mulier nec piũgat nobis cuã: ne nos a casta observa
tõe illecebrosa psuasione subuertat. Jn deserto enim quo
dãmodo videť habitare: q̃ quadragesimẽ tpe ieiunus ẽ ca
stus est. Deserto plane quodã ipso corporis xp̃iani cum nõ
replet cibis: nõ poculis irrigat: ꝛ arentis iter deserti liqua
est corp⁹ nr̃m: cũ p dies aliqua abstinẽtia marescit carnis
spẽs: coloꝛe neglecto et ꝓcptu rex totĩ⁹ boĩs spẽs inculta
sordescit. Tũc xp̃s dñs habitat desertũ pectoris nr̃i cũ ter
rã nr̃am fame squalidã ac siti artãã eẽ repererit s̃m q̃ũ ait
ꝓpheta dauid. Sicut ẽra deserta ꝛ iuia ꝛ isquosa: sic fan- Psal.

cto apparuit tibi. Aliter em̃ in sancto ei apparere non possu
mus: nisi terra corporis nostri fuerit deserta mũdanis deli
tijs: inuia inimicis ꝓcupiscẽtijs: ꝛ inaquosa libidinosis cõ
cupiscẽtijs ꝛ illecebris. Tunc habitãs saluator hoc deser:
tũ corporis nostri oẽs ibi diabolicas factiões exuperat: ꝛ
secretũ ac securum a cogitatiõibus seculi esse sũũ facit ha-
bitaculũ: vt deinceps nos ẽtra nosmetipsos velut in solitu
dine p̃stituti non nisi celũ respiciamus et terrã: hoc est non
cogitem⁹ aliũ nisi celestis regni dñm ꝛ terrene resurrectio
nis actorem: p̃stãte ipso domino nostro iesu christo q̃ vi:
uit ꝛ regnat in secula seculorum. Amen.

¶ In eadẽ feria de cõceptu Rebecce. Sermo.ij.

Sermo. lxxvij. B SJ expositionem sanctarũ scripturarũ eo ordine
et illo eloquio quo a sctis patrib⁹ sunt exposite:
charitatis vestre auribus voluerimus ĩtimare:
nõ nisi ad paucos scholasticos cib⁹ doctrine po-
terit quenire: reliqua vero populi multitudo ieiuna rema-
nebit. Et ideo rogo humiliter vt cõtẽte sint erudite aures
verba rustica equanimiter sustinere: dũmõ totus grex dñi
simplici et (vt ita dixerim) pedestri s̃mõe pabulũ spiritale
possit accipere. Et q̃ imperiti ꝛ simplices ad scholasticoꝝ
altitudiné nõ possunt ascẽdere: eruditi se dignenť ad illoꝝ
ignorãtiam inclinare: quia q̃ũ simplicibus dictum fuerit:
scholastici intelligere possunt: q̃ũ aũtẽ eruditis fuerit pre-
dicatum: simplices omnino capere nõ valebũt. Lectio no
Gen.xxv. bis de beato ysaac ꝛ sctã rebecca: ꝛ paruulis q̃ in eius vte-
ro collidebank recitata est. Qz aũtẽ beatus ysaac typũ ha-
buerit dñi saluatoris pene nulli habeť incognitum. Ysaac
ergo xp̃m dominum: beata aũt rebecca ecclesiã figurauit.
Que cum multo tẽpore ad exemplũ ipsius ecclesie sterilis
pmaneret: beato ysaac oẽte et domino donante: concepit:
sed collidebãtur paruuli in vtero eius. Quorum molestiã
Gen.xxv. non sustinens dixit. Si sic mihi futurũ erat: q̃d necesse fuit
ꝓcipere: Et ait illi dominus. Due gẽtes in vtero tuo sunt:
ꝛ duo populi de vẽtre tuo diuidẽtur: populusq; populũ su-
perabit: et maior seruiet miori. Hec oia fratres charissimi:
(sicut dicit ap̃s) in figura ꝓtingebãt illis: scripta sunt aũt
ꝓp nos. Cõcepit ẽ corporalik de btõ ysaac rebecca: q̃ cõ-
ceptura erat spiritalik de xp̃o ecclia. Sz sicut duo paruuli
in vtero rebecce collidebank: sic i vtero eccl̃ie duo sibi po-
puli iugiter aduersank. Si em̃ aut soli mali: aut soli boni es
sent: vn⁹ pp̃ls cẽt. Quia xp̃o i eccl̃ia ꝛ boni iueniunt ꝛ mali:
tãq; i vẽtre spiritalik rebecce duo pp̃li collidunk: humiles
sz ꝛ superbi: casti ꝛ adulteri: mãsueti ꝛ iracũdi: benigni ꝛ iui
di: mifici ordes ꝛ cupidi. Boni em̃ lucrari volũt malos: ma
li xo extiguere cupiũt bonos. Bonoꝝ desideriũ est: vt qui
mali sunt corrigank: maloꝝ studiũ est: vt q̃ boni sunt consu
mank. Unũ est genus ploꝝ: aliud ip̃oꝝ. Genus piorum ad
celũ erigik per humilitatẽ: genus impiorum ad infernum
demergik p elatiõem. Omnes enim q̃ in ecclesia catholica
terrena sapiũt: terrã diligunt: terram concupiscunt: ꝛ oẽm
spem suã in terrã constituũt: ad esau ptinẽt. Quicũq; ideo
deo fuire optat vt bonoꝝ⁹ crescat: ꝛ lucra terrena ꝓcipi-
at ꝛ ip̃e ad esau: id est ad terrenã felicitatẽ ptinere cogno-
scik. Jn esau enim carnales intelligunk: in iacob vero spiri
tales. Jsti enim duo populi: sicut beat⁹ apostol⁹ euidenter
assignat: dũ carnales demõstrat: ꝛ spiritales insinuat. Sic
em̃ ait. Manifesta sunt opa carnis: que sunt fornicatio: im-
mũdicia: luxuria: idoloꝝ seruitus: veneficia: inimicitie: cõ
tẽtiones: emulationes: ire: rixe: dissentiones: secte: inuidie:
ebrietates: comessationes. Ecce opa populi ptinentia
ad esau. Qui aũt sunt fructus qui pertinẽt ad iacob: idem
ap̃s in cõsequentibus adiungit dicẽs. Fructus autẽ sp̃ũs
est charitas: gaudiũ: pax: longanimitas: fides: bonitas: be-
nignitas: modestia: cõtinẽtia. Ecce opa spiritalĩũ ad bea-
tũ iacob: id est pioꝝ populũ ptinentia. Quod aũt dictũ est.
Genes. xxv. Popul⁹ populũ superabit: et maior seruiet minori: s̃m lit-
teram in esau vel in iacob nõ videmus impletum. Non em̃
corporalik beato iacob esau seruire cõmemorat scriptura.
Quo ergo hoc oporteat intelligi: aut q̃lik maior populi⁹ mi
nori seruiat: spiritaliter debemus itelligere. Nisi em̃ fieret
non hoc sctã scriptura cõmẽoraret. Quo ergo p̃p̃s maior
seruiat minori: hoc q̃ diligẽter attẽdit: in xp̃ianis vel in iu-
deis agnoscit. Maior em̃ ꝛ senior populus iudeoꝝ iuniori
id est populo christiano seruire probať: dum p totũ mũdũ
libros diuine legis ad instructionem oim gẽtiũ portare co
gnoscik. Jdeo enim per oẽm terram iudei dispersi sunt: vt
cum aliquẽ paganum ad fidem xp̃i volumus iuuare: et ab
omnib⁹ prophetis ipsum xp̃m esse annunciatum testamur
et ille resistẽs dixerit a nobis potius q̃s a spũsctõ libros di-
uine legis esse ꝓscriptos: nos habem⁹ vnde eũ redarguere
certa ratiõe possum⁹: dicẽtes ei. Si de meis libris tibi du-
bitatio nascitur: ecce iudeoꝝ libros vtiq; inimicoꝝ nostro
rũ: quos certũ est si ego cõscribere vellem mutare nõ potui
ipsos relege: et cũ in ipsis hoc q̃ũ in meis libris inueneris
noli esse incredulus sed fidelis. Hoc oẽ maior populus
minori seruire cognoscik: dum etiam per illoꝝ libros ad
credendũ in xp̃o gentiũ populus inuitatur. Sed ꝛ alio mõ D
popul⁹ maior seruiet minori. Quo inq̃s ordine: Illo vtiq;
quo mali seruiũt bonis: nõ vtiq; obsequẽdo: sed p̃sequẽdo.
Quomõ ergo mali seruiunt bonis: Quomõ persecutores
martyrib⁹. Quomõ lime vel mallei auro. Quomõ mole ser:
uiunt tritico. Quomõ pantibus coquẽdis fornalta vt illi co
quãtur: illi cõsumantur. Quomodo inquã mali seruiũt bo-
nis: Quomõ in fornace aurifícis palea seruit auro vbi sine
dubio palea p̃sumitur: aurum probať. Non ergo gloriẽtur
nec se extollent mali: quando bonis aliquas tribulationes
imiserint: q̃ cum illos persequũtur in corpore: se occidere
ꝓbantur in mẽte. Et ad virũ bonum ꝓcuntat homis mali
aduersitas: iã illius aiam putrefacit iniq̃tas. Qui ẽ malo
riũ bonum iracundie furore succensus conatur incen
dere: vtrũ ille possit exuri adhuc dubiũ est. Qz aũtẽ iste iã
ardeat dubiũ nõ est: q̃ forte ille vir bonus spiritali succo ꝛ
sancti spũs refrigerio plenus: apposito persecutiõis igne non
ardet: ille vero ꝺ eum conatur exurere: sine dubio nõ potest
nõ ardere. De vno ergo semĩe ysaac ꝛ esau nascit et Jacob E
sicut de vno baptismo dñi saluatoris ꝛ de ecclesie vtero ꝓ:
creatur populus christianus: qui tamẽ p mox diuersitate
sicut esau et iacob in duas partes diuidiť: cum ex fructib⁹
operum vna pars cognoscik carnalis: alia spiritalis. Jdeo
aũt dixit. Maior seruiet minori: quia semper maior est nu-
merus maloꝝ q̃s bonorum. Et sicut illi duo paruuli in vte
ro rebecce: ita ꝛ illi populi in ventre ecclesie vsq; i diem iu-
dicij colliduntur: dum sicut iam supra dixim⁹: humilibus
aduersank superbi: dum castos adulteri persequũtur: dum
quoꝝ infinitus est numerus ebriosi sobrios insectãtur: dũ
benignis inuidi emulãtur: dum elemosynarios raptores:
dum pacificos extinguere cupiũt iracũdi: dum eos qui ce-
lestia sapiũt ad terrã retrahere luxuriosi conantur. Unde
rogo fratres vt q̃cũq; in his malis se sentit obnoxiũ: dum
tẽpus est cum dei adiutorio studeat transferri ad dexterã:
ꝛ relictis vitioꝝ sordibus ad virtutum ornamenta redire
festinet: vndeĩ die iudicij ab auditu malo liberari: ꝛ illam
vocẽ desiderabilem mereamur audire. Euge serue bone: Mat. xxv
intra in gaudiũ dñi tui. Attẽtius tamen rogo et admoneo F
fratres: vt ad vigilias maturius surgere studeatis: ad ter-
tiã: ad sextam: ad nonam feliciter veniatis: castitatem ante
oia per totam quadragesimam vsq; ad finem pasche cum
propriis vxoribus custodite. Quod p̃teriit eratis: pauperi-
bus erogate. Pacem ipsi habete: ꝛ quos discordes agno-
uerittis ad concordiã reuocate. Peregrinos excipite: nec
vos pigeat eoꝝ pedes abluere. Nõ erubescat exercere chri
stianus: quod ipse dignatus est christus. Cum bona vo-
lũtate pauperibus s̃m vires vestras elemosynas erogate.
Hilarẽ enĩ datorem diligit deus. Impedimenta mundi si ij. Cor.ix
ad integrũ non potestis abscindere: vel ex parte aliqua tẽ-
perare: vel lectioni vel orationi p̃sitis insistere: vt in sctã
exceptoria pectoris vestri spiritale vinum: id est verbũ dei
abundantius reponentes: repudiatis omnibus criminib⁹
atq; peccatis: cũ libera ꝛ sincera ꝓscientia deo seruire pos:
sitis. Et cum sctã solẽnitas paschalis aduenerit: charita
tẽ nõ solum cũ bonis sed etiam cum malis fideliter ac feli:
citer retinẽtes: cum gaudio ꝛ exultatione mundo corde et
casto corpore ad altare dñi possit accedere: ꝛ corp⁹ ac san- j. Cor.xj.
guinem ei⁹ vnusquisq; vestrũ nõ ad iudiciũ sibi sue mereat
accipere: p̃stãte eodem dño nostro iesu xp̃o cui est honor
ꝛ imperiũ cũ patre ꝛ spũsancto in secula seculoꝝ Amen.

Universidad de Pa

Mat. xx. ¶Item codē die Homelia de eo qō scriptum est in euangelio fm Mattheum. Ascendens Jesus hierosolymā assumpsit duodecim discipulos suos secreto ꝛc. que habetur de questionibus euangeliorum. lib. j. ca. xxix.

¶Feria quinta post scōam dominicam in quadragesima. De scala Jacob. Sermo. j.

Ser. lxxix A

Genesis xxviij.

¶Dum diuina lectio legeret fratres charissimi: audiuim⁹ q⁹ supplicāte sctā rebecca: y saac vocauerit filiū suū iacob ꝛ dixerit ei: vt pergeret i mesopotamiā syrie ꝛ inde sibi vxorē acciperet: ꝛ quod ille humiliter obedīs pfī ablerit: ꝛ i pō itinere venerit ad quēdā locū: et supposuerit lapidē capiti suo atq; dormierit ꝛ viderit in somnis scalā vsq; ad celos ptingētē: ꝛ angelos dei ascēdētes ꝛ descendentes p eam: dīm autē incūbētem scale ꝛ dicētem sibi. Jacob iacob noli timere: ego sum tecū ꝛ ego ero soci⁹ itineris tui. Beat⁹ eñ y saac fratres charissimi: qñ filiū suū dirigebat in mesopotamiā: dei pfis typum pfigurabat. Jacob vero xp̄m dīm designabat. Beat⁹ ergo y saac neglectis multerib⁹ regiōis i q̄ habitabat: mittebat filiū suum vt in regione longinqua sibi vxorē acciperet: q⁹ de⁹ pater missurus erat vnigenitū suū: qui repudiata synagoga: de gētib⁹ sibi ecclesiam sociaret. Hoc tūc in veritate cōpletū est: qñ iudeis apostoli dixerunt. Vobis quidē primū oportebat loq verbum dei: sed q⁹ vos idignos iudicastis eterne vite: ecce puertimur ad gētes. De bō iacob nō legim⁹ q⁹ cū equis aut asinis aut camelis ablerit: ſz hoc tm legim⁹ q⁹ baculū in manu portauerit. Sic eñ ipse dum supplicaret dño dixit. Dñe inq̄t minor sum oībus miserationibus tuis: cū baculo meo trāsiui iordanē istū: ꝛ ecce cū duabus turmis regredior. Jacob ergo ad accipiendā vxorem exhibuit baculū: et xp̄s ad redimendā ecclesiā detulit crucis lignū. Jacob dormiēs posuit lapidē sub capite suo: ꝛ vidit scalā pertingentem ad celum: ꝛ dīm incūbentem scale.

Ecclī. xxviij.

¶Videte fres: ista sint in ꝑ loco mysteria. Jacob typū gerebat dñi saluatoris: ꝛ lapis quē suppositi capiti suo: nihilominus xp̄m dīm figurabat. Quare lapis ad caput xp̄m significet. Audi apl̄m. Quis caput viri christ⁹. Deniq; vnxit beat⁹ iacob lapidē ipm. Attēdite vnctū: ꝛ intelligit⁹ christū Christus ab vnctione: id est a chrismate vnctus interpretat. Sed si iacob dīm in terra dormiēs figurabat: q̄d est q̄ in celo dñs scale innixus incūbebat? Quomō xp̄s dñs et in cacumen scale in celo: et in beato iacob esse videbat in terra? Aut ꝛ in celo sit xp̄s et in terra: audi ipm xp̄m dicētem.

¶.Cor. xj.

Joh. iij.

Memo ascēdit in celū nisi q̄ de celo descēdit: fili⁹ hois q̄ est in celo. Aduertite q⁹ ꝛ ipe dñs ꝛ i celo et i terra se esse dixit. Christū dīm fres charissimi caput esse ecclesie cōfitemur. Si caput est ecclesie fm caput in celo est: fm corp⁹ i terra. Deniq; cū beat⁹ paul⁹ apl̄s persequeretur ecclesiam: xp̄s de celo clamauit. Saule saule q̄d me psequeris? Non dixit q̄d psequeris fuos meos: nec hoc dixit: quid psequeris membra mea: sed hoc dixit: q̄d me psequeris? Jam q̄si pede calcato lingua clamat. Calcasti me: cū vtiq; lingua calcari nō posset: sed p concordiam charitatis caput p membris oībus clamat. Jacob ergo dormiebat: ꝛ dīm in cacumen scale videbat icūbere. Quid est in scala incūbere: nisi in ligno pendere. Considerate fratres quis in ligno crucis pēdēs p iudeis orauerit: et agnoscetis q̄s ad iacob scale incūbens de celo clamauerit. Sed q̄re hoc in itinere factū est anteq; iacob vxorē acciperet? Quia ꝛ ver⁹ iacob dñs nr̄ pt⁹ i scala id est i cruce occubuit ꝛ postea sibi ecclesiā sociauit: dās ei in psenti arras sanguinis sui: daturus votem postmodum sui regni. Aut autē ꝛ iacob dormiens: ꝛ dñs scale incūbens xp̄m figurauit: attēdite et videte rei huius altitudinē. Cū eñ saluator nr̄ de nathanael loquēs beatū iacob nominasset dicēs. Ecce israelita in quo dolus nō est: in p̄sequētib⁹ dixit. Amodo videbitis celos apertos: ꝛ angelos dei ascēdētes ꝛ descendētes ad filiū hois. Quod iacob p figuram in somnis viderat: hoc de se dñs i euāgelijs p̄dicabat. Videbitis inquit celos apertos: ꝛ angelos dei ascendentes et descendētes ad filiū hois. Si ad filiū angeli descēdebant: q⁹ in terris erat: quomō hi ipsi angeli ascēdebāt ad filium hominis: nisi quia ꝛ in celis erat? Ac sic ꝛ in iacob ipse dormiebat: et de celo ad iacob ipse clamabat. Hec oia fratres (sicut apl̄s clamat) i figura ptigebāt illis: scripta sūt autē ꝓpter nos in quos fines seculoꝝ deuenit. Quomodo tamē fratres angeli dei ad filium hois in celū ascēdāt: ꝛ ad ipm filiū in terrā descēdāt: diligēter attēdite. Quādo eñ predicatores dei de scripturis sanctis sicta et pfunda q̄ nō nisi perfectis itelligunt annūciāt: ascēdūt ad filiū hois. Quando vero illa predicant q̄ ad corrigendos mores ptinent et que oīs populus itelligere possit: descēdūt ad filium hois. Sic ꝛ apl̄s dicit. Sapiētiā loquimur inter pfectos: sapiētiā non huius seculi sed archanam absconditā: quā predestinauit de⁹ ante secula i gloriam nostrā. Ista q̄ dicebat apl̄s: sine dubio ascēdebat ad filiū hois. Cū autē dicebat. Fugite fornicationē: q̄ dicebat. Nolite iebriari vino in q̄ est luxuria: q̄ veneficiabat. Radix oīm malorū ē cupiditas in his verbis tāq; angelus dei descēdebat ad filium hois. Quādo aūt dicebat. Que sursum sūt sapite nō q̄ sup terrā ascēdebat. Cū vo dicebat. Sobrij estote ꝛ nolite peccare: ꝛ reliqua q̄ ad corrigēdos mores pertinēt predicabat: ac doctrine ministrans tanq; nutrix paruulis descēdebat: q⁹ illa loquebatur q̄ etiam iperiti capere possent. Hoc ordine ꝛ ascenditur ꝛ descenditur ad filium hois: cum ꝛ perfectis q̄ solid⁹ tribuitur: et doctrine lac etiā nō negat. Sed et beatus Johānes ascēdebat: quando dicebat. In principio erat verbū: ꝛ verbum erat apud deum ꝛ deus erat verbum. Satis in altū ascēdebat: quādo ista dicebat. Sed q⁹ angeli dei non solū ascendunt sed etiā descendūt: iclinās se ad paruulos dixit. Verbū caro factū est ꝛ habitauit in nobis. Ut hec que superius suggessimus: sanctis cordib⁹ vestris possint tenacius iherere: breuiter que dicta sunt repetem⁹. Beatus y saac (sicut diximus) mittēs filiū suū: typum dei patris habuit. Jacob qui missus est: christum dominū designauit. Lapis quem ad caput habuit ꝛ oleo vnxit: ꝛ ipse significauit dominū saluatorem. Scala vsq; ad celos attingens: crucis figuram habuit. Dominus innixus scale ejus stus crucifixus ostēditur. Angeli ascendētes ꝛ descendentes p eam: apostoli et apostolici viri et omnes doctores ecclesiarum intelliguntur. Ascendētes: quādo perfectis perfecta predicant. Descendentes: quando paruulis ꝛ imperitis simplicia que itelligere possint insinuāt. Nos vero fratres q⁹ omnia que in veteri testamento figurata sunt: in nouo testamento videmus esse cōpleta: quātas possumus deo gratias referamus: q̄ nobis nullis precedentibus meritis tāta prestare dignatus est: totis viribus cum ipsius adiutorio laborātes: vt hec tāta ꝛ talia beneficia non nobis iudicium parāt sed profectum. Quinimmo ita spiritaliter studeamus viuere: et bonis operibus semper insistere: vt cum nos castos: sobrios misericordes: ꝛ pios iudicij dies inuenerit: non cum impijs ꝛ peccatoribus puniamur: sed cum iustis ꝛ deum timētib⁹ peruenire ad eternam beatitudinem mereamur: prestante nomine nostro ꝛc.

¶Item eodē die Homelie de eo qō scriptum est in euangelio fm Lucā. Homo quidā erat diues/ ꝛ induebatur purpura et bysso ꝛc. que habentur inter sermones de verbis dñi. xxiiij. et. xxv. fol. l. col. iiij. et fol. lj. col. j. Et de questionibus euangeliorū. li. ij. ca. xxxviij. Et in libro Quinquaginta homeliarum. vij. littera. C. et sequentibus. folio. ccv. col. j.

¶Jtē alie Homelie de eo quod scriptum est in euangelio fm Johannem. Non possum ego a me ipso facere quicq; ꝛc. que habentur in expositione doctoris tracta. xix. fol. clxiij. col. iiij. Et inter sermones de Verbis domini. xliij. fo. lix. col. ij. et xlv. fol. lxj. col. j.

¶Feria sexta post scōam dominicā in quadragesima. De Jacob et Laban. Sermo. j. In quo declarat q̄d Jacob duas vxores duxisse significat.

Ser. lxxx. B

Genesis xxviij.

Luc. xxiij

Act. xiij.

Genesis xxxij.

Ecclī. xxviij. de Ciuitate dei ca. xxxviij

Joh. j.

De verbis dñi. Ser. xl. a.

Joh. x.

¶Frequenter charitati vestre suggessimus fratres collectissimi: btm̄ Jacob typū habuisse et figurā dñi saluatoris. Deniq; quomō xp̄s ventur⁹ erat in mūdum vt ūgeret ecclesie: ita in beato iacob hoc pfiguratū est: quando in regione longinqua peregrinatus est vt cōiugiū sortiret. Abijt ergo sicut auditis beatus iacob in mesopotamiā ad accipiendā vxorē. Et cū venisset ad quēdam puteū: vidit rachel venientem cū ouibus patris sui. Et cum agnouisset cōsobrinā suā esse: adaquato grege osculatus est eā. Si diligēter auditis fratres: potestis agnoscere nō fuisse sine causa: q⁹ scti patriarche matrimonia ad puteos aut fontes iuenīt. Si hoc semel tātūmodo euenisset: poterat aliquis dicere non ꝑ aliqua significatiōe factū esse: sed casu potius accidisse. Cum vero ꝛ beata rebecca que iungēda erat y saac ad puteū inuenit: ꝛ rachel quā accepturus erat iacob ad puteum agnouit: nihil lominus et sephora que moysi iūcta est ad puteum reperit: sine dubio aliqua in his sacramēta debem⁹ agnoscere. Et quia toti tres isti patriarche typū dñi saluatoris pferebāt: ideo ad fontes vel ad puteos inuenīt matrimonia: quia christus ad aquā baptismi inuenturus erat ecclesiā. Deniq; venies iacob ad puteū: prius gregē rachel adaquauit: ꝛ postea osculatus est eam. Hoc est fratres charissimi: nisi prius per aquam baptismi xp̄ianus popul⁹ a malis oīb⁹ abluat pacem xp̄i habere non merek. Nunqd beatus iacob videns consobrinā suam non eā potuit osculari priusq; aquā gregib⁹ daret: ꝛ potuit sine dubio: sed mysterium gerebatur. Oportebat eñ vt per gratiā baptismi ab omni iniquitate vel discordia liberarek ecclesia: ꝛ sic pacē cum deo habere mereretur. Jacob aūt in illa peregrinatiōe duas vxores accepit iacob: duos populos figurabat: iudeoꝝ et gentiū. Nam in aduētu xp̄i: nō paruus numerus etiā de iudeorū populo in eum legit credidisse. Sic enim in apl̄oꝝ actibus cōtinetur q⁹ crediderūt vna die tria milia. Jtem alia die q̄nq; milia itē postea multa milia. Jacob aūt duo populi in xp̄m credide rint: etiā ipse dñs in euangelio confirmat vbi ait. Habeo ꝛ alias oues q̄ nō sūt ex hoc ouili: ꝛ illas oportet me adducere/ vt fiat vn⁹ grex ꝛ vnus pastor. Due q̄ ille mulieres: id est lya et rachel q̄ beato iacob fuerāt iuncte: istos duos pp̄los figurauerūt. Lya iudeoꝝ: rachel gētili. Istis duob⁹ pp̄lis velut duob⁹ parietib⁹: tāq; lapis angularis iunct⁹ est xp̄s. In ipo em̄ se osculati sunt: ꝛ in ipo eternā pacē iuenire meruerūt: sicut apl̄s dicit. Ipse est pax nr̄a q̄ fecit vtraq; vnū. Quomō fecit vtraq; vnum? Vtiq; duos greges iungēdo: ꝛ duos parietes sibi inuicē copulādo. Deniq; videte q̄d postea psecut⁹ est. Dicit em̄ scriptura: q⁹ post hec diues factus fuerit beat⁹ iacob. Sicut enim sctūs iacob creuit ac ditat⁹ est: ꝛ cū infinita substātia ad patriā reuersus est: ita et verus iacob dñs nr̄ iesus xp̄s veniēs in hūc mundū: ꝛ istas duas sibi plebes: id est gētiū ꝛ iudeoꝝ cōsocias: innumerabiles ex eis filios spiritalit genuit et creauit: ac ditat⁹ est nimis. Deniq; audi ipm dicētē. Data est mihi oīs potestas i celo ꝛ in tra. Mā expoliato diabolo reuersus ad pr̄em magnas secū diuitias reportauit: fm q̄ psalmista de eo multo ante p̄dixerat. Ascendēs in altū: captiuā duxit captiuitatē. Reuertēte aūt iacob ad patriā suam: psecut⁹ est eum laban cū socijs suis: ꝛ scrutatus omnē substātiā eius: nihil de rebus suis inuenit. Et q⁹ de suo nihil inuenit: tenere eū oino nō potuit. Laban hic typū diaboli habuisse non incōgrue dr: q⁹ ꝛ idolis seruiebat et beato iacob q̄ typū dñi pferebat aduersari⁹ erat. Persecut⁹ est ergo iacob: nihil apud eū de reb⁹ suis inuenit. Audi hoc et verū iacob in euangelio dicentem. Ecce venit ꝓnceps huius mūdi: ꝛ in me nihil inuenit. Cō cedat nobis diuina mia: vt etiam in nobis nihil de suis operib⁹ nr̄ aduersarius recognoscat. Si em̄ de suo nihil iuenit: tenere nos vi reuocare ab eterna vita nō poterit. Et ideo fratres charissimi diligēter aspiciam⁹ arcellas pscientie nre pcrutemur latibula cordis nr̄i: ꝛ si nihil ibi q̄ ad diabolū pertinet inuenim⁹: gaudeam⁹ ꝛ deo gratias referamus: et q̄tū possum⁹ cū ipsius adiutorio studeamus vt tanque cordis nr̄i latitare cognoscim⁹: velut venenū mortiferū cuomere vel expuere festinem⁹: vt cū nobis insidiari voluerit: ꝛ nihil q⁹ ad se pertinet potuerit inuenire ꝑfusus abscedat: et nos cū ꝓpheta gr̄as agentes clamem⁹ ad dīm. Liberasti nos ex affligentib⁹ nos: ꝛ eos q̄ nos oderūt confudisti. Lya ergo (sicut supra dixim⁹) significat illā plebē q̄ de iudeis iūcta est xp̄o. Rachel vero ecclesie: id est oīm gētiū typū gessit ꝛ ideo lya nō est furata idola pr̄is sui sz rachel: q⁹ post aduentū xp̄i nō vsq; quaq; synagoga idolis fuisse cognoscit: sicut de ecclesia gentiū manifestissime cōprobat: et ꝓptera non apud lyā: id est synagogā: sed apud rachel q̄ typum gentiū preferebat: idola laban legim⁹ latuisse. Quod autem venit iacob ad iordanē: ꝛ trāsmissis oībus rebus ipse solus remāsit ꝛ luctabat cū viro vsq; dum ventret aurora: iacob i illa colluctatiōe iudeoꝝ populū figurauit: angelus q̄ cum illo luctabat: typum saluatoris oīm pferebat. Luctat iacob cū angelo: q⁹ popul⁹ iudeoꝝ luctaturus erat cum christo. Vincebat iacob angelū: quia iudeoꝝ popul⁹ xp̄m vsq; ad mortē pfecutur⁹ erat. Et q⁹ non totus populus iudeorum ifidelis extitit xp̄o: sicut iā supra dixim⁹: sz nō parua multitudo in noīe eius legit credidisse: ideo angelus tetigit femur iacob ꝛ claudicare cepit. Pes em̄ ille i q̄ claudicabat iudeos q̄ in xp̄m nō crediderūt figurabat. Jlle vero q̄ remansit: illoꝝ typū gessit q̄ xp̄m dīm receperunt. Deniq; diligēter attēdite: q⁹ iacob in illa colluctatiōe ꝛ vincebat ꝛ bñdictionē petebat. Cū em̄ dixisset angelus. Dimitte me. Respōdit iacob. Nō dimittā te nisi bñdixeris mihi. In eo quod vicebat iacob: iudeos psecuturos xp̄m significabat: in eo q⁹ benedictionem petebat: illum populū figurabat q̄ in xp̄m dīm creditur⁹ erat. Deniq; q̄d ei dixit angel⁹? Si ptra dīm fortis fuisti: ꝛ tomagis cōtra hoies prevalebis? Hoc tūc ipletū est: q⁹ popul⁹ iudeoꝝ xp̄m dīm crucifixit. Dimitte me inquit angelus: iā ascēdit aurora. Hoc tā resurrectionem dñi figurauit: quia dñs sicut optime nostis ante lucē legit resurrexisse a mortuis. Quod aūt iacob typū dñi figurauit: etiā hinc cognoscim⁹: q⁹ oras deū vt eū de manu esau fratris sui eriperet. Dñe inq̄t minor sum cunctis miserationib⁹ tuis: in baculo meo trāsiui iordanē: ꝛ ecce cū duabus turmis regredior. Ley est fratres charissimi. Baculo crucis xp̄s apprehēdit mundū: ꝛ cum duab⁹ turmis: id est cū duob⁹ populis ad patrem rediit cū triūpho. Hec ergo fratres charissimi frequēti⁹ cogitate: ꝛ velut munda alacriter ruminātes vtilē et necessariū cibū vr̄is animis ꝓuidete: illū vtiq; cibū de q̄ dñs ait. Operamini nō cibū q̄ perit: sed q̄ pmanet in vitā eternā. Ad quē vos dñs p suam pietatem perducat: cui est honor et imperium cum patre ꝛ sancto spiritu in secula seculoꝝ. Amen.

Gen. xxxj. B

Gen. xxxij.

Joh. vj.

Gen. xxxij.

¶Eodem die de somnio Joseph. Sermo. ij. In quo dicit iacob typum dei pr̄is gerere: ꝛ multa q̄ figurant de vēditione ioseph ꝛ somnio declarat.

Ser. lxxxj A

Mat. iij.

Genesis xxxvij.

Quotiēs vobis fres charissimi lectiones de testamēto veteri recitant: sicut frequent admonui: nō hoc solū debetis attēdere q⁹ sonat in v̄bo: sz q⁹ intelligit ꝛ sapit in spū. Sic ꝛ apl̄s cōmonet nos dicēs. Littera occidit: spūs aūt viuificat. Hec em̄ oia q̄ in veteri testamēto legunt (sic dicit apl̄s) i figura ptigebāt illis: scripta sunt aūt ꝓpter nos. Cū em̄ pp̄lis xp̄ian⁹ fidelit ad ecclesiā venit: q̄d ei p̄dest q⁹ audit qualit̄ scti p̄triarche aut vxores acceperit aut filios pcreauerit nisi q̄re hec fctā sint aut q̄d res ipe figurauerit spiritali sensu ꝑspexerit? Ecce audiuim⁹ q⁹ btūs iacob genuerit filiū: ꝛ vocauerit nomē ei⁹ ioseph: ꝛ cū plusq; reliquos filios suos dilexerit. Hoc loco btūs iacob figuram habuit dei pr̄is: sctūs quoq; ioseph typū gessit dñi saluatoris. Diligebat q̄ iacob filiū suū: q⁹ de⁹ pr̄ diligit vnicū suū: sicut ipe dixit. Hic est fili⁹ me⁹ dilect⁹ Jacob misit filiū suū vt de fratrib⁹ suis sollicitudinem gereret: et de⁹ pr̄ misit vnigenitū suū: vt gen⁹ humanū pctis lāguidū visitaret. Joseph dñ fratres suos q̄reret: errabat i heremo: ꝛ xp̄s gen⁹ humanū requirebat q⁹ errabat i mūdo: quodāmō quasi ꝛ ipse errabat q⁹ errātes requirebat. Joseph em̄ fratres suos q̄rebat in sichimis. Sichima interpretat humer⁹. Semp em̄ pctōres dorsū magis q̄ faciē ponūt i factem iusti. Humeri em̄ retro sunt. Sicut em̄ fres ioseph inuidia pcussi fraterne dilectioni dorsum magis q̄ faciem offerebāt: ita ꝛ ifelices iudei venīte ad eos salut⁹ auctoꝝ

inuidere poti? ꝙ diligere maluerūt. De talib⁹ dr ī psalmo
pſ. lxviij. Obſcurētur oculi eoꝝ ne videāt: ⁊ dorſum illoꝝ ſemper in:
Geneſis. curua. Inuenit ꝙ ioſeph fres ſuos in dothaim. Dothaim
xxxvij. interp̄tatur defectio. Vere in grandi defectione erāt q̄ de
¶ patricidio cogitabāt. Audētes ergo ioſeph fratres ſui: de
Watthei. morte illi⁹ tractauerūt: ſicut videtes iudei vex ioſeph dñz
xxvj. xp̄m: vt eū crucifigerēt vno oēs pſilio ſtatuerūt. Joſeph ex
poliauerūt fres ſui tunica polymita ⁊ talari: ⁊ iudei xp̄m p
mortē crucis expoliauerūt tunica corporali. Joſeph exut⁹
tunica mittit ī ciſternā: id eſt in lacū: ⁊ xp̄s expoliat⁹ carne
Geneſis. hūana deſcēdit in infernū. Joſeph poſtea ꝙ de ciſterna le-
xxxvij. uat hiſmahelit⁹: id eſt gētib⁹ vēdit: ⁊ xp̄s poſtea ꝙ de infer
no regredit ab oib⁹ gētib⁹ fidei cōmercio cōparat. Joſeph
Watthei. p cōſiliū iude triginta argēteis diſtrahit: ⁊ xp̄s p cōſilium
xxvj. iude ſcariothis eodē nūero venūdat. ℣ autē in diuerſis
trāſlatiōib⁹ nō equali p̄cto ioſeph ſcribit venūdat⁹: ſz alij
dixerūt vigīti argēteis: alij trigīta: hoc ſpiritalit ſignifica
uit: q̄ xp̄s non eq̄liter ab oib⁹ credēdus vel diligēd⁹ eſſet.
Deniq; etiā nunc in eccl'ia: alij eū plus diligūt: alij minus.
Ipſi enim plus valet xp̄s: q̄ eū maiori charitate dilexerit.
Joſeph deſcēdit ī egyptū: ⁊ xp̄s in mūdū. Joſeph a penu-
ria frumēti ſaluat egyptū: ⁊ xp̄s a fame v̄bi dei liberat mū
dū Miſi em̄ ioſeph fres ſui vēdidiſſent: defecerat egyptus.
Fratres vex eſt: niſi xp̄m iudei crucifixiſſent: pierat mūd⁹.
℣ Videam⁹ tñ fratres charīſſimi vñ in beato ioſeph fratres
Sapiē. ij. ſui tam crudeliter ſeuierūt. Unde: niſi iuidie v̄eno: p q̄
mors itrauit in orbē terraꝝ: Deniq; audi ſcripturā dicētē
Geneſis. Jnuidebāt ei fratres ſui: ⁊ nō poterāt ei loqui quicq̄ paci
xxxvij. ficum. Vidit enim beatus ioſeph ſomniū: quaſi ſtantem ſe
in agro cū fratrib⁹ ſuis: ⁊ manipulos alligātē: ⁊ fratrū ma-
nipulos adorare manipulū ſuū. Hoc in illo ioſeph tūc im
pletū eſt: q̄n eum in egypto adorauerūt fratres ſui. Et non
icōgrue coacti ſunt ſteriles manipuli fructuoſum manipu
lum adorare: p quē de famis periculo liberādi erāt. Vidit
etiā aliud ſomniū: q̄ ſol ⁊ luna ⁊ vndeci ſtelle adorarēt eū.
Cui reſpōdit pater ſu⁹. Nunq̄d ego et mater tua ⁊ fratres
¶ tui adorabim⁹ te ſup terrā? Hoc in illo ioſeph impleri non
potuit: quia iā mater ipſius de hac luce migrauerat: in no
ſtro vero ioſeph: id eſt ſō ieſu xp̄o: ſomni illi⁹ ſacramenta
cōpleta ſunt. Sol em̄ ⁊ luna ⁊ vndeci ſtelle eū adorauerunt
q̄n poſt reſurrectionē ſc̄tā maria quaſi luna: ⁊ beat⁹ ioſeph
velut ſol: cū vndeci ſtellis: id eſt btis ap̄lis: icuruati et pro-
pſ. cxl viij ſtrati ſunt ante eū: ⁊ ipleta eſt ꝓphetia q̄ dixerat. Laudate
eū ſol ⁊ luna: laudate eū oēs ſtelle ⁊ lumē. Nā intātū in illo
ioſeph ipleta non eſt ſomnij hutus interpretatio: vt mater
ipſius ante multos ānos legatur fuiſſe defuncta: q̄ prefata
ſomnia ille vidiſſet. Et reuera: quo fratrib⁹ ipſius pōt con
uenire: q̄ eū q̄ſi ſtelle adorare poſſent: quos inuidie nox ob-
ſcuros et tenebroſos effecerat? Jam em̄ claritatem ſtellaꝝ
pdiderāt: q̄ in ſe lumen charitatis extinxerāt. Merito ergo
hoc in dño ſaluatore nr̄o verius credim⁹ fuiſſe cōpletū: quē
ſicut iā antea dixi: ⁊ beatū ioſeph et beatā mariā: cū vnde-
cim ap̄lis frequētius legim⁹ adoraſſe. Nam q̄ ap̄li: lumē
Wat. v. ſtellaꝝ habuerint: ipſe dñs in euāgelio dixit. Vos eſtis lux
Wat. xiij. mūdi. Et iterꝝ de ipſis ac ſuis ſimilib⁹. Tunc iuſti inq̄t ful
gebūt ſicut ſol ī regno p̄ris eoꝝ. Joſeph iterp̄tat augmen-
tatio ſiue ampliatio. Sed in illo ioſeph ampliationē nō ha
buit niſi ſola egyptus: in nr̄o vero ioſeph augmētū habere
Geñ. xlvij vniuerſus meruit mūdus. Jlle ioſeph erogauit triticū: nr̄
pſ. xviij erogare dignat⁹ eſt v̄bū. Jn oēm terrā exiuit ſon⁹ ap̄loꝝ: ⁊
¶ in fines orbis terre v̄ba eoꝝ. Nos ergo fratres dilectiſſimi
q̄ nullis p̄cedētib⁹ meritis tanta bona p̄miam veri ioſeph
dñi nr̄i ieſu xp̄i ꝓſecuti ſum⁹: ad quos nō vmbra veteris te-
ſtamēti: ſz ipa veritas venit: quātū poſſumus cū dei gr̄a la
borem⁹: vt q̄ nobis ꝓtulit iudicat⁹: integrū inueniat iudi
caturus. Qui tibi tm̄ ꝓtulit: ſcit quātū reposcat. Et quidē
ille cū venerit redditur⁹ eſt q̄ ꝓmiſit: ſz req̄ſitur⁹ eſt q̄ re
demit: et q̄ dedit in primo aduentu exacturus eſt in ſc̄o.
Memo ergo xp̄o dño nr̄o reddat mala pro bonis. Quis eni
eſt q̄ ita ip̄e agit: niſi ille q̄ accepit vitā ⁊ reſtituit mortem
Mortē em̄ reſtituit: q̄ ſeip̄m male viuendo iterficit? Quis
eſt q̄ reddit mala p bonis? Jlle q̄ cū deberet dare ꝓpria ra
pit aliena: q̄ pro charitate reddit odiū: iuidiā p benignita
te: p humilitate ſuperbiam: pro caſtitate luxuriā. Quis eſt

qui xp̄o reddit mala p bonis? Jlle q̄ cum deberet lectioni
inſiſtere: ⁊ ad eccleſiā currere: elegit potius ad tabulā iude
re: ſpectacula furioſa vel cruēta vel turpia frequētare. Et
cui oportebat pctā ſua oratōe: legēdo: elemoſynas faciēdo
ꝓſumere: ſtudet poti⁹ augere et ampli⁹ cumulare. Quis eſt
qui reddit mala p bonis? Qui p luce tenebras: p benigni
tate malitiam: p ſobrietate ebrietatem: p elemoſynis rapa
citatē: p iuſticia iniq̄tatē reſtituit. Qui ergo hec mala ad-
iuuāte dño non admiſit: quantum pōt munera in ſe diuina
cuſtodiat. Qui vero his malis ſe ſentit obnoxiū: ⁊ intelligit
obuolutū: cito ad penitētie medicamēta recurrat: ⁊ anteqū
aia illa tenebroſa de corpore mortis ſue diſcedat: elemoſy-
nis: iciunijs et oratonibus: remediū ſibi ī die neceſſitatis
acq̄rat. Sic ergo agamus fratres: vt ante tribunal chriſti:
⁊ qui boni ſunt coronā: ⁊ qui negligentes ſunt veniam cōſe
quan̄: vt illos ornet vita itegra: iſtos valeat excuſare cor-
recta: preſtāte dño nr̄o ieſu chriſto: cui eſt honor ⁊ impe-
rium in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Jtē eodē die Homelie de eo q̄ ſcriptum eſt i
euangelio ſm Matthēū. Homo erat paterfami-
lias qui plantauit vineam ꝛc. que habentur iter
ſermones de verbis dñi. lix. fol. lxviij. col. ij. Et de
queſtionibus euangeliorum. lib. j. ca. xxxij. Et li.
ij. ca. xxxviij.

¶ Sabbato poſt ſc̄am dñicā in quadrageſima
De eo q̄ ioſeph latuit p̄rem ī egypto. Sermo. j.

Ser. lxxxij. A

Jn btō iacob fratres charīſſimi et in ſc̄ō filio ei⁹
ioſeph: q̄ diligenter attēdit: rē nimis admirabilē
deū feciſſe cognoſcit. Primū nō credo fuiſſe ſine
cauſa: q̄ dñs q̄ ſe totiēs dignat⁹ fuerat oſtendere
beato iacob: p tot annos noluit ei idicare q̄ ioſeph fili⁹ ei⁹
viueret: ſz p̄miſit eū longa afflictione ꝓſumi. Si hoc q̄ſq̄ ſi
ne certa ⁊ euidēti rōne factū eē credit: vel ℣ p̄ſideret: q̄ nec
fili⁹ ei⁹ ioſeph in tā ꝓximo poſit⁹ p̄miſſus ſit ad p̄rem ſuū
mittere: vt ei nūciaret q̄ nō ſolū viueret: ſz etiā ī grādi bo-
nore floreret Ab illo em̄ loco vbi erat btūs iacob vſq̄ ī egy
ptū: vix erāt trecēta miliaria. Unde frequētiſſime ⁊ ex egy
pto in locis illis vbi iacob erat: plurimi ꝓperabāt: ex illo
loco ad egyptū infinite multitudines aſſidue ꝓfluebāt. Sed
forte aliqs dicit: q̄ btūs ioſeph paruulus exierit a p̄re ſuo:
⁊ ideo recordari eū nō potuiſſet. Nō ita eſt fres charīſſimi.
Puer em̄ erat ſexdecim annoꝝ: et nulla rōne parētes ſuos
poterat obliuiſci. Nā ⁊ intātū eos oblit⁹ nō erat vt fratres
ſuos vbi p̄mū vidit agnoſceret. Sed dicit aliqs: q̄ licētiā
aut potentiā nō habuerit mittēdi ad p̄rem ſuū: etiā ſi hoc
verīſimile videat: poſtea q̄ de carcere deductus eſt: et dñs
factus eſt in oī terra egypti: p illos ſeptē annos fertilitatis
⁊ illos duos q̄ trāſacti ſūt tpe ſopie: ateq̄ fratres ſui ad eū
deſcēderēt. Per iſtos nouē annos ī trecētis miliarijs: ſine
vlla dubitatiōe potuit mittere ad p̄rem ſuū. Et occulto iu
dicio hoc dñs fieri nō p̄miſit: itātū vt nec tūc ſe manifeſta
ret fratrib⁹ ſuis: q̄n ad emendū triticū venerāt: quinimmo
duriſſime eis loquēs: et fratrem illoꝝ in vinculis tenēs ad
p̄rez ſuū eos cū grādi dolore redire iuſſit. Attēdite adhuc
ad aliud malus miraculū: ⁊ videte quomō beatus ioſeph
qui patrē ſuū nouerat p ſe it olerabilem amaritudinē ſuſti
nere: quaſi paruū eſſet q̄ ante pertulerat: adhuc et benig
min ei fecit auferri: quo facto vtiq̄ nouerat cū multiplicē
paſſuꝝ eſſe dolorē. Hec em̄ oīa ſine ſpūſancti diſpēſatione
facta fuiſſe nō credo. Deus enī cuius iudicia p̄ſcia ſunt
occulta: nūq̄ tñ iniuſta: q̄ beato iacob nolūt indicare illū
ſuū viuere: ille etiā ſanctum ioſeph non permiſit vt p̄ri ſuo
gloriā ſuā nūciaret: quinimmo adhuc ſymeon in vinculis
tenēdo: beniamin auferēdo: ipſius patris ſui angustias cu
mulauit. Hec aūt fratres charīſſimi: ſi fideliter attēdam⁹:
cum grandi miā dñm feciſſe cognoſcimus. Ab initio enim
mundi hoc deus in ſanctis ſuis exercuit: q̄n in beato iacob
cū grādi pietate cōpleuit. Sed quare ſit hoc factū: diligen
ter attēdite. Quis em̄ ſerui ⁊ amici dei capitalia crimina
vitauerit: et multa opa bona fecerit: tñ ſine minutis pctis
eos fuiſſe non credimus: q̄ nō mentitur ille qui dixit. Nō
eſt imunis a peccato: nec infans cuius eſt vna⁹ dies vita ſua

terrā. Et beat⁹ Joānes euāgeliſta qui vtiq̄ meritis nō erat
inferior: ſancto iacob: clamat et dicit. Si dixerim⁹ q̄ pctm
non habem⁹: ipſi nos decipim⁹: ⁊ veritas i nobis nō eſt. Et
illud quod alibi ſcriptum eſt. Juſtus ſepties cadit ⁊ reſur-
git. Nūquid ergo ſicut iam dictum eſt: ſine iſtis minutis peccatis
iacob eſſe non potuit: volens de⁹ ipſa parua peccata in hoc
ſeculo tribulationis igne cōſumere: iplet in eo q̄ ip̄e p ſpm̄
ſcm̄ dixit. Tanq̄ ſiguli pbat fornax: ⁊ homines iuſtos tēta-
tio tribulationis. Et illud. Flagellat de⁹ oēm filiū quē reci
pit. Et illud. Per multas tribulationes oportet nos intra
re in regnū dei. Ut ꝙ ſanctū iacob de⁹ noſter velut aurū pur
gatum in futuro iudicio p̄ſentaret: p̄tius ab illo omnes ma
culas peccatoꝝ abſterſit: vt i eo ignis ille arbiter q̄ exure-
ret inuenire non poſſet. Nō ēt in ipſo beato ioſeph factū eē
cognoſcim⁹. Cū enim ſicut dixit ſcriptura. Dñs eēt cū eo ⁊
gr̄am ei apud dñm ſuū ⁊ apud principē carceris dediſſet: p
uētus tunc eſt vt ab hoīe auxiliū poſtularet: dicens magi-
ſtro picernarū. Memēto mei cū tibi bene fuerit: ⁊ ſuppli
pharaoni: vt me eijciat de iſto carcere. Et q̄ nōdū ſcriptū
erat. Bonū eſt ſperare in dño q̄ ſperare in hoīe: cū in oibus
dei gr̄am meruiſſet: ſurreptū eſt illi vt ab hoīe auxiliū pete-
ret. Pro qua re additi ſunt duo anni: quib⁹ adhuc teneret
in carcere: tanq̄ diceret et de⁹. Ego tibi oſtendo vt magi⁹ a
me q̄ ab hoīe debeas auxiliū poſtulare. Sine vlla enim du
bitatione credendū eſt q̄ p caſtigatione ſancti ioſeph nō p
miſit de⁹ magiſtrū picernarū vt in mente haberet q̄ ei ſā
ct⁹ ioſeph q̄ de carcere dimiſſus ē ſupplicauerat. Et q̄ ēt
et ipſe ioſeph q̄uis ſanct⁹ tūc ſine peccato eē nō poterat: tō
tāto tpe fuit in carcere clauſus: vt in eo impleret q̄ ſcriptū
eſt. Ego q̄s amo arguo: ⁊ q̄s diligo caſtigo. Si diligēter at
tendim⁹ fratres charīſſimi q̄ erga beatum iacob deum fe-
ciſſe credim⁹: hoc ēt ioſeph circa fratres ſuos exercuiſſe co-
gnoſcim⁹: q̄ vtiq̄ tam ſanct⁹ fuit vt eos odio habere non po
tuiſſet. Unde credendū eſt q̄ ideo eos tantis tribulationi-
bus fatigauerit: vt illos ad cōfeſſionē criminis: et ad medi
camentum penitentie ꝓuocaret. Deniq; cū ingenti dolore
dixerunt ſe merito pati illa: q̄ peccaſſent in p̄rem ſuū viden
tes angustiā ei⁹. Et q̄ ſciebat beat⁹ ioſeph q̄ frib⁹ ſuis par
ricidij crimen ſine grandi penitentia indulgeri non poſſet:
⁊ ſemel: et ſecūdo: et tertio illos medicabili tribulatōe tāq̄
ſpiritali igne decoxit: nō vt ſe vindicaret: ſed vt illos corri-
geret: et de tam graui crimine liberaret. Deniq; priuſq̄ pec
catū ſuū ꝓfiterēt: ⁊ crimē q̄ admiſerāt mutua iter ſe caſti-
gatione cōſumerent: nec agnoſcendū eis ſe dedit: nec pacis
oſculū eis indulſit. Cū vo illos p pctō q̄ in ipo admiſerāt
humiliter videret afflictos: deoſculat⁹ eſt ſingulos: ⁊ p ſin-
gulos fleuit: ⁊ pauētū colla pio oculoꝝ rore pfundēs odiū
frm charitat is lachrimis abluebat. Nō ꝙ deus in beato ia
cob fecit: et q̄ ioſeph erga fres exercuit: hoc ēt ⁊ nos i illis
q̄ in nobis peccauerint debem⁹ implere: et non ipſos ſz pec-
cata eoꝝ ſtudeamus odire: ⁊ ita velimus ſm culpe merita
duriſſima caſtigatione corripere: vt eos ſtudeam⁹ in v̄itate
diligere. Hec ſi facimus fres k̄ri: impletur in nobis illud
q̄ ſcriptū eſt. Jlluicē onera veſtra portate: ⁊ ſic adimple-
bitis legē xp̄i. Ad extremū vt totū q̄ dixi breui ſermōe cō
cludā: taliter indulgeam⁹ eis q̄ i nobis peccauerint: q̄liter
volum⁹ vt nobis indulgeat de⁹ quotiens in illo peccamus
Mat. vj. Hec ſi facim⁹: ſecuri poſſum⁹ dicere. Dimitte nobis debita
noſtra: ſicut et nos dimittim⁹ debitoꝛib⁹ nr̄is. Adhuc nos
delectabat cū charitate vr̄a de beato ioſeph aliquid loqui:
ſed ꝓpter pauperes qui ad opera ſua feſtināt: meli⁹ eſt dr̄t
nobis in die craſtina reſeruem⁹. Et tō cōueniēs ad dñz mia
ipſi⁹ deprecemur vt deſideriū audiendi v̄bum dei q̄ in no
bis placatus cōtulit: ⁊ augere ſemper ⁊ conſeruare digne-
tur: qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat in ſecula
ſeculorum. Amen.

¶ Jtem eodem die. Homelie de eo q̄ ſcriptū eſt
Luc. xv. in euangelio ſm Lucā. Homo q̄dā habuit duos
filios: et dixit adoleſcētior ex illis. Pater da mi-
bi portionē ſubſtantie ꝛc. que habentur inter ſer-
mones de Verbis dñi. xxxiij. fo. liij. co. iiij. Et de
queſtionibus euangeliorum libro. ij. ca. xxxij.
Et inter ſermones ad fratres in heremo. xxvij.

Sermo. lxxxiij. A

Geneſis. xxxix.

Ubi. ꝯ.

B

Eccl. xxvij. Ecclſ. xlij

Pſalm. cvij.

Ecclſ. xlv.

Mat. vj.

Geñ. xlv.

C

Ser. lxxxiij. B

Luce. xv.

D

fol. xij. columna. ij.

¶ Dñica tertia in quadrageſima de Joſeph ⁊ do
mina ſua. Ser. j. in quo dicit q̄ adulterij tela ꝓma
ſunt oculorum: ſecūda vero verborum.

Sermo. lxxxiij. A

Beatus Joſeph ſanct⁹ ⁊ fidelis dñi famul⁹ tribu
lationib⁹ magis iuſt⁹ oſtenditur: q̄ ꝓmo inuidia
frm hiſmahelitis in fuū addict⁹: ab eiſq̄ vēdit⁹ a
Geneſis. xxxix. q̄b⁹ ſe videret adorādū: deīde egyptio dño tradi
tus: ſemp tamen ingenui animi tenuit dignitatē: docuitq̄
exēplo ſuo ⁊ ſeruos et liberos in peccādo nō ꝓditione coeq
les eſſe ſed mēte. Cū eēt decorus ⁊ ſpecioſus facie pulchri-
tudinē vult⁹ ſui non ad alienā diuiauit iiuriā: ſed ad ſuā
gr̄az pſeruauit: ℞ ſe pulchriozē iudicās: ſi nō diſpēdio caſti
tat⁹ ſz cultu pudoris ſpecioſior ꝓbaret: ⁊ illū eē vex decorē
q̄ nō alienos oc'los caperet: necmētes fragiles vulneraret.
Crimē enī dñe ſue fuit q̄ male vidit: nō beatī ioſeph q̄ male
videri non voluit. Nec ī eo q̄ viſus eſt culpa eſt: q̄ nō erat ī
ptāte ſuili vt nō videret a dña. Marit⁹ debuit cauere vxo-
ris oc'los. Diſcāt tūc ⁊ viri cauere oc'los feminarū: cū ⁊ amā
tur ⁊ q̄ nolūt amari. Deniq; adamatus eſt ioſeph: q̄ amātez
cōtēpſerat. Et bñ excuſauit eū ſcriptura dicens. Jmmiſit
oculos vxor dñi ei⁹ in ioſeph: ℞ eſt nō iſte ſe oſtētauit: nec il-
la accepit incautū: ſz illa rhetia ſua immiſit ⁊ indagine ſua
capta eſt. Catenas ſuas ſparſit et in ſuis viculis colligata
eſt. Dixit aūt illi. Dormi mecū. Ppria adulterij oc'ozū tela
ſunt: ſc̄da v̄boꝝ. Sz q̄ nō capit oc'is: pōt v̄bis reſiſtere: excu
ſak q̄ ingreſſus eſt: p̄dicak q̄ elapſus eſt. Nec plus fecit p
veſtimenta corporis q̄ p animi caſtimoniā. Reliquit tāq̄
nō ſua q̄ adulteri manib⁹ detinebat: ⁊ aliena iudicauit que
tactu ipudice potuerant ꝓprehendi. Magn⁹ planevir q̄ vē
dit⁹ fuit re tūc neſciuit: ingenuā adamat⁹ nō redamauit: ro-
gatus non acq̄euit: apprehenſus aufugit. Cōcupiſcit adole
ſcens a dña: ſed ad ꝓcupiſcētiā ꝓuocat? ⁊ rogatus refugit:
vna hac in re blādicijs ſupplicat: q̄ in ceteꝛ ī pabat. Ama-
bat illū: an poti⁹ ſe: Ego puto q̄ nec illū: nec ſe: ſi illū ama-
bat: q̄re volebat pdere? Si ſe amabat: q̄re ḡrebat pire? Ec-
ce pbaui: q̄ nō amabat: veneno libidinis ardebat: nō flāma
charitat⁹ lucebat. Sed illenouerat videre: q̄ illa nō nouе-
rat. Pulchrior erat intus ioſeph q̄ foris. Pulchrior i luce
cordis q̄ in facie corporis. vbi illi⁹ femine oculus nō pene-
trabat: ibi ipſe ſua pulchritudine fruebat. Jntuens q̄ inte-
riozē pulchritudinem caſtitatis in ſpeculo ꝓſcientie ſue: q̄n
illā maculari: q̄n violari femine tētatione pmitteret? Nō
q̄ videbat in ſe: ⁊ tu vis videre in te pulchritudinē pudici-
tie interiozē ſpūs talē? Si habes ad illā q̄leſcūq̄ oc'os: exē-
pli gr̄a tibi aliq̄d ꝓpono: habam vis in coniuge tua. Noli q̄
odiſſe in aliena: q̄ amas in tua. Quid enī debes amare in
cōiuge tua? Utiq̄ caſtitatē. Hāc odiſti in aliena. Serua q̄
in cōiuge aliena q̄ ſeruare cupis in tua: q̄ ⁊ in vxore caſti
tatē poti⁹ diligis q̄ carnem. Sed forte exiſtimas te amato
rē eē carnis vxoris tue ⁊ nō caſtitat⁹. Sordida q̄dē cogita-
tio miſera et voluptuoſa: ſed nō te dimitto ſine exēplo. Tu
putas q̄ carnē amas vxoris tue ego enī dico q̄ caſtitatē pl⁹
amas vxoris tue: ego enī dico q̄ caſtitatē pl⁹ amas. Deniq̄
hāc plus amas in filia tua. Quis enim boīz q̄ nō filias ſuas
caſtiget: ⁊ non caſtas eſſe velit? Nunq̄d et ibi carnē amas?
Nunq̄d cōcupiſcis corp⁹ pulchrū: vbi exhorreſcis inceſtū?
Si ergo amatorē te caſtitatis quicis: q̄d te offendiſti vt eā
non ames in te? Nō ames in filia tua: ama hoc ⁊ i vxore alie
na: q̄ ⁊ filia tua vxor erit aliena. Ama ḡ et in te caſtitatem.
Nā ſi amas vxorē alienā: non cōtinuo habebis caſtitatē ſi
amaueris mox habebis. Blāda caſtitas ⁊ ſctā: in cubiculo
cordis tui ſuauis eſt. Et⁹ amplex⁹ nō hz amaritudinē: con
uerſatio illi⁹ in nullo tibi in domo conſcientie contradicit.
Ama ḡ ⁊ in te et i aliis caſtitatē: ⁊ imitaberis beatū ioſeph
q̄ noluit impudice mulieri accubitu illicito conſentire. Re
pulit cōcupiſcētiā alienā: ⁊ plexus eſt pudicitiā ſuaz. Ama-
tor dei dilectiſſimi multeris amore non vincitur. Caſtū aūz
incitās adoleſcentia non pmouit: nec diligētis auctoritas.
Mirati eſt caſtitatē: aſpicite nūc benignitatē. Jlle ꝓ odio
reddit charitatē: ⁊ cū videret fres ſuos: imo ĩimicos ex fra
trib⁹: cūq̄ ab eis agnoſci vellet: dilectionis affectū pio do-
lore teſtatus eſt ad eos. Oſculabat ſingulos ⁊ per ſingulos
flebat ⁊ irriguis fletibus pauentiū colla pfudit. Odiū fra:

D

trũ charitatis lachrymis abluebat. Cõstat viuo patre atq; mortuo q̃ germano semp amore dilexit: nec recordat illũ i quo ad necẽ fuerat detectus in lacũ: non cogitauit addictã pcio germanitatẽ: sed ꝓ malis bona restituẽs: nã tũc necdũ data aplica ꝓcepta ꝑpleuit: ergo beatus ioseph cogitãs ve re charitatis dulcedinẽ: venenũ iuidie quo fratres suos no uerat fuisse ꝑcussos: deo auxiliãte studuit ꝺ corde suo repel lere. Et reuera fres qđ infelici viro ꝓstat inuidia quẽ in secretis cõcitẽtie q̃busdã vngulis luoꝝ ipse discerpit: z alie nã felicitatẽ tormẽtũ illi⁹ facit: Quã inq̃ mercedẽ ex odio suo recipiet nisi horribilis aie tenebras z ꝑfuse mentis horꝛorẽ q̃ vultu semp animoq; meręte voto quo vult alij noce re se cruciat: quẽ seuissimis exagitatũ stimulis ab oi consi lio ac mentis sobrietate deturbat: Et ideo obseruem⁹ fres vitij ei⁹ incursum: ne forte participes operꝝ diaboli iuenia mur: z pari cũ illo sentẽtia pdẽnemur: sicut scriptũ est. Jn uidia diaboli: mors intrauit in orbẽ terrarũ. Jmitant aũt eum qui sunt ex parte ei⁹. Qđ malũ ledit parũ aliq̃d ẽt eos in q̃s intrẽdit: gui⁹ tũ z pnicios⁹ eos pri⁹ a q̃b⁹ procedit af fligit. Sicut em̃ erugo ferrũ: ita inuidia illa ipam animã in qua est interimit z consumit. Et sicut aiunt viperas dilace rato z dirupto illo ipso matꝛono vtero in q̃ ꝓcepte sunt nasci ta et inuidie natura illã ipam aiam a q̃ cõcepta est z cõsu mit et pdit. Qualis hec aie tinea est? Que cogitationũ ta bes pectoris: Quanta rubigo zelare in hoie donũ dei: et in malo opꝓbrio bona aliena conuertere: alioꝝ gloriã face re penã suã: velut quosdã pectoꝛis suo admouere carnifices cogitatoꝛib⁹ et sensib⁹ suis adhibere tortoꝛes: q̃ se itestinis cruciatib⁹ lacerent? Nõ etiã⁹ talib⁹ let⁹: nõ por⁹ põt ẽ locũ dus. Suspiratur semp et ingemiscit ac dolet: dieb⁹ ac noc tib⁹ pectus obsessum sine intermissiõe laniat. Et q̃tũ ille cui inuidet successu meliore ꝓfecerit: tm̃ inuid⁹ in mai⁹ in cẽdiũ liuoris ignib⁹ exardescit. Palloꝛ in facie: tremoꝛ i la bijs: stridoꝛ in dẽtib⁹. Quisq̃s ille ẽ quẽ in zelo suo ꝑsequit iuidus subterfugere eũ forsitã poterit z vitare: iuid⁹ no fu gere non ualebit. Ubicũq; fuerit aduersari⁹ su⁹: secũ ẽ ho stis i pectoꝛe semp inclusus. Denicq; dns i euãgelio cũ eum discipuli iterrogarent q̃ inter illos maioꝛ eẽt rñdit. Quis quis fuerit (inq̃t) minim⁹ in oĩb⁹ his: hic erit magn⁹. Quo dns oẽm cãm z materiã mordacis inuidie eruit z abscidit Christiano ne q̃ populo zelare non licet. Cõtra inuidiam: red de hũilitatẽ. Audi beatum ioannẽ apl'm in epla sua dicẽtẽ Qui odit fratrẽ suũ homicida est. Et iterꝝ Qui dicit se i lu ce esse z frem suũ odit in tenebris est/z in tenebris ãbulat z nescit quo vadat. Descendit enim in gehennã ignar⁹: z cec⁹ ꝑcipitat in penã. Recedit ipse. s. a xpi lumine monẽtis et di centis. Ego sum lux mundi: z q̃ credit in me nõ ãbulat i te nebris sed habebit lumẽ vite. Nos vero deo auxiliante ve nena inuidie fugientes: nõ solũ cũ bonis sed ẽt erga malos charitatẽ dulcedinẽ habeam⁹. Sit in manib⁹ diuĩa lectio: in sensib⁹ dnica cogitatio: oratio iugis cino nõ cesset z salu taris opatio ꝓcureret: vt quotiẽs ad tẽtandũ nos accesserit inimic⁹: semp nos bonis operib⁹ inuenĩat occupatos. Cõsi deret q̃ vnusq̃sq; cõscientiã suã: z si se videt de ꝓsperitate ꝓximi sui inuidie veneno ꝓcussum: euellat de pectoꝛe suo spi nas z tribulos: vt in eo semen dñi quasi in fertili agro multi plicata segete luminis cõcipiaꝝ: vt amaritudo inuidie xpi dulcedine leniaꝝ. Amet eos z q̃s ante oderat: z de meliorũ semper ꝓfectib⁹ gratuleꝝ. Non deroget sacerdotib⁹: nec ꝓ posit⁹ suos venenet⁹ dentib⁹ laceret: faciat se illis adũata dilectione particẽ. Dimittit ei q̃ĩ ipse dimiserit: accipiẽ tur sacrificia sua: cũ z ipse pacific⁹ ad deũ accesserit. Cogi tet vnusq̃sq; paradisi delitias: regno celesti discat adhere re: ad q̃ nisi cõcordes z vnanimes spiritu admittunt. Co gitem⁹ q̃ fres q̃ filij dei hi solt possint vocari: q̃ sunt pacifi ci: ꝛ q̃ scriptũ ẽ. Jn ꝺ cognoscẽt oẽs q̃ mei discipuli est⁹: si dilectionem habueritis adinuicẽ. Ad quod vos pt⁹ dns bonis operib⁹ sua ꝓtectione ꝓducat: cui est honor et impe riũ cũ ꝑre et spiritu sancto in secula seculorum. Amen.

¶ Jn eadẽ dnica: de eo q̃ scriptum est. Mortu⁹ est ioseph et filij israel creuerunt ꝛc. Sermo. ij. Jn quo figuraliter ostẽditur cur post passionem xpi creuerit fides.

Sermo. lxxxiiij. A

Ad fres ī here. ser. xviij.

Sap. ij.

Ps. lxxv. B

Exo. j

Matthei. xviij.

j. Joh. iij.

j. Joh. ij.

Joh. viij. B

C

Rom. xij.

Luce. vj.

Mat. v.

Joh. xiij.

Exo. j.

Joh. xij.

D

E

F

Ecclesiastes. iij.

Exo. v.

Sermo. lxxv. B

Exo. j.

Ber. lxxxv. Fer. ij. et. iij. post Do. iij. in. xl. Ber. j. Fo. cclxxiiij.

Annota: ꝓ mibera: bilicolis sermoñ sup⁹ ogis E

Cũ exierit spiritus imũdus ab homine: vadit per loca ari da querens requiẽ et non inuenit. Post hec dicit reuertar in domũ meã vnde exiui. Et cũ venerit iueĩt eã scopis mũ datã z adducit secũ septẽ alios spiritus neꝙores se: et ingred si habitãt ibi: z ẽt nouissima hois illi⁹ peꝓora ꝓrib⁹. Hoc enim charissimi de xpiano ẽt baptizato intelligendum est. Per gratiã enim baptismi vacuat quisq; oĩb⁹ malis: post ea vero cũ dei adiutorio laborare debet vt impleat oĩbus bonis. Nã si aliquẽ liberũ a malis vacuũq; a bonis inuene rit inimic⁹: adducit secũ alios spũs neꝙores se: et erunt no uissima hois illi⁹ peꝓora prioꝛib⁹. Et ideo vnde expulsa est luxuria: introducat castitas. Unde eradicata est auaritia: plãtetur elemosyna. Unde malitia vel iuidia expellit: cha ritas vñcẽ. Et q̃ ventẽs dns noster alligauit fortẽ. i. diabo lum: z vasa ei⁹. i. nos de potestate ei⁹ eripuit: q̃tũ possum⁹ ipso auxiliante studeamus vt illi a quo saluati sumus toto corde et toto aĩo vsq; ad vite nostre terminũ seruiam⁹. Et q̃ expulso diabolo domũ sibi de nobis vbi reꝙescerꝛ/z va sa in q̃b⁹ habitaret facere dignatus est xp̃s: in domo sua nõ patiat iniuriã: nihil ibi inhonestum: nihil sordidũ: nihil de prehendat obscurũ: sed ita domicilũ cordis nostri fide pe num et vacuũ malis oĩb⁹ semp inueniat: vt nos non solum frequẽti⁹ visitare: sed ẽt habitare in nobis dignetur: qui cũ patre z spiritu sctõ viuit et regnat i secula seculoꝝ. Amẽ.

¶ Jtẽ eodẽ die Homelie de eo q̃ scriptum est in euangelio ꝛm lucã. Erat iesus eiciẽs demoniũ z illud erat mutũ ꝛc. q̃ habent de q̃stionib⁹ euange lioꝝ. libro. j. ca. v. Et libro. ij. ca. xvij. Et iter sermo nes de verbis domini. xj. fo. xl. co. iij.

¶ Feria secũda post tertiam dnicã in quadragesima De paleis egyptiorum. Sermo. j. Jn quo di cit q̃ baptismus omnia peccata delet velut mare rubrum egyptios.

Q Uãuis fres charissimi omni tẽpore verbũ dei cũ grandi desiderio nos oporteat fideliter semp au dire: in istis tamen dieb⁹ specialiter lectioni diui ne insistere: z de salute aie nostre debemus atten tius cogitare: q̃ per totum annꝝ spaciũ xp̃ianoꝝ ppl's mul tis vitioꝝ fluctib⁹ caliditate diaboli insectat: q̃ appꝛopin quante paschali solẽnitate: maioꝛe impetu ꝺ fideles q̃sq; se preparare consueuit: z gutoꝛib⁹ stimulis corda nra ꝓpunge re vel inq̃etare contendit. Sicut enim in dieb⁹ istis ad simi litudinẽ diaboli et ãgeloꝝ ei⁹ pharao z egyptioꝝ populus pseq̃bat filios israel: et luto eos ac lateribꝰ affligentes ad amaritudinẽ pducebãt: ita z hoc tẽpoꝛe iminente paschali solẽnitate: q̃ veros israelitas q̃ baptizandi sunt dolet dia bolus de suo exercitu vel possessiõe discedere: grauioꝛes cõ sueuit tribulatiões ꝛmittere: maioꝛa scãdala ꝓcitare. Sed nos si moysen sequimur. i. si legẽ libenter audim⁹: retrospi cere vel desiderare egyptum nolumus: pharaone submerso ꝙ sacramentũ baptismi: velut ꝙ transitũ maris rubri de ei⁹ potestate vel seruitio liberamur. Certissimũ est fres kr̃i: q̃ quõ tunc egyptij filios israel multis tribulatiõib⁹ ad ama ritudinẽ pducebãt: sicut iam diximus et in hoc tẽpoꝛe dia bolus et angeli ei⁹ fideles christianos z bonis operib⁹ de bellare vel inq̃etare non cessant. Hoc tm̃ scitote fra tres q̃ diabolus nõ ꝙsumẽt nisi bonos. Malos enim luxurio sos/cupidos z sup̃bos pseq̃ diabolus nõ ꝓsuit. Amici eni sunt sui: z semp voluntates illius faciunt. z in tantũ eos nõ pseq̃t: vt ẽt ꝙ illos alios pseq̃at. Malos enĩ hoies diabol⁹ quasi malleos vel flagella habere ꝓsuit. Denicq; nõ pseq̃t bonos: nisi ꝙ malos. Habet ergo deus ministros suos: hz z diabolus adiutoꝛes suos. De⁹ enim per hoies bonos tanq̃ ꝙ ministros suos agit omne qđ bonũ est: diabolus vero per homines malos velut ꝙ satellites suos exercet oẽ qđ malũ est. Diabolus ꝙ malorũ auaritiã vestitos expoliat: de⁹ per z eos qui pacẽ habere videnꝰ ad scãdala vel lites instigat: de⁹ per pios z humiles discoꝛdes quoq; pacificat. Et quia lõgũ est ire per singula: vt ꝙ certo agnoscat z intelligat cha ritas vestra: quia sicut omne quod bonum est per bonos hoies agit de⁹: ita omne qđ est crudele z ipiũ: per malos ho mines consueuit exercere diabolus. Denicq; cõsiderate fres et coꝙalib⁹ ẽt oculis videbitis: quõ populus diaboli ꝙ sequit ꝙm christũ: dum adulteri ꝙsequuntur castos: inse crant sobrios ebrios: humilib⁹ insidiantur supbi benignos inuidi: largos cupidi: z eos q̃ mansuetudinẽ vel patientiaz retinent affligere non desinũt tracũdi. Et iõ ꝓsideret vnus quisq; conscientiã suã: z si se videt z in cogitatiõe/z in ope re semp qđ bonũ est diligere: z qđ honestũ est iugit exercere ministrũ se dei esse cognoscat et gaudeat. Qui ꝛo seipsum i terrogans viderit q̃ malũ est non solum cogitare sed ẽt di cere vel exercere: adiutoꝛe diaboli se esse intelligat simul et dicat: z dũ adhuc peccatrix ata i coꝛpoꝛe suo tenetur ꝛclusa cũ dei adiutoꝛio de potestate diaboli se cõẽt eruere. Remo se circũueniat fratres charissimi. Unusquisq; cui⁹ opera z voluptates exercet in isto seculo: cũ ipso erit postmodum i futuro. Ac si omnis hõ aut cũ xp̃o regnaturus est/aut cum diabolo in inferni supplicio cruciandus. Et iõ dũ tẽp⁹ est et in nostra potestate ꝓsistim⁹: cũ dei adiutoꝛio vnusquisq; q̃ se malis operib⁹ in sinistra eẽ cognoscit: ꝓtinusq; ab hac lu ce discedat: ad dexterã transire gõtendat non ad sinistram ne audiat. Discedite a me maledicti in ignem eternũ: ꝛz ad dexteram vt inter agnos audire mereaꝝ. Uenite benedicti percipite regnũ. Ut hec oĩa cũ dei adiutoꝛio possimus im plere: attẽti⁹ de dãdis elemosynis cogitemus. Qualiter au tem de sinistra transeatur ad dexterã/euidens z manifesta ratio demõstrat. Qui fuit ebriosus sit sobrius: sit patiens q̃ fuerat iracundus. Qui solebat res alienas rapere: incipiat etiã ꝓprias pauperib⁹ erogare. Qui solebat maledicere benedicat. Qui solebat ꝓturare: ẽt a iuramento abstineat: Qui consueuerat detrahere: semp qđ bonũ est loq̃ studeat. Qui erat supb⁹: sit humilis. Et hoc ordine semp cõtrarijs studeam⁹ sanare cõtraria: vt destructis vitijs: ꝛtutes festi nemus instruere. Et hoc ordine qui sunt in sinistra: trãsire conenꝰ ad dexterã: vt ante tribunal et eterni iudicis q̃cũq; ta lis esse voluerit audire mereatur. Euge fue bone z fidelis ĩtra i gaudiũ dñi tui: ad qđ vos dns ꝓducere dignetur: cui est honor cũ ꝑre et spiritu sancto in secula seculoꝝ. Amẽ.

¶ Jtem eodẽ die Sermones de Epistola z euan gelio eiusdẽ diei: habentur infra dnica sexta post octauas festi Trinitatis/ z inter sermões ad fratres in heremo. ser. xxxij. fo. xv. co. j.

¶ Feria tertia post tertiã dnicam in q̃dragesima. De natiuitate Moysi et rubo. Sermo. j.

Sermo. lxxxvj. A

Exod. ij.

B

Exod. ij.

W ij

Jn lectione diuina fres charissimi: que nobis re citata ẽ audiuim⁹: q̃ postea q̃ sanct⁹ moyses na tus est, ꝑter metũ pharaonis missus sit i fiscellã scirpeã z ꝓiect⁹ in carectum fluminis. Si diligẽ ter attendim⁹ fratres charissimi: sicut beatũ isaac z iacob z ioseph: ita moysen typũ xp̃i ꝓtulisse cognoscim⁹. Denicq; cõ siderate diligẽtius: et videbitis quãta in illo sint figurata mysteria. Moyses a muliere iudea nascit: z pharaõis filie adoptat. Filia eĩ pharaonis ecclesiã figurauit: q̃ exierat ꝺ domo ꝑris sui: et veniebat vt lauaret ad aquam. Pharao in diaboli typũ accipit: filia ei⁹ sicut dixi ecclesia intelligit Qui aũt pater ei⁹ diabolus antea fuerit: dns in euãgelio iu deos i crepãs ait. Vos (inquit) ex patre diabolo estis. Pa trẽ q̃ diabolũ habuim⁹ nõ ex eo nascẽdo: sed neq̃tias illius imitãdo. Exierat ergo filia pharaonis de domo ꝑris sui: queq̃us impiũ habuerit patrẽ: attamẽ ei dicit ꝙ ꝓphetaz Audi, filia z vide: z obliuiscere populũ tuũ z domũ patris tui. Qui dicit. Audi filia: pater est. Et ille q̃ admonet obli uiscẽdus: pater nihilomin⁹ nominat. Ac sic deus pater ad monet vt dyabolũ patrẽ debeat derelinquere. Hec ergo est ecclesia q̃ exijt de domo patris sui diaboli: et ad aquã. i. ad aquã baptismi festinauit: vt lauaret a peccatis q̃i domo pa tris sui ꝓtraxerat. Denicq; statim viscera misericordie acci pere meruit: z collegit moysen a parentibus suis ꝓiectuz in flumine. Moyses ergo a matre sua ꝓicitur: z a pharao nis filia inuenit atq; colligit z christ⁹ dns a synagoga de q̃ nat⁹ est repudiatur: z ab ecclesia inuenitur atq; suscipitur. Postq̃ aũt creuit moyses: abijt in regionem longinquã: z

Matth. xxv

Joh. viij.

Exod. ij.

accepit ethiopissam vxorẽ. Agnoscite fratres hoc nõ paruũ esse mysteriũ. Ethyopissa illa ex gentibus erat: quã beat⁹ moyses duxit vxorẽ: q̃ et xp̃s ex gentib⁹ sibi sociatur⁹ erat ecclesiã. Moyses derelicto pp̃lm suũ in longinquis regionibus et ethyopisse contungit: et xp̃s derelicto pp̃lo iudeorũ de extremis regionib⁹ eccl̃e sociat: illi vtiq; q̃ dicit in psalmo. A finib⁹ terre ad te clamaui. Audi ex persona ecclesie:

Psã.lx. Cantt.j. in cãticis cãticorũ. Ait ecclesia. Nigra sũ ꝛ formosa. Quid est Nigra sum et formosa: nisi nigra per naturã: formosa p gratiam? Nigra originali peccato: formosa baptismi sacramẽto. Dũ ergo pasceret moyses oues soceri sui i deserto: ap

C Exo.iij. paruit ei dñs in rubo: ꝛ dixit moyses. Quã et videbo gr̃e rub⁹ ardet et non cõsumit. Et appropinquanti dixit dñs. Ne appropinques huc: sed solue corrigiam calciamẽti tui quia loc⁹ in quo stas terra sancta est. Rub⁹ ille gen⁹ est spiritus. Ardebat ei ꝛ nõ psumebat. In rubo significata est synagoga iudeor̃. Multo enim tempore in eis feruor et flamma scti spiritꝰ fuit: ꝛ tũ ita contra dei gr̃ã rebelles sẽp spiritui sancto restiterũt vt eor̃ pctã vel sacrilegia igne sancti

Exo.iij. spũs consumi non possent. Dixit aũt dñs ad moysen. Veni et mittam te in egyptum. Et rñdens moyses dixit. Dñe nõ sũz erudit⁹: ꝛ tardus sum ad loquẽdũ. Et ait illi dñs. Ego aperiam os tuũ: et instruã te q̃ oportet te loqui. Vti sunt q̃r̃ os dñs aperit vt loquãtur. Qb⁹ enim q̃ pro veritate / p iustitia: p castitate p hũilitate p mia loquunt: sine vlla dubitatione os illor̃ nõ aperit nisi dñs. Sicut ecõtrario q̃ de luxuria: de auaritia: de superbia: de rapinis: de scurrilitate / vel neq̃tia assidue loquũt: q̃s illor̃ os aperiat non op⁹ est dicere: potest hoc vnusq̃sq; sine vlla difficultate cognoscere. Et tõ fr̃es charissimi auxiliãte dño bona iugiter cogitem⁹: vt

Luce.vj. os nostrũ non crudelis aduersarij⁹ sed de⁹ pi⁹ aperiat. Ex abũdantia enim cordis os loquit. Vnusquisq; nr̃m cuius p̃sentiam susceperit in corde ipsius verba preferre p̃sueuit ex ore. Nostrũ aũt cor aperiat xp̃o: ꝛ claudatur diabolo: vt in nobis impleat illud q̃ de dño / et pp̃lo sancto scriptũ ẽ.

Leui.xvj. Et habitabo (inq̃t) in eis: ꝛ inambulabo. Et iterũ. Ego et

ij.Cor.vj. p̃r ventem⁹: ꝛ mãsionẽ apud eũ faciem⁹. Qui semp q̃ iustus

Joh.xiiij. est loquit ꝛ de⁹ in illo habitat ꝛ ipse in deo. Dixit q̃ dñs ad

D moysen. Quid est (inquit) q̃ in manu gestas? Et ille ait.

Exo.iiij. Virga. Proijce (inq̃t) eã in terrã. Quã cũ proiecisset xp̃s est in serpẽtẽ: ita vt fugeret moyses. Virga illa fr̃es charissimi crucis mysteriũ p̃ferebat. Sicut enim p virgã egypt⁹ decẽ plagis percutit: ita et per crucẽ totus mũdus humiliatur ꝛ vincitur. Vt sicut pharao et pp̃l⁹ ei⁹ p virge sacramentum affligit vt ad seruiẽdũ deo dimittat populũ iudeor̃: ita diabolus et angeli ei⁹ p crucis mysterium fatigant ꝛ p̃muntur

Ubi.ꝯ. vt a dei seruitio revocare non possint pp̃lm christianũ. Qz aũt misit moyses manum suã in sinũ suum ꝛ p̃tulit eã leprosam: ꝛ iterũ misit et protulit sanã et carni reliq̃ similem: non ociose debemus accipere. In manu illa typus synagoge vel ecclesie gerebat. Sicut p̃or fuit pp̃l⁹ iudeorũ: posterior gẽtiũ: ita ante fuit synagoga q̃m ecclesia. Sed quia ecclesia eligit / ꝛ synagoga repudiat: ideo in primis man⁹ moysi leprosa efficit: et postea carni reliq̃ similis reddit: ac sic synago-

E ga propter infidelitatem leprosa reliquitur: ecclesia q̃si manus sana ad omne opus apta preeligitur. Leuauit q̃ moy-

Exo.iiij. ses sephorã vxorẽ suam: ꝛ veniebat in egiptum. Et astitit dñs cõtra eũ: et volebat occidere eũ. Forsitã in hoc loco possum⁹ intelligere q̃ displicuerit deo q̃re moyses tanta mirabilia factur⁹: vxoris impedimentũ secum ducere vellet in egyptuz. Unde datur intelligi q̃ ex illo loco remiserit vxorẽ suã ad socerũ suũ. Nam intantũ sine illa descẽdit in egyptũ vt postea iã in heremo constituto moysi ipsz vxorẽ suã

exo.xviij. (sicut legim⁹) iethro cognat⁹ su⁹ adduxerit. Qz aũt virga p

Eor.iiij. iecta in terrã versa est in serpentẽ: quid significet videam⁹

Mat.x. Serpẽs p sapientia reputat: sicut dñs in euãgelio. Estote (inq̃t) prudentes sicut serpentes. Virgã crucẽ dixim⁹ figurasse. Crux ergo q̃ infidelib⁹ stultitia esse credit: sicut dicit apls. Gẽtib⁹ stultitia: postea q̃ in terra missa ẽ. i. ad passionẽ dñi p̃parata: p̃sa est in serpentẽ hoc est in sapientiã ꝛ tãtã sapientiã q̃ oẽm mundi isti⁹ sapientiã deuozaret. De-

Exo.vij. niq; oẽs serpentes quos magi incantationib⁹ suis fecerãt deglutiuit. Per virgam ergo egyptus flagellatur: et p crucem mũdus vincitur / ꝛ diabolus superatur: Oremus ergo fratres charissimi vt et nobis xp̃s dñs pro sua pietate cõcedat mũdi hui⁹ concupiscentiã vincere: ꝛ de diabolo ꝛ angelis eius ante tribunal suũ felicẽ victoriam reportare: cui debet honor est ꝛ imperiũ in secula seculor̃. Amen.

C In eadem feria. De decez plagis egyptiorum. Sermo. ij.

Moyses ad egyptũ ventens fr̃es charissimi: defert ꝛ virgã: qua castigat ꝛ verberat egyptũ decẽ plagis. Moyses: lex intelligit q̃ data est huic mundo vt cũ decẽ plagis. i. decẽ mandatis q̃ in decalogo cõtinẽtur corripiat ꝛ emẽdet. Qz aũt lex moyses intelligi possit: dñs in euãgelio dixit. Habent moysẽ et prophetas. Liegẽ et prophetas. Virga vero per quã egypt⁹ subijcitur ꝛ plaga supatur: crucis christi imaginem p̃ferebat: per quã mũdus hic vincitur: ꝛ princeps huius mundi cũ principatib⁹ et potestatibus triumphat. Qz aũt virga p̃dicitur ꝛ fit draco vel serpens et devorat egyptiorũ serpentes. Serpens p sapientia ponitur: sicut scriptũ est. Estote prudentes sicut serpẽtes. Iccirco x̃ga moysi. i. crux xp̃i posita q̃ ad terras descendit: ad est posita q̃ ad credulitatem et fidẽ hoim venit: conuersa est in sapientiã: et intantam sapientiam q̃m egyptiorum. i. huj⁹ mundi sapientiam devoraret. Qb⁹ vero aque fluminis vertunt in sanguinẽ: satis conueniẽter aptatur: vt fluuius cui hebreor̃ paruulos crudeli nece tradiderant: auctorib⁹ sceleris poculũ sanguinis redderet: ꝛ cruorẽ polluti gurgitis quẽ parricidali cede maculauerãt: portãdo sentirent. Secũda x̃o plaga in qua inducuntur ranarum: dicari figuraliter arbitror carmina poetarũ: qui inani quadã et inflata modulatione velut ranarũ sonis: ꝛ cantibus similes mundo hunc deceptionis fabulas intulerunt. Ad nihil enim animal illud vtile est: nisi q̃ sonũ vocis importuna et importunis clamoribus reddit. Post hoc sintles p̃ducuntur. Hoc aial pẽnis q̃dẽ suspendit p aera volitans: sed adeo subtile est ꝛ minutũ vt oculi visum nisi acute cernentis celadat. Corp⁹ tñ cũ insederit acerbissimo terebrat stimulo ita vt quẽ volãtem q̃s videre non valet: sentiat stimulãtẽ. Hoc ergo animalis genus dignissime arti philosophie vel heresicorum calliditati poterit comparari: que minutis ꝛ subtilib⁹ x̃bor stimulis aias terebrat: ꝛ tanta calliditate circuenit vt deceptus quisq; nec videat nec intelligat vnde decipitur. Quarto quoq; i loco cynomia: id est musca canina inducit: q̃ cynicor̃ secte merito cõparatur: q̃ ad reliquas deceptiones sue improbitates: et voluptatẽ ꝛ libidinem slimũ pdicant bonũ. Dm igit̃ per hec singula prius deceptus est mundus: aduentens sermo et lex dei huiusmodi eũ correptionibus arguit: vt ex qualitate penarũ qualitates ppij agnoscat errorꝰ. Quinto in loco aĩalia nece vel pecudum egyptus verberat. Decordiam in hoc arguitur stultitiaq; mortaliũ: qui tãq; irrationabilia pecora cultum ꝛ vocabulum dei imposuerũt figuris: non solum hoim sed et pecorũ. Unde iusto iudicio factũ est: vt in q̃b⁹ cultũ credebãt inesse diuinũ: in his viderẽt miserãda supplicia. Vulnera post hec ꝛ velice cũ feruore sexto in x̃bere p̃dicit: ꝛ vt mihi q̃ vlceribꝰ arguat dolosa ꝛ purulenta malitia in vesicis tumẽs ꝛ inflata supbia: in feruore ire ac furoris insania. Hec usq; per errorũ suorũ figuras mundo supplicia tẽperantur. Post hec vero verbera venit de supnis voces ꝛ tonitrua: et grando et ignis discurrens in grãdine. Videte temperamentũ diuine correptionis. Non cum silentio verberat: sed dat voces et doctrinã celitus mittit: per quam possit culpã suam mundus castigatus agnoscere. Dat et grandinem: p quã tenera adhuc vastentur nascentia vitiorũ. Dat et ignẽ sciens esse spinas et tribulos peccatorũ quos debeat ignis ille depascere. De quo dicit dominus. Ignem veni mittere in terrã. Per hũc enim incẽtiua voluptatis et libidinis cõsumuntur. Qz aũt locustarum octauo in loco fit mentio puto per hoc genus plage aut detrahẽtis / aut semp a se discordãtis humani generis incõstantiã designari. Locusta enim regem nõ habet: sicut scriptura dicit. Una acie ordinatum ducit exercitum. Homines vero cũ rationabiles a deo facti sint: neq; semetipsos regere potuerunt: neq; dei regis patienter moderamina pertulerunt. Nona plaga tenebre sunt: vt mentis eorũ cecitas arguatur: vt intelligant divine dispensationis ꝛ prouidentie obscurissimas eẽ rones. Posuit enim de⁹: sicut psalmista dicit tenebras latibulum suũ. Que supbi audacter ꝛ temere perscrutari cupientes: et alia ex alijs asserentes: in crassas ꝛ palpabiles errorũ duo luti sunt tenebras. Ad vltimũ: p̃mogenitorũ infertur interitus. Primogenita egyptior̃ nõ incõgrue principatus ꝛ potestates mundi hui⁹. i. diabol⁹ ꝛ angeli ei⁹ intelligũtur: q̃s in aduentu suo xp̃s destruxisse vꝛ. id est captiuos duxisse: ꝛ triumphasse in ligno crucis sue. Possumus primogenita egyptiorũ accipere etiam omnes hereticorum auctores: et inuentores falsarũ q̃ in hoc mundo sunt religionum: quas xp̃i veritas cũ suis extinguit auctorib⁹. Et vt hec q̃ dicta sunt: tenaci⁹ vestre memorie inhereãt: ꝛ ea velut munda animalia in ore cordis reuoluere: ꝛ spiritaliter rumiare possitis: breuiter recapitulationẽ facimus. Qz enĩ in prima plaga aq̃ puertunt in sanguinẽ: significãtur doctrine philosophor̃: q̃ paruulos sensu decipiunt. Qz vero in secũda plaga multitudo ranarum: intelligũtur in eis carmina poetarũ q̃ nullis vnq̃ p̃desse potuerunt. In tertia plaga synifes: id est muscẽ minutissime, p̃ducunt: grauissimo stimulo corpora cõpũgentes: ꝛ in eis philosophie artꝰ astutia: ꝛ infelicitũ hereticor̃ venena vel cõmẽta subtilissima designãt. Quarta plaga: musca cantina inducit: ꝛ cynicor̃ doctrine meritum oparat: qui inter reliqua mala libidinẽ summũ predicant bonũ. Quinto loco aĩalia occidunt: ꝛ significat in hoc vesicis cũ feruore mittuntur. In vlceribꝰ arguitur dolosa ꝛ purulẽta malitia: in vesicis tumens ꝛ inflata supbia: in feruore ire ac furoris insania. Postea x̃o septio loco: tonitrus ꝛ voces de celo mittuntur simul ꝛ grando vel ignis. In volcib⁹ et tonitruis agnoscit doctrina celestis: in grandine disciplina quã accipiũt peccatores in igne gratia sancti spiritus per quã libidinũ voluptates ꝛ peccator̃ tribuli p̃sumũtur. Octaua plaga: locuste introducunt. Aĩal dente noxiũ: et significatur in eis supbia hominũ malignorum: q̃ se inuicem falsis testimonijs / ꝛ p̃ditionib⁹ persequunt. De q̃bus apostol⁹ dicit. Si inuicẽ mordetis ꝛ comeditis: videte ne ab inuicẽ cõsumamini. Nona plaga: tenebre inducuntur: p quas cecitas mentis vel cordis arguitur. Decima plaga: p̃mogenita percutiuntur: in quib⁹ aut spiritales neq̃tie: aut originalia peccata intelligi possunt: q̃ veniente xp̃o per mysteriũ crucis ꝛ gratiam baptismi deleri vel extingui manifestissime cõprobant. Hec ergo fr̃es charissimi: que illo tempore per figuras et imagines legim⁹ facta: gaudeamus ꝛ gr̃as deo agamus: qz in nobis per eius misericordiam ꝛ sentimus et videm⁹ eẽ completa: regnãte dño nostro iesu xp̃o: cui est honor et imperium cum patre et spiritu sancto: p omnia secula seculorum. Amen.

C Item eodem die Homelie de eo q̃ scriptũ est in euãgelio fm Mattheũ. Si peccauerit in te frater tuus ꝛc. q̃ habentur inter sermones de Verbis dñi. ser. xv. et. xxj. fo. xliiij. co. iij. Et de questionib⁹ euangeliorum. li. ij. ca. vj.

C Feria quarta post tertiam dñicã in quadragesima. De eo q̃ scriptũ est Indurauit dñs cor pharaonis. Sermo. j. In quo de obduratiõe principaliter intendit: cur etiam quosdã parcẽdo: quosdã flagellando obduret.

Quotiens lectio illa recitatur fratres charissimi: in qua frequenter audim⁹ cor pharaonis dñm indurasse: nõ solũ laicis sed etiã aliquib⁹ clericis solet scrupulũ generare. Dicũt enim aliqui inter se Cur enim iniqtas illa pharaoni imputat: cũ dñs cor illius obdurasse referatur? Et q̃ de hac re imũdissimi manichei sacrilego furore scripturã veteris testamenti reprehendere solent. Rogo vos fratres charissimi diligenter attendite. quia et si non quantum debemus certe vel quantum possumus breuiter volumus charitati vestre suggerere q̃liter obdurationem illã debeatis accipere. Primo hoc fideliter et firmiter credat dilectio vestra: q̃ nũq̃ pri⁹ deus deserit hominẽ nisi prius ab homine deseratur. Cũ enim ꝛ semel: ꝛ secũdo ꝛ tertio vnusquisq; grauia peccata p̃miserit: expectat tamen illũ deus: sicut per prophetam dicit. Vt cõuertatur et viuat. Cũ vero in peccatis suis ceperit permanere: ꝛ multitudine peccatorũ nascit desperatio: ex desperatiõe obduratio generat. Dũ homines negligẽtes in primis despiciũt peccata sua q̃ parua sunt: crescentib⁹ minutis peccatis adunk etiã crimina: ꝛ cumulũ faciunt ꝛ demergũt. Quod cũ factum fuerit: impletur hoc q̃ scriptũ est. Peccator cũ venerit in p̃fundũ malorum contẽnit. Qz talibus ꝛ apostol⁹ dicit. Ignoras q̃ patiẽtia dei ad penitẽtiã te adducit? Tu aũt fm duritiã cordis tui et cor impenitens: thesaurizas tibi iram in die ire. Et de tali obduratiõe etiam alibi legim⁹ Equus indomit⁹ euadit dur⁹: ꝛ filius remissus euadit prauus. Et iterũ de corrigendo filio scriptura loquitur. Unde ait. Tunde latera filij tui dũ infans est: ne induret ꝛ non consentiat tibi. Ista enim testimonia scripturarũ ideo charitati vestre insinuare volui: vt itelligatis q̃ et obduratio non dei potentia cõpellente perficit: sed dei remissione vel indulgentia generat: ac sic pharaonẽ non diuina potentia: sz diuina patientia credenda est obdurasse. Denĩq; quotiens eũ dei plaga percussit: afflictus penituit. At vbi ei remissio diuina indulgentiã dedit: iterũ se in supbiã elatus erexit. Hoc ergo diffinitissime credite fr̃es et hoc intelligite: q̃ ꝛ q̃tiens dñs dixit. Ego indurabo cor pharaonis: nõ aliud intelligi voluit: nisi ego (inq̃t) suspẽdo plagas meas et flagella: vndeq; p indulgentiã meã contra me obdurari permitto. Sed forte aliquis dicat. Quare illum de⁹ parcendo indurari fecerit: et quare flagella remouerit? Hoc loco securus ego respõdeo. Ideo de⁹ totiẽs flagella remouit: q̃ pharao p̃ingenti cumulo peccatorũ suor̃ nõ tãq; fili⁹ ad emendationem meruit corripi: sed tãq; hostis permissus est indurari. Tante enĩ illius iniquitates preceſſerunt: ꝛ deũ totiẽs sacrilego ausu contẽpserunt: vt in illo impleretur quod de talib⁹ spiritussanctus dixit. In labore hominum non sunt et cum hominib⁹ non flagellabuntur. Ideo tenuit eos superbia: operti sunt iniqtate ꝛ impietate sua. Prodijt quasi ex adipe iniquitas eor̃. Ecce qualiꝫ obdurat: q̃ ad correctionem castigari a dño non merek. De illis aũt quos indurari dei mia non p̃mittit: scriptũ est. Flagellat de⁹ omnez filium quem recipit. Et iterũ. Ego quos amo: arguo ꝛ castigo. Et iterum. Quez enim diligit dñs corripit. De hac obduratione etiam prophetа ex persona populi ad dominũ clamat dicens. Indurasti cor nostrũ ne timerem⁹ te. Nõ vtiq; nõ est aliud nisi deseruisti cor nostrũ: ne cõuerteremur ad te. Quã rem multis precedentib⁹ sacrilegijs in populo iudeorũ impletam esse cognouimus. Nemo ergo cum paganis aut manichеis dei iusticiã reprehendere aut culpare p̃sumat: sz certissime credat q̃ pharaonẽ non dei violẽtia: sed p̃pria iniqtas ꝛ indomabilis supbia contra dei p̃cepta totiens fecerit obdurari. Quid est aũt q̃ dixit. Ego indurabo cor eius nisi cũ abfuerit gratia mea: obduret illũ neq̃tia sua? Et vt hoc euidenti⁹ possit agnosci: aliquã similitudinẽ de reb⁹ visibilib⁹ charitati vestre proponim⁹. Sicut enim q̃tiens nimio frigore aqua constringit: solis calore supuenięte resoluit: ꝛ discedẽte eodem sole iterũ obdurat: ita nimirũ peccatorum frigore refrigescit charitas multor̃: ꝛ velut glacies obdurantur: ꝛ cũ eis iteruz calor diuine mie supuenerit resoluunt. Ille vtiq; calor de quo scriptum est. Nec est qui se abscondat a caloze ei⁹. Nõ etiã erga pharaonẽ impletũ esse cognoscimus: a quo quotiens flagella remota sunt cõtra deũ se obduratus erexit: quotiens vero afflictus est humiliter supplicauit. Quare aũt de⁹ noster non omnes ita miseri corditer flagellat: vt nullũ cõtra se obdurari p̃mittat? Aut illor̃ iniquitati qui obdurari merentur ascribendũ est: aut ad inscrutabilia dei iudicia referẽdũ: q̃ plerũq; sunt occulta nunq̃ tamen iniusta. Robis ergo sufficiat pie ꝛ humilit credere illud quod apostolus dixit. Nunq̃d iniquitas apũ deum? Absit. Et illud q̃ in cantico consueuimus psallere. Deus fidelis in quo non est iniquitas. Unde sicut iã supi⁹ suggessi de pharaone: hoc sine aliqua dubitatione credam⁹ q̃ cũ ſ tã dei potẽtia q̃ dei patiẽtia fecerit obdurari. Quã rem etiam ipso confitente euidenter agnoscimus. Sic enĩz ipse cum castigaretur iusticia compellente p̃fessus est. Dominus iustus: ego autem et populus meus impij. Qua er-

go cōscientia christianus deū iniustum esse conqueriꝛ? Nā et intantum non eū de⁹ irreuocabiliter obdurauit vt post decē plagas pplm̄ dei nō solū dimitteret: sed etiam exire cōpelleret. Qz enim decē plagis percussus fecisse legiꝛ: post p̄mā castigationē īplere potuisse cognosciꝛ. Quam rem etiā circa vernaculos nostros exercere consueuimus: quos nimis delicate aut satis remisse nutrimus: vꝉ quibus frequēter peccantib⁹ indulgemus. Cum enim peiores de ipsa remissiōe reddūtur: solemus ex his exprobrātes dicere. Ego te talē feci: ego tibi parcendo proteruiā tuam negligētiāq̄ nutriui. Et hec non dicimus q̄ ex voluntate nostra in tātā sint supbiā deuoluti: sed q̄ magis de bonitate vel indulgētia nostra fuerint obdurati. Ita ⁊ de⁹ de pharaōe fecisse dinosciꝛ. dū ab illo ꝑ ineffabili bonitate plagas suspendit: il-

G le obdurato corde contra deū supb⁹ erigiꝛ. Ego vobis fratres charissimi hec suggerendo quasi indicula quedam directa et obscura insinuare curaui. Uos vero si pio et fideli animo sicut cōsueuistis scripture diuine sacramenta ꝑcipitis: dño donante pleni⁹ qđ rei veritas habeat cognoscitis. Nos vero fratres charissimi q̄ in veritate agnoscim⁹: q̄ ex multitudine peccatoꝝ desperatio nascitur: ⁊ ex desperatione obduratio generatur: sm̄ illud quod supra dictum est.

Prouer. xviij. Peccator cū venerit in profundum maloꝝ ꝯtēnit: quotiēs nobis aliqua peccata surrepserint: sine vlla mora medicamentū elemosyne vel penitentie festinemus animarū nr̄aꝝ vulnerib⁹ ꝓuidere. Utiliter enim malagma vel fomētū calidis adhuc vulneribus apponiꝛ: ⁊ cito ad sanitatē vuln⁹ reduciꝛ: qđ putrescere longa abusione non sinitur. Et ideo q̄tiensciq̄ delinquiꝛ: peccata nostra iudices nos sentiāt nō patronos accusatores suos ⁊ non defensores esse cognoscāt

Ps̄.l. sm̄ illud qđ scriptum est. Iniquitatē meā ego agnosco: et peccatū meū contra me est semper. Tu agnosce: ⁊ de⁹ ignoscit. Nam quo pacto de⁹ digneꝛ ignoscere: qđ in se homo dedignaꝛ agnoscere? Quomodo enim si aliq̄ plaga/aut aliqđ vulnus ī corpore nostro supuenerit: sine aliqua mora medicamenta requirimus: ⁊ medicamenta apponere festinam⁹: ita ⁊ in anime vulnerib⁹ exercere debemus: ne forte si plus de corporib⁹ q̄ de anime salute solliciti sumus: in iusto iudicio ancillā domine p̄ferentes: increpationem ꝓpheticā mereamur excipere. Hō (inq̄t) cū ī honore esset nō itellexit

ps̄. xlviij. cōparatus est iumētis insipientib⁹: ⁊ similis factus ē illis. Hoc enī nobis oportet vt plus de anime q̄ de corporis icolumitate cogitem⁹: ⁊ imaginē dei ita in nobis studeamus excolere: vt añ tribunal eterni iudicis sine ꝯfusiōe venire possimus: qui viuit ⁊ regnat in secula seculorum. Amen.

¶ In eadem feria de Pharaone. Sermo. ij. In q̄ dicit q̄ egyptij maritimos fluctus ingressi aqua vindicte puniuntur.

Sermo lxxxix. A Exo. xiiij

EGyptiorū turme inter maritimos fluctus alienū iter ingresse aqua vindice puniuntur: vt illos in ditionē reuocarent: q̄ deū habebāt specialiter defensorē. Quos in mediū marini aluei sinū desꝑata traxit audacia: inanis furor ire amplius ꝓuocabat insania confundētib⁹/et in naturā suā aquis redeūtib⁹ vndis grauiter eos ꝑ diuersa mox litt⁹ excepit: et īsepultos bestiarum pastibus arena seruauit. Elegerat de⁹ moysen q̄ pharaonem v̄tutib⁹ inuitaret: signis et magnalib⁹ admoneret vindicta terreret: et territū seueritate cōpesceret. Sꝫ dicis Quō posset liberari admonitus: q̄ iā dei sentētia trahebaꝛ.

Exo. iiij. et. vij. Obdurabo (inq̄t) cor pharaonis. Sententiā ꝓtulit quā se factuꝝ ꝓmiserat: nō quā iā fecisse monstrabat. Obdurabo inquit: non obduro. Aliud est facere: aliud est qđ iā fecisse ꝓ-

B mittiꝛ: nec tñ impleꝛ: vt metu territi corriganꝛ. Cōsumi he-

Exo. j. ⁊. v breos p̄cepit luto: latere: paleis denegatis: vt tādē afflicti si bellū cōtingeret egyptijs: non valerēt resistere ciuitati. Leuanꝛ q̄ machine vsq̄ ad celū turres eminēt: ⁊ aptissime cōstruunt fabricā: non qđ deessent edificia ciuitati: sed pplm̄

Exo. j. ꝑire q̄rebat: q̄ diuino fauore pollebat. Augeꝛ ppl's dū opp̄mitur: ⁊ dū putat minui quotidie crescit. Plus īsequiꝛ q̄si posset vincere: q̄s diuina maiestas p̄dixerat esse victores. Inter hec p̄cepit vocari obstetrices: īperat vt hebrearuꝫ si nati eēnt masculi necarenꝛ: ⁊ sexus inferior ꝟuareꝛ. O ꝓdiga furoris audacia. Necdū natis pena mandaꝛ: et ante pri-

cipiū vite piculū cōcitaꝛ. Cohibe nefarie hō insaniā tuam. Quos necdū vides inseq̄ris. Quid tā celesti⁹ mōdū natos occidis. Seruet ordinē feritas tua: nascāꝛ añ quos punias.

Exo. j. Prestant tamen partū ministre: noluerūt exercere ad perniciē qđ didicerāt ad salutē: facili⁹ hebreas mulieres q̄ egyptias parere dicentes: nec illis obstetricū misteria sunt necessaria: qb⁹ de⁹ ꝑuenit ad aīas liberandas. O magnū hūanitatis ingeniū et piū ꝑ salute mēdaciū. Cū timuerūt obstetrices deū: vt p̄cepta regis cōtēnerent: ⁊ misteriū sacraria ꝯseruarent. Sꝫ incredulus pharao in alterū se nocēdi adi-

C tum v̄tit: vt qđ occulte antes tētauerat ī pplīs palā faceret oēꝫ hebreā masculinā prolē iussit occidi. Qđ vbi ad aures matrū rumor aduexit: pulsatū est plātib⁹ celū: ⁊ cū ab ipsis vberib⁹ auulsa ꝓles raperēꝛ ad mortē: succedebat dolor vicēs parturiētis dolorē. Nulla tñ mater ifelicior fuerat nisi q̄ fecundior erat. Optabāt tñ oēs steriles eē q̄ fecūde parerent. Quid ipte insanis? Quid crudeliꝛ seuis? Lꝫ plurimis insontiū mortes acerbas inferas: ⁊ aīas miseroꝝ crudeliꝛ cremes: tibi necis augeꝛ ⁊ pene non detrahiꝛ meritū. Cum enī passim paruuloꝝ corpuscula deijcerenꝛ in flumie: moysen man⁹ excepit hūana: quē ꝓ toti⁹ vīdicte cā q̄rebāt. Nā

Exo. ij. cū pharaonis filia viridāti in ripa tremula posceret fluctu lauacra: īuenit in loculo quē pater nō posset nutrire supplicio. Ad quē educādū in nutricē mater adducitur: ad alendū occasio cōiunxit affectū: quē regis diuiserat met⁹. Nouum miraculi gen⁹ fecit mie filia parricide. Nā dū puulū ꝟuat ignara: patrē decipit incauta. Dignū malitie ei⁹ sceleris erat: vt filie ꝓuisiōe ꝑtret: q̄ genitrices indixerat parturire. Cōpetens ꝓcessit diuina vindicta: vt suis affectibus puniretꝛ: ⁊ moyses ꝓ alijs exuendis exueretur. A fluctibus deniq̄ mystica lingua moyses nomen accepit: ⁊ pharaonis necē quā p̄parauerat in noie: ī flumine maris inuenit. Hic operante v̄ga ꝑ medios fluct⁹ ac si puluerulentos exhibet gressus impio suspensam in altitudine montiū erigit vndā

D vt dei plebē redderet saluā. Audistis nephariā/crudelissi-

Exo. j. māq̄ vocē durissimi pharaonis: masculos in amnē ꝓijcite feminas viuificate. Iubet hostis in flumē paruulos ꝓijci: iubet innocētes crudeli morte necari. Nō ꝓhibet nasci: nō natos decernit occidi. Quos enī necdū viuere natura ꝯcesserat: eos sñia iā sustinet ad penā. O noua ⁊ inaudita crudelitas. Añ iudiciū celebraꝛ: q̄ re⁹ ipse dāneꝛ. Añ sñia ꝓfert: q̄ obnoxi⁹ sñia demonstretur. Utiq̄ reoꝝ mos est vt rea⁹ sui sentētiā expectare soleāt. Nec enim re⁹ pōt ante dānari q̄ ei⁹ culpa ceperit manifestari. Hi v̄o nec rei nati nec testus sui sententie merito mancipati. Nascebanꝛ enī nō vt vite salutis pciperent fructū: sed vt esset q̄s crudelitas seculo faceret luctū. Nō p̄cipis qđ factū deberes vlcisci: nō natoꝝ pietas: nō parētū dolor te flectit: q̄ inter infantiū mortē parētūq̄ dolorē: seuitie tue expleri sñiam gaudes. O parentū vota crudelia: leticia luctib⁹ imutata: ad facin⁹ ꝓfluit: q̄o qđ in eoꝝ felicitate ꝓcessit. Gaudebat letissim⁹ hostis: inter madētes oīm fletus. Quante perierunt dolentiū p̄ces: quāte incassum effuse sunt lachrymes: quanti gemit⁹ vlulatusq̄ multoꝝ: cū parentes manib⁹ natos exponi viderēt: q̄ simile nibilomin⁹ mox facturi fuissent? Quos iā casus ī alijs alij cernebāt: alij ꝯtinentes filios suos cū iam celare nō possent exponebāt: alij mox editos exposuerūt: ne quanto retinerent tardi⁹: tāto emitterēt crudeli⁹. Quanti ꝓ filijs optauerūt

Exo. xij. mori: quāti sñiaꝫ ꝯtēnere voluerūt tyrāni? Satiem⁹ (inq̄t) eū: ⁊ nr̄o merore ei⁹ seuitiā repleam⁹. Percutitur egyptus p̄mogeniti affectu: vt ex sese cognoscerent quātus dolor sit filioꝝ q̄ necauerūt filios hebreoꝝ. Percutiꝛ inq̄ egyptus p̄mogēitoꝝ affectu: oriturq̄ funest⁹ clamor. Dignitas nulla excusabat: nec aliū ꝯditio opp̄mebat. Nō seru⁹ ad obseq̄ū non dñs ad imperiū. Nō regē honor excusabat: nec inopē necessitas alienabat. Stabāt hebrei vindicta dñi ante diē: quos non tm̄ propria salus letos reddiderat: sed et hostiū

E plaga letiores effecerat. Exeunt leti: eūt securi dño ꝓtegēte īuicti. Tūc penitet pharao q̄ viuat: euasisse eū tūc ei⁹

Exo. xiiij scelera non sustinebant. vt q̄ in tantis plagis nullam emendauerat culpā: q̄ fuerat ꝯpetēs exq̄rebat. Iūgit curr⁹ exercitū p̄parat: aciē dirigit: nēo relīq̄ꝛ q̄ saluari mereaꝛ. Includunꝛ ꝑsequētib⁹ egyptijs hebrei inter mare ⁊ hostes: inter vndas ⁊ gladios. Hinc mare spumat: inde arma coruscāt.

Hinc aquarū: inde armoꝝ strepit⁹. Sic operari deus suis assueuit: vt vbi defecit humanū ꝯsiliū: illic intercedat diuinum adiutoriū. Quib⁹ visis populus territ⁹ formidabat cū cōspiceret rapidos cursus influere littorib⁹ mare: voluēte eq̄ra flamine collisa laxare: mox vniuersi exclamabāt ad ducem hebreū. Dū pharaonis dominio carere volum⁹: discri-

Exo. xiij. men (inq̄unt) inuenim⁹: ⁊ cū volūtarie seruire nolumus: ad piculum peruenim⁹. Exhibes mala q̄b⁹ adhuc vsq̄ ꝓmittis: nec te interit⁹ nostri auctorē intelligis: dū tantis malis obnoxiū non agnoscis. Quib⁹ moyses sanctissimus ait. Ne formidetis viri estote fide armati: credite v̄bū qđ sentietis futurū. Credite victoriā vestrā iā ꝓperare: ⁊ gentis furētis interitū. Nō cōsentientib⁹ ventis aq̄rū volumina imperfectis cursib⁹ refrenantur: ne hostes vestros añ puniant q̄ iubētur. Statim diuino iussu virge ictu rumpitur mare: ⁊ diuisis vndis cāpos quos natura nō nouerat exhibuit. Hiātib⁹ vndis freti: archana et mari secreta declarat vnda. erigiꝛ in cumulū pelag⁹: ⁊ muroꝝ instar suspensos exhibet fluctus. Fit litt⁹ vbi fuerat pelagus: ⁊ limite recto via porrigitur: vbi ppl's dñi mirabiliter g̃dereꝛ. His nāq̄ visis populus dñi ꝓpter se cuncta gesta cognouit: ⁊ iussu diuino intrepidus introiuit. Ambulabat (inq̄t) secur⁹ dño pugnante inulet⁹: seq̄tur pharaonis exercitus aq̄rū supplicio peritur⁹. Putabat illic posse se pugnare vbi solus cū suis fuerat pitur⁹. Sic itaq̄ dñs locutus est moysi. Nūc aduenit egypti interit⁹. Quos enim disperdere volui: supplicio hoc abolere disposui. Ad pristinū statū redeat maris qđ fuerat: vt salutē iustis interitū opereꝛ iniustis. Confestim iussu diuino impetu facto egyptij rapiunꝛ: ⁊ ruina aq̄rum oppssi fluctu voluente in littore proijciuntur: añ mortui egyptij q̄ icolumes puenirent hebrei. Hec vindicta debebaꝛ vt citi⁹ ꝑiret qui consequi denegauit salutem.

¶ Itē eodem die Homelia de eo qđ scriptū est in euangelio sm̄ Mattheū. Accesserūt ad iesum ab hierosolimis scribe et pharisei dicētes. Quare discipuli ⁊c. que habetur de questionib⁹ euangeliorum. li. j. ca. xvij. ⁊. xix.

Mat. xv.

¶ Feria quinta post tertiam dominicam in quadragesima. De via trium dierum. Sermo. j.

Ser. xc. A

IN lectionib⁹ diuinis q̄ nobis p̄teritis diebus recitate sunt: audiuim⁹ dñm p̄cepisse moysi: vt viā triū dierū ꝑgeret in desertū: ⁊ cū oī populo sacrificaret dño. Uideam⁹ fratres dilectissimi qđ sit

Exo. x. illud qđ dixit moyses. Uia triū dierū ibim⁹ in desertum: vt sacrificemus dño deo nostro. Hec q̄dē volebat moyses sꝫ cōdicebat pharao: ⁊ ñ volebat filios israel a se lōge discedere. Non volebat princeps hui⁹ mundi exercitū dñi triū dierū

Ose. vj. sacramenta cognoscere: illa vtiq̄ sacra de q̄b⁹ ꝓpheta dixit. Uiuificabit nos post duos dies: ī die tertio suscitabit nos. Prima dies passio dñi saluatoris est. Scd̄a q̄ descendit in

Exo. xiiij. infernū. Tertia aūt resurrectionis est dies. Et iō in die tertia de⁹ antecedebat eos ꝑ diē in colūna nubis: ꝑ noctē aūt

B in colūna ignis: duciturq̄ ppl's ꝑ mare rubrū. Tres enī dies non incōgrue possum⁹ dicere: patrē et filiū ⁊ spm̄ sctm̄: q̄ et pater dies est: ⁊ filius dies est: ⁊ spūssanctus dies est: ⁊ hi tres vn⁹ dies. Uia triū dieꝝ: q̄ exit⁹ de egypto recte intelli-

Jo. xiiij gitur ille q̄ dixit. Ego sū via ⁊ v̄itas et vita: q̄ nemo venit ad patrē nisi ꝑ ipsum. Ipse est via ꝑ quā ppl's q̄ deo ꝯiungitur de egypto. i. de idoloꝝ obseruatione educiꝛ ꝑ mare rubrum xp̄i sanguie rubicūdū: ⁊ quodāmodo iā tunc in mysterio cōsecratū tāq̄ ꝑ baptismi sacramentū pharaōe submerso: popul⁹ dei eripiꝛ. Et vere ita fit fr̄es. Qñ in salutari lauacro tertio xp̄iani mergunꝛ: tūc egyptij. i. originalia peccata vꝉ actualia crimina q̄si in rubro mari sepeliuntur: ⁊ filijs isrl' ꝑtranseuntib⁹ ad dei seruitiū: sola patiunꝛ peccata naufragiū. ⁊ ne aliq̄s dubitet ⁊ putet ñ oīa pctā sopiri ꝑ baptismū

C agnoscat et intelligat: q̄ quō nullus remansit egyptioꝝ: sic nihil remanet penit⁹ peccatoꝝ. Sꝫ añq̄ mare rubrū trāsire-

Exo. xiiij tur: clamauit moyses ad dñm. Quō clamat: q̄ nulla ei⁹ vox audiꝛ? Et tñ dicit ad eū de⁹. Quid clamas ad me? Uellem

Gal. iiij. scire quō sancti sine voce clament ad deū. Apl's docet. Quia dedit de⁹ spiritū filij sui in cordib⁹ nostris clamantē abba pater. Et alibi. Ipse spiritus interpellat pro nobis gemitibus inenarrabilib⁹. Et iteꝝ. Qui aūt scrutaꝛ corda: scit qđ desideret spirit⁹: q̄ sm̄ deū postulat ꝓ sanctis. Sic q̄ inspirante spiritu sancto apud deū per silentiuꝫ sanctoꝝ clamor audiꝛ. Post hec iubeꝛ moyses v̄ga ꝑcutere mare. In v̄ga mysteriū sancte crucis agnoscite. Et veꝝ est fr̄es. Attendite enī ⁊ videte q̄ nisi v̄ga supra mare eleueꝛ: ppl's dei ō pharaōis potestate nō tolliꝛ. Sic est fr̄es charissimi. Si sancta crux eleuata non eēt: christian⁹ ppl's in eternū perisset. Eleuata v̄o v̄ga. i. cruce erecta: cedit mare: cedunt et fluctus eius: hoc est vincitur mundus ⁊ mundi isti⁹ potestates. Cogiꝛ q̄ fluct⁹ in cumulū: ⁊ vnda in semetipsa rep̄ssa curuatur Soliditatē recipit liq̄r: ⁊ solū maris arescit ī puluerē. Bonitatē creatoris intellige. Si volūtati ei⁹ obtēperas: si legē ipsius seruaueris: ipsa tibi elementa etiā cōtra sui naturaꝫ

D seruire cōpellit. Orem⁹ ergo fr̄es dilectissimi: vt dñs nr̄ qđ de egyptijs fecit in mari rubro: facit in corde ⁊ ī corpore nostro: vt det nobis virtutē et adiutoriū spūssancti: vt in nobisipsis spiritales egyptios possim⁹ extinguere. Extīguit namq̄ spiritalem egyptium: qui nō agit opera tenebraruꝫ. Extīguit egyptiū qui non carnaliter sed spiritaliter viuit. Extinguit egyptium: q̄ cogitationes sordidas ⁊ impuras vel depellit ex corde: vel oīno non recipit: sicut et apl's dič.

Ephe. vj. Assumētes scutū fidei: in quo possim⁹ oīa tela maligni ignita extīguere. Hoc q̄ modo possum⁹ ēt hodie egyptios videre mortuos ⁊ iacentes ad litt⁹: submergi quadrigas eorum et eq̄s. Possum⁹ ēt pharaonē videre submergi: si tāta fide

Rom. xvj viuam⁹: vt de⁹ paci ꝯterat sathanā sub pedib⁹ nr̄is velociꝛ.

E Uia ēt triū dieꝝ pōt intelligi bene cogitare: bñ loq̄ bñ operari. Et reuera qui hoc agit: ⁊ tota animi virtute custodit: non in nocte sed in die āmbulat: nec filius tenebrarū sed fili⁹

Ephe. v. lucis efficiꝛ: ⁊ impleꝛ ī illo illđ qđ apl's dicit. Fuistis aliq̄n tenebre: nūc aūt lux in dño: vt filij lucis āmbulate. Qñ fuim⁹ tenebre fr̄es? Utiq̄ q̄n via noctis āmbulauim⁹. i. q̄n malū cogitauim⁹: malū dixim⁹: malū ēt operati sum⁹. Postea v̄o venientes ad xp̄m: ꝑ ipsi⁹ gratiā relinquamus opera tenebrarum: ⁊ bene cogitando: bñ loquendo: bene operando viā lucis currere festinemus. Iste q̄ sunt tres vie ꝑ quas ꝑueniꝛ ad celū: sicut ⁊ ille tres alie sunt ꝑ q̄s amatores mundi perueniūt in infernū: h̄ est malū cogitare: malū dicere: malū face-

Mat. vij. Luc. xvj. re. Ista est lata ⁊ spaciosa via q̄ ducit ad ꝑditionem. Et ꝑ istas vias diues purpurat⁹ descendit in infernū: ꝑ illas v̄o alias lazar⁹ ad abrahe ꝑuēire meruit sinū. Istas tres vias

Exo. xiiij obsidet inimic⁹: sicut de pharaōis exercitu legim⁹. Electos ascensores ternos stātes demersit in mare rubrū. Qui sunt isti electi ascēsores? Electi vtiq̄ a diabolo ad luxuriam: ad malitiā: ad oīm maloꝝ caput supbiā. Et hi ergo terni stantes: istas tres obsidēt vias: vt ille aut hominē ad opera mala subuertat: aut ille ꝟmonē malū eliciat: aut ille cogitationem iniquā extorqueat. Sꝫ felix est q̄ totas tres istas vias deo adiuuante deuitās: per totū triduū de pharaōis societate discedit: ita vt nullū illi diē subtrahat inimic⁹: nec splēdorem fidei eius vertat in noctem. Et ideo fr̄es: faciam⁹ il-

F Puer. iiij. lud quod scriptum est. Omni custodia serua cor tuum. Cōsideremus cū dei adiutorio: ⁊ custodiam⁹ corda simul ⁊ cōscientias nostras: et si est quisq̄ in nobis cui cogitationem malam inimicus eliciat: quātū pōt laboret vt vel in sermone non peccet: vt si ei diabol⁹ vnū diem rapuit ⁊ ꝯuertit in noctē: vel sm̄ diē in illo obtinere nō possit. Si vero ⁊ h̄ subtilitate callidissima potuerit obtīere vt malū ⁊ corde cogitem⁹ ⁊ ore loquamur: si iam duos dies ꝑdidim⁹: vel vnum diem cū dei adiutorio conseruem⁹: ne etiā nos vsq̄ ad opera mala possit neq̄tia inimici subuertere. Si v̄o et h̄ factū ē non tamen de misericordia desperemus: sed cito ꝑ penitentiam de luto fecis pedes anime nostre excutere festinemus. Non enim vult dñs mortem peccatoris: sed vt conuertaꝛ ⁊

Ezechiel. xxxiij. viuat. Sic tamen conuertamur: ne iteꝝ si retro respiciam⁹: neq̄ opera mala que fecimus faciam⁹: nec reuertamur q̄si canis ad vomitum: sed ad p̄ciosam ⁊ desiderabilem patriā tendentes: per viam bonorum operum perueniamus ad regnū: regnante domino nostro iesu xp̄o: qui viuit et regnat ī secula seculoꝝ Amen.

¶ Eodem die de amara aqua et manna. Ser. ij.

Ser. xcj. A

Exo. xv.

IN lectione que nobis ad missas legenda est: fratres charissimi audituri sum⁹: q̃ filij israel post transitũ maris rubri venerunt ad amara: id ẽ ad aquã amarã: et non poterat pp̃s bibere aquã eo q̃d esset amara. Pro qua re dñs beato moysi ostẽdit lignũ et misit illud in aquã: et facta est dulcis. Mirũ admodũ est vt lignũ ostenderet moysi q̃d mitteret in aquã: ⁊ faceret eã dulce: quasi non potuisset sine ligno aquã dulcẽ efficere de⁹ aut moyses nescebat lignũ vt de⁹ illi ostenderet. Sed videndum est: quid decoris in his iteriora habeat sensus. Rubrũ enim mare sacramentũ baptismi significauit. Aqua amara legis litteram significauit. Deniq; lex si fr̃z litterã suscipiatur: satis amara est. Quomodo nõ esset amara q̃ occidit dicẽte ap̃lo. Littera occidit: Quid enim tã amarũ q̃ vt puer octaua die circũcisionis vulnus accipiat: ⁊ rigorem ferri tenera patiatur infantia: Amarũ satis et peramarũ est hmõi populũ legis: intãtũ vt populus dei nõ ille qui in moyse baptizatus est in mari/et in nube: sed christianus populus q̃ spiritu et aqua baptizatus est non possit bibere de ista aq̃: sed ne gustare q̃dẽ de circuncisiõis amaritudine potest: nec hostiarũ ferre cruorẽ valet: nec sabbati obseruantiã custodire. Si ẋo ostendat de⁹ lignũ q̃ mittatur in hanc amaritudinẽ vt dulcis fiat aqua legis: potest ẽ illa bibere xp̃ianus Quod est istud lignum q̃ dñs ostendit: Salomon demonstrat cũ de sapientia dicit. Quia lignũ vite est oĩb⁹ ãplectẽtibus eam. Si ergo lignũ sapientie christi missum fuerit in lege: et ostenderit nobis quõ spiritaliter itelligi debeat circũcisio: quomodo sabbata: quomodo lex obseruata sit: tũc efficitur aqua amara dulcis: ⁊ amaritudo legis conuertit in dulcedinem intelligentie spiritalis: ⁊ tũc põt bibere populus dei. Ut ḡ possit bibi aqua amara ostendit de⁹ lignũ q̃ mittat in eã: vt q̃ ex ea biberit non moriatur: nec amaritudinem sentiat. Unde constat q̃ sic̃s sine ligno vite: id est sine mysterio crucis: sine fide xp̃i: sine intelligentia spiritali bibere voluerit de legis littera: p amaritudinẽ moriatur

Ij. Cor. iij. Hec sciens paulus ap̃s dicebat: q̃ littera occidit: hoc est apte dicere: q̃ aqua amara occidit si non per spiritũ in dulcedinẽ cõuerteꝛ. Lignũ ergo in aquam mittitur: vt in dulcedinẽ ꝓmutet. Lex est ffes. Tũc amaritudo ab aqua tolli tur: q̃ crucis lignũ baptismi sacramento coniungitur. Et

C Exo. xvj. illud aduertite ffres: q̃ iudeoꝝ sabbato de⁹ mãna nũq̃ omnino pluerit: nec meruerunt iudei vt eoꝝ sabbato gr̃a illis de celo descẽderet. In nr̃a aũt dñica die nõ solũ semp venit mãna sed ẽt ab ipso die ventẽdi initiũ fuit. Semp ergo nobis dñs pluit mãna de celo. Celestia nãq; sunt eloquia ista q̃ nobis dicta sunt: ⁊ tõ nos q̃ tale manna suscipim⁹: semper nobis manna vaꝛ de celo. Unde infelices iudei dolẽdi ⁊ lugendi sunt: q̃ mãna sicut patres ipsoꝝ non merẽtur accipere: illi nũq̃ manna mãducãt. Non enim possunt manducare illud q̃d est minutũ: sicut semen coriandri et cãdidum sicut pruĩa. Nihil enĩ in x̃o dei minutũ: nihil subtile: nihil infelices iudei sentiunt spiritale: sed totũ pingue: totũ crassum. Incrassatũ est enim cor pp̃li hui⁹. Sed ⁊ interrogatio

Esa. xxix. Matthei. xiij. noꝝ: hoc idẽ sonat. Mãna enĩ iter p̃ꝛant q̃d est hoc. Uide si non ipsa nominis virt⁹ ad discẽdũ te prouocat: vt cũ audiris legẽ dei recitari in ecclesia: semper interroges et dicas doctoribus q̃d est hoc. Hoc enim est q̃d indicat manna. Tu ergo si vis manducare manna: si cupis suscipere verbũ dei scito illud minutũ eẽ et valde subtile sicut semen coriandri Habet enĩ in se aliq̃d oleris quo nutriri ⁊ recreari possit in

Exo. xvj. Rom. xiij firmus: quia qui infirm⁹ est olera manducet. Habet aliq̃d rigoris: ⁊ ideo vt pruina est. Cãdoris aũt et dulcedinis habet plurimũ. Quid enĩ cãdidius: quid splendidi⁹ eruditione doctrine: Quid dulci⁹: q̃d ve suauius eloquijs dñi: q̃ dulcia sunt sup mel ⁊ fauũ: Sed quid est q̃d dicit: vt ĩ die sexto

ps. cxviij. duplum colligatur in repositionẽ quãtũ sufficiat etiã sabbato: Hoc ꝑm nostrã intelligentiã non otiosi/nec securi pterire debem⁹: sed per elemosinas recondere quantuz̃ sufficiat ⁊ in futuro die. Si q̃d enĩ hic boni operis acq̃ras: si q̃d insticie misericordie et pietatis recondas: hoc tibi ĩ futuro seculo erit cibus. Deniq; hoc et apostolus admonet dicẽs.

Gal. vj. Que enim seminauerit homo: hec et metet. Quid ergo agimus nos qui magis illud recondere volumus q̃d corrumpatur: non quod permanet et perduret in crastinum: id est in futuro seculo: Diuites auari et cupidi hec recõdũt quel hoc seculo: imo cũ seculo corrumpantur. Qui aũt bona operecõdũt: illa permanẽt vsq; in crastinũ. Deniq; scriptũ est: q̃ qui infideles fuerunt: seruauerunt (inq̃t) de mãna: ⁊ ebulierunt ex eo vermes ⁊ cõputruit. Illud aũt q̃d pro die sabbati reponebatur non est corruptum: neq; ẋmes ebulierũt in eo: sed pmãsit integrũ. Et tu ergo si ꝓpter p̃sentẽ vitam tantũmodo et propter amorẽ seculi thesaurizes: continuo vermes ebulliunt. Deniq; audi de peccatorib⁹ et his q̃ presens seculũ diligunt q̃d propheta dicat. Uermes (inq̃it) eorum nõ morietur. Isti sunt vermes quos generat auaritia: isti sunt vermes quos generat diuitiarum ceca cupiditas his qui habent pecunias: et videntes in necessitate fratres suos claudunt ab eis viscera sua. Propterea et apostolus dicit. Diuitib⁹ aũt seculi huius precipe non superbe sapere neq; sperare in incerto diuitiarũ: sed diuites sint inoperibus bonis: facile tribuant cõmunicent et thesaurizent sibi veram vitam. Sed dicit aliquis. Si manna verbum dei est se dicis: quomodo vermes facit? Uerum est fratres. Non aliunde fiunt vermes in nobis: nisi ex verbo dei. Sic enim ait. Nisi venissem ⁊ locutus eis fuissem: peccatum nõ habe rent. Post susceptũ aũt verbũ dei qui peccat efficit ei tm̃ verbum vermis: qui eius semp conscientiam fodiat/⁊ arcana pectoris rodat. Nunc ergo festinemus celeste manna suscipere. Istud enim manna prout vult quisq; talem saporem sapit. Audi enim et dñm dicẽtem his qui accedunt ad se. Fiat tibi ꝑm fidẽ tuã. Et tu ergo sẋbũ dei q̃ in ecclesia pdicaꝛ tota fide/⁊ tota deuotione suscipias: fiet tibi ipsum verbũ q̃cũq; desideras. Uerbi gratia. Si tribularis: cõsolatur te dicens. Cor cõtritũ et humiliatũ de⁹ non despiciet. Si letaris ꝓspere cumulat tibi gaudia dicens. Letamini in dño ⁊ exultate iusti. Si iracũdus est: mitigat te dicens. Dñs sanat omnes lãguores tuos. Si paupertate cõsumer: consolatur te dicens. Dñs erigit de terra inopẽ. et de sterco re erigit pauperẽ. Sic ḡ manna verbi dei reddit in ore tuo saporẽ quẽcũq; volueris. Hoc tamen si quis infideliter suscipiat ⁊ non comedat sed abscondat: putasne eousq; deducendũ est verbũ dei vt etiã ẋmis fieri putetur? Non te turbet auditus. Audi prophetam ex ꝓsona dñi dicentes. Ego aũt sum ẋmis et nõ hõ. Sicut enim ipse est q̃ fit aliqs in ruinã: aliqs aũt in resurrectionẽ ita et ipse est q̃ nũc in mãus fidelibus quidem dulcedo mellis infidelibus autẽ vermis efficitur. Et ideo fratres charissimi ẽptum possumus cum dei adiutorio lectioni diuine studeam⁹ insistere: vt legem dei spiritaliter mereamur agnoscere vt nobis verbum dei non efficiaꝛ ẋmis qui nostras conscientias iugiter arguat ⁊ affligat: sed illud ꝓficiat in nobis q̃ scriptũ est. Mel et lac sub lingua tua. Suauia eloquia tua dñe sup mel et fauum ori meo. Quam gratiam oremus vt nobis deus pro sua pietate pstare dignetur: cui est honor et imperiũ cũ patre ⁊ spiritu sancto in secula seculorum. Amen.

Ser. xcij. A Joh. vj.

¶ Itẽ eodẽ die Homelia de eo q̃ scriptum est in euangelio ꝑm Ioannem. Operamini non cibũ qui perit ⁊c. que habet in expositiõe doctoris. tractatu. xxiiij. fol. clxxij. col. ij.

Joh. xxxvj.

¶ Feria. vj. post. iij. do. in. xl. de eo q̃ scriptum est in euangelio ꝑm Joannẽ. Uenit iesus in ciuitatẽ samarie que dicitur sichar ⁊c. Et de nõ differẽdo baptismo. Sermo. j.

Ser. xcij. B Joh. iiij.

IN lectione euãgelij infirmitatẽ humani generis suscepisse dñm iesum xp̃m plenissime nobis fidũ euangelista monstrauit. Sicq̃dẽ cũ diceret venisse dñm in ciuitatẽ samarie q̃ dicitur sichar: iuxta pdiũ q̃ dedit iacob ioseph filio suo: in quo predio erat fons iacob: addidit. Jesus (iquit) fatigat⁹ ex itinere sedebat sic supra puteũ. Uenit dñs noster iesus xp̃s ad predium q̃ dedit sanctus iacob ioseph filio suo derelinquerat. q̃ pdiũ non tã ioseph q̃ xp̃o arbitroꝝ derelictum. Cuius figurã sanctus ioseph patriarcha portauit: quẽ vere sol adorat ⁊ luna ⁊ ocẽs stelle benedicunt. Ad hoc predium ideo venit dñs vt samaritani q̃ hereditatẽ sibi patriarche israel vendicare cupiebãt agnoscerent possessorem suũ: ⁊ converterẽtur ad xp̃m q̃ legitimus patriarche heres est fact⁹. Jesus (inq̃t) fatigat⁹ ex itinere sedebat sic supra puteũ. Uidete diuersitatem mysterij. Inter apostolos exultabat in spiritu in mõte posit⁹: nõ solum confortabat eos: verũetiã gloriam his propriam demonstrabat/in samaria constitutus fatigatus ex itinere sedebat supra puteum. Nunq̃d dei virtus poterat fatigari? Non vtiq; sed fatigabatur q̃ fidelem populũ inuenire non poterat. Tunc ergo fatigatur christus: q̃n nullam virtutẽ in suo populo recognoscit. Hodieq; fatigat eũ inobedientia nostra/fatigat eum infirmitas nostra. Infirmi eĩ sum⁹ quando non ea que fortia sunt atq; perpetua: sed temporalia ⁊ caduca sectamur. Benec ait. Sedebat supra puteum: non requiescebat: quoniã in samaritanis non poterat requiescere. Et hora inquit erat quasi sexta. Sexta die deus de limo terre hominẽ figurauit: sexta hora venit samariam visitare: vt si in eum samaritani credereꝛ: ipse in his inciperet requiescere: vt verum illud quietis sabbatũ celebraret. Sedebat ergo dominus supra puteũ: ⁊ venit samaritana mulier haurire aquã. Magnũ mysteriũ. Uenit mulier ad puteum: ⁊ fontem q̃ non sperauit inuenit. Dicit ad eam dominus. Da mihi bibere. Bon⁹ dominus vltro se offert non querẽti: vt cõpleat illud ꝓpheticũ. Palã apparui nõ q̃rentib⁹ me: inuent⁹ sum ab his q̃ nõ interrogauerũt nomẽ meũ. Petit bibere datur⁹: fedit supra puteũ: vt nõ in altitudine q̃ramus aquã: sed de eo fonte q̃ supra oẽs aquas est salutaris nobis pocula hauriam⁹. Quis est fons nisi dñs nr̃ iesꝰ xp̃s cui dicit. Sĩ apud te est fons vite: ⁊ in lumine tuo videbimus lumẽ? Bonus fons q̃ nos de hui⁹ vite refrigerauit incẽdio: ⁊ inundatione sua sriditatẽ nostri pectoris tẽperauit. Unde ⁊ mulieri dicit. Si scires donũ dei/⁊ q̃s est q̃ dicit tibi/ da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo: et dedisset tibi aquam viuã. Non omnes sciũt donum dei: quia non omnes desiderant aquam viuam. Si eĩ desideraret/ nunq̃ circa se baptismi sacramẽta differrẽt. Ipsi igitur de se ꝓnunciant: ⁊ vite sue testimonium perdunt: qui ideo volunt tardius baptizari vt flagitia ⁊ scelera multa cõmittãt Noli differre o homo remedia salutis tue/q̃m nescis quando a te aĩa tua repetaꝛ. Deniq; samaritana ignara mysterij dicebat. Domine neq; hauritoriũ habes ⁊ puteus est altus Ante aduentum domini ⁊ puteus altus erat: ⁊ sine hauritorio aquam sibi vnusquisq; haurire non poterat. Uenit dominus fons viuus vt phariseoꝝ corda diluaret: sitim extingueret/pectora satiaret/non querẽs hauritorium sed vltro se infundens mentibus singulorũ. Et addidit. Omnis qui bibit ex hac aqua quã ego dabo ei nõ sitiet in eternum: sed fiet in eo fons aque salientis in vitam eternã. Unũ baptisma docet qui post ingressum eterni fontis ⁊ celestis poculi sacramentũ: vnumquẽq; nostrũ sittire non patitur. Et ideo nos quibus tãta beneficia nullis precedẽtib⁹ meritis pestitit diuina misericordia/quantũ possum⁹ cum ipsius adiutorio laboremus: vt tante pietatis gratia non nobis iudicium pariat sed ꝓfectum. Quod ipse pstare dignetur cui est honor et gloria in secula seculorum. Amen.

Exo. xvij

¶ Eodem die de Raphidin et de petra percussa et Amalech. In quo ⁊ nomen raphidin interpretatur ⁊ cetera. Sermo. ij.

Ser. xcij. B Joh. iiij.

IN lectione euãgelij infirmitatẽ humani generis suscepisse dñm iesum xp̃m plenissime nobis fidũ euangelista monstrauit. Sicq̃dẽ cũ diceret venisse dñm in ciuitatẽ samarie q̃ dicitur sichar: iuxta pdiũ q̃ dedit iacob ioseph filio suo: in quo predio erat fons iacob: addidit. Jesus (iquit) fatigat⁹ ex itinere sedebat sic supra puteũ. Uenit dñs noster iesus xp̃s ad predium q̃ dedit sanctus iacob ioseph filio suo derelinquerat. q̃ pdiũ non tã ioseph q̃ xp̃o arbitroꝝ derelictum. Cuius figurã sanctus ioseph patriarcha portauit: quẽ vere sol adorat ⁊ luna ⁊ ocẽs stelle benedicunt. Ad hoc predium ideo venit dñs vt samaritani q̃ hereditatẽ sibi patriarche israel vendicare cupiebãt agnoscerent possessorem suũ: ⁊ converterẽtur ad xp̃m q̃ legitimus patriarche heres est fact⁹. Jesus (inq̃t) fatigat⁹ ex itinere sedebat sic supra puteũ. Uidete diuersitatem mysterij. Inter apostolos exultabat in spiritu in mõte posit⁹: nõ solum confortabat eos: verũetiã gloriam his propriam demonstrabat/in samaria constitutus fatigatus ex itinere sedebat supra puteum. Nunq̃d dei virtus poterat fatigari? Non vtiq; sed fatigabatur q̃ fidelem populũ inuenire non poterat. Tunc ergo fatigatur christus: q̃n nullam virtutẽ in suo populo recognoscit. Hodieq; fatigat eũ inobedientia nostra/fatigat eum infirmitas nostra. Infirmi eĩ sum⁹ quando non ea que fortia sunt atq; perpetua: sed temporalia ⁊ caduca sectamur. Benec ait. Sedebat supra puteum: non requiescebat: quoniã in samaritanis non poterat requiescere. Et hora inquit erat quasi sexta. Sexta die deus de limo terre hominẽ figurauit: sexta hora venit samariam visitare: vt si in eum samaritani credereꝛ: ipse in his inciperet requiescere: vt verum illud quietis sabbatũ celebraret. Sedebat ergo dominus supra puteũ: ⁊ venit samaritana mulier haurire aquã. Magnũ mysteriũ. Uenit mulier ad puteum: ⁊ fontem q̃ non sperauit inuenit. Dicit ad eam dominus. Da mihi bibere. Bon⁹ dominus vltro se offert non querẽti: vt cõpleat illud ꝓpheticũ. Palã apparui nõ q̃rentib⁹ me: inuent⁹ sum ab his q̃ nõ interrogauerũt nomẽ meũ. Petit bibere datur⁹: fedit supra puteũ: vt nõ in altitudine q̃ramus aquã: sed de eo fonte q̃ supra oẽs aquas est salutaris nobis pocula hauriam⁹. Quis est fons nisi dñs nr̃ iesꝰ xp̃s cui dicit. Sĩ apud te est fons vite: ⁊ in lumine tuo videbimus lumẽ? Bonus fons q̃ nos de hui⁹ vite refrigerauit incẽdio: ⁊ inundatione sua sriditatẽ nostri pectoris tẽperauit. Unde ⁊ mulieri dicit. Si scires donũ dei/⁊ q̃s est q̃ dicit tibi/ da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo: et dedisset tibi aquam viuã. Non omnes sciũt donum dei: quia non omnes desiderant aquam viuam. Si eĩ desideraret/ nunq̃ circa se baptismi sacramẽta differrẽt. Ipsi igitur de se ꝓnunciant: ⁊ vite sue testimonium perdunt: qui ideo volunt tardius baptizari vt flagitia ⁊ scelera multa cõmittãt Noli differre o homo remedia salutis tue/q̃m nescis quando a te aĩa tua repetaꝛ. Deniq; samaritana ignara mysterij dicebat. Domine neq; hauritoriũ habes ⁊ puteus est altus Ante aduentum domini ⁊ puteus altus erat: ⁊ sine hauritorio aquam sibi vnusquisq; haurire non poterat. Uenit dominus fons viuus vt phariseoꝝ corda diluaret: sitim extingueret/pectora satiaret/non querẽs hauritorium sed vltro se infundens mentibus singulorũ. Et addidit. Omnis qui bibit ex hac aqua quã ego dabo ei nõ sitiet in eternum: sed fiet in eo fons aque salientis in vitam eternã. Unũ baptisma docet qui post ingressum eterni fontis ⁊ celestis poculi sacramentũ: vnumquẽq; nostrũ sittire non patitur. Et ideo nos quibus tãta beneficia nullis precedẽtib⁹ meritis pestitit diuina misericordia/quantũ possum⁹ cum ipsius adiutorio laboremus: vt tante pietatis gratia non nobis iudicium pariat sed ꝓfectum. Quod ipse pstare dignetur cui est honor et gloria in secula seculorum. Amen.

Exo. xvij

¶ Eodem die de Raphidin et de petra percussa et Amalech. In quo ⁊ nomen raphidin interpretatur ⁊ cetera. Sermo. ij.

Ser. xcij. B

¶ Unes (inq̃t apostol⁹) q̃ volunt pie viuere in xp̃o persecutionẽ patiunt: ⁊ ab hostib⁹ impugnãtur Et ideo agens quisq; iter vite huius: auxiliante christo indesinenter debet esse armatus: et stare semper in castris. Si ergo ⁊ tu semper vigilare volueris vt te cognoscas in domini castris militare: obserua illud q̃ idem apostolus dicit. Nemo militans deo: implicat se negocijs secularibus: vt ei placeat cui se probauit. Qui si ita militas vt a rebus secularib⁹ liber sis: ⁊ in castris dei agas semper excubias: vt dicaꝛ de te illud q̃ paulo superius audiuim⁹: q̃ per verbum domini exeas de deserto sin: ⁊ ventas in raphidin. Sin interpretatur tẽtatio: Raphidin vero sanitas iudicij. Qui bene exit de tẽtatione: ⁊ quem tẽtatio probabilẽ reddit: ipse venit ad sanitatem iudicij. Saluus erit ⁊ sanitas cũ eo erit: q̃ in tentatione vite presentis nũq̃ contra deum murmuraꝛis minime fuerit vulneratus / sicut in apocalipsi legim⁹. Qui vicerit dabo ei edere de ligno vi-

te q̃ est in paradiso. Uenit ergo ad sanitatẽ iudicij: qui bñ causam alterius audiẽs disponit sermones suos in iudicio ⁊ munera sup innocentẽ nõ accipit. Quid ergo in cõsequẽtib⁹ scriptura cõmemorat. Sitiuit inq̃t tibi popul⁹ aquã: et murmurauit cõtra moysen. Cũ eĩ dixisset. Sitiuit popul⁹ q̃d opus fuit vt adderet aquas? Sic eĩ habet ãtiqua trãslatio. Quare hoc addidit: nisi aquã sitiuit q̃ obuit sitire iusticiã: Beati eĩ q̃ esuriunt ⁊ sitiunt iusticiã. Et iterũ. Sitiuit aĩa mea ad deũ viuũ. Multe eĩ sunt sites. Sitiũt iusti: sitiũt ⁊ peccatores. Illi iusticiã: illi luxuriã. Justi sitiũt deũ pctores sitiũt aurũ. Sitiuit ergo popul⁹ aquã: q̃ debuit sitire iusticiã. Dixit ergo ad moysen dñs. Tolle virgã ⁊ percute petrã: vt educat populo aquã. Ecce est petra: ⁊ habet aquã. Sed hec petra nisi percussa fuerit aquas oĩno nõ habet: percussa vero fontes ꝓducit ⁊ flumina/sicut in euangelio legim⁹. Qui credit in me flumina de ventre ei⁹ fluẽt aq̃ viue. Percussus eĩ xp̃s in cruce/nouit testamẽti fores eduxit. Necesse eĩ erat vt ille percuteret. Nisi ei ille percussus fuisset: ⁊ de sacro eius latere sanguis ⁊ aq̃ manasset/vniuersus mundus sitim verba dei patiẽs interisset. Percussit ergo moyses virga bis silicẽ. Quid est hoc fratres? Nec hoc puto esse sine mysterio. Quid est ẽ q̃ non semel sed bis virga percussa est petra? Ideo secunda vice petra percutit: q̃ duo ligna in crucis patibulo erigunt: q̃ ĩ vno ligno sacras manus expandit/in alio vero a capite vsq; ad pedes immaculatum corpus extẽdit. Bibit ergo de petra popul⁹: ⁊ statim bellum init̃ cõtra amalech. Uidete fratres: q̃ postea q̃ quisq; de petra biberit: id est xp̃i sacramẽta susceperit: necesse est illi ad pugnam procedere. Tamdiu eĩ aliqs diabolũ contra se pugnantẽ non sentiet: q̃diu opera illius exercere voluerit. Qui vero illũ reliquerit ⁊ de petra bibens xp̃m sequi elegerit/necesse est vt illũ patiaꝛ infestum / cui iusto iudicio voluit preponere christũ. Quisq; ergo xp̃o coniungitur/ non ad delitias/ non ad voluptates sed ad prelia pareꝛ: q̃ oẽs qui volunt pie viuere in xp̃o: persecutionẽ patiunt. Et iterũ. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnũ dei. Inierunt ergo bellũ filij israel: ⁊ moyses vocat iesum ⁊ dicit ad eum. Elige tibi viros ⁊ pugna contra amalech. Ut q̃ ad hunc locũ beati hui⁹ noĩs mentio: id est iesus nus q̃ facta est. Hic primũ vocabuli hui⁹ splendor obfulsit. Moyses vocat iesum/lex inuocat xp̃m. Elige inq̃t tibi viros potentes. Non poterat moyses eligere viros potentes. Jesus solus est q̃ põt viros potentes eligere. Ipse vt iq̃ q̃ dixit ap̃stolis suis. Non vos me elegistis: sed ego elegi vos. Ipse est q̃ domũ fortis intrauit: ⁊ vasa eius diripuit. Moyses aũt ascendit in verticẽ collis. Et factum est cũ eleuaret manus suas moyses vincebat israel. Aduertite fratres. Moyses man⁹ quidẽ leuat: non tñ extendit. Cui q̃ seruabaꝛ vt manus extenderet nisi dño nostro iesu xp̃o: qui extensus in cruce vniuersum orbẽ cõplexurus brachia pietatis expandit? Moyses ergo leuauit manus: ⁊ licet nõ expandit: tñ ipsa eleuatione mysteriũ crucis ostẽdit. Uidete fratres tam tunc per sacramẽtũ crucis superatas eẽ aduersarias gẽtes. Et nos fratres dilectissimi si adiuuante dño man⁹ erigim⁹: diabolũ superam⁹. In manib⁹ opa debem⁹ accipere. Si ergo talia sunt opa tua vt illa possis in altũ in conspectu dñi leuare / potes etiã ⁊ tu in teipso aduersarios tuos extinguere: Quis bene man⁹ leuat/nisi q̃ per elemosynam in celo iugiter thesaurizat? Quis ergo bñ man⁹ leuat: nisi q̃ assidue victũ ac vestitum pauperibus subministrat? Quis bene man⁹ leuat? Ille vtiq; q̃ implet illud ap̃li. Eleuãtes inq̃t puras man⁹ sine ira ⁊ disceptatione. Si ergo q̃tidie nobis ⁊ vobis pugna ĩminet ptra aduersarias ptates si volum⁹ vincere: man⁹ nr̃e. i. actus nr̃i ⁊ puersatio nr̃a nõ sit in terris: sed sicut ap̃s dicit: sup terrã ambulãtes puersationẽ habeam⁹ in celo. Scriptũ est tñ: q̃ sicut vitulus ablingit in cãpis herbã viridẽ: ita pp̃s israel ablinget pp̃m amalech sup terrã. Per q̃d indicaꝛi videt: q̃ populus dei non tñ manu ⁊ armis q̃ voce pugnabat ⁊ lingua: id est oratione ad deum fundebat. Ergo ⁊ tu si vis vincere: audi apostolũ dicentẽ. Orationi insistẽtes: ⁊ vigilãtes in ea Hec est xp̃iani pugna gloriosissima: nõ in suis viribus ꝓsumere: sed semp dei auxilium implorare/ cui est honor ⁊ imperiũ cum patre ⁊ spiritu sancto in secula seculorum. Amen.

Joh. xv. Mar. xij. Exo. xvij.

Col. iiij.

Joh.viij.

¶ Item eodem die Homelie de eodē de quo supra in euangelio ſm Joannem / que habētur in expoſitione doctoris tract. xv.fo.clviij. col.j. Et in libro.lxxxiij.queſtionum/queſtione.lxiiij.

¶ Sabbato poſt tertiā dominicā in quadrageſima. Sermo habitus ad mēſam ſancti Cypriani de eo qđ ſcriptum eſt in pſalmo. Erudimini qui iudicatis terram. Et quid ſit iudicare terrā dat intelligere.ac de muliere adultera. Primus.

Pſ.ij.

Sermo. xciij. A j.Co.ix.

Ad fres i heremo xiij.ca.

Pſ.xviij B

Pſ.ij.

Ubi.ſ.

Exo xx.

ERuditmini oēs qui iudicatis terrā. Terrā iudicare eſt corpus vānare. Audiamus apoſtolū iudicantē terram. Non ſic pugno inqt tāq̄ aerē cedens:ſed caſtigo corpus meū z in ſuitutē redigo ne forte aliis pdicans ipſe reprobus efficiar. Audi ergo terram iudicantē terrā:z iudica terrā/ne ſis terra. Si em terram iudicaueris:celū eris z in te factā gloriam dñi enarrabis. Celi em enarrant gloriā dei. Si aut terrā non iudicaueris:terra eris. Si aut terra fueris:ad eū pertinebis cui dictū eſt. Terram māducabis. Audiat ergo iudices terre. Corpus caſtigent:libidines frenēt:amēt ſapiētiā:vincant concupiſcentiā. Et vt hoc faciāt erudiank. Hec eſt autem ſumma eruditionis. Seruite dño i timore:z exultate ei cū tremore. Exulta ei nō tibi. Et a quo es qđ es:z q̄ homo es z q̄ iuſtus es: Si aūt putaueris q̄ ab illo quidē homo es:a te aūt iuſt⁹ es/non ſeruis dño in timore:ne exultas et in tremore:ſed tibi in pſumptione. Et quid tibi fiet niſi qđ ſeqt: Me qñ trahatur dñs:z pereatis (inqt)de via iuſta. Non ei ait. Me qñ trahat dñs:z nō intretis in viā iuſtā:ſed pereatis de via iuſta. Jam em videris tibi iuſtus non rapiendo alienū:non adulterando/nō homicidiū faciēdo:nō falſum teſtimoniū aduerſus proximū dicēdo:patrē z matrembo norando:vnū deū colendo idolis z demonijs nō ſeruiendo De hac via peribis:ſi tibi iſta a teipſo eſſe putaueris. In ſi deles em nō intrant in viā iuſtā. Superbi pereunt de via iuſta. Quid ei ait:Erudimini q̄ iudicatis terrā. Et ne forte vires z potētiā:qz iudicatis terrā:vobis tribuatis:a vobiſipſis eā vobis eſſe credatis/nolite ſic. Seruite dño in timore:exultate nō vobȝ in preſumptiōe ſed ei i tremore. Me qñ iraſcat dñs z pereatis de via iuſta:cū exarcerit cito ira eius. Quid ergo faciendū eſt ne peream? de via iuſta. Beati oēs qui confidūt in eo. Si beati qui cōfidūt in eo:miſeri q̄ cōfidunt in ſe. Maledict⁹ em omis hō q̄ ſpem ſuā ponit in

C

Pſ.ij. Hieremie xvij.

De cōtinētia anime ca.viij.

Pſ.ij.

Phil.ij.

Ubi.ſ.

hoīe. Ergo nec in te:qz z tu hō es. Si ei ſpem tuā poſueris in alio hoīe:inordinate humilis erit. Si autē ſpē tuā poſueris in te:ptuloſe ſupbis. Quid aūt intereſt? Utrūq̄ pernicioſum. Nihil hoīi eligendū:inordinate humilis nō leuaſt periculoſe ſupb⁹ ꝓcipitat. Denicq̄ vt nouerit ſanctitas vra ꝓpter iſtū ſenſum redarguendū z cōſumendū qđ in ſe ꝙſcꝛpſidit:diuturna eſſe iſta verba. Seruite dño in timore:z exultate ei cū tremore. Aplm audite hec ipſa verba dicentē:z ſentētiā cur dicta ſint explanātē. Ecce aplī verba ſūt. Cū timore z tremore veſtrā ipſoꝝ ſalutē operamini. Quare ḡ cū timore z tremore meā ſalutē operor: cū ſit in ptāte mea opari ſalutē meā? Vis audire quare cū timore z tremore? Deus eſt em q̄ operaī in vobis:ideo cum timore z tremore Qz qđ impetrat humilis amittit ſuperbus. Si ergo de? eſt q̄ operaī in vobis:q̄re dictū eſt:veſtrā ipſoꝝ ſalutē opamini? Qz ſic de? in nos operaī vt z nos opemur. Adiutor me? eſto. Deſignat eſſe operatorē:q̄ inuocat adiutorē. Sed voluntas inqt mea bona eſt. Fateor tua. Sed z ipſa a q̄ data: a quo excitata? Noli me:ipm aplm interroga. Deus eſt em inqt q̄ opaī i vobis z velle z opari ꝓ bona volūtate. Quid eſt ergo qđ tibi arrogabas? Quid eſt qđ ſuperb⁹ ibas z peribas? Redi ad cor tuū:inueni te malū:z vt ſis bonus:inuoca bonum. Non em in te placet deo: niſi qđ habes ex deo. Qđ aūt habes ex te:diſplicet deo. Si bona tua cogites:qđ habes qđ non acceꝑiſti? Si aūt acceꝑiſti:qđ gloriaris quaſi non acceꝑiſ? Solus eſt ille qui nō nouit niſi dare. Non hz datorē:qz nō habet meliorē. Quo tu ſi inferior es:immo quia inferior es: gratulare qz ad eius imaginem factus es. vt in illo inuenias qui in te periſti. Non em potuiſti in te niſi perdere te:nec ſcis inuenire te: niſi ille q̄ fecit te querat te. Alloquamur tñ z eos qui ſm iſtam viſibilem z popularē intelligentiam iudicant terrā. Judicant em terram reges duces/principes/iudices. Unuſquiſq̄ pro munere qđ accepit in terra:iudicat terram. Quid eſt autē quod dicitur. Judicat terram:niſi iudicat homines qui ſunt i terra? Nā ſi terram proprie nō accipias niſi quā calcas:agricolis ergo dictum eſt:qui iudicatis terrā. Porro aūt ſi reges iudicant terram z qui ſub regibus poteſtatem acciꝑiunt a regibus:erudiank z ipſi:qz terra iudicat terram. Et timere debet eum qui eſt in celo terra iudicās terram. Parem quippe ſuum iudicat: homo hoīem:mortalis mortalē:peccator peccatorem. Si em procedat in medīū dominica illa ſentētia. Qui ſine peccato eſt:prior in illam lapidē mittat: nōne omnis iudicās terram terremotum patitur? Euangelicū capitulum recolamus. Pharisei tentantes dominū adduxerunt ante eum mulierē in adulterio deprehēſam. De quo peccato pena fuerat lege definita: lege ſcilicet data p moyſem famulum dei. Hac ergo complexione doloſa z fraudulenta ad dñm pharisei acceſſerūt vt ſi iuberet lapidari mulierem diffamatam:perderet māſuetudinem. Si aūt qđ lex iuſſerat prohiberet:peccaſſe teneretur in lege. Sicut autem interrogantes de tributo ceſari reddendo:ore ſuo cepit vticiſſim interrogans cui⁹ eſſet ꝓlatus nūmus:cuius haberet imaginem z ſuperſcriptionē. Reſpondentes em ipſi qui interrogauerūt:in nummo eſſe imaginem ceſaris. Reſpōdit eis ſm os ipſoꝝ. Reddite ceſari que ceſaris ſunt: et deo que dei ſunt:vt admoneret ſic reddendā deo in hoīe imaginem dei. Quēadmodum in nummo imago ſua redditur ceſari:ita z in iſta adultera interrogatores interrogauit: z iō iudices iudicauit. Non phibeo inqt lapidari: quā lapidari lex iuſſit:ſed quero a quib⁹. Non em reſiſto:ſed legis miniſtrū requiro. Denicq̄ audite. Lapidare vultis ſm legem. Qui ſine peccato eſt/prior in illam lapidē mittat. Quando autē hec audiuit:digito ſcribebat in terra: vt erudiret terram. Quando aūt hoc dixit phariſeis:leuauit oculos ſuos z inſpexit terrā:z fecit eam tremere. Proinde cum hoc dixiſſet:iterum cepit ſcribere in terra. Et illi compuncti z tre me facti/vnus poſt alterū diſceſſerūt. O terremotū: vbi ſic terra mota eſt vt etiā mutaret locū. Illis ergo diſceſſerit⁹ remanſit peccatrix z ſaluator. Remanſit egroto z medicus Remanſit miſera z miſericordia. Et aſpiciens mulierē dixit. Nemo te pdēnauit? Et illa. Nemo dñe. Sed tū adhuc ſollicita erat. Peccatores em dānare non auſi ſunt. Nō auſi ſunt lapidare peccatricē: qui ſeipſos intuētes ſimiles inuenerunt. Sed adhuc mulier erat in magno periculoquia et ille iudex remanſerat qui erat ſine peccato. Nemo iquit te dānauit? Et illa. Nemo dñe. Sed nec tunc ſecura ſum. Cui ſollicitudini tacite dñs voce reſpondit. Nec ego te cōdemnabo. Illos a vindicta repreſſit conſcientia:me ad ſubueniendū inclinat miſericordia. Nec attēdite z erudimini omnes qui iudicatis terrā. Omnes ſcilicet:qz etiam ſic intelligendū eſt de quib⁹ apoſtolus dicit. Omnis alia poteſtas ſublimioꝝ ſubdita ſit. Nō eſt em poteſtas niſi a deo Que aūt ſunt:a deo ordinata ſūt. Qui reſiſtit poteſtati:dei ordinatiōi reſiſtit. Principes ei nō ſunt timori bono operi: ſed malo. Vis aūt non timere poteſtatē? Bonū fac z habebis laudē ex illa. Et ſi nō ab illa:tū ex illa. Aut ei iuſte agis z iuſta poteſtas laudabit te. Aut iuſte agēte etiā ſi poteſtas iniuſta dānat te:deus iuſtus cozonabit te. Ac per hoc tu tu ſticiā tene:tu bene viue. Et ſi dānat ſiue abſoluat: habebis laudē ex illa. Beatus ille cui⁹ hic ſanguis fuſus eſt. Nonne ex illa poteſtate anteq̄ z viſus eſt iudicari:laudem inuenit Cōfeſſionē ꝓmiſit/in fide ꝓmanſit. Mortē non timuit/ſanguinē fudit:dyabolū vicit. Et ergo nō ſitis inique poteſtatis quicūq̄ hoīes vultis habere in poteſtate:erudimini ne puerſe iudicetis:z ante oīa pereatis q̄ quēq̄ carne perditis. Judex eſſe vis/nō potes meritis:vel pecunia/nondum reprehendo. Fortaſſe em prodeſſe cupis rebus humanis:z emis vt proſis:vt ſeruias iuſticie nō parcis pecunie. Pui? ꝓpter te eſto iudex in te. Prius iudica te de te:vt de penetrali cōſcientie ſecur⁹ ꝓcedas ad alterū. In te ipm redi:te attende:te diſcute:te audi. Ibi te volo ꝓbare integrum iudicē:vbi nō queris poteſtatē. Procedere vis cū poteſtate vt alter tibi dicat de altero qđ tu neſcis: pri⁹ intus iudica.

Ber.xcv. Babbato p⁹.iij. Dñicā i.xl. Ser.ij. Fo.cclxxviij.

Mones: ne ſimulemꝰ de ecclia ſermonē ſuſcipis.

Mihil tibi de te dixit cōſcientia tua? Si nolis negare vticq̄ dixit. Volo audire qđ dixerit. Tu iudica q̄ audiſti. Dixit tibi de te quid feceris/quid acceperis/qđ peccaueris. Delem ſcire qualem ſentētiā ꝓtuliſti. Si bñ audiſti: ſi recte audiſti:ſi in audiēdo tuſt⁹ fuiſti:ſi tue mētis tribunal aſcēdiſti/ſi teipſum ante teipſum in eculeo cordis ſuſpēdiſti: ſi graues tortores adhibuiſti/ſi timores bñ audiſti / ſi ſic audiſti z peculdubio penitēdo peccatū puniſti. Ecce z diſcuſſiſti z audiſti z puniſti:z tamen tibi pepercīſti. Sic audi et proximū tuū, ſi erudiaris ſicut admonuit pſalm⁹. Erudimini qui iudicatis terrā. Sic audi proximū tuum quomodo audis z te. Peccata perſequeris/nō peccantē. Et ſi forte quiſq̄ vurus eſt ad corrigenda peccata auerſus a timore dei: hoc ipm in eo pſequeris: hoc ipm corrigere conaberis:hoc perdere z tollere laborabis vt ſeruet homo peccato damnato. Duo em noīa ſunt hō z peccator. Hoīem deus fecit:peccatorē ſe ipſe homo fecit. Pereat qđ facit homo:liberetur qđ fecit deus. Molī ergo vſq̄ ad mortē me cū perſequeris peccatū perdas hominē. Molī vſq̄ ad mortē: vt ſit qđ peniteat'/ homo non neceꝭ vt ſit qui emendetur. Hanc in corde retinens hō inter hoīes dilectionē: eſto iudex terre:z ama non currere ſed diligere. Si ſuperbis/ſuphi in peccata:non in hoīem. In illud ſeut qđ tibi diſplicet z in te:nō in eum qui fact⁹ eſt ſicut tu. De vna officina exiſtis:vnū artificē habuiſtis:vnus limus eſt veſtra materies. Quid perdis nō amādo qđ iudicas? Odī iuſticiam perdis nō amādo qđ iudicas. Adhibeantur pene/non recuſo/nō interdīco:ſed animo amātis/animo diligentis/animo corrigētis. Non em filium tuum non erudis? Et prius agis vt ſi fieri poteſt pudore z liberalitate erudiatur z erubeſcat patrē offendere non tanq̄ ſeuerū iudicē timeat. Gaudes ad talē filium. Sed ſi fuerit forte iſta contēnens:adhibebis z verbera. Incutis penā/ingeris doloꝛē:ſed queris ſalutē. Multi amoꝛe/multi timoꝛe correcti ſunt: ſed per tremoꝛem timoris ad amoꝛem peruenerūt. Erudimini q̄ iudicatis terrā. Diligite z iudicate. Non em ſic querit innocētia:vt pereat diſciplina. Scriptum eſt. Diſciplinam qui abiicit infelix eſt Bene poteſt addi ad iſtam ſententiā. Sicut diſciplinam q̄ abiicit infelix eſt:ſic diſciplinā q̄ negat crudelis eſt. Auſus ſum aliquid dicere: fratres mei qđ vobis aliquāto plenius exponere ipſi⁹ rei obſcuritate cōpelloꝛ. Repeto qđ dixi. Diſciplinā q̄ abiicit infelix eſt. Hoc eſt manifeſtū. Diſciplinā qui non vat crudelis eſt. Teneo proꝛſus/teneo z oſtēdo ferendo pium: parcendo crudelē. Exemplū ante oculos pono. Ubi inuenio feriēdo pīū? Nō eo ad alios:ad patrē z filium eo. Pater qñ ferit amat:z non vult puer cedi. Contēnit voluntatē:conſulit ad vtilitatē. Quare? Qz pater eſt:qz hereditatē parat:qz ſucceſſorem nutrit. Ecce feriēdo pius eſt pater:feriendo miſericors eſt. Da mihi hoīem parcēdo crudelē. Non recedo a pſonis:eos ipſos ante oculos pono Sed ſi puer imperitus:z indiſciplinat? ſic viuat vt pereat z pater diſſimulet:pater pareat:pater perditū filium diſciꝑline aſperitate offendere timeat:nonne parcēdo crudelis eſt? Erudimini ergo qui iudicatis terram:z bñ iudicando non a terra premīū: ſed ab illo ſpectate q̄ fecit celū z terrā.

Eccl.xlviij mo.

Pſ.ij.

Deut.

¶ Eodem die. De decem in lege preceptis/et de decem plagis. Sermo.ij.

B Ber.xcv.

NOn eſt ſine cauſa:fratres dilectiſſimi:qꝝ precepto rum legis dei numerus cū numero plagarū q̄b⁹ egyptus ꝓcuſſ exequari videt. Nā ſicut decē ꝓcepta ſunt legis q̄b⁹ ad cultū dei populus admonetur:ita decē plage leguntꝰ:quib⁹ ſuperbia egyptioꝝ afflīgitur. Conſideremus ergo cur z ibi decē ꝓcepta:z hic decē plage memorentꝰ. Ideo ſine dubio:qz in illis erant vulnera in iſtis medicamenta. Et opus erat vt periculoſis plagarū decem vulneribꝰ decē preceptoꝝ medicamina ſubueniret Primū eſt preceptū in lege de vno deo. Non eruna inquit tibi dij alij ꝓter me. Prima plaga egyptioꝝ:aqua conuerſa in ſanguinē. Cōpara primū preceptū prime plage: deum vnum ex quo ſunt oīa:in ſimilitudinē aq̄ ex aqua generant oīa. Ad quā aūt rem pertinet ſanguis/niſi ad cārnē mortalem? Quid eſt ergo aq̄ conuerſio in ſanguinē: niſi qz illi q̄ in dñm credere noluerunt:ſicut dicit Apl's. Obſcuratū eſt in ſipiens cor eoꝝ:dicentes ſe eſſe patientes: ſtulti facti ſunt. Aqua em in ſanguinē vertitur: qz ſenſus egyptioꝝ obſcurus z tenebroſus efficit. Et iuſto dei iudicio factū ē: vt de illo fluuio ſanguinē biberent:in quo hebreoꝝ paruulos nare conſueuerāt. Secundū preceptū. Non acciples nomē dñi dei tui inuanum. Qui em acceꝑerit nomen dñi dei ſui inuanū non mundabik. Nomen em dñi ieſu xpi:veritas eſt Ipſe em dixit. Ego ſum veritas. Et quia veritas mundat vanitas inquinat: videam? huic ſecundo ꝓcepto contrariā plagā:ranarū abundantiā. In ranis heretici intelligūtur: atq̄ philoſophi. Philoſophi em vl' heretici qz in xpo oīa falſa eſſe dicunt/rane ſunt clamantes in paludib⁹ limoſis. Per ſuperbiā z inanem contentionē ſtrepitū vocis habere poſſunt/doctrinam vere ſapientie inſinuare non poſſunt. Qui em chriſtiane veritati cōtradicūt:z in ſua vanitate decepti deciꝑiūt: rane ſunt tedīū afferentes aurib⁹ non cibū mentibus. Tertiū preceptum eſt. Memento(inqt)vt diem ſabbati ſanctifices. In iſto tertio ꝓcepto inſinuat quedā vacationis indictio:reqes cordis: tranqllitas mentis quā facit bona ꝓſcientia. Ibi ci eſt ſantificatio:qz ibi eſt ſpirit⁹ dei. Denicq̄ videte vacationē/hoc eſt quietem. Sup quem inqt dñs requieſcam:niſi ſuper humilē z quietum z trementem verba mea? Spiritale em ſabbatum non obſeruant/niſi illi q̄ ſe ita tēperate operibus terrenis accōmodant:vt tamen lectioni z orationi:z ſi non ſemper certe vel frequenter inſiſtāt m aplm. Attendi lectioni diuine doctrine. Et iterum. Sine intermiſſiōe orate. Qui em tales ſunt/quotidie ſpiritaliter ſabbatum colunt. Qui vero inquieti ſunt z tuſiter terrenis actibus implicantur:de quibus ſcriptum eſt Impedimenta mundi fecerūt eos miſeros:id eſt requiem habere non poſſunt. Attendite tertiam plagā:huic tertio ꝓcepto cōtrariam. Cynifes nati ſunt in terra egypti de limo muſce minutiſſime/inqtiſſime/inordinate volātes:in oculos irruentes/non permittentes hoīem quieſcere:dum abiguntur iterum irruunt:dum expulſe fuerint iterum redeūt Quales iſte ſunt muſce/tales ſunt hoīes inquieti / qui ſabbatum ſpritaliter obſeruare:id eſt bonis operib⁹ ſtudere: z lectioni vel orationi inſiſtere nolunt. Et quomodo corp⁹ humanū ab iſtis muſcis affligit: ita cor illoꝝ diuerſis cogitationibus inquietat et compungik. Tenete preceptum cauete plagā Quartum preceptū eſt. Honora patrem tuū/ et matrem tuam. Huic contraria quarta plaga egyptioꝝ cynomia: ideſt muſca canina: Grecum em vocabulum eſt. Qui em parentes honorare diſſimulat/muſca hunc canina ideſt dyaboli neqtia ſpiritaliter affligit et cruciat. Caninū eſt em parentes non agnoſcere. Nichil tam caninū: q̄ cum illi qui genuerunt non agnoſcunk. Quintum preceptū eſt. non mechaberis. Quinta plaga moꝛs in pecora. Omīs em q̄ aut vxore propria intemperate (excepto filiorum deſiderio) vtitur:aut certe (qđ eſt crimē grauiſſimū) q̄ vxori aut filie aliene aut ancille vel ſue vel alteri⁹ inſidiaꝰ z nō reuocatur penitendo victus cupiditate beſtiarum/ tanq̄ amiſſo homine erit pecus.non quaſi cōnerſus in naturam pecoris:ſed in humana forma habens ſimilitudinē pecoꝛis/qui non vult audire dicentem dñm. Nolite fieri ſicut equus et mulus:in quibus non eſt intellectus. Et illud. Homo cum in honoꝛe eſſet non intellexit/ comparatus eſt iumētis inſipientibus z ſimilis factus eſt illis. Sed ſi pecus eſſe non timeo:vel moꝛi ſicut pecus time. Sextū preceptū. Non occides . Sexta plaga puſtule in corpoꝛe et veſice bulientes et ſcaturientes incēdia vulnerum de pauilla fornacis. Tales ſunt homicidales. Ardēt ira:qz per irā homicidij fraterni: tas periſt. Ardent hoīes iracūdia/ardent z gratia. Nā z q̄ vult ſubuenire feruet:qui vult occidere feruet. Iſte ꝓcepto ille morbo. Iſte bonis operib⁹:ille inſaniosis vicerib⁹. Si poſſemus videre aīas homicidarū:ſine dubio plus plāgeremus q̄ putreſcētia corpa vlceratoꝝ. Sequik ꝓceptū ſeptimū. Nō furaberis. Et plaga ſeptima grādo in fructib⁹. Qđ p fructū cōtra dei preceptū ſubducis de celo pdes. Homo ei habet iniuſtū lucrū ſine iuſto dāno. Qui furaī verbi gratia acqret veſtē:ſed celeſti iudicio perdet fidē. Ubi lucrum:ibi damnū. Viſibiliter lucrū:inuiſibiliter dānū. Lucrum ſua cecitate:damnū de domini nube. Ergo q̄ ſuo malo deſiderio foris inſecus furant:iuſto dei iudicio intrinſecus

Exo.xx. Exo.vij.

Exo.xx. Exo.xx.

Exo.xx. Exo.ix.

Exo.xx. Exo.ix.

Exo.viij.

Pſ.xxxj. pſ.xlviij.

Efa.l xvj

j.Tim.iiij j.Theſ.v.

Joh.xviij

Joh.viij.

Exo.xx. grādinant. Octauum preceptum. Falsum testimoniū nō
Exo.x. dices. Octaua plaga locusta animal dente noxiū. Quid eī
vult falsus testis nisi mordendo nocere:t cōsumere mētien-
do:Et ideo nos admonet apostolus:ne nos falsis crimini-
Gal.v. bus apperam⁹. Si inūt mordetis t comeditis inuicē:vide-
F te ne ab inuicē consumamini. Nonū preceptū. Non concu-
Exo.xx. piscres vxorē proximi tui. Nona plaga dense tenebre. Si eī
Exo.x. peccatum est vxorē proximi excepto causa filioꝝ agnosce-
re/putas quale peccatū est alienā appetere? Vere dēse sunt
tenebre. Nihil em̄ sic dolet in corde patientis: quomodo si
vxor illi⁹ appetat. Et qui hoc facit alteri:nihil tale voluis-
set pati. Alia mala solent hoies patiēter excipere. Hoc au-
tem nescio vtrum inuenīri poterit q̄ patiēter ferat. O q̄ dē
fas tenebras patiuntur:q̄ talia faciūt t talia concupiscunt.
Vere excitantur furore horribili. Furor em̄ indomitus est
Exo.xx. vxorē alienā commaculare velle atq; polluere. Decimū p-
ceptum. Non concupisces vllam rē proximi tui:nō pecus/
non ouem/non bouē/non aliquid omnino. Huic mandato
Exo.xij. plaga decima cōtraria est:mors primogenitoꝝ. Primoge-
nita cordis nostri fides est. Nemo em̄ bene operatur nisi fi-
Heb.xj. des pcesserit:sicut dicit apostolus. Sine fide impossibile ē
placere deo. Sia opera tua bona filij tui sūt spiritales:sed
inter istos tibi primogenita est fides. Quisq; rē alienā oc-
culte concupiscit:internā fidem perdit. Erit em̄ primum si
ne dubio simulator obsequens nō charitate sed fraude:ve-
luti amās eū a quo se cupit fieri heredē. Amare incipit eū
quē mori desiderat:t vt in re et? se videat possessorē:optat
G vt proprium non relinquat heredē. Hec fratres cōparatio
t quodāmodo cōtrarietas decem preceptoꝝ:et decem pla-
garū cautos nos faciat:vt habeam⁹ securi res nostras in p
ceptis dei. Res inq; nras interiores in archa cōscientie no
stre repositas. Ipsi sunt thesauri nri q̄s nobis nec fur nec
Mat.vj. latro nec vicin⁹ malus poterit aliq̄n auferre: vbi nec tinea
nec rubigo est metuenda. Iste sunt enim vere diuitie:id
bona cōscientia/iustitia/misericordia/castitas/sobrietas.
Qui talibus rebus plenus est:diues erit etiā si de naufra-
gio nudus exierit. Si diligēter hec attēditis:t q̄ mala sūt
fugere:t que bona sunt volueritis auxiliante dño exercere:
eritis populus dei:t de iniqua egyptioꝝ seruitute:id ē spi-
rit alium nequitiarū persecutione liberati:ad terrā repro-
missionis poteritis feliciter peruenire:prestāte dño nostro
Jesu christo:cui est gloria t imperium cum patre t spiritu
sancto in secula seculorum. Amen.

¶ Item eodem die sermo de iudicibus/ qui ha-
betur inter sermones ad fratres in heremo. xxxv.
folio. xvj. col. j.

¶ Item eodē die Homelie de eo qō scriptum est
Joh.viij. in euangelio sm Johannē. Perrexit iesus in mō
tem oliueti ꝛc. que habent in expositione doctō-
ris. Trac. xxxiij. fo. clxxx. col. iiij. Et inter sermo
nes de Verbis domini. xlvij. fo. lxij. col. j.

¶ Dominica quarta in quadragesima De decē
chordis:t decē preceptis. Sermo. j. In quo expo
nit illud dauiticum misericors t miserator domi
nus longanimis t cetera.

Sermo. xcvj. A Ca.j. Ps̄.cij.

DOminus t de⁹ noster misericors t miserator: lō-
ganimis et multū misericors t verax: q̄ largiter
prerogat misericordiā in presenti seculo: tam se-
uere minat iudiciū in futuro seculo. Verba q̄ di-
xit scripta sunt:t diuinis authoritatibus continent:qz mise-
ricors t miserator domin⁹/lōganimis t multū misericors
t verax. Multū delectat oēs peccatores t amatores huius
Deverbis dñi. Ser. xlvij. d. seculi:qz misericors t miserator dñs:qz longanimis t mul-
tum misericors. Sed si amas tam multa iniquitia: time ibi et
vltimū quod ait. Et verax. Si enim nihil aliud diceret nisi
Misericors t miserator dñs:longanimis t multum miseri
cors:quasi iam cōuerteres te ad securitatē t impunitatē t
ad licentiā peccatoꝝ:faceres q̄ velles:vtereris seculo: vel
quantū tibi pmitterek:vel quantū tibi libido iussisset. Et si
q̄s te hā admonēdo obiurgaret atq; terreret vt cohiberes
te ab immoderato fluxu eundo post concupiscētias tuas:t
deserendo deū tuū:inter medias voces obiurgātis obsiste-
res impudēti quidē fronte:veluti audita diuina auctorita-
te t legeres de libro dñico. Quid me terres de deo nro. Ille
misericors est t miserator:t multū misericors. Me tanta
hoies dicerent:vnū verbū addidit in fine:q̄ ait. Et verax
t excussit leticiā male plumentiū:t iduxit timorē volentiū
Gaudeamus ad misericordiā dñi:sed timeamus iudicium
dñi. Parcit:sed non tacet. Tacet:sed nō semp tacebit. Au-
di dum non tacet in verbo:ne non tibi vacet audire dū non Jn lib.de
tacebit in iudicio. Modo em̄ licet tibi causam tuā compo- mel.ca.a.
nere. Ante vltimū iudicū dei tui compone causam tuam.
Nō est vñ presumas cū ille venerit/nec falsos testes adduc-
es quib⁹ ille fallatur/nec patronū fraudulentis circūuen-
tionibus t linguosis artib⁹ adhibebis: nec ambies aliquo
modo vt iudicē possis corrumpere. Quid ergo ages cōtra
talem iudicē:quē nec fallere nec corrūpere poteris? Et tū
est q̄ agas. Tunc em̄ ipse erit iudex cause tue: qui modo
est testis vite tue. Clamauimus t laudauimus:cōponam⁹
causam nostram. Qui testis est operū nostrorū:ipse testis
est vocum istarū. Non sint inanes:cōuertant ad gemitum.
Tempus est concordandi cū aduersario tuo cito. Tam lō- B
ganimis est deus videndo in tpa t nō puniendo:vt tū cito Ca.ij.
sit futurū iudicium. Moze quippe humane vite prolixum
est q̄ deo breue est. Sed t ipsi seculo t humano generi q̄s Jn lib.de
longe videtur quid consolat? Mundꝰ si totius generis hu- mc.ppria
mani vltimus dies longe est:vniuscuiusq; dies vltimus lō c.
ge est? Hoc dico. Ex adam multi anni euoluti sunt/multi
anni fluxerūt t deinceps fluent:nō quidē tam multi: sed tū
vsq; in finē seculi tranlibūt anni/sicut t illi transierūt. Lon
gum videt q̄ restat: q̄q; non erit tantū quantū transfactū
est:t tū ex transacto preterito tempore/ sperandus est finis
reliqui temporis. Fuit tunc quidem dies qui diceretur ho-
diernus:ex illo vsq; ad hunc hodiernū. Nonne quicqd fuit
futurū preteritum factū est? Tale habetur ac si non fuerit.
Sic erit quicquid restat extremum. Sed si t hoc longitudi
prolixū quantū putaueris:quantū dixeris: quantū cogita-
ueris:quantū tibi nō formar scriptura sed fingit cogitatio:
quantū vis diē iudicij plonga/nunqd vltimū diem tuū id
est vite tue quo exiturus es de hoc corpore pducturus es
in longū? Sit tibi senectus certa si potest. Cui aūt potest
Nonne ex quo homo incipit viuere iā potest t mori? Pos
sibilitatē mortis initiū vite facit. In hoc terra t i genere
humano ille solus mori nondū potest / qui nondū cepit vi-
uere. Incertus ergo dies tanq; quotidian⁹ speranduꝰ est.
Si aūt tanq; quotidianus est incertus dies/componatur
cum aduersario dum est tecum in via. Quia em̄ vocatur hec C
vita:per quā oēs transeunt:t non recedit iste aduersarius. Ca.iij.
Quis est aūt iste aduersari?: Aduersarius iste nō ē diabo-
lus. Nam nunq; te hortaret scriptura vt cum diabolo con-
cordares. Est alius ergo aduersari⁹ quem sibi homo facit
aduersarium. Nam ille si aduersarius esset.tecum in via nō
esset. Ad hoc em̄ tecum est in via:vt concordet tecum. Scit
em̄ quia nisi in via secum concordauerit tam tradet te in-
dici:iudex autē ministro:minister in carcerem. Eloquia illa
euangelica sunt. Recordantur nobiscum/ vel q̄ legerūt/vel
qui audierunt. Ergo q̄s est aduersari⁹? Sermo dei aduer-
sarius tuus est. Quare aduersari⁹ tuus est? Quia cōtraria Exo.xx.
iubet que tu facis. Dicit tibi. Unus est de⁹ tuus:vnū deum
cole. Tu vis dimisso vno deo tuo tanq; legitimo viro alie
fornicari per multa demonia. Et q̄ est grauius / non qua
si aperte deserens t repudians sicut apostate faciūt: sed tā
q̄ manens in domo viri tui admittis adulteros:id est tāq; Ebri.j
christian⁹ nō dimittis ecclesiā:cōsulis mathematicos: aut
aruspices/aut augures/aut maleficos/q̄si deviri nomo nō
recedens adultera aia:t manēs in ei⁹ coniugio fornicaris
Dicitur tibi. Ne accipias in vanū nomen dei tui. Ne existi
mes creaturā esse christū:quia pro te suscepit creaturā:et
tu contemnis eum qui est equalis patri:t vnus cum patre.
Dicitur tibi vt spiritaliter obserues sabbatum:nō quomo
do iudei obseruant sabbatum carnali otio. Si acare em̄ vo-
lunt ad nugas atq; luxurias suas. Veli⁹ em̄ faceret iudeꝰ
i agro suo aliqd vtile q̄m in theatro seditiosus existeret. Et
melius femine eoꝝ die sabbati lanam facerēt q̄m tota die in
neomenijs suis ipudice saltarēt. Tibi aūt dr vt obseruꝰ

Ebrei: spiritaliter sabbatū i spe future dctis quā tibi pmittit ois
aperiūtur: Quisquis autē propter illam quietam futuram agit quic-
in oculis quid potest: Quis laboriosum videat quod agit: tamē si ad
ipsorum fidem promisse quietis id referat/nōdum quidem sabbatū
habet habet in re:sed habet in spe. Tu autē ad hoc vis requiesce-
re vt labores:cū ad hoc debeas laborare vt requiescas. Di-
Exo.xx. citur tibi. Honora patrem tuū t matrem tuā. Contumeliā
irrogas parētibus:quā nō vis pati a filijs tuis. Dicit tibi.
Non occides/tu autē occidere vis inimicū tuum. Et ideo
forte non facis:q̄ times iudicem hominem/non quia cogi-
tas deum. Ignoras quia ille testis est cogitationum? Illo
vno quē vis mori/te homicidā tenet in corde. Dicitur tibi
vsq; q.vj Non mechaberis:id est nō ibis ad aliquā aliā preter vxorē
ad mecha tuam/ tu autem exigis hoc ab vxore t non vis reddere hoc
tum. vxori. Et cum debeas in virtute precedere vxorē: quoniā
castitas virtus est:tu sub vno impetu libidinis cadis t vis
vxorem tuam victricē esse:tu victus iacens. Et cum tu ca-
put sis vxoris tue:precedit te ad deum:cui⁹ caput es. Vis
domum tuam capite deorsum pendere? Caput em̄ mulie-
ris est vir. Ubi aūt melius viuit mulier q̄m vir: capite deor-
sum pendet domus. Si caput est vir:meli⁹ debet viuere vir
et precedere in oīb⁹ bonis factis vxorem suam: vt illa imi-
tetur virū t sequatur caput suū. Quomodo caput ecclesie
D christus est:t hoc iubetur ecclesie vt sequatur caput suum:
Ca.iiij. t vt p vestigia ambulet capitis sui:sic vniuscuiusq; domus
habet caput virum:t tanq; corpus femina. Quo caput du-
cit:illuc debet seq corp⁹. Quare ergo vult caput ire:quo nō
vult vt corpus sequatur? Quare vult ire vir quo nō vult vt
sequatur vxor? Hec iubēdo sermo dei aduersarius est. Ho
lunt em̄ homines facere q̄ vult sermo dei. Ut quid dicam
quia aduersarius est sermo dei q̄n iubet? Timeo ne ego ip
se aduersari? sim quibusdam: q̄ hec loquor. Sed quid ad
me pertinet? Fortem me faciat qui terret vt loquar: vt non
timeam querelas hominum. Nam qui nolunt castitatē ser-
uare vxoribus suis z abundant:tales nolunt me ista dicere
Sed velint nolint dicturus sum. Si em̄ vos non exhortor
vt cum aduersario cōcordetis:ego cū illo in lite remanebo
Qui vobis iubet vt factatis:ipe nobis iubet vt loquamur.
Si nō faciendo quod iubet vt faciatis:aduersarij ei? estis
nō dicendo q̄ iubet vt dicam⁹: aduersarij eius remanebi-
E mus. Nunqd in ceteris que supra dixi multis immoratus
Ca.v. sum? Hoc em̄ presumimus de charitate vestra:quia vnum
deum colitis / hoc presumim⁹ de fide catholica q̄ in vobis
est:q̄ filium dei equalem patri creditis:nec in vanum acci-
pitis nomen dñi dei vestri:vt putetis creaturam esse filium
Rom.viij dei:quoniam omnis creatura vanitati subiecta est:sed cre-
Joh.j. ditis eum equalē patri esse:deum de deo: verbum apō deū:
verbum deum per quod facta sunt omnia:lumē de lumine:
coeternum illi qui genuit:vnum cū illo qui genuit. Et hoc
verbum creditis assumpsisse creaturam de virgine maria:
assumpsisse mortalitatem:t passum fuisse pro nobis. Ea le-
gimus t credimus vt saluemur/nec in eo immoratus sum:
vt quicqd facit i pro spe futura faciatis. Noui enim oīm
christianorum mentes de futuro seculo cogitare. Qui ei de
futuro seculo nō cogitat/nec propterea christian⁹ est: vt id
quod in fine deus promittit accipiat/nondū christianus est
Ecq; in eo immoratꝰ sum: vbi dicit sermo dei. Honora pa-
Exo.xx. trem tuum t matrem tuam. Multi em̄ honorant parentes:
et raro inuenim⁹ parentes conquerentes de improbitate fi-
liorum:q̄uis nō desinit. Sed tamē q̄m raro fit:tam breuiter
monendū fuit. Ecq; in eo vbi dictum est. Non occides:im-
morari voluī. Non em̄ credo hic turbam esse homicidarū.
Illud vero malum late serpens plus occupauit: t in eo ve-
F hemētius irritatur aduersari? ille:qui ideo clamat vt sit ali
Ca.vj. quando amicus. Querele quotidiane sunt quāq; ipe femie
nec iam audent cōqueri de viris suis. Ita inuadēs oia cō-
suetudo pro lege obseruatur vt iam t mulieribus forte per-
suasum sit licere hoc viris/nō licere mulieri⁹. Solent em̄
audire adductas eē mulieres ad forum q̄ forte cum seruis
inuente sunt:adductum virum ad fozū qui inuentus est cū
ancilla sua nunq; audierūt:cum sit par peccatū. In pecca-
to pari innocentiorem facit videri virū:nō diuina veritas:
sed humana peruersitas. Et si forte hodie acriozē dq̄m pas-
sus fuerit vxorem suam/t liberius murmurantem/cui tam
videbatur:q̄ licebat viro:t audiuit in ecclesia:quia non li-
cet viro. Si ergo passus fuerit vxorem suam liberius iā vt
dixi murmurantem t dicentem sibi/nō licet quod facis: si-
mul audiuim⁹?:christiani sumus:q̄ a me exigis: redde mi-
hi. Fidem tibi debeo/ fidē mihi debeo/fidem christo ambo
debemus. Et si me fallis:eū nō fallis cuius sumus/non fal-
lis eum qui nos emit. Hec atq; huiusmodi audiēs ille que
non solet:dum non vult in se fieri san⁹?:in me fit insan⁹. Ira
scitur: maledicit. Fortassis etiā dicit. Quomodo factū est
vt huc ille veniret aut vxor mea ipso die in ecclesiam proce
deret. Et hoc credo q̄n cogitatione sua dicat. Nam libe-
re erumpere in vocē nō audet/nec ante solem vxorem suam
Fortassis em̄ si sic eruperit t hoc dixerit:potest illa respon-
dere t dicere. Quare maledicis:cui pauloāte acclamabas
Certe conluges sumus:cū lingua tua discordas mecū con-
corditer quomodo viuere poteris? Nos fratres picula ve-
stra intuemur/nō voluntates vestras attendimus. Nam t
medicus si voluntatem egri attendat:nunq; illū curat. Nō
non est faciendum/ nō fiat:q̄ prohibet deus non fiat. Qui
deo credit ab ipso audit q̄ dicim⁹. Certe melius erat qui-
busdam nolentibus corrigi vt vel huc non venirem⁹: si ista
dicturi eramus: vel quia iam venimus non ea diceremus.
Nudius tertiano die memini me dixisse sanctitati vestre q̄ G
si citharedi essemus:aut huiusmodi aliquid populariter ex Ca.vij.
hibentes pro studijs nugacitatis vestre:que iam que sum⁹
vt relinquatis/ tenuissetis nos vt darem⁹? nobis dicm t q̄s
quis pro modulo suo conferret nobis mercedē. Quare am
bularem⁹? delectati vanis canticis: nulli rei profuturis ad
tempus dulcib⁹:in posterum amaris? Talibus etē turpi
tudinibus cantionum animi humani illecti eneruant t de-
cidunt a virtute:desluentes in turpitudinē:t propter ipsas
turpitudines postea sentiunt dolores:t cum magna amari
tudine digerunt q̄ cum dulcedine tēporali biberunt. Me
lius ergo nos amara vobis cantamus ad tempus:q̄ postea
dulcescant in vobis. Nec mercedem aliquā exigimus: nisi
vt faciatis que dicimus. Immo nō faciatis si dicim⁹ nos.
Si aūt omnibus ille dicit qui neminem timet:t per quem
fit in nomine ipsius t in gloria misericordie ipsi⁹: vt et nos
neminem timeamus:omnes audiuimus/ omnes faciamus
omnes cum nostro aduersario cōcordemus. Putate me ci-
tharedū esse:qd vobis possum amplius canere? Ecce psal-
terium fero:decem chordas habet hoc vos pauloante cāta
stis anteq; inciperem loqui:chorus meus vos fuistis. Non
ne vos pauloante cātastis. Deus canticum nouum cātabo Ps̄.xxxij
tibi:in psalterio decem cordarum psallam tibi? Ipsas aūt
decē chordas modo percutio. Quare amara est vox psalte-
rij dei. Psallam tibi in psalterio decem chordarū: Nō vo-
bis hoc canto quod vos non faciatis. Decalogus enī legis H
decē precepta habet/que decē precepta sunt sic distributa: Ca.viij.
vt tria pertineāt ad deum:septem pertineant ad homines.
Tria ad deum que iam dixi. Unus est de⁹ noster:ei nullam
similitudinē debemus facere: t nō fornicari post deum qui
vnus est:qui deus t christus filius dei vnum est cum patre
Et ideo non debet a nobis accipi in vanū vt putem⁹ cū fa-
ctum:id est creaturam aliquā:cum per ipsum facta sint om
nia. Qui vero ipse vnus deus pater t filius t spirit⁹ sanctus
in spiritu sancto hoc est in dono dei: reqes nobis sempiter-
na promittitur. Inde modo pignus accepimus. Sic enim
dicit apostolus. Qui dedit nobis pignus spiritū. Si pign⁹ ij.Cor.j.
accipim⁹ vt inciptamus in domino t in deo nostro esse trā- et.v.
quilli vt simus in deo nostro mites:simus in deo patientes
erimus etiam in illo vnde pign⁹ accepim⁹ in eternum quie
ti:quod erit sabbatum sabbatorū propter ipsam requiē p-
tinentem ad donum spiritus sancti. Tertiū itaq; preceptū Exo.xx.
de sabbato q̄ dixim⁹: quod carnaliter iudei celebrāt: nos
spiritaliter agnoscam⁹. Nam quia spiritus sanct⁹ septifor-
mis dicit: propterea septimū diem sanctificauit deus quā
do fecit omnia opera sua: sicut in Genesi scriptū legimus. Geñ.ij.
Non ibi habes nominatam sanctificationē nisi illo die vbi
dicitur. Deus requieuit ab oibus operibus suis. Non em̄
fatigatus erat deus vt diceret. Requieuit deus ab operib⁹
suis: sed in illo verbo tibi laborāti requiē p̄misit. Ut quia Geñ.j.
fecit oīa bona valde: t sic dicit. Requieuit deus: intelligas
etiam te post bona opera requieturū t sine fine requieturū.

Am omnia superiora que dicta sunt:id ē dies superiores habent vesperā:septim⁹ iste dies non habet vesperam: vbi deus sanctificauit requiez. Tantū dictū est. Factū est mane:vt inciperet ipse dies. Non dictū est. Factum est vespe vt finiretur dies:sed dictū est. Factū est mane vt fieret dies sine fine. Sic incipit ergo requies nostra quasi mane: sz nō finitur:qz ineternum viuemus. Ad hanc spem quicquid facimus:si facim⁹:sabbatū obseruamus. Ipsa est tertia chorda hui⁹ decalogi:id est psalterij decachordi. In tribus eñ chordibus ad deū pertinent pcepta. Si diceret nobis. Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo:z ex tota aīa tua:et ex tota mente tua:z de proximo nostro nihil diceretur: non esset decachordum:sed trichordum. Qz vero addidit dñs. Et diliges proximum tuum tanq̄ teipsum:z conexuit dicens. In his duobus mādatis tota lex pendet et prophete Tota lex in duob⁹ pceptis est:dilectione dei:et dilectione primi. Ad duo itaq̄ pcepta:id est ad dilectionē dei z primi ptinet decalogus. Ad primum pceptū tres chorde pertinent:qz deus trinitas/ad alterum vero pceptum :id est ad dilectionem primi septem chorde:quomodo viuatur inter hoies. Nam ipse numerus septenarius tanq̄ septē chordarum incipit ab honore parentum. Honora patrē tuū et matrem tuam. Ad parentes ei suos homo aperit oculos:z hec vita ab eoz amicitia sumit exordiuz. Quisquis aūt suis parentibus nō defert honorē:quibus parcere poterit? Et dicit apostolus:Honora pfem tuum z mfem tuam:q̄ est primum mandatum. Quomodo primum qñ quartū mandatū est:nisi qz in septenario numero est primum? Ad dilectionē primi primū est in scda tabula. Naz ideo due tabule legis date sunt. Deus eñ famulo suo Moysi in mōte duas tabulas dedit. In quibus duabus tabulis lapideis conscripta erant decem pcepta legis:q̄ est psalterium decem chordarum. Tria in vna tabula ad deum ptinentia:septem in altera tabula ad primum. In altera ergo tabula primum est. Honora pfem tuum z mfem tuam. Scām. Non mechaberis. Tertium. Nō occides. Quartum. Non furaberis. Quintum. Non falsum testimonium dices. Sextum. Nō concupisces vxorem proximi tui. Septimum. Non concupisces rem proximi tui. Hec iungamus illis tribus ad dilectionem dei pertinentibus/si in psalterio decem chordarum volumus cantare canticū nouum. Attendat eñ charitas vra vt dicam vel q̄ deus suggesserit. Accepit legem popul⁹ iudeoz. Istam in decalogo non obseruauit. Et quicunq̄ obtemperabant:timore obtemperabant pene/nō amore iustitie/portabant psalterium:nō cantabant. Cantāti enim voluptas:timēti onus est. Ideo vetus homo aut nō facit/aut timore facit/non amore sanctitatis/non delectatione castitatis/temperantie:charitatis sed timore. Vetus eñ homo est:vetus homo vetus canticum cantare potest:non nouū. Vt aūt cantet canticū nouum:sit nouus homo. Quomodo aūt possit esse nouus homo:audi non me sed apostolum dicentem. Exuite vos veterem hominē z induite nouum. Et ne quis putaret/cum dixit. Exuite vos veterem hominem et induite nouum:aliquid deponendum esse et aliquid accipiendum:cum de mutando preciperet homine : subiecit et ait:Quapropter deponentes mendacium loquimini veritatem Hoc est quod ait. Exuite veterem hominem et induite nouum/hoc dixit:mutate mores. Seculum diligebatis:deum diligite. Rugatoria iniquitatis:temporales voluptates diligebatis:primū diligite. Si dilectiōe facitis. nouum canticum cantatis. Si timore facitis:facitis tamē: portatis quidem psalterium:sed nondum cantatis. Si aūt nec facitis:proficitis ipsum psalteriū. Melius est tamen portare q̄ proficere. Sed rursus meli⁹ est cū voluptate cātare q̄ cum onere portare. Nec peruenit ad canticū nouū: nisi iam cum voluptate cantās. Nam qui portat cū timore/ad huc in vetustate est. Et q̄d est fratres q̄ dico:attendite. Nō cōcordauit cū aduersario suo:qui cum timore adhuc facit. Timet eñ ne veniat deus z dānet illum. Nā non dum delectat castitas/nōdū illum delectat iusticia: sed iudicium dei formidās a factis temperat. Nondū cōcupiscētiam ipsam dānat que seuit in eo. Nōdū illum delectat q̄ bonum est:nondū ibi habet suauitatem: vt cantet canticū nouum:sed/de vetustate penas timet. Nondū concordauit cum aduersario. Tales eñ homines plerūq̄ supplantant talicogitatione:vt dicant sibi. Si fieri posset/nō nobis minaretur deus. Non talia per prophetas suos diceret q̄ homines deterrent:sed veniret z daret omnibus indulgentiā ignosceret omnib⁹/postea veniret z neminē mitteret in gehennam. Iam quia iniquus est:iniquū vult esse deū. Vult te deus facere similem sui:z tu conaris deum facere similē tui. Placeat tibi ergo deus qualis est:nō qualem illum ei vis. Peruersus eñ es:z talem vis esse deum qualis es:non qualis est. Si aūt placeat tibi qualis est/corrigeris:z dirriges in eam regulā cor tuū a qua nunc alienus distortus es Placeat ergo tibi deus qualis est:non qualem illū esse vis Ama qualis est. Nō te ipse amat qualis es:sed odit te qualis es. Ideo tui miseretur: qz odit te qualis es:vt factat te qualis nondū es. Faciat te dixi qualis nondum es. Nā illud tibi non ꝓmittit:qz faciet te qualis es. Nam erio qualis est:sed ad quēdam modum:idest imitatoz dei velut imago:sed non qualis imago est filius. Nam et iam imagines in hominibus diuerse sunt. Filius hominis habet imaginē patris sui:z hoc est quod pater eius:qz homo est sicut pater eius. In speculo autem imago tua nō hoc est quod tu. Vbi enim est imago tua in filio:aliter in speculo. In filio est imago tua secundū equalitatē substantie:in speculo aūt q̄ longe est a substantia:z tū est q̄dam imago tua:q̄uis nō talis qualis in filio tuo secundū substantiam. Sic in creatura nō hoc est imago dei quod est in filio:q̄ hoc est quod pfid est deus ꝟbū dei p quod fctā sunt oīa. Recipe ergo fūtudinem dei quā p mala fctā amisisti. Sicut enī imago in nummo impatoris aliter est:z aliter in filio. Nam imago et imago est:sed aliter impressa est in nūmo:aliter habet in filio/aliter in solido aureo imago impatoris. Sic z tu nūmus dei es ex hoc melior:qz cū intellectu et cū quadā vitanūmus dei es:vt scias etiā cuius imaginē geras:z ad cui⁹ imaginem factus sis. Nam numm⁹ nescit se habere imaginem imperatoris. Ergo vt dicere ceperam odit te de⁹ qualis es:sed amat te talē qualē te esse vult:z ideo ille te vt mteris hortatur. Concorda cum illo:z incipe primo bene velle:z odisse te qualis es/hoc sit tibi initiū cōcordie cum sermone dei:vt incipias primo tu odisse te q̄lis es. Cū coperis ettu odisse te talē qualis es/sicut te talem odit de⁹ incipis iam ipsum diligere deū qualis est. Egrū attendite. Eger egrotantem se odit qualis est. Inde incipit concordare cū medico:quia z medic⁹ odit eum qualis est. Nam ideo vult sanum esse:quia odit eum febrientem:z est medicus febris psecutor:vt sit hominis liberator. Sic auaricia:sic libido/ sic odium/concupiscentia/luxuria/sic nugacitas spectaculozum febres sunt anime tue / debes illas odisse cum medico tuo:ita concordas cum medico:niteris cum medico:et libenter audis q̄ iubet medic⁹: libenter facis q̄ iubet medicus:z pficiente tam sanitate:incipiūt etiam tam delectare precepta. Et onerosus est cibus egris quando reficiuntur:z pelorem horam reputant egri refectiōis sue cū fue accessionis:z tamē cogunt se concordanter cum medico:et q̄uis inuiti z obluctātes vincunt se vt aliq̄d accipiant. Multa auiditate sani maiora pceputi sunt: vñ egri minora vix accipiunt. Sed vñ hoc factū est? Qz oderant febrem suam z cum medico concordauerunt:z simul persequebantur febrem medicus z egrot⁹. Cum ergo z nos talis dicim⁹ non odimus nisi febres vestras:immo in nobilissimis sermo dei febres nostras odit:cū quo concordare debetis. Nam nos q̄d sumus nisi liberandi vobiscum/sanādi vobiscum? Modo nō me intuamini:sed sermonē dei. Nolite trahi medicamēto vestro:non inueni eñ aliud qua transire. Vent ergo ad quintam chordam homo. Qui tāgo psalteriū decem chordarum/nūquid pretermissurus eram quintam? Immo affidue percussurus. In illa eñ video iacere pene totum genus humanum:in illa video plus labozare. Ipsum percutiēdo quid dico: Nolite mechari post vxores vestras: q̄ nō vultis vt mechentur post vos vxores vestre. Nolite tre vos:q̄ eas sequi nō vultis. Sine causa vos excusare conamini q̄ dicitis. Nunquid eo ad vxorem alienā:ad ancillā meā eo. Vis vt dicat vxor tua tibi. Nūquid eo ad virū alienū:ad seruū meū eo. Dicis:nō est vxor aliena ad quā vado. Nunquid vis dicatur tibi/nō est vir alienus ad quem vado. Ib

sit vt dicat hoc illa. Melī⁹ eñ dolet te q̄ imitet te. Illa eñ casta z sancta femina z vere christiana q̄ doleat contemptorem virum:z non dolet propter carnem sed propter charitatem Non ideo vult vt nō facias:qz ipsa nō facit:sed qz tibi nō expedit. Nam si ꝓpterea non facit vt tu non facias: si feceris faciet. Si aūt deo illud debeat/ si christo illō debeat q̄ō tu exigis:z ideo reddet qz iubet ille:z si fornicaē vir:castitatem femina illa deo exhibet. Christ⁹ eñ loquit in cordibus bonarum feminaru:m:loquit intus vbi nō audit vir:qz nec dign⁹ est si talis est. Loquit ergo ille interi⁹ z dicit:z si illam suam consolat huiusmodi verbis. De iniurijs viri tui toqueris:q̄ tibi eñ fecit dole:sed ipm noli imitari vt male facias:sed ipe te imitet in bono. Nā ideo q̄ male facit noli eum putare caput tuū:fed time me deū tuū. Nā si z in eo q̄ male facit caput est:z secuturū est corpus caput suū:eūt ambo per pceps. Vt aūt nō sequatur malum caput suū:teneat se ad caput ecclesie xp̄m: huic debens castitatē suam: huic deferēs honorē suū. Absens sit vir:presens sit vir:non peccat illa:qz nunq̄ est absens cui debet vt nō peccet. Hec ergo ffes mei facite : vt possitis concordare cū aduersario. Nec amara sūt q̄ dico:aut si amara sunt curāt. Potio ista si amara est accipiat:qz in periculo sunt viscera:amara bibatur. Melī⁹ est modica amaritudo in faucibus:q̄ eternū tormentū in viscerib⁹. Mutate ergo vos. Quicūq̄ nō facietis ꝟ bonū castitatis:tā facite. Nolite dicere/nō pōt fieri Fedum est. O fratres mei:turpe est:vt vir dicat nō posse fieri qō facit femina. Scel⁹ est vt vir dicat nō possum. Qō pōt femina:vir nō potest? Quid ei? Illa carnē nō portat? Potior a serpēte decepta est. Caste vxores vestre ostēdūt vobis fieri posse qō nō vultis facere: z dicitis fieri nō posse. Sed forte dicis ideo illā facili⁹ facere posse:qz mlta illi custodia est:legis pceptū/diligētia maritalis/terroz etiā legū publicarū. Est etiā verecūdie z pudoris illi⁹ magnū munimētū Multe custodie faciūt feminā castiozē: virum castū faciat ipsa virilitas. Nam ideo muliēri maioz custodia qz maioz infirmitas. Illa erubescit viro:tu nō erubescis christo. Tu liberioz qz fortioz:qz facile vincis : ideo tibi commissus es. Super illā z diligentia viri:z terroz legū:z consuetudo morum:z verecundia maioz z reliqua:super te tantū de⁹. Inuenis eñ facile pares viros quibus non timeas erubescere q̄ factum id multi. Et tanta est peruersitas generis humani:vt aliqñ metuendū sit ne castus erubescat inter impudicos. Ideo nō cesso tangere istam quintā chordā ꝓpter ipsam peruersam consuetudinē z labē totius vt dixi generis humani. Si quis intervos fuerit homicidium(qō auertat deus)pellere cū vultis de patria/z cōtinuo si fieri potest excludere. Si quis faciat furtū:odistis illū/nec videre vultis Si qs dicat falsum testimoniū /abominamini/ nec vobis homo videt. Si quis cōcupiscat alienas res:raptoz z iniustus deputat. Si qs volutat cum ancillis suis:amat:blande accipit:conuertunt vulnera in toca. Si quis autem existat qui dicat se castū /non facere adulteriū/notum autē sit q̄nō faciat:erubescit accedere ad illos nō sui similes:ne insultent/ne irrideant/ne dicāt nō esse virū. Ad ꝟ delapsa est humana peruersitas vt vir habeat a libidine victā?:z vir nō habeat victoz libidinis. Triūphantes exultant z nō sunt viri/iacēt prostrati z viri sunt ? Si spectabas in ąphitheatro sic expectabas vt ille tibi videret fortioz q̄ iaceret sub bestia q̄ q̄ perimeret bestiam. Sed qz dissimulatis a pugna interioze z delectāt vos pugne exteriores:ideo nō vultis p tinere ad canticū nouū: vbi dicit. Qui docet manus meas ad prelia/z digitos meos ad bellū. Est eñ bellū qō secum agit homo diuinicās contra cōcupiscentias malas: frenans auaritiā:elidēs superbiam/ suffocās ambitionē/trucidās libidinem. Has pugnas facis in occulto:z non vinceris in aperto. Ad hoc docētur manꝰ vestre ad prelū; z digiti vestri ad bellū. Nō est hoc in spectaculis vestris. In illis spectaculis non idē est venator qō citharista:aliud agit venator/aliud citharista. In spectaculo dei vnum est. Tāge eas dē decē chordas z feras occides/vtrūq̄ simul facis. Tangis primā chordā qua colitur vn⁹ de⁹ : cecidit bestia superstitionis. Tāgis secām qua nō accipis nomē dñi dei tui in vanū:cecidit bestia erroris nefandarum heresum q̄ id pauerūt. Tangis tertiā chordam vbi ꝓ spe future quietis facis q̄quid facis:iterficit crudelitoz ceteris bestijs amoz seculi huius. Propter ei amoꝛē seculi hui⁹ laborant homines in oibus negocijs. Tu aūt in omnib⁹ bonis operibus tuis laboza / non propter amoz seculi hui⁹? sed propter requiē sempiternā quā promittit deus. Vide quō vtrumq̄ simul facis:z chordas tāgis z bestias occidis. Id ē z citharista es z venator. Nō vos delectāt talia spectacula vbi nō ꝓmeremur oculos editoris sed oculos redēptoris. Honora patrem tuū z matrem tuā : tangis quartā chordā vt honorem parētib⁹ deferas:cecidit bestia impietatis. Nō mechaberis/tāgis q̄ntā chordā:cecidit bestia libidinis. Non occides: tangis sextā chordā : cecidit bestia crudelitatis. Non furtum facies : tangis septimā chordā/cecidit bestia rapacitatis. Non falsum testimoniū dices: tangis octauā chordā/ cecidit bestia falsitatis. Non cōcupisces vxorem proximi tui:tāgis nouā chordam:cecidit bestia adulterine cogitationis. Aliud ei est nō facere aliquid tale preter vxorem:aliud non appetere alienā vxorē. Ideo duo pcepta sunt. Nō mechaberis:z non cōcupisces vxorē proximi tui. Non concupisces rem proximi tui:tangis decimā chordā cecidit bestia cupiditatis. Ita cadentib⁹ omnib⁹ bestijs securus z innocēs in dei dilectiōe z hūana societate versaris. Tāgēs chordas decē quot bestias occidis: Nā multe bestie sunt sub istis capitib⁹. In singulis chordis nō singulas bestias:sed greges interficis bestiarū. Sic ergo cāticū nouum dñm amoꝛe non cum timoꝛe cantabis. Nolī dicere tibi quando forte aliquid luxurianter vis agere. Vxorem non habeo: facere possum qō volo / non eñ post vxorē meā pecco. Iam nosti preciū tuū:tam nosti quo accedas: quid manduces:quid bibas: immo quē māduces:quē bibas:abstine te a fornicationib⁹. Me forte mihi dices/ad fornicem vado:ad meretricē pergo:ad prostitutam eo:nec illud pceptum violo quo dictum est. Non mechaberis:qz vxorem nondum habeo:nec post illam aliquid facio. Nec illud pceptum violo quo dictū est. Non concupisces vxorem proximi tui:qz ad publicā vado:in qō preceptum incurro? Non inuenimus chordā quam tangam? / non inuenim⁹ chordā quo neruo ligem? fugitiuū istum? Non fugiet/habet vnde ligetur:sed amet z non erit ligamentū:sed ornamentū. Nō eñ ligamentum sed ornamentū in ipsis decem chordis inuenimus. Decem ei precepta ad duo illa referunt:sicuti audiuimus vt diligamus deū z proximū:z duo illa ad vnum illud. Vnum est aūt. Quod tibi fieri nō vis/alij ne feceris. Ibi continent decē:tibi continent duo. Sed dicis. Furtū si faciam id facto qō pati nolo. Si occidam id facio qō ab altero pati nolo. Si parentib⁹ meis honorē non deferā qñ volo vt deferat mihi a filijs: id facio qō pati nolo. Si fim mechus z aliquid tale moliar:id facio qō pati nolo. Nā si interrogē a me/dico. Molovt vxor mea aliquid tale faciat Si concupisco vxorē proximi mei : nolo quisq̄ cōcupiscat meam:id facio qō pati nolo. Cum vero ad meretricē eo:cui facio qō pati nolo: Respondet tibi:qō graui⁹ est ipsi deo. Intelligat sanctitas vestra. Et eñ qō fieri tibi nō vis:alijs ne feceris. Ad duo ꝓcepta ptinet. Quō ptinet ad duo pcepta:si homini nō feceris qō pati non vis ab hoīe? Ad ꝓximi preceptum pertinet:ad dilectionē proximi:ad septem chordas. Si aūt qō non vis pati ab homine:ipsi deo vis facere:Quid est ꝟ non facis alteri qō pati non vis:Charior factus es tibi hō q̄ deus:Ergo quomodo facio (inq̄s) ipsi deo? Corrumpis te ipsum. Et vnde iniuriā facto deo:quis corrumpo meipm? Vnde tibi facit iniuriā qui voluerit forte lapidare tuā tabulā pictam:in qua tabula imago tua est in domo tua inaniter posita ad vanū honorē tuum:nec sentiens nec loquens nec videns? Si q̄d illā lapidet:nonne in te facit contumeliā? Cum vero imaginē dei qō es tu corrūpis in te per fornicationes z per dissolutias libidinis: attēdis qz ad nullius vxorem accessisti : attendis qz post vxorē tuam nihil feci⁹ti:quia vxorem non habes:z nō attēdis per libidines illicitas fornicationis cuius imaginem violasti Postremo de⁹ q̄ scit q̄d tibi vtile sit:qui vere non sic suos seruos gubernat ad vtilitatem illozum/non ad suam. Nō ei indiget seruis quasi ad adiutoriū:sed tu indiges dñi auxilio. Ipse q̄ dñs q̄ scit q̄d tibi sit vtile:vxorē cōcessit nihil amplius /hoc iussit:ꝟ ꝓcepit:ne p illicitas voluptates cor-

Universidad de Deusto Biblioteca

I.Cor.iij. ruat templū ei? qđ esse cepisti. Nunqđ hoc ego dico? Apostolum audite. Nescitis qz templū dei estis:z spirit? dei habitat in vobis? Si quis tēplū dei corruperit: corrūpet illū deus. Videtis quō minatur. Non vis corrūpi domū tuam quare corrūpis domū dei? Certe nō facis alicui qđ pati nō vis. Nō est ergo qua cuadaf. Tenef ille q̄ se teneri nō putabat. Omnia em̄ peccata hoīm aut ad corruptelā pertinent flagitiozum/aut ad facinora nocendi: qz deo noceri nō pōt in facinozib?: in flagitijs eū offendis: in corruptelis illū offendis: in te illi facis iniuriā. Facis eni iniuriā gratie ipi? R
Ca.xvij. domo ipsius. Seruū si haberes velles vt seruiret tibi seru? tuus. Seruis tu meliori dño deo. Seruū tuū nō tu fecisti: z te z seruum tuū ille fecit. Vis vt tibi seruiat cū quo fact? es z non vis seruire ei a quo fact? es? Ergo cū vis vt seruiat tibi seruus tu? homo: z tu nō vis seruire dño deo: facis deo qđ tu pati nō vis. Ergo illud vnū preceptū cōtinet duo: illa duo cōtinent decē/illa decē continent oīa. Cantate ergo in psalterio decē chordarū canticū nouū. Et aūt cantetis cāticum nouū: estote hoies nou. Diligite iustitiam: habet pulchritudinē suam. Ideo nō vultis illam videre: qz aliud amatis. Mā si aliud nō amaretis: eā vt q̄z videretis. Quare illam videtis qñ illam exigitis? Illā exigis q̄re laudas fidem qñ illā exigis de seruo tuo? Fides pulchra res est fides: sed tunc pulchra est qñ de seruo exigit: tunc videtur qñ ab altero expetitur: quādo de te exigitur non videf. Aurū videes: fidē nō vides? Sicut lucet aurū ad oculos corpis: sic lucet fides ad oculos cordis. Aperis ad illā ocłos cordis: qñ vis vt exhibeat illā tibi seru? tuus. Si tibi illā exhibuerit/laudas seruū tuū: z p̄dicas eū et dicis. Preclarū seruū habeo: magnū seruum habeo: fidelē seruum habeo. Nō laudas in seruo nō exhibes dño: z eo scelleratius: qz vis vt meliorem tu habeas seruū q̄ te deus. Jubet de? seruo tuo vt bon? sit erga te: quomodo iubet vxori tue: vt z ſi tu mechaberis nō mechef? Sic iubet suo tuo vt z ſi tu non fuis deo: seruiat tibi. Sed hoc totū vide: vt admonitionē tuā valeat nō ad perniciē tuā. Et em̄ seruus ille q̄ tibi seruit indigno digne: id est q̄ idigno tibi bñ seruit z fideliter seruit z pure te diligit: deo debet nō tibi. Justū est ergo z tu attēdas: qz sub dño es ad quē z ille attēdit vt seruiat tibi. Imple ergo qđ dictū est. Nō tibi fieri nō vis: alij ne feceris. Sed ipsum alij cum dicis: vtrūq̄ attēde z proximū z deū. Cāta in psalterio decē chordarū: canta canticū nouum. Cōcorda cum sermone dei cū est tecū in via: cōcorda cū aduersario tuo cito: ne cū discordia venias añ iudicē. Si facis qđ audis: cōcordasti cū eo: si autē nō facis rixaris cum eo: z nondū compositi quoq̄ facias. Et aūt cōcordetis: abstinete vos a detestabilibus corruptelis: z a detestabilib? inqſitionib? a mathematicis: ab aruspicib?: a sortilegis: ab auguribꝫ a sacrilegijs: abstinete vos quantū potestis a nugatorijs spectaculis. Si q̄ delectationes seculi surrepūt in aīa: exercete vos in misericordia: exercete vos in elemosynis: in ieiunijs: in orationib?. His em̄ purgaf quotidiana pctā: q̄ nō possunt nisi surripere i aīam ꝓpter fragilitatē humanā Noli illa cōtemnere: qz minora sunt: sed time qz plura sunt Attēdite fratres mei minuta sunt: nō sunt magna. Mō ē bestia sicut leo: vt vno morsu guttur frāgat: sed bestie plerūq̄ minute multe necāt. Si proijciaf dſcp in loco pulicib? plenum: nunqđ nō mozit ibi? Non sunt quidē bestie maiores: sed ifirma est natura humana q̄ etiā a minutissimis bestijs interimi potest. Sic z modica pctā attēditis: quia modica sunt/cauete qz plura sunt. Et minutissima sunt grana arene/si ampli? in nauim mittaf: mergūt illam vt pereat. Et minute sūt gutte pluuie: nōne flumia iplēt z vom? deſciūt Ergo ista noli cōtēnere. Sed dicturi estis. Et qs pōt sine istis? We hoc diceres: qz habere nemo potest: deus misericors videns nostrā fragilitatē posuit cōtra remedia. Que sunt remedia? Elemosyna z/ieiunio z orationū. Ipsa sūt tria. Ut aūt verū dicas in oratione: pfecte implēde sunt elemosyne. Que sūt pfecte elemosyne? Ut ex eo qđ tibi abundat des ei q̄ nō hz: z q̄ te ledit alicꝫ ignoscas illi. Sz ne putetis fratres: qz faciēda sunt quotidie adulteria: z elemosynis q̄tidianis mūdāda sunt. Ad illa scelera maiora nō sufficiunt quotidiane elemosyne vt ea mūdēt. Aliud est vbi mutes vitā: aliud est vbi toleres vitā. Illa mutāda est. Si mechus eras: noli esse mech?. Si fornicator eras: noli fornicari. Si homicida: noli homicida eē. Si ebas ad matheman-
cum z ad ceteras pestes sacrilegas: iam desine. Arbitraris hec nisi fieri desināt: q̄tidianis elemosynis posse mundari: Illa dico quotidiana peccata: q̄ aut per linguā facile p̄mittunt: vt est verbū durum: aut cū labif aliquis in risum immoderatū/aut in huiusmodi nugas quotidianas. In ipsis cōcessis peccata sunt. Cū ipsa vxore si excedif cōcubēdi modus p̄creandis liberis debit?: iam peccatū est. Ad hoc enī ducif vxor: nā id etiā debule indicāt/vbi scribit liberoꝝ p̄creandoꝝ causa. Qñ tu vti vxore amplius q̄ necessitas p̄creandoꝝ liberoꝝ cogit volueris: iā peccatū est. Et ipsa talia peccata quotidiane elemosyne mūdāt. In ipsis alimētis que vtiq̄ cōcessa sunt: si forte excedis modū z amplitudinē accipis q̄ necesse ē: peccas. Quotidiana sunt ista q̄ dico: sed tamen peccata sunt z nō leuia: qz plura. Quia ꝙ quotidiana z plurima: timenda ē ruina multitudinis: z si nō magnitudinis. Talia peccata dimittūf ꝓ frēs q̄tidianis elemosynis posse mūdari. Sed facite elemosynas z nolite cessare. Audite vitā vestrā quotidianā ipsis peccatis scaturientem: nutis ipsis dico. Et cū facis elemosynā nō superbe facias: nec sic ores quēadmodū ille phariseus. Sed tū quid ibi dixit? Jeiuno bis in sabbato/decimas do omnia quecunq̄ possideo: z nondū fusus erat sanguis pñi. Tanti ꝓnobis precij accepimus: z saltē nec tm̄ erogamus quantū phariseus. Et habes alio loco aperte dicentē dñm. Nisi abūdauerit iusticia vestra plusq̄ scribarum z pharisęorum/non intrabitis in regnū celoꝝ. Ergo illi dant decimas: tu si contēsimā videris aliqđ magnū te fecisse gloriaris. Attendis eñ qđ alius nō faciat/nō quid te iubeat facere deus. Wetris te de cōparatiōe petoris: nō de iussiōe melioris. Non q̄ ille nihil facit: ideo tu magnū aliquid facis: sed q̄ gaudet ad quedā minima opa vestra: qz tanta est sterilitas vestra vt ad modica gaudeaf. Quasi securi vob? blādimini de minimis elemosynaꝝ granis: z aceruos obliui scimini petoꝝ. Protulisti forte nescio quid parui: qđ ali? aut nō habuit: aut nō protulit cū haberet. Noli attendere post te quis nō faciat: sed qđ te iubeat deus facere. Postremo quare illis affectionibus secularibus nō vobis sufficiunt quoq̄ festis: sed vultis esse diuites: equales ditioribꝫ vobis? Non attēditis q̄tos paupiozes trāscēditis? Vincere vultis ditiozes. Sed in elemosynis habeꝫ modus. Sic dicitiā quousq̄ facio: z illic nō dicit: quātis diuitib? ditior sum. Non attendunt egestates innumerabiliū mendicorum: nō respiciūt posteriozes multitudines pauperū: sed paucitas precedentiū diuitū ante oculos ponit. Cur in opere bono non attendit ille Zacheus: qui dimidiū rerū suarū dedit pauperib?? Sed optare cogimur vt attendat saltem ille pharisęus: qui oim̄ que possidebat decimas dabat. Nolī parcere thesauris caducis z vanis. Nolī sub imagine pietatis augere pecuniā. Filijs meis fuo. Magna excusatio: filijs meis seruo. Videam?. Seruat tibi pater tuus: seruas tu filijs tuis: filij tui: filijs suis. Et sic per oēs: q̄ nullus facturus est precepta dei. Quare nō illi potius impendis: q̄ omnia fecit ex nihilo? Qui fecit te: ipe te pascit ex his q̄ fecit: ipe pascit z filios tuos. Neq̄ em̄ melius cōmittis filio tuo primonū tuum: q̄ creatori tuo. Et mentiunt quidē hoies. Mata est auaricia. Palliare se volūt noie pietatꝭ z dealbare: vt qua si propter filios videantur seruare hoies qđ propter auaricīam seruant. Nam vt noueritis qz sic plerūq̄ cōtingit. Nescit de quodā. Quare nō facit elemosynā? Quare suat filijs suis. Cōtingit vt amittat vnū. Si ꝓpter filios fuabat: mittat post illū partē suā. Quare illā tenet in sacculo: et illum relinquit ab aio? Reddeilli qđ suū est: redde qđ illi seruabas. Mortuus est inqt: sed ad dñm pcessit: para ipsius penibus debef. Illi debef ad quē prexit. Christo debetur. Ad illū em̄ perrexit: z ille dixit. Qui vni ex minimis meis dederit/mihi dedit. Et q̄ vni ex minimis meis non dederit mihi nō dedit. Sed quid dicis? Seruo fratrib? ipsius. Si viueret ille/nō erat cū suis fratrib? diuisur?. O fides mea tua. Mortu? est em̄ filius tuus. Quicqđ dicas/mortuo debes qđ viuo seruabas. Mortu? est filius me?: sed tū pater filij mei seruo fratrib? ipsi?. Si credis quia mortuus est pro illo xp̄s mortu? non est: mortuus est ipse. Si aut in peditur vnda: insuetū iter miranf fluct?: mirafz populum. Quid icredule populę nocte desperas? Signū tibi erit colūna: quā xp̄s illuminat. Secur? iter qđ arripis vade: ante cedet te xp̄s. Et qz ꝓsequif xp̄s fiducia non terroꝝ debet eē: securus ad promissa puenies atq̄ vtinam nō rebelles. Apertū intrāt mare egyptij quos circūfusi fluct? festinan- Exo.xliij
ter ruētes pdūt. Medij maris arena vngulā sensit: mare cursus sustinuit eqtem. Sed hec vindicta debebaf vt citi? periret: q̄ cōsequi denegauit salutē. Quid dubitas de hoste? Tute iam pcede mortuū videbis: pbabis defunctum C
cui ante fueras seruus. Jn heremū exif: nec ꝓtumelia differt. Murmurāt: petunt cepas z pepones: merito insulsi et Exo.xvj.
ꝙ nō gre sales cōdūt: vilē expetūt cibū. Cepas ait: vt ex- Rume.xj.
torquerenf eis lachryme ex delicto collecte. Nō aquā i fluuijs natura degenerat: cōmunē liquorē amarituđo trista- Exo.xvij
uerat: lignū mittif: dulcedo reparaf. Petra pcussa sitiēti-
bus potū ꝓbuit virga: nec veternosa eis vissuta sūt vestimēta: aruo sterili nō defuit māna. Pulmētarij poscif desideriis oia cōferunf. Saporē sensit dſcp quē voluit i ore dum māducauit. Petūt sibi qđ colerēt: atq̄ vtinā simplicitē po- Exo.xvj.
stulassēt. Sed plebs q̄ votales tabulas lege mariti ꝓcepat exo.xxxij
de corruptela disponit: z de adulterio cogitat. Quid te iſi-
delis vis fugere ꝓfortio digno? Wf tua displicuit repudi- Esa.l.
ata ꝓ libellū repudij, pnūciāte Esaia: nec sūmo charissimā te es digna: cū execrabilib? factꝭ videaris ingrata. Nō ser- Exo.xx.
uies inqt deo alieno. Aurū igni apponif: z ingrati infaustū exo.xxxij
scel? expuūt: adorāt imaginē quā succēſ? ciecerat ignis.
Ubi ē qđ mādatū ē. Audi israel: dñs de? tu? vn? ē. Quid? Deut.vj.
tu? vbi erat: cū tibi xp̄s i mari itinera ꝓparabat: mare aperuit sitiētib? potū ꝓbuit: fessos ieiunio repauit? Luxurio-
sa gētilitas: post saturiē lusū ingrit. Sedit inqt ppls mādu- exo.xxxij.
care z bibere: z surrexerūt ludere. Atq̄ vtinā ꝓbis fuissent dicta: nō factis fuissēt amissa. Ecce iā pr abrahā transfert Gen. xv.
in gētē magnā. Ecce qđ criminis amittit primitiuus: qđ gre meref scōs. Dedidisti mihi primatus tuos: delicto factus seruul? fri tuo. Radix qđē me altera portat: ſz noua gra meū caput ipinguat. Ducē se ergo dñs ingrato ppło D
ꝓbebat exercitū xp̄i p inaccessa loca z deuia deserta terrarū nō turbauit iter ignotū. Jgit exorit ipugnāte diabolo ppbana tētatio: fit repēte pplus diuinis bñficijs ingrat?
mēs ei? a veritate discessit: deseruit vite largitorē: z secut?
est mortis auctorē. Qñ simul achza colētū ceca stultitia: imo nō ferēda demētia: mortali manu formatū vitulū putare diuinū? Acerbioz indignitas rerū est: vt pecoz sit figura terroꝝ: z cū de? aialia oia hoi subtecerit: ipe se i famulatum pecudū ſpōse deiecerit. Adeo formaf vitul? stultorū collatiōib? inaurat?: z quē null? naturalis mot? quacūq̄ flectebat: eū demētia pfidoꝝ sublugata ceruice portabat z cui? aures null? penetrabat audit? : vel aliqua cōmotio sensibilis agitabat: has incassū demēt ppli oſo stulta pulsabat: z cui visū modulātib? palpebris vitali motu artificis phātasia nō dederat: nec genitrix natura cōtulerat cū videtes igrati deo supplices adorabāt. Precedebat i heremo pplm carēs ſpū vitul? figurat?: vt tali duce demens ppls vteref: qualis fuerat z ipse delict? effect?. Et ne tāti E
mali sine vindicta i posteros manaret exēplū statim vindicatur i reos. Dū ei malis mod? ponif: frāgif licētia pctorum. Frequēter em̄ plagis disciplina cozrigif: si nihil pficiant hortamēta iustoꝝ. A dānabilib? factis boies vindicta ꝓpescit: quos i bonis operib? beneficia dei retinere nō possunt. Si em̄ nō inter primos peccantiū lapsus ꝓsuleret fz in futurū suspēderet vitionis occursum diuina censura
peuldubio sceleꝛoꝝ oīm lati? pcessisset audacia. Deniq̄ sivis tuozū pficere disciplinā exerce cēsurā. Ubi dei furu revindicte sollicitudo versaf: illic aut nō peccaf aut tardius delinquif. Cēsura em̄ interdū dđā suscipiūt supplicū vt multi cozrigank in paucis: ne postmodū ira cōmot? incipiat grassari p multos. R ius frequens cozrūpit mores relaxat quoq̄ neruos rigoris astrictos: seuerus aūt vult? custos est disciplne. Si em̄ delinquētib? frequēter indulges peccatoz non pficit ad salutem.

Sermo.xcvij. Dñica.iiij.i.xl.Ser.ij. Fo.cclxxxj.

Quod ex nouo testamento firmum est ad hodiernum diem. fides est: viuit filiꝰ tuus. Viuit prorsus: nō decessit: ſz precessit. Qua fronte vētur? es ad filiū tuū q̄ precessit: cui pcedere nō mittis partē suā in celū? An non pōt mitti in celū Potest prorsus: sicut dicit ipse dñs. Thesaurizate vobis thesauros in celo. Si ergo ille thesaurus meli? est custodi tus i celo: nūquid tunc mittēdus est filio qñ si missus fuerit nō peribit? Tenebif hic vbi pōt perire: nō mittit illuc vbi xp̄s ē custos. Certe ea q̄ tenes z nō vis mittere post filiū tuū: qđ? cōmēdas actozib? tuis cōmēdas illius partē q̄ pcessit: z xp̄o nō cōmēdas ad quē pcessit? An idoneus ē tibi pcurato? tuus: mun? idone? xp̄s? Videtis frēs: qz mē dacū est qđ dicūt homines: filijs meis seruo. Mendacium est fratres mei: mēdaciū est. Suari sunt boies. Vel sic certe cogātur cōfiteri qđ nolūt: cū erubescūt tacere quod fūt Fundant: vomāt in cōfessione qđ potant. Pectus premitur crapula iniquitatis: euomat eā cōfessio sed non canino more redeaf ad vomitū. Estote xp̄iani. Valde parū ē vocari xp̄ianus. Quāta donatis hystrionib?: q̄ta donatꝭ venatozib?: q̄ta turpib? psonis. Donatis em̄ eis q̄vos occidūt. Per ipas em̄ exhibitiōes voluptatū iterficiūt animas vr̄as: z insanitis q̄s plus donet. Si insanireris quis plus seruet: nō esset is ferendi. Quis plus fuet isanire auricie est. Quis pl? donet isanire ꝓfusionis est. Nec auarū te dc?: nec ꝓfusū te vult. Collocare te vult q̄ habes nō ꝓjicere. Certatis q̄s vicat i pei?: ñ dat? operā q̄ sit melior: atq̄ vtinā nō daretis: q̄s sit peior: Et dicitꝭ. Christiani sumus Ad fauorem populi ꝓjicitis res vr̄as: z contra iussa xp̄i tenetis res vestras. Ecce non iubet xp̄s. Rogat cōfugeat xp̄s. Et suriui dicit xp̄s: z nō dediſtis mihi manducare. Egere voluit ꝓpter te: vt haberes vbi seminares terrena q̄ dedit: z meteres vitā eternā. Nolite pigri esse et male securi. Mozes emēdate: peccata redimite. Et cū hec fe-
ceritis: deo gr̄as agite: a quo accepistis bñ viuere. Et nō i sultetis his qui nōdum bene viuunt: sed eos ipsos mozib? vestris adhortamini. Hec faciendo habetis pfectā q̄tum in hac vita pōt iustitiā: cōseruātes vos in bonis operib? i orationib?: in ieiunijs: in elemosynis ꝓpter minuta pctā: z abstinēdo vos ab illis magnis peccatis: cōcordatis cuz aduersario: z securi dicitis i ōrone. Dimitte nobis debita nr̄a: sicut z nos dimittim? debitozib? nr̄is. Habetis enim quod quotidie vobis dimittaf: q̄ habetis quod quotidie dimittatis. Sic ambulādo securi in via nō timebitꝭ latrocinia diaboli: q̄ xp̄s viam et stratam magnam seipsum fecit qui perducit non patriam: vbi oīs securitas: oīs quies vbi et ipsa opera mie cessabunt: qz nulla erit ibi indigētia miseroū. Erit ergo illud sabbatum sabbatozum: vt quod hic desideramus: ibi inueniamus.

¶ Eodez die. De filijs israel. Sermo.ij. Jn quo loquitur de decem plagis egyptiozum et earum mysterijs.

Sermo. xxij. A qz.xxiij. Dec dicit dñs Moysi. Sine vt faciā te ingentem magnā. Sciue ē discutere psonā q̄ i ifidelitatē cadit: ñ maius quod accepit pdit. Quis indeorum inexolubiles nodos nescit. Quis perfidiā z audactā nō deponit? Legūt elogia sua: quod in preuaricatione parentū nō defuisset vindicta. Prata seueritas ꝓmitur: z contumacia nō emēdaf. Clementia leuius irascit q̄citi? miserek. Ipsi? erit iudiciū: z pbare dignū: et delinquētib? indulcisse pctīs. Quid dico? De? illos horruit: aut amault? Absit. Si horruit pctores ptēpsit. Sz amauit: nō frequēter indulsit. Reuertimini inqt ad me: z reuertar ad vos. Eoꝝ qđē sunt scelera aut rea lingua: aut conscientia criminosa. Quos inqt de patre diabolo estis. Nō pōt differri vidicta: vltio nō ꝓcrastinabit. Tāta ei sūt crimia vsurpatione cōcepta vt nō parcāt generi: cū rei videāt auctori Clamauerūt inqt ad dñz cū tribularenf: mittit eur q̄ populū israeliticū redderet liberatū. Parāt egyptijs digne z inumerabiles plage i āminic: ad vindictā cynifes ꝓcesserunt: vineas bruch? absūpsit: fructifera ligna locusta vastauit: terroꝛē ex grādine: viscera: tumultus: voces flāmas addita pecora: armenta ꝓstrata: aqs i sāguinē mutatas: ꝓstratas ranas: pisces occisos: predurank elemēta nullo rigore: siccank fluēta i rei miraculo curuata: z i muro suspē-

Zacha.j. Job.viij. B Exo.vij. Sap.xj.

ditur vnda: insuetū iter miranf fluct?: mirafz populum. Quid icredule populę nocte desperas? Signū tibi erit colūna: quā xp̄s illuminat. Securꝰ iter qđ arripis vade: ante cedet te xp̄s. Et qz ꝓsequif xp̄s fiducia non terroꝝ debet eē: securus ad promissa puenies atq̄ vtinam nō rebelles.
Apertū intrāt mare egyptij quos circūfusi fluct? festinan- Exo.xliij
ter ruētes pdūt. Medij maris arena vngulā sensit: mare cursus sustinuit eqtem. Sed hec vindicta debebaf vt citi? periret: q̄ cōsequi denegauit salutē. Quid dubitas de hoste? Tute iam pcede mortuū videbis: pbabis defunctum C
cui ante fueras seruus. Jn heremū exif: nec ꝓtumelia differt. Murmurāt: petunt cepas z pepones: merito insulsi et Exo.xvj.
ꝙ nō gre sales cōdūt: vilē expetūt cibū. Cepas ait: vt extorquerenf eis lachryme ex delicto collecte. Nō aquā i fluuijs natura degenerat: cōmunē liquorē amaritudo tristauerat: lignū mittif: dulcedo reparaf. Petra pcussa sitiēti- Exo.xvij
bus potū ꝓbuit virga: nec veternosa eis vissuta sūt vestimēta: aruo sterili nō defuit māna. Pulmētarij poscif desideriis oia cōferunf. Saporē sensit dſcp quē voluit i ore dum māducauit. Petūt sibi qđ colerēt: atq̄ vtinā simplicitē po- Exo.xvj.
stulassēt. Sed plebs q̄ votales tabulas lege mariti ꝓcepat exo.xxxij
de corruptela disponit: z de adulterio cogitat. Quid te iſidelis vis fugere ꝓfortio digno? Wf tua displicuit repudi- Esa.l.
ata ꝓ libellū repudij, pnūciāte Esaia: nec sūmo charissimā te es digna: cū execrabilib? factꝭ videaris ingrata. Nō ser- Exo.xx.
uies inqt deo alieno. Aurū igni apponif: z ingrati infaustū exo.xxxij
scel? expuūt: adorāt imaginē quā succēſ? ciecerat ignis.
Ubi ē qđ mādatū ē. Audi israel: dñs de? tu? vn? ē. Quid? Deut.vj.
tu? vbi erat: cū tibi xp̄s i mari itinera ꝓparabat: mare aperuit sitiētib? potū ꝓbuit: fessos ieiunio repauit? Luxurio-
sa gētilitas: post saturiē lusū ingrit. Sedit inqt ppls mādu- exo.xxxij.
care z bibere: z surrexerūt ludere. Atq̄ vtinā ꝓbis fuissent dicta: nō factis fuissēt amissa. Ecce iā pr abrahā transfert Gen. xv.
in gētē magnā. Ecce qđ criminis amittit primitiuus: qđ gre mereꝛ scōs. Dedidisti mihi primatus tuos: delicto factus seruul? fri tuo. Radix qđē me altera portat: ſz noua gra meū caput ipinguat. Ducē se ergo dñs ingrato ppło D
ꝓbebat exercitū xp̄i p inaccessa loca z deuia deserta terrarū nō turbauit iter ignotū. Jgit exorit ipugnāte diabolo ppbana tētatio: fit repēte pplus diuinis bñficijs ingrat?
mēs ei? a veritate discessit: deseruit vite largitorē: z secut?
est mortis auctorē. Qñ simul achza colētū ceca stultitia: imo nō ferēda demētia: mortali manu formatū vitulū putare diuinū? Acerbioz indignitas rerū est: vt pecoz sit figura terroꝝ: z cū de? aialia oia hoi subtecerit: ipe se i famulatum pecudū ſpōse deiecerit. Adeo formaf vitul? stultorū collatiōib? inaurat?: z quē null? naturalis mot? quacūq̄ flectebat: eū demētia pfidoꝝ sublugata ceruice portabat z cui? aures null? penetrabat audit? : vel aliqua cōmotio sensibilis agitabat: has incassū demēt ppli oſo stulta pulsabat: z cui visū modulātib? palpebris vitali motu artificis phātasia nō dederat: nec genitrix natura cōtulerat cū videtes igrati deo supplices adorabāt. Precedebat i heremo pplm carēs ſpū vitul? figurat?: vt tali duce demens ppls vteref: qualis fuerat z ipse delict? effect?. Et ne tāti E
mali sine vindicta i posteros manaret exēplū statim vindicatur i reos. Dū ei malis mod? ponif: frāgif licētia pctorum. Frequēter em̄ plagis disciplina cozrigif: si nihil pficiant hortamēta iustoꝝ. A dānabilib? factis boies vindicta ꝓpescit: quos i bonis operib? beneficia dei retinere nō possunt. Si em̄ nō inter primos peccantiū lapsus ꝓsuleret fz in futurū suspēderet vitionis occursum diuina censura
peuldubio sceleꝛoꝝ oīm lati? pcessisset audacia. Deniq̄ sivis tuozū pficere disciplinā exerce cēsurā. Ubi dei furu revindicte sollicitudo versaf: illic aut nō peccaf aut tardius delinquif. Cēsura em̄ interdū dđā suscipiūt supplicū vt multi cozrigank in paucis: ne postmodū ira cōmot? incipiat grassari p multos. R ius frequens cozrūpit mores relaxat quoq̄ neruos rigoris astrictos: seuerus aūt vult? custos est disciplne. Si em̄ delinquētib? frequēter indulges peccatoz non pficit ad salutem.

¶ Jn eadē dñica Homelia de eo qđ scriptū est in euangelio ſm Johannē Abijt iesus trans mare Joh. vj.
R

galilee qõ est tyberiadis. tẽ.que habetur i expositõe doctoris.trac.xxiiij.fo.clxxj.co.iij.

¶ Feria.ij.post quartã dñicam.de Thuribulis. Sermo.j. In quo plane ostendit cur hereses esse deus permittit:et quis hereticus dicatur.

Sermo. xcviij. A Rũe.xvj.

Odofrẽs dilectissimi cũ diuina lectio legeret: audiuim9 dixisse dñm ad moysen: vt turibula i qb9 supbi illi ac rebelles incẽsum obtulerãt cõflaret:et pducta i lamias altari affigeret vt eẽnt i testimoniũ rebelliũ et supborum. Thurribula inqt dñs q̃ sanctificata sunt in mortibus pctõrũ:facito ea lamias ductiles et circũda ex eis altare:qr oblata sunt coꝝ dño et sãctificata sunt. Hoc ergo p hanc figurã videt ostẽdi q thuribula ista q̃ scriptura noiat ere:imaginẽ teneãt sẽpture diuine. Cui scripture heretici ignẽ alienũ iponẽtes:censam videlicet p errorẽ et intelligentiã alienã a deo et veritati cõtrariã introducẽtes:incẽsum dño nõ suaue sed execrabile offerunt. Ista ergo thuribula erea: id ẽ hereticorũ voces:si ad hibeam9 ad altare dei vbi diuin9 ignis est:vbi ẽ fidei pdicatio:meli9 ipa x̃tas ex falsoꝝ cõparatiõe fulgebit. Si em̃ x̃bi gr̃a dicã:ponam dicta arrianorũ vel manicheorũ:aut alteri9 cuiuslibet hereticorũ:et hec ẽmonib9 veritatis ac scripturarũ diuinarꝝ testimoniis velut diuini altaris igne cõfutem:nõne euidẽtior eorũ ex ipa cõparatiõe apparebit ipietas? Rã si doctrina ecclãstica simplex eẽt et nullis extrinsec9 hereticorũ dogmatũ assertionib9 cingeretur:non poterat tam clara et tam examinata videri fides nr̃a. Sed idcirco doctrinã catholicã ptradicẽtiũ obsidet impugnatio:vt fides nr̃a nõ octo torpescat:sed multis exercitatiõib9 elimet. ℣propter hoc deniqꝫ et ap̃lus dicebat. Oportet aũt et hereses esse vt ꝓbati q̃dꝫ manifesti fiãt iter vos. Hoc est dicere. Oportet hereticoꝝ thuribulis altare circũdari:vt certa et manifesta oĩb9 fiat fidelitũ atq; ifidelium differẽtia. Cũ em̃ fides catholica velut aurum ceperit fulgere:et ꝑdicatoꝛ ei9 vt argentũ igne ꝓbatũ intuẽtib9 resplenderit:tũc matoꝛe cũ turpitudine:et ẽdecore hereticorum voces obscuri eramẽti vilitate sordebũt. Hec aũt diximus de thuribulis eorũ q̃ cõdẽnati sunt: q̃ altari iubẽt affigi:qõ ex cõparatiõe impiorũ isti clariores appareãt simul vt posteris daret exẽplũ:ne q̃s pũptiõe supbi spũs nõ sibi a deo datũ mun9 pũtificat9 iuaderet:sed vt illi credãt quẽ nõ ambitio humana:nõ fauoꝛ corrupt9 asciuerit: nec mũex oblatio ꝓphana surrogauerit:sz meritoꝛ pscia et dei volũtas assũpserit. Oõ g̃ prulerũt supbi illi leuite q dño nõ iubẽte sibi sacerdotiũ vẽdicabãt:hoc patiunt qui cũq; se aut ad episcopat9:aut ad ꝓsbyteratus:vl̃ doyaconatus officiũ vel munerib9 aut adulationib9 ipudẽter conãt ingerere. Quõ cõbusti sunt illi in corpore sic isti exurenꝫ i corde. Portat g̃ moyses pũtificẽ magnũ vt offerat incẽsũ in castris:et exoret ꝓ ꝓplo. Jã em̃ inqt vastari ꝓplus cepit. In spũ videbat moyses q̃ gerebant. Abiit ergo aaron vt offerret incẽsum ꝓ ꝓplo:et stetit inter viuos et mortuos:et mittigat9 est furoꝛ dei. Si intellexisti hystorie ordinẽ:et oculis(vt ita dicã)cernere potuisti stantẽ pũtificẽ mediũ iter viuos et mortuos:ascende nũc ad x̃bi hui9 celsiora fastigia et vide quõ ver9 pũtifex iesus x̃ps assumpto thuribulo carnis hũane:et suppositoꝛ igne altaris:aia sine dubio illa magnifica cũ q̃ nat9 est i carne:adiecto etiã incẽsu q̃ ẽ spũs im maculatus medi9 iter viuos et mortuos stetit:et mortẽ non pmisit vltra grassari:sed sicut ap̃s dixit.destruxit eũ q̃ habebat mortis iperiũ:id est diabolum:vt q̃ in ipz pũtificem x̃pm credit:iã nõ moriat:sed viuat in eternum. Hoc fuit g̃ mysteriũ:qõ postea futurũ iã tũc angel9 ille q̃ ꝓplz vastabat expauit. Agnoscebat em̃ figuram thuribuli et ignis et incẽsi:et qualis offerẽda esset deo hostia ab eo q̃ medi9 mortuoꝝ viuoꝝq; pstituẽdus erat ꝓtidebat:et illos tũc imago ꝑfigurata saluauit:ad nos aũt salutis veritas ipa puenit. Neq; em̃ in dumẽta pũtificis purpura ac lana byssoq; ptexta erubuisset angel9 ille vastatoꝛ:sz ista q̃ futura erãt i dumẽta dñi et saluatoris nr̃i singularis et magni pũtificis itellexit:et hic cessit quib9 vtiq; vniuersa creatura iferioꝛ erat. Puto aũt q̃ nõ solũ ꝓpto aduẽtu dñi et saluatoꝛis nr̃i forma ipsa cõpleta sit:sed cadẽ fortasse seruabik et i secũdo

Genet iterũ filius hoĩs:et cũ venerit sine dubio inueniet quosdã mortuos:quosdã viuẽtes. Hoc loco nõ incongrue mortui itelligunt illi q̃ nimietate scelerũ i pctis suis mortui cõprobank:viuẽtes aũt illi q̃ in operib9 vite ꝓmãserit. Verũtamẽ vtrolibet modo ẽabit etiã in futuro magn9 ꝑ pũtifex et saluatoꝛ nr̃ medi9 viuoꝝ et mortuoꝝ. Sed tñe forte medi9 viuoꝝ et mortuoꝝ stare dicend9 est:cũ statuet q̃dẽ oues a dextris:hedos aũt a sinistris:et dicet his qui a dextris erunt. Venite benedicti patris mei ꝓcipite regnũ qõ vobis paratũ est ab origie mũdi. His aũt q̃ a sinistris sũt dicet. Ite i ignẽ eternũ oparti inidtatis:quẽ pparauit pr̃ me9 diabolo et angel' eius:qm̃ nõ nouit vos. Et sũt vtiq; mortui q̃ in ignẽ mittunt eternũ. Sũt aũt viui illi q̃ mittunt ad regnũ. Ad qõ regnũ vos pius dñs ꝓducere ꝓ sua pietate dignet:cui est honoꝛ et imperiũ cum patre et sancto spiritu in secula seculoꝝ. Amen.

Deut.xxv

¶ Eodem die. De virga Aaron:et quod chustũ typum habuit. Sermo.ij.

Mnis princeps trib9 populi bz x̃gã. Nõ em̃ potest ds regere populũ:nisi habeat x̃gã. Unde et paul9 ap̃lus qr princeps erat ppli:idcirco dicebat. Quid vultis. In virga veniã ad vos:an in cbaritate et spũ mãsuetudinis? Oẽs q̃ ꝓncipes tribuũ habeãt necesse ẽ virgas suas:sed vn9 est solus:sicut scriptura dicit ver9 pũtifex cui? ille aarõ sacerdos ꝑferebat figurã. Burg ergo virga germiauit. Sicut em̃ virga aarõ germiauit in ppl̃o iudeorũ:ita crux x̃pi floruit in ppl̃o gentiũ. Verum q̃m(vt sepe ostẽdim9)ver9 pũtifex x̃ps est:ipe sol9 ẽ cuius virga crucis nõ solũ germiauit:sz et floruit:et oĩs credẽtiũ ppl̃oꝝ fruct9 exhibuit. Quis aũt iste est fruct9 quẽ attulit Amygdalas inqt. Amygdale frẽs:nuces sunt. Qui fruct9 primo q̃dẽ indumẽto amarus est:sequẽti mundũ ac tegit: tertio sumẽtẽ pascit ac nutrit. Talis ergo est in ecclia x̃pi doctrina legis ac ꝓphetarũ. Prima ifẽ facies fuit amara est:q̃ q̃dẽ circũcisionẽ carnis ꝓcipit:q̃ de sacrificijs mãdat:et cetera q̃ ꝓ occidẽtẽ litterã designant. Hec oĩa tanq; amara nucis corticẽ ꝓjice. Scõo in loco ad munimenta tecta puenies:in q̃ vel moralis doctrina vel ratio ptinẽtie designat. Que necessaria q̃dẽ sunt ad custodiã coꝝ q̃ tuntur intrinsec9:frãgẽda tñ qñq; et sine dubio dissoluẽda sũt vt s̃bi causa dicam9:abstinẽtia ciboꝝ et castigatio corporis donec sum9 in corpore isto corruptibili et passibili sine dubio necessaria est:cũ aũt supueniẽte morte cõfractũ fuerit et resolutũ:et resurrectionis tpe incorruptibile ex corruptibili redditũ:atq; ex aĩali spirituale:nõ iã labore afflictionis:nec abstinẽtie castigatiõe:sz ĝlitate sui nulla iã corpi corruptela dñabik. Sic g̃ et nũc durioꝛ tella nuce velut necessaria abstinẽtie rõ videt:et postmodũ nõ q̃rẽda. Tertio aũt loco:recẽditũ velut in nuce inuenies secretum mysteriorũ sapiẽtie et sciẽtie dei sensum:q̃ nutriant et pascãt ale sancte nõ solũ in ꝑsentia vita:sz et in futura. Jpe em̃ ẽ pontificalis fruct9:de q̃ ꝓmittit his q̃ esurijunt et sitiunt iusticiam:qr ipsi saturabunt. Hoc igit mõ ih oĩb9 scripturis triplicer hutus sacramẽti rõ pcurrit. Sic et sapiẽtia monet:vt describamus eã nobis i corde triplicitter:ad rudẽtũ inqt x̃bũ x̃itatis his q̃ ꝓposuerũt nob. Rã qr sacramẽtũ sacerdotale est x̃ga nucis:idcirco arbitroꝛ ẽt hieremi am q erat vnus ex sacerdotibus eꝝ anathot vidisse x̃gã nuceã:et ꝓphetasse de ea illa q̃ scripta sũt:vl̃ de x̃ga nucea:vel de lebete siue olla succẽsa q̃si onderit ꝓ hec i x̃ga nucea esse vitam:et i lebete succẽsa cẽ morte. Vita ei et mors ponit aũ faciem nr̃az:et vita q̃dẽ x̃ps i sacramẽtũ nucis mors aũt diabolus i figura lebetis succẽse. Si g̃ peccaueris portionẽ tuã ponẽs cũ olla succẽsa. Si aũt iuste egeris:efficiet portio tua i x̃gã nuceã cũ magno pũtifice. Sz et i cãticis cãticoũ sponsa dr descẽdisse in hortũ nucis:vbi etiã pariẽ cũ nucibꝰ sacerdotaliũ quod ãmo pomoꝝ copiã pscribit inuenisse. Diligent atẽdite frẽs:qrvnũ ꝓmisit de9 futurũ in x̃ga sz plura dedit. Verũ ẽ frẽs. Cõsuetudinis sue rem fecit dñs nr̃. Sp em̃ matoꝛa tribuit q̃ ꝓmittit. Et erit inqt hõ quẽcũq; elegero:x̃ga ei9 germinabit:ꝺ est solũ q̃ ꝓmisit deus vt x̃ga eius quẽ eligeret germinet. Dixit ẽo ad rẽ venit:vt q̃d ꝓmissum est ostẽdatur impletũ:nõ vnũ illud q̃ ꝓmissum

Ser.xxij. A Ru.xvij. Gen.xlix. B Num.xvij. Hier.j. Cant.vj. D Ru.xvij.

Sermo.c.Feria.iij.post.iiij.Dñicã.xl.Ser.j. Fo.cclxxxij.

fuerat effectũ dr:sed vide quanta addank. Ait em̃ scptura. Ecce germinauit x̃ga aarõ i domo leui. Hoc est vnũ illud sine dubio qõ fuerat repromissum. Sed addunk alia:et dr. Et pduxit frõdes:et ptulit flores:et germinauit nuces. Cũ g̃ de solo germie fuisset repromissum:vide quãta largitur de9:vt nõ solũ germẽ pduxerit:sed et frõdes:et nõ solũ frõdes:sz et flores:et non solũ flores sz et fruct9. Quid igit ẽ qõ ex his colligi et ꝓtẽplari possit videam9. Primũ oĩs resurrectiõis ex mortuis sacmẽtũ in his euidẽter agnoscimus Virga em̃ arida germinat:cũ corp9 extinctũ ceperit reuiuiscere. Que tam aũt quattuor ista que resurgẽti corpori ꝓstabunk? Ut seminatũ i corruptionẽ:surgat i incorruptione. Et seminatũ i infirmitatẽ. Surgat i virtute. Seminatũ in ignominiã:surgat in gloria. Et seminatũ corp9 aiale resurgat corpus spirituale. Jsta sunt q̃ttuor:q̃ x̃ga arida corporis nr̃i i resurrectiõe germiabit. Sed redeam9 ad ea q̃ de x̃ga germinauerat differẽtias. Ois q̃dẽ in x̃po credidit:prio mozik:et post hoc renascik. Et est etiam i figura q virga arida postmodũ germinat. Est ergo primũ germen prima hoĩs in x̃po cõfessio. Scõo frõdescit:vbi renat9 donum gr̃e dei sctificationeq; fulceperit. Jnde affert flores: vbi ꝓficere ceperit:et mozũ suauitate decoꝛari ac fragrãtia mie et benignitatis effundere. Ad vltimũ quoq; affert etiã fruct9 iustitie:qb9 nõ solũ ipse viuat:sz et alijs vitã prebeat. Cũ aũt ad pfectũ venerit:et ptulerit ex se x̃bũ fidei x̃bũ sciẽtie dei:et p doctrinã suã alios lucrifecerit. Hoc est attulisse fruct9 qb9 alij nutriant. Sic ergo singuli q̃q; credentiũ de x̃ga aaron q̃ x̃ps est germinank. Quorũ q̃ttuor iste differentie in alijs scripture locis velut etates q̃ttuor designant:quas Johes ap̃s in epla sua distinctione mystica ꝓtehẽdit. Ait em̃. Scripsi vobis pueri:scripsi vobis adolescentes:scripsi vobis iuuenes:scripsi vobis pres. In qb9 vtiq; non corpozales etates sed spũaliũ ꝓfectuũ differẽtias ponit. Sic etiã in hoc sacerdotalis x̃ge germen obseruabimus designari. Habenk g̃ oĩa hec nõ tã i virga aaron q̃ in ea virga q̃ exijt de radice iesse:et flos de radice ei9 ascẽdit:supra quẽ requieuit spũs dei. Jn quo nec hocipm videt octosũ: qõ exire dicit virga:et flos ascẽdere. Quis eni vn9 sit x̃ps:singulis tñ diuersus efficit:put indigetis q̃ operak. Qui ergo senioꝛ est et negligentioꝛ:pro disciplia x̃ps ei efficit virga:et in virga nõ ascẽdere dicit sed exire. Exeundũ nãq; est ei q̃ inutilis et ignauus est de eo statu in quo nõ recte cõsistit:transeundũ ad aliũ statũ tanq; virge cõpulsione:id est seueritate doctrine rigiditatis admonitu. Qui x̃o iustus est:qr iustus sicut palma florebit:in hoc ascẽdere dr x̃ps. Sic g̃ q̃ verberib9 idiget:exit ad eũ virga. Qui aũt ꝓficit ad iustitiã:ascẽdit ei in florẽ. Ascẽdit aũt quousq; afferat fruct9 spũs:q̃ sunt charitas:pax:patiẽtia: et relique virtutes in christo iesu domino nostro.

¶ Jtẽ eodem die Homelia de eo qõ scriptũ est i euangelio ꝑm Johannẽ. Prope erat pascha iudeorũ et ascẽdit iesus hierosolymã ẽc. q̃ habetur in expositione doctoris.trac.x.fol.cl.col.iij.

¶ Feria tertia post q̃rtã dñicã in quadragesima De exploratoribus et de botro. Sermo.j.

Sermo.c B Ric.xiij.

Odo cũ diuina lectio legeret audiuim9 q̃ ipe illo q̃ missi sunt duodecim exploratores ad considerandã terrã repromissiõis:duo ex illis vuam mire magnitudis ꝑhalãga detulerit ad filios israel. Duo isti fratres dilectissimi: multis modis intelligi pñt. Rã et duo testamẽta nõ incõgrue significasse credũtur et duo ꝓcepta qb9 diligik de9 et ꝓxim9. Possũt etiã i historia et allegoria intelligi. Qr aũt duũ testamẽtoꝝ typũ habuerint:hinc euidẽter agnoscim9:qr quõ in medio duorũ illoꝝ vua exhibita legit:ita in medio duũ testamẽto:ũ x̃ps dñs euidẽter agnoscit:ꝑm illũ quod scriptum est. In medio duũ animaliũ cognoscer is:id est in medio noui vt veteris testamenti. Qr aũt dixit. In medio:non sic intelligendũ est:q̃ x̃ps inter nouũ et vet9 testamentum sic fuerit medi9 vt nec in nouo nec in veteri cõtinerek. Nõ ita est fratres charissimi. Sed qõ ait. In medio duũ aĩaliũ cognoscer is:hoc sentiendũ est q̃ sit in medio veteris testamẽti et in medio noui:id intus et in interioꝛi et spiritali itellectu:nõ in littera q̃ nõ solũ iudeos sed etiã hereticos oẽs cõfucit occidere:sed in spũ qui oẽs x̃pianos spiritaliter intelligẽtes viuificat. Hoc est ergo in medio duũ aialiũ cognoscer is i iteriozẽ sensu noui siue veteꝛ testamẽti. Exhibita ẽ g̃ vua a duob9. Jsti aũt duo q̃ vua de terra repromissionis afferre meruerũt(sicut tam dixim9)possunt itelligi etiam duo ꝓcepta dilectiõis:id est diliges deũ et diliges ꝓximũ Deniq; ꝓsiderate frẽs:qr sicut illi duo pendẽtẽ vuã attulerũt:ita et de istis duob9:id est dilectiõe dei et ꝓximi dr. In his duob9 ꝓcepꝭ tota lex pẽdet et ꝓphe Sicut eĩ vua illa x̃pm deũ figurauit:ita et terra repromissionis in qua nat9 ẽ sancte marie videt imaginẽ ꝓtulisse. In ipa em̃ ipletũ est illũ qõ scriptũ est. Veritas de terra orta est. Quõ aũt btã maria nõ fuit terra repromissionis:q̃ ꝓphetã multo ante ꝓmissa est:Rã ꝓ beatũ Esaiam dñs eã ante multa annorum spacia repromisit. Sic em̃ ait. Ecce virgo in vtero concipiet et pariet filiũ. Exhibita ẽ em̃ vua de terra repromissionis. Ipsa est em̃ de q̃ legim9. Surrexerũt mel de petra: et oleũ de firma petra. Et de ipsa scriptũ est. Petra autem erat x̃ps. Et illud. Cũ adipe renitũ:et sanguine vue. Et iterũ Lauabit i vino stolã suã:et amictũ suũ i sanguine vue. Hec inq̃ vua in ligno suspensa duorũ deferk obsequio:q̃ nobis vtiq;(sicut iam dictũ est)duum testamẽtorũ repr̃sentank oraculiẽ in ligno crucis pepẽdit:cui9 vinũ in pctũ nr̃m passionis expr̃ssiõe ꝓfluxit. Sz opere pctũ est archana sacramentorũ aperiri effectib9 rerũ. Hãc vuã duo deferunt inserto vecte pendẽtem. Possunt isti duo etiã x̃pianũ vel iudaicũ ppl̃m figurare. Jsti ergo sũt duo: id est synagoge vel eccẽie populi. Et qr peior fuit iudeoꝛũ popul9 precedit iude9:sequit x̃pian9. Salutẽ suã hic ante cõspectũ suũ gerit:ille post doꝛsum. Hic obsequiũ prefert: ille cõtẽptũ Jdeo et de iudeis ꝓpheta testat. Obscurenk oculi eoꝝ ne videãt:et doꝛsum illoꝝ semp incurua. Jncedũt duo sub sacro fasce ordine suo. Sic semper videt:ille semp relinquit. Jude9 aũt ꝓmũ se estimat:sed absentat. Christian9 ergo ꝑsenti munere frukt:iude9 solo onere ꝓgrauak. Qr x̃ps sicut credẽti salus:ita onus est nõ credẽti. Judeis em̃ ille specialiter annunciat9:de quib9 dictũ est. In sua venit:et sui eũ nõ recepr̃unt. Factus est eis lapis offensionis et petra scãdali. Et quẽ Israel nõ cognouit:gẽtiũ fides recepit Et ideo post sequit iste:sed spem suã sub oculis habẽs ascendit et proficit:ille ꝓioꝛ graditur:sed deserit et recedit. Portat q̃dẽ x̃pm in lege iude9:sed a gr̃a quã in mysterijs portat auersus est:qr quẽ ꝓdicatione suscepit elect9 coꝛ de ꝓdidit incredulus:et quẽvn9 aspernak in lege:alter mirak i corpoꝛe. Unde amboꝝ dñs et redemptoꝛ nolẽs ad hõ adorante gestak ab illo se auersante suspendit. Ac sic ipletum est in iudeis. Posuerũt ad me doꝛsa:et non facies suas. Et qr x̃pm dñm quẽ ꝓioꝛ populus iudeoꝛũ et post doꝛsum reliqt et crucifixit:nos postea venientes adorare et portare meruim9:ꝑm illud qõ ap̃s ait. Glorificate et portate deũ in corpoꝛe vr̃o: q̃ttũ possum9 cũ ipsi9 adiutorio laboremus:ne a ceruicib9 nr̃is tam sanctã sarcinã malis oneribus deponam9. Sarcina em̃ x̃pi: leuare cõsueuit nõ premere. Sic et ipe i euãgelio dixit. Jugũ meũ suaue est:et onꝰ meũ leue. Si ei iugũ x̃pi subdita et hũili ceruice suscepim9: magis nos portat q̃ a nobis portek. Sicut em̃ iugũ seculi sp̃ mittit ita iugũ x̃pi leuare cõsueuit. Et qr oĩs hõ aut x̃pm portãdo erigit:aut iugũ seculi sustinẽdo ad infeꝛiora deꝓmitur:attẽdat vnusq̃sq; pscientiã suã:et si se sanctis cogitationib9 et bonis operibus iugũ x̃pi portare cognouerit: gaudeat et deo gr̃as agat:et cũ grãdi sollicitudie vel timore pseuerare ptẽdat. Qui x̃o luxurioſis cogitatiõib9 et malis opib9 durissimo mũdi huiꝰ iugo se nimiũ grauari cogscit:ofonib9:ieiunijs vel elemosynis ꝓficiat iugũ diaboli vt mereak excipere iugũ x̃pi:et de oĩb9 malis actib9 suis cũ ꝓpheta fideliter dicat. Dirũpam9 vincula eoꝝ et ꝓiciam9 a nobis iugũ ipsoꝝ. Tũc em̃ de illa spirituali vua de qua nobis vinũ leticie ꝓfũ crucis expressit:cũ secura cõscientia bibere poterim9:si nos nec luxuria sordidauerit:nec iracundia cõbusserit:nec inflauerit supbia:nec auaricia obscurauerit: nec inuidia vipereo veneno ꝓcusserit. Omnia enim

Num.xiij. C Deu.xxxij. Esaie.vij Deu.xxxij Gen.xlix Deu.xxxij j.Cor.x. Esaie.xlix Mat.xj. E Psalm. lxxxiiij. j.Cor.vj. Pſ.lxxiij. Pſ.lxviij. j.Cor.xv. j.Joh.ij. Rom.ix. Pſ.cxj Gal.v. Pſ.lxxiij. D Pſ.ij.

ista de corde suo debet expellere qui ad altare desiderat vt optat accedere. Et qz spiritalis vidēmia:id est paschalis solēnitas imminet:in qua festiuitate botrus ille de quo scriptū est:botrus cyprj mihi in engaddi:id est paschalis agnus immolandus:ad nos de terra promissionis perducatur. Ipse nobis det gratiam suam:qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

Wat.vj.

¶Eodē die.De serpēte eneo.Sermo.ij.In quo dicit vnde mors dicat vndecz nomē accepit.

Ser.cj. A

Rūe.xxj.

Joh.iij.

Sm lectione q̄ nobis recitata est fratres charissimi:audiuim9 q̄ eo tpe quo ꝑpter supbiā iudeorum et murmurationē eorū ꝺ̄s dñs a serpentibus regulis:id est basilicis in deserto pplus vastabat precepit dñs moysi vt ꝓpentē eneū faceret:eliz in ligno suspēderet:quē pc ussi respicētes ab iteritu sanarēt. Serpens iste fratres dilectissimi:lz ꝑ satis mirū ee videat tñ figurauit incarnationē dñi. Durū forte alicui videri poterat ista significatio:nisi doctꝰ dñs i euāgelio suo dixisset Sic em̄ ait. Sic moyses exaltauit ꝓpētē in deserto ita exaltari oportet filiū hois. Suspēsus ē q̄ tūc ꝓpens ene9 in cōto:qz xp̄s suspēdēdus erat in ligno. Tūc em̄ q̄cūq̄ fuisset a serpente percussus:serpentē eneū respiciebat et sanabatur:nunc vero humanū genus qō a spiritali serpente diabolo pcussum fuerat:xp̄m credēdo respicit et sanatur. Qui cūq̄ pcussus serpentē illū eneū nō vidisset:moriebat. Ita est fratres:nisi q̄sq̄ in xp̄o crediderit crucifixū:diaboli veneno ꝑmit. Tūc ei vnusq̄sq̄ respiciebat ꝓpentem mortuū vt posset euadere viuum. Nunc vero q̄ vult diaboli vitare venenū:xp̄m respiciat crucifixum. Et quia mors a morsu nomen accepit:et generi humano morsus antiqui ꝓpentis acciderat:et mors nisi a morte superari non poterat tō mortem christus sustinuit:vt iniusta mors iustā vinceret mortem et liberaret eos iuste dū ꝑ eis occidebat iniuste. Quicqd em̄ diabol9 in adā exercuerat:q̄si iuste videbat egisse i hoīe:q̄ se vni9 arboris delectatiōe vendiderat. In adam ergo quasi in proprio suo iure sibi dño dñium vendicauit in passiōe aūt christi in quo peccati maculā non inuenit:et iniuste mala ois ꝓpetrauit. Sic et ipse dñs in euāgelio dixit. Ecce venit ꝓceps hui9 mundi:et in me nihil inuenit.

Gen.xlij.

Joh.xliij pſ.lxviij.

Quid est nihil inuenit? Nullum oīno pctm̄. Et i psalmis. Que nō raput inq̄t tūc exoluebā. Dō q̄ iuste debebat adā xp̄s iniuste mortē suscipiēdo psoluit. Ille expādit manū ad pomorū dulcedinē:iste ad crucis amaritudinē. Ille arborē nectis:iste salutis ostēdit. Ille se ꝺ̄ deū erexit et cecidit:xp̄s se humiliauit vt oēs erigeret. Adā mortē vniuersis intulit:et xp̄us vitā oīb9 reparauit. Respiciebat q̄ vnusq̄sq̄ ad serpentē eneū:et a venenatis ꝓpentib9 sanabat. Serpēs ene9 i ligno posit9 venena viuorū ꝓpētiū superauit:et xp̄us in cruce suspēsus et mortuus antiq̄ diaboli venena restrinxit:et oēs qui ab eo pcussi fuerāt liberauit. Quare tū xp̄s ille nō de auro:non de argento:sed de eramēto fuerit factꝰ videamus. Hoc mihi videt q̄ duas significationes habere possit. Vnā ꝓpter diuturnitatē:quia vasa enea durare diuti9 solēt. Aliā ꝓpter vocis claritatē:nam inter oia metalla vasa erea maioꝛ tynnitū reddere et lōgius sonare solēt. Doctrina nō in vno tm̄ gēte iudeorū innotescere:sed p vniuersū mundū claro salutifere predicationis sono poterat puenire:iō ꝓpens ille ene9 efficit:vt doctrina xp̄i in vniuerso mūdo clarꝰ ꝓdicef:ſm illud qō de aplīs scriptuꝛ est. In omnē terrā exiuit sonus eorū:et in fines orbis terre ✠ba eorū. Et tū fres etiā ſm medicorū carnalium disciplinā qb9 de morte ꝓpentis contra viuorū ꝓpentiū venena salubria preparanꝝ antidota:nō est incōgruū vt mortuū debeat ꝓpentē intēdere:q̄ a viuorū ꝓpentium venenis deberat liberari. Hec ergo oīa ideo dixim9:vt quoscūq̄ serpētis:id est diaboli et angelorum eius venena percusserint:ad christū qui in similitudine illius enei ꝓpētis i ligno suspensus est fideliter aspiciant vt cū btō paulo aplō dicere possint. Mihi aūt absit gloriari nisi i cruce dñi nostri ihesu christi:ꝑ quē mihi mūd9 crucifixꝰ est et ego mūdo. Et quia de beate crucis mysterio diuti9 loq̄ et dulce ē et salubre:reliquas eius significationes breuiter si iubetis charitatis vestre auribus intimam9. Quid em̄ dulci9:quid suauꝰ vt cogitari vel dici pōt q̄ sancte crucis mysteriū:per quā nō solū ab inferis reuocari:sed etiā in celos elevari meruim9? Quia sine vlla dubitatione vbi caput nostrū xp̄us ascēdit:se credim9:mēbra illi9 secutura esse cōfidim9. Ligni crucis etiā vmbra vel figura:in veteri quoq̄ testamento plurimū valuerūt. Nullū moyses signū sine ligni sacramēto fecit. Vt ei signa et ꝓdigia i egypto faceret virgā accepit a dño et ad signa q̄cz diuinitus audiebat et dicebat ei. Elena virgā tuā. Nō vtiq̄ de9 virge auxilio indigebat:sed erigebat vt scire possim9 q̄ztū esset illud futuri ligni mysteriū:cui9 fuerat vmbra figuratū xp̄e illi9 sacramētū. Forte si rubum mare diuidendū est:iubet moyses elevare virgā et mare cognoscēs venturi ligni figurā:mox iter populo pādit Israhel. Si ad aquā myrrhe amarā venit:nisi lignū i se susceperit nō dulcescit. Que res erat indicto:amaritudinē gentis ꝓpentis ligni crucis in vsū dulcedinis q̄sq̄ esse vertendā. Si autem nō habet aquā populus vñ bibat:petra ligno gcatīr̄ dat ꝓ gr̄am qō nō habuerat ꝓ naturam. Si amalech seu9 hostis occurrit:Iesus fili9 naue virgā tenere manu iubet:et moyses brachia sua in modū crucis extēdere:ac sic ꝓ figurā crucis vincit insuperabilis inimic9. Sed nec belise ligni hui9 mysticī virtutē penit9 ignorault:q̄ securim de manubrio in gurgitē lapsam misso in flumine ligno de pfundo euocauit:significās vtiq̄ dura corda et ferreas boīz cerui ces de ꝓfundo emersas errore:et ligno crucis esse imponendū subiugādas. O crux cui9 tātus ac talis vecerpit fructꝰ! Fructꝰ aut̄ crucis:gloria ē resurrectio. Sic fructꝰ ligni vitus:vere plātat9 est sec9 decursus aquarū. Semp em̄ cruci baptisma iūgit. Dedit hoc lignū fructū in tpe suo dedit fructū interim dñi resurrectione:dabit et cū apparuerit de celis ille q̄ vis9 ē sup terrā:cū ꝓcedēte ipo crucis signo ita fulgido venerit de supnis:tūc resurgēt corpa sepultoꝝ tūc exultabūt sancti in gl̄ia:tūc i suis cubilib9 letabunt q̄ nūc de sui regis ac dñi cruce nō ꝓfundunt:ſz porꝰ gloriant.

Deu.xxxij.

Pſ.cxiij.

Joſ.vij.

¶Itē eodē die Homelia de eo qō scriptum est ſm Johannē. Jam die festo mediante: ascēdit Iesus in tēplū et docebat tē.que habet i expositione doctoris. tract.xxix.fo.clxxvij.col.iij.

¶Feria quarta post quartam dominicā in quadragesima. De eo q̄ senioꝛ populus in deserto mortuus est:et iunioꝛ in terrā repromissionis ingressus est.Sermo.j.

Ser.cij. A

Pſ.xciij.

Scire et intelligere debem9 frēs dilectissimi:qz senioꝛ popul9 iudeoꝝ q̄ ꝓpter incredulitatē iudeoꝝ in deserto mortu9 est:significat ꝓpter populum iudeorum:puuli vero eorū:id est iunioꝛ populus figurauit populum gētiū. Sicut ei seniore populo mortuo iunioꝛ terrā repromissionis accepit:ita reprobato iudeoꝝ ꝓpło:iunioꝛ ꝓpłs xp̄ianoꝝ gr̄am diuine bñdictionis obtinuit. Tū fratres charissimi nō trāsitorie vel negligēter. sed cum lgēti tremore ꝓsiderādū est:qz de sexcentis milib9 quo tm̄ terrā repromissionis ingressi sūt. Hoc ꝑ audiāt:q̄ ita dñs misericordē esse volūt:vt iustū ee nō credāt Si em̄ dilligenter attendim9 fratres charissimi:et erga illa sexcenta milia q̄ in heremo mortua fuerāt de9 noster misericors fuit:et circa illos duos q̄ terrā repromissōis intrāxit iustus apparuit. Quō non fuit misericors:q̄ eos ꝑ quadraginta annos reseruauit et expectauit ad penitentiam:et nō solum cōuerti noluerūt:sed etiā frequenti rebellione ꝺ̄o mīnū murmurātes:ad peccatoꝝ suoꝝ cumulū grauiorem semp sarcinā addiderūt? Quō nō est misericors:qui nos tanto tpe expectat vt corrigamur? Nūqd tam ꝓlixa mīa pōt deo auferre iustitiā? Quāto em̄ diuti9 expectat:tanto grauius vindicat. Si em̄ ꝓlixis tpib9 peccamus:et nihil malꝝ a dño sustinem9:patientia ē nō negligētia. Nō ille potētiam ꝓdidit.sed nos ad penitētiā reseruauit. Ergo et in illis q̄ in heremo mortui sunt misericors fuit:quos tata lōganimitate sustinuit:et in illis duob9 ꝓmissa cōpleuit: q̄s fidei merito in terrā repromissionis induxit. Sz dicit aliquis q̄ etiā si egissent penitētiā terrā repromissionis ītrare nō potuissent:qz de9 diffinitā illis dederat sniam dicēs Nō intrabitis terrā ꝓ q̄ iurauī patrib9 vestris:sz ī solitudine tacebūt cadauera vestra. Nō ita est fratres charissimi. Atq̄ vtinā tā cito peccatoꝛ hō resurgat ad pniaz q̄ci to etiā de9 diffinitā vult mutare sniaz. Audi ipz dñm per prophetā spem maximā humano generi ꝓmittentē. Repete inquit loquar ad gentē:vt ꝓ peccatis suis faciā eis malum:et si ꝓ iniquitatibus suis egerit penitentiam:et ego penitētiā agā sup malo quod cogitaui qō facerē eis:et nō faciā. Videte fratres quanta sit circa nos pietas dei nr̄i: et agnoscite vtrum velit negare miaz:qui de cōuersiōe nr̄a suā dixerat mutare sentētiam. Cōuertamur ergo fratres charissimi:nec emendationē nostrā ad extremū vite nr̄e tē pus differre velim9:sz audiam9 ꝓphetā dicētē. Nolite tardare ad dñm:nec differatis de die i diē: qz nescitis q̄ supuentura parīat dies. O hō quare differs de die in diē: forte hodie habitur9 vltimꝰ diē. Semp ergo fratres charissimi cū mgēti timore atq̄ tremore ad memoriā reuocemus q̄ tāta sit apud dñm nostrū iusticia:vt sicut iā supra dictū ē de sexcētis milib9 duo tm̄ terrā repromissiōis ītrauerint. Hec si hūili et cōtrito corde assidue cogitare volumus. Salubrē nobis metū incuttētes:medicamēta nobis de alienis vulneribus facim9:et aliorū mors ꝓfīc ad nr̄az salutē. Itez atq̄ iterū rogovos frēs et admonco vt istā seueritatē et iustū iudiciū dei quo senioꝛ ille populus pro pctō murmurationis in deserto cōsumpt9 est:cū grādi semp metu et sollicitudine cogitemus:et sic amem9 dei miam:vt tm̄ iustitiā timeam9. Parcit modo et tacet:sed nō sp tacebit. Modo em̄ ꝓ ineffabili pietate sua non solū nos admonet: sed et rogat vt nos a peccatis mortiferis reuocem9. Audiamus illū dñ rogat:ne nos postea nō audiat ille dñ iudicat Audiamus eū ꝓ ꝓphetā dicētē. Fili inq̄t miserere aie tue placēs deo. Quid ad hec respōdebit humana fragilitas? De9te rogat vt tui miserearis:et nō vis. Causam tuā apō teagit:et a te nō pōt ꝓpetrare. Et quō te audit ille i die iudicij supplicantē:cū tu eū ꝓ teipso nolueris audire rogātē? Quis enī nō expauescat et metuat fratres charissimi:q̄ ꝓ q̄draginta diez spacio: annis quadraginta popul9 iudeoꝝ penā recipere meruit in heremo? Si em̄ ꝓ vni9 diei culpa vni9 anni spaciū recōpensandū est pena:nos qui tanta quotidie peccata cōmittimus:si elemosynarū vel penitentie non subuenerit medicamēta:timeo ne nobis nō inferant tpalia:sed eterna supplicia. Et qz calidis vulneribus solēt medicamēta celeri9 subuenire:quottēscūq̄ peccauerim9 nō expectemus mortifera securitate vulnera ipsa putrescere:nec iterū vulnera vulneribus augeam9:sed ꝓtinuo ad spiritalē medicū recurrētes salutē recipere festinemus Et tō quō qui i corpe vuln9 accipim9:si statim medicamēta reḡrim9:cito sanitatē recipe poterimus:ita si mora fecerit:necesse ē vt tardi9 ad sanitatē plaga ipa redeat: aut aliqua feda cicatrix i corpe nr̄o remaneat. Si hec in corpe facim9 quātomagis i aie vulnerib9 adhibere debem9:vbi ad imaginē et similitudinē dei facti sum9? Si tātā curā impēdim9 corpori qō velim9 nolim9 i puluerē redigendum est: quātā sollicitudinē et curā erga salutē aie debem9 appone re:vt sicut dicit aplꝰ:sine macula vel ruga mereamur ante tribunal eterni iudicis apparere? Ne forte si multꝰ pctōr vulneribus lacerati et vitioꝝ pānis sordētib9 inuoluti ad illud nuptiale ꝓuiuū venerim9:dicat nobis illō qō ipe ſpō sus celestis in euāgelio dixit. Amice quō huc intrasti:nō hās vestē nuptialē? Auertat a nobis de9 illō quod sequit Cū em̄ hec peccatoꝛ ille audiēs obmutesceret:dixit pater familias: Ligate illi man9 et pedes et ꝓicite i tenebras exteriores:ibi erit flet9 et stridor dentiū. Ecce q̄lē sniam accepturi sunt q̄ maioꝛē de corpe q̄ de aia sollicitudinem gerūt:et plus cogitāt q̄liter caro sua paruissimo tpe viuat in oculis hoīm:q̄ quō aīa sua ornata bonis operib9 ad beatitudinē vel sēpitudinē ꝓuentat angelorum. Hec ḡ fratres charissimi:sicut supius supplicaui:si attētius voluerimus cogitare:remedia nobis i die necessitatis acq̄rimus:vt cū dies iudicij venerit:nō cū ipis et pctōrib9 puniamur sz cū iustis et deū timētib9 ad eterna ꝓmia felicit̄ veniam9:auxiliāte dño nr̄o ihesu xp̄o:cui est honoꝛ et imperiū cum patre et sancto spiritu in secula seculorum. Amen.

Ser.cij. B Ru.xxij.

¶Item eodem die Homelie de eo quod scriptum est in euangelio ſm Johānē. Preteriens Iesus vidit hoīem cecum a natiuitate que habētur in expositione doctoris. tract.xlviij.fo.cxcj. col.iij.Et in libro Quinquaginta homeliarum xlij.fo.cxxxiij.col.j. Joh.ix.

¶Feria quinta post quartā dñicam in quadragesima. De Balaam et Balach.Sermo.j.

Ser.cliij. A Ru.xxij.

Ectio q̄ nobis hodie recitata ē frēs charissimi dicit:q̄ ꝓfecti filij israel collocauerūt castra ad occidentē moab iuxta iordanē ꝺ̄ hiericō:et vidit balach fili9 sephor:et reliq̄ oia q̄ de balaam et asina scribit hystoria plena negociis. Interioꝛ vero itellect9 multū negociosioꝛ esse pōt:vel ipsas tm̄ hist̄ie explanari facit snias:deo tū donāte breuiter q̄ possumus enarram9. Hic balaā famosissimus erat in arte magica:et in carmin bus noxijs ꝑpotēs. Nō em̄ habebat ptātē vel a se ✠ba ad bñdicēdū:sz habebat ad maledicēdū. Demones ei ad maledicēdū inuitant:nō ad benedicēdū:et tō q̄si expert9 i talibus:opinioni erat oībus q̄ erāt in oriente. Misū em̄ experimenta plurima ꝓcessissent:q̄ frequēter maledictis hostem ✠tisset armatū:nō vtiq̄ ꝑsumpsisset rex ꝑ posse fieri ſmoni b9:qō ferro et acie vix posset ipleri. Cert9 ergo balach de ꝑ et frequenter expert9:omissis oīb9 instrumentis et auxiliis bellicꝰ:mittit ad eū legatos dicēs. Veni nunc maledic populū hūc qz fortioꝛ ē est q̄ nos si forte possim9 aliqs pcute re ex eis:et eijcere eos de terra. Et addidit. Scio iḡt q̄ q̄s benedixeris:benedicti erūt:et q̄s maledixeris maledicti erūt. Ego nō credo:qz sciret q̄ q̄ꝺ bñdixerit bñdicti sint sz vī mihi aduladi gra hec dicere:vt artē ei9 efferens et extollēs:ꝓptioꝛē reddat ad facin9. Sz tñ venīt ad balaā legati. Veneꝛt ei inḡt seniores moab et seniores madiā:et vbi supra diuinacula i manib9 eoꝝ. Itḡt balaā diuinaculis acceptꝰ cū solerēt demones ad seuentre:fugatꝰ qdem vidit adesse dñm. Venit ḡ ipe dñs ad balaā:nō q̄ dign9 esset ad quem veniſſet de9:sz vt fugarent illi q̄ ad maledicēdū et ad male faciēdū adesse ꝓsueuerāt. Et dixit de9 ad balaā. Nō eas cū eis neq̄ maledicas pp̄m. Est ei bñdict9. Deus tre balaā atq̄ inuocare demones ad maledicēdū ꝓhibet:si tū a cupiditate cessasset. Sed qz ꝑsistit i desiderio pecunie indulgēs de9 arbitrij volūtatē rurſ9 ire pmīsit. Ascēdit ḡ asina balaā:occurrit ei āgel9 q̄ excubabat ꝓ israel:de q̄ scꝑtū est dicēte dño ad moysē. Angel9 me9 ibit tecū. Pertēdēs aūt ire ꝓpimꝰ i via:ꝓterit ab asina. Sz mag9 demones vidit: asina tū angelū videt:nō q̄ dign ee videre āgelū sīc nec loq̄ digna erat sz vt ꝓfuturē balaā:vt ait scriptura in q̄dā loco. Mutum aīal hūana voce rhdēs argueret ꝓphete de mētia. Hec asina:id est eccl̄a gti9 portabat balaā:nūc aūt xp̄m ex q̄ soluta ē a discipulis:et a q̄ꝺ9 innexa erat viculis relaxata vt filī9 dei sederet super ea:et cū ipa ingrederet sācta ciuitatē hierl̄m:sīc scꝑtū ē. Noli timere filia syon:ecce rex tu9 venit tibi mitꝰ:et sedet sup subiugalē:id ē asinā. Asi nā:credētes sine dubio exibitis ōt:et pullū nouellū eos ꝓfecto q̄ sūt ex gētib9 credētes ī xp̄m. Balaā ꝑ q̄ interꝓtat ꝓphs van9:videt mihi hr̄e psonā scribarū et pharisеoꝝ iudaici populi. Balach ꝑo q̄ exclusio vel deuocatio interꝓtat:et ipe hr̄e psonā intelligēdus ēvni9 alicui9 mūdi huius ꝛie ptātis:q̄ excludere et deuocare cupiat israel. Primū ḡ oīm de ipo balaā reḡram9:cur in scripturis nūc vituperabilis est:nūc laudabilis ponit. Nā vituperabilis est cū edificat aras et victimas ponit demonijs et apparatu magico poscit diuina ꝓsulta. Culpabilis ē:cū cōsiliū pessimū dat vt pplꝰ decipiat ꝓ mulieres madianitas:et cultū idoloꝝ. Rursus laudabil̄ē:cū ✠bū dñi ponit i ore ei9:cū spūs dei sit sup eū:cū de xp̄o ꝓphetat: cū iudeis et gētib9 de aduētu xp̄i mysteria futura ꝓnūciat:cū ꝑ maledictiōib9 bñdictionē pplo largit:et nomē israel sup visibilē gloriā mysticis excolit eloquijs. Hec fratres charissimi pauca de

Wat.xxj. Joſ.xxij.

Universidad de Deusto Biblioteca

plurimis ꝑ tpe vobis dicta sufficiãt: sꝫ oĩa ĩ corde diligẽtissime retinete: ⁊ corda vr̃a semꝑ ad spiritalia agnoscẽda ꝯuertite: vt qꝛ oĩm ꝓphetiã iã ꝑ euãgeliũ nobis dñs reuelauit: ad illud gaudiũ ꝑuenire mereamur: qḋ pie ⁊ iuste viuentib⁹ dñs repromisit. Ipo adiuuãte qui viuit et regnat cũ patre ⁊ spiritusancto in secula seculorum. Amen.

¶ Itẽ eodẽ die Homelie de eo qḋ scriptũ est in
Joh. v. euãgelio ſm Johannem. Pater me⁹ vſqꝫ modo operat̃ ⁊ ego operor ⁊c. q̃ habent̃ in expositione doctoris trac. xvij. fo. clxj. co. j. Et in libro Quinquaginta Homeliarũ. xxij. fo. cxxj. co. iij.

¶ Feria sexta post quartam dñicam in q̃dragesima.
Joh. xj. De suscitatione Lazari: qḋ inter alia miracula maximũ ⁊ primũ declarat. Sermo. j.

Ser. cliij A MUltis q̃dẽ signis ac ꝟtutib⁹ dñs ac saluator nr̃ xp̃s iesus diuinitatis sue potẽtiã declarauit: sed maxie in lazari morte: vt in p̃senti lectione audiuit dilectio vr̃a: ostẽdens se eẽ de quo scriptura
Ps. xlv. erat. Dñs ꝟtutũ nobiscũ: susceptor nr̃ de⁹ iacob. Quas tñ ꝟtutes dñs ac saluator nr̃ duplici genere opat⁹ ẽ: ⁊ corporaliter ⁊ spiritaliter id ẽ visibilit̃ ⁊ inuisibilr̃: ⁊ vt per visibile
Joh. ix. op⁹: inuisibilẽ ꝟtutẽ ostẽderet. Supi⁹ cecũ a natiuitate lumine oculorũ illuminauit visibili opẽ: vt inuisibili illa ꝟtu
Joh. xj. te cecitatẽ iudeorũ cognitionis sue lumine illustraret. In p̃nti ꝟo lectiõe lazaro mortuo vitã dõauit vt icredula corda iudeorꝫ de morte pctĩ suscitaret ĩ vitã. Deniqꝫ multi iudeorũ ꝓpt̃ lazarũ xp̃o dño crediderũt. Cognouerũt eĩ ĩ resurrectiõe lazari manifestã filij dei potẽtiã: qꝛ morti ptãte ꝓ
Act. ix. et xx. pria iperare nõ ẽ ꝯditõis hũane: sꝫ diuine nature. Legim⁹ q̃dẽ ⁊ ap̃los mortuos suscitasse: sꝫ illi vt suscitarẽt dñꝫ orauerũt. Suscitauerũt aũt nõ sua ꝟtute: nec sua ptãte: sꝫ inuo
B cato noĩe xp̃i q̃ morti ac vite dñat̃: fili⁹ aũt dei lazarũ ꝟtute
Joh. xj. ꝓpa suscitauit. Deniqꝫ vt ait dñs. Lazare exi foras: stati ille egressus de monumento est: neqꝫ mors tenere poterat: quẽ vita vocabat. In naribus humor sepulture erat. Lazarus viuus astabat. Nõ expectauit mors iteratã vocẽ saluatoris audire: qꝛ ꝟtutẽ vite ferre nõ poterat: sꝫ ad vnã vocem dñi mors ⁊ corp⁹ lazari de monumẽto ⁊ aĩam dimisit de ĩferno: ⁊ tot⁹ lazar⁹ de monumẽto viu⁹ ꝓcessit: q̃ tot⁹ ibi nõ fuerat. Tardi⁹ qs de sõno suscitat̃ q̃ꝫ lazar⁹ de morte. Humor corpis adhuc erat in narib⁹ iudeorꝫ: ⁊ lazar⁹ viu⁹ asta
C bat. Sꝫ iã caput lectiõis ipsi⁹ videam⁹. Ait ḡ dñs ad discipulos suos: vt audiuit in p̃nti lectiõe dilectio vr̃a. Amic⁹ inq̃t nr̃ lazar⁹ dormit: sꝫ vado vt a somno suscitẽ eũ. Bñ dixit dñs: amic⁹ nr̃ lazarus dormit: qꝛ vere de morte velut de somno erat surrectur⁹. Sꝫ discipuli igrãtes cur h̃ dñs dixisset: aiũt ad illũ. Dñe si dormit san⁹ erit. Tũc r̃ndẽs ait illis manifeste. Lazar⁹ mortu⁹ ẽ: sꝫ gaudeo ꝓpt̃ vos vt credatis: qꝛ nõ ibi erã. Sꝫ si gaudere se d̃r h̃ dñs ꝓpt̃ discipulos de lazari morte: q̃d ẽ ꝙ postea flesse refert̃ in lazari morte? Sꝫ aduertam⁹ rõnẽ gaudij ⁊ lachrymarũ. Gaudebat dñs ꝓpter discipulos: flebat ꝓpt̃ iudeos. Propt̃ discip̃los gaudebat: qꝛ ꝑ resurrectionẽ lazari ꝯfirmari hẽbat fides ipoꝝ ĩ xp̃o. Propt̃ iudeorꝫ flebat icredulitatẽ: qꝛ nec resurgẽte lazaro xp̃o dño fuerant credituri. Aut forte idcirco fleuit
mat. xxvj. dñs: vt lachrimis suis mũdi pctã deleret. Si petr⁹ potuit lachrimarũ suaꝝ fusiõe ꝓpria pctã abstergere: cur nõ credim⁹ lachrimis dñi mũdi pctã deleta fuisse? Deniqꝫ post lachrymas dñi multi ex ꝓp̃lo iudeorꝫ crediderũt. Vicit ex ꝑte incredulitatẽ iudeorꝫ dñice pietatj affect⁹: ⁊ discordes mẽtes eoꝝ molliuit ꝑma fusio lachrymarũ. ⁊ idcirco forte vtrũqꝫ d̃ dño ĩ p̃nti lectiõe refert̃: ꝙ ⁊ gaui⁹ sit ⁊ fleuit: qꝛ q̃
ps. cxxv. seminat in lachrymis (vt scp̃tũ ẽ) ĩ gaudio metet. Lachryme ḡ dñi gaudia mũdi sũt: qꝛ idcirco ille lachrymas fudit
D vt nos gaudia mereremur. Sꝫ redeam⁹ ad ordinẽ. Ait ḡ ad discipulos suos. Amic⁹ inq̃t nr̃ lazar⁹ mortu⁹ est: sꝫ gaudeo ꝓpter vos vt sciatj qꝛ nõ erã ibi. Aduertam⁹ ⁊ h̃ myste
Joh. xj. riũ: quõ nõ se illic dñs fuisse dic̃. Cũ eni d̃r mãifeste. Lazarus mortuus ẽ: p̃ntẽ se illic fuisse euidẽter oñdit. Neqꝫ ei h̃ dicere dñs potuisset: nĩ ſi ſibi nũciãte nisi p̃ns fuissꝫ. Quõ eni ĩ loco vbi lazar⁹ mortuus ẽ p̃ns nõ erat dñs: q̃ oĩa loca toti⁹ mũdi diuina ptãte circũuenit. Sꝫ h̃ q̃qꝫ dñs ac saluator nr̃ sacr̃m in se carnis ac diuinitatj ostẽdit. Nõ erat ibi ſm carnẽ: h̃ erat ſm diuinitatẽ: qꝛ de⁹ vbiqꝫ est. Cũ ḡ venisset dñs ad mariã ⁊ marthã sororẽ lazari: videns turbã iu
B deoꝝ ait. Vbi posuistj eũ? Nũq̃d nesciebat dñs vbi posit⁹ eẽt lazar⁹: q̃ absens mortuũ lazarũ ꝓnũciauerat: ⁊ qui diuinitatis sue maiestate vbiqꝫ erat? Sꝫ h̃ dñs ex veteri consuetudine fecit. Nã ⁊ ad adã similiter ait. Vbi es adã? Nõ
Gen. iij. qꝛ nesciret vbi eẽt adã: sꝫ idcirco iterrogauit: vt pctm̃ suũ adã ore ꝓprio ꝯfiteret̃: vt posset pctĩ veniam ꝓmereri. Interrogat ⁊ cayn. Vbi ẽ frat̃ tu⁹ abel. Et ille dixit. Nescio.
Gen. iiij. Nõ qꝛ nesciret vbi eẽt abel: idcirco interrogaret cayn: sed cũ ille negaret parricidiũ ei⁹ argueret qḋ infr̃e cõmiserat. Deniqꝫ adã qꝛ interrogãti dño ꝯfessus ẽ pctm̃ qḋ cõmisit venie reddit⁹ ẽ: cayn qꝛ negauit parricidiũ qḋ cõmisit eterna pena dãnat⁹ ẽ. Sicut h̃ cũ dicit dñs. Vbi posuistis eũ:
C nõ idcirco iterrogat qꝛ nesciret vbi posit⁹ esset lazar⁹: sed vt turba iudeorũ ad monumẽtũ lazari seq̃rent̃: vt videntes diuinã xp̃i potentiã in lazari resurrectiõe: ipi aduersus se testes existerẽt: si tãte ꝟtuti nõ crederẽt. Dixerat eñ illis supius dñs. Si mihi nõ creditis vel operib⁹ credite: ⁊ co
Joh. x. gnoscite qꝛ p̃r in me est: ⁊ ego in illo. Deinde cũ venisset ad monumẽtũ: ait ad circũstãtes iudeos. Tollite hic lapidẽ.
Joh. xj. Quid dicim⁹? Nunq̃d lapidẽ dñs a monumẽto p̃cepto remouere non poterat: q̃ inferni claustra ꝓpria ꝟtute remouit? Sed qḋ ab hoĩb⁹ fieri poterat hoĩes facere p̃cepit: qḋ aũt diuine ꝟtutis erat: sua potẽtia demõstrauit. Lapidem eñ a monumẽto reuocare hũane ꝟtutj ẽ: aĩam ꝟo ab inferno reuocare: soli⁹ diuiẽ potẽtie ẽ. Vex facile si voluisset sola iussiõe ꝟbi remouere a monumẽto lapidẽ potuisset: qui
E ꝟbo mũdũ creauit. Cũ ḡ remouissent lapidẽ a monumento: ait magna voce. Lazare veni foras: oñdẽs se esse de quo
Psal. xxviij. scp̃tũ erat. Vox dñi ĩ ꝟtute: vox dñi ĩ magnificẽtia. Et iterũ. Ecce dabit ꝟtuti sue vocẽ virtutj. Virtutj plane ⁊ ma
psal. lxvij. gnificẽtie vox ista est: q̃ statim lazarũ de morte ad vitã reuocauit ⁊ añ aĩa corpi reddita ẽ q̃ꝫ sonũ vocj miserat. Alibi eẽt corp⁹: alibi aĩa: tñ vox ista dñi stati ⁊ aĩam corpori reddidit: ⁊ corp⁹ aĩe rep̃sentauit. Deterrita eĩ mors est audita voce tãte virtutj. Nec mirũ sane si ad vnã vocẽ dñi resurgere lazarus potuit: qñ oẽs q̃ in monumẽtis sunt ad vnã vocem solã resurrecturos ĩ euãgelio ip̃e declarauit
Joh. v. dicẽdo. Venit hora qñ oẽs q̃ in monumẽtis sũt audiẽt vocẽ filij dei: ⁊ resurgent. Vñ sine dubio tũc mors audita voce dñi oẽs mortuos a se potuisset dimittere: nisi ꝓ̃ reuoca
D tũ lazarũ coguisset. Vt ait ḡ dñs. Lazare exi foras: statim
Joh. xj. ille exiuit ligatj manib⁹ ⁊ pedib⁹: ⁊ facies ei⁹ sudario erat cooperta. Quid et h̃ dicem⁹? Nũq̃d dñs ĩ lazaro sepulture vincula rũpere nõ poterat q̃ mortj vincula diruperat? Sꝫ h̃ dñs ac saluator nr̃ duplicẽ ꝟtutẽ ĩ lazaro sue opatiõis ostẽdit: vt vel sic incredulitati iudeorũ fidẽ credulitatis infunderet. Nõ eñ minoris admiratiõis est lazarũ ligatũ pedibus ambulare potuisse q̃ꝫ a mortuis resurrexisse.

¶ Eodẽ die ꝙ iusto dei iudicio filij israel terrã repromissionis receperũt: ⁊ cur nõ sit recuperata ꝑ moysen sed per iesum naue. Sermo. ij.

Ser. cv. B Josue. j. IN lectiõib⁹ q̃ nobis recitate sũt fratres charissimi: audiuim⁹ ꝙ mortuo moyse: iesus susceperit p̃ncipatũ: ⁊ trãsito iordane expulsis vel interfectj gẽtib⁹ chananeis: terras eoꝝ filijs israel tradiderit possidẽdas. Quotiẽs lectiones iste frẽs charissimi de testamẽto veteri recitant̃: solẽt pagani: ⁊ vel maxie imundissimi manichei: ore sacrilego blasphemare ⁊ dicere: qꝛ iniustitie dei fuit: vt filios israel ꝑ violentiã de terra egypti tolleret: ⁊ postea expulsis chananeorũ gẽtib⁹: terras eorũ cis tradiderit possidẽdas. Vñ ne forte simplices q̃sqꝫ vel iperitos ista murmuratio ꝓphana decipiat: q̃tũ possũ hec uiter deo auxiliãte sanctitati vr̃e demõstrare cupio: ab antiq̃s p̃rib⁹ traditã verissimã rõnẽ: ⁊ ostẽdere qꝛ de⁹ nr̃ non solũ misericors sꝫ ⁊ iustus ẽ: ⁊ iudicia ei⁹ plerũqꝫ sũt occul
B ta: nũq̃ꝫ tñ iniusta. Tradũt maiores nr̃i: ꝙ qñ filij noe oẽs
Gen. x. t̃rã iter se iuicẽ diuiserũt: terra ista q̃ d̃r chananeorũ: in diuisione orbis: seniori filio noe: id ẽ sem / in possessionẽ obuenerit: ⁊ eã tpe nõ paruo possederit. Postea vero increscẽtes
Gen. ix. populi chananei: d̃ illo vtiqꝫ filio q̃ a p̃re fuerat maledict⁹

[illegible] venerunt ad loca illa: ⁊ ꝑ violẽtiã expulsis fratrib⁹ suis: id est filijs sem: terrã eoꝝ more barbarico possederũt. Et qꝛ beat⁹ abrahã: de genere sem legit̃ fuisse: filij ei⁹: id est populꝰ israelite: nõ alienã terrã tradente dño ꝑsuaserũt: sꝫ suã ꝓpriã quã ꝑ violẽtiã p̃res eoꝝ ꝑdiderãt receperũt. Et quia chananei excepto illo pctõ: ꝙ possessionẽ alienã iuaserãt) multa nefanda ⁊ inaudita crimina cõmittebãt: intm̃ vt qñ dñs sodomã ⁊ gomorrã subuertebat: dixisse legat̃. Necdũ
Gen. xv. eñ ꝯplete sunt iniq̃tates amorreorũ: ⁊ expectabat dñs: vt aut cõuerterent̃ ⁊ agerẽt penitẽtiã: aut certe si cõuerti nollent: crimina criminib⁹ cumulãtes: ⁊ peccãdi mẽsurã iplẽtes iustissimã dei sententiã sustinerẽt. Quia ergo eos duplici ter inuenit reos diuina censura: ꝑ eo ꝙ et terras alienas inuaserãt: ⁊ postea scelera ⁊ crimia inaudita ꝯmiserãt iusto iudicio puniunt̃: ⁊ israelitico populo antiquorum pa
C trũ possessio reformat̃. Et q̃dẽ ſm litterã: sicut in scp̃turis sanctoꝝ scriptũ inuenim⁹: charitati vr̃e rustico ⁊ simplici sermone quẽ toti intelligere possent: insinuãda credidim⁹ vt habeatis qḋ respondere possitis ꝑditis ⁊ sacrilegis manicheis qꝛ sicut iã dictũ est: filij israel antiquorũ parentũ suoꝝ terrã recipiũt nõ alienã q̃si ꝑ iniusticiã tollũt. Et hec q̃dẽ ſm litterã: iusto dei iudicio gesta referũt: sed qꝛ (sicut
j. Cor. x. dicit ap̃ls) oĩa in figura cõtingebãt illis: scp̃ta sũt autẽ ꝓpter nos in q̃s fines seculorũ deuenerũt. Quid etiã spiritaliter ista significẽt: si diligẽter sicut deo inspirãte consuestj
D attẽditis: rõne euidẽtissima cognoscetis. Terra repromissionis quã totiens de⁹ dicit lacte ⁊ melle manãtẽ: nos fuimus añq̃ꝫ peccaret adã: qñ ĩ nobis nihil aliḋ erat q̃ꝫ quod mia cõtulerat ꝯditoris. Post q̃ꝫ aũt in adã oẽs moriunt̃: ⁊ iterũ oẽs cũt in ꝯdẽnatione ꝑ trãsgressionẽ primi hoĩs: terrã repromissiõis chananei ceperãt possidere. Volũtas eñ dñi possessionẽ cordis nr̃i: nõ vitij sed virtutib⁹ naturalit̃ deputauerat. Que post ꝑuaricationẽ ade insolescẽtib⁹ vitijs tãq̃ꝫ populis chananeis a ꝓpria regiõe: id est ab intellectu vel mente rationabili virtutes sancte depulse sunt: et vitia remãserũt. Cũ virtutib⁹ rursum si ꝑ dei grãm possessio aĩe nr̃e recepta fuerit: nõ tã alienas occupasse terras q̃ꝫ ꝓprias videbim⁹ recepisse. Cũ eñ auxiliãte dño: a populo virtutib⁹ cõtra se dimicãtib⁹: vitia fuerit superata: locum quẽ sibi in corde nr̃o cõcupiscẽtie vel fornicatiõis spũs retẽtabat: deinceps castitas occupabit: quem furor cepit: sapientia possidebit: quẽ tristicia mortẽ operãs iuaserat: salutarj ⁊ plena gaudij leticia obtiebit: quẽ desidie tepor vł negligẽtie vastabat hũilitas honestabit: quẽ cupiditas obscurũ fecerat: mia ad claritatẽ p̃stinã reuocabit: quẽ inuidia veneno suo ꝑcusserat: benigna simplicitas adornabit. Ita singulis vitijs expulsis: eorũ loca: id est affect⁹: virtutes ecõtrario possidebũt. Ipse tñ virtutes: filij israel: id ẽ aĩe videtis deũ nõ imerito nũcupant̃: et cũ vniuersas deo auxiliãte cordis sui expulerint passiões: nõ tã alienas possessiões ꝑsuasisse q̃ꝫ ꝓprias terras recuperasse credẽde sũt.
E Et illud aduertite frẽs: qḋ sp̃aliter ad donum grẽ ꝑtinere cognoscit̃. Nõ eñ lege nature: nec ꝑ legẽ lr̃e: qꝛ non ꝑ moysen: id est ꝑ legẽ veteris testamẽti: sꝫ ꝑ iesũ successorẽ moysi terra repromissionis israelitico ꝓp̃lo reformat̃. Sic eñ et
Heb. vij. ap̃ls ait. Nihil inq̃t ad p̃fectũ adduxit lex. Nõ ḡ ꝑ legꝫ litterã: sꝫ ꝑ euangelicã grãm: gẽtes crudeles ⁊ pessime: id est originalia pctã vel actualia crimina: de terra repromissionis: id ẽ de xp̃ianorũ cordib⁹ iesu duce potuerũt effugari: si
Mat. xij Joh. xvj. cut ipse in euãgelio dicit. Nẽo põt domũ fortj intrare ⁊ vasa eius diripere: nisi pri⁹ alligauerit fortẽ. Et iterũ cõfidite: qꝛ ego vici mũdũ. Sicut eĩ vet⁹ adã cõsentiendo diabolo nos de t̃rra repromissiõis exclusit. Ita econtrario nou⁹ adã xp̃us resistẽdo diabolo ad antiquã patriã reuocauit.
Josue. iiij Et h̃ fratres attẽdite: qꝛ terra repromissiõis nõ recipit̃: nisi pri⁹ regnãte iesu iordanis fluui⁹ trãseat̃. Ita est frẽs: qꝛ ad spiritalẽ t̃rã repromissiõis: id ẽ ꝯsciẽtiã purã: nõ nisi ꝑ sacramentũ baptismatj peruenit̃. Deniqꝫ ꝑ ip̄ꝫ fluuiũ ies⁹
F israeliticũ ꝓp̃lm trãsire fecit. Hec eni q̃ vob suggessim⁹ fra
Apoca. iij Eccle. xxvij. tres charissimi velut mũda aĩalia spiritaliter ruminate. Scp̃tũ itaqꝫ ẽ. Quos de⁹ amat: arguit ⁊ castigat. Et vasa figuli ꝓbat fornax: ⁊ hoĩes iustos tẽtatio tribl̃atiõis. Quotiẽs dño dispẽsãte tribulari ꝑmittimur: vel aliq̃s aduersitates ꝯ iustitiã sustinem⁹ patiẽter ⁊ eq̃nimit̃ auxiliãte domino sufferam⁹: ꝓpter illḋ qḋ ap̃ls ait. Non sunt ꝯdigne Rom. viij
passiões hui⁹ tpis: ad futurã gloriã q̃ reuelabit̃ ĩ nob. Cũ j. Cor. xj.
tribulamur a dño corripimur: vt nõ cũ h̃ mũdo dãnemur. Magis timere debem⁹ si aut nullas aut paruas tribulationes in h̃ seculo patimur: qꝛ si de⁹ flagellat oẽm filiũ quem recipit: sine dubio quẽ nõ flagellat non recipit. Si ꝑ terrenis bonis tãto labores ⁊ tam grauia pericula hoĩes equo aĩo patiunt̃: q̃re ꝓ fide ⁊ thesauro eterno sum⁹ pigri? Quare sumus timidi pro illis diuitijs: quas nec naufragia nobis possunt auferre? Iustus eni naufrag⁹ euadit diues et G
nud⁹. His diuitijs plen⁹ erat sanctus iob. Nihil ĩ domo Job. j.
remãserat: oĩa vno ictu perierũt qb⁹ opulẽt⁹ pauloante videbat̃: subito mẽdicus in stercore sedet: a capite vſqꝫ ad pedes vermib⁹ scatens. Quid ista miseria miseri⁹? Quid interiore felicitate felici⁹? Perdiderat oĩa illa q̃ dederat de⁹ sed habebat ipm q̃ oĩa dederat deũ. Nudus inq̃t exiui de vtero m̃ris mee: nud⁹ reuertar ĩ t̃rã. Dñs dedit: dñs abstulit: sicut dño placuit ita factũ ẽ: sit nomẽ dñi b̃ndictũ in secula. Certe paup ẽ: certe nihil habet. Si nihil remãsit de q̃ thesauro iste gemme laudis dei ꝓferunt̃? Postea tẽtator ad carnẽ accessit: oĩbus sublatis tẽtatricẽ vxorem reliq̃t. Euã dimisit: sꝫ adã ille nõ fuit. Et ibi q̃lis inuẽtus ẽ quõ respõdit vxori blasphemiã suggerẽti? Locuta es inq̃t q̃si Job. ij.
vna ex insipiẽtib⁹ mulierib⁹. Si bona suscepim⁹ de manu dñi: mala q̃re non sustinean⁹? O virũ patrẽ et integrum. O fedũ ⁊ pulchrũ. O vulneratum ⁊ sanũ. O in stercore sedentẽ: ⁊ in celo regnantẽ. Si amamus imitemur: vt imite H
mur laboremus. Adiuuat certantẽ: q̃ certamẽ indixit. Nõ te sic expectat de⁹ in agone certantẽ vt pp̃ls aurigã. Clamare eñ nouit: adiuuare non nouit? Coronã veniã parare põt: vires submistrare nõ põt? Hoc eni nõ de⁹. Et forte diu spectat: pl⁹ laborat sedẽdo q̃ꝫ ille luctãdo. De⁹ qñ spectat certatores suos: adiuuat eos inuocantes. Nã vox athlete ipsi⁹ ẽ ĩ psalmo. Si dicebã mot⁹ est pes me⁹: mĩa tua dñe Ps. xciij
adiuuabat me. Nõ ḡ pigri fratres mei q̃ram⁹: petamus ⁊ pulsem⁹: Qui q̃rit inuenit: q̃ petit accipit: ⁊ pulsanti ape Luce. xj
riet̃: p̃stante dño nr̃o iesu xp̃o: cui est honor et imperium cũ patre ⁊ spiritusancto in secula seculorum. Amen.

¶ Itẽ eodẽ die Homelie de eo qḋ scriptũ est in euãgelio ſm Johannem. Erat q̃dã languẽs La Joh. xj.
zarus ⁊c. q̃ habent̃ in expositione doctoris. trac. xlviij. fo. cxcvij. col. ij. Et iter sermones de Verbis dñi. xliiij. fo. lx. co. iij. ⁊. lij. fo. lxv. co. iij. Et in libro. lxxxiij. q̃stionũ: q̃stione. lxv.

¶ Sabbato post quartã dñicã ĩ q̃dragesima de eo qḋ Jesus precepit populo vt parati essent ad transeundum iordanem. Et de Raab meretrice Josue. j.
Et subuersione Hierico. Sermo. j. Josue. vj.

SIcut frequenter charitati vr̃e suggessimus frẽs Ser. cvj.
charissimi: moyses non solũ typũ xp̃i sꝫ etiã figu A
ram legis itelligit̃ habuisse. Deniqꝫ in mõte vbi Mat. xvij
dñs trãsfigurat⁹ ẽ moyses ⁊ helias loq̃bant̃ cuꝫ eo. Et in illis duob⁹ lex ⁊ ꝓphetia significate sũt. Mortuo ḡ moyse iesus suscepit iperiũ: ⁊ cessante lege dñs nr̃ verus iesus toti⁹ mũdi obtinuit p̃ncipatũ. Jes⁹ ḡ ille q̃ typũ dñi p̃ferebat: veniẽs ad iordanẽ dixit ad pp̃lm. Parate vob cibos: ad diẽ tertiũ. Diẽ tertiũ frẽs charissimi: trinitatis ag̃scim⁹ eẽ mysteriũ. Quos ḡ cib⁹ p̃parare debem⁹: vt ad diẽ tertiũ veniamus? Videt̃ mihi ꝙ cib⁹ iste fides itelligi debeat. In xp̃ianis eĩ fides ẽ ꝑ quã ĩ trinitatẽ credit̃: ⁊ ad sacramẽtũ baptismi ꝑducit̃. Qḋ ḡ tũc iesus ille dixit pp̃lo suo: h̃ nũc ⁊ ver⁹ iesus ꝑ ministros suos dicit pp̃lo xp̃iano Quid ẽ eni aliḋ dicere. Parate vobis cibos ad diem ter Josue. j.
tiũ nisi trinitatis suscipite sacramẽtũ? Post hec iordane B
trãsito q̃si baptismi ꝯpleto mysterio: pp̃ls israel t̃rã repro Josue. j.
missiõis igredit̃. Verũ ẽ frẽs charissimi. Nisi q̃s ꝑ baptismi sacr̃m trãsierit: terrã vere repromissiõis: id ẽ eternã b̃titudinẽ nõ videbit. Mittit tñ ies⁹ duos exploratores ad ciuitatẽ hierico: ⁊ suscipiũt̃ a meretrice. Jesus duos mittit Josue. ij.
exploratores: qꝛ ver⁹ iesus datur⁹ erat duo precepta dilectionis. Quia et reuera q̃d nobis aliḋ q̃s mittit ver⁹ iesus

nisi vt diligam⁹ deũ:diligam⁹ ⁊ primũ: Dixit ergo Iesus. Preparate vobis cibos:⁊ estote parati ad diẽ tertiũ. Sic em̃ tũc ꝓparat⁊ cibis die tertio vẽtũ est ad Iordanem fluuiũ:ita ⁊ nũc in ecclesia catholica assumptis spiritalibus cibis fidei:spei:⁊ charitatis:puenit ad trinitat⁊ mysteriũ ⁊ ad baptismi sacramẽtũ. Tulit aũt Iesus duodecim lapides:⁊ exposuit in Iordane. Ex ipso Iordane tulit alios duodecim:⁊ fixit in loca castrorũ. Illi duodecim q̃ missi sunt i Iordane:videt mihi typũ habuisse patriarchaꝝ. Illi xo q̃leuati sũt de Iordane:figurã habuisse apłoꝝ. Post mortẽ em̃ moysi sepultis patriarchis:apłi surrexerũt. Sic ⁊ i psalmo legim⁹. Pro patrib⁹ inq̃t tuis nati sũt tibi filij:cõstitues eos p̃cipes sup oẽm terram. Sic sepultis patriarchis apłi nauigauerunt:quo sepulto seniore populo:iuniores ppli Iesu duce in terrã repromissionis inducũt. Senior ille populꝰ typũ habuit iudeorũ:iunior vero figurã habuit gẽtiũ Ille ppls senior transito mari rubro sepelit in heremo:iunior vero ppls ad ꝟ trãsiit Iordanẽ fluuiũ vt accipet regnũ Verũ est frẽs. Memo btitudinẽ regni celestis accipiet:nisi prius p baptismi sacramẽta trãsierit. Mã de illo seniore nõ amplꝰ q̃ duo meruerũt terrã repromissiõis itrare:et i ipsis duob⁹ aliq̃d figuratũ eũ cognoscim⁹. Sicut ei supra dictũ est:duo sunt p̃cepta dilectionis:q̃ xp̃ianũ ppłm inuitãt vt vitã eternã accipiãt. Ita illi duo fuerũt q̃ iudeorum ppło ꝓsiliũ dabãt:q̃ si in deũ crederẽt:feliciter terrã repromissiõis itroirent. Post hec ad ciuitatẽ hierico vẽtum est ⁊ muri eꝰ ad clamorẽ ppłorũ ⁊ sono tubarũ vsq̃ ad fũdamenta deiecti sunt. Hierico fratres typũ habuit mũdi huius. Sicut ei tũc canẽtibus tubis muri illi ceciderũt:ita ⁊ nũc opꝰ vt ciuitas mũdi:id est supbia cũ suis turrib⁹:auaricia scz inuidia atq̃ luxuria simul cũ ppłis:id ẽ oib⁹ pcupiscẽtijs malis:assidua sacerdotũ p̃dicatiõe destruat atq̃ diuisperat. Mõ q̃ opꝰ vt sacerdotes in ecclia taceant:sed audiãt dñm dicentẽ. Clama ne cesses:q̃si tuba exalta vocem tuam:⁊ annũcia populo meo scelera eoꝝ. Clamare q̃ iubemur:et vehemẽter clamare. Me parcas inq̃t:id ẽ pctoꝝ intuitu ne tacẽdo pereas:⁊ dũ vereclidie ei?cõsulis nõ cõsulas sanitati:ne vulnera illi⁹ q̃ clamãdo resecare poteras reticendo in peius enutrias. Clamare q̃ iubemur:⁊ ne ꝙs se non audisse dicat aut quẽq̃ vox lateat sacerdotis:vehemẽt clamare. Et ne forte ꝟ ipz nõ sufficeret ꝙ̃dam dicẽs Sic tuba exalta vocẽ tuã. Scit⁊ q̃ tuba nõ tã oblectationis eẽ soleat q̃ terroris:nõ tã delectationẽ ꝓferre q̃ iferre formidinẽ. Tuba itaq̃ pctoꝝ ntra est:q̃ nõ solũ aures eoꝝ peneret ꝙ̃z ⁊ eoꝝ cõcutiat:nec delectet cãtu:ꝙ̃z castiget auditu:⁊ strenuos q̃sq̃ hortet i bonis:⁊ remissos terreat ꝙ delictis. Mã sic in ꝓlio tuba formidolosi militis mẽtẽ deiicit:⁊ aĩm fortis accẽdit:ita ⁊ sacerdotalis tuba mẽtẽ pctoris humiliat:aĩos viri sci cozroborat. Nec parcit voci:nec parcat saluti:⁊ vno eodemq̃ sono isti ad hortationem dat quẽadmodũ sit fortior ad vincẽdũ:illi terrorẽ incutit quẽadmodũ sit tardior ad peccãdũ. Hec ei ꝙsuetudo tube est: vt delinquẽtiũ opa dissipet ⁊ sctoꝝ facta ꝓfirmet. Denicꝫ sacerdotib⁹ tubis hierico muri q̃ itra se cõtinebãt pctoꝝ ppłm corruerũt. Mõ illos pulsauit aries:non expugnauit machina:ꝙ̃z q̃ mirũ ẽ sacerdotal⁹ son⁹ aut tube terror euertit. Muri q̃ aduers⁹ ferrũ inexpugbiles extiterãt:sacra tubarũ voce collisi sũt. Quis em̃ nõ stupeat in illo facto ꝙ̃z sono dirupta:fũdamẽta clãgore eẽ quassata ⁊ ita vniuersa collapsa:vt cũ victores nihil manu lederẽt:apud aduersarios nihil stabile remaneret. Sz q̃uis muros illos nẽo cõtingeret:expugnabant ꝛ ũ fortissec⁹ sono iustorũ intrisec⁹ habitacula pctoꝝ. Sic ei eũ per iudicio ⁊ iust⁊ apperuert vlã:⁊ defensionẽ pfidis negauerũt. Sz hec oĩa i figura facta eẽ nõ dubiũ ẽ. Mã sacerdotales illi⁹ tpis tubas q̃d aliũd ꝓfigurasse credim⁹?q̃ hui⁹ tpis sacerdotũ p̃dicatiões:per q̃s nõ cessant pctoꝝ⁹ terribili sono austerũ iudiciũ nũcia re:tristẽ gehẽne interitũ p̃dicare:⁊ q̃dã cõminationis stre pitu aures delinquẽtiũ ꝟberare? Sicut ei tũc tubarũ clangor destructis cemẽtoꝝ muris ad ppłi iteriora puenit:ita nũc p̃dicatio sacdotũ destructis prauis cogitationib⁹ ad aĩe nuda ptrãsit. Et sicut sacre voꝫ son⁹ ꝓtumacẽ ppłz destruxit ⁊ captiuauit:ita ⁊ nunc sacerdotal⁹ p̃dicatio ppłm peccatoꝝ subiugat. Septẽ q̃ dieb⁹ (sic̃ scptura vt) muri hierico sacerdotalib⁹ tubis circũdati ceciderũt. Sũ nos spiritalibus spiritalia cõparãtes:dicim⁹q̃ hoc septenario nũero nũc p̃ sacerdotes dei nõ tãtum ciuitas ẽstructa:ẽstotius mũdũ iniq̃tas dissipat. Mã sicut in singulari vbis nũcupatiõe vniuersi mũdi habit⁹ figurat⁊:ita septẽ diebꝰ circulo totiꝰ mũdi spacia distinguũt q̃ sacerdotalib⁹ p̃dicationib⁹ tũc ipsi seculo excidiũ annũciãt ⁊ iudiciũ cõminãt sicut scriptũ est. Cũ mũdus peribit ⁊ oĩa q̃ in mũdo sunt. Qui autẽ facit voluntatẽ dei manet ineternũ:sicut et xp̃s ineternũ manet. Cui est honoꝝ ⁊ gloria cum patre ⁊ spiritu sancto in secula seculorum. Amen.

1.Cor.xij. 1.Joh.ij.

¶ Itẽ eodẽ die Homelia de eo qđ scriptũ est in euagelio ſm Jo. Ego sũ lux mũdi ⁊c. q̃ habet in expositiõe doctoris. trac. xxxiij. fo. clxxxj. col. iij. Joh. viij.

¶ Dñica in passiõe dñi. De samsone. Sermo. j. In quo dicit q̃ in christo fuit fortitudo dei:⁊ infirmitas humana ostenditur figuraliter.

Ser. cvij. A

LEctiõe ista q̃ nobis recitata est frẽs charissimi multa ⁊ nimis obscura diuina mysteria cõtinent. Que qꝛ nõ ꝓñt breuiter explicari:hac sola ex cã psalmos matutinos tẽperi⁹ volum⁹ cõsummare:ne vos ſmo plixior fatigaret. Et qꝛ hora ꝓsuetudinaria de ecclesia exituri estis:ea q̃ dicẽda sũt ſm vrã cõsuetudinẽ cũ silentio ⁊ quiete attẽto aĩo audite. Samson frater dilectissimi q̃lẽ fortitudinẽ habuerit de gra dei nõ de natura ꝓpria iã audistis. Ma si fortis eẽt nat⁹?cũ ei capillus diminuerẽt:fortitudo nõ adimeret. Et vbi erat illa potẽtissima fortitudo:nisi i eo qđ scriptura dixit. Ingrediebatur cũ illo spũs dñi? Ad dñi spm ptinebat illa fortitudo. In samson vas erat:i spũ plenitudo erat. Vas ipleri ⁊ eximiri põt. Videam⁹q̃ allophylis q̃lẽ parabolã samson ꝓposuit. De mãducãte inq̃t exiuit cib⁹:⁊ de forte ẽ egressa dulcedo. Prodita est hec pabola:delata ẽ ad amicos:soluta ẽ:victꝰ ẽ samson. Hic si iust⁹ ẽ latet valde:⁊ i pfundo ẽ viri hui⁹ iusticia. Mã ⁊ qđ legit:victꝰ blãditijs mulieb⁹:⁊ qđ ad meretricẽ intrauerit:videte hui⁹ meritum vacillare min⁹ intelligẽtib⁹ secreta ꝟitat⁊. Requiram⁹ frẽs charissimi qđ significauerit victꝰ:qđ figurauerit ꝟt⁹:qđ significauerit cedens blãditijs mulieb⁹:qđ significauerit, ꝓdes secretũ parabole:qđ significauerit itrãs ad meretricẽ:qđ significauerit vulpes capiẽs:⁊ p caudas vulpiũ qb⁹ ignẽ alligauit ĩimicoꝝ fructꝰ icẽdẽs. Quos qđẽ fructꝰ de oppõdio icẽdere potuit si nõ ĩvulpib⁹ mysteriũ cogitaret. Nũqđ ista pula arida ardere nõ potuit:nisi ignẽ p ea vulpes trasisset Intelligam⁹ q̃ frẽs charissimi grãdia ꝟ latere mysteria q̃ viderat. Samson frẽs charissimi xp̃m significabat. Sicrũ mihi videre videor:ꝙ̃z otinuo occurrit cogitatiõ⁹. Et xp̃s vicẽ blãditijs mulieb⁹?: Et xp̃s quõ ĩtelligit ad meretricẽ itrare potuisse? Deidet xp̃s capite nudat⁹: capillo radit:⁊ tute spoliat: alligat:excecat:illudit. Et ligata fides: attẽde qđ sit xp̃s:nõ solũ qđ fecerit:ꝙ̃z ẽt qđ passus ẽ xp̃us Quid fecit. Quat⁹ ẽt fortis:passus ẽ vt ſm⁹. In vno intelligo vtrũq̃:video fortitudinẽ filij dei:video infirmitatẽ filij hois. Accedit ⁊ aliꝰ:qꝛ xp̃s tot⁹ quõ eũ scptura cõmẽdat:⁊ caput ⁊ corp⁹ ẽ. Sicut ecclẽ caput est xp̃s:ita xp̃i corpus ecclia ẽ. Habet q̃ ecclia i se fortes:habz infirmos Habet iustos:hz ⁊ iniustos. Modo enĩ corp⁹ xp̃i qđ fustis area ẽ:postea horreũ erit. Tũ cũ area ẽ:nõ recusat paleas fustinere. Cũ xp̃s aduenerit reponet triticũ ⁊ a palea segregabit. Quedã q̃ fecit samson ex ꝑsona capitis q̃dam ex ꝑsona corporis:totũ tñ ex ꝑsona xp̃i. In eo em̃ q̃ virtutes ⁊ mirabilia opat⁹ ẽ samson:caput ecclie xp̃m significabat i eo aũt q̃ prudẽter fecit:illoꝝ q̃ in eccl̃a iustificãtur:imaginẽ gessit. Ubi forte puẽt⁹ ẽ:⁊ icaute egit:eos q̃ i eccl̃a pctores sit figurauit. Meretrix qua samson ĩpiũgiũ sumit ecclesia ẽ:q̃ añ agnitionẽ vn⁹? vel cũ idol⁹ fornicata fuit quã postea sibi xp̃s adliꝛit:postq̃ ab eo illũinata fidẽ suscepit ẽt ꝟ meruit vt p eũ salut⁊ sacra coẽsceret:⁊ ab eodẽ reuelarẽt et mysteria celestiũ secretoꝝ. Mã q̃stio ipa ꝛ otinet. Vedẽte exiuit cib⁹:⁊ de forte est egressa dulcedo:qđ aliud significat q̃ xp̃m a mortuis resurgentẽ? Vedente vtiq̃ id est de morte que cuncta deuorat atq̃ cõsumit: exiuit cib⁹ vel molendinũ labor est huiꝰ scti. Execratio aũt samson illos idicat:qui infidelitate cecat xp̃m nec virtutes operantẽ nec ascẽdẽtẽ ad celestia cognouerũt. Cecitas ergo samson quã itulerũt:cecitatẽ iudeoꝝ significabat. Christꝰ aũt a iudeis ⁊ ꝓphẽsibus est ⁊ occisus. Adduxerũt ergo eũ inimici vt illuderẽt ei. Ja hic imaginẽ crucis attẽdite. Expãsas em̃ manꝰ ad duas colũnas q̃si ad duo ligna crucis extẽdit:ꝙ aduersarios suos iterẽpt⁹ oppressit:⁊ illi? passio iterẽ ctio facta est ꝙsequẽtiũ. Et ideo scriptura cõcludit. Plures mortuus occidit:q̃ viuus occiderat. Nam hoc mysteriũ in dño nro Iesu xp̃o ipletũ est. Redẽptionem nr̃am quã ipe viuẽs minime celebrauerat:mortuus ꝓsummauit. Cui est honoꝝ ⁊ gloria in secula seculorum. Amen.

Judic. xvj. B Judic. xvj. Judic. xvj. Gen. xxxij. Joh. viij. Deutero. xxxij.

¶ Item in eadem dominica Homelia de eo qđ scriptum est in euãgelio ſm Johannem. Quis arguet me de peccato ⁊c. que habetur in expositione doctoris. Tracta. xlij. fo. clxxxix. col. ij. Joh. viij.

¶ Feria secunda post dominicã passionis dñi: de Gedeon cuius hystoria moraliter exponit Quidq̃ Tau littera significet exp̃mitur. Ser. j.

Hodierna die audium⁹ fratres q̃ cũ sub arboꝛe querc⁹ Gedeon filiꝰ Joas triticeã messem ꝛga cederet angelo ꝓmittẽte audire meruit:q̃ ipse a ptãte ilmicoꝝ ĩlibtatẽ dei ꝓpłm vidicaret:nec miꝛ si electꝰ ad grãm:cũ sub vmbra lã tũc sctẽ crucis:⁊ venerabilis saplẽtie ꝓdestinato icarnatiõis future mysterio ꝓsti tut⁹ feracꝫ seget⁊ sẽsibilia de latibul⁹ frumẽta ꝓduceret:electionẽq̃ sctoꝝ a purgamẽti inanis palee segẽtrauit:q̃ tãq̃ ꝛga ꝟitat⁊ exercitati:supflua veter⁊ hois cũ actib⁹ ei?deponẽtes:q̃si i torcular:ita i eccl̃a cõgregant. Eccl̃a em̃ torcular est fontꝫ eẽnt in q̃ celestis vitꝫ fructꝰ crundat. Gedeõ ꝛo cũ audisset q̃ p eũ dñs plebẽ suã a mĩtudie hostiũ liberaret:obtulit in sacrificio hedũ capꝛay:cui⁹ carnẽ ſm ꝓcepta ãgeli ⁊ azyma supra petrã posuit⁊ i cã ius pfudit. Que simꝰ ãge cacumie quã gerebat ãgel⁹ dei ptigit:et de petra ignis erupit:atq̃ ita sacrificiũ q̃s offerebat aſſũpsit ẽ. per q̃s indiciũ declaratũ videt:q̃ petra illa typũ habuerit corꝑis xp̃i: qꝛ scptũ ẽ. Bibebãt aũt de spiritali ꝓsequẽte eos petra:petra aũt erat xp̃s. Qui vtiq̃ nõ ad diuitatẽ ei?⁊ ad carnẽ relatũ ẽ:q̃ sitiẽtiũ corda ppłoꝝ phẽni riuo sui sagunis iundauit. Jã tũc igit in mysterio declaratũ est:qꝛ dñs Iesus in carne sua totiꝰ mũdi pctã crucifixꝰ aboleret:nec solũ delicta factoꝝ:sed etiã cupiditates aĩoꝝ. Caro em̃ hedi ad culpã facti refert:ius ad illecebras cupiditatũ:sic scptũ ẽ. Quia ꝑcupiuit ppłs cupiditatẽ pessimã ⁊ dixerũt. Quis nobis dabit carnẽ? Qui igit extẽdit ãgel⁹ virgã ⁊ tetigit petrã:de q̃ exiuit ignis: ostẽdit q̃ caro dñi repleta spũ diuio: petã oĩa bũane ꝓditionis exureret. Sũ ⁊ dñs ait. Ignẽm mittere i terrã. Aduertit igit vir doct⁹ ⁊ ꝓãg? futurorũ supna mysteria:⁊ ideo ſm oracula occidit vitulũ a ꝑe suo idol⁹ deputatũ:⁊ septẽnẽ aliũ ĩmolauit deo Quo facto manifestissime declarauit:post aduẽtũ dñi oĩa abolẽda esse gẽtilitat⁊ sacrificia:solũq̃ sacrificiũ deo ꝓfice passiõis q̃ religione ppłi deferẽdũ. Et eñ vitul⁹ ille erat in typo xp̃i. Septẽ aũt annoꝝ erat:qꝛ in xp̃o septẽ spiritaliũ plenitudo virtutũ: vt Esaias dixit:habitabat. Hũc vitulũ abrãã obtulit qñ diẽ dñi vidit ⁊ gaudius est. Hic ẽ q̃ nũc i hedi typo:nũc i ouis:nũc i vituli offerebat. Sed⁹ q̃ sacrificiũ ꝓ delictis sit:ouis q̃ volũtaria hostia:vitul⁹q̃ imaculata sit victima Preuidit ẽ mysteriũ sctus Gedeon. Denicꝫ elegit trecentos viros ad ꝓlũ:vt octẽderet nõ i nũero mĩtudis:ꝙ̃z sacramẽto crucis mũdũ ab incursu grauiũ hostiũ liberãdũ. Trecẽti ei i greca.⁊ tau ſĩtudinẽ crucẽ ostẽdũt. Et ꝙ fortis eẽt et fidens:plenioꝛa adhuc de dño future victorie documẽta q̃rebat dicẽs. Si saluas i mãu mea ĩsrl̃ quẽadmodũ locut⁹es dñe:ecce ego pono lanẽ vell⁹ in area:⁊ si ros fuerit⁹ fuerit sup vell⁹⁊ sup oẽm trã siccitas:cognoscã qꝛ i manu mea ſm ꝓmissa tua ppłm liberabis. Et ita factũ est. Sz adiecit postea vt rursus ros ꝓfluꝛet p totã trã:⁊ siccitas esset in vellere:et ita cõpletũ est. Ros enim in vellere fides erat in iudea:qꝛ sicut ros ꝟba dei descendũt. Unde⁊ moyses ait. Expectetur sicut pluuia eloquium meum: et sicut

ros verba mea. Ergo qñ totus orbis infructuoso estu gentilis supstitiõis arebat: tũc erat ros ille celestis visitatõis in vellere: id est in iudea. Postea vo q̃ oues q̃ perierãt domus israel: vnde puto figurã iudaici velleris adumbratã: oues iquã ille fontẽ aque viue negauerũt: ros fidei exaruit in pectoribꝰ iudeoꝝ: meatusq̃ suos fons ille diuinꝰ in corda gẽtiũ deriuauit. Inde est q̃ nũc fidei roze tot orbis humescit: at vero iudei ꝓpheta suos & psiliarios pdiderunt. Wat.xv.

Esaie.v. Nec mirũ si ꝓfidie subeũt siccitatẽ: quos oñs deꝰ, ꝓphetici imbris vbertate ꝓuauit dicẽs. Wãdabo nubib⁹ ne pluant sup vineã istã. Est em̃ ꝓphetice nubis pluuia salutaris: si cut dauid dixit. Descẽdit sicut pluuia in vellus: & sicut stillicidia stillãtia sup terrã. Hãc nobis scripture diuie totiꝰ mundi pluuiã pollicebant: que spũ diuini rozis rigaret orbẽ sub oñi saluatoris aduẽtu. Venit ergo iã ros: vẽit & pluuia: vẽit oñs stillicidia secũ celestia deferẽs: et ideo iã nos bibimꝰ q̃ ante sitiebamus: et diuinum illum spm̃ haustu interiore potamꝰ. Hoc ergo ꝓuidit sanctꝰ. Gedeon: qꝝ vex et spiritalẽ rozẽ etiã gẽtes nationesq̃ erãt fidei ꝓceptione bibiture. Nec tũc otiose Gedeon vellꝰ nec i cãpo posuit nec in prato: sed posuit i area vbi messis est tritici. Messis aũt multa oparij vero pauci: eo qꝝ p fidem oñi i ecclesia futura eẽt messis fecũda ✠tutũ: nec illud otiosum est qꝝ exiccauit vellus iudaicũ: & rozẽ ei⁹ misit in peluim vt repleret aqua: non tñ ipse ex eo roze pedes lauit. Altj debebat tanti pietatis mysterij. Expectabat xps: q̃ sordes oim̃ solus posset abluere. Wat.ix. Wat.x. 5 Nõ erat tãꝰ gedeon: q̃ hoc sibi mysterium vendicaret. Nõ em̃ gedeon sed filius hoisvenit nõ ministrari sed ministrare. Aliquotiẽs ea que dicunt: rogo vos fratres vt nõ moleste accipiatis: qꝝ ꝓpter tardiores quosq̃ & simplices breuiter replicamus. Qui em̃ litterati & docti sunt: deo ꝓpitio sine labore ĩtelligũt q̃ dicunt: reliqꝝ vo idiotis atq̃ simplicibus nisi breuis recapitulatio facta fuerit: timeo ne ex his q̃ dicũtur parũ capere possint. Gedeon fratres dilectissimi typũ gessit oñi saluatorꝭ. Et qꝝ trecẽti ꝑm grecum cõputũ crucẽ facilit: ita tũc gedeon in trecẽtis viris iudeorũ populũ de crudelissimis gẽtibꝰ eripuit: qũo postea xps ꝑ mysterij crucis totũ genꝰ humanũ de potestate diaboli liberauit. Locular ei vbi messem terebat ꝓpter assiduas tribulatiões ecclie typũ gessit. Messis q̃ cedebat xpianũ populũ significauit: quẽ aduentes xps virga discipline vel baculo crucis sue: a paleis: id est a pctis oĩb⁹ separauit. Ham & angelꝰ ille q̃ venit ad eũ: & ipe in typũ oñi saluatoris accipit. Arborẽ sub q̃ stetit & virgã quã tenuit: crucẽ significat se manifestũ est. Petra illa sup quã Gedeon obtulit holocaustũ: xps erat. Sic em̃ ait apls. Petra aũt erat xps. Hedus ille q̃ oblatꝰ est: humanũ genꝰ pctis obnoxiũ designauit. Ang̃el xga sua tetigit petrã & exijt ignis & ꝓsumpsit bedum illum: crux tetigit xpm̃: & de petra q̃ erat xps ignis exijt charitatis: q̃ humani gñis pctã ꝓsumpsit. Iud.vi. j.Cor.x. Luce.xij. Hec ipo enim verus gedeon xps in euãgelio dixit. Ignẽ veni mittere in terrã: & qd volo nisi vt accẽdat? Taurꝰ vero quẽ occidit: & ipse oñm figurabat: q̃ ꝓ redẽptione gñis humani oblatus est. Ang̃ aũt septẽ annoꝝ erat: septẽplicẽ gr̃am spũssancti q̃ in xpo venit significasse videt. Vellus qũ in area posuit et rogauit oñm vt in solo vellere esset ros & i omni terra siccitas: & factũ est ita: & iterꝝ rogauit vt vellus remaneret siccũ & i tota area eẽt ros: vellus significauit ppm̃ iudeoꝝ: area aũt i toto mũdo ppm̃ oĩm gẽtiũ. Et qꝝ primo ipe ros verbi dei i sola iudea fuit: & totꝰ mundus i siccitate remãserat ideo ꝓmũ ros i vellere venit & area sicca fuit: postea vo qñ iudei xpm̃ oñm occiderũt: per passionis iniuriã expressum est vellus: & remãsit iudeoꝝ ppls aridus & siccus: & in totã areã: id est vniuersum mũdum ad oẽs gẽtes: non solũ ros: sed etiã pluuia verbi dei & aploꝝ flumĩa puenerũt. Veniqꝫ in vniuersa terra quasi area roze gr̃e perseuerãte in nobis spiritalis irrigat ecclesia: & infelix synagoga ab oĩ humore vel pluuia diuini ✠bi sicca remãsit & arida. Ut hec q̃ spiritalis pluuia & ros diuie gr̃e pseueret in nobis: oĩa que ꝓdicant salubriter cogitãdo & nobis inuicẽ colloquẽdo velut mũda animalia: ruminem⁹: vt vtilẽ succũ vnde anima nr̃a in eternũ possit viuere habere possimus: & talibꝰ delitijs satiati cũ ꝓpheta dicere mereamur. Ꝛ dulcia faucibꝰ meis eloq̃a tua oñe. Sed tũc in nobis dulcedo verbi dei poterit ꝑmanere: si ꝝ etiã alijs plena & pfecta charitate frequentꝰ referẽdo voluerim⁹ igerere: vt nõ solũ de nostra sed etiã de aliorꝝ salute lucra nobis spiritalia possimus ꝓuidere: cauti tiãte nobis oño nostro iesu xpo: cui est honor & iperiũ cum patre & spũsancto in secula seculorum. Amen. pũ.lxxj. pũ.lxvij. Wat.xv. pũ.cxvij.

¶ Item eodẽ die Homelia de eo qũ scriptũ est i euangelio ꝺm Johannem. Miserunt principes et pharisei &c. que habẽt in expositione doctoris Tracta.xxxj.fo.clxxix.col.j. Joh.vij.

¶ Feria tertia post dñicam passionis: de illo versu psalmi. Sicut deficit fumus deficiant &c. Sermo.j. In quo dicit q̃ qñ nos flagellamur siue cũ alij flagellantur admonemur vt corrigamur. pũ.lxvij

Sicut diuim⁹ et cõtremuimus qũ i voce psalmi est ꝓphetatũ. Ait em̃. Sicut deficit fumꝰ deficiãt: sicut fluit cera a facie ignis: sic pereant pctores a facie dei. Mõ dubito fres charissimi q̃ olim vestrũ corda ꝓcussa sint: nec cuiusq̃ conscientia sub hac verbis itre pida steterit. Quis em̃ gloriabit castũ se habere cor: aut q̃ gloriabit mũdũ se esse a pctis? Ac ꝓ hoc cũ scriptura dicit Sicut fluit cera a facie ignis: sic pereãt pctores a facie dei q̃s nõ cõtremiscat: quis nõ paubũdus exiliat? Quid ergo faciam⁹? aut q̃ spes nobis est? Hecq̃ em̃ frustra hec cantantur. Aut vo cũ hec dicit ꝓpheta optat ea boib⁹? ac nõ potiꝰ vẽtura ꝓuidet? In verbis q̃dẽ figura optãtis apparet sed intelligit ꝑsctẽtis nũciantis. Sicut em̃ quedã in scriptura ꝓphetaꝝ tãq̃ in preteritũ facta narrant cũ futura ꝓdicantur: ita quedã tãq̃ voto dicunt optãtis. Sed q̃ recte intelligũt qũ audiũt: visionẽ ꝓnũciãtis agnoscũt. Lõge aũt ante natiuitatẽ oñice icarnatiõis: isti psalmi dicti atq̃ cõscripti sunt. Non ante deũ xpm̃: sed ante natũ ex ꝺna maria xpm̃. Nã ꝓfecto pater abrãã lõge ante, dauid regẽ cuiꝰ tpe hi psalmi cantati sunt fuit. Oñs autẽ dixit. Ante abrãã ego sum. Ipe est em̃ verbũ dei p qũ facta sũt oĩa: & ipse implẽs ꝓphetas: i carne se esse vẽturꝰ p eos ꝓdixit. Ad eꝝ aũt icarnationẽ ptinet passio. Hecq̃ ei potuit pati illa q̃ in euãgelio scripta sũt nisi i carne mortali & passibili quã gerebat Et ibi vtiq̃ legit: quẽadmodũ dño crucifixo bi q̃ cruciꝰ xerũt eũ vestimẽta ei⁹ diuiserũt sibi: & cũ iuentissent in eo tunicã desup textã: noluerũt eã cõscidere: & forte sup eã miserunt: vt ad quẽ pueniret integra pueniret: qua significabat charitas: q̃ diuidi nõ põt. Hec ergo cũ in euãgelio ita facta narrant lõge ante multos annos in psalmo cũ futura ꝓnũciarẽtur: tãq̃ gesta & trãsacta narrata sunt. Foderũt inse man⁹ meas & pedes meos: & dinumerauerunt oĩa ossa mea. Joh.xix. Joh.j. Pãs.xxi.

Ipsi vero cõsiderauerũt & inspexerũt me: diuiserũt sibi vestimẽta mea: & sup vestẽ meã miserũt sortẽ. Oia tãq̃ ꝓterita dicunt & futura ꝓdicant. Sicut ergo i ꝺnis ꝓteriti ꝓla futura facta significant: sic in figura optãtis ꝓnũciãtio mõ itelligẽda est. Sic & de iuda oñi traditore tãq̃ optat ei ꝓpheta: qꝝ vẽturꝰ esse predicit. Et de ipso iudeis. Fiat ingt mensa eoꝝ i laqueũ: & i venationẽ & in scandalũ. Qõ de dis ꝓdictũ esse sine dubitatione exponit: sicut de iuda que sub eadẽ figura ꝓnunciata sunt apostolus petrus cõmemorat. Pãs.lxviij. Act.i. Nec sine causa & q̃ futura sunt tanq̃ transacta dicunt. Deo em̃ sic certa sunt: vt iã pro factis habeant: & tãq̃ optans videt dicere ꝓpheta: qꝝ certum preuidet esse vẽturum. Nihil aliud quãtum mihi videt ostendens: nisi nobis non debere displicere cognitã sententiã dei quã fixam immobilẽq̃ cõstituit. Et ideo in actibꝰ apostoloꝝ: cum quidã ꝓpheta nomine Agabus ꝓdiceret apostolũ paulum in hierosolyma a iudeis multa esse passuꝝ & vsq̃ ad vincula puenturꝝ: cum hoc audito fratres reuocare & retinere vellẽt: ne illuc pergeret qd facitis inquit cõturbãtes coꝝ meum? Ego em̃ nõ solum alligari sed etiã mori paratꝰ sum ꝓ nomine dñi nostri Iesu christi. Atq̃ ita cum viderẽt fratres immobilẽ vtri ad oĩa pferẽda constãtiam dixerunt. Fiat domini voluntas. Hunqd ergo qꝝ dixerũt. Fiat voluntas dei: optauerunt apostolo vt talia paterẽt: ac nõ potiꝰ mẽtẽ suã sublimi & diuino tuto deuotissime subdiderẽt? Sic & ꝓpheta cũ dicit. Sicut fluit cera a facie ignis: sic pereãt pctores a facie dei: videlicet hoc certissime pctoribꝰ iminere: et placet ei qõ deꝰ statuit Act.xxi. Pãs.lxviij

ne deo ipse displiceat. Quid ergo facim⁹ fratres: nisi vt dũ tempus est vitã mutem⁹: et facta nostra si qua sunt corrigamus? Et qõ sine vlla dubitatiõe ventuꝝ est peccatoribus: nos nõ iueniat sup quos veniat: nõ q̃ nõ erim⁹: & vt non tales iueniat q̃ibꝰ vẽturꝰ esse ꝓdictũ est. Propterea se iudex vẽturꝰ minat vt nõ iuẽiat q̃s puniat cũ venerit. Propterea illud cantat ꝓphete vt corrigamur. Si vãnare vellet tacere. Nemo volẽs ferire: dicit: obserua. Totũ fratres qõ audiuim⁹ p scripturas: vox est dei dicẽtis. Obserua. Et totũ qõ patimur tribulatiões i hac vita: flagellũ dei est corrigere volentis ne vãnet in fine. Quasi dura sunt: molesta sunt: horrẽt qñ narrant. Que & qs grauia valde patiꝰ i hac vita i cõparatiõe aũt eterni ignis nõ parua sed nulla sũt. Siue ergo nos flagellemur: siue cũ alij flagellant: admonemur a oño. Oia ista fratres que in hac vita iligunt a oño: admonitiões sunt & stimuli correctiões nostre. Venient aũt ignis eternus de quo dicẽt illis q̃ ad sinistrã cõstituẽdi sunt. Ite in ignẽ eternũ q̃ paratꝰ est diabolo & angelis eiꝰ. Tũc actum sunt q̃dẽ penitentiã. Nã scriptũ est in libro quodã sapiẽte. Dicẽt itra se penitentiã agẽtes: & pre angustia spũs gemẽtes. Quid nobis ꝓfuit superbia: & quid diuitiarum iactãtia cõtulit nobis? Transierũt oĩa illa tãq̃ vmbra. Erit ei ibi penitẽtia: sed infructuosa. Erit ibi penitẽtia sed dolorẽ habẽs medicinã nõ habẽs. Nunc est fructuosa penitentia qñ correctio libera: peniteat te ad vocẽ scripture. Nam ad vocem ꝑsentis iudicis: sine causa penitebit te. Tunc tam ille sententiã dictur⁹ est. Et nõ erit qõ reprehẽdas qñ sententiã dictur⁹ est. Nõ em̃ tacuit ante sniam. Nõ em̃ te distulit nisi vt corrigeres te: qñquid dẽ latroni in cruce pẽdẽti se mutare ꝓmisit. Tũc em̃ latro pẽdẽs cũ oño credidit in xpm̃: qñ de illo discipuli titubauerũt. Cõtẽpserũt iudei mortuos suscitãtẽ: non ptẽpsit latro secũ in cruce pendentẽ. Nõ est ergo qõ i fine dicat oño. Non me ꝓmisisti bñ viuere: aut dilationẽ correctiõis non mihi dedisti aut nõ ostẽdisti qd appetere & vitarẽ. Videte qꝝ nõ tacet: videte qꝝ differt: videte qꝝ blãdit: hortat: minat. Cõstituit verbũ suũ in sublimitate: p totũ mundũ recitat vniuerso humano generi. Non est q̃ iã dicat. Nesciui: non audiui. Implet qõ dictũ est in psalmo. Rec est q̃ se abscondat a calore eiꝰ. Modo ergo caloꝝ eiꝰ i verbo eiꝰ est. Mutare mõ a caloꝝ eius: & non deflues sicut cera ab igne eius. Nã illud fres mei vẽturꝰ est aliqñ qõ mõ ridẽt ipij: qõ modo contẽnũt derisores: qõ putãt falso cantari aliqñ ventuꝝ est. Si nõ venerunt tãta quãta predicta sunt: desperem⁹ & illud aliqñ vẽturꝰ. Si autẽ oĩa que de ecclesia futura prenunciata sunt: iã videm⁹ exhibita & coꝝ etiã oculos ferunt: qd dubitam⁹ etiã illa vẽtura? Qñ dicebat ecclia xpi futura p totũ orbẽ terraꝝ: dicebat a paucis & videbat a multis. Modo iã impletũ est qõ tãto ante ꝓdictum est. Diffusa est ecclesia p totũ orbem terraꝝ. Ante milia annoꝝ ꝓmissum est abrae. In semine tuo benedicentur omnes gẽtes. Venit xps ex semine abrae: benedicte sunt i christo iã oẽs gentes. Predicta sunt scismata: & hereses future: videm⁹ illa. Predicte sunt ꝑsecutiões: facte sunt a regib⁹ colẽtib⁹ idola. Pro ipsis idolis aduersus nomen xpi repleta ẽ terra martyrib⁹. Sparsũ est semẽ sanguis: surrexit seges ecclie. Nec frustra ozault ecclia ꝓ inimicis suis. Crediderũt & q̃ sequebant. Predictum est etiã qz ipsa idola euertẽda essent ꝓ nomen xpi. Nã & hoc iuenim⁹ i scripturꝭ Ante paucos ãnos xpiani illa legebãt & nõ videbãt: adhuc futura illa expectabãt: & sic ablerũt: non illa viderũt: sed tñ credẽtes qõ futura essent cũ fide ablerũt ad oñm. Nostris ꝓpoꝝ etiã ipa cernunt. Oia q̃ ante ꝓdicta sunt de ecclesia: videm⁹ ipleta. Sol⁹ dies iudicij nõ est venturus? Ipe sol⁹ prenũciat & nõ venit? Vsqsadeo sum⁹ duri et lapidei cordis: vt legam⁹ scripturas: & videam⁹ oĩa prorsus ad litterã euenisse q̃ scripta sunt: et de his que remanent despere mus? Quãtũ est em̃ qõ remanet: ad ea que iã nobis exhibita videm⁹? Tã plura deꝰ ostendit & de residuo nos fraudatur? Veniet iudicij reddituꝝ ꝓ meritis. Bonis bona malis mala. Boni sim⁹ & securi iudicẽ expectem⁹. Fratres mei maxime nunc dicentẽ me audite. Volo tecũ cõputare preterita. Ab hodierna die te muta: cras te altẽr inueniat. Nos aũt puerilitate nostra sic volum⁹ deũ esse misericordẽ vt nõ sit iust⁹. Alij rursus quasi presidentes de iustitia sua sic volũt iustũ vt nolũt misericordẽ. Vtrũq̃ se exhibet deꝰ vtrũq̃ prestat: nec misericordia eius ꝓscribit iustitiã: nec iustitia eiꝰ aufert misericordiã. Misericors est & iust⁹ est. Vnde misericordẽ ꝓbam⁹? Parcit modo pctoribus: dat veniã confidẽtib⁹. Vnde ꝓbam⁹ qz iustus est? Quia vẽturus est dies iudicij quẽ mõ differt: non aufert. Et cũ venerit redditur⁹ est ꝓmeritis. An hoc vultis vt reddat auersis qõ reddet quẽritis? Fratres: iustũ videt vobis vt ibi põsit Iudas vbi posit⁹ est petr⁹? Et ipse ibi ponere & se coercuisset. Sed de venia desperãs: potiꝰ sibi collũ ligauit q̃s regis clemẽtiã supplicaret. Itaq̃ fres sicut dicere ceperã: nõ est vnde reprehẽdam⁹ deũ. Quid ꝓtra illũ dicam⁹: non erit cũ venerit iudicare. Cogitet vnusquisq̃ pctã sua: nõ illa emẽdet cũ tps ẽ. Sit fructuosus dolor: nõ sit sterilis penitudo. Tãq̃ hoc dicit deꝰ. Ecce indicaui sentẽtiã: sed nõdũ ꝓtuli. Predixi nõ fixi. Quid times qz dixi. Si mutaueris: mutat. Nã scriptũ est: ꝙ penituerit deũ. Nũqd quo hoiem sic penitet deũ? Nã dictũ est. Si penituerit vos de pctis vestris penitebit & me de oibus malis q̃ facturus erã vobis. Nunqd quasi errãtẽ penitet deum? Sed penitentia dicit deo mutatio sententie. Nõ est iniqua: & iusta. Quare iusta? Mutat⁹ est reus: mutauit iudex sentẽtiã. Noli terreri Sententia mutata ẽ nõ iustitia. Justitia integra manet: qz mutato debet parcere q̃ iustus est. Quo ꝓtinaci nõ parcit: sic mutato parcit. Ipse rex est indulgẽtiaꝝ: qui datoꝝ est legis. Vt sit legẽ: vẽnit cũ indulgentia. Reũ te fecerat lex: absoluit te q̃ dedit legẽ. Immo nõ absoluit. Nam absoluere est innocẽtẽ iudicare. Donat potius pctã cõuerso. Oẽs em̃ sumus rei q̃ pctis suis inuoluti sumus. Nemo se optet absolut. Oẽs veniã depcemur. Venia vero dat mutato. Et crim⁹ securi cũ audierim⁹? Sicut fluit cera a facie ignis: sic pereãt pctores a facie dei. Certe fres mõ percũt pctores et non pereũt pctores. Si icipiãt iuste viuere pibunt vticq̃ pctores: & nõ peribũt hoies. Homo pctoꝝ duo noia sunt: hõ vnũ nomẽ est: et pctoꝝ vnũ nomẽ est. In his duob⁹ noib⁹ itelligim⁹ qz vnũ hoc deus fecit: aliꝫ hoc homo fecit. Hominẽ em̃ deus fecit: pctorẽ se ipe homo fecit. Quid ergo cõtremiscis? Ñ tibi dicit deꝰ. Pereãt pctores a facie mea: hoc tibi dicit deꝰ? Pereat in te qõ tu fecisti: & seruo qõ ego feci. Et mõ ardet ignis in caloze veri dei: res est in feruore spũssancti: sicut dixi⁹ mus iãdudum: qz scriptũ est in alio psalmo. Nec est qui se abscondat a caloze eiꝰ. Spũs aũt sctũ esse caloꝝ dicit apostolus. Spũ feruẽtes. Ergo pro facie dei: tibi pone iterum scripturã dei. Liquesce ab illa: pentheat te cũ audis hec de pctis tuis. Cũ aũt te penitet: et cũ teipm̃ excrucias sub caloze ✠bi: cũ etiã lachrymę currunt: nonne cere tabescẽti et tãq̃ i lachrymas currẽti si⁹ inueniris? Modo q̃ fac qõ in posteꝝ times: et nõ habebis qõ i posteꝝ timeas. Tm̃ non sicut fum⁹ deficiãt: nã vtrũq̃ ibi habes positũ: forte non sine causa: qz est etiã distãtia pctoꝝ. In ipo vno ✠bo: vtrũq̃ positum est psalm⁹. Sicut deficit fum⁹ deficiãt: & sic fluit cera a facie ignis: sic pereãt pctores a facie dei. Qui sunt q̃ sicut fumus deficiũt? Qui sũt nisi supbi: nõ ꝓfitẽtes pctã sua & defendẽtes? Quare fumo cõparati sũt? Qz fum⁹ erigit se: extollit se tãq̃ in celũ: sed quãto fit supior: tãto facili⁹ euanescit & disperit. Rursus ꝓsiderate qõ dixi. Solidior ẽ fum⁹ igni ꝓprio: & terre ꝓprio. Rondũ sic euanuit: nõdũ sic est dispsus i vẽtos. Qñ aũt attenuat & euanescit & disperit: qñ se multũ extulerit. Quia q̃ supbꝰ sic se erigit ꝓtra deũ: quo fum⁹ ꝓtra celũ: restat vt ita deficiat & tãq̃ in ventos sue vanitatis elatiõe dissipat? Itereat quẽadmodum disperit fumus elat⁹: tumida nõ solida magnitudine inflat⁹. Sic est em̃ fumus. Vides magnã molẽ: habes q̃si qõ videas: et nõ habes qõ teneas. Talem ergo penã fratres ante oĩa detestamini: nec defendatis peccata vra. Et si adhuc facitis: nolite defendere. Subdite vos deo: & sic tũdite pectora vestra: vt & ipsa que remanserunt non fiãt. Conamini nõ facere: & si fieri potest nulla facite: si aũt fieri nõ potest vt nulla faciatis: mancat tñ illa pia ꝓfessio. Erit em̃ respectus misericordie ipsius: vt te conãte omnia perimere & quãtũ aduerit perimẽte: de reliquis q̃ tibi restant in itinere in vento et in constu cõprehẽso facile ignoscat. Tm̃ ꝓficere affecta nõ deficere. Si non te inuenit dies vltimus victorem: inueniat vel pugnãtẽ: non captum & addictum. Est aũt miseri Rom.xij.

Universidad de Deusto Biblioteca

cordia abundantissima ⁊ larga ei⁹ benuolentia:q̄ nos sanguine filij sui redemit:cū ꝓpter pctā nostra nihil essemus.
L Genesis.j Nā ipe aliq̄d magnū fecit:cū hoiem ad imaginē ⁊ similitudinē suā creauit. Sz q⁊ nos nihil fieri voluim⁹ peccādo:et traducē mortalitat̄ de parētib⁹ duxim⁹:⁊ massa pctī: mas sa irefacti sumus:placuit tñ illi p miam suā redimere nos tāto ꝓcio:dedit ꝓ nobis sanguinē vnici sui inocenter nati inocēter iuētis:inocēter mortui. Qui nos tāto ꝓcio redemit:nō vult perire q̄s emit. Nō emit quos pdat:sz emit q̄s viuificet. Si pctā nr̄a superāt nos:ꝓciū suū nō ꝓtēnit. Deꝰ ꝓciū magnū dedit: nec tñ nobis tñ de ipsius misericordia blādiamur:si non fuerim⁹ conati aduersus pctā nr̄a:nec si aliq̄ maxie capitalia fecerim⁹? sperem⁹? ita futurā esse misericordiam vt ei ꝓiungat iniq̄tas. Nunq̄d em̄ et eos q̄ nihil egerūt quēadmodū correcti viuerēt:sz i ꝓtinacia ⁊ duricia animi pmāserūt:accusauerūt etiā deū defendēdo pctā suo ibi ꝓstitutu⁹ est vbi ꝓstituit sctōs apl̄os: ꝓphetas:pr̄iarchas ⁊ fideles suos bñ de se meritos: sibi seruientes:ambulātes i castitate:modestia:hūilitate:elemosynas facientes: ignoscētes q̄b a quoq̄ ꝓpessi sunt ⁊ Talis est em̄ via iustoꝝ talis est via sctōꝝ tenētiū deū p̄em:tenētiū ecclesiā m̄em nec illū parentē:nec istā offendētes:sz in amoꝛe vtriusq̄ patrētis viuētes:⁊ ad hereditatē eternā ꝓperātes:nō lesoꝝ pre
W nō lesa m̄e:vbi vnicuiq̄ hereditas. Sz duo parentes nos genuerūt ad mortē:duo parētes nos genuer̄t ad vitā. Parētes q̄ nos genuerunt ad vitā:xp̄s est ⁊ eccl̄ia. Et p̄ me⁹ q̄ me genuit ad mortem adā mihi fuit:⁊ m̄ mea eua mihi fuit. Nati sum⁹ ꝑm istā ꝓgenīē carnis ex munere q̄dē vet:q⁊ istud mun⁹ nō est alteri⁹:sz vet:⁊ tñ fres q̄o nati sum⁹?:Certe vt moriamur. Precessores genuerūt sibi successores. Nunq̄d genuerūt sibi cum q̄b⁹ hic semp viuāt:Sed tāq̄ decessuri q̄ illis succederēt genuerūt sibi. Deus aūt pater ⁊ mater ecclesia:nō ad ꝑ generāt. Generāt aūt ad vitā eternā:q⁊ ipi
Joh.j. eterni sūt. Et habem⁹ hereditatē ꝓmissam a xp̄o vitā eternā:ꝑm q̄ xp̄o caro factū est:⁊ habitauit in nobis. Nutrit⁹ creuit:pass⁹:mortu⁹ ⁊ resuscitat⁹ accepit hereditatē regnū celoꝝ. In ipo hoie accepit resurrectionē ⁊ vitā eternā. In ipo hoie accepit:in xbo aūt nō accepit:q⁊ incōmutabiliter māet ab eterno i eternū. Quia ḡ accepit resurrectionē ⁊ vitā eternā:caro illa que resurrexit ⁊ viuificata ascēdit in celū:ꝑ nobis ꝓmissum est. Ipsam hereditatē expectam⁹?:vitā eternā. Adhuc em̄ nō totū corꝰ accepit:q⁊ caput in celo est mēbra adhuc in terra sunt. Nec caput solū acceptuꝝ est hereditatē:⁊ corꝰ relinquek. Tot⁹ xp̄s acceptur⁹ est hereditatē. Tot⁹ ꝑm hoiem:id est caput et corꝰ. Mēbra ergo xp̄i sumus:sperem⁹ hereditatē: q⁊ cū ista oia trāsierūt:hoc bonū accepturi sum⁹ q̄b nō trāsibit:⁊ hoc malū eua furi q̄b nō trāsibit:eterna sunt em̄ vtraq̄. Non em̄ aliq̄d nō eternū ꝓmisit suis:⁊ aliq̄d tpale minat⁹ est ipijs. Quo vitā:bti
tudinē:regnum:hereditatē sempiternā sine fine ꝓmisit sctis sic ignem eternum minatus est impijs. Sic q̄b ꝓmisit non amamus:saltem q̄b minatus est timeamus.

Joh. vij. ¶Item eodē die Homelia de eo q̄b scriptum est in euāgelio ſm Johānem. Ambulabat Jesus in Galileam ⁊c.que habet in expositione doctoris. Tracta.xxviij.fo.clxxvj.col.ij.

Pſ̄. lx. ¶Feria quarta post dn̄icā passionis de illo versu psalmi. Tibi derelictus est paup ⁊c. Sermo.j.
In quo dicit q⁹ in diuitijs nihil sic timendum est quomō ſupbia:q⁊ vermis diuitiarum superbia.

Ser.cx. Pſ̄.lx. A ¶Antauim⁹ dño ⁊ dixim⁹?. Tibi derelict⁹ est paup pupillo tu eris adiutor. Queram⁹ pauperē: ḡramus pupillo. Nec mirum sit q̄b admoneo vt ḡramus quos sic abūdare cernim⁹ ⁊ sentim⁹. Mōne paupib⁹ plena oia:Mōne pupillis plēa sūt oia:Et tñ iter oia quero pupillū. Ac pri⁹ ostēdēdū est charitati vestre: id q̄b putam⁹ nō hoc esse q̄b q̄rim⁹. Qui em̄ dicunk paupes ⁊ sunt:in quos a deo mādate elemosyne fiūt: de q̄b⁹ fatemur
eccl. xxix. scriptū. Jnclude elemosynā i corde paupis:⁊ ipa orabit ꝓ te dn̄m. Abundat q̄dē hoc gen⁹ hoim: sz altī⁹ intelligēdus
Matth. v est iste paup de quo dictū est. Beati paupes spū: q̄m ipsoꝝ est regnū celoꝝ. Sūt paupes nō habentes pecuniā: victū quotidianū vix iuuentes:alienis opib⁹ nutricordia sic indigētes vt etiā mēdicare nō erubescāt. Si de his dictū est Tibi derelict⁹ est paup:nos q̄d facim⁹ qui hoc nō sumus? Ergo nos q̄ xp̄iani sum⁹?:nō sum⁹ deo derelicti:Et q̄ alia nobis spes est:si nō sum⁹ illi derelicti:q̄ nos nō derelinquit? Discite ḡ esse paupes ⁊ deo relinq̄:o cōpaupes mei. Diues est:sup⁹ est. Nā ⁊ in diuitijs istis q̄ vulgo appellant diuitie:q̄b⁹ est ꝓtraria vulgaris ista pauptas: in diuitijs ergo istis nihil est sic cauēdum q̄b supbie morb⁹. Aut em̄ nō habet pecuniā:nō habet āplissimas facultates:nō habet vñ se extollat. Si ergo q̄ nō habet vñ se extollat:nō laudak ꝓeo q⁹ nō se extollit. Qui habet laudet si se nō extollit. Quid ergo laudo humilem pauperem? Unde superbiat nō habet. Quis autē ferat et inopem ⁊ superbū? Lauda diuitem humilem:lauda diuitē pauperem. Tales vult apl̄s paulus q̄ scribens ad Timotheū dicit. Precipe diuitib⁹ huius seculi nō supbe sape. Moui q̄d dicā. Hoc illis ꝓcipe. Habēt diuitias intrinsec⁹ supbiā persuadētes: habēt diuitias in q̄b⁹ laborēt esse humiles. Da mihi zacheū habentē magnas diuitias:principē publicanoꝝ:confessorē pctōꝝ:statura brue:animo breuioꝛē:ascēdētem lignū:vt trāseuntem videret q̄ ꝓ illo pendebat in ligno. Da mihi dicentē. Dimidiū rez meaꝝ do paupib⁹. Sed multū diues es o zachee:multū diues es. Ecce dimidiū dabis. Dimidiū q̄re reseruabis? Si cui aliq̄d abstuli:q̄druplū reddo. Sed ait mihi q̄z men dic⁹:debilitate fessus: pānis obsitus:fame lāguid⁹:rādit mihi et dixit. Mihi debet regnū celoꝝ:ego em̄ similis sum illi lazaro q̄ iacebat vlcerosus ante diuitis domū:cuius canes lingebāt vlcera:⁊ q̄rebat de micis q̄ cadebāt de mensa diuitis. Ego illi similis⁹ sum inq̄t. Nostrū gen⁹ est:cui debēt regnū celoꝝ:nō illi generi q̄ induunt purpura ⁊ bysso epulant quotidie splēdide. Talis em̄ erat ille ante cuius mū iacebat paup vlcerosus. Et videte exit⁹ ambor⁹. Cōtigit em̄ mori inopē illū:⁊ auferri ab angelis in sinum abrae
Mortu⁹ est diues:⁊ sepult⁹ est. Nā paup forte nec sepult⁹. Et q̄d postea:Cū apud iferos diues ille in tormentis esset leuauit oculos suos:vidit pauperē quē ꝓtēpserat in abrae gremio quiescētem. Desiderauit guttā:a quo ille micā. Et q̄m dilexit opulētia:nō iuenit misericordia. Voluit subueniri fratrib⁹ suis:semp vecors:sero misericors. Nihil oīno q̄b postulauit:accepit. Discerham⁹ ḡ inquā mihi paupes ⁊ diuites. Quid me ad alta itelligēda exhortaris? Apti sunt paupes:apti sūt diuites. Audi ergo me de boc q̄b ꝓposuisti dn̄e paup. Cū illū sctm diues vlcerosum te esse dicis:timeo ne supbiēdo non sis q̄b dicis. Noli ꝓtenere diuites misericordes:diuites humiles. Et vt citi⁹ dicā q̄b paulos ante dixi. Diuites paupes noli ꝓtenere o paup. Esto et tu paup:pauper:id est hūilis. Si em̄ diues fact⁹ est humilis:q̄ nomagis paup debet esse humilis? Paup non habet vnde inflet⁹:diues habet cum quo luctet. Audi ḡ me. Estoue⁹ paup:esto pi⁹:esto humilis. Nam si de ipa pānosa ⁊ vlcerosa pauptate gl̄iaris:q⁊ talis fuit ille q̄ ante domū diuitis iacere bat:attēdis q⁊ paup fuit:et aliud nō attēdis. Quid inq̄t tēdo? Lege scripturas:⁊ inuenies q̄b dico. Lazarus paup fuit:in cui⁹ sinū leuat⁹ est diues fuit. Contigit inq̄t mori in opē illū:et auferri ab angelis. Quo? In sinū abrae id est in secretū vbi erat abrae. Nolite em̄ carnaliter itelligere q̄b velut in sinū tunice abrae leuatus sit pauper. Sinus erat: q⁊ secretū erat. Unde dicit. Redde vicinis nostris in sinū eoꝝ:id est in secreta coꝝ? Quid est redde in sinum comme? Torqu econscientiā eorum. Lege:aut si legere non potes: audi cū legit et vide abrae opulentissimum fuisse in terra auro:argento:familia:pecore:possessione:⁊ tamē diues ille pauper fuit:quia humilis fuit. Humilis aūt fuit. Credidit abrae deo:⁊ deputatū est illi ad iusticiā. Justificatus est gratia dei non ꝓpria ꝓsumptione. Fidelis erat:bene operabat. Filium iussus est immolare:neq̄ cunctatus est ei of ferre q̄b acceperat a quo acceperat. Probatus est deo:cōstitut⁹ est exēplū fidei. Jā deo not⁹ erat:sz nobis mōstrād⁹ erat. Nō est inflat⁹ q̄si in opib⁹ bonis suis: q⁊ paup erat: diues iste. Et vt scias q⁊ nō est inflat⁹ tāq̄ i bonis opib⁹ suis. Sciebat em̄ q⁊ q̄cq̄ habebat a deo habebat:⁊ nō in semet ipso:sed in dño gloriabat. Audi paulū apl̄m. Si em̄ abrae

Sermo.cx.et.cxj.Fer.v.post dn̄icā pas.Ser.j.Fo.cclxxxviij

ex opib⁹ iustificat⁹ est:habet gloriā sed non ad deū. Videtis:q⁊ cū abundēt paupes:recte querim⁹ pauperē. Jn turba q̄rim⁹?⁊ vix iuenim⁹?. Occurrit mihi paup ⁊ quero pauperē. Jnterim tu manū porrige paupi q̄ē iuenis. Ex cor de q̄ris q̄ē quer⁹?. Tu dicis paup sum sicut lazar⁹?: diues iste me⁹ hūilis nō dicit diues sum sicut abrah̄. Ergo tu te extollis:ille se humiliat. Quid istaris et nō imitaris? Ego inq̄t paup leuor in sinum abrae. Non vides: q⁊ diues susceptor est paupis? Si em̄ supbis cōtra eos q̄ bñt pecuniā negas eos ad regnū celoꝝ ꝓmere:cū in eis fortasse inueniat humilitas q̄ in te nō iuenit. Non times ne tibi cū mortuus fueris dicat abrah̄. Recede a me:q⁊ blasphemasti me? Admoneam⁹?ergo diuites nr̄os q⁊ apl̄s admonuit. Nō supbe sapere:neq̄ sperare in incerto diuitiaꝝ. Admonitus sum⁹. Dimitte ille q̄s putatis plenas esse delitiaꝝ: plentores sunt pericoloꝝ. Paup erat:⁊ securtor dormiebat. Sic nāq̄ alī⁹ accedebat ad durā terrā:q̄ ad lectū inargētatū. Attēdite curas diuitū:⁊ ꝓparate securitati pauperꝝ. Sz audiat diues istevt nō supbe sapiat:neq̄ speret in icerto diuitiaꝝ. Utat mūdo tāq̄ nō vtēs. Sciat se viam ambulare:⁊ in has diutias tāq̄ in stabulo itrasse. Reficiat viator est:reficiat se et trāseat. Nō secum tollit q⁊ in stabulo iuenit. Alius viator erit ⁊ ipe habebit:sed nō auferet. Oēs hic relicturi sunt:q⁊ hic acq̄sierūt. Aud⁹ inq̄t exij de vtero matris mee:nudus reuertar i terrā. Audi alīū pauperē. Nihil itulim⁹ in hunc mūdū:sed nec auferre aliq̄d possumus. Victū et tegumētū habentes his contēti simus. Nam q̄ volūt diues fieri:incidunt in tētationem ⁊ desideria multa stulta ⁊ noxia:q̄ mergūt hoies i interitū et pditionē. Radix est omniū maloꝝ auaricia:quā quidā appetētes a fide perrauerūt:⁊ inseruerūt se doloꝛib⁹ multis. Qui sunt isti q̄ a fide perrauerunt ⁊ iseruerūt se doloꝛib⁹ multis? Qui volūt diuites fieri. Modo respōdeat mihi ille pānosus. Videam⁹ si nō vult diues fieri:videam⁹?: iterrogem⁹ eū si nō vult diues fieri. Respōdeat:non mētiat. Audiat linguā:sed iterrogo cōscietiam. Dicat si nō vult fieri:si aūt vult:tā icidit i tētationē ⁊ desideria multa:stulta ⁊ noxia. Nō em̄ opes:sed desiderta. Nā quis vult diues fieri. Quid inde? Desideria mlta ⁊ stulta ⁊ noxia:q̄ mergūt hoies i interitū ⁊ pditionē. Videsne vbi sis? Quid mihi ostētas nullas facultates: cū ergo vincā tātas cupiditates? Ecce tā cōpara duos. Iste diues ē:ille paup. Sed iste diues est:tā est:nō vult fieri:iste diues ē:aut de parētib⁹ aut de donis ⁊ hereditatib⁹. Ponam⁹?:faciam⁹?. Diues est etiā de iniq̄tatib⁹?:tā non vult addere:imposuit modū:fixit limitē cupiditati:tā corde militat pietati. Dives iquis:Respōdeo. Diues est. Jtez tu accusator rūdes ⁊ dicis. De iniq̄tate diues est. Quid si facit amicos de māmona iniq̄tatis? Dñs nouerat q̄b dicebat. Utiq̄ non errabat: q̄n ꝓcipiebat. Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis vt ⁊ ipsi reciplāt vos in tabernacula eterna. Quid si hoc facit iste diues? Jam finit cupiditatē:exercet pietatē. Tu nihil habes:sz diues vis fieri:icides i tētationē. Sz forte ide fact⁹ es pauperri⁹? ⁊ egent issimus: q⁊ nescio q̄d habebas paternū q̄d te sustētaret:⁊ calūnia aliq̄ ꝓpetitoris abstulit. Gen⁹ audio:tpa accusas. Q̄b gen⁹? si possis facis. An nō videm⁹?:an non quotidianis exēplis plena sunt oia? Veri gemebat q⁊ pdebat sua:hodie pgens ad matorē rapit aliena. Jnuenim⁹? vez pauperē:inuenim⁹ ptū:humilē:non de se fidentē:pauperem vix:mēbrum pauperis:q̄ ꝓpter nos pauper factus est cū diues esset. Unde diuitē nr̄m:q̄ ꝓpter nos pauper factus est cū diues esset. Unde illū diuitē. Omnia ꝑ ipm facta sunt ⁊ sine ipo factū est nihil. Plus est aut facere q̄ habere. Diues es auro:argēto:pecore: familia:fūdis: fructib⁹?:tibi ista creare nō potuisti. Unde illū diuitē. Omnia ꝑ ipm facta sūt. Unde illū pauperē. Verbū caro factū est ⁊ habitauit in nobis. Quis digne cogitat diuitias ei⁹?:Quo faciat q̄ non fit:quo creet nō creat⁹:formet:nō format⁹?:mutabilia manēs:tēporalia sempitern⁹?: Quis digne cogitat diuitias ei⁹?: Paupertatem cogitem⁹?: ne forte paupes vel ipam capiam⁹?. Cōcipit vtero virginali:icludit viscerib⁹ matris. O pauptas. Jn angusto diuersorio nascit:iuolut⁹ pannis:tegumentis in ꝓsepio ponitur. Fit cibaria iumētis pauperib⁹:deide cell et terre dñs. Creato⁹ angelorum: olim visibiliū ⁊ iuisibiliū effector ⁊ cōditor:fugit:vagit:nutrit:crescit:tolerat etatē:occultat maiestatē. Postea tenet Matthei xxvij. contēnit. flagellat:illudit:cōspuit:colaphizat:spinis coronat:ligno suspendit:lācea pforat. O pauptas. Ecce caput paupez quos reqro:cui⁹ pauptis mēbrū iuenim⁹? virū pauperē. Breuiter q̄ram⁹ pupillū:q⁊ i pauperē requirēdo fatigati sum⁹. Dñe teiu:pupillū q̄ro. Fatigar⁹ q̄ro cito respondeat iuentā. Nec vobis dicatis inq̄t p̄em in terra. Jnuentus est pupill⁹ iste. Oret pupill⁹ iste. Audiam⁹?eū ⁊ imitemur eū Que ei⁹ est ofo:Cui p̄ me⁹?⁊ mater mea dereliquerūt me: Pſ̄.xxvj dn̄s aūt assumpsit me. Si ergo beati paupes spū q̄m ipoꝝ Matth.v. est regnū celoꝝ:tibi derelict⁹ est paup. Si pater me⁹? et mater mea dereliquerūt me:dominus autem assumpsit me:pupillo tu eris adiutor. Pſ̄.ix.

¶Item eodē die Homelia de eo q̄b scriptū est i euangelio ſm Johannem. Facta sunt encenia in hierosolymis ⁊c.que habetur in expositione doctoris. Tracta.xlviij.fo.cxcvj.col.ij. Joh.x.

¶Feria quinta post dn̄icā passionis. De aduersitate temporali. Sermo.j.

Ser.cxj. A Quotiēs fres charissimi aliq̄ aduersitates veniūt quottēs aut hostilitas aut siccitas aut mortalitas iusto dei iudicio nob⁹ fuerit irrogata:non ei⁹ iiusticie: sed nr̄is ꝑ pctis iputare debem⁹. Quia sicut dicim⁹?s. Non iniquus est de⁹ q̄ infert irā. Multoꝝ em̄ malis moꝛib⁹?atq̄ clamoꝛib⁹? exagitat? est mūd⁹?. Et vt Roma.iij hoc oēs itelligere possint:apertius charitati vestre iinuo sic sūt boni ⁊ mali. quo si duo vasa sint plena:⁊ vnū habeat putredinē:⁊ aliud aromata pctosa cū vnoveritlabꝛo vētilata. Illud vas vbi fuerit aromata odoꝛe desiderabilē:aliud aūt fetoꝛe itolerabilē reddit. Jta simul boni atq̄ mali ādt secrete q̄dē turbati:sz alto die iudicio separati. Quotiēs aliqua tribulatio in mūdū venerit q̄ boni sunt velut sctā vasa grās agūt deo q̄ eos castigare dignat. Illi xo q̄ sunt supbi luxuriosi:cupidi:blasphemāt ⁊ murmurāt ꝙ deū dicentes. O de⁹? q̄d tāti mali fecim⁹? vt talia patiamur. Utiī sepe fit vt infelices isti amoꝛe hui⁹?vite obligati:nec istā tenere possint ⁊ illā sempiternā de q̄ fugiet doloꝛ ⁊ gemit⁹?amittāt. Et q̄ pelues est nec ista mala ꝓsentia possunt cuadere:si ad illa q̄ eterna mala sunt eoꝝ crimina eos facitūt pucnire. Nō iiusticias sed gemēs ⁊ dolēs hec dico. Ecce sicut in eo q̄ supbo et rebelli spū emēdare se noluerit:ipiek illō q̄b scriptū ē. Qui Apocal. i sordib⁹? ē sordescat adhuc. Just⁹ aūt iustioꝛa faciet:⁊ sanctus sanctioꝛa. Nō eni spes bonoꝝ in isto est modo posita xxij. Spes em̄ q̄ videt:ait apl̄s:nō est spes. Uñ ⁊ ipa spes mundana q̄ videt i amaritudie ẋa est. Amarā em̄ pottonē mundus suis dilectoꝛib⁹?ppinat. O infelicitas generis humani. Roñ. viij Amar⁹? est mund⁹?⁊ diligit:putas si dulcis est qualit? amarek? Vos alloquit xp̄itas dilectoꝛes mundi:vbi est q̄b amastis:vbi est q̄b ꝓ magno tenebatis:vbi est q̄b dimittere nolebat⁹?:vbi sūt tot regiōes:vbi tāte splēdidissime ciuitates. Lugendo pot⁹?ista dicta sunt q̄n insultādo. Magno affectu ista deputarēt si tm̄mō audirēt. At cū oc̄los nr̄os dira calamitas obsidionis pcusserit:⁊ nūc tpe mortalitat̄ affligat mortuoꝝ hoim sepeliēdis corpoꝛib⁹?: vix illi q̄ remanere videbāt occurrerēt. Cōsiderātes aūt illa mala q̄ iusto dei iudicio illata sūt:q̄n tote p̄uicie i captiuitatē ducte sūt:sustinuim⁹?:mr̄es familias abductas:pgnātes abscissas ⁊ nutrices auulsis e māib⁹? puul⁹?atq̄ i vias ꝓiect⁹?:nec viuos ipsos filios retīere:nec mortuos ꝓmiserūt sepelire. Cruciat⁹? magn⁹? ⁊ doloꝛ:timoꝛ ⁊ horoꝛ tortores cordis parit isistebāt: maxie cū a talib⁹? femis hoc ipia barbarica exigebat potētia:vt q̄ se sciebat multoꝝ mācipioꝝ fuisse dñaꝛ: barbaroꝝ se subito sine vllo ꝓcio lugeret ancillā. Sic impletum est in nobis illud q̄d dictū est ꝙ ꝓphetā dauid. Tēdidisti po- Pſ̄.xliij. pulū tuū sine ꝓcio:⁊ nō fuit multitudo in cōmutationibus eoꝝ. Dura a delicat⁹?⁊ a nobilib⁹? mulierib⁹? seruitia sine vlla miseratiōe hūanitat̄ a barbar⁹? exacta sum. Strepit⁹?clamoꝛi⁹ hui⁹? i aurib⁹ nr̄is vꝛget:dū talia audim⁹?atq̄ videmus. Rūnq̄d ferree sunt carnes hoim: etiā si seru⁹? ferreus i aliq̄b⁹ iuentat̄:Quis ista audiēs videsq̄ nō doleat? Uñ cū ꝓpheta dicere possumus. Quis dabit capiti meo aquā Hiere.ix aut oculis meis fōtē lacrymaꝝ:⁊ plorabo die ac nocte in:

terfectos filie ppli met:¶Non solū mortē corporū: verūetiā
aiaꝝ. Christianis loqmur:multos cognouim⁹ i ista vasta:
Roma. ix tiōe sine sacramēto baptismi ex ipa vita fuisse ereptos atq; inter vala ire relictos. Quis luct⁹ idoneor:qs plactus cel:
sior inueniri pōt: qui sic exarsit ira oipotentis vt repelleret
Rom.viij etiā tabernaculum suum in quo habitauit i hoīb⁹?: Et ille etiā qui vnico filio suo nō pepercit:sed ꝓ nobis oīb⁹ tradi
dit illū:nec ꝑciū tāti sanguinis attēderit:nulli ecclesie:nul
li cleromulle sacrate ꝛginī:nulli parcere ciuitati. Nos ꝛo
fratres charissimi qb⁹ oīs nō ꝓo nostris meritis parcere
sed adhuc ad penitētiā reseruare dignat:nō sine grandi ti
more debemus cōsiderare q; hec oibus nobis ꝑbent exem:
pla. Et ideo illoꝝ mors ꝑficiat ad nr̄am salutē: eoꝝ tribu:
latio sit nr̄a correptio. De alioꝝ plagis faciam⁹ medicamē
ta vulnerib⁹ nostris. Et semp timeam⁹ qđ oīs in euāgelio
Luce.xiij dixit. Putatis q; hi galilei ꝓe oīb⁹ pctōres fuerint qm̄ ta
lia passi sunt. Non dico vobis sz nisi penitētiā egeritis oēs
similiter peribitis. Et ideo q̄ solebat eē luxuriosus sit castꝰ
q̄ suphus sit humilis:q; erat inuidus sit benignus:q; ꝓ frau
des vel calūnias solebat res alienas rapere:incipiat de suis
largiores elemosynas dare. Nimis delicatū est qđ a nobis
requrit oīs nr̄ frēs charissimi:nō dixit nob⁹ ieiunate plus q̄
potestis:et plusq̄ vires vestre sufferūt vigilate. Nō nobis
dicit:a vino vel a carnib⁹ abstinete. Mō a nobis ista requi:
runt:sz hoc dignat iiūgere qđ oēs hoies possunt cū ipsius
gr̄a sine grādi labore cōplere. Sed qđ pessimum est: multi
Mat.xj. sunt q̄ durissimū z amarissimū auaricie iugū cū multi labo
rib⁹ volunt ferre:z dulce iugū xp̄i z onus eius leue:dissimu
lāt humeris suis ponere. Malunt cū multis peccatis sub
sarcina grauī succūbere q̄ iugū xp̄i qđ eos pōt i celū eleua
re suscipe. Nos vero fratres nobiscū sapiēter z fideliter co
gitātes dirūpat⁹ a ceruicib⁹ vestris duz z aspez auaricie
Phil'.iij. iugū:z iugū xp̄i suauissimū vr̄is humer⁹ iponētes:ꝑm apo
Col.iij. stolū:conuersationē vestrā leuātes in celū:vt cū xp̄o appa:
ruerit vita vestra tūc z vos cū ipo appareatis in gloria:qđ
ipse prestabit in z̄c.

¶Item eodē die Homelia de eo qđ scriptū est i
Luce.vij. euangelio ꝑm Lucā. Rogabat iesum quidā pha
riseus z̄c.que habetur in libro Quinquagita ho=
meliarum.xxiij.fo.cxxj.col.iiij.

¶Feria sexta post dominicam passionis. De stu
dio sapientie et meditatione legis dei. Sermo.j.

Ser.cxij. A
Oportet frēs charissimi vt mundo corde et casto
corpore sapiētiā diuinā discere diligatis:z itelli:
gere appetat⁹:q; ipa cognitio dei se fidelit q̄ren:
tib⁹ z iste meditātib⁹ tribuit. Cognitiōe aūt
Joh.xvij dei nihil melꝰ est:q; nihil beati⁹ est:z ipa vera btitudo est
Unde z saluator ad pr̄em ait. Hec est aūt vita eterna:vt co
gnoscāt te vnū verū deum:z quē misisti iesum xp̄m. Qui⁹ g̃
sapiētie noticia q̄lit adipiscat audite. Primo oīm q̄rendū
j.Cor.iij. est hoi q̄ sit vera sciētia:vera q̄ sapiētia:q; sapientia huius
seculi stulticia est apō deū. Sciētia vera est a diaboli serui
tio qđ sunt pctā recedere:z sapiētia pfecta ē deū colere ꝑm
mādatoꝝ illius ꝛitatē:q; in his duob⁹ vita btā acquirit:si
pō.xxxiij. cut psalmista ait. Diuerte a malo z fac bonū. Hec etiā suffi
cit cuiq̄ mala nō facere nisi etiā bona faciat:nec bona face
re nisi etiā mala omittat. Dis g̃ q̄ sic sapiēs est:ꝑculdubio
beat⁹ erit in eternū. Beata siq̄dē vita est: cognitio diuini:
tatis. Cognitio diuinitatis:virt⁹ boni opis ē:virt⁹ boni ope:
B ris:fruct⁹ est eterne beatitudinis. Adhuc ergo bonū habe
mus solatiū diuinarū lectionē scripturaꝝ:q; sacrarū lectio
scripturaꝝ diuine est ꝓcognitio nō parua beatitudinis. In
his em̄ quasi in quodā speculo homo seipm cōsiderare pōt
q̄lis sit:vel quo tēdat. Lectio assidua purificat oīa:timorē
icutit gehēne:ad gaudia supna coꝝ īstigat legēt⁹. Qui vult
cū deo semp eē:frequenk oz orare z legere. Mā cū orem⁹ ipi
cū deo loqmur:cū ꝛo legim⁹:deus nobiscū loquit. Geminū
ꝓfert donū lectio sctāꝝ scripturaꝝ:siue q; intellectū mētis
erudit: seu q; a mūdi vanitatib⁹ abstractū hoiem ad amo:
rē dei ducit. Labor honest⁹ est lectiōis:z multū ad emun
dationē animi ꝑficit. Sicut eī ex carnalib⁹ escis alitur ca
ro:ita ex diuis eloquijs ꝛiterior hō nutrit⁹ pascit⁹:sicut psal
mista ait. Q̄ dulcia faucib⁹ meis eloq̄a tua dñe:sup mel et pō.cxviij.
fauum oris meo. Sed ille beatissim⁹ est q̄ diuinas scripturas
vertit i opa. Oēs plane scripture sctē ad nostrā salutē scri
pte sunt: vt ꝑficiam⁹ i eis i veritatis agnitionē. Sepe⁹ quis
offendit q̄ videns:sic ignoraūs legē dei sepe⁹ ignoranter pec:
cat q̄ ille q̄ scit. Sicut ceꝰ sine doctore:sic hō sine doctore
vita rectā vix gradit⁹. Et ideo fres charissimi quicūq; ex o
bis lectiōes sacras legere z itelligere possint:in his studiū
ipendāt:vt eaꝝ frequēter meditatione vtant. Qui vero sen
sum locutiōis sacre ex lectiōe nō possint ꝑcipere:attentius au
diāt iterptātē:vt recipiāt saltē ide edificationē. Cum vero
magisterio celesti istructi qđ faciendū:qđ ve vitandū sit di
lectissimi accipiat⁹:nō sit mora i faciēdo: qō it⁹ sapiat⁹ intel
ligēdo:q; vt beat⁹ paul⁹ apl's ait. Non auditores legis iu: Rom.ij.
sti sunt apud deū:sed factores legis. Et ipa ꝛitas ait. Ser: Luce.xij.
uus q̄ scit volūtatē dñi sui z nō facit:vapulabit multꝝ. Itē
alibi scriptū ē. Sciēti bonū z nō faciēti:pctm̄ est illi. Itaq; Jaco.iiij.
oi diligētia studete vt cognoscat⁹ volūtatē dei. Postq̄ au
tē cognouerit⁹ volūtatē eius:summo nisu cōtendite:vt hāc
faciatis iplētes mādata illi⁹:z instāter deposcite vt in hoc
pseuerātes puenlatis ad ꝓmissa illi⁹. Ad qō nos adiuuare
dignet ipe q̄ ꝓ suā bonitatem nos vocauerat:z g̃ suā g̃am
liberauerat:qui cū ꝑ certantib⁹ celestia regna ꝓmiserat ie
sus christus dom⁹ noster:qui viuit et regnat cum deo pa
tre z spūsancto:per oīa secula seculoꝝ. Amen.

¶Itē eodē die Homelia de eo qđ scriptū est in
euangelio ꝑm Johānē. Collegerūt pontifices et Joā.xj.
pharisei ꝓsiliū aduersus iesum z̄c.q̄ habet i expo
sitione doctoris. Tractatu.xlix.fo.cxcvij.col.j.

¶Sabbato post dominicam passionis. De vita
mortali et immortali. Sermo.j.

Ser.cxiij. B
Mat.xix.
Exit dñs cuidā adolescēti. Si vis vēire ad vitā
serua mādata. Non dixit. Si vis venire ad vitā
eternā:sz si vis venire ad vitā:eā diffinitēs vitā q̄
fuerit eterna vita. Qui⁹ g̃ vite amorē nos primi
tus cōmendem⁹. Et eni amak z qualisc̄uq; vita ista:z ipam
q̄lēcūq; erūnosā:miserā finire hoies timēt z pauescūt. Hic
videdū est:hinc ꝑsiderādū est quēadmodū amāda sit eter
na vita:qñ sic amak mīsera ista:z qñq; finīēda vita:ꝑsidera
te fratres q̄tū amāda sit vita vbi nunq̄ finies vitā. Amas
g̃ istam vitā:vbi tm̄ laboras:curris:satagis:anbelas:z vix
enumerāt⁹ q̄ necessaria sūt i misera vita:seminare:arare:
nouellare:nauigare:molere:coḡre:texere:et post hec oīa si
nire habes vitā. Ecce q̄ pater⁹ i misera ista quā odiꝰ vita
z putas te semp victurꝰ z nūq̄ morituꝝ. Tepla sapie:mar:
morea:ferro plūbeq̄ cōsolidata tū cadūt:z hō se nunq̄ pu
tat moriturū:Discite ergo fratres q̄rere eternā vitā:vbi illa
nō tolerabit⁹. sz ieternū cū deo regnabitis. Qui em̄ vult vi
tā(sicut dicit ꝓpheta):diligat videre dieꝝ bonos. Nam in Ps.xxxiij.
dieb⁹ malis mors poti⁹ optat q̄ vita. Nōne audiim⁹ z vi
dim⁹ homines in aliq̄b⁹ tribulatoīb⁹ z angustijs:ꝑcussio
nib⁹ z egritudinib⁹ dū sūt ꝑstituti z videt se laborare:nihil
aliud dicere. Deus mitte mihi mortē:accelera dies meos:
Et q̄n veīt egritudo:currit:adducunt medici:solidi z ma
nera ꝓmittūt. Dicit tibi ipa mors. Ecce assum quā paulo
ante a dño petebas:qđ mihi mō fugere vis? Inueni te fal:
satoē z misere vite amatorē. De his aūt dieb⁹ quos agim⁹ Ephe.v.
apl's ait. Redimētes tps qm̄ dies mali sunt. Mō g̃ sunt ma
li dies quos agim⁹ i corruptela hui⁹ carnis in tāta vel sub
tanta sarcina corruptibilis corporis: iter tātas tēptatiōes
inter tātas difficultates:vbi falsa volūtas:nulla securitas
gaudi:tior torquēs:cupiditas auida:tristicia arida? Ec
ce q̄ malos dies z nēo vult finire ipos dies malos: mīsq̄
hīc rogāt hoies deū vt diu viuāt. Quid ē aūt diu viuere:ni
si diu torḡri? Quid ē aliud diu viuere q̄ malos dies malis
dieb⁹ addere? Et cū crescūt pueri:q̄si accedūt illis dies et
nescīt q; minuūt:z ipa ē falsa opinatio. Crescēt⁹ em̄ de
cedūt dies poti⁹ q̄ accedūt. Costituit alicui hoi nato ꝑbi
gr̄a:octogita annos:dc̄d viuit de summa minuit:z inepti
hoies g̃tulāt ꝑmis natalitijs tā suis q̄ filioꝝ suoꝝ. Quip
pudētē si tibi vinū minuak in cuppa tristaris:dico ꝑdis z
gaudes? Vali g̃ sunt dies:z eo peiores:q; diligūtur. Sic

blādit hic mūd⁹ vt nem o velit finire erūnosam vitā. Vera
em̄ vita vel btā hec:cum resurgim⁹ z cum xp̄o regnabim⁹.
Mī z ipi resurreturi sunt:sed in ignē ituri. Vita itaq; nō
est nisi btā. Et btā vita esse nō pōt nisi eterna vbi sunt dies
boni:nec multi:sz vn⁹. Et cōsuetudine hui⁹ vite appellati
sunt dies. Dies ille nescit ortū:nescit occasum. Illi diei nō
succedit crastin⁹:q; cū nō ꝑcedit hesternus. Huc diem vel
nos dies z hanc vitā z verā vitā in ꝑmissis habemus. Ali
cui⁹ ergo opis merces est. Si em̄ mercedē amamus:in ope
re non deficiamus:z ineternū cum xp̄o regnabimus.

¶Item eodem die Homelia de eo qđ scriptum
Joā.xvij est in euangelio ꝑm Johannem. Subleuatis ie=
sus oculis in celum dixit. Pater venit hora z̄c.
que habet in expositione doctoris:tractatu.ciiij.
fo.ccxxiij.col.iij.

¶Dominica in ramis palmarū de passione dñi.
Sermo.j.

Ser.cclxij. B
Admonet vos frēs charissimi ad solēnitatē dñice
passionis:ipe in quo eā nec mutra elemēta tacue:
rūt. Celebret eā lux fidei linguis hoim quā ꝑcla
mauerunt et⁹ silētia tenebraꝝ. Hodie dñs nr̄ in
statera crucis ꝑciū nostre salutis appēdit:z vna morte vnt
uersum mūdū sicut olim ꝑditor:ita oīs reparator absoluit.
Judubitāter em̄ credam⁹ q; totū mūdum redemit: q; plus
dedit q̄ totus mundus valeret. Meritū em̄ redēpte merce
dis dignitas ilignis ꝑciꝰ supgressa est. Inter redēptū z re:
dimentem dispensatio fuit:compensatio nō fuit. Qui ergo
nō habebat peccata ꝓpria: digne deleuit aliena. Sol⁹ hic
pia victima ꝓo oīb⁹ cecidit:vt oēs leuaret. Et q; debitum
sol⁹ nō habuit:recte fen⁹ mie ꝓ debitoribꝰ erogauit. Per:
pēde iter hec q̄ talem ꝓo nobis dedit pecuniā:quale a no:
bis sit exactur⁹ vsura. In hac itaq; die fides ꝓphetice an:
nūciatiōis ipleta est:ita dicētis. Corꝰ meū dedi pcutien:
Ethi.i. tib⁹ z genas meas vellētib⁹:faciem meā nō auerti a fedita
te sputorū. Suscepit mala nr̄a:vt tribueret bōa sua. Hinc
B intelligam⁹ quātū hominē diligere dignat⁹ sit ante culpā
quē sic diligit post ruinā. Agnosce homo quantū valeas:z
Dathel. quātū debeas:z dum tantā redēptionis tue ꝑspicis digni:
iiij. tate:ipe tibi indicito peccādi pudorē. Ecce ꝓo impio pie
tas flagellat:ꝓ stulto sapientia illudit:ꝓ mēdace veritas
necat. Dānat iusticia ꝓ iniquo:mia afficit ꝓ crudeli. Ꝓo
misero replet sinceritas aceto:iebriat felle dulcedo. Addi:
cit inocētia ꝓ reo:mozit vita ꝓ mortuo. Expauit scel⁹ ho
minū natura rer̄:z quē creatura rebellis nō agnoscit:eum
mūdi dñm tremēs terra testat:et celi regē sol fugit⁹ ꝑtect
Clamide coccinea iduit:q; sāguie martyꝝ suoꝝ eccl'ie coꝝ
pus omat Corona spinea capiti ei⁹ iponit:q; ꝑctio pctoꝝ
nr̄oꝝ quorū remissione redēptoris gloria struit:aridis tri
bulis cōparat. Studeam⁹ nunc e diuerso:vt mēbroꝝ vita
capit⁹ sit corona. Q̄ vero sitire se in cruce posit⁹ dicit:fidē
incredule gētis occupiscit. Sed ecōtra acetū malicie porri
gūt:q; vinū sapiēie qđ a deo acceperāt peccādo corrupe:
rāt. Velū tēpli scindit:q; synagoga honore nudat. Obser:
uatio antiq̄ dissoluit:eccl'ie vnitas ꝓmōstrat. Monumēta
apiunk:q; mortis iura iure supank. Larata sede tartarea
a dño rex ꝑfunde noctꝝ claustra reseranK:z quē hoies nō re
cipiūt:inferi deū esse cognoscūt. Q̄ aūt trigita argenteos
L iudas vēditor ꝓphan⁹ refudit:indicabat nihil sibi xp̄i pre
ciū ꝑfuturꝝ:sz salutis bñficiū scelere suo alijs ofērēdū. Vi:
deam⁹ qđ hoc refuso ꝑcio emptū esse eloquia diuina testan
tur. Emerūt inq̄t ex eo agrū figuli in sepulturā pegrinoꝝ
Figul⁹ xp̄s est:ager xp̄i eccl'ia:acquisitio pegrinoꝝ popu:
lus gentiū. Superest charissimi vt agri hui⁹ quotidiani atq;
ꝑpetui studeam⁹ eē cultores:seminem⁹ in eo frugē bone cō
scīētie:vt cū tēp⁹ messis.i.cōsummationis z dies reddēde
rationis aduenerit:cū securitate z exultatione bonoꝝ opeꝝ
manipulos reportem⁹:z ꝓ cōtritionē teluriorū ꝑsentis
q̄drageſime laudabiliū.actuū cādore vestiti z idumēto ca
ritat⁹ ornati:ad festa futura ꝓcedam⁹:z pascha illud eter
num ptorū inserti cōcilijs celebremus: prestāte dño nostro
Ihesu christo qui cum patre z spiritu sancto viuit z regnat
secula seculoꝝ. Amen.

¶In eadē dominica. De traditione symboli ac
expositione partiū cōtentarū in eodē. Sermo.ij.

Ser.cxv. A
Symbolū qđ vobis trad̄turi sum⁹ ffres charissi:
mi ꝓpchēsio est fidei nr̄e atq; pfectio. Simplex
breue:plenū:vt simplicitas ꝓlulat audiētiū rusti
citati: brevitas mēorie plenitudo doctrine. Qđ
em̄ grece symbolū dr̄:latine collatio noīat. Collatio itaq;
deo:q; collata i vnū toti⁹ catholice legis fides simboli col
ligit brevitate. Cui⁹ textū vobis mō deo annuente dicem⁹
Petr⁹ dixit. Credo in deū ꝑem omnipotentē. Johannes
dixit. Creatorē celi z terre. Jacob⁹ dixit. Credo z in iesum
xp̄m filiū eius vnicū dñm nr̄m. Andreas dixit. Qui conce:
ptus est de spūsancto:natus ex maria virgine. Philippus
ait. Passus sub pōtio pylato:crucifix⁹:mortuus:z sepult⁹.
Thomas ait. Descēdit ad inferna:tia die resurrexit a mor:
tuis. Bartholome⁹ dixit. Ascēdit ad celos sedet ad dexte:
rā dei p̄ris oipotēt⁹. Matthe⁹ dixit. Inde vēturꝰ iudicare
vivos z mortuos. Jacob⁹ alphei. Credo z in spm̄ sctm̄ san
ctā eccl'iā catholicā. Symō zelotes. Sanctoꝝ cōione:re:
missionē pctoꝝ. Judas iacobi. Carnis resurrectionē. Wa
thias cōpleuit. Vitā eternā amē. Audite g̃ frātres charis: B
simi redēptoris nostri vocē ꝓ ꝓphetā dicentē. Venite filij pō.xxxiij.
audite me:timorem dñi docebo vos. Filios vocat:quos in
gremio eccl'ie collocat. Hec em̄ pōt mr̄ vocari: nisi filios
ꝑcreauerit. Ergo charissimi ad perhēne ꝓmiū vos iuitari
cognoscite:q; fidelit cū dei adiutorio lauacrū aq̄ vitalis ac
cepistis vel q̄ expetit⁹:vt cū ad sacrū fontē vel verā penitē
tiā puenerit⁹:ꝓ spm̄ sctm̄ salutaris z celestis vos vnda pfun
dat. Joēs charissimi hui⁹ mysterij sacramētū sicut fide cō
cepim⁹ z corde credim⁹:pfect⁹ vocib⁹ declarem⁹. Credo in C
deū ꝑem oipotentē:et reliq̄ sicut supra. Ergo dilectissimi
hec verba nō humana sed dñi sunt celestia sacramēta: que
i vr̄is cordib⁹ ipsi⁹ mia ꝑstāte residēat:vt gr̄am dñi incor:
ruptā:z imaculatā vsq; ad finē ꝑcipiat⁹. Repetim⁹ adhuc
charissimi symbolū:vt cū mysterio puenlat trinitatis. Cre
do in deū. Credēdū nobis est fratres charissimi in deū pa:
trē:ita z in iesum xp̄m filiū eius. Pater sine filio credi non
pōt:q; licet distincta sit in eis psonaꝝ ꝓprietas:n̄ vna est et
idiscreta maiestas. Sicut totū ergo potuit semp pater:ita
totū pōt semp filiꝰ. Qui ꝓceptus est de spūsctō:matꝰ ex ma
ria v̄gine. Sacramētū hic suscepti corporis demōstrat:vt
quē ante scla pr̄ genuit:in fine tā seculi martia virgo spūsan
cto ispirāte ꝓcepit. Et ideo de ipa dñt mīe angel⁹ gabriel
dicit. Spūsctus supueniet in te:z virt⁹ altissimi obūbrabit Luce.j.
tibi. Ad excipiēdum em̄ dñice maiestatis aductum:necesse
fuit vt humane infirmitati diuinū adesset auxilij. Sancta
em̄ maria vt virgo ꝓcepit:ita v̄go ꝓcepit. Qualiter hec aut
qđo salua v̄gīali integritate ꝑfecta sit:credere magis q̄ enar
rare possumus. Fidei in his plurimū licet: sermoni parum D
Passus g̃ sub pontio pylato:crucifixus:mortuꝰ:et sepult⁹. pō.xxxiij.
Descēdit ad inferna:tertia die resurrexit a mortuis. Ascē:
dit ad celos sedet a d dexterā dei p̄ris. Sedere ad dexterā
p̄ris dicit:non vt dicak maior:sz vt ostēdat eq̄lis. Hec oīa
testimonia sunt dñice passiōis: vt dñm iesum xp̄m sicut vere
passum z vere mortuū:sic vere resurrexisse z triūphasse cre
dam⁹. In quo nobis xp̄s dñs reliq̄t exēplū: vt sicut cū nō
dubitam⁹ natū z mortuū z resurrexisse z viuere:ita nos ꝺz
sic natos z mortuos esse nouim⁹:sic post morte resurrectu:
ros z eteruū esse victuros noscamus. Sequit. Inde vēturus
iudicare vivos z mortuos. Credo z in spm̄ sctm̄. Utiq;
vt equalis credulitas dei p̄ris z filij z spūsancti eq̄lē ostēde:
ret potestatē. Credo sanctā eccl'iā catholicā. Bene sym:
bolū eccl'iā catholicā noīauit z sctām:qz mīte eccl'ie here
ticoꝝ sunt:sz q̄ nō est catholica nec sctā dici pōt. Sequitur.
Sanctoꝝ cōmunionē. Credētes g̃ sctām eccl'iā catholi:
cā sctoꝝ habētes cōmunionē: qz vbi est fides sctā ibi est et
sctā cōmunio:credere vos quoq; in corpore resurrectionē
et remissionē pctoꝝ oportet. Omne sacramētū baptismi in
B ꝑstat:vt resurrectionē corporū et remissionē pctoꝝ nob⁹
deo ꝑstāda credam⁹. Superest vt cui⁹ audistis passionē au:
distis ascēsionē: audistis iudiciū: q̄tidie expectet⁹ aduētū.

¶In eadem dominica. Ad competentes:et qui
ac quare dicantur dilucide ostendit. Sermo.iij.

Universidad

Ser.cxvj. A Odie fratres charissimi specialiꝝ ad cōpetētes
humilitatⷭ nostre sermo dirigiꝝ. Et q̄uis oibꝰ
etiā fidelibꝰ baptizatis admonitio nostra cōue-
niat:et vnusquisqꝫ q̄ de aīe sue salute sollicitudi
nē gerit vñ pficere possit:credimus q̄ in ista humili sugge
stione nr̄a reperiat:peculiariter tamen eos qui nūc baptis-
mi sacramenta desiderāt volumꝰ admonere. Primū ergo
cōpetētes isti quare hoc noīe vocenꝝ agnoscāt. Competen
tes dicunꝝ simul petētes:quō cōsedētes nihil est aliud nisi
simul sedētes:ꝛ colloquētes nihil aliud ē:nisi simul loquē-
tes:ꝯcurrētes sine dubio nō ītelliguntꝝ:nisi simul currētes:
ita ꝛ cōpetētes nō possunt aliud ītelligi nisi simul petētes.
Ecce iā quare hoc nomen cōpetentes habeāt:didicerunt.
Nūc vero isti q̄ simul petunt:debēt scire q̄d petūt. Quid er
go petūt q̄ baptismi sacramēta desiderāt? Quid vtiqꝫ nisi
vt q̄ erāt vasa diaboli mereātur effici vasa xp̄i? Totum in
B nobis spiritaliter impleꝝ ministerijs angeloꝝ. Ideo rogo
vos ꝛ cōmoneo oēs cōpetētes: ꝛ cōtestor simul ꝛ annuncio
vt cū dei adiutorio in istis diebꝰ vsqꝫ ad pascha:diligenter
ꝑscrutamini ꝯsciētias vr̄as:ne forte sit vel vnꝰ hō ꝯtra quē
odiū in corde teneatis. Si eñ ille qui baptizandus est ira
cūdiā vel odiū in corde reseruat:nescio si in eo gratia diui
Mat.vj. na ꝑficiat. Dicturꝰ est eñ. Dimitte nobis debita nr̄a:sicut
et nos dimittimꝰ debitoribꝰ nostris. Et si hoc in eo futurū
est q̄d ip̄e orat:q̄d supest nisi quomō ipse dimiserit:sic ei iu
Luce.vj. sticia diuīa dimittat? Scd̄m illud q̄d dn̄s ipse dixit. Date
ꝛ dabiꝝ vobis. Dimittite:ꝛ dimitteꝝ vobis. Ac sic q̄ nō dimi-
serit:ip̄e ꝯtra se ianuā diuīe misericordie claudit:dicendo
Dimitte nobis debita nr̄a:sicut et nos dimittimꝰ. Primo
ḡ hoc specialiꝝ cōpetētes attendāt:ne vllū hoīem odio ha-
beāt. Scd̄o iterrogēt ꝯsciētias suas:ꝛ si alicui (vt euenire
solet) fecerūt iniuriā:cito veniā petāt. Tertio si aut ꝑ furtū
aut ꝑ falsum testimoniū aut ꝑ aliquā calliditatē:aut ꝑ state-
ras dolosas vl' mēsuras duplices cuicūqꝫ aliq̄d abstulerūt
Luce.xix si ẜm exēplū Zachei nō possunt in quadruplū: vel simplo
restituāt. Nā nescio qua fronte gratiā diuīe mīe se credit
posse accipere:q̄ res alienas quas male abstulit dissimulat
C reformare. Sed forte hoc etiā oportet cōpetētibꝰ obserua-
re:vt si agnoscūt se ꝑsuadēte diabolo furtū:homicidiū:aut
adulteriū cōmisisse:aut si aliqua mulier cōpetēs potiones
diabolicas aliq̄n ad aborsū accepit:et filios suos adhuc ī
vtero positos aut etiā natos occidit:q̄ satⷭ graue pctm̄ est
ꝓ oibus his cū gemitu ꝛ cōpunctione dei mīam querāt: et
ad baptismi sacramēta ꝑ penitentiā mundati ꝑueniāt. Et
hoc ante oīa q̄cūqꝫ se has culpas habere vidēt:obseruēt vt
castitatē ꝛ āte baptismū custodiāt:ꝛ post baptismū nō par
uo tp̄e se a voluptate custodiāt. Venenū inuidie fugiāt:ne
Spiē.ij. imitatores diaboli eē videanꝝ:de quo scriptū est. Inuidia
diaboli mors ītrauit ī orbē terrarū: imitanꝝ autē eum qui
sunt ex parte illiꝰ. Supbiā etiā ꝑ quā ip̄e diabolus cecidit
Mat.xj. vitare ꝯtēdāt:q̄ xp̄s quē sequi desiderant:mitis fuit ꝛ hu-
Jaco.iiij. milis corde. Et satis timēdū est illud q̄d scriptū est. Deus
supbis resistit:humilibꝰ aūt dat grām. Mendaciū etiā de
Ps̄.v. ore suo non ꝓferāt:ꝓpter illud q̄d scriptū est. Perdes oēs
Sapien.j. q̄ loquunꝝ mēdaciū. Et iterꝫ. Os q̄d mētiꝝ:occidit animā.
Nec solū a ꝑiurio sed etiā a iuramēto abstineāt:q̄ nō men
Ecc.xxiij tiꝝ q̄ dixit. Vir multū iurās implebiꝝ iniq̄tate:ꝛ non disce-
D det de domo illius plaga. Vinū vero et istis diebꝰ parꝫ ac-
cipiāt:ꝛ cum dies pasche venerit:cū grādi se cautela a cra
pula vel ebrietate custodiant:ne forte q̄d ꝑ sacramentū ba-
ptismi mūdatū vel illuminatū fuit:si crapula surrepserit ꝑ
intēperātiā obscureꝝ. Et ideo etiā si aliq̄s eos ꝑ inimicam
amicitiā ad bibēdū cogere voluerit: oīno refugiāt ꝛ nūqꝫ
penitꝰ acq̄escāt:sed q̄d decet ꝛ expedit xp̄ianis ī cibo vel ī
potu ꝑcipiāt. Et q̄ oēs cōpetētes vterus mr̄is eccl'ie xp̄o
inspirāte ꝯcepit:nihil iiustū aut ihonestū exerceāt:ne forte
male agēdo viscera materna cōcutiāt:ꝛ ante legitimū par
tū velut aborsum eos maꝝ sctā ꝓijciat: sꝫ magis oēs cōpe-
tētes benigni sint:humiles:māsueti:sobrij:vt ad salutaris
baptismi sacramētū ordine legitimo cōuenietes: de hedis
cōuertanꝝ ad agnos:de sinistra trāsferanꝝ ad dexterā:cū il
lis q̄ ad dexterā erūt:illā desiderabilē vocē feliciꝝ audituri
Mat.xxv Venite bn̄dicti p̄ris mei:ꝑcipite regnū q̄d vobis paratum
est ab origie mūdi. Si ẜm ꝯsuetudinē suā charitas vestra
diligenꝝ attēdat:agnoscere potestis admonitionē nr̄am di
cet ad cōpetētes dicta sit: posse tñ oibꝰ baptizatis fidelibꝰ
ꝯuenire. Et ideo nos qui tā ante multa tp̄a ī xp̄o renati su
mus:istis qui baptizādi sunt exemplum sctē ꝯuersationis E
ī oibꝰ ꝑbeamꝰ:vt si nos imitari voluerit:nō ꝑ latā ꝛ spacio
sam viā trahanꝝ ad mortē:sꝫ ꝑ artā ꝛ āgustā ꝑuēire mereā Mat.vij.
tur ad vitā. Et ideo nō solū exēplis sꝫ etiā v̄bis eos ad oē
opꝰ bonū admonere debetⷭ:ꝑcipue tñ q̄ filios aut filias ex-
cipe religioso amore desiderāt:ꝛ āteqꝫ baptizenꝝ: et postea
q̄ baptizati fuerit de castitate:de humilitate:de sobrietate
vel pace eos admonere vl' docere nō desināt:ꝛ agnoscāt se
fideiussores eē ipoꝝ. Pro ip̄is eñ rn̄dēt:q̄ abrenūciēt dia-
boli pōpis ꝛ opibꝰ eiꝰ. Et iō tā illi q̄ excipiūt q̄ q̄ excipiun
tur:id est tā p̄res q̄ filij pactū q̄d cū xp̄o in baptismi sacra
mēto ꝯscribūt custodire ꝯtēdāt:nec vnqꝫ aliq̄d de diaboli
pōpis vel mūdi istiꝰ luxuriosis oblectatiōibꝰ ꝯcupiscāt: ve
deo adiuuāte et illi q̄ filios suscipiūt si caste aut iuste vixe
rit:ꝛ illi q̄ excipiunꝝ si eos imitari voluerit sic credimꝰ pa
riter ad p̄mia eterna ꝑueniāt:ꝑstāte dn̄o nr̄o iesu xp̄o q̄ cū
p̄re ꝛ sp̄ūsctō viuit ꝛ regnat in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Item in eadem dn̄ica de eodem alius sermo qui habetur in libro Quinquaginta Homeliaꝝ. xlix.fo.cxxxiiij.col.iij.

¶ Itē in eadem dominica alius sermo de primo versu psalmi vicesimiprimi. Deꝰ deus meus respice in me: qui sumitur ex expositione doctoris. De eodem etiā psalmo tractaꝝ in libro de gratia no.testa.ad honoratum.ca.ij.et sequentibus.

¶ Feria secunda post dominicam palmarū. De passione domini et Juda traditore. Sermo.j.

Uscepit dn̄s tristiciā nr̄am vt nobis largireꝝ le- Ser.cxvij
ticiā suā. Et vestigijs nr̄is descēdit vsqꝫ ad mor A
tis erūnā vt nos suis vestigijs reuocaret ad vitā
Percutiā inq̄t pastorē ꝛ dispgenꝝ oues gregis. zach.xiij.
Tristis erat:q̄ nos paruulos relinquebat. Aīa tristis erat Matthei.
nō ꝓ sua passiōe:sꝫ ꝓ nr̄a dispsiōe. Proditorē osculo liben xxvj.
ter suscepit:nō q̄ deꝰ dei filiꝰ mortē timebat: sed q̄ nec ma
los pro se perire volebat. Juda osculo filium hoīs tradis:
Fungebarⷭ disciplina v̄tutⷭ: ꝛ discipulꝰ factꝰ es ꝯsilij iniq̄
tatis. Officio sanguinē fundis: ꝓ pignore amoris vulnus
infigis:pacis argumēto mortē imittis: seruꝰ dn̄m tradis:
discipulus magistrū ꝓdis. Vtiliora sunt vulnera amici q̄ Prouer.
volūtario oscula iimici. Signo dato:ab his q̄ cū fustibꝰ ve xxvij.
nerāt detineꝝ. Inijcit manꝰ turba:nectunꝝ vicula:detineꝝ B
iusticia ꝛ tradiꝝ ab iiusticia. Percussit ḡ petrꝰ aurē pueri Matthei.
ꝑncipis. Quare petrus? Quia ip̄e accepit regni celoꝝ cla xxvj.
ues:ꝛ soluēdi ligādiqꝫ ip̄e adeptꝰ est potestatē. Abscissa est
pueri auricula male audiētⷭ:aure interiore xp̄m male itelli-
gētis:q̄ passus nō est se ꝓphetā estimari:sꝫ dei filiū docuit
fideli ꝯfessiōe signari. Limus suū agnoscit cooperatorē:et
caro suā sequiꝝ opatricē. Jubere potuit:opari maluit qui
e limo terre corporis membra formauit: q̄ hostes suos non
passus est vulnerari. Illi iusto mortē iferebāt:ꝑsecutoꝝ vul
nera iste sanabat. Petrꝰ seq̄baꝝ a lōge. Neqꝫ eñ negare po
tuisset:si xp̄o dn̄o adhesisset. Ter me inq̄t negabis. In do-
mo ꝑncipis sacerdotū ignis ardebat:vbi petrus occultꝰ se
debat. Frigꝰ erat vbi xp̄s nō erat. Petrꝰ ab ācilla ꝑditus C
negat. Mallē petrum dn̄m negasse q̄ iudā dn̄m vēdidisse.
Interrogatꝰ petrꝰ. Et tu inq̄t ex illis es q̄ cū galileo erat.
Non eñ erat q̄ in ꝑncipio erat hoīem negauit:hoīm ꝯfor
tiū refutauit. Non eñ hoīs erat ap̄ls: q̄ fuerat xp̄i discipu
lus:ergo fleuit amare:maluit ip̄e suū accusare petrꝰ:vt iu
stificareꝝ fatēdo q̄ grauareꝝ negādo. Lachrymas lego:sa
tisfactionē nō lego. Petrꝰ negauit ī nocte:sed ꝯfiteꝝ ī die.
Habebat lachrymas petrꝰ quas pio fundebat affectu: nō
habebat ꝓditor fletꝰ q̄bꝰ culpā ablueret:vt dū reus suo iu
dicio dānaꝝ:spontaneū facinus expleꝝ. Peccaui inquit q̄
tradiderim sanguinē iustū. Et iudei. Quid ad nos? Tu vi
deris. Pertinacibus studijs funestā sibi vendicāt sangui
nis auctionem:cum refunderet venditor sacrilegij quanti
tatē. Preciū sanguinis a iudeoꝝ gazophilatio separabat

ager figuli christi pecunia cōparaꝝ:locꝰ humandis peregri
noꝝ reliquijs prophetie testimoniū adimpletur:ꝛ surgētis
ecclesie mysteriū reuelatur. Ergo precio sanguinis emitur
mundus. Venit enim vt saluetur mundus. Non enim co-
gnouit mundus eū qui fuerat in mundo mundus. Accusaꝝ
et tacet. Bene tacet q̄ defensione non eget. Ambiāt defendi
D qui timent vinci. Non vt reꝰ excusat se tacendo: sed despi-
Matthei. cit falsidicos refellendo. Manꝰ q̄dē pilatus lauit:sed facta
xxvij. probauit. Uxor v̄beratur in nocte/admoneꝝ virum in die.
Veritas fatigaꝝ:et a seruo dn̄s iudicatur. Coronam de spi-
nis annexā cōpūgentes caput eiꝰ coronāt:ꝛ illudētes ado-
rant. Ut rex salutaꝝ:vt victor coronatur: ꝛ quasi deꝰ ꝛ dn̄s
adoratur: Pulchre crucem ascēdit:iudicio victor assistit.
Talis ergo ascendit qui seculuꝫ vincere parat. Posuerūt
titulum scriptū. Hic est iesus rex iudeoruꝫ. Vermis in cru
ce:scarabeus in cruce. Bonꝰ vermis q̄ hesit ligno:bonꝰ sca
rabeꝰ q̄ clamauit e ligno. Quid clamauit? Ne statuas illis
hoc peccatū. Illis vtiqꝫ petebat veniā a quibꝰ accipiebat
Luc.xxiij iniuriā. Hodie inq̄t mecū eris in paradiso. Nec mirū si cō-
uerso culpam ignoscebat:qui insultantibꝰ veniam relaxa-
bat. Potauerunt eū aceto. Bene ad cōsummāda oīa corru
ptio sinceritatis hauritur. Itaqꝫ acetū bibitur:vinuꝫ cum
felle non bibiꝝ. Sinceritati non debuit amaritudo misceri:
q̄ ꝓ nobis dn̄m sine peccato decuit crucifigi. Pater inq̄t:ī
manus tuas cōmendo spiritum meū. Bene tradidit q̄ non
amisit. Sp̄ūs patri cōmendatur vt peccatoruꝫ vincula re-
E soluanꝝ. Sol occidit sacrilegis vt spectaculū obumbraret
funestis. Findunꝝ petre et iudeoꝝ corda duranꝝ. Elemēta
fugiūt:terra cōcutiꝝ. Judeꝰ arguit/miles custodit/ monu-
menta reserantur:ꝛ iudeoꝝ ꝑfidia denudaꝝ. Discipuli vigi
lant:ꝛ fletibꝰ oculos mestos somnꝰ inuidus captat. Judei
Dan.iij. quid curiosi estis:vbi caro crucifixa remāsit? In flammis
Luce.ij. cum tribus pueris apparuit:q̄ postea paruulus dignatꝰ est
nasci. Stabant tamen mulieres hec videntes:stabat et mr̄
Joh.xix. dn̄i suo filio testimoniū ꝑhibente. Joseph et nichodemus
xp̄m sepeliunt/vnꝰ iustus/alter in quo dolus non erat. Nā
si ap̄li sepelirent:dicerent non sepultū:quē iudei nunciaue-
rant raptū. Nichodemꝰ nocte venit propter metum iudeo
rum. Simplicitas enim queriꝝ/non ābitio desideraꝝ. Quō
iustus latebras periculi timeret:qui corpus non timuit se-
pelire. Ideo occulte postulauit vt corpus celaret:non vt pi
Matthei. culum ꝑcaueret. Mulieres de longe stabāt que diligenter
xxvij. locū seruabāt. Sexus innutat:deuotio calet. Et cū discipli
fatigarenꝝ:sole tamen ab angelo ne timeant admonentur.
Joh.xx. Noli me inq̄t tangere/nōdū eñ ascēdi ad p̄rem meū. Non
dum tibi ascendi q̄ viuentē cū mortuis queris. Quare pri-
mū mulieri? Per mulierem mors antea est nunciata:ꝑ mu
lierē vita hominibꝰ reparatur. Mulier quid ploras? Mu-
lier xp̄m videbat:sed hortulanū putabat. Deꝰ est q̄ adoraꝝ
homo est qui tenebaꝝ. Non renuit tāgi a femia quia nō oēs
possunt christum tangere resurgentem quem tetigerant in
corpore commemorantem.

¶ In eadem feria de passione domini et Susanna. Sermo.ij.

Sermo. Orsitā mirū videꝝ nobis fr̄es cur dominꝰ apud
cxviij. presidē pylatū a principibꝰ sacerdotū accusetur:
A nec aliquē iā eoꝝ responsione cōuincat: cū vtiqꝫ
Matthei. ingētā accusationē nō nisi repellere solet subsecu-
xxvij. ta defēsio. Mirū inqꝫ sit fr̄es q̄d arguatur saluator ꝛ taceat
Taciturnitas enim negat q̄d obijciꝝ:cū non vult responde
re q̄d queritur. Accusationem suā dn̄s tacendo non firmat
sed despicit non repellendo. Bene eñ tacet:q̄ defensionem
nō desperat. Ambiat defendi q̄ metuit supari. Festinet loq̄
qui tīet vinci. Christꝰ aūt cū cōdēnaꝝ exuperat:cū iudicaꝝ
vincit:sicut ait ꝓpheta. Ut iustificeris in sermonibus tuis
Psal.l. et vincas cū iudicaris. Quid ḡ opus erat ei loq̄ ante iudi-
ciū/cui ip̄ꝫ iudiciū erat plena victoria? Vicit ergo cum iu-
B dicaꝝ xp̄s:q̄ sic innocēs approbaꝝ. Unde ait pylatꝰ. Inno
Matthei. cēs ego sum a sanguine huiꝰ iusti. Melior ē igiꝝ cā que non
xxvij. defendiꝝ ꝛ ꝓbaꝝ:plenior iusticia q̄ non v̄bis astruiꝝ: sed ve-
ritate fulciꝝ. Taceat ligua necesse ē:vbi ip̄a v̄itas sibi adest
Taceat lingua ī bono negocio:q̄ ꝛ in malis causis obticere
ꝯsueuit. Nolo sic defēdi iusticiā/sicut solet iniquitas excu-
sari. Q̄d vicit xp̄s:nō rōnis est sed virtutis. Sciuit eñ sal-
uator q̄ est sapientia quō tacendo vinceret:quō non respon
dēdo superet:atqꝫ iō cām suā maluit cōprobare q̄ dicere.
Ad vincēdum fortasse metꝰ eū cogeret ne salutem proderet
nisi q̄d ipsa erat tota cā victorie. Suā enim salutē ꝑdidit
vt salutē oīm lucrareꝝ. In se vinci maluit vt victor esset in
cūctis. Sed q̄d de deo xp̄o loquar? Susanna mulier inimi C
cos suos tacuit et vicit. Nō enim apud danielē in sermone Dan.xiij.
tuitio est:sed in sancta femina tacente lingua ꝑ ea castitas
loq̄tur. Castitas enim susanne affuit ī iudicio:q̄ eue defuit
in paradiso. Ibi enim pudori eiꝰ ꝯsuluit/hic saluti. Ibi ne Gen.iij.
maculareꝝ pudicitia:hic ne innocētia dānareꝝ. Castitas eñ
susanne et presbyteros impudicos cōuicit in paradiso:ꝛ in
iudicio falsos accusatores obtinuit:bisqꝫ victrix reos facit
testimonij/q̄s reos facit adulterij:atqꝫ tandē iudicē mereꝝ
castitas danielē pueꝝ iuniorē:necdū pubescētⷭ etatⷭ. Mul-
tū igiꝝ de deo pudicitia ꝯseq̄ꝝ:cū iudicē virginē ꝓmeretur
Secura eñ est de victoria castitas:cui ē iudicatura virgi
nitas. Pudicitie autē causas:nisi vir pudicus audire non
debuit. Tale eñ arbitrium meretur castimonia: apud quē
nō pericliteꝝ verecūdia. Cognito igitur daniel susanne ne- D
gocio:cū eā falsis accusationibꝰ vellet plebs impia dāna-
re:ait idē. Mūdꝰ ego sū a sanguine huiꝰ. Quo dicto/peccā Dan.xiij.
tis ppl'i reuocauit errorē. Hac ḡ voce circa susannā daniel
vtiꝝ q̄ circa dn̄m vsus est pilatꝰ. Ait enim pilatꝰ. Mundus Matthei.
ego sum a sanguine huiꝰ iusti. Eadē igiꝝ sn̄ia absoluiꝝ pu- xxvij.
dicitia/q̄ est et absoluta iusticia. Sꝫ daniel meliꝰ q̄ pilatꝰ.
Ille eñ pudicū sanguinē nec ꝯdēnat et liberat: hic autē
iusti sanguinē ꝯfiteꝝ ꝛ tradit. Quid eñ profuit testimoniū
ꝑhibuisse innocētie:ꝛ velut reū addixisse neq̄tie:nisi q̄ gra-
uiꝰ peccatū ē vnū eūdēqꝫ et ꝓnunciare iustū ꝛ tradere cri-
minosis? Ipse eñ iniq̄tatⷭ sue testis est:q̄ ore absoluit ꝛ cor
de cōdēnat. Lauerit licet manꝰ pilatꝰ:tñ sua fctā nō diluit.
Quis abstergere se putauerit iusti sanguinē de suis mem
bris:eodē tñ sanguine mens eiꝰ teneꝝ infecta. Ipse eñ occi
dit xp̄m q̄ eū tradidit occidendū. Judex enim bonus et cō
stans:ne sanguinē innocentis addiceret/nec inuidie cede-
re debuit/nec timere. Daniel ergo meliꝰ q̄ pilatꝰ. Ille pec-
cantis populi reuocauit errorē:hic aūt furentis synagoge
sacrilegium confirmauit.

¶ In eadem feria de Symbolo. Sermo.iij. In q̄ symbolum exponit. dicitqꝫ verbū non in carnem versum sed verbum manens carnē accepisse.

Ymbolū est breuiter ꝯplexa regula fidei:vt mētē Ser.cxix.
instruat nec oneret memoriā / paucis v̄bis dicaꝝ A
vnde multū acquiraꝝ. Credo in deū patrē oīpo-
tentē. Vide q̄ cito diciꝝ:ꝛ quantū valet. Deus ē:
et pater est. Deꝰ potestate/pater bonitate. O felices sumꝰ
q̄ dn̄m nr̄m patrē inuenimꝰ. Credamꝰ ergo in eum/ ꝛ omīa
nobis de ipsius mīa ꝓmittamus. Quia oīpotens est: ideo ī
deum patrē oīpotentē credimꝰ. Nemo dicat/ non mihi pōt
dimittere peccata. Quomodo non pōt omnipotens? Sꝫ di
cis. Ego multum peccaui. Et ego dico:sed ille oīpotens ē.
Et tu. Ego talia pctā cōmisi/vñ liberari ꝛ mundari nō pos
sum. Respondeo. Sed ille oīpotens est. Videte q̄d ei cāte-
tis in psalmo. Bn̄dic inq̄t aīa mea dn̄o:ꝛ noli obliuisci oēs Ps̄.cij.
retributiones eiꝰ. Qui propitius fit oibꝰ iniquitatibꝰ tuis
q̄ sanat oēs languores tuos. Ad hoc nobis est eiꝰ omnipotē
tia necessaria. Nā vniuerse creature ad h̄ erat necessaria vt
creareꝝ. Oīpotēs est ad faciēda maiora ꝛ minora oīpotens
est ad celestia et terrestria. Oīps est ad faciēda īmortalia ꝛ
mortalia. Oīpotēs ē ad faciēda spiritalia ꝛ corporalia. Oī-
potens est ad facienda visibilia ꝛ inuisibilia:magnꝰ in ma-
gnis:nec paruus in minimis. Postremo oīpotens est ad fa
ciēda oīa q̄ facere voluerit. Nā ego dico quanta non possit.
Nō pōt mori/nō pōt peccare:nō pōt mētiri/nō pōt falli. Tā
ta nō pōt:q̄ si posset/non eēt omnipotēs. Credite ergo in eū
et confitemini. Corde enim crediꝝ ad iusticiā: ore aūt ꝯfes- Rom.x.
sio fit ad salutē. Ideo cū credideritis oportet vt cōfiteami-
ni. Qū symbolū redditis:accipite modo q̄d teneatis:ꝛ post
ea reddatis:ꝛ nunqꝫ obliuiscamini. Post hoc quid? Et in
iesum xp̄m. Credo dicis in deū patrē oīpotentē:et in iesum
christū filiū eius vnicū dn̄m nostrū. Si filiū vnicū: ḡ patri B
equalē. Si filiū vnicū:ergo eiusdē substātie cuius est pater.

D

Si filiũ vnicũ: ergo ei⁹ omnipotẽtie cui⁹ est pater. Si filiũ vnicũ: ergo patri coeternũ. Hoc in se et apud se et apud patrẽ. Propter nos ꝙd: Ad nos ꝙd: Qui cõceptus est de spũ sancto natus ex virgine maria. Ecce qua venit. Quis Ad ꝙd. Per virginẽ mariã/in q̃ operat⁹ est spũs̃ctũs: nõ homo marit⁹ q̃ fecũdauit castã et seruauit iractã. Sic ergo carne indutus est dñs xp̃s: sic fact⁹ est hõ qui fecit hominẽ: assumẽdo qõ nõ erat: nõ pdẽdo qõ erat. Verbũ enĩ caro factũ est et habitauit in nobis. Mõ x̃bũ in carnẽ x̃sum est: sed x̃bũ mẽs carne accepta. Inuisibilis semp: fact⁹ est visibilis q̃n voluit et habitauit in nobis. Quid est in nobis? In hoib⁹. Fact⁹ vn⁹ ex hominũ numero/vnus et vnic⁹. Vnicus p̃r. Nobis quid? Et nobis vnic⁹ saluator. Nemo enĩ p̃ter ipm saluator noster: et nobis vnic⁹ redẽptor. Nemo enim p̃ter ipsum redẽptor noster/non auro/nõ argento sed sanguine suo. Ergo ipsa vbi empti sumus ei⁹ ꝑmertia videam⁹. Cũ enim dictũ esset in symbolo. Qui ꝓceptus est de spiritu sancto: natus ex virgine maria: tã q̃d ꝓ nobis passus est sequit

Sub pontio pylato crucifixus mortuus et sepultus. Quia filius dei vnic⁹ dñs nõ crucifixus: filij⁹ dei vnic⁹ dñs noster non sepultus est. Hõ crucifixus est: hõ sepultus est: de⁹ non est mutat⁹: de⁹ nõ est occisus: t tñ fm hoiez occisus. Si enĩ cognouissent: a it apls: nũq̃ dñm glorie crucifixissẽt. Et vominũ glie ostendit: et crucifixũ ꝓfessus est: q̃ si q̃s ẽt tuã tunicã illesa carne tua conscindat/tibi facit iniuriã/nec si clamas ꝙ veste tua vt dicas/cõcidisti tunicã meã: sed cõscidisti me/fila de me fecisti. Loqueris ista integer: t v̄ dicis: et de carne tua nihil detraxit qui fecit. Sic et dñs christus crucifix⁹ est: dñs est: vnic⁹ patri est: saluator noster est: dñs glorie est: tamen crucifixus est: sed in carne: t sepultus in sola carne. Nam vbi sepultus est: t q̃n sepult⁹ est/tunc ibi nec aĩa fuit. Sola caro in sepulchro iacebat: et tamen confiteri ihesum christũ filiũ ei⁹ vnicũ dñm nostrũ. Qui cõcept⁹ est ẽ spiritu sancto: natus ex virgine maria. Qui ihesus xp̃s vnic⁹ dei fili⁹ dñs noster et sepultus. Qui ihesus christ⁹ vnicus dei filius dominus noster: sola caro iacet: t tu dicis Domin⁹ noster. Dico: plane dico: quia vestem intueor t vestitum adoro. Caro illa illi⁹ vestimentum fuit: quis cum in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se equalem deo: sed semetipsum exinaniuit formam serui accipiens/nõ formã dei amittens. In similitudine hominũ factus et habitu inuentus vt homo. Rõ cõtẽnamus solam carnem: quãdo iacuit: tunc nos emit. Quare nos emit? Quis non semp iacuit. Tertia enim die resurrexit a mortuis. Hoc seqtur i symbolo. Cũ cõfessi fuerim⁹ ei⁹ passionem confitemur t resurrectionẽ. In passione ꝺd egit? Docuit quid tolleremus. In resurrectione ꝺd egit? Ostendit ꝺd speremus. Hic op⁹ tbi merces. Opus in passione: merces in resurrectiõe. Nec quis resurrexit a mortuis hic remãsit. Sed ꝺd sequit. Ascẽdit in celũ. Et modo vbi est? Sedet ad dexterã patris. Intellige dexterã: ne queras tbi sinistrã. Dextera dei ỹ eterna felicitas. Dextera dei ỹ ineffabilis/inestimabilis/incõprehensibilis beatitudo atq̃ prosperitas. Hec est dextera dei. Tbi sedet. Quid est tbi sedet? Tbi habitat. Sedes enĩ dicuntur vbi quisq̃ habitat. Non enim q̃n illuz vidit. Stephanus sanct⁹ mentiebatur qui dicebat. Sed t ad dexterã patris: Quomodo enim dicit Stephan⁹. Ecce ego video celũ aptũ t filiũ hominis stantẽ ad dexteram dei. Quia ille vidit stantẽ mẽtiebat forte ꝺ dicebat tunc. Sedet ad dexteram patris? Sedet q̃ dictũ est: manet: habitat. Quõ? Quomodo tu? Quo statu? Quis dicet? Dicamus ꝺd docuit/dicamus q̃ nouimus. Quid? Inde vẽtur⁹ iudicatur⁹ vivos et mortuos. Cõfiteamur saluatorẽ/ne timeam⁹ iudicẽ. Qui enim modo in cũ credit t precepta eius facit t diligit eũ: nõ timebit: q̃n veniet iudicare vivos t mortuos: non solũ nõ timebit: sed vt veniat optabit. Quid enim nobis felici⁹ q̃ q̃n venit quẽ desideramus? Q̃n venit quẽ amam⁹? Sed timeamus q̃ iudex nr̃ erit: ꝺ modo est aduocat⁹ noster: ipe tunc erit iudex noster. Audi Joannẽ. Si dixerimus q̃ peccatũ non habem⁹: nosipsos seducim⁹ t veritas in nobis nõ ẽ. Si aũt ꝓfessi fuerimus peccata nostra/dixit: fidelis est et iust⁹ qui dimittat nobis peccata: t mũdet nos ab omni iniqtate. Hec scripsi vobis vt nõ peccetis. Et si q̃s peccauerit: aduocatum habemus apud p̃rem ihesũ x̃pm iustũ: t ipse est exoratio peccatoꝝ nr̃oꝝ. Si haberes cãm apud aliquẽ iudicem agẽdã: t instrueres aduocatũ: esses susceptus ab aduocato ageret cãm tuã sicut posset: t si non ullã finisset: t audires illum iudicio ventuꝝ: quãtũ gauderes q̃ ipse potuit esse iudex tuus: ꝺ fuit pauloante aduocatus tuus? Et modo ipe pro nobis orat: ipse pro nobis interpellat. Aduocatum enĩ habem⁹ t iudicẽ timeam⁹? Immo q̃ aduocatum p̃mittim⁹: securi iudicẽ venturũ speremꝰ. Transitũ est in symbolo q̃ ptinet ad ihesum x̃pm filiũ dei vnicũ dñm nostrũ. Sequit. Et in spiritum sanctũ: vt cõpleat trinitas / pater et filius t spũs sanct⁹. Sed de filio multa sunt dicta: q̃ filius suscepit hoiem filius verbũ caro factum est: non pater/non spiritus sanctus: sed carnem filij tota trinitas fecit. Inseparabilia enim sũt opera trinitatis. Sic ergo accipite spiritum sanctum vt nõ credatis minorẽ esse q̃ filiũ: t minorẽ esse q̃ patrẽ. Pr enĩ et filius et spiritus sanctus tota trinitas vnus deus. Nihil ibi distat: nihil variũ: nihil defectiuũ: nihil alteri cõtrariũ: equale semp: inuisibile et incõmutabile pater et filius t spũs sanctus. Liberet nos trinitas a multitudine peccatorum. Jam quod sequit ad nos ptinet. In sanctã ecclesiã. Sancta ecclesia nos sum⁹: sed nõ sic dixi: nos: quasi ecce q̃ hic sum⁹/ qui me modo audistis. Quotquot hic sumus deo proprio x̃piani fideles in hac ecclesia. i. in ista ciuitate: q̃tquot sunt in ista regione: q̃tquot sunt in ista prouincia: quotquot sunt et trãs mare: quotquot sunt in toto orbe terrarũ: q̃m a solis ortu vsq̃ ad occasum laudatur nomen dñi. Sic le hz ecclia catholica mater nr̃a x̃a: vers illius spõsi contux. Honoremus eã: q̃ tãti dñi matrona est. Et ꝺd dicit? Magna e spõso et singularis dignatio: meretricẽ inuenit: x̃ginẽ fecit. Qui meretrix fuit non debet negare: ne obliuiscat miam liberãtis. Quõ nõ erat meretrix: quãdo post idola et demonia fornicabatur? Fornicatio cessat in oibus fuit. In paucis carne: i omnib⁹ corde. Et venit t virginẽ fecit. Ecclesiã virginem fecit. In fide virgo ẽ. In carne paucas habet virgines sanctimoniales. In fide oẽs virgines debet habere et feminas et viros. Ibi enim debet esse castitas t puritas et sctitas. Nã vult q̃ nosse q̃m̃go sit? Apl̃m paulũ audite: amicum sponsi audite zelãte sponso non sibi. Aptaui vos inq̃t vni viro. Ecclesie dicebat. Et cui ecclesie? Quocũq̃ littere ille p uenire potuerũt. Aptaui vos vni viro virginẽ castã exhibere x̃po. Timeo aũt dixit: ne sicut serpens euã decepit astutia sua. Serpẽs ille nunq̃d corporaliter cõcubuit cũ eua? Et tñ virginitatẽ cordis eius extinxit. Hoc timeo dicit: ne corrũpant mẽtes vestre a castitate q̃ est in x̃po. Virgo est q̃ ecclia virgo est: x̃go sit. Laueat seductor ne inueniat corruptores. Virgo ẽ eccl'ia. Dictur⁹ es mihi forte. Sit virgo est: quõ parit filios? Aut si non parit filios: quõ dedim⁹ nosia nostra vt de eius viscerib⁹ nasceremur? Respõdeo. Et virgo est t parit Mariã imitat q̃ dñm peperit. Nunq̃d nõ virgo fuerat ecclesia maria t peperit t x̃go pmansit? Sic t eccl'ia est parit t virgo ẽ. Et si cõsideres x̃pm parit: q̃ mẽbra ei⁹ sunt q̃ baptizantur. Vos estis inq̃t apl's corp⁹ christi et mẽbra. Si ergo mẽbra christi parit/marie similima est. In remissionẽ peccatoꝝ. Hec in ecclesia si non eẽt: nulla spes esset remissio peccatoꝝ. Si in ecclesia non eẽt: nulla future vite et liberationis eterne spes esset. Gratias agim⁹ deo: qui ecclesie sue dedit hoc donũ. Ecce venturi estis ad fontẽ sanctũ: diluemini baptismo salutari lauacro regenerationis. Renouamini eritis si ne vllo peccato: ascendentes de illo lauacro: oĩa q̃ vos pcẽ̃ bãtur: ibi delebunt. Egyptijs insequtib⁹ israelitas similia erant vestra peccata pseq̃ntib⁹: sed vsq̃ ad mare rubrũ. Quid est vsq̃ ad mare rubrũ? Vsq̃ ad fontẽ x̃pi crucem t sanguine consecratũ. Q̃ enĩ rubrũ est rubet. Non vides quõ rubeat pars x̃pi interroga oculos fidei. Si crucẽ videt attẽde t cruorẽ. Si vides qõ pẽdet: attende qõ iudit. Lancea pforatũ ẽ lat⁹ x̃pi: et manauit pciũ nostrũ. Jõ signo x̃pi signaꝝ baptismꝰ. i. aq̃ vbi tingimini: et q̃si in mari rubro trãsitis. Peccata vestra: hostes vestri sunt. Sequunt sed vsq̃ ad mare. Cũ vos intrauerittis cuadetis: illa delebunt. Quo euadentib⁹ per siccũ israelitis: aqua cooptit egyptios. Et quid dixit scriptura? Un⁹ ex eis nõ remãsit. Peccasti multa/peccasti pauca: peccasti magna/peccasti parua: quod est minus ex eis non remansit. Sed quoniam viuituri sumus in isto seculo vbi quis nõ viuit sine peccato: lõ remissio peccatoꝝ nr̃oꝝ est in sola ablutione sacri baptismatis: sed etiam in oratione ꝺnica t q̃tidiana: quã post octo dies accepturi estis. In illa inuenietis quasi quotidianũ baptismũ vim: vt agatis deo gras ꝺ donauit ẽ mun⁹ eccl'e sue: q̃ ꝓfitemur i symbolo. Ut cũ dixerim⁹. Sanctã ecclesiã: adtiq̃m⁹ remissiõnem peccatoꝝ. Post hec. Carnis resurrectionẽ. Iste tam finis est. Sed finis sine fine erit resurrectio carnis. Sz erit postea nulla mors carnis: nulle ãgustie carnis: nulla fames et sitis carnis: nulle afflictiones carnis: nulla senect⁹ t lassitudo carnis. Volo ergo horrere carnis resurrectionẽ. Borna ei⁹ vide: mala obliuiscere. Prorsus q̃cq̃ q̃relarũ est carnaliũ mõ: tũc ibi non erit. Et erimus: eq̃les ãgelis dei. Unam cũ angelis sanctis ciuitatem habebim⁹? a dño possidebimur: hereditas eius erim⁹? x̃ ipse hereditas nostra erit q̃m ipsi dicimus modo. Dñs pars hereditatis mee. Et de nobis dictum est filio ipsius. Postula a me t dabo tibi gentes hereditatem tuã. Possidebim⁹ t possidebimur: tenebimur et tenebimur. Quid dicã? Colimur et colimus. Sz colim⁹ vt deũ: colimur vt ager. Ut sciatis q̃ colimur: dñz audite. Ego sum vitis vera: vos estis sarmẽta: p̃r me⁹ agricola. Si agricola dicit: agrũ colit. Quẽ agrũ? Colit nos. et agricola terre hui⁹? visibilis arare põt: fodere põt: plãtare põt: rigare si aquã inuenerit põt: nunq̃d potest incrementũ dare: germẽ educere: in terrã radicem figere: i auras ꝓmouere robur addere ramis: fructib⁹ onerare: foliis onestare. Nunq̃d agricola põt? Agricola tamen noster de⁹ pater omnia ista potest in nobis. Quare? Q̃ credimus in deũ patrẽ omnipotentem. Ergo tenete q̃ et proposuimus vobis: t q̃ modo deus dare dignatus est exposuimus.

¶ Item eodem die ali⁹ sermo de eodẽ/ qui habet in libro Quinquaginta Homeliarum. xlij. folio cxxxj. col. j.

¶ Item eodẽ die Homelia de eo qõ scriptũ est in euangelio ſm Joannẽ. Ante sex dies pasche venit iesus Bethaniam ꝛc. que habetur in expositione doctoris trac. l. fo. cxcix. col. iij.

¶ Feria tertia post dominicã Palmar. De reparatione generis humani. Sermo. j. In quo determinat cur x̃ps pro nobis mori voluit.

Requẽter audiuim⁹ fres dilectissimi beatũ paulum ap̃lm dicentẽ. De⁹ erat in x̃po: mũdũ recõcilians sibi. i. diuinitas operabatur in corpore. Apparebat i fragilitate humanitas: t in virtute maiestas. Ad hoc itaq̃ nobiscũ vixit in carne vt ꝑferret exẽpla iusticie. Ad hoc pro nobis mortẽ subijt: vt cõferret munera salutis eterne. Hominẽ ad hoc induit vt erudiret ad ẽ tradidit vt redimeret: ad hoc resumpsit vt in deũ sumeret. Ut tam ad hoc deposuit vt donaret/mortẽ ad ẽ suscepit vt vinceret: cui tamẽ mortis ꝑsumptũ dñũ reddit: et quasi seru⁹ quidem succubuit: sed quasi dñs imperauit. Siquidez nec animã inferni porta: nec corpus tenere potuit sepultura: q̃ p illud triduum neq̃q̃ carnẽ mortali corruptione violabat: q̃ in inferno sub eadez mora regnũ mortis aĩa destruebat. Quid retribuem⁹ dño pro omnerib⁹ tante dignitatis? De plenitudine celesti ꝙ nobis in facturã se suã fact⁹ exinaniuit: figulus in figmentũ suũ transijt: et rex celi hominẽ militauit. Militauit dixi. Crux enim pugnãtẽ indicat: resurrectio triũphãtẽ. Quis tãtã possit narrare pietatẽ? A summo celo ei⁹ egressio: t vsq̃ ad inferni ꝑfunda discẽsio. In vna ea dẽq̃ ꝑsona q̃ bene manifestantur humana pariter et diuina. Nã sedẽ tartari penetratur⁹ hoiem se ꝓfessus est dum descẽderet: deũ se ꝓdidit dũ rediret. Ut redimeret impios: sicut ait sermo diuin⁹: vt redimeret iniquos inter iniquos reputat⁹ est: iter duos q̃s dextra leuaq̃ legim⁹ pepẽdisse. Seipsum cõfusioni et opprobrio crucis tradidit: vt latronẽ glorificaret. Sz si dñs respicim⁹/non illi soli hoc ꝓstitũ esse depbendimus. Nã dñs tm reũ benigne relaxat / dũ tãto debitori remittit manis debitt cautionẽ: humano generi conscripsit securitatẽ: vt cõsolatio ac spes fieret potius ꝑdi absolutio vni⁹ desperati: et priuatũ donũ in publicũ crescret bñficiũ Quare indubitanter credendũ est: vt qõ latroni illi ad cõmendationẽ fidei sue venerat: et cã spei nr̃e t vtilitatis accesserit. Immensa enim dei nostri bonitas libenter tribuit q̃ et gr̃aliter ꝓfutura ꝓnoscit. Et tõ tuxta fiduciã tante clementie: si q̃s nostrũ crimina sua ꝓbabili cõuersatiõe dãnauerit: t x̃pm toto corde crediderit/et cũ latrone i semetipso ingressum paradisi aperuisse se nouerit. Quantũ autem sit in spe salutis humane magnitudo fidei et altitudo diuitiarum misericordie dei: t partẽtie magnitudo ostendit: cũ hominẽ in scelerib⁹ inuolutũ/pena mlit ad innocẽtia t offẽsa pduxit ad gl'ia z. Quẽ saluti culpa pderat: pditio inuenit cruciat⁹ absoluit dãnatio ꝓsecrauit. Sed non sine cã tãtũ meruit. Videam⁹ quo tẽpore fidelis apparuit. Ecce inter signa atq̃ virtutes attestantib⁹ miraculis t acclamãtibus aliquotiens in discipulis mens iã robusta titubauit: t nũc x̃pi supplicijs q̃dãmodo contradicentib⁹ in latrone fides nouella conualuit. Sub ipso passionis tẽpore ab ancilla interrogat⁹ vn⁹ ex discipulis beatus petrus / peculiari⁹ x̃po cognit⁹: ita nñdit. Non noui hoiem istũ. Et iste qui ante nõ nouerat exclamat. Memento mei dñe cũ veneris in regnũ tuũ. O singularis t q̃ stupenda deuotio. Sub illo tẽpore credidit re⁹ q̃ negauit elect⁹. Laudabili⁹ ẽ itaq̃ in latrõe ac magnificenti⁹ fuit q̃ hominem addictũ t inter extrema deficiẽtẽ supplicia deũ credidit/q̃ si inter virtutũ opa credidisset. Mõ itaq̃ sine cã tñ meruit. Aduertam⁹ plenius q̃ tpe dñm confitek. Feruebat impietas pseq̃ntiũ: exultabat inpietas sphematiũ/ptritio/liuores/t vulnera solũ x̃pi hominem demõstrabãt. Sacrarũ manuũ in ligno crucis extẽsio t reuerenda pfixio/q̃ cõdẽnabat ade et eue manus ad interdictũ ligni cibũ ingemiscenda seculi transgressione porrectas. Hec inq̃t pfixio q̃ oia ifirmitatẽ hois asserebat. Illi se q̃ lat⁹ lãcee tremẽda pcussio quantũ ostendebat hoiem tantũ absc̃debat deũ. Aplis post diuina miracula desperatib⁹: solus hic non acquiescit scãdalo crucis et mortis. Solus hic testis est maiestatis/q̃ soci⁹ probatur dolozis. Et tõ adhuc in latrocinijs posit⁹: inuisibilẽ deũ ãgelicis iã oc'is videt. Illũinarat credo nascentẽ fidẽ lateri tã credẽtis in x̃pm propius corpore admota diuinitas/q̃ se largi⁹ sub momẽto illo ꝙ pagẽda redẽptiõe ifuderat. Videam⁹ autẽ q̃l' fuerit ipsa depcatio ꝓstitentis. Memẽto (inq̃t) mei dñe cũ veneris in regnũ tuũ. Rõ dixit: si de⁹ es pro presenti supplicio eripe me: sed magis q̃ vere deus es: de futuro iudicio libera me. Excito cũ repleuit sãcti spũs eruditio: ꝙ quã futuri examinis dlẽ cogitãs: t si itollerabile probat esse qõ sentit: gulus tamen intelligit esse qõ metuit. Predicat seculis iudicẽ regẽq̃ seculoꝝ nondũ vocat? ẽt elect⁹ nõdũ famul⁹ ẽt amic⁹/nondũ discipul⁹ ẽt magister atq̃ ex latrone cõfessor q̃ et si pena ceperat in latrõe: nouo genere ꝓsummak i martyre. Memento inquit mei dñe. De ligno crucis clamat: sz tã tempora retributiõis cogitat. Videamus ꝺd inter ista rñdeat diues et larga dei bonitas/q̃ sicut excedit vota: ita gratiam adiungit ad merita. Hodie inq̃t: tanq̃ si diceret. Quid me inq̃t o fidelissime comes t vnic⁹? tanti testis triũphi: ꝺd me tãtopere exorandũ putas: vt die iudicij mei ne minerim tui: Quid me ad ꝑsentem retributionẽ paratũ in tẽpora tã longa dissimulas? Quid in futura secula fidẽ i te pfectã fatigas? Hodie mecũ eris i paradiso. Ergo tãq̃ hr̃ditaria t p̃na sedes: q̃ expulso adã: q̃ expulsis ouob⁹ clausa est innũeris ppl'is te introeunte reserabit. Ingredere illuc p̃mus: sed ingressu felicioze q̃ p̃m⁹. Intra paradisũ: neq̃q̃ vltra cũ adã visur⁹ infernũ. Nullũ illic ctibũ letalẽ: nullã iã legẽ: nullã arborẽ ptimelcas. Ego tibi illic ero vict⁹ t vita t ne forte verearis ne tibi aliqs hostis in illo beato nemore: ne antiquus ille latro insidiet: possessio tibi illic me ĩtroducẽte firmabit. Recedat ergo infidelitas q̃ deũ et hoiem non recognoscit. Nã sicut diabolus ẽ q̃ de paradiso expulit: ita de⁹ ẽ q̃ reducit. Hec kñi p oẽm gestoꝝ ordinẽ: deũ sub hoie agnoscam⁹/operãtẽ. Positus i patibulo ver⁹ arbit⁹ i medio dãnatoꝝ negãtẽ repulit: suscepit cõfitentẽ. Hic deputat regno: illũ reliqt inferno. Per hec g̃ credam⁹ in maiestate iudicaturũ: que iam in cruce t miam videm⁹ exercere et iudicũ. Credam⁹ inq̃ deũ: vt ex sola virtute patientie: q̃ dũ ab hoie crucis neci tradit sic q̃s homini gl'iam pollicet: qui illas ipsas iurias t plagas in corp⁹ suũ cõuertit in pciũ nr̃z

Sed et ipsa totius mundi irrationabilis creatura: motib⁹ suis deū loquit. Nā in media passione dñi saluatoris: cele-
stia ⁊ terrena turbant: lux cū nocte miscet: elementa q̄tiūt:
et ab antichs misteriis effugant. Apte rerū natura ꝓpicit
cōmouert: velut in vindictā auctoris sui velit armari. Ter
ra ipsa cōcussa a fundamētis suis quasi q̄ crucē dñi vix su-
stineat/tanq̄ ad scel⁹ proprii cōtremiscit. Dies refugo luie
quō pōt sumit lamentū: ⁊ fusco tristiū tenebrarū habitu mo
re lugentis induit: vt tota celi facies dominice natiuitatis
gloriā noua luce testatur: ita crucis iniuriā nouis tenebris
detestatur. Et que duritie cordis humani. Te eis qui iter
ists non credunt: quandoquidē creatura irratiōabilis que
respicere non pōt credulitatis affectū: dat tamen deo cōfes-
sionis obsequm: et cū pro solo homine christus moriturus sit
perhibet ei tū etiaz pars illa mundi testimoniū diuinitati
ad quā nō puenerunt bñficia passiōis. Que cū ita sint cha-
rissimi: agnoscat hō quātū valeat: ⁊ quātū illū deo obnoxiū
faciat natura vel gra. Agnoscat hō quantū ab illo expectet
de⁹: ⁊ quē tāta dignatione habuit carū: q̄ velit esse in cōuer
satione ꝑciosum. Agnoscat homo quātū valeat ⁊ quantum
debeat: ⁊ dū precii suū cogitat: vilis sibi esse desinat ⁊ poti⁹
vicē muneris saluatori ex ipso bono suo. i. de conseruata sa
lute restituat. Custodiamus ergo sollicite q̄ tāti sui cruo-
ris cōmertio xp̃s redemit. Re⁹ itaq̄ erit non parui precij:
sed sanguinis xp̃i quo violat ⁊ cōmaculat aiam xp̃i sangui
ne et passione mundatā blasphem⁹/homicida castitatis, p
ditor. Hec tria capitulariter occidunt. Cōtestant̄ charis-
tati vestre causas eternoz maloz. Blasphem⁹/homicida:
pditor castitatis sue: expugnator aliene. i. qui legitimi cu-
bilis iura transgredit: q̄ extra pactū suā per mortiferos er-
rat amplex⁹: re⁹ erit eterne mortis: qz vilē in se habuit san-
guinē redemptoris. Et qz clamat apls. Neq̄ rapaces neq̄
adulteri regnū dei possidebūt: abstineam⁹ man⁹ ab alienis
oculos ab aliena femina caueam⁹: ne corpori illi qō de nō
xp̃s assumpsit/iniurtā faciam⁹ in nostro corpore. Caueam⁹
ita peccatis et criminib⁹ vitā prodere: vt ad nos non respi
ciat ꝓpheta illa terribilis. Non est inq̄t de⁹ in ꝓspectu ei⁹
polluunt vie ei⁹ in omni tpe: auferuntur iudicia tua a facie
ei⁹. Irremediabile piculū est: sic aliquē vitijs ⁊ cupiditati
bus frena laxare vt se rationē deo nō meminerit redditur⁹.
Puto qz magna sit tā peccati pena/metū ac mēoriā futuri
pdidisse iudicij. Nā nob ita vulcia sint paupeꝝ spolia: post
modū nimis amaricatura. Nihilominus sicut dictū est re-
fugiamus carnis aliene abhominānda contagia/vitem⁹ ob
scena inimice voluptatis incendia. Hec qui agit knī ō sti
pula ac lignis inigtatū ppetuos sibi succendit ignes: ⁊ nū-
q̄ extinguendos concinnat vapores. Nō tāti est vita si ad
hoc viuat homo vt in paucis huius vite annis cōsūmande
eternas ⁊ sub breui fine congreget sibi penas sine fine māsu
ras. Sed ne forte charissimi aliquē nimis securū faciat aut
remissuz tā noua felicitas credulitatis: ne forte dicat aliqs
in corde suo. Nō me vsq̄ adeo cōturbet ⁊ cructet rea cōscia
nō me vsq̄ a deo ꝓtristet culpabilis vita: video sub momē-
to/video sub exiguo spacio latront cria sua donata: ⁊ mihi
resoluta mente cōcipiunt. Primū ꝑsiderandū in latrone il
lo: non solū credulitat⁹ ꝓpendiū: sed deuotio: sed tpis illius
sub quo hec agebant occasio: quo iust⁹ legit titubasse pfe-
ctio. Deinde añ in fidē latronis ostende: ⁊ tūc tibi latronis
beatitudinē pollicere. Immittit diabol⁹ securitatem vt in
ferat pditionē: neq̄ dinumerari possint: quātos hec inanis
spei vmbra deceperit. Deterreant q̄so nos ab hac psuasione
innumerabiles populi sub tali securitate nudi ⁊ vacui bo-
nis: ⁊ malis pleni ex hac luce ꝓrepti. Quotidie expauesce
da transit⁹ nostri ⁊ cōmigrationis incerta: q̄ ⁊ modo vel in
sperata vel subita sunt: ⁊ in eternū remedijs carritura sunt.
Preuenietdus est dies: q̄ puentre ꝑsueuit. Ipse se seducit ⁊
de morte sua ludit q̄ hoc cogitat/ pōt mihi extremi tpis in-
dulgētia subuenire. Non ē hoc. Primū: qz piculosissima ē
in vltimū diē ꝓmissa securitas. Deinde stultissimū est vt cā
q̄ de necessitatib⁹ agit ē knis: iuutilitatib⁹ vite deficientis cō
mittat extremis. Odibile est apō deū: qñ hō sub fiducia pe
nitētie i senectutē reseruate libert⁹ peccat. Credite knī dif
ficile ē vt callida dissimulatio ordinādē ꝑsumatiōs obtine-
re digna sit facultatē. Apud illū cordis interptem: ars non
admittet ad salutē. Ille aūt de quo locuti sum⁹ beat⁹ latro
beatus inq̄ non tam iuxta viā insidias tēdēs: ꝙ viā ipsam
in xp̃o tenens: ac vite predā subito rapiens/ immurato glie
et noua spolia de morte ꝓpria reportās/ille nec salutis pa
sciens distulit/nec remedia status sui in momenta vltima i
felici fraude posuit/nec redēptionis sue spē in desperatōis
nouissimū reseruauit: nec religionē ante nec xp̃s icuit. Q̄
si scisset: fuisset forsitā inter apl̄os nō postrem⁹ in numero
prior est fctus i regno. Ergo ēt ex ꝟ in extremo placuit deo
qz ad consequēdā fidē: non fuit extrema hora illa sed ꝓma.
opus est ergo vt sibi hō quotidiano actu ꝓdicat: ⁊ ꝓcuret
consummationē: op⁹ est vt tota vita nostra talis sit in puer
satione: vt liberi mereamur esse in fine. Incessabiliter diem
transitus nr̄i ⁊ tēp⁹ iudicij cogitantes/nos quoq̄ cum la
trone iugiter proclamemus. Memento mei domine cū ve-
neris in regnum tuum.

Lu. xxiij.

¶ In eadem feria de passione domini. Sermo. ij. in quo dicit q̄ iudas cū videret publicari suā con scientiam adhuc mittebat manū in buccellam.

Ser. cxxj. A

Matthei. xxvj.

OMnes inq̄t dñs iesus scādalū patiemini i hac no
cte. Discipuli terrenē tali auditu: ⁊ tudō non ter-
ret tanti sceleris cogitat⁹. Cōsulite apl̄i dñm in-
terrogate discipuli magistrū. Qui mecū inq̄t mit
tit manū in parapside: et ipse traditur⁹ est me. O indurata
frōtē talia de se audire: ⁊ adhuc delectat accūbere. Videt
publicari suā psciam: ⁊ adhuc manum porrigit ad buccel-
lā. Rūndē ego sum rabbi? O iuda cui dicis: nūq̄d ego sum
rabbi? Tā dic ego sum. Nō est obliuio nescientis: sed pietas
miserātis. Tu iuda que possedit cupiditas: ꝙa in te nouit
diuinitas: sed ve tibi in quo semel periit humanitas. Deo i
quit scādalū patiemini in hac nocte. Et petrus. Et si oēs
scādalizati fuerint in te: ego tū non scādalizabor. Cepert
altercari medicus et egrot⁹. Ille sine egritudine se esse pu
tabat: ille futurā accessionem videbat. Cui dño ait. Paulu
lū seḡstremur: donec rei exitū cōprobem⁹. Et iudas. Que
osculat⁹ fuero ipse est: tenete eū. O signū sacrilegi: o placi-
tū fugiendū: vbi ab osculo incipit bellū: ⁊ p pacis indicium
pacis rūpit sacrm. Venert ad hortū q̄ iā ātea pdiderāt pa-
radisum: q̄rentes dñm iesū xp̃m. Egrediunt q̄rētes q̄nte
puenerant venientes. Stat iesus ⁊ dicit. Iesum nazarenum.

Ioa. xviij.

Aspicit eos ipe saluator: q̄s prędebat iudas tenebrosos ve
catos. Ducatū pbebat ⁊ magistrū non videbat/ non qz iesus
mutabilis erat. Erat qō erat. Lucē in tenebris q̄rebāt: sed

Job. j.

lucē tenebre non ꝓhenderūt. Sed audiam⁹ vocē iacin:
quid dicit tenebris venientibus cū laternis. Que q̄rit? Il
li dixerunt. Iesum. Rūdit Iesus. Ego sum. Audita voce

Ioa. xviij.

abierunt ꝓstrati in facie cecitatis. Sz qz lucet lux in tene
bris/excitat elisos a mortuis. Iterū dicit eis. Que q̄rit? ⁊
Iesum inq̄unt. Et ait illis. Ego sum. O insensati iudei in:
terrogatis ⁊ cecidistis: leuati estis. ⁊ igrati estis. Qua vos
cōcutiemini cōminatōe vel terrore: q̄ ad solā cecidistis sim
plicē vocē? Dic israel. Veniſti tenere me: qz ego defendā te a
ꝓsequentibus te? Vtinā teneres me: ⁊ nō q̄deres te. In aḡa

Exo. xiiij.

parietes ꝓstruxi/faculā colūne micāt⁹ erexi: egyptios eccli
tate ꝑcussi/tota nocte ꝓ te pugnaui. Factū ē mane ⁊ trāsisti
icolumis mare. Male me q̄ritis: tō cecidistis. Ecce quotid
cadunt: q̄ male dñm q̄rūt. Tenet interea dño ad sacerdotū

C Joh. xviij.

principē pducēdus: ⁊ cū discipuli laberent / petr⁹ ꝓmissor
egregi⁹ cepit ambulare longinqui⁹: puenit ad ꝓcipis do-
mū: et qz petrū frigus vigebat: calefaciēdus sollicit⁹ assiste
bat. Ecce ille qui nihil infirmitat⁹ se putabat hr̄e: paulatim
cepit ad ꝏba medici puenire. Negat territ⁹ xp̃m q̄se ꝓmi:
serat aiam ꝓ eo posituꝝ. Prostrauit eū anicula decrepita
quasi ḡuis febricula. Pressit eū lethargicus somnus: et ce-
pit eū preco ipiger matutinus. Audit gallū cātāte: ⁊ vidit
se discipulus dñm offendisse sub ancilla cepit pondere ꝛgi
atq̄ demergi. Non erat q̄ adiuuaret nisi de interioribus ꝑ
torij petrū dñs respexisset. Cū nox media declinatū subito
teneret incursuz: gallus cātauit: ⁊ nocte naufragus respira
uit. Totū inuenit fidei liberalē quousq̄ ipelleret nauē ⁊ in
medio scopulox portū q̄reret lachrimar. Vidit nauim cor
dis sui sine mercib⁹ nudā/flere cepit amare qz dñm sui ce-
pit amare. Jesus pelago nauigatorem terrebat/ ⁊ petr⁹ de

D

Matthei. xxvj.

Annotatō numeralis ordia ser. manū bu- nas oper.

gubernatore securitatē sperabat. Dñe (inq̄t petrus) vbi me
dimisisti? Lumē tuū video: te adhuc nō video. Lauisti pe-
des meos: terisisti lintheo tuo: lumine tuo aperi oculos me-
os. Qñ possum videre te: nisi respexeris me? Ita pmāsit in
amaritudine lachrymarū: quousq̄ oēs de portis crūperet
iferox. Petr⁹ lachrymas fudit ꝓfessionis: et iudas osculuz
porrigit fallitatis. Orate inq̄t discipulis: ne intretis in tēta
tionē. Inquieta nox in fugā cōpulsit piscatores. Pastor te-
netur: ⁊ petr⁹ turbat. Ipe pastor tristis erat: anima ei⁹ tur-
batur: diuinitas incōcussa letatur. Orat semel: orat et iter:
tertioq̄ precatur. Tāq̄ aḡa tegebat nidū suū velamento
pennax: et sollicit⁹ cū orat ad pullos reuertebat̄: ꝑpter q̄s
tristitiam patiebat. Obtulerunt iudei triginta argenteos.
Ille tali ꝓcto debet cōparari: cui nō pōt aliq̄d estimari. Ve
ne synagoga triginta stateres argenti pēsasti: dū dei filium
suspēdisti. Abiit ḡ iudas: ⁊ laqo se suspēdit. Vide iudas sē
tentā diuine maiestatis: q̄ te punire noluit manib⁹ alienis
Pendes in laqueo: ⁊ argentū iacet in templo. Nullus ḡtula-
tur de tali cōmertio: qz sacrilegū pnūciat ꝓcium. Nō licet
mitti in corbanā: qñ preciū sanguinis est. Ecce iudeozū im
probitas cōdēnat admissum: ⁊ non cōdēnat sacrilegiū. Si
tollere non licet preciū: cur iplere festinas homicidiū? Aut
ꝓcū innocentis sanguinis in corbanam non licebat mitte-
re/ipsum innocētē licebat occidere? Emerūt inq̄t agrū i se-
pultura peregrinox. Inuenit tandē mēs ceca remediū. Ad
requiē peregrinox saluatoris deputāt ꝓciū. Licet nō agno
scant: implēt tamen mysterij sacramentum. Interrogauit
pilat⁹ iesum. Tu es rex iudeox? Et iesus. Tu dixisti. Qui
ait vulgo. Quē vultis dimittā vobis: barrabam an iesum?
Vulgus clamat: crucifigat. O inordinata neq̄tia iudican-
tis. Pronūciat innocētē: et eligēdi tribuit facultatē. Vlta
ēm sum passa ꝓ iusto isto hac nocte: ei⁹ mulier mandat. In
natiuitate mundi/ vxor ducit vir⁹ ad mortē: in passione xp̃i
vxor ꝓuocat ad salutē. Illic serpentis subtilitas ꝓcipitat
hic terror angelicus reuocat: vt inde inciperet venia: vñ vi
dent prorupisse peccata. Aqua man⁹ lauat dicēs. Innocēs
sum a sanguine hui⁹? iusti. Illuminat p aque mysterium iu
dicis sensus: ⁊ xp̃m pnūciat iustū vt pp̃m faceret reū. Ma
gnum tibi delicti vendicas principatuz. Ecce iudex salua
toris se amore excusat: ⁊ traditor se cū iudeis propria voce
cōdēnat. Omnia sunt elementa permota: celū non est q̄tū:
cū caput vniuersi colaphis ꝛberatur. Nō curia celestis celo
contenta permansit: qz in cōmotione fuerunt. Celi lumina-
ria cōturbant̄: ⁊ de stationib⁹ sui stelle sulphuree cadunt in
lapsum. Ligni cuspide rūpit golgata/resonant mallei secu
resq̄ cedentes: scindunt montis sacrati petre: ille sol? petr⁹
q̄ fuerat sup petrā tanq̄ in mollē tenuēq̄ arenā soluebatur
ex petra: latro ventā petijt/deitate largiēte ꝓcepit. Ille sui
memīsse rogauit: saluator in padiso secū venisse ꝓmisit.

¶ In eadem feria. Sermo. iij. In quo dicit q̄ qz mori pro nobis xp̃s voluit nemo recompensare potest.

Ser. cxxij. B

DIlectissimi fratres: dñs noster iesus xp̃s nobꝭ sa
lutem exhibuit: diuine vero nature nihil minuit.
Gratias ergo agam⁹ pietati ei⁹: q̄ infirmitati nr̄e
de homine suo vitale ꝓposuit medicamentū. Ma
gnificem⁹ eū: qz nullū diuine virtutis dū nobis subuenit fe
cerat detrimentū. Vere pius: vere saluator: q̄ intantū dile-
xerit op⁹ suū: q̄ intantū reputauerit seruū suū: id est hūanū
gen⁹ vniuersum: vt culpā ei⁹ suo verbere expiaret vulnera
ei⁹ suo liuore sanaret. Venitq̄ ille peccat: h̄ vapulat. Ille p:
uaricatur/iste crucifigit. Quis hoc existimet: ⁊ qs cogitet?
Quis cōpenset dñm ꝓ seruis mori dignatū? Et hoc ꝓ qb⁹?
Pro sceleratis: ꝓ impijs. Quid tibi dñe retribuet op⁹ tuū
bonum a te factū: propria voluntate puersum: sz tua misera
tiōe reparatū? Quid ab eo ꝓ tātis bñficijs expetis? Nūq̄d
aliq̄d ei⁹ eges/aut ab eo qō ei non dedisti recres? An forte
limo hoc q̄ris vt aptū facias cui miserearis: vt dignū consti
tuas quē immortalitat⁹ tue participē reddas: vt facias bonū
quē corones ꝛeternū? Sz q̄d a nob vt ō retribueres accepi:
sti? Nihil certe: an aliq̄d. Indulgeat dñs terre misere: si qꝑ
piā tra et cinis ꝑsūpserit dicere. Nō repudiat ilspiētē sz re-
spiciat ꝑsitētē. Dicat tra dño suo: dicat hō fctōr suo. Nēpe

Pō. cvj. C

Matthei. xxvij. Joh. xij.

Lu. xxiij. E

Pō. lxxvj. F

Lu. xxiij.

accepisti aliq̄d ex me: qō non habuisti in te. Volens eni sub
uenire terre: ⁊ excedere nolēs modū iusticie: mortalē mor-
te tua redimere cogitabas: ⁊ vnde mori posses ex te nihilo-
minus nō habebas. Tu ops: ego egens: tu immortalis: ego
mortalis. Accepisti ex me egestatē pulueꝛ: sumpsisti ō me
mortē carnis. Fudistis pro me preciū redēptionis. O ꝓcto
sum ꝑciūs pditor. Dicāt nūc qui redēpti sunt a dño: q̄s libe-
rauit de manu hostis. Cōfitemini dño qñ bon⁹: qñ in scl'm
mia eius. Dicat ei terra redēpta/terra irrigata/redēpta lā
guine: irrigata baptismate. Magna iniq̄tas mea ⁊ maior ē
redēptio tua. Audiat ḡ voce dñi mei humani gener⁹ aduer
sari⁹: et nihil iam sibi applaudat elat⁹: q̄ pro toti⁹ mūdi fa-
cinore in cruce pependit dñs nr̄ iesus xp̃s. Nunc inquit iu-
diciū est mundi/nunc princeps hui⁹ mundi mittetur foras.
Et ego cū exaltat⁹ fuero a terra: oia trahā ad meipsum. O
q̄s bū te tuo ꝓcto diabole pcussisti. Crudelitas tua tibi ex
titit: nobis attulit cōmodū. Dū nulli parcis: teipsum tandē
interimis. Per vni⁹ delictū oēs captiuasti: ꝙ vni⁹ iusticiā
oēs nihilominus amisisti. Si illū q̄ tibi ꝓsenserat tnuasisti
istū in quo nihil inueneras: cur indebite occidisti? Effudi
sti innoxū sanguinē: redde dānatā ꝓgeniē. Tu certe ille es
qui tibi diuinitatis similitudinē arrogabas elat⁹/nunc ab
hoie diuino ꝓsterneris supat⁹. Et qd mirū si tevtpote crea
turā suā virtus diuina vicisset? Sed hoc est magnū atq̄ mi
rificū vt de puluere assumeret: vnde tuā neḡctā prosternet
atq̄ ꝓtereret vt q̄ supra sydera supb⁹ erigebar⁹: nūc a carne
superi[illegible] Ille igit sanguis quē effudisti te vicit me redemit
Deniq̄ illū bibox veneni tui fel pernicie salutus vltra nō ti-
meo. Preualuisti in paradiso: sed victus es de patibulo.
Quid mihi circunuiectā padiso igneā rhompheā opponis?
Ecce exaltati crucifixi, pfluens vnda restrinxit ver satilem
flāmā. Jā tā patet hūano generi paradisus: in q̄ latronē pſi
tentē reduxit dñs iesus xp̃s. O q̄ grande mysteriū. Para-
disus q̄ clausus fuerat puaricatoꝛi: tā reseratur latroi. An
forte ⁊ in hoc latrone totū hominē: vel illū etiā primū gene-
ris hūani parētē aduertere conuenit? Si enim his q̄ alijs I
ficiendo intulerat mortē latronis accepit nomē/ quātoma-
gis q̄ ipsaz mortē q̄ non erat peccando inuenit: latronis nō
merito crimen incurrit? Christ⁹ aūt ait latroni. Hodie in
quit mecū eris in paradiso. Cui aliqñ knī tarda videatur
esse conuersio: cū latronis tā pēdētis: tā morientis nō fuerit
repudiata cōfessio? O ampla dñi miseratio: obliuiscētis in-
iusti crimen: suscipientis penitentis fidē: p scelere dānatuz
facientis electū: mortz debitorē reddentz eternitatī vite par
ticipē. Sz plane hui⁹ latronis extrema q̄dē sed nō minima
fides: q̄ dñm tūc nō suscitantē mortuos: sed morientē p pec-
catorib⁹ ꝓpe modū agnoscere ⁊ cōfiteri promeruit. Solus
venit q̄ petrus passionis timore ꝓterrit⁹: quasi hominē dene
gat: latro crucifixum adorat. Sed petrū dñs correxit respi
ciēdo latronē vero beatificauit in gloria assumendo. O la-
tronē laudabilē/mirabilē/imitabilē/seuientē gladio: violē
tū celo: raspinis inhiātē: fide feruentē. Sed hec mutatio dexte-
re excelsi est: vt ꝟsam vicē redderet diabolo xp̃s: vcz vt quē
admodū diabolus primū deprauādo hoiem abstulerat de
paradiso/sic xp̃s latronē pfitētē erueret de inferno. Ille p:
sumentem de interdicto ligno decepit: iste pēdētē de penali
ligno redemit. Et enim frēs assumam⁹ ⁊ nos vocē latronis
hui⁹? si non volum⁹ esse latrōes. Dicam⁹ ⁊ nos. Memēto no
stri dñe cū veneris in regnū tuū. Hāc ḡ ꝓfessionē illi⁹ sancti
latronis frēs knī quā decātādo ꝓtulim⁹ et rūdendo ꝓpo
voce fecim⁹: deuotione certissimū ꝓferam⁹: ⁊ sic dicam⁹ vt
audiamur: sic cōfiteamur vt saluemur. Fide ḡ dicam⁹: cor
de clamem⁹. Ipe aūt dñs nr̄ iesus xp̃s audiet ꝓfecto vocē
nr̄i clamoris: si integrā deuotionē approbauerit mētis. Ipe
ꝑducat nos ad arborē vite q̄ eruit nos ō lacu miserie. Ipe
aperiat nobꝭ ianuas paradisi: q̄ ꝓfregit portas iferni. Ipe
pp̃m suū eruat a flagello: q̄ se ꝓtineri pmisit ante pontium
presidem pylatum. Ipse in regnū suū ꝑducat confitentes:
q̄ pati dignatus est ꝓ impijs innocens: vt sit nomen dñi bñ
dictum in secula seculorum. Amen.

¶ In eadem feria. De expositione symboli. Ser mo. iiij. In quo dicit q̄ mors christi nostra est libe ratio: passio vero christi nostra vita.

Sermo. cxxiij. A

Portet attendere fres charissimi quanta dei pietas sit erga humanum genus. Ops de⁹ creator ⁊ cõditor angelor⁹ ⁊ hoim: oĩs creature visibilis et inuisibilis patrẽ se voluit vocari ab hoie et ꝓ filijs habere quos fecit ex limo terre. Si ergo credis deo: de: monẽ relinque/si deũ seq̃ volueris: qcd deo nõ placeat de: uitare procura. Gaude et exulta: qr vnũ cũdẽq̃ deũ habes ⁊ patrẽ/ipsum cole/ipsum dilige: ipsi⁹ fac voluntatẽ. Mihil ꝺ idolor⁹ cultu vel superstitionib⁹ paganorum cogites: qr de⁹ est oĩpotens q̃ oĩa q̃ tibi promittit potens est reddere. Et in ihesum xp̃m filiũ eius vnicũ dominum nostrũ. Nisi enim eũ dem dei filium: eũdẽq̃ xp̃m filiũ hominis tota mente absq̃ vlla hesitatione crediderit⁹ atq̃ cõfitearis: nec patrẽ tibi ꝓderit cõfiteri. Crede ergo filiũ dei vnigenitum ab igenito deo patre vitã a vita: vez deũ ꝺ ẏo deo: coeternũ et coessẽtialẽ: cooipotentẽ et coeqlẽ per oĩa patri: et ad eterna ciuẽ et cum omnibus sanctis eius gaudia mereberis peruenire.

Lu.j. ⁊.ij. B

Qui cõceptus est de spiritu sancto: nat⁹ ex maria virgine. Cũ spiritũ sanctum minisirator tante natiuitatis audierẽ nullatenus dubites virginẽ potuisse concipere. Cur nõ credis eũ in vtero incorrupte ꝟginis potuisse hoiem figurare quẽ credere debes hoiem fecisse de limo terre? Nec dubites mariã virginẽ mãsisse post partũ: qr qualiter hoc factum sit non hũan⁹ sermo neq̃ sensus potest ꝓbende re: qñ deus pr̃ voluit filiũ suũ coeqlẽ sibi p oĩa in nullo q̃ dissimilẽ humanã pro hoĩb⁹ suscipere carnem: vt oĩb⁹ sibi credentibus eiusq̃ obsequẽtib⁹ volũtati eternã vitã largirẽ & gloriam vt hoĩes ad imaginem dei factũ ꝛ ꝓ inuidiã deceptũ diaboli atq̃ a regno expulsum eterno: ꝓ vnicũ filiũ suũ carnẽ assumendo ⁊ humanã naturã suscipiendo eruerẽt a dyabolo et regno restitueret eterno. Qui passus est sub pontio pylato crucifixus/mortu⁹ et sepult⁹. Qui ꝓpter te humane carnis accepit corruptionẽ: ipe ꝓ tua redẽptione et salute in hũanitate quã accepit cructs ptulit passionẽ: qr passio illi⁹ nr̃a est vita: mors illius est liberatio nostra. Tertia die resurrexit a mortuis. Si te tridiuana oĩ sepultura cõturbet: resurrectio gloriosa cõfirmet. Quicq̃ enim infirmitatis audis in xp̃o: nostre hoc necessitatis: nestre redẽptõis est cã: qcq̃ glie: ei⁹ est ꝓpte potestatis. Qui iõ mortu⁹ est vt nos reuisceret: iõ resurrexit vt nos ad vitã resuscitaret eñã. Ascẽdit ad celũ sedet ad dexterã dei patris oipotẽtis. Sit tibi magnũ ⁊ ꝓtosum videt q̃ pro te fili⁹ dei pependit in cruce illudq̃ sublime qõ ascẽdit in celũ: illud te multomagis stupere oportet q̃ ꝓ te mortu⁹ est et sepult⁹. Qz ad ꝺ descẽdit vt ea q̃ humane displicent infirmitati ꝓ tua salute sufferret et te ad eternã ⁊ ad celestẽ gloriã secũ ꝓduceret. Inde vẽturus est iudicare viuos ⁊ mortuos. Ipse q̃ ab iniquis ⁊ ipijs iudicat⁹ est ad mortẽ: ipse oĩs bonos et iustos iudicatur⁹ ẽ ad gloriã oĩq̃ impios detrusur⁹ ad penã. Et in spiritum sanctum. Sicut credidisti deũ patrẽ oipotẽtẽ ⁊ filiũ ei⁹ vnigenitum: pari fide et veneratione crede spiritum sc̃m vnũ deũ esse patri filioq̃ coequalẽ in omnib⁹: in nulloq̃ dissimilem. Sanctã ecclesiã catholicã: sanctor⁹ ꝓmuntionem: remtsionẽ peccator⁹. In qua oĩs q̃ renat⁹ fuerit ex aq̃ ⁊ spũ sãcto eternã oĩs ꝓcipiet indulgentiã peccator⁹: extra quam oĩes iniqui et impij ad supplicia deputantur eterna. Carnis resurrectionem et vitam eternã. Ꝺ in xp̃i gl̃iosa resurrectõe audisti cõpletũ/hoc in te omnino in futuro iudicio crede esse cõplẽdũ. Et carnis tue resurrectio te reparet in eternũ. Nisi enim crediderit⁹ reparãdũ te esse post mortẽ ad ꝓmtũ vite eterne puenire non poteris. Si aũt crediderit⁹ eternis gaudijs inseraris. Per xp̃m oĩm nostrum viuentem et regnantẽ cum patre et spiritu sancto nunc et semper: ⁊ in oẽs eternitates seculorum seculi. Amen.

Watthei. xxvij.

Tuc. xxiij. C

Matth. xxvj. Joh. xvij.

¶ Feria ãrta post dominicã Palmar. De passione dñi. Serm. j. In quo dicit q̃ timor petri ostendit quid homo sine gratia dei possit.

Sermo. cxxiiij. Watthei. xxvj. A

In lectione euãgelica q̃ nobis hesterno die recita est fres charissimi audium⁹ dñm dixisse discipulis suis. Oẽs vos scãdalũ patemini in hac nocte propter me. Cui beatus petrus ait. Etiam si oẽs scãdalizati fuerint/ego nunq̃ scandalizabor. Sz dñs inspector cordis rñdit ⁊ dixit. Amen dico tibi: antẽq̃ gallꝰ cã tet ter me negabis. Ille aũt dixit. Etiã si me mori oportuerit ꝓ te: non te negabo. Videt⁹ fres charissimi ver⁹ et celestis medic⁹ venã cordis inspexerat: ꝛ qua hora tẽtationis pondus vel infidelitatis frigus venturũ esset predixerat. Medic⁹ predicabat et egrot⁹ negabat. Sed vbi ad dozã vẽtum est falsum fuit qõ ꝓmiserat homo: ꝛ verũ apparuit qõ ꝓdixerat de⁹. Quid enim hõ sine dei gr̃a possit/timor beati petri apli euidenter ostendit. Per solũ enim liberum arbitriũ nõ addito ẽt dei adiutorio ꝓmiserat se ꝓ dño moriturum. Sz dd est hõ sine gr̃a dei: misi qõ fuit petr⁹ cũ negaret xp̃m: ⁊ nisi qõ ait ꝓpheta. Omnis caro fenũ. Et iõ beatũ petrũ paulumq̃ dñs subdeseruit: vt in illo totũ humanũ gen⁹ posset agnoscere: mihil se sine dei gr̃a ꝓualere: ⁊ vt ecclie rector⁹ futuro ignoscẽdi peccãtib⁹ q̃dã regula poneret. Credẽde enim erãt petro apl̃o claues ecclie: immo credite sunt et claues regni celor. Credenda q̃s et erat ppl̃or infinera multitudo q̃ cẽt ꝓ sue nature vitijs/passiõib⁹/culpis inuoluta atq̃ peccatj. Deniq̃ sic ad eũ saluator dicit. Tibi dabo claues regni celor. Deinde sequtur dicens. Quecq̃q ligaueris sup terrã erunt ligata et in celo: videlicet vt in claustro fidelis ianitor⁹/in sententijs esset clementissim⁹ dispẽsator. Erat enim reuera hic petr⁹ paulo durior ⁊ seuer⁹: sicut et austeritatẽ trũcata ob xp̃i iniurtã seruꝫ principis sacerdotũ declarat auricula. Hic igit̃ tam dur⁹ tãq̃ seuer⁹ si dono nõ peccãdi a dño fuisset indept⁹: q̃ venia cõmissis pplis donarer? Sed idcirco diuine prouidẽtie secretũ ita temperauit atq̃ ꝓmisit vt ꝓm⁹ ipe laberer ac rueret in peccatũ: quo ergo peccãtes durtorẽ sententiam ꝓpij casus ituitu tẽperaret. Quantũ igit̃ diuini muneris erga salutẽ hoim quantũ cure quantũq̃ sollicitudinis ipendat aduertite. Totꝰ corporis morbũ i ipso capite curat eccl̃ia: in ipsa vertice ponit membror⁹ omniũ sanitatẽ. In ipsa cõfessionis christi crepidine/in ipso ĩmobilis fidei fundamento/in petro scz illo q̃ dixerat. Etiam si me oporteat mori tecum non tenegabo. Hic est petr⁹ qui diuina reuelatione prior omniũ veritatẽ meruit cõfiteri dicens. Tu es xp̃s filiꝰ dei. Hic tant⁹ ⁊ tal venit ad illã noctẽ in qua dñs tradebat: et cũ se calefaceret ad ignes accessit ad eũ puella et dicit ei. Et tu hesterno die cũ hoie hoc eras. At ille mox respõdit. Nescio hominẽ istũ. Quid agis o petre future rector ecclie: quid loqris? Intuere q̃d sis interrogatus: vel q̃d interroganti rñderis. Mox tua repente mutata est. Hoc est oẽ illud q̃ citꝰ/s non cauto sermone ꝓmiseras? Hoc ẽ totũ q̃ ẽt oĩb⁹ negatib⁹ tevsq̃ ad mortem pseuerare iuraueras? Mondũ fidem tuã aliq̃s tẽtauit atq̃ discussit/nondũ te ob xp̃i negationẽ aduersari? traxit ad publicũ/nõdũ es apũ reges et pñides ꝓpter nomẽ ei⁹ exhibit⁹: non tibi flagella/nondũ sũt admota tormẽta. Quis porro est qui te interrogat: q̃ tãcito respexit? Non est seruus/nõ liber/nõ pharisẽus/non scriba/nõ sacerdos/nõ miles/nõ cẽturio/nõ speculator/null⁹ postremo eor⁹ q̃ auctoritate sua posset formidinẽ icutere ꝓtẽti. Mulier te simplici voce interrogat: ⁊ fortasse nec ꝓditura ꝑsti. Mec ẽ tm̃ mulier sed puella: ⁊ non solũ puella sꝫ ostiaria: vile ꝓculdubio abiectũq̃ mãcipium. O res stupenda. Puella accedẽs fidẽ petri discussit ⁊ mirabilem soliditatẽ petri nõ turbo nõ iber: sed rozis leuissima gutta trãsfixit. Petr⁹ labia puelle nõ sustulit: sed vbi locuta est: ille turbat. Proc cessit fmo puelle: ⁊ imobil̃ colũna ꝓcussa est. Verũtamen in stabat illa iterrogãs ⁊ dicebat: ⁊ tu hesterno cũ hoie ẽ eras. Petr⁹ aũt eo magis oppressus formidine/hoiem se scire negauit. Quẽ respiciẽs xp̃s suorũ fecit recordari seruonũ. Et ille intelligens factũ: cõuersus ad penitẽtiã amarissime flenuit. Agnouit eni sibi vt hoi peccati irrepsisse pernicie: qõ totũ hacten⁹ vt memini diuinit⁹ ꝓcuratũ est. Videte q̃ fres kñi quẽadmodũ exigue culpe ꝓmittit subtaccre tãt⁹ aplis vt emẽdat⁹ elationis vitio atq̃ correct⁹: in tegro vestitur moderationis et clementie ĩdumento. Jam eñ erudit⁹ es ⁊ edoct⁹ in petro: quẽadmodũ eũ dñs tui cã patif circũscribi delicto: quẽadmodũ illũ fidei pietatisq̃ significep: ⁊ gr̃is humani colũna ꝓmiserit motu ꝓfanter quassari: vt populoꝝ doctor⁹ et magistris esset exẽplũ: a deo sibi non peccandi gratiam minime cõdonatã: sicut dicit apl̃s paul⁹. Cõsiderans te ne ⁊ tu tẽteris: cũ forte q̃s fuerit in ecclia delictoꝫ ruẽt⁹: non statim abijciat: nõ cõdẽnet: sed ꝓpatf ac lugeat:

Matth. xxvj. Joh. xvij. C

Mat. xxvj. Joh. xvij. B

Luc. xxij. Joh. xij.

Mat. xxvj. D

Mat. xxvj. B

Gal. vj.

Ber. cxxv. et. cxxvj. Fer. v. In cena dñi. Ser. j. Fo. ccxcij.

Annotatõ numeralis seriẽs sermõũ hui⁹ operis.

cõsolet et reuocet: cõmodet iacenti affectum: porrigat manum: erigat lapsum/spẽ ei diuine clementie repromittens: sub qua ẽt seruire exẽplo tantorũ cõprobat magistrorum. Hec aũt nos (vt supra memorauimus) nõ iustos culpãdo: sed peccatores ad spẽ exigẽdo protulimus: ⁊ primo quidez virtutes eius extulimus: vt et iustis formã cautele: ⁊ peccatoꝛ⁹ salutis monstraremus exemplum.

Ser. cxxv. B

¶ In eadem feria: de expositiõe symboli. Ser. ij.

Credim⁹ in vnũ deũ patrẽ omnipotentẽ: ⁊ in vnigenitum filiũ eius iesum xp̃m deũ et dñs saluatorem: ⁊ in spiritum sanctũ deum. Non tres deos: sz ꝓfem et filium et spiritũ sanctũ vnũ deũ colim⁹ ⁊ ꝓfitemur. Non sic vnũ deũ q̃si solitariũ/nec eũ deniq̃ q̃ ipe sibi pater sit ipse et fili⁹. Sed ꝓfem verum q̃ genuit filiũ verum. i. deũ ex deo: lumen de lumine: deũ verũ de deo vero: oĩ potentẽ de oipotente/vitã ex vita/pfectũ ex pfecto/totum a toto: plenũ a pleno. Non creatum sed genitũ: nõ ex nihilo: sz ex patre: vni⁹ substantie cũ patre: qõ grece ὁ: homousion. Spiritũ ẏo sanctum deũ nõ ingenitũ neq̃ genitũ/ nõ creatũ neq̃ fctm̃: sed de patre ꝓcedẽtẽ ⁊ filio: pr̃is et filij spiritũ semper in patre et filio coeternũ et coequalem ⁊ coopatorẽ ꝓfitemur et veneramur. Jõq̃ in noĩe pr̃is et filij et spiritus sancti vnũ ꝓfitemur deũ: q̃ de⁹ nomen est potestatis non ꝓprietatis. Ꝓpriũ nomẽ est patri pr̃: ⁊ ꝓpriũ nomẽ est filio fili⁹: et ꝓpriũ est spiritui sctõ spũsanctus. Hanc trinitatem vnũ deũ credimus. Et vnũ ẽ deũ patrẽ: et ex vno patre filiũ q̃ est vni⁹ cum patre nature vniusq̃ substantie/et vnius potestatis. Pater filiũ genuit/non voluntate: non necessitate: sed natura. Filiꝰ vltio rpe ꝓ quẽ oĩa fctã sunt: q̃ i celis et q̃ in terra: visibilia et inuisibilia ad nos saluandos ⁊ adiplendas scripturas venit a pr̃e: q̃ nũq̃ desijt ee cũ pr̃e: quẽ credim⁹ cõceptũ de spiritu sancto et natũ de virgine maria ẏbũ carnẽ factũ: non demutatũ: sz deũ pmanẽtẽ: hoiem natũ non putatiue sed vere. Non aeriũ sed corporeũ: nõ phantasticũ sed carneũ/ossa/sanguinẽ/sensum ⁊ aiam habentez: ꝑ est pfectũ hoiem: vez hoiem: et vez deũ itelligim⁹: vt vez deũ vez hominẽ fuisse nullo mõ ambigam⁹. Non enim amisit q̃d erat: sed cepit ẽ q̃ nõ erat: vt pfectus sit in suis: ⁊ verus sit in nr̃is. Mã q̃ de⁹ erat hõ fact⁹ est: ⁊ q̃ hõ nat⁹ est operatur vt de⁹: ⁊ q̃ operak vt de⁹ vt hõ moriatur: ⁊ q̃ vt hõ moriatur surgit vt de⁹. Qui deuicto mortis imperio: cũ ea carne qua natus et passus et mortu⁹ fuerat resurrexit. Ascendit ad patrẽ: sedetq̃ ad dexterã ei⁹ i gl̃ia quã semp habuit habetq̃. In ei⁹ morte et sanguine credim⁹ nos emũdatos ⁊ ab eo resuscitãdos die nouissima in hac carne in qua nũc viuim⁹ ⁊ quã habem⁹ ꝓsecuturos nos aut vitam eternam pro ꝓmio boni meriti/aut penas ꝓ peccatis eterni supplicij. Hec retinere: huic fidei animas vestras subiugate: a christo dño ꝓmia consecuturi regni celorum. Amen.

Wat. xvj. Esa. xl. B

Wat. xvj. Luce. xij. Wat. vj. Luce. xij. D

¶ In eadem feria. De oratiõe dominica quam exponit. Sermo. iij.

Sermo. cxxvj. E

Quoniã dño gubernante tam estis in regia pstituti: ⁊ ꝓpe est dies quo ad celestis regꝫ veluti pñsto riũ veniat⁊: moneo vos charissimi vt ꝓpere legitimã patri et deo offerendam ante discatis. Mã q̃ stupida mens hoim⁊ ignara celestiũ/nec scire nec inuenire poterat quẽadmodũ deũ digne ꝑcaret: ipse ver⁹ dñs et magister ostendit ⁊ docuit. ꝓ se q̃dẽ sanctos apl̃os: ꝓ illos aũt nos quõ debeamus orare. Sic inqt orabitꝫ. Pater noster qui es in celis. Sanctificetur nomen tuũ. Adueniat regnũ tuũ. Fiat volũtas tua ⁊c. O vere celestis oro q̃ tota est oro. Mã si singula ẏba ꝓout sunt latius tractare voluerimus: dies anteq̃ sermo deficiet. Attamen breuiter pcurramus. Dicim⁹. Pater noster q̃ es in celis. Sic incipiendo bonitatem dei et gratiã ꝓtestamur. Mã quando nos terrestres et miseri et imbecilles ⁊ inutiles seruꝫ auderem⁹ vultũ leuã tes ad celũ dicere. Pater noster: nisi ipe ꝓ suũ nobis vnigenitũ hãc fiduciã ꝓtitiss̃et? Sicut scriptũ est. Quotq̃t eũ receperũt dedit illis ptãtẽ filios dei fieri: his q̃ credunt in nomine ei⁹. Accepta igit̃ potestate pr̃em vocamus deũ: qr per fidẽ spm̃ adoptionis accipim⁹: vt nos factos dei filios gtulemur. Deinde dicim⁹. Sanctificet̃ nomen tuũ. Hoc actio gratiaꝝ est: veluti si dicak. Sanctũ sit et bñdictũ nomẽ tuũ

Mat. vj. B

Luc. xij. Mat. vj. Jo. xiij.

Decet ergo gtias agere q̃ gratiã meruert. Aduenias regnũ tuũ. Nõ vtiq̃ vt incipiat ille regnare cui⁹ regnum est oĩm seculoꝝ: sed hoc optamus vt finẽ nostris faciat malis: ⁊ veniens de celo nos assumat in regnũ. Hoc eni dicto admonemur vbi vitam nostrã ⁊ substãtiã ⁊ regnũ sperare debeam⁹. Similiter dicim⁹. Fiat voluntas tua sicut in celo ⁊ i terra. Quis enim obstat deo: quo minus fiat voluntas ei⁹ vbiq̃? Sed hoc oram⁹: vt sicut in celo fit voluntas dei vbi nullus offendit: ita virtutẽ nr̃is animis tribuat: vt eius voluntatẽ nos q̃ sumus in terra facere ⁊ iplere possimus. Vel certe cũ dicim⁹. Fiat volũtas tua: docemur semp ad dei nõ ad nr̃az respicere volũtatẽ: qr in nr̃a volũtate aliq̃tẽs cõtraria sũt. In dñi aũt volũtate vita est semp ⁊ bonitas. Cõsequnter iam post celestia ẽt terrestria postulam⁹: sz tñ necessaria. Mã dicimus. Panez nostrũ quotidianũ da nobis hodie. O sapiẽtia vera et diuina ꝓuidentia: q̃ docuit et panẽ solũ petere: ⁊ hodie noĩare. Hoc eni dicto: et auiditas cũ auaritia tollit ⁊ hũane vite insinuak icertũ: sz illud. Nolite solliciti esse in crastinũ. Vere enim incõueniens eẽt eum in multos ãnos et tẽpora vel certe in alĩũ diẽ necessaria postulare: cui forte sub nocte eẽt vita finienda. Sic enim et ille auarissimus dives q̃ restructis horreis ⁊ repletis vtrerat ad aliaz suã. Habes multa bona in annos multos / epulare: audiuit a dño. Stulte hac nocte repetunt aiam tuã: q̃ ꝑparasti cui⁹ erũt? Cõpetẽter g̃ oram⁹ panẽ nr̃m quotidianũ hodie nobis dari: qr crastin⁹ dies q̃ parat ignoram⁹. Dicimus deinde. Dimitte nobis debita nr̃a. Debita fres pctã intelligũtur. Mã debitũ cõtrahit quotiensc̃uq̃ deliquit. Ꝺ debitũ q̃q̃ solui in gehenna necesse est. Et qr hũane fragilitati non deest quotidie vnde deliquat: iõ petim⁹ vt debita nobis oũ sum⁹ in corpe dimittank: me vsq̃ ad nouissimũ q̃drãtẽ desudem⁹? Bene aũt adiũgit. Dimitte nob⁊ debita nr̃a: sicut ⁊nos dimittim⁹ debitoꝝ nr̃is. Videt̃ fres charissime quanta nos cõditõe diuin⁹ sermo perstringat. Dimitte g̃ vt dimittak tibi. Habes aliquẽ debitorẽ q̃ i te peccauit/q̃ forte iniuriã fecit/ dimitte illi rogãti/indulge poscẽti parce: penitẽti/nedũ denegas pietatẽ fratri: tibi claudas indulgentiã. Jã vero vtilissimo fine oro sacra ꝓpiet: orando ꝫ tẽtationẽ ⁊ malũ. Dicim⁹ eni. Ne inducas nos in tẽtationẽ: sed libera nos a malo. Inducit de⁹ in tẽtationẽ hoiem/cũ tẽtari ꝓmittit vt ꝓbet/nõ vt perimak. Tẽtat aũt nõ quasi mẽtiũ nesci⁹ hũanarũ: sed vt suos fideles faciat in seculo manifestos sicut scriptũ est. Vasa figuli ꝑbat fornax/hoies aũt iustos tentatio tribulationis. Sic abrãã tẽtauit i filio ⁊ honorauit: sic iob dãdo in tẽtatiões varias ꝓbauit: sic sctos apl̃os: sic beatissimos martyres ꝓ ignẽ quoq̃ ⁊ gladios coronauit. Ex q̃ apparet a deo tẽtatiões hmõi ꝓuenire: ⁊ diabolum nihil sine dei pmissione valere. Ergo de⁹ sol⁹ adorãd⁹ est: q̃ põt educere de tẽtatiõe. Educit ẏo cũ liberat a malo. A malo aũt liberat: quãdo sup id qõ possum⁹ nõ nos pmittit tẽtari. Habetis fres ostẽsum: ⁊ quẽ debeat⁊ orare: ⁊ cui gr̃as agere: ⁊ cui⁹ cupere regnũ vl̃ expectare volũtatẽ. Deinde ꝓtra tẽtatiões ⁊ malũ cui⁹ sit auxiliũ ꝓtolandũ. Ecce i paucis oĩa: ⁊ in breuitate cõpleta sunt. Quia ergo nõ difficile discitur: immo facile retinet: omes hortor tam viros q̃ feminas discite retinere: vt cũ fueritis gratiã domini q̃ cupitis consecuti: inter omnes sanctos hanc ꝓcem ore consono ꝓferre possit⁊: ⁊ corde mũdo diligere: vt christus sedẽs ad dexterã patris in ore vestro verba sua videns: ⁊ in corde vestro sua ꝓcepta: ⁊ bic vos custodiat: ⁊ futuro euo dignos efficiat Ipsi gloria in secula seculorum. Amen.

Jo. xiij.

¶ Feria quinta In cena domini/de eo quod scriptum est in euangelio ꝺm Joannem. Surgit a cena et ponit vestimenta sua ⁊c. Sermo. j. In quo dicit vereri eos qui ob superbiam per se vel suos verentur lauare pedes sanctorum vel peregrinorũ: cum christum prius lauisse pedes discipulorum suorum viderint.

Sermo. cxxvij. A

Hodie fratres charissimi audiuimus euangelistã dicentẽ. Qz cũ surrexisset a cena dñs: posuit vestimenta sua et precinxit se lintheo: et cepit lauare pedes discipulorum. Quid nos dilectissimi in ꝺ

loco dicturi sumus: Quã excusationem pretendere poterit: q̃ dedignamur impendere peregrinis: qñ ille dignat⁹ est ipẽdere seruis suis: Sed sunt forte alię viri potentes ꝛ nobiles, sunt alię delicate matrone: q̃ dedignãt se inclinare vsq; ad vestigia sanctoꝝ in hoc mũdo peregrinantiũ: hospitũ pedes nõ solũ ipsi nõ dedignantur abluere: sed nec suoꝝ q̃dẽ cuiq; vt ꝓ se faciant iperare. Erubescũt forsitã nobiles delicatis manibus viri vł mulieres ꝓpiane in hoc mundo sanctoꝝ ꝑtrectare vestigia: qz hoc natalitũ ꝓgratiua nõ patitur. Mala ñobilitas: q̃ se ꝓ supbiã apud deũ reddit ignobilẽ. Erubescũt ergo nobiles ꝛ potẽtes sanctis et pegrinis abluere pedes in hoc seculo: sed si se nõ cotrexerint/ plꝰ hũt erubescere et dolere cũ ab illoꝝ cõsortio separati fuerint in futuro. Tũc sine vllo penitentie remedio affligent: cũ illos q̃s despexerant ꝓpter humilitatẽ viderint accipere regnũ se ꝓpter supbiã meruisse suppliciũ. Timeamus ergo fres illud qđ beat⁹ petr⁹ apł̃s timuit qñ audiuit dominum dicẽtem. Si non lauero te: non habebis partem mecum. Et dñ petrus recusat/ negat illi christus regnũ nisi accepisset obsequium/ ne forte ꝛ nos si sanctorum pedes dedignamur abluere: partem cũ illis non mereamur habere. Inclinemus nos potius ad sanctoꝝ vel peregrinoꝝ vestigia: quia cũ ꝑ sancta humilitate cõplemus: illoꝝ q̃dẽ pedes manib⁹ nr̃is tangim⁹: sed animarũ nostrarũ sordes ꝛ maculas per fidez et humilitatẽ abluimus: ꝛ non solũ minuta sed etiã capitalia peccata purgam⁹. Gaudete ergo dilectissimi ꝛ exultate in dño: q̃ nobis in hac die salutifere consolationis mysteria consecrauit. vnde aũt cõmendauit dñs corpus et sanguinẽ suum: Unde nisi de humilitate sua? Nisi enim esset humilis nec manducaretur/ nec biberetur. Respice altitudinem ipsius. In principio erat verbũ. Ecce qualis est cibus sempiternus. Sed manducant angeli/ manducant superne virtutes/ manducãt celestes spiritus. Manducant ꝛ saginãtur ꝛ integrũ manet qđ eos satiat et letificat. Quis aũt hõ posset ad illũ cibũ ascẽdere: Quia ergo ad illũ panẽ homo nõ poterat ascendere: dignat⁹ est panis ipse descendere ad hominem. Et hoc cũ ineffabili pietate factũ est: qz oportebat vt mensa illa angelorũ lacteſceret: ꝛ ad paruulos puentret. Sic g̃ fecit sapiẽtia dei: sic nos p carnis assumptionẽ pauit pane celesti. Quia ẋp̃ũ caro factũ est ꝛ habitauit in nobis.

Utde ergo humilitatẽ: qz panẽ angeloꝝ manducauit hõ. i. verbum illud vnde pascũtur angeli sempiternum quod est equale patri manducauit hõ. Et ideo fres charissimi: quia nos dom⁹ noster patientia docuit: pena liberauit: morte redemit: sperem⁹ semp in dño: ꝛ nihil sine eius voluntate ꝛ adiutorio presumam⁹. Hostis enĩ qđ temere beat⁹ petr⁹ promiserit xp̃o. Et si omnes inquit scandalizati fuerint in te: ego nũq̃ scandalizabor. Dñs qui nouerat fragilitatẽ humanã: ꝛ sciebat non esse in ꝓmissione sed in cõsummatione virtutez. Amen inq̃t dico tibi q̃ in hac nocte anteq̃ gallus cantet ter me negabis. Dicit ei beat⁹ petr⁹. Et iã si me mori oportuerit tecũ non te negabo. Videte fres responsionẽ discipuli: ꝛ intelligite dilectionis esse/ quod dixit. Sed q̃ per solũ sui amoris studiũ non adito etiã adiutorio dominĩ voluit eẽ ꝓmissum/ stare non potuit per hominẽ quod sub diuinitate pendebat. Fuit quidẽ in voluntate: sed non fuit ĩ virtute/ sicut ipse dñs dicit. Spirit⁹ promptus est: caro autem infirma. Et iterũ sine me nihil potestis facere. Usq; ad mortem promisit: et in timore negauit. Habuerat ꝓfessionẽ mirabilẽ/ si habuisset in consummatione virtutẽ. Unde dilectissimi fres rogo et admoneo vos/ vt vnusquisq; recurrat ad testẽ id oneũ. i. cõscientiã suã: et si ibi aliqua vulnera inuenerit peccatoꝝ/ cõfugiat ad remediũ lachrimaruꝫ. Peniteat se fecisse qđ fecit/ iciat vigilantissimo corde ꝑterita cura re: ꝑtita vitare: futura ꝓspicere: ꝛ deo auxiliante oĩa mala repellere: quia q̃diu q̃s in ꝟ sc̃ouiuere possit ignorat: nec licet euadere nisi ꝓnie p̃currente. Illũ aũ oĩa dilectissimi fres qđ specialiter ꝓtiet ad fideles: pia fide ꝛ tota animi deuotione cogitate. Accessuri ad altare dñi dei nostri inspicite vniuersa latibula cordis vestri/ ne forte sint tibi aliq̃ peccata q̃ nondũ curata sint elemosinis atq; ieiunijs: ꝛ timete illud apł̃i. Qui manducauerit corp⁹ dñi/ et biberit sanguinẽ eius iudigne: reꝰerit corporis et sanguinis dñi. Probet aũt seipsum homo: et sic de corpore illo edat et de calice bibat.

Nullus ex vobis contra vilum hominẽ odium reseruet in corde suo: vt securi possitis dicere. Dimitte nobis debita nostra: sicut et nos dimittim⁹ debitoribus nr̃is. Lachrimas aũt aĩa custodite: gulã refrenate/ ebrietatẽ fugite/ pauperib⁹ ꝓm qđ vires suppetunt elemosynas date. Et dñ aĩa rogo fres kr̃i: vt gaudiũ qđ nobis bucusq; de vestra deuotione feciſtis/ in die crastina: id est in passione dñi expleatis. Nõ enĩ qui ceperit sed q̃ perseuerauerit vsq; in finem. Ꝟ saluus erit. Et iõ sic agere debetis: ne per vnĩ⁹ diei negligentiam pdatis: qđ per totã quadragesimã acquisistis. Sic est enim tota q̃dragesima abstinere/ orare vel psallere: ꝛ in passione dñi: id est in parasceue de ecclesia se subtrahere: quo ſi aliqs cũ grandi labore studeãt terrã colere: et messez nõ meak accipere. Et iõ rogo vos vt nullus se de eccl̃ia subtrahat/ nisi forte quem aut corporis infirmitas/ aut grandis ꝛ publica necessitas tenuerit occupatũ. Ipse enim in paschali solẽnitate legitimũ gaudiũ poterit celebrare: q̃ in passiõe dñi se noluit de eccl̃ie cõuentu subtrahere. Qui me in hac suggestione libenter audierit/ cõfido q̃ illi de⁹ ꝛ in hoc sẽclo et in futuro gloriosa ꝓmia recõpẽsabit: q̃ cũ patre et spiritu sancto viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

¶ Eodẽ die de iuda scarioth. Sermo. ij. In quo dicit q̃ sanguis christi ꝓtium sit vite.

Retiet sãctitas vestra fres nos vobis hoc prima dñica predicasse: q̃ iudas scarioth ꝓpria ſnia cõdẽnatus: ad phariseos dñici sanguinis mercedẽ reportaret: ꝛ actus penitentia refuderit venditionis ꝓciũ: sed cõsciẽtie sue non resoluerit seclus. Deniq; post redditũ ꝓciũ laqueo se suspendit: vt q̃ se mulctauerat pecunia: mulctaret ꝛ vita. Intelligẽs enĩ quantũ scelus admiserit: nõ suffecit el sacrilegij carere mercede: nisi careret et salute. Dignũ enim se morte iudicat: q̃ xp̃m vitã aũ tradidisset. feuerissim⁹ igitur iudas sui iudex vel in vicissendo pisket: quẽ negauerat in tradendo. Restituit q̃ pecunĩã pharisels: sed nec pharisei eã libenter accipiũt. Dicũt enĩ illi scitĩ sibi eẽ in suis eã hr̃e thesauris. Unde igit quanta vis ꝓtium sit pecunie quã ide iudas reiecit: hic pharisei in loculos nõ recludũt. Justi enĩ sanguis ꝓciũ ptimescit inigtas possidere: ꝓsilitũ tũ ineũt pharisei: vt ex ea ager figuli cõparet: in q̃ peregrinoꝝ corpora collocenk. qđ quidẽ ꝓpter dei fectũ putant ꝓciũ saluatoris non peccatoribꝰ sũptũ ꝓbeat: sz pegrinis reqẽ submnistret: nõ sacrileg⁹ sit ad luxũ: sz defunctis sit ad sepulchrũ: vt iã exide xp̃s ꝛ viuos sanguis passiõe redimat ꝛ mortuos ꝓtosa possessiõe suscipiat. Precio q̃ dñici sanguis ager figuli ꝓparat. Legim⁹ i scripturis q̃ toti⁹ ghis hũani salus redẽpta sit sanguie saluatoris: sicut ait apł̃s petr⁹. Hoc sciẽtes q̃ nõ corruptibilib⁹ auro vł argẽto redẽpti est⁹ de vana vr̃a ꝙuersatione p̃ne traditionis sed precioso sanguine q̃si agni immaculati ꝛ incõtaminati iesu xp̃i. Igit si ꝓciũ vite nr̃e sãguis ẽ dñi. Unde q̃ illo nõ tã redẽpta sit agri terrena fragilitas: q̃ toti⁹ mũdo incolumitas sẽpiterna. Ait nãq; euangelista. Non enim venit xp̃s vt iudicet mũdũ: sz vt saluet mũd⁹ ꝑ ipm. Unde iã ne pecunia illa nõ tã ꝓparati sit agri parua portio: q̃ toti⁹ mũdi copiosa possessio: sicut ait dauid ꝓpha. Postula a me et dabo tibi gẽtes hr̃editatẽ tuã ꝛ possessionẽ tuã fines tre. Ager q̃ iste mũd⁹ ẽ tot⁹ ẽ: q̃ nos dispsi ꝛ disseminati dño fructũ boni operis germinam⁹. Sz si forte sit ꝓpe a me: si ager mũdus ẽ: q̃sna sit figul⁹ q̃ mũdi possit hr̃e dñatũ. Nisi fallor ipse ẽ figul⁹ q̃ vascula corporis nr̃i fecit ex limo: de q̃ dic̃ scriptura. Et fecit de⁹ hoiez de limo tre. Ipse ẽ figul⁹ q̃ carnũ nr̃arũ cenosũ lutũ vapore sui spũs aiauit: ꝛ matia fluidã atq; frenã igneo calore decoxit. Ipse iq̃ ẽ figul⁹ q̃ nos p manus suas formauit ad vitã: ꝓ xp̃m suũ reformauit ad gr̃iã: sicut ait apł̃s. Ad eãdẽ imaginẽ reformamur de gr̃a ad gr̃iã. i. vt q̃ a pore factura ꝓprijs vitijs corruim⁹: i sc̃a natiuitate figuli huiꝰ matia repemur: ꝑ eẽ q̃ ade trãsgressionẽ i morte cecidim⁹ ꝓ saluatoris gr̃am denuo resurgam⁹. Ipse plane ẽ figul⁹ ꝺ q̃ dic̃ btũs apł̃s. Mũdũ dic̃higmẽtũ ei q̃ se finxit: qre me fecisti sic? Et itez. Mũdũ nõ hz ptãtẽ figul⁹ sui ex eadẽ massa facere aliꝺ qđẽ vas i honorẽ: aliꝺ vo i ꝓtumeliã? Ex eodẽ enĩ luto corporis nr̃i de⁹ tũ ꝓ merit⁹ singulorũ alios custodit ad regnũ: alios reseruat ad penas. Juste itaq; figuli

ager xp̃i sanguine empt⁹ est: pegrinis iã q̃ erãt sine domo ꝛ pfia: ꝛ his q̃ toto orbe exules iactabanꝫ reges xp̃i sãguie quidẽ. Et qđ⁹ nõ est in mũdo possessio: his i xp̃o fit sepultura. Istos aũt peregrinos quos esse dicim⁹: nisi deuotissimos xp̃ianos: q̃ renũciãtes seculo: ꝛ nihil possidẽtes in mũdo: in xp̃i sanguine requiescũt. Christian⁹ enĩ q̃ mũdũ non possidet hic: totũ possidet saluatorẽ. Jdeo aũt peregrinis xp̃i sepultura ꝓmittit: vt q̃ se a carnalib⁹ viciis tanq̃ peregrinũ ꝛ alienũ custodierit: is xp̃i requiẽ mereak. Sepultura enĩ xp̃i qđ est aliud nisi reges xp̃iani? Nos ergo peregrinat in hoc mũdo sum⁹: ꝛ tãq̃ hospites in hac luce versamur sicut ait apł̃s dicens. Et eẽti dum sum⁹ in corpe peregrinamur a dño. Peregrini inq̃ sum⁹: ꝛ nobis saluatoris empta est sepultura. Cõsepulti ei sum⁹: sicut ait apł̃s. Cũ illo per baptismũ in mortẽ. Baptism⁹ igit xp̃i nobis est sepultura in quo peccatis mortuimur: criminibus sepelimur: ꝛ veteris hois cõsciẽtia resoluta in alterã natiuitatẽ redituya infantia reparamur. Baptism⁹ inq̃ saluatoris nobis est sepultura: q̃ ibi perdidim⁹ qđ aũ virim⁹: et ibi denuo accipimus vt viuam⁹. Magna igit sepulture hui⁹ est gratia: in qua nobis ꝛ vtilis mors inferk: ꝛ vtilis: cõdonak. Magna inq̃ sepulture huius gr̃a: q̃ ꝛ purificat pctõrẽ: ꝛ viuificat mortẽ

¶ Eodẽ die: de fide recta. Ser. iij. In q̃ dicit carnẽ verã nõ fantasticã xp̃m assũpsisse cũ aĩa rõnali.

Redim⁹ in vnũ deũ patrẽ et filiũ et spm̃ sctm̃: visibiliũ ꝛ iuisibiliũ factorẽ: per quẽ creata sunt oĩa in celo ꝛ in terra. Hunc vnũ deũ: ꝛ hanc vnam esse diuini nominis trinitatẽ: patrẽ non esse filium sed habere filiũ q̃ pater nõ sit: filium non esse patrẽ: sed filiũ dei esse natũ: sctm quoq; paraclytũ esse q̃ nec pater sit ipe nec filius: sed a patre filioq; ꝓcedat. Est ergo ingenit⁹ pater: genit⁹ filius: nõ genit⁹ paraclyt⁹: sed a patre ꝛ filio ꝓcedens. Pater est cui⁹ vox hec est audita de celis. Hic est filius me⁹ dilectus: in quo mihi bene cõplacui. Hic filius est q̃ ait. Ego a patre exiui ꝛ veni in hunc mundũ. Paraclyt⁹ est ipe de q̃ filius ait. Nisi abiero ad patrẽ paraclyt⁹ nõ veniet ad vos Hanc esse trinitatẽ psonis distinctã: indifferentẽ. Preter illã nullã diuinã esse naturã vel angeli/ vel spũs/ vel virtutis alicui⁹ q̃ deus esse credak. Hunc igit filiũ dei/ deũ natũ a patre: ꝛ esse principiũ. Patrẽq; illũ sanctificasse in vtero marie virginis: atq; ex ea vnũ hoiem sine viri semine generatũ. Jd est suscepisse dñm nr̃m iesum xp̃m nõ imaginariũ corpus: aut forma sola cõpositũ: sed solidũ. Atq; hũc ꝛ esurisse/ ꝛ sitisse/ ꝛ doluisse/ ꝛ fleuisse: ꝛ oĩa corporis exercitia sẽsisse. Postremo crucifixũ: mortuũ: ꝛ sepultũ. Tertia die resurrexisse: quersatũ postmodũ cũ discipulis. Quib⁹ sanctũ paraclytũ misit dũ ad celos ascẽdisset. Hũc filiũ hois nũc vocari. Resurrectionẽ verã humane credim⁹ carnis. Animam hois nõ diuinã esse substantiã vel dei patris: sed creaturam diuina voluntate plapsam. Si q̃s ergo dixerit atq; crediderit a deo oipotente mundũ hũc factũ nõfuisse atq; ei⁹ oĩa instrumẽtq; anathema sit. Si q̃s dixerit atq; crediderit deũ patrẽ eundẽ filiũ esse vel paraclytum: anathema sit Si q̃s dixerit atq; crediderit deũ filiũ eũdẽ eẽ patrẽ vł paraclytũ: anathema sit. Si q̃s dixerit atq; crediderit paclytũ spm̃ esse patrẽ seu ꝛ filiũ: anathema sit. Si q̃s dixerit atq; crediderit hoiem Jesum xp̃m a filio dei assũptũ non fuisse anathema sit. Si q̃s dixerit atq; crediderit filiũ dei/ deum passũ fuisse: anathema sit. Si q̃s dixerit atq; crediderit hominẽ Jesum xp̃m hoiem ipassibilẽ fuisse: anathema sit. Si q̃s dixerit atq; crediderit alterũ deũ esse ꝓisce legis/ alterũ euangelioꝝ: anathema sit. Si q̃s dixerit atq; crediderit ab altero deo mundũ fuisse factũ q̃ ab illo de q̃ scripturũ est. In principio fecit de⁹ celũ ꝛ terrã: q̃ sol⁹ verus de⁹ est: anathema sit. Si q̃s dixerit atq; crediderit corpa humana non resurrectura post mortẽ: anathema sit. Si q̃s dixerit atq; crediderit aĩam humanã dei portionẽ: vel dei esse substantiã anathema sit. Si q̃s aliq̃s scpturas ꝓter eas q̃s catholica eccl̃ia recepit: vel auctoritatẽ habẽdas esse crediderit: vel fuerit venerat⁹: anathema sit. Si q̃s nõ dixerit semp patrẽ semp filiũ/ ꝛ semp spm̃ sctm̃ esse: anathema sit. Si q̃s non dixerit filiũ natũ eẽ de pr̃e. i. de substãtia pr̃is: anathema sit Si q̃s nõ dixerit xp̃ũ dei filiũ dei esse ꝛ deũ patrẽ ei⁹: ꝛ oĩa posse: ꝛ oĩa nosse: ꝛ pr̃i eq̃le: anathema sit. Si q̃s dixerit q̃ i carne cõstitut⁹ filiꝰ dei cũ esset in terra in celis cũ patre nõ erat: anathema sit. Si q̃s dixerit q̃ i passiõe crucis dolorẽ sentiebat filiꝰ dei de⁹: ꝛ nõ caro cũ aĩa qđ induerat formã sui quã sibi accepat: sicut ait scpt̃ura: anathema sit. Si q̃s nõ dixerit q̃ in carne quã assumpsit sedet in dextera pr̃is in q̃ vẽturꝰ ẽ iudicare viuos ꝛ mortuos: anathema sit. Si q̃s nõ dixerit spm̃ sctm̃ de pr̃e esse ẋre ac ꝓpe sicꝫ filiꝰ de diuina suba: ꝛ deũ verũ: anathema sit. Si q̃s dixerit spiritũ sctm̃ facturã aut q̃ filiũ factũ: anathema sit. Si q̃s nõ dixerit oĩa q̃ filiũ ꝛ spm̃ sctm̃ patrẽ fecisse. i. visibilia ꝛ inuisibilia: anathema sit. Si q̃s nõ dixerit pr̃is ꝛ filij ꝛ spũscti vnã diuinitatẽ parẽ mateſtatẽ: potẽtiã: vnũ regnum atq; vnã volũtatẽ: anathema sit. Si q̃s tres psonas nõ dixerit veras pr̃is ꝛ filij ꝛ spũscti cẽles: semp viuẽtes: oĩa continẽtes visibilia ꝛ iuisibilia: oĩa potẽtes: oĩa iudicãtes: oĩa viuificãtes: oĩa facientes: oĩa q̃ saluãda sunt saluãtes: anathema sit. Si q̃s nõ dixerit adorãdũ spm̃sctm̃ ab oi creatura sicut filiũ ꝛ patrẽ: anathema sit. Si q̃s ꝺ pr̃e ꝛ filio bũ fẽserit de spũ aũt sctõ nõ recte habuerit: heretic⁹ est. Qz oẽs heretici de filio dei ꝛ spũscto male sentiẽtes: in pfidia iudeoꝝ ꝛ gẽtilũ iueniunt. Qz si q̃s patiak deũ patrẽ ꝛ deũ filium: et deũ spm̃sctm̃ deos dici ꝛ nõ deũ ꝓpter diuinitatẽ ꝛ potẽtiã vnã quã credim⁹ esse ꝛ scimus patris ꝛ filij et spũscti: anathema sit. Si q̃s subtrahens aut filiũ aut spm̃sctm̃: ita solũ existimet eẽ deũ patrẽ dici aut credi vnũ deũ: anathema sit

¶ Jtẽ in eadẽ feria: Homelia de eo qđ scriptum est in euangelio ꝓm Joannem. Ante diem festum pasche sciens iesus ꝛc̃. que habetur in expositione doctoris. tractatu: lv. fo. ccuij. col. j.

¶ Jtem eodem die alius sermo de Psalmo sexagesimotertio. Exaudi deus oratiõnẽ meã ꝛc̃. qui sumpt⁹ est de expositione doctoris eiusdẽ psalmi

¶ Jtẽ eodẽ die ali⁹ ꝓmo fact⁹ ad fres in deserto qui inter sermones ad eosdẽ habeť. xxviij. fo. xij.

¶ Fer. vj. in parasceue: de cruce ꝛ latrone. Ser. j. Jn q̃ dicit q̃ crux xp̃i feriẽ sũt ꝛ nũdine spirituales

Odierna die dñs noster fratres pepẽdit in cruce ꝛ nos epulamur vt discatis qm̃ crux xp̃i feriẽ sũt ꝛ nũdine spirituales. Antea nãq; crux nomen condẽnationis erat: nũc vero facta est res honoris Prius in dãnatione maledicti stabat: nũc in occasiõe salutis erecta est. Hec cm̃ crux innumerabiliũ nobis bonoꝝ extitit causa. Hec nos de erroribꝰ liberauit: hec nos sedẽtes in tenebris illũinauit: hec nos ex dyabolo expugnatore reconciliauit deo: et ex alienatis restituit in domesticos. Hec dẽ inimicitiarũ interẽptio: pacis firmamẽtũ; q̃ oim nobis bonoꝝ thesaur⁹. Propter hãc iã nõ erram⁹ in solitudinibus viã enĩ veritatis agnouim⁹: nec iã extra regnũ sum⁹: ianuã enĩ regis intrauim⁹. Jã ignitas diaboli sagittas non timemus. Fontẽ em̃ vite quo extinguerenꝫ inuenim⁹. Propter hãc iã in viduitate nõ sum⁹: ipsum enĩ recepim⁹. Non expauescim⁹ lupũ: q̃ bonũ pastorẽ inuenim⁹. Ego ei sũ (ait) pastor bon⁹. Propter hãc nõ formidam⁹ tyrannũ: regi eñ adherem⁹. Propter hanc dilẽ festũ agim⁹: crucis memoriã celebrãtes. Jta ꝛ magister gẽtiũ docet ꝓpter crucẽ annua festa cõstitui. Epulemur (inq̃t) nõ in fermẽto veteri: nec̃q; in fermẽto malicie ꝛ nequicie: sed ꝛ azymis sinceritatis ꝛ veritatis. Deinde causam agẽde solẽnitatis adijcit̃es ait. Qm̃ pascha nr̃m ꝓ nobis imolat⁹ est xp̃s. Ubi aũt sacrificiũ: ibi ꝛ interẽptio pctõrum: ibi recõsiliatio dei fiet. Ubi leticie ꝛ salutis: i tãbernaculis iustoꝝ. Sed ꝛ oĩs terra letek: pascha nostrũ ꝓ nobis imolatus est xp̃s. Et vbi imolatus est ꝛ dic̃to: in altitudine crucis. Nouũ est altare sacrificij hui⁹: qm̃ ꝛ imolatio noua ꝛ admirabilis. Ipse ei ꝛ hostia erat ꝛ sacerdos. Hostia quidẽ sm̃ carnẽ: sacerdos vero sm̃ spm̃. Jdem ipse ꝛ offerebat quidẽ se sm̃ spiritũ: offerebak vero sm̃ carnẽ. Audi igit nunc quõ vtraq; hec manifestauerit paulus.

Sic (inq̃t) sacerdos q̃ ex hoibꝰ accipit̃: ꝓ hoibꝰ constituet: vnde necessariũ est: vt ꝛ ipse habeat quod offerat. Ecce ipe

Universidad de De

Heb.ix. offerebat seipsum. Alibi dictū est. Qm̄ dn̄s semel oblat⁹ est
ꝑ oblatione sui: deinceps vt multoꝝ auferat pctā. Secūdo
C vero sine peccato videbit his: q expectāt eū i salutē. Ecce
istic oblat⁹ est: ibi seipsum obtulit. Vidisti quō simul ⁊ ho:
stia ⁊ sacerdos fact⁹ est: ⁊ altare erat crux. Et cui⁹ rei cau:
sa non tēplo offert hec hostia: sed extra ciuitatē ⁊ extra mu
Esa.liij. ros: vt illud adimpleret qđ scriptū est. Qm̄ iter iniquos de:
Luc.xxij. putat⁹ est. Cui⁹ igr̄ rei causa in altitudine crucis imolat: ⁊
Heb.iij. nō sub tegmine edificij? Ob hoc scʒ vt aeris naturā mūda
ret: ꝓpterea nō in altari: nec tecto superposito: sed sub celo
Aer ei purgabat: cū in altitudine imolaretur ouis. Terra
etiā purgabat: qꝛ stillabat sanguis dn̄i sup eā. Ideo nō sub
tegmine neqꝫ in tēplo iudeorū: vt nō subtraherēt sacrificiū
salutare iudei. Neqꝫ existimes ꝓ illa tm̄modo gente hanc
hostiā offerri. Propterea em̄ extra ciuitatē ⁊ extra muros
vt intelligas qm̄ cōis est hostia pro genere humano obla:
ta: ⁊ ideo cōmunis est purificatio: nō ex aliq̄ parte quemad
Deut. xij. modū fuerat in iudeis. Nā iudeis ideo ꝑcepit deus relin:
D quere vniuersam terrā: ⁊ in vno loco offerre sacrificia ⁊ vo
ta reddere: qm̄ imūda erat tunc vniuersa terra fumo ararū
⁊ nidore bustoꝝ: ceteroꝝ̄qꝫ coinqnatoꝝ: eoꝝ q̄ de ꝓphanis
gentiliū sacrilegijs inferebant sup eā. Nobis vero iā quō
xp̄s adueniēs vniuersam terrā expiauit: oīs loc⁹ oratoriū
factū est. Et iccirco beat⁹ paulus hortat ⁊ ꝑcipit sine inter
j.Tim.ij missione orare vbiqꝫ dicēs. Volo orare viros in oī loco le:
uantes man⁹ sanctas. Vides quō mūdat⁹ est orbis terrarū
Et ideo vbiqꝫ sanctas manus leuare possum⁹: quoniā vni:
uersa terra sanctificata est vt sanctior sit q̄ȝ illa q̄ in interiori
bus tēpli veteri erāt sancta sanctoꝝ. Ibi nāqꝫ irrationabi:
le aīal ouis offerebat: hic aūt spiritalis oblata est. Et q̄ȝto
maior est oblatio: tanto ⁊ eminētior scificatio: iccirco festi
E uitas epulatiōis est crux christi. Vis discere ⁊ aliđ crucis
beneficiū? Paradisum ante q̄nqꝫ milia vel ampli⁹ fere an:
nos clausum: hodie nobis aperuit. In hac em̄ die et in hac
hora latronē introducens xp̄s: duplex beneficiū operatus
est: vnū quidē qꝛ paradisum aperuit: aliud vero qꝛ latronē
introduxit. Hodie reddidit nobis patriā pricipalē: hodie
reduxit nos in ciuitatē paternā: et eternā domū redonauit
Lu.xxiij. cōmuni hoīm nature. Hodie mecū eris in paradiso. Quid
dicis? Crucifixus es: ⁊ clauis cōfixus: ⁊ paradisum ꝓmit:
tis? Ita (inqt) vt in ipsa cruce virtutē meam agnoscas: qm̄
res hec tristitie videbat: vt nō in crucis lignū attēdas: sed
virtutē eius q crucifix⁹ est discas. In cruce hoc miraculū
operat⁹ est: vnde maxime potentiā suā declarat oīpotens.
Nō mortuū resuscitās: nō mari ⁊ vētis imperās: nō demo:
nes eijciēs: sed crucifix⁹ ⁊ cōsputus in facie: clauisqꝫ cōfix⁹
cū iniurias ⁊ maledicta susciperet: derisus atqꝫ ꝯtemptus
malignā illā atqꝫ longo scelerū vsu obduratā latronis men
tē imutare ꝑualuit: vt ex vtroqꝫ virtutē ei⁹ īspicias. In eo
dem em̄ tpe passionis crucifixus vniuersam creaturā tur:
bauit: ⁊ saxa dirupit: duriorē vero lapidib⁹ aīam attraxit
pariter ⁊ honorauit dicens. Hodie mecū eris in paradiso.
Lu.xxiij. Et certe cherubin custodiuit paradisū: sed hic etiā cheru:
Gen.iij bin dn̄s est. Flāmea rhomphea obuoluit: sed ipe ⁊ flāme et
F gehenne/ ⁊ vite/ ⁊ mortis potestatē habet. Et quidē nemo
regū aliqñ passus est latronē hoīem: aut queq̄ȝ aliū eiusdē
nature cōseruū secū assumēs ita in ciuitatē itroducere: sed
xp̄s hoc fecit q mortis ⁊ dyaboli victor: ⁊ sacratissimam in
grediēs patriā secū latronē introducit: nō cōculcans para
disum isti⁹ pietatis opere sed honorās: neqꝫ ꝯfundēs latro
nis itroitu sed illustrās. Honor nāqꝫ paradisi est: talē dn̄m
habere q etiā latronē dignū facere posset paradisi delitiaꝝ
Etem̄ cū publicanos et meretrices introduceret in regnū
celoꝝ: nō confundit sed extulit regnū celoꝝ: neqꝫ deiecit sed
poti⁹ honorauit paradisum. Honor em̄ vt dixi est paradisi
talē habere dn̄m: qui et latronē dignū facere possit delitijs
et possessione paradisi. Talis est em̄ dn̄i regnū celorū: vt et
meretrices ⁊ publicanos ita ꝓbabiles reddat: vt digni ap
pareāt gratia ⁊ gloria q̄ illic est. Quēadmodū em̄ medicū
tunc maxime admiramur: cū viderim⁹ eū difficiles hoīm
valitudines curantē: mortisqꝫ pericula medendi arte vin:
cētem: ita ⁊ christū admirari iustū est: qñ insanabilia vulne
ra in corporibus ⁊ mētibus curat: qñ publicanū ⁊ meretri:
cem ad tantā sanitatē perducit: vt etiam celo dignos osten
dat. Et quid tali dignū quiete egerat latro: vt post crucem
quā meruerat: repente paradiso dign⁹ iudicaret? Vis bre: G
uiter dicam virtutē fidei ei⁹? Quando petrus negauit de:
orsum: tūc ille cōfessus est sursum. Et hec nō vt accusās be:
atissimū petrū locut⁹ sum: qđ absit: sed latronis magnani:
mitatē ondere volēs. Nā ille discipul⁹ minas abiecte puel:
le nō sustinuit: latro vero multitudinē toti⁹ ppl̄i vidēs cir:
cūstantē: ⁊ clamātē insanas blasphemias ⁊ opprobria atqꝫ
maledicta iaculantē: nō attendit illis: nō cogitauit visibilē
abiectionē ei⁹ qui crucifigebat: sed oculis fidei hec cuncta
trāscurrēs: sicut abiecta ⁊ leuia veritatis īpedimēta p̄teriēs
et reliquēs: cognouit dn̄m celi: ⁊ ait dicens. Memento mei Lu.xxiij.
dn̄e in regno tuo. Ne q̄ breui ꝯmemoratione dimittam⁹ la:
tronē istū: neqꝫ confundamur doctorē accipere quē dn̄s nō
non erubuit primū in paradisum introducere. Ne inq̄ eru
bescam⁹ magistrū habere hoīem: qui ante oēm generis hu
mani naturā meruit dign⁹ haberi regno celorū. Sed singu
la intentius disquiram⁹ vt virtutē crucis agnoscam⁹. Nō H
dixit ad eū dn̄s quēadmodū ad petrū. Veni post me faciā Mat.iiij.
te piscatorem hoīm. Nec dixit ad eū quēadmodū ad duo:
decim discipulos. Qm̄ sedebitis super duodecim thronos Mat.xix.
iudicātes duodecim trib⁹ israel: sed ne qualecūqꝫ verbum
dignat⁹ ei dicere: nullū miraculū ostendit: nō mortuū resu
scitatū: nō demonē expulsum: nō mare obediens: nō denique
aliquid aut de regno celoꝝ ei locut⁹: aut de gehēna cōmina
tus est: ⁊ prior oīm latro ꝯfessus est eū: ⁊ hoc alio exprobran
te fecit. Improperat ei ⁊ ille alius latro. Audisti latronē ⁊
latronē: ambos in cruce: ambos cōuersatione latronū: am
bos ex eadē malignitate veniētes: sed iā nō ambo in hisdē
mentibus ⁊ meritis sunt constituti. Nam alius quidem re
gnum adipiscebat: alius vero in gehennā mittebatur. Ita
et pridie in discipulis simile discrimē fuit. Nam ⁊ iudas q
dem discipulus fuit vt illi vndecim: sed illi quidē dicebant
dn̄o. Vbi vis parem⁹ tibi pascha māducare: iste vero se ad
tradendū dn̄m preparebat ⁊ dicebat. Quid vultis mihi da
re: ⁊ ego vobis eū tradā? Et illi quidē ad ministeriū diuinū
se preparabāt: hic aūt ad tradendū festinabat. Ita ⁊ in hoc
loco latro ⁊ latro: sed vnus quidē improperabat: alius ado
rabat. Alius blasphemabat: alius laudabat: ⁊ blasphemā
tē corripiebat dicēs. Nec times dn̄m tuū? Vidisti fiduciā I
latronis: vidisti liberā voluntatem in cruce. Audisti philo
sophiā in tribulatione: ⁊ reuerētiā diuini timoris in suppli
cio. Quoniā quidē in semetipō erat ⁊ clauis cōfixus nō sen
cium intellectū: neqꝫ confixum sensum habebat. Quis non
admiret ⁊ cōpungat? Non solū em̄ qđ in ipso erat: sed et ea
q circa seipsum erāt reliquēs: de altero curā gerebat in cru
ce: doctor effect⁹: ⁊ corripiēs ⁊ dicens. Nec times dn̄m tuū
Noli (inqt) attēdere iudicio huic qđ deorsum est: alius iu
dex inuisibilis est. Ne ergo cōsideres: qꝛ deorsum a iudice
mortali cōdēnat⁹ est: nō em̄ talia sunt superna iudicia. Hic K
aūt in terreno iudicio: ⁊ iusti condēnabuntur: ⁊ iniusti eua
gunt: ⁊ rei dimittunt: ⁊ innocentes puniunt. Volentes nā
qꝫ ⁊ nolētes multū errant qui iudicāt. Ignorantes ei iusti
tiam seducunt: vel certe sciētes per auaritiā corrumpunt
vt sanguinē innocentē vendāt. In supernis vero nihil tale
Iudex em̄ iustus est: ⁊ iudiciū eius tanq̄ȝ lumen ꝓdijt non
habens tenebras: neqꝫ ignorantiā. Ut ergo non diceret: qm̄
damnat⁹ deorsum in terris: ⁊ abiudicatus est pene: ꝓduxit
eū ad iudiciū supernū: cōmemorauit tribunal illđ horribi:
le tm̄ nō dicēs sibi. Respice te ⁊ nō portabis sententiā dam
nationis eterne: nec stabis in sorte iudicū corruptoꝝ: respi L
ciens ad salutē futurā in supernis iudicijs. Vidisti philoso
phiam latronis: vidisti intellectū ⁊ doctrinā: subito in ictu
oculi de cruce in celū transiliuit: ita iam ex abundātia rece
pte iusticie ꝓximū illum vel sociū quōdam suū arguēs ve
diceret ei. Nō times (iqt) qm̄ i ipso iudicio sumus: id est in
eadem condemnatione? Nōne (inqt) ⁊ tu in ipsa cruce es?
Quāobrem in quo sociū increpas pene: teipsum ꝓ illo reū
statues? Quēadmodū ei eis q̄ i pctis est: si alios audeat ac
cusare: seipm̄ añ illos accusat: ita ⁊ is q in erumna posit⁹ est
si alijs eā sui oblit⁹ exprobrat: sibi añ illos dicit opprobriū
qm̄ inqt in ipso iudicio sum⁹. Quis agis o latro? Satisfa
cere incipiēs: socium tibi dn̄m fecisti? Non inquit emendo
hāc de me opinionē in subsequētib⁹. Nā ne estimes q ꝓpt

dānationis consortiū criminis quoqꝫ consortē fecerit dn̄m
subteruit emēdatione dicēs. Et nos quidē iuste: digna em̄
patimur his q̄ cōmisim⁹. Vidisti cōfessionē ꝑfectā: vidisti
quomodo i cruce se exuit a peccatis. Dic (inqt) tu iniqtates
tuas: prior vt iustificeris. Nemo cōpulit: nemo vim fecit: sʒ
ipse se diuulgauit: ipse se ꝯdēnauit dicēs. Et nos quidē iuste
digna factis recipim⁹: hic aūt nihil mali gessit. Memento
mei dn̄e in regno tuo. Nō est ausus añ dicere: memento mei
deus: q̄ȝ ꝑ cōfessionē iniqtatis p̄terite sarcinā pctōꝝ depo:
neret. Vides quāta res sit cōfessio. Cōfessus est ⁊ paradisū
aperuit: cōfessus est ⁊ tāte fiducie robur accepit vt de latro
cinio regnū deposceret: cōsiderās quātoꝝ bonoꝝ nobis cau
sa sit crux. Dicito mihi latro regnū petens: qđ in eo tale vi
L des ex quo petis? Dic mihi: nā qđ in cōspicuo est: clauos et
crucē cernis. Sed hec inqt crux: ipsa regni insigne est: ⁊ pro
pter eam iesum regē appello: qꝛ video crucifixū. Opus em̄
regis est vitā suā ꝓ his quib⁹ regnat opponere. Vñ et ait
Joh.x. Qꝛ pastor bon⁹ aīam suā ponit ꝓ ouib⁹. Igit ⁊ rex bonus
aīam suā ponit ꝓ his quoꝝ princeps est: Qm̄ igit aīam suā
Lu.xxiij. posuit: ideo eū regem cognosco: ⁊ dn̄m appello. Memento
mei (inqt) dn̄e in regno tuo. Cōsiderasti quō ⁊ regni isigne
sit crux: qđ si aliūde vis dicere: hoc ipsum: nō reliquit eū so
lum sup terrā: sed attraxit in celo. Unde hoc ipm̄ scire po:
tes: qꝛ pariter cū ipō veniet in secūdo ⁊ glorioso eius aduē:
tu vt discas quō vera ⁊ magnifica ē crux. Vñ ⁊ gloriosam
eā dixit: in ea gloriāte aplo. Sed videam⁹ quō cū cruce ve
Matthei. xxiiij. niet. Necessariū est em̄ ⁊ hoc ipsum ostēdere. Si dixerint in
quit ecce in prōptuarijs est xp̄s: ecce in solitudine est: noli:
te credere de scđa ꝑsentia sue glorie dicens: ꝓpter pseudo
christos: ⁊ ꝓpter falsos ꝓphetas: ꝓpter antichristū: ne ali:
quis errore ꝑuentus in falsos incidat christos: qñ xp̄i sal:
uatoris aduentū ꝑueniet antichrist⁹. Ideo sollicite ꝑcauē
dum est: ne q̄s pastorē q̄rens lupū inueniat. Ob hoc ꝑdico
tibi: vnde dinoscas veri pastoris aduētū. Nā qꝛ ꝑm⁹ aduē
tus ei⁹ latēter fact⁹ est: ne estimes qm̄ scđs aduentus eius
talis erit: hoc dedit signū. Hec em̄ fuit volūtas ei⁹ vt ꝑm⁹
aduētus latēter fieret ⁊ q̄reret qđ perierat. Scđs vero ad
Matthei. xxiiij. uentus: nō ita simpliciter ait. Quēadmodum (inqt) fulgur
exiēs ab oriente apparet in occidēte: ita erit aduēt⁹ filij ho
minis. Subito oībus apparebit: nec erit indigēs q̄sq̄ȝ iter:
rogare: siue hic: siue illic est xp̄s. Quēadmodū ei cū fulgur
emicuerit: nō egem⁹ inq̄rere si facta sit coruscatio: ita cū re
uelatio ꝑsentie ei⁹ effulserit nō indigebim⁹ interrogare an
M venerit xp̄s. Sed qđ querit: si cū cruce veniet: nec em̄ pro:
misse expositionis oblit⁹ sum. Audi igit subsequētia. Tūc
(inqt) qñ vētur⁹ est: sol obscurabit: et luna non dabit lumē
suum. Tāta ei erit eminentia splēdoris in xp̄o: vt etiā cla:
rissima celi luminaria pre fulgore luminis diuini abscōdā:
tur. Tūc stelle cadēt: qñ apparuerit signū filij hoīs in celo.
Cōsiderasti quāta virtus sit signi: hoc est crucis. Sol ob:
scurabit: luna nō dabit lumē suū. Crux vero fulgebit: ⁊ ob:
scurabit luminaria celi: delapsisqꝫ syderib⁹ sola radiabit vt
discas qm̄ crux: ⁊ luna lucidior: ⁊ sole erit ꝑclarior: quorum
splendorē diuini luminis illustrata fulgore superabit: Quē
admodū em̄ ingrediēte rege in ciuitatē exercit⁹ antecedit:
preferēs humeris signa atqꝫ vexilla regalia: ⁊ ambitu pre:
parationis armisone annūciat regis itroitū: ita dn̄o descē:
dente e celis ꝑcedet exercit⁹ angeloꝝ q signū illud .i. trium
phale vexillū sublimibus humeris ꝑferentes diuinū regis
Matthei. xxiiij. celestis ingressum: terrestriū mētib⁹ nunciabūt. Tūc (inqt)
cōmouebunt virtutes celoꝝ. De angelis dicit. Tremor em̄
illos apprehēdet ⁊ timor magn⁹. Cui⁹ igit rei causa dic mi
hi? Qꝛ tunc tā terribile erit iudiciū illud vt etiā ab āgelis
timeat? Oīs em̄ natura generis humani incipiet iudicari:
et astare terribili iudici. Quāobrē ergo tunc angeli contre
miscent: ⁊ vnde tremor apprehēdet eos? Non em̄ illi habēt
iudicari. Sed quēadmodū principe iudicāte: nō solū rei: sʒ
et officia q nihil sibi cōscia sunt: timore ⁊ tremore cōprehē:
dunt ꝓpter iudicis terrorē: ita ⁊ tūc cū gen⁹ humanū iudi
N cabit et celestes ministri pauebūt: ⁊ terribili apparatu de
iudicis intuētis horrēda formidine cōtremiscēt. Sed q̄re
crux apparebit tūc: ⁊ quā ob causam in ei⁹ ꝑlatu dn̄s adue
niet: rō ꝑspicua est: vt agnoscāt cōsiliū iniqtatis sue q dn̄m
maiestatis crucifixerūt. Per hoc ei signū impudēs iudeo
rum redarguit impietas: ⁊ quō ꝓpter hoc ipm̄ habēs cru:
cem veniet: audi ipm̄ in euāgelio ꝓtestāte. Qꝛ tunc plāgēt
oēs trib⁹ terre videntes accusatorē suū .i. ipsam crucē. et ip Matthei.
so arguēte cognoscēt pctm̄ suum sero: ⁊ frustra fatebuntur xxiiij.
impiā cecitatē. Quid aūt miraris si crucē afferens veniet:
vbi ⁊ ipa vulnera ondet? Tunc videbūt (inqt) in quem cō Zach.xij
punxerūt. Quēadmodū eni in thoma fecit: volens incredu Joh.xix.
litatē discipli coarguere errorēqꝫ corrigere ꝓ multoꝝ fide
⁊ ingerēs ostēdit illa signa clauoꝝ: ⁊ ipsa de clauis vulnera
⁊ dixit. Mitte manū tuā: ⁊ vide qm̄ spūs ossa et carnem nō
habet quēadmodū me videtis habere: tunc ondet vulnera Joh.xx.
⁊ crucē manifestabit: qm̄ ipse est q crucifixus est. Non solū Lu.xxiiij
aūt de cruce: sed de verbis ipsis q̄ in cruce habuit: imēsam O
pietatē ei⁹ possum⁹ cōsiderare. Nā cū adhuc in cruce confi
xus esse dicebat. Pater dimitte illis peccatū: nō eni sciunt
quid faciūt. Et crucifixus ꝓ illis q crucifixerant orabat: et Lu.xxiij.
quidē illi e diuerso dicebāt. Si fili⁹ dei es: descende de cru
ce. Sed ꝓpter hoc non descendit de cruce: qm̄ filius dei est.
Propter hoc eni venit vt crucifigeret ꝓ nobis. Descende
(inquiūt) de cruce: ⁊ credim⁹ in te. Hec v̄ba sunt ⁊ occasio
nis ⁊ incredulitatis. Nā plus fecit q̄ȝ si de cruce descendis:
set. Multū em̄ maius fuit lapide ad monumentū opposito
resurgere q̄ȝ de cruce descēdere. Lazarū etiā q̄triduanū iā
funere fetidū de sepulchro resuscitasse magis fuit q̄ȝ de cru Joh.xj.
ce descēdere. Et illi quidē dicebant. Si filius dei es: salua
temetipsum. Hec aūt oīa faciebāt: ⁊ iproperabāt ei pariter
Dimitte (inqt) illis pctm̄. Utiqꝫ dimisit si vellent penitere.
Si eni nō dimisisset illis peccatū: non vtiqꝫ statim post assū Actuū.ij.
ptionē ei⁹ tria milia ⁊ q̄nqꝫ milia credidissēt. Qm̄ (inquit) et.iiij.
multa milia iudeoꝝ crediderūt. Audi qđ dicūt paulo aplō Act.xxj.
Vides inquiunt frater: quot milia sūt iudeoꝝ q crediderūt? P
Imitatores ergo dn̄i esse debem⁹: ⁊ ꝓ inimicis orare exem: Lu.xxiij.
plo ipsius: q cū esset crucifixus ꝓ crucifigentibus se patrē
postulabat vt dimitteret illis pctm̄. Et quō (inqs) possum
dn̄m imitari? Si volueritis: poteritis. Si eni impossibile Ma.xj.
erat imitari eū: quō dicebat. Discite a me: qm̄ mitis sum et
hūilis corde? Nam si impossibile esset imitari eū nūq̄ȝ pau:
lus dixisset. Imitatores mei estote sicut ⁊ ego christi. Qꝛ si
dn̄m imitari nō vis: imitare seruū ei⁹ stephanū: quē ⁊ aplm̄ .j.Co.iiij.
dico: nā ille dn̄m imitat⁹ est. Et quēadmodū xp̄s inter cru:
cifigentes se reliquēs crucē: relinquēs ꝓpriā ꝑsecutionē: ꝓ
crucifigētib⁹ se depcabat patrē: ita ⁊ seru⁹ ei⁹ inter lapidā
tes se suscipiēs iacula saxorū ⁊ dolores q ex ipsis fiebant di
cebat. Dn̄e: ne statuas illis peccatum hoc. Audisti quō ꝑm
dn̄m locut⁹ est seru⁹. Ille ait. Pater dimitte illis peccatū: Act.vij.
nesciūt em̄ qđ faciūt. At iste dicit. Dn̄e: ne statuas illis hoc Lu.xxiij.
pctm̄. Et vt discas qm̄ cū oī sollicitudine orauit. Positis
(inqt) genib⁹ orabat dicēs. Dn̄e: ne statuas illis hoc pecca: Act.vij.
tum: qui viuis ⁊ regnas in secula seculorum. Amen.

¶ Eodem die de expositione Symboli ad cōpe: tētes. Sermo.ij. In q̄ q̄d sit symbolum declarat.

Queso vos fr̄es charissimi: vt nobis reserantib⁹ ex Sermo
positionē symboli attenti⁹ audiatis. Que doctri: cxxxj.
na symboli virtus est sacramēti: illuminatio aīe: A
plenitudo credentiū: in eo qđ docet aut discitur ⁊
vnitas trinitatis: ⁊ trinitas distincta personis: ⁊ opulentia
creatoris: ⁊ redēptio passionis. Hoc nexus infidelitatis ab
soluit: hoc vite ianua pandit: hoc glīa cōfessionis ostendit.
Symbolū dilectissimi breue est verbis: sʒ magnū est sacra:
mētis. Paruū ostendēs in minutione latitudinis: sed totū
cōtinens cōpendio breuitatis. Exiguū est vt memoriā nō
obruat sed diffusum vt intelligētiā supcedat cōfirmās oēs
ꝑfectione credēdi: desiderio cōfitendi: fiducia resurgendi.
Digne q̄ ⁊ attētiores ⁊ frequētiores: ⁊ ꝓ rōne tpis ipsi⁹ pu:
riores ad audiendū symbolū conuenistis. Quicq̄d em̄ pref:
guratū est in patriarchis: quicq̄d nūciatū est in scripturis:
quicquid predictū est i ꝓphetis vel de deo ingenito: vel ex
deo dei vnigenito: vel de spiritusancto: q̄uis latenter osten
sum sit: vel de suscipiendi hoīs sacramēto: vel de morte dn̄i
resurrectionisqꝫ mysterio: totū hoc breuiter iuxta oraculū
ꝓpheticū symbolū in se cōtinet cōfitendo. Tenendo q̄ fr̄es
hm̄i collationē fidei ⁊ grām: ꝓfessiōis mysteriū memorie cō
mēdatū: iā ad isti⁹ symboli ꝓfessionis sacr̄m textūqꝫ veni:
mus. Qđ in hūc modū incipit. Credo i deū patrē oīpotētē B

creatorē celi ⁊ terre: ⁊ in iesum xp̄m filiū eius vnicum dn̄m nostrū: q̄ cōceptus est de spiritu sancto: natus ex maria virgine: passus sub pōtio pilato: crucifixus/mortu⁹/⁊ sepult⁹. Descendit ad inferna: tertia die resurrexit a mortuis. Ascēdit ad celos: sedet ad dexterā dei patris oīpotentis: inde venturꝰ iudicare viuos ⁊ mortuos. Credo in spm̄sanctum sctām ecclesiā catholicā: sanctoꝝ cōmunionē: remissionem pctoꝝ: huiꝰ carnis resurrectionē: vitā eternā amē. Repetē dus est nobis dilectissimi sermo symboli huiꝰ qualiter ea q̄ dicim⁹ vestris sensibus meliꝰ inseramus. Credo in deū patrem omnipotentē: creatorē celi ⁊ terre. Tertia igit vice repetit: vt ad reliqua capienda fideli cursu puenire possim⁹. Et q̄ lex fidei nostre in trinitate cōsistit: vt ipse numerꝰ repetitionis cū signo veniat trinitatis: tertia vice ordo symboli recēsendꝰ est. Inprimis dilectissimi qualis sermo sit i capite symboli diligēter aduertite: ⁊ q̄li principio inchoet solicitius ptractate. Ergo in ꝓmo habet Credo. Vide q̄ dn̄s noster nō nos iubet discutere diuina iudicia sed credere: nec rationē reḋere: sz fidē simpliciter ⁊ imobiliter exhibere. In deū patrē. Aduertite q̄ cū dei patris nomē in confessiōe cōiungit: ostēdit q̄ nō aſi deꝰ esse ceperit ⁊ postea pater: sed sine vllo initio ⁊ deꝰ semꝑ ⁊ pater est. Qui ergo semꝑ fuit pater: semper habuit filiū cui pater est. Oipotētē vero ideo dicit: q̄ oipotens est: cuiq̄ nihil ipossibile est: q̄ celum terrā: mare: hoies: atq̄ oīa aīalia ⁊ reptilia nō aliquo operis actu sed solo verbi creauit iperio. Et ideo nō nobis veniat in cogitationē quō hoc aut illud potuit fieri: q̄ oīpotētē ꝑcipimus ꝓfiteri. Creatorē celi ⁊ terre. Hoc alt q̄ superius dixi: q̄ oīa sola verbi potestate ꝓfecit. Credo ⁊ in iesū xp̄m filiū ei⁹. Aduertite q̄ quō in patrē: sic ⁊ in filiū creden dū sit. Et q̄ cū patre equalis est maiestate: tm̄ ipsi quantū et patri honoris nos debere nouim⁹ ⁊ seruitutis obsequiū Jesum xp̄m. Jesus saluator interptat: xp̄s vero a chrisma te dicit: q̄ sicut antiq̄ reges a sacerdotibus oleo sacro perfundebant: sic dn̄s nr̄ iesus xp̄s spūsancti infusione replet⁹ est. Qui conceptus est de spūsancto. Nō poterat aliūde q̄ de deo concipere: q̄ deū meruit ꝑcreare. Natus ex maria virgine. Non potuit nō talē habere conceptū: q̄ virgo erat permansura post partū. Passus sub pontio pilato. Iste pi latus iudex erat in illo tpe ab iperatore posit⁹ in iudea: sub quo dn̄s passus est: cui⁹ mentto ad temporis significationē nō ad psone illi⁹ pertinet dignitatē. Crucifix⁹ est ⁊ sepult⁹ Crucē illā in qua ille crucifixus est in corpe: nos gestam⁹ in fröte. Sepultus est. Sicut in veritate natus: ita in ☧ltate mortu⁹ ⁊ sepult⁹. Tertia die resurrexit. Triduane sepulture moza euidēter ostēdit: q̄ dū corp⁹ in sepulchro iacuit sia illa de infernis triūphauit. Ascendit ad celos: id est cōditionē nature nostre quā de hoīe matre nat⁹ assumpsit super celos in dexterā dei patris collocauit. Inde vēturꝰ iudicare viuos ⁊ mortuos. In ipso corpore ventur⁹ est ad iudiciū: in quo ascendit ad celū. Christianos iudicat ⁊ pagnos: iustos ⁊ peccatores: fideles ⁊ ipios. Credo ⁊ in spiritū sanctū. Aduertite q̄ sicut in patrē: ita ⁊ in filiū ⁊ i spm̄sctm̄ sit credendū. Nā q̄ vel in vnā de trinitate psonā non crediderit: in duab⁹ illi credidisse nō ꝑderit. Sanctā ecclesiā catholicā. Sciendū est q̄ ecclesiā credere nō tñ in ecclesiā credere debeam⁹: q̄ ecclesia nō est deꝰ: sed domus dei est. Catholicā dicit toto orbe diffusam: q̄ diuersorum hereticorū ecclesie ideo catholice non dicunt: q̄ p loca atq̄ p suas q̄stq̄ puincias cōtinent: hec vero a solis ortu vsq̄ ad occasū vni⁹ fidei splēdore diffundit. Sanctorū cōmunionē. i. cum in sanctis q̄ in hac quā suscepim⁹ fide defuncti sunt: societate ⁊ spei cōmunione teneamur. Remissionē peccatoꝝ. Oportet em̄ vt post remissionē q̄ nobis ꝓestat munere redēptoris in baptismo: plene crudelitat⁊ teneam⁹ affectū. Carnis hui⁹ resurrectionē. Carnē quā in hac vita sub mortali conditione portamus: resurrecturā esse immortalem ac rationalē redditurā ꝑ aie ꝓsortio credam⁹. Vitā eternā. Absq̄ vlla dubitatiōe fatemur vos vitam eternā consecuturos si hec q̄ vobis exponim⁹ sacramenta fideliter teneatis: ac bonis actib⁹ cōseruetis. Hūc breuē sermonē de vniuerso symbolo vobis debitū reddidi. Q̄ symbolū cū audieritⁱ⁊: totū istum sermonē nostrū breuiter collectū recognoscetis: nec vt eadē verba teneatis vllo modo scribere debetis: sed audiēdo ꝑdiscere: ⁊ memoria semp tenere atq̄ recolere Quic quid em̄ in symbolo audistis tam: diuinis scripturarū sanctarū litteris cōtinet. Cōmemoratio fit ꝑmissionis dei: vbi p̄ pphetā ꝓnūciās testāmētū nouū dixit. Hoc est testamē tū q̄ ordinabo eis post dies illos dicit dn̄s: dāo legē meā in mente eoꝝ: ⁊ in corde eorū scribam ea. Cui⁹ rei significā de causa: audiendo symbolū nō in tabulis vel in vlla materia: sed in cordib⁹ scribitur. Ꝓestabit ille qui vos vocauit ad suū regnū vt eius gratia regenerati vobis etiā spiritu sancto scribat in cordib⁹ vestris: vt q̄ creditis diligatis: et fides in vobis p dilectionē operet: ac sic dn̄o deo largitori bonoꝝ oim placeatis: nō seruiliter timēdo penā: sed liberaliter amādo iusticiā. Hoc ergo symbolū q̄ vobis per scripturas ⁊ sermones ecclesiasticos insinuatū est: sub hac breui forma fidelibus confitendum ⁊ ꝓfitendum est.

¶ Sabbato in vigilia pasche. De Joseph q̄ corpus dn̄i petijt a Pilato. xc. Sermo. j.

Peracta passione dn̄i nr̄i iesu xp̄i et resurrectione in qua fidei nostre ois summa consistit: emersit quidā ioseph olim quidē amator ⁊ discipul⁹ dn̄i: ⁊ q̄ ꝓ ratione tēporis defuncto exēqs occultas impendat: q̄ ⁊ noti misericordiā furor persequētiū ꝓhibebat. Q̄ factū ita Joannes euāgelista narrauit. Rogauit (inq̄t) pilatū ioseph occulte ꝓpter metū iudeoꝝ: et petiuit corpus iesu: ⁊ p̄misit pilatus. Cū in aīo religioso metus cū deuotione certaret: excogitat statim q̄ ⁊ fidei satisfaceret ⁊ timori: ⁊ occulte postulās vt ⁊ humo mādaret occisum: ⁊ declinaret insanā iudeoꝝ. Judeꝝ vero cundē seruās alm mortuo quē impēdit audito: nā quē coactus dederat pene libens tradit sepulture. Postq̄ vero corp⁹ iesu humatum est: statim potentiā suā repetit: qua venerat reditura maiestas. Nam cui⁹ natiuitas hoīs ostenderat filiū: moza ꝑdidit deū. Cū em̄ maria magdalene venisset ad monumentū quā memorē saluatoris amissi fida deuotio lachrimas cō pellebat: vidēs reuolutū a foribꝰ lapidē: cū nō inuenisset in sepulchro dn̄i: cepit acrius dolere q̄ ꝑdiderit ⁊ defunctū Mox autē ad petrū eius discipulū peruolat: quē ꝓ meriti qualitate vel fidei: maior de eius obitu cura tangebat. Ruciat inane sepulchrū: querit corpus ablatū. Petrus vero resurrectionis filij dei ⁊ ante crucē cōscius quā predixerat ipse passurus: sub tali nūcio nō fleuit aut voluit: sed morē suū i diuinis virtutib⁹ seruās: ꝓperat experiri q̄ crediderit. Ad sepulchrū itaq̄ dn̄i celeri cursu festinat: lector redituꝰ si nō inueniret quē querebat. Beatꝰ aūt euangelista ⁊ ex cō sequētib⁹ ꝓbat potentiā resurgentis. Venit (inq̄t) simō petrus ⁊ introiuit in monumētū. Et cū nō inuenisset dn̄m: vidit lintheamina posita ⁊ sudariū q̄ fuerat sup caput eius Nā manifesti⁹ deꝰ platurus quē viuificauerat in celum: et mortē vacuat ⁊ sepulchrum. Nā lintheamine quo funus tegebat expositio: reliquit terre exuuias vitali iā corpore ānta maiestas. Petrus igit vidēs resurrectionē quā vel filiꝰ ꝓnūciauerat impletā: q̄ sollicit⁹ venerat: securus abscessit. Maria tñ resurrectiōis ignara nō cessat lachrymas fundere nesciens hanc esse dn̄i corpis gloriā quā putabat iniuriā Cuius inanes merores angel⁹ magis ꝓhibet q̄ cōsolatur: vt euangelista testat. Maria (inq̄t) q̄d ploras? Si spiritali prudētia intētionē diuini sermonis intelligas: lachrymaꝝ causas non tāq̄ ignarus interrogat: sed iportunos fletꝰ dolentis oblurgat. Maria (inq̄t) q̄d ploras: cum vacuato monumēto nō dāno funeris: sed meri⁹ o resurgētis iesu xp̄i corpus virtus sibi nō facin⁹ vēdicasset? Culpat codē tēpore a maria lachrymas fundi quo debuit gloriari. Quid ploras aut quē queris? Angel⁹ instruit nesciēt⁊ sano cōsilio: nequē ⁊ret in sepulchro. Que mulier q̄ reuixisse quē fiebat nec correcta cognouit: a superfluis postmodum lachrymis reuocak: vocib⁹ resurgētis similib⁹: Et tem̄ iesus maria verbis alloquit Mulier (inq̄t) quid ploras? aut quem queris? Hoc est dicere: me iā viuēte ꝓquo mortuo lachrymas fundis: aut me ꝑsente quē q̄ris? At illa iesum sc̄bo appellatu cognoscēs diuine maiestatis operante potentia viuū inuenit quem querebat occisum iesum christum dn̄m nr̄m: cui semper in patre gloria in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Eodem die. De sepulchro dominici. Sermo. ij.

Recte autē hanc vitā nos in nostro sepulchro cōdimus: vt viuificet mortē nostrā: vt cū ipo a mortuis resurgam⁹. Ñ et illa maria magdalene q̄ dn̄m inter ceteros defunctos in sepulchro requirebat arguit: ⁊ dicit illi. Quid q̄ris viuētē cū mortuis? Hoc est q̄d queris in tumulo: quē adorare debes in celo? Quid q̄ris apud inferos: quē redijsse iā cōstat ad superos? Quē illa adhuc nō intelligēs nec cognoscens: respōdit illi. Dñe: si tu sustulisti eū: dicito mihi vbi posuisti eū ⁊ ego eū tollā. Estimabat ei cū sicut dicit scriptura hortolanū esse. Sancta ergo ⁊ simplex femina xp̄z requrit a xp̄o ac deuotione mētis ꝓphetat ⁊ nescit. Ait em̄ dn̄o de semetipso. Si tu sustulisti eū: dicito mihi. Recte interrogat: si tu sustulisti eum. Ipse em̄ tulit corpus suū: q̄ illud protulit de sepulchro. Ipse tulit corpus: q̄ illud iacens ⁊ dormiēs sua aspiratiōe collegit. Ipse tulit corpus suū: q̄ illud diuinitatis virtute gestans portauit ad celos. Atq̄ ideo mulier sapienter iterrogat ⁊ requirit. Si tu sustulisti eū: dicito mihi vbi posuisti eū: hoc est si illud auferēs de sepulchro ad paradisum trāstulisti. Audierat em̄ illū dicentē latroni. Hodie mecū eris in paradiso. Aut certe si de inferno in patris dexterā collocasti: sicut ait apl̄s. Que sursum sūt q̄rite: vbi xp̄s est in dextera dei sedēs. Beatus ergo q̄ ita querit xp̄m dn̄m: vt credat eū ⁊ in paradiso cōstitutū ⁊ in celestib⁹ collocatū. Nam qui eum in inferno requirit aut in tumulo: dicitur ei. Quid queris viuentem cum mortuis.

¶ Item eodem die alius sermo de eodē de quo supra: qui habetur in libro Quinquaginta Homeliarum. Homelia. xxxvj. fo. cxxviij. col. iij.

¶ Eodem die de eo quod scriptum est in Geneſi Jn principio creauit deus celum ⁊ terrā ⁊c. Sermo. iij. In quo creatorem vnū vniuersitatis ostēdit: firmamentiq̄ nomine quid intelligatur.

Ulta sunt ⁊ magna veneranda paſche mysteria q̄ diuinis libris sunt cōsecrata: ⁊ in antiqs iudeoꝝ archiuis fuerāt reseruata: quoꝝ admirabilis ratio ⁊ mira: fides pura: religio sincera velut quodam velamine tecta suā sanctitatē in abditis oculebant: ⁊ prisci antistites adūbrata cernebāt: ⁊ sacrificia cruēta munerib⁹ offerebāt. Hanc artifex nō terrenis coloribꝰ: sed celestib⁹ virtutib⁹ clipeo deuotionis auro cozuscāte depinxit ⁊ aim tenaciter diligēs in ipo templo humani corporis dedicauit: integris ⁊ acerrimis sensib⁹ officia distribuit: ⁊ amorem in ei⁹ corde cōclusit. Et cū ille clarus rector astrorum poli genitor: dux dicti: luminis iperator: interiector germinis autūni tēperies: anni cursum: ⁊ quatripartita tēpoꝝ spacia compleuerit: dicī huius solemnitatē nos docuit celebrare. Quāta nobis bona dn̄ice passiōis admirabiles triūphi cōtulerint: mortali ⁊ hūana voce nec ꝓdicare/nec meminere valeo numerare. Ex illo itaq̄ beneficioꝝ aceruo q̄ celestis munificētia humano generi largita est: vnū granū fidei q̄ in se cōtinet multiplicē vite rationē in gremio sapiētie collocabo: vt in ipso prudētie sulco coalescat diuini sermonis imbre satum: magnaq̄ ⁊ admiranda ex modica ꝓbeat stirpe: ⁊ orationis opacitate eruberātia prestet. In principio (inq̄t) fecit deꝰ celū ⁊ terrā. Excluſit oīm infeliciū errores vnū imperatorē deū ꝓfitē: vnū cōditorē vniuersitatis filiū iudicauit. Fiat lux. Et facta est lux. Et vidit deꝰ lucē q̄ bona est: nō q̄ deus lucē ante nō nosset quā non nisi visam laudaret: cū sit lux solus oīm ipse: sicut euangelista testat. Ego sum lux mūdi. Et apl̄s. Qui habitat lucē inaccessibilē: quā nemo hoīm vidit nec videre potest. Hanc lucem dixit in seculo: q̄ bona est ꝑm hoīem: non ꝑm deū. Deꝰ em̄ non tantā hanc lucē tribuit quā poterat ipe largiri sed quantū mortalis oculus capere potuit. Nec q̄ vniuersum orbē illuminat tribueret splendorē: nisi quē mortalitas capere aut sustinere vticq̄ posset. Terra erat inuisibilis ⁊ incōposita. Sed terra inuisibilis esse non poterat. Cui ergo inuisibilis erat ⁊ Si angelis: vbi tanta moles abscondi poterat? Si hoīb⁹: adhuc homo non erat. Deus quippe fundauit terram super aquas: et medietatem aquarum super celos imposuit: et medietatem abyssis demersit: et in maria congregauit: et sic terra apparuit. Et dixit deus. Fiat

Jn quo dicit q̄ natiuitatum christi vna ex vtero altera ex sepulchro fuit.

Videamus fratres de dn̄i corpe/ postea q̄ de cruce deponitur q̄d gerat. Accepit illud Joseph ab arimathia vir iustus: sicut ait euāgelista: ⁊ in nouo suo sepeliuit monumēto: in quo nōdū q̄squ⁹ positus fuerat. Beatū ergo corp⁹ dn̄i nr̄i iesu xp̄i: q̄ cum nasceret ex vtero virginis gignit: cū recedit iusti tumulo cōmēdat. Beatū plane corpus q̄ virginitas pepit: ⁊ iustitia custodiuit. Custodiuit ei illud ioseph tumulo incorruptū: sicut seruauit illō marie vterus illibatū. Sicut ei pollutiōe ibi nō tangit: sic mortis corruptiōe nō ledit. Ubiq̄ btō corpori defert sanctitas: vbiq̄ virginitas. Nouus illud vēter cōcepit: nouus tumul⁹ cōclusit. Dn̄ica ergo ⁊ virgo vulua et virgo est sepultura. Qui poti⁹ ipam sepulturā vuluā dixerim: est ei sīlitudo nō parua. Sicut ei dn̄s de matris vulua viuus exiuit: ita ⁊ de ioseph sepultura viu⁹ surrexit. Et sicut de vtero tsic ad ꝓdicandū nat⁹ est: ita ⁊ nūc ad euangelizandū renat⁹ est de sepulchro. Nisi q̄ gloriosior est ista q̄ illa natiuitas. Illa em̄ corp⁹ mortale genuit: hec edidit immortale. Post illā natiuitatē ad īferos descēdit: post hanc remeat ad celos. Religiosior ē plane ista q̄ illa natiuitas. Illa ei corp⁹ mortale genuit toti⁹ mundi dn̄m nouē mensibus in vtero clausum tenuit: hec aūt triduo tm̄ tumuli gremio custodiuit. Illa cunctoꝝ spē tardius ꝓtulit: hec oīm salutē citi⁹ suscitauit. Fortasse q̄s dicat de ꝓlixi oñice natiuitatis ꝓdicatiōe: in qua ꝓdicauim⁹ nō minorē ei gloriā q̄ tumul⁹ Joseph suscitauerit dn̄m q̄ q̄ cū sete marie vterus pcerarit. Que cōparatio vētris ⁊ tumuli: cū ex ītimis viscerib⁹ illa ediderit filiū: hic aūt solūmodo locū ꝓtulerit sepulture? At ego dico: nō minorē ioseph affectum fuisse q̄ marie. Siquidē illa vtero dn̄m: hic corde cōcepit. Illa saluatori mēbroꝝ suoꝝ secretū ꝓtulit: h̄ secretū sui cordis nō negauit. Illa dn̄m pānis inuoluit cū nat⁹ est: h̄ lintheis cū recessit. Illa punxit beatū corp⁹ oleo: hic aromatib⁹ honorauit. Cōuenīunt ergo sibi obseq̄a: cōuenit ⁊ affect⁹. Inde necesse est etiā meritū puenire: nisi q̄ maria ad obsequiū angel⁹ admonuit: ioseph aūt iusticia sola ꝓsuasit. Igit ioseph i suo sepulchro posuit dn̄m. Legim⁹ i ꝓpheta. Sepulchrū patēs est guttur eoꝝ. Si ergo sepulchrū patens est guttur hoīm: vide ne forte ꝑm hanc similitudinē dn̄m ioseph nō tā in terrena posuerit sepultura q̄ i monumēto sui cordis collocauerit: ⁊ custodiendū illū suscēperit: non tam memoria fragili morituroꝝ q̄ memoria sancta virtutū. Hec em̄ virtutū fidelis est memoria: q̄ intra se cōtinens xp̄m: ledi eū hereticoꝝ corruptione nō patit. De qua mēoria in sacramētis dn̄s dicit. Quotiēscūq̄ feceritis hec: in memoriā mei facietis donec veniā. Quotiēscūq̄ ei xp̄m loquimur: totiēs eū sanctoꝝ memorie cōmendam⁹. Sepulchrū ergo patens: guttur hoīm recte plane dicit ꝓpheta. Sepulchrū cū xp̄i patens est euangelista⁹ beatū guttur: p quō illud eterno ⁊rarū thesauro cōdiderūt. Patēs aūt sepulchrū ideo dicit: q̄ vult ad xp̄i puenire mysteriū: nō ingredi ad illud nisi per euāgelice scripture secretū. In litteraꝝ em̄ secreto q̄sū quodā nouo vasculo cōmēdatus est dn̄s. Quisq̄ igit illū vide re desiderat: ibi ⁊ passionis ei⁹ sacramētū inueniet: ⁊ resurrectionis gloriā recognoscet. Patēs ꝙ guttur sanctoꝝ est vti apl̄s ad Corinthios ait. Os nostrū patet ad vos o corinthij: inuitās eos vt p ꝓdicatiōis sue apertā ianuā: ingrediāt xp̄i secreta mysteria. In hac igit pectoris mēoria collocat dn̄s a ioseph: vt i tusticie sede reḋeat: ⁊ habeat filius bois vbi caput reclinet. Videamus igit quare saluator in aliena sepultura ponat: ac suā nō habeat sepulturā. Ideo in aliena sepultura ponit: quia p aliorum moriebat salute Moꝝ ei ista nō illi accidit: sed nobis ꝓficit. Moꝝ ista nō illi illata est: sed nobis delata. Ut q̄d ergo ei ꝓpria sepultura: q̄ in se mortē ꝓpriā nō habebat? Et q̄d illi tumul⁹ in terris: cui⁹ sedes manebat in celis? Ut q̄d illi sepultura: q̄ triduī tm̄ tpis spacio nō tā in sepulchro mortu⁹ iacuit: q̄ veluti in lecto cōq̄uit? Ipsa em̄ tpis breuitas declarat potius somnū fuisse q̄ mortē. Sepulchrū aūt mortis est habitaculū. Necessariū ergo nō erat mortis habitaculū xp̄o qui vita est: nec opus habebat semp viuens habitaculo defunctoꝝ

Recte autē hanc vitā nos in nostro sepulchro cōdimus: vt viuificet mortē nostrā: vt cū ipo a mortuis resurgam⁹. Ñ et illa maria magdalene q̄ dn̄m inter ceteros defunctos in sepulchro requirebat arguit: ⁊ dicit illi. Quid q̄ris viuētē cū mortuis? Hoc est q̄d queris in tumulo: quē adorare debes in celo? Quid q̄ris apud inferos: quē redijsse iā cōstat ad superos? Quē illa adhuc nō intelligēs nec cognoscens: respōdit illi. Dñe: si tu sustulisti eū: dicito mihi vbi posuisti eū ⁊ ego eū tollā. Estimabat ei cū sicut dicit scriptura hortolanū esse. Sancta ergo ⁊ simplex femina xp̄z requrit a xp̄o ac deuotione mētis ꝓphetat ⁊ nescit. Ait em̄ dn̄o de semetipso. Si tu sustulisti eū: dicito mihi. Recte interrogat: si tu sustulisti eum. Ipse em̄ tulit corpus suū: q̄ illud protulit de sepulchro. Ipse tulit corpus: q̄ illud iacens ⁊ dormiēs sua aspiratiōe collegit. Ipse tulit corpus suū: q̄ illud diuinitatis virtute gestans portauit ad celos. Atq̄ ideo mulier sapienter iterrogat ⁊ requirit. Si tu sustulisti eū: dicito mihi vbi posuisti eū: hoc est si illud auferēs de sepulchro ad paradisum trāstulisti. Audierat em̄ illū dicentē latroni. Hodie mecū eris in paradiso. Aut certe si de inferno in patris dexterā collocasti: sicut ait apl̄s. Que sursum sūt q̄rite: vbi xp̄s est in dextera dei sedēs. Beatus ergo q̄ ita querit xp̄m dn̄m: vt credat eū ⁊ in paradiso cōstitutū ⁊ in celestib⁹ collocatū. Nam qui eum in inferno requirit aut in tumulo: dicitur ei. Quid queris viuentem cum mortuis.

¶ Item eodem die alius sermo de eodē de quo supra: qui habetur in libro Quinquaginta Homeliarum. Homelia. xxxvj. fo. cxxviij. col. iij.

¶ Eodem die de eo quod scriptum est in Geneſi Jn principio creauit deus celum ⁊ terrā ⁊c. Sermo. iij. In quo creatorem vnū vniuersitatis ostēdit: firmamentiq̄ nomine quid intelligatur.

Ulta sunt ⁊ magna veneranda paſche mysteria q̄ diuinis libris sunt cōsecrata: ⁊ in antiqs iudeoꝝ archiuis fuerāt reseruata: quoꝝ admirabilis ratio ⁊ mira: fides pura: religio sincera velut quodam velamine tecta suā sanctitatē in abditis oculebant: ⁊ prisci antistites adūbrata cernebāt: ⁊ sacrificia cruēta munerib⁹ offerebāt. Hanc artifex nō terrenis coloribꝰ: sed celestib⁹ virtutib⁹ clipeo deuotionis auro cozuscāte depinxit ⁊ aim tenaciter diligēs in ipo templo humani corporis dedicauit: integris ⁊ acerrimis sensib⁹ officia distribuit: ⁊ amorem in ei⁹ corde cōclusit. Et cū ille clarus rector astrorum poli genitor: dux dicti: luminis iperator: interiector germinis autūni tēperies: anni cursum: ⁊ quatripartita tēpoꝝ spacia compleuerit: dicī huius solemnitatē nos docuit celebrare. Quāta nobis bona dn̄ice passiōis admirabiles triūphi cōtulerint: mortali ⁊ hūana voce nec ꝓdicare/nec meminere valeo numerare. Ex illo itaq̄ beneficioꝝ aceruo q̄ celestis munificētia humano generi largita est: vnū granū fidei q̄ in se cōtinet multiplicē vite rationē in gremio sapiētie collocabo: vt in ipso prudētie sulco coalescat diuini sermonis imbre satum: magnaq̄ ⁊ admiranda ex modica ꝓbeat stirpe: ⁊ orationis opacitate eruberātia prestet. In principio (inq̄t) fecit deꝰ celū ⁊ terrā. Excluſit oīm infeliciū errores vnū imperatorē deū ꝓfitē: vnū cōditorē vniuersitatis filiū iudicauit. Fiat lux. Et facta est lux. Et vidit deꝰ lucē q̄ bona est: nō q̄ deus lucē ante nō nosset quā non nisi visam laudaret: cū sit lux solus oīm ipse: sicut euangelista testat. Ego sum lux mūdi. Et apl̄s. Qui habitat lucē inaccessibilē: quā nemo hoīm vidit nec videre potest. Hanc lucem dixit in seculo: q̄ bona est ꝑm hoīem: non ꝑm deū. Deꝰ em̄ non tantā hanc lucē tribuit quā poterat ipe largiri sed quantū mortalis oculus capere potuit. Nec q̄ vniuersum orbē illuminat tribueret splendorē: nisi quē mortalitas capere aut sustinere vticq̄ posset. Terra erat inuisibilis ⁊ incōposita. Sed terra inuisibilis esse non poterat. Cui ergo inuisibilis erat ⁊ Si angelis: vbi tanta moles abscondi poterat? Si hoīb⁹: adhuc homo non erat. Deus quippe fundauit terram super aquas: et medietatem aquarum super celos imposuit: et medietatem abyssis demersit: et in maria congregauit: et sic terra apparuit. Et dixit deus. Fiat

firmamentū inter aquā ⁊ aquā. Et vocauit deus firmamē
tū celū. Videtis q aquā sup firmamentū celi iposuit:et p
separationē aquaꝝ arida terra apparuit: ⁊ recedētib⁹ aq̄s
visibilē significauit. Ac aūt inuisibilis ⁊ incōposita.necdū
fuerat ordinata :necdū diuersis fructib⁹ plena. Tenebre(i
quit)erant sup abyssos:⁊ spūs dei ferebat super aquas. Si
ēm faciam⁹ in tenebris inferas:cōtinuo illuminamᵏ vniuer
sa:q̄to magis vbi de⁹ erat:tenebre esse nō poterāt: Hic spi
rit⁹ quidē res est dei:nō tū ipse de⁹ intelligēt esse. Nam ⁊ si
spūs dicitur:nō ois spūs de⁹ est. Sic ēm spūs dei dictus est
quō ⁊ angelus dei: hoc est res dei: nō tū ipe de⁹ q̄ spūs dei.
Hic ḡ spūs q̄ supferebat aquas seminariꝰ est animāde ꝓdi
tionis. Vnde ⁊ aque ⁊ terre mox iussu dei emerserūt:q̄ nec
aqua nec terra viueret aut aliq̄d generaret: nisi hoc dei spi
ritus animaret. Vñ ⁊ terra fruges:⁊ aqua produxit pisces
Duos aūt spūs esse:vnū dei: alterū huius mūdi aplꝰ dicit.
Nos iā nō habem⁹ spm̄ hui⁹ mūdi: sed spm̄ q̄ ex deo est: vt
oñderet aliū esse spm̄ dei q̄ deuseſt:alterū spm̄ hui⁹ mūdi q̄
animamᵏ vniuersa. Amos ꝓpheta dicit. Qui solidat tont
truū:⁊ cōditit spm̄:cū vtiq̄ q̄ de⁹ dici nō poterat generat⁹.
Fecit ergo in ꝓncipio celū ⁊ terrā. Celū spm̄:terrā carnē:ꝙ
est hoiem spiritalē. In ꝓncipio:hoc est in xp̄o. Interroga:
uerunt eū iudei. Quē te dicis? Rndit. Principiū:qui ⁊ lo:
quor vobis. Terra(inq̄t)inuisibilis ⁊ incōposita. Qz carnē
hoīs xp̄s assumere disponebat:incōposita dicebaꝫ. Cōpo:
sita necdū erat:q̄ necdū gabrielis angeli annūtiatione cō:
posita:necdū assumptione dñi visibilis facta: necdū virtu:
tū frugibus plena. Diuisio aquarū:iudeoꝝ populoꝝ ⁊ chri:
stianoꝝ:sicut apocalipsis: Aquas:q̄s vidisti populi sunt et
nationes. Cū aquas dicit sup celos ipositas: christianū po
pulū nuntiat. Tertia die germinat terra herbā pabuli ſm
suū gen⁹:⁊ oē lignū faciēs fructū. Cū igit terrā germinare
iubet:in ecclesia chathecumini sūt q̄si herbe. Cū credūt ve
lut in culmo se erigūt. Fideles quoq; in spice maturi accre
scunt:vnde ⁊ sanctoꝝ grana: in horreis celestib⁹ recōdunt
Lignū ei fructiferū:diuersa sunt genera sanctoꝝ. Quas ar
bores nec turbines cupiditatū possunt euertere:nec ardēt
libidinis flāme exurere. Fiat(iquit)luminare maius in in
choatione diei:⁊ luminare min⁹ in inchoatiōe noctis. Sol
xp̄s est. Luna ecclesia in orbe cōpleta:solis claritate quoti
die illustrata. Stelle quoq; lucētes:sanctoꝝ sūt milta: id ē
apostoli:patriarche:martyres:virgines:sacerdotes:cuncti
tusti pariter ⁊ fideles virtutū suaꝝ flāma radiētes. Quita
die fet⁹ suos pisces ⁊ aues factū est vt ꝓducerēt. In cōpa:
ratiōe piscīū:sanctos dicim⁹ q̄ in aqua baptismatis viuūt
Ideo pisces benedictionē primo cōsequi meruerūt:q̄ fide
les in sacramēto baptismatis būdici potuerūt. Serta ẋo
die fecit deus hominem ad imaginē ⁊ similitudinem suam.

¶ Eodem die: De expositione orationis dñice
post redditū symbolū. Sermo.iiij. In quo dicit
q̄ sub patre celesti sunt oēs fratres: dñs: seruus:
imperator:⁊ miles:diues:⁊ pauper.

Sermo cxxxv. A Rom.x.

REddidistis q̄ creditis:audistis q̄ ꝯetis: quō
inuocare nō possetis in quē nō credidistis: aposto
lo dicente. Quomodo inuocabūt in quē nō credi:
derūt? Ideo ꝓlixus symbolū didicistis: vbi est re
gula fidei vestre breuis ⁊ grādis. Breuis numero verboꝝ
grādis ponderē sentētiarū. Oratio autē quā hodie accepi
stis tenendā:⁊ ad octo dies reddēdā sicut audistis cū euā:
gelū legerēt:ab ipo dño dicta est discipulis ipi⁹:⁊ ab ipis
puenit ad nos:qm̄ in oēm terrā exiuit son⁹ eoꝝ. Ergo noli
te inherere terrenis q̄ patrē inuenistis in celis Dicturi enī
estis. Pater noster q̄ es i celis. Ad magnū gen⁹ ptinere ce:
pistis. Sub isto patre fratres sunt dñs et seru⁹:sub isto pa
fratres sunt iperatoꝝ ⁊ miles:sub isto patre fratres sunt di:
ues ⁊ paup. Oēs xp̄iani fideles diuersos in terra habēt pa
tres:alij nobiles:alij ignobiles: vnū vero patrē inuocant q̄
est in celis. Si ibi est pater noster:ibi nobis ꝓparat heredi
tas. Talis est aūt iste pater:cū quo possideamus q̄ donat
Dat enī hereditatē:sed nō mortēs illā nobis derelinq̄t. Nō
enī ipe discedit:sed ille pmanet vt nos accedam⁹. Qz ergo
audiuim⁹ a quo petam⁹:sciam⁹ ⁊ q̄d petamus:ne forte talē
patrē mala petēdo offendam⁹. Quid ergo nos docuit dñs

C Ioh.j. Deus.j. Dat.vj. D Ioh.viij. E Apo.xvij. Deus.j. Wat.vj. Deverbis dñi. Ser. xxviij.a. Iu.l.l.ho mel.xlij.a

iesus petere a patre q̄ est in celis? Sanctificet nomē tuum
Quale beneficiū est cū petim⁹ a deo:vt sanctificet nomen
dei? Semp sctm̄ est. Quare ḡ petim⁹ vt sanctificet:nisi vt
nos q ipm̄ sanctificemur? Dō ḡ semp sanctū est: vt i nobis
sanctificet oram⁹. Sanctificat in nobis nomē dei:q̄ bapti
zamini. Ut q̄d h̄ orabitis cum baptizati fueritis:nisi vt q̄
accipitis ꝑseueret i vobis? Sequit alia petitio. Aduenīat
regnū tuū. Siue petam⁹:siue nō petam⁹:vēturū est regnū
dei. Quare ḡ petim⁹:nisi vt veniat ⁊ nobis q̄ venturū est
oibus sanctis:vt ⁊ nos deus in nūero sanctoꝝ suoꝝ habeat
quib⁹ vēturū est regnū ei⁹? Dicim⁹ tertia petitiōe. Fiat vo
lūtas tua sicut in celo ⁊ in terra. Quid est hoc. Ut quō tibi
seruiūt angeli in celo:⁊ nos tibi seruiamus in terra. Angeli
ipsi? sancti obediūt illi:nō illū offendūt:faciūt iussa amādo
eū. Hoc ḡ oram⁹:vt ⁊ nos ꝑceptū dei charitate faciamus.
Iterū verba ista ⁊ aliter itelligunt. Fiat volūtas tua sicut
in celo ⁊ in terra. Celū in nobis aia est:terra in nobis corp⁹
est. Quid est ḡ:fiat volūtas tua? Sicut ⁊ nos audiuim⁹ ꝑ
cepta tua:sic nobis cōsentiat caro nr̄a:nedū cōtendūt caro
⁊ spūs:ꝑcepta dei min⁹ implere possim⁹. Sequit in oone.
Panē nostrū quotidianū da nobis hodie. Siue exhibitio
nem corpoꝝ necessariā petam⁹ a patre:in pane significātes
quicq̄d nobis est necessariū:siue quotidi anū panē illū itel:
ligam⁹ quē accepturi estis de altari:petim⁹ bene vt det no
bis eū. Quid ē ēm q̄d oram⁹:nisi ne male aliq̄d admittam⁹
vnde a tali pane separemur? Et verbū dei q̄d quotidie ꝓdi
cat panis ē. Nō ei q̄ nō est panis vētris:ideo nō est panis
mētis? Cū aūt ista vita trāsierit:nec panē illū querim⁹ quē
querit fames:nec sacramentū altaris habem⁹ accipere: q̄
ibi erim⁹ cū xp̄o:cui⁹ corpus accepim⁹: nec ẋba ista a nobis
dici habēt q̄ dicim⁹ vobis:nec coder legēdus est qñ ips vi:
debim⁹ q̄d est verbū dei:p q̄d facta sunt oia:quo pascuntur
angeli:quo illuminamᵏ angeli:quo sapiētes fiūt angelimon
q̄rētes ẋba locutionis amfractuose:sed bibētes vnicū ver:
bum:⁊ inde ipleti ructāt laudes:⁊ nō deficiūt in laudibus.
Beati ei(ait psalm⁹)q̄ habitāt i domo tua:in secula seculo
rū laudabūt te. Ergo i hac vita petim⁹ q̄d sequit. Dimitte
nobis debita nr̄a sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoꝛib⁹ nr̄is.
In baptismo oia debita: id est pctā ꝓrsus dimittunt no:
bis. Sed q̄ nemo hic potest viuere sine peccato:⁊ si nō ma:
gno crimine vnde seperet ab illo pane: t̄ñ nemo potest sine
peccatis esse in hac terra: ⁊ nō possum⁹ accipere nisi vnum
baptismū: semel in oone accipim⁹: vñ quotidie lauemur
vt nobis peccata nr̄a quotidie dimittant: sed si faciam⁹ q̄d
sequit. Sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoꝛib⁹ nr̄is. Itaq; fres
mei moneo vos in dei gratia filios meos: et sub illo patre
fratres meos moneo vos: vt q̄ñ aliquis offēdit ⁊ peccat in
vos: ⁊ venit ⁊ confitet ⁊ petit a vobis veniā vt ignoscatis
illi:⁊ cōtinuo ex corde dimittatis: ne vobis a deo veniā ve
niētē ꝓhibeatis. Si ei nō dimittitis vos:nec ille dimittet
vobis. Ergo ⁊ hoc in ista vita petimus:quia ⁊ hic possunt
dimitti vbi possunt habere peccata. In illa aūt vita nō
dimittunt:quia nec habentur. Deinde petim⁹:dicētes. Ne
nos inducas in tentationem:sed libera nos a malo. Et hoc
in ista vita nobis necessariū est petere:nec inferamur in ten
tationē:q̄ hic sunt tentationes: et liberemur a malo: q̄ hic
est malū. Ac per hoc oēs iste petitiones septē: tres ad vitā
eternā pertinēt: uattuor ad vitam presentē. Sāctificetur
nomen tuū:semper erit Aduenīat regnū tuū: hoc regnum
semp erit. Fiat voluntas tua sicut in celo ⁊ in terra:semper
erit. Panem nostrū quotidianū da nobis hodie:non semp
erit. Dimitte nobis debita nostra:nō semp erit. Ne nos in:
ducas in tentationē:sed libera nos a malo:non semper erit
Sed vbi est tentatio ⁊ vbi est malū: ibi necessariū est vt pe
tamus. Unde deus omnipotens ita a nobis orādus est: vt
quicquid humana fragilitas cauere ⁊ vitare non prevalet:
hoc ille ꝓpitius nobis conferre dignetur iesus christus
domin⁹ noster qui viuit et regnat cum patre ⁊ spiritu san:
cto in secula seculorum. Amen.

¶ Item eodē die alij sermones de eodē de quo
supra: qui habentur in libro Quinquaginta ho
miliarum. xlij. fo. cxxxj. col. j. Et de verbis domi:
ni. xxviij. fo. lij. col. j.

Psal.lxxxvij. Marci. xxvij. Ioh.xij Osee.xiij. Ioh.vij. Ioh.xcij

¶ In die sancto Paſche: de eo q̄ scriptū est in
psalmo. Hec est dies quē fecit dñs ⁊c. Sermo.j.

Sancta: ne videa: tis audis armenta hortēsia. Sermo cxxxvj. B

WOn queo fratres charissimi q̄ mēte cōcipio ore
pferre:⁊ cordis mei letitiam lingua nō explicat.
Hoc aūt nō solū ego patior q̄ cupio narrare que
sentio: sed etiā vos mecū patimini pl⁹ exultātes
in cōscientia q̄ in eloquio ꝓferētes Videt mihi hec dies
ceteris diebus esse lucidior:sol mūdo clarior illuxisse:astra
quoq; oia vel elementa letari:⁊ q̄ patiēte dño ꝓpriū lumen
retrazerāt ⁊ noluerūt creatorē suū aspicere crucifixū:ecce
nunc victorē illū ⁊ ab iferis resurgentē nouo claritatis suę
venerant obsequio. Credit celū:credit terra:⁊ sagena q̄ to
tum mūdū piscata est:nudeos tenere nō potuit. Hec ē dies
quā fecit dñs:exultem⁹ ⁊ letemur in ea. Quō maria virgo
mr̄ dñi iter oēs mulieres ꝓncipatū tenet: ita ⁊ iter ceteros
dies hec oim dierū mater est. Rē nouā dico:sed q̄ scriptu:
rarū vocib⁹ ꝓbabat. Hec dies vna de septē:⁊ extra septē
est. Hec dies q̄ appellat octava. Vñ ⁊ in q̄bus q̄ psalmoꝝ
titulis suscribit ꝓctaua. Hec ē in q̄ synagoga finit:⁊ ec
clesia nascit. Hec ē in cui⁹ numero octo aīe seruate sunt in
archa noe. Et q̄d mihi necesse est infinita replicare? Dies
me deficiet:si voluero oē diei istius exponere sacramentū.
Hoc tū dico q̄ vniuersa sabbati gra⁹ antiq̄ illa festiuitas
populi iudeorū diei isti? solēnitate mutata ē. Illi in sabba:
to nō faciebāt opus seruile: nos in die dñica: h̄ est in die re:
surrectionis op⁹ fuile nō facim⁹: q̄ petis ⁊ vicijs nō serui:
m⁹. Qui ci facit pctm̄:seru⁹ est pcti. Illi de domib⁹ suis nō
egrediebanᵏ:⁊ nos de domo xp̄i nō egredimur. Sum⁹ ēm
in eccl̄ia. Illi nō accēdebant ignē in die sabbati:nos ẽ ẋto
accēdam⁹ in nobis ignē spūssancti:⁊ oē vitiū excoquamus
petōrū. De q̄ igne dñs ait. Ignē veni mittere in terrā:⁊ q̄d
volo nisi vt ardeat? Desiderat dñs istū ignē ardere in nob⁹
ſm ap̄lm. Spiritū sctm̄ feruere:vt non refrigescat charitas
dei. Illi q̄ die sabbati nō ambulāt i itinere: pdiderūt ei eū
q̄ dixit. Ego sum via. Nos aūt dicim⁹. Beati immaculati
in via:q̄ ambulāt in lege dñi. Et iterū. Ut āveritatis elegi:
⁊ viā iustificationū tuaꝝ doce me. Illi de spinis dñm coro
nauerūt:nos aūt si fuerim⁹ lapides ꝓcisi:nr̄m dñm corona:
bim⁹. Caput ipatoꝝ seculi isti? oznāt diademata:nos ideo
in capite nr̄i regis iponimur vt oznem⁹ a capite. Illi nō re
ceperūt xp̄m:⁊ susceppturi sunt antichristū: nos recepim⁹ bu
milē filiū dei vt habeam⁹ postea triūphātē. Et ad extremū
nr̄ hyrcus aū dñm imolaꝫ in altari: illoꝝ hyrcus antichri:
stus consput⁹ ⁊ maledict⁹ ꝓcisi ī solitudinē. Noster latro
cū dño ingressus est paradisum: illoꝝ latro:homicida atq̄
blasphem⁹ mozik i suo pctō. Illis barrabas latro dimittit
nobis xp̄s occidit. Ꝓro q̄b⁹ vniuersis fres kñi cōsona pa:
riter voce cātem⁹. Hec est dies quā fecit dñs:exultem⁹ ⁊ le
temur in ea. Igni cā illā rhompheā ⁊ padisi ianuā quā nul
lus potuit effrigere:hodie xp̄s cū latrone reserauit. Hodie
dixit xp̄s ad angelos. Aperite mihi portas iusticie: ingress⁹
in eas ꝓfitebor dño. Que cū semel apta est:nūq̄ credētibus
claudit. Ex eo t̄p̄ q̄ passus est dñs vsq; ad pntem diē: hec
porta clausa est ⁊ reserata. Clausa est pctoꝛib⁹ ⁊ incredulis
reserata est iustis ⁊ credētib⁹. Per hāc igressus est petrus
p hanc ingress⁹ est ⁊ paul⁹:p hāc oēs scti martyres intraue:
rūt:p hāc q̄tidie de toto mūdo iustoꝝ aīe ingrediunt. Que
ei sunt porte:porta padisi:⁊ porta ecclie. Per portā eccl̄ie
itram⁹ in portā padisi. Ita ḡ debem⁹ viuere ne etiā amur
de domo illa: et electi foras a bestijs deuoremur:q̄s in alio
loco ꝓpheta formidās cōmemoras ait. Ne tradas bestijs
aiam cōfitētē tibi. Ecce nunc dñs stans in paradisi ianua
loquitur ad nos qui sumus in domo ipsius cōgregati et di:
cit. Hec est porta domini:iusti intrabunt per eam.

¶ In eodem festo. De descēsu christi ad inferos.
Sermo.ij.

Sermo. cxxxvij. A Ad.xxiij.

DIlectissimę vel resurrectionē dñi ⁊ saluatoris nostri
fres dilectissimi licet oia veteris testamenti volu
mina multo añ ꝓdixerit:t̄ñ et p os dauid ꝓphe:
te spūsctūs euidēter oñdit dicēs. Deus virtutū
dñs:de⁹ vltionū libere egit. Sol⁹ etem ipe libere egit:q̄ no
bis hodie ostēdit q̄d egerit. Libere enī egit:de quo multo:

antea fuerat ꝓphetatū. Qz fact⁹ est sicut hō sine adiutorio
iter mortuos liber. Vultis tñ audire q̄d egerit? Audite q̄d
fecerit. Nulla necessitate sz ꝓpria volūtate in ligno se suspē
di ꝓmisit:clauis corpus suū ꝓfoarī nō renuit:aiam ponen:
do mortē sustinuit:carnē in sepulchro posuit: ⁊ comitāte se
cum aīa ad inferna descēdit. Per hanc electi q̄ q̄tus intrā
quillitatis sinu tū apud iferni claustra tenebanᵏ:ad padisi
amena reducti sunt. Q̄d aūt passionē dixit:in resurrectione
sua dñs iplecuit. Si exaltat⁹ fuero(inq̄t)a terra:oia traham
ad me. Oia etem traxit q̄ de electis suis apud iferos nullū
reliq̄t. Oia abstulit:vtiq; electa. Neq; ēm infideles quoscq
⁊ ꝓ suis crimib⁹ eternis supplicijs deditos ad veniā dñs
resurgēdo repauit:sed illos ex iferni claustris rapuit:q̄s su
os in fide ⁊ actib⁹ recognouit. Vñ recte etiā ꝓ Osee dicit.
Ero mors tua o mors:ero morsus tu⁹ inferne. Id nāq; q̄d
occidim⁹? agim⁹ vt penit⁹ nō sit. Ex eo aūt q̄d mordemus
partē abstrahim⁹:partēq; relinquim⁹. Qz ḡ in electis suis
fūdit? occidit mortē:mors mortis extitit. Qz ẋo ex inferno
partē abstulit ⁊ partē reliq̄t:nō occidit fundit⁹:sed momor
dit ifernū. Ait ergo. Ero mors tua o mors. Ac si apte dicat
Qz in electis meis te fundit? perimo. Ero morsus tu⁹ iferne:
q̄ sublatis meis te in pte trāfigo. Tunc etem dñs nr̄ ie:
sus xp̄s illū tenebrarū ⁊ mortis ꝓncipē colligauit: legiōes
illi⁹ pturbauit:portarū inferni vectes ferreos cōfregit:oēs
iustos q̄ originali pctō astricti tenebanᵏ absoluit:captiuos
in libertatē pristinā reuocauit: pctōrū tenebris obcecatos
splēdida luce pfudit. Ecce audistis q̄ defensor nr̄ victoris
dñs libere egisse describit. Postq̄ ei exaltat⁹. i. a iudeis in
cruce suspēsus est:vt hec breuiter cūcta p stringam: mox vt
spm̄ reddidit:vnita sue diuinitati aīa ad iferoꝝ pfunda de
scēdit. Cuiq; tenebrarū terminū q̄si q̄d depdator splēdid⁹
ac terribilis attigisset:aspi cētes eū ipie ac tartaree legio
nes:territe ac tremētes ingrere ceperūt dicētes. Quis nā ē
iste terribilis ⁊ nimeo splēdore coruscus? Nūq̄ nr̄ talē exce
pit tartar⁹? nūq̄ ī nr̄am cauernā talē euomuit mūdus. In:
uasor iste nō debitor:eractor est nō pctōr. Judicē videmus
nō supplicē. Venit iubere nō succūbere:cripere nō manere
Ubi iā ianitores nr̄i dormierūt:cū iste bellator claustra ve
rabat? Dic si reus esset tā potēs nō esset. Si eū aliqua pctā
fuscarent:nūq̄ nr̄a tartara suo discīparet fulgore. Si deus
vt q̄d venit? Si hō:q̄d ꝓsumpsit? Si de⁹:q̄d in sepulchro fa
cit? Si hō:q̄re pctōres soluit? Nūq̄d cū actore nostro fed⁹
cōposuit:aut forte cōgressus ⁊ ipm̄ vicit:⁊ sic ad nr̄a regna
ascēdit? Certe mortu⁹ erat:certe illusus erat. Preliator nr̄
nesciuit:quā h̄ stragē ꝑcuraret iferno crux illa fallēs gau:
dia nr̄a:pturiēs vāna nr̄a. Per lignū vitati sum⁹:p lignū
euertimur. Perit potestas illa:sēp ꝑ pl⁹is formidata. Nul:
lus h̄ viū? intrauit:nemo carn ifices terruit:nūq̄ huic ceno
lente loco ⁊ nigro semp caligine cecato tocūdū lumē appa:
ruit. Aut forte sol de mūdo migrauit? Sed nec cēlū nubes
astraq; apparēt:⁊ tū infern⁹ lucet. Defendere cōtra ipm cu
stodiā carceris nr̄i nō valem⁹. Vale itrauim⁹ iumen obte
nebrare nequim⁹?: insup ⁊ de nr̄o interitu formidam⁹. Vñ ē
iste tā splēdid⁹:tā fort⁹:tā ꝓcer⁹:tāq; terribil⁹? Mūd⁹ ille
q̄ nob⁹ subdit⁹ fuit:semp nr̄is vsib⁹ mortis tributa psoluit
nūq̄ nobis talē misit:nūq̄ talia inferis munera destinauit
Quis ḡ iste est q̄ sic itrepid⁹ nr̄os fines igredit:⁊ non solū
nr̄a suppplicia nō verek:insup ⁊ alios de viculis nr̄is absol
uit? An forte ipe est ille de q̄ princeps nr̄ paulōte dicebat
q̄ p el⁹ mortē toti⁹ mūdi acciꝑet potestatē? Sed si iste est:
in cōtrariū est nr̄i ꝓlatoris versa fiia: ⁊ dū sibi vincere vi:
sus est:ipe poti⁹ vict⁹ atq; ꝓstrat⁹ est. O princeps noster h̄
ne est ille de cui⁹ tibi semp futura morte plaudebas? Ipse
ne est in cui⁹ cruce oēm mundū tibi subiugandū esse crede
bas? Ipse ne est i cui⁹ exitu nobis tāta spolia ꝓmittebas?
Quid est q̄ egisti? Quid est q̄ facere voluisti? Ecce iā to
tas tibi tenebras suo splēdore fugauit:⁊ oēs tuos carceres
fregit:captiuos eiecit:ligatos soluit:luctus eoꝝ in gaudiū
cōmutauit. Ecce ipi q̄ sub nr̄is solebāt sulspirare tormētis
insultāt nobis de pceptōe salut⁹:⁊ nō solū tā nihil verenᵏ:i
sup ⁊ mināt. Nunq̄ hic ita supbi erāt mortui: nec aliq̄n sic
potuerūt leti eē captiui. Ut q̄d huc istū adducere voluisti q̄
venīētē oēs fūt leticie restituti q̄ asi fuerāt despati? Nullus
hic tā solitus eoꝝ mugit? auditur: nullus resonat gemitus

Factum est aũt captiuis redẽptionis cõmertium. O princeps noster: illas tuas diuitias quas primũ acq̃sieras per paradisũ amissionẽ: nũc pdidisti per crucẽ. Perit ois letitia tua: in luctũ cõuersa sunt gaudia tua. Dũ tu xp̃m suspẽdis in ligno: ignoras quãta vãna sustineas in inferno. Non uidere nõ poteras: q̃ euersorẽ regni tui in mortẽ sine reatu aliquo perducebas? Attenderas causam: redireres culpam in quo nihil mali cognoueras: quare eum ad nostram patriam perducebas? Liberũ huc adduxisti & tot obnoxios pdidisti. Post istas crudelitũ ministrorũ infernalitũ voces: sine aliqua mora ad imperiũ oñi & saluatoris nostri oẽs ferrei cõfracti sunt vectes. Et ecce subito innumerabiles sanctorũ populi q̃ tenebant in morte captiui: saluatoris sui genitrĩ aduoluti: lachrimabili eũ voce cũ obsecratione deposcũt dicentes. Aduenisti redẽptor mũdi: aduenisti quẽ desiderantes quotidie sperabam⁹. Aduenisti quẽ nobis venturũ lex nũciauerat & pphete. Aduenisti donãs in carne viuis indulgentiã peccatorĩb⁹ mũdi: solue defũctos inferni. Veniste post lõgas lachrimas: eripe solus q̃ passus es pro nobis. Celi cõditor: ad inferos intrare dignat⁹ es. Te em̃ nostra vocabãt suspiria: te larga requirebãt lamẽta. Unde spes desperatis: vñ cõsolatio in tormentis? Jn aduẽtu tuo cathena nostra cecidit: nox effugit. Uita veniẽte mors morik: nec tortor instat: nec percussor. Damnati vota capiunt: creator imperat nõ inuasor. Jn tyrãno cathena innectik: & tortor noster pena torquet. Solue redẽptor mundi: defunctos captiuos inferni. Descẽdisti p̃ nobis ad inferos: noli nobis deesse cũ fueris reuersurus ad superos. Posuisti titulũ gloríe in seculo: pone signũ victorie in inferno. Nec mora postq̃ audita est postulatio atq̃ allegatio innumerabilis captiuorũ: statim a dñi iussu oẽs antiqui iusti iura potestatis accipiũt: atq̃ in suos tortores ipsi protinus tormẽta cõuertunt: humili supplicatione cũ ineffabili gaudio clamantes dño atq̃ dicentes. Ascende dñe Iesu spoliato inferno: & auctore mortis suis vinculis irretito: redde iam letitiã mũdo. Jocundenk in ascẽsu tuo fideles tui: aspiciẽtes cicatrices corporis tui. Fecit hoc xp̃s sicut iam superi⁹ dictũ est: Facta p̃da in infernoviuus exijt de sepulchro. Ipse se sua potẽtia suscitauit: & iterũ se immaculata carne vestiuit. Discipulis suis apparuit vt dubitationẽ auferret incredulis & Clauoꝝ vulnera demõstrauit: vt nullã suspitionẽ relinqueret manicheis. Manifeste manducauit & bibit: postea vero in cõspectu multorũ apparuit. Per nubẽ celos ascendit: in sede suã carnẽ ad patris dexterã vnde nunq̃ verbũ dei discesserat collocauit. Exultẽt ergo populi christiani: p̃ quibus sanguis effusus est xp̃i. Jocundemur in dño: qui resurrectionem carnis solenniter celebram⁹ in xp̃o. Omnis per totum mundũ catholica gratulet ecclesia: q̃ christ⁹ dominus & de sua diuinitate nihil minuit: & hoiem quem creauerat liberauit. Unde exultantes voce humili supplicemus: vt p̃o quib⁹ ista pertulit cũ venit in mundũ: liberatos nos de manu inferi attollere secum dignet in celum: cui est gloria in secula seculorum. Amen.

Joh. xx.

Act. j.

¶ In eodem festo: de Resurrectione. Sermo. iij.

Srmo cxxxviij. A

Gaudete fratres charissimi: q̃ redemptionis nostre preciũ persolutũ est. Non modica quãtitate constamus: p̃ quib⁹ ipse factus est precium qui redemit. Christus eĩ dñs & saluator: ideo natus est vt doceret: ideo mortuus est vt sanaret. Crux fuit morti fera xp̃o: sed salutifera christiano. Surrexit saluator charissimi cũctis diuinitatis sue manifestã⁹ iudicijs. Nã secute sunt eũ stelle post vterũ: gloria post sepulchrũ. Regr essum custodit angelus: q̃ nũtiauerat nasciturũ. Reddit inferna victorẽ et superna suscipiunt triũphantẽ. Sustulit errorẽ natus: mortẽ calcauit occisus. Reuocauit ab inferis quem creauit: in illi⁹ cruce preciũ nostrũ pepẽdit & regnũ. Redit in lucẽ creatura cũ dño. Lumen em̃ ex lumine suscipere meruisti: q̃ cũ christus oculos clauderet pdidisti. Proiecist superi tenebras: quas saluator inferis denegauit: Cõgaudeant hic elementa que plangerant: q̃ xp̃s de sua maiestate nihil pdidit: & hoiem quem fecerat liberauit. Judei tũ p̃ fidi monumenti lapidem signauerunt: vt non haberet xp̃s egressum. Sed sicut eum mundus non capit: nec sepultura custodit. Tenek tibi: sed vbiq̃ regnat. Difficile surgeret: si nõ anteq̃ resurgeret regnaret. Nam quõ de sepulchro ejrẽ posset: qui ex incorruptis matris visceribus salus virginitate, pcessit? Fefellit custodes: exiliit de sepulchro: apparuit discipulis ianuis nõ aptis. Jnde clausus exijt: huc exclusus intrauit. Jmmẽse maiestatis arcanũ: fecit etiã in morte ministeriũ. Crucifix⁹ redit ab inferis & triumphat. Jnser manũ tuã thoma lateri saluatoris: tange vulnera q̃ nostra peccata fecerũt. Scrutare vnde sanguis effluxit: vt nobis sanctis pocilũ ppinaret. Jntuere thoms precium nostrũ: signa clauoꝝ diligẽter attende: & in ipsis vulneribus medicamentũ vel thesaurum humani generis recognosce. Nisi hoc ligno figeret: ligni illius pmeuaricatio minime tolleret. Sed ideo se ille percuti voluit: ne nos diutius peccata percuterẽt. Jnnocentẽ tradidit vt reũ absolueret. Quis tantã digne possit eloqui pietatẽ? Jnnocens afflig̃it: vt noxius liberaret. Et redimat seruus: occidit filius. Stat pij et fortissimi regis officio: dũ cicatrices quas p̃ salute ppli sui excepit: ostendit. Aspicite pharisei vacuũ monumentũ: et impietatis vestre cognoscite sacrilegiũ. Clauos quos gerat is agnoscim⁹: et quem occidistis adoramus. Videte quẽ cõpunxistis. Poterat fixuras clauoꝝ dñs resurrectione sua cõponere: sed ideo reseruit vt qui hoc sacrilegiũ cõmiserant videant & cõfundant. O crudelissimi pharisei: impios vos videtis & perfidos. Vni mors vestra est vt olibus tolleret. Sed xp̃s dñs qñ mortẽ suscepit: ita corruptionem nõ sensit: quomodo qñ natus est integritatẽ marie virginitas non amisit. Properate discipuli: & accepta potestate p̃ oẽs gẽtes excurrite. Renascantur i spiritu: qui nascunt in carne. Salutare lauacrũ dilust: quicqd preuaricatio sodãdauit. Baptizenk oẽs gẽtes in noĩe patris & filij & spiritus sancti: vt impleat illud q̃ scriptũ est. Misi quis renat⁹ fuerit ex aqua & spiritu sancto: non potest intrare in regnũ dei. Mos vero charissimi qui nullis p̃cedentibus meritis de infernicarcere & de tenebris eterne noctis merumus liberari: ita sobrie: caste: ac pie viuere studeamus: vt stolã baptismi sine aliqua luxurie macula integrã/illibatamq̃ seruantes: ad eterni sponsi thalamũ & ad illud celeste ac nuptiale cõuiuiũ charitate splẽdidi: bonorũ margaritis operũ omnĩ feliciter ventam⁹: ipo adiuuante q̃ cũ patre & spiritu sancto viuit & glorizatur deus. Per omnia secula seculorum. Amẽ.

Matth. xxviij.

¶ In eodem festo: de Resurrectione corporum contra gentiles. Sermo. iiij.

Ser. cxxxix. A

Per hos dies sicut recolit charitas vestra fratres solenniter legunk euangelice lectiões ad resurrectionẽ dñi pertinẽtes. Oẽs em̃ euangeliste quattuor: neq̃ de passiõe dñi: neq̃ de resurrectione tacere potuerũt. Nã q̃ multa fecit dñs Iesus: non oẽs ea cõscripserũt: sed alius ista: alius illa: summatũ cõcordia veritatis. Multa etiã cõmemorat Joannes euangelista facta esse a dño Iesu christo q̃ a nullo aliox cõscripta sunt. Tanta facta sunt: quãta tũc fieri debuerũt. Tãta scripta sunt quãta nũc legi debuerũt. Ut aũt ostẽdant euãgeliste oẽs quattuor in eo q̃ simul oẽs dicunt & non pretermittũt: id est de passione vel de resurrectiõe xp̃i nõ inter se dixisse cõtraria valde operosus est labor. Nõnulli em̃ putauerũt eos iter se esse cõtrarios: cum essent cõtrarij aĩe sue. Et ideo data est opera ab eis q̃ potuerũt adiuuante dño vt ostẽderent inter se non esse cõtrarij. Sed sicut dixi si hoc vobis ostẽdã & in populo velim ista tractare: multitudo audientiũ prius obruitur tedio q̃ reuelet scientia veritatis. Sed scio fidẽ vestram: id est fidẽ hui⁹ totius multitudinis: & eoꝝ qui bodie hic non sunt: & tũ fideles sunt. Nouit fidẽ eorũ sic esse certã de veritate euangelistarũ vt expositione mea nõ indigeãt. Qui nouit quomodo ista defendat: doctior est nõ fidelior. Habet fidem: habet facultatẽ defendẽdi fidem. Alĩ⁹ nõ habet facultatẽ & copiam & doctrinã defendendi fidem sed habet ipam fidẽ. Ille aũt qui nouit defendere fidẽ: tribuit his est necessarius nõ credẽtibus. Jn defensione em̃ fidei curank vulnera dubitationis vel infidelitatis. Qui ergo defendit fidẽ: bonus est medicus. Sed in tenõ est infidelitatis morbus. Qñ ille nouit curare quod non habes. Nouit ille ponere medicamentũ: sed in te nõ est vitium. Nõ est fautus opus medicus: sed male habentibus. Tamen que possunt

Ser. cxxxix. B

Mat. xxviij

expediti⁹ dicit p tpe: & cõmodi⁹ audiri: subtice vobis non ipsilij. De ipsa resurrectione dñi cui⁹ in seipso dñs premisit exẽplũ vt scirem⁹ q̃ dõ etiã in corpore⁹ nr̃is in fine secuturũ esse debeamus: multi multa disputant: aliq̃ fideliter aliq̃ infideliter. Qui fideliter disputant: scire volũt diligẽter q̃ dñeãt in ndelib⁹. Qui aũt infideliter disputãt: argumẽtant ẽ aĩas suas: disputãtes p̃ potentiã oipotẽtẽ dicentes. Si fieri põt vt mortuus resurgat? Dico ego. De⁹ est q̃ facit: & tu dicis fieri nõ põt. Nõ dico? Da mihi xp̃ianũ: da mihi iudeũ: sed da mihi paganũ multorũ idolorũ cultorẽ: demonũ seruũ: q̃ nõ dicat deũ esse oipotentẽ. Negare xp̃m põt: negare oipotentẽ deũ nõ põt. Quẽ tu ergo credis? q̃si pagano loq̃. Quẽ tu credis deũ oipotentẽ: p̃m ego dico mortuorũ suscitatorẽ. Si dixer⁊. Non pt fieri: derogas oipotẽti. Si aũt credis illũ oipotẽtẽ: me q̃re respuis ista dicẽtẽ? Si dicerem⁹ carnẽ resurrecturã: vt esuriat & sitiat vt egrotet vt laboret: vt corruptionib⁹ subijciak: merito credere nõ deberes. Habz ei mõ caro ista has necessitates vl̃ calamitates. Et h̃ vñ? Cã pctm̃ est. Jn q̃ peccauim⁹? & oẽs ad corruptionẽ nati sum⁹. Malorũ oĩm nr̃m cã pctm̃ est. Nõ em̃ sine cã hoies mala ista patiunk. Justus est de⁹ oipotẽs & de⁹ nullo mõ ista pateremur si nõ mererem̃r. Sz cũ essem⁹ in penis: ad aq̃s venim⁹ de pctis. Dñs noster iesus xp̃s voluit esse in penis nr̃is sine peccatis suis sustinẽdo line culpa penã: & culpã soluit & penã. Culpã soluit peccata donãdo: penã soluit a mortuis resurgẽdo. Hoc pmisit: & nos in spe ambulare voluit: pseuerem⁹ & ad rẽ puenie m⁹. Caro resurget incorruptibilis: caro resurget sine vitio sine deformitate: sine onere ac põdere. Quã nũc tibi facit tormẽtũ: postea tibi erit ornamẽtũ. Ergo si bonũ ẽ hr̃e corpus incorruptibile: q̃re h̃ facturũ deũ volum⁹ desperare? Philosophi seculi hui⁹ q̃ magni fuerunt & docti & ceteris meliores: aiam humanã imortalẽ esse senserunt. Hec solũ senserũt: sed quãtis potuerũt argumẽtatiõib⁹ defenderũt & ipas defensiões cõscptas posteris reliquerũt. Sũt libri legunk. Jdeo istos philosophos dixi aliis fuisse meliores in cõpatione peiorũ: q̃ fuerũt philosophi q̃ dicerent hominẽ cum mortuus fuerit: nullã vitã postea remanere. Tali b⁹ illi vtiq̃ pponẽdi sunt. Et in q̃ illi meliores erant q̃uis i multis a veritate deuiãtes: tamen in quo erãt istis supiores: vitati fuerãt pptinquãtes. Hi g̃ q̃ sensert atq̃ dixerũt aias bũanas imortales: de malis hoim: de erũnis erroribusq̃ mortaliũ q̃sierũt cãs q̃tum hoies potuerũt: et dixerũt: licut potuerũt precessisse nescio q̃ in alia vita pctã: q̃rũ peccatorũ merito ista corpa velut carcere ãe mererent deinde q̃sitũ est ab eis q̃ postea cũ fuerit hõ mortuus q̃d erit: in h̃ cõtriuerũt ingenia sua: & laborauerũt q̃tum igenia potuerunt reddere hoib⁹ rõnẽ vel sibi vel aliis. Et dixerũt aias hoim male viuẽtiũ imũdas pessimis mortibus: cũ exierint de corpib⁹ rursus cõtinuo reuolui ad alia corpora: & penas h̃ luere q̃s videmus: eas vero aias q̃ bene vixerũt: cũ exirent de corpib⁹: ire ad supna celorũ regiones: retibi in stellis & luminib⁹ istis q̃spiculis vel q̃busq̃ celestib⁹ abditisq̃ secrẽtis: obliuisci oĩm pteritorũ malorũ. Et rursus blectari: redire ad corpa & venire iterũ ad ista patiẽda. Hoc g̃ interesse voluerũt inter aias pctorũ & aĩmas iustorũ: q̃ pctorũ aias de primo statim cum exierint de corpib⁹: dicũt revolui ad altera corpa: iustorũ aũt aias diu esse in regiõe nõ tñ semp sed rursus delectari corpib⁹ & de summis celis post tantã iustitiã ad ista mala facere ruinã. Hoc dixerũt valde magni philosophi mundi hui⁹: de q̃b⁹ dicit scriptura nr̃a. Stultam fecit de⁹ sapiẽtiã hui⁹ mũdi. Si sapientiã q̃tomagis stultitiã? Si sapiẽtia mũdi stultitia est apũd deũ: stultitia mũdi q̃ lõge est a deo? Est tũ q̃dã stultitia mundi hui⁹: q̃ puenit ad deũ. De qua dicit apẽs Qñ in sapiẽtia dei nõ cognouit mũdus p̃ sapiẽtiam deũ: placuit deo p̃ stultitiam p̃dicationis saluos facere credentes. Et dicit. Judei signa petũt: & greci sapientiã querũt. Nos aũt p̃dicam⁹ xp̃m crucifixũ: iudeis aũt scãdalũ: gẽtib⁹ stultitiã ipis aũt vocatis iudeis & grecis xp̃m dei virtutẽ & dei sapientiã. Venit dñs xp̃s sapiẽtia dei. Celũ tonat rane taceant. Nõ dixit veritas: verũ est. Quod dixit i malo q̃dẽ esse gen⁹ humanũ causa peccati: manifestũ est. Sed q̃ crediderint in mediatorẽ q̃ cõstitut⁹ est medi⁹ inter deũ & hoies: inter deũ iustũ & hoies iniustos medius homo iustus: humanitatẽ habẽs de imo: iusticiã de summo: & ideo medi⁹ hinc vnũ & vnũ inde: q̃ sivtrũq̃ inde ibi eẽt sivtrũq̃ hinc nobiscũ taceret: medi⁹ non esset. Qui ergo crediderit in mediatorẽ: & fideliter ac bene vixerit: exit q̃dẽ de corpore & erit i requie: postea vero recipiet corpus nõ ad tormẽtũ sed ad ornamentũ & viuet cum deo in eternũ. Non est q̃ eũ delectet vt redeat: q̃ secũ habet corpus. Ergo charissimi q̃ pposui vobis hodie q̃d dicãt etiã philosophi mundi huius: quoꝝ de⁹ sapientia tanq̃ verã stultitiam reprobauit crastino adiuuãte dño exponere poterimus.

Lu. xxiiij

Ser. cxl. A

Matth. xxviij.

Lu. xxiiij

¶ Item in eodem festo alius sermo de Resurrectione domini & cantatione Alleluya: qui habetur in libro Quinquaginta homeliarum. xvj. fo. cxix. columna. j.

¶ Feria secũda pasche: de eo quod scriptum est in euãgelio sm̃ Lucam. Duo ex discipulis ieſu ibant tc̃. Sermo. j.

Lu. xxiiij

Ser. cxl. A

Matth. xxviij.

Lu. xxiiij

Vbi supra.

Mat. xvj B

Mat. xx.

Lu. xxiiij

Lu. xxiiij

D

Esterno die id est nocte lecta ẽ ex euangelio resurrectio saluatorĩ. Lecta ẽ aũt ex euãgelio sm̃ Matthẽũ. Hodie vo sicut audistis pnũciare lectorẽ: recitata ẽ nobis vñ resurrectio: sicut Lucas euãgelista cõscribit. Qõ sepe admonẽdi estis & memoriter tenẽ debetis. Nõ vos dz mouere q̃ ali⁹ euãgelista dicit si q̃d ali⁹ ptermittit: q̃ & ille q̃ ptermittit q̃ ali⁹ dicit aliq̃d q̃ ille ptermiserit. Aliqua vero singuli dicunt alij tres nõ dicũt: aliqua duo dicũt alij nõ dicũt: aliq̃ tres dicũt: vn⁹ nõ dicit. Auctoritas aũt tãta ẽ euangelij sancti: vt q̃ in eis loquebat spũs vn⁹: verũ sit etiã q̃ dixerit vn⁹. Hoc g̃ q̃ mõ audistis: q̃ dñs Iesus postea q̃ resurrexit a mortuis: inuenit duos in via ex discipulis suis collo q̃ntes inuicẽ de his q̃ptigerãt: & dixit illis. Qui sũt hmones isti q̃s loquimini vobiscũ: & cetera: solus dicit Lucas Euãgelista. Breuiter hoc attigit Marcus. Q̃ apparuit duob⁹ ĩ via: h̃z q̃d illi dixerit dño: vel q̃d eis dixerit dñs pretermisit. Quid g̃ ista lectio ptulit nobis? Magnũ aliq̃d si itelligam⁹. Apparuit Iesus: videbat oculis & nõ ag̃scebat. Magister ambulabat cũ illis ĩ via: vt nõdum illi ambulabãt in via. Jnuenit em̃ eos exorbitasse de via. Qñ em̃ cũ illis fuerat añ passionẽ: oĩa pdixerat passurũ se fuisse mortuũ: tertia die resurrecturũ. Oĩa pdixerat: h̃z hmo illi⁹ illorũ obliuio fuit: sicut pturbati sunt qñ eum viderũt i ligno pẽdentẽ. Nos inquiũt sperabam⁹ q̃ ipe erat redẽpturus israel. O discipuli spabat: g̃ ia n̂ sperat? Ecce xp̃s viuit: spes mortua est in vobis. Prorsus viuit xp̃s. Mortua discipulorũ corda iuenit: q̃rũ oculis apparuit: & nõ apparuit & videbat & abscõdebat. Nã si nõ videbat: quõ illũ interrogante audiebãt: interrogãti rñdebãt? Jn via cũ illis tãq̃ comes ambulabat: & ipse dux erat. Utiq̃ videbãt: sed non ag̃scebãt. Tenebãt oculi eorũ: sicut audiuim⁹: ne eũ ag̃sceret. Quia frẽs: vbi voluit dñs agnosci? Jn fractione panis. Securi sumus: panẽ frangim⁹? & dñm agnoscim⁹. Voluit agnosci nisi ibi ppt nos: q̃ nõ eũ visuri eram⁹ in carne: & tũ mãducaturi ei⁹ carnẽ. Quisq̃s ergo fidelis es: quisq̃s non inaniter xp̃ianus vocaris: q̃sq̃s ecclesiã non sine cã ingrederis: q̃sq̃s verbũ dei cũ timore & spe audis: consolatur tefractio panis: absẽtia dñi nõ ẽ abẽs. Habeto fidẽ & tecũ est quẽ nõvides. Illi q̃n cũ eis dñs loquebat nec fidem habebãt: q̃ eum resurrexisse nõ credebãt: nec resurgere posse sperabãt. Perdiderãt fidẽ: perdiderãt spem: ambulabant mortui cũ viuẽte: ambulabãt cũ ipsa vita. Cum illis ambulabat vita: sed in eorũ cordib⁹ nõdũ erat vita. Tu vero si vis habere vitã: fac q̃d fecerunt vt agnoscas dñm: hospitio susceperũt. Similis em̃ erat dñs tanq̃ in longinqua pgenti illi vero tenuerũt eũ. Postea q̃ venerũt ad locũ q̃ tẽdebãt direxerũt. Jam hic nobiscũ mane: declinauit i vesperã dies Tene hospitem: si vis agnoscere saluatorem. Qõ rulerat ifidelitas: reddidit hospitalitas. Dñs ergo p̃sentauit seipsum in fractione panis. Discite vbi dominũ queratis: discite vbi habeatis: discite vbi agnoscatis quãdo mãducatis Mouunt em̃ fideles aliq̃d q̃ melius intelligunt in ista lectiõe q̃ illi nõ nouerũt. Dñs his cognit⁹ est: & postea q̃ co-

P

gultus est nusq̃ apparuit ab eis. Affuit corpore dũ tenebat fide. Ideo ei dns nr absentauit se corpe ab oi eccl'a t ascẽdit in celum vt fides edificet. Si ei nõ nostri nisi qđ vides vbi est fides? Si aũt credis t qđ nõ vides: cũ videris gaudebis. Edificatur fides: qr reddit spes: veniet qđ videm? Veniet fratres veniet: vide quõ te inueniat. Nam veniet qđ dicũt hoies; vbi ẽ: qñ ẽ quõ est: qñ erit: quãdo vẽturum est. Certus esto veniet: nõ solũ veniet: sed t si nolis veniet. Te qui nõ crediderũt: t magnũ gaudiũ eis qui crediderũt habebunt fideles: cõfundent infideles. Fideles dicturi sunt. Gratias tibi dne: vera audiuim?: vera credidim?: vera speramus: vera cernimus. Infideles aũt dicturi sũt. Ubi ẽ qđ nõ credebam?: vbi est qđ illa q̃legebant mendacia putabam?: Ita fiet: vt confusioi reddat supplicũ. Ibũt eñ illi in cõbustionẽ eternã: iusti aut in vitã eternam.

Mat.xxj.

¶Eode die de resurrectione. Sermo.ij. In quo dicit q̃ mortis pater peccatum est quia si nunq̃ peccaretur nemo moreretur.

Ser. cxlj. A

RE surrectio dñi nr̃i iesu xpi ex more legitur his diebꝫ ex oib? libris sacti euãgelij. In hac lectione aũaduertim? quõ discipulos suos pria memora sua herẽtes lateri suo obiurgauit dns iesus

Lu.xxiiij

qr quẽ dolebãt occisũ fuisse: nõ credebãt viuũ esse pfes fidei nõdũ fideles magistri: vt crederet tot? orbis terrar̃ qđ pdicaturi fuerãt: t ppter qđ fuerãt morituri: qđ dũ credebãt. Quẽ viderãt mortuos suscitasse nõ credebant resurrexisse. Merito ergo obiurgabank: ostẽdebank sibi vt innotescerẽt sibi q̃ eẽt p seipsos: qđ futuri essent per illũ. Sic etiã

mat.xxvj.

petr? demõstrat? est sibi qñ deũ iminẽte passiõe psumpsit: t veniẽte ipsa passiõe titubauit. Vidit se in se: voluit se in se fleuit se in se: cõuersus est ad eum qui fecerat se. Ecce isti nõdum credebant: qualis illius dignatio qui nobis dedit credere qđ nõdũ videm?: nõ credim?: vbis eorũ: illi nõ credebãt oculis. Resurrectio aũt dñi nr̃i iesu xpi nouauita t vita est credentiũ in iesũ: t hoc sacramentum est passionis t resurrectionis eius: qđ valde nosse t agere debetis. Non ei sine cã vita venit ad mortẽ. Nõ sine causa fons vite vñ bibit: bibit hũc calicẽ q̃ ei nõ debebat. Nõ eñ xpo debebatur mori. Qñ venerit mors: originẽ ipsi? grã m?. Pax mortis pctm ẽ. Si eñ nũq̃ peccarek: nẽo moreret. Legẽ dei ẽ est preceptũ dei cũ cõditiõe hõ prim? accepit: vt si quaret viueret: si corrũperet moreret. Non sese credendo moritura rũ fuisse qđ dixerat q̃ legẽ dederat: inde mors: inde labor: inde miseria: inde etiã post mortẽ prima mors secũda est: post mortem temporalem: mors sempiterna. Huic g̃ tradi

Mat.xxj.

tioni mortis obnoxius: his legibus infernꝰ obstrictus nascit oĩs hõ: sz ppter illũ hominẽ de? homo factus est: ne periret homo. Nõ eñ legibus obstrict? venit: ideo dicitur in

Psalm. lxxxvij.

psalmo. Inter mortuos liber. Quẽ sine cõcupiscẽtia virgo pcepit: quẽ virgo peperit t ꝛgo gmãsit: q̃ vixit sine culpa qui est mortuus ppter culpam nõ suam. Nã mortuus est ppter nostrã. Pena culpe mortis dñs iesus xps mori venit: peccare nõ venit: cõmunicãdo nobiscũ sine culpa penã t culpã: soluit et penã. Pena quã soluit q̃ nobis debebat post istã vitã. Ergo crucifixus est: vt in cruce ostẽderet veteris hois nr̃i occasũ. Et resurrexit: vt vita sua ostẽderet

Rom.iiij.

nostre vite nouitatem. Sic enim docuit doctrina apostolica. Tradit? inq̃t est ppter pctã nr̃a: t resurrexit ppr̃ iustificationẽ nostrã. Huj? rei signũ circũcisio data erat patribus: vt octaua die circũciderek ois masculus. Circũcisio

C Gen.xvij. Josue.v. j.Cor̃i.x.

fiebat ex cultellis petrinis: qr petra erat xps. In ista circũcisione significabak expoliatio carnalis vite octauo die p christi resurrectionẽ. Septim? eñ dies ebdomadis sabbato cõpleb. Sabbato dns iacuit i sepulchro: octauo aũt die resurgẽdo nos inouauit. Nos ergo octauo die resurgẽdo circũcidit: nos in ipo spe viuim?. Audiam? apl'm dicẽtem Si cõresurrexistis cũ xpo. Qñ resurgem? q̃ nondũ mortui sum?: Quid est g̃ qđ voluit dicere apls. Si cõresurrexeristis cũ xpo: Nunq̃d ille resurrexit: nisi pri? mortu? fuisset: Qui etiãtib? loq̃bat: nõdũ moriẽtib? iam resurgentib?. Quid sibi vult: Videte qđ dicat. Si resurrexistis cũ christo: que sursum sunt querite vbi christus est in dextera dei sedẽs q̃ sursum sunt sapite: non que supra terrã. Mortui enĩ estis

Col.iij.

B

De tẽpore.Ser.cxlj.

Ipse dicit. Non ego: sed tũ verũ dicit. Et ideo dico et ego Credidi ppter qđ locut? sũ. Si dũ viuim? mortui fuimus t resurreximus. Qui aũt nõdũ mortuus est: nec resurrexit male adhuc viuit. Et si male viuit: nõ viuit. Moriak ne moriak. Quid ẽ moriak ne moriak? Mutek ne dãnet. Si resurrexistis cũ xpo: ꝛba repeto apl'i: q̃ sursũ sunt q̃rite vbi xps est in dextera dei sedẽs: que sursum sunt sapite: non que super terram. Mortui em̃ estis: et vita vestra abscõdita ẽ cũ xpo in deo. Cũ em̃ xps apparuerit vita nr̃a tunc et nos cũ illo apparebim? in gloria. Hec sunt ꝛba apostoli. Et q̃ nõdum mortuus ẽ: dico vt moriak. Et q̃ adhuc male viuit dicot mutek. Si em̃ male viuebat: et tã male nõ viuit: resurrexit. Sed qđ est bene viuere? Que sursum sũt sapite: non q̃ sup terrã. Ediu terra es: in terrã ibis. Ediu lingis terram? Amando terrã lingis vtiq̃ terrã: t efficieris ei? inimicus de quo dicit psalmista. Et inimici ei? terrã lingent. Quid eratis filij hominũ: Quid estis filij dei? Filij hoim vsq̃ quo graui corde: vt qđ diligitis vanitatem t q̃rit̃ mẽdaciũ? Qđ mẽdaciũ q̃rittis? Mũdũ. Beati cẽ vultis: scio. Da mihi hominẽ latronẽ: sceleratũ: fornicatorẽ: maleficũ: sacrilegũ: oib? vitijs inqnatũ: oib? flagitijs seu factoribꝰ obnutũ q̃ nõ velit beatã vitã viuere. Scio oẽs vultis beate viuere: sed vñ hõ beate viuat: hoc nõ vultis q̃rere. Quero surũ: qr putas te de auro beatũ futurũ: sed aurũ te nõ facit beatũ. Quare q̃ris mẽdacium? Quare vis esse i isto seculo sublimat?? Qr honore hominũ et põpa seculi putas te btñ futurũ: sed põpa seculi nõ te facit beatũ. Quare q̃ris mendaciũ. Et q̃cq̃d h̃ aliũ q̃ris cũ secularit̃ queris: cũ amando terram queris: ppterea q̃ris vt sis beatus. Sed nulla res terrena te facit beatũ. Quare non cessas querẽdo mẽdaciũ? Unde ergo eris beat?? Filij hominũ vsq̃ quo graui corde? Nõ vultis cẽ graui corde: q̃ terreno mẽdacio oneratis cor vr̃m? Quousq̃ fuerũt graui corde hoĩes? Ascẽdit ventꝛ xps: ascẽdꝛ resurgeret xps: fuerũt hoies: graui corde. Quousq̃ graui corde: vt qđ diligitis vanitatem et q̃rit̃ mendaciũ? Dolẽtes beati esse: eas res q̃ritis vnde miseri sitis. Fa illi vosq̃ queritis: mẽdaciũ est qđ q̃ritis. Btũs vis esse? Ostẽdo tibi si vis. Unde habes beat? esse? Sequatur ibi. Usq̃ quo graui corde vt quid diligitis vanitatẽ e queritꝭ mẽdaciũ? Scitote. Quid? Qm̃ dns magnificauit sctm suũ. Venit xps ad miserias nras: eruit: fatigat? est: dormiuit: mira fecit: mala passus est: flagellatus est: spinis coronatus est: sputis illit?: alapis cesus: ligno fixus est lancea vulnerat? est: i sepulchro posit?: ꝫ tertia die resurrexit. Finito labore mortua morte. Ecce ibi oculum habete in ei? resurrectõe: qr ita magnificauit sanctũ suũ vt suscitaret eũ a mortuis: t daret ei honorẽ i celo sedenti ad dexterã suã. Ostẽdit tibi qđ debeas sapere si vis beat? esse Hic ei btũs esse nõ potes: qr nemo h̃ btũs ẽ pot. Bona rẽ queris: sed terra ista nõ est regio ei? quã queris. Quid q̃rꝭ Beatã vitã. Sz non est hic. Aurũ si q̃reres in illo loco vbi non est: ille q̃ nouit: qr nõ est ibi: nõne diceret tibi: quid fodis: quid terram solicitas? Forsan fagis qua descendas: nõ vbi aliq̃d inuenias: qđ es respõsur? admonẽti te? Aurum q̃ro. Et ille. Nõ tibi dico. Nihil est qđ q̃rꝭ: ꝫ non est ibi qđ q̃rꝭ. Sic t tu qñ dicꝭ. Beat? esse volo: bonam rẽ q̃rꝭ: sz nõ est hic. Si habuit illud hic xps: habebis t tu in regiõe mortuc. Quid ille inuenit hic attẽde: veniens de alia regione: t quid inuenit nisi qđ hic abũdat? Manducauit recẽ: qđ abundat in cella miserie tue. Acetum hic bibit: fel hic bauit. Ecce quid in cella tua inuenit. Sed ad magnã mensam suam: te inuitauit mensam celi: mẽsã angelor̃: vbi ipe panis est. Descẽdẽs g̃ t ista mala inuentes in cella tua: t nõ dedignat? ẽ talẽ mẽsã tuam: pmisit suam. Et quid nobis dicit. Credite credite vos venturos ad bona mense mee qñ nõ sũ dedignat? mala mẽsevr̃e. Malũ tuum tulit et bonũ suum dabit. Uitã suã pmisit nobis. Sz icredibile? est qđ fecit. Mortẽ suã prerogauit nob: tanq̃ diceret. Ad vitam meam vos inuito: vbi nemo mort?: vbi nemo deficit. Ecce ad quod vos inuito. Ad regiõe angelorũ: ad amicitiam pfis t sctispũs: ad cenã sempiternã: ad fraternitatem meã: postremo ad meipm. Advitã meã vos inuito: non vultis credere: qr dabo vobis vitam meã. Tenete pignus meã tẽ meã. Modo ergo cum in ista morte corruptibili viuim?

Ioh.cxv. C

Col.iij. E

Rom.j. D

Ser. cxlij. B

Ioh.xx. pi.cxvij.

Sermo. cxliij. E

Annota: mortum mutatione cum christo moriamur: a morte iusticie cum christo viuamus: beatam vitam non accepturi nisi cũ ad illum venerimus qui venit ad nos: t cum illo esse cepe-rimus qui mortuus est pro nobis.

¶Eodem die. Sermo.iij. In quo dicit q̃ resurrectio christi ẽptum credulis contulit gaudiũ: tãtum incredulis interitum portauit t luctum.

SAlutis humane fratres charissimi t mũdi redi-tiua libertas nõ modica taxatiõe reḡrit̃ ꝫ xpi sanguine tempat. Sed ẽptũ venerabilis dei hu-ius offm̃ credẽtib? cõtulit gaudiũ: tm̃ incredulis interitũ portauit t luctũ. Cõfer letitiã xpianis ex fide: ingerit pena indeis ꝺsperãtib? ex cruce. Illis inturia filij dei eternã: t ulit mortẽ: nobis ad ppetuam ꝓficit salutem. Quis rogo diuine pietatis excessus est: vel quãta amoris amplitudo mõstrak: Ad h̃ de? ppter hoiem pditũ de celo voluit descendere: mõ vt honorẽ in mũdo accipe videret: ꝫ vt suspẽderek in cruce. Et dũ voluit deceptũ laqueis mortis eximere: ipam subire nõ dedignat? ẽ mortẽ. Et q̃lẽ mortem? Que detestabilior oĩ morte extitisset. Hoc aplus esse ruerat dicens. Humiliauit inquit semet̃ ad mortem: mortẽ aut̃ crucis. Qñ post mortẽ victrix resurrectio parak. Dicamus fratres. Hec est dies quã fecit dns: gaudeam? t epulamur in ea: hoc est pascha quod colim?: i hoc peregrinamur hoc preteritum redit: hoc voluitur in futurum.

¶Eodem die sermo: de resurrectione corporum contra infideles. In quo exponit etiam illud. j. Cor̃.iij. Sapientia mũdi stultitia est apud deũ.

Sermo. cxliij.

PRopria fides est xpianor̃: resurrectio mortuor̃ hanc in seipso: id est resurrectionem mortuor̃ caput nr̃m xps ostendit. Et exẽplũ fidei nobis pstitit: vt h̃ sperẽt mẽbra in se qđ pcessit in capite. Hesterno die vobis insinuauim? sapiẽtes gẽtiũ q̃s philosophos dicũt ipos q̃ in eis excellẽtissimi fuerunt scrutatos fuisse naturã t de operib? artificẽ cognouisse: ꝓphetã nõ audierũt: legẽ dei nõ acceperũt: sed eis de? quodãmõ silens ipsis mũdi operib? loq̃bat: t ad eos ad querẽdũ artificẽ rerũ: mũdi species inuitabat. Hec potuerũt in animũ iducere: celũ t terrã sine auctore cõstare. De his btũs paulus apls ita loquit̃. Reuelat inq̃t ira dei de celo sup omnẽ ipietatẽ. Quid ẽ sup omnẽ? Nõ solũ super iudeos q̃ dei legem acceperũt t legi datore offenderũt: verũetiã sup ipietatẽ gẽtiũ reuelat̃ ira dei de celo. Et ne q̃sq̃ diceret: quare cũ ipsi legẽ nõ acceperint? Secut? adiũrit. Et in iusticiã eorũ q̃ veritatẽ dei in iniquitate detinent. Jam tu respõde Qua veritatẽ? Nõ em̃ acceperũt legẽ. Nõ em̃ audierũt ꝓphetã. Audi quã veritatẽ. Qm̃ qđ notũ ẽ inq̃t dei: manifestũ est in illis. Cũ manifestũ: Adhuc audi. De? ei illis manifestauit. Si adhuc q̃ris: quõ manifestauit quibus legem nõ dedit? Audi quõ. Inuisibilia em̃ ei? a cõstitutiõe mũdi p ea q̃ facta sunt intellecta cõspiciunt. Inuisibilia ei eius hoc est inuisibilia dei a cõstitutione mũdi: id est ex quo cõstituit mundũ p ea q̃ facta sũt intellecta cõspiciuntur: illa p hec intellecta conspiciunt. Sempiterna q̃q̃ ꝺba apl'i dicꝭ tpa attexo. Sempiterna q̃q̃ virt? ei? et diuinitas subaudis: intellecta cõspiciunk vt sint inexcusabiles. Quare inexcusabiles? Qr cognoscẽtes deũ nõ sicut deũ glorificauerũt aut gratias egerũt. Nõ dicit nesciẽtes deũ: sed cognoscentes. Qñ cognoscentes? Et his q̃ fecit. Interroga pulchritudinẽ terre: interroga pulchritudinẽ marꝭ. Interroga pulchritudinẽ aeris. Interroga pulchritudinẽ dilatati t diffusi aerꝭ. Interroga pulchritudinẽ celi. Interroga ordinẽ syderũ. Interroga solẽ fulgore suo diem claristicante. Interroga lunã fulgore suo seq̃ntis noctẽ tenebras tẽperãtẽ. Interroga aialia q̃ mouent̃ in aqs: in terrꝭ q̃ volãt i aere latẽres aias: pspicus corpa: visibilia regẽtes. Interroga ista. Rndẽt tibi omnia Ecce vide pulchra sum?: pulchritudo eorũ: pfessio eor̃ est Ista pulchra mutabilia q̃s fec nisi incõmutabilis pulcher in seipso? Deniq̃ hoies vt possent intelligere t cognoscere deũ vniuersi mũdi creatorẽ: in ipso hoie interrogauerunt hec duo: corpus et animã: h̃ interrogabant qđ et ipsi gestabant: videbãt corpus: aiam nõ videbãt. Sed corp? nisi de aia non videbãt. Videbãt em̃ per oculũ: sed intus erat q̃ per fenestras aspiciebat. Deniq̃ discedente habitatore iacet dom?. Discedẽte q̃ regebat: cadit qđ fgebat. Et qñ cadit: cadauer vocak. Nõne ibi oculi itegri? Et si pateant nihil vident. Aures assunt: sed migrauit auditor. Lingne organũ manet: sed abscessit musicus q̃ mouebat. Interrogauerũt ergo ista duo: corp? qđ videk: t animã q̃ nõ videk: t inuenerũt meli? esse illũ qđ nõ videk q̃ illũ quod videk maiorẽ esse animã latẽtẽ: deteriorẽ carnẽ apparẽtẽ. Viderũt ista: intuiti sunt: discusserũt vtrũq̃: t inuenerunt vtrũq̃ mutabile in ipso homine. Mutabile corp? p etates: p corruptiones: p altmẽta. p refectiões: p defectiões: p vitã: p mortem Trãsierũt ad animã quã vtiq̃ cõprehẽderãt meliorẽ t in uisibilẽ mirabant: t inuenerũt: t ipam mutabilẽ: mõ velle mõ nolle: mõ scire: modo nescire: mõ meminisse: modo obliuisci: modo timere: modo audire: modo tre in sapientiam: mõ in stultitiã deficere. Viderũt t ipam mutabilẽ: transiere rũt ad ipam. Quesierũt eñ aliq̃ imutabile. Sic ẽ puenerũt ad cognoscendũ deũ q̃ fecit per ista q̃ fecit. Sed nõ sic deũ honorauerũt aut gras egerũt: vt ipse dicit apostolus Sed euanuerunt in cogitatiõib? suis: et obscuratũ est insipiens cor eorũ: dicẽtes se eẽ sapiẽtes: stulti facti sunt. Et q̃ puenerũt: Et imutauerũt inq̃t gloriã incorruptibilis dei in simlitudinẽ imaginis corruptibilis hois. Idola dicit Et parũ erat facere idolũ ad speciem hois: t ad sui opis siltudinẽ addicere artificẽ: parũ fuit hoc: sed isuper quid Et volucrũ et quadrupliũ t serpentiũ. Dia quippe ista q̃si muta animalia t irrationabilia illi quasi magni sapiẽtes deos sibi fecerũt. Reprehendebã quãdo adorabas imaginẽ hois: quid tibi faciã q̃si adorias imaginẽ carnis imaginem colubri: imaginẽ crocodilli? Peruenerũt vsq̃ ad ista Quãtũ querẽtes in superna euecti sunt: tantũ cadentes in ima demersi sunt. Alti? eñ mergit̃ qđ de alto cadit. Hi g̃ sicut hodie vos cõmonui quesierũt qđ postea. i. quod post hanc vitã sit futurũ. Quesierũt sicut hoies: ꝫ qñ inuenirẽt eũ hoies eẽnt: doctrinã dei nõ habuerũt: ꝓphetas nõ audierũt: nõ potuerũt iuenire: suspicati sunt. Retuli heri vobis suspittiões illoz̃. Exeũt aie male inquit: t qr imũde sunt: cõtinuo in alia corpa reuoluũtur. Exeũt aie sapiẽtũ atq̃ iustoz̃: t qr bene vixerũt: volẽt ad celũ. Age bene: bene iueniſti illis locũ: volãtes ad celũ peruenerũt. Et quid ibi. Ibi erãt iquit: t requiescẽt cũ dijs. Sedes eorũ erũt stelle. Nõ malũ habitaculũ illis inueniſtis: vel ibi illas dimittite: nolite illas deijcere. Sz iquit. Post tpa lõga facta penit? obliuione vetez̃ miseriarũ incipiũt velle reuerti ad corpa: t delectabit eas venire. Et rurs? veniunt ad ista patiẽda: ad ista tolerãda: ad obliuiscendũ deũ: ad blasphemãdũ deũ: ad sequẽdas corpis voluptates: ad pugnas ꝛ libidies. Veniũt ad istas miẽias: vñt quo? Dic mihi q̃re? Qr obliuiscũt? Obliuiscũt t delectationẽ carnis: hoc solũ mali sui meminerunt vñ ruerũt. Veniunt. Quare? Qr delectat eos rursus in corpib? habitare. Cũ delectat eos nisi p memoriã: qr ibi aliq̃n habitauerũt? Dele totã memoriã t forte residuã facies sapiẽtiã. Nihil remãeat qđ reuocet. Et horruit quidã auctor ipsoz̃ cui demõstrabat vel q̃ inducebat apud inferos demõstrãte patrẽ filio suo. Nost? em̃ pene oẽs hec: atq̃ vtinã pauci nosceretis. Sed pauci nostis in libris: multi in theatris: qr eneas descẽdit ad inferos t ostẽdit illi pater su? animas romanozũ magnozũ vẽturas i corpa: expauit ipe eneas t ait O pr̃ an ne aliq̃s ad celũ hinc ire putãdũ est. Sublimes aias iterũq̃ ad tarda reuerti corpa Sentiendũ ne est inquit q̃ eant ad celũ t iterũ redeãt? Que lucis miser? tã dira cupido. Meli? fili? intelligebat q̃ pater exponebat. Reprehendit cupiditatẽ aiarũ rursus in corpa redire volentiũ. Dixit dirã cupiditatẽ: dixit eas miseras: nec erubuit eas. Ad h̃ philosophi pduxistis: vt purgent̃ anime: puenĩat ad summã mũdiciã et p ipam mundiciã obliuiscank omnia: t per obliuiones miseriaz̃ redeãt ad miserias corpoz̃. Dicite obsecro: nõne etiã hec si ꝺba essent inquã que sine dubio falsa q̃ feda sũt nonne meli? nescirenk? An forte dictur? es mihi: nõ eris sapiens si ista nescieris. Ut quid illa sciam: possum ne eẽ mõ melior q̃ tũc ero i celo? Si i celo qñ ero melior et pfectior

Ioh.xx. pi.cxvij. D

Ioh.xx. pi.cxvij. E

obliuiscar omnia que hic didici: z hec ibi melior nesciturꝰ sum? Sine mõ illa nescire. In celo habitantẽ dicꝰ oĩa obliuiscentẽ: sine in terra esse horũ oĩm nescientẽ. Deinde rogo te an sciant se iste aĩe i celo passuras eẽ rurſꝰ bulꝰ vite miſerias: an nesciũt? Elige qõ voluerisꝰ. Si sciũt se passuras eẽ tãtas miſerias: quõ sũt btẽ miſerias suas futuras cogitãres? Quõ sunt beate vbi sunt sine securitate? Sed video qđ eligas. Dicturus es: nesciũt. Laudas ḡ tbi hãc ignorãtiã quã me nũc habere nõ sĩnt: docẽdo me in terra: qđ me nesciturũ dicis i celo? Nesciunt inquis. Si nesciũt z se nõ putant passuras errando sũt beate. Qui eñ passure putant se nõ passuras: qõ falsũ putare: qđ ẽ aliud q̃ errare? Erũt ergo erroꝛe felices: erũt beate nõ eternitate sz falsitate. Liberet nos veritas vt beati vere eẽ possimꝰ: qm nõ vacat ser-
Joh. viij. mo redẽptoris nr̃i. Si vos filiꝰ liberauerit: tũc vere liberi eritis. Ipe eñ dixit. Si mãseritꝭ i vbo meo: vere discipuli mei eritis: z cognoscetis veritatẽ z veritas liberabit vos
F Deinde audire alitꝰ pelꝰ: aliud voldẽũ vel potiꝰ irridẽdũ. hic sapiens: hic philosophꝰ: hoc est in terra: vbi gr̃a: pithagoras: platoꝛ: porphyriꝰ z nescio qs aliꝰ ipsoꝝ. Quare philosopharis? Propter inqt beatã vitã. Nñ habebis istam beatã vitã? Cũ hoc corpus inqt reliqro in terra: mõ ergo misera vita gerit: sed spes est beate vite: ibi beata vita geritur: sed spes est miſere vite. Ergo si spes nostre infelicitatis est felix: z felicitas infelix: absiſciamus hec: z vel rideamus qz falsa sũt: vl̃ doleam? qz magna exiſtimant. Qñ eñ ista fratres mei magna magnoꝝ delyramenta doctoꝝ. Quanto meliꝰ tenemꝰ magnoꝝ sacramẽta doctoꝝ? Amoꝛe coꝛpoꝝ dicũt redire aĩas purgatas mũdatas sapientes: purgatas aĩas amoꝛe coꝛpoꝝ redire ad coꝛpa Ergo aĩa pur-
G gata si sic amat: nõne amoꝛ iste magne sũt sordes? Sz coꝛpus ẽ omne fugiẽdũ: magnꝰ eoꝛ porphyriꝰ philosophꝰ: fi-
j. Retrac. iij. del xp̃iane acerrimꝰ timicꝰ: qz tam xp̃ianis tpibus fuit: sz
xxij. de Ci uitate dei ca. xxvj. tñ abi pñs delyramẽtis erubescẽdo: a xp̃ianis ex aliq̃ pte correptꝰ dixit. Coꝛpus ẽ oẽ fugiendũ. Omne dixit: q̃si oñe coꝛpus vinculum erũnosum sit aĩe. Et prozsus si coꝛpꝰ q̃le cũq; est fugiendum: nõ est vt laudes eius coꝛpus et dicas Quõ deo docẽte fides nostra laudat coꝛpus: qz et coꝛpus qõ mõ habemꝰ q̃uis habeamꝰ? hic õ peccato penã: z coꝛpꝰ
Sapiẽ. ix. qõ coꝛrũpit aggrauat aĩam: tñ hz coꝛpꝰ istud spectẽ suam dispositionẽ mẽbroꝝ: distinctionẽ sensuũ: erectã staturã: z cetera q̃ bñ pensiderãtes stupent. Erũtamẽ illõ oĩno icoꝛruptibile: oĩno imoꝛtale: oĩno ad mouendũ agtie et facile erit. Sed ait poꝛphyrius. Sine causa mihi laudas coꝛpus Qualecũq; coꝛpus: si vult eẽ beata aĩa: coꝛpus est oẽ fugiẽdũ. Hoc dicũt philosophi: sed errant: sed delyrãt. Cito p-
H bo: nolo diuti? disputare: libꝛos vꝛos lego: qz illa que predicta sunt: debent habere subditũ. Duo eñ sunt inuicẽ sibi pnexa: pdicata z subdita. Supat oĩa deꝰ: huic cũcta sunt subdita. Et aĩa si hz aliq̃d honoꝛ apꝰ deũ debet habere aliquid subditũ. Sed nolo hinc diuti? disputare: libꝛos vestros lego: mũdũ istũ aĩal dicitis: id est cellũ z terrã: maria omnia que sunt ingentia coꝛpa: z ĩmẽsa vsq; quaq; elementa. Totũ hoc vniuersũ coꝛpꝰ qõ ex his elemẽtis oĩbꝰ pstat: dicitis esse animal magnũ: id est habere animã suã: sed sensus coꝛporis non habere: qz extrinsecus nihil est quod sentiri possit: habere tñ intellectũ habere deo: z ipsam animã mũdi vocari iouẽ vel vocari hecatẽ: id ẽ q̃si animã vniuersalẽ mũdũ regentẽ: z vnũ quoddã aĩal facientẽ. Eundẽq; mundũ erernũ esse dicitis sup futurũ finẽ nõ habiturũ. Si ergo eternꝰ est mũdus: z sine fine manet mundus: z aĩal est mundus: anima ista semp tenek in mundo: certe coꝛpꝰ est omne fugiendũ. Quid est quod dicebas. Coꝛpus est omne fugiendum: Ego dico beatas aĩas incoꝛruptibilia coꝛpora semp habituras. Tu qui dicis. Coꝛpus omne fugiẽdũ: occide mũdũ. Tu dicꝭ: vt fugiã de carne mea: fugiat iuppiter tuus de celo z terra. Qq; inuenimꝰ eundẽ platonẽ magistrũ istoꝝ oĩm in libꝛo quodã suo quẽ scripsit de pstitutione mũdi: inducere deũ factoꝛẽ deoꝝ: facientẽ scilicet deos celestes: stellas oẽs: solẽ z lunã. Dicit ergo deũ opifice deoꝝ celestiũ: dicit ipsas stellas habere aĩas itellectuales q̃ inteligunt deũ z coꝛpoꝛa visibilia que cernunt. Dico vt intelligatis. Sol iste q̃ videt: nõ videret nisi coꝛpus eẽt. Docuerũ ẽ. Stella vlla vel luna nõ videret nisi coꝛpus eẽt

vex dicit. Jdeo dicit z apls. Et coꝛpa celestia: z coꝛpa terrestria. Et sequit. Alia gloria celestiũ: alia z terrestriũ. Et rursus dicẽs de gloria celestiũ coꝛpoꝝ apls adiũxit z ait. Alia gloria solis: alia gloria lune: alia gloria stellaꝝ. Stella enĩ a stella differt i gloria: sic z resurrectio mortuoꝝ. Si detis qz ꝓmissa est sctis coꝛporib⁹ claritas: z diuersa species claritatis qz diuersa sunt merita charitatis. Sz illi q̃ dicũt stelle iste q̃s videtis coꝛpa sunt qđẽ: sz bñt suas alas itellectuales: z sunt vtj iterũ de coꝛporibus qz coꝛpora: verũ dicũt. Sed vtrũ habeãt alas suas: vt qõ discutio mõveniam? ad rẽ. Jnducit deꝰ a platone ipso alloqui deos q̃s fecit de coꝛporali z incoꝛporali substãtia: atq; iter cetera dicere ilꝭ. Nñ estis oĩ imoꝛtales eẽ z indissolubiles nõ potestis. Jã ad istã vocẽ illi i tremissere poterant. Quare: Si mortales eẽ cupiẽbãt z mori nolebãt. Ergo vt eis auferret timorẽ secutꝰ adtũxit atq; ait. Nõ tamẽ dissoluemini: neq; vos vlla mortis fata perimẽt: nec erũt valẽtiora q̃ cõsilia meũ: quod maius est vinculũ ad ppetuitatẽ vestrã: quã illa quibus colligati estis. Ecce deus securitatẽ dat dijs a se factis. Securitatẽ illis dat imoꝛtalitatẽ? Securitatẽ illis dat q̃ nõ relinquãt globos coꝛporũ suoꝝ. Certe coꝛpꝰ est oẽ fugiẽdũ. Vtrum existimo nñsum est illis: sicut intelligere potestis: sicut z nos loq possumꝰ: q̃tũ boꝛa fruonis permittit: q̃tum capacitas vestra sunt: responsum est eis: Jã vero quod z ipsi dicãt de resurrectione coꝛporum q̃si acte: z non eis sicut arbitrantur etiam nos respondere possimus. multũ est vt hodie vobis dicam. Sed quia semel promisi vobis: per istos dies istam de resurrectiõe carnis questionem esse versandam: ad ea que restant adiuuante dñõ: z aures: z coꝛda i crastinum pꝛeparate.

¶ Feria tertia pasche. Sermo. j. In quo determinat cur Magdalena pria resurrectionis fuit nuncia. Jnsuper q̃ christum in coꝛde hospitare plus debemus q̃ in domo.

Sermo. cxliij. A Matth. xxviij. Mar. xvj. Lu. xxiij Rom. vij. B Lu. xxiij Heb. iij. C

RE surrectio dñi nr̃i iesu xp̃i z hodie recitata est: sed de altero libꝛo euãgelij q̃ est ſm Lucã. Primo eñ lecta est ſm Matthẽũ: hesterna aute die ſm Marcũ: hodie ſm Lucã. Sic bz oꝛdo euãgelistarũ Sicut eñ passio ipsiꝰ ex oĩb⁹ euãgelistis pscriptẽ: sic dies isti septẽ vel octo durãt spaciũ: vt ſm oẽs euangelistas resurrectio recitet: Passio aũt qz vno die legit: nõ solet legi nisi ſm Matthẽũ. Voluerã aliq̃s vt p singulos annos ſm oẽs euãgelistas etiã passio legeret: factũ ẽ: non audierũt hoies qõ cõsueuerũt z pturbati sũt. Qui aũt amat fas z nõ vult sp eẽ idiota: oĩa nouit: z oĩa diligẽter indꝛit Sed sicut cuiq; a deo parata ẽ mẽsura fidei: sic q̃sq; proficit. Nũc attẽdam? qõ hodie cũ legeret audituꝰ? Nã qõ heri cõmẽdaui charitati vestre expressim?: hodie audierimus infidelitatẽ discipulorũ: vt intelligam? quãtũ el? beneficio nobis prestitũ est. Si credam? qõ nos audiuim?: vocauit eos: instruxit eos: vixit cũ eis i terra: fecit añ oculos eoꝝ tãta mirabilia vsq; ad mortuos suscitãdos. Mortuos resuscitauit: carnẽ suã nõ credebat resuscitare. Generaũt mulieres ad monumẽtũ: coꝛpus in monumẽto nõ inuenerũt: resurrexisse dñm ab angelis audierũt femine virtꝰ nũ clauerũt. Et qđ scriptũ est: qđ audistis? Ulsa sũt ista ante oculos coꝛ q̃si delyramẽta. Magna infidelitas cõditionis hũane. Qñ locuta est eua qõ dixerat xp̃ens: audita est: cetto mulieri creditũ est: feminis ꝭa dicẽtib⁹ vt viueret xp̃s minus creditũ est. Nõ hoc est qõ egit dñs ieſus xp̃s: vt primus illõ sexꝰ femine? nũciaret. Qz ergo p sexũ femineũ cecidit homo: p sexũ femineũ reparat? est homo: qz virgo xp̃m peperit: femina resurrexisse nũciabat: p feminã mors: p feminã vita. Sed nõ crediderũt discipuli quod dixerant femine delyrare putauerũt: q̃si veritatẽ nũciabãt. Ecce alibi duo ambulabant in via et loquebantur secum de his que acciderant in hierusalẽ: de iniquitatate iudeoꝝ: de morte christi: ambulabant fabulantes: z quasi mortuũ volẽtes: resurrexisse nescientes. Apparuit z ipsis: factus est tertiꝰ viator: miscuit cũ eis amica colloq̃a: oculi eoꝝ tenebant ne agnoscerent eum. Oportebat eñ vt melꝰ coꝛ instrueret. Cognitio differt: querit ab eis qđ inter se loquerent: et qđ ipse ne scirebat illi faterent. Et qđ audistis: mirari cepit: qz de re

clara z tam manifesta velut a nesciẽte interrogabant. Tu solus inquit peregrinus es in hieruſalẽ: z nescis q̃ ibi gesta sunt? At ille dixit. Que? De ieſu nazareno q̃ fuit pphetꝰ potẽs factis z dictis. O discipuli: pphete erat xp̃s dñs pphetarũ: iudici nomẽ pconis ipont: ad aliẽ igenarũ ꝭba deuenerant. Quid est qõ dixiſ? Recolite q̃ ipe ieſus ait discipulis suis. Quẽ dicũt hoies esse filiũ hois? Respõderũt opiniones altenas. Alij dixerũt q̃ helias es: alij q̃ iobãnes baptista: alij q̃ hieremias: aut vnꝰ ex pphetis. Gerba ista alienoꝝ erãt: nõ discipuloꝝ. Ecce ad ista ꝭba discipuli venerũt. Nũc g̃ vos quẽ me esse dicitis? Respõditis mihi opintões altenas: fidẽ vestrã volo audire. Tũc petrꝰ vnꝰ poibꝰ. Tu es xp̃s filiꝰ dei viui. Nõ quicũq; vnus ex pphetis: sz filiꝰ dei viui: ad impletoꝛ pphetarũ: creatoꝛ angelorum. Tu es xp̃s filius dei viui. Audiuit qõ decuit eũ audire ex hac voce z tali voce. Beatus es simon bariona: q̃ nõ tibi reuelauit caro z sanguis: sz pat̃ meꝰ q̃ in celis est Et ego dico tibi. Tu es petrꝰ z sup hãc petrã edificabo ecclesiã meã: z porte inferi nõ pualebũt aduersus eam. Tibi dabo claues regni celoꝝ: z q̃cũq; solueris sup terram: soluta erunt z in celo: z quecũq; ligaueris sup terram ligata erunt z in celo. Fides hoc meruit audire: nõ hõ. Nam ipse hõ qđ erat nisi qõ ait psalmista. Oĩis hõ mendax. Deniq; cõtinuo post hec ꝭba denũciauit eis passionẽ sũã z mortẽ Expauit petrꝰ z ait. Absit a te dñe: nõ fiet istud. Tũc dñs Redi post me sathanas. Petrꝰ sathanas: vbi sunt illa verba. Beatus es simõ bariona? Nũqd beatꝰ sathanas? Beatus de deo: sathanas de hoĩne. Deniq; ipe dñs exposuit ḡre illũ dixerit sathanã. Nõ eni sapis que dei sunt: sed que sunt hoĩs. Qñ tunc beatus? Qz nõ tibi reuelauit caro et sanguis: sed pater meus qui est in celis. Qñ postea sathanas. Nõ sapis que dei sunt: q̃ qñ sapueras beatus eras: sed sapis q̃ hois sũt. Ecce quõ alternabat aĩa discipuloꝝ q̃si eroꝛtu z occasu: mõ stabat: mõ iacebat: mõ illuminabat: mõ tenebꝛabat: qz de deo illumiabat: de suo tenebꝛabatur. Nñ illuminabat? Accedite ad eũ z illumiamini. Qñ tenebꝛabat? Qui loquit mẽdaciũ de suo loquit. Filium dei eũ dixerat z timebat ne mozeret cũ filiꝰ dei eẽt. Nisi illeuentis set vt moꝛeret: nos vñ viueremꝰ? Qñ nos habemꝰ vitã: inde ille habuit mortẽ. Jpm euãgeliũ attẽde. In pncipio erat verbũ: et verbũ erat apud deũ: z deus erat verbũ. Que rebi mortẽ? Ubi? Qñ? Quõ? Erat verbũ: verbũ apꝰ deũ: deꝰ ꝭbũ. Si inuenis ibi carnẽ z sanguinẽ: inuenis mortem q̃ ille ꝭbũ. Unde illi mors? A nobis hoĩbus in terra positis: mortalibus: coꝛruptibilibus: peccatoꝛibus. Qñ vita? Non erat illi vnde haberet mortẽ: non eramus nos vñ haberemꝰ vitã. Accepit ille mortẽ de nostro: vt daret nob⁹ vitã de suo. Quõ ille mortẽ de nostro? Uerbũ caro factũ est z habitauit in nobis. Accepit hinc a nobis qõ offerret pro nobis. Uita aũt vñ nobis? Et vita erat lux hoĩm. Jpe nobis vita: nos illi mors. Sed q̃lis mors? Dignatiõe nõ cõditiõe: qz dignatꝰ est: qz voluit: qz miſert? est. Potestatẽ hẽo ponẽdi animã meã: z iterũ sumẽdi eã. Hec petr? nesciebat q̃ audita mort? Qñ expauit. Sed ecce iã dixerat dñs moriturũ se z resurrecturũ tertia die. Factũ est qõ pdicabat z nõ credebãt qõ audierãt. Ecce iã triduũ ẽ ex quo ista facta sunt: z nos putabamꝰ q̃ ipe erat redẽptur? israel. Spe rabat?: iã desp at?: de spe cecidist?: leuat vos q̃ vobiscũ ambulat. Discipuli erãt: ipm audierãt magistrũ: nouerãt ipm ab illo instructi erãt z nõ potuerũt imitari z hr̃e fidem latronis pendẽtis in cruce. Sed forte aliq̃ vr̃m nesciunt qđ dixi de latrone: non audiẽdo passionẽ ſm oẽs euãgelistas.

Jste eñ euãgelista Lucas narrauit quod dico: qz duo latrones crucifixi sunt cũ xp̃o: dicit z Matthe?. Sed vnꝰ eoꝝ latronũ q̃ insultauit dño: z alter eoꝝ q̃ credidit xp̃m Matthe? nõ dixit. Lucas dixit. Recolam? fidẽ latronis quã nõ inuenit xp̃s post resurrectionem in discipulis suis Pẽdebat i cruce xp̃s: pẽdebat et latro. Jn medio ille: illi a lateribꝰ. Jusultat vnꝰ: credit alter: iudicat medi? ille. Jle eni q̃ insultat ꝭ dixit. Si filius dei es: libera te. Et ali? ad illũ. Cu non times deũ. Si nos ꝓpt facta nr̃a merito patimur: ipse qđ fecit? Et cõuersus ad eũ. Memẽto inqt mei dñe cũ veneris in regnũ tuũ. Magna fides: huic fidei quid addi possit ignoro. Utubauerũt qui videt xp̃z mortuos suscitantẽ: credidit ille quẽ videbat secũ in ligno pẽdentẽ. Qñ illi titubauerũt: tũc ille credidit. Qualẽ fructũ xp̃s de arido ligno pcepit? Quid ei dñs dixerat. Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso. Tu differs te: ego agnosco te. Quãdo hoc speraret latro: adduct? de latrocinio ad iudicẽ: a iudice ad crucẽ: de cruce ad paradisũ. Deinde ipse attendẽs merita sua nõ dixit. Memẽto mei vt liberes me hodie: sed cũ veneris in regnũ tuum: tũc memor mei esto: si mihi tormẽta debenk: vel quouscq; veneris in regnũ tuũ. Et ille: nõ sic inuasisti regnũ celoꝝ: vi fecisti: credidisti: rapuisti: hodie mecũ eris i paradiso. Nõ te differo. Tãte fidei hodie reddo qõ debeo. Latro dicit. Memẽto mei dñe cũ veneris in regnũ tuũ. Nõ solũ credebat resurrectionẽ: sz ẽt regnaturũ. Pendẽti crucifixo cruẽti ligno horr̃et: cũ veneꝛ? inqt in regnũ tuũ: z illi: nos sperabamus
F Ubi latro inuenit: discipul? pdidit. Deinde iam charissimi magnũ sacramẽtũ: qõ cognouim? audite. Ambulabat Lu. xxiiij cũ illis: suscipit hospitio: panẽ frãgit z cognoscit. Et nos nõ dicam? qz xp̃m nõ cognouim?. Nouim? si credim?. Verũ ẽ. Nouim? si credim?: habem? si credim?. Habebant illi xp̃m cõiuncto: nos int? in aĩo. Plus est xp̃m habere in coꝛde q̃ in domo. Coꝛ eñ nr̃m interi? nobis est q̃ sit dom? nostra. Jã vo vbi voꝛ eũ fidelis agnoscere? Agnoscit qui fidelis est: qui aũt catheciminus est ignoꝛat. Sed ianuã ꝓtra eũ nemo claudat: vt nouerit. Hesterna die admonui charitatẽ vestrã: qz resurrectio xp̃i est in nobis si bñ viuamus.
Si vita ma mala moꝛiat: et quotidie noua pficiat. Abũ dãt hic penitẽtes. Qñ illis imponit man?: fit oꝛdo longissim?. Oꝛate penitẽtes: z cunt oꝛate penitẽtes. Quõ penitet qõ fit: si penitet nõ fiat. Si aũt fit: nõ nomẽ erat: crimẽ manet: aliqui ipsi sibi penitẽtie locũ petierũt: aliq̃ excõmunicati a nobis in penitẽtie locũ redacti sũt: nolũt inde surgere q̃si elect? sit loc? penitẽtiũ. Qui debet esse locus humilitatis: sit loc? bũllitatis. Nobis dico qui vocamini penitentes z nõ estis. Nobis dico. Quid vobis dicã? Laudo vos: in hoc nõ laudo: sed gemo z plango. Et quid faciã fratres imutate vitã in melius. Mutate qz finis incertus est. Oĩis
B De xbis dñi. Ser. xxj.g. bõ cum casu suo ambulat. Quid differtis bene viuere: cum putatis qz lõga erit vita? Longã vitã putat?: z moꝛtẽ subitaneã non timetis. Sed ecce lõga sit. Et quero vnũ penitẽtẽ: z nõ inuenio. Qñ melꝰ bona lõga q̃m mala vita erit? Lõgã cenã malã ferre nemo: longã vitã malã oẽs habere volunt. Utiq; si grande quod viuimus bonũ sit ipm grande Quid eñ vis mali dic mihi in oĩbus actibus tuis: cogitationib⁹? cupiditatibus? Jn terrã nõ vis segetẽ malã: non vis vtiq; malã sed bonã arboꝛẽ: equũ: seruũ: bonũ amicum bonũ filiũ: vxoꝛẽ bonã. Et qđ hec magna cõmemoꝛem: qñ nõ vis vestẽ malã habere: sed bonã: caligã postremo ipsam non vis nisi bonã? Aut da mihi aliq̃d te velle quod malum est: nec te velle aliq̃d bonũ. Puto villã malã nõ vis: sed bonã: solam animã malã vis? Quid te offendisti? Quid de te tuipse male meruisti? Inter bona tua non vis esse malum nisi te solum. Puto: quis dico quod soleo: z facit? quod soletis. Ego coꝛam deo exercitio vestimenta mea. Timeo ne mihi iputẽ qz non dico: officiũ meũ ipleo: fructũ vestrum quero: de bonis opibus vestris gaudiũ habere volo: nõ pecuniam. Nõ enim qui bene viuit diuitem me facit: z tamẽ diuitie mee non nisi spes vestra est: in xp̃o gaudium meũ: solatiũ meũ: z respiramentũ periculoꝝ in his tẽtationib⁹ nullũ est nisi bona vita vestra. Obsecro vos fratres si oblitꝭ estis vestri: miseremini tamen mei.

¶ Eodẽ die. de resurrectiõe domini. Sermo. ij. In quo dicit q̃ resurrectiõi christi nemo credat: nisi quod de se credi voluit christus.

Ser cxlv A

DE resurrectione dñi quod sequebak i euãgelio ſm Lucã: hodie terminatũ ẽ: vbi audituiꝰ? apparuisse dñm i medio discipulorum suorum discrepantiũ z nõ credentiũ. Tã vero inopinatus fuit z incredibile: vt nec videntes viderent. Videbant eñ viuũ quẽ plãxerãt moꝛtuũ: videbant in medio sui stantem quem doluerant in cruce pendentem. Videbãt ergo et q̃ suis oculis nõ credebãt: vt verũ viderent: falsum putabãt Estimabãt sicut audistis se spm videre. Nõ postea credi-

derũt de christo pessimi heretici:pr⁹ hoc crediderũt titubãtes apostoli. Sũt em̃ hodie q̃ nõ credũt carnẽ habuisse xp̃m:q; t partũ ẽgnis vestruũt t nolũt eũ natũ ex femina credere. Verbũ caro factũ est. Prorsus a sua fide vel potius a sua infidelitate:totã istã dispẽsationẽ salut⁹ nr̃e: q̃ fact⁹ est hõ ꝓ inuentiẽdo hoiẽ q̃ de⁹ fecerat hoiem totum h̃ quod xp̃us in remissionẽ pctõrũ nr̃oru verum non fallsum sanguinẽ fudit:t de vero suo sanguine cyrographum peccatorũ nostrorũ ꝺleuit:hoc totũ hereticꝰ vãnabiles euacuare conant:totũ hoc manichet nõ credũt. Ecce loquit⁹ t euãgelistã. Stabat dñs inter discipulos suos: nondũ credẽtes q̃ resurrexerat. Videbãt eum t putabãt se spm̃ videre. Si nihil malt est credere xp̃m fuisse nõ carnẽ: si nihil malt est: dimittant i ista opinione discipuli. Attẽdite vt itelligat⁹ qõ volo dicere. De⁹ aũt donet vt dicã:vt sic dicã: quõ vos audire expedit. Ecce hocip̃m repeto. Aliq̃ ipsi detestabiles carnẽ detestãtes:t p̃m carnẽ viuẽtes:aliq̃ hoc dicũt t sic decipiũt. Aut melⁱ credũt de christo:illi q̃ dicũt q; carnẽ habuit:an nos q̃ dicim⁹:de⁹ erat spũs:t oculis hominũ nõ corpus sed de⁹ apparebat:Quid est mell⁹:caro an spiritus:Quid rñsuri sum⁹:nisi spm̃ carne esse meliorem:Si q̃ dicis. Cõsideris q; spũs melior est q̃ caro. Melⁱ ergo de spiritu sentio:qui eũ spiritũ fuisse dico:nõ carnẽ. O infelix erroꝛ. Quare q̃ spm̃ t carnẽ dico fuisse xp̃m:Tu dicis spiritũ. Ego spm̃ t carnẽ. Nõ tu melius dicis:sed mlt⁹ dicis Audi q̃ totũ qõ dico ego:id est catholica fides:t qõ dicit fundatissima fides t serenissima veritas. Tu q̃ dicis spiritum tm̃ fuisse xp̃m:qõ est t spũs noster:id est alia nostra: h̃ dicis tm̃ fuisse xp̃m. Audi quid dicas. Dico quod dicas: Erat ipse spũs ex ea natura t substãtia vñ t noster est spiritus. Quãtominus dicas:attẽde. Erat ibi ✠bũ. Tu dicis humanus spũs sol⁹. Ego dico:✠bũ spũs coꝛp⁹ deus et hõ. Si duo nolo dicere isto vtoꝛ cõpẽdio. De⁹ t homo:et ver⁹ de⁹ t ver⁹ homo. Sed de ipso hoie si q̃ris a me. Duo iterum dico. Alia humana:caro humana. Tu homo es ꝓpter animã t carnẽ:ille xp̃s ꝓpt deũ et hoiem. Ecce qõ dico. Sed tu melius te dicere putas:qz dicis:spũs erat:spũs apparebat spũs videbat:spũs in hoie cõuersabat. Hoc dicis:hoc dixi h̃ putabãt t discipuli. Si nihil malũ dicis:si bonũ est qõ dicis:bonũ erat qõ discipuli putabant. Si dñs eos dimittit vt sic putẽt:dimittẽd⁹ es t tu. Hoc em̃ credebãt qõ t tu si bonũ ẽ qõ tu credis:bonũ erat qõ illi credebãt. Sz nõ erat bonũ. Ait illis dñs. Quid turbati estis:t cogitationes ascẽdũt in coꝛ vr̃m:Cogitationes iste terrene sũt. Si enim celestes essent descẽderẽt in coꝛ:nõ ascẽderẽt. Quare em̃ dr nobis. Sursum coꝛ vr̃z:nisi vt terrene cogitatões nõ ãnte se inueniãt coꝛ nostrũ qõ sursum posueramus:Ergo qd turbati estis:t cogitatiões ascẽdũt in coꝛ vestrũ:Videte manus meas t pedes meos: palpate t videte. Parũ est vobis attẽdere. Wan⁹ mittite:si parũ est attẽdite. Nec sufficiat attẽdere:palpate. Nec tãgere solũ dixit: sed palpate et cõtrectate. Probent sibi manus vestre si mentiunt⁹ oculi vr̃i palpate t videte:oculos t man⁹ habete. Quid palpate:z qd videte:qz spũs carnẽ t ossa nõ hz sic me videt⁹ habere. Errabas cũ discipulis. Coꝛrigere cũ discipl⁹. Humanum est:cõcedo. Putatis spm̃ xp̃m:hoc et petrus:hoc t ceteri q̃ spm̃ putauerũt se videre:sed in isto erroꝛe nõ remanserũt:vt scias ꝓ:sus hoc fuisse i coꝛdib⁹ eoꝝ:medic⁹ nõ dimisit:accessit :medicamentũ adhibuit:vulnera in coꝛdib⁹ videbat:t vnde vulnera coꝛdiũ curaret in coꝛpore cicatrices ferebat. Si q̃ credam⁹:scio qz credit⁹ sic:sed ne forte i agro isto dñi sit herba mala:etiã eos alloquoꝛ q̃s nõ video Nõ credat de christo:nisi qõ de se credi voluit xp̃us. Anteq̃ nobis expedit vt credamus qõ credi de se voluit: qui nos redemit: q̃ salutẽ nostrã q̃siuit:qui ꝓ nobis sanguinẽ suũ fudit:q̃ ꝓ nobis qõ nobis nõ debebaꝫ:attulit:h̃ credamus qõ xp̃s est filius dei:verbũ dei? Quid est verbũ dei? Qõ dicere nõ põt ✠bum hoiꝭ:hoc est verbũ dei. Queris a me:quid sit verbum dei? Si tibi vellẽ dicere q̃d sit verbum hoiꝭ:nõ explico:fatigoꝛ:hesito:succũbo: nõ possum explicare vim verbi humani. Ecce anteq̃ dicam vobis:qõ volo dicere i ã ✠bũ est in coꝛde meo:nõdũ a me dictũ est:t apud me est. Of a me t puenit ad te t non recedit a me. Intendtis vt audiatis verbũ a me:mentes vestras paſco cum loquor. Diuiderit⁹ inter vos cibũ si afferrẽ vẽtrib⁹:nec tot⁹ pueniret ad singulos. Sed quãto plures estis:tãto in plura frustra qõ ponerẽ diuideretis:t tãto minus q̃sq; accipꝛet:quãto maioꝛ esset multitudo accipientiũ. Modo autẽ cibũ attuli mẽtib⁹. Dico accipite:sumite t comedite. Accepistis:comedistis:t nõ diuisistis. Quicq̃d loquoꝛ:t oib⁹ totũ est:t singulis totũ est. Ecce quõ non põt satis explicari quãtãvim hz hoiꝭ verbũ t dicitis mihi:quid est ✠bũ dei? Verbũ dei pascit angelorũ tot milia. Mente eni pascunt: mente replent. Implet angelos:ꝺplet mundũ:ꝺplet virginis vterũ:nec ibi spaciat:nec hic angustat. Quid est verbũ dei? Ipse breuiter de se dicit:sed magnũ ẽ qõ dicit. Ego t pater vnũ sum⁹. Molo murmures ✠ba appende. Quid ẽ ✠bum ✠ba de vno ✠bo nõ sufficiũt explicãdo ✠bũ. Ergo qõ nõ põt explicari:verbũ caro factũ est t habitauit in nobis. Suscepit totũ q̃si plenũ hoiem: aiam t coꝛpus hoĩs. Et si aliq̃d scrupulosius vis:animã t carnẽ habet t pecus Cum dico animã humanã t carnẽ humanã:totã animam humanã accepit. Fuerũt em̃ q̃ hinc heresim facerẽt t dicerent qz anima xp̃i nõ habuit mentẽ:nõ habuit intellectum nõ habuit rationẽ:sed verbũ dei illi fuit ꝓ mente et ꝓintellectu t ꝓ ratione. Molo sic credas. Totũ redemit qui totũ creauit:totũ suscepit:totũ liberauit verbũ. Ubi mẽs hominis t intellectus:ibi anima viutficãs carnem. Caro vera et integra erat ibi:peccatum solum non erat ibi.

¶Eodem die de eo quod ſcriptum eſt i euãgelio ſm̃ Marcum. Poſt hec autem duob⁹ ex bis ambulãtibus apparuit in alia effigie rẽ. Dicitq; eucharistiã ibi percepturam vbi et vita eterna. Sermo.iij.

ODierno die iã ecce tertio audiuimus ex euãgelio dñi nr̃i resurrectionẽ: quẽ ad modũ mr vobis locutũ esse meminiſtis: q̃m hoc moris est:vt ſm̃ oẽs euãgeliſtas resurrectio dñi recitet⁹ Marcus euãgelistã est:qõ mõ cũ legeret audiuim⁹. Marcus autem meruit istã dispẽsationẽ:cũ in numero illoꝝ duodeci non fuisset:quẽadmodũ t Lucas. Nã cum sint quattuoꝛ euangeliste:Matthẽus:Johãnes:Marcus t Lucas:duo sunt ex illis duodeci apl̃is:id est Matthe⁹ t Johannes: Sz illoꝝ ꝓcessio infecũda nõ fuit:vt ꝓsequẽtes comites nõ haberẽt. Marcus t lucas apl̃oꝝ nõ pares:sed supparos fuerũt. Ideo tã voluit spũssanct⁹ ẽt ex his q̃ inter duodecim non fuerunt eligere ad euãgeliũ cõscribendũ duos:ne putaret gẽs euãgelizandi vsq; ad apostolos pueniſſe:t i illis fontẽ gr̃e defecisse. Cũ em̃ dicat dñs de spũ suo:t de verbo suo quod si q̃s ꝓceperit digneq; habuerit:fiet in eo fons aq̃ saliẽtis in vitã eternã:fons vtiq; manando se indicat non remanando. Per apl̃os puenit gratia ad alios:t missi sũt euangelizare:qm̃ q̃ vocault ꝓmos:ipse vocault secũdos: ipse vocault etiam vsq; ad nouissimũ tp̃s corpus vniuersitati sui:id est ecclesiã toto orbe diffusam. Quid ergo audiuimus marcum dicentẽ? Et apparuerit dñs in via duob⁹ sicut dixit t lucas/cui⁹ euãgeliũ heri audiuim⁹. Apparuit inquit duobus in alia effigie. Lucas autem hoc ipm̃ aliis verbis dixit:sed ab eadem sententia non deuiauit. Lucas em̃ q̃d dixit? Tenebant oculi eoꝝ:ne eũ agnoscerẽt. Marcus q̃d dixit? Apparuit eis in alia effigie. Quod ille dixit Tenebant oculi eorũ ne eũ agnoscerẽt:hoc iste dixit. In alia effigie. Alia em̃ effigies visa est:retẽtis oculis non apparẽtis. Quid q̃ fratres/q̃m lucas dixit:qõ credo vos de lectione hesterna recentissime meminiſſe/q̃ cũ benedictã frãgeret panẽ:apti sunt oculi eorũ? Ergo clausis oculis i via enim illo comitabant⁹:t poterant scire vbi gressum ponerent/si clausos oculos haberẽt?. Aperti sũt ergo ad cognitionẽ/nõ ad visionẽ. Dñs ita q; noster iesus xp̃s: ãte panis fractionẽ ignot⁹ loquit cũ hoib⁹/in panis fractiõe cognoscitur:quia ibi percipitur vbi vita ẽt⁹ percipitur. Hospitio suscipitur. Aut domũ parat in celo. Ait em̃ ſm euãgelistam iohannẽ. Multe mãsiones sunt apũd patrẽ meũ: alio quin dixerẽ vobis:ibo parare vobis locũ. Sed si iterũ t pauerem:iterũ veniens assumã vos. Hospes in terra esse voluit dñs celi:pegrin⁹ in mundo:per quem factus est mundus. Hospes esse dignat⁹ est:vt tu haberes suscipiendo hũ dictionẽ:nõ qz ille indigebat:cũ hospes intrabat. Heliam sanctũ famis tpe ꝓ corui⁹ dñs pascebat: t quẽ ꝓsequebant homines: et futebãt aues. Afferebat suo del corꝰ mane panes/ad vesperã carnes. Nõ indigebat q̃ ille quẽ de⁹ ministris autib⁹ pascebat t tñ q̃uis helias nõ idigeret:mittit ad viduã sareptanã:et dr ei. Wade:illa vidua pascet te Defecerat ei de⁹:vt ad viduã mitteret? Sed si de⁹ suo suo sine humano mysterio semp ꝓbueret panẽ:vidua vnde haberet mercedẽ? Mittit q̃ non indigẽs ad indigẽtẽ:nõ esuriens ad esurientẽ:t dicit ad eã. Wade t affer mihi pusillũ vt mãducẽ. Illa modicũ habebat qõ comsumptura erat: t moriẽdo defectura. Respõdit:quãtũ haberet ꝓphete in timuit:t ait illi ꝓpheta. Wade prⁱ affer mihi. Illa nõ dubitauit sed obtulit. Obtulit refectionẽ:sed meruit benedictionẽ. Bñdixit sanctus helias hydriã farine:capsacem olei. Illõ in domo repositum erat ꝓsumẽdũ:t illud oleũ i palo pendebat finiẽdũ. Accessit benedictio:t vasa illa tbe sauri facti sũt. Lagũcula olei facta ẽ fons olei:farina parua vbertimas segetes supauit. Si helias non indigebat xp̃s indigebat? Jõ frẽs mei admonet nos scẽptura sctã:qz plerũq; seruos suos q̃s põt pascere de⁹:tõ facit idigẽtes: vt inueniat operãtes. Nẽo supbiat:qz dat paupi:christus paup fuit. Nẽo supbiat:qz hospitem suscipit:xp̃s hospes fuit. Melior est susceptꝰ q̃ suscipiẽs:ditior accipiẽs q̃ tradẽs. Qui accipiebat cũcta possidebat: q̃ dabat ab illo cui dabat acceperat qõ dabat. Nemo q̃ superbiat fratres mei q̃i dat pauperi:non dicat in aĩo suo. Ego do:ille accepit. Ego suscipio:ille indiget tecto. Forte quẽ suscipis iustus est:ille indiget pane:tu veritate. Ille tecto : tu celo. Ille indiget pecunia: tu iustitia. Feneratoꝛ esto : eroga qõ recipias: noli timere:ne te feneratorẽ iudicet de⁹. Prorsꝰ esto feneratoꝛ:s de⁹ tibi dicit. Quid vis? Fenerari vis. Quid ẽ fenerari? Win⁹ dare t pl⁹ accipere. Ecce mihi da:ego accipio min⁹:t do pl⁹. Quem q̃ris cui des:vñ crescat pecunia tua? Dominẽ queris:q̃n accipit gaudet:q̃n reddit plorat. Ut accipiat precaſ:ne reddat calũniaſ. Da quidẽ t homini:t noli te auertere ab eo q̃ mutuũ petit. Sed tu dedisti: nõ ploraꝛ cui dedisti:t si hocipsum qõ datur? est:vt quod accipit exigik:forte ad manũ nõdũ hz:pertulisti petentem expecta habentẽ:cũ habuerit reddet tibi. Sed quarus es: dicit tibi de⁹. Me queni:ego filiũ diuitẽ:pauperẽ ꝓpter te feci. Propter nos eni paup factus ẽ cũ diues esset. Aurũ q̃ris:ille fecit. Familiam queris:ille fecit Pecora queris ille fecit. Possessiones queris:ille fecit. Argentum queris ille fecit. Quid q̃ris tm̃ q̃ fecit? Ipsum accipe q̃ fecit:cogita quẽadmodũ te dilexit. Dia ꝓ ipm̃ facta sunt:et sine ipso factũ est nihil. Dia ꝓ ipm̃:t ipe inter oĩa. Qui fecit hoiem factus est hõ:fact⁹ est qõ fecit:ne periret qõ fecit. Qui fecit oĩa:fact⁹ est iter oĩa. Attẽde diuitias. Quid diti⁹ eo ꝓ quẽ facta sunt oĩa? Et tñ ille cũ diues esset:mortalẽ carnẽ accepit in vteroꝛ virginis. Infans natus est:pannis infantilib⁹ inuolut⁹ est:in ꝓsepio posit⁹ est:patienter expectauit etates:patiẽter tpa ptulit:per quẽ facta sunt tpa. Surxit:vagiuit:ifans apparuit. Sed tacebat t regnabat:a matre nutriebat t ab angelis nũciabat: t stella fulgẽte declarabat. Tales diuitie:talis pauptas:diuitte t crearis:pauptas vt restitueremur. Nõ ille q̃ paup suscept⁹ est hospitio quasi paup:dignatio fuit suscipiẽtis:nõ miseria egẽtis. Forte dicis tibi. O beati q̃ meruerũt xp̃m suscipere. Si ego tunc fuissẽ. O si vn⁹ fuissem de duob⁹ illis q̃s inuenit in via. Tu esto in via:non deerit hospes xp̃s. Putas eni tam nõ tibi licere suscipere xp̃m? Tã inde licet? Jã resurgens manifestatus est discipulis suis:ascẽdit in celũ:ibi est ad dexterã patris:nõ est vẽtur⁹? nisi in vltimo seculo ad iudicãdũ vivos t mortuos. Veturus est aũt i claritate:nõ in infirmitate:datur⁹ regnũ:nõ q̃situr⁹ hospitiũ. Quãdo dabit regnũ excidit tibi ,ꝺ dicturus est. Cum vni ex minimis meis fecistis:mihi fecistis? Ille diues:gens est vsq; in finẽ seculi. Eget prorsus:nõ in capite sed in mẽbris suis:vbi dolebat q̃n dixit. Saule saule quid me persequeris? Obsequamur ergo christo. Nobiscũ est in suis:nobiscũ est i nobis nec frustra dixit. Ecce ego vobiscũ sum vsq; ad consummationẽ seculi. Nec faciendo agnoscimus christũ in nobis oculis carnis sed oculis fidei.

Dixisti:credidisti:ait cuidam discipulo suo incredulo: q̃ diperat:nõ credo nisi tetigero. Veni tãge:z noli eẽ icredulus. Tetigit t clamauit. Dñs me⁹ t de⁹ me⁹. Qz vidisti credidisti ipsa est tota fides tua:q; credis quod vides:laudo eos qui nõ vident t credunt:qz cũ viderint gaudebunt. Joh.xx.

¶Eodem die:de Reſurrectiõe coꝛpoꝝ contra gẽtiles. In quo introducit quomodo homines credere solent quod vident:quod vero nõ vidẽt: difficulter credere. Sermo.iiij.

IEbus bis sanctis resurrectionẽ dñi dedicatis q̃tũ donãte ipo possum⁹ de carnis resurrectiõe tractem⁹. Hec em̃ fides est nr̃a:hoc donũ in dñi nr̃i iesu xp̃i nobis carne promissum est:t in ipso ꝓcessit exẽplũ. Soluit eni nobis qõ ꝓmisit in fine non solũ ꝓnũctiare:sed etiã demõstrare. Illiq̃de q̃ tunc fuerunt cuz illũ viderẽt: t cũ expauescerent: t spm̃ se videre crederent soliditatẽ coꝛporis tenuerunt. Locut⁹ ẽ eni nõ solũ verbis ad aures eoꝝ:sed etiã specie ad oculos eoꝝ: parũq; erat se prebere cernẽdũ:nisi etiã offerret ptractandũ atq; palpandũ. Ait em̃. Quid turbati estis:t cogitatiões ascẽdũt i coꝛ vestrũ? Putauerũt eĩ se spm̃ videre. Quid turbati estis (inquit)t cogitatiões ascẽdũt in coꝛ vestrum? Videte manꝰ meas t pedes meos. Palpate t videte: qz spũs ossa t carnẽ nõ habet sicut me videtis habere. Cõtra istã euidentiã disputabãt hoies. Quid eĩ aliud facerẽt hoies q̃ ea q̃ sunt hoĩm sapiunt:q̃ sic disputare de deo cõtra deũ? Ille enim de⁹ est:isti hoies sunt. Sed de⁹ nouit cogitatiões hoĩm q̃m vane sũt. In homie carnali tota regula itelligẽdi est ꝓsuetudo cernẽdi. Qõ solent videre credũt:qõ nõ solẽt nõ credũt. Preter cõsuetudinẽ facit de⁹ miracula:quia deus est Watoꝛa quidẽ miracula sunt tot quotidie hoies nasci q̃ nõ erãt:q̃ paucos resurrexisse q̃ erant:t tamẽ ista miracula nõ cõsideratiõe cõprehẽsa sunt:sed assiduitate viluerũt Resurrexit xp̃us:absoluta est res. Corpus erat : caro erat pepẽdit in cruce:emisit animã:posita est caro in sepulchro Exhibuit illam viuã:qui viuebat i illa. Quare miramur? Quare nõ credim⁹? Deus est qui fecit. Considera auctorẽ t tolle dubitationẽ. Querũt q̃ hoies vtrum coꝛruptio ista coꝛporis quã sentiũt in carne sua:futura sit in resurrectiõe mortuoꝝ? Dicim⁹ nõ futurã. Rident nobis. Si coꝛruptio nõ erit:q̃re mãducabit? Aut si nõ manducabit:quare post resurrectionẽ dñs mãducauit? Nõ euãgeliũ cũ legeretur audiuim⁹ qz cũ exhiberet seviuũ ocl̃is manibusq; discipulorũ suoꝝ:parũ illi visũ est ad demõstrãdã euidẽtiã coꝛporalẽ:s; addidit. Habetis h̃ aliq̃d qõ mãducet? Et obtulerũt ei partẽ piscis assi et fauũ mellis:mãducauit t reliqũs dedit eis. Dicit ei nobis. Si coꝛruptio coꝛpis nõ resurget quare mãducauit dñs xp̃s? Legistis qz manducauit:nunquid legistis qz esurinit? Qz mãducauit iesus: potestatis fuit:nõ egestatis. Si deliderauit mãducare:egeret. Rursꝰ si mãducare nõ posset:min⁹ valeret. Nũq̃d et angeli q̃n suscepti sũt hospitio a patrib⁹ nr̃is nõ mãducauerũt:t tamẽ coꝛruptibiles nõ fuerũt? Rursus dicũt. Resurgẽt vitia q̃ erãt i coꝛpe hũano cũ q̃b⁹ mozit homo? Respõdemus. Nõ resurgẽt vitia. Et dicit nobis. Quare q̃ dñs cũ suoꝝ vulnerũ cicatricibus resurrexit? Quid adhuc dicim⁹? nisi qz t ꝺ potestatis fuit nõ necessitatis. Sic resurgere voluit sic voluit q̃busdã dubitãtib⁹ exhibere i illa carne cicatrices vulneris:vt sanaret vuln⁹ incredulitat⁹. Adhuc disputãt et querunt a nob⁹. Paruuli qui moriunt:paruuli resurrecturi sũt an etas erit plena reuiuiscentiũ quoꝝ erat parua moriẽtiũ? Hoc q̃dẽ i scripturis definitũ nõ inuenim⁹. In coꝛruptibilia coꝛpa t imoztalia resurrectura ꝓmissa sunt Sed si parua etas reddit:si statura pusilla reuocat: nũq̃d t ꝓpterea infirmitas reuocat? Si parui erũt:nũquid iacebũt t ambulare nõ poterũt? Credibili? tñ accipik t ꝓbabili? t rõnabili? plenas etates resurrecturas:vt reddat munere qõ accessurum erat tpe. Nec eni redditurꝰ sumus senectã resurrecturã anhelãt et curuã. Postremo coꝛreptionem tolle:et quod vis adde. Sed inquis. Quõ erit terrenũ coꝛp⁹ in celo? Philosophi em̃ gentiũ illi valde magni:quoru vobis tam vel insanas certe/vel humanas sententias in timault:q̃sierũt quippe ista nõ spiritu dei sed ꝓiectura coꝛ

Joh.j. Loꝛ.xv. Lu.xxiiij De ✠bis dñi Ser. xxxviij. c. Joh.xx. Joh.j. Joh.xiij. Mat.xvj. Lu.xxiiij Mat.xxv Rel.re. Matth. xxvij. Lu.xxiiij Lu.xxiiij Sen. xvij Thob.xij

dis humani. Hinc maxime factũt queſtionẽ: tractant ſub tiliter de mometis põderũ ⁊ ordine elementorũ: ⁊ dicũt q̃ etiã videm⁹ mũdũ ſic eſſe diſpoſitũ: vt ima ſit terra tanq̃ in fundo ei⁹: ſecũda aq̃ ſupfundat terre: terti⁹ aer ventat: q̃rt⁹ ether cũcta cooperiat. Illud elemẽtũ ſupnum quod ether appellant: ignẽ dicũt eẽ liquidũ ⁊ purũ: inde ſydera eſſe formata: ibi nihil poſſe terrenũ: qñ ordo põderũ nõ admittit. Si dicam⁹ eis noſtra corpa in terra eſſe noua victura ⁊ in celo nõ futura: audaciter et temere ĩmo infidelit dicimus. Credere eñ debem⁹ talia corpa nos habituros vt vbi velim⁹ qñ voluerim⁹ ibi ſimus. Hã ſi rñdem⁹ abſoluẽdã de ordine ponderũ queſtionẽ: in terra nos eẽ victuros de ipſo corpe dñi nobis ẽ q̃ſtio cum quo aſcendit in celum

E Audiſtis qõ de euãgelio modo recens ſonuit in aurib⁹ noſtris: q̃ eleuatis manib⁹ ſuis bñdixit eis: et factũ eſt vt benediceret eis: receſſit ab eis: ⁊ ferebat in celũ chriſtus dñs Qui ferebat in celũ: Dñs xp̃s. Qui dñs xp̃s. Quid eñ ſeparatur⁹ es hoiem a deo: ⁊ facturus es aliã pſonã dei: aliã hoĩs: vt iam nõ ſit trinitas ſz quaternitas: Quõ tu hõ aĩa es ⁊ corp⁹? Et ſicut aĩa ⁊ corp⁹ vn⁹ eſt hõ: ita de⁹ et homo vnus eſt xp̃s. Sed verbũ non receſſit a patre: et ad nos venit: ⁊ patrẽ nõ deſeruit: ⁊ in vtero carnẽ accepit ⁊ mundum rexit. Quid ergo leuatũ eſt in celũ: niſi q̃ ſumptũ eſt de terra: Id eſt caro illa: corpus illud: de quo loquens ad diſcipulos ait. Palpate et videte: q̃ ſpũs oſſa ⁊ carnẽ non hz ſicut me videtis habere. Credam⁹ hoc fratres: ⁊ ſi argumẽta philoſophorũ difficile ſoluim⁹: illo qõ demõſtratũ eſt i dño ſine difficultate fidei teneam⁹. Illi garriant: nos credam⁹. Sed nõ põt inquĩt eſſe terrenũ corp⁹ in celo. Quid ſi hoc velit de⁹? Reſponde ptra deũ ⁊ dic: non poteſt deus. Nõne et tu: quicũq̃ paganus: dicis oĩpotẽtẽ deũ? Nõne i libro platonis qõ heſterno die declarauit: legit dixiſſe de⁹ non factus dijs a ſe factis. Qñ eſtis orti: immortales q̃dẽ eſſe ⁊ indiſſolubiles nõ poteſtis: nõ tñ diſſoluemini: neq; vlla vos mortis facta perimẽt: nec erunt valentiora q̃ conſilĩ meũ: qõ maius eſt vinculũ ad perpetuitatẽ vr̃am q̃ illa qb⁹ eſtis colligati? Totũ ad voluntatẽ ſuã redegit de⁹: qui poteſt et qõ impoſſibile eſt. Hã quid eſt aliud non poteſtis eſſe imortales: ſed vt non moriamini ego facio: niſi ⁊ qõ fieri nõ põt ego facio? Volo tũ aliquid etiã de diuerſitate diſputare. Rogo dic mihi. Terra terra eſt. Aqua aq̃ eſt. Aer aer eſt. Ether eſt celũ. Et ignis ille liquidus celũ eſt. Quattuor nẽpe iſta grauida quaſi conſtruxerũt et edificauerũt mundũ: hoc eſt ex his quattuor edificat⁹ eſt mũdus. Quod in imo ſit: terra eſt. Qõ deſup: aqua. Quod ſup aquam: aer eſt. Qõ ſuper aerẽ: celũ eſt: ether eſt. Qõ corpa ſolida que tenenẽ atq; tractanẽ: nõ humida dico q̃ labunt ⁊ fluũt: corpa dico. Tractabilia vnde ſunt? Terre deputãda ſunt: an aq̃: an aeri: an etheri? Reſponſurus es. Terre Terrenũ g̃ corp⁹ eſt lignũ? Plane terrenum. In terra naſcit: in terra altẽ: in terra creſcit. Tractabile eſt nõ fluxibile. Redi mecũ ad illũ ordinẽ ponderũ. Terra eſt in fundamẽto. Ordinẽ ſequere. Quid ſup terram? Aqua. Quare lignũ natat ſup aquã? Terrenũ eſt corp⁹. Si reuoces ad illũ ordinẽ põderũ: ſub aq̃ eſſe debuit nõ ſupra. Inuenim⁹ i terra ⁊ lignũ aquã mediã ſubẽ terrã aquã: et ſup aquã iterũ terrã: qñquidẽ lignũ terra eſt. Perdidiſti illũ ordinem tene fidẽ. Ergo terrena corpa inuenta ſũt ſup elemẽtũ qõ ſecundũ eſt in ordine elementorũ qñ natãt ligna nec mergunt. Attẽde aliud qõ pl⁹ mireris. Corpa ipa grauiſſima ⁊ tñ terrena mox vt dimiſſa fuerit ſup aquã: ptinuo demergunt: ſi ad ima ꝓfunda peniũt: ſicut eſt ferrũ: poſtremo ſi cut eſt plũbũ. Quid eñ plũbo graui⁹? Accedit tñ man⁹ artificis ad plũbũ: facit inde aliquod vas concauũ: ⁊ natat plũbũ ſup aquã. Ergo ne nõ de⁹ dabit corpori meo: quod dat artifex plũbo? Deinde aquã ipam vbi ponitis? Redite ad ordinẽ elemẽtorũ. Terte reſpõdebitis: q̃ aqua ſit ſup terrã. Quare g̃ anteq̃ in terrã currat: pendent in nubibus flumia? Reuoca nũc conſiderationẽ tuã ⁊ cogitationem ad ea que dicturus ſum: ſi dño adiuuante explicare potuero Quid facili⁹ mouek: qd velociꝰ agitat: graui⁹ corp⁹ an leui? Quis nõ reſpõdeat leui? Leuiora eñ corpa facilius mouenk: velociꝰ agunk: grauiora difficiliꝰ atq; tardiꝰ. Certe regulã fixiſti: certe conſideraſti: ⁊ circũſpectis oibus reſpondiſti: q̃ faciliꝰ mouenk: ⁊ agũt velociꝰ corpora leuiora q̃ grauiora. Ita eſt dicis. Reſpõde ergo mihi. Quare leuiſſima aranea tarde ſe mouet: ⁊ grauis equus velociter currit? De ipſis hoĩb⁹ loquar: mat⁹ corpus hoĩs grauius eſt: breuiꝰ corpꝰ qõ minꝰ habet põderis leuiꝰ eſt. Ita vo eſt ſed aliꝰ portet. Si aũt ipſe homo corpus ſuũ portat: velit: dus currit: macer languore vir ambulat. Appende macrũ ⁊ robuſtũ hoiem: illũ languore vix paucas libellas appendẽt: illũ ſalubritate corpis multa põdera in carne ſua gerente. Cepta tu ambos tollere grauis eſt validꝰ: leuis eſt macilẽtꝰ. Recedat portator: apparebit ambulator: ipos dimitte ſibi: ferãt corpa ſua: videoq; validũ robuſtũq; currẽtẽ Si ꝺ valet ſanitas: imortalitas qd valebit? Habit g̃ deus mirã facilitatẽ mirã leuitatẽ. Nõ ſine cauſa illa corpa ſpiritalia nũcupata ſũt: nõ iõ dicta ſũt ſpiritalia: q; erũt ſpũs non corpa. Hã iſta q̃ mõ habem⁹ dicunk aĩalia corpa: ⁊ tñ aĩe nõ ſũt ſz corpa: ſic illa ſpiritalia dicunk: ſed nõ ſũt ſpũs niſi q; ad nutũ ſpũs fuiẽt. Mihil tibi ꝺdicit ex te: mihil i te rebellat aduerſus te: nõ ibi erit qõ apl's gemit. Caro concupiſcit aduerſus ſpm: ſpũs aduerſus carnẽ: nõ ibi erit. Ideo aliã legẽ i mẽbris meis repugnantem legi mẽtis mee. Hec bella ibi nõ erũt: pax tibi erit: pax pfecta ibi erit. Vbi volueris eris: ſz a deo nõ recedes. Vbi volueris eris: ſz quo cũq; ieris deũ tuũ hẽbis. De q̃ beat⁹ eris: ſp cum illo eris. Remo g̃ fallat: nẽo argumẽtek: nẽo ſuas ſuſpitione delyzet. Quid nobis ꝓmiſit de⁹? Vẽturũ eſſe certiſſime teneam⁹ Qñ videbat xp̃s frẽs ſuos: qñ ſpũs putabat: vt ſe corp⁹ eſſe ꝓſuaderet: nõ ſolũ ꝓbebat oculis videndũ: ſz etiã manib⁹ cõtrectãdũ. Quib⁹ ad exhibẽdã fidei ṽitatẽ i corpe: dignat⁹ eſt ẽt nõ neceſſitate ſz ptãte cibum ſumere. Cñ adhuc illis pre gaudio trepidãtib⁹: firmamẽtũ cordis adhibuit de ſctis ſcpturis: ⁊ ait illis. Hec ſunt ṽba q̃ locut⁹ ſum ad vos cũ adhuc eſſem vobiſcũ: qm̃ neceſſe ẽ ipleri oĩa q̃ ſcpta ſũt in lege moyſi ⁊ ꝓphet⁹ ⁊ pſalmis de me. Tũc aperuit illis ſenſũ: ſicut euãgeliũ loquit q̃ mõ lectũ eſt: vt intelligerẽt ſcpturas: et dixit eis. Q̃ ſic ſcriptũ eſt: ⁊ ſic oportebat xp̃s pati ⁊ reſurgere a mortuis tertia die: ⁊ pdicare in nomine eius penitentiã i remiſſionẽ pctorũ p oẽs gẽtes: incipiẽtib⁹ ab hieroſolymis. Illis nõ vidimus: ſz ꝺ videm⁹. Cñ iſta ꝓmittebãt nõdũ videbãt. Apli xp̃m pntẽ videbãt: ſz toto orbe terra⁹ diffuſa eccleſia nõ videbãt. Videbãt caput: ⁊ de corpe credebãt: habem⁹ vices nr̃as: habem⁹ gr̃as ꝓ diſpẽſatiõis e diſtributiõis nr̃e ad credẽdũ certiſſimis documẽtis: iga nobis in vna fide ſũt diſtributa. Illi videbãt caput et credebant de corpe: nos videmus corpus credam⁹ de capite.

¶ Feria quarta Paſche: de eo quod ſcriptum ẽ in euãgelio ſm Johannem. Manifeſtauit ſe iterum ieſus ad mare tyberiadis ⁊c. Quod quoq; euãgelij verbum ſignificet declarat. Sermo.j.

Sermo. cxlviij. B Joh.xxi.

ET hodie lectio recitata eſt de his q̃ facta ſũt p⁹ reſurrectionẽ dñi: ſm euãgeliſtã Iohannẽ. Audiuit nobiſcum charitas vr̃a dñm ieſũ xp̃m ad mare tyberiadis oſtẽdiſſe ſe diſcipl⁹ ſuis. Et qui eos iã fecerat piſcatores hoĩm: inuenit eos adhuc piſcatores piſciũ. Per totã noctẽ nihil ceperũt: vtiq; aũt dño ⁊ eo iubẽte rhetia mittẽtes ceperũt ẽtũ nũerũ audiſtis. Nũq; ꝺ dñs iuberet: niſi aliq̃d ſignificare vellet: qõ nobis noſſe expediret. Quid g̃ ꝓ magno potuit ad ieſũ xp̃m ptinere: ſi pisces capenk: aut ſi nõ capenk? Sz illa piſcatio: ſignificatio nr̃a erat. Recolam⁹ g̃ vobiſcũ duas iſtas piſcatiões diſcipulorũ factas eẽ iubẽte dño ieſu xp̃o: vnã añ paſſionẽ: alterã poſt reſurrectionẽ. In his g̃ duab⁹ piſcatiõib⁹ tota figurat⁹ eſt eccl'ia: ⁊ q̃lis mõ: ⁊ q̃lis erit in reſurrectione mortuorũ Nõ hz ei ſine numero multos bonos ⁊ malos: poſt reſurrectionẽ aũt nõ hẽbit certo nũero ſolos bonos: recordamini g̃ ꝓmã piſcationẽ: vbi videam⁹ eccl'iaz q̃lis ẽ iſto tpe. Nã ieſus inuenit diſcipulos ſuos piſcãtes: qñ primũ eos vocauit vt ſeq̃rent eũ. Tũc tota nocte nihil ceperũt. Eo aũt vſo audierũt ab illo mittite rhetia. Dñe inquĩt p totã noctẽ nihil cepim⁹ ſz ecce i ṽbo tuo mittim⁹. Miſerũt: iubẽte oipotẽte: q̃d potuit aliꝰ fieri: niſi qõ ille voluiſſet? Sz tñ eode ip ſo facto: aliq̃d nob⁹ vt dixi qõ noſſe expediat ſignificare dignat⁹ ẽ. Miſſa ſũt rhetia: adhuc dñs nõdũ erat paſſ⁹ nõdũ reſurrexerat: miſſa ſunt rhetia: ceperũt tm̃ piſciũ vt duo nauigia iplerent: ⁊ ipa rhetia cadẽ piſciũ mltitudie ſcinderẽt Tũc illis dixit. Cẽite ⁊ facta vos piſcatores hoĩs. Accepe rũt ab illo rhetia ṽbi dei: miſerũt i mũdũ tãq̃ i mare ꝓfundũ: ceperunt quãdã multitudinẽ xp̃ianoꝝ cernim⁹ ⁊ miramur. Duo aũt illa nauigia: duos ppl'os ſignificabãt: iudeorũ ⁊ gẽtiũ: ſynagoge ⁊ eccl'ie: circũciſionis ⁊ ꝓputi. Illoꝝ enim duoꝝ nauigioꝝ tãq̃ duoꝝ parietũ de diuerſo venientiũ: lapis angularis eſt xp̃s. Sed q̃d audiuimus? Ibi prebebant nauigia pre multitudie: ſic fit modo: multi xp̃iani q̃ maleviuũt eccleſiã ꝓmũt. Parũ eſt q; ꝓmũt: ⁊ rhetia virũpunt. Hã ſi nõ eſſent rhetia ſciſſa: ſcinata nõ eſſent cõmiſſa. Trãſcamus g̃ ab iſta piſcatione quã toleram⁹: ⁊ ad illã veniam⁹. Ardẽter optam⁹: ⁊ fideliter exoptam⁹. Ecce dñs moritu⁹ eſt: ſed reſurrexit: apparuit ad mare diſcipulis ſuis: iubet eos rhetia mittere. Non quomodocũq; itẽdre. Hã in ꝓma piſcatione nõ illis dixit. Mittite rhetia i dexterã aut ſiniſtrã. Me ſoli malt vel ſoli boni ſignificarẽtur ſi diceret: i dexterã: ideo nõ dixit: vel in ſiniſtrã: q; ꝓmixti erant capiẽdi boni cũ malis. Jã mõ poſt reſurrectionẽ q̃lis erit eccleſia audite: diſcernite: gaudete: ſperate: cõprehendite: Mittite inq̃t rhetia i dexterã partẽ. Jam dexteri capiunk nulli mali timeank. Scitis eñ q̃ dixit ſeſe paratuꝝ eẽ oues a dextris dicturũ. Accipite regnũ. Ecce vũ mittit rhetia? In dexterã partẽ miſerũt: ceperũt: cert⁹ eſt nũer⁹: nemo eſt ibi ſup numeꝝ. Modo autẽ quãti ſup numeꝝ accedunt ad altare: q̃ in ppl'o dei videnk: ⁊ i libro vite non ſcribunk. Ibi ergo cert⁹ numer⁹ eſt. De q̃bus piſcib⁹ ⁊ vos eſſe affectate: nõ audiẽdo tm̃ ⁊ laudãdo: ſed intelligendo ⁊ bene viuẽdo. Mittũtur g̃ rhetia: capiunk piſces magni. Quis eſt eñ ibi tũc paruus: q̃n erũt eq̃les ãgelis dei? Capiunk ergo piſces magni: cẽtũquinquaginta ⁊ tres. Dicet mihi aliq̃s. Et tot erit ſcti? Abſit a nobis: vt tãtam paucitatẽ eſſe ſctoꝝ ⁊ illo regno futurorũ etiã de ſola iſta eccl'ia ſuſpicemur. Certꝰ nũer⁹ erit: ſz milia miliũ erũt de ppl'o iſraelitico. Johãnes ſctus i Apocalipſi de ſolo ppl'o iſrael duodecies duodena: milia dicit futuros: q̃ ſe cũ multitudĩb⁹ nõ coinquinauerunt: ṽgies eñ permãſerunt. At vero de ceteris gẽtibus ventre dicit cũ ſtolis albis tãta milia hoĩm: q̃ numerare nemo põt Aliq̃s ergo ſignũ vult iſte numer⁹: ⁊ ãniuerſaria ſolẽnitate ſmonis hui⁹ cõmemorare vobis debeo: qõ oi anno ſoletis audire. Centũ quinquagĩta ⁊ tres piſces: nũer⁹ eſignificãs milia miliũ ſctoꝝ atq; fideliũ. Quare ergo iſto numero tot milia q̃ futura ſunt i regno celoꝝ: dñs ſignificare dignat⁹ eſt? Audite quare. Scitis legẽ datã eſſe ꝑ moyſen ppl'o dei ⁊ in ipa lege ꝑcipuũ cõmemorari decalogũ: id eſt decẽ ꝑcepta legis. Quoꝝ eſt vnũ ꝑceptũ de colendo vno deo: ſcõm ꝑceptũ de obſeruatiõe ſabbati qõ xp̃iani ſpiritaliter obſeruãt iudei carnalit violant. Iſta tria ꝑcepta ad deũ ptinẽt reliqua ſeptẽ ad hoĩes: ꝑpter duo illa principalia. Diliges dñz deũ tuũ i toto corde tuo: ⁊ ex tota aĩa tua: ⁊ ex tota mente tua: ⁊ diliges ꝓximũ tuũ tãq̃ teipm. In his duob⁹ mandat⁹ tota lex pendet ⁊ ꝓphete. Quia g̃ duo ſunt iſta ꝑcepta i decalogo: tm̃ ptinẽt ad dilectionẽ dei: ⁊ ſeptẽ ad dilectionẽ ꝓximi. Que ſunt ſeptẽ ptinẽtia ad hoĩem? Honora ꝑem tuũ ⁊ mrem: nõ mechaberis: nõ occides: nõ furaberis: nõ falſum teſtimoniũ dixeris: nõ ꝓcupiſces vxorẽ ꝓximi tui: nõ ꝓcupiſces rẽ ꝓximi tui. Hec decẽ ꝑcepta nemo iplet vir⁹ ſuis: niſi adiuuet gr̃a dei. Si ergo legẽ nemo iplet viribus ſuis: niſi de⁹ adiuuet ſpũ ſuo: tã recolite que ãd modum ſpũſctũs ſeptenario nũero cõmendak: (ſicuti ſctus ꝓpheta dicit) implendũ hoiem ſpũ dei: ſapiẽtie ⁊ itellectus: conſilij ⁊ fortitudinis: ſcientie et pietat⁹: ſpũ timoris dei. Iſte ſeptem opatiões cõmẽdãt ſeptenario numero ſpm̃ ſctm̃: q̃ qñ deſcẽdẽs ad nos: icipit a ſapiẽtia: finit ad timorẽ. Nos aũt aſcẽdentes icipimus a timore: ꝓficimur i ſapiẽtia. Jnitiũ eñ ſapiẽtie timor dñi. Si g̃ ſpũ op⁹ ẽ vt lex poſſit ipleri: accedãt ſeptẽ ad decẽ: fit numer⁹ decẽ et ſeptẽ. Si cõputes ab vno vſq; ad decẽ ⁊ ſeptẽ: fiũt centũ quinquagĩta et tres. Non op⁹ eſt oĩa annumerare: apud vos numerate: ſic computate: vnum et duo ⁊ tria ⁊ quattuor ſunt decem. Quomõ decẽ ſunt vnum ⁊ duo ⁊ tria et quattuor: ſic adde ceteros numeros vſq; ad decẽ ⁊ ſeptẽ: ⁊ inuenis numeꝝ ſacratum fideliũ atq; ſanctorum in celeſtibus cum domino futurorum.

¶ Eodẽ die. Sermo.ij. Jn quo principaliter declarat quid chriſti interrogatio: curq; petrus tertio ſi amet interrogetur.

Ser.cxlix A

HOdie terminatũ eſt de his q̃ narrat Johẽs: qõ appuerit dñs poſt reſurrectionẽ diſcipulis ſuis Cõpellauit ergo apm̃ petrũ illũ ꝓſumptorẽ ⁊ negatorẽ cũ loq̃rek: ⁊ ait viu⁹ morte deuicta ⁊ dicebat. Symõ ioh̃is. (Sic eñ appellabat petr⁹?) Amas me. Joh.xxj. Rñdebat ille qõ erat i corde ipſi⁹. Si petr⁹ rñdebat qõ in corde hẽbat: dñs ẽ q̃rebat q̃ corda videbat? Deniq; ipſe etiã petr⁹ mirabat: ⁊ cũ q̃d⁹ tedio audiebat q̃rentẽ quẽ noverat oĩa ſciẽtẽ. Semel dictũ ẽ. Amas me. Rñũ ẽ. Diligo te tu ſcis. Et iter. Amas me. Dñe tu oĩa noſti: tu ſcis q; diligo te. Et tertio. Amas me. Cõtriſtat⁹ ẽ petr⁹. Quid ꝓriſtaris petre? Q̃ rñdes amoẽ: oblit⁹ tuũ tioẽ. Sine iterogẽt: iterroget te dñs: medic⁹ eſt q̃ te interrogat: ad ſanitatẽ ptiet qõ iterrogat. Molt tedio affici. Expecta: iplek nũer⁹ dilectiõis vt deleat nũer⁹ negatiõis: vbiq; tñ idẽ in ipo ternario nũero interrogatiõis ſue dñs ieſus rñdenti amoꝛẽ cõmẽdat agnos ſuos et dicit. Paſce oues meas: tãq̃ diceret: Quid retribues: q̃ diligis me: dilectionẽ oſtẽde i ouibus? Quid mihi pſtas q̃ diligis me: qñ ego tibi pſtiti vt me diligeres? Si dilectionẽ tuã erga me habes: vbi oſtendas habes vbi exerceas: paſce agnos meos. Quatenus aũt eſſent paſcẽde agni dñi oues: tãto ꝑcio cõparate: q̃ta eẽnt dilectiõe paſcẽde: i ꝓſequẽtib⁹ demõſtrauit. Poſtq̃ eñ petrus ipleto legitio nũero trine rñſionis: pfeſſus eſt ſe eẽ dñi dilectorẽ: cõmẽdat ſibi ouib⁹ ei⁹: audit de ſua futura paſſione Dic demõſtrauit dñs ſic diligẽdas oues ſuas ab eis q̃bus eas cõmẽdat vt parati ſint mori ꝓ eis. Sic idẽ ioh̃es i epla ſua ait. Sicut ꝓ nobis xp̃s aĩam ſuã poſuit: ſic ⁊ nos debemus ꝓ fratrib⁹ aĩas ponere. Rñderat q̃ dñs petr⁹ ꝓ ſupbã quãdã ꝓſumptionẽ: qñ ei dixerat. Animã meam ꝓ te ponã: Joh.xiij. Rõdũ vires acceperat q̃b⁹ ipleret ꝓmiſſum. Modo tã vt poſſit hoc iplere: charitate implek. Jdeo dicit. Amas me. Et rñdet. Amo: q̃ hoc non ſplet niſi charitas. Quid est ergo petre? Q̃n negaſti q̃d timuiſti: Totũ qõ timuiſti ẽ erat mori. Aliuus tecũ loquit quẽ mortuũ vidiſti: noli tã timere mortẽ: illo vita eſt quã timebas. Pepẽdit i cruce: cõfixus eſt clauis: ſpm̃ reddidit: lãcea pcuſſus eſt: i ſepulchro poſitus. Hoc timuiſti qñ negaſti: ne ꝺ pater⁹ timuiſti: mortẽ timẽdo vitã negaſti. Modo ſtellige. Qñ timuiſti mori tũc mortuꝰ es. Mortuꝰ ẽ eñ negãdo: ſz ſurrexit plorãdo. Quid deide ait illi? Seq̃re me: ſcis ei⁹ maturitatẽ. Si eñ memi niſtis: imo meminerũt q̃ legerãt. Dixit petrus. Sequar te q̃cũq; ier⁹. Et dñs ad illũ. Nõ potes me ſeq̃ mõ: ſeq̃ris aũt poſtea. Mõ inq̃t nõ potes: ꝓmitt⁹: ſz ego video vires tuas. Ego venã coꝛdis iſpicio: ⁊ qõ vex eſt egroto renũcio. Non potes me mõ ſeq̃: ſeq̃ris aũt poſtea. ſz iſta renũciatio nõ eſt deſpatio. Adiũxit ⁊ ait ſeq̃ris aũt poſtea. Eris san⁹ ⁊ ſeq̃re me iã. Q̃ vidit q̃d agak i corde ipſi⁹? ⁊ vidit q̃ donũ dederit dilectiõis aĩe ipſi⁹? Dicit ei. Seq̃re me. Ego certe dixerã. Nõ potes mõ: ego mõ dico: ſeq̃re me. Reſperit petr⁹ ad diſcipulũ q̃ diligebat ieſus: id eſt ad ipm Johãnẽ q̃ euãgeliũ ꝺ ſcripſit: et ait dño. Dñe iſte q̃d? Scio q̃ diligis eũ: qõ ego ſequor ⁊ ipe non ſequiſ? Ait dñs. Sic eũ volo manere donec veniã: tu me ſeq̃re. Ipe ꝺo euãgeliſta: ipe q̃ ſcribit de quo dictũ eſt hoc. Sic eũ volo manere donec veniã: ſecut⁹ adiũxit ṽba ſua i euãgelio ⁊ ait: natã fuiſſe famã inꝛ fratres ꝓp hoc ṽbũ: q̃ diſcipul⁹ ille nõ eſſet moritur⁹. Et vt tolleret iſtã opinionẽ adiũxit. Nõ aũt dixit eũ nõ eẽ moritur⁹: ſed tm̃ dixit. Sic eũ volo manere donec veniã: tu me ſeq̃re. Hãc ergo opinionẽ qua putabat Johãnes non eſſe moritur⁹: abſtulit ipe Johãnes ṽbis ſuis conſequẽtib⁹: ne hoc credak: ⁊ alt. Nõ hoc dixit dñs: ſz hoc dixit. Quare autẽ hoc dixerit. Johãnes non exponit: ſz nobis reliq̃t: ꝓpter q̃ pulſamus ſi forte aperiak nobis. Quantũ mihi domin⁹ donare dignak: quãtũ mihi videt. Videt autem et melius melioribus: ſic puto iſtam ſolui queſtionem duob⁹ modis: aut de paſſione petri dixit dominus q̃ dixit: aut de euãgelio Johannis q̃ eſt de paſſione: vt hoc: ſequere me: ſic patere pro me: patere quod ego. Crucifixus eſt enim xp̃s: crucifixus eſt et petr⁹. Expertus eſt clauos: expertus eſt crucia-

Universidad de Deusto Biblioteca

Joh.xxj. tus. Johannes aũt nihil hoꝝ expt⁹ est:hoc est. Sic eũ volo manere:sine vulnere:sine cruciatu:dormiat et expectet me tu me sequere. Patere quod ego:sanguinẽ fudi ꝓ te:funde ꝓ me. Uno ergo ille mõ exponi põt qđ dictum est. Sic eũ volo manere donec veniã:tu me seqre. Volo vt ipe patiaꝰ: tu patere. Scõm autẽ euãgeliũ Johãnis:hoc mõ videtur intelligi:qđ petr⁹ scripsit de dño:scripserũt z alij:sz scripta eoꝝ magis circa hũanitatẽ dñi videnꝫ occupata. Dñs em̃ xps z deꝰ z hõ. Quid est hõ:Aia z caro. Quid aũt xps ẽ: Uerbũ:aia z caro. Sed qualis aia:Nam et pecoꝝ habẽt aiaꝫ. Uerbũ:rõnalis aia et caro:hoc totũ xps. Sed de vnitate in lr̃is petri nõ aliud. In euãgelio autẽ Johãnis multũ memini. In ꝓncipio erat verbũ. Ꝑpe dixit. Trãscẽdit nubes:z trãscendit sydera:transcẽdit z angelos:trãscẽdit oẽm creaturã: quenit ad verbũ ꝓ quod facta sunt oĩa.

Joh.j. In ꝓncipio erat verbũ:et verbum erat apud deum:z deus erat verbũ:hoc erat in ꝓncipio apud deũ: oĩa ꝑ ipm facta sunt. Quis videt:quis cogitat:quis digne fuscipiat:qs digne ꝓnucietꝰ Tunc hunc qui bene intelligit quando xps venerit. Sic eũ volo manere donec veniã:exposui sicut potui:potest ipse melius in cordibus vestris.

¶Item eodem die Homelia de eo qđ scriptum Joh.xxj. est in euangelio ſm Johannẽ. Manifestauit se iterũ iesus ad mare Tyberiadis ꝛc̃. que habeꝫ i expositione doctoris. Trac.cxxij.fol.ccxxxiiij.col.j.

¶Feria quinta Pasche. Sermo.j. In quo dicit ꝙ resurrectio christi in veteri lege multipliciter prefigurata fuit.

Ser.cl. A Exo.xij. Agnus ille legalis cuius imolatiõe antiquus hebreorum populꝰ egyptie seruitutis iugũ ablecit quo multimodis sacramẽtis veriorẽ scẽ ecclie hostiã i figura sui ptineat:tũc potissimũ ipa rex veritate ꝓbatũ est:qñ pascha nr̃m imolatus est xps:q̃ sicut ouis ad occisionẽ duct⁹ est:z sicut agn⁹ coram tondẽte se sine voce:sic nõ aperuit os suũ. Iste ẽ agn⁹ q̃ in altari cruc̃ hostia viua deo pr̃i ꝓ nobis i odorẽ suauitatis oblat⁹:trãsitũ nobis de regiõe vmbre mortis ad terrã repromissionis patefecit. Iste est (iquã) q̃ simul victia z sacerdos oẽm veteris sacerdotij z sacrificij vmbrã clara luce reuelãda figurꝫ z enigmatiꝫ finẽ iposuit: nouo autẽ ecclesie populo nouũ sacerdotiũ z nouũ sacrificiũ initiauit:vt videlz nouũ vinũ Mat.ix. Joh.xlij. i vtres nouos mitterek. Nõ si granũ frumẽti cadẽs i terrã et mortuũ tã mirabiliter oĩa inouauit:multomagis i seipo ꝛediuiuũ cũ fructu mꝛtiplicato resurgẽs cũcta fecũdauit: z nõ solum spiritalibꝰ rationabilis terre incrementis:sed z ipsis quoq; terrenis feminibꝰ hoc tpe ampliorem ꝓuẽtum dedit. Unde modo i germina erũpẽtis terre tota hilarior facies vario suoꝝ fructuũ ornatu oẽm hacten⁹ q̃si mortuã rex naturã resurgẽti suo ono conresuscitat:vbi arborum z herbaꝝ grata venustas:diuerso q̃dẽ germinũ munere parti B tũ gestu leticie:singlãri huic solẽnitati festius occurrit. De celi aũt nũc vsq; quodãmõ tristi:tãdẽ vero leta facie quid dicã:q̃ aliquãdiu iam densa caligie nubiũ adoperta aeris Psalm. lxxxiiij. buꝰ spactũ oẽ turbauit:Et ecce repẽte q̃si iusticia de celo in terrã ꝓspiciẽte mira serenitas mũdo arridet:z i vnã letiã celi z terre vota cõcurrũt: vt deũ z hoiem xp̃m cõmuni exultatione exciptãt:q cõem vtriq; pacẽ afferre veneraꝫ:z mediũ parietẽ macerie soluẽs:fecit vtraq; vnũ. Hinc astrorũ oĩm fomes:splẽdor ille solaris suã frontẽ admodũ ruga tã iã tãq; expurgat:z quasi rex cõspicuus in diademate capitis sui:i die vespõsatiõis sue:z in die leticie cordis sui ceter⁹ stellis velut comitibꝰ suis largioza lumĩa sui dona ipẽ dit. Luna em̃ ab ipo ortus sui die semp in quodã sui dispẽ dio posita:ad paschalia gaudia pleno se lumine parat. Et vt cũcta breuiꝫ pstringã:sicut oĩe qđ in rebꝰ subsistit diuina dispẽsatione hoĩs ꝛperio seruit:sic de salute hũana oibꝰ vna exultatio icũbit. Cũ igit ꝓ hoie oĩs creatura tãtis indicijs sua gaudia mõstret:psequẽs ẽ vt ab hoibꝰ ipsis testi monia tali leticie nõ desint. Prefigurata est i protoplasto Gen.ij. adã xp̃i resurrectio:qz sic̃ ille post sopore surgẽs:euã de latere suo fabricatã agnouit:ita xps a morte resurgẽs ex vulGen.ix. nere lateris sui edificauit ecclesiã. Noe q̃q; vir agricola cũ plantasset vineã:z iebriaꝰ vino obdormisset:z discoopertus taceret i tabernaculo suo:expgefactus a somno filio suo vecrudiam suã non celãti maledictũ ppetue seruitutis iponẽs:xp̃m significauit:q̃ vineã suã fecit ecclesiã:cuiꝰ amore poculo passiõis iebriaꝰ:z assumpte carnis tegmine nudatus a mortuis resurrexit:sicut ipe ait in cãtic. Expoliaui Cant.v. me tunica mea:quo iduar illa. Jonas vero gr̃ter z ipe in se dñi mortẽ z resurrectionẽ expleritꝫ euãgelice sermone aperte declarat. Quia igit fratres ois creatura quodã charitatꝫ officio nr̃e saluti cõgaudet:nr̃m est ex ꝺ nobis i vsum vitẽ dꝫ:aliqđ trahere:ne cõis oĩm leticia ius suũ in nobis amittat:quos causse toti⁹ summa i capite spectat:z primũ quidẽ velut oues pascue dñi in ara cordis igne charitatis allati: Rom.xij. nosmetipos offeramꝰ hostiã viuẽtẽ:sctãm:deo placentẽ:et azymis cõtinẽtie:mortificata iã habẽtes mẽbra nr̃a q̃ sunt Col.iij. sup terrã:id est fornicationem:immũditiã:z cetera vitioꝝ ergastula declinem⁹:z i statiõe virtutũ sedẽ nobis aptem⁹: mortuis quoq; optiꝰ abrenũciãtes:fructũ optimũ vt terra bona afferamus:exẽploq; bone arboris in oi bonitate z iusticia fructificem⁹. Ne vero et claritas solis nr̃e desit quer Mat.v. sationi. Luceat lux nr̃a coram hoibꝰ vt videãt opa nr̃a bona et glorificẽt pr̃em nr̃m q̃ in celis est. Si igit ita agentes vitimus nos dies iuenerit:erit nobis quandoq; in pmio:ipa quoq; corpoꝝ resurrectio:vbi cũ xps apparuerit vita nr̃a: Col.iij. tũc z nos apparebimus cum ipo in gloria:q̃ viuit z regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

¶Eodem die. Sermo.ij. In quo tria tẽpora declarat:videlicet ante legẽ:sub lege: z sub gratia.

Ser.cli. B Sic se habet fratres charissimi. Sic se habꝫ miseria nr̃e ꝑditionis z dei miseratio. vt tps mestitie tps leticie ꝑcedat:id est vt pri⁹ sit tps mestitie: posteri⁹ tps leticie. Pri⁹ sit tps laboris:posteri⁹ quietis:pri⁹ sit tps calamitatis:posteri⁹ felicitatis. Sic se habet miserie nr̃e ꝑditionis vt dixim⁹ z diuina miseratio. Tps ei mestitie labor; mikie pctã nr̃a nob repererẽt. Tps vo leticie ꝙtis felicitatis: nõ venit de meritis nr̃is: sed de gr̃a saluatoris. Aliud meremur:aliud speram⁹. Meremur mala:spam⁹ bona. Hoc facit mia ei⁹ q̃ crescit nos. Sz tpe mikie nr̃e z sicut scriptura loquit:dieb⁹ natiuitatis nostre nosse debem⁹ vñ debeat ẽ ipa tristicia. Tristicia em̃ sic est: qũo sterc⁹. Stercus nõ loco suo positũ imũditia est. Stercus nõ loco suo positũ:imũdã facit domũ:loco suo positũ fertilẽ facẽ agr̃. Uidete stercoris locũ ab agricola. pulsum Ait apl's. Et ꝺs est q̃ me letificet: nisi q̃ tristat ex me: Et alio loco. Tristicia inqt ꝑm deũ penitẽtiã in salutẽ ipenitẽdã opat. Qui ꝑm deũ tristis ẽ:i penitẽtia tristis ẽ de pctis suis. Tristicia de iẽtate ppriã iusticiã parturit. Pri⁹ tibi displiceat qđ es vt possis ẽ qđ nõ es. Que ꝑm deũ est inqt tristicia:penitẽtiã i salutem ipenitẽdam opat. Penitẽtia inqt i salutẽ. Qualẽ salutẽ:Impenitẽdã. Quid est ipenitẽdã:Cuius te oĩno penitere nõ possit. Habuim⁹ em̃ vitam cuiꝰ nos debuim⁹ penitere:habuim⁹ vitã penitẽdã:sed nõ possum⁹ puentre ad vitã ipenitẽdã nisi. malevite penitẽtia. Rundẽ fres(vt dicere ceperã)in massa tritici purgata iueries sterc⁹:Tũ ad illũ nitorẽ:ad illã speciẽ z pulchritudinẽ ꝑ sterc⁹ puẽit:reipublice feditas via fuit. Merito eiã Luce.xiij dñs dicit i euãgelio de q̃dã arboꝛe i fructuosa. Ecce tres niũ est q̃ vẽio ad eã:z fructũ i ea nõ iueũo: ꝓcidã illã:ne michi agrũ ipediat. Intercedit colonus. Intercedit tã securi iminẽte infructuosis radicibꝰ:z pene ferieꝫ: intercedit colonꝰ:qũo iterceſſit deo moyses. Intercedit colonꝰ et dicit. Dñe dimitte illã z ꝺ anno. Circũfodiam ei e adhibeo copham stercoris:si fecerit fructũ bñ:si q̃minꝰ:pcides eã. Arbor ista genꝰ ẽ hũanũ. Uisitauit istã arborẽ dñs tpe pr̃iarchaꝝ: rũ:q̃si pmo ano. Uisitauit eã tpe legis z ꝓphetaꝝ:q̃si scõ ano. Ecce i euãgelio tertiꝰ annꝰ illuxit. Jã quasi pcidi scibuit:sz interpellat misericors misericordẽ. Qui em̃ se volebat exhibere misericordẽ:ipe sibi opposuit itercessorẽ. Dimittat inqt ꝺ ano: circũfodiaꝫ ei fossa:lignũ ẽ bũllitaꝫ: adhibeat copham stercoris:si forte det fructũ:imo qz vat fructum:nec parte nõ dat fructũ:veniet dñs ei⁹ z diuidet eam. Quid est diuidet:Quia sunt boni z sunt mali. Modo aũt i vno ceturiã tãq; in vno corpore sunt pstituti. Ergo fratres mei vt dixi

Stercoris locus opportuni⁹ dat fructũ: importuni⁹ autem locũ facit immũdũ. Nescio quis tristis est? Inueni nescio quẽ tristem. Stercus video:locũ quero:dic amice vnde tristis es? Perdidi inquit pecuniã. Locus immũdus:fruct⁹ null⁹:audiat pp'm. Tristicia mũdi mortẽ opat. Nõ solum fruct⁹ nullus:sed magna pnicies. Sic et de ceteris reb⁹ ad gaudia secularia ptinẽtib⁹:quas res longũ est enumerare Uideo aliũ tristantẽ:gementẽ flentem. Multũ stercoris vt deo:z ibi locũ quero. Et cum videre tristẽ flentem:inspexi z ozãtem. Orans nescio quid mihi bone significationis ingessit. Sed adhuc locũ quero. Quid em̃ si iste oraꝫ:gemẽs magno fletu mortẽ roget inimicis suis? Etiã sic tã plorat: tã rogat:iam orat: locus immũdus:fructus nullus. Plus est qđ inuenimus in scripturis. Rogat vt moriaꝫ inimicus ipsius:icidit i maledictionẽ tude. Oratio eius fiat in pctm̃ Inspexi aliũ rursus gementẽ:flentẽ:oratẽ:stercus agnosco: locũ quero. Intendi autẽ orationi eius:et audito dicẽtem Ego dixi dñe miſere mei:sana aiam̃ meã: qz peccaui tibi Gemit pctm̃. Agnosco agrũ:expecto fructũ. Deo gratias. Bono loco est sterc⁹: nõ tibi vacat:fructũ parturit. Hoc est vere tẽp⁹ fructuose mestice: vt cõditionẽ mortalitatis nr̃e abũdantiam tẽtationũ:surreptiones peccatoꝝ: aduersitates cupiditatũ:rixas cõcupiscẽtiarũ contra bonas cogitationes semp permultuantiũ doleamus:hinc tristes simus. Hoc tẽpus miserie nr̃e z gemitus nr̃i:quadragita dies illi significat ãte pascha. Letitia vero q̃ posterior erit:quietis felicitatꝫ:vite eterne:regni sine fine:qđ nõdũ est: his diebꝰ quiquagita q̃bus diebus deo laudes dicunt:significatur. Significatur em̃ nobis tpa:vnum ante resurrectiõem dñi alterũ post resurrectionẽ dñi. Unũ in quo sumus:alterũ in quo nos futuros esse speram⁹. Tempus meroris qđ significat dies quadragesime:z significam⁹ et habemus. Tempus aũt leticie z q̃tis z regni qđ significat dies illi:significam⁹ p alleluya:sed nõdũ habemus laudes:sed nunc suspiramus ad alleluya. Quid est alleluya:Laudate deũ. Sed nõdũ habem⁹ laudes in ecclesia frequentantur laudes dei post resurrectiõem:quia nobis erit ꝑpetua laus post resurrectionẽ nr̃am. Dñi passio tẽpus nr̃m significat in quo nõc Matthei. xxij. flem⁹. Flagella:vincula:contumelie:sputa: spinea corona: vinum fellitũ:in spõgia acetũ; insultatiões:opprobria:postremo ipa crux:in ligno mẽbra sacra pẽdẽtia:qđ nobis significant nisi tps qđ agim⁹: tps meroris:tps mortalitatꝫ: tẽp⁹ tẽtatiõis: Ideo fedũ tẽpus:sed feditas ista stercoris sit in agro:nõ in domo. Meroꝛ sit de pctis non de cupiditatib⁹ fraudatꝫ. Fedũ tps:sz si bene vtaꝫ:fidele tps. Quid fetidi⁹ agro stercorato? Pulchrior fuit ager anteq̃ cophinũ stercoris haberet:pduct⁹ est ager ad feditatẽ vt ventret ad vbertatẽ fidei. Ergo feditas hui⁹ tpis signũ est: sed nobis sit ista feditas tps fertilitatꝫ. Uideam⁹ ergo cũ ꝓpheta qđ dicat. Uidimus eum. Qualẽ? Non habentẽ speciẽ neq; decorẽ. Quare? Ultum ꝓphetam interroga. Dinumerauerũt oĩa ossa mea. Dinumerata sunt ossa pẽdẽtꝫ. Feda species: crucifixi species:sed ista feditas pulchritudinem parturit Quã pulchritudinẽ? Resurrectiõis. Quia speciosus forma ꝓ filijs hoim. Laudem⁹ ergo fratres dñm:qz eius fidelia ꝓmissa retinemus:nondum accepimus. Parũ putatis:qz ꝓmissorem tenem⁹:vt iam debitorẽ exigamus? Promissor deus debitor factus est bonitate sua:nõ ꝓrogãtia nostra. Quid ei debem⁹ vt eũ debitorẽ teneamus? An forte qđ audiſtis in psalmo. Quid retribuã dño. Pro qñ dicit. Quid retribuã dño: verba sunt debitoris:non debitum exigẽtis. Prerogatũ ẽ illi. Quid retribuã dño. Quid ẽ:qđ retribuã Repẽdam. Pro qua re? Pro oib⁹ q̃ retribuit mihi. Quid retribuit mihi? Pro nihil erã et fecit me:perierã quesiuit me:q̃rẽs inuenit me: captiuũ redemit me:emptũ liberauit me:de seruo fratrẽ fecit me. Quid retribuã dño? Nõ habes qđ retribuas. Qñ ab illo totũ expectas:qđ habes retribue re. Sed expecta. Nescio qđ vult dicere. Cur q̃rit? Quid tribuam dño pro oib⁹ q̃ retribuit mihi? Circũspiciẽs vndiq; qđ retribuat:quasi iuenit. Quid iuenit? Calicem salutaris accipiã. Retribuere cogitabas:adhuc accipere quereꝛis Unde rogo? Si adhuc accipe queris: adhuc debitor eris qñ retributor? Si ergo semp debitor es?: qñ retribues? Nõ inuenis qđ retribuas:nisi qđ dederis non habebis. Uide qñ dicebas. Quid retribuã:ad illud ptinet qđ dixisti. Dis homo mendax. Qui em̃ voluerit dicere: qz retribuet aliqđ deo:medax est. (Dis ab illo sperãda sunt:a nobilipsis ptẽr illũ nihil nisi forte pctm̃) z mẽdacii de suo loquitur. Uere plene de suo abundat hõ:mendacio oino hic hꝫ z thesaurũ mẽdacioꝝ:coꝝ suũ mentiatur q̃tum põt non deficit:fingat quicqđ põt:mẽtiatur quicqđ põt. Quare? Quia qđ gratis hꝫ:de se hꝫ:nõ illũ emit. Qñ vẽit ad vitatẽ:si verax vult eẽ: nõ erit de suo:mẽdax petr⁹ de suo. Ubi mẽdax? Premisit nob dñs passionẽ:z dic Absit a te:nõ fiat illũ. Dis hõ men- Ps̃.cxv. dax. Qñ mẽdax? Ꝑm dñm audi. Nõ sapis q̃ dei sunt:sz q̃ Mat.xvj. sunt hois. Uerax autẽ petr⁹. Quando? Tu es xps filiꝰ dei viui. Unde ista vitas hoim mẽdaci? Ecce hõ dic. Tu es xps filiꝰ dei viui. Unde ista veritas hoi mẽdaci? Ecce hõ dic. Tu es xps filiꝰ dei viui. Quis dicit? Petr⁹. Quid erat petr⁹? Nõ q̃ dixit vex. Certe dis hõ mẽdax. Ecce:ecce lingua ei⁹:ecce lingua de lingua ei⁹. Quo dis hõ mendax? Audi:qz dis hõ mẽdax:qz de suo. Ergo vnde petr⁹ verax? Audi ipam vitatẽ. Beat⁹ es symon bariona. Unde btus? De suo? Absit:qz tibi nõ reuelauit caro z sanguis:sz pr̃ me⁹ q̃ in celis est. Laudem⁹ g̃ dñm fratres charissimi:laudem⁹ deũ: dicam⁹ alleluya. Significemus istis diebꝰ diem sine fine. Significemus locum immortalitatis:tempus immortalitatis. Festinem⁹ ad domũ eternã. Beati q̃ habitant in ps̃.lxxxiij domo tua:in scla scloꝝ laudabũt te. Lex dicit:scriptura dicit:verus dicit. Uenturi sum⁹ ad domũ dei q̃ est in celis. Ibi non q̃quaginta diebus deũ laudabimus:sed quẽadmodũ scriptũ est. In secula seculoꝝ. Uidebim⁹:amabim⁹: laudabim⁹. Nec quod videbimus deficiet:nec qđ amabimus peribit:nec qđ laudabim⁹ tacebit. Sempiternũ totũ erit:sine fine erit. Laudem⁹:laudem⁹:sed non solis vocibꝰ laudem⁹ z moribus:laudet lingua:laudet vita:sed habeat charitatẽ infinitã cũ vita iesum xp̃m dñm nr̃m. qui z ẽ.

¶Item eodẽ die Homelia de eo qđ scriptum est i cuãgelio ſm iohãnẽ. Maria stabat ad monumen Joh.xx. tũ ꝛc̃. q̃ habeꝫ in expositione doc. trac.cxxj.col.iij

¶Feria sexta Pasche. Ser.j. In quo dicit cur Magdalena christum tãgere prohibebatur que antea cum tetigerat.

Ser.cliij. A In Arrationẽ resurrectiõis dñi nr̃i iesu xp̃i ſm cuãgelistã iohãnẽ hodie lectã scitis: z cõmẽdauerã vob ſm oes q̃ttuor euãgelistas istis diebꝰ resurrectionẽ dñi recitari. De his g̃ audiſtis illo tã tũ solet moueri: q̃re dixerit dñs iesus mulieri q̃rẽti corpus ei⁹:z eũ tã viuũ agnoscẽti. Noli me tãgere:nondũ em̃ ascẽdi Joh.xx. ad ꝓrem meũ. Dixi aũt vobis z memisse debet⁹: nõ ois oes dicere:sz dici ab alijs q̃ ab alijs ptermissa sunt: nõ tũ ita vt iter se repugnare credẽdi cẽnt:sz absit ptẽtio:z assit pietas itelligẽdi. Nã sic legit apud euãgelistã matthẽũ:postea q̃ Matthei. resurrexit occurrit ovab⁹ mulieribꝰ:in qbꝰ et ista erat. Et xxviij. dixit eis. Auete. Ille aũt accesserũt z tenuerũt pedes ei⁹:z adorauerũt eũ. Et vtiq; ad ꝓrem nondũ ascẽderat. Quomõ huic õ. Noli me tãgere. Modũ em̃ ascẽdi ad ꝓrem meum? Sic em̃ ẽba ista videnꝫ sonare:quasi tunc eũ posset tangere Maria:qñ ascẽdisset i celũ:si i terra positũ nõ tangit:i celo sedẽtẽ qs mortaliũ põt tãgere? Sed ille tactus:fidẽ signifi cat. Tãgit xp̃m:qui credit in xp̃m. Nam z illa mulier que Luce.viij fluxum sanguis patiebaꝫ:apd scipam ait. Si tetigero fimbriã vestimẽti ei⁹:salua ero. Fide tetigit:z sanitas subsecuta est:quã ꝑsumpsit. Deniq; vt nos sciam⁹ qđ sit ꝺe tangere dñs otinuo dixit discipulis suis. Quis me tetigit. Et dixerũt discipuli. Turbe te cõpimũt:z dicis qs me tetigit? Et ille. Tetigit me aliquis. Quasi diceret. Turba ꝑmit:fides me tãgit. Uidek ergo ista maria cui dixit dñs. Noli me tã- B gere:nondũ em̃ ascẽdi ad ꝓrem meũ:eccle gestare psonã q̃ Joh.xx. tũ ẽ xp̃m credidit:cui ascẽdisset ad ꝓrem. Eccevos iterrogo:qñ credidistis:iterrogo ecclesiã toto orbe terraꝝ diffusam cuiꝰ psona erat i vna femia:z vna voce mihi respõdet. Tunc credidit cũ iesus ascendisset ad ꝓrem. Quid est tũc credidi:nisi tunc tetigi? Multi carnales christũ tantũmodo hominẽ putauerũt:diuinitatẽ in illo latentem nõ intellexerunt:z ideo bene non tetigerũt:qz nõ bene crediderũt.

Dis bñ tãgere? Intellige xp̃m vbi ẽ pñ coekn⁹: ⁊ tetigisti. Si aũt hoiem putas ⁊ nihil ãpli⁹ putas: tibi nõdũ ascẽdit ad pñm. Adhibuit ergo dñs iesus spẽm corporis hois sen
C sib⁹ ad pfirmandã carnis resurrectionem. Nihil nos doce re voluit ostẽdẽdo se viuũ i corpore post resurrectionẽ suã
j.Cor.iiij nisi vt credak a nob̃ resurrectio mortuoz: donec vẽiat dñs ⁊ illumiet abscõdita tenebraꝝ. Quid ẽ hoc? Audi qõ seqk. Et mãifestabit cogitatiões cordis. Cor videre dei ẽ: hoim aũt nõ est nisi de his q̃ manifesta sũt iudicare. Modo ergo cogitationes nr̃e nobis ipsis singulis q̃buscũ in luce sunt: qꝝ nouim⁹ eas: sed ꝓmis nr̃is in tenebris sunt: qꝝ nõ videt eas. Vbi qõ nosti te cogitare: ⁊ alter scitur? ẽ. Quid times? Mõ vis abscõdere: mõ times publicare cogitatiões tuas. Forte em̃ aliqd mali aliqñ cogitas: forte aliqd turpe: forte aliqd vanũ. Nihil tibi nisi bonũ: nihil ibi nisi honestũ: nihil ibi nisi verũ: nihil ibi nisi purũ: nihil ibi nisi sincerũ. Qñ tibi fuerit: qd cogitabis? Quo vis videri mõ facie tuã: si tũc vo
les videri pscientia tua? Rã et ipa agnitio charissimi: nõne oim̃ nostrũ erit? Vbi erit iuicẽ agnitio. Sic videbũt oẽs ⁊ multo excellẽti⁹: qũo hic solẽt videre ꝓphete. Diuine videbũt: qñ de deo plent erũt: nec qõ offendat erit: nec qõ lateat cognitorẽ. Erũt ergo tibi mẽbra itegra: etiã q̃ hic pudẽda: ibi tñ pudẽda nõ erũt. Nõ ibi erit sollicitũ itegritatis dec⁹ vbi non erit libidinis vedec⁹. Ecce etiã hic vbi oim̃ nr̃oꝝ operũ necessitas mr̃ est: q̃ necessitas tũc non erit: tñ inueni
mus aliqua que ve⁹ posuit in corporib⁹ ad nullo⁹ vsus: sed ad solũ decus. Nulla ibi erit corruptio: nil'a deformis pra
uitas: nulla erũnosa necessitas: ſz itermiate eternitatis pul
chra ꝛitas: summa felicitas. Sed dicis mihi. Quid actur?
sum? Nulla actio tibi videt stare: videre: amare: laudare? Ecce dies sunt scti: q̃ post resurrectionem dñi celebrank: ſi gnificãt futurã vitã post resurrectionem nostrã. Sicut em̃ qdragesime dies ante pascha significauerunt laboriosam vitã in hac erũna mortali: sic isti dies leti significãt futurã vitã vbi erim⁹ sine fine cũ dño regnaturi. Vita q̃ significat quadragesima ante pascha modo babek: vita q̃ significat qnquaginta dieb⁹ post resurrectionẽ nõ habek sed sperak ⁊ sperãdo amak. Et in isto amore ve⁹ q̃ promisit ista laudak: ⁊ ipe laudes alleluya sunt. Quid est em̃ alleluya? Verbũ ẽ hebraeũ. Alleluya laudate dñm. Alleluya laudate deũ. Po
namus ⁊ iuicẽ nos excitem⁹ ad laudãdum deũ: nec nõ cor
dib⁹ melius q̃ cythara cordis dicimus laudes. Deo cana
mus alleluya: ⁊ cũ cãtauerim⁹: ppt ifirmitatẽ recedim⁹ vt corpora reficiam⁹. Quare reficim⁹ nisi qꝝ deficim⁹? Deide tãta est ifirmitas carnis: tãtã hui⁹ vite molestia: vt q̃libet magna res vẽiat i fastidio. Qũo desideram⁹ istos dies ad annũ vẽturos cũ mõ aberũt: ⁊ quãta auiditate ad illos ve nim⁹ p tẽpora internallũ? Si dicerek nobis sine cessatiõe dicite alleluya: excusarem⁹. quare excusarem⁹? Qz lassi nõ
pñ.cxxxiij possum⁹: qꝝ ad ipm̃ bonũ fastidio fatigaremur: vbi null⁹ est
pñ.lxxxiij defect⁹: nulla fastidia. State: laudate q̃ statis in domo dñi in atriis dom⁹ dei nr̃i. Quid queris: quid ibi facturus sis? Beati ait q̃ habitãt in domo tua: in scla scloꝝ laudabũt te.

¶Eodem die. Sermo.ij. In quo quid significet qꝝ noe vineam plantans inebriatur: ⁊ experrect⁹ minori filio maledicit: declarat.

Ser. cliij. A Sacramẽtũ dilectissimi dñice resurrectiõis diuꝫ
na voluit ꝓuidẽtia variis figurꝫ rer ⁊ ꝓphetaꝝ
oraculis aliquotiẽs ꝓsignari: q̃ten⁹ p oẽs scli la
bẽtis etates ois sctoꝝ spes ad illũ tẽderet solũ q̃
Gen.ij. est expectatio oim̃ gẽtiũ. Vnde illud qõ i ipo mũdi nascen
tis exordio mr̃ oim̃ viuẽtiũ eua de costa viri dormitẽtis est
ꝓducta: mr̃em credẽtiũ ecclesiã ex latere xp̃i i cruce morie
ntis mõstrat exortã: sicut i actu euigilãtis ade figura est dñi
j.Cor.xv. resurgẽtis a morte. Qñ dicit apls. Fact⁹ est ꝓm⁹ homo in
Gen.ix. aiam viuentẽ: scdus homo in spm̃ viuificatẽ. Noe vero q̃ in ope arce ⁊ ipo suo noie requiem dei in sctis significat: in eo vel marie redẽptoris nr̃i figurã repsentat: qõ cũ esset agri
cola vineꝫ plãtauit: ⁊ vini poculo ebriat⁹: i suo tabernaculo est denudat⁹. Que res ad illũ ꝓpe spectat: q̃ calice passiõis adeo fact⁹ ẽ ebri⁹: vt ipo tegmie corporis nudarek ad tps: et statim i resurrectiõe euigilãs: illis daret bñdictionẽ q̃ in mysterio venerank ei⁹ passionẽ: irrisorib⁹ aũt suis dignam maledictionẽ. De quo calice dicit psalmista. Calix me⁹ in- Ps. xxij.
ebriãs: q̃ pclar⁹ ẽ. Et i euãgelio dñs. Calicẽ quẽ dedit mi Joh.xviij
hi pr̃: nõ bibã illũ? Virga q̃s moysi i trã ꝓiecta ⁊ i draco- D
nẽ uersa: cũ teneret p caudã rediit in eaꝫ i q̃ã: q̃ illa ꝓa Exo.vij.
diuine maiestat⁹ de celo descẽ dẽs ad trã ꝓ nobis voluit ẽ
mortal⁹: sed post pactã carnis assũpte vilipẽsationẽ: recepit se ad pñe dexte sedẽ. De iona quẽ absorptũ piscis euomuit Jone. ij.
illesũ i aridã euidẽtẽ habem⁹ ipi⁹ dñi sniam: q̃ sic ille fuerit Mat. xij.
in vẽtre cetꝰ trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctib⁹: ita erit bois filꝰ
in corde terre. Extãt ⁊ alia q̃s plurima de hac solẽnitate so
lẽnitatũ sctã ꝓconia: q̃b⁹ olim⁹ astipulak ⁊ ipa tẽpoꝝ rõ que
paschalẽ terminum vernali dedicauit ednoctio: exꝑectato
dũtaxat sequente ꝓmi mẽsis plenilunio: vt sic ab iferioribꝰ
sol i altũ ꝓcẽdẽs: ꝓmo nũc adequat lõgitudiẽ noctes: luna
etiã p diurna sue lucis icremẽta videk cẽ plenissima: ita re
surgẽs ab iferꝰ sol iustitie ecclesiã eatenꝰ i tenebris pstitu
tã suo illustraret lumie. Hec sũt sacrosctã hui⁹ dieꝫ paschaꝫ
lia gaudia: hec seculis oim̃ desiderata ⁊ ꝓdicata solẽnia: q̃
nos sẽp aio venerari sẽp ope ꝓ modulo nr̃o iustũ est imita
ri: sic dicit apls iohes. Qui dic se i xp̃o manere: debet sicut ille 1.Joh.ij.
ãbulauit: ⁊ ipe ãbulare. Et ille q̃dẽ ꝓ nobis ad tps crucifi
xus ẽ: nos ãt idẽ crucẽ tollere ⁊ ipm̃ seq oportet. Morte il- Luce.ix.
le ad horã gustauit: nos sẽp debem⁹ mortificare mẽbra nr̃a Col.iij.
q̃ sũt sup terram: fornicationem: immunditiam ⁊c. Resur
rexit ille a mortuis: resurgere nos iubemur a vitijs: dicẽte
apl'o. Surge q̃ dormis ⁊ exurge a mortuis: ⁊ illuminabit te Ephe.v.
xp̃s. Quod si modo carnem nostrã ꝓ xp̃o cum vitijs ⁊ pcu
piscentijs crucifixerim⁹ cõplãtati etiã similitudini mortꝭ Rom.vj.
eius mortificatione vitioꝝ fuerimus: cum xp̃o apparuerit
vita nostra: tũc et nos apparebimus cum ipo in gloria: qui Col.iij.
cũ pfe ⁊ spũsctõ viuit ⁊ regnat in secula seculorum. Amen.

¶Eodem die. Sermo.iij. In quo declarat quibus priuilegijs decoretur dominica dies.

Ser.cliij. A Deus mie et iusticie hodie resurrexit a mortuis
ꝓ potentiã pñs: vt paul⁹ ait. Qui suscitauit eũ a
mortuis. Et ꝓpheta. Inf mortuos liber est. In Gala.j.
q̃ ⁊ nos oẽs post resurgem⁹ ⁊ viuem⁹. Qz em̃ pie Psalm.
stitit nob̃ ducatũ ad regnũ suũ: iubemur ⁊ nos ꝓparare via lxxxvij.
domino: hoc est humilitatẽ: dilectionẽ dei ⁊ ꝓximi: iusticiã
bonitatẽ: integritatẽ: patiẽtiã: charitatẽ: pudẽtiã: pietatẽ:
⁊ inocẽtiã. Hec oia ꝑcepit nobis dñs per semetipm̃ exem
plis q̃ p agnũ significak. Querik ergo: quare agnus iste nõ
die ſz ad vesperã imolek? Hec cũ manifesta est. Dñs em̃ nr̃
ac saluator ꝓ summatione seculoꝝ passus est: vt iohannes
ait. Filioli mei nouissima hora est. Hodie fides ecclesie fir 1.Joh.ij.
mata est in xp̃o: ⁊ in semine abrae oẽs gẽtes benedicuntur Gen.xxij.
ac saluator mũdi inotuit: ⁊ plenã supnis ciuib⁹ hominib⁹
leticiã cõtulit: cũ viuũ se post passionẽ suã ꝑbuit iuxta pro- B
missum suũ. Bene quoq̃ dñic⁹ sermo ac resurrectio dñi cõ
ſugunk. Venerabilis est hec dies: q̃ dñicus dies: ⁊ dies pri
mus atq̃ pfect⁹ est: ⁊ dies clar⁹: in q̃ vtsq̃ est ꝓma lux. In q̃ Gen.j.
trãsgressi sunt filij israel mare rubrũ sicco pedib⁹: ⁊ in quo Exo.xiiij
pluit mãna filijs israel i deserto: ⁊ quo dñs baptizat⁹ est in Exo.xvj.
iordane. Quo vinũ de aq̃ in chana galilee factũ est. Quo be Mat.iij.
nedixit dñs dnq̃ panes quib⁹ satiauit quinq̃ milia hoim Joh.ij.
In quo resurrexit dñs a morte. Quo itrauit dñs i domos Mat.xxiij
clausas vbi erãt discipuli congregati ꝓpter metũ iudeoꝝ. Joh.xx.
In quo spũsctus descendit in apostolos. Et in quo spera- Act.ij.
mus dñm nostrũ iesum xp̃m ad iudiciũ vẽtuꝝ. In quo die
oĩs creatura reformabit⁹ in melius: vt sol et luna septupliꝫ
lumen accipiãt: ⁊ scti hoies vitã eternã ꝓpter merita bone
obedientie recipient a deo.

¶Sabbato post diem sanctũ pasche. Sermo.j. In quo demonstrat quomodo non ascẽderit xp̃s illi: qui nil amplius q̃ hominem credit.

Ser.clv. A Thodie resurrectio dñi recitata est de sctõ euã
gelio. Lectum est em̃ euãgelium ſm Johãnem.
Audiuim⁹ q̃ in alijs libris euangelij non audie
ramus. Omnib⁹ quidẽ cõmunis est predicatio
veritatis: et de fonte vno oẽs biberunt. Sed in ꝑdicatione
euãgelij: sicut sepe cõmoni charitatẽ vestrã: alia omnes:
alia tres: alia duo: alia singuli posuerũt. Modo ergo qđ au

diuimus ſm Johannem euangeliũ: quia maria vidit dñm et dixit ad eã dñs. Noli me tangere: nõdũ enim ascendi ad
Joh.xx. patrem: solus euãgelista. Johãnes cõmemorat. Hinc ergo loquẽdum est sanctitati vestre. Vtisi enim lintheaminib⁹ in sepulchro: dñm nõ resurrexisse crediderãt: ſz ablatũ esse. Ipse Johãnes scipm̃ em̃ dicit quẽ diligebat iesus: cum au
disset denunciantib⁹ mulieribus et dicentibus. Tulerunt dñm meũ de monumẽto: cucurrit cum petro: et attendit in monumẽtum: vidit sola linthеamina: et credidit non qꝝ re surrexerat: hoc sequentia verba testãtur. Sic em̃ scriptum est qõ modo audiuim⁹. Attendit: vidit et credidit: nondũ em̃ sciebat scripturas: qꝝ oportebat eũ a mortuis resurgere. Ergo q̃ credidit qõ fidei nõ erat hoc credidit: credidit: ſz falsum credidit. Apparuit ei postea dñs: fugauit falsum: in
B serit vez. Tamẽ illud qõ solet mouere lectorẽ ⁊ auditorẽ nõ icuriosum neq̃ negligẽtẽ: qũo sit dictũ. Noli me tãgere nõdum em̃ ascendi ad patrem. Sic videam⁹ quid dño ipo adtuãte dictũ sit. Mouet em̃ hoc quidẽ. Noli tangere: nõ dũ em̃ ascendi ad patrẽ. Qñ enim ascẽdit ad patrẽ? Sicut
Zach.j. indicãt Actus apostolorũ: quadragesimo die post resurre
ctionẽ suã: quẽ diem i nomine ipsius celebraturi sum⁹: tũc ascendit ad patrẽ: tunc eũ discipuli q̃ manib⁹ tetigerũt ocu lis deduxerũt. Tunc sonuit angelica vox. Viri galilei: q̃d statis aspiciẽtes i celũ: hic iesus qui assumpt⁹ est a vobis: sic veniet quomõ eũ vidistis eũtẽ in celũ. Si ergo tũc ascẽ dit ad patrẽ: q̃d dicim⁹ fratres mei: Maria non poterat eũ tãgere in terra stãtẽ: ⁊ poterat tangere in celo sedẽtem. Si hic nõ poterat: q̃to min⁹ poterat tibi? Quid est ergo. Noli me tãgere: non em̃ ascẽdi ad patrem? Sic enim sonant ꝟba tãq̃ diceret: tunc me tange cũ ascẽdero: anteq̃ ascẽdã noli me tãgere. O dñe hic es et non tãgo: cũ ascenderis tangã? Deinde si anteq̃ ad pñm ascẽderet tactũ horrebat hũanũ quomodo se discipulis non solũ videndũ: sed etiã cõtrectã dũ prebuit quando dixit Quid cogitatis in cordib⁹ vr̃is? Lu.xxiiij Videte man⁹ meas ⁊ pedes meos: palpate ⁊ videte: qꝝ spũs carnẽ non habet sicut me videtis habere. Incredulus etiã ille discipul⁹ thomas tetigit latus perforatũ ⁊ exclamauit. Dñs me⁹ et deus meus. An forte aliquis insipiens dixerit anteq̃ ad pñm ascẽderet: viri eũ poterãt tãgere: mulieres aũt nõ poterãt nisi cũ ad patrẽ ascẽderet. Absurda est ista cogitatio: ⁊ puersa sẽtẽtia. Prorsus qõ audiuit maria: au
C diat ecclesia. Hoc oẽs audiant: deũ itelligãt: omnes faciãt Joh.xx. Quid ergo est. Noli me tangere: nõdũ em̃ ascẽdi ad pñm? Qõ me vides hoiem solũ putas: patri equalem esse adhuc nescis: noli me tãgere talem: noli in hoiem solũ credere: sed ꝟbũ eqle genitori intellige. Quid ergo est. Noli me tãgere. Noli credere. Quid noli credere? Qz ꝟbũ solũ sum qõ vides. Ascẽdam ad pñm: ⁊ tũc tange. Tibi ascendo: qñ intellexe
ris equalẽ. Qñ me putas minorẽ: nõdũ ascẽdo tibi. Tange re aũt credere esse puto: qꝝ facile possum⁹ intelligere de illa
Luc.viij. muliere q̃ tetigit fimbriam vestimẽti xp̃i: et salua facta est. Recordamini euãgelii. Dñs iesus xp̃s ibat ad visitandã archisynagogi filiã: que ꝓmo nunciata fuit infirma: postea mortua. Illo pergẽte: ecce mulier de transuerso venit que fluxũ sanguinis patiebat p duodecim annos: ⁊ in medicis frustra curantib⁹ et nõ sanantibus oĩa sua cõsumpserat: di xitq̃ i corde suo. Si tetigero fimbriam vestimẽti ei⁹: salua ero. Hoc ipm̃ dicere iam tãgere fuit. Veniẽs audi sentẽtiã cũ salua facta eẽt ſm fidem suã: ait dñs iesus xp̃s. Tetigit me aliqs? Et discipuli. Turbe te cõprimunt: et dicis: quis me tetigit? Et ille. Tetigit me aliqs: nam ego scio virtutẽ exisse de me. Gratia preces sit vt illa sanarek: nõ vt ille minue retur. Dicũt ergo discipuli. Premunt te turbe: ⁊ tu vnũ aut vna sensisti. Et ille. Tetigit me aliqs: ille premunt: ista tetigit. Quid est ille ꝓ̃mũ: ista tetigit? Judei affligũt: ecclesia credidit. Scõm hũc ergo intellectum qñ videmus mulie
D rem tetigisse qõ est credidisse: ſm hoc ergo dictũ est ad ma Joh.j. riã. Noli me tangere: ascẽdam et tange. Tũc enim tãge qñ cognoueris. In principio erat verbũ: ⁊ ꝟbũ erat apud deũ ⁊ deꝰ erat verbũ. Verbum quidẽ caro factũ est: verbũ incõ taminatũ: immaculatum: immutabile manet itegrũ. Sed quia tu hoiem solũ vides: verbũ non vides: nolo credas in carne et relinquas verbũ: tot⁹ christus tibi appareat: quia equalis est patri in verbo. Noli ergo inquit modo tangere scio quia nõdum vides quid sim. Ecclesia ergo cuius figu ram maria gerebat: audiat qõ audiuit maria. Tãgamus oẽs si credam⁹: iam ascẽdit ad patrem: sedet ad dexteram pñs. Confitetur hoc hodie vniuersa ecclesia. Ascẽdit in ce lum: sedet ad dexterã patris. Hoc audiũt qui baptizãtur hoc credũt anteq̃ baptizentur. Quãdo ergo credũt: maria tãgit xp̃m. Intellectus obscurus ⁊ sanus: incredulis clau sus: fide pulsanti est apert⁹. Ipse ergo dñs iesus xp̃s: et ibi est: ⁊ nobiscũ est: ⁊ cum pfe est: ⁊ in nobis est: et ab illo nõ re cedit: ⁊ nos non deserit: ⁊ orare docet vt magister: et cũ pa
tre exaudit vt filius.

¶Eodem die. Sermo.ij. In qno dicit qꝝ homo qui per propriam culpam seruitutem incurrerat non violentia: sed misericordia fuit redimendus.

Ser. clvj. A Ngne fratres charissimi pijs studijs exultemus in xp̃o sub pñti solẽnitate: in q̃ nobis inferoꝝ dñs diues spoliis reddit⁹ est: in q̃ redijt celsitu
do de ꝓfundis: lux de tenebris: vita de mortuis. Ecce quantũ ꝓ salute ouium perditarũ benigna pij pasto ris sollicitudo discurrit. Sub vno eodẽq̃ tpe et hominem vsq̃ ad paradisum reuocare dignak: et morte vsq̃ ad infer na persequitur: gloriosius captiuãdam in regno suo: et ma gnificẽtius in suis sedib⁹ triũphandã. Ad descẽsum itaq̃ celestis dñi ꝓfundum inferi pãditur: peregrinũ sibi lumen inferri nec eterna mirak. Expauit ergo nox subito nõ suũ mortuũ: immo expauit mortem suam. Aderat em̃ ille q̃ du dum ꝓ ꝓphetã suũ dixerat. O mors ero mors tua: ero mor- Osee. xiij.
sus tuus inferne. Et ideo non solũ in eo inuenire nõ potuit qõ teneret: sed eos quos antea retinebat reuocari ad supe ros se nolẽte pspexit: et quẽ debitorẽ suũ putabat: exactorẽ poti⁹ experta est. Et quẽ qñ captiuũ iferni vinculis astrin gẽdũ cẽ credebat: q̃n liberatorẽ cũ recepta captiuitate re dire mirata ẽ: ac sic quẽ descẽsiõe hoiem iudicauerat: deũ regressione cognouit. Potuerat quidẽ dñs noster fratres B charissimi hostẽ humani generis sola maiestate ꝓsternere sine icarnatiõis humilitate: sine certamine passionis: ſz hõ q̃ proprio trangressionis crimine tenebak obnoxius: qui p culpam suã icurrerat seruitutẽ: nõ violẽta liberãdus fuit ſz mia redimẽdus. Et qꝝ deus eq̃tas ⁊ iusticia est: ipse sibi lex est. Et qꝝ homo iudicij et iuris sui ac liberi arbitrij pre ditus volũtate: qui volũtari⁹ ruerat: iiustũ erat vt erigeret inuitus. Equius ⁊ salubrius fuit vt q̃ per supbiã a diabolo pstasus fuerat ad mortẽ: a deo p bũlitatẽ soliderek ad vi
tã. Justo q̃ ordiẽ q̃ per calliditatem maliuoli serpentis nõ impulsus ſz seduct⁹ fuerat ad pditionẽ: rursum p sapientiã beniuoli redẽptoris non cõpellik: sed ducik ad saluterẽ. Et q̃ cũ sua voluntate corruisse videbak: cũ sua rursus volũtate re pareretur vt esset virtuti ac remunerationi locus. Non em̃ peripit eũ p violẽtiã suã: sed potiꝰ p iusticiã ⁊ beniuolẽtiã solidat ⁊ eruit ad vitã: qꝝ benignitas ꝓuocantis etiã meri tũ desiderat acquisẽtis: et dignãtissimi medici studium ifirmi requirit assensum. Cuius ineffabilẽ ad eruẽdos nos dignatiõem: etiã pñs euangelij lectio declarauit. Dit em̃ C
sicut audistis. Cũ eẽt sero die illo vna sabbatoꝝ: venit Ie⁹ Joh.xx. ianuis clausis: ⁊ stetit i medio discipulorũ suoꝝ. Quid mi
ror si dñs ad discipulos glorificatũ corꝑ claustris stupentib⁹ itromisit: q̃ illeso materni pudoris signaculo: ianuã mũdi Luce.ij.
huius itrault? Cuius ortũ nature nescĩt: nõ dubites si po tẽtiã exercere videas triũphãtẽ: quẽ tam stupenda pspicis egisse nascẽtẽ. Quid h̃ rideb⁹ iudei sepulto dño descẽden Matthei.
tes ⁊ signãtes lapidẽ cũ custodib⁹? Que dũ ita sint: qõ eũ xxvij.
repellere potuit obiect⁹ repaguli: quẽ nõ coercuerat põd⁹ sepulchri? Immo qõ eũ obserata dom⁹ excludere potuit quẽ includere mortis porta nõ potuit? Quid mirũ si substã tiã corporis nr̃i p clausa ostia trãsmisit: cui etiã penetralia supernoꝝ ⁊ solis angelis familiare secretũ patere ꝓsueuit? Cũ ẽ dixissent alij discipuli: vidim⁹ dñm: rñdit thomas et D
dixit eis. Nisi videro in̄ct in manib⁹ eius fixurã clauoꝝ: et Joh.xx. mittã digitũ meũ in locũ clauorũ: et mittã manum meã in lat⁹ ei⁹ nõ credã. Qz bona ignorãtia q̃ eruditi ignaros q̃ instruxit icredulos. Qz bona infidelitas: que seculoꝝ fi dei militauit. Nisi videro in̄ct in manib⁹ ei⁹ fixurã clauoꝝ Noxista inquirẽtis est: non negantis. Qñ hoc dicit docere

voluit: ꝑfirmari desiderauit: ⁊ ideo ad eū dñs ita ait. Inser digitū tuū huc ⁊ vide manꝰ meas: ⁊ affer manū tuā ⁊ mitte in latꝰ meū. Dum benignū prebet veritas moderata respōsum: i apl'o suo nō dubitatiōis vitiū ꝟ sollicitudinis istruxit affectū. Quia ergo illo ī tpe tanti mysterij nouitas ꝛ̄ba fac: merito curiose pscrutatiōis nō est: sed vtilitas exclusa accedit: qđ in his apl'i verbis mundi vtilitas egit. Unius interrogatis: vniuersitatis est istructio. Ostēdit ergo manus ⁊ latus. Necessariū em̄ erat vt manifestarū ꝓfessionū ex pressio cicatricū crucifixi corporis faceret fidē: q̄ splendor noue lucis ꝑstinā obduxerat veritatē: ⁊ cognitionē quodā mō claritas obscurauerat. Uisis ꝯ cicatricibus: rūdit thomas ⁊ dixit. Dñs meꝰ ⁊ deꝰ meꝰ. Nouo gñe vestigia vulnerū diuinitati phibēt testimoniū: q̄ tēplū erat dei indumentū corporis vulnerati. Duas ℞ loco ī xp̄o mirare substantias

E Fixurā pspicit corporis: ⁊ deū pdicat maiestatꝫ. Ubi sunt q̄ dicūt aīas nouis in q̃b⁹ ātea nō vixerūt corpoꝛib⁹ iduēdas? Ecce in resurrectiōis auctore hoc ꝑm video resurrexisse qđ cecidit: ⁊ iō mortui dormire dicunt: iuxta ꝓphetā

Ps. xl. Nunqđ q̄ dormit nō adijciet vt resurgat? Quare mortem sōno assimilauit? Qui ī vno eodēq; hoie. Nūqđ alter est q̄ ī sōno resoluit: alter ℞ q̄ in eiusdē sōni stupore ad vigilādi officia suscitat? Non vtiq; ꝟ ipa absq; dubio mēbra euigilasse credēda sunt: q̄ dormitionis stupore laxata sunt. Ita mors corporis qđ in puluere ꝓfectura suscepit: idē ipm dissoluta restituit: nec rude ꝟ reduiuitū vas cognat⁹ filius recognoscit. Et ꝓpterea mysterium resurrectiōis etiā de minimis exponēs: ita apl's loquit: resurrectionē ḡno tritici cōparās.

j. Cor. xv. Etenī tu qđ semias nō viuificat: nisi ꝓius moriat? Si qđ (vt mos est) fruges botri sulcis agricola fenerāte. credunt: nunqđ aliud est qđ sepelit in semia: aliud qđ vires scit ī germia? Sed singla quęq; corpora nō de nihilo ꝟ sui ortigie ꝓducunt: et recētia de veteriꝫ inouāt. Cū aut̄ de resurrectiōe loq̃ret apl's dicēs. Qđ semias nō viuificat: nisi ꝓi moriat: vides qz mors qđ suscepit: hoc refundit? Et vniuiq; inq̃t seminū ꝓprius corp⁹. Nō vtiq; a gñe suo alienū: ꝟ nature sue ꝓprius: ⁊ de materie sue q̄litate reparatum Reuocabit ḡ in ꝓtubernū ꝑstinū aīe ⁊ corporis vnitas: et nullis vnq̄ seculis dissociāda germanitas. Nostrū est gra

j. thes. liij. auctoris ⁊ redēptoris innitī: vt ad illoꝝ numeꝝ ptinere vt deamur: de q̃b⁹ apl's dicit. Simul rapiemur obuiā xp̄o in aera ⁊ in nubib⁹ ⁊ sic semp cū dño erimus. Dignū em̄ est iudicauit: vt germana corporis animeq; substātia cū xp̄o simul regnet in celis: que xp̄o seruiuit in terris.

Joh. xx. ¶Item eodem die Homelie de eo qđ scriptum est in euangelio ꝑm Johānē. Una sabbati maria magdalene venit mane ꝛc̄. que habetur in expositione doctoris. Tracta. cxx. fo. ccxxxij. col. iiij.

¶Itē eodē die alius sermo de epistola: q̄ habet in libro q̃nquaginta homeliaꝝ. xx. fol. cxx. col. iij.

¶Dñica i octauis pasche: ad cōpetentes. Ser. j.

In quo dicit q̄ nihil ꝓdest corpꝰ a cibis euacuare: et animam vitijs replere.

Ser. clvij A Daschalis solēnitas hodierna festiuitate pcludit: ⁊ iō hodie neophitoꝝ habit⁹ cōmutat: ita ꝛ̄ vt cādor q̄ de habitu deponit: sēp ī corde teneat. In qua q̃dē pmū nobis agendū est: vt qz pascha les dies sunt: id est idulgētie ac remissiōes: ita a nobis sanctoꝝ diez festiuitas agat: vt relaxatiōe corpoꝝ puritas nō obfuscet: sed potiꝰ abstinētes ab oi lusu: ebrietate: lasciuia: dem⁹ operā sobrie remissiōi ac sctē sinceritati: vt dcq̄d mō corporali abstinētia nō acq̃rim⁹: mētiū puritate queram⁹. Ad oēs q̃dē ptinet sermo: quos cura nr̄a cōplectit: verūtū hodie terminata sacramētoꝝ solēnitate: vos alloq̃mur nouella germia sctitatꝫ: regnata ex aq̄ et spūsctō: germēpliū:

Phil. iiij B eramē nouellū. Flos nr̄i honorꝫ ⁊ fructꝰ laboris: gaudiū ⁊ corona mea: oēs q̄ statis i dño. Apl'is ℞ vos alloquor

Rom. xiij Ecce nox ꝓcessit: dies aūt appropiquabit. Abiicite opa tenebraꝝ ⁊ idulte vos armaluciꝫ: sicut in die honeste ambulemus. Nō in cōmessationib⁹ ⁊ ebrietatib⁹: nō in cubilib⁹ ⁊ ipudicitijs: non in contētione ⁊ emulatiōe: sed induimini dñm iesum xp̄m. Habem⁹ inq̃t certiorē ꝓpheticū sermonē: cū bñfactis: intendētes tāq̄ lucerne ī obscuro loco: donec dies luceat: ⁊ lucifer oriat in cordib⁹ vestris. Sint ḡ tibi vestri accincti ⁊ lucerne ardētes: ⁊ vos similes hoib⁹ exp̄ctātib⁹ dñm suū qñ reuertatur a nuptijs. Ecce dies aduenit in quib⁹ dñs dicit. Pusillū inq̃t et nō videbitis me: et iterꝫ pusillū ⁊ videbitꝫ me. Hec est hora de q̄ dixit. Dos tristes eritꝫ: sc̄lm aūt gaudebit: id ē vita ista tētatiōib⁹ plena in q̄ peregrinamur ab eo. Sed iterꝫ inq̃t videbo vos: ⁊ gaudebit cor vestrū: ⁊ gaudiū vestrū nemo tollet a vobis. Cui⁹ spet tā gratū et tā gratuitū etiā pign⁹ sctm̄ spm̄ accepim⁹: qui in cordib⁹ nr̄is ienarrabiles gemit⁹ operat sctoꝝ desiderioꝝ. Cōcepim⁹ em̄ sicut aīt Esaias: parturiuimus spm̄ saluti. Et mulier cū parturit: ait dñs: tristicia ē illi q̄ genuit dies ei⁹: sed cū pepit fit gaudiū: q̃m nat⁹ est hō in scō. Hoc est gaudiū qđ nemo aufert a nobis: q̄ in eterne vite lucē ex hac fidei ꝓceptione transfundimur. Tūc ḡ ieiunem⁹ ⁊ orem⁹: cū dies parturitiōis ē. Hoc totū cop⁹ xp̄i toto orbe diffusū: id ē tota hec agit eccl'a: ⁊ illa vnitas q̄ dicī psalmo

Ps. lxx. A finib⁹ terre ad te clamaui: dū anxiaret cor meū. Unde tā nobis elucet: cur q̄dragesima istituta sit hui⁹ humiliatōis solēnitas. Qui em̄ a finib⁹ terre clamat cū anxiaret cor ei⁹ a q̄ttuor orbis terre partib⁹ clamat: q̄s frequenter etiā scriptura cōmēorat: oriēte et occiduo: aq̃lone et meridie. Per hoc totū ille decalog⁹ legis tā nō ꝑ litterā trinō metuēdi: ꝟ ꝑ gr̄am charitatis implēdus indict⁹ est. Trin quater multiplicatꝫ decē: videm⁹ q̄dragita cōpleri. Sz adhuc ī labore tētatiōis cū venia delictoꝝ. Quis em̄ pfecte ipler. Non cō

Exo. xx. cupiscesꝫ? Trin ieiunandū ⁊ orandū est: a bono tū ope non cessandū. Cui labori merces illa reddit i fine: q̄ denarij nūeri nūcupat. Sicut aūt ternari⁹ a trib⁹: q̄ternari⁹ a quattuor: ita denarius a decē nomē accepit. Qui cōiūct⁹ est quadragenario tāq̄ merces laboꝝ reddit. Quinq̄genarij nūeri figura tp̄s illi⁹ gaudij significat: qđ nēo auferet a nob. Cui⁹ i hac vita nōdū pfectionē habem⁹: q̄ tū post solēnitatē dñi ce passionis a die resurrectiōis ei⁹ p dies q̃nquagita q̃bus ieiunia relaxam⁹: ℞ in dñicis laudib⁹ psonāte alleluya celebram⁹. Nunc itaq; in psona xp̄i vt nō possidcamur a sathana: exhortor vos dilectissimi vt q̄tidianis ⁊ largiorib⁹ elemosynis: frequētioriꝫ orōnib⁹ dñm ꝓpiciemur. Nūc tps est vt vnusq̄sq; abstineat se nō tm̄ ab illicitis: ꝟ etiā a q̃busdā licitis: ⁊ orōnibus atq; ieuntijs vacet. Quis ꝛ ꝑ totū ānū certis diebꝰ hoc facere debeat: et q̃to crebrius: tanto vtiq; melius: qz ⁊ q̄ pcessa immoderate appetit: eū q̄ cōcessit offendit. Oro q̃ppe spiritalis res ē: ⁊ ideo tāto ē acceptio: q̃to magis sue nature ipliet affectum. Tāto magis aūt spirituali ope fūdit: q̃t omagis anim⁹ q̄ eā fūdit a carnali voluptate suspēdit. Quadragita dies ieiunauit moyses legꝫ administrator: q̄dragita helyas ꝓphetaꝝ ꝓcellētissim⁹: q̄draginta ipe dñs: testionū habēs a lege et ꝓphet. Baptism⁹ ille ꝓponit. Johānes em̄ baptizauit xp̄m: cum se xp̄o ꝓferet minorē. Christ⁹ aūt baptizauit xp̄ianū: q̄ se ostēdit et iohe esse maiorē: sicut circūcisione carnis: q̄m⁹ eam ꝛ̄ps accepit ⁊ nemo xp̄ian⁹ accepit. Melius est sacramentū resurrectionis xp̄i: qđ ad expliādā carnalē hanc veterē q̄ vitam corde circūciderek xp̄ianus: vt audiat apostolū dicētē. Sicut ꝛ̄ps surrexit a mortuis ꝑ gloriam patris: sic ⁊ nos in nouitate vite ambulem⁹: sicut ipm vet⁹ pascha qđ agni occisione celebrare ꝓceptū est: non ideo qz hoc cū discipulis celebrauit xp̄s: tā meli⁹ est pascha nr̄m qđ imolatus est xp̄s. Pertinuit em̄ ad ꝑbendū nobis humilitatis ⁊ deuotionis exemplū: vt illa etiā sacramēta veniēs suscipere dignaret quib⁹ venturus ipe prenūciabat: vt hinc ostenderet quāta religiōe nos oportet accipere hec sacramēta: q̃bus iam venisse nūciat. Non ergo qz ꝛ̄ps post acceptū baptismū cōtinuo ieiunauit tāq̄ regulam obseruationis dedisse credendus est: vt post ipsū christi baptismum acceptum cōtinuo ieiunare necesse eēt: ꝟ plane illo exēplo docuit ieiunādū cē q̄s forte acriore luctamine cū tētatore cōfligit. Ob hoc em̄ ꝛ̄ps q̄ sicut hō dignat⁹ est nasci: nō refuit sicut hō tētari: vt xp̄ian⁹ magisterio ei⁹ istruct⁹: nō possit a tētatione superari. Siue ergo continuo post baptismum: siue quolibet in teruallo temporis interposito quando simile ꝑilū tētationis infertur hoī ieiunādū est: vt ⁊ caro impleta de cast̄igatione militā: ⁊ aīa impetret de humilitate victoriā. In illo ergo dñico exēplo illius causa ieiunij nō dubitantis tinctio: q̄ diaboli tētatio fuit. Cur aūt nos ante solēnitatē passiōis dñi ieiunemus: ⁊ illa ieiuniorū relaxatio q̃nquagesimo die pficiat: hec ratio est. Dñus qui recte ieiunat: aut animam suā: in gemitu oꝝonis ⁊ castigatiōe corporis hūlt ⁊ ex fide nō ficta affligit: aut ab illecebra carnis inopia aliqua spiritali vitalis ⁊ sapiētie delectatiōe suspēsa: ad famē sitimq; sctiēdā descēdit. Interrogātib⁹ pharisei⁹ cur discipuli ei⁹ nō ieiunarēt. Nam de illo ꝑmo qđ habet aie humiliationē

Mat. ix. Nō possunt inq̃t lugere filij spōsi q̄diu cū eis sponsus est: ꝟ veniet hora cū auferet ab eis spōsus: ⁊ tūc ieiunabūt. De illo aūt altero qđ hz epulas mētis ita psequēter locut⁹ est.

Mar. ii. Nemo assuet pānū nouū vestimēto veteri: ne malor scissura fiat: neq; mittūt vinū nouū in vtres veteres ne rūpantur: ⁊ vinū effundat: ꝟ vinū nouū in vtres nouos mittūt: ⁊ ambo seruabunt. Proinde qz tā sponsus ablat⁹ est: vtiq; nobis filijs illi⁹ pulchri spōsi lugēdū est. Speciosus enim forma

Ps. xliij. pre filijs hoim: cui⁹ diffusa grā i labijs eius. Inter manus psequētiū nō habuit spēm neq; decorē: ⁊ ablata est de terra vita ei⁹. Et recte lugem⁹: si flagram⁹ desiderio ei⁹. Beati

Mat. xiij. qb⁹ eū licuit ante passionē tūc habere presentē: interrogare sicut vellēt: audire sicut audire deberēt. Illos dies ꝓcupiebāt videre patres ante aduentū eius neq; viderūt: qz i alia dispēsatione fuerāt ordinati: ꝑ quos vēturus annunciaret nō q̃b⁹ veniēs audirek. De his em̄ apl's loquit dicēs. Multi iusti ⁊ ꝓphete voluerūt videre q̄ videt⁹ ⁊ nō viderūt: ⁊ audire q̄ auditꝫ ⁊ nō audierūt. In nobis aūt illud impletū est qđ idē ipe dicit. Veniēt dies q̄ desiderabitis videre vnū de dieb⁹ istis: ⁊ nō poteritꝫ. Qui sctī desiderij flāma vrit

Ps. xlj. 6 q̄s hoc nō lugeat: q̄s nō laboret in gemitu suo: q̄s nō dicat. Facte sūt mihi lachryme mee panes die ac nocte: dū dicit mihi quotidie: vbi est deꝰ tuus? Credim⁹ q̃ppe eū tā sedentē ad dexterā ꝑis: sed tū q̄diu sum⁹ in corpore peregrinamur ab eo: nec de eo dubitātib⁹ vel negātib⁹ et dicētibus:

Phil. j. vbi est deꝰ tu⁹: valem⁹ ostēdere. Meritoꝫ apl's ei⁹ ꝓcupiebat dissolui ⁊ eē cū illo: manere aūt in carne nō sibi optimū dicebat sed necessariū ꝓpter nos: vbi cogitationes mortaliū

Eccl. xx. timide ⁊ icerte, puidentie nr̄e: q̃m deprimit terrena inhabi

Joh. vij. tatio sensum multa cogitātē: ide tētatio est vita hūana sup

1 Petri. v terrā: ⁊ i hac nocte seculi circuit sicut leo q̄rēs q̄ deuoret

Apoca. v. Nō leo de tribu iuda rex nr̄ sed leo diabolus aduersari⁹ nr̄

Apoca. ij. Ille em̄ q̃ttuor aīaliū de Apocalipsi iohis figura in se vno exp̄mēs: nat⁹ vt hō: opaꝫ vt leo: immolatus vt vitulus vo-

Ps. xvij. lauit vt aqla. Volauit sup pēnas vētoꝝ: et posuit tenebras

Ps. cij. latibulū suū. Posuit tenebras ⁊ facta ē nox: i qua ptrāseūt oēs bestie silue. Catuli leonū rugientes: tētatores videl⁹ ꝑ

1 Petri. v quos diabol⁹ querit quē deuoret. Non q̃dē habētes ptātē nisi ī eos quos receperīt: qz ⁊ ī psalmo ipo ita sequit. Querentes a deo escā sibi. In tam piculosa ⁊ tētationib⁹ plena huius secult nocte: quis nō timeat? quis nō medullis oib⁹ ptremiscat: ne dignus iudicek q̄ deuorādus dimittatur in

b fauces tā crudeliū inimici? Unde ⁊ ieiunādū ⁊ orandū est ⁊ tāto potiꝰ: tāto instātius: quanto ꝓpinquius ē ipa dñice resurrectiōis solēnitate passiōisq; celebritate ānuersaria q̃dāmō nobis eiusdē noctis memoria reseulpit ne obliuiōe deleak: ⁊ nos nō corpore ꝟ spū dormiētes ille rugiēs deuorator iuciat. Nā ⁊ ipsa dñica passio q̃d nobis aliū ē capite nr̄o iesu xp̄o: q̄ ipam vite huius tētationē maxime cōmendauit? Unde aduenīēte tā mortis sue tpe petro dixit. Po

Luc. xxij. stulauit sathanas vexare vos sicut triticū: et ego rogaui ꝑ te ne deficiat fides tua. Unde ⁊ tu ꝑ aliꝗ fratres tuos. Et plane ꝑ hoc tacuit nos ꝑ apl'm. Unde cū his duob⁹ in mōte se ostēdit. Nos aūt qz tā longū ieiuniū ꝓpetrare nō possum⁹ vt ꝑ tot dies ⁊ noctes nihil alimentoꝝ sicut illi accipiam⁹ saltē q̄tū possum⁹ faciam⁹: exceptis dieb⁹ per quos certis de causis mos ecclie phibet ieiunare. Dño deo nr̄o vt quotidiano vel crebro ieiunio placeam⁹. Sed nunqđ sicut a ci

J bo ⁊ potu abstinētia: ꝑ tot dies non pōt esse ptinua? Quan doquidē tp̄s humiliāde aīe quantū potuī maxime cōmendauit: ꝓpter hoīm errores q̄ ꝑ vanīloquas seductiōes et prauas ꝙsuetudines nobis molestā ꝓ vobis curā inferre non cessant: tacere non possum⁹. Sunt quidā obseruatores quadragesime delittoſi potiꝰ q̄ religioſi: exq̄rentes nouas suauitates magis q̄ veteres cōcupiscētias castigātes: qui pciosis copiosiſq; apparatib⁹ fructuū diuersoꝝ quoꝝūlibet varietates ⁊ sapores superare cōtendunt. Vasa in quibus cocte sunt carnes tāq̄ īmūda formidāt: ⁊ in carne sua ventris et gutturis luxuriam nō formidāt. Jeiunāt nonnt solitam temperando minuant edacitatē: sed vt īmoderatā differēdo augeāt auiditatē. Nam vbi tps reficiendi aduenerit: optimis mēsis tāq̄ pecora presepib⁹ irruūt: vētresq; distēdūt: artificiosis et peregrinis cōdimentoꝝ diuersitatib⁹ tantū capiunt manducando: quantū digerere nō sufficiunt ieiunando. Sunt etiā q̄ vinum ita nō bibunt: vt alterū expressione pomoꝝ aliosq; sibi liquores non salutis cā: sed iocūditatis exquirāt: tāq̄ nō sit quadragesima pie humiliatiōis obseruatio: sed noue voluptatꝫ occasio. Quātū

j. Timo. v eñ honestius cēt: vt q̄ ꝓpter infirmitatem stomachi aquā potare nō poterat: vino vsitato ⁊ modico sustētarek. Quid aūt absurdius q̄ tpe quo caro artius est castiganda: tantā suauitatem carni ꝓcuret: vt ipa faucium cōcupiscētia nolet quadragesimā ꝑeterire? Quid incōueniētius q̄ dieb⁹ humilitatis q̄ parum victis omnib⁹ imitādum est ita viuere vt si toto tpe sic viuak: vix possint victum ꝑimonia sustinere? Cauete ista dilectissimi: cogitate qđ scꝑtū ē. Post

Eccl. xviij cōcupiscētias tuas nō eas. Quod saluberrimū ꝓceptum si omni tpe obseruādū est: quanto amplius his diebus q̄s ita turpe ē: si cupiditas nr̄a ad vsitatas relaxet illecebras vt meri culpek q̄ nō restrixerit vsitatas? Precipue sane

K pauper memētote: vt q̄ vobis parci? viuēdo subtrahitis in celesti thesauro repoatis. Accipiat esuriēs xp̄s qđ ieunās minus accepit xp̄ianus. Castigatio volētis: fiat sustētatio nō habētis. Copiose volūtatꝫ iopia: fiat necessaria inopis. Copiosa sit etiā ī aīo placabili ⁊ hūili misericors ignoscendi facilitas. Petat venīā: q̄ fecit iniuriā. Det venīā: q̄ accepit iiuriā: vt nō possideamur a sathana: cui? triūphus est dissentio xp̄ianoꝝ. Et hec em̄ magni lucri elemosyna ē: debitū relaxare ꝑseruo: vt tibi relaxet a dño. Et trūcꝫ opus bonū celestis magī discipl⁹ pmēdauit dicēs. Dimittite ⁊ dimittet vob: date ⁊ dabit vob. Memētote fut illi⁹ cui oē debitū dñs ei⁹ qđ donauerat replicauit: qz cōseruo sibi debēti cētū denarios mīam nō rependit: quā de talētoꝝ decē mtlib⁹ q̄ debebat accepit. In hoc gñe opis boni nulla ē excusatio: vbi sola volūtas tota facultas ē. Potest q̄s dicere. Me stomach⁹ doleat ieiunare nō possū. Pōt etiā dicere Dolo dare paupi ꝟ vñ nō habeo: aut tm̄ habeo ⁊ timeam egere si dedero. Qui q̄ et i his operib⁹ excusationes pleriq; sibi hoies falsas faciunt: quas veras inueniūt: verūtū quis eqdē dicat: ideo nō ignoui veniā petēti: qz me valitudo ipe diuit: aut qz man⁹ q̄ porrigere nō fuit? Dimitte vt dimittatur tibi. Cordis hoc opus est: nullū vel carnis sue mēbrum in adiutoriū aīe assumit vt hoc ipleat qđ rogat. Qđ tāte agit: volūtate pficit. Fac secur⁹: nihil i corpore dolebis: nihil in domo minus habebis. Jam vero fratres videte qđ malū sit vt penitēti fratri nō innoscat: cui ꝓceptū ē vt iimi cum adhuc diligat. Que cū ita sint: ⁊ cū scriptū sit. Sol nō

Ephe. iiij occidat sup iracundiam vestram: consideratę fratres vtrū xp̄ianus sit dicēdus: qui aut his dieb⁹ inimicitias nō vult finire: quas nunq̄ debuit exercere.

¶Eadē dñica. Sermo. ij. In quo dicit q̄ xp̄o resuscitato eū māducasse fuit ptātis nō necessitatꝫ.

Sermo. clviij. A Quātū dño donāte possum⁹ de carnis resurrectione tractem⁹. Hec ē em̄ fides nr̄a: hoc donū ī dñi nr̄i iesu xp̄i nobis carne ꝓmissum est: ⁊ i ipo ꝓcessit exēplū. Voluit em̄ nobis qđ ꝓmisit in fine nō solum pnūciare: ꝟ etiā demōstrare. Illi q̃dē q̄ tūc fuerunt cū illō viderēt: ⁊ cū expauescerēt: ⁊ spm̄ se videre crederēt: soliditatē corporis tenuerūt. Locutus est em̄ nō solū ℞is ad aures eoꝝ: ꝟ etiā specie ad oculos eoꝝ. Parūq; erat se ℞bere cernēdū: nisi etiā offerret ptractādū atq; palpandū. Ait em̄. Quid turbati estis: ⁊ cogitatiōes ascēdūt in corda vra? Putauerūt em̄ se spm̄ videre. Quid turbati estꝫ inq̃t: ⁊ cogitatiōes ascēdūt in coꝝ vestrū? Videte manꝰ meas et pedes meos: palpate ⁊ videte: qz spūs carnē ⁊ ossa non habet sicut me videtis habere. Cōtra istam euidentiā disputabāt homines. Quid enim aliud facerēt homines quia ea

Luc. xxiiij B

Universidad de Sevilla Biblioteca

Pō.xciij. que sunt hoīm sapiūt q̄ sic disputare de deo ptra deū. Ille cū de⁹ ē isti hoies sunt. Sed dñs nouit cogitatiões hoīm: q̄m vane sūt. Jn hoie carnali tota regla est itelligēdi: psuetudo cernēdi. Q̄ solēt videre credūt: qđ nō solēt non credūt. Preter ꝓsuetudinē facit de⁹ mirabilia: q̄ de⁹ est. Mota qđē mirabilia sunt: tot q̄tidie hoies nasci q̄ nō erāt: q̄ paucos resurrexisse q̄ erāt. Et tñ ista mirabilia nō ꝓsidera: tiõe cõprehēsa sunt: ꝙ assiduitate viluerūt. Resurrexit xps absolute res est. Corꝑ erat: caro erat: pedēdit ī cruce: emi: sit aiam: posit⁹ ī sepulchro: exhibuit illā viuā: q̄ viuebat in illa. Quare miramur? Quare nō credim⁹? De⁹ est q̄ fecit.

C Cõsidera auctorē ⁊ tolle dubitationē. Querūt ergo hoies vtrū corruptio ista corporis quā sentiūt ī carne sua futura sit in resurrectiõe mortuoꝝ. Dicim⁹ nō futurā. Rūdet nob Si corruptio nō erit: q̄re mãducabit? Aut si nō manducabit: quare post resurrectionē domin⁹ manducauit? Modo cum euangelium legeret audiuim⁹: quia cum exhiberet se viuū oculis manibusq̄ discipulorꝝ suoꝝ: paꝝ illi visum est Lu.xxiiij ad demõstrādā euidentiā corporis: sed addidit. Habe: tis hic aliquid qđ manducetur? Et obtulerunt ei partē pi sceis assi: ⁊ fauū mellis. Manducauit: ⁊ reliquias dedit eis. Dicit eī nobis. Si corruptio corporis nō resurgit: quare mãducauit dñs xps? Legitis quia manducauit: nunqđ le gitis quia esuriuit? Quod mãducauit Iesus: potestat̄ fuit nō egestat̄. Si desideraret mãducare egeret: rursus si mã Gen.xviij ducare nō posset: min⁹ valeret. Nunquid ⁊ angel⁹ q̄n suscepti sunt hospitio a p̄rib⁹ nr̄is nō mãducauerūt? Et tamen et. xix. corruptibiles nō fuerunt. Rursus dicūt. Resurgūt vitia? Et respondet a nobis. Non. Quare ergo inquūt dñs cum suoꝝ vulnerū cicatricib⁹ resurrexerit? Quid adhuc dici: mus: nisi quia et hoc potestatis fuit nō necessitatis. Sic re surgere voluit: vt qui buscham dubitantib⁹ exhiberet ī illa carne cicatrices vulneris: ⁊ sanaret vuln⁹ incredulitatis.

C Eadem dominica. Sermo. iij. Jn quo dicit q̄ cum miracula audimus seruare nos fidem nō ra tionem inquirere.

Ser. clix. A

ECtio euãgelica fres charissimi q̄ nup auribus nr̄is isonuit cõtinet magnū miraculum. Q̄lis vbiq̄ sit dñs: ipsius miraculū cõtinet beneficiū in quo acceperūt discipuli spūm sctm. Miraculū Joh.xx. est quod dñs noster Iesus xps in carne vera itrauerit ad di scipulos per ostia clausa. Requiris a me forsitan ratiõem: ⁊ argumentū requiris. Si vera inquies caro fuerat que re surrexit: qđo ipa clausis ianuis ad discipl̄os itroiuit? Jta ne vero inquies cuiusptā captt audit⁹: qđ nō obseruat op⁹: ⁊ itrare quisq̄ limen ī corpore potuit? Redde mihi inq̄t ra Wet.xliij tionē. O bō si rationē a me poscis: nō erit mirabile. Exem: plum querit: nō erit singulare. Credis nēpe dñm christum sup aquas maris firmis gressib⁹ ambulasse? Credis vtiq̄ Dicis igit mihi. Si p ostia clausa xps itrauit: vbi ē corpo ris pōdus. Recedāt paulisp mod⁹ ⁊ pōdus. Jlle hec fecit cui nihil ipossibile est: xps q̄ carnē suā potuit de sepulchro ꝓducere: nō potuit clausis ianuis ad discipulos introire? Quādo audis miraculū: serua fidē: nō inq̄rat anim⁹ rōnē.

B Hinc est qđ ⁊ thomas discipul⁹ titubauit nec credidit: sed eum dñs postea p̄stimauit. Dixerāt eī et cōdiscipuli eius Joh.xx. Vidim⁹ dñm. Jlle aūt: nisi videro inquit in manibus eius fixurā clauorū: ⁊ mittā digitū meū in latus eius nō credā. Sciebat ei clauis ī cruce p̄fixū: sciebat lācea lat⁹ pcussum Hec signa q̄rebat: ideo nō credebat. Man⁹ q̄rebat: ⁊ latus ⁊ dum curiosus existit in vulnere: mortē incurrerat in fide Joh.xj. O btē apl̄e: ante oculos tuos xps lazaꝝ potuit suscitare: et ipe nō poterat de sepulchro surgere? Queris loca clauoꝝ: ⁊ oblit⁹es miracula tāta signoꝝ? Nonne ante oculos tuos cecos illumiauit: paralyticos sanauit: leprosos mũdauit? Sic qđidisti ī triduo mēoriā magistri: vt potētie nō crede res xp̄i. Mors xp̄i ī carne: vita tua debet eē i fide. Qđidisti q̄dē pcutientē lancea: sed diuinā non penetrauit potentiā. Joh.xx. Ecce iteꝝ vēit dñs: ne periret discipul⁹: ⁊ dicit thome. Jn fer digitum tuū huc: ⁊ vide man⁹ meas: ⁊ affer manū tuā: ⁊ mitte in lat⁹ meū: ⁊ noli eē icredul⁹ ꝙ fidelis. O pietas sal: uatoris q̄ nō vedignat locū oñdere cicatricis. Rūdit tho: mas et dixit. Dñs me⁹ ⁊ de⁹ me⁹. Modo est dñs et de⁹ tu⁹: qz volut vt videres: me in incredulitate aīam perdideres. Merito ad eū dñs sic loquit. Qz vidisti me credidisti: bti q̄ nō viderūt et crediderunt. Ecce discipulus trepidauit: ecce ecclesia qđ non vidit credidit. Beatum meritū nostrū fratres: si in ecclesia catholica teneat acceptū. Hic accipi: tur merces: vbi fa tenet ⁊ cognoscit fides. Hāc igit eccle siā xps sua resurrectiõe constituit: in hac eterna ꝑmia col locauit. Credite fratres: ille speret requiē q̄ non discesserit a radice: cui est honor ⁊ gloria in secula seculorum. Amen.

C Eadē dñica. Sermo. iiij. Jn quo nos dicit de sinere mirari si deum cogitamus.

Ser.clx. A

JAdiuit charitas vra cū sctō euangeliū legeret: dñm et saluatorē nr̄m Iesū xp̄m post resurrectio: nē suā clausis ostijs itroisse ad discipulos suos. Joh.xx. Magnū miraculū: ꝙ mirari desinis: si deū cogi: taueris. Mirū eī eēt si solus hō hoc fecisset. Refer ad om nipotētia: nō ad phātasiā. Ostijs clausis intrauit. Respon deo tibi vt scias q̄ fa caro fuerat: cicatrices tangēdo mõ strauit. Sed sicut nō est inquis nature corporalis p ianuā clausam itrare: sic nō est nature corporalis sup sanct⁹ mar ambulare. Jntrauit p clausa ostia: rūde mihi: da mihi solu: Mat.xiiij ditatē carnis. Ambulaui sup aq̄s maris: da mihi ⁊ tu pon: dus carnis. Vis nosse ꝑ oīpotentie fuisse? Et petro dedit. Qui qđ voluit dedit: qđ ꝓpriū erat sibi fuauit. Jlle eī vi Luc.ij. uēs p clausas ianuas itrauit: q̄ nascendo integritatē matis nō violauit. Ergo fres admirati credam⁹: credētes obau: diam⁹: obaudientes sperem⁹ ꝑmissa: si facimus iussa: q̄ vt B faciam⁹ iussa: ipe adiuuat a quo speramus ꝑmissa. Hodie octaue dicunt infantiū: reuelāda sunt capita eor: qđ est in diciū libertat̄. Habet ei libertatē ista spiritalis natiuitas ꝓpe aūt carnis natiuitas fuitutē. Due sunt vtiq̄ hoies na tiuitates: nasci ⁊ renasci. Nascimur ad labore: renascimur ad qetē. Nascimur ad miseriā: renascimur ad eternā feli citatē. Mā illi pueri: ifātes: paruuli: lactētes: materias vbe rib⁹ iherētes: ⁊ q̄tū i eos gre referat nescientes: vt ipi vide tis q̄ ifantes vocant: ⁊ ipi habēt octauas hodie. Et illi se nes: iuuenes adolescētuli: oēs infantes. Una quippe illoꝝ ifantia ptiet ad vetustatē: altera ad nouitatē. Mā quos vi detis recētes a partu: veteres nascunt. Qđ⁹ hō ꝙ dicā? est adā ex q̄ nascimur: nou⁹ hō xps p quē renascimur. Jsti q̄ ⁊ noui sunt: ⁊ renati sunt ad aliā vitā: ⁊ est i illis si dici pōt q̄ nascunt noua vetustas. Ecce miscent hodie fidelib⁹ ifātes nr̄i: ⁊ tāq̄ de nido volāt. Necesse est q̄ vt parturientes eos alloq̄mur sic eī recolit̄ fres mei. Pyrūdinū vel domestī: cor passer pullos q̄si volare de nido ceperint: mres cū ire pitu circuuolant: ⁊ vocib⁹ pijs testant plcla filioꝝ. Scim⁹ q̄ mres q̄ appellant fideles male viuere: ⁊ gre q̄ accepe rūt morib⁹ suis nō puenire: laudare deū ligua: blasphema re vita. Scim⁹ aūt alios iter istos multos tāq̄ iter multa et abūdantē paleā velut grana gemētes in tritura: sed spe horrei se collocātes. Duo ista gña hoīm scim⁹ esse i ecclia. Area dñica ecclesia nouim⁹: vētilationē in die iudicij spe: ram⁹: massam frumēti ī resurrectiõe desideramus: horreū ī vita ekna sumere cupim⁹. Jbi nulla palea erit: sicut i ge henna nullū granū erit. Nūc ergo fratres mei cū sctis mus duo ista genera hoīm esse in ecclesia: pioꝝ ⁊ impiorum: bo noꝝ et malorꝝ: timentiū ⁊ contēnentiū: q̄bus cõiunganꝝ ifi nescimus. Dō aūt velim⁹ ⁊ ipi scīt: vtrū de illis pota nra cõpleanꝝ: hūana ignorātia sollicitudie fatigat aliq̄n ⁊ fal: sis suspitiõib⁹ agitat. Ex his discīt in hac terra: vbi sine tē tatione nō viuit. Admoneo ergo vos sctā germina. admo: neo vos nouelle ī agro dñico plāte: ne de vobis dicat qđ de Esaie.v. vinea dom⁹ israel dictū est. Expectaui vt faceret vuas: fecit aūt spinas. Botrū in vobis iueniat: q̄ botr⁹ ꝓ vobis calca Esaie.v. tus est. Tuā ferte: bñ viuite. Fruct⁹ eī spūs est (sicut dicit apl̄s) charitas: gaudiū: pax: longanimitas: benignitas: bo nitas: mãsuetudo: fides: ꝓtinētia: castitas. Quādo ad nos venerit agricola noster cui⁹ nos operarij sumus: ille qui i: tus dat incrementū: nam nos for in secus plātare nouimus ⁊ rigare: sed ait apostolus. Neq̄ q̄ plantat est aliquid: neq̄ j.Cor.iij. q̄ rigat: sed deus q̄ incremētum dat. Qui modo videt quo modo audiatis: q̄ modo ispicit quomodo timeatis: aut iā cōtinere icipiatis: cum ad vos ille agricole venerit: imue:

Pentecō niat in vobis qđ dicit apl̄s. Gaudiū meū ⁊ corona mea: oēs
dibus fi: q̄statis in dño. Fres: filij dulcissimi: filij kr̄i: imitamini bo
delio fer: nos: cauete malos. Scio ei q̄ vēturi sunt ad vos hoies ma
mant bu: li: ꝓsuasuri vobis vinolētiā: ⁊ dicturi sunt vobis. Quare?
mi oper. Nōne ⁊ nos sum⁹ fideles simi? Scio: inde doleo: inde timeo.
E Jam tu si dixeris constanter frater nec te vellem facere qđ facis: ꝙ si te non possum ducere in bonū meū: vl̄ noli me tra bere ad malū tuū. Hoīb⁹ istis vt fieri solet caput dolebit. Dicturꝰ est tibi vicin⁹ tu⁹ aut vicina. Est hic incantator: ē hic remediator ⁊ nescio vbi mathematic⁹. Tu dicis. Chri: stian⁹ sū: non licet mihi. Et si ille dixerit tibi: quare? Nōne ego xp̄ian⁹ sum? Tu dictur⁹ es. Sz ego fidelis sum. Et ille tibi. Et ego baptizat⁹ sum. Flūt āgeli diaboli: mēbra xp̄i. Qz ispm possidet inimic⁹: trahere q̄rit ⁊ alīū. Jnueniat vos paratos: q̄ista vobꝭ ꝓparauit. Jdeo loquor: ideo nō taceo: ideo vestimēta mea excutio: ideo ī tribunali dei mei excusatū me habeo. Dicā deo meo. Dñe non tacui: dñe talē: Dan.xxv tum qđ mihi dedisti non abscondi: ꝙ erogaui. Hoc poterit mihi dicere. Serue nequā: tu dares: ego exigerē. Ecce dñe dedi: tu exige. Et si forte vos vet⁹ titillauerit consuetudo: habetis quē interpelletis. Maior est adiutor q̄ oppugna: Dan.vj. tor. Jdeo gemitis: iō oratis: iō dicitis. Me nos inferas ī tē F tationē. Obseruate illud etiā fres mei qđ supra dicitis. Di mitte nobis debita nr̄a: vt faciatis qđ seq̄t. Sicut ⁊ nos di mittim⁹ debitorib⁹ nostris. Elemosynā facis: elemosynam accipis. Ignoscis: ignoscetur tibi. Erogas: erogabitur ti: bi. Deū audi dicentem. Dimittite ⁊ dimittet vobis. Date ⁊ dabit vobis. Jn mente habete pauperes. Oīb⁹ dico. Faci: te elemosynas fres mei: facite ⁊ non perdetis. Deū credite. Nō solū dico vobis: non pditis qđ facitis cū pauperib⁹: ꝙ plane dico vobis: hoc solū non pditis: cetera pdit̄. Ecce vt deam⁹ si exhillaratis pauperes hodie: horrea ipoꝝ vos est: vt det vobis deus vnde detis: ⁊ dimittat qđ forte peccatis. Includite elemosynā in cordib⁹ pauperū: ⁊ ipsa ꝓbꝭ exo rabit dñm: cui est honor ⁊ glia in secula seculorum. Amen.

Ecclī. xxv.

C Eadē dñica. Sermo. v. Jn quo dicit q̄ illud qđ Thomas sibi gessit cunctis profecit.

Ser.clxij. B

REtinet sanctitas vra fres superiorē tractatum ī quo scripsim⁹ sctm. Thomā apl̄m ad confirman dam fidē oīm post resurrectionē dñici corporis mēbra palpasse: ⁊ ad repellendam ambiguitatem vniuersoꝝ vulnerū eī⁹ cicatrices scrutari voluisse non enī ꝓpter se tantū hoc opat⁹ est beat⁹ apl̄s: ꝙ sibi gessit: cun ctis ꝓficit. Cū suā enim exercuit sollicitudinē: fidē oīm cō firmauit. Quis enī ex ꝭ dubitet rediisse a mortuis saluato: rem cui⁹ post inferos ꝑsentia agnoscat ocul⁹: attrectet ma: nus: digit⁹ pscrutet. Quis igit modice fidei hō q̄uis ibe: cillis igenij xp̄ian⁹: nūq̄ sollicitudinē suam inq̄sitioni tho: me eq̄parare potuisset. Nūq̄ enī post agnitionē ac cōuersa: tionem loquela ausus eēt petere: vt ēt tactu xp̄m pscrutare tur in xpo: ⁊ in ipso hoie quē cerneret hoīs corꝑ? inq̄reret ⁊ resurrectionē el⁹ non tā mirabiliū glia crederet q̄ passiõis iniurta ꝓbaret. Thomas ꝙ cū eēt sanct⁹ fidelis ⁊ iustus hec oia sollicite req̄siuit: nō q̄ ipse aliq̄d dubitaret: ꝙ vt oēz suspitionē incredulitatis excluderet. Mā suffecerat illi ad fidē ꝓpriā vidisse quē nouerat: sed nobis operat⁹ est: vt tā: geret quē videbat: vt si forte dicerem⁹ delusos esse oculos: nō possem⁹ dicere man⁹ illi⁹ fuisse frustratas. Jn resurrectio: nis enim manifestatione de aspectu ambigi potest: de tactu nō pōt dubitari. Constat enim veritatis ipsius testimonio redisse ab inferis saluatorem. Quis nō spē suā in xpo collo: cet? Quis non fidē suā ponat in dño: vt dū illum credit ab i: Ecclī. xx. feris: ipse resurgat a mortuis? Dicit beatus apl̄s. Si enim mortui non resurgūt: neq̄ xp̄s resurrexit. Qz ergo surrexit xp̄s: suscitabuntur ⁊ mortui: qz resurrexit dñs: ⁊ fuuli reui: uiscent. Jpse enim est sicut ait apl̄s: ꝓmogenit⁹ ex mortuis Sicut enim est apud supos idē primogenitus in multis fra tribꝰ: ita ⁊ ab inferis est ꝓmogenit⁹ ex defunctꝭ. Primoge: nit⁹ aūt dr̄ qs ex eo qđ secutur⁹ alijs ꝓtim⁹ gignit. Proge: nit⁹ ꝙ xp̄s vocat ex mortuis: qđ ꝓmū illū ex iferni tenebris i lucē resurrectionis part⁹ ediderit. Partus enim dicēd⁹ est: vbi ꝓmutatione quadā aīa tartari legib⁹ morit̄ur: vt re dintio corporis vsui renascatur. Natiuitas enim resurre: ctionis apud supos mors qđā inferoꝝ est. Unde ipsa mors mortē quodāmō patitur: dū ei inuite defunctoꝝ multitudo subtrahit. Mā sic beat⁹ apl̄s dicit. Nouissima aūt inimica j Cor.xv. destruet mors. Et iterū. Absorpta est mors in victoria. Cū ergo absumit mors in victoria: defectionis qđā sue interni tione destruitur. Defectionē aūt patit cū potestas ei⁹ cūct⁹ resurgentiū⁹ vacuat. Qđ ideam⁹ aūt qđ sit qđ ait. Mortem in victoria eē consumptā. Cōsūpta est plane mors in victo ria sua: dū xp̄m inferni legib⁹ subiciens: ipsa se cū eis virit obtriuit. Jn eo enim in quo illū quē se superasse credebat possedit: ab eo victa est cū resurrexit. Totā ꝙ fidē nostram C in resurrectionis gloria collocare debemus: ⁊ in futura ma: gis vita sperare de dño. Sic enim ait sanct⁹ apl̄s. Si i hac Ubi.s. vita tm̄ in xpo speram⁹: miserabiliores sum⁹ omnib⁹ hoīb⁹. Miser ꝙ est q̄ in hac tm̄ vita sperat in dño. Mulier plane ē: qz cito spes ei⁹ subducit: dū cito hec breuis vita finit. Mā spes illi⁹ caduca efficit: dū tēporali transitu dulcedinis ei⁹ voluptas elabit. De tali enim spe dicit apl̄s. Spes aūt q̄ vi Ro.viij. detur non est spes. Jn futura igitur vita sperem⁹ in dño: q̄ solida est atq̄ ꝓpetua: vt non miserabiliores cunctis homi: nibus: sed meliores esse possimus.

C Eadē dñica de Resurrectione. Sermo. vj. Jn quo declarat quomodo veritas mētiri nō potest: al's veritas non esset.

Ser.clxij. A

GErtissima ē fiducia xp̄ianoꝝ diuinit⁹ ꝑmissa re: surrectio mortuoꝝ. Hāc enī veritas ipsa ꝑmisit. Veritas enim mentiri non potest. Alioquin veri tas non est: si mentiri potest. Vera est igitur de re surrectiõe corꝑis ꝑmissa veritas: qz veritas mētiri nō nouit: totū necesse ē vt ipleat qđ ꝑmisit. Hāc enī resurrectionem corꝑis: vt futurā certissime nouerim⁹: ipe dñs nobis ī suo corꝑe dignat⁹ est demõstrare. Resurrexit xp̄s vt resurrec: tuꝝ se nō dubitet xp̄ian⁹. Qđ ei ꝑcessit in capite: seq̄t ī coꝛ pore. Nosse enim debem⁹ dilectissimi fratres duas esse mor tes: ⁊ duas eē resurrectiones. Dicit enī mors prima: vt ⁊ se: cūda. Porro prime mort̄ due sunt ptes. Una q̄ peccatrix aīa p culpā discessit a creatore suo. Altera q̄ iudicante deo: excluſa est ꝓ pena ꝙ corꝑe suo. Mors aūt secūda: ipa ē coꝛ poris ⁊ aīe punitio sempitna. Per mortē xo scdz aīa soli⁹ mali hoīs ī eknū cū corꝑe suo cruciat. Qtraq̄ q̄ mors oēz hoīez tenebat obstrictū: qz nature trāsgressio vnūquēq̄ pec catis ꝓpagat obnoxiū. Venit aūt dei fili⁹ immortalis et iust⁹ vt moreret ꝓ nobis: in qua carne qz nullū potuit habe re pctm̄: sine reatu ptulit pcti supplicū. Scdz q̄ traq̄ prime mort̄ ptē. i. soli⁹ corꝑis mortē: dei fili⁹ ꝓ nobis accepit: ꝓ quā a nobis ⁊ dñatione peccati/et pena eterne punitionis exclusit. Hoc q̄ xp̄s in suis fidelib⁹ miserēdo opat: vt ꝫ eos ꝓmo ī aīa resuscitet: donās fidē vt recte credāt: tribuēs charitatē vt bonis operib⁹ libenter insistāt. Jn nouissimo xo die ad ꝫ eis corꝑa resuscitare dignabit: vt eis eternā btitudinē largiat. Resuscitati q̄ ī aia ꝑfidē dilectissimi fra tres: cū iusticia viuam⁹: vt ēt corꝑe ad eknā leticiā resurga: mus. Discedam⁹ ab operib⁹ malis q̄ mortificant aīam: et iā dū viuit corꝑ? vt in eknis bonis ⁊ aīa nr̄a mereat esse et coꝛ pus. Seruem⁹ ꝓmereſurrectōis mun⁹: qđ nob ꝑ fidē largi: tus est xp̄s: vt cū resurrexerim⁹ corꝑe: mereamur cū xpo saluatore sine fine regnare. Tū absorbebitur mors in victo j. Cor. xv. ria. Tunc vabitur fidelibus vera vita: veraq̄ leticia. Tūc de⁹ pro merit⁹ fidei atq̄ bonoꝝ operū vabit suis fidelib⁹ re gnū celoꝝ q̄uiit ⁊ regnat cū ꝑre et spūsctō ī vnitate de⁹ ⁊c.

C Eadē dñica. Sermo. vij. Jn quo dicit q̄ resur rectio xp̄i defunctis est vita: peccatoribus venia: et sanctis gloria.

Ser.clxiij. A

PAscha christi dilectissimi regnū ē celi: sal⁹ mundi vita credētiū: occasus inferni: glia supnoꝝ: resur rectio mortuoꝝ: testimoniū resurrectiōis diuine: pciū redēptionis hūane: cognitio mortis abolite Que festiuitas dei sacrata mysterio ⁊ cognita sacramento: ꝛtutē dñice resurrectionis p āgelos indicat: p apl̄os mani festat: p corda credentiū bona multiplicat. Hic igit ē dies Ps.cxvij dilectissimi quē fecit dñs: vt audistis celsior cūct̄s: lucidior vniuersis in q̄ dñs resurrexit. in quo sibi nouam plebem. vt

ipſi videtis regenerationis ſpũ cõdſiuit:in quo ſinguloꝝ mentes gaudio et exultatione pfudit. Hic ḡ dies reſurrectionis xpi:defunctis vita.peccatoꝝ venia:ſctis eſt gla.

B Si q̃dẽ operatione virtutis eleuat de imis: ſuſcitat de terrenis.collocat in ecclſis:pſũmat tuſtos:firmat dubios:dñat incredulos. Ad h̃ enĩ dñs hodie reſurrexit:vt imaginẽ nobis future reſurrectionis oſtẽderet. Et ideo hodie vt vitali lauacro reſurgens dei popul⁹ ad inſtar reſurrectionis eccleſiã noſtrã ſplendore niuei cãdoris illuminet:gr̃as agere deo noſtro debem⁹:q̃ dũ ſancti paſche ſolẽnitatẽ colim⁹: future reſurrectionis ſpeciẽ iã videm⁹:reſurrecturũ eẽ humanũ gen⁹ in ſeculi cõſummatione poſt mortẽ: nunc reſurgit in baptiſmo:ſuſcitãdus eſt tũc dei pp̃s poſt ſopore:nũc ſuſcitat poſt infidelitatẽ:liberand⁹ eſt tũc a mortali pditione:nũc liberat ab ignoratie cecitate:renaſcitur⁹ ẽ ad eknitatẽ:nũc naſcit ad ſalutẽ. Sẽs enĩ q̃ oli in xp̃o baptizati aſſumere nõ poſſunt cãdidã veſtẽ:cõuerſationẽ ſaltẽ cãdidã nõ reliquãt. Solet ſub nigro habitu aĩa ſalt̃ pura latitare: nec multũ intereſt: ſi q̃s non bz candidã veſtẽ. Talis latro fuit ille q̃ in euãgelio crucifixus cũ ſaluatore clamaſſe dicitur. Lu.xxiij. Memento mei dñe dũ veneris in regnũ tuũ. Attendite ḡ kr̃i:et videte:q̃d fidelis obtinet:q̃d merek:? Regnũ ſaluatoris latro poſcit i cruce:et dũ pene multitudinẽ patik:ad p̃mia eterna pducik. Imitamini ḡ eĩ⁹ deuotionẽ:imitamini amare regnũ xp̃i:qđ poſcit latro moriendo: vos deſiderate bñ viuẽdo. Illi⁹ credulitati paradiſus aperit:et n̄ ſpei et noy mõſtrak firmitas p̃mioꝝ. Letemur ḡ et exultemus in hac die:in q̃ dñs reſurgens intulit pacẽ:intulit ſalutẽ. Hoc itaq̃ admoneo fratres dilectiſſimi vt quotiẽs paſchalis ſolẽnitas venit:q̃cũq̃ viri:q̃cũq̃ mulieres ỏ ſacro fõte filios ſpiritaliter exceperũt:cognoſcãt ſe p ipſis fideiuſſores apỏ deũ extitiſſe:et ideo ſemp illis ſollicitudinẽ vere charitatis impendãt:et admoneant vt caſtitatẽ cuſtodiãt:vginitatem vſq̃ ad nuptias ſeruẽt:a maledicto vel piurio linguã refrenent:cãtica turpia vel luxurioſa ex ore nõ pferant:non ſuppiant:non inuideant:iracũdiã vel odiũ in corde non teneãt auguria nõ obſeruẽt:philacteria et characteres diabolicos/ nec ſibi/nec ſuis aliq̃n ſuſpẽdãt:icãtatores velut miniſtros diaboli fugiant:fidẽ catholicã teneant:ad eccl̃iã freq̃ntius currant:cõtẽpta ỻbositate lectiones diuinas attentis auribus audiãt:pegrinos accipiant:et ſm q̃ ipſis in baptiſmo dictũ eſt:hoſpitũ pedes lauẽt:pacẽ et ipſi teneant:diſcordes ad concordiam reuocare ptendant:ſacerdotib⁹ et parẽtib⁹ honorẽ amore vere charitatis impendãt. Hec ḡ oĩa et his ſimilia ſi filios et filias veſtras admonere ptenditis: cũ ipis ad eternã beatitudinẽ feliciter pueniet⁹. Nemo ſe circũueniat fres kr̃i:null⁹ hõ ſibi ſolũmodo viuat. Et ſicut freq̃nk ſuggeſſi:quãtoſcũq̃ alios exẽplo ſctẽ vite edificauerit:cũtãt⁹ et p tãt⁹ mercedẽ btẽ vite retributõis accipiet. Et quãtiſcũq̃ exẽplũ male conuerſationis etiã ſi nõ eũ illi ſequãt: prebuerit:p tantis ſe malis rationem nouerit redditurum Et ideo ſicut iã ſupra ſuggeſſi:neophitis noſtris auriculãre dño exẽplũ bone conuerſationis q̃tũ poſſum⁹ debem⁹ oſtẽdere:vt non pro illoꝝ deſtructione penã recipere:ſed poti⁹ pro edificatione ad indulgentiam peccatoꝝ mereamur p:uenire:preſtante dño noſtro ieſu chriſto.

¶ Eadẽ dñica:ad baptizandos vt bonos nõ malos in eccl̃ia imitenk: declarat etiam cur gr̃a dicatur gratia. Sermo.viij.

Sermo. clxiiij. A

Odierna die q̃ baptizati ſũt in xp̃o et regenerati alloq̃mur eos et vos in eis et ipſos in vobis. Ecce facti eſtis mẽbra xp̃i. Si cogitet⁹ q̃d facti eſtis: oĩa veſtra oſſa dicẽt. Dñe quis ſimilis tibi. Non enĩz digne cogitari põt illa dignatio dei. Defecit oĩs ſermo ſenſuſq̃ human⁹ ventſſe vobis gratuitã gratiã nullis meritis p̃cedentib⁹. Jdeo et gr̃a dr:q̃ gratis datur. Quã gr̃az vt ſitis mẽbra xp̃i filij dei:vt ſitis fratres vnici. Si ille vnicus:vnde vos fres:niſi q̃ vnic⁹ natura:vos gratia fratres facti? Quia ergo membra xp̃i facti eſtis: admoneo vos:timeo de vobis:non tm̃ a paganis:non a iudeis:non ab hereticis:q̃tũ a malis catholicis. Eligite vobis de populo dei quos imitemini. Nã ſi turbã imitare voluerit⁹:inter paucos angustã viaz ambulantes non eritis. Abſtinete vos a fornicatiõe:a rapinis:a fraudib⁹:a piurijs:ab illicitis reb⁹ a iurgijs. Ebrietas repellak a vobis. Adulteriũ ſic timete quõ mortẽ:mortem non q̃ aĩam ſoluit a corpore:ſed vbi ais ſemp ardebit cũ corpore. Fres. Fres mei:filij mei:filie mee: fratres mee:ſcio agere diabolũ partes ſuas: nec deſcere loqui in cordib⁹ eoꝝ q̃s obligatos ſuis vinculis tenet. Scio fornicatoꝛib⁹:adulteris q̃ cõtenti non ſunt cõiuge ſua:vicere diabolũ in cordib⁹ eoꝝ:non ſunt magna carnis peccata, contra hanc diaboli ſuſurrationẽ debem⁹ dr̃e xp̃i incarnationẽ! Hoc eſt vnde xp̃ianos decipit inimic⁹ p carnis illecebras:cũ eis facit leue qđ ḡue eſt:leue qđ aſperũ eſt:dulce qđ amarũ eſt. Sz q̃d pdeſt:qz ſathanas facit leue:q̃ xp̃o oſtẽdit graue? Nũq̃d nouũ aliq̃d facit diabol⁹ dicere xp̃ianis fidelib⁹? nihil ḡue eſt qđ facis in carne tua peccando? Nũq̃d in ſpiritu facile delek carnis petiñ:facile a deo venia datur. Quid facit magnũ? Artificiũ ſuũ facit qđ et in paradiſo dixit. Manducate et eritis ſicut dij:nequaq̃ moriemini. Deꝰ dixerat:qua die manducaueritis/morte morieminí. Vbet inimic⁹ et ait. Non moriemini:ſed aperientur oculi veſtri. et eritis ſicut dij. Dimiſſa eſt iuſſio dei:et audita eſt ꝑſuaſio diaboli. Tunc inuenta eſt vera iuſtio dei:falſa deceptio diaboli. Nũq̃d ,pfuit obſecro vos:q̃ dixit mulier. Serpens decepit me. Nunq̃d valuit excuſatio? Si valuit excuſatio q̃re ſecuta eſt dãnatio? Jõ vobis dico fratres mei:filij mei q̃ habetis vroꝛes:vt nihil aliud noueritis:et q̃ nõ habetis et ducere vultis:integri vos ad eas ſeruate:ſicut integras vultis inuenire. Vos q̃ cõtinentiã deo vouiſtis:nolite retroſpicere. Ecce dico vobis: ecce clamo vobis: ego me abſoluo. Erogatoꝛẽ me poſuit de⁹:non exactoꝛẽ ſz tamen vbi poſſimus:vbi dak loc⁹:nõ ſceſſo:vbi ſcim⁹:coꝛripim⁹ obiurgam⁹ anathematizamus:excõicam⁹? et tñ non coꝛrigim⁹. Quare? Quia neq̃ qui plantat:aliq̃d eſt:neq̃ q̃ rigat:ſed incrementum dat de⁹. Modo q̃ loq̃r:qz moneo:q̃d op⁹ ẽ niſi exaudiat me deus pro vobis:hoc eſt in cordib⁹ veſtris? Breuiter dico et vobis cõmẽdo:et fideles terreo:et vos edifico. Mẽbra xp̃i eſtis:nolite me:ſed apl̃m audite. Tollens (inq̃t) mẽbra xp̃i:faciã mẽbra meretricis? Sed dicit aliquis. Meretrix nõ eſt quã habeo:cõcubina mea eſt. O ſctẽ cp̃e:meretricem feciſti cõcubinã meã. Nunq̃d ego dixi. Aplo clamat:ego incurri calũniam? Ego volo te eſſe ſanũ: q̃re in meſuria ſicut inſanus? Habes vroꝛẽ q̃hoc dicis. Habeo iquis. Bene velis nolis illa q̃ preter vroꝛẽ tecũ dormit:meretrix ẽ. Ecce vade et dic ei:qz iuriã tibi fecit epe. Habes vroꝛẽ legitimã tuã:et alia tecũ dormit:q̃cũq̃ eſt illa (tã dixi) meretrix eſt. ſed ſeruat tibi vroꝛem tuã fidẽ:nec nouit altũ niſi te ſolũ:et non diſpoſuit ſe noſſe alterũ. Cũ ergo illa ſit caſta: tu quare fornicaris? Si illa tenũ:q̃re tu duas? Sed dicis ancilla mea cõcubina mea eſt. Nũq̃d ad vroꝛẽ alienã vado? Nunq̃d ad meretricẽ vado pblicã? An non licet mihi facere in domo mea q̃ volo? Dico tibi. Non licet. In gehẽna vadũt q̃ faciunt:in ſempiternũ ignẽ ardebunt. Vel hic liceat mihi loqui et dicere. Coꝛrigant ſe qui tales ſunt dũ viuũt:ne poſt: ea velint et non poſſint:quia ſubito venit hora et non eſt qui coꝛrigat:ſed vt in ignem mittat. Nã q̃ veniat illa nouiſſima hora neſcitur et dicitur: coꝛrigo. Q̃n coꝛrigis:q̃n mutaris? Cras inq̃s. Ecce quotiens dicis:cras cras:fact⁹ es cornuus. Ecce dico tibi cũ facis vocẽ cornutã: occurrit tibi ruina. Nã ille cornu⁹ cui⁹ vocem imitaris:exijt de arcba et non rediit. Tu ſũt frater redi in eccl̃iaz quam tunc illa arcba ſignificabat. Sed vos me audite. O baptizati audite me:q̃ ſanguinẽ xp̃i q̃ eſtis renati. Obſecro vos per nomen q̃ ſup vos iuocatũ eſt:p illud altare ad quod acceſſiſtis:per ſacramenta q̃ accepiſtis:p iudiciũ futurũ viuoꝝ et mortuoꝝ. Obſecro vos:obſtringo vos q̃ nomen ieſu xp̃i:vt non imitemini eos quos infideles eſſe cognoſcitis:ſed illi⁹ ſacramẽtum maneat in vobis qui de ligno veſcẽdere noluit:ſed voluit de ſepulchro reſurgere. Amen.

¶ Jtem i eadem dñica Homelia de eo q̃ ſcriptũ eſt in euangelio ſm Joannem. Cũ ſero eſſet die illa vna ſabbatoꝝ ꝛc. q̃ habetur in expoſitõe doctoris. tracta. cxxj. fo. ccxxxiij. co. ij.

¶ Dominica prima poſt octa. paſche. De paſtoribus. Sermo. j.

Auctoꝛitõ liberalis cuiuſdã ſeruꝰ dñi bus operꝰ. fol.clxv.

B Ca.j.

Epiſtola. mulij.

B Ca.ij.

phil.iij.

C Ca.iij. Epiſtola. mulij.

Ezech.xxxiij.

Gal.iiij.

Luce.xij.

Mat.v.

Phil.iij.

B Ca.iiij.

Gal.viij.

Luce.xij.

Sap.ij.

ribus. Sermo.j. Jn quo dicit q̃ illi ſunt paſtores nomine tantum:qui nomine paſtoris gaudẽt/ officium autem implere nolũt. Dicitq̃ prelatos ad duo obligari:ſcz pro ſe et ſubiectis.

Spes tota noſtra qz in xp̃o:et qz omnis vera et ſalubris gloria noſtra ipſe eſt:nõ nũc didicit primũ charitas veſtra. Eſtis enim in ei⁹ grege q̃ intẽdit et paſcit iſrael. Sz qm̃ ſunt paſtores q̃ paſtorum nõie gaudere volunt: paſtoris aũt officiũ implere nolunt. Quid ad eos ,pheta dicat. Sicut lectũ audiuim⁹: recẽſemus. Audite vos cũ intentione:audiamus nos cum tremore. Et factũ eſt ad me verbũ dñi dicẽs. Fili hoĩs: ,pphetiſa ſup paſtores iſrael. Hãc lectionẽ cũ legeret audiuim⁹. Hic cũ veſtre ſanctitati aliq̃d loq̃ decreuerim⁹?: adiuuabit ipſe vt vera dicam⁹. Si nos noſtra dicam⁹:paſtores erimus:pa ſcentes non oues:ſed nos. Si aũt illi⁹ ſunt q̃ dicim⁹:p quelibet tpe nos paſcet. Hoc dicit dñs de⁹. Ve paſtoꝛib⁹ iſrl̃ q̃ paſcũt ſe ſolos. Nũq̃d oues paſcunt paſtores. i. nõ ſe paſcũt paſtores ſz oues? Hec ꝑma cã eſt quare arguãtur paſtores iſti:q̃ ſeipſos paſcũt non oues. Qui ſunt q̃ ſeipſos paſcũt/ De quibus dicit apl̃s. Omnes enim q̃ ſua ſunt q̃runt:non q̃ ieſu xp̃i. Nã enĩ quos in loco iſto de q̃ piculoſa ratio redditur:dñs ſi non dignitatẽ ſuam:ſi non meritũ nr̃m cõſtituit: habem⁹ duo quedã plane diſtinguenda. Vnũ q̃ xp̃iani ſumus. Alterũ q̃ ꝑpoſiti ſumus. Illud q̃ xp̃iani ſumus pro:pter nos eſt. Sz aũt ꝑpoſiti ſum⁹ ,pter vos ẽ. Jn eo q̃ chriſtiani ſum⁹ attendit⁹ vtilitas noſtra. Jn eo q̃ ꝑpoſiti non niſi veſtra Sunt aũt multi chriſtiani et non ꝑpoſiti qui peruenunt ad deũ facilioꝛe fortaſſe itinere:et tanto expeditius ambulãtes:quanto minoꝛẽ ſarcinã portant. Nos aũt exceꝑto q̃ xp̃iani ſum⁹:vñ rõnẽ reddim⁹ deo de vita nr̃a: ſum⁹ etiã ꝑpoſiti:vnde rationẽ reddim⁹ deo de diſpenſatiõe nr̃a Ad hoc iſtã difficultatẽ ꝓponimus: vt compatientes nobis:oꝛetis pro nobis. Venit enim dies quo cuncta adducũ tur in iudiciũ. Et ille dies ſi ſeculo lõge eſt : vnicuiq̃ hominũ vite ſue vltim⁹ prope eſt. Tamẽ vtriq̃ latere de⁹ voluit: et q̃ venit finis ſeculi:et q̃ ſit in vnoquoq̃ homie hui⁹ vitẽ finis. Dies non timere dẽ occultũ:q̃ venerit inueniat te paratũ. Cũ ergo ꝑpoſiti ad hoc ſint vt eis quib⁹ preſint cõſulant:in eo q̃ ꝑſunt non vtilitatẽ ſuã attendant: ſed eoꝝ q̃ miniſtrant. Sz ſi q̃s ita preꝑoſit⁹ eſt:vt in eo q̃ ꝓpoſitus ẽ gaudeat:et honorẽ ſuũ q̃rat:et cõmoda ſua ſola reſpiciat ſe paſcit non oues vel. Videte qũe admodũ vos ſecuros fecerit de⁹. Qualeſcũq̃ ſunt q̃ nob⁹ ꝑſunt:qualeſcũq̃ nos ſum⁹ nobis. Securitatẽ dedit q̃ paſcit iſrael. Nam deus non deſerit oues ſuas:et mali paſtores penas debitas luẽt:et oues ꝓmiſſa pcipiẽt. Videam⁹ ergo q̃d loq̃tur paſtoꝛib⁹ ſeipſos paſcẽtib⁹?: nõ oues:ſermo dñi nemini palpãs. Lac conſumitis:et lana vos tegitis:et q̃ craſſum eſt interficitis et oues meas nõ paſcitis. Q̃ infirmatũ eſt nõ fortaſtis:et q̃ egrotat non coꝛroboꝛaſtis:et q̃ ꝓtribulatũ eſt non colligaſtis:et q̃ errabat nõ reuocaſtis:et q̃ periit nõ inquiſiſtis:et q̃ foꝛtefult ꝓfeciſtis. Et diſpſe ſunt oues mee:eo q̃ non ſit paſtoꝛ Dicuntur enim paſtores paſcentes ſemetipſos non oues: q̃ diligunt:q negligunt. Quid ergo diligunt? Lac conſumitis et lanis vos tegitis. Apoſtolus dicit. Quis plãtat vineã et de fructu eĩ⁹ non ſumit? Quis paſcit gregẽ:et de lacte gregis non ſumit? Jnuenimus ergo eſſe lac gregis quicq̃d a plebe dei tribuit ꝓpoſitis ad ſuſtẽtãdũ victũ tẽporalẽ. Jnde enĩ loq̃bat apl̃s cũ hec diceret q̃ cõmemoraui. Et q̃ apl̃s q̃cq̃ eligeret manib⁹ ſuis laboꝛare:et nec ipſum lac q̃reret ab ouibus:tamẽ lacti⁹ poteſtatẽ ꝓcipiendi habere ſe dixit:et ſic dominũ expoſuiſſe:vt q̃ euangeliũ annũciant:de euãgelio viuant. Et dicit alios coaplos ſuos vſos fuiſſe hac poteſtate: non vſurpata ſed data. Plus ille fecit vt nec q̃d debebatur acciperet. Ipſe ergo donauit et debitum: ſed alius non exegit indebitũ. Ille plus fecit. Fortaſſis enim ipſuz ſignificabat:q̃ egrũcũ adduceret ad ſalutariũ dixit. Si quid amplius erogaueris in redeũdo reddã tibi. De his ergo q̃ nõ indigẽt lacte gregis:q̃d plura dicamus? Miſericordiores ſunt:vel potius ipſi miſericordie officiũ largius impendũt poſſunt enim et q̃d poſſunt faciunt. Laudentur hi: neq̃ vãlentur illi. Nam et ipſe apoſtolus q̃ hoc non q̃rebat:fructuoſas tamen oues eẽ cupiebat:non ſteriles ſine lactis vbertate itaq̃ cũ eſſet quod ã tẽpore in magna indigentia victꝰ in confeſſione veritatis:miſſum eſt illi a fratrib⁹ vnde neceſſitati et indigentie miniſtraret. Reſpondit autez illis:gr̃as agens et dixit. Bñ feciſtis cõitare neceſſitatib⁹ meis. Ego enim didici in quib⁹ ſum ſufficiens eſſe. Scio et abundare et penurijs pati. Oĩa poſſum in eo qui me confortat. Verũtñ vos bene feciſtis vſibus meis mittere. Sed vt oſtenderet i eo quod illi benefacere:q̃ nõ ipſe q̃reret:ne inter illos eſſet qui ſeipſos paſcãt nõ oues:nõ tã ſue gaudet ſubuentũ neceſſitati:q̃ illoꝝ gaudebat fecunditati. Quid ḡ ibi querebat? Mõ requiro(inq̃t)datũ:ſed requiro fructũ. Non ergo(inq̃t) vt explear:ſed ne vos inanes remaneatis. Qui ergo nõ poſſunt facere qđ paulus vt in manib⁹ ſuis tranſigãt:accipiãt de lacte ouiũ:ſuſtentent ſuã neceſſitatẽ:nõ hoc ſibi q̃rant'tã q̃ cõmodum ſuum:vt ex neceſſitate ſue pecunie videantur annũciare euãgeliũ:ſed hoĩbus illuminandis prebeant lucem ỻbi veritatis. Sint enim tanq̃ lucerne:ſicut dictũ eſt. Sint lũbi veſtri p̃cincti:et lucerne ardentes. Et nemo accẽdit lucernã:et ponit eã ſub modio:ſz ſup candelabrum:vt luceat omnib⁹ qui in domo ſunt:ſic luceat lumen veſtrũ coram hoĩb⁹ vt videãt bona opera vr̃a et glorificent patrẽ veſtruz q̃ in celis eſt. Si ergo tibi lucerna accẽderet in domo:nõne adijceres oleũ ne extingueret? Porro ſi lucerna accepto oleo nõ luceret:nõ erat plane digna q̃ in candelabro ponerẽtur ſed q̃ continuo frangeret. Vnde eni viuitur:neceſſitatẽ eſt accipere:charitatis eſt prebere. Mõ tanq̃ venale ſit euãgeliũ vt iſtud ſit p̃ciũ ei⁹ qđ ſumunt q̃ annũciat vnde viuãt. Si eni ſic vendũt:magnã rẽ vili p̃cio vendũt. Accipiunt ſuſtẽtationẽ neceſſitatis a pp̃lo mercedẽ diſpenſatõis a dño. Mõ eni eſt idone⁹ pp̃s reddere mercedẽ illis q̃ ſibi in charitate euangeliũ ſeruiunt: non expectẽt illi mercedem niſi vnde et iſti ſalutẽ. Quid ḡ iſti increpantur: vnde arguunk? q̃ cũ lac ſumerent:et lanis ſe tegerẽt:oues negligebãt? Sua ergo tantũ q̃rebãt non q̃ ieſu xp̃i. Sed q̃m diximus q̃d ſit lac ſumere:q̃ram⁹ q̃d ſit lanis ſe tegere. Qui ꝑbet lac: victũ ꝑbet:q̃ ꝑbet lanã/honorẽ ꝓbet. Jſta ſunt duo q̃s pp̃lis q̃runt:q̃ ſemetipſos paſcuunt non oues. Commodũ ſupplendo neceſſitatis:et fauoꝛ bonoꝝ et laudis. Etenim veſtimẽtũ ꝓpterea bene intelligik in bonore: quia nuditatem tegit. Etenim vnuſquiſq̃ homo infirmus:et quid eſt quiſquis vobis preeſt:niſi q̃d vos eſtis? Carnem portans mortalis eſt: manducat:dormit:ſurgit:natus eſt:moriturus eſt. Si ergo cogitatis quid ſit:et ipſe homo eſt:tu tamen honorando eſt velut angelũ cõtegis qđ infirmũ eſt. Jmõi indumẽtum acceperat a bona dei plebe. Jdẽ paulus cũ diceret. Sicut angelũ dei ſuſcepiſtis me:teſtimonium vobis phibeo:q̃ ſi fieri poſſet oculos veſtros eruiſſetis:et dediſſetis mihi. Sz cũ tant⁹ honoꝛ exhibitus eſſet:nũq̃d ꝓpter ipſum honorẽ ſibi exhibitũ:ne forte cũ argueret negaret:et min⁹ ipſe apl̃s laudaret pepercit errantib⁹?? Nam ſi hec feciſſet:eſſet iter illos q̃ ſeipſos paſcũt:non oues:diceret apud ſeipſum. Quid ad me pertinet? Quiſq̃ qđ velit agat:victus meus ſaluus erit et lac et lana ſatis eſt mihi:eat quiſq̃ quo poteſt. Ergo intergra tibi ſunt omnia:ſic eat quiſq̃ quo poteſt nolo te ꝓpoſitum facere:vnum te conſtituo de ipſa plebe. Si patiẽ vnũ membrũ cõpatiunt omnia membra. Proinde ipſe apoſtol⁹ cũ eos cõmemoꝛat q̃les fuerint erga illũ. Me quaſi oblitus eoꝝ honoꝛificentia videret:et teſtimoniũ perhibet:ſicut angelũ dei ſuſceperunt eũ:et q̃ ſi fieri poſſet oculos ſuos vellẽt eruere et illi dare. Et tñ accedit ad ouẽ languidã ad ouem putridã:ſecare vuln⁹:nõ parcere putredini. Ergo inimic⁹ factus ſum vobis verum predicãs? Ecce et accepit de lacte ouiũ:ſicut pauloante memoꝛauimus:et indumẽtũ ex lanis ouium:ſed tamen oues non negl̃exit. Honeni ſua querebat ſed que ieſu chriſti. Abſit ḡ vt dicam⁹ vobis. Q̃uite vt vultis:ſecuri eſtote de⁹ neminem perdit:tantũmõ fidẽ xp̃ianã tenete. Non perdet ille qđ redemit:non perdet ꝓ quib⁹ ſanguinẽ ſuum fudit. Et ſi ſpectaculis voluerit⁹ oblectare animos veſtros:ite. Quid mali eſt? Et feſta iſta que celebrant per vniuerſas ciuitates in leticia conuiuantium et publicꝝ menſis ſeipſos vt putant iocundantiũ:reuera magis pereũtium:ite celebrate:magna eſt dei miſericordia:que totum ignoſcat. Coꝛonate roſis vos anteq̃ marceſcant: in domo

dei vestri si volueritis conuiuamini: ipleminī cibo et vino cum vestris. Ad hoc enī data est iusta creatura vt perfruamini. Nō enim impijs ⁊ paganis eā dedit de⁹: sed vobis eā dedit. Nec si dixerim⁹: forte congregabimus turbas ãplio: res. Et si sunt quidã q̄ nos sentiant hoc dicentes non recte sapere: paucos ostendimus. Nō si fecerim⁹: non ꝟba dei: nō verba xpi dicentes: sz nostra: ⁊ sumus pastores nosmetipos pascentes non oues. Cū aūt dixissem q̄ diligãt isti pastores Ezech. xxxiij. dicã ⁊ q̄ negligant. Vitia enī ouiū late patent. Crasse oues perpauce sunt. i. solide in cibo: veritatis: vtẽtes pascuis bene de munere dei. Sed mali illi pastores nō parcunt talib⁹. parū est q̄ illas languentes/et infirmas/et errantes et pditas non curant: sed istas fortes et pingues necãt q̃tum in ipsis est. Ille viuent de mia dei: tamen q̃tũ ad pastores malos attinet occidunt male viuendo: malũ exẽplũ prebendo An frustra dictum est seruo dei eminenti in mẽbris summi Titum. ij pastoris. Circa oẽs teipsum bonoꝝ operũ pæbe exẽplum ⁊ forma esto fidelis: Attendit enim ouis etiã fortis plerũq̄ p̄ positum suũ male viuẽtẽ: si declinet oculos a regulis dñi: et intendat in hoiem: incipit dicere in corde suo. Si prepositꝰ me⁹ sic viuit: ego q̄d sum qui non faciã q̄ ille facit: Si fortem ergo occidit ouẽ iã de ceteris q̄d faciet: qui illud q̄ nō ipse fortificauerat: sed forte aut robustũ inuenerat male viuendo interficit: Dico charitati vestre ⁊ si viuunt oues: et fortes sunt oues in verbo dñi: ⁊ tenent istud q̄ audierunt a Matthei. xxiij. dño suo. Que dicũt facite: que aũt faciunt facere nolite: tũ q̄ in cõspectu dñi male viuit: q̃tũ in illo est eũ a quo attendit occidit. Non sibi ergo blandiatur: quia ille non est mortuꝰ sed homicida est: quo cum lasciuus homo intẽdit in mulierem ad concupiscendũ eam. Ecce illa casta est: et mechꝰ est Wat. v. iste. Dñi enim vera et aperta est sentẽtia. Qui quis viderit mulierem ad cõcupiscendũ eam: iam mechatꝰ est eã in corde suo. Nō quenit ad illius cubiculum: ⁊ interiore iã suo cubili volutat. Sic oĩs q̄ male viuit in cõspectu eoꝝ quib⁹ p̄ positꝰ est: q̃tũ in ipso est occidit ⁊ fortes oues. Qui ḡ imitatur p̄positum malũ mozik: q̄ non imitatur viuit: tũ q̃tuz ad Ezechiel. xxxiij. illos ptinet ambos occidit. Et q̄ crassum est interficitis: ⁊ oues meas non pascitis. Jam audistis qui diligant: audite qui negligant. Nō infirmũ est non cõfortastis: ⁊ q̄ tabuit La. vj. non corroborastis: ⁊ q̄ cõtribulatũ est. i. cõfractũ non colligastis: ⁊ q̄ errabat non reuocastis: ⁊ q̄ periit non inquisistis: ⁊ q̄ forte fuit ꝓfecistis: id est interfecistis et occidistis Infirmũ q̄ppe aĩm gerit ouis: q̃tũ tẽtationes sibi ꝓfuturas Eccl. ij. non credit. Pastor enim negligens: q̃tũ sic credit talis infirmus: non illi dicit. Fili accede ad seruitutem dei: sta in iustitia ⁊ timore: ⁊ ꝓpara animã tuã ad tẽtationem. Qui aũtẽ hoc loquitur: cõfortat infirmum: ⁊ ex infirmo facit firmum vt nō eũ crediderit ꝓspera hui⁹ seculi sperare. Si autem doctꝰ fuerit sperare ꝓspera seculi: ipsa ꝓsperitate corrũpit. Supuenientib⁹ aũt aduersitatib⁹ sauciatur: aut fortasis extinguitur. Nō ḡ eũ edificat sup petrã q̄ sic edificat: sz Mat. vij. j. Cor. x. sup arenã. Petra aũt xps est. Christi ait passiones imitan de sunt: nō xpiano delitie conferende. Cõfortat infirmus cũ ei dr. Spera q̄dẽ tẽtatiões hui⁹ seculi: sed ab omnib⁹ eruet te dñs: si ab illo non recedet retro cor tuuz. Nam ad ꝓfectã dum cor tuũ venit illi pati: venit ille mori: venit ille sputis liniri: venit spinis cozonari: venit opprobria audire: venit Matthei. xxvij. postremo ligno cõfigi. Omnia hec ille pro te: tu nihil p illo sed pro te. Quales aũt sunt qui timent eos ledere quib⁹ loquunt: nō solũ nō ꝑparãt ad iminẽtes tẽtationes: sed etiam promittunt felicitatẽ hui⁹ seculi: quã deꝰ ipsi seculo non p misit. Ille p̄dicit labores vsq̄ in finẽ venturos ipsi seculo: ⁊ tu vis ab illis laborib⁹ exceptũ esse xpianũ: quis q̄ xpian⁹ ẽ ij. Tim. iij aliquid plus passur⁹ est in seculo. Et enim ait apl's. Oẽs q̄ pie volunt in xpo viuere: persecutionem patiẽtur. Tu dicis si voluerís in xpo pie viuere: abũdabũt tibi omnia bona: et si filios non habes/susciptes et nutries omnes. Nemo tibi moritur: hec enī est edificatio tua. Attẽde q̄d facias: vbi ponas: super arenã est q̄ constituis: venturus est imber: ifluxurus est fluuius: flaturus est ventus: et impinguent in domum istã: ⁊ cadet: et fiet ruina eius magna. Leua de arena ⁊ pone supra petrã:: in xpo sit quẽuis eẽ xpianũ. Attẽde ad pz. lxxxiij. passiones xpi. Attẽde ad illũ sine vllo peccato: q̄ nõ rapuit Heb. xij. exoluentem. Attende scripturaz dicentem. Flagellat autẽ omnẽ filiũ quẽ recipit. Et para te flagellari: aut certe nõ ꝙras recipi. Flagellat aũt oẽm (inq̄t) filiũ quem recipit. Et tu forte exceptus a passione flagellor: exceptꝰ a numero filioꝝ. Ita ne inq̃es: flagellat oẽm filiũ vt vnicũ: Et vnic⁹ ille de patris substantia natus: eq̃lis patri in forma dei: ꝑ quem facta sunt oĩa. nõ habebat vbi flagellaret: ad hoc carne indutus est vt sine flagello non esset. Quit ergo flagellat vnicũ sine peccato: nunquid relinquit adoptiuũ q̄ peccato: Jn adoptionẽ vocatos nos esse: apostolus dicit. Nõ adoptionem filiozũ accepim⁹: vt essemus vnl coheredes essem⁹ etiã hereditas. Postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuã. Exẽpluz nobis proposuit in passionibus suis. Sz ne futuris tentatiõib⁹ deficiat infirm⁹: nec falsa spe decipiẽdus: nec erroze frangendus sit: dic el. Pepara aniã tuã ad tẽtationẽ. Sed forte incipit labi: contremiscere: nolle accedere: habes aliquid. Fidelis deꝰ q̄ nõ vos sinit tentari supra quã potestis ferre. Jlud aũt promittere ⁊ predicare futuras passiones: infirmũ cõfirmare est. Timenti aũt timium et ex hoc deterrito cũ polliceris miam dei: non quia tẽtationes deerunt: sed qz non ꝑmittit tẽtari supra quã potest; ferre factũ colligare est. Sunt enim q̄ cũ audierint venturas tribulationes: armant se magis: et quasi potũ suũ sicut paruam sibi eã putant fidelitũ medicinã. Sed querẽt martyrii gloriã. Sunt alij qui audita futuris ⁊ necessario venientibus tentationib⁹: quasi propte oportet venire xpianos: q̃ nemo sentit nisi qui voluerit esse vere xpianus. Jmminẽtibus ergo sibi aliquibus: frãgit et claudicat: affer cõsolationis alligamentũ: alliga q̄ fractum est. Spic ne timeas: non deerit in tentationib⁹ ille in quẽ credidisti. Fidelis deus q̄ non sinit te tẽtari supra q̃ potes ferre. Non hoc me audis. Apostolꝰ dicit: q̄ ẽt dicit. An vultis experimentum eiꝰ accipere qui in me loquit xpꝰ: Hoc ergo cũ audis ab ipso xpo: audis et ab illo pastore q̄ pascit israel. Jlli enim dictum est Potabis eos in lachrimis in mensura. Nō enim ait apl's. Non sinit tẽtari vos supra q̃ potestis ferre. Hoc ait ꝓphẽta. Jn mensura tantum. Tu noli dimittere corrigentẽ: adhortantẽ: trementẽ: ⁊ consolantem: ⁊ sanantem. Quod infirmum est (inq̄t) non cõfortastis: pastoribꝰ malis dicit: pastoribꝰ falsis: pastoribus sua querentibꝰ: non q̄ iesu xpi: ex cõmodo lactis ⁊ lane gaudentibus: oues omnino non curãtibus. Et q̄ male habuit nõ corroborastis: aut infirmũ. i. nõ firmũ. Nã dicũtur infirmi ẽt egrotantes: sed inter infirmũ ⁊ egrotũ. i. male habentẽ: ꝟ mihi videt interesse. Et enī ista fres q̄ distinguere vtcũq̄ conamur: forte et nos possum⁹ maiore diligentia melius distinguere: et alius peritior vel lumine corporis splentior: interim ne fraudemini q̃tum ad ꝟba attinet scripture q̄ sentio loquor. Infirmo ne accidat tentatio et eũ frãgat: timẽdũ ẽ. Lãgues aũt tã cupiditate aliq̄ egrotat: cupiditate aliq̄ ipedit ad itrãda via dei a subtẽdo iugo christi. Attẽdite illos hoies volẽtes bñ viuere: tã statuẽtes bene viuere: et minus idoneos mala pati sicut parati sunt bona facere. Pertinet autẽ ad xpianã firmitatem nõ solũ operari que bona sunt: sed et tolerare q̄ mala sunt. Qui ergo videnꝫ feruere in operibus bonis: sed iminẽtes passiones tolerare nolle: aut non posse: infirmi sunt. Qui vero aliqua cupiditate mala amatores mundi ab ipsis bonis operibus revocanꝫ: languidi et egroti iacent: q̄ppe in ipso lãgnore tãq̄ sine vllis viribꝰ nihil boni possunt operari. Talis i Marci. ij. aĩa paralyticꝰ ille fuit quẽ cũ dño iferre nõ possent q̄ eũ portabãt tectũ apuerunt ⁊ deposuerunt. i. tanq̄ si in aĩa ꝟ vel facere vt tectũ aperias: ⁊ deponas ad dñm aĩaz paralyticã: dissolutã oĩb⁹ mẽbris: et vacãtẽ ab omni opere bono: curatã vtiq̄ pctis suis: ⁊ lãguẽtẽ morbo cupiditatis sue. Si ergo dissoluta sunt mẽbra oĩa: ⁊ est paralysis iterior: vt puenias ad medicũ. (Forte enim latet medicus: hoc est ille verus intellectus in scripturis occultus) est aperire tectũ ⁊ deponere paralyticũ. Nō q̄ non faciunt: et facere negligũt: audiũt q̄ audiant: Nō male habuit non corroborastis: ⁊ q̄ contri Ezechiel. xxxiij. bulatũ eũ non colligastis: tã hinc diximus. Fractus enim erat terroze tẽtatiõis. Accidit aliq̄d vñ q̄ fractũ ẽ colligere cõsolatione illa. Fidelis deꝰ q̄ non vos sinit tẽtari supra q̃ potestis ferre: sed faciet cũ tẽtatione etiã exitũ vt possit sustinere. Et q̄ errabat non reuocastis. Ecce vñ inter hereticos periclitamur. Et quod errabat non reuocastis: ⁊ quod

Transtatõ naturalis ordinis fere mouet bu: mas operꝰ. perist non inq̃sistis. Hinc inter manꝰ latronũ: ⁊ dẽtes luporum furentiũ vtcũq̄ versamur. Et p his periculis nostris vt ozetis ozamus. Et cõtumaces oues q̄ q̃runt errantes: alienas sese a nobis dicunt: erroze suo et perditione sua dicunt: q̄d vos vultis: q̄d vos q̃ritis q̃si non ipsa cã sit vt q̃rere eos velim⁹. Et q̃re q̃rim⁹: Qz errant et pereunt. Si in erroze (inq̄t) sum: si in interitu: q̄d me vis: q̄d me q̃ris: Quid in erroze es: Reuocare volo qz pisti: uenire volo. Sic volo errare: sic volo pire: sic vis errare: sic vis pire: q̃to melius ego nolo. Prozsus audeo dicere. Importun⁹ sum. Audio enī dicentẽ apl'm. Predica ꝟbũ: insta oportune importune Quib⁹ oportune: q̄b⁹ iportune: Oportune vtiq̄ volẽtibus importune nolentib⁹. Prozsus importun⁹ audeo dicere: tu vis errare: tu vis pire: ego nolo. Non vult postremo ille qui me fret. Si voluero: vide q̄d dicat: vide q̄d increpet. Nō errabat nõ reuocasti: ⁊ q̄ periit non inq̃sisti. Te magz tiebo q̃ ipm: Oportet nos oẽs exhiberi añ tribunal xpi. Non te timeo: nõ enī potes euertere tribunal xpi. Reuocabo errãtem: reqrã pditũ. Et si me laniẽt ingrẽtẽ vepes siluarũ per oĩa ãgusta me coartabo: oẽs spes excutiã q̃tũ mihi virium vñs terrens donat: oĩa pagrabo: reuocabo errantẽ: requirã peuntẽ: timeo negligentẽ: ẽt q̄ forte est'occidã. Vide enim q̄ seqũt. Et q̄ forte fuit ꝓfecist. Si neglexero errantẽ atq̄ pereũtẽ: ⁊ eũ q̄ fortis est delectauit errare atq̄ pire. Cupio lucra exteriora: sz timeo plus dãna interiora. Si indifferentem habuero erroꝛẽ tuũ: attẽdit q̄ fortis ẽ: putat ire in herẽsim qñ aliq̄d cõmode seculo reluxerit vnde imitetur: statim mihi dicit fortis ille periturus: ⁊ q̄ditũ non reqro: ⁊ via hac deꝰ est: q̄d itereſt: hoĩes inter se litigãtes b̃ fecerũt: vbi cũqz colẽd⁹ est deꝰ. Si forte ille dixerit aliqs donatista: nõ tibi do filiã meã nisi fueris de parte mea. Jlle opꝰ est vt attẽdat et dicat: si nihil mali eẽt esse de parte eoz: non cõtra illos discerẽt tãta pastores nr̃i/p illoz erroze satagerẽt. Si ḡ cessem⁹ ⁊ taceam⁹ Jrta locutur⁹ ẽ: vtiq̄ si malũ esset esse in pte donati loqrenꝫ: ꝫ redarguerent eos: satagerent lucrari illos: si errãt revocarent illos. Non frustra ergo cũ iã dixisset supi⁹. Nō crassũ est interfecistis. Ipsa est enim repetita ſnia nisi ex his q̄ supra dixit nata esset. Nō errabat non revocastis: ⁊ q̄ periit non reqsistis: ⁊ hoc faciẽdo q̄ forte ẽ interfecistis. Proinde audi q̄d seq̃t de ista negligentia malorum immo falsoꝝ pastorũ. Et cũ dispse sunt oues mee: eo q̄ Ezechiel. xxxiij. nõ sit pastor: ⁊ facte sunt in comesturã oĩb⁹ bestijs agri. Furãt lupi insidiãtes: rapiũt leões fremẽtes: cũ oues nõ berẽt pastori. Nã pñs ẽ pastor: ꝫ male agentib⁹ nõ est pastor: ⁊ inherent pastoribꝰ nõ pastoribꝰ: seipsos non oues pascentib⁹ et letalis erroz conseq̄t. Est in bestias vepdãtes se: et de eorũ morte satiari cupientes. Tales enī sunt oẽs q̄ gaudẽt de erroribꝰ alienis: bestie sunt paste morsib⁹ dispersarũ. Et dispse sunt: ⁊ errauerunt oues mee in oẽm montẽ: et in oẽm collẽ altũ. Tiã montib⁹ et collib⁹: tumoz terren⁹ et supbia seculi extulit. Supbia donasti fecit sibi partẽ subsequentez cũ parmenian⁹ illi? pfirmault erroꝛẽ: Jlle mons est: ille collis est. Sic oĩs cuiuslibet auctoz errozis terrena elatione ĩtumescẽs: pmittit outib⁹ reqẽ: bona pascua: ⁊ aliqñ iuentũt tibi oues pascua de pluuia dict: non de duritia montis. Nõt enim et ipsi scripturas: nõ sunt ista mõtiã: ꝫ cũ inuentunt in montib⁹: male remanent in mõtibus. Errando enim in montib⁹ et in collib⁹ deserẽdo gregẽ: deserit vnitatẽ: deserit vnitas cohortes ℨ leões et lupos. Jnde ḡ reuocet deꝰ ipse. Reuocet modo: audietis ipm reuocantẽ Errauerũt (inq̄t) oues mee in oẽm montẽ: et in oẽm collẽ altũ: ꝟ est in oẽm tumoꝛẽ terre. Sũt enim et montes boni. Le uauit oc'los meos in mõtes vñ veniet auxiliũ mihi. Et vide qz non tibi a montib⁹ spes est. Auxilium (inq̄t) meũ a dño: q̄ fecit celũ et terrã. Moli putare iiuriã facere te mõtib⁹ sctis q̃tũ dixeris. Auxiliũ meũ nõ in mõtib⁹: ꝫ a dño q̄ fecit celũ et terrã: Jpi mõtes hec tibi clamãt. Audio in vobis sacrm fieri: vt vnusq̄sq̄ vestrũ dicat. Ego sum pauli: ego apollo: ego cephe: ego aũt xpi. Leua oc'los in istũ mõtẽ: remaneas. Audi enim q̄d seq̃t. Nũq̄d paul⁹ crucifixꝰ est ꝓ vobis? Ergo postea q̃ leuaueris oc'los in mõtes: vnde venit auxiliũ tibi i. in auctorẽ scripturarũ diuinarũ. Attende omnib⁹ medul: Rom. xj. lis suis: oĩb⁹ ossib⁹ clamãtẽ. Dñe q̄s sicut tibi: vt securꝰ sine vlla iniuria montiũ dicas. Auxiliũ meũ a dño: q̄ fecit celũ ⁊ terrã. Nõ solũ tunc tibi nõ succẽsere montes: sed tunc amabũt: tũc magis fauebũt. Si in ipsis spẽ tuã posuerꝫ: ptristabũt. Angelꝰ multa diuina ⁊ mira oñdẽs hoi ab hoie adorabat: tãq̄ leuãtẽ ocl'os i mõtẽ: ait ille se reuocãs ad dñz. Noli inq̄t facere: illũ adora. Nam ego ꝓseruꝰ tuꝰ ſũ ⁊ frm tuoꝝ Apo. xxij. Jn oẽm mõtẽ: ⁊ in oẽm collẽ: ⁊ in oẽm faciẽ terre lucẽt. Jpi amãt: ipi diligũt: volũt mori vt absc̃ndat vita ipsoꝝ in xpo sup oẽm faciẽ terre ⁊ dilectionẽ terrenoꝝ. Et qz errantes oues sunt sup oẽz facẽ terre: ſz tñ heretici p totã faciẽ terre alij hic: alij ibi: nusq̄z tamen desunt: ipsi non nouerunt. Alia secta in africa: alia heresis in oriente: alia in egypto: alia in mesopotamia. Verbi gratia. Diuersis locis sunt diuerſe: ſz vna mater superbia omnes genuit: sicut vna mater nostra catholica oẽs xpianos fideles toto orbo diffusos. Nō ḡ mirũ si supbia parit dissentionẽ: charitas vnionẽ: tñ ipa catholica mr̃ ⁊ ipe pastor in ea vbiq̄ q̃rit errãtes: ꝑortat ifirmos curat lãguidos: alligat cõfractos: alios ab istis: alios ab illis nõ se inuicẽ sciẽtib⁹. Sed tñ illa oẽs nouit: qz cũ oib⁹ fusa est. Verbi gra. Est i africa pars donati. Eunomiani nõ sunt in africa: ſz cũ parte donati est ꝟ catholica. Sũt in oriẽte eunomiani: ibi aũt non est pars donati: ſz ibi ẽ catholica. Illa sic ẽ tãq̄ vlt⁹ crescẽdo vbiq̄ diffusa: illic sunt tãq̄ sarmẽta inutilia agricole falce p̃cisa merito sterilitatis sue vt vitis putaret/nõ ãputaret. Sarmenta ḡ illa vbi p̃cisa sunt ibi remanserunt. Vitis aũt crescẽs i oĩa: ⁊ sarmenta sua non uit: q̄ in illa manserunt: ⁊ iuxta se q̄ de illa p̃cisa sunt. Jnde tñ reuocat errãtes: qz ⁊ de ramis fractis dicit apl's. Potẽs est enī deꝰ iterũ iserere illos: siue dicas oues errantes a grege: siue dicas ligna p̃cisa ꝺ vite/nec ad fuocãdas oues/nec rursus inserenda ligna mĩn⁹ idones⁹ est deꝰ: q̄ ille sũm⁹ pastoꝛ: ille verꝰ agricola: ⁊ in oẽm faciẽ terre diſpse sunt: ⁊ non fuit q̄ reqreret: sed in malis illis pastoꝛib⁹ nõ fuit hõ q̄ reqreret. Propterea pastores audite ꝟbũ dñi. Viuo ego dicit dñs deꝰ. Videte vnde cepit: tãq̄ iuratio est dei testificatio vite. Viuo ego dicit dñs: mortui sunt pastores: ſz secure sũt oues. Viuit dñs. Viuo ego dicit dñs deus: qz aũt pastores mortui sunt q̃rentes non q̄ ieſu xpi. Erunt ḡ et inuenietur pastores: nõ q̄ sua sunt q̃rẽtes ſz ieſu xpi. Erũt plane ⁊ inuenient plane: nec deerũt: nec defuerũt. Videam⁹ ḡ q̄d dicat dñs q̄ se dic̃ viuere. Utrũ dicat ablatur̃ se oues a pastoꝛib⁹ malis pascẽtib⁹ seipsos nõ oues: ⁊ datarũ se eas pastoꝛib⁹ bonis pascẽtib⁹ oues nõ se. Viuo ego dicit dñs deꝰ: qz ꝓ eo Ezechiel. xxxiij. q̄ facte sũt oues mee i cõmesturã oĩb⁹ bestijs cãpi: eo q̄d nõ esset pastor. Rursus pastorem dicit ⁊ pauloãte et nũc nõ ait sed ex eo q̄ nõ sint pastores. Quib⁹ enī talib⁹ male errãtib⁹ male pcũtib⁹ nõ ẽ pastor: ⁊ si pñs ẽ pastor: ⁊ si pñs sit pastor qz ⁊ cũ pñs sit lux. Et nõ q̃sierunt pastores oues meas: ⁊ pauerunt pastores seipsos: oues aũt meas nõ pauerunt. Propter istud pastores: audite verbũ dñi. Hec dicit dñs deus. Ecce ego sup pastores: et inq̃rã oues meas de manib⁹ eoꝝ. Ezech. iij Jnq̃ret morte eoꝝ. Dicit enim alio mõ p eũdẽ ꝓphetã. Fili et. xxxiij. li hois speculatorẽ ded i te domui israel: ⁊ audies ex ore meo sermones: ⁊ pmõstrabis eis ex me in eo cum dixero pctori. Morte morieris: ⁊ non fuerit locut⁹ vt caueat ipi⁹ a via sua ille facinoroſus in suo facinore morietꝰ sanguinẽ aũt eius ꝺ manu tua reqrã. Tu aũt si pñcũlauerꝫ conuersionẽ vestrã et ipi⁹ vt auertat ab ea: ⁊ nõ fuerit auersus a via sua: ille in facinore suo morietꝰ: tu aĩam tuã liberabis. Quid est ſres? Videtis q̃ sit tacere periculosum. Morik ille ⁊ recte morik in impietate sua: ⁊ pctõ suo moritur. Negligẽti aũt enī et occidit eũ Nã pastorẽ inueniet vivẽtẽ: qz ait. Viuo ego dicit dñs deꝰ: ſz cũ fuerit negligẽs nõ admonente illo q̄ ad ꝺ est ꝓpositꝰ ⁊ speculator vt admoneat: et ille iuste morik: ⁊ iste iuste dãnat Si aũt dixeris (inq̄t) impio: morte morieris: cui ego fuero gladiũ cõminat⁹: ⁊ ille neglexerit vitare imminẽtẽ gladiũ: et venerit gladiꝰ ⁊ iterfecerit eũ: ille in peccato suo morietꝰ: tu aũt aĩam tuã liberasti. Propter ꝺ ad nos q̄dẽ ptinet nõ tacere. Ad vos aũt ⁊ si non taceam⁹: de scriptur̃ sctis ꝟbs pastoris audite. Videam⁹ ḡ: q̄ sic ꝓpoſuerã: vtrũ auferat Ca. xj. oues a pastoꝛib⁹ malis. Hoc enim dicit dñs. Ecce ego ipse Ezechiel. sup pastores: ⁊ inq̃rã oues meas de manib⁹ eoꝝ ⁊ auertã xxxiiij. ab eis vt non pascãt oues meas: nec pascãt amplius pastores semetipsos. Que dicunt facite: que faciũt facere nolite: Matthei. tanq̄ dicerẽt/mea dicunt sua faciunt. Si diceret: facite se: xxiij.

curt qđ factũ: ipsos vãnabo male viuentes: vobis aũt pcã
q̃ secuti estis ꝓpositos vestros. Si hoc diceret: dederat ma-
lis pastorib⁹ pascẽdis⁹ non oues: sed se. Sed qm̃ terret non
solũ cecũ ducentẽ sed cecũ seqntẽ. Neq; enĩ ait. Cadit in fo-
ueam ducens: ꝛ non cadit seq̃ns: sed cec⁹ cecũ ducẽs ambo
Wat. xv. in foueã cadunt. Admonuit oues ꝛ ait. Que faciunt facere
nolite. Cũ enim non faciatis q̃ faciũt mali pastores: nõ vos
ipsi pascũt. Cũ aũt facitis q̃ dicunt: ego vos pasco. Mea di
cunt enim et non faciunt. Securi (inquũt) sequmur eꝑos no
stros. Dicũt hoc sepe heretici qñ ꝛitate manifestissima con
uincũtur: nonne oues sumus? Illi de nobis reddent ratio-
nẽ: reddent plane mala de morte nr̃a: de morte ei⁹ maligna
reddit malus pastor malã rationẽ. Nunquid iõ viuit ouis
qz designaꝫ pellis ipsi⁹. Increpak pastor qz neglexit ouem
errantẽ: ꝛ ꝓptera in fauces lupi irruit vt deuozaret. Quid
illi prodest: qz affert pellẽ signatã? Paterfamilias vitã ei⁹
inquirit. Sed ecce malus pastor attulit pellem: reddat de
pelle rationẽ: vere mẽtitur⁹ ẽ. Videbit desup q̃ postea iudi
cat: cui verba: ille facta numerat: cogitatiões inspicit. Red
dat pastor malus rationẽ pellis ouis mortue. Clamauit et
verba tua et sequi noluit: vedi operã vt a grege non aberra
ret: et nõ obtẽperauit: plane si hoc dicat: ꝛ vez dicat. Rouit
aũt ille vtrũ vez dicat: reddat bonã rationez de oue mala.
Si aũt inspicit de⁹ qz neglexit errantẽ: qz nõ q̃siuit peuntẽ
Quid prodest q̃ inuenit pellẽ quã referret: ipsaz reuocaret
ne pellem mortue demonstraret? Si q̃ nõ bonã rationẽ red
dit: qz nõ q̃siuit errantẽ: qualẽ facit q̃ fecit errãtẽ: Hoc ẽ qđ
dico. Si in catholica constitut⁹ eꝑs non bonã rationẽ red:
dit de oue: si nõ quesierit errãtẽ de grege dei: qualẽ rationẽ
redditur⁹ est heretic⁹: q nõ solũ non reuocabit ab errore: ſz
ẽt cõpulit in errorẽ? Sed videam⁹ vt dixi quomodo reuo
mat. xxiij. cet de⁹ oues a pastorib⁹ malis. Jã cõmemozaui. Que dicũt
facite: q̃ aũt facere nolite. Et non ipsi vos pascunt sed deus
quia velint nolint pastores vt peruenĩant ad lac ꝛ lanã: ver
Rom. ij. ba dei dicturi sunt. Qui predicas non furandũ furaris: di:
cit aplꝰ ad eos q bona dicunt et mala faciũt. Tu audi q̃di:
Wat. vij. cantẽ ne fureris: qz fieri nõ põt de spinis legere vuã. Et rur
mat. xxiij. sus dixisti mihi q̃ q̃cũq; que dicũt facite: q̃ aũt facilt face:
re nolite. Quomodo vis de spinis me colligere vuã verbi?
Cui respondebik. Non ex illa vua spinarũ: sed aliq̃n increscens sarmentũ implicat se in sepe: ꝛ pendet vua inter densa spinarum: sed non surgit de radice spinarum. Tu si esurierꝫ et aliud non habes vnde sumas: caute manũ mitte ne lacereris a spinis. i. ne facta imiteris maloꝝ: et lege vuam inter spinas pendentẽ: sed de vite nascentem. Attende venter bo
Ca. xij. tri alimentũ: spinis seruat ignis tormentorum. Extraham
Ezechiel. (inq̃t) oues meas de manib⁹ eoꝝ: ꝛ nõ erũt eis adhuc in cibũ
xxxiiij. Hoc ꝛ in psalmo dicitur. Nonne cognoscent oẽs q̃ operan:
Ps. xciij. tur iniq̃tatẽ: qui deuozant pplm meũ vt cibũ panis? Et nõ
erunt eis adhuc in cibũ. Sm̃ hec dicit dñs deus. Ecce ego:
ipe abstuli a malis pastorib⁹ oues: monendo vt dixi: ne qđ
faciũt mali pastores faciunt incaute negligentes oues. Et
qđ aũt: cui dat qđ illis abstulit: forte bonis pastoribus. Non
hoc sequetur. Et qđ dicem⁹ fres: nõne sunt pastores boni?
Ezech. iij. Nonne alio loco scripturarũ dicit? Et constituã eis pasto:
res ſz cor meũ: ꝛ pascẽt eas de disciplina. Quõ g̃ oues quas
malis pastoribus tollit: non dat bonis: sed tanq̃ oĩno nusq̃s
Joh. xxj. remãserint boni. Dicit. Ego pascã? Petro dixerat. Pasce
oues meas. Quid ergo faciemus: cũ petro ꝓmẽdatur oues.
Non ibi dixit dñs. Ego pascã oues meas: nõ tu. Sed petre
amas: pasce oues meas: an forte qz modo non inuenitur pe:
trus? Jam enĩz assumptus est in requiẽ apostolo⁹ ꝛ marty
rum: non est cui dicat secur⁹ dñs ouiũ. Pasce oues meas: ꝛ
quodãmõ quasi necessitate descendit ad officium pascendi
oues suas: nõ habens qui⁹ cõmendet nec tamen deserens.
Ps. lxxix Hoc enim videt seq̃. Hoc enim dicit dñs de⁹. Ecce egoipe
Genes. cui dicebam⁹. Qui pascis israel intẽde: q deducis tãq̃ ouẽ
xxxvij. Joseph pplm in egypto constitutũ. Jã diffusus in gentib⁹
mat. xxvj. israel: ipe est toseph. Nostis enim qz migrauit toseph in egy
ptum: vendentib⁹ fratrib⁹. Factũ est: vendiderunt christũ
R Ca. xlij. indet sine cã: ꝛ inter apostolos ipse iudas vendit⁹ fuit. Ex-
pit esse christus in gentib⁹: ibi honoratus est: ibi creuit po-
pulus eius: non eum deserit pastor eius. Excita (inq̃t) po-
tentiam tuã ꝛ veni: vt saluos facias nos. Plane facit et fa-
ciet. Ait enim. Ecce ego ipse inquirã oues meas ꝛ visitabo
eas sicut visitat pastor gregẽ suũ. Non curauerunt mali pa
stores. Non enim suo sanguine redimerũt. Sicut visitat (i-
quit) pastor gregẽ suũ in die. In qua enim die? Cum fuerit
nimb⁹ ꝛ nubis. i. pluuia ꝛ nebula. Pluuia ꝛ nebula error se
culi ei⁹: caligo magna surgens de cupiditate hominũ ꝛ ne-
bula cõterẽs terrã. Et difficile est vt nõ errent oues ex ista
nebula: sed pastor nõ deserit eas: inq̃rit eas/penetrat nebu-
lã oculis acutissimis: non impeditur caligine nubiũ: videt
vndiq; errantẽ reuocat: tm̃ fiat qđ in euangelio. Que sunt Joh. x.
oues mee: audiunt vocẽ meã: ꝛ sequunt me. In medio ouiũ
dispersarũ: sic inq̃rã oues meas: et educã eas ob omni loco
quo dispse sunt. Illic i die nubis ꝛ nimbi qñ difficile ẽ eas
inueniri. Cũ ego inueniã: crassa nebula est: piguis nimb⁹
est. Oculos enim eius nihil latet. Et educã eas de gentib⁹ Ezechiel.
et colligam eas de regionib⁹: ꝛ inducã eas in terram earũ: xxxiiij.
et pascã eas sup montes earũ. Constituit montes israel: au-
ctores scripturarum diuinarũ. Jbi pascite vt secure pasca
tis: dcđ inde audteritis: hoc vobis bene sapiat: quicđ ex
tra est: respuite ne erretis in nebula. Audite vocẽ pastoris:
colligite vos ad montes scripture sancte. Jbi sunt delitie
cordis vr̃i/ibi nihil venenosum/nihil altenũ/ vberrima pa-
scua est: vos tantũ sane venite: sane pascimini. In mõtib⁹ Ps. xvij
isr̃l ꝛ in riuis/ꝛ in oi habitatione terre. A montib⁹ enim ꝙs Ezechiel.
ostendim⁹: manauerunt riui predicationis euangelice: cũi xxxiiij.
oẽm terram exiuit son⁹ eoꝝ. Et facta est oĩs habitatio terre
ad pascẽdas oues leta atq; secunda. Jn pascuis bonis pa-
scã eas: ꝛ in montib⁹ isr̃l erunt stabula. Erunt illic: hoc est
vbi requiescãt: vbi discãt. Verũ est: manifestũ est/non falli
mur. In gloria dei requiescent tanq̃ in stabulis ꝛ dormiẽt
hoc est reqescent in delitijs bonis: ꝛ in pascua pinguis pascẽt
sup montes isr̃l. Jã dixi: montes isr̃l: montes bonos quo le Ps. cxx.
uamus oculos: vt inde nobis veniat auxiliũ nostrũ a dño q̃
fecit celũ et terrã. Jdeo ne vel in montibus bonis esset spes
nr̃a: cũ diriget. Pascã oues meas sup montes israel. Rur-
sus ne tu spẽ poneres in montib⁹: subiecit stati. Ego pascã
oues meas. Leuaui oculos tuos in mõtes: vnde veniet au-
xliũ tibi. Sed attẽde dicentẽ. Ego pascã. Auxiliũ enĩz tuũ Ezechiel.
a deo qui fecit celũ et terrã. Ego reqescere factũ eas dicit xxxiiij.
dñs de⁹. Sed vt requiescere faciat: primo curauit: posteri⁹
dicit: hic est dñs de⁹. Primo qđ perierat requirã: qđ erratũ
reuocabo: ꝛ qđ imnutũ est colligabo: et qđ exanime est con
fortabo/et quod pingue est custodiam. Qđ nõ facieb̃at ma-
li pastores seipsos pascentes non oues. Non ait dñs Cõsti-
tuã alios bonos pastores qui faciant hoc: sed ego (inq̃t) pas
cam oues meas: nulli omittam. Securi vos fratres: secure:
vos oues. Nobis videt timẽdũ: quas idẽ pastor bon⁹ clau- Ps.
dit sic Et pascam eas cũ iudicio. Vide quia solus pascit Ca. xliij.
cũ iudicio. Quis eñ homo iudicat de hoĩe? Temerarijs iu-
dicijs plena sunt omnia. De quo desperauimus subito con-
uertik ꝛ fit optimus. De quo multũ presumpsim⁹: subito de
ficit ꝛ fit pessim⁹. Nec timor noster certus est: nec amor no-
ster cert⁹ est. Quid sit hodie quisq; homo, vix nouit ipse hõ:
tamen vtcũq; ipse quod hodie quid aut oues. nec aut ipse
pascit. Ergo cũ iudicio discernentis ꝓpria propriis: bec
istis/illa illis/debita eis qb⁹ debetur hoc aut illud. Monit
enim qđ agat cũ iudicio pascis: quos iudicatus redemit.
Pascit ergo ipse cũ iudicio. Jn prophetia eni hieremie ait
Ulamauit quidem perdix: congregauit que non peperit: fa
ciens diuitias suas non cũ iudicio. Pascit iste pastor cum
iudicio. Quare ille sine iudicio? Quia cõgregauit q̃ nõ pe-
perit. Quare iste cũ iudicio: Quia fouet qđ peperit. De pa-
store tũ bono loquik. Pastores boni aut nõ sunt: aut latent.
Si enĩ nõ sunt qđ agim⁹? Si latẽt: qđ ẽ eis tacek? Perdix Ps. lxvij
quidẽ illa a quibusdã msioribus⁹: et ante nos scripturas tra-
ctantib⁹ diabolus intellect⁹ est: congregans q̃ non peperit
Non enĩ ille creator sed decepto: est: faciens diuitias suas
non cũ iudicio. Non enĩ ad eũ pertinet q̃ illo aut illo modo
erret: omnes errantes vult quibuslibet erroribus q̃ diuerse
sunt hereses: q̃ diuersi errores. Jlle enĩ in omnib⁹ vult er-
rare hoes. Non vicit diabolus donat iste sint: nõ sint arria
ni: sive illic sit/sive istic: ad eũ ptinet congregantem sine iudi-
cio. Jdola inquit adozet: meus est/iudeozum superstitione
remanet: meus est: deserta vnitate in illam / vel in illam

Sanctatõ heresim pergat: me⁹ est. Congregat ergo sine iudicio facies
uberatis diuitias suas. Sed quid faciens seq̃tur in dimidio dierum
audis ser- eius? Derelinquet eas: et in nouissimis suis erit insipiens.
monis hu- Venit ille cõgregans oues suas in dimidio dierũ ei⁹: puscz
ius oper. sperabat: añq̃ putabat derelinquet eas: ꝛ erit insipiens in
nouissimis eius. Quare in primis suis sapiẽs erat: vt in no
uissimis suis sit insipiẽs? Audite fratres: ỏr aliq̃n i scriptu-
ris sapiẽtia ꝓ stultitia abusiõe ꝛbi: nõ ꝓpietate. Un enĩ
dr. Ubi sapiens vbi scriba: vbi conquisitor hui⁹ seculi? Mõ
ne stultitiã fecit de⁹ sapientiã hui⁹ mundi? Et iste pdix. i.
vraco: id est tãq̃ semp sapiẽs erat: ꝛ non adã p euã decepit?
Utrũ dicere putas est bonũ ꝓfitũ dare exitimatus est con
tra deũ creditus est. Qđ non ỏr sapientia abusiue ꝛbi ꝛ in
malo cosuetudine q̃dẽ scripturarũ vestrarũ. Mã quẽadmo:
dum loquunt auctores mundi: q̃d ad nos? habes in eodem
libro. Erat ibi serpẽs sapientior oib⁹ bestijs: astutus ꝛ acu
tus ad decipiendum agnoscik: non postea ei credik. Et ỏr ei
Renũciam⁹ tibi: sufficiat q̃ incautos primo decepisti. Er-
go ita erit in nouissimis suis insipiẽs: q̃ congregauit q̃ non pe
perit: ꝛ fecit diuitias suas nõ cũ iudicio: pascit ꝫ illũ redẽ:
ptor nr̃ cũ iudicio. Et exitstat aliqs heretic⁹: ꝛ si nõ fr̃ diabo
li/certe adiutor ꝛ fili⁹: ꝛ ipsum dixerim pdicẽ contẽtiosum
aial: hoc est aia vt aucupes nozũt ẽt ptẽdẽdi studio capitur
Cõtẽdũt isti cõtra veritatẽ: ꝛ ptẽdere ex quo se diuisere mõ
dicũt: cõtẽdere volum⁹: qz ita capti sunt nolo contendere. Q
capte aliq̃n tu eras q̃ primis tẽporib⁹ seditiõis tue tradito
res arguebas: innocentes vãnabas: iudicio iperatoris: iu-
dicio eꝑoz nõ ꝓsentiebas vict⁹. totiẽs appellabas apõ ipz:
i patrẽ studiosissime litigabas: cõgregabas q̃ nõ peperisti.
Ubi est nunc cerui⁹ tua: vbi lingua tua: vbi filius tu⁹. Cer-
te in nouissimis tuis fact⁹es insipiens: pauisti sine iudicio.
Non enim verũ vis vel de errore tuo: vel de ꝛitate iudica:
re: pascit cõtra eꝑs cum iudicio: discernit oues suas ab out
Joh. x. bus non suis. Que sunt oues mee inquit: audiũt vocẽ meã
P et sequuntur me. Hac inuento omnes pastores bonos i vno
Ca. xv. pastore. Non enim vere pastores boni desunt: ſz in vno sunt
Deuerbis multi sunt: q̃ diuisi sunt. Hic vn⁹ predicat: q̃ vnitas cõmen
mi. Ber. dak. Neq; enim vere modo ideo tacenk pastores et dicik pa
Ca. stor: qz non inuenit dñs cui cõmendet oues suas. Tunc aũt
tõ cõmendauit: qz petrũ inuenit: ĩmo ỏ et in ipso petro vnĩ
tatẽ commendauit. Multi erant aplꝰ: ꝛ vni ỏr. Pasce oues
meas. Absit vt desint modo boni pastores: absit a nobis vt
desint: absit a misericordia ipsi⁹ vt non eos gignat atq; cõ-
stituat. Utiq; si sunt bone oues: sunt ꝛ boni pastores. Nam
Ps. lxij. de bonis ouib⁹ fiunt boni pastores: sed oĩs boni pastores in
vno sunt. Unũ illi pascũt. Christ⁹ pascit. Mõ enim vocẽ suã
dicunt amisi sponsi: sed gaudio gaudent ꝓpter vocẽ spõsi
Jdeo ergo ipse pascet cum ipsi pascent. Et dicit ego pasco:
qz in illis vox ipsius: in illis charitas ipsi⁹. Nam et ipsum
petrum cui cõmendauit oues suas: quasi alter alteri vnũ se
cum facere volebat: et sic et oues cõmendaret vt eẽt ille ca-
put: ille figurã corporis portaret: i. ecclesie. Et tanq̃ spõsus
ꝛ spõsa eẽnt duo ĩ carne vna. Proĩde vt oues ꝓmẽdaret: qđ
illi prius dicit: ne illi tanq̃ alteri commendaret? Petre
amas me. Et respondit. Amo. Et iterum amas me. Et re-
spondit. Amo. Et tertio. Amas me. Et respondit. Amo: cõ
firmat charitatem vt consolidat vnitatem. Ipse ergo pa-
scit vnus in his: et hi in vno: ꝛ tacek de pastoribus. Sed nõ ta
cek de illis ouib⁹. Gloziantur pastores: sed q̃ gloziãk in dño
Ps. glozientur: hoc est in christo pascere: ꝛ cum christo pascere:
xcv. preter christum non pascere: neq; vota impia pastorum tã-
Ps. lxxj. q̃ ista futura mala tempora prophetа ꝓdiceret: dixit. Ego
pasco: non habeo cui commendẽ: et iam cum ipse petr⁹ erat:
ꝛ cum adhuc ipsi apostoli erant in hac carne et in hac vi-
ta: tunc ait ille vn⁹ in quo vero omnes vnum. Habeo alias
oues: que non sunt de hoc ouili: oportet me ꝛ has adducere
vt vn⁹ sit grex: ꝛ vn⁹ sit pastor. Sint g̃ omnes in pastore vno
et audiãt vocẽ pastoris vnã: quã audiant oues: ꝛ sequank
pastorẽ suũ: non illũ aut illũ: sed vnũ. Et oẽs in illo vnã vo-
cem dicãt: diuersas voces non habeant. Obsecro vos fres
vt idipsum dicatis oẽs: et non sint in vobis scismata. Hãc
vocez liquatã ab omni scismate: purgatã ab omni heresi au
diant oues: ꝛ sequantur pastorem suum dicentes. Que sunt
oues mee: meã vocẽ audiũt ꝛ sequuntur me. Nam vis nosse
heretice quã non habes vocẽ pastoris et periculose te sequa
tur ouis: tectũ indumẽto ouiũ et intus lupũ rapacẽ: audiat
vocẽ tuã. Uideam⁹ an ꝛpi ecclesiam querit infirma ouis a Wat. vij
grege aberrant: nescies vbi sit grex: querit quo se aggreget:
quo intret edem: vocem audiam⁹ an christi sit. Audiamus
vtruz agni sit an perdicis. Quis dei gregẽ suũ querit: puta
ouẽ de oriente venisse in africã: querit gregẽ suũ: incurrit in
te/in basilicã tuã intrare vult: cõmoueris ignota facie/vel
tu vel minister tuus stans vel sedens ad ostium: interrogat
ouem querentem gregem suum: immo gregem dei cum gre
ge suo intrare vult: ibi cum esse putat. Queris paganus sit
an christianus? Respõdit. Christianus. Quis est enĩ dei.
Queris ne forte cathecumin⁹ sit ꝛ irruat i sacramẽtis? Re-
spondit. Fidelis. Queris cuius cõmunionis sit? Respõdit
Catholic⁹: christian⁹. Si fidelẽ catholicũ reꝓbas/tenes:
ita vero ꝓficere proba: a te reꝓbat⁹ christo ꝓbatur. Ut-
nam et illi qui sunt apud te cognoscãt te: et in dimidio die-
rum derelinquẽt te. Quidã fratres nostri heserno die ieſt Wicẽ. xvi
ad basilicã eoz: ꝛ si ad malos fratres: tamen ad fratres. At-
tẽdite fratres mei quid interſit inter fiduciam veritatis et
timorem falsitatis. Quando aliquos eorum in hoc populo
agnoscitis: quõ gaudetis/quia in vobis ille est q̃ querit qđ
perierat? Suggereꝫ aliqñ nobis vt vos audiat ꝛ discedat:
audiet ꝛ irridebit/ audeat ꝛ irrideat. Aliquãdo sapiet: ali-
quãdo cognoscet: aliquando relinquitur populo suo: rema-
net in errore suo. Renũciat errori suo: gratias agit deo suo.
Illi aũt quid? Quid estis? Christiani sum⁹. Non sed explo
ratores. Et illi. Catholici sumus conati sunt iniuriare me
lioꝛi cõsilio. Penitet eos: atq; vtinã sic peniteat: ꝛ ibi rema
nere penituit eos qui ingressi sunt iniuriare: tamen quos ꝓ
tecerunt christianos/fideles/catholicos: quos tenuerũt no
lo dicere: quos piecerũt video: quos tenuerũt christi dicãt.
Dicant g̃ vocem suã: videam⁹ an ꝛpi sit vox: an pastoris sit
vox quam sequantur oues: siue ꝓ bonũ sit vox ista/ siue per
malum hominem: vtrum sit vox attendamus. Querit infir
mus ecclesiam. Tu quid dices? Partis donati est ſ. Eccle R
sia. Ego vocem pastoris inquiro: lege mihi hoc de ꝓpheta: Ca. xvij.
lege mihi de psalmo: recita mihi de Esaia/de lege/de euan
gelio recita: recita de apostolo. Jnde ego recito ecclesiã to-
to orbe diffusam: ꝛ dominum dicentem. Que sunt oues mee
vocẽ mea audiunt et sequunt me. Que est vox pastoris? Et Joh. x.
predicaturi in nomine eius penitentiam ꝛ remissionem pec Lu. xxiiij
catorum: per omnes gẽtes incipientib⁹ ab hierusalẽ. Ecce
vox pastoris: agnoscis eam et seq̃ris si ouis es. Sed illi co-
dices tradiderunt: ac illi thus idolis posuerunt. Et ille.
Quid ad me de illo ꝛ illo? Si fecerunt: non sunt pastores.
Tu vocem pastoris edicto: quis nec de illis vocẽ pastoris
annuncias: tu accusas: nõ euãgelii tu accusas: non ꝓphetã
nõ apostolum. De illo credo: alijs non credo. Sed acta pro-
fers: acta ꝓfero. Credamus tuis: crede et tu meis. Mõ cre-
do tuis: noli credere meis. Auferãtur charte humane: sonẽt
voces diuine. Ede mihi vnã scripture vocez ꝓ parte dona
ti. Audi innumerabiles pro orbe terraruz: quis eas enume-
rat? Quis eas terminat? Tamen. vt pauca cõmemozemus:
legem attende: primum dei testamentum. Jn semine tuo be
nedicentur omnes gentes. Et in psalmo. Postula a me et Gen. xxij.
dabo tibi gentes hereditatem tuã: et possessionẽ tuã termi Ps. ij.
nos terre. Commemozabuntur et conuertentur ad dñz vni Ps. lxxj.
uersi fines terre. Et adozabunt eũ incõspectu eius vniuer-
se patrie gentiũ. Quoniã ipsius est regnũ et ipse dominabit
gentiũ. Cantate dño cãticum nouũ: cantate domino omis Ps. xcv.
terra. Et adozabunt eum omnes reges terre: omnes gẽtes Ps. lxxj.
seruiẽt illi. Quis enumerare sufficiat? Prope omnis pagi-
na nihil aliud sonat q̃ ꝛpi ecclesiã toto orbe diffusaz. Sine
aliquo dubio peritura fuisse dicunt. Peritura predicta est
tot testimonijs mãsura. Hec vna vox ista per legem per pro
phetas: per cãtica: pastoris est. Hec enim illi verum dicere
sine verbo dei potuere qđ est christus. Audi vocẽ verbi: mi
ratus fidem Cẽturionis. Amen (inquid) dico vobis: non ĩ Wat. viij.
uenĩ tantam fidem in israel. Propterea dico vobis: qz mul
ti ab oriente ꝛ occidente venient. Ecce ecclesia christi: ecce
grex ꝛpi. Tu vide si vis esse? Non enĩ te latet grex q̃ vbiq;
est: non habebis quid respõdeas iudicio tuo: quẽ non vis es
se pastorem tuũ: non habebis inquam quid respondeas iu-

dicio tuo. Nescitur;non vidi:non audiui. Quid est qđ non
Ps.xcvij sciui? Nec est qui se abscondat a calore ei⁹. Quid est qđ nō
Esa.lij. vidisti? Viderūt omnes fines terre salutare dei nři. Quid
Ps.xviij est quod non audisti? In oēm terrā exiuit sonus eorū: ⁊ ī fi
nes orbis terre ꝟba eoꝝ. Sed recte nobis. Quare vox xpi
vox pastoris: quā oues audiant vt sequantur? Non inuenī
tis qđ dicatis: vocē pastoris non habetis. Audite et sequi
S mini. Dimittite vocē lupi: sequimini vocē pastoris. Dam⁹
Ca.xviij. inquit audiam⁹. Damus et nos vocem pastoris. Audiam⁹
In canticis (inquiūt) cāticoꝝ: loquitur sponsa ad spōsum:
ecclesia ad christum. Nouimus cantica canticoꝝ: scā cāti
ca: amatoria cātica: sancti amoris: sancte charitatis: sancte
dulcedinis. Plane volo inde audire vocē pastoris: vocem
dulcissimi sponsi ecclesie. Si aliqđ habes audiamus. Spō
Canti.j. sa (inquūt) dicit ad spōsuȝ. Annuncia mihi quē dilexit aīa
mea: vbi pascis: vbi cubas. Et ille (inquit) respondit: in me
ridie. Manifesta tibi testimonia ꝑferebā quēadmodum i
Ps.ij. terptareris. Postula a me et dabo tibi gentes hereditatē
Ps.xxj. tuā: et possessionem tuā terminos terre. Cōmemorabunt et
conuertentur ad dñm vniuersi fines terre. Quid est qđ mi
hi de canticis canticoꝝ ꝓfers: qđ forte nō intelligis? Etenī
illa cantica enigmata sunt: paucis intelligentib⁹ nota sunt
paucis pulsantib⁹ aperiuntur. Tenebo te: accipe apta: vt
merito tibi pandant abscōdita. Quō eris penetrator obscu
roꝝ: cōtemptor manifestoꝝ? Ecce tamen vt possum⁹ frēs
hec ꝟba discutiamus. Aderit de⁹ vt videatis ibi sanum in
tellectuȝ. Primo qđ ab omnib⁹ imperitis facillime iudica
tur: verba ipsa male distingunt: nūc audietis: nūc probabi
T tis. Etenim sic se habet textus ipse lectionis. Sponsa loqt
Ca.xix. ad sponsum. Annuncia mihi quam dilexit anima mea: vbi
Canti.j. pascis: vbi cubas. Quid sponsa sponso dicat? Quid eccle
sia xpo dicat? Nec nos dubitamus: nec illi: sȝ oīa ꝟba spōse.
Audi ꝟbū. Quare qđ adhuc sponse est: vis tribuere iā spon
so? Audi omnia q̄ dicit spōsa: ⁊ tūc rñdebit sponsus. Audi
euidentius hanc distinctionem quā dicturus sum: non in
uenies aliquid plus. Annūcia mihi quē dilexit anima: vbi
pascis vbi cubas in meridie? Ipsa adhuc dicit. Vbi pascis
vbi cubas in meridie? Et inde qȝ adhuc ipsa dicit. Seqtur
enim. Ne forte fiam sicut opta sup greges sodaliū tuorum.
Puto oēs peritos imperitosq̄ discernere gen⁹ masculinū
et femininuȝ. Operta quero cuius generis sit? Ab omni ho
mine quero: masculini est aut feminini. Annuncia (inqt) mi
hi quē dilexit anima mea: quē cum dicit: masculum alloqt:
sponsum alloquitur. Qȝ vere femina virū alloquit: cōseqn
tia verba indicāt. Annuncia mihi vbi pascis: vbi cubas in
meridie ne forte fiam sicut opta sup greges sodaliū tuoruȝ.
Hucusq̄ ꝟba sponse. Jam incipiunt ꝟba sponsi de manife
sto. Nisi cognoueris temetipsam: Agnosce viriliter femia:
teipsam (inqt) non cognoueris. Audi reliqua. Opulenta in
ter mulieres: nisi cognoueris temetipsam. O pulchra inter
mulieres exi tu in vestigijs gregum: ⁊ pasce hedos tuos in
tabernaculis pastoꝝ: nō in tabernaclo pastoris. Vide quo
modo cōminet sponsus: vide q̄ in piculo q̄uis ille dulcis
abstulit de medio blandimenta: q̄ blande illa. Annūcia mi
hi quē dilexit aīa mea: vbi pascis: vbi cubas ī meridie? Ve
niet enim dies medius qñ ad vmbraculū cōcurrant pasto
res: et forte latebit me vbi pascis: ⁊ vbi cubas in meridie: et
volo mihi annuncies ne fiam operta: id est sicut oculta ⁊ nō
cognita. Ego enim manifesta sum: sed ne sicut occulta ⁊ si
cut celata incidā sup greges sodalium tuoruȝ. Omnes enī
heretici a christo exierunt: omēs qui facti sunt pastores ma
li habentes greges suos sub nomine xpi: illius sodales fue
runt: illius conuiuium accipere. Sodales enim dicunt tan
q̄ vnius conuiuij. Latina enim lingua sic dicti sunt quasi
Ps.liiij. simul edales: eo qđ simul edāt. Audi illuȝ in psalmo arguē
tem sodales malos: id est vnius cōuiuij. Si inimic⁹ maledi
xisset mihi: abscōdissem me vtiq̄ ab eo: ⁊ si sup me magna lo
cutus fuisset: tu vero vnanimis et not⁹ meus qui simul me
cū dulces capiebas cibos. Ergo multi sodales ingrati mē
se dominice exierunt foras: mali sodales fecerunt sibi men
sas suas ⁊ erexerunt. Et si putas quia meridies africa est:
q̄q̄ possem obtinere magis mundi meridiē eē ptes egypti
et illas exustas sole regiōes vbi pluuia nō apparet: qȝ ipa ē
meridies vbi feruet medius dies. Vbi aūt heremus plena

milibus seruorum dei? Unde si ad meridiem locorum velli
mus aduertere: quare non ibi pascat magis ille: et ille rede
scat: qñ añ pdictū est. Aberrauerunt deserta heremi? Sed
ecce cōsentio: africa sit meridies. Hic sunt sodales mei. Ec Ps.cvj.
clesia transmarina in aliquorum suoꝝ nauigante: in africa
sollicita ne erret: inuocat spōsum suū: ⁊ dicit ei. Abundare
audio hereticos in africa: abūdare audio rebaptizatores i
africa. Esse aūt ibi vos min⁹ audio: ⁊ illud audio: ⁊ hoc au
dio: sed qui sunt tui a te volo audire. Annuncia mihi quem
dilexit aīa mea: vbi pascis vbi cubas ī meridie. Audio duas Canti.j.
partes eē. Vnā donati: alterā vniuerso tuo coherenteȝ. Tu
mihi dic quo eaȝ: ne forte velut operta .i. ignota sup greges
sodalium tuorum: incurram in greges hereticorum conan
tes ponere lapidē sup lapideȝ q̄ destruatur: ne irruā in reba
ptizatores. Annuncia mihi. Et ille qui cōmendat vnitateȝ
pastoris in hac lectione dixit. Ego pascā. Pastores aūt re Ezechiel.
probat: q̄ multi esse voluerūt vnitatē amisert: seuerissime nō xxxiiij.
blāde respondentis: sed pro magnitudine periculi. Nisi co Canti.j.
gnoueris (inqt) temetipsam o pulchra inter mulieres. Pul
chra es iter mulieres: sed agnosce. Vbi te agnosces? In to
to orbe terrarū. Si enim pulchra vnitas est ibi: vbi diuisio
feditas: nō pulchritudo. Nisi cognoueris temetipsam. In
me credidisti agnosce te. In me quō credidisti? Quō ⁊ illi
mali sodales cōsentiūt ꝟbū carnē factū: natū ex ꝟgine cru
cifixū resurrexisse: ascēdisse in celos. Si talē me credidisti Joh.j.
talē et illi sonant. Cognosce te: et me in celo: te in toto orbe.
Vtrū quelibet ex ecclesia tāq̄ ecclīam xps alloqtur? Nam
quō ecclesia q̄rit? Ecclīa ꝟm ipsos loquit? Annuncia mihi
quē dilexit aīa mea: vbi pascis: vbi cubas. Quid queris ec
clesia? Et ille tanq̄ ondēs ecclīam dicit. In meridie: sicut
illi volunt. Respōdeant mihi quō ecclīa q̄rat ecclīam. An
nuncia m̄ quē dilexit aīa mea? Que loquitur ecclīa. Quid si
bi voluit āñūciari: vbi pascis: vbi cubas ī meridie .i. vbi sit
ecclesia: loquit ⁊ interrogat vbi sit ecclesia? Et respondet il
le vt putāt in meridie. Si in sola meridie est: vt dicūt ī afri
ca: ⁊ q̄rit quō ipsa interrogat vbi ipsa sit: an vero portio ec
clesie transmarine bene interrogat de meridie ne ille erret.
Et alloquit vnūquodq̄ mēbroꝝ ecclesie sue christus tāq̄
suam ecclesiam: ⁊ dicit. Nisi cognoueris te o pulchra inter
mulieres exi. Exire hereticoꝝ est. Aut cognosce te: aut exi.
Aut si te non cognoueris exitura quo: in vestigijs gregum
sequendo malos greges: ne forte putes qȝ obesse q̄ris si exis
audi quid sequit. Exi tu in vestigijs gregū: et pasce hedos
tuos iā non oues. Nostis fratres: vbi erūt hedi? Ad sinistrā Mat.xxv
erunt oēs qui exierūt ab ecclesia. Manentib⁹ Petro pasce Jo.xxj.
oues meas: exeūtib⁹ heretico pasce hedos tuos. Est (idūt) S
et aliud testimoniū nihilominus contra te. Dic vt audiam⁹ Ca.xx.
Erit sic cōtra te: quō hoc qđ putabis ꝓ te. Si meridie (inq
unt) iterpretaris egyptū. Multis q̄dē modis interptamur
meridiē et egyptū possumus ad locū mundi: ⁊ ipam affricā
sic intelligā. Audi quid itelligā per meridiē. Intelligo fer
uorē spiritaliū: flagrantē igne charitatis splendentē lumine
veritatis. Nā dr ī quodā psalmo. Dexterā tuā notā fac mi Ps.lxxxix
hi: ⁊ eruditos corde in sapientia. Ipsi sunt in meridie. Vñ
dr a propheta. Et tenebre tue sicut meridies erunt. Multis Esa.lviij.
modis possumus intelligere meridiem: sed prorsus africa
itelligo: accipio a te aliquid forte meli⁹ q̄ saperē nisi a te cō
memorarer. Africa sit meridies. Timet ecclīa transmarina
incidere in rebaptizatores: timet incidere tanq̄ ignorata i
greges sodalium: querit a sponso suo vt annunciet illi vbi
pascit: vbi cubat in meridie. In alijs pascit: in alijs non pa
scit: in alijs cubat: in alijs non cubat: audiat cōsiliū: veniat
ad catholicā ecclesiā: non incurrat in greges sodaliū: non
pascat hedos suos. Sȝ dic aliud qđ te dicebas esse dictu. Abacuk.iij
Propheta inqt ait. Deus ab africo veniet. Alterū xpm in
africa nasci: ⁊ ire ꝑ mundū heretici annunciāt. Rogo quid
est? Ab africo de⁹ veniet? Si diceretis. De⁹ in africa remā
sit: vtiq̄ turpiter diceretis. Nūc aūt ēt ab africa veniet dici
tis xps. Vbi nat⁹ xps: vbi sit passus: vbi in celū ascenderit:
vnde discipulos miserit: vbi eos spūsancto repleuerit vbi ꝑ
totū mundū euangelizare iusserit: ⁊ obtemperarint ei adim
pletur orbis terrarum euāgelio: ⁊ tu dicis. Deus ab africo
veniet. Ergo tu mihi (inqt) expone: qđ est: de⁹ ab africo ve
niet. Dic totū ⁊ fortassis itelliges: de⁹ ab africo veniet: ⁊ sā

ctus de mōte vmbroso. Tu mihi expōe: si iā ab africo: quō
de mōte vmbroso? De numidia nata ē pars donati: ipi mis
si sunt primi in dissensionē ⁊ tumultū et scandalū querētes
ingēs vulnus. Numidi emiserūt: sedēs Tigisitanus misit.
Vbi sit tigisi notū est: q̄ missi sūt clerici extra congregaue
runt: ab ecclesia ad clericos carthagis accedere voluerūt:
visitatorē posuerūt: a lucella suscepti sunt: auctor toti⁹ hui⁹
mali numidia heretic⁹ fuit in numidis: vnde ventū est huc
cum tāto malo viscariū vix inuenit: cū cupsonib⁹ habitāt.
Quō mōs vmbros⁹ numidia? Dic mihi ergo: noli hucusq̄
recitare. De⁹ ab africo. Exigo sententiā: ⁊ sanct⁹ de monte
vmbroso. Sed ostēde mihi partē donati a numidia de mō
te vmbroso venire. Inuenis nuda oīa: pigues quidē cāpos
sed frumētario / nō oliueti fertiles / nō ceterī nemorib⁹ ame
nos. Vñ ergo mons vmbrosus iu numidie partib⁹? Unde
X hoc scandalū? Tu mihi inqs. Ergo expone q̄d est. Deus a
Ca.xx. libano veniet: ⁊ sanct⁹ de monte vmbroso? Vide facile ex
Lu.xxiiij ponā. Primo illud audi qđ ait dñs. Oportebat xpm pati ⁊
resurgere tertio die: ⁊ pdicari in noīe eius penitentiā et re
missionē pctōꝝ ꝑ oēs gentes / incipiētib⁹ ab hierl'm. Vide
vtiq̄ se in sanctis suis ad alias gentes venturū pdixit esse.
Lege diuisionē terre filioꝝ israel in oībus tribubus: in li
bro iesu naue vbi aperte dictū est. Hieb⁹ ab africo veniet: q̄
est hierl'm. Lege / quere / inuenies. Vtinā cū inueneris: cre
Josue. xiiij das: vtinam animositatē deponas. Hieb⁹ ab africo que est
hierl'm: ⁊ dñs incipiētib⁹ ab hierl'm: hoc est deus ab africo
veniet. Quō ergo a monte vmbroso: euangeliū iam lege de
Actu.j. monte oliueti christ⁹ ascēdit in celū. Sequere ⁊ q̄d lucidi⁹.
Audisti de monte vmbroso: legē recitamus: euangeliū reci
tamus. Audisti incipiētib⁹ ab hierusalē: audisti per oēs gē
tes. Per eum prophetā sequere verba illa que contēpsisti.
Deus ab africo veniet: ⁊ sanctus de mōte vmbroso. Coope
riet montem vmbra eius: ⁊ gloria eius plena est terra. Per
oēs ergo gentes incipiētibus ab hierl'm: deus ab africo ve
niet: ⁊ sanctus de monte vmbroso ⁊ condēso: id est a monte
oliueti vbi ascendit in celū: vnde misit discipulos suos: vbi
Vbi.s. etiā ascensurus ait. Non enī vrm est scire tēpora q̄ pater po
suit ī sua potestate. Sed accipietis virtutē ex alto: ⁊ eritis
mihi testes in hierusalē ⁊ in iudea ⁊ samaria ⁊ vsq̄ in totā
terram. Ergo deo veniente xpo ⁊ nomen eius ⁊ predicatio
euangelij eius ab hierusalē: id est ab africo ⁊ monte vmbro
so: id est a monte oliueti ꝑ oēs gētes diffamatū est euange
Abac.iij. lium. Operuit mōtes eius: id est refrigerium eius / ꝓtectio
Ps.xcv. eius / et laude eius plena est terra. Cantate ergo cum tota
terra canticū nouum: non canticū vetus cum angelo terre.
ys Dicunt ⁊ aliud. Cyreneus inqt quidam simon angariatus
Ca.xxij. est vt tolleret crucē. legim⁹: sed quid te adiuuet volo scire.
Cyreneus inqt afer est / quare ipe angariat⁹ est qui crucem
tolleret? Vbi sit cyrene ne forte nescis libya est: pentapolis
est: ꝯtigua est africe: ad orientē magis pertinet vel in distri
butione prouinciarū. Imperatorē cognosce: īperator oriē
talis mittit ad iudicē ad cyrenē. Breuiter respondebo: vbi
est pars donati nō inuenit cyrene: vbi est cyrene nō inuenit
pars donati. Manifesta veritas cōuincit errorē. Det mihi
cyrenē vbi est pars donati: det mihi partē donati vbi est cy
rene. Manifestū est enī fratres in pētapoli ecclīam esse ca
tholicā: partē ibi donati nō esse: sed securi irrideamus flen
dos: ⁊ fleam⁹ irridēdos. Quid dicis / meritū cyrenēsis hui⁹
magnū cōmemoras / qȝ tulit crucē dñi: ⁊ afrū dicim⁹: orien
talis est. Lybia enī duob⁹ modis dr: vel ista q̄ ꝓprie africa
est: vel illa oriētalis pars q̄ ꝯtigua est africe. ⁊ oīno collimi
tanea. Sed afer fuit cyrenēsis / btm putas q̄ angariat⁹ cru
cē tulerit: quāto meli⁹ forte diceret q̄s ī arimathia remāsis
Matthei. xxvij. se ecclīā xpi: qȝ ioseph ille diues ab arimathia hñs añ ocu
los regnū dei / nō angariat⁹ / non coact⁹ venit ad crucē dñi:
de ligno deposuit: obsecut⁹ est funeri: in sepulchro cōdidit:
laudat⁹ ē in euangelio. Qȝ ꝟo de arimathia fuit iste pi⁹ tm̄
exhibēs obsequiū corpi dñi: in arimathia remansit ecclīa?
Aut si magis vos delectat angariat⁹. i. q̄ cogit tollere crucē.
Recte ḡ faciūt ipatores catholici: q̄ vos cogūt ad vnitatē.
¶Item in eadem dñica. Homelia de eo qđ scri
Joh.x. ptum est in euāgelio ꝟm Joannem. Ego sum pa
stor bonus ⁊c. que habetur in expositione docto
ris. tractatu. xlviij. fo. cxcvj. col. ij.

¶Dominica secunda post octauas pasche. De pace et vnitate. Sermo.j.

Egim⁹ in euangelio frēs charissimi q̄ saluator ⁊ Sermo clxvj.
dñs noster cū appropinquaret passioni: ⁊ trāsitū
suū de hoc mundo ad patrē discipulis isinuaret: A
interalia verba: q̄ ob sui cōmemoratiōnē dilectis
comitibus suis impēderat: maxime pacis bonū ⁊ vnitatis
quasi speciale munus illis ꝯmēdauit dicēs. Pacē meā do Joā.xiiij
vobis: pacē meā relinquo vobis ac si diceret. In pace vos
dimisi / in pace vos inueniā. Proficiscēs voluit dare: q̄ de
siderabat rediēs in oībus inuenire. Hanc suis hereditatē
dedit: dona oīa sue pollicitationis ⁊ pmia: in pacis conuer
satione ꝓmisit. Atq̄ ideo fratres si heredes xpi esse volue
rimus: in ei⁹ pace esse ⁊ manere debem⁹. Pacē nobis sicut
audistis xps dedit: cōcordes atq̄ vnanimes esse pcepit: di
lectionis ⁊ charitatis federa incorrupta atq̄ iuiolata mā
dauit. Cui⁹ pacis ornamēta mirabiliter alio ostendit loco
dicens. Beati pacifici: qm̄ filij dei vocabunt. Et si fili⁹ dei Mat.v.
incipit vocari q̄ pacificus esse iā cepit / nō vult filius dei di
ci qui pacē noluerit amplecti. Negat deū sibi patrē: q̄ paci
ficus esse contēnit. Pacificos ergo esse oportet dei filios:
corde mites: sermone simplices: affectione cōcordes: fideli
ter sibi vnanimitatis nexibus coherētes. Sed hec pax cū B
bonis dei pcepta seruātib⁹ custodiēda est: non cū iniq̄s ⁊
sceleratis: q̄ pacē inter se habēt in peccatis suis. Pax xpi
ad salutē sempiternā proficit: pax que in diabolo est ad per
petuā venit perditionē. Pax cū bonis: ⁊ bellū cum vitijs
semp habenda est: mala siquidē impioꝝ hoīm odio haben
da sunt. Nā hoīes ipsi q̄uis mali sint: amandi sunt: qȝ crea
tura dei sunt. Pax vero que in bonis est: concordiā fratrū
et charitatē copulat ꝓximorū. Pax spiritū specialiter dei
ꝓmeretur. Pax dilectionis mater est. Pax indiciū est san
ctitatis: de qua dñs ꝑ prophetā ait. Pacē ⁊ veritatē diligi Zacharie
te. Pax plebis sanitas / gloria sacerdotis: ⁊ patrie leticia: ⁊ viij.
terror hostiū / siue visibilium / siue inuisibilium. Oibus virt
bus pax est custodiēda fratres: qȝ semp in dño manet q̄ in
pace sancta manet: ⁊ cū sanctis dei societatē habet. Sacer C
dotis est in pace ppl'm admonere quid debeat agere. Po
puli est in humilitate audire q̄ monet sacerdos. Quicq̄d nō
licet pastoris est ꝓhibere ne fiat. Plebis est audire ne faci
at: atq̄ vnitatis vinculū oēs debent prelati simul ⁊ subditi
in fide ⁊ dilectione per oīa seruare: qȝ sine pace nō suscipit
sacerdotis oratio: nec plebis oblatio. Si ergo volumus ve
lociter a deo exaudiri: ⁊ gratanter munera nostra ab eo ac
cipi: debem⁹ vtiq̄ in pace cōseruari. De qua nos ipa ꝟitas Mat.v.
instruere dignata ē. Si offers inqt mun⁹ tuū ad altare: ⁊ ibi
recordat⁹ fueris: qȝ frāter tu⁹ habet aliq̄d aduersum te: reliq̄ ibi
mun⁹ tuū añ altare: ⁊ vade pus recōciliari frī tuo: ⁊ tūc ve
niens offeres mun⁹ tuū. Qȝ ḡ vnitatē nram et concordiam
de⁹ desiderat: ondit ipe saluator in euangelio: ad patrē ita
loquēs. Pater inqt sancte serua eos in noīe tuo q̄s dedisti Joā.xvij.
mihi: vt sint vnū sicut ⁊ nos. Vñ ⁊ apl's fideles hortatur di
cens. Obsecro vos fratres: vt idipm sapiatis: ⁊ vnū dicatis j.Cor.j.
oēs. Et itē. Nō sit (inqt) inter vos zelus ⁊ cōtentio. Oīs j.Cor.iij.
amaritudo ⁊ ira ⁊ indignatio ⁊ clamor ⁊ blasphemia tollat Ephe.iiij
a vobis cū oī malicia. Item alibi ait. Sustinētes inuicē in Vbi.s.
charitate: solliciti ꝟuare vnitatē spūs in vinculo pacis. Vnū
corp⁹ ⁊ vn⁹ spūs: sicut vocati estis ī vna spe vocatiōis vre.
Hec itaq̄ vnanimitas sub aplis oli fuit. Sic nou⁹ creden D
tiū ppl's dñi mādata custodiēs charitatē suā tenuit: ꝓbat
scptura q̄ dicit. Turba aūt eoꝝ q̄ crediderāt: vna aīa ⁊ mē Actuū.iiij.
te agebāt. Et iterū. Et erāt pseuerantes oēs vnanimes in Actuū.j.
orone: cū mulierib⁹ ⁊ maria q̄ fuerat mr iesu: ⁊ fratrib⁹ ei⁹.
Et ideo efficacib⁹ pcib⁹ orabāt: ideo impetrare cū fiducia
poterāt qđcunq̄ de dei mīa postulabāt. In nobis vero sic
vnanimitas diminuta ē: vt ⁊ largitas opatiōis infracta sit
Domos tūc venūdabāt: ⁊ thesauros sibi ī celo reponētes di
stribuēda ī vs⁹ idigētiū pcia aplis inferebāt. At nūc de pri
mōio nec decimas dam⁹. Et cū vēdere iubeat dñs: emim⁹
poti⁹ ⁊ augem⁹. Sic ī nob emarcuit vigor fidei: sic credētiū
robor elāguit. Et idcirco dñs tpa nra respiciēs: ī euāgelio
suo dicēs ait. Fili⁹ hoīs cū venerit / putas inueniūt fidē ī ter Lu.xviij.

ra: Uidem⁹ fieri qđ ille pdixit:ī dei timore/in lege iusticie
in dilectione/in opere fides est. Nemo futurorū metum co:
gitat. Die ꝛ iram dñi:ꝛ incredulis vētura supplicia:ꝛ statu
ta pfidis eterna tormenta nemo cōsiderat:que metueret cō
scīetia nostra si crederet:qꝛ nō credit omino nō metuit. Si
E aūt crederet ꝛ caueret:si caueret ꝛ euaderet. Excitem⁹ nos
quantū possumus dilectissimi frēs:ꝛ somno inertie veteris
abrupto ad obseruāda ꝛ gerenda dñi precepta vigelemus.
Lu.xij. Simus tales quales nos esse ipe pcipit dicens. Sint lūbi
vestri precincti ꝛ lucerne ardētes:ꝛ vos similes hoībus ex:
pectātibus dñm suum qñ reuertaꝑ a nuptijs: vt cū venerit
et pulsauerit aperiāt ei. Et bti serui illi:qs adueniens dñs
īuenerit vigilātes. Accinctos nos essē oportet:ne cum expe
Mat.v. ditiōis dies venerit:īpeditos ꝛ iplicatos apprehēdat. Lu:
ceat in bonis operib⁹ nostrū lumē ꝛ fulgeat: vt ipm lumen
nos ad lucē claritatis eterne de hac seculi nocte perducat:
quo cum christo ꝙ est vere pacis auctor:ꝛ cum sanctis ange
lis eius eterna pace ꝛ ppetua felicitate fruamur:pstante do
mino nostro iesu christo qui cū patre ꝛ spiritu sancto viuit
et regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

Joā.xvj. ¶ Itē in eadem dominica. Homelia de eo quod
scriptum est in euangelio sm Johannem. Modi
cum et iam videbitis me ꝛc. que habetur in expo
sitione doctoris Ibidem.

¶ Dominica tertia post octauas Pasche De pa:
ce. Sermo.j.

Sermo. clxvij. A Joā.xiiij. Vox dñi est fratres charissimi. Pacē meā do vo:
bis:pacem meam relinquo vobis. De pace dictu
ri prius que pacis sint cōmoda videam⁹. Est pax
serenitas mētis:tranqllitas aīe: simplicitas cor:
dis:amoris vinculū:cōsortiū charitatis. Hec est ꝙ simulta:
tes tollit/bella cōpescit/opprimit iras/supbos calcat/humi
les eleuat/discordes cedat/inimicos cōcordat. Cūctis est
placita:nō querit alienū:nihil deputaꝑ suum. Docet amare
que odisse nō nouit. Nescit extolli:nescit inflari. Hanc ergo
qui accipit teneat/ꝙ pdidit reparet/ qui amisit exqrat / qm̄
ꝙ in eadē nō fuerit inuentus: abdicaꝑ a patre:exheredatur
a filio:nihilomin⁹ a spiritusancto alien⁹ efficiꝑ. Respuit eī
munus oblatū qui date legis cōtēpserit bonū: nec poterit
ad hereditatē dñi peruenire ꝙ testamentum noluerit obser
uare. Nō potest cōcordiā habere cū xpo:ꝙ discors voluerit
esse cum xpiano. Cōtumacia ergo est:crimē est qđ iubetur
contēnere:qđ precipiꝑ nolle fieri: qđ imperatur declinare.
Quid tibi cōmune cū discordia christiane? Quid simulta:
tes amas:ꝙ auctori placeri nō possunt? Quid exerces īimi:
citias? Qui eas prim⁹ inuenit? In initio nāq₃ inimicitias
Geñ.iij in pthoplastum dum serpēs exerit:interficiꝑ: dum homini
inuidet ipse prosterniꝑ:dum adam cupit decipere: ipē pm⁹
iugulaꝑ. Quare aut xpi charitatē amplectere xpiane:aut
discordie auctori de silitudine opeꝝ parēte ipsi⁹ cognosce.

¶ Eadē dñica. De dilectione inimicorū. Ser.ij.

Sermo. clxviij. B In diuinis voluminib⁹ frēs charissimi:ita dispē:
sauit spūs sanct⁹ vt et sanis ornamenta ꝛ egrotis
spiritalia medicamēta deesse non possint. Quā rē
ego dño donante cognoscēs: vnde aīarum reme:
dia possitis accipe:spiritalia ātidota studui pdere. Col
legi ergo quantū potui paucos de amenissimis scripturaꝝ
montib⁹ flores:vñ sicut iā dictū est:ꝛ egrotis medicamēta
cōficerē:ꝛ de thesauro celesti preciosissimas margaritas a
peccatoꝝ corruptione liberis ornamēta componerē. Pri:
mū medicamētū est aīe egrotāti plena et perfecta dilectio
p quā possit nō solū amicos sed etiā īimicos diligere. Quā
rem qualiter fidelis xpian⁹ credere/tenere/ꝛ obseruare de:
beat:de veteri ac de nouo testamēto: prout potuim⁹ vnicū
ac singulare remediū aīarum p amore inimicoꝝ:pauca ca
pitula excerpsim⁹:ꝙ vnusquisq₃ si nō discutiēdo sed credē:
do susceperit:ꝛ peccatoꝝ suorum indulgētiā accipiet:ꝛ ad
B eternā beatitudinē deo auxiliāte pueniet. In primis consi
Geneſ. xxviij. derandū est quāta in beato Jacob fuerit charitas vt odiē
tē se fratrē suum maluit in longinqs regionib⁹ fugere ꝙ vi
cē odij repensare:quē sicut vitare sciuit ita odisse nesciuit.
Et reuersus multis munerib⁹ vt eū sibi placatū faceret ho

norauit. Deinde attendēdū est ꝙ benigna fuerit etiā ergu
īimicos antiquoꝝ sctōꝝ charitas. Nā beat⁹ ioseph: p parri
cidij crimine ipsis ꝛ inimicis frīb⁹ suis nō odij amaritudi: Geñ.xlv.
nē:sed charitatis dulcedinē repēsauit. Osculabaꝑ ei singu:
los:ꝛ p singulos flebat:quib⁹ nō solū nihil mali rependit:ꝙ
oīa bona retribuens tā viuo ꝙ mortuo pr̄e germano semp
amore dilexit. Beat⁹ quoq₃ Moyses cū freqnter eū popu:
lus rebellis nō solū contēnere sed etiā lapidare vellet: di:
uine charitatꝭ memor:ita p illis dño supplicabat vt clama
ret ꝛ diceret: Si nō dimiseris pctm̄ ppl̄i tui dele me de libro Exodi.
tuo quē scripsisti. In ipso em̄ veteri testamēto legim⁹ scri: xxxij.
ptū. Itinera eorū q iniuriā retiuent malefacti in mortē. Et
iterū. Ne memor inqt sis iniurie pximi tui. Et iterū. Si vi Leui.xix.
deris asinū inimici tui iacentē in luto/nō pteribis nisi pus Exodi.
alleues eū. Quo loco diligēter vnusqsq₃ consideret:ꝙ si asi: xxiij.
nū inimici nō licet in luto dimitti:quāto magis hō ad ima Geñ.j.
ginē dei fact⁹ nō debet odio haberi nec negligi. Beatus ꝙ
ꝙ iob ita verā ꝛ perfectā charitatē etiā cū inimicis fideli:
ter retinebat: vt gaudēs ꝛ libera cō scientia ad deū diceret.
Si gauisus sum ad ruinā inimici mei:ꝛ exultaui in eo ꝙ in Job.xxxj
uenisset eū malū:vel si in corde dixi:bñ? Beatus quoq₃ da: C
uid licet virtutib⁹ multis fuerit exornat⁹:nulla tñ eū actio
familiari⁹ deo cōiūxit:ꝙ dilectio inimicoꝝ suoꝝ. Cui cum ij.Re.xvj
īimicus su⁹ in faciē malediceret:maluit tñ parcere ꝛ dei iu
dicio reseruare:ꝙ sue iracūdie satisfacere. Et in tantū non
fuit simulata nec vel falsa dilectio sua:vt ipos etiā aduersa ij.Reg.j.
rios suos fleret:ꝛ in illis ꝙ eos occidere psumpserāt vindi:
caret. Ideo secur⁹ i psalmo dicebat illō qđ oēs hoīes satis
attēto ꝛ tremēti aīo dicere debēt. Si reddidi inqt retribuē Psa.vij.
tib⁹ mihi mala:decidā merito ab īimicis meis ianis. Per:
sequaꝑ inimic⁹ aiam meā ꝛ cōprehēdat: ꝛ cōculcet in terra
vitā meā:ꝛ gloriā meā i puluerē deducat. Ecce qli maledi
cto seipm condēnat:ꝙ de inimicis diligēdis dei pcepta con
tēnens odiū in corde seruare nō metuit. Uñ cōsiderādū est
qua fronte vel qua cōscientia versiculū istū ex ore suo pfer:
re poterit ꝙ īimicis suis mala p malis retribuit. Per salo: Prouer.
monē quoq₃ spūs sanctus clamat ꝛ dicit. Cū ceciderit ini: xxiiij.
micus tuus:ne gaudeas:ne forte videat de⁹ ꝛ displiceat illi
et auertat iracūdiā suā ab eo. Et vtiq₃ cū ab illo auerterit
ad illū dirigat ꝙ de inimici ruina gaudebat. Scđm illud.
Qui in ruina letaꝑ alteri⁹/nō erit ipunitus. Itē ibi. Homo puer.xvij
hoī reseruat irā:ꝛ a deo querit medelā? Et in hoīem similē Eccl.
sibi non hꝫ miaꝫ. Ipe cū caro sit reseruat irā ꝛ ppitiationē xxviij.
querit a deo:qs exorabit p delictis ipsi⁹? Diciꝑ quidem in
veteri testamēto. Diliges pximū tuū ꝛ odio habebis īimi: Leui.xix.
cū tuū. Sed ꝙ sano itellectu scripture diuine sensū agnosce Mat.v.
re cupit:sniam istā hoc modo intelligit: vt diligat oēm ho:
minē pximū suū:odio habeat diabolū inimicū suū. Quod
etiā in vno hoīe malo impleri pōt. In ipso ei vno ꝙ malus
est ꝛ pximū habes ꝛ inimicū. Nā ꝙ hō est pxim⁹ tu⁹ est:ꝙ
malus est:nō solū tuus sed etiā suus inimicus est. Dilige ꝙ
in eo carnē ꝛ aīam/hoc est pximū tuū quē de⁹ fecit: et odio
habe maliciā quā ipo cōsentiēte diabol⁹ ꝯtromisit. Quod
cū sancto ꝛ pio aīo feceris/vices celestis medici agis:odio D
habēs morbū ꝛ diligēs egrotū. Itē p salomonē loquiꝑ spi
rit⁹ sanct⁹. Si esurierit īimicus tu⁹ciba illū:si sitit potū da puer.xxv
illi/hoc eni faciēs: carbones ignis cōgeres sup caput eius. Rom.xij.
Hoc ꝙ loco cū grādi diligētia obseruādū est: ne forte dum
eū bñ nō intelligim⁹: de medicamētis nobis vulnera facia:
mus. Solēt ei nōnulli hoc pceptū qsi ad satiendū furorem
suū assumere. Dicūt ei apud se. Ecce cibo inimicū meum vt
ardeat in eternū. Auertat de⁹ hmōi intelligētiā ab animis
nr̄is. Qualiter ꝙ accipi debeat loc⁹ iste:scti ꝛ antiq pr̄es re
uelāte spūscto diffinierūt. Si esurierit inimic⁹ tu⁹:ciba illū
ꝛc. h ei inqt faciēs carbones ignis cōgeres sup caput eius.
Caput in hoīe sensus rōnalis intelligiꝑ. Qui sensus cū a fer
uore charitatis recedēs fact⁹ fuerit frigid⁹. Uñ scriptū est Matthei.
Qꝛ abūdauit iniqtas refrigescit charitas multoꝝ:necesse ē xxiiij.
vt qđ abest saluti cōtrariū sapiat: vt cui deberet esse amic⁹
īimic⁹ existat. ad sanādū ꝙ talē freneticū:hoīes sctōs ꝛ cha
ritatis igne succensos hortaꝑ spūs sctūs dicens. Carbones
ignis ꝯgeres sup caput ei⁹. Cū ei īimico tuo pio aīo frequē
ti⁹ bñfecerꝭ quālibet sit ipi⁹ ꝛ crudelis:barbar⁹ ꝛ cruēt⁹ tñ
tādē aliqñ erubescet ꝛ dolet ꝛ penitere icipit qđ amisit. Nā

cū penitētiā ceperit agere:sensus rōnalis/h est caput ipius
Amota: incipit charitatis igne succēdi:ꝛ ꝙ prius qsi frigid⁹ ꝛ frene
tic⁹ cōtra te cōsueuerat iracūdiā retinere:spiritali calore
de tua bonitate succensus icipit toto corde diligere. Ecce
quō sancti pr̄es hunc scripture locū intelligēdū esse dixerūt.
Nā absit a sensu catholico vt eo aīo qsq₃ boni aliqđ inimi:
co suo coneꝑ ipēdere: vt eū p h bñficio velit eterno incēdio
cōcremari. Uñ cū grādi cautela de pace fidei cōsiderandū
est:ꝛ timēdū ne seqmur lr̄am occidētē:sꝫ magis spm̄ viuifi:
E cantē diligam⁹. Et illud frēs kmi cū grādi tremore cōside
rare debem⁹ qđ in psalmo terribiliter spūs sctūs dixit. Cū
eni illā celestē hierl̄m: id est cōgregationē oīm sctōꝝ ꝙ cum
xpo est regnatura ad laudandū dñm puocaret:cū dixisset.
Psa.cxlvij. Lauda hierl̄m dñm:addidit. Qui posuit fines tuos paceꝫ.
Ergo vt ipi videtꝭ hierl̄m illa celestis muros de pace con:
structos hꝫ. Qui eni talē pacē ꝛ talē charitatē hꝫ: vt oēs ho
mines diligat:ꝛ p bonis oret vt meliores fiāt:p malis sup:
plicat vt cito se corrigāt:de ꝙ pte voluerit itrare illi⁹ celestꝭ
hierl̄m portas aptas merebiꝑ iuenire. Qui aūt nō vult hr̄e
talē charitatē qualē ꝛ xps pcepit ꝛ apl̄s docuit:ex omi pte
hierl̄m portas clausas iueniet. Et qꝛ oleū charitatꝭ hr̄e no
luit:clausis ianuis spōsi cū ill̄ fatuis ꝟginib⁹ illā metuēdā
Mat.xxv audiet vocē. Amē dico vobis:nescio vos vñ sitis. Quō ei il:
lis qnq₃ ꝟginib⁹ ꝙ charitatꝭ oleū habuerūt:illa celestꝭ hierl̄ꝫ
apiet ianuas suas vt intrēt i gaudiū dñi sui:sic illis e ꝯtrio ꝙ
sine charitate veniūt claudet:ꝛ eterna a se sepatiōe repellet
ꝛ iplebiꝑ illud qđ in psalmo dꝛ de hierl̄m. Qm̄ inqt cōforta
uit seras portarū tuaꝝ. Clausis portis ꝛ cōsirmatꝭ seris nū
ꝙ exiet amic⁹:nūꝙ itrare poterit īimicus:qꝛ sicut iust⁹ nū:
ꝙ erit exitur⁹ a gl̄ia:ita ꝛ pctōr nunꝙ poterit liberari a pe:
na. Et iō si volum⁹ vt ab istꝭ malis nos digneꝑ dina pietas
liberare ꝛ feliciꝑ ad illā celestē hierl̄m mercamur itrare:to:
Rom.viij tis virib⁹ laborem⁹ vt i nob ipleaꝑ illō qđ apl̄s dixit. Quis
nos sepabit a charitate xpi? Tribulatio:an āgustia:an pse
cutio:an fames:an nuditas:an piculū:an gladi⁹? Et illud.
Cert⁹ sum ei qꝛ neq₃ mors/neq₃ vita/neq₃ angeli/neq₃ pnci
pat⁹/neq₃ ptātes/neq₃ altitudo/neq₃ pfundū/neq₃ instātia
neq₃ futura/neq₃ creatura aliq poterit nos separe a charita
F te dei:ꝙ ē in xpo iesu dño nr̄o. Ecce sic audistꝭ beatū apl̄m
ꝛ apl̄icos viros:tāta ac tā terribilia a charitate dei separe
nō poterāt. Uñ nimis dolēdū ē:ꝙ cū illi a charitate dei nec
tormētꝭ poterāt separi:nos iterdū ociosis fabulis sepamur
ꝛ nōnunꝙ ob pūissimū cōuitiū ꝛ cuiuscūq₃ miseri hoīs de:
tractionē:ita derelinqm⁹ charitatē:vt nō solū cū eo multis
dieb⁹:sꝫ ēt mēsib⁹ fortassis ꝛ annis nec loq nec ad cōuiuiū
puenire velim⁹. Et nō attendim⁹ qꝛ dū nos inuicē odio ha
bem⁹:ita muros ciuitatꝭ hierl̄m ꝯ nos claudim⁹ vt nullus
nobis adit⁹ remaneat p quē intrare possim⁹. Et qꝛ ciuitas
illa habitatorē deū habet:dicēte Joanne euāgelista. Deus
j.Joh.iiij charitas ē: ꝙ charitatē hr̄e noluerit:ꝙ fronte vel ꝙ ꝯsciētia
ad dñm ꝙ ē charitas psumit accedere? Hec oīa frēs charis
simi dū vobis pr̄na pietate freqnter insinuo: absoluo apud
deū ꝯsciam meā. Et qꝛ null⁹ vnꝙ erit ꝙ se i veritate valeat
excusare ꝙ verā pacē ꝛ verā charitatē tenere nō possit:totis
viribus miam dei depcemur: vt nobis illā charitatē sine ꝙ
null⁹ vnꝙ deū videbit insinuare et donare digneꝑ:vt null⁹
nec tormētis nec dānis ac psecutionib⁹ ab illi⁹ dilectiōe vl̄
dulcedine sepeꝑ. Si iubetis iā nō est op⁹ vt plixiori vos ser
mone diuti⁹ fatigem⁹. Et ideo iā ista ꝙ ad psens dicta sunt
vr̄e charitati sufficiā:dū hec deo placito que accepistis san
ctis cogitatiōib⁹ velut mūda aīalia assidue ruminatꝭ: et ꝙ:
liter ea cū dei adiutorio possitꝭ adiplere i vr̄is animis diffi
nitꝭ:ea ꝙ sequūꝑ de amore īimicoꝝ/aut die crastino/aut cer:
te die dñico absq₃ aliq lassitudie corpis oportuni⁹ audietꝭ.

Joh.xvj. ¶ Itē in eadē dñica. Homelia de eo qđ scriptū ē
in euangelio sm Joannē. Uado ad eū qui me mi:
sit ꝛc. ꝙ habeꝑ in expositione doctoris. trac.xciiij.
fo.ccxviij.col.j. Et inter sermones de Uerbis do
mini.lxj.fo.lxix.col.iiij.

¶ Dñica i Rogatiōib⁹:de pace. Ser.j.

Ser.clxix. A Mat.x. Felices pacifici:qm̄ filij dei vocabunꝑ. Meritum
xpiane ꝟtutꝭ vilescit i cūctis si vnitatē nō hꝫ pa:
cis nec puenit ad vocabulū filij nisi p nomē paci

fici. Pax est ꝙ expoliat hoīem seruitute: dat nomē igenuū
mutat cū cōditione psonā:ex famulo liberū: filium facit ex
ꝟuo:deū pr̄em vocat ꝛ cōmutat seruū i filio: amicū facit ex
deo:patrē reddit ex dño. Sic sic facit:ꝙ nō vult pire qđ fac
Felices pacifici:qm̄ filij dei vocabunꝑ. En fili⁹ dei esse ici:
pit:ꝙ pacific⁹ eē cepit. Nō vult fili⁹ dici:ꝙ pacific⁹ noluerit
iueniri. Negat sibi pr̄em deū/ꝙ heres pacis esse nequit. Se
uerū sensur⁹ ē deū:quē clemētē blādūq₃ dedignat⁹ est pr̄eꝫ
Felices pacifici:qm̄ filij dei vocabūꝑ. Gaudeam⁹ h noīe ꝙ:
si filij ꝛ herēdes dei coherēdes āt xpi. Quāta ē hui⁹ pacꝭ retri
butio:herēditatē possidere cū xpo:substātiā pr̄is hēre cū fi:
lio:celeste regnū pticipari cū dño:ꝛ in cōsortiū ppetuitatis
admitti cū dño? Que sit hec prauitas moꝝ iuidere meliori
b⁹ atq₃ in sordidiorib⁹ iherere:adoptati victoriā pdere/ac
nollē hereditatē regnoꝝ celestiū possidere? Et ei filiū se dei
ꝛ coheredē denegat xpi:ꝙ recusauerit pr̄is regimie guber:
nari. Pax cōcordia fratrū:sicut scriptū est. In tribus pla: B
cuit spūi meo ꝙ sunt pbata corā deo ꝛ hoib⁹. Cōcordia fra Ecc.xxv.
trū/ꝛ amor pximoꝝ:ꝛ vir ꝛ mulier cōsentiētes sibi. Cōcor:
cordia ergo fratrū:volūtas dei est:iocūditas xpi:perfectio
sctītatis:iusticie regula: materia doctrine: morū custodia/
atq₃ in reb⁹ oībus laudabilis disciplina. Pax suffragiū p
cū est:supplicationū facilis atq₃ ipetrabilis: qꝛ desiderioꝝ
oīm cōpotens est plenitudo: sicut scriptū est in apl̄o. Pax
cōuentiōis amabilē deo facit in fratrib⁹:ꝙ charitatis indi:
cat testimoniū. Pax ergo dilectionis mater est:concordie
vinculū ac pure mētis indicium manifestū:qꝛ sibi exigit de
deo qđ velit:quicqđ voluerit petat:ꝛ qcqđ voluerit sumat.
Pax pceptis regalib⁹ conseruāda est:dño christo dicente.
Pacē meā do vobis:pacē meā relinquo vobis. Qui disci: C
pulus xpi est:xpi pcepta seruat. Seruare mādatū:est pacē Joh.xiij
in omibus custodire. Nā diuidere vnitatē/nō est magistrū
sequi: sed ei⁹ mandatū calcare. Sequi em̄ xpm:est habere
pacē:ꝛ nō sequi qđ pacis est: hoc est: hoc hr̄e in magistro ex
parte qđ diligas:ꝛ ex pte qđ dānes. Illud est amare docto
rem:doctoris mādata in oībus custodire:dicentes. Pacē
meā do vobis/pacē meā relinquo vobis. Licet frēs in pace
ptrahere moras:delectat hoc dixisse frequēter:ꝛ iterū atq₃
iterū pconari. Pacem meā do vobis:pacē meā dimitto vo
bis. In pace vos dimitto:i pace vos dimisi:in pace vos in:
ueniā. Proficiscēs voluit dare: qđ desiderabat rediens in
oīb⁹ iuenire. Consultū voluit esse cui dederat:ꝙ vsq₃ ad re:
gressum suū seruare qđ pstiterat iperabat. Quid ꝙ factur⁹
ē hō:cū venerit de⁹ ꝛ qsitū non inuenerit qđ donauit? Qua
excusatione vsurus:ꝙ pacē seruare nō potuit? Pacē meam
do vobis: pacē meā dimitto vobis. In pace vos dimisi:in
pace vos inueniā. Regale mandatū seruate:diuina vox est
Inueniā qđ dimisi. Plātare pacē:radicit⁹ dei est:euellere D
penit⁹ inimici. Amor frīs ex deo est:odium ex dyabolo con:
stat. Propter qđ dānanda sunt odia:qꝛ scriptū ē. Qui ode: j.Joh.iiij
rit fratrē suū homicida est. Cohibeam⁹ irā: qꝛ scriptum est
Qui irasciꝑ fratri suo:re⁹ erit iudicio. Amāda est pax ꝛ dili Mat.v.
genda cōcordia. Ista sunt ꝙ generāt charitatē:ꝛ scitis sm
apostolū: ꝙ de⁹ charitas est. Sine deo ē: qui nō habet cha: j.Joh.iiij
ritatē. Patern⁹ affectus non potest amare qđ docet. Pax
plebis gloria sacerdotis:ꝛ parentū leticia: pfecta charitas
filioꝝ. Sacerdotis est:qđ debet admonere. Plebis est au:
dire qđ admonet. Quicqđ non licet / pastoris est phibere
ne fiat. Gregis est audire vt faciat. Utraq₃ cōueniāt:ꝛ vni: E
uersa saluata sunt. Nec de⁹ inuenit in plebe qđ puniat: nec
sacerdos pōt habere qđ doleat. Seruem⁹ mandata ꝙ vite
sunt:teneat se profunde pacis nexib⁹ colligata fraternitas:
et salutari vinculo charitatis:mutua se dilectiōe cōstrigat
qꝛ dilectio magnanimū facit. Suauis est dilectio/nō zelaꝑ/ j.Cor.xiij
non emulaꝑ. Dilectio non est falsiloqua/non inflatur/nihil
dedecoris admittit:nō querit que sua sunt/ non exacerbaꝑ:
nō cogitat malū/non gaudet in iiusticia:cōgaudet aūt veri
tati. Oīa credit/oīa sperat/oīa sustinet. Dilectio ergo oīb⁹
votis ac desiderijs amplectēda est:ꝙ tot bona pōt hr̄e:quot
pmia. Custodiēda oībus virib⁹ pax est:qm̄ de⁹ semp in pa:
ce est. Nō habeat locū quo obrepat inimic⁹:ne in tritici se:
getē valeat ꝫiꝫania seminare:ꝛ securo iam rustico spe longi
laboris elusus spectatus: in ipsa messis maturitate subdu:
caꝑ. Aut vinū vetustate suaui⁹:in acriori subito perfidia de

mutatũ in effuse fecis se pmixtiõe cõiũgat. Aut iter dulcis mella: fellis venena amariora suffũdat. Aut inter vernãtes flortb9 cãpos ac prator9 varietate geminatos: tribulo9 iter tectione alas grati odoris occidat. Procul cõtẽtiones: p cul lites ⁊ odia: procul maledicta mutãt: ⁊ qr laque9 mortis est lingua: susurro ac biliguis pareat aie sue ne in supplicii suũ vincula sibi mortj adducat. Amate pacẽ: ⁊ trãqlla sũt oia: vt ⁊ vos ꝑmixta ⁊ nobis gaudia reseruetis: vt electa dei pacis vnitate fundata pfectã teneat disciplinã: per Jesum xp̃m dñm nostrũ: cui est gloria in secula seculorum. Amen.

¶ Eadẽ dñica. De dilectione inimicorũ. Ser. ij.

Sermo. clxx. A

IMtẽdite fratres met ad charitatẽ quã sic laudat scriptura diuina vt nihil ei coequet. Cũ nos mo: neat de9 vt nos iuicẽ dilagm9: nũq̃d hoc tm̃ mo: net vt diligas diligẽtẽ te? Hec ẽ mutua dilectio hoc nõ sufficit deo. Peruenire ei voluit vsq̃ ad iimicos di ligẽdos dicẽs. Diligite inimicos vr̃os: bñfacite eis q̃ ode: runt vos: ⁊ orate ꝓ eis q̃ vos ꝓsequunt: vt sitis filij patris vr̃i q̃ in celis est: q̃ solẽ suũ oriri facit sup bonos et malos: q̃ pluit sup iustos ⁊ iiustos. Quid dicis. Diligis iimicũ tuũ? Rñdebis forte ꝓ infirmitatẽ nõ possum. Sed profice ⁊ age vt possis: maxie qr orator̃ es iudicẽ: qẽ fallere nemo pot̃ q̃ actur9 est cãm tuã. Interpella g̃ hũc iudicẽ: vbi null9 ta: bellar9 cõturbat: nullus officialis remouet: null9 emit ad: uocat9: q̃ possit ꝓ te pces effundere: aut ꝛba dicere q̃ nõ di: diciti. Sed ipe filij9 dei vnic9 eqlis pr̃i: sedens ad dexterã pr̃is: illi9 assessor: tu9 iudex ẽ: vocuit te pauca verba q̃ quis ideota pot̃ tenere ⁊ dicere: ⁊ in eis cõstituit tibi cãm tuã: vo cuit te ius celeste quo ꝑceris. Sz forsitã rñdebis. Per quẽ peto: p me: an p alĩũ? Qui te vocuit orare: ipe ꝓ te allegat p cem: qr tu re9 eras. Gaude qr ille erit tũc iudex tuus: q̃ mo: do aduocatus tu9 est. Ideo g̃ qr orator̃ es: actur9 es cau: sam tuã: psuclis verbis vẽtur9 ad illa ꝛba. Dimitte nobis debita nr̃a: sicut ⁊ nos dimittim9 debitorib9 nr̃is. Dicit em̃ tibi deus. Quid michi das: vt ego dimittã tibi debita tua? Quale mun9 offers: quale sacrificiũ cõscẽtie tue ꝑponis al: tarib9 meis? Continuo docuit te: q̃d petas: ⁊ quid offeras. Petj. Dimitte nob̃ debita nr̃a. Et tu offers. Quid? Sicut et nos dimittim9 debitorib9 nr̃is. Debitor es ei q̃ falli non pot̃. Habes ⁊ tu debitorẽ. Dicit tibi de9. Tu debitor meus es: ille debitor tu9: ꝟ facio g̃ tibi debitori meo: qđ tu feceris debitori tuo. Jnde offers mihi mun9: vñ pepceris debitori tuo. Rogas me ꝓ mia tua / noli esse piger in misericordia. Attẽde q̃d scriptura dicit. Misericordiã volo magis q̃ sa: crificiũ. Noli offerri sacrificiũ sine misericordia: qr non re: mittuntur tibi peccata tua nisi offeras cum misericordia. Sed forte dicis. Nõ habeo peccata. Quantũ vis caut9 sis frater: tũ in carne viuẽs in seculo: agis iter ꝑsuras ⁊ angu: stias ⁊ inter innumerabilia tentamẽta versaris / non poteris esse sine peccato. Certe dicit tibi de9. Secur9 esto de pecca: to: noli dimittere si nõ habes qđ ego tibi dimittã: sed magꝭ exige si nihil debes. Si aũt debitor es: magis gratulare te habere debitorẽ / i quo facias qđ fiat i te. Audi me: ⁊ discu: te te: qr vel de paucis ꝓdesse q̃ possint veraciter orare: ofo: nẽ dñicam veraciter dicere. Dñe dimitte mihi: sicut et ego dimitto. Nõ fallaciter / nõ ficte ex corde vero fac: vt et in te verũ fiat. Si em̃ q̃ te lesit: q̃ in te peccauit: petit a te veniam ⁊ ignoscis: tã potes secur9 dicere. Dimitte nobis debita no stra: sicut ⁊ nos dimittim9 debitorib9 nostris. Nã si resistis roganti / contẽneris ⁊ tu cũ rogaueris. Clausisti cõtra pul: santẽ: clausum inuenies cũ pulsaueris. Nã si apueris visce ra indulgẽtie rogãti te: aperiet ⁊ tibi de9 cũ rogaueris eũ.

Wat.v.

B

Deuerbis dñi. Ser. xv.b.

Osee.vj Wat.ix.

¶ Modo ei illos alloq̃r q̃ petũt venią a fratrib9 suis x̃pianis ⁊ nõ accipiũt. Ecce tu si cõcesseris: secur9 orabis. Ille vero si te rogauerit: ⁊ si nõ cõcesseris quõ secur9 eris? Quisq̃s ei es q̃ peccasti: ⁊ venią nõ meruisti: noli timere: iter pella deũ ipsũ? et tuũ: debita em̃ sunt. Nunq̃d poterit debita exigere seruus: q̃ donauerit dñs? Si forte nõ te rogauerit qui in te peccauit / si venią nõ deprecat: si peccauerit in sup adhuc et ira scit: tu q̃d facies? Dimittis an nõ dimittis? Ecce nõ di: misisti. Quare? Qr nõ rogauit. Si ꝓpterea nõ dimisisti: qr nõ rogauit: noli tũbare in dominicã oratione: secur9 illã dic. Non tibi pectus pcutias: qr nõ rogauti non dimisisti. Ergo ille q̃ nõ rogauit remansit. Exigit9 prosus: exigit9 ab illo. Verũtũ in te sit perfecta charitas / roga ꝓ nõ rogãte qr rogas ꝓ multũ periclitãte. Dic iam attende magistrũ ⁊ dñm tuũ: nõ cathedra sedentẽ: sed in ligno pendentẽ: circũ: spectis vndiq̃ turbis inimicor̃ et dicentẽ. Pater ignosce illis: quia nesciũt q̃d faciũt. Vide magistrũ: audi imitato: rem. Rũquid tũc dñs x̃ps ꝓ rogantib9 rogauit ⁊ non po tius ꝓ insultãtib9 ⁊ iterficiẽtib9? Rũq̃d deseruit medicus officiũ suum: qr freneticus seuiebat: Dic eni. Ignosce illis qr nesciũt q̃d faciũt. Saluator̃ occidũt: qr salutẽ non que: runt. Ecõtra ⁊ tu forsitã dictur9 es. Et qñ ego hoc possim quod dñs potuit? Quare hoc dicis? Attende vbi hoc facit attende qr in cruce hoc fecit / nõ in celo. Semp em̃ de9 in ce lo cum patre: in cruce aũt ꝓ te ho vbi se imitandũ ꝓbuit oibus. Pro te em̃ misit ipsam vocẽ: vt ab oibus audiretur. Nã potuit ꝓ illis orare in silentio: sed tu nõ haberes exem: plũ. Sed si multũ ad te dñs: nõ sit ad te multũ seru9. Non potes imitari dñm tuũ cũ penderet in cruce. Stephanũ ser uũ ei? cũ lapidarẽt attẽde. Primũ ait tanq̃ seru9 ad dñm Dñe iesu accipe spm̃ meũ: ⁊ post hec genu flexo ait. Dñe ne statuas illis hoc pctm̃: ⁊ cũ hoc dixisset obdormiuit in rede dilectiõis. Pacẽ piguissimã habuit: qr pacẽ iimicj optauit Rũq̃d tipe tũc ꝓ rogantib9 rogauit: ⁊ nõ ꝓ seuientib9? pro lapidantib9 et interficientib9? Habes exemplũ: discẽde quõ pro se stans orauit: ⁊ pro illis genu flexit. Putam9 fra: tres qr plus eos diligit q̃ seipsum? Pro se vero stãs tanq̃ iustus facile exaudiebat. Nã pro iniquis genu figẽdũ erat Ostendite ergo dilectionẽ vsq̃ ad inimicos venią rogan: tes. Ergo ffes ꝓpter securitatẽ dñice oratiõis: rogantib9 ex corde dimitte: vt ⁊ dñs vobis vr̃a peccata dimittat in hoc mortali corpore ⁊ futuro vsq̃ in secula seculorum. Amen.

Act.vij

¶ Jtem in eadem dominica alius sermo. De pace: qui habetur inter sermones ad fratres in here mo. ij. fo. iij. col. iiij.

¶ Jtem in eadẽ dñica alius sermo. De dilectio: ne inimicorum / qui habetur in libro Quinquagi: ta Homeliarum. vj. fo. cxiiij. col. iij.

¶ Jtẽ in eadẽ dñica. Homelia de eo qõ scriptum est in euãgelio ſm Joannẽ. Amẽ amẽ dico vobis. Si q̃d petieritj ꝛc̃. q̃ habek in expositione doctoris. tractatu. cij. fo. ccxxij. col. iiij.

Lu.xxiij.

Joh.xvj

¶ Feria secũda in rogationib9: de eo qõ scriptũ est i euãgelio ſm lucã. Quis vestrũ habebit amicum ꝛc̃. Sermo. j. Jn quo dicit q̃ orare oẽs inui: tat qui omnibus paratus est tribuere pietatem.

Lu.xj.

Sermo clxxj. B

GLaudis dñe et mittis fres knt hz tanũ pietatis: nec repellit inde pulsantes: sz cul pat poti9 negli: gẽtes. Neq̃ ei aliq̃d petit q̃ nõ habeat: vt cũ nõ dederit erubescat. Diues ẽ ⁊ pius: affluẽs ⁊ beni: gn9 dat ⁊ nõ ꝓpropat. Jmmo tũc thesaur9 dom9 et9 tristicia patiũt: qñ desũt dilectabilia fastidia petitionũ. Jpe dñs di cit. Q̃ sq̃ mõ nihil petiꝭ. petite ⁊ accipietꝭ: pulsate ⁊ aperi vobꝭ. Ego sũ ostiũ ⁊ ianua. Quare trepidat pulsãdo man? vr̃a: ⁊ dormitat in mẽdicitate ꝓscia vr̃a? Ego sũ ianua vite Mõ horresco sordidũ pulsatorẽ: nõ pauper ẽ reputo petito rẽ: tm̃ nemo suã negligat paupertatẽ. Pulsate ⁊ aperietur Stãt angeli ad ianuã vt introducãt nõ vt repellãt: vt sug: gerãt: nõ vt terreãt. Nulla est põpa in ianua mea. Ego sum ianua: q̃ sustinui crucis ignominiã. Quare timeãt pctes egentiã: cum nulli aliq̃ negauerit miam? Quis sperauit i dño ⁊ cõfusus est? Si pulsant q̃ desiderãt caritatẽ: dat eis continuo gratiã ⁊ sanctitatẽ: ⁊ dicit eis. Nolite ambulare polluti / nolite incedere maculosi. Sancti estote qr ego san: ctus sum. Si accedat pupill9 parua manu pulsare ianuam paternã: nunciant eũ angeli dño. Pupillus pulsat: veresilio nis pietatem expectat. Responde illi dñe. Tibi em̃ derelic tus ẽ paup: pupillo tu eris adiutor. Respõdet illi q̃ dicit diues est: misericordia plen9? q̃ miseris pater est. Ego sum iudex vidua: rũ: ⁊ pater orphanor̃. Memo ledat quos ego suscipio nemo expoliet quos ego defendo. Et qui accesserint ad ip: sam ianuã q̃ vis diuidãt vocẽ diſparis pctis: tñ ab vnitate

Luc.xj. Joh.x. Joh.xx. Apo.iij.

Luc.ij.

Pſal.cxlij Joh.xx.

Notate: nec fiera: ta cedis ſermonũ ſui9 opis.

diuitꝭ prisfamilias domo oẽs accipiũt pietatẽ. Hoc amãt ianua saluatoris: vt pulsatorib9 semp abũdet oportunis: i: portunis. Propterea tpe dñs videns ianuã suã a petitorũ voce / a pulsantiũ clamore silere: inultat oẽs ad oronẽ oib9 patus tribuere pietatẽ. Petite: ⁊ si nõ accipitis adhuc pe: tite: ⁊ pseuerate pulsare. Molite deficere: qr nõ necat de9 fa: me aiam tuam. Qui tũ voluerit esse dulciter humilis ⁊ beni gnus: secur9 tanq̃ in tutissimo portu psistit. Opponit g̃ pa: bolã cuiusdã hois cui9 hospes iprouisus aduenit: ⁊ hospes hospitẽ excepit. Paſſ9 ẽ verecũdiã: abijt ꝓtinuo ad domũ diuitis magnã. Nõ sine sacramẽto tres petit panes: qr vn9 hospes erat gr̃a pietatꝭ. sed substãtia trinitatis. Nõne vn9 hospes erat in trib9? q̃ venit ad patrẽ abrahã? Hospes ⁊ ami cus: prãsor ⁊ mãsor: ⁊ oia illi i trinitate sũt exhibita hũanj: tatis obsequia: qr trinitatis gr̃a refulget. Trinũ attulit vitu lum pater: tres mẽsuras similaginis ꝓspersit futura mater paritura filiũ. p q̃ pater mactaret agnũ: ⁊ ipa corpus x̃pi in trinitate iã fecerat sacramentũ. Jta ⁊ iste amicus veniente hospite pgit ad domũ diuitis: ⁊ triũ panũ allegat necessita: tẽ. Pulsat ⁊ null9 rñdet de iantorib9: qr oẽs tenuerat som: nus. Nõ angeli / nõ archãgeli / nõ ꝓphete / nõ ministri. Et il le pulsat: cuius nemo rñdeat. Q̃sq̃ paterfamilias ad ipor: tunitatẽ pulsantis rñdet illi de interioribꝰ sacris: de throno quietis: q̃d pulsas sine tpe: q̃ piger fuisti cũ tpe? Dles fuit ⁊ in lumie nõ ambulasti. Nox supuenit: ⁊ pulsare cepisti. Ex cusat tps qõ improbus q̃rit affect9. Jã pueri quieſcũt ⁊ nõ est dignũ vt ꝓpter te liuriã patiant. Anteq̃ venires diuti9 vigilauerũt: modo ꝓ tpe quieuerũt: nõ est q̃ possit tibi dare responsum. Et ille. Dñe a te peto: ad te pulso: imo te pulso: tu es ianua / tu surge / da mihi miam q̃ non es dedignat9 de luto limi formare viscera mea. Ministerio nõ idiges: quia oia potes. Sed si pueri tui dormiũt / tu non dormis q̃ custo: dis israel. Gratis peto / sub gr̃a mendico: non sub lege pre: sumo. Sed si lex ⁊ ꝓphete vsq̃ ad Joãnẽ: sz tua gr̃a nõ ha bet finẽ. Quo euenert pueri tui: ꝓphete tui: ⁊ ego noui. Sz tu dñe q̃ es mitiũ ⁊ finis: ꝓm9 ⁊ nouissim9 / noli ad me tedia re nouissia hora noctꝭ petentẽ q̃ nocte media captiuã duxi: sti captiuitatẽ. Quid faciet paterfamilias tãti pseuerator̃j voce cõstrict9? Nõ excitat ꝓphetã / nõ immittit angelũ / nõ archangelũ: ipse surgit ⁊ dabit illi quantũ desiderat. Bene ptinax ille petitor ⁊ nocturn9 mẽdicator ad hospitẽ ꝓpriũ repedauit: dies fact9 refecit: nec hospes ab hospite irrefe: ctus discessit. Quis ẽ iste hospes rogo vos ffres q̃ i nocte ve nit: ⁊ iparatũ hospitẽ inuenit: imo ideo nocte venit hospes in ꝓpetua ⁊ deficiẽte pauptate? Jn nocte venit hospes: gr̃a in summa ignorãtia / i magna egẽtia: timittit tristiciã: qñ di: cit nocturn9 petitor. Jn tribulatione inuocaui dñm: ⁊ exau diuit me i latitudine. Et iterũ. Multe tribulationes iustor̃ et de oibus his liberauit eos dñs: qñ ꝓm9 est. Jdeo ho: spes supuenit ipsoutsus subito: cũ quispiã tedio afficit ꝓsu: rarũ. Supuenit illi orãdi desideriũ / flendi arripiẽs votũ Jlla hora hospes venit gr̃a vt cõpugat cõscientiã: ne in sua mortal exẽtia. Sed eat ꝓ petat ad diuitẽ: nõ suis meritis: sz meritis hospitis veniẽtis: ⁊ accipiet tres panes: vt in pre ⁊ filio ⁊ sancto spiritu possit ⁊ ipe pascere ceteros indigẽtes. Quicqd boni cogitauerit homo subito corde pcussus: sciat qr hospes ille venit de celo: et bene venit q̃ nocte venit. Jn tribulatiõe subuenit: nõ igerẽs tediũ sed affectũ. Et qr do: minus x̃ps ad discipulos suos clausis ostijs in tribulatiõe venit / nõ spat9 sed optat9: salutauit in pace: ⁊ hospes hospi: tes suos refecit in pace. Nõne est iste hospes qui dicit. Ecce sto ⁊ pulso: si q̃s audierit michi: ītrabo ⁊ cenabo cum illo: ego ⁊ pater me9? Ex bona dom9: vbi pater ⁊ filius i ingredit ho spes amic9: q̃ ⁊ spũs sctus. Jpse tbi exhibet in domo paupe ris: in hospitio puritatis diuersa pulmentaria: propter ce: nam oliuarum. Que sunt ista pulmẽtaria? Gaudiũ longani: mitas: cõtinentia: fides: castitas. Tantũmodo non pigeat hospitem suscipere dñm: ipse secum portat dulcedines deli tiarũ: vt pascat tbi letãtes exercitus angelor̃. Cum illo ho spite pax est ⁊ iocunditas: q̃ venit ad hospitẽ suũ nõ torquere sed pascere / nõ expoliare sed vestire: nõ percutere sed sana: re. Jpsum hospitẽ semper apertis cordis nostri ianuis su: scipiamus: ⁊ nunq̃ nobis dominetur tyrannus inimicus: ⁊ in omnibus christo donante eius mandata seruemus.

¶ Jtem eadem feria. Homelia de eodem de quo supra: q̃ habek inter sermones de verbis domini. xxix. fo. lij. col. iij. Et libro. ij. de questionibus eũ geliorum. ca. xxj. ⁊. xxij.

¶ Jtẽ eadẽ feria alius sermo de Epistola dici / q̃ habetur in libro quinquaginta homeliarũ. xij. fo. cxvij. col. ij. ⁊. xlvj. ⁊. xlvij. fo. cxxxiij. col. iij. Et ad fratres in heremo. xxx. fo. xiiij. col. j.

¶ Feria tertia in Rogationibus. Sermo. j. Jn quo nos ad ieiunandũ specialiter hortat non so: lum corporaliter / sed et spiritaliter.

Sermo. clxxij. A

QUomodo ieiuniorũ tps est fratres charissimi: de ieiunio cũ sctitate vestra tractãdũ est: vt sciatis quẽadmodũ ieiunetis. Jeiunia em̃ xpianor̃ spi: ritaliter poti9 q̃m carnaliter obseruãda sunt. Cũ a pctis nr̃is principaliter ieiunem9: ne ieiunia vr̃a sicut iu: deorũ ieiunia a dño respuant. Quale est ei vt a cibis quos dñs creauit nesciũ qs ipsor̃ abstineat: ⁊ pctor̃ sagina pin: guescat: Nõ tale ieiunũ ego elegi dicit dñs. Nã si flectas Esa.lviij. inḋt vt circulũ cerulcẽ tuã: cilicium aũt et cinerẽ substernas: nec sic vocabis (inḋt) ieiunũ acceptũ. Sz q̃d? Solue (inḋt) oẽm mãũ iniqtatis: ⁊ obstinationẽ malor̃. Dimitte cõstr: ctos in requiẽ: ⁊ oẽm cõuentionẽ dissipa. Parũ est enĩ ieiu: niũ abstinere tm̃modo a pctis nisi addam9 ⁊ bona. Frange esurienti (inḋt) panẽ tuũ: ⁊ egenũ sine tecto induc in domũ tuã. Si videris nudũ vesti. Pozro aũt ieiunijs vr̃is etiã illo oportet accedere: qđ dñs in euãgelio ꝓcipit. Cũ ieiunatis in dt nolite fieri sicut hypocrite tristes. Exterminãt ei facies suas vt appareãt hoibus ieiunãtes. Amẽ dico vobis: rece: perũt mercedẽ suã. Vos aũt cũ ieiunatis vngite capita vr̃a ne appareatis hoib9 ieiunãtes: ⁊ pr̃ vr̃ q̃ videt in absconso reddet vobis in palã. Quare ffres nõ ꝓhibet sctitas vestra aliter ieiunia acceptari nõ posse / nisi ꝓtigerit legaliter ieiu nare? Scõm apl̃i dictũ: ffres me q̃dẽ hec eadẽ vobis dicere nõ piget: vob aũt tutissimũ. Sz dñs in euãgelio. Dic (inḋt) scriba doct9 i regno celor̃: silis est hoi pr̃ifamiliae: q̃ pfert de thesauro suo noua ⁊ vetꝰ. Et g̃ sciat sctitas vr̃a ffres: nõ solũ noua dicẽda: sz ⁊ vetera repetenda: legim9 spm̃ sanctũ ꝓ Esaiã ꝓphetã taliter pfectos increpãtẽ. Neomenia vr̃a ⁊ sabbatũ ⁊ dies magn9 nõ sit i eo dicit dñs. Jeiunũ ẽ qđ ꝓ: bat altissim9: non solũ intermissa corpis refectio: verũetiã a malis actib9 fctã discessio. Jtaq̃ si neq̃ mens tua gũek op: pressa pctis: neq̃ anim9 tu9 vitiorũ illecebris delectetur: di gna deo exoluisti ieiunia. Ceterũ si corp9 tuũ ieiunia longa ꝓsũperit atq̃ illi subtraxeris cibũ cũ nõ detrahis vitia in malis pseueras: magꝭ horres q̃ placeas deo. Tũc erũt deo accepta ieiunia / si opib9 sctis fuerit expiata cõscientia. Cur em̃ corpus fame discutias: cut turpiter peccãdo blãdiris? Principaliter g̃ anim9 ieiunet a malis: ⁊ sic corp9 subeat ex ercẽdo ieiunia. Nã cũ sit ieiunũ aie hũiliatio: q̃le ẽ hũ ilia: ri cibo ⁊ augeri pctõ? Qui igit corpi suo ieiunia deuot9 in: dicit: ꝓcipaliter renũciet vitiis. Cupiditatũ fomites cõpri mat: frãgat ipet9 mẽtis: libidies vicat: facies auaricie ardẽ tes extinguat: latiusq̃ vim dilectiõis extẽdat: atq̃ i alimẽ: tis pauperũ abrupti apparat9 stipẽdia largiat. Sic ei corꝑ: poris nefãda pcã animi ꝛtute calcenk: vt ⁊ aia sctitate cor: poris adiuuet. Tũc ei ⁊ ipetrari poterit qđ optat: si casto corpe aioq̃ deuoto ad officia sctitatis ipledã g̃ curã obser uationis d̃sq̃ icedat. Hec sunt q̃ diuinã cõmouẽt pietatẽ: q̃ ad ipetrandã pcib9 sctitatẽ semp aditũ facilit. Ceterũ si ca put substernas atq̃ cineres desup spargas / si veniẽq̃ collũ tuũ velut circulũ torq̃as: atq̃ exoradã clemẽtiã dei largos fletus effundas: nihil pficis. Cõmouere enĩ diuinã non po: terꝭ pietatẽ: q̃ circa primos tuos debitã neglexisti charita tẽ. Scriptũ ẽ ei. Nõ tale ieiunũ ego elegi: dicit dñs. Nec si flectas vt circulũ cerulcẽ tuã: cilicium aũt ⁊ cinerẽ substernas nec sic vocabo inḋt ieiunũ acceptabile. Sz q̃d? Solue inḋt oẽm nodũ iniqtatꝭ ⁊ obstinationẽ malor̃. Dimitte q̃satos in requiẽ: ⁊ oẽm iniqnã cõuentionẽ dissipa. Frange esurien: ti panẽ tuũ: ⁊ egenos sine tecto induc in domũ tuã. Si vide ris nudũ vesti: ⁊ domesticos seminis tui ne despicias. Tũc

Esa.lviij.

erũpet tẽpozaneũ lumẽ tuũ: ⁊ vestimenta tua cito ozient: et
pteibit ante te iusticia: ⁊ claritas dei circũdabit te. Tũc in
uocabis ⁊ dñs exaudiet: dũ adhuc loq̃ris dicet. Ecce assũ.
Hec sunt eñ quib⁹ hõ ⁊ refect⁹ cibo frequẽter impetrat qõ
exoptat: ⁊ ieiunans maioza premia cõsequitur sanctitatis
Tale ieiuniũ delectat xp̃m. Tali deniq̃ delectak cunctipo
tens: quem ad iefunandũ non immaniũ delictozũ frequens
reatus ipellit ad quẽ non deniq̃ adipiscende glozie tpalis
vel cumulãdi pr̃imonij cupiditas inanis ascẽdit: sed vget
semp religionis affect⁹ ⁊ deuota sinceritas. Quã cũ fuerint
comitata plena pietatis officia/quantũ ille valebit/tm̃ ille
proficiet. Taliter agẽdo merebik statim presentẽ dim̃ pro
pitiũq̃ sentire. Imple ergo miserationis officia: ⁊ sanctifi-
casti ieiunia. Sagina pauperũ viscera: ⁊ aĩa tua muneribꝰ
sctitatis pingueſcit. Vesti nudũ: ⁊ tua peccataptecta sunt.
Peregrinũ hospitio tuo contẽde suscipere: vt ⁊ te deus in
celoz regna suscipiat. Per omnia secula seculorum. Amẽ.

¶ Item in eadẽ feria. Homelia de eo qõ scriptũ
est in euangelio s̃m Mattheũ. Nolite sanctũ da-
re canibus nẽ que habetur in libro. j. de sermone
domini in monte. ca. xxiij. et sequẽtibus. Et inter
sermones de Verbis domini. v. fo. xxxvj. col. iiij.

¶ In vigilia Ascensionis dñi. Sermo. j. In quo
dicit q̃ in diebus rogationum qui se ab ecclesia
subtrahit: ⁊ nõ sibi medicamenta procurat: pec-
catozum suozum vulnera diligit.

Scire debem⁹ et intelligere fratres charissimi: qz
dies cõpunctionis ⁊ penitẽtie celebram⁹: et ideo
nõ nos oportet nimio risu vel in aliq̃ min⁹ cauto
et cõgruo cachino dissolui/timẽtes illud qõ dñs
in euãgelio dicit. Ve vobis q̃ ridetis: qz lugebitis ⁊ flebitis
et euangelio dicit. Ve vobis q̃ ridetis: qz lugebitis ⁊ flebitis
Et illud qõ alibi scriptũ ẽ. Extrema gaudij luct⁹ occupat
Nec aliqb⁹ durũ esse videak: qõ magis ad tristiciã vel plã-
ctum q̃ ad letitiã vos puocare videmur. Si eñ diligẽter
attẽditis ffres: in oibus scripturis hoc dñs hortak ⁊ admo-
net: vt sic in hoc seculo debeam⁹ cẽ sollicitꝰ: vt i futuro pos-
sim⁹ cẽ securi: sicut ait psalmista. Qui seminãt i lachrymis:
in gaudio metẽt. Et in euãgelio. Beati q̃ lugẽt: qñ ipi pso-
labunt. Qz arta ⁊ angusta via est q̃ ducit ad vitã: lata ⁊ spa
ciosa q̃ trabit ad mortẽ. Velꝰ est nobis post paucas angu-
stias ad eternã btitudinẽ puenire: q̃ post breuẽ leticiã ad
inferni pfunda descẽdere. Tũ totis viribꝰ elaborare debe
mus: vt penã purpurati diuitis possim⁹ euadere: ⁊ ad beati
tudinẽ pauris lazari puenire. Quid ei illi pfuit supbia di-
uitis: q̃ hic paruo tpe luxuriosꝰ pascebat delitijs suis: ⁊ nũc
sine vllo termino iferni flãmã pascit medullis suis? Velꝰ
est q̃ vt vos paruo tpe ad salubrẽ tristiciã puocem⁹: ⁊ post
ea vobiscũ ad eternã leticiã puenire meresmur: q̃ si vobis
ad tp̃s falsum dulcedinẽ velim⁹ igerere: ⁊ postea vobiscũ p
petuã amaritudinẽ sentire. Et licet oi tpe fratres charissi-
mi vobis oporteat dei miam corpe contrito ⁊ corde cõpun
cto req̃rere: ⁊ ab illo indulgentiã pctoz̃ fideliter postulare
nunc tñ ppter iminentẽ peccatis nr̃is debitã ⁊ grauissimã
seueritatẽ/cũ ingenti rugitu vel gemitu assiduis oſonibus
et largiozibꝰ elemosynis debemus dei miam implozare: vt
ipse nobis miam et benedictionẽ aquarũ celestiũ tribuat/
pacẽ reddere dignek: peccatoz indulgentiã dare ⁊ pspera
dignek pro sua pietate concedere. In his pr̃cipue diebus
otiosis fabulis finẽ conemur iponere: ⁊ quantũ vires sup-
petũt ozare studeams ⁊ psallere. Et si pacẽ tẽpoz̃ desidera-
mus accipere/nõ dissimulemus pacẽ cũ proximis custodi-
re. Si ei i veritate vis vt vincak diabolus inimicꝰ tuꝰ: cito
tibi recõciliek pr̃imꝰ tuꝰ. Contra nullũ hoẽm deseuiat ira
tua: ⁊ cito a te idignatio diuina cessabit: s̃m illã pmissionẽ
dñi ⁊ saluatoris. Si inq̃t dimiseritis hoibus peccata eoz:
dimittet ⁊ vobis pater vester celestis peccata vr̃a. Nullus
sibi de industria aliq̃s occupationes inq̃rat: per quas se de
ecclesie cõuentu subducat. Sine dubio peccatoz̃ suoz̃ vul
nera diligit: q̃ in istis tribus diebꝰ ieiunando: ozãdo: ⁊ psal-
lendo medicamẽta sibi spiritalia nõ requirit. Abũdãt ⁊ ni-
miũ abundãt negligentie: quas per totũ anni spacium con
gregauimus: ⁊ ideo vel in istis tribus diebus qõ ad nitorẽ
vel purgationẽ aĩe pertinet agere studeamus. Nolite vos
de ecclesie cõuentu subtrahere: qz nõ tãlõgo spacio fatiga-
mur: vt hoc sustinere nõ valeam⁹. Sicut qui in istis sex bo-
ris de cõuentu eccl̃e nõ subducit se: magnũ remedium aĩe
sue nosctk̃ puidere: ita econtrario qui aut per cupiditatem
aut p alia qualibet min⁹ necessaria occupatione adesse no-
luerint/inde sibi faciunt crudelia vulnera: vñ habere potue
rãt medicamẽta salubria: ⁊ inde se grauãt vñ subleuare po-
tuerant. Sed credo de dei misericordia qõ ita vobis inspi-
rare dignabik: vt nõ negligẽtiã pctoz̃ acq̃rere: sed magis p
cõpunctionẽ ieiunãdo/ozando/psallẽdo ⁊ elemosynam fa
ciendo ad remediũ possitis indulgẽtie puenire: ꝓstãte dño
nr̃o iesu xp̃o: cui est honor ⁊ gloria in secula seculorũ. Amẽ.

¶ Itẽ in eadẽ vigilia. Homelia de eo qõ scriptũ
est in euangelio s̃m Johannẽ. Subleuatis Iesus
oculis ⁊ cetera. que habek in expositiõe doctoris.
tract. cxiij. fo. ccxxiiij. col. iij.

¶ In festo Ascẽsionis dñi. Sermo. j. In quo de-
clarat quõ xp̃i ascensio nostra est glorificatio.

Glorificatio dñi nostri iesu christi resurgendo et
ascendendo completa est. Resurrectionẽ ꝓprius
pasche dñico celebrauim⁹. Ascẽsionẽ hodie cele-
bramus. Festus nobis dies vter q̃. Ideo eñ re-
surrexit vt nobis exẽplũ resurrectionis ostẽderet. Et ideo
ascẽdit: vt nos desuper ꝓtegeret. Habem⁹ ergo dñm ⁊ sal-
uatorem nostrum iesum xp̃m ꝓprius pendentẽ in ligno nũc
sedentẽ in celo. Preciũ nr̃m dedit cũ pẽderet in ligno/col-
legit qõ emit cũ esset in celo. Cum eñ ones collegerit quos
vtiq̃ per tpa collegit/in fine tẽpoz̃ veniet: et quõ scriptũ
est. Deus manifestus veniet/nõ quẽadmodũ primꝰ venit
occultus: sed sicut dictũ est: manifestus: Occultũ eñ opor-
tebat cũ venire vt iudicaret: mãifestꝰ aũt veniet vt iudicet
Si eñ prius manifestus veniſſet: iudicare manifestũ qs au-
deret? Quãdoquidẽ dicit apl̃s paulus. Si ei cognouissent
nunq̃ dñm glozie crucifixissent. Sed si ille nõ occideretur:
mozs nõ mozeret. Tropheo suo diabolus victꝰ est. Exulta
uit eñ diabolꝰ qñ hoiem primũ seducẽdo delectꝰ in mortẽ.
Seducendo ꝑmũ hoiem occidit/occidẽdo nouissimũ ꝑmũ
de laqueis pdidit. Fctã est ergo victoria dñi nr̃i iesu xp̃i cũ
resurrexit ⁊ ascẽdit in celũ: ⁊ ipletũ est qõ audistis cũ Apo-
calypsis legerek. Vicit leo de tribu iuda. Ihe leo dict⁹ est:
ipse agnus occisus est. Leo ppter fortitudinẽ: agn⁹ ppter in
nocentiã. Leo q̃ inuict⁹: agn⁹ q̃ mansuet⁹. Et ihe agn⁹ oc
cisus morte sua vicit leonẽ q̃ circuit q̃rẽs quẽ deuoret. Di-
ctus ẽ ei diabolus leo: feritate nõ virtute. Apls q̃ppe ait pe
trus. Vigilare vos oportet aduersus tẽtationes: qz aduer-
sari⁹ (inq̃t) vester diabol⁹ circuit: q̃rẽs quẽ deuoret. Sꝫ quõ
circuit dixit. Sicut leo rugiẽs circuit querẽs quẽ deuoret.
Quis nõ icurreret i dẽtes leonis hui⁹? nisi vicisset leo de tri
bu iuda: Cõtra leonẽ leo: ꝓtra lupũ agn⁹. Exultauit diabo
lus qñ mortu⁹ est xp̃s: ⁊ ipa morte xp̃i ẽ diabol⁹ victus: tãq̃
in muscipula escã accepit. Gaudebat ad mortẽ: q̃si ꝓpositꝰ
morti. A quo gaudebat: inde illi tẽsũ est. Muscipula diabo
li crux dñi: esca q̃ capek mors dñi. Et ecce surrexit domin⁹
nr̃ Iesus xp̃s. Ubi est mors q̃ pepẽdit in ligno? Ubi est in-
sultatio iudeoz? Ubi ẽ typ⁹? ⁊ supbia: caput ante crucẽ agi-
tantiũ ⁊ dicẽtiũ. Si filiꝰ dei est descẽdat de cruce? Ecce pꝰ
fecit q̃ illi insultãdo exigebãt. Pꝰ ei ẽ de sepulchro resur-
gere: q̃ de ligno descẽdere. Jã vero quãta gloria ẽ q̃ ascẽ-
dit in celũ: q̃ sedet ad dexterã pr̃is: s̃z hõ oculis nõ videm⁹:
qz nec pẽdentẽ in ligno vidim⁹. Totũ hoc fide tenem⁹: octu-
lis cordis ituemur. Hodie ei sicut audistis ffres: dñs Iesus
xp̃s ascẽdit in celũ: ascendat cũ illo ⁊ cor nr̃m. Audiam⁹
apl̃m dicentẽ. Si cõsurrexistis cũ xp̃o q̃ sursum sunt q̃rite:
vbi xp̃s est in dextera dei sedẽs. Que sursum sunt sapite nõ
q̃ sup terrã. Sicut ei ille ascẽdit nec recessit a nob⁹: sic ⁊ nos
cũ illo ibi tã sum⁹: q̃uis nõdũ i corpe nr̃o factũ sit qõ ꝑmit
tit nobis. Ille iã exaltatus est sup celos. Nec eñ ꝓpteres
nobis despanda ẽ pfecta ⁊ ãgelica bitatio: qz dixit. Nemo
ascẽdit i celũ nisi q̃ descẽdit de celo filiꝰ hoĩs q̃ ẽ in celo: sed
ꝟ dictũ est ppter vnitatẽ q̃ caput nr̃m est: ⁊ nos corpus est

Cũ ascendit: in celũ: nos ab illo nõ separamur. Qui de celo
descẽdit: nõ nobꝫ luit de celũ: ſz quodãmodo clamat. Wea
mẽbra estote si ascẽdere vultis in celũ. Jn hoc ergo ipsi in-
terim roboremur: in hoc uotis oĩb⁹ ẽstuemur. Hoc medite
mur in terris: qõ cõputamur in celis. Tunc exuturi carnẽ
mortalitatis: nunc exuam⁹ animi vetustatẽ. Facile corpus
leuabik in alta celoz: si nõ premat spiritũ sarcina peccatoz

¶ In eodẽ festo. Sermo. ij. In quo dicit q̃ ascen-
dere cum christo nullum virtum potest rẽ.

Saluator noster dilectissimi fratres ascẽdit i celũ
Nõ ergo turbemur in terra. Ibi sit mẽs: et ꝟ erit
requies. Ascendam⁹ cum xp̃o interim corde: cuꝫ
dies eⁱ⁹ ꝓmissus aduenerit: sequemur ⁊ corpore.
Scire tñ debem⁹ fratres: qz cum christo nõ ascẽdit supbia
non auaricia/nõ luxuria/nullũ vitiũ nostrũ ascendit cũ me
dico nostro. Et ideo si post medicũ desideram⁹ ascendere
debemus vitia vel peccata deponere. Oẽs ei quasi quibus-
dã compedib⁹ nos premũt: ⁊ peccatozũ nos retibus ligare
contẽdunt: ⁊ ideo cum dei adiutorio ſm q̃ ait psalmista.
Dirũpam⁹ vincula eozũ: vt securi possum⁹ dicere dño. Di-
rupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiã laudis resurre
ctio dñi spes nostra est: ascensio dñi glorificatio nostra est.
Ascẽsionis hodie solẽnia celebram⁹. Si ergo recte: si fideli
ter: si deuote: si sctẽ: si pie ascẽsionẽ dñi celebram⁹: ascenda-
mus cũ illo: ⁊ sursum corda habeam⁹. Ascẽdẽtes aũt nõ ex
tollamur/nec de nostris quasi de ꝓpr̃ijs meritis ꝑsumam⁹
Sursum aũt corda hr̃e debem⁹ ad dñm. Sursum ei cor ad
dñm/non superbia vocak. Sursum aũt cor ad dñm refugiũ
vocak. Videtc fratres magnũ miraculũ. Altus est deꝰ: eri-
gis te: ⁊ fugit a te. Humilitas te: ⁊ descendit ad te. Quare ꝟ
Quia excelsus est ⁊ humilia respicit: ⁊ alta de lõge cognoscit.
Humilia de primo respicit: vt attollat: alta. i. supbia: de lõ
ge cognoscit vt deprimat. Resurrexit eñ xp̃s vt spẽ nobis
daret: qz surgit hõ qui mortꝰ: ne mortendo desperaremus: ⁊
vitã nostrã i morte finitã putarem⁹/securos nos fecit. Sol
liciti eñ eram⁹ de ipsa aĩa: ⁊ ille nobis surgendo de carnis
resurrectione fiduciã dedit. Crede ergo vt mũderis. Pul⁹
te oportet credere: vt postea p fidẽ deũ mereaꝛis aspicere.
Deum eñ videre vis/audi ipsum. Beati mũdo corde: qñ
ipsi deũ videbũt. Pul⁹ ergo cogita de corde mũdando: q̃c-
quid ibi vides qõ displicet deo: tolle. Venire ad tevult deꝰ
audi ipm dicẽtem. Ego ⁊ pr̃ veniem⁹: ⁊ mansionẽ apud eũ
faciem⁹. Ecce qd̃ ꝓmittit deꝰ? Si ego qualiscũq̃ fragilis
hõ yẽturũ me ad domũ tuã ꝓmittere/sine dubio mũdares
eã/supflua ꝓiceres: que erant necessaria ꝑparares. Deus
ad cor tuũ venire vult: et piger es ei domũ mundare? Oĩa
vitia inimica sunt deo: ⁊ ideo ipo auxiliãte ꝓice illa: si vis
excipere deũ. Hõ eñ amat deus habitare cũ suauicta im-
munda: sordida ⁊ insatiabili/cui infideles hoĩes seruire no-
lunt: ⁊ deũ videre cupiũt. Et tu ergo mũda cor tuũ. Si po-
tes id age: id opare: vt xp̃s mundet vbi maneat. Roga: sup
plica: humiliare. Audi scptũrã dicentẽ. Deꝰ superbis resistit.
Esto humilis: vt in te requiescat deꝰ. Idẽ ipse xp̃s tibi est
via ⁊ patria. Scim hoĩem via: ſm deũ patria. Si fideliter
curris: p ipm vadis: ⁊ ad ipꝫ puenies. Et enĩ tibi eterna via
assumpsit q̃ non erat/nõ amisit quod erat. Ipsiꝰ ergo mi-
sericordia deprecemur: vt nobis fidẽ rectã ⁊ intellectũ sibi
placitũ ad exercẽda opa bona concedat. Qõ ipse prestare
dignek qui viuit ⁊ regnat per oia secula seculorum. Amen.

¶ In eodẽ festo. Sermo. iij. In quo dicit q̃ xp̃i
ascensio fidei catholice fuit confirmatio.

Omnia charissimi q̃ dñs Jesus Christꝰ in hoc mũ
do sub fragilitate nr̃a miracula edidit: nobis ꝓ-
ficiũt: q̃ dũ humanã cõditionẽ sꝫderib⁹ importa-
uit: credẽtib⁹ celũ patere posse mõstrauit: ⁊ dũ vi-
ctorẽ mortis i celestia eleuauit: victoriib⁹ quo sequank ostẽ-
dit. Ascẽsio ergo dñi catholice fidei cõfirmatio fuit: vt secu
ri in posterũ crederem⁹ miraculi illi⁹ donũ: cuiꝰ tam in pre
senti percepissem⁹ effectũ: ⁊ fidelis quisq̃ cis tam tanta per-
ceperit: ꝓ ea que cognoscit ꝑstita/discat sperare ꝓmissa: ac
dei sui ꝓteritã presentẽq̃ bonitatẽ: quasi futurozũ teneat
cautionẽ. Super excelsa ergo celi terrenũ corpus imponit;
ossa intra sepulchri angustias pauloante cõclusa angelozũ
cetibus inferunt: in gremium immortalitatis mortalis na
tura transfundit: ⁊ ideo sacra aplice lectionis testak histo-
ria. Cũ hec dixisset (inq̃t) videtibus illis eleuatus est. Dũ
audis eleuatũ: agnosce militie celestis obsequiũ. Unde ho
dierna festiuitas hoĩs nobis ⁊ dei sacramẽta manifestauit
Sub vna eadẽq̃ psona in eo qui eleuat diuinã potentiã: in
eo autẽ qui eleuak humanã cognosce substãtiam. Jdeoq̃
omnimodis detestãda sunt venena oriẽtalis erroris/q̃ im-
pia nouitate presumit asserere filiũ dei ac filium hoĩs vniꝰ
esse nature. Jn alterutra eñ partevel qui solum hoĩem fuiſ
se dixerit: negabit cõditoris gloriã: vel qui solũ deũ / nega-
bit misericordiã redẽptoris. Quo genere nõfacile arrian⁹
euangelicã poterit habere veritatẽ: vbi filiũ dei nunc equa
lem legim⁹: nunc minozẽ. Qui eñ vnius nature saluatorẽ
nostrũ mortifera persuasione crediderit / solum hoĩem aut
solum deũ cogetur dicere crucifixũ. Sed nõ ita est. Mortẽ
eñ nec solus deꝰ sentire/nec solꝰ hõ supare potuisset. Nos
ergo nouerim⁹ in christo duplicẽ geminãq̃ substantiã. De
patre celestẽ: de matre terrenã. Quã vtrãq̃ i vno eodẽq̃ re
demptore suis ꝓmptũ est testimonijs explicare. Quasi hõ
dicebat: qz pater maior me est: sed idem quasi deus pronun
ciabat. Ego ⁊ pater vnũ sum⁹. Quasi hõ dicebat. Tristis ẽ
aĩa mea vsq̃ ad mortẽ: sed q̃si deꝰ fiducialiter loq̃bak. Po-
testatẽ habeo ponẽdi aiam meã: ⁊ potestatẽ habeo itervm su-
mẽdi eã. Quasi hõ in cruce pẽdebat: sed quasi deꝰ regnũ ce-
leste donabat. Arriani aũt cõfusa mẽte distictas substãs pe-
nitus nõ videntes: q̃ erãt hoĩs ad deũ impie retulerũt: cre-
dẽtes q̃ minoz loquerek diuinitas: vbi iuncta deo hoĩs de-
mõstrabat infirmitas. Nullã itaq̃ facientes iter celestia et
terrena rationẽ: dũ inter deũ ⁊ hoiem distinguere nesciunt:
dei substantiã diuiserũt: ⁊ dũ ad sola hoĩs verba respiciũt
deũ sine intellectꝰ lumine pdiderũt. Nos vero vt ꝑfati su-
mus: dei ⁊ hoĩs duplicẽ substãtiã: sed simplicẽ nouerimus
esse psonã. Ille etiã error valde refugiẽdus ẽ: q̃ ipse asserit
q̃ beata maria solũ deum peperit: eo q̃ sibi saluatoꝛ noster
celestẽ nescio quã carnẽ itra viscera materna pfecerit: ⁊ ita
transierit p virginis vterũ: quasi p corpus alienũ. Sed cũ
dicat q̃ ꝓphetã sermo diuin⁹. De torrente in via bibet: pro-
pterea exaltabit caput: si nõ est corꝰ nostrũ: quõ est caput
nostrũ? Et cũ alio loco ꝓphetã ꝓmemorat. Paruul⁹ nat⁹
est nobis. Mõ nobis nat⁹ est: si nihil sumpsit ex nobis. Si ni
hil de nostro suscepit: nihil nobis ꝓstitit. Proinde charissi-
mi si nõ i nostra carne diabolum triũphauit: se exercuit nõ
nobis vicit. Si nõ in nostro corpe resurrexit cõditioni nr̃e
resurgẽdo nihil ꝓtulit. Hec q̃ dicit: suscepte ⁊ assumpte car
nis nõ intelligit rõnẽ: cõfundit ordinẽ: euacuat vtilitatẽ si
nõ in carne nr̃a pegit medicinã. Solã ergo ex hoĩe nascẽdi
elegit iniuriã. Recedat a sensib⁹ nr̃is tam piculosa psuasio
De nostro est qõ appẽdit: de suo est qõ donauit. Meum te-
stoz esse qõ cecidit vt meũ sit qõ resurrexit. Meũ testoz esse
qõ iacuit itra tumulũ: vt meũ sit qõ ascẽdit in celũ. In illo
itaq̃ nr̃i generis corpe nos xp̃i mors viuificauit: nos resur
rectio erexit: nos ascẽsio ꝓsecrauit. In illo nr̃e originis cor
pore celestib⁹ regnis arrã nr̃e cõditionis iposuit. Et labore
mus ergo charissimi vt quẽadmodũ dñs in hac die nr̃o cũ
corpe ad supna cõscẽdit: ita nos post illũ quõ possum⁹ spe
ascẽdam⁹ ⁊ corde sequamur. Jpso affectu pariter ⁊ pfectu
ascẽdam⁹ post illũ: ⁊ iam p vitia ac passiones nr̃as/si vtiq̃
vnusq̃sq̃ nr̃m subdere eas sibi studeat: ac sup eas stare con-
suescat: ex ipis sibi gradũ cõstruit: quo possit ad supiora cõ
scẽdere. Eleuabũt nos si fuerit ifra nos. De vicijs nr̃is sca
lã nobis facim⁹/si vicia ipa calcam⁹. Rã cũ bonitatꝫ aucto
re nõ ascẽdit malicia/nec cũ filio virginis libido atq̃ luxu
ria. Non inq̃ ascẽdũt vitia post virtutũ parentẽ: pctã post
iustũ/nec ifirmitates ac mozbi possũt ire post medicũ. Jgit
ur si itrare ipi⁹ medici regnũ volum⁹: pus vulnera nr̃a cu
rem⁹. Sed inem⁹ ⁊ custodiam⁹ in nobis statũ vtriuscq̃ sube
ne aĩam nobiliorẽ vtiq̃ hoĩs portionẽ tartaro pars deuol-
uat inferioz: sed secũ poti⁹ celo setificatũ corꝰ acq̃rat natu
ra gloriosior: ipo aduuãte q̃ viuit ⁊ rgnat in secula seculorũ.

¶ In eodẽ festo. Sermo. iiij. In quo demonstrat
quõ christus ad patrẽ ascendit per id qõ hõ erat;
sed mansit in patre per id quod deus erat.

Sermo. clxxvij. A

Scessiones dñi nostri Iesu christi sanct⁹ ⁊ solẽnis dies hodie illuxit:exultemus ⁊ iocũdemur in eo. Christus descẽdit/inferiora patuerũt. Christus ascẽdit:superiora clarauerũt. Christ⁹ in sepulchro mentiant custodes. Christus in inferno:visitent descendentes. Christus in celo:credãt oẽs gẽtes. Ipse ergo debet esse auctor nostri sermonis:q̃ est largitor nr̃e salutis. Rã de quo altiꝰ loquamur vobis:nisi de illo q̃ modo ex euangelio loquebat oibus nobis? Ascẽsurus em̃ ad patrem:dicebat discipulis suis. Hec locut⁹ sum vobis:cũ ad huc essẽ vobiscũ Joh.xiiij Paraclytus aũt spũs sanct⁹ quẽ mittet pater in nõie meo ille vos docebit omnia:⁊ cõmonebit vos oia quecũq̃ dixi. Non turbet cor vestrũ neq̃ formidet. Audistis q̃ dixi vobis:vado ad patrẽ meũ:q̃ pater maior me est. Ascẽsurũ em̃ se dixit ad patrẽ:⁊ contristati sunt discipuli: q̃ eos corpali forma desereret: ⁊ ait illis. Q̃z dixi vobis: vado ad patrẽ: Ubi.ꝫ. tristicia ipleuit cor vr̃m. Si diligeretis me gauderetis vti q̃ q̃z vado ad patrẽ:quia pater maior me est. Hoc est si diceret:ideo subtrabo vr̃is oculis istã serui formã in qua pr̃ maior me est vt ab oculis carnis fui forma remota dominũ spiritaliter videre possitis. Ergo ⁊ ꝓpter verã formã serui quã susceperat verum dixit. Pater maior me est: q̃ vtiq̃ hoie maior est deus. Et ꝓpter veram formã dei in qua permanet cum patre verũ dixit. Ego ⁊ pater vnũ sum⁹. Joh.x. B Ascẽdit ergo ad patrẽ q̃ id q̃ homo erat: sed mãsit in patre per id quod de⁹ erat: q̃z in carne ad nos ꝓcessit:⁊ a patre nõ recessit. Ascẽdit inq̃ ad patrẽ verbum quod caro factũ est vt Joh.j. habitaret in nobis:⁊ suã presentiã repromisit dicẽs. Ecce Matthei. ego vobiscũ sum oibus diebus vsq̃ ad consummationẽ seculi. Scõm formã serui dixit de illo Joãnes apl̃s. Ipse est xxviij. ver⁹ de⁹: et vita eterna. Scõm dei formã dixit de illo apl̃s Phil.ij. paulus. Qui cũ in forma dei esset: nõ rapinã arbitratus est esse se equalẽ deo. sed semetipm exinaniuit formã serui accipiẽs. Scõm formã dei ipe de se loquit. Ego ⁊ pater vnũ Joh.x. sum⁹: Fz formã serui dixit. Tristis ẽ aĩa mea vsq̃ ad mortẽ. Matthei. xxvj. Unde illa fiducia: vnde ista formido? Illa vtiq̃ vox expro prietate substãtie/ista vero ex ptictpatione infirmitatis assumpte. Hec ergo charissimi pruden̄ter intelligẽtes de scripturis sanctis:dũ legim⁹ discernam⁹: sed cũ discernim⁹ ne forte aliquãdo loquamur vobis:nisi de illo q̃ modo ex euangelio loquebat oibus nobis? Ascẽsurus em̃ ad patrem:dicebat discipulis suis. Hec locut⁹ sum vobis:cũ ad huc essẽ vobiscũ Joh.xiiij Paraclytus aũt spũs sanct⁹ quẽ mittet pater in nõie meo ille vos docebit omnia:⁊ cõmonebit vos oia quecũq̃ dixi. Non turbet cor vestrũ neq̃ formidet. Audistis q̃ dixi vobis:vado ad patrẽ meũ:q̃ pater maior me est. Ascẽsurũ em̃ se dixit ad patrẽ:⁊ contristati sunt discipuli: q̃ eos corpali forma desereret: ⁊ ait illis. Q̃z dixi vobis: vado ad patrẽ: Ubi.ꝫ. tristicia ipleuit cor vr̃m. Si diligeretis me gauderetis vti q̃ q̃z vado ad patrẽ:quia pater maior me est. Hoc est si diceret:ideo subtrabo vr̃is oculis istã serui formã in qua pr̃ maior me est vt ab oculis carnis fui forma remota dominũ spiritaliter videre possitis. Ergo ⁊ ꝓpter verã formã serui quã susceperat verum dixit. Pater maior me est: q̃ vtiq̃ hoie maior est deus. Et ꝓpter veram formã dei in qua permanet cum patre verũ dixit. Ego ⁊ pater vnũ sum⁹. Joh.x. B Ascẽdit ergo ad patrẽ q̃ id q̃ homo erat: sed mãsit in patre per id quod de⁹ erat: q̃z in carne ad nos ꝓcessit:⁊ a patre nõ recessit. Ascẽdit inq̃ ad patrẽ verbum quod caro factũ est vt Joh.j. habitaret in nobis:⁊ suã presentiã repromisit dicẽs. Ecce Matthei. ego vobiscũ sum oibus diebus vsq̃ ad consummationẽ seculi. Scõm formã serui dixit de illo Joãnes apl̃s. Ipse est xxviij. ver⁹ de⁹: et vita eterna. Scõm dei formã dixit de illo apl̃s Phil.ij. paulus. Qui cũ in forma dei esset: nõ rapinã arbitratus est esse se equalẽ deo. sed semetipm exinaniuit formã serui accipiẽs. Scõm formã dei ipe de se loquit. Ego ⁊ pater vnũ Joh.x. sum⁹: Fz formã serui dixit. Tristis ẽ aĩa mea vsq̃ ad mortẽ. Matthei. xxvj. Unde illa fiducia: vnde ista formido? Illa vtiq̃ vox expro prietate substãtie/ista vero ex ptictpatione infirmitatis assumpte. Hec ergo charissimi pruden̄ter intelligẽtes de scripturis sanctis:dũ legim⁹ discernam⁹: sed cũ discernim⁹ ne forte aliquãdo erremus/intellectum ab ipso dño postulemus: cui est honor ⁊ gloria in secula seculorum. Amen.

¶In eodẽ festo. Sermo. v. In quo ostendit quãto gaudio celici spirit⁹ mirantes christum ascendentem susceperunt.

Sermo. clxxviij. A Põ. cxlij.

Scessionis ergo dñice inclytũ ⁊ regale mysteriũ q̃ christus terrã leuauit ad celũ. Canit etiã tot⁹ mũdus ⁊ festis agit gaudijs triũphos dñi sui: q̃ erexit a terra inopẽ ⁊ de stercore exaltauit pauperem: eũq̃ leuauit ad patrẽ. Quis igit illuc põt ascendere:⁊ aereos demones trãsire/nisi ille solus q̃ peccatũ nõ potuit habere? Crux ergo illa nõ obfuit sed ꝓfuit:q̃ ⁊ nobis christus vicit:⁊ ille in ea superari nõ potuit. Mõ sepulchra:non inferi victricẽ domuere carnẽ: expẽdit de⁹ pro homine q̃ decreuerat:⁊ rapuit quẽ volebat. Videntes hoc presentes apostoli:⁊ paulat im semetipsum ad supna tollentẽ/pectore pauidi/mẽte cõfusi:oculis trepidi consequunt:donec vltra solutã nubẽ serena dies exciperet: et fulgore cozusco vallatum humanis cõspectib⁹ occultaret. Cũ ergo eũ discipuli tanto lumine pculsi nõ viderẽt:⁊ curiosos oculos iubar rubidũ cozuscis ictibus cuitaret/cõfestim ex victorib⁹ ãgeli directi duo:metu ⁊ doloze ꝓstratos apl̃os verbis talibus consolant. Viri galilei quid statis aspicientes in celũ. Iste Act.j. iesus qui assumpt⁹ est a vob⁹ in celũ: ita veniet quẽadmodum vidistis eũ euntẽ in celũ. Sic veniet inquiunt manifestus: quẽadmodũ nunc tollit̃ super astra preclar⁹:⁊ polo secreta suscipiũt quẽ refundãt: sanctificat diuino comitatu immẽsus aer:⁊ omnis illa volitãs turba p auras xp̃o ascendente trãstringit:pauet omne celũ mutant astra: concurrit cõfestim fulmine⁹ille militie celestis exercit⁹. Uident regẽ suum viue carnis manubias reportare/ atq̃ hoste debellato hoiem in supna cõscẽdere: agnoscũt in cicatricib⁹ signa belloz:adorãt in carne vulnera iam sanata/vbi nihil pecca ti macula extixerat/nec quippiã sua virulẽtia grauid⁹ ille veneni draco vomuerat. Serpẽs em̃ vestigiũ in petra non figebat. Plaudũt agmina:tube sonãt: letis se misceno blãda modulamina chozis fundit̃. Ecce cõfestim splẽdi⁹ ille senat⁹ celestis ex regnis soluit̃. Mãq̃ in imis poli leta carminib⁹ regia ampla dei reserant: vndiq̃ syderei repagina celi atq̃ astriferi orbis archana soluta penit⁹ cõpage patescũt. Recessit i geminã arcẽ diuisus aer:⁊ lati ardua celi latera ꝓcisis marginib⁹ depẽderũt. Fit vn⁹ ibi sine celo dies ⁊ claris titubat fulgoꝛib⁹:⁊ tunc alternis iter sc ita resonãt obsequia leta carminib⁹. Tollite portas principes vestras Ps.xxiij C ⁊ eleuamini porte eternales ⁊ introibit rex glie. Ascẽdebat em̃ cruoris rubore pfusus a tropheis victricib⁹ laureatus. Uiderũt celites cuncti speciosum vulneribus xp̃m:spolia castris tyrãnicis reportata:⁊ admirãtes fulgẽtis diuie vir tutis vexilla/talib⁹ cõcrepunt hymnis:deducũt⁹ letãtes. Quis est inquiũt iste rex glie? Et aiunt. Dñs virtutũ ipse est rex glozie. Hic est ille cãdidus ⁊ roseus cõpũct⁹ a multitudine. Hic est ille qui nõ habuit speciẽ neq̃ decoꝛẽ:insiEsa.liij. mus in laqueo:fortis in spolio/ vilis in cozpusculo:armat⁹ in prelio/fedus in morte/pulcher in resurrectiõe: cãdidus ex virgine:rubicũdus in cruce: fuscus i opprobrio: clarus in celo. Quando id quispiã fratres noscet vt de⁹ lateret in carne:maiestas habitaret in cozpoze:⁊ ita in mũdo gereret pzelium:vt ipm cozpus post sepulchra mox leuaret ad celũ Recipit igitur se itra velamina diuina cũ carne maiestas vidit celum poztare hoiem:atq̃ sub pedib⁹ christi famulantia ethera iacuerunt. Ecce iam porta patet quam clauserat adam:claustrum quod celo iniquitas ifixerat repartum est. Si quis se ad xp̃m tenuerit ⁊ vnius substantie patrem ⁊ filium ⁊ spiritum sanctum confessus fuerit: celi ianuas per ipsum securus intrabit. Amen.

¶In eodẽ festo. Sermo. vj. In quo ostendit quo modo dauid prenunciauit ascensionem Christi.

Sermo. clxxix. B

Uantis ornatib⁹ gaudioꝛ refulsit bodie aula celorum? Angeli eni vota sua sperata diuti⁹ recepe runt ⁊ hymnũ dixerunt. In allenatione portarũ lux in celis splẽdoꝛ in tanuis: q̃ christus rursum ascendit: pcedẽs de thalamo suo: ascẽsurus in trono suo. Unde sanct⁹ dauid posuit organũ suũ in fortibus celoꝝ: Ps.xcvij cantans canticũ nouũ. Cũ qui descendit/ipse est qui ascẽdit sup oẽs celos. Letioꝛib⁹ ergo fistulis organũ tangens Ephe.iiij resultat ⁊ dicit protoferũ eterni cõsulis cernẽs no mire gẽmisq̃ decoꝛ:sed nubiũ glacie candidatũ. Qui potuit (inq̃t) Ps.ciij. nubem ascensum sui q̃ ambulat super pẽnas ventoꝝ. Jam Ps.xc. em̃ super aspidẽ ⁊ basiliscum ambulauit: ⁊ cõculcauit leonem ⁊ draconẽ. Pede mortis:plausu resurrectiõis. Utrabilis in oculis nostris clarificat⁹ chozusca ascẽsiõis virtutib⁹: sedens super nubẽ leuẽ: compluens apl̃os pacẽ bẽdicẽs ⁊ testamẽtaria dans. Pacẽ inq̃t meã do vobis: Joh.xiiij pacẽ relinquo vobis. Ad hãc melodiã sonantiũ organoꝝ ante aulã regiã celoꝝ inuitati sequunt apl̃i benedictionis gratiã petituri:gradunt cum dño filij pmissi pignus acceꝑturi spirit⁹ sancti. Leuans aũt man⁹ suas benedixit eos: dedit eis arram sponsalem muneris pciosum / non ex auro gẽmisq̃ distinctũ:sed charitatis ãsulis ꝓtextã catenã: q̃ alligati sequãt eũ ad spõsam agni bieru salẽ patriã sempiternam. Domine inquiũt quare nos derelinq̃s ascẽdis? q̃ nos elegisti in ripa precedẽs? Domine q̃n sum⁹ verbus tuus super mel ⁊ fauũ eminus percepturi:⁊ stillantis rosãtisq̃ gratie balsamũ de tuis labijs ac faucib⁹ libaturi? Aut illruc quo ascendis/aut ne deseras cũ ascẽdis: quasi scuto benignitatis tue remãsim⁹ in aperto nudati tanq̃ pupilli matris ampl̃ectentis pẽnate velamine destituti. Cũ veniens ad nos redemisti nos? Uoꝛs tua fuit pctm̃ nostrũ: fit ascensꝰ tuus C pignus nr̃m: ne nimis absoꝛpti/ meroꝛe mergamur: q̃s ceuasti de gemitib⁹ inferoꝝ. Ascendens ergo dñs aliũdi suoꝝ tristiciã excelsa de nube suspicies: emittit psolatores meroꝛis nũcios ascẽdẽtis ⁊ iudices reuertẽtis. Viri inq̃t Sermũ.j. galilei q̃d statis aspicientes in celũ: hic iesus qui assumpt⁹ est a vobis in celũ/sic veniet quẽadmodũ vidistis eũ euntẽ in celo. Sic veniet. Una erit euectio/ vna leticia nubifera. vna species mãsueta:sed iustis clarifica ⁊ pctoꝛib⁹ metuenda. Non vos terrebit aduẽtus quos cõsolat eius ascẽsus. Sic veniet:clauoꝝ vulnera illesa ostrans ⁊ foraminũ

Sermonũ ad litteram scripturarum ꝓpositio. Sermo. dicti. B Psalm. xxxiij.

cruẽta monilia. Uobis filijs spõsi cũ coronã celestj exhibebit imperiꝰ crncẽ vulnera nõ mutabit:q̃ signũ filij dei fulgebit. Accepto g̃ apl̃i ascẽdẽtis mãdato desup vẽturo sancti spirit⁹ pignoꝛe ꝓciosꝰ:in tẽplo erãt vnanimes collaudãtes dñm: vtyna eos inueniret coꝛona ignea aduẽtantiũ gratiarũ. In tẽplo g̃ frẽs semper vnanimes demoꝛemur: ⁊ i domo dñi ãbulãtes cũ ꝓcordia pacẽ ei⁹ spem⁹ aduẽtũ ⁊ i tẽplo ei⁹ oẽs dicam⁹ glã:vt ẽt ignis gr̃e ilidat sup nos. Amen.

¶In eodẽ festo. Sermo. vij. In quo demonstrat desideriũ apostoloꝝ cũ xp̃o ascẽdere cupientium.

Sermo. dicer. B

Electa aspicere xp̃z dñz portatoꝛijs nubib⁹ ascẽdẽtẽ cũ resurgens a mortuis reuerti cepit ad celũ: vñ venerat saluare gen⁹ humanũ. Qui sunt q̃ expectant ascẽdentẽ: qui viderunt resurgentẽ: fuerũt pendẽtẽ: ⁊ sequũt oculis ascendẽtem? Timoꝛ in cruce:amoꝛ in nube:visus delectabil⁹ in aere. O dulcis descendentis affectus. O delectabilis euolantis aspectus. Facit vale et benedicit in pace. Illi se cõmendãt:⁊ ille benedictionis gratiã relinq̃t. Benedixit eos extensis manib⁹:⁊ ꝑparatis in occursum imponitur nubib⁹. Finit eloquiũ ⁊ iã repetit celũ. Cãdida enim subito apparuit nubis euectio parata in celo. Apparuit nubes intrauit i eã:q̃ educit nubes ab extremo terre:et oblectaret oculos eaꝝ nubis amenitas et irroꝛaret eos ascendentis de celo suauitas:ne sola desiderãtiũ inanis remaneret anxietas. Ecce in clipeo actuũ apl̃oꝝ pendẽtiũ vtuũ picta lumina piscatoꝝ:adest cõsolator q̃ ascendit saluator. Mittit continue duos celestes ptores vt alũnos suos securos redderet metuentes: et in gaudiũ conuerteret lachrymãtes. Oportebat enim celestis mitti consolatoꝛes ne remanerent trepidi piscatoꝛes. Rã et cũ imperator transit de vrbe ad vrbẽ ⁊ ei? nuncisq̃ aduent⁹: nõ mittunt̃ nisi domestici ꝓtoꝛes ac palatini: vt nuncient ꝓuincialib⁹ q̃ est regis aduent⁹ aut redit⁹. Ita et dño ascẽdente ptoꝝ celestium turba resplenduit decãtantiũ vt tan q̃ ꝓuincialiũ respirare facerẽt a timoꝛe coꝛda pastoꝝ: qñ etiam patiꝛ ac resurgit domestici angeli destinãtur vt a nube ac pretorio monumenti resurrexisse nunciarent dñm celi: et nũc cũ ascendit: de choꝛo ꝓcedẽtium potestatũ: de multitudine cantantiũ in aere castroꝝ duo palatini celestis iperij ditigunt̃: vt et flebilia reꝺescerent lumina piscatoꝝ hymnũ celestẽ recitant. Piscatoꝛes viri inquiũt galilei q̃d aspicitis in iesũ eũtẽ in celũ: sic veniet quẽadmodũ vidistis eũ eũtẽ in celũ. Profectus est desiderabilis: non veniet vobis terribilis nubes in occursu: nubes in reditu. Uulnera portauit ipse iterũ reportabit. Crucez retulit cũ triũpho: signũ filij hois vob parebit in celo. Sic veniet in ipso coꝛpore: in ipsa nubi: i ipa veritate: vob i amoꝛe: ipijs in tremoꝛe. Beati q̃b⁹ vere ꝺz. Sic veniet quẽadmodũ vidistj eũ eũtẽ i celũ. Rũq̃d sic veniet ocꝛis pctoꝝ? Ipa erit ꝺitas: q̃ nõ ipa erit securitas. Dies erit tremendi iudicij: decẽsus angeloꝝ resurrectio moꝛtuoꝝ. Ascẽdẽt ãgeli ⁊ q̃dã digito tube sonãtis tãget sepulchra terre tremẽtj vt pignoꝛa restituãt thoꝛo: no igneo iudicãti. Ascẽdat angeli ad sepulchra ꝓphetaꝝ et ipoꝝ apl̃oꝝ oĩmq̃ sctoꝝ: ⁊ dicent eis. Ecce ẽ q̃ sic iterum redit quo ascẽdit. Uos vidim⁹: q̃ sic veniet quo eũ vidistis eũtẽ i celũ: q̃ deduxistis eũtẽ: suscipite redeũtẽ. Ista allocutio non est liguaꝝ septuaginta: fz parẽter nubes dicunt pluuiales vt occurrãt in roze et refrigeroſa amenitate q̃ pscie nõ ptinent q̃stionẽ. Petam⁹ g̃ a dño deo nostro vt sicut hodie ascensionis celebram⁹ tps ⁊ diẽ: ita reuertentis mereamur matutinã suscipere pietatẽ: vt dicamus ei. Mane adorabo dñe: mane astabo tibi et cõtemplaboꝛ te.

¶In vigilia Pentecostes: de expositiõe symboli. Sermo. j. In quo ostendit modum quo apostoli symbolum ediderunt ⁊ quid sit fides latissime declarat.

Psal. xxxiij. B Ductio

Stũ est dilectissimi charitati vre q̃ milites scti bñficia tpalia a tpalib⁹ dñis accepturi: pri⁹ sacramentis militarib⁹ obligant̃:⁊ dñis suis fidẽle seruaturos pfitent̃. Quãtomagis g̃ eterno regi militaturi et eterna premia percepturi debẽt sacramẽtis celestib⁹ obligari:⁊ fidẽ per quã ei placituri sunt publice pfite ri. Dicit enim ap̃s. Sine fide impossibile est placere deo. Hanc in coꝛdibus nostris agnoscit q̃ scrutatur renes ⁊ coꝛ Heb.xj. das. Sed ꝓpter cõseruandã eccl̃e vnitatẽ dispensationi hu Pro.viij. ius tpis cũ fide coꝛdis necessaria est oris confessio. Q̃z coꝛde creditur ad iusticiã: oꝛe aũt cõfessio fit ad salutẽ: nõ tm̃ ꝑ Rom.x. dicatoꝛ: sed ẽt auditoꝛ. Mõ eni aliter frater de fratre sentiret: nec pax ecclesie ꝙuaret: nec alĩ docere aut ab alio discere saluti necessaria posset: nisi qñ in coꝛde hz: lignis vocũ tã quis vehiculis ad coꝛda alioꝝ trãsmitteret. Est g̃ fides et coꝛde seruanda et oꝛe promenda. Fides nãq̃ oĩm bonoꝝ est fundamẽtũ ⁊ humane salutis initiũ. Sine hac nemo ad nũerũ filioꝝ vel poterit puenire: et sine ipsa in seculo nec iustificationis consequtur gratiã. nec in futuro vitã possidebit eternã. Et si q̃s nõ ãbulauerit p fidẽ nõ pueniet ad speciẽ. Hoc attendẽtes sancti apostoli: certã regulã fidei tradiderunt: quã ꝑm numerũ apl̃icũ duodecim sententijs ꝓprehensam: symbolũ vocauerũt: p quã credẽtes catholicã tenerẽt vnitatẽ: ⁊ p quã hereticã ꝓuicerent prauitatẽ. Symbolum g̃ tali ratione institutũ maiores nostri dixerũt. Tradũt eni q̃ post ascẽsionẽ dñi ⁊ saluatoꝛis nostri ad pr̃em: cũ q̃ aduẽtũ spiritussancti discipuli ei⁹ inflammati linguis oĩm loq̃rentur ad singulas q̃sq̃ nationes: vt dei x̃bũ ꝓdicarẽt iturꝛ ac discessuri ab inuicẽ nozmã pri⁹ sibi future ꝓdicatiõis in cõe statuerũt: ne localiter ab inuicẽ discedẽtes: diuersum vel dissonũ ꝓdicarent his q̃ ad fidẽ xp̃i inuitabantur. Oẽs igit̃ in vnũ positi ⁊ spiritu sctõ repleti breue sunt ꝓdicatõis indicium. Pferẽdo i vnũ qõ sẽtiebat vnusq̃sq̃ ꝓputabat: atq̃ hãc ita credẽtib⁹ vãda eẽ regulã statuerũt. Symbolũ breue ẽ x̃bis: sz magnũ est sacramẽtis. quicquid enim ꝓfiguratum est i patriarchis: q̃cq̃ denũciatũ ẽ in scripturis q̃cq̃ ꝓdictũ est in ꝓphetis: vel deo ingenito: vel ex deo i deũ nato: vel de spiritu sancto: vl̃ de suscipiendo oĩ sacramento: vl̃ de morte dñi resurrectiõisq̃ eius q̃ mysterio: totus breuit̃ ꝑ symbolũ continet̃ ⁊ ptinẽdo hz ⁊ ꝓfitẽdo. Discat g̃ q̃sq̃ fidẽ apostolicã professus p oꝛa gestãtiũ i baptismo: cũ ad annos intelligibiles venerit. Jam ad isti⁹ symboli professionis sacramentũ textũq̃ q̃ in hunc modũ incipit.

C Redo in deũ patrẽ oĩpotẽtẽ ⁊c. In primis dilectissimi q̃lis sermo sit in symboli capite diligent C attẽdite. Ergo in ꝺmo hz credo. Uide q̃ dñs nr̃ La.j. nõ nos iubet discutere diuina iudicia fz credere nec rõnẽ requirere: sed fidẽ simpl̃r ⁊ imobilit exhibere. Mõ dicit credo deũ: vel credo deo: cuius et hec saluti necessaria sint. Aliꝰ eni ẽ credere illi: aliud credere illũ: aliud credere in illũ. Credere illi est credere vera esse q̃ loq̃t. Credere illũ credere q̃ ipe est de⁹. Credere in illũ: diligere illũ. Credere vera ee q̃ loq̃t multi ⁊ mali possunt. Credũt em̃ esse vera et nolũt ea facere sua: q̃ ad hoc pedũ pigri sunt. Credere aũt ipm esse deũ: hoc ⁊ demões possunt. Credere vero in deum soli nouerũt q̃ diligũt illũ: q̃ nõ solũ noie xp̃iani sunt: fz ⁊ factis ⁊ vita: q̃ sine dilectione fides inanis est. Cũ dilectõe fides xp̃iani: sine dilectione fides demonis. Qui g̃ nõ volũt credere xp̃m: adhuc nec demões imitant̃. Jã credit xp̃m fz odit xp̃z: hz ꝓfessionẽ fidei in ore pene: nõ in amoꝛe coꝛone. Rã et illi punirĩ timebãt. Uenit̃ btus petr⁹ cũ dño ꝓfitẽs. Tu es xp̃s filꝰ dei viuẽ: eadẽ pene x̃ba q̃ et demones ꝓfer- Mat.xvj. re vident ex oꝛe: sed illoꝝ confessio: q̃ cũ odio plata ẽ: xp̃i merito dãnata est. Illi⁹ q̃ ex eterna dilectione ꝓcessit: eterna beatitudine remunerata est. Nos g̃ q̃ p adoptionẽ gr̃e filij dei sum⁹ dicẽde. Credo in deũ ꝑm oĩpotẽtẽ hoc est sic Ro.viij. ei credam⁹ vt ei p dilectionẽ adheream⁹. In deũ patrẽ oĩpotẽtẽ. Aduertite q̃ cũ dei ꝓtis nomen in confessiõe ꝓfigit: ofidit q̃ nõ añ de⁹ eẽ cepit ⁊ postea pr̃: sed sine vllo initio et de⁹ semp ⁊ pr̃ ẽ. Pr̃em aũt cũ audis: agnosce q̃ habeat filiũ veraciter genitũ: quõ possessoꝛ oꝛ q̃ aliq̃d possidet ⁊ dñs qui alicui dñatur. Deus g̃ pr̃ secreti sacramẽti vocabulum est: cui⁹ vere filij ẽ x̃bũ. Nec q̃rat quõ genuit filiũ: qõ ⁊ ãgeli nesciũt: ꝓphetis est icognitũ. Cũ illud dictũ ẽ. Gñationem Esa.liij. ei⁹ q̃s enarrabit? Nec a nob⁹ discutiẽdus ẽ de⁹: fz credẽd⁹. Sed vt breuit̃ dicam⁹ sufficit nobis scire q̃ genuit lux splẽdoꝛem. Oĩpotentẽ x̃bo iõ dicit: q̃ oꝑs ẽ: cui nihil ipossibile est: q̃ celũ et terrã: mare: hoies; atq̃ oĩa aialia ⁊ reptilia non aliquo opis actu: sed solo x̃bo impio creauit. Et iõ non nobis veniat i cognitionẽ quõ hoc aũt illõ potuit fieri q̃ oĩpo-

Universidad de Navarra Biblioteca

tentẽ ꝓcemur confiteri. Et in iesum xp̃m filiũ ei⁹ vnicũ dñm nostrum. Aduertite quõ in patrẽ: sic et in filiũ credendũ est. Et qz cũ patre equalis est maiestate: tm̃ ipsi quãtũ z pr̃i homines nos debere nouimus et seruitutis obseqũ. Jesus aũt saluator interpretat̃. Jesus aũt ðr q saluet pp̃m Christus a chrismate ðr: qz sicut antiqui reges oleo sacro pfundebantur ita dñs noster iesus xp̃s spiritussanct̃i infusione replet⁹ est. Vnic⁹ tõ qz nec ꝓparatione recipit cũ creaturis: nec similitudinẽ: qz oĩz rerũ sũm⁹ ipe creator est. Hoĩes aũt filij dei vocãt̃ p gr̃am: ille solus filij genit⁹ p naturã. Ostendũt ista in eũ iure credendũ esse: q̃ pter ꝑ qõ eq̃lis patri est saluator noster ẽ redimens nos. et xp̃s ẽ rex regẽs nos: z vnic⁹ dñs nr̃ spoliato antiq̃ hoste singulari dñto suo ascisces nos Qui cõceptus est de spiritu sancto: id est cui⁹ cõceptionis sol⁹ auctor fuit spũssanct⁹. Sicut enim x̃mis calefaciẽte fole de puro limo format̃: sic spũsctõ illustrãte z sctificãte corpe virginis caro xp̃i de sola carne virginis nulla semẽtiua carnis origine opante ꝓcepta est. Tũ se x̃mi ꝓparãs: p psalmistã dic̃. Ego sum x̃mis z nõ hõ. i. ꝓcept⁹ more hũano. Mat⁹ ex maria virgine. Qui veniebat inueteratã pctis hoĩm renouare naturã: nouã legẽ voluit habere na scẽdi. Unigenitus igit̃ dei fact⁹ est hoĩs filj⁹: vt q̃ creator mũdi erat: heret et redẽptor. Quod vero maiestatis de⁹ de maria incarnat⁹ est: nõ ẽ fordidatus nascẽdo de virgine: q̃ nõ fuit pollut⁹ hominẽ cõdẽs ex puluere. Dentes q̃ sol aut ignis si lutuz tangat qõ tetigerit purgat: z se tm̃ nõ iquinat. Nec fuit deo iniuria cã mie: neq; sit incredibile qõ ipse natus de x̃gine Adam de virgineo puluere z p̃mã mulierem potuit de costa formare. De⁹ filiũ suũ quẽ solũ de corde suo eq̃lẽ sibi genitũ tanq̃ seipm̃ diligebat: ipm̃ dedit marie vt naturalit̃ eẽ vn⁹ idẽq; cõis fili⁹ dei z marie. Dis natura a deo creata est: z de⁹ ẽ ex maria nat⁹. Deus oĩa creauit: z maria deũ generauit. De⁹ q̃ oĩa fecit: ipse se ex maria fecit: z sic oĩa q̃ fecerat refecẽ. Qui potuit oĩa de nthilo facere: noluit ea violata sine maria reficere. Passus sub pontio pylato crucifixus mortu⁹ et sepultus. Iste pylatus iudex erat in illo tpe ab imperatore positus in iudea: sub quo dñs passus est. Cuius mentio ad tẽporis significationẽ nõ ad psone illi⁹ ptinet dignitatẽ. Crucifixus. Hinc multa ꝑphe pdixerunt: qualiter crucifixus in cruce in cõspectu populi maligni manib⁹ extensis pependerit. Cũ vt breuiter dicat̃ in cruce suspensus est: vt nos a dãnatione ligni vetiti dissolueret et a morte liberaret. Sed q̃: rit̃ q̃d sit crucis significatio: z quare dñs in patibulo se pati elegerit: Ad qõ tripartita rõ reddit̃. Prima vt xp̃s ꝓ rectu mundi redẽptio daret̃: z antiqu⁹ hostis velut hamo crucis caperet. s. vt quos absorbuerat cuomeret: non potentia vict⁹ sz iustitia: Scda cã ẽ: vt secutoritb⁹ hoĩb⁹ vite magistriũ ꝓberet. Ad ꝑ eñ ascẽdit in crucẽ vt nobis passiõis z resurrectionis ꝓberet exẽplũ. Tertia cã ẽ suscepte crucis vt superbia seculi z inflata sapiẽtia: ꝓ crucis stultã (vt putat) ꝑdicationẽ: humiliata corrueret: z sciret id qõ stultũ ẽ dei sapiẽtib⁹ eẽ hoĩb⁹. Sz adhuc videũ ẽqre dñs tale genus mortis elegerit. Legim⁹ enĩ i euãgelio qõ pharisei voluer eum ꝑcipitare de mõte. At ille trãsiẽs: p mediũ illorũ ibat. Alibi quoq; legim⁹ q̃ iudei tulerũt lapides vt iacerẽt in cũ ipse x̃o absc̃odit se: exiuit de tẽplo. Quare noluit dñs ꝑcipi tari: aut lapidari: vel ẽt gladio trucari: Utiq; causa nr̃e salutis ꝑ fecit. Mors enĩ xp̃i signũ ẽ nostre salutis. Voluit q̃ lapidari aut ẽt gladio pcuti: qz videlicet nos semp nobiscũ lapides aut ferrũ ferre non possum⁹ q̃b⁹ defendamur: elegit vero crucẽ: q̃ leui motu manꝰ exponit̃: qz et ꝑ inimici versutias munimur. Hoc enim signo crucis consecrat̃ corp⁹ dñi cũ: sanctificat̃ fons baptismatis: initiantur et tam presbyteri z ceteri grad⁹ ecclesiastici: et omnia q̃cũq; sanctificantur hoc signo dñice crucis cũ inuocatione xp̃i nois consecrant. Mã et ipsa crux magnũ in se mysteriũ continet cui⁹ positio tũc est vt superior pars celos: petat inferior terre inhereat: fixa in infernoz ima contingit: latitudo aũt ei⁹ partes mundi appetat. Qua et xp̃s per passionẽ crucis angelis ꝓfudit in celo: quoz numer⁹ qz ꝓ apostata ãgelũ imminut⁹ fuerat ex aĩab⁹ fidelitũ quotidie adimplet̃: et nobis q̃ sumus in terra: et illis q̃ ꝓpter originale peccatũ detinebantur apud inferos: sed et ipsis q̃ in diuersis mundi partib⁹ habitabant. Jacens vero crux quattuor partes mundi appetit: orientẽ videlicet et occidentẽ: aq̃lonẽ z meridiẽ: qz z xp̃s ꝓ passione suã oẽs gentes ad se trahit: z oĩa sibi subiugauit: iuxta qõ ipse surgens a mortuis dicit. Data est mihi oĩs potestas in celo et in terra. Cõtinet ẽt in hac crucis figura altitudinẽ: qz quanto est altior: tanto attendendũ diligentius. Intelligit nãq; i latitudie crucis dilectio ꝓximi: q̃ nõ tm̃ vsq; ad amicos sed ẽt extẽdẽda est vsq; ad diligendos inimicos. Intelligit q̃z in eiusdẽ longitudie lõga z ꝓseuerans laborũ z ꝑsecutionũ sustinentia: quã patienter ferre dz ad patriã insp̃icrans nr̃a pegrinatio: tã ꝓ dilectione ꝓximoz q̃s ꝓ exhibitione oĩm bonorum operum. Figurat simili ratione i altitudine eius eminẽtia spei: penetrãs vsq; ad interiora velaminis vbi viliõe pacis perfruẽtur q̃ hic a ciuibus babylonie multipliciter exercẽtur: donec in libertatẽ glorie filiorum dei a seruitute corruptionis huius liberentur. Attendẽda est ẽt crucis ꝓfunditas: qz ꝓ xp̃o nõ ascẽdit superbia non auaritia non luxuria: nullũ vitiũ nr̃m ascẽdit cũ medico nostro. Jõ si post medicũ desideram⁹ ascẽdere: debem⁹ vitia vel peccata deponere. Omnes enĩ q̃si q̃busdã cõpedib⁹ nos ꝓmunt z peccatoz rhetib⁹ nos ligare contẽdũt: z ideo cũ dei adiutorio: fm q̃ ait psalmista. Dirũpam⁹ vincula coz vt securi possumus dicere dño. Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiam laudis. Sedet ad dexterã dei patris omnipotẽt̃: z Sedere iudicantis est. Et quia redẽptor noster assumptus in celũ: et nunc oĩa iudicat: z ad extremũ iudex oĩm venit: sedere describit̃. Inde venturus iudicare viuos et mortuos. In ipo corpore vẽtur⁹ est ad iudiciũ: in quo ascẽdit ad celũ: xp̃ianos iudicatur⁹ z paganos: iustos et peccatores fideles et impios. Oẽs enĩ (vt ait aplꝰ) astabim⁹ añ tribunal xp̃i: vt referat vnusquisq; ꝓpria corporis sui ꝓut gessit siue bonũ siue malũ. Quã rẽ ẽt dñs in euãgelio denũciat dicẽs. Filius hoĩs ventur⁹ est in gl̃ia sua cũ ãgelis suis: z tũc reddet vnicuiq; fm opera sua. Diligẽter queso attendite fres: et mecũ pariter expauescite: qz non dixit vt reddat vnicuiq; fm miam suã: sed fm opera. Hic enim est misericors: ibi iust⁹. Mã quod non statim in peccatores vindicat patiẽtia est non negligentia. Non ille potentiã pdidit sed nos ad penitentiã reseruauit. Mũ valde timendũ ẽ ne quanto diuti⁹ spectat vt cozrigamur: tanto grauius vindicet si emẽdari noluerim⁹. Scire et intelligere debem⁹ fratres charissimi: nihil eẽ nobis salubri⁹ q̃ vt dãnatis omniũ ꝑsentiũ rerum voluptatib⁹: id potius cogitemus quando crim⁹ de hoc seculo transituri: vel q̃n tabernaculũ corporis vltimo die suq; uenieẽte deposituri: z iterũ illõ resurrectionis tpe recepturi vt cũ eodẽ reciplamus ꝓut gessimus: siue bonũ siue malu. et tõ rogo fres vt quotidie cogitem⁹ quales erim⁹ in die iudicij purissimis angelorũ conspectib⁹ offerendi: z eterno iudici rationem de libris cõscientie reddituri remotis oĩbus ꝓbationib⁹. Certũ est in die illa ipm̃ ante se hominem cõsti tuendũ: z ipsam sibi vitã in cordis speculo demonstrandã: z testes contra eã non defore aliq̃s sed int⁹ õ ipsa anima ꝓferendos. Adijciẽda erũt non alĩ peregrina sed nimiũ nota testimonia: id est opera sua. Ordinabuntur ante infelicẽ aiam peccata ver crimina sua: vt eã et conuincat ꝓbatio et confundat agnitio: fm illud quod scriptum est. Arguã te z statuã contra faciem tuã. Quicũq; se modo dũ licet emẽdare neglexerit: añ illũ celestẽ pp̃m pmũ exceptur⁹ erit de cõfusione suppliciũ: z aĩa q̃ mõ ꝓ penitẽtia cõpendiosa trãsactas peccatoz suoz putredines curare dissimulat: ãte illõ tribunal metuendũ sine vllo remedio in perpetuo tartaro manebit. Que cũ ita sint: bene nobiscũ agerẽ: si iam nũc sic peniteremus super malis nostris quomodo tũc sine vllo remedio penitebim⁹: si feditates et confusiones nostras quẽ admodum tunc visuri sumus: sic iam eas nũc videre z horrere possem⁹. O si iam nunc faciẽ peccatricis anime liceret oculis corporis intueri: z conscientie nostre vultum in oculorum ꝑsentiam permitteremur adducere qõ si liceret: nec dici potest quanto studio: quanto metu: vigeremur fedata ꝓponere: macꝰata tergere: vulnerata curare. Jõq; q nõ possumus oculis corporis: inspiciam⁹ nos inꝯtũ possum⁹ oculis cordis: z vnusquisq; cõscientiam suã ante conspectuz interioris hoĩs cõstituat: ipsi nosmetipsos castigem⁹: ipsi nobiscum ratione de quotidiana cõuersatione faciamus: ipsi nos accusemus quotidie iudici nostro: z dũ in carne sumus

principalẽ culpã cõmiserunt (vt asserit scriptura) in penali tarraro remanserũt: sicut in ꝑsona xp̃i dictũ est ꝓ ꝓphetam. Ero mors tua o mors. i. morte sua xp̃s humani generis inimicẽ mortẽ interfecit: z vitã dedit. Ero morsus tu⁹ iferne. Partim momordit infernũ ꝓ parte eoz quos liberauit: partẽ reliqt ꝓ parte eoz q̃ ꝓ principalib⁹ criminibus in tormẽtis remanserunt. Tertia die resurrexit a mortuis. Si credidisti de xp̃o qõ dedecoris est: crede qõ gl̃ie est. Si credidisti qõ mortis est: credo qõ vite est. Sicut enĩ in passiõe mysteriũ pletatis est: ita in resurrectione operatio potestatis: vt ipse ait. Potestatẽ habeo ponendi animã meã: z iterũ sumẽdi eã. Ascendit ad celos. i. qditionẽ nature nostre quã ex hoĩe matre natus assumpsit: sup celos in dextera dei patris collocauit. Ascendam⁹ z nos cũ xp̃o interi corde vt cũ dies ei⁹ ꝓmissus aduenerit seq̃mur z corpore. Scire tamen debemus fratres: qz cũ xp̃o nõ ascẽdit superbia non auaritia non luxuria: nullũ vitiũ nr̃m ascẽdit cũ medico nostro. Jõ si post medicũ desideram⁹ ascẽdere: debem⁹ vitia vel peccata deponere. Omnes enĩ q̃si q̃busdã cõpedib⁹ nos ꝓmunt z peccatoz rhetib⁹ nos ligare contẽdũt: z ideo cũ dei adiutorio: fm q̃ ait psalmista. Dirũpam⁹ vincula coz vt securi possumus dicere dño. Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiam laudis. Sedet ad dexterã dei patris omnipotẽt̃ z Sedere iudicantis est. Et quia redẽptor noster assumptus in celũ: et nunc oĩa iudicat: z ad extremũ iudex oĩm venit: sedere describit̃. Inde venturus iudicare viuos et mortuos. In ipo corpore vẽtur⁹ est ad iudiciũ: in quo ascẽdit ad celũ: xp̃ianos iudicatur⁹ z paganos: iustos et peccatores fideles et impios. Oẽs enĩ (vt ait aplꝰ) astabim⁹ añ tribunal xp̃i: vt referat vnusquisq; ꝓpria corporis sui ꝓut gessit siue bonũ siue malũ. Quã rẽ ẽt dñs in euãgelio denũciat dicẽs. Filius hoĩs ventur⁹ est in gl̃ia sua cũ ãgelis suis: z tũc reddet vnicuiq; fm opera sua. Diligẽter queso attendite fres: et mecũ pariter expauescite: qz non dixit vt reddat vnicuiq; fm miam suã: sed fm opera. Hic enim est misericors: ibi iust⁹. Mã quod non statim in peccatores vindicat patiẽtia est non negligentia. Non ille potentiã pdidit sed nos ad penitentiã reseruauit. Mũ valde timendũ ẽ ne quanto diuti⁹ spectat vt cozrigamur: tanto grauius vindicet si emẽdari noluerim⁹. Scire et intelligere debem⁹ fratres charissimi: nihil eẽ nobis salubri⁹ q̃ vt dãnatis omniũ ꝑsentiũ rerum voluptatib⁹: id potius cogitemus quando crim⁹ de hoc seculo transituri: vel q̃n tabernaculũ corporis vltimo die suq; uenieẽte deposituri: z iterũ illõ resurrectionis tpe recepturi vt cũ eodẽ reciplamus ꝓut gessimus: siue bonũ siue malu. et tõ rogo fres vt quotidie cogitem⁹ quales erim⁹ in die iudicij purissimis angelorũ conspectib⁹ offerendi: z eterno iudici rationem de libris cõscientie redditurꝰ remotis oĩbus ꝓbationib⁹. Certũ est in die illa ipm̃ ante se hominem cõstituendũ: z ipsam sibi vitã in cordis speculo demonstrandã: z testes contra eã non defore aliq̃s sed int⁹ õ ipsa anima ꝓferendos. Adijciẽda erũt non alĩ peregrina sed nimiũ nota testimonia: id est opera sua. Ordinabuntur ante infelicẽ aiam peccata ver crimina sua: vt eã et conuincat ꝓbatio et confundat agnitio: fm illud quod scriptum est. Arguã te z statuã contra faciem tuã. Quicũq; se modo dũ licet emẽdare neglexerit: añ illũ celestẽ pp̃m pmũ exceptur⁹ erit de cõfusione suppliciũ: z aĩa q̃ mõ ꝓ penitẽtia cõpendiosa trãsactas peccatoz suoz putredines curare dissimulat: ãte illõ tribunal metuendũ sine vllo remedio in perpetuo tartaro manebit. Que cũ ita sint: bene nobiscũ agerẽ: si iam nũc sic peniteremus super malis nostris quomodo tũc sine vllo remedio penitebim⁹: si feditates et confusiones nostras quẽ admodum tunc visuri sumus: sic iam eas nũc videre z horrere possem⁹. O si iam nunc faciẽ peccatricis anime liceret oculis corporis intueri: z conscientie nostre vultum in oculorum ꝑsentiam permitteremur adducere qõ si liceret: nec dici potest quanto studio: quanto metu: vigeremur fedata ꝓponere: macꝰata tergere: vulnerata curare. Jõq; q nõ possumus oculis corporis: inspiciam⁹ nos inꝯtũ possum⁹ oculis cordis: z vnusquisq; cõscientiam suã ante conspectuz interioris hoĩs cõstituat: ipsi nosmetipsos castigem⁹: ipsi nobiscum ratione de quotidiana cõuersatione faciamus: ipsi nos accusemus quotidie iudici nostro: z dũ in carne sumus

Cõtra ipaz carnẽ auxiliãte dño quotidie dimicem⁹. Quod qui fecerit ab auditu malo liberabit̃. Qui aũt ꝓtẽnt: quid faciet in illo metuendo iudicij die: cũ tremẽte mũdo dñs ꝓcinẽtib⁹ angelorũ buccinis in illo maiestatis sue throno circũdat⁹ celestis militie luce cõsederit: ibiq; de terre gremio et ãtiquo puluere suscitato humano genere: astãte testimonio cõscientie singulorũ: positis in conspectu peccatorum penis iustoꝝ ꝓmijs: rationẽ vite ceperit postulare: z pl⁹ iam iust⁹ q̃ misericors seueritate iudicis cõtẽpte mie reos ceperit accusare et dicere. Ego te homo de limo manibus meis feci: ego terrenis artub⁹ infudi spm̃: ego tibi imaginẽ nostram siltudinẽq; conferre dignat⁹ sum: ego te inter paradisi delicias collocaui: tu vitalia mandata cõtẽnens: deceptorẽ seq̃ q̃ deũ maluisti. Cũ expulsus de paradiso iure peccati mortis vinculis tenereris: ꝰginalẽ vtez sine dispẽdio virginitatis pariẽdus introiui. In ꝑsepto expositus z pannis obuolut⁹ iacui: infantile cõtumelias humanoꝝ dolores qb⁹ tibi similis fierẽ: ad ꝙ scz vt te mihi simlẽ facerez ꝓtuli irridentiũ palmas z sputa suscepi: acetũ cũ felle bibi: flagellis cesus: vepribus coronatus: cruci affix⁹ vulnere perfossus: vt tu eripereris morti: aĩam in tormentis dimisi. En clauoz vestigia qb⁹ affixus pendẽ: en perfossum vulneribus lat⁹. Suscepi dolores tuos: vt tibi glorią darẽ: suscepi mortẽ tuã vt ineternũ vlueres. Cõditus iacui in sepulchro vt tu regnares in celo. Cur qõ ꝓ te ꝓtuli pdidisti? Cur ingrate redemptionis tue munera renunciasti? Non te ego ꝙ morte tua ãro: redde mihi vitã tuã ꝓ qua meã dedi. Redde mihi vitã tuã: quã vulneribꝰ peccatoz indesinenter occidis. Cur habitaculũ qõ mihi in te sacrauerã: luxurie sordibus polluisti? Cur corpus meũ illecebrarũ turpitudine maculasti? Cur me grauiore criminũ tuorum cruce: q̃ illa ĩ qua quõdã pependerẽ affixisti? Grauior enim apõ me peccatoz tuoz crux est in qua inuit⁹ pẽdo: q̃ illa in qua tui mi serꝰ mortẽ tuã occisur⁹ ascẽdi. Cũ essem ipassibilis ꝓ te pati dignat⁹ sũ: sed tu despexisti in homine deum: in infirmo salutem: z quia post omnia mala tua ad medicamenta penitẽtie cõfugere noluisti: ab audito malo non mereberis liberari. Qui tũc erit stridor dentiũ: cũ sanctoz multitudine ad dexterã regis z ad gl̃iã segregata: pcti ppls in pfundo tartari sine vlla miseratiõis ac venie spe demersus: excludi se tenebris suis a btã sanctoz luce viderit: z in pfundi signũ sine fine descẽdẽs vrgente os suũ puteo eterna supplicia et ppetuã mortẽ non morituꝰ asperit: Frustra aũt a paupere quã in hac vita despexit mias postulabit: frustra extremũ lazari digitũ ardẽs refrigerẽ ardẽtib⁹ labijs rogabit appõi. Nec vellet miser cũ pauperũ gloriã viderit ouris quõ dã pauptatis subiacuisse laborib⁹: z illa vita q̃ cũ vita mereret mala portasse ne ad illa eterna mereret supplicia peruenire? Ut q̃ tam dura z tam terribilia ante illud tribunal eterni iudicis non mereamur audire: dũ adhuc licet z cum dei adiutorio in ptãte nr̃a est: cõsiderem⁹ cõscientias nr̃as et si aliqua crimia vel peccata capitalia: necdũ elemosynis et oratiõib⁹ purgata nobis adhuc dñari cognoscim⁹: portũ pnie deuictis peccatoz fluctib⁹ xp̃o iuuãte festinem⁹ intrare. Et si qd in nauicula aie nostre multis tẽpestatib⁹ peccatoz fluctibus: aut p superbiã fractũ: aut p auaritiã ruptũ: aut p luxuriã resolutũ eẽ cognoscim⁹: ꝓponere vel reparare bonis operib⁹ festinem⁹. Studeam⁹ fugere vitioz exhaurire sentinã. Rõ enim nocent peccata ꝓterita: si non placent pnia. Sicut enim nulli iustoz sufficit iusticia sua si nõ pseuerauerit vsq; in finẽ: ita nulli peccatorũ nocere poterit iniq̃tas sua si anteq̃ de corpore isto discedat ad elemosinarũ remedia vel ad penitentie medicamẽta cõfugerit. Sed qz q̃n vel q̃ hora de ꝙ sc̃o rapiamur scire nõ possum⁹ sine vlla dilatõe vel mora de sinistra fugere festinem⁹ ad dexterã. Rõ sanitati: nõ etati credẽdũ est. Rõ in remediũ salutis sue sp finis tardãdus est: q̃ vite sue semp icert⁹ ẽ: qz q̃ nos securos facit dicendo. Peccatoz in q̃ die conuersus fuerit: oẽs iniq̃tates illi⁹ obliuioni tradunt. Ipe nos ẽt cautos eẽ voluit dicẽs. Nolite tardare cõuerti ad dñm ne differatis de die in die. Cõuertamur q̃ ad melioza: dũ in nostra sint ptãte remedia. Hic extinguam⁹ mortẽ moriendo pctis: hic vitã vite meritꝰ acq̃ram⁹. Hec q̃ fres dilectissimi sapienter ac fideliter cogitantes: ad penitentie remedia confugere festinem⁹

et per castitatẽ vel humilitatẽ: p opera iusticie ac mie eterna nobis apud deũ cõparemus. Sed vt ad id redeamus vñ digressi sum⁹: seqt in hoc sancto symbolo. Credo in spiritũ sanctũ. Aduertite q̃ sicut in patrẽ: ita et in filiũ: z spũsctm sit credendũ. Mã q̃ vel ivnã de trinitate personam nõ credi derit: i duab⁹ illi credidisse non pderit. Fides nãq catholica hec est: vt vnũ deũ in trinitate et trinitatẽ in vnitate veneremur: credam⁹ et colam⁹ et cõfiteamur. Et in hac trinitate nihil prius aut posteri⁹: q; sicut nunq̃ pater sine filio: nec filius sine patre: sic et nunq̃ fuit pater et filius sine spũ sancto. Cocterna ḡ est sancta trinitas: z inseparabilis vnitas: sine initio z sine fine. Nihil maius aut minus. Equalitatẽ personarũ dicit: q; sancta trinitas equalis est: z vna est deitas ap̃lo dicẽte atq; docẽte. Per ea que facta sunt intellecta conspiciunt: z p creaturã creatoꝛ intelligit ꝑm has cõparatões z alias q̃ plures. Sol: candor: et calor: z tria sunt vocabula: z tria vnũ. Quod cãdet hoc calet: z q̃ calet hoc cãdet: tria hec vocabula res vna cognoscit. Ita pater et filius z spũssanct⁹ tres psone in deitate vnũ sunt z idiuidua vnitas recte credit. Itẽ de terrente: vena: fons. fluui⁹: tria hec vocabula: et tria vnũ i sui natura: ita triũ psonarũ ꝑis z filij et spiritussancti substantia z deitas vnũ est. Neq; patris persona neq; spiritussancti: sed sola filij suscepit carnẽ. Et vt hoc intelligas cõparationib⁹ vtar. Certe vt intelligas ex creatura creatorẽ: in aia est z ratio. Et cũ sint vnum aliud agit aia: aliud ratio. Anima viuimus: ratione sapim⁹. Ita pater et fili⁹ z spiritussanct⁹ cũ sint vna substãtia: tota trinitas opata est hoiem: quẽ assumpsit nõ tota trinitas: sed sola psona filij. Et licet ipse dei fili⁹ de⁹ et homo esset: hõ tã ẽ passioni subiacuit. Sicut ꝛ̃bi gra: videm⁹ arborẽ spledorẽ solis in se hũtẽ. Et cũ incidit: videmus quia ictus ferentis ferri splẽdorẽ solis excipit ꝓtusq; ꝓtingat lignũ: sz splẽdor cũ ibi sit: non põt nec incidi nec a dolente separari. Sic etiã diuinitas nec separari põt nec incidi. Illud aũt passioni subiacuit: qõ sicut lignũ z ligari possit et teneri. Itẽ sic in patrẽ et filium: ita z in spmsctm credere debem⁹. Hec est charissimi ioffensa regula veritatis: vt quotiũ vnũ est z vnũ sunt: a nobis non separentur in terris. Mã sicut diuinitati nihil de creaturis eqri põt: ita oẽm diuisionem z ineqlitatẽ natura diuinitatis excludit. Scõm enim euãgelicã veritatem: sicut filius a patre exiuit: ita et spiritussanctus a patre ꝓcedit: z sicut vnigenit⁹ fili⁹ dei est: ita z spiritussanct⁹ dei est: z sicut pater cui vult miserek: z filius cui vult patrẽ revelat: ita ẽt spũssanct⁹ z inspirare legit ꝓut vult: z dona celestiũ grarũ diuidere ꝓut vult. Cũ bñ eiusdẽ spũs gra septiformis a ꝓpheta describit: q; nimirũ et per ei⁹ inspiratões ad reqẽ puenit: z in ei⁹ plena ꝓceptione ac vissione reqes vera posidet. Me quo recte ꝓmittit. Ipse vos docebit omnia q; nisi idẽ spũs cordi assit audientis ociosus est ꝑmo doctoris. Nemo docenti homini tribuat: quod ex ore docentis intelligit: q; nisi intus sit qui doceat: doctoris ligua exterius inuacuũ laborat. Cũ q; sine eo nihil boni agere possumus: ipso opitulãte tales nos reddamus ad quos spũssanct⁹ aduenire: z in quib⁹ habitare dignet. Sanctã ecclesiã catholicã. Sciendũ est q; ecclesiã credere: nõ tũ in ecclesiam credere debem⁹: q; ecclesia non de⁹: sed dom⁹ dei est. Catholicã dicit toto orbe diffusam: q; diuersoꝛ hereticoꝛ ecclesiẽ cõ catholice non dicunt: q; p loca atq; per suas quasq; ꝓpinetias ꝓtinent. Hec ꝛ̃o a solis ortu vsq; ad occasum vnius fidei splẽdore diffunditur. Nulle sunt maiores diuitie: nulli thesauri: nulla hui⁹ mundi maior substantia q̃ est catholica fides q̃ peccatores hoies saluat: cecos illuminat: infirmos curat cathecumios baptizat: fideles iustificat: penitẽtes reparat iustos augmẽtat: martyres coronat: clericos ordinat: sacerdotes consecrat: regnis celestib⁹ ꝑparat z in eterna hereditate cum angelis sanctis cõmunicat. Quisquis ille est z q̃liscũq; ille est: xp̃ian⁹ nõ est qui in xp̃i ecclesia nõ est. Sola q̃ppe est p quã sacrificiũ dñs libẽter accipiat: sola q̃ p errãtib⁹ fiducialiter intercedat. Vnde ẽt de agni hostia dñs ꝑcepit dicens. In vna domo comedetis: nec efferetis de carnib⁹ ei⁹ foras. In vna nãq; domo agn⁹ comedit: q; in vna catholica eccl̃a vera hostia redẽptoris immolat. De cuius carnib⁹ diutna iussto efferri foras prohibet: quia dari sctm canib⁹ vetat. Sola est in qua opus bonũ fructuose peragit vnde mercedem demi non nisi qui intra vineã laborauerant acceperunt. Sola est q̃ intra se positos valida charitatis ꝓpage custodit. Vnde et aqua diluuij archã quidẽ ad sublimiora sustulit: oẽs aũt q̃s extra archã inuenit extinxit. Sola est in qua mysteria supna veraciter cõtẽplemur. Vñ ad moysin dñs dicit. Est loc⁹ apud me z stabis supra petrã. Et paulo post. Tollã manũ meã z videbis posteriora mea. Qz enĩ ex sola catholica ecclia veritas cõspicitur ap̃s de ẽ locũ dñs ꝓhibet de quo videat. In petra moyses ponitur vt dei speciẽ ꝓtẽplet: qz nisi q̃s fidei soliditatẽ tenuerit diuinã ꝓsentiã non agnoscit. Auelle inq̃t radiũ solis a corpore fractus germinare non poterit. A fonte pcide riuũ: scissus arescit. In his. Cꝛprianꝰ verbis intelligimus lucem nõ cadere diuisionẽ: nisi in sanctis regno dei predestinatis: q; dudi ab ecclesia nullo modo possunt: et nõ germinare ramũ fractũ salutis eterne germine accipimus. Vrid itatem vero riui a fonte ꝑcisi: in eo q; spiritu sancto vacuanꝫ ab vnitate separantur agnoscim⁹. Sanctoꝝ cõionẽ: id est cũ illis sãctis q̃ in hac quã suscepim⁹ fide defuncti sunt societate z spẽ cõione tucamur. Si igit cũ sanctis in eterna vita cõionem habere volumus: de imitatione eoꝝ cogitemus. Debẽt enĩ in nobis aliquid recognoscere de suis virtutib⁹: vt p nobis dignenk dño supplicare. Si enim tormẽta q̃ sancti ꝓtulerẽt ferre non possumus: vel contra malas cõcupiscentias ipsis intercedentib⁹ repugnem⁹. Mã nec abraã nec ysaac nec iacob occisi sunt: z tamen fidei z iusticie meritis honorati inꝑ patriarchas primi esse meruerunt. Ad quoꝝ cõuiuiũ pgregaf: q̃sq; fidelis et iust⁹ z laudabilis inuenit. Vnde z nos ffres k̃mi ẽt si nil tale perpetiamur si non vincula: non ꝛ̃bera: nõ carceres: non supplicia corporis alta: nullã boim ꝑsecutionez ꝓpter iusticiã toleramus. societatẽ tñ sanctoꝝ obtinere valebimus: si castigare corp⁹ nostrum et seruituti subijcere curam⁹: si in spũ hũilitatis z in animi ꝓpitia dño supplicare assuescim⁹: si illatas a proxio cõtũelias placidamẽte suscipe satagim⁹: si z eos q̃ nos odio habẽt q̃ iniurias nob̃ inferunt: diligere: bis bñfacere et p hoꝝ vita z sospitate gaudeamus exorare: si cũ virtute patientie bonorum q̃s opeꝝ fructib⁹ adornari contendimus. Taliter enim cõuersantib⁹ nobis: z corpora nostra: iuxta apostoli vocez hostiã viuentẽ: sanctã: deo placentẽ exhibentib⁹ celesti⁹ dignatiõe donabimur: vt cõi cũ eis q̃ mẽbra sua in morte p dño dederũt: gloria remuneremur: qz sicut moris illoꝝ: sic et vita nostra preciosa sit in cõspectu dñi: diruptisq; vinculis carnis et ipsi atria supne ciuitatis intrare atq; iter chorus beatorum martyrum vota gratiarũ redẽptoꝛi nostri reddere merebimur. Hec sunt vestigia que nobis sancti quiq; reuertẽtes in patriã reliquerunt: vt illoꝝ semitis inherentes sequamur ad gaudia. Cur non ꝓperam⁹ et currimus: vt ꝓtinus nostrã videre possim⁹? Magn⁹ illic charoꝝ numerus expectat parentũ: fratrũ: filioꝝ frequens nos z copiosa turba desiderat: iã de sua incolumitate secura: adhuc de nostra salute solicita. Ad coꝛ ꝓlexũ z ꝓspectũ venire quanta illis et nobis in cõmune leticia est? Illic apostol⁹ gloriosus chorus illic prophetarũ exultãtiũ numer⁹ inꝛmgnis. Ibi martyrũ ppl's innũerabilis ob certaminũ victoriã coronat. Illic clarissima virginũ turba letat: illic etiam ꝓfessoꝝ fortitudo laudat. Sed ẽt illoꝝ remuneratio cẽlest: q̃ ꝓcepta dñica seruantes: ad celestes thesauros terrena patrimonia trãstulerunt. Que aũt lingua dicere vel q̃s intellect⁹ capere sufficit illa supne ciuitatis quanta sint gaudia: angelꝝ chorus interesse cũ beatissimis spiritib⁹: gloriẽ cõditoꝛis assistere ꝓsentem dei vultum cernere: incircũscriptũ lumẽ videre: nullo mortis metu affici: incoꝛruptiõis ꝓpetue munere letari? Ad hos electos dei auida cupiditate ꝓperem⁹: vt cũ bis cito esse: et cito nos ad xp̃m conuenire contingat ad eũ quẽ hui⁹ itineris ducẽ habeam⁹ salutẽ auctoꝛẽ ducis ꝓcipẽ leticie largitoꝛẽ. Remissionẽ peccatoꝝ. Credenda est ꝓcipue fres peccatoꝝ remissio: qz hoc vnũ remediũ est: q̃ hoim genus a sñia ꝓpetue mortis absoluat. Idcirco vnigenitus altissimi dignatus est carnem assumere: contẽt⁹ est cruce: vt te q̃ crimina tua euadere non poteras: indulgentia faceret innocẽtẽ. Jõ immaculatus occisus est agn⁹: vt eius cruoꝛe hũani generis macula tergeret. Mitoꝛ aũt quosdam sic ob

stinatos esse vt vãdã nõ putent lapsis penitentiã: aut penitentib⁹ existiment veniam denegandã: cũ scriptum sit. Memento vñ exciderís z age penitentiam z fac priora opera. Vtiq; ei dr: quẽ cõstet excidisse: z quẽ dñs hortaf ꝓpa rursus exurgere: qz scriptũ est. Elemosyna a morte liberat. Et nõ vtiq; ab illa morte quã semel xp̃i sanguis extinxit z aq̃ nos salutaris baptismi z redẽptoris nr̃i gra liberauit sz ab ea q̃ p delicta postmodũ scripsit. Mã cũ scriptũ sit. Dñs mortem non fecit: nec letaf in pditione viuoꝝ: vtiq; q̃ neminem vult perire: cupit peccatores penitentiam agere: z per penitentiam venuo ad vitã redire. Jdeo et p iohel ꝓphetã clamat et dicit. Et nunc dicit dñs de⁹ vester. Reuertimini ad me ex toto corde vestro: simul q̃s in ieiunio et fletu et plãctu et scindite corda vestra et nõ vestimenta vr̃a z reuertimini ad dñm deũ vestrũ: qz misericors et pius est z patiẽs z multe miserationis: z q̃ sniam flectat aduersus malitiaz irroganꝫ tam: dñs quoq; in euangelio pietatẽ dei patris ostendens ait. Quis est ex vobis hõ quẽ si petierit fili⁹ ei⁹ panẽ nũq̃d lapidẽ porriget ei? Aut si piscẽ postulauerit: nunq̃d serpẽtẽ illi porrigit? Si ḡ vos cũ sitis mali: scitis bona data dare filijs vestris: quãtomagis pater vester de celo dabit spm̃ bonum petentib⁹ eũ? Cõparat hic dñs carnalẽ patrẽ: z dei patris eternã largãq; pietatẽ. Q̃ si iste ĩ terris nequã pater offensus ꝑ̃ filio peccatore et malo: si t eũ poꝛmodum viderit reformatũ: et depositis priorib⁹ vide delictis: ad sobrios z bonos moꝛes: ad innocentie disciplinam penitẽtie dolore correctũ gaudet z ꝓtulatur et susceptũ quẽ ante pderat cũ voto paterne exultationis ãplectitur quantomagis vnus ille et ver⁹ pater bon⁹ misericoꝛs: pius immo ipa bonitas et mia z pietas: letaf in penitẽtis filioꝝ suoꝝ. Recipiẽtib⁹ aut plangentib⁹ et lamentantib⁹ nec penaz cõminak: sed ventã magis z indulgentiam polliceꝫ? Si em̃ tñ potuit diabolus vt de excellis virtutũ fastigijs in ꝓfundum te duceret maloꝝ: quãtomagis poterit de⁹ te ad sũmũ bonorum verticẽ reuocare: et nõ solũ in id reuocare q̃ fuisti: sed et beatioꝛẽ multo q̃ ꝓius videbaris efficere? Tãtũ ne cõcidas aio neq; spẽ tibi abscidas bonorum: ne q̃so accidat tibi q̃ impijs solet. Nõ enim peccatoꝝ multitudo aduerlis ser- monũ bu- ne operꝰ. Baptiz. j. Jobel. ij. Da. viij. Psalm. xxxj. Lu. xj. Ro. v. Ephe. v. Esa. lviij. Esa. lix. Mat. xxv Esa. lxvj. Marci. ix Luce. xvj

ducit in desperationẽ sed impietas. Et propterea salomon dixit: qz omnis qui venerit in ꝓfundũ malorũ cõtẽnit: sed i pius inq̃t si venerit in ꝓfundũ malorũ contẽnit. Impioꝝ ergo est desperare salutẽ z tõtẽnere cũ in profundũ venerit malorũ: non peccatoꝝ. Impietas enim non sinit eos ad eũ respicere: et illuc redire vnde dilapsi sunt. Ista ergo cogitatio q̃ spem conuersionis abscidit ab impietate descendit: et sicut lapis grauissim⁹ ceruicib⁹ aie incũbẽs semp eam deorsum in terrã cogit aspicere: ad deũ vero suũ oculos nõ sinit leuare. Sed virilis animi est z pclare mentis deijcere a ceruicib⁹ aie sue inimicũ pondus: immo deprimentez se diabolum abijcere: z imperare animesue vt canẽs ꝛba ꝓphetica dicat ad dñm. Sic oculi seruoꝝ in manib⁹ dñoꝝ suoꝝ: et sicut oculi ancille in manib⁹ dñe sue: ita oculi nostri ad dñz deũ nr̃m donec misereat nr̃i. Miserere nostri dñe miserere nostri: qz multũ repleti sumus despectione. Preclara ꝛ̃e in bis ꝛ̃bis z celestis philosophie doctrina est. Repleti sum⁹ quit despectione: hoc est q̃ docere nos voluit: qz z si pcõtũ nostrorũ multitudine repleti sum⁹ despectione atq; opprobrijs coopti: ocli tñ nr̃i ad dñm deũ nr̃z sint donec misereatur nr̃i. Nec ꝓl⁹ ab obsecratione cessem⁹: q̃ ꝑ̃ petrare peccatoꝝ ventã mereamur: Hoc enim vere ꝑstãtis aie est z ptinacis vt neq̃ q̃ repellak de pseuerãda poscẽdi desperatione ꝑpetrandi: sz pseueret ac ꝑsistat in obsecratiõib⁹ donec misereatur ei. Et ne forte arbitreris te offensam magis ꝑ̃here apud deũ si cũ non mereaꝛis audiri impoꝛtunus ꝑsistas in precibus: recordare euãgelij parabolã: z ibi inuenies q̃ pseuerantes z impoꝛtunos precatores dñs non sibi oñdit ingratos. Ait enim. Et si non dabit el ꝓpter qõ amic⁹ ei⁹ est: ꝓpt ꝓbitatẽ tñ ei⁹ surget: z dabit ei q̃tũ opus hz. Intelligite charissime ḡ q̃ ꝓterea diabolus desperationẽ subijcit impetrandi: vt spẽ bonitatis dei nobis abscidat: q̃ est duꝛ itineris q̃ itur ad celũ. Sicut aũt ꝓ morte cõi philosophicũ ẽ a lachrimis tẽperare: ita in aie morte cõsolationẽ recipe et ilspiens z irreligiosum duco. Quinimmo z ignaue nos arguẽdos puto si cũ lamẽtatores corpoꝝ mortisq; cõis tã du re et tã vehemẽter ꝑ̃ faciãt: cũ sciãt et certi sint nihil ꝓdesse fict⁹ suos ad vitã defuncti: nos nihil tale ꝓ aie lamẽtatõe faciam⁹ q̃s restitui in statũ suũ p penitentiã nouerim⁹. Scimus enĩ ꝑ̃s' plapsos ab itiere recto z ꝑcipitatos ab igresu vie anguste: z ita rursus reparatos esse: vt posteriozibus priora transierint: atq; ad palmã puenerint z coꝛonã: nũero q̃ rursus z choꝛo ascripti credãt eẽ ꝛ̃ctoꝝ. Et nolo putes qz de his sermo mihi sit tm̃ q̃ in paucis z leuib⁹ peccauerũt de illo loq̃r qui oĩb⁹ succubuit malis: q̃ immanitate scelerũ vlã sibi excluserit regni celoꝝ: z non de infidelib⁹ sed de fidelib⁹ fuerit: z ex his q̃ ꝓ⁹ placuerũt deo: post hec aũt cecidẽrt vl' in adulteria: vel in idola q̃ (vt apl's ait) turpe ẽ dicere. Rũq; enĩ spnit pniaz si ei sincere z simplicit offerak: suscipit: libẽter accipit: amplectitur: facit oia ḡten⁹ eũ ad ꝓzẽ statũ reuocet: qõ qz est adhuc ꝑstãti⁹ z eminẽti⁹ etiã si q̃s non potuerit explere oĩm satisfactẽdi ordinẽ: quã tulãcũq; tñ et q̃libet breui gestã non respuit penitentiã: suscipit ẽt ipam nec patik q̃uis exigue conuersiõis pire mercedẽ. Hoc enĩ mihi videt indicare Esaias: vbi de ppl'o iudeo q̃dã talia ait. Propter peccatũ modice cõtristaui te z percussi te: z auerti faciẽ meã a te: z ptristat⁹ es: z ãbulasti tristitia: z ꝑsolat⁹ sum te. Hec igit habentes exẽpla penitentie nõ pseueremus in malis: nec desperem⁹ recõciliationem sed dicam⁹. Et tiã nos redeamus ad patrẽ z approximem⁹: deo. Rũq; crede mihi aduersabik ad se cõuersum. Ipse enĩ dicit. Ape⁹ appropiãs ego sum: z non de⁹ de longe. Et iterũ p eunde ꝓphetã. Pctã inq̃t separant inter me z vos. Si q̃ pctã sunt q̃ nos ꝑ̃ separant a deo: auferam⁹ mediũ istud obstaculũ: z nihil est qõ nos ꝓhibeat ꝓiungi deo. Propterea enĩ creauit nos de⁹ z esse nos fecit q̃ nõ eram⁹: vt eterna in nos cõferat bona: z ꝑstet regna celoꝝ. Nõ enĩ nos ad h̃ fec vt gehenne nos tradat igniq; ppetuo. Regnũ celoꝝ ꝓpt nos gehenna propter dyabolũ facta est. Et hec ita eẽ ex euãgelijs doceã. Ipse ei dñs dicet his q̃ a dextr⁹ ei⁹ erũt. Venite benedicti patris mei: ꝓcipite regnũ qõ vobis paratũ est ab origine mũdi. Illis aũt q̃ a sinistris ei⁹ erũt dicet. Discedite a me maledicti in ignẽ eternum q̃ parat⁹ est diabolo z angelis ei⁹. Si ḡ gehẽna ignis ꝓpt diabolũ: ꝓpt hoiem aũt regnũ celoꝝ a ꝓstitutione mundi ꝓparatũ est. Tñ est ne nosmetipsos ab ingressu bonoꝝ ꝑsistẽdo i mal' ptinacik excludam⁹. Donec enĩ sum⁹ in hac vita quãtacũq; nobis accidere rint pctã possibile ẽ oĩa ablui q̃ pniam. Cũ aũt abducti fuerim⁹ ab hoc seculo ibi tã ẽt si penitebit nos. Valde enĩ nos penitebit: sz nulla erit vtilitas pnie. Et lz sit stridoꝛ dẽtiũ: lz vlulat⁹ z flet⁹ lz fundam⁹ ꝓces z innũeris obsecratiõib⁹ pclamem⁹: nẽo audiet: nẽo subuẽiet: nec extremo qdẽ digito aquã q̃ infundet lingue nr̃e posite in flãmis: lz audiem⁹ illõ qõ diues ille audiuit ab abraã. Oz chaos magnũ firma tũ ẽ ik nos z vos: z neq; hĩc illuc trãsire q̃s põt: neq; ide huc. Resipiscam⁹ ḡ tãdẽ: z recordemur q̃d ꝓfuerit illis q̃ i luxuria corpis z ꝓtis vite voluptatib⁹ vsq; ad diẽ vltimũ permãserũt. Intuere nũc sepulchra eoꝝ: z vide si est in eis aliq̃ tactãtie sue vestigiũ: si aliqua diuitiarũ vl' luxurie signa cognouerĩ. Reqre nũc vbi vestes et odoramenta pegrina: vbi spectacloꝝ voluptas: vbi esse clarũ turbe: z cõuiuioꝝ cessit opulẽtia: risus: ioc⁹: z imoderata atq; ineffrenata leticia q̃ abijt: q̃ abscessit. Vbi illa nũc: z vbi ipi. Quis finis vtrozũq; Intuere diligenti⁹: z accede ꝓpi⁹ ad singuloꝝ sepulchra. Vide cieres solos: z ꝛ̃miũ sedit as reliq̃as: z recordare hũc corpoꝝ eẽ finẽ: ẽt si in delitijs z leticia: si i labore z ptinẽtia trãsegerint vitã. Mã si res oĩs/oĩsq; cã vsq; ad cineres veniret z ꝛ̃mes: parua penderentur hec dãna: z q̃ facile possit excusare nature conditio. Nũc aũt puerte tuos oculos ab istis cinerib⁹ z sepulchris: z reuoca cogitationẽ tuã ad illud diuini iudicij tribunal ꝛozrẽdũ: qõ ardẽs fluui⁹ flãmeis ambit fluentis: vbi flet⁹ z stridoꝛ dẽtiũ: vbi tenebre exteriores: vbi ille ꝛ̃mis ꝑscie q̃ nũq̃ moriẽ: z ignis q̃ nũq̃ extinguẽt. Recozdare parabolã lazari: z diuitis illi⁹ q̃ opũ tantarum dñs: qui purpura indut⁹ z abysso: vnã nũc aq̃ guttã inuenire non potuit: cũ esset in ardoris necessitate constitut⁹. Dic q̃so te q̃d pl⁹ hz vita ista q̃ fõtiũ? Sicut ei bi q̃ i metallis cõstituti vel ꝓdẽnati: vl' in alia q̃libet pena positi cũ forte post multum dure vite paululum relaxati fuerint in somnium z vident se inter plures dapes positos: epulis copiosissimis

perfruī: vbi vero surrexerit: nihil sibi gratie dilectione sominuenerint resedisse: ita et dines ille quasi somnū habuit hui⁹ vite: vbi discessit nihil cū illo nisi ſ̄ teritoriū penitudo ⁊ ꝑsentiū pena ꝑmānsit. Hec recordare: ⁊ ignē illū gehenne dis qui se nunc exagitāt flāmis libidinis ⁊ cupiditatis oppone. Ignis hic q̄ in ꝑsenti ēvita absumit cuncta q̄ recipit: ille vero quos susceperit semp cruciat: et pene sue semp integros fuat. Propterea enim et in extinguibil'ōr: nō solū qz ipe non extinguit: sed qz nec eos q̄s susceperit extinguet aut ꝑimet. Scriptura etenī dicit: qz et peccatores iduāt icorruptione: sez nō ad honorē vite: sed ad diuturnitatē supplicij profuturā. Hui⁹ aūt pene et ignis illius potentiā: nulla vox exponere: nullus poterit sermo explanare. Mil est enī in rebus corruptibilib⁹ qō conferri possit incorruptibilib⁹ siue bonis siue malis. Ibi q̄d agem⁹?: Quid respondebim⁹?: Mihil erit nisi stridor dentiū: nisi vlulat⁹ ⁊ flet⁹ et sera penitētia cessantib⁹ vndiq̄ auxilijs: ⁊ vndiq̄ inualescētib⁹ penis Sed solatiū q̄dē nullū. Null⁹ ibi occurret oculis nr̄is: nisi soli penarū ministri: ⁊ facies dira torturū. Verū has penas: hos cruciatus non solū euadere: sed etiā eternā beatitudinem: si modo de malis nostris penitentiā agimus possum⁹ acquirere. Vides quanta est virtus penitētie? Vides quā tū meriti cōuersio reparauit? Corrūpit aūt penitētia: si etsidem q̄s ꝑ q̄b⁹ cōstet: rursus inuoluat malis. Vn⁹ enī inq̄t edificās ⁊ alius destruens: q̄d conseq̄ntur nisi laborē. Et q̄ baptizatur a mortuo: ⁊ itez tāgit mortuū: q̄d ꝑficit in lauacro suo: Ita ⁊ hō q̄ ieiunat ꝑ peccatis suis. et iterum vadit et eadē agit: oſonē ei⁹ q̄s exaudiet: Et iterū dicit. Qui redit a iusticia ad peccatū: dīs ꝓcipitat eū i gladiū. Et sicut canis cū reuertit ad vomitū odibilis fit. ita et stultus cū reuertit ad pctm̄ suū. Sed nūc q̄d dicam⁹ ausculta. Sepe accidit ꝛ p penitētiā q̄s multa et magna correxit: inter hec tū bona q̄ ꝑ penitētiā correxit ⁊ pctā cōmisit. Et hoc ē qō maxime desperationē inducit saīo: qz videt hic destruxisse qō edificauerat: ⁊ oēs illos labores inaniter effudisse. Et hec ē cogitatio q̄ ꝓcipue aīe pondus desperationis imponit. Sz illud rursus oportet cogitari: ꝑ qō pessima et inimica vite nostre cogitatio ista repellat: qz illa bona q̄ egim⁹? ⁊ emendatio illa q̄ ꝑ penitentiam q̄sita est nisi fuisset ⁊ velut cōtrariū pondus ponderi huic qō ex pctō nobis introductum ē obstitisset: nihil fuerat qō in ꝓfundū malox nos decidere prohiberet. Nūc aūt sicut fortī q̄dā lorica iaculū graue ⁊ amarum: nō ꝑmisit vsq̄ ad vitalia viscerū penetrare: sz vi letal' tell maximā fregit. Certū est enim: qz q̄ fert secū illuc plura opera bona: ⁊ plura opera mala: ī ipsis penis habebit aliq̄d refrigerij q̄ aūt bonox opex nihil hz: malox aūt secū multā copiā defert q̄d eū maneat nō opus est dicere. Erit enī ibi sine dubio cōpensatio bonox malorūq̄ ⁊ velut i statera posita vtraq̄ pars. Que demerserit illa sibi eox quo momētū ꝛgik operiū vendicabit. Si q̄ malox multitudo superauerit operiū suū ꝓtrahit ad gehēnā. Si ꝛo maiora fuerit opa bonorū: summa vi obsistent ⁊ repugnabunt malis: atq̄ opatorem suū ad regionē viuox ex ipso ēt gehenne ꝑnio reuocabūt. Hec ergo fratres kmi si attentius voluerim⁹ cogitare remedia nobis in die necessitatis acq̄ram⁹: vt cū dies iudicij venerit nō cū impijs ⁊ peccatorib⁹ puniamur: sz cū iustis et deū timētib⁹ ad eterna ꝓmia feliciter veniam⁹. Amē.

Wat.xxv.

Ca.xxiij.

Ecclesia. xxxiiij.

Prouer. xxvj.

¶ In eadem vigilia De expositione oratiōis dominice ad Neophitos. Dicitq̄ ꝙ in oratione dn̄i ca tres petitiones ad vitā eternam ⁊ quattuor ad presentem pertinent. Sermo. ij.

Sermo. clxxxij. A

TAlo sunt charissimi q̄ principaliter attendere dz humana circūspectio: ⁊ dignitatē sue ꝓditōis: et excellentiā sue reformationis. Dignitatē sue ꝓditionis: vt peccare timeat: excellētiā redēptionis: vt gr̄e redimētis ingrat⁹ nō existat. Sola q̄ppe volūtate redēptoris hō ō terre vilitate subleuat⁹ est: ⁊ ad dei similitudinē ꝓ ullegio rōnis sublimat⁹ est. Hāc miser hō q̄didit: cū diabolica ꝑsuasione seduct⁹: a cōditoris sui ist̄ituto supbiē do recessit. Quē lapsū psalmista ꝓsiderās: q̄si volendo dicebat. hō cū i honore eēt nō intellexit: ꝓparat⁹ ē iumentis ist̄ipiētib⁹ ⁊ sīlis fact⁹ ē illis. De sūma erectōe ꝓprio arbitrio corruens: merito vltia delectione dānat⁹ est: q̄ per se cadere potuit: sed ꝑ se resurgere nō valuit. Hūc casū plāgere dz q̄ti dianis lamētis hūana fragilitas: q̄tin⁹ eo redeat ꝑ q̄tidianas lamēta: vñ corruit ꝑ vana oblectamēta: ⁊ d̄ cecidit pede supbie: resurgere studeat pede obedietie. Hoc attēdēs ps̄al mista dicebat. Nō veniat mihi pes supbie: et tbi ceciderūt d̄ operāt iniq̄tatē: expulsi sunt nec potuerūt stare. Expulsi sunt ab ītima dete: nec potuerūt stare. i. perseuerare: sicut ꝑ eūdē ps̄almistā de elsdē dr̄. Qz caro sunt spūs vadēs et non redies. Ad hanc ḡ reuersionē siue resurrectionē necessaria fuit medicinalis gr̄a red̄ptoris: q̄ sanaret būilitate qō corruptū fuerat elatione supbie. Assumpsit ḡ ✠bum dei formā serui i qua posset ꝙseruos ✠bo istruere: ⁊ ad exēplū vite sue mox disciplina informare. Būilitatē q̄ppe ⁊ obedientiā ✠bo ⁊ exēplo insinuabat: qñ discipulis exorādo dicebat. Discite ꝛugū meū supvos: ⁊ discite s me qz mitis sum ⁊ būil' corde. Jugū ei⁹ mi⁹ suaue est: ⁊ on⁹ meū leue. Jugum enim ei⁹ obedientie merito suaue est: cui seruire est regnare: on⁹ preceptox leue: qō non ꝓmendo ḡuat: sed adiplēdo p gr̄az adiuuat. Insinuauit etiā ✠bo sobrietatē: vbi dixit. Nolite ingrauari corda vestra in crapula et ebrietate. Docuit exēplo q̄ turbā se comitātē non refecit sūptuosis delitijs: sed panib⁹ ordeaceis. Docuit ēt ītētionē nr̄am ad interna bona dirigēs q̄ libet esset ieiunādū qñ dixit. Cū ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. Illos notans q̄ luctuosis sordib⁹ rigorē simulāt abstinentie: vt videant hoib⁹ ieiunātes. Qualiter ergo sit facienda elemosyna: silentio ꝓterire noluit vbi dixit. Cū facis elemosynā: nesciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua. Hoc documento insinuās: qz elemosynā t oē op⁹ mie q̄ facim⁹ nō venādo laudes hoim: sz ꝓpter intētionē vite eterne q̄ ꝑ dexterā significat: facere admonemur. Qualit⁹ q̄z esset orandū: admouit vbi ait. Tu aūt cū oraueris intra in cubiculū. i. habeto cor q̄etū ⁊ ab oī tumultu exteriox liberum: ⁊ clauso ostio. i. exclusa fantasmatū turba: ora ꝑsm tuū. Secce dictū ē q̄liter sit orandū: addit etiā q̄d sit orandū: ita subiungēs. Sic aūt orabitis. Pater nr̄ q̄ es in cel'tē. Hec oro ꝓpendiosis ✠bis. i. septē petitionib⁹ oēs spēs oronis ꝓbendit: q̄b⁹ deū interpellam⁹?: aut ꝑ appetendis bonis: aut ꝑ vitandis malis: aut ꝑ delēdis ꝓmissis. Harū septē petitionū tres pri⁹ posite ptinēt ad eternitatē: quattuor sequētes ad vite p̄tis necessitatē. Nā noīs dei sanctificatio ⁊ aduentus ei⁹ quo in claritate ventur⁹ ē: ⁊ cōplets voluntate el⁹ sicut in celo et in terra: siue iustōs ⁊ peccatores: siue animā ⁊ corpus siue x̄pm ⁊ ecclesiā intelligam⁹?: Fuit⁹ ab humili aduētu x̄pi exordiū sumāt: tñ nō nisi seculi terminatiōe opplebit. Et oīa tria in eternū manebūt. Relīq̄ aūt q̄ttuor ad hāc vitā tēporalē ptinere videnī: qz et panis quotidianus ⁊ spiritalis sz sit sempitern⁹?: ⁊ ad hoc tm̄ ꝑs ptiet inq̄tū ministratur anime q̄busdā signis et dictis vel scriptis: ⁊ iō panis d̄i qz laborādo ⁊ differendo discit: ⁊ ita q̄si mādēdo glutitur. Nunc dz pctā dimittunt nobis ⁊ nos dimittimus aliis q̄ē inter quattuor sc̄a petitio: ⁊ nūc tētationes vitā nostrā infestāt: et ipsa liberatio a malo ad hanc vitā ptinet: qz dei iusticia morte incurrim⁹?: vñ ipi⁹ mia liberādi sum⁹. Que cū ita sint ipsarū petitionū ✠ba diligenti⁹ ꝑpensāda sunt: vt ītellecta ⁊ maiorē generēt cordis affectū: ⁊ qō petit⁹ ad velociorē ꝓducat effectū. Dicam⁹ ḡ. Pat noster: cui nō tioze sed amore famulamur. Nō hoc ppō ꝓzi dictū est vt patrē orar et: sz dns insinuat⁹ est eis: cui nō filiali obedietiā amore sz fuili subiiciebant timore. Admonēt aūt hoc ✠bo diuites ⁊ nobiles: cū x̄pīani facti fuerint: q̄ten⁹ se non extollant aduersus pauperes ⁊ ignobiles: qm̄ simul vocāt. Pater nr̄ qō vere ac pie dicere non possunt nisi sese ꝑ esse cognoscāt. Hoc noīe et charitas excitat: qz filijs nihil charī⁹ dz esse q̄ pater: ⁊ supplex affect⁹ cū hoīes dicit. Pater nr̄. Q̄d ipe trandi ꝑsumptio qō petit: cū ēt aī petitionē tā magnū dn̄ū accepim⁹ vt possimus dicere. Pater noster. Quid enim iam non det filijs petētib⁹ pater: q̄ tā boctm dedit vt ēsse filij? Postremo quanta cura aīm ei⁹ tangit q̄ dicit. Pater noster: vt tanto ꝑfecte non sit indign⁹. Vtaē q̄ ꝑpls nouū testamenti voce: ꝑpls nou⁹ ad eternitatē vocatus. Pr̄ nr̄. Quatio fraterna est: non dicit: pater me⁹ tanq̄ ꝑ se tm̄ orans: sed Pater nr̄: oēs videlicet vna oſone opplectēs q̄ sc̄in ꝛpo tres eē cognoscūt. Qui hītas in celis: id est in his quoꝝ cōuersatio est i celis. Et accōmodatissima est ista similitudo

Wat.xxv.

Ca.xxiij.

ps̄.xxxv.

Ps̄alm. lxxxij. B

Wat.xj.

Wat.vj.

C

Wat.vj.

D

Wat.vj.

La.xxi. Joh.vj.

Wat.vj.

Ibi.ij.

E

Wat.vj.

Annotatō liberalis cuiusdā seruī huius operi.

vt tñ spiritaliter distare credat inter iustū ⁊ peccatorē q̄tū distat corporaliter inter celū et terrā. Peccatori enī dictū est. Terra es et in terrā ibis. Cui⁹ rei significāde gr̄a cū ad orādū stam⁹ ad orientē vertimur: vnde celū surgit: nō lō q̄ ibi sit de⁹ tanq̄ ceteris mundi partib⁹ relictis: sz vt admoneat⁹ animꝰ ad excellentiorē naturā cōsurgere. i. ad deuz. Jā q̄d petendū sit. Attendam⁹. Sanctificet nomen tuum. Quod non sic petit quasi non sit sancti dei nomē: sz vt sctm habeat ab hoib⁹: ⁊ ita inotescat illis de⁹ vt eristimēt aliq̄d sancti⁹ nō eē quo magis timeant eū offendere: qz iustū ē nomen dei sanctificare ⁊ deū timere: de quo dr̄. Dns nomē illi Hic timor primo gradu est inter beatitudines: de quo dr̄. Jnitiū sapiētie timor dn̄i. Et alibi. Timor dn̄i sanctus permanēs in seculū seculi. Sequt. Aduenīat regnū tuū. i. manifestet mūdo. Sicut ꝑsens lux absens est cecis: ita dei regnū q̄uis vbiq̄ sit: deest tamen ignorantib⁹. Vel ita vt tu in nobis: ⁊ nos in te: te donante regnemus. Hec petitio ad pietatē ptineat: q̄ est secūdo gradu inter beatitudines. Sic eī pietas ē: q̄ bti sūt mites. Petam⁹ vt veniat regnū dei in nos: id est mitescam⁹ ⁊ nō resistam⁹. Sequt. Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra: id ē sicut in angelis: ita i hoib⁹ ⁊ sicut in iustis: ita et in peccatorib⁹: vel ita cōsentiat caro tue voluntati: sicut cōsentit spūs. Hec petitio ad sciētiā ptinet: q̄ tertio gradu est inter beatitudines. Mā sic sciētia ē q̄ beati sunt q̄ lugent. Qiem⁹ vt fiat voluntas dei sicut in celo: ita ⁊ in terra. i. ꝑsentiat caro spūi: qz nō altiūde tm̄ doloꝛe hz hūana miseria q̄ttū inde q̄ caro cōcupiscit aduersus spm̄ ⁊ spirit⁹ aduersus carnē: vt cū aplo exclamare cogamur. Infelix ego hō q̄s me liberabit de corpore hui⁹ mortis? Sequtur quarta petitio. Panē nostrū quotidianū da nobis hodie. Pōt et simplr intelligi de corpali cibo: ⁊ spiritaliter de pane diuini ✠bi. Si de corporali agit: nō extendit petitionem suā in longū iste orator: sz ꝓceptū sequt euangelicū: vbi dicit Nolite cogitare de crastino. Crastin⁹ enī dies: ipe cogitabit sibi. Sic ⁊ btūs apls monet. Habentes victū ⁊ tegumētū: his ꝛtēti sim⁹. Si vero spiritaliter accipias panē istum: vel ipsum x̄pm intellige q̄ est sup substātialis anime panis: qz oēm supat subam: q̄ de seipso ait. Ego sum panis viu⁹ q̄ ō celo descēdi. Vel ipz itellectū ✠bi diuini q̄ nob necessarī⁹ ē ad reficiēdas ruias aīe donec cognomiat hodie. Hec petitio ad fortitudinē ptiet. q̄ ḡrto loco ponit ascēdētib⁹ ad sūmā beatitudinē. Sic enī fortitudo ē: q̄ bti fiunt q̄ esuriūt et sitiūt iusticiā. Orādū nobis ē vt dek nobꝭ iste panis q̄tidianus: q̄ ꝙfortati ad illā ꝑfectā saturitatē venire possim⁹. Sequit. Et dimitte nobis debita nostra. Forte peccauit in te aliq̄s: dimitte illi veniā a te petenti: ne dū frī negas miaz: tibi claudas patris indulgentiā: dicente Jacob apl'o. Judiciū enī sine mīa ei qui non fecit miaz. Petitio hec refertur ad ꝙsiliū: q̄b quinto loco ponit inter gradus beatitudinum Sic enim cōsiliū est: q̄ beati sunt misericordes. Dimittam⁹ q̄ debitorib⁹ nostris debita nr̄a: ⁊ sic ozem⁹ vt dimittantur nobis debita nostra. i. ad pctā nr̄a: ppt q̄ differim⁹ ab impetranda venia nr̄a eā acceleret fr̄m indulgētia. Sequt. Et ne nos inducas in tētationē: id est ne patiaris nos induci in tētationē. Aliud est enī tētari sine q̄ ꝑbat⁹ est iust⁹ aliud in tētationē induci: id est a tētatore induci. Hoc est q̄ q̄b ozam⁹ vt non ꝑmittat nos de⁹ tētari supza id q̄b possum⁹ sz faciat cū tētatione ꝓuētū vt possim⁹ sustinere. Petitio hec ptinet ad intellectū: q̄ sexto loco ponit in numero beatitudinum. Sic enim intellect⁹ est q̄ bti sunt mundo corde: id est q̄ purgatū hīt oculū mentis terreno puluere. Qiem⁹ non induci in tētationē. i. nō hr̄e duplex cor: sz vnū ⁊ simplex appetere bonū. Sequt. Sz libera nos a malo: nō tm̄ in q̄b induci possumus: sz ēt ab illo in q̄ inducti sum⁹?: q̄ peracto nihil restabit lugendū. Huic petitioni ꝙruit sapientia: q̄ septimū inter beatitudines obtinet locū. Nā sic sapiētia est: q̄ beati sunt pacifici: id est qui ordiatis morib⁹ suis cogūt oīa fuire spūi Orandū est itaq̄ nob vt liberemur a malo. Ipsa enī liberatio liberos nos facit: id est filios dei: vt spū adoptionis clamem⁹: abba pr̄. Amen aūt in his petitionib⁹ significat idubitanter a dño oferri q̄b petit: si vltime conditionis pactuz firmiter teneat. Hec tria remedioꝛ gña spiritalit ꝓmēdauit nobis celestis medic⁹: elemosynā videlicet ⁊ ieiuniuz ⁊ orationē: q̄b tāq̄ medicinalib⁹ antidotis possemus inueterata mala curare: ꝑsentanea pellere: ⁊ futura cauere. Et cōgrue tria sunt gña curatiōis: sicut tria pcedūt gña corruptionis. Qē enī peccatū aut fit in aīa ꝑ ꝑsensum praue suggestionis ad violandū vel tēptā: aut fit male vtēdo corpore ad ledēdū ꝓximū q̄ ē facinoroſū: aut fit male vtēdo corpore ad corrūpendū seipm: q̄ est flagitioſū. Facinora enim hz p corp⁹ fiāt: q̄lia sunt homicidia: rapie: furta non tamē corp⁹ faciētis afficiūt vel corrūpūt. Qe q̄b⁹ dixit apls. Qēpctm̄ q̄cūq̄ feceris hō extra corp⁹ est. Flagitia vero ⁊ p corp⁹ fiūt: ⁊ corp⁹ afficiūt ⁊ inficiūt. Qe q̄bus dicit apls. Qui aūt fornicatur in corp⁹ suū peccat. Merito ḡ facinora q̄ ex corp⁹ fiūt elemosyna tāq̄ exteriori purgant medicia qz sicut facin⁹ nocuit ꝓrio: sic elemosyna q̄ ex nos ⁊ p corp⁹ tū dat, pdesse dz ꝓrio. Flagitia ✠o ꝓgrue medicina mūdāt parcimonia: qz sicut caro leta traxit ad culpā: sic afflicta reducere dz ad veniā. Si q̄ vero sūt q̄b⁹ hec medicamēta nō ꝓgruāt: vt vel elemosynā dare non possūt: ꝑpter nimiā pauptatē: aut ieiunare ꝓpter stomachi imbecillitatem hūt tertiū gen⁹ medicine a q̄ se excusare nō poterint: nisi q̄ morbos anime sue sanare cōtempserint. Hoc ergo medicamento q̄ nulli sane menti deesse pōt studiose ⁊ pie frequēte mus: implentes illud apostolicum ꝓceptū. Sine intermissione orate. Hoc enī antidotū ita oīb⁹ morbis occurrit: vt assiduatū morbos oēs depellat: ⁊ oīa corrupta integritati restituat: prestante dño nostro iesu x̄po: cui est honor ⁊ gloria in secula seculorum. Amen.

Joh. xliij.

¶ Jtē i eadē vigilia ali⁹ ꝓmo do eodē q̄ habek in libro quiquaginta homeliax. xlij. fo. cxxxj. col. j.

¶ Jtē i eadē vigilia. Homelia de eo qō scriptū ē in euangelio ꝑm Joannem. Si diligitis me mandata mea seruate: q̄ habetur in expositione doctoris. Tractatu. lxxxiij. fo. ccxj. co. j.

¶ In festo penthecostes. De missione spiritussancti. Sermo. j.

Sermo. clxxxiij. A

Sanctitati vestre charissimi votozū tā nota dz eē festiuitas. Quid enī q̄ ratione curem⁹ ex ipsa annua celebritate cōdiscim⁹. Nā cū in vestigia sua iterꝰ reuoluit transacta solēnitas doctiores efficimur dū eā sept⁹ celebram⁹. Penthecostē ḡ agam⁹ hodie: ꝙ est quinq̄gesimū dīe a resurrectione dn̄ica: nō q̄ hac die (sicut pleriq̄ putant) ad celos saluator ascenderit. Nam post resurrectionem cū aplis conuersat⁹ est: q̄dragesima die ad dei patris dexteraz remeauit: sicut. Lucas euangelista ait Quib⁹ ēt exhibuit seipm viuū post passionē suā: per dies q̄draginta apparens eis. Quadragita aūt tēpoꝛ curriculo conuersationē suā discipulis suis saluator exhibuit: sez vt tanto nūero resurrectiōis ei⁹ gr̄a letaremur: quāto et passionis ei⁹ iniurias fleueram⁹?: totid̄q̄ tpm spacio eo reficere mur ꝑsente: q̄ ieiunauim⁹ absente. Nō igit hodie x̄ps ascendit ad celū: sz xp̄s spūs descendit de celo: sicut ipe dns ꝓmittēs ait. Cū aūt ascendero ad patrē: mittā vobis paracletuz spm̄ ✠tat⁹: ⁊ ipe vos docebit oīa. Magna plane gr̄a duplex gaudiū: q̄b abeūtē x̄pm nō amtīm⁹?: ⁊ venientē spm̄ possidem⁹. Nā illū retinem⁹ fidei merito: hūc sanctificatiōis accessu. Cū abiero inq̄t ad patrē: mittā vobis paracletū. Credim⁹ enī ad patrē puenisse filiū: cū videm⁹ ad aplos descendisse paracletū. Credim⁹ nāq̄ eū regnare in celis: quē cernimus munera sancta donare in terris sicut scriptū est per ꝓphetā. Ascendens in altū captiuā duxit captiuitatē: dedit dona hominib⁹. Victor: vtiq̄ muneratur: victor dona largitur. Dn̄ et saluator victor diaboli: cū post triūphū discipulos q̄s liberauit a captiuitate: etiā būdictiōe vitauit. Liberauit aūt nos cū ad resurgēdū ꝑ seipm̄ tartara nobis aperuit: vitauit nos cū ad regnādū ꝑ paracletū nobis celestia reseruit. Quibus̄dā enim q̄sī ꝑfectuū gdibus tunc de morte ad vitā didicim⁹ remeare: modo aūt de terris ad celos docemur ascendere sicut scriptum est. Jpe vos docebit omnia. Quid docet spiritussanct⁹?: Vtiq̄ hoc nouit docere qō sanctū est. Quid docet nos paraclet⁹?: Illud vtiq̄ docet qō dicit saluator. Multa habeo vob⁹ dicere: sz nō potestis portare mō. Cū venerit ille spīrit⁹ veritatis ipe vos docebit oīa Bon⁹ itaq̄ magister est paracletus: qz dicit q̄ x̄ps dicenda

Joh. xliij. C

Joh. xvj. B

Joh. xvj.

seruault. Hoc enī docet spiritussanct⁹:qđ dñs docendū hñe se dixit. Bon⁹ plane magister est q̄ p̄ceptoꝝ exequtor est salutatus. Necesse est igit̄ vt vnī⁹ sit substãtie natura cū xp̃o: quē videm⁹ vnī⁹ cū xp̃o esse doctrie. Et ideo charissimi nõ dem⁹ nos ab omni inquinamento carnis: vt spiritū sanctū promereri ⁊ accipere possimus. Si hunc mũdum relinquimus: nos simile paracletū sicut apl̄i. i. spiritū veritatis quē mittet nobis pater accipiem⁹. Q̃m nõ est psonarū acceptio apud deū patrē:sz p̃missa apostoloꝝ nobis proficiunt: si opa ⁊ desideria ⁊ act⁹ gerim⁹ quos apl̄i fecerunt. Si vero legez dñi immaculatā et quertentē alias iplēdo mandata ei⁹ psciam⁹:nosmetipsos heredes dñi ⁊ coheredes xp̃i ad heredi tatē sempiternā et ad cõmemoratiõnē angeloꝝ cum gratia xp̃i committimus:quod ipse prestare dignetur:qui viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

¶ In eodẽ festo:de missione spiritussãcti. Ser. ij. In quo dicit q̄ spiritussanctus qz mittit nõ ideo quasi subiectus et seru⁹ esse credendus est.

Sermo. clxxxiiij. A

EIscessur⁹ e mũdo ille ⁊ ascẽsur⁹ i celũ dñs noster atq; saluator fres kñi ꝑmisit apl̄is suis q̄ spũsã ctũ ad eos mitteret qñ ad deũ p̃ez ipe remeasset. Sic enī vt nũc audistis ad discipulos suos locutus est dicẽs. Cũ aũt venerit paracletus quē ego mittã vob spiritũ veritatis qui a patre procedit:ille testimoniũ phibebit de me. Impleta est charissimi fres promissio saluatoris Ascendit dñs iesus xp̃s:descendit spiritussanctus. Cupiest vt vtrũq; hoc impleatur in vobis. i. vt ⁊ habeatꝭ spiritũsanctum qui descẽdit:⁊ p bonã vitã christũ sequamini q̄ ascendit. Misit ergo nobis saluator spũm sanctũ sicut discipulis suis ipse ꝑomisit dicens. Expedit vobis vt ego vadã. Si enī nõ abiero:paclet⁹ nõ veniet ad vos. Si aũt abiero mittã eũ ad vos. Quod dixit mittam eũ:ne forte aliqs vrm cogitet q̄ qsi de inferiore dixerit mittã:vt sicut heretici dicũt: q̄ spũs sanct⁹ qsi subiectus seruiens deo:parcat imperanti Absit a vobis ista suspitio. In trinitate enim non min⁹ aliquid aut mai⁹:qz si i deo aliq̄d min⁹ sit:impfecta diuinitas accusat. Unde obsecro vos fratres charissimi:vt fide integra vnũ deũ in trinitate:⁊ trinitatẽ in vnitate credatis: ne pedes vestroꝝ sensuum claudicent:aut oculi paruz videãt aut manus aride fiant. Dis enī q̄ fidẽ catholicã non bñ seq̃tur:pedes debiles hz. Qui veritatis lucẽ non videt:oculoꝝ caliginez patitur. Qui mie fructũ non hz manuũ ariditate siccatur. Jd ḡ agite:id elaborate:ne aliqua mẽbroꝝ vestroꝝ portio ac debilitate vitiet:ne aut gula in vos bozreat: aut auaritia displiceat:aut infidelitas langueat:vt emũdati penitus ac purificati:habitaculum dei efficiamini:⁊ spiritussanct⁹ q̄ descendisse in apostolos hodie legit̄:in vob semp esse dignet:prestante dño nostro iesu xp̃o: qui viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

Joh. xv.

Rom. ij

Pũ. xviij

Joh. xvj. B

¶ Jtẽ in eodẽ festo:de eo qđ scriptum est in euãgelio ꝑm Joannẽ. Si quis diligit me sermonez meũ seruabit ⁊c. q̄ habeꝫ in expositiõe doctoris. Trac. lxxvj. fo. ccxj. col. iiij.

Joh. xiiij

¶ Feria. ij. penthecostes:de missiõe spiritussãcti. Sermo. j. In quo ostendit quomodo spiritussanctus augebat apostolis sapientiam et ꝑfirmabat constantiam.

Sermo. clxxxv. A

POst illã singularẽ insignẽq; victoriã q̄ public⁹ ꝑpugnator mundo ⁊ militauit ⁊ vicit:postq̄ fragilitatẽ conditionis nostre nõ solũ de inferis erulit: sz ẽt i regni sui excelsa subuexit: in hac die iuxta

Joh. xiiij. B

xp̃m suũ sctm spũm dõault:ꝺ q̄ tã apl̄is suis dixerat. Et ego rogabo ꝑem:⁊ aliũ paracletũ dabit vob. Aliũ vtiq; nõ minorẽ:aliũ paracletũ:id est sitis glorie vel nature eiusdemq; substantie:vt discipuloꝝ fides veridica sponsione ad expectationẽ tanti muneris ꝑeparata:illũ quẽ sibi a dño i locũ dei ꝑmissuꝝ cẽ meminisset:verũ deũ eẽ cognosceret. Et aliũ inquit paracletũ. Maiestatis intellige sociũ:quẽ maiestati prospicis pparatũ. Et ego rogabo iq̄t patrẽ:⁊ aliũ paracletum dabit vobis. Ut xp̃m sub titulo ꝑmissionis distinctionem applicuit trinitatis. Pater ẽ q̄ indicat rogãdo:filiꝰ ẽ q̄ itelligitur rogatur⁹ spiritussanct⁹ q̄ ꝑmittitur a patre mittendus. Quãta ⁊ q̄ ineffabilis pietas redẽptoris:nõ ꝑpotauit ad celũ:⁊ deũ misit ad terras. Quãta est auctoritas instauratõe facture sue:Ecce iterũ noua ꝺ signis,medicina mittit̄ ecce iterũ infirmos suos p seipsa maiestas visitare dignat. Ecce hũanis diuina miscent. i. vicari⁹ redẽptoris:vt bñficia q̄ saluator dñs inchoauit peculiari spiritussancti virtute cõsumet:⁊ qđ ille redemit:iste sanctificet:qđ ille acq̃siuit:iste custodiat:ac sic vnitas deitatis per vnitatem gratie ac muneris approbatur:vt spiritussanct⁹ de⁹ in substantia vn⁹:in persona alt⁹:cũcti miseratiõe vnic⁹:cũcti remissiõe tria sit colẽdus. Ergo spũssanct⁹ in hac die ad preparata sibi apl̄oꝝ suoꝝ tẽpla velut ymber sanctificatõis elapsus ẽ Nõ iã visitator subitus:sed perpetu⁹ consolator:⁊ cohabitator etern⁹. Nã sicut de semetipso apl̄is suis dixerat. Ecce ego vobiscũ sum omnib⁹ diebꝰ vsq; ad consummationẽ seculi:ita ẽt de spũsancto paracletũ inq̄t dabit vobꝭ p̃:q̄ vobiscũ sit ineternũ. Affuit ḡ in hac die fidelib⁹ suis nõ iã per gr̃am visitatiõis et operationis:sz p ipsam pũtã maiestatꝭ atq; in vasa non iã odor balsami:sz ipa suba sacri deffluxit vnguenti:ex cui⁹ fragrãtia latitudo totiꝰ orbis implerꝫ et appropinquãtes ad eoꝝ doctrinã dei fierẽt capaces atq; participes. Sedit ḡ sup singulos:qsi ignis:de q̄ saluator in testaꝫ. Ignẽ veni mittere in terram. De q̄ dictũ est. Deꝰ nr̃ ignis consumens est. Ipse itaq; apl̄os suos viue lucis fõte pfudit:vt ipi postmodũ vniuersum mundũ tã⁹ duodecim solis radij ac totidẽ lãpades veritatis illumineꝫ:⁊ inebriate nouo vino repleãt atq; irrigẽt sitientia corda populoruz. Jndram⁹ hoc loco post resurrectionẽ vel ascẽsionẽ dñi: qđ adhuc adijci possit apl̄oꝝ pfectioni p pticipationẽ spiritus sancti. Erat qđẽ in eis fides:sed fiducie constantia deerat. Jã qđẽ xp̃m p vniuersa poterant p̃dicare sed adhuc p xp̃o vsq; ad mortẽ certare nõ poterant: vsq; adeo vt nullũ ex discipulis coronauerit palma martyrij ante aduentũ spũssancti. Preterea tã recesserat ex oculis eoꝝ dñs iesus q̄ eos predicatione visibili os ad os loquens corroborabat: ⁊ virtutum miraculis instruebat:⁊ dñ cũ eo erant: facile credebãt q̄ videbãt. Fides adiuuabaꝫ aspectib⁹:presentibus confirmabaꝫ operib⁹ signis ac virtutib⁹ pascebaꝫ. Postq̄ vero dñs iesus sublat⁹ ex oculis eoꝝ recessit in celũ:non sufficiebant attonite ac trepide eoꝝ mentes:non sufficiebãt (vt dignũ erat) celestia ⁊ etna cogitare nec ꝺualebãt adhuc pectare angusta eoꝝ pectora diuinoꝝ sensuũ magnitudinẽ vt possent itelligere xp̃m:quõ erat ꝺbũ de⁹ apud deũ: sicut eis ipe dñs adhuc in corpore cõstitut⁹ cuidẽter insinuat dicẽs Multa habeo vobis dicere:sed non potestis ea portare modo:cũ aũt venerit spirit⁹ ꝺritatꝭ ipe vos docebit oẽz ꝺritatẽ. Fides q̄ post dissentionẽ adorãde summeq; virtutis discipuloꝝ pectora dilatata sunt:ad sustinendã magnitudinem diuini luminis:⁊ intelligentiã veritatis:De⁹ itaq; est q̄ potest post munificentiaz suam accumulare gr̃am:augere sapientiã:cõfirmare cõstantiã. Videam⁹ ḡ ante visitationem celestis ꝓsolatoris:q̄tũ eis de magnanimitate q̄tũ de protectione defuerit. Nã ꝑmũ cũ eũ supza tumentia maris vorsa vidissent subtratis fluctib⁹ ꝺbulãtẽ ⁊ cũ aq̃z iter instabile subditumis solidaret vnda famula vestigijs:turbati sunt dicentes. Fantasma est:⁊ pre timore clamauerunt. Post infusionẽ ꝺ spiritussancti tã non dicũt qz fantasma est:sed i principio erat verbum:et verbum erat apud deum: ⁊ deus erat verbum. Et iterũ. Erat inquit lux vera: que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Et apl̄s dicit. Quia ipse est ante omnes ⁊ omnia p ipsum constant. Quis autẽ ex discipulis thomas nõdũ hutus muneris bñdictione ditatus:cũ in corpore iam glorificato:in corpore iam celesti p carnis vulnera deũ quereret:⁊ ad credendã incorruptibilẽ diuinitatẽ fixuris clauoꝝ et cicatricũ testimonijs indigeret. Nisi videro inq̄t in manib⁹ eiꝰ fixuram clauoꝝ: et mittam manũ meã in latus eius non credam. Alij vero iam sancti spũs eruditõe repletus: cõfidenter exclamat. qđ erat ab initio:qđ audiuim⁹:qđ vidim⁹ oculis nostris qđ p sperim⁹ ⁊ manꝰ nr̃e palpauerũt:de ꝺbo vite et annũciam⁹ vob vitã eternã:q̄ erat apud patrẽ:⁊ apparuit nobis. Et iterũ alio loco paul⁹ apl̄s tãte maiestatꝭ locupletat⁹ illapsu fiducialit ꝓtestaꝫ. Et si cognouim⁹ sz carnẽ xp̃i:sz nũc iã⁹ no

Matthei. xxv. Joh. vij. Matthei. xxvij. Joh. xvij. Sermo. clxxxvij. A Joh. xvij. B Matthei. xxvij. Act. ij. Luce. xij. Deut. xix. Joh. j. Act. ij. Col. j. Ysa. lxvj. Joh. xx. j. Joh. j. Apoca. xij ij. Cor. v.

odoribꝰ castitatis: fidei ⁊ cõpunctionis incẽso: balsamo benuolẽtie:⁊ thimiamate charitatꝭ: vt amputatꝰ vitijs ⁊ virtutibꝰ ĩsertis: destructa i nobis habitatione diaboli mutemur in tẽplũ dei: vt tã beatus hospes nitido delectatus hospitio:stabilẽ ac ꝑpetuã in nobis facit mansionẽ. Propter hoc cũ ad nos ille descendit: vt nos ad illũ possim⁹ ascẽdere:cui est gloria cũ ꝑre ⁊ spũsctõ in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Eodẽ die:de aduẽtu spiritussancti. Sermo. ij. In quo etiam declarat quare hij qui modo spiritum sanctum accipiũt non modo loquuntur linguis quomodo tunc.

Sermo. clxxxvj. A

IOdierni diei solennitas dñi dei magni et magne gr̃e q̄ supfusa est sup nos recordationẽ facit. Deo em̃ solennitas celebrat:ne qđ semel factum est:de memoria deleat. Solẽnitas em̃ ab eo qđ solet in anno:nomẽ accepit. Q̃o pennitas flumis ꝺr:qz non siccat estate:sz p totũ annũ fluit:ꝺ penne:p annũ:sic ⁊ solẽne qđ solet i ãno celebrari. Celebram⁹ ꝺdie aductũ spũssancti. Dñs em̃ spũsctm̃ de celo misit quẽ in terra ꝑmisit:⁊ qz sic ꝑmiserat de celo esse missurũ: non põt ille venire ait:nisi ego abiero:dũ aũt abiero mittã illũ ad vos. Passus est/mortu⁹ est: resurrexit:ascẽdit:restabat vt ꝑleret qđ ꝑmisit. Hoc expectates discipuli et⁹:aie vt scriptũ est centũ viginti decupla to numero apl̄oꝝ. Duodecim em̃ elegit ⁊ centũ viginti spũm misit. Hoc ḡ ꝑmissum expectates in vna domo erant. Orabant:qz desiderabant:tã ipa fide:qđ ipsa oratione:ipo speciali desiderio: vtres noui erãt: vinũ nouũ de celo expectabaꝫ venit. Jã em̃ fuerat magn⁹ botrus ille calcat⁹ ⁊ glorificat⁹. Legim⁹ em̃ in euãgelio. Spũs enim nõdũ erat datus qz iesus nõdũ fuerat glorificatus. Jam qđ rñdit: audistis miraculũ. Omnes q̄ aderãt vnã linguã didicerant. Venit spũssctũs:ipleti sunt: ceperunt loqui linguis varijs oim gẽtiũ quas nõ nouerãt nec didicerãt: sz docebat ille q̄ venerat:intrault:impleti sunt:fudit. Et tũc erat hoc signũ qđcũq; aspiciebat spũsctm̃ subito ipletus spũ linguis oim loq̃baꝫ:nõ illi solũ cẽtũ vigiti. Docẽt nos littere ipe:postea crediderũt hoies: baptizati sunt:acceperũt spũsanctũ: linguis oim gẽtiũ locuti sunt. Expauerũt q̄ aderãt alij admirãtes:alij irridẽtes:ita vt dicerẽt. Jsti ebrij sũt musto pleni sunt. Ridebãt ⁊ aliq̄d vex dicebat. Impleti ei erant vtres nouo vino. Audistis cũ euãgeliũ legeret. Nẽo mittit vinũ nouũ i vtres veteres:spiritalia nõ capit carnalis. Carnalitas vetusta est:gratia nouitas est. Quantocũq; hõ in meli⁹ fuerit inouat⁹:tanto ampli⁹ capit:qđ vex sapit. Buliebãt musto:⁊ musto buliẽte lingue gẽtiũ ꝑfluebãt. Rũqđ modo fratres nõ ꝺaꝫ spũsctũs? Quisquis ꝺ putat:nõ ẽst dign⁹ accipe. Ꝺaꝫ ⁊ mõ. Quare ergo nemo loquit linguis oim gentiũ:sicut loq̃baꝫ q̄ tunc spũsctõ implebaꝫ. Quare? Quia qđ illud significabat ipletũ est. Quid est illud? Q̃ñ celebrauimus q̄dragesimã:recolite:qz cõmẽdauim⁹ vobis dñm iesũ xp̃m ecclesiã suã cõmẽdasse ⁊ ascẽdisse. Ducebãt discipuli Q̃ñ erit finis seculi? Et ille. Nõ e vr̃m scire tps vl̄ momẽta q̄ pater posuit in sua potestate. Adhuc promittebat qđ hodie cõpleuit. Accipietis virtutẽ spũsancti supueniẽtis ĩ vos ⁊ eritis mihi testes in hierusalẽ:⁊ in tota iudea ⁊ samaria:⁊ vsq; ĩ fines tre. Ecclesia tũc in vna domo erat:accepit spũm sanctum:in hoĩbus paucis erat:in linguis totus orbis erat Ecce qđ ptẽdebat modo. Nã q̄ illa ecclesia parua:linguis omniũ gentium loquebat:qđ est q̄ ecclesia ista magna a solis ortu vsq; ad occasum liguis omniũ gẽtiũ loq̃tur? Modo implek qđ tunc ꝑmittebat. Audistis⁹. Videm⁹. Audi pṡ. xliij. filia et vide:ipsũ regine dictum est. Audi filia et vide. Audi ꝑmissum:vide cõpletum:non te fefellit deus tuus:non te fefellit sponsus tuus:non te fefellit q̄ suo sanguine te dotauit nõ te fefellit q̄ de feda pulchram:de immunda virginem fecit. Tu tibi ꝑmissa es:sz ꝑmissa in paucis:impleta in multis. Nemo ergo dicat. Accepi spũsctm̃ quare nõ loquor linguis oim gẽtiũ? Si vult hr̃e spũsctm̃:ĩtedite fratres mei Spũs nr̃ quo viuit ois hõ:aĩa vocat:spũs nr̃ quo viuit singulus q̄sq; homo/aĩa vocat:et videtis qđ facĩat aĩa in corpore. Omnia membra vegetat:p oculos videt:p aures audit:p nares olfacit:p linguam loquit:p manus operatur:p pedes ambulat:omnib⁹ simul adest mẽbris vt viuant:vitã

dat oib⁹:officia singulis. Nõ audit oculus:nõ videt auris: nõ videt lingua:nec loquit auris ⁊ oculꝰ sꝫ tñ viuit:viuit auris:viuit lingua:officia diuersa sunt:vita cõmunis. Sic ẽ ecclesia dei:i alijs sanctis facit miracula:in alijs sanctis loqtur veritatẽ:in alijs sanctis custodit ✠ginitatẽ:in alijs sanctis custodit pudicitiã plugalẽ:i alijs hoc:i alijs illud:singuli ꝓpa operant:ſ partiter viuũt. Q̃ aũt est aĩa corporis hoĩs:hoc est spũsanctꝰ corporis xpi qđ est eccl̃a: hoc agit spũsanctꝰ in tota ecclesia:qđ agit ecclesia in oib⁹ membris vniꝰ corporis. Sed videte quid caueatis: videte q̃d obseruetſ: videte q̃d timeatſ. Cõtigit vt i corpore hũano: imo de corpore aliq̃ pedak mẽbrũ:manus:digit⁹:pes:nunq̃d pcisum sequit aĩa: Cum i corpore eẽt viuebat:pcisum amittit vitã. Sic ⁊ hõ xpian⁹ catholicꝰ est oũ in corpore viuit: pcisus hereticꝰ factꝰ est mẽbrũ amputatũ:non sequit spũs. Si ergo vultis viuere de spũsctõ: tenet charitatẽ: amate veritatẽ:desiderate vnitatẽ:vt puentatis ad eternitatẽ. Amen.

¶ Item eodem die Homelia de eo qđ scriptum est in euangelio ſm Johãnem. Sic deus dilexit mũdum tẽ. qne sumpta est de expositione doctoris tractatu. xij. fo. cliij. col. iij.

¶ Feria tertia pentecostes. De missione spũsancti. Sermo. j. In quo ostendit cur nõ dabatur spiritussanctus discipulis nisi glorificato chr̃o.

Sermo clxxxvij A

Joã. vij.

ODes nobis fratres gratus illuxit q̃ sctã eccl̃ia fidelium fulget aspectib⁹ feruet ĩ cordib⁹. Celebramus ꝑppe istũ diẽ q̃ dñs iesus xps resurrectione ascẽsiõe gr̃ificatꝰ misit spm̃sctm. Sic em̃ scriptũ est in euangelio cũ diceret. Si qs sitit veniat ad me ⁊ bibat Qui credit in me:flumĩa fluẽt de vẽtre etꝰ aq̃ viue. Euangelista secutꝰ exponit ⁊ ait. Hoc aũt dicebat de spũ quẽ acceptur erãt credẽtes i eũ. Nondũ em̃ erat spũs dat⁹:q; iesus nõdũ fuerat gloriſicatꝰ. Restabat q̃ vt clarificato iesu cum resurrexit a mortuis ⁊ ascẽdit ad celos:tam darek spũsanctꝰ ab eo missus a quo ꝓmissus:sicut ⁊ factũ est. Quadragĩta em̃ dñs post resurrectionẽ diebꝰ cũ discipulis quersatꝰ: ascẽdit in celũ: ⁊ die q̃dragesimo quẽ hodie celebramꝰ misit spm̃sctm:sicut scriptũ est. Factꝰ est subito sonus de celo:q̃si

Actuũ. ij. ferrek flatꝰ vehemẽs:⁊ vise sũt illis ligue diuise sicut ignis: q̃ isedit sup vnũquẽq;:⁊ ceperũt linguis oib⁹ loq quo spũs dabat eis ꝓnũciare. Flatꝰ ille a carnali palea:cozda mũdabat. Ignis ille fenũ veterſ ꝓcupiscẽtie ꝓsumebat. Ligue ille q̃b⁹ loq̃bank a spũsctõ ipleti: p oim gentiũ linguas futurã eccl̃iã desĩgnabãt. Sicut em̃ post diluuiũ ipietas supba hoĩm turrim ꝺ dñm edificauit excelsam: qñ p liguas diuersas diuidi meruit gen⁹ hũanũ:vt vna q̃q; gẽs ligua ꝑpria loqrek ne ab alijs itelligerek. Sic humilis fidelisq̃ pietas eaꝫ liguaꝫ diuersitate eccl̃e ꝓtulit vnitatẽ vt qõ discordia dissipauerat:colligeret charitas:⁊ hũani gñis tãq̃ vniꝰ corporſ mẽbra dispsa ad vnũ caput xpm ꝓpagiata redigeret:⁊ i sctã corporis vnitatẽ dilectionis igne ꝓflaret. Ab hoc itaq; dono spũsctõ prorsus alieni sunt:q̃ oderunt gr̃am:q̃ societatẽ nõ retinẽt vnitatis. Licet em̃ etiã ipsi hodie solẽnit congregenk:ſ istas audiãt lectiões:q̃b⁹ spũsctũs ꝓmissus et missus est:ad iudictũ audiunt:nõ ad ꝓmiũ. Quid em̃ eis ꝑdest ꝓcipe auris q̃b⁹ cordib⁹ respuunt:⁊ etꝰ diẽ celebrare cuiꝰ lumẽ oderũt? Vos aũt fres mei:membra corporis xpi: germia ✠titat⁹:filij pacſ:hũc diẽ agite leti:celebrate securi. Hoc em̃ in vob⁹ ipleꝰ q̃ illis dieb⁹ q̃ venit spũsctũs ꝓfignabat. Sicut em̃ tũc q̃ spm̃sctm ꝓcipiebat etiã vnꝰ homo liguis oib⁹ loq̃bak:sic ⁊ nũc p oes gẽtes oib⁹ liguis ipa veritas loquit:in q̃ ꝓstitut spm̃sctm habetꝫ q̃ xpm eccl̃ia loquente omnibus linguis vobis scismate discidetis.

Joã. x. ¶ Itẽ eodem die Homelia de eo qõ scriptum est i euãgelio ſm Johãnem. Amen amen dico vobis qui non intrat ꝑ ostiũ tẽ. que habek in expositione doctoris. tracta. xlv. fol. cxcij. col. iiij. Et inter sermones de Verbis domini. xlix. fo. lxiij. col. j.

¶ Feria quarta pẽtecostes: de missione spũsctí. Sermo. j. In quo ostẽdit quomõ heretici non possunt habere spiritũ sanctũ:sicut membra precisa non habent animam.

Sermo. clxxxvij. B

Joã. xvj.

FRatres charissimi hodierna die anniuersaria solẽnitas agit:q̃ die dñs nr̃ iesus xps spm̃sctm paracletũ misit quẽ discipulis ante ꝓmisit. Dixerat em̃. Nõ põt ille vẽire nisi ego abiero. Quadragesimo itaq; die post resurrectionẽ suã cuius solẽnitatẽ ante decẽ dies egim⁹:ascẽdit ĩ celũ: nec ĩmemor pollicitationis sue:hodie misit spm̃sctm:quo ipleti sũt prꝰ cẽtũ vigiti:q̃ fuerãt ꝓgregati:eadẽq; dñi ꝓmissionẽ fidelik expectabant. Scriptũ est em̃. Subito de celo sonꝰ factꝰ ẽ: q̃si ferrek flatꝰ vehemẽs ⁊ vise sunt illis ligue diuise sicut ignis q̃ ⁊ insedit sup vnũquẽq; illoꝝ ⁊ ceperunt linguis oib⁹ loq quo spũs dabat eis ꝓnũciare. Flatꝰ ille a carnali palea cozda mũdabat ignis ille fenũ veteris ꝓcupiscẽtie ꝓsumebat. Itaq; ꝓppe tũc placuit spũsctí significari ꝓsentiã: vt q̃ cum accepissent liguis oib⁹ loq̃renk. Qui itaq; videam⁹ breuik q̃re dixit q̃s eũ ꝓmisit. Nõ põt ipe vẽire nisi ego abiero: Neq; em̃ separabilis ẽ a filio dei spũsctũs:aut ipotẽs erat eo qne sente venire a quo nõ põt oino discedere. Sed q̃s discipulis adhuc infirmis formã sui dñs demõstrabat: in q̃ verbũ carofactũ est ⁊ habitauit i nobis. Cau sam ꝺo sui .i. carnẽ dñi etiã carnales poterãt itueri. Formã aũt dei in q̃ nõ rapinã arbitrat⁹ est esse se eq̃lẽ deo:nõ põt nisi a spiritalib⁹ cogitari: ꝓptere dixit. Non põt ille venire nisi ego abiero. Tãq̃ diceret:q̃diu circa meã carnẽ occupak vester carnalis affect⁹:tãdiu meã diuinitatẽ non suscipit spiritalis vester obtutus. Bono em̃ spũsctí ꝓmiserat eos introducẽdos in oẽm ✠titatẽ:sicut scriptũ ẽ. Fide mũdas corda eoꝝ. Vti aũt mũdo corde: q̃m ipsi deũ videbunt. Abscessit itaq; corporalis forma dñi a corpalib⁹ oc̃lis eoꝝ: vt p spm̃sctm diuitas dñi insinuarek cordib⁹ eoꝝ. Nunc deinde videam⁹ gr̃e cũ hoc erat signũ ꝓsentie spũsctí: vt q̃ eũ accepissent: linguis oim loquerent. Neq; em̃ etiã nũc cũ dak spũsanctꝰ: q̃ cum accepũt:nõ loquunt linguis oib⁹:quo euidenti miraculo se illo tpe demõstrabat. Sic intelligendũ est fres charissimi: hãc esse spm̃sctm:quo charitas dei dissundit in cordib⁹ nr̃is: et q̃ charitas ecclesiã dei cõgregatura fuerat toto orbe terrarũ:⁊ q̃ tũc etiã vnꝰ hõ poterat vt spm̃sctm acciꝑẽt linguis oim loq̃rek: nunc spũsctõ cõgregata ipa vnitas ecclesie linguis oib⁹ loquit. Proinde si q̃q; dixerit alicui nr̃m. Accepisti spm̃sctm: q̃re nõ linguis oibus loq̃ris: Rñdere debet. Loquor sane oibus linguis:q̃ i eo sum xpi corpore:hoc est in ecclesia q̃ loquit oib⁹ linguis. Quid em̃ tũc aliud significat de⁹ ꝓ spũsctí ꝓsentiã nisi ecclesiã suã linguis oib⁹ locuturã? Impletũ est itaq; q̃d ꝓmiserat dñs. Remo mittit vi nũ nouũ i vtres veteres:ſ vinũ nouũ i vtres nouos mittit/ ⁊ vtraq; suabunt Merito ergo cũ audirent liguis oib⁹ loqui: nonnulli dicebãt. Hi musto pleni sunt. Jã em̃ facti fuerãt vtres nouꝫ sctitatis gr̃a renouati: vt vino nouo: ꝺ est spũ sctõ repleti: liguis oib⁹ loquẽdo feruerẽt: et ecclesiã catholicã ꝓ oim gẽtiũ linguas futurã eu dẽtũ illo miraculo ꝓsignarẽt. Ac ꝓ hoc recte credunk hereticꝰ spm̃sctm nõ bre q̃ diuidunk a corpore: q̃d ꝓ oes gẽtes liguis oib⁹ meruit ꝓsonare. Hũc itaq; diẽ dilectissimi sic celebrate tanq̃ mẽbra vnitatſ corporſ xpi. Nõ em̃ frustra celebrat⁹ si ꝺ estis q̃d celebratſ: illi ecclie coherẽtes quã dñs iplẽs spũsancto toto mũdo crescẽte cognouit suã ⁊ agnouit a sua: ⁊ tãq̃ sponꝰ sponsam nõ pdit ꝓptã: q̃ nemo supponit alienã. Vobis et i oib⁹ gẽtib⁹ ꝓstitutꝰ: hoc ẽ ecclie xpi: mẽbris corporis xpi sponse xpi. Apls dicit. Sufferẽtes iuicẽ in dilectiõe studẽtes ſuare vnitatẽ spũs in vinculo pacis. Videte q̃ vbi pcepit vt sustineam⁹ inuicẽ: ibi posuit dilectionẽ: vbi spm̃ nominauit vnitatſ: ibi ostẽdit vinculũ pacis. Hec est dom⁹ dei de viuis lapidibus fabricata: in q̃ talẽ patrẽfamilias delectat habitare: cui⁹ oculos ruina diuisiõis nõ debet offendere.

¶ Itẽm eodẽ die Homelia de eo qõ scriptũ est i euangelio ſm Johannẽ. Nemo potest venire ad me nisi pater meꝰ qui misit me traxerit eum tẽ. que sumpta est de expositione doctoris. tractatu xxvj. fo. clxxiiij. col. j. Et ex sermonibus de Verbis domini. xlvj. fo. lxj. col. iij.

Nota: ne aduertat⁹ tã ocdis sermonũ ꝺ̃spositiõ. Sermo. clxxix. B

¶ In festo sctẽ Trinitatis qõ celebrak dominica i octauis pẽtecostes:de sancta Trinitate. Sermo. j. In quo dicit q̃ trinitatis disputatio periculosa est hominib⁹ quã angeli in celo scire non possunt

ATdio fratres q̃ q̃dã inter se disputant: qõ pꝰ ⁊ filiꝰ ⁊ spũsanctꝰ ⁊ tres sunt ⁊ vnũ sunt. Videt⁹ ex ãgtione q̃ periculosa sit disputatio. Lutũ et vas fictile de creatore disputat: et ad nature sue rõnẽ nõ potest puenire:⁊ curiose q̃rit scire de mysterio trinitatis q̃ angeli i celo scire nõ possunt. Quid em̃ dicũt angeli in celo: Quis est iste rex glorie: dñs ✠tutũ ipe est rex glorie? Simillter in Esaia dicit. Quis est iste q̃ ascẽdit de edom: candida vestimẽta ei⁹? Vide q̃d dicũt: pulchritudinẽ pdicant: ⁊ de natura tacẽt. Ergo ⁊ nos simplicit dicam⁹. Quis scire natũ dei: hoc scito qđ nescias: nec in hoc ꝓtristeris q̃ nescias: q̃ ⁊ angeli nescierũt ⁊ sibi oĉs creature. Sz dicit aliqs Quõ ergo credo qđ nescio? Quõ xpian⁹ sum: q̃ nescio quõ sum xpian⁹? Dicã simplr ãteq̃ aliq̃ de scripturis ꝓferã. O xpiane q̃ tibi videris nihil scire: si scias hociõm qđ nescias nõne magis ꝑ videris a ceterſ scire? Gentilis hõ videt lapidẽ:⁊ deũ putat. Philosophꝰ videt celũ:⁊ deũ putãt. Alij videt solẽ/et deũ putãt. Tu ꝺo vide q̃tã sup tlos habeas scientiã q̃ dicis: de⁹ lapis esse nõ põt. Sol deus esse non põt q̃ alteriꝰ ipso currit. Videt⁹ q̃ in eo qđ vicis nihil te scire: magſ nosti. Hũtilis aũt i eo qđ se dicũt scire: nescirũt: q̃ falsa sunt q̃ nouerũt. Simulq; ꝑsidera q̃ voceris fidelis nõ rationalis. Deniq; accepta baptismo hoc dicim⁹. Fidelis factꝰ est: siue factꝰ sum: credo qđ nescio:⁊ ꝓptere a scio: q̃ me scio nescire qđ nescio. Sed dicit aliqs. Hoc non est exponere: ſ expositionẽ fugere. Et nos scirebamus scire qđ nescirebam⁹: tu nos dicebas scire qđ ignorabam⁹. Nõne meũ est pie ignorãtiã cõfiteri: q̃ temere mihi sciam vendicare? In die iudicij non dãnor: q̃ dicã nescirui natũ creatoris mei. Si aũt aliq̃d temere dixero: temeritas penã hz: ignorãtia ventã pmerek. Dicam⁹ aliq̃d de scripturis non rõnẽ sequẽtes: sed auctoritatẽ dñi saluatoris. Xpꝰ em̃ dicit a scẽsurus in celũ ad apl̃os loquẽs. qđ⁹ pdicat vt magister ꝑ dñs. Memo em̃ nouit sic de natura sua dicere qũo ipe q̃ deꝰ est. Nobis aũt sufficiat scire de trinitate: qđ dñs exponere dignatꝰ est. Ex ergo dicit ad apl̃os. Ite ⁊ baptizate oẽs gẽtes in noĩe pr̃is ⁊ filij ⁊ spũsancti. Tria noĩa audio ⁊ vnũ dicit nomẽ. Nõ em̃ dixit in noĩb⁹ sed i noĩe. Tria noĩa dicit:⁊ qũo vnũ ponit? In noĩe pr̃is ⁊ filij ⁊ spũsctí vnũ est: sed trinitas est nomẽ qđ dicit in noĩe pr̃is det: in noĩe filij det: in noĩe spũsancti det: pater ⁊ filiꝰ ⁊ spũsanctꝰ vnũ nomẽ est diuinitatis. Sed requiris a me quõ vno noĩe tres appellank? Nescio ⁊ libere me nescire ꝓfiteor: qđ xpꝰ voluit indicare hoc solũ scio: q̃ i hoc xpian⁹ sum: q̃ vnũ deũ in trinitate ꝓfiteor. Si aũt dixero vnã psonã ee patris ⁊ filij ⁊ spũsancti: fabellianus appellor: ⁊ icipio nõ ee xpian⁹ ſz iudeus: q̃ ⁊ iudeus vnũ deũ dicit: et q̃ prem nescit ⁊ filiũ ⁊ spm̃sctm: ꝓpterea mysteriũ nõ nouit trinitatis. Ergo si sic dicim⁹ vnũ deũ ⁊ prem ⁊ filiũ ⁊ spm̃sctm excludam⁹ a mysterio trinitatis: iudei efficimur. Ergo libere dico: nõ ex me ſz ex ihia saluatoris: scãdalum ee qđ in aio nascit auditoris: quõ tres vnũ sint: quõ pr̃ ⁊ filiꝰ ⁊ spũsanctꝰ non diuidank in diuinitate: ſz in psonarũ qualitate. Suã docuiq; psonas appello: rogo vos ne me putetis psonas hoĩm dicere: ego psonas i pr̃e ⁊ filio ⁊ spũsancto nõ dico q̃si psonas hoĩm: psonã patris dico q̃ pr̃ est: et filij q̃ filiꝰ est: ⁊ spũsancti q̃ spũsanctꝰ est. Non est pater filiꝰ: nec filiꝰ pater: nec spũsanctꝰ pater aut filiꝰ. Diuiduntur ꝑ ꝓprietatib⁹ ſz natura sociank. Videte: hoc ipm scandalũ: pbilippꝰ quondã apl̃s sustinebat q̃ dixit ad ipm dñm. Nõe ostẽde nobis pr̃em. Cui rñdẽs dñs ait. Philippe tanto tpe vobiscũ sũ ⁊ nõ cognouistis me. Qui videt me videt ⁊ pr̃em. Quid ipe pr̃ est: ipe filius: hoc impiũ est dicere: sed hoc dicit: in eo q̃ filium vides ititlige pr̃em. Nõ em̃ põt appellari filiꝰ nisi habuerit pr̃em. Qñ dicit pr̃: nõ dicitur nisi habuerit filiũ. Multa sunt q̃ dici pũt: sed sufficiãt fidelibus pauca de mysterio trinitatſ audisse. Rogo vos: hoc maius int nos certamẽ fit qũo aduersariũ supem⁹: quõ telunem⁹: qũo pctã nr̃a plãgamus: quõ ꝑ tanto scelere satisfaciam⁹: quomõ elemosynis insistamus: quomodo cogitatio nr̃a nõ nos captiuos in libidinẽ trahat: quõ contra omnẽ iniuriã patientiã habeamus: quomodo frarri iniuriã facienti non resistamus: sed vincam⁹ eũ in humilitate: quã a christo didicimus: qui cum patere⁹ non cõminabat. Quando venerit cogitatio ⁊ ꝓpulerit q̃d est deus:⁊ que est ratio trinitatis: nobis sufficiat credere q̃ est: ⁊ non temere rationẽ quererе trinitatis: sed timere ⁊ orare dñm semp debemus: ⁊ sibi soli scientiam nostram in hac parte exhibeamus: vt diebus et ac noctibus laudes canamus. Cui sit gloria in secula seculorum. Amen.

j. Pet. iij.

¶ In eodem festo de eo qõ scriptũ est. Splendor est enim lucis eterne et imago inuisibilis dei tẽ. Sermo. ij. In quo dicit q̃ trinitas credi debz non inuestigari.

Sap. vij.

Ser. cxc. A

Cor. j.

Hebre. j.

THeotoli lectionẽ mecũ parik audisti dilectissimi. Ait em̃ de dño iesu xpo. Splẽdor est em̃ lucis eterne/⁊ imago inuisibilis dei: ea q̃ ⁊ imago solis dicitur sua sit q̃ de eo sole ꝓcedit. Quippe cũ ꝑfect lumen illud diuinitatꝫ estimari: cõprehẽdi: ⁊ diffinitri nõ possit: ideo ꝓmoneo vt nñ de vnitate substãtie spiritalik credatis:⁊ filium vez de vero pr̃e cognoscatis. De qualitate aũt rei q̃rere nõ debetis: q̃ de⁹ credi se voluit: nec examinari: q̃ quãtus sit sciri non põt. Hoc em̃ ꝓphete: hoc apl̃i ꝓdicauerunt. Deniq; ꝓ captu: ꝓ viribus: ꝓ fide nostra intueamur: de⁹ qđ ẽ: ⁊ videam⁹ an aliq̃d possit ei cõparari. Certe boc est de⁹: q̃ et cũ dicit nõ põt dici: cũ est imak non põt estimari: cũ cõparak non põt cõparari: cũ diffinik ipa diffinitione cresc̃it: q̃ celũ manu sua coopuit: pugno oẽm mũdi ambitũ claudit: q̃ totum oĩa nescirũt: ⁊ metuẽdo sciũt. Cui⁹ noĩ ⁊ virtute famulak hic orbis: et ipa sibi elementoꝝ succedẽtiũ momẽtanes vicissitudo seruiẽdũ testak. Videte ergo si aliquid eẽ possit: cui pr̃ ⁊ filiꝰ possit cõparari: q̃ talis est filius qualis ⁊ pr̃. Non em̃ ipe cũ pr̃e vnũ sit diceret: nisi talẽ se de pr̃e qualis est pr̃ sciret. Ratio q̃dẽ que apud grecos logos nũcupak: iter pr̃em vel filiũ psonas vel vocabula distiguit q̃ ⁊ ipe filiꝰ ratio dicit: que tñ ratio multis noĩb⁹ appellak mõ ✠bũ: mõ virtus: mõ sapientia: mõ dextera: mõ brachiũ: mõ margarita: mõ thesaurꝰ: mõ rethia: mõ aratrũ: mõ fons: mõ petra: mõ lapis angularis: mõ hõ: mõ agn⁹: mõ vitulus: modo adla: modo leo: mõ vita: mõ veritas ⁊ vita: cũ sit deus oĩa in oib⁹: vt ꝑ hec vocabula diuinaꝫ dispositionũ mysteria cognoscank: mõ vt ipa matestas filij dei ꝓprie diffinita mõstrek. Hoc em̃ filiꝰ dei qđ pater est nõ aliud: id est ꝑ quẽ oĩa facta sũt. Hã ⁊ ꝺ ✠bũ nũcupak: q̃ semp i pr̃e: ⁊ de pr̃e: et nihil ꝑ sine eo iussit aut fecit. Virt⁹ dicit: q̃ ꝑe de deo est ⁊ ois potestas in ipo consistit. Sapiẽtia appellak: quia non alitide q̃ de pr̃e veniens credẽtibus arcana celestia reuelauit. Dextra nũcupak: q̃ ꝑ eũ oĩa diuia opa ꝑfecta sunt. Brachiũ dicit: q̃ ab ipo oĩa ptinent. Margarita appellak: vt nihil eo ꝑciosi⁹ habeak. Thesaurꝰ ꝺr: q̃ i ipo oĉs opes: diuitie celestiũ regnorũ recõdite cognoscunk. Rethia ꝺr: quia per ipm ⁊ i ipo de mari scil diuersaꝫ gẽtiũ multitudo more pisciũ ꝑ baptismũ in ecclia congregak: vbi bonorũ malorũq̃ discrimẽ agnoscik. Aratrũ nũcupak: q̃ signo crucis ei⁹ dura pectora subiugank vt necessario semini ꝓparent. Fons aq̃ vt ue appellak: q̃ ex eo sitiẽtia corda celestis aq̃ gr̃a irrigank. Petra dicit: q̃ credẽtib⁹ fortitudinẽ: incredulis duriciã ꝓstat. Lapis ãgular⁹ dicit: q̃ vtrosq; parietes nouꝫ ⁊ veteris testamẽti: ipe vnꝰ ⁊ mediator i semetipo ptinẽs copulauit. agnus appellak: vt innocentia ⁊ passio xpi demonstret. Homo dicit: q̃ ẽm carnẽ ꝓpter nos hoies nasci dignatus est. Vitulus dicit: q̃ ꝓpter nostram salutẽ immolari sustinuit. Aquila dicit: q̃ post venerabilẽ resurrectiõem ad pr̃s sui reuolauit sedẽ. Leo est dictus: q̃ ipse est rex regũ: q̃ morte ac diabolũ virtutis sue potestate cõminuit. Vita est: q̃ per ipm ad pr̃em accessus est. Veritas est: q̃ mendacia est. Vita est: q̃ dat vitam. Ipse vniuersa significat. Est ergo pater: deus immensus: eternus: incõprehensibilis: inestimabilis. Est et filius deus ⁊ dñs noster tantus quãtus est pater: sed nõ aliunde q̃ de pr̃e: quia ego (inquit) de patre exiui: hoc est lumen de lumine. Sed ne ex eo occasionem aliquam hereticus capiat: cum duo nomina vel duas psonas: id est pr̃s et filij statuo: q̃si duos ex diuersitate pfingã: nos

Matthei. xvij

C

Joh. xiij.

D

Apo. v.

Job. xxiij. D

Joh. xvj.

pfem ⁊ filiũ ita noiam⁹: vt vnũ deũ in his psonis ⁊ in oibus assignem⁹. Dico pater ⁊ filiꝰ ⁊ si due psone credunt: rõne tis ⁊ substantia vnũ sunt: qꝛ inequalitũ societas melioris offensa est: ⁊ iniuria est eius q̃ verus est deꝰ si nõ verus alius cõparet. Deũ em̃ q̃ iuste cõparat: violat. Cũ aũt ego pfem etnitũ statuo: vnitatẽ gñs assigno: ⁊ si illã ĩ psonis diuido: discretionẽ tis personarũ rursum eadem nomina in vnitatis sui naturalis federis lege consigno.

¶ In eodẽ festo De sancta Trinitate cõtra arrianos. Dicitq; orandum esse pro ecclesia vniuersali propter duo. Sermo.iij.

Ser.cxcj. A

Multa q̃dẽ et frequenter ausi sunt arriani heretici aduersus seruos dei q̃ fidẽ rectã et catholicã custodiunt p adulterinã doctrinã asserere ⁊ ortodoxos pseq̃tẽtauerũt. Intãtũ aũt nũc exurrexerunt ptra fidem: ita vt multos ex nobis polluerint ⁊ aures nr̃as cõmouerint vt aĩas laniarẽt. Scelerate aũt heresis sue pfidiã tegũt: sz nõ diuti⁹ hic vel facere pmissum est. Est em̃ gubernator suaꝝ ecclesiaꝝ dñs: q̃ p oĩbus nobis mortẽ sustinuit. Et ideo indefficiens nobis est oro dilectissimi fratres Primo: vt sctã dñi ⁊ catholica ecclesia dispẽsationib⁹ oĩb⁹ et heresib⁹ carẽs: vnitatẽ spũs in vinculo charitatis vbiq; cõseruet: quã p fidẽ rectam ⁊ vitã imaculatã tenere: amplecti fuare: custodire oĩb⁹ iuocantib⁹ dñm: est q̃dẽ iustũ pcipue episcopis q̃ ecclesijs plunt. Scõo: vt ecclesie regula sctãq; patrũ traditio atq; iudicia in ppetuũ firma solidaq; pmaneãt. Est aũt patrũ nr̃oꝝ fides hec. Credim⁹ in deũ pfem oĩpotentẽ: cunctoꝝ visibiliũ ⁊ inuisibiliũ conditorẽ. Credimus ⁊ in dñm iesum xp̃m: p quẽ creata sunt oĩa: verũ deum vnigenitũ: vez dei filiũ: nõ factũ aut adoptiuũ sz genitum: vnius cũ pfe substãtie: q̃ greci dicunt homousion: atq; ita p oĩa equalẽ deo pfi: vt nec tpe: nec gradu: nec potestate eẽ possit iferior. Tantũq; esse pfitemur illũ q̃ est genit⁹: quãꝰ est ille q̃ genuit. Non aũtẽ q̃ dicim⁹ genitũ a pfe filium: diuine ⁊ ieffabili gñationi aliquod tps ascribim⁹: sed nec patrẽ dicim⁹ aliq̃n ceptisse nec filiũ. Nõ em̃ possum⁹ aliter cõsideri eternũ pfem: nisi pfiteamur etiã ⁊ filiũ coeternũ. Ex filio pfe dicit ⁊ q̃ semp pfe fuit: semp filiũ habuit. Credim⁹ ⁊ i spm̃sctm̃ deũ vez ex pfe ꝓcedẽtẽ: equalẽ p oĩa patri ⁊ filio: natura: voluntate: potestate: eternitate: substantia. Nec est prorsus aliquis in trinitate grad⁹: nihil q̃ inferi⁹ supinusq; dici possit. Jdeo tota deitas sua pfectiõe equalis est: vt exceptis vocabulis q̃ ppietatẽ psonaꝝ indicãt: q̃dq; de vna psona dicit⁹: de trib⁹ dignissime possit itelligi. Atq; vt confutantes Arriũ: vnã eandẽq; dicim⁹ trinitatis substãtiã esse: ⁊ vnũ in trib⁹ psonis fatemur deũ. Jta ipietatẽ sabellij declinates: tres psonas exp̃sas sui ppietate distinguimus: nõ ipm sibi pfez: ipm filiũ: ipm spm̃sanctũ esse dicẽtes: sz aliam pfis: aliã filij: aliã spũsancti esse psonã. Nõ em̃ noĩa tm̃modo: sz etiã noĩm ꝓpetates: id est psonas pfitemur. Nec pat filij aut spũscti psonã aliq̃n excludit: nec rursus filius: aut spũsctũs pfis nomẽ psonaq; recipit: sz pfi semp pater: filiꝰ semper filius: spũsctũs semp sctũs: itaq; substãtia vnũ sũt psona ac noib⁹ distinguunt. Jpm aũt dei filiũ: q̃ absq; initio cum pfe ⁊ spũsctõ est: dicim⁹ i fine sc̃loꝝ pfectum nature nr̃e hominẽ suscepisse ex maria semp v̄gine: et verbũ carnem eẽ factũ: sed assumẽdo hoiem nõ pmutãdo deitatẽ. Nec vt q̃dã sceleratissimi opinãtur spm̃sctm̃ dicim⁹ p semine fuisse: sz potẽtia ⁊ tute creatoris opatum. Sic aũt pfitemur in christo vnã filij esse psonã vt dicam⁹ duas atq; integras esse substãtias: deitatis scilz ⁊ humanitatis q̃ ex anima constat ⁊ corpore: atq; vt ꝺdẽnem⁹ fottnũ: q̃ solũ ⁊ nudũ hoiem pfitetẽ in xp̃o: ita anathematizam⁹ apollinarẽ ⁊ eius similes: q̃ dicũt dei filiũ min⁹ aliq̃d de humana succepisse natura: ⁊ vt i carne vel i aĩa vel i sensu assumptũ hoiem bis ꝓpter quos assumpt⁹ ẽ fuisse dissimilẽ: quo absq; sola pcti macula q̃ naturalis nõ est: nobis pfitemur fuisse cõformẽ. Illoꝝ quoq; execramur similiter blasphemiã: qui nouo sensu asserere conant: a tpe accepte carnis oĩa q̃ erãt diuitatẽ in hoie demigrasse: ⁊ rursum q̃ humanitatẽ erãt i deũ esse trãsfusa: vt q̃ nulla vnq̃ heresis ausa est dicere: vicak hac pfusione vtraq; exinanita esse substãtia: ⁊ deitatis sc̃z ⁊ hũanitatis: ⁊ amisso proprio statu in aliud esse mutata: vt q̃ tam deum pfectũ in filio q̃s hoiem pfitemur: nec deũ vere nec hoiem temere credam⁹. Nos aũt ita dicim⁹ susceptũ a dei filio hoiez: vt deꝰ tñ ipassibilis pmaneret. Passus est etem dei filiꝰ non putatiue sz vere oĩa q̃ scriptura testat: id est esurit̃: sitit̃ lassitudinẽ: doloꝛẽ: mortẽ: ⁊ cetera hmõi: sed ꝑm illud passus est q̃ pati poterat: nõ ꝑm illã substãtiã que assumpsit: sz ꝑm illã q̃ assumpta est. Ipse em̃ dei filiꝰ ꝑm deitatẽ suam impassibilis est vt pr̃: iucorruptibilis vt pr̃. Et q̃uis ꝓprie persona filij: id est dei verbũ susceperit passibilẽ hoiem: tñ ei⁹ ibitatione ꝑm suã substãtiã deitas verbi nihil passa est vt tota trinitas quã ipassibilẽ eẽ necesse est. Mortuꝰ ergo est dei filiꝰ eadẽ natura carnis in q̃ nat⁹ est ⁊ passus: in qua ⁊ resurrexit. Nõ em̃ exinanita est humanitas substãtia: sz glorificata i eternũ cũ deitate mãsura. Venturꝰ est ad iudicandũ viuos et mortuos: vt ⁊ iustos remuneret ⁊ puniat pctores. Resurrectionem carnis ita credim⁹ vt dicam⁹ nos in eadẽ in qua nũc sum⁹ v̄itate mẽbroꝝ esse reparãdos: qualesq; semel post resurrectionẽ fuerim⁹ affecti: in ppetuũ mãsuros. Vnã esse sanctoꝝ vitã oĩm: sed premia ꝓ laboze diuersa: et econtrario pro modo delictoꝝ pctoꝝ q̃s esse supplicia. Baptismã vnũ tenem⁹: q̃ ijsdem sacramẽti virbus ifantibus q̃busue etiã maioꝛib⁹ dicim⁹ esse celebrandũ: hoiem si post baptismũ lapsus fuerit: prio p reconciliationẽ: deinde p penitẽtiã credim⁹ posse saluari. Nouũ ⁊ vet⁹ testamentũ recipim⁹ i illo libroꝝ numero quẽ sancte ecclesie catholice tradit auctoritas. Alias a deo dari credim⁹: q̃s ab ipso factas dicim⁹: anathematizantes eos q̃ aĩam q̃si partẽ dei diuine dicunt eẽ substantie. Eoꝝ quoq; cõdẽnam⁹ errorẽ: qui eas aũ peccasse vel in celo conuersatas esse dicunt q̃s in corpora mitterenꝰ. Execramur etiã blasphemiã eoꝝ q̃ dicũt: ꝓpossibile aliq̃d hoi a deo esse ꝓceptũ: ⁊ mãdata dei nõ a singulis sed ab oĩb⁹ in cõmune posse seruari: vel q̃ primas nuptias cũ manicheo: vel secũdas cũ cathaphrigis dãnãt. Anathematizam⁹ etiã illos q̃ dei filiũ nec essitate carnis mẽtitum eẽ dicũt: et tũc ꝓpe assumptũ hoiem nõ oĩa facere potuisse q̃ voluit. Jouiniani quoq; dãnamus errorẽ: q̃ dicit nullam in futuro meritoꝝ distantiã. Nos quoq; eas habituros eẽ ⁊tutes quas hic habere neglexim⁹. Libex sic pfitemur arbitriũ: vt dicam⁹ nos dei semp indigere auxilio: et tã illos errare q̃ cum manicheo dicũt hoiem pcm̃ vitare nõ posse: q̃ illos q̃ cum iouiniano asserunt hoiem non posse peccare. Uterq; em̃ tollit arbitrij libertatẽ. Nos ꝛo dicim⁹ hoiem semp ⁊ peccare ⁊ nõ peccare posse: vt nos liberi cõfiteamur eẽ arbitrij. Hec est fides dilectissimi fratres quã in catholica didicim⁹ ecc̃la: quãq; semp tenuim⁹ ⁊ tenem⁹: quam credimus ⁊ a nobis deinceps posse teneri.

¶ In eodem festo. De symbolo ac deitate ⁊ omnipotentia patris. Sermo.iiij.

Ser.cxcij. B

Stedim⁹ fratres dilectissimi vt vestra certe dilectio recordak: deũ in q̃ vos credere pmisistis: et creditis vez eẽ deũ: ita etiã vez pfem: hunc vero eũdẽ etiã oĩpotentẽ. Hic em̃ ordo symboli mõstrak esse. Nam licet hoc ipo q̃ ver⁹ deꝰ esse probat: sine dubio oĩpotens intelligatur: tñ magis hoc fidei proficit: sicut scripturis sctis oĩpotentia eius asserit. Magna em̃ credentib⁹ ozik cõfidentia: cũ agnoscũt illũ oĩa posse q̃ credunt. Oĩpotentẽ ergo dñm ac deũ nr̃m ipa eius in primis opa testant q̃ fecit hunc mũdũ totũ de nihilo: et totã q̃ magna est pulchritudinẽ tãꝝ speciosa rerũ formas: ⁊ nulla materia extãte cõposuit. De ipo em̃ dicit scripꝛura diuia. In principio fecit celũ ⁊ terrã. Et rursus. Om̃ ipe est mare et ipe fecit illud. Quis ergo neget oĩpotẽtem esse quẽ tã clara cognoscit opatum? Sed multo magis eũ esse oĩpotentẽ fatebik: cũ hec ipa q̃s facile opak si agnouerit. Prophẽta loquitur i psalmo. Ipe dixit ⁊ facta sũt: ipe mãdauit ⁊ creata sũt. Absq; vllo laboze: absq; difficultate aliq̃⁹ boꝛes addidit: de q̃d rõ humana mirak/ nõ laboze deꝰ sz iussione reformauit. Impio eiꝰ extiterũt oĩa q̃ antea nõ fuerãt cũ ex nihilo tãta ꝓcedũt: oĩpotẽtẽ loquunt auctoꝛẽ. Recq; ꝛo a deo ita sola creata sũt q̃ videm⁹: sz maiozes potẽtie diuie diuitias inisibilia eiꝰ opa testank. Si q̃dẽ ab ipo create sunt oĩa ãgelice potestates: que q̃uis nõ videank a nobis: tñ vt ex scripturis diuis agnoscim⁹: deo militant et ipsi fuiũt: thronj: dõnatio-

Sanctamonicarius ordis seruoꝝ hoc opus. Pẽ.cxij Sancte.vij ℄ Gen.vij. Gen.xix. Exo.xiiij Exo.xvij. Deut.viij Actuũ.ij. Esa.xxxiiij Matthei xxiij. Pſ.lxj. Phil.ij. Joã.xij. Gen.j. Pſ.xxij. Esa.xlv.

nes ac ⁊tutes oĩs ⁊ spiritalis substãtie potestates. Qui facit angelos suos spũs ⁊ ministros suos ignẽ vrentẽ. Unde vrentẽ tãti regis exercitũ ꝓpheta describẽs. Milia inquit miliũ mistrabant ei: ⁊ decies milies cẽtena milia assistebãt ei. Certe si breuiter agnoueritis ex creatiõe ista visibiliũ ⁊ inuisibiliũ oĩpotentiã dei: nũc ⁊ eãdẽ eius virtutẽ ex administratiõe cognoscite. Cũ em̃ toto sub noe peccãte mũdo diluuiũ iduxit: cũ sodomã ⁊ gomorrã pluuia ignis exurit: cũ pplo suo de egyptioꝝ seruitute liberato siccã in mare ꝑbet viã: q̃d aliud q̃s se oĩpotẽtẽ testatur: ⁊ setꝑm q̃ mare fecit: qui illud etiã siccauit ex ea pte qua voluit? Cũ ꝛo ipm populũ p quadragĩta annos i solitudine cibauit: id est manna ineffabilẽ virtutẽ sue diuinitatis asseruit: vt ostenderet q̃ nõ in solo pane viuit homo: sed in oĩ ⁊bo q̃ ꝓcedit de ore dei. Et vt inumeras virtutes dei pauca cõmemozãdo ꝑter eam: ostendit etiã nũc oĩpotentiã suã deꝰ: cũ filiũ suum q̃ ꝑm hominẽ mori voluit: p salute nostra solutis inferni legibus a mortuis suscitauit: vt in xp̃o oñderet se esse a q̃ mortales hoies sunt creati: q̃ etiã immortalẽ fecit ex mortuo. Ad ipius oĩpotentie virtutẽ pertinet vt istum mundũ q̃ aliquãdo fecit ex nihilo: ã fine sc̃loꝝ dissoluat. Unde ꝓpheta Celũ inq̃t plicabik reuolutũ vt liber: ⁊ oĩa sydera cadẽt vt folia de vite: ⁊ sicut folia cadẽt de ficu. Et saluatoꝛ i euãgelio. Celũ ⁊ terra trãsibũt: ⁊ba aũt mea non trãsibũt. Eadẽ oĩpotẽtia oẽs boies q̃ sunt mortui: quicq; morient in fine ad diẽ iudicij suscitabit: vt ꝓpheta dicit. Reddet vnicuiq; iurta opa sua. Et alios quidẽ in celoꝝ regno ꝑsortio copulabit ãgeloꝝ: alios vero in gehẽne supplicio diabolo tũget.

¶ In hunc credẽtes deũ dilectissimi fratres: omnipotentem: iustũ: seuerũ: ⁊ his tũ benignũ qui hic seueritatẽ eius timẽdo pctã vitauerũt. Jn hũc inquã credẽtes deũ: cũ oĩ timoze et tremoze (vt ait apl's) vestrã salutẽ opamini: ⁊ ab oĩ pctõ: et ab oĩb⁹ criminib⁹ ⁊ vicijs recedẽtes. ad sola opa iusticie festinate: ambulantes (sicut saluatoꝛ ait) i luce dũ habetis lucẽ ne tenebre vos cõprehendãt. Cauete a maloꝝ ꝑsortijs atq; colloquijs ⁊ ad sola ⁊ba dei audiẽda fidelitũ ꝓparatꝰ auditus: ⁊ ad res sanctas solas loquẽdas lectoꝝ lingua mouea⁹: vt auditũ bonũ ⁊ sermonẽ bonum bona opa subsequank. Dõ dñs nr̃ iesus xp̃s in nobis ꝑm bone voluntatis studiũ pficere dignet. Cui est honoꝛ et gloria cum patre et sancto spiritu in sc̃ula seculoꝝ. Amen.

¶ In eodem festo De domino Jesu christo q̃ ab initio sit cũ patre ꝑm deitatẽ qui ꝑm hominẽ nobis a certo initio natus est ex virgine. Sermo.v.

Sermo cxciij. A

Ueuscq; fratres dilectissimi de deo patre i quem creditis locuti sum⁹: vt q̃ ipse sit verus deꝰ: q̃ verus pater: q̃ oĩpotẽs diuinaꝝ scripturaꝝ auctoritate mõstrak. Nunc vero iuxta ordinẽ symboli transim⁹ ad filiũ. Postq̃ dixerimus in symbolo. Credo in deũ pfem oĩpotẽtẽ. Sequik. Et i iesum xp̃m filiũ ei⁹. Qui nat⁹ est ex maria v̄gine ꝓcept⁹ de spũsctõ. Hic iã sollicitus auditoꝛ attẽdat: vt sciat vnã filij dei eãdẽq; pſonã iuxta suscepti hoĩs veritatẽ. Hic em̃ cũ dicim⁹ credere nos in xp̃m filiũ dei: q̃ nat⁹ est ex maria virgine: nõ eo modo dicim⁹ vt in hoiem tm̃ vez nos fidẽ habere fateamur: sed in deũ vez q̃ suscepit hominẽ veri. Qui⁹ em̃ et idẽ est dñs noster iesus christ⁹: q̃ ⁊ verbũ dei est: ⁊ sine initio genitus est ex patre: ⁊ hõ ver⁹ in fine seculoꝝ nat⁹ ex v̄gine. Semina em̃ in hoc loco heresis ꝓtarijs nos nitik ipugnare setẽtijs. Jnde apollinaris: hic arrius q̃ sic in xp̃o hominẽ pfectum susꝛipit: vt deũ illũ neget esse pfectũ: dũ ipm dei verbum pricipio ipsi conak icludere: ⁊ eũ nõ creatorẽ sed creaturã fatek. Apollinaris vero ita dei filiũ ecõtrario pfectũ credit esse deum vt ei verũ hoiem timeat copulare: dum metuit ne susꝛipientis dignitatẽ suscepti hoĩs obfuscet ifirmitas. Nos aũt catholici ꝓtra vtrũq; diuinaꝝ scripturaꝝ auctoritate munitꝰ: aduersus arriũ verã ⁊ pfectã ⁊bi diuinitatẽ: aduersus apollinarẽ pfectã hoĩs in xp̃o defendim⁹ veritatẽ. Jtaq; sicut cõtra arriũ supioꝛe tractatu pfectionẽ deitatis in christo assꝛuimus: ita nunc contra apollinarẽ pfectum hoiem cõꝓbabim⁹. Unde lucidissima p nobis ẽ apli auctoritas dicẽtis. Misit deꝰ filiũ suũ factum ex muliere. Jn primis dicendo factũ: distinguit humanã a verbi diuinitate substãtiam

Gala.iiij. B

Factũ em̃ vel creatũ dei verbũ dici oĩno non põt: p qõ oĩa facta sunt: sicut beatus Joãnes ait. Oĩa p ipm facta sunt: ⁊ sine ipo factũ est nihil. Misit inq̃t deus filiũ suum factũ ex muliere. Cũ ergo dicit factũ ostẽdit se hic nõ de diuinitate tractare. Cũ aũt addidit: ex muliere: substãtiam veri hoĩs exp̃sit: vt hec sit natura facti hoĩs: que fuit ipsiꝰ vñ fact⁹ est id est vt ea creadtur esse natura xp̃i: q̃ est fact⁹ ex virgine: q̃ fuit natura virginis ex q̃ xp̃s format⁹ ⁊ nat⁹ ẽ. Jnde est q̃ alibi idẽ apls de dei filio dicit. Qui factus est ei ex semine dauid ꝑm carnẽ. Nã ⁊ si nõ itercessit semẽ hoĩs in cõceptione virginis: tamẽ qꝛ ex carne christus formatus est que constat ex semine/ dicit factus ex semine. Quẽadmodum ergo ꝑm diuinitatẽ vna est pfis ⁊ filij natura: ita etiam iuxta humanitatẽ eadẽ est mr̃is et filij: id est marie xp̃ie natura: ex vtraq; substãtia ⁊ diuitatis ⁊ humanitatis vn⁹ atq; idẽ est dei filiꝰ dñs noster iesus xp̃s: vt deꝰ verus: ita etiã hõ verus attestante apl'o atq; dicẽte: ex q̃b⁹ xp̃s ꝑm carnẽ: qui est sup oĩa deꝰ bndictus in secula. Et alibi. Unus ẽt ei deꝰ: vn⁹ est mediator dei ⁊ hoĩm: homo xp̃s iesus. Unum ergo atq; eundẽ dominũ nostrũ iesum xp̃m: cũ ex alijs: tũ ex his apostolicis sentẽtijs ⁊ deũ vez cõprobauim⁹ ⁊ hoiem. Qui cũ essentiã equalẽ ipassibilẽ et imortalẽ cũ pfe possideat: propter nostrã tñ salutẽ passibilẽ atq; mortalẽ susceꝑit hoiem: nõ vt pmutarek in humanitatẽ diuitas: sz vt diuitati sociarek humanitas. Sc̃m ergo hui⁹ hois veritatẽ: dei filiꝰ ad redẽptionẽ nostrã natus est ex v̄gine: cõceptus de spũsctõ.

Sic em̃ ad mariã in cuãgelio ãgel⁹ loquit. Spũsctus superueniet in te: et virt⁹ altissimi obumbrabit tibi: ⁊ ꝓpterea q̃d nascẽt ex te sctm̃ vocabit filiꝰ dei. Et mirabilẽ natiuitatẽ olim. Esaias ꝓpheta pdixit. Ipe inq̃t dñs dabit vobis signũ. Ecce v̄go in vtero ꝙcipiet ⁊ pariet filiũ: ⁊ vocabit nomen eiꝰ emanuel. Q̃d interpꝛatur ab euãgelista. Nobiscũ deꝰ Nã hoc quoq; ex effectu rerũ dñs noster iesus xp̃s nomen acceptat: q̃ assumpto nature nr̃e hoĩs nobiscũ esse dignatus est: q̃ pro nobis fecit oĩa: passus est oĩa: esurie: sitim lassitudinẽ: fletum doloꝛẽ: ad extremũ et ia mortem: q̃ a põtio pyla to pfide flagellatus atq; crucifix⁹: mortuꝰ ẽ ⁊ sepultus. Cõdẽnat⁹ est em̃ iust⁹ ꝓ iniustis: ⁊ penã q̃ pctoꝛib⁹ debebak sine pctõ ipe suscepit: vt illoꝝ ꝓ quib⁹ punit⁹ est ⁊ penã auferret et pctã deleret. Mortuꝰ est morte breui ac tpali: ne nos morte subitrem⁹ eternã. Sed vsq; ad hãc rez seriẽ i xp̃o nature humane infirmitas itelligak. Nã q̃ fuit passibilis vsq; ad mortẽ: icoꝛruptionis gloriã ⁊ ipe mortis iperiũ accepit. Siquidẽ hoc in carne xp̃i ꝓciũ q̃ in terra. David ꝓphetam caro eranimis ⁊ vsq; ad tertiũ diẽ sepulta: tamẽ icorrupta pmãsit. Sic ei ex ꝑsona xp̃i legim⁹ i psalmo dicẽtj ad pfem Nõ dereliques in iferno aĩam meã: nec dabis sanctum tuũ videre coꝛruptionẽ. Ũ ⁊ beat⁹ Petr⁹. Jesum inq̃t nazarenũ virũ apꝛobatũ a deo i vobis: ⁊tutib⁹: q̃dgijs: ⁊ signis q̃ p illũ fecit deꝰ i medio vestri sicut vos scitis: hũc de finito ꝓsilio ⁊ pciẽtia dei traditũ in manꝰ iniquoꝝ affligẽtes iteremistis. Quẽ deꝰ suscitauit solutis doloꝛib⁹ inferni: iurta q̃ ipossibile erat teneri illũ ab illo. Mortuꝰ est iesus xp̃s ꝓ nobis: ⁊ die tertio resurrexit. Nã si moꝛs q̃s ei⁹ ꝓ nobis facta est: q̃to magis ei⁹ vita ꝓ nob⁹ est? Qui post resurrectionẽ acceꝑta a pfe oĩ ptãte: discipulos ꝓsolat ⁊ dtẽ. Ecce data est mihi oĩs potestas i celo ⁊ i terra. Et alibi. Euntes inq̃t in mũdũ vniuersum: pdicate euãgeliũ oi creature. Qui crediderit ⁊ baptizat⁹ fuerit salu⁹ erit. q̃ vero nõ crediderit pdẽnabik. Post hec p q̃dragĩta dies inter discipulos eẽ dignat⁹ ẽ ⁊ imortalis: mortalitũ tñ nõ ẽ asp̃nat⁹ bñe cõsortiũ. Utiq; vt docẽdo apl'os: fidẽ ⁊ v̄itate cõpleret: q̃d nos illoꝝ q̃s testionio q̃entrẽt. Cõfirmat⁹ ꝛo discipulos: eleuatus est in celũ: ⁊ tã de pctis q̃ etiã de morte ad pfem victoꝛ ascẽdit: qõ manifeste i euãgelio legim⁹. Et dñs q̃dẽ Jesus postq̃ locut⁹ est eis: ascendit in celũ: ⁊ sedet a dexteris dei. Quo sermone non humana in deo mẽbra signtificank: sz honoꝛ quo xp̃m pr̃ suscepit exꝑmit. Ut illũ descensuꝝ esse credimus ad viciozũ mortuoꝝq; iudictũ: nõ i infirmitate quã habuit: sz in sublimitate qua possidet. Qui et i infirmitate vẽit vt redimeret: i ptãte vẽtur⁹ ẽt iudicet. Sic em̃ legim⁹ in actib⁹ apl'oꝝ. Cumq; intuerent in celũ eũtem illum: ecce duo viri astiterũt iuxta illos in vestib⁹ albis: qui ⁊ dixerũt. Viri galilei quid statis aspicientes in celum: hic Jesus qui

Joh.j. Gala.iiij. Roma.j. Roma.ix. j.Timo.ij ℄ Matthei xxviij. Mar.xvj Actuũ.j. Mar.xvj Actuũ.j. Actuũ.j.

assumpt⁹ est a vobis i celũ: sic veniet quẽadmodũ vidistis eum eũtẽ in celũ. Ad hunc ergo aduentũ dñi nostri iesu xpi parati sim⁹ fratres dilectissimi: & timeam⁹ ne ille nos nõ tales inueniat quales voluit inuenire: qui oĩa ꝓ nobis est passus: vt nos inueniret tales qb⁹ nõ supplicia inferret sed premia redderet sempiterna. Ad q̃ nos dñs ac de⁹ gratia sua adiutos dignet adducere: cui est gloria in scla scloꝝ. Amẽ.

¶ In eodem festo. De symbolo et spiritusancto: & q̃ eiusdẽ sit substãtie atq; deitatis cuius est pater et filius declarat. Sermo.vj.

Sermo. cxciiij. B

ORdinẽ symboli fres dilectissimi in quo totius fidei nostre sacramẽta ꝓsistunt: nos adiuuãte deo statuim⁹ absoluere. Et qõ bñ vos meminisse arbitror: q̃d de pfe deo sentire: & de filio eque deo sentire debeatis: quãtũ instructiont vestre: vt puta op⁹ est: sufficiẽter ostẽdim⁹. Hũc restat vt etiã de sctispũs deitate dicamus. Hic em̃ est ordo symboli: vt post pris et filij psonã spũssc̃ti cõfessio subsequat. Tũc em̃ ꝓdest in pfem et filiũ credidisse: cũ etiã spm̃sctm̃ eadẽ fidei veneratione credident. Hãc sic̃dẽ sancte fidei normã ipse dñs noster iesus xps istruxit: & nemo nisi ipius de ea fidei catholice regula dubitat quã ille dictauit: cui fides ipa debetur. Ipe g̃ dñs noster iesus xps: cũ iã glorificatus resurrexit a mortuis: in celũ ascẽsur⁹ ad pfem: hec sacramẽta fidei discipulis: id est

Matthei. xxviij apl̃is dereliq̃t. ait em̃. Ẽũtes baptizate oẽs gentes: in noĩe pris & filij & spũssancti: docẽtes eos seruare quecũq; mãdaui vobis. Rex ipe docet affect⁹ vt in vna deitate psonaꝝ potẽtiã credam⁹: et quẽadmodũ pater in cui⁹ noĩe baptizamur de⁹ est: ita etiã spũssanct⁹ in cui⁹ noĩe baptizamur de⁹ est. De quo certe beat⁹ Petr⁹ apl̃s absolutissime pnũciauit

Actuũ. v. dicẽs ad Ananiã. Cur tẽtauit sathanas cor tuũ: mentiri te spũsc̃tõ? Et pauloꝝ. Hõ es mẽtit⁹ hoi⁹ sed deo. Aptissime quẽ spm̃sctm̃ dixerat: hũc postea deũ noiauit. Et beat⁹

j.Cor.xij paul⁹ apl̃s. Nemo põt dicere dñs iesus nisi i spũsctõ. Diuisiones gratiarũ sunt: idẽ vero de⁹ q̃ operat oĩa in oĩbus. Hic quoq; q̃ euidẽter vas electionis: quẽ spm̃sctm̃ nouerat: cũ dẽ eẽ deũ dixit ac dñm operantẽ ex ꝓpria potestate quod vult. Hic ẽ spũsc̃tus i quẽ peccare adeo sacrilegũ ẽ: vt nec hic nec in futuro iudicio remittat. Sic ei ipse dñs nr̃ iesus

Mat. xij. xps in euãgelio loq̃t. Quicũq; dixerit verbũ cõtra filiũ hominis: remittet̃ illi. Qui aũt dixerit cõtra spm̃sanctũ: nõ remittet̃ illi/neq; hic/neq; i futuro. Hic ẽ spũssanct⁹ quẽ dñs

Joã. xv. ascẽsur⁹ ad pfem discipulis suis reꝓmittit dicẽs. Cũ autem venerit paraclyt⁹ quẽ ego mittã a pfe spm̃ veritatis q̃ a pfe ꝓcedit: ipe testimoniũ phibebit de me. De quo superius ait. Paraclyt⁹ aũt spũssanct⁹ quẽ mittet pater in noĩe meo: ipe vos docebit oĩa. Ipse ergo spũssanct⁹: quẽ mittet pater in noĩe meo: qui ex patre ꝓcedit: ostẽdit vnius cũ patre & filio eẽ substãtie. Et diligẽter attẽdite q̃ ad discipulos suos rursus idẽ dñs ait. Expedit vobis vt ego vadã. Hã si nõ abiero: paraclyt⁹ nõ veniet ad vos. Si aũt abiero: mittã eũ ad vos. Hoc qõ dicit. Mittã nõ minorẽ: qõ absit idicat spm̃sanctũ: sz simpliciter absq; adulatiõe vnitatẽ atq; pcordiã idicat volũtat̃. Attẽdite aũt qõ dixit. Expedit vobis vt ego vadã. Hã si nõ abiero: paraclyt⁹ non veniet ad vos. Quõ expedit discipulis vt ab illis xps ascẽdat ad patrẽ: si minor est ille q̃ ꝓ xpõ ad discipulos est mittẽdus? Sed expedit discipulis vt ab eis xps ascẽdat: q; equalis est pri et filio spũssanctus q̃ ad discipulos vẽturus esse ꝓmittit. Q; aũt paraclyt⁹ dicit spũssanct⁹: ꝓprietas opatiõis ei⁹ exprimit. Paraclyt⁹ em̃ grece: latine dicit cõsolator. Et bñ ipse ꝓ christo ad discipulos mittit vt eos ꝓsolet iter oĩs tribulationes quas ipsi erãt cõfessione passuri. Hic ergo fratres dilectissimi diuinaꝝ scripturarũ testimonijs instructi: spm̃ sanctũ deũ esse equalẽ patri & filio tota fidei pfectiõe fateamur. Quia em̃ deũ pfem: deũ filiũ: deũ spm̃sanctũ i scripturis diuinis legim⁹: quẽadmodũ nõ possum⁹ de pris et filij: ita nec de sctispũs deitate dubitare. Absit aũt longe a christianis mẽtib⁹ polluta gentilis erroris impietas: vt triũ in vna ꝓfessione psonarum: tres deos videamur fateri. Absit hoc iquã & pcul a pioꝝ mẽtib⁹ excludat. Et nos em̃ iuxta scripture sancte auctoritatẽ nominũ tãtũmodo ac psonarũ distinctionẽ in trinitate facim⁹: deitatẽ vero vnã idiuisibilem ꝓfitemur: ipa est in patre: ipa in filio: ipsa in spũsancto: vna & pfecta diuitas. Non g̃ tres deos dicim⁹: qz vnã deitatem fatemur. Hõ em̃ obliti sum⁹ diuinã scripturã dicẽtem Audi israel. Dñs de⁹ tu⁹ vnus est. Et rursus. Dñs de⁹ vn⁹ Deut.vj. hic est i celo sursum & in terra deorsum: & nõ est alt⁹ nisi ipe. Deut.iiij. Hõ iquã obliti sum⁹ vnũ deũ esse: quẽ vtiq; scriptura dicẽte cognouim⁹. Sz iter dnos errores & maxime hereticos ad fidei veritatẽ dirigim⁹: vt nec cũ gẽtilib⁹ numerũ in deitate facim⁹: nec cũ iudeis mysteriũ i trinitate negem⁹: sz existere pfem: existere filiũ: existere spm̃sctm̃ in psonaꝝ ꝓprietate credẽtes vnitatẽ deitatis i trinitate veneremur: id est vt tres psonas patris scz & filij & spũsancti vnũ esse dicam⁹ deum. Cui est honor & gloria in secula seculorum. Amen.

¶ In eodẽ festo. De fide catholica: dicatq; quomodo christianus christum imitari debet et q̃d credendum sit. Sermo.vij.

Ser.cxcv B

ROgo & admoneo vos fres charissimi vt quicunq; vult salu⁹ esse: fidẽ rectã ac catholicã discat. Ita ergo oportet vnicuiq; obꝛuare vt credat pfem & filiũ & spm̃sctm̃. Pater de⁹: fili⁹ de⁹: spũssanctus de⁹: sz tñ nõ tres dij sz vn⁹. Qualis pr̃ talis fili⁹: talis spiritussanct⁹. Attamẽ credat vnusquisq; fidelis q̃ fili⁹ eẽlis est pri ꝑm diuinitatẽ: & minor est pfe ꝑm humanitatem carnis quã de nostro assumpsit: spũs ꝺo sanct⁹ ab vtroq; procedens Credite ergo charissimi in deũ pfem oipotẽtem: credite et i iesum xpm filiũ ei⁹ vnicũ dñm nr̃m: credite eũ ꝓceptũ esse de spũsancto & natũ ex maria ṽgine. Que ego ante partum semp fuit: & absq; ꝓtagione vel macula pcti pdurauit. Credite eũ ꝓ nr̃is pctis passũ sub pontio pylato: credite crucifixũ: credite mortuũ & sepultũ: credite eũ ad ifernũ descẽdisse: diabolũ obligasse: & aias sctoꝝ q̃ sub custodia detinebantur: liberasse: easq; ad celestem patriã pduxisse. Credite eũ i celis cũ carne quã de nr̃o assũpsit: adscẽdisse. Credite q̃ i dexta sed pris: credite q; vẽtur⁹ sit iudicare viuos et mortuos. Credite in spm̃sctm̃: credite sanctã ecclesiã catholicã credite sctoꝝ cõmunionẽ: credite remissionẽ pcto⁹: credite vitã eternã. Igit̃ si q̃s vult discipul⁹ xpi eẽ: mãdata ius cu stodiat: humilitatẽ discat: vt ipse ait. Discite a me q; mitis sum et humilis corde. Deũ corde roget. Q; multi sunt q̃ foris videnꝫ se humiliare: it⁹ aũt pleni sunt timore superbie. Xps ꝓ nobis humiliauit se: formã serui accepit: factus est obediẽs vsq; ad mortẽ: mortẽ aũt crucis. Pro nobis fres vt pctã nr̃a doleret carnẽ hũanã assumpsit. Hat⁹ ẽ exẽgie: posit⁹ in pspicio: pãis iuolut⁹: a iudeis reprobat⁹: ab ipsis pcedit⁹: cõbẽsus: flagellat⁹: sputꝫ sordidat⁹: spinis coronatus: clauis crucifix⁹: lãcea pforat⁹: cruci appẽsus. Aceto cũ felle potat⁹: & iter iniq̃s reputat⁹. Ad ꝺ oĩa charissimi totũ sustinuit: vt nos de faucibus inferni liberaret. Ego fratres charissimi dũ tanta & talia dñs pro nobis sustinuit: si ad eũ volumus puenire: vestigia eius debem⁹ sequi: exẽpla sctoꝝ imitari. Dñs in euãgelio dicit. Si q̃s vult post me vẽire abneget semetipz: & tollet crucẽ suã & sequat̃ me. Et alibi dicit Vade vẽde oĩa q̃ habes & da paupib⁹ & veni sequere me. Sancti martyres fres charissimi secuti sũt vestigia illi⁹: & calicẽ quẽ ipe bibit biberũt. Petr⁹ apl̃s ꝓ noĩe xpi crucifix⁹ est: paul⁹ decollat⁹: stephan⁹ lapidat⁹: & reliq̃ q̃ plures ꝓ noĩe ipi⁹ sic passi sũt. Ergo fres crucifigite & mortificate mẽbra vra q̃ sũt sup terrã: vt possit̃ placere illi q̃os creauit Qui fuit supb⁹ sit hũilis. Qui fuit icredul⁹: sit fidel. Qui fuit luxuriosus: sit cast⁹. Qui fuit latro sit idoneꝰ. Qui fuit obtiosus: sit sobri⁹. Qui fuit suar⁹ sit larg⁹. Qui fuit biliguis: sit beniloq⁹. Qui fuit detractor aut iuidicus: sit pur⁹ & benignus. Qui aliq̃n ad ecclesiã tarde veniebat: frequẽti⁹ ad eã currat. Elemosynaꝝ copia vnusq̃sq; se redimat: qz sicut aq̃ extinguit ignẽ: ita elemosyna pctm̃. Decimas ãnis singul⁹ oi fructu qõ colligit̃ ecclĩs & paupib⁹ erogate. Jeiunijs amate: vozacitatẽ & crapulã vini deuitate. Esurientes pascite sitientes potate: nudos vestite: & q̃ posit̃ sũt i carcere redimite infirmos visitate: hospites i domos vras colligite: pedes eoꝝ lauate: lith eo exẽgite: ore exosculamĩ: & lecta ipoꝝ ꝓpate nõ homicidiũ vll⁹ faciat: nõ furtũ: nõ adultriũ: nõ periurium: nõ falsũ testimoniũ dicat: honoret pfem & mr̃em vt sit lõgeu⁹ sup trã. Diligat deũ plusq̃ se: amet ꝓximũ sicut seipsum. Qui

Remota: mulierabis ozdis sermonũ hypocrisis.

eũq; de his supradictis commisit: cito emendet cõfessionẽ donet: veram penitentiam agat: et remittuntur ei peccata sua. Si hec que suggessi fratres implere voluerittis: remissionem peccatorum promerebimini: & vitam et ernam.

¶ Item in eodem festo alius sermo De indiuidua trinitate et inseperabili vnitate: qui sumpt⁹ est ex sermonib⁹ de verbis apũl. j. fo. xxxv. col. ij.

¶ Item in eodem festo alius Sermo incipiens Exorsuri mi dilecte fili &c. qui sumptus est ex libro contra Felicianum.

¶ Itẽ in eodẽ festo Homelia de eo qõ scriptũ est in euangelio ꝑm Joannem. Erat hõ ex phariseis Nicodemus nomine &c. que sumpta est de expositiõe doctoris. tracta. xj. fo. clij. co. j. Et ex sermonib⁹ de Verbis apostoli. xiiij. fo. lxxxiij. col. iiij.

Joh.iij

Joh.xv.

¶ Item in eodẽ festo: alia Homelia de eo quod scriptum est in euangelio ꝑm Joannem. Cum venerit paraclytus quem ego mittam vobis &c. que sumpta est de expositione doctoris. tracta. xcij. folio. ccxvij. col. j.

¶ Dominica prima post festum sancte trinitatis De auaricia vitanda. Sermo.j.

Sermo. cxvj. B

OSi deũ timetis: nõ dubito quin verbũ eius cũ timore audiat⁹: & cũ hilaritate factatis: vt qõ ꝓmisit modo speretis: post accipiat⁹. Dñm modo audiuim⁹ pcipiẽtẽ nobis rẽm iesum filiũ dei. Precepit nobis veritas q̃ nõ fallit̃. Audiam⁹: timeamus: cauea-

Lu.xij. mus. Quid ergo precepit? Dico inq̃t vobis: abstinete ab oi auaricia. Quid est ab oi? Quare addidit: ab omni? Potest em̃ & sic dicere. Cauete ab auaricia. Pertinuit ad eũ vt adderet ab oi & diceret. Cauete ab oi auaricia. Quare hoc dixerit velut occasio ipsa: vnde nat⁹ est sermo apparet in sancto euãgelio. Interpellauit em̃ eũ quidã cõtra fratrẽ suũ q̃ totũ ꝓmoniũ abstulerat: & ffi suo partẽ suã nõ reddebat. Ebonã ergo causam habuerit iterpellator iste aduertitis Nõ em̃ rapere q̃rebat aliena: sz sua a parẽtib⁹ sibi derelicta querebat: & ipa dño interpellato & iudicante poscebat. Habebat iimicũ fratrẽ: sed iustũ iudicẽ inuenerat cõtra inimicũ fratrẽ. Deberet ergo ꝓdere in tam bona causa istã occasionem? Aut q̃s diceret fratri eius: redde partẽ tuam fratri tuo: si xps non diceret? Ille iudex hoc dictur⁹ erat quẽ fortẽ ffi dittor & raptor ꝓmio corrumpebat? Miser ergo & pauperis opibus destitut⁹: tali actũ iudice inuẽto accedit: interpellat: rogat: cãm suã breuissime exponit. Ut q̃d em̃ op⁹ erat cãm ꝓtelare: qñ ei loquebat qui cor poterat et videre? Dñe inq̃t: dic fratri meo vt diuidat mecũ hereditatẽ. Hõ ei dixit dñs: veniat frat⁹ tu⁹: sz nec misit vt adesset: aut cum assẽsset interpellatori dixit: pba qõ dicebas. Petebat dimidiã hereditatem. Petebat in terra dimidiã: in celo dominus offerebat totam. Plus dominus dabat q̃m ille postulabat. Dic fratri meo vt diuidat mecum hereditatem. Causa iusta: causa breuis. Sed audiamus & iudicantem & docẽtẽ.

B Homo alt/homo. Qui em̃ ꝓ magno habes istam hereditatẽ: quid es nisi homo? Volebat illũ facere aliquid plusq̃ est homo. Quid plus illũ volebat facere cui volebat auaricia tollere? Quid cũ plus volebat facere: Dico vobis. Ego dixi dij estis et filij excelsi oẽs. Ecce q̃d eũ volebat facere. Inter deos numerare: q̃ auaricia non habẽt. Hõ q̃s me cõstituit diuisorẽ inter vos? Et Paul⁹ apl̃s seruus ipsi⁹ q̃n dicebat. Obsecro vos fratres vt id ipm dicatis oẽs: et non sint in vobis scismata: nolebat esse diuisor. Denicq; voluit eos qui ad ipsius nomen currebant: et christum diuidebat. Unusquisq; vestrum dicit. Ego sum pauli: ego appollo: ego cephe: ego christi. Diuisus est christus? Numquid Paulus ꝓ vobis crucifixus est: aut in nomie Pauli baptizati estis Videns ergo q̃s mali sunt hoies q̃ volũt esse diuisi. Qui nolũt esse diuisor. quis me inquit cõstituit diuisorẽ inter vos Petis beneficium: audi consiliũ. Ego dico vobis. Cauete ab omni cupiditate. Forte inq̃s. Tu auarũ et cupidũ dices: si q̃reret aliena. Ego aũt dico. Cupide & auare non appetas nec tua: hoc est ab oi. Cauete inq̃t ab omni auaricia Magnũ pond⁹. Si forte hoc pond⁹ infirmis iponit: rogẽt vt q̃ imponit vires dare dignet. Non em̃ leuiter habẽdum. est fres mei: qm̃ dñs noster: redẽptor noster: saluator nr̃: q̃ mortu⁹ est ꝓ nobis: q̃ sanguinẽ suũ preciũ dedit vt redimeret nos: aduocatus & iudex nr̃ non est leue qũ dicit. Cauete. Mouit ille quantũ mali sit: nos nõ nouim⁹. Illi credamus. Cauete inq̃t. Quid? Unde? Ab oi auaricia. Meũ seruo: nõ alienum tollo. Cauete ab omni auaritia. Non solum auarus est q̃ rapit aliena: sed ille auarus est qui cupide seruat sua. Sed si sic culpak qui cupide conseruat sua: quomodo iudicaturus est te: cũ nõ solũ seruas tua/ sed etiam queris aliena? Da mihi hominem qui cum timore audiuit. Cauete ab oi cupiditate: et non mihi dicat. Ego hõ pauper sum plebeius: mediocris: gregalis: qũ me spero ãte iudicẽ futurũ: nõ timeo istã tẽtationẽ: cuius piculũ ante oculos posuisti. Ecce dico & paupi: qõ timere debeat. Uocat te diues & potẽs: vt ꝓ illo dicas falsum testimoniũ. Quid factur⁹ es? Modo dic mihi. Habes bonũ peculiũ: laborasti: acquisisti: seruasti. Exigit ille. Dic ꝓ me falsum testimoniũ: & tñ & tñ dono tibi. Tu q̃ nõ queris aliena: dic absit a me: non ẽro qõ mihi noluit de⁹ dare: nõ accipio: recede a me. Non inq̃t vis accipe qõ do: qõ habes tollo. Ecce mõ te ꝓba: mõ te iterroga. Quid me attẽdis? Inq̃t attẽde: itus vide: itus examina et pstitue te ante te: & in oculto precepti oi extẽde te: & timore torque te: et noli te palpare. Rũde tibi. Ecce si hoc q̃sq; minek q̃d facies? Credo tibi: qz qõ cũ tanto labore acquisisti minime perdere vis. Minak tibi. Misi ꝓ me falsum testimoniũ dixeris tollo tibi illud. Sed si ꝓ me falsum testimoniũ dixeris: do tibi illud. Cauete ab oi auaricia. Q; serue me? dicit tibi de⁹: quẽ redemi & liberũ feci: quẽ de seruo frem adoptaui: quẽ in corpe meo mẽbrũ posui: audi me. Tollat qõ acq̃sisti: me tibi nõ tollit ne pereas. Seruas tua. Nõ tibi dixi. Cauete ab omni cupiditate? Ecce turbaris: ecce fluctuas. Cor tuũ quasi nauis tẽpestatib⁹ quatit̃. Dormit christus. Excita dormiẽtẽ: & nõ patieris tempestatẽ seuientẽ. Ihm excita q̃ nihil hic habere voluit: et totum habeo: q̃ vsq; ad crucẽ ꝓ te puenit: cui⁹ nudi atq; pendentis ossa ab insultatib⁹ numerata sunt: & caue ab oi auaricia. Paruũ est auaritia pecunie: caue ab auaritia vite. Horrenda auaricia: metuẽda auaricia. Aliq̃n hõ ptenit qõ hz & dicit. Nõ dico falsum testimoniũ. Nõ dico dic⁹ mihi: Tollo qõ habes. Tollo qõ habeo: nõ tollis qõ int⁹ habeo. Non em̃ paup remãserat q̃ dicebat. Dñs dedit/ dñs abstulit: sicut dño placuit ita factũ est. Ergo sit nomen dñi bñdictũ. Nudus exij de vtero mr̃is mee: nudus reuertar in terrã. Nudus foris: int⁹ vestitus. Nudus foris a pãis & putribilib⁹ pannis int⁹ vestit⁹. Uñ sacerdotes tui induant iusticia. Sed q̃d si dicat: cũ cõtempseris ea que possides: quid si dicat: occido te? Respondẽ illi si xpm audisti. Occides me? Well? tu carnẽ meã: ego ꝓ lingua fallam aiam meã. Quid facturus es mihi? Occisur⁹ es carnẽ. Exiet aia libera in fine scli: & ipam quã ptẽ pstt carnẽ receptura. Quid g̃ mihi factur⁹ es? Si aũt falsũ testimoniũ dixero ꝓ te de lingua mea: occido me: & nõ in carne occido me. Os em̃ qõ mẽtik/occidit aiam. Forte hoc nõ dicis? Uñ non dicis? Uiuere vis. Uis viuere: cũ de? hic limitẽ viuendi pstituit? Certe caue ab oi auaricia. Hucusq; de⁹ voluit vt viuas q̃usq; iste ad te accesserit. Forte occisurus est te vt marty⁹ faciat. Moli hãc cupiditatẽ viuendi: & nõ habes eternitatẽ moriẽdi. Videt̃ qz vbiq; auaricia illa cum plus volumus q̃m opus est: facit nos peccare. Cauea-

Mat. vlij

Job.j.

pſ. cxxxj.

Sapiẽ.j.

mus ab omni auaricia: si volumus frui eterna sapientia.

¶ In eadem dominica de Dauid et Jsai patre suo: et de Goliad spurio. Sermo.ij.

Sermo cxcvij. A Geñ. xxij. Geneſis. xxiiij.

QUa scriptur⁹ diuis fratres charissimi hec eadẽq; ꝓsona ꝓut tps & locus fuerit: diuersam significationẽ habere põt. Hã beatus ysac (qõ optime nouit sctitas vestra) quãdo a patre oblat⁹ est: rẽm dñm figurauit: cũ vero filio suo iacob benedixit: et ad accipiẽdã vxorẽ in mesopotamiã misit: Jacob ꝛypum habuit christi: & Jsaac dei pris imaginem gessit. Iterũ beatus Jacob qui ꝛypum christi habuit quãdo vxorẽ accepit: dei pa-

Genes. xxxvij. tris figuram gessit. Quãdo enim beatum ioseph plus oĩi bus filijs diligebat:ꝛ tunicã et polymitam fecit:icarnatio nem dñi saluatoris significauit. Quõ ergo tunc factum est fratres charissimi i beatis patriarchis: in Jsaac videlicet et in Jacob:ita in Jsai pfe Dauid figuratũ esse cognosci: j. Re.xvij mus. Qñ eñ Jsai Dauid filiũ suum mittebat vt requireret fratres suos:typum dei pris habuisse videt. Jsai misit Da uid vt requireret fratres suos:ꝛ de9 pr̃ misit vnigenitũ suũ Ps. xxj. ex cui9 psona scriptũ est. Barrabo nomẽ tuũ fratrib9 meis. Mat.xv. Ad rechrẽdos eñ fratres suos venerat xp̃s:qñ dicebat. Nõ B sum missus nisi ad oues pditas dom9 ilr̃l. Dixit ergo Jsai j. Re.xvij ad Dauid filiũ suũ. Accipe ephi polẽte:ꝛ decẽ formellas ca set:ꝛ vade rechre fratres tuos. Ephi:triũ modioꝝ mensura est. Et trib9 mẽsuris:mysteriũ intelligit trinitatis. Bñ no uerat hoc mysteriũ etiã et beat9 abrãã. Deniq; qñ sub tlice Genes. xviij mẽbre i trib9 psonis sacramẽtũ videre meruit trinitat̃:tria sata simile misceri pcepit. Tria sata/tres mẽsure fũt. Hãc ergo mẽsurã ꝛ Jsai dedit filio suo. In decẽ formellis caset: itelligit decalogus veteris testamẽti. Venit ẽ Dauid cum trib9 mẽsuris ꝛ decẽ formellis caseꝰ vt fratres suos in plio positos visitaret:qꝛ vẽtur9 erat xp̃s cũ decalogo legꝭ ꝛ my: sterio trinitatis:vt gen9 hũanũ de potestate diaboli libera: ret. Veniẽte aũt dauid:vnus e fratrib9 icrepauit eũ dicẽs. C j. Re.xvij. Quare dimisisti pauculas oues illas:vẽisti ad pliũ:? Frater iste senior q̃ Dauid typũ christi gerentẽ p malictam in crepauit:significauit pr̃m iudeoꝝ:qui per inuidiã christo dño q̃ pro salute humani gñis venerat detraxerũt:ꝛ multꝫ frequent iniurijs affecerũt. Quare iq̃t dimisisti oues illas ꝛ venisti ad pliũ:? Quasi nõ tibi videt p os eius saluti hoĩm Matthei. xviij inuidens dabol9 loq:tanq̃ si diceret xp̃o. Quare dimisisti nonagita ꝛ nouẽ oues q̃ nõ errauerũt:ꝛ venisti vt vnã rechre res q̃ perierat:et eã de manu spiritalis golie:id est de pote: state diaboli p crucis baculũ liberatã ad ouile pr̃iũ reuo care? Quare inq̃t dimisisti paucas oues illas? Malo q̃dẽ ꝛ supbo animo:ſz tñ vez dicebat:qꝛ ieſus sicut iã dictũ est: dimissurus erat nonaginta ꝛ nouẽ oues:vt q̃reret vnã:ꝛ ad ouile pr̃iũ:id est ad angelorꝝ pfortiũ reuocaret. Prius tñ D j. Re.xvij. q̃ veniret dauid cũ iã vnct9 eẽt a dtõ Samuele:sicut ꝛ ipe j. Re.xvij Sauli regi suggessit:ꝛ leonẽ ꝛ vrsũ sine armis occidit. Sed ꝛ leo ꝛ vrsus ambo Typũ diaboli pferebãt. Qui ꝓ eo q̃õ de outib9 Dauid aliq̃d iuadere ausi sunt:ipsius Dauid virtute sunt suffocati. Hoc totũ fratres charissimi q̃õ tũc i Dauid legim9 figuratũ: in dño nr̃o ieſu xp̃o cognoscim9 esse cõple: decendit. tũ. Tunc eñ ꝛ leonẽ ꝛ vrsum strangulauit:qñ ad inferna de Ps. xxj. scendens:oẽs de eoꝝ faucib9 liberauit. Deniq; audi pphe: tã ex psona dñi supplicantẽ. Erue a framea aiam meã:ꝛ de manu canis vnicã meã. Libera me ex ore leonis. Et qꝛ vr: sus i manu fortitudinẽ hz ꝛ leo in ore: in istis duab9 bestijs idẽ diabol9 figurat9 est. Hoc ergo ex psona xp̃i dictũ est:vt E vnica ei9 ecclesia de manu.i. de potestate:vel de ore diaboli tolleret. Venit ergo dauid ꝛ inuenit iudeoꝝ pp̃m in valle j. Re.xvij terebinthi positũ vt ptra allophilos dimicaret:qꝛ ventur9 erat verus Dauid xp̃s vt de ualle pctoꝝ siue lachrymarũ humanum gen9 erigeret. Stabãt aũt in valle ptra allophy los. In valle erãt:qꝛ eos pctoꝝ pondus oppſserat. Stabãt eñ ꝛ pugnare ptra aduersarios nõ audebãt. Quare non au debãt:? Quia Dauid q̃ typum xp̃i gerebat nõdum venerat. Verũ ẽ fratres charissimi. Quis eñ ptra diabolũ pugnare poterat:anteq̃ xp̃s dñs gen9 humanũ de potestate diaboli liberaret? Dauid eñ interp̃tat manu fortis. Quid eo fortiꝰ fratres q̃ vniuersum mundum vicit:armatus non ferro sed ligno? Stabãt ergo filij israel ptra aduersarios q̃draginta dieb9. Quadragita dies:ꝑpter q̃ttuor tpa:ꝛ q̃ttuor partes orbis terre vitã pſentẽ significauit:in qua cõtra Goliad vt exercitũ ei9:id est cõtra diabolũ ꝛ angelos ei9:christianorũ populꝰ pugnare nõ desinit. Nec tñ vincere posset:nisi verus Dauid christ9 cũ baculo:id est cũ crucis mysterio descẽdis set. Ante aduẽtũ eñ xp̃i fratres charissimi solut9 erat dia: F Mat. xij. bolus. Veniẽte christ9 fecit de eo q̃õ in euangelio dictũ est. Nemo põt intrare in domũ fortis ꝛ vasa eius diripere: nisi pri9 alligauerit fortẽ. Venit ergo christ9 ꝛ alligauit diabo: lũ. Sed dicit aliq̃s. Si alligat9 est:quare adhuc tantũ pua let:? Verũ est fratres charissimi:qꝛ multũ prealet:sed tepi: dis ꝛ negligẽtib9:ꝛ deũ in ẋitate nõ timẽtib9 dñat. Alliga: tus est eñ tanq̃ innexus canis cathenis:ꝛ neminẽ põt mor dere nisi eũ qui se illi mortifera securitate plumbauerit. Jã vi dete fratres q̃ stult9 est homo ille: quẽ canis in cathena po sit9 mordet. Tu te illi ꝑ voluntates ꝛ cupiditates seculi no li cõiungere:ꝛ ille ad te non p̃sumit accedere. Latrare po test:sollicitare põt:mordere oĩno nõ põt nisi volẽti. Nõ eñ cogẽdo ſz suadẽdo nocet:nec extorquet a nobis consensum; sed petit. Venit ergo Dauid ꝛ inuenit iudeoꝝ populum ꝛ diabolũ preliãtẽ:ꝛ cũ nullus esset qui p̃sumeret ad singu: lare certamen accedere: ille q̃ figuram xp̃i gerebat ꝓcessit ad pliũ. Tulit baculũ i manu sua:ꝛ exijt cõtra Goliad. Et in illo quidẽ tunc figuratum est:qđ in dño ieſu xp̃o comple tũ est. Venit eñ verus Dauid christus:qui contra spiritalẽ Goliad:id est ꝑtra diabolũ pugnaturꝰ crucẽ suã ipe portа: uit. Videte fratres vbi Dauid Goliad pcussit. In fronte vtiq; vbi crucis signaculũ nõ habebat. Sicut eñ baculꝰ cru cis typũ habuit:ita etiã ꝛ lapis ille de quo pcussus est: xp̃m G dñm figurabat. Ipe est eñ lapis viuus:de quo scriptum ẽ, j. Re.xvij Lapidẽ quẽ reprobauerũt edificãtes:hic factꝰ est in caput anguli. Quod aũt Dauid nõ habẽs gladiũ ascẽdit sup Go pã. cxvij. liad:ꝛ suo eum ꝓprio interfecit gladio:designatum est:q in j. Re.xvij aduẽtu christi suo gladio diabol9 victus est:qui per nequi: tiã suã et iniustã p̃secutionẽ quã exercuit in christo:oĩs in eum credentiũ pdidit principatũ. Quod aũt arma golie Dauid posuit in tabernaculo suo: arma diaboli nos fuim9 Sic eñ dicit apls. Sicut eñ exhibuistis mẽbra vestra ar Roma.vj ma iniquitatis peccato:ita ꝛ nũc exhibete mẽbra vestra ar ma iusticie deo. Et iterũ. Nolite inq̃t exhibere mẽbra vr̃a Ebr.ij. arma iniquitatis pctõ. Arma eñ inimici nostri misit christus in tabernaculo suo:quando nos q̃ dom9 diaboli fuera: mus:ꝓ ipsius gr̃am tẽplũ dei esse meruim9. Nã et vicissim nos i xp̃o:ꝛ in nobis xp̃s habitare cognoscit. Dõ aũt chri: stus in nobis habitat:apostol9 probat dicens. In interiore Ephe.iij. hoĩe ꝓ fidẽ habitare xp̃m. Dõ aũt iterũ nos habitemus in Gala.iij. christo:idẽ apostol9 designat dicens. Quotquot in christo baptizati estis:xp̃m induistis. Et domin9 in euãgelio ad di Joh.xiij scipulos suos. Ego in pfe meo:ꝛ vos in me:ꝛ ego in vobis. B Quod vero non in alio mẽbro:sed in fronte pcussus est:boc significat:quod modo in nostris cõpetentib9 exercet: quia quãdo cathecumin9 in fronte signat:spiritalis Goliad per cutit:ꝛ diabolus effugat. Et qꝛ de cozdib9 nostris per gra: tiam christi diabolum effugatum eẽ cognoscimus:pariter et sentimus quãtum possumus cum ipsius adiutorio labo: remus:ne malis operib9 nostris ꝛ impijs vel luxuriosis co: gitationibus iterum eum in nobis inuitare velimus:vt eo inspirante ad eterna ꝓmia feliciter venire mereamur. Quod ipse pstare dignet:qui cum patre et spiritu sancto viuit ꝛ regnat in secula seculorum. Amen.

¶ Jtem in eadem dominica alius Sermo de eo dem: qui habetur in libro Quinquaginta Ho: meliarum.xxxj.fo.cxxv.col.iiij.

¶ Jtem i eadem dominica Homelia de eo quod scriptũ est in euãgelio ꝑm Lucam. Homo quidã Lu.xvj. erat diues et iduebatur purpura ꝛc. que habetur inter sermones de Verbis domini. xxiiij.et.xxv. fo.l. et.lj. Et in libro Quinquaginta Homelia: rum.vij.fo.cxv.col.j. Et li.ij. de q̃stionibus euan: gelioꝝ.xxxviij.

¶ Dominica secunda post festum sancte Trini: tatis:de plaga dei. Sermo.j.

Cum regũ lectio legeret:audiuimus q̃ cũ dei pla Sermo. ga seuiret in pplo iudeoꝝ:angel9 dñi qui pcutie: A bat steterit iuxta areã areuna biebusdei. Et dixit cxcviij. dñs ad ãgelũ. Extẽde manũ tuã sup hierusalem: B vt dispdã eã. Cũq; extẽdisset manũ angel9: miser9 est dñs ij. Reg. sup afflictionẽ:ꝛ ait ãgelo pcutiẽdi pp̃m. Sufficit nũc:coti xxiij. ẽ. Hemo põt intrare in domũ fortis ꝛ vasa eius diripere: nisi pri9 alligauerit fortẽ. Venit ergo christ9 ꝛ alligauit diabo: lũ. Sed dicit aliq̃s. Si alligat9 est:quare adhuc tantũ pua let:? Verũ est fratres charissimi:qꝛ multũ prealet:sed tepi: dis ꝛ negligẽtib9:ꝛ deũ in ẋitate nõ timẽtib9 dñat. Alliga: tus est eñ tanq̃ innexus canis cathenis:ꝛ neminẽ põt mor dere nisi eũ qui se illi mortifera securitate plumbauerit. Jã vi dete fratres q̃ stult9 est homo ille: quẽ canis in cathena po sit9 mordet. Tu te illi ꝑ voluntates ꝛ cupiditates seculi no li cõiungere:ꝛ ille ad te non p̃sumit accedere. Latrare po test:sollicitare põt:mordere oĩno nõ põt nisi volẽti. Nõ eñ cogẽdo ſz suadẽdo nocet:nec extorquet a nobis consensum; sed petit. Venit ergo Dauid ꝛ inuenit iudeoꝝ populum ꝛ diabolũ preliãtẽ:ꝛ cũ nullus esset qui p̃sumeret ad singu: lare certamen accedere: ille q̃ figuram xp̃i gerebat ꝓcessit ad pliũ. Tulit baculũ i manu sua:ꝛ exijt cõtra Goliad. Et in illo quidẽ tunc figuratum est:qđ in dño ieſu xp̃o comple tũ est. Venit eñ verus Dauid christus:qui contra spiritalẽ Goliad:id est ꝑtra diabolũ pugnaturꝰ crucẽ suã ipe portа: uit. Videte fratres vbi Dauid Goliad pcussit. In fronte vtiq; vbi crucis signaculũ nõ habebat. Sicut eñ baculꝰ cru cis typũ habuit:ita etiã ꝛ lapis ille de quo pcussus est: xp̃m dñm figurabat. Ipe est eñ lapis viuus:de quo scriptum ẽ, Lapidẽ quẽ reprobauerũt edificãtes:hic factꝰ est in caput anguli. Quod aũt Dauid nõ habẽs gladiũ ascẽdit sup Go liad:ꝛ suo eum ꝓprio interfecit gladio:designatum est:q in aduẽtu christi suo gladio diabol9 victus est:qui per nequi: tiã suã et iniustã p̃secutionẽ quã exercuit in christo:oĩs in eum credentiũ pdidit principatũ. Quod aũt arma golie Dauid posuit in tabernaculo suo: arma diaboli nos fuim9 Sic eñ dicit apls. Sicut eñ exhibuistis mẽbra vestra ar ma iniquitatis peccato:ita ꝛ nũc exhibete mẽbra vestra ar ma iusticie deo. Et iterũ. Nolite inq̃t exhibere mẽbra vr̃a arma iniquitatis pctõ. Arma eñ inimici nostri misit chri: stus in tabernaculo suo:quando nos q̃ dom9 diaboli fuera: mus:ꝓ ipsius gr̃am tẽplũ dei esse meruim9. Nã et vicissim nos i xp̃o:ꝛ in nobis xp̃s habitare cognoscit. Dõ aũt chri: stus in nobis habitat:apostol9 probat dicens. In interiore boĩe ꝓ fidẽ habitare xp̃m. Dõ aũt iterũ nos habitemus in christo:idẽ apostol9 designat dicens. Quotquot in christo baptizati estis:xp̃m induistis. Et domin9 in euãgelio ad di scipulos suos. Ego in pfe meo:ꝛ vos in me:ꝛ ego in vobis. Quod vero non in alio mẽbro:sed in fronte pcussus est:boc significat:quod modo in nostris cõpetentib9 exercet: quia quãdo cathecumin9 in fronte signat:spiritalis Goliad per cutit:ꝛ diabolus effugat. Et qꝛ de cozdib9 nostris per gra: tiam christi diabolum effugatum eẽ cognoscimus:pariter et sentimus quãtum possumus cum ipsius adiutorio labo: remus:ne malis operib9 nostris ꝛ impijs vel luxuriosis co: gitationibus iterum eum in nobis inuitare velimus:vt eo inspirante ad eterna ꝓmia feliciter venire mereamur. Quod ipse pstare dignet:qui cum patre et spiritu sancto viuit ꝛ regnat in secula seculorum. Amen.

Mutatõ ordinis ffres qꝛ in iudeoꝝ terra non inuent9 est loc9 dign9 vbi alta: re dñi ponerẽt sed in terra gentiũ loc9 eligit̃: vbi est angel9 aliis ter: videt:ꝛ dñi altare cõstruit:ꝛ sic ira oĩpotentis dñi mitigat mũi bu: Jam tunc figurabat qđ in iudeoꝝ cozdib9 ad offerendas os operꝰ. spirituales hostias loc9 dign9 non possit inuenir̃:sed gẽtiũ terra.i.xp̃ianoꝝ cõscientia eligit:vbi tẽplũ dñi collocetur. Quã rẽ apls euidenter ostendit:dũ iudeos increpat dicẽs. Vobis inq̃t oportuit loqui primũ verbũ dei:sed qꝛ vos idi Ber.xliij. gnos iudicastis eternę vite:ecce cõuertimur ad gẽtes. Hoc est dicere. Quia christũ repulistis ꝛ dignũ locũ non prepara stis in quo altare dñi ponerẽt:in terra gentium.id est in cor dib9 populoꝝ altare dñi collocabimus. Et inde est qđ nob Cor.iij. idem apls clamat. Templum dei sanctum est:qđ estis vos Et ideo attendite fratres charissimi:qꝛ tunc gentilis regꝭ terra eligit̃:qñ populus iudeoꝝ dei plaga percutitur. Qđ i passione dñi videm9 cẽ ꝑpletũ. Nam quando iudeoꝝ ppls cructigens dñm reprobat̃:tunc in area gentiũ:id est in om ni terra altare dño cõsecrat̃. Angelus ergo dñi in area regꝭ B gẽtilis stetit et ver9 angel9.i.xp̃s gẽtiũ ppłz visitauit. Rex Actuũ. xxiij. ergo ipse obtulit beato dauid areã ꝛ boues ad holocaustũ: sed rex dauid accipere noluit nisi ꝓius ꝓcio daret. Et ꝙ in aduentu dñi saluatoris ipletũ est:qui gẽtiũ corda sibi aꝰ sumere noluit:nisi ꝓius ꝓ eis ꝓcioſum sanguinẽ daret. Quid ergo dedit? Quinq̃ginta iquit siclos argenti. Jn dñ quagenario numero et gratia spiritus sancti intelligitur:ꝛ Ber.lij. Exo.xxv. peccatorum remissio designat. Nã quinq̃gesimo die spirit9 sanct9 apls mittitur. Et in veteri testamẽto quinq̃gesim9 annus:remissionẽ et indulgentie cõsecratur. Dauid quidẽ ille argentũ dedit/noster vero dauid cui9 ille typũ tenebat ꝓcioſum sanguinẽ fudit. Ergo vt areã pagani regꝭ dauid emeret:siclos quinquaginta obtulit:et verus dauid xp̃s vt in area gentiũ altare sibi construeret:dnquagesimo die gra tiam spiritussancti ꝛ peccatorum indulgentiam dedit. Et ideo fratres qꝛ in nobis ꝛ de nobis tẽplũ sibi dignat9 est fa cere:in domo sua nõ patiatur iniuriam quia si de peccatis nostris iniuriam pertulerit: cito discedit et ve misere ani me de qua ille discesserit. Sine dubio enim qui a lumine de: seritur:a tenebris occupatur. Jta ergo cum ipsius adiuto: rio agere studeam9: vt tam piũ dñm non solum hospitẽ re: cipere:sed etiã ppetuũ habitatorẽ habere mereamur ꝑ hãc eodẽ dño nostro ieſu xp̃o:cui est honoꝝ cum patre et spiritu sancta in secula seculorum. Amen.

¶ Jn eadem dominica. De quinq; hereſib9. Ser mo.ij. Jn quo quinq; hereses demõstrat/ac hostiũ quinq; genera.

Sermo. quin. B Ebitoꝝ sum fateor nõ necessitate cogẽte: sed qđ ẽ Ca.j. vehemẽti9 charitate. Ad ꝓpellẽdũ nõ põt esse mo lest9 exactor:qñ ad reddendũ debuot9 est debitor. Sed vt impleam qđ ꝓmisi: adiuuate me sctis oratiomꝰ vestris:vt dñs omnipotens det gratiã sermoni: bus meis vt satisfacia pijs mẽtib9 ꝛ aurib9 vestris. Si me minisse dignamini q̃ in tpe affuistis:qnq; hostiũ genera esse dixim9:ꝑtra q̃ expugnãda inducias postulauimus:vt ne: cessaria arma ꝓparare possimus. Promissus dies illuxit/ nos quoq; impigre ad certamen deo adiuuãte ꝓcessim9. Ps. cxxiij. Adiutoriũ nostrũ a dño qui fecit celũ et terrã. Donabit cer tanti victoriã:q̃ certanti dedit audaciã. Non nos hostium turba:non bellãtiũ reuocet forma/non quasi vitrea fulgen: j. Re.xvij tia terreãt arma. Golia magnũ/robustũ/armis terribilib9 i gẽtiq; turba munitũ dauid solus puer paru9 atq; inermis: vno lapidis ictu prostrauit:totaq; allophylorꝝ castra turba uit atq; fugauit. Quid aũt aliꝰ petra ꝫ golia missa nisi xp̃s B Ca.ij. cõtra diabolũ ex semine dauid venturũ eẽ significauit? Ag Pagani. grediamur iã:ceteroꝝ que dixim9 quinq; genera ꝓponam9 Pagani dicũt. Quid est qđ nos exhoꝛretis atq; abijcitis tanq; multos colentes deos? Ecce et vos deũ quẽ predica Judei. tis colẽdũ/filiũ habere dicitis:ꝛ sine alter9 cõmixtione se: xus natũ eẽ ofingitis. Judei dicunt. Quõ vnũ colitis deũ qñ et hoiem quẽ patres nr̃i crucifixerunt:deũ dicentes:hoĩ bus extorq̃tis vt tanq; filiũ dei vobiscũ venerẽt ꝛ colãt; Manichei. Manichei dicũt:fantasiã eẽ q̃ dicit dñm ieſu xp̃m femineo ꝓsce nasci ex vtero. Non enim dignũ est inquiunt:vt tanta maiestas per sordes et squaloꝛes femine transisse credatur

Sabelliani dicũt:id est Patripassiani:vn9 est de9 pater et Sabelli. filiꝰ:qm̃ qui pater ipse et filius. Nã si aliter dixerim9:dice: mur multicole. Arriani dicunt. Alij9 est pater:alij9 est filius Arriani. ſz miꝰ e filiꝰ. Quõ enĩ fieri põt vt gentiꝰ genit9 extet eq̃l9? Ecce sunt erroꝛ ꝓpositę q̃stiões:quasi ostiũ cõpositę acies C Contra istas acies pestiferas sanctissimi fres. Assumite ar Ca.iij. ma dei vt possitis resistere in die malo:ꝛ in omnibus pfecti Ephe.vj stare. Accingimini lumbos in veritate:nemo trepidet:nõ formidet. Est loꝛica iusticie:ẽ scutuꝫ fidei i quo sagitte ma lignoꝝ extinguanꝝ. Est galea salutis est gladius spiritus quod est ✠bum dei. Quisq; fidelis christi militum his ar: mis fuerit munitus non cuiusq; formidabit personã:nõ ter roꝛe tpis a certamine reuocabit. Ela fres certamen in prõ ptu est:feruet opꝰ:vrget aduersari9:spicula parat:iacere tẽ tat:nemo expauescat. Plures sunt nobiscũ q̃ cũ illis. Ne: tij.Re.v biscũ est moyses ille magn9 amic9 dei:qui vt hostem vince: Exo.vij ret pliantẽ:man9 ad celũ extendit:tã tũc figurã crucis ostẽ dit:ipe diuino imperio timentis ponti voluenti flexuosis si Exo.xiij nib9 vndas:vnꝰ virge pcussu traijciendo pp̃m aridos in: terim vertit in cãpos. Nobiscũ est iesus post moysen dux populi israelitici fortissim9 pliator cuius ẽt nomen indicat Josue.x nomen saluatoris:ipe potentia sua ꝛ diuina fiducia: diẽ sui cursus metas ne pageret statuit:ꝛ nocti ne accederet impe: rauit. Ipe gẽtiũ reges non singillatim sed gradatim supa: uit:captiuauit:bũiauit et occidit. Nobiscũ est dauid ma: nu fortis:qđ dicã:Seruꝰ dei/electus dei/amic9 dei:parens dei:nouerat ꝛ bene nouerat non solum. Parcere subiectis Virgil. et debellare supbos. Verũetiã virtutes ostendere ꝛ patien Eneid. tiam custodire. Ipe inimicos suos cũ pseq̃ret non pnicio: sus:ꝛ cũ vinceret non extitit impi9. Nobiscũ sunt alij atq; alij viri:qui omnia futura puiderunt et predixerunt. Non est ergo qđ nos terreat. Tantũ expectate/audite et orate/i tentio:ꝛ auctor circs me vestra sit oratio. Non diutius im moꝛemur:ia q̃ ꝓposuim9 ꝓseqũmur. Quid dicis pagane? D De9 inicꝰ si delectat9 est filiũ:indiguit ꝓiugio:si horruit cõ Lapi.ij. iugiũ:solus est sine filio. Quid enim poterat iueniri simile deo qđ ꝓiungerek deo vt pareret filiũ deo? Deinde sic dicitꝭ Si hz filiũ de9:tã nõ vnũ colitis deũ. Quid agim9? Ab allo phylo missum excepim9: qđ remittim9? Nõlibet miserim9 telũ:licet peruenĩat ad illũ:qđ prodest? Quare? Quia dur9 est:qꝛ lapideus:idola colit. Scriptum est enim. Similes il Ps. cx. lis sũt oẽs q̃facĩunt ea:et omnes q̃ confidunt in eis. Sanctas scripturas nõ accipit. Queram9 ẽ lapidẽ q̃ pcutiat vt pcus sus q̃sef/quassat9 cõminuat:cõminut9 in puluerẽ puerat: puersus in puluerẽ ꝓluat/cõplut9 ferat/sat9 faciat fructũ nõ q̃ igne cõsumat:sed q̃ in horreo recondat. Hermes q̃ la: E tine mercurius dicit:scripsit libruꝫ q̃ logoschelios appellat La.v. id est ✠bũ pfectũ:magnũ nomen libri hui9 qꝛ magn9 est̃ de quo script9 est. Quid enim pfectius ✠bo: qui solus est inter Psalm. mortuos liber? Audiamus qđ loquatur mercuri9 de ✠bo ꝓ lxxxvij. fecto. Dñs inq̃t et oĩm factoꝛ deoꝝ:ꝑm fecit dñm. Et post pauca vt ostenderet qđ dixerit repetijt et dixit. Cñ ẽ hunc fecit ꝓmũ ꝛ solũ ꝛ vnũ. Bonus aũt ei visus est et plenissim9 omniũ bonoꝝ. Quantum plenissimus ioannes euangeli Joh.j. sta dicat. De plenitudine eius omnes accepimus gr̃az ꝓ gr̃a. Bon9 aũt ei visus est:et plenissimus oĩm bonoꝝ. Et se quit letat9 est. Cui vel cũ quo letatus est? Et valde dilexit tanq; vnigenitũ suũ quẽ ꝓmo factũ dixit: postea vnigenitũ appellauit. Jtẽ alio loco sic dixit. Filiꝰ bene icti dei atq; bone volũtatis:cui9 nomẽ nõ põt hũano ore narrari. Que: rebas pagane plugẽ dei? Audi mercuriũ:parafrõte / excipe lapis lapidẽ/cade vt erigar̃:frangere vt ꝛfirmeris:destrue re vt edificeris:ictus lapidis non cutem aperiat frõtis/nõ venã rũpat sanguinis/non faciat foueã vulneris:sed signũ faciat crucis. Cõiugẽ dei q̃ris:abijciat ex corde tuo impio ba prauitas. Coniunx dei bona voluntas est. Quõ et pater sit de9:ꝛ filiꝰ de9:nec tñ duo dij ſz vn9 de9:tecũ disputare nõ debeo:qꝛ nisi crediderꝭ nulla intelligere potueris. Tñ fi: liũ deo dñm fatek mercurius. Hoc lapide pcussus/lapide9 desinat esse sacrilegus. Audiam9 quid etiã sibilla-vates eo: rũdẽ dicat. Aliũ inquit dedit de9 filiũ homini colẽdũ. Quã F tum apparet in his sententijs mercurij et sibylle. Sabelli9 Ca.vj. etiam iudicatur. Mercuri9 et patrẽ deũ dicit et filium:et ſ bylla dicit. Sabelli9 dicit nõ alium: quia eundem patrem

Universidad de Sevilla

asserit quẽ filiũ. Optimũ valde est si modo non vnũ tñ: sed etiã ad quãtoscũq; missus fuerit potuit: aduersarios hoc ictu percutiamus. Itẽ sibylla dicit. Ipsuz tuum cognoscẽ: deũ dei filiũ esse. Uersus iste ꝛ paganũ increpat et iudeum Alio loco filiũ dei symbolũ appellat. i. ꝓsiliũ vel cõsiliariũ.

Esa. ix. Et ꝓpheta dicit. Uocabitur nomen ei⁹ admirabilis: cõsiliari⁹/de⁹ fortis/pater futuri seculi. Hic arrian⁹ arguitur: q̃ cũ dicat minorẽ dei filiũ: dicit aliq̃ deũ non habuisse. Et si fuit sine filio: fuit sine ꝓsilio. Ecce ad quanta ꝓuocamur sed qz de⁹ nũq; fuit sine cõsilio: etiã contradicente arriano

Pſ. lvij. nunq; etiã pat potuit eẽ sine filio. Quid agis pagane. Aperi aures: noli eẽ sicut aspis surda: q̃ obturat aurẽ ne audiat vocẽ incãtantis. Mõ tibi meos auctores profero: tu? ẽ mercuri⁹: cuius inter deos tant⁹ honor cultusq; a vobis allat⁹ est: vt ei⁹ noie diẽ dñi vocaretis. Ipsum audi: ipse te conuincat: ipse expugnet: vt cũ te vicerit: illi cedas ꝛ mihi credas. mercuri⁹ dixit. Dilexit de⁹ vnigenitũ suum. Ipse dixit. Filius benedicti dei atq; bone voluntatis. Et ne de eius noie tediũ interrogationis sustineret: secutus adiũxit. Cui⁹ nom̃ non põt humano ore narrari. Quid tu mercuri ab hominib⁹ dicis nomen dei filij narrari non posse? A te narret q̃ nõ homo: sed de⁹ ab hominib⁹ est imeris. Loquit aũt ad

Joh. j. filium suũ dicens: Est enim q̃s filij ineffabilis sermo sapientie spiritus sanct⁹. Mõne hoc est. In ꝓncipio erat ✠ bũ Dic hermes: sermo iste sapientie hz matrẽ? Sequit de solo deo. Dñs est omnium nominante deo mortalib⁹: ꝛ ꝙ ab hominib⁹ indagari nõ põt: addit ꝛ dicit: sup hoies est. Homẽ filij dei narrare nõ possum: qz nõ sum de⁹: dicãt hoies quasi homines qõ nõ sum: ego agnosco qõ sum. Sermo sapientie de solo deo est. Non ergo ibi pagane bũanũ suspiceris aut fingas fuisse coniugiũ: de solo dño est: et sup homies est. In crepat te sibylla dicens. Ipz tuũ cognosce dñm dei filiũ eẽ ipm nõ aliũ/nõ martẽ: non louẽ: non mercurium: sed quem cõfitẽ mercuri⁹. Quid miraris christiane q̃ talia de patre

Jaco. ij. et filio dicãt? Et demones creduũt et contremiscũt. Mẽpe

Marci. j. in euangelio transeunte dño dicunt. Mouim⁹ q̃ sis fili⁹ dei venisti ante tẽp⁹ perdere nos. Utinã quõ demones iudicẽ: sic hoies agnoscerent saluatorẽ. Ecce demones viderunt et

G Ca. vij. tremuerũt: hoies viderũt et occiderũt. Demones ꝓfessi sũt hoies ꝓsecuti sunt. Que infelicitas ꝛ quãta miseria iparem demonib⁹ inueniri? Itẽ hoies credũt: demões peũt: hoies

Pſ. lxxvj sanãt: demones puniunt. Sed hec imutatio est dextere excelsi/nõ ꝓsumptio hoiũ de suis viribꝫ confidentis. Contra istum iudeũ non laboro: pugnẽt contra illũ codices sui: pugnent lex ꝛ prophete: ꝛ aut victus ꝛ humiliat⁹ saluabit: aut

exo. xxiij supbus et pertinax puniet. Dixit dñs ad moysen. Ecce ego mitto angelum meũ qui p̃cedat te: ꝛ custodiat in via et itro ducat in locũ quẽ paraui. Obserua eũ et audi vocẽ ei⁹: nec cõtẽnendũ putes. Audisti angelũ/agnosce dñm. Hec cõtẽnẽdũ putes. Quare? Qz non remittet cũ peccaueris: ꝛ ẽ nomen meũ in illo. Quis est ille magn⁹ cui de⁹ ꝛ potestatẽ suã

Pſ. xxiij dedit et nomẽ? Dñs virtutũ ipse est rex glorie. Et vnde ꝓbamus q̃ cũ ꝛ ãgelus: debeat intelligi de⁹? In libro q̃ ap

Ca. viij. pellatur genesis. Venerunt inq̃t duo angeli sodomã vesperi

Gene. xix. sedente loth pre foribꝫ ciuitatis: Quos cũ vidisset surrexit ꝛ iuit obuiã eis. Quid plura? Suscepit ꝛ obsecut⁹ eis tãq; pegrinis. Consuetudine hospitalitatis liberatus est a pricu lo ciuitatis: et tẽpozale euasit incendiũ: ꝛ eternum cõsecut⁹ est ꝓmiũ. Discite christiani: sine ofcretione hospites suscipere/ne forte cui domũ clauseritis: cui humanitatẽ negaueritis ipse sit de⁹. Mõ ãpli⁹ euagemur a ꝓposita actione. Angeli venerũt ad loth ꝛ dixerũt. Videte ꝛ aduertite: qz ãgeli loq dicuntur. Quid dixerunt angeli? Salua animã tuã: noli respicere post tergũ. Hoc scriptũ est in euãgelio: qz nemo po-

Lu. ix. nens manum sup aratrũ ꝛ tergo respiciens aptus est regno dei. Neq; stes in oĩ regione circa terrenis nõ inhereas voluptatibꝫ: sed in monte saluũ te fac. Spes tua de⁹ sit: ne ꝛ tu simul peas cũ sodomis. Dixitq; loth ad eos. Uide hoiez vidente non cecũ sicut iudeũ ꝛ sabellianũ. Non ꝓpitẽ: sicut arriani: sed oculos sanos habẽte: sicut catholici christiani:

et angelos vidit et dñm intellexit. Quid dixit angelis? Dixitq; loth ad eos. Dñe si inuenit seru⁹ tu⁹ gram eñ te: ꝛ magnificasti miaz tuã quã fecisti mecũ vt saluares aiam tuam. Magna res: cũ volo iudeũ ferire: sic moyses fortissim⁹ vir hastã ✠bi fut vibrauit. et misit vt per iudeũ ad sabellianum transiret arrianũq; ꝓcuteret. Quid agis loth sancte? Angelos vides non vnũ sed duos: ꝛ dicis dñe. Ad vnũ ✠bũ facis: vnũ p̃caris: et nõ metuis ne alterꝫ iniuriam facere videaris? Absit. Recedite arriani: qz parũ videt⁹. Ego video qõ video/nec cõtẽno nec erro. Duos video: equales video. Unũ rogo/nulli iniuriã facio: qz patrẽ et filiũ non diuido. Mã vt intelligatis me non falli cũ duos tanq; vnũ deꝓcor: videte vtrũ duo an vn⁹ respondeant. Ꝓrecib⁹ petijt vt ta modica ciuitate et ꝓxima refugiũ haberet ꝛ viueret. Respondeꝫ ei. Videam? quot sunt qui respondent. Uerba libri subsequũtur. Dixitq; ad eũ quasi responsio singularis. Adhuc sermocinabam? Ecce ẽt in hoc suscepi preces tuas: nõ subuertam vrbẽ ꝓ qua locut⁹ es. Festina ergo saluare ibi: qz non possũ facere q̃q; donec ingrediaris illuc. Uide iudeum: ꝛ dicit angelum et esse deum. Audis arriane duos patrẽ et filiũ ꝓpt sabellianos: ꝛ vnũ patrẽ et filiũ. Audi q̃d dictũ ẽ: Suscepi ꝑces tuas. Audis q̃d dicit? Nõ subuertã vrbẽ. Audis nõ potero facere q̃q;? Ergo iude⁹ ãgelũ intelligat deũ/sabellian⁹ legat duos venisse: arrian⁹ legat vnuz respondisse: ꝛ non cõtẽnant: sed errorẽ fugiant: ne ad ignem eternũ pueniant. Sed vt pleni⁹ ostendam⁹ dictũ angelũ debere intelligi deũ: hui⁹ lectiõis sequẽtia recitem⁹. Igitur dñs pluit sup sodomã ꝛ gomorrã sulphur ꝛ ignẽ a dño de celo. Quid est dñs a dño: nisi filius a patre. Sicut et alio loco. Dixit dñs dño meo sede a dextris meis. Idẽ pater filio dicit. Donec ponã inimicos tuos scabellũ pedũ tuoꝝ. Itẽ in exodo. Apparuit moysi angelus dñi in flãma ignis de rubo: ꝛ vidit qm̃ rubus ardebat igni: rubus autẽ nõ crematbat. Et dixit moyses: Uadam et videbo hoc grande visum quare non crematur rubus. Cũ vidisset aũt dño: quia accedit videre/vocauit eum dñs de rubo. Ecce ãgelus ipe dñs. Et sedẽt dicẽs. Moyses moyses. Et ille dixit. Quid ẽ dñe? Ait illi dñs. Ne accesseris huc nisi solueris calciamenta de pedibus tuis. Locus enim in quo stas terra sancta ẽ. Adhuc audi q̃d dixerit ei. Ego sum de⁹ patrũ tuorum: de⁹ abzaã: deus isaac: de⁹ iacob. Et iõ iudeus sic legat angelũ vt intelligat deũ ꝛ timeat dñm. Sabellian⁹ sic cõfiteat patrẽ vt nõ neget filiũ. Jesus etiã naue sicut liber dicit q̃ eius noie ꝓscript⁹ ẽ. Cũ hostib⁹ cũ dimicaret: in ipso ꝓstitut⁹ ꝓ cinctu: vidit virũ stantẽ cõtra se ꝛ euaginatũ tenẽtẽ gladiũ prexitq; ad eũ ꝛ ait. Noster es an aduersarioꝝ? Qui respondit neq̃q;: sed sum ꝓnceps exercitꝰ dñi: ꝛ nunc aduenι. Lecidit aũt iesus ꝓnus in terram ꝛ adorauit. Et nunc sequere iude ducẽ tuũ: videt: interrogat et adorat. Ubi sio cõlonẽ bz videt eni et qõ agnoscit? q̃ nõ cognoscit: g̃ ubi sio cõlonẽ bz: interrogatio ignorationẽ/adoratio fidẽ: qz videt hoiez. Cuius est homo iste? Ipse est cuius contra inimicas gẽtes prenunciabatur: desiderabatur: expectabꝫ aduẽt⁹. Quis est princeps exercitus dñi? Monne ipe est qui in euangelio interrogatus q̃s esset? Respondit. Principiũ qui ꝛ loquor vobis? Quid turbaris iesu naue? Quare fremuerunt gẽtes et ppli meditati sunt inania: aduersus dñm ꝛ aduersus xp̃z ei⁹. Uides armatum/noli metuere. Non contra te venio? q̃te: qz non sum missus nisi ad oues perditas domus Israel Quid est iesus qõ vides: interogas et adorας? Dominẽ video: deo interrogo quẽ video: audio nõ quẽ video/adoro nõ qõ video sed qõ credo. Qz fides ex auditu/auditꝰ aũt p ✠bũ xp̃i Quid ergo queris? Aduerte et seqre. Dominẽ video: sed p filijs hoim est qõ intelligo. Nescio quid mihi corusc at: ꝛ de latebris fulgidũ splẽdet. Uadã ad eũ q̃ venit ad me: scrutabor qõ video/hoc grande visum qõ video: ꝛ non est hõ. Immo ꝛ hõ est ꝓpter manichẽũ: ꝛ plus q̃ hõ est ꝓpter iudeum. Perge iesus me⁹/dux me⁹ pge. Quare: nisi qz cũ me inq̃ris me acquiri? Ecce venio: hoiem inueni/intus nescio quid ꝛ telligo obscurũ est/nondũ video: tecta est facies moysi velamine: impedit aciẽ: latet veritas. Non agnosco quid sit: op⁹ est interrogatiõe. Dic tu hõ: noster es an aduersariorũ. Si aduersariorum: et homo es: et inimicus es. Si noster es: hõ es ꝛ saluator es. Post me venit: ꝛ añ me factꝰ est. Si sal

uator es: et iesus es. Interroget ꝓtozẽ posteriozem: sed tamen minoz matozẽ: iterroget deficiẽs crescẽtẽ: figura iterroget vitatẽ: vt luceſcat dies ꝛ remoueanꝫ tenebre tẽpozales. Ecce venio: scio: spirit⁹ carnẽ et ossa nõ habet. Adhuc latet mysterijs. Interrogo viz: audio ✠bũ: remoueo velũ adoro deũ

Luc. ij. In eo q̃ iesus vidit nec cognoscit: furiosam gentem iudeorum significabat: q̃ si videns cognouisset: nũq; dñm glorie crucifixisset. In eo aũt q̃ audiẽdo credidit ꝛ adorauit istũ

Pſ. xvij. significabat ꝓpm de quo scriptũ est. Populus quẽ non cognouit seruiuit mihi: in obauditu auris obediuit mihi. Audi adhuc. Querebas deũ genuisse filiũ: audi q̃d dicit pater

Esa. lxvj. per Esaiam. Pater nunq̃d ego q̃ alios parere facio/ipse nõ pariã dicit dñs? Ergo ego qui generatiões ceteris tribuo nunquid sterilis remanebo: dicit dñs deus tu⁹? Cui dictũ

Pſal. ij. est. Filius me⁹ es tu: ego hodie genui te. Quid me stimulas arriane ꝛ rides: cum audis hodie? Apud deũ nũq; crastin⁹: nũq; besternus dies est: non succedentibus ac decedentib⁹ transigit mensis vteꝫ? nõ hore mutantur: non variant tempora vel momẽta vbi de⁹ est: nec termino includitur: nec initio inchoat. Audiat adhuc iudeꝰ per ꝓphetã q̃d adhuc dominus dicat: audiat arrian⁹ / audiant et omnes qui filium dei aut non ecẽ/aut esse minorem dicunt. Ego inq̃t de⁹ non

Esa. lv. est ali⁹. Et q̃d de filio dñe si tu sol⁹ es de⁹? Audi adhuc q̃d

Gal. j. festias? In memetipso turaui. Ubi est iuratio: nulla est dubitatio. In memetipso turaui. Egredietur ꝺ ore meo iustitie ✠bũ. Ecce hẽs filiũ/egrediet de ore meo ✠bũ et nõ reuertet. Quid ẽ nõ reuertet? Ne sabellian⁹ dicat: ipse ẽ pr̃ q̃ filij⁹: egressũ verbũ nõ reuertet: qz pater pr̃ est: filius filij⁹. Silcat aliquantulũ hereticoꝝ loquacitas/nullã habentes verecũdiã: impleant oñi sententiã: ꝛ filio dei aut nullus aduersabit aut qui aduersus extiterit: ꝓfundet. Egrediet inq̃d de ore meo iusticie ✠bũ et non reuertet: qz mihi curuabit omne genu: ꝛ per me iurabit omnis lingua deo. Et filius q̃d? Audi

Esa. lxv. ergo in dño dici. Wee sunt summe iusticie et imperiũ. Age g̃. Et g̃ q̃d postea? Ad eũ veniẽt ꝛ ꝓfundent oẽs q̃ repugnãt ei. Itẽ nũc oẽs pagani/heretici/iudei/aduersamini ꝛ repugnate filio dei. Ad eũ venietis ꝛ confundemini omnes q̃ repugnatꝭ ei. Mõ parua de filio dei ſm diuinitatẽ locuti sum? et resistentib⁹ inquãtũ potuim⁹ aduersarijs non pepcim⁹. Nunc volo ad eius icarnationẽ accedere: ꝛ manicheꝰ insistit impijs obus. Quare? Quia dei filium non vult dici etiam hoĩs filiũ. Et vbi est q̃ scriptũ est. Rozate celi desup ꝛ nubes pluant iustũ: aperiat terra ꝛ germinet saluatorẽ: ꝛ iustitia oziat simul: ego dñs creaui eũ. Itẽ ecce paruul⁹ nat⁹ est nobis: et filius datus est nobis: ꝛ factus est ꝓncipatus eⁱ⁹ sup humeros eiꝰ: ꝛ vocabit nomen eiꝰ admirabilis/cõsiliarius/de⁹ fortis/pr̃ futuri seculi: ꝓnceps pacꝭ. Itẽ ecce ✠go cõcipiet in vtero ꝛ pariet filiũ: ꝛ vocabit nomẽ eiꝰ emanuel

Esa. vij. Dicit aliq̃s. Cũ manicheo certare dispositeras nõ cum iudeo. Cõtra manicheũ noua tela sunt necessaria/nõ ãtiq̃: qz

Dut. j. nouũ nõ vet? accipit testm̃. Sed mihi qui cõtra vtroſq; suscepi certamẽ/vndiq; arma sũt necessaria: maxie qz ista nouus ex vetib⁹ fabricata sunt: g̃ nec illa abijciẽda ꝛ ista pozR tanda sunt. Diuersis enim telis diuersi pcutiunt aduersarij

Ca. xiij. Rom. j. Ordo itaq; iste seruandꝰ est vt loq̃ns de euãgelio non sileã de ꝓphetis. Sz ego inq̃t manicheꝰ: nec moysen accipio nec ꝓphetas. Quid agis de paulo apl̃o: q̃ i exordio epl̃e sue ad Romãos scribẽs ait. Paul⁹ seru⁹ iesu xp̃i vocatus apostolus segregat⁹ in euãgelũ dei: qđ ante ꝓmiserat p ꝓphetas suos in scripturis sanctis de filio suo q̃ factꝰ est ei ex semine

Joh. viij. Pſ. ij. dauid ſm carnẽ? Audis qz euãgeliũ nõ exhiberet nisi ꝓphetas antea ꝓmitteret? Audis dei filiꝰ qz ſm diuinitatẽ

Rom. j. factꝰ est filiꝰ hoĩs ſm carnẽ? Quid est eni in quo ꝓphẽ cõtrarij sunt euãgelio? Dixit eni ꝓpha: Rozate celi desuper: ꝛ nubes pluant iustũ. Ueniat angelus ꝓdicet verbũ: aperiatur tra: audiat maris/germiet saluatorẽ pariat iesũ. Ꝓphẽta dixit. Ecce virgo in vtero concipiet et pariet filiũ et vocabitur nomen eius emanuel. Hoc etiam euangelista cũ diceret: secutꝰ ẽ exposuit dicẽs? Mobiscũ de⁹. Frustra mãchee conar? aduersari ꝓphetꝭ. Ecce apl̃s dicit. De filio q̃ factꝰ ẽ ei semie dauid ſz carnẽ. Nõ ꝓphete ꝺuiderũt ꝛ ꝺixerũt: hoc apl̃i viderũt ꝛ predicauerũt. Quia erat: factus est. Quid erat: quid factꝰ est? Deus erat hõ fat⁹ est: suscepit humanitatem: non amisit deitatem/factus humilis mãsit sub-

limis: natus est hõ nõ destitit esse de⁹: natus est paruus lactens magnus q̃ libẽter amplectit deum natũ: nõ horret virginis partũ. Dicit de⁹ creator hoĩs: filius hoĩs. Quid est q̃ te pmouet in mea natiuitate? Non sum libidinis ꝓceptus cupiditate. Ego matrẽ de qua nascerer feci. Ego viã meo itineri ꝓparaui atq; mũdaui. Hãc quã despicis manichee: mater est mea: sed manu fabricatꝰ est mea. Si potui ignari cũ eã facerẽ: potui ingnari cũ ex ea nascerer. Sicut trãsitu meo illi? nõ est corrupta ✠gnitas: sic et mea non est ibi maculata maiestas. Si solis radi? cloacaꝝ sordicie deficcare nouit: ingnari non nouit: quantomagis splendor lucis eẽ ne in quo nihil inquinamẽti occurrit quoc̃unq; radiauerit mũdare põt? Stulte: vnde sordes i virgine matre vbi nõ est cõcubitus cũ hoie patre? Uñ sordes in ea q̃ nec ꝓcipiẽdo libidinẽ/nec pariendo est perpessa dolorẽ? Uñ sordes in domo ad quã nullus hospes accesserit? Sol⁹ ad eã dñs ꝛ fabricator venit: vestẽ quã non habebat induit eã quam sicut inuenit clausam reliq̃t. Sicut ille natus est solus iter mortuos liber: sic ilti? ex qua nat⁹ ẽ mꝛis pudor sol⁹ est ireger. Eua inobediens meruit pensã: maria obediẽdo cõsecuta ẽ gram. Illa gustauit ꝓhibitũ maledicta: hec credẽs ãgelo ẽ bñdicta. Illa nob mortẽ ꝓtulit: hec vitã nob peperit. Quidagis manichee. Christianũ ꝓmis: nõ xp̃m defẽdis. Taceat imũda vanitas: qz mũda nata est diuinitas. Uelle adhuc manchеũ ꝓsequi: sed infestũ patior arrianũ: qui cõfidit in virtute sua: ꝛ abundãtia diuitiarũ suaꝝ gloriat. Jã quidẽ cũ alijs responderem⁹: nec ipsi tacuimus. Sed tã nũc fuato ipsius ordinis mõ videam? q̃ spicula iaceat. Nulli⁹ terreat ꝓsona potẽtis: oĩs carofenũ. Uides quotidie fenũ crescere: vides florere: q̃d expauescis? Tales fructus deserta germinet terra: agricolas non accuso sz q̃ro. Ubi mihi estis o boni agricole. Quid agit? Quare vacat? Uidet⁹ q̃ malo ista plena sit terra? Hic spine/hic tribul⁹/hic fenũ surgit? Spinas intendite ꝛ tribulos eradicate: fenũ secate: noua semia spargite: nõ terreat hyẽs: ꝛ si abũdat inq̃tas: tñ ferueat vestra charitas. Serite hyeme qđ metiatis estate. Sed quib⁹ dico? Ubi estis fotes lachrimarũ? Quib⁹ agricolis loquor? Alij sunt mortui/alij fugati. Terra tradita est in manu impij: tribulatio et necessitas inuenerunt nos domine. Da nobis auxiliũ de tribulatione: vt salus hoĩs non sit vana sz vera. Quid dicis arriane? Interroganti q̃so respondeas. Ho lo despicias paruulũ: nõ te grãdis foꝛa tuuabit: nõ magna ꝓtegũt arma: vni⁹ lapidis ictu frõtẽ penetrat galeatũ. Dic mihi g̃ qđ te interrogo. Credis in deũ patrẽ oipotẽtẽ? Credo inds. Credis in filiũ ei⁹ iesum xp̃z deũ ꝛ dñm nr̃m? Credo inds. Credis in deũ ꝛ hoiem iesum xp̃m: ꝓceptũ de spiritu sctõ. natũ ex virgine maria? Credo inds. Bñfacꝭ. Adhuc iterrogo. Sicut pr̃ de⁹ est: ita ꝛ filiꝰ de⁹ est: an alij⁹ est pater alius est filij⁹? Ꝟ maxime cũ sis est patri filij⁹? Equis inds. Quid restat? Ecce ad oia q̃ interrogaui respõdit. In eo q̃ credere se dicit deũ pr̃em ꝛ deũ filiũ: ꝓtrarij⁹ est mecũ pagano. In eo q̃ xp̃m deũ ꝛ hoiem conceptum de spiritu sancto natum ex virgine maria: mecum est contra iudeum ꝛ manicheum. In eo q̃ credit patrẽ ꝛ filiũ: mecũ est ꝺ sabellianũ. Age si mecũ est in oib⁹: quare litigam⁹? Si vna nobis ẽ hereditas: simul possideam⁹. Ecce q̃s bonũ ꝛ q̃s iocũdũ habitare fres in vnum. Si bonum ꝛ iocundum est habitari fratres in vnum. q̃ est noua fabrica añ muꝛ? Simul ad custodiã nr̃e hereditatis vigilem⁹. Ecce eni hereditas mea ꝑcla rã hẽm⁹ inuidos/habem⁹ inimicos. Ibi possidere volunt: non nobiscũ sed ꝺ nos. Memo sibi vsurpet aliq̃d: hereditas ista sic est nobis dimissa vt indiuisa possideat/nõ ꝓtib⁹ dissipet. Simul colligamus ne diuidendo perdam⁹. Pauptas sollicitũ me fecit/rogo te noli foꝛas ꝓter te colligere: ne incipias spargere. Qui aũt non colligere vult spgit: qz si oblitus sum cũ quo agebã: fed non sum oblitus interrogo arrianum quẽ desidero esse catholicũ christianũ. Dicit aliquis. Ad oĩa que voluisti respondit ꝛ respõsionibus illi⁹ nihil inuenιt aduersum. Quid ampli⁹ queris? Expecta frat: noli facile iudicare/habeo adhuc qđ interrogẽ/noli cito te illi cõmittere: rũsio claret: virtus latet. Quid dixisti? Equalis est patri filij⁹? Equalis inds. Eia modo vigila/modo manifestatur qđ latebat. Quomodo dicis equalẽ patri filiũ? Operatione an origine? Potestate an eternitate? An forte

in vtroq; Absit inqđ. Operatione ⁊ potestate equal est: nõ eternitate: quõ enĩ fieri potest vt genitus sit equalis ingenito ⁊ O adesto in illo q̃ mecũ quasi coheres ꝯbulabat dolus apparuit q̃latebat: mecũ possidere putabatur: vult diuidere sed non pmitto. Prosus resisto vt testatoris voluntati in omnibus pareatur. Si quis ꝫ voluntatẽ testatoris facere voluerit: caret hereditate sed non silent leges ſnb armis. Ad hoc prosus laborak/ad hoc pugnak vt seruak. Testamentũ profero: ℞ba testatoris recito: si est qđ diuidak: ibi inuenio. Si non est qđ diuidak de ipso testamento: ibi resisto.

Joh. xiiij. Audi quid hz testamentũ. Pacẽ meã do vobis: pacem relinquo vobis. Hec est hereditas q̃ est ipse saluator. Lege testamentum ⁊ inuenis. Cũ ꝓpheta de dño loqrek ait. Magnificabit vsq; ad terminos orbis terre: ⁊ erit ipse pax. Elia in excelsis deo: ⁊ in terra pax hoĩb⁹ bone voluntatis: nõ diuisoribꝰ sancte vnitatis. Ipse hereditas: ipe testator: ipsuz q̃ris diuidere. Quid parturis vnũ? Si vnũ diuiseris integrum nihil habebis. O arriana heresis/o crudelis et impia. Meretrix ne vnũ viuũ: ne vndecũq; ꝓceptũ iãcz ptũ pderet nõ pmisit diuidi filiũ suũ: ⁊ tu diuidis dominuz deũ tuũ? Illa et si meretrix tamen pia: q̃ mater: tu aũt ⁊ meretrix ⁊ impia non vt mater qđ paris ꝓfocas: qđ non paris ꝓgregas. Quõ alienũ lactas que tuũ necas? Viscera tua duruerũt: illius tremuerunt. Quid dixit? Date illi puerꝫ ne diuidatis eum: filiꝰ enim meus est. Sed meliꝰ apud illã gaudeo viuum: q̃z diuisum lugeã mortuũ. Filius meus est inqt: sed q̃ ero mr puero si vitã quã non confero affero/volo illius crudelem a paulo auferre vberas: sed magis cogoz iudicis timere macherã. Date illi filiũ meũ: meꝰ est natus: sed migret ad illam totus apud me maneat affectꝰ. Date illi puerũ: veritamen non auferak vita mẽbroꝝ: non diuidak integritas / mihi nõ eripik pietas. Quid dixit. Date illi puerꝫ nolite diuidere eũ Ecce ego dico/totũ possidete ⁊ nolo diuidere hereditatẽ. Sine ꝓiudicio quõ habeo diuidere. Pater maior est: filiꝰ minor? O partes: o iusticia: o eqtas. Una pars maior est: alia minor. Nõ cõsentio non facto partẽ/nõ diuido pacẽ. Si enĩ fcta fuerit pax: tã nõ est pax: sed quõ apud te pax illibata eẽ põt apud quẽ fides integra non est? Quare? Quia mecũ nõ vis possidere: hereditatẽ nõ põt obtinere. Postremo si mortuo non parcis: sed pfidie studes: vade iterpella iudicẽ videamus quid tibi dicturꝰ est. Habes iudicẽ ordinariũ: nolo mihi adducas ex diuersis ptibꝰ alias atq; alias potestates. Non mihi armiger sed legifer necessariꝰ est: ⁊ vbi inqsitum inuenio. Vbi autẽ eũ inuenies? Audi ꝓphetã dicentẽ.

Esaie. Dñs iudex noster: dñs legifer noster. Hec ꝓtenendũ iudicẽ putes: audi qđ sequit. Dñs rex noster: dñs ipse saluabit nos

Ubi.ℨ. Ecce habes iudicẽ. Si parũ est: ⁊ rex noster ãte te est?

Hic. xxiij. Sic est in celo vt non deserat terrã? Celũ inquit et terrã ego impleo. Nobiscũ sum omnibꝰ diebꝰ vsq; ad cõsummationẽ seculi. Nobiscũ est: et cũ patre est: q̃ nec patrẽ dimisit cũ ad nos descendit: nec nos deseruit cũ ad ꝑem ascendit. Ꝑm interpella: ipsi dic dño: dic fratri meo vt diuidat mecũ hereditatẽ. Audi respõsum diuinũ: audi iudicem iustũ: audi pacem fugientẽ litẽ: quid ait? Amice quis me constituit iudicem aut diuisorẽ inter vos? Vis diuidere pacẽ ⁊ q̃ris adire iudicẽ pacẽ? Judex tu? nolo esse. Ego pax sum: litigare nõ noui: consentientibꝰ assideo: litigantes fugio. Si tu cũ esses inimicꝰ patri meo reconciliaui te ꝑ me: quõ ergo a patre separabis me? Ego cũ esses longe veni vt reducerem te. Cũ iter mõtes ⁊ errares: quesiui te. Inter lapides et ligna inueni te: et lapidibus offendebas: ipsis adherebas: q̃ ligna et lapides adorabas. Et ne lupoꝝ ferarũq; auido ore lanires collegi te/humeris meis portaui te / patri meo reddidi

Wa. xxvj. et. xxvij. te/laboraui/sudaui/caput meũ spinis suppposui/manꝰ meas clauis obiect: lancea latus meũ aperuit: quantis non dicã

Joh. xix. iniurijs sed ⁊ aspertatibꝰ lacerat? sum: sanguinem meũ fudi: animã meã posui vt mihi cõiungere te: ⁊ tu diuidis me.

U Ca. xx. Audi qđ respondeatur discipulo qui filiũ nouerat ⁊ ꝑem querebat. Ait philippꝰ domino. Domine ostende nobis patrẽ et sufficit nobis. Nunquid nõ et ipse filiũ seperauit a patre? Jam te inqt nouimꝰ: patrẽ tuũ non nouimus. Et quid vis? Ostende nobis patrẽ et sufficit nobis. Et dñs ad eum. Si velis et tu arriane audire cũ apostolo errasti: redi cum apostolo. Sit illiꝰ obiurgatio: et iam tua curatio. Quid sit

Joh. xiiij. dñs? Tanto tẽpore inqt vobiscũ sum ⁊ non cognouistis me Philippe ego veni ꝑ me/o te applicare: ⁊ tu noli me separare. Quid queris q̃si alterũ preter me? Qui me videt / videt et patrẽ: tanta in nobis est vnitas: tanta similitudo: tanta charitas: ⁊ ego in patre/et pater in me. Sẽtio fabelliane q̃d mussitas/aut in arriano me cõcludere/aut ab arriano auo care festinas: sed in noie patris ⁊ filij ⁊ spũsancti: nõ trib⁹ sed vnꝰ det: cũ illi rũdeo te non pretereo. Quid dixit dñs? Qui me videt: videt ⁊ patrẽ. Nunq̃d dixit. Ego sum filiꝰ et pater? Sed dixit. Ego in patre et pater in me: qui me videt videt et patrem. Vnꝰ substantie qui dicit: ⁊ patrem discernit ⁊ filiũ: teq; demonstrat nec patrẽ habere nec filium. Dic mihi arriane patrẽ dicis deũ: ⁊ maxime q̃d filiũ? Ipsum q̃z deũ ꝑfiteor: bñ agnoscis: q̃ cũ ꝓnunciaret in carne vẽturꝰ de ipso ꝓpheta dixit. Dicite pusillanimes/confortamini/ nolite timere: ecce deus noster vltionẽ adducet retributõis deus ipse veniet et saluabit nos. Agnosce in eo qđ te agnoscere dicis: ꝓbet enon aduersaris. Quid ergo dicis de patre? Deus est. Quis filius? Deus est. Coeternus est patri filius? Non ergo erat tẽpꝰ q̃n non erat filiꝰ ꝑm te. Si ergo tẽpus q̃n non erat filius: ergo fuit tẽpꝰ qđ non fecit filius. Si fuit tẽpus qđ non fecit filius: non omnia ꝑ ipsum facta sunt Jã enim erat tps q̃n non erat filius. Si erat tẽpus: q̃n non erat tẽpꝰ. Joannes euangelista nõ debuerat dicere. In ꝓncipio erat verbũ: sed in principio erat tempꝰ. Joãnes dicit. Omnia ꝑ ipsum facta sunt. Et arrianus cõtradicit. Dic arriane. Vñ scis q̃ erat tẽpꝰ quando nõ erat filius? An forte dicturꝰ es: ⁊ Joannes vnde scit: q̃ in principio erat ℞bũ? Quia sup pectus dñi discumbebat: ⁊ inde hauriebat qđ in conuiuio xpi bibebatur: q̃ in principio erat verbuz. Tamẽ dic mihi: q̃n in principio erat ℞bũ: vl q̃n Joãnes sup pectus dñi discũbebat: ⁊ a ℞bo dñi discebat: q̃ ℞bũ erat in ꝓncipio et ℞bũ deꝰ erat: arrius vbi erat? Nescio si audes dicere: ibi erat. Notũ est enim et legik q̃ tpe natꝰ est: meritoq; sit dãnatus. Notũ est ẽt quõ mortuus fuerit: ideo non audes dicere de arrio: sicut de ℞bo et fuit et est: q̃ nec tunc fuit arriꝰ: nec modo est. Sz vt i oĩb⁹ excludatur arianꝰ: audi qđ per salomonẽ dicak. Dñs fecit regiões ⁊ fines inhabitabiles subce lo. Cũ pararet celũ aderã illi. Et post pauca. Ertã ego apũ illũ cuncta disponens. Ego eram q̃ faciebat fortia fundamenta terre. Ego eram cui aggaudebat. Sed dicis de tempore agitur: vtrũ fuerit filius añq̃ eẽt tẽp⁹? Audi ipsũ ꝑ ꝓphetã dicentẽ. Ex tpe: ⁊ tpe inqt. Quid est ex tẽpore? Nunquid ex quo eẽ tẽpus cepit? Non sic imple arriane: nõ sic: sz ex tẽpore anteq; fieret tẽpꝰ ibi erat. Quere iam q̃n non erat In principio erat ℞bũ. Melius et greci dicunt logos. Logos qppe ℞bũ significat et rationẽ. Video ergo q̃ sẽper erat de quo tu audes dicere: nõ erat. Aut si dicis deũ aligñ sine ℞bo aut sine ratione fuisse: iã non filio tm̃ sed ⁊ patri aduersaris eris. Ego inqt ex ore altissimi ꝓdij: quis dicit ℞bum et ℞bũ: q̃ ℞bũ ⁊ cui? erat ℞bũ: Non duo sed vnũ sunt. Non inquis: q̃ ℞bũ posteri? est eo cuius est ℞bũ vnde apparet filiũ esse minorẽ: negas itaq; filiũ eẽ deũ. Non nego inqs: ⁊ patrẽ deũ dico et filium deũ: sed patrem maiorem filiuz minorem. Audiu pater maior: filiꝰ minor? Dic mihi: q̃ video te calculari velle eternitatẽ: quot annis p̃cedit deꝰ pater filiũ suum? Ubi diem natiuitatis filij dei legisti? Filij dico: non dico filij dei et hominis. Ubi q̃ diẽ natiuitatis legisti? Cũ quo mathematico creationis syderum pstellationem q̃siti atq; tractasti? Que tẽpora/quas horas/que momẽta/quos numeros/quas minutas momentoꝝ natiuitatis illius qui ea condidit collegisti? Quiescat ergo heretica non religio: sed supstitio: de christi initio deficit calculatio. Quia cum audiꝫ sine initio eternitas/nulla tibi queritur etas. Si pat deus et filiꝰ deꝰ. Pater maior: filius minor: iam nõ vnꝰ deꝰ sed duo dij. Quid est ergo qđ dicit dominus per prophetã. Ante me non est formatus deꝰ: et post me non erit? Quid dicis arriane? Cui istas deputas voces? Si patris sunt dicẽdo. Ante me non est formatꝰ deꝰ: ⁊ post me non est alius aut ipse pater non erit/aut filiꝰ non erit deꝰ. Si enĩ hoc diceret Ante me non est formatus deus: nec aderet: post me nõ erit liberũ ibi erat hec ℞ba patri tantũmõ applicare. Cum autem sequitur et dicit. Post me non erit: ℞m te vt dixit. ⁊ se patrem et filium negat deum. Item si filij sunt hec ℞ba: pa-

Ubi.A.

E Ca. xxj.

Esa. xxxv

F Ca. xxij.

G Ca. xxiij.

Esa. xliij.

I Ca. xxiij. puer. viij.

Ubi.B.

K Ca. xxvij.

Esa. xlv.

L Ca. xxvij.

Esa. xlv.

M Ca. xxvij.

Esa. xlv.

N Ca. xxvij.

Esa. xlv.

O Ca. xxv. Esa. xlv.

P Ca. xxvij.

Esa. xlv.

Q Ca. xxvij.

Esa. xlv.

R Ca. xxvij.

Esa. xlv.

S Ca. xxvij.

Esa. xlv.

T Ca. xxvij.

Esa. xlv.

V Ca. xxvij.

Esa. xlv.

X Ca. xxvij.

Esa. xlv.

Y Ca. xxvij.

Esa. xlv.

Z Ca. xxvij.

Esa. xlv.

AA Ca. xxvij.

Esa. xlv.

BB Ca. xxvij.

Esa. xlv.

CC Ca. xxvij.

Esa. xlv.

Ubi.ℨ.

Psalm. xxiij.

Joh. xvij

Ubi.ℨ.

Mat. v.

Mat. xvj

Universidad de Deusto

sed sup cãdelabrũ vt luceat omnib⁹ qui in domo sunt. Ista dom⁹ tot⁹ est mundus/lucerne accẽsio: verbi incarnatio: cã delabrũ aũt crucis est lignũ: lucerna in candelabro lucens
Mat.v. xp̃s in cruce pendẽs. Nemo accẽdit lucernã ⁊ ponit eã sub modio: sed sup cãdelabrũ vt luceat oĩb⁹ qui in domo sunt. Vides tu: videamus ⁊ nos. Tenebre sunt non offendam⁹ĩ
paganis: non errem⁹ cũ hereticis: luceat nobis lucerna: do-
DD ceat nos v̄bũ in carne. Videam⁹ q̃d dicit euãgelista: videa
La.xxix. mus si admissum est cõsilũ petri. Adhuc inquit eo loquẽte
Mat.xvij cecie nubes lucida obumbrauit eos. Et ecce vox de nube di
cẽs. Oẽs audiam⁹: nemo aures claudat. Audiãt pagani ir-
risores: audiãt iudei pſecutores: audiãt manichei fãtasma
somniantes: audiant hereticiet erronei litigatores: audiant ⁊
maxime audiãt etiã catholici fideles dei cultores. Jsti au-
diant ne seducant: illi vt puniant. Quid dicit vox de nube?
Vbi.s. Hic est fili⁹ me⁹ dilect⁹ in quo mihi cõplacuit. Vbi estis q̃
aduersamini filio dei? Pater dicit. Hic est filius me⁹: ⁊ tu
dicis nõ habet filiũ de⁹. Tu pagane q̃d stas foras ⁊ murmu
ras? Intra huc in scholã dei: api aures cordis tui audi vo-
cẽ dñi tui ⁊ disce filiũ dei. Quo fugietis iudei q̃ occidistis fi-
liũ dei? Quo fugietis: vbi vos abscõdetis? Qui mõtes: q̃ pe
tre super vos cadere sunt? Et si in cauernis petrar vos ab-
pſ. xxxvj. sconderitis: inde extrahã vos dicit dñs. Sed ⁊ vos venite
intrate: pſilitũ meũ audite: despare nolite/qm̃ sunt reliqe bo
mini pacifico: Seuistis: occidistis: sanguinẽ xp̃i fudistis: in-
creduli fuistis: in piculo positi estis. Quid facere h̃c habe
tis: nisi vt credentes baptizemini ⁊ viuatis? Sanguinẽ qui fudistis nõ est q̃ horreat. Fusus est sanguis medici: fact⁹
pſ. xxxiij. est medicamentũ freneticis. Quid dubitatis? Gustate ⁊ vi
dete qm̃ suauis est dñs. Quid tu manichee: q̃diu fanta sma
Mat.xvij somniaberis? Vigila ⁊ vide nubila tonãt. Quid tonãt? Hic
est filius me⁹ dilect⁹. Vide in terra hoiem vex: audi de celo
deũ vex. Vide in terra hois filiũ: audi de celo dei esse filiũ.
Vtrũq; verũ esse cognosce. i. deũ et hoiem: filiũ dei et filiuꝫ
hois: vnũ eũdẽq; eẽ deũ ⁊ hoiem. Agnosce hoiem: ⁊ placabis
deũ. Caue ne offendas in petra: ne mortis patiaris ruinam
qr̃ q̃ tu somniaris vanitas est: q̃ de⁹ tonat veritas est. Au
di tu sabelliane/audi de celo patrẽ/vide in terra filium: et
noli dicere idẽ pater q̃ filius. Audi ⁊ tu arriane: ⁊ in patre et
in filio noli errare: sed seq̃re vnitatẽ: ⁊ vide diuinitatez. Do
mine audiuim⁹: q̃d dicis de filio tuo. Hic est fili⁹ me⁹ dile-
ctus in q̃ mihi cõplacuit. Et q̃d aliud? J̃pm audite. Gr̃as
tibi de⁹ eterna virt⁹: gr̃as tibi pater oĩpotẽs: q̃ ⁊ filiũ tuum
ostendisti: ⁊ mihi doctorẽ dedisti. Recedat sabellian⁹: rece
dat arrian⁹: recedãt cetere pestes: recedat iniqua doctrina
Doceat de⁹: nõ iniqu⁹ arrian⁹/doceat dei filius/non aduer
sarij fili⁹. Dic dñe me⁹ ihesus/doce/discã. Quid docẽ? Sa-
bellian⁹ dicit: ipse est pater q̃ filius. Arrian⁹ dicit: ali⁹ p̃r: ali⁹
EE fili⁹: pater maior: filius minor: aduersar/clamat/litigat/cõ
La.xxx. tra xp̃m dimicat. Ille sanguinem fudit vt redimat: tu pecu
niã spargis vt pimas. Spelũcã fabricat: illic catholicũ p̃fo
cat: christianũ vocat paganũ: baptizato ingerit baptismuꝫ:
Joh.xiij. ptra id qd̃ scriptũ ẽ. Qui semel lot⁹ est: nõ indiget denuo la
uari. Clamat hõ xp̃ian⁹ sum: q̃d me dicis esse qd̃ non sum?
Clamat fidelis sum: ⁊ ille dicit: accipe aurũ. Quid das aut
quid auferes? Das pecuniã vt auferas gratiã: das preciũ vt
auferas qd̃ emptus sum. Quid emis ab ẽpto? Preciũ meũ
non aurũ sed sanguis xp̃i est: nõ me seducis: nõ me decipis:
Act.viij. quãtũcũq; mihi pferas: nõ mihi tollis p̃ciũ meũ. Pecunia
tua tecũ sit in pditione. Mã preciũ meũ nõ habet estimatio
nem. Clamat hõ/fidelis sum ⁊ exufflatur: clamat: in nomie
p̃ris ⁊ filij baptizat? sum: ⁊ tu irritũ facis. Quid g̃ christia-
no reseruas: in q̃ patrẽ et filiũ ⁊ spiritũ sanctũ exufflas? An
forte nouã fidẽ/nouũ baptisma/nouũ deũ de transmarinis
partib⁹ adduxisti? Dic me? sancte paule/doce diuini iuris
perite: sponsi amice: hõ iste mõ venit: mundũ subuertit: fidei
vnitatẽ scindit: trinitatẽ diuidit: sibi nõ p̃sentientẽ rebapti
j. Cor. iiij zare contendit. Quid facit? Jn xp̃o ihesu per euangeliũ tuũ
Ephe. iiij me genuisti: i ipo baptizat⁹ sum. An forte est alia fides: aut
aliud baptisma? Una fides: vnũ baptisma: vn⁹ de⁹ et pater
oĩm. Si ergo vna fides: immo qr̃ ⁊ vna fides: vnum baptis-
ma vn⁹ de⁹ ⁊ pater omniũ: iam credidi: iam baptizat⁹ sum
Pſ. xliij. iã deũ habeo patrẽ: quare homicidã patior arrianũ? Sub-
ueni dñe me⁹ ihesu ⁊ accingere gladium tuũ circa femur po-
tentissime. Viz potẽtissime egredere: occide eos i se: viuã i
te ⁊ desinãt pſeq̃ te. Sabelliãt te subtrahũt: arriãt te minuũ.
Tu q̃d dicis de te? Pr̃ dixit vt te audiam⁹. Tũ te audiam⁹
ipsũ audim⁹: vno ictu vtroq; pcute aduersarios. Pereant
inq̃t vanilocꝫ ⁊ mentis seductores: arrian⁹ ⁊ sabellian⁹. Nõ
ego ⁊ pater vn⁹ sum⁹: sed ego et pater vnũ sumus. Q̃d dico
vnũ: audiat arrian⁹: q̃d dico: sum⁹ audiat sabellian⁹: non Joh.x.
diuidat arrianus vnũ: non deleat sabellian⁹ sumus: sed am
bo veniant ⁊ sint etiã ipsi nobiscũ in vnũ: sicuti ego et pater Joh.xvij.
vnũ sum⁹. Ergo si pater et filius vnũ sunt: immo qr̃ indubi
tanter vnũ sunt: non duo: sed vn⁹ de⁹. non iniquũ aliquid ꝙ Esa.xlvij.
pheta scribit: sed verũ dixit deũ dicentẽ. Ad me non est for-
mat⁹ de⁹ ⁊ post me non erit. Docuit veritas veritatẽ: ⁊ gla- ff
dio sic acuto oĩm pemit errorẽ. Si adhuc heretici reluctan La.xxvj.
tur: audiant catholici diffinitiuã sentẽtiã quã sequant. Au
distis patrẽ q̃d dixerit: ō filio: audistis filiũ q̃d de patre di- Gal.j.
xerit vel de se. Si q̃s vobis euangelizauerit p̃ter id qd̃ acce
pistis: anathema sit. Dixim⁹ de p̃re et filio qd̃ potuim⁹ ⁊ quã
tũ potuim⁹? si tñ aliq̃d inque potuim⁹. De spũsctõ tacuim⁹:
s̃z non eũ p̃teriuim⁹. Quicq̃d enĩ de p̃re et filio diximus: de
spũ sancto diximus. Est enĩ in illis ⁊ cũ illis vnus et ver⁹
de⁹: non minor aut tertius de⁹. Quid adhuc dicã fatigatis
fatigatus Qui spiritum sanctum a patre et filio eternitate
et substantia vel cõlone separant: eũ q̃ negat spiritũ sanctũ
non esse patris ⁊ filij: plen⁹ est spiritu immundo: vacuꝫ est a
spiritu sancto. Jdeo enim dicit de⁹ charitas: qr̃ partib⁹ nõ j. Joh.iij
diuidit vnitates: sed ineffabiliter coagulat trinitatẽ. Ipsa
est enim trinitas vn⁹ de⁹: turris fortitudinis a facie inimi-
ci: qui in se credentes custodit in secula seculorũ. Amen.

¶ Jtẽ in eadẽ dñica. Homelie de eo qd̃ scriptum est in euãgelio ꝑm Lucã. Homo quidã fecit cenã La.xiij.
magnã ꝛc. q̃ habentur inter sermones de Verbis
dñi. xxxiij. fo. liiij. Et li. ij. de questionibus euange
liorum. La.xxx.

¶ Dominica tertia post festum sancte trinitatis. De iudicio salomonis et duobus meretricibus. iij. Re.iij.
Sermo. j.

Ser.cc. A
iij. Re.iij.

EDuab⁹ meretricib⁹ dilectissimi fratres q̃ ad iu
dicũ Salomonis venerũt: vnde nobis ad vespe
ram lectio recitanda est: ex qb⁹ vna q̃ erat non so
lum luxuriosa: sed et crudelis et impia clamabat
ad regẽ vt diuidi iuberet infantẽ. Huc si libenter accipitis
de ipsis q̃d sancti patres nostri exposuerunt: charitatis ve-
stre auritb⁹ cupim⁹ intimare. Illa enĩ q̃ clamabat: vt puer
integer seruaretur: eccl'e catholice typum gerebat: illa alia
crudel' ⁊ impia q̃ clamabat vt puer diuideret: arriana here
sim designabat. Catholica enim quasi mater pijssima: olĩ⁹
hereticis clamabat. Nolite christũ minorẽ facere patre: no
lite vnitatẽ diuidere: nolite vnũ deũ diuersis gradib⁹ diui
dendo velut idola gentium in vestris cordib⁹ fabricare: to
tũ nobiscũ possidete: si vultis habere pacẽ. Nolite vnitatem
scindere. Non enim si vos totũ tenueritis / nobis nihil re-
manet. Tanta est illi⁹ oĩpotentia: vt eũ oẽs totũ possideant
⁊ singli totũ. Sz ipia ⁊ crudel' heresis clamat nõ: s̃z diuidat
Quid ẽ diuidat: nisi nõ fili⁹ eq̃l sit p̃ri: Dũ enĩ filio subtra-
hit eq̃litatẽ: ⁊ bonũ oĩpotẽtẽq; denegauit patrẽ. De⁹ enĩ p̃r
si potuit filiũ sibi similẽ gignere et noluit: non est bon⁹. Si
voluit ⁊ non potuit: nõ est oĩpotẽs. Certi testote ffes mei: q̃
huic sñie null⁹ vnq̃ arianoꝝ poterit respondere: sed q̃tiẽs
pstricti fuerit verissima ratiõe: velut ãguis lubrice ad alias
quascũq; q̃stiões callidas ⁊ tortuosas refugiunt. Ergo fra B
tres charissimi: testamentũ pfero: ꝛba testatoris refero. Si
hz qd̃ diuidat/ibi iuenio. Si nõ hz qd̃ diuidat: ex ipso testa
mento illis resisto. O infelix heretice: q̃d hz testamẽtũ audi
Pacẽ meã do vobis: pacẽ relinquo vob. Hec est xp̃ianoꝝ Joh.xiiij
hereditas: ⁊ q̃s est ipe testator? Lege testamentũ ⁊ inuenis. Mich.v.
Cũ ꝓpheta de dño loq̃rek ait. Magnificabit vsq; ad termi Luce.ij.
nos terre: ⁊ iste erit pax. Gloria in excelsis deo: ⁊ i terra pax
hominib⁹ bone voluntatis. Non diuisorib⁹ sancte vnitat
s̃z hoib⁹ bone volũtatis. Ipe est hereditas: ipse testator: ips
q̃ris diuidere. Quid partiris vnũ? Si vnũ diuiseris: integrũ
nihil habes. O arriana heresis crudelis et impia erubesce.

Annotatõ liberalis studia seruorũ hui⁹ operj.

Judicãte salomone: meretrix ne vnũ viuũ: ne vndecũq; cõ
ceptum etiam natũ ꝑderet: non dimisit diuidi filiũ suum: ⁊
tu diuidis deũ tuũ? Illa et si meretrix: tñ pia quia mater.
Tu hereticis impta qr̃ non mater. Oẽ⁹ paris p̃focas: q̃ non
parturis cõgregas. Viscera tua duruerunt: illi⁹ tremuerũt.
Quid dicit illa: q̃ typũ gerebat catholice matris? Date illi
puerũ: et nolite diuidere eũ. Fili⁹ me⁹ est: s̃z meli⁹ apud illã
migret nat⁹: migret tot⁹: tñ apud me maneat m̃fn⁹ affect⁹.
Date illi puerum: non auferenꝫ vota mẽbroꝝ illius integritas
non diuidat: ne mihi pietas auferat. Oẽ⁹ dicit date illi pue-
rum: et nolite diuidere: ecce ⁊ ego dico. Totum possidet: ⁊ no
li diuidere deũ. Non inq̃t: sed si vis habere pacẽ: diuide he-
reditatẽ. Sine iudicio dico. Et quõ habeo diuidere? Au-
Joh.xiiij di. Pater maior me est: fili⁹ minor: spũs creatura. O partes
o iusticia: o eq̃tas. Facio partẽ: qr̃ diuido pacẽ. Si enim fa-
cta fuerit par: iam non est pax. Sed quõ apud te pax illiba
ta est: apud quẽ fides integra non est? Dñ qr̃ mecũ vis pos-
sidere: ⁊ pacẽ vis diuidere: hereditatem non vis diuidere?
Postremo si more tuo non pact sed pfidie studes: vade int⁹
pella iudicẽ x̄pm: videamus q̃d tibi dicturus est. Dic ei q̃
Luce.xij. i euãgelio dictũ est. Dñe dic fratri meo vt diuidat mecũ he
reditatẽ. Sine dubio respondet tibi. Amice: q̃s me pstituit
iudicẽ aut diuisorẽ? Vis diuidere pacẽ: ⁊ q̃r̃ hẽ iudicem
pacẽ: iudex tu⁹ nolo esse. Pax sum: psentietib⁹ affideo litti-
gãtes fugio. Si enĩ omnib⁹ x̄pianis meis ꝙ vnã voluntatẽ
Act.iiij. vnũ cor hẽ ꝓcedo: quõ inter me et patrẽ diuido vnitatẽ: q̃
oĩb⁹ fidelib⁹ meis: vnũ cor et vnũ tribuo charitatẽ? Quid
Joh.xiiij ait dñs philippo? Tanto tẽpore vobiscũ sũ: ⁊ non cognoui-
stis me Philippe: ego vent p̃ri meo te adiũgere: tu noli me
separe. q̃d q̃r̃? q̃si alterũ p̃ me? Qui me videt: videt ⁊ patrẽ.
Tãta est in nob simílitudo: tanta vnitas: tãta charitas: vt
ego in p̃re sim: ⁊ p̃r in me. Per quã vnitatẽ vos dñs sibi tũ
gere et conseruare dignet: pstante eodẽ dño nostro iesu xp̃o
q̃ cũ p̃re ⁊ spũ sctõ viuit et regnat i secula seculoꝝ. Amen.

¶ In eadẽ dominica de Helia. Sermo. ij. In quo demonstrat ꝙ helias typũ christi habuit.

Ser.ccj. A
ij. Cor. iij.

IN lectionib⁹ q̃ nobis dieb⁹ istis recitant fratres
karissimi: frequenter amonui vt non seq̃mur litterã oc
cidentẽ: et viuificantẽ spm̃ relinq̃mur. Sic enim
ap'ls ait. Littera enim occidit: spiritus viuificat
Si enĩ hoc tm̃ volum⁹ intelligere q̃ sonat i littera: aut par
uam aut ꝑpe nullã edificationẽ de diuinis lectionib⁹ capie
mus. Illa enĩ oia q̃ recitant: typus erant et imago futuroꝝ
B Jn iudeis enim figurata / in nobis gr̃a dei donante comple
iij. Re. xix ta sũt. Beat⁹ enĩ helias typũ habuit dñi saluatoris. Sicut
enim helias a iudeis pſecutionem passus est: ita ⁊ verus he
lias dñs nr̃: ab ipsis iudeis reprobat⁹ est ⁊ cõtẽpt⁹. Helias
reliquit gẽtẽ suã: ⁊ xp̃s venit i mũdũ Helias i deserto cozuis mistrã
tib⁹ pascebat: ⁊ xp̃s in deserto mũdi hui⁹ gentiũ fide reficia-
tur. Cozui enim illi q̃ beato helie iubente dño ministrabãt:
Cantj.j. gentiũ ppl'm figurabãt. Propterea ⁊ de gentili ecc'a dicit.
Nigra sum sed formosa filia hierl'm. Unde est ecc'a nigra
Psalm. I. et formosa. Nigra p naturã: formosa p gr̃az. Dñ nigra: Ec
ce in iniq̃tatib⁹ cõcept⁹ sum: et in delictis pepit me mr̃ mea
Rom.vij. Unde formosa? Aspges me hisopo ⁊ mũdabor: lauabis me
⁊ sup niue dealbabor. Unde nigra? Aplis dicit. Video alia
legẽ i mẽbris meis repugnãtẽ legi mẽtis mee: ⁊ captiuũ me
ducẽtẽ in lege peccati. Dñi formosa? Quis me liberabit de
corpore mortis hui⁹? Gr̃a dei p ihesum x̄pm dñm nr̃m. Vere
ecc'a gentiũ cozuis silis erat: qñ viuentẽ dñm tẽnebat: et
afi accepta gratiã velut morticinis cadauerib⁹ idol'mini-
strabat. Post hec iubet helias pficisci in sareptã sidonioꝝ
C vt ibi pascatur a vidua. Sic enĩ ad eũ dñs dixit. Vade i sa
iij. Regũ. xvij. reptã sidonie: ego mandaui vidue: vt te pascat ibi. Quõ et
q̃ mandauit de⁹ vidue cũ prope null⁹ tunc ali⁹ esset p:
pheta cũ quo de⁹ manifestl'? loquerek nisi beat⁹ helias? Et
licet essent eo tpe aliquot de filijs prophetarũ: ita pſecutionẽ
Iezabel metuebãt: vt vir vel abscõditi euadere possẽt. Ego
inquit dñs mãdaui vidue. Quõ mãdat dñs: nisi inspirãdo
qõ bonũ est int⁹ in aĩa p gr̃am suã? Ac sic ois hõ q̃ boni ali-
Luce.j. quid operat: de⁹ illi loquit int⁹. Memo ergo de se sed ō dño
gloriet⁹. Bunquid tunc in iudea non erant multe vidue?
Et q̃d fuit q̃ nulla iudeoꝝ vidua beato helie cibũ meruit
ministrare: sed ad viduam gentilẽ mittit vt ab ipia pascat
Vidua enim ista ad quã ꝓpheta mittit: typum ecc'ie gere-
bat: sicut et cozui illi q̃ helie ministrauerant: figurã gentiũ
habuerunt. Venit ergo helias ad viduã: qr̃ x̄ps venturus
erat ad ecclesiã. Sed videam⁹ fratres dilectissimi vbi bea- D
tus helias viduã illã inuenit. Exierat enĩz vt aq̃ se lauaret iij. Reg
et ligna colligeret. Quid enim aq̃ et quid ligna significẽt vi xvij.
deamus. Satis enim ista duo ecc'ie ⁊ amice ⁊ necessaria es
se cognoscim⁹: id est lignũ ⁊ aquã. Dentiq; sic scriptũ est. Et
erit tãq; lignũ q̃ plãtatũ est sec⁹ decursus aq̃rũ. Nam in li Psal.j.
gno crucis mysterũ / in aq̃ ostẽdit baptismatis sacramẽtũ.
Exierat g̃ vt colligeret duo ligna. Sic enim respondit bea iij. Reg
to helie: cũ ab ea cibũ peteret. Dixit enĩ. Vivit dñs q̃ non xvij.
habeo nisi pugillũ farine: et modicũ olei in vase: ⁊ ecce ego
exeo vt colligã duo ligna ⁊ faciã mihi cibũ: filio meo: ⁊ mã
ducabimus et moriemur: Sicut g̃ supra dixi: vidua illa ty-
pum hẽbat ecclesie: filius vidue figurã gerebat ppl'i x̄piani
Veniente g̃ helia: exist vidua colligere duo ligna. Videte
fres: qr̃ non dixit tria: nec quattuor: nec vnũ tantũmõ lignũ
sed duo ligna colligere voluit. Jdeo duo ligna colligebat:
qr̃ in typo helie x̄pm excipiebat. Duo ligna volebat collige
re: qr̃ crucis mysteriũ desiderabat agnoscere. Crux enĩ dñi
saluator⁹ duob⁹ lignis aptata ẽ. Jdeo duo ligna colligebat
vidua illa: qr̃ i illũ q̃ in duob⁹ lignis pepẽdit creditura erat
eccl'ia. Dixit g̃ illa vidua illa. Colligo duo ligna vt faciã ci-
bũ mihi et filio meo: ⁊ mãducabim⁹ et moriemur. Verum ẽ
fres dilectissimi. Memo in x̄pm crucifixũ credere merebik:
nisi huic seculo moriak. Mã q̃cũq; cozp⁹ x̄pi digne mãduca
re voluerit: necesse ẽ vt moriat ꝑ fidem ⁊ viuat futuris. Vi
dua g̃ illa sicut dixim⁹ ecclesiã figurabat: fili⁹ vidue typũ E
gẽtilis populi ꝓferebat. Fili⁹ vidue defunct⁹ iacebat: qr̃ ⁊
fili⁹ ecclesie. i. ppl's gẽtiũ: multis pctis et criminib⁹ mortuꝰ
est. Orãte helia fili⁹ vidue suscitat: veniente x̄po fili⁹ eccl'ie
i. ppl's x̄pian⁹ de carcere mortis reducit. Helias inclinatur
i ozone ⁊ vitificat vidue filiũ: ⁊ x̄ps ꝓcubit in passione: et
suscitat ppl's x̄pian⁹. Oz aũt trib⁹ vicib⁹ beat⁹ helias ad re
suscitandũ puerũ icuruat? est/ō ẽt anteq̃ ego dicã: credo q̃
charitatis vestre puenit itellect⁹. Mã q̃ trib⁹ vicib⁹ icliat
mysteriũ trinitatis ostendit. Vidue enim filiũ: id est ppl'm
gentiũ: nec solus pater sine filio: nec pater et filius sine spiri-
tu sctõ: s̃z tota trinitas suscitauit. Deniq; hoc ẽt in sacramẽ
to baptismatis demonstrat: dũ tertia vice vet⁹ hõ mergit:
vt nou⁹ surgere mereat. Post hec oñdit se beat⁹ helias re- F
gi: ⁊ ascẽdit i mõtẽ carmeli: ⁊ posuit caput suũ inter genua iij. Reg
sua: ⁊ orauit vt dñs daret pluuiã sup terrã. Et dixit ad pue xviij.
rũ suũ. Respice ℨ mare. Et renũciauit puer se penit⁹ nihil
vidisse. Et ait illi. Vade et ꝑsiders septies. Septies aũt vice
renũciaut ⁊ dixit. Video nubeculã puulã q̃si vestigiũ ho-
minis ascẽdẽtẽ de mari: ⁊ subito ꝓtenebrati sunt celi: ⁊ fctã
ẽ pluuia magna. Helias g̃ sicut dixim⁹/figurã hũit dñi sal-
uatoris. Helias orauit ⁊ sacrificiũ obtulit: ⁊ x̄ps ꝑ vniuer-
so mũdo seipz̃ imaculatũ sacrificiũ tradidit Helias orauit
in monte carmeli: et christ⁹ in monte oliueti: helias orauit
vt pluuia i terrã veniret ⁊ x̄ps vt i cordib⁹ hũanis gr̃a diuia
descẽderet. Oz aũt dixit helias ad puerꝫ suũ. Vade ⁊ ꝑside-
ra septies: septiformẽ scti spũs gr̃az: q̃ vãda erat ecclesie de-
signabat: ⁊ q̃ ipe dixit se vidisse nubeculã puulã ascẽdẽtez
de mari: carnẽ x̄pi figurabat: q̃ i mari mũdi isti⁹ nascitura
erat. Verebãt ne forte aliqs dubitet nubẽ illã vestigiũ hois Wa.xvj
habuisse: dixit: illi⁹ vtiq; hois q̃ dixit. Quẽ dicũt hoies ecẽ fi
liũ hois? Sicut q̃ ozãte helia ꝑ tres ãnos ⁊ sex mẽses plu-
uia de celo descẽdit: ita et i aduẽtu saluatoris trib⁹ ãnis et
sex mẽsib⁹ q̃b⁹ ꝑdicare dignat? ẽ: pluuia x̄bi dei totũ mũdũ
felicit irrigauit. Et sicut tũc in aduentu helie oẽs sacerdo-
tes idoloꝝ iterfecti sũt ⁊ deleti: ita i aduẽtu veri helie. i. dñi
nr̃i iesu x̄pi obfuatio sacrilega paganoꝝ destructa ẽ. Hec G
breuik charitat⁹ vr̃e sẽlib⁹ itimates: velut pauca capl'a q̃si
q̃dã idicula fidei vr̃e oculis demõstram⁹: p q̃ sctã desideria
vr̃a ad pscrutãda diuia mysteria saluabiter icitẽt: ⁊ vt spiri
tale pabulũ sctis aĩab⁹ vr̃is iugik ruminãdũ saluber ꝓsilio
ꝓcurem⁹: ne forte de memoria excidat: si iubet⁹ recapitula Recapit
tionẽ ex his q̃ dicta sunt faciam⁹. Sicut g̃ supra dixim⁹: sã latio.
ctũ heliã itelligite typũ habuisse dñi saluatoris. Deniq; sic

dñs postea ꝙ multas ⁊tutes exercuit: postea ꝙ passus est re-
iij. Re. ij. surrexit et ascendit i celū: ita et helias post multa mirabilia
iij Re. xix ꝙ p eū de⁹ fec⁹ igneo curru eleuat ad celū. Ꝫ helias defuit
iij. re. xvij tudeā: significauit q⁹ rp̃s reliq̃rit synagogam. Cozui ꝙ helie
minis trauerūt (sicut ꝛ dictū ē) figurā gēris ꝓpi mōstraue-
rūt. vidua illa ꝙ ū i sarepta suscepit: typū gessit eccl̃e. Duo
ligna que colligebat: cruc⁹ mysteriū figurabāt. Hec ꝙ ffes
kr̃i si sincera sicut credim⁹ benignitate suscipitis: ⁊ velut
puer. xxj. implebitur in vobis illud qđ scriptum est. Thesaurus de-
siderabilis requiescit in ore sapiētis. Regnāte ipo dño deo
nostro iesu xp̃o: cui est honor et imperium cum patre et spū
sancto in secula seculorū. Amen.

¶ Dñica. iiij. post festū sancte Trinitat⁹: de eo qđ
Mat. vij. scriptū est in euangelio ſm Matthеū. Nolite iu-
dicare vt non iudicemini ⁊c. Ser. j. In quo demō
strat quō apta mala et iudicari et argui debēt: oc-
culta autem iudicare penitus non debemus.

Ser. cclj. A

Audiuimus euangelistā dicentē fratres charissi-
mi. Nolite iudicare vt nō iudicemini. Quid est ꝺ
Joh. vij. ffres cū ipe dñs in alio loco cuāgelij dixerit. Noli
Zach. vij alibi dicat. Judiciū verum iudicate? Non enim sibi diuia
lectio contraria eē potest: sed intellectū sobriū q̃rit. ¶ In con
uersatiōe hūane dilectissimi ffes sunt aliq̃ q̃ rōnabiliter re-
prehēdunt. Sūt ꝺo qđā q̃ non sine peccato iudicāt. Apta
enim mala ⁊ iudicari et argui debēt. Illa ꝺo q̃ ignozam⁹: ⁊
vtrū bono an malo aīo fiāt scire nō possum⁹: iudicare peni-
tus nō debem⁹. (Verbi gr̃a.) Vides hoiz frequēti⁹ iciunā
te: cōgaude ⁊ noli nimis laudare: q⁹ pōt ꝺ ⁊ p hūana gloria
fieri. Sz et noli vituperare q⁹ pōt ⁊ p deo ⁊ p aīe remedio
iciunare. Audisti aliū indicto publico iciunio velle prande
re cū dilectione admone. Si dixerit p stomachi lassitudie
se iciunare nō posse: crede ⁊ noli iudicare: q⁹ vtrūq̃ pōt fieri
vt per gulā vel luxuriā prādere velit: ⁊ p infirmitate iciuna
re nō possit. Audisti alterū subditis suis cū seueritate disci
plinā iponere et indulgentiā tardi⁹ dare: noli iudicare cru-
delē: q⁹ forsitā nō hoc facit morbo tracūdie: sed zelo disciplī
Psalm. lxxviij. ne ⁊ amoze iusticie: ꝓpter illud quod scriptū est. Zelus do-
mus tue comedit me. Forte aliquis vicinus aut amic⁹ tu⁹
B dñi aīm suā hz in reb⁹ satis sibi necessarijs occupatū: tardi⁹
te salutauerit/aut tardi⁹ occurrerit q̃ debuit noli eū super
bum iudicare/noli malignū credere: fz magis ꝺ aut p obli-
tionē aut p negligentiā: q̃ per desp̃ctū vel supbiā factum
crede: q⁹ forte ⁊ tibi ꝺ vt est hūana fragilitas freq̃nt cueūr:
vt in reb⁹ alijs nimis intent⁹: aliq̃d min⁹ caute ac min⁹ sol
licite fecisse videar⁹: ⁊ tū noluisti te p hac re malo aīo iudi
cari. In istis ꝛ et in his sīlib⁹ q̃ vtrū bono an malo aīo fiāt
scire nō possum⁹: melī⁹ est vt ad ptē dexterā nr̃m aīm dect-
nem⁹: q⁹ tolerabili⁹ est nos in hoc p̃finiri: vt eos q̃ mali sūt
bonos esse credam⁹: q̃ ex ꝓsuetudine iudicandi etiā de bo-
nis qđ malū est suspicemur. De istis ꝛ q̃ sunt deo nota ⁊ no
bis icognita: periculose nr̃os ꝓximos iudicamus. De ipis
Mat. vij. enim dñs dixit. Nolite iudicare et non iudicemini. De illis
vero q̃ apta sunt et publica mala: iudicare ⁊ redarguere cū
charitate tū ⁊ amoze ⁊ possumus ⁊ debem⁹: odio habentes
nō hominē sed peccatū: nō vitiosum sed vitiū detestantes:
morbū poti⁹ q⁹ egrotū. Mā public⁹ adulter/raptor/assidue
ebriosus/proditor/supb⁹/si iudicati vel castigati nō fuerit
implebit⁹ in eis illud qđ beatissimus marty⁹ cypria⁹ ꝺ ta-
lib⁹ dixit. Qui peccātē ꝺbis adulātib⁹ palpat: pcti fomitez
submīstrat. Dā hā rē ꝓtiet ffes kr̃i etiā illud qđ i hac ipa
euāgelica lectione audiuim⁹. Quid enim vides festucā in
oculo fratris tui: et trabem in oculo tuo nō vides? Audisti
hoiez subito irasci: noli continuo iudicare: sed expecta pau
lulū: forsitā q̃ veloci irascitur: tam celeriter mitigat. Quid
tū festucā: qđ trabes significet videam⁹. Subita enīz iracū
dia festuca est: ira ꝺo q̃ i lōgū tps ꝓtrahit: dū p odiū falsis
suspitionib⁹ nutrit/trabes efficit. Cito q̃ irasci ⁊ cito pla-
cari festuca est: iracūdia viu i corde tenere ac ꝓuare trabes
est. Ergo iracūdia iueterata q̃ertit ad trabē. Et q̃ fronte
ille q odiū seruat in corde illū iudicare ꝑsumit: in cui⁹ ocło
nō trabē sed festucā esse cognoscit? Mā cordis oculm festuca
turbat: trabes excecat. Qđ dixi kr̃i: scripturaꝝ debeo testi
monijs approbare. Quō ira cordis oculū turbat: audi psal
mistā dicentē. Turbat⁹ est inq̃t pre ira ocul⁹ me⁹. Quō aūt
odiū oc̃m cordis excecat: ioannes euangelista testat. Qui
inq̃t odiū ffrem suum in tenebris est ⁊ i tenebris ābulat: ⁊ ne
scit quo vadat: q̃m tenebre obcecauerunt oc̃los ei⁹. Sc̃m
hec ergo ꝙ subitaneā irā cordis oc̃s turbat: ꝓ odiū lumen
charitatis extinguit. Ergo ffes kr̃i capitula vobis q̃dā ⁊
ridicula q̃liter hec intelligere ⁊ accipere debeat⁊ ſ̃ iinuo. Mā
vos deo ꝓpitio melī⁹ hec cape et obſuare poteſtis. Ut hec
q̃ dixi tenaci⁹ vestris cordib⁹ inserank: breuiter repeto qđ
suggessi. In his enī reb⁹ sicut iā supradixi periculose alios
iudicam⁹: de his q̃ dubiū est vtrū bono vel malo aīo fiant. i.
ieiunare: vigilare: elemosynas facere/a vino et carnib⁹ vel
abstinere vel non abstinere: et reliqua his sīlia: q̃ ꝓ deo
⁊ pro hūana gl̃a fieri possunt. Et q⁹ ignozam⁹ q̃ animo fiāt
iudicare penit⁹ nō debem⁹. Propterea hec dicit dñs. Mo-
lite iudicare vt non iudicemini. Propt aptā ꝺo inq̃tē
victum est. Argue: obsecra: increpa: cū omni patientia ⁊ do
ctria. Et illud qđ supra mēozauim⁹. Justū iudiciū iudica-
te. Hec enī ffres kr̃i si diligēter (sicut credim⁹) ꝑsideraret ⁊
cū grādi sollicitudie deo donāte obſuare volum⁹: nō ꝺ puo
pctō cū deo adiutozio liberaremur. Mazia enī ps ghie hūani
ādiscreto iudicio ad rep̃hendēdū ꝓpta ⁊ parata eē ꝙbat:
cū tū nō ita se velit ab alijs iudicari quō vult alios iudica-
re. Propter ꝺ scriptura diuina monet dicens. Prius q̃ in
terrogem⁹ ne vituperes quēq̃: ⁊ cū iterrogaueris corripe iu-
ste. Dis bō pti⁹ se vult iterrogari: et postea si reus ē patient
tolerat rep̃hēdi. Et q̃cq̃ nobis oēs volum⁹ ab alijs fieri: iu
stū est vt hoc in alijs studeam⁹ implere. Pri⁹ cum patientia
interrogem⁹ ⁊ solliciti sim⁹: ⁊ cū aliquid certius agnouerī-
mus/tūc aut si mala sunt reprehendere/aut si bona defēdere
valeam⁹: propter illud qđ scriptū est. Sia q̃cūq̃ vult⁹ vt fa-
ciant vobis hoīes: ⁊ vos facite illis similiter. Hec est enim
lex ⁊ ꝓphete. Et ſ̃ conuersi ad dñm ei⁹ implorem⁹ auxiliū
vt ipse nobis ⁊ verā discretionē ⁊ perfectā charitatē ꝓtare
ꝓ sua pietate dignek: cui est gl̃a ⁊ imperiū cum patre ⁊ spi-
ritu sancto in secula seculorū. Amen.

¶ In eadem dominica. De misericordia ⁊ indul-
gentia. Sermo. ij.

Ser. cclij. A

After oīa qđ⁹ hūana idiget fragilitas maxime ne
cessaria est mia: q⁹ quāto fragilior ē corrupta na
tura: tanto maioze indiget ꝓuidentia bñficij. Et
nō ffres: q⁹ sine hac vita nr̃a sustinere nō pōt: discā-
mus quō in nos p̃mū otuinā ꝓuocem⁹ clementiā vt ꝓ multi
tudinē miserationū suarū: nostre miserie subuenire digne
tur: q̃tenus i ꝓsentio vite cursu vitem⁹ nr̃e salutis dānū: ⁊
i futuro iteritū possim⁹ euadere ꝓpetuū. Ad ꝺ enī ꝓtrādū
dilectissimi sicut nob̄ scriptura sacra oñdit: ꝓcipuū est mie
bonū: ꝺ q̃ ipe saluator ait. Beati misericordes: q̃m ipi miaz
cōsequnt. Non pōt peccator miam a deo sperare: qui miam
nō facit peccantib⁹ in se. Ergo dimittat h̄ ꝓximo debitū: vt
mereak recipere eternale bonū. Si aias nr̃as cupimus pec-
cator⁹ sordib⁹ emūdari: miam i nos peccātib⁹ nō negem⁹ vt
in die retributionis ad ꝓmerēdā dei miaz: mie operib⁹ ad
iuuemur. Quō miam a deo expectat vel sperat qui crudel
est in ꝓseruos suos? Sicut q̃s cupiat deū sibi misereri: ita ⁊
miſeak debitoꝛib⁹ suis: certissime indulgentiā ſpectare po-
terit q̃ alijs idulgere nouit: ad mie op⁹ optie nos i cuāgelio
dñs exēplo roborauit: vbi ait. Estote q̃ misericordes sicut ꝑ
vester celestis misericors est. Qui solē suū oztri facit sup bo
nos ⁊ malos: ⁊ pluit sup iustos ⁊ iniustos: oīs mia faciet lo
cūvnicuiq⁹ ſm meritū opeꝝ suoꝝ. Qui fac̃ miam: deo offert
sacrificiū satis placabile. In iudice mia et disciplia dz esse
q⁹ vna sine alka bñ eē nō poterit. Mia sola si fuerit: securita
tē faciet peccādi subiectꝫ. Itē si disciplia sēp̃ aderit: ꝛtiē
anim⁹ peliānt⁊ i desp̃ationē: ⁊ iudex nō merebit a deo miaz
fz hāc miaz a seipso dz hō icipe. Quō i alijs ē misericors q̃ i
seipso crudelis est: q̃ sibi ꝓpetuas peccatis suis ꝓparat flā-
mas. Bñ misericors est: q̃ a seipso incipit: ⁊ se diligenter cu-
stodit ne puniatꝰ diabolo: ⁊ sic alijs ꝑstet q̃s sibi bonū esse
prospicit. Per indulgentiam aūt docuit nos dñs quō pos-
simus ipetrare miam ab illo: cū in euāgelio ait. Dimittite ⁊
dimittetur vobis. Itē si dimiseritis hominib⁹ peccata eoꝝ
Mat. vij. B
Luce. vj. Mat. vj. C

Remota: vndera: tis cordis scrupuli bolepsis.

dimittet ⁊ vobis pater celestis peccata vestra. Si nō dimi-
seritis hoibus: nec pater vester celestis dimittet vobis pec-
cata vestra. Hec quoq̃ vera sententia: magnam super nos
misericordiā sonat bis qui eā recte itelligere possunt. Jgit
ex nostro iudicio iudicat nos de⁹. Quodāmodo in potesta
te nostra est: quomodo iudicemur a iudice. Si misericordi
ter iudicem⁹ in nos delinquentib⁹: misericorditer iudicat
deus de nobis in se peccātib⁹. Intendamus ergo in exem-
plum illi⁹: sicut doctor gētiū nos admonēs ait. Donate vo
bismetipsis si q̃s aduersus aliq̃d habet querelā: sicut de⁹
in xp̃o donauit vobis: ita ⁊ vos facite: ꝺ est: quomodo deus
in christo nobis peccata donauit: sic etiā nos q̃ in nos pec-
cant dimittam⁹. Item alibi idē apl's ait. Nulli malū ꝓ ma
lo reddētes. Et alio loco. Moli vinci a malo: sed vince in bo
no malū. Sciendū est certissime q⁹ vnusquisq̃ talē indulgē
tiam accepturus est a deo: qualē ꝛ ipse dederit ꝓximo suo.
Huc oratio nostra ꝓ peccatis nostris ad aures oipotētis
dei cito pueniet: si delinquētiū ꝑces in nostris auribus acce-
ptabiles erūt. Qui clemēter peccātib⁹ ignoscere nouit: cle-
mentiā diuine pietatis certissime accipiet. Unde ⁊ scriptū
est. Aut pro⁹ est ad misericordiā / benedictus a dño. Sic
eī remittit nobis: vt nos remittam⁹ eis qui nobis quacūq̃
malignitate nocuerūt. Multa itaq̃ genera sunt miseratio-
num: que eī facim⁹ adiuuamur vt dimittant nobis nostra
peccata. Sed ea nihil est maius: qua ex corde dimittimus
qđ quisq̃ peccault. Mō solū ei qui dat esurienti cibum: siti-
enti potū: nudo vestimentū: peregrinantib⁹ hospicium: ⁊ ce-
tera huiusmodi: verūetiā q̃ dat venia peccanti clemosynā
dat. Et q̃ emēdat verbere in quē potestas dat: vel coheret
aliqua disciplia: ⁊ tū pctm eius q̃ ab illo lesus aut offensus
est dimittit ex corde: vel orat vt ei dimittat: non solum in eo
qđ dimittit atq̃ orat: verū etiā in eo qđ corripit ⁊ aliq̃ emē
datoꝛia pena plectit: elemosynā dat: q⁹ misericordiā ꝓstat.
Proinde fratres obsecro vt ante oīa misericordie operam
detis: ⁊ in quibuscunq̃ possitis ꝓximos vestros adiuuetis
Ad indulgendū quoq̃ ꝓximis vestris dilectio eorum ꝓ
pti sitis: vt peccatoꝝ vestroꝝ venia pro hoc ab oipotēte iu-
dice adipisci valeatis: et vitā eternā cum sanctis oībus in
celesti regno perpetualiter habere mereamini: prestante do
mino nostro iesu christo: q̃ cū patre et spiritusancto viuit et
regnat deus per oīa secula seculorum. Amen.

¶ In eadem dñica. De eo qđ scriptū est de sancto
iij. Re. ij Heliseo. Ascende calue ⁊c̃. Sermo. iij. In quo ra-
tionem ostendit cur ꝓpter iocularia ꝛba infantū
q̃dragintaduos pueros ꝓ vrsos fecit dilacerari.

Sermo cxiij. B iij. Re. ij.

Cum diuina lectio legeret: audiuim⁹ q̃ ꝓtereūte
beato heliseo: pueri irridētes: clamauerūt. Ascen-
de calue. Ob quā rem orante Heliseo: egressi sunt
duo vrsi de saltu: ⁊ lacerauerunt q̃dragintaduos
pueros. Inimici dei ⁊ hostes aīe sue immundissimi manī-
chei: q̃ scriptur⁊ veteris testamēti non solū recipere nolunt
sed etiā rabido ore blasphemare ꝑsumūt: solēt dicere. Que
fuit tanta crudelitas in heliseo: vt ꝓpter iocularia verba in
fantū quadragintaduos pueros fecerit lacerari? Et ideo
q̃liter eoꝝ insanie respōdendū sit: breuiter charitati vestre
B suggerem⁹. Tēpore illo quo beat⁹ heliseus in iudea fuit: tā
ille q̃s reliqui ꝓphete: nō solū non honozobant ex maxima
parte pp̃i: sed etiā irrisui ⁊ opprobrio habebank: ⁊ velut in
sani atq̃ arrepticij credebank: intantū vt eo tpe qno beat⁹
B heliseus vnū de filijs ꝓphetarū mitteret: vt iebu vngeret in
Luce. vj. Mat. v. regem: principes q̃ sedebat cū iebu dixerūt. Quid ad te ve-
nit insan⁹ iste? Prophetā dñi videbāt: et eū esse arrepticiū
iij. Re. ix blasphemabāt. Nam illo tēpore sancti ꝓphete ita in grādi
cōtemptu ⁊ opprobrio habebanꝰ: vt etiā beato heliseo qui
iij. Re. ij tāta miracula faciebat (sicut supra dixim⁹) pueri idiscipli-
nati clamarēt. Ascende calue: ascende calue. Quā remetiā
parētib⁹ suis instigātibus fecisse credendi sunt. Manifeste
pueri illi nō clamarēt: si hoc eoꝝ parētibus displiceret. Do-
lens ergo beat⁹ heliseus de interitu populi: imo sancti spi-
rit⁹ p beatū heliseū volēs reprimere supbiā iudeoꝝ: fecit ve
nire duos vrsos: ⁊ lacerauerunt q̃dragintaduos pueros vt
pcussis puulis/malozes reciperēt disciplinā: ⁊ moꝛis filioꝝ
fieret disciplina parentū: ⁊ ꝓpbetā quem mirabilia faciē-
tem nolebant amare: discerent vel timere. Sed ita perseue-
rauerūt iudei i malis suis: vt sibi de medicamētis vulnera
facerēt: ⁊ inde acq̃rerent mortē: vnde poterāt obtinere salu
tem. Conuerterunt em̄ sibi lucē in tenebras: ⁊ dulcedinē in
amaritudinē cōmutauerūt. Deniq̃ impletū ē in illis quod
scriptū ē. Percussi filios vestroꝝ: ⁊ disciplinā nō recepistis
Hiere. ij. Memo q̃ bt̄ō heliseo ore vipereo derogare ꝓsumat: q⁹ ꝺ qđ
C pueris illis factū est: nō tā ipse ꝓpria virtute q̃m p illū spiri-
tus sanct⁹ fecisse credēdus est. Sed hoc sicut dixi: p grandi
pietate ⁊ ineffabili mia factum est: vt q⁹ deo humiliter pre-
dicantib⁹ ꝓphetis iudei nolebant credere vel cū seueritā
te vindictā irrogantē metuerent: ⁊ timentes mortē corpoꝛ
Actuū. v. vel sic salutē requirerēt animaꝝ. Quā rem nō solū in veteri
testamēto: sed etiā in nouo p btm̄ petrū apl̄m in ananiā ⁊ sa
phyra legim⁹ fuisse cōpletā. Quos ideo petri sentētia vāna:
ult⁹: vt null⁹ in oblationib⁹ / vel munerib⁹ suis spiritusancto
mētiri ꝓsumat. Et q̃dē fratres charissimi ſm litterā ita cre
dendū est: vt supra suggessim⁹: q⁹ beat⁹ heliseꝰ nō iracundie
morbo cōmotus: sed zelo dei succēsus: ad corrigēdū popu-
lum iudeoꝝ: paruulos illos pmīsit lacerari: nō vt vindica-
ret sed potius vt illos corrigeret: tū in hoc facto etiā passio
dñi saluatoris ꝓfigurata fuisse euidēter oñdit. Mā quomo
D do pueri illi indisciplinati clamauerūt beato heliseo. Ascē-
Hiere. ij. de calue: ascēde calue: ita ⁊ insensati populi iudeoꝝ: heliseo
xp̃o tēpore passionis voce sacrilega clamauerūt. Crucifige
Luc. xxiij. crucifige. Quid est: ascēde calue: ascēde calue: nisi ascende
crucē i loco caluarie? Et hoc attēdite ffres: q⁹ cū sub beli-
seo quadragintaduo pueri lacerati sunt: ita ⁊ post q̃dragin-
taduos annos passiōis dñice: venerūt duo vrsi: vespasian⁹
⁊ titus. Et ꝺ ꝑsiderate fratres: q⁹ in sollēnitate paschali fa-
cta est obsidio iudeoꝝ: vt iusto dei iudicio ex oībus prouin
cijs congregati: in ipis vieb⁹ penā sibi debitā sustine
rent: in quib⁹ verū Heliseū dñm ⁊ saluatorē nostrū in cruce
suspēderāt. Illo eī: id est quadragesimo secūdo anno a die
passiōis dñi nr̃i: q̃si diuina manu acti iudei: Hierosolymis
sicut solebāt ad celebrādū pascha cōuenerāt. In hystoꝛijs
legim⁹: q⁹ tūc tricies cētena milia hoim̄ ex iudeis hierosoly
mis fuerint ꝓgregata: ex qb⁹ ferro ⁊ fame vndecies cētena
milia legunt eē ꝓsupta: ⁊ centū milia iuuenū Romā ꝓducti
sūt in triūphū. Duob⁹ ei annis obsessa ē ciuitas illa: ⁊ tāta
multitudo moꝛtuoꝝ de ciuitate ꝓiecta est: vt muris ipa ca
deuera coeq̃rent. Jstā q̃ vastationē figurābāt illi duo vrsi
q̃dragintaduos pueros ꝓpter irrisionē beati heliseī lace
raſſe dicunt. Et ipletū ē qđ dixerat psalm⁹. Exterminauit
eā aper de silua: ⁊ singulaꝛ fer⁹ depast⁹ ē eā. Qz sicut dictū
est: post q̃dragintaduos annos a duob⁹ vrsis: vespasiano et
tito: gēs illa sacrilega qđ merebak excepit. Et q⁹ infelices
iudei ꝓpter supbiā repudiari ⁊ despici: ac p totū mūdū di-
spgi meruerūt: nos q̃b⁹ tāta bñficia pietas diuina cōcessit:
cū oi hūilitate fidē rectā tenētes: ⁊ vt supbia in nobis locū
inuenire nō possit: charitatē integrā cū oīb⁹ hoibus conser-
uātes vsq̃ ad finē vite nr̃e mūdo corde ⁊ casto corpoꝛe ser-
uire dño laborem⁹: vt post laborē bonoꝝ operū: illā deside-
rabilē vocē audire mereamur. Euge serue bone et fidelis: i
Mat. xxv tra in gaudiū dñi tui. Qz bñ administrasti vitā tēporaneā
accipe sempiternā. Qz custodisti ꝑciū sanguinis mei: sume
cōsortiū regni mei. Ad quod regnū vos pietas diuina per-
ducere dignek: q̃ viuit ⁊ regnat in secula seculorū. Amen.

¶ Item in eadē dñica: Homelia de eo quod scri-
ptum est in euangelio ſm Lucam. Remittite et
Luce. vj remittek vobis ⁊c̃. que habek in libro Quinqua-
ginta homeliarum. ser. xxix. fo. cxxv. col. ij.

¶ Dñica quinta: de eo quod scriptum est in euā-
gelio ſm Matthеū. Si vis venire ad vitam ser-
Mat. xix ua mandata ⁊c̃. Sermo. j. In quo declarat quō q̃
mandata non vult seruare frustra querit vitam.

Sermo. ccv. B Mat. xix

Euangelica lectio q̃ modo personuit in auris⁹ ve
strīs ffres: audituꝛē magis atq̃ factoꝛē: q̃s exposi:
toꝛē desiderat / Quid hac luce clari⁹. Si vis veni
re ad vitā seruā mandatū? Quis est qui nolit vi-
tam: ⁊ tū q̃ velit seruare mandatū? Si mandata seruare nō
vis: quare vitā queris? Si ad opus piger es: quare ad mer-

cedẽ festinas? Dixit se ille diues adolescens seruasse mãda
tũ. Audiuim⁹ p̃cepta maiora. Si vis pfectus esse: vnum ti
bi deest: vade vẽde oĩa que habes: et da pauperib⁹: nec per
dis sed habebis thesaurũ in celo: veni sequere me. Hã qd
tibi pdest si feceris & non sequeris me? Abscessit tũ mestus
sicut audistis: habebat ei multas diuitias. Q̃ audiuit ille
audiuim⁹ & nos. Q̃ christi euangeliũ est. In celo sedet: sed
in terra loqui nõ cessat. Hõ sim⁹ surdi: nã ille clamat. Hos
tion sim⁹ mortui: nã ille tonat. Si maiora non vis facere: mi
nora fac. Onus maiorũ ad te multum est: vel minora prẽde.
Quid ad vtraq; piger es? Quid vtrisq; aduersaris? Maio
ra sunt. Vende oĩa que habes: da pauperib⁹ et sequere me
Minora sunt. Hõ homicidiũ facias: nõ adulteres: nõ falsũ
testimoniũ queras: non fureris: honora pr̃em et matr̃e: dilt
ges p̃rimũ tuũ tanq; teipm. Ista fac. Quid ad te clamo: vt
vendes res tuas: cui extorquere non possum ne rapias alie
nas? Audisti: nõ furaberis: tu rapis. Ante cõspectũ tanti iu
dicis: iã te nõ furem teneo: sed ereptorẽ. Parce tibi: misere
re tui. Adhuc vita ista dat tibi dilatiõẽ: noli abiicere correp
tionẽ. Fuisti heri fur: noli et hodie. Jam forte & hodie fui
sti/cras noli. Aliq̃n fini malũ: & p̃ mercede exige bonũ. Bo
na habere vis/& bonus esse nõ vis? Cõtrarta est vita tua vo
tis tuis. Si magnũ bonũ est habere villã bonã: q̃tũ malũ
ẽ habere aiam malã? Discessit diues cõtristatus: & ait dñs
Q̃ difficile est vt q̃ diuitias habet: intret in regnũ celorum
Et q̃ esset difficile: similitudine ꝓposita: ostẽdit & esse dif
ficile vt oino sit ipossibile. Dẽ enĩ impossibile difficile est:
sed nõ omne difficile est ipossibile. Quale difficile est: simil
tudinẽ attende. Amen dico vobis: facili⁹ est camelũ p fora
mẽ acus intrare: q̃ diuitẽ intrare in regnũ celorũ. Camelũ
intrare p foramen acus: si diceret pulicẽ: ipossibile esset. De
niq; ꝑ audito ptristati sunt discipuli: & dixerunt. Si ita est
quisnã poterit saluus fieri diuitũ? Pauperes audite x̃pm:
populo dei loquor. Plures estis pauperes: vel vos appre
hendite: & tamen audite. Quicq; de pauptate gloriamini:
cauete superbiã: ne vicant vos humiles diuites. Cauete ipie
tatẽ: ne vincãt vos diuites. Cauete ebrietatẽ: ne vincãt
vos sobrij diuites. Nolite de pauptate gloriari si nõ debẽt
illi de diuitijs gl'iari. Audiãt diuites: si tũ sunt: audiãt apl̃z
Precipe diuitib⁹ hui⁹ mũdi: q̃ sũt diuites alterius seculi
pauperes. Sũt diuites alteri⁹ seculi apl̃i. Sũt diuites alte
rius seculi q̃ dicebãt. Tãq; nihil habẽtes: & oĩa possidẽtes:
Ut sciatis de q̃b⁹ loquar diuitib⁹. Addidit. Huius mũdi.
Audiãt g̃ apl̃m: diuites hui⁹ mudi. Precipe (inq̃t) diuiti
bus hui⁹ mũdi: non supbe sapere. P̃rim⁹ vermis diuitiarũ
supbia. Mala tines: totũ rodit: & cinerem vsq; perducit.
Precipe g̃ non supbe sape: ne forte diues dormias et paup
surgas. Neq; sperare in incerto diuitiarũ. Apl̃i verba sunt
ꝟ deo (inq̃t) viuo. Fur tibi tollit aurũ: q̃s tollit deũ? Quid
habet diues si deũ nõ habet? Quid nõ hz paup: si deum ha
bet? Non g̃ in diuitijs sperare ait: sed in deo viuo: qui p̃stat
nobis abundãter oĩa ad fruendũ: cũ q̃bus oibus & seipsum
Si g̃ nõ debẽt de diuitijs sperare: nõ in eis cõsidere: sed in
deo viuo: de diuitijs q̃d facturi sunt? Audi q̃d: Diuites sint
in operib⁹ bonis. Quid est ꝟ: Expone apostole. Multi em̃
q̃ nolũt facere: nolũt itelligere. Expõe apostole. Noli da
re occasionẽ mali operis p obsecuritatẽ sermonis. Dic q̃d
dixeris. Diuites sint in operib⁹ bonis. Audiãt: intelligant
nõ pmittant se excusare: sed se potius incipiãt accusare: et
dicere q̃ audiuimus modo in psalmo. Cm̃ pctm̃ meũ ego
cognosco. Dic tu: q̃d ẽ. Diuites sint i operib⁹ bonis? Quid
est. Facile tribuant? Nũq̃d & hoc intelligik. Facile tribuãt
cõmunicent? Habes tu: nõ habet ali⁹: cõmunica vt cõmuni
cet tibi. Cõmunica hic: & cõmunicabis ibi. Communica hic
panẽ: & accipies ibi panẽ. Quẽ hic panẽ? Quẽ colligis cum
sudore & labore: ex maledicto primi hoĩs. Quem ibi panẽ?
Qui dixit. Ego sum panis viuus q̃ de celo descẽdi. Diues
es hic: sed pauper es ibi. Habes aurũ: sed nondũ tenes pre
sentẽ x̃pm. Eroga q̃ habes vt accipias q̃ nõ habes. Di
uites sint in oꝑib⁹ bonis: facile tribuãt: cõmunicent. Ergo
pditurꝰ sunt res suas: omunicẽt dixit: nõ totũ dẽt. Teneãt si:
bi q̃tũ sufficit: teneãt pluſq; sufficit. Dem⁹ inde quãdã ptẽ
Quã partẽ? Decimã partẽ. Decimas dabant scribe et pha
risei. Erubescam⁹ fratres. Decimas dabãt: p q̃b⁹ x̃ps non
dũ sanguinẽ fuderat. Decimas dabant scribe & pharisei: me
forte aliq̃d magnũ facere te putes: q̃ frangis panẽ pauperi
et vix est millesima ista facultatũ tuarũ: & tũ nõ repiedẽdo
Ut hoc fac. Sic sitio: sic esurio: vt & ista micas gaude.
am. Sed tũ q̃d dixerit viuus q̃ p nobis mortuus est: nõ tace
bo. Nisi abũdauerit iusticia vr̃a (inq̃t) sup scribarũ & pha
riseoꝝ: nõ intrabitis in regnũ celorũ. Ille nos non palpat.
Medic⁹ est: vsq; ad viuũ puenit. Nisi abũdauerit iusticia
vestra plus q̃ scribarũ & phariseoꝝ nõ intrabitis in regnũ
celoꝝ. Scribe & pharisei decimas dabãt. Quid est? Inter
rogate vosipsos. Videte q̃d facia tis: de quãto faciatis: q̃d
detis: quid vobis relinquatis: q̃d misericordie impẽdatis/
q̃d luxurie reseruetis? Ergo facile tribuãt: cõmunicẽt: the
saurizent sibi fundamentũ bonũ in futurũ: vt apprehendãt
veram vitã. Admonuit diuites. Audite pauperes. Vos cro
gate: vos rapere nolite. Vos tribuite facultates: vos frena:
te cupiditates. Audite pauperes cũdem ipsũ apostolũ. Est
aũt quest⁹ magn⁹. Quest⁹ est acq̃sitio lucri. Est aũt quest⁹
magn⁹ inq̃t: pietas cum sufficientia. Cõmunẽ habetis cum
diuitibus mũdum: non cõmunẽ habetis cũ diuitib⁹ domũ:
sed cõmune habetis celũ: cõmunẽ lucẽ: fficientiã querite.
Q̃ sufficit q̃rite: plus nolite. Cetera grauãt: nõ subleuant:
onerant: non honorãt. Quest⁹ magn⁹: pietas cũ sufficiẽtia.
In p̃mis pietas. Pietas est dei cult⁹: pietas cũ sufficien
tia. Nihil eĩm intulim⁹ in hunc mundũ. Pauperib⁹ loqui:
sed nec auferre aliq̃d possum⁹. Victũ & tegmentũ habentes
his cõtẽti sim⁹. Hã qui volunt diuites fieri: q̃ volũt nõ qui
sunt. Nam qui sunt: sint. Q̃ ad illos pertinet audierũt vt
diuites sint in operib⁹ bonis. Facile tribuẽt: communicent
Audierũt ipsi: vos q̃ nondũ estis audite. Qui volunt diui
tes fieri: incidũt in tentatiõẽ & laqueos: & desideria multa
& noxia. Nõ timetis? Audite q̃d sequit. Que mergũt boies
in interitũ & perditiõẽ. Non times? Radix est oĩm malo
auaricia. Auaricia est velle esse diuitẽ: non tam esse diuitẽ.
Ipsa est auaricia. Mergi nõ times in interitũ & perditiõẽ.
Nõ times radicẽ oĩs malo auariciã? De agro tuo stirpas
radicẽ spinarũ: & non extirpas de corde tuo radicẽ malarũ
cupiditatũ? Purgas agrũ tuũ vnde fructũ capiat venter
tuus: & nõ purgas cor tuũ: vbi habitet deus tu⁹? Radix est
eĩm oĩm malo auaricia: quã quidã sequẽtes: a fide pererra:
uerunt et inseruerunt se dolozibus multis. Audistis quid
faciatis: audistis q̃d timeatis; audistis vñ emak regnũ celo
rum. Oẽs in verbo dei cõcordate: & diuitẽ & pauperẽ deus
fecit. Scriptura loquit. Diues & pauper occurrerũt sibi. Fe
cit aũt ambos dñs. Diues & pauper occurrerunt sibi. In q̃
via nisi in ista vita? Natus est diues: natus est pauper. Oc
curristis vobis pariter ambulantes viã. Tu noli premere:
tu noli fraudare. Iste eget: ille habet. Fecit aũt ãbos dñs.
Per cũ qui habet iuuat egentẽ: per eũ qui non habet ꝓbat
habentẽ. Audiuim⁹: dixim⁹ timeam⁹: caueamus: oremꝰ: vt
perueniam⁹ ad regnũ: p̃stante dño nostro iesu x̃po: qui vi
uit & regnat cũ patre & spũsancto de⁹: p oĩa scꝰa scꝰoꝝ. Amẽ

ℂ Jn eadem dominica: De Heliseo. Sermo. ij. Jn quo declarat in quo Heliseus christi typum habuit.

Sermo. a ccvj. A

Sicut de btõ helia diximus fratres charissimi q̃ typũ habuerit dñi saluatoris: ita et sctm̃ Heliseũ cõfidenter & secure asserim⁹: saluatoris nr̃i imagi
nem p̃tulisse. Clamauit ei ad beatũ heliseũ: sicut
in lectione diuina audistis: vidua quedã: & voce flebili sup
plicauit dicẽs. Vir me⁹ mortu⁹ est: & ecce creditores veni
unt & volũt mihi tollere filios meos. Ille aũt interrogauit
eã quid haberet in domo sua. Respõdit mulier & ait. Ancilla
dñs: q̃ nõ habeo nisi modicũ olei q̃ vngar. Et dixit Helise⁹
Pete vasa a vicinis tuis: & clauso ostio: mitte ex illo oleo i
oĩa vasa: & cũ plena fuerint: vẽde & redde creditorib⁹ tuis.
Vidua ista fratres charissimi typũ ecclie pferebat: sicut et
illa q̃ meruit btm̃ heliã excipere. Vidua g̃ ista. i. ecclia ꝺbi
tum graue cõtraxerat nõ solidoꝝ sed peccatoꝝ. Debitũ ha
bebat & creditorẽ crudelissimũ sustiebat: q̃ se diabolo mul
tis peccatis obnoxiã fecerat. Sic enĩ et ꝓpheta ꝑdixit. In
pctis vr̃is vẽditi estis: & in scelerib⁹ vr̃is dimisi matrẽ ve
strã. Vidua g̃ illa ꝓ tã grãdi debito captiua quodãmodo

tenebat. Captiua erat: q̃ redẽptor nondum venerat. Sed
postea q̃ vidua ista ver⁹ redẽptor x̃ps dñs visitauit: ab oĩ
bus debitis liberã fecit. Unde ei illa vidua liberata sit vi
deam⁹. Unde: nisi de augmẽto olei. In oleo misericordis
itelligik. Ergo vidue illi ideo debitũ creuerat: q̃ oleũ mie
peccãto ꝑdiderat. Considerate fres. Deficit oleũ: & debitũ
creuit. Creuit oleũ: & perijt debitum. Creuerat cupiditas: &
perijt charitas. Redit charitas: & perijt iniq̃tas. Veniente
ꝺo Heliseo x̃po dño: vidua: hoc est eccl'ia ꝓ augmẽtum olei
id est donũ gratie & mie vel charitatis pinguedine: de pec
catoꝝ debito liberat. Quid tũ ei beatus Heliseus dixerit:
videam⁹. Pete vasa multa a vicinis & p̃mis tuis: & clau
so ostio infunde in vasculis vicinoꝝ. Qui erãt isti vicini: ni
si gẽtiũ ppl'i? Et licet vidua illa eccl'ie typũ habuerit: tñ vi
dua erat: & ideo vicini illi vnde vasa petebant pp̃m gentiũ
figurabãt. Que tũ vasa vacua exhibebant: vt oleum miseri
cordie accipere mererent: q̃ oẽs gentes anteq̃ donũ gratie
cõsequant: fide et charitate & bonis operib⁹ vacue esse pro
bant. Veniẽs oẽs q̃ ad salutare baptismũ p̃sequendũ eccle
sie offerunt: & chrisma & oleũ benedictionis accipiũt: vt iam
nõ vasa vacua sed deo plena & templũ dei esse mereant. Cõ
siderate ergo fratres charissimi. Q̃diu vidua illa oleũ i va
sculo ꝓpio habuit: nec sibi sufficiebat / nec debitũ reddere
poterat. Qerũ est charissimi. Qui se solũ diligit: nec sibi suf
ficit: nec peccatoꝝ suoꝝ debitũ reddit. Cũ vero in alienis
vasculis. i. oĩbus vicinis & ꝓpinquis: & oĩbus oino hominĩ
bus ceperit oleũ charitatis infundere: tũc & sibi sufficere / &
ab oĩbus se debitis poterit liberare. Et vere fratres talis ẽ
natura sctĩ amoris / & vere charitatis: vt erogando crescat.
Et quãtũ in aliis pl⁹ exp̃dit: tñ in se abũdãtius cumulet
Cibũ corporis si volueris egẽti tribuere: ad p̃sens q̃ illi
dederis tu habere nõ poteris. Panẽ charitatis si dederis
centũ hoĩbus: integer manet. Si vniuerso mũdo largiri vo
lueris: tibi nihil deficit: imo nõ solũ nõ deficit: sed oĩm illoꝝ
quib⁹ largit⁹ fueris: lucrũ tibi multipliciter crescit. Verbi
gratia. Unũ panẽ charitatis habebas. Si nemini dedisses
ipm solũ habueres. Ille hoĩbus dedisti: mille panes acq̃si
sti: q̃ tãta est possessio charitatis: vt et singulis tota sit & oĩ
bus integra esse possit. Ergo & alijs dedisti: & tu nihil peni
tus ꝑdidisti. Immo nõ solũ ꝑdidisti: sed sicut tã dixit: quic
quid alijs a te collatũ est: tu centupliciter acquisisti. Ergo
ffres charissimi / agnoscite viduã non alio nisi de oleo a suis
creditoꝝ ib⁹ absolutã: et intelligite ecclesiam catholicã non
aliũde nisi ꝓ oleũ misericordie dei de suis fuisse criminib⁹
liberatã. Sed ꝑ attẽdite fratres: q̃ mulier illa q̃diu habuit
vasa vbi oleũ infunderet: tãdiu oleũ creuit. Nam dixit filio
suo. Affer mihi vas. Et ille respõdit. Nõ habeo. Et ait scri
ptura: stetisse oleũ: postea q̃s vbi poneret nõ inuenit. Sic di
lectissimi ffres tãdiu charitas augeẽ q̃diu tribuik. Et ideo
etiã ex industria debem⁹ vasa ꝛrere vbi oleũ possim⁹ infun
dere: q̃ ꝓbauim⁹ q̃ nõ alijs ifundim⁹ pl⁹ habem⁹. Vasa
charitatis boies sunt. Si charitatis oleo volum⁹ abũdare
nõ solũ bonos sed etiã malos debemus diligere. Bonos: q̃
boni sunt. Malos: vt boni fiãt. Habet ei hanc virtutẽ oleũ
charitatis: vt & bonos meliores faciat: & malos de peccato
rũ tenebris ad lucẽ ☞itatis reducat. Q̃ aũt ait scriptura:
clauso ostio viduã illã oleũ in vasculis infudisse: ꝑ signifi
cauit vt vnusq̃sq; elemosynã clauso ostio faciat. i. ꝓ solo oi
amore. Nõ ideo vt laudet ab hoĩb⁹: sed vt apud deũ inueni
re gratiã mereatnr. Qui em̃ ꝓ laude humana elemosynã fa
cit: apto ostio facit: q̃ apertũ oib⁹ patet. Qui ☞o ꝓ sola vi
ta eterna / & ꝓ remissione peccatoꝝ bona opa fecerit: etiã si
publice facit: clauso ostio facit: q̃ de illa elemosyna non ꝑ
querit q̃b⁹ videk: sed q̃b⁹ non videk. Laus enĩ humana videt
eternũ premiũ non videt. Sed audi q̃d dicit apl̃s. Que em̃
videnk tẽporalia sunt: q̃ aũt nõ videnk eterna. Secur⁹ ergo
vnusq̃sq; elemosynã faciat: tm̃ est vt ꝓ illa gloriã humanã
non reqrat. Post hec audiuim⁹ q̃ dũ beat⁹ helise⁹ trãsiret
per Sunã quedã mulier magna susceperit eũ: et dixerit ad
virũ suũ. Animaduerto q̃ homo iste vir dei sit. Faciamus
illi cenaculũ: & ponam⁹ ei in eo lectũ: mẽsam: sellã: & cãdela
brum: vt q̃s venerit manet ibi. Et mulier illa sterilis erat
sz oꝛãte Heliseo genuit filiũ. Sic & eccl'ia anteq̃ x̃ps veni
ret sterilis fuit. Et sicut illa oꝛãte Heliseo genuit filiũ: ita &

ecclesia ventente ad se x̃po: genuit populũ christianũ. Sed
filius mulieris illius dum heliseus absens esset: mortu⁹ est
sic & filius ecclesie: hoc est ppls gentiũ anteq̃ x̃ps veniret
peccatis mortuus erat. Descẽdente de mõte Heliseo filius
vidue huic vite reddit: descẽdente de celo x̃po: filius eccle
sie. i. popul⁹ gentiũ suscitat. Sed hoc qualiter factũ sit: vi
deamus. Mortuo em̃ filio suo mulier illa abijt & vestigijs
se sancti helisei prostrauit: beat⁹ vero heliseus vedit bacu
lum suũ puero & dixit ad eũ. Vade & mitte baculũ meũ sup
faciẽ pueri. Si te salutauerit homo: non resalutes eũ. Hoc
loco fratres videte ne alicui surripiat impia cogitatio: & di
cat q̃ auguriũ beat⁹ heliseus obseruare voluerit: & ideo tus
serit puero suo: vt salutantẽ se i via nõ resalutaret. Frequẽ
ter hoc in scripturis legim⁹: sed ꝓ celeritate est dictũ: nõ si
aliqua superflua & sacrilega obseruatiõe preceptũ. Ac si di
ceret. Ita velociter ambula: vt nullis fabulis i via occupa
ri aut retardari p̃sumas. Abijt g̃ puer & misit baculũ sup
faciẽ pueri: & penit⁹ nõ surrexit. Puer iste typũ habuit bea
ti moysi. Misit enĩ eũ deus cũ baculo in egyptum: sed bacu
lus sine x̃po flagellare egyptũ potuit: de originali vero vel
actuali peccato liberare vel resuscitare non potuit. Nihil
enĩ (dicente apl̃o) ad perfectũ adduxit lex. Opus erat vt q̃
baculum miserat: ipse descenderet. Baculus sine helisco ni
hil valebat: q̃ crux sine x̃po nihil poterat. Venit ergo bea
tus heliseus: & ascendit in cenaculũ: q̃ vẽturus erat x̃ps: et
ascẽdurus crucis patibulũ. Inclinauit se heliscus vt pue
rum resuscitaret: humiliauit se x̃ps vt mũdũ in peccatis ia
centẽ erigeret. Misit heliseus oculos sup oculos: man⁹ sup
man⁹. Videte ffres quãtũ se vir ille perfecte etatis cõtraxit
vt puerulo mortuo & iacẽti congrueret. Q̃ em̃ heliseus in
puero p̃figurauit: hoc in toto genere humano x̃ps ꝑpleuit.
Audi apl̃m dicentẽ. Humiliauit semetip̃m factus ꝓ obediens
vsq; ad mortẽ. Qz paruuli eram⁹: paruulũ se fecit. Qz mor
tui iacebamus: pius se medicus inclinauit: q̃ & reuera fra
tres nemo potest iacentẽ erigere: si se noluerit iclinare. Q̃
aũt puer oscitauit septies: septiformis gratia sancti spirit⁹
ondik q̃ humano generi vt resuscitek in aduẽtu x̃pi tribuik
De ipo spũ dicit apl̃s. Si q̃s spm̃ x̃pi nõ habet: hic nõ ẽ ei⁹
Jpm etiã spm̃ dns dedit discipulis: q̃s insufflauit et dixit.
Accipite spm̃ sctm̃. Qs enĩ quodãmodo sup os posuit: q̃s in
sufflãdo spm̃ dedit. Gratias ergo agam⁹ pissimo redẽpto
ri: q̃ nos nullis ꝓcedẽtib⁹ meritis suscitauit: & nõ solum de
morte ꝓpetua eripuit: sed etiã adiuuãte gratia ipsi⁹ si bene
egerim⁹ eterna p̃mia reꝓmisit: q̃b⁹ ipe p̃stare dignet: q̃ cũ
patre & spiritu sancto viuit & regnat de⁹ in scꝰa scꝰoꝝ. Amẽ.

ℂ Dominica sexta de Naaman Syro. Sermo. j. Jn quo declarat quid significet quod Heliseus vno tempore seruo Syro gloriam attulit / & seruo perfido penam intulit.

Sermo ccvij. B

Cum Naaman regis syrie princeps pfusus lepra
fuisset: & sibi vl'cũq; horreret: dolebat rex Syrie
virũ p quẽ plurima pfecerat bella: gẽtes domue
rat: & victorias perpetrarat. Tũc audit Naamã
apud israel esse ꝓphetã heliseũ mirãdis virtutib⁹ ꝑditũ. &
stupẽdis opib⁹ noiatum: p quẽ posset & cause periculo libe
rari: & pniciosa varietate tergi. Mox suũ pergit ad regẽ: et
cõmendaticias litteras ad israelitarũ regẽ deposcit. Cõfe
stim rex ad regẽ litteras mittit dicẽs. Misi ad te Naaman
seruũ meũ vt cures eũ a lepra ipsius. Cũ rex a rege litteras
accepisset: scidit vestimẽta sua dicens. Videte q̃m malicias
querit ifte: q̃ misit ad me hoiem vt curẽ eum. Nunquid ego
de⁹? Q̃ fides. Naaman pinceps fideliter festinat ad deũ: &
rex pfidus suũ dissipat vestimentũ. Rex Syrie credit posse
fieri q̃b⁹ audierat: & rex israel non credit fieri posse q̃b⁹ nouc
rat. Tunc ad heliseũ: cũ regis cõmotio pferret: mitte (inq̃t)
ad me naamã syrũ: vt sciat q̃ est de⁹ i israel. Adducik itaq;
ad ostiũ hoĩs dei cũ q̃drigis & equitib⁹. Ad quẽ ait. Vade
baptizare in iordane septies: & mũdaberꝛ. Quo audito naa
man: cõmot⁹ dixit. Ego putabã q̃ egrederek ad me: & stãs
iuocaret nomẽ dñi dei sui: & tãgeret locũ lepre: & curaret me
Si ei aq̃s me mũdari oportet. Nonne meliores sunt apud
nos aq̃? Tũc vn⁹ ex suis ait. Rũcq̃d hoc difficile ☞bũ est q̃
locutus est ꝓpheta aq̃ te: Quare non facis q̃b⁹ dixit: Tunc

Naamā reuersus ꝛ in iordane septies baptizatꝰ:ascēdit inde mūdatus. Tūc miraꝶ naaman:tūc stupet: tunc pphetā ꝯspicit:tūc celū attēdit:miraꝶ vno iussu affuisse virtutē: miraꝶ operatū dn̄i:miraꝶ detersum tanti tp̄is vitiū. Miratur naaman se mutatū corpore:ꝛ mēte pniciosa.ab illo cōtagiū pelliꝶ:ꝛ optata sanitas reparaꝶ: gaudet Naaman: ppheta letaꝶ:ꝛ ab vtrisqȝ dn̄s collaudaꝶ. Gaudet Naamā qd̄ optauerat se pcepisse: ꝛ qd̄ crediderat iuenisse. Gaudet ppheta in opere:letaꝶ ppl̄s in virtute. Gaudet iudea q̄ venientibꝰ prestentꝶ auxilia:discūt in israel qd̄ apud se iuenire nō poterāt. Qui curatꝰ est p̄dicat:q̄ sentit nūciat:nemini dubiū
C betur qd̄ in Naamā mirabilia ꝓtestanꝶ. Tūc letꝰ Naamā Heliseo offert mūera:tūc sanitatis voto obtulit dona. Non enī preciū curationis est qd̄ offero: nec sanitate pcepta isto munere redimo sanitatē quā merui. Nec p̄cio poterit redimi/nec vllo munere inueniri. Mihi(inq̄t)helisēꝰ qd̄ offers nō accipio:qd̄ ingeris vt alienū recuso. Nec ei tibi sanitatē p̄stiti:nec pniciosum in te vitiū ego ipse correxi. Est potēs in celestibꝰ:deꝰ:cuiꝰ imperiū seruo:officio pareo; seruituti insisto:cui soli p̄parādus est sensus: dicādus animꝰ:tribuēdus in oībus famulatus. Huic enī si soli serujeris aut obsequia debita mācipaueris:anteqȝ reddas seruitia:an̄ meliorem mereberis medicinā. Mox Naamā diuinam sibi disciplinā indicit:supsticiosa abscidit. Cōtinuo se deū venerari testaꝶ:ꝛ detestari idolū ꝓfiteꝶ. Nūc(inq̄t)cognoui q̄ꝛ deus colēdus est solus:nunc primū addidici:q̄ꝛ vnꝰ venerādus est dn̄s. Ceterꝝ dij gētiū nec saluare poterūt:nec nocere merenꝶ/aut sanū quempiā facere/q̄ se nō possunt de nō colenti
D bus vindicare. Tūc Naamā ꝓficisciꝶ in syriā letꝰ:tunc ad suos pperat sanꝰ. Letanꝶ oēs q̄ cum eo tristes aduenerant gaudēt cūcti q̄ eiꝰ inualitudinē exhorrebāt. Magnalia dei cuncti secū loquunꝶ:ꝛ v̄tutes eiꝰ vniuersi inuicē fabulanꝶ. Statim pphete puer secū loquiꝶ dicēs. A Naamā syro noluit quicqȝ accipere:pergā vt qd̄ ille noluit suscipere:ego sumam. Nec cessauit:pergit festināter. Quē cū puer videret cōcurrentē ꝛ dn̄o nūciaret:mox Naamā suorꝝ statuit currꝰ in obuiā redit:causam exq̄rit. Ille auarus iactat mēdaciū Dicit a ppheta eē mādatū vt argēti aliq̄d mitteret: qd̄ aduenietibꝰ ad se pphetarū liberj tribuisset. Cōtinuo Naamā puero duplū q̄ȝ petierat dedit: qd̄ prophete ipse supplex vt acciperet extorquere nō meruit. In sequestri ergo deposito in Heliseo ꝯspectu solito more cōsistit. Ubi(inq̄t) fuisti:
xxij.de ciuitate dei ca.xxix. vel q̄d negocij gessisti? Nusqȝ(inq̄t)discessi. Tunc ppheta sctissimꝰ ait. Nōne cor meū tecū fuit:qn̄ naamā tibi i obuiā pperauit? Argentū accepisti:ꝛ eiꝰ leprā sumpsisti. O meritū Helisei. Uno tp̄e duplex virtꝰ ostēdiꝶ:ꝛ gemina potestas pphete sanctissimi demōstraꝶ. Curaꝶ Naamā syrꝰ:ꝛ lepra giezi ꝯfundiꝶ. Seruo syro fideli gloriā attollit:ꝛ suo perfido intulit penā. Ille de syria veniēs qd̄ desiderauit accepit hic puer pphete plagā sibi de perfidia sumpsit. In aq̄s Naaman curaꝶ ꝛ gaudet:giezi vulneraꝶ ꝛ deflet. Aliꝰ suis redditur sanus: alius cunctis ostenditur maculatus. Deus in Naamā laudaꝶ: q̄ deposita lepra integer reuersus ē ꝛ sanꝰ

¶ Item in eadem dn̄ica: de eodem de quo supra alius sermo factus ad fratres in heremo:qui iter sermones ad eosdem habetur.ser.xxxij.fo.xv.

¶ In eadem dominica: De Heliseo ꝛ Giezi puero. Sermo.ij.

Sermo ccviij. A iiij.Re.v. FRequenter charitati vestre suggessimꝰ f̄res charissimi:beatū heliseū typū habuisse dn̄i saluatoris Giezi aūt discipulꝰ:nō incongrue iudā traditorē vel iudeorꝝ populū intelligiꝶ figurasse. Sicut enī Giezei iō seruiebat beato heliseo vt pecuniā posset acq̄rere ita ꝛ iudas ppterea adheserat dn̄o saluatori vt fraudē faceret:ꝛ terrenas diuitias ꝯgregaret. Deniqȝ sic in euāgelio
Ioā.xij. scriptū est. Q̄ꝛ fur erat ꝛ loculos habebat:ꝛ ea q̄ mittebanꝶ asportabat. Nam giezei qui grām magistri poterat ꝓmereri:sicut ꝛ dn̄s suus cōsecutꝰ fuerat beati helie:cupiditate victus meruit in eternū crudeli lepra ꝯfundi. Iudas vero p amore pecunie ꝛ apostolatꝰ grām pdidit:ꝛ laqueo vitā fini
B uit. Ac si intelligimꝰ oēs auaros ꝛ cupidos:intus in aīa peccati lepra esse perfusos. Naaman vero princeps militie qui leprosus erat:ꝛ suggerente ancilla ad beatū Heliseū sanan

dꝰ aduenit:populū gētiū figurauit. Puella illa q̄ captiua fuerat de iudea ducta ꝛ suggesserat dn̄e sue:q̄ si ad btm̄ he iiij.Re.v.
liseū suus dn̄s pergeret:sanitatē reciperet: puella inq̄ȝ illa prophetie imaginē gessit: q̄ꝛ lȝ tēpore illo in sola iudea grā pphetie floruerit: tn̄ nō potuit fieri nisi vt etiā ad vicinas gentes beata eius noticia pueniret. Audiuit ergo Naamā puellam:ꝛ venit ad Heliseū. Audiuit populꝰ gentiū pphetiā et venit ad xp̄m. Naaman veniēs ad Heliseū sanaꝶ a lepra et ppl̄s gentiū veniēs ad xp̄m:ab omni peccatorꝝ lepra purgaꝶ. Potest tn̄ sicut iam dixi Giezi etiā iudeorū populū figurare:q̄ eo tēpore peccati lepra percutiꝶ: quo ab ea gētiū C
ppl̄s liberatur. Deniqȝ sic infelices iudei in passiōe dn̄i clamauerūt. Sanguis eiꝰ sup nos ꝛ sup filios nostros. Tūc ei peccati lepra ꝯfundi meruerūt:qn̄ cōtra celestē medicū ore Matthei. xxvij
sacrilego clamauerūt. Tolle tolle/crucifige eū. Ergo eo tp̄e in illis remāsit lepra:q̄ad gentes dn̄i trāsijt gratia. Deniqȝ Ioā.xix.
sic ꝛ apl̄s Petrus ad eos locutꝰ est dicens. Uobis (inq̄t) oportuit primū loqui verbū dei: sed q̄ꝛ vos indignos iudi Act.xiij.
castis eterne vite:ecce ꝯuertimur ad gētes. Quādo doctrina aplorꝝ ad gētes trāsijt:tunc in miseris iudeis peccati lepra remāsit. Quid tn̄ mādauerit btūs Helisēꝰ Naamā syro videamꝰ. Uade(inq̄t)ꝛ lauare septies in iordane. Qd̄ autē D iiij.Re.v.
audiēs Naamā vt lauareꝶ septies ī iordane:indignatꝰ est/ꝛ nolebat annuere: ꝛ ab amicis suis cōsilio accepto acquieuit vt lauareꝶ ꝛ purgatꝰ est:hoc significauit:q̄ꝛ populꝰ gentium anteqȝ xp̄s crucifigereꝶ ipsi per se xp̄o loq̄nti nō credidit:sed postea p̄dicātibꝰ aplis ad sacramētū baptismi fideliter venit. Naamā munera obtulit beato Heliseo ꝛ ille accipere noluit. Christi in hoc gratiam figuratam intellige:q̄ ideo grā diciꝶ:q̄ꝛ gratis daꝶ. Sic enī dn̄s in euāgelio discipulis dixit. infirmos curate:mortuos suscitate:demōes ex Mat.x.
pellite. Gratis accepistis/gratj date. Et q̄ꝛ oīa sacramēta E
ꝛ mysteria dn̄i nostri q̄ in iudeis erāt p̄figurata:in nobis videmꝰ esse cōpleta:quātas possumꝰ deo grās referamus: vt cū dies iudicij aduenerit: ab auditu malo liberati: illa ad nos vox desiderabilis dirigaꝶ. Uenite benedicti percipite Mat.xxv
regnū qd̄ vobis paratū est ab origine mūdi. Ad quod vos dn̄s sub sua ꝓtectiōe perducat:cui est honor ꝛ imperiū cū patre ꝛ spiritusancto in secula seculorum. Amen.

¶ Item in eadē dn̄ica: Homelia de eo quod scriptum est in euāgelio s̄m Mattheum. Amen dico Mat.v.
vobis: Nisi abundauerit iusticia vestra ꝛc. que sumpta est ex libro.j.de sermone dn̄i in monte.ca. vj.et.vij. Et ex sermonibus de Uerbis dn̄i. Ser. iiij.fo.xxxvj. Et ex libro quinquaginta homeliarum. Sermo.xl.fo.cxxx.col.ij.

¶ Dn̄ica septima: De eo qd̄ scriptū est in euāgelio s̄m Marcum. Cum turba multa esset cū Iesu nec haberent qd̄ manducarent ꝛc. Sermo.j. In quo ostendit quomodo differunt miracula septē panum/ꝛ quinqȝ:ꝛ quid significant. Mar.viij.

ALtitudinē diuinitatis sue ꝛ miam humanitatis multis ꝛ varijs modis in scripturis sanctis dn̄s noster iesus xp̄s ostendit:quemadmodū solet in mysterijs ꝛ sacramētis:vt ꝛ petentes accipiāt: et Sermo ccix. A Mat.vij.
querētes inueniāt:ꝛ pulsantibus aperiaꝶ. Oīa enī q̄ in hoc mūdo sub fragilitate nostra exhibuit miracula: nobis ꝓficiūt. Nō vtiqȝ sine causa faciebat ea dn̄s: vl̄ quasi frustra ꝛ inaniter. Uerbū dei est xp̄s:q̄ non solū sonis:sed etiā factis loquiꝶ hoībꝰ. Hoc enī etiā qd̄ hodie de sancto euangelio lectū est:querit intellectorē:ꝛ cū fuerit intellectū: spiritale facit gaudiū. Et in hac lectiōe simul ꝯsiderāda est in vno eodemqȝ redēptore nostro disiūcta operatio diuinitatis ꝛ hūanitatis:atqȝ oīmodis detestandꝰ error eutycetis: q̄ vnā tn̄ in xp̄o dogmatizare ꝓsumit opationē. In alterutra enī pte vel q̄ solū hominē fuisse dixerit:gloriā negabit ꝯditoris vel q̄ solū deū negauit miam redēptoris. Nēpe q̄ sup turbam misereꝶ dn̄s:ne vel inedia: vel longioris vie deficiat labore nouerimꝰ affectū esse atqȝ cōpassionē humane fragilitatis. Qd̄ aūt de septē panibus ꝛ paucis piscibꝰ satiauit quattu B
or milia hoīm:credimꝰ diuine opus esse virtutis. Attendat

Annota: nō fiera: [illegible] ordis sermonū huiꝰ opis. ergo sanctitas vestra:q̄ꝛ h̄ nobis ꝓpositū est qd̄ cū vr̄a charitate tractemus. Quid sibi velit huiꝰ rei tn̄ mysteriū:q̄ eo modo se deū discipulis demōstrasse sancta testaꝶ scriptura quō euāgeliū narrat. Ait ei euāgelista in hodierna lectiōe. Cū multa turba esset cū iesu: nec haberēt qd̄ mādūcarent:
Mar.viij ꝯuocatis discipulis ait illis. Misereor turbe huic. Sȝ req̄ramꝰ qd̄ ait superiꝰ. In illis diebꝰ cū turba multa esset. Su
Mar.vij. perius ei accesserūt iudei ad saluatorē: accusantes discipulos eiꝰ:eo q̄ nō lotis manibꝰ mādūcarēt. Quos dn̄s redarguit:q̄ꝛ q̄ de corde mala ꝓcedūt: ea potius hoīem coinq̄na
Ubi.s. rent. Et relictis illis venit in finibꝰ gentiū:vbi mulier chananea q̄ est mater gētiliū p filia sua.i.eccl'ia dn̄m deprecaꝶ.
Mar.vij. Que tamdiu postulauit donec acciperet qd̄ petebat. Post
Mar.viij hec iterū curauit mutū ꝛ surdū. Ergo ī his diebꝰ cū multitudo ppl'i cōcurrisset:nec haberet qd̄ mādūcarēt. Turbas enī hic oēs gētes significare creaturas intelligimꝰ p quibꝰ ipse dn̄s miā cōmoueꝶ:q̄ nō haberēt qd̄ manducarēt. Hic spiritaliter debemꝰ intelligere:q̄ ideo nō habebant qd̄ māducarent:q̄ꝛ gētes legē nō habebāt.i. q̄nqȝ libros moysi:nō pphetas:nō p̄dicationē sancti Ioānis:q̄ꝛ gentes nō per legē sed per fidē venerunt ad redēptorē. Ideo triduo ꝑseuerant:hoc est in natiuitate:in passione:in resurrectiōe dn̄i:siue in patre:ꝛ in filio:ꝛ in spūsancto. Perseuerare enī ꝑmā
Mat.x. nere est in ꝯfessione:sicut ip̄e dn̄s ait. Qui aūt ꝑseuerauerit
C vsqȝ in finē/hic saluus erit. Dicit ergo dn̄s. Non habēt qd̄
Mar.viij mādūcent. Q̄ꝛ legē nō habēt:ꝛ dimittere eos ieiunos nolo ne deficiāt in via. Ut q̄ p fidē xp̄i crediderūt:per fidem xp̄i saluarenꝶ. Quidā autē ex his de longe venerūt. Longe enī erant gentes a deo:errādo per idola. Et modo oīs qui peccat longe est a deo. Dicūt discipuli eiꝰ. Unde istos q̄s poterit saturare panibꝰ in solitudine? Adhuc apl'os tenebat incredulitas:donec mysteria reuelarenꝶ:nec recordabanꝶ qd̄ fecerat de q̄nqȝ panibus ꝛ duobꝰ piscibꝰ. Et interrogauit
Ubi.s. ꝛ eos iesus quot panes haberēt. Qui dixerūt: Septē. Et p̄ce
Mat.xv. pit turbe vt discūberēt sup terrā. Et accipiēs panes grās egit:ꝛ dedit discipulis suis vt apponerēt. Et pisces similiter bn̄dixit:ꝛ posuit an̄ illos. Et manducauerūt ꝛ saturati sunt:ꝛ sustulerūt septē sportas plenas. Erāt aūt q̄ māducauerūt q̄si q̄ttuor milia extra mulieres ꝛ infantes. Et virtutes quidē dn̄i manifestissime credimꝰ esse factas in p̄senti:
D sed q̄d latet in mysterio:ipl'iꝰ grā donāte req̄ramꝰ. In supe
Mat.xiiij riori ei lectione de q̄nqȝ panibꝰ ꝛ duobꝰ piscibꝰ q̄nqȝ milia hoīm satiauit:h̄ septē panibꝰ saturauit q̄ttuor milia hoīm. Ibi discipuli suggerūt dn̄o dicētes. Locꝰ desertꝰ est ꝛ hora p̄terijt:dimitte turbas vt eūtes i castella emāt sibi escas Hic penitꝰ tacēt discipuli:sed ip̄e dn̄s p eis sollicitꝰ ē. Videamꝰ q̄re tacēt. Q̄ꝛ necdū missi fuerant p̄dicare gentibus
Mat.xv. sed potiꝰ ad oues pditas domꝰ israel. Prior ḡ illa pabola ptinet ad iudeos:ista v̄o ad gētes. Ibi q̄nqȝ panes fuerunt hoc est q̄nqȝ libri moysi. Hic vero septē panes:q̄ sunt septi
Esa.xj. formis spūs dona: sicut ait sctūs Esaias ppheta. Spiritꝰ sapiētie ꝛ intellectꝰ: spūs cōsilij ꝛ fortitudinis: spūs sciētie et pietatis:ꝛ replebit eū spūs timoris dn̄i. Ibi duodecī cophini pleni spūsancto:hic septē ecclesie siue septē candelabra aurea. Ibi duo pisces q̄ sunt duo testamēta: siue vnꝰ liber oīm pphetarꝝ:vel sancti Ioānis p̄dicatio:hic indefini
j.Cor.xij tus numerꝰ poniꝶ:q̄ sūt dona gratiarꝝ:sicut ait apl's. Alij p spm̄ daꝶ sermo sapiētie:alij sermo sciētie:alij ꝓphetia:alij genera līguarꝝ:alij īterpretatio sermonū:oīa vero hec operaꝶ vnꝰ atqȝ idē spūs. Ibi sup fenū recūbūt:ꝛ hic sup terrā Utrimqȝ vna cōuersatio:vna grā:vna virtus: vna deitas.
Esa.xl. Ibi sup fenū discūbūt:h̄ est mortificata opa carnis:q̄ꝛ oīs
Act.iiij. caro fenū:ait ppheta. Hic sup terrā discūbunt:id est opera terrena cōculcāt. Ibi q̄nqȝ milia refecti:q̄ numerꝰ pertinet ad iudeos. Nā post ascēsionē dn̄i loq̄nte sctō Petro:q̄nqȝ milia sunt baptizati. Hic autem quattuor milia: hoc est de
E tota terra oēs gentes a quattuor cardinibꝰ celi:de septiformis sancti spūs grā esse repletas in vitā eternā. Et ideo dilectissimi nos q̄ nō per legē:sed per fidē credimꝰ in dn̄o nostro iesu xp̄o:q̄ nō ex operibus:sed ipsius gratia sumꝰ redēpti:qui nō ex quinqȝ panibꝰ:id est ex q̄nqȝ libris moysi: sed ex septiformis gratia spūsancti sumꝰ repleti: sicut beatus
Esa.xj. Esaias pphetauerat dicens. Spūs sapiētie ꝛ intellectus: spūs cōsilij ꝛ fortitudinis:spūs sciētie ꝛ pietatis: ꝛ replebit

illum spūs timoris dn̄i. In hac ergo septiformi spūsancti gratia maneamꝰ:in qua vocati sumꝰ: repleti dono spiritussancti:p dn̄m nostrū iesum xp̄m:qui viuit ꝛ regnat in vnitate eiusdē spūsancti deus:per oīa secula seculorum. Amen.

¶ In eadem dn̄ica: de Heliseo ꝛ securi in gurgite lapsa. Sermo.ij.

CUm diuina lectio legereꝶ f̄res charissimi: audi Sermo. ccx.
uimꝰ q̄ eunte beato Heliseo cum filijs pphetarū ad iordanē fluuiū: dū sibi ligna pciderēt cecidit A
securis in aquā. Et ille de cuiꝰ manu ceciderat iiij.Re.vj
clamauit ad beatū heliseū. Heu dn̄e mi:ꝛ ipsam mutuo susceperā. Post hec in loco vbi securis illa corruerat beatus Heliseus misit lignū ꝛ natauit ferrū. Heliseū fratres dilectissimi typū habuisse dn̄i saluatoris freq̄nter charitati vestre suggessimꝰ. Sed et in puero q̄ erat de filijs pphetarū. cui securis de manu lapsa est: nō incōgrue xp̄s dn̄s itelligitur. Securis illa q̄ cecidit adam siue totū genus humanū significasse diciꝶ. Tenebat ergo filiꝰ pphetarū securim in manu sua:ꝛ dn̄s ac saluator noster humanū genus qd̄ creauerat in manu potentie sue. Sed quō securis illa de manu prophete in ꝓfundū corruit: ita ꝛ genus humanū de manu dn̄i oīpotentis p superbiā se excussit ꝛ cecidit:ꝛ in fluuio luxurie vel oīm peccatorū gurgite se submersit. Securis illa in ꝓfundo iacebat: q̄ꝛ genꝰ humanū in oīm criminū abyssū infelici ruina corruerat:sicut scriptū est. Infixus sum in li ps̄.lxviij.
mo ꝓfundi. Et iterū. Deueni in altitudinē maris:ꝛ tempestas demersit me. Fluuius ei ille vbi securis cecidit significat preterfluentē ꝛ fugitiuā ꝛ in abyssum descendentē voluptatē:vel luxuriā seculi huius. Fluuius enim a fluendo nomen accepit. Et q̄ꝛ oēs peccatores trāsitorijs voluptatibꝰ inherētes fluere dicunꝶ: ideo securis illa ī fluuio ꝛ in limo iacebat oppressa. Ueniēs vero Heliseus:misit lignū ꝛ nata B
uit ferrū. Quid est lignū mittere ꝛ ferrū in lucem ꝓducere: iiij.Re.vj
nisi patibulū crucis ascēdere: ꝛ de ꝓfundo īferni humanū genus erigere: ac de omniū peccatorū limo per crucis mysteriū liberare? Postqȝ vero natauit ferrū:misit manū propheta ꝛ recepit illud:ꝛ redijt ad vtiles vsus dn̄i sui. Ita et de nobis factū est dilectissimi fratres:q̄ de manu dn̄i superbiendo cecideramꝰ: p crucis lignū iterū ad manum vel ad potestatē dn̄i redire meruimꝰ. Et ideo quātū possumꝰ cum ipsiꝰ adiutorio laboremꝰ:ne iterū superbiēdo de manu dn̄i corruamꝰ. Et q̄ꝛ nullis p̄cedentibꝰ meritis de tenebris producti sumꝰ ad lucē: de morte ad vitā reuocati:de multis erroribꝰ in viā reducti:curamꝰ dū lucē habemꝰ:nec p̄tereuntia salutis tēpora negligamꝰ: nec nos delectet mūdi huius male dulcis ꝛ nimiū periculosa leticia:ne iterū de operibus sanctis ꝛ de iusticie via quasi de manu dn̄i corruētes:ad luxuriosum mundi huiꝰ fluuiū recurramꝰ: ꝛ in oīm pctōrum limū infelici iterū ruinā mergamur: sed audiamꝰ apl'm di
centē. Si cōsurrexistis cum xp̄o: q̄ sursum sunt sapite: vbi Col.vj.
xp̄s est in dextera dei sedēs:q̄ sursum sunt q̄rite. Quare dicit. Si resurrexistis:nisi q̄ꝛ cecideramꝰ? Et alibi idē apl's:
Surge q̄ dormis:ꝛ exurge a mortuis ꝛ illuminabat te xp̄s. Ephe.v.
Quasi non tibi videꝶ ad securim in limo iacentē clamare? Surge inq̄t q̄ in ꝓfundo gurgite dormis: ꝛ per crucis my
steriū illuminabit te xp̄s. Iam ista oīa f̄res charissimi p ba C
ptismi sacramentū deo auxiliāte sic agere studeamꝰ:vt nobis bn̄ficia dn̄i nostri nō iudiciū pariant sed ꝓfectū. Et ita dulcedinē charitatis:puritatē cordis: ꝛ castitatē corpis teneamꝰ:ne in nobis dei sacramenta patianꝶ iniuriā. Si enī
verū est: imo q̄ꝛ verū est qd̄ dicit apl's. Q̄ꝛ templū dei sumꝰ j.Cor.iij.
et spūs dei habitat in nobis: quotiēs aliq̄d peccatū aut cogitādo:aut loquendo:aut etiā operando ꝑficimus: templū dei destruimꝰ: ꝛ ei q̄ in nobis habitat iniurias irrogamus. Et ideo si q̄s in se templū dei aut turpibus cogitationibꝰ sordidauit:aut luxurioso sermone polluit:vel quibuscunqȝ criminibꝰ forte iā vsqȝ ad fundamēta destruxit: dū tp̄s est cū dei adiutorio studeat repare pdita:erigere lapsa:destructaqȝ cōstruere: vt cū dies iudicij aduenerit: ꝛ si coronā nō meremur accipe vl' ad pctōꝝ mereamur idulgētiā puenire Qd̄ āt dixi:vel ad pctōꝝ indulgētiā; p hūilitate q̄ nob̄ satj ē necessaria videor suggessisse. Nā medicꝰ ille celestj cōpūctis penitētibꝰ ꝛ elemosynas largius faciētibꝰ: nō solū ve

niam sed etiã coronã recõpẽsare pſueuit. Ego fratres charissimi: si negligẽs: tñ q̃liscũq; pco veritatis a vño cõstitutus: qđ & vobis expedit audire: et me oportet dicere: si non quãtum debeo: vel quãtũ possum suggero: clamo: admoneo Qui cõtemnit preconẽ: timeat iudicẽ. Nullꝰ ex nobis ante tribunal xpi se excusare poterit nõ se fuisse admonitũ: vt oĩbus vitijs resisteret: & virtutibꝰ operã daret. Et qz vobis quid vitare vel fugere debeatis assidua predicatione monstratum est. sic deo auxiliãte agite: vt vobis admonitio vestra magis ad premiũ q̃ ad iudiciũ ante tribunal eterni iudicis proficiat. Quod ipse vobis concedere dignet: cui est honor & gloria in secula seculorum. Amen.

¶ In eadem dñica: de fame Samarie. Sermo. iij In quo etiam ostendit flagella dei ideo perseuerare in populo qm̃ perseuerant delicta.

Ser. ccxj. A iiij. Re. vj

Cum a cultu dei gẽs iniqua discedit: horrẽda fame cõprimitur: & iusta necessitate turbat. Venit (inqt) filius adadezer regis syrie in samariam: & obsedit eã: & facta est fames magna ita vt venundaret caput asini dnquaginta siclis argẽti: & dnq; siclis argẽti q̃rta pars cabi stercoris colũbini. Cur famem o miserime pater? Cur inopiam terrimã sentis? Cur tãta penuria laceraris? Crescit famis quotidie pena: qz quotidie crescit & culpa. Perseuerãt flagella: qz i populo pseuerãt & delicta. Propter te ei hostis irruit: inimicꝰ obsedit: & uersarius tua pabula deuorauit. Tu esuris: & ille pinguescit. Tu famẽ horridã pateris: & ille de tuis pabulis suis vacat epulis. Tu asinoꝝ cadauera & stercora colũbaꝝ argẽto mercaris. Callida veinceps vita: damna pctã: delicta cõpescit: ad deũ cõuertere: relinq̃ idolũ: abominare figmẽtũ: tunc poteris hostes diuino adiutorio vincere: & celesti plio superare. Nec quisq̃ tibi poterit nocere vletri? si dãnato scelere diutius in te germinauerit cultꝰ. Proh nefas. Horrẽda cadauera & colũbarũ stercora pctõr ppls vescit: nec dei cultũ q̃rit. Jnq̃natas carnes & horrẽdas esicas fames & necessitas poscit: & adhuc figmentũ hoĩm ourticia colit. Pabula denegauit: et illicita a peccatoribus exhibent. Deus a populo pctõre nõ querit: & idolũ adorat. Mutat in figmẽtũ dei cultura: mutat religio: mutat & esca: mutat dei sancta cultura: mutauit & hoĩb? pabula: iterdicta vescunt. Ut em̃ alienũ est qđ colit: ita alienũ est qđ cõtra regulã esurit. Nec em̃ difficile est pplm̃ famẽ posse sentire: quẽ male viuẽdo cõstat spiritaliter esurisse. Interea crescũt cũ vitijs augmẽta famis et peccata matrũ: cadauera appetũt filiorũ: & alternis vicibus mulieres tue suos natos deuorare disponunt. Proh dolor. In cibũ pietas vertit: in pabulũ suscepta soboles cõmutat. Ante parricidiũ gerit q̃ ad funestas epulas venitur. Ais artubꝰ elicit: si matrũ viscera polluunt: Innocens sanguis effundit: vt parẽtũ fames rabida sagineꝝ. Apud illas em̃ totũ crudele nefandũ est inq̃ insonitis sanguinẽ fundere: innocẽtis carnes cõcoquere: decoctos act? auiditas fauciũ? trãsuorare: vt natũ cõuertat in cibũ: quẽ de? condidit in solatiũ. Sed post q̃ ad funestas epulas vẽtũ esset altera mulier alterã exhortat. Recipe inqt: recipe miserãda mr̃ in viscera filiũ: nuper viscerib? pcreatũ. Esto tui nati sepulchrũ: esto ei? corporis diuersoriũ. Esto ei? vt ita diuersi monumentũ. Jntra te paululũ comestus infans redeat: q̃ pfame viuere iam iamq; nõ poterat. Materni sinus q̃ vitalẽ intra se enutrierant: & nutritũ in luce ptulerant: particulatim sibi redditũ recognoscãt. Recipiat nũc comestũ vter? quẽ viuũ ediderat part?. Repetat habitaculũ mortuus: vñ nuper exierat viuus: qm̃ fames vrget: necessitas cogit. Cur ei nato supstite moriar: & nõ magis natũ ego mater consumã? Jgitur cũ hec mulier comestũ iam cõspiceret puerũ suum: ab ista clade sibi abstrahit filiũ. Negat se factura in pprio: qđ cũ mr̃e fecerat in alieno. Sufficit (inqt) mihi: sufficiat tuo sceleri mulier pcessisse: sufficit me funestas epulas degustasse: & innocẽtis carnibꝰ mea viscera polluisse. Crudele enim tecũ participaui consiliũ: vt nefandũ exercerẽ de meo filio parricidiũ: qđ tecũ admisi expiare nõ possum: nefandũ scelus recusare nõ valeo. Esto saltẽ revelata i meo: q̃ sic grauius in tuo. Desine meo scelere: desine tuo grauiore cõmisso. Etinã nec tu faceres qđ fecisti: nec ego scelꝰ admitterẽ qđ incurri: vt homicidiũ facerẽ & parricidiũ ppetrarẽ. Ex me discе qđ feceris: qz & ego per te merui qđ amiserim. Quare istud qđ cogis nõ facto: qđ suades effugio: qđ ingeris pbrescо. Tũc ad regẽ altera alterã ptrahit: ad iudiciũ ducit: cãm tãti sceleris publicauit: qđ enormitas facinoris publicare coegit. Tũc inq̃ sceleratũ factũ, pdidit dolor: tũc imane facinꝰ: pietas pfida denudauit. Ardet ysana mulier: qz parricidiũ fecit: ardet qz filiũ suũ deuorauit: sed plus ardet qz illa clade filiũ suũ alia nõ imolauit. Aut ego cũ hac iđt moriar: aut certe vt hec meũ: ita illꝰ natũ muadã. Pactũ fm̃ iusticia inq̃ rex iuste cõfirma: qz ego nunq̃ meũ natũ occiderẽ nisi suũ occidẽdũ amaro placito locauisset. Ergo die rex: aut meũ q̃ comest? est reddat: aut suũ q̃ est abscõdit? p̃dat. Certe vt dignũ est vtrasq; nos pari sitia pcute: ne aut ego post tm̃ facin? viuã: aut hec se gaudeat nõ fuisse in suũ filiũ parricidã. Quo audito rex vestimẽta conscidit: vultũ mutauit: & ptinuo ppheta ad regẽ mãdauit. Hec dicit dñs Hac hora crastina die mẽsura similaginis siclo emet: & due mẽsure ordei siclo i porta samarie ement. Nunciat ppheta sctissimꝰ ad regẽ celitꝰ vbertatẽ: quã sola fides crederet: et pfidia posse fieri denegaret. Nũciat in locũ famis futuram abũdantiã similaginis: nũciat cessaturã famẽ: successuram vbertatẽ. Nunciat subito magnalia dei successura *tute altissimi: et addit ppio sceleri pfidia hois. Tũc hõ q̃ missus fuerat a rege ait. Nec si cataracte celi apertant possit fieri q̃ narrank. O pfidia hois. Non credit promissam posse fieri vbertatẽ: q̃ horrẽdã senserat egestatẽ. Nec cõsiderat deũ p̃ misisse abũdantiã: q̃ pplo irrogarat penuriã. Scelestissime hõ & cur mirabilꝰ non credis. Cur ferra non accipis. Cur ꝓmittenti dñm phorrescis. Crede qđ credentibus dak: crede populo futurũ: cuius te tã negaueris sociũ. Et qz bonis tãtis indign? es: hec tibi videre cõcedit: & posse pfrui denegak. Jgit dñ hec gerunt: auditũ fecit dñs in castris syrie: vt populo ꝓmissam tribueret vbertatẽ: q̃drigarũ strepitus & curruũ sonitꝰ & armatoꝝ tumultus inimicoꝝ aurib? mulit resonare: vt posset tã suũ pplm̃ liberare. Quo strepitu p culsi inimici fugiũt: sine pugna terga vertũt: vtensilia relinquũt: & israelite egressi ciuitatẽ castra hostiũ inuadũt depradãtes. Reuersti q̃ pplo onerato: ille q non crediderat decidit lapsus: & vbertatẽ videns in populo cecidit: pressus est.

¶ Dñica octaua: de eo qđ scriptũ est. Sũt qui se diuites affectant nihil habẽtes. Et sunt q̃ se humiliant cũ sint diuites. Redẽptio anime viri diuitie ei?: pauꝑ aũt non suffert minas. Sermo. j. In quo dicit qꝝ diues magnus est qui non se ideo magnum putat qz diues est: qui autẽ ideo se magnum putat superbus et egenus est.

Sancta scriptura q̃ modo i aurib? nostris lecta ẽ admonuit nos: imo p illã de? q̃ iubet nobis loqui ad vos: rogare vobiscũ & ptractare qđ sit: & qđ sibi velit qđ lectũ est. Sũt q̃ se diuites affectãt nihil habẽtes: & sunt q̃ se humiliãt cũ sint diuites. Nõ ei arbitrãdũ est nec q̃ oĩno credendũ: qꝝ de istis diuitijs quib? instant supbi: de visibilib? istis dico atq; terrenis: curauerit scptura sancta nos admonere vt vel eas ꝓ magno habeam?: vel nõ habere timeam?. Quid ei ꝑdest homini: si aliqs: & se diuitẽ videri affectat: cũ nihil habeat? Jstũ notauit scriptura atq; reprehẽdit. Sed nec ille valde admirãdus aut imitãdus est et ꝓ magno optand? qđ videt in laude posuisse: si tpales atq; terrenas diuitias intellexeris. Et sunt (inqt) q̃ se humiliant cũ sint diuites. Jlle recte displicet nobis: qui cũ nihil habeat se diuitẽ affectat. Quid? Jste placet nobis q̃ cũ sit diues humiliat se? Forte placet: qz humiliat se: non tñ placet: qz diues est. Accipiam? ergo & hoc. Non indecorum est nec inhonestũ: nec iutile: qđ scripture sancte nobis cõmẽdare voluerũt humiles & diuites. Mihil em̃ tã timendũ est in diuitijs q̃ supbia. Denicq; apls. Paul? hoc admonet timotheũ. Precipe (inqt) diuitib? hui? mũdi: nõ supbe sapere. Non em̃ diuitias expauit: sed morbum diuitiarum. Morbus aũt diuitiarũ: est superbia magna. Nam grandis anim? est: q̃ iter diuitias isto morbo nõ tentat. Maioz animus diuitijs suis q̃ eas vincit nõ cõcupiscẽdo: sed contemnendo. Magn? est ergo diues: qui nõ se ideo magnũ putat qz diues est. Qui autẽ ideo se magnũ putat: supbus & egen? est. In carne crepat: in corde mẽdicat: inflat? est nõ plenus Utres aũt duos si videas: vnũ plenũ: alterũ iflatũ: in vtro q̃ eadẽ est magnitndo: sed nõ in vtroq; eadem plenitudo. Si attendis falleris: si appẽdis inuenies. Qui plen? est difficile mouek: q̃ inflatus est cito auferk. Precipe g̃ (inqt) diuitib? hui? mũdi. Nõ adderet. Hui? mũdi: nisi qz sunt diutes & nõ hui? mũdi. Qui sunt diuites nõ hui? mũdi: Quoz princeps & caput est ille: de quo dictũ est. Pauper ꝓ nobis fact? est: cũ esset diues. Sed si ille sol?: qđ pfuit & Utde qđ sequit. Ut illi? pauptate vos ditaremi. Puto: qz pauptas xpi nõ nobis attulit pecuniã: sed iusticiã. Pauptas aũt illi? vnde? Qz mortalis effect? est. Ergo diuitie vere immortalitas. Jbi em̃ vera copia: vbi nulla idigẽtia. Qz g̃ nos imortales fieri nõ possemus: nisi ꝓ nobis xps mortalis esset effectus: ideo paup factus est cũ esset diues: & nõ ait. Paup factus est cũ diues fuisset: sed pauper fact? est cũ diues esset. paupertatẽ assumpsit: & diuitias nõ amisit. Jnt? diues: foris paup. Latens de? in diuitijs: apparẽs homo in pauperate. Vide diuitias ei?. Jn ꝓncipio erat verbũ: et verbũ erat apud deũ: & de? erat verbũ. Hoc erat in ꝓncipio apud deũ. Oia p ipz facta sunt. Aut ditius eo: p quẽ facta sunt omnia? Aurũ habere diues põt: creare nõ potest. Cũ itaq; eius iste diuitie cõmẽdate essent: vide pauptatẽ ei?. Et verbũ caro factum est: & habitauit in nobis. Hac ei? sum? pauptate ditati: qz in sangine ei? q̃ manauit de carne ei?: qđ verbũ caro factũ est vt habitaret in nobis: cõscissus ẽ saccus pctõr nostroꝝ. Per sanguinẽ illũ ablectmus pãnos inictatis: vt indueremur stola imortalitatis. Dẽs g̃ diuites: boni fideles Nemo se cõtemnat. Pauper in cella: diues in pscietia. Diues dppe in cõscientia securior dormit in terra: q̃ diues in purpura. Jbi nõ excitat sollicitudo maligna cõpuncto corde de scelere. Serua diuitias in corde tuo: quas tibi ꝓtulit paupertas dñi tui. Jmmo ipz adhibe tibi custodem: ne pereat de corde qđ dedit: seruet ipse qui dedit. Dẽs ergo diutes boni fideles: sed nõ diuites hui? mũdi. Deniq; diuitias suas nec ipsi sentiunt: sentient postea. Diuit radix: sed hyemis tẽpore etiã viridis arbor aride simílis ẽ. Tẽpore dppe hyemis et arbor q̃ aret: & arbor que viget vtraq; nuda est onere foliorꝝ: vtraq; vacua onere frugum: ventet estas: & discernet arbores. Diua radix folia ꝓducit: implek fructib?: arida ianis estate: sicut hyeme remanebit. Jtaq; illi horreum ꝓparat: huic securus adhibek: vt amputata in ignẽ mittat. Sic estas nra xpi est aduẽtus: hyems nostra xpi occultatio: estas nra xpi reuelatio. Deniq; arborib? bonis & fidelibus hanc allocutionẽ ꝑbet apls. Mortui em̃ estis: et vita vestra abscõdita ẽ cũ xpo in deo. Cũ autem xps apparuerit vita vestra: tunc & vos cũ ipso apparebitis in gloria. Hi sunt diuites: sed non hui? mundi. Nec tñ & diuites mũdi contẽpti sunt. Et ipos lucrat? est sua pauptate: q̃ cũ diues eẽt: ꝓpter nos pauper effectus est. Nã si eos contẽpsisset: & in numero suoꝝ habere noluisset: nõ timotheo sicut vicebũ apostolus precipisset vt & ipse ꝓciperet. Precipe (inqt) diuitib? huius mũdi non supbe sapere. Jnter hos q̃ fide sunt diuites: sunt qui dã diuites hui? mundi. Precipe illis: qz & ipsi mẽbra illi? pauperis facti sunt. Precipe illis quid in illis timeas a diuitijs. Nõ supbe sapere: nec sperare in incerto diuitiarũ. Jnde ei supbit diues: qz sperat in incerto diuitiarũ. Nã si incerta diuitiarũ ꝓuideter attẽderet: nunq̃ supbiret: sed semper timeret. Quãto esset ditior: tãto fieret sollicitior: & fm̃ hãc vitam: nõ solũ fm̃ illã. Multi ei in istius seculi pturbatiõib? securiores pauperes fuerũt. Multi aũt ꝓpter suas diuitias quesiti & correpti sunt. Multi se babuisse planxerũt: qđ semper habere minime potuerũt. Multos penituit consiliũ sui dñi non recepisse: qui dixit. Nolite vobis thesauros cõdere in tetra: vbi tinea & comestura exterminat: & vbi fures effodiũt & furant: sed thesaurizate vobis thesaurũ in celis. Nõ dico vobis vt ꝑdatis: sed vt migretis. Multi em̃ hoc facere noluerũt: & nõ se obedisse voluerũt: qñ non solum sua perdiderũt: sed ꝓpter illa & ipsi perierũt. Precipe ergo diuitibus huius mũdi non superbe sapere: & fiet in eis qđ auditur

puer. xliij

j. Tim. vj.

Lu. xvj.

Ubi. s.

Mat. v.

puer. xliij

Universidad

Omnes ergo habent oculos ad laudandā fidem: sed qñ il
lam exigunt reddi sibi. Nam qñ ab eis exigit̄: claudūt ocu
los: nolunt eam videre q̄ pulchra sit. Aut forte stulta insa-
nia ꝓpterea nolunt reddere ne perdāt: quomodo timet qs
reddere pecuniā. cū reddiderit eā: nō habebit. Non sic red-
dit̄ fides: ꝛ reddit̄ ꝛ habet̄. Mirū dictu: immo si nō reddit̄
R non habetur. Redēptio aīe viri: diuitie ipsius. Merito illi
ꝓuer.xiij. vanissimo diuiti insultauit de⁹: vt admoneret nos ne talia
imitaremur. Cui regio fructuosa succedēs: turbauit homi-
nem copia pl⁹ q̄ inopia. Cogitauit enī apud se dicēs. Quid
faciam: quo cōgregē fructus meos? Et cū estuasset artat⁹
tandē sibi visus est cōsiliū iuenisse. Sed vanū cōsiliū. Hoc
Luce.xij. enī consilium non inuenit prudentia: sed auaricia. Destruā
(inqt) veteres apothecas minores: ꝛ nouas faciam amplio
res: ꝛ implebo eas: ꝛ dicam anime mee. Anima/habes mul-
ta bona: satiare: iocūdare. Ait illi. Stulte in quo tibi sapiēs
videris? Stulte quid dixisti? Dico aīe mee. Habes multa
bona: satiare. Hac nocte auferet̄ a te aīa tua: hec q̄ prepara
Mat.xvj. sti cui⁹ erunt? Quid ei prodest homini si totū mundū lucre
tur: anime aūt sue detrimentū patiat̄? Ideo redemptio aīe
L viri: diuitie ei⁹. Has ille vanus ꝛ stultus diuitias nō habe-
bat. Animā quippe suā elemosynis nō redimebat: fructus
perituros cōdebat. Recōdebat inq̄ perituros fruct⁹ peri-
turus: nihil largiēs dño ad quē fuerat exiturus. Quā fron-
Mat.xxv tē habitur⁹ erit in illo iudicio: cū audire ceperit. Esuriui ꝛ
nō dedistis mihi manducare? Animam ei suā superfluis ꝛ
nimijs epulis satiare cupiebat: pauperū tot inanes vētres
superbissim⁹ cōtemnebat. Nesciebat pauperū vētres apo-
thecis suis esse tutiores. Qđ em̄ recōdebat in illis apothe-
cis suis: fortassis ꝛ a furib⁹ auferebat̄. Si aūt recōderet in
pauperū vētrib⁹: in terrā quēdā digerebat̄: sed in celo tuti⁹
M seruabat̄. Ergo redēptio anime viri: diuitie ipsi⁹. Et qđ
ꝓuer.xiij. sequit̄. Pauper aūt non suffert minas. Pauper scꝫ inanis
iusticia: non habens intus spūs plenitudinē: ornamēta spi-
ritalia: supellectilē spiritalē: totūq̄ illud qđ oculis nō vide
tur: sed mente plus cernitur. Non habens hec intus: nō suf
fert minas. Quando ei dictū fuerit ab aliquo potente: dic h̄
verbū contra inimicū meū: dic falsum testimonium: vt ego
quē volo opprimā ꝛ domē: forte tentat. Non facio: non mihi
adduco peccatū. Tm̄ negat: quousq̄ diues minari icipiat
Sed q̄ pauper est non suffert minas. Quid est: pauper est?
Non habet diuitias interiores quas martyres habuerunt
q̄ ꝓ veritate ac fide christi oēs minas seculi cōtempserunt.
N Nihil de corde perdiderūt: in celo quantū iuenerūt? Pau
per ergo nō suffert minas. Non potest dicere diuiti cogen-
ti se ad alicuius iniuriam: aut falsum testimoniū non facio
Non habet intus vnde respōdeat. Nō est thesauro interio-
re solidat⁹ ꝛ plenus. Non est q̄ dicat: q̄ non habet vnde di-
cat. Nō est qui dicat. Quid mihi facturus es qui minaris?
Ut multū: ablaturus qđ habeo. Tollis qđ relicturus sum
Tollis qđ ꝛ si nō tollas: dū viuo forsitan perditurus sum.
De archa interiore nihil ꝑdo. Cum mihi minaris auferre
qđ habeo: vere vis auferre quod itus habeo. Sed illud po-
tes auferre et habere. Fidem si minando abstuleris: et ego
perdo: ꝛ tu nō habebis. Non ergo facio qđ hortaris: non cu
ro qđ minaris. Sed potes seuiēdo etiā de patria me pellere
Nocuisti si illuc me expuleris: vbi deum meū inuenire non
possum. Forte valebis etiā occidere. Ruente carnali domo
icolumis habitator abscedo: ꝛ ad illū cui seruo fidem secu-
rus exibo: ꝛ te ampli⁹ non timebo. Uide em̄ quid minaris
vt falsum testimonium dicā: mortem minaris: sed corporis.
Plus ego eū timeo q̄ dixit. Os qđ mentit̄/occidit animā.
His diuitijs intus plen⁹ ꝛ optimus: talia mināti vel melio-
Sap.j. ra respōdet. Pauper aūt nō suffert minas. Simus ergo di-
uites: ꝛ timeam⁹ esse pauperes. Queram⁹ ergo impleri cor
O nr̄m diuitijs ab illo q̄ vere diues est. Et si forte vnusquisq̄
vestrū intrat in cor suū/ꝛ illic diuitias istas nō inuenit: pul
set ad diuitē. Fiat ante ianuam diuitis illi⁹ pius mēdicus
vt sit illo donāte diues impletus. Et vere fratres mei: pau-
pertatē nostrā: egestatē nostrā debem⁹ dño deo nostro con
fiteri. Hāc confitebat̄ publicanus: q̄ nec oculos ad celū au-
Lu.xviij. debat leuare. Nō em̄ habebat cū qua substātia leuaret ocu
los suos homo peccator. Attendebat ad inanitatē suā. sed
plenitudinē dñi cognoscebat. Mouerat se ad fontem venire
sitientem. Aridas fauces ostēdebat: pię vbera implēda pul
sabat. Dñe inqt: tundens pectus: oculos deijciens in terrā.
ꝓpitius esto mihi peccatori. Dico ego: q̄ iā ex aliqua par
te diues erat: cū ista cogitabat ꝛ petebat. Nam si adhuc o-
modo pauper erat: hui⁹ cōfessiōis gēmas vnde proferebat
Sed tñ abundantior ꝛ plenior de templo descendit iustifi-
catus. Ille autem phariseus ad oratione ascendit: et nihil
rogauit. Ascēderūt (inquit) ad templū adorare. Iste rogat
ille non rogat. Sed ille vnde orat? Sunt q̄ se diuites putāt
nihil habētes. Dñe (inquit) gratias tibi ago q̄ non sum si-
cut ceteri homines. Iniusti: raptores: adulteri: sicut etiam
hic publicanus. Ieiuno bis in sabbato: decimas do oim̄ q̄
possideo. Iactauit se: sed inflatio est ista: nō plenitudo. Di-
uitem se putauit nihil habēs: pauperē se ille cognoscit iam
aliqs habēs. Ut nihil aliud dicā: habebat ipsam confessio-
nis pietatē. Et descēderūt ambo. Sed iustificat⁹ (inquit)
publican⁹ ille magis q̄ ille phariseus. Q̄ omnis qui se ex-
altat humiliabitur: ꝛ qui se humiliat exaltabitur.

¶ Item in eadem dñica. Homelia de eo qđ scri-
ptum est in euāgelio ſm Mattheum. Attendite Mat.vij.
a falsis prophetis qui veniunt ad vos ꝛc. que ha-
betur in libro.ij. de sermone domini in monte. ca.
xxvij. ꝛ. xxviij. Et inter sermones de Uerbis do-
mini. Sermo.xij. fo.xliij.

¶ Dominica nona: de timore domini et vera hu-
militate. Sermo.j.

Quid propheta et psalmista: q̄ teste scriptura: ſm Sermo.
cor dei electus fecit omēs voluntates eius. Ipse ccxiij.
fratres charissimi q̄d creator noster in his appe- A
tat ꝛ diligat quodā loco oñdit: ita dicens. Quis Ps̄.cxij.
sicut dñs de⁹ noster: q̄ i altis habitat: ꝛ humilia rescipicit i
celo ꝛ in terra? Si ergo dñs altissim⁹ cuius excellētie ꝛ ma
gnitudinis nō est finis: in omni creatura sua: ꝛ ea que in su-
pernis: ꝛ ea q̄ in infimis est cōstituta: in angelis videlicet et
in hoibus humilitatē considerat ꝛ probat: quātum necesse
est nobis humilitati semp studere: ipsamq̄ in oibus conser-
uare: vt sic placeam⁹ cōditori nostro? Quanta aūt sit vere
humilitatis virtus: facile ex verbis dñi agnoscit̄: qui vt sup
biam phariseoꝝ damnaret: dixit. Ois q̄ se exaltat humilia- Lu.xiiij.et
bit̄: et q̄ se humiliat exaltabit̄. Humilitatis q̄ppe passibus xviij.
ad celi culmina cōscendit̄: q̄ de⁹ excelsus non superbia sed
humilitate attingit̄. De quo dictū est. Deus supbis resistit Iaco.iiij.
humilib⁹ aūt dat gratiā. Unde ꝛ in psalmis dicit̄. Excels⁹ Psalm.
dñs ꝛ humilia respicit: ꝛ alta a lōge cognoscit. Alta posuit cxxxvij.
ꝓ superbis. Humilia vero respicit vt attollat: alta. i. supbia
cognoscit vt deijciat. Discam⁹ humilitatē per quā deo pro-
pinquare poterim⁹: sicut ipse in euangelio ait. Discite a me Mat.xj.
q̄ mitis sum ꝛ humilis corde: ꝛ inuenietis requiē animab⁹
vestris. Per superbiā mirabilis angeloꝝ creatura cecidit B
de celo: ꝑ humilitatē dei fragilitas hūane nature ascendit
in celū. Honesta ē ei inter homiēs humilitatis cōsuetudo
sicut salomon ait. Ubi fuerit superbia: ibi erit ꝛ cōtumelia: ꝓuer.xj.
vbi aūt humilitas: ibi ꝛ sapiētia. Item alius sapiens. Quā Eccli.iij.
to (inqt) maior es: tāto humilia te in oibus: ꝛ corā deo inue Esa.lxvi.
nies gratiā. Item deus per ꝓphetā ait. Ad quē autē respi-
ciā: nisi ad humilē ꝛ quietū ꝛ tremētē verba mea? Quicūq̄
humilis ꝛ quietus nō fuerit: nō potest in eo habitare gratia
spūssancti. Deus humilis fact⁹ est nostre salutis causa: eru-
bescat homo superbus esse. Quātū humilitate inclinat̄ tāt C
ad ima tm̄ ꝓficit in excelso. Qui em̄ humilis erit/exaltabi-
tur in gloria. Primus humilitatis grad⁹ est: veritatis ser-
monē humiliter audire: memoriter retinere: voluntarie ꝑfi
cere. Eam quippe quā non inuenerit humilē veritas fugit
mentē. Quāto quis humilior erit de seipso: tanto maior erit
in cōspectu dei. Superb⁹ vero quāto gloriosior apparet in-
ter hoies: tanto deiectior erit ante deū. Qui em̄ sine humili
tate bona opa agit: in ventū puluerē portat. Itē scriptura Eccli.x.
dicit. Quid supbit terra ꝛ cinis: dū vēto superbie dispergi
tur: qđ ieiunijs ꝛ elemosynis congregare videt̄? Noli o hō
in virtutib⁹ gloriari tuis: q̄ alterū habiturus eris iudicem j. Pet.v.
non teipsum. In cuius conspectu teipsum in corde tuo stu-
deas humiliare: quaten⁹ ille te exaltet in tēpore retributio

Annotatō literalis nis sue. Descende vt ascēdas: humiliare vt exalteris: ne exal
tatus humilieris. Qui enim sibi vilis videt̄ eē: an̄ deū pul-
cher est. Qui sibi displicent: deo placent. Esto igitur pu⁹ in
oculis tuis: vt sis magn⁹ in oculis dei. Tanto enī eris apđ
deū p̄ciosior: quanto fueris āte oculos tuos despectior. In
D summo honore: sūma tibi sit hūilitas. Honoris laus est hūi
litatis virt⁹. Sed hanc vere hūilitatis ꝟtutē nēo sine timo
Eccle.j. re dei habere pōt: q̄ eoꝝ neuter sine altero eē pōt. Quid au-
tē timor dei efficiat: fratres audite. Initiū sapientie timor
dñi. Magna est cautela peccati: dei semp presentiā timere.
Qui ꝑfecte deū timet: diligenter se a peccatis custodit. Ti-
mēti deū in nouissimo die bñ erit: ꝛ merces eius in eternū ꝑ
manet. Qui erubescit in conspectu hoīs peccare: q̄to magis
dignū ē q̄ erubescat in ꝯspectu dei iniqtatē agere: q̄ nō solū
Eccle.ij. opa: sed et corda cōsiderat? Qui timore sctō deū metuunt i
E quirunt q̄ bñplacita sunt illi. Ali⁹ est timor filioꝝ: ali⁹ est ti
mor seruoꝝ. Serui enim propter tormenta dños timēt: filij
vero ꝓpter amorē patres timēt. Si filij dei sum⁹: timeam⁹
Eccl.xviij eū ex charitatis dulcedine: nō de timoris amaritudie. Hō
sapiens in omnib⁹ deū metuit opib⁹ suis: sciens se ei⁹ nūq̄
Psalm. ꝑntiā effugere posse: sicut psalmista deo dicit. Quo ibo a spi
cxxxviij. ritu tuo: ꝛ quo a facie tua fugiā? Itē. Quia neq̄ ab oriente
neq̄ ab occidente: subaudit̄: patet loc⁹ fugienti deū. Qui ti
met dñm accipiet doctrinā ei⁹: ꝛ q̄ vigilauerint in mādatꝫ
ei⁹ inuenient benedictionem sempiternā. Timentis deum
Prouer. btā est aīa: et a tētatione diabolica tuta remanet. Btūs hō
xiij. q̄ semp est pauid⁹: ꝛ cui donatū est dei timorē semp añ ocu-
los hr̄e. Qui timet dñm recedit ab itinere prauo: ꝛ ad virtu
tum semitaꝫ vias suas dirigit. Timor dei repellit peccata:
et adijcit virtutes. Timor cautū facit hoīem: ꝛ sollicitū ne
F peccet. Ubi ꝟo timor dei non est: ibi dissolutio vite est. Qui
deū in prosperis non timet: timeat vel in aduersis: refugiat
Ps̄.cxj. ad illū q̄ flagellat et sanat. Beat⁹ vir qui timet dñm: in mā-
datis ei⁹ cupit nimis. Timor dei timorē expellit gehēne: q̄
facit hoīeꝫ pctm̄ cauere: ꝛ iusticie opa augere. Post hec ad
Ps̄.xviij illū ꝑuēiet timorē q̄ dr̄ sanct⁹: ꝛ ꝑmanet in seculū seculi: q̄ ē
in dilectione. Sic ꝙ fratres timeam⁹ deū vt diligam⁹ eū: q̄
j.Joh.iiij ꝑfecta charitas foras mittit timorē ꝟuilē atq̄ ita abundan
tiā habere possum⁹ securitatꝫ ꝛ plenitudinē omniū bonoꝝ.
Ps̄.xxxiij. Unde ꝛ ꝓpheta ait. Timete dñm oēs sancti eius: q̄m nihil
deest timentib⁹ eū. Diuites eguerunt ꝛ esurierūt: inqrentes
G aūt dñm non minuent̄ oī bono. Quapropter obsecro vos di
lectissimi: vt timorē dei semp ante mentis vestre oclo̅s ha-
beatis: ꝛ obliuionē p̄ceptoꝝ dei omnino fugiatis: illudq̄ se
dulo cogitetis: q̄liter timentes deū: ꝛ mandatis ei⁹ obediē-
tes ad vitā vadūt ꝑpetuā: ꝯtēnētes ꝟo et p̄cepta ei⁹ spernē
tes in penā ibūt eternā: hūilitatēq̄ verā in corde vestro it⁹
habeatis: sicq̄ eā nō ficte morib⁹ corā ꝓximis vr̄is insinue
tis: vt ꝛ ipsi bonis exemplis vestris instructi glorificēt deū:
et vobiscū eternā in celis studeant ꝑcipere remunerationē
ꝑstante dño nr̄o iesu xp̄o: qui viuit ꝛ regnat.

¶ In eadē dñica. De timore dñi. Dicit etiā q̄ bo-
na vita per timorē pene retinet̄: ꝛ ꝑ bonā vitā bo-
na conscientia cōparatur. Sermo.ij.

Non dubito dilectissimi fr̄es istū eē cordib⁹ vr̄is Sermo.
timorē dei: quo ad verā et solidā fortitudinē ꝑdu ccxiiij.
camini. Cū enim fortis ille dicat̄ q̄ neminē timet A
peruerse fortis est q̄ ꝑmo deū non vult timere: vt
timendo audiat: audiēdo diligat: ꝛ diligendo non timeat.
Tunc erit vere fortissimus: non supba duricia: sꝫ cura iusti
Pro.xiiij cie. Sic etiā scriptū ē. Timor dñi: spes fortitudinis. Cum
enim timet̄ pena quā minat̄: discit̄ amare ꝑmiū qđ pollicet̄
ac si per timorē pene bona vita retiet̄. Per bonā vitā bona
cōscietia cōparat̄ vt ꝑ bonā ꝯscientiā nulla pena timeatur.
B Quapropter discat timere: q̄ nō vult timere. Discat ad tp̄s
j.Joh.iij. eē sollicit⁹: q̄ semp vult esse secur⁹. Ut enim dixit ioānes Ti
mor non est in charitate: sed perfecta charitas foras mittit
timorē. Dixit sane ꝛ veraciter dixit. Si ꝙ hr̄e nō vis timorē
pri⁹ vide vtrū iā ꝑfectā habeas charitatē q̄ foras mittit ti-
morē. Si ꝟo añ istā ꝑfectionē timor excludit̄: supbia inflat:
charitas edificat. Nā sicut in bona valitudine fames nō fa
stidio sed cibo pellit̄: ita in bona mente timor non vanitate
sed charitate pellend⁹ est. Discute itaq̄ cōscietiā tuā: q̄sqs
timere iā non vis. Noli supficiē cōpalpare: descēde in te: pe
netra interiora cordis tui. Rimare diligēter: vtrū nulla ibi
vena venenata tabificū amorē seculi sugat ꝛ sorbeat: vtrum
nulla carnal' voluptatis mouearis ꝛ capiaris illecebra nul
la inani iactantia tumid⁹ extollaris: nulla cura vanitatis
exestues: si iā iniqtatꝫ diligentia non fatigat: vtrū eq̄litatꝫ
negligentia nulla surrepat: Si hec ita sunt: recte gaudes es
se te sine timore. Excluserit eū charitas dei quē diligꝫ ex to Mat.xxij
to corde: et ex tota aīa: ꝛ ex tota mente tua: excluserit eum et
charitas proximi quē diligis tanq̄ teipsū. Et iō ꝓ illo sata
gis: vt ēt ipse tecū ex toto corde: ex tota anima: ex tota mēte
diligat deū: q̄ nō aliter recte diligis ꝛ teipsum: nisi q̄ sic di
ligꝫ deū ut non ꝓpterea min⁹ eū diligas: q̄ ꝯuerterꝫ vel a te
ip̄m. Si aūt q̄uis itra teip̄m nulla irritaris cupiditate: qđ C
q̄dē de se qs audeat gl'iari: tñ si teip̄m in teipso diligis: ꝛ de
teipso tibi places: hoc ip̄m vehementius timere debes: q̄ ni
hil times. Nō enī q̄cūq̄ dilectiōe foras mittēdus est timor:
sꝫ recta dilectione q̄ tota diligim⁹ deū: ꝛ ꝓpterea ꝓximū vt
sic et ipse diligat deū. Se aūt in se diligere: ꝛ sibi placere nō
est iusticie charitas: sed supbie vanitas. Ac per hoc apl's iu
sta rep̄hensione ꝑculsit seipsos amātes ꝛ sibi placentes. ꝑfe j.Jo.iiij.
cta ꝙ charitas foras mittit timorē. Sꝫ ea dicēda est chari- D
tas: q̄ nō est vilitas. Quid aūt vili⁹ q̄ hō sine deo? Ecce qđ
amat q̄ seip̄m non in deo sꝫ in ip̄o amat? Recte huic dr̄. No
lite altū sapere: sꝫ time. Qui enī altū sapit et iō nō timet: vti Rom.xj.
q̄ ꝑnicie se nō timet. Neq̄ enim mitis et pi⁹ est: qui seip̄m i
seip̄o amat et laudat: sed elat⁹ et ferox nō nouit dicere. In
deo laudabit̄ aīa mea: audiant mites ꝛ letent̄. Quid enī bo ps̄.xxxiij.
ni amat: q̄ forte hocip̄m ꝓpter hocip̄m amat nihil timere?
Pōt enim h̄ sibi ꝑsuadere: nō sanitate sꝫ immanitate. Uer-
bi grā. Est aliqs audacissim⁹ latro: quāto ꝑuerse fortior: tā
to ꝑiculose crudelior. Qui ꝓpter ip̄m amorē suū quo amat
nihil timere: ingētia facinora molit̄: vt qđ amat exerceat:
et exercendo corroboret. Quāto ei⁹ fuerint maiora cōmissa
tanto maior erit non timētis audatia. Nō h̄ ꝙ ꝓ magno bo
no amādū est: qđ ꝛ in hoie pessimo inueniri pōt. Qua propt̄ E
timeat xp̄ian⁹ anteq̄ ꝑfecta charitas foras mittat timorē. j.Jo.iiij.
Credat et intelligat se ꝑegrinari a dño: q̄diu viuit i corpo- ij.Cor.v.
re qđ corrūpit̄ et aggrauat animā. Tāto minor fit tior quā Sapiē.ix.
to patria q̄ tēdim⁹ ꝓpior. Maior enim timor dꝫ eē peregri
nātiū: minor ꝓpinquātiū: null⁹ ꝑueniētiū. Sic ꝛ timor ꝑdu
cit ad charitatē ꝛ ꝑfecta charitas foras mittit timorē. Ti- Luce.xij.
meat aūt christianus non eos q̄ corpus occidūt ꝛ postea nō
hñt qđ faciāt: sꝫ eū q̄ hꝫ potestatē et corp⁹ ꝛ animā in gehen
nā ignis occidere. Est aūt ali⁹ timor dñi cast⁹ ꝑmanens in
seculū seculi. Nō ꝙ eū ꝑfecta charitas foras mittit. Alioqn F
nō ꝑmaneret in seculū seculi. Nec frustra cū dictū esset. Ti- ps̄.xviij.
mor dñi: additū est: castus: atq̄ ita ꝯiūctū est: ꝑmanēs in se- j.Joh.iiij
culū seculi. Quare: nisi q̄ ille timor quē foras charitas mit
tit: ꝓpterea ꝑurgit aīam ne amittatur aliqđ qđ in creatura
diligit̄: vel ipsa salus et reqes corporalis: aut aliqđ tale post
mortē? Propterea enim timet̄ et apud inferos pene ꝛ dolo
res ac tormenta gehennaꝝ. Cū vero canet aīa ne deus illaꝫ
desert⁹ deserat: timor est castus ꝑmanens in sclꝫ seculi. De
quo latius dicerē: nisi sermo iam lōgior et meis senilib⁹ vi-
rib⁹: vt vestre fortasse satietate parcere cogeret.

¶ Item in eadē dñica. Homelia de eo qđ scriptū
est in euāgelio ſꝫ Lucā. Quidā homo erat diues Luce.xvj
qui habebat villicū ꝛc. que habetur inter sermōes
de Uerbis dñi. xxxv. fo. lv.

¶ Dñica decia. De christiano noie: ꝛ quid obser-
uare debet qui christi nomen portat succincte ostē
dit. Sermo.j.

Rogo vos fr̄es kmi vt attēti⁹ cogitem⁹ quare chri Sermo.
stiani sum⁹ ꝛ crucē xp̄i in fronte portam⁹. Scire ccxv.
enī debem⁹ q̄ nō nobis sufficit q̄ nomē xp̄ianum A
accepim⁹ si opa xp̄iana nō fecerim⁹: sicut ip̄e dñs
in euāgelio dixit. Quid ꝓdest qđ dicitꝫ mihi. Dñe dñe: ꝛ nō Luce.vj.
facitꝫ q̄ dico? Si te militē xp̄ianū dicas: ꝛ fugit̄ cruce xp̄i te
signes: ꝛ elemosynā ſm vires tuas nō feceris: charitatē ꝛ iu
sticiam vel castitatem habere nolueris: nihil tibi prodesse
poterit xp̄ianū nomē. Magna res est signū xp̄i et crux xp̄i
C

et iõ de isto tã pcioso signaculo res magna ⁊ pclosa signari debet. Quid eni ꝓdes si de anulo aureo sigillã facias ⁊ putridas paleas int⁹ recõdas? Quid ꝓdest signũ xpi in fronte ⁊ in ore gestam?: ⁊ int⁹ in anima crimina ⁊ pctã recõdim⁹ Qui enim male cogitat:male loquit:male operat:si se emẽdare noluerit:qñ se signat:pctm illi⁹ non minuit sed auget. Multi enim dñi ad furtũ aut ad adulteriũ vadũt:si pedem ipegerint signãt se:⁊ñ de malo ope nõ reuocãt se: ⁊ nescĩũt miseri qz includũt in se magis demones q̃ excludunt. Aut aũt a se cũ dei adiutorio vitia et pctã repellit:⁊ qõ bonũ est cogitare simul ⁊ iplere cõtenderit:iuste signũ crucis labijs suis apponit:qz talia opera conat agere q̃ signũ christi mereant accipere. Et qz scriptũ est regnũ dei nõ est in sermõe: sed in virtute. Et itez fides sine operib⁹ mortua est : vt nomen christianũ non ad iudiciũ sed ad remediũ habeamus puertam⁹ nos ad opera bona dñi in nostra sunt potestate remedia. Et vt hec deo auxiliante possitis implere:pacẽ ⁊ ipi habete:⁊ eos qui discordes sunt ad cõcordiã reuocate. Mẽdaciũ fugite:piurijũ velut mortẽ perpetuã nolite facere. Ante oĩa sicut iã supra dictũ est:ꝑm vires vestras elemosynas pauplibus exhibete:oblationes q̃ in altari ꝓsecrenk offerte. Erubescere dz hõ idone?si de aliena oblatione cõcauerit. Qui possunt aut cereolos aut oleũ qõ in cicindelib⁹ mittatur exhibeãt. Symbolũ vl orationẽ dñicã et ipi tenete:⁊ filijs vris oñdite. Mã nescio qua fronte se xpianũ dicat: qui paucos ꝟsus in symbolo vel in oratione dñica pacare dissimulãt. Filios quos in baptismo accepistis:scitote vos fideiussores ꝓ ipsis apud deũ extitisse. Et ideo tã illos q̃ de vobis nati sunt:q̃ illos q̃s defẽte excipitis semp castigate at q̃ corrigite:vt caste ⁊ iuste ⁊ sobrie viuant.⁊ vosipsi ita agite:vt si vos filij vestri imitari voluerint:nõ vobiscũ in igne ardeant sed simul vobiscũ ad ꝓmia eterna pueniant. Qui causas audiunt iuste iudicent:nec munera sup innocentes accipiant:qz munera excecãt corda sapientũ:⁊ imutãt ꝟba iustoꝝ ne forte dñi acq̃runt pecuniã pdãt animã suã. Memo enim dz iniustũ lucrũ sine iusto dãno. Ubi lucrũ:⁊ ibi dãnũ Lucrũ in archa:dãnũ in cõscientia. Nullus se inebriet nemo in puteo suo cogat aliũ ãpli⁹ bibere q̃ opz:ne p ebrietatem ⁊ suã ⁊ illi⁹ aiam pdat. Hi die dñico ad ecclĩam conuenite. Si enĩ infelices iudei tanta deuotione celebrãt sabbatũ vt in eo nulla opera terrena exerceãt : q̃tomagis xpiani in die dñico soli deo vacare ⁊ pro anime sue salute debẽt ad ecclesiã conuenire? Qñ ad ecclesiã conuenitis : ꝓ peccatis vestris orate. Nolite rixas cõmittere:nolite lites ⁊ scãdala cõcitare. Qui ad ecclesiã ventõs hec fecerit:ibi se litigãdo vulnerat vbi se orando sanare potuerat. In ecclesia stãtes nolite verbosari:sed lectõs diuinas patienter audite. Qui enim in ecclesia ꝟbosari voluerit:⁊ ꝓ se ⁊ pro alijs redditurus est rationẽ:dñi dei nec ipse audit nec alios audire ꝓmittit. Et decias de fructib⁹ vestris ecclesijs reddite. Qui fuit supb⁹ sit humilis:q̃ erat adulter sit castus : qui solebat furtũ facere:vel res alienas inuadere:ẽt de propria substantia incipiat pauperib⁹ erogare. Qui fuit iniudus sit beniuolus. Qui fecit iniuriã cito veniam petat. Cui iniuria facta est cito dimittat. Quotiens aliq̃ infirmitas supuenerit:corpus ⁊ sãguinẽ xpi ille q̃ egrotat accipiat:⁊ inde corpusculũ suuz vngat:vt illud qõ scriptũ ẽ ipleat i eo. Infirmat aliqs ĩducat pbros ⁊ orẽt sup eũ vngẽtes eũ oleoz oro fidei salubit infirmũ:⁊ alleuiabit eũ dñs:⁊ si in pctis sit : dimittẽt ei. Ide fres:qz q̃ in infirmitate ad ecclĩam cucurrerit ⁊ corporis sanitatẽ recipe:⁊ pctoꝝ indulgẽtiã merebit obtinere. Cũ q̃ duplicia bona possint in ecclĩa inuenirĩ: quare ꝓ pcccãtorez:p fotes ⁊ arbores ⁊ diabolica filateria : p characteres ⁊ aruspices ⁊ diuinos vl sortilegos mltiplicia sibi mala miseri hoies conant inferre: Sicut iã supra dixim⁹ filios et oes familias vestras admonete fratres semp:vt caste ⁊ iuste ac salubriter viuant. Nec solũ eos ꝟbis sed etiã exẽplis ad bona opera prouocate. Ante oĩa vbicũq̃ fuerit:siue in domo: siue in itinere:siue in cõuiuio:siue in consessu ꝟba turpia et luxuriosa nolite ex ore vro ꝓferre:sed magis vicinos et ꝓximos vestros iugiter admonete:vt semp qõ bonũ est et honestũ loquti studeant:ne forte detrahendo : male loquendo: et in sanctis festiuitatib⁹ chorꝛos ducendo:cantica luxuriosa ⁊ turpia ꝓferendo de lingua sua:vñ debuerãt deũ laudare:inde sibi vulnera videant infligere. Isti enim infelices ⁊ miseri hoies q̃ balationes et saltatões añ ipsas basilicas sanctoꝝ exercere nec metuũt nec erubescũt. Et si christiani ad ecclĩam venerint pagani de ecclĩa reuertunt: qz ista cõsuetudo balandi de paganoꝝ obseruatione remãsit. Et iã videte q̃lis est ille xpian? q̃ ad ecclesiã venit ozare: et negleta oꝛone sacrilega ꝟba paganoꝝ non erubescit exoze ꝓferre. Videte tũ fratres kñi:si tustũ est vt ex ore xpianoꝝ vbi corꝑ xpi ingredit:luxuriosum cãticũ q̃si venenũ diaboli ꝓ ferak:ñ oĩa q̃cq̃ vultis vobis ab alijs fieri:hoc alijs facite. Quod vobis ab alijs non vultis fieri:nulli alij feceritis. Quã rẽ si volueritis ꝑplere:ab omni pctõ potestis vras aias liberare:qz ⁊ q̃ ĩras non nouit:ĩstas duas ĩnias memoriter teneat:et cũ dei adiutorio operib⁹ et põ ⁊ dz implere. Et iz credã q̃ illa infelix cõsuetudo q̃ de paganoꝝ prophana obseruatione remansit:iam nobis castigantib⁹ ⁊ de locis istis fuerit deo ĩspirãte sublata : tñ si adhuc agnoscat aliqs illã sordidissimã turpitudinẽ de hinnicla vel ceruula exerçare ita durissima castigate vt eos peniteat rẽ sacrilegã pmisisse Et si qñ luna obscurak adhuc aliquos clamare cognoscit: et ipsos admonete denunciantes eis qõ ꝺue sibi peccatum faciunt:qñ luna q̃ deo iubente certis tẽporibus obscuratur clamoꝛib⁹ suis a maleficijs sacrilego ausu se defensare possẽ cõsidũt. Et si adhuc videtis aliqs:aut ad fontes: aut ad arboꝛes vota reddere:et sicut iã dictũ est sortilegos etiam et diuinos vel pcantatoꝛes inquirere filateria diabolica et characteres aut herbas vel succos sibi aut suis appendere durissime tãta eoꝝ pctã increpantes dicite:qz q̃cq̃z fecerit hoc malũ perdit baptismi sacramentũ. Et qz audiuim⁹ q̃ aliqs viros vel mulieres ita diabol⁹ circumueniat:vt q̃ntas feria nec viri opa factant:nec mulieres lanificiũ:cozaz deo et sanctis ãgelis ei⁹ cõtestamur:qz q̃cq̃z hoc obseruare voluerit:nisi ꝓ plꝛam ⁊ durã penitẽtiam tale sacrilegiũ emẽdauerint:vbi arsurus est diabol⁹ ibi ⁊ ipsi damnandi sunt. Isti enim infelices et miseri qui in honoze iouis q̃ntaferia opera nõ faciunt:non dubito q̃ ipsa opera die dominico facere nec erubescũt nec metuãt. Et iõ q̃sq̃z tales cẽ cognoueritis:durissime castigate. Et si se emẽdare noluerint:nec ad colloquiũ nec ad conuiuiũ vr̃m eos venire ꝑmittite. Si ꝟo ad vos ꝓuenẽt:ẽt flagellis cedite:vt vl plagam corporis timeãt:q̃ de aĩe sue salute non cogitant. Hos enim fres kñi cogitantes periculũ vr̃m paterna vos sollicitudine admonem⁹. Si nos libẽter auditis ⁊ nobis faciet⁹ gaudiũ:⁊ vos feliciter pueniet⁹ ad regnũ. Qõ ipse ꝑstare dignetur:q̃ cũ ꝑre et spiritu sancto viuit et regnat in secula seculoꝝ Amẽ.

¶ In eadẽ dominica. De christiano nomie. Sermo.ij. In quo dicit q̃ christian⁹ sepe cogitare debet cur christianus nominetur:et chrsti signum i fronte portet.

Gaudeam⁹ fres kñi ⁊ deo gratias agamus qz ꝛ desideria nostra vos incolumes inuentre meruimus. Et vere fratres:iuste et ꝛ scripto pat gaudet q̃tiens filios suos ⁊ corpoze sanos ⁊ in dei timore deuotos inuenerit. Et qz tã de vestra q̃ de vra salute dilectũ nobis gaudiũ nũc pietas diuina ꝓcessit:qõ ad ꝓfectũ aiaz vestrarũ ptinet debem⁹ charitati vestre suggerere Opz fres kñi vt tota menti intẽtione inqrere vel intelligere studeam⁹ q̃re xpiani sumus : ⁊ quare crucẽ xpi in fronte portam⁹. Agnoscite ⁊ intelligite fres:q̃ nõ iõ xpiani facti sumus vt õ ista tm̃ vita sollicĩti sim⁹. Sicut eni dicit apls. Si eni i hac vita tm̃ in xpo sperantes sum⁹:miserabiliores sum⁹ oĩb⁹ hoĩb⁹. Qui enĩ nõ cogitat nisi de ista tm̃mõ vita: aliis bus ⁊ pecoꝛib⁹ similis ẽ. Quid enĩ q̃rit aialia:nisi mãducare: ⁊ bibere:luxuriari ⁊ dormire? Tales sũt q̃ plus cogitant de carne sua q̃ de aĩa:q̃ pl⁹ diligũt gulã aut luxuriã q̃ castitatẽ atq̃ iusticiã. Scire debetis fres kñi : qm̃ iõ xpiani facti sum⁹:vt semp de futuro seculo:⁊ de eterno ꝟnio cogitem⁹. Et plus ꝑ aĩa q̃ ꝑ corpoze labozem⁹:qm̃ caro nra paucis annis erit in mundo:aĩa aũt nostra:si bñ agim⁹: sine fine regnabit in celo. Si ꝟo qõ dei⁹ non patiatur si mala opa exerceam⁹?: ⁊ plus pro carnis luxuria q̃ pro salute anime laborem⁹?: timeo ne qñ bonũ xpiani cũ angelis accipiuntur in vita eterna: nos (qõ absit) ꝓcipitemur in gehennam. Non

Annotatõ uerialis qdãs seruonũ bonitas operj.

nobis sufficit fres q̃ xpianũ nomẽ accepim⁹? si bona opera non fecerimus xpiana. Illi eni ꝓdest q̃ xpianus dicitur:q̃ velut venenũ diaboli respuit. Ille vere christianus est qui furtũ non facit:q̃ falsum testimoniũ nõ dicit:qui nec mentit nec ꝑiurat:q̃ adulteriũ non cõmittit:q̃ ad ecclesiã frequentius venit:qui de fructib⁹ suis non gustat nisi ꝓius ex ipis deo aliquid offerat:q̃ decimas annis singulis erogandas pauperib⁹ reddit:qui sacerdotib⁹ suis amorẽ ipẽdit:q̃ oes hoies sicut seipsum diligit:q̃ nullũ hoiem odio habet. Ille uero nõ solũ xpian⁹ est:sed ipse xps in illo habitat:qui state ras dolosas ⁊ mẽsuras duplices velut gladiũ diaboli pertimescit. Ille bonus xpianus est:qui quãdo ad ecclĩam venit ⁊ oblationẽ q̃ i altario mittat exhibet:⁊ pauperib⁹ ꝼm q̃ vires hz argentũ ꝓrigit aut buccellã. Qui pegrinos in domũ suã excipit. Qui hospitib⁹ pedes lauat. Qui non solũ lites non cõcitat:sed etiam discordes ad cõcordiã reuocat Qui maioꝛib⁹ ⁊ parẽtib⁹ honorẽ et amorẽ vere charitatis i pẽdit. Qui et ipse caste viuit:⁊ filios vel vicinos suos vt caste ⁊ sobrie viuãt:et ꝟbis admonet:⁊ exẽplis docet. Ille bonus xpian⁹ est:qui quotiens sancte solẽnitates veniunt : vt securi⁹ cõmunicet añ plures dies castitatẽ cũ ꝓpria vxore custodit:vt sincera et secura cõscientia ad altare dñi casto corpoze ⁊ mundo corde ꝓsumat accedere. Qui symbolũ et oꝛonẽ dñicã memoriter tenet:⁊ filios vel filias suas vt ipsi teneant fideliter docet. Ecce audistis fres q̃les sint xpiani boni. Et iõ q̃tũ possum⁹ cũ dei adiutorio laboremus vt nomẽ xpianũ nõ sit falsũ i nob:nec i nob xpi sacramẽta pattãt iniuriã:sed semp opa xpiana ⁊ cogitem⁹ in corde ⁊ implesmus in ope. Mã ille xpian? q̃lis est:q̃ vir aliq̃n ad ecclĩã ve nit ⁊ qñ venerit non stat vt oret ꝓ pctis suis:ꝫ vt cãs dicat aut lites et rixas ꝓcitet:⁊ si locũ inuenerit vsq̃ ad vomituz bibit:⁊ postq̃ se inebriauerit surgit q̃si phrenetic⁹ et insan⁹ diabolico more ballare et saltare:⁊ icipit ꝟba turpia ⁊ amatoꝛia vel luxuriosa cantare. Iste talis nõ dubitat furtuz facere adulterium nõ timet admittere:falsum testimoniũ dicere:maledicere:piurare. Siue viri siue mulieres qui talia opa facũt:nõ ad remediũ ꝫ ad iudiciũ:xpianũ nomẽ ⁊ baptismi sacramenta suscipiunt:⁊ nisi penitẽtiã egerint:ĩ eternũ pertbũt. Ecce fratres ostẽdim⁹ vob q̃les sint xpiani boni:⁊ quales sint mali. Et ideo quos bonos videt⁹:imitamini quos ꝟo malos cẽ cognoscitis:castigate semper: increpate:corrigite:vt de ꝑfectu vro ⁊ de illoꝝ ꝑfectione duplicem mercedẽ habere possit⁹. Qui q̃ boni sunt:casti:sobrij: humiles et benigni:deo auxiliante ꝑseuerent in operib⁹ suis bonis. Qui vero opera mala faciũt:cito se corrigãt añq̃ illoꝝ aie de hac luce discedãt:qm̃ si sine penitentia mortui fuerit non veniunt ad vitam sed ꝓcipitantur ad mortem. De qua pena nos pius dñs liberare dignetur:qui cum patre ⁊ spiritu sancto viuit et regnat de⁹ in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Dominica vndecima: de eo qõ scriptũ est. Mulierem fortem quis inueniet ꝛc. ⁊ quid illa mulier fortis significet declarat. Sermo.j.

Ecclesia catholica fratres charissimi nõ solũ post aduentũ dñi ⁊ saluatoꝛis nostri ꝓdicata est : ꝫ ẽt ab initio mundi multis figuris ⁊ sacramentis secretioꝛib⁹ designata. Mã et in sctõ Abel eccl̃ia catholica fuit:⁊ in noe:⁊ in abrahã:⁊ in reliqs vsq̃ ad aduentũ dñi saluatoꝛis. De ipsa eni ait salomõ. Mulierẽ fortẽ q̃s inuenĩet? Qõ dixit:q̃s inuenĩet:difficultatẽ inueniẽdi non ꝑsibilitatẽ opz ĩtelligi. Mulier ista fortis:eccl̃a est. Quõ nũc est fort⁹ q̃ ab initio mũdi tãtis tribulatiõib⁹ fatigatur: et tm̃ nõ vincit? Mulierẽ fortẽ q̃s inuenĩet? Quis alius nisi xps? Mõ aũt eã fortẽ iuenit:ꝫ iuenĩendo fortẽ fecit. Nam vt eam inuentret:nonagintanouẽ dimisit in montib⁹ : ⁊ q̃siuit vnã que errauerat:⁊ humer⁹ suis ꝓpositã ad ouile ꝓpriũ reuocauit. Lanã et linũ fecit manib⁹ suis. Lanificã et linificã matronã istã sanct⁹ ꝓmo describit. Queris forte a nob: quid sit lana:q̃d linũ? Lana carnale aliquid : linũ ꝟo spirituale significat:qz in ordine vestimẽtoꝝ:interiora sunt linea vestimenta lanea vero exteriora. Lana etiã de cõmixtione aialiũ nascit. Linũ vero sine carnis voluptate de terra ꝓcreatur:iõ castitatis imaginem ꝓferre videt intm̃ vt sacerdotes veteris testamenti ex ꝓcepto legis ꝓpt castitatis indicĩũ:lineis femoralib⁹ vterent. Ergo in lana carnale aliqd:i lino ꝟo spiritale significat. Pro laude ẽt ponunt. Inuenis enim hoiem porrigentẽ manu elemosynas pauperi : nec tamen de deo ibi cogitantem:ꝫ hoiũ⁹ placere cupientẽ:laneã vestẽ q̃ videri põt:hz:interiorẽ lineã nõ hz. Inuenis aliũ dicentẽ tibi. Sufficit mihi ꝓscia mea:deũ colo: deũ adoro:qd mihi opus est ad ecclesiã ire:aut visibiliter xpianis misceri? Lineã vult habere sine tunica. Non nouit neq̃ cõmẽdat talia opa mulier ista. Inuenit hec mulier lanã ⁊ linũ et fecit vtile. Multi inueniunt:sed nõ faciũt vtile manib⁹ suis. Cũ libenter auditis inuenitis:cũ bñ viuitis facitz. Brachia sua firmauit in fuso. De fuso isto qõ vñs dederit:dicã : neq̃ ista lanificia sũt a viris aliena. In fuso lanificiũ signat:in lanificio bonũ op⁹ tãq̃ caste mulieris ⁊ matrone ipigre. Diligẽter tũ attende in lanificio duo instrumenta:colum et fusum In colo lana inuoluta:q̃ filio ducenda trãseat in fusũ. Qõ i colo inuolutũ est:adhuc in sinistra⁊ nondũ in fuso est. Qõ i fuso collectũ est:iã ꝓteritũ est. Op⁹ q̃ tuũ in fuso sit:nõ in colo. In colo enim est qõ factur⁹ es:⁊ in fuso qõ fecisti. Unde q̃ si habes aliqd in fuso. Ibi eni firmauit brachia tua:ibi erit fortis ꝓtãtia tua:ibi secur⁹ deo dices. Da: qz dedi. Dimitte:qz dimisi. Fac qõ feci. Qõ pẽdet in colo ad fusũ traiciendũ est:nõ aũt qõ collectũ est in fusũ: ad colũ reuocãduz est. Ergo vide q̃ agas:vt habeas in fuso:vt brachia tua firmes in fuso : qõ te ꝓsolet:qõ te ꝑfirmet:qõ tibi det fiducĩã de pcãdi ⁊ sperãdi. Sequit. Manus suas aperuit pauperi. Ecce fres exercete lanificiũ sctm. Si q̃s hz plenũ cellariũ plenũ horreũ. Oĩa ista in colo sunt:transeant in fusuz. In sinistra sunt q̃diu pauperibus non erogaueris:at vbi cepis elemosynã facere:transferunk ad dexterã:⁊ fit op⁹ vnde vestis fieri possit. Oẽs domestici ei⁹ vestiti sunt. Nunq̃d de nuditate seruoꝝ suoꝝ sollicit⁹ erit vir ei⁹ habẽs ꝓuidẽtiã talẽ? Quis est iste vir:nisi xps:aut q̃ est ꝓuidentia nisi eccl̃ia? Vestiti sunt q̃tq̃ in xpo baptizati sunt. Et boni serui ⁊ mali: vestiti sunt. Nõ cessat illa mulier oẽs vestire:vt nemo q̃rat ⁊ dicat : iõ nõ sũ bene opat⁹:qz nõ sum bene vestitus. Duplicia pallia fecit viro suo. Pallia laudes sunt:fides ⁊ ꝓfessiones. Laudes deũ laudas hoies dupliciter laudas:⁊ simpliciter laudas. Dupliciter:qz hõ est et de⁹. Simplr vt non sis fisc⁹. Fotinus a quo heretici fotiniani appellant:q̃si simplex palliũ fecit viro suo. Solũ eni hoiez credidit:xpz deũ colere noluit. Existit alter terẽs vtro suo pannosũ palliũ. Alt eni: xps de⁹ est tm̃:oĩno hoĩs nihil hñs:ꝺ manichei dicũt. Fotiniani dicũt hõ tm̃ est. Manichei dicũt:de⁹ tantũ est. Ecce de q̃li eccl̃ia q̃ ꝓclosa vestimenta procedunt. Et ꝓpterea de illa scriptũ est:q̃ duplicia pallia fecerat viro suo. Duplicia palita. Cõfitemur enim deũ in hoĩe:et hoiem in deo. De byſſo ⁊ purpura vestimenta spiritalia ꝓparauit. De byſſo cãdidã ꝓfessionẽ. de purpura gloſã passionẽ. Byſſũ cũ deũ ꝓfitemur:agnoscim⁹. Purpuras in martyrib⁹ collaudam⁹. Nos fres q̃d⁹ de⁹ tm̃ bonũ ꝓferre dignat⁹ est:vt nec de iudeis: nec ꝺ hereticis nasceremur:sed catholice eccl̃e filij esse mereremur: q̃tũ possum⁹ deo gras referam⁹?: q̃ nob fidẽ rectã: ⁊ sibi placitã ĩspirare vel ĩsinuare dignat⁹ ẽ:⁊ totz viriũ⁹:qz fides sine opib⁹ nos saluare non põt. Ad spiritale lanificiũ illũ: nros alios ꝓparem⁹. Iugit iõ elemosynas facientes:de celo trahere festinem⁹ ad fusũ:⁊ ꝺ sinistra trãsferam⁹ ad dexterã vt p elemosynas pauperũ stolã vnu sq̃z nr̃m ꝓparet in eternũ: vt sicut dicit apls:in celesti cõuiuio vestiti et non nudi iuenia mur:ne nobis dicat. Amice quõ huc itrasti nõ hñs vestẽ nuptialẽ? Sz magis ab auditu malo liberati:illã felicẽ ⁊ desiderabilẽ vocẽ audire mereamur. Veĩte bñdicti pris mei ꝓcipite regnũ qõ ꝓpatũ ẽ ab origie mũdi qõ ipe ꝑstare dignet.

¶ In eadem dominica. De verbo dei audiendo ⁊ muliere forti. Sermo.ij.

Rogo vos fres kñi vt fz consuetudinẽ fidelitũ cũ silentio et q̃te ea q̃ vob ꝓdicãt accipiat⁹. Anim⁹ eni noster qñ vonãte deo aliqd potuerit ꝺ lectioe sactarũ scripturarũ ꝓcipere:spiritalẽ nidũ in cordibus vris desiderat inuenire. Et iõ velut castissimi turtures diuina verba sancti spiritus feruoze in nidu⁹ cordis vestri fouere cõtẽdite: nec ꝑmittatis vt in vobis semẽ verbũ

dei peccatoꝝ frigore cõgelescat. Propter illud qđ scriptũ ẽ Matthei. Abundauit iniquitas:refrigescit charitas. Estote magis xxiiij. sicut dicit apls. Spiritu feruẽtes. Quõ eni colũbe vꝫ turtu Rom. xij. res postq genuerit oua:si illa permiserint refrigerari: per: dent fructũ illoꝝ. Ita et vos si cõceptũ ẽbũ dei p obliuio: nẽ refrigerari pmittitꝭ:desiderabilẽ fructũ habere nõ pote: stis. Praestate in vobis nidũ pinoꝫ sctis:fz qđ scriptũ est. pũl.xxxiij Turtur inuenit sibi nidũ vbi reponat pullos suos. Et qm̃ B nobis scripturꝫ salomonis cõmẽdat mulierẽ magnã: habẽ tẽ magnũ virũ dicẽs. Mulierẽ fortẽ qs inueniet? Jõ ẽ hac fz teñorẽ pauca q̃ de⁹ dignaꝫ suggerere:aurib⁹ vestris cupi puer.xxxj mus intimare. Mulierẽ fortẽ qs inueniet? Difficile est iue: Wat.v. nire eã:ꝫ difficile est nescire eã. Nõne ipsa est ciuitas in mõ: Wa.xvij te q̃ absc̃ódi non põt? Quare q̃ dictũ est:qs inueniet:cũ dici debuerit:qs non inueniet? Sz tu ciuitatẽ in monte positaꝫ vides. Ut aũt in mõte ponik inuẽta est. Ipsa est eni ouis il la q̃ pterat. Et re vera ffes eccl̃a catholica est: q̃ iã illustra ta est:qs q̃ eã nõ videt? Q̃n latebat:qs eã inueniebat? Sicut enim iã dicta est ipa ciuitas:ita et ouis quã pdita quesiuit pastoꝝ. Ipse pastor mons est:ouis q̃ in humeris ei⁹ ciuitas est in monte. Facile est eã videre collocatã in monte. Quõ aũt eã inuentres cũ lateret inter vepres et spinas vtiq; deli ctoꝝ suoꝝ? Jbi eã q̃sisse magnũ:ibi inuenisse mirabile est: C hec ouis difficilis:cõmendaꝫ inuentio:cũ ỏr. Mulierẽ fo tem qs inuenietꝭ:id est eccl̃iam. Quis non videt eã iã a xp̃o inuentã:iã eminentẽ:iã cõspicuã:iã gl̃iosam:iã ornatam:iã lucidã:vt cito explicẽ toto terraꝝ orbe diffusam? Mulierẽ istã eccl̃iã q̃ q̃siuit ꝫ inuenit:xp̃s agnoscit. Et post q̃ eam inuenit:non solũmõ de spinis peccatoꝝ suoꝝ eripuit ſz etiã lapidib⁹ pciosis ornauit. Jõ de ipsa ỏr. Preciosior est lapi dib⁹ pciosis. Volo aliud cõmendare charitati vestre ẽ̃tũ capitis:ẽ̃tũ timeo:ẽ̃tuq; timere debetis de his lapidibus pciosis. Sunt in ecclesia lapides preciosi et semper fuerũt docti:scz abundãtes scientia et eloquentia et omni instru: ctione legis. Preciosi plane isti lapides sunt: de ipsis fuit cyprianus:de ipsis fuit ambrosius:ꝫ ceteri eoꝝ similes. Ex eorum numero quidã errauerunt ab ornatu huj⁹ mulieris.

C In eadẽ dñica. Homelia de eo qđ scriptũ est in Lu.xviij. euangelio pm Lucã. Dixit iesus ad quosdam q̃ i se confidebant ꝛc. que habetur inter sermones de Verbis dñi. xxxvj. fo. lv.

C Dominica duodecima: De reddẽdis decimis. Sermo. j.

Sermo. ccxix. A xvj.q.j. de cime. Wala.iij. Exo.xxij. xvj.q.j. de cime. puer.iij.x B xvj.q.j. de cime. Tbi.ẽ. xvj.q.j. de cime.

Propitio xp̃o fres kmi iã ppe sũt dies in qb⁹ mes ses colligere debeam⁹:ꝫ iõ gras agentes deo q de dit:de offerendis:imo reddendis decimis cogite mus. De⁹ eni q dignatus est totum dare decimã a nobis dignaꝫ:repetere non sibi sed nobis sine dubio pfu: turã. Sic eni p pphetã ipse promisit dicens. Inferte inqt oẽm decimã in horreis meis vt sit cibus in domo mea ꝫ p: bate me in his dicit dñs. Si non aguero vobis cataractas celi ꝫ dedero vob fructũ vsq; ad abundantiã. Ecce pbaut: mus quõ nobis decime magꝫ ẽ̃ deo pficiant. Q̃ homes stul ti qđ mali iperat de⁹ vt nõ mereaꝫ audiri? Sic eni ỏr. Pri mitias aree tue ꝫ torcularis tui non tardabis offerre mihi Si tardi⁹ dare pctm est:quãto pei⁹ est non dedisse? Et itez dicit. Honora dñm deũ tuũ de tuis iustis laborib⁹: deliba ei de fructib⁹ iusticie tue vt repleaꝫ horrea tua frumento:vi no q̃z torcularia tua redundabunt. Non prestas hoc gratis qđ cito recipies magno cũ fenore. Quer̃ forte cui proficiat quod de⁹ accipiat redditur⁹? Queris iterum cui pficiat qđ paupib⁹ dak? Si credis tibi proficit:si dubitas pdidisti Decime ffes kmi tributa sunt egentiũ animarũ. Redde er: go tibi tributa paupib⁹:offer libamina sacerdotib⁹. Q̃z si decimas non habes fructũ terrenoꝝ:qđ hz agricola qcũq; te pascit ingeniũ dei est:et inde decimas expetit vnde viuis De militia:de negocio:de artificio redde decias. Aliud eni pro terra dependimus:aliud p vsura vite pensamus. Red: de g̃ hõ:qz possides:redde qz nasci meruisti. Sic enim dicit dñs. Dabunt singuli redẽptionem animarũ suarum: ꝫ non erũt in eis morbi neq; casus. Ecce habes in scripturis san: ctis cautiones dñi tui p qs tibi pmisit:q si decimas dede:

ris non solũ abũdãtiã fructuũ recipies: sed etiã sanitatem corporis pscr̃i. Replebunt inqt aree tue frumẽto: vino q̃ torcularia tua redũdabũt:ꝫ nõ erũt i eis morbi neq; casus. puer.iij. x vj.q.j. de cime. C Cũ enim decimas dãdo et terrena ꝫ ecclestia possis munera pmereri q̃re p suaritiã duplici benedictione te fraudas? Audi g̃ indeuota mortalitas. Nosti:qz dei sunt cũcta q̃ pei pis:ꝫ de suo non accõmodas rerũ oim conditori? Non eget dñs de⁹:nõ pmiũ postulat sed honorẽ:non de tuo aliq̃d exi: git qđ refundas. Primitias rerũ ꝫ decimas dignaꝫ petere et negas suare? Quid faceres si nouẽ partiũ⁹ sibi sumpti ti bi decimã relictũ esset? Jõ certe iã factũ est cũ messio tua plu: utarũ bñdictiõe subtracta ieiuna defecit: ꝫ vindemiã tuaz aut grando pcussit:aut pruina decoxit. Quid aũde supu: tas? Mouẽ tibi ptes retracte sunt:qz decimã dare noluisti, Cõstat qđe qđ ipe nõ dederis:sed tũ de⁹ exigit. Hec eni est xvj.q.j. de dñi iustissima psuetudo:vt si tu illi decimã non dederis:tu cime. ad decimã reuoceris. Scriptũ est enim. Hec dicit dñs. Q̃z decima agri tui pmitte terre vobiscũ sunt. Vidi aũt et falle re me extimastis:intus in thesauris vestris et in domib⁹ vr̃is erit direptio. Dabis simplo militi:qđ nõ vis dare sacer xvj.q.j. de doti. Cõuertimini ad me dicit dñs oipotens:vt aperiaz cime. vobis cataractas celi:ꝫ effundã vob bñdictionẽ mea desu: per et non corrũpã fructꝰ terre vestre:neq; languebit vitis Malac.iij in agro vestro:ꝫ beatos vos dicẽt oẽ gentes. Bñfacere de⁹ xvj.q.j. de semp parat? ẽ:fz hoim malitia phibet. Q̃z a dño deo sibi da cime. ri vult oia:ꝫ nõ vult et q̃ possidere videt offerre. Quid si di ceret de⁹. Me? est hõ quẽ feci:mea est ẽra quã colis:mea sũt ꝫ semĩa q̃ spgis:mea aialia q̃ fatigas:mei sũt ibices ꝫ pluvie: et vẽtoꝝ flamia mea sunt:me? est solis caloꝛ? Et cũ oia mea sint elementa viuẽdi:tu q̃ man? accõmodas:sola decimam merebaris. Sz qz pie nos pascit oipotens de⁹ amplissimã tribuit mun? laborãti mercedẽ:sibi tantũ decimã vẽdicẽs nobis oia pdonauit. Ingrate fraudator ac pfide:diuina te voce conuenio. Ecce ann? iã finitus est:redde dño pluenti mercedẽ. Redime te hõ dũ vluis:redime te ipse dum potes Redime inq̃s te dũ pciũ i manib⁹ habes:redime te ne dum te mors auara puenerit:ꝫ vitã simul ꝫ pmiũ pdas. Sine cã ỏ dimittis vxori:q̃ forsitã alterũ habebit maritũ. Sine cã hoc marito dimitti mulier:qz aliã cupit habere vxorẽ. Fru stra parentib⁹ ac pptnq̃s curã tuã iniũgis nẽo te post mor: tem tuã fideliter redimet:qz i vita tu te redimere noluisti. Depone iam auaritie sarcinã de ceruicibus tuis:ptẽe cru delissimã dominã q̃ vũ te iugo durissimo pmit iugũ xp̃i su: scipere non permittit. Sicut enĩ iugũ auaritie in infernum premere:ita iugũ xp̃i in celũ leuare consueuit. Decime enĩz xvj.q.j. de ex debito redrunt:ꝫ q̃ eas dare noluerit:res alienas inuasit. cime. Et quãti pauper in locis vbi ipse habitat illo decimas nõ dante:fame mortui fuerint:tãtoꝝ homicidioꝝ reꝰ aũ tribu nal ekni iudicis apparebit:qz a dño paupib⁹ delegatã suis vsib⁹ reseruauit. Qui g̃ sibi aut pmiũ cõparare:aut pctoꝝ desiderat indulgentiã pmereri: reddat decimã:ꝫ de nouẽ partib⁹ studeat elemosynã dare paupib⁹:ita tũ vt q̃cq̃ ex: cepto victu mediocri ꝫ vestitu rationabili supfuerit nõ lu: xurie reseruet:sed in thesauro celesti p elemosynã pauperũ reponat. Quicq̃ eni nobis de⁹ plus ẽ̃ opus est dederit:nõ nobis specialiter dedit:sed per nos aliis erogandũ transmi sit:quod si non dederimus res alienas inuasimus.

C In eadem dñica: de eo qđ scriptũ est in psalmo Ps.xliij. De⁹ manifeste veniet ꝛc. Sermo. ij. In quo ostendit quõ aduentus christi primus occultus fuit et secundus omnibus manifestus erit.

Sermo. ccxx. A Ps.xliij.

Ad exhortandas mentes charitatis vr̃e: pauca de psenti psalmo q̃ donat dñs:gratãter accipite. De dño nr̃o ihesu xp̃o pphetatũ est in isto psalmo: vbi audiuim⁹ ꝫ cantauim⁹. De⁹ manifeste veniet: de⁹ noster non silebit. Ipse eni dñs xp̃s: de⁹ noster filiꝰ dei. Pri mo aduentu: venit occulte. Secũdo aduentu: veniet mani: fest? Q̃n venit occulte? nõ inotuit nisi seruis suis. Q̃n veniet manifeste? inotescet bonis et malis. Q̃n venit occultus ve nit iudicãd⁹. Q̃n vẽiet manifest⁹: veniet iudicaturꝰ. Dẽiq; tũc cũ iudicaret siluit:ꝫ de silentio eꝰ ppha pdixerat. Si: cut outs ad imolãdũ ducẽt? est:ꝫ sicut agnus coram tondẽte: Is.liij. sic nõ aperuit os suũ. Sz de⁹ noster manifeste veniet: de⁹ no

Annotatõ ster ꝫ nõ silebit. Mõ quo siluit q̃n iudicãdus erat:ita silebit alteralis q̃n iudicaturus erit. Et nunc non silet:si sit qui audiat. Sz cordis ser: dictũ ẽ. Tunc nõ silebit q̃n vocẽ ei? agnoscẽt:ꝫ q̃ mõ ptẽnũt monũ hu: Mõ eni q̃n dicũt pcepta dei:q̃busdã in risuz veniũt. Et q̃n mane operj. B q̃ pmisit de? mõ nõ ostẽdit:ꝫ qđ minaꝫ mõ nõ videtur qđ pcipit irridek. Mõ eni felicitatẽ q̃ ỏr mundi hui?: habent ꝫ mali. Infelicitatẽ q̃ ỏr mundi hui?: hũt et boni. Attendunt hoies q̃ credũt p̃sentia ꝫ non credunt futura: q̃n ista bona et mala p̃sentis seculi pmiscue habenẽ bonis et malis. Si diuitias optãt videt bre diuitias ꝫ pessimos hoies:ꝫ bonos hoies. Videt ẽt si exhortet pauptatẽ ꝫ miserias hui? seculi laborare in his miseriis nõ solũ bonos fz ẽt malos: ꝫ dicũt in corde suo:q̃ res hũanas de⁹ nec respicit nec regit:sed oĩ no in intimo quodã mundi huius fundo dimisit nos casib⁹ volui:nec aliquã ꝓuidentiã exhibet nobis. Ac q̃ boc fit i il: lis contẽpt⁹ pcepti:qz nõ videt manifestationẽ iudicij. Ue rũtamen ẽt mõ ỏz q̃sq; attendere:qz q̃n vult de⁹ respicit ꝫ iu dicat. Ad horã aũt nõ differt:q̃n vero vult differt. Et vñ ỏz: Q̃z si nũq̃ in psenti iudicaret non cẽ crederetur. Si oia i psenti iudicaret:nihil iudicio reſuaret. Ad hoc eni multa seruantur iudicio:ꝫ q̃dã in pñtia iudicanꝫ: vt illi qui diffe: runt timeant ꝫ conuertanꝫ. Non enim amat de⁹ dãnare:sed saluare. Et iõ patiẽs est i malos:vt de malis faciat bonos. Rom.j. Sic enim dicit apls. Q̃z reuelabit ira dei sup oẽm ipietatẽ et reddet de⁹ vnicuiq; ꝑm opera sua. Admonet aũt ẽ corri Rom.ij. pit hoiem ptẽnẽtẽ:ꝫ dicit. An diuitias bonitatꝭ ꝫ lõganimi tatis cõtẽnis? Q̃z bon? est in te:qz longanimis est:qz patiẽs est in te:qz differt te et non aufert te:cõtẽnis et omnino nul: lum iudiciũ dei putas:ignorans qz patientia dei ad penitẽ tiam te adducit? Tu aũt ꝛz duritiã cordis tui:thesaurizas tibi irã in die ire ꝫ reuelationis iusti iudicij dei:qui reddet Tbi.ẽ: C vnicuiq; ꝑm opera sua. Quicq̃d g̃ hõ facit mõ in thesauruz mittit:ſz nescit qđ colliget:quõ diuites q̃ in thesaurũ terre mittunt quasi sciunt qđ colligũt:sed nescĩt cui colligunt. Quis eniz possideat diuitias eoꝝ post mortẽ ipsoꝝ prorsus ignorant:et aliq̃ diuitie eoꝝ ad inimicos eoꝝ pueniũt. Et iõ se q̃sq; fraudat nolẽs manducare vt ditescat:vt aliꝰ de la borib⁹ ei⁹ fluat et luxuriet ꝫ dissoluatur. Quõ ergo colligũt qui dẽ scientes:sed cui colligant nesciunt. Sic ỏ in thesauꝝ celestẽ boni qđ colligant sciunt:mali quid colligãt nescĩt. Bonus eni ponit in thesauro celesti omnia opera mie q̃ fec circa hoies q̃b⁹ subuenit:ꝫ scit q̃n fidelis ẽ custos:q̃ illi ser uat oia q̃ reponit. Et non ea videt:sed de thesauro suo cer: tus est:qz neq; aliq̃d a fure surripit:neq; ab hoste iuaditur; neq; ab inimico et ꝑbo ꝫ potẽte q̃si euicto tollit:sed semp manebit:qz a dño potẽtissimo custodit. Si enim pecunias hoies fideli suo cõmẽdãt et securi sunt:misericordias suas cõmendãt potẽti dño ꝫ solliciti sunt? Mouerunt g̃:qz q̃cq̃ reponunt:totũ ibi saluum est:q̃ fideles sunt: potẽtie dñi sui fidẽ iũgũt. Credũt enim qz seruat:et inuenĩũt qđ fuat. Mã ꝫ hoies q̃ pecuniã colligũt: nũq̃ vident archã ipam: vt in archa pecuniã semp colligũt ꝫ mittũt:aut infodiũt ꝫ fuãt: Non vidẽt:ꝫ tñ q̃si pscia eoꝝ scit:qz ibi est i loco illo vbi po suerũt. Et forte vã fur tulit:et van? gaudet q̃ inaniter reser uauit. In thesauro aũt celesti si qđ posuerim⁹?:ꝫ de domini custodia securi sum⁹:et omnino surẽ nullũ patimur:nec dã nũ aliqđ sustinemus. Malꝰ ỏ et ipsi mittunt:vt in thesau: ro oĩa mala opera sua fuet illis de⁹. Hoc est qđ dixit apls. Thesaurizas tibi irã i die ire iusti iudicij dei. Sz q̃n fuat q̃cq̃ mali faciunt:ꝫ nesciunt. Vbi venerit de⁹ noster mani D festus et non silebit:puocabit ad se omnes gẽtes:sicut dicit Ps.xliij. in euangelio:et separabit quosdã ponens ad dexterã q̃sdã ad sinistrã:ꝫ incipit iam tractare thesauros vtrozq; quid Wat.xxv quisq; posuit vt inueniat. Venite bñdicti (inquit) p̃ris mei ad eos q̃ sunt ad dexterã:pcipite regnũ qđ vobis paratum est ab initio mundi. Regnũ celoꝝ:regnũ sempiternũ: societatẽ cũ angelis:eternã vitã:vbi nullus ozik:neq; moritur B pcipite. Q̃n eni opa vr̃a in thesaurũ mittebatis:regnũ celo rum amabatis. Percipite regnũ qđ vobis paratum est ab initio mundi. Et iã ostẽdit illis thesauros suos. Esuriui ꝫ dedistis mihi mãducare. Sitiui et potastis me. Hud? crã: Tbi.ẽ. et vestistis me. Hospes fui et adduxistis me. In carcere fui et ventistis ad me. Eger fui et visitastis me. Et respondent illi. Dñe q̃n te vidim⁹ in his necessitatib⁹ constitutũ:ꝫ mini

strauimus tibi? Et ille. Q̃n vni ex minimis meis feciſt⁹ mi bi fecistis. Qz q̃n vni ex minimis meis fecistis: mihi feci: stis. Pcipite qđ misistis: possidete qđ emistis. Mihi eni sal: uatori ideo credidistis. Deinde conuertet se et ad illos qui sunt a sinistris:ꝫ ostendet illis thesauros suos inanes opis boni. Ite(inqt) in ignẽ eternũ:q̃ parat⁹ est diabolo et ange Wat. lis ei?. Esuriui ꝫ nõ dedistis mihi mãducare. Aut si aliq̃d iuenistis in thesauro isto:aut aliq̃d misistis:cogitate ꝫ red: dek vob. Sz nũq̃ te indunt ipi vidim⁹ esuriẽtẽ. Et ille. Q̃n vni ex minimis meis nõ fecistis:nec mihi fecistis. Forte eni iõ mihi nõ faciebat?:qz me in terra ãbulare non videbatis. Tã mali estis:vt si videretis sicut iudet crucifigeret?. Ho die eni mali hoies q̃ conãt si fieri posset nõ eẽ ecclesias/vbi illis p̃dicenꝫ pcepta dei:nonne et ipm xp̃m occiderent si in terra viuentẽ inuenirent? Sed audebũt dicere:q̃si illi q̃ ne: sciat cogitationes hoim. Dñe q̃n te vidimus esurientẽ? Et ille. Q̃n vni ex minimis meis non fecistis:nec mihi fecistis. Minimos meos:egẽtes posuerã vobis in terrã. Ego tanq̃ caput (dicet:) in celo sedebã ad dexterã p̃is:ꝫ mẽbra mea i terra laborabãt:mẽbra mea i terra agebãt. Mẽbris meis si daretis:ꝫ ad caput puenisset qđ daretis. Et si sciretis qz minimos meos egẽtes q̃ vobis in terrã posui: laturarios vobis institui:q̃ opera vr̃a in thesaurũ meũ portarent. Et nihil in eoꝝ manib⁹ posuistis:ꝑterea apud me nihil inue nistis. Tunc g̃ nõ silebit sed apparebit:ideo dictũ est. Non silebit. Mõ aũt dicit illud lectoz ỏ codice:ꝫ ptẽntur. Dicit illud de ore suo tractatoz aut disputatoz eꝑs:ꝫ irridek. Mũ quid sic irrideri habet:q̃n ab ipso iudice potentissimo dici tur? Unusquisq; recipiet qđ fecit:siue bonum: siue malum. Tũc dicturi sunt boies sera et infructuosa penitentia. Q̃si Ephe. possem? iterũ viuere:ꝫ qđ contẽplim⁹ audire et facere. Tũc dicent illi quos ex aduerso constituent iniquitates eorum sicut ỏr in libro sapientie. Quid nob prosfuit supbia:ꝫ diui: Sapiẽ. tiarum iactantia quid contulit nobis? Transierunt oĩa si: cut vmbra. Videtis qz penitebit eos:sed ista penitẽtia cru ciabilis non sanabilis. Dis habere vtilẽ penitẽtiam? Mo: do habe. Si enim modo habueris:corrigeris. Cũ correct⁹ fueris:fundek illic thesaur⁹ tuus vbi colligebãt mala opa tua: ꝫ implebitur alius thesaurus:vbi bona opera tua col: ligant. Sed forte conuersus ad dñz:statim morieris opera tua nulla forte inuenient in illo thesauro. Plane ibi inue: nies opa tua:qz scriptũ est. Pax in terra hominibus bone Luce.ij volũtatis. De⁹ non annotat facultatẽ:sed cozonat volũtatẽ Scit qz voluisti ꝫ non potuisti:sic te annotat quasi feceris qđ voluisti. Ergo opus est vt conuertaris ne differendo su bito morieris:ꝫ omnino nihil inuenias qđ in p̃sentt ha beas ꝫ in futuro possideas. Cõuersi ad dñm ꝛc. Amen.

C Dominica tertiadecima: de eo qđ scriptum est Ephe.iij Deponentes mendaciũ loquimini veritatẽ vnus quisq; cũ proximo suo ꝛc. Sermo. j. In quo dicit q⁹ veritas non est loquenda cum christiano ꝫ cum pagano mendacium.

Sermo. ccxxj. A Ephe.iij

Quodo fratres charissimi cũ diuina lectio legeret audiuimus apm dicentẽ. Deponentes mẽdaciũ loquimini vnusq̃sq; cũ proximo suo. Remo ta cogitet cũ xp̃iano loquendã veritatẽ ꝫ cũ pa: gano mendaciũ. Cũ primo tuo loq̃re veritatẽ. Proxim⁹ ẽ oĩs hõ: prim⁹ tu? ille est q̃ tecũ nat? ẽ ex adã ꝫ eua: oẽs pri mi sum⁹ rõne natiuitatis:ꝫ alter alteri frater. Illa spe cele stis hereditatis primũ tuũ debes putare oẽm hoiem et ia anteq̃ sit christian⁹. Non enim nosti qualis futur⁹ sit apũ deũ aliq̃n quẽ rides:idolũ adorantẽ:cõuertek vt adoret deũ fortassis religiosius q̃ tu q̃ eũ pauloante ridebas. Multi q̃ videnk xp̃iani male agendo:ꝫ in malo opere pseuerãdo: ab ecclesia excludendi sunt. Multi qui forsis esse videnk ita cre dituri sunt ꝫ in bono opere pmansuri vt in eternũ sociẽtur ecclẽ. Et ideo nec illi supbiant:nec illi desperent:qz q̃ futu ra sunt scire non possum⁹. Oẽm igit hoiem xp̃ianũ putem⁹ nõ solũ ꝺditione mortalitat? hũane qua in terra eadẽ sorte veniem⁹?:sed ẽt spe illius hẽditatis qz non scim⁹ qđ futuꝝ sit. Aut eni iude⁹ est:heretic⁹ aut pagan⁹:forte sicut dictũ ẽ p miam dei conuertek ad deũ: vt inter sanctos primum lo: B cum habere mereatur. Irascimini ꝫ nolite peccare. Sipro Tbi.ẽ.

pterea trascris seruo tuo qz peccauit: ne tuipse pecces ira
sce tibi. Sol nõ occidat sup iracũdiã vram itelligik q̃dẽ fz
tps fres kmi: qz ↄ st ↄ tpsa humana cõditione et infirmita-
te mortalitatis quã portam⁹: surrepat ira christiano nõ dz
diu tenere et fieri p̃diana. Et ise illã de corde añçz occidat
lux ista visibilis: ne te peserat lux iuisibilis: sed ↄ aliter me
li⁹ intelligik: qz noster sol iusticie et veritatis xps non iste
sol qui adorat a paganis et manicheis: ↄ videt etiam a pec
catorib⁹: sed ille ali⁹ cui⁹ virtute anima hũana illustrat: ad
que gaudent angeli. Nõ ḡ occidat sol iste sup iracũdiã tuã
id est non deseret xps mentẽ tuã: qz nõ vult de⁹ habitare cũ
iracũdia tua. Occideris aũt tu ab iracundia tua: qz ira cũ
inueterauerit fit odiũ: cũ factũ fuerit odiũ tã homicida es.
j. Joh. iij. Omnis ei ḡ odit fatrẽ suũ homicida est sicut dicit Joãnes
j. Joh. ij. apls. Itẽ ipse dixit. Qis q̃ odit fratrẽ suũ i tenebris manet.
L Nõ miꝛ si ille manet in tenebris a q̃ occidit sol. Ad b ptiet
Mat. viij. forte qõ audistis ẽt in euangelio. Periclitabat nauigiũ in
stagno ↄ dormiebat iesus. Nauigam⁹ in hac vita quasi per
quoddã stagnũ et vent⁹ est: ↄ pcelle non desunt tentationũ
vnde hoc fit nisi qz dormit in te iesus: Si nõ in te dormiret
tranqlitatẽ haberes intrinsec⁹. Quid est aũt qõ in te ỽ dor
mire iesus: nisi qz fides tua q̃ ẽ de iesu sopita ẽ in corde tuo:
Ubi. ℨ. Quid facies vt libereris: Excita iesum ↄ dic. Magister pi
mus. Euigilabit ille: id est rediet ad te fides tua ↄ mãebit
tecum in eternũ. Euigilante xpo si tẽpestas illa imerserit:
nec oppleuerit nauẽ tuã. Jã fides tua impabit ventis ↄ flu
ctib⁹ ↄ nõ transiet piculũ. Ffres sepe dixim⁹: sepe dicimus:
et q̃diu vixerim⁹ dicere debem⁹: qz eccl̃a tẽporis huius ↄ
paleã hz et frumentũ: nemo ḡrat expellere totã paleã nisi tẽ
pore ventilationis: nemo aũ tps deserat areã: ne oũ forte nõ
vult peccatores sustinere: pter areã inuent⁹ pũ? ab aulbus
colligat q̃ ingrediatur in horreũ. Quõ aũt fratres dicam⁹
attẽdite. Zizania cũ ceperint triturari inter paleã se nõ tam
tangũt: ↄ q̃si non se nouerũt: qz intercedit medio palea. Et
q̃cũqz lõgi⁹ attendit areã: paleã solũmodo putat: nisi diligẽ
tius itueak: nisi manũ porrigat: nisi spiritu oris: id est flatu
purgante discernat: difficile puenit ad discretionẽ granoꝝ
Hec sititudo ad illã ptiet q̃ cũ ꝓcerit putat ↄ ipse solus
sit bon⁹. Hec cogitatio fres ẽt helia tẽtauit cũ dixit. Pro-
iij. Re. xix phetas tuos occiderũt: altaria tua suffoderunt: ↄ ego remã
Rom. xj. si sol⁹ ↄ querũt animã meã. Sed q̃d dicit illi responsum di-
uinũ: Reliq̃ mihi septẽ milia virorũ: q̃ non curuauerunt ge
nua ante baal. Holi inq̃t te putare solũmõ: adhuc septẽ mi-
E lia sunt: q̃d te solũmodo putas: Intẽdat ḡ mecũ sanctitas
vestra et assit mia dei. Audite breuiter. Quisqs adhuc ma-
lus est: non putet neminẽ bonũ ẽẽ. Quisquis bonus est: non
putet se solũmõ ẽẽ. Tenete hoc. Ecce repeto. Videte qz di
co q̃sqs malus est: interrogans cõscientiã suam nõ arbitre-
tur neminẽ esse bonum. Quisqs bonus est: nõ arbitrek se so-
lũmõ esse bonũ. Et non timeat bonus immixtionẽ malorũ:
qz veniet tẽp⁹ vt separenk mali a bonis. Interim sicut di-
ctũ est. Qui bont sunt sustineant malos. Qui mali sunt imi
tenk bonos. Nec bont in supbiã erigank: nec mali periculo
sa desperatione frangank. Modo enĩ q̃ boni sunt pñt deũ of
fendere ↄ q̃ mali sunt si cito se emendauerint pñt dei miam
F ꝓmereri. Cũ vero de hac luce discesserim⁹: nec bonus pote
rit vnq̃ malus fieri: nec malus q̃ est ad bonitatẽ vẽire. Hec
ḡ ffres kmi salubriter cogitãtes: ꝓ salute anime nostre non
Eccle. v. sim⁹ surdi ad illud qõ nos dõs mirficordik ꝓuocat dicẽs.
Esa. lv. Holite tardare cõuerti ad dõm: nec differatis de die in diẽ
Et iterũ. Querite dõm deũ dũ inueniri potest: inuocate eũ
dũ ꝓpe est. Jlle enĩ q̃ eũ dũ inueniẽdi tps est non q̃sierit: i
eternum inuenire non poterit. Sic ḡ cũ dei adiutorio age-
re studeamus vt precepta ↄ mandata dñi nostri magis nob
pariant de sequacitate remedium: q̃ de transgressiõe iudi-
ciũ: prestante eodẽ dño nostro qui cũ deo patre ↄ spiritusan
cto viuit et regnat de⁹ in secula seculorum. Amen.

pã. xcvij. ¶In eadem dominica. De beato iob: ↄ de eo qõ
scriptum est in psalmo cantate et exultate ↄ psal-
lite in cythara et voce psalmi ↄc. Sermo. iij. In q̃
dicit ꝙ in cythara cãtat ↄ psalterio qui que recte
cantat operatur.

Sermo. ccxxij. A

BEatus Iob fratres dilectissimi de quo nobis de
sterna lectio recitata est: tã sanctus fuit vt in illo
complerek illud qõ in psalmo spiritussãct⁹ dixit
Psallite dño in cithara: ↄ voce psalmi. Non vo- pã. xcvij.
cẽ solã sed opa assumite: vt nõ tm cãtem⁹: sed ↄ manib⁹ ope-
mur. Qui cantat ↄ opat: psallit in psalterio ↄ citbara. Qui
psallit in psalterio diuina de celo ỽba canit. Qui aũt opera
tur manib⁹: hũana opa pficit. Extende manus ↄ da paupi:
nudũ vesti: hospitio recipe peregrinũ: sed cũ facis: pie et hi
lariter fac. Recole illi te facere q̃ dictu⁹ est. Esurivi et de- Mat. xxv
distis mihi mãducare. Videte q̃lia organa adiũgank in si- B
militudinib⁹. Jn tubis inquit ductilib⁹. Beat⁹ Job ffres
dilectissimi ita vel spiritu plen⁹ erat vt velut ductilis tuba
laudes dñi dulciter decantaret. Sic enĩ de talib⁹ sonitus ẽ.
Jn tubis productilib⁹ ↄ in voce tube cornee. Ductiles eree pã. xcvij.
sunt tube: ↄ tundendo producunk. Q̃si enĩ ꝓducik: Q̃si ma-
lox hoĩm psecutionẽ patimur: si patienter oia sustinem⁹: et
nũq̃ ℨ dispẽsationẽ dñi murmuram⁹: vapulãdo erim⁹ tube
ductiles ad laudẽ dñi ꝓducte: si cũ tribulatiõe ꝓficimus.
Tribulatio tunsio est: ꝓfect⁹ ꝓductio est. Tuba ductibilis
erat btus tob: q̃n a diabolo pcussus tãtis dãnis: orbitate ẽt
filiorũ afflictus: in nulla ℨ dñm murmurauit. Tũsione illa
tante tribulatiõis: fact⁹ est tuba ductilis. Ergo audiamus
si ipa tuba bene sonuit. Audi. Dñs dedit dñs abstulit: sicut Job. j.
dño placuit ita fct⁹ tm est: sit nomen dñi benedictũ. Si deffes C
quo ↄ q̃ diligenter sonuit q̃ suaue sonũ dedit. Nec b solum
sufficit: ntisi adhuc tundak. Dat⁹ est aũt in ptãtẽ sathane: vt
caro pcuteret. Percussus est: cepit putrescere: ita vt cũ sca-
tẽtes globi ỽmiũ exararẽt. Jpse tũ beat⁹ iob quãtis ẽẽt ia
stus: nõ tũ fuit sine pcatis. Nec enĩ melior erat sancto Io
anne euãgelista qui ait. Si dixerim⁹ q̃ peccatũ nõ habem⁹ j. Joh. j.
ipsi nos seducim⁹. Per illã enĩz crudelissimã penã minuta
peccata purgabãtur. Quã rem etiã ipse itelligẽs: deo gras
referebat: ↄ negligẽtiaꝫ suarũ q̃si ỽtissim⁹ iudex nõ molti li- Job. xl.
theo: fz testa radebat sanie fluẽtẽ. Ex omnib⁹ tñ bonis sue:
sola ei a diabolo mulier reseruak. Supposita ẽ vxor eius: q̃si
ad seductionẽ. Hoc erat necessariũ: vt vxor ei reseruaretur.
Et q̃dẽ non ad solatiũ mariti: sed ad ministerium diaboli.
Suggessit mulier blasphemiã: sed Iob non obtemperat sed
recusat. Euã aũã in paradiso nõ repulit: repulit Iob euã in Scd. iij.
sterq̃linio. Jn stercore sedebat Iob cũ fluerẽt ỽmibus atq;
putrescerẽt: sed melior Iob vulneribꝫ plen⁹ i stercore: q̃ adã
integer in paradiso. Et quidẽ adhuc vxor sua eua erat: fz ilã Job. ij.
ille adã nõ erat. Quid ḡ dixit mlier: Blasphema deũ ↄ mo-
rere. Ecce audiuim⁹ quõ tundit tuba ista. Percussit eum
diabol⁹ a capite vsq; ad pedes graui vulnere: ↄ putrescens
ỽmib⁹ sedebat in stercore. Audiumus quẽadmodũ tũsus
est: tube huius ductilis vocẽ dulcẽ si placet audiam⁹. Rñ D
dit enĩ vxor. Locuta es inq̃t q̃si vna ex insipientib⁹ mlieri- Ubi. ℨ.
bus. Si bona suscepim⁹ de manu dñi: mala quare non tole-
rem⁹? O sonũ fortẽ: o sonũ dulcẽ. Quẽ non dormiẽtẽ excitet
sonus iste: Quẽ nõ excitet ꝓsumptio i dño: vt aduersus dia
bolũ secur⁹ ꝓcedat in ꝓlio: ↄ nõ se suis viribꝫ obtector⁹: sed
dei auxilio ꝓtegẽdus: Jpse enĩ adiutoriũ dedit: q̃ eũ tẽtari
pmisit. Nõ enĩ tũderet diabol⁹ de seipso: nihil enĩ facere po
terit: nisi qõ dispẽsatio diuina pmiserit. De illi⁹ enĩ diabo- Hier. l.
li pena futura: ꝓpha ꝓmẽorãs ait. Cõtrit⁹ ẽ malle⁹ vniuer-
se fre. Malleũ vniuerse fre: diabolũ vocauit itelligi. De ipo
malleo in manu dñi posito. i. in potestate dei: tundunt vncti
les tube: id est aie sancte: vt resonẽt dei laudes. De isto mal E
leo ↄ iust⁹ tundik ↄ peccator. Jlle vt ꝓbet: ille vt puniatur.
Aut certe vt iust⁹ augeak i bonis: ↄ peccator corrigak a mal
Sub isto enĩ malleo i manu. i. in ptãte dñi ꝓstituto: tundũt
non solũ humiles sed et supbi. Sz bũiles ꝓducũt: supbi cõ
minuũt vt vtrũ. Vna eadẽq; tunsio bonos ꝓducit ad glo
riam malos redigit in fauillã: vt impleak in eis illũ qd scri- Psl.
ptũ ẽ. Et erit tãq̃ puluis quẽ ꝓjcit vent⁹ a facie terre. De
ipso enĩ malleo q̃tẽs aie sancte deo dispensante vt mlittẽte
tũdũk: in nullo murmurãt: in nullo penit⁹ ℨdicũt: magi ba
militer velut ductilis tuba ꝓclamãt. Just⁹ es dñe: ↄ iustũ pã. cxviij.
iudiciũ tuũ. Adhuc min⁹ patimur q̃ meremur. Et hec ode
dicũt aie sancte. Aie ỽo supbe ↄ pctis noxie: quotiens aliq̃
aduersitate pulsank: rebelles contra dñm murmurare pcsũ
munt dicentes. De⁹ quid tibi feci: Quare tãta pat⁹ mala

Annotatõ nãlis oẽdis ser; monũ hu: ius oper;. ℨ Gal⁹. vj.

Quibus in conscientia respondet diuina iusticia. Bene di
cis: o de⁹ q̃d tibi feci: Dey est: qz nihil mihi feci: ℨ totũ ti
bi. Si enĩ aliq̃d boni fecisses mihi fecer as. Cũ vero peccata
et crimina cõmisisti: tibi oia fecisti: nõ mihi. Et qz q̃cũqz se
minauerit hõ: hec ↄ metet: non est iniustũ qõ spinas ↄ tribu
los peccatoꝝ colligat q̃ neq̃tiã semiauit. Nos vero fratres
charissimi audiam⁹ apl̃m dicentẽ. Semiem⁹ qõ bonũ ẽẽ ad
omnes: maxime ad domesticos fidei. Timeamus ne forte si
in carne seminam⁹: ẽm apl̃z: de carne metam⁹ corruptionez
sed ipso attestãte seminem⁹ in spiritu vt de spiritu metam⁹
vitam eternam: ad quã nos dñs sub sua protectiõe ꝓducat
cui est honor et imperium in secula seculorum. Amen.

¶In eadem dominica de bono patientie. Ser-
mo. iij. In quo demonstrat ꝙ patiẽtia dei qua ma
los expectat non fit ex aliqua passione ↄ quomo-
do patientia iustorum sit donũ dei. Jnsuper quo
modo deus penitere dicitur sine alicui⁹ ꝓuaritatis
corruptione.

Sermo. ccxxiij. B Ca. j.

VIrt⁹ animi q̃ patiẽtia ỽ: tã magnũ dei donũ est:
vt etiã ipsi ℨ q̃ nobis eam largitur: q̃ malos vt cor-
rigank expectat: patientia p̃dicek. Jta q̃uis de⁹
nihil patt possit: patiẽtia ỽo a patiẽdo nomẽ acce
perit: patientẽ tñ dei non modo fideliter credimus: verum
etiã saluberiter confitemur. Sed dei patientia q̃lis et quãta
sit quẽ nihil patientẽ nec tñ ipatientẽ: imo ẽt patientissimũ
dicim⁹ ỽbis explicare qs possit? Jneffabilis est ḡ illa patiẽ
tia: non tñ nulla: sicut zelus ei⁹: sicut ira ei⁹: ↄ sicut hmõi est.
Nam si tãq̃ nr̃a ista cogitem⁹: in illo nulla sunt. Nihil enĩ
hoc nos sine molestia sentim⁹? Vestr aũt vt impassibile dei
natũrã ꝓpter vlla molestia suspicemur. Sicut aũt zelat sine
aliq̃ liuore: irascit sine aliqua ꝓturbatione: miserek sine altq̃
doloꝛe: penitet eũ sine alicui⁹ sue ꝓuaritatis correptiõe: ita
est patiens sine vlla passione. Nunc itaq̃ humana patiẽtia
quã capere possum⁹ et habere debem⁹: culusmodi sit: q̃tum
dõs tribuit ↄ q̃tũ patitur breuitas presentis sermõis expe-
diak. Patiẽtia hoĩs q̃ recta est atq; laudabilis ↄ vocabulo
digna virtutis: ea phibek q̃ equo aio mala toleram⁹ ne aio
iniquo bona deseram⁹: p q̃ad meliora puenianus. Quapro
pter impatientes dũ mala pati nolunt: nõ efficiunt vt a ma
lis eruank: sed vt mala grauiora patiank. Patientes autez
qui mala malunt non cõmittendo ferre: q̃ non ferẽdo pmit
tere: ↄ leuiora faciũt q̃ p patientiã pattunk: ↄ peiora euadũt
q̃b⁹ p ipatiẽtiã mergerent. Bona ỽo eterna ↄ magna non p
dũt: dũ malis tpalib⁹ breuibus q̃ non cedunt. Q̃m non sunt
pdigne passiões hui⁹ tps: sicut apls dicit: ad futurã gl̃iam
Ro. viij. ℨ reuelabit in nobis. Et itez ait. Q̃ est tpale leue tribula-
II Cor. iiij. tionis nr̃e: in incredibilẽ modũ eterne gl̃e pondus operak
C nobis. Jntueamur itaq̃ kmi quãta in laboꝛib⁹ ↄ doloribus
Ca. iij. boies dura sustineãt ꝓ reb⁹ q̃s vitiose diligũt: ↄ q̃tũ se his
feliciores fieri putant: tãto infelici⁹ concupiscunt. Quanta
pro falsis diuitiis: quanta ꝓ vanis honoꝛib⁹: quãta ꝓ iudi-
cris affectionib⁹ piculosissima ↄ molestissima patientissime
tolerãt. Pecunie et gloꝛie cupidos videm⁹: vt ad desidera
ta puenĩãt: adepti q̃z non careãt: soles: ibres: glacies: fluct⁹
ↄ pcellosissimas tẽpestates: aspera et icerta bella: imanitq
plagarũ ictus et vulnera horrenda non ineuitabili necessi-
tate: sed culpabili voluntate pferre. Verũ he licite q̃dãmõ
videnk isanie. Mãq; auaritia: sbitio: luxuria: ↄ variꝰ oble
ctamẽta ludoꝛ: nisi ꝓpter illa facim⁹ aliq̃d admittak: siue
flagitiũ qõ legib⁹ phibek hũanis: putank ab innocentia p-
tinere: immo etiam qui sine fraude cutusq; aut ꝓ habenda
vel augenda pecunia: aut ꝓ adipiscendis vel retinẽdis ho
noꝛib⁹: aut i agone certãdo seu venãdo seu theatricũ aliq̃d
plausibiliter exhibẽdo: magnos labozes doloresq; ptulerit
parũ est qõ populari vanitate nulliusq; reprhẽsionib⁹ cohibe-
tur: sed ilsup extollik laudib⁹. Q̃si laudak (sicut scriptuz ẽ)
peccatoꝛ in desideriis aie sue. Dis enĩ desideriozũ fac tole-
rãtia labor ↄ dolor: ↄ nõ nisi ꝓ eo qõ delectat sponte susci
pit ferre qõ cruciat. Sed iste vt dixi cupiditates ꝓpter q̃s
explẽdas q̃ eis flagrant multa dura ↄ acerba patientissime
sustinẽt: licite est imãtur legibusq; cõcesse. Quid ꝙ ẽt ꝓ ap-
tis scelerib⁹ nõ vt es puniant sed vt ꝓpetrent: multa boies
E Ca. v.

guissima pferũt?. Nõne de quodã nobilissimo patrie parri- Salu. de
cida secularitũ litterarũ loquunk auctores: ꝙ famẽ sitim fri Catilina.
gus ferre poterat: cui⁹q; erat corp⁹ patiens inedie: algoris:
vigilie: supra q̃ cuiq; credibile est? Quid de latronib⁹ dicã
quoꝝ oẽs cũ insidiank viatoꝛib⁹: noctes ꝓpetiunk in sõnes
atq; vt transeuntes excipiãt innocẽtes: sub q̃libet celi aspe
ritate nocẽtẽ aiz corpusq; defigũt? Quidã ỽo coꝛ inuicem
toꝛq̃ri phibenk: ita vt exercitatio contra penas nihil vistet
a penis. Non enĩ tm fortassis excrutiank a iudice vt a dolẽ-
tib⁹ ỽtias ingrak: q̃tum a suis socijs vt a patiẽtib⁹ nõ ꝓdã
tur. Mirãda est potius q̃ laudanda patientia: imo nec mi
rãda nec laudãda q̃ nulla est: fz mirãda diuritia: negãda pa-
tiẽtia. Mihil aũt illic ture laudãdũ: nihil vtiliter imitandũ
Tãtoq; rect⁹ matoꝛe supplicio dignũ iudicauerĩ aim q̃to
magis vitiosus odit instrumẽta ỽtutũ. Patiẽtia comes ẽ F
sapiẽtie: nõ famula ꝓcupiscẽtie. Patientia amica est bone Ca. vj.
cõscientie: nõ inimica innocẽtie. Cũ ḡ videris quẽq; patiẽ
ter aliq̃d pati: noli ꝓtinuo laudare patiẽtiã: quã nõ ostendit
nisi cã patiẽdi. Q̃si illa bona est tunc ista ỽa est. Q̃si illa nõ
polluit cupiditate: tunc a falsitate ista distinguik. Cũ vero
tenek crĩc: tunc multũ but⁹ errak i noĩe. Nõ enĩ sicut omnes
q̃ sctũt sunt participes scientie: ita oẽs q̃ patiũt sunt partici-
pes patiẽtie: fz q̃ passiõe recte vtũk: hi patiẽtie veritate lau- G
dank: hi patiẽtie munere coꝛonank. Verũtñ cũ ꝓ libidini- Ca. vij.
bus vel etiã scelerib⁹: cũ deniq; ꝓ ista tẽporali vita ac salu-
te multa boies horrẽda mirabiliter sufferũt: sat⁹ nos admo
nent q̃sta sufferẽda sint ꝓ vita bona: vt ẽt postea possint es
se eterna: ↄ sine vllo tpis termino: sine vtilitatis vlli⁹ detri-
mento ỽa felicitate secura. Dis ait. Jn vra patiẽtia possîde Lu. xxj.
bitis aias vras. Non ait: villas vras: laudes vestras: luxu-
rias vestras: sed aias vestras. Si ḡ tanta suffert aia vt pos-
sideat vñ peat: q̃sta dz sufferre ne peat? Deinde vt illud di-
cã qõ culpabile nõ est: si tãta suffert ꝓ salute carnis sue in
ter man⁹ secãtiũ siue vrẽtiũ medicoꝝ: q̃sta dz sufferre inter
furoꝛes q̃rũlibet inimicoꝝ: cũ medici ne coꝛp⁹ moꝛiak ꝙ pe-
nas coꝛpi ꝓsulãt: inimici aũt penas ↄ moꝛtẽ coꝛpis ꝓminã-
do vt aia ↄ coꝛp⁹ in gehẽna occidak impellãt: q̃q̃ ↄ ipi coꝛ
poꝛi tũc puidẽt⁹? ꝓsulak: si tpalis sal⁹ ei⁹ ꝓiusticia ꝓtẽnat
et pena vel moꝛs ei⁹ patiẽtissime ꝙ iustitia sufferak: De coꝛ
poꝛi q̃ppe redẽptiõe q̃ i fine futura ẽ locḳ apls vbi ait: ↄ ipi Rom. viij
in nobis metipis igemiscim⁹ adoptionẽ filiorũ dei: expectã-
tes redẽptionẽ coꝛporis nr̃i. Deide subiũxit. Spe enim sal- Ubi. ℨ.
ui facti sum⁹. Spes aũt q̃ videt nõ est spes. Q̃d enĩ videt qs:
q̃d sperat? Si aũt q̃d nõ videm⁹ speram⁹ ꝙ patientia expe-
ctam⁹. Cũ ergo toꝛquent aliqua mala: sed non extoꝛquent
opa mala: nõ solũ aia ꝙ patientiã possidek: verũ etiã cũ ꝙ pa H
tientiã coꝛp⁹ ipm ad tps affligik vel amittik in eternã stabi Capi. viij
litatẽ salutẽq; resumik: ↄ ei ꝙ dolorẽ ↄ moꝛtẽ inutolabilis sa
nitas: ↄ felix immortalitas cõparak. Vñ ↄ dñs iesus ad pa-
tientiã exhoꝛtãs martyres suos ẽt ipi⁹ coꝛporis integritatez
futurã sine cuiusq; nõ dicã mẽbri sed capilli amissione ꝓmi
sit. Amẽ dico vobis inq̃t capillus capitis vr̃i non pibit. Et Luce. xxj
q̃n nemo vnq̃ (sicut apls dicit) carnẽ suã odio habuit: ma Ephe. v.
gis hõ fidelis ꝙ patiẽtiã quã ꝙ ipietatẽ ꝙ statu sue carnis
inuigilet: ↄ future incoꝛruptionis inestimabili lucro quãta
libet ei⁹ ꝓfitia dãna ꝓpẽset. Parti tñ ea vtil animꝰ i seipo:
pti ỽo i coꝛpe suo. Jn seipo vtik patiẽtia: q̃n illeso ↄ intacto
coꝛpore aliq̃d qõ nõ expediat vl nõ deceat facere aut dicere
q̃buslibet aduersitatib⁹ aut fedtatib⁹ reꝛ seu ỽboꝛ stimu
lis incitak ↄ patienter mala oia tolerat: nec ipe mali aliq̃d
operevel oꝛe cõmittat. Per hanc patientiã sustinem⁹ ẽt cũ I
coꝛpoꝛe sani sum⁹: qõ iter hui⁹ seculi scãdala beatitudo no Ca. ix.
stra differk. Jnde dictũ ẽ qõ pauloante ꝓmemoꝛaui. Si qõ
non videm⁹ speram⁹: per patiẽtiã expectam⁹. Hac patien- Ro. viij.
tia sanct⁹ dauid cõsitlantis oppꝛobria toleraui: ↄ cum fa- ij. Re. xvj.
cille posset vlciscĩ: nõ solũ non fecit: verũ et aliũ ꝓ se volen-
tẽ cõmotũq; ꝓpescuit: et potestatẽ regĩa magis adhibuit p
hibendo q̃ exercendo vindictam. Hecq; tunc ei⁹ coꝛp⁹ aliq̃
moꝛbo affligebat aut vulnere: sed humilitatis tps agnosce
bak ac ferebak voluntas dei: ꝓpter quã patiẽtissimo animo
amaritudo cõtumelie bibebak. Hanc patientiã dñs vocuit Wa. xliij.
q̃si cõmotis zizaniozꝰ pmixtione seruis volentibus ea colli-
gere: dixit respondisse patrẽfamilias. Sinite vtraq; crescẽ-
re vsq; ad messem. Oportet enĩ patiẽter ferri: q̃ festinanter

j. Joh. xij. et xiij. mat. xxvj.

non oportet auferri. Huius ⁊ ipse patiẽtie prebuit et demõstrauit exemplũ: qõ ante passionẽ corporis sui discipulum pduxẽ ostenderet tradituꝝ pertulit furem: ⁊ añ experimentum vinculoꝝ ⁊ crucis et mortis: labijs ei⁹ dolosis non negauit osculũ pacis. Hec omnia ⁊ siqua alia sunt que pmemorare lõgũ est: ad eũ patientie modũ ptinẽt: quo anim⁹ nõ sua peccata sed quecũq; extrinsecus mala patiẽter sustinuet in seipso suo pprio⁹ corpore illeso. Alij⁹ est aũt patiẽtie modus quo idẽipse anim⁹ quecunq; molestia ⁊ ĝuia in sui corporis passiõib⁹ perfert: non sicut stulti vel maligni hoies ꝓpter adipiscenda vana vel scelera ppetrãda: sed sicut a dño diffinitum est propter iusticiam. Utroq; modo sancti martyres certauerũt. Mã ⁊ ipiox opprobrijs saturati sunt: vbi anim⁹ a corpe intacto q̃dã veluti plagas suas iteger sustinet et i corporib⁹ victi sunt: ĩclusi sũt: fame et siti affecti sũt torti sunt: exsecti sũt: dilaniati sunt: incẽsi sũt: trucidati sũt: ⁊ pietate imobiles subdiderunt deo mentẽ cũ paterentur i carne: dcõd exquirenti crudelitatis venit in mentem. Dauius sane patientie certamen est: quãdo nõ visibilis inimic⁹ persequendo atq; seuiendo vrget in nephas: q̃ neq; ⁊ aperte ante consentiente vincat. Sed ipse diabol⁹ q̃ etiã p filios iniquitatis tanq; per sua vasa filios lucis insequit: p seipm occultus ipugnat: seuiendo instans vt cõtra deũ fiat aliq̃d vel dicat. Talẽ illũ Iob sanct⁹ expertus est: vtraq; tentatione vexat⁹: sed in vtraq; stabili patientie robore ⁊ arma pietatis inuict⁹. Mã pri⁹ illeso corpore cuncta q̃ habebat amisit: vt anim⁹ ante sue carnis cruciatũ subtractis reb⁹ quas magnipendere homines assolent frangeret ⁊ aduersus deũ loqueretur aliq̃d: his amissis ꝓpteroq; illũ dolere putabat. Percussus etiam oĩm subita orbitate filioꝝ vt quos singillatim susceperat simul perderet: tanq; eox numerositas nõ vnde felicitas ornaretur extiterit: sz vnde calamitas augeret. Vbi aũt ista perpessus in deo suo mãsit imobilis: ei⁹ affix⁹ est volũtati: que nõ posset amittere nisi ꝓpria voluntate ⁊ pro his q̃ pdidit eũ q̃ abstulit tenuit: in quo iueniret qõ nũq; perderet. Recq; enim ille abstulerat q̃ nocẽdi habuit voluntatẽ: sed ille q̃ dederat potestatẽ. Aggressus est inimic⁹ ⁊ corp⁹: nec ea q̃ homini extrinsecus inerant: sed ipm tam hominem in qua potuit parte pcussit. A capite vsq; ad pedes ardebãt dolores: scatebãt vlcera: sanies defluebat: manebat in putrido corpore anim⁹ integer: horrendosq; cruciat⁹ carnis contabescẽtis inuiolata pietate ⁊ incorrupta patientia pferebat. Adderat vxor nec ferebat opẽ aliquaz viro: sed in deũ blasphemiã suggerebat. Et teni eã diabolus cũ ẽt filios abstulisset tanq; nocendi penitus reliq̃rat: q̃ ẽtum esset necessaria tentatori: iã in eas didicerat: sed modo alterũ adaq̃ ꝓ mulierem caperet non inuenerat. Cautior fuit iste in doloribꝫ q̃ ille in nemoribꝫ. Ille vict⁹ est in delitijs: iste vicit in penis. Consensit ille oblectamentis: non cessit iste tormentis. Aderant amici non vt in malis consolarentur. sed vt mala suspicarent. Necq; eni eũ q̃ tãta patiebat innocẽtez esse credebãt: nec tacebat eoz lingua qõ illi⁹ cõscientia non habebat vt inter imanes cruciat⁹ corporis: ẽt falsis anim⁹ cederetur opprobrijs. At ille sustinẽs i carne dolores suos: contugis corripiebat insipientiã: amicos docebat sapiẽtiã: fusabat vbiq; patientiã. Huc intueãtur q̃ sibi ingerũt mortem qñ q̃runt ad vitã: ⁊ sibi auferendo ꝓsentẽ: abnegãt ⁊ futurã. Quid si ad xp̃m negandũ vel aliq̃d ꝺ iusticiã faciẽdũ sicut veri martyres cogerent: oĩa potẽs patiẽter ferre: cũ sibi ipatiẽter morte inferre debuerunt. Quod si fugiendorum malorũ cã recte fieri posset: iob sanctus seipse ꝓmeret: vt tãta mala in rebus suis: in filijs suis in mẽbris suis diabolice crudelitatis effugeret. Non autem fecit. Absit enim vt in se ꝓmitteret ipse vir sapiens: qõ nec mulier suggessit insipiẽs qⁱ ⁊ si suggessisset: meritoꝝ ⁊ hic illõ audisset: qõ audiuit suggerendo blasphemiã. Locuta est tanq; vna ex insipientib⁹ mulieribus: si bona ꝓcipim⁹ de manu dñi: mala non sustinemus? Et ipe q̃ppe patientiã pdidisset siue blasphemãdo sicut illa voluerat: siue se interficiẽdo qõ nec illa ausa fuerat dicere: mozerek: atq; esset inter illos de q̃bus dictum est. Me bis q̃ perdiderũt patientiã: ⁊ augeret potius cũ euaderet penas: q̃ post sui corporis mortẽ siue ad blasphemoꝝ siue ad homicidarũ supplicia raperet. Si enim parricida eo scelerationi est cũ q̃libet homicida: quia non tantũ hominem ve-

Mat. v.

Heb. xj.

Ca. x.

Wat. v.

Heb. xj.

Ca. xj.

Job. j.

W Ca. xij.

Job. ij.

Eccle. ij.

rumetiam propinquũ necat: in ipsis parricidis quanto propinquiorem quisq; peremerit: tanto iudicatur immanior sine dubio peior est q̃ se occidit: quia nemo est hominũ seipso propinquior. Quid ergo miseri faciunt q̃ cum et hoc sibimet in gestãt: et postea non solum impietatis aduersus deũ sz etiã ipsius quã in se exercuerunt crudelitatis luant debitas penas: insup q̃runt ⁊ martyrum glorias: cũ etiam si profso xp̃i testimonio psecutionẽ paterent: ⁊ se interficerẽt ne aliq̃d a psecutorib⁹ paterent: recte illis diceret. Ue bis q̃ pdidistis patientiã: Quõ enim iusto premium patiẽtie reddit: si z impatiens passio coronat: Aut quõ innocẽs iudicabit cui dictum est. Diliges primũ tuũ sicut teipz: si homicidiũ committit in seipso qõ ꝓmittere ꝑhibet in ꝓximo: Audiãt q̃ sancti de scripturis sanctis precepta patientie. Filia accedẽs ad seruitutẽ dei: sta in iusticia et timore: et prepara animã tuã ad tentationem. Deprime cor tuũ ⁊ sustine: vt crescat in nouissimis vita tua. Omne q̃ tibi supuenerit accipe: et in doloze sustine: ⁊ in humilitate tua patientiam habe. Qm̃ in igne ꝓbat aurũ ⁊ argentũ: homes vero receptibiles in camino humiliationis: et in loco alio legit. Fili ne deficias in disciplina dñi: neq; fatigeris: cũ ab illo increparis. Quem enim diligit dñs corripit: flagellat aũt oẽm filiũ quẽ recipit. Qõ hic positũ est: filiũ quẽ recipit: hoc i supradicto testimoꝛio ẽ: homines receptibiles. Hoc enim iustum est: vt q̃ de pauitia felicitate paradisi propter superbiã macẽ delitiarũ appetẽtiã dimissi sum⁹: p humilẽ molestiarũ patiẽtiã reciptamur. Fugaces mala faciendo: rudes mala patiẽdo. Sed vera patiẽtia q̃ hui⁹ est noie digna virtutis: querendũ est vnde sumatur. Sũt eni q̃ eã tribuãt viriꝫ voluntatis hũane nõ quas habent ex diuino adiutorio: sz quas ex libero arbitrio. Error autẽ iste supb⁹ est. Eorum est enim q̃ abundant: de q̃b⁹ dicit in psalmo. Opprobriũ eis q̃ abundãt: ⁊ despectio superbis. Nõ est ĝ ista patiẽtia pauperũ: q̃ nõ perit in eternũ. Di enim pauperes: ab illo eã diuite accipiunt Cui dicit. De me⁹ es tu: qm̃ bonoꝝ meoꝝ non eges. A quo est omne datũ optimũ: et oẽ donũ pfectũ. Ad quẽ clamat egenus⁹ pauper qui laudat nomen ei⁹: ⁊ petendo: querendo: pulsando dicit. Deus me⁹ eripe me de manu peccatoris: ⁊ de manu legis p: tereuntis ⁊ iniqui: quoniam tu es patientia mea dñe: spes mea a iuuentute mea. Iusti autem qui abundant ⁊ egere ad dominum dei ignantur: ne ab illo accipiant veram patiẽtiã: de sua falsa gloriantes: consilium inopis volũt confundere qm̃ domin⁹ spes eius est. Nec attendunt cum homines sibi et sue: id est humane voluntati tantum tribuunt: in illud se incurrere quod scriptum est. Maledict⁹ homo qui spẽ suaz ponit in homine. Unde etiam si eis contigat vt aliqua dura et aspera vel ne displiceant hominib⁹ vel ne grauiora patiant: vel sibi placendo amandoq; ꝓsumptionẽ suam eadẽ ipsa supbissima voluntate sustineãt: ℞ illis dicendum est de patiẽtia: qõ de sapientia beatus Iacob⁹ apl's dicit. Nõ est ista patientia de sursum descendens: sed terrena: animalis diabolica. Cur enim non sit supboꝛ falsa patiẽtia: sicut superboꝛ falsa sapientia: A quo est autem vera sapiẽtia ab illo est et vera patientia. Huic enim cantat ille spiritu pauper. Deo subiecta est anima mea qm̃ ab ipso est patientia mea. Sed respondent et loquunt dicentes. Sicut voluntas hominis sine vllo dei adiutorio viriꝫ liberi arbitrij tã multa grauia et horrenda pfert siue in aĩo siue in corpore: vt moꝛtalis vite huius ⁊ peccatorũ delectatione pfruatur cur non eodem modo eadem ipsa voluntas hominis eiusdem viriꝫ liberi arbitrij non ad hoc sperans se diuinitus adiuuari: sz sibi naturali possibilitate sufficiens: quicquid laboris vel doloris ingerit: p iusticia ⁊ vita eterna patientissime sustinet? An vero inquit idonea est iniquorum volũtas deo nõ adiuuante: vt se ipi in cruciatibꝫ pro iniquitate: ⁊ ãteq; ab aliꝭ crucientur exerceant: idonea est voluntas moꝛas vite huius amantiũ vt deo non adiuuante inter atrocissima et longa tormenta in mendacio perseuerẽt: ne sua facinora cõfitentes iubeant occidi: ⁊ non est idonea iustorum volũtas nisi et vires desuper suggerant quaslibet penas vel ipsi⁹ de core iusticie vel eterne vite amore perferre. Qui hec dicunt non intelligunt quẽ⁹ iniquorum tanto esse ad quecũq; mala perferenda durioꝛem: quanto in eo maior est cupiditas mundi: ⁊ quẽ⁹ iustorum tanto esse ad quecunq; mala pertolerãda fortiorem: quãto in eo est maior charitas dei. Sed cupiditas mũdi initiũ habet ex arbitrio volũtatis: pgressum ex iocũditate voluptatis: firmamẽtũ ex vitio cõsuetudinis. Charitas aũt dei diffusa est in coꝛdibꝫ nostris: nõ vtiq; ex nobis: sed per spiritũ sanctũ q̃ dat⁹ est nobis. Proinde ab illo est patiẽtia iustoꝝ: q̃ quem diffundit charitas eoꝝ. Qua charitatem laudãs atq; cõmendans apostolus iter cetera ei⁹ bona dixit cã ⁊ cũcta sufferre. Charitas inqt magnanima est. Paulo post ait. Oĩa tolerat. Quanto ergo maior est i sctis charitas dei: tanto magis ꝓ eo q̃ diligit. Et quãto maior est in peccatoribus cupiditas mũdi: tãto magis ꝓ eo q̃ cõcupiscit oĩa tollantur. Ac per hoc inde est patientia vestra iustoꝝ: vnde est in eis charitas dei. Et inde est patiẽtia falsa iniquoꝝ: vñ est in eis cupiditas mũdi Propter qõ dicit Joannes apl's. Nolite diligere mũdum nec ea q̃ in mundo sunt. Si q̃s dilexerit mundũ: dilectio patris nõ est in ipo: qz omne q̃ in mũdo est: concupiscentia carnis est ⁊ cõcupiscẽtia oculoꝝ: ⁊ ambitio seculi: q̃ nõ est a pre sed ex mũdo est. Hec igit cõcupiscentia q̃ non est ex pre sed ex mũdo: quãto fuerit in hoie vehemẽtior: et ardẽtior: tãto fit q̃sq; pro eo quod cõcupiscit oĩm molestiarum doloꝛũq; patiẽtior. Idcirco sicut supra diximus: nõ est ista patiẽtia de sursum descẽdẽs: patiẽtia vero pioꝝ de sursum est descẽdens a pre luminũ. Itaq; illa terrena est: ista celestis. Illa animalis: ista spiritalis. Illa diabolica: ista deifica: qm̃ cum cupiscẽtia q̃ fit vt peccãtes oĩa ptinaciter patiãtur: ex mundo est. Charitas aũt qua fit vt recte viuẽtes oĩa fortiꝭ patiant: ex deo est. Et ideo illi falsi potentie põt sine adiutorio volũtas hũana sufficere: tanto durioꝛ: quãto cupidior: ⁊ eo tolerabilius mala sustinẽs quo ipsa fit peior. Huic autẽ q̃ vera patientia est: ideo volũtas hũana nisi desup adiuta et inflãmata non sufficit: qz spũssanctus est ignis eius: quo nisi accensa diligat ipassibile bonum: ferre nõ põt q̃ patiꝭ malũ. Sicut em diuia testatur eloq̃a. Deus charitas est: et q̃ manet in charitate: in deo manet ⁊ deus in eo. Quisquis ergo cõtendit haberi posse dei charitatẽ sine dei adiutorio q̃d aliud cõtẽdit nisi habere deũ posse sine deo? Quis antẽ hoc dicat xp̃ianus: qõ nullus audet dicere insanus. Exultãs ergo apud apostolũ vera: pia fidelissq; patiẽtia dicit in oze sctoꝝ. Quis nos sepabit a charitate xp̃i? Tribulatio? an angustia: an psecutio: an fames: an nuditas: an periculũ an gladius? Sicut scriptũ est. Quia ꝓpter te mortificamur tota die: deputati sum⁹ sicut oues victime. Sed i his oĩb⁹ superincimus p eum q̃ dilexit nos. Deide seqtur ⁊ adiũgit. Cert⁹ sum enim: qz neq; mors: neq; vita: neq; angelus: neq; pncipat⁹: neq; potestates: neq; presentia: neq; futura: neq; altitudo: neq; pfundũ: neq; creatura alia poterit nos separare a charitate dei q̃ est i xp̃o ihesu dño nr̃o. Hec ẽ illa charitas dei q̃ diffunditur i coꝛdibꝫ nostris: nõ ex nobis: sed p spm̃ sanctum q̃ datus est nobis. Malorum aũt ꝯcupiscẽtia ꝓpter quã in eis est falsa patiẽtia: non est ex pre: sicut dicit apl's toãnes: sz ex mũdo ẽ. Hoc dicit⁹ aliq̃s. Si ex mũdo est ꝯcupiscẽtia maloꝝ q̃ fit vt mala oĩa p eo q̃ ab illis cõcupiscit pferant: quomõ ex eoꝝ ọ̃ voluntate? Quasi ẽo non et ipsi de mũdo sint cũ ab eis diligãt mũd⁹: deserentes eũ p quẽ factus est mũdus. Seruiũt em creature: potius q̃ creatoꝛi: q̃ est bñdict⁹ in scla. Siue itaq; mũdi vocabulo iohes apl's dilectores significauerit mũdi: volũtas q̃ ex ipsis est: vtiq; ex mũdo est: siue mundi nomie celũ ⁊ terrã ⁊ quecũq; i eis sunt: hoc est vniuersam cõplexus sit creatur⁹: volũtas ꝯculdubio creature q̃ nõ est creatoris ex mũdo est. Propt qõ talib⁹ dñs dicit. Vos deoꝛ sum estis: ego de sursum sum Vos de hoc mũdo estis: ego non sum de hoc mũdo. Apl's aũt dicit. Si de mũdo hoc essetis: mũd⁹ q̃ suũ erat diligeret. Sed ne sibi ampli⁹ arrogarẽt q̃ eoꝝ mẽsura poscebat et hoc qõ eos nõ esse dixit ex mũdo: nature putarent esse nõ gratie. Quia vero inq̃t. De mundo nõ estis: sz ego elegi vos de mũdo: ꝓpteres odit vos mundus. Ergo de mũdo erãt. Nam vt ⁊ de mundo nõ essent: electi sunt de mundo. Hanc autem electionem non ꝑcedentiũ in bonis opib⁹ meritoꝝ sed electionẽ gratie demonstrãs apostolus sic iquit. Et in hoc tempore relicꝺ per electionẽ gratie salue facte sunt. Si aũt gratia: iam non ex operib⁹: alioquin gratia iam non est gratia. Hec est electio gratie: qz omnia bona merita preueniũtur humana. Si enim illis bonis meritis datur: iã non gratis donat sed debita reddit: ac per hoc nõ vero nomie gratia nũcupatur: vbi merces (sicut idem dicit apostolus) non iputat fm gram sed fm debitum. Si autem vt vera sit gratia: idest gratuita: nihil iuenit in homine cui merito debeatur: quod bene itelligitur ⁊ in eo quod dictum est. Pro nihilo faluos facies eos: pfecto ipa dat merita: nõ meritis datur. Preuenit ergo etiam fidem: ex qua oĩa bona opera incipiũt. Justus em̃ (sicut scriptũ est) ex fide viuit. Porro autẽ gratia nõ solum adiuuat iustum: verumetiã iustificat ipium. Et ideo etiã cum adiuuat iustum et videt ei⁹ meritis reddi: nec sic desinet eẽ gratia: qm̃ id adiuuat quod ipa est largita. Propter hãc itaq; gram que cuncta bona merita humana precedet: nõ solum xp̃s ab ipijs occisus est verũ etiã pro impijs mortuus est. Et anteq; moꝛeretur nõ vtiq; iustos sed iustificandos elegit apostolos: quibus ait. Ego vos de mũdo elegi. Quibus enim dixit. De mũdo nõ estis ne putarẽt se nunq; fuisse de mũdo: moꝛ addidit. Sed ego vos de mũdo elegi. Profecto vt de mũdo non essent: ipsius in eos electiõe collatum est. Quocirca si per suam iusticiã non per gratiã eius eligerẽtur: non de mundo electi essent: qm̃ de mundo iã non essent si iam iusti essent. Deinde si ꝓpterea sunt electi: quia iam iusti erãt: ipsi ꝓiores iam dñm elegerãt. Quis em̃ potest esse iustus: nisi eligendo iustificãs? Finis aũt legis xp̃s ad iusticiã omni credenti. Qui factus est nobis sapientia a deo ⁊ iusticia et sanctificatio. Ipse est ergo nostra iusticia. Unde ⁊ antiqui iusti ante icarnationẽ verbi: in hac fide christi: ⁊ in hac vera iusticia qõ est nobis xp̃s: iustificati sunt: hoc credẽtes futurũ qõ nos credimus factũ. Gratia salui facti p fidem: non ex seipsis sz dei dono: non ex operib⁹ ne forte extollerentur. Bona quippe opera eoꝝ nõ preuenerũt miam dei: sed sequuta sunt. Ipsi quippe audierunt: ipsi scripserunt longe anteq; christus veniret in carne. Miserebor cui miseꝛ? ero: et misericordiã prestabo cui miseꝛicors fuero. E quib⁹ dei verbis: tãto post apostolus paulus diceret. Igitur non volentis neq; currẽtis: sed miserẽtis est dei. Ipsorum etiã vox est lõge anteq; christ⁹ veniret in carne. Deus meus: misericordia eius preueniet me. Quomodo aũt possunt alieni esse a fide christi: quorum charitate etiã nobis prenunciat⁹ est xp̃s: sine cui⁹ fide q̃sq; mortaliũ nec fuit: nec est: nec esse aliquando poterit iustus. Si ergo tam iusti a christo eligerẽtur apostoli: prius illum ipsi elegissent: vt iusti eligi possent: sine illo iusti esse possent Sed nõ ita factum est. Ipse q̃ppe illis ait. Non vos me elegistis: sed ego vos elegi. Unde dicit apostolus Joannes. Nõ q̃ dilexerim⁹ deũ: sed quia ipse dilexit nos. Quod cum ita sit: quid est homo vtens in hac vita ꝓpria volũtate ãteq; eligat ⁊ diligat deum: nisi iniustus et impius? Quid est inquam homo aberrãs a creatoꝛe creatura: nisi creatoꝛ eius memoꝛ sit eius: ⁊ eligat eum gratis et diligat gratis: qz non potest eligere vel diligere: nisi prius electꝰ dilectusq; curetur: qui cecitate eligenda non cernit: et languoꝛe diligenda fastidit? Sed forte quis dicat: quomodo deus prius eligit ⁊ diligit iniquos aut iustificat: cum scriptum sit. Odisti dominе omnes operantes iniquitatem. Quomodo putamus: nisi miro ⁊ ieffabili modo? Et tamen etiam non possumus cogitare: q̃ medicus bonus egrotũ et odit ⁊ diligit. Odit enim qz egrotat: qui diligit ita vt egritudinem pellat. Hec ꝓpter charitatem dicta sint: sine qua in nobis nõ potest eẽ vera patiẽtia: qz i bonis charitas dei est que tolerat omnia sicut in malis mundi cupiditas. Sed hec charitas p spiritum sanctum est in nobis: qui datus est nobis. Unde a quo nobis est charitas: ab illo est patiẽtia. Mundi autem cupiditas quando patienter sustinet onera cuiuslibet calamitatis: gloriatur de viribus ꝓprie voluntatis: tãq; de stupore morbi: nõ de roboꝛe sanitatis. Insania est ista gloriatio: nõ est patiẽtie sed demẽtie. Volũtas ista tãto videt patientior: acerboꝛum maloꝝ: quanto ⁊ auidior temporalium bonoꝝ quia inanioꝛ ⁊ eternoꝝ. Quod si cam exagitat ⁊ inflãmat fallacibus vitijs ⁊ suasionibus imundis: et diabolicus spiritus maligna conspiratione sociatus efficit hois voluntatẽ vel erroꝛe dementẽ: vel appetitu cuiuslibet mundane delectatiõis q̃dẽtẽ: quecũq; videtur itolerabilia mirabiliter sustinere. Non tñ ideo etiã volũtas mala sine isti-

Ca. xxiij.

j. Joã. iiij

S Ca. xxiij.

Roñ. viij

Pã. xliij.

Roñ. viij

Roma. v.

j. Joã. ij.

T Ca. xix.

Roma. j.

Joã. viij. Joã. xv.

U Ca. xx.

Roma. xj.

Ebrẽ. xj

P Ca. xv.

Q Ca. xvj.

Pã. cxxij. Pã. ix. Pã. xv. Jaco. j. Pã. lxx. Pã. xliij. Deut. xxvij Jaco. iij. Pã. lxj. R Ca. xvij.

Ebrẽ. xij

j. Joã. iij

Ca. xxij.

Roma. v.

Joã. xv.

j. Joã. iij

Y Ca. xxij.

Z Ca. xxiij. j. coz. xxij Roma. v

Roma. x. j. Coz. j. X Ca. xxj.

Ephe. ij.

Exo. xxx. Roma. ix. Pã. lvij.

Joã. xv. j. Joã. iij

Ca.xxiiij. gatiõe alteri⁹ imũdi spũs: sicut voluntas bona sine adiuto
rio sctispũs nõ põt esse. Rã cẽ posse volũtatẽ malã etiã sine:
aliq̃ spũ vel seducẽte vel icitãte i ipo diabolo satis ostẽdit/
q̃ p nullũ aliũ diabolũ ꝓpria volũtate fact⁹ diabol⁹ iuenit.
Volũtas itaq; mala siue cupiditate raptak: siue tĩore reuo
cet: siue leticia diffundat: siue tristicia cõtrahat: atq; i his
oĩb⁹ perturbationib⁹ animi quecũq; sunt: aliꝭ vel alio tpe
grauita contẽnat ⁊ pferat: põt ⁊ sine alterius spũs istictu se:
ipam seducere: ⁊ defectu a supioꝛib⁹ in inferioꝛa lapsando:
quãto iocũdi⁹ estimauerit qõ adipisci appetit vel amittere
metuit: vl adeptũ gaudet: vel amissum volet: tm tolerabili⁹
pferre qõ sibi min⁹ ẽ ad patiẽdũ q̃ illo ad fruẽdũ. Quicq̃d
em illud est: ex creatura est: cui⁹ nota volũtas ẽ. Quodãmõ
2 em familiari ꝓtractu atq; ꝓnexu ad experiẽdã ei⁹ suauitatẽ
Ca.xxv. adiacet amãti creature amata creatura. Volũtas aũt crea
Pō.xxxv tois de q̃ scriptũ est. Et torrẽte voluptat⁊ tue potabis eos:
lõge alteri⁹ gñs est. Neq; em sicut nos creatura est. Misi q̃
amoꝛ ei⁹ dek inde nobis: nõ est vnde esse possit i nobis. Ac p
Pbil.ij. hoc volũtas bona q̃ diligit deus i hoie nõ põt esse: nisi in q̃
de⁹ opak ⁊ velle. Hec igit volũtas bona: id est volũtas deo
fidelit subdita: volũtas scitate supni ardoꝛis accẽsa: volũ
Joã.xxi. tas q̃ diligit deũ ⁊ ꝓximũ ꝓpter deũ: siue amoꝛe de quo re:
Phil.ij. spõdit apl⁹ petr⁹. Dñe tu scis q⁊ amo te. Siue tĩore: de q̃ di:
Rom.xij. cit apl⁹ paul⁹. In timoꝛe ⁊ tremoꝛe vestrã ipoꝛ salutẽ ope:
ramini. Siue gaudio: de q̃ dicit. Spe gaudẽtes i tribulatio
ne patientes. Siue tristicia: qlẽ se dixit habuisse magnã p
j.Cor.xiij fratrib⁹ suis. Quecũq; amara et aspa sufferat: charitas dei
Roma. v. est q̃ oĩa tolerat: q̃ non diffundit in coꝛdib⁹ nꝛis nisi p spũ
AA sctm q̃ dat⁹ est nobis. Unde nequaq̃ dubitãre pietate: sicut
Ca.xxvij. charitas sctẽ amãtiũ: ita patiẽtia pie tolerãtiũ dei donũ ẽ.
Neq; ei scriptura fallit aut fallit: q̃ nõ solũ i veterib⁹ libris
Pō.lxj. habet hui⁹ rei testimonia cũ deo ꝺ̃. Patientia mea tu es: ⁊
Pbil.j. ab ipo ẽ patiẽtia mea. Et vbi alĩ⁹ ꝓpheta dicit: accipe nos
spũ, fortitudĩs: verũetiã in apostolicis lr̃is legit. Quia vo
bis datum ꝓ xpo nõ solum vt credatis in eũ: sed vt etiã pa:
tiamini ꝓ eo. Nõ ergo q̃si de ꝓpo faciat animũ elatum: qõ
Ephe.iiij sibi audit esse donatũ. Si q̃s aũt nõ hũs charitatẽ q̃ ptinet
ad vnitatẽ spũs ⁊ vinculũ pacꝭ: q̃ catholica ecclia ꝓgregata
cõnectit: in aliquo scismate cõstitutus: ne xpm neget patiẽ
tribulatiões: angustias famẽ: nuditatẽ: psecutionẽ: picula:
carceres: vincula: toꝛmẽta: gladiũ/vl flãmas/vel bestias/vl
ipsam crucem timoꝛe geennaꝭ ⁊ ignis eterni: nullo mõ ista
culpãda sunt: imo ꝺ̃o ⁊ hic laudanda patiẽtia est. Non em
dicere poterim⁹ melius et fuisset vt xpm negãdo nihil coꝛ
pateret q̃ passus est ꝓfitẽdo: sꝫ existimãdũ fortasse tolerabi:
li⁹ ei futurũ q̃si xpm negãdo cũcta illa vitaret: vt illud qõ
j.Cor.xiij ait apl⁹. Si tradidero coꝛpus meũ vt ardeã: charitatẽ aũt
nõ habeã: nihil mihi ꝓdest: nihil ꝓdesse itelligat ad regnũ
celoꝝ obtinẽdũ: nõ ad extremi iudicij tolerabili⁹ suppliciũ
subeũdũ. Sed merito q̃rt põt: vtrũ ista patientia donũ dei
BB Ca.xxiiij sit: an virib⁹ tribuẽda sit volũtat⁊ hũane: q̃ quisq; ab eccla
separat⁹ nõ ꝓ erroꝛe q̃ eũ separauit: sꝫ ꝓ veritate sacramẽti
seu verbi q̃ apud eũ remãsit timoꝛe penarũ eternarũ penas
patik tpales. Cauẽdũ est em ne forte si dei donũ istã patien:
tiã dixerim⁹: hi q̃b⁹ iest etiã ad regnũ dei ptinere credant.
Si aũt donũ dei cẽ negauerim⁹: cogamur fateri sine adiu:
toꝛio et munere dei i volũtate hoĩs esse posse aliquid bont.
Neq; em hoc non est bonũ vt credat eterno supplicio se esse
puniẽdũ si negauerit xpm: vt ꝓ ista fide q̃lecũq; supplicũ
ꝑerat hũanũ. Ꝓuide sicut negãdũ nõ ẽ etiã hoc cẽ donũ
ita itelligẽdũ est alia cẽ dei dona filioꝝ illius hierusalem q̃
Gal.iiij surſum libera est mr̃ nr̃a. Hec sunt em quodãmõ hereditas
LL ria i q̃b⁹ sumus heredes dei: coheredes aũt xpi. Alia vero
ca.xxviij. q̃ possunt accipere etiã filij cõcubinaꝝ: q̃b⁹ iudei carnales
Rom.viij et scismatici vl heretici cõparant. Quis ei scptũ sit. Et ice
Gen.xxj. ancillã et filiũ ei⁹. Neq; em heres erit fili⁹ cõcubine cũ filio
meo y saac. Et abrae dixit de⁹. In y saac vocabit tibi semẽ.
Roma.ix. Nõ sic est apl⁹ interꝓetatus: vt diceret: id est non qui filij
Gala.iiij. carnis hi filij dei: sed filij ꝓmissionis deputank in semĩe: vt
itelligerem⁹ semẽ abrae ꝑm y saac ꝓpter xpm ad dei filios
pertinere q̃ sunt coꝛpus xpi ⁊ mẽbra: id est ecclesia dei vna
vera: germana: catholica: tenens ptã fidẽ: nõ ea q̃ p elationẽ
Gala.v. vel p timoꝛe: sed ea q̃ p dilectionẽ opak. Tamen etiã filios
concubinaꝝ qñ a filio suo y saac diuisit abrãa: nonnulla eis
largit⁹ est munera: ne reliquerent oĩno inanes: nõ vt tenerẽ
tur heredes. Sic em legim⁹. Dedit aũt abrãa oẽm censum Gen.xxv.
suũ y saac filio suo: ⁊ filijs ꝑcubinaꝝ suaꝝ dedit abrãa mu:
nera: ⁊ diuisit eos ab y saac filio suo. Si ergo filij sum⁹ libe
re hierusalẽ: alia dona exheredatoꝝ: alia itelligamus here
dum. Si em heredes sunt q̃bus ꝺ̃. Non em accepistis spm Rom.viij
fultut⁊ iteꝝ i timoꝛe: sed accepistis spm adoptionis filioꝝ
in quo clamam⁹: abba pater. Clamemus ergo spũ charita: DD
tis: sed donec veniam⁹ ad hereditatẽ in q̃ semꝑ manem⁹: Ca.xxix.
liberali amoꝛe sum⁹: non seruilt timoꝛe. Patiẽter clamem⁹
q̃diu paupes sum⁹ donec illa hereditate ditemur. Magna
quippe inde pignoꝛa accepim⁹ qõ ad nos ditandos paup
factus est xp̃s: quo i supnas diuitias exaltato ꝓmissus est q̃
sctã desideria nostris coꝛdib⁹ ispiraret spũsanctus. Nõ
paupeꝝ adhuc credẽtiũ nondũ contẽplantiũ: adhuc sperã
tiũ: nondũ tenentiũ: adhuc desiderio suspirãtium: nõdũ fe:
licitate regnãtiũ: adhuc esurientiũ ⁊ sitiẽtiũ nõdũ satiatoꝝ Pō.lxj.
Hoꝝ ergo paupeꝝ patiẽtia nõ peribit i eternũ: non q⁊ et il:
lic patiẽtia erit vbi q̃d tolleret nõ erit: sꝫ nõ peribit sicut vi:
etũ est: q⁊ ifructuosa nõ erit. Fructũ aũt habebit eternum:
ideo nõ peribit in eternũ. Quisq; aũt laborat inaniter: cuꝝ
eum spes fefellerit ꝓpter quã laborabat: merito dicit. Per:
didi tm̃ laborẽ. Quisquis ho ad sui laboris ꝓmissa puene:
rit: gratulãs dicit. Nõ ꝑdidi laborẽ meũ. Dicit aũtẽ labor
nõ peribit/nõ q⁊ manet ꝓpetu⁹: sed q⁊ nõ est inaniter fusus
Sic ⁊ patientia paupertũ xpi/sed ditandoꝝ hereditũ xpi nõ
peribit in eternũ: nõ q⁊ ⁊ illic patienter ferre videbimur: sꝫ
q⁊ ꝓ his q̃ hic patienter pertulimus eterna beatitudine per
fruemur. Non debit finem sempiterne felicitati: qui donat
tempoꝛalem patientiam voluntati: quia vtrumq; munus
donate donatum est charitati.

¶ Item in eadẽ dñica. Homelia de eo q̃ scriptũ Luce.x.
est in euãgelio ſm Lucã. Beati oculi qui vident
q̃.que habetur inter sermones de Verbis domi:
ni.xxxvij.fol.lvj. Et in libro Quinquaginta ho:
meliarum.xxxviij.fo.cxxix.

¶ Dñica quartadecima: De beato Job. Ser.j.
In quo declarat quomodo Job duobus modis
tentabatur intus videlicet et foris.

Sermo ccxxiiij. A

Romptioꝛẽ me ad loquendum vra sctitas ꝑmo:
net: etiã dudũ de scripturis insinuata oĩ cũ deuo:
tiõe dicendi fiducia tribuit: quẽ de⁹ gratãter vo:
bis audire monstrauit. Sic nos vra sanctitas de
Job dicẽtẽ acciꝑat: vt audire se tãq̃ rusticum credat. Nõ
fuco ꝑmones ifectos dicere arbitret: q̃ illi⁹ magisterio sim:
pliciter dicere ꝓfitek. Aduersus Job diabolus pugnũ ipe: Job.j.
trauit: cuius filios ruina cũ extigueret: factus est post diui:
tias inops: post familias solus: post numerosam sobolem
nullius pr̃: ꝓmonio naufragus: in coꝛpore edaces penas
vno roboꝛe fidei sustinebat. Diuitie in inopiam ceciderunt
Hic noua expergiscit nuditate: null⁹ fuit ꝓrimus: q⁊ rara
est miseris amicitia. Coꝛporis sanitas vulneribus imutat
Gaudiũ in doloꝛẽ ꝙuertit: nullus artus q̃ nõ flagellis valit:
tudinũ agitet. Deniq; sub sterc̃linio iacuit ꝑclara iusticia:
et cũ vulnerata caro ꝓbarek in mẽbris incolume pect⁹ ser:
uabat iterius. Nihil erat a capite vsq; ad pedes: q̃ non af:
fligeret pena. Undiq; circũuallãtib⁹ penis stetit: et vñ fer: B
uebat diaboli iuidia: ide sumpta est fatigata victoria. In
coꝛpore toꝛq̃bak: ⁊ spũ ꝓbabak. Uermib⁹ coꝛp⁹ indctis do:
loris tolerabat gemiata supplicia: quẽ fluxe carnis putre:
dinẽ ꝑdurabat fecũda calamitas: nõ noctib⁹ quies: nõ die
bus requies. Toꝛq̃bak: ⁊ orabat. Aliud postulabat hostis:
aliud ꝓcabak vociferatio ꝓfessoꝛis. Dissolut⁊ neruis santei
ꝓfluuiũ aspioꝛ testa radebat: atroꝛ cruciat⁹ mutabat. Re:
ges nõ agnoscebat: ⁊ cõfossum coꝛp⁹ i sterꝯoꝛe recumbebat
In naufrago coꝛpore icolumis iusticia tutak ⁊ piclitat⁹ B
mẽbris: auctoꝛi vulnerũ pect⁹ serak. Dia excepto spũ occu:
pauerat hostis. Non fuit q̃ reciꝓrocum redderet mun⁹mer
cedibus: delicata matrona in alienis domibus seruit que
iperare cõsueuerat. Ubi post solis occasum diurna suppli:
cia dure transigebat: dẽtẽ expectabat: ⁊ fatigatis matrona
digitis: succedentem diẽ lacbrymãtib⁹ oculis deducebat.

Sancta: rũ mẽra: ta ordis sermõũ de⁹ opis. Job.ij. D ꝑbi.ã.

Ozbata in meroꝛe filioꝝ mulier locak vt seruiat: nec ad la:
chrymas vacat. Adhuc matrona iã vidua: vbiq; mercena:
ria: nusq̃ dña: nec sterilis: nec mak vteri sui laniatus deflet.
Ecce inq̃t marite q̃ pater⁊: dic aliq̃d aduersꝰ deũ ⁊ moꝛere.
Peccauit sola q̃ viro miaꝝ denegabat: obliuisci vxoꝛẽ iob
in filijs dedicerat: ⁊ oĩb⁹ mẽbris fluens: solus animus fide:
lit repugnabat. Bellatoꝛ mũdi in vno viro toꝛquek dũ tor:
quet: et pena reuertitur i auctoꝛẽ. Ecce inq̃t ois tradã illũ
tibi: aiam illi⁹ tãtũmodo custodi. Secure pugnat: q̃ hoste
metuẽte fuak. Sic hostis furebat vt timeret: infligit doloꝛẽ
crudelitas: ⁊ deficit i suis viribꝰ. Pena fugata reuertik sa:
nitas: ⁊ cicatricib⁹ faciloꝛ reddit medicina. Celeri⁹ curat
dñs q̃ vulnerat ilmicus. Jn gaudia gemitus migrauere: ⁊
i fossis vulneꝝ numerabank monumẽta victoꝛie. Propter
iob regina: ꝓpter quem et mercenaria. Duplici regreditur
fenoꝛe: vt amissa possent duplo recipere.

¶ Jn eadẽ dominica. De beato Job. Sermo. ij.
Jn quo dicit q̃ iob cũ diues erat nullũ ꝓtemptũ
habuit: cũ paup erat neminẽ blasphemauit: nec
contra dei dispositionem murmurauit.

Sermo. ccxxv. B

¶ Lox.iiij

Ꝟ R lectiõe q̃ nobis lecta ẽ fres charissimi: audiuk:
mus q̃ gloriosissim⁹ dei athleta contra hostẽ cal:
lidissimũ admirabiliter pugnatus sit: ⁊ ꝑm q̃ apl⁹
ait. Spectaculũ deo ⁊ ãgelis eius ⁊ hoĩb⁹ dignũ
non sine ingẽti admiratiõe audire: ⁊ quodãmõ oculis fidei
videre meruim⁹. Uidim⁹ btm̃ iob nõ solũ ꝓtra felicitatem
mũdi: sꝫ etiã cõtra pauptatẽ ⁊ asperrimos doloꝛes: ⁊ cõtra
filioꝝ oꝛbitatẽ fortik ⁊ feliciter dimicãtẽ. Qui cũ eẽt diues
nullũ ꝓtẽptũ habuit. Cũ penuria pateret⁊: neminẽ blasphe:
mauit: nec ꝓtra dei dispẽsationẽ murmurare ꝑsumpsit: sed
Job.xxxj locuples dicebat. Domus mea oĩb⁹ viatoꝛib⁹ patuit: et de
Job.j. vellerib⁹ ouiũ meaꝝ calefacti sunt hũeri ifirmoꝝ. Postes
ho cũ pauptate ꝑmerek in ãgustijs loq̃bak. Dñs dedit: dñs
abstulit: sicut dño placuit ita factũ ẽ. Et fortik colluctat⁊ ẽ
diabol⁹: sꝫ athleta dei supare nõ potuit. Immanes ꝑcita:
uit fluct⁹: ⁊ firmissimã petrã ꝓmouere nõ valuit. Machina:
tiões suas adhibuit: et turrim validissimã nõ ꝑstrauit. Ar:
boꝛẽ ꝓcussit: ⁊ decutere poma nõ valuit. Et ramos q̃dẽ cõ:
fregit: sꝫ radici nihil nocuit. Parietẽ pfozault: sꝫ thesaurũ
auferre nõ potuit. Thesauꝝ aũt dico nõ auri ⁊ argẽti sꝫ fi:
dẽ iusti. Hũc em el⁹ thesauꝝ diabol⁹ diripere festinabat: qñ
B eũ oi facultate nudatũ plaga itolerabili cruciabat. Uidi:
sti augmẽtari fluct⁹: vidisti petrã firmissimã vidisti turrim
iexpugnabilẽ: vidisti deũ glificatũ ⁊ diabolũ cõfractũ. Et
q̃li noĩe hũc iustũ appellẽ/ignoꝛo. Athletã eũ vocẽ: Sed ꝑ:
cellit tãtaꝭ copia coꝛonarũ. Petrã eũ dicã: Sꝫ firmioꝛem
video. Militẽ appellabo: Sed robustioꝛẽ cerno cõstantia.
Turrim eũ noiabo: Sꝫ eminet sapia. Arboꝛẽ eũ dicã: Sed
decoꝛosioꝛ: iuenik. Fructũ illũ appellẽ: Sꝫ ꝑciosioꝛ demon:
strak. Thesauꝝ eũ nomiabo: Sed copiosioꝛ esse dinoscitur.
Et q̃li vocabulo appellẽ sctm illũ nõ iuenio. Audiẽt hec vi
uites: audiãt hec paupes quẽadmodũ ꝫ btũs vir i diuitijs
suis ⁊ felicitate benign⁹ dispẽsatoꝛ extitit diuitiaꝝ: ⁊ i tẽta
tiõe pauptatis patiẽter et foꝛtiter tolerauit. Uides igit nõ
esse ipossibile diuitẽ esse i opib⁹ bonis: ⁊ pauperẽ ꝙ patien:
tiã egestatꝭ posse esse btm̃. Nolo mihi dicas: q⁊ pauptatẽ ti:
C meo. Pauptatẽ times: ⁊ petm̃ nõ metuis: Nolo tieas pam
pertatẽ: sꝫ iũctatẽ time: q̃ mr̃ ẽ toꝛmẽtoꝝ. Dñs a te stipẽdiũ
postulat: ⁊ dare ei non vis. Cũ em̃ audires eũ dicẽtẽ. Qdiu
Mat.xxv fecist⁊ vni ex minimis istis: vtiq; si tribuas paupi xpo fene:
ras. Si ꝫ his a paupe manũ tuã: qũo ⁊ qua fiducia i illã die
⁊ tu a dño miaꝝ postulabis: Nõne arguet te dicẽs. Uidisti
me nudũ ⁊ nõ opuisti: esuriẽtẽ ⁊ nõ pauisti: Quid tu ad hec
rñdebis: ⁊ qua ventã depcaberis: Nõne ꝑscia tua reũ te fa
ciet ⁊ obmutescẽs: Et tu qdem multis ⁊ ꝑciosis vel exq̃si:
tis delitijs iterq̃ vsq; ad crapulã satiaris: ⁊ paupi vñ esu:
riẽ repellat vel cibũ simplicẽ dissimulas erogare. Uestib⁹
etiã nimiũ ꝑciosis indut⁹ incedis: ⁊ paupi nudo necvillisi:
mũ tributs vestimentũ. Domũ tuã in oĩ ꝓpa cõponere vel
ornare ꝓtẽdis: foꝛsitan nec in ãgulo ei⁹ pegrinũ vel paupe:
rẽ recipis. Sꝫ q̃ talis ẽ: cũ ei irreuocabilis aduenerit finis;
si penitẽtia nõ subueneꝛit: ꝓget ad iferos nud⁹ bonis opib⁹
remanẽte domo cũ oĩ ornatu suo in testionũ auariciæ sue.

Unusq̃sq; em ꝓterẽũtũ vicet. Hec dom⁹ illi⁹ fuit raptoꝛis:
ꝓdonis: auari. Quãtas viduas afflixit: quantos oꝛphanos
denudauit: quãtos mi⁊os fecit: vt hãc domũ tãtis expẽsis
de iũctate q̃stis regeret. Sꝫ dicit aliq̃s. Nobilis sum ⁊ i bo
noꝛe cõstitut⁹. Nobilitatẽ nemo repẽdit: de istis dignita
tib⁹ nemo disputat: q̃ a deo bñ hoĩb⁹ cõcedunt. Diuites er:
go i honoꝛibus cõstituti si iuste ⁊ caste ⁊ miseꝛicoꝛditer vi:
xerit: repẽdẽre nemo debet. Illi⁊o dolẽdi sunt ⁊ lugẽdi: q̃
inflati supbia dignitatũ: putãt se imoꝛtales cũ ipa dignita:
te futuꝛos: ⁊ non ꝓsiderãt qditionẽ suã q⁊ de terra sunt ⁊ in
puluerẽ redigenk: ⁊ ꝓ parua leticia vite hui⁹ si tũ leticia vl
vita dicẽda est: ꝓpetua fustiebũt toꝛmẽta. Attẽdis pauperẽ
et despic⁊: ⁊ nõ recogitas qm̃ bõ est sicut ⁊ tu. Homo chara
⁊ amica possessio dei: hõ cui⁹ cã firmatũ ẽ celũ: ⁊ extẽsum est
mare: fũdata est terra: ꝓpter quẽ sol oxik ⁊ occũbit: luna cre
scit ⁊ deficit: astra micãtia surgũt. Tu ne q̃ cõtẽnis hoiem
pauperẽ: ꝓpk quẽ de⁹ talia ⁊ tãta cõstituit: Ad extremũ vt
adhuc ãpli⁹ dicã: ꝓpk quẽ dei filiꝰ humanã carnẽ assumpsit
opꝓobria ⁊ flagella sustinuit: crucẽ ꝓtulit: ⁊ flagelli amari: Matthei
tudinẽ sensit: moꝛtẽ gustauit: ad inferna descẽdit: et eos q̃ a xxvij.
diabolo detinebank oĩnoꝝ sanguis sui ꝑciolitauit. Ec
ce q̃ta ⁊ q̃la hũano gñi pietas diuĩa ꝓcessit. Uidete g̃ si iu
stũ est vt a nobis paup q̃sq; despiciak: cui tot bñficia pietas
diuĩa largit⁊: Amem⁹ g̃ fres charissimi ⁊ nõ despiciam⁹ pau
peres vel pegrinos: ne nos ille despiciat q̃ ꝓ nos pauper ij.cor.viij
fact⁹ ẽ cũ diues eẽt. Cõsiderate fratres ⁊ diligenk attẽdite: E
q⁊ ab initio nullũ pauperẽ despicere voluit de⁹. Nã sicut in
scripturis diuĩs frequẽter ⁊ diligẽter audistis: vt supbiã et
vanitatẽ mũdi rẽpmeret de⁹: nõ elegit retoꝛes: nõ eloquẽ:
tes: nõ ꝓsules: nõ diuites: nõ potẽtes: q̃bus verbi sui secreta
cõmitteret: sꝫ aut opiliones: sic ꝑfiarchas ⁊ btm̃ dauid: aut j.Re.xvj.
piscatoꝛes sicut btm̃ petrũ vel reliquos apl̃os: vt ꝓ ifirma Mat.iij
destrueret foꝛtia: ⁊ ꝓ hũilia excelsa ⁊ supba deiceret. Ame: j.Cor.j.
mus g̃ paupes: vt cũ illo partẽ hr̃e possim⁹ q̃ dixit. Discite Mat.xj.
a me q⁊ mitis sum ⁊ humilis coꝛde. Nã q⁊ gen⁹ humanũ ꝓ
supbiã mostale vuln⁹ accepat: xp̃s medicamẽtũ hũilitatis
exhibuit. Noli g̃ despicere humilẽ pauperẽ: q̃ cũ sibi paup
sit: facere te diuitẽ pot. Qui em̃ diuites sunt: imitẽtur beatũ
Job hũilr largas elemosynas faciẽtẽ. Nõ extollank i ꝑspe
ris: ⁊ si siniſtrũ aliq̃d dño ꝓmittẽte ptulerit: nõ deprimãtur
aduersis: ⁊ i nullo ꝓtra dei iudicia murmurãtes: sꝫ humili
et pia ꝑscientia cũ btõ Iob dicãt. Dñs dedit dñs abstulit: si: Job.j.
cut domino placuit ita factum est: sit nomen domini bene:
dictũ: cui est honoꝛ ⁊ impeꝛiũ cum patre ⁊ spiritu sancto: in
cuncta seculoꝝ secula. Amen.

¶ Jtẽ i eadẽ dñica. Homelia de eo q̃ scriptũ est Luc.xvi
in euãgelio ſm Lucã. Et factũ est dũ iret iesus in
hierusalẽ: trãsibat ꝑ mediã samariã ⁊ c̃.q̃ supta ẽ
ex libro.ij. de q̃stiõib⁹ euãgelioꝝ.ca.iiij. Et ex ser:
monib⁹ factis ad fratres in heremo.xxxij.fo.xv.

¶ Dominica quintadecima. De beato Tobia
Sermo.j. Jn quo dicit q̃ oratio cũ ieiunio et ele:
mosyna bona est: q⁊ oratio iusti clauis est celi.

Sermo ccxxvj. B

Beat⁹ Tobias q̃ panẽ suũ nouerat frãgere esurẽ:
ti mercedem celerẽ mercenario ꝓparat laboratꝰ.
Patient lectione ꝓcepta q̃ nup ẽ recitata: admi:
rabamur ꝓfis filijq; tractatũ: quẽadmodũ ãgel⁹
monet: quẽ estimabãt terrenũ sub celesti gñe mercenariũ.
Ad h em̃ cecitatꝭ icurrit exitiũ: vt ãgelũ suscipet medicũ q̃
diuis facib⁹ icensus sic anhelauit. Honesta est oꝛo cũ ieiu: Tobi.xij
nio ⁊ elemosyna. Oꝛo iusti: clauis est celi. Ascẽdit ꝓcatio: ⁊
descẽdit dei miseratio. Ꝛ alta sit terra: altũ celũ: audit tñ
de⁹ hoĩs liguã: si mũdã habeat ꝓscietiã. Cũ sensib⁹ loq̃tur
si sit sol⁹ nr̃ gemit⁹. Sufficit auribꝰ iber oculoꝝ: flet⁹ citi⁹
audit q̃ voces. Oꝛo iuidi: solet de auribus ꝓpulsari. Erat
ꝓfis ⁊ filij aĩa vna: pũ eẽt ꝓpetas mẽbroꝝ erat illis singu: B
lar⁊ germanitas animoꝝ. Fili inq̃t dimittamus istũ hoĩem Tob.xij
adiscientes aq̃ mercedẽ placitã: q⁊ nobis multa ope suo cõ
tulit bona. Et fili⁹ relato tractatu alloq̃tur ꝓfem. Pr̃: nun
q̃d nõ istl tam bñdicto operario merces tãtum placita de:
bet pensari: cuius bonus ducatus non potest estimari. Pa
rum illi honoꝛis reddemus: si eius meritis mensuram fide

mus. Runcꝫ id ipe tãtũ exhibuit qꝫ placuit: Hoc placuerat: vt mihi regione ꝛ vic cui argentum cõmẽdasti demon straret. Primo iter ẽ celeste carpẽs: ꝛ mihi ꝛ tibi parauit necessariũ de pisce collyrium. We deduxit: argentũ recepit sarã mihi vxori despõsauit. Mercede placida tũ est dign⁹ qui mihi tancꝫ celestis extitit paranymphus: . qꝫ plus est bone pr oculoꝝ tuoꝝ maculas albugine ẽtracta curauit: ꝛ tota domum nostrã illuminatis oculoꝝ tuoꝝ lampadibus illustrauit. Clarius modo video: quia te vidẽtem aspicio. Hõie iste optime pr dign⁹ est media substãtia: Iste talis uector atꝫ pulsor: medic⁹ atꝫ custos (vt dixi) medie substãtie quã ipe mecũ ptulit accipiat portiõez: q̃ mihi ducatu suo tãtã pbuit pietatẽ. Placet bono pri sapiẽtis filij rnsio. Rogare cepit mercenariũ vt mercedis sue sumat effectum Frater inqt accipe qꝫ tuũ est: ꝛ tũc vade salu⁹. Recipe mercedẽ tuã: qꝫ pbuisti mihi ꝛ filio meo bonã miam. Colle vt dixi medtã substantiã quã cum meo filio reportasti; nã grã quã tibi debem⁹ non põt põderari. Continuo angelus gaudet de cogitata mercede: q̃ missus fuerat grati facere pietatẽ. Tobis iquit vel tobia qd de mea mercede satis supflue cogitat: Habete qꝫ vobi donauit pr ille celestis. Ego minister sum curatiõis: ille est auctor sanitatis. Rescitis cuius mercenarij ope perfrui meruistis. Defunctos captiultatis sepelire nõ timuisti tobis: ascẽderũt ad dñm opa tua: qz relicto prãdio reddidisti mortuũ sepulture. Ego dño medullata ituli sacrificia p venerabili sepultura. Ego direct⁹ sũ operarius fort celestis. Mortuũ sepelistis: et mortẽ aculeũ nõ timuistis. Ipe sepult⁹: p vobis voce tacita pclamauit. Probatiõis fuerat cecitas oculoꝝ: vñ patientia tua clari⁹ meruisset de celestib⁹ ornamentũ. Ego sum raphael/vn⁹ ex septẽ angelis q̃ assistim⁹ ante claritatẽ dei. Non idigeo fructu humane mercedis: diutẽ me facit quersatio maiestatis. Dixes est ille q̃ me misit: grati iussit ipẽdi: q̃ gratis ipe con cessit. Nec ipm honorẽ gratiarũ mihi deputetis: quia nihil meis viribus pcepistis. Deũ benedicite et illi cõfitemini: et ipm glorificate: qz vobiscũ fecit bõa. Subito patefacto mysterij celestis honore: voci raphaelis ãgeli attoniti: tobis ꝛ tobias collapsi in frã cozuerũt: vocẽ tremulã penit⁹ occultarunt: qz vocẽ insolitã audierũt. Quid meruistis pr tobis filiusꝫ tobia? Mercenariũ habere celestẽ: ꝛ tancꝫ operariũ locare terrestrẽ? Celauit vobis angel⁹ nomẽ. Azarias sum inqt ananie magni fili⁹: ꝛ nõ dixit. Ego sum raphael ãgel⁹ Celauit i primo noie dignitatẽ: ne faceret locatozi terrozẽ Si ẽ dixerat. Ego sum angel⁹: nõ erãt tobie mercenarius. Seruata est dignitas nois: vt postremo magnitudo clarescret dignitat. Videte charissimi quãtũ sit elemosyne meritũ. Angelũ habere meruit operariũ. Videtis quãtũ pficit mortuos sepelire: vt oblatio ei⁹ p angelũ raphaelẽ ad celestem ascenderet mateſtatẽ. Videtis qz elemosyna a morte liberat: ꝛ ipa purgat peccata. Facit purgationẽ oculorum: liberat a tenebris peccatoꝝ. Tobis via sua deducitur. Sara tot viris cõtristata p angelũ matrimoniũ copulatur.

¶ In eadem dominica. De faciendis elemosynis: dicitꝫ pauperem etiam se excusare non posse non dando elemosynam. Sermo.ij.

Sermo. ccxxvij. A

Wat.x.

Tobie.xij D

Tobie.v.

Tob.xij.

Ubi.s.

Dani.iij. B

Wat.vij.

Esa.xliij.

Luce.xvi C

Jacobi.ij

D

E

Wat.xxv

Ubi.ẽ.

Ecẽdis elemosynis fres chariſſimi: charitatem vestrã admonui ꝛ cõsiliũ dare pslumpsi. Et licet apõ plures deo ispirãte pfecerit admonitio nra timeo tñ ne sint alicꝫ aut min⁹ faciãt q̃ possunt: aut nec forte faciãt. Sz dicit aliqs. Paup sum: ideo elemosynã dare nõ possum. Ut null⁹ se paup excusare posset: dñs et saluator nr̃ p calice aq̃ fridge merced̃ se redditurũ esse pmisit. Dicis ergo. Paup sum. Si nihil amplius habes in substãtia tua q̃ tibi aut in victu aut vestitu rationabili aut mediocri sufficiat: sola tibi põt bona volũtas sufficere. Sz rogo te: diligẽter pscientiã tuã iterroga: ne forte aliquoties p ebrietatẽ pdas qꝫ p elemosynã dare potueras: ne forte p gulã studeas in terra pſumere qꝫ p elemosynã debueras i celũ recõdere. Ne forte delitias pparãdo ornamẽta ad luxuriã cõparando: non habeas qꝫ p remedio aie tue possis pauplb⁹ erogare. Et cũ pretiose vestes nre a tineis soleãt deuozari: pauper nec vilia vestimẽta merenr accipe. Si q̃ ista oia ipedimẽta nõ aggrauãt aiam nram: ꝛ ꝑ solũ habemus qꝫ nobis vel nris sufficere possit: nõ apparebim⁹ rei si elemosynã pauplb⁹ nõ erogam⁹. Si ꝏ (vt iã dictũ est) frequẽter luxuria deuozat: qꝫ mia in celo thesaurizare potuerat: corrigamur dũ tps est: ꝛ qꝫ hucusqꝫ aut non fecim⁹: aut forte min⁹ q̃ oportuit fecim⁹: iplere totis viribꝫ studeam⁹. Et iõ o aia xpiana q̃ mecũ audis ꝛ legis: adiuua te psilio sanctissimi danielis. Sic ẽ ait. Cõsiliũ meũ accipe et pcã tua elemosynis redime. Ꝏ psiliũ si nõ libẽter audier: ad celũ sine causa pulsabis. O aia q̃ itra carneos et fragiles parietes habitas: vigila: ora: pete: quere: pulsa. Vigila inquã pretendo: ora querẽdo: pulsa operãdo. Vigilãti tibi et petenti respõdet dñs. Ecce assum. Si transieris p ignẽ tecũ est dñs tuus: ꝛ flãma non ardebit in te: qz sicut aqua extiguit ignẽ: sic extinguit elemosyna pcm̃. Si ergo aperueris pauplb⁹ man⁹ tuas: xps tibi aperiet ianuas suas: vt paradisi possessor introeas. Si forte putas q̃ finis mundi tardi⁹ veniat: vel tuũ psidera finẽ. Ecce paulatim deficit mũd⁹: subtrahunt oia bona q̃ fuerãt: ꝛ accedũt mala q̃ non erãt. Quotidie qꝫ pdixit dei fmo cõplet: ꝛ nec sic hõ mutat. Accipe ergo consiliũ: dum in manib⁹ tuis habes pcium tuum. Dona tibi de tuo dũ tuũ est: qz fragile ẽ qꝫ tenes: ꝛ cetero q̃ ẽ qꝫ attẽdis. Considera quale p te pciũ dederit dñs tuus. Sanguinẽ fudit. Charũ te habuit: quẽ tã charo pcio cõparauit. Diuitis purpurati fuge frat exẽplũ cui canes paup lazar⁹ suis vulnerib⁹ pauit: ꝛ micas cadẽtes de mensa diuitis nõ accepit Sed post nõ lõgũ tps iteruallũ: mutate sũt vices. Paup bitudinẽ emit mẽdicitate: ꝛ diues supplicii facultate. Ille i abisse gremio ab ãgelis eleuat: diues ꝏ ad inferni profunda pducit. De q̃ loco vidit diues pauperẽ: imo tã paup diuitẽ. Desiderat guttã: q̃ negauerat micã. Nec q̃ cogitent diuites: q̃ facultatib⁹ suis se redimere nolũt: ne sibi patiãt Diues fuit ille de q̃ nũc loq̃mur. Sunt et hic diuites ad qs nũc loq̃mur. Vni⁹ sunt nois: caueãt ne sint vni⁹ ꝺditionis Ergo iter diuitẽ purpuratũ/ꝛ lazaꝝ vlcerosum mutate sũt vices. Diues pdidit qꝫ habebat: paup cepit eẽ qꝫ nõ erat. Diues ille i sclo apothecas plenas reliq̃rat: ꝛ in inferno guttã ardẽs petebat ꝛ ipetrare nõ poterat. Attẽdite fres. Lotũ dixit: cor⁹ flãmis gehẽne pſumit: ꝛ sola lingua amplius cruciat. Ideo sine dubio i lingua maiorẽ sentit ardorẽ: q̃ p eã supbe loq̃bẽdo otẽpserat pauperẽ. Ipsa ẽm lingua q̃ noluerat dicere vt elemosyna paupi donarer: graui⁹ gehenne flãmis exurit. Clamauit ẽm ꝛ dixit. Pater abraã mitte lazaꝝ vt intigat digitũ suũ: ꝛ refrigeret liguã meã. O diues q̃ frõte q̃rẽ guttã: q̃ noluisti porrigere micã? Juste nũc exigeres si dedisses. O mũdi bona: apõ iferos mala. Accesserunt ad furtiũ diuitẽ ignes: et ad obsequiũ seui tortores. Patres duros tartaroꝝ ministros. Torquet ꝛ clamat. O iuste ꝛ iter iudex vel fm pcã mea cõpẽsent supplicia ista: vel ptra spacia annoꝝ meoꝝ qb⁹ habui bona: mala recipiã: aut certe i duplũ vel qdruplũ. Cur p tot milia annoꝝ me teneri iubes in flãma? Pctõꝝ meoꝝ sum nexib⁹ alligat⁹ ne fugiã. Per momẽta ꝓpigor vt dolcã. Secuit i me ignis ꝛ nõ parcit: cruciat ꝛ refuat: nec totũ est qꝫ punit: cui senũ est qꝫ ignoscit. Post illas lamẽtabiles voces/potuit et sine dubio rnderi. Quid faciã tibi? Elemosynas non fecisti: q̃ petõꝝ tuoꝝ penas extiguerẽt. Clamauit tibi scꝑura ꝛ non audisti: ppheta nõ tacuit: apls pdicauit: euãgeliũ tonuit. Annũciatũ ẽ supplicii iptoꝝ. iustoꝝ pmiũ ẽ repromissũ. Tu vmbras ꝛ nebulas scli huius tenere te credẽs: diuia pcepta velut ianes fabulas respuisti. Inueniãt p te paupes: ꝛ dcẽd petieris dono Sed iusto iudicio vicẽ tibi reddo. Ex iudiciũ sine mia ei q̃ nõfecit miam. Non tibi poterit pstare iusticia mea nisi qꝫ merenr opa tua. Sine cã mortuus i ptãte aliena posit⁹ clamas: q̃ ex pe q̃ potuisti cũ me videres i paupe/cecus eras. Fres mei manu vel formati magno mecum pcio cõparati/ audite psiliũ dñi dei nr̃i: iplete desideriũ põtificis vr̃i: vt cũ ipo accipiat̃ hereditatẽ in regno pris vr̃i. Ex fuo fact⁹ es amic⁹. Cõtẽne qꝫ nat⁹ es: fac tibi vicẽ cũ xpo. Quare non accipiat partẽ de substantia tua: q̃ tibi pmia pparauit eterna Quare nõ accipiat vel decimũ: q̃ ptulit totũ? Cõtra terrenũ primoniũ de⁹ offert celũ. Sic ẽm ait. Venite bñdicti pcipite regnũ: qz esurisi ꝛ dedistis mihi manducare. Tunc vos si modo elemosynas largiter fideliterq̃ facitis: felicit dicere poteritis. Dñe q̃n te vidim⁹ esurientẽ: et ministrauimus tibi? Quid est hoc fratres? Cõuenit fidelis debitor: ꝛ creditores excusant? Tũc vobis rndebit pr: dñs et amic⁹: cũ quo fecistis celeste cõmertiũ. Odiu fecistis vni ex minimis meis/mihi fecistis. Nonne ego q̃ accipit terrena? Accepi? Celestia reddã: dabo eternũ premiũ: ꝛ ad partẽ dexterã regnũ. Nõ qz non peccastis: sz qz petã vra elemosynis redemistis. Rogo vos fres vt ista recipiãtur i animis vestris: ꝛ ita pficiat pegrinus: vt ante tribunal eterni iudicis ꝛ mihi ꝑ benigna admonitõe venia: ꝛ vobis ꝑ elemosynaꝝ largitate eterna gloria tribuatur: pstante dño nro iesu xpo: cui est honor cũ pre ꝛ spũsctõ in secula seculoꝝ. Amen.

Notanda nũera tus ordis sermonũ deprẽdis.

Mat.vj.

¶ Item in eadem dñica. Homelia de eo qꝫ scriptum est in euãgelio fm Mattheum. Nemo potest duob⁹ dñis seruire ꝛc. que habetur lib.ij. de sermone domini in monte. ca.xv.

¶ Dñica sextadecima de Judith. Sermo.j. In quo etiam ostendit quomõ celum si assiduis orationibus pulsat: semper potẽtiã calcare amozũ.

Sermo ccxxvij. B

Judith.ij

Judith vij.

B

Judith.x.

Judith xij

C

Judith. xij.

Judith. xiij.

D

Judith xiij.

Last On sufficit mortal⁹ eloquẽtia iustoꝝ oim ꝏnes eximias atꝫ triũphos grauida sca referre virtutes: quas omps de⁹ dedit eis qb⁹ solet cõferre victoriã: q̃ viros ac femias vigere pmisit: q̃ ꝛ flãmã camini refrigerio dispsit: ꝛ insidiosos exercit⁹ capite subiacto nudauit. Haam cũ holefernes ille filioꝝ israel: immo sui capitis inimic⁹ exteraꝝ gentiũ sibi ius vẽdicaret atꝫ obsidione armis ignibus quoꝫ pugnaret: necnõ ꝛ multaꝝ gentiũ cãpos canis messib⁹ oneratos in cinerem pascẽte flãma cõuerteret: Judith sanctissima cui⁹ precib⁹ patuit celũ: forcnis arte arma victricia fabricauit: quib⁹ aduersa pfligeret: ꝛ pauescentes viros femina vidicaret. Squalebat ciuitas: obsidione barbare feritatis. Ita ẽm vniuersa lãguebãt vt i manib⁹ hostiũ tam tradi cõmodius iudicarẽt q̃ pniciose famis populatiõe vexari. Ecce iudith post precem ꝛ saccũ post cinerem ad cult⁹ puellares redit: spes oim pplorꝝ pcedit: solicitos populos redditura securos sua sapientia pslaf: que pmittẽs victoriã quã ois natio miraretur: portam sibi paululũ remotis obicib⁹ postulat aperiri. Prodiit/secura vnius puelle comitatu ptẽta: ꝛ hostiũ securis gressib⁹ pperauit in castra. Intra muros sollicita fuit: secura fit dũ ad timẽda puenit. In q̃ femia insidiose pulchritudinis no uitatẽ hostilis exercitus vehementer expauit: vt i ei⁹ obsequio vires amitterẽt: arma pjicerẽt: ꝛ colla curuarent. Deducit ad ptoriũ subiectis ordinib⁹ fraus Holofernis: ꝛ lugẽtis victoria ciuitatis. Quã cũ videret holefernes solut⁹ est sensib⁹: aiam cũ capite pditurus. Jacuit enim dedecus iuuenũ mulierꝫ vultu captiuus: licuit mulieri exarmare iuuenes: ꝛ debellare victores: sollicitã defendere ciuitatem: ꝛ berbaꝝ subuertere bellatorẽ. Decepit sincera corruptũ: fefellit casta pollutũ: pudica perimit adultex: sobria iugulat ebriosum. Illa ẽm tã barbaros aios isidiosi sui vult⁹ fraude pfuderat: vt eã ligaret multaꝝ arte fabulaꝝ vt redderet inter exercit⁹ victũ: ꝛ iter arma captiuũ. Parat cõiuium regi: iudith itereſſe iubet. Illa cõsentit vt vicat: accedit ad cõiuium: nihil de cibis aut de poculis hostiũ gustatura: q̃ suis vtensilib⁹ voluit eẽ ptẽta. Deus ille armator armoꝝ tã castissime femine male san⁹ attẽderet vultũ: illa tñ quare venerat de ei⁹ capite cogitabat: quo sublato defect⁹ ciuitas subueniret: ꝛ multa capita tueret: defenderet vidicaret. At vbi pulutj sagina fines accessit: ꝛ grauis calicib⁹ somn⁹ successit: videns iudith inimici corporis inclinatas ebrietate cerutices: surgẽs ipsius cruẽtũ arripuit collũ: comã quoꝫ barbari capitꝫ manu occupauit: dñe inqt pfirma brachiũ meũ. Et pcussit tertio i collo ei⁹: ꝛ amputauit caput ei⁹. Exiens foras tradidit puelle caput holofernis: ꝛ misit illud i perã. Et post pusillũ exiuit foras qsi ad oronẽ fm consuetudinẽ. Ecce castitas. Oronis fauore castitas pudoꝝ ppriũ fuauit itactũ ꝛ detũ: decepitq̃ alienũ. Jacet iclusum cadauer: ꝛ iã foris est caput. Cũ palmifera castitate iudith ad ciues sollicite festinat: nec pbibẽt regressu: cui qsi ad oronẽ ante tre fuerat ꝓcessum. Jã recepit attonita ciuitas tãte victrici reditus triũphales: iam luctus cõuertũtur in gaudiũ: iam porte plenissima securitate pãdunt: iã pẽdet muris victorij: bus caput. Sic erat i ciuitate victoria: ꝛ inhostilib⁹ castris tremor: erat ꝛ fuga. Judith i ciuitate cũ securi secura. Ubi em assiduis pulsat orationib⁹ celum potentia semp calcat armoꝝ. Ecce gloriose femie castitatẽ seruauit o ꝛ: et hostẽ seruare nõ potuit multitudo. Lugẽte ciuitatẽ vna femina valuit vidicare: ꝛ tãt⁹ exercit⁹ regẽ nõ potuit custodire.

¶ In eadem dñica de Judith. Dicitꝫ q̃ mucro iudith matronã nõ terruit sz armauit. Sermo.ij.

Sermo ccxxix. A

Gotticnsẽꝫ bellic⁹ rumoꝝ terribili fama crebescit: aut horrisono tubarũ clãgore vel rauci sono eris cãtu icrepuerit letifeꝝ murmur: feminis acdebilib⁹ formidolosa imago mortꝫ occurrit: itrepida viroꝝ fortiũ pectora solẽt laudis amore flagrare: atꝫ bellica sorte vbi funesto imbre densati preliãtes mortifera obumbratiõe texerit ptes cõfertas sub stridulo teloꝝ cursu cuentu iã errãtes letifero: pcipiti ardore triũphales ꝓpinquãt ad palmas. Judith bellator anim⁹ alienũ pect⁹ obsedit. Illa abiecta formidine feminarũ: victoriã in periculis Judith vij ãgrens: nec mortẽ in piculis timuit: nec ambiguitatẽ formidauit. Cum igit bethulie menia bolofernes hostili obsidio ne calcaret: ꝛ auertẽs tractus aquaꝝ: prima indiceret certamina siccitatẽ: iudith flẽs sui ꝓuꝫ federa acerbo dissidio rupta lugubri lamẽtatiõe seruabãt. Que vt repperit captiuande ciuitatis inductas postulatas: mor⁹ei puati⁹ dolorẽ cõgemiuit ciuitatis cõmunis dolor. Que exorata pstrgẽs B iudith.x. abluit aqua corp⁹ suũ: imponẽs sibi ornamentũ: pendulas aureas diuitias suspẽdit: ꝛ manib⁹ lapillatos circulos splẽdẽtes iduxit: fluẽtes sin⁹ purpuree vestis gẽmato collegit pectore: casto vultu pri⁹ dimicatura q̃ ferro. Mouilũ tela pudoꝛ sẽp aduersa hostẽ ferire didicerũt. Gẽtis sue videx sumpsit ornamentoꝝ arma: nõ de bello nuptias subitura: sz de ciuitate bellatrix pcedit spõsa. Mec fuit leuitas ornat⁹: q̃ ad homicidiũ tãti capitꝫ aptabat. Pergit diuio spũ ducta: ꝛ singularj ancille solatio contẽta. Species custodit q̃ blãdit: ꝛ ne violẽter pudicitia custodita letat: holofernẽ al iudith.xij loquit: vt desiderũ inane concipiat. Ego inqt ancilla tua misit me dñs de⁹ facere rẽ i q̃ mirabit ois q̃ audierit eã: qm ãcilla tua deũ celi obsuo: ꝛ nũc ibo p noctẽ ꝛ orabo ad dñm celi: ꝛ nũciauit mihi qñ faciet hec: ꝛ ducã te p meditã iudeã ꝛ ponã sedẽ tuã in media ciuitate: ꝛ exibis cũ mutiet lingua sua ꝝ te: qm hec mihi ostẽsa sunt a dño. Non decuit pudica mẽtirl: nõ itelligẽtib⁹ dixit: pfecit actib⁹ qꝫ pmisit. Dũ regi alto fmone imagiarijs ⁊bis blandit: bellator anim⁹ lasciuia soluit: i amore armoꝝ torpet vires inumerabiles militũ: luxu regifico nuptiaꝝ põpa nullo nubẽte pstruit: cũcti ebrietate soluunt. Nõ delicata matrona pugnauit: sz sopor Judith tibi quẽ ferias preparauit. Cõstructo thalamo cõscitat ad xiij. ducẽ ꝓnũ amore: victũ somno: elisum vix in stratu: bellatoris crines ipliciut pulchritudine dignitoꝝ: posit terriudi nẽ fusi ebeni capulũ ꝛrit. Mucro matronã nõ terruit sz armauit: q̃ ita pugnauit. Cozusc⁹ ensis caput abstulit hosti: p soluit i patrijs menib⁹ victoria suspẽdit. Armis stupẽtib⁹ cunei densant: ꝓstero ordine triũphant. Seqtur bellum: vino fusi: soluti somno: in certamẽ nec clamore ꝓuocãte cõsurgũt: tegunt armis cozuscãtib⁹ mõtes. Quid alienigena fremis? Quid bella cõponis? Quid aciẽ paras babẽs quẽ i cubiculo q̃ras? Oẽm varij furoris ipetũ retine: tm vobis relicta⁹ ducẽ: agnoscẽdã partẽ habem⁹ in porta pẽdentem. Tantã animus de deo suscepit largitatem: quantam credulitas sibi poterit vendicare.

¶ Jtẽ in eadẽ dñica. Homelia de eo qꝫ scriptum est in euangelio fm Lucam. Jbat iesus in ciuitatem quevocatur Naym ꝛc. que habetur inter sermones de Verbis domini. xliij. fo. lx.

Lu.vij.

¶ Feria quarta de eo quod scriptum est in euangelio fm Mattheũ. Cũ venisset iesus ad turbas accessit ad eũ ꝛc. Et de ieiunio ꝛ oratione. Ser.j.

Mat.xvi

Sermo ccxxx. B Mat.xvi j.tiũ.iiij.

Duersus demonũ nequiciam q̃ nobis dñs arma ostẽdit/debem⁹ vtiq̃ rettinere. Hoc ait genus in nullo eijcit nisi oratione ꝛ ieiunio. Hec cum plena fide exercẽtur: pietas est. Pietas autẽ ad oia

vtillo est: pfessionẽ habens vite p̃sentis ⁊ future. Inspicius mus ergo vtiliter oratiõis fructus ⁊ ieiunij: quia ipa sunt arma aduersus ipotbas cogitatiões. Jeiunij purgat mentẽ: subleuat sensum: carnẽ spũi subjcit. Jeiunium cor facit contribulatũ ⁊ humiliatũ qđ deus nõ spernit. Jeiunij cupidẽtie nebulas dispgit: libidinũ ardores extinguit: castitatis verũ lumen accendit. Jeiunium verbositatem non amat: diuitias superfluitatẽ iudicat: supbiã spernit: humilitatem cõmendat: prestat homini seipm intelligere qđ est infirmũ ⁊ fragile: atq; dõi ita se intelligit imbecillẽ: aptiorẽ virtutẽ dei adiutorẽ q̃rit ⁊ accipit. Querit aũt p frequẽtes oratiões: ⁊ obsecrationes. Oratio qđẽ refectio est ieiunioz aduocat gr̃am spũssancti. Oratio ouricią cordis mollit: auferitatẽ temperat: ieiunij dulcificat. Sicut enim sine potu nõ est plena refectio: sic ⁊ ieiunij sine oratione nõ põt aiam pfecte nutrire. Quid autẽ ofo nisi ascensio aie de terrestribus ad celestia: iquisitio supernoz: inutsibilij desiderium: Abeat discẽsio secularij moz: db̃ premitur mens humana quotidie. Oratio coniuncto spũsancto: si tũ oration intentus sit animꝰ: sicut clamat ꝓpheta. Sitiuit in te aĩa mea q̃ multipliciter tibi ⁊ caro mea. Quid aũt sitiendũ est sequit. Ut videat ꝓtutẽ. Credite mihi si ad videndã plenã ꝓtutẽ dei: plene sitiãt aie bũane substantie: nec fastidio victa dissimulet: replebitur adipe ⁊ pinguedine spiritali. Et sitiens illã dei visitationem sensu ꝓpio cũ fide clamabit. Adhesit aĩa mea post te: suscepit me dextera tua. Jeiunij igit̃ tollit de aĩa: impedimenta carnalia auferet. Oratio vero p̃seuerans iũgit deo atq; ita gaudẽs assistere se dõo gl̃iat. Adherens aũt aĩa mea dõo incipit securitatẽ habere ⁊ libertatẽ nec pauores sustinet timoris. Suscepta aĩa tanto patrocinio dextere dei: quomõ poterit nocere ab aliqua potestate? Sicut scriptum est: qđ nemo illud rapit de manu p̃is: boc prestat ieiunium: hoc prestat oratio.

Ps.l.

B

Ps. lxij.

¶ Dñica decimaseptima: De ebrietate vitanda. Sermo.j. In quo ostendit quomõ ebrietas tam nec putatur nec creditur esse peccatum: ita vt irrideantur qui minus bibere possunt.

Sermo. cxxxj. A

IAcet ꝓpitio xp̃o fres charissimi credã vos ebrietatis malũ velut iferni foueã expauescere: et non solũ ipsi non velitis amplꝰ bibere: sed nec alios adiurare vel cogere plus q̃ oportet accipere: tñ non põt fieri nisi sint aliq negligẽtes q̃ sobrij esse nõ velint. Vos q̃ semp̃ putuia sobria exhibet̃/ nolite ad nr̃am iturią reuocare: qz nobis necesse est aliãs ebriosos arguere. Cũ ei fratres charissimi ebrietat̃ malũ sit graue vicių ⁊ deo odibile: ita p vniuersum mũdũ a pluribꝰ i cõsuetudinẽ missum est: vt ab illis q̃ dei p̃cepta cognoscere nolũt: iã nec putet nec credat esse pctm̃: itantũ vt i cõuiuijs suis irrideat eos q̃ minꝰ bibere possunt: ⁊ p inimicã amicitiã adiurare hoies non erubescũt: vt potũ amplꝰ accipiãt q̃ oportet. Qui em̃ alterũ cogit vt se plus q̃ opꝰ est bibẽdo inebriet: min⁹ malũ et erat si carnẽ eiꝰ vulneraret gladio q̃ aĩam eiꝰ p ebrietatẽ necaret. Et qz corpora nostra terrena sunt: quomõ pluuia nimiũ grandis ⁊ diuturna si fuerit: terra infundit ⁊ in lutũ resolui vt nulla i ea cultura possit fieri. Sic ⁊ caro nr̃a q̃ abundantiori potu fuerit iebriata: nec spiritalẽ culturã ꝛc. capere: nec fructꝰ aie necessarios poterit exhibere. Et ideo quomõ oẽs hoies sufficientẽ pluuiã in agris suis accipere desiderãt: vt ⁊ culturã valeãt exercere: ⁊ de fructũ vbertate gaudere: ita ⁊ in agro corporis hoc tãtũ deberent bibere qđ oportet: ne p nimiã ebrietatẽ ipa corporis terra velut in paludẽ p̃uersa: magis vermes ⁊ serpẽtes vitioꝝ generare: q̃ fructꝰ bonoꝝ operũ possit auferre. Omnes em̃ ebriosi tales sunt: q̃les paludes esse videnꝫ. Qđ em̃ i paludibꝰ nascatur: non ignorat charitas vr̃a: totũ qđ ibi nascit̃ nullum fructũ hr̃e cognoscit. Nascunt ibi serpentes: sanguisuge. Nascunt ibi rane ⁊ diuersa gn̄a vermiũ: q̃ magis horrorem possunt gn̄are q̃ aliqđ qđ ad victũ ꝓficiat exhibere. Jste em̃ herbe vl̃ arbores q̃ aut i ipis paludibꝰ aut circa ripas eoz nasci solẽt: nihil vtilitatis habere videnꝫ: in tãtũ vt i annis singulis incẽdio cõcremenꝫ. Videte qđ de ebrietate nascit̃ igni ꝓparat̃. Tales enim sunt sicut iam dixi oẽs ebriosi: quoz prandia ducunt̃ vsq; ad noctẽ: quoz cenas lucifer videt: q̃ stare nõ possunt: ettã cũ videnꝫ eẽ iciuni: quoz sensus tardi: graues: obtusi: et quodãmodo tam sepulti. Denicq; in ipa frequẽter ebrietate nec seipos nec alios recognoscunt: nec ãbulare valẽt: nec stare: dicere aliqđ vel audire qđ ad rõnẽ ptinꝫ at oino nõ põt. Frequenter ettã vsq; ad vomitũ igurgitare se nõ erubescũt ⁊ ad mẽsuras sine mẽsura bibere. Maiora em̃ pocula ꝓuidenꝫ: certa bibẽdi lege ꝓhibit̃: q̃ poterit vicere laudẽ merek ex crimine. Jnde lites ⁊ rixe nascunt̃: ide diuersis ⁊ horrẽdis saltationib⁹ mẽbra torquent̃ inde adulteria ⁊ nõnunq̃ homicidia ꝓpetrant̃. Et quotiẽs nimiũ potũ acciplũt: tanq̃ in paralysim resoluti dõ suis pedib⁹ ãbulare nõ possunt: fedissima latera alioꝝ manib⁹ pertank ad lectũ. Et est in illis oculoꝝ caligo: ẽtigo: fatigatio ⁊ doloz capitis: suffusio vult⁹: membroz̃ oĩm tremor: sic ac mẽt̃ stupor. Jn talib⁹ implek qđ scriptũ est. Cui ve: cui tumult⁹: cui ire: cui rixe: cui sine cã vulnera: cui suffusio oculoꝝ? Nõne his q̃ morank i vino: ⁊ eis q̃ iuestigãt vbi pot⁹ sunt ⁊ studẽt calicib⁹ epotãdis. Sz illi q̃ tales eẽ volũt miserabilẽ se excusare conank: dicẽtes. Jngratũ habeo amicũ meũ si quotiẽs illũ ad cõuiuiũ reuocauero: potũ ei cẽtũ voluerit ipe nõ dedero. Et nõ sit tibi amicus: q̃ te deo vult facere inimicũ: qui ⁊ tu⁹ ⁊ su⁹ est inimicus. Si ⁊ te ⁊ aliũ ebriaueris habebis hoĩem amicũ: habebis deũ iimicũ. Et ideo sapiẽter ꝓsidera si tustũ sit vt te a deo separes: dũ te ebriosꝰ piungis. Ad extremũ tu eũ noli adiurare: nolt cogere: sz in ptãte illi⁹ dimitte: vt quãtũ sibi placuerit bibat: ⁊ si se iebriare volu erit vel sol⁹ pereat: ⁊ nõ ambo pereatis. O ifelicitas gn̄is bũani q̃ multi iueniunt̃ q̃ ebriosos ⁊ luxuriosos ampli⁹ q̃ oportet cogũt bibere: ⁊ ãte ostiũ pauplb⁹ petẽtib⁹ vel vnũ calicẽ dissimulãt dare: nec attẽdũt: qz illꝰ qđ luxuriosis videnꝫ ingerere: xp̃s in pauplbus deberet accipere q̃ dixit. Qđ fecistis vni ex minimis meis: mihi fecistis. Sz q̃ tales sunt q̃ñ alios i nimio potu sepeliũt: paupi elemosynã petenti dicũt: vade vade inante: ⁊ dabit tibi deꝰ: ⁊ vtiq; dũ ãbulauerit hõ ei datur⁹ ẽ. Quid ẽ g̃ qđ dicit: vade inante ⁊ dabit tibi deꝰ: nisi vade ad illũ hoĩem q̃ hz deũ: qz datur⁹ est deꝰ? Ac sic oze suo ipe ꝓfitek apud se deũ nõ esse q̃ ispirãte possit erogare pauplb⁹. Rogo fratres charissimi diligent attẽdite ⁊ videte: q̃ñ aialia ducunt̃ ad aquã vbi satiauerunt sitim suã: ettã si supra aquã ipsam diuti⁹ teneant̃ repleta sitt bibere nolunt oino: nec pũt. Cõsideret ebriosꝰ si nõ peiores aialib⁹ iudicãdi sũt. Cum em̃ aialia ampli⁹ q̃ eis opus est bibere nolunt: illi ⁊ duplũ ⁊ triplũ q̃ eis expedit potũ accipiũt. Et vnde triũ aut quattuoz diez refectionẽ potuerant rationabilẽ habere: vno die cũ grãdi potẽ ꝓtendunt ꝑdere potius q̃ expẽdere ꝓpter inuidiã aut ebrietatẽ: atq; vtinã potũ tm̃ modo ꝑderẽt ⁊ non etiã ipi perirẽt. Quãtũ mali in se habeat ebrietas: rex magistrũ pistoꝝ cruci appẽdi fecit: ꝓpter inuidiã aut ebrietatẽ. Populus aũt iudeoꝝ de q̃ scriptũ ẽ. Sedit popul⁹ mãducare ⁊ bibere ⁊ surrexerũt ludere post q̃ vinũ plusq̃ oportebat accepit: idola sibi fabricari fecit ⁊ in honore ipsoꝝ idoloꝝ cepit frenetico choroꝫ ducere more diuersis saltatiõib⁹ mẽbra torq̃re. Herodes q̃ vbi nimio vino cõcaluit: ad vnꝰ puelle saltatiõnẽ ſctm̃ Johem baptistam iterfecit. Quid adhuc de ebrietatis malo nascatur ſpũsctus p Salomonẽ testat̃ dicẽs. Vinũ inqt̃ ⁊ mulieres apostatare faciũt a deo sapiẽtes: ⁊ arguũt fẽatos. Et iterꝫ Me ituear⁹ vinũ q̃ñ flauescit: cũ splẽduerit i vitro color eiꝰ. Jngredit enim blãde ⁊ i nouissimo mordebit vt coluber: ⁊ q̃si regul⁹ venena diffũdet. Oculi tui videbũt eẽnea: ⁊ cor tuũ loquet̃ puersa. Paul⁹ etiã apls cõtra ebrietatis malũ nos admonet dicẽs. Nolite iebriari vino i quo est luxuria. Jteꝫ at q̃ iteꝫ qđ malũ in se ebrietas habeat: eo q̃ illã diligũt sctã⁊ scripturaꝝ testimonijs euidẽter ostẽdim⁹. Jn salomone scriptũ est. Qui amat vinũ ⁊ pigula nõ ditabit. Et iterũ. Nolꝰ regib⁹ dare vinũ: qz nullũ secretũ est vbi regnat ebrietas: ne forte bibãt ⁊ obliuiscant̃ iudicioꝝ dei: ⁊ mutãt causam filioꝝ pauperũ. Jtem hic ait. Operarius ebriosus nõ locupletabitur. Et iterum. Vinum si bibas moderate/ eris sobrius. Jtem illic. Vinum in locunditatẽ creatũ est/ nõ in ebrietatẽ ab initio. Exultatio aie ⁊ corporis vinũ moderate potatũ: ⁊ sanitas corporis ⁊ aie. Vinũ miht̃ potatũ ebrietatis animositas: ipudẽtis offensio: minoz ⁊ stutẽ et faciens vulnera. Sed q̃ñ illa suggerim⁹? forte irascunt̃

Wisd.iij.

Pacuer. xxiij.

D

Mat.xxv

E

Hen.xl.

Eccl.xix. Prouer. xxiij.

Mat.xxiij

Ephe.v.

Puer.xxi. Pue.xxxj.

Eccliste. Ecc.xxxj Tbi.ij.

F

G

Simonia: nũcia: ria ordis sermonũ diuꝰopis.

cõtra nos ⁊ murmurãt ebriosi: ⁊ q̃uis nõ desint q̃ irascunt̃ deo tũ ꝓpitio multi erunt q̃ libẽter salubre ꝓsiliũ audiẽtes de isto tam graui pctõ p̃ deo mi am liberabũtur. Ipsi tamẽ qui cõtra coalũnam ⁊ amicam suã ebrietatẽ loquẽtib⁹ irascuntur: libera a nobis voce audiãt: qz q̃ñq; ebriosus pen tẽtiã de ipa non egerit sz vsq; ad mortẽ suã in ipa ebrietate pmãserit: in eternũ profecto peribit: qz nõ mẽtik spũsctus: p apostolũ dicens. Neq; ebriosi regnũ dei possidebunt. Et ideo q̃ñq; sunt ebriosi: melius faciũt vt non nobis sed sibi poti⁹ irascãtur: ⁊ cũ dei adiutorio de luto fecis se excutiãt: vel de cloaca ebrietatis: dũ adhuc tps penitẽdi est festinẽt quãta possunt celeritate deo auxiliãte ꝓsurgere: ⁊ totis aie viribꝰ cũ ꝓpheta supplicãtes dõo dicãt. Eripe me de luto vt non iibereã. Et illud. Mõ me demergat tẽpestas aq̃: neq; absorbeat me pfundũ: neq; vrgeat sup me puteus os suum. Ebrietas em̃ q̃si inferni puteus quoscũq; suscꝑerit nisi digna subuenerit penitẽtia: et emendatio fuerit subsecuta: ita fortiter sibi vendicat vt eosdẽ ipos de inferni tenebroso puteo ad charitatẽ vel sobrietatẽ lucẽ redire sine pentẽtia nõ permittit. Sed hic ante oĩa itelligere et scire debem⁹: quia nõ vna die efficiunt homines ebriosi: sed cũ paulatim adiurantib⁹ ⁊ cogẽtib⁹ crudelissimis inimicis potius q̃ amicis p singulos dies singulos sibi aut binos calices ad potũ cõsuetudinariũ addũt. At vbi hoc i vsum miserit: ita eos ipius ardor ebrietatis occupat: vt illos sp sitire cõpellat. Sz q̃ se dẽ malo desiderat liberare: q̃io sibi interuallo diez potũ addẽdo ad ebrietatis tenebras peruenit: ita paulatim subtrahẽdo ad sobrietatẽ lucẽ redeat. Qui si semel totũ qđ amplius acciꝑebat subtrarerit: vbi nimia sitl ceperit exardescere cũ grãdi amaritudie clamat ⁊ dicit. Walle se mozt q̃ sibi bibẽdi vel inebriãdi ꝓsuetudinẽ tollere. Nec attẽdit q̃ tolerabilli⁹ erat illi in carne mori q̃ñ in aĩa p ebrietatẽ interfici. Et ideo vt nec ardoꝛẽ nimium patiatur: ⁊ de tam grauimalo qđ patik liberet̃ (sicut iã dictum est) p̃ interualla dieꝝ sibi aliqđ de nimietate potꝰ subtrahat quousq; ad rationabilem bibẽdi ꝓsuetudinẽ redeat. Qui hoc ita vt diximus p partes subducere voluerit: ⁊ de ebrietate liberabik: ⁊ illam intolerabilẽ pena nõ patiet̃. Ergo fratres charissimi dum hec suggero: me absoluo apud deũ. Quicũq; me audire contẽpserit: ⁊ ad bibendũ ꝓnus fuerit: vel in cõuiuio suo alios adiurare vel cogere voluerit: ⁊ pro se ⁊ ꝓ illis in die iudicij reus erit. Et qz qđ peius est: aliq; etiã clerici q̃ hoc deberẽt ꝓhibere: ipsi cogunt bibere aliq̃s plus q̃ expedit. Amodo incipiẽt: ⁊ seipos corrigere: ⁊ alios castigare: vt cũ ante tribunal xp̃i venerit: nec de sua nec de alioꝝ ebrietate icurrãt suppliciũ. Sed magis odi ⁊ ipi se emẽdãt ⁊ alios castigare nõ cessant: puenire ad eternum ꝓmium mereanꝫ. Et illud ante oĩa rogo: ⁊ p tremẽdũ diẽ iudicij vos adiuro: vt quotiẽscũq; vobis inuicẽ putuia exhibetis: illã fedam ꝓsuetudinẽ p quã grãdi mẽsura sine mẽsura tres hoies aut volentes aut iuiti solebãt bibere: tanq̃ venenũ diaboli deuestris cõuiuijs respuatis: qz ista infelix ꝓsuetudo adhuc de paganoꝝ obseruatiõe remãsit. Et quicũq; hoc i suo cõuiuio aut alteno fieri acꝑeuerit: diabolo se sacrificasse nõ dubitauerit Dẽ q̃ bibitione nõ solũ aĩa occidit: sed etiã corp̃ debilitat. Sed credo de dei mia q̃ ita vobis ispirare dignabik: vt tã lugẽdũ ⁊ etiã erubescẽdũ malũ ita vobis i horroꝛẽ ventat: vt illud nunq̃ fieri pmittatis: sz q̃ illa ebrietate peritur erat: in pauperũ refectionẽ ꝓficiat: prestãte domino nostro iesu christo. Qui cum patre ⁊ spũsctõ viuit et regnat deꝰ in secula seculorum. Amen.

¶ Jn eadem dñica: De ebrietate vitanda quam vt inferni foueam vitare nos hortat. Sermo.ij.

Sermo. cxxxij. A

IRequenter charitatẽ vestrã fratres charissimi: paterna pietate ãmonui vt ebrietatis malũ tanq̃ iferni foueã vitare vel fugere deberetis. Et licet apũ plures ꝓficeret castigatio: q̃ multi tñ sunt q̃ nec deũ timẽt: nec eos q̃ honesti sũt vel sobrij reuerenꝫ: ⁊ tñ bibũt vt iterdũ necesse habeant viscera nimio potu plena p vomitũ relaxare: ⁊ tãq̃ fracte ⁊ naufrage naues: ita ipius ebrietat̃ fluctib⁹ fatigank vt nec vbi sunt recognoscãt: ⁊ videre aliud vl̃ audire qđ ad rõnẽ ptinet oino nõ valeãt. Illꝰ vero q̃le est qđ ipsi ifelices ebriosi q̃ñ se nimio vino igurgitãt ridẽt et vituperãt cos q̃ rõnabilit̃ b̃ tm̃ qđ sufficit bibere volũt: dicẽtes eis. Erubescite ⁊ vecũdia sit vobis: q̃re non potestis bibere quãtũ nos. Dicũt ei eos nõ eẽ viros Et videte miserią ebriosoꝝ. Se dicunt esse viros q̃ in ebrietatis cloaca iacẽt: ⁊ illos nõ dicũt eẽ viros q̃ honeste ⁊ sobrie stãt Jacẽt ꝓstrati et viri sunt: stãt erecti ⁊ viri nõ sunt: Victoz ebrietat̃ vitupak: ⁊ victꝰ ebrietate laudak. Jrridek sobriꝰ q̃ ⁊ se ⁊ alios põt regere: ⁊ nõ irridek immo nõ plangik ebriosus q̃ nec se nec alios põt agnoscere. Solent ebrioli ita se excusare vellevt dicãt: persona potẽs me coegit vt ãpli⁹ bibã: ⁊ i cõuiuio regis nõ potui aliud facere. Ad excusandas excusationes i pctis ita pretẽdimus: ⁊ qđ impiere nolumus nõ potuisse nos dicim⁹. Nolle i culpa est nr̃a: ⁊ nõ posse ptẽdit. Etiã si ad ꝟ ventrek: vt tibi dicerek. Aut bibas aut morieris: meli⁹ erat vt caro tua sobria occiderek q̃ ꝑ ebrietatẽ sia mozerek. Sz excusatio ista falso obijcit. Ipsi em̃ reges ⁊ q̃cũq; sunt alij potẽtes: qz deo ꝓpitio ⁊ xp̃iani sunt ⁊ pudẽtes ⁊ sobrij: ⁊ toto corde deũ timẽtes: si te viderẽt definisse vt eis nõ acꝑescas ꝓ tioze dei iebriari: si tibi sub boza videãtur irasci: postea vero te in grãdi admiratione sus ciptunt dicẽtes. Quãtũ cũ illo egim⁹: quãtis em̃ minis ⁊ terroꝛib⁹ fatigauim⁹: ⁊ tñ nũq̃ cũ a sobrietate separare potuim⁹. Mãet deꝰ q̃ te videt ꝓ eiꝰ amoꝛẽ iebriari nõ velle: ipse tibi gr̃am etiã illoꝝ dabit q̃ te vt ampli⁹ biberes videbank hortari cogere. Memo dicat fratres charissimi: q̃ in iltis tpib⁹ martyres nõmãt: q̃tidie martyres fiũt. Martyr em̃ testis iterpretatur. Qui cũq; q̃ ꝓ veritate testimoniũ dederit ⁊ oẽs causas cũ iustitia idicauerit: q̃cqđ ꝓ testimonio ẽitatis vel iustitie ꝓtulerit: totũ ei ⁊ ꝓ martyrio ꝓputabit. Ar sic ⁊ ille q̃ ebrietati resistit: si cũ dei adiutorio ꝓseuerare voluerit: et ꝓ ipa ille aliq̃s ꝓtulerit tribulatões: oia ei ⁊ ꝓ martyrij gloriã reputabit. Velim tñ scire fratres charissimi: cũ dñs bz plures suos si vel vnũ ex illis velit fieri ebriosũ. Sine vllo null⁹ tã mal⁹ q̃ hoc voluerit aliq̃n aut velit. Et q̃ frõte: q̃ pscientia q̃ seruũ nõ vult habere ebriosum: ipe vult ebriosus fieri: Ecce de donis dei tu habes fuũ: ⁊ te bz deꝰ fuũ: qualit̃ vis vt tibi fuiat seruꝰ tuus: taliter ⁊ tu fuire deo tuo debes. Dic mihi rogo te si iustũ tibi videk vt tu habeas seruũ sobriũ: ⁊ deꝰ hẽat ebriosum; ac sic te dignũ iudicas: cui fuꝰ sobriꝰ fuire debeat? Nec q̃ fratres charissimi diligẽter attẽdite ⁊ ꝓsiderate: qz nõ ẽ iustũ vt faciam⁹ deo qđ nolum⁹ nobis fieri. Forte dices. Quomõ deo facio qđ mihi fieri nolo? Aut quõ tibi nõ placet seruũ ebriosum habere: ⁊ tu non vis sobrius deo seruire? Jdeo em̃ charissimi tanta infelicitate se inebriãt homies: qz putãt ebrietatẽ: aut paruũ aut nullũ pctm̃ eẽ. Sed ꝓ ista ignoratia maxie sacerdotes i die iudicij redditurꝫ sũt rõnẽ: si cõmissis sibi ꝑplis: q̃ vl̃ q̃ãta mala de ebrietate nascũt assidue noluerit ꝓdicare. Qui q̃ credit ebrietatẽ eẽ paruũ pctm̃: si se nõ emẽdauerit: ⁊ ꝓ ipsa ebrietate penitẽtia nõ egerit cũ adulteris ⁊ homicidis etna sine remedio illã pena cruciabit: sm̃ illud qđ ipsi bñ nostis btm ap̃lm̃ ꝓdicasse. Neq; inqt fornicarij: neq; idolis seruiẽtes neq; molles: neq; masculoꝝ concubitores: neq; auari: neq; adulteri: neq; ebriosi regnum dei possidebũt. Videte ebriosos cũ fornicatoribꝰ ⁊ idolis fuiẽtib⁹: ⁊ masculoꝝ ꝓcubitoꝛib⁹ ⁊ adulteris iũxit. Et illud. Nolite iebriari vino i q̃ est luxuria. Et tõ definiat ac deliberet vnusq̃sq; ap̃ se ebrietatẽ graue eẽ pctm̃: ⁊ tũc aut nũq̃ aut difficile cũ ebrietas poterit supare. Cum em̃ nõ solũ i futuro scꝛo ꝓpt ebrietatẽ tot quẽdi sunt hoies: sz etiã in ꝓsenti ꝓpam ebrietatẽ multis frequenk infirmitatib⁹ fatigank vel morbũ corpis timeãt q̃ de aie sue salute nõ cogitãt. Oc̃loꝝ suffusionẽ atq; caliginẽ: capitis ẽtiginẽ ⁊ mẽbroꝝ tremoꝛẽ expauescãt q̃ iferni supplicia non formidãt. Et hec quidem nõ solum laicis: sed etiã clericis dicim⁹: qz (quod peius est) multi sunt etiam maioris ordinis clerici: qui cum alijs sobrietatis bonũ deberẽt fugiter predicare: non solum hoc non faciunt: sed etiam et se alijsq; iebriare nõ erubescũt nec metuũt. Sed agnoscãt ⁊ doleãt q̃cũq; tales sunt: qz si se noluerint emendare ⁊ pro se ⁊ ꝓ alijs necesse est eos eterna supplicia sustinere. Illud vero quale est q̃ tã transacto puiuio expleta sitl cũ amplꝰ bibere non possint nec ꝑbeant: tũc quasi nouelli: qualis ⁊ q̃ ipa hora superuenerit diuersis nominibus icipiũt bibere non solum viuoꝝ hoim sed etiam angeloꝝ ⁊ reliquoꝝ anti-

B

Ps. cx

L

B

Ps. cx

D

E

Ephe.v.

F

quorũ sanctorũ estimãtes ꝙ maximũ illis honorẽ impendãt
si se in illorum nominibus nimia ebrietate sepeliant: igno-
rantes ꝙ nullus tã grauem iniuriã sanctis angelis vel san-
ctis hominib⁹ agnoscit irrogare ꝙ̃ illi qui i eorũ noibus bi-
F bẽdo p ebrietates suas aias ꝓbantur occidere. Sunt enim
aliqui ꝗ sola ex causa aliqua falsa cibaria sibi ordinãt fieri:
vt p ipam falsitudinem nimia se possunt ebrietate obruere.
Hec em̃ si pagani ꝗ deũ ignorant faciunt: nec mirandũ est
nec nimis dolendũ: quia ⁊ in deo spem nõ habẽt: ⁊ antiquã
j. Petri.ij parẽtum suorũ ꝯsuetudinem seruant. Christiani vero quos
de⁹ de tenebris duxit ad lucẽ: de morte vocauit ad vitam:
qb⁹ oẽs scripture clamant ebrietatẽ fugere: sobrietatẽ di-
ligere: qre turpissimas illorũ ebrietates comitant: de quorũ
pfidia liberari p dei miam meruerunt? Et ideo rogo ⁊ per
tremẽdum diem iudicij vos adiuro: ⁊ vt quãtum potestis
ebrietatis malũ auxiliãte deo fugiatis: ⁊ iã vobis incipiat
verecũdũ esse qđ hucusqꝫ gẽtibus et paganis in ebrietatis
turpitudine vos voluistis similes exhibere. Et ideo qꝛ deo
ꝓpitio illi dissimiles estis in fide: similes eẽ in ebrietate pe-
nit⁹ nõ debetis. Quia etiã si reliqua peccata xpiani non ad
mittunt: sola eos si frequẽs fuerit ebrietas ⁊ emendatio ac
penitentia non subuenerit: in inferni ꝓfunda precipitat: ſm
j.Cor.vj. illud qđ iã dictũ est. Necqꝫ ebriosi regnum dei possidebunt.
Sed dicet aliqs. Ego regnum dei nolo: eternam requiẽ tm̃
obtinere desidero. Nemo se decipiat fratres. Duo em̃ loca
sunt: ⁊ terti⁹ non est vllis. Qui cũ xpo regnare nõ meruerit:
G cũ diabolo absqꝫ dubitatione vlla peribit. Ad extremũ qui
amico suo nimium ꝓpinat: in aia efficit inimicus: corpus
quoqꝫ ei⁹ debilitare ⁊ aiam ꝓbatur occidere. Melius erat
vt illud quod vna die plus eum bibere coegit ꝙ̃ expedit: p
duos aut tres dies ipm amicũ ad cõuiuiũ reuocaret suum
et vnde vna die eũ nimiũ bibẽdo debilitauerat: ipm in alijs
dieb⁹ sufficiẽte potu reficeret: nec potum ille perderet; nec
amicũ deciperet. Aut certe qđ est melius: quicquid nimio
potu perditũ erat gula: pauperibus daretur in elemosynã:
vt ⁊ caro rationabiliter bibẽdo reficeretur: ⁊ per misericor-
diam pauperũ aie redemptio ꝓpararetur. Et nos quidem
istam castigationem nõ ꝓpter eos qui sunt honesti ⁊ sobrij
diximus: qꝛ cum dei subsidio multos nouimus parca ⁊ so-
bria conuiuia ꝓparare. Et ideo vos ꝗ ꝓ dei amore hoc tm̃
sumitis qđ oportet: ⁊ qđ ebriosis i terra perdit: a vobis per
elemosynam in celo reponitur. Non vobis sufficiat ꝙ vos
honesti ⁊ sobrij estis: sꝫ quãtũ potestis ita castigate ⁊ corri-
pite ebriosos: vt eis nunqꝫ liceat vobis ꝓsentibus amplius
bibere ꝙ̃ oportet: vt dũ ⁊ ipi sobrietatẽ diligitis: ⁊ alios per
vestrã admonitionẽ ab ebrietatis pditione reuocatis: non
solum ꝓ vestra sꝫ etiã ꝓ aliorũ salute duplicia vobis ꝓmia
H in eterna beatitudine ꝓparetis. Et illud ꝙ̃ lugẽdum ⁊ eru
bescẽdũ est fratres charissimi: ꝙ dicũt aliqui rustici qñ aut
vinũ habuerit aut alia sibi pocula fecerint: qͣsi ad nuptiale
cõuiuiũ: ita ad bibendũ vicinos vel ꝓximos suos inuitare
vt eos p quattuor aut duos dies teneant ⁊ nimia ebrietate
sepeliãt: ⁊ tãdiu ad domos suas de illa lugenda potatione
nõ redeant: donec oẽm potũ quẽ ille ꝗ eos inuitauerat: ha
buit: perexpẽdat: ⁊ vnde se vel p duos aut tres mẽses cũ oi-
familia sua rationabilit reficere potuit: quattuor aut duo-
bus dieb⁹ dolẽda aut erubescẽda bibitione ꝯsumat. Ergo
fratres charissimi dũ hec humilit ⁊ cũ grandi charitate ꝓ
sollicitudine paterna cõmoneo: absoluo apud deũ cõscien-
tiã meã. Qui vero me libenter audierit et fideliter quod ei
predicatũ est implere voluerit: habebit ꝓmiũ eternũ. Qui
aũt contẽpserit: timeat ne ei eternũ necesse sit sine vllo fine
sustinere supplicium. Sed credimus de mia dei ꝙ ita oẽs
ebriosi et ebrietatis malo ad bonũ sobrietatis sunt per dei
gratiã redituri vt et nobis gaudium faciant ⁊ ipsi feliciter
ad eternum peruenire mereantur premium. Amen.

¶ Item in eadem dominica alius sermo factus ad fratres in heremo: ꝗ inter sermones ad eosdẽ habetur.xxxiij.fo.xv.

¶ Feria quarta quattuor temporũ occurrentiũ post festũ exaltatiõis sancte Crucis: de eo quod
Mat.ix. scriptum est in euangelio ſm Mattheum. Ecce
vn⁹ accedẽs ait illi. Magister bone ⁊c. Sermo.j
In quo declarat non esse locum fugiendi a deo.

DOmin⁹ ac redẽptor noster in euãgelio suo loquit Sermo.
dicẽs. Cũ dormirẽt hoĩes venit inimicus et sup ccxxxiij.
seminauit zizania. Inimicus in figura hõ dict⁹ est A
Audi apl̃m dicentem. Fuistis aliquãdo tenebre: Mat.xiij.
nunc autẽ lux in dño Audi hõ. Non em̃ ille dedit tibi tene- Ephe.v.
bras/ ꝗ dedit tibi lucem. Quo vadis homo: quo traheris?
Quid ꝯcupiscẽtias carnales sectaris: qñ audis. Spũ ambu- Gala.v.
late/ ⁊ ꝯcupiscẽtias carnis nolite pficere? Audi poti⁹ dñm Zacha.j.
dicẽtẽ. Cõuertimini ad me ⁊ cõuertar ad vos. Accedite ad ps̃.xxxiij.
eũ ⁊ illuminamini: ⁊ facies vestre nõ erubescẽt. Audi homo
Si recesseris a deo: nõ effugies manũ ei⁹. Si autẽ ad eum
accesseris: ilico habebis eũ qꝛ nusqꝫ recedit. Audi ꝓphetã
dicẽtẽ. Si ascẽdero in celũ tu illic es: si descẽdero ad infer- Psalm.
num ades. Ubi ergo nõ est de⁹ quẽ tu fugis? Malus es tu: cxxxviij.
ꝗ bonũ fugis. Mors es tu ꝗ vitam fugis. Inuoluere te vis
tenebris: vbi te abscõdas: sꝫ illũ latere nõ potes: cui⁹ oculi
oia videt. Ait aũt apl̃s. Quẽ fructum habuisti tunc in illis Rom.vj.
in quibus nũc erubescitis: Sequit vox iudicis dicẽs. Ite Mat.xxv
maledicti in ignẽ eternũ: qui parat⁹ est diabolo et angelis
eius. Ergo ꝗ fugit dñm et recedit a deo: ille confunditur et
perit in sua ĩpietate. Ut ergo nõ pereat tũc: nũc reuertatur
ad dñm ⁊ illumiabitur: ⁊ vultus eius nõ erubescet. Dicam
tñ fres mei qđ sentio: ⁊ qđ dixero ĩtelligite. Inter vos sege B
tes dei sunt mixta zizania: id est amatores mũdi: amatores
pecunie: amatores diliciarũ: consultores nugarũ: oẽs queren Phil.ij.
tes ꝗ sua sunt: nõ ꝗ iesu xpi. In ecclesia xpi ficte itrãtes ꝓ-
mittentes ⁊ non faciẽtes: vouẽtes ⁊ non reddẽtes: renũciã-
tes malo ⁊ iterũ idẽ faciẽtes: hec amãtes zizania sunt. Non
amãt illi xpm: ꝗ aliqđ pl⁹ amãt ꝙ̃ xpm. Audi hõ vocẽ dñi
dei tui. Qui diligit inqt prẽz: aut mrẽz: aut vxorẽ: aut filios Mat.x.
aut filias: aut fres: aut agros sup me: non est me dign⁹. Si
vis tenere qđ nõ habes: dimitte qđ habes: vt amor xpi sit ĩ
corde tuo. Ecce petis a deo ⁊ dicis. Dñe da mihi. Quid tibi
dabit: ꝗ aliũde man⁹ tuas videt occupatas? Ecce dñs vult
dare ꝗ sua sunt: ⁊ nõ hñt vbi ponat. Uide ergo. Dimitte qđ C
tenes: ⁊ accipis qđ queris. Dimitte tpalia ⁊ caduca: ⁊ acci-
pies etnã ⁊ ꝑpetuã vitã. Dimitte terrena: ⁊ accipis celestia
Ait aũt quidã ad iesum. Magister bone qđ boni faciam vt
habeam vitã eternã? Utiqꝫ ꝗ dicebat: qđ boni faciã: vitam Mat.xix.
etnã desiderabat: sed pl⁹ amabat qđ tenebat. Uidit dñs oc
cupatas man⁹: dare vult: et nõ habet vbi ponat. Occupate
sunt manus accipiẽtiũ. Dicit em̃ tibi dñs. Uade vẽde oia: Ubi.s̃.
⁊ da paupib⁹: ⁊ pone illa ĩ celo: qꝛ in terra impediũt. Quid
times o hõ dare paupib⁹? Non perdes ea: sed seruãtur tibi
in celo. Non vt pdas iussi dicit dñs: sed vbi ponas suggessi.
Posthec habebis hõ thesaurũ nõ ĩ terra periturũ: sꝫ ĩ celo
ꝑmãsurũ. Aliqñ venit hoĩ tribulatio: venit timor dãni. Ti-
mes o hõ vt nõ pecuniã tuã pdas: times ne argẽtũ tuũ per-
das: times ne possessionẽ tuã pdas: ⁊ nõ times ne tu ipe to-
tus pereas? Pro h dicis falsum testioniũ: p hoc mẽtiris et
rapis aliena: p h iuras ⁊ piuras qđ oĩno lex vetat. Nonne
cũ hec oia facis: totus fenũ es: tot⁹ stipula: tot⁹ palea: et nõ
times ne tot⁹ ardeas? Semp turbata est aia tua amoribus
seculi. Dic. Quare tristis es aia mea: ⁊ quare ꝯturbas me? Ps̃.xlj.
Auar⁹ ꝓ auro suo hꝫ tristiciã: patit tribulationẽ: hꝫ picula
fuorũ: picula latronũ. Auar⁹ amat aurũ plusqꝫ aiaꝫ suam: tu
xpiane ama xpm plusqꝫ oia tua. Ille seruet ĩ amore auri: tu
xpiane serue ĩ amore xpi: ⁊ eris btũs ĩ regno xpi. Audi o hõ
Aurũ ĩ terra ẽ: ⁊ ex tra ẽ ⁊ tra ⁊ pars tre ẽ. Impi⁹ dũ diligit
creaturã: offendit creatorẽ: ⁊ amittit eũ ꝗ creauit ex nihilo
oia. Audi o hõ nõ tu pdis deũ: sꝫ ipe peris a deo. Ille est re-
dẽptor aie quẽ vis amittere. Quid em̃ ꝓderit tibi si totum Mat.xvj.
mũdũ lucreris: aie vo tue detrimẽtũ patiaris? Expgiscere D
aliqñ o hõ ⁊ ama xpm. Hec est em̃ sapiẽtia vra: id est amare
xpm. Multi em̃ dicũt ⁊ scire volũt: qre illũ vocat ad se dñs:
et illũ nõ vocat. Uni subuenit: ⁊ vni nõ. Hũc dignũ hꝫ: ⁊ illũ
ĩdignũ. Istum honorat: ⁊ illũ cruciat ⁊ affligit. Audio hõ.
Hũc dignũ hꝫ ꝓ bonis opib⁹ suis: illũ hꝫ idignũ ꝓ opibus
suis malis: qꝛ debitor ẽ dñs: ⁊ reddet bõis bõna: ⁊ mal' malis
Dictur⁹ es forsitan. Quare ille sic? Rñdet tibi dñs de⁹ tu⁹: Esaie.j.
qꝛ bonũ nõ denegauit: sꝫ dixi pri⁹. Lauamini: mundi estote

Quid volebas? Quid querebas? Quid cupiebas? Gratiã
dei. Ergo si gratiam dei qris: aufer primũ neqtiã ab anima
tua: ⁊ a cõspectu oculorũ meorũ. Iam cessa a malo ⁊ fac bonũ
inqre pacẽ et seqre eã totis virib⁹ tuis. Et cũ hec feceris: et
gratiã meã percipies: et oculi mei super te erũt: ⁊ aures mee
ad ꝓces tuas: ⁊ ꝓusqꝫ me inqsieris dicã assum. Faciam⁹ bo-
E na fratres kmĩ: vt mereamur in futuro seculo inuenire reqẽ
Mat.v. quã nobis dñs noster promisit dicens. Beati misericordes
qꝛ ipsi miam ꝯsequentur. Et cũ propheta dño exultãtes di
Ps̃.c. camus. Miam et iudiciuꝫ cãtabo tibi dñe. Miam ĩuenisũt
qui sunt misericordes. Judiciũ timeant ꝯtẽptores: ꝗ nec si-
bi parcunt/ nec miserent alijs: qui dicunt. Peccem⁹ ⁊ par-
cet nobis de⁹: qꝛ misericors est et bonus. Oĩno misericors ⁊
bonus est de⁹. Sed qui modo parcit in futuro non parcet.
Judiciũ paratũ habent sine mia impij. Intelligam⁹ fres:
et videamus vbi speꝫ nostrã ponere debeamus. Misericor-
dia illi: qui fecit miam. Beati misericordes: qꝛ ipsis misere
bit deus. Spes est in dei misericordia: si ab opere misericor
die nos nõ fuerimus aridi. O homo qđ queris a deo miseri-
cordiã: si ipse non es misericors? Quid queris a deo indul-
F gentiã peccatorũ tuorũ: cũ ipse tibi simili nõ indulges? Au-
Luce.vj. di hõ: audi vocẽ dñi dei tui: vbi dicit ipse. Date et dabit vo
Mat.vj. bis. Dimittite et dimittetur vobis. Audi iterum vbi ipe di
cis. Dimitte nobis debita nostra: sicut ⁊ nos dimittim⁹ debi
torib⁹ nostris. Si enim tu nõ dimiseris aduersario tuo: ipe
tibi prius eris aduersarius. Ille te lesit auferendo pecuniã
tuã tu te ledis non indulgendo aduersario tuo. Forsitã di-
cturus es. Nõ illi parcã: qꝛ me lesit multuꝫ. ⁊ sanguinẽ meũ
qsiuit. Tu si nõ illi indulges: pditionẽ aie tue habeb. Insu
per adhuc dicis. Nõ illi parcã qꝛ aduersari⁹ mihi fuit. Cre
de mihi hõ: peior tibi eris aduersari⁹: si nõ illi pcas. Dicis
tu. Ille me nõ rogat. Si te ille nõ rogat: tu ꝓ illo roga: vt ei
a dño dimittat qđ in te deliquit. Nã si tu dicis: non illi pcã
litigare vis non dimittere. Et ꝗ fronte/ aut qua fiducia di-
Rom.vij. cturus es dño tuo. Dimitte: qꝛ ego dimisi? Cõsidera o hõ ⁊
vide aliã legẽ in mẽbris tuis repugnãtẽ legi mẽtis tue ⁊ ca
ptiuantẽ te in lege peccati. Iam ipse captiuus traheris: et
G expoliatori irasceris? Nemo nobis iputet fres mei: si p vos
dominicã pecuniã duplicare non potuerim⁹. Mali serui eri
mus: si non fecerim⁹ qđ nobis ꝓceptũ est. Si aũt fecerim⁹:
boni serui erim⁹: ⁊ cũ dño sine fine letabimur. Illũ oẽs ame
mus p quẽ facti sum⁹. Illũ diligamus: p quẽ redẽpti sum⁹.
Pro illo nos inuicẽ diligam⁹ in hoc seculo: vt cũ eo gaude
re mereamur parit ĩ futuro: qm̃ sic placuit dño deo nostro
de nobis: vt hic ꝯstituti cũ vestra charitate cãtem⁹ ei. Lau
demus dñm fratres lingua: corde: ore: ⁊ voce. Sic enim sibi
vult dici laudẽ/ vt nõ sit inter nos discordia: sed vult esse ĩ
nobis ꝯcordiã vocib⁹ et morib⁹. O felix laus in celo: vbi tẽ-
plũ dei angeli sunt. Ibi est cõcordia summa laudantiũ: vbi
nulla lex ĩ mẽbris nostris repugnat. Ibi non est rixa: nec vl
la cupiditas. Hic ꝗ cãtem⁹ dño laudẽ solliciti: vt illic possi
H mus esse securi. Quare aũt hic sim⁹ solliciti fres mei? Audi
Joh.vij. te qre? Qꝛ tẽtati ꝯest vita hũana. Sic nãqꝫ nos dñs exhor-
Ma.xxvj. tatur suo eloquio dicens. Uigilate et orate vt non intretis
Mat.vj. in tẽtationẽ. Nõ vis esse sollicit⁹ qñ videris dicere. Dimit-
te nobis debita nra? Quõ es secur⁹: ꝗ quotidie viders pete-
re remissionẽ pctorũ? Quõ es secur⁹ qñ adhuc dicis. Dimit-
Ubi.s̃. te mihi peccata mea. Et iterũ dicis. Et ne nos inducas in
tẽtationẽ: sꝫ libera nos a malo? Quõ ꝗ viders clamare. Li-
bera nos a malo: si secur⁹ es? Audi hõ audi. Tu es malus:
Rom.vij. qñ te de⁹ liberat a teipso malo. Uides aliã legẽ ĩ mẽbris tu
is repugnãtẽ lege mentis tue: et captiuantẽ te in lege pcti
Audi qđ sumus nos: qđ nobiscũ portamus? Qdiu ĩ corpe
mortis hui⁹ ꝯtinemur: vitiũ nobiscũ portamus. Audi iterũ
Ps̃.cxlj. ꝓphetã dicẽtẽ. Dñe educ de carcere aiaꝫ meã. Carcer me⁹
est vsqꝫ dũ in corpore mortis fuero. Nã qñ fuero de h corpo-
re liberat⁹: terra terre reddit: spũs celo recipit. Uado ꝗ di
mitto terrã: qꝛ ꝙ̃diu hic sũ: mẽte seruio legi dei: carne autẽ le
gi peccati. dicet aliqs pfidorũ. Ergo cũ fueris ab hac carne
I liberat⁹: iã nõ eris tu nisi spũs. Audi ꝗ heretice. Carnẽ quã
dico non ineternũ pono: sed hic depono. Respondet icredu
lus. Ergo reditur⁹ es ad corpus mortis? Et vnde tã piam
vocẽ clamasti. Educ de carcere aiam meã? Audi imperite
⁊ ꝓ quotidianas lectiones surde. Redeo ad corpus nõ mor
tis hui⁹: qꝛ corruptibile hoc induet incorruptione: ⁊ morta j.Cor.xv.
le h induet ĩmortalitatẽ. Modo est aiale: tũc erit spiritale.
Nẽo põt accipere eternale: nisi pri⁹ tẽporale dimiserit. Er-
go dimitte tpale hoc malũ vt accipias eternale illud bonũ
Audite fratres et cauete. Hic eni iter agim⁹: ⁊ in itinere po
siti sum⁹: nõdũ in patriã ꝓuenim⁹. Caueam⁹ eos ꝗ in itiere
nobis insidiant: qꝛ hic agunt aduersus nos: ne ad patriam
nrãm. i. ad paradisum reuertamur. Terra autẽ ista moriẽ-
tiũ est. Illa vero viuentiũ est: de ꝗ ꝓpheta dicebat. Credo
videre bona dñi in terra viuẽtiũ. In illa aũt terra semp vi- Ps̃.xxvj
uet et nunqꝫ moriet. Lucet terra illa plus ꝙ̃ species argẽti
vbi ciues iustorũ ãgeli sunt. Illi in terra illa gaudent: nos ĩ
terra ista lugeam⁹ vt ad illorũ gaudia ꝓuenire mereamur.
Uidete fres. Ecce hic in itinere positi sum⁹: insidiator no-
ster diabol⁹ aduersatur in via: nobis querit nocere ne i ter-
ram viuentiũ reuertamur. Duo enim sunt ꝓcepta dilectissi K
mi ꝗ nob oĩno sunt obsuãda. i. diliges dñm deũ tuũ ex toto Mat.xxij
corde tuo: ⁊ ex tota mente tua: ⁊ diliges proximũ tuũ tanqꝫ
teipsum. In his duob⁹ ꝓceptis tota lex pẽdet ⁊ ꝓphe. Qui
cũqꝫ eni in his duob⁹ ꝓceptis ãbulauerit: festinet in via: et
ꝓueniet ad patriã paradisi vbi letant omnes sancti i glĩa re
dẽptoris sui: ⁊ laudẽ dicũt noi sancto ei⁹: ꝗ ereptisũt de hac
peregrinationis erũna: ⁊ viuũt semp in leticia sempiterna.

¶ Sabbato qttuor tẽporũ occurrẽtiũ post festum sancte crucis. Homelia de eo qđ scriptũ est ſꝫ Lucã. Dicebat iesus turbis hanc similitudineꝫ. Arborẽ fici habebat qdã ⁊c. que habetur iter sermones de vbis dñi.ser.xxxj.fo.liij. Luce.xiij

¶ Dñica decimaoctaua de eo qđ dñs iterrogauit iudeos cui⁹ filium dicerẽt esse xpm. Sermo.j. In quo rationem reddit cur prelati eminẽti⁹ sedeãt. Mat.xxij

INterrogati iudei: sicut nunc ex euãgelio cum re- Sermo.
citaret: audiuim⁹: quõ cẽt dñs noster iesus xps fi ccxxxiiij.
lius dauid: quẽ dñm suum dixerit ipse dauid: rñ- A
dere non potuerũt. Hoc enim in dño nouerãt qđ Mat.xxij
videbãt. Apparebat enim eis fili⁹ hois: occult⁹ aũt erat fi-
li⁹ dei. Hinc est qđ eũ ⁊ superari posse crediderunt: ⁊ ligno
suspẽsũ irriserũt dicentes. Si fili⁹ dei est descẽdat de cruce ma.xxvij.
et credimus in eũ. Aliud videbãt: aliud nõ cognoscebant. j.Cor.ij.
Si eni cognouissent: nũqꝫ dñꝫ glĩe crucifixissẽt. Sciebãt tñ
xpm filiũ dauid. Nã ẽt nũc ipm sperãt eẽ vẽturũ. Latet eos
qđ venerit: sꝫ volentes latet. Necqꝫ eni si pendẽtẽ nõ agnoue
rũt: ⁊ regnantẽ agnoscere non debuerũt. In cui⁹ eni nomi-
ne vocant ⁊ bñdicũt oẽs gẽtes: nisi in ei⁹ quẽ putãt xpꝫ nõ
fuisse. Ipe eni fili⁹ dauid: vtiqꝫ ex semine dauid ſm carneꝫ:
filius est abrahã. Si aũt dictũ est ad abrahã In semine tuo Gen.xxij.
bñdicent oẽs gẽtes: ⁊ videt iã in xpo nro bñdici oẽs gẽtes:
qđ expectãt qđ iã nõ venit: ⁊ nõ timent qđ vẽturũ ẽ? Lapidẽ
enim se dixit ipe dñs nr iesus xps: ꝓphetico ad se asserẽdũ
vtens eloqo. Lapidẽ aũt talẽ: vt si qs in eũ offenderit: con- ps̃.cxvij.
quasset sup quẽ aũt lapis ille venerit cõterat eũ. Qñ enim i Mat.xxj.
eũ offendit: humilis iacet: iacẽdo humilis quassat offendẽ-
tem: veniendo excelsus cõterit supbiẽtẽ. Iã ꝗ iudei illa of
fensione quassati sunt: restat vt ei⁹ ꝓclaro aduentu etiã ꝯte-
rant: nisi forte cũ viuunt agnouerint ne moriant. Patiens
eni est de⁹: ⁊ illos qtidie inuitat ad fidẽ. Sed cũ iudei respõ B
dere non possent dño ꝓponenti qstionẽ ⁊ dicẽti. Cui⁹ filiũ Mat.xxij
dicerẽt xpm: atqꝫ illi responderent filiũ dauid: addenti ⁊ ꝓ
ponẽti: quõ ꝗ dauid in spiritu vocat eũ dñm dicens. Dixit Ps̃.cix.
dñs dño meo sede ad dexterã meã: donec ponã inimicos tu-
os sub pedib⁹ tuis? Si ꝗ dauid (inqt) ĩ spũ dicit eũ dñm: ꝗ-
modo est fili⁹ ei⁹? Nõ dixit: nõ ẽ fili⁹ ei⁹: sꝫ quõ est fili⁹ eius?
Quõ: cũ dicit: verbũ qrentis est non negantis: tanqꝫ si h eis
diceret. Bñ qdẽ dicitis xpm filiũ dauid: sed ipse dauid dñꝫ
eũ dicit. Quẽ dicit ille dñm: quomodo est fili⁹? Dicerent iu-
dei si instructi essent fide christiana quam nos tenem⁹: si cõ
tra euangeliũ corda non clauderent: si vitã spiritualẽ in se
habere voluissent: responderent huic qstioni ⁊ dicerẽt. Qm̃ Joh.j.
in principio erat vbum et vbũ erat apud deũ: et de⁹ erat v-
bum. Ecce quomodo est dñs dauid. Sed quia verbum ca-
ro factum est: et habitauit in nobis. Ecce quomodo est fili⁹
dauid. Sed nescientes obmutuerunt: nec ore saltem clauso

V

…versidad…

aures aperuerunt: vt qđ respondere non potuerũt interro-
gati: nosset edocti. Sz qz magnũ est nosse mysterĩũ: quõ sit
dñs dauid z filius dauid: quõ sit vna persona homo z deus
Jo.xliij. quõ sit in forma hominis minor patre: in forma dei eẽlis pa-
Joh.x. tri: quõ iterũ dicit. Et pater maior me est. Et ego et pater
vnũ sum⁹: qz magnũ est sacramẽtũ: vt capi possit: mores ifor-
mandi sunt. Indignis enĩ clausum est: pmerentib⁹ operit.
Nec lapides: nec vectes: nec pugni: nec calces sunt qb⁹ pul-
samus ad dñm. Vita pulsat: vite aptur: corde petitur: cor-
de querit: corde pulsat: cordi aperit. Cor autem hoc qđ re-
cte petit: rectecq pulsat z querit: ptũ esse dz. Primo amare
deũ gratis. Nec est enĩ pietas nec sibi extra illũ ponere mer-
cedẽ quã expectet ex illo. Illo enim melius est nihil. Et qđ
charissimi petit a deo: cui ipse de⁹ vilis ẽ? Terrã dat: z gau-
des: amator terre/z fact⁹ terra. Si gaudes quãdo dat terrã
quanto amplius gaudere debes cũ seipm dat tibi: q fecit ce-
lum z terrã? Gratis ergo amandus est deus. Mã diabolus
Joh.j. hoc sancto Job nesciens qđ in illo intus ageret: magnũ cri-
men obiecit dicens. Runqđ gratis colit Job deũ? Ergo si
aduersari⁹ hoc obiecit: timere debem⁹ ne hoc nobj obijcia-
tur. Cũ magno enĩ calũniatoso habem⁹ negociũ. Si q̃rit fin-
gere qđ non est: quantomagis obijcere qđ est? Gaudeam⁹
tamen: qz talis est iudex q falli ab accusatore nostro non po-
test. Mã si hoiez haberem⁹ iudicẽ: huic qcqđ vellet fingeret
inimic⁹. Nemo est enim diabolo astutior falsa crimia ad cõ-
fingẽdũ. Mã et nũc oĩa falsa crimia de sctis ipse ꝓmittit. Scit
suas criminatiões valere nõ posse apud deũ iter hoies illas
1j.Cor.j. spargit. Et hoc ei quid prodest: cũ dicat apls. Glia nostra
hec est testimoniũ pscientie nostre? Putatis tamen qz ille
falsa crimina nulla astutia cõfingit? Moult quid inde ma-
li agat: nisi ei resistat vigilantia fidei. Jdeo enĩz de bonis
mala spargit: vt infirmi nõ putent aliquos esse bonos z tra-
dant se rapiendos libidinib⁹ z dissipandos: dicentes apud
seipsos. Quis est enim qui seruat mandatũ dei: aut qs est q
seruat castitatẽ? Dũ putat quis nemo: ipse sit nemo. Hoc g̃
ait diabolus. Sz talis erat vir Job: de quo nihil posset con-
fingere. Nota ei erat z nimis clara vita ei⁹: sz qz multas habe-
bat diuitias: hoc obiecit. Qđ et si esset in corde esse posset: i
mozib⁹ apparere non posset. Colebat deũ: faciebat elemosy-
nas. Et qđ corde faciebat: nemo sciebat: nec ipse diabolus
sed de⁹ nouerat. Perhibet deus testimoniũ seruo suo. Dia-
bolus colũniat seruo dei. Permittit ille tẽtari: pbat Job:
Job.j. ofundit diabol⁹. Inuenit Job gratis colere deũ: gratis di-
ligere: nõ qz aliqđ: sed qz seipsum non abstulit. Ait enĩ. Dñs
dedit: dñs abstulit: sicut dño placuit ita factũ est: sit nomen
dñi benedictum. Ignis tẽtationis accessit: sed aurũ non sti-
E pulã inuenit. Abstulit et sordes: nõ conuertit in cinerẽ. Qz
g̃ ad sacramẽtũ dei intelligendũ: quõ xps z hõ z deus sit:
cor mundandũ est. Mundat aũt mozib⁹: vita: castitate: san-
Gal.v. ctitate: dilectione: z fide q per dilectionem operat. Hoc au
tem qđ loquor totũ tangit arbor est que radicẽ habet in cor
de. Nec enĩ fctã ꝓcedũt nisi de cordis radice: vbi si plãta-
uerit cupiditatẽ: spine ꝓcedũt. Stati dñs post istã q̃stionẽ
ꝓpositã iudeis: illis respõdere nõ valentib⁹: subiecit de mo
rib⁹ loq: vt ostenderet quare illi indigni fuerint intelligere
qđ interrogauit. Miseri enim supbi cum respõdere nõ pos-
sent: vtiq debuerunt respondere. Nescim⁹ nos. Magistr
dic nobis. Obmutuerunt in propositione: nec os apuerunt
Wa.xxiij. ad inqstionẽ. Et statim dñs de supbia illorum. Cauete (in-
Luce.xx. quit) a scribis q amãt ꝓsidere in synagogis: z diligũt ꝓmu
locũ in cõuiuijs. Nõ qz accipiũt: sed qz diligũt. Sic enĩ cor
eoz accusauit. Accusator cordis aũt ẽ nõ possz: nisi cordis
F ispector. Oportet enĩ vt suo dei habẽti aliqđ honorem in
ecclia deferaf ꝓm⁹ loc⁹: qz si non deferaf: malũ est illi q non
defert: non tñ bonũ est illi cui deferf. Oportet ergo vt in con
gregatione christianoz ꝓpositi plebis eminẽti⁹ sedeant: vt
in ipsa sede distinguanf z eozũ officius satis appareat: non
tñ vt inflenf de sede: sed vt cogitent sareinã vnde reddituri
sunt rationem. Quis aũt nouit: vtrũ hoc ament an nõ amẽt
Res ista cordis est: iudicẽ habere non potest nisi deũ. Ipe
aũt dñs admonebat suos ne inciderent in tale fermentum:
Wat.xvj. qđ alto loco dicit. Cauete a fermento phariseorum/z sadu-
Ubi.s. ceorum. Et cũ putarent illi ꝓterea hoc eũ dicere qz panes
non intulerãt: rñdit eis. Excidit vobis quot millia satura-
ti sunt ex q̃nq panib⁹? Tũc intellexerunt inqt: quia fermẽ-
tum doctrinã eoz dicebat. Amabãt enim illa illa tẽporalia
ekna ẽ nec timebãt mala: nec diligebãt bona. Clauso cor-
de intelligere nõ poterant qđ dñs interrogauit. Quid aũt
faciat de ecclesia vt possit intelligere qđ prima meruit cre-
dere? Faciat capacẽ aim ad recipiendũ qđ dabit. Quod vt
fieret. i. vt capax animus eẽt: dñs de⁹ noster suspendit, pmit
sa: non abstulit. Jõ suspendit vt nos extendam⁹. Jdeo nos
extendim⁹/vt crescam⁹. Jõ crescim⁹/vt attingam⁹. Unde
Pbil.iij. aplm paulũ in suspensa extensum. Mõ qz tã acceperim: aut
tam pfectus sim. Fratres: ego me nõ arbitroz apprehendis-
se. Unũ aũt q retro oblitus: in ea que ante sunt extentus: sz
intentionẽ sequoz ad palmã supne vocationis dei in xpo ie
su. Ille in terra currebat: sz in spũ ascẽdebat. Unde ergo ex
tentũ: vide ad suspensa pendentẽ. Sequoz (inqt) ad palmã
supne vocationis dei in xpo iesu. Ambulandũ g̃ est: nec pe-
des vngucdi: nec lumenta q̃rẽda: nec nauis ꝓuidẽda. Affe-
ctu curre: amoze ambula: charitate ascẽde. Quid q̃ris: vitã.
Inhere christo: q descẽdendo et ascendẽdo seipm fecit vi-
tis ascendere? Ascendentẽ tene. Tu enĩ p te ipsum leuare
Joh.iij. te non potes. Quia nemo ascẽdit in celũ: nisi q de celo descẽ-
dit: filiꝰ hois q est in celo. Si nemo ascẽdit: nisi q descendit.
Mat.xxij Ipse aũt est filiꝰ hois dñs noster iesus: vis et tu ascendere:
mẽbrũ ipsi⁹ esto qui solus ascẽdit. Et enĩ ille caput cũ ceteris mẽbris: vn⁹ hõ est. Et cũ ascẽdere nemo potest nisi q in
eꝰ corpore mẽbrũ ipsi⁹ factus fuerit: implet: qz nemo ascen-
dit nisi q descẽdit. Nõ enim potes dicere. Ecce quare ascẽ-
dit (verbi gratia) petr⁹: quare ascendit paul⁹: quare ascẽde
runt apostoli: si nemo ascendit nisi q descendit. Respondet
tibi. Petr⁹: paulus: ceteri apostoli/z oĩs fideles qđ audiãt
ab apło: Vos aũt estis corpꝰ xpi: z mẽbra ex parte. Si ergo
corpus christi et membra sunt: noli facere duos. Relict enĩ
ille patrẽ z matrem: et adhesit vxori sue vt essent duo in car
ne vna. Reliquit patrẽ: qz non hic se ostendit se equalem pa
tri. Semetipsum enim exinaniuit: formã serui accipiẽs. Re
liquit z matrẽ synagogam: de qua carnaliter natus est. Ad
hesit vxori sue. i. ecclesie sue. Nõ testimoniũ et ipse cũ cõme
moraret q separari non liceret ꝓfugiũ: demõstrauit. Non le
gistis inqt: qꝰ de⁹ q fecit ab initio masculum et feminam fe-
cit eos: Erunt duo (inqt) in carne vna. Nõ ergo de⁹ contũ-
xit: hõ non separet. Et qđẽ: duo in carne vna. Sequit z di-
cit. Igitur iam nõ duo: sed vna caro. Nemo ascẽdit: nisi q
descẽdit. Mã vt noueritis quia vnꝰ homo est ꝓpositus z ꝓpo-
situs: nos cẽ nõ possum⁹: quia ille creator: nos creatura: ille ef
fector: nos facti: ille cõditor: nos cõditi: sed vt essem⁹ cum il-
lo vnũ in illo: caput nr̃m esse voluit accipiẽdo carnẽ ex nob
in qua moreret ꝓ nobis. Et noueritis g̃ q̃ hoc totũ vn⁹ est
xps: p Esaiam dixit. Sicut sponso alligauit mihi mitrã et
sicut sponsam induit me ornamento. Ipse spõsus: ipse spõsa
Ipse plane sponsus in capite: spõsa in corpore. Erũt (inqt)
Ephe.v. duo in carne vna. Et non iã duo: sed vna caro est. Itaq ad
mẽbra ipsi⁹ ptinentes: vt hoc sacramentũ intelligamus: vt
dixi: fratres pie vtiamur: deũ gratis obligamus. Ipse aũt
qui ostendit peregrinantib⁹ formã serui: seruat puenientib⁹
formã dei. De forma serui fraudauit eam: de forma dei addidit
patriã. Quia ergo multũ est ad nos capere hoc: sed non est
multũ credere hoc. Nisi enĩ crediderit is sit. Esaias: nõ in
telligetis. Ambulem⁹ per fidẽ q̃diu peregrinamur a dño:
donec ad speciẽ puentiam⁹: vbi videbim⁹ facie ad faciẽ. Et
ãbulantes per fidẽ bene operemur. In bonis operib⁹ gra-
tuita sit dilectio dei: beneficia sit dilectio proximi. Deo enĩ
qđ ꝓstem⁹ nõ habem⁹. Sed qz proximo habem⁹ qđ ꝓstem⁹:
prestando indigenti promerebimur abundãtẽ. Inde vnus-
quisq qđ habet prestet alteri. Unicqđ plus habet largiat
inopi. Ali⁹ hz pecuniã: pascat pauperem: vestiat nudũ: edifi
cet ecclesiam. Operẽ de pecunia quicqđ boni potest. Ali⁹
habet cõsilium: regat proximum: pellat tenebras dubitatio
nis luce pectoris. Alius habet doctrinã: eroget de cellario
domini: ministret conseruis cibaria: cõfortet fideles: reuo-
cet errãtes: querat perditos. Etiam potest facias. Est qđ
sibi pauperes etiam erogẽt: alius claudo pedes accommo-
det: alius ceco suos oculos duces prebeat. Alius visitet in-
firmum: alius sepeliat mortuum. Sunt ista in omnibus vt

Annotatõ
nõ est ali-
enis ser-
monũ hu-
ius opis.

prozsus difficile inueniaf aliquis qui non habeat vnde alte
ri aliqđ ꝓstet. Et illud extremũ z magnũ qđ ait apls. Inui
cem onera vestra portate: z sic adimplebitis legẽ christi.

Sermo. ccxxxv. A

¶In eadẽ dñica. de eodem de quo supra. Sermo
ij. In quo dicit q filius dei minor est in forma ser
ui: sed eẽlis in forma dei: qđ ex ẽbis apli ꝓbatur.

Questionẽ ꝓpositã iudeis: debent soluere christia
ni. Dñs enĩ iesus xps q eã iudeis ꝓposuit: ipse nõ
soluit iudeis: nobis aũt soluit. Et commemora-
bo charitatem vestrã: z inuenietis qz soluit: primo
nodũ videte questionis. Quesiuit a iudeis qđ eis videret
de xpo: cuius esset filiꝰ: qz et ipsi sperant xpm. In pphetis
legerunt: venturũ expectauerunt: presentem occiderunt: qz
vbi legebãt vẽturũ xpm/ibi legebãt qz occisuri erant xpm.
Sed illi? futurũ aduentũ sperabãt in pphetis: nã futurum
suũ facin⁹ non videbant. Sic ergo eos interrogauit de xpo
nõ q̃si de incognito: aut cuiꝰ nomẽ nũq audiuissent: aut cu
ius aduentum nunq̃ sperassent. Mã qm adhuc eũ sperãt: iõ
errant. Equidẽ et nos speram⁹ eũ: sed venturum iudicem:
non vẽturũ iudicandũ. Prophete aũt sancti vtriq pphe-
tauerunt. Ventur⁹ eũ iniuste ꝑpus iudicãdũ: vẽturũ postea
Mat.xxij iuste iudicaturꝝ. Quid g̃ (inquit) vobis videf de xpo cuius
filius est? Responderunt illi. Dauid. Prozsus de scriptur
Quõ dauid in spiritu vocat eũ dñm: dicens. Dixit dñs dño
meo sede a dextris meis: donec ponã inimicos tuos scabel-
lum pedũ tuoꝝ? Si g̃ dauid in spiritu vocat eũ dñm: quõ fi
lius eius est? Hic cauẽdũ est ne putetur xps se negasse filiũ
esse dauid. Non se filiũ dauid negauit: sed modũ q̃siuit. Di
xistis filiũ esse dauid: non nego. Sed si ille eum dñm vocat:
dicite mihi quõ sit filius qui est dñs. Dicite quõ? Illi nõ di
B ij.Co.xiij rerunt: tacuerunt. Dicam⁹ z nos: exponente ipso xpo. Ubi?
Per apostolum suum. Prius inde probemus: qz ipse xps
exposuit. Apostolus dicit. An vultis experimẽtum accipe
ij.Thi.ij. eius qui in me loquit xps? Ergo in apostolũ istam dignat⁹
est soluere questionẽ. Primum per apostolum loquẽs xps:
quid dixit ad timotheũ? Memor esto xpm iesum resurrexis-
se a mortuis ex semine dauid: ꝓm euãgelium meum. Ecce
Phill.ij. christus filius est dauid. Quomodo est et dñs dauid? Dic
apostole. Qui cum in forma dei esset: non rapinam arbitrat⁹
est esse eẽlis deo. Agnosce dñm dauid. Si agnoscis dñm da
uid: dñm nostrũ: dñm celi et terre: dñm angelorum: equalẽ deo
in forma dei. Si agnoscis vnde filius dauid: attende qđ se
quitur. Apostolus dñm dauid tibi ostẽdet dicẽdo. Qui cũ
Ubi.s. in forma dei esset: non rapinam arbitrat⁹ est esse equal deo.
Filius dauid vnde? Semetipsum exinaniuit formã serui ac
cipiens in similitudine hominum factus: z habitu inuent⁹
vt homo. Humiliauit semetipsum: factus obediens ꝙq ad
mortem: mortem autem crucis. Propter qđ et deus illum
exaltauit. Resurrexit christus: ex semine dauid: filiꝰ dauid
quia exinaniuit se. Quõ exinaniuit? Sumendo qđ nõ erat:
nõ pdendo qđ erat. Exinaniuit se: humiliauit se. Cum esset
de⁹: homo apparuit. Contẽptus est in terra ambulans/qui
celum fecit. Contemptus est quasi homo: quasi nullius vir
Wat.xxj. tutis: non solum contemptus: sed insuper z occisus. Lapis
erat iacens: offendertit in eũ iudei: z quassati sunt. Quid au
tem ait ipse? Qui offenderit in lapidem istũ: conquassabit.
C Super quem venerit lapis iste: conteret eũ. Prius iacuit
et offenderunt. Veniet desuper z conteret quassatos. Acce-
Luce.ij. pistis z filiũ dauid: z dominum dauid. Dñs dauid semper:
filium dauid ex tempore. Homum dauid natum de substã
tia patris: filium dauid natum ex maria virgine cõceptuꝝ
de spiritu sancto. Utrũq teneamus. Unum horꝝ nobis erit
habitatio eterna: alterũ horum nobis est a peregrinatiõe li
beratio. Dñs enim noster iesus christus nisi dignatus esset
fieri homo: pertisset homo. Factus est quod fecit: ne periret
quod fecit. Homo ver⁹: deus verus. Deus z homo tot⁹ xps
Hec est catholica fides. Qui negat dominum christũ: Fo-
tinianus. Qui negat hoiez christum? Manicheus. Qui cõ-
fitef dñm equalẽ patri christum z hominẽ verũ: passum ve
re: sanguinẽ fudisse verum non enim veritas nos liberaret
Joh.j. si falsum preciũ ꝓ nobis daret. Utrũq qui confitetur
Pbil.ij. catholicus est. Habet patriam: habet viam. Habet patri-
am. In principio erat verbum. Habet patriaz. Cum in for-
ma dei eẽt nõ rapinã arbitrat⁹ est esse equalis deo. Habet
viam. Semetipsum exinaniuit formã serui accipiens. Ipe
patria quo im⁹: ipse via qua imus. Per ipsum ad ipsum ea
mus: et non erramus.

¶Itẽ in eadem dominica Homelia de eo qõ scri
ptum est in euangelio ſm Matthẽũ. Accesserunt
ad iesum pharisei. Et interrogauit eũ vnus ex le-
gisdoctoribus ⁊c. que habetur in libro Quiquagi-
ta homeliarum. xxxviij. fo. cxxix.

Wat.xx

¶Dominica decimanona: de eo qõ sit homini fa
cere bonum. Sermo. j. In quo dicit q qz mali flo-
rent aliquãdo in hoc seculo facit bonos sepe in fi-
de hesitare.

Sermo. ccxxxvj. A

Lectiones diuinoꝝ eloquioꝝ cũ recitarent: audi
uim⁹. Ea nobis est materies loquẽdi ꝓposita: in
de sapere debem⁹: inde seminare qđ sapimus: ad
tuuãte illo in cuius manu sunt: sicut scriptum est:
et nos z sermones nostri. Nec frustra alio loco scriptum est
Laudabo sermonẽ in dño laudabo ẽbum. Hoc laudatur
Ps.lv. in dño qđ dat dñs. Quis ergo infirmꝰ sim⁹/vasa tũ sumus
ei⁹: capim⁹ q̃tũ possum⁹/cõmunicamus sine liuore qđ capi
mus. Suppleat ille in corditbus vestris qđ nos minus fece
rim⁹: qz z qđ operamur in aurib⁹ vestris: quid est nisi totuz
ille agat in cordib⁹ vestris? Lectio prima ꝓphetica qđ no-
bis comendauerit: me cõmomorante recolite. Quid dignũ
(inqt) offerã dño? Querebat homo sacrificiũ quo placaret
deũ vel quo placeret deo. Curuabo (inqt) genu deo excelso
Mich. v placabo eum in milib⁹ tauroꝝ: aut in denis milib⁹ caprarꝝ
pinguiũ: aut offerã deo fructum vẽtris mei ꝓ peccato aie
mee? Rñdetur ergo tibi o homo. Obo a q respondetur: nisi
a quo factꝰ es hõ? Respondeꝫ ergo o homo q̃renti quid offe
ras deo: z vnde places dominum: vel vnde placeas deo. Re
spõdet tibi qđ sit bonũ: aut qđ aliud dñs exquirat a te: nisi
vt facias iudicium z iusticiã: z diligas miam: paratusq sis
ire cum dño deo tuo? Querebas quid offerres ꝓ te. Offer
te. Quid enim dñs querit a te: nisi te? Quia in omni creatu-
ra terrena nihil melius fecit te. Querit te a te: quia tu perdi
deras te. Si aũt facias qđ iussit: inuenit in te iudicium z iu
C stitiã. Judiciũ primo in teipso: iusticiã ad proximum tibi.
Quõ iudiciũ in teipso? Ut displicias tibi qđ eras: et possis
esse qđ non eras. Judiciũ inq̃ de teipso in teipso sine acce-
ptione persone tue: vt non parcas peccatis tuis: nec ideo ti-
bi placeãt qz tu facis. Nec te laudes in bonis tuis z deũ ac
cuses in malis tuis. Hoc enim est peruersum iudicium z tõ
nec iudicium. Ut enim ostenderet de⁹ peruersum iudiciuz
non esse iudiciũ: non ait: quid dñs querit a te nisi facere re-
ctũ iudiciũ: sed facere (inqt) iudiciũ. Si enim rectũ: tunc iu
diciũ. Si aũt puersum/non iuditiũ: sed vitium. Quid g̃ fa-
ciebas qñ te perdideras: et post tuã pditionẽ ibas? Ibas z
D non redibas. Quid faciebas? Scio qđ faciebas. In bonis
tuis te laudabas: i malis tuis deũ blaspemabas. Hoc est
puersuz iudiciũ: et ideo vt dixi: nec iudiciũ. Vis ergo face-
re rectũ iudiciũ? Hoc est iudiciũ. Illud qđ faciebas corri-
ge: ꝓpostera/et rectum erit. Quid est corrige? Deũ lauda in
bonis tuis: te accusa in malis tuis. Cũ tibi g̃ peruersus vi-
splicueris: teq; illo q̃ creauit adiuuante correxeris: rectus
seruabis iusticiã. Placebit enĩ tibi de⁹ si rect⁹ fueris. Mõ
discrepabis a recto: nisi ꝓuus atq pene⁹. Rect⁹ aũt re
cto cõuenies: z sine dubio tibi placebit de⁹. Qñ enim displi
cebat puerilitati tue displicebat. Audi sactũ psalmũ. Et bo
Ps.lxxi nus isr̃l de⁹: rectis corde. Iste q̃ hoc dicit in psalmo: displi-
cuerat illi de⁹? Ablit a me vt arguã z nõ poti? pfitẽti credã
Ecce audite mecũ: z ꝓsiderate qđ dixerit. Et bon⁹ de⁹ (in-
E quit) isr̃l. Quib⁹? Rectis corde. Mei aũt (inqt) qñ nõ erã re-
ctus corde: mei autem pene cõmoti sunt pedes: paulomin⁹
effusi sunt gressus mei. Quid est: cõmoti sunt pedes? Hoc ẽ
effusi sunt gressus mei. Quid est pene: Þ ẽ paulomin⁹? Quid
itaq ait pene? Paulominus cõmoti sunt pedes mei effusi
sunt gressus mei. Pene (inqt) lapsus sum: pene cecidi. Un-
de in tñ periculũ pueniſti? Qz zelaui (inqt) in pctoꝝib⁹: pa
cem peccatoꝝ intuẽs. Zelaui (inqt) in pctoꝝib⁹ intuẽs pacẽ

peccatoꝝ:hoc est malos homines videndo felices:titubauī sub deo:pene ceciđi a deo. Ecce vnde illi displicuerat deus quare malꝰ habent bona? Denicꝭ videte verba titubãtis:q̃ apud se dixerit. Ecce ipsi peccatores. In ipso psalmo ꝙbus sunt titubantis. Ecce ipsi peccatores in seculo obtinuerũt diuitias:ꝛ dixi. Quõ sciuit deꝰ? Ipse dicit in psalmo:ipe loquif cui nõdũ recto deꝰ displicuerat qõ malꝰ abũdaret bonis. Quõ (inq̃t) sciuit deꝰ:et si est sciẽtia in altissimo? Videte adhuc q̃d adiungat. Videte quẽadmodũ titubando pro pinquet casui:ꝛ sit vicinꝰ pditõi. Videte inq̃ q̃d adiungat. Vnquid vane iustificaui coꝛ meum: et lauī in innocentibus manꝰ meas? Perdidit(inquit)totũ qõ bñ vixi. Justificaui coꝛ meũ:lauī in innocentib⁹ manus meas: ad hoc vt malꝰ sint felices:et ego tribuler. Et fut(ĩq̃t) flagellatꝰ tota die. Gaudent illi:et ego flagellor. Gaudent q̃ blasphemant deũ:flagellor q̃ colo deũ. Quõ sciuit deꝰ? Hic titubauit:hic pene ceciđit:hinc putauit ad deũ res hũanas nõ pertinere. Cũ ḡ hoc putaret:non recto sed puerso coꝛde:ꝛ quasi verisi milli rõne ducereꝭ ꝓpter istã inconueniẽtiã credere ad deũ gubernationẽ rerũ hũanarũ nõ ptinere:placuerat illi sic p̃dicare:hoc asserere:hoc docere. Reuocat? est sctõꝝ auctoritate. Videte enim ꝙba eiꝰ. Si dicebã inquit. Si dicebam narrabo:sic predicabo:sic docebo:sic dicã hoibꝰ / ad deum curam rerũ hũanaꝝ nõ ptinere. Si dicebã narrabo sic. Ecce generationẽ filioꝝ tuoꝝ reprobaui. Quõ ḡ narrabo sic? Non sic narrauit moyses:non sic narrauit abrahã: neꝛ et iacob:non sic narrauit hieremias:non sic esaias:non sic ceteri ꝓphe. Isti aũt oẽs filij tui. Ego ergo si narrabo sic generationẽ filioꝝ tuoꝝ reprobabo. Quid ergo faciã? Suscepi(inquit)cognoscere. Suscepi(inq̃t)cognoscere:sed magnũ est cognoscere:difficile est cognoscere. Hoc inquit postea ch̃s dixit. Suscepi cognoscere:hoc labor est ante me. Quõ cognoscam ꝛ iustũ deũ esse:et res humanas nosse:ꝛ peruersis bene eẽ:rectis male aliqñ eẽ. Quõ sit iustum suscepi cognoscere: et labor est ante me. Quousq̃ labor? Donec introeam in sanctuariũ dei ꝛ intelligã nouissima. Intra ḡ i sanctuariũ dei aia fidelis:intra in sanctuariũ dei aia pia cui non displicet deus in malis tuis:et in bonis maloꝝ. cui nõ displicet deꝰ. et si nescis qua ratione fiat: crede non iniuste fieri qõ sinit aut facit deꝰ. Humana ratione ducebaris:diuina auctoritate reuocare:et crede aliquid ibi esse qõ te latet. Nam deũ puersũ et tniquũ nõ posse eẽ:sic itrãs fide in sanctuariũ dei intrans credendo:dicis intelligendo. Sic enim ait. Donec introeam in sanctuariũ dei. Quo intrat fides:ꝛ post fidẽ q̃d Et intelligã nouissima. Venient nouissima:quãdo nulli bono erit male:nulli malo erit bñ. Venient inq̃ nouissima qñ discernent ptj ab impijs:iusti ab iniustis: laudatores dei a blasphematoribꝰ dei. Venient qñ discernentur vt nulli (sicut dictũ est)bono sit male:nulli malo sit bene. Quare ergo modo non sic? Forte et modo sic. Sed qõ nũc est in occulto post erit in manifesto. Ingredere mecũ si potes in sanctuarium dei:forte ibi si possum docebo te:imo disce mecũ ab eo q̃ docet me:et nũc nõ malis esse bñ:ꝛ melꝰ esse bonis ch̃s malꝰ cuius nondũ venerit bonoꝝ felicitas:nõdũq̃ venerit malorũ pena nouissima. Forte intelliges mecũ: non esse bene malis. Rogo enim te ꝛ quero abs te:tibi quare male est? Rũsurus es. Egestas angit:ꝑmit difficultas:dolor fortasse membroꝝ:timor ab inimico. Tibi ideo male est:q̃ pateris mala et bñ est illi q̃ est ipm malũ? Multũ interest inter malũ esse et malũ pati. Tu qõ pateris non es. Malum enim pateris: sed tu malus nõ es. Ille aũt malus nõ patit/ꝛ malus est. Noli ergo falli:nolli falli. Nõ põt fieri vt tibi male sit:q̃ pateꝛ malũ:et illi bene sit q̃ est malus. Cũ enim est malꝰ: putas q̃ non patit malũ/cũ patitur seipsum? Tibi male est:q̃ malũ altenũ pateris in corpoꝛe tuo:ꝛ illi bñ qui malũ seipsum patitur in coꝛde suo? Tibi male est:q̃ malam habes villam:ꝛ bene est illi qui malã habet aiam? Esto bonꝰ q̃ habes bona Bone sũt diuitie:bonũ est auꝝ:bone familie: bone possessiones. Omnia ista bona sunt:sed vnde facias bene:non que te facīant bonum. Habeto bona que te facīant bonum. Que sũt inq̃s ista? Fac iudiciũ:fac iustitiã:bona sunt q̃ habes. Fac iudiciũ:fac iustitiam. Esto et tu bonꝰ:inter bona tua. Erubesce bonis tuis. Esto bonus mansurꝰ inter bona peritura Erubesce bonis tuis. Noli esse malus in eis: ne pereas cũ eis. Cetera quõ se habeant fratres charissimi:quõ sit seruãda iustitia:ꝛ quõ diligenda mia:ꝛ quõ debeat quisq̃ paratus esse ire cum domino suo:alto tempoꝛe donante domino disputaiumus vobis. Tenete me debitoꝛem:ne diu habeatis fatigatoꝛem.

¶ In eadem dñica. Sermo habitus ad mensam sancti Cypriani in die dominico. de iustitia. Sermo. ij. In quo dicit q̃ opꝰ dei cum sit iustitia quomodo opus dei erit vt in christũ credamus.

Sermo. ccxxxvij. B

Wat.xx.

Wat.xx.

Mich.vj.

Wat.xx.

j.Cor.iiij.

B

Joh.vj.

Abacḥ.ij. Rom.j.

C

Rom.j.

j.Cor.iiij.

Ecclꝭ.xix.

Ephe.v.

Annotatõ nũeralis cudie ser: monũ hu: ius opis. ¶ Cori.xv. ¶ Joh.iij.

D Rom.xiij

¶ Petri.j

¶ Cor.iiij.

E

F

Abacḥ.ij. Rom.j.

Joh.vj.

Wat.vij.

Pos.xlij

Wat.vj.

Lu.xxiij.

bis:lux in dño. Itẽ in alio loco. Oẽs enī vos filij lucis estis et filij dei. Non sumus noctis neq̃ tenebrarũ. Sic vt in die honeste ambulem⁹? Dies ergo in comparatione infidelium In comparatione ꝙ illiꝰ dici q̃ resurgent mortui:ꝛ corruptibile hoc induerit incoꝛruptionem/ꝛ mortale hoc induerit immortalitate adhuc noꝛ sum⁹. Nobis tanꝯ tam in die dicit apꝰs Joanes. Dilectissimi filij dei sum⁹. Et tñ q̃ adhuc noꝛ est:q̃d seq̃t? Et nondũ apparuit qõ erim⁹: scim⁹ qñ cũ apparuerit similes ei erim⁹:qm̃ videbim⁹ eũ sicuti est. Sed ista merces est:non op⁹. Videbim⁹ eũ sicuti est:ipsa merces est. Tunc erit dies quo clarior esse non possit. Nũc ḡ in isto tam die honeste ambulem⁹. In ista adhuc nocte non de iniuicẽ iudicem⁹. Videte eñ ꝛ ipm apꝰm paulũ q̃ dixit. Sic vt in die honeste ãbulem⁹: nõ resultare neq̃ dissonare a coapostolo suo petro:q̃ dicit. Cui bñfacitꝭ itendẽtes sermoni. s. diuino:tanꝯ lucerne in obscuro loco:dõec dies lucescat:ꝛ lucifer oriatur in coꝛdib⁹ vestris. Videte hoc ipsum dicẽtẽ ꝛ apꝭ paulũ. Itaq̃ nolite añ tps quicq̃ iudicare. Et qñ erit tps. Donec veniat dñs et illuminet abscõdita tenebrarum et manifestabit cogitatiões coꝛdis:ꝛ tũc laus erit vnicuiq̃ a deo. Quid est añ tẽp⁹ nisi anteq̃ coꝛda inuicem videatis? Intẽdite si hoc est qõ dixi. Sia ꝙba ipsius sentẽtie paulꝰ sudite. Nolite ante tẽp⁹ quicq̃ iudicare. Et qñ erit tẽpus? Donec veniat dñs et illuminet abscondita tenebrarum: et manifestabit cogitatiões coꝛdis:ꝛ tunc laus erit vnicuiq̃ a deo. Quomodo te reprehendẽt tenebre qñ a luce laudabe ris? Tunc patebũt coꝛda:mõ latent. Suspectus est nescio ꝙs quasi inimic⁹?:ꝛ forte est amic⁹. Videt alter quasi amic⁹?: et est forsitã occultus inimic⁹. Si tenebre seuit et amat:blandit ꝛ odit. Si ex vocib⁹ iudico: tranq̃llũ vitans scopulum icurro. Fugio amicũ:hereo inimico. Hoc feẽ coꝛ latẽs. Ibi credendũ est:ibi int⁹:vbi latet:vbi occultũ est. Ad ꝺ excolẽdum cõduct⁹ es. Ibi credendo cooperare:vbi te non videt cooperari⁹ tu⁹:ſz videt te dñs tu⁹. Just⁹ ex fide viuit. Hoc age. Jã de iudicio ꝓioꝛe dñico disputaui: vt iudicares teipm:ꝛ cũ te inuenires puersum:nõ tibi blãdireris: ſz coꝛrigeres te et fieres rectus et tibi placeret deus rect⁹. Nam rect⁹ deꝰ:puerso non placet. Vis vt placeat tibi rectus deus: esto rectus. Judica teipsum:noli tibi placere. Nõ tibi in te merito displicet/castiga/emenda/coꝛrige. Scriptura scta sit tibi tãꝯ speculũ. Speculũ hoc habet splẽdoꝛe nõ mẽda cẽ:splẽdoꝛe nõ adulãte:nulli⁹ psonã amãtes. Formosus es: formosum te ibi vides. Fedus es:fedũ te ibi vides. Sed cũ fedus accesseris/ꝛ fedũ te tibi videris:noli accusare speculꝫ. ad te redi:nõ te fallit speculũ: tu te noli fallere. Judica de te cõtristare de tua feditate:vt cum abieris ꝛ discesseris tristis fed⁹/coꝛrectus possis redire formosus. Cũ ergo iudicaueris teipsum sine adulatione iudica:ꝛ ꝓrimũ cũ dilectõe. Est enī q̃ iudices ad q̃ vides. Fieri enīꝫ põt vt aliq̃d mali videas vñ coꝛdescas. Fieri põt vt malũ suũ ipe proximus tuus tibi ꝓfiteaꝛ ꝛ prodat amico q̃ teneraꝛ inimica. Nõ videris iudica: q̃ nõ vides deo dimitte. Qñ aũt iudicas:dilige hoies:oderis vitiũ. Noli propter hoiem diligere vitiũ nec ꝓpter vitiũ odisse hoiem. Nõ ꝓxim⁹ est tuus. Vitium inimicũ proximo tuo. Tunc amas amicum:si oderis quod nocet amico. Si credis facis:q̃ iust⁹ ex fide viuit. Nõ abũdat in reb⁹ hũanis:ꝺ dico. Aliq̃n amico tuo charissimo inimic⁹ est aliqs q̃ erat amic⁹ ãboꝝ. Incipiũt esse de trib⁹ amicis duo inter se inimici:q̃d faciat medi⁹ q̃ remanſit? Vult: exigit:flagitat a tevt oderis cũ illo quẽ odisse cepit:et hec ꝙba tibi dicit. Nõ es amic⁹ me⁹ q̃ es amic⁹ inimici mei: que voꝛ hui⁹ est ad te:ipsa est et illi⁹ ad te. Tres enī eratꝭ. Tres eratis/duo ceperunt esse discoꝛdes:remãsisti tu. Si huic te iunxeris:illũ habebis inimicũ. Si illi:istũ. Si ãbob⁹:ambo murmurabũt. Ecce tẽtatio. Ecce spine in vinea q̃ cõducti sum⁹. Expectas forte a me audire q̃d facias: pmane amic⁹ ãboꝝ. Qui discoꝛdãt inter se cõcoꝛdent per te. Mala si qua audis ab alko de altero:noli ꝓdere alteri:ne forte sint posteа amici q̃ modo sunt inimici:ꝛ pditoꝛes suos prodant sibi Sed hoc ꝓpter hoies dixi:non ꝓpter oculos ei⁹ q̃ nos odit. Ecce nemo te ꝓdit. Audisti:de⁹ videt q̃ te iudicet. Audisti ab irato ꝙbum:a dolẽte:a succensente: moriatur in te. Quare prodit? quare pterꝫ? Non enī si in te fuerit dirũpet. te. Dic sane amico tuo:q̃ vult te facere inimicũ amici tui. Al loquere cẽt egrotantẽ animũ:medicẽ lenitate ptracta. Dic illi. Quare vis vt sim inimic⁹ illi⁹? Respondet. Quia inimicus me⁹ est. Vis ergo vt sim inimicus inimici tui? Inimicus eẽ debeo vitij tui. Iste cui me vis facere inimicũ homo est. Est ali⁹ inimic⁹ tu⁹ cui debeo esse inimic⁹? si amic⁹ sum tu⁹. Respondebit. Quis est ali⁹ inimic⁹ me⁹. Vitiũ tuum Rñdebit. Nõ est vitiũ meũ: Odiũ quo odisti amicũ tuum. Esto ergo filius medico. Medic⁹ nõ amat egrotantẽ si non odit egritudinẽ: vt liberet egrotũ / psequif febrem. Nolite amare vitia amicoꝝ vestroꝝ si amatis amicos vestros. Sz cui dico? Putas ne facio ipe qõ dico. Fres mei: facio i me. Priusꝙ facio. In me aũt facio/si a dño accipio: facio. Odio vitia mea:coꝛ meũ sanãdũ offero medico meo. Persequar ea quantum possum:gemo de illis:cõfteoꝛ:q̃ sunt in me: et ecce ego accuso me. O qui me reprehendebas:coꝛrige te. Hec est iustitia:ne dicaꝛ nobis. Stipulã in oculo fratris tui videsꝛ trabẽ in oculo tuo nõ vides. Hypocrita. Ejice ꝓmũ trabẽ de oculo tuo:ꝛ tunc videbis ejicere festucaꝫ de oculo fratris tui. Jra:festuca est. Odiũ trabes est. Sed nutris festucã:fit trabes. Jra iueterata fit odiũ. Festuca nutrita fit trabes. Ut ergo festuca non fiat trabes:non occidat sol supiracũdiã vestrã. Vides:sentis te odio liuentẽ/ꝛ reprehendis iracunde? Tolle odiũ ꝛ recte reprehendis. Jra est in oculo ei⁹ in tuo trabes: Nã si odisti tu:quõ vides q̃ trabes. Trabes est in oculo tuo. Quare trabes est in oculo tuo? Quia festucam ibi natã cõtempsisti. Cũ illa dormisti:cum illa surrexisti. Eã in teipso excoluisti:falsis suspitionib⁹ irrigasti. Verba ãdulãtiũ ꝛ ad te mala ꝙba de amico deferentiũ credẽdo nutristi: Festucã non auulsisti:diligentia tua trabẽ fecisti. Tolle trabẽ de oculo tuo:noli odisse fratrẽ tuũ. Expauesce? an nõ? Expauescis:dico tibi/nolt odisse et securus eris. Et respondes mihi/ꝛ dicis mihi:q̃d est odisse? Et quid malꝰ ẽ: q̃ odit homo inimicum suũ: Odisti fratrẽ tuum: sed si odiũ contẽtis:audi q̃ non attendis. Qui odit fratrẽ suũ homicida est. Qui odit homicida est. Vnq̃d modo potes dicere: Quid ad me vt homicida sim? Qui odit homicida est. Nõ venenũ parasti:non ad pcutiendum inimicũ cũ gladio processisti:non ministeriũ sceleris ꝓparasti:non locũ:nõ tempꝰ postremo ipsum scelus nõ fecisti. Tñ odisti:ꝛ ꝓi⁹ te ch̃s illũ occidisti. Discite ḡ iustitiã vt non oderitis nisi vitia:hoies ametis. Hoc si tenueritis:ꝛ hãc iustitiã feceritis: vt hoies etiã vitiosos sanari malitis poti⁹ ch̃s dãnari: bonũ opus in vinea feciſtis. Sed exercete vos in hoc fres mei. Ecce post sermonẽ fit missa cathecuminis. Manebunt fideles: venietur ad locũ oꝝonis. Scitis quo accessuri sum⁹: q̃d ꝑus deo dicturi sum⁹? Dimitte nob̃ debita nr̃a:sicut et nos dimittimus debitoꝛib⁹ nr̃is. Agite vt dimittatis: agite. Venietis enim ad ista verba oꝝonis:quõ ea dicitis:quõ non dicitis? Postremo iterrogo. Dicitis:an nõ dicitis? Odisti:ꝛ dic? Respondebis mihi. Ego nõ dico. Oras:ꝛ nõ dicis? Odisti et dic? Oras:ꝛ nõ dicis? Cito respondeo. Ergo si dicit:mẽtiris. Si non dicis nihil mereris. Obfua te:attẽde te. Modo es oraturꝰ? dimitte ex toto coꝛde. Litigare vis cum inimico tuo:ꝑ⁹ litiga cũ coꝛde tuo. Dic coꝛdi tuo. Noli odisse. Illud aũt coꝛ tuũ:anim⁹ tuus odit adhuc. Dic aĩe tue. nsli odisse. Quõ oraboꝛ:quõ dicã. Dimitte nobis debita nr̃a Possum quidẽ hoc dicere. Sed qõ sequif quõ dicã? Sicut et nos. Quid? Sicut et nos dimittim⁹. Ubi est fides? Fac qõ dicis. Sicut et nos. Et nõ vult dimittere aĩa tua:et ꝓtrahit:q̃ dicis ei. Noli odisse. Respõde illi. Quare tristis es aĩa mea:et quare cõturbas me? Quare cõturbas me? Quare tristises? Noli odisse:ne pdas me. Quare conturbas me Spera in deo. Langues:anhelas:egritudine laciaris: non potes tibi tollere odiũ. Spera in deũ / medic⁹ est: ꝓpendit in ligno:ꝛ nondũ est vindicat⁹. Quid vindicari? Ideo enim odisti vt vindiceris. Vide pendentẽ dñm tuũ: vide pendentẽ:ꝛ tibi de ligno tanꝯ de tribunali ꝓcipientẽ. Vide pẽdentẽ et tibi languenti de suo sanguine medicamẽtum facientẽ. Vide pẽdẽtẽ: vindicari vis? Vindicari vis: vide pendẽtẽ. Audi precantẽ. Pater ignoscе illis: quia nesciunt q̃d faciunt. Sed potuit hoc facere dicis mihi: ego nõ possum. Ego enim homo sum: ille deꝰ? homo ego: homo ille deꝰ homo. Deꝰ ergo vt q̃d homo si nõ coꝛrigitur homo? Sz ecce tibi loquoꝛ. O homo: multũ est ad te imitari dñm tuũ;

attende stephanũ cõseruũ tuũ. Certe stephanus sanct⁹: homo erat an de⁹? Et homo erat. Plane homo erat: hoc erat qõ tu. Sed qõ fecit: non fecit nisi donante illo quẽ rogas et tu. Videt ⁊ qđ fecerit. Loq̃batur iudeis: seuiebat et diligebat. Vtrũq; ostendere debeo: qz dixi: seuiebat: dixi: ⁊ diligebat. Vtrũq; debeo demonstrare: ⁊ seuientem et diligentem. Audi seuientẽ. Dura ceruice. Verba sunt sãcti stephani qñ
Act.vij. loq̃bat iudeis. Dura ceruice et incircũcisis corde et auribꝰ: vos semp restitistis spiritui sancto. Quẽ ꝓphetarꝫ nõ occiderunt patres vestri? Audisti seuientẽ: alterũ debeo. Audi ⁊ diligentẽ. Irati illi facti et grauius inardescentes: et mala p bonis reddentes ad lapides cucurrerunt, uel famulũ lapidare ceperunt. Hic, ꝓba sancte stephane dilectionẽ tuã: hic te videam⁹. hic spectem⁹: hic victorẽ diaboli trũphatorẽq; cernam⁹. Audiuim⁹ seuientẽ aduersus tacentes: videamus si diligis seuientes. Seuiebas aduersus tacẽtes: videamus si diligis lapidantes. Si enim odisti ⁊ odisse potuisti: nũc ẽ tps qñ lapidaris. Tunc maxime odisse debes. Videam⁹? si reddis duritiam cordis lapidibꝰ duris: lapidibꝰ q̃ te lapidant. Lapides enim mittũt lapides: dura duri. Qui ĩ lapidem legẽ acceperũt lapides mittunt. Videam⁹ charissimi: videam⁹, spectem⁹ magnũ spectaculũ. Expectemus ⁊ diei crastino proponendũ. Videam⁹. Ecce stephanus lapidat: sit ꝓstitutꝰ qñ asi oculos nros. Et ia mẽbrũ christi: ecce athleta
Lu.xxiij. xpi: ispice illũ q̃ pte pependit in ligno. Crucifigebat ille: tu lapidaris. Ille dixit. Pater ignosce illis: qz nesciunt qđ faciũt. Tu qđ dicis: Audiã, videã, teneã, forte possum imitari vel te. Primo beatꝰ stephanꝰ stãs orauit pro se et ait. Domine iesu: accipe spiritũ meũ. Deinde positis genibus p la
Act.vij. pidatoribꝰ orãs. Dñe (inqt) ne statuas illis hoc pctm̃. Hoc dicto obdormiuit. O felix sõn⁹ ⁊ reqes⁹a. Ecce qđ est reqescere: p inimicis orare. Sz paulusq; ꝗso te o sancte stephane expone mihi hoc: nescio qđ: qre p te stãs orasti: ⁊ p inimici genu flexisti. Rñderet fortasse qõ intelligim⁹. Pro me stãs orauit: qz p me q̃ recte deo seruiui: orãdo et impetrando nõ laborauit. Pro me nõ laborauit: qz q̃ p iusto orat: nõ laborat
Jõ stans pro se orauit. Mentũ est vt oraret pro iudeis: p inimicis
K perfectoribus xpi: p interfectoribꝰ sanctorum: p lapidatoribꝰ suis attendit nimiã ⁊ magnã esse impietatẽ ipsoꝝ q̃ difficile võari posset: ⁊ genu fixit. Fige genu in hac vinea fortj opator. Fige genu inq̃ in ope hui⁹ vinee: fortissime operare Magnũ op⁹ tuũ: egregiũ ⁊ laudãdũ multũ. Multũ altũ fodisti: q̃ odiũ inimicorũ de corde exuisti. Cõuersi ad dñm.

¶ Dominica vicesima de bono discipline: ⁊ quomodo disciplina et magistra religionis ⁊ vere pietatis declarat. Sermo.j.

Sermo. ccxxxviij. A Capi.j.

Multi sunt q̃ sancte doctrine aduersantur: iusticiã cui pãt ⁊ disciplinã imperiũ esse iudicãt: ac rationabilẽ castigationẽ supbie assignãt cũ non sit ipe-
riũ nisi vbi aliq̃d iubet iniustũ: nec sit supbia nisi vbi negligit disciplina. Disciplia igit magistra est religionis: magistra vere pietatis: q̃ nec ideo increpat vt ledat: nec
puer.liij. iõ castigat vt noceat. Denicq; mores hoim irata corrigit: inflãmata custodit. Ita salomõe dicẽte. Fili ne dificias a disciplina dñi: necq fatigeris cũ ab eo icreparis. Quẽ enĩ diligit dñs increpat: flagellat aũt oẽz filium quẽ recipit. Nihil profecto est qđ nõ disciplina: aut emendet: aut saluũ faciat. Quã si qs sapiens apphenderit: nec gram amicitiarũ pdit:
B Cap.ij. nec piculũ dãnationis incurrit. nemo disciplinã irrationabilẽ putet: sub q̃ videt vniuersa q̃ in celo et sub celo sunt ꝛbo cooperante ꝓpositis: oipotentis dei stare psiliũ. Jn princi-
puer. viij pio enĩ operis sui: de⁹ nihil pri⁹ q̃s disciplinã fecit. Nã cum assistente sapiẽtia celũ suspenderet: terrã pararet: maria cõcluderet: ⁊ suis locis, suisq; tẽporibꝰ cursus solis lunęq; globum disponeret: omnia sub disciplina cõstituit. Quid autẽ non esset tenebrosum: qđ non incõpositũ: quid non haberet absurdum: nisi cõstitutis legibꝰ cũcta starent elemẽta? Nã quid sine disciplina agit solis cursus? Qui q̃uis diurni itineris necessitatẽ infatigatꝰ ipleuerit: ad officium tamẽ suũ matutin⁹ occurrit: et se in parte celi quotidie terrarum spacia lustratur⁹ ostendit. Tãta est disciplinę ratio: vt intra tẽpoꝝ metas lege conscriptas ita indefessi itineris alternis vicibus syderum cursus agitetur: vt nec luna defectionis sue dãna effugiat: nec solẽ diurni luminis flãma destituat. Mundq̃ sine disciplina est q̃ tanti maris fluctus humili terrarũ littore cõtinẽtur: ⁊ in suo sinu frequenter incitata vẽtj altiꝰ aggere vnda cõcludit? Dia, pfecto insipiens natura confunderet: nisi mũdum disciplinę ratio gubernaret. Hoc ideo, ꝓpositum? dicere vt disceretis cuãgelicis ꝓceptis obedire: ⁊ celestibꝰ optẽperare mãdatis. Quid aũt rationalem Gen.ij. animã et ad dei imaginẽ factã expediat: facile potest homo intelligere cũ videt sacratis per voluntatẽ dei constitutiõibus disciplinę etiã elementa seruire? Audite ꝓpheta dicentem. Seruite dño in timore: ⁊ exultate ei cũ tremore. Appre- C
hendite disciplinã neq̃n ira scat dñs: ⁊ pereatis de via iusta. Ps.ij.
Bene in oibꝰ causis timoꝝ obtẽperat disciplinę: q̃ pro ꝙ tpo q̃ imminentes causas piculoꝝ, aut iras iudicũ cauere nouit: potestatẽ cõseruande salutis obtinuit. Quid igit adultero castũ: qđ furi esset tutũ: qđ latroni nõ puiũ? Quis non expauesceret cõcaua littoꝝ fi: secreta siluarũ? Quid non presumptio possideret: nisi furoꝝ animoꝝ sub metu pene disciplina cõpesceret? Ac nisi constitutꝰ esset ordo viuendi: nũq̃ profecto finẽ poneret natura peccãdi. Nihil est qõ non gula suadeat: si gule disciplina psentiat. Nihil est qõ nõ pdat luxuria: si amore vitioꝝ a te disciplina discedat. Nihil ẽ qõ non habendi cupiditate animꝰ occupet: nisi auaritie vitiũ disciplina cõdẽnet. Omnia sub metu discipline vitia latẽt. D
Jam non est in quo fides vnq̃ erubescat: si homo futurum Ca.iij.
dei iudiciũ respiciat: ⁊ cãm reddẽde rationis intẽdat. Nec est in quo vindex scelerũ flãma deseuiat si intuitu disciplie: aut res q̃ sunt honeste cogites: aut q̃ sunt pudenda castiges
Multi ibi nomen crudelitatis imponunt vbi pro amore discipline crimen admissi sceleris supplicio vindicatur latronis: cũ snĩa vindicãtis iustis legibꝰ seruetur: et non solum ꝑsentibꝰ q̃ ẽt futuris manũ porrigat. Quis igit non licite credat se debere peccare: si impudicis ⁊ impijs actibꝰ iudex nõ perscriberet disciplinã? Videamus quid lex loquatur. Eo.xx.
Non occides: non adulterabis: non falsum testimonium dices. Hec sunt discipline legis: quibus etiam districtio snie secularis obsequitur: impugnando turpia: resecãdo crimi-
nosa. Nã adijcit scriptura. Judex nõ est vindex posit⁹ bo- Roñ.xiij
ni operis: sed mali: ita vt etiam vicariũ gene gen⁹ exigat cũ dicat. Oculũ pro oculo: dentẽ pro dente. Sed istã antiquaz Leuit.
snie seueritatẽ facile vitare possumus: si flãmas futuri iudi- xxiiij.
cij cogitem⁹. Absolute aũt docet paulus apostolus posse cõ- E
temni secularis arma iudicij: q̃ dicit. Si vis potestatẽ nõ ti- Capi.v.
mere: qđ bonum est fac. Sed hec non octose tractanda sunt Roñ.xiij
Nam cum de his terrenis potestatibus apostoli doctrina commemorat: sensibꝰ nostris celestis iudicij partes insinuat
Nã cũ docet seruiendũ seculi legibꝰ: admõet necessario bominẽ futuris cauere tẽporibꝰ. Si vis, inquit, nõ timere po-
testatẽ: qđ bonũ est fac: hoc est dicere. Si vis futuꝝ nõ time- pñ.xxxvj.
re iudicũ. Declina a malo ⁊ fac bonum. Ergo hanc primã constitutionis formã q̃ seculi legibus caret: cauere debem⁹ et vincere vt possimus a nobis illud preiudicium perpetue mortis excludere: quia quos ista tẽporalis non affligit pe-
na hos illa in eternũ insatiabili tormentoꝝ psequitur dolore. Rẽo aũt illud homicidij crimen eua fisse se estimet: quẽ: excusatum secularis iudicij corrupti sententia absoluerit. Nec ille adulterij facinꝰ ptermissum putet qui indulgẽtie lege deprehensus euasit. Nemo cũ sanam dexteram videt falsitatis: reo debita iure supplicia iudicet fuisse concessa. Defunctis corporibus salua sunt crimina: nisi fuerint pri⁹ apud deũ lachrimarũ intercessione purgata. Expectat enĩ reũ suũ gehenna debitis armata supplicijs: ad cõfusionem magis presentis vite: non ad absolutionẽ criminis pertinet auctoritas sententie secularis. Illa ergo nobis sunt añ oia cogitanda supplicia: vbi hõ viuet durãte pena: vbi nec tormenta corpori: nec desunt mẽbra tortori. Que tamen facile vitare possumus si habenas discipline teneamus: dicẽte spo-
stolo. Vis non timere potestatẽ: qđ bonũ est fac: ⁊ habebis Roñ.xiij
laudem ex ea. Quis sapiens nõ ad hec discipline bona animum letus apponat: vbi põt homo non solũ criminis penã vitare: sed etiam gratiam laudatiõis acqrere. Audite ꝓ- F
phetã dicẽtem. Apprehendite disciplinam ne quãdo iras- Ca.vj.
catur dñs: ⁊ pereatis de via iusta. Jn hoc loco ad illos puto pti- Pñll.
net ista sententia ad quos nondum disciplina peruenit: qui adhuc in deuijs morantur: capti antiquo superstitionis error. Probant enim nũq̃ sub lege vixisse qui admonent stu-
dium vt apprehendãt disciplinę. Sequit in psalmo. Neq̃ iratscat dñs ⁊ pereatis de via iusta. Ergo si illos ꝓpheta re-
os statuit ad q̃s disciplina nũq̃ puenit: qđ de illis iudicandum putamus quos disciplina destituit? Jnter vtrozq; actus auctoritas ꝓphetice lectionis incusat minorẽ plane culpã non puenisse ad disciplinã q̃s legẽ disciplie respuisse. Ysaie.iij Ecce dicit ꝓpheta. Qui spnit disciplinã: odit aĩam suam. Et vere vt dixit ita est. Nã hostis est et inimic⁹ anime sue: qui spretis discipline monitis: diabolicis occupat officijs. G Dicũt aliquanti disciplinã satis duris legibus constitutã. Ca.vij. Loquãtur ista satis miseri: quos ad oẽ facin⁹ ille diabol⁹ auctor mortis inuitat: quoꝝ mentes insatiabilis gula possi-
det: sup quos regnat ebrietas: q̃s turpis luxuria captiuos tenet, et a q̃b⁹ nunq̃ supbia ingrata discessit. Illis aũt q̃b⁹ Mich.vj. est studiũ honeste fidem seruare continẽtie: humilitatj pie- H tatiq; seruire: dulce discipline on⁹ est: ⁊ leue iugũ dñi: q̃ nõ Ca.viij. grauat nisi pditos aut perituros. Erubesco dicere in cõfusionẽ humane negligentie: quare apud aliquantos partũ ꝓficiat disciplina: cum videamus pastorale magisterium et apud muta animalia non perire. Doceant nos ecce seruare ordinem discipline: tã dociles equorum animi cũ in gyrum ducti flexuosis gressibus membra cõponũt: ⁊ sub vni⁹ habene retinaculo ita studiose consentiũt: vt currendi et stan-
di modus: sub quadã legũ dispositiõe seruet: ita q̃s natura numero diuidit: studio discipline coniungit. Videte q̃s fortia boũ corpora plaustro subiaceãt: q̃ in tanto imperio animũ parant vt tumentia naturaliter leui iugo colla supponant: ita discipline constitutionibus seruiunt: et q̃ in feritate na-
scunt. Vli mitioꝝ aliquotiens boiem cui ineſt sapientia ⁊ intellectus: prudentie passim ꝓcepta discipline negligere: cũ videamus mutũ animal vitia cauere: iussis obtẽperare: imperio deseruire: atq; ita ad omnẽ obedientiã animos aptare vt cũ opus fuerit armatis legionibus occurrat: ⁊ hostilibꝰ se telis obiiciat iussuꝫ. Audite in hoc loco ꝓphetã dicẽtẽ. Esaie.j. Cognouit bos possessorẽ suũ ⁊ asin⁹ ꝓsepe dñi sui: israel aũt non me cognouit. Mereor dicere ne vestrã negligentiã pulset ista sententia. Non aũt cognouit dñm qui conditionis sue non cognoscit officiũ. Ostendã sane quo dñs possit aut inuenirt aut cognosci: si tamen est animus videntis. Si vis videre dñm: require mẽdicũ: respice ad pauperẽ: suscipe peregrinum: visita infirmum: curre ad carcerem. Si vis videre deũ: vincula captiuitatis absolue: nodos iniquitatis ĩcide
Esa.lviij. Audi de hoc dñm dicentẽ. Esurtui et dedistis mihi mãducare. Sitiui et dedistis mihi bibere: hospes fui ⁊ suscepistj Mat.xxv me: nud⁹ fui et vestistis me: infirm⁹ fui ⁊ visitastis me: in carcere erã ⁊ venistis ad me. Moneo itaq; ne dispicias nudum: ne ceco manum subtrahas: nec inuolutũ pãnis contẽnas. Jn hac enĩ veste primũ dñs cũ a magis q̃rerẽ inuent⁹ Mat.ij. est. Et quia de disciplina fecim⁹ mentionem sub qua fides J christiana viget: necesse est vt oĩa ĩ aures vestras vite orna- Ca.ix. menta deferam⁹. Vt intelligat vnusquisq; parũ sibi prodesse conuersationis famam nisi in contemptu mundi amauerit disciplinã. Ergo cui studiũ ẽrpz colere: pri⁹ corde ⁊ corpis susciplat indumenta. Dis igit vita religionis professe integritatj debet famã sentire: ne quẽ expectat corona virtutis pudoris dãno feriat. Corporis integritas vitã muniat: integritatẽ fides incõtamenata custodiat: vt manente vtriusq; partis bñficio: immaculatũ boiem factat regnare cũ christo. Sed in hoc solum constat conuersatiõis nre ratio vt boni simus. Laborandũ igit illi ante oĩa est: vt qui bonitatem sequit: bon⁹ esse iudicet. Nam q̃uis homo purum corpus im-
maculatumq; custodiat: laceratam vitaz ad deũ portat: cuius actus vultum infamat: licet sciamus conscientiam solã bonis actibꝰ posse sufficere. Sz quãto melius est vt semp de te bene sentiat: qui semp circa ianuã suã vanis suspitionibꝰ frequenter egrotat. Jnsitum est enim naturaliter vulgo vt de bonis semper male iudicet. Sed tu qui curã bone fame colis: studio tuo gratiã integre opinionis acquire. Vita ergo nostra ita sit lucida vt sit omnibꝰ nota. Jntegritas reli-
gionis: pudoꝝ seruiat humilitati. Quẽ amor tenet seruãde in- Tit
tegritatis: ante oĩa falsi ad se famã non admittat errorꝫ. Cap.x. Magnũ est quidẽ et gloriosum, ⁊ vsq; ad celum omniũ ore

preferendũ: nũq̃ malis actibꝰ locũ dedisse: sed multo forti⁹ est: nũq̃ falsis suspitionibꝰ laborasse. Quid enim tibi pdest sobrietas: si vitia ebrietatis exerceas? Quis te non ebrium iudicet: si inter effluẽtes vino calices saltantiꝫ gyros imitaris? Quis te castũ putabit, si te viderit meretricũ fabulis mixtũ senico sermone cõpositis: aut loqntẽ turpia: aut inhonesta resonantẽ? Laudo qđẽ q̃ pscientiã habeas castitatis in te ꝛz odi colloquiũ meretricis. Jn quo loco fortasse dicat tibi aliquis. Sufficit mihi pura conscientia. Ettũ ad innocentiam pertinet tibi soli sufficit: sed prouidendũ est ne facilitate tua alter peccet: ⁊ altenũ peccatũ i te redũdet iusta illiꝰ qꝰ dicit scriptura. Te illi p quẽ scãdalũ venit. Quis mat.xviij. aũt pciosa cernens corpus vestias: ⁊ nisi veo vellere mẽbra cõponas: nõ sine macula diem transigis si camini ardẽtis ora ptigeris. Jn oi igit actu tuo vitã tuã disciplina comitetur Si vis placere xpo: elabora vt professionem tuã fides adiuuet: fama cõmendet. Precedat vos patientia humilitatis socia: assistat pudicitia integritatis magistra: fugiat cupiditas: erubescat ebrietas: luxuria act⁹ suos lugeat: superbia confusa discedat. Quicũq; igit est qui festinat deũ agnoscere: sub hoc discipline ordine xpm poterit inuenire. Multa quidẽ erant adhuc dilectissimi: q̃ discipline ratio suadebat aperire: q̃ interim putauimus differenda: ne otiosis auribꝰ fastidium pararet lõga narratio. Sane ne quid in hoc operis subtraxisse videamur: elaborabimus vt ea q̃ religiosis actibus cõpetunt sequenti tempore disseramus.

¶ Jn eadem dñica. De disciplina christiana: et quõ discipline dom⁹ est ecclesia: ⁊ qđ in ea discit: qre discit q̃ discunt: et a quo declarat. Sermo.ij.

Sermo. ccxxxix. A Capi.j.

Ecutus est ad nos sermo dei: ⁊ deprõptus est ad exhortationẽ nr̃am: dicẽte scriptura. Accipite disciplinã in domo discipline. Disciplina: a discẽdo dicta est. Discipline dom⁹ est eccla christi. Quid ergo hic discitur? Vel quare discitur? Aut quo discũt? Discitur bene viuere. Propter hoc discit bene viuere vt puentaꝫ ad semp viuere. Discunt xpiani: docet christus. Primo ergo qđ sit bene viuere: deinde q̃ sit merces bone vite: tertio q̃ sint veri christiani: quarto q̃s sit verus magister pauca loqntibus nobis sicut ꝓs donat audire dignamini. Omnes in domo discipline sumus: sed multi nolũt audire B
disciplinã: ⁊ qõ est peruersius nec in domo discipline volũt Capi.ij.
habere disciplinam. Cũ ꝓpterea debeant in domo discipli ne accipere disciplinã vt seruent illã ⁊ in domib⁹ suis: ipi ꝛ disciplinationẽ non solum in domib⁹ suis habere nolunt: ꝛz nec illã secũ ferre ẽt ad dom⁹ disciplie. Jdeo apõ q̃s nõ va- Mat.xvij. cat ꝛbũ vel q̃ cor auri coniungunt: q̃ non sunt via vbi semẽ qõ ceciderit ab auib⁹ colligit: q̃ nõ sunt petrosa loca vbi se mẽ qõ ceciderit altã radicẽ habere nõ põt, ⁊ ad hozã exit et ĩ estu arescit: q̃ non sunt ager spinosus vbi semen cũ germĩauerit ⁊ in auras surgere susceperit spinaz velitate suffocak: sed q̃ sunt terra bona parata semen accipere: ⁊ fructũ reddere vel centenũ vel sexagenũ vel tricenũ: recordemk non sine causa intrasse discipline scholã: ⁊ has me similitudines ex euangelio cõmemorasse. Qui ergo tales sunt: accipiãt qõ p me dñs dicere dignaꝫ. Ego qñ ille semiat: qđ sum? Qui x co
rinus seminãtis. Ipse in me ponere dignet: qõ vobꝫ spargat. Volite q̃ attendere ad vilitatem copbini: sed ad charitatẽ seminis et potestatẽ seminatoris. Quid est q̃ bñ viuere C
Quid ꝫ discit? Precepta mta sunt in lege: q̃b⁹ ipa vita bo Capi.iij.
na cõtinet: iperat et discit. Multa oĩa ꝓcepta sunt ⁊ innumerabilia. Preceptoꝝ ipsoꝝ paginas vir quisq; enumerat q̃to magis ipsa q̃ voluunt? Tñ de⁹ ꝓpter eos q̃ se volũt excusare: vel qz eis non vacat legere: vel qz non nouunt legere: vel qz non possunt facile intelligere vt excusationem nemo habeat in die iudicij: voluit (sicut scriptum est) cõsumare ⁊ breuiare verbuz sup terra: sicut de illo ꝓpheta predixerat. Esale.x. Verbũ enim cõsumãs ⁊ breuiãs faciet dñs sup terrã. Hoc ipsum ꝛbũ cõsummatũ ⁊ breuiatũ: nec obscurũ esse deus voluit. Jdeo breue: ne non vacaret legere. Jdeo aptũ ne vicat non mihi licuit intelligere. Thesaurus ergo est magnus di- D
uinarum scripturarum: habens in se mirabilia ꝓcepta multa tãq; multas gemmas: ⁊ ꝓciosa monilia: ⁊ vasa ingentia ⁊ magni metalli. Sed q̃s potest scrutari thesaurũ istum. ⁊ vti Capi.iiij.

Mat.xxij. eo: ꝛ peruenire ab omnia que ibi sunt? Nñ hãc similitudinẽ dñs dedit in euangelio suo ꝛ dixit. Simile est regnũ celoꝝ thesauro inuẽto i agro: ne qs se minus idoneũ diceret ad p scrutãdũ thesaurũ: ꝓtinuo dedit altã similitudinẽ. Sic'e est (icꝯ) regnũ celoꝝ hoi negociatori q̃renti bonas margaritas: q inuenit vnã pciosã margaritã: ꝛ vẽdidit oĩa q̃ hũit et emit illã: vt sĩ piger eras ad scrutãdũ thesaurũ: nõ sis piger vnã margaritã sub lingua ferre: ꝛ quo vis securus ambula re. Quid ẽ g̃ ꝙbũ cõsummãs ꝛ breuiãs: Diliges dñm deum tuũ ex toto corde tuo: ꝛ ex tota aĩa tua: ꝛ ex tota mente tua: et diliges ꝓximũ tuũ tanq̃ teipz. In his duob⁹ ꝑceptis tota lex pendet ꝛ ꝓphete. Ecce q̃d discit in domo discipline. Diligere deũ: diligere ꝓximũ. Deũ tãq̃ deũ: ꝓximũ tãq̃ teipsz. Nõ enim inuenis parẽ deo: vt possit tibi dici. Dilige deũ sicut diligis illũ. De ꝓximo inuenta est tibi regula: qr i uẽtus es proximo tuo par. Tu ipe q̃ris quõ diligas ꝓximũ Attende teipsum: ꝛ quõ te diligis: sic dilige proximum. Nõ est vbi erres. Nolo g̃ ĩã ꝛ tibi ꝓmittere proximũ tuũ vt dilligas eũ tãq̃ teipz. Nolo: sed adhuc timeo. Nolo tibi dicere. Dilige ꝓximũ tuũ sicut teipm: ꝛ timeo. Adhuc enim discutere volo: quõ diligas teipsũ. Noli g̃ egreferre. Nõ es tuipe facile dimittendus: cui est ꝓximus cõmittendus. Nõ trãsi tozte tecũ agẽdũ est. Tu vn⁹ hõ es: ꝓximi tui mlti sunt. Nõ enĩ ꝓmo sic debes intelligere ꝓximũ: vl ffrem: vl cognatum: vel affinẽ. Proximꝰ est omni homini: oĩs hõ. Proximi sibi dicunt: pater ꝛ filꝰ socer et gener. Nihil tã ꝓximũ hõ et hõ. Sed si putam⁹ non esse ꝓximos: nisi q̃ de eisdẽ parẽtib⁹ adã et cuã attendamus et oẽs ffres sumus. Et siqdẽ ffres ſz qõ hoĩes sum⁹: q̃to magis ffm qõ xp̃iani sumus? Ad id qõ hõ es: vnus pater fuit Adã: vna mater Eua. Ad id qõ christianus es: vnus pater est deus: vna mater ecclesia. Videte g̃ q̃tos ꝓximos habeat vn⁹ hõ. Oẽs hoĩs in quos incurrerit: qb⁹ iũgi potuerit: proximi ei⁹ sunt. Quõ g̃ discutiendus est vtrũ diligat se: cui ꝓmittẽdi sunt tot ꝓximi: vt sic eos diligat tãq̃ se? Nõ g̃ irascak vnusquisq; si discutio quõ se diligat. Certe ego discutio: ipse se inueniat. Ut q̃t enĩ discutio: qr ego inuentur? sum? Jõ discutio vt ipe se interroget ipse sibi appareat: ipe se non lateat: ipe se sibi non abscondat: ipe sibi se ante oculos suos: non post dorsum ponat. Me loquen te faciat ꝑ: me nesciente faciat hoc. Quõ te diligis q̃sq̃s me audis: imo q̃sq̃s deũ per me audis in hac domo disciplineꝫ Attende te quõ te diligis. Profecto enĩ si te interrogẽ vtrũ diligas te: respodebis qr diligis. Quis enim se odit? Ergo non diligis iniq̃tatẽ: si te diligis. Nã si diligitis iniq̃tatẽ nõ ego dico. Psalmũ audi. Qui diligit iniq̃tatẽ odit aĩam suã. Ergo si diligꝫ iniq̃tatẽ: audi veritatẽ. Veritatẽ non te palpantẽ: sed apte tibi dicentẽ. Odis te. Quãto magis dicꝫ qr amas te: odis te. Qui enĩ diligit iniq̃tatẽ odit aĩaz suam Quid dicã de carne: q̃ pars est vilior hoĩs. Si aĩam odit: q̃: modo carnẽ diligit? Deniq; qui amãt iniq̃tatẽ: ꝛ odiũt aĩaz suã: oẽm turpitudinẽ exercent de carne sua. Jã g̃ q̃ diligis iniq̃tatẽ: quõ tibi volebas cõmitti ꝓximũ: vt diligeres eum tãq̃ te: Nõ q̃d perdis te? Si enim tuipse sic te diligis: vt p: das te: sic ꝓfecto ꝑditur? es et eũ q̃ dilligis sicut te. Nolo g̃ q̃q̃ diligas: vl solus pereat: aut corrige dilectionẽ aut respue societatẽ. Dicturus es mihi. Diligo ꝓximũ tãq̃ meipsum. Audio plane: audio. Inebriari vis cũ illo quẽ dilligꝫ tanq̃ teipm. Bñ nobis faciamus hodie: q̃tũ possumus bibamus. Vide qr si sic te diligis: ꝛ illũ ad te trahis: ꝛ ad qõ amas vocas: necesse est vt quẽ diligis tãq̃ teipsum: illuc eũ trahas ad qõ et tu amas. Human⁹ hõ: immo beluin⁹ amando talis q̃lis a belue. Beluas enĩ de⁹ prostratas in factẽ fecit pastũ q̃rentes de terra: te in duos pedes erexit de terra: tua faciẽ sursum attẽdere voluit. Non discordet cor tuũ a facie tua: nõ habebas faciẽ sursum ꝛ cor deorsum. Jmmo verum audi: ꝛ verũ fac sursum cor: ne mentiaris in domo disciplie Nñ enim audis: rñde: si vez q̃ respondes. Sic te dilige et diligas ꝓximũ tuũ tanq̃ teipz. Quid est enim sursum habere cor: nisi qõ dictuz est ꝓius. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo: ꝛ ex tota aĩa tua: ꝛ ex tota mente tua? Quia g̃ duo ꝑcepta sunt: si vnũ diceret nõ sufficeret. Sufficit ꝛ vnũ si intelligak. Nam ꝛ aliq̃n sic loquit scriptura: sicut paulus apls. Non adulterabis: non homicidiũ facies: non concupiscens: ꝛ si qõ est aliud mãdatũ: in ꝫ sermõe recapitulak. Dilt

Mat.xxij. Ubi.s. E Capi.v. Mat.xxij F La.vj. Põs.x. J La.ix. Rom.xiij

ges ꝓximũ tuũ tanq̃ teipz. Dilectio ꝓximi malũ nõ operatur. Plenitudo aũt legꝭ est charitas. Quid ẽ charitas? Dilectio. Nihil vꝭ dixisse de dilectione dei: sed solã ꝓximi dilectionẽ dixit sufficere ad iplendã legẽ. Quicq̃d est aliud mãdatũ: in hoc ſmone recapitulak: in hoc sermone implek. In quo? Diliges ꝓximũ tuũ tanq̃ teipm. Ecce vnũ est. Certe duo ꝑcepta sunt in q̃bus ꝑceptis tota lex pendet ꝛ ꝓphete. Videte quõ plus breuiatũ est: ꝛ adhuc pigri sum⁹. Ecce q̃ duo erãt vnũ factũ est. Proximus ꝓximũ diligere sufficit. Sz dilige quõ teipm diligis: nõ quõ teipsum odisti. Dilige ꝓximũ tuũ tãq̃ teipm. Sed pri⁹ est vt diligas teipsum Quere: re debes quõ diligas teipsum: ꝛ audire habes. Diliges dñz deũ tuũ ex toto corde tuo: ꝛ ex tota aĩa tua: et ex tota mente tua. Nõ enim quõ a se fieri non potuit: sic nec beat⁹ a se fieri ꝓt. Alia res eũ fecꝭ hoiez qõ nõ ẽ ipe hõ: alia res eũ factura ẽ beatũ qõ nõ ẽ ipe hõ. Deiq; errãs videt ipe: qr p se nõ ꝓt: beat⁹ eẽ: ꝛ amat aliũ vñ sit beat⁹. Nñ se fieri putat btm ꝫ amat Quid putamus amat: vnde putat se fieri beatũ? Pecuniã: aurũ: argentũ: possessiões. Breuiter dico pecuniã. Totũ em q̃cq̃d hoies possident i terra: oĩa q̃z dñi sunt: pecũia vocak. seruꝰ sit: vas: ager: arbor: pec⁹: q̃cq̃d hoz est: pecunia ẽ. Et vñ est ꝓmũ vocata pecunia? Jõ pecunia: qr ãtiq̃ totũ qõ habebãt in pecozib⁹ habebãt. A pecore pecunia vocak. Legimus antiq̃s pfes fuisse diuites pastores. Ergo pecuniã diligis o hõ vñ putas te fieri beatum. Pecunia est ꝛ multũ eã diligis. Volebas diligere ꝓximũ tãq̃ teipm: diuide cũ illo pecuniã tuã. Quid eẽs discutiebã. inuent⁹ es apparuit tibi. vidisti te ꝓsideraſti te. Nõ es parat⁹ diuidere pecuniam tuã cũ ꝓximo tuo. Sed q̃d mihi respõdet benigne auaritia Quid mihi rñdet? Si diuisero cũ illo: minus erit: ꝛ mihi et illi miuek qõ amo: nec totũ hẽbit ille: nec totũ habebo ego. Sz qr diligo eũ tanq̃ meipm: opto illi vt tñ habeat: vt nec eũ minuak: ꝛ ipe mihi coeq̃tur. Optas vnde nihil pdas: atq; vtinã hoc verũ dicas vel optes. Timeo enim ne timideas. Quõ enĩ socialis erit felicitas tua quã tozq̃ felicitas aliẽa. Mõne cũ ceperit diuescere vicin⁹ tu⁹: ꝛ incipere quasi surgere ꝛ ire post te: times ne seq̃tur te: times ne transeat te? Certe diligis ꝓximũ tuũ tanq̃ teipm. Sed non loquar de inuidis. Auertat enĩ de⁹ hanc pestẽ ab animis oĩm holz: ne fiat xp̃ianoꝝ: vtiũ diaboli: cũ quo solo diabolus reus est ꝛ inexpiabiliter reus. Nõ enĩ ꝟz diabolo vt dãnẽk: adulterũ ꝓmisisti: furtũ fecisti: villã alienã rapuisti: sz hõi stãti lapsus inuidisti. Jnuidẽtia diaboli cõuictũ est: sed hz matrem suaz. Superbia vocak mater inuidie. Superbia inuidos facit. Suffoca matrẽ: et non erit filia. Jdeo humilitatem docuit xp̃s. Nõ ergo loq̃r inuidis: bene optantib⁹ loquor. Illis loquor qui optãt bene amicis: vt habeãt tm̃ quãtũ habent et ipsi. Optant bene egentib⁹ vt habeãt quãtũ ꝛ ipsi: sed nolunt illis dare ex eo qõ habent. Jnde te iactas homo xp̃iane: qr optas bene. Melior te est mendicus q̃ plura tibi optat nihil habet. Bene vis optare mihi a te accipiẽti. Da aliquid bene optãti. Si bonũ est bñ optare: redde mercedẽ. Optat tibi bene pauper q̃d trepidas? Addo aliq̃d. Jn domo discipline es. Addo aliq̃d qõ dixi. Da bene optãti: xp̃s est. Ipse a te petit q̃ tibi dedit. Erubesce. Ille diues pauꝑ cẽ voluit vt haberes pauperes q̃b⁹ dares. Da aliq̃d fratri tuo. Da aliquid ꝓio tuo. Da aliq̃d comiti tuo. Tu diues es: ille pauper est. Vita ista via est. Simul ambulatis. Sed forte dicꝭ. Ego diues ille paup. Simul ambulatis an nõ? Quid est q̃ dicis. Ego diues: ille paup: nisi ego onerat⁹ ille leuis? Ego diues: ille paup. Sarcinã tuã cõmemoras: pondus tuũ laudas. Et qõ grauiꝰ est: cõstrinxisti ad te sarcinã tuã: ideo nõ potes porrigere manum tuã. Onera te: liga te q̃d te iactas? Quid te laudas? Solue vincula tua: minue sarcinam tuaz. Da comiti: ꝛ illum adiuuas: et te relevas. Inter has voces tuas laudantes sarcinã tuã: adhuc xp̃s petit ꝛ non accipit et offendis nomen pietatis crudelibus vocib⁹ ꝛ dicis. Et q̃d tuo filijs meis? Xp̃m illi oppono: filios suos mihi reponit. Jsta ꝛo iusticia magna vt habeat vñ luxuriet filiꝰ tuꝰ? egeat dñs tuꝰ? Cũ ei vni ex mimis meis fecisti: mihi fecistis. Nõ legisti: nõ aduertisti. Cũ vni ex mimis meis fecisti: mihi fecisti. Nõ legisti: nõ timuisti. Ecce q̃s eget ꝛ filios tuos mendicare: postrẽo nũera filios tuos: ad ꝺ vnũ illũ iter illos dñs tuũ. Vnũ bẽs: sit ille scõs. Duos habes sit ille [illegible]. Tres

Mat.xxij. I La.ix. Rom.xiij

Mat.xxij K Capi.x. L Capi.xj. M La.xlij. N La.xlij. Mat.xxv

Annotatio nũera lis ordis sermonũ hui⁹opis. O La.xiiij. j.Cor.xv. Eccli. xviij. P La.xv. Q La.xvj. R La.xvij. S La.xvij T La.xix U La.xv. X La.xxij. Mat.xiij Y La.xxij. Mat.xiij Z La.xxiij Mat.viij Joã.viij Mat.viij Joã.viij Mat.xxv

habes: sit ille q̃rt⁹. Nihil hoz vis? Ecce quõ diligis ꝓximũ tuũ quẽ tibi facis sociũ ad ista ꝑditionẽ. Quid tibi dicturꝰ sum. Diliges ꝓximũ? Quid illi in aures insusurrabis hõ auare: nisi filiꝰ aut fr aut pr̃: bonũ ẽ nobis vt cũ hic viuamus, bñ sit nobis? Quãtũ habebis: tant⁹ eris. Frãge lunã, fac fortunã? Jsta iusurrabis ꝓximo tuo: q̃ nõ didicisti in domo discipline nec audisti. Nolo sic diligas ꝓximũ tuũ. O si posse facere: vt nulli fũgereris. Coꝛrũpũt ei mores bonos colloq̃a mala. Sz nõ possũ. Nõ possũ facere vt nulli fũgaris: cui mala ista q̃ nõ vis dedisce in insusurres: ꝛ nõ solũ nolis dedoceri: sz affectas ẽt docere. Nolo: imo volo: sed nõ possũ te disũgere ab auribꝰ alioꝝ. Alios admoneã: ad q̃rũ aures ãbis: q̃rũ aures penetrare moliris: ad q̃z cozda p aures itrare diſponis. O q̃ accipis ꝙbũ sanũ i domo discipline: sepi aures tuas spinis. Coꝛrũpũt mores bonos colloq̃a mala. Sepi aures tuas spinis. Sepi ꝛ spinis sepi: vt ille q̃ importune itrare ausꝰ fuerit: nõ solũ nõ repellaꝭ: sz ẽt ꝓpugak. Repelle illũ a te: dic, xp̃ian⁹ es: xp̃ian⁹ sũ. Nõ accepim⁹ ꝫ i domo discipline. Nõ ꝫ accepim⁹ in illa schole: quã gratis itrauim⁹. Nõ ꝫ didicim⁹ sub illo mgro cui⁹ cathedra i celo est. Noli mihi ista dicere: aut noli ad me accedere. Hoc ẽ ei Sepi aures tuas spinis. Cõuertã me ad illũ. Auarꝰ es: pecuniã amas. Beatꝰ eẽ vis: deũ tuũ ama. Pecũia te nõ facit btm̃. Tu eã facis ornatã: nõ illa te btm̃. Sz qr multũ amas pecuniã: video qr ꝓgis q̃ iusserit cupiditas. Piger perge q̃ iubet charitas. Respice ꝛ vide q̃ mlt⁹ iterfit iter pecuniã tuã ꝛ deũ tuũ. Pulchrior est iste sol q̃ pecunia tua: ꝛ tñ iste sol nõ est deꝰ tuꝰ. Pozro si pulchrior est lux ista q̃ pecunia tua: quãtũ ẽ pulchrior q̃ fecit hãc lucẽ? An forte ꝓpare vis pecuniã luci? Ecce occidit sol. Oñde mihi pecuniã tuã. Mitet ꝛ nocte: subtrahet lucernã. Ecce diues es: oñde mihi diuitias tuas. Jã si lumine ꝑis: iã si nõ habeas vñ qõ hẽs videas, vbi sunt diuitie tue? Et sic tñ hozrẽda ꝓfunditas auaricie nõ patet oculis ꝛ scatet animis. Videm⁹ ꝛ cecos auaros. Dicak mihi vñ auari sunt cecꝭ q̃ nõ vidẽt: Qõ hz nõ hz ꝛ tñ auarꝰ ẽ cecꝰ. Quare? Qr credit se hr̃e: auarꝰ ẽ. Fides eũ facit diuitẽ. Credẽdo diues est: nõ videndo. Quãto meliꝰ cũ fidẽ cõuertit ad deũ. Non vides qõ possides: et deũ tibi sic ꝓdico. Mondũ vides: ama ꝛ videbis. Amas pecuniã o cece quã nũq̃ videbis. Cecꝰ possides, cecꝰ moritur⁹ es, qõ possides hic relictur⁹ es. Nõ tenebas ꝛ qñ videbas: qz nõ videbas qõ habebas. De deo q̃d tibi dicã? Ecce hoc tibi dicit ipa sapiẽtia. Amate illã tanq̃ pecuniã. Jndignũ est: iturio sum ẽ. vt sapiẽtia pecũie ꝓparet: sz amor amori ꝓparak. Video enĩ hic vos sic amare pecuniã vt iubẽte amore pecunie labores suscipiatis, teiunia toleretis, mare trãseatis, vẽtos et fluctib⁹ vos ꝓmittatis. Habeo vñ eligã qõ ametis: sz nõ habeo qõ addã ad amorẽ q̃ amatis. Sic me amate, plus nolo me amari dicit dñs. Jmprobis loq̃r. Auarꝭ loquor. Pecuniã diligitis, tm̃ me diligite. Certe melior sum incõparabiliter. Nolo a vobis ampliorẽ amorẽ. Quãtũ diligitis pecuniã: tm̃ me amate. Erubescam⁹? saltẽ cõfiteamur et pectora tũdam⁹: nõ vt sup̃ petã nr̃a pauimentũ solidem⁹. Nã, q̃ tundit pect⁹ ꝛ nõ corrigit: solidat petã ꝛ nõ tollit. Tũdam⁹ pect⁹ et cedam⁹ nos: ꝛ corrigamur a nobis: ne ille postea nos cedat q̃ magister ẽ. Dixim⁹ ei iam q̃d hic discak q̃re discak? Quare isti in scholã: ꝛ vapulasti ꝛ a parentib⁹ ductꝰ? ꝛ fugitãs q̃sti? ꝛ inuẽtus attractꝰ es: ꝛ adductꝰ extẽsus es: Quare vapulasti, q̃re tãta mala i puericia ptulisti? Vt discceres. Quid discceres? Lr̃as. Quare? Vt haberek pecunia, aut vt cõpararek honoꝛ: ꝛ tenerek sublimitas dignitatis. Vide qr peritur⁹ es ꝑpter peritura rẽ. Peritura rẽ cũ tãto labore didicistis i tãtis penis: ꝛ amabat te q̃ te ad penas trahebat Ipse q̃ te amabat: ipse te ad penas trahebat vt vapulares, amando faciebat vt discceres. Quid? Lr̃as. Bone sunt lr̃e. Noui. Dictur⁹ es mihi. Quare et vos ipi lr̃as nõ legistis? Quare nõ diuinas scripturas i ipa lr̃atura tractastis? Jta vero sed nõ ad ꝺ didicim⁹ lr̃as. Nõ enĩ parẽtes nr̃i qñ nos in scholã mittebãt: ꝫ nobis dicebãt. Discite lr̃as vt habeatis vñ legere possitis codices dñicos. Nec ipi xp̃iani filijs suis ꝫ dicũt. Sz q̃d? Discite lr̃as. Quare? Vt sis hõ. Quid ei? Nõ pecꝰ sum? Nõ dico vt sis hõ: hoc est vt sis eminens inter hoies. Tñ ꝛ illud ꝙerbiũ. Quãtũ habebis, tãt⁹ eris vt habeas quãtũ ceteri, aut quãtũ pauci, aut pluſq̃ ceteri, aut pluſq̃ pauci, hẽas inde honorẽ: habeas inde dignitatẽ Et vbi est ista oĩa cũ mozs venerit: Quõ stimulat: qũo metus iste interpellat: Quo nomẽ ipm a me cõmemoratũ oĩm cozda pcussit: Quo timorẽ vr̃m teste gemitu declamastis: Audiui: audiui: gemuistis: mortẽ timetis. Si timetꝭ quare nõ caueris? Mortẽ timetis. Quid timetis? Clẽtura est. Timeã an nõ timeã, ventre habet. Sero an cito vẽtura est. Si timeas: non efficies: vt nõ sit qõ times: Illud potiꝰ time: qõ si nolis nõ erit. Quid? Peccare. Peccare time: qr si amaueris peccata: in aliã mortẽ irrues: quo posses nõ venire si nõ amares pctã. Modo aũt puerſus: pl⁹ amas mortẽ q̃ vitam Absit inq̃s. Quis est hoĩm q̃ plus amet mortẽ q̃ vitã? Foꝛte conuinco te qr plus amas mortẽ q̃ vitã. Ecce vñ te conuico. Amas tunicã tuã, bonã eã vis. Amas villã tuã, bonã eã vis. Amas filiũ tuũ, bonũ eũ vis. Amas amicũ tuũ, bonũ eum vis, Amas domũ tuã, bonã eã vis. Quid est q̃ etiam bonã vis hr̃e mortẽ. Quotidie ei rogas vt qñ mors vẽtura est: bonã mortẽ tibi det deꝰ, ꝛ dicis. Deꝰ auertat a me malã mortẽ. Plus ergo amas mortẽ tuã q̃ vitã tuã. Voꝛi male times: ꝛ male viuere non times. Coꝛrige male viuere, time male mori. Sed noli timere: nõ põt male mori, q̃ bñ vixerit. Pozrsus ꝓfirmo. Audeo dicere. Credidi ꝓpter qõ locutus sum. Nõ põt male mori: q̃ bñ vixerit. Jã tu dicis tibi. Non multi iusti naufragio perierũt? Certe nõ põt male mori qui bñ vixerit. Nõ multos iustos gladiꝰ ꝓmisit hostilis? Certe nõ põt male mori: q̃ bñ vixerit. Nõ mlt⁹ iustos latrões occiderũt. Nõ multos iustos bestie laniauerũt? Certe nõ põt male mori: q̃ bñ vxerit. Et ego rñdeo. Nec eñ tibi videtur mala mors naufragio perire: gladio peuti: a bestiis laniari: mors mala tibi cẽ videt. Nõne has mortes martyres subierunt: quoꝝ natalicia celebr̃am⁹? Nõ gen⁹ mortis nõ subiterũt: Et tñ si xp̃iani sum⁹: si in domo discipline nos esse meminim⁹? vel cũ ꝫ sum⁹? vel cũ ꝫ audim⁹? si exeũtes hinc non obliuiscimur: si meminim⁹ q̃d hic audim⁹? nonne martyres beatificam⁹? Quere mortes martyrũ. Oculos carnis interroga: male mortui sũt. Oculos fidei interroga. Preciosa ẽ in ꝓspectu dñi mors sanctoꝝ ei⁹. Quicq̃d ergo est qõ exhorres i morte, oĩno nõ exhorreas si eos imitaris. Jd age vt bonã vitã habeas: ꝛ quecũq; occasio fuerit vt exeas de ꝺ corꝓre exis ad reqem: exis ad bẽtudinẽ q̃ non habet timorẽ nec finẽ. Nã quasi bona mors diuitis in purpura ꝛ byſſo: sz mala mors sitientis ꝛ inter tozmẽta guttã aq̃ desiderantis. Quasi mala mors iacẽtis paupis ad ianuã diuitis, iter liguas canũ in fame ꝛ siti, micas de mensa desiderãtis. Mala mors: aduersanda est: finẽ respice: xp̃ian⁹ es: fidei oculũ intende. Cõtigit mori inopẽ illũ: ꝛ deferri ab angelis in sinũ Abrae. Quid ꝑderat diuti sepulchꝝ marmozeũ: sitiẽti apõ iferos Quid oberãt paupi pãni cũ sante vlcꝝ ei⁹: reqescẽti i sinu abrae? Lõge vidit cũ reqescẽtẽ: quẽ ptẽperat tacentẽ. Nõ elige mortẽ. dic mihi q̃s hũ mortu⁹ ẽ, q̃s male? Puto qr mel⁹ ille paup q̃ ille diues. An vis aromatib⁹ sepeliri: ꝛ ad in feros sitire? Rides absit a me. Puto q ꝫ diliges. Discs ergo bñ mori: si dedisceris bñ viuere. Merces eni bone vite ekna ẽ. Qui discũt xp̃iani sũt. Qui audiũt ꝛ nõ discũt: q̃d ad seminãtẽ? Seminãtꝭ manũ nõ terret via, nõ terrẽt lapides gõterrẽt spie. Jactat ille qõ suũ ẽ. Qui timuerit nec cadat i terrã malã nõ puenit ad terrã bonã. Et nos dicim⁹ spgim⁹ semina, iactam⁹ semina. Sũt q̃ cõtẽnũt: sunt q̃ rep̃hendunt sunt q̃ irridẽt. Jstos si nõ timuerim⁹: nihil habem⁹ semina re: ꝛ in messe habem⁹ esurire. Ergo veniat semẽ ad terrã bonã. Scio qr q̃ audit ꝛ bñ audit: ꝺficit ꝛ ꝓficit. Deficit iiçtati: ꝓficit vitati. Deficit sc̃o: ꝓficit deo. Quis est enĩ mgr̃ q̃ docet? Non q̃liscũq; hõ: sz apls. Plane apls: ꝛ tñ non apls. An vult⁹ iqt exprimẽtũ ei⁹ accipe q̃ in me loq̃t xp̃s? Xp̃s ẽ q̃ docet: cathedrã in celo hz ꝛ pauloãte dixit. Schola ipsius in terra ẽ: ꝛ schola ipsi⁹ corꝓ⁹ ipsi⁹ est. Caput docet mẽbra sua: lingua loq̃t pedib⁹ suis. Xp̃s ẽ q̃ docet. Audeam⁹? timeam⁹ facẽ? Et ne ptẽnas ipm xp̃m: qz ꝑter te in carne natus ẽ: pãnis mortalitatis circũdat⁹. Propter te esuriuit ꝛ sitiuit. Propt te lassat⁹ ad puteũ sedit. Propt te fatigatus in naui dormiuit. Propter te cõtumelias idignas audiuit Propter te a facie sua ſputa boim non abegit. Propter te alaphas i faciẽ suã accepit. Propt te i ligno pepẽdit. Propter te aiam effudit. Propt te in sepulchro posit⁹ est. Hec

Joã.x. oia forte contẽtis in xpo. Uis nosse ḡs sit: Recole euangelium qđ audisti. Ego et pater vnū sumus. Nos cõuersi ad deū precepta ei⁹ custodiam⁹: vt eterna premia ab ipsa percipiamus: prestante eodẽ dño nr̃o iesu xpo q̃ cũ patre ⁊ spiritu sancto viuit ⁊ regnat in secula seculorum. Amen.

¶ Dñica vicesimaprima: De tribus pueris missis in fornacem ignis. Sermo. j.

Sermo ccxl. A Dañ.iij.

Ubet tyrãn⁹ fornacẽ incẽdi: et quantũ ipse igne furoris ardebat: tanto sanctiores pueros cõsumere mabat. Nũc vndãtis fumi dẽsitate celũ contegit nũc horrifico sonitu chaldei cuncti terrent: vt magnitudo diuine seueritat⁹ p supplicia mõstraret. Seuiebat violẽtus inimicus suppliciũ suis famulis q̃sturus. Seuiebat nõ vt iustos trucidaret: q̃ vt suis iteritũ pcuraret. Seuiebat nõ vt crescẽrt penax augmẽta: sed vt cũctis mõstraretur diuina potestas: vt dũ impijs supplicijs gloriarentur flãmarũ impetu vozarent. Seuiebãt scelerati chaldei supplitijs pśentib⁹ piturī: ⁊ futuroꝝ ignari ministri iussa accelerãt: parãt incẽdia: flãmas exaggerãt. Crudelitas ei⁹ posidet mentẽ: scuitia imutat volũtatẽ. Jn fornacẽ missi sunt sancti/fugiũt flãme/cedũt ignes/incendia expauescũt. Timent ignes ledere: quos fuerant iussi incolumes reseruare. Ostendũt iustoꝝ meritum dũ tyranni contẽnunt imperiũ. Licet sanctis cũ igne iocari: quib⁹ cũ hoib⁹ nõ licuit cõmorari. Licuit in fornace deũ venerari: quẽ apõ hoies non licuit honorari. Licet flãmarũ mereri obsequia: q̃ nõ meruerãt chaldeoꝝ supplicia. Licet ignib⁹ cõseruari illesos: quos tyrannus dederat exurẽdos. Licet in pena esse securos: quos extra penã nõ licuit esse intactos: vt vbi interit⁹ ibi sal⁹: vbi supplicia ibi iuentrent refrigeria. Accipe hostį a supplicijs exẽplũ: q̃ humanitatis pdidisti pśilio. Fugiũt ignes iustos quos iniuste vãnasti: expauescũt flãme ⁊ innocẽtes pnũciãt ḡs dignos supplicio deputas: ⁊ q̃ seuire pśueuerãt: dignos sctõs in fornace cernebãt. Dãnant hostes: ⁊ absoluũt ignes Chaldei adiciũt: ⁊ pene desendũt. Homies seuiũt: ⁊ supplicia venerant. Tyrãn⁹ putabat tm̃ tormẽta posse seuire: quãtum ipe sacrileg⁹ existimabat se potestatẽ hre. Jgnes iustį cedũt: ardoꝝ flãmarũ in refrigeriũ vertunt: ⁊ instituta nature voraces ipetus obliuiscunt: vt iustos venerãtes timerent: ⁊ eoꝝ hostes pśequẽtes punirent. Jgnes iustos hospicio cũ oi honore suscipiũt: ⁊ libẽter obsequiũ pbent. Hostis mutato gñe seuit: nec aliq̃ pietate mouef: nec humanitate blandit. Posset vincere si ignib⁹ imperaret. Offerunt ergo ignib⁹ iusti vestitu tecti/vinculis colligati/defendunt ardoribꝫ iusti: ⁊ quos vis hũana dãnauit: ignis absoluit. Nihil cogitat/nihil metuit. Sic nãq̃ crudelitas tyrannica superata, pśternit: dũ sui satellites devorant. Cernit penã: et seruoꝝ dei aspicit gloriã. Justis ignes obsequiũ pstant: iniustis interitũ subministrãt. Dũ vindicat flãma ipij necant ⁊ iusti saluant. Cũ ad fornacẽ tyrãnus festinãter accederet stupet laudẽ: mirat factũ: venerat deũ cũ trib⁹ pueris in fornace. Aspicit iusto diuinoq̃ ambitu, ptegi: quos nup iusserat violẽt⁹ extingui. Jn illis in fornace videt: quẽ in illis añ nõ esse putaret. Quo viso territ⁹ furoꝝ addit lenitatẽ: fit repente confessor: q̃ nup fuerat pśecutor. Predicat quẽ paulo ante negabat/venerari pcipit: qui venerãtes vãnauit. Rogat de fornace iustos ꝓcedere / precat de igne vel famulos pśilere. Exite inq̃t serui dei excelsi. Nũc me defensorẽ dei pśiteor: cui⁹ inimicũ fuisse cõstat: vt cui⁹ seruos ignarus psequebar: ei⁹ inimicos vt defensor vlciscar. Tunc de fornace egrediunt illesi hebret: letãtur incolumes: triũphant victores q̃ deo fideliter seruierũt: ⁊ furoꝝ tyrãni contẽpserunt.

Dañ.iij.

¶ In eadem dominica. De augurijs. Sermo. ij. In quo dicit christianum non esse qui maleficos/mathematicos aut sortilegos consulit.

Sermo ccxlj. A

Bene nostis frẽs charissimi: me vobis frequẽtius supplicasse: ⁊ paterna sollicitudie cõmonuisse pariter ⁊ pteslatos esse: vt illas sacrilegas paganoꝝ cõsuetudines obseruare minime deberetis. Sed quãtũ ad me multoꝝ relatiõe puenit: apud aliq̃s parũ pfecit admonitio mea: q̃ si vobis ego nõ dixero: ⁊ p me ꝓvobis malã sum reddit⁹ rationẽ in die iudicij: ⁊ vobiscũ mihi erit necesse eterna supplicia sustinere. Ego me apud deũ absoluo: dũ iterũ atq̃ iterũ admoneo pter ⁊ ptesto: vt nullus ex vobis caragos vel diuios vel sortilegos rećrat: nec de q̃libet eos aut cã aut ifirmitate iterroget. Null⁹ sibi pre cãtatores adhibeat: q̃ quicũq̃ fecerit ꝺ malũ / statim pdit baptismi sacr̃m: ⁊ cõtinuo sacrileg⁹ ⁊ pagan⁹ effictur: ⁊ nisi grãdi elemosyna dura ⁊ plixa pnia subuenerit statim in eternũ pibit. Sili⁹ ⁊ auguria obseruare nolite: nec i itinere possi ališ auiculas cantãtes attẽdite: nec ex illaꝝ cãtu diabolicas diuinationes annũciare pśumite. Null⁹ ex vobis obseruet qua die de domo exeat: q̃ die iterum reuertat: q̃ oẽs dies de⁹ fecit: sicut scriptura dicit. Et fact⁹ est ꝑm⁹ dies et scõs dies ⁊ tertiꝰ: sili⁹ ⁊ q̃rtus ⁊ q̃nt⁹ ⁊ sext⁹ ⁊ sabbatũ: Et illud. Fecit de⁹ oia bona valde. Illas vero nõ solum sacrilegas: sed etiã ridiculosas ternutationes pśiderare ⁊ obseruare nolite: sed q̃tẽs vobis in q̃cũq̃ pte fuerit necessitas pperãdi: signate vos in noie iesu xp̃i: ⁊ symbolũ vel oronem dñicam fideliter dicẽtes: securi de dei adiutorio iter agite. Et q̃ qũ supradicta oia sacrilegia deo vobis inspirante et contẽnere vel dęspicere cepitis: moleste ḥ acceptur⁹ est diabolus: q̃ vos videt de amicitia vel societate sua discedere ⁊ sacrilegia p q̃ vos decipiebat contẽnere: ališ neq̃tias vobis factur⁹: aut infirmitatẽ aliquã imissurus est: aut aliq̃s aĩal/aut p morbũ/aut p euagationẽ est ablatur⁹: q̃ ad vos ꝓbandos pmittit hoc fieri de⁹: vt agnoscat vtrũ ad tm̃ sideliter venitis: ⁊ si toto corde diaboli machinamẽta despitis: ⁊ vtrũ pl⁹ valeat apud vos amor su⁹ q̃ cuiusq̃ aĩalis amissio. Sed si semel aut scõo neq̃tias q̃s diabol⁹ imiserit cũ aio et tota fide ptẽpseritis: ita tm̃ diabolũ postea a vra infestatiõe de⁹ dignabit repellere: vt nũq̃ vos possit sua caliditate decipe. Boies ei negligẽtes ⁊ faciles lãguida desideria ⁊ fidẽ desidẽ hũtes: ⁊ ideo etiã si incipiãt nõ diu pseuerãt in opib⁹ dei: sed vbi se in antedictis sacrilegijs absti nuerũt: ⁊ vel vnã neḡciã diaboli ptulerũt statim se penitent ad dm̃ cõuersos esse: ⁊ machinamẽto diaboli relicto: ⁊ iterũ reuertunt ad obseruatiões augurioꝝ velut canes ad vomitũ suũ. Nos ꝺo q̃b⁹ de⁹ et sapiam cõtulit ⁊ verã fidẽ dedit: ita cito corde circũuẽtiões diaboli despicite: ⁊ fideliter vos ad deũ pśertite: ⁊ q̃cũq̃ diabol⁹ voluit imittere patienter ⁊ fortiter tollozetis: vt cũ btõ Job dicere possit. Dñs dedit dñs abstulit: sicut dño placuit ita factũ est. Sili⁹ ⁊ cum apl̃o firmo ⁊ itegro corde dicatis. Quis nos sepabit a charitate xp̃i? Tribulatio: an pśecutio/an angustia/an fames/an nuditas/an gladi⁹/an piculũ? Boni em̃ xp̃iani nec tormẽtis sepank a xp̃o/ tepidi ꝺo ⁊ negligẽtes interdũ ociosis fabulis sepank. Et si vel leue dãnũ ptulerit: ptinuo scãdali zank: et ꝺ deũ murmurare pśumũt ⁊ ad nefãda ⁊ detestãda auguria redeũt. Sz forte dicit alicꝺ: qd faciem⁹ eo q̃ auguria tpa ⁊ caragi: vel diuini freq̃nter nobis vera annũciant? De hac re scptura nos cõtestat ⁊ monet dicẽs. Et tiã si q̃ vera vobis dixerint/nolite credere illis. Tẽtat ei vos dñs deus vester: vtrũ timeatis cũ an nõ. Sz iterũ dicis. Aliq̃ties si hcãtatores nõ fuerint/ aut de morsu serpẽtis/ aut de alia q̃libet ifirmitate ꝓpe vsq̃ ad mortẽ multi piclitant. Verũ est frẽs kr̃i: q̃ pmittit hoc de⁹ diabolo: sicut iã supra dixi: ad ꝓbandũ xp̃ianũ: vt cum interdũ p illa sacrilegia aliq̃ remedia in illa ifirmitate pcipere ⁊ aliqđ verũ potuerit agnoscere: facili⁹ ꝓpterea diabolo credãt. Sed q̃ totã xp̃ianam religionẽ desiderat custodire: oportet vt hec oia tota animi virtute ptẽnat: timẽs illud qđ ait apl̃s icrepãs. Dies ⁊ mẽses ⁊ tps obseruatis / timeo ne sine cã laborauerim i vobis. Ecce apl̃s dicit: q̃ ḋ augurijs obſuauerit sine cã doctrinaꝫ ei⁹ suscipiet. Et ideo quãtũ potestis circũuẽtiones diaboli fugite. Et illo añ oia scitote frẽs: q̃ nec vosꝰ ꝺos: nec eos q̃ ad vos ptinẽt: nec aĩalia vra: nec aliquã subsantiã vel in paruis rebus diabolus põt ledere: nisi quãtũ a deo potestatem acceperit: quomodo nec sancti Iob facultatẽ aulus fuit subuertere nisi dño permittente. Et sicut in euãgelio legimus: quãdo ab hominibus expulsi sunt demones rogauerunt vt vel in porcos ire permitterẽt. Si in porcos nõ sunt ausi irrare demones: nisi a deo pmissionẽ acciperent: q̃s iterit isidelis vt eos bonos xp̃ianos credat posse ledere: nisi deus ꝓpria dispensatiõe pmitteret? Permittit autem hoc de⁹ ex causis duab⁹: vt aut nos ꝓbet si boni sim⁹: aut coarguat si pctores. Sed q̃ patiẽter dispẽsationẽ dñi tollerauerit ⁊ sicut iã dixi: q̃n aliqđ pdiderit: dixerit. Dñs dedit dñs abstulit: sicut dño placuit ita factũ est: sit nomen dñi bñdictũ. Pro ista deo placita patiẽtia: aut coronã accipit si iust⁹ ẽ: aut indulgentiã si peccator. Et hec attẽdite fres: q̃ cũ oẽs substantiã diabolus euertisset beati Job: nõ dixit Job: dñs dedit/diabolus abstulit: sed dñs dedit dñs abstulit. Uir ei sanct⁹ noluit istã gloriam diabolo dare: vt aliqđ potuisset tollere qđ dñs nõ permisisset auferre. Cũ em̃ nec filios nec pueros nec camelos nec asinos beati Job anteq̃ dñs pmitteret diabolus ledere potuisset: quare credimus q̃ xp̃ianis amplius aliqđ faciat q̃ qđ deifico ac secreto iudicio suo divina potẽtia pmiserit? Et ideo certissime credẽtes q̃ nihil possum⁹ perdere: nisi quantũ nobis deus pmittit auferri: toto corde nostro ad illius miam eam⁹: ⁊ sacrilegas obseruationes fideliter relinquẽtes: de illi⁹ adiutorio semp pśumamus. Mã q̃ ꝺictis malis: idest caragis: ⁊ diuinis auruspicibus vel pbilatertijs ⁊ alijs q̃buslibet augurijs crediderit ⁊ si ieiunet: ⁊ si oret: ⁊ si iugiter ad eccl̃iaz currat ⁊ si largas elemosynas faciat: ⁊ si corpus culũ in oi afflictione suã cruciauerit: nihil ei proderit q̃diu illa sacrilegia nõ reliquerit quia impia illa sacrilegij obseruatio: ista oia bona obruit et euertit. Et qui cum his malis etiã aliqua opa bona exercere voluerint: eis ꝓdesse nihil possunt: q̃ verũ est qđ dixit apl̃s. Modicũ fermẽtũ totã massam corr̃upit. Et illo. Nõ potestis calicẽ dñi bibere: ⁊ calicẽ demoniorꝫ. Nõ potestis mẽse dñi participes esse ⁊ mẽse demoniorꝫ. Et q̃ dñs in euangelio. Nemo põt duob⁹ dñis seruire. Pro qua re nec ad arbores debent ꝓsani vos reddere / nec ad fontẽ orare: si se volũt p gratiã dei de eterno supplicio liberari. Et ideo qui cũq̃ in agro suo aut i villa aut iuxta villã aliquas arbores aut aras vel q̃libet vana habuerit: vbi miseri homies solẽt aliq̃ vota reddere: si eas nõ destruxerit atq̃ succideret: in illis sacrilegijs q̃ ibi facta fuerint / sine dubio particeps erit. Mã ⁊ illud q̃le est: q̃ qñ arbores ille vivbivota reddũt ceciderint: nemo ex illis arboꝛib⁹ lignũ ad focũ affert: Et videte miseriã vel stulticiã generis humani. Arbori ei mortue horẽ impendũt: ⁊ dei viuẽtis precepta cõtẽnũt. Ramos arboris nõ sunt ausi mittere in focũ: ⁊ seipos p sacrilegiũ pcipitãt in ifernũ. Et ideo q̃ ḥ malũ hucusq̃ nõ obseruat: gaudeat: ⁊ deo gras agat et fideliter in bonis opib⁹ pseuerare cõtẽdat. Qui ꝺo in istis diabolicis reb⁹ hucusq̃ captiuandum diabolo tradidit se: toto corde pñam agat: ⁊ illa sacrilegia supradicta cũ oi horꝛore fugiat ⁊ ptẽnat: vt illi de⁹ et idulgentiã dignet dare: et ad eternã beatitudinẽ ob gloriã nois sui faciat puenire. Et q̃ etiã ⁊ ḋ puenit ad me: q̃ aliq̃ aut p simplicitatẽ/aut ignorantiã/aut certe (qđ pl⁹ creden dũ est) p gulã de illis sacrilegijs vl̃ sacrificijs vel sacrilego cibo: q̃ adhuc ꝑm paganoꝝ cõsuetudinẽ fiũt: mãducare nec timeãt nec erubescãt: ꝓtestor vos cozã deo ⁊ angelis eius ac denũcio: vt nec ad illa diabolica puiuia: q̃ aut ad phanũ ad fõtes q̃s/ad aliq̃s arbores fiũt veniatis. Et si vobis inde aliqđ trãsmissum fuerit: tãq̃ si ipm diabolũ videat⁊ phorrescat ⁊ respuite: ⁊ ita repudiate vt nec in domũ vr̃am pmittat⁊ de illo sacrilego cõiuio aliqđ erbiberi: ꝓpter illo apl̃i qđ iã dictũ ẽ. Nõ potestis calicẽ dñi bibere: et calicẽ demoniorũ: neq̃ mẽse dñi pticipare et mẽse demoniorũ. Et q̃ solent aliq̃ dicere. Ego me signo et sic mãduco. Null⁹ ḥ facere pśumat. Qui sic est q̃ se signat: ⁊ aliqđ de sacrilego cibo manducat: quo se signat in ore: ⁊ gladiũ sibi mittit i pectore? Az quo gladio corꝑ occidit: ita de illo cibo sacrilego aĩa occidit. Sed credim⁹ de dñi mia: q̃ vobis agere q̃ sancta sunt inspirare dignabit: ⁊ nũq̃ vobis nec i augurijs: nec in alijs q̃ supradicta sunt sacrilegis obseruationib⁹ vel diuinationibus diaboli neḡcia possit surripere: sed tota spem vestrã in dño posituri: quaten⁹ vt nunq̃ ad illa nefanda mala q̃ superius cõprehensa sunt redeatis: prestãte dño nostro Jesu christo: cui honor et impiũ in secula seculorum. Amen.

1.Cor.x.
1.Cor.x.
Mat.vj.

¶ Jtẽ in eadẽ dñica. Homelia de eo qđ scriptum est in euãgelio ſm Joannẽ. Erat quidã regulus cuius filius infirmabat tẽ. que habet in expositione doctoris. tractatu. xvj. fo. clx. co. ij.

Joã.iiij.

¶ Dñica vicesima secunda. De Susanna: q̃ deo-

Jtem̃ alia sermonis pars in alio sermone posita. Job.j.

re pudicitie vicit impudicitiã iudicũ. Sermo. j.

Sermo ccxlij. B

Otiẽscũq̃ in hoc pśo seculo cõtra laudabiles vitros multiformes tẽdunt insidie: vel diuerse calũnie q̃ emerserint causẽ: qđ hõ pestilẽs cogitet qđ diabol⁹ machinet nõ metuet iust⁹: q̃ cũ ipso est xp̃o. Eligat hõ miles in plio pstitut⁹: officia semp exercere virtutũ. Qñ ergo de duob⁹ ampliciti: aut patefactis insidijs ei⁹ innocẽtia in ppło clarescit: aut pśequẽtib⁹ iimicis fuent⁹ cũ cõditiõe mortis excesserit/molestijs secularibus liberat⁹ portũ securitatis itrabit. Daniel ꝓpheta nec ī lacu ꝓtect⁹ leonũ timore pculsus expauit: ſz iter ista bestiarũ oza pśistẽs dũm tota mẽte placauit: ⁊ tyrãnicas dispositiões illesus euasit. Zacharias põtifex magn⁹ p cultu dei plegib⁹ sacris: p cẽsura in tẽplo sacerdotali rebellẽ inere: pãs ppl̃m: mortẽ pstãter accepit: ⁊ detestabilis acies iudeorum ei⁹ cruore paulmentũ infecit. Zacharias martyr triũphat: ⁊ daniel cõfessor exultat. Un⁹ mozit ⁊ triũphat: alter euadit ⁊ regnat. Sz nec femine⁹ sex⁹ suis fraudat exẽplis: q̃ pudicitie ornatũ salubriter reseruauit. Susanna illustris dec⁹ pudicitie vicit ipudẽtiã iudicũ: petulantiã seniorũ cõpressit audacẽ: ne castitas i eo pateret iniuriã. Stabat susana in iudicio falsoꝝ mẽdacib⁹ oppśsa testimonijs dãnatoꝝ stabat nõ tanq̃ res ſz p castitate firmiter mozitura. Ibat q̃ pudica ad supplicia: nõ adulteroꝝ cozꝑ in ą extrema libido exęrat: ⁊ diabol⁹ inflãmauerat. Qđ ꝓterat virt⁹ ⁊ ornabat pudor: illesũ ibat in mortis exitiũ. Egregiũ portabat caput: cui⁹ vultũ integra cõsciẽtia sublimabat ad celũ. Propter dãna pudoris salutis vota cõpressit: ⁊ cui fuerit chara p̃mia castitatis: vite gaudiũ nõ amisit. Cõtẽpsit vnũ ⁊ cõsecuta est totũ. Et q̃ mori voluit: cũ gl̃ia castitatis euasit. Et quã sua praua delecerat illustris pście integritas erigebat: metusq̃ dei ⁊ iniuẽtis sacri iudicij idubitata crudelitas. O amor honestatis ⁊ legis. Susanna adulterij cõscie tiã grauiorẽ iudicauit q̃ penã. Cũ duceret non dolebat de supplicio: qm̃ gaudebat de testimonio falsidico. Innocens accusat⁊ p sniam: sed nutu dei suspẽdit pena vt iudicãtiũ falsitas denudaret: ⁊ innocẽs purgaret. Jnfirm⁹ sex⁹ ꝓtra viros surgit fortior: expugnat libidinẽ castitas ⁊ honestas: impulsu luxurie horrẽda pśternit ꝓpositas. Susanna ꝓpria virtutẽ ani seruauit ⁊ iudicij ꝓpriꝰ cõstater excepit. Confiant de innocẽte falsa crimina. Ille ei minu⁹ est: q̃ deũ habuerit defensorẽ. Denicq̃ daniel ꝓpheta instinctu dei cõmonit⁹. Redite in iudiciũ: exclamauit. Stupet ppl̃s p iudicio repẽtino: reuocat addicta: falsos testes pauor inuadit. Demit diabol⁹ qđ ipius cõmẽta nudank: gaudẽt angeli de pudoris integritate cõperta qđ defendat in terris veritas fatigata. Interrogatũ est q̃ in loco susãna facin⁹ q̃ arguebat admisit. Hic sub lẽtisco dicit: ille sub pino. Cũ ergo eorum discrepãt plata respõsa sic repugnãtia victoꝛ fctã nudant vt vigore mẽtis icrepato ppl̃o: testib⁹ cõfusis veritas ostẽderet. Gaudet ppl̃s de pudoris integritate/ triũphat maritus q̃ fidã inuenerit puge. Letat familia q̃ nihil inuenerit in ea q̃ puniat: qđ adulterij factum non inuenerit / nec homicidium diabolus quod procurabat impleuerit.

Dañ.vj. et.xiiij. ij. Parał. xxiiij. Dañ.xiij. Ubi.s.

¶ In eadẽ dñica. De castitate coniugali. Ser. ij.

Sermo ccxliij. A

Uandocũq̃ castitatẽ fratres charissimi: ſm qđ decet ⁊ expedit cõmendamus: foꝛte adolescentes ⁊ adhuc in viridi etate positi dicũt. Juuenes homines sum⁹: cõtinere non valemus. Quibus nos respõdere ⁊ possum⁹ ⁊ debem⁹ / ne forte ideo castitatem custodire non possunt: q̃ amplius mãducant q̃s expedit: et vinum amplius accipiũt q̃s oportet: familiaritatẽ mulierum vitare nolũt: at q̃ eaꝝ suspectã societatẽ habere nec metuũt nec erubescũt. Qui tales sunt audiãt apostolũ dicentẽ. Fugite fornicationẽ. Et illud. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Et illud salomonis. Vinũ et mulieres apostatare faciũt sapientes: ⁊ arguũt sensatos. Jlli vero q̃ dicũt q̃ castitatẽ seruare non possint: respondeant nobis vtrũ vxores habeãt an nõ. Si habent q̃re nõ attendũt illud qđ veritas in euãgelio ait. Oia q̃cũq̃ vultis vt faciant vobis boies: et vos facite illis simliter. Et q̃re nõ seruãt fidẽ vxozib⁹ suis quã sibi ab eis seruari desiderãt? Cũ ei vir a virtute nomẽ accepit: ⁊ mulier a mollicie. i. fragilitate: q̃re ꝺ crudelissimã bestiã libidinẽ vult vnusq̃sq̃ vxorẽ suã victricẽ esse: cũ ipe

1.Cor.v. 1.Cor.x. Ephe.v. Eccl.xij.

ad primũ libidinis fctum vict⁹ cadat: Hoc loco forte q̃ ad-
huc vxorib⁹ nõ sunt cõtuncti: dicũt se excusare posse: qz con
iugia nõ habẽt quib⁹ fidẽ seruare debeant ꝛ ꝓpterea conti
nere nõ possunt. Istis q̃ istam falsam ꝛ miserabilẽ excusatio
nem conant ꝓtendere: iustissime respõderi ꝛ põt ꝛ debet: qz
nullus magis illicita vitare debet: q̃z q̃ respuit q̃ licebãt: cũ
vxore accipere licet: ꝛ cõtra oĩm scripturarũ auctoritatem
adulteriũ cõmittere nũq̃ liceat: quare cũ dei gratia nõ ac-
cipis qõ licet: et cũ dei offensa ꝓsumis qõ nõ liceat: Quelim
tẽ scire si illi q̃ vxores nõ habent: ꝛ priusq̃ cõiugis copulen
tur adulteria cõmittere nec metuũt nec erubescũt: vtrũ ve-
lint spõsas suas antecẽ ad nuptias venĩat ab aliquib⁹ adul
teris violari? Cũ em̃ nullus sit q̃ hoc pattẽter accipiat: q̃re
vnusq̃sq̃ spõse sue nõ seruat fidẽ quã sibi ab ipsa seruari de
siderat? Quare vxorẽ virginẽ optat accipe: cũ ipe sit corru-
pt⁹? Quare viuẽti vxori desiderat copulari: cũ p adulteriũ
in aĩa tam ipse sit mortu⁹? Scõm illud qõ scriptũ est. Aia q̃
peccauerit ipa morietur. Et illõ qõ terribiliter clamat apls.
Fornicatores iudicabit de⁹. Et illõ. Neq; adulteri regnũ
dei possidebũt. Et iterũ. Sẽs adulteratos ꝛ adulteros tãq̃
cliban⁹ corda eor̃. Sed forte putãt aliq; q̃ feminis ante nu-
ptias fornicari nõ liceat: sed viris liceat. Ista punienda ꝛ ni
miũ grauia mala: qõ petius est: ideo a multis vtris sine vllo
timore dñi cõmittuũr: qz ita a plurib⁹ in cõsuetudine missa
sunt: ꝛ ita villa vel leuia dñr: vt nec ĩa inter grauia ꝛ mĩa
putent. Nã in fide catholica q̃cq̃ mulierib⁹ nõ licet: oĩno
nec viris licet. Uno ei ꝓcio. i. xpi ꝓtioso sanguine redimũr
ꝛ virl sil ꝛ femine. Jn vnã fidẽ vocant ꝛ in vno ecclie corpe
cõgreganꝫ/simul baptismi sacramẽta ꝓcipiũt/sil ad altare
ad accipiendũ corpus ꝛ sanguinẽ xpi accedũt/sil vtriq; se-
xui ꝓcepta donata sunt. Cum hec ita sint: q̃ fronte vel q̃ con
sciẽtia qõ ꝟ viris simul ꝛ mulierib⁹ nõ licet agere solivirt se
credũt impune cõmittere: Sed ꝛ illi q̃ hoc facere ꝓsumunt
ꝓ certo cognoscãt: q̃ si cito se nõ emẽdauerit: ꝛ eis fructuo-
sa penitẽtia nõ subuenerit: ꝛ sic subito de hac luce rapti fue
rint: eterna illos flãma sine vllo remedio cruciabit. Et illõ
quale est qõ multi vtroq; añ nuptias cõcubinas sibi assume
re nõ erubescũt: q̃s post aliquot ãnos dimittãt: ꝛ sic postea
legitimas vxores accipiãt. Tractãt em̃ apud se vt ꝓlus de
multis calũnijs ꝛ raptinis ꝛ iniustas diuitias ꝛ iniqua lucra
conquirãt: ꝛ postea cõtra rationẽ plus nobiles q̃z ipsi sunt/
vl ditiores vxores accipiãt. Ecce quãtis malis se obligãt:
qui nõ solũ luxurie sed etiã auaricie vel cupiditati: infelici-
ter seruire desiderant. Cũ coĩa deo ꝛ angelis cõtestor atq;
denũcio ista mala ꝛ semp ꝓhibuisse ꝛ nunq̃ ei placita fuis-
se: qz precipue ꝓbus christianis cõcubinas habere nunq̃
licuit: nunq̃ licebit. Sed qõ peius est faciũt hoc multi viri
iure fori/nõ iure celi/nõ iusticia iubente: sed libidine domi-
nante. Cũ em̃ apls cõiugia habẽtib⁹ dicat. Tempus breue
est ꝛ supest vt qui habẽt vxores tãq̃ nõ habẽtes sint. Et il-
lud. Abstinete ad tps vt vacetis orationi. Quõ adulteras
cõcubinas ꝑmittit habere q̃ castitatẽ seruare ꝛ in cõiugiis
positis ꝓcipit? Ꝓro qua re iterũ atq; iterũ voce libera cla-
mo: qz qui ante legitimas nuptias cõcubinã sibi adhibere
ꝓsumit: petius peccatũ facit q̃z q̃ adulteriũ cõmittit. Qz q̃
adulterat adhuc tam graue malũ secrete vult agere/ in pu-
blico aũt aut metuit aut erubescit cõmittere. Ille vero qui
publice concubinã habere voluerit: fronte impudentissima
rem execrabilẽ toto populo videte licenter se putat admit-
tere. Sed forte illi q̃ isto peccato nõ sunt maculati/ dicunt.
Quare q̃ hoc agunt a cõmunione nõ suspẽdunt? Ideo em̃
tantũ scelus a sacerdotib⁹ minime vindicat: qz a multis ad
mittit. Si em̃ vnus aut duo aut quattuor vel quinq̃: mala
ista facere ꝓsumerent: ꝛ poterant et debebãt/nõ solum a cõ-
munione suspẽdi: sed etiã a colloquio ꝛ conuiuio christiani
populi separari: ꝟm illud apli. Cũ huiusmodi nec cibũ qui-
dem sumere. Multitudo tñ peccãtiũ (sicut iã dictũ est) pro-
hibet sacerdotes dñi in illis distiguere. Faciunt tñ boni sa
cerdotes qõ possunt: et cũ pfecta charitate contendũt ozare
et suspirare iugiter: ꝛ gemit⁹ ac rugit⁹ effundũt: vt in quib⁹
ꝓpter infinitã multitudinẽ nõ possunt seueritatẽ vel disci-
plinã ecclesiasticã exercere: monẽdo vel orãdo pro eis pos-
sint eos vel aliq̃s ad penitentiã prouocare. Unde iterꝫ atq;
iterũ rogo pariter ꝛ contestor: vt qui vxorẽ optat accipere
sicut illam virginem inuenire desiderat: ita ipse vsq; ad nu
ptias virgo sit: qz si nõ fuerit: bñdictionẽ accipere cum spon
sa sua non merebit. Et implet in eo qõ scriptum est. Voluit
benedictionẽ ꝛ elongabit ab eo. Jã vide si penitẽtie reme-
dium nõ subuenerit: q̃d de illo erit vel qua sentẽtia eũ neces
se erit in futuro iudicio subiacere: q̃ iã in hoc seculo benedi-
ctionẽ cũ sponsa sua nõ fuit dign⁹ accipe. Et illud attẽdite
fratres: si in tã graui periculo sunt q̃ vxores nõ habent: ꝛ aut
cõcubinas sibi adhibẽt: aut adulteria admittũt: q̃d de se in
felices illi cogitãt: q̃ forte cõiugia habẽtes adulterant: ꝛ in-
sano furore vel crudeli infelicitate de iudicio dei desperant
q̃ nec supplicia infernt formidãt: nec desiderãt premia eter-
na. Si em̃ fidem haberẽt: vtiq; deo crederent: ꝛ venturũ iu-
dicium cũ tremore metuerẽt. Probatur em̃ qz dominibus
credunt: ꝛ deo nõ credunt: vt publice vbi boies vidẽt adul-
teria timeãt: ꝛ secrete vbi deus videt oĩno non timeant. Si
qualẽcũq; scintillã fidei haberẽt: vtiq; deo crederent: ꝛ ad
suas in presentia sua peccare: ita nec illi in cõspectu dñi sui
adulterare ꝓsumerẽt. Sed de talibus clamat per ꝓphetã
spiritus sanctus. Dixit (inquit) insipiens in corde suo: non
est deus. Certũ est em̃ qz non credit deũ esse: q̃ in tenebris et
in occulto illa presente deo facit: qui publice facere presenti
bus hominib⁹ pertimescit. Nescit infelix: qz vultus domini
superfacientes mala vt perdat de terra memoriã eorũ. Sed
forte dicit aliquis. Ecce cõpellẽte negocio aut iubẽte rege
ab vxore tot mẽsibus aut annis separat⁹: quõ castitatẽ ser-
uare possim? Cui iustissime respõderi põt: vt redeat ad vxo
rem suã. Sed cũ hoc negociatori dixero: ꝑ mihi dicere: qz
si negociũ dimiserit nõ habeat vñ viuat. Militãs dicit. Si
exercitũ dimisero: tracundiã regis incurro. Jstis talib⁹ ve
raciter dici potest. Si timet regẽ: et ideo nõ redit ad vxorẽ
suam ꝓpriã: debet timere deũ vt nõ tangat alienam. Nam
quomodo illũ q̃ nõ iussus relicto exercitu reuertit ad vxo-
rem suã rex potest occidere: sic ꝛ illũ qui lõge posit⁹ adulte-
rat: potest de⁹ ꝓpetua pena dãnare. Rogo vos fratres cha-
rissimi: si ꝓpter negocij necessitatẽ ꝛ regis iussionẽ vnusq̃sq̃
q̃z ab vxore sua interdũ etiam longo tẽpore separat: quare
ꝓpter deum ꝛ aĩam suam tam longo spacio tpis castitas
non seruat? Uereatur negociũ: meretur regis iussio vt tãtis
diebus non agnoscat vxor ꝓpria ꝛ non mereturamor et
iussio dei vt non contingat aliena? Sed qui hoc ꝓpter ne-
gociandi lucrũ ꝛ regis imperiũ seruat: ꝛ ꝓpter deũ seruas
re dissimulat: sciant qui talia agũt q̃ si eis nõ penitẽtia sub
uenerit: cũ ante tribunal christi stare ceperit: ab auditu ma
lo liberari nõ poterũt. Sed dicet illis. Discedite a me ma-
ledicti in ignem eternũ. Et illud quale est q̃ aliquotiẽs vir
fortissimus ꝓcedens ad prelium forte nõ mĩn⁹ decẽ inimicos
occiderit: ꝛ ex ipsa victoria aliquã puellã de ꝑdacciões:
dum cum illa per adulteriũ iũgitur: anima sua peccati gla-
dio interficit. Et videte quantũ malũ sit vt aliquis crude-
lior existat in se suam aĩam occidendo per luxuriã: magis
q̃z p carnalẽ victoriã aduersariorꝫ corpora trucidãdo. Ue-
re lugendũ est ꝛ dolendũ: vt ille q̃ sicut iã dixi: decem aduer
sarios vicit ab vna muliere superet: ꝛ qui tot inimicos occi
dit in corpore: ab vna puella iugulet in corde. Uere inimis
graue malũ est vt vir fortis qui ferro nõ vincitur: libidine
superetur: et eũ mollia aut blãda subuertant quem dura nõ
superant: ꝛ qui esse captiu⁹ vel seruus hominibus dedigna
tur: seruus esse peccati mereatur: cũ indignius sit mente ser
uire q̃z corpore: ꝟm quod scriptũ est. A quo em̃ quis vincit:
huius ꝛ seruus efficitur. Hec ergo fratres charissimi: si vo-
bis ego non dixero: rationẽ ꝓ animabus vestris in die iu-
dicij redditurus ero. Quicũq; aũt magis mihi irasci q̃z se
emendare voluerit/non habet vnde per ignorantiã se possit
ãte tribunal eterni iudicis excusare: vt dicat se nõ fuisse ad-
monitum: nec a malis prohibitum: nec ad ea q̃ sunt deo pla
cita castigatione ꝛ admonitione frequẽtissima prouocatũ.
Sed credimus de domini misericordia: q̃ ita negligẽtib⁹
quibus q̃z ispirare dignabit: vt sibi magis vel peccatis suis
q̃z medicamentis sacerdotalib⁹ irascant. Et quomõ egro-
tantes a carnalibus medicis requirunt sanitatẽ corporum
sic a spiritalibus medicamẽta desiderent animarum. Sed
confidim⁹ qz ꝑstabit hoc diuina misericordia: q̃ ita nobis
de sua emendatione studebunt gaudiũ facere: vt ad eternũ

Ezechiel. xviij.
Deb. xliij.
j. Cor. vj.
Ubi. ꝑ.
Pro. xxiij.
Pet. iij.

Notate: ne miseria: aut cadis sermonũ hui⁹ opis. Sermo. xxxiiij. A

merlantur premiũ feliciter peruenire: prestãte domino ꝛc.

In eadem dominica. De castitate coniugali. Sermo. iij. In quo dicit q̃ continere non debere quidã se ideo putãt quia coniuges non habent.

Magnũ mihi gaudiũ facitis fratres charissimi: cũ in solẽnitatib⁹ martyrꝫ tãta deuotiõe fidei ad ec-
clesiam cõuenitis. Sed si vultis deo auxiliante ꝛ
vr̃m profectũ et nostrũ gaudiũ spiritaliter adim-
plere: ita iter vos ꝛ pacẽ ꝛ charitatẽ inspirãte dño ꝓseruate
vt contra hoĩem nullũ odiũ habeatis in corde: ꝓ bonis ora
te vt semp ad meliora ꝓficiant: ꝓ malis assidue supplicate
vt cito se corrigant: ꝛ ꝟm ꝓceptũ dñi. Quecũq; vultis vt fa-
ciant vobis boies/hec ꝛ vos facite oĩb⁹. Cũ em̃ in verita-
te pax ꝛ iusticia ꝛ misericordia custodit: q̃ non solũ nullis
boibus malũ facim⁹: sed etiã vbicũq; poterimus adiuuare
cõtẽdim⁹. Si q̃ hec (xpo adiuuante) fideliter agam⁹/beatos
martyres in his q̃ supra dixim⁹: ꝓpitios ꝛ ꝑclaros opibus
imitãtes: partẽ cũ illis in eterna beatitudine hr̃e poterim⁹
Et tũc ꝓ nobis absq; vlla dubitatione sancti martyres in
tercedũt: q̃ in nobis aliq̃d de suis virtutib⁹ recognoscũt.
Castitatẽ añ oĩa cum dei adiutorio custodite: ꝓpter illud
qõ scriptũ ẽ. Neq; adulteri regnũ dei possidebũt. Et illud.
Fornicatores ꝛ adulteros iudicabit de⁹. Pueri vel puelle
q̃ in pubio cõiugẽdi sunt: virginitatẽ vsq; ad nuptias ser-
uẽt. Nã si añ legittimã cõiunctionẽ p adulteriũ corrupti fue
rint ad nuptias corpe quidẽ viui veniũt: sed in aĩa mortui
cõprobãt: qz scriptũ est. Aia q̃ peccauerit ipa morietur. Nul
la mulier potatiões ad aborsum accipiat/nec filios aut ꝓce
ptos aut iã natos occidat: qz quicũq; fecerit hoc/ ante xpi
tribunal sciat se illic eoz causam quos occiderit eẽ daturã.
Sed nec alias diabolicas potationes mulieres debẽt acci-
pere. Uulier aũt quecũq; fecerit hoc ꝓ qõ tam nõ possit cõ-
cipere: quãtoscũq; parere poterat: tãtoz homicidioz se reã
esse cognoscat. Uulier aũt igenua q̃ mortiferas potatiões
accipit vt nõ concipiat: velim scire si hoc ancillas vel colo
nas suas facere velit? Et ideo sicut vnãq̃q; vult vt sibi mã
cipia nascanꝫ q̃ illi seruiãt: ita illa quãtoscũq; cõcepit: aut
ipa nutriat: aut nutriẽdos alijs tradãt: ne forte illos aut cõ
cipe nolit: aut qõ est graui⁹ occidere velit: q̃ boni xpiani po
terãt fieri generati. Quotiẽs ad ecclesiam in q̃libet solẽnita-
te ventitis: ꝛ sacramẽta xpi ꝓcipere voluerit is: añ dies plu-
res castitatẽ seruate: vt cũ secura conscientia ad altare dei
possitis accedere. Quã rẽ etiã ꝓ tota q̃dragesimã: ꝛ vsq; ad
clausulam pasche fideliter custodite: vt vos solennitas pa-
schalis castos ꝛ puros iueniat. Qui enĩ bon⁹ xpianus est: nõ
solũ añ dies plures q̃z cõmunicet castitatẽ seruat: sed ꝛ vxo
rã suã (excepto desiderio filioꝝ) nõ agnoscat: qz vxor nõ ꝓ-
pter libidinẽ: sed ꝓpter filiorꝫ ꝓcreationẽ accipit. Deniq;
ꝛ ipe tabule mr̃imoniales h̃ cõtinẽt: liberoꝝ inq̃t ꝓcreãdo-
rũ cã. Uidete qi nõ dixit libidinis causa: sꝫ liberoꝝ ꝓcrean
dorũ. Uelim tñ scire ffres charissimi: ille q̃ vxore sua incõti-
nẽter vtit: si quotiẽs cũ luxuria victũ agnouit: totiens suũ
agrũ in vno anno arauerit vl seruerit: qualem messem colli-
gere possit? Qui q̃ se cõtinere nolũt: si totiẽs terrã quandã
suã quã iã seminauerãt: iterũ arẽt ꝛ seminẽt: videam⁹ qua-
liter de ei⁹ fructu gaudebũt: qz sicut optie nostis/ nulla ter-
ra poterit dare legitimũ fructũ: in qua freq̃nter ĩ vno anno
fuerit seminatũ. Ꝺ ergo nõ vult aliq̃d in agro suo: q̃re fac
in corpe suo? Sꝫ dicet aliq̃s: hõ iuuenis sum: continere non
possum. Nec forte ideo te nõ cõtineas: qz plus mãducas q̃z
expedit: ꝛ plus vinũ accipis q̃z oportet. Forte etiã turpib⁹
cogitationib⁹ occupas mentẽ tuã: ꝛ luxuriosa verba nõ so-
lum libẽter sed etiã freq̃nter aut ipe dicere aut alijs dicẽti-
b⁹ audire nec metuis nec erubescis. Jncipe cũ dei adiuto-
rio/gule ꝯcupiscẽtias refrenare/castis cogitationib⁹ ꝛ ho-
nestis sermonib⁹ mentẽ vel linguã tuã iugiter occupare: et
videbis qz deo auxiliãte castitatẽ poteris custodire/ nec te
pigeat si corpis ifirmitas nõ ꝓhibet/ freq̃nti⁹ ieiunare/ ad
ecclesiam maturius surgere: vt possis tuã aĩam a libidinosis
maculis nitidã custodire. Et si hoc nõ infideliter facies vi
des te adhuc carnis ꝛpugnationib⁹ fatigari: ꝛ forte aliquo
tiẽs excepto filiorꝫ desiderio ad cognoscẽdã vxorẽ ꝓpriam
vinci: ꝟm vires tuas q̃tidianas elemosynas adde: q̃m scri-

Ecclꝰ. iij.
E
Psalm. l.
Exo. xix.
Ezechiel. xviij
Geñ. j.
j. Cor. xj.
Tessa. iiij.

ptum est. Sicut aquã extiguit ignẽ: ita elemosyna extiguit
pctũ. Et illud qõ contra oĩa pctã magnũ est ꝛ salubre me-
dicamentũ: oĩbus q̃ in te peccauerint plenã idulgentiã tri-
bue: vt qõ ꝓ incontinẽtia ĩdignat ieiunijs/elemosynis/ac p̃-
cipue per inimicorꝫ indulgentiã viuat. Sed dicis: vxorem
excepto desiderio filiorũ agnoscere: peccatũ nõ est. Jn tan-
tum peccatũ est vt ꝓphets penitẽs clamat. Jn iniquitatib⁹
cõceptus sum: ꝛ in delictis peperit me mater mea. Et sic in
veteri testamẽto legim⁹: qõ populus iudeorum accessurus
erat ad montẽ Sinai: ex precepto dñi dicebat eis. Sanctifi
camini ꝛ estote parati in diem tertiũ: et ne appropinquetis
vxoribus vestris. Et illud. Si qs nocturno pollut⁹ fuerit
somno/non manducet carnes sacrificij salutaris: ne pereat
aĩa sua de populo. Si post pollutionẽ que nobis nolentib⁹
fieri solet/ nobis cõmunicare nõ licet: misi petius ꝓcedat con
punctio ꝛ elemosyna: ꝛ si infirmitas nõ ꝓhibet: etiã ieiunio
quis est qui potest dicere illud quod vigilantes ꝛ volentes
facimus non esse peccatum? Deniq; mulieres quãdo mari-
tos accipiunt: per triginta dies intrare in ecclesiã non pre-
sumant. Quod etiã similiter viri obseruare deberent. Sed
dicis/ pctũ quidẽ est: sed tñ parũ est. Nec nos dicimus qz
capitale peccatum est: sed tñ si freq̃nti⁹ exerceatur: ꝛ ieiu-
nijs vel elemosynis non redimatur: nimis immundam ani
mam facit. Moli despicere peccata tua: qz parua sunt: nam
et pluuiarũ gutte sunt: sed flumina implent: ꝛ moles trahũt
et arbores cũ suis radicib⁹ rollunt. Tu qui dicis: qz parũ
peccatũ ẽ: velim scire quotiẽs tale peccatũ admittis: si tot
paruulas plagas in corpore: ꝛ tot maculas aut scissuras in
vestib⁹ tuis fieri velis? Cũ ergo in corpore tuo plagas: nec
in veste tua scissuras vel maculas fieri acquiescis: qua con-
sciẽtia hoc facere in aĩa tua nõ metuis? Ac sic quicũq; hoc
fecerit: plus amat vestẽ ꝛ carnẽ suam q̃z aĩam. Cum em̃ ad
imaginẽ dei facti sum⁹: quotiẽs aliq̃d turpe/ aut loquimur
aut facim⁹: totiens dei imaginẽ foedidamus. Etiã videte
si hoc vos deceat/ aut oporteat. Uere dico vobis fratres
charissimi: qz nõ hoc de nobis deus meret: vt in nobis ima-
go ipsius ꝓ malas cõcupiscẽtias iniuriã patiat. Et cũ nul-
lus hõ velit cũ tunica sordibus plena ad ecclesiam cõuenire
nescio qua conscientia cũ aĩa ꝑ luxuriã sic inquinata: ꝓsu
mit ad altare accedere/nõ timens illud qõ apls dixit. Qui
em̃ manducat corpus et sumit sanguinẽ dñi indigne: reus
erit corporis ꝛ sanguinis dñi. Si erubescimus ac timemus
eucharistiã manibus sordidis tangere: plus debem⁹ timere
ipsam eucharistiã intus in anima polluta suscipere. Et da
sicut dixi: in anima nostra facti sumus ad imaginẽ dei: si in
tabula aut lignea aut lapidea faceres imaginẽ tuã: ꝛ alijs
impudens homo vellet illam imaginem aut lapidib⁹ fran-
gere/aut aliquib⁹ sordibus inquinare: velim scire si contra
eum nõ moueretur animus tu⁹? Rogo te si imaginẽ pictã
in tabula mortua sic zelaueris: puta si qualẽ iniuriã patitur
deus: qũ in nobis imago sua per luxuriam sordidatur? Et
ideo si nobis non parcimus ꝓpter nosmetipsos: parcamus
nobis vel ꝓpter imaginẽ dei ad quã facti sumus. Ante oĩa
vt quotiens dies dominicus aut alie festiuitates veniunt:
vxorẽ suam nullus agnoscat. Et quotiens fluxũ sanguinis
mulieris patiunt: similiter obseruandũ est. Ꝓpter quod
sit ꝓpheta. Ad mulierẽ menstruatã non accesseris. Nã qui
vxorẽ suã in ꝓfluuijs positã agnouerit: aut i die dominico
vel in alia qualibet solẽnitate se continere noluerit/ q̃ tunc
cõcepti fuerint/aut leprosi/aut epilentici / aut etiã forte de-
moniaci nascentur. Deniq; quicunq; leprosi sunt: non de sa-
pientibus hoĩbus q̃ ꝛ in alijs diebus ꝛ in festiuitatibus ca-
stitatem custodiunt: sed de rusticis maxime qui se cõtinere
nõ sapiũt/ nasci solẽt. Et reuera fratres si animalia sine in-
tellectu nõ se contingũt nisi certo ꝛ legitimo tẽpore: quãto
magis hoies qui ad imaginẽ dei facti sunt: hoc obseruare
deberent. Sed qõ peius est: sunt aliq̃ ita luxuriosi vel ebrio
si: qui aliquotiens nec ꝓgnãtibus vxoribus parcunt. Et
ideo si se nõ emẽdauerint: ipsi videãt si non peiores aĩalib⁹
iudicandi sint. Jstis talibus clamat apostolus dicens. Ut
sciat vnusq̃sq̃ suum vas possidere in honore ꝛ sanctificatio
ne: nõ in passione desiderij: sicut ꝛ gẽtes q̃ spem non habent.
Et qz sunt multi q̃ legitimã nõ custodiũt castitatẽ cũ suis
vxoribus/ sicut supra dixi/ largas elemosynas faciant ꝛ om-

nibus inimicis suis indulgeant: vt sicut iam dictū est: q luxuria sordidū effecit: assiduis elemosynis abluatur. Rogo vos fratres: vt mihi indulgeatis: qz pro salute aie vestre cū grandi timore z cū verecūdia de talib⁹ reb⁹ vos admonere videor: quia z hoc mihi expedit dicere z vos oportet audire Et ideo oia que a nobis audistis vbicūq; fueritis inuicem vobis dicite: z cū charitate vos admonete. Sicut enī reus ero ante tribunal christi si vobis non dixero: ita et vos si inuicē quoscūq; negligētes agnoscitis admonere noluerit is: timere debetis nec vobis necesse sit pro illis reddere rationē Sed credimus de dei misericordia q ita nobis agere inspirabat: vt vobis nō solum de nostra deo placita cōuersatiōe: sed z pro aliorum salute z in hoc seculo z in futuro duplicata deo premia repensentur. Amen.

¶ Dñica vicesimatertia: De continentia et sustinētia: quas duas appellat virtutes que aiam purificant z pacem faciunt diuinitatis. Sermo. j.

Sermo ccxlv. A

Duo sunt q̄ in hac vita veluti laboriosa precipiū: tur a dño. Cōtinere z sustinere. Jubemur em̄ continere ab his q̄ in mundo dicunt bona: z sustinere q̄ in hoc mūdo abūdāt mala. Illa continentia ista sustinētia vocat. Due virtutes que mundāt aiam z capacē faciunt diuinitatis. In refrenādis libidinibus z coercendis voluptatib⁹ ne seducat q̄ male blandit: z eneruet quod ad prosperū dicit: cōtinētia nobis opus est: nē credere felicitati terrene: et vsq; ad finē querere felicitatē q̄ non habet finē. Vt aūt est cōtinētie felicitati mūdi nō credere: ita sustinentie est iniq̄tati mundi non cedere. Siue ergo in affluentia rerū simus siue in angustia: expectādus est dñs: qui z quod vere bonū z suaue est det: et quod vere malū est auertat a nobis. Bona dei que p̄mittit iustis: in finē seruā tur. B Bona z mala que versant z miscent in seculo/nec boni solī habent nec mali. Quicqd boni in hoc mundo dixeris: habēt boni/habēt z mali. Veluti salutē ipam corporis z boni habēt z mali. Diuitias z apud bonos z apud malos iuenies. Successum filiorū z bonoz z maloz donū videm⁹ eē pmune. Vitā longā diu viuūt bon: equidē diu viuūt z mali. Morbos/dolores/dāna/oppressiones/orbitates/cōmunis hec est oim materies lachrymarum. Facile est q̄ videre et bona seculi apud bonos z malos: z mala seculi apud bonos malosq; pferre. C Et ideo quozūdā pedes in via dei titubāt: z exorbitare conant. Multi etiā deuiāt z exorbitāt: cū instituerint z ppositum aīo ppterea seruire se deo vt bonis terrenis abūdent: z malis careāt eaq; deuitēt. Cū em̄ sibi ppositum z hāc mercedē pstituerit pietatis z religionis suc: qñ viderint se laborare z flozere iniquos: quasi perdiderit spē: quasi eos fefellerit q̄ vocauit: quasi frustra op̄ indixerit q̄ in mercede decepit: renūciāt deo. Et q̄ se miseri cōuertūt aduertētes se ab illo a quo facti sunt: z inherētes illis q̄ facta sunt? Cū piterit q̄ factū est: vbi erit amator tēporis qui pdidit eternitatē? Proinde ppter illa bona que nō dabit deus nisi bonis: z ppter illa mala que non inferent nisi malis: qz in fine apparebūt vtraq;/credi sibi vult deus Que eī merces fidei: aut q̄ omnino vel nomē fidei: si modo vis videre q̄ teneas? Non debes ergo videre quo credas: sed credere vt videas. Credere q̄diū nō vides: ne cū videris erubescas. Ergo credam⁹ dū tps est fide: anteq̄ sit tempus speciei. Sic em̄ dicit apls. Q̄diu sumus in hoc corpe peregrinamur a dño. ij.Cor.v. Per fidem em̄ ambulam⁹. Ergo per fidem ambulamus: q̄diu credim⁹ quod nondū videmus. Tenebimus aūt speciē: cū viderimus facie ad faciē sicuti est. Tēpus fidei: z tēpus speciei Joannes etiam apostolus distinguit in epistola sua dicēs. Dilectissimi: nūc filij dei sumus: z nondū apparuit quid erim⁹. Scimus qm̄ cum apparuerit similes ei erim⁹: qm̄ videbim⁹ eū sicuti est. Laboriosum est fidei tēpus Quis negat? Laboriosum est: sed ḥ est opus cuius illa merces est. Moli piger esse in ope: cui? mercedem desideras. Si em̄ z tu ipse mercenariū conduxisses/ non aī mercedē numerares q̄ in opere exerceres. Diceres ei. Fac z accipe. Nō tibi diceret: da z facio. Sic ergo z deus. Tu nō fallis mercenariū tuū timēs deū: et te ipse deus fallit qui iussit ne fallas mercenariū? Cū tu q̄ promitteris potes z nō dare: z si non est in corde tuo dolus falsitatis: est tñ in fragilitate humana inopia difficultatis. Quid de deo tā meam? qui nec fallere potest q̄ veritas est: z abūdat omnibus qui fecit oīa? Credam⁹ ergo deo fratres: hoc est pmū preceptū/hoc est initiū religionis et vie nostre: firmū habere cor in fide: z figēdo cor in fide viuere bene. Abstinere ab oī bus seductorib⁹: sustinere mala tpalia. Et q̄diu illa blandiunt z illa minant/aduersum vtrūq; in hoc habere cor/ne in illa defluas/ne in illa frāgaris. Habēdo ergo continētiā et habēdo etiā sustinentiā/cū bona temporalia trāsierint: z mala q̄ inferant non erūt: habebis omne bonū: habebis nullum malū. Ideo in lectione: quid vobis dictū est? Fili accedens ad seruitutē dei: sta in iusticia z timore: z prepara aiam tuā ad tentationē. Deprime cor tuū z sustine: vt crescat in nouissimis vita tua. Nō vt modo sed vt in nouissimo: vt crescat in nouissimo vita tua. Quantū putam⁹ q̄z crescat? Vt fiat eterna. Modo eī vita humana q̄diu videt producit decrescit potius q̄ crescat. Attēdite z videte: q̄z decrescit. nat⁹ est hō. (Verbi grā) cōstituit illi de⁹ vite sue septuaginta annos. Accedit illi vita dicim⁹ crescēdo. Accedit/an decedit? Ecce de septuaginta annis vixit annos sexagīta: remanserūt decē. Diminutū est q̄ erat propositū: et quanto plus viuit: tāto min⁹ illi restat. Jdeoq; viuēdo ḥ decrescit vita/nō crescit. Tene q̄ tibi promisit de⁹: vt in nouissimis crescat vita tua. Deinde sequit quod lectū nō est. Omne q̄ tibi applicitū fuerit accipe: z in dolore sustine: z in būlitate tua patientiā habe. Sm̄ in igne probat aurum z argentum homines vero acceptabiles in camino humiliatiōis. Durū videtur: defecisti. Nonne illud quod non deficit perdidisti? Multi multa patiunt ppter pecuniā periturā: et tu nō vis pati propter vitā mansurā? Sic recusas laborare p̄ dei p̄missis: q̄si nō laborares p̄ cupiditatib⁹ tuis. Quāta patiuntur p̄ sua iniq̄tate latrones: quāta patiunt p̄ suis sceleribus pditi: p̄ sua nequicia luxuriosi. Pro sua auaricia negotiatores mare trāsmeātes/ vētis tēpestatibusq; corp⁹ et aiam cōmittētes/ sua relinquētes/ ignota q̄rentes? Judex si pronunciet exiliū: tremor est: de⁹ mortē minat z leticia? Quid ergo magnū tibi impat sapiētia q̄ nō posset iperare z auaricia? Tu cū iperat auaricia facis. Et cū feceris q̄ iperauerit auaricia q̄d habebis? Plenā domū auro et argento. Non legisti. Q̄ q̄ in imagine dei ambulet hō: tū vane p̄turbabit? Thesaurizat z nescit cui ea colligat: quare q̄ cātasti et dixisti deo. Aurib⁹ p̄cipe lachrymas meas? Quare tu nō p̄cipis aurib⁹ verba ei⁹: a quo vis p̄cipi lachrymas tuas? Si accusaueris auariciā tuā: inuitaberis ad sapientiā suā. Sed cū susceperī iugū sapiētie/ laboriosa erit. Laboriosa plane. Sed vide q̄ fine: q̄ mercede. Rūq̄ q̄ per sapientiā colligis/nescis cui colligas ea? Tibi colligis. Expgiscere euigila: habeto cor formice. Estatis tēpus ē: collige quod tibi ad hyemē p̄sit. Moli esse piger: collige grana de area: de area dñica. i. verba dei de ecclesia dei: z recōde intus in corde. Quis em̄ est q̄ dicat: bñ mihi erit et non mortar? Quis amet vitā: mortē timet. Ipse timor mortis/ hyēs ḡtidiana ē. Et tūc maxime pūgit timor mortis: qñ nobis p̄sens bñ est. Hā qñ male est: nō timemus mortē. Qñ nobis bene est/ tūc magis timemus mortē. Jdeo ille diues quē delectabāt multe diuitie sue. Habebāt em̄ magnas diuitias: z magnas possessiones/ credo q̄ interpellabat timore mortis: z inter delitias cōtabescebat. Cogitabat em̄ se illa bona relicturū. Cōgregauerat z nesciebat cui: z aliq̄d cupiebat eternū: z venit ad dñm: z ait illi. Magister bone: q̄d boni faciā vt vitā eternam cōsequar? Bene est mihi: sed labitur q̄ teneo. Bñ est mihi: sed subito nō erit q̄ habeo. Dic mihi vñ habeā q̄ sē per erit? Dic mihi quō puentā ad id q̄ non perdā? Et dñs illi. Si vis venire ad vitā serua mandata. Quesiuit: q̄ mandata? Audiuit. Respōdit se a iuuētute sua oia seruasse. Ait dñs consiliari? vite eterne. Unū tibi deest. Si vis perfect⁹ esse: vade vende omnia que habes: et da pauperib⁹: et habebis thesaurum in celo. Non enim dixit/ perde: sed serua: et veni sequere me. Ille q̄ dilectabatur diuitijs: et propterea querebat a domino: quid boni faceret vt vitam eternam consequeretur: quia a delicitijs ad delitias migrare cupiebat: z has quibus delectabatur relinquere formidabat: abiit cessit tristis ad thesauros suos terrenos. Voluit credere domino: qz potest seruari in celo q̄ perituri ē in terra. Mo

Remota: nō nūera: lia ordis sermonū huius opta. L Dut.vj.

luit esse ver⁹ amator thesauri sui. Male tenēdo p̄didit: multū diligēdo amisit. Hā si bene illū diligeret: migraret quo ipe postea sequerek. Domū illi deus ostendit vbi migraret non locū vbi perderet. Secut⁹ eñ ait. Vbi ei fuerit thesaurus tuus: illic erit z cor tuū. Sed videre nolunt hoīes diuitias suas. Fac q̄ in terra thesaurizent. Rūquid nō timent videri diuitias suas? Et cum obstruxerint z cooperuerint Nunquid videt q̄ habēt? Nec ipe videt: z optat vt lateat timet ne pereat. Esse vult diues in opinione/ nō in veritate Quasi sufficit habere in cōsciētia q̄ seruat i terra? Quāto maior tibi z melior cōsciētia erat si seruares in celo. Hic cum obsueris in terra/ times ne sciat seru⁹ tuus z auferat z fugiat. Hic times ne auferat tibi seru⁹ tu⁹: ibi nō times: qz bene tibi seruat dñs tuus. Sed habeo (inquis) seruū fidelē qui z nouerit et nō prodat et non tollat. Cōpara illum dño tuo. Si fidelem seruum inuenisti: dñs tuus quando te fefellit? Et si non potest seruus tuus tollere: potest tñ perdere: dñs tu⁹ nec tollere nec pdere p̄t nec perire p̄mittit. Seruat tibi: manet tibi: liberat te: manētē te faciat. Nec pdet te/ nec perdet q̄ ei cōmendaueris. Veni inq̄t: accipe q̄ apud me posuisti. Absit. Non hoc tibi dicit de⁹. Ego inq̄t tibi qui te prohibui fenerare: feneratus sum a te. Volebas em̄ fenera crescere vt dares homini vt tibi pl⁹ redderet: z qñ accipiebat gaudens: z qñ reddebat plozans. Hoc volebas: z prohibebam ego. Vtri em̄. Aut pecuniam suam nō dabit ad vsuram. Prohibebam te a fenore. Hoc tibi dicit dominꝰ tuus. Pauca vis dare/ z plura accipere? Relique hoīem q̄ plangit quando exigis/ me inuenit qui gaudeo qñ reddo. Ecce inquit assum. Da et sume: tēpore redditionis reddam tibi. Et quid reddam? Pauca dedisti/ plura sume. Terrena dedisti/ celestia sume. Tpalia dedisti/ eterna sume. Mea dedisti/ meipm sume. Quid enim dedisti: nisi ex eo q̄ accepisti? Ergo ne q̄ dederis nō reddo: q̄ vnde dares dedi? Qui te ipm qui dares dedi: qui tibi xpm cui dares dedi qui tibi dicit. Quādo vni ex minimis meis feciste/ mihi feciste. Ecce vt des pascit z esurit propter te. Donat z eget. Quando donat vis accipere: quando eget nō vis dare. Eget christ⁹ quando eget pauper. Qui oibus suis vitam eternā parat⁹ est dare: in vno quoq; paupe temporaliter est dignatus accipere: z consiliū dat quo migres. Dedit em̄ cōsiliū quo migrare debeas. Migra em̄ de terra in celū: ne pdas. Q̄ multi em̄ q̄ seruabant perdiderūt: z nec sic correcti in celo ponere didicerūt. Si forte tibi aliquis diceret: transporta diuitias tuas ab occidēte in orientē si nō vis vt pereāt: estuares/laborares/satageres/attenderes q̄ haberes/videres temultiplicate rerū tuarū facile in lōginqua migrare nō posse. Sed z forte fieres: qz ire cogereris: z quō tecum tolleres q̄ colligeras nō inuenires. In lōginquiora te migrare iussit: qui nō ait. Migra ab occidēte in orientē: sed ait. Migra de terra in celū. Estuas quasi difficultatē malozem tibi videris pati: z dicis tibi. Si nō inueniebā iumenta z naues q̄ bus ab occidente migrarē ad orientem: quō inuenīam scalas quib⁹ e terra migrem in celū? Moli inquit tibi deus laborare/ noli laborare/ qui te diuitē fecit: qui tibi q̄ dares dedi. Laturarios tibi pauperes feci. Si (verbi gratia) iuentres aliquē inopē de trāsmari/ aut quo ire velles inuenires inde ciuē necessitatē patientē: nonne diceres tibi: ciues iste inde est quo ego volo ire? Eget hic: do illi q̄ ibi mihi reddat. Ecce eget hic pauper/ qui cuius est regni celoz. Quid dubitas facere traiecticiū? Sic em̄ dant qui hoc faciunt vt plura accipiant/ cum ad ea loca venerint: vnde est ille q̄ accepit. Faciamus z nos. Hoc fit si credam⁹: si fidem excitemus. Nam vane conturbamur: qz dormiente christo in naui/ pene naufragauerūt discipuli. Dormiebat xps: z turbabant discipuli. Venti seuiebant: fluctus excitabant: nauis mergebatur. Quare? Quia iesus dormiebat. Sic et tu quādo tempestates tentationū seuiunt in isto seculo: turbatur cor tuum tāq̄ nauis tua. Quare: nisi qz dormit fides tua? Sic em̄ paulus apostolus dicit. Quia habitat xps per fidem in cordibus vestris. Excita ergo christum in corde tuo: vigilet fides tua: tranquillet conscientia: et liberetur nauis tua Senti: qm̄ qui promisit verax est. Nondū ostēdit: qz nondū est tempus vt ostēdat. Multa etiā tamē ostendit: christum suum promisit z dedit. Resurrectionē eius p̄misit z dedit. Euangeliū eius promisit z dedit. Ecclesiam suam toto oz: de defundendam promisit z dedit. Tribulationes ipas in rebus humanis predixit z ostēdit. Quāta sunt que restāt? Implent q̄ promissa sunt: implent que predicta sunt: z timbas ne nō veniat qō restat? Tunc timere deberes: si qō predictum est nō videres. Bella sunt/ fames sunt/ cōtritiones sunt. Regnū super regnum est: terremotus sunt: abūdantia scādaloz: frigus charitatis: copia iniquitatis. Hec oīa lege predicta sunt. Lege: vide qz omnia q̄ vides p̄dicta sunt: et crede te vlsurū esse quod nondum venit: numerās quāto venerūt. Tu aūt videndo deū ostendere que predixit: non credis daturū esse qō promisit? Ibi credere debes/ vbi turbari cepisti. Si finis mūdi est: migrandū est de hoc mundo non amandus est mundus. Ecce turbat mūdus: z amatur mūdus. Quid si trāquillus esset mūdus? Formoso quomodo hereres: qui sic amplecteris fedum? Flozes eī? quō colligeres: qui ab spīnis nō revocas manū. Nō vis relinquere mundū: relinquit te mundus: z sequeris mundū. Coz ergo mundemus charissimi z nō perdam⁹ fustinentiā: sed percipiamus sapientiā: z teneamus continentiā. Transit labor: venit requies. Trāseūt falsa delicioſa: et venict bonum qō cōcupiuit anima fidelis/ cui inardescit z suspirat oīs peregrinus in seculo. Patria bona/ patria celestis/ patria cum populis angelozum/ patria vbi nullus mozit: quo null⁹ hostis admittitur/ patria vbi habeas sempiternū deum amicum: vt nullum timeas inimicum.

Matthei xxiiij. M

¶ In eadem dominica: Ad iuuenes vt contineāt dicitq; p̄ iuuentus flos est etatis sed periculum mentis. Sermo. ij.

Sermo ccxlvj. A

Ho vos mihi sermo/o iuuenes/ flos etatis/ periculum mētis. Tēpus quidē omne atq; omnis etas quas corruptibilis caro illa portat: vacare a tentationibus nō pōt. Et tādiu quisq; bon⁹ in agone luctat ne ab aduersario superet: in periculis agit: q̄diu cum illo sicut in arenoso quodā stadio: sic in ista morte pugnādit. Moz ei vt homo seculo nascit: z vitam plenam miserie: velut ppheta futuri laboris sui p̄conio lachrymose vocis ingredit: etiā si nondū in animo suo: in animo tamen parētum suozum vel quozūlibet hominū: in quozum manib⁹ nutrienda ei⁹ infirmitas iacet: tētari iam potest: z diaboli circūuentionib⁹ rapi/ aut per ligaturas execrabilū remediorum/ aut per sacrilega sacra gentiū/ aut si forte moz viget negligentia renūciationis in baptismo salutari. Et vt breui cōplectar: tentat illa etas cū a suis in mūdo diligit/ et in christo negligitur. Trahit em̄ secū propaginem mortis: et in illo peccati vulnere radicat q̄ primo homini ex quo corruptionis origine duxim⁹: venenoso dente serpentis inflictum est. Unde sanct⁹ Job: neminē esse mūdū dicit a peccati vtiq; sordib⁹ / nec infantē cuius est vnius diei vita super terram. Sed de iam nato q̄d loquar: cū dauid luctuosa voce clamet. In iniq̄tatib⁹ conceptus sum: z in peccatis concepit me mater mea. Superflua enim possent videri baptismata recentium paruulorum/ nisi omes homines morerent: et originale peccatū per parentū viscera vsq; ad fructū prolis tramite mortalitatis excurreret: cū z mortalē creatrix dominus omnipotēs lege sui ordinis format: z immortalitatem renouationis optim⁹ pater misericordie gratia submīstrat. Q̄z si nec infantis mortalis hoīs ppter corruptionis vinculū a tētationib⁹ vacat: quid de ceteris etatib⁹ dicam? An forte senect⁹ excepta est: z in carne tā vicina cadauere sanguis ac mēbra illicite cōcupiscētie friguerūt: z a fesso ac ppe mortuo tā corpore materies tētationis euacuit? Immo ho tātus ē in malis sentib⁹ plerūq; gurges auiditatis z īsatiabilis vozago vētr̄ z guttur̄: vt quāta boni senes prudētia serenāt: tāta isti vinolētia sepeliant: quasi ad hoc in eis arida viscera z succo exhausta curētur: vt ad vigorē pstinū reparādū ebrietatis inūdatione riganda sint. Quid auaricia q̄ radix est oīm malozum. Mōne in frigidis senib⁹ tā to ad acq̄rendū feruenti⁹ inardescit: quāto citius relictura est q̄ acq̄rit mirabili sane demētia? Grauiozib⁹ ei sumptib⁹ se onerare festinat: cū iā puenerit q̄ tendebat. Si q̄ pueritis z senilis etas nō est a tētationib⁹ libera: quarū altera. i. puerilis nondū bene ingredit: altera iā egredit istam vitā

j.Cor.ix. Joh.xv. Psalm.l. B j.Tim.vj. C

et altera paulo ante nõ erat: altera paulo post non erit: qđ sẽ
tiendũ est de flagrãtia iuuentꝰ etatis: que vtriusq; in me-
dio cõstituta: ab infirmitate puericie tã recessit: et nondũ
ad torporẽ senectutis accessit: Hec pluribꝰ atq; maioribꝰ
tentationũ tempestatibꝰ quatit. Hec fluctuũ crebriore im-
petu seculi inundantis operit. Presumit vtribus: forme di-
gnitate tactat: pompa rex tpalium prefulgere aut exoptat
aut gaudet. Itaq; inuẽtuti maloꝝ venenũ est quicquid ve
ritas pcepit: cesa est quicqđ diabolus suggerit. Sed ama-
ritudo iusticie medicamẽtũ est virilis etatis. Dulcedo aũt
iusticie muscipula ẽ temeritatis. Ad hoc ptinet qđ scriptũ
est. Dulciora sunt vulnera amici q̃ volũtaria oscula inimici
Et illud qđ ait dauid. Corripiet me iustus in mia et increpabit me: oleũ autẽ peccatoris non impinguet caput meũ. Prouer. xxvij.
Grat veritas z tũ sanet. Nam oleũ peccatoris adulatio assentatoris mulcet: sed decipit. Ibi eñ lenitur superbia: sed labitur vita. Loquit eñ prophetа ex persona eius qui iam medicũ querit: qui manũ curãtis etiã cũ doloris acerbitate suppoꝛtat/ dẽgritudinem suã sanari potꝰ q̃ laudari desiderat. Periculosum vero ẽ vicus inuẽtutis qđ cupiditatibus cõtabescit. Sed spes ista desperatoꝝ est: spes rerum periturarũ: que animẽ misere nõ soluit: sed inflat affectum: facitq; illã tactum nõ ferre veritatis: vt etiã de sua imoꝛtalitate desperans/amet dicere/amet etiã ista sibi dict. Wan ducemꝰ z bibamꝰ: cras eñ moꝛiemur. Oderit aũt z dicere z audire. Sobrij estote z iusti z nolite peccare. Am Pernicios am inimici lenitatẽ: oderit salubrẽ medici asperitatem Ista peruersitas/ista vesania in iuuenili etate maxime foꝛmidãda est. Hinc ille nascit sermo hoim in flagitia defluẽtium: z inde in scelera crudescentiũ. Direrũt eñ cogitãtes apud se nõ recte. Exiguũ z cũ tedio est tps vite nostre: z nõ est refrigeriũ in fine hoim: et nõ est qui agnitus sit reuersus ab inferis. Venite ergo fruamur bonis que sunt: et vtamur creatura tanq̃ in iuuẽtute celeriter. Vino pciosso z vnguẽtis nos impleamꝰ: z cetera q̃ in eodẽ loco attexerit gestientis verba luxurie hoim de vita eterna desperantiũ: et spem suã tãq̃ in arena toꝛrẽtis: ita in tẽporali carnis coꝛruptiõe ponentiũ. Ex hac aũt enumeratione libidinũ z putredinũ z vermibus flagitioꝝ: videte in que facinoꝛa z in q̃s imma nia scelera p̃silitur. Exhausisti eñ atq; submersi imodera toꝝ delictoꝝ turpium coꝛruptela: vel oũ seueritatẽ veritatis sibi cõtradicẽtis oderũt. Opprimamus ergo inquiũt pauperem z iustũ z nõ parcamꝰ vidue nec seniꝰ nec reuerea mur canos multi tpis. Sit autẽ foꝛtitudo nra lex iusticie. Oõ infirmũ est inutile inuenit. Circũueniamꝰ ergo iustum q̃m inutilis est nobis z contrariꝰ est operibꝰ nostris. Talia de dño nro iesu xpo iudeoꝝ impietas cogitauit. Quod manifestius in verbis cõsequentibus inuenit. Paulo eñ post dicit. Promittit scientiã dei se habere: et filiũ dei se noiat. Deinde rursus paulo post dicũt. Cõtumelia z tozmẽto interrogemus illum: vt sciamus reuerentiã illiꝰ. Morte turpissima condẽnemus eũ. Erit eñ respectus ex sermonibꝰ illius Sed attẽdite quã de illis sentẽtiã ferat spiritussanctus q̃n statim subiũgit. Hec cogitauerũt z errauerunt. Excecauit eñ illos malicia illoꝝ. Omnia hoꝛrẽda facinoꝛa que timentur in sceleratis hoibꝰ: videte de qua labe cõsurgãt. Quid eñ molliꝰ q̃m illa luxuria: qđ durius q̃m ista crudelitas: Pa vudũ dicebãt. Fruamur bonis q̃ sũt: z vtamur creatura tãq̃ in iuuentute celeriter: z nõ pretereat nos flos tẽporis: et vbiq; relinq̃mus signa leticie. Nũc dicũt oppꝛimẽtes pauperẽ. Nõ parcamꝰ vidue nec reuereamur senẽ. Circũueniamus iustum: contumelia z tormento interrogemꝰ eũ morte turpissima codẽnemꝰ eũ. Sinũ sequit furoꝝ: vnguẽta tozmẽta: sanguis roſas: ira leticiam. A talibus ligatꝰ: cesus: interfectus est dño. Quis de coꝛonis flozentibus cruenta vincula foꝛmidaret: Quis de suauibus poculis doloꝛes seuissimos p̃uideret: Quis de mollibꝰ p̃batis tã duꝛum crucis lignũ p̃enosceret: z tñ nulla etas/nulla luxuria/ nisi iuuentꝰ flozi tpis cõparata est: Sic eñ direrũt. Utamur creatura tãq̃ in iuuẽtute celeriter. Vos ergo o iuuenes maxime monemus z hoꝛtamur vt vere ſtutis pulchꝛitudine capiamini. Nulla species terrena vel celestis: nulli fulgoꝛ metallorum: nulla nemoꝝ amenitas: nulle flozũ purpure/nulli vel naturalis vel adhibit̃ carnis oznatus / nullus quarũlibet chozdarũ atq; tibiarũ sonus: nulla odoꝝ iocũditas/nulla

Prouer. xxvij.
Ps. cxl.
Sap. ij.
Ubi. s.
f

sopoꝝ suauitas/nulli amplexꝰ pulchꝛitudini/inspiration/ dulcedini fomẽtis sapiẽtie cõparant. Abhis eñ que tarpiter amant nõ ab ipo amoꝛe p̃hibemur. Amare vultis: amate sapientiã: ambite vt perueniatis ad eã: vt nõ voꝛ exhoꝛreat eiꝰ aspect̃ in hoie vos in timoꝛe cõponite. Sicut lasciui oculi oznamẽta coꝛporis: sic illa coꝛdis inquirit. Nec de vestris diuitijs hec oznamenta p̃erantur: qz odit superbos: et q̃si de suo se iactare cupiẽtes. Quid aũt habes qđ non accepisti: Ipse ergo donat vude illi placeas. Tm dilige eam et seruabit te. Circũda eã z exaltabit te: honoꝛa eã z amplexabitur te: vt det capiti tuo coꝛonã gratiarũ. Clara est et q̃ nunq̃ marcesset sapiẽtia: z facile inuenit ab his q̃ diligunt illam. Proponite hãc adiungere vobis: in illã suspirate: in illam exardescite: in illã deperite. Teipm abnega tibi: ut illi te abnieges oũ tibi places. Non habet amaritudinem cõuersatio illiꝰ. Si amatoꝝ estis hãc amate: si foꝛmosi estis deo placete: si iuuenes estis diabolũ vicite. Daniel ab angelo vir desideꝛioꝝ appellatꝰ est. Que illa eiꝰ erant desideria/ nisi q̃bus in sapientie pulchꝛitudine ardẽter imbiabat: qz in iuuenili etate calcauit lasciuiam et regum superbiam p̃essit captiuus: z oza leonũ clausit inclusus. Nec vos feminе adolescẽtule altenũ a vobis arbitramini hũc esse sermonem. Ad vos eñ non tamẽ vt cõfundã vos hec dico: sed vt filias meas charissimas moneo. Iuuenilia desideria fugite/nupte sus sanna/ vidue Anna/ virgines Maria cogitate. Nec in publicũ ꝓpterea ꝓcedatis vt flozem sent vri oculis hoim ostẽtare cupiẽtes: in domo vite moꝛtẽ queratis. Dis eñ caro fenũ: z claritas hominis vt flozes fent. Quid ergo facietis cũ fenũ aruerit/flos decideꝛit? Verbũ aũt domini q̃ manet in eternũ cineres vestros nõ facile inuenturũ putatis: q̃ nũc supba etatis viriditate cõtenitis. Stricte iterum dico atq; cõtestoꝛ/iuuenilia desideria fugite. Si auditis hoc/si obtẽperatis/ si tãq̃ dei verbũ cũ honoꝛe z timoꝛe suscipitis/non solũ pulchꝛi ante oculos dei sed z sani eritis Si aũt de hac admonitione nostra etiã locos fortasse amatoꝛios vobis factatis: de ipis ferramẽtis medici moꝛtiferos vobis vulnera infligitis. Certe audei qui dominũ crucifixerunt: quod cũ audim̃ hoꝛresciꝰ z ingẽti execꝛatione p̃sequimur: sed ẽ illi cum de sua luxuria cogitarẽt delitiosoꝝ agroꝝ solitudines meditabant dicẽtes. Nullũ p̃ caꝛtũ sit qđ non ptrãseat luxuria nostra. Quomodo ergo parceret xpo si cũ inuenisset in terra qui quidẽ nõ solitaria p̃ta irritãdis libidinib̃ suis: sed frequẽtissimas ecclesias eligit regnãtis in celo: Ecce tertio cõtestoꝛ z dico: desideria iuuenilia fugite: damelis deliderijs estuate. Fulij a iuuẽtute vẽra eligite doctrinã: z vsq; ad canos inuenietis sapiẽtiã.

Sap. iij.
Ecclꝰ. vj.

Dñica vigesimaquarta: De adulterino habitu virorum ac mulierum. Sermo. j.

Sermo ccxlvij. A

Audiuimus ex parabola euãgelica quẽdã patrẽ familias nuptias filio suo fecisse: et ad eas pluriꝰ mos iuitasse. Inter quos cũ i[illegible]essus esset quidã nõ habẽs habitũ nuptialẽ: visus a patrefamilias Mat. xxij
iussus est non tm̃ excludi a nuptijs: sed in tenebꝛas exteꝛioꝝ retrudi. Hec parabola insensatos homines hui⁹ tẽporis euidẽter redarguit: cuius altioꝛi discretione aliqđ secretiꝰ et sacꝛatiꝰ possit intelligi. Primus ergo queramus qs sit iste paterfamilias: qs sit iste filiꝰ: q̃ sint iste nuptie. Quibꝰ pspectis facilꝰ intelligere poterimꝰ/cur ille ab his nuptijs exclusus sit: qui ad eas cum adulterina veste accesserit. Intelligimus itaq; hunc patrẽfamilias / deũ patrem oipotentẽ/cui famulanꝝ vniuersę familie gentiũ: qui coeternũ z coequalẽ sibi genuit filiũ in celis sub patre/in terris sub matre. Cui nuptias fecit: qñ et ecclesiam ex omni genere hominũ focIa uit. Ad hanc christi et ecclesie societatẽ conuocati sunt nobiles z ignobiles/diuites z pauperes/oĩs conditio/ omnis seꝛus/omnis etas. Inter hos accessit vnus: q̃ sol⁹ excludi meruit: qz habitũ taliũ nuptiarũ sanctitati congruentem non habuit. Attẽdite fratres: iste vnꝰ multi sunt: z tñ hec tota multitudo vnitatis noie cõprehẽdit. Multi eñ sunt quã tum ad numerũ personalis discretionis: sed vnus sunt per cõsonantiã vniꝰ p̃auitatis. Sicut eñ ecclesia vna ẽ p fidẽ sub capite xpo: ita tota reprobozũ multitudo siue pateat siue lateat/ vnũ coꝛpꝰ est sub p̃incipe diabolo. Qui ergo per

B
Mat. xxij

Annotatõ deralis dis ser monũ hu manꝰ opis. C
Mat. xxij
j. Cor. xj.
pũ. xlviij.
p. q. iij. pti nilegium. xxiiij. di. vbi ista. E
Cyprian⁹
Gen. j.
f
j. Cor. xv.

infidelitatẽ manifeste a deo recedit: ad has nuptias nõ accedit. Qui vero infidelis est accedit coꝛpoꝛe: recedit mente nobiscũ intrat ecclesiã: cõicat nobiscũ xpi mensam. Boni et mali pisces adhuc latent intra rhetia: donec diuidantur in littoꝛe. Adhuc tolerat palea: donec ventilet area. Tũc manifeste appebit: qz multi vocati: pauci electi. Tũc iste adulteratoꝛ habit̃ nuptialis: iussus patrisfamilias z manifeste excludet: et in carcerẽ retrudet. Interim tamẽ amici sponsi tamen simulatoꝛẽ nõ ignoꝛãt: qz habitus impudicꝰ coꝛporis: nunclus est adulterini coꝛdis. Impudicꝰ aũt habitus coꝛpis est in viris: supfluitas et inoꝛdinata capillatura: vestimentoꝝq; muliebꝝ affectata similitudo: calciamentoꝝ metas necessitatis excedens simulata lõgitudo Jn mulieribꝰ facies fucata: viriliũ vestimentoꝝ imitatio: capilloꝝ natiui coloꝛis adulteratio. Hic habitus in vtroq; sexu adulterinus est: z sanctarũ nuptiarum societate indigꝰ z a cõspectu tanti sponsi: z tante spõse p̃orsus amouẽdꝰ Hec silentio p̃terire hoc debẽt amici sponsi: diligẽtes decoꝛẽ domꝰ dei. Debent hmõi adulteriis publice oblatrare ne dicak de eis. Canes muti latrare non valẽtes. Qui enĩ q̃titatẽ vel foꝛmã quã oĩpotens z p̃udẽtissimus plasmatoꝛ finxit: in aliã trangfigurare cõtẽdit: nõne euidenter dicere ei vi dek q̃ se finxit. Cur me fecisti sic? Improba temeritas cõditoris plasmata vilificare: vt quãtitatẽ suã z foꝛmam q̃tum in se est: in aliud transfiguret: qđ si a natura haberet incom parabiliter se habere doleret. Hec ista dicim̃ a nobis tãq̃ ex nobis. Habemꝰ p̃res nros doctoꝛes egregios qui añ nos Is ista scripserunt: z irrefragabili auctoꝛitate dãnauerunt. Audiamꝰ paulũ doctoꝛũ gentiũ de supflua capillatura dicentẽ coꝛinthijs Vir si comã nutriat ignominia est illi. Deus enim vir ex dei ordinatione ꝑmatũ habeat supra mulierẽ: q̃ honoꝛẽ sut sexus supfluitate capilloꝝ caput velat ꝑmatum suũ sibi abiudicat: vt merito de eo dicatur Homo cum in honoꝛe esset nõ intellexit: cõparatus ẽ (vt vera dicamus) nec tm̃ mulieribꝰ sed etiam iumentis insipientibus. Iudicio enim legũ iure ab obtẽta dignitate deiicit: qui p̃legio sibi ꝓcesso abutit. Audiamꝰ et beatũ Cypriani egregium martyrẽ et suauissimũ doctoꝛẽ: de adulterino habitu diꝑputantẽ. Dicit enĩ in epla quã scribit de habitu virginũ. Opꝰ dei et factura ei? z plasma eiꝰ: nullo modo adulterari debet in habitu flauo coloꝛe vel nigꝛo: vel q̃libet deniggꝛiantamenta natiua coꝛrũpẽte medicamine. Dicit enim deꝰ. Faciamꝰ hominẽ ad imaginem z similitudinem nostrã: z audet q̃sq; mutare et conuertere qđ fecit deꝰ? Manꝰ deũ offendunt qñ id qđ ille foꝛmauit reformare z transfigurare p̃tẽdit: scientes q̃ opꝰ dei est omne qđ nascit: diaboli qđcũq; mutatur. Si quis pingendi artifex vultũ alicui? et speciẽ z coꝛporis qualitatẽ emulo coloꝛe signasset z signato tã cõsummatoq; simulachꝛo: manus alꝰ afferret: et tam foꝛmatis: tã picta: q̃si peritioꝛ reformaret: grauis p̃toris artificis iniuria z iusta indignatio videꝛet. Et in sequentibꝰ. Non metuis ne cum resurrectionis dies venerit: artifex tuus nõ te recognoscat et ad sua p̃mia et p̃missa venientem remoueat et excludat: increpans viꝺꝛe cẽsoris et iudicis dicat. Opus m̃ meũ non est: nec imago hec nra est: cũ te flauo medicamie pollusti: cũ foꝛmã quã dederam tibi: mendacio deformasti: facies coꝛrupta est: mẽbꝛa aliena sunt: deũ videre non poteris: q̃m oculi tibi non sunt quos deꝰ fecit: sed quos diabolus infecit Audite me itaq; vt parentẽ: audite q̃so vos docẽtẽ: pariter ac monentẽ. Audite vtilitatibꝰ vestris et cõmodis fideliter consulentẽ. Estote tales quales vos deꝰ artifex fecit: estote tales quales vos manus patris instituit. Maneat in vobis facies incoꝛrupta: ceruix pura: foꝛma sincera. A calciamentis supfluis pedes libeꝛt: crines nullo coloꝛe fuscati: oculi cõspiciẽdo deũ digni. Apostoli voꝛ est: quẽ dñs vas electionis appellauit. Dicit enim. Primus homo de terra terreꝰ secundus hõ de celo celestis. Sicut portauimus imaginem terreni: sic portem̃ imaginẽ celestis. Hãc imagines portat virginitas: portat integritas: portat sanctitas z veritas: portãt discipline. [illegible] mores iusticiã cũ religione retinẽtes: stabiles in fide: bũiles in timoꝛe: ad oẽm tollerantiã fortes ad sustinendã iniuriã mites: ad faciendã miam faciles: fraterna pace vnanimes atq; cõcordes. Quia oĩa obseruare diligere z implere debemus: vt apostoli p̃ceptũ adipleam̃

Empti estis pꝛecio magno: glorificate z poꝛtate deũ in coꝛpoꝛe vro. Deũ enim in coꝛpoꝛe nro poꝛtam̃: cũ imagiñe eiꝰ immundas z ꝓphanas adinuẽtiones non deformam̃ cũ peꝛ omnia seruitutis obsequia redẽptoris imperio parere studem̃. Ita enim imaginẽ suã in nobis recognoscet z nuptiali veste oꝛnatos a suo sanctoꝛũq; consoꝛtio nõ excludet qđ nobis misericoꝛditeꝛ p̃stare dignek. q̃ viuit z regnat deꝰ per omnia secula seculoꝝ. Amen.

j. Cor. vj.

Jn eadẽ dñica. De cõtinẽtia. Sermo. ij.

Sermo. ccxlviij. A

Admõet nos lex diuina et exhoꝛtatur fres kñi: vt cõcupiscentiã huius mundi deuitantes ꝓtinẽtie salubꝛi operã dem̃: ne nos illecebꝛa voluptatum pervaꝛia ducat desideria: et laqueo moꝛtis irretitos: i pcipitii z voꝛaginẽ tradat iferni. Loquitur sapiẽtia hoi et dicit. Post concupiscẽtas tuas nõ eas z a volũtate tua auertere. Si p̃stes animẽ tue cõcupiscentiam eiꝰ: faciet te in gaudiũ inimicis tuis. Amoꝛ enim: istius mundi: parit inimicitiã dei. Ita scriptũ est. Qui vult amicꝰ esse huiꝰ seculi: inimicus dei constituit: hoc enĩ apls sciens: ꝑsuadet nos et dicit. Nolite diligere mundũ: neq; ea que in mũdo sunt. Si q̃s dilexerit mũdũ: nõ est charitas p̃fis in illo: qz omne qđ in mundo est concupiscentia carnis est: z concupiscentia oculoꝝ: et superbia spiritus. Hoc est coꝛpoꝛis eius paulus rursus monet et dicit. Qui emũt sic sint q̃si non possidentes: z q̃ hoc mundo vtunt q̃si non vtant: p̃eteriit enĩ figura huiꝰ mundi. Unde et ipse saluatoꝛ in parabola sus ostendit: q̃ diuitie et voluptates seculi suffocãt hũbꝛa: ita vt non referat fructum. Et alibi p̃cipit dicens. Qui vult venire post me: abneget seipsum et tollat cruce suam z sequat me. Et itẽ. Qui non renunciauerit inquit oĩb̃ q̃ possidet: non pot̃ meꝰ eẽ discipul⁹. Hec igitur considerãtes fratres charissimi perpendite q̃tũ necessaria vobis sit ptinentia p quã xpi discipulatui condigni ad regnũ potestis cum eo venire perpetuũ. Continentia vero et sobꝛietas nõ in sola integritate carnis consistit: sed etiã in cultu et oꝛnatu: vt a pariter et moꝛib̃ consistit. Debet enim vnusquisq; continẽs esse ab oĩbus illicitis. Hic aũt q̃licita sunt dꝛ cũ modestia et sobꝛietate vti. Non enĩ decet christianũ seculi lucris inhiare: cui ꝓmissum est regnũ celeste: sed suo dño p ptinentiã condigne viuere: vt possit cũ eo in ppetuũ gaudere. Castitatẽ dꝛ amare: et foꝛnicationẽ fugere. Non auaritie studere: sed victui et vestitui cõtẽtus esse: nõ supbire: neq; sperare in incerto diuitiarũ: sed humiliter sentire: z mũdi pompã cõtenere. Nõ dꝛ cẽ vaniloquax z arrogans: nõ mẽdax neq; in iurioſus: neq; bilinguis non susurro neq; detractoꝛ: sed veritatem dꝛ ex oꝛe z coꝛde proferre. Linguã suã a multiloquio temperare: qz scriptũ est. In multiloquio nõ effugies peccatũ. Oculos contra vanitatem claudere. Auditum a scurrilitate et falsitate: immo ab omni eloquio malo auertere. Risus excelsum et excussum non amare. Guttur z nasum ad illecebꝛum dulciũ ciboꝝ z suauiũ odoꝛũ non libenter adhibere: sed magis bonũ z suauẽ odoꝛẽ virtutum appetere. Manus z pedes et oĩa mẽbꝛa coꝛporis sollicite custodire ne fiãt arma iniq̃tatis peccatoꝛi: sed magis potentie arma deo ad destruẽdũ spiritalẽ inimicũ. Coꝛ quoq; debet miles xpi ante omnia sollicita custodia seruare: ne forte illud iactantia extollat: ira inflãmet: inuidia pꝛoꝛet: auaritia infestet: libido exuꝛat: tristitia gueꝛ: toꝛpoꝛ et ignauia oneret. Et ne illud qđ cuctis graue? est: p nouitatũ plumptiones heresis scindat. Qui enim coꝛdis occulta p ptinẽtiã q̃ eta fuare int̃ cõtẽdit: vtiq; et mẽbꝛa coꝛporis facilꝰ contra p̃auos actꝰ foꝛtis custodit. Scriptũ est enĩ. Di custodia serua coꝛ tuũ qz ex ipo vita p̃cedit. Itẽ alibi. Moꝛs tecũ in itroitu delectationis posita est. Et saluatoꝛ i euãgelio. Bonꝰ hõ de bono thesauro coꝛdꝛ sui pꝛert bonũ: z malꝰ hõ de malo thesauro coꝛdis sui pꝛert malũ. Et itẽ de coꝛde ait: exeũt cogitationes male: homicidia: adulteria: foꝛnicationes. Cum gꝛes de coꝛdis radice fructus siue boni siue mali exeant necesse est vt ꝓmũ coꝛ mũdem̃: deinde carnẽ nostrã per ieiunia et vigilias z laboꝛẽ vtilẽ castigem̃: ne carnis libido mẽtẽ maculet. Difficile est enim vt in delitijs viuẽtes mundum coꝛ habeant. Inde dicit apls. Castigo coꝛpus meũ: z in futurum subiiciam: ne forte cũ aliis pdicẽ: ipe reprobꝰ efficiar. Et itẽ. Qui aũt xpi sunt (ait) carnẽ suã crucifixerũt cũ vitijs z

j. Cor. vj.
Prouer. x.
Ecclꝰ. xviij.
Jaco. iiij.
j. Joh. ij.
j. Cor. vij.
Mat. xiij.
Mat. xvj.
Lu. xiiij.
B
j. Thi. vj.
Rom. vj.
C
j. Cor. ix.
Gal. v.

Titũ.ij. cõcupiscentijs. Sobrie q̃ppe et pie viuam⁹ in hoc seculo expectantes beatã spẽ: ⁊ aduentũ glorie magni dei: et saluatoris nostri. Jesu xp̃i qui dedit semetipsum pro nobis vt nos redimeret ab omni iniquitate: ⁊ mundaret sibi populũ acceptabilem: sectatorẽ bonorum operum: vt cum venerit in manifestatione sua cum sanctorum angelorum milib⁹: pro bonis laboribus et sancta cõuersatiõe reddat nobis ꝓmia vite eterne portã q̃ pro desidijs et voluptate presentis vite cruciatũ tribuat sempiternũ quia veraciter de eo scriptum est: quod
Wat.xvj. reddat singulis ſm opera: Iesus videlicet xp̃s: qui cũ patre
Rom.ij. et spiritu sancto viuit et regnat deus: per omnia secula seculorum. Amen.

¶ Dominica vigesimaquinta. De castitate ⁊ mũdicia: Sermo. j.

Sermo. ccxlix. A Wat.v. Sapiẽ.j. B Ec.xviij. C puer. vj. D j.Cor.vij. j.Cor.x. Leui.xix. j. Joh.j. c

Sermo. ccxlix. A Wat.v. Sapiẽ.j. B Ec.xviij. C puer. vj. D j.Cor.vij. j.Cor.x. Leui.xix. j. Joh.j. c

GLoriosus ⁊ insignẽ inter ceteras ⁊tutes castitas et munditia locũ tenet fres charissimi: quia ipsa sola est q̃ mũdas mentes hoĩs ꝓstat videre deũ q̃ ipsa veritas ait. Beati mũdo corde q̃m ipsi deũ videbũt. Ac si ecõtrario diceret. Illi vero miseri sunt quoruꝫ corda sunt carnali concupiscentia polluta: q̃ eknas mergũt in penas. Castitas enim angelica est vita castitas cum spiritualitate spiritussancti merebit habitationẽ: quam expellit immundicia libidinũ: dicente scriptura. Corpus peccatis subditũ spũssanct⁹ effugiet. Mẽbra nr̃a debent deo esse dedicata: nõ fornicationi. Opponat homo desiderio carnis sue eternoꝫ flãmas tormentoꝫ. Assuescat iuuẽ ⁊ castitatẽ: vt sit dign⁹ sapiẽtia dei. Vbi imũditia est corporis: ibi habitatio diabolici spũs: q̃ maxime gaudet in inquinatiõe carnis nr̃e. Oẽs immundicie deo displicent: ⁊ maxime que non sunt naturales. Admonet itaq̃ nos scriptura sancta dicens. Post cõcupiscentias tuas non eas: ⁊ a voluntate tua auertere. Si ꝑstas aie tue cũcupiscentias ei⁹: faciet te i gaudiũ inimicis tuis venire. Et huiusmodi quoq̃ salomõ sapiẽtissimus ꝓferebat sententias de cauenda immũditia dicens. Fauus distillãs labia meretricis: ⁊ nitidius oleo gutt̃ eius nouissima aũt illi⁹ amara q̃si absinthiũ: ⁊ acuta q̃si gladi⁹ biceps. Pedes ei⁹ descendũt ad mortẽ: ⁊ ad iferos gressus illius penetrant. Per semitã vite non ambulant: vagi sunt gressus illius et inuestigabiles. Mũc ergo filii audi me: ⁊ ne recedas a ẏbis oris mei. Longe fac ab ea viam tuã ⁊ ne appropinques fozibus dom⁹ ei⁹. Hoc siquidẽ nõ solum de meretricũ immũditia dixit: sed ẽt de omni carnis concupiscẽtia. q̃ sollicitat aĩam sua consentire suis desideriꝫ. Sed rõmentis prohibere debet impetus carnis: ⁊ refrenare voluptates ei⁹ iniquas. Jtẽ ille q̃ supra ꝓhibet cohabitationẽ feminarũ: iuuenib⁹ dicit. Mũq̃d abscondere potest hõ ignẽ in sinu suo: vt vestimenta illius nõ ardeant: aut ãbulare super pruinas: et non cõburent plante ei⁹? Sic qui ingreditur ad mulierẽ ꝓximi sui: non erit mundus cũ tetigerit eã. Similiter ⁊ beat⁹ apl's admonet nos. Bonum est ingens mulierẽ non tangere: quasi statim in tactu periculũ esset. Pulchra est enim casta iuuenũ pudicitia ⁊ deo amabilis et ad omne bonũ vtilis. Qui filios habet spiritales vel carnales: nutriat illos in castitate deo: non in fornicatione diabolo. Quid prodest homini filiũ hr̃e: nutrire: amare: si eternis eũ nutriat tormentis? Qui in castitate viuunt: angelicã habẽt in terris conuersationẽ. Castitas hoĩm celo cõiungit angelis facit ciuẽ: Qui mulierẽ habet legitimã: legitime vtatur ea tpĩb⁹ opportunis: vt ſm ap'm possit vacare orationi ⁊ bñdictionẽ mereat filioꝫ a deo accipere. Nemo dicat a fornicatione se custodire non posse. Fidelis enim est deus (dicit ap's) q̃ non ꝑmittit nos tẽtari supra id quod portare possu. sed faciet cũ tẽtatione ꝓuentũ. Talis vnicuiq̃ hoi tẽtatio dat: siue in carnis desiderio: siue in ãbitione seculi: vel etiaꝫ in quacũq̃ tẽtationis molestia: qualẽ aut cũ laude vincere aut cũ opprobrio succũbere poterit. Dib⁹ enĩ castitas pernecessaria est: sed maxime ministris xp̃i altaris: quoꝝ vita aliosq̃ oꝫ esse eruditio: ⁊ assidua salutis ꝓdicatio. Tales eſſe decet dñm hr̃e ministros q̃ nulla contagione carnis cozrũpant: iꝫ potiꝰ ꝓtinentia castitatis splendeãt: ⁊ totis honestꝫ fulgeant in populo exẽplis: qb⁹ dñs p legislatorẽ dicit. Sancti estote: q̃ ego sanctus sum dñs deus vester. Deus enĩz lux est et tenebre in eo nõ sunt ulle: nec aliqua feditas ei sociari põt. Et ideo fratres charissimi: siue viri siue femine si ue clerici: siue laici: ſm apostoli admonitionẽ: mundemus nos: ab oi inquinamento carnis et spiritus: pficientes scrifi. Co. vij. cationẽ in timore dei. Studeamus vt et qui ad eternã suaz gl'iam nos vocauit placeam⁹: quatenus cum eo feliciter in eternũ regnare possim⁹: prestante dño nostro Iesu xp̃o: q̃ cum patre et spiritu sancto viuit et regnat.

¶ In eadem dominica de incauta familiaritate extranearum mulierum. Sermo. ij.

Ser. ccl. A B C D E F

MEmo dicat fres charissimi: q̃ tpĩb⁹ nr̃is martyꝝ certamina esse non possint. Habet enim ⁊ pax nostra martyres suos. Nam sicut freq̃nter suggessimus iracũdiã mitigare: libidinẽ fugere: iustitiaz custodire: auaritiã ꝓtenere: superbiã humiliare: paro magna martyrij est. Nõ incõgrue dictũ est fratres charissimi. Auaritiã cõtenere: iracũdiã mitigare: libidinẽ fugere. Contemnenda est enim auaritia: q̃ nobis ideo iniqua lucra ꝓcurat vt suos faciat nos. Nostri enim essem⁹ si illa nostra nõ esset. Conteneda est inquã auaritia: q̃ velut ignis quanto magꝭ acceperit: tanto ampliꝰ q̃rit. Iracundia vero mitiganda est: q̃ prius nocturis impedit q̃ nocendis. Qz aũt libidinem fugiendã esse suggerim⁹: apostolus paulus euidenter ostendit: q̃ cũ omnibus vitijs predicauerit resistendũ pũ cõtra libidinẽ loq̃rek: non dixit. Resistite: sed fugite fornicationem. Ac sic cõtra reliq̃ vitia deo auxiliante debem⁹ in ꝑsenti resistere: libidinẽ vero fugiendo superare. Sic et alibi in scripturis diuinis legim⁹. Moli inq̃t in facie virginis intẽdere ne te scãdalizet vultus ei⁹. Et beatus Ioseph vt impudicaz dñam posset euadere: palliũ quo apprehensus fuerat reliq̃t ⁊ fugit. Ergo contra libidinis impetũ apprehende fugã si vis obtinere victoriã. Nec tibi verecundum sit fugere sic castitatẽ palmã desideras obtinere. Unde fratres charissimi ab omnib⁹ xp̃ianis: ꝑcipue tñ clericis siue monachis indigna et inhonesta familiaritas fugiẽda est: q̃ sine vlla dubitatione qui familiaritatẽ nõ vult vitare suspectã: cito dilabitur in ruinã. Sed forte negligẽs quisq̃ ⁊ min⁹ de aĩe sue salute sollicit⁹: respondet ⁊ dicit. Ecce ego ⁊ familiaritatẽ habeo mulierũ extranearum: ⁊ tñ castitatis ornamenta custodio. Infelix est ⁊ nimiũ piculosa ista ꝓsumptio. multi enim dum se putabãt vincere victi sunt. Sed dicit aliquis. Jnter muleres extraneas habitans continentiã teneo: et volo habere q̃ vincã. Quid est dicere. Volo habere q̃ vincã nisi viuere desiderio sub ruina? Sed ego iquit libidinis ꝑtũ tanq̃ aduersariũ meũ volo captiuum iugiter retinere. Vide ne cõtra te incipiat ipsa captiuitas prevalere: ⁊ vbi te putabas obtinere triũphũ: inde eternũ incurras opprobriuz Inter oĩa xp̃ianoꝝ certamia sola duritia sunt pria castitatis vbi quotidiana ẽ pugna ⁊ rara victoria. Hanc castitas fortita est inimicũ: q̃ quotidie vincit et timetur. Et ideo sicut iã dictũ est: nemo se falsa securitate decipiat nẽo de suis viribus periculose presumat: sed audiat apostolum dicentem. Fugite fornicationem. Dauid enim ille sanctissim⁹ in mille passib⁹ mulierẽ nudatã vidit ⁊ statim homicidiũ fecit et adulteriũ. Et aliqui in aliena domo cũ extraneis mulierib⁹ putant se castitatis obtinere triumphum: ignorãtes dupliciter se apud deum reos existere: dum ⁊ seipsos in periculũ mittunt ⁊ alijs exemplum peruerse familiaritatis ostendũt. Quanticiq̃ enim illorum stultitiam imitãtes per inhonestam familiaritatem castitatis ornamẽta perdiderint: illorum anime ab illis in die iudicij requirẽtur qui eis exẽplũ pditionis ostendũt. Et ideo fres karissimi ꝺ mortifera blãdimẽta et contra aduersos diaboli qui familiaritatem suspectam hr̃e nec metuunt nec erubescũt: ne nos exẽplo suo decipiãt deo adiutorio imploremus iugiter: vt nos de laqueo venantium liberare dignet: scientes in malis omnibus que supra dixim⁹ xp̃ianis q̃tidiana martyria deesse nõ possunt. Si enĩ castitas et veritas ⁊ iusticia xp̃s est: sic et ille q̃ eis insidiat psecutor est: ⁊ ille q̃ ⁊ in alijs defendere ⁊ in se custodire voluerit: martyr erit. Et ideo q̃ hec tota animi virtute et ipe delegit ⁊ vt alij diligant: ⁊ verbis simul et exẽplo ostendit: et vbicũq̃ veritas vel iusticia siue castitatis laborant: cõtrũ ꝓualet se ẽt vitro iugit ⁊ ſm q̃ vires habuerit defendere cõtẽdit: nõ vnã sed plures coronas deo remunerante ꝑcipiet Et vt hec obtinere cũ dei adiutorio mereamur: non solũ ab exnearũ mulierũ familiaritate: iꝫ ẽt ancillaꝝ nostrarum vl

Annotatõ nulleris eadis seruis monũ bus ipsis opis. puer. vj. Sibi. ẽ. Hiere. l. Mat. v. Hiere. ix. Ber. cclj. B Pẽ. xlv. Luce. xi B ma. xxvij Deũ. j. ma. xxvij Act. ij. Exo. xvj C Exo. xx. E F

quarũcũq̃ vicinaꝝ aut filie aut coalũne aut ãcille vnusq̃sq̃ familiaritatẽ vel secretã collocutionẽ vitare ꝓtẽdat: q̃ quãto earũ vicinioꝝ ꝓditio: tanto facilioꝝ ruina est. De familiaritate enĩ taliũ salomõ nos admonet dicens. Mundã alligabit q̃s ignẽ in sinu suo ⁊ vestimẽta eius nõ ardebũt? Aut ambulabit quis super pruinas ⁊ nõ cõburent plante ei⁹? Et illud. Precium meretricis vix dimidiũ panis: mulier aũt pretiosam viri aiam capit. Et quanta inq̃tas et q̃ lugenda puersitas: ita vt aiam quã xp̃s sanguine suo redemit: luxuriosus q̃s ꝓpter vni⁹ momẽti delectationẽ libidinis diabolo vendat. Vere enĩ nimiũ plãgenda: ⁊ miserãda ꝓditio est: vbi cito ꝓterit q̃ delectat ⁊ p diabolũ in cruce manet sine fine q̃ cruciat. Sub momẽto enĩ libidinis ipetus trãsit et opprobriũ infelicis aie pmanet. Sed dicit aliq̃s. Homo iuuenis sum: facio q̃ me delectat: ⁊ postea penitẽtiam ago. Hoc ẽ dicere: pcutio me gladio crudeli: ⁊ postea ad medicu vado: et nescit q̃ vni⁹ hore in pũcto vulnus accipit: ⁊ vix lõgo tpe ad sanitatẽ pristinã reuocat. Aut enĩ adulterãt: dicit se postea penitẽtiã acturũ: q̃re nõ timet ne eũ subitũ periculũ supueniẽs rapiat: ⁊ pereat illi delectatio: ⁊ succedat illi dãnatio? Et de infelici libidine vñ supra dixim⁹ credẽdũ est illũ q̃ ꝓpha dixit. Quõ cõfract⁹ est malle⁹ vniuerse terre? Quis aũt post aduẽtũ dñi p innumerabilia monasteria: ⁊ p cleros vel laicos castitatẽ ꝓfitẽtes q̃si cõfract⁹ eẽ malle⁹ videat ille: adhuc tñ q̃ ꝓtius est multo plures fũt: q̃ ab ipso malleo cõfringunt: q̃ illi q̃ de ruina vel collisione ipsius liberant. Tñ iterũ atq̃ iterũ rogo: vt diligenti⁹ cõsiderem⁹: ⁊ q̃ntum possumus timeamus q̃ dñs in euangelio dicit. Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam: iam mechatus est eam i corde suo. Pro qua re sicut iam dictũ est nõ solũ ab extraneis mulieribus sed etiã ab ancillis ꝓprijs refrenãda est ⁊ secreta familiaritas ⁊ oculoꝝ incauta fragilitas. Me ipleat in nobis illũ q̃ terribiliter ꝓpha clamat. Intrauit mors per fenestras vestras. Per quas enim fenestras mors ad aias nostras ingredit: nisi p visuz oculoꝝ et auditũ aurilz? Si p liguã aut amico tuo aut suo tu iusseris vt ad te meretrix adducat: p os tuũ ad aiaz tuã gladi⁹ eterne mortꝭ igredit. Si ei psiliũ malũ libẽ audieris: si detrahentẽ vel aliq̃d luxuriosse loquẽtẽ: aut etiã cãtica turpia ꝓferen tẽ nõ respuis: p cordis fenestrã mors intrauit i aiaz tuã. Et q̃ dñs dixit. Qui viderit mulierẽ ad ꝓcupiscẽdam eã: iã mechatus est eã i corde suo: intelligit q̃ voluntas perfecta factẽdi reputabit ꝓpefacti. Ac sic dũ aliq̃s libidinoso aĩo ꝓsiderat: p fenestrã corpis in secretũ cordis venenũ mortꝭ istillat. Talis enĩ cogitatio etiã si aliq̃ impedita casu nõ ipleat voluntatẽ suã: nihilominus actionis crimine ꝓdẽnat a dño. Ac sic illa casta ẽ cũ q̃ libidinis malũ voluit exercere: ⁊ ille iã adulter tenet in corde. Et iõ audiamus ꝓphetam dicẽtem. Oñi custodia ꝑserua cor tuum. Et illud Auerte oculos meos ne videãt vanitatẽ. Quõ ei si aliquis carbões ignis apꝑhẽdat: si eos cito ꝓiecerit nihil nocebũt si vero diuti⁹ tenere voluit: sine vulnere eos iactare nõ poterit. Jta ⁊ ille q̃ ad ꝓcupiscẽdũ oculos desixerit: ⁊ libidinis malũ in corde suscipiẽs moras i suis cogitationib⁹ habere pmiserit: excutere eas a se sine aĩe occisione vel plaga nõ poterit. Et iõ cũ ꝓpha iugiter clamemus. Oculi mei semper ad dñm: q̃m ipse euellet de laqueo pedes meos. ⁊c.

Joh. vj. ¶ In eadẽ dñica: de eo q̃ scptũ est in euangelio ſm Ioannem. Cũ subleuasset iesus oculos ⁊c. inciꝑs. Miracula q̃ fecit dñs ⁊c. q̃ sumpta est ex exꝑsitione docto. tra. xxiiij. fo. clxxj. col. iij.

Pẽ. xlv. ¶ Dñica vigesimasexta si occurrat: de eo q̃ scriptũ est. Vacate et videte q̃m ego sũ de⁹ ⁊c. Ser. j. In quo ostẽdit cur festa sctoꝝ celebrantur: nec nõ q̃b⁹ priuilegijs dñica dies ꝑe ceteris decoretur.

Ser. cclj. B

SCiẽdũ est fratres charissimi: q̃ iõ a sanctis ꝓphb⁹ nostris ostitutũ est xp̃ianis: ⁊ mãdatũ: vt in solẽnitatib⁹ sanctoꝝ et maxime in dñicis diebꝰ ocium haberent: ⁊ a terreno negocio vacarẽt: vt paratiores et ꝓptiores essent ad diuinum cultũ: cũ nõ haberẽt q̃ eos inde retardaret incõmodũ: relinq̃rentq̃ eo tpe terrenã sollicitudinẽ: quo facili⁹ possent dei intendere voluntatem

Inde ipe dñs p ꝓphaz dicit. Vacate ⁊ videte: q̃m ego sum de⁹. At hi q̃ diuersis curis ac negotijs ĩplicati: hãc sniam: dei spernũt ⁊ diuine ꝓplatiõi vacare nolũt: timeo q̃ i futuro iudicio illis ianuã dñi pulsantib⁹ atq̃ aperiri poscẽtib⁹ dñs rñdeat. Amen dico vobis: nescio vos. Discedite a me oẽs qui operamini iniq̃tatẽ. Et q̃ mõ deũ ꝗrere negligũt: ab ipso tũc respuũt. Idcirco fratres mei nõ sit vobis molestũ: in dñicis diebꝰ ⁊ in natalicijs sanctoꝝ diuino studere cultui. Dñicũ ergo diem apli ⁊ aplici viri ideo religiosa solẽnitate habendũ sanxerunt: q̃ in eodẽ redẽptor noster a mortuis resurrexit. Quãz ideo dñic⁹ appellat: vt in eo a terrenis operib⁹ vel mundi illecebris abstinẽtes: tm̃ diuinis cultibus seruiam⁹: dantes scz diei huic honorem ⁊ reuerentiã: ꝑpter spẽ resurrectionis nostre quã habem⁹ in illa. Nam sicut ipse dñs Iesus xp̃s ⁊ saluator resurrexit a mortuis: ita et nos resurrecturos in nouissimo die speramus. Apparet aũt hũc etiã in scripturis sanctis cẽ solẽnẽ. Jpe enĩ est primus dies seculi. In ipso formata sunt elemẽta mũdi: in ipo creati sunt angeli: i ipso q̃z a mortuis resurrexit xp̃s in ipo de celis spiritussanct⁹ sup aplos descendit manna in eodẽ i heremo ꝑmũ de velo datũ est. Dis enim speciebus ac talibus indicijs: dñica dies extat insignis. Ac ideo sancti doctores ecclesie 'decreuerũt oẽm gloziam iudaici sabbatismi i illã trãsferre: vt q̃ ipsi i figura: nos celebrarem⁹ i ẏritate. Quia tunc erit reqes nr̃a vera: q̃n resurrectio fuerit ꝑpetrata: ⁊ remuneratio i aĩa ⁊ corpe simul perfecta Obseruemus ergo die dñicam fratres et sanctificemus illam: sicut antiquis preceptũ est de sabbato: dicẽte legislatore. A vespere vsq̃ ad vesperã celebrabitis sabbata vestra. Videam⁹ ne octũ nr̃m vanũ sit: sed a vspa diei sabbati vsq̃ in vesperam diei dñici sequẽtis a rurali ope: ⁊ ab oi negocio: solo diuino cultui vacem⁹. Sic quoq̃ sanctificam⁹ rite sabbatum: dñi: dicẽte dño. Omne op⁹ nõ faciet ſ in eo. Dicit q̃ cutcũq̃ possibile sit ad vesptinã atq̃ nocturnã celebrationẽ: et oret ibi in cõuentu ecclesie ꝓ pctis suis deũ. Aut verõ hoc non possit: saltẽ i domo sua oret: ⁊ nõ negligat deo soluere votum ac redere pẽsum fuitus. In die ẏo null⁹ se a sacra missarũ celebratiõe separet: neq̃ otiosus q̃s domi remaneat ceteris ad ecclesiam pgẽtib⁹. neq̃ i venatiõe se occupet: ⁊ diabolico mãcipet officio: circũsugãdo cãpos ⁊ siluas: clamorem ⁊ cachinũ ore exaltãs: non gemitũ nec oronis ẏba ex intimo pectore ad deũ ꝓferens. Adhuc quoq̃ quod detestabili⁹ est ad ecclesiam aliq̃ veniẽtes nõ intrãt: nõ insistũt precibus: nõ expectant cum silẽtio sancta missarum celebrationem: sed quando lectiones diuine intus leguntur: tunc ipsi foris aut causas dicere: aut diuersis studeant calumnijs impugnare: aut videlicet in alea vel in locis inutilibus insudare. Aliq̃tiens eni quod peius est aliq̃ nimia fraudẽa succẽduntur ⁊ amarissime rixantur: ita vt armis se vel fustib⁹ alterutrũ petant: ⁊ sepe homicidiũ ꝑpetrẽt: ⁊ hoc ab illis maxime fit qui plent iuidia ⁊ odio: diabolo ductore in conuentũ ecclesie pergunt: nõ vt semetipsos adiuuẽt: sed vt alios ledant. Tales etiã si homicidio ibi pereãt: aut subita morte rapiũtur q̃ aĩas: nisi cũ ipo cui⁹ secuti sũt vestigia vadũt i eẽna tormẽta? Molite hec facere fratres mei: nolite vosmetipsos decipere: molite i cõuentu vro locũ dare diabolo: iꝫ magis vosmetipsos ꝑparate hospitiuz xp̃o. Non ergo fozis fabulę sed intus psalmodie ⁊ orationib⁹ studete. Molite inuicem i ecclia ẏbosari: sed quieti estote. Sũt enim plurimi: et precipue plereq̃ mulieres q̃ ita in ecclesia garriunt: ita ẏbosant vt lectiones diuinas nec ipse audiant: nec alios audire permittant. Mũq̃d talis ꝓuentus: cũ tali ordine in domo dei oz fieri: aut taliter decet in ꝓspectu dei et sanctoꝝ ãgeloꝝ eius assistere? Adhuc q̃s q̃ valde volẽdũ ẽ q̃ri vobiscũ volo: q̃z sunt aliq̃ et maxie potẽtes istũ mũdi: cũ veniunt ad ecclia: nõ sũt deuoti ad laudes dei celebrãdas: iꝫ cogũt pbr̃z vt ab breuiet missã: ⁊ ad eoz libitũ cãtet: nec ei iꝫ more ecclesiastico sed ꝓpter illoꝝ gulã et auaritiã: q̃tenꝰ vn⁹ punct⁹ diei ad dei officiũ: ⁊ reliquũ diurnũ spaciũ cũ nocte simul ad eoruz deputet voluptates. Molite fres mei dilectissimi hec facere nolite hec facientib⁹ consentire: q̃ nõ solũ q̃ hec faciunt: iꝫ etiã q̃ cõsentiunt faciẽtib⁹ pereunt. Ãn oia q̃ causas in festi ultatib⁹ nolite dicere nec audire sed alio tpe ⁊ cũ iusticia nec mũera accipiẽdo subuertat⁹ iusta iudicia: q̃ iꝫ dñi sen

tentiã: quocũq; iudicio iudicaueritis: iudicabitur de vobis. Nullus se vestrũ inebriet: qz ebrius insano similimus est. Nolite in hominib⁹ bibendo noĩa vestra delere de celo. Sũt q̃dã multi (qũ pelꝰ est) q̃ non solũ scipsos inebriant: sz ẽt alios cogunt ꝛ adiurãt: vt amplꝰ q̃s expedit bibãt: ꝛ ideo sepe inter eos nascũt iurgia ꝛ homicidia. Nũq̃d ppenditis fres: cuius ifti in hoc sequant voluntatẽ? Ebrioſi enim (ait apl's) et homicidæ: regnũ dei non possidebunt. Obsecro vos dilectissimi patres ꝛ matres: fres et sorores: p nomẽ dñi nostri iesu xp̃i: t pregnũ venturũ ei⁹ ac iudictũ vt subtrahatꝭ vos ab omni hoĩe ãbulãte inordinate: vt digne ãbuletis vocatione qua vocati estis: nec negligatis honorẽ vestrũ: neq; parupendatis redẽptionẽ q̃ est in xp̃o Jesu. Filij dei nimi cupati estis. qz verꝰ filiꝰ dei vos liberauit. Studete bonis moribꝰ tanto parenti placere: quatenus vos non vt nequissimos seruos perpetuã tradat ad penaz: sed vt charissimos filios supnã ducat ad patriã: vt sitis coheredes filij ei⁹ iesu xp̃i: cum quo viuit ꝛ regnat deꝰ in vnitate spiritussancti: p omnia secula seculorum. Amen.

Wat.vij. j. Cor.vj. ij. j.Thes.iij. Esa.lxvj. Lu.xiiij. ꝛ.xviij.

¶ In anniuersario dedicationis ecclesie vel altaris. Sermo. j. In quo dicit q templis manufactꝭ q̃cq̃d agitur totum in templo corporis nostri spiritali edificatione completur.

Ser.cclij. A

QUotiens cũq; fres charissimi altarꝭ vel tẽpli festũ celebramus: si fideliter ac diligenter attendimꝰ et sancte ac iuste viuimꝰ: q̃cq̃d in tẽplis manufactis agit: totũ in nobis spiritali edificatione completur. Non enim mentitus est ille q dixit. Tẽplum enim dei sanctũ est q̃d estis vos. Et iterũ. Nescitis q; corpora vestra tẽplũ sunt spiritussancti q̃ in vobis est? Et iõ fres kr̃i: qz nullis p̃cedentib⁹ meritis: p gr̃am dei meruimꝰ fieri tẽplũ dei: gr̃ã possumus cũ ipꝰ adiutorio laborem⁹: ne dñs nr̃ in templo suo: hoc est in nobisipsis inueniat q̃d oculos sue maiestatis offendat: sed habitaculũ cordis nr̃i euacuet vitijs ꝛ virtutib⁹ repleat: claudat diabolo: ꝛ aperiatur xp̃o: ꝛ ita laboremus vt nobis bonoꝝ operũ clauib⁹ ianuã regni celestis aperire possim⁹. Sicut enim malis operib⁹ q̃si q̃busdã serꝛ ac vectib⁹ vite nobis ianua claudit: its absq; dubio bonis operibus aperit. Et iõ fres kr̃i vnusquisq; consideret conscientiã suã: ꝛ q̃si se alquo crimine vulneratũ esse cognouerit: prius ofonib⁹: ieiunijs: vel elemosynis studeat mũdare conscientiã suã: ꝛ sic eucharistiã p̃sumat accipere. Si enim agnoscẽs reatũ suũ ipe se a diuio altari subtraxerit cito ad indulgentiã diuine mie pueniet. Qz sicut q̃ se exaltat humiliabitur: ita ecõtrario: q̃ se hũiliat exaltabit. Qui ei sicut dixi: agnoscens reatũ suũ ipe se humiliter ab altari ecclie pro emendatione vite remoueri voluerit: ab eterno illo ꝛ celesti cõuiuio excõicari penit⁹ non timebit. Rogo vos fratres diligenter attendite: si ad mẽsã cuiuscũq; potentis hoĩs nõ p̃sumit cũ vestrib⁹ cõscissis ꝛ inq̃natis accedere: quãtomagꝭ a conuiuio eterni regis: id est ab altari dñi dz se vnusq̃sq; in uidie vel odij veneno pcussus: tracũdite furore repletꝰ cũre uerẽtia ꝛ hũilitate subtrahere: propter illud q̃d scriptũ est. Wade priꝰ reconciliare fratri tuo ꝛ tũc venies: offeres munꝰ tuũ. Et iterũ. Amice quõ huc itrasti nõ hñs vestẽ nuptialẽ? Wat.v. Wat.xxij

Sic enim dz textꝰ cuãgelice lectiõis q̃ q̃dã fecerit nuptias filio suo: ꝛ intrauerit vt videret simul recũbẽtes: ꝛ videns ibi hominẽ nõ habentẽ vestẽ nuptialẽ: dixit ad eũ. Amice quõ huc intrasti non habẽs vestẽ nuptialẽ? Et illo obtumescente: dixit ministris. Ligate illis manꝰ ꝛ pedes: ꝛ p̃icite eũ in tenebras exteriores: ibi erit flet⁹ ꝛ stridor dentiũ. Ecce q̃le sententiã merebit audire q̃ ad p̃uiuiũ nuptiale. i. ad altare dñi: aut ebrioſus: aut adulter: aut odiũ i corde retinẽs: p̃sumit accedere. Auertat hoc deꝰ a nobꝭ fres kr̃i: ꝛ p̃cedat vt mala ista aut nũq̃s velim⁹ admittere: aut si admissa fuerint sine vlla mora pnia vel pace studeam⁹ sanare ꝛ largiorib⁹ elemosynis festinem⁹ abluere: ne forte si cũ pctõr vulneribꝰ aũ tribunal eius iudicis venerim⁹: ab illa ecclesia: ꝛ ab illa celesti birꝝ ppetua excõicatione sepemur. Cõsiderate fres: rogo vos si hodie aliq̃s a conuentu ecclie hui⁹ pro aliq̃ crimine p̃icitaꝭ foras: in quãto dolore vel tristitione erit aia sua? Et si intolerabilis dolorẽ de illa ecclia foras p̃icit vbi ille q̃ p̃scitur ꝛ mãducare et bibere ꝛ cũ hoĩb⁹ loq̃ põt: et hz spẽ vt iterũ mereaꝭ ad ecclĩam reuocari: q̃tus putatꝭ dolor ille erit si aliquis pro criminibus suis ab illa ecclia q̃ in celꝭ ẽ a quẽtu ãgelorꝝ vꝰ sanctorꝝ oĩm congregatione fuerit separat⁹? cui nec ꝑ solũ sufficiet ad penã q̃ foris p̃scit: ꝛ insuper in tenebras exteriores ekno incendio cremãdus excludit. Qui enim in illa celesti hierusalẽ excõicari meruerit: non solũ hoc pene habebit q̃ nec manducare vel bibere poterit: sed etiã flãmas infernales sustinebit: vbi est flet⁹ et stridor dẽtiũ: vbi vlulatꝰ: lamentatio ꝛ pnia sine vllo remedio: vbi est ẽmis ille q̃ nõ morit: ꝛ ignis q̃ nunq̃ extinguit: vbi mors ẽ̃rit ꝛ nõ inuenit. Quare in inferno mors ẽ̃rit; ꝛ nõ inuenit? Qz q̃b⁹ in hoc seculo vita offert et nolũt accipere: in inferno ẽ̃runt mortẽ ꝛ non poterũt inuenire. Ubi erit nox sine die: amaritudo sine dulcedine: obscuritas sine luce: vbi nec diuitie nec parentes nec p̃luges: nec filij: nec vicini potuerũt subuenire: vbi nihil peccatoꝝ inueniet: nisi q̃d de hoc seculo caste ꝛ iuste viuẽdo p elemosynas largitatẽ trãsmiserit. Hec q̃ cogitates fres kr̃i: tã casti: ꝛ tã sobrij: ꝛ tã pacifici ad istũ altare deo auxiliãte studeam⁹ accedere: vt ab illo eterno altari nõ mereamur excludi. Qui enim ad istud altare casto corpore ꝛ mundo corde cũ bona ꝛ secura cõscientia venit ad illud altare q̃d in celis est felici transmigratiõe pueniet. Ad extremũ fres kr̃i nõ est gr̃ue nec laboriosum q̃d suggero hoc dico q̃d vos frequenter facere aspicio. Oẽs viri q̃ cõlicare desiderãt: lauãt man⁹ suas: ꝛ oẽs mulieres nitida exhibent lintheamina vbi corpus xp̃i accipiant. Non est graue q̃d dico fratres: quõ viri lauãt sq̃ manus suas: sic elemosynis lauent consciẽtias suas. Similiter ꝛ mulieres quõ nitidũ exhibẽt lintheolũ vbi corpꝰ xp̃i accipiant: sic corpꝰ castum ꝛ cor mũdũ exhibeãt vt cũ bona cõscientia xp̃i sacrãa suscipiãt. Rogo vos fres nunq̃d ẽ aliq̃s q̃ in archa sordibus plena velit mittere vestẽ suã. Et si i archa sordib⁹ plena vestis nõ mittit p̃ciosa: q̃ fronte in aia q̃ peccatoꝝ sordib⁹ inquinat xp̃i eucharistia suscipit? Et qz istis verissimis exẽplis loq̃ cepim⁹: ẽt ꝛ ꝑ q̃d nõ nostis insinuo. Nõ puto ee aliquem hoĩem q̃ in archa sua vbi p̃ciosas vestes hz repositas acq̃escat aut carbonẽ viuũ aut q̃lẽcũq; scitillã icludere. Quare ꝑ fres? Qz timet ne cõburant vestimenta q̃b⁹ in festiuitate induit. Rogo vos fres: q̃ in archa sua nõ vult scitillã ignis includere: q̃re in aia sua flãmã tracũdite nõ timet accẽdere? Sed quare hoc fiat: Manifeste et euidẽter cognoscim⁹. Jõ ei i archã ignẽ nõ mittim⁹: qz diligim⁹ vestẽ nostrã? Flãmã ꝺo tracũdite nõ extiguim⁹: qz nõ solũ nõ diligim⁹: sz ẽt odio hẽm⁹ aiam nr̃am? Hz id qꝺ scriptũ ẽ. Qui diligit iniquitatem odit animã suam. Et iõ fratres charissimi exẽpla ista attẽtius cogitãtes: arcellas interiores. i. cõscientias nostras q̃ tũ possumus cũ dei adiutorio custodire diligẽti⁹ studeam⁹ vt cũ dies iudicij aduenerit: i illa ekna ꝛ btã eccla vbi nũq̃ exiturus ẽ bon⁹ nõ cũ pãnis veteribꝰ foras i tenebras exteriores excluſ appellam⁹: sz stola immortalitatꝭ iduti: castitatꝭ vt iusticie gẽmis ornati: elemosynaꝝ luce vestiti audire mereamur. Venite bñdicti pr̃is mei pcipite regnũ. Et illud. Serue bõe ꝛ fidelis intra i gaudiũ dñi tui. Ad qꝺ gaudiũ nos dñs sua ꝓtectiõe pducat. q viuit ꝛ regnat p ecla sclꝝ. Amẽ.

Esa.lxvj. Wat.xxv Wat.xxiij

¶ Eodem die. Sermo. ij. In quo dicit q ecclesie festa recte colũt q̃ se filios ecclie esse cognoscunt.

Ser. cclij. B

FEcte festa ecclie colũt: q̃ se ecclie filios esse recognoscũt. Nec enim oĩs credẽtiũ mater est: q̃ natos a morte regenerat ad salutem. Nec est post synagogã q̃dẽ vocata: sz ali synagogã ꝓmissa. Nec ei tã i ꝓmo hoĩe p̃figurata ẽ. Nã sicut ex ade latere fabricata est cua: ita ex christi corpore ꝛ vulnere redẽpta creuit eccla. Nec inter archã diluuio exũdante fuata: crucis bñficiũ et baptismatis mysteriũ p̃signauit. Nãc sara sterilis ꝛ desperata in senectute vnico pignore fecũdata p̃cinit: q̃s eccla vni cũ: id est dilectissimũ deo pplz scto iam senescẽte pregenuit. Hec est regia illa: de q̃ ad dominũ dicitur. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circũamicta varietate: id est diuersarum circundata p̃cioso decore virtutum. Hec est illa regina: que venit a partibus ethiopie audire sapientiam salomonis. Sed hec non tam ex vna regione q̃s ex vniuersis mundi partib⁹ reges pariturꝝ conuenit: sicut etiam euangelista ꝓmẽorat. Regina austri venit a finib⁹ terre audire sapientiam salomonis. Venit ecclesia ad redẽptorem et eruditorẽ suũ: ꝛ de stultitia errorꝭ doctrinã pciperet veritatẽ. De qua pien⁹ sicut adiuim⁹ regnoꝝ scribit historia dicens. Et ingressa regina hierm cũ multo comitatu et diuitijs cum camelis portantib⁹ aromata et aurũ infinitũ nimis ꝛ gẽmas p̃ciosas: venit ad salomonẽ: ꝛ locuta est ei vniuersa q̃ habebat in corde suo. Ergo in figura regine huius ecclesia venit ex gentib⁹ et a finibus terre: imponens frenem cupiditatib⁹ vitijsq; terrenis: vt audiret sapientiã salomõis: id est veri pacifici dñi nostri iesu xp̃i: q̃ fecit vtraq; vnũ: soluẽs inimicitias inter deũ ꝛ hoĩem in carne sua. Venit post veteres et ꝓphanas supstitiões audire ꝛ discere de fide illuminatione ꝛ iudicio futuro: de anime immortalitate: de spe resurrectionis et glorie. Venit ꝑ in hierusalẽ cum multo comitatu: id est non iam cũ vna tantum gente iudeorum/sicut priꝰ synagogas solos habuit hebreos: sed totiꝰ mundi gentib⁹ diuersisq; nationib⁹. Venit ꝑ exhibens munera digna xp̃o: aurũ ꝛ gẽmas p̃ciosas: ꝛ hoc camelis portantib⁹: id est ex gentili populo venientib⁹ qui priꝰ fuerãt vitioꝝ feditate distorti: ꝛ maloꝝ onere curui: ac peccatoꝝ prauitate deformes. Cũ his tanꝭ muneribus regina hec in gredik ad pacificũ regẽ christũ exhibens fidei aurũ: puritatis incensa p̃ciosa: splẽdore q̃ gemmarũ: morũ scilicet insignia ꝛ ornamenta virtutũ: et locuta est ei vniuersa q̃ habebat in corde suo: id est aperuit et cor suũ: manifestauit ei occulta conscientie sue in p̃fessiõe et penitudine p̃cedentiuꝝ delictoꝝ. Videam⁹ q̃d agat hec regina. Videꝭ inq̃ regina saba oẽm sapientiã salomonis: ꝛ domũ quam edificauerat: et cibos mense ei⁹: ꝛ holocausta que offerebat in domo dñi: non habebat vltra spiritum. Quid erat rationis: vt prepotens regina: domus expensas: et cibos regios tantopere miraret? Ergo hoc loco aliqua maiora nos opz inquirere. Videt ergo ecclesia ex gentib⁹ congregata sapientiam xp̃i: id est post carnalia instituta gentilium: post humanam et aialẽ doctrinam philosophorũ: accepit intellectum salutis: et vite inspexit spiritaliũ mẽbra bonorũ: agnouit verũ fabricatorem celi et terre: et potentissimum humani generis ꝺonatorem: de cuius sapientia dicitur. Omnia in mensura ꝛ ponderem ꝛ numero constituisti. Vidit ꝛ domũ quam edificauerat id est incarnationẽ hois assumpti: in quo habitat omis plenitudo diuinitatis corporaliter. Vidit et cibos mense salomonis: id est illos de q̃b⁹ dñs dicebat. Meus cib⁹ est: vt faciam voluntatẽ ei⁹ q̃ me misit patris. Cib⁹ enim christi est salus nostra: reficit celestib⁹ epulis profectibus nostris. Et bus ei⁹ sum⁹: dũ acq̃siti ecclie in membra ei⁹ corpusq; trãsimus. Vel cib⁹ ei⁹ altaris sacramenta celestia sunt de q̃bus dicitur. Panem celi dedit eis: panẽ angelorũ mãducauit homo. Vidit ꝛ holocausta ei⁹ oronum sine dubio supplicationiq; mysteria et obstupuit vbi vidit inestimabiles diuitias dñi sui dixitq; ad regem. Ver⁹ sermo est quẽ audierã i terra mea sup sermonib⁹ tuis ꝛ super sapientia tua: et non credebam narrantib⁹ donec ipsa veni ꝛ vidi oculis meis: ꝛ ꝓbaui q̃ media mihi nõ fuisset. Maiora sit sapientia et opa tua: q̃s rumor quẽ audiui. Cũ ꝑ q̃ puenerit regia hec siue ecclesia siue quecũq; anima sancta in eterna hierusalem: id est visionẽ pacis: et ingressa fuerit beatã requiem ꝛ gloriam celestiuꝝ ꝓmissorum multo plura ꝛ magnificentiora p̃spiciet q̃s ei sunt in hac terra per sacra eloquia/per prophetas atq; apostolos nunciata. Hũc enim tanꝭ i speculo ꝛ in enigmate: tũc autem oculis suis videbit: id est facie ad faciẽ. Tunc beata ꝛ illustrꝭ aĩa inter stupendas remuneratoꝝ sui constituta diuitias: ineffabilib⁹ regine huius ꝛ bis vtiad deũ poterit dicens. Verus est sermo quem audiui in terra mea sup sermonib⁹ tuis: maiora sunt opera tua q̃s rumor quem audiui. Et reuera hic q̃d parat deꝰ diligentib⁹ se/side nõ p̃hendit⁹/sz nõ tãgit/charitate nõ capit⁹: desideria et vota trãsgreditur. Acquiri potest: esti mari non põt. Habet de p̃ceptione fructũ: nõ habet de satietate fastidiũ. ad que vos bona perducat: qui viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

Boĩ. Ro.xj Eph.iij. ij.Re.x. Baptẽ. xj Col.ij. Job.iiij. Psal.xxviij. iij.Re.x. Mat.xxv iij.Reg.x. Wat.xij. i.Cor.xiij. iij.Re.x. i.Cor.xj

¶ Eodẽ die. Sermo bit⁹ in regiõe tertia. In basilica sancti Petri Carthaginẽsi. iij. In q̃ declarat q̃d vasa aurea et argentea: lignea ꝛ fictilia in magna domo: alia i honorẽ alia in ꝓtumeliã ꝛc. significẽt.

Sermo. ccliij. B Pẽ. xxv. j. Cor. iij.

Ber. ccliiij. In ãniuersario dedica. tẽpli. Ser. ij. Fo. cccxlvij.

EDes dom⁹ dei: et locum tabernaculi claritatis ei⁹ diligim⁹: si et nosipsi sum⁹. Quis ergo decor ẽ dom⁹ dei ꝛ loc⁹ tabernaculi claritatis ei⁹: nisi tẽplũ ei⁹: de quo apl's dicit. Tẽplũ enim dei sanctũ est: quod estis vos. Sicut ergo in fabricis manufactis cuꝝ eleganter ꝛ magnifice construuntur: corporalis noster multetur aspectus ita cũ lapides viui: id est corda fidelium charitatis vinculo cõtinent: decor est domus dei: et locꝰ tabernaculi claritatis ei⁹. Videte ꝑ q̃ amare debetis vt amare possitis. Qui enim diligit decorẽ dom⁹ dei: non est dubium qz ecclesiã diligit. Non in fabrefactis parietib⁹ et tectis: nõ in nitore marmoꝝ ꝛ laquearib⁹ aureis: sed in hoib⁹ fidelib⁹ sanctis: deũ diligentib⁹ ex toto corde suo ꝛ ex tota aĩa sua: et ex tota mẽte sua: ꝛ ꝓximũ suum tanq̃ seipm. Sed in congregatione christiana q̃tum pertinet ad participationem ꝛ cõmunionẽ sacramentoꝝ: multiplicati sunt sup numerꝝ. Alij est ꝑ numerꝰ: alij sup numerũ. Numerus est de q̃b⁹ dicit apostolus. Novit dñs qui sunt eius. Sup numerũ autẽ Quoniam in magna domo non solum vasa sunt aurea ꝛ argentea: sed et lignea ꝛ fictilia: alia quidem in honorem: alia in contumeliã. Numerus ergo vasoꝝ in honorẽ. Super numerum aũt vasa in contumeliã. Cum ergo sint ista duo genera vasorum: nunquid dubitamus vbi sit decor dom⁹ dei? Si ergo vis diligere: agis q̃d cantasti decorẽ domus dei: et locum tabernaculi claritatis ei⁹. Quere vasa in honorem: ꝛ nolo dicas. Quesiui et non inueni. Iõ enim q̃siti ꝛ non inuenisti: qz quod q̃siti tu nõ fuisti. Similis simili coheret: dissimiles dissimilis refugit. Si fueris vas in cõtumeliam: procul dubio vas in honorẽ graue tibi erit ad videndum. Non audis quõ quidã de quodã dicant. Grauis est nobis etiam ad videndũ? Quod tibi graue ẽ ad videndũ: quãdo erit aptum ad inuentendum? Vasa enim ista interiorum hominũ sunt. Nonnulli cũ vitus fuerit iustus: tam agnoscitur iustꝰ Eũdẽ aspectum habet iustus ꝛ iniustus. Uterq; hõ: sed nõ uterq; domus dei. Et si ambo christiani appellant: utrũq; vas: sed non utrumq; in honorem sed aliud in honorẽ: aliũ in contumeliã. Nunq̃d ꝓpter mala vasa deserẽda est dom⁹ magna? Novit vti deus: id est dñs magne dom⁹ ꝛ vasis in honorẽ et vasis in contumeliam. Sicuti est malorum male vti etiam bonis: sic econtra dei bene vti etiam malis. Quãtis bonis vtitur mali? Omnis enim creatura dei bona est. Quõ ea male vtuntur mali? Quõ eos increpat scriptura dicens. Petitis et non accipitis: eo q̃d mala petatis vt in cõcupiscentijs vestris insumatis. Quod nomẽ acceperũt isti male vtẽtes bonis dei? Seq̃t ꝛ dicit. Adulteri. Vñ adulteri? Resciti⁹ q̃ amic⁹ huj⁹ mũdi inimic⁹ deo p̃stituit? Adultere inq̃t. Sunt anime adultere: sunt fornicarie. Discutiamus eas. Fornicarie anime sunt/multis vijs falsis quodãmodo p̃stitute. Adultere aũt tanq̃ legitio iã cõiugio copulate: ꝛ ipi ligitio coniugio non seruantes aĩe castitatẽ. Ut hoc dicã expressi⁹: pagani aĩa fornicaria est: christiani mali adultera. Pagani anima fornicaria: legittimũ virum nõ hz sed ꝑ diuersa demonia ꝓstituta corrũpitur. Christiani aũt aliqua re adultera est: q̃ nec castitatẽ diligit: nec virũ deserit. Non ꝑ dicas. Quare sunt isti in domo dei? Respondet ẽbi. Vasa sunt in contumeliã. Novit eis vti deꝰ. Non erat qui creauit: quoniaꝭ qui potuit creare/nouit ordinare. Habent in domo magna locũ suũ. Si autem queris a me: quõ eis bene vtatur deus? Fateor dei consilium sicut homo explicare non possum. Novi enim cũ paulo apostolo exclamare: q̃ incrutabilia sunt iudicia eius: et inuestigabiles vie ei⁹. Quis enim cognouit sensum dñi: aut q̃s consiliari⁹ ei⁹ fuit/aut quis priꝰ dedit illi ꝛ retribuetur illi? Oĩa ex ipo et per ipsum et in ipso sunt omnia. Ipsi gloria in secula seculoꝝ. Nobis cõsideratio/admiratio/tremor/exclamatio/qz nulla penetratio. Ipsi aũt quid? Gloria in secula seculoꝝ. Sive de vasis in honorẽ/sive de vasis in contumeliaz: ipsi gloria in secula seculorum. Alios coronat: alios damnat: nusq̃ errat. Alios probat: de alijs probat/omnes ordinat. Quid faciunt inquit in hoc mundo homines mali? Respondeꝭ mihi: in fornace aurifices palea q̃d facit? Puto non tibi esse

Sermo. ccliij. B Pẽ. xxv. j. Cor. iij. Wat. xxij B Pẽ. xxxix. ij. Thi. ij. Ubi. ẽ. C Pẽ. xxv. ij. Thi. ij. ij. retract. xviij. Sapiẽ. ij. Roñ. xj. D j. Thi. iiij. Jaco. iiij. Ubi. ẽ. E ij. Thi. ij. F

sine causa paleã: vbi aurũ purgat. Videam⁹ q̃ ibi sint oĩa. Fornax est: palea est: aurũ est: ignis est: artifex est. Sed illa tria, aurũ palea ignis in fornace/artifex ad fornacem. Attẽde etiam tũ mundũ. Mũdus fornax est. Pales homines mali. Aurũ homines boni. Ignis tribulatio. Artifex deus. Attende et vide. Aurũ ⁊ non purgatur si palea non vratur. Vide aurũ in hoc ipso psalmo: vbi diligim⁹ decorem dom⁹ dei: et locũ tabernaculi claritatis eĩ⁹. Vide ibi aurum vide
Põ. xxv. vocẽ auri. Purgari cupit. Proba me dñe et tẽta me. Proba me inquit domine et tenta me. Et vide si non ignem que
Vbi. ſ. rit. Proba me et tenta me: vre renes meos et cor meũ. Nõ times ne in igne deficias? Non inqt. Quare? Quia miseri-
Põ. xxv. cordia tua ante oculos meos est. Ecce inqt quare securus dico. Proba me dñe et tẽta me: vre renes meos ⁊ cor meum non quia idoneus sum viribꝰ meis ignẽ sustinere tẽtatiõis ſz quia mia tua ãte oculos meos est. Qui mihi inqt donasti vt aurũ probatum essem in fornace perire permittis? Pro
Põ. xxx. sus mittis purgandum: eijcis purgatum. Custodiat dñs introitum tuum et exitum tuum. Vide ipsum exitum: vide
Jaco. j. ingressum in fornace. Omne gaudiũ existimate fratres mei cum in tentatões varias incideritis. Ecce audistis ingres
j. Coy. x. sum: quere exitũ. Facile enim est intrare: exire magnũ est: ſz noli timere. Fidelis de⁹. Nempe q̃ ingressus fueras: de exitu cogitabas. Fidelis de⁹ qui non vos permittit tentare supra id quod potestis: sed faciet cum tentatione etiaz exitũ. Quid est exitum? Vt possitis sustinere. Intrasti/introductꝰ fuisti/ suſtinuisti/existi. Magna materies est purgationis bonoꝝ abundantia malorum: Nam in multitudie malorum q̃uis
ij. Ti. ij. permixti lateant boni: nouit dominꝰ qui sunt eius: Sub manu tanti artificis: auri mica in magna palea perire non potest. Quanta ibi palea q̃ modicum aurũ. Sed noli timere tantus est artifex vt purgare possit: perdere non possit. Vide aurum beatum apostolum in ista fornace mundi huius quẽadmodũ periculis probatur: vt veniam⁹ ad vasa ihonorata que intus sunt quibꝰ nouit bene vti dñs magne dom⁹. Apostolus ergo cuz periculis probaret quid dicebat? Pe
ij. Cor. xj. riculis in mari. Periculis in deserto/ periculis ex genere/ periculis ex gentib⁹. Ista omnia foris sunt. Intus attẽde.
Periculis in falsis fratrib⁹. Alloquor ego aurum dei: alloquor vasa facta in honorem/alloquor grana in tritura arce inter paleã laborantia. Tibi dico quisquis audis nõ me: ſz per me. Esto bonus: tolera malum. Nolo dicas quis est bonus: immo hoc volo dicas: qm̃ q̃stuosus fueris bon⁹? nõ eris
Lu. xviij. sine aliquo malo. Unde rectissime dicitur. Nemo bonꝰ? nisi solus deus. Sed bonus ille qui fecit bona: deus est. Si ergo bonus deus qui facit bona: ⁊ solus ille bonus effectoꝝ bonorũ: quõ est effector bonorum: si nullus est hominum bonus? Scdz modulũ ergo proximũ: est et homo bonus. Qui
Wat. xij. si non esset: deus ipse non diceret. Homo bonꝰ de bono thesauro cordis suis profert bona. Esto ergo bonus et tolera malum. Esto simpliciter bonus et dupliciter tolera maluz. Bonus: non nisi intus. Mã si non intus, nusq̃ bonus. Esto ergo bonus intus: malum tolera et foris et intus. Foris tolera hereticum: tolera paganum tolera iudeum: tolera et intus malum christianum. Quia inimici hominis domestici
Wich. vij etus. Patiẽs molestos multos intus malos stomacharis: indignaris: quasi iam venerit tẽpus ventilatiõis. In tritura positus es: in tritura es adhuc: area triturat adhuc: grana ⁊ manipuli cum gentes credunt ad aream colliguntur. Putas esse te posse in area triticum solum? Erras. Ege
J me in area vt gaudeas in horreo. Fiunt multa mala a xpianis malis. Illi q̃ foris sunt ⁊ nolunt esse christiani inueniũt occasiones ad excusationes. Hortari suo vt credant: ista respondent. Vis me esse quod est ille et ille? Et nominat illum ⁊ illum: aliquando et verum dicit. Cum aũt non potest inuenire: quid magnũ est calũniari? Cum ille non trepidat calumniari: facit alium qõ nõ videt suspicari? Tu cũ hominem audieris ista dicentem/foste qz nostri fratres tuos malos: dicis apud teipsum. Verum dicit. Periculis in falsis fratribus. Sed noli deficere quod ille querit: tu esto. Esto bonus christianus vt conuincas columniosum paganum. Sed ille calumniatur: et de bonis dicit falsa/plerumq̃ illi creditur. Quid facit aurum? Undiq̃ pales est. Ignis fordes punit/non fidem. Esto mundior ipsa exercitatiõe: esto mũdior: valeat tibi ille q̃ auferat q̃ sordidior es nõ q̃ opprimat quod aurum es. Et eniz si defeceris peris in palea. Et si peris in palea: auruz non eras: sed aurum esse te fingebas
Mouit dominus qui sunt eius. Illi aũt qui sunt mali: oq̃bus erubescis quando cs inter malos qui sunt fouls: memẽto quod non sint in domo magna vbi es vas in honorem: ſz in contumeliam. Instruxit te apostolus: regat te deus. Si
mali non essent pro quibus oraremus quando nobis dicere
tur. Orate pro inimicis vestris? An forte vellemus bonos habere inimicos? Unde fieri potest? Non habebis bonum inimicũ nisi fueris malus. Si aũt fueris bonus: inimic⁹ tuꝰ non erit nisi malus. Orate pro inimicis vestris. Ergo bonꝰ orate pro malis. Redi ad cor tuum. O tu qui in ista fornace purgaris: si potuit esse vox tua. Proba me dñe et tenta me:
vre renes meos et cor meum: qm̃ misericordia tua ante oculos meos est: ⁊ ecce redi ad cor tuum. Sub deo es: oratiõe fusurus es. Occurrit tibi qui te lesit: occurrit tibi qui te pesit: occurrit tibi qui te spoliauit: occurrit tibi qui te i carcerem misit. Et ia attende cor tuũ: respice dominum tuuz. Ecce malus inimicus tuus: ecce bonus dominus tuus. Nocet tibi inimicus tuus malus: ora p inimico tuo dicit tibi dñs tuus bonus. Inter inimicum tuum malum et dñm bonum quid tu factur⁹ es? Contra hunc oratur⁹? aut huic obtẽpatur⁹? Suscipis ex precepto domini tui ozare pro maligno inimico tuo illo. Quid facturus es? Dominus iussit: dura iussit: sed magna promisit. Que dura iussit. Diligite inimi- Wat. v.
cos vestros: benefacite his qui oderunt vos: et orate pro p- Põ. xvj.
sequentib⁹ vos. Dura sunt: sed propter verba labiorum tuorum ego custodiui vias duras. Unde tibi viribus tuis custodiri vias duras: nisi quia mia tua ante oculos meos est?
Ecce dura iussit: amara iussit: vide que promisit. Orate p persequentib⁹ vos: vt sitis filij patris vestri qui in celis est. Si tibi diceret. Ora pro inimico tuo vt sis filius patris tui ne exhereditet te pater carnalis: quia hoc tibi relictur⁹ est: quod hinc non est ablaturus: timeres et faceres: promittit tibi pro his duris: vt sis filius altissimi: cogits patrẽ ⁊ agnoscẽ hereditatem. Dic ergo. Incipe ergo orare pro inimico tuo illo magno qui tibi multa mala fecit: qui in te multa dura congessit. Incipe pro illo orare: et vide cor tuum litigare tecũ. Qõ ergo vis: quod tibi placet: quod delectaris scdm interiorem hominem: quod obtemperas domino tuo et oras pro inimico tuo aurum est. Quod vero cum orare ceperis incipit tecũ carnalis infirmitas litigare: ipse sunt fordes q̃bus te vult de⁹ in fornace purgare. Exercere ergo i mediis malis o bone: si ds es bon⁹/non de tuo bono qz fuisti: malus sed de dei bonus qui nũq̃ est malus. Exercere i mediis malis. Hec mihi volo dicas. Saltẽ si necesse esset propter exercitationem nostrã vt essent mali: pauci essent mali: et boni multi essent. Nõ attẽdis: qz si pauci essent: multis non noceret. Utiq̃ considera vir prudens: qz si multi boni essent: ⁊ pauci mali essent: pauci mali multis bonis nocere nõ auderent. Si non auderent non exercerent. Nunc vero qz multi sunt mali: laboratur a paucis bonis inter multos malos: et cũ laborat/sudatur/⁊ cũ sudatur/aurũ purgat. Esto q̃ i de corẽ domus dei. Jã tecũ in corde tuo litigauit infirmitas: inuoca vt vincas: assit tibi de⁹: adiuuet q̃ iubet. Jam factꝰ es victor ifirmitatis tue: iam suscepisti animo ⁊ fructũ ozãdi pro inimico tuo: vide quid bonꝰ es. Compara illum tibi. Ille meditatur tentationes: tu fundis orationes. Ille sinit palaz nocet. Tu quod pro illo oras: deus nouit. Illenõ credit: qz cor tuum non discutit. Cum ergo psalm nocet: tu occulte oras. In isto tor cular i ecclesia comparata est. Vide si non ille qui palã nocet amurca est currẽs per publicũ. Amurca per publicum currit: oleum autem ad sedes suam occultos transitus habet. Vt occulte transeat: in magnitudine apparet. Qz multi enim o fratres mei: q̃ multi in ista cõflictatione rerum: in huius mundi malitia: in ista maloꝝ abundantia subtraxerunt se et conuersi sunt ad deum ⁊ vale fecerunt mundo: ⁊ ceperunt pauperibus res suas donare qui pauloante raptebant alienas. Sed multi raptores iusti fores/spoliatores/publice apparent: amurca illa est per platea currens. Illi autem vnus hinc: vnus inde corde conIuncto mala facient: mala pmanere erubescẽs: ad dei monita cogitans: spem seculi irridens: spem celestem expectans.

Annotatõ mutans amores et mores: oleũ sanctitatis est: vas in bonoalis rem est in domo magna: aur est in fornace: granũ est in borẽdis ser- reo. Ibi est decor dom⁹ dei: qui viuit et regnat in secula semonũ hu- culorum. Amen.
ius opis.

¶ Eodẽ die. Sermo. iiij. In quo ostẽdit quibus rebus charitas in nobis accẽditur aut extinguit.

Sermo. cclv. B

SIcut optime nouit sanctitas vestra fratres cõse crationẽ altaris hodie celebramus: ⁊ iuste ac merito gaudẽtes celebram⁹ festiuitatem. i qua benedictus vel vinctus est lapis: i quo nobis diuina sacrificia consecrant. Sed quãdo festiuitates istas colimus fratres charissimi: diligenter debemus attẽdere: ⁊ totis viribus laborare: vt qõ in templis vel altaribus: visibiliter colitur: in nobis inuisibiliter compleatur. Quia q̃uis sancta sint templa q̃ videm⁹ de lignis ⁊ lapidib⁹ fabricari: tñ plus apud deũ p̃ciosa sunt templa cordis ⁊ corporis nostri: qda illa fiunt ab homine carnali: ista ab artifice mundi. Tẽpla de lignis et lapidibus humano ingenio ꝓponuntur: tẽpla corporum ipsius celestis artificis manu fabricãt: sicut scriptum est. Manus tue fecerũt me ⁊ plasmauerũt me. Et itepũ. Prius q̃ te formarẽ in vtero noui te. Mam qõ tẽpla
põ. cxviij. Hiere. j. B succẽduntur: ita ecõtrario q̃ charitaꝰ luce replet⁹ est: si negligens fuerit: cito refrigescit charitas: ⁊ cupiditas marcescit. Ergo nec ille desperet q̃ malus est: qz cito põt resurgere/nec ille q̃ bon⁹ ẽ aut negligẽs remaneat/aut aliqd de sua virtute presumat: ne gaudiũ suum conuertat ad luctũ. Et ideo dilectissimi fratres: castitatem corporis/ puritatẽ cordis cum dei adiutorio seruare q̃tum possumus studeamus. His enĩ reb⁹ ignis in nobis charitatis vel compunctionis semp accenditur et nutrit. Qui enim nec castitatez custodit in corpore/nec puritatẽ tenet in mẽte: quotiẽs sancte solẽnitates aduenĩũt: in corpore videt habere gaudiũ: i corde non celebrat nisi luctũ. Quale enim gaudium cõscientia illa potest habere: in cuius anima multis vitijs occupata magis diabol⁹ ꝓbatur habitare q̃ christus? Quale gaudiũ potest habere anima: que iracundie furore succẽditur: cupiditatis nigredine obscurat: fugbite amarissimo felle replet/inuidie veneno pcutit/luxurie sordib⁹ iquinat? Mos vero fratres charissimi etiam si nobis aliqua vt solet fieri peccata surrepũt: q̃tum possumus cum dei adiutorio laboremus/ieiunijs vigilijs/ozationibus/elemosynis mundare sordida lapsa construere/templum dei viui reedificare: vt veniens dñs in nobis nihil inueniat qõ oculos suos mateſtatis offendat: quia de ipso scriptũ est. Ecce sto ad ostiũ ⁊ pulso: si quis surrexerit ⁊ aperuerit mihi: intrabo et cenabo
Apoc. iij. Joh. xiiij. cum illo: ⁊ ille mecum. Et iterũ. Ego ⁊ pat veniem⁹ ⁊ mansionẽ apud eũ faciem⁹. Qz beata est illa anima: in qua pater et filiꝰ venientes: non solũ habitare vel manere: sed etiã cenare dignant. Quod aũt dixit. Cenabo cũ illo ⁊ ille mecum: scimus euidenter: qz apostolus paulus ostendit dicẽs
j. Cor. iij. Leuitic. xxvj. ij. Cor. vj. Templũ dei sanctũ est: qõ estis vos. Et per prophetam dominus dicit. Et habitabo inqt in eis: et inambulabo. Et qz sicut ipi vidistis fratres habitare ⁊ inãbulare desiderat i nobis deus: cum ipsius adiutorio: ita cor nostrũ studeam⁹ bonis sẽp cogitationibus occupare: ⁊ corpa nostra ab omni sorde luxurie munda vel casta iugiter custodire: vt deũ i nobis delectet habitare. In templo enim a salomone edificato legimus duo altaria fuisse constituta: vnũ foris aliud
D iij. Re. vj. intus. In illo qõ foris erat: animaliũ cedebatur sacrificiũ. In illo vero altari qõ intus erat thimiamatis offerebatur incensũ. Videamus ergo fratres/ne forte i nobis duo sint altaria constituta: corporis scilicet ⁊ cordis nostri. Deniq̃ duplex a nobis sacrificiũ q̃rit de⁹: vnũ vt simus casto corpore aliud vt mundo corde esse debeamus. Ergo in exteriore altari: id est in corpore nostro efferanꝰ opera bona: in corde odorẽ suauitatis redoleat cogitatio sancta. In altari cordis nr̃i iugiter qõ ẽ deo placitũ operemur. Cũ enĩ ordinẽ legitimũ consecrationis: altaris cũ gaudio celebram⁹: quãdo altaria cordis vel corporis nr̃i munda ⁊ pura in conspectu diuine maiestatis offerimus. Mã nescio qua fronte: aut qua conscientia optat in altaris cõsecratione gaudere: q̃ in cordis sui altari non studet munditiam custodire. Nos vo fres charissimi: ita agere studeamus vt semp festiuitatem duplicẽ celebrare mereamur: ⁊ quomodo de tẽpli vel altaris consecratione gaudem⁹: sic inuisibiliter de corporis castitate vel anime puritate spiritale gaudium habere mereamur Et hoc considerate fratres: q̃ illo altari quod a salomone legimus ẽdicatum: iugiter quotidianus ignis ardebat: qõ vtinã et in nobis pietas diuina perficiat. Unde non solum ofonib⁹ sed ẽt bonis operibus placandus est de⁹ vt in altari cordis nostri ignẽ suũ semper accedat: illũ de quo ipse dixit. Ignẽ veni mittere in terrã: ⁊ quid volo nisi vt accendatur? Lu. xij. Duo ignes: cupiditatis scilicet et charitatis: ⁊ vnꝰ de parte dei: alter de parte diaboli: vnus deuozans omnia mala: alter vniuersa bona consumens: cõsideret vnusq̃sq̃ pscie tiam suã: et si i se videt ignẽ cupiditatis ardere: cũ dei adiutorio festinet extinguere: qz nihil in illo boni remanere potest: quẽ ignis cupiditatis accenderit: sicut ecõtrario nihil i eo malꝰ remanebit: in quo ignis arserit charitatis. Flãma enim cupiditatis in corde peccatozum velut in altari deuorans omnia bona: diabolo odorem suauitatis exhalat i ãa vero sãcta velut in sacrosancto altari flãma charitatis q̃cũq̃ supueuerint mala cõsumens: deo odorẽ suauitatis exhibet. Et quia vnusquisq̃ cor altare est: aut dei/aut aduersarij: sicut iam dixi: attendat vnusquisq̃ conscientiam suam: et si cupiditatis igne consumitur: elemosinarum refrigerio mitigẽt: qz scriptum est. Sicut aqua extinguit ignẽ ita elemosyna extinguit peccatum. Qui ergo cupiditate cõsumitur: Eccle. iij. subtrahat a se opera mala: ⁊ qõ bonũ ẽ exercere conẽt. Qui vero flamma charitatis accenditur semp bonis operibus augeatur ⁊ nutriat in se ignẽ quem in eo christus dignetur accendere.

¶ Eodem die. Sermo. v. In quo demonstrat q̃ dedicatio exultationẽ habet ſz edificatio laborẽ

Ser. cclvj B

CElebritas bui⁹ cõgregationis/dedicatio est domus ozationis. Domus ergo nostrarũ ozationuz ista: dom⁹ aũt dei nosipsi. Si domus dei nosipsi: nos in hoc seculo edificamur: vt i fine seculi dedicemur. Edificiũ: imo edificatio hz laborẽ: dedicatio exultationem. Quod hic fiebat quando ista surgebant hoc fit modo cum congregantur credentes in xpm. Credẽdo enĩ q̃si de siluis et montib⁹ ligna et lapides ꝓcidũtur: Cũ vero cathezizant: baptizant: formatur: tanq̃ inter manus fabroruz et opificũ dolant: colliniant: cõplanant. Uerũtamẽ domũ domini non faciunt: nisi quãdo charitate cõpaginãtur. Ligna ista et lapides si non sibi certo ordine cohererent: si nõ se pacifice innecterent: si nõ se inuicẽ coherendo sibi quodã modo amarent: nemo huc intraret. Deniq̃ qñ vides in aliq̃ fabrica lapides et ligna bene sibi coherere securus intras: ruinã non times. Volens g̃ dñs xps intrare et in nobis habitare: tanq̃ edificando dicebat. Mandatum nouũ do vo- Joh. xiij.
bis: vt vos inuicẽ diligatis. Mandatũ nouũ (inqt) do vobis. Veteres enim eratis: domũ mihi nondũ faciebatis: in vra ruina tacebatis. Ergo vt eruamini a vestre ruine vetustate; vos inuicẽ amate. Cõsideret ergo charitas vestra: edificari: adhuc ista domũ toto sicut predictũ est ⁊ ꝓmissum orbe terrarũ. Cũ enim edificat domus post captiuitatem: sicut hz alius psalmus: dicit. Cantate dño cantic̃ nouũ cãtate Põ. xcv.
dño omnis terra. Qõ tibi dixit. Cãticũ nouũ: hoc dñs dixit mandatũ nouũ. Quid enĩ hz cãticũ nouũ nisi amorẽ nouũ? Cantare amantis est. Qor huius cantoris: feruor est sancti amoris. Amem⁹: gratis amem⁹. Dñz enim amamus: quo nihil melꝰ inuenim⁹. Jpm amemus propter ipsum: ⁊ nos in ipso: tamen ꝓpter ipsum. Ille enĩz veraciter amat amicũ qui deũ amat in amico: aut quia est in illo/aut vt sit in illo. Hec est vera dilectio: ꝓpter aliud si nos diligim⁹: oderim⁹ potius q̃ diligimus. Quid enim amat? Iniquitatẽ. Quid Põ. x.
odit? Forte vicinum suũ: forte vicinã suã. Expauescat: odit animã suã. Odiũ aie/amor nequcie. Ergo contra odium ne quicie: amor anime. Qui diligitis dñm: odio habete qõ malum est. Bonus est deus: malũ est qõ amas: ⁊ te ipsum malũ amas. Quõ amas deũ: cũ adhuc amas qõ odit de⁹? Audistis enĩ: qz deus dilexit nos: ⁊ verũ est. Dilexit nos: et quales dilexerit: si attendam⁹: erubescimus. Sed ideo nõ erubescimus: qz diligendo tales fecit eẽ nõ tales. Erubescimus recordatiõe ꝓteritoz: gaudeam⁹ spe futurorũ. Quare enĩ erubescam⁹ qõ sumus ⁊ non poti⁹ ꝓfidam⁹? qz spe salui facti sumus? Deniq̃ audiuimus. Accedite ad eũ ⁊ illuminamini: Ro. viij. põ. xxxiij.

z vultus vestri non erubescent. Si recedat lumen: redis ad
pſ. xxxiij. cõfusionẽ. Accedite ad eũ et illuminamini. Ergo ille lumẽ:
nos sine illo tenebre. Si recesseris: in tuis tenebris remane
bis: si accesseris non te tuo lucebis. Fuistis enī aliq̃n tene-
Ephe. v. bre ait apl̃s: fidelibus et infidelib⁹. Fuistis aliq̃n tenebre:
nũc aũt lux in dño. Si ḡ lux in dño tenebre sine dño. Porro
si lux in dño: z tenebre sine dño. Accedite ad eũ et illumina-
C mini. Attendite in psalmo dedicationis: quem modo cãta-
Pſ. xxix. tum⁹ ex ruina edificio⁹. Cõscidisti saccũ meũ: hoc ptiet rui
Ubi. ſ. nam. Quid ergo ad edificiũ? Et accinxisti me leticia. Nox
dedicationis. vt cantet tibi gloria mea et non compungar.
Quis est qui loquit? Jn vbis ei⁹ agnoscite. Si expono ob-
scurũ est. Ergo verba ei⁹ dicã. continuo agnoscetis loquen
Pſ. xxix. tem vt ametis alloquẽtẽ. Quis est qui dicere potuit. Erui-
Pſ. xv. sti dñe ab inferis aiam meã? Cui? aīa tam ab inferis eru-
ta est: nisi de qua dictum est alio loco. Non derelinquas ani
Pſ. xxix. mam meam in inferno? Proponit dedicatio z cantatur li-
beratio canticũ dedicationis dom⁹? z dicitur. Exaltabo te
dñe qm̃ suscepisti me: z non iocundasti inimicos meos sup
me. Attendite iudeos inimicos: q̃ se putabãt occidisse xp̃m
vicisse tanq̃ inimicum: pdidisse quasi hominẽ ceteris simi-
lem atq̃ mortalẽ: Resurrexit tertia die: et ei⁹ vox est. Exal-
tabo te dñe qm̃ suscepisti me. Attendite apostolum dicentẽ.
Pbll. ij. Propter qõ eũ exaltauit: z non iocundasti inimicos meos
super me. Ipsi quidẽ in christi morte iocũdabant: sed i ei⁹
resurrectione: ascensione: predicatione aliqui ꝓpungebant.
Jn ei⁹ ḡ predicatione z p apostolo⁹ cõstantie diffamationem
aliq̃ compungebant z cõuertebant: aliqui obdurabantur z cõfundebantur: nulli tamen iocundabantur. Modo
qñ implentur ecclesie putamus iocundari iudeos? Eccl̃ie
edificant: dedicãtur: iplent: quõ illi tocũdant? Non solũ nõ
iocũdantur: sed etiã confundunt: et implet vox exultantis.
Pſ. xxix. Exaltabo te dñe qm̃ suscepisti me: et non iocundasti inimi-
cos meos sup me. Non iocundasti sup me. Si mihi credant
iocũdabis in me. Me multa dicamus: ad illa q̃ cãtauimus
D aliq̃n veritamus. Quõ dicit christus. Cõscidisti saccũ meũ:
Ubi. ſ. et accinxisti me leticia? Sacc⁹ eius erat similitudo carnis
peccati. Nõ tibi vilescat: qõ ait: saccũ meũ/ibi erat inclusus
ꝑcium tuum. Conscidisti saccum meũ. Eua ssimus ad saccũ
istũ. Cõscidisti saccũ meũ. Jn passione conscissus est. Quõ
Rom. viij ergo deo patri dicitur. Cõscidisti saccũ meũ. Quõ patri di-
catur: vis audire. Cõscidisti saccũ meum? Quia propitio fi-
lio non pepercit: sed pro nobis omnib⁹ tradidit illũ. Fecit
enim per iudeos nescientes: vnde redimerentur scientes: z
cõfunderent negantes. Nescĩt enim q̃d boni nobis opati
Joh. xix. sunt malo suo. Suspensus est saccus: et quasi letatus est im
pius. Cõscidit saccũ lacea psecutor: z fudit ꝑciũ nr̃m redẽ-
ptor. Cãtet xp̃s redẽptor: gemat iudas venditor: erubescat
iude⁹ ẽptor. Ecce iudas vendidit: iudeus emit/malũ nego
cium egerunt/ãbo dãnati sunt: seipsos pdiderunt vẽditor
et ẽptor. Dicat ḡ caput nostrũ: dicat ꝓ corpore occiso: pro
corpore dedicato. Dicat: audiam⁹. Cõscidisti saccũ meum:
et accinxisti me leticia: id est conscidisti mortalitatẽ meã et
Pſ. xxix. accinxisti me Imortalitate z incorruptiõe. Ut cãtet tibi gl̃ia
mea: z nõ ꝙpugar. Quid ẽ nõ ꝙpugar? Jã ꝺ me nõ ferat lan-
Rom. vj. ceam persecutor. Et non compungar. Christus enī surgẽs
a mortuis: iã non moritur: z mors illi vltra non dominabit.
Qz aũt mortu⁹ est: peccato mortu⁹ est semel: q̃ aũt viuit: vi-
E uit deo. Jta z nos inq̃t existimem⁹ nos mortuos eẽ peccato
viuere aũt deo in xp̃o ihesu dño nostro. Ergo dum nouam cõ
structionem sancte huius ecclesie libenter attẽdimus quã
diu tno nomini hodie dedicamus: inuenimus a nobis debe
re z deo nostro maximã laudẽ: et sanctitati vestre congruũ
de diuine dom⁹ edificatiõe sermonẽ. Tũc autẽ ꝺmo noster
congruus erit: si in se aliquid edificatiõis habeat: quod vti
litati aiarũ vestrarũ deo vos interius edificante proficiat.
Quod hic factum corporaliter. videmus in partib⁹: spiri
taliter fiat in mentib⁹: et quod hic perfectum cernimus in
lapidibus z lignis: hoc edificante gratia dei perficiatur in
corporibus vestris. Principaliter ergo gr̃as agamus dño
Jacobi. j. deo nostro: a quo est omne datum optimũ: z omne donũ per
fectum: z eius bonitatem tota cordis alacritate laudemus
quoniam ad construendam istam domum orationis fide-
lium suorũ visitauit animũ: excitauit effectũ: surrogauit au
xiliũ: inspirauit necdũ volentib⁹ vt vellẽt: adiuuit bone vo
luntatis conatus vt facerent/ac per hoc de⁹ qui operatur i
suis et velle et perficere pro bona voluntate: hec omnia ipse
cepit: ipse perfecit. Et q̃ opera bona in conspectu suo nũcq̃ Pbll. j.
ẽ ꝓmittit inania: fidelib⁹ suis qb⁹ operãtib⁹ prebuit ꝓmiſ
sue fauorẽ: tribuet condignã p tanta operatione mercedẽ
Adhuc amplius agende sunt gratie deo nostro. Hãc enim
ecclesiam quam fecit nomini suo cõstrui: fecit etiam sancto
rum martyrum reliquijs amplius honorari.

C Finis sermonum diui augustini de tẽpore.

C Diui Aurelij Augustini hipponẽsis episcopi
Opus sermonum de sanctis tã in specie q̃ in gñe
siue cõmunis quorũ festiuitates ꝓcipue sctã cele-
brat ecclesia: eo ordie quo occurũt/ feliciter icipit

C De sancto Andrea.

C In vigilia sancti Andree. Homelia de eo qõ
scriptum est in euangelio ſm Johannẽ. Stabat Joh. j.
iohannes z ex discipulis eius duo ꝛc̃. que habet
in expositione doctoris tractatu. vij. fo. cxlvj.

C In festo sancti Andree sermo. Mirũ quibus-
dam videtur. ꝛc̃. qui habetur inter sermones de
Verbis domini. ix. fo. xxxix.

C De sancto Thoma.

C In festo sancti Thome apostoli. Homelia de
eo qõ scriptum est in euangelio ſm Johannem.
Thomas vnus ex duodecim qui dicit didymus Joh. xx.
ꝛc̃. que habetur in expositione doctoris tractatu.
cxxj. folio. ccxxxiij.

C De sancto Stephano.

C In festo sci Stephani. Sermo. j. In quo osten
dit quomodo christus miracula facit sine sanctis
nõ tamen sancti sine christo.

Fratres charissimi
celebrauimus hesterna die natalẽ Sermo. j.
quo rex martyrũ natus est in mun A
do: hodie celebramus natalẽ quo
primicerius martyrũ migrauit ex
mundo. Oportebat enim vt ꝓmũ i
mortalis pro mortalib⁹ susciperet
carnem: z sic mortalis p immorta
li contẽneret mortẽ. Et lõ nat⁹ est
dñs vt moreretur pro seruo: ne seru⁹ timeret mori pro dño.
Ratus est xp̃s in terris vt stephan⁹ ascenderet in cel̃. Ingres
sus est dñs mũdũ: vt stephan⁹ ingrederet i celũ. Alt⁹ ad hu
milia descẽdit: z humilis ad alta ascendit. Filius dei fact⁹
est hois fili⁹ vt filios hoiz faceret filios dei. Fecit xp̃s mira
bilia: fecit z stephan⁹. Sz xp̃s fecit sine ste Pano. Hũcq̃ ste
phan⁹ potuit facere sine xp̃o? Viuebat stephan⁹ de xp̃o: sic
sarmẽtũ de vite. Mirar̃ fructũ de sarmẽto pẽdẽtẽ: vide sar
mentũ in vite manentẽ. Et ia scẽ stephane: dic aliq̃d iudeis
vt icipias lapidari et possis coronari. Jaculare ꝓbas z exci
pe saxa. Dic aliq̃d ꝺ icrucifixis cordib⁹ z mozterꝛ lapidib⁹. B
Dic aliq̃d de eo cui⁹ nomẽ nolũt audire. erubescãt z sevĩat:
muta efficiat labia dolosa. Dic eis vbi vides q̃ ꝙ nõ viuis: sz cũ illo
meli⁹ viuis. Dic eis qz nihil ẽ qõ feceꝛt viuit quẽ occideꝛt.
Dic eis qz vides ad dexterã p̃is stãtẽ: quẽ irriserꝛt i cruce
pẽdẽtẽ. Et ille iq̃t. Ecce video celos aptos z filiũ hois stã- Act. vij.
tẽ ad dexterã dei. At illi clamãtes ꝓtinuerꝛt aures suas. Au
res clauserꝛt z ad lapides cucurrerunt: ipetiq̃ fecerꝛt ocs in
eũ z lapidabãt stephanũ iuocãtẽ z dicẽtẽ. Adhesit aĩa mea Pſ. xxij.
p̃ te: qz lapidatur caro mea p te. Accipe spm̃ meũ z redde Lu. xxiij.
nũ ꝓmissũ tuũ. Orauit xp̃s p suis crucifixorib⁹: orauit z ste Act. vij.
phan⁹ p suis lapidatorib⁹. Dñs ihesus xp̃s orauit affixus li
gno. stephan⁹ genuflexo. Qui stando suũ spiritũ cõmẽdauit
dño: p illoz delicto fixo genu orauit. Orabat dominus pro
inimicis vt amicus dicẽs. Certe ego patior: ego lapidor: in

Annotatio nũcupatis ordis sermonũ bull⁹ opis. Lu. xxiij.
me seuitis et i me fremunt: ſz ne statuas illis ꝺ pctm̃: q̃ vt ꝺ
dicã tibi a te ꝓmo audiui. Ego fuus tuus patior: ſz multũ
interest inter me z te. Tu vñs: ego fu⁹. Tu ꝺ bũ: ego auditor
ꝺbi. Tu mgr̃: ego discipulus. Tu creator: ego creatus. Tu
deus: ego hõ. Multũ interest iter pctm̃ istoz q̃ lapidãt me: z
illoz q̃ crucifixerũt te. Mñ ḡ dixisti. Pr̃ ignosce illis qz ne-
sciũt q̃d faciũt: ꝓ magno pctõ petisti: z me, p minimo pete-
re docuisti. Dñe inq̃t ne statuas illis ꝺ peccatũ. Tanq̃ di-
ceret. Ego patior i carne: illi non peãt i mẽte. Illi lapides
mittebãt: z sctũs stephan⁹ ofones fũdebat. Magna pietas
fratres: magna clemẽtia. Prorsus qualis in mensa oñ sui
comedit: talia z ipe in suo cõuiuio ꝓparauit. Scriptũ est in
Ecc. xxxj. lege. Ad magnã mẽsam sedisti: scito qm̃ talia te oportet ꝓ-
parare. Talia ergo i oratõe exhibuit: qualia i sui oñs men
sa comedit. Dñs xp̃s dixit. Pater ignosce illis qz nesciunt
q̃d faciũt: sanct⁹ stephanus dixit. Ne statuas illis hoc pec-
catũ: z hoc dicto obdormiuit i dño. O sumnũ pactũ. Quid
illo somno tranqllius? Quid illo somno ꝺcti⁹? Qualis ibat
ad amicos qui sic diligebat iimicos? Nam vt nouerit san-
ctitas vestra quãtũ valuerit oratio scti stephani martyris;
recurrite nobiscũ ad illũ adolescẽtẽ psecutorẽ noĩe saulũ: si
cut ex libro oũ legerek audiuim⁹. Qui cũ stephanus lapida
rek: z ab ipo oĩm lapidantiũ vestimenta seruarenk: vt tanq̃
i manib⁹ oĩm ipe lapidare videret. Hic cũ iret i via: subito
circũfulsit eũ lumen de celo: et audiuit vocem dicẽtem sibi.
Saule Saule q̃d me psequeris? Durũ est tibi ꝓtra stimulũ
calcitrare. Et ille. Et tu q̃s es dñe? Et dñs ad eũ. Ego sũ i
Jesus nazaren⁹ quẽ tu psequer̃. Quid mihi z tibi? Quare
te erigis cõtra me: ad tãta mala que cõmisisti in me? Olim
q̃dem debui pdere te: ſz stephanus meus orauit p te. Sau-
le Saule q̃d me psequeris? Sed qr̃ isanis cõtra nomẽ meũ:
ego te factã seruũ meũ. O saule lupe rapax: comedisti: expe
cta paululũ z digeres. Dicã plane: eli⁹ sus est fili⁹ ꝑditionis.
Nam si sanct⁹ stephan⁹ sic nõ orasset: ecclesia paulũ nõ ha-
beret. Sed ideo erect⁹ est paul⁹: qr̃ in terra iclinat⁹ exaudi-
tus est stephan⁹. Ergo qõ fecit saulus: patit ꝓaul⁹. Qõ fe
cit psecutor: patit ꝓdicator. Qõ fecit lup⁹: patit agnus. Qr̃
sic est in tali hoie videndũ: vt discat pati qõ faciebat. Sen-
tiat et ipe qõ aliis iferebat. Dicitur ananie a dño ihesu xp̃o.
Vade ad eũ z signa eũ signo meo. Multa em̃ patiet̃ ꝓ noĩe
meo. Abiit ananias: baptizauit saulũ: z fecit ex lupo agnũ.
Cepimus nos hr̃e pdicatorẽ: quẽ sctus stephan⁹ habuit la-
pidatorẽ. Sic ergo exaudit⁹ est sanct⁹ stephan⁹: vt ei⁹ ora-
tionib⁹ deleret peccatũ qõ cõmiserat saulus. Cõmendem⁹
ergo nos oratiõib⁹ ei⁹. Multomagis em̃ nũc exaudit̃ ꝓ dñi
oratorib⁹ suis: a regnãte dño nostro ihesu xp̃o: cui est honor z
gloria in secula seculorum. Amen.

C In eodem festo. Sermo. ij. In quo dicit q̃ ste-
phanus non expetebat de psecutorib⁹ vindictam
sed eis potius a deo veniam postulabat.

Sermo. ij B

Post extremũ festiuissimũ diẽ quo salutar̃ nostri
xp̃i nobis natiuitas illuxit: et iam hodiern⁹ dies
obti mꝺtyris stephani corona illustrat. Marty-
ris illius merita: nulla pars orbis ignorat. Pas-
sus em̃ est ipo principio ecclesie. i. in tpa vrbe hierosolyma.
Jbi em̃ diacon⁹ ministrauit: z in ipso iuuẽtutis flore deco-
rem et stolis sue sanguine purpurauit. Passio eius insignis ẽ
Act. vij. multũq̃ mirabilis. Hanc mõ de libro actuum apl̃oꝝ cũ le-
Petri. ij gerek audituim⁹ nõ solum: ſz etiã oculis expectauim⁹. Chri-
stus ergo caput martyrũ ꝓ nor passus est ꝓ nobis: reliquẽs
vobis exẽplũ vt sequamini vestigia ei⁹. Cui⁹ passionis ve-
stigia ꝓr secut⁹ beatus stephanus ꝓfitendo xp̃m: lapidat⁹
a iudeis coronã meruit tanq̃ suo sibi noĩe positã. Stepha-
nus em̃ grece/latine corona appellat. Jã corona nomen ha
B bebat: et ideo palmã martyrij suo nomine preferebat. Qui
cũ lapidarek: nõ solum non expectabat de psecutorib⁹ re-
portare vindictam: sed eis potius de deo ventã postulabat
Deutero. xxxij. Meminerat em̃ dixisse dominum. Mihi vindictam/et ego
Rom. xij. retribuam dicit domin⁹. Et iterũ. Ne dixeris vlciscar me
Paper. xx. de inimicis meis: sed expecta dominũ vt tibi auxilium sit.
Mat. v. Expectare nos iubet dñs deus: vt in die future retributio-
nis cum sanctis martyrib⁹ vindicemur. Beati enim q̃ expe
ctant dominũ: quoniã ipsi hereditate possidebũt terrã. Jl-
am scilicet terrã que iustis est ꝓparata. Tu autem o chri
stiane queris vindicari de aduersario tuo q̃ tibi forsitan in
turiam fecit: estuas: furis: anhelas: festinas vindicari: attẽ
de christũ medicum egritudinis tue: attẽde redemptorem
anime tue. Propter te pepẽdit in ligno: z nõdum est vindi-
catus: z tu vis vindicari: z non vis tantũ et talem magistrũ
imitari? Jdeo pati voluit: vt tibi patiẽtie sue demõstraret
exemplum. Vide pendẽtem: z tibi languenti de suo sangui-
ne medicamẽtum cõficiẽtem. Vide pendẽtem: z tibi de li-
gno tãq̃ de tribunali precipiẽtem. Audi precãtem. Pater Lu. xxiij.
(inquit) ignosce illis qz nesciunt quid faciunt. Sed potuit C
hoc christus: dicis mihi: ego non possum. Ego enim homo
sum: ille deus homo. Deus ergo vt q̃d homo: si non corrigi-
tur homo? Sed hec tibi loquor. O homo. Multum est a te
imitari dñm tuum. Attende stephanũ conseruũ tuũ. Certe
stephanus homo erat an deus? Plane homo erat: hoc erat
quod tu. Sed quod fecit: non fecit nisi donante illo quẽ ro-
gas z tu. Vide tamen quid fecit. Loquebatur iudeis: seuie
bat z diligebat. Utrũcq̃ debeo demonstrare: z seuientem et
diligẽtẽ. Audi seuientẽ. Dure ceruices. Verba sunt scti ste Act. vij.
phani quando loquebak iudeis. Dure ceruices z nõ circũ-
cisi corde et auribus: vos semper restituistis spiritui sancto
Quem prophetarum nõ occiderunt patres vestri. Audisti
seuientem: audi et diligentem. Irati illi facti et grauius in
ardescẽtes/ z mala pro bonis reddentes ad lapides cucur-
rerunt: z dei famulũ lapidare ceperunt. Hic probemus san-
cti Stephani patientiã z dilectionem. Hic victorem diabo
li triũphatorẽq̃ cernamus. Audiuimus seuientem aduer-
sus tacẽtes: videam⁹ si diligat seuientes. Seuiebat aduer-
sus tacẽtes: videamus si diligat lapidantes. Ecce Stepha
nus lapidat: sic constitutus quasi ante oculos nostros. Ec
ce mẽbrũ christi: ecce athleta christi. Jnspice illum qui pe
pendit in ligno. Cruci figebat ille: iste lapidabatur. Ille di
xit. Pater ignosce illis: qr̃ nesciunt quid faciunt: iste quid Lu. xxiij.
dicit? Audiam⁹ illũ forte vel ipsum imitari valemus. Pri- C
mo beatus stephanus stans orauit pro se z ait. Domine ihesu Act. vij.
accipe spiritum meũ. Deinde genu flexit: et flexo genu ait.
Domine/ne statuas illis hoc peccatum: et hoc dicto obdor-
miuit. Felix somnus z requies vera. Ecce qõ est requiesce-
re: pro inimicis orare. Sed paululũ queso te sancte stepha- D
ne expone nobis hoc nescio quid: quare pro te stans orasti:
et pro inimicis genu flexisti? Respõderet fortasse quod in-
telligimus. Pro me stans orauit: quia pro me qui recte deo
seruiui orãdo et impetrãdo nõ laborauit: quia qui pro iusto
orat nõ laborat. Jdeo p se stans orauit. Tentum est vt ora
ret pro iudeis: pro interfectorib⁹ christi: pro interfectoribus
sanctorum: p lapidatoribus suis: attendit tam multã z ma
gnam esse impietatem ipsorum que difficile donari posset
genu flexit z ait. Domine ne statuas illis hoc peccatum. Er-
go charissimi si nõ potestis imitari dominũ: imitamini con-
seruum: imitamini sanctum stephanum: imitamini omnes
martyres sanctos. Homines erant: ꝑserui tui erant. Sicut
tu nati erant: sicut tu nati sed a christo sunt coronati: qui vi
uit et regnat in secula seculorum. Amen.

C In eodem festo. Sermo. iij. In quo dicit q̃
sancti exempla nobis reliquerunt pro inimicis
ꝺrandum.

Sermo. iij. A Act. vij.

Onet mihi dñs pauca dicere saluberiter: q̃d dona-
uit stephano tãta dicere fortit. Sic cepit ad suos
persecutores loqui: ẽsi timeret eos. Viri fratres
z patres audite. Quid lenius? Quid clemẽtius?
Cõciliabat auditorẽ: vt cõmẽdaret saluatorẽ. Blãde cepit
vt diu audirek. Et qr̃ hic fuerat accusatus q̃ verba dixerit
cõtra dñm z legẽ: ipsam legẽ exposuit: vt ei⁹ legis esset ꝑdi-
cator: cui⁹ accusabat eẽ vastator. Et audituim⁹ z audistis:
nõ sunt nostra multa necessaria: q̃ multa audistis: hoc tãtũ
exhortandã video charitatẽ vestrã z edificandã: vt sciatis
sctm̃ stephanũ honorẽ xp̃i quesisse: vt sciatis sctm̃ martyrẽ
testẽ xp̃i fuisse: vt sciatis tanta eũ tunc miracula in noĩe xp̃i
fecisse. Hoc em̃ salubriter scit̃ sctm̃ stephanũ fecisse mirabi
lia in noĩe xp̃i: nullũ aũt miraculũ fecisse dñm xp̃m in nomie
stephani: vt discernatis seruũ a dño: cultorẽ a deo: adorato-
rẽ ab adorãdo. Qũ em̃ discernitis: tunc vos amat. Non em̃

B ille ꝓ se sanguinē: sed ꝓ ꝝbo fudit. Videte cui aīam suā cō
mendauerit. Ecce (inq̄t) video celos apertos: et filiū hoīs
stantē ad dexterā dei. Vidit ꝝm: cōfitens ꝝm: moriturus
ꝓ ꝝbo: perrecturus ad ꝝm. Dñs i cruce pendens ꝓ inimi-
Lu. xxiij. cis suis/ait. Pat ignosce illis q̄ nesciūt q̄d faciunt: stepha-
Act. vij. nus sub lapidib⁹ genu flexo ait. Dñe: ne statuas illis ꝟ delic-
tum. Secut⁹ est vestigia paſtoris sui: tāq̄ bona ouis. Bo-
nus agn⁹ secut⁹ est agnū: cui⁹ sanguis tollit peccata mūdi.
j. Petri. ij Impleuit q̄ ait apl's Petr⁹. Christ⁹ ꝓ nobis passus est:
reliquēs vobis exēplū vt seq̄mini vestigia eius. Sequunt
ergo martyres vestigia oñi. Christus i cruce ait. Pater in
man⁹ tuas cōmēdo spīm meū. Stephan⁹ sub lapidib⁹. Dñe
iesu accipe spīm meū. Christ⁹ in cruce. Pat ignosce illis: q̄
nesciūt q̄d faciūt. Stephan⁹ sub lapidib⁹. Dñe Jesu: ne sta
tuas illis hoc delictū. Quomō nō posset ibi iste esse vbi erat
quē secutus est: vbi erat quē imitat⁹ est: Triūphauit: coro-
nat⁹ est. Sane corona nr̄a est edificatio vr̄a. Et gaudiū no
C strum/salus vr̄a: salus ꝛ tēporalis ꝛ sempiterna. Promissio
j. Ti. iiij. nē ei habem⁹: sicut dixit apl's vite p̄sentꝫ ꝛ future: sed salu
tē p̄sentē donat deus ꝛ hoibus ꝛ peccatib⁹: donat deus ꝛ bo-
nis ꝛ malis. Banc aūt salutē tēporalē: p eterna salute mar-
tyres ꝓtēpserunt. Gaudetis sine dubio q̄ saluos nos vide-
tis: ꝛ nos in ꝝbo de vestra salute gaudemus: sed satagite vt
etiā in illo die de vobis gaudeam⁹: q̄ q̄d ait apl's: ꝓ sua di-
spēsatiōe tā magna ꝛ ampla vt ei⁹ vix vestigia cōsectemur
hoc nobis loq̄bat q̄ dicebat. Et quem edificabat dicebat.
Pphł. iiij Gaudiū ꝛ corona mea. Quicūq̄ g̃ ꝓficiūt in ꝝbo dei laborī-
bus nr̄is: gaudiū sunt ꝛ corona nr̄a: q̄ nostrum est fideliter
dispēsare nō nostrā sed dñicā pecuniā: vestrū est cū cura et
sollicitudie suscipe. Ego em̄ possum esse dator: non exactor.
Et dator non q̄si mee ret: sed do vnde ꝛ ego viuo: q̄ ad vnā
domū magnā oēs ptinemus: vnū patrēfamilias dñm habe
mus. Cellariū habet apl̄ū: vnde nos ꝛ vos viuere possum⁹.
Tantū em̄ rogem⁹ fastidiū detergat: ꝓtius donet esurīē: et
pozrigat panē. Unde viuo: inde dico. Unde pascor: hoc mi
nistro. Nam vobiscum paup sum. Diuitie oēs deus nr̄: vita
j. Cor. j. cīm nr̄m btā eternā. Ergo q̄ gloriat⁹ in dño gloriet⁹: qui vi-
uit ꝛ regnat deus p īmortalia secula seculorum. Amen.

¶ In eodē festo. Sermo. iiij. In quo dicit q̄ pro-
inimicis orare licet: sit laboriosum multū tamen
esse meritorium.

Ser. iiij. Exo. xvij A Est⁹ filius naue in heremo pugnabat: ꝛ moyses
orabat. Nō q̄ ābo pugnabāt: nec ambo orabant:
sꝫ vn⁹ pugnabat ꝛ alius orabat. Merito q̄ pugna
bat non deficiebat: q̄ ille orando vincebat. Ita ꝛ
Ezech. ij. ego loqui quidē video: sꝫ alios orātib⁹ loquor: vt p̄cib⁹ eo-
Ps. lxxx. illō. Si ille ab vno tñ orāte iuuabat ꝛ nō superabat: quāto
magis ego vbi nō vn⁹ sꝫ multi rogāt deū mecū? Loquendo
ps. cxliiij. tā non timebit cor meum: q̄ laudē dñi loquēr os meū. Dñs
B noster Jesus ꝝs iubet nobis aliq̄d: ꝛ ꝓmittit nobis aliq̄d.
Nō iubet hic ē: q̄ ꝓmittit alibi est. Nō iubet finīr: q̄ tēpo-
rale est: q̄ ꝓmittit non finīr: q̄ eternū est. Nō iubet op⁹ est
q̄ ꝓmittit merces est. Hinc aduertat vestra sctitas quāta
est ei⁹ misericordia erga nos: vt laborē hic posuerit cū fine:
mercedē in celo sine fine. Et ideo debem⁹ poti⁹ hic laborē:
re et postea i celo mercedē sumere: q̄m hic mercedē velle acci
Wat. vj. cipere: ꝛ postea laborare. De q̄bus dā em̄ dicit. Amē dico vo
bis: p̄ceperūt mercedē suā. Sed forte audius es ad merce-
dē: ꝛ piger ad laborē: qua fronte postulas q̄ ꝓmisit deus:
si nō facis q̄ iussit de⁹? Prius audi monitiōes: ꝛ sic exige
repromissiones. Prius inquā adi iubētē: ꝛ tūc exige pollicē
Wat. v. tē. Jubet em̄ nobis ꝛ dicit. Diligite inimicos vestros: bñfa
cite his q̄ vos oderunt: ꝛ orate ꝓ p̄sequēt⁹ ꝛ calūniātib⁹
vos. Audisti opus: expecta mercedē. Et sitis (inq̄t) filij pa
tris vestri qui in celis est: q̄ solem suum oriri facit super bo
C nos ꝛ malos: ꝛ pluit sup iustos et iniustos. Attendite ipsum
dñm q̄ hoc iussit q̄ fecerit. Nōne post tanta q̄ in eū cōmise-
rūt impij iudei: q̄ retribuebāt et mala ꝓ bonis: pendens in
Lu. xxiij. cruce ait. Pat ignosce illis q̄ nesciūt q̄d factūt: ꝛ audit in
hoīe q̄ exaudiuit cū p̄e. Nam ꝛ modo orat ꝓ nobis: orat in
nobis: ꝛ orat a nobis. Et sacerdos noster orat ꝓ nobis: vt
caput nr̄m orat i nobis: vt deus nr̄ orat a nobis. Quādo g̃
in cruce pendēs orabat: videbat et putebat⁹ oēs inimicos
sed multos ex illis futuros amicos putebat: Ideo olī⁹ ve
niā postulabat. Illi seuiebant: et ille orabat. Illi dicebant
pylato crucifige. Ille clamat. Pat ignosce. In asperis cla
uis pēdebat: sed lenitatē nō amittebat. Illis iā petebat ve
niam: a q̄bus acciplebat iniuriā. Illi seuiebant: illi circūla
trabāt: illi insultādo caput agitabāt q̄ sanū nō habebāt: q̄
caput q̄ est ꝝs nō habebāt: et quasi i vno summo medico
i medio cōstituto phrenetici circūquaq̄ seuiebāt: pēdebat
ille/ꝛ sanabat. Pater (inq̄t) ignosce illis. Attēdite fratres
Wagna pietas. Pendebat ꝛ tñ petebat. Et nō descēdebat
Actuū. iij. q̄ de sanguīe suo medicamentū phrenēticis faciebat. De-
nicq̄ fratres post resurrectionē sanauit: quos pēdēs insanis
mos tolerauit: ꝛ sanguinem quē fuderūt seuiētes: biberunt
credētes: ꝛ facti sunt sequētes q̄ erāt p̄sequētes. Ecce qua-
Luce. xix re venit ꝝs non pdere q̄ inuenerat: sed querere ꝛ saluare
q̄ perierat: vt diligēdo seuiētes inimicos: faceret credētes
D amicos. Sed ne multū graue esse dicas imitari dñm tuū q̄
ꝓpter te passus est: reliquens tibi exēplū vt sequaris vestī-
j. Petri. ij gia ei⁹: attēde stephanū cōseruū tuū. Homo erat sicut et tu
de massa peccati creatus sicut ꝛ tu: eo ꝓcio redēptus quo ꝛ
tu. Diaconus erat: euāgelia legebat: q̄ legis vel audis ꝛ tu.
Wat. v. Ibi iuenit scriptū. Diligite inimicos vestros. Didicit legen
do: p̄fecit ip̄lēdo. Qui cū a iudeis saxorū grādine cederet:
nō solum nō cōminabat: sed ipsup lapidatorib⁹ suis venia
Act. vij. pcabat. Positis em̄ genib⁹ orabat dicens. Dñe: ne statuas
illis hoc delictū. Illi lapidabāt: ꝛ ille orabat. Ille eū furore
persequebāt: ille pacatus ꝝm sequebat. Illi malicia ceca:
bantur: ille apto celo vtso filio dei sapīētia illustrabat. Illi
lapides mittebant: ille orationes premittebat tāq̄ dixisset.
Dñe si istos mō occideris inimicos/quos postea facies ami:
cos? Denicq̄ fratres vt noueritis quātū valuerit oratio san
E cti martyris stephani: recurrite nobiscū ad illū adolescētē
Ubi. s. noīe saulū. Qui cū sanct⁹ stephan⁹ lapidaret: oīm vestimē-
ta seruabat: et tāq̄ manib⁹ oīm lapidabat. Et postea sicut
nostis accepit epīas a principibus sacerdotū: vt quoscūq̄
inuenisset ꝛpianos vtros ac mulieres: vinctos adduceret in
Act. ix. hierusalē torquēdos ꝛ puniēdos. Hic cū iret in via: subito
circūfulsit eū lumen de celo: cecidit in terrā: ꝛ audiuit vocē
dicētem sibi. Saule saule: q̄d me p̄sequeris? Et ille. Tu q̄s
es dñe? Et dñs ad illū. Ego sum (inq̄t) iesus nazarenus: quē
tu p̄sequeris. Durū est tibi ꝓtra stimulū calcitrare: q̄ nō
stimulū: sed pedes quib⁹ calcitras vulnerabis. Quid mihi
et tibi? Quare me p̄sequeris? Quare te erigis cōtra me ma
lo tuo? Sed ꝓtra tāta mala que cōmittis in me: olim quidē
debui pdere te: sed stephanus meus orauit ꝓ te. Elisus est
F scutēs: erect⁹ est credēs. Elisus est lupus: erect⁹ est agnus.
Elisus est p̄secutor: erect⁹ est p̄dicator. Dicā planius: di-
cā apertius. Elisus est filius pditionis: erectus est vas ele-
ctionis. Elisus est saulus: erectus est paulus. Nā si martyr
stephan⁹ nō sic orasset: eccl'ia paulū non haberet. Sed ideo
de terra erectus est paulus: q̄ i terra inclinatus exauditus
est stephanus. Ecce ḡre dñs dicit. Diligite inimicos vros:
q̄ diligendo inimicū: facis amicū. Sed ꝓtra tanta ꝛ talia
hec: tu q̄s q̄ non diligis? Figis genu: collidis frontem in
terrā ꝛ dicis. Dic vt moriat inimicus meus. Deus si q̄d te
ꝓmerui: occide inimicū meū. Et vtiq̄ tu q̄ orās vt bō mo-
riatur: malus orās cōtra malū: et facti estis duo mali. Ille
male agēdo: tu male orādo. Tu malus orādo incipis ee q̄
dicis. Deus occide malū. Respondet tibi ipe. Quē vestrū?
Aduertat sctitas vestra. Judex homo p seipsum reum non
occidit: sꝫ iubet: et spiculator occidit. Judex dicit. Occide
ꝛ tortor occidit. Et tu quādo dicis. Occide inimicū meū: te
facis iudicē: ꝛ deū queris esse tortorē. Respōdet tibi deus.
Non ero ꝓtius: nō ero peccatoris tortor: sed liberator: q̄
Ezechiel. xxxiij. nolo mortē peccatoris: sed vt cōuertat⁹ vt viuat. Nam si vo
lūtatem tuā haberē: te ꝓtius occiderem ante cōuictatus ve
nires. Nonne me blasphemasti? Nōne me i tuis malis ope-
ribus irritasti? Nonne nomē meū de terra delere voluisti?
Nōne me in ꝓceptis vel i seruis meis cōtēpsisti? Si tūc te
occidissem inimicū: quē modo facere amicū? Quid g̃ male
orādo doces me: q̄ non fect in te? Immo g̃ dicit tibi deus
Luce. xxiij. Doceā te vt imiteris me. In cruce pēdēs dixi. Pater igno
sce illis q̄ nesciunt quid faciunt. Docui hoc milites meos:

vocui martyres. Prius esto et tu martyr meus: tyro meus
aduersus diabolū: aliter inuicte nullo modo pugnabis nisi
ꝓ tuis inimicis orazueris. Conuersi ad dñm deū patrē ꝛc.

¶ In eodem festo. Sermo. v. In quo dicit q̄ Ste
phanus in hoc q̄ prepositus fuit feminis habuit
testimonium sincerissime charitatis.

Sermo. v. B Hesterno die natalem habuim⁹ dñi saluatoris: ho
die summa deuotiōe veneramur sancti martyris
Stephani passionē. Hesterno q̄ redimimur ad
premiū: hodierno quo ꝓuocamur ad exemplum
Bene g̃ hesterne solēnitati festiuitas hodierna cōiūcta est
vt illa credētes eueheret ad vitam: hec ꝓfitētes duceret ad
coronā. Omni g̃ ecclesie beat⁹ Stephan⁹ dat⁹ est ad pfectū.
Adhuc laicus diaconi meruit electionē: et leuita martyrij
obtinuit ꝓncipatū. In plebe adhuc posit⁹ erat: sꝫ tā ꝛ tutib⁹
eminebat. Humilis erat: sꝫ celsus fide. Discipul⁹ erat ordi
Actuū. vij. nē: sꝫ fact⁹ est magister exēplo. Quo sequebat deuotione fi-
dei: p̄cessit velocitate martyrij. Scriptū est em̄ de eo i acti-
bus apl'oz: q̄ ad ministeriū viduaꝝ sit ab apl'is deputatus.
In hac etiā re q̄ ꝓposit⁹ est feminis: testimoniū meruit sin-
cerissime castitatis. Beat⁹ g̃ erit fratres charissimi: q̄ hunc
sectat⁹: q̄ hunc imitat⁹ fuerit: et pudicitie palmā martyrij
ꝓsequit corōnā. De q̄ ꝛ lectio apl'oz actuum q̄ nobis hodie
lecta ē dilectissimi fratres: cū plurimū habeat in ipa specie
B admiratiōis: nō min⁹ tñ ptinet i mysterio dignitatis. Ecce
Act. vij. (inq̄t) beat⁹ Stephan⁹. Video celos aptos: ꝛ filiū hoīs stā
tē a dextris dei. Cōsiderate attētius dilectissimi fres: cum
beat⁹ martyr dñm Iesum ꝝm ad dexterā dei pris stare vi-
disset: cur se filiū hoīs videre testat? est: ꝛ nō pot⁹ filiū dei:
cū vtiq̄ plus de latur⁹ honoris dño videret si se dei potius
q̄ hoīs filiū videre dixisset? Sed certa rō postulabat vt hoc
ita ꝛ ostēderet in celo/ꝛ pdicaret in mundo. Omniū em̄ iu-
deoꝝ scādalū in ꝟ erat: cur dñs nr̄ Iesꝰ ꝝs q̄ fm carnē erat
fili⁹ homis: ee ētā dei fili⁹ diceret. Jdeo g̃ pulchre scriptu-
ra diuina filiū hoīs ad dexterā dei pris stare memorauit: vt
ad ꝓfutandā iudeoꝝ incredulitatē illi martyri ostenderet
in celo q̄ a pfidis negabat in mūdo: ꝛ illi testimonium cele-
stis ⁊itas daret: cui fidē terrena ipietas denegaret. Nā Iꝫ
Ps. cxv. iurta psalmū q̄ lect⁹ est. Pretiosa sit in cōspectu dñi mors
Act. vj sctoꝝ eius: si q̄d tñ distare iter martyres potest: p̄cipuus vi-
det esse q̄ pm⁹ est. Nā cū sanct⁹ Stephan⁹ diacon⁹ ab apl'is
ordinat⁹ sit: apl'os ipos beata ac triūphali morte p̄cessit: ac
sic q̄ erat inferior ordīe: prim⁹ fact⁹ est passione: ꝛ q̄ erat di-
Ps. cxv. scipulus gradu: magister cepit esse martyrio: cōplens illud
q̄ beat⁹ ꝓpheta in psalmo q̄ lect⁹ est dixit. Quid retribuā
dño ꝓ oīb⁹ q̄ retribuit mihi? Retribuere em̄ voluit primus
Stephan⁹ martyr dño: q̄ cum oī humano genere accepit a
dño. Mortē em̄ q̄ saluator dignatus est ꝓ oīb⁹ pati: hanc
C ille pm⁹ reddidit saluatori. Post hec sublecit scriptura sa-
Act. vij. cra q̄ ait. Positis (inq̄t) genib⁹ clamauit dicēs. Dñe: ne sta
tuas illis hoc peccatū. Videte dilectissimi affectū beati vi-
ri: videte magnū ⁊ admirabilē charitatē. In p̄secutiōe po-
sit⁹ erat: et ꝓ p̄secutorib⁹ depcabat⁹: atq̄ in illa lapidū ru-
na q̄n ali⁹ obluisci poterat etiā charissimos tuos: tunc ille
dño cōmendabat inimicos. Quid em̄ dicebat cū lapidaret?
Dñe: ne statuas illis hoc pctm̄. Pl⁹ itaq̄ tūc illoꝝ dolebat
pctā. q̄s sua vulnera. Plus illoꝝ ipietatē: q̄s suā mortē do-
lebat. Et recte plus. In illoꝝ q̄ppe ipietate erant multa q̄
plāgi potuissent: i illi⁹ aūt morte nō erat q̄ debuisset dole-
ri. Illoꝝ impietatē mors sequebat eterna: hui⁹ aūt mortē
vita ꝑpetua. Jmitemur g̃ i aliquo dilectissimi fratres tāti
magistri fidē: tā pclari martyris charitatē. Diligam⁹ nos
hoc ano i ecclesia fratres nr̄os: quo ille tūc dilexit inimicos
D Sed q̄ ꝑius est aliquoties nō solū inimicos nō diligim⁹.
sed ne amicis q̄dē fidē integrā custodim⁹. Sed dicit aliqs
Nō possum diligere inimicū meū: quē quotidie velut hostē
patior crudelissimū: O quicūq̄ ille es: attendis q̄d tibi fece
rit homo: ꝛ nō cōsideras q̄d tu feceris deo. Cū em̄ tu multū
grauiora in deū pctā cōmiseris: q̄re nō dimittis homini pa-
rum: vt tibi de⁹ dignet dimittere multū? Recole q̄d tibi in
euāgelio ⁊itas ipsa ꝓmiserit: et quā tibi quodāmodo cau-
Da. vj. tionē fecerit. Si em̄ (inq̄t) dimiseritis hoībus peccata eoꝝ
dimittet ꝛ vobis pater vester celestis pcta vestra. Si aūt
nō dimiseritis: nec pater vester dimittet debita vestra. Vi-
detis fratres: q̄ cū dei gra in potestate nostra positū ē qua-
liter a domio iudicemur. Si (inq̄t) dimiseritis/dimittet⁹ vo
bis. Nam sepe dixi fratres: ꝛ frequenti⁹ dicere debeo: nemo
se circūueniat: nemo se seducat. Qui vel vnū hoīem in hoc
mūdo odio habet: q̄cq̄d veo in operibus bonis obtulerit to
tū perdet: q̄ nō mētit Paul⁹ apl's dicens. Si dedero oēs j. Cor. xiij
facultates meas in cibos pauperum: ꝛ si tradidero corpus
meū ita vt ardeā: charitatē aūt nō habuero nihil mihi pro-
dest. Quā rē etiā beat⁹ Joannes confirmat dicēs. Oīs ei
q̄ non diligit fratrē suū: manet in morte. Et iterū. Qui fra- j. Joā. iij
trē suum oderit: homicida est. Hoc loco fratrē: oēm hoiem
oportet intelligi: oēs em̄ in ꝝbo fratres sum⁹. Nemo em̄ sine
charitate de virginitate p̄sumat: nemo de elemosynis: ne-
mo de ieiunijs: nemo de oratiōnibus confidat: q̄ q̄dū ini-
micitiā in corde tenuerit: neq̄ i istis: neq̄ in aliis q̄buslibet
bonis opibus placare sibi dñm poterit. Sed si vult habere
ꝑpciū dñm. non dedignet audire cōsiliū meū. Audiat non E Wat. v.
me: sed ipm dñm suum. Si offers (inq̄t) mun⁹ tuū ad altare
et ibi recordat⁹ fueris q̄ frater tuus habet aliq̄d aduersum
te: relinque ibi mun⁹ tuū ante altare: ꝛ vade pri⁹ reconcilia-
ri fratri tuo: ꝛ tūc venies offeres mun⁹ tuū. Et nos pugnas
habem⁹ intrinsec⁹: ꝛ dolos i corde versantes: et quasi bonā
pscientiā habeam⁹ ꝓsumim⁹ accedere ad altare: non timen
tes q̄ scriptū est. Qui māducat ꝛ bibit indigne: iudiciū si- j. Cor. xj
bi mādūcat ꝛ bibit. Sed dicit aliqs. Grādis labor est inimi-
cos diligere: p̄secutoribꝰ supplicare. Nec nos negamus F
fratres: nō paru⁹ q̄dē labor est i hoc seculo: sed grande erit
premiū in futuro. Per amorē enim hominis inimici: efficie-
ris amic⁹ dei. Immo nō solū amic⁹ sed etiā filius: sicut ipe Wat. v.
dño dixit. Diligite inimicos vestros: benefacite his q̄ ode-
runt vos: vt sitis filij patris vestri q̄ in celis est. Si te aliqs
hō diues in hoc seculo vellet adoptiuū filiū facere: quomō
seruires: q̄s ei dignitates ip̄deres: etiā ſuoꝝ ei⁹ q̄ seruitia
durissima et aliquoties etiā turpissima sustineres conuitia
vt ad caducā ꝛ fragilē hereditatē ip̄i⁹ quentires? Nō g̃ ille
sustinet ꝓpt subst̄tiā terrenā: tu sustine ꝓpter vitā eternā.
Cōuincimur em̄ certissima rōne: q̄ ꝓpter deū possum⁹ qui-
dē sed nolum⁹ iniuriā sustinere. Denicq̄ si nobis aliqua po- G
tens p̄sona iniuriā facit: si nos etiā in faciem maledicit: nec
respōdere aliq̄d asperū: nō dicā vicem reddere ausi sumus.
Quare hoc? Me ab illa p̄sona potēte adhuc maiora q̄s ptu-
lim⁹ patiamur. Quod a nobis extorqueat hoīs timor: debe
ret a nobis exigere ꝝpi amor. Si g̃ potēs p̄sona contra nos
seuit tacem⁹ et nihil dicere ausi sum⁹. Si vero equalis/aut
forte inferior vel leuem nubis cōtumeliam fecerit: quasi fere
bestie sine vlla patiētia: ac sine aliqua dei ꝓpiatiōe cōsur-
gimus: et aut in p̄senti nostrā iniuriā vindicam⁹? aut certe
ad maiorē vicem reddendam nostrū animū p̄paramus.
Quid est hoc q̄ quādo potēs p̄sona nobis iniuriā intulit pa
tiēter accepimus: quādo inferior nimio furore succēditur?
Quia ibi timuim⁹ hoiem: hic deū timere noluim⁹. Unde er
go ffres quātū possum⁹ cū dei adiutorio cor nr̄m ad patien-
tiam ꝓparem⁹? ꝛ in oīb⁹ malis hoībus medicor vicem age-
re studeam⁹? ꝛ nō ipos hoīes: sed ipoꝝ malicia odio habea-
mus. Pro bonis orem⁹ vt semp ad meliora cōsēdant: pro
malis vt cito ad emendationē vite per penitentie medica-
mēta confugiant. Quam rem ocantibus vobis ipse presta-
re dignetur: qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat
in secula seculorum. Amen.

¶ In eodē festo. Sermo. vj. In quo dicit q̄ in ste-
phano erat pulchritudo corporis/flos etatis/elo-
quentia sermocinātis/sapientia sanctissime men
tis/et operatio virtutis.

Ser. vj B Solitā video nostras disputatiōes graphio ce-
raꝝ ligari ꝛ nequaq̄s sum⁹ idonei lectitare: adiu-
uare meipsum queso intercessu vestro apud mar-
tyrē istū: quē gamaliel stolat⁹ reuelauit. Saulus
Act. vij. spoliat⁹ lapidauit: ꝛ christus pānis iuolut⁹ vitauit: ꝛ ꝓcio-
Luce. vj so lapide coronauit. Triūphalis est dies iste btissimi: triū-
phalis est dies sctō Stephano martyri: a lapidib⁹ mortuis
condēnato: extra ciuitatem lapide precipitato: corpore per
necato: capite vulnerato: lapide conquassato: ꝛ angulari la-

pide coronato. Pulcher erat minister: quia pulcher erat et magister. Pulcher erat vbiq; stephan⁹ iste: i corde ⁊ i corpore. We magistri pulchritudie cantat in psalmo. Speciosus forma pre filijs hominum: diffusa est gra in labijs tuis Et ipsi cantam⁹ i psalmo. Specie tua ⁊ pulchritudine tua: itende prospere pcede ⁊ regna. Stephano ergo martyri ⁊ pulchritudo erat corporis: ⁊ flos etat⁹: ⁊ eloquētia sermocinantis: ⁊ sapiētia sctissime mētis: et operatio diuinitatis. Inuidia magna obstiterat iudeis ob christiane causam professionis. Videbāt em̄ stephanū iudei iudeū: in medio iudeox in ciuitate metropolitana parentū suox diuspatantē ptra sacra iudeox: ⁊ ptra sacrificia: ⁊ ptra legē: ⁊ contra circūcisionem: cōtra sabbata: exurgētes in iracūdiā/ ⁊ cōcipiētes venenata sensa: loquebant adiuicē sibi talia verba. Quid est istud: qd est hoc qō agim⁹: qd facim⁹: qd vult sibi iste hō ⁊ iuuenis/ ⁊ pulcher/ ⁊ eloquētissimus/ ⁊ sapientissim⁹ homo: Nam signa magna et mirabilia facit iste homo: ⁊ sine eā xp̄s mortuus est homo. Venite (inquiunt) fratres simulcq; cōuentam⁹ i vnū: faciam⁹ cōsiliū: cōfirmemus falsum testimoniū. Fecim⁹ cōtra deū: faciam⁹ ⁊ pta famulū. Virim⁹ cōtra dñm. Expedit vt vn⁹ moriat q̄ tota gens pereat: dicam⁹ cōtra famulū. Exterminem⁹ eū de terra viuentinm: ⁊ nomen ei⁹ nō memoret ampli⁹. Quādo consiliū ptra iesum fecim⁹: multū nobis pfuim⁹ qz prevaluim⁹: circūuenim⁹: dedim⁹: accepim⁹: ligauim⁹: tradidim⁹: superauimus: oppressim⁹: crucifixim⁹. Amatori cupiditatis deuim⁹ pecuniā: quā de māmona iniqtatis distraxim⁹ vnusquisq;. Ligauim⁹ icapabilē filiū xp̄i: tradidimus iudici iudicem equitatis: superauim⁹ superantem ipertū vanitatis: oppressim⁹ opprimētē supbiā calamitatis: pspuim⁹ factem sanctitatis: ⁊ crucifixim⁹ ceci filiū maiestatis. Occidimus tamē: sepeliuim⁹: eiusq; sepulchrū anulo nostro lignauim⁹/ sz ab angelo resignatū inuenim⁹. Dicam⁹: iudicem⁹ sepulchrū signatū custodientib⁹ custodib⁹: ⁊ miraculum resurrectionis videtib⁹: tantā pecuniā vt pylato mētirent contulimus: testimoniaq; pduxim⁹: ⁊ pfusione vigilātes caruim⁹. Sed et nunc o viri qd agem⁹: qd faciem⁹: qd dicem⁹: q vnū xp̄m occidim⁹/ ⁊ multos xp̄ianos pspicim⁹: Ecce (inquit) in vno christo a nobis occiso: ducenti sunt discipuli ei⁹ de ipo numero nr̄o trāslati: ⁊ nicodem⁹ sacerdos noster est: et tris ⁊ q̄nq; milla hoim ad eox baptismū cucurrerūt: mltas iudeas ⁊ greas ⁊ barbaras nationes baptizauerunt: ⁊ suis sacrarijs pposuerūt. Ecce adhuc qō ē nobis pel⁹ ac deterius: septē diaconos ordinauerunt: inter quos vn⁹ q̄ vocat Stephanus ⁊ iuuenis/ ⁊ pulcher/ ⁊ eloquētissim⁹/ ⁊ sapientissim⁹ est pre oibus: ⁊ signis miraculox est plenus: et si est plen⁹ necesse est vt cōfluat ad eū noster popul⁹: et in nostrā cōfusionē apd oēs iudeos fit magnificat⁹: nisi nostris mantib⁹ fuerit lapidat⁹. Cur q̄ (inqt) adhuc stam⁹: Quē expectam⁹: Quare tardam⁹ stephanū illum nr̄e cōfusionis demonstratorē: Publicū publice raptam⁹ ad cōcilū: in nr̄o statuam⁹ medijū: pontificali pturbem⁹ synodo: testimonio oppzimam⁹ falsissimo: faciam⁹ ministro qō fecim⁹ et magistro. Si em̄ nō dubitauim⁹ magistrū lāceare: non debemus dubitare stephanū lapidare. Cōsenserūtq; oēs iudei imprij viri: ad homicidiū sēper parati. Rapiūt stephanū: ad suūq; ducunt pcilū. Exagitāt ⁊ pturbant: ⁊ iterrogāt: audiunt ⁊ attēdūt. Audiūt sapientissimū: ⁊ conspiciūt speciosissimū. Q iudei semp inimici dei: itendite bene: q̄ iudicatis non bene Si q̄ iusticiā loqmini: recta iudicate filij hoim. Intendite simul pontifices ⁊ ministri: facerdotes ⁊ ppli oēs: simul iudei intendite faciem mīstri dei: itendite facie stephani si potestis. Moyses em̄ ppter excecationē vram ptra facie suā posuit velamētū: stephan⁹ vo ad pfusionē vram ptra vestrū quentū resurrectiōis annunciat sacramētū. Sed o iudei fidē nullat⁹ miramur in vobis: p multas cōgruitis iniqtatib⁹ vestris. Qui em̄ facie despicitis legislatoris: psonā suscipitis delatoris. Qui desperistis facie moysi legislatoris: psonā iudei suscepistī crudelissimi delatoris: ⁊ ad dedec⁹ vestrū semp additis crimē vestrū. Et moyses vester qñ velamētū posuit ptra sctām facie suā: nolebat videre criminosam faciē vram. Stephanus vero reuelata facie sua: speculabat in celū gloriam dei filij: ideo videbāt vultū ei⁹ iudei tāq; vultū angeli dei. Et nunc tantūmodo beate martyr stephane terrā despice: celū pspice: ⁊ pontifice sperne: prem attende. Despice iudeū ⁊ sacerdotē ⁊ populū: pspice in celo prem ⁊ filiū ⁊ spūsctm. Judica tū iudeo qō sit illud qō diu ptēplaris in celo. Ecce inqt stephan⁹: video celū apertū: et iesum quē crucifixistis: quē illusistis morietē: quē signato sepulchro posuistis iacentē: video ego ad dextrā p̄ris stantem. Quid g̃ vobis pfuit iudei: q̄ crucifixistis filiū dei: et filij dei martyrē lapidatis: Ecce duplo labefacti estis: q̄ ciuitatem vram amisistis: et ipm lapidatorē principē pdidistis: ⁊ de ciuitate sancta reprobata est vestra plāta. Impleta est em̄ in iudea maledicta maledictio illa dauitica. Propterea de⁹ destruet te in finē: euellet te ⁊ emigrabit te de tabernaculo tuo: ⁊ radicē tuā de terra viuētū. Silentiū aūt fecerūt turbe iudeox dānabili animositate sua: si sup martyrē stephanū dētib⁹ colubrinis stridebāt: quē quasi serpētē in corde habebant: precipitantq; martyrē sctm̄ extra ciuitatē suā: pmittentes testimonia dicētes falsitatē: plusciuntq; vestimenta ante sault vestigia: ⁊ currunt cū lapidib⁹: vlnas exigūt: brachia dirigūt: petras iactūt: lapidātq; iustū iiusti pcubentē: morietē: orātē atq; dicētē. Dñe iesu me⁹: ostensor me⁹: defensor me⁹: pter quē scult in me nudus lapidator me⁹: exaudi me: exaudi sancte meus: xp̄e filius: lapis viuus: ad exaudiēdū me vnus: itēde i meipsum tut fontis lauacro mūdatū: tui salutaris gratia fine macula pcreatū: p tuo noīe spoliatū: hūanis lapidatū manib⁹: fz ab amore salui nō separatū. Et ne statuas illis hoc peccatum misericors vsq; in finē. Stephanus sanctus moriens: ⁊ in eterna pace dormiuit.

¶Item in eodē festo. Relatio sancti Augustini de miraculis sancti Stephani. Sermo.vij.

Aquas tibilitanas epo afferēte piecto reliqs martyris gloriosissimi stephani ad ei⁹ memoriā veniebāt magne multitudinis cōcursus ⁊ occursus: vbi ceca mulier vt ad eām portantē pignora sacra duceretur ozauit: flozes q̄s ferebat dedit: receptiocul⁹ admonuit: ptin⁹ vidit. Stupētib⁹ cūctis q̄ aderāt: pibat exultās: viā carpēs: ⁊ vie ducē vlteri⁹ nō regrens. Memorati mēoriā martyris q̄ posita est i castello synticēsi qō bipponensi colonie⁹ vicinū est: eiusdē loci Lucilli⁹ epo populo pcedēte atq; sequte portabat: fistula cui⁹ molestia iā diu laborauerat: et familiarissimi sui medici q̄ ea secaret opiebatur man⁹: illi⁹ pie sarcine vectatiōe repente sanata est. Rā deiceps eā in suo corpore nō inuenit. Eucharis⁹ psbyter ex hispania: calame habitans: vetere morbo calculi laborabat p memoriā supradicti martyris quā possidius illo aduerit episcop⁹: salu⁹ est fact⁹. Idē ipe postea morbo alio preualescente moritu⁹ sic iacebat vt ei iā pollices ligarent: opitulatiōe mēozati martyr: cū de mēoria ei⁹ reportata esset: ⁊ sup iacētis corp⁹ missa ipus psbyteri tunica suscitat⁹ est. Fuit ibi vir in ordie suo pmari⁹ noie marcialis: euo iam grauis: et multū abhorrēs a religione xp̄iana: Habebat sane fidelē filiā ⁊ genex: eodē anno baptizatū. Qui cū egrotāte multis ⁊ magnis lachrymis rogarēt vt fieret xp̄ianus: protinus abnuit: eosq; a se turbida īdignatiōe submouit. Visum est genero ei⁹ vt tret ad mēoriā scti stephani: ⁊ illic p eo q̄ntū posset ozaret: vt de⁹ illi daret mētē bonā: q̄ credere non differret i xp̄m. Fecit hoc igenti gemitu ⁊ fletu: ⁊ sinceriter ardente pietatis affectu. Deide abscedens de altari aliq̄d florū qō occurrit tulit eiq; cū iā nox cēt ad caput posuit. Tūc dormitū est: ⁊ ecce āte diluculū clamat vt ad eām curreret: q̄ mecū forte tūc erat apud hipponē. Cū g̃ eum audisset absentem: ventre pbros postulauit. Venerūt: credere se dixit. Admirantib⁹ atq; gaudētib⁹ oib⁹ baptizat⁹ est. Hoc q̄dā virit in ore habebat. Christe accipe spūm meū: cū hec verba btissimi stephani qū lapidatus est a iudeis vltima fuisse ne sciret. Que huic quoq; vltima fuerūt: nā nō multo post etiā ipe defunct⁹ est. Sanati sunt illic p eūdē martyrē etiā tres podagrici: duo ciues: pegrin⁹ vn⁹. Sed ciues omnimodo: pegrin⁹ aūt p reuelationē q̄d adhiberet qñ voleret audiuit ⁊ cū hoc fecisset: dolor ptinuo pquieuit. Audur⁹ est nomen fundi vbi eccl̄ia est ⁊ ea mēoria martyr⁹ stephani. Puerū quēdā paruulū cū i area luderet: exorbitātes boues q̄hibiculū trahebāt rotis obtriuerūt: ⁊ confestim palpitauit expiris. Hunc mater arreptū ad eādē memoriā posuit: ⁊ nō solum reuixit: verūetiam illesus apparuit. Sanctimonialis q̄dā in vicina possessione que caspilina dicit: cum egritudine laboraret ac desperaret: ad eādē memoriā tunica ei⁹ allata ē. Que āteq; reuocaret: illa defuncta est. Hac tū tunica operuerunt cadauer ei⁹ parentes: ⁊ recepto spū salua facta est. Apud hipponē bassus quidā syrus ad memoriā eiusdē martyris orabat p egrotāte ⁊ periclitāte filia: eoq; secū veste ei⁹ attulerat. Cum ecce pueri de domo occurrerunt: q̄ ei mortuā nunciarēt. Sed cū orante illo ab amicis ei⁹ exciperentur: pbibuerunt eos illi dicere: ne p publicū plangerēt. Qui cū domū redijsset iā suorum eiulantibus personātem et vestem filie quā ferebat sup eā protecisset: reddita est vite. Rursum ibidē apō nos byzenci cuiusdā collectarij filij egritudine extinct⁹ est. Cūq; corpus iaceret exanime: atq; a lugentibus ⁊ lamentātib⁹ exequie pararent: amicorū ei⁹ quidā iter aliorū consolātiū verba suggessit vt eiusdē martyris oleo corp⁹ pungeret. Factū est: ⁊ reuixit. Itēq; apud nos vir tribunitius Eleusinius sup memoriā martyris que in suburbano ei⁹ est egritudine exanimatū posuit infantulū filiū: et post oratiōem quā multis cū lachrymis ibi fudit viuētem leuauit. Vzali etiam que colonia vtice vicina est: multa pclara p eundē martyrem facta cognouimus: cuius ibi memoria longe pusq; apud nos ab episcopo Euodio cōstituta est. Cū em̄ nup illic essem⁹: petronā clarissimā feminā que ibi mirabiliter ex magno atq; diuturno: i quo medicox adiutoria cuncta defecerāt languoze sanata est: hortati sum⁹ volēte supradicto loci episcopo vt libellum daret q̄ recitaret i populo: ⁊ obedientissime paruit. In quo posuit et q̄ hic reticere non possum. A quodā iudeo dixit sibi fuisse psuasum: vt anulū capillatio vinculo insereret: quo sub oī veste ad nuda corporis cingeretur: qui anulus haberet sub gēma lapidē in renib⁹ inuentum bouis. Hoc alligata quasi remedio: ad sancti martyris limina veniebat. Sed pfectus a carthagine cū in pfinto fluminis bagrade in sua possessione mansisset: surgens vt iter pageret: ante pedes suos illum tacentū anulū vidit: ⁊ capillatiā zonā qua fuerat alligatus mirata tētauit. Que cum omnino suis nodis firmissimis sicut erat cōperisset astrictā: crepuisse atq; exiluisse anulum suspicata est. Qui etiā ipse cū itegerrim⁹ fuisset inuent⁹: future salutis quodāmō pignus de tanto miraculo se accepisse psumpsit: atq; illud vinculū soluens: simul cū eodē anulo piecit i flumen. Non credēt hoc q̄ etiam dñm iesum p integra virginalia matris enixum: et ad discipulos ostijs clausis ingressum fuisse nō credūt. Sed hoc certe querāt: ⁊ si verum inuenerint: credāt. Clarissima femina est: nobiliter nata: nobiliter nupta. Cartbagini habitat: āpla ciuitas: āpla psona: rem querētes latere nō sinit. Unum est apud nos factū nō maius q̄ illa que dixi: sed tā clarum atq; illustre miraculū: vt nullū arbitrer esse hipponēsiū q̄ hoc nō vel viderit vel didicerit: nullū q̄ obliuisci vlla ratiōe potuerit. Decē q̄dē fratres: quozū septem sunt mares: tres femine de cesarea capadocie ciuox ciuiū nō ignobiles: maledictiōe mīis recenti pīis eozū obitu destitute: que iniuriā sibi ab eis factā acerbissime tulit: tali pena sunt diuinit⁹ coerciti: vt horribiliter quaterent oēs tremore mēbrorum. In qua fedissima specie oculos suox ciuium nō ferentes: quaquauersum cuiq; ire visum est: toto pene vagabantur orbe romano. Ex his etiā ad nos venerūt duo frater ⁊ sozor: paul⁹ ⁊ palladia multis alijs locis miseria diffamante iā cogniti. Venerūt autem ante pascha ferme dies quidecim: ecclesiā quotidie ⁊ ea memoriā gloriosissimi stephani frequentabāt: ozātes vt iā sibi placaret de⁹: ⁊ salutem psistinā redderet. Venit ⁊ pascha: atq; ipso die dñico mane cum iam frequēs popul⁹ presens esset: ⁊ loci sancti cācellos vbi martyriū erat: idem iuuenis ozās teneret: repente pstrat⁹ est: ⁊ dormienti similis mus iacuit: nō tamē tremēs sicut etiā per sumnum solebat. Stupentibus q̄ aderant: atq; alijs pauentib⁹: alijs dolentibus: cū eum quidā vellent erigere: nōnulli phibuerūt ⁊ potius exitū expectādū esse dixerūt. Et ecce surrexit ⁊ nō tremebat: qm̄ sanat⁹ erat ⁊ stabat icolumis ituens intuentes. Quis ergo se tenuit a laudib⁹ dei: Clamātū gratulantiūq; vocib⁹ ecclesia vsq; quaq; cōpleta est. Inde ad me curritur vbi sedebā iam pcessurus: irruit alter quisq; post alterum

rās. Hunc mater arreptū ad eādē memoriā posuit: ⁊ nō solum reuixit: verūetiam illesus apparuit. Sanctimonialis q̄dā in vicina possessione que caspilina dicit: cum egritudine laboraret ac desperaret: ad eādē memoriā tunica ei⁹ allata ē. Que āteq; reuocaret: illa defuncta est. Hac tū tunica operuerunt cadauer ei⁹ parentes: ⁊ recepto spū salua facta est. Apud hipponē bassus quidā syrus ad memoriā eiusdē martyris orabat p egrotāte ⁊ periclitāte filia: eoq; secū veste ei⁹ attulerat. Cum ecce pueri de domo occurrerunt: q̄ ei mortuā nunciarēt. Sed cū orante illo ab amicis ei⁹ exciperentur: pbibuerunt eos illi dicere: ne p publicū plangerēt. Qui cū domū redijsset iā suorum eiulantibus personātem et vestem filie quā ferebat sup eā protecisset: reddita est vite. Rursum ibidē apō nos byzenci cuiusdā collectarij filij egritudine extinct⁹ est. Cūq; corpus iaceret exanime: atq; a lugentibus ⁊ lamentātib⁹ exequie pararent: amicorū ei⁹ quidā iter aliorū consolātiū verba suggessit vt eiusdē martyris oleo corp⁹ pungeret. Factū est: ⁊ reuixit. Itēq; apud nos vir tribunitius Eleusinius sup memoriā martyris que in suburbano ei⁹ est egritudine exanimatū posuit infantulū filiū: et post oratiōem quā multis cū lachrymis ibi fudit viuētem leuauit. Vzali etiam que colonia vtice vicina est: multa pclara p eundē martyrem facta cognouimus: cuius ibi memoria longe pusq; apud nos ab episcopo Euodio cōstituta est. Cū em̄ nup illic essem⁹: petronā clarissimā feminā que ibi mirabiliter ex magno atq; diuturno: i quo medicox adiutoria cuncta defecerāt languoze sanata est: hortati sum⁹ volēte supradicto loci episcopo vt libellum daret q̄ recitaret i populo: ⁊ obedientissime paruit. In quo posuit et q̄ hic reticere non possum. A quodā iudeo dixit sibi fuisse psuasum: vt anulū capillatio vinculo insereret: quo sub oī veste ad nuda corporis cingeretur: qui anulus haberet sub gēma lapidē in renib⁹ inuentum bouis. Hoc alligata quasi remedio: ad sancti martyris limina veniebat. Sed pfectus a carthagine cū in pfinto fluminis bagrade in sua possessione mansisset: surgens vt iter pageret: ante pedes suos illum tacentū anulū vidit: ⁊ capillatiā zonā qua fuerat alligatus mirata tētauit. Que cum omnino suis nodis firmissimis sicut erat cōperisset astrictā: crepuisse atq; exiluisse anulum suspicata est. Qui etiā ipse cū itegerrim⁹ fuisset inuent⁹: future salutis quodāmō pignus de tanto miraculo se accepisse psumpsit: atq; illud vinculū soluens: simul cū eodē anulo piecit i flumen. Non credēt hoc q̄ etiam dñm iesum p integra virginalia matris enixum: et ad discipulos ostijs clausis ingressum fuisse nō credūt. Sed hoc certe querāt: ⁊ si verum inuenerint: credāt. Clarissima femina est: nobiliter nata: nobiliter nupta. Cartbagini habitat: āpla ciuitas: āpla psona: rem querētes latere nō sinit. Unum est apud nos factū nō maius q̄ illa que dixi: sed tā clarum atq; illustre miraculū: vt nullū arbitrer esse hipponēsiū q̄ hoc nō vel viderit vel didicerit: nullū q̄ obliuisci vlla ratiōe potuerit. Decē q̄dē fratres: quozū septem sunt mares: tres femine de cesarea capadocie ciuox ciuiū nō ignobiles: maledictiōe mīis recenti pīis eozū obitu destitute: que iniuriā sibi ab eis factā acerbissime tulit: tali pena sunt diuinit⁹ coerciti: vt horribiliter quaterent oēs tremore mēbrorum. In qua fedissima specie oculos suox ciuium nō ferentes: quaquauersum cuiq; ire visum est: toto pene vagabantur orbe romano. Ex his etiā ad nos venerūt duo frater ⁊ sozor: paul⁹ ⁊ palladia multis alijs locis miseria diffamante iā cogniti. Venerūt autem ante pascha ferme dies quidecim: ecclesiā quotidie ⁊ ea memoriā gloriosissimi stephani frequentabāt: ozātes vt iā sibi placaret de⁹: ⁊ salutem psistinā redderet. Venit ⁊ pascha: atq; ipso die dñico mane cum iam frequēs popul⁹ presens esset: ⁊ loci sancti cācellos vbi martyriū erat: idem iuuenis ozās teneret: repente pstrat⁹ est: ⁊ dormienti similis mus iacuit: nō tamē tremēs sicut etiā per sumnum solebat. Stupentibus q̄ aderant: atq; alijs pauentib⁹: alijs dolentibus: cū eum quidā vellent erigere: nōnulli phibuerūt ⁊ potius exitū expectādū esse dixerūt. Et ecce surrexit ⁊ nō tremebat: qm̄ sanat⁹ erat ⁊ stabat icolumis ituens intuentes. Quis ergo se tenuit a laudib⁹ dei: Clamātū gratulantiūq; vocib⁹ ecclesia vsq; quaq; cōpleta est. Inde ad me curritur vbi sedebā iam pcessurus: irruit alter quisq; post alterum

ois posterior: qsi nouū qō ali⁹ p̄or dixerat nunciātes: mecq; gaudēte ⁊ apud me deo gras agēte: igredik etiā ipe cū pluribus: iclinat ad genua mea: erigit ad osculū meū. Procedim⁹ ad pplm: plena erat eccl̄ia psonabat vocib⁹ gaudioz. Deo gras: deo laudes: nemie tacēte hinc ⁊ inde clamātium. Salutaui pplm: ⁊ rursus eadē feruētiori voce clamabant. Facto tādē silentio: scripturaz diuinaz sunt lecta solēnia. Vbi aūt vētū est ad mei pmōis locū: dixi pauca p tpe: et p illi⁹ iocūditate leticie. Robiscū hō prādit: ⁊ diligenter nobis oēm sue ffnecz ac mīne calamitatē idicauit historiam. Sequēti itaq; die post pmonē redditū: narratiōis ei⁹ libellū in crastinū ppō recitādū pmisi. Vō cū ex dñico pasche die tertio fieret: i gradib⁹ exedre i que de supioze loqbar loco feci stare ābos fratres. Cū eoz legeretur libell⁹: itrebatur pplis vniuersus sexus vtriusq; vnū stantē sine deformi motu: alterā in mēbris oīb⁹ ptremētē: ⁊ q̄ ipm nō viderant q̄d i eo diuie mie factū esset: in ei⁹ sozore cernebāt. Videbāt em̄ q̄d i illo gratulādū: q̄d illa eēt orandū. Inter hec rectato eoz libello: de cōspectu pplī eos abire pcepi: et de tota ipa cā aliquāto diligētius ceperā disputare. Cum ecce me disputāte voces alie de memoria martyr⁹ noue gratulatiōis audiunt: quers sunt eo q̄ me audisset: ceperūtq; cōcurrere. Illa em̄ vbi de gradib⁹ descēdit i q̄b⁹ steterat: ad sanctū martyrem ozare perrexerat. Que mox vt cācellos attigit: collapsa silr velut in somnū sana surrexit. Dū ergo rec⁹ rerem⁹ q̄d factū fuerit: vñ ille strepit⁹ let⁹ extiterit: ingressi sunt cū illa i basilicā vbi eram⁹: adducētes eā sanā de martyris loco. Tū vero tātus ab vtroq; sexu admirationis clamor exort⁹ est: vt vox ptinuata cū lachrymis nō videretur posse finiri: pducta est ad eū locū: vbi pauloante steterat tre mēs: exultabāt eā similē fratri: cui doluerāt remansisse dissimilē: ⁊ nōdum fusas pces suas p illa: iā tū puia volūtatē tā cito exaudita esse cernebāt. Exultabāt in dei laude voce fine xp̄is tāto sonitu: quātū nr̄e aures ferre vix possent. quid erat i cozdib⁹ exultantiū: nisi fides xp̄i p quo stephani sanguis effusus est: Cui nisi huic fidei attestantur ista miracula: in qua p̄dicat xp̄s resurrexisse in carne: ⁊ in celum ascendisse cum carne: quia et ipsi martyres hui⁹ fidei martyres: id est huius fidei testes fuerunt.

¶De sancto Joanne apostolo.

¶In festo sancti Joannis apostoli ⁊ euangeliste Homelia de eo qō scriptum est in euangelio eiusdē. Dixit iesus petro. Sequere me ⁊c. que habet in expositione doctoris. track. cxxiiij. fol. cccxxxvj.

¶De sanctis Innocentibus.

¶In festo sanctoz Innocentiū. Ser.j. In quo demōstrat lamētationi matrū in morte Innocētū.

Redimus iudeis quia notus aliqñ in iudea de⁹ et ipsi id negant propter qō credimus q̄ non patrē nouerunt q̄ filium negant. Unum dominum cōmunis natura testat: q̄ vn⁹ est mundus. Unū deum significat: q̄ vna est fides nouī ⁊ veteris testamenti. Unū spm̄ sanctū gratia testat: q̄ vnū baptismū in nomine trinitatis: dū pphete dicūt: apostoli audiūt. Unum deum magi crediderūt: aurū thus ⁊ myrrhā supplices ad christi cunabula detulerunt. Aurū ⁊ thus ⁊ myrrha: pastores: magi: machera: vt cruentis victimis infātū eterna repleant altaria: vbi cū paruuli victime sint: matres misere lamētant Nascēte dño: luctus cepit: nō celo sed mundo. Judicē matrib⁹ lamentatio: angelis exultatio: infantibus transmigratio. Deus est q̄ natus est: innocētes illi debētur victima qui venit damnare mūdi malicia. Agnelli debēt immolari: q̄ agnus futur⁹ est crucifigi q̄ tollit peccata mūdi. Sed oues vlulāt matres: q̄ agnos pdunt sine voce balantes. Grande martyriū: crudele spectaculum. Eximit machera: et nulla interuenit causa. Sola stridet inuidia: cum q̄ natus est nulli faciat violentiā. Sed oues cernim⁹ matres que superant agnos lugentes. Vox i rama audita est: ploratⁿ ⁊ vlulatus magn⁹. Pignora sunt nō creata sed creata: non pposita sz exposita. Testis est ipa natura q̄ pugnabat in martyres cū tyrannus iactaret infantes. Mater crines capitis dissipabat q̄ ornamentū capitis amittebat. Quantis modis in:

fantē volebat abscōdere:ꝛ ipe se infantul⁹ publicabat. Ne-
sciebat tacere qꝛ necdum didicerat formidare. Pugnabat
mr ꝛ carnifex. Ille trahebat:illa tenebat. Ad carnificē ma-
ter clamabat:Quid separas a me:quē genui ex me? Alter⁹
genuit:nō māsit ille cum vixit:vbera mea frustra lacte con-
forquet:caute portaui quē a te video manu crudeli tactari.
Modo eū effuderūt viscera mea:et tu elidis ad terrā. Alia
acclamabat mr:cū exactor latro nō cōpelleret simul occidi
cū paruulo matrē:vt qd me dimittis inanem? Si culpa est
mea est. Si nō est crimen:iunge mortē:ꝛ libera matrē. Alia
dicebat:Quid ꝓficis? Tnū queritis ꝛ multos occiditis:et
ad vnum q̄ vnus est attigere nō potestis. Alia de cōtra cla-
mabat. Veni iā:veni saluator mundi. Cur diu quereris:nul
lum times:videat te miles: ꝛ nos nō occidat ifantes. Mi-
scebat lamentatio matrū:ꝛ ad celū trāsibat oblatio paruu-
lor. Sed ille q̄ agnū tentauit:ipse per herodem agnulos iu-
gulauit. Manet auctori et mīstro supplicīū:diaboli ꝛ hero
dis iudiciū:cū ista resurrectio ceperit mortuoꝝ. Herodes
qd putas actur⁹ eris qñ cōtra te tantoꝝ classes infantium
iudiciale ceperit exercere litigium? Inuenies clarā liguā:
magnā vocē:mensurā pfectā:oēs inuenies candidatos:in
mēsurā etatꝭ plenitudinis christi fulgētes. Cum stare cepe
rint ante eū quem putaueras occidēdū:p quo fuderūt san-
guinē pciosum. Ipsum videbis throno igneo psidētē:illos
solium dominicū circūdātes:candore rubeo splēdētes:pro
pter candidā etatem ꝛ sanguinē passiōis. Quid agēr⁹ es?
Quid victurus? Tacebis reus:dū tāt⁹ cantabit exercitus
sctoꝝ. Vindica sanguinē seruoꝝ tuoꝝ qui effusus est. In-
troeat i ꝓspectu tuo gemit⁹ cōpeditoꝝ:ipo tuuāte q̄ cū pre
et spūsctō viuit ꝛ regnat p oīa secula seculoꝝ. Amen.

¶In eodem festo. Sermo.ij. In quo ostendit cur innocentes ab Herode occiduntur.

Ser.ix. A Wat.ij.

Christo igit ſm pphetie fidē nato in Bethleem iu
de ptib⁹ herodis regis: de oriētis partib⁹ aduen-
tātes quidā viri ex magoꝝ gente: pcunctanꝭ ab
herode vbi nā esset rex q̄ nuper natus est iudeoꝝ:
affirmātes vidisse se stellā eius in oriente: que sibi etiā dux
itineris extitisset:causam vero tante properatiōis adorādi
ac venerādi nup editi regis esse. Quib⁹ ille auditis incredi
biliter deterrē:timēs ꝛ verens ne statꝰ sui periclitaretur
iperij. Aduocatis exercitisq̄ legis doctoꝝ reqrēs pcun-
ctaꝭ vbi nā christū nasci sperarent. Ut vero ex micheeapro-
phecia loc⁹ natiuitatis ei⁹ apud bethleē designatus est: vno
ꝓcepto rex omnes lactētes pueros: nō solū apud Bethleē:
sed ꝛ in oībus eius finib⁹ a bimis ꝛ infra: ſm tempus quod
exploraverat a magis iterimi iubet:si quo mō etiam iesum
cū equitis posset extinguere. Sz puenit regis insidias puer
adduct⁹ in egyptū:parentib⁹ de volo regis angelo prenun-
ciāte cōmonitis. Decept⁹ itaq̄ herodes rex ꝛ illusus a ma-
gis:mittit in Bethleē ꝛ in oēs fines eius vt interficiant pue-
ri a bimatu ꝛ infra. Occidunt ꝓ christo paruuli:p iusticia
mortē innocētia. Oē btā etas:que necdum christū potest lo
qui:ꝛ iā pro christo merēt occidi. Rondū oportuna vulneri
et tam idonea passioni. Oē feliciter nati:qbus i primo na-
scendi limie eterna vita obtulā venit. Incurrūt qdem iter
ipsa ꝓmordia accepte lucis periculum ꝛ finē salutis:sed de
ipo ꝓtin⁹ fine capiūt ꝓncipia eternitatis. Immaturi qui-
dē videtur ad mortē:sed feliciter moriunt ad vitā. Vix dū
gustauerāt psentē:statim trāseunt ad futurā. Rōdū ingreſ
si infantie cunas:ꝛ iā pueniūt ad coronas. Rapiunt qdē a
cōplexib⁹ matrū:sed reddunt gremijs angeloꝝ. Nihil ergo
egisti ferocissime austeritatꝭ audacia:potes martyres face-
re:xm nō potes iuenire. Putabat se infelix tyrannus do-
mini⁹ saluatoris aduētu regali solio detrudēdū. Sed nō ita
est. Nō ad hoc venerat xps vt aliena gloriā iuaderet: sz vt
suā donaret. Non iquā ad hoc venerat xps vt regnū terre-
stre preripet:sz vt celeste donaret. Non venerat ad potesta-
tes dignitatesq̄ rapiēdas:sed ad cōtumelias ꝛ iniurias pfe-
rēdas. Nō ad hoc venerat vt sacrū illō caput ad diadema
gēmatum:sz vt ad coronā spineā prepararet. Nō inquā ad
hoc venerat vt pstituerēt supra sceptra magnific⁹:sz vt cru
cifigerēt illusus. Nascente ergo dño conturbat herodes:ꝛ
ois hierosolyma cū eo. Quid mirū si pietate nascente ptur-
betur ipietas? Ecce iacentē in ꝓsepio pertimescit armat⁹:
cōtremiscit humilē rex ſupbus:obuolutum pannis metuit
purpurat⁹:cū simulatione alloquit magos. Ite inqt rechri: Wat.ij.
te de puero:ꝛ cum inueneritis renunciate mihi:vt ꝛ ego ve-
niēs adorem eū. Simulabat addorare sevelle:quē conabat
occidere. Sed nō timet veritas falsitatis insidias. Oē cecꝭ
feritas: q̄ credebat q̄ deprehendere dñm fraudibus posset.
Ecce cuius terra celūq̄ ostēdebat aduētum: q̄ pastoꝝ non
latebat simplicitatē: quē magi de extrema venientes ethio-
pie parte merent agnoscere:volis suis ad illum nō pōt rex
sacrilegus puenire. Fallit ergo stulti furor tyranⁿ: xpm nō
pōt iuenire pfidis/qꝛ de⁹ nō crudelitate sz credulitate que-
rendus est:qui viuit ꝛ regnat in secula seculoꝝ. Amen.

¶In eodem festo. Sermo.iij. In quo dicit q̄ natalis Innocētium digne colit quos beatius eterne vite mundus edidit q̄ quos maternoꝝ viscerum partus effudit.

Ser.x. B Wat.ij.

Odie fratres charissimi natalem illoꝝ infantiū
colim⁹ quos ab herode crudelissimo rege iterfe-
ctos esse euangelij text⁹ eloqtur. Et ideo cū sum
ma exultatiōe gaudeat terra celestiū militū ꝛ tā-
toꝝ parens fecunda virtutū. Ecce ꝓphanus hostis nunq̄
beatis paruulis tm̄ ꝓdesse potuisset obsequio:qnātum pro-
fuit odio. Nā sicut sacratissimū psentis diei festū manife
stat:quātū in beatos paruulos iniquitas abundauit:tantū
in eis gratia bñdictionis refudit. Beata es o bethleem ter-
ra iuda q̄ herodis regis imanitatē in puerorū extinctione
ꝓpessa es:q̄ sub vno tēpore candidatā plebem ibellis infan
tie deo offerre meruisti. Digne tū natalē illoꝝ colim⁹ quos
beatius eterne vite mundus edidit:q̄ quos maternoꝝ vi-
scerum partus effudit. Si quidē ante vite perpetue adepti
sunt dignitatē:q̄ vsuram psentis acceperint. Illorū qdē
ꝓciosa mors martyrū laudē in confessione promerut: horū
in ꝓsummatōie cōplacuit. Quia inciplētis vite primordijs
tpe eis occasus initium glorie dedit:q̄ psentis terminum
imposuit. Quos herodis ipietas lactentes matrū vberib⁹
abstraxit: q̄ iure dicūtur martyrū flores:quos in medio fri-
gore ifidelitatis exortos: velut ꝓmas erumpentes eccleſie
gēmas quedā ꝓsecutiōis pruina decoxit. Et ideo dignum
est interfectis pro christo ifantib⁹ honores impendere cere-
monias nō dolores:sacramētio dare vota nō lachrymis: qꝛ
tpe illis fuit causa pene qui extitit ꝛ corone: ipe odium cau
se qui ꝓmiū. Parāte aūt herode paruulis necem: Joseph B
per angelū admonet: vt xpm dominū nostrum in egiptum Wat.ij.
transferat:egyptū idolis plenā. Nam post iudeorum psecu
tionē ꝛ ad occidendum xpm ꝓphane plebis assensum: xps
ad gentes idolis deditas trāsire dignat: et iudeā reliquēs
ignoranti seculo colendus iferē. Et qꝛ ex scripturis diuinis
fratres charissimi: bonos ꝛ iustos viros psecutionē maloꝝ
semp sustinuisse cognoscim⁹:si diligēter ꝓsideram⁹: iuenie-
mus illos maiora supplicia sustinere. Omnis em̄ homo qui
alīū in corpore psequr: pri⁹ ipe i corde psecutionē sustine-
re cognoscit. Nam si etiā illi quē psequr aliqd de substan-
tia sua tulerit:maius sibi ipe dispēdiū facit:qꝛ nemo habet
iniustū lucrū sine iusto dāno. Vbi lucrū et ibi dānū:lucrū
archa:dānum in ꝓscientia. Tulit vestē ꝛ pdidit fidem:acq̄
rit pecuniā ꝛ pdit iusticiam. Sed hoc boies ideo facūt: qꝛ
diem nouissimū attēdere nolūt. Si em̄ diem mortis sue co-
gitare iugiter vellent:animū suum ab oī cupiditate vel ma
licia cohiberent. Sed qō modo nolunt salubriter cogitare
necesse hīt postes sine vllo remedio sustinere. Veniet enim
lis dies nouissima veniet dies iudicij: quando eis nec peni
tentiam licebit agere:nec bonis operib⁹ se ab eterna morte
poterunt redimere:qꝛ pcutīt etiā hac animaduersione pec-
catoꝛ: vt mortis obliuiscatur sui q̄ dum viuere oblitus est
dei. Veniet dies iudicij:qñ mouebuntur fundamēta mon-
tiū:ꝛ ardebit terra vsq̄ ad inferos deorsum:quando celi ar- Matthei.
dētes soluent:quādo sol obscurabit:ꝛ luna nō dabit lumen xxiiij.
suū:quando stelle cadent de celo:quando peccatores ꝛ im- Apocal.
pij mittent in stagnū ignis:ꝛ fumus tormentoꝝ illoꝝ ascen viij.
det i secula seculoꝝ:vbi fletus ꝛ stridor ventiū. Veniet tbs Wa.viij.
fres charissimi: qñ nulli bono erit male:nulli malo erit bñ.
Veniet iquā nouissimus dies:qñ discernunt pij ab ipijs:iu-

Annota-tio nūera-lis ordis sermonū hui⁹opis.

sti ab iniustis:laudatores dei a blasphematoribus dei. Ve
niet et quādo discernunt: ve nulli:sicut dictum est:bono sit
male:nulli malo sit bene. Quare ergo modo nō sic? Forte et
modo sic. Sed gō nūc est in occulto:tunc erit in manifesto.
Lege scripturā diuinā: ingredere mecū si potes in sanctua-
rium dei: forte ibi si possum vocebo te:immo disce mecum
ab eo q̄ docet me:etiā nūc nō eē malis bñ: et meli⁹ eē bonis
q̄ malis:q̄uis nōdū venerit bonoꝝ plena felicitas:nōdūq̄
venerit maloꝝ pena nouissima. Si legē dei diligēter atten-
dis:forte itelligis mecū non esse bene malis. Rogo em̄ te et
q̄ro abs te:tibi q̄re malū est? Respōsur⁹ es. Egestas angit
ꝓmit difficultas: dolor:fortasse mēbroꝝ: timor ab inimico.
Tibi ideo male est qꝛ pateris mala:et bene est illi q̄ est ipm
mali? Multū interest iter malū pati:ꝛ malū esse. Tu qō pa-
terꝭ nō es:malū em̄ pateris: sed tu mal⁹ nō es. Ille hoc ma-
lū nō patit ꝛ mal⁹ est. Moli ergo falli. Non pōt fieri vt tibi
male sit qꝛ pateris malū:ꝛ illi bñ sit q̄ est mal⁹. Cū em̄ mal⁹
est:putas qꝛ nō patit malū cū patit sēm? Tibi male est qꝛ
malū alienū pateris in corpore tuo:ꝛ illi bñ est q̄ malum se-
ipm patitur i corde suo? Tibi male est q̄ forte malā habes
vitā:et bene est illi q̄ malā habet animā? Esto bonus q̄ ha-
bes bona. Bone sunt diuitie:bonū est aurū:bonū est argētū
bone familie:possessiones. Dia ista bona sunt:sed vū facias
bñ:nō que te faciāt bonū. Habeto bona:que te faciāt bonū.
Que sunt iquis ista? Fac iudiciū ꝛ iusticiā. Bona sunt que
habes. Fac iudiciū ꝛ iusticiā. Esto ꝛ tu bon⁹ iter bona tua:
erubesce bonis tuis. Esto bon⁹ māsur⁹ inter bona peritura
erubesce bonis tuis. Moli esse mal⁹ in eis:ne pereas cū eis.
Ita ergo aurū ꝛ argētū distribuit hoīb⁹ cōditor rerū ꝛ ad-
ministrator de⁹: vt ipm p se natura ꝛ genere suo bonum sit:
copia ꝛo ei⁹ nō extollat bonos:nec elidat iopia. Mal⁹ autē
hō et cū offert excecat: ꝛ cū aufert excruciat:qꝛ et cū acqui-
runt diuitie falsam leticiā tribuūt: ꝛ cū pdūt verā tristiciā
vereliquūt. Miscam⁹ amare veras diuitias:id est castitatē
ꝛ iusticiā:pacē ꝛ misericordiā. Iste em̄ iuste dicunt diuitie:
qꝛ bonis meritis iustisq̄ tribuūt. Ille vere dicunt diuitie:
qꝛ qui quis eas habuerit nō egebit:dū iuxta ap̄m. Habēs
victū ꝛ vestitū his cōtēt⁹ est. Ista vero terrenas diuitias
iniustū est putare diuitias:q̄ nō auferūt egestatē. Tātū em̄
magis quisq̄ ardebit egestate auaricie: quāto magis eas di
ligēs maiores habuerit. Quomō q̄ sunt diuitie qb⁹ crescat
inopia: q̄ amatoribus suis quātū fuerit ampliores nō affe-
rūt satietatem:sed iflāmant cupiditate diuitem? Tu putas
qꝛ minus indigeres:si minus haberes. Unde bene qdā di-
xit. Crescit amoꝛ nūmi:quātū ipa pecunia crescit. Cum pe
cunie em̄ icremēto rabies cupiditatis sugeꝛ. Nā oēs auā-
ri vel cupidi velut hydropis morbo egrotare videnꝛ. Quo
em̄ hydropicus quātū pl⁹ bibit:tm̄ amplius sitit: ita auar⁹
vel cupidus acq̄rendo nō satiaꝛ. Nos vo fratres cogitātes
pegrinos nos ꝛ hospites esse in hoc seculo:hoc tm̄ qō ad vi-
ctū ꝛ vestitū op⁹ est nobis in itinere vite ilti? reseruemus:ꝛ
quātū possum⁹ in eterna beatitudinē p elemosynā paupeꝛ
dirigam⁹?: vt cū i pie iudicij cupidi ꝛ auari ꝓ sterilitate bo
noꝝ operū audire meruerūt. Discedite a me maledicti in Wat.xxv
ignē eternū:nos p bonis operib⁹ audire possumus. Venite
benedicti pcipite regnū: qꝛ esuriui ꝛ dedistis mihi manduꝛ
care:sitiui ꝛ dedistis mihi bibere:nud⁹ fui ꝛ operuistis me.
Ad istā benedictionē vos dom̄in⁹ sub sua protectione per-
ducat:cui est gloria in secula seculorum. Amen.

¶In eodem festo. Sermo.iiij. In quo declarat quomodo martyrū primitie sunt innocētes: cum non loquendo sed moriendo christum cōfessi sint.

Ser.xj. A

Otiens sciq̄ fratres sctōrū martyria celebram⁹
totiens laudes saluatoris edicim⁹ ꝛ quotiēs eo-
rū asserim⁹ passiōes:totiēs xpi gloriā ꝓdicamus.
Nō em̄ suscipim⁹ qō passi sunt: sed ꝓpt quē passi:
sunt admiramur. Igit nō pena i laude:sed fides est i hono-
re. Magnificam⁹ ergo martyres:sed pcipue illos q̄ nascen-
te xpō i ipso exordio: non loquendo sed moriēdo cōfessi: ad
regna ppetua ceteros puenerūt. Videte aūt quē idē locū
apud hoies mereanꝭ:qui apud deū locū sub altario meru-
runt. Dicit em̄ sctā scriptura. Vidi em̄ sub ara dei aīas oc- Apoca.vj
cisoꝝ ꝓpt verbū dei; ꝛ ꝓpter testimoniū iesu qō habebāt.
Sub ara iquit dei vidi aīas occisoꝝ. Quid reuerētius:qd
honorabili⁹ dici pōt:q̄ sub illa ara recōdere: in qua deo sa-
crificiū celebraꝭ: i qua offerunt hostie:in qua dñs est sacer-
dos:sicut scriptū est. Tu es sacerdos in eternū ꝛ sz ordinem Pō.cix.
melchisedech? Recte sub altario iustorum aīe recōdūtur: qꝛ
sup altare corp⁹ dñi offerꝭ. Nec imerito illic iusti vindictā
sanguis postulāt: vbi etiā ꝓ pctoꝛib⁹ christi sanguis effun-
dit. Cōuenīter igit ꝛ quasi ꝓ quodā cōsortio ibi martyꝛū
b⁹ sepultura decretꝰ est:vbi moꝛs vbi q̄tidie celebraꝭ: sicut
ipe ait. Quotiēscūq̄ hec feceritis:mortem meā annuncia- i.Cor.xj.
bitis donec veniā: scz vt q̄ ꝓpter mortē ei⁹ moꝛtui fuerant:
sub sacramēti ei⁹ mysterio requiescāt. Non imerito inquā
ꝓsortio quodā illic occisis tumulus ꝓstituit:vbi occisionis
dñice mēbra ponunt: vt quos cū xpo vnius passionis cau-
sa deuinxerat:vni⁹ etiā loci religio copularet. Legim⁹ ple-
roscq̄ iustoꝝ abrae sinib⁹ refoueri:nonnullos paradisi ame
nitate letari:nemo tū meli⁹ prae martyres meruit:hoc est
ibi recōdere: vbi et hostia xps est ꝛ sacerdos:scz vt ꝓpitia-
tionem de oblatiōe hostie cōsequanꝭ:ꝛ bñdictionē functio-
nēq̄ sacerdotis acciptant. Inter ceteros igit martyres q̄s B
subara dei cōsiteꝛe ꝓdicam⁹?:etiā btōs illos infantū lacten
tium ꝓ christo primitias martyꝛ laudem⁹?: qui non loquen
do sed moriēdo ꝓfessi coronas meruerūt. Necq em̄ dubitan
dū est eos i martyꝛio plura prae ceteris exorare: q̄ in martyꝛ
rio prae ceteris pcesserūt. Et clamauerūt inqt Joannes vo-
ce magna. Vindica dñe sanguinē nostrū. Et dati sunt illis Apoca.vj
singule stole albe:ꝛ dictū est illis vt qescerent tēpus adhuc
modicū donec iplerēt numerus fratrū ꝛ conseruoꝝ eorum
Orit questio in hoc loco:cur sancti tā cū dño manentes vin
dictā de inimicis expetāt:cū dñs in euāgelio dicat. Diligite Wat.v.
inimicos vestros ꝛ orate ꝓ psequētib⁹ ꝛ colūniātibus vos.
Sed sciendū qꝛ illi sancti iam i ꝓspectu creatoris sui ꝓsitē
tes vidēt voluntatē illi⁹: ꝛ ideo ab ipo accipiunt qō eū velle
facere nouerūt:ꝛ de ipo bibūt qō de ipo sitiūt. Petūt autē
vindictā de inimicis suis? Nō inquā ad vindictā: qꝛ optāt venire diē extre
mi iudicij:ꝛ resurrectionem suoꝝ corpoꝝ ꝓstolant. Et vnde C
sunt illis singule stole albe. Per stolas albas debem⁹ intelli Apoca.vj
gere mercedē baptismi:ꝓmium martyrij:mercedē eternoꝝ
ꝛ gaudiū celestis patrie. Habēt ergo āte resurrectionē san-
cti singulas stolas: qꝛ in sola anima adhuc eternis bñditi-
bus ꝓfruunt. Postea aūt accepturi sunt binas: qñ recepti
corpoꝛib⁹ imutabiles erūt in aīa ꝛ incorruptibiles in corpo-
re. De hoc Esaias. In terra sua duplicia possidebūt. Et di Esa.lxj.
ctū est illis vt qescerēt tēpus adhuc modicū donec implea Apoca.vj
tur numerus conseruoꝝ ꝛ fratrum eoꝝ. Dictio ista inspira-
tio est diuina:qua mentibus eoꝝ desiderantib⁹ diē iudicij
imittit virt⁹ patientie:vt patiēter ferant ea expectātes nu-
merū illoꝝ qui similiter interficiēdi sunt ꝓ christo cū eis
postmodū regnaturi vt q̄ desiderāt recipe sua corpora:gau
deāt ex numero colligēdoꝝ fratrū. Tali modo loqtur de⁹
oīpotēs sanctis:veluti quilibet paterfamilias habens mul
tos filios:singulisq̄ de agro reuertentib⁹ ꝛ rogantib⁹ vt ei
bū sibi tribuat:respondet. Refectio quidem vestra parata
est: sz expectate fratres vestros vt cū in vnum positi fue ri-
tis oēs in cōmune comedatis ꝛ epulamini gaudentes:qꝛ in
terficiēdi sunt ꝛ ille vel aperto scilicet martyrio vl occulto
dicit ergo illis vindictā postulantib⁹? post datū munus vt
qescāt atq̄ sustineāt:donec cōpleaꝭ numer⁹ ꝓseruoꝝ illorū.
Videtis igit qñ ꝓpter nos martyꝛ vindicta differꝭ. Dum
em̄ nos retardam⁹?:hoꝝ sanguis inultus est. Sed hoc ꝓtin-
git nostra desidia:q̄ non sicut dictū est religiose viuim⁹?:qui
nō pie sicut ꝓgruit opamur. Nā si bonoꝝ operū ad dñm iu-
sticia nostra ꝓederet:tāꝓseruoꝝ numer⁹ q̄ expectaꝭ esset cō
pletus. Nulli aūt dubiū est: vidicta post iudicii martyres
pcepturos:q̄ etiā ante iudicium ꝓmitas celestibus honoran
tur. Unde oportet fratres charissimi quia ꝓmitias marty- D
rum hodierna festiuitate veneramur:de eterna que in celis
est martyrum festiuitate sedule cogitemus:eoꝝq̄ vestigia
inquātū possumus sequēdo ꝛ ipsi eiusdē festiuitatis super-

ij. Cor.j. ne participes existere curem⁹:testante ap̄lo. Nz si socij passionū fuerim⁹.simul et ꝓsolationis erim⁹:nec tam de morte eorū lugeam⁹ q̄m de iusti⁹ palme ꝓceptione letemur. Siqdē singulos eor cum ꝓ tormenta pellerent ex hac vita:rachael hieř.xxxj. gemebūda:id est ecclesia gemit luctu lachrymisq; ꝓsecuta: Mat.ij. ſz iā hīc expulsos supna hierusalē que est mr̄ oim nr̄m:mox in altam vitam obuijs leticie ministris excepit:atq; in gaudiū dñi sui ꝓcuo coronandos introduxit. Vñ dicit Joan Apoc.vij. nes. Stabant ante thronum in cōspectu agni amicti stolis albis z palme in manib⁹ eor. Stant em̄ modo ante thronū dei coronati: q̄ quondā ante thronū iudicū terrenorū iacebāt penis astricti. Stāt in cōspectu agni nulla ratione illis contemplāda ei⁹ gloria separādi: a cuius hic amore nec ꝓ supplicia poterāt separari. Stolis fulgēt albis z palmas in manib⁹ habent: q; ꝓmia in opib⁹ habent dñi corpora que ꝓ dño ignib⁹ vstulari ac bestijs dilacerari: flagris absumi: per precipitia dissolui: vngulis abradi omnimodo penaruz genere passi sunt dissipari: ꝓ resurrectionē glorificata recipiunt. Et clamabant inq̄t voce magna dicentes. Sal⁹ deo E Apoc.vij. nostro q̄ sedet sup̄ thronū z agno. Magna voce salutē deo decantāt:q̄ magna gratiarū actione recoluit:nō sua se ꝓtute ſz tpo auxiliante tribulationū impugnātiū superasse certa: mina. Dicit iter eor z ꝓteritos agones z coronas describēs perpetuas. Hi sunt q̄ venerūt de tribulatiōe magna et Ubi.s. lauerūt stolas suas z dealbauerūt eas i sanguie agni. Stolas q̄ppe martyres i sanguine agni lauerūt:dum mēbra sua que oculis insipiētium visa sunt penaꝝ squalore fedari: sic potius fuso ꝓ christo sanguīe ab oibus mūdauere contagijs:insup et btā imortalitatis luce digna reddidere:qō est etiā lotas habuisse stolas in sanguie agni. Jdeo sunt(inq̄t) ante thronū dei z seruiūt die ac nocte in tēplo eius. Non est laboriosa ſz amabilis z optāda seruitus i dei laudib⁹ ꝓpetuo assistere. Dies q̄ppe z nox non vicissitudinē tpis ꝓpria Psalm. lxxxiij. sed perpetuitatē tropice significāt. Nox em̄ nō erit illic:sed hieř.xxxj. dies vna melior in atrijs christi sup̄ milia. In qua non plo: Apocs. ij. rat rachel filios suos:sed absterget de⁹ omnē lachrymā ab oculis eor:datq; vocē leticie z salutis eterne in tabernaculis iustorum:qui viuit et regnat deus ꝛc̄.

De sancto Vincentio.

¶ In festo sancti Vincentij martyris. Sermo.j. In quo ostendit quomodo Vincenti⁹ martyr in sermone habebat fiduciā et in passione cōstantiā.

Ser.xlij. A IN passiōe q̄ nobis hodie recitata est:fratres charissimi cuidēter ostēdit iudex feror:tortor cruentus:martyr iuictus. In cui⁹ corpe penis varijs exaratoꝝ tormēta defecerant z adhuc membra durabāt. Tot ꝓiecta miraculis ꝓstebat ipietas:tot vexata supplicijs nō cedebat ifirmitas. Agnoscat ḡ operata diuinitas. Nā em̄ corruptibilis puluis cōtra tam imanes tormenta duraret:nisi in eo xp̄s habitaret? In his em̄ oīb⁹ ille agnoscēdus:ille glorificādus:ille laudandus est q̄ z in prima vocatione dedit fidem:z in suprema passione virtutem Multis nosse q;vtrūq; donatū est? Audite ap̄lm Paulum. Vobis inq̄t datum est ꝓ xp̄o nō solum vt credatis in eum/ verūetiā vt patiamini ꝓ eo. Acceperat vtraq; hec beatus Vincēti⁹ leuita acceperat z habebat. Si em̄ nō accepisset: q̄d haberet? Habebat in sermōe fiduciā: habebat in passione tolerantiam. Nemo ergo de suo corde ꝓsumat quando ꝓfert ſmonē:nemo de suis viri⁹ ꝓfidat quādo suffert tēptationē: q; vt z bona ꝓuidēter loquamur:ab illo est nō nr̄a sapientia:z vt mala fortiter ꝓforam⁹ ab illo est:non nostra est patiētia. Recolite oīm xp̄m suos in euangelio discipulos admonētem. Recolite martyrū regē cohortes suas armis spiritalib⁹ istruentē:bella mōstrantē:adiutoria ministrantē:ꝑmia pollicentē: q; cum dixisset discipulis suis. In hoc C mūdo pressurā habebitis:mox vnde territos cōsolaret adiūxit dicēs. Sed cōfidite:q; vici mundū. Quid ergo miratur charissimi si i illo Vincenti⁹ vicit:a quo victus est mūdus? In hoc inq̄t modo ꝑssurā habebitis: vt si premit non opprimat:si oppugnat non expugnet. Duplicē mūdus actē ꝓducit ꝓtra milites xp̄i. Blādit vt decipiat/terret vt frangat. Non nos teneat volūtas ꝓpa: nō nos terreat crudelitas aliena:z vict⁹ est mūd⁹. Ad ytroq; addit⁹ occurit xp̄s Joā.xvj etnō vicit xp̄ian⁹. Si ꝓsideret in ista passione humana patientia:icipit eē incredibilis:si agnoscat diuia potētia desinit esse mirabilis. Tanta grassabat crudelitas in martyris corpore:z tāta trāquillitas ꝓferebat tu voce:tātaq; penaꝝ asperitas seuiebat in mēbris:vt miro mō putarem? Vincētio patiēte aliū loquētē nō torqueri. Et vere fratres charissimi ita erat. Prorsus ita erat. Ali⁹ loq̄bat. Promisit em̄ et hoc testib⁹ suis christ⁹ in euangelio: quos ad huiusmodi certamina ꝓparabat. Sic em̄ ait. Nolite premeditari quo- Mat.x. modo aut q̄d loquamini. Nō em̄ vos estis q̄ loquimini: sed spūs patris vestri q̄ loq̄tur in vobis. Caro ergo patiebat:z spūs loquebat. Et loquente spū non solum cōuincebat impietas:sed etiā confortabatur ifirmitas. Clariorem nobis martyrē tot tormēta faciebāt. Multiplici em̄ vulnerꝝ varietate ꝓfossus nō deserebat pugnā:ſz acrius iterabat. Putares q̄ eū duraret:flāma nō ureret:z tanq̄ figuli fornax lutū molle suscipiens:durā redderet testā? Poterat martyri nos- E Ps.xxj. ter dicere vaciano. Jam nō vret ignis tuus carnē meā: q; exaruit sicut testa virt⁹ mea:z quomō scriptū est veraciter Vasa figuli ꝓbat fornax:z boies iustos tēratio tribulatio- ec.xxvij. nis: ꝓbat? atq; decoct⁹ illo igne vicēti⁹: dacian⁹ vero arsit et crepuit. Si em̄ non ardebat:vñ cremabat? Quid em̄ erāt ꝺba iracūdētis:nisi fumus ardētis? Ergo martyri nostro refrigeriū in corde habenti: flāmas extrinsecus admouebat; sed ipe facib⁹ furoris accensus tāq̄ cliban⁹ ignis ardebat z habitatorē suū diabolū cōremabat. Per furiosas em̄ dacianī voces:ꝓ truces oculos z minaces vult⁹ z toti⁹ corpꝰ mot⁹ ille habitator ei⁹ interior mouebat:z ꝓ hec signa visibilia tanq̄ per signa sui vasculi qō ipleuerat crepātis rimula ꝓuidebat. Nō tm̄ martyrē cruciabāt plurima tormenta: quantū illū vastabat insania. Sed tā fratres illa oia trāsierunt:z ira dacianī z pena Vincentij. Nūc autem pena Daciano:corona ꝺo manet Vincentio. Deniq; his ꝑmissis future videlicet retributiōis finib⁹:etiā in hoc mūdo martyrū gloriā demonstremus. Que hodie regio:que ve ꝓuincia vlla quousq; vel romanū ꝑtū vel christianū nomē extendit:natalē nō gaudet celebrare vincētij diaconi? Quis autē hodie vel nomē dacianī audisset:nisi vincētij passionē legisset? Nō vero tāta cura seruauit dñs martyris corp⁹? q̄d aliud demōstrauit nisi gubernasse se viuētem:quem nō reliquit examinē? Licit ḡ dacianū viues vincēti⁹:vicit e mortu⁹. Viuēs torquēta calcauit:mortuus maria trānatauit. Sed ipe inter vndas gubernauit cadauer extinctū:qui inter vngulas animū donauit inuictū. Nō flexit flāma tortoris cor ei⁹:nō mersit aqua maris corp⁹ eius. Sed in his et huiusmodi nihil est aliud:nisi preciosa i conspectu domini Pā.cxv. semper mors sanctorum eius:cui est honor et imperium in secula seculorum. Amen.

¶ In eodē festo. Sermo.ij. In quo dicit q; quanto duriori pena vrgebatur Vincēti⁹: eo amplioris confessionis exultabat constantia.

Ser.xlij. B CUnctoꝝ licet dilectissimi glorios martyꝝ passiones:quos distincta regionib⁹ loco meruerunt: vna fides faciat oīb⁹ indiscreto honore venerabiles ꝓprijs tñ sibi in hoc venerationis obsequio vendicant dignitatē:q̄ ecclesiā dei et documentis pre ceteres erexerunt:z patrocinijs adiuuerūt. Jnter q̄s iuste beatū leuitā vincētiū cuius ꝓfessione z morte xp̄m incredulis predicatū incūctāter agnoscim⁹ catholicis studijs celebramus. Qui vt fidelius deuotionē deo studiosi⁹ cōmēdaret: altiori charitatis flāmescēs affectu: morti sese tādē fideliter obtulit:quo videlicet robur fidei i solidissima petra christo fundatū sequacib⁹ imitādū daretur: necnō z semen apostolice predicationis ꝓ eum plurib⁹ dissemināti ope sue intercessionis tutū ac ꝓfecte cōsummationis fruge refertū in celestib⁹ demū bozreis conderet. Nunc ergo amplius ꝓprijs B venerenr:quē etiā peregrina miranr: quatenꝰ eis se largiorē exhibeat in beneficijs:quib⁹ se amabiliorē cognoscet in gaudijs:fiatq; in ei⁹ solēnitate vberior leticie ābit⁹ de quo fidet creuit effectus. Hutus denicq; spūs tanto virtutū munere claruit:vt sacri ministerij fult⁹ officio: q̄ filiū dei dñi nostrū secutur⁹ esset in passione:eiusdē christi calicē credē tib⁹ pri⁹ ministraret in salutē. Cuius haustu feliciter mēte

Annotatō mīcralis odis seruonū huius opis. D C E D E C D lij. Regū. xvij.

Ber.xiij.et.xiiij. In festo conuer.Pauli.Ber.j. Fo.ccclij.

iebriatus rabidi hostis atq; in xp̄o seuientis insaniā interitus adijt:modestus sustinuit:securꝰ irrisit:sciens parat⁹ eē vt resisteret nescies elatus esse q̄ vinceret:qz cui⁹ amore ꝓpritalib⁹ armis ꝑmunitus resistebat:ei⁹ adiutorio quicquid pensrū in illū ferientis ira excogitabat: īsuperabilis fortiter patiendo vincebat. Jō nō hūc lamine ignite sartaginis: nō eculeī/ non vngule/ ferreeq; manus: nō vires pauēde cedētiū nec dolor scissor mēbroꝝ:nō foci fragor et strepētis i patientis viscerib⁹ salis iniectio dacianī querunt aliqtenus subdere iussioni. Sed oīb⁹ intantū ei⁹ vecordie tumor excreuerat:vt tantis passionū subactū doloribꝰ aut vicisse aut iteremisse se letabūdus extolleret:suscepta spe frustrat⁹:vnde victor visus est apparere:inde vict⁹ cōpulsus est erubescere:qm̄ quo dei martyr durioꝝ vrgebat pena:eo ap̄liori cōfessionis exultabat cōstantia. Unde ipsi⁹ passionis vel vltima preuidere seu mozari fratres euidentius placet q̄tenus animaduertat sanctitas vestra q̄ diabol⁹ suū pduxerit dolor ministrū:vel quō xp̄s suū in finē ꝙqbat pena:eo ap̄liori cōfessionis exultabat cōstantia. Unde ipsi⁹ passionis vel vltima preuidere seu mozari fratres euidentius placet q̄tenus animaduertat sanctitas vestra q̄ diabol⁹ suū pduxerit dolor ministrū:vel quō xp̄s suū in finē ꝙsequaꝝ seruauerit famulum. Ex quo illud sane erat mirabile:qz quātū iste extrinsecus multiplici penarū genere contrit⁹ artabat:tm̄ intrinsecus exultante interiori hoie dilatabat:quātūq; ille exteri⁹ tactātia tēporalis potētie inflabat:tm̄ interi⁹ despici se per pēdes interiorꝝ vexat⁹ hoīe prefocabat. Cōtēt igit se videbat seuiebat:nec in quē tā vindictā inferret inueniebat. Videbat nāq; de seuientiū manus carnificū plus in eo inuenire vulneris q̄m corporis solūq; ingentē spm̄ eo stultitiā exprobrare suā qō ꝓuocabat ꝑfectis nozmā. Quapropter credēs q; cām cōfusiōis auerteret:si ꝓsonam q̄ se spreuerat absentaret:minuiq; dacian⁹ erubesceret si vincentiū ppⁱs non videret:iussit eū a publico remoueri. Sed nec sic quidem caret supplicio. Contusa q̄ iacebat testa substernitur/vt vis acuminis ꝓcisam molē supiecti corporis plus discinderet atq; reddita tormētis mēbra q̄ secarēt obuia susciperēt fragmēta. Fallit tñ vincendi opinione ceca crudelitas. Nā diuina bonitas dilectū suū ap̄li⁹ in ꝓfessione comitata infert nouā tenebris lucē:z tabernaculū splēditū obscurū reddit ergastulū. Fouebat laceros art⁹ medica dei man⁹:z venustiori ꝑtine sanitatis augmēto:fossi lateris dāna supplebat. Jnsolita igit huius lumīs claritate ꝓcussi:obstuppere custodes quin et vocē ag̃elis hymnū deo cōcinentib⁹ nēs pallidi tanitoris expauit. Currit examinis minister ad ꝓsidē:quez grauius relatio nuncij q̄m ictus ꝓcussit gladij:z cum nō posset ex magnitudine rei tacere qō viderat: tremoꝝ iudicē occupat:dolor lacerat:furoꝝ inflammat:z ne in penis vincēti⁹ vincene gloriā martyrij obtineret:citi⁹ inq̄t datianus ꝓducat e carcere:ne dū insolitū⁹ rebellē ꝓtrā:videamur eū potius victoria coronare. Prosertur itaq; ex illo tetri carceri barathro celesti quidē gratia pulchrior:z si adhuc eēt passurus robustior. Sed vbi desiderijū ad regni vocationem tendentis nullo penaꝝ vel mortis genere frangendū intelligit tubet iniudicia mens leniorꝭ stratifulcra subdstitui: ac blandiori eū requie confoueri:scz vt si amoto paululum carnificē aiam det⁹ exhaurat:diceret non eē occisus sed mortuus quasi nō eū pena peremerit:cū quo et pena simul perierit. Interea beatū vincentiū celestis aula suscepit:ac beate felicitatis munere donat. Ad cui⁹ ingressum ag̃elici letantur spūs oēsq; simul ꝓcives gratulantur sancti. Roseq; tibi gratias agim⁹ domine iesu:q; aīa tuo digna consortio q̄ptinaꝝ tulit supplicijs:mendax fugit obsequiū. Et q̄ fuit contenta ꝓsecutor quo fureret:sit dedignata qō parceret. Cognito igitur iudex insan⁹:et qz xp̄s vicisset in vincentio: nescius dacian⁹ sctō ei⁹ abscessu illi⁹ sibi promittit cadaueris expositione vindictā:cui⁹ gemit ex virtute victoriam. Feris nāq; z canib⁹ decepta furoris supbia absumendū ꝓpici mandat lictoribꝰ:vt tali pastu eoꝝ ipleret ventrē:quoꝝ ipse gerebat mētē. Sed vt diuinis excrescentib⁹ bñficijs maioris victorie vincentio gra ꝓferat mittit corꝰ suis inimica cadaueribꝰ:expositas corporis dapes seruatura ieiuna. Hinc fratres dilectissimi:hinc aduertite distincta meritoruz obsequia. Helias quondā impias achab vel iezabelis man⁹ caute de elinans in deserto coruis ministrantib⁹ pascit⁹; assertor aūt veritatis vicētius datiani rabie ꝑeptus feris exponit cō sumendus:sed corꝰ famulante seruatur illesus. Obtinuit ḡ helias diuino nutu corꝰ ꝑstātib⁹ q̄ aleret: ꝑstitū est vicentio obsequēte ḡz corꝰ ne comederetur. Qui vt celit⁹ se custodē designatū ostenderet: aduentantes reliquas aues emin⁹ nō segni ipetu ꝓturbabat:iter q̄s imanē ḡz lupū prosequentē:veluti q̄ cōmissum thesaurū sacrilega audacia attaminare ꝑsumeret:pēnis et alis deuerberans procul abegit. Sz ille q; nō tā ad inferendā veniisset iniuriam ḡz ad augendā miraculi pōpā quadā sui habitudine stupidꝰ indicabat. O ipudens furoꝝ z stulta vesania. Corꝰ obsequē lupus venerat: dacian⁹ ꝓsequē: nec erubescit velle se adhuc ferox perdere: quē māsuefacta bestialis feritas satagebat ꝓtegere: vñ ad occultādā martyris laudē nō tā secretū ꝙ fundū elegit:credēs sibi ad delitescendā eī⁹ gloriā nō clausira fidē seruatura sed martiaꝝ:qsi non idē elementi dñs cēt: p quē dudū et carcer sabdita celesti fulgore radiata micuisset. Datur nautis mergendū corpus in fluctib⁹ vt ad auxiliū saltē ea;a ꝓficerent:cui ad vincēdū xp̄i militē terra defecisset. Enauigatis itaq; magna ex parte freti gurgitibus ꝓiectū inter sorbentes vndas ꝓpotens est dei dextera cōfecuta:z q̄ spm̄ intulerat i celū corꝰ mox retulit ad sepulchꝝ. Sic pdicator vitatis charissimi nec tormentorū vincit penis:nec tenebrosi carceris superat angustijs. Nō bestijs dilaniat:non ꝓfundo celatur:sed littori reddit: preconio diffamatur:vt qui vere cōfessus fuerat nomē dei tatis:veritate sibi adesse experirēt diuine suffragia bonitatꝭ. Cuius gl'iosam virtute vitam ita preciose mortis gra decorauit:vt qō viuēdē docuit:mortēdo cōstanter astrueret:eratq; ꝓfs q̄tenus ad ei⁹ visionem per mortē attingeret: quē ꝓbabilis vite conuersione semp attestatus fuisset:sciens q; de contēptu ꝑsentis vite gloria surgit beatitudinis eterne: prestāte dño nostro iesu christo:qui viuit z regnat ꝛc̄.

De sancti Pauli conuersione.

¶ In festo conuersionis sancti Pauli. Sermo.j. In quo paulus exponitur per id bēiamin lupus rapax.

Ser.xlij. A THodie de actib⁹ apostoloꝝ lectio hec prenūciata est:vbi Paul⁹ ap̄ls ex persecutore xp̄ianoꝝ ānūciator factus est xp̄ianoꝝ. Persecutiens cū xp̄s z sanās occidens z viuificās:occisus agn⁹a lupis et faciens agnū de lupis. Jta enim erat:vt sit ꝓclara ꝓphetia:cū iacob patriarcha benediceret filijs suis:ꝑsentia tangēs:futura ꝓspicēs. Predictū eni erat q̄ in paulo ꝓtigit. Erat aūt paul⁹ (sicut ipe testat) ō tribu bēiamī. Cū aūt iacob bñdicēs filios suos venisset ad bñdicēdū bēiamin ait ō illo. Bēiamī lup⁹ rapax. Quid ḡ? Lup⁹ rapax semp ē? Absit:sed q̄ mane rapit ꝑdam:ad vesperas diuidit escas. Hoc Ps.lxix. B apō paulo ipletū est:qz et de illo dictum erat. Jā si placet audiam⁹ illū mane rapientē:ad vesperas escas diuidentē. Mane z vespere posite sunt ꝓ eo ac si diceret. Pri⁹ rapiet: postea diuidet escas. Attendite raptorē. Saulus inq̄t acceptis ep̄is a principib⁹ sacerdotum ibat vt vbicūq; inueniret xp̄ianos ad sacerdotes attraheret:z adduceret vtiq; puAct.ix. nitēdos. Jbat spirās et anhelans cedes:ē est mane rapiens Nā et q̄n lapidat⁹ ē stephan⁹ ꝑm⁹ martyr ꝓ noīe xp̄i:euidē tius aderat saul⁹:et sic aderat lapidantib⁹ vt non ei suffice Act.vij. ret:si tm̄ suis manib⁹ lapidaret:vt eni esset in oīm lapidantiū manib⁹:ipe omniū vestimenta seruabat:magis seuiens oēs adiuuādo q̄m suis manib⁹ lapidando. Audiuimus manē rapiet:audiam⁹ ad vesperꝝ qualiter diuidat escas voce xp̄i ꝓstrat⁹ de celo:z acciplens de sup interdictum iā seuitē di:cecidit in factē suā:pri⁹ ꝓsternendus postea erigendus: ꝓius ꝓcutiendus postea sanandus. Non eni in illo postea xp̄s viueret nisi occideret in eo qō male ab eo vixisset. Quid ḡ ꝓstratus audit? Saule saule:q̄d me pseq̄ris? Durū est tibi Act.ix. C ꝓtra stimulum calcitrare. Et ille. Quis es dñe? Et vox de sup. Ego sum iesus nazaren⁹ quē tu persequeris. Mēbris adhuc positis in terra caput clamabat in celo:z nō dicebat quid persequeris fideles meos:sed quid me ꝑsequeris? Et ille. Quid me iubes facere? Jam parat ad obediendū:q̄ pri⁹ seuiebat ad ꝓsequendū. Jam formatur ex persecutore pdicator:ex lupo ouis:ex hoste miles? Quis audiat q̄d facere debeat. Cec⁹ sane fact⁹:vt interiore luce fulgeret cor eius. D Exterior lux ad tps subtracta est ꝓsecutori vt interior redderet pdicatori:z tñ in eo tpe quo ceteras nō videbat iesū vi

debat: ita et ipa ecclesia eis informabatur ad mysteriū credentiū. Quisqs in ꝑm credidit: ipm intueri debet. Cetera creatura vilescat: vt creator in corde dulcescat. Videam⁹ ḡ: adduct⁹ est ad ananiā: et ananias interp̄tatur ouis. Ecce lupus rapax adducit ad ouē scḋa nō raptēdā: ne rapiēte ouis expauesceret lupū: ipe pastor de celo q omnia faciebat nūciauit lupū, venturū ouī: sz nō seuitur: ne timeā nis fama lupi illū p̄esserat: vt non posset ouis audito eius nomine nō cōturbari. Mā cū dns iesus et de ananie nuncias set saulū venisse: ita vt crederet ad eū ananias ire se debere: ait ananias. Dne audiui a multis de viro hoc q multa mala in sanctis tuis operat⁹ est: ne nūc lras accepit a pricipib⁹ sacerdotū vt vbicūq; iuenerit tui nois sectatores ptrahat: Dns aūt ad illū. Sine: ego illi ostendā quanta illū oporteat pati p nōie meo. Mira et magna res gerit. Lupo seuitia interdicit. Lupus ad ouē capti⁹ ducit. Tāta aūt p̄esserat fama lupi raptoris vt ei⁹ nōie audito timeret ouis etiā sub manu pastoris. Cōfortat ne iā putet seuientē: ne timeat timentē. Ab agno pro ouib⁹ mortuo: fit ouis secura de lupo.

Ego inqt illi ostēdā: quāta illū oporteat pati pro nōie meo. Vbi terror? Vbi saul⁹? Nō facietbat contra nomē pastoris: patitur p nōie pastoris. O seuitia: o misericordia. Videstilum ꝑparare ferrū: secatur⁹ est nō pemptur⁹. Curaturus et nō occisur⁹. Christ⁹ dicebat. Ego illi ondā quāta illū oporteat pati p nōie meo. Sed quo fine? Ipz q̄ patiebatur audite. Nō sunt ꝓdigne passiōes huius tp̄is ad futurā glōriaz q̄ reuelabit in nob⁹. Ac si dicat. Seuiat mundus: fremat mūdus cōcrepet liguis: corusc et armis: qd̄ pōt faciat: qd̄ faciet rei quā accepturi sumus? Appēdo qd̄ patior. Sid qd̄ spero. Hoc nūc sentio: illud credo: et tn plus est qd̄ credo q̄ qd̄ sentio. Quicqd est qd̄ seuit p nōie xp̄i: si potest viuere tolerabile est: si non pōt viuere migrare hinc facit. Nō extinguit sz accelerat ipm pmiū: ipsam dulcedinē. Que cū venerit: sine fine erit. Op⁹ cū fine: merces sine fine. Mā et operari⁹ deficeret in ea: nisi attenderet qd̄ accepturus esset. Cū enī attenderis qd̄ sis acceptur⁹: oīa tibi erunt villa q̄ pateris: nec digna estimabis p qb⁹ illud accipias. Miraberis tm̄ dari p tanto illo labore. Vita nostra xp̄s ē. Christū attendite. Pati venit sed glorificari. Cōtēni: sed etiam exaltari. Mori: sz ēt resurgere. Ista cogitātes fres knī nō desperem⁹: quia et si peccatores sum⁹ magnū medicū habem⁹ ipm medicum audite. Nō enim veni vocare iustos sed peccatores ad penitētiā. Utilitas aūt rei geste hui⁹ hec est. Ap̄s ipse cōmendat in ep̄lis suis. Dicit enim ad hoc sibi veniā datā peccatorum suor: vt nemo de se desperet qui fuerit magnis peccatj inuolut⁹: et in magnis scelerib⁹ irretit⁹: quasi venia non sit acceptur⁹ si conuersus fuerit ad eū q̄ pendens in cruce pro persecutorib⁹ orauit dicens. Pater ignosce illis: qz nesciūt quid faciūt. Fact⁹ est ille ex persecutore ꝓdicator et doctor gētiū. Qui pri⁹ inqt fui blasphem⁹ et psecutor et iniuriosus. Videsq; meritū p pena cōsequit. Sīa enī salus efficimur de peccatis nostris: largiente ipso dño nostro iesu xp̄o: q̄ viuit et regnat in secula seculorū. Amen.

¶ Itē in eodem festo alius sermo qui habetur de verbis apostoli. ix. et. x. fo. lxxix. et. lxxx.

¶ Item in eodē festo alius sermo qui ī sertus est i sermone. xvij. in libro quinquaginta homeliaruz: littera. B. et sequentib⁹. fo. cxix.

¶ Item in eodē festo Homelia de eo qd̄ scriptū ē in cuāgelio ꝑm Lucā. Nō quidā erat dives q̄ habebat villicū ꝛc. q̄ habet li. j. de questionibus euāgeliorum. ca. xxxiiij. et sequentibus.

De marie virginis purificatione.

¶ In festo purificatōis sanctissime virginis marie. Sermo Hodiernus dies ꝛc. qui habetur iter sermones de tempore. ij. fo. ccxxxvij.

¶ In festo cathedre scti Petri. Dicitq; q cathedra Petri inde nomen accepit.

Sermo. j.

Ser. xv. A

Mat. xvj.

Ps. cvj. B

C

Pbll. j.

Col. iij.

E

Exo. xiiij

Restituto solēnitatis hodierne a seniorib⁹ nr̄is cathedre nomē accepit: iō q̄ ꝑm⁹ apostolor⁹ petr⁹ hodie epl̄scopat⁹ cathedrā suscepisse referat. Recte ḡ eccl̄ie natalē sedis illius colūt: quā ap̄s p̄ eccl̄iarū salute suscepit dicente dño. Tu es petr⁹ ꝛ sup hāc petrā edificabo eccl̄iam meā. Petrū itaq; fundamētū eccl̄ie dns nominauit: ꝛ iō digne fundamentū hoc eccl̄ia colit: supra q̄ eccl̄iasticī edificij altitudo cōsurgit. Mī conuenienter psalm⁹ q̄ lect⁹ est dicit. Exaltēt eū in eccl̄ia pleb⁹: et in cathedra seniorū laudent eū. Benedict⁹ de⁹ q̄ exaltari in eccl̄ia ꝓcepit: qz dignū est vt fūdamētū hoc in eccl̄ia honoret p q̄ ad celū ascēdit. q̄ natal⁹ ḡ cathedre hodie colit sacerdotale honoraf officiū. Sibi hoc eccl̄ie inuicem prestant: qz tanto necesse plus habet eccl̄ia dignitatis: quāto sacerdotale officiū plus honoris. Cum solēnitatem hāc eccl̄ijs merito relīgiosa obseruatio introduxerit: miror cur apud quosdam infideles hodie tam pnicios⁹ error increuerit: vt sup tumulos defunctor⁹ cibos ꝛ vina cōferāt quasi egresse de corpor⁹ alie carnales cibos requirant. Epulas enim ꝛ refectiones caro tm̄ requirit: spūs aūt et alia his nō indigent. Parare aliqs suis charis dicit q̄ ipe denorat: q̄ ꝑ stat ventri imputat pietati. Cessate ḡ fres ab hoc gentili infidelitatis errore. Die enī sancte q̄ in ḥ seculo aut p̄ vite innocentiam pure sunt: aut penitentie satisfactione purgant: a saluatore nr̄o recipiūt: ꝛ cū eo esse credēde sunt ꝛz ap̄li dictum. Cupio dissolui ꝛ esse cū christo. Die ḡ fratrum parentūq; nostrorum minime cibis carnalib⁹ delectantur. Offendi his magis possunt q̄ delectari: si cū ille in sacris sedib⁹ sint: vos eas in terra eē credatis. Cessate ergo ab his erroribus: ꝛ sicut scriptū est. Que sursum sunt sapite: nō q̄ sup terram: vt supstitiones fidei vestre contrarias repudiātes: dū ea q̄ deo placitis sunt factis etiam vos cum xp̄o ineternum esse meeamini. Quod ipse prestare dignetur qui ꝛc.

¶ In eodem festo. Sermo. ij. In quo dicit q̄ Petrus ꝓ soliditate deuotionis eccl̄iarū petra dicitur: qz primus natiōib⁹ fidei fundamēta posuit.

Ser. xvj. B

j. Petr. ij

Mat. xvj.

j. Cor. x.

j. Cor. iij.

B

Festis fres knī beatissimū petrū i saluatoris passiōe suis erroribꝰ ꝓfecisse: ꝛ postea q̄ negauit dns fuisse apud dñm meliorē. Fidelior enim fact⁹ est postea q̄ fidē se ꝓdidisse defleuit: at q̄ ideo maiorem gratiam reperit q̄ amisit. Tāq; bon⁹ enim pastor tuendū gregē accepit: vt quo sibi antea infirm⁹ fuerat: fieret omnib⁹ firmamētū. Et qz ipse interrogationis tētatione negauerat: ceteros fidei stabilitate fundaret. Denicq; p soliditate deuotionis eccl̄iarū petra dicit: sicut ait dns. Tu es petr⁹ ꝛ sup hāc petrā edificabo eccl̄iā meā. Petra ci⁹ et ego ꝑm⁹ natiōib⁹ fidei fundamēta posuerit: ꝛ tāq; saxū imobile toti⁹ opis xp̄iani ꝓpagē molēq; cōtineat. Petra ḡ p deuotione petr⁹ dr̄: ꝛ petra p virtute dns nuncupatur: sicut ait ap̄s. Bibebāt aūt de spūali sequēte eos petra: petra aūt erat xp̄s. Recte ꝓsortiū merē nois q̄ ꝓsortiū merēt ꝛ opis. In eadē domo enī petrus fundamentū ponit: petr⁹ piātat: dns incremētat: dns irriguū submistrat. Petr⁹ ḡ tētatōib⁹ suis ꝓficit: fletib⁹ suis gaudet: pcis suis crescit. Hic nāq; i mare dū sup vndas temerari⁹ viator ingredit: nutat ice su sz qualescit affectu. Periclitat corpore: sz deuotōe nō labit. Mergit pedib⁹ sed xp̄i dextera sustētat. Sustētabat enī fides: quē vnda mergebat. Et quē fluctuū ꝓcella turbabat: saluatoris dilectio ꝓfirmabat. Ambulabat enī i mari petr⁹ magis dilectiōe q̄ pedib⁹. Non enī videbat vbi pedū vestigiū figeret: videbat aūt vbi figeret vestigiū charitatis. In naui enī posit⁹ ꝓsiderat dñm: ꝛ amore ei⁹ ductꝰ descēdit in mare. Nō cogitat labentes aq̄s: nō fluēta currētia: ꝛ dū xp̄s respicit nō respicit elementū: dū credit fide: et iter vndas soli dū iuenit vestigiū. Jactet iz fluctib⁹ mare vētꝰ pelag⁹ cōturbet: nō tn̄ turbabat petri semita q̄ ducit ad dñs: ambulabat igit sup aq̄s petr⁹: ꝛ sub pedib⁹ eius mollis vnda nō cedit. Legim⁹ in veteri testō filios isrl̄ p mare rubrū siccis itinerib⁹ ābulasse: ꝛ ad securitatē gradientiū ne laberent vnda iter solidatū: quāto hic meli⁹ vbi ābulāte petro nec mutas vnda nec labit nec solidat aq̄ nec refugit? Well⁹ inquā vbi eadē vnda q̄ fluctuat ꝛ sustentat: ibi idē gurges qui mergit et famulatur. Illic vt portaret p mare ppl̄s isrl̄ meatum

Annotatō aderalis ordis seruonū hui⁹ ius opis.

Wa. xiiij. D

Obi. ē.

Mat. x.

suū natura ꝓdiderat: hic dū portatur ī aqs petr⁹ cursū suū fluentē nō ꝓdidit. Temerari⁹ ergo viator ap̄s nouī itinerīs vtā carpit: mō curuati gurgitis molē ascēdit: modo sub labentes sin⁹ vū descēdit: ꝛ inter marinos fluct⁹ ascensus illi itineris desc̄ susq; non deest. Sed vbi turbātib⁹ vētis erat gitant⁹ pcelle icipit timere qd̄ credidit: statī et gurges subtrahit vnda subducit. Mox enī deficiente fide defecit semita. Tūc exclamās ad dñm iesum saluū se fieri deprecatur. Que apphēsa manu saluator liberat: ꝛ subiūgit dicēs. Modice fidei: quare dubitasti? Hoc est: cur tā modice fidei es: vt q̄ credendo in mare ābulare ceperas: non id. ꝓseuerando trāsires? Scriptū est enī. Qui ꝓseuerauerit vsq; in finē: hic saluꝰ erit. Sz dū cūctaris ꝛ dubitas: iter quo ingressus fueras ꝓdidisti. Cur inq; tā modice fidei es: vt nō ea fide q̄ venire ceperas ꝓuenires? Intellige ḡ: qz in mare credulitas te portabat: ꝓfida submergebat. Jgit sanct⁹ petr⁹ dū fluctuat: dū mergit: dū piclitat: sic ꝓuent ad dñz: ostēdēs nob⁹ q̄ nō nisi p̄ pcula ꝓpere⁹ ad xp̄m. Multi enim diaboli fluctus sunt in hoc mundo: tentationū multa naufragia: a quibus ita liberari possum⁹? si clamātib⁹ manum suā saluator extēderit. Nos ḡ clamare ad dñz nō cessem⁹? Ille aut̄ liū solūtum non negabit: Iesus dns noster qui cū patre et spiritu sancto viuit et regnat in secula seculorum Amen.

Esa. xj.

¶ In festo Annunciationis dominice: de eo qd̄ scriptū est i Esaia: Et requiescet super eum spiritus timoris dñi ꝛc. Dicitq; de timore dei multa ꝓcepta in scripturis posita. Sermo. j.

Ser. xvij. A

Ecci. j.

Ps. lij.

Pbll. ij.

Ecci. j.

Ps. L

Ecci. j.

Ps. lxxxiiij

Esa. xj.

Multa nobis fres de dei timore precepta sunt: ꝛ q̄ sit vtile timere deū innumerabiliter diuina eloq̄a sonuerūt. Ex qua vberrima copia pauca me cōmemorātē et ad ea quātū ꝓ tēporis breuitate potuero disserētē libēter aduertite. Quis non sapientē se eē letet: aut si nōdū est esse desideret? Sed quid dicit scriptura? Initiū sapiētie timor dñi. Que nō regnare delectet? Sz audiam⁹ qd̄ in psalmo spūs moneat. Et nūc reges intelligite erudimini q̄ iudicatis terrā. Seruite dño in timore: ꝛ exultate ei cum tremore. Ūī et apostolus dicit. Cū timore ꝛ tremore vestrā ipoz salutem operamini. Legim⁹? ēt scriptum. Cōcupiscitti sapiētiam: fua iusticiā: dns ꝓhebit illam tibi. Multos enī reperim⁹ negligentissimos iusticie: ꝛ auidissimos sapientie. Nos docet scriptura diuina puēre nō posse ad id qd̄ appetūt: nisi seruādo qd̄ negligūt. Serua inqt iustitiā: ꝛ ꝓhebit tibi dns qu ī cōcupisti sapientiam. Quis autem potest nisi deū timeat ꝑare iusticiā? Dicit enī alio loco. Mā q̄ sine timore est nō poterit iustificari. Porro si dns nō ꝓbet sapientiā nisi seruanti iusticiā: q̄ aūt sine timore ē non poterit iustificari. Recurrit ad illā sententiā. Initiū sapiētie timor dñi. Esaias ēt ꝓpheta cū septē illa notissima dōa spiritalia ꝓmendaret: incipiens a sapientia puenit ad timorem dei: tāq; de sublimi descendens ad nos: vt nos doceret ascendere. Inde ergo cepit q̄ volumus peruenire: ꝛ illuc puenit vnde debem⁹ incipere. Requescet in eo inqt spiritus dei spiritus sapientie ꝛ intellect⁹: spiritꝰ cōsilij ꝛ fortitudinis spūs scientie ꝛ dietatis: spiritꝰ timoris dñi. Sicut ergo ille nō deficiēdo sed docēdo a sapientia vsq; ad timorē descēdit sic nos: nō supbiēdo ꝛ ꝓficiēdo a timore vsq; ad sapientiaz oportet ascendere. Initiū enī sapiētie timor dñi. Jpa est ei illa conuallis plorationis: de q̄ psalm⁹ dicit. Ascensiones in corde ei⁹ disposuit in conuallē plorationis. Per quallē ḡ pe humilitas significat. Quis est aūt būllis: nisi timēs deū Et eo timore ꝓteꝛēs cor in lachrimis ꝓfessionis ꝛ penitētie Qz cor cōtritū et būiliatū de⁹ non spernit. Sed nō timeat: ne in conuallē remaneat. In ipso enim corde ꝓtrito ꝛ humiliato qd̄ deus non spernit: ascēsiones p quas in illū assurgerem⁹ ipe disposuit. Nam ita psalm⁹ dicit. Ascēsiones in corde ei⁹ dispositꝰ in qualle plorationis: in loco qū disposuit. Ubi fiunt ascēsiones? In corde inquit. Sz vnde ascenditur? Utiq; a qualle plorationis. Et quo ascendēdū est? In locū inqt qū disposuit. Quis iste loc⁹ est: nisi qui et pacis? Ibi enī est illa clara ꝛ q̄ nūq; marcescit sapiētia. Ūī ad nos exercitādos quibus dā doctrine gradib⁹ descendit esaias a sapiētia vsq; ad timorē. A loco scilicet sempiterne pacis vsq; ad cōuallē plorationis: vt nos in ꝓfessione penitentie dolēdo/gemēdo/flēdo nō remanea⁹m⁹ in dolore et gemitu et fletu: sed a scendentes ab ista qualli in mōte spiritalē vbi ciuitas sancta hier⁹m merito eterna fecūdata ē ipturbabili leticia ꝓfruamur. Ergo ille cū ꝓposuisset sapiētiā: lumē scz mentis indeficiēs: adiunxit intellectū: tanq; q̄rētib⁹ vnde ad sapientiā veniret: re spōderet: ab intellectu: vū ad intellectū a ꝓsilio: vū ad consilū a fortitudine: vnde ad fortitudinē a scientia: vnde ad scietiā a pietate: vnde ad pietatem a timore. Ergo ad sapientiā a timore: qz initiū sapientie timor dñi. A conuallē plorationis vsq; ad montem pacis. Beati enim pauperes spiritu: qm̄ ipsoz est regnū celoz. Ipsi sunt in conuallē humiles: ipsi in tremore cor ptritū et būiliatū sacrificant deo. Unde ascendūt ad pietatem vt non resistant voluntati ei⁹: siue in sermonib⁹ ei⁹ vbi non capiunt sensum ei⁹? siue in ordine ipso ꝛ gubernatione creature cū pleraq; aliter accidūt q̄ ꝑuata hoīs volūtas exposcit. Ibi q̄ppe dicēdū est. Uerū nō q̄ ego volo: sz q̄ tu vis pater. Beati enī mānsueti: qm̄ ipi hereditate possidebunt terrā. Nō terrā mortētiū: sed terrā de qua dictū est. Spes mea es tu: portio mea in terra viuentiū. Ab ista q̄ppe pietate me rebunk sciētie gdū: vt nouerint non solū mala ꝑteritoꝝ peccatoꝝ suoꝝ de q̄b⁹ in ꝑmo gradu penitentie dolore fleuerī: sed et ꝑsentia ꝛc. In christo videl fuisse diuinitatis. Porro si fides dominum natum credit in carne: deo non dubitet esse vtiq; possibile vt ꝛ corp⁹ maioris etatis nō reserato aditu dominus intus positis ꝑsentaret: ꝛ sponsus infans de thalamo suo: hoc est vtero x̄ginali illesa matris virginitate ꝓcederet. Illic nāq; dei filij⁹ humana sibi dignat⁹ est conungere natura: vt sibi capiti imaculato imaculatā cōsociaret eccl̄iā: quā paul⁹ ap̄s virginē vocat: nō solas i ea ꝓsideras corpore virgines: sed incorruptas desiderans omnium mentes. Desponsaui inquit vos vni viro virginem castam exhibere xp̄o. Ergo ꝛ eccl̄ia imitans dñi sui matrē: qm̄ corpore non potuit: mente tn̄ et mater ꝛ virgo est. Nullo itaq; modo virginitatē mīs sue nascendo xp̄s ademit: q̄ eccl̄iā suam de fornicatione demonū redimendo virginē fecit. Ex cui⁹ incorrupta virginitate ꝓcreate virgines sancte q̄ terrenas nuptias ꝓtēnētes eē ēt carne x̄gines elegistis gaudētes celebrare solēniter hodierno die virginis partum. Ille quippe est nat⁹ ex femina: q̄ non est a masculo sat⁹ i femina. Qui vobis attulit qd̄ amauerittis: matri non abstulit qd̄ amatis Qui sanat in vobis qd̄ extraxistis ex eua: absit vt vitiaret qd̄ dilexistis in maria. Illa igit cuius vestigia sancta secta mini ꝛ vt cōcipet cū viro nō mālit: et vt pareret x̄po ꝓmālit Imitamini eā quātū potest: nō fecūditate: qz ḥ non potest⁹ salua virginitate. Sola vtriq; potuit q̄ oīpotentē peperit: qui et vtriq; posse cōcessit. Solū enī vnicū dei filiū: isto vnico ꝛ orū portu fieri oportebat hois filiū. Nec tamē iō non est vobis aliquid xp̄o: qz vnus est virginis filꝰ. Mā et vos eū et si filiū edere non potuistis in carne: sponsum tn̄ in uenistis in corde. Et talē sponsum quē redēptorē sic teneat felicitas vestra: vt redēptorē nō timeat virginitas vestra. Qui enim matris virginitatē nec corporali abstulit partu multomagis in vobis eā spiritali seruat amplexu.

Luce. j.

¶ In eodem festo: de eo qd̄ scriptum est in cuāgelio ꝑm Lucam. Missus est angelus ꝛc. Sermo. ij. In quo ostēdit quomodo Maria gratia impleta est et eue culpa euacuata.

Ser. xvij. A

Gen. iij.

Gest nobis dilectissimi optat⁹ dies beate ac venerabilis semp virginis marie. Jdeo cū summa exultatione gaudeat terra nostra: tante virginis illustrata die soleni. Hec est en̄ flos cāpi de qua ortum est pretiosum lilium cōuallij: per cui⁹ partū mutat natura protoplastorum: veletur culpa. Precium est in ea illō eue infelicitatis eloḡium: quo dicitur. In dolore paries filios tuos: qz ista in leticia dominum peperit. Eua enim luxit: ista exultauit. Eua lachrymas. Maria gaudium inuenire portauit. Quis illa peccatorem: ista edidit innocētem. Virgo q̄ppe genuit: quia virgo cōcepit. Inuiolata peperit quia in conceptu libido non fuit. Utrobiq; miraculum: ꝛ si ne corruptiōe grauida: ꝛ in partu virgo puerpera. Descēdit

Luce.j. angelus de celo missus a patre veo in nostre redēptiōis exordiū: ad beatā salutando mariā: Aue ait gratia plena dñs tecū. Impleta est ergo gratia: r eue vacuata est culpa. Maledictio eue: in benedictionē mutat Marie. Aue iquit gratia plena: dñs tecū. Tecū dñs in corde: tecū in ventre tecū i utero: tecū in auditio. Gratulare beata virgo: christus rex e celo suo incarnatur in utero tuo: ex sinu patris in uterū dignatur descendere matris. Benedicta tu inquit in mulieribus: que vitam et viris et mulieribꝫ peperisti. Mater generis nostri penam intulit mundo genitrix dominī nostri salutē attulit mundo. Auctrix peccati eua. Auctrix meriti Maria. Eua occidendo obfuit. Maria viuificando profuit. Illa percussit: ista sanauit. Pro inobedientia enim obedientia cōmutatur: fides ꝓ perfidia compensatur. Leta igitur Maria gestat infantez: exultans amplexat filium portata quo portabatur. Nec fortuitu vt fingunt sabelliani reperit paruulū: sed decursis nouē mēsibꝫ peperit xp̄m. Plaudat nūc organis maria: r iter veloces articulos tympana puer pere concrepent. Concināt letantes chori: et alternantibus modulis dulcisona carmina misceant. Audite igit quēadmodum tympanistria nostra cantauerit. Bit enim. Magnificat aīa mea dñm. Et exultauit spiritus meus in deo salutari meo. Quia respexit humilitatē ancille sue: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Qui fecit mihi magna qui potēs est r scī eius. Causam igitur inualescentis erroris: miraculū noui partus euicit: et eue planctū marie canit? exclusit. Denicꝫ post illiꝫ benedictibile angeli presagiuꝫ: dū tacita secū virgo mentis altercatiōe conflixit: qlis eēt ista salutatio nunciꝫ interim celestis exequitur. Ne timeas maria: inuenisti gratiam apud dñm. Ecce concipies in utero et paries filium: r vocabis nomen eiꝰ iesum. At illa: Quō: quit fiet istud: qm̄ virū non cognosco: Et angelus ad eam. Spiritussanctus? super veniet in te: r virtus altissimi obūbrabit tibi. Ideoqꝫ qđ nascet ex te sanctum vocabitur filiꝰ dei. Jam audisti quomodo fiet hoc: responde nunc ✠bum. Quitam quid tricas mundo: Audisti quomodo fiet hoc: q spiritussanctus superueniet in te: vt prolē gignas/et virginitatem non perdas: filiū proferas: r post partum incorrupta permanes. O beata maria: seculū omne captiuū tuū deprecatur assensum: te apud deū mundus sue fidei obsidem fecit. Uoli mozari virgo: nuncio festinanter responde ✠bū r suscipe filiū: da fidē et senti virtutē. Ecce(inqt)ancilla dñi: fiat mihi ſm verbum tuum. Nec moza reuertitur nūcius: et virginalem thalamū ingreditur christ?. Efficitur subito pregnans beata dei genitrix: r cūcta p secula predicatur felix. Concepit mox ad credulitatē verbi: virilis ignara consortij. Impletur vterus nullo ✠uano pollut? amplexu. Exstat itaqꝫ virgo cū concepit: virgo grauida: virgo cum parit: et virgo post partum. Preclara ergo illa virginitas: r gl̄iosa fecunditas. Exultat maria r matrem se leta miratur: r de spiritusancto se protulisse gaudet: nec quia peperit inupta terret: sed qz genuerit cū exultatione miratur. Gaudeam? ergo et nos fratres in die annunciationis quē per angelum hodie facta est ad aures virginis: q̄ dū despōsaret fabro: celi nupsit architecto. Promittitur enim ei filius per visitationē sancti spiritus. Hec illa audiens gaudet: cupitqꝫ effici mater. Quid igitur mirum si sine corruptione nascitur q̄ de sanctificatione concipitur? Non enim decebat vt ille qui nobis afferebat salutē: matri ꝓperet integritatis dignitatem. Nam qui terra mari celoqꝫ non capit intra vnius corpusculi membra suscipitur. Hec est illa nouitas. Hieremie Hie.xxxj. ꝓphete vaticinio prenunciata. Faciet inquit dom̄in? nouū super terram: femina circundabit virum. O femina super feminas benedicta: que virum omnino non nouit: r virū suo vtero circundedit. Circundat virū maria angelo fidē dando: qz eua perdidit virū serpenti consentiendo. Salutat angelus puellā viri salutationis ignaram. Terret virgo nouitate ✠bi. Ad quā ꝯgelus(vt supius pretulimus)dixit Ne timeas maria: inuenisti enim gratiam apud dñm. Ne iGen.iij. quit a ꝓspectu meo terrearis mater dñi mei: ego conceptionis tue minister aduenī: nō vt virginitatē amitteres interueni. Ipse me misit ad te: qui est nascitur? ex te. Concipies enim et paries filium: non cuiuslibet meritū hominē sed totius seculi saluatorez. Recole maria in libro Esaie prophe-

virginem quam parituram legisti: et gaude atqꝫ exulta: qz tu esse meruisti. Tu ibi prefigurata es virgo. Tu ecce cōcipies in utero: non de viro: sed de spiritusancto: r q̄uida eris et incorrupta permanebis. Paries quidē filium: r virginitatis non patieris detrimentum. Efficieris grauida et eris mater semper intacta. Sentiens pondera ventris: et pudorem non perdes castitatis. Intumescent vbera tua: r intacta manent genitalia tua. At illa dixit. Ecce ancilla domini: fiat mihi ſm verbum tuū. O felix obedientia. O insignis gratia: que dum fidem dedit humiliter: celi in se opifice coporauit. Impleuit in ea domin?: qđ dudū predixerat. Obedientiam inquit malo q̄ sacrificium: r scīētiam dei plus q̄ holocausta. Hec fuit vera obedientia oī sacrificio gratior: hec voluntas cunctis hostijs acceptior: hinc ꝓmeruit gloriā quam ipsa postmodum hausit. Ecce ait. Ex hoc beatas me dicēt omnes generationes. O beata maria: quis tibi digne valeat iura gratiaꝝ ac laudū preconia rependere: que singulari tuo assensu mundo succurristi pdito? Quas tibi laudes fragilitas humani generis persoluat: q̄ solo tuo cōmertio recuperādi aditum inuenit? Accipe itaqꝫ quas scīcz exiles: quascunqꝫ meritis tuis impares gratiarum actiones: r cū susceperis vota: culpas nostras orando excusa. Admitte nostras preces intra sacrarium exauditionis: r repozta nobis antidotū reconciliationis. Sit ꝓ te excusabile qđ ꝓ te ingerimus: fiat impetrabile quod fida mente poscim?. Accipe quod offerimus: redona q̄ rogamus: excusa q̄ timemus: quia tu es spes vnica peccatoꝝ: per te speram? veniam delictorum: r in te beatissima: nostrorum est expectatio premiorum. Sancta maria succurre miseris: iuua pusillanimes: refoue flebiles. Ora pro pplo: interueni pro clero: intercede pro deuoto femineo sexu. Sentiant omnes tuum iuuamen: quicūqꝫ celebrant tuam commemorationem. Assiste parata votis poscētium: r repende omnibus optatū effectum. Sint tibi studia assidue orare pro populo dei: q̄ me ruisti benedicta redemptorem ferre mundi: qui viuit et regnat in secula seculorum.

¶ In eodem festo. Sermo. iij. In quo ostēdit cur pro genere humano christ? mori voluit: cum per sapientiam vel potentiam potuisset liberasse.

Esa.vij. Mat.j. Luce.j. Osee.vj. Luce.j. Sap.viij. Luce.xv. Heb.vj. Rom.viij j.Cor.j.

Scr.xix. A

Corruptum peccatis originalib? et actualib? mūdum mūdi cōditor: secreto et admirabili cōsilio per misterīū verbi incarnati eiusdē mundi lapsū voluit reparare: q eo verbo quo potuit de nihilo cūcta creare potuit q̄ perdita fuerant reformare. Ꝓ nāqꝫ dixit et facta sunt: ipse mandauit et creata sunt. Hanc eius potentiam non credimus ſminoratam: non credimus imutatā: apud quē non est transmutatio nec vicissitudinis obūbratio: q̄ minus esset potēs et sapiēs in reformādo q̄ fuerat in psalmādo. Dipotētis q̄ppe figuli man?: cui? vniuersa vis misericordia r veritas q̄ lutum de terra leuatum ratiōalis nature dignitate sublimauerat: sic voluit ruinā vasis fragilis reformare vt nec peccatum hominis dimitteret impunitum qz iustus est: nec insanabile: qz misericors est. Si tantū iust? esset: cui? sapiētia attingit a fine vsqꝫ ad finē fortiter et disponit oīa suauiter: potuit sua fortitudine aduersu sedutoꝛē gñis hūani cōtendere/ r ouē pditā ad gregē reductam suo dñio restituere. Sed hoc modo videt eminentiā ſm̄ sue virtutis ostēdisse: nō medicinalē miam impendisse redēptī nec appareret quāta charitatē creator creaturā diligebat: a qua se diligendū esse multiplici bñficio expetebat: quatenus miser hō ꝓcedente gratia obtineret etiam p meritum: qđ ei male merito repēdebatur idebitū. Qđ ergo dei sapiētia potuit facere sapiēter r fortiter: voluit facere suauiter ut ens sibi infirmitatē carnis nr̄e quā primo in se sanaret: r p hāc q̄si medicinalē cōfectionē gñi hūano sanatā restitueret: non q̄ nō potuerit alit fieri q̄tū ad perittā r potētiā medicti: ſz qz nō potuit cōmodi? antidotū ꝓcurari q̄tū ad complerionē egroti. Qđ ei infirmū est dei fortī? est hoib?: r qđ stultū est dei sapiētius est hoib?. Hec causa nobis specialiter esse videt cū dei filiꝰ hoiem īduere voluerit r inter hoies cōuersari: vt mortalitatē quā a nobis accepit moziendo suppleret r naturā nostrā supra ꝓme ozigis dignitatē repatā secū ad imortalitatem reuocaret: vt eo sequeretur hūilitas gre-

Ber. xix. In festo ānūciatiōis dñice. Ber. iij. Fo. cccl v.

Annotatō miseralis ordis seruonū humanis opis. Deut. iiij. Deb. ij. ij. Thim. ij. Rom. ix. Exo. ix. Mat. viij Phi. ij. Heb. vj. Rom. viij Joh. xiij. iiij. re. iiij. Rum. xx. j. Cor. x.

gis: quo ꝑcessit celsitudo pastoris. Sic radi? solis humorē quē ad se trahit exsiccat: ipse tamē virtutē sui caloris r splēdoris nec minorat/nec immutat. Sic ignis materiam quā assumit in se cōuertit: naturā vero suā tō nec mutat/nec minuit. Multofortius ille ignis de quo dicitur. Deus noster ignis ꝓsumens est: mortalitatē nostrā in se assumplit: r īde gratis sanctatis totū corpus resumpsit. Mirabile et incōparabile genus medicine: ꝓpter quā medic? voluit egrotare: et egrotos quibus salutis remediū ꝓcurabat: sua decruit infirmitate sanare. In hoc apparet q̄ incōparabili charitate nos dilexerit: qz in eo qđ desertores suos q̄siuit: semē abrahe apprehendit: errantes reduxit: saucios curauit: nihil sibi addidit. Non est inde factus altior: nō est factus inde beatior. Tota hec diſpēsatio nr̄e vtilitatī consuluit: nr̄e saluti militauit diuine potentie nil contulit. Nā et cū ecm? vasa ꝓtumelie oīpotentis figuli manū effugere nō potuim? vtebat vasis ire ꝓut volebat ad manifestationē sue glorie. Sic enī dictū est pharaoni. In hoc ipm̄ excitaui te vt ondā in te virtutē meā. r annūciet nomen meū in vniuersa terra. Mōne et demones cū a dño ejicerent de corꝓoꝛib? obsessis dñm glorificabant q̄n dicebant. Quid nobis et tibi iesu fili dei viui: q̄d venisti añ tps torq̄nos? Constat q̄ ex his et hmōi alijs: qz diuina virt? nr̄a reparatiōe nō eguit: ſz tñ ea bonitate q̄ nos q̄didit: eadē nos reformare voluit: r ad hoc medicamē nūq̄ forte posuit: sed q̄ leni? ꝓplexioni egrotātj cōpetere perspexit apposuit. Solent q̄ppe medicine peritti egritudines q̄s curādas suscipiunt aliq̄n curare p ꝓtraria: aliq̄n p similia. Hoc fecit dñs noster iesus xp̄s: sua pauperate nos ditās: sua būillitate nos subleuans: sua infirmitate nos sanans: sua morte nos viuificāt. Sic ratione medicine sicca humidis: humida siccis: calida frigidis opponunt: et minus fortia contraria a fortioribꝫ contrarijs supueniendi bus superant. Similitatione: similia similibꝫ apponuntur cū ſm quātitatē vulnerū vel tumoꝛ mēsurat longitudo vl latitudo epitematū. Sic scorpionū carnes oleo cocte pcussionibꝫ medent scorpionū: sic tiriaca de serpentis carne cōfecta morsibꝫ serpētinis occurrit: r poti? veneno infectas i potu sumpta expellit. Ad hāc similitudinem medic? noster mortē carnis nostre de serpēte venientē: carnis sue morte sanauit: et ad immortalitatis sue speciē in tpe restitutiōis cōplendam reformauit. Ubi diligentius attendēdū est q̄ mors q̄ p lignuꝫ venit: p lignū superata est. Et ipsa ligni forma lō gitudini/ r latitudini/ r altitudini hūani corporis ꝓfigurata est: quoꝛ sicut totū corꝓ motū est vt manꝰ ad vetitū extēderet: ita corpus p oīa mēbra sua in cruce distenderetur: et totū qđ reatu paterni delicti contractū fuerat hoc ēplastri malaxatione ꝓsolidaret. Sec huic medicamento p similia ꝓposito: admixtū est r medicamentum factum p opposituꝫ Nā hic sanauit obediētia: qđ ibi corruperat inobediēta. Et qđ ibi ꝓtam̄iauit gule oblectamētū: hic reformat crucꝭ tormentū. Cōtinet in hac crucis figura alti? sacramentum qđ quāto est alti?: tanto attendēdū diligēti?. Intelligit nāqꝫ i latitudine crucis dilectio proximi: q̄ nō tm̄ vsqꝫ ad amicos sed et extendenda est vsqꝫ ad diligēdos amicos. Intelligit quoqꝫ in eiusdē longitudine: longa et perseuerans labor et ꝓsecutionī sustinentia: quā patienter ferre dz ad patriā suspirans nr̄a pegrinatio: tam p dilectiōe primoꝛ q̄m p exhibitione oīm bonoꝛ operꝫ. Figurat simili ratiōe in altitudie eius eminētia spei penetrās vsqꝫ ad ītertoza velaminis: vbi visione pacis ꝓfruenk qui hic a ciuibus babylonie multipliciter exercentur donec in libertatem gl̄ie filioꝛ dei a seruitute corruptionis huius liberenk. Significauit hāc charitatis latitudinē dñs iesus i cruce caput ad oriētē erigēs: pedes ad occidentē submittens: manus ad aq̄lonē r austrē extendēs: vt ad impleret qđ de se ante passionē suā pdixerat. Cū exaltat? fuero a terra. i. cū crucifixus fuero: oīa traham ad metipsū. i. vocabo ad me totū mundū. Hoc sacramento crucis sanctus beliē? sunamitis filiū os ozi: man? suas manibus ei? applicās ozādo susciauit: r viuū matri restituit. Eiusdē ✠tute sacramēti moyses in deserto bis silicē ✠ga p cussit: et sitiēti populo aquā de petra ꝓdurit. Bina q̄ppe ꝓcussio: duū lignoꝛ figurate ītelligit in cruce facta cōpactio Bis ergo petra ꝓcutitur: cū christ? de quo dicit apls. Petra aūt erat christus: in duobus lignis crucis extensus lan-

cea ꝓfozat. De hac petra aqua ꝓfluxit: cū sanguis redēptionis et aqua baptismatis: q̄b? in nouū hoiem trāsformamur de latere christi manauit. Preterea inter has crucis dimēsiones sollerter attendenda est crucis ꝓfunditas: qz ꝓfūdū est mysteriū crucis: i quo multoꝛ qui sapiētes dicebāt ingenia defecerūt: q̄ hoc auū sūt reprehēdere: qđ non potuerūt humana ratione ꝓprehēdere: videlicet cur verbū deo patri coeternū oīa ꝓtinēs: oīa implēs i assumpto hoie totū se cōclusit: r tñ totū mūdū regere: cōplere r ꝓtinere non desierit: nō satis ꝓsiderātes qđ valet in minoꝛi: multo magis posse valere in maioꝛi: cū vox vna r tota de oze loquētis ꝓdeat: r tota ad multoꝛ boim aures ꝓueniat. Qui de hac questioē scrupulosi? disputāt: et tanq̄ clauso ostio ad partem palpāt: audiāt ꝓmū dicentē apl̄m. O homo tu q̄s es q̄ respondeas deo? Demū ſnitescant r cū pietate pulsent vt aperiat eis: r iustū fuisse cōditorē in pdenando: r misericordem in redimēdo credāt: nec potuisse sanari sine misericordia: qđ tu iste pdēnauerat oīpotētis iusticia. Hinc consequēter aduertāt cur vsqꝫ ad captiuati hois pauptatē r crucī ignominiā se humiliauerit diuina oīpotentia: q̄n paradiso reū hoiem cōdēnauerat iusta sentētia. Cū ei de ꝓpetrata a dño argueret inobedientia: nō se humiliter vt culpa exigebat accusauit: sed auctorē supbe accusauit dicēs. Mulier quā dediſti mihi: dedit mihi fructum r comedi. Nec dicēdo se putauit excusatū: r creatorē mulieres cōditorē q̄ ad peccandū viratrauerat iculpatū. Qui si humiliter se accusasset: r in auctorē suā culpā nō retozisset: a paradiso nō exulasset. Erat aūt ꝓtra diuinā iusticiā si reū impenitentē i ꝓsitinū gradū restitueret: r non vsqꝫ ad dignū penitētie fructū q̄ vellet rōne cōpelleret. Diuina itaqꝫ sententia morti est iudicat?: r cū ta posteritate q̄ de lūbis ei? erat ꝓcessura: eiect? ē de paradiso r erūnoso ꝓdēnat? exilio. Et qz sine penitētia in statū suū redire nō poterat: monēdus r admonēdꝰ erat ad penitētiā: vt reformaret volūtaria r subiecta humilitas qđ corruperat male erecta iniqtas. Nō eīm conueniens erat: vt in tus traherek ad penitētiā qui spōtane? corruerat i penā: ne itidē ingrat? existeret sue reformationi sicut ingrat? extitrat ꝓime cōditioni. Prouisum est igit tale medicamentū quale ꝓueniebat egroto: q̄ duritiā tumoris sic emōlliret vt mole fact? sponte mortifer virus effunderet: dicente psalmista. Effundite cora illo corda vestra: id est p confessionē ejicite de ꝓscientijs vestris oīa īmūda. Qđ q̄diu tardauit facere mūdus: tādiu remāsit i mūd?. Ut ꝙ hoc fieret misit medic? noster ꝓphetas: q̄ corda auditoꝛ ad penitentiā ꝓpararent r ei in tpe gratie testimoniū perhiberēt. Uenit ipse medic? in tpe plenitudinis publice: pdicauit causam aduēt? sui: fact? doctor medicine dicēs. Penitētiā agite: appropinq̄bit enī regnū celoꝝ. Et item. Qui crediderit et baptizat? fuerit saluus erit: hoc ꝓsiliū medicine accepēt multi. Cōtēptoribꝫ placuit adhuc magis sibillus serpētis perimēt?: q̄ ꝓsuasio medici redimentis. Filiī? adoptionis audiuit. r obaudiuit voci ꝓmittēti q̄ in paradiso nō obedierat ꝓcepto morte cōminātis. Expleta diſpēsatione doctrine sue: r cecitate in israel ex parte pdurāte: tādē exhibuit se medicū r fecit de sepso medicamētū. Exhibuit se sacerdotē: r fecit seipsum sacrificiū: vt cōpleret ad qđ venerat: r ꝓbaret quāta dilectione dilexerat eos ꝓ quibꝰ corꝓ suū in ara crucis offerebat. Unde r i euangelio suo antep̄dixerat. Maioꝛē charitatem nemo habet: q̄ vt aīam suā ponat q̄s ꝓ amicis suis. Hinc est qđ apl's dicit. Cōmēdat charitatē suā de? i nobis: qz cū īimici essem? recōciliauit nos sibi per mortē filij sui. Et qz naturale est vt hoies diligētes se diligāt: hac humilitate et charitate humiliata est r liquefacta duritia mūdi: vt agnoscerat būficiū sue reparatiōis: q̄ nō agnouerat excellentiam sue ꝓditionis. Unde psalmista. Homo cū i honoze esset nō intellexit: cōparatus iumētis insipiētibus: et similis factus est illis. Postq̄ vero ad se reuersus est: r p dilectionē redimētis: r eruditionē admomētis cognouit de quāta corruisset gl̄ia: r in quāta versarek miseria: expert? est q̄ magna idigerit misericordia: r ipletū est qđ dicit psalmista. Multiplicate sunt infirmitates eoꝝ: postea accelerauerūt. Predicatus esse exiſ virt? crucis per vniuersum mūdū: q̄ partibus suis p quatuoꝛ mūdi partes est extēsa: r totū mūdū sua

malaxatione cõplexata. Nec tam potuit mundus ex toto es
se ingratus: q̃ tãta fuerat charitate sanat⁹. Crucifixus nr̃a
morte surrexit: et celos ascendit: crucẽ nobis in mẽoria sue
passiõis reliqt: crucẽ reliqt ad sanitatẽ. Hoc signũ presidiũ
est amicꝰ: obstaculũ ẽ inimicis. Hui⁹ crucꝭ misterio rudes
cathezizant: eodẽ misterio fons regnatõis cõsecrat: eiusdẽ
crucis signo per manus ipositionẽ baptizati dona gratiaꝝ
accipiũt. Cũ eiusdẽ crucꝭ charactere basilice dedicãt altaria
pseratã: altaris sacramẽta cũ interpositõe õnicoꝝ ℞boꝝ
pficiunt. Sacerdotes et leuite p hoc idez ad sacros ordies
promouent. Et vniuersaliter omnia ecclesiastica sacra: in hu
ius virtute pficiuntur. Qui hoc mare magnũ ꝛ spaciosum
i q̃ sunt reptilia q̃ꝝ nõ est nũer⁹: absq̃ naufragio trãsire de
sideraꝛ: crucẽ seq̃t: crucẽ teneat: ꝛ eã nõ defaꝛ dõec ad opta
tum salutꝭ portũ pueiat. Hoc cursum nostrũ dirigit: hoc ad
agonẽ nos istruit: ℞ in luctamine adiuuat: ℞ ad victoriã p
uehit: hoc ad coronã puehit: hoc maleficia destruit: ꝛ omnia
demonũ machinamenta ad nihilũ redigit. Et qõ faciebat
in terris corporis christi psentia: hoc facit cũ fideli inuoca
tione nois xpi victoriose crucis insignita mẽoria. Logũ ẽ p
singula ℞tutẽ crucꝭ expõere. Qui ho i agaria xpi crucẽ por
taꝛ poterit plura de ei⁹ ℞tute experimento cognoscere: q̃
possit ꝑmo retexere/vel hũana cogitatio comprehendere.

¶ Itẽ in eodẽ festo Sermo. Legimus ꝛ fideli
ter retinemus ꝛc. qui habetur inter sermones de
tempore. Ser. ix. fo. cc xlij.

¶ De sctis quorũ festa inter pascha ꝛ pentheco=
¶ De sanctis philippo et iacobo. (ste occurũt.

¶ In festo sanctorum philippi et iacobi apsto=
lorũ. Homelia de eo qõ scriptũ est ꝑm iohannem
Jon. xiiij Non turbet coꝛ vestrũ: incipiens Exigenda ꝛc. q̃
supta est ex expositione doctoris. Tractatu. lxvij
fo. ccviij. Et ex sermonibus de Verbis dñi. liiij.
et sequentibus. fol: lxvj. Et ex libro Quinquagin
ta homeliarum. Ser. xxxiiij. fo. cxxvij.

¶ De Inuentione sancte crucis.

Joh. iij. ¶ In festo inuẽtionis sancte Crucis: Homelia
de eo qõ scriptũ est in euãgelio ꝑm iohannẽ. Erat
homo ex phariseis ꝛc. incipiens. Nicodemus ex
bis erat ꝛc. q̃ sumpta est ex expositione doctoris
Tractatu. xj. fol. clij. col. j. Et ex sermonibus de
Verbis apli. ser. xiiij. fol. lxxxiij. Et ex libro quin
quaginta homeliarum. iij. fo. cxiij.

¶ De ceteris sanctis quoꝝ festa eodẽ tẽpoꝛe oc=
curruũt: Homelia de eo qõ scriptũ est in euangelio
Joh. xv. ꝑm iohannem. Ego sum vitis vera ꝛc. incipiens
Iste locꝰ euãgelicus ꝛc. q̃ sumpta ẽ ex expositiõe
doctoris. Tractaru. lxxx. fo. ccxiij. col. j. Et ex ser=
monibus de verbis dñi. ser. lix. fo. lxviij.

¶ De sancto Johanne baptista.

¶ In vigilia sancti iohannis baptiste: Homelia
Lu. j. de eo qõ scriptum est in euãgelio ꝑm Lucam. Fu
it in diebus herodis regis iudee ꝛc. q̃ habetur in
libro Quinquaginta homeliarũ. xliij. fol. cxxxij.

¶ In festo natiuitatis sancti iohannis baptiste.
Sermo. j. In q̃ ostendit cur natalis sancti iohannis
baptiste singulari celebritate veneretur.

Ser. xx. A
POst illũ sacrosanctuz dñi natalis diẽ: nulli⁹ hoiz
natiuitatez legim⁹ celebrari: nisi sol⁹ bti Joãis
baptiste. In alijs sctis et electis dei nouim⁹ illũ
diẽ colit: q̃ illos post ꝑfimationẽ labozꝰ ꝛ deuictũ
triũphatũq̃ mundũ in perpetuas eternitates pñs hec vita
parturit. In alijs cõsumata vltimi diei merita celebrãtur:
in hoc ẽt prima dies ꝛ ipa ẽt hoiz initia consecrank: pro hac
absq̃ dubio cã: qz per hũc dñs aduẽtũ suũ: ne subito hoies
inspatũ non agnoscerent voluit esse testatũ. Joannes autẽ
figura fuit veteris testamẽti: et in se formã ꝑtulit legis. Et
iõ iohes ꝑnũciauit saluatoꝛẽ: sicut lex gr̃az ꝑcucurrerit. qõ
aũt nõdũ nat⁹ de secreto materni vteri prophetauit: ꝛ exps
lucis iã testis est veritatis: ℞ est intelligendũ q̃ latens sub
velamine ꝛ carne fr̃e: ꝛ redẽptoꝛẽ mundo spũ ꝑdicauit: ꝛ no=
bis dñz nr̃m ℞ q̃dã legꝭ vtero ꝓclamauit. Ergo qz iudei er
rauerãt a ventre. i. a lege q̃ a xpo gulda erat. Errauerũt a vẽ
tre locuti sunt falsa: iõ ꝙ venit in testimoniũ: vt testimoniũ
phiberet de lumine. ℞ aũt Johes in carcere cõstitut⁹ ad
xpm discipulos suos ordinat: lex ad euangelia transmittit
Que lex iuxta typũ. Johes q̃si ignoꝛante clausa carcere in
obscuro ꝛ in occulto iacebat: et iudaica cecitate sensus itra
lr̃az tenebaꝛ iclusus. De ℞ beat⁹ euãgelista ꝓclr̃ Jlle erat
lucerna ardẽs id ẽ spũssancti igne succẽsus: vt mũdo igno=
rantie nocte possessa: lumen salutꝭ ostẽderet: ꝛ q̃si inter dẽsi
simas delictoꝝ tenebras splẽdidissimũ iusticie solẽ: lucꝭ sue
radio demõstraret: et de scipso dicens. Ego vox clamãtis i
deserto. Videam⁹ in q̃ deserto. i. in gẽtilũ ppl̃o. Vacua eni
tioze dei pectora: ꝛ spiritu sancto carẽtia: dẽpto sq̃lẽtis here
mi pparant. Desert⁹ eni erat hic mũdus ab oi cultura fidei
et tionis dei et peccatoꝝ spinis obsit⁹ sq̃lebat tãq̃ ager icul
tus: ꝛ nullã penit⁹ bonoꝝ opeꝝ fecũditatẽ attulerat: nullũ i:
bẽ gr̃e spiritalis acceperat. Mittit beat⁹ Johes q̃ũ p ꝓ=
phetica atq̃ aplica ꝑdicatione ãnũciãdo pniaz: q̃si rudem
cãpũ pscinderet: fecũdaret et excoleret: diuini ℞bi seminib⁹
ꝑpleret ꝛ ad maturã frugẽ. i. ad regenerationis gr̃am ꝑpara
ret. Jã illũ quãte g̃lie est: q̃ꝫ zacharie sacerdoti sent ꝛ eliza
beth sterili a gabriele: id ẽ ab illo angelo ꝑmittit a q̃ marie
natiuitas dñi nũciat: ꝛ quasi ex alta sitis dñi ꝑmittitur filiꝰ
sterilis añ filiũ ℞gnis: nesciꝫ q̃ maius miraculũ ipsa nati
uitate declarãs. Insꝑata ꝓle posteritas muneraꝭ: qz nouo
ptu erat munerãda ꝛ vitãda ℞gnitas. Premittit añ iesuz
xpm iohnes: q̃si testamentũ vet⁹ añ nouũ. Et dies diei eru=
ctet ℞bũ: et sacramentoꝝ obscura ꝑfunditas euidẽtioꝛib⁹
noue doctrine: mysteriis reuelet. Premittit g̃ lucerna ante
solẽ: seru⁹ añ dñi: amicꝰ añ spõsũ: ꝓco añ iudicẽ: vox añ ℞bũ.
Et iõ de se dicit. Ego vox clamãtis in deserto. Quid est q̃
beat⁹ Johes vocẽ se esse dixit. i. qz ℞bi ãnunciatoꝛ et ꝑdica
toꝛ erat. Sic iã sollicite rẽgram⁹: qd inter ℞bũ sit et vocem
scripture sctẽ ℞bũ esse diffinlunt: qõ intra animi silẽtiũ mẽ
te ꝓcipim⁹. Verbũ cẽ diffintũr ipam cogitationẽ q̃ adhuc i
tra cõsciẽtie secreta retinek: vocẽ ℞o p quã ℞bũ ꝑferk in me
diũ. Vox son⁹ est iudex cogitationis. ℞bũ vero ipsa cogita=
tio. Sicut eni q̃si ℞bũ corde cõcipim⁹ necessaria est vox q̃si
q̃dã vehiculũ ℞bi: ꝛ quãlibet ℞bũ ipm p oris sonũ ad alios
transferam⁹: tũ illud integrũ ẽt itra nos. i. clausuz a loq̃nte
transferk: vt tũ in sua sede teneatur. Jta et oĩpotens pr̃ ino
tescere nob volẽs sapientiã et ℞bũ illud qõ in ꝓcipio erat
deꝰ apũd deũ: sicut ipe testat. Eructault cor meũ ℞bũ bonũ:
btm̃ iohez q̃si vocẽ p quã ad nos ℞bũ suũ ꝑferret: assũpsit.
℞ q̃dẽ ℞bũ ℞ illa sede ita ad nos descendit: vt in sinu. i. in
ꝑfundo patris pectoris ꝑmaneret: terrena visitãs: ꝛ celestia
non reliquẽs. hãc itaq̃ gr̃ã btus iohes baptista nõ de lon=
ginq̃ sicut relict ꝓphete: sz vicin⁹ ꝛ ꝓxim⁹ affuit. Illi ad=
uentũ regis añ multa tps ꝑdicauerãt: alij dixerũt q̃ndo q̃ vẽtu
rus est: alij ecce citovenit: iste aũt q̃ vẽturũ ꝑdixit: digito
ostendit: ꝛ ꝓphetiã suã p ipm quẽ ãnũciabat assistẽtẽ ople:
uit. Adhuc itaq̃ in vtero mris sue spũsctõ ẽ replet⁹: ꝛ suam
ipsi⁹ natiuitatẽ ꝓphetãdo ꝓuenit. Ad similitudinẽ dñi sctĩ
ficat⁹ añ q̃ nat⁹: ĩtra viscera exultãs: ꝛ saluatoꝛ aduẽtũ ma
terno ore ꝓtestãs. Vere lucerna ardẽs i q̃ tã singulaꝛ gr̃a
diuine dignationis effulsit: vt iã iãq̃ affoze redẽptoꝛẽ sctẽ
genitricis voce narraret: ꝛ p eã velut p quãdã ℞itatꝭ lucer:
nã mondũ in lucẽ ꝓlatus ostenderet. Hic est ille q̃ noui et
veteꝛ testamẽti idone⁹ mediatoꝛ: ꝛ gl̃iosꝰ agni dign⁹ oñsoꝛ:
q̃ dñm suũ ꝛ annũciare vno tpe meruit ꝛ videre: vna eadẽq̃
sue natiuitatꝭ etate ꝛ noua ĩcipiẽs/ꝛ veka ꝓcludẽs. De ꝑso
na hui⁹ euãgelista testaꝛ. A vieb⁹ toãnis regnũ celoꝝ vi pa
tit. Nouim⁹ quia familiariter mẽs bũans in diuersis hui⁹
mũdi illecebris et ocupiscentijs deuicta fugit laboꝛẽ: expe
tit voluptatẽ: ꝛ vix adducik vt consuetudinẽ a se vite prio
ris excludat: sed cũ ceperit cogitare vltimi diei necessitatẽ:
ac futuri iudicij pondus: incitata ꝛ stimulata vel spe ꝑmi=
vel timore supplicij: volũtariũ bellũ indicit passionib⁹: ꝛ vi
facit pristinis suis desideriis: ꝛ violenter se vincere ipse cõ
tẽdit. Nõ ei sine violẽtia fieri põt: vt de abũdãtia ꝛ delictis
ad famẽ ꝛ sitĩ: ad abstinentiã et crucẽ transeat: vt sõno pri⁹
atq̃ ocio amicã carnẽ contritione vigiliisq̃ conficiat. Nõ
inq̃ sine violentia fieri põt: vt vnusq̃sq̃ tracũdiã patientia
supbiã humilitate cõmutet: amoze pauptatis diuitiarũ ac
sufficientie affluentiam supet: vinolẽtiã sobrietate: luxuriã
castitate cõdẽnet: ꝛ homo iubito in virũ trãsformet ꝑfectũ:
et quodãmodo alter reddak ex altero: ac sic a talib⁹ p violẽ
tiã regnũ celeste diripitur. Duo aũt sunt abstinentie ꝛ crucꝭ
gña: vnũ corporale: aliũ spiritale. Vnũ a potu atq̃ epul'tẽ:
perare appetitũ gule: a delectationib⁹/et mollissimis suaui
tatib⁹ coercere: ab his q̃ p tactũ ꝛ gustũ vlsumq̃ deciplunt
sensum viriliter reuocare: ac violẽter abstrahere. Alterum
abstinentie ꝛ crucis genꝰ est ꝓtectosi⁹ atq̃ sublimi⁹: motus
animi regere: ꝛ pturbationes illi⁹ modestie tranquillitate
placare: ire ac supbie impetus quasi ferã bestiam refrenare
litigare q̃tidie ꝺ vitia sua: increpare se q̃dã cẽsura austeri:
tatis ꝛ ℞tut⁹: ꝛ rixã q̃dãmõ cũ hoie interiore ꝓserere. Pre:
ciosa in conspectu dei et gloriosa crux: cogitationes malas
ĩ ptãte redigere volentes propitias abnegare: ea sq̃ ĩterio
ri examinatione discutere: ꝛ regẽtis ipio sublugare. A ꝑmo
ne atq̃ ope q̃ aĩa ledik tãq̃ a cibis noxijs abstinere: ꝛ sensũ
ab his q̃ ꝛia sunt spiritali tẽperãtia sobriũ custodire. Hec
q̃ facit: prupto passionis muro: violenter ad celoꝝ regna cõ
scẽdit. Vi itaq̃ sibi factura est aĩa: vt palmã labor quã sibi
subtrahi mꝛtis inimicis aduersantib⁹ sentit: virib⁹ ptẽdat
eripere. Necesse q̃ est cũ summo laboze exꝺ mundo rapere
palmã salutis: ꝛ q̃si excũbãtib⁹ et circũlectis hostib⁹ obses=
sos pulgill intentione fruct⁹ decerpere: ꝛ ꝺdã a thesauro vi
te velut de medio abreptã seculi hui⁹ icẽdio reportare. Est
ꝛ aliud direptionis gen⁹: q̃ñ aliꝭ ꝑmissa ꝛ oblata diripim⁹
Saluatoꝛ ad bocvel maxime suscepta incarnatione descen
derat: vt iudeoꝝ ꝑpm iustificarer: sicut ipse in euãgelio lo:
quit. Nõ sũ (inq̃t) missus nisi ad oues q̃ perierũt dom⁹ isrl.
Sz t discipuli ita incredula synagoge plebẽ coarguebant.
Nob (inq̃unt) pri⁹ oportuerat ℞bũ dei loq̃: sed qz vos indi:
gnos iudicastis eterne vite: ecce cõuertimur ad gentes. Er
go cũ iudei munera sibi parata respuerent publicani ꝛ pec
catoꝛes ex gentib⁹ crediderunt: ac sic rapit ecclesia synago
ge regnũ. Regnũ eni nr̃z xps est. Rapimus itaq̃ eum: cum
a iudeis occiditur: sepelitur a nob. Rapiam⁹ itaq̃ eũ illis
dormientib⁹: sicut ipsi in euangelio confitenk. Dicit (inq̃t)
qz discipuli ei⁹ nocte venerũt: ꝛ furati sunt eũ nobis dormiẽ
tib⁹. Surgat ergo qui dormit: ne forte xpm p negligentiam
resolutus amittat: dũ mens ei⁹ in infidelitate ꝛ in corpore
dormitat. Rapiẽ itaq̃ regnum celoꝝ: dum negaꝛ a dome
sticꝭ ꝛ a gentibꝰ adoraꝛ. Rapiẽ cũ aliꝭ ad salutẽ mittit ab
aliꝭ iuenit. Cũ ei sui eũ recusant: susciꝑt alieni. Insecta
tur ꝓpli ꝓplectũk iimici q̃ hereditatẽ ciuis respuit pegri
nus iuadit. Filiꝰ repudiat: fu⁹ recognoscit. Adhuc et alio
ordie: regnũ celoꝝ vi patik: q̃si illud hoies acq̃rũt qđ ãgeli
ꝑdiderunt: q̃ñ illuc adoptati bũiles ascẽdũt: vñ supbi inco
le cecidẽrt. Ergo cũ inter tantos inuidos: iter tãtos latro:
nes ꝛ iutsibiles ifidiatoꝛes viuamus: q̃b⁹ tandẽ virtb⁹ celo
rũ regna capiem⁹. Quis inq̃ nisi obediendo doctoꝛib⁹: ꝛ vi
tijs et iniusticijs ex cupiditate nascentibus resistendo: de:
flendo peccata/ꝛ ea ieiunijs atq̃ elemosynis redimẽdo.

¶ In eodẽ festo Sermo. ij. In quo ostendit qua=
liter iohannis natiuitas xpi cõparaꝭ natiuitati.

Ser. xxj. A Luce. j.
NAtalẽ sancti Joãnis fr̃es kmi hodie celebramus
q̃ nulli vnq̃ sanctorũ legim⁹ fuisse ꝓcessum. So:
li⁹ eni dñi ꝛ btĩ Joãnis dies natiuitatꝭ in vniuer
so mũdo celebraꝭ et colik. Illũ eni sterik pepit il:
lum ẽgo ꝓcepit. In elizabeth sterilitas vincik: in beata ma
ria cõceptionis ꝑsuetudo mutaꝭ. Elizabeth virũ cognoscẽ
do filiũ genuit: maria angelo credidit ꝛ cõcepit. Hoiem cõ
cepit elizabeth: hoiem ꝛ maria. Sed elizabeth solũ hoiem:
maria deũ et hoiez. Quid sibi g̃ vult iohes: Unde iterpoſi
tus: vñ ꝑmissus: Magnus igik ioannes: cuius magnitudi:
ni etiã saluatoꝛ testimonium phibet dicens. Non surrexit i
ter natos mulieꝝ maioꝛ ioãne baptista. Wat. xj.
Precellit ceteros:
emẽt vniuersis. Ancellit ꝓphetas: supgredik patriarchas
ꝛ q̃sq̃ de mulieꝛe nat⁹ est inferioꝛ est ioãne. Dicit fortasse ali
quis. Si inter natos mulierũ ioãnes maioꝛ est: maioꝛ ẽ sal:
uatoꝛe. Absit. Joannes enim natus mulieris: xps aũt ℞gis
natus est. Ille coꝛruptibilis vteri sinib⁹ effusus est: iste im
pollute virginis floꝛe ꝓgenit⁹. Jõ aũt cũ ioannis natiuita
te dñi generatio deputak: ne dñs extra veritatẽ videaꝭ cõdi
tionis humane sꝑaret hoib⁹. Joannes ꝑmissus est ãte
deũ. Tãta in illo excellentia erat: tãta gr̃a vt ipse putaꝛ⁹ sit
xps. Quid q̃ dixit de xpo: Nos oẽs de plenitudine ei⁹ acce B Joh. j.
pimus. Quid q̃ nos? Oẽs ꝓphete: patriarche: apostoli q̃ꝛũt
sancti: ꝛ ante icarnationẽ ꝑmissi: vel ab incarnato missi: oẽs
nos de plenitudie ei⁹ accepim⁹. Nos vasa sum⁹ ille fons est
Si q̃ intelligim⁹ mysteriũ ffes mei. Joãnes homo est: xps C
deus est. Humiliek hõ vt exaltek deꝰ: Fz illud qõ de vno ipe
Joh. iij. ioannes dixit. Illum oportet crescere me aũt minui. Ut hu
miliaret homo: hodie natus est Joannes: quo incipiunt de
crescere dies. Ut exaltek deꝰ eo die natus est christus quo i
cipiunt crescere dies. Magnũ sacramentũ ffes charissimi.
Jdeo celebramus natalẽ ioannis sicut ꝛ xpi: qz et ipsius nati
uitas plena est mysterio: quo mysterio nisi hũmilitatis nr̃e:
sicut natiuitas xpi plena est mysterio altitudis nostre. Er
go in homine minuamur vt in deo crescamus. In nobis hu
miliemur: vt in illo exaltemur. Nulletur hũana ꝑsumptio
vt crescat diuina miseratio. Nam hui⁹ rei sacramentũ et in
passionib⁹ amboꝝ impletũ est. Ut minuak hõ: caput ioannis Wa. xiiij.
absciditk: vt exaltak deꝰ: xps in ligno suspenditur. Quare au ma. xxvij.
tez btm̃ ioãnẽ dñs et saluatoꝛ nr̃ lucernã eẽ dixerit: ꝛ q̃re eũ D
mitti ante se voluerit: breuiter si iubetis charitatis vestre
aurib⁹ intimabo. Premissus est enim velut vox añ ℞bũ: lu
cerna añ solẽ: ꝓco ante iudicem: seruꝰ ante dñm: amicus añ
sponsum. Et qz vniuersum mundũ pctoꝝ tenebꝛe ꝛ nos in
fidelitatꝭ oppsserãt: et solẽ iusticie aspicere nõ valebãt: bea:
tus ioãnes q̃si lucerna ꝑmittik: vt coꝛdis oculi q̃ lippitudie
inicitatis oppssi fuerãt: magnũ ꝛ verũ lumen videre non po
terãt: ad lumen lucerne primũ q̃si tenuẽ splẽdoꝛẽ videre cõ
suescerent: vt paulatim peccatoꝝ nubilo remoto: ꝛ infidelita:
tis humoꝛe digesto: adueniente xpo ab illo celesti lumine
letificari possent potius q̃ retoꝛqueri. Sicut eni lippiẽtes
ocꝭ ad vtẽdũ, puocas: si exiguũ splẽdoꝛẽ lucerne ostẽde
ris: ꝛ ãpli⁹ cruciꝰ si lumẽ magnũ ingesseris: ita dñs ꝛ saluta:
toꝛ nr̃ q̃ ẽ lumẽ veꝝ: nisi pri⁹ btm̃ ioãnẽ voluit lucernã ꝑmit: E
teret claritatẽ ei⁹ tot⁹ mũdus sustinere nõ posset. Loq̃t io: Wat. iij.
annes ꝛ dicat. Ego vox clamantis in deserto. Vox erat: qz
℞bi dei spũ replebaꝭ. Sicut ꝑmo voc⁹ quodãmõ ministerio
ac vehiculo ad audientẽ a loquente transmittit: ita ioãnes
christũ sonans verbi erat minister ꝛ portitoꝛ. Sctũs inquã
ioãnes typũ in se legis q̃ xpm lege per signa et indicia mon
strabat ostendit: ꝛ iõ misit ad xpm duos de discipulis suis. Wat. xj.
Jsti duo discipuli a ioãne ad xpm missi: forte duo ppli sunt:
quoꝝ vn⁹ ex iudeis credidit: alter ex gentib⁹. Joãnes virgi
git ad xpm: lex mittit ad gr̃am: ꝛ p euangelij fidẽ veterẽ de
sideraꝭ astrui veritatẽ. Nos q̃ fratres dilectissimi vt tã san F
ctã festiuitatẽ nõ solũ corꝑali sed ẽt spiritali cũ gaudio ce:
lebrare possimus: ꝑm vires nostras ad dãdas elemosinas ꝛ
ad tenendã cũ oĩb⁹ pacẽ nostros aĩos ꝓparem⁹ ꝛ ab oi scur
rilitate vel turpiloqo non solũ nosmetipsos: sed ꝛ oẽm fami
liã nostrã: ꝛ vniuersos ad nos pertinentes p amoze dei / et
zelo sancte discipline, phibere totis viribꝰ laboremus: nec
ꝑmittamus solẽnitatẽ sanctã cãtica luxuriosa, pferẽdo pol
luere. Tuc eni p nobis sanctus ioannes q̃cq̃ petierimus
poterit obtinere: si nos festiuitatẽ suã pacificos: sobrios: ca:
stos absq̃ vllo turpiloqo cognouerit celebrare. Hec g̃ ffres
kmi p paterna sollicitudine suggero: nã deo ꝓpitio ita de
vra deuotione ꝑsido: q nõ solũ vosipsos tꝛ ẽt oẽs q̃ ad vos p
tinẽt cũ oi honestate castos sobrioſq̃ ꝑseruetis. Unde deo
gr̃as agẽs supplico: vt q̃ vobis dedit ea que sãcta sunt fide:
liter ĩcipere: cõcedat vobis feliciter ꝑseuerãtia custodire: qui
cum patre ꝛ spiritu sancto viuit et regnat.

¶ In eodem festo. Sermo. iij. In quo parentum
iohannis laus ostenditur.

Annotatõ nũcralis odis. ser: monũ hu: ius opis. Deut. iiij.

Ser. xxij. A

Arum de terra eligere q̄ nouerunt: vbi diuitē sen
serunt venā: ibi q̄cq̄ artis est: q̄cq̄ laboris ipen
dunt: Et nos fres q̄ in sancto zacharia celestē vi
dim⁹ latere thesaurum: in ipso totū q̄ sermonis
est nostri: q̄ vestri auditus est occupamus quaten⁹ cōe lu
crū sit q̄ fuerit cōl laboze acquisitū. Fuit (inq̄t) in diebus
herodis regis iudee: sacerdos quidē noīe zacharias: ⁊ vxor
ei de filiabus aaron: et nomen ei⁹ elizabeth. Et erāt (inq̄t)
ābo iusti ante deū: incedentes in omnibus mandatis ⁊ iusti
ficatōib⁹ dñi sine q̄rela. Beati igit fratres q̄s in seculo isto
aliqua culpa non percutit: nullū vulnerat crimē. Beati pla
ne isti q̄s vlla non potuit aliq̄n tangere q̄rela. Incedentes
(inq̄t) in omīb⁹ mādatis ⁊ iustificatiōib⁹ dñi sine q̄rela. Si
puericia: si adolescentia: si iuuent⁹ eox extitit sine q̄rela vbi
tñ maxime solet eē q̄rela: q̄lis esse potuit eox senect⁹? Si ta
le fuit initiū: qualis esse potuit finis? Et nō erat (inq̄t) illis
filius eo q̄ esset elizabeth sterilis. Nō dixit: non erant illis
filij: sed non erat illis fili⁹: q̄ singularis futur⁹ erat: q̄ erat ō
talibus nascitur⁹. Audi dñm dicentē. Non est maior inter
natos mulierū ioanne baptista. Eo q̄ esset elizabeth ste
rilis. Erat q̄dē sterilis eox: sed fecunda virtutib⁹? Tar
da soboli: sed non tarda deo. Nō germine clausa sed tēpore:
non negata pigno: tib⁹ sed seruata mysterio. Fres elizabeth
sancte part⁹ non ablat⁹ est: sed dilat⁹: donec trāsiret tēpus
carnis passio eox portis ꝓtugij necessitas: voluptatis causa:
cupiditatis sensus: ⁊ totū q̄ hūanū ꝓfudit: grauat: q̄erat
cōscientiā. Mundabat enim lōgo tēpore sacrificij dom⁹: sā
ctitatis hospitiū metatū metatoris xp̄i: angeli domicilium:
aula spiritussancti: dei tēplū. Dei tēplū est? (inq̄t) apl's ⁊ ips
dei hītat in vobis. Denicq̄ vbi tota corpis sedata est q̄rela:
⁊ in toto facti sunt sine q̄rela: vox sterilitat⁊ fugit reuiuiscit
senect⁹: fides cōcipit: parit castitas: nascit maior hoīe: par
ägelis: tuba celi: pco xp̄i: archanū patr⁊: filij nūci⁹: signifer
supni regis peccatoū venia iudeox correctio: vocatio gen
tiū: ⁊ (vt ꝓprie dicā) legis et gratie fibula q̄ vtroldē sūmi
sacerdotis sancto patri iungebat in corpore. Euāgelista q̄
virtutes patris/matrisq̄ describit: vt generātiū meritis di
gnitas germinis noscerē: ⁊ ꝓbarē maior hoīe q̄ ortu suo
excedebat leges natiuitatis humane. Sed si ꝓcessur⁹ est tā
nascatur ioannes: q̄ instat natiuitas xp̄i. Surgat nob lucī
fer q̄ iubar veri solis erūpit: ⁊ vociferet p̄co: q̄ adest iudex
Et q̄ ꝓcessur⁹ est de⁹: angel⁹ p̄cedat. Merū q̄ q̄ supra ho
minē est: hō referre nō sufficit: vtutē nascētis ägeli: ägelus
tā loq̄tur. Dixit (inq̄t) ägelus ad zachariā. Ne timueris za
charia: exaudita est ei obsecratio tua: et elizabeth vxor tua
pariet tibi filiū: et vocabis nomen ei⁹ ioānē: ⁊ erit gaudiuz
tibi ⁊ exultatio: ⁊ multi in natiuitate ei⁹ gaudebunt. Erit
enim magn⁹ coꝝ dño. Vinū et sicerā non bibet: et spiritu sā
cto replebit adhuc ex vtero matris sue: ⁊ multos filioꝝ isr'l
cōuertet ad dñm deū ipsoꝝ. Et ipse p̄cedet añ illū i spiritu
et virtute helie cōuertere corda patꝝ in filios: ⁊ incredulos
ad prudentiā iustoꝝ parare dño plebē pfectā. Vacat ꝫ fra
tres magn⁹ sermo: filet p̄dicatio tractatoris. Añ euāgelico
p̄conio ioannis glia p̄dicat: virt⁹ insonuit: laus collaudat
nec est q̄ illi tā adjiciat hō cui deus cōtulit totū. Spiritu
(inq̄t) sctō replebit adhuc ex vtero matris sue. Videtis fra
tres quēadmodū ioannes añ puenit ad celū q̄ tangeret ter
rā. Ante accepit diuinū spiritū q̄ hūanū. Ante suscepit di
uina munera q̄ hūana corporis mēbra. Añ cepit viuere deo
q̄ sibi. Immo añ virit illie dño q̄ de⁹ viueret iuxta illō apo
stoli. Jā non ego viuo: sed viuit in me xp̄s. Sexto (inq̄t) mē
se: sue matris exultat i vtero: ⁊ in vtero virginis venisse nū
ciat xp̄m. Feruēs nunci⁹: q̄ añ gestiuit nunciare q̄ viuere.
Impatiens dux q̄ anteq̄ pueniret ad corpus puenit ad re
gem. Ante rapuit arma q̄ mēbra. Ante acie petit q̄ lucem.
Et vt vinceret mundū: vicit ante naturā. Ipse enim sinevi
scerib⁹ viscera mr̄is exfusciat: ⁊ q̄ tardabat corp⁹: solo spi
ritu iplet euāgelizantis officiū. Quid dicā fres? Joannes
añq̄ xp̄m precederet sel̄m p̄cessit. Patris: matris: filij cor
da vn⁹ atq̄ idē implet spūssanct⁹: vt vno sanctitatis orga
no resonet natiuitatis dñice cantilena.

Luce. j.

War. xj.

j. Cor. ii. iij.

Gal. ij.

¶ In eodem festo. Sermo. iiij. In quo dicit q̄ ioannis natiuitas potius celebrez q̄ cuiuslibet apostoli: vel martyris: vel prophete: aut patriarche.

Ser. xxiij. B

Deī hodierne solēnitas: solēnē desiderat tanta ex
pectatiōe sermonē: Ergo adiuuāte dño: ministra
bim⁹ vobis q̄ dederit: recolentes ⁊ aīo tenentes
nri offīm fuit ut: vt loquamur nō tāq̄ magistri: iz
tāq̄ ministri: non discipulis sed cōdiscipulis: q̄ nec seruis:
sed conseruis. Magister aūt vn⁹ nobis: cuius schola in tra
est: et cathedra in celo. Cui⁹ p̄cursor ioānes est natus: cui⁹
natiuitatis dies hodiernus traditur: hodie celebraē. Hoc
maiorum traditione suscepimus: ꝫ ad posteros imitāda de
uotione transmittimus. Joannis q̄ non euangeliste: sed ba
ptiste natalē hodie celebram⁹. Qua p̄ma reposita: occurrit
q̄stio nō p̄terelida: q̄re natalē q̄ est nat⁹ ex vtero ioannes po
ti⁹ celebram⁹: q̄ cuiuslibet apli/vel martyris: vl̄ ꝓphete/vl̄
p̄triarche? Si interrogemur: q̄d rñdebim⁹? Etū mihi vide
tur q̄tū mea⁊ virtū mediocritati occurrit: est cā hec. Disci
puli dñi nati sunt: ⁊ per etatis accessū ad annos capaciores
p̄ducti: in discipulatū assumpti sūt. Illoꝝ postea fides dño
adhesit: sed nulli⁹ illoꝝ natiuitas duo militauit. Recolde
mur ⁊ ꝓphas: recolam⁹ patriarchas: nati sunt homies eta
tis accessu pleni spūsctō: xp̄m ꝓphetaueŕt. Nati sūt vt post
ea ꝓphetaret Joannis aūt dñm xp̄s ipsa natiuitas ꝓpheta
uit: quē ꝓceptū ex vtero salutauit. Ista vt potuim⁹ soluta q̄
stiōe: alterā aggrediamur: ꝓ virib⁹ q̄s dederit dñs. Occur
rit ei alia q̄stio aliquātō vt, mihi videt obscurior: ⁊ ad pcru
tādū laboziosior: in q̄ me multū adiuuabit vr̄a intentio: ⁊ ꝓ
mea exiguitate ad dñm depcatio. Johes iste tāta excellēs
gr̄a: vt quēadmodū dictū ē: dñm̄ ex vtero salutaret: nōdū
loquēdo: ſz exultādo: cui⁹ gr̄a in deū tā tūc erat apta: q̄si ei⁹
caro in carne erat excluſa. Hic ꝗ toānes nō iuenit inter di
scipulos dñi: sed iuenitur potius discipulos habuisse cū dño
Quid est ħ. Quis est iste hō? Hō tm̄. Quis hō tā⁹? q̄t⁹ tan
tus hō? Tū nō seq̄bat inter discipulos dñm: ⁊ seq̄bant cū di
scipuli. Absit vt dicā ꝺ dñm: ſz tñ q̄si ex dñm. Discipulos ha
bebat xp̄s: discipulos habebat ioannes. Docebat xp̄s: docē
bat toānes. Quid iā dicā? Baptizabat ioānes: baptizabat
xp̄s. Plus hic de baptismo dico: a ioāne baptizat⁹ est xp̄s.
Ubi sunt q̄ de ministerio baptismi: arrogantis tumide ani
mositatis inflatꝝ? Ubi sunt voces carentes humilitate ela
te supbia: ego baptizo: ego baptizo? Quid dixisses si xp̄s ba
ptizare meruisses? Magna tā q̄tū aduertit sanctitas vra:
apparere et eminere cā cepit: q̄ fuerat xp̄s a p̄re mittendus
et ioānes a patre p̄mittendus. Prior missus est iohes: ſz si
cut ab obsequētib⁹ antecedit iudex. Posterior homo crea
tus est xp̄s: ſz ioānes creauit deus xp̄s. Erat igtr iohes hō
pfect⁹ q̄dē: ⁊ cui⁹ tāta gr̄a ꝓmēdata est: vt ipe de illo dñs di
ceret. In nat⁊ mulier⁊ nemo exurrexit maior iohāne baptis
ta. Iste ḡ tā magn⁹: agnoscit dñm in paruo magnū: agno
scit homo eū q̄ venerat hō de⁹. Si em̄ in natis mulierū: hoc
est in hoib⁹ nemo exurrexit maior iohāne baptista: q̄s quis
iohāne pl⁹ est: nō tm̄ hō sed ⁊ de⁹ est. Debuit ḡ tātus iste et
discipulos ꝓprios habere: ⁊ cū discipulis suis magistrum
oim̄ xp̄m cognoscere. Où em̄ est maius testimoniū veritat⁊
q̄ se humiliādo eū agnoscere: cui emulādo potuit inuidere?
Putari xp̄s potuit ⁊ noluit: existimari xp̄s potuit ⁊ noluit
Dixerunt hoies cū fallerentur in eo. Nū forte hic est xp̄s?
Respondit ille q̄s nō erat: vt maneret q̄d erat. Inde q̄ppe
adā lap⁊ pdidit q̄d erat: q̄ q̄ nō erat vsurpauit. Recolebat
hoc iste magn⁹: sed in paruo christo minim⁹. Mouerat hoc
recolebat hoc ⁊ tenebat: q̄ recipere q̄d pdiderat cogitabat.
Nō ḡ iste vt dixi magn⁹ ioānes: cui dominus tale pbibuit
testimoniū: quem sic veritas commendauit vt diceret. In
natis mulierum non exurrexit maior ioanne baptista: po
tuit credi christus: immo iā ab eis q̄ ei⁹ magnitudinis gra
tia fallebantur credebat christus: et in illo morerentur nisi
ab illo confitente corrigerentur. Respondit ergo putātib⁹
et ait. Non sum ego christus. Tanq̄ diceret. Certe in bono
rem meū ita fallimini: et certe mihi hoc putando magnam
additis laudē: sed debeo cognoscere: vt vobis errantib⁹ il
le possit ignoscere. Si enim q̄d nō erat fallaciter putaretur:
ab illo qui erat veraciter amputaretur. Premissus est ḡ io
annes: vt dominum humilē baptizaret. Baptizari enim do
minus propter humilitatez voluit: non propter iniquitatē.
Dominus christus quare est baptizatus? Dominus chri-

Mat. xj.

Joh. j.

stus dei filius vnigenit⁹? quare est baptizat⁹? Inuent⁊ qua
re est natus: ⁊ inuenies quare sit baptizat⁹. Ibi quippe in
uenies humilitatis viam: quā pede superbo nō capis. Qua
nisi humili pede calcaueŕ⁊: ad celsitudinē quo ducit q̄enire
nō poteris. Baptizatus est ꝓpter te: q̄ descēdit ꝓpter te.
Vide quantus fact⁹ sit tantillus. Qui cū in forma dei esset
non rapinā arbitrat⁹ est esse equalis deo. Non em̄ erat rapi
na: sed erat nature eq̄litas filij cū patre. Joannes si se chri
stū putari vellet: illi rapina esset. Non ergo rapinā arbitra
tus est esse equalis deo. Erat ei ⁊ sine rapina: erat coetern⁹
ab eterno natus erat. Tū semetipsum exinaniuit formā ser
ui accipies: hoc est formā hoīs. Qui cū i forma dei esset: nō
formā dei accepit: sed cum in forma dei eēt: semetipm exina
niuit. Suscepit q̄ nō erat: ita vt nō ꝑderet quod erat: Ma
nēs de⁹ hoiem assumpsit. Formā serui accepit ⁊ fact⁹ deus
hō: a quo fact⁹ est hō. Vide ergo q̄ maiestas/q̄ potestas/q̄
sublimitas/q̄ cū patre equalitas. Venit ꝓpter nos ad idu
mentū forme: et intellige illā a magistro tante humilitatis
viā: q̄n plus est q̄ voluit hō fieri q̄ q̄ voluit ab hoie bapti
zari. Baptizat ergo inquā Joānes xp̄m: seru⁹ dñm: vox ver
bum. Memētote em̄. Ego sum vox clamātis in deserto: et
memētote: q̄ verbū caro factū est: ⁊ habitauit in nobis. Ba
ptizat ḡ inquā Joānes xp̄m: seru⁹ dñm: vox verbum: crea
tura creatorē/lucerna solē: sed solē qui fecit hunc solē: solē
de quo dictū est. Ortus est mihi sol iustitie: ⁊ sanitas in pen
nis eius. De quo impij sero penitentes: in fine dicturi sunt.
Quid nobis ꝓfuit supbia: aut q̄d diuitiarū factātia contu
lit nobis? Transierūt illa oia tanq̄ vmbra: et cū vmbris q̄
secuti sunt vmbras. Ergo inq̄unt. Errauim⁹ a via veritat⁊
⁊ iusticie lumē nō luxit nobis: ⁊ sol intelligētie nō est ortus
nobis. Illis nō est ortus xp̄s: a quib⁹ non est agnitus xp̄s.
Sol ille iusticie/sine nube/sine nocte. Ipse non ozit malis
nō ozit impijs/non ozit infidelib⁹. Nam solē istum de celo
corpozeū: quotidie facit oziri sup bonos ⁊ malos. Baptiza
uit ergo vt dixi creatura creatorē: lucerna solē: ⁊ non se ex
tulit baptizator: sed subdidit baptizando.

Phil. ij.

Luce. j.

¶ Item in eodē festo. Homelia de eo q̄d scriptū est in euangelio ſm Lucā. Elisabeth impletū est tempus pariendi ⁊c. que habetur de questionib⁹ euangeliorum. lib. j. ca. ij. Et lib. ij. ca. j.

¶ In vigilia Petri ⁊ Pauli apostoloꝝ de eo q̄d scriptum est in euangelio ſm Joannem. Simon Joannis diligis me plusbis. Sermo. j. In quo dicit q̄ Petrus ideo factus est timidus negator quia erat audax presumptor.

Joā. xxj.

Sermo. xxiiij. A

Apostoli ꝑmū oim̄ apl'oꝝ meministis in
oñi passione fuisse turbatū. Fuit em̄ prius audax
p̄sumptor: ⁊ postea fact⁹ est timid⁹ negator. Pro
miserat se ꝓ dño moriturū: cū prius pro illo esset
dñs moriturus. Añ ergo dicebat. Tecū paratus sum vsq̄
ad mortē ire. Et aiam meā ꝓ me ponā. Rñdit ei dñs. Ani
mam tuā pro te pones. Amē dico tibi priusq̄ gallus cātet
ter me negabis. Ventum est ad horā. Et q̄ deus erat xp̄s:
homo aūt Petr⁹: impleta est scriptura. Ego dixi in pauo
re meo: oīs hō mēdax. Dixit aūt apl's. Añ de⁹ verax: omis
aūt homo mēdax. Verax xp̄s: mēdax Petrus? Modo qui
dem interrogat eū dñs: sicut auditis cū euangeliū legeret
et dicit ei. Simō Joānis diligis me plus his? Rñdit ille ⁊
dixit. Dñe tu scis q̄ amo te. Et iterum dño hoc interroga
uit: ⁊ tertio hoc interrogauit. Et respondēti dilectionē: cō
mendauit gregē. Per singula em̄ dicebat dñs petro iesus
dicenti. Amo te: pasce agnos meos: pasce ouiculas meas.
In vno Petro figurabat vnitas oim̄ pastoꝝ: sed bonoꝝ q̄
sciant oues xp̄i pascere xp̄o non sibi. Nunq̄d modo petrus
mēdax erat: aut amare se dñm mēdaciter respōdebat? Ve
raciter hoc rñdebat/hoc em̄ respōdebat q̄ in corde suo vi
debat. Añ autē dixerat. Jam meā pro te ponā: de futuris
voluit p̄sumere vir⁊b⁹. Ois aūt homo qualis sit tunc cū lo
quit forte scit: q̄lis crastino futurus sit q̄s scit? Reuocabat
ergo oculos suos ad cor suum petrus q̄si interrogabat a dño
⁊ fidēs? Rñdebat q̄ sibi videbat. Et tā dñe: tu scis q̄ amo
te. Où tibi dico: tu scis quod hic video in corde meo: vides
et tu. Nō ausus est tū dicere q̄ dñs interrogauerat. Nō em̄
simpliciter dñs dixerat. Diligis me: sed addiderat. Plus
his diligis me. i. plus me diligis q̄ isti: de alijs discipulis:
ille nō potuit dicere nisi amo te: nō ausus est dicere pl⁹ his.
Voluit iterū esse mēdax. Sufficeret ei testimoniū phibere
cordi suo/nō debuit eē iudex cordis alieni. Verax ergo pe
trus: an verax in Petro xp̄s? Añ aūt voluit dñs iesus xp̄s
deseruit petrū: ⁊ inuētus est hō petr⁹: q̄n aūt placuit dño ie
su xp̄o impleuit petrū: ⁊ inuētus est petrus verax. Veracē
petrum petra fecerat. Petra em̄ erat xp̄s. Et quid ei nun
ciauit q̄n tertio respondit amare se xp̄m: ⁊ tertio oīs petro
suas ouiculas commendauit? Prenunciauit ei passionem
suā. Cum esses inq̄t iunior cingebas te ⁊ ibas quo volebas
cū aūt senueris: extēdes manus tuas et alter te cinget et fe
ret quo tu non vis. Euāgelista nobis exposuit q̄d dixerat
xp̄s. Hoc aūt dicebat inq̄t significans qua morte clarifica
turus esset deū: id est q̄ pro xp̄o fuerat crucifigendus: hoc
est em̄ extendes manus tuas. Ubi est ille negator? Deinde
post hec ait dñs iesus xp̄s. Sequere me. Non sic quomodo
prius q̄n vocauit discipulos. Nā ⁊ tunc dixit. Sequere me
sed tunc ad doctrinā: modo ad coronā. Munq̄d nō q̄n nega
uit xp̄m occidi timuit? Hoc timuit pati q̄d passus est xp̄s.
Sed tam timere nō debuit. Videbat em̄ in carne viuentem
quē viderat in ligno pendentē. Resurgendo xp̄s abstulit
mortis timorē: ⁊ q̄n abstulerat mortis timorē: merito iter
rogabat petri amorē. Ter negauerat timor: ter cōfessus est
amor. Trinitas negatiōis desertio veritatis. Trinitas cō
fessionis: testimonium dilectionis.

Joā. xxj.

Wa. xxvj

Joā. xiij.

Pō. cxv.

Rom. iij.

B

Joā. xxj.

¶ In festo apostolorū Petri ⁊ Pauli. Ser. j. In quo dicit q̄ mr̄ ecclīa pariēdo nō discernit etates

Sermo xxv. A

Filioli mei audite nos: ⁊ liberate vos. Currite ꝓ
vobis: ⁊ nobis p̄cessatis ⁊ vobis. Commune erit
gaudiū nr̄m: si vos viderim⁹ induere xp̄m. Juue
nes et virgines/seniores cū iunioribus ad gr̄am
festinet. Mater nostra pariēdo nō discernit etates. Jpa ge
nuit petrū: ipa parturiuit ⁊ paulū: vt ex lupo fieret agnus.
Tāq̄ ergo nat⁹ est saulus: creuit ⁊ fact⁹ est magn⁹. Bapti
zat⁹ est a mr̄e: illuminat⁹ a deo p̄re. Et cepit velle petrū vi
dere: ⁊ cū quereret eū velle videre: magis eū petr⁹ cepit ti
mere. Audiuit em̄ petrus: q̄ saulus eū q̄reret. Noli timere
beate petre: q̄ saulus nō te querit: sed paulus vas electiōis
te cupit videre. O sancte petre bñdic patrē ⁊ suscipe fratrē
et habes cū quo potes defendere matrē. O beate Petre: q̄
cōuersus est saulus mirar⁊is: qualis es tu: tit ⁊ ipse talis: et
vnus vobis erit natalis. Qui fecit ex saulo paulū: ipse fecit
ex simone petrū. Unus vos honorauit; vnus vos coronau
uit. Mutauit p̄secutorē: mutauit ⁊ piscatorē. Et si te priorē
tā ambos oīauit honore vno. Veni sanete paule: veni sēc
re petrū: sed docentē nō fugientē. Fugiebat q̄n te nesciebat
Nam iste beatissim⁹ Paul⁹: sicut in lectione actū apostolo
rum cū recitaret audiuim⁹: celestī voce ꝑstratus est. Nū
fureret ad caulas in lupina rabie: ⁊ exposum sibi nomē inno
centis agni persequit: dū querit discerpere aut vexare gre
gem: audiuit altisonā vocē. Saule saule quid me perseque
ris? Quid frustra insanasti contra nomen meū: et occidisti
martyrem meum? Olim quidem debui perdere te: sed Ste
phanus meus orauit pro te. Et ille. Quis es domine? Et
dominus ad illum. Ego sum (inquit) iesus nazarenus: quē
tu persequeris. Caput de celo pro mēbris clamat. Inquie
tatur corpus: ⁊ de celo intonat christus. Saule (inquit) sau
le: quid me persequeris? Quid est q̄ rugiente saulo mugit
archanum: ⁊ contra feuitiā pauli militia cōquerit celi: nisi
vt q̄ non crediderat resurgēti: saltem crederet in celo sedē
ti. Nam dicitur ananie. Accede ad eum: ⁊ signa eum chara
ctere meo: multa em̄ patiet pro nomine meo. Et ille. Domi
ne audiui a multis de viro hoc q̄ multa mala fecit sanctis
tuis. At illi dominus. Vade: q̄m vas electionis est mihi. O
beate ananta: merito in timore trepidares si forti manu nō
esset cui militares. Ideo prosterniť supbia: vt erigat san
ctitas. Venit ergo ananias: baptizauit saulū: ⁊ fecit paulū.
Baptizauit lupum: ⁊ fecit agnum: ⁊ cepimus habere predi
catorē: quē habuimus p̄secutorem. Deniq̄ cepit predicare
xp̄m: cui antea resistebat: postea paratus pati pro eo cōtra
quem antea pugnabat. Patitur paulus: q̄d fecerat saul⁹.

Act. ix.

Act. vij. Actuū. ix.

Saulus lapidauit: paulus lapidatus est. Saulus xpianos virgis affecit: paulus p xpo quinquies quadragenas vna min⁹ accepit. Saul⁹ piecutus est ecclīam dei: paulus sub-
ij. Cor. xj. missus est in sporta. Saul⁹ vinxit: paulus victus est. Et dū saulus scutēs querit minuere numerū xpianoꝝ/etiā ipe ac cessit ad numerū confessoꝝ. Et dū inferret alijs necē: fusce cepit ipe p eo mozte. Dū intrat lup⁹ rapax in stabula pecudis: futuro ipse fact⁹ est ouis. Itaq; qs iā desperet de magnitudine criminis/aut de humilitate generis? Rā btissimū petrū piscatoꝛē: modo gentiū ꝓuolutis adozat gentiū multitudo credentiū: per dñm nostrū iesum christum ☞.

¶ In eodem festo. Sermo. ij. In quo dicit q̄ Petri largitas licet petenti argentū non attulit/ cōtulit tamen sanitatem.

Sermo xxvij. A

WOtū vobis oib⁹ est fratres charissimi ☞ vniuerso mūdo notissimū q̄ beatissimoꝝ petri ☞ pauli natalis sit hodie: nec aliquā partē orbis latere potuit tanta deuotio. Siquidē cū de his dicat dauid ꝓ-
Pō. xviij pheta. In oēm terrā exiuit son⁹ eoꝝ: et in fines orbis terre verba eoꝝ. In omni terra mira petri virt⁹ est: et in fines orbis terre epistole pauli penetrauerūt. Quis ei nō audiuit q̄ primꝰ apl⁹ Petr⁹ sedenti ad speciosam portā tēpli claudo ☞ ex matris sue vtero olim iam debili pedum restituerit firmitatē: vt q̄ natura min⁹ cōtulerat: aplica gra repararet: ☞
Cū em claudus iste stipē rogans: aliq̄d pecunie se ab apl⁹ crederet accepturū: ait illi apl⁹ petrus. Argētū et aurū nō habeo: sed q̄ habeo hoc tibi do. In noīe iesu xpi nazareni surge ☞ ambula. Beata plane largitas q̄ petenti argentū q̄dē nō cōtulit: sed cōtulit sanitatē. Beata largitas: q̄ de thesauris suis aurū nō ꝓtulit: sed ꝓtulit medicinā. Beatus et ille claud⁹ q̄ dū stipē querit pecunie: diuitias ī columnitatis accepit. Hoc ei ab apl⁹ donū meruit: q̄ nullis thesauris
B a mediocs redimere potuisset. Primum g̃ signū mirabile q̄ beat⁹ apl⁹ petr⁹ fecit: claudo pedū restituendo vt dixi-
War. xvj. mus vestigia. Audistis frēnter ipm petrū a dño petrā nuncupatū: sicut ait. Tu es petrus: ☞ sup hanc petrā edificabo eccl̄iam meā. Si ergo petr⁹ petra est supra quā edificat ecclesia: recte pus pedes sanat: vt sicut ī ecclīa fidei fundamētū cōtinet: ita ☞ in hoīe mēbroꝝ fundamēta confirmet. Recte inquā pedes xpiano curat: vt tā nō trepidus qs nec imbecillis possit supra petrā ecclesie stare: sed robust⁹ ☞ fortis
Act. ix. incedere. Vbi aūt pauli verba nō legunt? Quis loc⁹ ea literis nō scribit/cozde retinet/conuersatione custodit? Qui paul⁹ a dño vas electionis est nominat⁹. Bonū vas: in q̄ preciosa mādatoꝝ xpi ꝓcepta condunt. Bonum vas: de cuius plenitudine subsūtia vite ppl̄is semp erogat ☞ plenum est. Optima apl̄oꝝ noīa petra ☞ vas necessaria sunt domui salutaris. Dom⁹ ei petrarū fortitudine cōstruit: vtilitate vasis ornat. Petra ad firmitatē ne labant sustētat populos:
C vas ad custodiā ne tentent opit xpianos. Exitus vero eoꝝ de hoc seculo q̄s beat⁹ fuerit: nemo q̄ ignozet. Rā ꝑma hec in illis beatitudo est: q̄ ambo vna die passi esse noscunt: scz vt quos vna fides seruitio deuinxerat: vna dies martyrio cozonaret. Deide ipa passio licet diuersa in singulis fuerit: tū vna referta est gra sctitatis. Rā petrus crucē sicut saluator in exitu ptulit: ☞ dñice deuotiōis simili morte discerpt⁹ est: scilicet vt quē imitabat fide: imitaret ☞ passione. De pauli vero ceruice cū eam persecutoꝛ gladio pcussisset: dicit flu xisse lactis magis vnda q̄s sanguinis: ☞ mirū in modū sctī apl̄i baptismi gratia: in ipa nece fecit splendidū potius q̄s cruentū. Que q̄dē res in sancto paulo stupēda nō est. Quid em mirū si abūdat lacte nutritoꝛ ecclesie: sicut ipe ad cozinthios ait. Lac vobis potū dedi non escā: Hec est plane re-
j. Cor. iij. promissionis illa terra/quā patribus nostris pmisit de⁹ dicens. Dabo vobis terram melle ☞ lacte manantē. Rō ei de
Exo. iiij. hac terra locut⁹ est: que manātibus aqs cenū inuoluit lutū q̄s pmisset: sed de illa terra pauli et similiū pauli: q̄ suauem potū distillat. Que em pauli epistola nō melle dulcior: non lacte candidior? Que epl̄e tanq̄ vbera ecclesiarū populos enutriūt ad salutē. De ceruice ergo apostoli ꝓ sanguine lac
j. Cor. xv. manauit: Legim⁹ in epl̄a ipsi⁹: q̄ caro ☞ sanguis regnū dei nō possidebūt. Jam igit paulus possidet regnū: q̄ caro et sanguis nō possunt: q̄ impedire dicunt regnaturū. Adhuc ergo paulus in terris posit⁹ iā in regni celestis substantiā transformat. Ideo fratres charissimi quotiēscūq; martyꝝ memorias celebram⁹: ptermissis oibus seculi actib⁹ sine alt
D qua dilatione cōcurrere debem⁹ ad domū dei: reddere illis honorificentiā: q̄ nobis salutē effusione sui sanguinis pepererūt: q̄ tam sacratā hostiā pro nostra ꝓpitiatione dño se obtulerunt: ꝑsertim cum dicat ad sanctos suos oīpotens de⁹
Luce. x. Qui vos honorat me honorat: ☞ qui vos spernit me spernit. Quisq; ergo honorat martyres: honorat ☞ xpm: ☞ q̄ spernit sanctos: spernit christum dñm nostrum: qui viuit ☞.

¶ In eodem festo. Sermo. iij. In quo ostendit duas esse claues ecclesie.

Sermo xxvij. B

CUm oēs beati apostoli parem gratiā apud dñm sctitatis obtineāt: nescio quo tū pacto petrus et paul⁹ vident ꝓ ceteris peculiari quadā in saluatoꝛe fidei virtute ꝑcellere. Dō quidē ex ipsi⁹ dñi
Mat. xvj. iudicio possum⁹ approbare. Rā petro sicut bono dispensatori clauē regni celestis dedit: paulo tanq̄ idoneo doctori gentiū: magisterū eccl̄iastice istitutiōis iniūxit. ſ. vt quos iste eruditerit ad fidē: illie suscipiat ad salutē: vt quoꝝ corda paulus patefecerit doctrina verboꝝ: eoꝝ a iabus Petrus aperiat regna celoꝝ. Clauē em quodāmodo a xpo sciētie ☞
B paulus accepit. Clauis em dicēda est q̄ ad fidē pectoꝝ dura reserank: mentū secreta pandunt: ☞ q̄cq̄d intrinsecus tenet clausum: in palā rōnabili manifestatione ꝓducit. Clauis inquā est q̄ ☞ cōscientiā ad confessionē peccati aperit: ☞ gratiā ad eternitatē mysterij salutaris ī cludit. Bmbo igit claues a dño perceperūt: sciētie iste: ille potentie. Diuitias imortalitatis ille dispēsat: scientie thesauros iste largitur. Sūt em thesauri sciētie: sicut scriptū est: in q̄ sunt oēs thesauri sapientie ☞ sciētie absconditi. Ergo beati petr⁹ ☞ paulus eminēt sup vniuersos apl̄os: ☞ peculiari quadā prerogCol. ij. C tiua ꝑcellunt. Verū inter ipsos q̄s cui preponat incertū ē. Puto em illos equales esse meritis: q̄ equales sunt passiōe et simili eos fidei deuotiōe virtisse: quos simul videmus ad martyrij gloriā pueniſſe. Nō em sine causa putem⁹ factū q̄ vna die vno in loco: tyzanni vni⁹ toleraure sentētiā. Tum
ij. q. vij. die passi sunt: vt ad xpm pariter pueniret: vno in loco: ne alteri roma deesset. Subvno psecutoꝛe vt equalis crudelitas vtrūq; constringeret. Dies ergo ꝓ merito: locus ꝓ gloria: ꝓ secutoꝛ decretus est ꝓ virtute. Et in quo tandē loco martyrū ptulerunt sctī apl̄i: In vrbe roma q̄ pncipatū tenebat:
D ☞ caput obtinet nationū: scz vt vbi caput superstitiōis erat: illic ecclesiarū mozarēt pncipes. Cui⁹ aūt meriti sint beatissimi petrus ☞ paulus: hinc possum⁹ intelligere: q̄ cum dñs oztētis regionē ꝓpria illustrauerit passione: occidētis plagā ne q̄d min⁹ esset: vice sui apl̄oꝝ sanguine illumiare dignat⁹ est. Et licet illi⁹ passio nobis sufficiat ad fidei campū
E horū martyrū nobis ꝓtulit ad exemplū. Hodierna igitur die beati apl̄i sanguinē ꝓfuderūt: sed videamus cām quare ista ppessi sunt: scz q̄ inter cetera mirabilia etiā simonem magū illū oīonibus suis de aeris vacuo ꝑcipitij ruina prostrauerint. Cū em idē simon se xpm diceret: ☞ tanq̄ filiū ad patrē assereret volādo se posse cōscendere: atq; elat⁹ subito magicis artib⁹ volare cepisset: tūc petr⁹ fixis genib⁹ pcat⁹ est dñm: ☞ ꝑcatione sancta vicit magicā leuitatē. Paul⁹ em ascēdit ad dñm oīo q̄s volat⁹: ☞ añ quenit iusta petitio q̄s illiF qua ꝓsumptio. Ante inquā petr⁹ ī terris posit⁹ obtinuit q̄d rogauit: q̄s simō queniret in celestia q̄ tēdebat. Cūc igit petrus velut vinctū illū de sublimi aere deposuit: ☞ quodā ꝑcipitio in saxo elidēs ei⁹ crura cōfregit. Et ꝫ in oppositio facti illi⁹ ē: vt q̄ paulo ante volare tentauerat: subito ābulare nō posset: ☞ q̄ pēnas assūpserat: plātas amitteret. Sine forte ꝫ mirū videak q̄ mag⁹ ille ꝓsente apl̄o paucā aliq̄diu volitauerat: ꝫ patiētia Petri fecit. Permisit em illū aliq̄diu sublimi⁹ ascēdere: vt alti⁹ caderet. Voluit eū ī excelsum leuari a cōspectu oīm: vt ruentē illum de excelso oīm perut⁹derent oculi. Hec igit est iniq̄tatis elatio: vt in altū se ferat in sublime se erigat: sed sancta oratio oēm humiliat superbiam vniuersam deiecit vanitatem prestante domino.

¶ In eodē festo. Sermo. iiij. In q̄ dicit q̄ cū petr⁹ linea cassa laxaret i freto/ xps retia misit in ꝫbo.

Sermo xxvij. A

PIscatoris et psecutoris sacratissimū diē gemine festiuitatis occursu deuottone pctpua bodie celebrem⁹. Ille quo retia euasit seculi: iste quo ex pdone cōfessoꝛ fact⁹ est xpi. Elegit ecce duos vnū piscatoꝛē: alterū grassatoꝛē. Illū vocat ex littoꝛe: istum clamat ex itinere. Illū accersit ex pōto: istū terret de celo. Cū igit petr⁹ linea castra laxaret in freto: xps retia misit ī ꝫbo. Cepit xps: cepit ☞ Petr⁹. Chr̄istus discipulū: Petr⁹ piscē culū. Et dum circūdat gentē squameā: ipse venit in retia. Preteriens (inqt) iesus vidit duos fratres: simonē q̄ dicit Petr⁹: ☞ Andreā fratrē ei⁹ retia mittētes in mare. Erāt ei
Mat. iiij. B piscatores. Quibus xps sic ait. Venite inqt post me ☞ faciā vos fieri piscatoꝛes hoīm. At illi relictis retib⁹: secuti sunt eū. Stabat petrus mobilitate ☞ gurgite pēdulus: ☞ iter obscuras aquas ingeri maris: victū quē nō habebat artificio requirebat: nutabat sup ambiguā vndā: vt possit inuenire capturā. Mario ferē referturq; vestigio: stat mobilis: ☞ moC uebat stabilis. Rimak inter ceteros marini germinis fluctus: sub obscura vmbra fugitiuā insequit predā maculos⁹ paries fit: ceca piscib⁹ in mari custodia. Et dū insidiat petrus gregib⁹ equoreis piscīū in mari: ipse in rete incidit sal
Ubi. s. uatoꝛie. Fit ve ꝑdone ꝑdatio/ de piscatoꝛe piscatio/ de piD rata captiuitas. Venite (inqt) post me: ☞ faciā vos piscatoꝛes hoīm. At illi relictis retib⁹ suis secuti sunt eū. Dū velet Petr⁹ iam muro querēs concludere piscē: hamo verbi xps ī ipm tenuit piscatoꝛē. Distēdebat Petr⁹ sinu lini voluit in se vacuā cortinā: ☞ dū isequit grauidi semp equoris prolē: captoꝛem suum emptoꝛē: saluatoꝛē trahebat ☞ trahebat. Exercebat in equoꝛe violentiā ☞ pattebat in mente capturā. Q̄ aque genus pirata reptiliū: deseruisti artificium hoc quē mutasti de pisce ad piscē. Est em xps piscis ille q̄
Tobie. vj E ad Thobiā ascēdit de flumine viuus: cui⁹ iecoꝛe ꝑ passionē assato: fugatus est diabolus: et per amaritudinem fellis afflatus est cecus: ☞ illuminat⁹ est mūd⁹. De pisce (inquā) ad piscē: de rete ad ecclesiā: de mari ad fontē: de captura fact⁹ est factura. Reliquit ergo salū fluctuātē: ☞ cepit ambulare post piscē. Similitudo artis inflāmat desideriū audientis vt q̄ ante capturā latebat in salo verbi nūc retia spargat in mundo. Tunc ei pisces induxit: nūc aūt hoīes sagenis spiF ritalib⁹ irreciuit. Paulus aūt paru⁹: sed q̄ paruo magn⁹: dū diceret saulus: sydere vocis tuba cōterrit⁹: certe elisus
Act. ix. audacia: vt seminet erect⁹ in mūdo doctrinā. Saule (inqt) saule q̄d me ꝑsequeris? Ybat igit saulus furijs euectus: duri pectoris efflabat incendiū: sanctoꝝq; sanguinē sitiens: ꝓ totā iudeā alteꝝ ferebat i sania: vt xpi membra laniaret in terra. Fit vna religione crudelis: vt q̄stionarius: ☞ innocētiū p cāpos sceleratissimi aggeris euacuatus: vt iudea que ptdem seuierat in capite: crudelitatē exerceret in corpore. Acceperat ei Saul⁹ potestatē a principibus sacerdotū: vt hoīes fidei nr̄e occideret: ☞ germinantē fidei campū manu nefaria detrūcaret. Dū ergo portat Saul⁹ funerū ptra milites xpi gladiū: fulmineū de celo accepit testimoniū. Dum grassat percutiē dū xpi sanctos ꝑsequit: violento radio celestis luminis cecak. Et q̄ aduersus deū erigebatur: diuina
D voce terribiliter ꝑsternit. Saule (inqt) saule q̄d me ꝑseque ris? Caput ꝓ mēbris clamat. Inquietak corpus: ☞ intonat xps ī celis. Saule Saule quid me ꝑsequeris? Quid est q̄ muget ppl̄s/muget archanū: ☞ cōtra seuitiā pauli ꝓuincta conquerit celi: vt q̄ nō crediderat resurgentē: saltē crederet in celis sedentē: ☞ q̄ defuncto apl̄oꝝ dño assuecerat: ex sepulchro mēdaciū: de celo viuētis acciperet testimoniū? Saule (inqt) saule q̄d me ꝑsequeris? Subito igit ad istā diuinā vocē increpatiōis ifirꝰ in terrā ☞ seuitiā ꝑdit ☞ semitam: deponit feritatē ☞ incurrit oculoꝝ cecitatē. Cepit hr̄e ductoꝛes quos habuerat añ pseCutoꝛes. Vbi nā paule curr̄ebas: q̄ñ currebas? Ecce nūc aberrās ḡrie locū: ☞ q̄ perseF quebaris xpm: cecus curris ad manū. O saule rapax lupe: comedes scz expecta paululū ☞ digerens digeris. Credis ergo saule in deo: adhibes fidē ꝓfido? Nō solēt iste man⁹ in sanguine polluī: nisi te adhuc ab eis videſ cruciari. Parū erat generi tuo q̄ crucifixerat xpm: insup ☞ manus mittere nō formidauit in celū. Expressit patibulū: posuit in ostia sepulchri custodes. Jam xps ascēdit ad patrē ☞ adhuc genWa. xxiij trix tua nō caret seueritate. O iudea ꝓphetaꝝ sanguine temulēta/ nōdū satiata es a sanguie abel vsq; ad sanguinē zacharie? Flumina tui sceleris spumāt: ☞ te adhuc vsq; nō satiāt. Ab oꝛigine mūdi sanguinē bibis ☞ adhuc sitis/ necdū tui facinoris vnda siccauit etiā alueo tui sceleris sitis. Modo xpm patibulo crucifixisti: ☞ tā cito crudelitate sanguis arusti? Sed ecce ꝑsternit audacia tua: vt sanctitas erigat. Cadit miles diaboli: vt surgat signifer xpi. Mittit Petr⁹ E in seculū retiaculū: circūfert paulus dñicum in mundo vexillum. Et iste piscatoꝛ hoīm: ☞ ille titulat signo crucis gentiles. Currūt itaq; vteraq; ad palmā martyrij: ☞ vteraq; pueniūt ad cozonā. Nō q̄dē eodē tpis cursu: sed eodē annī vertētis occursu. Petr⁹ ꝓ xpo capite deoꝛsum verso in ligno suspēdit: Paul⁹ ꝓ xpo gladio trucidat. Ille ꝓpriis gressibus ꝓficiebat ad xpm oculisq; supioꝛa respiciens beatū spm deducebat ad celū: iste ceruicē curuat ad penā ☞ offerebat ceruicē capitis ad cozonā. Petrū crux necat: Paulū gladius immolat. Duo gña suppliciꝰ dñi ☞ xpi in duob⁹ apl̄is xpi. Petrus patīt crucē: Paul⁹ sentit pugionē. Piscatoꝛē suspēdit bam? crucis/ pseCutoꝛē mucro minuit pseCutoꝛis. Huc ad memoriā piscatoꝛis flectunt genua imperatoꝛis. Ibi radiāt gēme diadematis: vbi fulget beneficis piscatoꝛis. Ex piscatoꝛe fecit dñs apostolorū pncipem: ex pseCutoꝛe fecit apl̄icum cōfessoꝛem. Prestitit passio soctos quos fecerat fidei predicatio copulatos. Veneremur ergo pncipes gregis nostri: si volum⁹ caulas intrare pastoꝛis.

¶ In eodem festo. Sermo. v. In quo dicit q̄ Petrus ☞ Paulus erāt dispares partiū studijs: sed operum meritis pares.

Sermo. xxix. B

ODie duos xpiani neminis fundatoꝛes exultantis ecclesie festa concelebrāt. Hi enim duo electi sunt ad ducū ppl̄oꝝ salutē. Petrus ad iudeoꝝ: Paulus ad gentium: Petrus vt in iudea veterem ac desertū agrū repararet: atq; eū sub vmbra legis infructuosum ☞ a caloꝛe veri solis absconditū fidei salubritate ☞ gratie fecūdaret: Paul⁹ vero ad gētes mittit: ☞ ad terram nouā q̄ nullam ante dederat frugē: nullū fuerat experta cultoꝛē: q̄ aratro dñice crucis proscinderet: ☞ in rudi cam po xpi nouellā ifatigabilis operari? excitaret. Petr⁹ itaq; vineā vbi iam fuerat reparat: paulus plantat vbi non erat. Petrus in iudeis arboꝛē ab antiqui germinis nobilitate degenerē: in radice sua excolit: paulus vero in alieno fomite peregrinos ponit gentiū ramos. Petrus in iudeis terrā male fecūdā excolit: paul⁹ in gentib⁹ nondū cultā fecūdat
Rom. xj. A petro in iudea olea reparat: a paulo in gētibus oleaster inserit. Petr⁹ in iudeis mollit duritiā: paul⁹ in gentib⁹ illuminat ignoratiā. Petrus tenebras ☞ vitia pellit ex oculis paul⁹ reddit oculos a natiuitate cecatis. Mario ac diuerso genere ĩmuneri ppl̄i ad vni⁹ regis militiā cōgregank: ac si duo potentissimi regis. petrus antiquū de veteri⁹ reducit paul⁹ nouū de tyzonib⁹ xpi cōducit exercitū. Discurrit itaq; p vniuersum mūdū duo splēdidissimi negociatoꝛes/ portātes cozā gentib⁹ ☞ regib⁹ ☞ filijs israel preciosa fidei mercimonia. Circūferunt aromata iusticie: thura diuine venerationis incēsum cōpunctionis: balsamū caritatis. Illi igit sal prudētie spiritalis: de quib⁹ dicit. Vos estis sal terre: q̄
Mat. v. bus vtiq; aie cōdiank vt iuiolate ab eterna pcti corruptiōe seruenk. Erogāt p oēm terrā spiritales dispensatoꝛes ꝓcia
B salutis thesauros scitatis. Querūt quos secū ad celos attrahāt pissimi aiaꝝ parētes: dispares partiū studijs: operum meritis pares. Eqles ei illos ac similes p varia ac diuersa virtutū gña dixerim. Rā ☞ si cū petro xps vixit ī terris: sed paulū copellere nō dedignat e celis: adhuc etiā psequentē. Sed in ope pseqntis apl̄i fidē preuidebat: ☞ ideo q̄ pspexit zelū: honorauit affectū. Et q̄ sub ꝓpōsito placēdi deo agebat ignar⁹ ad culpā: statim post admonitionē cucurrit deuot⁹ ad gratiā. Mobrem ☞ si in corpoꝛe non est locutus cum xpo paulus: non min⁹ est illud q̄ locutus est christus in paulo: dicente eodē. An experimētum queritis eius qui
ij. Cor. xiij. in me loquit xps? Ac sic q̄ fozis predicationib⁹ ꝑferebat intus coꝛde gestabat. Nescio igitur quid et vbi uerit sanctitatis: de cuius pectoꝛe dñs quasi de peculiari templo suo salutaria populis reddebat oracula. Petr⁹ ambulare sup
C aq̄s debita soli deo potestate pstumpsit: ☞ rerū obstāte natu: Mat. xiiij

rā p insuetū itineris nouas vias pendulū inferēs gressū tumenta maris dorsa calcauit: sed nō minor ꝑaulus q̄ sicut
ij. Cor. xj. ipe de se dicit: nocte z die in ꝓfundo maris fuit. Nō minor
Jone. ij. inquā ꝑaul⁹ quē velut noui testamēti ionā: die ac nocte p maris ꝓfunda iactatū absorbuit fluct⁹ z reddidit: q̄si sacrū depositū violare nō audēs: qz famulatrix eum vnde custodiēs illesum ppl'oz ꝓdicationib⁹ reseruabat. Hic ē q̄q̄ beatus ꝑetr⁹ in illa celestiū discipulorū schola ꝓcipu⁹: ac ꝑm⁹ idoneꝰ q̄ verba vite ex christi ore susciptens: per euangelij potestate iudeoꝝ gentē perditā ꝓreret: et abdicatos ad hereditatē vocaret: interpres legis: assertor gr̄e: destructor synagoge: ecclie reparator: z ideo solus inter apostolos meruit
Mat. xvj. audire. Amē dico tibi: qz tu es petr⁹: z sup hanc petrā edificabo eccl'iam meā: vigi⁹ certe q̄ edificādis in domo dei populis: lapis esset ad fundamētū: colūna ad sustētaculū: claD uis ad regnū. De hoc ait sermo diuin⁹. Et ponebāt inq̄t in:
Act. v. firmos suos: vt vmbra saltē transeūtis petri obūbraret eos Si tūc opē ferre poterat vmbra corꝑis: quātomagis nūc plenitudo virtutis? Si tūc supplicantib⁹ ꝑderat aura quedam ptranseūtis: quātomagis gratia nūc ꝑmanētis? Merito per oēs xp̄i ecclesias auro ꝑciosius habek ferrū illud penalū vinculoꝝ. Si tā medicabilis fuit obūbratio visitātis: quātomagis catena vincētis? Et vmbra inquā trāseūtis petri obūbraret eos. Si inanis q̄dā species vacue imaginis habere potuit i sevim salut⁹: quātopl⁹ ō corꝑe meruerunt attrahere salubritat⁹ ferreo ꝑdere sacris ipēs mēbris vincula passionis? Si ad ꝑsidia supplicātiū tā potens fuit ante martyriū: quātomagis efficax post triūphū? Felices illi nexus q̄ de manicis z cōpedibus in coronā mutādi aplm contingētes martyrē reddiderūt felices catene: q̄ nudatis pene ossib⁹ inherētes: viuas reliquias de sanguinis sudore tā attrita carne rapuerūt: tactusq̄ mēbroꝝ crucia:tus sui sanctificat istrumētū: i q̄ dū afflictio crescit ad penā causa pene ꝓficit ad gloriā. Felicia vincula q̄ reū suū vsq̄ ad xp̄i crucē non tā condēnatura q̄ cōsecratura miserunt. In illa itaq̄ cruce imitari metuens sacrificiū redēptoris: capite in terra demergi elegit. O virtus hūilitatis ingenite: honorari etiā supplicij genere ptimescit: et q̄ nō recusat dñici tormēta patibuli: similitudinē expauescit triumphi.

Wat. xvj. ¶Itē in eodē festo. Homelia de eo qō scriptum est in euāgelio ſm Matthēū. Venit iesus in partes cesarie Philippi ꝛc. que incerta est in sermōe xxxj. de ꝛbis apostoli lſa. B. z seq̄ntib⁹. fo. xcvij.

¶Itē in octauis eozūdem apostolorum. Homelia de eo qō scriptū est in euāgelio ſm Matthēū.

Wat. xiiij Jussit discipulos ascendere in nauiculam ꝛc. que sumpta est ex sermonibus de Verbis dñi. xiij. et xiiij. folio. xliij. et. xliij.

De sancta Maria Magdalena.

¶In festo sancte Marie Magdalene. Homelia
Luce. vij. de eo qō scriptū est in euāgelio ſm Lucā. Rogabat iesum phariseum quidam ꝛc. Incipiens. Qō admonemur ꝛc. que habetur in libro Quinquaginta homeliarum. xxiij. fo. cxxj.

De sancto Petro ad vincula.

¶In festo sancti Petri ad vincula. Homelia de eo quod scriptum est in euangelio ſm Matthēū.
Wat. xvj. Venit Jesus in partes Cesarie philippi ꝛc. que inserta est in sermone. xxxj. de Verbis aplī littera. B. et sequentibus. fo. xcvij.

De sancto Laurentio.

¶In festo sancti Laurētij. Sermo. j. In quo dicit q̄ tanta erat gloria martyrij eius vt passione sua mundum illuminaret vniuersum.

Sermo. xxx. A Beatissimi Laurētij martyris: cui⁹ natalē hodie celebram⁹: passionē nosse vos credo: z quanta in persecutione ptulerit: dilectionē vestrā scire posse non dubito. Tanta em̄ eius martyrij gloria extitit: vt passione sua mūdū illuminauerit vniuersum. Illuminauit mūdū plane Laurenti⁹ eo lumine quo ipse accensus est: z flāmis quas ipe pertulit: oīm xp̄ianoꝝ corda calefecit. Quis nolit ad hozā vri Laurētij ignē vt eternū gehēnē nō patiat incendiū? Beati igit Laurētij exēplo puocamur ad martyriū: z accēdimur ad fidē: calescim⁹ ad deuotionē: z si in nobis ꝑsecutoris flāma deest: fidei tū flāma nō deest. Non ardem⁹ quidē corꝑe pro xp̄o: sed ardem⁹ affectu. Nō subijcit mihi ꝑsecutor ignē: sed subijcit mihi desideriū saluatoris. Esse aūt saluatoris ignē legim⁹ in euangelio: dicente eodē dño. Nescitis q̄ vent ignem mittere in Lu. xxij. terram: z quid volo nisi vt accendat? Quo igne succensi illi duo discipuli dixerūt. Nonne coꝛ nostrū ardens erat in nobis: dū loqueret in via: z aperiret nobis scꝑturas? Hoc igitur igne beat⁹ Laurētius accēsus: flāmarū non sentit incēdium: z dū xp̄i ardet desiderio: ꝑsecutoris penā non sentit. Inquātū em̄ in illo fidei ardoꝛ fuerit / intantū supplicij flāma frigescit. Corꝑalē ei beat⁹ laurētius laborat incēdio sed diuinus saluatoris ardoꝛ materialē tyrānī restrinxit ardoꝛem. Quis em̄ in fastilla mēbra soluant? fidei tū fortitudo non soluit. Corꝑis quidē detrimentū sustinet: sed lucrum salutis acquirit. Non ei fratres beata laurētius breui vel simplici passione perimit. Nam qui gladio percutit semel mozit: qui i flāmarū cammo mergit vno impetu liberatur: hic aūt lōga z multiplici pena cruciat: vt mors et assit ad suppliciū z desit ad finē. Dicitur em̄ ab illo seuissimo ꝑsecutoꝛ nec beato laurētio cōstituta pena: vt ardentiū ex posita massa carbonū / insup eū ferrea crate distentū lenta flāma cōsumeret: vt nō tam inflāmando cito iterimeret homīnē: q̄diu exurendo toꝛqret: ita vt cū vnū latus exustū ꝑsecutoꝛ cerneret: aliud lat⁹ ignib⁹ obiceret exurendo. Le- Dan. iij. gim⁹ ananiā azariā z misahelē beatissimos pueros a rege in camino ignis inclusos: in penarū suarū deābulasse flāmis: z igneos globos pedib⁹ cōculcare. Unde z beat⁹ laurētius nō minoꝛ est gloria ꝑerēdus. Si quidē illi in pena rū suaꝝ flāmis ambulabāt hic z in ipo supplicij sui igne discūbit. Illi vestigijs pedū conculcarūt incendia: iste latexq̄ suoꝝ diffusione extinguit. Illi inquā ſtātes in pena eleuatis manib⁹ ozabāt ad dñm: hic aūt ꝑstratus in sua pena: toto corꝑe dñm deprecat. Iterū ergo beat⁹ laurētⁱ⁹ in doꝛsum supin⁹ vertit: z renes ei⁹ ignib⁹ exurunt: vt ipserek psalmi ꝓphetia: q̄ dicit ex persona laurētij. Proba me dñe z tēta Ps. xxv. me: vre renes meos z coꝛ meū. Vre(inq̄t)renes meos z coꝛ meū. Duplici se postulat igne cōburi. Nā si de solo mundi igne loquerek: sufficeret renes tm̄ exurēdos iucēdijs obtulisse. Coꝛ aūt nisi flāma xp̄i nō vrit: atq̄ ideo ad cōprobādā deuotionē suā geminū sibi ignē postulat: vt luctamine habito oñdat in se plus posse amoꝛē xp̄i q̄ penā tyranni. Ore- F mus igit fratres beatū laurentiū: q̄ dū fide sua ꝑsecutoris flāmas vicit: oñdit nobis p ignē fidei gehēne incēdia superari: z amoꝛe xp̄i die iudicij nō timeri. Nos vero fres dilectissimi si ad cōsoꝛtiū sanctoꝝ martyrū ꝓuenire volumus: de imitatione martyrū cogitem⁹. Debēt em̄ in nobis aliqd de suis virtutib⁹ recognoscere: vt ꝓ nobꝭ dignent dño supplicare. Si em̄ tormēta q̄ sancti martyres ptulerūt sufferre nō possum⁹: vel cōtra malas cōcupiscētias ipsis intercedētibus repugnem⁹. Et qz nō desunt quotidiana peccata: nō desint etiā quotidiana remedia. Nemo se credat aliquā felicitatē aut aliqō verum gaudium in hoc seculo possidere. Beatitudinē hic ꝓparare potest: possidere non potest. Duo sibi tēpora ordine suo succedūt: tēpus flendi: z tēpus ridēdi. Nemo se circūueniat fratres: non est in hoc mundo tps ridēdi. Scim⁹ fratres: q̄ ois homo gaudere desiderat: sed nō toti ibi querūt gaudiū ubi oportet inquiri. Uerū in hoc mūdo gaudiū nec fuit nec est nec esse poterit. Sic ei ipe do- Joā. xvj. min⁹ in euangelio suo discipulos admonet dicens. In hoc mūdo ꝓessurā habebitis. Et itez. Mūdus gaudebit: vos aūt cōtristabimini: sed tristicia vestra vertet in gaudiū. Ac sic in hac vita cum labore: z dolore qō bonū est auxiliante dño faciamus: vt in futuro seculo bonoꝛū fructus colligere cum gaudio et exultatione possimus: ꝓestante dño nostro iesu xp̄o qui viuit z regnat in secula seculorum. Amen.

¶In eodē festo. Sermo. ij. In quo declarat cur regnum celoꝝ grano sinapis comparetur.

Ser. xxxj A Luce. xiij Mat. xvij Lu. xxij. Lu. xxiiij C B D E Dan. iij. F G Joā. xvj. Sermo xxxiij. Luce. xiij A

Dicit dominus in euangelio. Cui simile est regnū deoꝝ: Et cui simile illud estimabo? Simile est grano sinapis: quod acceptum homo misit in hortū suum: z creuit z facta est arbor: z volucres celi requieuerūt in ramis ei⁹. Mouet fortasse sensus vestros quare regnū dei tam preclarū atq̄ magnificum grano sinapis exiguo comparetur: et spei nostre in se tam grande solatiū: rei villissime simile esse dicamus: ꝑsertim cum alibi idē do minus discipulis suis dicat. Si habueritis fidem sicut granum sinapis: dicetis huic monti: tollere z tactare in mare z fiet. Igitur si fides tanta est que ꝓest ab ipsis sedib⁹ montium fundamenta trāsferre: necessario z granū sinapis magnum est: ad cuius similitudinē fidem habere cōpellimur. Magnum autem dixerimus: non specie sed virtute: z fidei nō qualitate oleris comparandū: sed vigoꝛe acrimonie coequandū. Nam si diligenter intēdamus: inueniemus a domino recte hāc similitudinem comparatam. Sicut em̄ granum sinapis prima fronte speciei sue est paruū / vile / despectum / non sapoꝛem prestans / non odoꝛem circūferens / non indicans suauitatem. At vbi teri ceperit: statim odoꝛē suū fundit: acrimoniā exhibet: cibum flammei saporis exhalat: z tāto caloris feruoꝛe succenditur: vt mirū sit in tam friuolis tantum ignem fuisse conclusum. Cuius etiam semē in cibum homines hyemis precipue tempoꝛe magna ꝓ suauitate ꝓcipiunt quatenus repellant frigoꝛa: humoꝛes egerāt: viscerum interna calefaciāt. Sepe etiam ex hoc capiti adhibent medicinam: vt si quid iualidū: si quid egrotū fuerit sinapis igne curetur. Ita ergo z fides christiana ꝑma frontе videtur esse parua: vilis z tenuis: non patientiā suā ostendens: non superbiā preferens: non grattam submīstrans. At vbi diuersis tentationibus teri ceperit: statim vigoꝛem suum prodit: acrimoniam indicat: caloꝛē dominice credulitatis aspirat: z tāto diuini ignis ardoꝛe tactatur: vt z ipa feruеat z participātes sibi ardere compellat. Sicut in sancto euangelio duo ex discipulis dixerunt dñō cū ipsis ꝓst passionem suam dominus loqueretur. Nonne coꝛ nr̄m erat ardens in nobis in via: dum aperiret nobis scꝑturas dominus Jesus? Ergo granū sinapis membroꝝ viscera calefacit: fidei autē vigoꝛ coꝛdium peccata comburit. Et illud quidem asperum algoꝛem frigoris remouet: hec autē delictorum diabolicum frigus expellit. Sinapis inquā granū humoꝛes decoquit coꝛporum: fides autem libidinū fluenta consumit. Et per illud medicina capitis procurat: per fidē autem spiritale caput nostrū quod est christus dominus sepius refouetur. Sed z fidei iuxta comparationem sinapis ij. Cor. ij. sancto odoꝛe perfruimur. Sicut ait apostolus beat⁹. Quoniam christi bonus ardoꝛ sumus deo. Igitur sanctum martyrem Laurentium grano sinapis possumus comparare qui diuersis attritus passionibus: per totum oꝛbem gratia meruit sui fragrare martyrij. Qui ante constituꝰ i coꝛpe erat humilis: ignot⁹ z vilis: postea q̄ vexatus: laceratus: exust⁹ est: vntuersis per totū mundum ecclesijs odoꝛem sue nobilitatis infudit. Recte igitur huic cōparatio copulatur. Si quidem granum sinapis cū teritur accendit. Laurentius cū patitur inflammat. Illud feruoꝛ attritionis sue mouet: hic ignem plurima vexatione suspirat. Sinapis inquam in vasculo calido decoquitur. Laurentius in craticula flammarum igne toꝛretur. Ardebat itaq̄ extrinsecus beat⁹ laurentius martyr tyranni seuiēcijs incendijs: sed maioꝛ illum intrisecus christi amoris flāma toꝛrebat. Et q̄us rex improbus ligna subijceret: incēdia maioꝛa supponeret: tñ sanctus. Laurentius has flāmas fidei caloꝛe non sentit: et dū christi precepta cogitat: frigidum est illi omne quod patit. Nec em̄ potest in visceribus ignium toꝛmenta sentire: qui sensib⁹ paradisi refrigeria possidebat. Licet iaceat ante pedes tyranni exusta caro coꝛpus eꝛanime: nihil tamen detrimēti patitur in terris: cuius animus demoꝛat in celis. Extenditur ergo super flammarū ignitos globos: et vexatur in latera: sed quantū plus penarū toꝛmenta patitur: tanto amplius christum dominū pertimescit. Mouo admirationis genere alius illum toꝛquet: z alij seuienti toꝛmenta proficiunt. Deuotiorem Laurentium saluatoꝛi supplicia atroꝛa fecerunt.

¶In eodem festo. Sermo. iij. In quo ostendit quomodo sinapis semen confert sanitatem.

Si simile est regnū celoꝝ: et cui simile estimabo illud ait dñs. Simile est grano sinapis. Multa ꝑstrinxim⁹: quib⁹ ꝑparem⁹ regnū dei grano sinapis nō imerito ꝓparari: et distātiā in sola estimatiōe esse ꝛboꝝ: nō in collatiōe ꝛtutū. Sicdē xp̄iana fides q̄ regnū dei ē: eādē ꝛtutē obtinet: q̄ sinapis natura deꝓmit. Nā sicut sinapis granū cū sumim⁹ vultu cōtristamur: fron- beatum Laurentiū inter oēs martyres precipue esse venerandum ꝓpter tria.

Cum oēs beatos martyres quos nobis antiquitas tradit honorificentia digna miremur: precipuetamen beati Laurentij martyris triumphū debemus tota deuotiōe suscipere. Maioꝛem ergo affectum ibi debeo: vbi credulitatem meam cogit contemplatio: q̄ vbi fidē meam hoꝛtatur opinio. Maioꝛem inquā affectum ibi debeo: vbi per ea que vidi compelloꝛ deuotiōe credere: etiā illa que non vidi. Nam cum audito aliquanta mihi impossibilia videbantur: sed cepi ea potuisse credere fieri: cum similia facta esse cōsperi. Et ideo tēporis nostri passio: hanc nobis tribuit conferre gratiā: vt fidem preteritam cōfirmaret. Supradictū igitur virum beatū tota debemus deuotione suscipere. Primū qz preciosum sanguinē suum ꝓpter dominū tradidit. Deinde q̄ prerogatiuam nobis apud dominum nostrum nō minimam tribuit: ostendēs qualis esse debeat in christianis fides. Tertio q̄ idem tam sancte conuersationis fuerit: vt coronā martyrij temꝑ pacis inuenerit. Sed cum sanctitate tāta beatū Laurentium pro christi nomine vidissent certare gentiles: erroreſq̄ eoꝝ manifestos rationabili castigatione conuincer: tunc illi inebriati furoꝛe rapuerūt eum: z cede crudelissima sanctarunt: tunc beati viri coꝛpus flammis in craticula tradiderunt. Vere beatum coꝛpus: quod non ad penam funestus ignis: vel tormenta a fide christi imutault: sed ad requiem dominicam sancta religio coꝛonauit. Sed et ipsa flamma ideo suscepit martyrem nō vt eam a fide sua ignis mutarer: sed vt probatum domino suo redderet. Tali ei incendio beata consecrata sunt viscera: nō condemnata. Conuenit huic passioni quod ait apostol⁹. Ipse aūt saluus erit j. Cor. iij. sic tamen quasi per ignem. Saluus em̄ iste factus est: dum venerabilis cōfessionis est incendio concrematus. Hec est ergo tota causa passionis fratres ꝓpter quā mozti addict⁹ est sanctus vir: q̄ sui similes ceteros hoꝛtaret. Nam exhoꝛtatio illa intantū ꝓfecit: vt illo a seculo recedente: fides ei⁹ regionis ipsius loca vntuersa ꝑuaserit. Ita christus tūc in beato martyre suo Laurētio ꝑsecutiōes passus est: nūc illic plurimi christianoꝝ exultant in populis. Sufficere nobis debent ad profectū salutis nostre martyꝝ exempla sanctoꝝ: qui ꝓpter adipiscendam celestem coꝛonam omnibus se mādatis dominicis subdiderūt: z ita cūctis deuinxerūt se legibus saluatoris: vt ꝓpter anteactā vitā mererent ad hanc martyrij gloriā peruenire. Nō em̄ illo in tpe tm̄ perfecerūt preceptū dñi: quo confessionis supplicij pertulerunt: sed necesse fuit illis pri⁹ ſm euangelij virtute: vt christi passionib⁹ particiꝑarent. Necesse est inquā vt initia bona fierent quoꝝ finis est optimus subsecut⁹: z martyres eos non solū fuisse cū passi sunt: sed etiā tūc martyres christi esse cū viuerent. Martyr em̄ grece latine testis dicit. Igit q̄tiens: cūq̄ bonis actib⁹ mandatū christi facim⁹: totiēs christo testimoniū perhibem⁹. Unde z crux dominī non tātū illa dicit q̄ passionis tempoꝛe ligni affixione construit: sed illa q̄ toti⁹ vite curriculo cūctarū disciplinarū ꝛtutib⁹ coaptat. De qua mihi videt saluatoꝛ dicere. Qui vult post me ven- Mat. xvj. ire: tollat crucē suā z sequat me. Mūdū em̄ omnes martyres qui secuti sunt dominū: crucifixi sunt cū domino? Mūquid omnes virgines qui iuxta apocalipsim sequūtur agnū vel: Apo. xiiij. crucifixe sunt vt sequant? Mūquid ꝑaul⁹ apostol⁹ crucifixus fuerat cū dicebat. Mihi aūt absit gloriari nisi in cruGal. vj. ce domini nostri iesu christi: per quē mihi mūdus crucifix⁹ est / z ego mūdo. Hoc aūt dicit: vt intelligas crucē nō ligni esse patibulū: sed vite ꝛtutisq̄ ꝓpositū. Tota igit vita christiani hois si ſm euāgeliū viuat: crux est atq̄ martyriū.

¶In eodem festo. Sermo. iiij. In quo ostendit quomodo sinapis semen confert sanitatem.

Si simile est regnū celoꝝ: et cui simile estimabo illud ait dñs. Simile est grano sinapis. Multa ꝑstrinxim⁹: quib⁹ ꝑparem⁹ regnū dei grano sinapis nō imerito ꝓparari: et distātiā in sola estimatiōe esse ꝛboꝝ: nō in collatiōe ꝛtutū. Sicdē xp̄iana fides q̄ regnū dei ē: eādē ꝛtutē obtinet: q̄ sinapis natura deꝓmit. Nā sicut sinapis granū cū sumim⁹ vultu cōtristamur: fron-

te contrahimur: ad lachrymas pmouemur: ꝛ ipsam salubri-
tatē corporis nostri cū quodā fletu austeritatis accipimus
Illinc em̄ amaritudo nos exasperat: acrimonia penetrat/
hinc calor ignei saporis accēdit: ꝛ toto perturbati corpore/
tunc magis sani efficimur cū ampli⁹ deploram⁹. Ita ergo
et cum fidei christiane mādata pcepim⁹: contristamur aio:
affligimur corpe: ad lachrymas permouemur: ꝛ ipsam salu-
tem nostrā cum quodā fletu ac meroꝛe consequimur. Inde
em̄ noticiuncia exasperant: illinc peccatoꝝ conscientia ma-
cerat. Inde patrimonij iactura perturbat: ꝛ toto ptristati
habitu magis salutē cōsequimur si amplius deflcamus: ꝑm
Joā. xvj. quod ait dñs. Vos plorabitis ꝛ flebitis: seculū autem gau-
B debit. Sicut autem cū sinapi caput forte curandū est: iube-
mur ad rasum capillos demere: impedimenta cutis vnguer
sa deponere: vt nudo corpori perfecti⁹ medicina perueniat.
Ita et cum anima per fidem curanda est: precipimur a no-
bis substantiam auferre seculi: impedimēta auri argentiq;
deponere: vt ꝛ nude ꝛ soli anime congruenti⁹ spiritalis me-
dicina conueniat. Quisq; em̄ rebus mundi ꝛ diuitijs seculi
obuolut⁹ est: huic fidet medicina non proderit. Ergo quod
succus sinapis in corpore: hoc fides xp̄iana operat in aīa.
Luce. xiij Sed qm̄ in eadem dominica sentētia scriptū est. Dō acce-
ptum homo misit in ortum suū: ꝛ creuit et facta est arbor: et
volucres requieuerunt in ramis ei⁹: diligētius requiram⁹
quis iste sit: cui hec cuncta cōueniant. Dixim⁹ sup eri⁹ san
C ctis mart⁹ribꝫ qui diuersis attriti sunt passionib⁹ naturam
Ubi. s. sinapis posse cōgruere. Sed qm̄ dicit scriptura. Et creuit
et facta est arbor: ꝛ volucres requieuerūt in ramis eius: ar-
bit⁹ roꝛ hoc ipsi christo domino dicere: ꝛ rectius comparari
qui nascēdo in hoīe humiliatus vt granum est ascendēdo
ad celum exaltatus vt arbor est. Granū plane est xp̄s dum
Mat. iiij. patitur: arbor est dū resurgit. Granū inquam est: cū famis
Luce. ix. esuriem sustinet: arbor est cum quinq; milia viroꝝ q̄nq; pa-
nibus saturat. Ibi sterilitatem humana conditione patīk:
hic satietatem propria diuinitate largitur. Granū aūt di-
xerim dñm cum ceditur: cum cōtemnitur: cum increpatur:
arboꝛē aūt cū cecos illuminat: mortuos resuscitat: peccata
cōdonat. Ramos aūt huius arboris si requiras inuentes.
Ram⁹ est Petrus: ram⁹ est Paulus: ram⁹ est beat⁹ Lau-
rentius: cui⁹ bodie natalicia celebram⁹. Rami sunt omnes
apostoli vel martyres saluatoris: ad quos si quis se fortiter
tenere voluerit: fluctib⁹ seculi minime mergitur: quin pot⁹
sub vmbra illoꝝ latitans gcenne non patietur ardoꝛem
securusq; de diabolice tēpestatis procella erit: ꝛ de die iudi
cij exurentis incendio ipso adiuuāte: qui viuit ꝛ regnat in
vnitate spūssancti deus: per infinita seculoꝝ secula. Amen.

¶ Item in eodem festo. Homelia de eo qđ scri-
Joan. xij. ptum est in euangelio ꝑm Joannem. Amen dico
vobis. Nisi granum frumenti cē. incipiens. Hu-
militatis magne cē. que sumpta est de expositio-
ne doctoris. Tracta. lj. fo. cc. col. iij.

¶ In festo assumptionis sanctissime dei genitri-
cis virginis Marie. Sermo. j. In quo singulari-
ter de sanctissimo corpore btē Marie eiusq; aīa
declarat que fide tenemus.

Sermo. xxxiiij. A Pefatto ꝑs. cxliij. TEpo interrogata de virginis et matris dñi resolu-
tione temporali: et assumptione perenni: quid in-
telligam responsurus: te deus omnipotens pater
voto supplici exoro: vt q̄ mandas nubib⁹ ꝛ pluūt
ymbꝛes: qui tāgis montes ꝛ fumigant: qui aperis terram ꝛ
germinat: quid dicā iubeas: quid pferam prebeas: ad quid
sermonem virtigā aperias. Venerabile em̄ mihi est dñe: et
precordijs meis reuerendissimum de matre filij tui loqui: ꝛ
de sanctissimo corpore ei⁹ linguam sermonibus occupare:
q̄ sola meruit deum hoīemq; parturā susc̄ipere: facta thro-
nus dei ꝛ aula regis eterni: ꝑm quod tu docuisti nos p san-
ctos patriarchas tuos: ꝓphetas ꝛ apostolos figuris et ser-
monibus: quibus nos credimus: qz nunq; fefellisti: qui nec
fallere nec falli nouisti: ostendēs filium tuum coeternū tibi
ꝛ consubstantialem incarnandum: ꝛ incarnatum per virgi-
nis vterum: de qua carnem assumpsit: qui corporalia cūcta
tecū creauit auctor: administrator ꝛ de⁹: ab homine factus
est homo: ab ea naturā sumēs nō originem: sanctific āte spi-
ritu tuo: in ea vterum humanū ꝛ purificante atq; mundāte
ad conceptionē filij tui. Cuius dignitatis et gratie effectū
nec cor concipere nec lingua valet exprimere. Non ei talis
cōceptus talisq; partus nisi deum decuerat: qui venerat re-
dimere quos voluit creare. Creare profecto maiestate: redi
mere humilitate: humilitatis naturā sumēs sanctā de san-
ctificato corpore: ꝛ immaculatā de immaculato. Inestima
bilem em̄ sanctificationis gratiā quā concipiendus ꝑbuit
conceptus et natus non abstulit. Que quantum in corpore
valuerit virginis: illi solt notissimū est qui de ei⁹ natura na-
turam susc̄epit quā condidit. Per quē te queso dñe: qz per
illum cuncta bona tribuis: que vt tribuas eligis: vt me in-
offense de tanta sanctitate loq tribuas. Et si nō totū vt est
quod impossibile omni humane lingue est: tñ ipsum qō est
ex parte dicatur vt est. Sonet ergo preciosissimum vera p-
ciositate: sanctissimū certa sanctitate: inestimabilissimum: fi-
dissima veritate. Que quia humanam rationem excedunt
spūs tuus assit: qui suo sacro spiramine iducat nos in oēm
dicendoꝝ veritatē: vt qz de eius corpore ꝛ anima loquē-
dum est: quod ipse ꝓter naturalem vsum sanctificauit et
gratiam contulit: nō aliena dicere patiatur: sed ꝓpria ad
laudem ꝛ gloriam tuam deus omnipotens pater: et ad ho-
norem filij tui per virginem nati: ꝛ eiusdē spiritus sancti dei
et domini nostri; cum quo est tibi regnum et imperium in
omnia seculoꝝ secula. Amen.

B

Incipit sermo. C Capt. j. OVta ꝓfundissime et sue dignitate altissime sum
responsurus questioni: lectorem meū obsecro: vt
pro me deprecet: et si qua a me pleniter dicta co-
gnouerit: donis dei grat⁹ exstat: sinautem min⁹
nostre compatiatur infirmitati. Qz licet minus valeamus
dicere: vera tñ proculdubio volumus. De sanctissimo igit
corpore ꝑpetue virginis Marie eiusq; sacre anime assum-
ptione: quantum deus donauerit loq suscipientes: hoc pri-
mum dicim⁹: quod in diuinis scripturis postq; dñs in cru-
ce matrem discipulo commendauit: vt castitas castis tue-
retur obsequijs: nihil reperiꝫ de ea ꝓter id quod Lucas
commemorat in actibus apostoloꝝ: cōmemorans eiusdem
nominatim dicens. Hi omnes erant ꝑseuerantes vnanimi-
ter in oratione cū mulieribꝫ ꝛ Maria matre iesu ꝛ fratribꝫ
eius. Hoc dicimus quia tanto que magna existūt cautius
tractanda sunt/quanto specialibus auctoritatum testimo-
nijs non possunt ad liquidum roborari. Sed quia quedam
scriptura sancta veris indagationū studijs querēda relict
que nō sunt supflua estimanda dum vera indagatione fue-
rint patefacta. Secunda est em̄ veritatis auctoritas: ꝛ dum
diligenter discutit: de se gignere quod ipsa est cognoscitur
Sepe em̄ discussa veram conuenientiam parit: quam mani
festis sermonibus absconditt. Et sepe apertis sermonibus
insinuat: in quibus nihil ꝓter illud quod sonuit querēdū
inuitat. Ut est illud: qz Abraā genuit ysaac: ysaac genuit
Jacob: Jacob iudā ꝛ fratres eius: ꝛ cetera talia in quibus
sola littera tenenda est. Quedam autem sic cōmēdat vt pa-
riter litteram ꝛ mysticum intellectū instruat: vt in trāsitu
maris rubri: ꝛ manna celesti: et tabernaculo dei atq; arcba
testamenti: vbi futuroꝝ figura baptismi videlicet christi et
ecclesie ostensa est ꝓrogatiua. Quedam tantū mystice: vt
cum deum dicit insufflasse in faciem adam spiraculum vite
qui tū os ad spirandum non habet: nec manus ad operan-
dum: licet ꝓpheta dicat. Manus tue fecerūt me: ꝛ plasma-
uerunt me. Sunt etiam quedam: que q̄uis cōmemorari ex
toto amissa sint: vera tñ ratione creduntur: atq; ipsa conue-
nientia rei quodammodo quemadmodū duꝫ ꝛ preuia cre-
ditur. Nihil em̄ de melchisedech sacerdotij dei excelsi iusti-
cia loquitur: cū ipsa ꝓcessisse tante laudis merita cogno-
scat. Nihil de enoch ꝛ helye postq; rapti sunt vite felicitate
commendat: cunctis liquido scientibus beate eos viuere/
quos dñs hinc in futurum saruandos voluit rapere. Quid
ergo de Marie morte: quid ve de ei⁹ assumptione dicendū
est. Unde diuina scriptura nihil cōmemorat: nisi quorendū
rōne qđ cōueniat veritati: fiatq; ipa veritas auctoritas: si-
ne q̄ necesse est: nec valeat auctoritas. Memores em̄ oditio-
nis hūane: mortē illā sublisse tpalē dicere nō metuim⁹ quā
idē ei⁹ filius q̄ deus ꝛ hō est: lege sortis hūane sustinuit: ꝛ hoc

Joā. xix.

Actuū. j.

D

La. ij.

Exo. xliij

Exo. xvi.

Exo. xxv.

Heb. iij.

P

ps. cxviij.

Heb. xiiij.

Heb. v.

Gen. iiij. Re. ij.

E

Esa. iiij.

Annotatio nūera lis ordis sermonū huius opis.

Gen. iij.

qz homo de eius susceptus ꝛ profusus est vtero. Sed si di-
cimus mortis eā vicilis teneri: ꝛ resolutā in cōmunē putre
dinē vermē ac cinerē: laborandū est si hoc conueniat tante
sctitati tante aule dei ꝓrogatiue. Scimus em̄ dictū primo
parēti. Qz pulus es ꝛ in puluerē ibis? Dō si de morte dici-
tur: generalis est sentētia: si de resolutione in puluerē: banc
conditionē caro xp̄i eualit de carne marie sumpta: q̄ corru-
ptionē nō sustinuit. De hoc em̄ scriptū est p Dauid ꝓphe-
tam dicentē. Qm̄ nō derelinques aiam meā in inferno: nec
dabis sctm̄ tuū videre corruptionē. De quo aūt sctō dictū
sit: archangelus ꝓdidit: q̄ ad mariā ait. Et qđ nascēt ex te
sctm̄/vocabit filius dei. Vere sanctū ꝛ sanctū sanctoꝝ. Qñ
ꝛ illa sancta sanctoꝝ dicunt: que illa seruabant: quibus ille
figurabat qui veraciter solus sanctus sanctoꝝ dicit. Hic
em̄ idē est de quo archangelus gabriel danieli loquit inter
cetera q̄ futura ostendit dicēs. Et impleat visio ꝛ ꝓphetia
ꝛ vngatur sanct⁹ sanctoꝝ. Hic em̄ sanctus corruptionē nō
vidit: qui tertia die cū triumpho rediens ab inferis resurre
xit. Caro ei⁹ que de Maria sumpta est: ꝛ si mortua est ex in-
firmitate: reuixit tñ ex dei virtute. Sed hoc ille qui quādo
voluit mori: qñ voluit resurgere potuit. Excipitur ergo ab
illa generali sententia de virgine sumpta natura. Quod si
marie nō congruit: cōgruit tñ filio quem genuit ie su. Voca
bulum iesu glorioſum oī ornatu cultuq; dignissimū: nomen
quod est super omne nomē: nō decuit ab hoibus appellari
neq; ab eis efferri in mundū: sed ab excellētioꝝ quadā ma-
ioꝝq; natura. Post hec q̄ ade dicta sunt de quib⁹ excipit
marie filius: cōtuenda suut q̄ etiā eue dicta sunt: si cunctis
femīis generalia sint: ꝛ si in aliquo excipiat Maria. Scri
ptū quippe ē. Muliert quoq; dixit de⁹. Multiplicabo erū-
nas tuas ꝛ cōcept⁹ tuos. In dolore paries filios: ꝛ sub viri
potestate eris/ꝛ ipe dñabitur tui. Erumnā marie sustinuit
cui⁹ aīam gladius passionis xp̄i ptrāsiuit: sed cōceptus nō
multiplicauit: nec sub viri/ideſt mariti potestate deguit q̄
integerrimis viscerib⁹ de spiritusancto xp̄m susc̄epit: ꝛ vir
ginitatis integritate manēte virgo permānsit. Quem qz sine
peccati colluuione ꝛ sine virilis admixtionis detrimēto su-
scepit: sine dolore genuit ꝛ sine integritatis violatiōe cū pu
dore virginitatis integra ꝑmansit. Hoc es potuit efficere
de matre: q̄ sic elegit nasci de⁹ de hoīe. Maria ergo ꝛ si com
municat erumnis eue: nō cōmunicat parturiēdo cū dolore.
Promeruit em̄ hoc singularis sanctitas ꝛ eius singularis
gra: qz susceptiōe dei singulariter estimata est digna. Nō im
merito ergo a quibusdā generalib⁹ excipit vera estimatiōe
quam tanta seruat gratia: ꝛ attollit dignitatis ꝓrogatiua.

Quantū em̄ xp̄i potestas possit mūdi ostendit vniuersitas
quantū gratia marie mōtrat integritas. Que sicut diuersa
est a natura: ita diuersa est ab vsu. Quid ergo? Si in tanta
diuersitate dicim⁹ eā humane sortis morte subisse: nec vin
culis ei⁹ retineri: p quā de⁹ voluit nasci: ꝛ carnis substātiā
cōmunicare: nunqd impiū erit? Scim⁹ em̄ iesum oia posse:
q̄ de seipo ait. Data est mihi oīs potestas in celo et in terra
Si ergo voluit integrā matrē cū virginitatis seruare pudo
re: cur nō velit incorruptā a putredinis seruare fetore? Di-
cat q̄ cognouit sēsum dñi: et q̄ consiliari⁹ eius fuit. Munqd
nō pertinet ad benignitatē dñi matris seruare honorē q̄ le-
gē soluere nō venerat sed adimplere. Lex em̄ sicut honorē
matris ꝓcipit: ita inhonorationē dānet. Qui em̄ in vita pre
ceteris illā gratia sui cōcept⁹ honorauit: piū credere est sin
gulari saluatione eā in morte ꝛ speciali gra honorasse. Po-
tuit em̄ eā tam a putredine q̄ a puluere alienū facere: q̄ ex
ea nascēs virginē eā potuit relinq̄re. Putredo nāq; ꝛ ꝛmis
opprobrij est hūane cōditionis: a quo opprobrio cū Jesus
sit alien⁹: natura marie exceptā quā iesus de ea assumpsisse
probatur. Caro em̄ iesu caro marie est: ꝛ multo speciali⁹ q̄
Joseph iude ceterozq; fratrū ei⁹ quibus dicebat. Frater
em̄ ꝛ caro nostra est. Caro em̄ xp̄i q̄uis gloria resurrectio-
nis fuerit magnificata: ꝛ potenter sup oēs celos ascensione
glorificata: eadem tamen carnis māsit ꝛ manet natura que
assumpta est de maria. Ipse em̄ est qui concept⁹ ꝛ genitus
atq; a mortuis suscitat⁹ est p gloriā patris: sicut ꝓfecto ipe
testat post resurrectionē: q̄n apostolus dixit. Videte man⁹
meas ꝛ pedes meos quia ego ipse sum. Quid enim est. Ipse
ego sum: nisi qz alter non sum: q̄ tunc erā q̄n passus sum:

Hoc siquidē cognoscere potestis: q̄ in manibus ꝛ pedibus
meis clauoꝝ vulnera cognoscitis. Ipse ergo idemq; celos
ascendit: ꝛ carnē quā de matre susc̄epit sup astra trāsuexit/
honorans omnē humanā naturā: et multomagis maternā.
Si igitur natura matris est filij: conuenies est vt sit ꝛ filij
natura mater: non quantū ptinet ad equā administrationē
sed quantū ptinet ad eandē recipiocā substantiā: vt homo
de homine: caro de carne: mater a filio: filij a matre: non ad
vnitatē ꝓsone sed ad vnitatem corpalis nature ꝛ substātie.
Si em̄ vnitatē facere potest gratia sine proprietate specia-
lis nature: quātomagis vbi gratie vnitas ꝛ corporis specia
lis est natiuitas. Unitas nāq; gre est: vt discipulos in xp̄o
de quib⁹ ipse dixit. Pater sancte: serua eos in nomine tuo
quos dediſti mihi vt sint vnū sicut et nos. Et item de oīb⁹
tustis. Nō aūt ꝓ his rogo tm̄: sed ꝛ ꝓ eis q̄ credituri sunt
per verbū eoꝝ in me: vt omnes vnum sint sicut et tu pater
in me: ꝛ ego in te: hoc est vt ipī sint per gratiā qō nos sum⁹
p diuinitatis naturā. Hec quippe gratie vnitas q̄ cunctis
in christum credentib⁹ seruatur: si marie nec minus sapien
tium estimatione nō tollit: quantomagis cū gratie vnitate
ipa specialitas nature efficit vnū matrem ꝛ filiū: filiū ꝛ ma
trem? Videndū etiā est quid de his quos secū per gratiam
vnū esse voluit consequēter adiungit. Ait em̄. Pater quos
dediſti mihi volo vt ibi ego sum et illi sint mecū: vt videāt
claritatem quā dediſti mihi. O magnam et inestimabilem
bonitatē dei: qui secū suos habere i gloria vult vt sua clari-
tate fruant: qui hic sua fide iuncti: vnum cum eo esse digni
tudicant. Si ergo secū eos habere vult: atq; hoc potest qui
omnia potest: quid estimandū est de matre vbi digna sit ha
beri si nō in presentia filij? Quantū igit contuco: quātum
intelligo: quātūcq; credo: Marte anima claritate xp̄i fruit:
ꝛ gloriosis cōspectibus eius semper inherere sitīēs ꝛ semp
conspicies: dum inestimabiliter pascit: excellētioꝝ quadā
specialiq; prerogatiua a filio honorat: possidens in christo
corpus suum quod genuit glorificatū in dextera patris: et
si nō suum per qō genuit: tamē suū quod genuit. Et quare
non suū per quod genuit? Si non obtauerit necdum per-
specta auctoritas: vere credo et per quod genuit: qz tanta
sanctificatio digniꝫ celo ē cū terra. Thronū dei: thalamū
celi dñi: tabernaculum christi: dignum ē ibi esse vbi ipse est.
Tam preciosum thesaurum dignius est celū seruare cū ter-
ram: tantam integritatem merito incorruptibilitas nō pu-
tredinis vlla resolutio sequīk. Illud ergo sacratissimū cor-
pus de quo christus carnem assumpsit ꝛ diuinam naturam
humane vniuit: non amittens qō erat: sed assumēs qō non
erat: vt verbū caro: hoc est de⁹ homo fieret: escam vermib⁹
traditum: qz sentire non valeo: oīscere ptimesco: in cōmuni
sorte putredinis futurū de vermibus puluerē. De quo si ni
hil aliud sentirē cū de ꝓprio: nihil dicerē nisi quēadmodū
de ꝓprio: qō absq; vlla ambiguitate soluendū est in mortē
post mortē est futurū putredo: post putredinē vermis: post
vermē vt dignū est abiectissimus puluis. Quod de Maria
credendū nō videtur consentibile: quia estimationē procul
pellit mun⁹ incōparabilis gratie. Quod me dicere multa
ꝓsideratio rerū inuitat: quarum ꝛ illa quedam est quā suis
aliquādo ministris ipa veritas ait. Qui mihi ministrat me
sequatur: ꝛ vbi ego sum: illic ꝛ minister meus erit. Si enim
hec est generalis sententia omnium per fidem ꝛ piā opera-
tionem christo ministrantiū: quātomagis quod ammodo ꝛ
specialiter Marie. Maria nāq; operis exhibitiōe ꝛ fidei fi-
delissima veritate ministrā christi fuisse omnis q̄ sane sapit
intelligit. Absq; dubio ei opere administratrix extitit: que
hūc in vtero gessit partuq; pfusum aluit ꝛ fouit: atq; vt euā
gelium refert: in ꝑsepe reclinauit: ꝛ a facie herodis fugiens
in egyptum absconditt: ꝛ omnem infantiam eius pio ꝓma-
tris affectu est prosecuta: ita vt vsq; ad crucem in qua filiū
vidit pendentē iam virum perfectū: ab eius indubitanter
nō recesserit cōsectatu: non solū gressibus pedum tanq̄ pro
reuerentis dei: verumetiam et imitationis affectu. Maria
ergo ministratrix christi spiritalium operum qualitatibus
sicut deuotissima extitit: ita absq; dubio religiōis fide ꝛ ve
re credulitatis charitate secutrix fuit. Non em̄ potuit eius
diuitatis nō eē credula: q̄ se nouerat hūc nō viriliter sine ꝑm
ordinē nature: sz diuino spiramine nunciāte archāgelo cō-

Actuū. j.

Joan. vij.

J

Joā. xvij.

K

Cap. viij.

Lu. j. ꝛ. ij.

Joā. xix.

Luce. j.

cepisse: videre semp famulantiu angelor et adesse frequentiā vt nascituro r nato: qñ videlicet facta est cū angelo multitudo celestis exercitꝰ claimātiu r dicentiu. Gloria in excelsis deo: r in terra pax hoibꝰ bonevoluntatis: r in egyptū fugituro atq; inde iterū redituro. Quibus liq̄do cognoscere potuit: q; talia obsequia nō nisi deū decuerāt. Unde r stelle annūciatio: r magor de lōgitissimis partibꝰ inspirata addu

Luce.ij. ctio q̄ maximū illi extitit iudiciū veritatis. Similiter r symeonis r anne pphetali dignitate insolitꝰ cet⁹: r huic specialis occursus. Que oīa pculdubio maria conseruās his cūctis altiꝰ ad fidē roborata pio corde pferebat: intātū vt oīno nō nutabūdaꝰ: iꝫ certe de filij ptāte tāq; de dei virtute:

Joan.ij. ña/deficiēte i nuptijs vino/ dixerit: q; vinū nō habēt: sciēs plane illū ꝫ potuisse q̄ cū mox cōtigit diuino miraculo cōpleuisse. Ecce igr maria fide r ope xpi ministratrix: r deuota vsq; ad mortē ei⁹ secutrix: nō pl⁹ gressu q̄ imitatiōis (vt credēdū est) affectu: si ibi nō fuerit vbi xps suos ministros

Wat.xvj. vult esse: vbi q̄ erit? Et si ibi: nunq̄d eq̄lia gra? Et si nō eq̄li: vbi eq̄ dei cēsura q̄uniuscuiq; reddit pm sua merita? Si ergo merito ꝓ oib⁹ marie viuēti donata est gra: mortue erit minuenda? Absit. Qz si oim sctoꝝ mors est pciosa: marie sane est

M pciosissima: quā tanta comitata est gra: vt mater dei dicak Ca.x. r sit. Considerationis igit vniuersis: vera ratione censeo cōtendū mariam in xpo r apud xpm esse. In xpo: q; in ipso vi

Act. xvij. uimus: mouemur r sum⁹. Apud xpm gloriose ad eternitatꝫ gaudia assumptā benignitate xpi et honorate suscepta pre ceteris quā gratia honorauit pceteris: atq; ad cōmunem humilitatē nō esse adducta post mortem putredinis videli cet vermis r puluer is: que suū r omniū genuit saluatorem

Lu.xxj. In cui⁹ si potestate est sanctoꝝ de capite captillū nō perire est et illam aia r corpore integrā posse seruare. De cui⁹ potestate si nullus dubitat ecclesiasticoꝝ dn̄ posse matrē sine

Dañ.iij. corruptione in ppetuū seruare: cur dubitādū est voluisse qō attinet ad tantā benignitatis gram? Si elegit diuina volū

Jone.ij. tas sola gratia inter crepitātes vehementiū ignīū flāmas non sclū pueroꝝ seruare corpa illesa: verūetiam vestiments seruare inusta: cur abnuat in matre ꝓpa qō elegit in veste

Dañ.vj. aliena? Jonā seruare in ventre ceti ꝓter naturalē vsum vo

et.xiiij. luit incorruptū sola mia: Mariā incorruptā ꝓeter naturā nō seruabit gra? Seruat⁹ est daniel datus intēperatissime fami leonū: nō seruanda est maria tantis donata meritis dignitatū. Hec cuncta q̄ vixim⁹: q; naturam seruātia non cognoscim⁹: in marie integritate plus potuisse gratiā q̄ naturam nō dubitam⁹. Diuinitatis em̄ opera sunt q̄ dicimus: et

j. Cor. j. ideo possibilia q; omnipotētia. Christus ergo dei virtus et dei sapiētia cuius sunt oīa q̄ patris sunt r velle. Velle autē oīa q̄ sunt iusta r digna: r p̄ videnk digna: letari facit mariā leticia inenarrabili aia r corpore in ꝓpio filio cū ꝓprio filio p ꝓpriū filiū: nec vllam sequi debere corruptionis erū nam quā nulla secuta est tm̄ filiū pturicdo integritatis corruptio: vt sit semp incorrupta quam tanta pfudit gra: sit integraliter viuēs. Q̄ oīm integrā perfectāq; genuit vitam: sit cū illo quē i suc Bsit vtero: sit apud illū illa q̄ genuit: fouit et aluit illū: maria dei genitrix: dei nutrix: dei mīstratrix: et dei secutrix: de qua vt iā dixi: q; aliter sentire nō audeo: aliter dicere nō presumo. Suscipiat igitur hunc sensum fra

M terna charitas: pm qō spirit⁹ xpi inspirauit. Oblēta sunt ex Ca.xj. parte q̄ taliter hortata sunt me dicere. Si q̄s aūt refragare his elegerit: cum dicere nō velit hoc non posse xpm: ꝑferat quare nō conueniat velle: ac per hoc nō esse. Et cū seueracter conciliū dei de his nosce manifestauerit: inciptam credere de quibus aliter non possum sentire.. Mirabor illū altitudinē consilij diuini inuestigasse: quam me cū apostolo

Rom.xj. digna reuerentia videor debere admirari dicente. O altitudo diuitiaram sapientie et scientie dei: q̄ incōprehensibilia

j. Cor. xiij sunt iudicia eius: et inuestigabiles vie eius. Et quia pm eū dem apostolum: ex parte cognoscimus et ex parte prophetamus: dixi de his: r si non quantum est: tamē quemadmodū me dicere debuisse credidi. Si ergo vera sūt q̄ scripsi: tibi grattas ago xpe: q; de sancta virgine matre tua nisi qō pium: dignū r iustū est sentire non potui. Si ergo dixi vt debui: approba xpe tu r tui. Si autem non debui: ignosce obsecro tu r tui. Qui cum deo patre r spiritusancto viuis r regnas deus. Per omnia secula seculorum. Amen.

¶ In eodē festo. Sermo. ij. In quo ostendit quomodo assumptionem beate Marie sine maximo honore peragere indignum est: per quam meruimus auctorem vite suscipere.

Sermo. xxxv. B

Hodie inquā dies iclita: dies p̄clara: dies in qua e mundo migrasse credit virgo Maria. Et ideo laudes intonet vniuersa terra cū summa exultatione tante virginis illustrata excessu: q; indignū valde ē vt illi⁹ recordatiōis solemnitas sit apud nos sine maximo honore: p quā meruim⁹ auctorē vite suscipere. Sattisq̄ pposterū iudicandum est: vt cū sanctoꝝ celebramus victorias martyrū: illi⁹ solēnitatem illis nō preferamus q̄ hunc mundo edidit principē martyrum. In hac siquidē die competēter sponso illi celesti pclamat beata virgo. Tenuisti manū dexterā meā: r in voluntate tua deduxisti me: r cū glozia assumpsisti me.

Pō.lxxij

Hodie inquā r ipsa a sponso filio r dño ꝓgrue audiuit. Jā hyems transijt: ymber abijt et recessit: surge proxima mea: sponsa mea: colūba mea et veni. Hec ideo dicimus fratres q; sicut iam in cōsuetudinē suscepit ecclesia: hodierno die ad celos assumpta fuisse credit virgo maria. Sed quo ordine hinc ad supna trāsierit regna: nulla catholica narrat historia. Non solū aūt respuere apocripha: verūetiā ignorare dicik hec eadē ecclesia. Si quidē sunt nōnulla sine auctoris noie de eius assumptione cōscripta: que vt dixi ita cauenk/ vt ad confirmandā rei veritatē legi minime permittantur. Hinc sane pulsank nōnulli: q; nec corpus ei⁹ in terra iuenit nec assumptio ei⁹ cū carne vt in apocripha legit: in catholica reperit historia. Quibus dicendū est: q; si mors i corpus non inuenit ab hoie in terris cū quo locutus est deus facie ad faciē: illi? querere demētie est: p quā idē maiestatis de⁹ incarnat⁹ effulsit in terris. Neq; em̄ dignū est de corpis ei⁹ notiela sollicitū quēpiam esse: quā non dubitat super celos eleustam cū xpo regnare. Sufficere debet tātū noticie humane hanc vere fateri regīnā celoꝝ: p eo q; regē peperit angelorum. Sed nec inuenik apud latinos aliquis tractatoꝝ de ei⁹ morte q̄ ipsā dixisse aperte. Nā illum euāgelij versiculū quem simeō dixit ad dñi matrem. Et tuā ipsi⁹ siam pertrāsibit gladius: beate recordatiōis Ambrosius cū tractaret: ait. Nec historia nec lra docet Mariā gladio vitam finisse. Hinc r Isidor⁹. Incertū inq̄t p hoc dictū vtrū gladiū spūs an gladiū significet persecutionis. Et q̄d de his de quib⁹ loquor dicā: cū nec ipe qui hanc accepit ante crucē dñi in sua: id est Joānes euangelista de hoc posteris aliquid retinēdū scriptis mādauerit? Nullus ei hoc fidelib⁹ narrare potuit si illud de⁹ manifestare voluisset: q̄ illeviq; qui hāc nutriendā suscepit: nec cōtra morē filius matrē relict. Restat ergo vt homo mēdaciter non fingat apertū q̄ deus voluit manere occultū. Vera aūt de ei⁹ assumptione sentētia hec esse ꝓbatur: vt pm aplm: siue in corpore: siue extra corpus ignorantes: assumptā sup angelos eā cē credamus. His igitur pmissis: loquam⁹ aliquid in laudib⁹ sanctissime virginis. Sed q̄d nos tātilli: quid actiōe pusilli: quid in eius laudib⁹ referemus: cū r si oim nostrū membra verterētur in liguas: eam laudare sufficeret nullus. Altior celo est de qua loquimur: abysso profundior cui laudes dicere conamur. Hec est em̄ q̄ sola meruit mater r sponsa vocari. Hec prime matris vāna resoluit: hec homini pdito redemptionē adduxit. Mater em̄ generis nostri penā intulit mundo: genetrix dñi nr̄i salutē edidit mūdo. Auctrix peccati eua: auctrix meriti maria. Eua occidendo obfuit: maria viuificādo pfuit. Illa pcussit: ista sanauit. Hec em̄ mirabili atq; inestimabili modo oīm rerū r suū peperit salutorē. Que hec virgo tam sancta ad quē venire dignaretur spūssanct⁹? Que tam speciosa: vt eā deus sibi eligeret sponsam: Que tā casta: vt esse posset virgo post partū? Hec est dei templū: fons ille signat⁹: r porta in domo dei clausa. Ad hanc nāq; vt dixi spiritussanctus descendit: hanc virtus altissimi obumbrabit. Hec est imaculata coitu: fecūda partu virgo lactās: angeloꝝ r hoim cibum nutriēs. Merito nāq; beata singulari a nobis preconio extollitur que singulare commercīū mundo pbuit. Denīq; tm̄ se ad celi fastigia sub-

Deut. xxx. iij.

Exo. xxx. iij.

Luce. ij.

Cant. iiij.

Eze. xliiij

Annotatō nūeralis ordis ser: monū hu: ius opis.

leuauit: vt ꝺ̄bū in principio apud deū: de superna celi arce susciperet. O felix maria et omni laude dignissima. O ꝺ̄go dei genitrix gloriosa: o sublimis puerpera: cuius viscerib⁹ auctor celi terreq; cōmittit. O felicia oscula lactētis labijs impressa: cū inter crebra indicia reptātis infātie: vtpote verus ex te filij? tibi matri alluderet: cū ver⁹ ex patre dñs ipe raret. Nā auctorē tuū ipsa ꝓcipiens edidisti in tpe puberē quē habebas añ tpa cōditorē. O felix puerperium letabile angelis. optabile sanctis: necessariū pditis: ꝓgruū pfligat.

Luce. ij.

Qui post multas assumpte carnis iniurias: r ad vltimū verberatus flagris: potat⁹ felle: affixus patibulo: vt teverā matrē ostenderet: vexp se hominē patiendo monstrauit. Sz q̄d dicā paup ingenio: cū de te q̄cq̄d dixero mīor laus est q̄ dignitas tua merek? Si celū te vocē: altior es. Si matrem gētū dicā: ꝓcedis. Si ꝺ̄minam angeloꝝ vocitē per omnia te esse ꝓbaris. Quid ꝙ ō te digne dicā: quid referam: cum nō sufficiat lingua carnis tuas enarrare virtutes? Has interim laudes ſleat lingua carnis: qua semp ardenter profert aia. Nunc nostras peto vt aures doctrinarum tuaꝝ demulceas organis. Plaudat nunc tympanis scena tuis r veloces articulos puerpere cō crepent. Concinnant letantes chozi: et alternātibus modulis dulcisona carmia misceank. Audiam⁹ fratres: audiam⁹ pio mentis affectu: audiamus quēad modū tympanistriaꝝ doctrinis concrepet beata virgo maria. Audiam? inquam: et huic harmonie mozib⁹ respōdeam⁹. Denīq; cum hec mulier beatissima ab angelo iam salutata: spiritu sancto repleta: plenitudine diuinitatis afflata: ad helizabet veniſſet cognatā. Post exultationē Joānis in vtero mīs: hec dño de cātauit cantica laudis. Magnificat aīa mea dñm. Et exultauit spiritus me⁹: in deo salutari meo. Primo igitur in ꝺ̄ loco q̄rēdū ē: q̄d sit magnificare dñm. Neq; enī magn⁹ fit a creatura creator. Sed sciendū nobis est duob⁹ modis dici magnificari. i. aut magnū facere: aut magnum adorare: magnum admirari. Magnificatur enī de⁹a nob: cū magnificari dignak a nobis. Sed nūq̄d sic in nobis sicut in beata maria eādē carnē assumpsit pro nobis? Aue inquit ad eā āgel⁹ gra plena: dns tecū: benedicta tu in mulierib⁹. Spūssanct⁹ supuentet in te: r virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoq; qō nascek ex te sanctū: vocabik filius dei. Quecūq; tū aia sancta ꝺ̄bū cōcipere pōt credēdo: parere pdicādo: magnificat

pō. xxxiij. amando. Q̄ia r dauid ꝓpheta dicit. Magnificate dñm mecū: r exaltem⁹ nomē ei⁹ in inuicē. Ac si diceret. Magnitudinem dñi mecū pdicate: r noīa ei⁹ ꝓconis magna voce attollite. Hinc item dicit. Dñe de⁹ me⁹: magnificat⁹ es vehementer. Unde aūt magnificek in nobis isdē ꝓpheta ait. Magnificata est vsq; ad celos mia tua. Hic nāq; optādū est in singulis: vt nostra aīa magnificet dñm: ꝓcipiat dei ꝺ̄bū: pariat r nutriat: recordek salutionis sue pia cōmertia: quomodo nullis suis ꝓcedētib⁹ meritis sit ab iniquitate saluata: iꝫ sola dei bonitate gratuita xpi sanguine redempta r dicat. Magnificat anima mea dñm. Sic enim deus dilexit mūdū (ait euangelū) vt filiū suū vnigenitū daret. Hinc nāq; et aplꝰ. Qui ꝓprio (inq̄) filio nō pepcit: iꝫ ꝓ nobis tradidit illū. O mire pietatis affectus: o inestimabilis ardor charitatis. Quis añ tāte pietatis diuitias non obtupescat? Quis ante tā ineffabilē charitatē non contremiscat? Quis vnq̄ posset spare: vt ex deo āte tēpora nat⁹: nasceret ꝓ hoib⁹ i tpe ex femīa hō fact⁹? vñ scriptū ē. Cū vēit plēitudo tpis: misit de⁹ filiū suū: factū ex mliere: factū sub lege: vt eos q̄ sub lege erāt redimeret vt adoptionē filioꝝ recipem⁹. Quis inq̄ posset esti

Gal. iiij. mare: vt portarek manibus femineis portator orbis: panis angelorum aleretur: virtus celoꝝ infirmarek: vita oīm moreretur. Magnificet ergo in his anima glorioſissime marie

M dñm: magnificet r nostra. Admiremur: gratulemur: amem⁹ laudem⁹ adorem⁹: gratias illi agamus: qñ ꝓ eius dē redemptoris nostri morte de tenebris ad lucē: de morte ad vitam: de corruptione ad incorruptionem: de exilio ad patriā: de luctu ad gaudium: de terris ad celeste regnū vocati sumus. Qualiscūq; igit aīa sancta talib⁹ fuerit incitamentis occupata nihil ꝓcupiscit terrenū: nihil trāsitoriū: nihil q̄ ad tēpus arridet: nihil q̄ ad presens delectat. Hec risum luctuꝝ putat: r gaudiū in merore cōmutat: cui mūdus carcer: celiq; habitatio est. Cui exultatio de ꝑsentib⁹ nulla est: quia in illo tm̄ gaudere appetit: q̄ sup omnes est. Unde in sancto cātico cum diceret virgo gloriosa. Magnificat anima mea dominum. Et exultauit spiritus me⁹: signāter addidit. In deo salutari meo. Ac si diceret. Alia mea q̄ magnificat dñm: non in quolibet alio sed in illo tantum exultat: quem amando magnificat. Rouerat enim esse aliam vituperabilem exultationē: qua mundus gaudere dicitur tendens ad luctū. Et de qualibus salomon ait. Letantur cum malefecerint: et exultant in rebus pessimis. Hinc r apls non qōlibet gaudium in sanctoꝝ coetibus esse descripsit: sed in spiritu sancto. Hinc dauid cum diceret. Gaudete iusti: iubilate. Jn dño. Hinc cum dominꝰ diceret. Gaudebunt labia mea dum cantauero: addidit. Tibi. Hac enim exultatione nullus eorum gaudet: qui ſquis de ꝑsentib⁹ tantum exultat eternisq; bonis interesse non concupiscit cui exilū patria esse creditur: et moꝛs vita est timatur: cui deus venter est: et ornatus non in mozib⁹ sed in actu est: qui cum laudatur extollitur: et cum vituperatus fuerit magnis iracūdie stimulis agitat: qui cum mansuetis non humiliatur: sed in superbie fascib⁹ eleuatus ceteros quasi ex alto mōtis supercilio contemplatur. Sed quis hec ad plenum ita potest calcare vt ab hac exultatōe hīsdē vitijs interpellantib⁹ nec ad momentum se credat abstrahi: cum scriptura ꝓnunciet. Corpus quod corrumpitur aggrauat animaꝝ: r deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem? Ingemisce ꝙ o sancta anima quecunq; in domino exultas: et quotiens te ab hac exultatione abstractam videris esse: dicito. Me proijcias me domine a facie tua: r spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Redde mihi leticiam salutaris tui: r spiritu prīcipali confirma me. Et hic attentius intuere: quam exultationem petierit. Quod enim hebraice Jesus: hoc latine salutaris dicitur. Que enim hec leticia est ie su: nisi contemplatio eius: qualis venturus est in gloria sua? Sciendum vero est: quia illi tunc hac claritate potentur: qui hic positi redemptoris sui vestigia imitantur. Et quidem dominū Jesum legimus voluisse. fleuisse: ex itinere fatigatum fuisse opprobria r iniurias sustinuisse: sputa: flagella: crucē sustinuisse: nunq̄ tamen legimus eum risisse: prosperatum in terra fuisse. Hinc plane: hinc in spe gaudent omnes electi cum ceperint aduersitatibus mundi fatigari: r nullis eius prosperitatibus fallaciter decipi: scientes aliam vitam superesse per quam possint celos penetrare. Hinc est quod iisdem dominus ait discipulis suis. Beati estis cum maledixerit vobis homines et persecuti vos fuerint: et dixerint omne malum aduersum vos mentientes propter me. Gaudete in illa die et exultate: ecce enim merces vestra multa est in celis. sed in his pressuris atq; angustijs nequaq̄ possent subsistere: et quod his malus est gaudere: nisi veraciter in conspectu dei et hominum humiles essent. Quibus dominus eoꝛ ait. Discite a me quia mitis sum et humilis corde: et inuenietis requiem animabus vestris. Hinc iterum dicit. Beati mites: quoniam ipsi possidebunt terrram. Hinc etiam hec virgo gloriosa beatam se dici ab omnibus generationibus manifestat: eo quod eius humilitatem deus respexit. Nam subdit. Quia respexit humilitatem ancille sue: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. O vere beata humilitas: que deum hominibus peperit: vitam mortalibus edidit: celos innouauit: mundum purificauit: paradisum aperuit: r hominum animas ab iferis liberauit O inquam vere gloriosa marie humilitas: que porta paradisi efficitur: scala celi constituitur. Facta est certe humilitas. Marie scala celestis: per quam descendit deus ad terras. Quia respexit inquit humilitatem ancille sue: ecce enī ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Et quid est dicere. Respexit: nisi cōprobauit: placuit ei humilitas mea Unde per prophetam dominus dixit. Ad quem respiciam: nisi ad pauperculum et humilem: et trementem sermones meos? Hinc Dauid domino dicit. Quia respexisti humilitatem meam: saluasti de necessitatibus meis animam meam. Multi siquidem videntur in conspectu dominū humiles esse vt ab eis beatificentur: sed eoꝛum humilitas a domino non respicitur: quia falso et non vere de humilitate gloriātur. Si enim veraciter humiles essent: deum ab omnibus r non se vellent laudari. Non in hoc mundo eoꝛum spiritum

M Luc. j.

Joh. xj. et iiij. ma. xxvij.

Pō. xxxx.

exultaret: sed in deo salutari. Humilitatem suam nō ab hominib⁹ cōspici: sed a deo optarent. Sequitur in hoc sancto cantico. Quia fecit mihi magna qui potens est: et sanctum nomen eius. Que tibi magna fecit domina: q̄ gloriosa virgo vt dici beata merearis? Puto enim immo veraciter credo: vt creatura ederes creatorem: famula dominum generares vt per te deus mundum redimeret: per te illumiaret: per te ad vitam reduceret. Hucusq; virgo beata de te ipsa q̄ nos ad amorem dei accenderent: fideliter protulisti: ea vero que sequuntur humano generi prophetasti. Meum autem votus extitit ea tātum inde transcurrere: que ad tui laudē nominis pertinebant. Sed hec que de te ipsa narrasti: neq; tu vt dignitas tua meret dicere potuisti. Quas ergo tibi laudes fragilitas humani generis persoluet: que solo tuo commercio recuperandi aditū inuenit? Accipe itaq; quasc̄unq; exiles: quasc̄unq; meritis tuis impares gratiarum actiones et cum susceperis vota: culpas nostras oīādo excusa. Admitte nostras p̄ces intra sacrariū exauditionis t reporta nobis gratiā reconciliationis. Sit per te excusabile: quod per te ingerimus. Accipe q̄ offerimus: impetra quod rogamus: excusa quod timemus: quia nec portorem meritis inuenimus q̄ te ad placādā iram iudicis: que meruisti esse m̄r redēptoris et iudicis. Succurre ergo miseris tuus pusillanimes: refoue flebiles: ora pro populo interueni pro clero: intercede pro monachorum choro: exora pro deuoto femineo sexu. sentiant omnes tuum leuamen quicunq; deuote celebrant tuum nomen. Sit tibi compassio super affectis: sit pius affectus super celorum peregrinis. Et cum te letantē semper aspicis: fletus nostros quesumus ipsa ad deum admittas eumq; vt propitium filiuz p nobis interpelles. Nos enim adhuc in hac terra affligimur persequimur: iniurijs lacessimur opprobrijs afficimur: esurimus: sitimus: somnū patimur: in carcere retinemur. Tu vero in celestib⁹ regnis prelata es cunctis virginum choris: tu agnum quocunq; perrexit sequeris. Tu virgineos choros t ab incentiue carnis illecebris alienos per albentia lilia rosa sq; vernantes: ad fontes perennis vite potādos inuitas. Tu in illa beatorum felicissima regna primi ordinis dignitatē adepta plātis roscidis oberrans: inter paradisi amenitatē gramineos q; crocos tenero poplice pergis: felicis palma violas immarcessibiles carpis. Tu concinnis sine fine chorīs coniuncta summis angelis archangelisq; sociata indefessa voce: sanctus clamare non cessas. Tu in cubiculo regis beatitudinem gemmis ac margaritis ornata assistis. Tibi thron⁹ regius ab angelis collocatur in aula eterni regis: teq; ipse rex regum vt matrem veram et decorem sponsam p̄e omnibus diligens amoris amplexu sibi associat. Nec mirū si dignetur tibi aggaudere deus regnans: quem tu paruulum ex te hominem natum totiens osculata es in terris. Quas ergo tuas felicitates possidens conuertere ad nostrarum miseriarum salutem. Inter hec igitur fratres cum toto mentis affectu beatissime virginis nos intercessionibus committamus: omnes eius patrocinia omni nisu implorem⁹: vt dum nos simplici eam obsequio frequentamus in terris ipsa nos sedula prece commendare dignetur in celis. Nec enim dubium que meruit pro liberandis proferre precium posse plus omnibus liberratis impēdere suffragium. Sed quid nobis prodest hanc interpellare vocibus: nisi' etiam humilitatis eius exempla teneamus? Curremus ergo dilectissimi fratres: vt cum huius diei festiuitati interesse cupim⁹: vestimentis humilitatis atq; charitatis induti appareamus. Non nos inuidia aliene felicitatis torqueat: non tra vsq; ad diuisionem dilanet: non cupiditas christū a nobis excludat: non seculi tristitia exurat: non p̄speritas eius incaute decipiat: non luxuria inquinet: non immunditia polluat: nō elatio corrumpat: non superflua inflet: vt dū nos virtutibus ornatos charitate coniunctos humilitate fundatos beata dei genitrix sue nos interesse festiuitati p̄sperexerit: ardentius nobis subuenire festinet apud filiū t dominū suum Jesum christum: deum et saluatorem nostrum: qui cōmunis perēnis regni glorificat sanctos suos: cui est eterna laus et expectatio omnibus electis eius: ipsi gloria virtus: potestas eterna: et nunc et semper per immortalia seculorum. Amen.

Item in eodem festo. Homelia de eo quod scriptum est in euāgelio fm Lucam. Intrauit Jesus in quoddam castellum t̄c. que habetur de verbis dñi. xxvj. et. xxvij. fo. lj.

Luce. x.

In festo decollationis sancti Johannis baptiste. Sermo. j. In quo ostendit cur sancti Joannis baptiste natiuitas singulari celebritate veneretur.

Sermo. xxxvj.

Odie dilectissimi fratres Johānis qui dominū precucurrit aduentū natalē die colim⁹: quod nulli sanctorum meminim⁹ attributum. Hodie inquā natalē diem vnica ac singulari celebritate veneramur. Unde quia eum recte extollere non valem⁹ humane vocis officio: predicemus dominice attestationis oraculo: proloquēte christo: quia inter natos mulierū maior non est Johanne baptista. Ipse hoc dicit: t ideo cognosce magnificētiā laudis ex dignitate laudantis: ac sic dum nemo ille esse maior asseritur in natis mulierum: datur intelligi q̄ Johannes supra humanorum fuit mensuram meritorū. Ego vox clamantis in deserto. Hoc est dicere. Non sum ego verbum quod erat in principio deus apud deum: sed vox potius: id est minister sum verbi vt p me ad audientis hoīm sensusq; perueniat. Unde beat⁹ baptista pari humilitate p̄nūtiat. Illū opz crescere: me autem minui. Illū inquit oportet crescere: q̄ p omnē mundum christi euangelium dilatatur: me autem minui: quia Johannis prophetia finitur. Illum oportet crescere qui erit exaltandus in cruce: me autem minui qui sum truncandus in capite. Johannis enim prophetia finez accepit: quia his qui prophetabatur aduenit. Joannes ergo formā vēturi domini natiuitate et conuersatione signauit. Joānes nascitur de sene patre: christ⁹ ex matre a mundi senescentis etate: etate inq̄ illa que erat fide et operib⁹ infecunda. Joannes venit despe rata generatione per sterilem: t christ⁹ natura obstupescente per virginem. Ille salutem predicauit: hic contulit: Ille baptizauit in penitentia: iste regenerauit in gratia. Hic est enim Joannes qui impietatem regis heredis qui vxorem fratris sui asserat publica auctoritate cōdemnans propter iustitiam perdidit vitam: sed lucratus est gloriam. Et nos interdū pro gratia hominum vel timore offensionū preferim⁹ adulationem t vendimus veritatem: non timentes illud q̄ terribiliter scriptum est. Si non annunciaueris iniquo iniquitatem suam: sanguinē eius de manu tua requiram. Solent tamen aliquotiens doctores ecclesie non p̄ne gligētia peccātū ab increpatiōe cessare: sz q̄ eos timent ex ipsa castigatione ad peiora mala prorumpere. Quando p hac re non predicant sacerdotes: non possunt habere vel tacitumitate reatū: q̄ sicut viri boni interdū ex dura increpatione corrigunt: ita ecōtra omnes etiam suphi lentissima admonitione ad peiora precipitia prouocantur. Nam t interdum predicatores ecclesie aliquotiens non ex voluntate: sz ex necessitate peccatores non arguunt: vt interdum p̄spiritale medicamentum t charitatis artificium superbos q̄sq; etiam indignis laudibus prosequant. Et dum erubescunt falsa esse que de eis dicūtur: ad emendationem vite t bona opera prouocentur: fm illud quod scriptum est. Quoniam laudatur peccator in desiderijs anime sue: t qui iniqua gerit benedicitur. Et quia vera est illa sapientis viri sententia. Sicut vera laus ornat: ita falsa castigat: non est tamen impossibile apud deum vt etiam illi qui ab humanis laudibus inuitati bona opera exercere ceperint: de⁹ illis hoc in amorem et consuetudinem vertat: fm illud quod de sapientib⁹ quidā dixit. Bene consueuisse: pudebit defuescere. Et iterum. Bona loquamur: transiet sermo in affectū. Beatus tamen Joannes plena et perfecta libertate maluit iniusta sustinere q̄ iusta non dicere. Unde euangelico ipse beatus Joannes alloqo corda nostra pulsat salutifero diceno. Ego vox clamantis in deserto: parate viā dominī: rectas facite semitas dei nostri. Si teneamus in nobis verbū veritatis affectum iusticie: erit in nobis illa via per quam humanum pectus christus adeat. Ideo autem dicit. Ego vox clamātis. Vox preconis iudicem loquitur: clamor iudicū cōmi

Mat. iij.

Esech. iij

Mat. xiij.

Wa. xiiij.

Luce. iij.

Annotatō nūeralis ordis seruorū huius opis.

nat. Et cōsequēter annūciat. Omnis vallis implebit: t omnis mōs et collis hūiliabit. Hoc est ergo: q̄ alijs vbis euāgelista cōmemorat. Qui se exaltat hūiliabit. Veniet tēpus fratres dilectissimi vt se supbos fuisse sine vllo remedio deleant: q̄ se nūc saluberiter hūiliare dissimulāt. Veniet temp⁹ vt hūiles eleuent in celis: t supbi in inferni profunditatem mergāt. Veniet tēp⁹ vt se auaros oēs fuisse diuites doleāt: a q̄b⁹ nūc christi irridēt pauperes. Non semper iste q̄ nunc hūane est cōsuetudinis ordo seruabitur. Nō semp lazar⁹ fame torquebit/nec semp auar⁹ diues delitiarū abundantia perfruet: sed cito t ille de sterquilinio ab angelis eleuabit i paradisum: t ille qui elemosynam noluit dare: si penitentia non subuenerit: de luxurioso conuiuio rapiet in tartarum: vt qui in hoc seculo pauperi noluit dare micā: in inferno nō mereatur accipere guttā. Et q̄ pauperē pascere noluit delitijs suis: pascat flammas medullis suis. Nos vero fratres q̄tum possum⁹ laborem⁹: vt q̄ supbia tumidū elatūq; rediderat in animo: hūilitate t mansuetudie complanet. Nō iniq̄tas deprauauerat: directione iusticie corrigat. Nō malitia exasperauerat: bonitatis gratia temperet. Inter hec studia inueniat in nobis xp̄s dñs quā ip̄e p̄ferre dignatus est viam per quam nos perducat ad patriā vt de nobis dicere dignet. Et inābulabo t inhabitabo cū eis: t ero illoz⁹ de⁹. Si in isto seculo ābulauerit in nobis in illo habitabit i nobis q̄ viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

Luce. xvj

Apo. xxij.

ij. Cor. vj

Dan. xij.

j. Cor. ij.

Apo. xxij.

Ephe. viij.

De omnibus sanctis.

In festo omnium sanctoz. Sermo. j. In quo demonstrat cur omnium sanctorum festiuitas sub vna solēnitatis leticia celebretur.

Sermo. xxxvij.

Odie dilectissimi omniū sanctoz sub vna solēnitatis leticia celebram⁹ festiuitatē: quorū societate celū exultat: quoz patrocinijs terra letatur: q̄rū triūphis ecclesia sancta coronatur: quorum p̄fessio quāto in passiōe fortior: tāto est clarior in honore: q̄rū creuit pugna/creuit t pugnātiū gl̄ia: t martyrij triūph⁹ m̄ltiplici passionū genere adornatur: per que grauiora tormenta gratiosa fuere t premia: vbiq; catholica mater ecclia per totū orbem longe lateq; diffusa: in ipso capite suo xp̄o Jesu edocta cōtumelias crucis et mortem despicit non timere magis magisq; roborata est non resistendo sed perferendo. Uniuersos aūt q̄s agmine inclyto carcer penalis inclusit pari et simili calore virtutis ad gerendū certamē gl̄ie triūphalis inspirauit. O vere beata mater ecclia: quā sic honor diuine dignatiōis illuminat: quā vincentiū glorioſus martyrū sanguinis exornat: quā inuiolata cōfessionis cādida induit v̄ginitas. Floruit⁹ ei⁹ nec rose: nec lilia desunt. Certēt nūc carissimi singuli ad vtroq; honores/ap̄lissimas accipere dignitatum coronas: vel de virginitate candidas: vel de passione purpureas. In celestib⁹ castris par t acies habēt flores suos: q̄b⁹ milites xp̄i coronant. Dei enī ineffabilis et immēsa bonitas ēt q̄ pudit vt laborū quidē tēp⁹ t agonis non extenderet: nec longū faceret aut eternū: sed breue: t vt ita dicā: momēraneū: vt in hac breui t exigua vita agones eēnt t labores: in illa v̄ro q̄ ekna ē corona t p̄mia meritoz: vt labores q̄dē cito finirent: meritoziū v̄ro p̄mia sine fine durarent vt post hui⁹ mundi tenebras visuri essent cādidissimā lucē: t acepturi maiorē passionū cunctaz acerbitatib⁹ beatitudinē: testāte hoc ap̄lo vbi ait. Nō sunt condigne passiōes hui⁹ tp̄is ad supuenturā gloriā q̄ reuelabit in nobis. Ex leto sinu de p̄elio reuertentes ciuitas celestis excipit de hoste p̄strato trophea ferentib⁹ occurrit: cum triumphantibus virtis et femine veniunt que cū secūdo sexum quoq; vicerunt: t geminata gloria militie v̄gines cū pueris teneros annos v̄tutib⁹ transeūtes: sz t cetera fidelū turba aule perpetue regiā intrabit: q̄ sinceritatē fidei incōcussis p̄ceptoz celestiū disciplinis vnita pace obseruauerunt. Ergo agite nūc fratres aggrediamur iter vite: reuertamur ad ciuitatē celestē in qua scripti sum⁹ t ciues decreti. Non sum⁹ hospites sed ciues sanctoz t domestici dei: ēt illi⁹ heredes: coheredes aūt christi. Huius nobis vbis ianuas aperiet fortitudo: t fiducia latum prebebit ingressum. Consideremus ergo inclytam vbis illius felicitatem: inq̄tum cōsiderare possibile est. Ut enī vere est: cōprehendere nullus fmo suffi

ciet. Dicit de ea in q̄dā loco sic: q̄ aufugiet ibi dolor et tristicia et gemit⁹. Qui hac vita beati⁹: vbi nō est pauptatis metus/non egritudinis imbecillitas: Nemo ledit: irascit nemo: nemo inuidet. Cupiditas nulla exardescit: nullū cibi de sideriū/nulla horis pulsatio/aut potestatis ambitio. Nullus ibi diaboli met⁹: insidie demonū nulle: terror gehenne procul. Moꝛs ibi neq; corporis neq; anime erit sed immortalitatis mūere vita locūda. Nulla erit tūc vsq; discordia sed cūcta consona: cūcta conuenientia: quia omniū sanctorum vna cōcordia: pax cuncta et leticia ptinet tranqlla sūt omnia t quieta. Jugis splendor non iste qui nūc est: sed tanto clarior quanto felicior: quia ciuitas illa: vt legit/nō egebit lumine solis: sed dñs omnipotēs illuminabit eā: t lucerna eius est agn⁹. Ubi sancti fulgebūt vt stelle in perpetuas eternitates: t sicut splēdor firmamēti q̄ ad iusticiā erudiūt multos. Quapropter nox ibi nulla/nulle tenebre/p̄cursus nubiū nullus/nec frigoris ardoris q̄sq; aspitas vlla: sed talis q̄dā erit rerū tēperies quā non oc̄s vidit/nec auris audiuit/nec in cor hoīs ascendit: nisi illoz⁹ q̄ ea perfrui digni iuniunt: quoz nomina scripta sunt in libro vite: qui t lauerūt stolas suas in sanguine agni: t sunt ante thronum dei seruiuntq; ei die ac nocte. Nō est senectus ibi: nec senectutis miseria: dū omnes occurrūt in virū perfectū: in mensuram etatis plenitudinis christi. Uerū super hec omnia est cōsociari angelorum t archangelorū cetib⁹: thronis etiam t dominationib⁹: principatib⁹ et potestatib⁹: oīmq; celestiū superarumq; virtutū contubernijs perfrui: t intueri agmina sanctorū splēdidi⁹ syderib⁹ micātia: patriarcharū fide fulgentia prophetarum spe letātia: apostolorum in duodecim tribub⁹ Israel ordē iudicantia: martyz purpureis victorie coronis lucentia: virginū quoq; choros cādētia serta gestantes inspicere. De rege aūt q̄ hoz medius residet dicere vox nulla sufficit. Effugit enim omnem sermonē: atq; omnē sensum hūane mentis excedit dec⁹ illud illa pulchritudo: illa virt⁹: illa gloria: illa magnificētia: illa maiestas. Ultra eni omnem sanctorū est gloriā ipsi⁹ inestimabilē aspicere conspectū: et splēdore maiestatis ei⁹ irradiari. Si enim quotidie oporteret nos tormenta perferre: si ipsam gehennā quotēpore tolerare vt christū videre digni possemus in gloria venientem et sanctorū ei⁹ numero sociari: nōne erat dignū pati omne quod triste est vt tanti boni tāteq; glorie participes haberemur? Que erit illa fratres charissimi iustoz gloria: q̄ grandis sanctoz leticia: cū vnaquecq; facies fulgebit vt sol: cū ordinib⁹ distinctis pp̄m suū dñs in regno patris sui ceperit recensere: et meritis atq; operib⁹ singuloz p̄mia promissa restituere? Pro terrenis celestia: pro tēporalibus sempiterna: p modicis magna p̄stare: adducere sanctos in visionem paterne glorie: et facere in celestib⁹ consedere: vt sit de⁹ omnia in omnib⁹: eternitatēq; amatoꝛib⁹ suis t immortalitatē largiri atq; eos quos sanguinis sui viuificatione reparauit: denuo ad paradisum reducere: regna celoz fide t veritate sue pollicitatiōis aperire: Hec hereant firmiter sen sib⁹ nostris: hec intelligant plena fide: hec toto corde diligantur: hec indefinentiū opez magnanimitate acquirātur. Reposita est in potestate facientis: q̄ regnū celoz vim patit. Res ista o homo: id est regnū celeste aliud non q̄rit p̄ clū q̄ teipsum. Tantum valet quantū es tu. Te da: t habebis illud. Quid turbaris de precio? Xp̄s semetipm tradidit vt acq̄reret te in regnū deo patri: ita t tu teipsū da vt sic regnū ei⁹: ac non regnet peccatū in mortali tuo corpore: sz spirit⁹ in acq̄sitionē vite. Ad hanc igit opez salutarē dilectissimi palmā libenter ac p̄opte certem⁹: omnes in agone iusticie deo et christo spectante curram⁹. Et q̄ seculo t mūdo maiores esse cepim⁹: a cursu nostro nulla seculi cupiditate retardemur. Si expeditos: si celeres i hoc opis agone currentes dies vltim⁹ inuenerit: nusq̄ dominꝰ meritis nostris ad premiū deerit remunerator. Qui coronā in p̄secutiōe purpureā pro passione donauit: ipse in pace viuētib⁹ pro iusticie meritis dabit candidā. Nam nec abraā: nec isaac: nec iacob occisi sunt: t tamen fidei et iusticie meritis honorati inter patriarchas primi esse meruerūt. Ad quoz cōgregat conuiuiū: quisq̄s fidelis t iust⁹ t laudabilis inuenit. Memores esse debemus volūtatē nō nostrā sed dei facere debere: quia qui fecerit eius volūtatem: ipse manebit in eternum

quomodo et ille manebit ineternū. Qua propter charissimi mente integra: fide firma: virtute robusta: charitate pfecta parati ad omnē voluntatē dei simus: cōseruātes fortiter domínica mandata. In simplicitate seruate innocentiā: i charitate cōcordiā: modestiā in humilitate: diligentiam in administratione: vigilātiā in adiuuandis laborātibꝫ: misericordiam in fouendis pauperibꝫ: in defessa veritate pstātiā: in discipline seueritate cēsurā: ne aliqd ad exēplū bonoꝝ factorū in nobis desit. Hec sunt vestigia que nobis scti quiqꝫ reuertentes in patriā reliq̄runt: vt illoꝝ semitis inherentes sequeremur ad gaudia. Patriā q̄q; nostrā paradisum cū illis cōputemus/parentes patriarchas tam habere cepim⁹ cur non properam⁹ et currim⁹ vt patriam nostrā videre et parētes salutare possim⁹? Magnus illic nos charoꝝ numerus expectat: parētū: fratrū: filioꝝ freqns nos ꝛ copiosa turba desiderat: iā de sua icolumitate secura: adhuc de nostra salute solicita. Ad coꝝ pplexū ꝛ cōspectum venire: quāta illis ꝛ nobis in cōe leticia est? Qualis illic celestiū voluptas conseruoꝝ societatē expectantiū? Ex summa ꝛ perpetua felicitas? Illic apostoloꝝ gloriosus choꝝ: illic pphetarū exultantiū numerus insignis. Ibi martyꝝ ppls innumerabilis ob certaminū victoriam coronatur. Illic clarissima virginū turba letatur: illic etiā confessoꝝ fortitudo laudat. sed et illoꝝ remuneratio censet: qui pcepta dñica seruātes: ad celestes thesauros terrena patrimonia trāstulerūt. Ad hos electos dei auida cupiditate properemus: vt cū his cito esse: ꝛ cito nos ad christum puenire contingat: ad cū quē hui⁹ itineris ducē habeamus salutis auctorē: lucis principem: leticie largitorē: qui viuit et regnat cum deo patre oīpotente et spiritusancto in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Item in eodem festo. Homelia ō eo qō scriptū est in euangelio fm Mattheum. Videns iesus turbas ascendit in montem ⁊c. que supta est ex pmo libro de sermone dñi in monte. J. ⁊c.

¶ De animabus fidelium defunctorum.

¶ In die cōmemoratiōis aiarū fideliū defunctorum/de eo qō scriptū est in euāgelio fꝫ Mattheū. Venite bñdicti ⁊c. Sermo. j. In quo declarat cur in sententia iudicis solū opera pietatis facta vel non facta cōmemorantur.

QOdo cū euāgelica lectio legerēt: audiuim⁹ dicentem dñm. Venite bñdicti pcipite regnū qō vobis paratū est ab origine mundi. Ut ḡ ilā vocē desiderabilē audire: ꝛ ab auditu malo possitis p dei gratiam liberari: totis viribꝫ deo auxiliante prēdite lectionem diuinā in domibꝫ vestris frequenter legere: ꝛ in eccl'ia libenter ꝛ obedienter audire. Sicut illa vox desiderabilis est per quā dicitur misericordibꝫ. Venite benedicti percipite regnū: ita ecōtrario sceleratis ꝛ immisericordibus metuenda est ꝛ valde terribilis. Discedite a me maledicti in ignē eternū. Auertat a nobis hoc de⁹ fratres charissimi: et ab auditu malo nos liberare dignetur: vt in nobis impleat illud qō scriptuꝫ est. In memoria eterna erit iust⁹: ab auditione mala non timebit. Hoc est auditū malū qō audituri sunt ipi. Discedite a me maledicti in ignē eternū. Irreuocabilis enī sīa erit: q̄a pissimo deo ideo multo ante pdicitur: vt a nobis totis viscerib⁹ caueat. Si enim nos deus noster vellet punire: non nos ante tot secula cōmoneret. In uitus q̄dāmodo vindicat: qui quō euadere possim⁹ multo ante demonstrat. Mō enī te vult percutere q̄ tibi clamat: obserua. Considerate tū q̄d dict⁹ est ad dexterā positis Venite (ict) bñdicti: pcipite regnū qō vobis paratū est ab origine mūdi. Aduertite fratres charissimi qr regnū celoꝝ nob predestinatū: gehēna aūt nō nobis sed diabolo ꝓparata ē. Deniq; sic audituri sunt ad sinistram. Esurtui enim ingt ⁊ nō dedistis mihi manducare. Ergo nec illi qui ad dexterā erunt: ideo accipiunt: quia nūq̄ peccauerunt: sed q: peccata sua mundare elemosynis studuerunt. Et illi qui ad sinistrā erunt non ideo mittunt ad ignē q: peccatores fuerunt: sed quia peccata sua elemosynis redimere noluerūt. Ac sic et illos largitas sola gl'ificabit: ꝛ illos sola sterilitas condēnabit: q: sicut impossibile est vt nullus hō possit sine peccato esse: sic per dei miam possibile est: vt bonis operibus ⁊ p: cipue elemosynis se vnusq̄sq; redimat a peccato: vt tamen i malo impleatur qō scriptuꝫ est. Judiciū sine misericordia illi qui non fecit misericordiam. Consequenter ⁊ in bono illud i psalmo. Dispersit dedit pauperib⁹: iusticia ei⁹ manet in seculū seculi. Et hoc considerate fratres ꝓ qua remittit in ignem eternum. Nō enim illis dicendū est: q: homicidia fecistis: adulteria cōmisistis: q: aliena substantia rapuistis/detractiones facere? Certe vbi volumus pmanere/illuc debem⁹ festinare. Fratres nos peregrini sumus in hoc mundo: puertamur ad dñm qui fecit nos. Fratres audistis q dñs vindicare veniet: ꝛ peccatores mittet in ignē eternum: sicut in psalmo dicit. Exurgat de⁹ ⁊ dissipentur inimici eius. Quid autem suis victurus sit in die illa audiamus. Venite benedicti patris mei. Et iusti regnabūt sine fine cum xpo: sicut dicit. Et iusti epulent ⁊ exultent in ꝓspectu dei. Et dñe: nōne bonū semē seminasti in agro tuo: vñ ḡ mixtū est zizania. Et ait illis. Inimic⁹ hō ɔ fecit. Primū colligite zizania ⁊ alligate per fasciculos ad ꝟburēdū. Messis hec est gen⁹ humanum in consummatione seculi ad iudiciū cōgregandū. Zizania peccatores. Inimic⁹ hō diabol⁹ q̄ supseminauit peccata. Messores sunt angeli q̄ eligunt iustos a peccatoribus. Ligate fasciculos: hoc est rapaces cū rapacib⁹: adulteros cū adulteris: fornicatores cū fornicatoribꝫ: homicidas cū homicidis: auaros cū auaris: iracūdos cū iracūdis: falsos testes cū falsis testib⁹: fures cū furib⁹: periuratores cū periuratoribus: similes cū similib⁹. Et sunt fasciculi ad ꝟburendum. Triticū aūt congregate in horreū meū: id est mittite iustos i paradisum. Fratres expauescere ⁊ timere debemus de tam breui lactetate: de tā longa fame: de tā lōgis tenebris: de tā breui luce. Dū tps habem⁹ cōuertamur ad dñs q̄ fec nos: vt non mereamur introire in illas tenebras: sed in lucē: qr omnis hō cui⁹ opa facit el⁹ fili⁹ est. Si opa dei facim⁹: filij dei sum⁹. Quod modo peccam⁹ cito emendare debemus: ⁊ nō addere peccata peccatis. Ān psalmista. Appōe iniquitatē sup iniquitatē eoꝝ: ⁊ nō intrēt in iusticiā tuā. Confessionem ḡram⁹ puro corde: ⁊ penitētiā donata a sacerdotib⁹ pficiamus. Molite irā recōdere in cordib⁹ vestris: qr qñ tram portam⁹: nec oratio: nec oblatio a deo recipitur. Date elemosynam: recipite peregrinos in domib⁹ vestris: pedes eoꝝ lauate: ⁊ lectos ipsoꝝ ꝓparate: dolentes cōsolamini. Molite despicere pegrinos: qr ipsi pegrini estis. Non circūeuntes fratrē tuū i negocio: qr de⁹ iudex est. Pauperes ⁊ viduas et orphanos nolite oppꝛimere. Molite de rapinis pauperum elemosynas facere. tristat q̄ pdidit: gaudet q̄ acqrit. lucrat pecuniā et perdit animā. Attendit q̄d acqrit: ⁊ non attēdit quid perdit. Fratres cū dñi adiutorio dū tps habem⁹ laborem⁹ q̄ten⁹ a malis simus penitentes/aut per ieiuniū/aut p elemosynas/aut per vigilias/aut per orationes/aut per charitatem vt mereamur peruenire ad regna celestia: vbi est satietas sine fame: vbi est lux sine tenebris: iuuēt⁹ sine senectute: reges sine labore: gaudium sine fine. Ipse qui nos creault nos adiuuet: vt ad celestia regna meresmur pueni re: per christum dominum nostrum.

¶ Eodem die. De iudicio extremo cogitando: signaq; iudicium extremum precedentia demonstrat. Sermo. iij.

OFratres kr̄i q̄ timēdus est ille dies in quo dñs noster iesus xp̄s ꝓponit venire cū flamma ignis qui inflāmabit aduersarios suos ⁊ eos q̄ faciunt iniquitatem. In illa die plāgēt sup se oēs tribus terre: et videbunt filiū hominis venientē in nubib⁹ celi cum virtute magna ⁊ maiestate excelsa: ⁊ cōmouebit aī eū terra et peccatores peribunt: ⁊ celū plicabitur ⁊ mare siccabitur et montes sicut cera ardebunt ⁊ terra vsq; ad inferos. Sol conuertetur in tenebras: et luna non dabit lumen suū: ⁊ stelle cadēt de celo in terrā: ⁊ virtutes celoꝝ pmouebunt: ⁊ tūc apparebit signū filij hominis qō est crux xp̄i: in cui⁹ lumie tenebrabitur totus mūdus. Tūc sancti volabūt obuiā xp̄o in aera: ⁊ sic semp cū dño erunt: peccatores aūt peribūt ⁊ cōfundent. Et tūc flet iudiciū. Et tunc veniet domin⁹ noster iesus xp̄s: et mittet angelos suos ad quattuoꝝ āgulos terre et congregabūt electos ei⁹ a summo celi vsq; ad summū ei⁹ et tunc separabit dñs sctos suos a peccatoribꝫ ⁊ mittet eos in caminū ignis ardētis: ibi erit flet⁹ ⁊ stridor dentiū: q̄ preparatus est diabolo ⁊ angelis ei⁹. Ue illis hominib⁹ q̄ habebūt māsionē cū diabolo: ex qua ascendet fum⁹ tormentoꝝ i secula seculoꝝ. Quoꝝ vermes non morientur: ⁊ ignis nō extinguet. In qua nulla vox nisi gemitus: vbi nulla requies ꝛ semp inquietudo. In qua nullū habebunt refrigerium sed semp flammā: vbi lux nunq̄ videbitur nisi tenebre et nō venient vnq̄ in memoriā ante deū. Quoꝝ cib⁹ est cruciatus ⁊ mansio eorum cum diabolo: vbi nulla visitatio nisi pena. O hō q̄ desideras regnū dei possidere: cur fecisti malū: dum potes emenda: dū tēp⁹ habes clama ad oīpotentē deū: dum dat spaciū luge: dū licentia est penitea: festia dū potes: dū aīa ⁊ sat in corpore: dū adhuc viuis futuꝝ remediū require tibi/ pri⁹ q̄m te ꝓfundū absorbeat pelagus: ⁊ pri⁹ q̄m te malign⁹ rapiat infern⁹: vbi nulla dat indulgētia: vbi nullus regredit ad venia: de q̄ pena pri⁹ nos dñs eripere dignet: qui cū deo pfeviit et regnat p oīa secula seculoꝝ. Amen.

¶ Eodē die. De igne purgatorij: ⁊ quō nō criminalia sed venialia purgabit. Sermo. iiij.

AM lectione aplica ffres kr̄i audiuim⁹ apl'm dicē: tem. Fundamentū aliud nemo pōt ponere preter id qō positū est: q̄ est xp̄s iesus. Si quis aūt supedificat supra fundamentum hoc aurum/argentum/lapides precīosos/ligna/fenum/stipulā/ vniuscuiusq; opus manifestum erit. Dies enim dñi declarabit. qr in igne revelabit: ⁊ vniuscuiusq; opus q̄le sit: ignis cōprobabit. Si cuius opus mānserit q̄ supedificauit: mercedē accipiet. Si cui⁹ opus arserit detrimentum patiet: ipse aūt saluus erit: sic tamen quasi per ignem. Multi sunt q̄ lectionem istā male intelligentes falsa securitate decipiuntur: dū credūt q̄ si supra fundamentū xp̄i capitalia crimina edificēt: pcta ipsa per ignē translitoriū possint purgari: ⁊ ipsi postea ad vitam ppetuā puenire. Intellect⁹ iste fratres charissimi corrigendus est: qr ipsi se seducunt q̄ taliter sibi blandiuntur. Illo enī trāsitorio igne: de quo dixit apl's. Ipse aūt salu⁹ erit sic tñ q̄si p ignē nō capitalia: fꝫ minuta pcta purgāt. Et q̄uis q̄ pet⁹ nō solū maiora: fꝫ ēt minuta si nimiū plura sint mergūt. De ipsis tñ maioribꝫ siue minoribꝫ peccatis ⁊ si nō oīa vel aliqua memoranda sunt: ne aliquis se inaniter excusare conetur: ⁊ dicat nescire se q̄ sint minuta peccata vel que crimina capitalia. Et q̄uis apl's capitalia plura cōmemorauerit: nos tñ ne desperationem faceremus: breuiter dicim⁹ q̄ sunt illa. Sacrilegiū: homicidiū: adulteriū: falsum testimoniū: furtū: rapina: supbia: inuidia: auaritia: ⁊ si lōgo tpe teneat tracūdia: ⁊ ebrietas si assidua sit in eoꝝ nūero cōputat. Quicūq; em aliq̄ de istis peccatis i se dñari cognouerit: nisi digne se emendauerit: ⁊ si hūerit spaciū lōgo tpe penitentiā egerit: ⁊ largas elemosynas erogauerit: ⁊ a peccatis ipsis abstinuerit: illo transitorio igne: de quo aīt apl's: purgari nō pōtit: fꝫ etna illū flāma sine vllo remedio cruciabit. Que aūt sunt minuta pcta: ⁊ oīb⁹ nota sint: tñ q: lōgū est vt oīa replicenꝫ: op⁹ est vt ex eis vel aliqua noiem⁹. Quotiēs aliqs in cibo aut ī potu plus accipit q̄ necesse sit: ad minuta pcta nouerit ptinere. Quotiens plus loqr q̄ oportet: aut plus tacet q̄ expedit. Quotiens pauperē ipoztune petentē exasperat. Quotiens cū corpore sit san⁹ aliis ieiunantibus prādere voluerit: aut somno dedit⁹ tardi⁹ ad ecclesiam surgit. Quotiens excepto desiderio filioꝝ vxorem suam cognouerit. Quotiēs in carcere clausos et in vinculis positos tardius requisierit. Quotiens infirmos tardi⁹ visitauerit. Si discordes ad concordiā reuocare neglexerit. Si plus aut pximū aut vxorē aut filiū aut seruū exasperauerit q̄ oportet. Si ampli⁹ fuerit blādit⁹ q̄ expedit. Si cuicūq; maiori persone aut ex voluntate aut ex necessitate adulari voluerit Si pauperibus esurientibus cibus non dederit: aut nimiū delitiosa aut sumptuosa sibi quiuta ꝓparault. Si se i eccl'ia aut extra eccl'iā fabulis ociosis de q̄bus in die iudicij ratio reddenda est occupauerit. Si oū incaute iuram⁹: ⁊ cū ō q̄ aliquam necessitatem implere non poterimus vtiq; piurāmus. Et cum omni facilitate vt temeritate maledicim⁹: cū scīptū sit. Neq; maledici regnū dei possidebūt. Et cū aliqd suspicamur temere: qō tñ pierūq; non ita vt credimus con-

Annotatō nūeralis ordis sermonū hui⁹ opis. Ma. xxv.

domine dñe intrabit in regnū celoꝝ: sed qui facit voluntatē patris mei qui est in celis ipe intrabit in regnū celoꝝ. Hoc etiam fratres charissimi cogitare debem⁹: qr in illa die reddet de⁹ vnicuiq; fꝫ opera sua: bonis bona: malis mala. Bonos mittet in vitam eternā: malos in ignem eternum. Et illi hominī q̄ cū diabolo mansionē habebit. Pensem⁹ q̄ istō regnum finem hꝫ: regnū dei finem nō habet. Ista vita laboriosa: caduca ⁊ fragilis: plena scandalis: iudiosa q̄d aliud q̄rit nisi manducare/bibere/inebriari/luxuriari/detractiones facere? Certe vbi volumus pmanere/illuc debem⁹ festinare. Fratres nos peregrini sumus in hoc mundo: puertamur ad dñm qui fecit nos. Fratres audistis q̄ dñs vindicare veniet: ⁊ peccatores mittet in ignē eternum: sicut in psalmo dicit. Exurgat de⁹ ⁊ dissipentur inimici eius. Quid autem suis victurus sit in die illa audiamus. Venite benedicti patris mei. Et iusti regnabūt sine fine cum xpo: sicut dicit. Et iusti epulent ⁊ exultent in ꝓspectu dei. Et dñe: nōne bonū semē seminasti in agro tuo: vñ ḡ mixtū est zizania. Et ait illis. Inimic⁹ hō ɔ fecit. Primū colligite zizania ⁊ alligate per fasciculos ad ꝟburēdū. Messis hec est gen⁹ humanum in consummatione seculi ad iudiciū cōgregandū. Zizania peccatores. Inimic⁹ hō diabol⁹ q̄ supseminauit peccata. Messores sunt angeli q̄ eligunt iustos a peccatoribus. Ligate fasciculos: hoc est rapaces cū rapacib⁹: adulteros cū adulteris: fornicatores cū fornicatoribꝫ: homicidas cū homicidis: auaros cū auaris: iracūdos cū iracūdis: falsos testes cū falsis testib⁹: fures cū furib⁹: periuratores cū periuratoribus: similes cū similib⁹. Et sunt fasciculi ad ꝟburendum. Triticū aūt congregate in horreū meū: id est mittite iustos i paradisum. Fratres expauescere ⁊ timere debemus de tam breui lactetate: de tā longa fame: de tā lōgis tenebris: de tā breui luce. Dū tps habem⁹ cōuertamur ad dñs q̄ fec nos: vt non mereamur introire in illas tenebras: sed in lucē: qr omnis hō cui⁹ opa facit el⁹ fili⁹ est. Si opa dei facim⁹: filij dei sum⁹. Quod modo peccam⁹ cito emendare debemus: ⁊ nō addere peccata peccatis. Ān psalmista. Appōe iniquitatē sup iniquitatē eoꝝ: ⁊ nō intrēt in iusticiā tuā. Confessionem ḡram⁹ puro corde: ⁊ penitētiā donata a sacerdotib⁹ pficiamus. Molite irā recōdere in cordib⁹ vestris: qr qñ tram portam⁹: nec oratio: nec oblatio a deo recipitur. Date elemosynam: recipite peregrinos in domib⁹ vestris: pedes eoꝝ lauate: ⁊ lectos ipsoꝝ ꝓparate: dolentes cōsolamini. Molite despicere pegrinos: qr ipsi pegrini estis. Non circūeuntes fratrē tuū i negocio: qr de⁹ iudex est. Pauperes ⁊ viduas et orphanos nolite oppꝛimere. Molite de rapinis pauperum elemosynas facere. tristat q̄ pdidit: gaudet q̄ acqrit. lucrat pecuniā et perdit animā. Attendit q̄d acqrit: ⁊ non attēdit quid perdit. Fratres cū dñi adiutorio dū tps habem⁹ laborem⁹ q̄ten⁹ a malis simus penitentes/aut per ieiuniū/aut p elemosynas/aut per vigilias/aut per orationes/aut per charitatem vt mereamur peruenire ad regna celestia: vbi est satietas sine fame: vbi est lux sine tenebris: iuuēt⁹ sine senectute: reges sine labore: gaudium sine fine. Ipse qui nos creault nos adiuuet: vt ad celestia regna meresmur pueni re: per christum dominum nostrum.

¶ Eodem die. De iudicio extremo cogitando: signaq; iudicium extremum precedentia demonstrat. Sermo. iij.

Ser. xl. B

OFratres kr̄i q̄ timēdus est ille dies in quo dñs noster iesus xp̄s ꝓponit venire cū flamma ignis qui inflāmabit aduersarios suos ⁊ eos q̄ faciunt iniquitatem. In illa die plāgēt sup se oēs tribus

mat. xxiiij terre: et videbunt filiū hominis venientē in nubib⁹ celi cum virtute magna ⁊ maiestate excelsa: ⁊ cōmouebit aī eū terra et peccatores peribunt: ⁊ celū plicabitur ⁊ mare siccabitur et montes sicut cera ardebunt ⁊ terra vsq; ad inferos. Sol conuertetur in tenebras: et luna non dabit lumen suū: ⁊ stelle cadēt de celo in terrā: ⁊ virtutes celoꝝ pmouebunt: ⁊ tūc apparebit signū filij hominis qō est crux xp̄i: in cui⁹ lumie

j. thes. iiij. tenebrabitur totus mūdus. Tūc sancti volabūt obuiā xp̄o in aera: ⁊ sic semp cū dño erunt: peccatores aūt peribūt ⁊ cōfundent. Et tūc flet iudiciū. Et tunc veniet domin⁹ noster

ma. xxiiij. iesus xp̄s: et mittet angelos suos ad quattuoꝝ āgulos terre et congregabūt electos ei⁹ a summo celi vsq; ad summū ei⁹ et tunc separabit dñs sctos suos a peccatoribꝫ ⁊ mittet eos in caminū ignis ardētis: ibi erit flet⁹ ⁊ stridor dentiū: q̄ preparatus est diabolo ⁊ angelis ei⁹. Ue illis hominib⁹ q̄ habebūt māsionē cū diabolo: ex qua ascendet fum⁹ tormentoꝝ i secula seculoꝝ. Quoꝝ vermes non morientur: ⁊ ignis nō extinguet. In qua nulla vox nisi gemitus: vbi nulla requies ꝛ semp inquietudo. In qua nullū habebunt refrigerium sed semp flammā: vbi lux nunq̄ videbitur nisi tenebre et nō venient vnq̄ in memoriā ante deū. Quoꝝ cib⁹ est cruciatus ⁊ mansio eorum cum diabolo: vbi nulla visitatio nisi pena. O hō q̄ desideras regnū dei possidere: cur fecisti malū: dum potes emenda: dū tēp⁹ habes clama ad oīpotentē deū: dum dat spaciū luge: dū licentia est penitea: festia dū potes: dū aīa ⁊ sat in corpore: dū adhuc viuis futuꝝ remediū require tibi/ pri⁹ q̄m te ꝓfundū absorbeat pelagus: ⁊ pri⁹ q̄m te malign⁹ rapiat infern⁹: vbi nulla dat indulgētia: vbi nullus regredit ad venia: de q̄ pena pri⁹ nos dñs eripere dignet: qui cū deo pfeviit et regnat p oīa secula seculoꝝ. Amen.

¶ Eodē die. De igne purgatorij: ⁊ quō nō criminalia sed venialia purgabit. Sermo. iiij.

Ser. xl. j. Cor. iij. A

AM lectione aplica ffres kr̄i audiuim⁹ apl'm dicētem. Fundamentū aliud nemo pōt ponere preter id qō positū est: q̄ est xp̄s iesus. Si quis aūt supedificat supra fundamentum hoc aurum/argentum/lapides precīosos/ligna/fenum/stipulā/ vniuscuiusq; opus manifestum erit. Dies enim dñi declarabit. qr in igne revelabit: ⁊ vniuscuiusq; opus q̄le sit: ignis cōprobabit. Si cuius opus mānserit q̄ supedificauit: mercedē accipiet. Si cui⁹ opus arserit detrimentum patiet: ipse aūt saluus erit: sic tamen quasi per ignem. Multi sunt q̄ lectionem istā male intelligentes falsa securitate decipiuntur: dū credūt q̄ si supra fundamentū xp̄i capitalia crimina edificēt: pcta ipsa per ignē translitoriū possint purgari: ⁊ ipsi postea ad vitam ppetuā puenire. Intellect⁹ iste fratres charissimi corrigendus est: qr ipsi se seducunt q̄ taliter sibi blandiuntur. Illo enī trāsitorio igne: de quo dixit apl's. Ipse aūt salu⁹ erit sic tñ q̄si p ignē nō capitalia: fꝫ minuta pcta purgāt. Et q̄uis q̄ pet⁹ nō solū maiora: fꝫ ēt minuta si nimiū plura sint mergūt. De ipsis tñ maioribꝫ siue minoribꝫ peccatis ⁊ si nō oīa vel aliqua memoranda sunt: ne aliquis se inaniter excusare conetur: ⁊ dicat nescire se q̄ sint minuta peccata vel que crimina capitalia. Et q̄uis apl's capitalia plura cōmemorauerit: nos tñ ne desperationem faceremus: breuiter dicim⁹ q̄ sunt illa. Sacrilegiū: homicidiū: adulteriū: falsum testimoniū: furtū: rapina: supbia: inuidia: auaritia: ⁊ si lōgo tpe teneat tracūdia: ⁊ ebrietas si assidua sit in eoꝝ nūero cōputat. Quicūq; em aliq̄ de istis peccatis i se dñari cognouerit: nisi digne se emendauerit: ⁊ si hūerit spaciū lōgo tpe penitentiā egerit: ⁊ largas elemosynas erogauerit: ⁊ a peccatis ipsis abstinuerit: illo transitorio igne: de quo ait apl's: purgari nō pōtit: fꝫ etna illū flāma sine vllo remedio cruciabit. Que aūt sunt minuta pcta: ⁊ oīb⁹ nota sint: tñ q: lōgū est vt oīa replicenꝫ: op⁹ est vt ex eis vel aliqua noiem⁹. Quotiēs aliqs in cibo aut ī potu plus accipit q̄ necesse sit: ad minuta pcta nouerit ptinere. Quotiens plus loqr q̄ oportet: aut plus tacet q̄ expedit. Quotiens pauperē ipoztune petentē exasperat. Quotiens cū corpore sit san⁹ aliis ieiunantibus prādere voluerit: aut somno dedit⁹ tardi⁹ ad ecclesiam surgit. Quotiens excepto desiderio filioꝝ vxorem suam cognouerit. Quotiēs in carcere clausos et in vinculis positos tardius requisierit. Quotiens infirmos tardi⁹ visitauerit. Si discordes ad concordiā reuocare neglexerit. Si plus aut pximū aut vxorē aut filiū aut seruū exasperauerit q̄ oportet. Si ampli⁹ fuerit blādit⁹ q̄ expedit. Si cuicūq; maiori persone aut ex voluntate aut ex necessitate adulari voluerit Si pauperibus esurientibus cibus non dederit: aut nimiū delitiosa aut sumptuosa sibi quiuta ꝓparault. Si se i eccl'ia aut extra eccl'iā fabulis ociosis de q̄bus in die iudicij ratio reddenda est occupauerit. Si oū incaute iuram⁹: ⁊ cū ō q̄ aliquam necessitatem implere non poterimus vtiq; piurāmus. Et cum omni facilitate vt temeritate maledicim⁹: cū scīptū sit. Neq; maledici regnū dei possidebūt. Et cū aliqd suspicamur temere: qō tñ pierūq; non ita vt credimus con-

j. Cor. vj.

probatur:sine vlla dubitatione delinquimus. Hec enim et his similia ad minuta peccata pertinere non dubiũ est:q̃ sicut iã dixi enumerari vix possunt:z a quib⁹ nõ solũ popul⁹ christian⁹:sed ẽ nullus sanctor⁹ immunis eẽ potuit aliquã-
B do aut poterit. Quib⁹ peccatis licet occidi aiam nõ credamus:ita tñ ea velut q̃busdã pustulis z quasi horrẽda scabie replẽtes deformẽ faciunt: vt eã ad amplex⁹ illi⁹ sponsi cele-
Ephe.v. stis aut vix aut cũ grandi confusione venire pmittant. De quo scriptum est. Aptauit sibi ecclesiã nõ habẽtem maculã aut rugam. Et ideo continuis orationib⁹ z frequentib⁹ ieiuniis z largitorib⁹ elemosynis:z pcipue per indulgentiam eorum q̃ in nos peccãt assidue redimamꝰ:ne forte simul collecta cumulũ faciant et demergant animã. Quicqd enim ỹ istis peccatis a nobis redẽptũ nõ fuerit:illo igne purgãdũ
j.Cor.iij. est:de quo dixit apostolus.qz ī igne revelabit. Et si cui⁹ op⁹ arserit:detrimẽtũ patiet. Aut enim dũ in hoc mũdo viuim⁹ ipsi nos per penitentiã fatigam⁹:aut certe volente aut permittente deo multis tribulationib⁹ pro istis peccatis affligimur:z si deo gratias agimus liberamur. Quod ita fit: si quotiens maritus aut vxor aut fili⁹ morit:vel si substantia a nobis plus q̃ oportet amat:auferꝝ. Lz plus xp̃m q̃ ipsam substantiã diligam⁹:et si necessitas fuerit malimus ipsam substantiã perdere q̃ xp̃m negare: tamen qz sicut iam dixi: si plus eam q̃ oportet diligimus:amittere eã aut dum viuimus aut dũ morimur sine grãdi dolore non possumus:et tñ si deo q illã a nobis auferre velut pius pater permittit:tã-
q̃ boni filij gratias agam⁹:z min⁹ nos pati q̃ meremur cũ vera hũilitate pferam⁹. Ita peccata ipsa in hoc seculo purgãtur vt in futuro ille ignis purgatorij⁹ aut non inueniat aut certe parũ inueniat qđ exurat. Si autẽ nec in tribulatione deo gratias agim⁹:nec bonis opibus peccata redimimus: ipsi tanditu in illo purgatorio igne moras habebim⁹: q̃diu
E supradicta peccata tã q̃ ligna:fenũ stipula consumant. Sz dicit alicꝰ nõ ptinet ad me q̃diu moras habeã: si tamẽ ad vitã eternã prexero. Remo ỹ dicat fres hñi: qz ille purgatorij⁹ ignis durior erit q̃ qđ põt in hoc seculo penarum vi-
põ.lxxxix deri aut cogitari aut sentiri. Et cũ de die iudicij scriptum sit:q erit dies vn⁹ tanq̃ mille anni:z mille anni tanq̃ dies vn⁹: vnde scit vnusquisq̃ vtrũ dieb⁹ an mensib⁹ an forte ẽt et annis per illum ignẽ sit transiturus. Et q modo nec vnũ digitũ suũ in ignem vult mittere: timeat necesse est vt tunc paruo tẽpore cũ anima z toto corpore cruciari. Et tõ totis viribus vnusquisq̃ laboret vt capitalia crimina possit cuadere:et mlta peccata ita opib⁹ bonis redimere: vt de ipsis nihil videat remanere quod ille ignis possit absumere. Illi aũt qui capitalia crimina ꝓmittunt si q̃diu viuunt ea redimere penitentie medicamentis noluerint: ad illum ignẽ
j.Cor.iij. de quo dixit apls. Ipe aũt saluus erit:sic tamen q̃si p ignẽ: sicut iam dictum est:venire non poterunt:sed magis illam
Wa.xxv. durã z irreuocabilem sniam audituri sunt. Discedite a me maledicti in ignem eternum. Et tõ q ab ista ppetua pena:z ab illo purgatorio igne desiderant liberari:crimina capitalia non admittant:aut si iam cõmiserunt:fructuosam agãt pniam:z illa parua vel quotidiana peccata bonis operib⁹ redimere non desistant. Quib⁹ tamen operib⁹ minuta peccata redimãtur:pleni⁹ vobis insinuare desidero. Quotiẽs infirmos visitamus:in carcere clausos et positos in vincul requirim⁹:discordes ad concordiam revocamus: idicto eẽ
F clesie ieiunio ieiunamus:pedes hospitib⁹ ablui m⁹:ad vigilias frequenter couenim⁹:elemosynam ante ostiũ pretereũtib⁹ pauperibus dam⁹:inimicis nostris quotiens petierint veniam indulgem⁹. Istis enim operibus z his similibus minuta peccata redimuntur quotidie. Pro capitalib⁹ vero criminibus non hoc solum sufficit: sed addende sunt lachrime:rugit⁹ et gemitus:continuata longo tẽpore ac protracta ieiunia:z largiores elemosyne erogãde: vitro nosip:
G sos a cõmunione ecclesie removentes:in luctu:z in tristitia multo tempore permanentes:z penitentiam etiam publice agentes:quia iustum est vt qui cum multorum destructiõe se perdiderit:cum multorum edificatione se redimat. Ad extremũ nõ est impossibile vel incõgruum qđ suggero: vel sic lugeamus extinctam nostram aiam quõ alienã carnẽ moztuam plangimus. Si aut vxor aut fili⁹ aut marit⁹ moztui fuerint:in terrã se collidũt homines:capillos trahendo: pectora tundendo:in luctu et penitentia vel in lachrimis non paruo tpe perseuerant. Rogam⁹ fratres exhibeamus nos anime nostre qđ illi exhibẽt aliene carni. Et hoc videte fratres q̃ malum sit vt lugeamus qđ non possumus suscitare. Carnẽ quã nõ possumus suscitare plangimus: z animã nostrã moztuã nõ plangim⁹:quã possumus p penitentiam ad statũ pristinũ revocare. Sz qđ nobis pel⁹ est:corp⁹ moztuũ plãgim⁹ qđ amam⁹:aiam vero moztuã quã non amam⁹ nõ dolem⁹ nõ plãgim⁹. Et tõ mutata vice incipiamus pl⁹ oñs amare q̃ seruũ. i. plus factorẽ corporis q̃ corp⁹. Pl⁹ oñam q̃ ancillã. i. plus aiam ad imaginẽ dei factam: q̃ carnẽ de limo terre formatã:vt cũ die vltimo caro nostra putrescere z a ẋmib⁹ deuorari ceperit in sepulchro:anima i abrae gremio angelor⁹ manib⁹ eleuetur:et in die iudicij receptor⁹ resurrectionẽ corpore audire mereatur. Fuge serue bone z fi mat.xxv.
delis:intra in gaudiũ domini tui. Et vt hec(que supra dixi B
mus)cordibus vestris tenati⁹ valeant inherere:z ipa apo- Repetitõ
stolica lectio pleni⁹ possit intelligi:breuiter ea charitati ve
stre volo repetere. Omnes sancti q̃ deo fideliter seruiunt le
ctioni vel orationi vacare:et in bonis operibus perseuera-
re contendũt. Hec capitalia crimina / nec minuta peccata:
id est ligna/fenũ/z stipulã supra fundamentũ christi:sed bo
na opera:id est aurũ/argẽtũ/lapides p̃ciosos superedificã-
tes:per ignẽ illũ de quo dicit apostol⁹. Qz in igne revelabit
absq̃ vlla violatiõe transibunt. Illi vero qui q̃ntis capita
lia crimina non admittant:z ad ppetranda minuta pecca-
ta sunt faciles:et ad redimenda sunt negligentes:ad vitam
eternam pro eo q̃ in xp̃m crediderunt z capitalia peccata
nõ admiserunt venturi sunt:sed prius aut in hoc seculo per
dei iustitiam vel miam(sicut iam dictum est)amarissimis
tribulatiõib⁹ sunt coquendi:aut illi ipsi per multas elemo-
synas:z precipue dum inimicis suis clementer indulgent:
per dei misericordiã liberãdi/aut certe illo igne de quo dicẽ
apostolus:longo tpe cruciandi vt ad vitam eternã sine ma
cula et ruga perueniant. Illi ẋo q aut homicidium aut sa-
crilegiũ aut adulteriũ:vl reliqua his similia commiserunt
sicut iam dictum est:si eis digna penitentia nõ subuenerit:
non per purgatorium ignem transire merebuntur ad vitã:
sed eterno incendio precipitabunt ad mortem. Et tõ q̃tiẽs
in lectione apostolica audieritis. Si quis supra fundamen- I
tum christi superedificat aurũ argentum lapides p̃ciosos: de
sanctis hoc et pfectis christianis accipite:q velut aur⁹ pur
gatum merebũtur ad eterna premia puenire. Illi vero q̃ su
peredificãt ligna/fenũ/z stipula:de bonis xp̃ianis: iz negli-
gentib⁹ minuta pctã purgare:vt sepe dictũ est intelligite:q̃
pctã nec diuina iusticia multis tribulationib⁹ purgauerit:nec vnusquisq̃ elemosynarũ largitate redemerit:non si-
ne grãdi dolore in illis iplebit illud qđ dicit apls. Si cui⁹
op⁹ arserit detrimentum patiet:ipe aũt saluus erit sic tamẽ
quasi per ignẽ. Memo tamen sicut iã supra dictũ est:sed ꝑ
circũcidat vt ỹ ẽt ꝑ capitalib⁹ criminib⁹ si incurata remã-
serit posse fieri credat. Et tõ sicut iã sepe dixi. q̃tũ possum⁹
cũ dei adiutorio laborem⁹ vt z maiora pctã possim⁹ euade-
re:z minuta sine qb⁹ eẽ nõ possum⁹ iugit amore timendi z ele
mosynar⁹ largitate redimere:ꝑstãte dño ihesu xp̃o:q̃ cũ pre z
spũ sctõ viuit et regnat de⁹ in secula seculorum. Amen.

De sanctis in genere siue communiter.

De apostolis.

In festis sanctorum apostolorum:de eo qđ scriptum est in euãgelio ꝯm Lucã. Designauit dñs z Luce.x.
alios septuagitaduos tc̃. Sermo.j. In quo exponit inter cetera illud dominicum. Messis multa operarij autem pauci tc̃.

Ser. xlij. A Luce.x.

IN lectione euãgelij q̃ modo recitata est admonemur ꝓfecto q̃ sit messis de qua dñs ait. Messis quidem multa:operarij autem pauci. Rogate dominum messis:vt mittat operarios in messem suam. Tunc adiecit duodecim discipulis suis quos z apostolos nominauit:alios septuagita duos:z misit illos omnes (sicut ex verbis eius apparet)ad paratam messem. Que ergo erat illa messis? Nõ enim illa messis in his gentibus erat vbi nihil fuerat seminatum. Restat ergo vt intelligam⁹ illã messem fuisse in populo iudeorum. Ad illã messem venit dominus messis:ad illam messem misit messores: ad gentes autẽ nõ messores:sed seminatores. Intelligam⁹ ergo messem factã in populo iudeor⁹: sementẽ in populis gẽtium. Ex illa eñ messe apostoli electi sunt:vbi iã cũ meteret⁹ matur⁹ erat: B
qz ibi ꝓphete seminauerũt. Delectat inspicere agriculturã dei:z oblectari donis ei⁹ et opa in agro eius. In hac enim
j.Cor.xv. agricultura opabatur q̃ dicebat. Plus oĩb⁹ illis laboraui. Sed vires ei dabant ad operãdũ a dño messis: ideo subiecit. Non ego sum sed gr̃a dei mecũ. Nam se in agricultura
j.Cor.xiij versari satis ostẽdit:vbi ait. Ego plantaui:apollo rigauit. Dic aũt apostol⁹ de saulo Paul⁹:hoc est de superbo minimus. Saulus eñ a saule denominat. Paulũ eñ modicũ est
j.Cor.xv. Unde nomen suũ quodãmõ interptatus ait. Ego sum minimus apostolor⁹. Ipse ergo paulus:id est modicus z minimus missus ad gentes: precipue ad gentes se missum dicit.
Gal.j.z.ij. Ipse scribit: nos legim⁹:credim⁹:p̃dicam⁹. Ipe ergo dicit epistola sua q̃ est ad Galatas. Locatũ se tã a dño iesu venisse hierosolymã: z euangeliũ cũ apostolis ꝓtulisse: dexteras sibi datas fuisse z signũ ꝑcordie:signũ cõsonantie: q̃ ab eis se ipsi didicerãt in nihilo discrepabat. Deinde placuisse dicit iter se z ipsos vt ipse ad gẽtes:illi autẽ in circũcisionẽ
Act.xvij irent:ille semiator:illi messores. Merito etiam athenienses
L q̃dus nescientes nomẽ suũ et dixerũt. Audietes enim ab eo verbum:qs est(inquiũt)hic seminator verborũ? Attendite ergo et delectet vos mecũ ispicere agriculturã dei ī messes duas:vnã trãsactã:aliam futurã. Transactã in populo iudeor⁹:futurã in populis gentiũ. Probem⁹ hoc:et vnde nisi
Luce.x. de scriptura dei:dñi messis? Ecce habem⁹ ibi ī pñti capitulo dictũ est. Messis multa: operarij autẽ pauci. Rogate
Ubi.s. dñm messis vt mittat operarios in messem suam. Sed qz in illa messe futuri erãt cõtradictores z psecutores iudei. Ecce(inqt)mitto vos sicut agnos in medio lupor⁹. Euidẽti⁹ de hac messe aliqd ostẽdam⁹ in euangelio ꝯm Joãnem: ad
Joã.xiij. puteũ vbi fatigat⁹ dñs sedit:magna q̃dẽ acta sunt sacramẽta:sed angustũ tempus est vt oĩa ptractenr. Quod autẽ ad
D pñtẽ rem ptinet audite. Suscepim⁹ eñ messem eãdem in populis in qb⁹ ꝓphete predicauerunt: ideo eñ illi seminatores: vt apostoli possint eẽ messores. Samaritana mulier loquit cũ dño iesu. Et iter cetera cũ dixisset ei dñs quomõ debeat adorari deus. ait illa. Scim⁹ qz veñiet messias q̃ dicit christus:et oĩa nos docebit. Et dñs ad illã. Ego sum q̃ loquor tecũ. Crede qđ audis:qđ agris qđ vides? Ego sum
Joã.xxv. q̃ loquor tecum. Qz aũt illa dixerat. Scimus qz messias veniet quẽ annunciauerũt moyses z ꝓphete:q̃ dicit christus. Jam eñ spica messis erat gignenda: acceperat z ꝓphetas seminatores;apostolos expectabat matura messores. Mox vt hoc audiuit credidit: z hydriam dimisit z festinãter cucurrit:annũciare dñm cepit. Discipuli tũc ierũt ad emẽdos panes. Aut redeũtes iuenerũt dñm loquẽtem cũ muliere: et mirati sunt. Non sunt tñ ausi dicere ei qđ vel quare cũ illa loquer⁹. Admiratione apud se habuerũt: audaciã corde pserũt. Huic ergo samaritane nõ erat nouũ nomen christi: iam expectaba⁹ penitentẽ:iã crediderat esse venturũ. Unde crediderat:sine moyse seminauerat: iz hoc expressius audite dñs tũc ad discipulos suos ait. Dicit⁹ qz adhuc lõge est
Joã.iiij. eis: leuate oculos vros:z videte albas regiones ad messem. Et adiũgit. Alij laborauerũt:z vos in labores eorũ introistis. Laborauit abrãa:z ysaac:iacob:moyses:prophete laborauerũt seminãdo:in aduẽtu dñi matura messis inuenta est. Missi messores cũ falce euangelij:portauerunt manipulos ad areã dñicam vbi Stephan⁹ triturarer. Hic autẽ accepit paulus ille z ad gẽtes mittit:z nõ tacet hoc in cõmendando gr̃am quã precipue ꝓpriq̃ suscepit. Ait eñ in scri-
Roñ.xv. ptur⁹ suis:missum se esse predicare euãgelium:vbi christus nõ erat nomiat⁹. Sed iam qz facta est illa messis:et omnes
D iudei q̃ remãserunt:messem attẽdam⁹ qđ nos sum⁹. Seminatum est eñ ab apostolis z ꝓphetis. Ipse dñs seminauit. Ipse eñ in apostolis fuit qz ipse messuit christus. Non eñ illi aliqd sine illo:ille perfectus est sine illis. Ipe enim illis
Joã.xv. ait. Quia sine me nihil potestis facere. Seminãs ergo christus tam in gẽtibus qđ dicit. Exijt seminãs seminare. Ibi mittũtur messores metere:hic exijt seminãs seminare impiger. Quid eñ pertimuit qz aliud cecidit in via/aliud in petrosa loca:aliud inter spinas? Si istas difficiles terras timeret:ad terrã bonã non puenireꝭ. Quid ad nos:qđ nobis est iam de iudeis disputare z loqui de pales: hoc solum ad nos ne via simus:ne saxum:ne spine:sed terra bona. Paratum cor meũ vnde tricenũ:vnde sexagenũ:vnde millenũ et centenũ illud minus est:z illud plus est:sed totũ triticũ est: via nõ sit vbi cõculcatum semen a transeũtibus velut aulis auferat ẽmicus. Saxũ non sit vbi modica terra statim faciat germinare qđ nõ possit solem portare. Spine nõ sint/cupiditates seculi:sollicitudines vite vitiose. Quid eñ pelus sollicitudie vite que peruenire nõ permittit ad vitã? Quid miserius q̃ curãdo vitam:amittere vitã? Quid infelici⁹ q̃ timẽdo mortẽ cadere in mortem? Extirpẽtur spine:pareꝭ ager:suscipiantur semĩa:perueniat ad messem; dorreũ desiderat nõ ignis timeat. Ad nos itaq̃ ptinet quos q̃lescũq̃ dñs in agro suo constituit operarios dicere ista vobis: ce- j.Cor.iij.
minare:plantare:rigare:aliq̃b⁹ etiam arboribus circũfode Luce.xiij
re/z cophinũ stercor⁹ adhibere. Pertinet ad nos hec fideliter agere: ad vos fideliter capere: ad dñm nos adiuuare E
operãtes:vos credẽtes:omnes laborãtes: sed mundũ in illo vicẽtes. Quid ergo ad vos pertinet dixi:qđ ad nos pertineat volo dicere. Sed forte alicui ex vobis videtur:quia dixi superfluũ aliquid me velle dicere: et apud semetipsum loquẽs in cogitatione dicit. Si iam dimittat nos:iam dixit qđ pertineat ad nos:qđ ad ipsum pertinet qđ ad nos? Puto melius esse ī alterna z mutua charitate pertineamus ad vos. Ne vna domo quidem vos familia estis:nos ex eadem qđẽ familia dispensatores sum⁹ omnes:ad vnũ dñm pertinem⁹ omnes. Hec qđ do:de meo do: sed illi? a quo accipio Joã.viij
et ego. Nam si de meo dedero:mendaciũ dabo. Qui eñ loquitur mendaciũ:de suo loquitur. Debetis ergo audire qđ pertineat ad dispensatorẽ:siue vt in vobisipsis si tales tnueritis congratulamini:siue etiam in hoc ipso instruamini
Qz multi eñ in hoc populo futuri sunt dispẽsatores:z nos Luce.x.
ibi fuimus vbi estis. Et nos q̃ videmur modo de superiori loco conseruis metiri cibaria:ante paucos annos in inferiori loco cum conseruis accipiebam⁹ cibaria. Episcopus laicis loquor. Sed ide scio q̃ multis futuris episcopis loquor. Ergo videamus quomõ nos intelligamus q̃ precepit dñs eis quos mittebat euangeliũ predicare z mente paratam messem videamus. Nolite(inquit)ferre sacculũ:aut
perã:aut calciamẽta:z neminẽ per viam salutaueritis. Et in quãcũq̃ domum intrauerittis:dicite. Pax huic domui. Sic est illic filius pacis:requiescit super illũ pax vestra. Si quo mĩn⁹ ad vos reuertetur. Si requieuit/perdidi? Absit hoc a mẽte sanctorũ. Ergo nec illud accipiendũ est carnaliter:ac per hoc forte nec saccus/nec calciamẽta/nec pera: maximeq̃ illud vbi nobis si simpliciter fine discutiõe accipiam⁹:supbia videt ipositas:ne quẽq̃ ī via salutem⁹. Attendamus dñm nostrũ exemplũ verũ et adiutorium. Probe: Joã.xv.
mus qz adiutorium. Sine me nihil potestis facere. Probe: j.Petri.iij
mus qz exemplũ. Christus p nobis passus est. Petrus dicit:nobis relinquẽs exemplum vt sequamur vestigia eius. Joã.xij.
Ipse dñs noster loculos habuit ī via: et ipos loculos iude Cõcor.xij
cõmẽdauerat. Patiebatur qdem furem. Sed ego a domino meo discere cupiẽs dico. Dñe patiebaris furẽ: vnde habebas vnde tolleret: me hoiem miserum z infirmũ monuisti nec sacculum portare. Tu portasti loculos z erat vbi furem patereris. Si non portares:nec ille inueniret quod auferret. Quid restat nisi q̃ hic dicat mihi: intellige quod audis:noli portare sacculũ. Quid est saccul⁹? Pecunia clausa:id est occulta sapiẽtia. Quid est:nolite portare saccul⁹? Rom.xij.
Nolite fieri sapientes penes vosmetipsos. Accipe spũm sanctũ. Foꝛs in te debet esse nõ sacculus:vnde erogaꝛ:non vbi includatur. Hoc est z pera qđ saccul⁹. Calciamenta quid sunt? Calciamẽta quib⁹ vtimur cozia mortuoꝛ sunt:nobis tegmina pedum. Per hoc ergo iubemur renunciare mortuis opib⁹. Hoc in figura moyses admonebat quando dominus loquẽs ait. Solue calciamẽta de pedib⁹ tuis: locus Exo.iij.
enim ī quo stas terra sancta est. Quid tã terra sancta q̃ dei ecclesia? In illa ergo stemus:calciamẽta soluamus:id est mortuis opib⁹ renunciemus. Nam de his calciamentis qb⁹ calciati ambulam⁹ cõsolaꝛ me idẽ ipse domin⁹ meus. Si eñ ipse calciatus nõ esset:non de illo Joannes diceret.

Luce.iij. Non sum dignus soluere corrigiã calciamentoꝝ. Sit ergo obediẽtia: nõ surrepat supba uuricia. Ego (inq̃t) euãgeliũ impleo: qz nudo pede ambulo. Tu potes/ego non possum. Oẽs simul accipim⁹ custodiam⁹. Quomõ charitate flagremus: iuicẽ diligamus. Ac sic fit: vt ego amem fortitudinẽ tuã ⁊ tu portes infirmitatẽ meã. Quid aũt tibi videtur qui nõ vis itelligere quãdmodũ ista dicta sint: ⁊ cogeris p̃a: uiter ipsi dño calũniari de loculis et calciamẽt⁹? Quid tibi videt? Ita ne placet vt iter agẽtes occurram⁹ charis nr̃is et eos nõ salutem⁹ maiores: nõ resalutem⁹ mꝰres. Jam ne euãgelium iples qz salutar⁹ ⁊ taces? Sic ꝺ nõ viatori iter agẽti: ſz miliario similis eris iter ostẽdẽti. Ergo stolidita: tem deponam⁹ ⁊ verba dñi itelligamus: ⁊ i via neminẽ sa: lutem⁹. Nõ em̃ sine causa hoc iubemur: aut nollet nos face: re qđ iuberet. Quid g̃ est. Neminẽ salutetis i via? Potest quidẽ ⁊ simpliciter sic accipi: qz iussit nos festinanter agere iũcta. Et hoc ita dixit. Neminẽ p viã salutaueritis. Tãq̃ diceret. Dia ptermittatis dũ qđ iũctũ est peragatis: ea lo cutiõe qua solẽt dicta exaggerari cõsuetudie sermocinãdi. Luce.x. Nec lõge pgam⁹: i eodẽ sermone paulopost dicit. Et tu ca: pharnaũ q̃ vsq̃ ad celũ exaltata es: vsq̃ in ifernũ deprime: ris. Quid est vsq̃ ad celũ exaltata es? Nunqd ciuitat⁹ illi⁹ menta nubes tetigerũt: aut ad sydera puenerũt? Sz qđ est in celũ exaltata es? Nimiũ tibi felix videris: nimiũ potens nimiũ supba es. Sicut g̃ hoc exaggerandi gra dictũ est: in celũ exaltaris ei ciuitati que nõ vtiq̃ exaltabat in celũ/aut ascẽdebat: sic ꝓ festinatione exaggerationis dictum est: ita currite: sic agite qđ iũxi: vt ne nimium qđe vos retardent agẽtes: sed oia ptenentes ad finẽ, ppositã festinate. Sed est aliud qđ hic magis recogitem: non dissimile intelligere: qđ plus ptinet ad me: ⁊ ad oẽs dispẽsatores: sed ⁊ ad vos audi tores. Qui salutat salutẽ dicit. Mã ⁊ antiq̃ in epistolis suis sic scribebãt. Jlle illi salutẽ. Salutatio a salute nomẽ acce pit. Quid ergo est. Neminẽ i via salutueritis? Qui salutãt in via: ꝓ occasionẽ salutant. Videor vos cito itellexisse: nec tñ debeo iã finire. Non em̃ omes cito itellexistis. Vidi i vo ce itelligẽtes plures: video silẽtio reqrẽtes. Sed qz de via loq̃mur: tanq̃ i via ambulamus. Veloces tardos expecta: te: ⁊ pariter ambulate. Quid g̃ dixi. Qui in via salutat ꝓ occasionẽ salutat? Nõ ad eũ ibat qui salutat. Aliud agebat: aliud occurrit: aliud petebat: aliud trãsuerso qđ ageret iue nit. Quid est ergo ꝓ occasionẽ salutare? Per occasionẽ sa: lutẽ annũciare. Quid est aũt aliud salutẽ annũciare: q̃ euã geliũ predicare? Si ergo ꝑdicas: hoc age p dilectionẽ non per occasionẽ. Sunt ergo hoies q̃ sua q̃rẽtes nõ aliud ꝑdi: cãt euãgeliũ. De qb⁹ apls gemẽs dicit. Oẽs em̃ sua querũt nõ q̃ ieſu xp̃i. Et hi salutabãt: hoc est salutẽ ãnũciabãt euã: geliũ ꝑdicabãt: sed aliud q̃rebãt: ⁊ ideo ꝓ occasionẽ saluta: bãt. Et qđ est ƀ? Si talis fueris q̃sq̃s es facis: imo nõ talis q̃squis facis: sed forte talis alicꝰ q̃ facis. Si talis fueris nõ facis: ſz fit de te. Mã et tales admisit apls: nõ tñ vt tales es: sent ꝓcepit. Et ipsi agunt aliq̃d: ⁊ ꝓficit ex ipsis: aliud que runt: ⁊ verbũ annũciãt. Quid q̃rat annũciat⁹ ne cures: qđ annũciat te ne velit. Quid ꝺo attẽdit: nõ ad te ptineat. Sa: lutẽ audi ab ore ipsi⁹. Salutẽ tene ab ore ipsi⁹. Moli tudex esse cordis ipsi⁹. Si vides eũ alia reqrentẽ qđ ad te? Audi salutẽ. Que dicũt facite. Securũ te fecit. Quid? Que dicũt facite. Wala faciũt: q̃ facere nolite. Bona faciũt non in via salutãt: nõ ꝓ occasionẽ euãgeliũ annũciãt. Jmitatores eo: rũ estote sicut ⁊ ipsi xp̃i. Bon⁹ tibi ꝑdicat: carpe vuã de vi: te. Malus tibi ꝑdicat: carpe vuã pendentẽ in sepe. Botrus iplicite in palmite iter spinas creuit: ⁊ de spinis non germi nauit. Plane q̃ tale aliq̃d vides ⁊ esuris: sollicite carpe: ne cũ ad vuã manũ mittis lacereris a spinis. Hoc est qđ dico: sic audi qđ bonũ est ne malos mores imiteris. Precedet ex occasione: salutet i via: illi nocebit q̃ nõ audiuit ꝓceptũ xp̃i Neminem in via salutaueritis tibi non nocebit. Qui siue a trãseũte: siue a veniẽte salutẽ audis: salutẽ tenes. Apls m au di sicut ꝓmisera admittentẽ ista. Quid em̃? Dum oĩ modo siue occasione/siue ☧itate xp̃s annũciet: ⁊ in hoc gaudeo ſz et gaudebo. Scio em̃ qz ipm mihi ꝓficere i salutẽ p vestrã obsecrationẽ. Tales igit apli xp̃i ꝑdicatores euãgelij non salutãtes i via: hoc est nõ aliud querẽtes vel agẽtes: ſz ger: mana charitate euãgeliũ ãnũciãtes. Veniãt ad domũ ⁊ di: cãt: pax huic domui. Non ore solũ dicũt: quo pleni sunt fun dũt: predicãt pacẽ et habẽt pacem. Non sunt tales de qua: libus victũ est. Pax pax/⁊ nõ est pax. Quid est pax pax: et non est pax? Predicãtes non habent: laudãt ⁊ amãt: dicũt ⁊ non faciũt. Sed tamen tu accipe pacẽ: siue occasione: siue veritate xp̃s annũciet. Qui ergo plenus est pace ⁊ salutat. Pax huic domui: si est illic filius pacis: requiescet sup eum pax illius. Si quo min⁹: forte em̃ nõ est illic fili⁹ pacis: nihil perdidit q̃ salutauit. Ad vos (inq̃t) reuertetur. Reuertetur ad te que non discessit a te. Hoc em̃ dicere voluit: tibi pro: dest qđ annunciasti: nihil profuit q̃ non suscepit: non q̃ ille inanis remãsit: ideo tu perdidisti mercedem: redditur tibi pro voluntate tua: redditur tibi pro charitate quã ipẽdisti reddet tibi q̃ te securum velit voce angelica. Pax in terra hominibus bone voluntatis.

¶ In eisdẽ festis. Sermo.ij. In quo dicit q̃ apo: stoli summe sunt venerandi.

Sermo xlviij. A

SJ oim sanctoꝝ martyꝝ grata nobis debet eẽ so: lẽnitas: fratres charissimi: quanto gratior coꝝ q̃ presentẽ secuti sunt ꝓncipẽ martyꝝ. Si agnoum quãto magis arietũ? Illoꝝ em̃ filij nõ generatio: ne carnis: sed imitatiõe ☧tus facti sunt oẽs: q̃ posteri⁹ vsq̃ ad mortẽ ꝓfessi sunt xp̃m. Hos obtulerũt populi gentiũ: de qb⁹ psalm⁹ ante cãtauit dicẽs. Afferte dño filios arietum. Hõs ꝓmũ dns cũ ad ꝓfessionẽ sui nois hortarer⁹: non solũ se ꝓmisit victorie coronatorẽ: sed ⁊ certaminis adiutorẽ ettã in ipsis: et posteros admonebat: qm̃ qđ dicebat: scriptũ po: steri⁹ relinq̃bat. Illis g̃ ait exhortãs eos. Cũ aũt adducent vos ad principes ⁊ potestates: nolite cogitare q̃d respõdea tis: vel qđ loquamini. Non em̃ vos estis q̃ loq̃mini: sed spi: ritus pr̃is vestri q̃ loq̃tur i vobis. Meditari vetuit ⁊ cõsite ri ꝓcipit. Voluit em̃ auferre ꝓsumptionẽ humanã: ⁊ gram dare diuinã: vt in semetipsis timidi ⁊ mũdo essent audaces Unde ⁊ in alio psalmo voꝝ martyꝝ dicit: quasi ex parte hu: mane fragilitatis verẽdo. Eripe me de iimicis meis deus meus: ⁊ ab insurgẽtib⁹ i me libera me. Et paulopost dẽ au: xilio diuino cõfidẽs dicit. Fortitudinẽ meã ad te custodiã Supra ceteras em̃ turbas fidelis necnõ antiquoꝝ iustoꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ emi⁹pẽtes apl̃os suos volens dns ostẽdere dixit ad eos. Beati oculi q̃ vident que vos videtis: ⁊ aures q̃ au: diũt q̃ vos auditis. Multi ei ꝓphete ⁊ iusti voluerũt videre que vos videtis/⁊ nõ viderũt: ⁊ audire q̃ auditis ⁊ non au: dierũt. Jte alibi. Jam (inq̃t) nõ dicã vos seruos: qz seruus nescit qđ faciat dns ei⁹. Vos aũt dixi amicos: qz oia q̃cũq̃ audiui a pr̃e meo nota feci vobis. Item ait idem alio loco. Quecũq̃ alligaueritis sup terrã: erunt ligata ⁊ in celo: ⁊ que cũq̃ soluerit⁹ sup terrã: erũt soluta ⁊ in celo. Jte alibi sciſci tãti petro qđ sibi ⁊ soctjs suis ꝓfuisset reliq̃e oia: ⁊ seq̃ re: dẽptorẽ: respõdit dicens. Amen dico vobis q̃ vos q̃ secuti estis me i regeneratiõe cũ sederit fili⁹ hois in sede maiesta: tis sue: sedebitis ⁊ vos sup sedes duodecim iudicãtes duo: decim trib⁹ israel. Jsti sunt lux mũdi: qz ꝓ ipsos lumẽ fidei ⁊ vere scientie ꝓmũ dns huic mũdo ꝓtradidit: ⁊ ab errore ac pctõ tenebris gentes ⁊ ꝓpl̃os eruit. Jsti sunt sal terre: qz ꝓ eos terrigene cõdimẽtũ saporis vite eterne ꝓceperũt: vt re: stringerẽt carnis lasciuiã: ⁊ a putredine pctõ ⁊ vitioꝝ ver mib⁹ fuarẽt illesi. Jsti sunt lapides pciosi: quos in funda: mẽto celestis edificij positos Joannes in Apocalypsi sua describit: qz ꝑdicatio eoꝝ eccl̃e fiũdamẽta locauit. Unde ⁊ paul⁹ ait. Vos estis ciues sctoꝝ et domestici dei: superedifi: cati sup fundamẽtũ apl̃oꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ. Jsti sunt duodecim porte hierusalẽ noue: q̃ de celo descẽdit: qz ꝓ ipos tanuã fi: dei ꝓmũ itrauim⁹: et iter ciues sctoꝝ ãnumerati sum⁹. Hec g̃ ꝑsiderãtes fres kr̃mi: q̃ tãti duces ppli nos docuerũt: stu: deam⁹ fact⁹ iplere q̃ illi iusserũt. Discam⁹ coꝝ exẽplo mun: di diuitias ptẽnere: pñt⁹ scli voluptatẽ non amare: regnum celeste desiderare: xp̃o nihil ꝓponere: ſz et⁹ mãdat⁹ in oĩb⁹ obedire pauptatẽ pfentiũ rex diligere: ☧tutũ diuitias ha: bere: sapiẽtie thesaux appetere: spiritalem delitias querere: nulli iuidere: ſz oẽs hoies diligere: amicos i deo ⁊ iimicos ꝓpt deũ: qz hec est ☧a ⁊ sola dilectio. Nam amor carnalis ⁊ vitiosus i ꝑpitũ trahit: ⁊ cõparabit odio. Unde scriptũ est. Qui vult amic⁹ eẽ hui⁹ scli: iimic⁹ dei ꝑstituit. Jsti ergo

Wat.xij. Wat.xxiij. Joã.xv. Wat.xix. Wat.v. Ubi.s. Apo.xxj. Ephe.ij. Jaco.iiij.

principes nostri in amore dei pfectissimi: ⁊ in primoꝝ dilo ectione repleti: hinc potuerũt mũdi ipetũ vincere: ⁊ cruentum seculũ domare: qz nihil amauerũt in oĩ re: nisi dei volũtatẽ Jta ⁊ nos ffgs diligam⁹ in oĩb⁹ reb⁹ dei facere voluntatẽ: et creatorẽ nr̃m amem⁹ i semetipo: creaturã vero i ꝑditore i. Joã.iiij suoꝝ sic habebim⁹ ordiatissimã charitatẽ. Quia de⁹ chari: tas ẽ. ⁊ q̃ diligit hãc dilectionẽ diligit deũ. Et si ita dilexe: rimus: diligit nos ipse de⁹: diligunt nos ⁊ scti apl̃i iudices nr̃i et eroꝝ ꝓ nobis: vt i vniuersali iudicio xp̃i cũ ipsis in ꝑpetuũ coronemur. Oẽ pstare dignet ipe iudex ⁊ dns nr̃ q̃ cũ pr̃e ⁊ sctõ spũ viuit ⁊ regnat de⁹ ꝑ oĩa secula scl̃oꝝ. Amẽ.

¶ Jtem in eisdẽ festis. Homelia de eo qđ scriptũ est in euãgelio ꝰm Matthеũ. Confiteor tibi dñe pater ⁊c. que habet de Verbis dñi, viij. fol. xxxix.

¶ Jtem alie homelie de eo qđ scriptũ est in euan gelio ꝰm Joannem. Ego sum vitis vera: et pater meus agricola ⁊c. que habentur in expositione doctoris. Tractatu. lxxx. fol. ccxiij. Et de Verbis domini. lix. fol. lxviij.

¶ Jtem alia homelia de eo qđ scriptũ est in euan gelio ꝰm eũdẽ. Hoc est ꝓceptũ meũ ⁊c. q̃ habet in expositiõe doctoris. Tractatu. lxxxiij. fo. ccxiij.

¶ Jtem alia homelia de eo qđ scriptũ est in euan gelio ꝰm eũdem. Hec mando vobis vt diligatis inuicem ⁊c. que habetur in expositione doctoris. Tractatu. lxxxvij. fol. ccxv.

¶ De vno martyre

¶ In festo vni⁹ martyris. Sermo.j. In quo dicit q̃ in martyrijs sanctoꝝ considerãda sunt duo: scilicet seuitia tortoris/et patientia martyris.

Sermo xlviij. A

TRiumphalis beati martyr⁹. R. dies hodie nobis anniuersaria celebritate recurrit: cuius glorifi: catiõi sicut cõgaudet ecclesia: sic eius ꝓponit se: quẽda vestigia. Si em̃ cõpatimur: et glorificabi: mur. In cui⁹ glorioso agone duo nobis pcipue ꝑsideranda sunt: idurata videlicet tortoris seuitia: et martyris inuicta patiẽtia. Seuitia tortor⁹: vt eã detestemur. Patiẽtia mar: tyris: vt eã imitemur. Audi psalmistã aduersus malicią in Rom.viij crepatẽ. Noli emulari i malignantib⁹: qm̃ tãq̃ fenum veloci: ter arescẽt. Nõ aũt aduersus malignãtes patiẽtia exhi: bẽda est: audi apl̃m suadẽtẽ. Patiẽtia vobis necessaria est: Hebre.x. vt reportetis ꝓmissiões. Coronata itaq̃ est beati martyris patiẽtia: mãcipata est eternis cruciatib⁹ tortoris icorrecta malicia. Hoc attẽdẽs i agone suo gl̃osus xp̃i athleta: non exhorruit carcerẽ. Ad imitationẽ capit⁹ sui tolerauit pbra: fustinuit irrisiones: flagella nõ timuit: ⁊ quot ante mortẽ ꝓ xp̃o ꝓtulit supplicia: tot ei de se obtulit sacrificia. Nõ em̃ ꝑ Rom.viij pinãte apl̃o bibẽdat alte retinebat. Qz nõ sunt cõdigne pas siones hui⁹ tpis ad futurã gloriã q̃ reuelabitur i nobis. Et qz momẽtaneũ hoc ⁊ leue nostre tribulatiõis eternũ gloriẽ pondus opatur i celis. Hui⁹ ꝓmissionis amore a terrenis ſuspensus ⁊ pregustata supne suauitat⁹ dulcedie ineffabili: Pſ.lxxij ter affect⁹: dicebat cũ psalmista. Quid mihi est i celo: ⁊ a te qđ volui sup terrã? Defecit caro mea ⁊ cor meũ: de⁹ cordis mei: ⁊ pars mea de⁹ eternũ. Cõtẽplabat ei quãtũ i enigma te ifirmitas humana oculum mentis i eternitate figere po: test: quãta sint supne ciuitat⁹ gaudia: ⁊ ea enarrare nõ suffi cies admirãdo clamabat. Quid mihi est i celo? Quasi dice ret. Excedit vires meas: excedit facultatẽ eloquentie mee: trãscedit capacitatẽ itelligentie mee: illud dec⁹: illa gloria illa celsitudo: qua nobis a ꝓturbatiõe hoĩm remot⁹ i abscõ Phil.iij. dito faciet sue. Jesus xp̃s dñs noster refor̃mauit coꝝ hu: militatis nr̃e cõfiguratus corꝑi claritat⁹ sue. Hũius perfe cte libertat⁹ cõtẽplatiõe nullũ vitabat periculũ: nullũ hor: rebat supplicii: et si millies posset mori: nõ putabat se hanc digne posse alią rõne ꝓmereri. Patiẽter em̃ ꝓmittũt egro: ti se a medicis secari: vri/⁊ variꝰ amaritudinũ ꝓfectionib⁹ anxiari: vt tẽporali tãdẽ restituatur sanitati. Quãtomagis vir beat⁹ lõganimit⁹ tolerauit oẽm acerbitatẽ tormẽtoꝝ tẽ: poraliũ: vt coronaretur i mirificordia ⁊ miseratiõib⁹/⁊ in bo nis satiaret desideriũ suũ? In torculari itaq̃ cõculcari vo luit: vt tanq̃ vua matura in vinũ deficeret: ⁊ vinum maloꝝ granatoꝝ dilecto suo ꝓpinaret: q̃ mentes religiose iebrie: te sciũt virilit̃ ꝑculcare: ⁊ ad eterna i retorq̃ oculis anhela: re. Qui g̃ i tyrocinio suo mũdanas cõtẽpsit diuitias: q̃ coꝝ porales etiã refrenault illecebras: qui i ꝓuectu militie sue multas est ꝓpessus iniurias: i ꝓfectione sacrificij nil sibi re: seruãs: seipm obtulit holocaustũ: bibẽs illiũ calicẽ ꝑciosum quẽ sẽdes ad magnã mẽsam sacre lectiõis sibi pr⁹ab iuita toꝝ suo videat appositũ. Cui⁹ mors quãtũcũq̃ videat i cõ spectu reprobor⁹ despicabilis: i oculis tñ et⁹ est ꝑciosa q̃ in sctis suis est mirabilis. Ipse em̃ primo vocauit militẽ suũ: ipse iustificauit: ipe magnificauit: ipe dedit ei pugnare: ipe dedit et ei vincere. Longe est dissimilis hec militia mũdane militie: i qua victores existimant: q̃ qđ male desiderant asse quunt: q̃ letantur cũ malefecerit: ⁊ exultãt in reb⁹ pessimis. In xp̃iano g̃ agone manifesta est pena: occulta victoria: ſz qđ ex psona martyꝝ clamat psalmista. De⁹ tu repulisti nos ⁊ non exibis i exercitib⁹ nr̃is. Da nobis auxiliũ de tribula: tiõe: qz vana salus hoĩs. In deo faciem⁹ ☧tutẽ. Tanq̃ si di: cerent. Victoria nr̃a: gloria nostra itus est: nõ foris ẽ. Foris despect⁹: itus dilecti. Hinc est q̃ ecclesia in pssur⁹ posita ifir mioꝝ mẽbra sua cõfortat dicẽs. In mũdo pressurã habebi: tis: sed nolite timere pusillus grex: qz ego vici mũdũ. Sed qũo vicit mũdũ? Fact⁹ ẽ obediẽs pr̃i vsq̃ ad mortẽ. Quid aũt de morte? Propter qđ ⁊ deus illũ exaltauit/⁊ donauit illi nomẽ qđ est sup oẽ nomẽ. Quomõ vicit xp̃s: vincere ap: petat xp̃ianus: vt vbi est xp̃s: esse mereat ⁊ xp̃ianus. Audi xp̃iane militie ꝓsecutor: ipm xp̃m p militib⁹ suis sic orantẽ Dolo pater: vt vbi ego sum illic sit ⁊ minister meus.

¶ Jtem in eisdem festis. Homelia de eo qđ scri: ptum est in euangelio ꝰm Joannem. Nisi granũ frumenti ⁊c. que habetur in expositiõe doctoris. Tractatu. lj. fol. cc.

¶ De pluribus martyribus.

¶ In festis plurium martyrũ. Sermo.j. In quo exponit illud psalmiste. Qui seminãt i lachry. ⁊c.

Sermo. xlv. A

DSalmus q̃ cantat dño: videt sanctis martyrib⁹ ꝑuenire. Sed si mẽbra xp̃i sum⁹: sicut cẽ debem⁹: ad omnes nos ꝓtinere intelligam⁹. Qui seminãt in lachrymis: in gaudio metẽt. Euntes ibãt ⁊ fle: bant: mittẽtes semina sua. Veniẽtes aũt veniẽt cũ exulta: tione portãtes manipulos suos. Quos cũtes: ⁊ vnde venien: tes: Quid seminãtes in lachrymis: Que sunt semina: q̃ ma nipuli: Cũtes in mortẽ: veniẽtes a morte. Cũtes nascẽdo: veniẽtes rsurgẽdo. Seminãtes opera bona: metẽtes mer: cedem eternã. Semina g̃ sunt nr̃a q̃cq̃d boni fecerim⁹. Ma nipuli nr̃i qđ in fine recꝓiem⁹. Si g̃ bona semia bona sunt opa: quare seminant cũ lachrymis. Cum hylarẽ datorẽ di: ij. Cor. ix. ligat deus? Hic ꝓmũ videte charissimi: quo marie ad btos martyres ☧ba ista ptinẽt. Nulli em̃ tm̃ ipẽderunt: q̃ illi q̃ seipos ipenderũt: licut dicit apls paul⁹. Et tpe ipendar ꝓ ei⁹ ab⁹ vr̃is. Impẽderũt em̃ seipos ꝓfitẽdo xp̃m: ⁊ iplẽdo in ij. Cor. xij ei⁹ adiutorio qđ dictũ est. Ad mensam magnã sedisti: scito Ecc. xxxj. qm̃ talia te oportet preparare. Que est magna mẽsa: nisi vñ accipim⁹ corꝑ xp̃i et sanguinẽ? Quid ẽ scito qm̃ talis opor tet te ꝑparare: nisi qđ beatus Joannes exponit: Sicut xp̃s ꝓ nobis aiam suã posuit: sic et nos debem⁹ ꝓ fratrib⁹ aias j. Joã. iij. ponere? Ecce quãtũ ipenderũt. Sed nunqd scti martyres perieruꝝ qũ securitatẽ a dño etiam de capillo acceperũt? Perit man⁹: vbi nõ perit pilus? Perit caput: vbi nõ perit capill⁹? Ubi nõ perit palpebra: perit ocul⁹? Hac ergo acce: pta magna securitate: ipenderũt seipos. Qđ⁹ g̃ bonis se: minem⁹ cum xp̃s est: dicẽte apl̃o. Qui parce semiat: parce ⁊ tj. Cor. ix. metet. Jnfatigabiles (inq̃t) cũtẽp⁹ habem⁹ opemur bonũ Gala. vj. ad oẽs: maxime aũt ad domesticos fidei. Et iter. Bonum (inq̃t) facientes nõ deficiam⁹: tpe em̃ suo metem⁹. Qui defe: cerit in semie: non gaudebit i messe. Quare ergo in lachry: mis: cum oĩa opa bona habere debeãt hylaritatem? Et quidem de martyribus dici potest: qz cum lachrymis seminauerunt. Fortiter enim certauerunt: ⁊ in magnis tribulatio:

Universidad de

nib⁹ fuerūt. Nam vt eoꝝ lachrymas xps ꝓsolaret: transtulit eos in scz transigurauit eos et dixit. Tristis est anima mea vsq ad mortem. Verūtamē fratres mei videt mihi q caput nostrū infirmiozib⁹ suis mēbris compassum est: ne de se forte mēbra desperātia infirma: sicut ē humana fragilitas: morte ꝓpinquante ꝓturbarent: ⁊ diceret nō se ad dñm ꝓtinere: nam si ꝓtinerēt gauderēt. Prius ergo xps sub ꝓsona martyrū dixit. Tristis est ⁊ia mea vsq ad mortē. Pater si fieri pōt: trāseat a me calix iste. Quis ꝑ dic? Que potestas: q infirmitas? Audite q dicit. Potestatē habeo ponendi animā meā: et potestatē habeo iterū sumēdi eam. Nemo tollat eā a me: ꝛ ego pono eā: ⁊ iterꝝ sumo eā. Hec potestas tristis erat: qñ faciebat qđ nō faceret nisi voluisset. Potestate em̄ fecit nō ꝏditiōe: qz ipe voluit: nō qz iudeus potuit. Transfigurault q̄ in se infirma mēbra corporis sui. Et forte de illis dictū est. Qui seminat i lachrymis in gaudio metet. i. de infirmiozib⁹. Non em̄ i lachrymis semiabat ille ipi⁹ xpi magnus hco q dicebat. Ego em̄ tam imolo: ⁊ temp⁹ mee resolutiōis istat. Bonū certamē certaui: cursum ꝓsummaui: fidē seruaui. De cetero mihi supest corona iusticie: corona de manipulis. Supest (inqt) mihi corona iusticie: quā reddet mihi dñs i illo die iust⁹ iudex. Quasi diceret. Reddet mihi messem cui meipsum ipēdo semētē. Hec ꝛba quātū intelligim⁹ ffes exultantis sunt/nō plorātis. Hunqđ qñ ista dicebat i lachrymis erat? Ad ifirmos q̄ referam⁹ hec verba: vt nec ipsi desperent q in lachrymis seminauerūt: qz et si semiauerūt i lachrymis: trāsiet dolor: ⁊ gemitus: transit tristicia cū fine: et venit leticia sine fine. Verūtamen audistis ffes kñi qūo mihi videt ad oēs ptinere qđ dictū est. Qui seminat i lachrymis i gaudio metet. Euntes ibāt ⁊ flebāt: mittētes semia sua. Veniētes aut̄ venient cū exultatione: portātes manipulos suos. Audite si adiuuāte dño explicare potuero quēad modū ad oēs ptineat. Euntes ibāt ⁊ flebāt. Ex q̄ nascimur imus. Quis em̄ stat? Quis non ex quo viā itrault cogit ambulare? Infans nat⁹ est: crescēdo ābulat. Vozes finis est. In die iā veniēdū est: sed cum exultatione. Quis em̄ non hic plorat in via ista mala: qñ ipse infans inde incipit? Utiq infans qñ nascit: de angustijs vteri in huius mūdi latitudinē fundit: de tenebris ꝓcedit ad lucē: ⁊ tñ de tenebris veniens ad lucē plorare potest: ridere nō pōt. Est em̄ vita ista vt qñ gaudeā hic time ne fallat: qñ hic ploratur roga vt euadas: ⁊ trāsit tribulatio: ⁊ venit tribulatio. Et ridēt hoies ⁊ plorāt hoies: ⁊ qđ rideant homies plorandū est. Sed plorat alius dānū suum: plorat ali⁹ pressurā suā: qz in carcere est ꝓstitut⁹. Plorat ali⁹ qđ amiserit mortuū aliquē amicoꝝ suoꝝ. Ille hinc: ille hinc. Justus vnde? Primo de his oib⁹. Just⁹ em̄ plorat veracit plorātes sterliter. Plorat plorātes: plorat ridentes: qz ⁊ q̄ plorant de rebus vanis ianiter plāgūt: ⁊ q̄ ridēt de reb⁹ vanis: malo suo ridēt. Ille vbiq plorat: plus q̄ ipse plorat. Sed veniēt cū exultatione portātes manipulos suos. Videt ergo hoiem iustū cū fac op⁹ bonū hylarē esse? Ita plant hylaresc it. Hylarē em̄ dat⁹ diligit de⁹. Quādo em̄ plorat? Qñ bona opa sua orando cōmēdat. Orationes sanctoꝝ voluit cōmēdare psalm⁹: oones peregrinātiū: oones in hac via labozantiū: oones amātiū: oones gemētiū: oones eterne patrie suspirantiū donec ea visa satiētur q̄ nunc i meroze sunt ꝓstituti. Et em̄ fratres mei q̄diu sum⁹ i corpore: peregrinamur a deo. Nō desiderat patriā peregrinatio sine lachryma. Si desideras qđ non habes: funde lachrymas. Nam vñ dicturus es deo. Posuisti lachrymas meas i ꝓspectu tuo? Unde dicturus es deo. Facte sunt mihi lachryme mee panes die ac nocte? Unde? Dū dicit mihi quotidie vbi est de⁹ tu⁹. Quis iust⁹ nō habuit istas lachrymas? Qui nō habuit: pegrinū se esse nō voluit. Qua fronte ad patriā venit: q nō absens suspirauit? Nōne nobis quotidię dicit: vbi est de⁹ tu⁹? Discite fratres mei: discite de paucis esse. Bene viuite: ambulate viā dei: ⁊ videte qz audistis: vbi ē deus tu⁹? Felices eritis cū ꝺ audieritis: felices si dixeritis. Quādo em̄ defendimus fidē christianā: ⁊ respōdet nobis: ecce ꝑdicat vbiq nomen xpi: quare abūdāt mala: qđ aliud dicit nisi vbi est de⁹ tu⁹? Qui audit gemit: qz q̄ dicit perit. Sunt lachryme ploꝝ: sunt lachryme sanctoꝝ quas idicant oones eoꝝ. Bene operat et hylarj est: et plorat vt bene operet: plorat qz bene operatus est. Plorādo exigit bonū opus: plorādo cōmendat bonum opus qđ fecit. Crebre ergo sunt lachryme iustoꝝ: sed in ista via. Nunqđ i patria? Quare nō in patria? Quia venientes veniēt i exultatione: portantes manipulos suos. Felicitas venit: nunqđ lachryma redit? Porro autem illi q̄ hic inaniter plorāt: laniter ridēt: cupiditatib⁹ suis dissipati qñ fraudātur gemūt: quādo fraudāt exultāt. Plorāt ipsi i via ista plorāt ⁊ ipsi: sz non in exultatiōe portātes manipulos suos. Quid colligūt q nihil seminauerūt? Immo colligūt: sz qđ semiauerunt: qz spinas semiauerunt: ignē colligunt: ⁊ eunt nō de fletu ad rtsum sicut sancti. Euntes ibāt ⁊ flebāt mittētes semia sua: veniētes aut̄ venient i exultatione. Illi a fletu ad fletum: a fletu cū risu: ad fletū sine risu. Quid em̄ illis fiet? Quo eunt qñ resurrexerit? Quid nisi qđ dñs dixit. Ligate illis man⁹ ⁊ pedes ⁊ proijcite illos i tenebras exteriores? Age qđ postea? Tenebre erūt: ⁊ dolor non erit? Forte palpabūt/sz nō dolebūt? Mō videbūt/nō cruciabūtur? Absit. Non solū tenebre erūt: nō ees sola tollit species qua gaudebāt: sed vak etiā qđ i eternū gemant. Me contēneres em̄ tenebras: o dsquis es flagitiosus: q soles ꝓpter tua mala facta: ⁊ ꝓpter lasciua adulteria nō solū tenebras non horrere sed querere: q soles plus gaudere qñ lucerna extinguit: non tales tenebras habebis vbi gaudeas: vbi leteris: vbite voluptatib⁹ carnis oblectes: nō sic erūt ipe tenebre. Quomodo erunt? Ubi erit fletus ⁊ stridor dentiū. Luctus sine defectu: tort⁹ sine defectu. Hec q torquet fattgat: nec q torquet mozit. Erunt ergo eterne lachryme illis q sic vixerūt: eterna gaudis sanctoꝝ: qñ venientes veniēt i exultatione: portātes manipulos suos. Dicēt em̄ tēpore messis domio suo. Domie adiuuante te fecimus qđ iussisti: redde qđ ꝓmisisti nobis in eternum.

¶ In eisdem festis. Sermo. ij. In quo dicit q̄ si volumus peruenire ad consortium martyrum q̄ cogitemus de imitatione eorum.

Sermon martyrū sola effusio sanguis consūmat: nec sola dat palmā exustio illa flāmaꝝ. Peruenitur non solū occasu: sz etiā cōtēptu carnis ad coronā Absq̄ iiuria sanctoꝝ i ꝓsecutionib⁹ defunctorū dicere liceat eos ⁊ afflixisse: libidinē supasse/auaricie restitisse: de mundo triūphasse: pars magna martyrij est. Si vero fratres dilectissimi ad ꝓsortiū martyꝝ vel sacerdotū volumus peuenire: de imitatione martyꝝ cogitemus. Debent em̄ i nobis aliqđ recognoscere de suis virtutib⁹: vt ꝓ nobis dignent dño supplicare. Si em̄ tormenta q̄ sancti martyres ptulerūt sufferre nō possumus: vel ꝑa malas concupiscētias ipis itercedētib⁹ repugnem⁹. Et qz nō desunt quotidiana peccata: nō desint etiā q̄tidiana remedia. Nemo se credat aliquā felicitatē/aut aliqđ vez gaudiū in hoc seculo possidere. Beatitudo hic parari potest: possideri non potest. Duo sibi tēpora ozdie suo succedūt: tempus flendi/⁊ tēpus ridēdi. Nemo se circūueniat fratres: nō est i hoc mundo tēpus ridendi. Scio fratres: q oēs homo gaudere desiderat: sed nō tott tibi querūt gaudiū: vbi oportet inquiri. Verum gaudiū in hoc mundo: nec fuit/nec est/nec esse poterit. Sic em̄ ipse dñs in euāgelio suos discipulos admonuit dicens. In mūdo pressurā habebitis. Et itez. Mundus gaudebit vos autē tristes eritis: sed tristicia vestra ꝙuertet in gaudiū. Ac sic hac vita cū labore et doloze qđ bonum est auxiliāte dño faciam⁹: vt in futuro seculo bonoꝝ fruct⁹ colligere cū gaudio et exultatione possim⁹: Fm illud. Qui seminat i lachrymis i gaudio metet. In hunc itaq̄ fratres christissimi mūdum per peccatum ꝓmi hoīs de beata paradisi sede ꝓiecti ⁊ quasi i exiliū missi sumus: ac sic in hoc seculo patriā nō habem⁹. Sic et apls dicit. Dum sum⁹ i corpore: pegrinamur a dño. Non ergo redram⁹ gaudiū in hoc mundo: qz sicut supra dictum est: verū gaudiū cōparari hic potest: possidere non pōt. Non queras in via: qđ tibi seruat in patria. Et qz cōtra diabolū xpo duce quotidie tibi pugnare necesse est: premiū nō requiras in prelio: qđ tibi seruat in regno. Non queras i pugna: qđ tibi seruat in futuro cū fuerit ꝓfecta victoria. Magis illud attēde qđ apls dicit. Oēs Per multas tribulationes oportet nos itrare i regnū dei.

Ser. xlvi. A

B

C

ij. Cor. j. Joā. xv.

B

Wat. xj. j. Petri. ij

Ephe. v.

Joā. xvj. D

Pō. cxxv D

Gen. iiij.

ij. Cor. v.

Pō. cxxv

Ber. xlvij. In festo plīmoꝝ mar. Ber. iij. et. iiij. Fo. cccl xvj

Jta ergo agere debem⁹ vt ad ꝓncipalē patriā redire felicit: ter mereamur. Ubi nos parētes nostri ꝓtriarche: ꝓphete et apostoli suscipe vel videre desiderant: vbi etiā cōciues nri angeli ⁊ ciuitas illa celestis hierlm ⁊ rex ciuitatis ipsi⁹ christus expansis nos brachijs charitatis expectāt: vt ad ipsos prostrato diabolo: pleni bonis opibus feliciter redeamus. Scitis em̄ fratres qz oēs negociatozes ⁊ q̄cūq alia agentes iterim in via sunt solliciti vt in patria possint esse securi. Et tūc habēt veram leticiā: qñ cū magno lucro puenire merent ad patriā. Jta ⁊ nos dilectissimi fratres tūc animi nostrū ꝓparem⁹ ad gaudiū: quando peruenire merebimur ad xpm. Interim nō gaudeam⁹ i spe: verū gaudiū postea habituri in re. Qđ peius est: multi sunt q̄ peruerso ordie devoluptate ⁊ delitijs ⁊ luxuria seculi hui⁹ gaudere se credūt: sz quod i gaudio vident ferere necesse illis erit cum luctu ⁊ lachrymis recipe: qz nō mentit ille qui in euangelio dixit. Ue vobis q̄ ridetis nunc: qz lugebitis ⁊ flebitis. Sic fecit ⁊ ille felix diues: q̄ purpura ⁊ duebat ⁊ bysso. Gaudiū quidē habuit in mūdo: sed flāmas inuenire merūt in inferno. Lazarus q̄ iacebat ad ianuam eius: tristiciā habuit i via: sed verum gaudiū recipit in patria. Nos vero fratres charissimi quātū possum⁹: dei misericordiā deprecemur: vt nobis ita amorē vite eterne inspirare dignet: vt plus patri ā velimus amare q̄ vitā ⁊ amplius de futuro q̄ de ꝑsenti seculo cogitemus. Et sic semp i exilio mūdi hui⁹ agere studeam⁹: vt ad futurū iudiciū cū libera ⁊ secura ꝓscientia ornati bonis operib⁹ puenire possimus: prestāte dño nro iesu xpo: cui est honor ⁊ gloria cū patre ⁊ spūsctō in secula seculorum. Amen.

Luce. vj. Luce. xvj

¶ In eisdem festis. Sermo. iij. In quo ostendit qđ martyrum solennitates exhortationes sunt martyrum.

Sermo. xlvij. A

Omnes fratres charissimi sanctoꝝ martyꝝ solēnia celebram⁹: ita ipsis itercedētib⁹ expectemus a dño cōsequ tpalia beneficia: vt ipsos martyres imitando accipe mereamur eterna. Ab ipsis em̄ sanctoꝝ martyꝝ i veritate festiuitatū gaudia celebrantur: q̄ ipsoꝝ martyrum exempla sequūtur. Solēnitates em̄ martyꝝ exhortatiōes sunt martyrum: vt imitari non pigeat: qđ celebrare delectat. Sed nos volumus gaudere cū sctis: ⁊ tribulationē mūdi nolum⁹ sustinere cū ipsis. Qui ei sanctos martyres iquātū potuerit imitari noluerit: ad eoꝝ beatitudinē nō poterit puenire. Sic ⁊ paul⁹ apostolus ꝑdicat dicēs. Si fuerimus socij passionum: erim⁹ ⁊ cōsolationum. Et dñs i euāgelio. Si mūdus vos odit: scitote qz me ꝓiozē vobis odio habuit. Recusat esse i corpore: q odiū non vult sustinere cum capite. Sed dicit aliqs. Et qs est q̄ possit beatoꝝ martyꝝ vestigia sequi? Huic ego respondeo: qz nō solū martyres: sed etiā ipm dñm cū ipsi⁹ adiutorio sequ⁹ possum⁹ imitari. Audi nō me: sed ipm dñm generi humano clamātē. Discite a me: qz mitis sum ⁊ humilis corde Audi ⁊ petrū apl'm admonētē. Christus passus est pro nobis: reliquēs nobis exemplū vt sequamur vestigia ei⁹. Similiter paulus apostolus clamat. Imitatores dei estote sicut filij charissimi. Quid ad hec respondebim⁹ fratres: vel quā excusationē habere poterim⁹? Non tibi aliqs dicat vt ✠tutes quas fecit de⁹ debeamus imitari. Justa potest esse excusatio tua: qz ✠tutes ⁊ mirabilia facere non oibus datū est: iuste ⁊ caste viuere: ⁊ charitatē cum oibus custodire: cū dei adiutorio ꝓptū est. Nam ipe dñs non dixit. Discite a me mortuos suscitare: sup aqs siccis pedib⁹ ambulare: non hoc dixit: sed qđ ait: Quia mitis sum: ⁊ humilis corde. Et itez. Diligite inimicos vestros: bñfacite his q̄ oderūt vos: sicut ⁊ pater vester celestis: q̄ solē suum oriri facit sup bonos ⁊ malos. Et itez. Estote ꝓfecti sicut ⁊ pater vester celestis ꝓfectus est. Et licet sint alia multa in qb⁹ debem⁹ deum et btōs martyres imitari: ista tñ duo ꝓcipua sunt: id est vt mites simus et humiles corde: ⁊ inimicos nostros totis viribus diligam⁹. De diligendis inimicis fratres charissimi nullus vnq̄ in ✠itate se poterit excusare. Potest mihi aliqs dicere: nō possum ieiunare: nō possum vigilare: munqđ potes dicere: non possum amare? Potest dicere: non possum res meas totas pauperibus dare: ⁊ in monasterio deo deseruire: nunqđ potest dicere nō possum diligere? Si dixeris qz non possis a vino vel a carnib⁹ sustinere: credim⁹ tibi: si aūt dixeris quod nō possis i te peccātib⁹ indulgere: oīno nō credimus. Et qz nulla nobis remanet excusatio: dū nō de cellario sed de corde ꝓceramus istā elemosynā: iubemur iplere: vt per viā vite ad eternā mercamur patriā puenire. Nō solū amicos/sed etiā inimicos diligam⁹. His em̄ duob⁹ preceptis: id est diliges deum et dilliges ꝓximū: quasi duobus spiritalibus pedib⁹ si ꝓ viā vere charitatis voluerimus currere: ad eternā patriā possumus feliciter puenire. Jst⁹ pedib⁹ currebat apostol⁹ paul⁹ quādo dicebat. Ego aūt sic curro: nō quasi in icertū. Qui ergo dilexerit inimicos suos: illud in eo ipletū erit quod dñs dixit. Diligite inimicos vestros: vt sitis filij patris vestri q̄ in celis est. Eligemodo qđ tibi placuerit. Si inimicos dilexeris: nō solū amicus: sed etiā filius dei esse mereberis. Si vero inimicos amare nolueris/ꝓpicium deū habere non poteris: qz scriptum est. Qui odit fratrē suū homicida est. Et itez. Qui nō diligit: manet i morte. Et iterum. Qui odit fratrē suum i tenebris est: ⁊ in tenebris ambulat: ⁊ nescit quo vadat: qñ tenebre obscauerunt oculos eius. Et itez alibi scriptū est. Itinera ipioꝝ: q̄ iniuriā retinent malefactī i mortē. Munqđ hec verba mea sunt fratres mei: De scripturis sctis ⁊ canonicj ꝓferunt. Ut ergo nec homicide sim⁹ nec i tenebris remaneam⁹: studeam⁹ nō solū amicos sed etiā inimicos diligere: vt piū ⁊ misericordē dñm possimus fm cautionis sue vinculum libera ꝓscientia cōuenire. Ipse em̄ dixit. Si dimiseritis hoibus peccata eoꝝ: dimittet vobis pater vester celestis peccata vra. Si non dimiseritis: nec pater vester dimittet vobis debita vra. Diligenter attēdite fratres: ⁊ scitote aliud esse in deum peccare aliud in hoiem. Quādo em̄ in nos peccant homines: si penitētibus venia nō indulgeam⁹? peccatum iccurrimus: quādo aūt aliq in deum peccauerint: si sine discretione grandi indulgere voluerim⁹?: participes nos eoꝝ peccati efficimur. Dicit ergo dñs. Si dimiseritis hominibus peccata eorum: dimittet ⁊ pat vester celestis pcta vestra. Rogo vos fratres: qđ delicatius: qđ benignius dici potest ⁊ In potestate nostra posuit/qualiter i die iudicij iudicemur. Nō dixit vade in oriētem ⁊ quere iusticiā: nauiga vsq ad occidētē vt accipias idulgentiam. Dimitte inimico tuo: ⁊ dimittet tibi. Indulge: ⁊ idulget tibi. Da/⁊ dabit tibi. Nihil a te extra te q̄rit. Ad tetipm ⁊ ad conscientiā tuā te deus dirigit. In te em̄ posuit qđ requrit. Non em̄ medicamēta vulnerib⁹ tuis lōge opus habes iquirere: peccatoꝝ tuoꝝ idulgentiā si vis intus in cellario cordis tui poteris inuenire. Sed dicis: tanta mala me inimicus meus cōpulit sustinere: vt eū nulla possim ratione diligere. Attēdis qđ tibi fecerit hō: ⁊ non attēdis qđ tu fecerj deo. Si cōscientiā tuā diligēter discutis ⁊ iquiris: sine vlla compensatione maloꝝ tu peccata cōmisisti i deū q̄s ⁊ te cōmiserit homo. Et qua fronte vis vt tibi de⁹ dignet dimittere multū: q̄ nō vis dimittere paruū? Si hec q̄ supra dixim⁹ spiritalia medicamēta sicut deo ꝓpiciāte ꝓsuetis libēter accipitis: ⁊ in erario sancte ꝓscientie vestre recōditū diligētissime custoditis: auxiliāte dño venena diaboli non timebitis: ⁊ p odiū vel iracundiā aut nūq̄ nobis animarum vulnera ingerent: aūt si forte surrepserint: per charitatem cito ad pristinam salutem reuocantur.

Pō. lv. Pō. xlj. K

¶ In eisdem festis. Sermo. iiij. In quo dicit qđ martyrū et fidelium christianoꝝ vox est. Si deus pro nobis quis contra nos.

Sermo lxviij. Ro. viij. Pō. ij. A

Omnū quidē bonoꝝ fideliū xpianoꝝ: maxie tñ gloriosoꝝ martyꝝ vox est. Si deus ꝓ nobis: quis ꝓtra nos? ⁊ Fremabat mūdus aduersus eos: ppl'a meditabant ianta: ꝓncipes cōueniebāt i vnū: excogitabāt nouos cruciat⁹: ⁊ pēas icredibiles iuēiebat ingeniosa crudelitas. Obruebant opprobrijs falsis: arguebant crimib⁹: custodijs itolerabilib⁹ includebāt: vnguis artabātur: ferro pmebant: bestijs subigebant: ignib⁹ cremabant: et dicebāt. Si de⁹ ꝓ nobis qs ꝓtra nos? Tot⁹ mūd⁹ ꝛ vos et dicitis qs ꝛ nos. Respōdēt tibi. Et qs est tot⁹ mūd⁹: qñ ꝓ eo mozimur ꝙ quem factus est mundus? Dicāt dicāt: audiam⁹ audiam⁹. Si de⁹ ꝓ nobis qs ꝓtra nos? Seuire pūt: maledicere possunt: calūniari possūt: falsis opprobrijs agitare possunt. Et vt breuiter dicā: post remo possunt nō solū

B

Ps. liij. corp⁹ perimere: sed etiã vllaniare: ꝛ qđ facient? Ecce enim deus auxiliator mihi est: ꝛ dñs susceptor est aie mee. Mundus interfector corporis mei: dñs susceptor est aie mee. Et quid mihi obest si sit mundus interfector corporis mei: cum dñs adiutor est aie mee: quando autem dominus est susceptor anime mee erit restitutor et corporis mei. Quid mihi deerit si mẽbra mea dilaceraret inimic⁹ qñ capillos meos de⁹ dinumerat? Exhortãs martyres suos xps ne ab inimicis psecutoribus formidarẽt. Capilli iquit vestri numerati sunt. Quid ergo timebo dãna mẽbrorũ: quando securitatẽ accipio de numero capillorũ? Ergo dicam⁹: dicam⁹ ex fide: dicam⁹ in spe: dicamus flagrantissima charitate. Si de⁹ p nobis qs contra nos? Ecce contra te est rex: si deus p nobis/qs contra nos? Ecce contra te est populus. Si deus p nobis/qs ptra nos? Unde ꝓbas o beate ꝛ gloriose martyr: vñ mihi ꝓbas qđ dicis. Si de⁹ p nobis/qs ptra nos? Manifestum est em qz si deus p nobis/qs ptra nos: sed ꝓba qz deus p nobis. Non ergo ꝓbo: qz filio ppio non pepercit/ sed p nobis oibus tradidit eum? Hoc qđ sequit cũ apl's legeretur audistis. Cum em dixisset. Si de⁹ p nobis/qs ptra nos: tanꝯ ei diceret: ꝓba qz deus p nobis: continuo attulit grande documẽtum: ptinuo introduxit martyrẽ martyr: testem testium: illũ scz cui pater nõ pepcit: sed p nobis oibus tradidit eũ. Hinc ꝓbauit apl's vere se dixisse. Si deus p nobis/qs contra nos: qñ filio ppio non pepercit: sed p nobis oib⁹ tradidit illũ. Quomõ nõ etiã ꝛ cũ illo oĩa nobis donauit? Quando cũ illo nobis oĩa donauit: ꝛ ipm nobis donauit. Terret te fremit⁹ mũdi: cui donat⁹ est artifex mũdi? Christũ nobis donatũ esse gaudeam⁹: ꝛ nullos xpi inimicos in hoc seculo timeam⁹. Quis ei nobis donat? sit videre. In ꝑncipio erat verbũ: ꝛ verbũ erat apud deũ: ꝛ deus erat verbũ Ipse est xps: ipe vnigenit⁹ fili⁹ dei: ipe est gignẽti coetern⁹. Oĩa p ipm facta sunt. Quomõ nobis donata nõ sunt: q̃ per ipm facta sunt: qñ nobis donat? est ipe p qué facta sunt oĩa. Et vt sciatis qz ipe verbũ caro factũ est ꝛ habitauit in nobis desidera expetẽdo datã tibi vitã xpi: ꝛ donec puenias tene pign⁹ mortẽ xpi. Promittẽs em nobis victurum se esse nobiscũ: non potuit nobis maius pign⁹ dare q̃ mori p nobis. Mala iudt vestra ptuli: bona mea non reddam? Promisit cautionẽ: fecit pign⁹. Dedit euãgeliũ: et tu dubitas credere? Promisit cũ hic iter hoies ambularet: cautionẽ fecit cum euangeliũ scriberet. Ad pign⁹ ipsius quotidie dicis: amen. Pign⁹ qđ accepisti: q̃tidie erogat tibi. Noli de spe desperare: qui viuis ex pignore: prestãte domino nostro iesu christo qui viuit ꝛ regnat in secula seculoꝝ. Amen.

Mat.x.

¶ In eisdẽ festis. Sermo.v. In quo ostendit qđ est martyrium.

Sermo xlix. A

Certamine vniuersoꝝ martyrũ fulciri atq̃ eoꝝ victoria quorũ natalis victricis gĩe celebrat: quo robusta fides sit ad agonẽ passionis cõgressus roborari debem⁹: certo sciẽtes q̃ in oib⁹ xps patit: et q̃ ad regna celorũ statim cũ exultatione corporis trãsferunt: ꝛ cũ gẽtes horreãt in egritudine mortẽ: hi in ipa morte ꝓsequunt ppetuã hereditatẽ. Per passionẽ vero translationem magis credũt esse q̃ finẽ. Hec est arcana sapiẽtia q̃ in electi tuis dñe nõ pluasione colligit: sed de tuis martyribus ꝛ de fonte diuino virtutes oziunt: qb⁹ viuere xps est: et mori lucrũ. Triumphãtes i xpo sua morte petã lucrantes: q̃q̃ q̃ in illo patit oĩa nõ mozit. Confessiõis em mors non est sed hereditas vite. Martyrium est igit diligẽtia criminũ: virtutũ caput: occasio iustic̃te: dñice passionis imitatio. O felicissimi martyres renũciãtes seculo: maluerunt melior a nouissima esse q̃ prima. Quoꝝ deniq̃ cõsummãtio iustũ initium facit. Diuino tuo nutu oipotẽs deus: gloriosissimi martyres xpi testes eẽ meruerũt. Victoriã quoq̃ meditati cõfessi sunt xpm in flagellis: in carceribus: in argastulis: in solitudie. Justoꝝ em comes: semp debet esse cõfessio. O inclyte beatorum aie: ꝛ gloriosa victoria martyr: inter quos deuotissime femie simul seculũ sexũq̃ vicerũt: preliãtes cũ diabolo: fortiores viris torquẽtib⁹ extiterunt: que carnifici gras agentes erant seuienti. Ab oibus em fidem expectat deus oipotens magis q̃ mortem: sed diabolus q̃ pfitentes odit: coronas prestat inuit⁹. Facit martyres quos occidit: et cum dei seruos vincere ꝓtendit: contenit ipse dum seuit. Liberalitas g̃ tua deus hacten⁹ nobis martyria ꝓposuit: vt aduersarius quo adã elisus est: a filijs ade cõstater elidi mõstrarẽt. Voluisti em hoiem non tm̃ de diaboli potestate eruere p fidem: sed iculcatoꝝ eius iterficere p virtutem: vt q̃ gaudemus xpi sanguie mortui: facilius liberati ducẽtes martyria in christo postea triumphemus cozonati: per ipm dominum nostrum iesum christum: qui viuit ꝛ regnat in secula seculorum. Amen.

Sermo. I. A

¶ In eisdẽ festis. Ser. vj. In quo dicit q̃ martyrum vox est oĩa tolerare et de se nihil psumere.

Roñ. viij B

Quotiã dies sctoꝝ martyrũ est: vñ potiꝰ aliqđ delectet nos dicere nisi de gĩa ipoꝝ? Adiuuet nos dñs martyr. Audiuim⁹ pauloãte btm̃ ap'm pdicante. Quis nos separabit a charitate xpi? Ista vox est martyrũ. Tribulatio an angustia: an psecutio: an fames: an nuditas: an periculũ: an gladi⁹? Sicut scriptum est. Propt̃ te mortificamur tota die: deputati sum⁹ vt oues occisionis. Sed in his oib⁹ superam⁹ ꝓpter eũ q̃ dilexit nos. Hec est vox martyrũ oĩa tolerare: ꝛ de se nihil psumere: illũ diligere q̃ glorificat i suis. Et q̃ gloriatur i dño glorietur. Mouerãt ꝛ illi qđ nos cãtauim⁹ pauloãte. Letamini i dño ꝛ exultate iusti in deo. Si iusti i dño letantur: iusti vero nõ nouerunt letari nisi in seculo. Sed ipse sunt prime acies de bellande: primo vincende sunt delectatiões: ꝛ postea dolores. Quomõ potest superare mundũ seuientem: q̃ nõ potest superare blãditẽte? Blãdit hic mũdus politicẽdo honores: diuitias: voluptates. Minat hic mundus intendẽdo dolores: egestates: humilitates. Qui nõ contenit qđ politetur: qño supare potest qđ minat? Habẽt delectationẽ suã diuitie. Quis nesciat? Sed plus hz delectari iusticia: delectare diuitijs cũ iusticia. Ubi aũt talis articulus tẽtatiõis incidit: vt duo hec ventãt in tẽtationẽ: diuitie ꝛ iusticia: ꝛ nõ possis habere vtrũq̃ equale: sed si dimiseris manũ ad iusticiã pereãt diuitie: si dimiseris manũ ad diuitias necesse est vt amittas iusticiã: modo elige: mõ pugna: modo videam⁹ si nõ sine causa cãtasti. Letamini i dño ꝛ exultate iusti: modo videam⁹ si nõ sine cã audisti. Quis nos separabit a charitate xpi? Equidem ptermisit oĩa qb⁹ blãdit mundus: et te voluit cõmemorare cui blãdit mũd⁹. Quare? Quia certamina martyrũ prenũciabat: illa vtiq̃ certamia: vbi vicerũt psecutionem: famẽ: sitim: egestatẽ: ignominiã: ad extremũ timorẽ mortis: hostẽ nouissimũ. Sed videte fratres: totũ ars xpi facit. Admonet apl's: vt ꝓferam⁹ charitatẽ dei mundo. Quãtas angustias patiunt: q̃ volũt rapere res alienas. An psecutio ait. Et ipa nõ frãgit? Auaricia terret: auarus rapit ac timet penã: estuat i rapinã. Multi em famẽ patiuntur dũ acqrũt ꝛ factiũt lucra: qb⁹ ꝑcipimus ieiunare: ꝛ excusant se stomacho. Placet illis tota die solidos nũerare: ꝛ ieiunt dormiũt. An nuditas ait. Quid dicã de nuditate. Quotidie negociatores de naufragio nudi euadũt: ꝛ iterũ nauigãt ad periculũ. Unde quotidie periclitant homines: nisi ꝓpter diuitias acquirẽdas? Nec gladius ꝓhibet. Capitale crimẽ est falsitas: ꝛ tamen comitat hereditas. Si ergo hereret tẽporalis cupiditas: quare nõ hereatur christi hereditas? Quar⁹ dicit i corde suo: q̃ forte nõ audet lingua sua. Quis nos separabit a cupiditate auri? Tribulatio: an angustia: an persecutio? Possunt et auari dicere auro. Propter te occidimur tota die. Optime ergo dicunt scti martyres i psalmo. Judica me de⁹: ꝛ disceme causam meã de gẽte non sancta. Discerne iquit tribulationẽ meã: tribulant ꝛ auari. Discerne angustias meas: patiunt ãgustias ꝛ auari. Discerne psecutiones meas: patiunt et auari. Discerne famẽ meã ꝓ auro acqrẽdo esuriũt ꝛ auari. Discerne nuditatẽ meã: ꝓ auro despoliant et auari. Discerne mortẽ meã: ꝓ auro moriunt ꝛ auari. Quid est discerne cãm meã? Propter te mortificamur tota die. Ille ꝓpter aurũ: nos ꝓpter te. Similes pene: sz discreta causa. Ubi ergo discreta est causa: certa est victoria. Si ergo cãm intuemur: solẽnitates martyr amamus. Amam⁹ i eis nõ passiones: sed causas passionũ. Nam si amarem⁹ passiones: multos inuenturi sumus qui peiora patiunt in causis malis. Sed si causam attẽdamus: crucẽ christi attẽdite. Ubi erat xps: vbi ꝛ latrones. Similis pena sed dissimilis causa. Unus latro credidit: ali⁹ blasphemauit. Dñs tãꝯ de tribunali inter ambos iudicauit. Illũ g̃ blasphemauit in tartarũ dãnauit: alitũ in paradiso secũ cõstituit. Quare hoc? Qr ꝛ si eq̃lis pena: sz impar erat causa. Eligite g̃ martyrũ cãs si vultis puenire ad martyrũ palmas per dñm nr̃m iesũ xpm: cui est gl'a in scl'a scl'oꝝ. Amẽ

Lu. xxiij.

Annotatio nũerabilis ordinis sermonũ butꝰ opis.

Mat.v.

¶ Jtẽ i eisdẽ festis: homelia de eo qđ scriptũ est i euãgelio ſm mattheũ. Vidẽs iesus turbas ꝛc. q̃ sumpta ẽ ex libro. j. de sermone dñi i mõte. ca. j.

De vno confessore.

Ser. lj. A

¶ In festo vnius confessoris: de seruo pigro qui talentum acceptum noluit erogare. Sermo. j.

Omini fratres ꝛ coepi mei presentia quidẽ sua nos visitare et exhilarare dignati sũt: sed nescio qre nolũt me fessũ adiuuare. Hoc ideo charitati vestre dixi ipsis audientibus: vt quodãmõ audiẽtia vestra interced at ꝓ me apũd illos: vt q̃ eos rogo faciãt et ipsi sermonẽ. Erogẽt qđ acceperũt: operari magis q̃ excusare dignẽt. A me aũt fatigato ꝛ vix loquẽte: pauca libẽter accipite. Habem⁹ em ꝛ libellũ de bñficijs dei p sanctũ martyre datis: pariter libẽti? audiam⁹. Quid ergo est quod dicã vobis? Audistis in euãgelio ꝛ bonoꝝ suoꝝ meritũ ꝛ penã malor. Et malitia tota fuit illi? reprobati gratuitoq̃ dãnari ista fuit: q̃ noluit erogare. Seruauit ad integrũ qđ accepit: sz dñs ei? lucra querebat. Quarus est de⁹ ad salutẽ nostrã. Si sic damnat qui nõ erogauit: quid debent expectare qui perdũt? Nos ergo dispensatores sum⁹ Nos erogam⁹: vos accipitis. Lucra querim⁹: bene viuite

Mat. xxv

B

Lucra em erogatiõis nostre ista sunt. Sed etiã ad nos no lite erubescimare nõ ptinere erogationẽ. Nõ potestis erogare de illo loco superiore: sed potestis vbicũq̃ estis. Ubi reprehendit xps defendite. Murmuratorib⁹ rũdete. Blasphematores corripite: ab eoꝝ vos societate alienate. Sic erogatis: si aliquos lucramini. Agite vicem nostrã in domib⁹ vestris. Eps inde appellat? est: qz supintẽdit: qz intẽdẽdo curat. Unusq̃sq̃ ergo i domo sua si caput est domui sue: debet ad eũ ptinere episcopat⁹ officiũ: quomodo sui credãt: ne aliqui ipsoꝝ in berelim incurrãt: ne vxor: ne filius: ne filia: ne ipse seruus: qz tãti est emptus. Disciplina aplica prepositum dñm seruo: et seruũ subdidit dño: xpm tñ p ambob⁹ vnũ pciũ dedit. Minimos vros nolite ptẽnere: domestico rũ vroꝝ salutẽ oi vigilãtia ꝑcurate. Hec si facit⁹: erogat⁹ pigri serui non erit⁹: dãnationẽ tã detestãdã nõ timebitis.

Ephe. vj.

Watth. v

¶ Jtẽ i eisdẽ festis: homelia de eo qđ scriptũ ẽ in euãgelio ſm Mattheũ. Vos estis sal terre ꝛc. q̃ sumpta est ex libro. j. de sermone dñi i mõte ca. ij.

De virginibus.

mat. xxv.

¶ In festi⁹ sanctaꝝ virginũ: homelie de eo qđ scriptũ est i euãgelio ſm Mattheũ. Simile ẽ regnũ celorũ decẽ Xp̃ginib⁹ ꝛc. q̃ habẽt de xbis dñi. xxij et. xxiij. fo. xlix. ꝛ. l. Et de q̃stionib⁹ euangeliorũ. li. j. ca. xliij. Et in li. lxxxiij. q̃stionũ: q̃stione. lix.

Finis

Perlege sermones cõmunes lector amice
Dedidit Aurelius quos pater atq̃ decus
Augustinus eos presul Venerandus ꝛ auctor:
Filiolis scripsit/protulit atq̃ suis.
Dictine sed nullo: nec em scripta illa redegit.
In numerũ/aut formam/cõtiguum vel opus.
Nos modos sermones collegimus vndiq̃ sparsos:
Atq̃ hunc congestum presstimus inde librum.
Si si forte iuuat legere optima scripta/beati
Doctoris: presens non variatis opus
Multa vides: que non aliis sunt scripta libellis:
Hinc tibi dictorum copia maior erit.

¶ Finis Sermonum de Tempore ꝛ sanctis.

¶ Expositio Beati Augustini de Sermone domini in monte. Prologus.

Sermonem quẽ locutꝰ est dñs nr̃ Jesus xps i mõte sicut in euãgelio ſm Mattheum legim⁹: si quis pie sobrieq̃ cõsideraverit: puto q̃ inueniet in eo qđ ad mores optimos pertinet: perfectũ vite xp̃iane modũ. Qđ polliceri non temere audem⁹: sed ex ipsis eiusdez dñi verbis cõijcientes. Mã sic ipse sermo cõcludit: vt appareat i eo precepta esse oĩa que ad informãdã vitã ptinẽt. Sic ei dicit Mat. vij. Dis ergo qui audit verba mea hec. Cũ ergo nõ dixit: qui audit verba mea tm̃: sed additit dicens. Qui audit ꝛba mea hec satis vt arbitror significauit hec verba q̃ in mõte locut⁹ est tã pfecte instruere vitã eoꝝ q̃ voluerit ſm ea viuere: vt merito cõparentur edificanti super petrã. Hoc dixi: vt appareat istũ sermonẽ oibus preceptis quib⁹ christiana vita informatur esse pfectũ. Mã de hoc capitulo diligẽti? suo loco tractabit. Hui⁹ igit ſmõis initiũ sic assumit.

¶ Capitulum. j.

Cum vidisset aũt turbas multas Jesus ascẽdit i mõtẽ: et cũ sedisset accesserũt ad eũ discipuli ei⁹: ꝛ aperiẽs os suũ docebat eos dicẽs. Si queritur quid significet mons/ bene intelligit significare maiora pcepta iusticie: qz minora erant/ q̃ iudeis data sũt. Unus tamẽ deus p sanctos ꝓphetas et famulos suos: ſm ordinatissimã distributionem temporũ dedit minora precepta populo quẽ timore adhuc alligari oportebat/ ꝛ per filiũ suũ maiora populo quẽ charitate iam liberari conuenerat Cũ aũt minora minoribus: maiora maioribus dãtur: ab eodẽ qui sol⁹ nouit cõgruentem suis tribus: generi humano: exhibere medicinam. Nec mirum est q̃ dãtur precepta maiora propter regnũ celoꝝ: ꝛ minora data sunt propter regnũ terrenum: ab eodẽ vno deo q̃ fecit celum et terram. De hac ergo iusticia q̃ maior est: dicit per prophetã. ps. xxxv. Justicia tua sicut mõtes dei. Et hoc bene significat q̃ ab vno solo magistro docẽdis tantis rebus idoneo: docetur i monte. Sedens aũt docet: quod ptinet ad magisteriũ dignitatẽ. Et accedũt ad eũ discipuli ei⁹ vt audiendis illi⁹ verbis hi essent etiam corpore vicinores: q̃ preceptis implẽdis animo appropinquabant. Et aperiẽs os suũ docebat eos dicens. Jsta circulocutio qua scribitur: et aperiens os suum: fortassis ipsa mora cõmẽdat: aliquãto longiorem futurũ esse sermonem: nisi forte non vacet qđ nunc cũ dictum est aperuisse os suum: quod ipse in lege veteri aperire solebat oza prophetarum.

Mat. v

¶ Capitulum. ij. de prima beatitudine.

Quid ergo dicit? Beati pauperes spũ qm̃ ipsoꝝ est regnũ celorum. Legim⁹ scriptũ de appetitione rez temporaliũ Ecclesiastes. j. Oĩa vanitas et ꝓsumptio spũs. Presumptio aũt spiritus audacia et superbia significat. Vulgo etiã magnos spiritus superbi habere dicũtur: ꝛ recte. Quãdoquidẽ spiritus etiã ventus vocatur. vnde scriptũ est. Ps. cxlviij. Ignis grando nix glacies spiritus tẽpestatis. Quis ergo nesciat: supbos inflatos dici tanꝯ vẽto distentos? Unde est etiã illud apli j. coꝝ. viij. Scientia inflat: charitas edificat. Quapropter recte hi intelligunt pauperes spiritu: humiles ꝛ timẽtes deũ. i. nõ habentes inflatum spũ. Nec aliũde oĩno incipere oportuit beatitudinẽ: siquidẽ peruentum est ad summã sapientiã. Initiũ aũt sapientie timor dñi. Qm̃ et ecõtrario. Initiũ oĩs peccati superbia scribit̃ur. Supbi appetãt et diligãt regna terrarũ beati aũt pauperes spiritu quoniã ipsoꝝ est regnũ celorum.

Eccli⁹. j. Jbidem.

¶ Capitulum tertiũ de secũda beatitudine.

Beati mites qm̃ ipsi hereditate possidebunt terram. Illis̃ redo terrã de qua in psalmo dicitur cxlj. Spes mea es tu: portio mea i terra viuẽtiũ. Significat em quãdam soliditatẽ ꝛ stabilitatẽ

hereditatis perpetuc: vbi ala p bonū affectū tāq̄ loco suo requieſcit, ſicut corpus in terra: r inde cibo ſuo aliter ſicut corp⁹ ex terra: ipſa eſt regutes r vita ſanctorum. Mites autem ſunt qui cedunt improbitatib⁹: r non reſiſtunt ī malo ſed vincunt in bonū malum. vt ad Ro. xij. dicit. Rixētur ergo immites: r dimicent pro terrenis et tēporalib⁹ rebus beati autē mites: qm̄ ipſi hereditate poſſidebunt terram. de qua pelli non poſſunt.

De tertia beatitudine.

Beati lugentes quoniā ipſi conſolabuntur. Luctus eſt triſtitia de amiſſiōe charorū. Conuerſi autē ad deū ea q̄ in hoc mūdo chara amplectebant: amittūt. Mō em̄ gaudent his reb⁹ quib⁹ante gaudebant: r donec ſtat in illis amor eternorum nōnulla meſticia ſautiant. Cōſolabunt ergo ſpiritus ſancto: q̄ maxime propterea paraclet⁹ noīatur: id eſt conſolato: vt tpalia amittentes luctū eterna leticia perfruantur.

De quarta beatitudine.

Beati qui eſuriunt et ſitiunt iuſticiam q: ipſi ſaturabuntur. Jam iſtos amatores dicit veri et inconcuſſi boni. Illo ergo cibo ſaturabunt de quo ipſe dicit domin⁹ Joh. iiij. Meus cib⁹ eſt vt factā voluntatē patris mei qō eſt iuſticia. Et illa aqua de qua quiſquis biberit nō ſitiet vt idem dicit. Joh. iiij. Sed fiet in eo fons aque ſaliētis in vitam eternam.

Capitulū. vj. de quinta beatitudine.

Beati miſericordes: qm̄ ipſoz miſerebitur deus. Beatos eſſe dicit q̄ ſubueniunt miſeris: qm̄ eis ita repēdit: tur vt de miſeria liberentur.

De ſexta beatitudine.

Beati mundo corde qm̄ ipſi deū videbūt: q̄ ergo ſtulti ſunt q̄ deū iſtis exterioribus oculis querūt: cū cor: deu videat: ſicut alibi ſcriptū eſt ſap̄. j. et in ſimplicitate cordis querite illum. Hoc eſt em̄ mundum cor: qō eſt ſimplex cor. Et quēadmodū lumē ꝺ videri non pōt niſi oculis mūdis: ita nec deꝰ videt niſi mūdū ſit illud quo videri pōt.

De ſeptima beatitudine.

Beati pacifici: qm̄ ipſi filij dei vocabūt. In pace perfectio eſt vbi nil repugnat. Et ideo filij dei pacifici: qm̄ nihil in his reſiſtit deo: r vtiq̄ filij dei ſimilitudinē patris habere debent. Pacifici autem in ſemetipſis ſunt: q̄ oēs animi ſui motus cōponentes et ſubijcientes rationi: id eſt mēti: r ſpiritui: carnaleſq̄ ꝓcupiſcētias habētes edomitas fūt regnū dei. In quo ordinata ſunt oīa: vt id qō eſt in homine ꝓcipuū et excellēs. Hoc iparet ceteris nō reluctantibus q̄ ſunt nobis beſtijſq̄ cōmunia: atq̄ id ipz quod excellit in hoīe: id eſt: mens et ratio ſubijciat potiori qō eſt ipſa veritas vnigenit⁹ dei filij⁹. Neq̄ em̄ imperare inferiorib⁹ poteſt niſi ſuperiori ſe ipſū ſubijciat. Et hec eſt pax q̄ dat in terra hoībus bonevolūtatis. vt Luce. ij. Hec vita cōſūmati perfectiq̄ ſapientis. De huiuſmodi regno pacatiſſimo r ordinatiſſimo miſſus eſt foras princeps huius ſeculi: q̄ per uerſis inordinatiſq̄ oīab⁹: hac pace intriſec⁹ cōſtituta atq̄ firmata: quaſcūq̄ perſecutiones ille q̄ foras miſſus eſt: forinſecus concitauerit: auget gloriā q̄ ſm deū eſt: non aliqđ in illo edificio labefactans: ſed deficientib⁹ machinis ſuis innoteſcere faciens quāta firmitas intus extructa ſit. Jō ſequitur. Beati qui perſecutionē patiunt propter iuſticiā: qm̄ ipſorum eſt regnum celorum.

Capitulū quartū. De octaua beatitudine.

Sunt autē oēs iſte ſnie octo. Jam em̄ cetera compellans loquitur ad illos q̄ aderant dicēs. Beati eritis cum vobis maledicēt: r perſequētur vos Superiora aūt ſententias generaliter degerebat. Non em̄ dixit. Beati pauperes ſpiritu qm̄ vrm eſt regnū celorū: ſed qm̄ ipſorū eſt regnū celorū. Neq̄ beati mites: qm̄ vos poſſidebitis terrā: ſed qm̄ ipſi poſſidebūt terram. Et ita ceteras vſq̄ ad octauā ſententiā vbi ait. Beati q̄ perſecutionē. rē. vſq̄ regnū celo. Jnde iam incipit loq̄ pfites appellans cū et illa que ſupra dicta ſūt ad eos etiam ptinerēt q̄ pfites audiebant: r hec poſſe que vident preſentibus ſpecialiter dici ptinēt: etiā ad illos q̄ abſentes vl poſt futuri erant. Quapropter iſte ſententiarū numer⁹ diligenter cōſiderandus eſt. Incipit em̄ beatitudo ab būillitate. Beati pauperes ſpū id eſt nō inflati: būi ſe diuine auctoritati ſubdit anima: timēs poſt hāc vitā ne ꝓgat ad penas etiā ſi forte in hac vita ſibi beata eē videat. Jnde venit ad diuinarū ſcripturarū cognitionem: vbi oportet cā ſe mirē pebere pietate: ne id quod imperitis videt abſurdū vituperare audeat: r paruicacibus cōcertationibus efficiat indoctis. Jnde iam incipit ſcire quibus modis ſeculi huj⁹ per carnalē conſuetudinē ac peccata teneat. Jtaq̄ in hoc tertio gradu in quo ſciētia eſt: luget amiſſo ſūmi boni: q: ibi: retur extremis. In quarto autē gradu laboret/ vbi vehementer incūbit: vt ſeſe anim⁹ auellat ab his quibus peſtifera dulcedine innexus eſt: hic ergo eſurit et ſitit iuſticia et multū neceſſaria eſt fortitudo: qz non relinquit ſine dolore qō cū delectatione retinet. Quinto autē gradu: pſeuerātibus in labore dat eua dēdi cōſilū. Quā niſi q̄ſq̄ adiuuet a ſupiore: nullomodo eſt ſibi idone⁹: vt ſeſe tātis miſerijs implicamētis expediat. Eſt aūt iuſtum cōſilium vt q̄ ſe a potentiore adiuuari vult: adiuuet r infirmiore in quo eſt ipſe potentior. Jtaq̄ beati miſericordes: quia ipſorū miſerebitur deꝰ. Sexto gradu eſt cordis mūdicia de bona cōſcientia bonorū operū: valens ad contēplandum ſummū illud bonū: qō ſolo puro r ſereno intellectu cerni pōt. Poſtremo eſt ſeptima ipſa ſapientia: id eſt cōtēplatio veritatꝭ pacificans totum hominē et ſuſcipiens ſimilitudinē dei q̄ ita ꝓcludit. Bti pacifici: qm̄ ipi filij dei vocabūt. Octauo gradu tāq̄ ad caput redit: qz cōſummatū hominē: perfectūq̄ oſtendit r ꝓbat. Jtaq̄ i pria r octaua noīatū eſt regnū celorū. Beati pauperes ſpū: q̄niā ipſorū eſt regnū celorū: r beati qui pſecutionē patiunt ꝓpter iuſticiā: qm̄ ipoz eſt regnū celorū. Cū aūt dicit apls. Ad ro. vitj. Quis nos ſepabit a charitate chriſti: Tribulatio: an auguſtia: an pſecutio: an fames: an nuditas: an periculū: an gladi⁹? Septē ſunt q̄ ꝓfectūt: nam octaua clarificat: r quod pfectum eſt demonſtrat: vt per hos gradus pficiant r ceteri: tāq̄ a capite rurſus exordiēs. Videt ergo mihi etiā ſeptiformis operatio ſpūſſancti: de q̄ Eſaias loquit: his gradib⁹ ſentētiſq̄ cōgruere: ſed intereſt ordinis. Nam ibi enumeratio ab excellentioribus cepit: hic vero ab inferioribus. Jbi nāq̄ incipit a ſapiētia dei r deſinit ad timorē dei. Sed initium ſapientie timor dñi eſt. Quapropter ſi gradatim tāq̄ aſcēdentes nūerem⁹. Prim⁹ ibi ē timor dei. ſecūda pietas. tertia ſciētia. quarta fortitudo. quintum conſilium. ſextus intellectus. ſeptima ſapiētia. Timor domini congruit humilibus: de quibus hic dicitur. Beati pauperes ſpiritu. id eſt non inflati: nō ſupbi quib⁹ apoſtolus dicit. Ad ro. xj. Noli altū ſapere ſed time: id eſt noli extolli. Pietas cōgruit mitibus. Qui em̄ pie querit honorat ſanctā ſcripturā: r non reprehēdit qō nōdū intelligit: r ꝓpterea non reſiſtit quod eſt mitem eſſe. Unde hic dicitur: beati mites. Sciētia congruit lugētibus: q̄ iam cognouerūt in ſcripturis: quib⁹ malis vincti teneant: q̄ tanq̄ bona r vtilia ignorantes appeterunt: de quib⁹ ꝺ dicit. beati qui lugēt nūc. Fortitudo cōgruit eſurientibus r ſitientibus. laborant em̄ deſiderantes gaudium de veris bonis: r amorem a terrenis r a corporalibus auertere cupientes: de quibus hic dicitur: beati qui eſuriunt r ſitiunt iuſticiam. Cōſilium congruit miſericordibus. Hoc enim vnum remedium eſt de tantis malis euadendi: vt dimittamus ſicut r nobis dimitti volumus: et adiuuemus in quo poſſumus alios: ſicuti nos in quo non poſſumus cupimus adiuuari: de quibus hic dicitur. beati miſericordes. Jntellectus cōgruit mūdis corde: tāq̄ purgato oculo q̄ cerni poſſit: quod corpore⁹ oculus non vidit nec auris audiuit: nec in cor hoīs aſcendit. j. Corin. xx. de quibus hic dicit. beati mūdo corde. Sapiētia cōgruit pacificis: in quibus iam ordinata ſunt oīa. nulluſq̄ mot⁹ aduerſus rationē rebellis eſt: ſz cuncta obtēperāt ſpiritui hominis: cū r ipſe obtēperat deo: de quibus hic dicitur. beati pacifici. Unū autē ꝑmtū quod eſt regnū celorum ꝓ ipſis gradib⁹ varie noīatū eſt. Jn primo ſicut oportebat poſitū eſt regnū celorū q̄ eſt pfecte ſummeq̄ ſapiētie aie rōnalis Sic itaq̄ dictū eſt: beati pauperes ſpū: qm̄ ipſorū eſt regnū celorū: tanq̄ diceret: initiū ſapiētie timor dñi. Utilib⁹ here

Eſa. xj.

Eccle. j.

Rom. v.

Aba. iij.

Mat. vj.

Eſa. lxiiij

Eccle. j.

puer. ix.

ditas data eſt tanq̄ teſtamentū patris cū pietate q̄rentib⁹ beati mites: qm̄ ipſi hereditate poſſidebunt terrā. Lugentibus. Conſolatio tanq̄ ſcientib⁹ q̄d amiſerint r quib⁹ immerſi ſunt. Beati qui lugent nūc qm̄ ipſi cōſolabunt. Eſuriētib⁹ r ſitiētib⁹ iuſticiā: ſaturitas: tanq̄ refectio laborantib⁹: fortiterq̄ certātib⁹ ad ſalutē. Beati qui eſuriūt et ſitiunt iuſticiā: qm̄ ipſi ſaturabunt. Miſericordib⁹ miſericordia: tanq̄ vero r optimo cōſilio vtentib⁹: vt hoc eis exhibeat a potētiore: quod inualidioribus ipſi exhibēt. Beati miſericordes: qm̄ ipſorū miſebit de⁹. Mūdis corde: facultas videndi deū: tanq̄ purū oculū ad intelligēda eterna gerētibus: beati mūdo corde qm̄ ipſi deū videbūt. Pacificis: dei ſiltudinē: tāq̄ pfecte ſapiētib⁹: formatiſq̄ ad imaginē dei ꝓ regenerationē noui hoīs. beati pacifici qm̄ filij dei vocabunt. Et iſta quidē in hac vita cōperi poſſūt: ſicut cōpleta eſſe in apls credim⁹. Nā illa oīmoda r i angelicā formā mutatio: q̄ poſt hāc vitā, pmittit: nulliſq̄ verbis exponi pōt. beati q̄ pſecutionē patiunt ꝓpter iuſticiā qm̄ ipſorū eſt regnū celorū. Hec octaua ſententia q̄d caput redit: perfectiq̄ hoīem declarat: ſignificat fortaſſe r circūciſionē octauo die in veteri teſtamento: et dñi reſurrectionē poſt ſabbatū: q̄ eſt vtiq̄ octauus idēq̄ primꝰ dies: r celebrationē octauarū feriarū quas in regeneratiōe noui hominis celebram⁹: r nūero ipſo pentheoſtes. Nā ſeptenario ſepties multiplicato quo fiūt q̄draginta nouē quaſi octauus addit vt q̄nquaginta cōpleant: r tanq̄ redeat ad caput. Quo die miſſus eſt ſpūſſanctus quo in regnū celoꝝ ducimur: r hereditatē accepimus: r cōſolamur r paſcimur r miſericordiā conſequimur: r mundamur r pacificamur: atq̄ ita perfecti omnes extrinſecus illatas moleſtias pro veritate r iuſtitia ſuſtinemus. Beati inquit eritis cum vobis maledicent r vos perſequentur et dicent omne malum aduerſum vos mentītes ꝓpter me: gaudete r exultate: qm̄ merces veſtra multa eſt ī celis. Animaduertat quiſq̄ delicias huius ſeculi r facultates rerū temporalium querit in homine chriſtiano: intrinſecus eſſe noſtram beatitudinē: ſicut de anima eccleſiaſtica ore ꝓphetico dicitur. ꝑs. xliij. Omnis gloria filie regis intrinſecus. nam extrinſecus maledicta r perſecutiones r detractiones ꝓmittūtur: de quibus tamen magna merces in celis eſt que ſentit in corde patiētiam eorum qui iam poſſunt dicere. Gloriamur in tribulationibus. ſciētes quonīā tribulatio patientiā operatur: patientia probationē: ꝓbatio ſpem. Spes autem nō confundit: quia charitas dei diffuſa eſt in cordib⁹ noſtris ꝓ ſpiritum ſanctū qui datus eſt nobis. Non enim iſta perpeti fructuoſum eſt: ſed iſta pati ꝓ chriſti nomine: r non ſolum equo animo: ſed cum exultatione etiam tolerare. nam multi hereticī nomine chriſtiano aīas decipientes multa talia patiuntur: ſed ideo excludunt ab iſta merced⁹. quia non dictum eſt tantū: beati qui perſecutionem patiunt/ ſed additum eſt ꝓpter iuſtitiam. Ubi autē ſana fides non eſt: nō poteſt eſſe iuſticia: quia iuſtus ex fide viuit Neq̄ ſciſmaticē aliquid ſibi ex iſta fide promittant: q: ſimiliter vbi charitas non eſt: non poteſt eſſe iuſticia. Dilectio em̄ primi malū nō operat/ quā ſi haberēt: nō dilania rent corpus chriſti quod eſt eccleſia. Queri autem poteſt quid interſit q̄ ait. cū vobis maledicent r dicēt omne malum aduerſum vos: cum maledicere hoc: ſit malum dicere Sed aliter. maledictū iactat cū ꝓtumelia corā illo cui maledicit. ſicut dño noſtro dictūeſt. Mōne verū dicimus q̄ ſamaritanus es r demoniū habes: Joh. viij. Aliter cum ab ſentis fama ledit: ſicut de illo itē ſcribit. alij dicebant q̄ ꝓpheta eſt: alij dicebāt nō ſed ſeducit pplm. Joh. vij. Perſe qui autē eſt vim inferre vel inſidijs appetere: quod fecit q̄ eū tradidit r q̄ eū crucifixerūt. Sane q̄ etiam hoc non eſt nude poſitum vt dicerēt: r dicēt omne malū aduerſū vos. ſed additū eſt mētientes: additū etiā ꝓpter me: ꝓpter eos additū puto q̄ volunt de perſecutiōibus r de fame ſue turpitudīe gloriari: r ideo dicere ad ſe ptinere chriſtū: q̄ multa de illis dicunt mala cum r̄ba dicanꝭ q̄ de illorū erroꝛe dicunt. Et ſi alij aliq̄n ēt nōnulla falſa iactāt q̄ temeritate hoīm plerūq̄ accidit: nō tñ ꝓpter chriſtū iſta patiunt. Mō em̄ chriſtum ſequit qui nō ſm verā fidē r catholicā diſciplinā chriſtianꝭ vocat. Gaudete r exultate inquit: qm̄ merces veſtra multa eſt in celis. Non hic celos dici puto: ſuperiores partes mūdi but⁹ viſibilis. nō em̄ merces nr̄a que incōcuſſa eſſe r eterna debet in reb⁹ volubilib⁹ r tēporalib⁹ colloc̄da eſt: ſz in celis dictū puto: in ſpiritalib⁹ firmamētis vbi habitat ſempiterna iuſticia. Jn quorū cōparatiōe terra dicit aia iniqua: cui peccāti dicit: terra es r terā ibis. De his celis dicit apls Philip. iij. qm̄ puerſatio noſtra in celis eſt. Sētiut ergo iā iſtā mercedē qui gaudēt ſpiritalibus bonis: ſed tūc ex oi parte pficiet: cū etiā mortale hoc induerit imortalitatē. Ita em̄ inqt j. Cor. xv. per ſecuti ſunt r ꝓphetas qui ante vos fuerūt. Hūc pſecutionē generaliter poſuit: r in maledictis r in delaceratiōe fame. Et bene exemplo adhortatus eſt: qz vera dicētes ſolēt pſecutionem pati: nec tñ ideo prophete antiqui timore perſecutionis a veritatis predicatione defecerunt. Rectiſſime itaq̄ ſequitur. Capitulū. v.

Vos eſtis ſal terre: oſtendens fatuos eſſe iudicandos qui temporaliū bonorū vel copiā ſectantes vel inopiā metuētes: amittūt eterna: que nec dari poſſunt ab hoibus: nec auferri. Jtaq̄ ſi ſal infatuatū fuerit in quo ſalliet: id eſt: ſi vos per quos condiendi ſunt quodāmodo populi: metu pſecutionū tēporaliū amiſeritꝭ regna celorū qui erūt hoīes: ꝓ quos a vobis error auferatur? Cū vos elegerit de⁹ ꝓ quos erroꝛē auferat ceteroꝝ Ergo ad nihilū valet ſal infatuatū: niſi vt mittat foras et calcet⁹ ab hoīb⁹. Nō itaq̄ calcat ab hoīb⁹ qui patit perſecutionē: ſed q̄ pſecutionē timēdo infatuat. Calcari enī nō pōt niſi inferior: ſed inferior non eſt: q̄ quis in corpore multa in terra ſuſtineat: corde tñ fixus in celo eſt Capm. vj.

Vos eſtꝭ lumē mūdi. Quō dixit ſal terre ſuperi⁹ ſic nūc dicit lumē mundi. Nā neq̄ ſuperi⁹ iſta terra accipiēda eſt quā pedib⁹ corporeis calcamus: ſed homines qui in terra habitāt vel etiā peccatores quorū cōdiendis r extinguēdis fetoriḃ⁹ apoſtolicū ſalē dñs miſit. Et hic mundū nō celū et terrā ſed hoīes q̄ ſunt in mūdo vel diligūt mūdū oportet intelligi. quib⁹ illuminādis apli miſſi ſunt. Capm. vij

Non pōt ciuitas abſcondi ſupra montē conſtituta: nec eſt ſup inſignē magnāq̄ iuſticiā quā ſignificat etiā ipſe mons in quo diſputat dñs. Neq̄ accendūt lucernā r ponunt eā ſub modio. Quid putam⁹ ita eſſe dictū ſub modio: vt occultatio lucerne tñ accipienda ſit: tāq̄ ſi diceret. nemo accendit lucernā r occultat illā: an aliq̄d etiā modius ſignificat: vt hoc ſit ponere lucernā ſub modio: ſuperiora facere corporis cōmoda quā ꝑdicatione veritatis: r ideo dſcq̄ veritatē nō predicet dū timet ne q̄d in reb⁹ corporalibus r tēporalib⁹ moleſtie patiat. Et bñ modius dicit: ſiue ꝓpter retributionē mēſure. ij. Cor. v. Quia dſcq̄ ea recipiet q̄ geſſit in corpe: vt illic inqt apls recipiet vnuſq̄ſq̄ q̄ geſſit in corpore: r tanq̄ de ꝺ modio corporis alto loco dicit. Mat. vij. Jn qua em̄ mēſura mēſi fueritis in ea remetiet vobis: ſiue ad tēporalia bona q̄ corpe pagunt: certa dierū mēſura r ſchoanꝭ r trāſeūt quā fortaſſe ſignificat modi⁹ eterna vero r ſpiritalia: nullo tali fine cohercenꝭ. Nō enim ad mēſurā dat deꝰ ſpūm. Sub modio ergo lucernā. ponit quicūq̄ lucē doctrine bone cō modis tēporalibus obſcurat r tegit. Super candelabrum autē qui corp⁹ ſuū miniſterio dei ſubijcit vt ſuperior ſit predicatio veritatis r inferior ſeruitus corporis: ꝓ ipſam tamē corporis ſeruitutē excellētior luceat doctrina: q̄ ꝓ officia corporalia: id eſt: ꝓ voceꝭ et linguā r ceteros corporis motꝰ in bonis operib⁹ ſi inuak etiam diſcētib⁹. Sup cādelabrū q̄ ponit lucernā apls cū dicit. j. Cori. ix. nō ſic pugno ſicut aerē cedēs: ſed caſtigo corpus meū r ſeruituti ſubijcio: ne forte aliis ꝑdicans: ipſe reprobꝰ inueniar. Nō vero ait vt luceat his qui in domo ſunt: r domū puto dictā habitationem iſtam hoīm: id eſt ipm mundū. ꝓpter id quod ſuperi⁹ ait vos eſtis lumen mundi: aut ſi domū dſcq̄ vult accipere eccleſiam: neq̄ hoc abſurdū eſt. Sic luceat inquit lumē veſtrum coram hominibus vt videant bona facta veſtra r reliqua. Si tantūmodo diceret. Sic luceat lumen veſtrum coram hominibus vt videant bona facta veſtra finem conſtituiſſe videret in laudibus hominū quas querunt hypocrite et qui amblūt ad honores r captant inaniſſimā gliā.

Joh. iij.

Contra quos dicitur Ad Gal.j. Si adhuc hominibus placerem christi seruus non essem. Et per ꝓphetā pē.lij. Qui hoibus placēt cōfusi sunt: qz deꝰ nihil fecit illos. Et iterū pē.lij. Dñs cōfregit ossa hoibꝰ placentiū. Et rursus apl̄us Ad gal.vj. nō efficiamur inanis glorie cupidi. Et ipe iterꝫ j. Corin.xj. Probet autē seipm homo et tunc in semetipso gloriā habebit z non in altero. Non ergo tantū dixit: vt vi deant bona facta vestra/sed addidit: z glorificent patrē vestrum q̄ in celis est: vt hoc ipsum q̄ homo ꝓ bona opera placet hominib⁹: nō sibi finē cōstituat vt hoibꝰ placeat/ sz referat hoc ad laudē deī: z ꝓpterea placeat hoibꝰ vt i illo glorificetur deus. hoc eñ laudantibus expedit vt nō hoiem sz deum honorent. Sicut in ipso homine quem portabāt dñs ostēdit: vbi admirate turbe de paradiso sanato ✠tutes eiꝰ sicut i euāgelio scriptū est. Timuerūt z glorificauerūt deū qui dedit potestatē hominib⁹. Cuius imitator apostolus paulꝰ. Ad gal.j. Tm̄ autem audientes erant: quia qui aliquādo nos persequebatur nunc euangelisat fidem: quā aliquādo vastabat: z in me magnificabāt deū. Capl̄m.viij. Wat.ix.

Postea quā ergo cohortat⁹ est audiētes vt se prepararent ad omnia sustinenda ꝓ veritate atq̄ iustitia z vt nō absconderent bonum q̄ acceptūri erant: sed ea benivolentia discerent vt ceteros docerent non ad laudem suā sed ad gloriam dei: bona opera sua referentes: incipit tam eos informare z docere: quid doceant tanq̄ si quererent dicētes. Ecce volumus omnia sustinere ꝓ tuo nomine z doctrinā tuam non abscondere. Sed quid est hoc ipsum quod vetas absconderi: z ꝓ quo iubes omnia tolerare? Nunquid aliꝫ dicturus es contra ea que in lege scripta sunt? Non inquit. Capitulū.ix.

Nolite enim putare: q̄m venī soluere legem: aut ꝓphetas: non veni soluere sed implere. In hac sententia duplex sensus est. Scōm vtrūq̄ tractādū est. Nam qui dicit: nō veni soluere legem/sed implere: aut addendo dicit quod minus habet: aut faciendo quod habet. Illud ergo ꝓius consideremus quod primo posuit. Nam qui addidit q̄ minus habet non vtiq̄ soluit quod inuenit sed magis perficiendo confirmat. Et ideo sequitur z dicit. Capitulum.x.

Amen dico vobis: donec transeat celum et terrā: iota vnū vel vnus apex nō transibit a lege donec hec omnia fiant: cum enim fiūt etiam illa que ad hec duntur ad perfectionem: multo magis fiunt illa que premissa sūt ad inchoationem. Apex autem ait tota vnū vel vnus apex non transibit a lege: nihil potest aliud intelligi nisi vehemens expressio perfectiōis quado p litteras singulas demonstrata est. Inter quas litteras iota minor est ceteris quia vno ductu fit. Apex autem est etiam ipsiꝰ aliqua in summo particula. Quibus verbis ostenditur in lege ad effectū etiam minima q̄q̄ perduci. Deinde subiecit. Capitulum.xj.

Qui enim soluerit vnum de mandatis istis minimis: et docuerit sic homines minimꝰ vocabitur in regno celorum. Mandata ergo minima significantur per vnum iota: et per vnum apicē. Qui ergo soluerit et docuerit sic: id est ꝑm id quod soluit non ꝑm id quod inuenit z legit: minimus vocabitur in regno celorum: z fortasse ideo non erit in regno celorum: vbi nisi magni esse non possunt. Qui autē fecerit z docuerit sic: ꝑm id quod non soluit magnus vocabitur in regno celorū. sequitur vt etiam sit in regno celorū: quo magni admittunt. Ad hoc enī pertinet quod sequitur. Capl̄m.xij.

Dico enim vobis: quia nisi abundauerit iustitia vestra plus q̄ scribarum z pharisęorum: non intrabitis in regnum celorum: id est si non solum illa minima legis precepta non impleueritis q̄ hominem inchoant sed etiam ista que a me adduntur: qui non veni legem soluere/sed adimplere: non intrabitis in regnū celorum. Sed dicis mihi. Si de illis mandatis minimis cum superius loqueretur dixit minimum vocari i regno celorum. Qui ergo vnum illorum soluerit et ꝑm suam solutionem docuerit magnum autem vocari. Quisquis ea fecerit z sic docuerit: et ex eo iam in regnū celorum futurū esse/quia magnus est. Quid opus est addi preceptis legi minimis: si tam in regno celorum potest esse: quia magnus est qui fecerit z docuerit. Quapropter sic accipienda est ipsa sententia qui autem fecerit et docuerit sic: magnus in regno celorum: id est non secūdū illa minima: sed secundum ea que ego dicturus sum. Que sunt autē iste. Ut abundet inq̄t iustitia vestra plusq̄ scribaꝝ z pharisęorū: quia nisi abundauerit non intrabitis in regnū celorū. Ergo q̄ soluerit illa mima z sic docuerit minimꝰ vocabit: q̄ fecerit illa mima/z sic docuerit: iam nō magnus vocandus est: z est idoneus regno celorum. Sed tamen non tam minimis q̄ ille qui soluit. Ut autem sit magnꝰ atq̄ illo regno aptus facere debet z docere sicut nunc christus docet id est vt abundet iustitia eiꝰ super scribarum et pharisęorum. Capitulum.xiij.

Iustitia pharisęorum est vt non occidāt iustitiā eorū qui intraturi sunt in regnū mūdi: vt nō irascantur sine causa. Minimū ergo est non occidere: et qui illud soluerit minimus vocabitur in regno celorum: qui autem illud impleuerit vt nō occidat nō continuo magnus et idoneus erit in regno celorum: sed tamen ascendit aliquē gradum perficietur autem si nec sine causa irascitur quod si perfecerit: multo remotior erit ab homicidio. Quapropter qui docet vt non irascamur non soluit legem ne occidamus/sed implet potius: vt et forsitan non occidimus: z in corde dum non irascimur: innocentiam custodiamus. Capl̄m.xiiij.

Audistis ergo inq̄t quia dictū est antiquis nō occides: q̄ autem occiderit reus erit iudicio. Ego aūt dico vobis/q̄ oīs q̄ irascit fratri suo sine cā reus erit iudicio: q̄ autem dixerit frī suo racha/ reus erit consilio: qui autem dixerit fatue/reus erit gehenne ignis. Quid autem interest inter reum iudicio: et reum consilio: et reum gehenne ignis. Nam hoc postremum sonat grauissimum: z admonet gradus quosdam factos a leuioribus ad grauiora donec ad gehennā ignis ventretur Et ideo sicut leuius est esse reum iudicio q̄ esse reum consilio. Ita leuius est esse reum consilio q̄ esse reum gehenne ignis. oportet leuius esse intelligatur irasci sine causa fratri quā dicere racha: z rursus. leuius esse dicere racha quā dicere fatue. Non enim reatus ipse haberet gradꝰ nisi gradatim etiam peccata commorarent. Hic autem vnū verbum obscurum positum est: quod nec grecum est nec latinum. racha. Cetera vero i sermone nostro sūt vsitata. Nō nulli enim de greco trahere voluerunt interpretationem huius vocis. putantes pānosum. dici racha. q̄n̄ grece pannus ῥάκος dicitur. A quibus tamen cum querit quid dicatur grece pānosus. non respōdēt racha. Sed deinde nō posset latinus interpres vbi posuit racha pannosum ponere. nec vtī verbo inusitato quod z in latina lingua nullū sit z in greca inusitatū est: uetroā in hebreo pro inanis scribitur racha. vnde intelligimus id quod in euangelio tenet. qui fratri suo racha z fatue dixerit quam habeāt interpretationem. Probabiliꝰ est ergo quod audit a quodam hebreo cum id interrogassem: dixit enim esse vocem non significantem aliquid sed indignātis animi motum exprimentem. Has interiectiones grammatici vocant particulas orationis significantes commoti animi affectum: velut cum dicitur ab dolente heu: vel ab irascente hem. Que voces quārūcunq̄ linguarum sunt proprie: nec in aliam linguam facile transferuntur: que causa vtiq̄ coegit tam grecum interpretem q̄ latinum: vocem ipsam ponere cū quomodo eā interpretaretur: non inueniret. Gradus itaq̄ sūt in istis peccatꝫ vt primo quisquis irascatur: z cum motum retineat corde conceptum. Iam si extorserit vocem indignātis ipsa cōmotio non significantem aliquid: sed illum animi motū ipsa eruptione testantem: qua feriatur ille cui irascitur. Plus est vtiq̄ q̄ si surgens ira silentio premeretur. Si vero non solum vox indignātis audiatur: sed etiaꝫ verbum quod iam certam vituperationem eius in quem proferatur designat z notet: quis dubitat amplius hoc esse q̄ si solus indignationis sonus ederetur. Itaq̄ in primo vnum est id est ira sola. In secundo duo: ira et vox q̄ iram significat. In tertio tria: ira et vox que irā significat: z invocem ipsa certe vituperationis expressio. Vide nunc etiā tres

Exo.xx. Wat.v.

reatus: iudicij concilij gehenne ignis. Nam in iudicio ad huc defensioni datur locus. In concilio autem quāq̄ et iudiciū esse soleat: tamen quia interesse aliq̄d hoc loco fateri cogitat ipsa distinctio. videtur ad cōcilium pertinere sententie prolatio quādo non iā cū ipso reo agit vtrum damnand⁹ sit: sed inter se q̄ iudicant conferunt quo supplicio dānandus sit: quem constat esse dannādū. Gehenna vero ignis nec dānationem habet dubiam: sicut iudicium: nec dānati penam sicut concilium. In gehenna quippe certa est z damnatio z pena dānati. Videntur ergo aliqui gradus in peccatis et in reatu. Sed quibus modis inuisibiliter exhibeāt meritis animarum: quis potest dicere? Audiendū est itaq̄ q̄tum interfit inter iustitiam phariseoꝝ et iusticiam maiorem: que in regnum celorū introducit. Quod cū sit grauius occidere quā verbo irrogare conuitiū: ibi occisio reum facit iudicio hic autem ira reum facit iudicio quod trium illorum peccatorum leuissimū est. quis illic questionem homicidij inter homines agitabāt hic autem omnia diuino iudicio dimittunt: vbi finis dānatorū est gehenna ignis. Quisquis autem dixerit q̄ grauiori supplicio: in maiori iustitia ponitur homicidium. si gehenna ignis punitur conuitium: cogit intelligi esse differentias gehennarum. Sane in istis tribus sententijs sub iudicio verborum intuenda est habet enim prima sententia omnia verba necessaria vt nihil subaudiatur. Qui irascitur (inquit) fratri suo sine causa reus erit iudicio. In secunda vero cum ait: qui autem dixerit fratri suo racha: subaudit sine causa: z ita iungitur: reus erit concilio. Iā in tertia vbi ait. qui autē dixerit fatue: duo subaudiūtur et fratri suo: z sine causa. Hoc est vnde defendit q̄ apostolus galathas vocat stultos: quos etiam fratres nominat: non enim id fecit sine causa: ideo autem hic frater subaudiendus est: quia de inimico postea dicitur: quomodo etiā ipse tractād⁹ sit maiore iusticia. Deinde ꝺ sequit. La.xv.

Si ergo obtuleris munus tuum ad altare. Hinc itaq̄ apparet de fratre dictum superius: quoniam sententia que sequitur: ea coniunctione connectit: vt superiori attestet. Non enim ait. Si autem obtuleris munus tuū in altare: sed ait. si ergo obtuleris munus tuum ad altare. Nam si irascī non fas est fratri sine causa aut dicere racha: aut dicere fatue multo minus fas est animo tenere aliquid: vt in odiū indignatio cōuertat. Ad quod pertinet etiā q̄ alio loco dicit ad Ephe. iiij. Nō occidat sol super iracundiā vestram. Iubemur q̄ illaturi munus in altare: si recordati fuerimus aliquid aduersum nos habere fratrem munꝰ ante altare relinquere: z pergere ac recōciliari fratri: deinde venire z munꝰ offerre: qō si acceptat ad Ilam fortassis aliqs credit ita fieri oportere. si ꝑsens sit frater: nō enī diutiꝰ differri pōt: cū munus tuū relinquere ante altare iubearis. Si q̄ de absente z quod fieri potest etiam trans mare constituto aliquid tale veniat in mentem absurdū est credere ante altare munus relinquēdum quod post terras z maria pererrata offendas deo. Et ideo prorsus intus ad spiritalia refugere cogimur vt hoc quod dictum ē sine absurditate possit intelligi. Altare itaq̄ specialiter in interiore dei templo. ipsam fidem accipere possumus cuius signum est altare visibile: quodlibet enim munus offerimus deo: siue ꝓphetiam siue doctrinam siue orationem siue hymnū siue psalmū: z si quid tale aliud specialium donorū animo occurrit acceptū esse non potest deo: nisi fidei sinceritate fulciatur z ei fixe atq̄ immobili firmiter tanq̄ altari imponatur vt possit integrum atq̄ illibatum esse quod loquimur. Nam multi heretici non habētes altare id est veram fidē blasphemias pro laude dixerūt. terrenis videlicet opinationibus aggrauati votum suū tanq̄ in terram proiicientes: sed debet esse sana offerentis etiam intentio. Et propterea cū tale aliquid oblaturi sumus in corde nostro id est in interiore dei templo: templū enī dei sanctū est inq̄t quod estis vos. j. Corin.iij. Et in interiore hoīe habitare christū per fidem in cordibus nostris: si in mētem venerit q̄ aliquid habeat aduersus nos frater id est si in nos eū in aliquo lesimus: tūc eñ ipse habet aduersum nos. Nā nos habem⁹ aduersus illū. si ille nos lesit: vbi nō op⁹ est pgere ad recōciliationē: nō eñ ab eo venīā postulabis qui tibi fecit iniuriam: sed tm̄ dimittas sicut tibi a dño cupis dimitti: q̄ ipse cōmiseris. Pergendū est ergo ad recōciliationē: cū in mente venerit: q̄ nos forte fratrem in aliquo lesimus. Pergendū autē non pedibus corporis sed motibus animi: vt te humili affectu prosternas fratri: ad quez chara cogitatione cucurreris in conspectu eius cui mun⁹ oblatur⁹ es. Ita enim etiā si ꝑsens sit poteris eū non simulato animo lenire: atq̄ in gratiā reuocare: venīā postulando: si hoc ꝓfuerit. Cōtā deo feceris: pergens ad eū: nō pigro motu corporis: sed celerrimo dilectionis affectu: atq̄ inde veniens id est intentionē reuocans ad id qō agere ceperas: offeres munꝰ tuū. Quis autē facit hoc vt fratri suo: vel nō irascaī sine causa vī racha sine causa non dicat. Vel eum fatuū nō sine causa appellet: quod totū supbissime admittitur: vel si forte in horum aliquo lapsꝰ fuerit: quod vnum est remedium: supplici animo venīam deprecetur: nisi dſq̄ inanis iactantie spiritu non inflatur. Beati ergo pauperes spiritu: q̄m ipsorum est regnū celorū. Huc iam videamus quod sequitur. Capl̄m.xvj.

Esto (inquit) benivolens aduersario tuo cito cū eis in via cum eo: ne forte tradat te aduersarioꝰ iudici z iudex tradat te ministro et mittaris i carcerem. Amen dico tibi nō exies inde donec reddas nouissimū quadrātē. Judicem intelligo filiū. Joh.v. Pater enim non iudicat quēq̄: sed iudiciū omne dedit filio. Ministri intelligo angelū. Wat.x. Et angeli inquit ministrabant ei: et cum angelis suis venturum credimus adiudicandos viuos et mortuos. Carcerem intelligo penas videlicet tenebrarū: quas in alio loco tenebras exteriores vocat. Credo propterea q̄ intrinsecus sit i ipsa mēte. vel etiam si quid secretius cogitari pōt: gaudiū diuinorum premiorū: de quo dicit seruo bene merito. Wat.xxv. Intra i gaudiū dñi tui. Quēadmodū etiā in hac ordinatiōe ret publice vel a ꝓcario vel a secretario iudicis: extra mittit qui in carcerē mittit. De soluendo autē nouissimo quadrante/potest non absurde intelligi: aut pro eo positū q̄ nihil relinquit impunitū: sicut loquēres etiam dicimus vsq̄ ad fecem cū volumꝰ exprimere aliq̄d ita exactum vt nihil relinquerē. vel vt significarem ſ noie quadrantis nouissimi terrena peccata: quarta enim pars distinctorum membrorū huius mūdi: et ea nouissima terra inuenitur: vt icipias a celo scōm aerem nūeres: aquā tertiā: quartā terram. Potest ergo cōuenienter videri dictum donec soluas nouissimū quadrantē donec luas terrena peccata: hoc eñ z peccatoꝝ audiuit. terra es et in terrā ibis. Donec soluas autē quod dictū est: miror si non eam penā significat q̄ vocat eterna. Unde enim soluet illud debitū: vbi iā nō dat penitendi sz correctionis locus? Ita ei fortasse hic positū est soluas quomodo in illo vbi dictum est. sede ad dexteram meā donec ponam omnes inimicos tuos sub pedibus tuis. Non enim cum fuerit inimici sub pedibus positi: desinet esse ille ad dexteram. Aut aliud apl̄s. j. Corin.xv. opz enim illum regnare donec ponat omnes inimicos suos sub pedibus suis. Non enim cum compositi fuerint desinet regnare: quēadmodum ergo ibi interrogatur de quo dictū est oportet eum regnare donec ponat omnes inimicos suos sub pedibus suis semp regnaturum quoniā semper illi erunt sub pedibus. Ita hoc accipi potest de q̄ dictum est Wat.v. nō exies inde/donec soluas nouissimum quadrantem semper non exiturum: q̄ semp soluet nouissimum quadrantem dum sempiternas penas peccatorum terrenorū luit. Neq̄ hoc ita dixerim: vt diligentiorē tractatum videar admisisse de penis peccatorum quomodo in scripturis dicantur eterne: quēq̄ qualibet modo sint vt tande potius q̄ sciende. Capl̄m.xvij.

Sed videamus iā q̄ sit ipse aduersarius cui iubemur eē benivoli cito cū sumus cū illo i via. Aut eñ diabolꝰ est: aut hō: aut caro: aut deꝰ: aut ꝓceptum eiꝰ. Sed diabolo nō video: quō iubeamur esse benivoli. id est: cōcordes z consentientes. nam alij q̄ grece συνευ positum est interpretati sunt: concordes: alij ꝓsentientes. Sz neq̄ benivolētiā diabolo iubemur exhibere. Ubi enī benivolētia ibi amicitia nec q̄squā dicit amisa iij

dictā cū diabolo eē faciēdā: neq; cōcordare cū illo expedit cui semel renūciādo bellū indixim⁹: q quo victo coronabimur: neq; enim consentire illi tā opz cui si nō cōsensissem⁹ nūq; in istas incidissemus miserias. De homine autē quē q; iubemur cū oib⁹ q̄tū in nobis ē pacē habere: vbi vtiq; q beniuoletia: q cōcordia q consentio pōt intelligi: non vt deo quo mō accipiā ab homine nos iudici tradi: vbi christum iudicē intelligo. ij. Cor: v. Ante cuius tribunal nos exhiberi opz, sicut dicit apl's. Quomō ergo iudici traditus est: qui ad iudicem pariter exhibebit? Aut si ꝓpteres quisq; tradit iudici: q̄ homine lesit: quāuis illo nō tradē: te d̄ Iesus est multo cōmodius accipit a lege ipsa reū tradi iudici: cōtra quā fecit: cū hoīem lederet: q; et si occidendo etiā ḋs nocuerit homini: nō erit iam tps quo cōcordet cū eo q; tā non est cū eo in via: id est in hac vita. Nec tū iō nō sanabit penitēdo vt ad illā miam: cū sacrificio contribulari cordis refugiēdo nō mereat ventre d̄ donat peccata cōuersis ad se q qui plus gaudet de vno penitente q̄ de nonaginta nouē iustis. Carni vero multomin⁹ video: qm̄ beniuoli vel cōcordes vel cōsentientes esse iubeatur: magis em̄ peccatores amāt carnē suā q cōsentiūt ei q concordāt cū illa. Qui vero eā subijciūt seruituti: nō ipsi ei ꝓsentiūt: sed eā sibi consentire cogūt. Fortassis q̄ deo iubemur cōsentire: q illi esse beniuoli vt ei recōciliemur: a quo peccādo recessimus: vt aduersari⁹ noster dici possit. Quibus em̄ resistit recte cōtrū aduersari⁹ dicit. De⁹ em̄ sup●bis resistit: humilib⁹ aūt dat gr̄am. Ja. x. Et initiū oīs peccati suphia. Initiū supbie hominis apostotare a deo ē. Eccl. x. Et apl's dicit ad Ro. v. Si enī cū inimici essem⁹: reconciliati sum⁹ deo p mortem filij ei⁹: multo magis recōciliati salui erimus in vita ipsius. Ex quo intelligi pōt: nullam malā naturā intimicā esse deo: quādoquidē ipsi recōciliātur qui inimici fuerūt. Quisq; ergo in hac via: id est i hac vita non fuerit reconciliat⁹ deo p mortē filij ei⁹ tradet iudici ab illo q; pater nō iudicat quēq; sed omne iudicium dedit filio. Jo. v. Atq; ita cetera que in hoc capō scripta sunt: cōsequūtur: de quib⁹ iā tractauim⁹. Unū solū est q̄ hūc itellectui difficultatē facit quō possit recte dici: i vita nos esse cū deo: si hoc loco ipse accipiend⁹ est aduersarius ꝓtozū: cui iubemur recōciliari cito nisi forte: q; ipe vbiq; est: nos etiā cū in hac via sumus: cū eo vtiq; sum⁹. Si enim ascēdero in cht. pś. cxxxviij. In celū tu illic es: si descendero ad infernū ades. Si recipiā pennas meas in directum et habitauero in nouissima maris: etenī illuc man⁹ tua deducet me: et continebit me dextera tua. Aut si non placet impios dici esse cū deo. q̄q; nusq; non presto sit deus: quēadmodū non dicimus cecos esse cum luce: tametsi oculos eorum lux circunfundat: vnū reliquū est: vt h aduersarium preceptum dei itelligamus. Quid enim sic aduersatur peccare volentibus q̄ preceptum dei id est lex eius q scriptura diuina que data est nobis ad hanc vitam: vt sit nobiscum in vita. Cui non oportet contradicere: ne nos tradat iudici: sed ei oportet consentire cito: non enim quisq; nouit quando de hac vita exeat. Quis autē consentit scripture nisi qui legit vel audit pie deferens et culmen auctoritatis vt quod intelligit nō propter hoc oderit quod peccatis suis aduersari sentit: sed magis diligat correptionē suā q gaudeat q; morbis suis parcitur donec sanenk q̄ vero aut obscurum aut absurdum illi sonat. non inde concitet contradictionum certamina: sed ozet vt intelligat: beniuolentiā tamen et reuerentiam tante auctoritatis exhibendam esse meminerit. Sed quis hoc facit? nisi quisq; ad testamentum patris aperiendum et cognoscēdum nō ītium minitatione acerbus sed pietate mitis accesserit.

Beati ergo mites: quoniā ipsi hereditate possidebunt terram. Videam⁹ sequentia. Capl'm. xviij.

Audistis q; dictum est antiquis: non mechabe-
ris. Ego autem dico vobis quia omnis qui viderit mulierē ad cōcupiscēdū eā: iā mechat⁹ est eā in corde suo. Justicia ergo minor est: non mechari corporū coniunctione: iustitia vero maior regni dei non mechari in corde. Quisq; autem non mechatur i corde: multo facili⁹ custodit: ne mechat i corpore. Illud q̄ cōfirmault qui hoc ꝓcepit: nō em̄ veni legē soluere sed implere Sane cōsiderādū est q; nō dixit: omnis q̄ cōcupluerit mulierē: sed qui viderit mulierē ad cōcupiscēdū: id est: hoc sit: ne t hoc animo attenderit vt eam concupiscat: quod tam nō est titillari delectatione carnis: sed plane consentire libidini: tta vt non refrenetur illicitus appetitus: sed si facultas data fuerit satiet. Nam tria sunt quibus impletur peccatum: suggestione: delectatione: consensione. Suggestiōe siue per memoriam sit: siue per corporis sensus cum aliquid videmus: vel audimus: vel olfacim⁹: vl' gustam⁹: vel tāgim⁹ quod si frui delectauerit: delectatio illicita refrenanda est: velut cum ieiunamus t visis cibis palati appetitus surgit: non fit nisi delectatione: sed huic tamen nō consentimus: si eam dominantis rationis iure cohibem⁹ Si autem consensio facta fuerit plenum peccatum erit non tum deo in corde nostro: etiam si facto non innotescat hominibus. Ita ergo sunt isti gradus: quasi a serpente suggestio fiat: id est lubrico et volubili: hoc est temporali corporum motu. Quia et siqua talia fantasmata intus versentur in anima de corpore forinsecus tracta sunt. Et si quis occultus preter istos quinq; sensus corporis motus animam tangit: est etiam ipse corporalis et lubric⁹. Et tō quanto illabitur occultius vt cogitationem cōtingat: tā: to conuenientius serpenti comparatur. Gen. iij. Tria ergo hec vt dicere ceperam similia sunt geste rei que in genesi scripta est: vt quasi a serpente fiat suggestio et quedam suasio in appetitu autem carnali tanq̄ in eius delectatio: in ratione vero tanq̄ in viro consensio. Quibus practis tanq̄ de paradiso: hoc est de beatissima luce iusticie i mortem expellitur hō: iustissime oīno. Non enī cogit qui suadet: et omnes nature in ordine suo gradibus suis pulchre sunt. Sed de superioribus in quibus rationalis anim⁹ ordinatus est: ad inferiora non est declinandum: nec quisq; hoc facere cogitur: et ideo si fecerit iusta dei lege punitur Non enī hoc cōmittit inuitus. Verūtamen delectatio ante consensionem: vel nulla est vel tam tenuis: vt prope nulla sit: cui consentire magnum peccatum est: cum est illicita. Cum autem quisq; consenserit: committit peccatum in corde. Si autem etiam i factum processerit: videtur sutiari t extingui cupiditas. Sed postea cum suggestio repetitur: maior accendit delectatio: que tamen ad huc multo minor est q̄ illa que assiduis factis in consuetudinē vertitur: hanc enim vincere difficillimū est. Et tū etiam ipaz cōsuetudinē: si se quisq; nō deserat: t christianā militiā nō reformidet illo deo duce atq; adiutore superabit: ac sic in pristinam pacem atq; ordinem et vir christo t mulier viro subijcitur. Sicut ergo trib⁹ gradibus ad peccatū peruenitur: suggestiōe: delectatione: consensione: ita ipsius peccati tres sunt differentie in corde: in facto: in consuetudine: tanq̄ tres mortes. Una quasi in domo id est cum i corde consentitur libidini. Alter a tā prolata quasi extra portum cum in factum procedit assensio. Tertia est cum vi cōsuetudinis male tanq̄ mole terrena: premit animū q̄si i sepulchri tā putēs. Que tria genera mortuoꝝ dñs resuscitasse q̄sq; euāgeliū legit agnoscit. Et forasse ꝓiderat q̄s differētias habeat etiā ipsa vox resuscitāt. Cum alibi dicit. Mat. ix. puella surge. Alibi. Luce. viij. Juuenis tibi dico surge: t Lu. vij. Alibi infremuit spū t fleuit t rursus fremuit: t post deinde voce magna clamauit: lazare veni foras. Joh. xj. Quapropter nomine mechātiū qui h capō pmemorank: oēm carnalē t libidinosam pcupiscētiā oportet intelligi. Cū em̄ tam assidue idolatriā scriptura fornicationē dicat. paul⁹ apl's aūt. col. iij. Auariciam idolatrie noie appellat: q̄s dubitat oēm malā cōcupiscētiā recte fornicationem vocari: q̄n aīa neglecta a suptori lege qua regit inferiorū naturarū turpi voluptate q̄si mercede pstituta corrūpit. Et iō q̄sq; carnalē delectationē aduersā⁹ rectā volūtatē suā rebellare sentit q ꝓsuetudinē pctōrū: cui⁹ idomita violentia trahit in captiuitatē: recolat q̄tū pōt: q̄lē pacē peccādo amiserit et exclamet ad Rom. vij. Infelix ego hō q̄s me liberabit de corpore mortis huius? Gra dei p iesū xp̄m. Ita em̄ cū se infelicē exclamat lugēdo ploratque consolatoris auxiliū. Nec paruus est ad beatitudinē accessus cognitio infelicitatis sue. Et ideo etiam beati lugentes q̄m ipi ꝓsolabunk. Deinde sequit t dicit. Cap'm. xix.

Si autem oculus tuus dexter scādalizat te: erue eum t proijce abs te. Expedit enī tibi vt pereat vnum membrorum tuorum. Hic vero magnus opus ē fortitudine ad membra pcidenda. Quid enim est: quod signat oculus: sine dubio tale est quod vehementer diligitur. Solet enim et ab his qui vehementer volūt exprimere dilectionem suam. ita dici: diligo eum vt oculos meos: aut etiam plus q̄ oculos meos. Quod autem additum est dexter: fortasse ad augendam dilectionis vim valet. Quāq; enim ad videdum isti oculi corporis cōmuniter intendantur: t si ambo intendātur: equaliter possint. amplius tamen homines formidant amittere dextrū. vt iste sit sensus. Quicquid illud est quod ita diligis vt p dextro oculo habeas: si scandalizat te: id est: si impedimento tibi est ad veram beatitudinem: erue illū et proijce abs te: expedit enim tibi vt pereat vnum horum que ita diligis vt tāq̄ membra tibi hereant q̄ totum corpus tuum eat in gehennam. Sed quoniam sequitur de manu dextera t similiter dicitur: si dextera manus tua scādalizat te abscinde eam t proijce abs te. Expedit enim tibi vt pereat vnum membrum tuorum: q̄ totum corpus tuum eat in gehennā Cogis querere diligentius quod dixerit oculum. In qua questione nihil mihi occurrit vehementius q̄ dilectissimum amicum. Nam hoc est vtiq; quod recte possumus membrum appellare: quod vehemēter diligimus. Et hūc consiliarium: quia oculus est tanq̄ demonstans iter: et in rebus diuinis quia dexter est vt sinister sit dilectus quidē consiliarius. sed in rebus terrenis ad necessitatem corporis pertinentibus: de quo scandalizante superfluum erat dicere: quādoquidem nec dextero parcendum sit. In reb⁹ autem diuinis: consiliarius est scandalizans si in aliquam perniciosam heresim nomine religionis atq; doctrine conatur inducere. Ergo et dextra manus accipitatur dilect⁹ adiutor et minister i diuinis operibus. Nam quemadmodum in oculo contemplatio sic in manu operatio recte intelligitur. vt sinistra manus intelligatur in operibus que huic vite t corpori sunt necessaria.

Capitulū. xx.

Dictum est autem. Quicūq; dimiserit vxorē suā det illi libellum repudij. Hec iusticia mtnor est phariseorum: cui non est contrarium quod dñs dicit. Ego autem dico vobis. Quicūq; dimiserit vxorem suam: excepta causa fornicationis: facit eā mechari. et qui solutam a viro duxerit mechatur. Nō em̄ qui precepit dari libellum repudij: hoc precepit: vt vxor dimittatur: sed qui dimiserit (inquit) det et libellum repudij: vt iracundiam temerariam proijcientis vxorem libelli cogitatio temperaret. Qui ergo dimittendi morem quesiuit: significauit q̄tum potuit duris hominibus se nolle dissidiū Et ideo ipse dominus alio loco de hoc interrogat⁹ respōdit. hoc moyses propter duritiam vestram fecit. Quantūuis enim durum esset qui vellet dimittere vxorem cum cogitaret libello repudij dato: iam sine periculo eā posse alteri nubere facile placaretur. Dominus ergo ad illud cōfirmandum vt non facile vxor dimittatur: solam causam fornicatiōis excepit: ceteras vero inuersas molestias si que forte extiterint iubet pro fide coniugali et pro castitate foritter sustineri. Et mechum dicit etiam virum qui eam duxerit que soluta est a viro. Cuius rei apostolus paulus terminū ostendit ad Ro. ij. Nō tā diu obseruandum dicit q̄ diuir eius viuit: illo autem mortuo dat nubendi licentiam. Hanc em̄ etiā ipse regulā tenuit: et in ea non suū consilij: sicut in nōnullis monitis: sed preceptum dñi iubētis ostēdit cū ait prima Corin. vij. Eis autē q̄ nupte sūt: precipio nō ego sz dñs mulierē a viro no discedere. Nō si discesserit manere innuptā: aut viro suo recōciliari. Et virum uxorē nō dimittat. Credo sim ili forma vt si dimiserit: non ducat aliā aut recōciliet vxori. Fieri aūt pōt vt dimittat vxorē cā fornicatiōis: quā dñs excepta eē voluit. Jā ho si nec illi nubere cōcedit: viuo viro a quo recessit: neq; huic alteram ducere viua vxore quā dimisit multo min⁹ fas est illicita eū cū q̄buslibet stupra cōmittere. Beatioꝝ sane cōiugia iudicāda sunt: q̄ sine filijs procreatis: siue etiā ista terrena prole ꝓpta cōtinētiā ter se pari ꝓsensu seruari potuerint. Quia neq; Si illud ꝓceptū fit: q̄ dñs dimitti cōiugem vetat: nō ei dimittit: q cū ea nō carnaliter sed spūaliter viuit. Et illud seruat q̄ d apl's 1. Cor. vij. Reliquū ē: vt q̄ hñt vxores q̄si nō hñtes sint. Illō magz solet sollicitare animū paruuloꝝ: q tū fm ꝓcepta xpi iā viuere gestiūt: q̄ alio loco ipe dñs dicit. Quisq; venit ad me et nō odit patrē suū: t matrē: t vxorem: t filios: t fratres: t sorores: insuper t animā suā nō pōt me⁹ eē discipul⁹. Videri em̄ pōt cōtrarij min⁹ intelligētib⁹ q̄ hoc vetat dimitti vxorem excepta causa fornicationis: alibi autem Lu. ix. Discipulū suum negat esse posse q̄q; q non oderit vxorem: quod si ꝓpter concubitum diceret: non etiam patrem et matrem et fratres et sorores in eadem cōditiōe poneret. Sz q̄m verū est q regnū celoꝝ vim patit. Lu. xj. et qui vim faciunt diripiūt illud. Quāta em̄ vi opus est: vt hō diligat inimicos t oderit patrem t matrē: vxorē t filios t fratres? Utrūq; em̄ iubet: qui ad regnū celoꝝ vocat. Et quō hec nō sint cōtraria inter se/ ipso duce ostendere facile est: sed ea intellecta ipiere difficile est: q̄q; et ꝺ eodē ipso adiuuāte facillimū. Regnū ei eternū q̄ discipulos suos q̄s etiā fratres appellat vocare dignatus est nō hz hmōi necessitudines tēporales. Nō em̄ est iude⁹ ad Coll'. iij. neq; grec⁹ neq; mascul⁹ neq; femina: neq; seruus: neq; liber: sed oia t in oibus christ⁹. Et ipe dñs dixit Lu. ij. t Mat. xij. In resurrectione em̄ neq; nubēt neq; nubent: sed erunt sicut angeli in celis. Oportet q̄ vt q̄sq; illi⁹ regni vitā iā hic meditari volueritoderit: nō ipsos hoies sed ipsas necessitudines tpales: quib⁹ ista q̄ trāsitura est: vita fulcit: q̄ nascēdo t moriendo peragit. Quā q nō odit: nōdū amat illā vitā vbi nulla erit conditio nascendi atq; moriendi q̄ copulat terrena coniugia. Itaq; si aliquē bñ christianū qui tñ hz vxorē: q̄uis ad huc cū ea filios generet: interrogē: vtrū in illo regno habere velit vxorē: memoz vtiq; pmissoꝝ dei: t vite illi⁹ vbi corruptibile hoc induit: et icorruptionē. j. Cor. xv. Et mortale hoc induet imortalitatem: iā magno vel certe altiq amore suspensus cū execratione respondebit se vehementer id nolle. Rursus si interrogem/ vtrū vxorē suā post resurrectionē accepta angelica immortalitate q̄ sanctis pmittit: secū ibi viuere velit tāq̄ hēmēter soror: id respondebit. Sic inuenik bon⁹ christian⁹ diligere in vna femina creaturā dei: quā reformari t renouari desiderat odisse aut cōiunctionē copulationēq; corruptibilē atq; mortalē: hoc est diligere in ea q hō est: t odisse q vxor est. Ita ēt diligit inimicū nō inquātū inimicus est sed inquātū hō ē: vt hoc velit prouenire quod sibi: id est vt ad regnum celorum correptus reuocatusq; peruenīat. Hoc t de patre et de matre t ceteris vinculis sanguinis intelligendum ē vt in eis oderim⁹ q̄ gen⁹ hūanū nascēdo t moriēdo fortitū ē diligam⁹ aūt q̄ nobiscū pōt ad illa regna pduci vbi nemo dicit pater me⁹ sz oēs vni deo patri nr̄i: nec mater mea: sed oēs illi hieru salē mr̄ nr̄a nec frater me⁹: sz oēs de oib⁹ frater noster. Cōiugia vero cū illo simul nob in vnū redactis q̄si vni⁹ ciuitatis erit q nos de pstitutione hui⁹ seculi sui sanguinis effusione liberauit. Necesse est q̄ vt oderit ea q̄ trāsiunt discipul⁹ christi i his q̄s secū ad ea venire desiderat q̄ semp manebūt t tāto magis hec i eis oderit quāto magz eos diligit. Potest q̄ christian⁹ cū cōtuge cōcorditer viuere siue indigentiā carnalē cū ea supplēs q̄ fm veniā non fm iperiū dicit apl's. j. Corin. vij. Siue filiorū ꝓpagationē q̄ tā nōnullo gradu potest esse laudabile siue fraternā societatē sine ulla corporis cōmistione hūs vxorē tāq̄ non habens: qō est in cōiugio christianorum excellentissimū atq; sublime vt tamen audierit i ea nomē tpalis necessitatis: t diligat spem sempiterne beatitudinis. Odim⁹ em̄ sine dubio quod certe vt aliquādo nō sit optamus: sicut istā pśentis seculi vitā quā temporalē si nō audissem⁹ non desideremus futuram que nō est tpi obnoxia. Pro hac em̄ vita posita est anima: de qua ibi dictum est Lu. xiiij. Qui nō oderit insuper t animā suam non potest meus esse discipulus. Huic nāq; vite necessarij⁹ est cib⁹? iste corruptibilis: de q̄ ipse dñs dicit. Mat. vj. Nonne anima plus est q̄ esca: id est hec vita necessaria est esca. Et qd dicit Joh. xv. Et animā suā ponat pro ouib⁹ suis: hanc vtiq; vitā dicit cū se pro nobis moriturum esse pronunciat. Cap'm. xxj.

Universidad de Deusto

Queritur hic altera q̄stio cū dñs causa fornicatio-
nis permittat dimitti vxorem quaten⁹ hoc loco
intelligenda sit fornicatio: vtrū quousqȝ intelli-
gūt oēs id est vt eam fornicationē credamus di-
ctā q̄ in stupris cōmittit: an queadmodū scrpture solēt for-
nicationē vocare sicut supra dictū est oēm illicitam corru-
ptionē sicut est idolatria vel auaricia: ⁊ ex eo iā oīs trans-
gressio legis ꝓpter illicitā ꝯcupiscētiā. Sȝ cōsulem⁹ apl'm
.j.Cor.vij. Ne aliquid temere dicam⁹ his q̄ sunt in ꝯiugio
(inquit) ꝓcipio non ego sȝ dñs vxorē a viro nō discedere ꝙ
si discesserit manere innuptā aut viro suo recōciliari. Po-
test eī fieri vt discedat ea cā q̄ dñs ꝑmittit. Aut si femine
lȝ virū dimittere etiā preter cām fornicatiōis ⁊ non lȝ viro
q̄d rūdebim⁹ de hoc ꝙ dicit posteri⁹: ⁊ vir vxorem non di-
mittat. Quare nō addidit excepta causa fornicationis: qd
dñs ꝑmittit nisi q̄ similē formā vult intelligi: vt si dimise-
rit qd cā fornicatiōis ꝑmittit maneat sine vxore: aut recon
cilietur vxori. Nō eī male recōciliaret vir illi mulieri: quam
cū nemo lapidare ausus eēt: dixit eī dñs. Vade vide dein
ceps nec pecces: q̄ ⁊ qui dicit: nō lȝ dimittere vxorē nisi cā
fornicatiōis: cogit retinere vxorē si cā fornicatiōis nō fue-
rit. Si autē fuerit nō cogit dimittere sed ꝑmittit: sicut dr.
Non liceat mulieri nubere alteri nisi mortuo viro. Si an-
te viri mortē nupserit rea est: si post viri mortē non nupse-
rit: nō est rea nō eī iussa est nubere sȝ ꝑmissa. Sic ḡ par for
ma est. In isto iure ꝯiugij inter virū ⁊ mulierē vsqȝ adeo vt
nō tm̄ de femina idē apl's dixerit. Mulier non hȝ ptātē sui
corpis sed vir/ sȝ etiā de illo nō tacuerit dicēs. similiter vir
sue corporis potestatē nō hȝ sȝ mulier. Si ḡ similis forma ē
oportet intelligi nō licere mulieri virū dimittere nisi causa
fornicationis. sicut ⁊ viro. Capl'm.xxij.

Considerādū est itaqȝ quaten⁹ fornicationē itel-
ligere debeam⁹ ⁊ cōsulēdus vt ceperam⁹ apl'us.
Sequit eī ⁊ dicit ceteris aūt ego dico. nō dñs.
Prio videdū quib⁹ ceteris dicebat eī supius
ex dñi ꝑsona his q̄ sunt in ꝯiugio nūc vo ex sua persona ce-
teris dicit ergo fortasse his q̄ nō sunt in cōiugio. Sed nō h̄
sequit. Ita eī sequit p̄mo Cor. vij. Si q̄s frater hȝ vxorē
infidelē ⁊ consentit habitare cū illo nō dimittat illā. Ergo
etiā nūc dicit his q̄ sunt in ꝯiugio. Quid sibi h̄ ergo vult ꝙ
ait ceteris: nisi quia eis superius loquebant q̄ sic copulati
erant vt pariter in fide xp̄i essent. Ceteris vero nunc dicit
id est eis q̄ sic copulati sunt vt nō ambo fideles sint. Sȝ q̄d
eis dicit. Si quis frater: hȝ infidelem vxorem ⁊ hec cōsen-
tit habitare cū illo nō dimittat illā. Et si qua mulier hȝ vi
rum infidelē et hic cōsentit habitare cū illa nō dimittat vi-
rum. Si ḡ nō precipit ex dñi ꝑsona sed ex sua ꝑsona monet
ita est hoc bonū vt si quis aliter fecerit: nō sit precepti trāſ-
gressor: sicut de ꝟginib⁹ paulo post dt preceptū dñi se nō ha
bere cōsiliū autē dare: atqȝ ita laudat ꝟginitatem vt arri-
piat eam qui voluerit nō tm̄ vt si nō fecerit ꝯ preceptum fe
cisse iudicet. Aliud est enim qd iubet aliud quod monetur
aliud quod ignoscitur. Jubet mulier a viro nō discedere
ꝙ si recesserit manere innuptā aut viro reconciliari. Aliter
ergo nō licet facere. Monet autē vir fidelis si hȝ vxorē in-
fidelē ꝯsentiētē secū habitare nō eā dimittere lȝ: ḡ ⁊ dimit-
tere: q̄ nō est preceptū dñi ne dimittat sed ꝯsiliū apl'i: sicut
monet ꝟbo nō nubere: sed si nupserit consilium quidē non
tenebit: sed cōtra p̄ceptū nō faciet. Ignoscit tñ cum dicit
hoc autē dico ꝭm veniā nō ꝭm iperiū. Quapropter scȝ vt di-
mittat cōiux infidelis q̄uis meli⁹ sit nō dimittere ⁊ tñ nō
licet ꝭm p̄ceptū dñi vt dimittit ꝯiunx nisi cā fornicatiōis
fornicatio est etiā ipsa infidelitas. Quid eī tu dicis apl'e
certe vt vir fidelis consentientē secū habitare mulierē infi
delē nō dimittat. Ita (inq̄t) Cū ergo hoc et dñs precipiat
ne dimittat vir vxorem nisi cā fornicatiōis. Quare h̄ dicis
ego dico non dñs? Quia scȝ idolatria quā sequūtur infide
les ⁊ q̄libet noxia supstitio fornicatio est. Dñs autē permi
sit causa fornicationis vxorem dimitti licet quia ꝙ permi-
sit non iussit dedit locū apl'o monēdi vt qui voluerit nō di-
mittat vxorem infidelem quo sic fortasse posset fidelis fie-
ri sanctificatus est enim (inq̄t) vir fidelis in vxore fideli si
sanctificata est mulier infidelis in fratre fideli. Credo iā
ꝓuenerat vt nonnulle femine per viros fideles et viri per
vxores fideles in fidē venirent. Et q̄uis non dicens nomi
na exemplis tamen hortatus est ad confirmandum consi-
lium suum. Deinde sequitur. Alioquin filij vestri immun-
di essent nūc autē sancti sunt. Iam enim erāt paruuli chri
stiani qui siue auctore vna ex parentibus siue vtroqȝ ꝯsen
tiente sanctificati erant. Quod non fieret si vno credente
dissociaretur cōiugiū ⁊ non toleraretur infidelitas coniu-
gis vsqȝ ad oportunitatem credendi. Hoc est ergo consili-
um eius cui credo dictum esse. Si quid supererogaueris
rediens reddam tibi. Capitulum.xxiij.

Porro si infidelitas fornicatio est ⁊ idolatria infi
delitas et auaricia idolatria nō est dubitandū ⁊
auariciam fornicationē eē. Quis ergo iam quā-
libet illicitā cōcupiscētiā potest recte a fornica-
tionis genere separare: si auaricia fornicatio est. Et quo i-
telligitur ꝙ propter illicitas concupiscentias non tantum
que in stupris cum alienis viris aut feminis committun-
tur: sed omnino quaslibet que animam corpore male vten-
tem a lege dei oberrare faciunt ⁊ perniciose turpiterqȝ cor
rumpit possit sine crimine ⁊ vir vxorem dimittere ⁊ vxor vi-
rum: quia exceptam facit dominus causam fornicationis
quam fornicationem sicut superius memoratum est gene-
ralem ⁊ vniuersalem intelligere cogimur. Cum autem ait
excepta causa fornicationis non dixit cuius ipsorum vi-
ri an femine. Non enim tantum fornicantem vxorem di-
mittere conceditur sed quisquis eam quoqȝ vxorem dimit
tit: a qua ipse cogitur fornicari causa fornicationis vtiqȝ
dimittit. Velut si aliquē cogat vxor sacrificare idolis: quē
talem dimittit causa fornicationis dimittit: non tantū il-
lius sed et sue illius/ quia fornicatur. sue/ ne fornicetur. Ni
hil autem iniquius ꝙ fornicationis causa dimittere vxo-
rem/ si ⁊ ipse conuincitur fornicari. Occurrit eni illud ad
Ro.ij. In quo enim alterum iudicas teipsum condēnas.
Eadem enim agis que iudicas. Quapropter quisquis for
nicationis causa vult abijcere vxorem/ prior debet esse a
fornicatione purgatus. Quod similiter etiam de femia di-
xerim. Quod autem dixit q̄squis solutam a viro duxerit
mechatur. Queri potest vtrū quomodo mechat ille qui di
cit: sic ⁊ illa quā duxit. Jubetur enim ⁊ illa manere innu-
pta: aut viro conciliari. Sed si discesserit (inquit) a viro/
multum interest vtrum dimittat an dimittatur. Si enim
ipsa virum dimiserit ⁊ alteri nupserit videtur cupiditate
mutandi cōiugij virum priorem reliquisse: que sine dubio
adulterina cogitatio est. Si autem dimittatur a viro cum
quo esse cupiebat: mechatur quidem qui eam duxerit ꝭm
domini sententiam: sed vtrum ⁊ ipsa tali crimine teneatur
incertum est. Quis multominus inueniri possit/ quomo
do cum vir ⁊ mulier pari consensu sibi misceantur: vnus
eorum mechus sit ⁊ nō sit alter: huc accedit quia si mecha-
tur ille ducendo eam que soluta est a viro q̄uis non dimi-
serit: sed dimissa sit: ipsa eum facit mechari quod nihilo-
minus dominus vetat. Ex quo colligitur siue dimissa fue
rit siue dimiserit oportere illam manere innuptam/ aut vi
ro reconciliari. Capl'm.xxiiij.

Rursus q̄rit vtrū si vxoris ꝑmissu siue sterilis sit:
siue q̄ ꝯcubitū pati nō vult/ adhibuerit sibi alte-
rā vir nō alienā neqȝ a viro seiunctā possit eē si-
ne crimine fornicatiōis. Et i hystoria q̄dē vete
ris testamēti inuenit exēplū: sȝ nūc p̄cepta maiora sūt in q̄
ꝑ illū gradū ḡnatio humana puenit. Tractāda sūt illa ad
distinguēdas etates dispēsatiōis diuie ꝓuidētie q̄ hūano
ḡni ordinatissime subuenit/ nō aūt ad viuēdi reglas vsur-
pādas. Sȝ tñ vtrū qd ait apl's mulier nō hȝ corpis sui ptā-
tē sȝ vir: sic ⁊ vir nō hȝ sui corpis ptātē sȝ mlier: possit tēti
valere: vt ꝑmittēte vxore: q̄ marital' corpis hȝ ptātē: pos-
sit ēt vir cū altera q̄ nec aliena vxor sit: nec a viro disiuncta
ꝯcubere. Sȝ nō ē sic existimādū: ne h̄ ēt femia viro ꝑmittē
te facere posse videat qd oīȝ sēsū excludit: q̄uis nōnulle cau
se possint existere vbi et vxor cōsensu mariti ꝓ ipso marito
h̄ facere debere videat: sicut anthiochie factū eē ꝑhibet añ
q̄nq̄ginta ferme annos Cōstātij tp̄ib⁹. Nā acyndi⁹ tūc p̄fe
ct⁹ q̄ ēt cōsul fuit cū q̄dā libre auri debitorē fisci exigeret:
nescio vñ cōmot⁹ ꝙ plerūqȝ in istis ptātib⁹ ꝑiculosū ē q̄b⁹
quodlibet lȝ vel potius putat licere: cōminat⁹ est: iurans et

vehemēter cōfirmans ꝙ si certo die quē cōstituerat memo
ratū aurū non exolueret occideret. Itaqȝ cum ille teneret
imani custodia/ nec se posset debito illo expedire/ dies me-
tuendus imineret atqȝ ꝓperare cepit: ⁊ forte habebat vxo-
rem pulcherrimā: sed nulli⁹ pecunie qua subueniret viro.
Cui⁹ mulieris pulchritudine cū quidā diues esset accēsus
⁊ cognouisset maritū ei⁹ in illo discrimīe ꝯstitutū misit ad eā
pollicēs ꝓ vna nocte si ei misceri velit se auri librā datur.
Tū illa cū sciret nō se habere sui corporis potestatē: sed vi
rū suū pertulit ad eū dicens paratā se esse ꝓ marito id face
re: si tñ ipse cōiugalis corpis dñs/ cui tota illa castitas de-
beret tāqȝ de re sua ꝓ vita sua vellet id fieri. Egit ille gra-
tias ⁊ vt fieret imperauit: nullo modo iudicās adulterinū
esse cōcubitū/ ꝙ ⁊ libido nulla ⁊ magna mariti charitas se
volente ⁊ iubente flagitaret. Venit mulier in villam illi⁹
diuitis fecit quod voluit impudicus: sed illa corp⁹ nō nisi
marito dedit nō concūbere vt solet: sed viuere cupienti: ac
cepit aurū sed ille qui dedit fraude subtraxit qd dederat ⁊
supposuit simile ligamentū cum terra: qd vbi mulier iā do
mi sue posita inuenit/ ꝓsiliuit i publicum eadē mariti cha
ritate clamatura que fecerat: ꝙ facere coacta est. Interpel
lat prefectū fatetur oīa quā fraudem passa esset ostendit.
Tūc vero prefect⁹ primo se reū ꝙ suis minis ad id ventum
esset/ pronūciat tanqȝ in aliā sententiam dicens: de acyn-
dini bonis auri librā fisco inferendā illa vero mulierē do-
minā in eā terrā vnde pro auro terrā accepit iduci. Nihil
hic in aliquā partem disputo liceat cuiqȝ existimare ꝙ ve-
lit: non enim de diuinis auctorib⁹ deprompta hystoria est
Sed tamē narrato facto non ita respuit hoc sensus huma-
nus ꝙ in illam mulierē viro iubente cōmissum est/ quēad-
modū antea cū sine vllo exemplo res ipsa poneret horrui-
mus. Sed in hoc euāgelij capitulo nihil forti⁹ consideran-
dum est q̄ tantū malū esse fornicationis: vt cum tanto vin
culo sibi coniugia cōstringantur. Hec vna causa solutiōis
excepta sit. Que sit autem fornicatio/ iam tractatum est.
Capitulum.xxv.

Iterū inquit. Audisti: q̄ dictū est antiquis: nō ꝑ-
iurabis: reddes autē dño iuramēta tua. Ego au
tē dico vobis nō iurare oīno: neqȝ per celū/ quia
thron⁹ dei est: neqȝ per terrā/ quia scabellum est
pedū ei⁹: neqȝ per hierosolymā/ q̄ ciuitas magni regis est:
neqȝ per caput tuū iuraueris/ q̄ nō pōt facere capillū vnū
albū ⁊ nigrū. Sit aūt sermo vester: est: est: nō: nō. qd aūt am
plius est: a malo est. Justicia phariseorum est nō peierare.
Hāc cōfirmat iurare qui vetat iurare: ꝙ ptinet ad iusticiā
regni celoꝝ. Sicut eī falsum loqui non pōt qui nō loquit/
sic ꝑiurare non pōt qui non iurat. Sed tamē q̄m iurat: qui
adhibet testem deū: diligēter cōsiderādū est hoc capitulū:
ne ꝯtra preceptū dñi apl's fecisse videatur: qui sepe hoc mo
do iurauit. cū dicit ad Gal'.j. Que autē scribo vobis: ecce
coram deo: quia nō mentior. Et iteꝝ.ij. Cor.j. Deus pater
dñi nr̄i iesu christi qui est benedict⁹ in secula: scit quia non
mentior. Tale eīt iam illud ad Rom.j. Testis mihi est de⁹
cui seruio: in spiritu meo in euangelio filij eius: qm̄ sine in
termissione memoriā vestri facio semꝑ in orationib⁹ meis
Nisi forte q̄s dicat tunc habendū esse iurationē cū ꝑ aliq̄d
dicitur per qd iurat: vt non iurauerit q̄ non dixit per deū:
sed dixit: testis est mihi deus. Ridiculū est hoc putare. Ta
men ꝓpter calūniosos: aut multū tardos ne aliquid inter-
esse quis putet. Sciat etiā hoc modo iurasse apl'm dicentē.
.j. Cor.xv. Quotidie morior per vestrā gloriā fratres. Qd
ne quis existimet ita dictū tanqȝ si diceretur vestra gloria
me facit quotidie mori. Sicut dicitur per illi⁹ magisteriū
doct⁹ factus est: id est illius magisterio factū est vt ꝑfecte
doceretur. Greca exemplaria idicāt grecum: quibus scri-
ptum est.
quod
non nisi a iurante dicitur. Ita ergo intelligitur precepis-
se dñm ne iuretur: ne quisqȝ sicut bonū appetat iusiurādū:
et assiduitate iurādi ad ꝑiurij consuetudinē dilabat. Qua
propter qui intelligit non in bonis: sed in necessarijs iurati
onem habendā: refrenet se quantū pōt: vt nō ea vtatur nisi
necessitate: cum videt pigros esse homines ad credendum
ꝙ eis vtile est credere nisi iuratiōe firmetur. Ad hoc itaqȝ
ꝑtinet ꝙ sic dicitur. Sit autem sermo vester est: est: nō: nō.
hoc bonū est petendū: ꝙ aūt amplius est: a malo est: id est si
iurare cogeris: scias de necessitate venire infirmitatis eo-
rū quib⁹ aliquid suades: que ifirmitas vtiqȝ malū est. Vn
de nos q̄tidie libari depcamur cū dicim⁹. libera nos a ma-
lo. Itaqȝ non dixit qd ampli⁹ est: malū ē. Tu eni non malū
facis qui bene vteris iuratione: q̄ ⁊ si nō bona tamen neces
saria est: vt alteri persuadeas qd vtiliter suades. sȝ a malo
est illius cui infirmitate iurare cogeris. Sed nemo nouit
nisi qui expert⁹ est: q̄ sit difficile/ et ꝯsuetudinem iurandi
extinguere ⁊ nunqȝ temere facere: qd nōnunqȝ facere neces
sitas cogit. Ca.xxvj.

Queri autē pōt cū diceret. Ego autē dico vobis
nō iurare omnino cur additū sit neqȝ per celū: q̄
thronus dei est ⁊c. vsqȝ ad id quod dictū est: neqȝ
per caput tuū. Credo ꝓpterea quia nō putabāt
iudei se teneri iureiurādo: si per ista iurauissent. Et q̄m au
dierant. reddes autē dño iusiurandū tuum: nō se putabāt
dño debere iusiurandū: si per celum aut per terrā aut hie-
rosolimā: aut per caput suū iurassent: quod nō vitio preci-
pientis sed illis male intelligentibus factū est. Itaqȝ dñs
docet nihil esse tam vile in creaturis: vt per hoc quisqȝ pe-
ierandū arbitret: quādo a summis vsqȝ ad ima diuina pro
uidentia creata regant incipiēs a throno dei vsqȝ ad capil
lū album vel nigrum. Neqȝ per celū inquit: q̄ thronus dei
est. neqȝ per terrā: quia scabellū est pedum ei⁹: id est cum iu
ras per celū ⁊ terrā non te arbitreris nō debere dño iusiu-
rādum tuū: quia per eū iurare cōuinceris cui⁹ celum thro-
nus est: ⁊ cui⁹ terra scabellū pedum est: neqȝ ꝑ hierosolymā
quia ciuitas est magni regis: melius q̄ si diceret: meā cum
tamē hoc dixisse itelligatur. Et quia vtiqȝ ipse dñs est: dño
iusiurandū debet qui ꝑ hierosolimam iurat. Neqȝ ꝑ caput
tuū iuraueris. Quid eī poterat q̄sqȝ magis ad se pertine-
re arbitrari q̄ caput suū? Sed qūo nostrū est/ vbi potesta-
tem faciendi vni⁹ capilli albi/ aut nigri nō habemus? Er-
go deo debet iusiurandū: ineffabiliter tenēti oīa ⁊ vbiqȝ p̄-
senti: quisquis etiam ꝑ caput suū iurare voluerit. Et hoc
etiam cetera intelligunt/ que oīa vtiqȝ dici non poterat: si
cut illud quod cōmemorauimus dictū ab apl'o.j. Cor.xv.
Quotidie morior per vestram gloriā. Quam iurationē vt
dño se debere ostēderet: addit quā habeo i christo iesu. Ve
rūtamen propter carnales dico non oportet opinari quod
dictū est: celum thronus dei ⁊ terra scabellū pedū ei⁹: ꝙ sic
habeat de⁹ collocata mēbra in celo ⁊ in terra vt nos cū se-
dem⁹: sed illa sedes iudiciū dei significat: ⁊ q̄m in hoc vni-
uerso mūdi corpore maximā speciē habeat celū ⁊ terra mi-
nimā: tanqȝ presentior sit excellenti pulchritudini vis diui
na: minima vero ordinet in extremis atqȝ in ifimis: sedere
i celo dicit terrāqȝ calcare. Spiritualiter aūt hic sanctas
animas celi nomine significat ⁊ terre nomine peccatrices
aīas. Et q̄m spūalis oīa iudicat: ipse aūt a nemine iudica-
tur: cōueniēter dicitur sedes dei. Peccator vero cui dictū
est: terra es ⁊ in terram ibis: q̄ ꝑ iusticiā meritis digna tri
buentē in infimis ordinat: ⁊ q̄ in lege manere noluit: sub le-
ge punit congruenter accipit scabellū pedū ei⁹. Ca.xxvij.

Sed iā vt istā q̄qȝ sūmā cōcludam⁹: quid laborio
sius et operosius dici autē cogitari pōt: vbi oēs
neruos industrie sue anim⁹ fidelis exerceat q̄
vitiosa cōsuetudine superāda ꝓcidat mēbra ipe
dientia regnū celorū. Nec dolore frangat tolleret in cōiuga
li fide oīa: q̄ q̄uis sint molestissima: crimen tñ illicite cor-
ruptiōis.i. fornicatiōis nō habēt. veluti si vxorē q̄sqȝ habe-
at siue sterilē siue deformē corpore: siue debilē mēbris vel ce
cā vel surdā vel claudā: vel si q̄d aliud siue morbis ⁊ dolo-
ribus laboribusqȝ ꝯfectā: ⁊ quicq̄d excepta fornicatiōe: co
gitari potest vehementer horribile: ꝓ fide ⁊ societate susti
neat. Neqȝ solū tñ nō abijciat sȝ etiā si nō habeat: nō ducat
eā q̄ soluta est a viro pulchrā sanā: diuitē: fecūdā. Que si fa
cere nō licȝ: multomin⁹ sibi licere arbitret ad vllū aliū illi
citū cōcubitū accedere. Fornicationēqȝ sic fugiat: vt ab oī
turpi corruptiōe sese extrahat. verū loquatur neqȝ adiura-
tionib⁹ crebris sed moꝝ ꝓbitate cōmendet. Rebellātes ad
uersum se oīm malaꝝ ꝯsuetudinum innumerabiles turbas:
de quib⁹ vt oēs intelligerent: pauce cōmemorate sunt con
fugiens ad arcē christiane militie tanqȝ de loco superiore

prosterna Sed ḡs tantos labores intre audeat: nisi qui sic flagrat amore iusticie: vt tanḡ fame ac siti vehementissime accēsus et nullā sibi vitā: donec ea satietur existimās vim faciat ī regnū celorum. Nō enī aliter esse poterit fortis ad toleranda omnia: que in precidendis consuetudinibus laboriosa ⁊ ardua ⁊ omnino difficilia seculi huius amatores putant. Beati ergo qui esuriunt et sitiunt iusticiā: qm ipsi saturabūtur. Uerūtamen in his laboribus: cū quisq; difficultatē patit̄ur: et p dura ⁊ aspera gradū faciens circūualat⁹ variis tentationib⁹: ⁊ hinc atq; hinc insurgere preterte vite moles intuens: timet ne aggressa implere non possit: arripiat consiliū vt auxiliū mereat. Quod est autē aliud consiliū nisi vt altiorā infirmitatē ferat: et eis ḡtum potest optuletur: qui sibi diuinitus desiderat subuenīri: Consequenter itaq; misericordie precepta videam⁹. Mitis autē ⁊ misericors vnum videntur. Sed hoc interest q mitis de quo superius tractatū est pietate non contradicit diuinis sentēciis que in sua peccata proferunt: neq; illis dei sermonibus quos nondū intelligit: sed nullum beneficium pstat ei cui nō contradicit nec resistit: misericors autem ita non resistit vt ꝑpter ei⁹ correctionē id faciat quē redderet restīendo peiorē. Sequit ergo qō dns dicit. Capl'm.xxvij.

AUdistis quia dictū est oculū p oculo: dentem pro dente. Ego autē dico vobis nō resistere aduersum malū. Sed q̄ quis te percusserit in dexteram maxillā tuā: prebe illi ⁊ alterā: et qui voluerit tecū iudicio contēdere: ⁊ tunicā tuam tollere. remitte illi ⁊ vestimentū: ⁊ qui te angariauerit mille passus: vade cū eo alia duo: omni petēti te: da: et qui voluerit a te mutuari: ne aduersatus fueris. Phariseorū iusticia minor est: nō excedere in vindicta modū: nec plus rependat quisq; ḡ accepit. Et magn⁹ hic gradus est. Nemo enim facile inuenitur qui verbi gratia pugno accepto pugnū reddere velit: ⁊ vno a cōiciente verbo audito: vnū vel quod tantūdem valet sit referre contēt⁹. Sed sine ira perturbat⁹ immoderatius vindicat siue quia iustū putat eum qui lesit prior: graulus ledi ḡ Iesus est qui non leserat. Talē animū magna ex parte refrenauit lex in qua scriptum est oculū pro oculo/⁊ dentem pro dente. Quib⁹ nominib⁹ significatur modus: vt iurtā vindicta nō transeat: et hec est pacis inchoatio: perfecta autē pax est talē penitus nolle vindictā. Inter illud ergo primū qō preter legem est. vt maius malū p minore malo reddatur: ⁊ hoc quod dns perficiendis discipulis dixit: ne pro malo vllū reddatur malū: meditū locum quēdam tenet: vt tm reddatur quātū acceptū est: per quod a summa discordia ad summā cōcordiam pro tempor distributione translitus fact⁹ est. Quisquis ergo malū infert prior studio ledendi et nocendi: vide quantū distet ab eo qui nec lesus rependit. Quisquis autē nulli prior malefecit: sed tamē lesus rependit grauī⁹ vel voluntate vel facto: recessit aliquā tum a summa iniquitate ⁊ processit ad summā iusticiam ⁊ tamē nondū tenet qō lex: que per moysen data est ipersuit. Qui ergo tm reddit quantū accepit: tā donat aliquid. Nō enī tantam penā meretur nocens quantū ille qui ab eo lesus innocens passus est. Hanc ergo inchoatā non seueram, sed misericordem iusticiam ille perficit: qui legē venit implere non soluere. Capl'm.xxix.

TOs ergo adhuc gradus qui inter sunt intelligēdos reliquit: quib⁹ et de ipso summo misericordie culmine dicere maluit. Nam est adhuc qō faciat qui non implet istam magnitudinem precepti: que ptinet ad regnum celorū: vt non reddat tm sed minus velut pro duobus pugnis vnū: aut p auulso oculo aurem precidat. Hinc ascendens qui oīno nihil rependit pro inquat precepto dominī: nec adhuc tibi est. Parū enī adhuc videtur dño: si pro malo qō acceperis nihil rependas mali: nisi etiā mali amplius sis parat⁹ accipere. Quapropter non ait: ego autem dico vobis non reddere malū pro malo ḡ hoc etiam magnū preceptū sit: sed ait. Nō resistere aduersus malum vt non solū nō rependas qō tibi fuerit irrogatū: sed etiā nō resistas: quo min⁹ aliud irrogēt. hoc enim est quod ꝓsequenter exponit. Sed si ḡs te percusserit ī dexterā maxillā tuā/prebe illi ⁊ alterā. Nō em̄ ait. Si ḡs te percusserit nolit tu ꝓcutere: sed para te adhuc percutiēti. Qō ad misericordiā ptinere hi maxime sentiūt q̄ eis quos multū diligūt tanḡ filijs vel qbuslibet dilectissimis suis egrotantib⁹ ferutūt vel paruulis vel freneticis a qbus multa sepe patiunt. Et si eorū sal⁹ id exigat pbent se etiā vt plura patiant donec vel mozbi vel etatis infirmitas trāseat. Qō ergo dns medic⁹ aliaꝑ: curādis ꝓmiis instruebat: qd eos aliud docere posset nisi vt eorū quorū saluti pslere vellēt: imbecillitates equo aio tolerarēt. Dis nāq; improbitas ex imbecillitate animi venit: qz nihil invocanti⁹ est eo qui in virtute perfectus est. Capl'm.xxx.

OPtari autem pōt quid sibi velit dextera maxilla. Sic em̄ exēplaribus grecis quibus maior fides habenda est inuenit. Nā multa latina maxillam tm̄ habēt nō etiā dexterā. Facies autē est q̄ qsq; cognoscit. Et legim⁹ apud apl'm. ij. cor. xj. Toleratis em̄ si quis vos i seruitutem redigit/si qs deuorat/si qs accipit si quis extollit/si qs in faciē vos cedit; deinde ptinuo subiungit fm ignobilitatē dico vt exponat qd sit in faciem cedi hoc est ptēni ac despici. Qō qdē nō ideo dicit apls vt illos nō sustinerēt: sz vt se magis q̄ eos sic diligeret vt scīps ꝑ eis vellet impēdi. Sz qm̄ facies nō pōt dici dextera aut sinistra: ⁊ tm̄ nobilitas ⁊ fm deū ⁊ fm hoc seculū pōt esse. Ita distribuit tāḡ ī maxillā dextrā ⁊ sinistrā vt in qcūq; discipulo christi contēptū fuerit q̄ christian⁹ est multomagis in se ptēni parat⁹ sit si quos hui⁹ facilis honores habet. Sicut idē apls cū in eo ꝓsequerent hoies christianū nomen: si taceret de dignitate quā habebat in seculo nō ꝑbuerat alterā maxillā cedētib⁹ dextrā. Nō em̄ dicēdo Act. xxij. Ciuis roman⁹ sum nō erat parat⁹ hoc in se contēnī qō ꝓ minimo habebat ab eis q̄ in illo nomen tā ꝓclosum et salubre ptēpserant. Munḡd enī ideo min⁹ postea vincula tolerauit: que ciuib⁹ romanis non licebat imponi: Aut quēḡ de hac iniuria voluit accusare: Et si q̄ ei ꝑpter ciuitatis romane nomē pepercēt: nec tm̄ ille tō ꝑbuit qō ferrēt cū eos a tāta puersitate corrigere cupet patiētia sua qs videbat in se sinistras partes magis ḡ dextras honorare. Illud est em̄ tantū attēdēdū quo aio faceret oīa ḡ benuole ⁊ clemēter in eos a quib⁹ ista patiebat. Nā si pontificis iussu palma pcussus cōtumeliose visus est dicere: cū ait Act. xxiij. Percutiet te de⁹ paries dealbate minus intelligēti b⁹ conuitiū sonat intelligentib⁹ vero ꝑphetia est. Paries quippe dealbat⁹ hypocrisis est: id est simulatio sacerdotalē preferens dignitatē et sub hoc noie tanḡ cādido tegmine interiorē quasi lutea turpitudinem occultās. Nam qō humilitatis fuit mirabiliter custodiuit cū ei dicerēt: principi sacerdotum maledicis? Respōdit nescīui fratres: qz princeps est sacerdotū. Scriptū est enī. Principi populi tui nō maledices vbi ostēdit quanta tranquilitate illud dixisset qō trat⁹ dixisset videbatur qō tam cito tā mansuete respōdit: qō ab indignātibus ⁊ ꝓturbatis fieri non pōt. Et in eoipso intelligētib⁹ verū dixit nescīui qz ꝓnceps est sacerdotū tanḡ si diceret. Ego alitū scīui ꝓncipē sacerdotū quocui⁹ noie ista fuerint eo cui maledicere fas nō est/⁊ cui vos maledicitis cū in me nihil aliud ḡ ei⁹ nomē odistis. Capl'm.xxxj.

SIc ergo oportuit: nō simulate ista insultare sed in ipso corde esse ad oīa paratū vt possit canere illud ꝑpheticū paratū cor meū deus paratū cor meū. Ps. cvij. Multi em̄ alterā maxillā prebere nouerūt diligere vo illū a quo feriunt ignorant. Et vero ipse dns: qui vtiq; ꝓcepta que docuit ꝓm⁹ implēuit ꝓcutienti se in maxillā ministro sacerdotis non prebuit alterā: sed insup dixit Joh. xviij. Si male locut⁹ sum exprobra de malo: si bene/qd me cedis? nō tū ideo parat⁹ corde nō fuit nō solū in alterā maxillā cedi p salute oīm: sed etiā toto corpore crucifigi. Ergo ⁊ illud qō sequit: et qui voluerit tecū iudicio ꝓtēdere ⁊ tunicā tuā tollere: remitte illi ⁊ vestimētū: ad ꝓparationē cordis: nō ad oſtētationē opis ꝓceptū recte intelligit. Sz de tunica ⁊ vestimēto qō dictū est: nō ī eis solis: sz ī oīb⁹ factēdū est: q̄ in aliq̄ ture t paliter nra esse dicimus. Si em̄ de necessarijs ꝺ impatū est q̄tomagis superflua vsq;q; ꝓtēnere cōuenit. Uerūtm̄ ea q̄ nra dixi: eo genere īcludēda sūt: q̄ dns ipe prescribit dicēs. Si qs vult iudicio tecū ꝓtēdere ⁊ tunicā tuā tollere. Sia ergo illa intelligant de quib⁹ iudicio nobiscū cōtēdi pōt: ita vt a nro iure ī iuria illius trāseat qui contēdit vel ꝑ quo contēdit. sicuti est vestis: domus: fundus: iumētū ⁊ generaliter omnis pecunia. Qō vtrū etiā de seruis accipiendū sit magna qstio est. Nō em̄ christianū oportet sic possidere seruū quo mō equū aut argentū: q̄q; fieri possit vt maiore precio valeat equus q̄ seru⁹: et multomagis aliquid aurū vel argentum. Sed ille seru⁹ si rect⁹ ⁊ honest⁹: ⁊ ad deū colendū accōmodatius abs te dño educat aut regit: q̄ ab illo pōt qui eū cupit auferre. Nescio vtrū quisq; dicere audeat: vt vestimentū eū debere ptēni: hoiem nāq; homo tāḡ seipm̄ diligere debet: cui ab omnīū dño sicut ea q̄ sequunt ostēdūt: etiā vt inimi cos diligat imperat. Sane aiaduertendū est omnē tunicā vestimētū esse: non omne vestimentū tunicā esse. Uestimenti ergo nomē plura significat q̄ nomē tunice: et ideo sic dictū esse arbitror: ⁊ qui voluerit tecū iudicio contēdere ⁊ tunicam tuā tollere: remitte illi ⁊ vestimentū: tanḡ si diceret qui voluerit tunicā tuā tollere: remitte illi: ⁊ si qd aliud in dumēti habes. Jō nōnulli pallū interpretati sunt: qō grece positū est ἱμάτιον. Et qui te angariauerit mille passus vade cū illo et alia duo. Et ꝺ vtiq; nō tā vt pedib⁹ agas: q̄ vt animo sis paratus. Nam ī ipsa christiana historia in qua est auctoritas: nihil tale iuenies factū esse a sanctis vel ab ipso dño: cū in homine quē suscipere dignatus est: viuendi nobis ꝑbent exēplū. Cū tamē oībus fere locis cos iuenias paratos fuisse equo aio tolerare q̄quid eis iprobe fuisset ingestū. Sed vbi gra dictū putam⁹: vade cū eo alia duo: an tria cōplere voluit quo numero significat pfectio: vt memineritquisq; cū ꝺ facit: pfectā sc̄iplere iusticiā: misericordit pferendo infirmitates eorū: quos vult sanos fieri. Pōt videri ꝓptera etiā trib⁹ exemplis hec precepta insinuasse. Quorū primū est. Si qs pcusserit te in maxillā. Secundū: si quis tunicā tollere voluerit. Tertiū: si qs mille passus te angariauerit. In quo exēplo tertio simplo duplū additur vt triplū compleat. Qui numer⁹ hoc loco sicut dictū est: significat pfectionē: illud accipiat qō in ꝓcipiēdo tanḡ tolerabilius incipiēs paulatim creuerat donec puenīret ad duplū aliud pferendū. Nam ꝑmo ꝑberi voluit alteram maxillā: cū fuerit dextra pcussa vt min⁹ perferre paratus sis quā ptulisti. Quicquid em̄ dextra significat: cari⁹ est vtiq; q̄ id qō significat sinistra: et q̄ in re carior aliquid ptulit: si et in viliori patiens pferat minus est. Deinde illi qui vult tunicā tollere iubet et vestimentū dimitti: qō aut tantūdē est aut nō multo amplius nō tamen duplū. Tertio de mille passib⁹ quib⁹ addenda dicit duo milia vsq; ad duplū aliō pferri iubet. Ita significās siue aliquāto min⁹ q̄ iam fuit siue tantūdē siue amplī⁹ quisq; improb⁹ in re esse voluerit: equo animo esse tolerandum. Capl'm.xxxij.

AB his sane generib⁹ triū exemplorū: nullū gen⁹ iniurie ꝑtermissum esse video. Nāq; oīa in qbus improbitatē aliquā patimur in duo genera diuiduntur. Quor⁹ alter⁹ est qō restitui non pōt: alterū qō pōt. Sed in illo qō restitui nō pōt: vindicte solatium queri solet. Qui em̄ ꝓdest q̄ pcussus repercutis: nunquid ꝑpterea illud qō in corpore lesum est: restituit in integrū: Sz timidā? animā? talia fomēta desiderat: sanū aūt firmūq; ista nō iuuāt: quin pot⁹ miserīcorditer pferendā alterius infirmitatē iudicat: q̄ alieno supplicio suā mitigandā que nulla est. Neq; hic ea vindicta ꝓhibet: q̄ ad correctionem valet. Ipsa em̄ etiā ad misericordiā ptinet: nec impedit illud ꝓpositū quo q̄sq; parat⁹ est ab eo quē correctū esse vult: plura pferre. Sed huic vindicte referende nō est idoneus nisi q̄ odiū: quo solēt flagellare qui se vindicare desiderāt dilectiōis magnitudine supauerit. Non em̄ metuendum est ne odisse paruulū filiū parētes videant cū ab eis vapulat peccans/ne peccet vlterius. Et certe vtil⁹ pfectio dilectiōis ipsius dei patris ī imitatione nobis proponīt: cū nobis in sequentib⁹ dicit: diligite inimicos vros ⁊ reliqua. Et tamē de ipso dicit ꝑ prophetā. Quē em̄ diligit dns corrigit Ad heb. xij. flagellat autē omnē filiū quem recipit. Dicit ⁊ dns Luce. xij. Seruus qui nescit voluntatem dñi sui ⁊ non facit digna plagis vapulabit paucis. Seru⁹ autem qui scit voluntatem dñi sui ⁊ nō facit digna plagis vapulabit multis. Non ergo querit nisi vt ⁊ ipse vindicet cui rex ordine potestas data est ⁊ ea volūtate vindicet qua pater in paruulū filium quē per etatem odisse nondū potest. Hinc enim aptissimū exemplū: datur quo satis appareat posse peccatum amore potius vindicari q̄ impunitū relinqui vt illum in quē vindicat non pena miserū sed correctione beatū velit: parat⁹ tamen si opus sit equo animo plura tolerare ab eo illata quē vult esse correctū: siue i eo habeat potestatem cohercendi siue non habeat. Capl'm.xxxiij.

QUanī autem ⁊ sancti vtri qui iam optime scirent mortem istā que animā dissoluit a corpore: nō eē formidandā: fm eorū tamen animū qui illam timerent: nōnulla peccata morte puniēt: quo et viuentib⁹ vtilis met⁹ incuteret: et illis qui morte puniebātur in ipsa mors noceret: sed peccatū qō augeri posset si viuerent: nō temere illi iudicabāt quib⁹ tale iudicium donauerat de⁹. Inde est. iiij. Regū. j. cap. q̄ helyas multos morte affecit: ⁊ ꝓpria manu: et igne diuinit⁹ impetrato. Quod et alij multi magni ⁊ diuini viri eodē spiritu cōsulēdis rebus humanis non temere recessērunt. De quo helia Luc. ix. Cū exemplū dedissent discipuli dño cōmemorantes quid ab eo factū sit: vt etiā ipsis daret potestatem petēdi de celo ignem ad cōsummendos eos qui sibi hospitiū nō preberēt. Reprehendit in eis dns: nō exemplū ꝓpete sancti: sz ignorantiā vindicandi que erat adhuc in rudib⁹ animaduertens eos non amore correctionem sed odio desiderare vindictam. Itaq; postea q̄ eos docuit quid esset diligere ꝓximū tanḡ seipm̄ infuso etiam spiritu sancto quē decē diebus cōpletis post ascensionem suā defuꝑ: vt promiserat: misit: nō defuerūt tales vindicte q̄ibus multo rarius q̄ in veteri testamento. Ubi ex maiore parte seruientes timore prebebant: hic autem maxime dilectione liberi nutriebātur. Nam ⁊ verbis apostoli petri ananias ⁊ vxor eius: sicuti in actib⁹ apostolor⁹ legimus: examines ceciderūt nec resuscitati sunt: sed sepulti. Sed si huic libro heretici qui aduersant veteri testamēto nolūt credere: paulū apostolū qē no biscū legūt intueant dicentē. j. Cor. v. de quodā peccatore quem tradidi sathane in interitū carnis: vt anīa salua sit. Et si nolūt hi morte intelligere fortasse eni incertū est: quālibet vindictā ꝑ sathanam factā ab apl'o. Fateant q̄ nō eū odio sed amore feciſſe: manifestat: illud adiectū vt anima salua sit: aut in illis libris quib⁹ ipsi magnā tribuūt auctoritatem animaduertāt qō dicimus: vbi scriptū est apostolū thomā imprecantē cuidā a quo palma pcussus est atrocissime mortis supplicīū: animā ei⁹ tamen cōmendatā vt in futuro ei seculo parcerēt: cui⁹ a leone occīsi a cetero corpore discerpta manū canis intulit mēsis in quib⁹ cōtubat apostol⁹. Cui scripture licet nobis non credere: nō em̄ est in catholico canone. Illi tamen eam ⁊ legūt ⁊ tanḡ incorruptissimā verissimāq; honorāt: qui aduersus corporales vindictas: que sunt in veteri testamēto nescio qua certe acerrime seuīūt: quo animo ⁊ qua discretione tempore facte sunt oīno nescientes. Capl'm.xxxiiij.

TEnebit ergo in hoc iniuriaꝝ genere quod ꝑ vindictam luitur iste a christianis modus: vt acceꝑta iniuria non surgat odiū: sed infirmitatis misericordia parat⁹ sit animꝰ plura perpeti: nec correptionē negligat: qua vel cōsilio vel auctoritate vel potestate vti potest. Aliud iniuriaꝝ gen⁹ est: quod in integrū restitui pōt cui⁹ due species: vna ad pecuniam: altera ad opera ptinet. Quapropt illi⁹ de tunica ⁊ vestimēto: hui⁹ de angaria mille passuū ⁊ duū miliū exēpla sublecta sūt: qz ⁊ reddi vestimentū pōt ⁊ quē adiuueris opere pōt te etiam ipse si opus fuerit adiuuare. Nisi forte ita potī⁹ distinguendū est vt prius quod positum est de percussa maxilla omnia significet que sic ingeruntur ab improbis vt restitui nō possint nisi vindicta. Secundū quod positum est de vestimento omnia significet que possunt restitui sine vindicta: et ideo fortassis additum est. Qui voluerit tecum iudicio cōtendere: quia qō per iudicium auferitur non ea vi putatur auferri cui vindicta debeat. Tertiū vero ex vtroq; confectum est vt et sine vindicta et cum vindicta possit restitui. Nāq; operam indebitam violenter exigere sine vllo iudicio sic facit qui angariat hominem improbe et cogit se illi citre adiurari ab inuito: ⁊ penam improbitatis potest luere et operā reddere si hanc ille repetat q̄ iprobū pertulit. In

bis ergo omnibus generib⁹ iniuriarū dñs docet patientissimū ⁊ misericordissimū ⁊ ad plura perferēda paratissimū animū christiani esse oportere. Capm.xxxv.

Sed qm parum est non nocere nisi etiā prestet beneficiū quantū pōt. Consequenter adiūgit et dicit. Omni petēti te/tribue:⁊ qui voluerit a te mutuari ne auertaris. Omni petēti i quit da nō oia petenti:vt id des quod dare honeste ⁊ iuste potes. Quid si em pecuniā petat: qua innocentē conek opprimere? Quid si postremo stuprū petat: Sed ne multum persequar q̄ sunt innumerabilia id profecto dandū est quod nec tibi nec alteri noceat quantū scīri aut credi ab homine pōt. Et cum iuste negaueris q̄ petit indicāda est ipsa iusticia:vt nō eū inanē dimittas. Ita omni petēti te dabis: q̄uis non semp id quod petit dabis:⁊ aliquādo melius aliquid dabis:cū petentem iniusta correxeris. Quod autē ait qui voluerit a te mutuari ne auertaris ad animū referendū est. Hilarē em datorē diligit deus:mutuas enim oīa qui accipit etiam si nō ipse solutur⁹ est. Cū em misericordib⁹ de⁹ plura restituat oīs qui beneficiū prestat feneratur. Aut si nō placet accipere mutuātē:nisi eū qui accipit redditurus intelligēdum est dñm ipa duo genera prestādi esse complexū. Rāq aut donamus q̄ damus beniuole:aut reddituro cōmodamus:et plerūq homines qui ꝓposito diuino premio dona parati sunt. Ad vandū q̄ mutuū petitur pigri flūt quasi nihil recepturi a dño cum rem que datur ille qui accipit exoluat. recte itaq ad hoc beneficij tribuendi genus nos diuina hortak auctoritas dicens. Et qui voluerit a te mutuari ne auersatus fueris: id est ne propterea voluntatem alienes ab eo qui petit:quia ⁊ pecunia tua vacabit:⁊ deus tibi nō redditurus est:cū bonō redditurus sit. Sed cū id ex p̄cepto dei facis: apud illū qui hec iubet: infructuosum esse non putes. Deinde adiūgit et dicit. Capm.xxxvj.

Audistis quia dictum est. Diliges proximū tuū: et oderis inimicum tuū. Ego autem dico vobis Diligite inimicos vestros:benefacite his q̄ oderunt vos:⁊ orate pro eis qui vos persequūtur:vt sitis filij patris vestri qui in celis est:qui facit solem suum oriri super bonos ⁊ malos:⁊ pluit super iustos et iniustos. Si em dilexeritis eos qui vos diligūt: quā mercedē habebitis:nōne ⁊ publicani hoc faciūt. et si salutaueritis fratres vestros tātū:quid amplius facitis? Nōne et ethnici hoc faciunt? Estote ergo vos perfecti sicut ⁊ pater vester qui in celis est:perfect⁹ est. Nam sine ista dilectione qua etiā inimicos ⁊ pfecutores nostros diligere iubemur: ea que superi⁹ dicta sunt implere quis potest? Perfecto autē misericordie qua plurimū anime laboranti psulitur vltra dilectionē inimici porrigi nō pōt:ideo sic clauditur. Estote ergo vos perfecti sicut pater vester qui in celis est: perfect⁹ est. Ita tamē vt de⁹ intelligatur pfectus tanq̄ deus:⁊ anima perfecta tanq̄ anima. Gradū tamen esse aliquē in phariseor iusticia:qui ad legē veterē ptinet. Hinc itelligit/q̄ multi homines eos etiam a quib⁹ diligūtur oderūt sicut luxuriosi filij parentes cohercitores luxurie sue. Ascendit ergo gradū qui proximū diligit q̄uis adhuc oderit inimicū. Eius autē imperio qui venit legem implere nō soluere perficiet benuolentiā ⁊ benignitatē:cū ea vsq̄ ad inimici dilectio⁹ nē perduxerit. Nam ille gradus q̄uis nōnullius sit:tā paruus est tamen:vt cum publicanis etiā possit esse cōmunis. Nec q̄ in lege dictū est oderis inimicū tuū: vox iubentis iusto:acciptenda est:sed permittentis infirmo. Ca.xxxvij.

Ritur hic sane nullo modo dissimulanda q̄stio: q̄ huic precepto dñi:quo nos hortak diligere inimicos nostros:benefacere eis qui nos oderūt/et orare pro his qui nos persequunk multe alie scripturarū partes min⁹ diligēter ⁊ sobrie considerantib⁹ videntur aduerse:quia ⁊ in ꝓphetis. Inueniūtur multe ipetationes aduersus inimicos: que maledictiones putātur: sicuti est illud Ps̄.lxviij. Fiat mensa eorum in laqueū ⁊c. que ibi dicūtur. Et illud. Fiāt filij eius pupilli:⁊ vxor eius vidua. Et alia quecq̄ vel supra vel infra in eodē psalmo in personā iude per ꝓphetā dicuntur:multa alia vsquequaq̄ in scripturis reperiunk: que videnk esse contraria. Et huic precepto dñi illi aplīco quo ait ad Rom.xij. Benedicite ⁊ nolite maledicere: cū ⁊ de dño scriptū sit Lu.x.q̄ ciuitatibus maledixerit que verbū eius nō acceperunt. Et memoratus aplūs ad Thimo.iij. de quodā ita dixit. Reddet illi dñs ꝑm opera illi⁹. Sed hic facile soluunk: q: ⁊ ꝓpheta ꝓ imꝓcatione: quid esset futurū cecinit:non optantis voto sz spū puidētis. Ita ⁊ dñs:ita ⁊ aplūs: q̄q̄ i horū etiā verbis non hoc inueniūtur quod optauerint. Non em cum ait dñs Luc.x. Ue tibi capharnaū:aliud sonat nisi aliquid et meli cuenturū merito infidelitatis:qō venturū dñs non maliuolētia optabat:sed diuinitate cernebat. Et aplūs nō ait: reddat: sed reddet ei dñs ꝑm opera eius qō verbū prenunciātis est non imperantis vel imꝓcantis. Sicut ⁊ de illa hypocrisi iudeoꝝ de qua tā dictum est cui euersionē immi nere cernebat dixit Actu.xxiij. Percutiet te de⁹ paries dealbate. Prophetа autē maxime solent figura imꝓcantis futura predicere:sicut figura ꝓteriti tēporis ea que futura erant sepe cecinerūt sicuti est illud Ps̄.lj. Quare fremuerunt gentes:⁊ populi meditati sunt inania. Non em dixit q̄ re frement gentes:⁊ populi meditabūtur inania:cū ea non quasi tam trāsacta meminissent:sed vētura ꝓspiceret. Tale etiā illud est Ps̄.xxij. Diuiserūt sibi vestimenta mea:et sup vestem meā miserunt sortē. Et hic em nō dixit. diuidēt sibi vestimēta mea:⁊ sup vestē meā mittent sortē. Nec tñ de his verbis quis q̄ calūniak:nisi qui nō sentit varietatē istā figurarū in loquēdo nihil veritati rex minuere et plurimū afferre vel addere affectib⁹ animoꝝ. Capm.xxxvij.

Sed illud magis vrget istā questionem: q̄ dicit aplūs Joh.v. Si quis scit peccare fratrem suum peccatū non ad mortē:postulabit et dabit ei de⁹ vitā qui peccat non ad mortē. Peccatū autē est ad mortē: non pro illo dico vt roget. Aperte em ostēdit esse quosdā fratres pro quibus orare nō nobis ꝓcipitur:cum dñs etiā pro persecutoribus nostris orare nos iubeat. Nec ista questio solui pōt nisi fateamur esse aliqua peccata i fratribus que inimicoꝝ persecutione grauiora sint. Fres aūt christianos significari:multis diuinarū scripturarū documētis ꝓbari pōt. Manifestissimum tamen illud est q̄ aplūs ita ponit.j.Coꝝ.vij. Sanctificat⁹ est em vir infidelis i vxore:⁊ sanctificata est mulier infidelis in fratre. Nō addidit nostro sed manifestū existimauit cū fratris nomine christiānū intelligi voluit:qui infidelē haberet vxorē: et ideo paulo post dicit:q̄ si infidelis discedit:discedat:non autem seruituti subiectus est frater vel soror in huiusmodi. Peccatū ergo fratris ad mortē puto esse:cum post agnitionē dei per gratiā dñi nostri ihesu christi:ꝺq̄ oppugnat fraternitatem/⁊ aduersus ipsam gratiā qua reconciliat⁹ est deo inuidentie facib⁹ agitak. Peccatū autē nō ad mortē est si q̄q̄ non amore a fratre allenauerit:sed officia fraternitati debita ꝑ aliquā infirmitatē animi nō exhibuerit. Quapropter ⁊ dñs in cruce ait Luce.xxiij. Pater ignosce illis:quia nescīūt quid faciūt. Nondū em gratia spūs sancti participes facti:societatē sancte fraternitatis iniuerant. Et beat⁹ Stephan⁹ in actib⁹ aplōr Actu.xij. Orat ꝓ eis a quibus lapidatur:quia nondū christo crediderāt. Nec aduersus illā cōmunē gratiā dimicabāt. Et aplūs Paulus. Propterea credo nō orat ꝓ alexandro:quia iam frater erat ⁊ ad mortē est:inuidentie facib⁹ fraternitatē oppugnando peccauerat. Pro his autē qui nō obtuperant amorem sed timore succubuerāt:orat vt eis ignoscak. Sic em dicit.ij.ad thim. iiij. Alexāder erarius multa mala mihi ostēdit: reddet illi dñs ꝑm opera illius:quē ⁊ tu deuita: valde em resistit nr̄is sermōibus. Deinde subtūgit pro quib⁹ orat: ita dicēs. In prima mea defensione nemo mihi affuit: sed omnes me dereliquerunt:nō illis imputetur. Ca.xxxix.

Hec differentia peccatoꝝ iudā tradētē a petro negante distinguit:non q: penitēti nō sit ignoscē dū. Me cōtra illā dñi sniam veniam⁹. Lu.xvij Mat.xviij.qua ꝓcipit semp ignoscēdū esse fri petēti:vt sibi fr̄ ignoscat:sed q: illi⁹ peti tāta labes est vt deꝓcādi hūilitatē subire nō possit:et tā si pet̄m suū mala cōscīē tia agnoscere ⁊ enūciare cogak. Cū ei dixisset iudas: peccaui q̄ tradideri sanguinē iustū: facili⁹ tñ desperatiōe cucurrit ad laqueū q̄ humilitate veniā deꝓcat⁹ est. Quapropt multū interest quali pnia ignoscat deus. Multi em multo

eiti⁹ se fatentur peccasse:atq̄ ita sibi succēsent vt vehementer se peccasse nollent:sed tamē animū ad humiliandū ⁊ obterendū eor: implorandāq̄ venīā nō deponunt: quā mētis affectionē propter peti magnitudinē iā de dānatione illos habere credendū est. Et hoc est fortasse peccare i spm̄ sctm̄ id est ꝑ maliciā ⁊ inuidiā oppugnare charitatem fraternā post acceptā gratiā spūs sci. Qō pctm̄ dns neq̄ hic: neq̄ i futuro seculo dimitti dicit Mat.xij. Qñ q̄ pt vtrū in spm̄ sctm̄ iudei peccauerint qñ dixerūt q̄ in beelzebub pricipe demoniorū demonia dns expelleret: vtrū hoc in ipm̄ dnm dictū accipiam⁹? qz de se dicit alio loco. Si em patrēfamilias beelzebub vocauerūt:q̄tomagis domesticos eius? An qñ de magna inuidentia dixerāt ingratit tā ꝑsentib⁹ beneficijs q̄uis nondū christi fuerit:tñ propter ipam inuidētie magnitudinē in spm̄ sctm̄ peccasse credēdi sunt. Non em ꝺ colligitur de ꝺbis dñi:q̄uis em eodē loco dixerit:quicūq̄ aūt dixerit ꝺbū neq̄ aduersus filiū hois remittek ei. Qui aūt dixerit aduersus spm̄ sctm̄ non remittek ei:neq̄ in hoc seculo neq̄ in futuro. Qñ videri pōt ad hoc eos monuisse vt accedāt ad grām et post acceptā grām non ita peccēt vt tūc peccauerūt. Nūc em in filiū hois dixerūt verbū nequā ⁊ potest eis dimitti si cōuersi fuerint ⁊ ei crediderit et spm̄ sanctum acceperint:quo accepto si fraternitati inuidere ⁊ gratiā quā acceperunt oppugnare voluerint: nō eis dimitti neq̄ in hoc seculo neq̄ i futuro. Mā si eos haberet sic cōdēnatos:vt nulla spes illis reliqua esset: nō adhuc monendos iudicaret cū addidit dicēs. Matt.xij. Aut facite arborem bonā ⁊ fructū ei⁹ bonū. Aut facite arborem malā ⁊ fructū eius malū. Si itaq̄ accipiak:diligendos inimicos esse: et benefaciendū his qui nos oderūt ⁊ orādū pro his q̄ nos persequunk:vt pro quibusdā etiā fratrū peccatis intelligatur:nō ꝺceptū esse vt orem⁹ ne ꝑ iperitiā nostrā diuina scriptura:qō fieri nō pōt:a se dissentire videak. Capm.xl.

Ed vtrū sicut pro quibusdā non est orandū: ita etiā contra aliquos orandū sit: nōdū satis apparuit. Generaliter em dictū est ad Rom.xij. Benedicite ⁊ nolite maledicere. Et illud pauli. Nemini malū pro malo reddētes. Pro quo aūt non oras:nō etiā cōtra illū oras. Potes em videre certā et ꝑchā/⁊ penitus desperatā salutem. Et nō qz odisti eū/ideo pro illo nō oras: sed qz sentis nihil te posse proficere:⁊ ofonem tuā nō vis repelli a iustissimo iudice. ¶ Sed quid agim⁹ de his contra quos orarū a sanctis accepim⁹?:non vt corrigerenk: nā hoc modo potius ꝓ ipsis orarū est. Sed ad illā vltimā dānationem:nō sicut cōtra dñi traditorē ꝑ prophetā. Mā illa (vt dictum est) predictio futurorū nō optatio supplicij fuit: nec sicut apostolus cōtra alexādrum. Mā ⁊ inde tā satis dictū est:sed sicut in apocalipsi Johānis legimus martyres orare vt vindicent etiā cum ille primus martyr vt lapidatorib⁹ suis ignoscere⁊ orauerit. Sed hinc non oportet moueri. Quis em audeat affirmare cū illi sancti cāditati se vidi care petiuerīt:vtrū contra ipsos hoīes/an cōtra regnū peccati petiuerint. Nāq̄ ipsa est sincera ⁊ plena iusticie ac misericordie vindicta martyr vt euertatur regnum peccati. Non em cōtra ipos hoīes:sed cōtra regnū peccati petierīt: quo regnāte tāta ꝓssi sunt. Ad cuius euersionem nititur aplūs ad Rom. vj. dicens. Non ergo regnet pctm̄ in vestro mortali corꝓe. Destruit autē ⁊ euertitur peccati regnum partim correctione hoīm vt caro spiritui subijciak:partim dānatione pseuerantiū in peccato:sed ista iusticia ordinet vt iustis cum christo regnātib⁹ molesti esse nō possint. Inuere aplm Paulū:nōne tibi videtur in seipso stephanum martyrē vindicare:cū dicit.j.Coꝝ.ix. Nō sic pugno tanq̄ aerē cedens:sz castigo corꝓus meū ⁊ seruituti subijcio. Mā hoc in seruitute prosternebat ⁊ debilitabat ⁊ victū ordinabat. Qñ Stephanū ceteroq̄ christianos fuerat psecurus. Quis ergo cōuincit martyres sanctos nō talem suam vindictā a dño esse deprecatos:cum etiā finem huius seculi in quo tāta exitia ꝓtulerūt ad suā vindictam potuerunt libēter optare. Quod qui orāt ⁊ pro inimicis suis orant qui sanabiles sunt:⁊ cōtra illos non orāt:qui insanabiles esse voluerunt. Quia de⁹ quoq̄ puniendo illos non est maliuol⁹ tortor:sed iustissimus ordinator. Sine vlla ergo dubitatione diligamus inimicos nostros:benefaciam⁹ eis q̄ nos oderūt⁊ orem⁹ pro eis qui nos persequunk. Capm.xlj.

Quod aūt cōsequēter positum est: vt sitis filij patris vestri qui in celis est. Ex illa regula est itelligendū qua et Johānes Joh.j.dicit. Dedit eis potestatē filios dei fieri. Un⁹ em naturaliter filius est:qui nescit oīnino peccare. Nos autē potestate accepta efficimur filij inquātum ea q̄ ab illo ꝓcipiunk implemus Unde apostolica disciplina adoptionē appellat qua i eternā hereditatem vocamur vt coheredes christi esse possim⁹ Filij ergo efficimur regeneratiōe spiritali ⁊ adoptamur i regnū dei:non tāq̄ alieni/ sz tāq̄ facti ⁊ creati vt vnum sit beneficiū quo nos fecit esse p oīpotētiā suā cū ante nihil essem⁹:alterz quo adoptauit vt cū eo tanq̄ filij vita eterna pro nr̄a participatione frueremur itaq̄ non ait facite ista: qz estis filij:sz facite ista vt sitis filij. Cū aūt ad hoc nos vocat p ipm̄ vnigenitū ad similitudinē suā nos vocat. Ille ei sicut cōsequēter dicit. Solē suū oriri facit sup bonos ⁊ malos:⁊ pluit sup iustos ⁊ iniustos. Siue solē suū non istū carneis oculis visibilē accipias:sz illā sapientiā de qua dicit Sap. vij. Candor est em lucis eterne. De qua ite nunc dicit. Ortus mihi iusticie sol. Et ite Malach. Vobis autē q̄ timetis nomen dñi orietk sol iusticie. Ut etiam pluuiā acciꝑas irrigationē doctrine veritatis q̄ bonis et malis apparuit:⁊ bonis ⁊ malis euangelizat⁹ est christus. Siue istum solem manifestus accipe non solū hominū: sz etiā pecorum oculis propalatū. Et istā pluuiā qua fruct⁹ gignitur qui ad refectionē corꝓris dati sunt: quod probabili⁹ intelligi existimo:vt ille sol spiritalis nō oriatur nisi bonis ⁊ sanctis:quia hoc ipm̄ est q̄ plāgunt iniqui in illo libro q̄ sapiētia Salomonis inscribit Sap.v. Et sol nō ortus est nobis. Et illa pluuia spiritalis nō irriget nisi bonos.quia malos significauit vinea:de qua dictū est Esaie.v. Mādabo nubibus meis ne pluāt super eam: sed siue hoc siue illō intelligas magna dei bonitate fit q̄ nobis imitādi a ꝺle ꝓcipit:si filij dei esse volumus. Quātum em hui⁹ vite solatium afferat lux ista visibilis ⁊ pluuia corꝓalis: quis tam ingrat⁹ est vt nō sentiat:q̄ solatiū videm⁹ ⁊ iustis in hac vita ⁊ peccatorib⁹ cōiter exhiberi. Nō aūt ait qui facit solē oriri sup bonos ⁊ malos:sz addidit suū.i.quē ipe fecit atq̄ pstituit:⁊ a nullo aliqd supūit vt faceret sicut i genesi Gen.j. De oibus luminaribus scribit:q̄ propte pōt dicere⁊ sua cē oia:q̄ de nihilo creauit:vt hinc admoneremur quāta liberalitate inimicis nostris ex ꝓcepto ei⁹ prestare debeamus q̄ nos nō creauim⁹:sz muneribus eis accepim⁹. Quis autē potest vel parat⁹ esse ab infirmis iniurias sustinere:quātū eoꝝ saluti prodest ⁊ male ampli⁹ intquitatis aliene vim ꝓpeti:q̄ id qō ꝑssus est reddere omni perenti a se aliquid vel id qō petit si habetur:⁊ si recte dari pōt vel consilijs bonā vel benuolā animū dare:nec se euertere ab eo q̄ mutuare cupit. Diligere inimicos/benefacere eis q̄ se oderūt orare ꝓ eis q̄ se ꝑsequunk: Quis ergo hec facit nisi plene perfecteq̄ misericors? Quo vno qsilio misera diuitar:optulā te illo q̄ ait Mat.ix.⁊ Mar.xij. Misericordiā volo magis q̄ sacrificiū. Bti q̄ misericordes:q: ipsoꝝ miserebit Sz tā cōmode fieri puto vt ꝺ lector tā lōgo volumie fatigat⁹ respirēt aliquātulū:⁊ ad cetera se reflciat alio libro ꝑsideranda.

¶ Liber Secundus. Capitulum.j.

Misericordiā vsq̄ ad cuius tractationem liber ꝓmus terminū accepit. Sequitur cordis mūdatio. Cordis autē mūdatio est tāq̄ oculus q̄ videtur deus:cui simplicis habendi tantam curā esse oportet:q̄tā eius rei dignitas flagitat:que tali oculo ꝑspici potest: huic aūt oculo magna ex ꝓte mūdato difficile est nō sabulū ꝑpere sordes aliquas de his reb⁹ que ipsas bonas nostras actiones comitari solent veluti est laus humana. Siquidē nō recte viuere gnicosum est: recte aūt vt uere ⁊ nolle laudari:quid est aliud q̄ inimicū esse reb⁹ humanis? quevtiq̄ tāto sunt miseriores quāto minus placet recta vita hoīm. Si ergo inter quos viuis te recte viuentē non laudauerint:illi in errore sunt. Si aūt laudauerint tu in piculo es:nisi tā simplex cor habueris et mundū:vt ea q̄

recte facis nō propter laudes hominum facias magisq; illis recte laudantibus gratuleris quibus id qō bonum est placet q̄ tibi nisi qz recte viuis ettā si nemo laudaret. Ipsam laudē tuam tūc intelligas vtilē esse laudātibus si non teipm in tua bona vita sed deū honorent cui⁹ sanctissimū templū est qui quis viuit bene: vt illud impleat qō ait dauid Ps̄. xxxiij. In dño laudabit aīa mea: audiāt mites z lōcūdentur. Pertinet ergo ad oculū mundū nō intueri recte faciendo laudes hoim et ad eas referre qō recte facis: id est: propterea recte facere aliquid vt hoib⁹ placeas. Sic enī etiā simulare bonū libebit si nō attendik nisi vt hō laudet. Qui qm̄ videre cor non pōt: pōt etiā falsa laudare. Qō qui factū: id est qui bōitatē simulāt duplici corde sūt. Nō ergo habet simplex cor: id est mundū cor nisi q̄ transcendit humanas laudes z illū solū intuek cū recte viuit z ei placere ntitk qui cōscientie solus inspector est: de cui⁹ pscientie puritate quicquid pcedit tāto est laudabilius quanto humanas laudes minus desiderat. Capm. ij.

Wat. vj. Cauete ergo inquit facere iustictā vestrā corā hoi bus vt videamini ab eis. id est cauete hoc aīo ꝙ ste viuere z ibi cōstituere bonū vestrū vt vos videāt hoīes. Alioquin mercedem non habebitis apud patrē vestrū qui i celis est. Nō si ab hominib⁹ videamini: sed si propterea iuste viuatis vt ab hoib⁹ videamini. Nā vbi erit qō in principio sermōis huius dictū est. Vos estis lumen mūdi. Non pōt ciuitas absconditi supa montē cōstituta: neq; accedūt lucernā et ponūt eā sub modio sed super cādelabrū vt luceat oībus qui in domo sunt. Sic luceat lumen vestrū corā hoibus vt videāt bona facta vestra Sed nō ibi finē constituit. Addidit enī: et glorificēt patrē vestrū qui in celis est: hic autē qz hoc reprehendit si ibi sit finis recte factorū: id est si pptera recte faciam⁹ vt tantū videamur ab hominib⁹: postea q̄ dixit. Cauete facere iusticiā vestrā corā hominibus vt videamini ab eis. id est: in quo apparet nō hoc cū prohibuisse vt recte fiat corā hoibus: sz ne ob id forte recte fiat corā hoib⁹ vt videamur ab eis: id est: vt hoc intueamur z ibi finē nostri ꝓpositi collocemus. Nā z apl's dicit ad Gal'. j. Si adhuc hominibus placerē christi seru⁹ nō essem. Cū alio loco dicat. j. Cor. x. Placete oib⁹ per oīa: sicut z ego oib⁹ per oīa placeo. Qō qui nō intelligūt: contrarū putāt: cū ille se dixerit non placere hominib⁹: qz nō ideo recte faciebat vt placeret hominibus: sed vt deō ad cui⁹ amorē corda hoīm volebat puertere eoipso quo placebat hoibus recte dicebat: qz in eoipso vt deo placeret intuebatur: z placendū esse oībus recte precipiebat. Non vt hoc appeteretur tāq; merces recte factorum: sed qz deo placere non posset qui non se his quos fieri saluos vellet ꝓberet imitandū. Imitari autem illū qui fi bi nō placuerit nullo pacto quisq; pōt. Sicut ergo non absurde loquerek qui diceret in hac opera qua nauē quero sz patriā. Sic apl's cōuenienter diceret ad Gal'. j. In hac opa qua hoibus placeo nō hoibus sz deo placeo: qz nō hoc appeto: sz ad id refero vt me imitēt quos saluos fieri volo: sicut

Phil'. iiij. dicit de oblatiōe que fit in sctōs: non qz q̄ro datū sz inquiro fructū. i. qui q̄ro datū vestrū nō hoc quero sed fructū vīm. Hoc em̄ iudicio apparere poterat q̄tum pfecissent in deū cū id libēter offerrent: qō nō propter gaudiū de munerib⁹ sed propter cōmunionē charitatis ab eis querebat. Quāq; z cū addidit z dicit alioquin mercedē nō habebitis apud pīem vestrū qui in celis est: nihil aliud demonstrat nisi id nos cauere oportere: ne humanā laudē p nīor⁹ opez mercede q̄ram⁹. i. eo nos bōs effici arbitremur. Ca. iij.

Cum ergo facis elemosynā inquit noli tuba cane re ante te sicut hypocrite faciūt in synagogis z in vicis vt glorificenk ab hoibus. Noli inqt sic vel le innotescere sicut hypocrite. Manifestū est autē hypocritas non qō oculis pretendūt hoīm id etiā corde gestare. Sunt em̄ hypocrite simulatores tāq; pronūciatores personaꝝ alienarū sicut in theatricis fabulis. Non em̄ q agit partes agamennonis in tragedia (vbi gr̄a) siue alicuius alterius ad hystoriā vel fabulā que agitur ptinētis: vere ipse est: sz simulat eum: z hypocrita dicit. Sic in ecclesia vel in oīi vita humana q̄squis se vult videri qō nō est: hypocrita est. Simulat em̄ iustum: nō exhibet: quia totum fructū in laude hominū ponit. Quā possunt etiā simulātes petere dū fallunt eos quib⁹ videnk boni ab eisq; laudank sz tales ab inspectore cordis deo mercedē nō accipiūt: nisi fallacie suppliciū. Ab hominib⁹ autē pceperunt inquit mercedē suā. Rectissimeq; his dicetur. Recedite a me operarij dolosi: nomen em̄ meū habuistis: sz opera mea nō fecistis. Illi ergo acceperūt mercedem suā: qui nō ob aliud elemosynā facīt nisi vt glorificenk ab hominib⁹: sed ideo faciunt vt glorificētur vt superi⁹ tractatū est. Laus em̄ humana nō appeti a recte faciente: sed subsequi debet recte faciētem vt illi ꝓficiāt qui etiam imitari possunt quod laudāt: non vt hic putet aliquid eos sibi prodesse quem laudant.

Capitulum quartum.

Te autē faciente elemosynā: nō sciat sinistra tua quid faciat dextera tua. Si intellexeris sinistrā infideles dici: videbitur nulla esse culpa placere velle fidelibus. Cū prorsus nihilomin⁹ in quozū libet hominū laude fructū et finem boni operis cōstituere prohibeamur. Quod autē ad id ptinet: vt te imitenk quibus recte facta tua placuerint: non tm̄ fidelib⁹ sed etiā infidelibus exhibendū est: vt laudandis bonis opibus nr̄is deū honorēt z ventāt ad salutē. Si aūt sinistrā inimicū putaueris: vt nesciat inimic⁹ tu⁹ cū elemosynā facis: cur ipse dns inimicis iudeis circūstātibus misericorditer sanauit homines? Cur apl's Petr⁹ Act. iij. sanato eo quē ad portā speciosam debilē miseratus est: etiā iras inimicorum in se atq; in alios christi discipulos ptulit. Deinde si nō oportet scire inimicū cū elemosynā facim⁹ quomō cū ipso inimico faciem⁹ vt illud impleamus ꝓceptū ad Rom. xij. Si esurit inimicus tu⁹ cibа illum: si sitiuerit potū da illi. Tertia solet esse carnalium optnio tā absurda z ridenda: vt nō eā cōmemorarem nisi exptus essem non paucos eo errore detineri qui dicūt sinistre nomine vpropem significari: vt qm̄ in re familiari tenaciores pecuniarū solent esse femine: late at eas cum aliquid egenis misericorditer impēdūt viri earum propter domesticas lites. Quasi vero soli viri christiani sint: et hoc preceptū etiā feminis datum nō sit. Cui ergo sinistre iubetur: femina occultare op⁹ misericordie sue? An etiā vir sinistra erit femine: qō absurdissime dicīt: aut si quispiā putat inuicē sibi sinistros esse si ab altero ita ero getur aliquid de re familiari vt sit contra alterius volūtatem: non erit christianū tale coniugium. Sed necesse est vt q̄sq; eoz elemosynā facere voluerit ex ꝓcepto dei quēcūq; auersū habuerit inimic⁹ sit ꝓcepto dei: z iō inter infideles deputek. Preceptū est aūt de talib⁹ vt bōa sua puersatiōe/ ac moribus lucrifaciat suā vxorē marit⁹ fidelis: vel maritū mulier fidelis. Quapropk nō sibi debēt occultare bōa opa sua/quib⁹ inuitādi sunt ad inuicē: vt alter alter possit ad christiane fidei cōmunionē inuitare. Nec furta facienda sunt vt promereak deus. Quod si occultādum est aliquid q̄diu alterius infirmitas equo animo id nō potest sustinere: q̄d tamen nō intuste atq; illicite fit: nō tamē ipsam nunc sinistrā significari totius capituli cōsideratione facile apparet in qua simul inueniek quā sinistrā vocet. Capm. v.

Cauete inquit facere iusticiā vestrā corā hoibus vt videamini ab eis: alioqui mercedem non habebitis apud patrē vestrū qui in celis est. Generaliter hic iusticiā nominauit: deinde particulariter exequit. Est enī pars aliqua iusticie: opus quod p elemosynā fit: z ideo pnectit dicēdo. Cum ergo facis elemosynā: noli tuba canere ante te sicut hypocrite faciūt in synagogis z in vicis vt glorificenk ab hominib⁹: ad hoc respicit quod supi⁹ ait. Cauete facere iusticiā vīam corā hominibus vt videamini ab eis. Quod autē sequit. Amen dico vobis: receperunt mercedē suā. Ad illud respicit qō supra posuit. alioquin mercedē nō habebitis apud pīem vīm q̄ in celis est. Deinde sequit. Te autē faciente elemosynā cū dicit. te aūt: quid aliud dicit q̄ nō quō illi? Quid ergo mihi iubet? Te aūt inqt faciente elemosynā: nō sciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua. Ergo illi sic facīūt: vt sciat sinistra eoz quid faciat dextera eoz. Qō igtk in illis culpatum est: hoc tu facere vetaris. In illis autē hoc culpatum est: quod ita faciunt vt laudes hominū querāt. Quapropt nihil pfequēti⁹ sinistra videtur significare: q̄ ipsa delecta

tionē laudis. Dextera autē significat intētionē implēdi ꝓcepta diuina. Cū itaq; conscientie faciētis elemosynā mi: scet se appetitio laudis humane fit sinistra conscia operis dextere? Nesciāt ergo sinistra tua quid faciat dextera tua id est nō se miscеat cōsciētie tue laudis humane appetitio/ cū in elemosyna facienda diuinū ꝓceptū contēdis implere. Ut sit elemosyna tua in abscōdito. Quid est in abscōdito: nisi in ipsa bona conscientia que humanis oculis demonstrari non potest: nec verbis aperiri. quandoquidē multi multa mentiūtur. Quapropter si dextera itrisecus agit in abscondito ad sinistram ptinent exteriora oīa que sunt visibilia z tēporalia. Sit ergo elemosyna tua in ipsa cōsciētia tua vbi multi elemosynam faciūt bona volūtate etiam si pecuniā/vel si quid est aliud qō inopi largiendū est non habēt. Multi autē forte faciunt z intus non faciūt: qui vel ambitione vel alicui⁹ tēporalis rei gratia volūt misericordes videri: in quibus sola sinistra operari existimanda est. Item alij quasi mediū inter vtrosq; locū tenent vt z intentiōe que in deū est elemosynā faciāt: z tamē inserat se huic optie volūtati/nōnulla etiā laudis vel cuiuscūq; rei fragilis z tēporalis cupiditas. Sed dns multo vehementi⁹ ꝓhibet solam sinistrā in nobis operari. Quādo etiā misceri cū vetat operib⁹ dextere: vt sc̄z nō modo sola tēporaliū rerū cupiditate caueamus elemosinā facere: sed nec ita in hoc opere attendam⁹ vt se ese miscеat vel adiungat exterio rū appetitio cōmodorū. Agik enī de corde mūdādo qō nisi fuerit simplex mundū nō erit. Simplex aūt quomodo erit si duob⁹ dnis seruit. Nec vna intētione rerū eternarū purificat actē suā: sed eā mortaliū quoq; fragiliūq; rerū amore obnubilat. Sit ergo elemosyna tua i abscōdito: z pater tu⁹ qui videt in abscōdito reddet tibi. Rectissime omnino z verissime. Si enī ꝓmtū ab eo expectas qui cōscientie solus inspector est: sufficiat tibi ad promerendū ꝓmtū ipsa conscientia. Multa latina exemplaria sic habent. Et pater tu⁹ qui videt in abscondito reddet tibi palā. Sed qz in'gre cis que ꝓlata sunt: nō inuenim⁹ palā: non putauimus hinc esse aliquid differendum. Capitulū. vj.

Et cū oratis inquit non eritis sicut hypocrite q̄ amāt stare in synagogis z in angulis plateaꝝ stantes orare vt videānt ab hominib⁹. Neq; hic videri ab hoibus nefas est: sed ideo hec agere vt videaris ab hoibus. Et superfluo totiens eadē dicūtur: cū sit iam vna regula custodienda. Qua cognitū est: nō si hec sciant hoies formidandū esse aut fugiendū. Sed si hoc aīo fiat vt fruct⁹ in eis expectak placendi hoib⁹. Seruat etiā ipse dns eadem verba cū adiūgit similiter. Amen dico vobis: perceperūt mercedē suam. Hinc ostēdēs id se prohibere vt ea merces appetak: qua gaudent stulti cū laudent ab hoibus. Vos autē cum oratis inqt: introite in cubicula vestra. Que sunt ista cubicula: nisi ipa corda q̄ in psalmo etiā significantur: vbi dicit Ps̄. iiij. Que dicitis in cordib⁹ vestris cōpūgimini. Et claudentes ostia orate (ait) patrē vestrū in abscondito. Parū est intrare in cubicula nī ostium pateat importunis: per qō ostiū ea que foris sunt improbe se immergūt: z interiora nostra appetūt. Foris autē esse dixim⁹ omnia tēporalia et visibilia que per ostiū: id est p carnalē sensum in cogitatiōes nostras penetrāt: z turba vanorū fantasmatum orantib⁹ obstrepunt. Claudendū est ergo ostiū: id est carnali sensui resistendū est: vt oratio spiritalis dirigak ad patrē que est in intimis cordis vbi oratur pater in abscōdito. Et pater inquit vester q̄ videt in abscondito reddet vobis. Et hoc tali clausula termtmandū fuit. Non enim hoc monet nūc vt oremus: sed qūo oremus: neq; superi⁹ vt faciam⁹ elemosynā/sed quo aīo faciam⁹ qm̄ de corde mundando ꝓcepit: qō nō mundat nisi vna z simplex intētio in eternā vitā solo et puro amore sapiētie. Capm. vij.

Orantes aūt nolite ait multiloqui eē sicut ethnici: arbitrank em̄ quod in multiloquio suo exaudiantur. Sicut hypocritarum est prebere se spectādos in oīone quoꝝ fruct⁹ est placere hoibus ita ethnicorum: id est gentilium i multiloquio se putare exaudiri. Et reuera omne multiloquiū a gentilibus venit: q̄ exercende lingue potī q̄ mundando aīo dant operā. Et hoc nugatorij studij genus etiā ad deū prece flectēdū trā: ferre conāk arbitrantes sicut hoiem iudicē ꝛbis adducī misericordiā. Nolite itaq; fil'es esse illis dicit vnus z ver⁹ magister. Scit em̄ pater vester q̄d vobis necessariū sit añq; petatis ab eo. Si ꝛo multa ad id pferūt vt instruak et doceatur ignar⁹ q̄d eis opus est ad rerū oīm cognitorem cui oīa q̄ sunt: coipso q̄ sūt loquūtur: se sez indicāt facta et ea q̄ vētura sunt: ei⁹ artē sapientiāq; nō latēt in qua sūt: z que trāsierunt et q̄ trāsitura sūt oīa pīentia z nō trāseūtia. Sz qm̄ q̄uis pacta tm̄ ꝛba et ipe dicturus est: quibus nos doceat orare. Queri pōt cur vel his pauc⁹ ꝛbis opus sit ad eū qui scit oīa anteq; fiant z nouit vt dictū est: q̄d nobis necessariū sit anteq; petamus ab eo. Hic primo respondetur non ꝛbis nos agere debere apud deū vt impetrem⁹ qō volumus sed rebus q̄s aīo gerim⁹ z intētione cogitatiōis cū dilectione pura z simplici affectu. Sed ipsas res ꝛbis nos docuisse dominū nostrū q̄bus memorie mādat: eas ad tps orandi recordaremur. Sz rursus q̄ri pōt q̄re vel his rebus orandū sit. Quid opus sit ipsa oratione si de⁹ iā nouit quid nobis sit necessariū: nisi qz ipsa orationis intētio cor nostrū serenat z purgat capaciu sq; efficit ad excipienda diuina munera q̄ spūaliter nobis infundunt. Non enī ambitione precū nos exaudit deus qui semp est parat⁹ dare suā lucē nobis nō visibilē sed intelligibilē et spiritalē: sed nos non semp sum⁹ parati accipe: cū inclinamur in alia: et rerū tēporaliū cupiditate tenebramur. Fit ergo in oīone conuersio cordis ad eū qui semp dare paratus est: si nos capiamus qō dederit: z in ipsa conuersione purgatio interioris oculi: cū excludunk ea q̄ tēporaliter cupiebantur: vt actes simplicis cordis ferre possit simplicē lucem diuinitus: sine vllo occasu: aut imutatiōe fulgentē. Nec solū ferre sed etiā manere i illa: nō tm̄ sine molestia: sed etiā cū ineffabili gaudio. quo vere ac sinceriter beata vita pficit. Cap. viij.

Sed iam pīderandū est q̄ nos orare ille precepit per quē z disc̄m⁹ quid orem⁹ z psequamur quod oram⁹. Sic itaq; vos orate inqt. [Oratio dnica] Pater noster q̄ es in celis: sanctificet nomē tuū: adueniat regnū tuū: fiat volūtas tua sicut i celo z in terra: panē nostrū quotidianū da nobis hodie: et dimitte nobis debita nostra: sicut z nos dimittim⁹ debitoribus nr̄is. z ne nos inferas in tentationē: sed libera nos a malo.] Cum in oī deprecatione beniuolētia pcūlāda sit ei⁹ quē deprecamur: deinde dicendū q̄d deprecemur laudē illi⁹ ad quē oratio dirigit: solet beniuolētia cōciliari. z hoc in orationis principio pont solet: in quo dns noster nihil aliud nos iussit dicere nisi pater noster qui es in celis. Multa eī dicta sunt i laudē dei q̄ per oēs sanctas scripturas varie lateq; diffusa poterit quisq; cōsiderare cū legit. Nusq; tm̄ inuenīt ꝓceptū populo israel/vt diceret pater noster: aut vt oraret patrem deū: sed dns eis isinuat⁹ est tanq; seruientib⁹: id est fm carnem adhuc viuentib⁹. Hoc aūt dico cū mādata legis acciperent que obseruare iubebantur. Nā prophete sepe ostendunt eūdem dm̄ deū etiā patrem eorum esse potuisse: si ab ei⁹ mādatis nō aberrāret. Sicuti est illud. j. Cor. iiij. filios genui z exaltaui: ipsi autē spreuerūt me. Et illud. Ego dixi dij estis/z filij excelsi: vos aūt sicut hoies moriemini/ q̄ sicut vnus de ꝓncipib⁹ cadetis. Ps̄. lxxxj. Et illud Malach̄. j. Si dns sū vbi est timor me⁹: et si pr̄ sū/vbi est honor meus? Et alia pmulta vbi arguunk iudei: q̄ filij esse: peccādo noluerunt. Exceptis eis q̄ in pphetia dicunk de futuro populo christiano q̄ patrē deū esset habitur⁹: fm illud gēlicum Joh̄. j. Dedit illis potestatē filios dei fieri. Apls autē Paul⁹ ad Gal'. iiij. dicit: q̄diu heres paruulus est nihil differt a seruo. Et spm̄ adoptiōis nos accepisse commorat: in quo clamam⁹ abba pater. Et qm̄ q̄ vocamur ad eternā hereditatē vt sim⁹ christi? coheredes: et in adoptionem filioꝝ veniam⁹: nō est meritoꝝ nostroꝝ sed gratie dei. Eādem ipam gr̄am i oīonis ꝓncipio ponimus cū dicim⁹: pater noster. Quo nomine z charitas excitatur. Quid enī charius filijs debet esse q̄ pater? Et supplex affectus cum hoīes dicunt deo: pater noster. Et quedā presumptio impetrādi q̄ petituri sum⁹: cū priusq; aliquid peterem⁹ tam magnū donū accipim⁹ vt sinamur dicere: pr̄ noster deo. Quid enim nō det iam filijs petētibus cum hoc ipm̄ ante dederit vt filij essent? Postremo quanta cura animū tāgit vt qui

Universidad de Deusto

dicit pater noster:tanto patre non sit indign⁹. Si eñ dſcꝫ plebei⁹ senatorē grandiozis etatis ab eoipse permittatur patrem vocare sine dubio trepidabit:nec facile audebit cogitare humilitatem generis sui:et opū indigentiam ꝛ plebee persone vilitatem. Quāto ergo magis trepidandum est appellare patrem deū:si tāte sūt labes tātecꝫ sordes in moribus:vt multo iustius eas a sua cōiunctione de⁹ expellat ꝙ ille senator cuius suis mēdici egestatē? Q̄quidē ille hoc cōtēnit i mēdico:q̄ et ipse pōt hūanaꝝ rerū fragilitate deuenire:de⁹ aūt in sordidos mores nūcꝫ cadit:et ḡras misericordie ipsius q̄ hoc a nobis exigit vt pater noster sit qō nullo sumptu sed sola bona volūtate cōparari pōt. Admonēt etiā ħ diuites vel genere nobiles ſm seculū:cū christiani facti fuerint nō superbire aduersus pauperes et ignobiles:qm̄ simul dicunt deo pater noster:qō nō possūt vere ac pie dicere nisi se fratres esse cognoscant.

¶ Capitulum nonum.

VAtur ergo voce nou testamenti popul⁹ nouus ad eternam hereditatē vocatus ꝛ dicat pr̄ noster qui es in celis id est in sanctis et iustis. Non eñ spacio locoꝝ cōtinet deus. Sunt enī celi excelsa mūdi corpora:sed tamen corpora que nō pūt esse nisi in loco. Sz si i celis tanꝫ in supioribus mūdi partib⁹ locus dei esse creditur meliozis meriti sunt aues:quarum vita est deo vicinior. Non aūt scriptū est:ppe est dñs excelsis hoibus aut eis qui in montibus habitāt:sed scriptum est. Ꝓpe est domin⁹ obtritis corde qō magis ptinet ad humilitatē. Sed q̄dam modū terra appellat⁹ est peccator cū ei dictū est. Gen.iij. Terra es et in terrā ibis:sic celū iust⁹ ecōtrario dici pōt. Justis eñ dicit j. Cozin.iij. Tēplū dei eñ sanctum est qō estis vos. Quapropter si in tēplo suo habitat deus ꝛ sancti tēplū eius sunt:recte dicit:qui es in celis q̄ es in sanctis. Et accōmodatissima ista similitudo est vt spiritaliter tantū interesse videatur inter iustos ꝛ peccatozes:q̄tum corporaliter iter celū et terram. Cuius rei significādē gr̄a cū ad oronē stam⁹ ad oriētē q̄uertimur:vnde celum surgit:non tanꝫ ibi sit deus quasi ceteras mundi partes deseruerit qui vbiqꝫ presens est nō locoꝝ spacijs sed maiestate potētie sed vt admoneatur animus ad naturam excellētiozem se cōuertere:id est ad deū cum ipm corpus ei⁹ qō terrenū est ad corpus excellentius:id est ad corpus celeste cōuertit. Cōuenit etiā gradib⁹ religiōis ꝛ plurimū expedit vt oīm sensibus et paruuloꝝ et magnoꝝ bene sentiat de deo. Et ideo q̄ visibilibus adhuc pulchritudinibus dediti sunt nec possunt aliquid incorporeū cogitare:quoniā necesse est celum vt preferant terre tolerabiliozē opinio eozū si deum quem adhuc corporaliter cogitant in celo poti⁹ credāt esse q̄ in terra vt cū aliquando cognouerint dignitatem anime celeste etiā corpus excedere magꝫ eū:q̄rāt in aīa q̄ in corpore etiā celesti. Et cū cognouerint q̄tum distat inter peccatorum animas et iustoꝝ:sicut nō audebant cum adhuc carnaliter saperent cum in terra col locare sed i celo:sic postea meliozi fidevel intelligētia magis eum in animis iustorum q̄ in peccatoꝝ requirāt. Recte ergo intelligit quod dictū est:pater noster qui es in celis:in cordibus iustorum esse dictū tanꝫ in templo sancto suo. Simul etiam et qui orat in se quoq; ipsoveli habitare quē inuocat. Et cum hoc affectu teneat iusticiam:quo munere inuitatur ad inhabitandū animū deus. Cap.x.

QUam videam⁹ que sint petenda. Dictū est enim q̄ sit q̄ petitur ꝛ vbi habitat. Primū aūt omnium que petūtur:hoc est sanctificetur nomē tuū. Q̄ nō sic petit quasi non sit sanctū nomen dei:sed vt sanctum habeat ab hominibus. i. ita illis innotescat deus vt nō existiment aliquid sanctius qō magis offendere ti-
Pō.lxxv. meāt:neq; enim quia dictū est notus i iudea deus in israel magnū nomen eius:sic intelligendū est quasi alibi minoz sit deus alibi maioz:sed ibi magnū est nomen eius vbi pro sue maiestat⁊ magnitudine nominat. Ita ibi dictū sanctū nomen eius vbi cū veneratione ꝛ offensionis timore nominatur. Et hoc est qō nunc agitur dū euangeliū adhuc vsq; q̄q; p diuersas gentes innotescendo cōmendat vni⁹ dei nomen per administrationem filij eius. Deinde sequitur.

¶ Aduenīat regnū tuū. Sicut dñs ipe in euāgelio docet tunc futurū esse iudicij diem cū euāgeliū predicatū fuerit in oībus gentibus que res ptinet ad sanctificationem nominis dei. Non enim et hic ita dictū est aduenīat regnum tuū quasi nunc deus non regnet. Sed forte quis dicat aduenīat dictū esse in terra:quasi vero nō ipse etiam nunc regnet in terra:semperq; in ea regnauerit a cōstitutione mūdi. Aduenīat ergo accipiendū est:manifestetur hominib⁹. Quēadmodū enim etiā ps̄ens lux absens ꝙ cecis: et eis qui oculos claudūt:ita dei regnum q̄uis nūcꝫ discedat de terris tamē ignorātib⁹ absens est. Nulli aūt licebit ignorare dei regnū: cū eius vnigenitus nō solū intelligibiliter sed etiā visibiliter in homine dominico de celo venerit iudicaturus viuos ꝛ mortuos. Post qō iudicium id est cum discretio ꝛ separatio iustoꝝ ab iniustis facta fuerit ita inhabitabit iustos de⁹ vt nō opus sit cuiq; docerī per hominē sed sint oēs vt scriptū est docibiles deo. Deinde beata vi-
Esa.lxiij. ta omni ex parte perficiatur i sanctis in eternū sicuti nunc
Joh.xiij. celestes angeli sanctissimi atq; beatissimi deo solo illustrāte sapientes ꝛ beati sunt:quia ꝛ hoc ꝑmisit dñs sctis suis.
Mar.xij. Jn resurrectiōe erūt inq̄t sicut angeli i celis. Et ideo post illam petitionem qua dicim⁹: aduenīat regnum tuum.

Capitulū.xj.

SEquitur. Fiat volūtas tua sicut in celo ꝛ in terra id est:sicut ē in angelis qui sunt in celis volūtas tua: vt omnino tibi adhereant: teq; perfruantur nullo erroze obnubilāte sapiētia illoꝝ: nulla miseria impediēte beatitudinem illoꝝ:ita fiat in sanctis tuis qui in terra sunt. Et de terra qō ad corp⁹ attinet facti sunt. Et q̄uis ad celestē habitationem atq; immutationē:tamen de terra assumēdi sunt. Ad hec respicit etiam
Luce.ij. illa angelorum predicatio. Gloria i excelsis deo ꝛ in terra pax hominib⁹ bone volūtatis:vt cū precesserit bona volūtas nostra que vocantē sequitur. Perficiat i nobis voluntas dei sicuti ē in celestibus angelis vt nulla aduersitas resistat nostre beatitudini qō est pax. Item fiat volūtas tua recte intelligit:obediatur preceptis tuis. ¶ Sicut in celo ꝛ in terra:id est:sicut ab angelis ita ab hominib⁹. Nam fieri voluntatē dei:cū obtēperatur preceptis ei⁹: ipse dñs dicit Joh.iiij. Me⁹ cib⁹ est vt faciā voluntatē eius q̄ me misit. Et sepe:nō vēi facere volūtatē meā sz ei⁹ q̄ misit me. Et cū ait Mar.iij.ꝛ Matt.xij. Ecce mater mea:ꝛ ecce fratres mei. Et quicūq; fecerit voluntatē dei:hic mihi est frater/ꝛ mater/ꝛ soror. Qui ergo faciunt volūtatē dei:in illis vtiq; fit voluntas dei. Nō quia ipsi faciūt vt velit deus:sed quia faciunt qō ille vult:id est faciunt ſm voluntatem eius. Est etiā ille intellectus. Fiat volūtas tua sicut in celo ꝛ in terra. Sicut in sanctis et iustis:ita etiā in peccatoribus. Q̄ adhuc duob⁹ modis accipi potest. Siue vt oremus etiā p inimicis nostris. Quid enī aliud sunt habendi contra quorum volūtatē christianū ꝛ catholicum nomen augetur vt ita dictū sit:fiat volūtas tua sicut in celo ꝛ in terra:tanꝫ si piceretur/faciant voluntatē tuā sicut iuſti ita etiā ꝛ peccatores vt ad te conuertant. Siue ita Fat volūtas tua sicut in celo ꝛ in terra:vt sua cuiq; tribuāt qō sit i extremo iudi-
Mat.xxv cio vt iustis ꝑmiū peccatorib⁹ dānatio retribuat cū agni ab hedis separabunt. Ille etiā nō absurdus ſmo etiā et si dei ꝛ spei nostre cōuenientissimus intellect⁹ est vt celū ꝛ terram accipiamus spiritū et carnē. Et qm̄ dicit apostol⁹ ad Rom.vij. Mēte seruio lege dei carne aūt legi pcti. videamus factā voluntatē dei in mēte id est in spiritu. Cū aūt (j. Cor.xv.) absorpta fuerit mors i victoria ꝛ mortale hoc induerit immortalitatē:qō fiet carnis resurrectione atq; illa imutatiōe q̄ ꝑmittit iustis ſm eius dē apl̄i p̄dicationē fiat volūtas dei et in terra sic̄ in celo id est vt quēadmodū spūs nō resistit deo sequēs ꝛ facies volūtatē ei⁹ ita ꝛ corp⁹ nō resistat spiritui vel anime q̄ nūc corporis infirmitate vexat et in carnalē cōsuetudinē ꝙna est quod erit sūme pacī in vita eterna vt nō solū velle adiaceat nobis sed etiā pficere bonū. Hūc eñ velle (inquit Ad Rom.vij.) adiacet mihi pficere aūt bonū nō iueniō:q̄ nōdū in ēra sicut i celo id est nōdū in carne sicut in spiritu facta est volūtas dei. Nā ꝛ in miseria nostra fit volūtas dei cum ea patimur per carnem que nobis mortalitatis iure debent quā peccādo meruit nostra natura. Sed id orādū est vt sicut i celo ita et in terra fiat volūtas dei:id est vt quēadmodum corde delectamur legi ſm interiorē hominē:ita etiam cor immutatione facta:huic nostre delectationi nulla pars nostra terrenis doloribus seu voluptatib⁹ aduersetur. Hec illud a veritate abhorret:vt accipiamus fiat volūtas tua sicut in celo et in terra:sicut in ipso dño Jesu christo. Ita ꝛ i ecclesia tāq; in viro qui volūtatem patris impleuit:ita in femina que illi despōsata est. Celum enim et terra cōuenienter intelligitur quasi vir et femina:quoniā terra celo fecūdante fructifera est.

Capitulū.xij.

TArta petitio est. Panem nostrū quotidianum da nobis hodie. Panis quotidianus aut ꝓ his oībus dictus est que huius vite necessitatem sustentant:de quo cum preciperet ait. Nolite cogitare de crastino Matth.vj. vt ideo sit additū: da nobis hodie. Aut pro sacramēto corporis christi quod quotidie accipimus. Aut pro spiritali cibo:de quo idē dñs dicit. Operamini escā que nō corrūpitur. Et illud Joh.vj. Ego sum panis vite qui de celo descendi. Sed horum triū quid sit probabili⁹ considerari potest. Nam forte quispiam moueatur:cur oremus pro his adipiscēdis que huic vite sunt necessaria:veluti est victus ꝛ tegumentū:cum ipse domin⁹ dicat Matth.vj. Nolite solliciti esse quid edatis vel quid induamini. An potest quisq; de ea re pro qua adipiscenda orat non esse sollicit⁹ cum tāta intentione anim orationi dirigenda sit:vt ad hoc totum illud referatur:Quod de claudendis cubiculis dictū est. Et illud quod ait. Querite primū regnum dei:ꝛ hec oīa apponētur vobis. Nō ait vtiq; Querite primū regnū dei:deinde ista querite:sed hec oīa inquit apponētur vobis. Sz etiā non querentibus. Quomodo aūt recte dicatur nō querere aliquis quod vt accipiat:intentissime deū deprecatur:nescio vtrū inueniri q̄at. De sacramento aūt corporis dñi:vt illi non moueant questionem:qui plurimi in orientalib⁹ partibus non quotidie cene dominice cōmunicāt:cum iste panis quotidian⁹ dict⁹ sit vt ergo illi taceant neq; de hac re suā sentētiā defendāt: vel ipsa auctoritate ecclesiastica q̄ sine scādalo ista faciūt: neq; ab eis qui ecclesijs presunt facere prohibent:neq; nō obtemperātes dānantur. Unde probatur non hūc in illis partibus intelligi quotidianū panem. Nā magni peccati crimine arguerētur qui ex eo quotidie non accipiūt:sed vt de istis (vt dictū est) nihil in aliquā partem differam⁹:illō certe debet occurrere cogitātibus regulā nos orādi a dño accepisse quā transgredi nō oportet vel addendo aliquid vel pretereūdo. Quod cū ita sit:quis est qui audeat dicere semel tantū nos orare debere orationē dñicā:aut certe etiā si iterū vel tertio vsq; ad eā tamen horam qua corpori dñi cōmunicam⁹. Postea vero nō sic orandū per reliquas partes diei? Nō enim tam dicere poterim⁹ da nobis hodie qō iam accepimus. Aut quisq; poterit cogere vt etiā vltima diei parte sacramentū illud celebremus? Restat igitur vt quotidianū panem accipiamus spiritalē: precepta scilz diuina que quotidie oportet meditari ꝛ operari. Hā de ipsis dñs dicit. Operamini escā que non corrūpitur. Quotidianus aūt ille cibus nūc dicitur:q̄diu ista vita temporalis per dies decedentes succedentesq; peragit:ꝛ reuerā q̄diu nunc in superiora nūc in inferiora:id est nunc in spiritalia nūc in carnalia animi affectus alternat:tāq; ei qui aliquādo pascitur cibo:aliquando famē patitur quotidie panis est necessari⁹ quo reficiatur esurīes ꝛ relabens erigat. Sicut itaq; corpus nostrū in hac vita ante illam immutationem cibo reficitur:quia sentit dispendiū:sic et animus qm̄ temporalib⁹ affectibus quasi dispendiū ab intentione dei patit ꝓceptoꝝ cibo reficiat. Da nobis hodie aūt dictū est q̄diu dicitur hodie:id est in hac tēporali vita. Sic eñ cibo spirituali post hanc vitā saturabimur in eternū:vt non tunc dicatur quotidian⁹ panis:quia ibi temporis volubilitas q̄ diebus dies succedere facit:vnde appellat quotidie:nulla erit. Et aūt dictū est. Pſ.xciij. Hodie si vocē eius audieritis:q̄d interpretatur apl̄s in epistola que est ad hebreos:q̄diu dicitur hodie:ita ꝛ hic accipiendum est da nobis hodie. Si quis aūt etiam illa que de victu corpori necessario vel de sacramēto dñici corporis istā sentētiā vult accipere oportet vt conīucte accipiātur omnia tria:vt sez quotidianū panem simul petamus ꝛ necessariū corpori:ꝛ sacramētum visibile ꝛ inuisibile verbi dei.

Capl̄m.xiij.

SEquitur quinta petitio. Dimitte nobis debita nostra: sicut ꝛ nos dimittimus debitoribus nostris. Debita peccata dici manifestum est:vel illud quod ait idem dominus. Non exies inde donec soluas nouissimum quadrantem. vel illo quod debitores appellauit qui et nunciati sunt extincti in ruina turris vel quozum sanguinē sacrificio herodes miscuit. dixi eñ putare homines quod illi vltra modum debitores essent: id est peccatozes. Et addidit. Amen dico vobis:nisi penitentiam egeritis/ similiter morieminī. Non hic ergo dſcꝫ vigetur pecuniam dimittere debitoribus:sed quecūq; i cū alius peccauerit. Nam pecuniam dimittere illo potius iubemur precepto quod superius dictum est. Matth. v. Si quis tibi tunicam tollere voluerit ꝛ iudicio tecum contendere:dimitte illi ꝛ pallium. Nec ibi necesse est omni pecuniario debitore dimittere debitum:sed ei qui reddere noluerint intantum vt velit eam litigare. Seruum aūt domini vt ait apl̄s. ij. Thim.ij. nō oportet litigare. Qui ergo vel sponte vel cōuictus pecuniam debitam reddere noluerit dimittenda est illi. Duas enim ob res nollet reddere. vl̄ q̄ nō habeat vl̄ q̄ suā r̄ sit:reiq; aliene cupid⁹. Q̄rūcꝫ autem pertinet ad inopiam. nam illa inopia est rei familiaris animi. Quisquis itaq; tali dimittit debitum iopi:op⁹ christianum operatur:manente illa regula vt in animo paratus sit amittere quod sibi debet. nam si modeste ac lenter omni modo egerit vt sibi restituatur non tam intēdēs fructum pecunie q̄ vt hominē corrigat:cui sine dubio pernitiosum est habere vnde reddat ꝛ non reddere:non solum non peccauit sed proderit etiam plurimum. Nec ille dum alienam pecuniam lucrum facere vult damnū fidei patiatur. Quod tanto est grauius vt nulla sit comparatio. Et quo intelligitur etiam in quinta petitione q̄ dicimus. Dimitte nobis debita nostra sicut ꝛ nos dimittimus debitoribus nostris. Non de pecunia quidem dici:sed de omnib⁹ que in nos quisq; peccat ac per hoc etiam de pecunia. peccat nāq; in te qui tibi pecuniam debitam cum habeat vnde reddat recusat reddere:quod peccatum si non dimiser⁊ non poteris dicere dimitte nobis sicut ꝛ nos dimittimus. Si autem ignozaueris video etiā de pecunia animi amittenda admoneri eum cui tali prece orare precipitur. Illō sane tractari potest vt quoniam dicimus dimitte nobis sicut ꝛ nos dimittimus:tunc conuincamur contra istam regulam feciſſe: si eis non dimittamus quibus petūt qm̄ ꝛ nobis ventam petentibus a benignissimo patre dimitti volumus. Sed illo rursus precepto quo iubemur orare ꝓ inimicis nostris:non pro his iubemur qui ventam petunt Jam enim qui tales sūt inimici non sunt. Nullo modo autem qui sic̄ vere dixerit orare se pro eo cui non ignouerit. Quapropter fatendū est omnia peccata dimittēda eē que in nos admittuntur si volumus nobis a patre dimitti que admittimus. Nam de vindicta superius vt arbitroz satis disputatum est.

Capitulū.xiiij.

SExta petitio est. Et ne nos inferas in tentationem nōnulli codices habent inducas:quod tantūdem valere arbitroz. Nam ex vno greco quod dictum est εισενεγκης vtrūq; trāslatū est. Multi autem in predicando ita dicunt ne nos patiaris induci in tentationem:exponentes sez quomodo dictum sit inducas:non enim per seipsum inducit de⁹ sed induci patit eū quem suo auxilio deseruerit. Ordine occultissimo ac meritis causis etiam sepe manifestis dignum iudicat ille quem deserat ꝛ induci in tentationem sinat. Aliud est aūt duci in tentationem:aliud tentari. Nam sine tentatione probatus esse nullus potest: siue sibijpsi sicut scriptum ē. Eccles. xxxiij. Qui non est tentatus/ qualia sit? siue alij sicut apl̄s dicit. Ad gal.iiij. Et tētationē vestrā i carne mea non spreuistis. Hinc enim eos firmos ipse cognouit:q̄ eis tribulationibus que apl̄s ſm canonem acciderant nō sūt a charitate defleri. Nam deo noti sumus ꝛ ante omnes tētationes q̄ scit anteq; fiāt. Quod itaq; scriptum est. Deut. xiij. Tentat vos dñs deus vester:vt sciat si diligitis eum illa locutiōe positum est vt sciat pro eo quod est vt scire vos

faciat. Sicut diem letum dicimus q̄ letos faciat: frigꝰ pigrum quod pigros facit: ꝛ innumerabilia huiusmodi: q̄ siue in consuetudine loquendi: siue in sermone doctorum: siue in scripturis sanctis reperiunt. Dō non intelligētes heretici q̄ veteri testamēto aduersant: velut ignotātie vitio notandum putant eum de quo dictum est. Tentat vos dominus deus vester: quasi in euangelio de domino scriptū non sit: hoc autem dicebat tentans eum. Nam ipse sciebat quid esset facturus. Si enim nouerat cor eius quem tentabat: quid est quod voluit illum videre tentando. Sed profecto illud factum est vt ipse sibi notus fieret qui tentabatur: suamq̄ desperationem condēnaret: saturatis turbis de pane domini qui eas non habere quod ederēt existimauerat. Non ergo hic oratur vt non tentemur: sed vt non inferamur in tentationem. Tanquā si quispiam cui necesse est igne examinari non oret vt igne non contingatur sꝫ nō vt exuratur. Eccle. xxvij. Vasa enim figuli probat fornax et homines iustos tentatio tribulatiōis. Joseph ergo. Hene. xxxix. Tentatus est: illecebra stupri sed non est illatus in tentationem. Susanna. Daniel. xiij. Tentata est nec ipsa inducta est vel illata in tentationem. Multiq̄ alij vtriusq̄ sexus. Capl̄m. xv.

Ob maxime cuius admirabilem stabilitatem ī deo domino suo cum illi heretici hostes veteris testamenti hoze sacrilego illidere voluerint: illud pre ceteris ventilāt q̄ sathanas petuerit eū tentandum. Querunt enim ab imperitis hominibus talia intelligere nequaq̄ volentibus quo modo sathanas cū deo loqui potuerit non intuentes: non enim possunt cum superstitione et contentione cecati sunt deum nō loci spacīū mole corpis occupare ꝛ sic alibi eē: alibi nō eē aut certe hic partē habere altā ꝛ alibi aliam sed matestate vbiq̄ presto esse non per partes diuisum: sed vbiq̄ perfectū. Dō si carnaliter intuenī quod dictum est celum mihi thronꝰ est: et terra scabellū pedum meorum. Cui loco et dominꝰ attestatur dicens non iuretis neq̄ per celum quia thronꝰ dei est: neq̄ per terram quia scabellum ē pedū eiꝰ. Quid mirum si ista terra diabolus constitutos ante pedes dei sti tit: ꝛ coram illo aliquid locutus est: Nam quando illi vellent intelligere nullam esse animā cuius peruersam quetamen nullo modo ratiocinari potest: in cuius conscientia non loquatur deus: Quis enim scripsit ī cordibus hominum naturalem legem nisi deus de qua lege dicit apl̄us. Ad rom. ij. Cū enī gētes que legem non habent naturaliter que legis sunt faciunt hi legem non habentes ipsi sibi sunt lex que ostendunt oportet legis scriptum in cordibꝰ suis contestante cōscientia illorum et inter se inuicem cogitationum accusantium aut etiam excusātiū in die qua iudicabit deus occulta hominum. Quapropter si omnis anima rationalis etiam cupiditate cecata tamen cum cogitat et ratiocinatur quicquid in ea rationatione verum est non ei tribuendum est sed ipsi lumini veritatis a quo vel tenuiter pro sui capacitate illustratur vt verum aliq̄d in ratiocinando sentiat. Quid mirū si diaboli anima praua cupiditate peruersa: quicquid tamē verum de iustoviro cogitauit cum eum tentare vellet ipsiꝰ dei voce id est ipsius veritatis voce audisse perhibetur: Quicquid falsū illi cupiditati tribuit qua diaboli nomen accepit. Quāq̄ etiā p̄ creaturā corporalē atq̄ visibilem deus plerūq̄ locutus est seu bonis seu malis tanq̄ omnium dīs ꝛ rectoꝛ et pro cuiusq̄ rei meritis ordinatoꝛ: sicut per angelos qui hominum quoq̄ aspectibus apparuerunt. Et per prophetas dicentes hec dicit dīs. Quid mirum ergo si q̄q̄ non in ipsa cogitatiōe per aliquā certe creaturā tali opi accōmodatam deus locutus cū diabolo dicitur nec dignitatī esse arbitrentur et quasi iustitie meritus q̄ cum illo deus. locutꝰ est qm̄ locutꝰ ē cū alia angelica q̄q̄ stulta ꝛ cupida tāq̄ si loquerē cū anima humana stulta ꝛ cupida. Aut ipsi dicant quo modo locutus est cum illo diuite. Luce. xij. cuiꝰ cupiditatem stultissimam arguere voluit dicēs. Stulte hac nocte anima tua expostulatur a te hec que preparasti cuius erunt: Certe hoc ipse dominus in euangelio dicit cui isti heretici velint nolint colla submittunt. Si autem hoc mouentur quod tentandum iustum sathanas petit a deo non ego expono quare sit factum sed ipsos cogo exponere quare sit dictum in euangelio ab ipso domino discipulis. Lu. xxij. Ecce sathanas petijt vexare vos q̄modo triticum. Et petro ait ego aūt postulaui ne deficiat fides tua. Cum autem hoc exponunt mihi simul aliud q̄ me querunt exponūt sibi. Si vero nō valuerint hoc exponere nō audeāt id quod in euāgelio sine offensione nō intelligunt in aliquo libro cū temeritate culpare. Fiunt igitur tentationes per sathanā non potestate eius: sed p̄missu dei ad homines aut pro suis peccatis puniēdos: aut p̄ dei misericordia probādos ꝛ exercendos. Et interest plurimū in qualē quisq̄ tentationē incidat. Non enim in talem icidit Judas qui vēdidit dominū in qualē incidit Petrus cum territus dominū negauit. Sunt etiā humane tentationes credo cum bono quisq̄ animo fm humanā tamē fragilitatem in aliquo cōsilio labitur aut irritatur in fratrē studio corrigendi. j. Corinth. x. Paulo tamen amplius quā christiana trāquillitas postulat. De quibus apostolꝰ dicit tentatio vos non apprehendat nisi humana. Cum idem dicat j. Cor. x. fidelis deus qui nō vos permittet tētari supra q̄ potestis ferre sed faciet cum tētatione etiam exitū vt possitis tolerare. In qua sentētia satis ostēdit nō id nobis orādum esse vt non tētemur: sed ne in tentationē inducamur. Inducimur em̄ si tales acciderint quas ferre nō possum⁹. Sed cum tentationes periculose ī quas inferri atq̄ inducī pernicioſum est: aut prosperis reb⁹ temporalib⁹ aut aduersis oriūtur nemo frangitur aduersariorum molestia q̄ prosperarum delectatione nō capitur. Capl̄m. xvj.

Ltima et septima petitio est. Sed libera nos a malo. Ꝛandū enim est: vt nō solum inducamur in malum quo caremus q̄s sexto loco petitur: sed ab illo etiam liberemur quo iam inducti sumus. Quod cū factum fuerit nihil remanebit formidolosum: nec omīno intuenda erit vlla tentatio. Quod tamē in hac vita quādiu iſtam mortalitatē circūferim⁹ in qua serpētina persuasione inducti sumus non sperandū est posse fieri: sed tamen aliquando futurū sperandum est. Et hec est spes que non videtur de qua cū loqueretur Apostolꝰ ait. Spes aūt que videtur nō est spes Ad Rom. viij. Sed tamen sapientia que in hac quoq̄ vita concessa est fidelib⁹ seruis dei nō est desperanda. Ea est autem vt id quod dño reuelante fugiendū esse intellexerimus cautissima vigilantia fugiam⁹. ꝛ id quod dño reuelante appetendū esse intellexerimus fla grantissima charitate appetamus. Ita enī reliquo mortalitatis huius onere ipsa morte depolito ex omni hominis parte opportuno tempore perficietur beatitudo que in hac vita inchoata est: ꝛ cui capessende atq̄ obtinēde aliquādo nunc oīs conatus impēditur. Capl̄m. xvij.

Ed harū septem petitionū considerāda et cōmendanda distinctio est. Nam cū vita nostra tēporaliter nunc agatur atq̄ speretur eterna et cū eterna priora sint dignitate: cuius temporalibus prius actis ad illa trāseatur triū primarū petitionum impetrationes in hac vita que isto seculo agitur exordiū capiunt. Nam ꝛ sanctificatio nominis dei ab ipso humilitatis dīi aduētu agi cepit: et aduentus regni eius: quo in claritate vēturus est nō tam finito seculo sed in fine seculi: manifestabitur. Et pfectio voluntatis eius sicut in celo et in tra: siue iustos si peccatores celū ꝛ terrā itelligas siue spiritū ꝛ carnē siue dīm ꝛ ecclesiam: siue omnia simul: ipa perfectione nostre beatitudinis: et ideo seculi terminatiōe cōplebitur. Tamen omnia tria in eternū manebunt. Nam et sanctificatio nominis dei sempiterna erit: ꝛ regni eius nullus erit finis: ꝛ perfecte nostre beatitudini eterna vita promittitur. Permanebunt ergo ista tria cōsummata atq̄ cumulata in illa vita qua nobis promittitur. Reliqua vero quattuor que petim⁹ ad temporalem istam vitam pertinere mihi videntur. Quorum primū est. Panem nostrū quotidianum da nobis hodie. Hoc ipso enim q̄ dictus est quotidianus panis siue spiritalis significetur: siue in sacramēto: aut in victu isto visibili: ad hoc tempus pertinet qō appellauit hodie. Nō quia spiritalis cibus nō est sempiternꝰ sed quia ille qui quotidianus dictus est in scripturis: siue in strepitu sermonis siue quibusq̄ temporalib⁹ signis ex:

hibetur anime. Que oīa tunc vtiq̄ non erūt Joh. vj. Cū erunt omnes docibiles deo: ꝛ ipsam ineffabilem lucē veritatis: non motu corpoꝝ significātes sed puritate mentis haurientes. Nā forsasse propterea et panis dictus est nō: potus quia panis frangendo atq̄ mandendo in alimentū conuertitur sicut scripture aperiendo ꝛ disserendo aīam pascunt: potus autem parat⁹ sicuti est trans̄it in corp⁹: vt isto tempore panis sit veritas: cum quotidianus panis dicitur. Tunc autem potus cum labore nullo disputandi ꝛ sermocinandi quasi frangendi atq̄ mādendi opus erit: sꝫ solo haustu sincere atq̄ perspicue veritatī. Et peccata nobis nūc dimittunt: ꝛ nūc dimittimus: que harū quattuor reliquarū secunda petitio est. Tunc autem nulla erit venia peccatoꝝ/ qz nulla pctā. Et tentationes: tēporalē istā vitam infestant nō autē erunt cū perfectū erit: quod dictū est pſ. liij. Abscondes eos in abscondito vult⁹ tui. Et malū a quo liberari optamus et ipsa liberatio a malo ad hāc vtiq̄ vitam ptinent: q̄ ꝛ iusticia dei mortalem meruimus. ꝛ vnde ipsius misericordia liberamur. Capl̄m. xvij.

Videtur etiā mihi septenarius iste numer⁹ hanc petitionū cōgruere illi septenario numero ex q̄ totus ille sermo manauit. Si enim timor dei est quo beati fiūt pauperes spiritu: qm̄ ipsoꝝ est regnum celoꝝ: petamus vt sanctificetur in hominib⁹ nomen dei timore casto permanente in secula seculoꝝ. Si pietas est qua beati sunt mites: quia ipsi hereditate possidebunt terram petamus vt veniat regnū ei⁹: siue in nosipsos vt mitescamus nec ei resistam⁹ siue de celo in terras ī claritate aduēt⁹ dñi quo nos gaudebimus ꝛ laudabim⁹ dicente illo. Venite benedicti patris mei accipite regnū quod vobis paratū est ab ozigine mūdi. Mat. xxv. An dominꝰ (inquit) propheta laudabit aīa mea audiāt mites ꝛ iocundent. Si scītia est qua beati sunt q̄ lugent qm̄ ipsi cōsolabunt: oremus vt fiat voluntas eius sicut in celo ꝛ in terra: qz cū corpus tanq̄ terra spūi tanq̄ celo sūma ꝛ tota pace consenserit non lugebimus. Nam null⁹ ali⁹ hui⁹ temporis luctus est nisi cū aduersū se ista pfligūt ꝛ cogūt nos dicere. Video aliā legem in mēbris meis. Ad Ro. vij. Repugnātē legi mētj mee. Et luctū nostrū lachrymosa voce testari. Miser ego homo. Ad rom. vij. Quis me liberabit de corpore mortis hui⁹? Si fortitudo est qua beati sunt q̄ esuriunt ꝛ sitiūt iusticiā qz ipsi saturabunt. Oremus vt panis noster quotidian⁹ det nobis hodie quo fulti atq̄ sustētati ad plenissimā illam saturitatē venire possim⁹. Si cōsilium est quo beati sunt misericordes qm̄ ipsorum miserebitur dimittamus debita debitoribus nostris: ꝛ ozem⁹ vt nostra dimittant. Si intellectus est quo beati sunt mundi corde qm̄ ipsi deū videbunt ozemus nō induci in tentationem ne habeam⁹ duplex cor nō appetendo simplex bonum ad quod referam⁹ oīa q̄ operamur sed simul temporalia ꝛ terrena sectādo. Tētationes enim de his rebus que graues ꝛ calamitose videnī hoīb⁹ non in nos valent si non valeant ille que blandiciis earum rerum accidunt q̄e hoīes bonas et letabiles dās putant. Si sapientia est q̄ beati sūt pacifici quoniā ipsi filij dei vocabuntur ozemus vt liberemur a malo. Ipsa enim liberatio liberos nos faciet id est filios dei vt spiritu adoptionis clamemus abba pater. ad Ro. viij. Sane non negligenter ptereundū ex oībus his sententijs quibus nos dīs ozare precipit eā potissimū cōmēdandā esse iudicabit que pertinet ad dimissionem peccatorum in qua nos misericordes esse voluit: quod vnū est consiliū misertas euadendi. Nulla enī alia snia sic ozam⁹ vt quasi paciscamur cū deo: dicim⁹ ei dimitte nobis sicut ꝛ nos dimittimus. In qua petitione si mentimur totiꝰ orationis null⁹ est fructꝰ. Sic em̄ dicit. Si dimiseritis hoīb⁹ delicta eoꝝ dimittet et vobis pater vr̄ qui ī celis est. Si autē nō dimiseritis hoībus neq̄ pater vester dimittet vobis delicta vestra Capl̄m. xix.

Sequitur de ieiunio preceptū ptinēs ad eandē cordis mundationē de qua nūc agit. Nā ꝛ in hoc opere cauendū est: ne subrepat aliqua ostentatio ꝛ appetitꝰ laudis humane qui duplicet cor ꝛ nō sinat modū et simplex esse ad intelligēdū deū. Cum autē ieiunatis (inquit) nolite fieri sicut hypocrite tristes. Exterminant enim vultū suū vt videant hoībus ieiunantes. Amen dico vobis perceperūt mercedem suam. Vos ieiunātes vngite capita vestra ꝛ facies vestras lauate ne videamini hominib⁹ ieiunantes. Nō em̄ quispiam recte preceperit quāuis faciem quotidiana consuetudine lauem⁹: vnctis etiam capitibus cum ieiunamus nos esse debere. Quod si turpissimū omnes fatētur intelligendū est hoc preceptum vngendi caput et faciē lauādi ad interiorem hominem pertinere: vngere ergo caput ad ieiciam pertinet: lauare autē faciem ad mūdiciam Et ideo caput vngit qui letat interius mente atq̄ ratione Hoc enim recte accipim⁹ caput quod ī anima preeminet: ꝛ quo cetera hominis regi ꝛ gubernari manifestum est. Et hoc facit qui non foris querit leticiā vt de laudib⁹ hominū carnaliter gaudeat. Caro em̄ qui subiecta esse debet: nullo modo est totius nature humane caput. Nemo quidē vnq̄ carnem suā odio habuit: sicut apostolꝰ dicit ad Ephes. v. Cū diligendam vxorem precipit: sed caput mulieris vir: cui viro caput est christus. Interius ergo gaudeat in ieiunio suo: eoipso q̄ sic se ieiunando auertit a volūtate seculi/ vt sit subditus christo qui fm hoc preceptū caput vnctum habere desiderat: ita enim ꝛ faciem lauabit: id est cor mundabit quo visurus est deū non interposito velamine ꝓpter infirmitatē contractā de fordib⁹: sed firmus ꝛ stabilis quoniā mūdus ꝛ simplex. Lauamini inquit Esaie. j. mūdi estote: auferte nequicias ab animis vestris atq̄ a conspectu oculorum meorū. Ab his ergo fordib⁹ facies nostra lauāda est quib⁹ dei aspectus offendit. Nos enim reuelata facie gloriam dei speculātes in eādem imaginē transformabimur. Sepe etiam cogitatio necessariarum rerū ad istam vitam ptinentium sauciat ꝛ fordidat interiorem oculū nostrum et plerūq̄ cor duplicat vt ea que videmur cū hominib⁹ recte facere nō eo corde faciamus quo dīs precipit: id est vt qz eos diligimus: sed quia commodū ab eis aliq̄d propter necessitatem presentis vite adipisci volum⁹. Debemus autē benefacere illis propter salutem ipsoꝝ eternam non ꝓpter temporale cōmodum nostrum. Inclinet ergo deus cor nostrum in testimonia sua ꝛ non in emolumentū. Finis enim precepti. j. Thim. j. est charitas de corde puro ꝛ conscientia bona ꝛ fide nō ficta. Qui autē propter suam in hac vita necessitatem fratri cōsulit non vtiq̄ charitati consulit: quia non illi quē debet tanq̄ seipsum diligere: sed sibi consulit vel potius nec sibi quādoquidē hinc sibi facit duplex cor quo impedit ad videndū deū in qua sola visione est beati:

tudo certa atq perpetua. Caplm.xxj.

Recte ergo sequit et precipit qui mũdãdo cordi nostro iubet dicẽs: Nolite vobis cõdere thesauros in terra vbi tinea ⁊ comestura exterminant pro vbi fures effodiunt et furãtur. Thesaurizate autem vobis thesauros in celo: vbi neq tinea neq comestura exterminant ⁊ vbi fures non effodiunt nec furatur. Vbi enim est thesaurus tuus ibi erit et cor tuum. Ergo si in terra erit cor: id est si eo corde quisq operetur aliquid vt terrenũ cõmodũ adipiscat: quõ erit mũdũ quod i terra volutatur. Si autẽ in celo mũdum erit quia munda sũt quecũq celestia. Sordescit enim aliquid cum inferiori miscetur nature cuius in suo genere non sordide q retiã de puro argento sordidatur aurum si misceatur. Ita etiã animus noster terrenorum cupiditate sordescit cuius ipsa terra in suo genere atq ordine mũda sit. Celum autẽ hoc loco non corporeum acceperim quia omne corpus pro terra habendum est. Totum enim mundum debet cõtemnere: qui sibi thesaurizat in celo. In illo ergo celo de quo dictum est ps. cxiij. Celum celi domino id est in firmamẽto spirituali. Non enim in eo quod transit continue et colloc are debemus thesaurum nostrum ⁊ cor nostrum: sed in eo qđ sẽper manet. Celũ autem ⁊ terra transibit. Mat. xxiiij Mar. xiij. Lu. xxj. Et h manifestat: de mũdando corde se cũcta ista precipere cum dicit lucerna corporis tui ẽ oculus tuꝰ. Si ergo oculus tuus simplex fuerit totum corpꝰ tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus nequa ẽ totũ corpus tuũ tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in te est tenebre sunt: tenebre quante? Aut locus sic intelligẽdus est vt nouerimus omnia opera nostra tunc esse munda et placere in conspectu dei si fiant simplici corde: id est intẽtione superna fine illo charitatis: quia et plenitudo legis charitas. Oculum ergo hic accipere debemus ipsam intentionem qua facimus quicquid facimus. Que si mũda fuerit ⁊ recta: et illud aspiciens quod aspiciendum est oia opera nostra que secundum ea operamur: necesse est vt bona sint. Que opera omnia totum corpus appellauit: quia ⁊ apostolus membra nostra dicit quedam opera que iprobat et mortificanda precipit dicens. Ad col. iij. Mortificate membra vestra que sunt super terram fornicationem immunditiam auaritiam ⁊ cetera talia. Non ergo quid quisq faciat sed quo animo faciat considerandũ est. Hoc est enim lumen in nobis: quia hoc nobis manifestũ est bono animo nos facere quod facimus. Omne enim quod manifestatur lumen est. Nam ipsa facta que ad hominum societatem a nobis procedunt incertum habent exitum: ⁊ iõ tenebras eas vocauit. Non enim nouit cum pecuniam porrigo indigenti ⁊ petenti: quid inde aut facturus aut passurus sit ⁊ fieri potest vt vel faciat ex ea vel propter eam patiatur aliquid mali. Quod ego cum darem non euenire voluerim nãq hoc animo dederim. Itaq si bono animo feci quod mihi cum facerẽ notũ erat: et ideo lumen vocat. Illuminatur etiam factum meũ qualẽcũq exitũ habuerit. Qui exitus quoniã incertus et ignoratus est: tenebre appellate sunt. Si autem malo animo feci etiam ipsum lumen tenebre sunt. Lumen enim dicitur quia nouit quisq quo aio faciat etiam cum malo animo facit. Sz ipsum lumen tenebre sunt quia non in supna dirigitur simplex intentio: sed ad inferiora declinatur: ⁊ duplici corde quasi vmbram facit. Si ergo lumen quod in te est tenebre sunt tenebre quãte? hoc est: si ipsa cordis intentio qua facis qđ facis: que tibi nota est sordidatur appetitu rerum terrenarum et tẽporaliũ atq cecat quãto magis ipsum factũ cuius incertus est exitus: sordidum et tenebrosum est. Quia et si bene alicui proueniat: quod tu non recta et munda intentiõe facis: quomodo tu feceris tibi imputatur nõ quo modo illi prouenerit. Capitulũ. xxij.

Quod autem sequitur ⁊ dicit. Nemo potest duobus dominis seruire. Ad hãc ipsam intentionẽ referendum est quod consequenter exponit dicens. Aut enim vnum odio habebit ⁊ alterũ diliget: aut alterum patietur ⁊ alterũ cõtenet. Que verba diligenter cõsideranda sunt fratres mei. Nã q sint duo dñi deinceps ostẽdit cũ dicit. Nõ potestis deo seruire ⁊ mãmone. Wãmone apũ hebreos diuitie appellari dicũtur. Cõgruit et punicum nomen. nam lucrum punice: mammon dicitur: sed qui seruit mammone illi vtiq seruit qui rebꝰ istis terrenis merito sue peruersitatis propositus: magistratus huiꝰ seculi a domino dicitur. Aut ergo hunc odio habebit homo ⁊ alterum diliget: id ẽ deum. Aut alterum patietur et alterum contẽnet. Patitur enim durum ⁊ pernitiosum dominum quisquis seruit mammone. Sua enĩ cupiditate implicatus subditur diabolo: et non eum diligit. Quis enim est qui diligat diabolum? Sed tamen patitur sicut in maiore aliqua domo qui ancille aliene cõtũctus est: propter cupiditatem suam duram patitur seruitutem: etiam si non diligat eum: cuius ancillam diligit. Alterum autem contemnet: dixit: nõ audito habebit. Nullus enim fere conscientia deum potest odisse. Contẽnit vero id est non timet: cum quasi de eius bonitate securꝰ est. Ab hac negligentia et perniciosa securitate reuocat spiritus sanctꝰ cum per prophetam dicit. Eccle. v. Fili ne adijcias peccatum super peccatum et dicas: miseratio dei magna est. Ignoras quia potentia dei ad penitentiam te inuitat. Ad rom. ij. Cuius enim tanta misericordia cõmendari potest: cũ eius qui omnia donat peccata conuersis: et oleastrum facit participem pinguedinis oliue? Et cuiꝰtã ta seueritas cũ ei⁹ q̃naturalibꝰ ramis non pepercit. Ad ro. xj. Sed propter infidelitatem fregit illos. Sed quisq̃s vult diligere deum et cauere ne offendat: non se arbitret duobus dominis posse seruire: ⁊ intẽtionem cordis sui rectam ab omni duplicitate explicet. Its enim fiet de domino in bonitate: et in simplicitate cordis queret illum.

Ideo (inquit) dico vobis non habere sollicitudinẽ in anima vestra quid edatis neq corpori quid induatis ne fezte te cuius iam superflua non querantur: propter ipsa necessaria cor duplicet: ⁊ ad ista q̃quirenda nostra detorqueatur intento cum aliquid quasi misericorditer operamur: id est: vt cũ alicui consulere videri volumꝰ nostrum emolumentum ibi potius cũ illius vtilitatem attendamus: et ideo nobis non videamur peccare: quia non superflua sed necessaria sunt que consequi volumus: dominꝰ autem admonet vt meminerimus multo amplius nobis deum dedisse q nos fecit et compositum ex anima ⁊ corpore cũ ẽ alimẽtum atq tegumentum: quorum cura nos duplicare cor nõ vult. Nonne anima inquit plus est cũ esca? vt tu itelligas eum qui dedit animam: multo facilius escam esse daturũ et corpus cũ vestimentum: id est: vt similiter intelligas eũ qui corpus dedit: multo facilius daturum esse vestimentũ Quo loco queri solet vtrum ad animam cibꝰ iste ptineat cum anima incorporea sit: iste autẽ cibus corporeus. Sed animam hoc loco pro ista vita positam nouerimus cuius retinaculum est alimentum illud corporeum. Scõm hanc significationem dictum est etiam illud Jo. xij. Qui amat animam suam perdet illam: quod nisi de hac vita accepe rimus quam oportet pro regno dei perdere quod potuisse martyres claruit. Contrarium hoc preceptum erit illi sententie qua dictum est. Mat. xvj. Quid pdẽsit homini si totum mundum lucretur: anime autem sue detrimentum facit? Respicite (inquit) volatilia celi quoniam non serunt neq metunt neq congregant in horrea: et pater vester celestis pascit ea. Nonne vos pluris estis illis? id est cariꝰ vos valetis. Quia vtiq rationale animal sicut est homo sublimius ordinatum est in rerũ natura cũ irrationabilia sicuti sunt aues. Capitulũ. xxiij

Otis autem vestrum (inquit) curans potest adijcere ad staturam suam cubitum vnũ? Et de vestimento quid solliciti estis? id est: cuiꝰ potestate atq dominatu factum est vt ad hanc staturã corpus vestrum perduceretur: eius prouidentia etiam vestiri potest. Non autem vestra cura factum est: vt ad hanc staturam veniret corpus vestrum. Ex hoc intelligi potest q si curetis ⁊ velitis adijcere vnum cubitum huic staturę non potestis. Illi ergo etiam tegendi corporis curam reliquit: cuius videtis cura factũ esse vt tante sature corpus habeatis. Dandum autem erat etiam documentum propter vestimentum sicut datum est propter alimentum Itaq sequitur et dicit. Cõsiderate lilia agri quõ crescũt:

non laborant neq nent. Dico autem vobis: quia nec Salomon in omni gloria sua sic vestitus erat vt vnum ex his. Si autem fenum agri quod hodie est: ⁊ cras in clybanũ mittetur: deus sic vestit: quãto magis vos modice fidei? Sed ista documenta non sicut allegorie discutienda sũt: vt que ramus q̃d significent aues celi aut lilia agri. Posita sũt enim: vt de rebus minoribus maiora persuaderent: sicuti est illud de iudice qui nec deum timebat nec hominem reuerebatur: et tamen sepe interpellãte vidua: accessit vt ei⁹ causam cõsideraret: non propter pietatem aut humanitatem: sed ne tedium pareretur. Nõ enim vllo modo ille iniustus iudex personam dei allegorice sustinet: sed tamen cũtum deus qui bonus et iustus est curet deprecantes se. hinc cõijci dñs voluit: q nec iniustus homo eos qui illum assiduis precibus tundunt vel propter tedium deuitãdũ potest contẽnere. Nolite ergo (inquit) solliciti esse dicẽtes Quid edemus aut quid bibem⁹ aut quid vestiemur? hec enim omnia gentes querunt. Scit enim pater vester quia horum omnium indigetis. Querite primũ regnum et iusticiam dei: et hec omnia apponentur vobis. Hic manifestissime ostẽdit nõ hec esse appetẽda tãq talia nostra bõa vt propter ipa debeamus bene facere si quid facimus: sed tamen esse necessaria. Capitulũ. xxiiij.

Quid enim interest inter bonum quod appetendum est ⁊ necessarium qđ sumẽdum est hac sententia declarauit: cum ait. Querite primum regnum dei ⁊ iusticiam ei⁹: et hec omnia apponẽtur vobis. Regnum ergo ⁊ iusticia dei bonum nostrum ẽ ⁊ hoc appetendum ⁊ ibi finis cõstituendus propter quod omnia faciamus quecũq facimus. Sed quia in hac vita militamus vt ad illud regnũ peruenire possimus quevitta sine his necessarijs agi non potest: apponentur hec vobis (inquit) sed vos regnum dei et iusticiam primum querite. Cum enim dixit illꝰ primum significauit quia hoc posterius querẽdum est non tempore sed dignitate. Illud tãq bonũ nostrũ hoc tãq necessariũ nostrũ: necessariũ autẽ propter illud bonũ. Neq enĩ verbi gratia: ideo debem⁹ euangelizare vt manducemus: sed ideo manducare ⁊ euangelizemus. Nam si propterea euangelizamus vt manducemus vilius habemus euangelium cũ cibum ⁊ erit iam bonum nostrum in manducando necessarium autem in euãgelizando. Quod etiam apostol⁹ pphibet. j. Corin. ix. Cũ dicit licere sibi quidem et permissum esse a domino: vt qui euangelium anũciant de euangelio viuant: id est de euangelio habeant ea que huic vite sunt necessaria: sed tamen se esse nõ abusum hac potestate. Erant enĩ multi qui occasionem habere cupiebant acquirendi et vendendi euangelium quibus eam volens amputare apls manibus suis vtctum suum tolerauit de his enim alio loco dicit. ij. Co. xj. Vt amputẽ occasionem his qui querũt occasionẽ. Quãq etiam sicut ceteri et boni apostoli permissu domini de euãgelio viuere ⁊ non in eo victu constituere finem euangelizandi sed magis ipsius victus sui finem in euangelio collocaret id est vt superius dixi non ideo euangelizaret vt peruenire ad cibum: ⁊ si qua sũt talia necessaria: sed ideo ista sumeret vt illud impleret ne non volens sed necessitate euangelizaret: hoc enim improbat primo Cor. ix. cũ dicit. Nescitis quoniã qui in tẽplo operant que de tẽplo sũt edunt: qui altario deseruiunt altario compartiũtur? Sic ⁊ dñs ordinauit his qui euãgeliũ annũciãt de euãgelio vt de prio. cor. ix. ego aũt nullius horũ vsus sum: hinc ostẽdit permissum esse non iussum: alioquin contra pceptũ domini feciſſe tenebitur. Deinde sequitur et dicit. Non autẽ scripsi hec vt ita fiant in me. Bonũ est mihi magis mori cũ gloriam meam qui cũ inanem faciat. j. Cor. ix. Hoc dixit quia tam statuerat propter quosdam occasionem ꝛen tes manibus suis victum transigere. Si enim euangelizauero idem (inquit) non est mihi gloria: id est si euangelizauero vt ista fiant in me idem est si propterea euãgelizauero: vt ad illa perueniam ⁊ finem euangelij in cibo et potu et vestitu collocauero. Sed quare non est ei gloria. Necessitas enim (inquit) idem in eodem: mihi incumbit id est vt ideo euangeltzem quia vnde viuam non habeo: aut vt acq̃ram temporalem fructum de predicatiõe eternorum. Sic enim iam necessitas erit in euangelio non volũtas. Ue eñ mihi erit (inquit) si non euangelizauero: sed quo modo debet euangelizare sc̃z vt in ipso euãgelio et in regno dei ponat mercedem. Ita enim potest non coactus euangelizare/sed volens. Si enĩ volẽs (inquit) hoc facio mercedẽ habeo: si autẽ inuitus: dispensatio mihi credita est. j. Si coactus impia earum rerum que temporali vite sunt necessaria predico euangeliũ alij per me habebunt mercedẽ euãgelij qui euangelium ipsum me predicante diligẽt. Ego autem non habebo: quia non ipsum euãgelium diligo: sed eius precium in illis temporalibus constitutum: quod nefas est fieri: vt non tanq filius ministret qui sq euangeliũ sed tanq seruus. Cui dispensatio credita est: vt tanq alienũ eroget nihil inde ipse capiat preter cibaria que non de participatione regni: sed sustentaculum misere seruitutis dantur extrinsecus: cũq alio loco et dispensatorẽ se dicat Potest enĩ ⁊ seruus in filiorũ numerũ adoptatus eã rẽ in qua coheredis sortem meruit: fideliter dispensare participibus suis. Sed nunc vbi ait. Si autẽ inuitus: dispensatio mihi credita est. talẽ dispensatorẽ intelligi voluit: q̃ alienũ dispẽsat vnde ipse nihil accipiat. Caplm. xxv.

Ergo quecũq res propter aliquid aliud queritur: sine dubio inferior est cũ id propter quod queritur. Et ideo illud primũ est propter quod istã rẽ queris: non ista res qua propter illꝰ queris. Qua propter si euangeliũ et regnũ dei propter cibum querimus: priorẽ facimus cibũ: ⁊ posterius regnum dei: ita vt si non desit cibus: nõ queramus regnum dei: hoc est ergo primũ querere cibũ: ⁊ deinde regnũ dei id est: hoc priori loco ponere illud posterius. Si aũt ideo queramus cibum vt habeamus regnũ dei: faciamus quod dictum est. Querite primũ regnũ dei ⁊ iusticiã eius: ⁊ hec omnia apponentur vobis. Querentibus enĩ primũ regnũ et iusticiam dei: id est: hoc preponentibus ceteris rebus vt propter hoc cetera queramus non debet subesse sollicitudo ne illa desint que huic vite sunt necessaria propter regnum dei. Dixit eñ superius. Scit pater vester quia horũ omniũ indigetis. Et ideo cũ dixisset. Querite primũ regnũ ⁊ iusticiã dei. non dixit: deinde ista querite: q̃uis sint necessaria. sed ait: hec omnia apponent vobis: id est: consequent. Si illa queratis sine vllo vestro impedimento: ne cũ ista queritis illinc auertamini: aut ne vnos fines cõstituatis vt ⁊ regnũ dei propter se appetatis: et ista necessaria. Sed hec potꝰ propter illꝰ ista vobis nõ deerũt: q̃ non potestis duobꝰ dominis seruire. Duobꝰ aũt dñis fuire conat q ⁊ regnũ dei p magno bono appetit: ⁊ hec tẽporalia. Non poterit autẽ simplicẽ habere oculũ ⁊ vni dño deo seruire: nisi quecũq sunt cetera si sunt necessaria propter hoc vnũ assumat: id est: propter regnũ dei. Sicut autẽ omnes militantes accipiunt annonã ⁊ stipendiũ: sic omnes euangelizãtes accipiũt victũ ⁊ tegumentũ: sed non omnes propter salutẽ reipublice militant: sed propter illa que accipiunt. Sic non omnes propter salutẽ ecclesie ministrant deo sed propter hec tem poralia que tanq annonã et stipendia cõsequũtur: aut et propter hoc ⁊ propter illud. Sed supra iam dictũ est. Nõ potestis duobus dñis seruire: ergo simplici corde tãtumõ propter regnum debem⁹ operari bonũ ad omnes: nõ autem in hac operatione vel sola vel cũ regno dei mercedem temporaliũ cogitare quorũ oĩm tpaliũ noie: crastinũ posuit dicẽs. Nolite solliciti esse de crastino. Nõ enim dicit crastinus dies: nisi in tẽpore vbi preterito succedit futurũ. Ergo cũ aliqd boni operamur: nõ tpalia ſz eterna cogitemus tũc erit illud bonũ ⁊ pfectũ opus. Crastinꝰ eñ dies (inqt) sollicitꝰ erit sibi ipsi: id est: vt cũ oportuerit sumas cibũ vt potũ vel indumẽtũ: cum ipsa sẽz necessitas vigere ceperit. Aderũt eñ hec: q nouit pater noster q horũ oĩm indigemus. Sufficit eñ (inqt) diei malicia sua: id est: sufficit q ista sumere vigebit ipsa necessitas. Qua ꝓpterea malicia notata arbitror: q penalis est nobis. Pertinet eñ ad hãc fragilitatẽ ⁊ mortalitatẽ qua peccando meruimus. Huic ẽ pene tpalis necessitatis noli addere aliquid grauꝰ: vt nõ solũ patiaris harũ rerũ idigẽtiã sed etiã ꝓpter hãc explẽdã milites deo. Caplm. xxvj.

De autē loco vehementer cauendū est. Ne forte cū viderim⁹ aliquem seruum dei prouidere: ne ista ne necessaria desinit: vt sibi vel eis quorum cura sibi commissa est iudicemus eum contra preceptum domini facere: ⁊ de crastino esse sollicitū. Nam ⁊ ipse dñs cui ministrabant angeli: tū ꝓpter exēplū ne q̄s postea scandalū pateret: cū aliquē seruorū eius aliaduertisset ista necessaria ꝓcurare: loculos habere dignat⁹ est. quibus pecūnia vndecūq; necessarijs quicq̄d opus fuisset ꝓberet. Quorū loculorū custos ⁊ fur: sicut scriptū est Jo. xij. Judas fuit qui eum tradidit. Sicut et apls paulus pōt videri de crastino cogitasse cū dixit. j. Corin. xvj. De collectis autē in sanctos sicut ordinaui ecclesijs galatie: ita et vos facite scōm vnā sabbati vnusquisq; vestrum apud se ponat thesaurizans quod ei placuerit vt non cum venero tunc collecte fiant. Cū aūt aduenero quoscūq; probaueritis per epl̄as: hos mittā ꝓferre gratiā vestrā in hierusalē: q; si dignū fuerit vt et ego eā: mecū ibūt. Veniā autem ad vos cū in macedoniā trāsiero. Macedoniā em cū ptransiero apud vos forsitā remanebo: vel etiā hyemabo: vt vos me deducatis quocūq; iero. Nolo em vos nūc i trā situ videre. Spero ei me aliquid tēporis manere apū vos si permiserit dñs: pmanebo autem epheſi vsq; ad pētheco stem. Jtē in actibus apl̄oꝝ scriptū est. Act. xxj. Ea q̄ ad victū sunt necessaria ꝓcurata esse in futurū ꝓpter iminētem famē. Sic em legim⁹ in illis autē diēb⁹ descēderūt ab hierosolima ꝓphete antiochiam eratq; magna exultatio. Cōgregatis autē nobis surgens vn⁹ ex illis noie agabus significabat p spiritū famē magnā futurā in vniuerso orbe q̄ et facta est sub claudio. Discentiū autē vt quisq; abūdabat statuerūt vnusquisq; eoꝝ in ministeriū mittere ꝑbiteris habitātibus in iudea fratribus. Qui et miserunt p manū barnabe ⁊ sauli: ⁊ q̄ naufragāti eidē apl̄o paulo ipositā sunt vtensilia que offerebant nō ad vnū tantū diem videt victus iste ꝓcuratus. Et q̄ idē scribit. Ephe. iiij. Qui furabat iam nō furet magis autē laboret operans manib⁹ suis bonū vt habeat vnde tribuere possit cui opus est manē intelligentib⁹ nō videt seruare preceptū dñi qui ait. Respicite volatilia celi q̄m non serūt neq; metūt neq; cōgregant in horrea. Et considerate lilia agri quō crescunt: nō laborant neq; nent. Cum istis precipit vt laborēt operātes manibus suis: ita vt habeant q̄ alijs etiā possint tribuere ⁊ q̄ sepe de seipso dicit. j. thessa. xx. et. ij. thessa. iij. Qz manib⁹ suis operat⁹ est ne quēgrauaret. Et de illo scptū est. Act. xvtij. q̄ cōiunxerit se aquile ꝓpter artis similitudinē vt si mul operarent vndevictū trāsigerent vbi videt imitatus aues celi ⁊ illia agri: his ⁊ hmōi scripturarū locis satis apparet dñm nostrū non hoc ꝓbare si quis humano more ista ꝓcuret: sed si q̄s ꝓpter ista deo militet vt in operibus suis non regnū vel sed istoꝝ acq̄sitionē intueat. La. xxvij

In hāc ergo regulā hoc totū ꝓceptū redigit: etiā in istoꝝ ꝓuisione regnū dei cogitem⁹. In militia vero regni dei ista nō cogitem⁹. Jta em etiā aliq̄n defuerint q̄ plerūq; ꝓpter exercitationem nostram deus sinit: non solū nō debilitāt ꝓpositū nostrum: sed etiā examinatū ꝓbatiq; cōfirmant. Gloriamur eni (inq̄t) Ad ro. v. In tribulationibus sciētes q̄m tribulatio patiētiam operatur: patiētia aūt ꝓbationē: probatio spem. Spes vero non confundit q̄m charitas dei diffusa est in cordibus nostris p spm̄ sanctū qui datus est nob. In cōmemorationem autē tribulationū ac laborū suorū idem apo. v. Co. xj. Non tantū in carceribus et naufragijs atq; hmōi multis molestijs: sed etiā in fame ac siti: i frigore ⁊ nuditate se laborasse ꝓmemorat. Nō cū legim⁹ nō est: mamus dñi ꝓmissa tituba sse: vt famem et sitim ad nuditatem pateret apl̄s querens regnū ⁊ iusticiā dei: cū dictū sit nobis. Querite primū regnū ⁊ iusticiā dei: ⁊ hec oia apponentur vobis. Quādoquidē ista sicut adiutoria nouit ille medicus cui semel nos totos cōmisimus: et a quo habem⁹ ꝓmissionem vite presentis ⁊ future: quando apponat ⁊ q̄n detrahat sicut nobis iudicat expedire. Quos et consulandos et exercendos in hac vita: ⁊ post hanc vitam in perpetua requie stabiliēdos atq; firmandos gubernat ⁊ dirigit Non enim ⁊ homo cum plerūq; iumēto suo cibaria detrahit: deserit illud cura sua ac non potius curādo hec facit

Capitulum. xxviij.

Et q̄n cum ista vel ꝓcurank in futurū: vel si causa nō est quare illa impēdas reseruank: incertū est quo animo fiat: cum possit simplici corde fieri: possit ⁊ duplici: oppatuno loco subiecit.

Nolite iudicare ne iudicetur de vobis: in quo em iudicio iudicaueritis iudicabit de vobis. Et in qua mensura mē si fueritis: remetiet vobis. Hoc loco nihil aliud nobis ꝓpi existimo nisi vt ea facta que dubiū est quo animo fiant in meliorē partē interpretemur. Nō em scriptū est. Mat. vij. Ex fructibus eorū cognoscetis eos. De manifestis dictū est: que nō possunt bono aio fieri: sicuti sunt stupra vel blasphemie vel furta vel ebriositas ⁊ si q̄ sunt talia de q̄b⁹ nobis iudicare pmittit: dicēte apl̄o. j. Cor. v. Quid enim mihi de his q̄ foris sunt iudicare? Nōne de his q̄ intus sunt vos iudicatis? De genere autē ciboꝝ q̄ possūt bono aio ⁊ simplici corde sine vitio cōcupiscentie quicūq; humani cibi indifferenter sumi: ꝓhibet idē apl̄s iudicari eos qui carnibus vescebant ⁊ vinū bibebāt: ab eis qui se ab hmōi alimētis tēperabāt. Qui māducat (inquit Ad ro. xiv.) non manducantē nō spernat: et qui nō manducat māducantē non iudicet. Jbi etiā ait. Tu quis es qui iudicas alienū seruū: suo dño stat aut cadit. De talibus enim rebus que possunt bono animo ⁊ simplici ⁊ magno animo fieri: q̄uis possint etiam nō bono. Volebant illi cū homines essent in occulto cordis ferre sententiā de quibus solus deus iudicat. Ad hoc pertinet etiā illud q̄ alto loco dicit. j. Cor. iiij Nolite ante tp̄s quicq̄ iudicare quoadusq; veniat dñs ⁊ illuminet abscondita tenebrarū: ⁊ manifestabit cogitationes cordis: ⁊ tunc laus erit vnicuiq; a deo. Sūt ergo quedam facta media q̄ ignoramus quo animo fiāt: quia ⁊ bono et malo fieri possunt: de quibus temerariū est iudicare: maxime vt cōdemnem⁹. horū aut tēpus tp̄s vt iudicentur: cū dñs illuminabit abscondita tenebrarū et manifestabit cordis cogitatiōes. Jtē alto loco idē apl̄s. j. Thi. v. Quorundā hoim facta manifesta sunt precedentia ad iudiciū quedā autē ⁊ subsequūtur. Manifesta ea dicit de q̄b⁹ clarū est quo animo fiant: hec precedunt ad iudiciū: id est q̄si fuerit ista subsecutū iudiciū nō est temerariū. Subsequūtur illa que occulta sunt q⁊ nec ipsa latebunt tempore suo. Sic et de bonis factis intelligendum est. Nam ita subiungit. Similiter ⁊ facta bona manifesta sunt: ⁊ q̄cūq; aliter se habent abscondi nō possunt. De manifestis g̃ iudicemus: de occultis vero deo iudicium relinquemus: quia ⁊ ipsa abscondi non possunt: siue mala siue bona cū tēpus aduenerit quo manifestētur. Quo autem sunt in quib⁹ temerariū iudiciū cauere debemus: cū icertum est quo animo quicq̄d factū sit: vel cum incertum est qualis futur⁹ sit qui nunc vel malus vel bonus apparet. Si ergo quispiā: verbi gratia: cōqueſtus de stomacho ietunare noluit: et tu id non credens: edacitatis ꝏ vitio tribueris: temere iudicabis. Jtem si manifestā edacitatem ebrietatēq; cognoueris: ⁊ ita reprehenderis q̄si nunc̄ ille possit corrigi atq; mutari: nihilominus temere iudicabis. Nō ergo reprehēdamus ea que nescimus quo animo fiant: neq; ita reprehendamus que manifesta sunt vt desperemus sanitatē ⁊ vitabimus iudicium de quo nunc dicitur. Nolite iudicare ne iudicetur de vobis.

Capitulum. xxix.

Dest autem mouere quod ait. In quo enim iudicio iudicaueritis: iudicabit de vobis: ⁊ in qua mensura mēsi fueritis: in ea remetiet vobis. Nā quid enim si nos iudicio temerario iudicauerimus: temere de nobis etiā deus iudicabit? Aut nunq̄d si mensura iniqua mēsi fuerimus: si apud deum iniq̄ mensura est vnde nobis remetiet? Nam ⁊ mēsure nole ipsum iudicii significatum arbitror. Nullo modo deus vel temere iudicat vel iniqua mensura cuiq̄ rependit: sed hoc dictū ē: q̄m temeritas qua punis alīi: eadē ipsa tu puniat necesse est: nisi forte arbitrandū est q̄ iniquitas et noceat alicui in quē ꝓcedit et autē nihil a quo ꝓcedit. Immo vero sepe nihil nocet ei qui patitur iniuriam: ei autem qui facit necesse est vt noceat. Quid enim nocuit martyrib⁹ iniquitas persequentium? Ipsis aūt persecutorib⁹ plurimū

quia ⁊ si aliqui eorum correpti sūt: eo tū tempore quo ꝑsequebant excecauit illos malicia illorū. Sic ⁊ temerarium iudicium plerūq; nihil nocet et de quo temere iudicat: ei autē qui temere iudicat: ipsa temeritas necessaria ēvt no ceat. Jsta regula etiā illū dictū arbitror. Dis q̄ ꝑcusserit gladio: gladio morietur. Quāmulti ei gladio ꝑcutiūt: nec tamen gladio moriunt. Sicut nec ipe petrus. Sed ne istum venia peccatoꝝ talē penā euasisse quis putet q̄cq̄ nihil abfurdius q̄ xt matore putet gladij penā eē potuisse que petro nō accidit q̄ crucis q̄ accidit. Quid tamen de latronibus dicturus est q̄ cum dño crucifixi sunt: qⁱ et ille qui meruit ventā: postea q̄ crucifixus est meruit: ⁊ alter oino nō meruit. An forte oēs quos occiderāt crucifixerāt. Et propterea hoc ettā ipsi pati meruerūt. Ridiculū est hoc putare. Quid g̃ aliud dictū est. Dis em q̄ gladio ꝑcusserit: gladio morietur: nisi qⁱ ipso pctō anima moritur quodcūq; cōmiserit.

Capm. xxx.

Et quoniā de temerario ⁊ iniquo iudicio nos i hoc loco dñs monet. Vult em vt simplici corde et in vnū deū intento faciam⁹ quecūq; facimus ⁊ multa incertū est quo corde fiāt: de quibus iudicare temerariū est: marie autē bi temere iudicāt de icertis: et facile reprehendūt q̄ magis amant vituperare ⁊ dānare q̄ emēdare atq; corrigere. Nō vitiū vel superbie est vel inuidētie. Cōsequenter subiecit dicēs. Quid autem vides festucā in oculo fratris tui: trabē autem in oculo tuo non vides? Et si forte: vbi gratia ira ille peccauit: tu odio reprehendas. Quātū autē inter festucā ⁊ trabē quasi tātū inter iram vistat atq; odium. Odiū est em ira inueterata q̄si q̄ vetustate ipsa tātū roboꝝ acceperit vt merito appelle tur trabes. Fieri aūt pōt vt si trascaris homini: velis eum corrigi. Si autem oderis hominē nō putes eum velle corrigere. Quomodo em dicis fratri tuo: sine: ejiciā festucam de oculo tuo ⁊ ecce trabes est in oculo: hypocrita. ejice primū trabē de oculo tuo: ⁊ tūc videbis ejicere festucā de oculo fratris tui: id est ꝑmū abs te expelle odiū: et deinde poteris iam eū quem diligis emēdare: ⁊ bene ait hypocrita. Accusare eni vitia officium est bonorum virorū et beniuolorum. Nō cum mali faciunt alienas partes agunt: sicut hypocrite qui tegunt sub persona quod sunt: et ostentant in persona q̄ non sunt. Hypocritarum ergo nomie simulatores acceperis. Et est vere multū cauendum ⁊ molestū simulatorū gen⁹. Qui cum omniū vitiorum accusationes odio ⁊ liuore suscipiāt: etiam consultores videri se volunt Et ideo pie cautecq; vigilandum est: vt cum aliquē reprehēdere vel obiurgare nos necessitas coegerit. ꝑmū cogitemus vtrum tale sit vitium q̄ nunc̄ habuim⁹ vel quo iā caruim⁹. Et si nunc̄ habuim⁹: cogitemus nos homines esse ⁊ habere potuisse. Si vero habuimus ⁊ non habemus: tangat memoriā cōmunis infirmitas vt illā reprehēsionē aut obiurgationem nō odiū sed misericordia precedat. vt siue ad correctionē ei⁹ ꝓpter quē id facimus siue ad perſuasionē valuerit. nā incertus est exitus. nos tamē de simplicitate oculi nostri securi sim⁹. Si autē cogitantes nosmetipsos inuenerimus in eo esse vitio in quo est ille quem reprehendere parabamus. non reprehendamus neq; obiurgemus: sed tamen congemiscamus: ⁊ non illum ad obtemperandum nobis: sed ad pariter conandum inuitem⁹ Nā ⁊ illō q̄ dicit apl̄s. j. Cor. ix. Fact⁹ sum iudeis q̄si iudeus: vt iudeos lucrifacerē his qui sub lege sūt: quasi sub lege essem: cum nō sim ipse sub lege: vt eos q̄ sub lege erāt lucrifacerem his qui sine lege sūt quasi sine lege: cum sine lege dei nō sim. sed sim in lege christi vt lucrifacerem eos q̄ sine lege sunt. Factus sum infirmis infirm⁹ vt infirmos lucrifacerem: Omnibus omnia factus sum: vt omnes lucrifacerem: nō vtiq; simulatiōe faciebat: quēadmodū quidam intelligi volunt: vt eoꝝ detestāda simulatio tāti exēpli auctoritate muniatur. Sed hoc faciebat charitate q̄ eius infirmitatē cui volebat subuenire tanq̄ suam cogitabat. hoc em ⁊ perstruit dicēdo. Cum em liber sim: ex oīb⁹ oīm me seruū feci: vt plures lucrifacerē. Nō vt intelligas nō simulatione sed charitate fieri qua infirmis hoīb⁹ tāq̄ nobis cōpatimur. Jta monet alto loco. Ad gal. v. dicens. Vos in libertatē vocati estis fratres: tm̄ ne libertatē i occasionem carnis detis: sed per charitatē seruite inuicem. Quod fieri non potest: nisi alteri⁹ infirmitate q̄sq; habeat quasi suā: vt eā equanimiter ferat: donec ab ea liberet ille cuius curat salutē. Raro enim ⁊ magna necessitate obiurgationes adhibēde sunt: ita tū vt etiam in hisipsis nō nob sed deo vt seruiat instem⁹. Ipse est enim finis vt nihil duplici corde faciam⁹: auferentes trabē de oculo nostro inuidentie vel malicie vel simulationis: vt videamus etjicere festucā de oculo fratris. Videbimus em eam oculis colūbe quales in sponsa christi predicant quā sibi elegit deus gloriosam ecclesiam non habentē maculā neq; rugā: id ē: mundā ⁊ simplicē. Ad ephe. v.

Capitulū. xxxj.

Sed q̄m pōt nonullos dei preceptis obtēperare cupientes: nomē simplicitatis decipere: vt sic putēt vitiosum esse aliqñ verū occultare: quō vitiosum est aliqñ falsum dicere: atq; hoc modo aperiendo ea q̄ bis q̄b⁹ apertuntur sustinere non possunt amplius noceant q̄ si ea penitus occultarēt. Rectissime subiungit. Nolite dare sanctū canibus neq; miseritis margaritas vestras ante porcos: ne forte conculcent eas pedib⁹ suis ⁊ cōuersi disrumpant vos. Quis ⁊ dñs q̄uis nihil mē titus sit vera tamē aliqua occultare se ostendit dicēs. Johan. xvj. Adhuc multa habeo vobis dicere sed adhuc nō potestis illa portare. Et apostolus Paulus. j. Corinth. Non potui vobis (inquit) loqui quasi spiritalibus: sed quasi carnalibus tanq̄ paruulis in christo lac potum vobis dedi non escā. Neq; em poteratis neq; nunc potestis Adhuc em estis carnales. Jn hoc autem ꝓcepto q̄ prohibemur dare sanctum canibus: ⁊ mittere ante porcos margaritas nostras. Diligenter querendū est quid sit sanctū quid margarite: quid canes: quid porci. Sāctū est q̄ violare atq; corrūpere nefas est. Cuius vtiq; sceleris conat⁹ ⁊ voluntas tenetur rea q̄uis illud sanctū natura inuiolabile atq; incorruptibile maneat. Margarite aūt quecūq; spiritalia magna existimanda sunt. Et quis in abdito latent: tanq̄ de ꝓfundo eruunt: ⁊ allegoriarum in tegumētis quasi apertis conchis inueniunt intelligi. Licet itaq; q̄ vna eadēq; res ⁊ sanctum ⁊ margarita dici pōt: sed sanctum ex eo q̄ non debet corrūpi. margarita ex eo q̄ nō debet cōtēni. Conatur autem quisq; corrūpere quod nō vult esse integrū. Contēnit vero quod vile ducit ⁊ quasi ifra se esse existimant. ⁊ ideo calcari dicit quicquid cōtemnitur Quapropter canes q̄m insiliūt ad dilacerādū. q̄d autem dilacerant integrū esse nō sinūt. Nolite (inquit) sanctū dare canib⁹: qⁱ ⁊ si dilacerari ⁊ corrūpi non pōt: ⁊ manet integrū atq; inuiolabile: illi tamē quid velint cogitandū est q̄ acriter atq; inimicissime resistunt. ⁊ quantū in ipsis est: si fieri possit conātur perimere veritatē. Porci vero q̄uis non ita vt canes morsu appetant: passim tū calcādo coinq̄nant. Ne ergo miseritis margaritas vestras ante porcos: ne forte conculcent eas pedibus suis ⁊ conuersi disrūpāt vos. Canes vero ꝓoppugnatoribus veritatis: porcos p contēptoribꝰ positos nō incōgrueter existimo. Quod aūt ait. Conuersi disrumpant vos: non ait: ipsas margaritas disrūpant: illas em cōculcādo etiam cum cōuertuntur vt adhuc aliquid audiant: disrumpūt tamen eū a quo tā miſſas margaritas conculcauerūt. Non em facile inueneris quid ei gratū esse possit qui margaritas calcauerit: id est: cum magno labore diuina inuenta contempserit. Qui autem tales vocet: quō non disrūpantur indignādo ⁊ stomachādo: non video. Utrūq; autem animal immūdū est ⁊ canis et porcus.

Capitulū. xxxij.

Cauendum est ergo ne quid aperiatur ei qui non capit. Melius enim querit q̄ clausum est q̄ id quod apertum est aut manifestat: aut negligit. Neq; vero alia causa reperit: cur ea que manifesta ⁊ magna sunt nō accipiant ꝓter odiū ⁊ cōtēptum: q̄rū ꝓpter vnū canes: ꝓpter alterū porci noiati sunt. Que tamen omnis immūdicia rerū tpaliū: delectatiōe hui⁹ seculi cui iubemur renūciare vt mundi esse possimus. Qui ergo simplex ⁊ mūdū cor habere appetit: non debet sibi reus videri si aliquid occultat quod ille cui occultat quod capere non potest: nec ex eo arbitrandū est: licere mentiri. Non enim est consequens vt cum verum occultatur falsum dicat

Agendū ergo primū est vt impedimenta detrahant/ q̄b⁹ efficiat vt non capiat: q̄ vtiq; si propter sordes nō capit mundandus est vel verbo vt opere ꝯtum fieri a nobis ꝑt. Quod aūt dñs noster quedā dixisse inuenit q̄ multi qui aderant vel resistendo vel contēnēdo nō acceperūt nō putandus est sanctum dedisse canib⁹ aut margaritas misisse ante porcos. Non enim eis dedit qui capere nō poterāt sed eis qui poterant ⁊ simul aderant quos propter aliorū immunditiam negligi non oportebat. Et cum eum tēptatores interrogabant: respondebat illis ita vt quid cōtra dicerent non haberent: q̄uis venenis suis contabescerēt potius q̄ illius cibo saturarent. Alij tamē qui poterāt capere ex illorum occasione multa vtiliter audiebant. ℌ dixi: ne quis forte cū interrogant respondere non potuerit. hac sententia sibi excusatus videatur: si dicat nolle se sanctum canibus dare: vel ante porcos mittere margaritas. Qui enim nouit quid respondeat: debet respondere vel ꝓ pter alios quib⁹ desperatio suboriꝫ si ꝓpositam questionē solui nō posse crediderint: ⁊ hoc de rebus vtilibus ⁊ ad instructionē salutis ptinentib⁹. Multa sunt ei que inquiri ab ociosis possunt superuacua ⁊ inania ⁊ plerūq; noxia: de quibus tamen non nihil dicendū est. Sed hoctm̄ aperiendū ⁊ explicandum est cur inquirit alia non oporteat. De rebus verovtilib⁹ aliq̄n ad id respōdendū est q̄ interrogamur: sicut dñs fecit. Cū em̄ saducei de muliere interrogassent que septem viros habuit. Cuius eorum in resurrectione futura esset. Respondit enim. Matth̄. xij. Lu. xx q̄ in resurrectione neq; nubent neq; vxores ducent: ſz erūt sicut angeli in celis. Aliq̄ādo aūt ille qui interrogat interrogandus est aliud: quod tamē si dixerit: ipe sibi ad id quod interrogauit respondeat. Si autem dicere noluerit non videatur his qui assunt inuſtū: si et ipse quod interrogauit nō audiat. Nam ⁊ illi qui interrogauerūt tentātes virū reddendū esset tributū: interrogati sunt aliud id scz cuius haberet nūm⁹ ymaginē q̄ ab ipsis platus est: ⁊ q̄ dixerunt q̄ interrogati erant: id est cesaris imaginē habere nūm⁹: ipsi sibi quodāmō respōderūt id q̄b⁹ deū interrogauerāt. Itaq; ille ex eorū respōsione ita cōclusit. Reddite ergo cesari quod cesaris est: ⁊ deo quod dei est. Mat. xxij. Marci. xij. Cū aūt ꝑncipes sacerdotum ⁊ seniores populi interrogassēt: in q̄ potestate illa faceret: interrogauit eos de baptismate Iohannis. Mat. xxj. Mar. xj. Lu. xx. ⁊ cum nollent dicere quod contra se dici videbant: de Iohāne autem nihil malt dicere auderent propter circunstātes. Nec ego (inquit) vobis dicam in qua potestate hec facio: quod iustissimū apparuit circunstantibus hoc enim dixerunt se nescire q̄ nō nesciebant sed dicere nolebant. Et reuera ita ſtum erat vt qui sibi volebant responderi quod interrogauerant: prius ipsi facerent quod erga se fieri postulabant. quod si fecissent ipsi sibi vtiq; respondissent. Ipsi enī miserant ad Iohānem querentes quis esset vel potius ipsi missi erant sacerdotes et leuite putātes q̄ ipse esset christ⁹: cū ille se negauit ⁊ esse ⁊ dño phibuit testimoniū de quo si confiteri vellent ipsi se docerēt in q̄ potestate illa faceret ꝑs quod quasi nescientes interrogauerāt: vt calūniandi aditum reperirent. Capm. xxiij.

Cum ergo preceptum esset ne sanctum detur canibus et margarite ante porcos mittant: potuit auditor occurrere ac dicere conscius ignorātie atq; infirmitatis sue ⁊ audiēs precipt sibi ne daret quod seipm̄ nōdum accepisse sentiebat. Potuit ergo occurrere ac dicere q̄ sanctum me dare canibus et quas margaritas mittere ante porcos vetas cum adhuc ea me habere non videam: oportunissime subiecit dicens. Petite ⁊ dabitur vobis: querite ⁊ inuenietis: pulsate et aperiet vobis. Omis enim qui petit accipit: ⁊ qui querit inuenit: ⁊ pulsanti aperietur. Petitio pertinet ad impetrādā sanctitatem firmitatēq; animi vt ea que precipiuntur implere possimus. Inquisitio autem ad inueniendam veritatē cum enim beata vita actione ⁊ cognitione ꝓpleatur: actio facultatem virtum cōtemplatio manifestationem rerū desiderat. horum ergo primū petendum est scōm querendū est vt illud detur hoc inuenīaꝫ. Sed cognitio in hac vita vie prius q̄ ipsius possessionis est: sed cum quisq; viam veram inuenerit: perueniet ad ipsam possessionem: que tamē pulsanti aperietur. Vt ergo tria ista: id est: petitio inquisitio pulsatio manifesta fiant sub aliquo exemplo ponamus aliquē infirmis pedibus ambulare non posse. Prius ergo sanandus et firmandus est ad ambulandū: et ad hoc pertinet quod dixit petite. Quid autem prodest q̄ ambulare vel etiam currere posset: si per deuia itinera errauerit Secundū ergo est vt inueniat viam que ducit eo quo vult peruenire: quam cum tenuerit et peregerit cum ipsum locum vbi habitare vult si clausum inuenerit: neq; ambulare potuisse neq; ambulasse ac peruenisse profuerit: nisi aperiatur. Ad hoc ergo pertinet quod dictum ē pulsate. Magnam autem spem dedit ille qui promittendo non decipit Dit enim: omnis qui petit accipit: et qui querit inuenit: et pulsanti aperietur. Ergo perseuerantia opus est vt accipiamus quod petimus: ⁊ inuentamus quod querim⁹ ⁊ q̄b pulsamus aperiatur. Quemadmodum autem egit de volatilibus celi ⁊ de illis agri: ne victum nobis vestitūq; ad futurum desperaremus: vt spes a minoribus ad maiora cōsurgeret: ita ⁊ hoc loco. Aut quis erit (inquit) ex vobis homo quem si petierit filius ⁊c. Quomodo mali dant bona. Sed malos appellauit dilectores adhuc seculi hui⁹ ⁊ peccatores. Bona vero quedam scōm eorū sensum bona dicēda sunt quia hec pro bonis habent. Quāq; ⁊ in rerum natura ista bona sint: sed temporalia: ⁊ ad istam vitam infirmam pertinētia: et quisquis ea dat: non de suo dat. Domini est enim terra ⁊ plenitudo eius qui fecit celum et terrā et mare ⁊ omnia que in eis sunt. Quātum ergo sperandū est daturum dum nobis bona petētibus: nec nos posse decipi vt accipiamus aliud pro alio. Cum ab ipso petimus: quando nos etiam cum simus mali nouimus id dare q̄b petimus. Mō eni decipim⁹ ffilios nros. Et qualiacūq; bona damus: non de nostro sed de ipsius dam⁹. Cap. xxxiij.

Firmitas autem ⁊ valentia quedam ambulādi per sapientie viam in bonis moribus constituta est: qui perducuntur vsq; ad mūdationē simplicitatemq; cordis: de qua iam diu loquens ita concludit. Omnia ergo quecūq; vultis vt faciāt vobis homines bona ita et vos facite illis: hec est enim lex et ꝓphete. In exemplaribus grecis sic inuenimus. Omnia ergo quecūq; vultis vt faciant vobis homines: ita et vos facite illis. Sed ad manifestationem sententie puto a latinis additum bona. Occurrebat enim quid si quisq; flagitiose se aliquid erga te fieri velit: ⁊ ad hoc referat istam sententiā velut si velit aliquis prouocari vt immoderate bibat ⁊ se īgurgitet poculis: ⁊ hoc prior illi faciat a quo sibi fieri cupit: ridiculum est hunc putare istam impleuisse sententiā. Cum ergo hoc mouerit vt arbitror: additum est ad manifestationem rei vnum verbum vt postea q̄ dictum est. Omnia ergo quecūq; vultis vt faciant vobis homines: adderetur bona: quod si deest exemplaribus grecis: etiam illa emendanda sunt. Sed si quis hoc audeat. Intelligendū est ergo plenam esse sententiam ⁊ omnino perfectam: etiā si hoc verbum nō addatur. Id enim quod dictum est: quecūq; vultis non vsitate ac passim: sed proprie dictum accipi oportet. Bonitas nāq; non est nisi in bonis. Nam i malis flagitiosisq; factis: cupiditas proprie dicitur non volūtas. Nō quia sic semper loquuntur scripture: sed vbi oportet: ita omnino proprium verbum tenent: vt non aliud sinant intelligi. Videtur autem hoc preceptum ad dilectionem proximi pertinere: non etiam ad dei cū alio loco duo precepta esse dicat in quibus tota lex pendet et prophete omnes. Nam si dixisset oia quecūq; vultis fieri vob: hec ⁊ vos facite hac vna sententia vtrūq; illud preceptum complexus eēt. Cito enim diceretur diligi seipm̄ vnumquēq; a deo ⁊ ab hominibus. Itaq; cum ei hoc preciperetur vt quod sibi fieri vellet hoc faceret: id vtiq; preciperetur vt diligeret deum et homines. Cum vero expressius de hominibus dictum est. Omnis ergo quecūq; vultis vt faciant vobis hoies ita et vos facite illis nihil aliud dictū videt q̄ diliges primū tuū taq; teipm. Sz non ē negligēter attendendū q̄b hic subiecit. hec est ei lex et prophete. In illis aūt duob⁹ preceptis non tātum ait lex pendet et ꝓphete: ſz etiā addidit: tota lex ⁊ ꝓphete ꝓ eo q̄b est tota ꝓphetia. Quod cum hic non addidit: seruauit locum alteri precepto quod ad dilectionem dei pertinet. Sic autem quoniam precepta simplicis cordis exequitur: ⁊ erga eos metuendum est ne habeat quisq; duplex cor quibus occulteri cor potest id est erga homines idipsum precipiēdū fuit. Nemo enim fere est qui velit quēq; duplici corde secū agere. Id autem fieri non potest: id est vt simplici corde aliq̄d homo homini tribuat nisi ita tribuat vt nullum temporale cōmodum ab illo expectet: ⁊ ea intentione faciat de qua superius satis tractauimus cum de oculo simplici loquemur.

Capitulum. xxxv.

Mundatus ergo oculus simplexq; reddit⁹: apt⁹ ⁊ idoneus erit ad intuendam ⁊ contemplandā interiorem lucem suam. Iste enim oculus cordis est: hunc autem talem oculum habz ille qui finem bonorum operum suorum vt vere bona opera sint non in eo constituit vt hominibus placeat. ad eorum salutem potius hoc refert ⁊ ad gloriam dei non ad inanem iactantiam suam. Neq; propterea boni aliquid ad salutem proxīmi operatur: vt ex eo comparet ea que huic vite tranſigende sunt necessaria. Neq; temere animū hominis voluntatēq; condēnat in eo facto in quo non apparet quo animo ⁊ voluntate sit factum: et quicquid officiorum exhibet homini: hac intentione exhibet qua sibi exhiberi vult id est vt nō ab eo commodi aliquid ꝑmotalis expectet. Ita erit cor simplex ⁊ mundum in quo queritur de⁹. Beati ergo mundicordes quia ipsi deum videbunt. Sed hoc quia paucorū est: iam incipit de inuestigāda ⁊ possidē da sapientia loqui quod est lignum vite: cuius vtiq; inuestigande atq; possidende id est contemplande talis oculꝰ per omnia superioza perductus est quo videri iam possit arcta via ⁊ angusta porta. Quod ergo deinceps dicit. Intrate per angustiam portam. Quam lata porta et spaciosa via que ducit ad perditionem: ⁊ multi sunt qui introeunt per eam: q̄b angusta est porta ⁊ arcta via que ducit ad vitā et pauci sunt qui eam inueniunt non ideo dicit quia iugū domini asperum est aut sarcina grauis: ſz quia labores strictoris pauci volunt minus credentes clamāti: venite ad me qui laboratis ⁊ ego vos reficiam. Matth̄. xj. Tollite iugum meum ⁊ discite a me quoniam mitis sum et humilis corde Iugum enim meum leue est ⁊ sarcina mea leuis est. Hinc autem iste sermo sumpsit exordium de humilibus et mitibus corde: quod iugum leue et leuem sarcinam multi respuunt: pauci subeūt: eoq; fit arcta via que ad vitam ducit ⁊ angusta porta qua intrat in eam. Capm. xxxvj.

Ide ergo illi qui promittunt sapientiam cogitationēq; veritatis quā non habent precipue caueāt di sunt: sicut sunt heretici qui se plerūq; paucitate cōmendant: ⁊ ideo cum dixisset paucos esse q̄ inueniūt angustam portam ⁊ arctam viā ne se illi supponant nomine paucitatis statim subiecit. Cauete a pseudo prophetis qui veniunt ad vos in vestitu ouium: intrinsec⁹ autem sunt lupi rapaces. Sed isti non fallunt oculum simplicem: qui ar̄orem dinoscere ex fructibus nouit. Ait em̄ Ex fructibus eorum cognoscetis eos. Deinde similitudines adiungit. Nunquid colligūt de spinis vuas: aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona bonos fructus facit: mala autem arbor malos fructus facit. Non potest arbor bona malos fructus facere: neq; arbor mala bonos fructꝰ facere. Omnis enim arbor qui non facit fructum bonum excidetur: ⁊ in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorū cognoscetis eos: quo loco illorum errorem maxime cauendus est qui de ipsis arboribus duas naturas opinantur esse: quarum vna sit dei: altera vero nec dei nec ex deo. De quo errore in aliis libris iam disputatum est vberius. Et si adhuc parum est disputabitur. Nūc autem nō eos adiuuare istas duas arbores docendum est. primo quia de hominibus cum diceret: tam clarum est vt quisquis et precedentia ⁊ consequentia legerit: miretur eorum cecitatem. Deinde attendunt quod dictum est. Non potest arbor bona fructus malos facere: neq; arbor mala fructus bonos facere. Et ideo putant neq; animā malam fieri posse vt in melius cōmutetur: neq; bonam in deterius: quasi dictum sit: non potest arbor bona mala fieri: neq; arbor mala bona fieri. Sed dictum est: nō potest arbor bona malos fructus facere neq; arbor mala fructus bonos facere. Arbor est ipsa anima: idem quod ipse homo: fructus vero opera hominis. Nō ergo potest malus homo bona operari: neq; bonꝰ mala. Malꝰ q̄ si vult bona opari: bonꝰ primo fiat. Sic alio loco euidēterꝰ dicit ipse dñs Mat. xij. Aut facite arborē bonā: aut facite arborē malā. Nō si duas naturas istorū his duab⁹ arboribꝰ figuraret nō diceret facite. Quis eni hoim pōt facere naturā? Deide etiam tibi cū ipsarū duarū arborum mentionē fecisset: subiecit. hypocrite: quomodo potestis bona loqui cum sitis mali. Capm. xxxvij.

Quādiu ergo qui malꝰ est: non pōt facere fructus bonos. Si em̄ fructꝰ bonos fecerit: iam malꝰ nō erit. Sic ꝛissime dici potuit: nō pōt esse nix calida. cum eni calida esse ceperit: non iam eā niuē sed aquā vocam⁹. Pōt ergo fieri vt que nix fuit nō sit: non aūt pōt fieri vt nix calida sit: sic pōt fieri vt qui malus fuit: nō sit malꝰ: non tñ fieri pōt vt malꝰ bene faciat. Quia etiā si aliq̄n vtilis est: nō hoc ipe facit: sed fit de illo diuina ꝓcurante prouidētia. Sicut de pharisēis dictū est Mat. xxiij. que dicūt facite: que aūt faciunt facere nolite. hoctm̄ q̄b bona dicebant ⁊ ea que dicebant: vtiliter audiebant et fiebant: non erat illorū. Super cathedrā inquit mo⁹ si sedent per diuinā ꝓuidētiā legē dei ꝓdicantes: possent esse audiēdi bus vtiles cū sibi nō essent. De talib⁹ alio loco ꝓphetā dictū est. Seminatis triticū ⁊ spinas metitis: q̄ bona precipiūt ⁊ mala faciūt: nō ergo qui eos audiebāt ⁊ faciebāt q̄ ab eis dicebant: de spinis legebant vuas: sed per spinas de vite legebāt vuas: tanq̄ si manū aliquis ꝑ sepē mittat aut certe de vite q̄ sepi fuerit inuoluta vuā legat: non spinarū est fructꝰ ille sed vitis. Capm. xxxvij.

Rectissime sane queritur quos fructꝰ nos attendere voluerit: quibꝰ cognoscere arborem possumus. Multi eni quedā ī fructibꝰ deputant que ad vestitum ouiū pertinēt et hoc modo a lupis decipiunt: sicuti sunt vel tetunia vel ozationes vel elemosyne: que oīa nisi fieri etiā ad hypocritis possent: non superius diceret. Cauete iusticiam vestram facere coram hominibus: vt videamini ab eis. Que sententia ꝓposita ipsa tria exequitur: elemosynā: ozationē: ieiuniū. Multi enī multa pauperibꝰ nō misericordia sed ambitione largiūtur: ⁊ multi ozant vel potius vident ozare: nō intuētes deū sed hominibus placere cupiētes. Et multi ieiunāt ⁊ mirabilem abstinentiā pretendunt eis quibꝰ ista difficilia videtur: et hoc non digna existimātur/ ⁊ butusmodi dolis eos capiunt dū aliud ostentant ad decipiēdum aliud exerūt ad deprecandum vel interficiēdū eos qui sub isto vestitu ouino lupos videre nō possunt. Dī ergo nō sunt fructus de quibus cognosci arborē monet: ista enī cum bono animo in veritate fiunt ꝓprie sunt ouibus vestes: cū aūt malo in errore non aliud q̄ lupos contegūt. Sed non ideo debent oues odisse vestimentū suū q̄ plerūq; illo se occultāt lupi. Qui sunt q̄ fructꝰ q̄b⁹ inuētis cogñscam⁹ arborē malā: ꝛ apls ad Gal. v. Manifesta sūt aūt opera carnis: que sunt: fornicatiões immūdicie/luxurie/ ꝓdolorum seruitus/veneficia/inimicicie/contēciones/emulationes/animositates/dissentiones/ hereses/inuidie/ ebrietates/ cōmessationes: et his similia que predico vobis sicut predixi: q̄m qui talia agunt regnū dei nō possidebunt. Et qui sunt fructꝰ per quos cognoscimus arborē bonam. Idē ipse consequēter dicit. Fructus aūt spiritus est charitas/gaudiū/pax/lōganimitas/bonitas/benignitas/fides/mānsuetudo/continentia. Sane sciēdum est hic gaudiū ꝓprie positū. Mali enī homines non gaudere sed gestire proprie dicunt (sicut superiꝰ dixim⁹) voluntatē proprie positā quā nō habēt mali vbi dictū est. Omnia quecūq; vultis vt faciāt hoies hec ⁊ vos facite illis. Ex ista ꝓpietate ꝑbi: q̄ gaudiū non dicitur nisi in bonis etiā propheta loquit dicens. Non est gaudere impijs. dicit dñs. Ita quoq; posita est fides nō quecūq; vtiq; sed vera fides: ⁊ cetera que hic posita sunt habent quasdā imagines suas in malis hominibus ⁊ deceptoribus vt omino fallant nisi quis iam mundū oculum et simplicē habuerit quo ista cognoscat. Capm. xxxix.

Expositio Diui Augustini.

Primo itaq; ordine primo actū est de oculo mū dano: et deinde dicta sunt que cauerentur. Sed qm̄ quāuis quisq; oculo mūdo sit id est sincero ꝛ simplici corde viuat: non potest tamē cor alteri⁹ intueri quecūq; in factis vel dictis apparere nō potuerint tēptationibus aperiuntur. Tēptatio autē duplex est: aut est in spe adipiscendi aliquod cōmodū temporale aut interior amittendi. Et maxime cauendum est ne tendētes ad sapientiam que in solo christo inuentri pōt in q̄ sunt oēs thesauri sapientie et scientie abscenditi. Cauendum ergo est ne ipso christi nomine ab hereticis vel quibuslibet male intelligentibus et seculi huius amatoribus decipiamur Sed ideo sequitur et monet. Nō omnis qui dicit mihi domine dñe intrabit in regnū celorū sed his qui facit volūtatem patris mei qui in celis est: ipse intrabit in regnum celorum. Ne putemus ad illos fructus iam pertinere si quis domino nostro dicat domine dñe et ex eo nobis arbor bona videatur. Sed illi sunt fructus qui facere voluntatem patris mei volūt qui in celis est: cuius faciēde se ipm exemplum prebere dignat⁹ est. Sed merito potest moueri questio: quomodo huic sententie conueniat illō apostoli. j. Corin. xij. vbi ait. Nemo in spiritu dei loquens dicit anathema Jesu: et nemo potest dicere: dominus Jesus nisi in spiritu sancto quia neq; aliquos habentes spiritum sanctum possumus dicere non intraturos in regnum celorum si perseuerauerint vsq; in finem neq; illos qui dicūt domine domine ꝛ tamen non intrant regnū celorum possumus dicere habere spiritum sanctum. Quomodo ergo nemo dicit dominus iesus nisi in spiritu sancto: nisi quia proprie apostolus posuit verbum quod est dicit vt significet voluntatem atq; intellectum dicentis. Dominus vero generaliter posuit verbum quo ait. Non omnis qui dicit mihi domine domine intrabit in regnum celorum. Videtur enim dicere etiam ille qui nec vult nec intelligit quod dicit: sed ille proprie dicit qui voluntatem ac mentem suam sono vocis enūciat: sicut paulo ante quod dictum est gaudiū in fructib⁹ spiritus proprie dictum est. Non eo modo quod alibi dicit idem apostol⁹: non gaudet super iniquitate quasi q̄sq; possit super iniquitate gaudere quia illa elatio est animi turbide gestientis non gaudium nam hoc soli boni habēt ergo dicere videntur etiam illi qui non hoc quod sonant ꝛ intellectu cernunt et voluntate aguut sed voce tantum sonant. Secundum quem modum dñs ait. Non omnis qui dicit mihi domine domine ītrabit in regnum celorum vere autem ac proprie illi dicunt a quorū voluntate atq; mēte non abhorret prolatio sermonis sui secundū quā significationem dixit apostolus. Nemo potest dicere dominus iesus nisi in spiritu sancto. Capitulū. xl.

Teq; illud ad rem maxime pertinet ne decipiamur tendentes ad contemplationem veritatis non solum nomine christi per eos q̄ nomē habēt sed etiam quibusdam factis atq; miraculis q̄lis ꝓpter infideles cum fecerit dominus monuit tū ne talib⁹ decipiamur arbitrantes ibi esse inuisibilem sapientiā vbi visibile miraculum viderem⁹? Adiūgit ergo ꝛ dicit. Multi mihi dicent in illa die: domine domine: nonne in nomie tuo prophetauimus: ꝛ in nomine tuo demonia iniecim⁹: in noīe tuo virtutes multas fecimus. Et nūc dicat illis: nunc vos cognoui recedite a me qui operamini iniquitatem: nō ergo cognoscit eum qui operatur iniquitatem. Nam ꝛ ipsos discipulos suos prohibuit gaudere de talibus. i. q̄ demonia illis subiecta fuerint sed gaudete (inquit Luce. x.) q̄ nomina vestra scripta sunt in celo. Credo q̄ in illa ciuitate hierusalem que est in celis in q̄ non nisi iusti sanctiq; regnabunt. An nescitis (ait apostolus. j. Co. vj.) Quoniā iniqui regnum dei non possidebunt. Sed fortasse quis dicat non posse iniquos visibilia illa miracula facere: ꝛ mentiri pot⁹ illos credat q̄ dicturi sūt in noīe tuo, ꝓphetauim⁹ et demonia eiecim⁹ ꝛ multas ꝟtutes fecim⁹. Legat ergo quanta fecerint resistētes famulo dei moysi magi egyptiorum: aut si hec non vult legere quia non in nomine christi fecerunt: legat q̄ ipse dñs dicit de pseudo prophetis ita loquens Mat. xxiiij. Tunc si quis vobis dixerit hic est xp̄s aut illic: nolite credere: surgent enim pseudo christi ꝛ pseudo prophete ꝛ dabunt signa magna et prodigia: ita vt in errorem inducantur etiam electi: ecce predico vobis: q̄ ergo mundo ꝛ simplici oculo opus est vt inueniatur via sapientie: cui tantum malorum et peruersorum hominū deceptiones erroresq; obstrepunt. quos omnes euadere: hoc est venire ad certissimā pacem ꝛ immobilem stabilitatē sapientie. Vehementer enim metuendum est: ne studio altercandi ꝛ contendendi quisq; non videat quod a paucis videri potest vt paruus sit strepitus contradicentium: nisi etiā ipse sibi obstrepat. Quo pertinet etiam illud qō dicit apls i. Thi. ij. Seruū autē dñi litigare non oportet sed mitē esse ad omnes: doctibilem: patientem: cum modestia corripiētem: diuersa sentientes: ne forte det illis deus penitentiam ad cognoscendam veritatem. Beati ergo pacifici: quoniā ipsi filij dei vocabuntur. Conclusio ergo huius totius sermonis q̄ terribiliter inferatur: valde attendēdū est. Oīs ergo (inquit) qui audit verba mea hec et facit ea similis ē viro prudenti qui edificauit domū super petrā. Non enim quisq; firmat que audit vel percipit nisi faciendo. Et si petra est christus sicut multa scripturarū testimonia predicant: ille edificat in christo: qui quod ab illo audit facit.

Descendit pluuia venerunt flumina: flauerunt venti ꝛ offēderunt in domū illam ꝛ non cecidit: fundata enim erat super petram. Non ergo iste metuit vllas caliginosas superstitiones. Quid enim aliud intelligitur pluuia cum ī malo alicuius significationem ponitur: nisi aut rumores hominum quos ventis comparatos puto aut vite huius fluuium carnalibus concupiscentijs tanq̄ fluētem super terram: horum enim trium qui prosperitatibus inducitur aduersitatibus frangitur: quorum nihil metuit qui fundatam habet domum super petram id est qui non solū audit precepta domini sed etiam facit. Et his omnibus periculose subiacet qui audit et non facit non enim habet stabile fundamentum: sed audiendo ꝛ non faciēdo ruinam edificat. Fit enim consequenter. Et omnis qui audit verba mea hec et non facit ea et reliqua. Et factū est cū ꝓsūmassꝫ iesus verba hec admirabantur turbe super doctrina eius Erat enī docēs eos quasi potestatē habens non quasi scribe eorum. Hoc est quod ante dixit p̄ ꝓphetā in psalmis significatū esse cū diceret Fiducialiter agā in eo eloquia domini vsq; septuplū: propter quem numerum admonitus sū etiam precepta ista ad septem illas referre sententias q̄s in principio sermonis huius posuit de beatis cum diceret et ad illas septem operationes spiritus sancti quas esayas prophetā commemorat. Sed siue iste ordo in his considerandus sit siue aliquis alius: faciēda sunt que audiuimus a domino si volumus edificare super terram.

Laus deo.

¶ Sequitur Registrum ad inueniēdū principaliores passus euangelicos cum alijs annexis in diui Augustini de Ser. do. in mōte expositis/singulariterq; declaratis: ſm capitulorū assignationem alphabetico ordine assignatis.

Audistis quia dictū est antiquis. Non occides q̄ c. autem occiderit reus erit iudicio: qui autem dixerit fatue. ꝛc. ca. xiiij. fol. cclxviij. col. iij.

Auditis quia dictū est antiquis: non mechabe: ris. Ego autem dico vobis: quia omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam. ꝛc. ca. xviij. fo. cclxix. columna. iij.

Audistis quia dictum est antiquis non periurabis ꝛc. ca. xxv. fo. cclxxj. col. j.

Audistis: quia dictum est oculum pro oculo ꝛc. ca. xxvij. fo. ibidem. col. iij.

Audistis quia dictū est. Diliges proximū tuum et oderis inimicū tuū. Ego autem dico: diligite inimicos vestros ca. xxxvj. fo. cclxxij. col. iij.

Aliqua peccata morte fuisse punita. ca. xxxiij. fo. cclxxij. columna. ij.

Animū christiani paratissimū esse ad plura perferēda. ca. xxxiij. fo. ibidem.

Beati pauperes spiritu: quoniā ipsorū est regnum celorum. ca. ij. fo. cclxxvij. col. ij.

Beati mites quoniā ipsi hereditate possidebunt terram. ca. iij. fo. ibidem.

Beati lugentes: quoniam ipsi consolabuntur. ca. iij. folio. ibidem. col. iij.

Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiam. eodē ca. fo. ibidem columna. iij.

Beati misericordes: quoniā ipsorum miserebitur deus. eodem. folio ibidem.

Beati mundo corde: quoniā ipsi deum videbunt. eodem. folio ibidem.

Beati pacifici: quoniā filij dei vocabuntur. eōdem. ibidē.

Beati qui persecutionem patiuntur ꝛc. eodem. fo. ibidem

Beati eritis cum vobis maledicēt et pr̄sequantur vos. ca. iiij. fo. cclxvij. col. iij.

Bñdicite et nolite maledicere. ca. xxxvij. fo. cclxxij. co. iij

Cum vidit iesus turbas ascendit in montem ꝛ aperiens os suum docebat eos. ca. j. fo. cclxvij. col. j.

Cum ergo facis elemosynam noli tuba canere ꝛc. ca. iij. folio. cclxxiij. col. iij.

Cauete facere iusticiam vestram coram hominibus vt videamini ab eis. ca. v. fo. cclxxiij. col. iij.

Cum oratis non eritis sicut hypocrite tristes. ca. vj. folio. cclxxiij. col. j.

Cordis mundatio quid sit. ca. j. ij. ij. fo. cclxxiij. col. ij.

Cauete ab pseudo ꝓphetis. ca. xxxvj. fo. cclxxvij. col. iij.

Donec transiet celum et terra iota vnum vel vn⁹ apex non transiet a lege do. h. o. fi. ca. x. fo. cclxviij. col. iij.

De peccato in spiritū sanctū. ca. xxxix. fo. cclxxij. col. iiij.

De locutione fathane cū deo: quomodo intelligēda sit. ca. xv. fo. cclxxv. col. iij.

Esto beniuolens aduersario tuo cito cum es in via. ca. xvj. fo. cclxix. col. ij.

Estote ergo vos perfecti sicut pater vester qui in celis est. perf. est. ca. xxxvj. fo. cclxxij. col. iij.

Ego autem dico vobis nō iurare oīno neq; per celum. ca. xxvj. fo. cclxxj. col. ij.

Ego autem dico vobis: non reddere malum pro malo. ca. xxix. fo. cclxxj. col. iij.

Gaudete et exultate: quoniam merces vestra est ī celis. ca. iiij. fo. cclxvij. col. j. ꝛ ij

In quo iudicio iudicaueritis/iudicabitur de vobis. ca. xxix. fo. cclxxvij. col. iiij.

Iusticia phariseorum est nō occidere. ca. xiij. fo. cclxviij. columna. iiij.

Mulier nō habet potestatem sui corporis sed vir. similiter vir non habet potestatē sui coporis. ca. xxiiij. folio. cclxxj. columna. j.

Non potest ciuitas abscondi supra montem cōstituta nec accendunt lucer. ꝛc. ca. vij. fo. cclxviij. co. ij.

Nolite em̄ putare quoniā veni soluere legē aut prophetas non veni soluere sed implere. ca. ix. ibidem. col. iij.

Nisi abundauerit iusticia vestra plus q̄ scri. et phari. cap. xij. ibidem.

Nolite vobis condere thesauros in terra vbi ti. ca. xxj. fo. cclxxvj. col. iij.

Nemo potest duobus dñis seruire. ca. xxij. ibidem.

Nolite iudicare ne iudicetur de vobis. ca. xxvij. fo. cclxxvij. columna. iiij.

Nolite dare sanctū canib⁹ neq; miseritis margaritas ante porcos. ca. xxxj. fo. cclxxvij. col. ij.

Nemo in spū dei loquēs dicit. ca. xxxix. fo. cclxxix. co. iij.

Omni petenti te tribue et qui voluerit a te mutu. cap. xxxv. fo. cclxxij. col. iij.

Orantes autem nolite multiloqui esse sicut ethnici. ca. vij fo. cclxxiiij. col. j.

Omnis qui gladio pcusserit gladio morietur. ca. xxix. fol. cclxxviij. colū. j.

Omnia ergo quecūq; vultis vt faciant vobis homines ꝛc. ca. xxiiij. fo. cclxxviij. col. iiij.

Peccatum ad mortem quid sit. ca. xxxviij. fo. cclxxij. columna. iiij.

Peccatū non ad mortem quid sit. ca. eodem. fo. ibidem.

Pater noster qui es ī celis ꝛc. totum per ordinē declarat ſm septem petitiones in eo contentas a ca. vij. fo. cclxxiiij. vsq; ad. xvj.

Qui soluerit vnū de mandatis istis minimis ꝛ docuerit sic homines mini. ꝛc. ca. xj. fo. cclxviij. co. iij.

Quicūq; dimiserit vxorem suam det illi lib. rep. cap. xx. fo. cclxx. col. j.

Quicunq; autem dixerit verbum neq; aduersus filiū homi. ꝛc. ca. xxxix. fo. cclxxij. col. iiij.

Qui bonitatē simulāt duplici corde sunt. ca. j. fo. cclxxiij. columna. iij.

Quis autem vestrum curans pōt adijcere ad ſta. su. cu. ca. xxiij. fo. cclxxvj. col. iiij.

Querite primū regnū dei. ca. xxv. fo. cclxxvij. col. ij.

Quid autem vides festucam in oculo fratris tui ꝛc. ca. xxx. fo. cclxxviij. col. j.

Quid nomine fornicationis intelligendū sit. ca. xxj. ꝛ. xxij. fo. cclxx. col. iij.

Quisquis solutā duxerit a viro mechatur. ca. xxiiij. ibidē. columna. iiij.

Quid interfit inter mitis ꝛ misericors. ca. xxvij. fo. cclxxj. columna. iij.

Quid sit in factem cedi. ca. xxx. fo. ibidem. col. iiij.

Recte viuere et nolle laudari q̄d sit. ca. j. fo. cclxxiij. columna. ij.

Racha quid sit proprie. ca. xiiij. fo. cclxviij. col. iiij.

Seminatis triticum ꝛ spinas metitis. ca. xxxvij. folio. cclxxix. col. ij.

Si quis te percusserit in dextram maxillam prebe illi alia. ca. xxix. fo. cclxxj. col. iij.

Si autem oculus tuus dexter scandalizat te erue eū ꝛ proꝛc. ca. xix. fo. cclxx. col. j.

Si ergo obtuleris munus tuum ad altare et illic recor. ꝛc. ca. xv. fo. cclxix. col. j.

Te autem faciente elemosynam non sciat sini. tu. ꝛc. ca. iiij. fo. cclxxiij. col. iiij.

Vos estis sal terre. ca. v. fo. cclxviij. col. ij.

Vos estis lumen mundi. ca. vj. fo. ibidem.

Vos autem cum oratis introite in cubicula vestra. ca. vj. fo. cclxxiiij. col. j.

¶ Finis.

Annotatio Sermonū Diui Augustini

Diui Aurelij Augustini hipponēsis Episcopi Sermonum de tempore in hoc opere positoꝝ ac cōmemoratoꝝ: ordinata ac breuis annotatio.

Dominica prima Aduentus domini saluatoris. Sermo.j. fo.ccxxxvij.
Dominica secunda aduentus domini.fo.ccxxxvij.
Dñica ꝓma ante festū natiuitatis dñi saluatoris: de vnitate trinitatis & incarnatione verbi.fo.ccxxxvij.
In vigilia natiuitatis dñi saluatoris de fide xpi cōtra paganos iudeos & arrianos.fo.ccxxxviij.
Item in eadem vigilia Sermo secundus factꝰ ad fratres in heremo: qui inter sermones ad eosdem habetur decimusnonus.folio.lx.
In festo natiuitatis saluatoris nostri Jesu xpi: Sermōes. xxiij. qui habentur.fo.ccxl.ꝓm ordinem.
Item in eodem festo alius sermo de eodē: qui habek inter sermones de Verbis domini.xxxix.fo.lviij.
Item in eodem festo Homelia de eo qō scriptū est in euangelio ꝓm Johannē. In ꝓncipio erat verbū ꝛc.ꝙ habetur in expositione doctoris. Tract.j.fo.cxxxvij.col.iij.
Item in eodem festo de eodem sermo: qui habetur iter sermones de Verbis dñi.xxxviij.fo.lvj.
Item in eodem festo alius sermo factus ad fratres in heremo: qui habetur inter sermones ad eosdem.xx.fol.ix.
In festo Epiphanie dñi & p octauas eius. Sermones. vij. qui habentur.fo.ccxlviij.ꝓm ordinem.
Item in eodē festo alius sermo factꝰ ad fratres in heremo qui inter sermones ad eosdem habetur.xliij.fo.xx.
Dominica itra octauas Epiphanie dñi de baptismo christi. Sermones tres: qui habentur fo.ccl.
Item in eadem dñica alius sermo: qui habetur iter sermones de Verbis dñi.lxiij.fo.lxx.
Dñica prima post octauas festi Epiphanie de charitate. Sermo.j.fo.ccliij.
In eadem dominica de eo q christus tribus modis in scripturis intelligatur. Sermo.ij.fo.ccliij.
Dñica secūda post octauas festi Epiphanie de nuptijs factis in chana galilee. sermo.j. fo.ccliij.
In eadem dñica de charitate. Sermo.ij.fo.cclilij.
In eadem dominica de verbis apostoli vbi ait: Non quod volo bonum hoc facio: sed quod nolo malum hoc ago. Sermo.iij.fo.cclliij.
Item in eadem dñica Homelia de eo quod scriptum est: in euangelio ꝓm Johannē. Nuptie facte sunt ꝛc. que habetur in expositione doctoris. Trac.viij.fo. cxlviij.
Item in eadē dñica alius sermo de eodē: qui habetur inter sermones de verbis domini.xlj.fo.lix.
Dominica tertia post octauas festi epiphanie dñi: de charitate. Sermo.j. fo.cclitij.
Jn eadem dñica de eo qō apostolus dicit. Non eñ qō volo facio bonū: sed qō nolo malū hoc ago. Ser.ij.fol.cclv.
Item in eadem dominica Homelia de eo quod scriptū est in euangelio ꝓm Mattheum. Cum descendisset iesus de monte: secute sunt eū turbe ꝛc. que habetur in opere de q̄ stionibus euangeliorum. li.ij.c.lij.
Dominica quarta post octauas festi Epiphanie. De quatuoꝝ speciebus vel virtutibus charitatis. Ser.j.fo.cclv
Jn eadem dñica de eo quod apostolus dicit. Delector enī legi dei ꝓm interiorem hoiem ꝛc. Sermo.ij.fo.cclvj.
Item in eadē dñica Homelia de eo qō scriptū est in euangelio ꝓm Mattheū. Simile est regnū celoꝝ homini qui seminauit bonū semen ꝛc. que habek in opere de questionibus euangeliorum.lib.j.ca.xj.
Dominica quinta post octauas festi Epiphanie: de eo qō scriptum est in euangelio ꝓm Mattheum. Confiteor tibi pater ꝛc. Sermo.j.fo.cclvij.
In eadem dominica: de iusticia que ex lege & ea que ex fide est. Et quomodo diabolus princeps sit mundi extra ducet peccati. Et de perfectione imperfecta et eternitate futura. Sermo.ij.fo.cclviij.
Dominica in septuagesima: de lapsu mūdi & auaricia. Sermo.j.fo.ccliij.
Item in eadē dominica: homelia de eo qō scriptū est i euāgelio ꝓm Mattheū. Simile est regnū celoꝝ homini patrifamilias qui exijt ꝓmo mane ꝛc. que inserta est in ser"mone.lix. de verbis dñi. inter. B. & F. fo.lxviij. — Mat.xx.
Item in eadē dominica alius sermo de Epistola. Non sic pugno ꝛc. qui habek inter sermones de verbis apostoli. xix.fo.lxxxix. — j.Cor.ix.
Dominica i sexagesima. De vocatione Abrae. Egredere de terra tua ꝛc. sermo.j.fo.cclx. — Gen.xij.
Item i eadem dominica. Homelia de eo quod scriptū est in euangelio ꝓm mattheū. Exijt qui seminat ꝛc. que habetur li.j. questionum euangeliorū. ca.x. & xiij. — Mat.xiij.
Feria quarta post dominicā in sexagesima. De charitate & dilectione dei: & de ceco illuminato. Sermo.j.fo.cclx.
Item in eadē feria: alius sermo de Epistola dici. Quē diligit dominꝰ castigat ꝛc. qui habek i libro. lxxxiij. questionum: questione. lxxxij. — Heb.xij.
Item in eadem feria. Homelia de eo qō scriptū est in euāgelio ꝓm Mattheū. Omne peccatū & blasphemia remittetur hominibus ꝛc. que habetur inter sermones de verbis domini.xj.fo.xl. — Mat.xij.
Dominica i quinquagesima. De fide/spe/& charitate. Sermo.j.fo.cclxj.
Jn eadem dominica: de vacca/ariete vel capra triū annoꝝ turture quoq; & columba. Sermo.ij.fo.cclxj.
Item in eadem dominica. Homelia de eo quod scriptū est in euāgelio ꝓm Mattheū. Et ecce duo ceci sedētes ꝛc. q̄ habeink inter sermones de verbis dñi.xvij.fo.xlvj. — Mat.xx.
Feria quarta in capite ieiunij. Sermones duo. fo.cclxj.
Item de Jeiunio alius sermo factus ad fratres i heremo qui habetur inter sermones ad eosdem. xxiij. & xxiiij. et xxv. folio. x. & xj.
Item eodem die: homelia de eo quod scriptū est in euangelio ꝓm Mattheū. Cum ieiunatis nolite ꝛc. que habek libro. ij. de sermone dñi in monte. ca.xiij. — Mat. vj.
Feria quinta post dñicam in quinquagesima: de penitētia Sermo.j.fo.cclxij.
Eodem die. De penitentia. Sermo.ij. ibidem.
Item in eadē feria. Homelia de eo quod scriptū est in euāgelio ꝓm Mattheū. Cū oratis non eritis sicut hypocrite tristes ꝛc. que habetur libro. ij. de sermone domini in monte. ca. iiij. & v. — Mat.vj.
Item in eadem feria alia homelia de eo quod scriptū ē in euangelio ꝓm Mattheū. Cum introisset iesus Capharnaum ꝛc. que habetur inter sermones de verbis domini vj.fo.xxxvij. — Mat. viij
Feria sexta post dominicā in quinquagesima: de eo quod scriptum est in euāgelio ꝓm Mattheū. Audistis quia dictum est. Diliges proximū tuum ꝛc. Sermo.j.fo.cclxiij. — Matth.v.
Jn eadē feria de eo quod scriptū est in euangelio ꝓm Mattheum. Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua ꝛc. Sermo.ij.fo.cclxiij. — Mat.vj.
Eodem die. Sermo.iij.fo.cclxiij.
Jtē eodem die alius sermo qui habetur inter sermones de verbis domini.ij.fo.xxxv.
Item eodem die alius sermo de epistola dici: qui habetur in libro Quinquaginta homeliarū: homelia.vij.fo.cxv. et.xviij.fo.cxx.
Sabbato post dominicā i q̄nquagesima. Ser.j.fo.cclxiij.
Eodem die: de necessitate ieiunij cum mittitate & largitate Sermo.ij.fo.cclxv.
Item eodem die: homelia de eo quod scriptū est in euāgelio ꝓm Mattheū. Et dimissa turba ascēdit in mōtem solus orare ꝛc. que habetur inter sermones de verbis dñi. xlij. & xliij fo.xlij.& xliij. — Mat.xiiij
Dominica prima in quadragesima. De mysterio ieiunij q̄ dragesimalis: fructu & modo. Sermo.j.fo.cclxv.
Jn eadem dñica. De ieiunio & eiꝰ effectibꝰ. Ser.ij.f.cclxv.
Jn eadem dominica. De cōfessione peccatoꝝ. Sermo.iij. fo.cclxv.
Feria secūda post primā dñicam in quadragesima. De extremo iudicio cogitando. Sermo.j.fo.cclxvj.
Feria tertia post primā dñicā in quadragesima. De beato abraam. Sermo.j.fo.cclxvj.

De Tempore.

Feria quarta post primā dñicam in quadragesima. De ieiunio: cataclysmo & archa Noe. Sermo. j.fo.cclxvij.
Jtē eodē die de Jeiunio alius sermo factꝰ ad fratres i heremo: qui inter sermones ad eosdē habek.xxv.fo.xj.
Item eodē die. Homelia de euāgelio dici: que habetur de questionibus euāgeliorū. libro. j. ca. vij. et. ix.
Feria quita post primā dñicā in quadragesima: de tribus viris q̄ beato Abrahe apparuerūt. Sermo.j.fo.cclxvij.
Jtē eodē die alius sermo factus ad fratres in heremo: q̄ inter sermones ad eosdē habetur. xlvj.fo.xxj.
Item eodem die. Homelia de eo quod scriptum est i euāgelio ꝓm Johannē. Dicebat iesus ad eos q̄ crediderunt ex iudeis ꝛc. que habetur in expositiōe doctoris. Trac. xlj.fo.clxxxviij. — Joh. viij.
Item eodē die alia homelia de eodē: que habek inter sermones de Verbis dñi. xl viij.fo.lxij.
Feria sexta post primā dñicam in quadragesima. De immolatione Jsaac. Sermo.j.fo.cclxvij.
Jn eadē feria de tētatiōe Abrahe a deo. Ser.ij.fo. cclxviij
Item eodē die alioꝰ ꝓmo factꝰ ad fratres in heremo: q̄ inter sermones ad eosdē habetur. xl.fo.xviij.
Item eodem die: homelia de eo quod scriptū est in euāgelio ꝓm Johannē. Erat dies festus iudeoꝝ: & ascēdit Jesus hierosolymam ꝛc. que habetur in expositione doctoris. Trac. xvij.fo.clxj. — Joh.v.
Sabbato post primā dñicam i quadragesima. De abrahā et imolatione Jsaac. Sermo.j.fo.cclxviij.
Item eodē die alius sermo qui habetur inter sermones de Verbis apostoli. xxvij.fo.xciiij.
Item eodem die: homelia de eo quod scriptum est in euangelio ꝓm Mattheum. Et post dies sex assūpsit iesus petrum et iacobum ꝛc. que habetur de questionibus euangeliorum libro. j. et ca. xviij. — Wat.xvij
Dñica scda in q̄dragesima: de eo qō scriptū ē in euāgelio ꝓm Mattheū. Egressus Jesus de genesareth secessit i partes tyri & sidonis ꝛc. Sermo.j.fo.cclxix. — Wat.xv.
Item de eodem alia homelia: que habetur de questionibꝰ euangeliorum. libro. j. ca. xviij.
Feria scda post scdam dñicam i quadragesima de puero Abraham q̄ missꝰ est ad Rebeccā. Sermo. j. fol. cxxxiij.
Item eodem die: homelia de eo qō scriptū est in euāgelio ꝓm Johannē. Ego vado et queritis me ꝛc. que habek i expositione doctoris. Trac. xxxviij.fo.clxxxv. — Joh. viij.
Feria tertia post scdam dñicam in q̄dragesima. De elemosynis faciendis. Sermo.j.fo.cclxx.
Item eodē die alius sermo de eodem: qui habetur in libro quinq̄ginta homeliarū. xviij.fo.cxx.et.xlviij.fo.cxxxiij.
Item eodē die: homelia de eo quod scriptum est in euāgelio ꝓm Mattheum. Locutus est iesus ad turbas & ad discipulos suos dicēs. Super cathedram Moysi. ꝛc. que inserta est in sermone de Verbis domini. xlix. littera. D et sequentibus. fo.lxiij. — mat.xxiij.
Feria quarta post scdam dñicam i quadragesima. De causa ieiunij: loco ac tempore. Sermo.j.fo.cclxx.
Jn eadē feria: de cōceptu rebecce. Sermo.ij.fo.cclxxj.
Item eodē die homelia de eo quod scriptum est in euāgelio ꝓm Mattheū. Ascendēs iesus hierosolymam assumpsit duodecim discipulos suos secreto. ꝛc. que habetur de questionibus euangeliorum. lib.j.ca.xxix. — Wat.xij.
Feria quita post scdam dñicam in quadragesima. De scala iacob. Sermo.j.fo.cclxxj.
Item eodē die: homelie de eo quod scriptū est in euāgelio ꝓm Lucā. Homo quidā erat diues & induebatur purpura & bysso. ꝛc. que habenk inter sermones de Verbis dñi xxiiij. & xxv. fo.l. & lj. Et de questionibus euangeliorum libro. ij. ca. xxxviij. Et in libro quinquaginta homeliaꝝ vij. littera. L. & sequentibus. fo.cxv. — Luce.xvj
Item alie homelie: de eo quod scriptū est in euangelio ꝓm Johannem. Nō possum ego a meipso facere quicq̄. ꝛc. que habenk i expositiōe doctoris. tract. xix. fo.clxiij. Et inter sermones de Verbis dñi. xliij. fo. liz. & xlv. fo. lxj. — Joh.v.
Feria sexta post scdam dñicā in quadragesima de iacob: & laban. Sermo.j.fo.cclxxij.
Eodem die de somno Joseph. Sermo.ij.fo.cclxxij.
Item eodē die: homelie de eo quod scriptū est i euangelio ꝓm Mattheū. Homo erat paterfamilias qui plantauit vineā ꝛc. que habenk iter sermones de Verbis domini. lix. fo. lxviij. Et de questionibꝰ euāgeliorum. libro. j. ca. xxxij. Et li. ij. ca. xxxviij. — Wat.xxj
Sabbato post scdam dñicam in q̄dragesima. De eo q Joseph latuit patrē in egypto. Sermo.j.fo.cclxxij.
Item eodem die: homelie de eo qō scriptū est in euangelio ꝓm Lucam. Homo q̄dā habuit duos filios: et dixit adolescētior ex illis. Pater: da mihi portionē substātie ꝛc. que habenk iter sermōes de ꝛbis dñi. xxxiij. fo. lxiij. Et de questionibus euangeliorū. li. ij. ca. xxxiij. et inter sermones ad fratres in heremo. xxvij. fo. xlj. — Luce.xv.
Dominica tertia in quadragesima de Joseph et domina sua. sermo.j.fo.cclxxiij. — Ge.xxxix.
Jn eadē dñica: de eo quod scriptū est. Mortuꝰ est Joseph et filij jsrael creuerunt. ꝛc. sermo.ij.fo.cclxxiij. — Exodi.j.
Item eodem die: homelie de eo quod scriptū est in euangelio ꝓm Lucam. Erat iesus ejiciens demonium et illud erat mutum. ꝛc. que habentur de questionibus euangeliorum. libro. j. ca. v. Et lib. ij. ca. xvij. Et inter sermones de Verbis dñi. xij. fo. xl. — Luce.xj.
Feria secūda post tertiam dominicā in quadragesima. De paleis egyptiorum. Sermo.j.fo.cclxxiiij. — Exodi.v.
Item eodē die. Sermones de epistola et euangelio eiusdē dieꝫ habenk supra. Dñica sexta post octauas festi Trinitatis. cccxxvj. Et iter ꝓmones ad fres i herc. xxxij. fo. xv:
Feria tertia post tertiā dñicam in quadragesima. De natiuitate moysi et rubo. Sermo.j.fo.cclxxviij — Exodi.iij.
Jn eadem feria. De decem plagis egyptiorum. Sermo.ij. fo.cclxxiiij.
Item eodem die. Homelia de eo quod scriptum est in euāgelio ꝓm Mattheū. Si peccauerit in te frater tuus. ꝛc. que habenk inter sermones de Verbis dñi. xvij. & xviij. fo. xliij. & xlv. Et de questionibꝰ euangeliorū. li. ij. ca. v. — Matthei. xviij.
Feria quarta post tertiam dominicam in quadragesima. De eo quod scriptum est. Jndurauit dominꝰ cor Pharaonis. Sermo.j.fo.cclxxv. — Exodi. ix
Jn eadem feria de Pharaone. Sermo.ij.fo.cclxxv.
Item eodē die: homelia de eo quod scriptum est in euangelio ꝓm Mattheū. Accesserūt ad iesum ab hierosolymis scribe & pharisei dicētes. Quare discipuli tui ꝛc. q̄ habetur de q̄stionibus euangeliorū. libro. j. ca. xvij. & xix — Wat.xv.
Feria quinta post tertiā dñicam i quadragesima. De viatrium dierum. Sermo.j.fo.cclxxvj.
Eodē die de amara aqua et mānа. Sermo.ij. Jbidem.
Item eodē die. Homelia de eo quod scriptū est in euangelio ꝓm Johānē. Operamini nō cibum qui perit, ꝛc. q̄ habetur in expositione doctoris. Tractatu. xxv. fo. clxxij. — Joh.vj.
Feria sexta post tertiā dñicam in q̄dragesima: de eo quod scriptum est in euāgelio ꝓm Johannē. Venit iesus in ciuitatem samarie que dicitur sichar. ꝛc. Et de nō differēdo baptismo. sermo.j.fo.cclxxvj. — Joh.iiij.
Eodem die de Raphidin et de petra percussa: et de Amelech. Sermo.ij.fo.cclxxvij. — Exo. xvij
Jtē de eodē die: in libro. lxxxiij. questionum: q̄stione. lxiiij. Sabbato post tertiā dominicā in quadragesima. Sermo habitus ad mēsam sancti Cypriani: de eo quod scriptū est in psalmo. Eruditmini qui iudicatis terram. Et de muliere adultera. Primus. fo. cclxxviij. — Ps̄.ij.
Eodem die. De decem in lege preceptis: & de decē plagis. Sermo.ij.fo.cclxxviij.
Item eodem die: sermo de iudicibus: qui habetur inter sermones ad fratres in heremo. xxxv. fo. xvj.
Jtē eodē die. Homelie de eo q̄ō scriptū est i euangelio ꝓm Johannē. Perrexit iesus in montē oliueti ꝛc. q̄ habetur in expositione doctoris. Tract. xxxiij. fo. clxxx. Et inter sermones de Verbis dñi. xlvij. fo lxij. — Joh. viij.
Dñica quarta in quadragesima. De decem chordis: et de decem preceptis. Sermo.j.fo. cclxxviij.
Eodem die. De filijs jsrael. Sermo.ij.fo.cccl xxxj.
Item in eadē dñica. Homelia de eo qō scriptū est in euangelio ꝓm iohānē. Abijt iesus trās mare galilee quod est tyberiadis. ꝛc. que habetur in expositione doctorꝭ. Tra — Joh.vj.

ctatu.xxiiij.fo.clxxj.
Feria secunda post quartam dominicam: de Thuribilis. Sermo.j.fo.cclxxxj.
Eodẽ die:de virga Aaron.sermo.ij.fo.cclxxxj.
Item eodem die:homelia de eo quod scriptum est in euangelio ſm Johãnem. Prope erat pascha iudeorũ:& ascẽdit iesus hierosolymã ⁊c. que habetur in expositiõe doctoris tractatu:x.fo.cl.
Feria tertia post quartã dñicam in quadragesima. De exploratoribus ⁊ de Botro. sermo.j.fo.cclxxxij.
Eodem die:de serpente eneo.sermo.ij.fo.cclxxxij.
Item eodẽ die. Homelia de eo quod scriptum est in euangelio ſm Johannem. Jam die festo mediante:ascendit iesus in templum et docebat.⁊c. que habetur in expositione doctoris trac.xxix. fo.clxxvij.
Feria quarta post quartam dñicam in quadragesima. De eo qõ senior ppls in deserto mortuus est: et tunior in terrã repromissionis ingressus est.Sermo.j.fo.cclxxxij.
Item eodem die. Homelie de eo quod scriptum est in euãgelio ſm Johãnẽ. Preteriens iesus vidit hominẽ cecũ a natiuitate ⁊c.q̃ habenẽ in expositione doctoris.Trac. xliiij.fo.cxcj.Et i libro q̃nq̃gita homeliax. xliij.f.cxxxij
Feria q̃nta post q̃rtã dñicã in quadragesima: de Balaam et Balach.sermo.j.fo.cclxxxiij.
Item eodẽ die. Homelie de eo qõ scriptũ est in euangelio ſm Johãnem. Pater meus vsq; modo operatur & ego operor.⁊c.que habẽtur in expositiõe doctoris.trac.xvij. fo.clxj.Et i libro quinquaginta homeliarũ.xxij.fo.cxxj.
Feria sexta post quartã dñicã in quadragesima. De suscitatione Lazari.Sermo.j.fo.cclxxiij.
Eodem die:q̃ iusto dei iudicio filij israel terram repromissionis receperunt.Sermo.ij.fo.cclxxxiij.
Item eodem die:homelie de eo qõ scriptũ est in euangelio ſm Johannẽ.Erat quidã languens Lazarus.⁊c.q̃ habenẽ in expositione doctoris. trac.xlix.fol.cxcvij.Et inter sermones de Verbis dñi.xliij.fo.lx.⁊.lij.fo.lxv.Et i libro.lxxxiij.questionum.questione.lxv.
Sabbato post quartã dñicam in quadragesima: de eo qõ iesus ꝓcepit populo vt parati essent ad trãseundũ iordanem.Et de Raab meretrice.Et subuersione Iericho. sermo.j.fo.cclxxxiiij.
Item eodẽ die:homelia de eo quod scriptum est in euangelio ſm Johannẽ.Ego sum lux mundi ⁊c.que habetur in expositione doctoris. trac.xlix.fol.cxcvij.Et inter sermones de Verbis dñi.xliij.fo.lx.⁊.lij.fo.lxv.Et i libro.lxxxiij.questionum.questione.lxv.
Dñica in passione dñi.de samsone.sermo.j.fo.cclxxxiiij.
Item in eadẽ dñica:homelia de eo qõ scriptũ est in euãgelio ſm Johannẽ.Quis arguet me de peccato ⁊c.que habetur in expositione doctoris.trac. xliij.fo.clxxix.
Feria secunda post dominicam passionis dñi: de Gedeon. Sermo j.fo.cclxxxv.
Item eodem die. Homelia de eo qõ scriptũ est in euangelio ſm Johannẽ. Miserunt principes ⁊ pharisei ⁊c.q̃ habetur in expositione doctoris.tract.xxxj.fo.clxxix.
Feria tertia post dñicam passiõis:de illo versu psalmi. Sicut deficit fumus:deficiant ⁊c.sermo.j.fo.cclxxxv.
Item eodẽ die:homelia de eo quod scriptũ est in euãgelio ſm Johannẽ.Ambulabat iesus i galileam ⁊c. que habeẽ in expositione doctoris.trac.xxviij.fo.clxxvj.
Feria quarta post dñicam passiõis:de illo ℣su psalmi. Tibi derelictus est pauper ⁊c. Sermo.j.fo.cclxxxvj.
Item eodem die:homelia de eo quod scriptũ est in euangelio ſm Johannẽ.Facta sunt encenia in hierosolymis ⁊c. q̃ habek in expositione doctoris.tract.xlvj.fo.cxcvj.
Feria quinta post dñicam passionis.De aduersitate tẽporalũ.sermo.j.fo.cclxxxvij.
Item eodem die. Homelia de eo quod scriptum est in euã gelio ſm Lucã. Rogabat iesum quidã phariseus ⁊c.q̃ habek in libro Quinquaginta homeliarũ. xxiij.fol.cxxj.
Feria sexta post dñicam passiõis.De studio sapiẽtie ⁊ meditatione legis dei. Sermo.j.fo.cclxxxvij.
Item eodẽ die:homelia de eo qõ scriptum est in euangelio ſm Johannẽ.Collegerunt pontifices ⁊ pharisei consiliũ aduersus iesum ⁊c.q̃ habek in expositiõe doctoris.Tractatu.xlix.fo.cxcvij.
Sabbato post dominicã passionis. De vita mortali et immortali.Sermo.j.fo.cclxxxvij.
Item eodem die:homelia de eo quod scriptum est in euangelio ſm Johannẽ.Subleuatis iesus oculis ℣n celum dixit. Pater venit hora ⁊c. que habetur in expositione doctoris.Tractatu.clij.fo.ccxxij. Joh.xvij.
Dominica in Ramispalmaꝝ:de passiõe domini. Sermo.j. fo.cclxxxviij.
In eadẽ dñica.de traditiõe Symboli.ser.ij.fo.cclxxxviij.
In eadẽ dñica.Ad cõpetentes.ser.iij.fo.cclxxxviij.
Item in eadẽ dñica:de eodẽ alio sermo: qui habek in libro Quinquaginta homeliarũ.xlix.fo.cxxxiiij.
Item in eadem dñica alius sermo de primo versu psalmi vicesimiprimi.Deus deus me⁹ respice i me:qui sumitur ex expositione doctoris.Ibidem. Põ.xxj.
De eodem etiam psalmo tractatur in libro de gratia noui testamenti ad Honoratum.ca.ij.⁊ sequentibus.
Feria secunda post dñicam palmarum.De passione domini:et iuda traditore.Sermo.j.fo.cclxxxviij.
In eadem feria:de passione domini et Susanna. Sermo. ij.fo.cclxxxix.
In eadẽ feria:de symbolo.sermo.iij.fo.cclxxxix.
Item in eodem die ali⁹ ſmo de eodẽ: qui habetur in libro Quinquaginta homeliarũ.xlij.fo.cxxxj.
Itẽ eodẽ die:homelia de eo qõ scriptũ est in euangelio ſm Johannẽ.Ante sex dies pasche venit iesus Bethaniam ⁊c.que habek in expositione doctoris.trac.l.fo.cxix. Joh.xlj.
Feria tertia post dñicam Palmarũ. de reparatione generis humani. Sermo.j.fo.cxc.
In eadẽ feria: de passione dñi.sermo.ij.fo.ccxc.
In eadem feria.Sermo.iij.fo.ccxcj.
In eadẽ feria.De expositione symboli.ser.iiij.fo.ccxcj.
Feria quarta post dominicã Palmarum.De passione domini.sermo.j.fo.ccxcj.
In eadẽ feria:de expositiõe symboli. Sermo.ij.fol.ccxcij.
In eadẽ feria. de oratione dñica.sermo.iij.fo.ccxcij.
Feria v.in cena dñi: de eo quod scriptum est in euangelio ſm Iohannem. Surgit a cena et ponit vestimenta mea. ⁊c.sermo.j.fol.ccxcij. Joh.xiij.
Eodẽ die de Juda scarioth.sermo.ij.fo.ccxcij.
Eodẽ die de fide recta.Sermo.iij.fo.ccxcij.
Itẽ in eadem feria:homelia de eo quod scriptũ est i euangelio ſm Johannem.Ante diẽ festũ pasche sciens iesus ⁊c.q̃ habetur in expositione doctoris.tract.lv.fo.cciij Joh.xiij.
Itẽ eodẽ die ali⁹ sermo de psalmo sexagesimotertio Exaudi deus oratiõnẽ meã ⁊c.qui sumpt⁹ est de expositiõe doctoris eiusdem psalmi. Põ.lxiij.
Item eodem die:altus sermo factus ad fratres in heremo: qui inter sermones ad eosdem habetur:xxviij.fol.xlj.
Feria sexta i parasceue:de cruce ⁊ latrone. ser.j.fo.ccxciij.
Eodẽ die. De expositione Symboli ad competentes.sermo.ij.fo.ccxciij.
Sabbato in vigilia pasche.De ioseph q̃ corpus dñi petijt a Pylato ⁊c.sermo.j.fo.ccxciij.
Eodem die:de sepulchro dñi.sermo.ij.fo.ccxcv.
Item eodẽ die ali⁹ sermo de eodẽ de quo supra:qui habek i libro quinq̃gita homeliarũ homelia.xxxvj. fo.cxxviij.
Eodem die: de eo quod scriptũ est in genesi. In principio creauit deus celum ⁊ terrã ⁊c. Sermo.ij.fo.ccxcv.
Eodem die: de expositione orationis dñice post redditũ symbolũ.sermo.iiij.fo.ccxcv.
Itẽ eodẽ die alij sermões de eodẽ de quo supra:q̃ habenẽ in libro Quinquaginta homeliarũ.xlij.fol.cxxxj.Et de Verbis domini.xxviij.fo.lij.
In die sancto Pasche: de eo qõ scriptũ est i psalmo. Hec est dies quam fecit domin⁹ ⁊c. Sermo.j.fo.ccxcvj. põ.cxvij.
In eodẽ festo:de descẽsu xpi ad iferos.ser.ij.fo.ccxcvj.
In eodẽ festo:de resurrectione. Sermo.iij.fo.ccxcvj.
In eodem festo. De resurrectione corpoꝝ cõtra gentiles Sermo.iiij.fo.ccxcvj.
Item in eodem festo:alius sermo de resurrectione domini:& cãtatione Alleluya qui habetur in libro Quinquaginta homeliarum.xvj.fo.cxix.
Feria secũda Pasche:de eo quod scriptum est in euange-

Lu.xxiiij lio ſm Lucam. Duo ex discipulis iesu ibant ⁊c. Sermo j.folio.ccxcvij.
Eodẽ die:de resurrectione.sermo.ij.fo.ccxcvij.
Eodẽ die. Sermo.iij.fo.ccxcvij.
Eodẽ die:sermo de resurrectione corpoꝝ contra infideles.sermo.iiij.fo.ccxcvij.
Feria tertia Pasche. sermo.j.fo.ccxcvij.
Eodẽ die:de resurrectione dñi.sermo.ij.fo.ccxcix.
Eodem die: de eo qõ scriptũ est in euangelio ſm Marcũ.
Wat.xvj. Post hec autẽ duobus ex his ambulantibus apparuit in alia effigie ⁊c.sermo.iij.fo.ccxcix.
Eodẽ die: de resurrectione corporũ contra gentiles.Sermo.iiij.folio.ccc.
Feria quarta Pasche:de eo quod scriptum est in euangelio ſm Johãnem. Manifestauit se iterum iesus ad mare tyberiadis.⁊c.sermo.j.fo.ccc.
Joh.xxj.
Eodem die. Sermo.ij.fo.cccj.
Item eodem die. Homelia de eo quod scriptũ est in euangelio ſm Lucam. Duo ex discipulis iesu ibant ⁊c. Sermo j.folio.cccvij.
Eodẽ die:de resurrectione.sermo.ij.fo.ccxcvij.
Eodẽ die. Sermo.iij.fo.ccxcvij.
Eodẽ die:sermo de resurrectione corpoꝝ contra infideles.sermo.iiij.fo.ccxcvij.
Feria tertia Pasche. sermo.j.fo.ccxcvij.
Eodẽ die:de resurrectione dñi.sermo.ij.fo.ccxcix.
Eodem die: de eo qõ scriptũ est in euangelio ſm Marcũ.
Wat.xvj. Post hec autẽ duobus ex his ambulantibus apparuit in alia effigie ⁊c.sermo.iij.fo.ccxcix.
Eodẽ die: de resurrectione corporũ contra gentiles.Sermo.iiij.folio.ccc.
Feria quarta Pasche:de eo quod scriptum est in euangelio ſm Johãnem. Manifestauit se iterum iesus ad mare tyberiadis.⁊c.sermo.j.fo.ccc.
Joh.xxj.
Eodem die. Sermo.ij.fo.cccj.
Item eodem die. Homelia de eo quod scriptũ est in euangelio ſm Johannem. Manifestauit se iterũ Jesus ad mare tyberiadis ⁊c. que habetur in expositione doctoris. tractatu.cxxij.fo.ccxxxiiij.
Feria quinta Pasche.sermo.j.fo.cccj.
Eodem die.sermo.ij.fo.cccj.
Item eodẽ die: homelia de eo quod scriptũ est in euangelio ſm Johãnem. Maria stabat ad monumentũ ⁊c.que
Joh.xx. habetur in expositione doctoris. trac.cxxj. fo.ccxxxiij.
Feria sexta pasche.sermones.iij.fo.cccij.
Sabbato post diẽ sanctũ Pasche.sermones duo.fo.cccij.
Item eodẽ die. Homelia de eo quod scriptum est in euan
Joh.xx. gelio ſm Johannem. Una sabbati Maria Magdalene venit mane.⁊c.que habek in expositione doctoris.tract. cxx.fo.ccxxxij.
Itẽ eodẽ die alius sermo de Epistola qui habetur in libro Quinquaginta homeliarũ.xx.fo.cxx.
Dominica in octauis pasche: ad cõpetentes. sermones.v. folio.cccij.
Eadẽ dñica de resurrectione.sermo.vj.fo.cccv.
Eadẽ dominica.sermo.vij.ibidem.
Eadẽ dñica: ad baptizatos vt bonos nec malos in ecclesia imitentur.sermo.viij.ibidem.
Item in eadem dominica. Homelia de eo quod scriptum
Joh.xx. est in euangelio ſm Johannẽ. Cum sero esset die illa vna sabbatorum ⁊c.que habetur in expositione doctoris tracta.cxxj.fo.ccxxxiij.
Dominica prima post octauas pasche.De pastoribus.sermo.j.fo.cccvj.
Itẽ in eadẽ dñica. Homelia de eo qõ scriptũ est in euange
Joh.x. lio ſm Johãnẽ. Ego sum pastor bonus ⁊c. que habetur in expositione doctoris Tracta.xlvj fo.cxciij.
Dominica secunda post octauas pasche. De pace et vnitate.sermo.j.fo.cccix.
Itẽ in eadẽ dñica. Homelia de eo quod scriptũ est in eu
Joh.xvj. angelio ſm Johannẽ. Modicũ et iam videbitis me ⁊c.que habetur in expositione doctoris Tracta.cj.fo.ccxxij.
Dñica tertia post octauas pasche:de pace.ser.j.fo.cccix.
Eadẽ dñica. de dilectione inimicorũ.ser.ij.fo.cccix.
Itẽ in eadẽ dñica. Homelia de eo quod scriptũ est in euan
Joh.xvj. gelio ſm Johannẽ. Glado ad eũ qui me misit ⁊c.que habetur in expositiõe doctoris tracta.xciiij.fo.ccxvij. Et inter sermones de Verbis dñi.lxj.fo.lxix.
Dñica in Rogationibus:de pace.ser.j.fo.cccx.
Eadẽ dñica. de dilectione inimicorũ.ser.ij.fo.cccx.
Itẽ in eadẽ dñica alius sermo. De pace:qui habetur inter sermones ad fratres in heremo.ij.fo.iij.
Itẽ in eadẽ dñica alius sermo:de dilectione inimicoꝝ qui habetur in libro Quinquaginta homeliarũ.vj.fo.cxiiij.
Item in eadem dñica. Homelia de eo quod scriptũ est in
Joh.xvj. euangelio ſm Johannẽ. Amẽ amen dico vobis. Si quid petieritis ⁊c.que habetur in expositione doctoris Tracta.cij.fo.ccxvij.
Feria secunda in Rogationibus: de eo quod scriptum est
Luce.xj. in euãgelio ſm Lucam. Quis vestrum habebit amicũ. Sermo.j.fo.cccx.
Itẽ i eadem feria:homelia de eodem de quo supra:que habetur iter sermones de Verbis dñi.xxix.fo.lij.Et lib.ij. de questionibus euangeliorũ.ca.xxj.⁊.xxij.
Itẽ in eadẽ feria: alius sermo de epla dicti:q̃ habetur in libro quinquaginta homeliaꝝ.xij.fo.cxvij.⁊.xlvj.⁊.xlvij. fo.cxxxiij.Et ad fratres in heremo.xxx.fo.xliij.
Feria tertia in Rogationibus. sermo.j. fo.ccccj.
Item in eadẽ feria:homelia de eo qđ scriptũ est in euangelio ſm Matthẽũ, Nolite sanctũ dare canibus ⁊c.que Mat. v
habek in libro.j.de sermone dñi in mõte.ca. xxiij.⁊ sequẽtibus.Et inter sermones de Verbis dñi.v.fo.xxxvj.
In vigilia Ascensionis dñi.sermo.j.fo.ccccj.
Item in eadẽ vigilia: homelia de eo quod scriptum est in euãgelio ſm Johannẽ. Subleuatis iesus oculis ⁊c.que Joh. xv
habek in expositione doctoris.tracta.clij. fo.ccxxiij.
In festo Ascensionis dñi.sermones septẽ.fo.ccccj.
In vigilia Pẽthecostes:de expositione symboli.sermo.j. folio.ccccxlij.
In eadem vigilia. De expositione orationis dominice ad neophitos. sermo.ij.folio.ccccv.
Item in eadem vigilia alius sermo de eodem qui habetur in libro quinquaginta homeliarũ.xlij.fo.cxxxj.
Itẽ in eadẽ vigilia:homelia de eo qõ scriptũ est in euãgelio ſm Johãnẽ. Si diligitis me mandata mea seruate:q̃ Joh. xi
habetur in expositione doctoris. Tracta.lxxiiij.fo.ccx.
In festo Pẽthecostes:de missione spũscti. ser.j.fo.ccccxvj.
In eodem festo:de missione spũscti.sermo.ij.fo.ccccxvj.
Itẽ in eodẽ festo: de eo quod scriptũ est in euangelio ſm Joh. xi
Johannẽ. Si quis diligit me sermonẽ meũ seruabit ⁊c. que habek in expositione doctoris.tracta. lxxvj.fo.ccxj.
Feria secũda Pẽthecostes de missione spiritussancti. sermo.j.fo.ccccxvj.
Eodẽ die:de aduentu spũssancti.sermo.ij.fo.ccccxvij.
Itẽ eodẽ die. Homelia de eo quod scriptũ est in euãgelio ſm Johannẽ. Amen amen dico vobis:qui non intrat p Joh.x.
ostiũ ⁊c.que habetur in expositiõe doctoris.tracta.xlv. fo.cxcij.Et inter sermones de Verbis dñi.xliij.fol.lxiij.
Feria quarta Pẽthecostes: de missione spiritussancti.sermo.j.fol.ccccxvij.
Item eodem die:homelia de eo quod scriptũ est in euãgelio ſm Johannem. Nemo potest venire ad me nisi pater Joh.vj.
meus q̃ misit me traxerit eũ ⁊c.que sumpta est de expositione doctoris.tracta.xxvj.fo.clxxxiiij.Et ex sermõib⁹ de Verbis dñi.xlvj.fo.lxj
In festo sctẽ Trinitatis q̃ cõiter celebrat dñica i octauis Pẽthecostes.De sancta Trinitate.ser.j.fo.ccccxviij.
In eodem festo: de eo qõ scriptũ est. Splẽdor est enim lucis Sap.vij.
eterne ⁊ imago inutilibilis det ⁊c.ser.ij.fo.ccccxviij.
In eodem festo:de sancta Trinitate contra arrianos.sermo.iij.fo.ccccxviij.
In eodem festo: de symbolo ac deitate ⁊ omnipotentia patris sermo.iiij. folio.ccccxviij.
In eodem festo:de domino iesu christo q̃ ab ittio sit cũ patre ſm deitatem:qui ſm hominẽ nobis a certo initio natus est ex virgine.sermo.v.fo.ccccxix.
In eodem festo. De symbolo et spiritussancto: q̃ eiusdem sit substantie atq; deitatis/cuius est pater et filius.Sermo.vj.fo.ccccxx.
In eodẽ festo:de fide catholica.sermo.vij.fo.ccccxix.
Item in eodẽ festo alius sermo. De idiuidua trinitate ⁊ inseparabili vnitate:incipiens. Sancta ⁊ diuina eloqa ⁊c. qui sumpt⁹ est ex sermonib⁹ de Verbis apli.j.fo.lxxiij.
Itẽ in eodẽ festo alius sermo inciplens. Exorcisti mi dilecte fili ⁊c.qui sumptus est ex libro contra felicianũ.
Item in eodẽ festo:homelia de eo qõ scriptũ est in euãgelio ſm Johãnẽ. Erat homo ex phariseis Nicodem⁹ nomine ⁊c.q̃ sumpta est de expositione doctoris.tracta.xj. Joh.iij.
fo.clij.Et ex sermonib⁹ de Verbis apli. xliij.fo.lxxiij.
Item in eodem festo:alia homelia de eo quod scriptũ est i euãgelio ſm Johannẽ. Cũ venerit paracletus quẽ ego Joh.xv.

Annotatio Sermonū Diui Augustini

mittā vobis ꝛc.que sumpta est de expositione doctoris Tractatu.xcij.fo.cccxvij.

Dominica ꝓma post festum sancte trinitatis. De auaricia vitanda. Sermo.j.fo.cccxx.

In eadem dñica de Dauid et Jsai patre suo ꝛ de Goliad spurio. Sermo.ij.fo.cccxx.

Jtem in eadē dñica alius sermo de eodē qui habetur in libro Quinquaginta homeliarū.xxxj.fo.cxxv.

Jtē in eadem dominica:homelia de eo quod scriptum est in euangelio ſm Lucam. Homo quidā erat diues et induebat purpura ꝛc.que habetur inter sermones de verbis domini.xxiiij.et.xxv.fo.l.et.lj. Et in libro Quinquaginta homeliarum. vij. folio.cxv. Et lib.ij. de questionibus euangeliorū.xxxviij.

Dominica secūda post festum sancte Trinitatis: de plaga dei. Sermo.j.fo.cccxx.

In eadē dñica:de quinq; heresibus. Sermo.ij.fol'.cccxxj.

Jtē in eadē dñica:homelie de eo quod scriptū est in euāgelio ſm Lucam. Homo quidā fecit cenā magnā ꝛc. que habenk inter sermones de verbis dñi.xxxiij.fol.liij. Et lib.ij.de questionibus euangeliorū.ca.xxx.

Dñica tertia post festū sctē trinitatis: de iudicio Salomonis ꝛ duab⁹ meretricibus. Sermo.j.fo.cccxxiij.

In eadē dñica:de Helya. Sermo.ij.fo.cccxxiij.

Dñica quarta post festū sancte trinitatis: de eo qđ scriptū est i euāgelio ſm Mattheū. Nolite iudicare vt nō iudicemini ꝛc. Sermo.j.fo.cccxxiij.

In eadem dominica:de misericordia et indulgentia. Sermo.ij.fo.cccxxiij.

In eadē dñica:de eo qđ scriptū est de sancto helisco. Ascende calue ꝛc. Sermo.iij.fo.cccxxv.

Jtem in eadem dominica: homelia de eo quod scriptū est in euangelio ſm Lucā. Remitte et remittet vobis ꝛc.q̄ habek in libro Quinquaginta homeliaꝝ. xxix.fol'.cxxv.

Dominica quinta:de eo quod scriptum est in euāgelio ſm Mattheum. Si vis venire ad vitam serua mandata ꝛc. Sermo.j.fo.cccxxv.

In eadē dñica. De helyseo. Sermo.ij. ibidem.

Dñica sexta:de Naaman syro. Sermo.j.fo.cccxxvj.

Jtē in eadē dñica: de eodē de quo supra alius sermo fact⁹ ad fratres in heremo:qui inter sermones ad eosdem habetur.xxxij.fo.xv.

In eadem dominica. De helyseo et giezi puero. Sermo.ij. folio.cccxxvj.

Jtem in eadem dominica. Homelia de eo quod scriptum est in euangelio ſm Mattheum. Amen dico vobis. Nisi abundauerit iustitia vestra ꝛc.que sumpta est ex libro.j. de sermone domini in monte.ca.vj.ꝛ.vij. Et ex sermonibus de Verbis domini iiij.fo.xxxvj. Et ex libro Quinquaginta homeliarū.xl.fo.cxxx.

Dñica septima:de eo qđ scriptū est in euāgelio ſm Marcū Cū turba multa esset cum Jesu:nec haberent quod mā ducarent ꝛc. Sermo.j.fo.cccxxvj.

In eadem dominica: de heliseo et securi in gurgite lapsa. Sermo.ij.fo.cccxxvij.

In eadē dñica. De fame samarie. Sermo.iij.fol'.cccxxvij.

Dominica octaua:de eo quod scriptum est. Sunt qui se diuites affectant nihil habētes:ꝛ sunt qui se humiliant cū sint diuites. Redemptio anime viri diuitie eius:pauper autem non suffert minas. Ser.j.fo.cccxxvij.

Jtem in eadem dominica. Homelia de eo quod scriptum est in euangelio ſm Mattheum. Attendite a falsis prophetis qui veniunt ad vos ꝛc.que habetur in libro.ij.de sermone dñi in monte.ca.xxvij.et.xxviij.Et inter sermones de Verbis dñi. Sermo.xij.fo.xliij.

Dominica nona. De timore domini ꝛ vera humilitate. Sermo.j.fo.cccxxviij.

In eadē dñica. De timore dñi. Sermo.ij.fo.cccxxix.

Jtem in eadem dominica. Homelia de eo quod scriptum est in euāgelio ſm Lucam. Quidā homo erat diues qui habebat villicum ꝛc.que habetur iter sermones de Verbis domini. Sermo.xxxv.fo.lv.

Dominica decima. De xp̄iano noīe. Sermo.j. fol'.cccxxix.

In eadē dñica. De christiano noīe. Sermo.ij.fol'.cccxxix.

Dominica vndecima. De eo qđ scriptum est. Mulierē fortem quis inueniet ꝛc. Sermo.j.fo.cccxxx. puer.xxxj

In eadē dominica. De verbo dei audiēdo:et muliere forti. Sermo.ij.fo.cccxxx.

Jtem in eadē dominica. Homelia de eo quod scriptū est i euāgelio ſm Lucam. Dixit Jesus ad quosdā qui in se cōfidebāt ꝛc.que habetur inter sermōes de verbis domini xxxvj.folio.lv. Lu.xviij.

Dñica duodecima. De reddēdis decimis.ser.j.fo.cccxxx.

In eadē dominica. De eo quod scriptū est i psalmo. Deus manifeste veniet ꝛc.sermo.ij.fo.cccxxx. Pſ̄. xlix.

Dominica tertiadecima. De eo quod scriptū est. Deponentes mendacium loquiminiveritatē vnusquisq; cum proximo suo ꝛc.sermo.j.fo.cccxxxj. Ephe.iiij

In eadē dñica. De beato Job:et de eo qđ scriptū est in psalmo. Cātate ꝛ exultate et psalite in cythara et voce psalmi ꝛc. Sermo.ij.fo.cccxxxj. pſ̄.xcvij.

In eadē dñica. De bono patientie.sermo. iij. fol'.cccxxxij.

Jtem in eadē dominica Homelia de eo quod scriptum est in euangelio ſm Lucam. Beati oculi qui vidēt ꝛc.que habetur inter sermones de Verbis domini.xxxvij.folio lvj. Et in libro Quinquaginta homeliarum.xxxvij.folio.cxxix. Luce.x.

Dñica quartadecima. De beato Job. Sermo.j.fo.cccxxxiij

In eadē dñica. De beato Job. Ser.ij.fo.cccxxxiiij.

Jtem in eadē dominica Homelia de eo quod scriptum est in euangelio ſm Lucam. Et factum est dum iret Jesus in hierusalem:transibat per mediam samariam ꝛc. que sumpta est ex libro secundo de questionibus euangeliorū. ca.xliij. Et ex sermonibus factis ad fratres in heremo xxxij.folio.xvj. Luc.xvij.

Dñica quitadecima. De beato Thobia.ser.j.fo.cccxxxiiij.

In eadem dominica. De factendis elemosynis. Sermo.ij. fo.cccxxxiiij.

Jtē in eadē dominica. Homelia de eo qđ scriptū est in euāgelio ſm Mattheū. Nemo potest duobus dominis seruire ꝛc.q̄ habek lib.ij.de sermone dñi in monte.ca.xv. Mat.vj.

Dñica sextadecima. De iudich. Sermo.j.fo.cccxxxv.

In eadem dñica de iudich. Ser.ij.fo.cccxxxv.

Jtē in eadē dominica:homelia de eo qđ scriptū est in euangelio ſm Lucā. Jbat Jesus i ciuitatē que vocat Naym ꝛc.que habetur iter sermōes de Verbis dñi. xliij.fo.lx. Luce.vij.

Feria quarta. De eo qđ scriptum est in euāgelio ſm Mattheū. Cū venisset Jesus ad turbas accessit ad eum ꝛc. Et de iciunio et oratione. Sermo.j.fo.cccxxxv. Mat.xvij

Dominica decimaseptima:de ebrietate vitanda. Sermo.j. folio.cccxxxv.

In eadē dñica:de ebrietate vitanda. Ser.ij.fo.cccxxxvj.

Jtē in eadē dñica:alius sermo fact⁹ ad fratres in heremo: qui inter sermones ad eosdē habetur.xxxiij.fo.xv.

Feria quarta quattuor tempoꝝ occurrentiū post festū exaltationis sancte Crucis:de eo quod scriptū est in euangelio ſm Mattheū. Et ecce vnus accedēs ait illi. Magister bone ꝛc. Sermo.j.fo cccxxxvj. Mat.xix.

Sabbato quattuor tempoꝝ occurrētiū post festum sancte Crucis. Homelia de eo quod scriptū est in euāgelio ſm Lucā. Dicebat Jesus turbis hanc similitudinē. Arborē ficī habebat q̄dā ꝛc.que habetur inter sermones de verbis domini.xxxj.fo.liij. Luce.xiij

Dñica decimaoctaua. De eo qđ dñs interrogauit Judeos cuius filiū dicerent esse christū. Sermo.j.fol'.cccxxxvij.

In eadē dñica. De eodē de quo supra. ser.ij.fol'.cccxxxvij.

Jtem in eadē dñica. Homelia de eo quod scriptum est in euāgelio ſm Mattheū. Accesserunt ad Jesum pharisei Et interrogauit eū vnus ex legisdoctoribus ꝛc.q̄ habetur in lib. Quinquaginta homeliaꝝ. xxxviij.fo.cxxix. Mat.xxij

Dominica decimanona. De eo quid sit homini facere bonum. Sermo.j.fo.cccxxxviij.

In eadē dominica. Sermo habit⁹ ad mēsam scti Cypriani in die dñico:de iustitia.ij.fo.cccxxxviij.

Dñica vicesima. De bono discipline. Sermo.j.fo.cccxxxix

In eadē dñica. De disciplina xp̄iana. Sermo.ij.fol'.cccxl.

Dominica vicesimaprima. De tribus pueris missis in fornacem ignis. Sermo.j.fo.cccxlj.

De Sanctis.

In eadem dominica:de Augurijs. Sermo.ij.fo.cccxlj.

Jtē in eadē dñica. Homelia de eo qđ scriptū est in euangelio ſm Johānē. Erat qdā regulus cuius filius infirmabatur ꝛc.que habetur in expositiōe doctoris. Tractatu. xxvj.folio.clxx. Joh.iiij.

Dñica vicesimasecūda: de Susanna. Sermo.j.fol' cccxlij.

In eadē dñica: de castitate cōiugali. Sermo.ij.fo.cccxlij.

In eadē dñica:item de castitate ꝓiugali. Ser.iij.f.cccxlij.

Dominica vicesimatertia:de cōtinentia ꝛ abstinētia. Sermo.j.fo.cccxlij.

In eadem dōmica:ad iuuenes vt contineāt. Sermo.ij. folio.cccxliij.

Dominica vicesimaquarta: de adulterino habitu virorū ac mulierum ꝛc. Sermo.j.fo.cccxliij.

In eadem dominica:de continentia. Sermo.ij.fol'.cccxlv.

Dominica vicesimaquinta:de castitate et mundicia. Sermo.j.folio.cccxlv.

In eadem dñica:de incauta familiaritate extraneārū mulierum. Sermo.ij.fo.cccxlv.

Jtem in eadē dñica: de eo qđ scriptū est i euāgelio ſm Johannem. Cum subleuasset iesus oculos ꝛc.incipiēs. Miracula que fecit domin⁹ ꝛc.que sumpta est de expositione doctoris. Tractatu.xxiiij.fo.clxxj. Joh.vj.

Dñica vicesimasexta si occurrat: de eo qđ scriptū est. Tacate ꝛ videte:qm̄ ego sum de⁹ ꝛc. Sermo.j.fo.cccxlvj. pſ̄.xlv.

In Anniuersario dedicatiōis eccle vl'alcarj.ser.j. Jbidē.

Eodem die. Sermo.ij. Jbidem.

Eodē die. Sermo habit⁹ in regione tertia in basilica Petri Carthagineñ. Sermo.iij.fo.cccxlvij.

Eodem die. Sermo.iiij.fo.cccxlvij.

Eodem die. Sermo.v. Jbidem.

¶ Finis.

Diui Aurelij Augustini hipponensis Episcopi Sermonum de sanctis in hoc opere positorum ac commemoratorum: ordinata ac breuis Annotatio.

De sancto Andrea.

In vigilia sancti Andree. Homelia de eo quod scriptū est in euangelio ſm Johannem. Stabat Johannes ꝛ ex discipulis eius duo ꝛc. que habetur in expositione doctoris. folio.cxlvj. Joh.j.

In festo sancti Andree Sermo. Mirum quibusdam videtur ꝛc.qui habetur inter sermones de Verbis domini ix.folio.xxxix.

¶ De sancto Thoma.

In festo scti Thome apostoli. Homelia de eo qđ scriptū est in euangelio ſm Johānem. Thomas vnus ex duode cim qui dicitur didymus ꝛc. que habetur in expositiōe doctoris.fo.cccxxxiij. Joh.xx.

¶ De sancto Stephano.

In festo sancti Stephani. Sermones sex.fo.cccxlviij.

In eodē festo. Relatio sancti Augustini de miraculis sancti Stephani. vij.fo.cccl.

¶ De sancto Johanne apostolo.

In festo sancti Johānis apostoli et euangeliste. Homelia de eo qđ scriptum est in euāgelio eiusdem. Dixit Jesus Petro. Sequere me ꝛc. que habek in expositione doctoris. fo.cccxxvj. Joh.xxi.

¶ De sanctis Innocentibus.

In festo sctōꝝ Innocentiū. Sermones quattuor.fo.ccclj.

¶ De sancto Vincentio.

In festo scī Vincētij martyris. Sermones duo.fo.ccclij.

¶ De sancti Pauli cōuersione.

In festo conuersionis sancti Pauli. Sermo.j.fo.ccclij.

Jtem in eodē festo alius sermo:qui habek de Verbis apostoli.ix.et.x.fo.lxxix.ꝛ.lxxx.

Jtem in eodē festo alius sermo:qui insertus est in sermone xvij.in libro q̄nquaginta homeliarū:littera.B.ꝛ sequētibus.folio.cxix.

Jtem in eodē festo:homelia de eo quod scriptū est in euangelio ſm Lucā. Homo quidam erat diues qui habebat Luce.xvj

:cum ꝛc.que habetur libro [illegible] de qbusdam euāgelijs.cum.ca.xxxiiij.et sequentibus.

¶ De Marie virginis purificatione.

In festo purificationis [illegible] Marie Sermo Hodiernus dies ꝛc.qui habek inter [illegible] tempore.ij.fo.cccxxxvij.

De cathedra sancti Petri.

In festo cathedre sancti Petri. Sermones duo.fo.ccclij.

De annunciatione dominica.

In festo Annunciationis dominice:de eo qđ scriptū est in Esaia. Et requiescet sup eū spirit⁹ timoris dñi ꝛc. Sermo.j.fo.ccclxiij. Esa.xj.

In eodem festo:de eo quod scriptū est in euāgelio ſm Lucam. Missus est angelus ꝛc. Sermo.ij.fo.ccclxiij. Luce.j.

In eodem festo. Sermo.iij.ibidem.

Jtem in eodem festo. Sermo. Clos inquā cōuento o iudei ꝛc. qui insertus est in sermone quarto de tēpore inter. L et. R.fo.ccxxxix.

Jtem in eodē festo. Sermo Legim⁹ et fideliter retinem⁹. ꝛc.qui habek inter sermones de tempore.ix.fo.ccxlij.

De sanctis quoꝝ festa inter pascha ꝛ pēthecostē occurrūt.

De sanctis Philippo ꝛ Jacobo.

In festo sanctoꝝ Philippi et Jacobi apostolorū. Homelia de eo qđ scriptū est in euangelio ſm Johannē. Nō turbet cor vestrū neq; formidet ꝛc. incipiens. Ertgēda ꝛc. q̄ sumpta est ex expositione doctoris.fo.ccviij. Et ex sermonib⁹ de Verbis dñi. liij.ꝛ sequētibus.fo.lxvj. Et ex libro Quinquaginta homeliarū.xxxiij.fo.cxxvij. Joh.xiij

De inuentione sancte Crucis.

In festo inuentionis sancte crucis. Homelia de eo qđ scriptum est in euāgelio ſm Johānē. Erat homo ex pharisēis ꝛc. incipiens. Nicodem⁹ ex his erat ꝛc.que sumpta est ex expositione doctoris.fo.clij. Et ex sermonibus de Verbis apostoli.xiiij.fo.lxxxiij. Et ex libro Quinquaginta homeliarū.iij. cxiij. Joh.iij.

De ceteris sanctis quoꝝ festa eodē tēpore occurrunt.

De ceteris sanctis quoꝝ festa eodē tēpore occurrunt. Homelia de eo qđ scriptū est in euangelio ſm Johānē. Ego sum vitis vera ꝛc. incipiēs. Jste locus euāgelicus ꝛc. q̄ sumpta est ex expositione doctoris. ccxlij. Et ex sermonibus de Verbis dñi.lix.fo.lxviij. Joh.xv.

De sancto Johanne baptista.

In vigilia sancti Johānis baptiste. homelia de eo qđ scriptum est in euangelio ſm Lucam. Fuit in diebus herodis regis Judee ꝛc. q̄ habetur in libro Quinquaginta homeliarum.xliij.fo.cxxxij. Luce.j.

In festo natiuitatis sancti Johannis baptiste. Sermōes quattuor.fo.ccclv.

Jtem in eodē festo. Homelia de eo qđ scriptū est in euāgelio ſm Lucā. Elizabeth impletū est tps parturiendi ꝛc. q̄ habek de q̄stionib⁹ euangeliorū.lib.j.ca.ij. Et lib.ij.ca.j. Luce.i

De sanctis Petro ꝛ Paulo apostolis.

In vigilia Petri ꝛ Pauli apostolorū:de eo qđ scriptū est in euangelio ſm Johannem. Simon Johannis diligis me plus his. Sermo.j.fo.ccclvj. Joh.xxi.

In festo apostolorū Petri et Pauli. Sermōes quinq;. folio.ccclvij.

Jtem in eodē festo. Homelia de eo qđ scriptū est in euāgelio ſm Mattheum. Venit Jesus in partes Cesarie Philippi ꝛc. q̄ inserta est in sermone.xxxj.de Verbis apostoli littera.B.ꝛ sequentibus.fo.xcvij. Mat.xvi

Jtem in octauis eōrūdem apostolorū. Homelia de eo qđ scriptū est i euāgelio ſm Mattheum. Jussit discipulos ascēdere in naviculā ꝛc. q̄ sumpta est ex sermonibus de Verbis dñi.xiij.ꝛ xiiij.fo.xliij.ꝛ.xlvij. Mat.xiij

De sancta Maria magdalena.

In festo sancte Marie magdalene. Homelia de eo qđ scriptū est in euangelio ſm Lucā. Rogabat [illegible] pharisē⁹ quidā ꝛc. incipiens. Quod admonemur in libro Quinquaginta homeliarū.xx[illegible]

De sancto Petro ad vin

In festo sancti Petri ad vincula. Homelia de eo qđ scriptum est in euangelio ſm Matheū. Venit Jesus in partes Cesaree philippi ꝛc. q̄ inserta est in Verbis apostoli littera.B.ꝛ sequentibus.

Annotatio Sermonū Diui Augustini de sanctis.

De sancto Laurentio.

Festo sancti Laurentij. Sermones.iiij.fo.cccl viij.

Joh.xij. Item in eodē festo. Homelia de eo qō scriptū est in euangelio ſm Johannē. Amē dico vobis. Niſi granum frumēti ꝛc. Incipiens. Humilitatis magne ꝛc. q̄ ſumpta est de expoſitione doctoris. ibidem. fo.cc.

De aſſumptione gloriosiſſime virginis Marie.

In feſto aſſumptionis ſanctiſſime dei genitricis virginis Marie. Sermo.j.fo.cccl ix.

In eodem feſto. Sermo.ij.fo.cccl x.

Luce.x. Item in eodē feſto. Homelia de eo quod ſcriptū est in euāgelio ſm Lucā. Intrauit ieſus in quoddā caſtellū ꝛc. q̄ habek de Verbis domini. xxvj. ꝛ. xxvij. fo.lj.

De decollatione ſancti Johannis baptiſte.

In feſto decollatiōis ſcti Johānis baptiſte. ſer.j.fo.cccl xj

De omnibus ſanctis.

In feſto oīm ſanctorum. Sermo.j.fo.cccl xij.

Item in eodē feſto. Homelia de eo quod ſcriptū est in euāgelio ſm Mattheū. Videſ ieſ⁹ turbas aſcēdit in mōtē. ꝛc. q̄ ſumpta ē ex pmo libro de ſermōe dñi i mōte. j. ꝛc.

Matth.v. De animabus fidelium defunctorum.

In die cōmemorationis aīarum fidelīū defunctor. De ec quod ſcriptum est in euāgelio ſm Mattheū. Venite benedicti ꝛc. Sermo.j.fo.cccl xij.

Eodem die. De iudicio extremo et parabola zizaniorum. Sermo.ij.ibidem.

Eodē die. De iudicio extremo cogitādo. ſer.iij.fo.cccl xiij.

Eodē die. De igne purgatorij. Sermo.iiij.fo.cccl xiij

De ſanctis in genere ſiue communiter.

De Apoſtolis.

Luce.x. In feſtis ſanctorū apoſtolor. De eo qō ſcriptū est in euangelio ſm Lucā. Deſignauit dñs et alios ſeptuagintaduos ꝛc. Sermo.j.fo.cccl xiij.

In eiſdem feſtis. Sermo.ij. fo.cccl xiiij.

Dat.xj. Item in eiſdē feſtis. Homelia de eo quod ſcriptū est in euāgelio ſm Mattheū. Cōfiteor tibi domine pater ꝛc. que habetur de Verbis domini. viij. fo. xxxix.

Joh.xv. Item alie homelie. De eo quod ſcriptū est in euāgelio ſm Johannē. Ego ſum vitis vera: ꝛ pater meꝰ agricola ꝛc. que habenk in expoſitione doctoris ibidē. fol. ccxiij. Et de Verbis domini. lix. fo. lxviij.

nelis. De eo quod ſcriptū est in euangelio ſm eundem. Hoc est pceptum meū ꝛc. q̄ habetur in expoſitione doctoris. ibidē. fo. ccxiiij. Joh.xv.

Item alia homelia. De eo qō ſcriptū est in euangelio ſm eūdem. Hec mando vobis vt diligatis inuicē ꝛc. q̄ habek in expoſitione doctoris. ibidem. fo. ccxv. Joh.xv.

De vno martyre.

In feſto vnius martyris. Sermo.j.fo.cccl xv.

Item in eiſdē feſtis. Homelia de eo qō ſcriptum est in euāgelio ſm Iohannē. Niſi granum frumenti ꝛc. qne habek in expoſitione doctoris ibidem. fo.cc. Joh.xij.

De pluribus martyribus.

In feſtis plurium martyrū. Sermones ſex. fo.cccl xv.

Item in eiſdē feſtis. Homelia de eo quod ſcriptū est i euāgelio ſm Mattheū. Videſ ieſus turbas ꝛc. que ſumpta est ex libro.j. de ſermone domini in monte. ca.j. Mat.v.

De vno confeſſore.

In feſto vnī⁹ confeſſoris: de ſeruo pigro qui talentū acceptū noluit erogare. Sermo.j.fo.cccl xvij.

Item in eiſdem feſtis. Homelia de eo quod ſcriptū est in euangelio ſm Mattheū. Vos estis ſal terre ꝛc. que ſumpta est ex libro.j. de ſermone dñi in monte. ca.v. Mat.v.

De virginibus.

In feſtis ſanctarum virginum. Homelie de eo quod ſcriptum est in euangelio ſm Mattheum. Simile est regnum celorum decem virginibus ꝛc. que habentur de verbis domini. xxij. et. xxiij. fol. xlix. et. l. Et de queſtionibus euangelior. lib. j. ca. xliij. Et i libro. lxxxiij. queſtionū. q̄ſtione. lix.

¶ Finis Annotationum.

¶ Preclaro huic et laborioſo operi/ ſuprema imposita est manꝰ Parrhiſije/ in vico diui Jacobi ſub Sole aureo. Anno a partu Chriſtipare Virginis. M.D.xx. Pridie Nonas Aprilis.

Universidade do Algarve
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca